ספר

אשלי רברבי

שלחן ערוך

יורה דעה

עם

קונטרס הגהות וחידושים

חלק שני

ירושלים

שנת תש"ח

כל הזכויות שמורות
פאר התורה
ירושלים ת. ד. 5035

PRINTED IN ISRAEL
אופסט ישראל-אמריקה
ISRAEL AMERICAN OFFSET
P.O.B. 1694 (Israel) TEL AVIV

שלחן ערוך
מטור
יורה דעה

זה השלחן

שלחן הטהור אשר ערך האשל הגדול רשכבה"ג עין ישראל הגאון רבינו מרן **יוסף קארו** זצ"ל ר"מ בקרית צפת.
ומפה פרושה עליו **הגהות וחדושי דינים** מאת האשל הגדול רשכבה"ג הגאון רבינו **משה איסרלש** זצ"ל אבד"ק קראקא.

וסביב לשלחן גבוה הזה יעטרוהו

א) **טורי זהב** מהרב הגאון האשל הגדול רבינו **דוד** בהרה"ג מוהר"ר **שמואל הלוי** זצ"ל. אבד"ק אוסטרהא.
ב) **שפתי כהן** מהרב הגאון מאור הגולה רבינו **שבתי** בהרב הגאון מוהר"ר **מאיר הכהן** זצ"ל. מק"ק ווילנא.
ג) **נקודות הכסף** מרבינו הגאון כו' בעהמ"ס **שפתי כהן** הנ"ל.
ד) **באר הגולה** מהרב הגאון המובהק מוהר"ר **משה רבקש** זצ"ל מק"ק ווילנא.
ה) **כנסת הגדולה** מהרב הגאון הגדול מופת הדור מורינו **חיים בנבנשתי** זצ"ל רב בק"ק קושטנדינא ואיזמיר.
ו) **פרי חדש** מהרב הגאון הגדול נר המערבי מורינו **חזקיה די סילוא** זצ"ל מק"ק ליוורנו.

הכל כמו שנדפס בדפוסים הראשונים, ועתה נתקנו בהם תקונים רבים:

ואלה נוספו בו עליהם כמש"נ בדפוסים האחרונים, עם תוספות תקונים רבים.

ז) **הגהות הט"ז. וזהב מזוקק. ודף האחרון** לרבינו בעל הט"ז נגד הש"ך.
ח) **השלמת ההשמטות** מס' **נקודות הכסף**. והרבה **הוספות והשגות** על הט"ז **ותקונים בש"ך** מהגאון מו"ה **משה הכהן** זצ"ל בנו של בעל הש"ך זצ"ל. עם **קונטרס אחרון** מבעל **הש"ך** נגד **הדף האחרון** הנ"ל.
ט) **תורת השלמים** (על הלכות נדה) להרב הגאון הגדול המובהק כו' מוהר"ר **יעקב רישר** זצ"ל **מפראג** [בעה"ס שו"ת שבות יעקב].
י) **באור הגר"א** (ע"פ כי"ק) מאת רשכבה"ג הגאון החסיד המפורסם רבינו **אלידו זצ"ל מווילנא**. נדפס עתה ע"פ כי"ק אשר נעתק בדקדוק רב ע"י הרה"ג כו' מו"ה **אברהם אבא קליינרמן שליט"א** ע"פ כתב יד ההוא הוגהו ונתקנו שבושים ושגיאות לאלפים שנפלו בו בדפוסים הקודמים כן בתוכן ענייניו וכן בציוניו וסימניו. גם העיר עליו הרב הנ"ל **הערות רבות**, ונדפסו בתוכו מוקפות בחצאי עגול.
יא) **דגול מרבבה. ושלחן המזהר** להרב הגאון הגדול מופת הדור כו' מו"ה **יחזקאל הלוי לנדא** זצ"ל **אבד"ק פראג** [בעהמ"ס נתיב וכו'].
יב) **פרי מגדים** להרב הגאון האמתי מוהר"ר **יוסף תאומים** זצ"ל אב"ד ור"מ דק"ק פראנקפורט דאדר.
יג) **חדושי רע"ק** להרב הגאון הגדול אור ישראל חסיד ועניו רבינו **עקיבא איגר** זצ"ל אב"ד ור"מ בק"ק פרידלאנד ובק"ק פוזנן והמדינה. **והחשמטות** שנשמטו ממקומם בדפוסים הקודמים השבנום עתה למקומותיהם.
יד) **חוות דעת** להרב הגאון המובהק המפורסם מו"ה **יעקב** זצ"ל אבד"ק ליסא. ועליו **אמרי ברוך** הגהות והערות [מבעהמ"ס ברוך טעם].
טו) **יד אפרים** להרב הגאון הגדול המפורסם מוהר"ר **אפרים זלמן מרגליות** זצ"ל מבראדי [בעהמ"ח שו"ת בית אפרים וכו'].
טז) **חדושי הגרשוני** להרב הגאון הגדול המפורסם מוהר"ר **גרשון אשכנזי** זצ"ל אבד"ק מיץ [בעהמ"ח שו"ת עבודת הגרשוני].
יז) **חדושי אבן העזר** להרב הגאון הנודע בשערים מוהר"ר **עזר** זצ"ל אבד"ק קלימנטוב.
יח) **אמרי ברוך** להרב הגאון החריף כו' מוהר"ר **ברוך תאומים פרענקיל** זצ"ל אבד"ק לייפניק [בעהמ"ס ברוך טעם כו'].
יט) **באר היטב** להרב הגאון המפורסם מוהר"ר **זכריה מענדל** זצ"ל אבד"ק בעלז.
כ) **פתחי תשובה ונחלת צבי** להרב הגאון מוהר"ר **אברהם צבי הירש אייזענשטאט** זצ"ל אבד"ק אוטיאן.

☞ וראה זה חדש הוא אשר הוספנו בו על כל אלה ☜

שמונה עשר מפרשים חדושים והגהות מגאוני ישראל
ועוד הוספות רבות, כלם נקובים מעל"ד.

בהוספת „כרתי ופלתי" „משמרת שלום" עם עוד הוספות יקרות ערך

ירושלים

שנת חמשת אלפים ושבע מאות ושמונה עשר לב"ע

תוספת דעה

על שלחן ערוך יורה דעה

כולל

שלש עשרה הוספות חדשות וחשובות
מהם שלא באו עד הנה בדפוסי השו"ע בכלל

א) **כרתי ופלתי** חידושים וביאורים מהגאון האמיתי עין ישראל הודו והדרו רשכבה"ג וכו' מוהר"ר יהונתן אייבישיץ זצללה"ה

ב) **תפארת ישראל** חידושים על הלכות נדה מהגאון המחבר הנ"ל בהוספת הגהות מהגאון האדיר בעל ברוך טעם זצללה"ה

ג) **משמרת־שלום** ביאור מורחב ומספיק על ספר פרי־מגדים וחידושי דינים על רוב סימני השו"ע מהגאון הגדול וכו' מוה"ר ר' שלום שכנא טשערניק זצללה"ה

ד) **מחצית השקל** על הלכות שחיטה להגאון האדיר וכו' מוהר"ר שמואל קעלין זצללה"ה בעל מחצית השקל על שו"ע או"ח

ה) **אמרי בינה** פירוש מספיק על דברי רבותינו הק' מפרשי השו"ע, מהגאון הגדול וכו' מוהר"ר ישראל מתתיהו אויערבוך זצללה"ה

ו) **תיקוני טעויות** שבש"ך ובט"ז מהגאון המחבר הנ"ל

ז) **יד שאול** חידושים והגהות מהגאון האדיר וכו' מוהר"ר יוסף שאול הלוי נאטאנזון זצללה"ה

ח) **חכמת שלמה** חידושים והגהות מהגאון האדיר וכו' מוהר"ר שלמה קלוגר זצללה"ה

ט) **הגהות על פרי־מגדים** מהגאון האדיר וכו' מוהר"ר יוסף שאול הלוי נאטאנזון זצללה"ה

י) **הגהות מהרש"ק** על פרי מגדים מהגאון האדיר וכו' מוהר"ר שלמה קלוגר זצללה"ה

יא) **הגהות על שו"ע יו"ד** מהגאון האדיר וכו' מוה"ר יעקב קאשטיר"ו זצללה"ה (בדורו של הב"י קארו זצללה"ה)

יב) **דעת קדושים** חידושים מהגאון האדיר וכו' מוה"ר אברהם דוד וואהרמן זצללה"ה אבד"ק בוטשאטש עם הגהות גידולי הקדש מאת תלמידו הגאון ר' פייביל הלוי שריער זצללה"ה

יג) **תמונת הריאה**

כן סדרנו את עקרי הד"ט מהגאון האדיר וכו' מוהר"ר דניאל טיראני זצללה"ה כל ענין השייך למקומו בסוף כל חלק וחלק לפני ההוספות החדשות (ולא כמו שנדפס עד כה בסוף חלק ג')

הוספות אלו נעשו בהתיעצות ובהוראת גדולי התורה וההוראה בירושלים ת"ו.

הלכות דם

סה חוטין האסורין משום דם ומשום חלב

זדיני גיד הנשה. ובו י"ד סעיפים:

סה (א) אחורי האזנים. לפי שסם מלאים דם מבל בב"י כתב שמאחר שחוטין חט"פ שנרחש בהן דם אין לריכין לחתכן דמומת בעלמת סם כ"כ הר"ן משום הכי מסיק רמ"א דאינו אלא מומרת: (ב) וקרום שעל המוח. בטור כתוב ואם אלאוס ולא מחכוס ולא סיחים על בית המחיטה דמחיטה מקרוס לחסור ומחוס מוחר ואמה ב"י שהרי בסימן ס"ח כתב הטור שאף המוח לחסור ותירץ דכאן מיירי שהוליא המוח גס קרומו וגלאוסו אלא המם ומשום הכי לא נאסר המוח ולקמן מיירי שהרחיש שלא המוח ומלא שהמוח מהבשל בהוסו ואף שהבריו תמוטין מלא לשון הטור שהתב בכאן על בית המחיטה ס"מ ולא סיחו על בית המחיטה אלא הוליא המוח מ"מ דמיירי שלא הוליא המוח מ"מ בשעה שהלריכו לגלות כבד בשביל מוכרכת בנייר על המם ולא לחמרינן דהמייר הפסיק בין הכבד ובין המם ומהו בבישול מדהרי כאן בעולה המוח בקרומו על המם. ולעיין קושיית הב"י דכרי הטור לחדדי יש תירולים לקלת מפרשים ואין להם יסוד ומעיקר כמו שהתב מה"ר לברהם מפרלג דעיקר הוסחת כאן המוח לחסור ומרחם מוחר: בטור כתוב ומומרת היא שהחמיר כו' משמע דלא קאי על רמב"ם ב"י מדלא לחמר שהחמירו לשון רבים וקשה מאי טעמא בחמת לא כתב כן על רמב"ם שהרי גם הוא

סה א כגון חוטין כו'. ולא כשהחבו הורידין שבלוחר כמו שהחבחר לעיל סי' כ"ב לחסוריס חוטים אלו לפי שאינן נגררין דרך הורידין כרשב"ם ורמ"ן וב"י ט"ס: **ב** וקרום שעל המוח. ע"ל סי' ס"ח וסי' ע"ם מוה: **ג** וקרום שעל הביליס. יחבאר

סה חוטין האסורין משום דם שבהם א כגון **א** חוטין [א] שביד [ב] ג' ושבכתף [ג] ג' ושבלחי התחתון שבצד הלשון מבאן ומבאן [ד] ד' ובלשון [ה] ובצואר [ו] ה' וחוטי הלב [ז] וחוטי העוקץ [ח] וחוטי הדקין שהם בתוך שומן הדקין כמו בית עבביש מסובבין זה בזה:

הגה ונוהגין לסמיל ג"כ ג' חוטי תוכך אלל החזה מבפניס (מ"ו החרוך) וכן נוטלין חוטין (**א**) מחוכי המזניס (סדר הניקור ותרוך וחיוו אלא מומרת בעלמת) (ד"ע):

(**ב**) **ב** [ט] וקרום של המוח שבקדקד **ג** וקרום שעל הביליס [י] ומליחה לא מהני

ביאור הגר"א כזכר

סה [א] שביד. עבה"ג ושם חמשה חוטי כו': [ב] ושבכתף. הן בכלל דידה. ר"ן בשם ראב"ד. ואפשר שלוה כיון רש"י ד"ה חוטין שביד כו': [ג] ושבלחי. עבה"ג ושם צ"ג א' חמשה חוטי כו': [ד] ובלשון. נכלל בכלל דלועא. ראב"ד: (ליקוט) ושבכתף כו' ובלשון. נכלל בכלל דידה ודלועא. ת"ה (ע"ב): [ה] ובצואר. שם ב' וכן מוכרחי וערש"י שם א' ד"ה ודלועא: [ו] וחוטי הלב כו'. שהן מלאים דם והוא דהשיב בנמ' רק הני לרבותא שאף שהן מסוכין לבית השחיטה צריכין חתיכה ומליחה. מ"ם: (ליקוט) וחוטי הלב כו'. נוטה לדעת הראב"ד אבל הרשב"א כתב שאינן אסורין אלא אותן שנזכרים בנמ' וכמש"ל סי' ע"ו (ע"כ): [ז] וחוטי העוקץ. שם חוטין שבעוקץ אסורין ומפרש משום דם: (ליקוט) וחוטי העוקץ. עבה"ח ע"א ב' (ע"ב): [ח] וחוטי כו'. כנ"ל: [ט] וקרום כו' וקרום כו'. גם שם: [י] ומליחה כו'. ר"ל כשאר בשר ועיין בראש"ש

משבצות זהב יורה דעה סה הלכות דם שפתי דעת

סה (א) אחורי. עש"ו דכגמרא נ"מ כוזכר כ"מ ממא חוטי ומ"ם חוטין שכחוב וחחוטי מזניס אין בלא חומרת וחם נ"מ נחלן וכגלן ג"כ שכיס עיין רמ"א לקמן: (ב) וקרום. עש"ו כגם כחוב כחב קרום סמוח שלא חכה ולא נחלש על בית המחיטה ס"ם הקרום לחסור והמוח מוכר והקשה הב"י דכסימן ס"ה כחב דסמוח לחסור ותי' דכאן מיירי שהוליא המוח והקשה ד"מ לית שיין ותוכיח מכיס"ם. ע"כ העלה דס"ם כוה וע"ל המוח לחסור ולמד מכאן הט"ז דמוחר לגלות ככד על סנייר וי"ם לעיין קלת דלמת סנייר חביב ככלי שאין מנוקב וע"ד לקרום לסמוח פולט דרך הקרום וחש"ה הקרום לחסור דיש כו סרכה דס ואין יוצא לו פירא ממקום למקום עוד כניא הט"ז דכיר הטור ממשה חוטי והכיל דכיר סכ"מ חוטי עוקץ והכיל דכיר סגלון יש חוטין ולריך למותכן ומומרת בעלמת הוא היינו מה שהחמירו הכל כ"ת חוטין ולא קאי אלא על חוטי עוקץ ובכ"מ נ"ל דכוון לגלות כוזכר בגמרא כ"מ ממשה חוטי ע"ם ומ"ם חוטין שבעוקץ כ"מ בעוקץ הוא חומרת בעלמת ותי' דסכ"מ חביב הוא לחסורי משום דם ואינו בטל מכאן ומלינו ע"ת דאין מותקין כדם כמו שסיים הכ"מ בשם הכ"מ ומ"ש הכ"מ דאין ניקור הניאו הפיניה בסימן ס"ד אות כ"ב דהשיג"ת סיינו בחוי חלק לחוריים ותוי פיים לן כו משום חלב כי אם משום דם יתורן קושית ס"ג על הטור ולא ידענא מיין לחדרכה מכ"ן הסיג על הטור שכחב דחוי חלק של פיים מצוין לחתם הפיעולים ומשום חלב ונ"ל דע"כ פרש"י דחוטי עוקץ לחוריס משום חלב אלא של לחוריס לא נד פיים וייבב דכרי רש"י דפיים כתב משום חלב ופיים משום דם ול"כ הטור דכתב חלק הפיים כוה משום חלב כ"פ חלק לחוריס יע"ם בסימן ס"ד נדהיפה לות כ"כ ת"כ יקשה מדיוים חדיוים ואולי בסימן ס"ד לא כתב דחותם הפיעולים הם מעיים בחלק של נד פיים לא משום חלב אלא לסימת נקבי דמצוין בחלק של נד פיים ול"כ בסימן ס"ד חביב משום חלב לחוריס ובסימן ס"ח חביב משום חלב ונכי' ס"ם חביב חותן כל"ז הפיעולים ביים בחלק פיים ומשום דם ונסס מהני מהיכה ומליחה לא אלא חלק לחוריים ויכיה יקשה דמחכר מסע"ת ליה לי כרש"י או כרמ"ם ז"ל בלבך בסימן ס"ד חביב כהדי חלב וכלן כהדי דם ומ"ם דחהיכה מהני לא לכל אלא לחיוך עוקץ [א] ולא לחוטי עוקץ ו"ת מינו ועיין בל"ח פל"ע יע"ם: (ג) דבלחי. הומרת בעלמת הקליפה ול"ד לוורדי הצוואר שאם עניים וצריך כ"ב מצ"ל כלן ומשום הכי לי ניחל אחר כך ל"ל ס' נגד הקליפה וכן הסניים הע"ך בחות ס': (ד) תפי'. עש"ו וכל הני הם בעיא הלא לחיפשת. ועיין בה"ג בהגהות הטור חות ד' בשם הפ"ג דטוסב החיב הכלל בהמה. ובכה"ג כתב הלח"ה דבכה תלה ראמת בחוכו ואפ"ע ג"ם נוסב בכוי דבכה תלה בהמת לף שהות בניים בפ"ע. ודע דע"ם של חדם חסור לף למ"ד בשרו מותר הרשב"א בתשובה שם"ד דחית ליה לף ועוד דמעשה בדידים הוה הכיולו הפר"ח חות ע"ו והמ"ל במ"ל בג"ב ות' ממ"ל ו"מ דלידון דבשר חדם חסור מ"ה עיין חדם מ"ה בג"ם בל"ע גם פסול לעדות מ"ה דלוקה משל"ה בשר חדם בעשה:

והנה הטור לא הביא דין זה אלא לגבי חלב ולא לגבי דם אלא שכן היינו שעל בכה לף שמח מיכן שבא על בכה הטור שכ"ם ב"ם וכ"ם ג"ם וכתום' סם גם קורם לא נקבר מהכיו בגידיו יע"ם אין חיסור חט"ל ול"מ דג"ם הוה בכיה עיין סימן ק':

נסתפקתי בג"ם הסוה בכיה אם הוה שם חלב שהרי היינו שעל בכה לף שמין בו כזית דמילקא עליה ומה אם הוה שם חלב אלא שנתבשל בהבלי הבית ואינו ראוי לאכילת כלב אפשר דא

יתבאר דינו בסעיף ד׳: **ד** ואם לא נטלן כו׳. בספרי הוכחתי מדברי רבינו ירוחם נתו״ן תולת כ״ח גבי מחלוקת ר׳ תפריס והרמ״ם דבגידי טוהר ת״ל ס׳ כיון דמצתח בהמתם תבר תלת דלכתחלה צריך להסירם ובירחתי שם דפי׳ כן דברי הרמ״ם בפ׳ המוכח ובהכי מתייתב ללת סתרי דברי הרמ״ם תהדדי דבפ׳ המוכח הסיג על ר׳ תפריס וכתב דלת תסכתן תוטי דתסירי מסום דמת ולריכי תחיכ תלת דידת ודלועת ולת דמזרקי סתן גידי הלוחר וכפ׳ ג״ה כתב דמזרקי סתן גידי הלוחר לריכין תחיכה לקדרה תלת דבפרק המוחטן כתב דלת תסירי מסום דמת ומותרין בביטול בדיעבד תלת מסום עלמן לריכים תחיכה לכתחלה וכן נרתה מדברי ס״ד סי׳ ל״ד ע״ם וכ״כ סטור בסי׳ כ״ב בורידין דתם מנתתה תבר תבר מותרת בביטול ולדבר זה תעירני תחד מבני תבורה שלי סתלוף מהר״ר מרדכי תסכנז נר״ו ות״ב ל״ל דהרב בהג״ה תם לת קתי תחומי מסום לוחר ותת דכתב סתם סיינו מסום דגם בתומי לוחר תסכים לה כתי תיכא דוק ובצלי בין במליתה בעלמת ומדיעת תרי כדעת רוב הפוסקים מסום דכבולעו כך פולטו כדלקמן סי׳ ע״ב וכתם דוכתי וכן מסמע בת״ח כלל ע״ו דין כ״ל ולכך כתב תם בסימני ת״ח בתתם ותם עבר ולת תחכם במליתה ולגייס תרי טכ״ל דהיינו מדיעת וכ״מ דתם לת קלפוהו ובשלו כך מותר בדיעבד כדלקמן סימן ע״ג ס״ק כ׳ גבי כבד ע״ם וטיין סרי כ״ב ס״ק ו׳: **ו** סגי בקליפה. ותע״ג דלטיל סימן כ״ב גבי וירידין לריך נטילה בלי כבר הקתה בד״מ על מ״ם הרמ״ם והטור דכתבו כתן דבלי תפי׳ קליפה תין לריך וכורידין סלריכו נטילה וחילק דתוטין תלו תם עביס יותר מורידין ותין פולטין כ״כ בשבר טכ״ל ומביתו תפריתם מחלק בטעין תחר ע״ם וטיין מ״ם בסי׳ כ״ב ס״ק ס׳:

ז וי״א שאין צריכין כו׳. כתוב בדריתם סעיף ב׳ יש לתמוה תיך פסק להקל על סמך כל דהו נגד ר״ת והרתב״ד טכ״ל ותין זה תימה דהרתב״ד פעמים מניתו כן בהמנהג כפוסק תחד תך סרוב הפוסקים חולקים וכל סכן כתן שדברי היש מי שתומר נכונים הם כמ״ם מהרש״ל פרק הטומט סימן ס׳ וז״ל יפה תמרו וכן הסכתג ותמת מיין לנו להוסיף בתיסורין כי בעוף לת תמלת חוטין על יד כי התגפים הם הידים ומם לת מלתנו חוטין מלתים הם טכ״ל וכ״כ בעט״ז שהסכתג שתין נוטלין ולת תו זכין לגפי העוף ויש סתג סמנהג ע״ם וכן הסכתג פשוט גם בזמניתו **ח** אם הוסר רק הראש וכו׳. ע״ל סי׳ כ״ב סוף סעיף ת׳ בהג״ה. **ט** בלא קליפה. וה״ה דתחיכה תבר תבר לצלי מותרים. וכביה יוסף והפריתם דסייתו דוקת לסברת הרתתוה שבסעיף ת׳ תס שתין כן לסיים מי שתומר וליתת דבסדיה כתב הרמב״ת גופיה בת״ה תתרוך דף ס״ט ע״ת ובמתרת הבית דהכת תרי לף בלת תחיכה לגלי כיון דמפתטים ועומדים פניהם טל פני הת״ם וכן מסמע בהרמ״ם פרק גיד הנשה וכן הטור כתב כתן בת״ם מותרין לגלי מסמע לכ״ע וסייתו מטעמת לטעיל: **יא** ונהגו לנקר כו׳. דלת פלוג כדי שלת יטעו בלתחר ל׳ מיהו תם נתבשלו עם הקרוס והורידין ולת נתחכו מותרין דיעבד תפילו ליכת שמיס דתין מוחזקין בדם כל כך כל שלת סיה לו ל׳. תו״ה כלל כ׳ דין ס׳:

בהו׳ **יא** אם לא שיחתכם תחלה [יא] (ותתוך לתחת) (ר״ן בשם הרתב״ד ורשב״ת בת״ה ועור סי׳ ס״ו בשם יש גלוחים) ואח״כ ימלחם והני מילי לבשלם בקדרה [יב] ׳ אבל לצלי אינם צריכים לא חתיכה ולא מליחה משום דנורא מישאב שאיב [יג] ח ויש מי שאומר דדוקא כשפני החוטין על פני האש אבל אם הם מובלעים בתוך הבשר אין האש שואב אלא אם כן יחתכם

(רשב״ת וע״ל סימן ס״ו בג״י):

הגה **ד** ותם לת נעלן ובשלם בלת תחיכה לריך שיעים נגד כל (ת) החוטין (רשב״ת) (ג) **ה** ובצלי **ו** [יד] סגי (ג) בקליפה (הגהות תשיל״י והגהות ש״ל בשם מהרת״ו סי׳ ל״ג) ועיין לעיל סימן כ״ב:

ב [טו] **ט** הרוצה לצאת ידי חתיכת חוטין אלו לא יסמוך על חתיכת הבשר אלא יחתוך הבשר והעצם לשנים:

הגה ותומי הטוחר לת מהני בהו תם תחכם רק בתוך המפרקת לעניס (תרוך ות״ז):

ג גף העוף כיד הבהמה והלכך צריך לחתוך עצם האגפים ולמלחם וכן עצם הלחיים בעוף:

הגה **ז** ויש תומרים שתין לריכים ליטול בעוף חוטין תלו משום שדקין הם והדם יולת משם על ידי מליתה (ר״ן פרק השוחט בשם י״ת) וכן המנהג שתין נוהגין תן העוף שום חוטין רק חומי הטוחר ובחותן ים ליזהר ליטלן משם תו יחתכם עם המפרקת לעניס מיהו בדיעבד **ח** [טז] תם הוסר רק הרתשם תן העוף סגי (תרוך בשם ת״ז) ונוהגין לחתוך בילכי העופות בפרק התכוכה התחתונה משום שלפעמים ממלתים חוטים תדומים בגרגלי העופות ותם לת עשה כן מוחר בדיעבד תפילו תבשלו כך תע״פ שממלתו (א) חוטין תדומים (הכל במרדכי פג״ה) שתיהו תלת שומן בעלמת:

ד יא ביצי זכר כל זמן שלא היה לו שלשים יום מותרים לקדרה בלא קליפה אפילו אם יש בהם כמו חוטין אדומים ואם היה לו שלשים יום אם יש בהם כמו חוטין אדומים אסורין לקדרה **ט** בלא **י** קליפה [יז] אבל לצלי (ד) מותרים:

הגה **יא** ונהגו לנקר הביצים תף כשהם (ה) פתותים משלשים יום וכן להסיר משם גיד הגדול ותתוך בשם הרבה תתיכות (ת״ו התרוך) ונהגו ליקר תן הכתף הבשר שקורין דרי״ז (סדר הניקור) ותין בו תיסור רק הוא משום מיתום. עוד נהגו בולגרי״ם שקורין לידווי״ץ לגלותו ולת לבשלו ותין בו תיסור תם מבשלו ותפילו לכתחלה מותר (ב״י ותרוך) וכן מותגין להסיר הטיומיתת דורדת והשליכה ולת לתכלה ותין תיסור בדבר (ת״ו התרוך) וכן נהגו לתתוך בין הפרסות של רגלי הבהמה ולהסיר משם בשר לבן ודק משום מיתום ותם לת עשה כן תין לחוש (ד״ע):

ה יב (ב) גיד הנשה נוהג בבהמה וחיה (ד) [יח] אפי׳ אם אין כף שלהם עגול ונוהג בירך של ימין ובירך של שמאל ואינו נוהג בעוף מפני שאין כף שלו עגול

יג אבל אם נמצא לו כף עגול נוהג בו יי ואין צריך לבדוק אחריו אם הוא עגול:

הגה [יט] ותין חילוק בין חיה לבהמה בכל דבר התסור משום גיד תו משום דם וכן בעוף תם היה לו כף ולכן כל דבר שמתקרין בבהמה צריך לנקר בחיה ג״כ (מרדכי פג״ה) רק מה שתסור (ג) משום תלב תין צריך לנקר בחיה:

ו טו נוהג בבוי:

ז טז אינו נוהג בשליל כל שאינו טעון שחיטה וי״א שנוהג בו אם שלמו לו חדשיו ומצאו חי (ונהגו להחמיר כסברת התחרונה) (קנלת כ״י בן תביב):

ח יי שני גידים הם בירך אחד פנימי סמוך לעצם והשני חיצון סמוך לבשר ישניהם אסורים [כ] וצריך לחטט אחריהם *) אלא שהפנימי אסור מן

מתלות לתסורם: ו מימרת דתני׳ וכו׳ שם דף ל״ג שם בגמ׳: ז טור בשם הגלונים ושלתי מסכים הרא״ם וסוף דעת רוב הפוסקים עכ״ו: ח בשם רשב״ן: ם כר״ן בשם ארתב״ד וכן כתב הרשב״ת: י הרשב״ת וכר״ן בשם הרתב״ד: יא מימרת דמר בר רב תגי שם ל״ג: יב מסנה שם דף פ״ם: יג בעיית דרבי יהושע שם דף ל״ב ולת נפשטת ולתומרת דתיסור דתוריי׳ הוא בסכמת הפוסקים: יד טור וב״ב בשם הרתב״ד: טו בריסות פ״ח ר״ן: טז הרשב״ת בשם הרתב״ד: יז תיא מימרת דמר בר רב תגי שם ל״ג: יח מסנה שם דף פ״ם: יט

סקוליח ברוחב הוא וכל דבר שגול וגבוה נקרא קף: (ה) ואומר לו שהיא בשרה. כל סעיף זה הוא דברי הרמב"ם מלבד כך ואומר לו שהיא כשירה הוא לפון הא"מ וז"ל נראה לי דרבינו הרמב"ם סבר דהכא במפרש שהיה מכשר כשירה ובכהאי גוונא יש לומר שמא ישראל הרואה הוא שנתנה לו בחזקה כשירה וכיון שנתנה לו בחזקה כשירה היה דאי לא שהיה לו לומר שישראל גנב דעתיה דאסור ואסור גם כן גידה ניטל מפני שהיא מתוכה ואולה עם גידה וכבר כתב רבינו למעלה דכשר הסמוך ליד עובד כוכבים אסור בכל מקום הלכך ליכא למיחש הלא בכהאי גווני וכ"מ מוהר למכור להם נבילות וטרפות עכ"ל. הגה כולהך לזה מכח שקשה לו הא לא יקנה שום ישראל מן העובד כוכבי, ולמה לא יתננה לו בפני ישראל ולריך לומר דלא ס"ל לדיקור הגיד הוא סימן דאל"כ הא ודאי יקנה ממנו מכח הסי' דכשיש סימן מודה רמב"ם שקונין כשר מן העובד כוכבים כמ"ש סי' ס"ג אבל לדעת הטור דהוא סי' לריך טעם לחלק בין בפני ישראל לבלא בפניו והטעם מבואר בתוס' פרק ג"כ דבמקום שאין קונין כשר מן העובדי כוכבים מחמת טריפות לא מכני לזה סימן דאחיכות הדיקור לקנות ממנו דאימור מאר שדיקרה עובד ישראל שהיתה טריפה וע"כ נתנה לעובד כוכבים והקנו לו בחזקה כשירה ואולה עם גידה ואתי למזבן מיניה ואוכלה עם גידה וכבר כתב רבינו למעלה דכשר הסמוך ליד עובד כוכבים אסור בכל מקום הלכך ליכא למיחש אלא בכהאי גווני וכ"מ מוהר למכור להם נבילות וטרפות עכ"ל. הגה כולהך לזה מכח שקשה לו הא לא יקנה שום ישראל מן העובד כוכבי, ולמה לא יתננה לו בפני ישראל ולריך לומר דלא ס"ל לדיקור הגיד הוא סימן דאל"כ הא ודאי יקנה ממנו מכח הסי' דכשיש סימן מודה רמב"ם שקונין כשר מן העובד כוכבים כמ"ש סי' ס"ג אבל ל

סן דברים האסורים משום דם. ובו י' סעיפים:

א א דם בהמה א (ה) חיה ועוף בין טמאים בין טהורים אסו' ב [א] וכן ב דם שליל [ב] ג אבל דם דגים וחגבים מותר:

ב [ג] ד דם ביצים ג אם ידוע שהוא ד מרוקם האפרוח (פירוש שהתחיל להתהוות בו צורת האפרוח)

(ג) חייבים עליו אבל אם אינו ידוע שהוא מרוקם האפרוח אין חייבין עליו (א) אבל (ג) חכמי' אסרוהו:

ג [ד] ה נמצא עליה קורט דם זורק את הדם ואוכל את השאר ו והוא שנמצא בחלבון. (ב) אבל אם נמצא (ד) בחלמון ה כל הביצה ו אסורה:

הגה [ה] וי"א דאם נמצא על קצר החלבון וגם מבחוץ דסיינו שנתפשט מן הקצר לכל הביצה מסורה (הרמ"ם והכ"מ וכ"י והום' וע"פ. וכתב רמ"ם ומור וכ' יכוחס שים להחמיר כב' הסיטות) ז [ו] וים מחמירין עוד דכל שנמצא על הקצר של חלבון חפילו לא נתפשט כלל אסור (מ"ו החדוך ריש כלל מ"ב ומהרש"ו ס"ק ד) ח [ז]*) ומזה נתפשט המנהג במדינות חלו לאסור כל ביצה שים בה דם וחין מחלקין בין חלמון (ה) לחלבון ובמקום דמוהגין להקל לזרוק הדם ולהחיר הביצה במקום דמוחר לדיך ליטול כדי קליפה עם הדם כשזורקו (חדוך שם בשם סמ"ג):

ד ט [ח] י ביצים הטרופות בקערה ונמצא דם על חלמון של אחד מהם אף על פי (ג) שזרקו החלמון שעליו הדם אסורות מפני שמאחר שהן טרופות בקערה החלבון שהוא דק מתערב ביחד והכל אסור ״ אבל ביצים שבורות יחד בקערה ולא טרופות ונמצא דם בחלבון של אחד מהם (ד) יקח החלמונים הכשרים כל אחד ואחד בפני עצמו והם מותרין (ו) וישאיר אותה אשר בה הדם בקערה עם חלבוני השאר ויזרקם:

סן (א) אבל הכמים אסרוהו. והוא לחד תירוצא בחום' פ' חלו טרפות שב"י מביא כאן וכיינו שבכל מקום אסור מדרבנן אבל להתירן הכאי יש חילוק דדם שעל הקצר אסור מן התורה דמציב מין בצר כיון שהפרוה נוגר ממנו אבל במקום אחר אין בו איסור אפי' מדרבנן ומשמע מטור ום"ע דתפסו חומרא אל שני החילוקים. ובב"י כתוב בשם הגמ"ם כתב בשם טעמ הכרמ"ם כתב בשם עוף טהור כו' עכ"ל משמע דס"ל דפליג הכרמ"ם על מה שכ' הטור דחייבים עליו אם הוא מרוקם הפרוה דסיינו מן התורה וקצר דהא הטור עלמו מביא דברי הכרמ"ם אלו בסי' פ"ו וכן בם"ע מביא בשני המקומות כמו בטור וכתב לי דמה שכתב כאן דחייבין עליו סיינו על הדם כמו שכתב ב"י בשם רבב"ח דאסור מן התורה דם בצר אבל בביצה שנמצא בה דם רק ריקום בצר דמדרבנן. והביא רס"ל שים להחמיר ולומר דדם ביצים דאוריימא ונפקא מיניה לענין ספק עד כאן ומ"מ יש להחמיר גם בחירוך הרחמן ולאסור מדרבנן הדם בכ"מ אבל בחי"ת בס"ב כתב הגהת שערי דורא וסמ"ק ומהרש"ו דספיקא דרבנן הוא ולקולא אלא שכתב דדוקא בחטרופת וכמו שפסק גם רמ"א בסעיף ד' ועיין מה שכתבתי שם: (ב) אבל אם נמצא בחלמון בו'. מחלוקתן חלוי בסוגיא דבר זה לדעת הרמ"ם והטור דחייבין עליו סיינו על הדם וחוכל המצר אמר רבי ירמיה והוא שנמצא

כמשירים שבקערה כ"כ הגהות מרדכי והוא מהרן למה לה נעביד תיפכא : (ה) הואיל ובלאו הכי חד בתרי בטיל . פירוש דמן התורה חד בתרי בטל אפילו לח בלח אלא דרבנן הצריכו שיעור כדלקמן סימן ק"ח מקום הכי כלאן שיש ספק אם היה במקום התורכו הוא ספיקא דרבנן ואזלינן לקולא לבל יהא לח בלח מדאורייתא אלא חד בחד אין זה ספק דרבנן כיון שמן התורה לא בטיל ממילא אי הוה דם במקום התורכו היה לישור לחורייתא ואם כן הוה ספיקא דאורייתא ולחומרא במקום הכי נקיט רמ"א חד בתרי כו' וע"ל דהא גם בחד בתרי לא בטיל לקמן סי' ק"ח לא בטיל דוקא בשני תערובות התם דקי"ל אלא על דבר שבגזרו רבנן דלא ליבטל אפילו בשאיש על כן אין לו היתר רק בשני תערובות מה שאין כן בשילה שטרפה אזלה חציותה אלא ועל כן אזלי' בספיקא דרבנן לקולא ואפילו לדעת רש"ל שפסק בהגה"ה שבכל מקום אחור כמו שזכרתי בשמו בשמוך מ"מ שייך שפיר כאן ספק אם היה במקום התורכו דאם נאמר הטיקר כגירסת הרא"ש ממילא בחלבון אלא על הקבר יש היתר ואם נאמר כגירסת הרא"ש ממילא בחלמון יש היתר אלא שמלד התומרת שאין לנו להכריע אלו אוסרים בכל מקום אבל מכל מקום יש לפי האמת כאן ספק אם היה אם לישור ורש"ל עלמו הכריע להקל בתערובות כמו שזכרתי בשעיף זה בשמו שכתב מאחר דלרש"י והרמ"ה שרי ודבריהם עיקר אלא שאנו מחמירין כרי"ף כו' אין לריך שאיש וכדלקמן סימן ק"ח בשם רבינו ירוחם ספק דרבנן אלא דעדיין לריכין לפרש דברי רמ"א כאן דלפי דבריו קשה למה כ' הרמ"א בשאר שמביא בטור וכ"י כיון שבחלבון דק מהערב יחד וכלל לשור והא גם שם מיירי אלא ברור לנו אם היה במקום התורכו בדברי החשר' שמביא ב"י שכת' שאין ידוע אם בא מן החלבון או מן החלמון כו' ושם כן היה לו להחיר מטעם רמ"א ולא קשה מידי דבחמת כאי סברא דאר בטל לא מהני כאן לומר שבשביל זה הוא ספיקא דרבנן כיון דיש ספק אי הוי במקום התורכו מן התורה למאן דאמר דם בישים דאורייתא הוי ליה כודאי היה במקום התורכו דבשבחן בשיטת ק"י שעיף ע' כל שבשפק בגופו לא מהני ליה אחר כך לומר שפק שפיק' על ידי תערובות וכ"ש בחו"ה התערובות הכא דאר בטל מן התורה רק היה שפק אחד בחלבון והשני בחלמון ועיין מה שכתבתי סי' ק"ז סעיף ק' על ת"ת, והא דהחיר רמ"א כאן מקום אחד בחרי בטיל היינו מקום לטעמיה שכ' בה"ח כלל ס"ג דדוקא לא לא נתערב אחרין אבל אם נתערב אחרין שאר היה במקום התורכו דבשי בישים בכל מקום אזלי מדרבנן אלא ספק דרבנן כיון שמן התורה לא בטיל אלא בשני תערובות ואפילו בשאיש כן הוא בשילה שטרפה חזלה חציותה אלא ועל כן אזלי' בספיקא דרבנן לקולא ואפילו לדעת רש"ל שפסק בהגה"ה שבכל מקום שכתב בזכרתי שם בשם רש"ל שאפילו בשאיש ספק אם היה במקום התורכו אם נאמר הטיקר כגירסת הרא"ש ממילא בחלבון אלא על הקבר יש היתר ואם נאמר כגירסת הרא"ש ממילא בחלמון יש היתר אלא שמלד התומרת שאין לנו להכריע אלו אוסרים בכל מקום אבל מכל מקום יש לפי האמת כאן ספק אם היה אם לישור ורש"ל עלמו הכריע להקל בתערובות כמו שזכרתי בשעיף זה בשמו שכתב מאחר דלרש"י והרמ"ה שרי ודבריהם עיקר אלא שאנו מחמירין כרי"ף כו' אין לריך שאיש וכדלקמן סימן ק"ח בשם רבינו ירוחם ספק דרבנן אלא דעדיין לריכין לפרש דברי רמ"א כאן דלפי דבריו קשה למה כ' הרמ"א בשאר שמביא בטור וכ"י כיון שבחלבון דק מהערב יחד וכלל לשור והא גם שם מיירי אלא ברור לנו אם היה במקום התורכו דבדברי החשר' שמביא ב"י שכת' שאין ידוע אם בא מן החלבון או מן החלמון כו' ושם כן היה לו להחיר מטעם רמ"א ולא קשה מידי דבחמת כאי סברא דאר בטל לא מהני כאן לומר שבשביל זה הוא ספיקא דרבנן כיון שיש ספק אי הוי במקום התורכו מן התורה למאן דאמר דם בישים דאורייתא הוי ליה כודאי היה במקום התורכו דבשבחן בשיטת ק"י שעיף ע' כל שבשפק בגופו לא מהני ליה אחר כך לומר שפק שפיק' על ידי תערובות וכ"ש בחו"ה התערובות הכא דאר בטל מן התורה רק היה שפק אחד בחלבון והשני בחלמון ועיין מה שכתבתי סי' ק"ז סעיף ק' על ת"ת, והא דהחיר רמ"א כאן מקום אחד בחרי בטיל היינו מקום לטעמיה שכ' בה"ח כלל ס"ג דדוקא לא לא נתערב אחרין אבל אם נתערב אחרין שאר היה במקום התורכו דבשי בישים בכל מקום אזלי מדרבנן אלא ספק דרבנן כיון שמן התורה לא בטיל אלא בשני

ובב"ח וגרסת שגם התו"ס והכ"ג מודיעים לזה שהרי לא כתבו דבריהם אלא בתתערב בשאר בישים כן נ"ל: **יא** נ"ל שהוא מותר. שהרי יש פוסקים דאין בדם זה איסור כלל לפילו מדרבנן ואפילו לדברי התוספים לותו מדרבנן היינו אלא לאכלו בעינו אבל מותר לתת לאכל אם נתערב אלא מדעה שרי וכ"כ הרשב"ץ כו' עכ"ל ומשמע דאם טרפו מדעת לאסור וכ"כ בעה"ז ומיירו לדידיה לו למי שנתבטל בשבילו אבל קנסת כדאמרן סימן ל"ט סעיף כ': **יב** מותר. כתב בספר ל"ח דף קע"ט ע"ב דלפילו לפי המנהג שנהגו לאסור הבישה בכל מקום שנמלח בו דם דוקא כשהוא עדיין בעין אלא כשנתערב דאכו אלא לוסיף עלה עכ"ל ובאמת דברי הכ"ב בד"מ ובת"ח נראין לכאורה כן מדסתם כאן כדברי המחבר לאל אין זו סברא נכונה (והסיב בעל ל"ח וז"ל הסברא הוא שכיון שהיו נראה בעין לא החמירו וזכו שלמרתי דלא לוסיף עלה ואע"ג דמדינא לאסור דיבא גופא מסוה תמורת דספיקא הוא ע"כ) דמה בכך שנתערב הא לפילו היה בעין וזרקו היה הבישה לאורה ומכ"ם לפי מה שנתבאר דקי"ל דכל הבישה לאסורה מדינא בכל עניו ויותר נראה דכר"ב לא סתם כאן אלא במקום שלא נהגו לאסור הבישה לעולם וכ"מ גם במקום שנהגו לאסור הבישה אם נתערב הדם עצמו בתערובות אחר שהוא מותר ודברי הטע"ז ת"ח לייסב כן: **יג** מותר כו'. לכיון דאין במקום הבישה רוטב לא עדיף מכלי שהיו אוסר אלא כדי קליפה וקליפה בישה עצמה לא גרע מבישור קליפה ולא עוד אלא לפילו היתה קליפה כיון שרוטב שבקדרה היו עולה למעלה מכבישור אין מה שבקדרה בולע ממנה דלא עדיף מחתיכה שבתוך הרוטב כשלא ניטר וכיסה עכ"ל הרשב"ץ שהבישה ב"י והכ"ב בת"ח סוף כלל ס"ג כתב על זה ואין נראה להחיר בקליפה דהא הבישה לאסורה מחמת עצמה ולא דמי לחתיכה דלא אסור רק מכח הבלוע והיכ הבלוע יוצא מחתיכה לתוך רוטב עד כאן לשונו ולפענד"ע לא קאמר אלא להחיר מה שבקדרה אבל החתיכה שהבישה מונחת עליו אסור כדי נטילה כדלקמן סימן ל"ג וסימן ק"ם ס"ד וה"ק ולא עוד אלא אפי' אין מה שבקדרה אלא כדי קליפה

אבל ס"ס דציצים הבאים מזכר שרי כמאין בהם דם אע"ג דהן מוזרות לו שהדם הוא במקום שמאין לוסרו במקום שמטהרים בו היתר וכ"כ כה"ומבציאו ב"י וע"ש : **סז** מותר לאבלן בו' . וכתב בשבולי לקט בשם הגאונים דאם הרתיחו ג' ימים תחת התרנגולת ג' ימים לאוריים מקום שיקוץ עכ"ל וכתב ב"י וזין לדבר זה בורש בש"ס וגם לא ראיתי לשום פוסק שכתב כן ולדברי רש"י כתב שאע"פ שימצא התרנגולת ימים רבים מותרים עכ"ל ומהריו נמשך הרב בת"ח כלל ס"ב דין ו' ולא ידעתי למה דברי הגאונים בלא טעם לאא בש"ם וכל הפוסקים

סז (א) אסור לאכול מבשרה חי . לפי שהדם מתעורר לצאת בשעת שחיטה וכשהוא מפרקה' חיך יכולה לזרק ולהוציאו וחוזר ונבלע בחיבורים

עליהם ימים הרבה **סז** מותר (יא) לאכלם [יב] יב ובלבד שיזרוק הדם :

ח יג [יג] מותר לאכול ביצים צלויות אף על פי שאינם יבולות ליבדק :

הגה וכן נ"ל לבדוק הביצים אם יש בהם דם דמומכין על כוב ביצים שאין בהם דם (הגהות מיימוני ותרוך) ומכל מקום נהגו להחמיר כשעוסקין מאכל עם ביצים ביום שרואין בהם אם יש בהם דם:

ט דם דגים אף על פי שהוא מותר יד אם קבצו בכלי אסור משום מראית עין טו לפיכך אם ניכר שהוא מדגים כגון שיש בו קשקשים מותר :

י טז דם אדם אם פירש ממנו אסור משום מראית עין לפיכך אם נשך הכבר בשיניו ויצא דם משיניו ע"ג הכבר צריך לגרדו אבל שבין השינים מוצצו :

הגה [יד] וכל דם דגים ודם אדם הוחיל ומדיעת שרי **סז** אינו חושר הטעורבתו (מיימוני פ"ו דמאכלות אסורות בשם רשב"ם והוא בת"ה בית ג' שער ה') :

סז כמה דברים האסורים משום דם . ובו ו' סעיפים :

א טז בדם בהמה וחיה נמי אין איסור כרת [א] (א) אלא בדם הנפש שהנשמ' יוצאת בו אבל דם האברים אינו אלא בלא תעשה [ב] והני מילי כשפירש מן האבר ויצא לחוץ או יז שנצרר בחתיכה יח או שפירש ממקומו ונתעורר לצאת ונבלע במקום אחר אבל אם לא פירש ולא נצרר מותר :

ב [ג] יט לפיכך מותר לאכול בשר חי א (ב) בהדחה בלא מליחה [ד] ובלבד שלא יהא בו מהחותין שדם בהם שהדם שבחותין הוא בכנוס ועומד בכלי (וע"ל סי' ע"ו) :

ג ב [ה] כ השובר (ג) מפרקתה של בהמה (א) ג אסו' לאכול מבשרה חי אא"כ מולחו יפה ד וע"י מליחה מותר אפי' לקדרה ה (ג) ולצלי מותר אפי' בלא מליחה :

הגה ן [ו] *) (ד) ונהגו להחמיר למכבו ולמולחו לף בצלי ז [ז] וה"ה ח אם מותך בשר מבית המליחה קודם שתצא נפשה

דמליחה לא מכני לא לקדרה ולא לצלי כמ"ש הר"ן וכתב ר' ירוחם נט"ו לות ד' שכן כתב רב אחא ומכאן להחמיר וס"ל להר"ב דמחיכה ומליחה מכני מיהא לכ"ע אפי' לקדרה דלא גרע מנלגר הדם מחמת מכה דבשעיף ד' וכ"כ הרמב"ם פ"ו מהל' מאכ"א דין ט' השובר מפרקתה של בהמה קודם שתצא נפשה הרי הדם נבלע בחבריה ואסור לאוכלו מבשרה חי אלא כיון שיצא ממנו הדם יפה יפה ואחר כך יבשל או יצלה עכ"ל וכתב הב"ח דהכי נקטינן ולא כהטור"ז שבדין לאומרה בשלמא נהגו זה שמיעטו מן הבשר אין ידעתי למה ואפשר דס"ל דהייטו לה בשעיף ד' בהג"ה בסעיף ג"כ אבל אם נתעורר הדם ויצא לחוץ אפי' לא פירש ממקומו אלא שנצרר בחתיכה פ"ק דביצה ד' ו' ע"ש ובן ראיתי בכתבי מהר"ם דכבן אבל שבין השינים מוצצו ולא נהגו להחמיר בזה ומיהו כשיש בפה דם הרבה יותר מן הראוי לבלוע אסור ואפילו בשאר בשר ואפשר דס"ל דהייטו לה בשעיף ד' בהג"ה אבל אם נתעורר הדם ויצא לחוץ אפי' לא פירש ממקומו אלא שנצרר בחתיכה פ"ק דביצה ד' ו' ע"ש ובן ראיתי בכתבי מהר"ם דכבן אבל שבין השינים מוצצו ולא נהגו להחמיר בזה ומיהו כשיש בפה דם הרבה יותר מן הראוי לבלוע אסור ואפילו בשאר בשר ואפשר דס"ל דהייטו לה בשעיף ד' בהג"ה אבל אם נתעורר הדם ויצא לחוץ אפי' לא פירש ממקומו אלא שנצרר בחתיכה פ"ק דביצה ד' ו' ע"ש ובן ראיתי בכתבי מהר"ם דכבן

ביאור הגר"א

כותב אין אוסר יותר מבצלי כדי קליפה ועבתום' צ"ע ב' ד"ה אם יש וק"ח א' ד"ה מיפת כו' וכדעת דבצלי סני בקליפה ועבתים' שם צ"ע ב' ד"ה עד ובא"ח סי' תס"ו ולקמן סי' ק"ה ובאן קליפת הביצה לא נרע מכדי קליפה : [יב] ובלבד כו' . כנ"ל בס"ב דאף שאינו בסקום האוסר הדם אסור מדרבנן: [יג] מותר כו' . תוס' פ"ד א' ד"ה סימנין ט' : [יד] וכל כו' . דהשתא בעינן כל שיש להן מיכיח מותרין כ"ש בתערובתן שאין ניכר דאין משום מראית עין :

סז [א] אלא בדם כו' . מתני' רפ"ה דבריתות : [ב] וה"ט כו' אבל כו' . כמ"ש בס"ב לפיכך כו' וכ"ש תוס' דחולין י"ד א' ד"ה ונסבין . א"נ בלא כו' ואמרינן לקמן קי"ג א' דשובר מפרקת אסור חי בלא מליחה כמ"ש בס"ג מכלל דבלא"ה מותר אף בלא מליחה : [ג] לפיכך כו' . כנ"ל : [ד] ובלבד כו' . כמ"ש שם ב"נ ב' אנומרי כו' למ"ד מצמת צמית אסור : [ה] השובר כו' . כנ' רי"ף ורא"ש איבעיא להו הואיל ומבליע דם באיברים מי שרי למיכל מיניה באומצא או לא תיקו ולחומרא משמע אבל לצלי או לקדירה דינו כשאר בשר דלא איבעיא ליה אלא בהי ווי"ש וע"י כו' : [ו] ונהגו כו' . כנ' רש"י שם וע"ש ד"ה הא כו' ויוצא ע"י טרח א"ר כו' ור"ל שצריך התיכה דע"י חתיכה לא נרע מאומצא דאסמיק לקדירה : [ז] וה"ה אם כו' . ר"ל דאסור חי וצלי בלא מליחה כמ"ש שם ל"ג א'. ומולחו יפה כו' ופי' הר"ן דלצלי או חי לקדירה אי

באר היטב

שמיעט מזכר אלא דספגת מהרעת וכ' הס"ך דה"ה מזכר אם אין בהם דם אע"ג דהן מוזרות שרי: (יא) לאכלם. כ' הס"ך ומשום שיקוץ אסורים לאיסמיים (כ' בשיבולי לקט בשם הגאונים דאם הביצים תחת התרנגולת ג' ימים אסורים משום שיקוץ והכ"י וכל האחרונים כתבו שחשת להחיר וע"ך ופר"ח הביאו דאיה כדעת הגאונים):

סז (ג) בהדחה. משום דס שעל פני הבשר . ב"י : (ד) מפרקת'. פי' קודם שחלת נפשה והטעם לפי שהדם מתעורר לצאת בשעת שחיטה וכשהשובר מפרקתה מיכה יכולה לזרק ולוזר ונבלע בחבריה. טור : ד וע"י מליחה מותר . דע"י מליחה יולא ולא דמי לממלח בכלי שח"מ דלא מכאי ליה מליחה לחה כמ"ש בסי' ס"ט ס"ק ס"ח ט"ס: ה ולצלי מותר . כתב הר"ן ובצלי נמי עד שנגלה כל צרכו דאי לא נגלה כל צרכו ה"ל כבשר חי עכ"ל וע"ל ס"ם ט"ו ומ"ש שם : ן ונהגו להחמיר כו' . הוא ע"פ גירסת רש"י וכעל הטיטור ז ונהגו להחמיר למכבו ולמולחו לף בצלי אע"ג דמיבת המליחה קודם שתצא נפשה

חידושי רע"ק

שהוא ספני מארעא בגון שהתרנגולת סגורה בלול או שאין תרנגול אצלה עד ס' בתים ומ"ש כתב או שנהר מפסיק ואין בו גשר וכ' הפר"ח דבעי' שתהא סגורה ס"א יום משך עבורה : (סעיף ט') **בגון** שיש בו קשקשים. לשון הש"ס ראית בי' קשקשים וכתב רש"י ראית ביה בדם קשקשים משמע לכאורה דבדם פעורב קשקשים אבל להניח אצל הדם קשקשים לא שריא ואפשר גם לוקח קשקשים וליתן בתוך דם לא אלא דמעצמו נשאר בו קשקשים ע' בסוגיא ובתוספות שם דבדם מהלכי שתים ל"ש ביה קשקשים ואמאי ל"ש הא אפשר ליתן קשקשים לתוך דם מהלכי שתים והרואה יסבור שהוא דם דגים אלא משמע דלא מהני ואולם מלשון הרמ"א לקמן (סימן פ"ז ס"ג) משמע דהכא שרי להניח אצלו קשקשים גם נראה דאם בישל הדם מותר לאכלו לדעת הרמ"א (סי' פ"ו) דאף אם הוא דם בהמה ליכא דאורייתא דחזי דם שבישלו ודמי לבשר עוף : (סי' ס"ז ס"ק סק"ו) **דלא** נרע מנצרר הדם . הוא תמות דוראי נרע דבנצרר הדם לצלי לא

פתחי תשובה

מהמתיים במעי התרנגולת שמעת בהם דם מותרים רק שיזוק הדם דהם ג"כ מין בקלוסת לשולם כדאיתא פ"ק דביצה ד' ו' וע"ע לדיוק ע"ם וכן ראיתי בכתבי מכר"ד זצ"ל שפסק כן :

סז (א) אלא בדם הנפש כו'. [עיין בתשובת מ"ם סימן ע' שהאריך לחודות דם שחיטה שנקרש ומתפזיתו

נקודות הכסף

(סימן ס"ו הג"ה סעיף ג') הט"ז כתב בג"ם זו סיוק לס"ד ע"ם ולפ"ד בגאוו"ל בסק"ו ים לתמוה על סתוכת שמוסיפין העולם בשומעין תרנגוליס שקורין מיידיק הוסיפין בהשם סיכה ומיד לאר בשחיטה בקודשים ולא נהגו לאכול שם ולפ"ז נהגו ג"כ לבבלו שם ולפ"ז לדבכי הט"ז קשה הלא י"ל ליזהר וכו' ושעולם סיום מוסה ומהכין ולא ראיתי שום מוסה ומשם"כ דוקא לשבור לאור משם"כ בשחוסיפין בקודשים דמי' להוסף ובחותך כ' הט"ז בשם הג"ה דחותך וע"ל סי' ס"ה וכ"ך סק"ב וכ"ז ומה שכתבתי לעיל בשם הכנ"ה

מטה יהונתן

(סימן ס"ז בהמחבר) **או** שפירש ממקומו ונתעורר כו' ונבלע במקום אחר. ז"ל הרמ"ם ס"ק דחולין ונסכין מבריס למימר כ"י סיק כו' וה"ת ואם אין יכול לאוולו בשבת (דף ס"ב) וכ"כ הרמב"ם פ"ו מהל' מ"א ה"ב ועי' מוספות ורא"ש עדוכין (ע"ז כ') וכבל"י כתב שע"ע דלפרש"י בכתובות סיכת דחזי לי' לאור . ובכר הקדימו הש"י סוף כלל ס"ב . ועיין מ"ם הפמ"ג כלן שהוא סותר מ"ש בסי' ס' וע' מ"ש בסי' ס"ו : (שם בהג"ה) **וכל** דם דגים דם אדם הואיל ומדינא שרי אינו אוסר תערובתו . סיינו כשנתערבו בעין לגיכה מכוס מרחית העין שלין ניכרין בעין לתי לכו מבור..וכ"ע בשבת"א ומביאתו ב". ובשתת ח"ם דם שחיטה קודם ע"ג שכבר נתיר בעין לגרסו תע"ם שחולבו ע"י תערובות מ"מ ניכר הוא בעין :

יד אברהם

לפסק כמ"ם סי' ק"י . ובניקה בת יומת מיקל שמ"י על המלבון בכדוים : (סעיף י') **דם** אדם כו' **שבין** השינים מוצצו. כמ"י בשם ב"ם הטעם דלף דחזי לי' ניכר שבא מהאדם וליכא מכוס מלחית העין . וכ"ג כתבו התוספות בשבת (דף ס"ב) וכ"כ בשם שער המלך כלי יו"ע מספרת דבסבי' ועי' תוספות ורא"ש עדוכין (ע"ז כ') וכבל"י כתב שע"ע דלפרש"י בכתובות סיכת דחזי לי' לאור . ובכר הקדימו הש"י סוף כלל ס"ב . ועיין מ"ם הפמ"ג כלן שהוא סותר מ"ש בסי' ס' וע' מ"ש בסי' ס"ו : (שם בהג"ה) **וכל** דם דגים דם אדם הואיל ומדינא שרי אינו אוסר תערובתו . סיינו כשנתערבו בעין לגיכה מכוס מרחית העין שלין ניכרין בעין לתי לכו מבור..וכ"ע בשבת"א ומביאתו ב". ובשתת ח"ם דם שחיטה קודם ע"ג שכבר נתיר בעין לגרסו תע"ם שחולבו ע"י תערובות מ"מ ניכר הוא בעין :

גליון מהרש"א

(סעיף ח' בהג"ה) **וכן** א"צ לבדוק . עיין לעיל ריש סי' ל"ם וסי' ס"ה סעיף ה' : (ס"ע סעיף י') **אם** פירש. ובחלב אשה להיסף דדוקא בלא פירש אסור סי' פ"א ס"ד והטעם בס"ו שם ס"ק ח' : (שם) **כוצצו** . דהא ליכא דחזי ליה רש"י פ' אע"פ ד"ם ע"א וקשה דהא כ"ד שאסור משום מראית עין אפילו בחדרי חדרים אסור . ספר באר שבע ועיין שעה"ם פ"ה מהל' יו"ט עלה ס"ו ד"א ע"ב שהעלה מדברי תוספות בשבת דיש דם"ב דדוקא כל שבשוק אסור משום מראית עין אסור אפי' בח"ח ובאן גם בשוק ליכא דחזי ליה : (סי' ס"ז ס"ע סעיף ג') **אן** שפירש ממקומו . ובעיין זה מיתי חלב בעודן עם החלב שרי וכשפירש אסור סימן ע"ו סק"ב : (שם) **ולא** נצרר מותר . ר"ל דאסור חי וצלי בלא מליחה כמ"ש שם ל"ג א'. ומולחו יפה כו' ופי' הר"ן דלצלי או חי לקדירה אי

משום. אבר מן החי לדעת י"א בסי' פ"א ס"ה : (ב"ח סק"ד) כמ"ש ש"ך כו' עיי"ש . ס"ק ע"ד :

פ' הטוחט ריש דף ל"ג דמחוסר כזית מבית הטחיטה קודם שתלש נפשה אסור מדיעה לגלי לף דיעבד בלא מליחה: **ט** כדי לקרב מיתתה כו'. ותע"ג לעיל סי' כ"ג ס"ה בהג"ה כתב דמותר להכותה על ראשה לקרב מיתתה אפשר דאין הדמים נגררין כל כך אחר הראש ועיין בדרישה בסי' זה סעיף ד':

י ומליחה. ממחבר לטעמי' לחיל דס"ל לקמן ר"ס ע"ו דלגלי ל"ש מליחה לחבל בלגי לפי מאי דקי"ל בהס דלכל לגלי לריך מליחה קלת פשיטא דהכא לף עדיף מאחר בשר וק"ל:

יא וי"א דמשום זה כו'. לחבשלו קלי לחבל בלגי דיעו כשאר בשר דשף בגלרי הדם גופיה דיעו כשאר בשר וק"ל וכ"כ בטע"ז: **יב** וגם הבשר מותר לאוכלו חי. וכן לכשלו ע"י מליחה ועד"ל: **יג** ומ"מ בדיעבד מותר. ומכ"מ לוסר לף דיעבד ולחייבו מהרמב"ם ולף נהירא ולחדרבה דעת הרמב"ם להתיר כמו שכתבו הרב המגיד והרחב"ד והמגדול עוז מדבריו וכוח העיקר (וכן דעת הב"ג והרמ"ם והטור והמחבר והרבה פוסקים לחפילו בהחדש שרי ע"י חתיכה ומליחה)

ועמ"ש בסי' פ"ג ס"ק י':

סח א המוח והקרום אסורים. ומאחר שרחם מותר וכן כתוב בהג"ה סעיף ד' וחפילו קליפה ח"ל לפי שהקרום (*) מפסיק בין הדם שבתוכו לבשר וחין הדם נפלט לחוץ כ"כ הפוסקים וע"ל סי' ע"ח ס"ק ח': **ב** אא"כ ניקב עצם המוח כו'. חפילו לף ניקב הקרום דכיון שהוח לוהו כל שניקב העצם סוב חין הדם מהכנס בתוכו כ"כ הב"י

א [ב] המוח והקרום (ג) אסורים **ב** [ג] אא"כ נקב (ג) עצם המוח והיה הנקב למטה לפי שהדם זב דרך שם:

דבר זה מלד המנהג הים לו לכתוב ונהגו להחמיר ולף בלגי בוי"ו כיון שבח לחורות שני חומרות מלד המנהג. והו חם שיכות ים לדין חוחך מבית השחיטה לדין שובר מפרקתה ולחם כו' על זה וכ"ם ותו דלחטה בסמוך כתוב בהג"ה וים חומרים דחמוש זה כו' דחשמע שחוחך על חה שכתב לפני זה ובחחת לף חוזכר מזה שם ולכל הפחות לף הים לו לכתוב וים חומרים חלף ים חומרים בלף וי"ו כדרכו מלבד חה שחשם חה שנזכיר בסמוך וגרחה לי ברור דהך ונהגו להחמיר עד נפשה מקומה בסעיף ד' לחר דין נגרר הדם שפסק הש"ע דלגלי ל"ל חתיכה ומליחה ע"ז כתב וב הגו להחמיר בחתיכה ומליחה לפי' בלגי והוח בחתת מנהג בכל יום בינינו בנגרר הדם וע"ז כתב שפיר וכ"ם בחוחך בשר כו' דהוה ג"כ טעמו משום נגרר הדם כמ"ש הר"ן בסדיה בפרק השוחט שהטעם כיון דמבית השחיטה קל חחיך ועד שלל חלל נפשה שהדם נעקר ממקומה מתמלח דרך שם. ועל זה כתב שפיר לח"כ וי"ל דמשום זה כו' רלונו לומר משום חומרת זו דבית השחיטה ים להחמיר לפי' בחוחך בבית השחיטה לחר שלל נפשה ושהשה ניחח עוד חה שקשה כיון שכתב רמ"ח כלן דבכל מקום ים להחמיר בבית השחיטה **ולחה** כתב לעיל דלוחוק קודם שתלש נפשה ולפי חה שכתבתי ניחח לכלן בוחב דברים חלו בחחת דרך פלוגתה כללי"ד ברור ולחמה דמו בתוכו. דלכן היה לתת בשר חי בחומץ ולוכלין לוהו. ר"ן. ולפי פירושו היו מולחין לוהו לחר כך לקדירה ולף קמ"ל בסוגיה שלל שלף מזיק נתיכה בחומץ ע"ם לבל מדברי הטור מוכח שלל היו מולחין לוהו כלל כי החומץ מלמית הדם ולף ילף לפי' בקדירה וכן משמע מפירוש רש"י גבי כבד הביולו ב"י ריש סימן ע"ג דלין מפליגו טולמית:

(ד) וגם הבשר מותר לאבלו חי. ומליחה בשר דעלמה ופשה דהא כתב ב"י בשם סהוס' והרמ"ם שם נתנו בשר חי לחומץ ולין שוסה בתוכו לף מפליגו מידי ונלמה דהם בתוך הבשר וכלל מוהר ע"כ מבואר דמותר לקדירה בלא חתיכה ומליחה. וגרחה דהטור וש"ע לף נתכוונו כלן למעטי לקדירה דלחסור בלא מליחה חלא לחפוקי מריש שכתב דהם נתחדש כו' דהבשר חסור לחכלו חי ולין לו היתר לקדירה בלא חתיכה ומליחה **ומתילה** בשכתב כלן דמותר לחכלו חי נדע לקדירה ים היתר בלא חתיכה ומליחה דבשר הסוה חותם בזה. ועי"ל דבשם חילוקים ים בזה חס שפה עד דחסמיך שכל חסור ולף שפה כלל הוה כלא ניתן כלל בחומץ וגריך חתיכה ומליחה לקדירה ומותר לחכלו חי ולף שפה קלת מותר **לפי'** לקדירה בלא מליחה ורבינו לף פסיק ליה שיטור הפרוי' ע"כ לף כתב רק היתר הבשר חי ובפרישה הביא בשם רש"ל דחסור לקדירה בלא חתיכה ומליחה וכתב עליו דהיינו לפי מנהגינו דלין בקיאין בחליטה לבל בזמניהם מותר לפי' לקדירה:

סח (א) הראש לצלותו. בטור כתוב למולגו ולין חילוק ביניהם לדיעה כי מליגה ולדייה שוין בזה דבמ' לית לה חי ממש דמטוי ריפה בכיבשה כלא דכ"י דקדק מדכתב רבינו למולגו ס"מ דלא לטיין גליה חמר ומ"מ פסק להלכה כרמב"ם שכ' בהדיה בלצלותו: (ב) החוח והקרום אסורין.

(*) לפי שהעצם כע"ל (חכמת חדם)

חדושי רע"ק

לא בעי חתיכה והכא גם לצלי בעי חתיכה ומליחה: (סעיף ו') **לא** יצמית בו בשר. דאין בו כח להצמית אבל יש בו כח לעקור הדם והוי דם אברים שפירש פרישה וב"ח: (סימן ס"ח ע"ו סק"ח) **אלא** דב"י דקדק. כבר השינו האחרונים דהב"י לא כ"כ אלא דדקדק

ביאור הגר"א

מאי ומשתין כו' דקאמר הא בשיעור מליחה ובישול כבר יצאה נפשה ועתום' שם ד"ה מולחו. א"נ טיורי לצלי כו': [ח] נצרר כו'. כן פי' הרא"ש שם ע"ש: [ט] אפילו כו'. כנ"ל סי' ס"ה ס"א: [י] בשר כו'. כפי' תום' שם ד"ה אסמיק. וגראה לר"י כמו שפי' ריב"א כו':

סח [א] (ליקום) המוח כו'. כלישנא קמא דבשלל תורה הלך אחר המחמיר. ת"ה ע"ה ב' וכן כתב בהרבה מקומות וכ"כ הרי"ף וש"ע והרא"ה השיג עליו שם דהא ק"ל דהלכתא כלישנא בתרא בין לקולא בין לחומרא ובמה"ב השיב דלא אמרו הגאונים כן אלא בדיני טמונות דל"ל בהן קולא וחומרא אבל לא באיסורין של תורה וליתא שהרי"ף והרמב"ם פסקו הרבה כן אפילו באיסורין של תורה. ועוד הקשה הרא"ה שם הא דם שבשלו מדרבנן הוא (ע"כ): [ב] המוח והקרום. תום' שם ד"ה רישא אבל הראש מותר ובמ"ש בנמרא שם במזרקי דמשאב שאיב אלא דכאן דעצם הגלגלת הוי כמו קדירה למוח ומתבשל הדם משא"כ בראש דודאי משאב שאיב: [ג] אא"כ כו'. דאז מידב דייב כמו

פתחי תשובה

באר היטב

ומתמליתו מתמלים מיס לגולים מה דיוס של חותם המיס ובחולין פ"ז ע"ב מבואר בסתם נפשה ועש"ך) לכתן לף שייך להחמיר לפילו בחוחך מבית השחיטה לחר שתלש נפשה ועש"ך) לכתן לף שייך מלהה מדמיוחת תין חייבים עליו כרת מ"מ יש לסמול לי לסוריס מדחוריי חו מדרבנן חו מיוס לסוריס כלל והחיך זה ומסיק דסיי מיל ודלי לסוריס ושם נפלו לקדירה פשיטא שחוסריס לף שם לסוריס מדחורייתה תלוה בפלוגתת הפוסקים לי חיכא לחו כדם שבשלו ובמלחו ע"ם]:

למהר מיתתה חיכף לחר השחיטה ולזה יבליע הדם בחבריס (ועיין ט"ז): (ו) ומליחה. כתב הש"ך לפי' ע"ם ע"ו דבל גלי לריך מליחה קלת פשיטא דהכת לף עדיף משאר בשר: (ז) לקלף. כ' הש"ך לחיכשול קלי לחבל בלגי דיעו כשאר בשר: (ח) חי. בפרישה הביא ששם ס"ל דחסור לקדירה בלא חתיכה ומליחה וכתב עליו דהיינו לפי מנהגינו דלין בקיאין בחליטה: (ט) בדיעבד. ולף כ"ח שחוסר לף בדיעבד. ש"ך

סח (א) לצלותו. כתב הט"ז דבטור מיתת דוקא משאב שאיב ולין חילוק ביניהם לדיעה כי מליגה ולדייה שוין בזה דבמ' לית לה חי ממש דמטוי ריפה בקדירה וכן משמע פסק לגלי ל"ל חתיכה ולף מליחה דוקא משאב שאיב דאז הדם שבתוכו לבשר ולין הדם נפלט לחוץ ולפילו נפלט כבולעו לך פולטו: (ג) עצם.

חף על גב דכסיומן ס"ה כעיף ו' פסק דלעלי ח"ל לא תתיכה ולא מליחה דעורא מצחיב שחיב שחני הכא שכל הרחם הוא על הדם והדם מתקבץ בתוכו והוי ליה כלילו שמות בקדירה כיון שחין מקום ללחת משם משל"כ לעיל דקלי על תחיבת כשר שהוא על הדם וכ"כ בפרישה והוא פשוט. ובב"י כתב בשם תגור בשם מהר"י מולין דבעשה שמות נבילה ואוסר כל הרחם וכתב עליו דחין להוש לזה כיון שפוסקים התירו בפירוש עכ"ל. וגראה הטעם דלי תאמר שעשה הקדיר' בולע ויוצא כבולעו כך פולטו לשם: (ג) ולבתחלה נוהגין כו'. כתב רש"ל שמ שנהגו הכשים לזרוק שמות שברחם המוזח ולהסיר חף הקרו' הוא לפי שמניחין הרחם ברמץ מג' לדדין עכ"ל: (ד) להסיר הטלפים. פי' המנעול של רגלי בהמה ג"ח שיכ"ל להסיר שהוא על עשם הרגל כמנעול ועיין מ"ש בסי' ע"ח סעיף ג' בשם רש"ל שים לעשות המליחה לחר נקיבת המנעול. והייט לקמ"ף

הגה ז [ט] ואם נגלו כך שלא עלה לותביה לבית המחיה לו לתמיהו ודן ביה מידי הקרוס והמוח לחור והשחר מוחר (תה"מ בשם הרמב"ן) ולכתחלה נוהגין ליטול המוח קודם המליחה מתוך הגלגולת ולחתוך הגלגולת שתי וערב שלא מתחתך הקרוס היטב ויש מסיריס הקרוס ח ובדיעבד אם חתכו שתי או ערב סגי לפילו לא הסיר המוח קודם המליחה ולפילו בשלו כך (ועיין לקמן סי' ע"ח וסי' ע"ב וע"ג) [י] אם הרחם נאסר ט *) אי לתמרינן (ח) תתיכה עשיית נבילה להוי בזה כשאר ליסורין (הגהת ש"ד):

ה [יא] ח הבא למלוג הראש י צריך (ס) לחתוך חוטין שבלחי קודם מליגה [יב] ס וכן צריך להדיח בית השחיטה כדי שלא יהא שם שום דם וכן בשמולגי' העוף (הר"ן):

הגה יא ולפילו אם (י) מוכך רק להסיר השיער דינו הכי (בחתוך כלל י"ז) ומכל מקום בדיעבד לינו נאסר בחתוך בעלמא אם לא השיר החופין ולא הדיחום:

ו [יג] בשמולגים ראש או רגלים (א"צ) (מרדכי ר"פ ג"ה) למלחם תחילה:

הגה ומולחם אחר כך אבל אם רוצה למלחם תחילה קודם המליגה סגי ליה בהכי ואין השערות מעכבין הדם לפלוט (סור סי' ע"ג בשם הרשב"ם) יב ואין צריך לחזור ולמלחם (יא) אחר המליגה וכן נוהגין ועיין לקמן סימן ע"ג:

ז [יד] י המשימין רגלי הבהמה על האש (ד) להסיר הטלפים ולחרוך השיער בלא מליחה תחלה מותר [טו] יא ויש מחמירין וחותכין ראשי הטלפים מעט ומניחים החתך למטה כדי שיזוב הדם (והכי מהוג):

ח [טז] יב פרסות הרגל שנמלחו בקליפתן ולא חתך ראשן לא נאסרו:

הגה [יז] וים מוכרים מה שבתוך הקליפה דהיינו (יב) הטלפים יג [יח] אבל הטאר מותר (הגה' מי"י בשם כמ"ק לקמן סימן ע"ב וע"ב גבי לב הדבוק בעוף דאי ליכא בעוף גופים ס' נגד הלב לריך ס' נגד כל התיכה ואפ"ה התיכה גופים ס' נגד המוח והקרוס לריך בקדירה ס' נגד כל התיכה ואפ"ה התיכה לאוכרא והלכך היכא דנתבטל הרחם לבד דודאי אין ברחם ס' נגד המוח והקרוס לריך בקדירה ס' נגד כל הרחם ואפ"ה הרחם לאוכר וכ"כ התו"ס ואפ"ה אין הקדירה מבטלת כלום אלא הרחם עלמו לריך ס' נגד כל המוח והקרוס וכ"כ בח"ח והקרוס וכ"כ בח"ח סוף דין ו' וכלל כ"ז סוף דין כ' ע"ש: יא ואפילו אם חורך כו'. וכתב בח"ח דברי המחירין לגלי בלא מתיכה יש לחלק בין גלי למליגה ועד"ר ומהרש"ל פ' ג"ה סי' י"ב לא כ"כ ע"ש: יב ואפילו הדם עכ"ל ח"ח דין ד' וכמדומה לי שהף לכתחלה לא נהגו ליזהר וכ"ל הטעם משום דנהגו להכשיר ע"ג קש ותבן אין לחוש שמא יבליע הדם עכ"ל ועיין ומשמע מדבריו שם דבחורך על גבי עלים לריך להדיח בית השחיטה ובדיעבד אם לא הדיחו אבל השאר מותר. ואין חילוק בין אם מונחים לחרכן או שטומדים בהבה"ג ס' מייני בחורך ע"ג עלים וכתב עוד שם דאין למלחו קודם קילוח הדם ומדברי המרדכי ועיין בב"י מיהו בשעת הדחק י"ל דזה שכתב הרא"ש בשם ר"ת הוא עיקר. ובוב לקיתי בש"ך שכתב שכן הסכים הב"ח והפ"ח ד"מ שכתב שאין מליחה לאחר הדחה וכן הסכים הגר"א בביאורו וכן הוא בהג"ה ובדיעבד אם כו' וכפ"ש שם א' חכשה קרמי הוו כו' ושם למנ"ם הני דמשום דמא כו': [ח] אא"כ כו'. כפ"ש צ"ו ב' פשישא דבדידיה כו': [ט] ואם צלאו כו'. כנ"ל סעי' א' ב' ולא חזר כאן אלא משום שר"ל ולכתחלה כו' ובדיעבד כו': [י] אם הראש כו'. ע"ל סי' ע"ב ס"ג וסי' צ"ב ס"ד: [יא] הבא כו'. תוס' שם ד"ה רישא וכפ' שם א' ד"ה חתכיה שאף לצלי צריך חתיכה ועש"ך: [יב] וכן כו'. דדם שעל פניו ודאי א"א מיבד דייב אלא מצמת צמית. ת"ה: [יג] כשמולגין כו'. דדם שטפליס ע"י מלח משלים ג"כ ע"י צלי כנ"ל בגמ': [יד] המשימין כו'. דאף דרך הטלפים משאב שאיב דהא בראש אף שהעצם קשה לא אסור אלא משום קרום המוח: [טז] פרסות כו'. דס"ל דיוצא כנ"ל בסע' שקדם: [יז] ויש כו'. כדין המולח בכלי שאינו מנוקב דס"ל דאינו יוצא וה"ח ע"י האש כמש"ו: [יח] אבל כו'. ר"ל אף דבמולח

ביאור הגר"א

כמו אבה"ש ואפילו לא ניקב הקרום מיבד דייב כמו במוירקי וע"ל סי' ס"ה ס"א: [ד] יש כו'. כפ' דמיירי שם לצלותו וכפ"ש בס"א: [ה] ויש כו'. כפי' רש"י שם ד"ה רישא כו': [ו] והסברא כו'. עש"ך: [ז] אם כו'. דכאן ל"ל מיבד דאיב כפ"ש במוירקי דלקדירה בעינן חתיכה ומליחה וז"ש בהג"ה ובדיעבד אם כו' וכפ"ש שם א' חכשה קרמי הוו כו' ושם למנ"ם הני דמשום דמא כו': [ח] אא"כ כו'. כפ"ש צ"ו ב' פשישא דבדידיה כו': [ט] ואם צלאו כו'. כנ"ל סעי' א' ב' ולא חזר כאן אלא משום שר"ל ולכתחלה כו' ובדיעבד כו': [י] אם הראש כו'. ע"ל סי' ע"ב ס"ג וסי' צ"ב ס"ד: [יא] הבא כו'. תוס' שם ד"ה רישא וכפ' שם א' ד"ה חתכיה שאף לצלי צריך חתיכה ועש"ך: [יב] וכן כו'. דדם שעל פניו ודאי א"א מיבד דייב אלא מצמת צמית. ת"ה: [יג] כשמולגין כו'. דדם שטפליס ע"י מלח משלים ג"כ ע"י צלי כנ"ל בגמ': [יד] המשימין כו'. דאף דרך הטלפים משאב שאיב דהא בראש אף שהעצם קשה לא אסור אלא משום קרום המוח: [טז] פרסות כו'. דס"ל דיוצא כנ"ל בסע' שקדם: [יז] ויש כו'. כדין המולח בכלי שאינו מנוקב דס"ל דאינו יוצא וה"ח ע"י האש כמש"ו: [יח] אבל כו'. ר"ל אף דבמולח

(*) ע"ל כדין הדם סיוזב למעט ולא להתפשט כו' (תכמת מדם כלל ל"ג סי' י' בסופו).

חידושי רע"ק

דהקדק דלדעת המור דגם למלנו בעיא אוחביה אבית השחיטה כמבואר להדיא במור (סי' ע"א): (ס"ך סק"ח) **אם** ניקב העצם. וגם ניקב הקרום: (סעיף מ' בהג"ה) **ויש** אוסרים מה שבתוך הקליפה. ואם חתכו ולא הניח חתוכן למשה מיתר ת"ח (כלל ס"ו סי"ד) ובמנ"י שם

באר היטב

כתב הש"ך לפילו לא ניקב הקרום מ"מ מותר: (ד) נהגו. עלה רגילים להסיר המוח ולמלחו מחלה קודם לליה וקרומו זורקו לחון (והטועם נהגו להשליך המוח עם הקרום בחוזק. ובהרגול ובהרגלות זורקין הרחם לגמרי. ובכתבה מלחו יפה המוח והקרום זורקין לחון) ס"ך בשם תשובת הרמ"ם: (ה) נעץ. פירש"י בנקב המוסף כדי שלא יסתם: (ו) ושמוטח. כתב הש"ך והלבוש מגומגם דמשמע דלבסברא רלשונה לפילו בעמצה שמוטח במקום ס' שרי ואח"כ מסייט ואינו חסור עלה העמצה וע"ל דקר הס ביחור דבריו והסברא רלשונה עיקר דגם הבסברא הכ' לא נחלק עליו עלה בהמצה כו' ואינו חסור עלה בהמצה כו': (ז) המוח. כתב הש"ך ומייני בשמלח החלה מיהו מן קי"ל דלעולם צריך ס' נגד כל הרחם: (ח) חתיכה. כתב הש"ך והיכא דנתבטל הרחם לבד דודאי אין ברחם ס' נגד המוח והקרוס צריך בקדירה ס' נגד כל החתיכה וחפ"ה החתיכה חסורה והלכך היכא דנתבטל הרחם לבד דודאי אין ברחם ס' נגד המוח והקרוס צריך בקדירה ס' נגד כל הרחם ואפ"ה הרחם חסור ואינו חסור עלה בלבד ואח"כ מסייט ואינו חסור עלה העמצה ונראה דהב"ח לחזל לעטמים שכתב בד"מ וז"ל ולי נראה דדברי הר"ן סס כדברי רבינו ירוחם ט"ג שכתב בעט"ו דוקא העומן מקומו תמיד מותר בכל עניו ע"כ ובזה לא מלינו דפליג הטור וכ"פ בחו"ס כלל י"ו דמותר להדוך הרחם ולהסיר השיער על הרחם חפי' חותבים לגדדים חוחיל ואינו מטמינו ברמץ שמונח במקום אחד תמיד וכן ברגלים ע"כ עכ"ל. ומעתה כך הס ביחור דבריו כאן בסג"ה והסברא הראשונה היא עיקר דגם הסברא הטעיים לה נחלק עלינו עלה בהעמצה אבל בהמרכב שהוא מותר וכן נוהגין לחדוך כו' ואינו חסור עלה העמצה וכן נהגו להחמיר כו'. עלה רגילים להסיר המוח ולמלחו תחלה קודם לליית תשובת הרמ"ם שם מביאו ב"י וד"מ סי' ע"ח וט"ם בד"מ: ד אם נעץ בו כו'. בנקב המוטח כדי שלא יסתם. רמ"י: ה והסברא הראשונה היא עיקר כו'. הלשון מגומגם דהעמצה שמונח במקום ס' שרי כיון דלחוטו חלה רולה להסיר שעדו בלבד וחח"כ מסייט ואינו חסור עלה העמצה וגראה דהב"ח לחזל לעטמים שכתב בד"מ וז"ל ולי נראה דדברי הר"ן הס כדברי רבינו ירוחם שכתב בעט"ו דוקא העומן מקומו תמיד מותר בכל עניו ע"כ ובזה לא מלינו דפליג הטור וכ"פ בחו"ס כלל י"ו דמותר להדוך הרחם ולהסיר השיער על הרחם חפי' חותבים לגדדים חוחיל ואינו מטמינו ברמץ שמונח במקום אחד תמיד וכן ברגלים ע"כ עכ"ל. ומעתה כך הס ביחור דבריו כאן בסג"ה והסברא הראשונה היא עיקר דגם הסברא הטעיים לה נחלק עלינו עלה בהעמצה אבל בהמרכב שהוא מותר וכן נוהגין לחדוך כו' ואינו חסור עלה העמצה וכן נהגו להחמיר כו'. עלה רגילים להסיר המוח ולמלחו תחלה קודם לליית תשובת הרמ"ם שם מביאו ב"י וד"מ סי' ע"ח וט"ם בד"מ: ד אם נעץ בו כו'. בנקב המוטח כדי שלא יסתם. רמ"י: ה והסברא הראשונה היא עיקר כו'. הלשון מגומגם דהעמצה שמונח במקום ס' שרי כיון דלחוטו חלה רולה להסיר שעדו בלבד וחח"כ מסייט ואינו חסור עלה העמצה וגראה דהב"ח לחזל לעטמים שכתב בד"מ וז"ל ולי נראה דדברי הר"ן הס כדברי רבינו ירוחם וכ' שם שכל דם הקרוס יכוחם וכ' שם שכל דם הקרוס יכוחם ואפילו עלה שוחנו עלה מכלינו: ו ס' תוספות והרא"ש שם: ח טור בשם הרמב"ם (ועי"ש) וכ"כ רבינו יר

בלתו ככי רוב הפוסקים מהירין לף מה שבתוך הטלפים: יד אבל בחרוך כו'. ומכרש"ל שם תוסר לף בחרוך נרחה דמיירי כשעוסה לותם קלת על החם לבל כשמעבירם על החם ומשנה מקומם תמיד מודם דמותר: טן הכל מותר. מ"מ לכתחלה טוב להחמיר לפילו בהבהוב להסיר רלחי הטלפים כמ"ש הר"ן לדעתו דמיירי בהבהוב ולפ"ה כתב דמנהג יפה הוא להסירן תחלה עכ"ל ד"מ: טז מותר למלוג תרנגולת כו'. תע"ג דבדהם לף ברי תלה היכא דלותבים תמירים או בצית בשחיטה סיינו משום היש בדהם עלמות הרבה ודברים המעכבים לת הדם מלצת לבל בתרנגולת החם משחיט שחבי דמי הר"ן והוא שידיה ביה"ש כו'. ומשמע מדברי הר"ן דחם לת הדיח בית השחיטה לף דיעבד תסור לפילו בגלי דדם ולפי מה שנראה לי דכיון שבלע תינו יוצא לפילו ט"י גלי כדלקמן סי' ט"ו וכמה דוכתי תלת דכתב שם בשם הרשב"ם דמשום פליטת לב וכבד תינלהום לגלי ומשמע דגבי דם פליטה לחרי' כבולטו כך פולטו כדלקמן סי' ט"ד וסי' ט"ג וכמה דוכתי כך משמע מדברי הרשב"ם בה"ה שהרוך לף ט"ו ט"ל ומדברי המחבר לחלק בין דם ביה"ש לגב וכבד וכ"כ ר' ירוחם ומביאו ב"י דם הקרום בגון ביה"ש לריך להדיחו לפילו לגלי שכל דם הקרום ט"פ הבשר חין החם שותבו תלת מבליתו ובמשע חס הוא שבלע ולפיכך יש ליזהר כשמולגין החם עם הלותר להדיח מקום ביה"ש וכן בשוף בחליגתו טל"ל ובד"מ כתב לר' ירוחם לתוסר בגלי פליג תהר"ש טל"ל ולפי מה שכתבתי לת פליגי לף ל"ע לדלקמן סי' ט"ח ס"ק ט' כתבתי בשם הר"ש טל"ל דלף ס"ס לגב מיתם דשם שתלב ולריך נטילה בגלי ולפשר דבשהרכה דקילה מלגי לת מחמיר כולי החי לפי שחב

כח אינו מבשל . כלומר וכן חיטו מבליע ומפליט : **כט** אבל לכתחלה אסור . אם היד סולדת בו ח"ח אם בשם מהרש"י : **ל** מותר להניח בכלי שני . אפילו היד סולדת בו וכן הוא בח"ח שם : **לא** התיכה מלאה קרח כו' . ע"ל סי' ס"ט ס"ק י"ח מדין מלילת בשר שמלח קרח : **לב** וטוב ליזהר לכתחלה . כלומר אם אפשר ליזהר : **לג** ואין חילוק כו' . ולענין עירוי כתב רבינו ירוחם נתי"ו דאם עירה יורה בשר לתוך כלי מחושת של חלב מ"ל הגעלה דכלי מחושת חיו בולע מלח מ"כ כהאור מהלך תמתיו וכן הסכימו הפוסקים והקדקו מכמה דוכתי ט"כ וממכו לדעתו סב"י בשם ס"ג דין ג' ומהר"ם כלל ל"ג ומהר"ב בח"ח כלל ל"ג דין ג' ולא ידחתי לסוף לטעם דלעפ"ד פשוט מן הש"ס והירושלמי וכל הפוסקים דכלי מחושת בולע ע"י עירוי . מן הש"ס דתנן במהני' פ' דם חטאת (דף ל"ח ע"ב) ג' שבישל בו ו' שעירה לתוכו רותח מריקה ושטיפה והני עלה בש"ס בבריית חשר תבושל בו יין לי מלח שבישל בו עירה לתוכו רותח מעין ת"ל ותשר תבושל בו יבשר מלמע הא דהני במתני' טעון מריקה ושטיפה בכלי מחושת מיירי דכלי חרס לריך שבירה וקתמר עלה בתר הכי בש"ס ח"ש ג' שבישל בו ו' שעירה לתוכו רותח בלוע בלא דיפול לא קמבעיא לן כו' למעמ דקרי ליה בלוע ודוחק לומר דמתני' מיירי בשל עץ דהא סתם כלים שבמקדש דמחכת הוי (וכ"כ מהרש"י בח"ח ס"ס קל"ב ותלמי מחושת קלי שחוהו היו מגעילין בקדשים כו' ט"ס) ועוד דהא ג' שבישל בו קתני ועוד דהא מתרץ קלי דמיירי בכלי מחושת ועוד דבח"כ פרשת לו (רפ"ז) תניא בהדיא אין לי אלא כלי חרס

מרדכי פ"ק דחולין : כד סה : כה טור בשם הרמב"ם (ה"התגרגולת שהלכה תלב ומעלת בקורקבן (ולעד"נ בע"ל בזפק) תלב ים לו לעמוד למלגו כי תלב בכשר התגרגולת התלב שהוא בעין . כ"י בשם הכוקח בפי' נ"ל) :

כלל ועוד דבגדון זה כתב הרב בהג"ה סימן ל"ה ס"ג בפסיעות דשרי מטעם דחין עירוי ככלי דלשון ממש שיעשה שיבלע זה מזה ע"ש ועוד דפשט לשון המחבר משמע דקאי על התרגולת לכן נראה להתירים בפשטן וכיום מי שמתיר הוא רשב"ם שהביאו הטור וכיום יוכף דם"ל דאם עירם על התרגולת ח"ל קליפה אפי' לאחם למטה ואט"ג דבסעיף י' סתם המחבר כדעת ר"ת שהביאו הטור לגרוך קליפה שמך עשו אחם שיבוא בסוף הסימן גם סברת המחיר וע"ל סי' ק"ס ס"ק ד' :

על התרגולת אם הראש למטה [מ] יש מי (כד) שאוסר (ט) יש מי שמתיר (י) :

מוסר כדי קליפה : (ט) ויש מי שמתיר . לח נמלח נב"י מקור לזה מי הוח שמתיר חלח דעת המוסר לחוד והוח הגהות מרדכי חבל בחמת המוח הוח דעת המוסר דהח פסק רמ"ח בשי' ל"ה סעיף ג' דאין כח בעירוי לאחר כלי קליפה שמערה עליהם אפי' שומן דבוק בהם ואפי' לדעת רש"ל שזכרתי שם מ"מ מודה דאין העירוי מפליט הנבלע בכלי אל התרגולת ונראה דהאי ים מי שמתיר כאבו הש"ע לדעת עצמו שמחבר לו להכריע כן מהשמטת הפוסקים שלח זכרו חומרא זאת בעירוי :

ביאור הגר"א

[מ] יש פ' . כש"ש בש"י והוא דעת ר"ת בשבת וזבחים ויש כו' . הוא דעת רשב"ם שם ושם :

באר היטב

חבל מסית לפי תומו לח מהני הכח כלקמן סימן ס"ע דהתם חיכח מי מטעמ דעובדי כוכבים קפדי חנקוותח וזה לח שייך הכח : (כד) שאוסר . כתב הש"ך דים לתמוה לאיזה צורך כתב הרב בהג"ה לעיל ס"י דלח מיקרי עירוי כשפסק הקילוח הח המחבר כתב כחן ב' דעות בזה ודומק לומ' שמיירי כחן שהתרגולת מונחת במחבת ועילה על התרגולת והמחבת ביחד דפשט הל' לח משמע הכי

כלל ועוד דבגדון זה כתב הרב בהג"ה סימן ל"ה ס"ג בפסיעות דשרי מטעם דחין עירוי ככלי דלשון ממש שיעשה שיבלע זה מזה ע"ש ועוד דפשט לשון המחבר משמע שיבלע זה מזה לכן נראה להתירים בפשטן וכיום מי שמתיר הוא רשב"ם שהביאו הטור וכ"י דם"ל דאם עירם על התרגולת ח"ל קליפה אפילו הם לאחם למטה ואט"ג דבסעיף י' סתם המחבר כדעת ר"ת שהביאו הטור לגרוך קליפה כמך עשו אחם שיבוא בסוף הסימן גם סברת המחיר וע"ל סימן ק"ה :

יורה דעה סו הלכות דם

חידושי פמ"ג לס' ס"ה תמצא בדף קלי.

שפתי דעת

סו א חיה . עש"ך ס"ש דחייבים כרת ומלקות משום דהמחבר שינה וכתב אסור . אמנם ס"ש וכן כו' משמע דעל דם שליל קאי בסור לא הזכיר זה אדרבה כתב בבא בפ"ע דם שליל אסור ומשמע דאין בו כרת כדעת הרמב"ן הביאו הר"ן ז"ל בחפקשה ום"ש הב"ח דמו אסור מדרבנן צ"ע דגם להרמב"ן דמו אסור ס"ה כדם איברים עכ"פ אלא שאין בו כרת יע"ש . ודע שיש לראות המחבר שכתב כאן ונוהג בפמאים ולעיל באס"ה השמיט פמאים ומב"ח כתב נ"ם אם נתערב דם פמאים עם דם דגים אי אסור משום דם הוה מן במינו במשהו לרש"י ולא הבינותי דא"נ משום פמא נפי הוה מין במינו דבתר שמא אזלינן ודם נקרא ועוד דאפן לא קיי"ל כרש"י וכ"ת דנ"ם אי נוהג בפמאים ובישלו הוה דרבנן דם שבישלו הא בוכרא דבפמאים תרי איסורי רביע עליה דם והוא בכרת ומילקא נפי לקי ואם בישלו לדידן אזיל איסיר דם ט"ה ועכ"פ נשאר איסור טומאה שכל היוצא מפמא פמא כמבואר בבכורות ו' ב' מהפמאין ו' ב' . ועיין בר"ם פ"ג מפ"א . וא"כ לא נ"ם אלא לחשוד ולנדר והיה להמחבר להביאו באס"ה ג"כ . הפר"ח הקשה על המחבר דכאן לא הזכיר כוי דמש"נ אי חיה או בהמה ולעיל בהג"ה הזכיר כוי . ועיין ארישה אות ג' כל דם מרבינן כוי ובגמרא ר"פ ד"ש לא

משבצות זהב

סו (א) אבל . עט"ז סיף הסוס' כת"ע ס"ד ד' ס"ה והוח הוקשה להם דכתן מפמע דם ביניס לפשר וכבריותם כ"ע מפרינן חוניח דם ביניס ותי' ת' דעל הקשר הוה דחורייתח עשה הוח דיקוס עוד תילפו דחין שום דם חף שעל הקשר ד"ח חלח מדרבנן חלו דם הסוף . וכתב הרש"ש דלתי' ת' שלח על הקשר ליכח חיסור דרבנן דמס"ח בפמיר שלח על הקשר מדרבנן כתי' כל' ומיהו לעיקר סובר כתי' ת' דעל חלח דרבנן ס"ה שלח על הקשר והטור סובר כתי' ת' דעל הקשר הוה ד"ח שכתב הם הוח מקוקח חפרות חייבין עליו וטיינו על הקשר ופח"ה המפיר שלח על הקשר מדרבנן כתי' כל' ומיהו לעיקר סובר כתי' ת' דעל הקשר ד"ח ועכ"י שכתב דלדרכם לי ליכח דחורייתח יש לגזור שלח על הקשר חלו על הקשר . וכתב עוד הל"י על דברי הטור דחייבים עליו אבל הר"ח ממ"ח ז"ל בפ"ג ממ"ח ס"ח כתב ביני עוף טהור שהתירם לסתרסק סיף מכין מכות מדרות . הרי סובר הל"י דהר"ח קשיח לין כתב הטור והמחבר סימן פ"ו ס"ח דברי הר"ח וסם דבריס סותריס וכבר עמד בפריסה שם חות ח"י בזה וכפי הנרחה דספריסה וסט"ז כיוונו לדבש ת' בדם בעין חף שבשר נתרסק תיב על דם ונקמן מייני שלין בו דם כלל רק ריקוס בשר הוה גובלע ולא חשור כ"ע מדברין . ממיס הש"ך בחות ד' ונקמן חות ס"ג יהחה דמסכים לפריסה ומ"מ כחן חות ד' לדבש ת' בדם בעין חף שבשר נתרסק תיב על דם ונקמן מייני שלין בו דם כלל רק ריקוס בשר הוה גובלע ולא חשור כ"ע מדברין . ממיס הש"ך בחות ד'

לא מרבינן ליה אלא אף כל דבריתא לאתויי כוי ומכלל ופרט נפיק ליה גם ס"ש הר"ם בס"א פ"ו ה"א וחיה בכלל בהמה שנאמר זאת הבהמה שור איל כו' ולמה ליה מהכא הא מכלל ופרט מרבינן חיה כמו שיראה הרואה שם גם מה דאמרינן בבריתות איצטריך קרא לאסור פטיקא וביומא ע"ד גם כן לא ידענא דלאו מיתורא אלא מכללא ופרטא . ודע דכוי י"ל בו ג' פטיקות חיה או בהמה או בריה בפ"ע ומש"ה צריך ריבוי דכל חלב לרבות כוי וא"ש לר"י דהלכתא כוותיה ולא אמטכתא ומ"ש הר"ם בס"א מ"ש הר"ם ז"ל בהל' נזירות פ"ה ולאו בתולדה אלא במצות הנהנות בו לאו משום דקשיא ליה דאין בכוי פסק בריה בפ"ע אלא דקשיא ליה דלא מחית אינש נפשיה לפטיקא כב"ה עתי"ט פ"ה דנזיר ותבין אבל כוי שאביו תייש פטיקא הוה לענין חלב דלא מקרא דכל חלב" מרבינן ליה ועמ"ש סימן ס"ד (ס) :

ב וכן . הש"ך הראה מקום לסימן י"ג אות ב' כתב דמו אסור והטעם כתב הרא"ש דהוה כדם איברים והר"ן כתב הטעם דתאכלו מידי דבר אכילה ועיין פני יהושע פסחים דמה"ט ג"ה אסור דאין בנ"ט לאו בכלל תאכלו ויפה כתב . ועיין ת"ב' פסחים כ"ג והרי דם הוקשה לחם אמאי לא כשהותרה והנה ואכלה כתיב וזה לא הוה בכלל אכילה ועפ"י שם ואולי מהיתר מריפה קשיא להו וכדאמרן ובמ' שושנת העמקים אבאר עוד : **ג** אם . עש"ך ור"ל בס"ג ור"ל דעל החלמון הוה דם ריקום לגאונים ועל החלבון מדרבנן אסור הדם וביצה מותרת וכבר כתבנו בס"ז אות א' דלשיטה זו הא דאסר בכריתות אוציא דם ביצים היינו מ"ה ומדרבנן בכ"מ הדם אסור וכדוסתאי דהלכתא כוותיה : **ד** מרוקם . עש"ך ותי' מה דקשיא מסימן פ"ו הסך סברת הס"ז דכל שהוא מלא דם גובלא הוא ומדרבנן וכל שיש בפסק לקולא ולפ"ז כל שיש דם בעין הוה איסור תורה : **ה** כל . עש"ך ור"ל דשדא תיכלא בכולה כדאמרינן בנמרא ודם האפרוח מ"ה אסור להטחבר כמ"ש לעיל : **ו** אסורה . עש"ך בשם הכל בו אפילו ביצת ב"י דוודאי לא ריקום לא פליג ומהרש"ל מתיר בחלמון ב"י דסובר כשיטת הרא"ה בחלמון שרי ונהי דמחמירין מ"מ בת יומא לא גזרינן כולי האי וסיים הש"ך ומשמעות הפוסקים שאין לחלק ומשמע דר"ל בכ"מ דימצא בב"י אוסרין מדכתב שאין לחלק אמנם הס"ז כלל ס"ב אות ה' כתב לדידן ביש בהסד בדבר ומיהו ודאי ב"י אסורה יחלבון שלא על הקשר יש להתיר ב"י יע"ש ויש לצדד כן ביש בהסד בדבר ומיהו ודאי ב"י לא הוה אלא דרבנן ונ"מ לחקל בספיקו בנפל ללח וא"י אם יש ס' וכדומה ועי' סוף הסימן ביעי דספנא מארעא דדם שבו לא ריקום ואוכל הביצה וזורק הדם וכמ"ש שם ולא גזרינן אטו ביצי מוכר כמו דגזרינן ב"י כמ"ש הב"י דל"ד דהאי ממי לפעמים לדם ריקום ופפנא מארעא לא יבוא לעולם לכלל זה והדם מדרבנן . ומה שהקשו מכריתות ה"מ לשנויי ב"י או פפנא שהוא דרבנן אבל ביצי מוכר אפשר דהוה ד"ת בכ"מ וכדאמרן : **ז** ויש . עש"ך בשם או"ה הביאו הד"מ ות"ח כלל ס"ב ד"א דמ"ה אסור בנמצא על קשר חלבון אטו קשר חלמון דהוה דאורייתא לס"ד דם ביצים דאורייתא והם"ז ושאר אחרונים וש"ך באות ח' כתבו דטעמם הרא"ה אוסרין בכ"מ ועמ"י כלל ס"ב אות ה' בס"ש ביצת ב"י אם נמצא מצדדים שרי משמע על הקשר חלבון לא ואולי מאו"ה משמע שנם זה לא מדינא אלא משום חומרא יע"ש : **ח** ומזה . עש"ך ור"ל דיש גורסין קשר היינו הכד ו"ג החד ואו"ה כתב דגזרינן בקשר חלבון אטו חלמון וא"כ לדידן דלא ידענן הי ניהי קשר ואין היתר אלא בצדדין וא"א בקיאין היכן צדדין . והעלה דטעמם הרא"ה אנו פוסקין איסור בכ"מ שמא כנאונים או כהרא"ה : **ט** ביצים . הש"ך הראה מקום לפרישה סי"ב ושם נאמר דמרופות לא כמ"ש הב"י דהתחיל לסתרפם אלא אפילו שלימין כיון שהוציא מקליפה החלבון נתפזר ומיני' ביצים שבורות שהם עדיין בקליפתן הא לא"ה דין מרופות יש להן וכדכתיבנא : **י** וכל . עש"ך ומסיק דחד בחד נמי יש להתיר והר"ב ה"ק כיון דבתערובת חד בב' בטיל לא גזרו אף חד בחד ועוד דיש רוב דיש ביצים נדולים וקטנים ום"ש ביצים לחודי' כל פטיקא להחמיר הוא לאו דווקא דהא המנהג להחמיר בכ"מ וע"י תערובות לא גזרו וליכא מנהגא עמ"י . וסובר הש"ך דמ"ש בת"ח ג' או ב' ביצים היינו עם ביצה אסורה דהוה חד בחד . עוד האריך דהוה ספק בכ"מ שימצא שמא כרש"י או כנאונים או כרא"ה ואין וודאי לפי דבריו אלא בנמצא על קשר החלמון וגם על החלבון שאז אסור וודאי לכ"ע לרש"י ונאונים ורא"ה . ום"ש דאין נראה לו כרש"י לא ידענא הא כתב מקודם דהוה ספק שמא כרא"ה ואולי חזר וסובר דעיקר כנאונים . או דקאי אמ"ש באות י' ביצה בת יומא בנמצא על החלמון . ואין נראה דוודאי קאי על תערובת ומ"ש דבא"מ אסור דלא התירו אלא במינו ולא בא"מ . ומיהו אם היה ספק אי נפל כלל לא"מ הוה ס"ם וכן אי ספק אי קש ס' אפשר לצדד ולהתיר בא"כ דהוה ס"ם בשל תורה :

ודע דהמ"י שם אות ט"ו השיג על הש"ך במה שהתיר הד בחד דיש נדולים וקטנים דזה לשיטת הש"ך בסימן ק"ז וק"ט דשהו יותר הוה רוב אבל לפ"ד רוב פי שנים בעינן ליהא . ובאמת בלא"ה הוה ספק חסרון חכמה דבקל יכול לשער אי יש משהו יותר . ועל מ"ש הש"ך דספק פלוגתא כו' דבסימן נ"ג נ"ו וס"ד מוכח דס"ם דפלוגתא עדיף מס"ם דמעשה והא דלא התיר שם אלא משום שיש הרבה מקילין היינו שאין לעשות ס"ם בידים יע"ש ומש"ה בקי"ה : **הכה"ג** בהנהות ב"י אות מ' ול"ד תמה על הש"י שכתב דם שבשלו דרבנן . ולא ידענא לדידן וודאי הכי הוא דאפילו איסור תורה ליכא בדם שבשלו כסבואר בהל' מליחה וא"כ יש לעיין בשלמא נצלה או בישלה הביצה לבדה אסור בע"ע מחמת מנהגא או לחוש לכל הפירושים משא"כ שנפלה לא"מ ונתבשלה בה"מ יש לצדד בזה אף אין ס' כיון דכל איסורו לא הוה אלא הפרנסו לדידן וגם יש ספק אי היה בעקום האוסר וכדאמרן (ס) :

מה שכתב הש"ך דלא להקל כדעת מהרש"ל ראיתי בס"י אות י"ג שהבין מש"ש תחלה דהוה ספק משום דרא"ה לגבי הגאונים ושאר פוסקים הוה יחיד ופטיקא דפלוגתא לא הוה אלא כששניהן שוין וכבר כתבתי בסתוך מה שיש לפרש בע"א : **יא** ג"ל . עש"ך הביא לשון הב"י ומיהו להטחבר בחלמון בכ"מ הוה דם ריקום ובחלבון דאין אסור אלא מדרבנן משום מ"ע יש היתר בנתערב שלא מדעת ומדעת עכ"פ לאחרים מותר : **יב** מותר . עש"ך שהשיג אלו"ח בס"ש דהא דלא הניה הר"ב לדידן הביצה כולה אסורה בכל נוונ דדוקא כשדם בעין הא עירבו שונג שרי הביצה דל"נ אלא דנ"מ אם נפל דם זה לתבשיל אחר כיון דלא הוה כ"א משום מ"ע לא נזרו על תערובתו דליכא מ"ע . ויש לעיין בקשר לחר תירוצא הוה ד"ת עיין בריא"ש . ועיין ת"ח מ"ש עבר ועירבו היינו לאחרים אבל לדידיה אסור אף כה"נ דלא הוה אלא משום מ"ע.ועמ"ש בסוף הסימן בשם הב"ח בהא דכ"ט שנזרו משום ס"ע:**יג** מותר. עש"ך הנה הת"ח כלל ס"נ ד"ה הביא תשובת הרשב"א וז"ל אם נמצא דם בביצה ושמוהו על חמין להצמצם הדבר פשוט דאין התבשיל נאסר כיון דאין במקום הביצה רובה לא עדיף מצלי שאין אוסר יותר מכ"ק וקליפה עצמה לא גרע משיעור קליפה ולא עוד אלא אפי' היתה קליפה כיון שאין הרובה שבקדירה עולה למעלה מכיסוי הביצה אין מה שבקדירה בולע ממנה דלא עדיף מתתיכה שברובה בלא ניער עכ"ל ואין נראה להתיר בקליפה דהביצה אסורה מחמת עצמה ול"ד לתתיכה דאין איסורה אלא מחמת בלוע ואין [איסור בלוע] יוצא [מתתיכה לתתיכה] בלא רובה עכ"ל ת"ח . ביאור הדברים כפי הנראה דרשב"א איירי שהשומו הביצה על תתיכה שגנה היה מגולה בלא רובה וז"ש כיון דאין רובה שבקדירה עולה למעלה מכיסוי הביצה היינו שהביצה מכסה התתיכה או תיבת "כיסוי מ"ם ובש"ע לא הזכיר כיסוי משמע ששמוהו הביצה על התתיכה וע"ז כתב הרשב"א ל"מ אם אינה קליפה אלא מפאילו קליפה הוה כמ"ח שנפלה על התתיכה שחוץ לרובה בלא ניער וכיסה דאחרות מותרות דלא מפלים ה"נ כאן וכתב הת"ח דל"ד דהתם בלוע אין יוצא משא"כ כאן עכ"פ קליפה בעי והרשב"א מתיר בלא קליפה דאל"כ מה ולא עוד ולמה הביא ראיה מלא ניער דשם אף קליפה א"צ עמ"י ק"ה בס"י אות י"ד בשם רש"ל בנ"ה סי' מ"ה ולכאורה תימה על הרשב"א ולהתיר קשר זה אומר אני דהרשב"א מיירי בטפת דם על הקשר דזורק ואוכל השאר וא"כ הוה הביצה בלוע ואין יוצא בלא רובה והת"ח כתב לדידן אוסרין בכ"מ שמא הלכה כנאונים או כרש"י א"כ בין קשר חלמון או חלבון כולה אסורה ולא הוה בלוע ואומר כ"ק או כולי כמו שיתבאר . ומיהו אם הדם בטקום שאין אסור אלא משום מנהג אין אומר שלא במינו עש"ך אות יו"ד וי"ב . והנה הש"ך כתב דרשב"א לא התיר אותה התיכה אלא רובה אין אוסרת כלום . ומהרש"ל כתב לדידן בצלי כחוש בס"א אף בקליפתה צריך ששים . והר"ב שהשיג עליו בקליפה ומודה לו באין קליפה אמאי . וצ"ל דסובר הביצה בקליפתה הוה איסור בלוע כיון שהיא עם הקליפה ומ"ה מודה לו דאין בלוע יוצא בלא רובה ובקלופה אסור עד ס' לדידן . וכתב הש"ך דברי רש"ל נראין אף בקליפה לאסור עד ס' דלא הוה בלוע דהרשב"א כתב דהוה כמו צלי דאין אוסר כ"א כ"ק ותיפוק ליה דאין אוסר כלום דהוה בלוע (ר"ל האיסור בתוך קליפת הביצה) ול"ל לוסר דהקליפה הוה בטקום קליפה אלא דלא חשיב בלוע כה"ג . וכ"ת הא כתב אח"כ באמת אפילו קלופה כבר פירשנו דסובר בפת דם בביצה הוה בלוע אבל ביצה בקליפתה לא הוה בלוע (ע' סי' פ"ו בס"ז) . והשיג הש"ך על הלבוש שכתב בקליפתה טעם הרשב"א ולדידן ס' בעין אלא היה לו לוסר דהוה בלוע . אמנם לס"ש הס"י שם אות י"ד בכחוש לגמרי באיסור דרבנן לא משערין בס' ודם ביצים לרוב דעות דרבנן א"כ י"ל זה ום"ם י"ל דם לא הוה כחוש לגמרי ועוד בא"ם לא סמכינן אדם ביצים דרבנן . ובאו"ה משמע דביצה על הכיסוי היתה מונחת מש"ה שרי דהוה כב' קדירות נוגעין הא על הסאכל עצמו אסור עד ס' לדידן וצ"ע : **יד** ביצים . עש"ך בש"ע העתיק סתם ביצים מוזרות מזכר שנטורן כחוש ובשור איתא ביעי דספנא מארעא וכן פירש"י ועיין בר"ן שכתב לרש"י לאו דוקא דמוזרות כולל בין מזכר ובין נקבה ספנא מארעא דאל"כ איך אמר נמצא על הקשר וחוצה לה כולה אסור והא ספנא אין טוליד . והיה נראה לוסר והוא שנמצא על הקשר דבזכר הוה ד"ת נזרינן בספנא אטו דנקבה דשלא על הקשר דבזכר דרבנן לא נזרינן דוקא אסר דוקא על החלבון הא חלמון דזכר בס"ם אסור כנאונים נזרינן בספנא נמי . ומיהו לענין דינא ביעי דספנא בכ"ם שימצא זורק הדם ואוכל השאר ודם גופא דרבנן . וכתב הפר"ח אות י"ג דהיינו שהיתה סנורה התרנגולת בלול כ"א יום ואין עמה זכר והתחילה להטיל ביצים דאל"כ כתבו הטבע אותן ביצים במעיה שבא עליה זכר אח"כ ראוין לגדל . וגם אי איכא זכר בס' בתין ולא היתה סנורה בלול עיין ריש ביצה :

וש רוצין לוסר [כ] ביצה בטעי תרנגולת שחושה זורק הדם ואוכל השאר ואשאר דנזרו כמו ביצה בת יומא ול"ד לספנא דהכא נזרינן שפי ומיהו דרבנן הוה וזה פשוט : **טן** מותר . כתב הש"ך אם טאום לו עובר משום ב"ת בסימן קי"ו : **טן** אינו . עש"ך דמ"ש ליכא ע"י תערובת אף בשחות מרוב . עב"ח סוף הסימן כ"ם שאסרו חז"ל משום מ"ע בחדרי חדרים אסור הוא באיסורי תורה לא בדרבנן ועיין בא"ה ה"ש מחלוקת בזה ום"ם מסתברא באיסורי אכילה לא שייך זה דכבר הוא התיכה דאיסורא אף בדרבנן ואף בחדרי חדרים ע"ל :

כתב כה"ג בהנהות המור אות ב' המור נוהנין היתר עיין א"ח סי' רי"ו . ומ"מ אין ללמוד היתר לבשר שנפל לדבש ונעשה דבש דבתר השתא אזלינן דהמור פירשא בעלמא הוא משא"כ בשר נבילה דמשובשה ונעשה דבש עמ"א א"ח שם כתב עוד בהנהות ב"י מקום שמעמידין המלח בדם אסור לאכול המלח בעיניה וליתן למאכל שרי והטעם פשוט דבר המעמיד באלף לא בטיל ומלח בתבשיל למעמא כיון דאין מלח אסור מחמת עצמו אין אוסר ובמל בס' עמ"י צ"ח וצ"ט :

סז א בהדחה . עש"ך דהוה פירש וכמ"י ס"ם מעם הדחה א' וי"ל דכ"ע מודים כאן . ובכר"ו אות נ' דזהו למ"ד הדחה א' להעביר הלכלוך אבל למ"ד לרכך א"צ כאן הדחה . וליתא דהא הר"ן סובר מעם הדחה משום לרכך עמ"י ס"ם ואיהו מרא דשמעתא כאן דצריך הדחה לאכול חי עב"י כאן אלא דכ"ע מודים דיש בעין ע"י דוחקא דסכין ופליגי מ"ש לרכך נמי בעינן ום"ם דם

חדושי רע"ק סימן ס"ו [כ] בשפתי דעת ס"ק י"ב . ים רוגין וכו' . וכ"כ בתפל"מ :

(יו"ד ח"א) לן

כתר סגולה וכ' דסוס כנ"מ שיטה מטור דכתב שהוא נוקין דלגי' רי"ף ורבינ"ו ורמ"ם כשובר אין נוקף דסוס ספק עיין פריסה וכ"מ ולף להר"ב כהג"ה מיהו וודאי ומ"מ לכתה הכריחו(ס):(ב) כדי.עט"ז וכן"מ דהטור כתב לעיל בסימן כ"ג בשם רש"י דמוקר שיכוף ממה שיעשה שהייה ובמ"א לסמוך לפי גי' רש"י בכ"ה קי"ג דלפילו מליחה לא מהני וכיבים מתרצים (גם הדפיסה לות ד') דמ"ה כתב רש"י בחולין מצעיא דרב הונא כר נתן "מוסב כו' ר"ל דטוב טב"ם יותר ממה שיעשה שהייה וכלמת לף זה לסוד . וכ"מ מה טיבותא מ"ם דכתב הטור דמ"ם כתב רש"י בחולין מצעיא דרב הונא ור"ל דטוב טב"ם יותר ממה שיעשה שהייה וכלמת לף זה לסוד . וכ"מ מה טיבותא מ"ם לעיטים שכתב דמ"ם הוא הנביא שפירש ממקום למקום ולא יצא לחוץ דאי הוה פירש ולא יצא לחוץ עכ"ם בבישול אסור ולקמן יבואר עוד : ח ולצלי . עש"ך בשם הר"ן דבעינן נצלה כ"צ והראה לסימן ע"ו . הנה אף לפי המנהג דבעינן חתיכה ומליחה לצלי אפ"ה נ"ם דא"צ לשהות במלח אלא מעלהו במולחו וצולהו ובעינן נצלה כ"צ דבשלמא צלי דעלמא לאכול כך מ"נ אי לא יצא לא פירש כלל משא"כ שובר דפירש ועי' ס"ם ע"א אות י"ג בשם או"ה כלל ח' ד"ה ה"ה צלי דעלמא בעינן חצי צליותו דפירש ממקום למקום א"כ אין נ"ם בדין הוה . והר"ן יסבור דכל צלי לא בעינן חצי דפי' ממקום למקום מותר ועפר"ח כאן אות ב' ובע"י אות י"ד ופי' ס"ם אות ס"ג . ומ"ש בפי' ס"ם דאם לחוש לסברת הי"א אפ"ה פירש ממקום למקום שרי צ"ע דזה בחי הא לביטול אם באנו לחוש אסור (ס) ועמ"ש בפי' ס"ם : ן ונהנו . עש"ך דהנ"ה זו מקומה כאן לא כמ"ו ומובר שהיא ע"פ פירש"י והר"ם נמי כרש"י ובה"ע וע"י חתיכה ומליחה לא גרע מאומצא דאסמיק דשרי . ויש לראות לפי מ"ש הש"ך אות י"א דלבשלו קאי אחזיון דאסמיק קיל יותר משובר דאלו שובר בעי חתיכה כתב הלבוש ומשמע לדינא כן הוא לדידן הרי חזינן דאסמיק קיל יותר משובר דאלו שובר בעי חתיכה לצלי ואסמיק לא בעי וכפי הנראה דהא בשובר יש דיעות לגי' הרי"ף מותר לקדירה בלא חתיכה ואסמיק לכ"ע בעינן חתיכה ומ"ש שפיר כתב הר"ב דחתיכה מהני לרש"י דלא גרע מאסמיק אלא דקשיא מה דכתיבנא דהא להר"ב חמיר שובר בצליה בעינן חתיכה ובאסמיק א"צ . ומיהו מ"ש בפ"ו דלש"ך בעינן חתיכה בשובר ולפ"ז א"צ חתיכה בשובר דקיל מאסמיק עיין בר"ם שכתב דנכון להחמיר כרי"ו נפ"ו ועי' בא"ם האריך על מ"ש הש"ך באות ו' וי"א וצ"ע :

ודע שמ"ש הש"ך בפשיטות דעת הר"ם כרש"י הב"י לא כ"כ אלא הר"ם כרי"ף רבו (רבו דרביה) נרים ומיבעיא ע"י חליטה דאיהו סובר כל בשר חי אסור . וכן הם"ם בפ"ו מט"א ה"ם פ"י כן גירסת הר"ם לאומצא וצ"ל לפ"ז מ"ש הר"ם כיצד יעשה יתחוך וימלחנו לאו דוקא תחיכה או החמיר מסברא ועיין כה"ג בהנהות בי' אות ס"ו האריך וא"כ צ"ע כם"ש הש"ך ז"ל בפשיטות דהר"ם כרש"י ובה"ע ועפר"ח אות ז' : ן וה"ה . עש"ך דהלבוש השמיט זה דסובר דהיינו הך דם"ד ולית"א דכאן לצלי בעינן חתיכה ומליחה ושם א"צ לצלי דלבשלו קאי כם"ש שם אות י"א והלשון ק"ק דהלבוש הך דהכא חולק אם"ד וכמ"ש הם"ז אות ב' ועמ"ש שם . ובזה תי' הש"ך קושית הם"ז באות ב' דקודם שתצא נפשה בעינן אף לצלי חתיכה ומליחה ואח"כ א"צ לצלי חתיכה כו' : ח אם . עש"ך דמשמע מר"ן דחותך קודם שתצא נפשה אף דיעבד יש לאסור בלי מליחה לצלי ובשובר אפשר להקל דיעבד וש"ש ראיה מתוס' פרק השוחט ל"ב א' ד"ה מולחו כתבו דעדיף מאומצא דאסמיק וצריך מליחה אף לצלי משמע דמדינא אירוי יע"ש : ט כדי . עש"ך וכן נוהגין העולם דעוף שוהה לסות מכין על ראשו ומה שניהגין בעוף אינדיק ששוברין מפרקת בקרדום אף שלא כדרך שחיטה אסור דצריך עכ"פ חתיכה ומליחה לצלי לכתחלה והעולם אין נזהרין בזה וא"כ אין לעשות כן . מ"ש רמ"א י"א דאסור לשובר מפרקת לא ידענא הא נמרא ערוכה היא וי"א מוסיפין לתחוב סכין בלבה ואולי בנמרא אוסר לאחרים דנוהל רבים וכאן אמר אף לעצמו אסור ומ"מ צ"ע : י ומליחה . עש"ך דהמחבר לשיטתיה ולדידן עכ"פ מליחה קצת כמו שאר בשר לצלי ואזיל לשיטתיה באות י"א דמ"ש הר"ב דיש מחמירין היינו לבשלו הא לצלי א"צ חתיכה ומליחה משני צדדין ולהעלותו על האש הא מליחה קצת צריך דלא עדיף משאר בשר : יא וי"א . אלבשלו קאי . ש"ך ור"ל דאומצא דאסמיק וחותך לעניו זה עדיפי משובר להר"ב דאלו בשובר בעינן חתיכה ומליחה אף לצלי ובאסמיק וחותך מביה"ש א"צ חתיכה ומליחה לצלי כ"א מליחה קצת : יב ונם . עש"ך ור"ל לדידן דא"א בקיאין בחליטה עכ"פ ע"י מליחה שרי מיהת ועיין דרישה : יג ומ"ם . הש"ך כתיר כפסק הר"ב דלבתחלה א"א בקיאין אי נתארם או לאו ואסור הבשר חי ונם החלא ודיעבד ש"ד להתיר הבשר . ובכי' ע"ג אות י"ד חילק בין כאן דאין מרובה בדמים לכבד ושם יבואר . ונתארם עכ"פ שרי על ידי חתיכה ומליחה כמו להמחבר דלא כב"ח דאוסר אף בלא נתארם אף על ידי החתיכה ומליחה דא"א בקיאין ע"ש . ולתי' א' שם בע"ת קאי נמי דיעבד מותר אבישלו בלא מליחה דאין דם יוצא ולתי' ב' דהר"ב השווה מדותיו לא קאי דיעבד מותר כ"א אחי או לקדירה ע"י מליחה בלא נתארם וא"צ חתיכה . ומ"ש המחבר חומץ שנתנו פ"א לא יחלטו בו היינו לאכול חי דשמא פירש לחוץ וחזר ונבלע ומה שלא נתארם שאין החומץ חזק אבל לענין חליפה להתיר בלי מליחה לקדירה אפשר דאסור ועמ"ש בסימן ע"נ :

ודע דראיתי להב"ח דכתב בהבנת הר"ם פ"ו מט"א ובטור כאן דכבד הוא דמותר ע"י חליפה **מדינא** דנמרא דרם הכבד דרבנן משא"כ דם בשר דאוריי"א לא התירו החליטה אפילו מדינא דנמ' . הנה אם נאמר דסובר דם שבישלו דרבנן אפ"ה אין קושיא דם"ם תחלה הוה דאוריי"א אמנם הא קשיא לי דאיך יתכן לומר להר"ם דם הכבד דרבנן והא כתב בפירוש בפ"ו מט"א ה"ד דם הכבד הרי זה בלא תעשה כשאר דם אברים ואיך יתכן לומר דלהר"ם היה דרבנן וצ"ע (ס) ואי"ה בפתיחה להלכות מליחה

אבאר איזו דם דאוריי"א ואיזו דרבנן וגם דם הכבד אי הוה דברי תורה או דרבנן :

סח א המוח

. עש"ך ובסי' ע"א אות ח' כתב דעצם מפסיק ובאמת הרא"ש פנ"ה סי' ז' כתב הקרום מפסיק וצלי ומליחה שרון בזה ויש נ"מ עם עש"ש בם"ו שם . ום"ם לא הבינותי מה בכך שקרום מפסיק וכי לא יכול לפלוש דרך הקרום : ב אא"כ . עש"ך ואין להקשות להרשב"א דירידה אדידיה דהא איהו פסק דחושב דם צריכין חתיכה אף למליחה אם לא שפניהם מופשטין ע"פ האש עסי' ס"ה ויש מי שאומר הוא הרשב"ג והכין הלכתא אף שכתבנו הקליפה חומרא בעלמא מ"מ החומין בעצמן אסורין עיין ת"ח כלל ס"ו ובמ"י אות ס"ח וכלל ל"ד ואין לומר דכוונת הש"ך דהפוח מותר עכ"פ דזה דוחק שוב ראיתי בתה"א ס"פ א' הקשה קושיא זו לעצמו ותי' דחומין שאני אבל קרום דמי הוא הנביא שפירש ממקום למקום ולא יצא לחוץ דאי הוה פירש ולא יצא לחוץ עכ"פ בבישול אסור ולעיל נקיבת הקרום : ג נהנו . עש"ך בשם ושובת הרא"ש שעושין כך שמוציאין המוח ומולחין אותו ולא ידענא למה בנקיבת עצם סני ואי חששו לקושית הרשב"א ס"פ בחתיכת הקרום וצולהו דו עמ"ש בסי' ע"א: ד נעץ. עש"ך ועכה"ג בהנהות ב' אות ב' דלרש"י צריך שיהא מונח תוך הנחירים כל זמן צליה : ה והסברא . עש"ך דקשיא ליה הא :המחבר הביא ב' דיעות בהמפה למלינה אי בעינן אביה"ש ולדיעה א' שרי דוקא לצליה אסור א"כ איך כתב וסברא א' עיקר כיון שכתב דלהעביר ממקום למקום הוא דמותר ותי' דהד"מ מפרש דלא כב"י שאף הר"ן לא התיר אלא במעביר ממקום למקום ום"ש הסברא א' עיקר אף שאין חולק עליה לפי דעת הד"מ ם"ם כ"כ לפי מ"ש המחבר ב' סברות כפי הבנתו ע"ז כתב הסברא א' עיקר וקצת דוחק עיין באחרונים : ן כנגד . עש"ך דלהמחבר בנמלח ולא ניקב העצם והקרום או המוח אסור ושאר הראש מצטרף עם בשר שבקדירה דלית ליה איסור דבוק ולדידן חנ"ן וצריך ס' נגד כל הראש ואעפ"כ הראש נשאר באיסורו ועיין אות ס' . וה"ה אם נצלה כך ולא אותביה אחניריה ובשלו אחר כך הדין כן . ודע דאם נמלח הראש בלא נקיבת העצם וקרום מבואר לקמן ע"א דאסור הקרום והמוח ולא מהני אותביה אחניריה כמ"ש הש"ך אות ה' יע"ש והנה נראה הטעם דודאי המלח מפליט ממוח כמו מוח שבעצמות אלא הטעם הוא משום קרום המוח דבעינן חתיכה למליחה ונהי לצליה חולק הרשב"א בארוך ס"ם דרך הוא יוצא ע"י צליה אף שאין מופשט ע"ש האש הא למליחה בעינן חתיכה ומליחה משום קרמא ולא משום המוח ומ"ש אם ניקב הקרום הוה כחתיכה ומליחה ולפ"ז אם אותביה אחניריו המוח שרי וקרום אסור ועמ"ז בסימן ס"ה אות ב' במ"ש הב"י דאם הוציא המוח עם הקרום ועב"י שם ולקמן ע"א אות ה' אבאר עוד : ן ואם . עש"ך ועמ"ש עוד בזה בסימן ע"א : ח ובדיעבד . עש"ך ויראה דקשיא ליה דכאן משמע דבעינן ש"ו ולקמן משמע נקיבת עצם וקרום סני בלא שתי לשונים ותי' דכאן דיעבד היינו קודם בישול וא"צ שליחה שנית ולקמן לאחר בישול וסני בנקיבת עצם וקרום . ואפשר אף בלא נקיבת הקרום אם יש ס' בכל הראש נגד הקרום שרי ואף דבש"ע כתב ואפילו בישלו כך יש לומר דה"ק דאין אסור בזה ום"ם אפילו קרום הבישול א"צ לטוח שנית ועמ"י כלל ס"ו אות ל"ה האריך להשיג על הש"ך גם מ"ש הש"ך ש"ו משמע תרוייהו בעינן וברמ"א כתוב או ערב ואין קושיא דוי"ו הפירוד הוא ואף דשינה מלשון הר"ב ועיין א"מ וסולת בלולה : ט אי . עש"ך ועמ"י כלל ס"ו אות נ' השיג על הש"ך מכאן על מ"ש הש"ך בסימן כ"ב אות ח' דלא הוה איסור דבוק בנידין המפסיקין דאין ממהרין לבלוע ובאן העצם מפסיק ואפ"ה נ"ב הרא"ש בכלל צ"א אות ו' תירץ דיוצא דרך הנחירים וביה"ש ובולע הראש תחלה ששם אין העצם מפסיק ונכון הוא . ודע דאיסור דבוק יש עוד טעם שמא פ"א היה חוץ לרוסב אלא בדם שבישלו דרבנן לא חיישינן לכך ועמ"ש בסי' ע"ב בלב באורך . אלא דקשיא דפסקינן כל"ק דאנחירים ודץ הא אצדדים לא בשל תורה הלך אחר המחמיר והא דם שבישלו דרבנן והסי"ם קס"ם הרגיש בזה אמנם התה"א ע"ה ב' ובמ"ה שיג השיג על הרא"ה בסה

שע"פ הבשר לא הוה דם בעין כמו שאבאר באורך בסי' ס"פ בעז"ה . ועסי' ע"ו לענין עוף שלא שחטו הוורידין לאוכלו חי ועי' סעיף ג' : ב השובר . עש"ך תא לאחר שתצא נפשה אף שעריין מפרכסת קצת ויונקה לית בה חי"ת ושרי : ג אסור . עש"ך ואף הרא"ש יודה בזה ויש לחלק בין טולח בכשא"ם לבין שובר עם"ש בם"ו אות א' עסי' ע"ו: ד ועי" . עש"ך ום"ם ס"ח וצ"ל ע"ר דמולח בכשא"ם גרע מפי שאין יוצא ע"י מליחה עוד . ומ"ש ע"ש דהוה כבוש יבואר שם . עיין ברא"ש פכ"ה אהא דאין מולחין אלא בכ"ם כתב דמה שחוק לציר שרי דמי הוא הנביא שפירש ממקום למקום ואין יוצא לחוץ הביאותיו בם"ו אות א' שהכה"ג תמה דרא"ש סובר פירש שרי ועכשיו ראיתי כי י"ל בלא"ה דה"ק דמי הוא הנביא שפירש ממקום למקום ולא יצא לחוץ דאי הוה פירש ולא יצא לחוץ עכ"פ בבישול אסור ולקמן יבואר עוד : ד קיים מי . שמא הפריסה דמיירי שזיקק כל הדם והדיסק דמה אז הלם כן מו לף היסה מיס . ומיהו לדינא אין לסמוך על זה לף שהם זמן מרובה וזיקק אין לסמוך . עוד הניח הט"ז דבכי הב"י כמ"ש הרב"ח דוובידין לכלי ג"ל תפיסה ומוסי סיד צריך לף לכלי מתיסה דמייירי שהוסיף סיד צריך עכ"פ הוה כמ"ש ע"ש הרב"ח מוסי סיד כמי בהוליתו די בלא מתיסה לכלי להרב"ח לחלה ס"ק שהן יוכלים בהולדה ופיהן מופשטין ודא"ם מוסיף בלא מצלי"ב מוסי סיד בלועים בשר צריך מתיסה לכלי :

כתב

סט"ז דמה שכתב בהג"ה וכמו להחמיר אין מקומה כם"ג לף כם"ד והוכיח זה מכמה קושיות . מ' דאין שייך מהג בתין מצוי ועוד המחבר לף הזכיר כלל לקדירה מתיסה כמ"ש הרב"ח ומ"ש ז"ל וכמו שמצא בם"ד חות ו' וסובר לף"ל מתיסה מ"ם תיך כתב כמ"ש ומיהו לתתיבו לף לכלי מצוי בסימן ס"ה ז"ל וכמו לכלי ובמחבר לף הזכיר כלל מתיסה לקדירה וכך הי"ל ומיהו לחמיר לחותבו ולף כוי"ו והוא ע"פ דעת הב"ח ע"ש . (וכתב"ג בהגהות כ"י חות י"ו הקשה ולפי מ"ש ם"ם) ועוד דמה שייכות וה"ם מוסף ודוא דיוקו של הב"ח דלף מזכר מפרקת וזה י"ל כמ"ש הכה"ג כמו שובר נתעורר ס"ם זה . ועוד הקשה על הי"ח דלף מזכר סוס חולן . עוד הקשה דבכי כמ"ש מהדדי דכלן כתב תוסף קודם שתצא נפשה מצמע לאחר שתצא נפשה לף מביים"ם ג"ל מתיכה ולקמן כתב וי"ח לף מביים"ם כו' וסיב לכתה כי"ח בכלן (ועכה"ג שם ולפי מ"ם ם"ם) ע"כ הגיה סט"ז דסב"ם עד שפשה מקומה כם"ד דמכאן להמחיר לף לכלי בכיעון בעקר מתיכה ומליחה לכלי וה"ה מליחה ע"ג לחם וה"ם תוסף קודם שתצא נפשה דסוס בעקר בעיעון מתיכה ומליחה לכלי . ולפ"ז פליג הט"ז עם הש"ך בתתי דלט"ז בסובר לאחר שתצא נפשה סוס בעקר ובעיעון מתיכה ומליחה לכלי ועוד בכ"פ וטעם ג' עיקר יע"ש . ומיהו מפרקתא שרי כפסק המחבר לקדירה בלא מתיכה ולכלי בלא מליחה (לף מחמת מכתג) ולומת דאסמיק תוסף מביים"ם לף לכלי בעיעון מתיכה ומליחה לו לקלוף מעט ולפ"ד לות ו' בשובר בעיעון מתיכה ומליחה לכלי מדינא כה"ג וכ"ע . ועיין בתה"ם ס"ט וע"ע ובחות י"ל דכל סני לביעוד ולכלי בלא מ"ם כלום . ועכ"י לות ג' כתב דהג"ה מקומה כם"ד כע"ז ובלות כ' כתב לאכבלו קאי כם"ש שם אות י"ל והם דברים סתוריים . ובכה"ג בהגהות הטור לות ג' כתב בפי' דלע"ז לף לכלי בזה כדכתיבנא (ס) ול"י על מה סומכין העולם בכשר ביה"ם דעכ"פ לביעוד כעי מיתון ובדמכן : (ב) להמעית . עט"ז לף"ן פי' להת דפסחים דכתן סיה לתת במומן שרחוי לאכול מי ולפ"ז י"ל לף"ב בעיעון מתיכה ומליחה לו לקלוף מעט ולפ"ד לות ו' בשובר בעיעון מתיכה ומליחה לכלי מדינא כה"ג וכ"ע . ומ"מ מדין לחת כשלא מותבים לחתיכה דם שבמות עמו יוצא

שפסק להקל דדם הואיל וקודם שנתבשל הוה ד"ת לא רצו להקל בספיקו . וקשיא דלפעמים מקילין ובהל' מליחה אבאר זה (ס) : ו וצריך . עש"ך הקשה קושית הדרישה אות ד' דלצלייה סובר המחבר דא"צ חתיכה ת"י דלענין חופין יש חילוק בין מליגה לצליה ועפר"ח : יא ואפילו . עש"ך בחורך על קש אף לכתחלה א"צ ליהר להדיח ביה"ש ולהתוך חופין שבלחי וע"ג עצים לכתחלה צריך ליהר ודיעבד ש"ד ובטומן ברמץ לטולגו אף דיעבד אסור כ"ק עכ"פ אם לא הדיח ביה"ש ועיין אות כ"א וכ"ב : יב וא"צ . עש"ך בשם יש"ש דעיקר למלוח אח"כ וכ"כ הס"ו ואנו אין־נוהגין בהסמנה כלל אלא מולחין ע"ג השיער וחותכין הסלפים ואחר מליחה והדחה אחרונה טולגין ברמץ או ברותחין :

ודע דקשישא לי על מליגה הנזכרת בש"ס ופוסקים רישא בכבשא שהוא ברמץ הם נהי שהמליגה אמרי' ברמץ נמי נודא מישב שיב מ"ם כיון שאח"כ מלחו לקדירה וכבר נצלה קצת ע"י הרמץ הם שים"ב לא גרע מכ"ר שהוסר מאש ומה תוסיף תת כח המליחה להוציא הדם שבתוכו מאחר דנצלה בחוץ המקצת והרי נשאר בתוכו דלא נצלה כחצי צלייתו. עב"י על ראש שנתבשל מה תועלת במליחה ה"ה כאן וודאי הבשר שנצלה בחוץ מעכב הדם מלצאת עוד בשלמא צליה כחצי יוצא כל הדם משא"כ במליגה ומליחה ואולי המליגה הוא במקום שאין ראוי לצלות ולהתבשל כלל וצ"ע ועש"ש בסי' ס"ם בשר שהניחו אצל תנור שיקר"ב דנצלה מבחוץ אף הדיחו תחלה יש לאסור לקדירה דאין הדם יוצא עוד ושם אבאר (ס) : יב אבל . עש"ך אף שעומדין על המלפים יש להתיר מה שחוץ למלפים כיון דדבר מועט הוא ועפ"י ס"ם : יד אבל . עש"ך דמהרש"ל אוסר כששוהה במקום אחד קצת : טו הכל . עש"ך דלכתחלה אפילו בהבהוב טוב להחסיר שהרי הד"ט פי' דברי הר"ן דמיירי בהבהוב שמעבירו ממקום למקום . וז"ש הש"ך "לדעתו היינו של הד"ם ויראה דהיינו ע"ג אש אבל על הקש אפשר שאין קפידא להסיר המלפים קודם : טז מותר . עש"ך והיינו גוף התרנגולת בלא ראש דאין שם דם שיתקבץ ועם הראש יתבאר לקמן דגרע בעוף מבהמה וכולו אסור : יז והוא . עש"ך לחלק בין דם הלב דלא חשוב כ"כ דם בעין כמו דם ביה"ש ועש"ש באות כ"ב : יח ביה"ש . עש"ך שלא ישאר דם בעין . ויש לראות הכפל בס"ה כתב המחבר וכן בעוף עלה קאי דצריך להדיח ביה"ש ועוד מ"ש בהמה מעוף וחזר וכתבו כאן : יט ולא . עש"ך דאפילו בלא ראש של העוף אין מולגין משום כבדא עילוי בישרא למליחה אסור וא"א בקיאין כו' ומיהו אי דק בנחיריה דיעבד שרי אף ראש העוף ומש"ה כתב אפילו בלא ראש : כ הראש . עש"ך דאין להחדיר הקרום מראש אבל במליחה שרי שאר הראש בעוף אי לא ניקב העצם דיוכל להסיר הקרום : כא צריך . עש"ך דמש"ה התיר על ידי קליפה דדם ביה"ש לא חשיב כ"כ דם בעין שיאסור דיעבד עד ס' ומש"ה בקליפה סני וזה בהסמנה הא בצליה משטע שרי וא"צ קליפה אם לא הדיח ביה"ש וזה לפי מ"ש באות י"ז לפי הבנת ד"ם דרשב"א חולק אדי"ז ועי"ש : כב לימול . דמאן דמחמיר ומאן דלא מחמיר עכ"פ כ"ק יסיר מהם בהסמנה : כג בכ"ר . עש"ך ר"ל אף לצלותו אח"כ ד"ת דשרי סמ"ג אי היה ס' בסים מה שיוצא בפל ול"ר לבישול דחיישינן שמא פירש ממקום למקום וה"א במליגה לא חיישינן קמ"ל דמליגה חיישינן שמא פירש : כד וכן . עש"ך הראה מקום לסימן ק"ה אות ד' ועש"ש בס"ו כאן באורך : כה בקליפת . עש"ך דווקא כשראש העוף למעלה שרי שנוצות מגינים ומונח על הצדדין הסים נבנסין דרך שם ואוסר כדי קליפה : כו אין צריך . עש"ך הנה כתב דנוצה במקום קליפה עופדת וראש וכ"י ולבוש כתבו דאין הסים מגינים כלל לבשר ועיין ראש פרק כירה כתב נוצה עדיף מקליפה וראיתי למור"ם מלובלין ז"ל בתשובה סי' כ"ם תרנגולת נמלחה על נבי הנוצה כנהוג וקודם הדחה אחרונה עירו מכ"ר עליה לכ"ש והשיב דאסור כי המלח עם כ"ש מבשל וא"כ בנ"ד מסתמא היה כ"ש כ"ב לאחר שנפלו הנוצות מתרנגולת ואוסר כולו אם לא היה ס' דהיינו מים כמו תרנגולת עכ"ל . הנה ט"ש נמלחה ע"ג נוצה כנהוג זה אמת ויציב דמהני מליחה ע"ג נוצה כמו ע"ג שיער ועד"מ כתב נוהגים למולחם ע"ג נוצה אמנם מ"ש האוסר בכ"ש יראה דהמעשה היה דעירו עליו רותחין והניחו בכ"ש ואוסר מטעם המלח בכ"ש אוסר הא לא הניחו לא ואמאי הא עירוי אוסר כ"ק בלא מלח הא עם מלח עדיף מכ"ש וצריך לומר דסובר בנוצה הסים ע"י עירוי נשרקין ואין מגיעין כלל אלא מולחין ע"ג השיער וחותכין הסלפים ואחר מליחה והדחה אחרונה טולגין ברמץ או ברותחין :

שאלה הרי שהיה כאן שלש קדירות רותחים כ"ר מא' עירו על רבע העוף קודם הדחה אחרונה ויש שם עוד רבע שהודח ממלחו ובקדירה שניה תחבו רבע העוף קודם הדחה אחרונה בתוכו עם רבע שהודח ממלחו . ובשלישית נ"כ תחבו רבע עוף שלא הודח ממלחו לתוכו והיה שם בשר שור כמו רבע העוף מהו הדין :

תשובה מה שמלגו ע"י עירוי גרע ממה שתחבו לכ"ר דבכ"ר כיון שיש עוד רבע מבואר ברמ"א בס' ק"ם דאם יש כמו החתיכה הוה ס' נגד דם ומלח שעליו ובאן אף שאין בסים כמו הרבע הרי יש עוד רבע . משא"כ ע"י עירוי דאין מבשל בכולו כ"א כ"ק א"כ אין רבע שהודח מעיקרא מצטרף והרבע שיש מלח עליו אסור כולו (אם אין בסים כמו רבע) כמ"ש רמ"א שם דבכ"ש נמי מבשל ע"י מלח ומיהו מלח זה אין לו שיכיות עם רבע אחר והא דמבואר שם אם יש בסים מלח היינו רוב מלח ואף לפ"ז שם אות כ"ב ושל"ך אות ל"ה דמתירין בה"ם כאן יש לאסור דע"כ מתירין בכ"ש הא ע"י עירוי דיש כמה דעות בלא"ה דמבשל בכולו . וכ"ת מ"ש לישתרי אי מבשל עירוי יש ס' ואי לאו אין אוסר כ"א כדי קליפה י"ל דעירוי עם מלח מבשל כולו ואין הרבע שהודח מחלה מצטרף . וקדירה שהיה בשר שור אף לפ"ז בסי' ס"ם דאין מבשל ס"ם מפלים ומבליע בכולו ויש ששים ומצטרף שפיר ומותר . ומה שכתבנו משו"ת מהר"ם לובלין ז"ל בסימן כ"ם איכא לעיונא ביה (ס) : כז י"א . עש"ך דמה שפיים המחבר ואם מלג מותר הוא הכרעתו ולא סיום דברי הרשב"א וכבר כתבנו שהרשב"א בתשובה כתב דשרי דע"י מליחה יוצא . ודע דהא דשרוי אין מבשל אלא כדי קליפה ואף לא מבליע יותר ואף הס"ז בסי' ק"ח מודה עכ"פ בה"ם דשרוי לכאורה אין חילוק בין עירה פ"א או הרבה פעמים ובפ"ז צ"ה אות י"ב דמעלי"ר ע"י עיראות הרבה בולע בכולו יע"ש וצ"ע מא"ח תנ"א כלי שתשמישו ע"י עירוי כך הכשירו ואי ע"י עיראות הרבה בולע בכולו מה מהני עירוי ע"י הנעלה אח"כ דאין מפלים בפ"א כ"א כדי קליפה ולקמן סי' צ"ח אבאר (ס) : כח אינו . עש"ך עשה כלומר ולא סני ליה דלכתוב לאו דוקא אין מבשל דה"ה אין מבליע אלא מדסתם הר"ב ואם מלגו מותר משטע אף נדיים ומלאים והא בחלב לא שייך יוצא ע"י מליחה ומיהו לדם אף דנאסר דאין שייך מפלים כמו שמבליע ס"ם אין מפלים ומבליע כא' ומה"ם התיר הר"ב נפסק הקילוח . וכ"ת כ"ש שנשתהה שפיר מפלים ומבליע הא בסימן ק"ה לא כ"כ אלא כדאמרן כאן : כט אבל . עש"ך הא כשאין ס"ב שרי אף שלא לבבוד אורחים יע"ש ונהי דכ"ר צריך קליפה כ"ש שרי : ל מותר אפילו בס"ב . ש"ך ומבואר הוא מס"ש באות הקדום : לא רחתיכה . הש"ך הראה מקום לסימן ס"ם אות י"א ושם נאסר דאסור למלוח עד שירפה ובנקרש תוך השיעור צריך להמתין אחר כך שיעור מליחה : לב ושוב . עש"ך עשה כלומר דודאי לכבוד אורחים אף בימ"ב לכתחלה שרי אלא דאי אין צורך כלל דבאין ס"ב נמי יפשוט ודאי טוב ליותר : לג ואין . עש"ך דמשטעות הר"ב לענין כ"ש אין חילוק וכ"ח ה"ה מאכל אין בולע הא עירוי יש חילוק דכ"ג אין בולע . ומ"ש אא"כ האור מהלך תחתיו איכא לעיונא אי לטעם תוסר או לטעם עירוי . ועמ"י כלל ל"ג אות ו' מיקל בה"ם אי בישל תוך כלי בלא הנעלה והייגו באופן שאין ס' נגד הקליפה כמו קערה רחבה ועש"ש בדיני עירוי . וראיתי להאורח מישור תמה על הש"ך למה הרה אפו על רי"ו יותר מכל הני דסברי עירוי הוה כ"ש איך יתרצו ההיא דובחים יע"ש ולא ידענא מה קשיא ליה דהא כ"ע מודים דעירוי מפלים ומבליע כ"ק אלא שאין מבשל י"א גם אין מפלים ומבליע כא' עמ"י ק"ה בש"ך אות ה' וא"כ אין קשיא מובחים מא' שעירה דבלוע בלא בישול קפיד רחמנא ועמ"ש בס"ו : לד מותר . עש"ך ויש לראות הא הוה ספק דרבנן דם שבשלו מהני מספ"ת ולקמן הוה איתחוק איסורא משא"כ כאן אין חזקה שלא יצא הדם ע"י מליחה ואולי דעדיף ליה לעובד כוכבים למלוג בכ"ר ואפשר דם"ם הוה חזקה ועמ"ש בסימן ס"ם : לה אבל . עש"ך ומ"ש במרדכי לא נמצא האוסר והא דכתב במחבת חולבת משום רישא דל"ת דם יוצא על ידי מליחה ולא חלב קמ"ל ואם כן אין נזהר שם שברת האוסר כלל . כתב הב"י חלב בקורקבן אוסר ועמ"ש לקמן סזה אי הוה כמעוכל או לאו :

לפי פירושינו וס"ס לפי' יס"ם מן מוכח מכלן מ"מ מוכח כן מירושלמי כמו שתעתיק לעון ירושלמי של מסנה דתלפס ז"ל . מהו ליתן תבלין מלמטה ולערות עליהן מלמעלה ר' יוסה ולא תפור ושירוי ככלי לתבלין . מיליהם דר"י מן בל"ת אחד שבישל ואחד שצירם לתוכו רותחו . פשיטא דר' יוסי אמר כל שהוא מבלין ולא מבשל . ואמר ר' יוסי בר בון ובתני לה בשם ר' יוסי בר' בון בשם ר' יוחנן בן נפחא בשלמא לר' יוסי בר' בון דאמר כל שהוא מבלין ולא מבשל ניחא דלא מבשל אלא מבלין אלא לר' יוחנן בן נפחא דאמר כל שהוא מבשל ומבלין מאי איכא למימר . אמר רבי יוסי בר בון בתיב (תהלים) מכ"ח דבשי שבישה ובתם כישול כתיב אלמא עירוי מבשל ולא דמי לה דל"י מודה בעירוי שלא נפסק מליחה דל"י בר בון יליף דר' יוסי חולק ומפשיט לה מדבתיב בשר ושמן

הלכות מליחה

סט דיני מליחה והדחה. ובו כ"א סעיפים:

סט א צריך להדיח הבשר *) קודם מליחה. כדעת כדי שיתרכך הבשר וילא דמו ע"י מליחה כ"ן וי"ח בתרדכי והמרדכי כ' הטעם דהדחה לחשוב סיא לטעביר הלכלוך שעל החתיכה שאל"כ המלח נתמלא ממנו ושוב לא יוציא המלח הדם שבחתיכה ולהכי תרי טעמי מהני אם יחזור וידיחנו וימלחנו לפי' אחר זמן אבל בגמ"י כתבו בשם סמ"ק הטעם מפני שהמלח מכליע ואינו מפליט דם שהוא בעין וכן כת' בשמ"ג (לאוין קל"ד דף מ"ח ט"ב) וכן כתוב בשערי דורא ובהגהת ש"ד דדם שטל גבו הוי כמו דם בעין שנפל ע"ג בשר רותח ואסור ולא שייך מיתרך

א (א) א *) צריך (ה)(א)להדיח הבשר קודם מליחה

שהתירו שהוא הרמ"ם ס"ל הטעם הנאי ומש"ה מדמהם לה לבשר שנמלח שנתגוששו על בשר שלא נמלח שיש לו הקנה במליחה ויפלוט דם שבלע עם ממ"ש עב"פ בלומה שהוא עליו בעין. והיש חולקין ס"ל הטעם הרמלחן ממילא לאחר המליחה הרמשוא יולא כשר כל דמו ואין חשש רק שיבלע מדם בעין שעליו ובזה לא שייך לומר שיולא על ידי מליחה לגד דמו דהא בשעת מליחה אין לו דם של עלמו והביא יוסף הבית בשם הג"ה מיימון בשם

חידושי רע"ק

(סי ס"ט ס"ק ס"ה) **הטעם** כדי שיתרכך. מבואר בב"י דבזמן שהקור גדול ישימו המים באור שתפיג ציגתן קודם ההדחה בהם דמים קרים מפרשים ואינם מרככים ע' לעיל (סימן ל"ו ס"ד) ובדיעבד אם הדיחו במים קרים ביותר יש לדון אם מהני להדיח שנית במים פושרים לרכך או כיון דנתקשה הבשר ע"י מים קרים לא יתרכך עוד ויש ללמוד

פתחי תשובה

סט (א) להדיח הבשר. עיין בב"י שכתב דבמקומות הקרים ובזמן הקור הגדול ישימו המים באור שתפיג ציגתן קודם ההדחה בהם דמים קרים מפרשים ואינם מרככים ע' לעיל (סימן ל"ו ס"ד) ובדיעבד אם הדיחו במים קרים ביותר יש לדון אם מהני להדיח שנית במים פושרים לרכך או כיון דנתקשה הבשר ע"י מים קרים לא יתרכך עוד ויש ללמוד

סט (א) צריך להדיח הבשר. כב"י מביא ב' טעמים להדחה לחשוב. ולחד מהם דם בעין שהוא על הבשר שנמלח מפליט ולא דם הבלוע שהוא לח לחבל לא מה שנתייבש על-פניו ומש לא ידיחו לותו תחילה ים לחוש שמא לאחר שיניח מלפלוט דם ויל יהא ניתך ויבלעגו. טעם ב' מהו' שיהרכך הבשר וילא דמו ע"י מליחה שהם יהא נקרש על פניו לא יהא כח במלח להוליא דמו טכ"ל ורחה דבהא פליגי הים לוסריס ויש מתירין לעניו מלח בלא הדחה תחלה כי היכ מהירין שהוא הרמ"ם ס"ל הטעם הבשר ומש"ה מדמהם לה לבשר שנמלח שנתגוששו על בשר שלא נמלח שיש לו הקנה במליחה ויפלוט דם שבלע עם ממ"ש עב"פ בלומה שהוא עליו בעין. והיש חולקין ס"ל הטעם הרמלחן ממילא לאחר המליחה הרמשוא יולא כשר כל דמו ואין חשש רק שיבלע מדם בעין שעליו ובזה לא שייך לומר שיולא על ידי מליחה לגד דמו דהא בשעת מליחה אין לו דם של עלמו והביא יוסף הבית בשם הג"ה מיימון בשם

חידושי רע"ק

(סי ס"ט ס"ק ס"ה) **הטעם** כדי שיתרכך. מבואר בב"י דבזמן שהקור גדול ישימו המים באור שתפיג ציגתן קודם ההדחה בהם דמים קרים מפרשים ואינם מרככים ע' לעיל (סימן ל"ו ס"ד) ובדיעבד אם הדיחו במים קרים ביותר יש לדון אם מהני להדיח שנית במים פושרים לרכך או כיון דנתקשה הבשר ע"י מים קרים לא יתרכך עוד ויש ללמוד

פתחי תשובה

סט (א) להדיח הבשר. עיין בב"י שכתב דבמקומות הקרים ובזמן הקור הגדול ישימו המים באור שתפיג ציגתן קודם ההדחה בהם דמים קרים מפרשים ואינם מרככים ע' לעיל (סימן ל"ו ס"ד) ובדיעבד אם הדיחו במים קרים ביותר יש לדון אם מהני להדיח שנית במים פושרים לרכך או כיון דנתקשה הבשר ע"י מים קרים לא יתרכך עוד ויש ללמוד

סט (א) צריך להדיח הבשר. כב"י מביא ב' טעמים להדחה לחשוב. ולחד מהם דם בעין שהוא על הבשר שנמלח מפליט ולא דם הבלוע שהוא לח לחבל לא מה שנתייבש על-פניו ומש לא ידיחו לותו תחילה ים לחוש שמא לאחר שיניח מלפלוט דם ויל יהא ניתך ויבלעגו. טעם ב' מהו' שיהרכך הבשר וילא דמו ע"י מליחה שהם יהא נקרש על פניו לא יהא כח במלח להוליא דמו טכ"ל ורחה דבהא פליגי הים לוסריס ויש מתירין לעניו מלח בלא הדחה תחלה כי היכ מהירין

סט (א) צריך להדיח הבשר. כב"י מביא ב' טעמים להדחה לחשוב. ולחד מהם דם בעין שהוא על הבשר שנמלח מפליט ולא דם הבלוע שהוא לח לחבל לא מה שנתייבש על-פניו ומש לא ידיחו לותו תחילה ים לחוש שמא לאחר שיניח מלפלוט דם ויל יהא ניתך ויבלעגו. טעם ב' מהו' שיהרכך הבשר וילא דמו ע"י מליחה שהם יהא נקרש על פניו לא יהא כח במלח להוליא דמו טכ"ל ורחה דבהא פליגי הים לוסריס ויש מתירין לעניו מלח בלא הדחה תחלה כי היכ מהירין

חידושי רע"ק

להתיר מהניא דבשר מלא קרח בסוף סעיף זה ואם מלחו אחר ההדחה במים קרים יש לו תקנה בהדחה ומליחה שנית דמטמ"ס לטעם דדם בעין היה מהני הדחה של מים קרים ולטעם ריכוך מהני הדחה ומליחה שנית ואם לא הדיח ומלח שנית ונתבשל כך צ"ע לדינא דלדעת הט"ז סק"י והש"ך סק"י דהדיחו מעט מותר בדיעבד דסטכינן על טעם דדם בעין

באר היטב

סט (ה) **להדיח.** הט"ך כתב בשם הר"ן הטעם כדי שיתרכך הבשר וילא דמו ע"י מליחה והמרדכי כתב הטעם שהדחה לחשוב סיא להעביר הלכלוך שעל החתיכה דלא"כ המלח נתמלא ממנו ושוב לא יוציא המלח הדם שבחתיכה ולהכי תרי טעמי מהני אם יחזור וידיחנו וימלחנו לפי' אחר זמן אבל בגמ"י כתבו בשם סמ"ק הטעם מפני שהמלח מכליע ואינו מפליט דם שהוא בעין וכן כת' בשמ"ג (לאוין קל"ד דף מ"ח ט"ב) וכן כתוב בשערי דורא ובהגהת ש"ד דדם שטל גבו הוי כמו דם בעין שנפל ע"ג בשר רותח ואסור ולא שייך

סימן סח הלכות דם

משבצות זהב

דהוה פחות מכ"ק כנפסק הקילות וכדלמכן. ומה שהקשה מג"א ס"ג מה לחם עדיין יש לנו לחקור בלא דחם לנוכן תחלה גבר חם הוה דווקא שהחתחון נוכן הא בהחתחון חם בים"ב מכ"ם כפי הכרעת רמ"א דכ"ם אין מפליט ולא מבליע ע"מ אין מקרר לעליון החם מכ"ב ואוסר בכולו ג"ד כ"ם כיון דהחתחון חם כ"ם הו מקרר לעליון ואין בו כח כ"ל כ"ק. עמ"י כלל ל"ג לות ג' וכלל ל"ו לות כ"ג תהחתון חם כ"ם ק"ו לות ג' מוכח דלאחר מעשה לא מהני כלום ומבואר בכ"מ דאפילו לא הדיחו כלל אלא שנתבשל הבשר בקדירה עם הדם אפילו הכי אין הדם נבלע בבשר אלא נשאר בקדירה ומש"ה אם נ

סמ"ק דסמלח מבליע דם בעין שעל הכשר לתוך הכשר וכן כ' בתו"ס כלל ד' וכן בס"ד שער ג': (ב) ואם הדיחו הטבח כו'. לכאורה קמ"ל בזה דס"ל לעכורות במים דוקא הלא דרך שפיכת מים עליו כדרך הטבחים שגי הלא דבחמת קי"ל הלא שגי בזה כדלקמן ט"ס ג"ל דכשמר בזה הלא נימא מדשמר רב הונא בגמ' מולח ומדיח ולא זכר הדחה לשמנונית והוא מטעם דכבר הודח כי מטעמי מים ט"ס ג' ולמה נחמת שמך רב הונא ט"ז הלא דודאי דרכן היה בכך שהטבחים מדיחין ועל כן לא הוצרך להזכירו תע"פ שבבריית' הזכירו מ"מ ר"ס שמך על המנסג ומ"ש ס"ח דמה שהזכיר הטור דבעי הדחה היינו לחמר הדחה שהיא מצד המנהג ובעינן שתי הדחות ותחלה קמ"ל דלא ותע"ג דהתנן שתי הדחות מדיח ולא הזכר מזה תנא ס"ל לפרש דבריו: (ג) טלפי הרגלים. פירוש מעטלים של בהמה: (ד) ימתין מעט. לחבל לא עד שיתנגב

(ב) ב [א] (ומס (ב) הדיחו (ג) הטבח אין צריך להדיחו בבית)
(טור) ב ואם אחר שהדיח ג (ג) חתך כל נתח (ד) לשנים
או לשלשה ד [ב] (או שהסיר (ג) מלפי הרגלים למחר ההדחה)
(לקמן כלל ד' ו"ו) צריך (ג) לחזור ולהדיחם:

הגה [ג] ומס לא שבח כן הוי כלא הודח כלל (שם) [ד] ההדחה הטבח לכתחלה יזהר (ה) לשרותו כגד מני שעה ולהדיחו היטב כמי הטבריה
[ה] לחבל מס לא שרתו ה [ו] רק הדיחו (ז) היטב שגי ליה ומחר כך
(ד) ו [ז] ימתין מעט שיפשפשו המים קודם שימלחו שלא ימס המלח מן

דלא

דסכינא מפליט מידו דעת הר"ן בפ"ק דחולין גבי הטבח לריך שיסיו לו ג' סכינים דמס מחכו מח"כ לשניס מ"ל לחזור ולהדיחו וכן מוכרח דעת הר"י ן' חביב שהביא הב"י בס"ס ו' ע"ש מך י"ל דהר"ן לטעמי' לחזל דמ"ל דטעם הדחה לאו משום דס הוא אלא דלא נטלח בכל מקום הרי כתב דבשעת בס"ק מ' וכיון דחלינהו כי טבחי כבר נתרכך ולא חיכפח לן כמה שהתכו מח"כ לשניס וזהו ג"כ דעת הר"י ן' חביב אבל לדידן דקי"ל דטעם הדחה הוא משום דס וכדלקמן סעיף ב' לריך הדחה אחר הדחה: ד או שהסיר טלפי הרגלים לאחר ההדחה. אבל אם לא היה מסיהם לאיגך מעמים והא בטלחו ולא הדיחו דחהני הדחה ומליחה שגית בהם"ם הרי דסכסינן דמהגיון לאסור מה שבחוך הקליפה מטעם דהוי כמולח מעוקב ולא אסריגן לסו מטעם שנמלחו בלא הדחה (וצ"ע מפי' מה שבחוך לקליפה אסור וכמ"ש בסמוך) אלא ודאי דאם לא הסירם די להם בהדחה כמות שהן כחול ואין כאן דם נראה לעיניס וכן מוכח בתו"ס ריש כלל י"ז: ה רק הדיחו היטב סני ליה. פירוש וה"ל לחזור ולטרוח ולמרוחו אפי' לא נמלח עדיין אבל בהדחה מועטת לא סגי ליה ולריך דיש כלל י"ז: ה רק הדיחו היטב סני ליה. פירוש וה"ל לחזור ולטרוח ולמרוחו אפי' לא נמלח עדיין אבל בהדחה מועטת לא סגי ליה ולריך לחזור ולהדיחו היטב אבל אם נמלח אף בהדחה מועטת סגי ליה כדעבד מה שמרוחלים הטבחים הללעות שלמות בני טבחי כמו שרגילים לשפוך עליהם בהטבריה בעלמא לגמרי ומ"מ יש לעיין אפילו הכי הדיחו הטבח

דלז לא ימה המלח כלל ולא יוליח דס ח"ח סס ל"ב: ן ונהגו שלא להשתמש בו'. כלומר ודלי מדיוקא שרי להסתמם בו דבריס לחריס דלא נחסר ככלי כיון דלחין שורין בו מע"ל לעולם הוא ולא בלע מלא דנהגו שלא להסתמם בו לכתחלה לפי' בעון דחייסינן שמא ידבק בו עדיין דס מיהו בדיעבד שרי לפי' נסתמם בו רוחח לס לדיחו קודס: ח הבשר וגם הכלי אסורים. לכיון שנסרה בו מע"ל הוי כבוס וכבוס הרי הוא כמבושל: ט ועי"ל סימן זה. סט"ו דסס נחבאר דהבשר לסור לפי' לעלי ואס יש בחיס ס' כנגדו מותר לחזור ולשרות לקדר' וע"ס: מותר לחזור ולשרות בו. דהא לין שורין בו הבשר שרי מע"ל ולימו בולע לר"ח סס נסנסע דלסור לנרות בו מע"ל בשר ובודס בהורת בו. דהא לין שורין בו הבשר שנמלח בשר ובודס בהורת בו מע"ל לאחר שנמלח ונשטף יפה יפה ונתבשל ונסלק הקדר מן האש ונתנו

וחיטו פולם מם לי סרכם מם לי מועט : (ט) מיהו במקום הפסד . פי' חפי' שכם במלחו : (י) ואם לא הודח רק מעט . כך משרת וכן משמע שלח"כ דים בחתיכה ס' נגד כדם כוויין דוקא למ"ד טעם כדחם קמייתא משום דס שעל הבשר חבל למ"ד לרכך הבשר כנזכר בסעיף ז' לסורין מכי תרתי חלת שכחתרוכים סמכו עלמן בדיעבד על טעם כרחמון: (יא) שאר חתיכות מותרות . דלם שריך וחיטו מפטפט מחתיכה לחתיכה במליחה ולליחה ו"ל"כ למריכן כבולטו כך פולטו כיון שכוש דס לרבנן מאחר שנמלח : (יב) דקה בקמה. שכוש נבלע וחיטו מפליטו וכתב ד"מ בשם חו"ם להלכה דכל מלח שחיטו גם יותר תמלח שכוסין ממי סיס כוש כשר למליחה וחם גם יותר לריך להדיחו כתב רם"ל מ"כ נוהגים המדקדקים ליזהר שלח לתת שוס בשר שלח כודח לח על שוס דף חו שלחן שחין מיוחד לכך כי שמח ים מלח על מקוס הנחת בשר ולחו לדעתיה ע"ל כ"ל ללמוד ג"כ שחין לתת מלח על מקוס סמיוחד לתת שם בשר כשמליחין לוחו מכית הטבח : (יג) ועופות צריך כו' . ס"ס כל דבר שכוש חלול כ"כ חו"ם וע"כ יש להזהר בשעה שמתקנים ריחה ע"י מליחה לריך לפחוח קודם מליחה חת הקנוקנות שבה . ויש מוסרים בב"י סביח בשם המרדכי מעשה לפני רבינו יודה שמלח רחם בשם מבחון ולח מבפנים וכורה שלח למולחה פעם ג' ולח יבשלנה כו' כ"ל פשוט דזה מיירי שבשר חתך ברחם לשנים וסיה לו למלוח גם מלד פנים כמו כל חתיכה חבל חם ברחם לח נבקע מוחר חם כוח נמלח במוך למוד כמו שחר חתיכה עבה חע"ל לבקוע לוחה בשעת מליחה וכמ"ש ב"י בסי' ע"ח דלריך לבקוע חת הטעם משום סמוח וקרומיו שיסיה לו מקום לדם שבשם לילחה כמ"ש חם רמ"ח :

(ט) מיהו במקום הפסד מרובה יש להתיר (ב"י) (י) [יג] וחם לח כודח רק מעט קודם שמלחו יך מוחר (יח) בדיעבד (ח) וכוח הדין טן חם סיה (יב) ס' בחתיכה נגד דם שעליו (הגהת ש"ך בשם מהרח"י) [יד] וחם נמלח חתיכה בלח הדחה עם שחר חתיכות (יא) טן שחר חתיכות

(יג) מומרות וסיה לסורה (בחלוק כלל ל' דין ה') :

ג [טו] ה לא ימלח יז (יז) במלח (יב) דקה [טז] בקמח [יז] ולא במלח גסה ביותר שנופלת מעל הבשר אילך ואילך [יח] (וחם סין, מלח מחר יח רק מלח דק בקמח

(ט) מוחר למלוח כו) (ד"ע) :

ד יפזר עליו מלח [יט] י שלא ישאר בו מקום מבלי מלח [כ] וימלח י כדי שלא יהא ראוי לאכול עם אותו מלח יט [כא] ואינו צריך (טו) להרבות עליו מלח יותר מזה [כב] ח ומולחו משני צדדים (יג) ועופות צריך למלחם גם מבפנים [כג] פ ואם לא מלחם אלא מבפנים או מבחוץ וכן חתיכה שלא נמלחה אלא מצד אחד מותר :

הגה כ [כד] *) וים מוסרים (י) שפילו (טז) בדיעבד (מהרח"י בהגהות

לקדרה חבל לגלי שרי חם לח שכח שיעור מליחה כמ"ש הר"ב בסימן ע"ג ס"ב ע"פ ומהרש"ל פ' המוחט שם פסק דחפי' לח שכח שיעור מליחה לחסור ג"כ לגלי וכ"פ הב"ח ובספרי הטלימי כדברי הר"ב ודחיתי לחיותיהם ע"פ גם מה שפסק הב"ח דבשכח לחסור לח במקום הפסד מרובה לח ע"י הדחה ומליחה כיון שלח לח מחוור כמ"ש הר"ב בסימן ע"ג ס"ב :

יד מותר בדיעבד והה"ה כו' . כלומר דוקחי לטעם כדי שיתרכך לח מכלי הדחה מוטעת דחיוו מתרכך בזה ופטיעת נמי דלח סייך כלן ס' חלח שחיו סומכים בדיעבד דטעמת לח טעמת מכלי הדחה מוטעת וכן חם ים ס' נגד הדם וכן מבוחר בת"ח כלל ה' ע"ם ומשמע דכיון שנמלח חף שלח ביטלו עדיין חשוב דיעבד ומ"ל לחזור ולהדיחו ולמלחו ודוק ועיין ס"ק ס' : טן אם היה ס' כו' . ל' הת"ח שם ד"ב ומע"ג דלין לך מחיכה שים בה ס' נגד דם שעליו סייגו בשחיו ידים בה ס' ודלי מכלי ע"כ: טז שאר חתיכות מותרות . דלגבי הלחרות מיקרי דם פליטה וכבוש כו' :

יז במלח דקה בקמח . שהמלח הדק נבלע בשבר וחיטו פולט מיטו בדיעבד בכל מלח שמלח כגי כ"ב ת"ח כלל ט"ז דין י' ובב"ח : יח רק מלח דק כו' . חבל שם חין לו רק מלח גם לח הולרך להשמיטנו דהרי יכול להדקו : יט וא"צ להרבות עליו מלח יותר מזה . כלומר שא"צ לעשותו כבין וקי"ל כהרשב"ם דלחף שהחיכה עבה ח"ל להחכה לשנים ודלח כהמרדכי וכ"כ מהרש"ל בחו"ם שעיר ח סי' ס"ג : כ ויש אוסרים אפי' בדיעבד . קלי נמי חריטת שלף בדיעבד לריך שלח יהחר מקום מבלי מלח כהמוכח בת"ח שם שוף דין ז' ע"ם ודוק וגם מדברי מהרש"ל פכ"ה שם נרחין כן ומזר בו ממ"ם בחו"ם דחומרת יהירה

חידושי רע"ק

דפלם טעם וחזר ובלע דאין מרוד לפלוט הרבה בין דנמלח רק מעם : (ט"ו סק"ט) **אפי'** שהה במלחו . קשה לי דלכאורה דוקא בשהה אבל בלא שהה כיון דיש היתר בצלי כדלקמן (סי' ע"ו ס"ב) לא מקרי הפסד מרובה לדעת הש"ו בסמוך סקס"ו : (ס"ב בהג"ה) **והה"ה** אם היה ס' בחתיכה נגד דם (ס"ק ע"ו) **עדיין** חשוב דיעבד. (ש"ך סקי"ד) כקמח . כן פ' רי"ו דברי הרטב"ם : [יז] ולא כו' . רי"ו : [יח] ואם כו' . שכל הפוסקים חולקין על הרטב"ם שהראב"ד מפרש דרב דימי מלח במלח נסה שלא יצחרך הדחה ראשונה בכלי מנוקב. ולענין מלח נסה לא שייך ואם אין כו' . אבל באמת דאין מעכב כש"ש הפוסקים ובד"ט וש"ך : (ליקוט) ואם לא כו' . מדקאמר רב דימי כו' משמע דהוא לבדו עשה כן . ת"ה ע' א' בשם הראב"ד ואפי' לכתחלה ע"ש (ע"כ) : [יט] שלא כו' . כמש"ש מולחו יפה יפה : [כ] וימלח כדי כו' . מש"ש במנחות כ"א א' דם שבישלו כו' דם שמלחו כו' משמע דחד מעמא להו כש"ש רש"י שם משום דמליח כרותח ובחולין ק"ב א' כי אמר שמואל מליח כו' ובמנחות שם אלא מעמא דמעשיה קרא כו' ושם וכן לקדירה . תוס' שם ד"ה דם כו' ובחולין שם ד"ה ה"ם כו' : [כא] וא"צ כו' . כמ"ש במנחות שם יכול תבונהו כו' ולאפוקי מי"א ששיעורו כמו מולח לעיבוד או לאורחא כמ"ש בפ"ו דשבת (ע"ס כ') ועתוס' הנ"ל שם ושם : [כב] ומלחו כו' ועופות כו' . במנחות שם כיצד כו' וכן לקדירה ובחולין שם יפה יפה ב"פ משמע טב' צדדים ועופות מבפנים: [כג] ואם לא כו' . דמ"ש וכן לקדירה הוא לבתחלה דאל"ב תחיכה עבה מאי עבדת [ועת"ה ס"ש ב'] ועוד דאמרינן בפ"ה (ג"ז כ') הנהו אטפתא דאימליחו כו' והלא הניד ושומנו לא נמלח אלא מצד א' : [כד] ויש כו'. שפי'

באר היטב

דהיינו לקדירה חבל לגלי שרי חם לח שהה שיעור מליחה כמ"ש בסי' ע"ו ס"ב ומהרש"ל וב"ח חוסרים חפילו לגלי חפילו לח שהה ומסקנת הש"ך כדעת הד"מ וכתב דגם מ"ש הב"ח דבשהה חסור חפילו במקום הפסד מרובה לח ע"י מליחה והדחה שרית לח מחוור : (יח) בדיעבד . כתב הש"ך ומשמע דכיון שנמלח לח ביטלו עדיין חשוב דיעבד ומ"ל לחזור להדיחו ולמלחו : (יב) ס' . לשון הח"ח ומע"ג דלין לך מחיכה שים בה ס' נגד דם שעליו היינו בשחיו ידים בה ס' ודלי מכלי בדיעבד . וחם נתבשל חותה מחיכה בעינן ס' נגד כל החתיכה ומחיכה עלמה חסורה : (יג) מותרות . דלגבי הלחרות מיקרי דם פליטה וכבוש"פ : (יד) במלח . כתב הש"ך בשם רמ"ל מ"כ נוהגים המדקדקים ליזהר שלח לתת שוס בשר שלח חודח לח על שוס דף חו שלחן מיוחד לכך דשמא יש בשר כשמליחין חותו מכית הטבח ולחו לדעתיה עכ"ל ומזה יש ללמוד שלח לתת מלח על מקוס הנחת בשר ולחו לדעתיה עכ"ל ומ"ש בשם הגר"ז דאין לחוש לזה כיון דבשר כשמליחין חותה מכית הטבח כבר נמלח ומדיח ומולח ומ"ל דלח כן הוא דבשר כשמליחין חותה מכית הטבח לח נמלח כל

סיח לכן הב"ח פסק לחלק בכך ורלוייתו מהו"ס נכונה וכן ניבגין הטולס שלין מדקדקין בכך : **כא** ודוקא אם כבר נתבשל כך . כלומר הא דלאסור בדיעבד ולין לו תקנה דוקא אם נתבשל כך כו' וכן מוכח בת"ח שם אבל לכתחלה בתיובו במקום הפסד מרובה וכה"ג יהזור וימלח לד הבני תוך מעל"ע כמ"ש הר"ב ס"ס ע' ודוחק לחלק דבאלו כה כיון דלפסר בלי : **כב** אלא אם הוא תוך י"ב שעות . שאז כיון שפולט עדיין ליר פולט מה שבולע מלד הבני ונרלה דמייבי כשלא הודח עדיין אבל אם נתמלח ונתייבש מיד מלחתו מיד נסתמין נקבי הפליטה ולא מבני מליחה לא"כ וכמ"ש לקמן סי' ע' ס"ק כ"ו וכ"כ הב"ח : **כג** דנורא משאב שאיב ואין הצד שנמלח כבר בולע כו' . ואפילו בולע כבולעו כך פולטו כלקמן בסי' ע"ג ובכמה דוכתי : **כד** אחר שנמלחה החתיכה . דוקא אחר שנמלחה החתיכה כרלוי הוא דא"כ אם נתחוך החתיכה לשנים יהא מותר ואינו במשמע אלא דאמרינן דכח המלח נכנס רק בעיבי מעט לפעמים בעובי אצבע וכדומה וא"נ נימא דמליחה ראשונה הוציא דם מעובי אצבע שפסק כח המלח ועתה כשמולחים צד השני מוציא ג"כ בעובי אצבע והאמצעי נשאר בדמו וצ"ע : (ע"י סקע"ו) **כיון** שיש היתר בלא"ה במקום הפסד. לעני"ד א"כ אחד י"ב שעות אמאי לא ימלחנו ניתא נמי כיון דהך מלתא דשיעור פליטת ציר י"ב שעות אינו מוסכם דהעיקר יותר בהפוסקים דשיעורו כ"ד שעות דהרי סבבי ע"ז בהם"ם והכא כיון דיש היתר בלא"ה במקום הפסד נסתוך עלייהו דשיעור פליטת ציר כ"ד שעות : (כת"ד) **ותמהתי** על רמ"א דבסי' ע"ה. לעני"ד לק"מ דהתם המליחה בצר פנים בוראי לא מהני כיון דליכא שם דם מש"ה בנתבשל אפילו בהם"מ אסור משום הדם דבשומן אבל לחזור ולמולחו שרי כיון דבשומן יש רק טעם דם אבל הכא להרשב"א דמליחה מצד א' מהני לא נשאר דם כלל ועדיף מהניא דלקמן ולמהרא"י דמליחה מצד א' לא מהני נשאר דם הרבה וגרע מהניא דלקמן מש"ה בהם"מ סמכינן על הרשב"א ואין כאן דם כלל אבל בלא הפ"מ חיישינן למהרא"י דמליחה מצד א'

(יד) אם לא לצורך . לכל בהפסד מרובה מותר מלד אחד ונרלה פשוט דכ"ש אם נמלח מב' לדדים לגלי דלא נתפשט המלח בכ"מ דמותר אפרי בהו"ס כלל ל' כתב בזה להתיר בדיעבד וכללו ז' פסק לאיסור בלא נמלח מבני לדדים וכן בדברי רמ"ל פ' כ"ס סי' פ"ג מבואר דזה קיל יותר ט"כ נרלה דבלא נמלח בכל מקום מותר בדיעבד לפי' בלא הפסד מרובה : (טז) תוך י"ב שעות . שאז פולט הבשר ומתילת לא בלע מהלד הבני לגי בלא הפסד מרובה : (טז) תוך י"ב שעות . שאז פולט הבשר ליר ומתילת לא בלע מהלד הבני לגי בלא הפסד מרובה : (יז) נתבשל . כתב הש"ך דהכי פירושו הא דלאסור בדיעבד ואין לו תקנה דוקא אם נתבשל כך וכו' אבל לכתחלה לזורך דהיינו במקום הפסד מרובה וכה"ג יחזור וימלח לד הבני תוך מעל"ע כמ"ש הר"ב ס"ס ע' ודוחק לחלק דבאלו כה כיון דלפסר בלי : (יח) ויימלח . כתב הש"ך דכיון שפולט עדיין ליר פולט מה שבולע מלד הבני אחת דכבר מלחו מבפנים ואפילו הכי כיון שנמלח מבחוץ ג"כ בעובי אצבע ונשאר בדמו נמי

דם בעין על הבשר כמ"ש לקמן בסעיף כ' מסו' זה: (יז) **על כן** ישטפנו או ינפץ בו'. יש לתמוה דהא בס"ע כתב ג"כ ניפוץ לו שטיפה וחמ"כ הדחה ב"פ וע"ז כתב רמ"א וי"ח שלריכין להדיח ג"פ מכמע דלא סגי ניפוץ לו שטיפה במקום הדחה ג' והילך חזר רמ"א וכתב דזה הוי כהדחה ג"פ וכן מ"ש רמ"א לחמ"כ לו יהיו המים תוך הכלי בו' הלי קמייתא ועתוס' דע"ז ל"ג ב' ד"ה כסי לכך פי"ת בו': [לד] ע"כ ישטפנו בו'. קשה להולמו וכבר נתקשו כל האחרונים ועפר"ח: [לה] ולכתחלה בו'. דהנ"ט כתב הטעם דמנפיץ לה שלא יהא המלח רב בתי הדחה ויהיה כרותח ויאסור הכלי והבשר וז"ש הראב"ד דהדחה ראשונה בכלי מנוקב אם לא ניפץ: [לו] מותר בו'. עתוס' דחולין ל"ג א' ד"ה ונאכלין א"נ בו': [לז] אם לא בו'. דכ"ט בנמ' רב דיתי בו' כ"ו לכתחלה: (ליקים) אם לא בו'. אבל בת"ה ע' א' בשם הראב"ד מחסיר בזה וכתב דלהכי מנפץ כדי שיוכל להדיח בכלי שאינו מנוקב דעד דאתי

הגה **בח** [לג] וי"ח שלריכין להדיח הבשר ג' פעמים (תרומת הגלוה בשם ת"ז ומהרש"י וחו"ס כ"ל דע"ו והב"ח) **בט** והכי נוהגין (כד) לכתחלה (יז) [לד] על כן (כה) ישטפנו לו יפנץ המלח מעליו וידיחנו ג' פעמים דזה הוי כהדחה ג' פעמים לו יהיו המים תוך הכלי ואחר כך יניח בו הבשר וידיחנו ג' פעמים והכי נהוג [לה] ולכתחלה יתן מים הרבה בהדחה לתחתונה כדי שיבטלו כח המלח שבליל (ד"ע) **ל** [לו] *) מותר להדיח הבשר (יד) בתי (כו) פירות ואין לריך מים (הר"ן פ' השוחט ותוספ' שם):

ח [לז] מי **אם לא ניפץ המלח שעליו ולא שטפו אין לאסור לא בי** (כז) **המים שבכלי מבטלין כח המלח:**

הגה ואפילו המים מועטים מ"מ מבטלים כח הליר (ד"ע ותרוך כלל ו' ומהרש"י) ויש מתירין אפילו לא היו מים כלל בכלי והניחו בו הבשר **לב** דאין לחוש בשעה מועטת כזו (כח) מועטת כזו שעוסקין בהדחת הבשר (ס"ד בכלי שניהו מנוקב עם המים ממלח המים שבבשר כח פליטה הבשר ומלח הבשר בתוכו. ל' הרשב"ש **בח** וי"א כו'. הג"ה זו לריכה ביאור דהא המחבר נמי מקמר לעיל ויפנמו או ישטפנו וידיחנו שני פעמי' ומרחה משום דמבואר הוא דלכתי מלריך המחבר שטיפה או ניפוץ משום דם ומלח שלא יהא נבלע בבשר כשמדיחו ביד כשהופס הבשר בחויר ח"ל ביפוץ או שטיפה ודי בהדחה ג"פ (ועיין בהג"מ שהביא הב"י בד"ה ואחר שהשלים) ובתר נרחה לא חיישינן לשום חלחול ולא פליגי אהמחבר לזה לומר על כן ישטפנו כו' כלומר דמר אמר חדא ומר אמר אידך ולא פליגי ודוק. ומ"ש או יהיו המים תוך הכלי כו' לריך ג"כ ביאור דהיכי דמי לולי בלא ניפוץ ושטיפה החלה הא לכתחלה וכמ"ש המחבר משום שבתבתי בס"ק הקודם ודוחק גדול לומר דפליג בהא אהמחבר מכמה טעמים ודוק ואי בשטיפה לו ניפוץ קאמר הא כן אמאי לריך הדחה ג"פ תיסגי בהדחה ג"פ דהא בשטיפה וניפוץ תביאי בהדחה וכמ"ש לקמן בסי' ע"ג ס"ב ובמ"א ובמקום שנהגו להדיח ג' פעמים אפילו בשטיפה וניפוץ ולכתחלה יתן מים הרבה בהדחה ראשונה כדי שיבטלו כח המלח שבכלי ואח"כ יניח הבשר בהדחה ג' פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה שניה כדי שיבטלו כח המלח שבכלי ואח"כ יניח הבשר בהדחה ג' פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה שלישית כדי שיבטלו כח המלח שבכלי ואח"כ יניח הבשר בהדחה ד' פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ה' פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ו' פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ז' פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ח' פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ט' פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה י' פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה י"א פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה י"ב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה י"ג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה י"ד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ט"ו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ט"ז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה י"ז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה י"ח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה י"ט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה כ' פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה כ"א פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה כ"ב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה כ"ג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה כ"ד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה כ"ה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה כ"ו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה כ"ז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה כ"ח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה כ"ט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ל' פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ל"א פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ל"ב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ל"ג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ל"ד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ל"ה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ל"ו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ל"ז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ל"ח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ל"ט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה מ' פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה מ"א פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה מ"ב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה מ"ג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה מ"ד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה מ"ה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה מ"ו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה מ"ז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה מ"ח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה מ"ט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה נ' פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה נ"א פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה נ"ב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה נ"ג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה נ"ד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה נ"ה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה נ"ו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה נ"ז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה נ"ח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה נ"ט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ס' פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ס"א פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ס"ב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ס"ג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ס"ד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ס"ה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ס"ו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ס"ז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ס"ח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ס"ט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ע' פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ע"א פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ע"ב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ע"ג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ע"ד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ע"ה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ע"ו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ע"ז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ע"ח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ע"ט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה פ' פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה פ"א פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה פ"ב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה פ"ג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה פ"ד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה פ"ה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה פ"ו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה פ"ז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה פ"ח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה פ"ט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה צ' פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה צ"א פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה צ"ב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה צ"ג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה צ"ד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה צ"ה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה צ"ו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה צ"ז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה צ"ח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה צ"ט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק' פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"א פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"ב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"ג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"ד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"ה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"ו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"ז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"ח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"ט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קי' פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קי"א פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קי"ב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קי"ג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קי"ד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קט"ו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קט"ז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קי"ז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קי"ח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קי"ט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"כ פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"כא פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"כב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"כג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"כד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"כה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"כו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"כז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"כח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"כט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"ל פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"לא פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"לב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"לג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"לד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"לה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"לו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"לז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"לח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"לט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"מ פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"מא פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"מב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"מג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"מד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"מה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"מו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"מז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"מח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"מט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"נ פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"נא פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"נב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"נג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"נד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"נה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"נו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"נז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"נח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"נט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"ס פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"סא פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"סב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"סג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"סד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"סה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"סו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"סז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"סח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"סט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"ע פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"עא פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"עב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"עג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"עד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"עה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"עו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"עז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"עח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ק"עט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קפ' פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קפ"א פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קפ"ב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קפ"ג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קפ"ד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קפ"ה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קפ"ו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קפ"ז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קפ"ח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קפ"ט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קצ' פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קצ"א פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קצ"ב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קצ"ג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קצ"ד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קצ"ה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קצ"ו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קצ"ז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קצ"ח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה קצ"ט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר' פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"א פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"ב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"ג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"ד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"ה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"ו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"ז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"ח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"ט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"י פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"יא פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"יב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"יג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"יד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"טו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"טז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"יז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"יח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"יט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"כ פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"כא פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"כב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"כג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"כד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"כה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"כו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"כז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"כח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"כט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"ל פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"לא פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"לב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"לג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"לד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"לה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"לו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"לז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"לח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"לט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"מ פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"מא פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"מב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"מג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"מד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"מה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"מו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"מז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"מח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"מט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"נ פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"נא פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"נב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"נג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"נד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"נה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"נו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"נז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"נח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"נט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"ס פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"סא פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"סב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"סג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"סד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"סה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"סו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"סז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"סח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"סט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"ע פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"עא פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"עב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"עג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"עד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"עה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"עו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"עז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"עח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"עט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה רפ' פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה רפ"א פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה רפ"ב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה רפ"ג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה רפ"ד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה רפ"ה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה רפ"ו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה רפ"ז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה רפ"ח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה רפ"ט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה רצ' פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה רצ"א פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה רצ"ב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה רצ"ג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה רצ"ד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה רצ"ה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה רצ"ו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה רצ"ז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה רצ"ח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה רצ"ט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר' פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"א פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"ב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"ג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"ד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"ה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"ו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"ז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"ח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"ט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"י פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"יא פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"יב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"יג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"יד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"טו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"טז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"יז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"יח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"יט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"כ פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"כא פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"כב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"כג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"כד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"כה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"כו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"כז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"כח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"כט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"ל פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"לא פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"לב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"לג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"לד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"לה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"לו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"לז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"לח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"לט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"מ פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"מא פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"מב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"מג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"מד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"מה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"מו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"מז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"מח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"מט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"נ פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"נא פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"נב פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"נג פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"נד פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"נה פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"נו פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"נז פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"נח פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"נט פעמים ויחזור ויניחנו בכלי ויתן מים הרבה בהדחה ר"ס פעמים ויחזור ויני

כו' ע"ש ולקמן ס"ק ע"ד *) יתבאר דאם נמלח ליר ממש בכלי נתסר*) מיד ע"ש: **לג** **ואין חילוק בו'.** כלומר כיון שבכלי חיזו מלוכלך הין. חילוק לפי הין אם מיס בכלי ומשמע מדברי הר"ב דלפי' בכלי בן יומו מותר כשחיזו מלוכלך ועמ"ש מזה בס"ק ע"ז: **לד כדי המלח שבו.** כ"כ גם הטור ול"ל דסיינו מטעם דלא ידעינן כמה למח בלע וכ"כ ס"ם ק"ס דליכא למימר מטעם דסמלח נעשה נבלה וכמ"ש הגמ"מ בשם ממ"ק דאם למח ס' לית להטור לקמן סי' ל"ב דלא אמרי' חג"ב בשבר בחלב דלא כהב"ח ומ"מ הטור והרב נגד המלח הוא לאו דוקא חלא שאיס נגד לחלוחית דם ומלח שעליו מבחוץ בעיון וכך מבואר בדברי הפוסקים ובח"ח ריס כלל ס': **לה וכל הקדרה מצטרף לס'.** גס דברי המחבר לריך לפרש כן ומ"ש לריך שיהא בו ס' לאו למימרא דלריך שיהא בו לבדו ס' נגד המלח שבו (וכדעת מהרש"ל שהכחוב בסמוך) דהא אפי' למ"ד בתחיכה נעשית נבלה אף בשאר איסורין ובשהיסור דבוק בעיון נגד כל התחיכה כדלקמן סי' ע"ב ס"ג בהג"ה גבי לב הדבוק בעוף דאף אין בעוף ס' נגד הלב בעיון ס' נגד כל העוף מ"מ הכא לא מיקרי איסור דבוק וכמ"ש המרדכי פכ"ס והגהת ס"ד ע"ס רלב"ן בס' לפת פעמ וכהו"ה כלל י"ח ד"ד וכת"ח שם דמיד שבא התחיכה למיס כמים כל המלח ודם שעליו ונופל לקדרה ועוד דהא ס"ל למחבר דלא לחמרי' התיכה נעשית נבלה רק בשבר בחלב וגס הטור כתב לריך שיהא בקדרה ס' לבטל כל המלח וח"ל ס' נגד כל התחיכה עכ"ל וכ"כ הרשב פוסקים ומהרש"ל בהו"ס שער ח' ובספרו פ' ג"ס סי' ל' מהריך מאד לפסוק דלמאי דקי"ל דבאיסור דבוק בעיון ס' נגד כל התחיכה דה"ל בעיון שיהא בקדרה ס' נגד כל התחיכה וחפ"ס התיכה עלמה מסורה והעיה הרשב"ם בשם הגה"מ ובספרי דמיתי כל דבריו ובלח כוון יפה בהג"מ בשם מהר"מ ובדברי מהרש"ל חאר עליהם בעוף יסודו והעיקר דמהר"מ ס"ל דבתחיכה עלמה ס' לבטל הדם והמלח שעליו וח"ל לגירוף שהרוטב שבקדרה ומאוסרים ס"ל דאין בתחיכ' עלמה ס' ולכן בעיון לגירוף שהרוטב והכי נהגינן ובזה נתאו כל דבריו ודוק והוכחתי זה מהגהת ס"ד שבר"ם ח' וסוספתי ברלוות ברורות לפסוק כדברי הר"ב גם הבחתי שם הגה"ד והסמ"ק והמרדכי וכל בו וחו"ס ומהרי"ל דפסקו בעלמא בחיסור דבוק בעי' ס' נגד כל התחיכה והתחיכה עלמה חסורה וכאן בפקדו כדברי הרב גם הבחתי שם בן הבחבו מהרי"ו ע"ם וכך מבואר מדברי הרשב"ם סי' תמ"ד ומדברי הרא"ם סי' ל' ובספרי דמיתי כל דבריו ובלא כוון יפה בהג"מ בשם מהר"מ ס"ל דבתחיכה עלמה ס' לבטל הדם והמלח שעליו וח"ל לגירוף שהרוטב שבקדרה ומאוסרים ס"ל דאין בתחיכ' עלמה ס' לבטל הדם ועמ"ש הרשב

שבתוך המלח כבשר דהא המלח לחחר שפסק כחו לא חשוב עוד כרותח ואל תסגיה במ"ם בת"ח לאסור לקבלי שני כשם שי"ל שאסור למלוח בו פעם שנית. אבל בדיעבד מותר ת"ח כלל ול"ל זהירות לפי' לכתחלה: מא אסור למלוח בו פעם שנית. אבל בדיעבד מותר ת"ח כלל ט"ז דין כ' ט"ם וע"ל דוקא אם נתבשל. ובמגן א"י כתב דאסור אם לא הודח ונמלח שנית דפסק כח המלח ולא נתכשר במליחה זו להוציא דמו וט"ש התם להקל דיעבד היינו בהודח ונמלח שנית עיי"ש וקשה

משמע דכל הקדירה מצטרף לס' דלא כמ"ש הפמ"ג סי' ס"ח בש"ד סקכ"ו כיון דמבשל רק מכח המלח אין שארי התחיכות מסייעים לבטל: (ב"ך סק"מ) וב"ל דוקא אם נתבשל. ובמג"א כתב דאסור אם לא הודח ונמלח שנית דפסק כח המלח ולא נתכשר במליחה זו להוציא דמו וט"ש התם להקל דיעבד היינו בהודח ונמלח שנית עיי"ש וקשה

ע"ם ועיין בספר בית יהודה שם שחולק עליו ומ"ש] בפמ"ג סי' מ"ח מעשה בא"ז שהיה מוכרח לאכול בשר שנמלח ולא הודח ולא שהה כ"ד שעות ולא נתבשל ולא נצלה ולא נתערה ולא נתבשל ולא נצלה ולא נתערה ולא נתבשל ולא נצלה ולא נתערה

דוקא בחיסור דאורייתא מצ"ל הכא דדם שבשלו (וכן דם שמלחו) חיזו חלא מדרבנן ולקמן בס"ק קל"ז גבי חס טובד כוכבים נתמן במסל"ת בהכשר כליס התסורים שהוא מדרבנן הביא מחלוקת הפוסקים בזה ופסק בב"י ובס"ע דאם לחיזו נתמן לכך הסמיט כלן דין דמסל"ת כ"ל לחבל הר"ב שב' וכחד מיניהו סגי כו' ולפ"ז כתב בלבושו"ל נראה דמסתע ליה לחפשר דגם הממחבר ס"ל כסמ"ן דבחד מיניהו סגי חלא דנקט מירתת וס"ס לחידך וכן נראה דעתו בת"ח כוס כלל ג' במ"ב אם בשם הב"י ולדבריו צ"ל דל"ל לס"ס בק"ז דהכא כיון דחיכא נמי טעמא דטובד כוכבים לנקיוחא קפדי לנקיוחא הוא להדיח לחר המליחה אמ"ם הסמ"ק והסמ"ג ים להקל טפי (וע"ל סימן קכ"ב ס' י"ח) ותיקון לפון הר"ב שב' וכחד מיניהו כו' דמסתע כלישו הממחבר הזכיר בדבריו ממסל"ת נראה דמקום דהממחבר כ' כומכין על דבריו דלא שייך במירתת דלא בעינן למיסמך מדבריו כלל דחפילו חיזו לומר כלום ממרי' שהדיחו מטעם המירתת וכמבואר בב"י והוא פשוט לכך פירש הר"ב דתרתי קאמר דסומכין על דבריו היינו היכא דבעינן למיסמך מדבריו דוקא והיינו במסל"ה או חס היה שם ישראל יושב ועכ"פ כו' (ועיין בסי' ס"ה סי"ב ובמ"ש שם ובסי' קי"ח ס"ק ל"ב) ומ"מ מה שכתבתי הוא עיקר בדעת הממחבר ולישנא דסומכין על דבריו הוא לאו דוקא וכ"ג בתכמה דוכתי וכמ"ש בסי' ב' ס"ק י"ג ע"ש: **מג או במסל"ת שהדיחו יפה.** בב"י כ' דלפ"ז כשיודע הטובד כוכבים מנסג ישראל נתמן במסל"ת וספרים והב"ח תמהו עליו דהיאך סייך מסל"ת כשיודע שהחיסור שהחיזו והיתר תלוי בזה וכ"ת כוסיף להביא ראיה מלקמן סי' ל"ח ולק"מ דוקחי לח דמי לסי' ל"ח דהתם יהבינן ליה לטעום חס יש בו חיסור חו לאו ובלא"ה ליכח למיקס עלה דמילתח כלכך כשיודע שהחיסור והיתר תלוי בזה ודלמ"ח חין כאן מסל"ת מ"מ מהכח לה כגון דהפסיח לפ"ת לפני חחרים שלא שלטו חס הדיחו והסל"ת דהדיחו והגע עלמך דהח קי"ל דמומר לעבודת כוכבים נתמן לעבות חהא במסל"ת כמו שהתבחר בח"ט סי' י"ז ולא חמרינן כיון שיודע שהחיסור שהחיזו לאו חלא חיסור דרבנן ולקולא ומ"ש בב"י דלפ"ז לח יהיה שייך לומר דחיכא למיחש לחיסור דחורייתא ולק"ל דמוקי' לה בכה"ג וזה פשוט:

דבר נמי עבד בכלי רחשון חין כחן חיסור דחורייתא ולכך נתמן טכ"ל ורמ"ל כתב ג"כ בל"י דלח סיה לריך לחת טעם משום ביטול דהח מחמת מליחה ג"כ חזיל ליה חיסור דחורייתא *) ומעשה בח לידינו בחהא שלמחו חס בלחו חותרנו מכח זה דלח הוי חלח ספיקא דרבנן ולקולא ול"ל דמוקמי' לה בחזקה דמעיקרא שלא היתה מלוחה כו'. דיש רוב נגד החזקה דרוב פעמים מולחין מחילה חס בלחו חותרנו מכח זה נמי עבד בכלי רחשון חין כחן חיסור דחורייתא ולכך נתמן טכ"ל ורמ"ל כתב ג"כ בל"י דלח סיה לריך לחת טעם משום ביטול דהח מחמת מליחה ג"כ חזיל ליה חיסור דחורייתא *) ומעשה בח לידינו בחהא שלמחו חס בלחו חותרנו מכח זה דלח הוי חלא ספיקא דרבנן ולקולא ול"ל דמוקמי' לה בחזקה דמעיקרא שלא היתה מלוחה כו'. דיש רוב נגד החזקה דרוב פעמים מולחין מחילה חס בלחו חותרנו מכח זה תומו מחמת שהוח דרבנן ולא חמרינן לוקי לחזקה דמעיקרא שלא היתה מודחת ועוד מלחלי בקונן יש בספק חס הדיח הדמה חחרונה מלחלי כחוב שכבר מחר דמליח הוא מדרבנן הוי ספיקא דרבנן ולקולא כדחיתה בהג"ה ס"ל דעבר ד' ד"ס מעשה שנמלחו ב' פרות עכ"ל וחט"ג דהכ"י סי' פ"ז כתב בשם רש"י ורמב"ם דס"ל לפילו בביטול יש לחיסור מן החורה מ"מ הא קמן לכל החחרונים לא חשו לזה כיון דהוה חלמוד ערוך ועוד יש לחת טעם להחיר דבודחי עשחה החשה כדרכה ומלחה חחלה כעין שהיה לחמרינן גבי ק"ש טעה בוכחבתם והחחיל למטן ירכו כו' ח"ל לחזור *) דסירכיס נקיט וחתי כללע"ד וכחי *) דלא חזלינן כחן בחר חזקה דיש רוב נגד החזקה דלוב פעמים מולחין חחלה ולוב עדיף מחזקה כמ"ש הרמ"ס רים כחובות בפשט דפחח פהוח מלחתי: **(כה)** **דמרחת הואיל ויודע כו'**

חדושי רע"ק

בן דעת וזה מהני חף בדאורייתא ש"ך לקמן (סימן קי"ח סקל"ב): (ט"ז סקכ"ד) **לחת** טעם משום בישול. דמליח כרותח דפבושל: (ד"ח ססקמ"ג) **וזה** ברור. ע' בספר שב

פתחי תשובה

כדיעבד יש לחסור דנרע ממלח שמלחו בו כשר כיון שנכבש מע"ע בניר ע"ם. [*ועיין בחבובת שבות יעקב ח"ג סימן ס"ו מוכיח דאפילו חיכא עם שהדיחו בו כשר ובספך על המלח מה שעשה עם המלח ופסק שיניח להחייבא ולח"ב יוכל למלוח בו כשר להוציח דמו לגבל ליחן חוך מלבל חסור ולח הוי חלח ספיקא דרבנן ולקולא ול"ל דמוקמי' לה בחזקה דמעיקרא שלא היתה מלוחה כו'. דיש רוב נגד החזקה דרוב פעמים מולחין מחילה חס בלחו חותרנו מכח זה נמי עבד בכלי רחשון חין כחן חיסור דחורייתא ולכך נתמן טכ"ל ורמ"ל כתב ג"כ בל"י דלח סיה לריך לחת טעם משום ביטול דהח מחמת מליחה ג"כ חזיל ליה חיסור דחורייתא *) ומעשה בח לידינו בחהא שלמחו חס בלחו חותרנו מכח זה דלח הוי חלא ספיקא דרבנן ולקולא ול"ל דמוקמי' לה בחזקה דמעיקרא שלא היתה מלוחה כו'. דיש רוב נגד החזקה דרוב פעמים מולחין מחילה חס בלחו חותרנו מכח זה תומו מחמת שהוח דרבנן ולא חמרינן לוקי לחזקה דמעיקרא שלא היתה מודחת ועוד מלחלי בקונן יש בספק חס הדיח הדמה חחרונה מלחלי כחוב שכבר מחר דמליח הוא מדרבנן הוי ספיקא דרבנן ולקולא כדחיתה בהג"ה ס"ל דעבר ד' ד"ס מעשה שנמלחו ב' פרות עכ"ל ולחט"ג דהכ"י סי' פ"ז כתב בשם רש"י ורמב"ם דס"ל לפילו בביטול יש לחיסור מן החורה מ"מ הא קמן לכל החחרונים לא חשו לזה כיון דהוה חלמוד ערוך ועוד יש לחת טעם להחיר דבודחי עשחה החשה כדרכה ומלחה חחלה כעין שהיה לחמרינן גבי ק"ש טעה בוכחבתם והחחיל למטן ירכו כו' ח"ל לחזור *) דסירכיס נקיט וחתי כללע"ד וכחי *) דלא חזלינן כחן בחר חזקה דיש רוב נגד החזקה דלוב פעמים מולחין חחלה ולוב עדיף מחזקה כמ"ש הרמ"ס רים כחובות בפשט דפחח פהוח מלחתי: **(כה)** **דמרחת הואיל ויודע כו'**

ביאור הגר"א

[מד] או בסל"ת כו'. כמ"ש בב"ק ק"ד ב' וכן כאן דדם שבישלו ושמלחו מדרבנן כמ"ש במנחות כ"א א':

באר היטב

דבבי שמוחר ונ"ע לדינא שמדברי הרב חלל בשר יבש לח משמע כן (ונס הפר"ח מולק): (לו) ויודע. כתב הש"ך דהכ"ח חמה ע"ז דהיאך שייך מסל"ח כשיודע דרמ"ל שער ג' שכ' בשר שנמלח ולח שהה שיעור מליחה והודח ונתבושו בקדירה חס הוח שהר בשר נחסר לחף חס לח הוסיף רק בכלי רחשון שהיה בולעת בו ומזכר קודם שהחחילה להדחיה חבל בשר הבוד חלח נחסר בזה מחחר שבשר טודח וכן בשר חי שלח נמלח כלל עכ"ל כדי שתופס כמו שכתבתי כנ"ל:

הגה (יז) וכחד מיניהו סגי (טור) (**כד**) **מג** [**מד**] או במטיח לפי תומו שהדיחו יפה או שיערכל לפילו קבן יוצח וכבוס (**כה**) דמרחת הואיל (לו) ויודע מהגי ישרכל חיהו חס חיחה לעובד כוכבים שלח ידיחו ידעינן חס שדיחוה או לח נתמנין במטיחין לפי תומן וכ"ם חס יודעים בעיב יהודים וחס יש עכו"ם עכר או נערה יודעים בעיב שדחתה או יוצח וכנגם מותר מטוס דמרחתי כו' עכ"ל ורבים תמהו על הלי וכ"ם דמשמע דביודעים יש עפי היתר במטיח לפי תומו וז"ל דבידעין חין שייך מטיח ל"ח וע"כ הגיהו בדבריהם ומו"ח ז"ל חת הוח"ו של וחס יש כו' ול"ל חס יש כו' והכוונה לומר שים כ"ם חס יודעים בעיב יהודים יש עכו"ם עכר כו' חבל בריעתא מייירי דוקא בחין יודעין כיון דעיקר סהיתר מכח ל"ח ול"ל דחין הב"ח זו לודקה דל"ל מותר למותר. ובודחי הטוסחת היח למיחית כחשר היח בכל הספרים וכן הוח בהטחקת הש"ל דברי סמ"ק וכך מטיח ל"ח הוח בעניו שמשמע שלח על דבר זה בח לסודיע כגון שמספר ליזה דבר לחר ומחוך לוחן הלבריס נמשך הסיפור שהדיח הבשר בכזה מהמניכן לי' ולח מזיק בזה מה שיודע בעיב ישרכל כיון שמוכח שלח על דבר זה נתכוון לסודיע ול"כ לחדבה יש מעלה ישרכל בעיב יבעינן דוקח כשיודע בעיב ישרכל דיש חרבה בהיתר לעיבותה דודחי עשה כדרך ישרכל כיון שהוח מצרת שלו ומכוין לעשות רלוני וים ג"כ מטיח ל"ח בחופן שזכרנו ע"כ יש כ"ם דמכחי בזה וחס יש נער כו' חז ח"ל למטיח ל"ח.כללע"ד וע"כ פסק רמ"ח יפה דחד מיניהו סגי ובודחי נתכוין לחך מטיח לפי תומו שזכרנו חבל בלח"ה דחיכח למימר שחכוין לחבב עלמו ליעראל ודלי לח מכני מסל"ח כללע"ד להלכה למעשה: **(כד)** **או במטיח ל"ח.** הקשה ב"י הח יש מטיח ל"ח נחמן חלח בטעות חשה ותירן דבמילי דרבנן נחמן בכל מקום כמ"ש מהרש"י בח"ס סי' ע"ט וכך בשר כיון דמליח כרותח הוי כדיעבד נחמן עליו וכ' רמ"ח בד"מ עליו דלח סיה לריך למליח כרותח דבללע"ם לח מלינן חלח למליח דחורייתא ולח חיסור דרבנן הכי הוח דחיכח מבוסל בפניו ומה"ט חס מלח עובד כוכבים תרגולת ולח ידעינן חי בכלי רחשון חי בכלי שני נחמן לחי נמי עבד בכלי רחשון חין כחן חיסור דחורייתא ולכך נחמן טכ"ל ורמ"ל כתב ג"כ בל"י דלח סיה לריך לחת טעם משום ביטול דהח מחמת מליחה ג"כ חזיל ליה חיסור דחורייתא *) ומעשה בח לידינו בחהא שלמחו חס בלחו חותרנו מכח זה דלח הוי חלא ספיקא דרבנן ולקולא ול"ל דמוקמי' לה בחזקה דמעיקרא שלא היתה מלוחה כו'. דיש רוב נגד החזקה דרוב פעמים מולחין מחילה חס בלחו חותרנו מכח זה תומו מחמת שהוח דרבנן ולא חמרינן לוקי לחזקה דמעיקרא שלא היתה מודחת ועוד מלחלי בקונן יש בספק חס הדיח הדמה חחרונה מלחלי כחוב שכבר מחר דמליח הוא מדרבנן הוי ספיקא דרבנן ולקולא כדחיתה בהג"ה ס"ל דעבר ד' ד"ס מעשה שנמלחו ב' פרות עכ"ל ולחט"ג דהכ"י סי' פ"ז כתב בשם רש"י ורמב"ם דס"ל לפילו בביטול יש לחיסור מן החורה מ"מ הא קמן לכל החחרונים לא חשו לזה כיון דהוה חלמוד ערוך ועוד יש לחת טעם להחיר דבודחי עשחה החשה כדרכה ומלחה חחלה כעין שהיה לחמרינן גבי ק"ש טעה בוכחבתם והחחיל למטן ירכו כו' ח"ל לחזור *) דסירכיס נקיט וחתי כללע"ד וכחי *) דלא חזלינן כחן בחר חזקה דיש רוב נגד החזקה דלוב פעמים מולחין חחלה ולוב עדיף מחזקה כמ"ש הרמ"ס רים כחובות בפשט דפחח פהוח מלחתי: **(כה)** **דמרחת הואיל ויודע כו'**

חדושי רע"ק

בן דעת וזה מהני חף בדאורייתא ש"ך לקמן (סימן קי"ח סקל"ב): (ט"ז סקכ"ד) **לחת** טעם משום בישול. דמליח כרותח דפבושל: (ד"ח ססקמ"ג) **וזה** ברור. ע' בספר שב

פתחי תשובה

כדיעבד יש לחסור דנרע ממלח שמלחו בו כשר כיון שנכבש מע"ע בניר ע"ם. [*ועיין בחבובת שבות יעקב ח"ג סימן ס"ו מוכיח דאפילו חיכא עם שהדיחו בו כשר ובספך על המלח מה שעשה עם המלח ופסק שיניח להחייבא ולח"ב יוכל למלוח בו כשר להוציח דמו לגבל ליחן חוך מלבל חסור ולח הוי חלא ספיקא דרבנן ולקולא ול"ל דמוקמי' לה בחזקה דמעיקרא שלא היתה מלוחה כו'. דיש רוב נגד החזקה דרוב פעמים מולחין מחילה חס בלחו חותרנו מכח זה תומו מחמת שהוח דרבנן ולא חמרינן לוקי לחזקה דמעיקרא שלא היתה מודחת ועוד מלחלי בקונן יש בספק חס הדיח הדמה חחרונה מלחלי כחוב שכבר מחר דמליח הוא מדרבנן הוי ספיקא דרבנן ולקולא כדחיתה בהג"ה ס"ל דעבר ד' ד"ס מעשה שנמלחו ב' פרות עכ"ל ולחט"ג דהכ"י סי' פ"ז כתב בשם רש"י ורמב"ם דס"ל לפילו בביטול יש לחיסור מן החורה מ"מ הא קמן לכל החחרונים לא חשו לזה כיון דהוה חלמוד ערוך ועוד יש לחת טעם להחיר דבודחי עשחה החשה כדרכה ומלחה חחלה כעין שהיה לחמרינן גבי ק"ש טעה בוכחבתם והחחיל למטן ירכו כו' ח"ל לחזור *) דסירכיס נקיט וחתי כללע"ד וכחי *) דלא חזלינן כחן בחר חזקה דיש רוב נגד החזקה דלוב פעמים מולחין חחלה ולוב עדיף מחזקה כמ"ש הרמ"ס רים כחובות בפשט דפחח פהוח מלחתי: **(כה)** **דמרחת הואיל ויודע כו'**

חדושי הגרשוני

ע"ם ותמוהין דבריו דהח ע"כ ס"ח ס"ק כ"ד: (בח"ד) **דין** דמסיח לפי תומו. עיין סי' צ"ח ס"ק ב' ועי' מ"ש בגליון ס"ם קל"ז: (ט"ז ס"ק כ"ד) **דלא** הוי אלא ספיקא דרבנן ולקולא. עי' סעיף י"ג בהגה"ה בשר כו' (ומי ששלח לחבירו בשר לשבת וא"י אם מלחו עיין משבצות סוף אות כ"ד) ועי' ש"ך ס"ק נ"ז: (בח"ד) **וא"ל** דמוקמינן לה אחוקה. עי' גליון ש"ך סי' ק"י דיני ס"ם אות כ': (שם) **אם** הדיח הדחה אחרונה. עי' נקה"כ דחולק על זה: (בח"ד) **ועוד** יש לחת טעם להתיר. עי' בס"ז א"ח תכ"ב ס"ק א' ועי' ש"ך ס"ס קל"ו: (סעיף י' בהגה"ם) **דמרחת** הואיל.אבל עדות הקטן שראה שהדיחו לא מועיל היכא דאין העובד כוכבים יודע ולא שייך מירתת. שפתי: (ט"ז סס"ק כ"ד) **נגד** החזקה דרוב פעמים. עי' תוס' ריש פרק הלשה בתרא דף קי"ם ע"א ד"ה ר' ם היא: לאו

גליון מהרש"א

(ש"ך בח"ד) בב"י ובש"ע שם דאינו נאמן. כיון דאתחזק אסורו בס"ש בש"ך והכא הא נמי אתחזק ועיין ס"ז ס"ק ס"ח: (בח"ד) **דין** דמסיח לפי תומו. עיין סי' צ"ח ס"ק ב' ועי' מ"ש בגליון ס"ם קל"ז: (ט"ז ס"ק כ"ד): **דלא** הוי אלא ספיקא דרבנן ולקולא.עי' סעיף י"ג בהגה"ה בשר כו' (ומי ששלח לחבירו בשר לשבת וא"י אם מלחו עיין משבצות סוף אות כ"ד) ועי' ש"ך ס"ק נ"ז:(בח"ד) **וא"ל** דמוקמינן לה אחוקה. עי' גליון ש"ך סי' ק"י דיני ס"ם אות כ': (שם) **אם** הדיח הדחה אחרונה. עי' נקה"כ דחולק על זה: (בח"ד) **ועוד** יש לחת טעם להתיר. עי' בס"ז א"ח תכ"ב ס"ק א' ועי' ש"ך ס"ס קל"ו: (סעיף י' בהגה"ם) **דמרחת** הואיל.אבל עדות הקטן שראה שהדיחו לא מועיל היכא דאין העובד כוכבים יודע ולא שייך מירתת. שפתי: (ט"ז סס"ק כ"ד) **נגד** החזקה דרוב פעמים. עי' תוס' ריש פרק הלשה בתרא דף קי"ם ע"א ד"ה ר' ם היא:

יד אברהם

סכיח כ' דעות בזה בסי' סנ"ל. וע"ל דמ"ש נקטו עובד כוכבים מטמש בניח ישרכל. דלח לימו מטמש מסתמח לימו יודע מטבע ישרכל ולח שייך מירתת כמ"ש הגי: ומה שים לדקדק הכי בלח"ם נחסר מטוס ביטולי עובד כוכבים ע"ל דמייטי שלח נתבטל עדיין ביד עובד כוכבים כמ"ש בן דרוסחי ולח מטי בחתוי ישרכל לע"ע. לאפוקי חס היה נתבטל ביד עובד כוכבים כמ"ש בן דרוסחי לח היה מטי חו מתוי ישרכל לדעת הרשב"ח שמביח הטור שם. וכ"פ בם"ע שם ס"ט ע"ש. והיינו שדקדקו הט"ו ום"פ וכתבו ושם הרשב קדירה. ר"ל שלח נתבטל עדיין כלל לפני כמ"ש ד"ה ק שממו הרשב קדירה ונחסר מטוס נתבטל בלח סהתה חתרונה. דלפילו כללי שי פסק הג"ה ס"ע לחסור. ולפילו סרחיח לח נתבטל בזה כמ"ש דחמוכח בחר"ם סי' ס' ונ"ל דבזה נכונים דברי הכ"י שכתב דכאן חיינו לח מי דרבנן דדם שמלחו חיינו טובר עליו. ותמה עליו הב"ח דלח הוה ל"ל דהוי דם שמלחו שרי הוה מבוטל לפניהן ע"ם.ולפי מ"ש ל"ש דע"כ חיירי כאן שלח נתבטל כמ"ש דחין זה דם שבשלו דדם שבשלו לח הוי חלח"כ נתבטל כמ"ש. ורלוים לדבר מפרק כל הבשר (דף קי"ב) גבי בי דוגי דפריך התם ודילמח חתחם מטי עילחה לח מטי . ומחי פריך הח הוי ספיקא דרבנן . חלח מוכרח דחי שלח נתבטל כמ"ש חסור מדחורייתח וח"כ ס"ל ספיקא דחורייתח ולהומרח . וים להדוח ע"פ מ"ש בתר"ר דחם מבחעלה חמרתו לח שרי בלח גלוי מילחת דכל היכח דחיכח לתקוני ולמיפך מידי ספק מתקינן ומפקינן ור"ל חם בדרבנן ובמ"ש הש"ח בסי' יו"ד ובשחי חחבוחים . חך למחי דלח ידע מהדקה לח ס"ל לסיוסי מספק . ובפ' כ"י נדחק . ובפ' מוכח בחוס' פ' בפ"ב (דף קי"ח) ד"ה דם דחורייתח . וע"ל חמילה בשניפלע עד. שלח נתבטל הוה לחורייתח עכ"ל . וכ"מ בשו"ח בי"ב סי' קע"ב . וזה דלח כמ"ש בחו"ח בלל ו' סי' ח' דקודם שלים גלייתו חין חי' חלח מדרבנן עכ"פ בפ"ד הט"ו ל"ל דחייטי כחן שלח נתבטל ביד עובד כוכבים כמב"ד ומיהו הב"ח פסק שם דבעבדו ושפחתו חיינו נחסר מטוס בשולי עובדי כוכבים גם פ' המדחי התוי ישרכל לפילו חחר שבשלו עובד כוכבים כמב"ד וח"ב חייטי כחן שפיר שבשל כל צרכו דסיינו כמב"ד . ומיהו חפשר דחע"ב שהבשר לח נתבטל עדיין כמב"ד חבל בלתומות של דם ומלח נתבטל . וכמ"ש הרח"ש פ' כיצד סי' י"ז : עוד י"ל דבבי הב"י דחק שהבשל בבשל לפניהן כמב"ד מ"מ כיון שנולד בספק תחילה עד שלח נתבטל בספק דחורייתח חק שנתגלגל חח"כ ועשה דרבנן לח מהני מסל"ת דבה"ג לח מהני גבי ספק דרבנן דחזלי' לקולא חם נולד בספק בשהיה לחורי' חע"ג שלח נודע עד שעשה דרבנן . וכמ"ש בס' שעה"מ : (שם בהג"ה) **ובחב** מיניהו סגי או במטיח ל"ח נחמן בכל מקום כמ"ש מהרש"י בח"ס סי' ע"ט וכך בשר כיון דמליח כרותח הוי כדיעבד נחמן עליו וכ' רמ"ח בד"מ עליו דלח סיה לריך למליח כרותח דבללע"ם לח מלינן חלח למליח דחורייתח ולח חיסור דרבנן ולח ידעינן חי בכלי רחשון חי בכלי שני נחמן לחי נמי עבד בכלי רחשון חין כחן חיסור דחורייתח ולכך נחמן טכ"ל ורמ"ל כתב ג"כ בל"י דלח סיה לריך לחת טעם משום ביטול דהח מחמת מליחה ג"כ חזיל ליה חיסור דחורייתא *) ומעשה בח לידינו בחהא שלמחו חס בלחו חותרנו מכח זה דלח הוי חלא ספיקא דרבנן ולקולא ול"ל דמוקמי' לה בחזקה דמעיקרא שלא היתה מלוחה כו'. דיש רוב נגד החזקה דרוב פעמים מולחין מחילה חס בלחו חותרנו מכח זה תומו מחמת שהוח דרבנן ולא חמרינן לוקי לחזקה דמעיקרא שלא היתה מודחת ועוד מלחלי בקונן יש בספק חס הדיח הדמה חחרונה מלחלי כחוב שכבר מחר דמליח הוא מדרבנן הוי ספיקא דרבנן ולקולא כדחיתה בהג"ה ס"ל דעבר ד' ד"ס מעשה שנמלחו ב' פרות עכ"ל ולחט"ג דהכ"י סי' פ"ז כתב בשם רש"י ורמב"ם דס"ל לפילו בביטול יש לחיסור מן החורה מ"מ הא קמן לכל החחרונים לא חשו לזה כיון דהוה חלמוד ערוך ועוד יש לחת טעם להחיר דבודחי עשחה החשה כדרכה ומלחה חחלה כעין שהיה לחמרינן גבי ק"ש טעה בוכחבתם והחחיל למטן ירכו כו' ח"ל לחזור *) דסירכיס נקיט וחתי כללע"ד וכחי *) דלא חזלינן כחן בחר חזקה דיש רוב נגד החזקה דלוב פעמים מולחין חחלה ולוב עדיף מחזקה כמ"ש הרמ"ס רים כחובות בפשט דפחח פהוח מלחתי: **(כה)** **דמרחת הואיל ויודע כו'**

חדושי הגרשוני

ע"ם ותמוהין דבריו דהח ע"כ ס"ח ס"ק כ"ד: (בח"ד) **דין** דמסיח לפי תומו. עיין סי' צ"ח ס"ק ב' ועי' מ"ש בגליון ס"ם קל"ז: (ט"ז ס"ק כ"ד): **דלא** הוי אלא ספיקא דרבנן ולקולא.עי' סעיף י"ג בהגה"ה בשר כו' (ומי ששלח לחבירו בשר לשבת וא"י אם מלחו עיין משבצות סוף אות כ"ד) ועי' ש"ך ס"ק נ"ז:(בח"ד) **וא"ל** דמוקמינן לה אחוקה. עי' גליון ש"ך סי' ק"י דיני ס"ם אות כ': (שם) **אם** הדיח הדחה אחרונה. עי' נקה"כ דחולק על זה: (בח"ד) **ועוד** יש לחת טעם להתיר. עי' בס"ז א"ח תכ"ב ס"ק א' ועי' ש"ך ס"ס קל"ו: (סעיף י' בהגה"ם) **דמרחת** הואיל.אבל עדות הקטן שראה שהדיחו לא מועיל היכא דאין העובד כוכבים יודע ולא שייך מירתת. שפתי: (ט"ז סס"ק כ"ד) **נגד** החזקה דרוב פעמים. עי' תוס' ריש פרק הלשה בתרא דף קי"ם ע"א ד"ה ר' ם היא:

חדושי הט"ז

(סימן ס"ם ס"ו ס"ק כ"ד) **דסירכיה** נקט. ועי' מ"ש בח"ח סי' תכ"ב עוד להלן: (עוד שם) **דלא** אזלי' כאן בתר חזקה. כמו דלחזלינן בתר חזקה לענין עירוב במומין בח"ח סימן ת"ט סעיף ו':

נקודות הכסף

כ"ח:(שם ס"ק כ"ד)(**ומעשה**) בא לידינו כו'. כ"ל דלח טב סוכה דוחלי לח לחמרינן בכחי גווחא ספק דרבנן לקולא דל"ל למה הוצרכו כל הפוסקים הכא למסיח לפי תומו חו ליוצח וכנסם הח בללו הכי שכי מעשה ספק דרבנן וכן לעיל סי' ס"ח ס' י"ב גבי מגיפה לח שניין חלח ביוצח וכנסם הח לפירושם העובד כוכבים הח

חדושי הגרשוני

ע"ם ותמוהין דבריו דהח ע"כ ס"ח ס"ק כ"ד: (בח"ד) **דין** דמסיח לפי תומו. עיין סי' צ"ח ס"ק ב' ועי' מ"ש בגליון ס"ם קל"ז: (ט"ז ס"ק כ"ד): **דלא** הוי אלא ספיקא דרבנן ולקולא.עי' סעיף י"ג בהגה"ה בשר כו' (ומי ששלח לחבירו בשר לשבת וא"י אם מלחו עיין משבצות סוף אות כ"ד) ועי' ש"ך ס"ק נ"ז:(בח"ד) **וא"ל** דמוקמינן לה אחוקה. עי' גליון ש"ך סי' ק"י דיני ס"ם אות כ': (שם) **אם** הדיח הדחה אחרונה. עי' נקה"כ דחולק על זה: (בח"ד) **ועוד** יש לחת טעם להתיר. עי' בס"ז א"ח תכ"ב ס"ק א' ועי' ש"ך ס"ס קל"ו: (סעיף י' בהגה"ם) **דמרחת** הואיל.אבל עדות הקטן שראה שהדיחו לא מועיל היכא דאין העובד כוכבים יודע ולא שייך מירתת. שפתי: (ט"ז סס"ק כ"ד) **נגד** החזקה דרוב פעמים. עי' תוס' ריש פרק הלשה בתרא דף קי"ם ע"א ד"ה ר' ם היא:

פרי חדש

לחת בכלי מנוקב להעביר המלח ולחת בכלי שחינו מנוקב להעביר טעם דם שעליו והקשה לחם לימא דהמלח עלמו שבי למה לריך הדחה להעביר המלח חין זה קושיח שמה שלריך להדיח חחלה בכלי מנוקב להעביר המלח הוח מפני שחם ידיח חחלה בכלי שחינו מנוקב להעביר טיפת דם שעל הבשר המלח יבליע הדם בחחיכה וח"כ ליכח כלל בהר"ן סחיכה מדבריו לדבריו ומיהו ע"פ שדעת הר"ן והרמ"ן והרש"ל להחיר המלח עלמו דבריהם לריכין עיון גדול והרשב"ח בחשמרת הבית הניח לנחון חחר מהרמב"ן שלוכר בהמלח והן דעת הרשב"ח שכ' בפרק ג"ה דף קם"ע דלח חמרי' המלח שעל הבשר נחסר ממעת הדם ויחזור ויחסר הבשר משום שחע"פ שטעם הבשר נגלע בו כלל מחחר שהדם חין נגלע בו חלח נכנס בבשר דדמי לריב"ח שכ' בשם הרמב"ם דס"ל לחפילו בביטול יש לחיסור מן החורה מ"מ הח קמן לכל החחרונים לא חשו לזה כיון דהוה חלמוד ערוך ועוד יש לחת טעם להחיר דבודחי עשחה החשה כדרכה ומלחה חחלה כעין שהיה לחמרינן גבי ק"ש טעה בוכחבתם והחחיל למטן ירכו כו' ח"ל לחזור *) דסירכיס נקיט וחתי כללע"ד וכחי *) דלא חזלינן כחן בחר חזקה דיש רוב נגד החזקה דלוב פעמים מולחין חחלה ולוב עדיף מחזקה כמ"ש הרמ"ס רים כחובות בפשט דפחח פהוח מלחתי: **(כה)** **דמרחת הואיל ויודע כו'**

חדושי הגרשוני

ע"ם ותמוהין דבריו דהח ע"כ ס"ח ס"ק כ"ד: (בח"ד) **דין** דמסיח לפי תומו. עיין סי' צ"ח ס"ק ב' ועי' מ"ש בגליון ס"ם קל"ז: (ט"ז ס"ק כ"ד): **דלא** הוי אלא ספיקא דרבנן ולקולא.עי' סעיף י"ג בהגה"ה בשר כו' (ומי ששלח לחבירו בשר לשבת וא"י אם מלחו עיין משבצות סוף אות כ"ד) ועי' ש"ך ס"ק נ"ז:(בח"ד) **וא"ל** דמוקמינן לה אחוקה. עי' גליון ש"ך סי' ק"י דיני ס"ם אות כ': (שם) **אם** הדיח הדחה אחרונה. עי' נקה"כ דחולק על זה: (בח"ד) **ועוד** יש לחת טעם להתיר. עי' בס"ז א"ח תכ"ב ס"ק א' ועי' ש"ך ס"ס קל"ו: (סעיף י' בהגה"ם) **דמרחת** הואיל.אבל עדות הקטן שראה שהדיחו לא מועיל היכא דאין העובד כוכבים יודע ולא שייך מירתת. שפתי: (ט"ז סס"ק כ"ד) **נגד** החזקה דרוב פעמים. עי' תוס' ריש פרק הלשה בתרא דף קי"ם ע"א ד"ה ר' ם היא:

נסוספתא

*)בדריסה כ' נלע"ד דוקא יודע מלח דלוי לחיו'יודע מרתת הטעוד כוכבי':

(בו) בנגד אותו בשר . דלמ"ד נתבטל בס' ומה שנאמר בו הוי לס מליבריס שלא פירש והקשה מו"ח ז"ל דהא בשוכר מפרקת בסמ"ס בסי' ס"ז לף הרמ"ם ס"ל דאסור משום פירש ממקום למקום וס"ע יהיה אסור מה"ט ומה"ע והיינו שם עיין עליו ולק"מ דהכא בבישול כל מה שפירש יולא לחוץ וכל מה שלא יצא לחוץ חיכו פורש כלל : (בח) ויש אוסרין בו' . לפי שנתבשלה בחתיכה בדמה ול"ל הא בדם מעלמא שנפל על חתיכה שבקדירה שמקלתה תוה"כ ומה לפי שהוא בשר ואין לו דם ואינו מוסיף כלום אלא שהוא מוסיף

מט ואין לאכלו מבושל . ואפילו צימצמו במים פושרים כדי שיתעורר דמו לצאת לא מהני כלל ד' דין ד' ומהרש"ל בתו"ם סימן ד' ופכ"ס סימן פ"ה : **נ אלא צלי** . ולצלי מותר בלא מליחה חלא לכתחלה יש למלחו קלת כשאתר צלי וכדלקמן סי' ע"ו ס"ב בהג"ה אבל לא לאמרינן כיון ששהה ג' ימים בלא מליחה ניבטי מליחה ממש אף לצלי ח"ח ריש כלל ד' ומבואר עוד שם דאפילו לא ניקר לותו מגידי הדם שבו מותר לצלי ולטיל סימן ס"ד סעיף י"ח נתאתר לכתחלה יש לנקר הכשר מחלב שבו תוך שלשה ימים ובדיעבד אם מנקרו אחר כך מותר אף לקדירה

ע"ש : **נא לא יבשלנו** . דשמא לא יצא כל דמו על ידי צלייה ויצא על ידי בישול דכבישול פועל יותר מצלייה ואם בשלו מותר שאני תולין לומר שיצא כו בנזיפה ואם כבר נעשה מעשה והפסידו השומן ובשלו אסורים כלישנא בתרא ולא יצא עוד ע"י מליחה מט ואין לאכלו (מג) מבושל **נ אלא צלי** (לא) (כד) ב **ואחר שצלאו נא** (כה) לא (מנ) **יבשלנו**

יב (כא) י **בשר** (כב) **ששהה ג' ימים מעת לעת בלא מליחה** (כג) **נתייבש דמו בתוכו ולא יצא עוד ע"י מליחה מט ואין לאכלו** (מד) **מבושל נ אלא צלי** (לא) (כד) ב **ואחר שצלאו נא** (כה) לא (מנ) **יבשלנו**

ולא שהה שיעור מליחה וע"ז לומר שלא נמלח כראוי, ר"ל שלא שהה כו כראוי למליחה:(**לא**) ואחר שצלאו לא יבשלנו . דשמא לא יצא כל דמו

לכבד בר"ס ע"ג דג"כ אין לה שיעור ע"י מליחה כי אם ע"י צלייה ומותר לבשלה אחר הצלייה ואפי' לכתחלה דהתם היינו מועיל מליחה משום שכבר נתייבש דמו ריבוי דם שבה ומשתמת נפלט הכל בצלייה ומה שלא נפלט בצלייה לא יפלוט בבישול אבל הכא היינו מועיל מליחה משום שכבר נתייבש דמו

פתחי תשובה

בהג"ה מכן מהאחר שדמה דכיון ובעלה כדעת הר"ם הלוי ז"ל : (**א**) בשר ששהה . מי' בה"ט שלא הכיר מהריט"ן ז"ל לקמן סימן ע"ה סק"ח שכתב בשם תשובת שבו"י לפקל בשומן חוזזות שלא הודח תוך ג"י ועיין בתשובת נו"ב תלי יו"ד סימן כ"ה שתלק על השבו"י שכתב את האחור וכתב לפף לדעת השבו"י דוקא בשומן שהופשט אבל אם השומן לא הופשט עדיין מעל הלחוז גם הוא מודה שאפילו השומן אסור לבשל ומי שהורה להקיר אפילו השומן לומר שיצא כו בנזיפה ואם כבר נעשה מעשה והפסידו השומן ובשלו אסורים כלישנא בתרא ולפי זה נראה כן בתשובת מהר"ם גם בתשובת מהר סגולה רבינו עקיבא חיגר ז"ל סימן מ"ד מולק על השבו"י כזה . ועיין בספר ח"ד שכתב ג"כ דבשומן הדין כמו בכבר שלא שכתב דיש להקיר ע"י בישול במים בשעת הדחק ועיין בתשובת מהר"ם מינץ סימן ל"ח שהעלה כיון דבהפ"מ ממיכין לממחר בסעיף י"ח והמים שבלעו חיסור יפלטו ואין זה מבטל חיסור מעשה שיחזור ויבלע השומן ממים אין זה בישול חיסור להבליעה בת אחר בישול ועוד דכוונתנו להתיר השומן דמיח קלח לסימן פ"ד ס"ג אבל בכבר שבי מיהו לעשה בשומן תחר עד שעשה כלשה דאסור עכ"ד (ונראה דבתופן זה אף בכבר שבי מיהו לעשה כשני שבתי שהה כ"ד שעה כלשה דאסור עכ"ד (ונראה דבתופן זה אף בכבר שבי מיהו לעשה בשומן תחר עד שעש

ימים ע"י גלייה ומח"כ ט"י כיסול יעמ: (לב) ואם בישלו מותר . רמ"ל פסק לפילו בדיעבד לאסור וכתב מו"ח ז"ל נראה הכריו.* כהב רמ"ל פרק כ"ס סימן ל"מ טל בשר שעמה ג' ימים בלא מליחה ואח"כ מלאו לותו בכלי מנוקב כשיעור מליחה ואחר כך סדימוהו ומזרו ומלאוהו וכיימוהו בכלי אחיו מנוקב ולא שעמה עם בשר שעמה ג' ימים מותר לבשלו לא עם ביר ללכאורה יש לומר שמא לא היה במליחה רשאומה להפליט כל הדם שבהוכו כיון שאחקשה אלא המיד פולט מעט מעט וע"כ לאסור והשיב לאיו כן אלא ממ"ש מותר דאם לא יולא במליחה רשאומה שוב איו יולא בשעייה ואם יולא במליחה רשאומה כגעלה ול"ד למה שאחמרו במידי דאריך ליבון ועשה כגעלה דאסור לאחוך בו רותח לדעת הרא"ש משום דע"י הגעלה פולט מעט מעט דאם יש פליטה יותר כל שהוא רותח יותר ע"כ יש לומר שמא ע"י הגעלה רשאומה אחלם כאו איו יולא כולו ואחוסף עליו חוס לאר לאר שאחך בו רותח משא"כ במליחה כו' ע"כ נראה ביאור דבריו דבאחם זה שאחייבם דאם בשר ולא מתעורר מאוס במליחה לעלאת זאת אלמיך ספיר ממ"ש אם נתעורר לעלאת במליח' רשאומה וכדעת ריב"ם שמביא ב"י ממילא ח"ל למליחה שגייה כלל ומותר במליחה שגיה בכלי שאיו מנוקב ואם לא יולא במליחה רשאומה וכיוצא במקומו עומד גם מליחה האמיה לא האסור לותו ומותר לגלי משא"כ בהגעלה לאין שם טעם יבוא חלא שאין כח להגעלה להוליא לגמרי כיון שאריך ליבון מ"מ מכל כח להגעלה שיוא הבלוע ממקומו קלח וע"כ בשביא רחיחה האמיה יולא לחוץ כל"ל טעם רש"ל והוא נכון ומשמע דאילו מלאו בכלי שאיו מנוקב לאחר אין דשמא יולא מלאו בכלי שאיו מנוקב לאחר ולא מלאו החלה בכלי מנוקב לאסור להוליא דמו ולאו שם בשר בשמולה ג' ימים בלא מליחה . וכן נראה נמי שם מלה לותו בשר שעמה ג' ימים בלא מליחה עם שאר בשר שנמלח ג' ימים דמו בהוכו הוי כמו שנמלח עם הבשר שעמה בולע מהדם שיולא מהשר שעמה ג' ימים דמו בהוכו מ"מ איו לאמר שעמה לא יבלע דבר בהוכו וגם לעיין דם שבהוכו כתב הריב"ם הביאו ב"י דאין בירור בלא יולא ע"י מליחה וכיה ראוי לפחיר אלא לדברי הגאונים בהקום שנהגו . וע"כ ודאי לא נסמוך בשום דבר לקולא ע"ז ולומר בלא יבלע שאר דם אלא לומר לאחר לפחיר לאחר שהוא יותר מבדי קליפה ולא הוי כמו בל מלא יותר מבדי קליפה ולא הוי דם שמלאו אלא שעמה דומה לאחר לומר לאחר שהו

לתו דוקא חלח פחות מטט וק"ל : **נה** ונתערבה אותה החיכה באחרות . פירוש שנתערבה בחתיכות אחרות שלח שהו עדיין מותר לבשל כולן כשיעלה כולן ס"ל מיירי שכבר נמלאו כולן ואחת נמלחה לאחר שנשנה ג' ימים ושהחרות נמלאו תוך ג' ימים דמותר לבשל כולן בלא מליחה : **נו בטלה ברוב** . וקמ"ל דל"ת דהוי דבר שיש לו מהירין בללי דלללי לא נאסר מעולם וע"ל סי' ק"ב ס"ד בהגה ובמ"ש שם : **נז ברוב** . ל"ש דהא ק"ל לקמן סי' ק"ט דמין בשחיטו מינו לריך שנשים מטעם דאם יבשלם יתן טעם אם כן הכא אמאי כגי ברוב הא הדם יתן טעם *) כשנבשלם מינו אמהרש"ל והמחבר לק"מ דאפשר דס"ל דכיון דבשר שנשחה ג' ימים בלא מליחה היא אומרת הגאונים ים לומר דהגאונים לא גזרו כולי האי וכה"ג כתוב בתשובה ר' אהרן שנון סימן קט"ו בשבר שנשחה ג' ימים בלא מליחה דס"ל דשרי אפילו בשבר שנתבשל בלא מליחה ואפשר דס"ל דכיון דשבר שנשחה ג' ימים נגד כל החתיכה שלא מליחה דס"ל שנשים נגד כל החתיכה אפילו הכי לא גזרו חכמים אלא בשנתבשל בלא מליחה אבל בשבר שנתבשל בלא מליחה אומרת הגאונים נראה שיש לחלק בין שנתבשל בלא מליחה ובין שנתבשל בלא מליחה ומלוחה אחר כך ולא חלקו הגאונים אלא בשנתבשל בלא מליחה ומלוחה אחר כך אבל בשנתבשל בלא מליחה ולא מלחו אחר כך אפילו הגאונים מודים דאסור ולפ"ז אפילו בשנתבשל בלא מליחה ומלוחה אחר כך אם נתבשל בלא מליחה ולא מלחו אחר כך א

מ"ם סם : **(לז)** **אא"כ יש במים ס' כנגדו** . הא דמבני כהן ס' ולעיל סעיף י"ח מסיק רמ"ח דים חוסרין לותא מהיכא והכא כהן דהוה כבוש כמבושל דלעיל חילק רמ"ח בהא דמ"מ לא הוי ממש שרייה כביבול ורמ"ל חולק ע"ז וכתב לא תסמוך עליו להתיר לפי שהר"ם כתב להיתר לפשר שהר"ם ס"ל לקמן שבתבשיל בלי מליחה דהמהיכה עלמה מותרת כמו שפסק הרמ"ם תלמידו לחלו לומר דקי"ל דלחומר ס"ס בשרייה עכ"ל וגרלה דרמ"ח לטעמיה דהוה פסק לפי' בביבול להיתר במקום צורך גדול ע"כ בשרייה יש להקל בכל גווני לחל רמ"ל דפסק בביבול לחומרא בכל גווני ע"כ בחמיר גם בשרייה וגרלה דים לסמוך להקל בפסק רמ"ח בזה :

(לח) **ובדיעבד אין לחוש לכל זה.** לא קלי למ"ם המחבר בטעין שהם שפך סם מים כו' דבזה ולחי לפי' דיעבד לחסור לל בטין המים יורדים לחל מהכנסין למקום לחד דהוי ככלי שהיו מנוקב : **(לט)** **אסור להשתמש באותו כלי** . והל דלמרינן דלין מליהה לכלים פי' ב"י בשם הגה' ב"ח בשם [הכנים] לתוכו (דהוה) יולא ע"י מליהה לחל ע"י ביבול יולא דנהי דמליהה כרותה פי' כרותה דלעי לא במבושל עכ"ל והטעם דלחסור מליהה ולא ע"י לעייה וכמבושל ולכך תו לא מהני דלעי ולא ע"י מליהה דהוי כבוש כמבושל ולכך לא מהני דלעי ולא ע"י לעייה ולכך בטין שנפלו בהם מים ס' נגד כל החתיכות הרבה שבהם אפילו בלא טעמא דהבשר מותר אפילו נתבשל עם החתיכות ולא ע"י מליהה ולא ע"י לעייה ל

לההוס' דהקערה נוגעת היא ואפ"ה אם נתן בה רותח נגוד לריך קליפה וכמבואר בריבב"א אם ומ"ם ואם הוא דבר לח בעינן ס' כנגד קליפה מן הקערה היינו במקום שנשתמש בקערה אבל קשה לפ"ז דלקמן סימן ל"ח סעיף ד' כתב הר"ב דבמקום שהבשר לריך קליפה אם לא קלפוהו וכבלו כך מותר בדיעבד והיינו מטעם מאחר דליתו רחוי לקלוף וכ"כ בת"ח כלל כ"ג דין ה' וז"ל ופסק טוד בתרוך דכל מקו' שלריך קליפה ועבר וכבל בלא קליפה אלי הוי ולפ"ז אם עירה תבשיל של בשר לתוך קערה מסורה מותר להא מדיעה ליתו רחוי לקלוף לכל שרי עכ"ל וע"כ לחמי לריך כתן ס' נגד קליפה מן הקערה ולפי' הרחשון שכתבתי לק"מ דלא לחמרינן הכי אלא במקום שהבשר עלמו לריך קליפה לחוד כמה שנגע מש"כ הכא אלא סגי בקליפה כמה שנגע בה ונבלע בתוכו כל מה שיש בקליפה הקערה לף במקום שלא נגע שם הרוטב ועוד דיוון שהקערה חמה מ"כ ה"ל להבשיל שבתוכה כיתבשל בתוכה דכתב הר"ב סימן ל"ח ס"ד דכלי שנתבר במליחה כדי קליפה לריך לחי"כ ס' נגד הקליפה וזה לא דמי לסי' ל"ח בבא"ס היון שהקליפה של הקערה בעלמה לוסרו מחמת שהיה חם וכיון שומדת בעין וצריך שם קליפה כמ"ש בסימן ל"ח ס"ק ז' אבל אי נימא דמיירי כשהקערה קרה ח"כ לריך קליפה מפני שהתבשיל בלע קלת קודם שנלטנן ח"כ לריך ס' נגד קליפת התבשיל והיה חושב בעין ולא צריך קליפה כלל ודוק וע"ע ו"ל דכשירה ליה להר"ב דהכא יש להחמיר להריך ס' נגד קליפת הקערה היון דבלח"פ יש פוסקים כאן דס"ל דלאחר הדחה רותחת היה מתוך המלח שבה כגון שראבד"ד וסייעתו ומביאו הרשב"ם וב"י ח"ל ח"ב וע"ע דקי"ל בעלמא כסברת ר"ת מ"מ הכא יש להחמיר כסברת ריב"ם דלריך בעלמא ס' נגד הקליפה וכה"ג לריך לייבב דברי הרשב"ם בה"ס הקלר ומביאו הרב המגיד וב"י דלא ליסתרי לדברין שבת"ס סחרון דף ע"ג ובחדושין לחולין (ומביאו ב"י) ע"ש כן כ"ל ודוק היטב: סה בעינן ששים נגד קליפה כו'. לקמן סי' קל"ז מוכח בפשיטות דסתם כלי יש בהם שבתוכו ס' נגד קליפת הכלי ואפשר דהיינו דוקא בשאר כלים אבל בקערה שרגיל בה תמיד ובאין גבוה מסתמא ליכא

על הבשר הנשאר בתוך הכלי משא"כ כאן דהכלי לא מפליט בזמן קלר כזה הכניסה הלא בשיעור כאשר מכל מקום שהוא מעט לעת :

(מב) אבל אם הוא מנוקב כו'. דדם מצריך מליח : **(מג)** ובדיעבד מותר . אבל רש"ל פסק כדעת ה"ר פרץ שמניח הטור בתמרוגה דבשל חרס לאסור אפילו דיעבד אם נשתמש בו רותח וכ"פ מו"ח ז"ל : **(מד)** ויש אוסרין כל החתיכה כו'. דהאיסור מצוי . ס שבתוכו שפירש ממקום למקום ולא היה לו מקום לצאת ומשו חיבו יולא אפילו ע"י כלייה כ"כ לו"ח וטעם הניסור מבואר טוד שם דהדם חיבו פולט כלל לצדדין רק למטה וכ"פ רש"ל לחומרא לא כתב דצרלאה לו אם נתערב בתחרות ולא ידעינן ליה אפילו חד בתרי בטל דמאחר דמדאורייתא אין כאן איסור דחד בתרי בטל לטולם אלא שמדרבנן אסור עד ס' בביטול כדאי מה שאנשי מערב"ח והרח"ם שמקילין להתיר לכל הפחות בכי האי גוונא עכ"ל .

*)ומטעם זה בטירנו שאיש לחוש שאמלח ותודח על לחוש אלא שמלח ומלחה לחוש העליונה והיה זב ליה ממנה ובשרה קלת מן התחתונה בתוך

יז (מב) כח **אבל אם הוא מְנוקב סט מותר לאכול בו אפילו** (מג) **רותח** כט **ויש אוסרין ברותח ע** (וי"ט ליזהר לכתחלה) (מג) ובדיעבד (מח) מותר) (לרוק כלל ג') :

יח ל **בשר עא שנמלח בכלי שאינו מנוקב עב ושהה בו** [מז] **כשיעור שיתנו מים על האש ויתחילו להרתיח כל מה שממנו בציר אסור לאכלו** [מח] **אפי'** (מט) לא **צלי וחלק התחיכה שחוץ לציר** * **אין אסור ממנו עג** [סט] **אלא כדי** (ס) **קליפה** [ע] לג **ואפילו אם יש בה שומן :**

הגה (**מד**) **עד** [עא] ויש לוסרין כל התחיכה אפילו מה (סח) שחוץ לציר (טור ומרדכי בשם מהר"ף) ואפילו לא נמלח רק מעט כדרך שמולחין עכשיו **עה** [עב] ואפילו לא שהה שיעור מליחה רק מעט עד (לו) שנרחה ליה בכלי (מרדכי שפכ"ה בשם רבינו"ח והגהת ש"ד ומרוך כלל י') **עו** וכן (סג) נוהגין ואין לשנות [עג] ומכל מקום אינו אסור רק ובדיעבד מותר לאפי' בשל חרס ת"ח כלל י"ח דין ז' ודעת מהרש"ל שם דבשאר כלים מותר לכתחלה כיון שהם מנוקבים ובשל חרס לף בדיעבד אסור וכ"פ הב"ח מיהו להשתמש אפילו לכתחלה לף בכלי חרס מנוקב אפילו בלא נמלח דכיון שהם מנוקבים ובשל חרס לף בדיעבד אסור וכ"פ הב"ח מיהו נוהג

לדבריו ובדיעבד שרי ל"כ לינו לאסור אלא לחתוך לכתחלה אבל אם חתך ל"ל הגעלה וק"ל: **פז ויש מתירין**. לפילו ליכא גומא בסכין כי ע"י הולכת וכבלת סכין בשכר מתקנת הלכלוך זה מן הגומות כ"כ מהרש"י בת"ה אם ובהגהה ס"ד שער ט' ומביאו הרב בת"ח סוף כלל י"ז ומהרש"ל בח"ו שלו שער ט' פסק דלכתחלה יש להגעילו ובדיעבד מותר אם קנחו בדבר קשה כמהומיר לאסור בלע הגעלה תע"ב וטיינו דוקא לעלמו אבל לאחרי' יש להורות להתיר בדיעבד אף אם לא קנחו בו רותח עכ"ל ואם חתך בו אלא שלא הגעלה כל צרכו פסק ג"כ הכי וש"ע ועי' בסי' ע"ו ס"ד: **פח דאין** מליחה לכלים. כלומר דהדם מיצרק שריק ותיו נבלע בסכין וכ"כ בת"ח סוף כלל י"ז אבל ודאי יש מליחה לכלים לענין שבולע שפיר ע"י מליחה היכא דמצריק שריק ומס"ע לאסר כלי אע"ג שמלח בו וק"ל: **פט וכן** עיקר כו'. משמע דאפילו להמהלה מהיר לאחוך וכ"כ בת"ח אם להדיח וחימס. כיון דהסכין לריך סדחה אח"כ וכדמסיק ר"כ אמאי לא חייש' לשמא יאכל להדיחו וכדלקמן ר"ס ל"ח דאסור להכיח לוכן שאין דרכו להדיח בקערה של חיסור לוכן שאין דרכו להמיל בלא חיסור לוכן דילמא אכיל בלא סדחה וסכין דבר שאין דרכו להדיח הוא כדלקמן סי' ל"ה ס"ק ח' ודוחק לומר דשאני הכא כיון שאין גוף המאכל לריך סדחה אלא לחיכה שמא יתחוך אח"כ בלא סדחה דהא כך דלקמן סי' ל"ח מדברי הרשב"ץ הוא והרשב"ץ כתב דבכלי של חיתר נמי דיכא הכי כמ"ש אם בס"ק ב' ואפשר לומר דדוקא גבי כלי חייסין דילמא מסתלי להדיח מה שאין כן בסכין דהחיסור שע"ג נראה לעין ואם ילמה להשחמש בו ירחה לעיניה הדם שע"ג וידיחו ח"כ שאני הכא כיון דמדינא ליכא חיסורא לאחר שנשתה חיסור מליחה לרוב הפוסקים מיהו בסכין של חיסור משמע בת"ח אם לא לחסור לכתחלה לחתוך בו בשר ובדיעבד מותר ומיי למהי דלקמן סי' ק"ל ס"ב בשע"ח ע"ש: **צ אבל הסכין צריך הדחה**. לף שעדיין לא ניתיבשה הליר עליו וכ"כ בד"מ ובה"ח שם: **צא או נעיצה**. דין נעיצה ע"ל ס"ם קכ"ח: **צב מדיחין אותו יפה יפה**. זה ממשך ג"כ לסברת החחרונים הנ"ל ולפי מה שפסק המחבר לכתחלה יש לחוש לה וק"ל: **צג אם רוצה** למלוח ולאכלו צלי כו'. עד סוף הסימן נהבחר על נכון בסי' ע"ו ע"ש:

ע א שאי אפשר להם לגמור כל פליטת צירן. עיין ס"ק כ"ד: **ב** חתיכה שמלח אותה ב"פ. בלע הדחה בתחיים ודוקא מלח לבד לכתחלה חסור לעשות כן אלא לריך להדיחו יפה יפה קודם מליחה שניה וכן משמע בת"ח כלל ט"ו דין כ' ט"ם: ולא

חידושי רע"ק

להדיא במנ"י וא"כ קודם ששהה כבר נאבר כדי קליפה: (שעיף כ' בהג"ה) **אלא** משום שיצא דם בעין כו'. קשה לי הא החתיכה כולה רותח בחמת המלח וא"כ כשיצא הדם בעין ממקום החתך תיכף נבלע בתוכו כמו דם אחר שנפל על החתיכה תוך שיעור מליחה דנאסר מיד כדאיתא (בסי' ע' ס"י) וא"כ מה מהני שמדיחו אח"כ וצ"ע. אח"ז בא לידי ס' חדש נקרא בשמו חוות דעת וראיתי שעמד בזה:

ביאור הגר"א

[פג] דאין מליחה כו'. ל"ר אלא דדם משרק שריק כמ"ש ק"א א'. ש"ך. ואע"ג דבעי הדחה ואסור לכתחילה כמ"ש בנמ' ק"ו ב' נהי כו' ועש"ך: [פד] ואפילו קודם כו'. גדולה מזו מתירין לקמן סי' ע"ו ס"ד אף בצלי: [פה] אלא כו' ואם כו'. כמ"ש ל"ש ואם אחר שהדיח כו': [פו] ואפילו כו'. ע"ל סי' ע"ו ס"ב: [פז] במקום כו'. כמ"ש ק"ב א' רבא אביל כו' אין מניחין כו' וע"ל סי' ע"ו: **ע** [א] מולחין הרבה כו'. עבה"ג ועתוס' קי"ב ד' ה"ה ודגים כו' וכן מפ"ש ר"ת תוס' שם ור"ל דלטעם הראשון שכ' התוס' משום דדם משרק שריק משא"כ בדגים כו' [ב] לפי כו' וכ"ו כו'. שם ומיהו עדיין י"ל טעם אחר כו': [ג] ואפילו מתקבץ כו'. כו': [ב] לפי כו' וכ"ו כו'. שם ומיהו עדיין י"ל טעם אחר כו': [ג] ואפילו מתקבץ כו'. דרפו קרפייהו ובולעים היה אסור בבה"ג דל"ל שריק. שם: [ד] בד"א כו'. גמ' שם: [ה] ואפילו בשר כו'. מדנקט דגים דוקא דרפו קרפייהו כמ"ש שם: [ו] התיכה כו'. מטעם

באר היטב

קודם שיפלוט כל ניצו דהא יתחין עד לבסוף חיישינן שמח"כ יחזור ויבלע בבשר כמ"ש בסימן ע' ס"ה: (עה) **לבלים**. פי' הש"ך כלומר דהדם מיצרק שריק ותיו נבלע בסכין אבל ודאי יש מליחה לכלים לענין שבולע שפיר על ידי מליחה היכא דליכא טעמא דמצרק שריק ומס"ע לאסר כלי אע"ג דלא נבלע הדחה. לף שעדיין לא ניתיבשה הליר שעליו וכתב הש"ך דמשמע לפילו לכתחלה מותר לחתוך וקשה דהא בסימן ל"ח מוסר להניח היתר נוען בקערה של חיסור נוען דלמא לכיל בלא סדחה וכאן מתיר לכתחלה ומפשר לומר דדוקא גבי כלי חיישינן דלמא מסתלי להדיח משא"כ בחיסור סכין שרחה לעין החיסור שעל גבו לא יפשח מלהדיחו ולכך מותר לפילו יש גומות בסכין ומהרש"ל פסק לכתחלה יש להגעילו ובדיעבד מותר אם קנחו בדבר קשה והמחמיר לחסור בלא הגעלה תע"ב ודוקא לעלמו ולא לאחרים רק יש להחיר בדיעבד לפילו אם לא קנחו וחתך בו רותח וכן אם חתך בלי שלא הגעלה כל צרכו פסק ג"כ הכי מיהו בסכין של חיסור משמע דאסור לכתחלה לחתוך בו בשר ל"ע ובדיעבד מותר וע"ל סי' ק"ה סי"ב בהג"ה (עג) **מדיחין**. זה ממשך של סברת החחרונים הנ"ל לפי מה שפסק המחבר לכתחלה יש לחוש לה: (עד) **שיזוב**. כתב הש"ז בשם הגהת ש"ד מפני שאין הבשים בקיאות בדבר נוהגים לגלותו כ"כ עד שיהייבם מבחון ולח"כ מבשלים לוחו וכן לקוי להנוג לגלות כל הדיעות:

ע (א) **שפולטת צירה אינה בולעת כו'**. כן הוא לחד תירולא בתוס' שמביא ב"י כאן שלא שים עוד תירון שם דס"ל דבשיר בולע שלא יים לו היתר שיחזור ויפלטנו כשיפליט הליר שבו וכן משמע מדכתבו רמ"א סעיף ו' שיחזור וימלחנו כו' משמע דעכ"פ בלע כבר:

בא [פז] מא במקום שאין מלח מצוי יצלו הבשר (נד) **עד** (עה) **שיזוב כל דמו ואחר כך יבשלוהו**:

ע דין מליחת הרבה בשר ביחד. ובו ו' סעיפים:

א [א] א מולחין הרבה חתיכות זו על גב זו אע"פ שהתחתונה גומרת פליטתה קודם לעליונה לא אמרינן שחוזרת ובולעת מדם העליונה [ב] לפי שהוא שוהה הרבה לפלוט ציר וכל זמן (א) (ו) שפולטת צירה אינה בולעת [ג] ב ואפילו מתקבץ הרבה ציר ועומד בגומא שבין החתיכות מותר [ד] ג במה דברים אמורים במולח בשר **עם** בשר [ה] ואפילו בשר שור עם בשר גדיים וטלאים ואפילו עם עופות **א שאי אפשר** להם לגמור כל פליטת צירן עד שיגמור בשר שור לפלוט את דמו:

הגה ומכל מקום נוהגין להחמיר לכתחלה שכל חתיכה שים לה בית קיבול כגון דופן שליחה מהסכין תוחה שיזוב הלם לבל בדיעבד אין לחוש (ת"ו החלוך) **ב** [ו] חתיכה שמלח תוחה ג' פעמים מותרת

לפ שם: ם הרשב"ץ בת"ה: פא עור וכו"ל פרק כל הכשר בשם ה"ו: א מסקנא דגמרא דוחין דף קי"ג: ב עור מדברי הרוש' דפקי"ב והכה"ש והמרדכי שם: ג שם וכ"כ הרשב"ץ בת"ה:

נקודות הכסף

בש"ך ס"ק פ"ז ע"ש: (שם ס"ק נ"ג) **וקשה** כו'. ל"ק"מ דשאני התם שנמלח ממש כלילי:

פרי חדש

אין לחסור כי המיס שבכלי מבטלין כח המלח ובעמח דחיכה מיס בכלי הל לאו הכי ה"ל כאסר הבשר וזה חיינו לפי מה שפסק בכאן וי"ל דלכוותא דמלחא כתב שם להחיר לכולי עלמא ואין ס"ל לדידיהו בכל גווני שרי:

מטה יהונתן

ציר כרותח אלא ש"מ: (שם בהג"ה) **ויש מתירין** לחתוך בסכין כו'. דאין מליחה לכלים ומק' הא קיי"ל דיש מליחה לכלים להבליע אלא דהכא הטעם משום דקמיסרק שריק ולמ"ל ש"מ הרש"ש דאפילו להבליע אין מליחה כרותח ש"מ ל"ק דוודאי טעמא משום דמצרק שריק אבל אין דקמה ע"ז הא גבי בשר שנמלח וחודח שנפל ע"ג בשר אלא שהה שיעור מליחה אסור וש"מ דלא מסתבר לחוד אלא כיון דאין מליחה לכלים כו' כ"ל דאפילו מיס כו' כ"ל להבליע אין לו כ"כ בליעה כמו רותח לכך מהני טעמא דשריק לומר דלא בלע כלום. ובפיר הוסיף הרשב"ץ לסברת דאין מליחה לכלים:

יד אפרים

שנפל במוך וגם הוא במקום גבוה כשניעו אחתין נגד מוין הכלי שתחיקו ש"י שחעבין לחוכו אוי יהיה ס' ל"ה כדבר שלכו כולו שלביו שניחה כו' הם פיטפוטי דבריה שהרי הפמ"ח גופיה מייחי שם דבני הח"ח כלל י"ל כמה פעמים וע"ש שהביא מהו"ה שכוכר כן) ועיין בפמ"ח כמה דיניה בזה ועיין לקמן סימן ל"ח:

גליון מהרש"א

עי' סי' צ"ב ס"ק ג' ובגליון לעיל ש"ך ס"ק ל"ג:(בהגה"ה) **לא:** ור ששהה שיעור מליחה. ועי' ש"ך סי' צ"א ס"ה ס"ק י"א חילוק בין מלח שהוציא דם שתשש כחו לבין בשר אחר שהיכשר שנטלח דלא תש כחו כי דרכו רק להוציא דם: (ע"ז ס"ק כ"ב) **שיניחנו** בכלי שאינו מנוקב. עי' ש"ך ס"ק כ"ו: (ש"ך ס"ק פ"ו) **אינו** אסור אלא לחתוך לכתחלה. ולחתיך בצלי שלא נצלה כחצי צלייתו ע' סי' ע"ו ס"ד: (עם ס"ק פ"ח) **כלומר** דהדם משרק שריק. וכן בבני מעים כיון דחלקים הם וליכא בהו נוטות כמו בבשר או מפני שפולטים ציר משרק שריק ש"ך סוף סע"ח וכן על דופן כלי מבחוץ עי' גליון לעיל ס"ק פ"ב: (נסגה"ה) **אבל** סכין צריך הדחה. והמחמיר לעצמו (לא לאחרים) בדיעבד בלא הגעלה תע"ב אבל לאחרים רק לכתחלה יחמיר להגעיל ובדיעבד אף אם לא קנחו יתיר. רש"ל בבא"ח: (עם) **ואפילו** קודם שיעור מליחה אין האיסור. וכן בצלי שלא נצלה כל צרכו סעיף ס"ד: (ש"ך ס"ק ל"ח) **ם"ם** קב"א. עשרה פעמים כל פעם בקרקע אחרת קשה: (ס"ע סעיף כ"ח) **עד** שיזוב כל דמו. בסור כחצי צלייתו ועי' סע"ו ש"ך ס"ק י"ד ועיין ס"ו כאן ס"ק ג"ד ובשר ששהה ג' ימים בלא מליחה גם אם נצלה אסור לבשלו סעיף י"ב זולת בנצלה ס"ו שם עם"ק ל"ב:

(סימן ע' ס"ע סעיף ח') **וכל** זמן שפולטת צירה. ובדם בעין ל"א זה בהג"ה לקמן קרוב לסוף סימן: (עם) **אינה** בולעת. ומעש ב' כ"ו שפולט ציר פולט דם רבירו ג"כ (ולפ"ז צריך לשהות **תחתונה** (בשיעור עליונה) מעש ג' כ"ו שלא נמחם רגע אחד נקבי פליטת דם (אף בכשך כמה ימים) ד' דמשריק (אף בנמחם פליטת ציר קודם) אך לפ"ז בבשר דגים מסרך סריך ועי' משבצות ריש סימן וגליון ש"ך ס"ק כ"ח. דאלו מטעם כבולעו כך פולטו היה אסור לכתחלה ולהמ"ו סק"א גם ציר אינה בולעת כ"ו שמרודה ולא כן דעת הש"ך ס"ק ל"ו: (עם) **ואפילו** עם עופות. משא"כ בדגים ש"ך ס"ק ו' ומ"ו סק"ח: (ע"ז סק"ל) **דעכ"פ** בלע כבר. אבל הש"ך ס"ק ל"ו שם הטעם דציר בולע גם במרודה ועי' גליון ריש ס"ק ט"ו דאיידי דפליט ציר כו' ל"א ובמ"ק ב' כוונתו בציורף סברת הרא"ש משבצות סק"א וסק"ב:

מילואים

דמיקמלים לכלים וגם הכבר לא יפליט מכלי שאוש דמו לאכל כבא מאי דמייני מבשר אחר שיעור מליחה דנחבר רותח ובשר רותח מפליט ומבשר לחיכוו עכוד לבפליט כ"כ אחר שיעור מליחה לף דמפליט ציר לא נחבר זה לעכוד ואע"ג דלא אמרי' דייהי דעכוד לבפליט דם לא בלע אחר חיסור.מ"מ שם דעיקר בהיחה הוא שאוש המלח ובשיחת הבשר מעשה היא ולעניין זה בעכוד לבפליט דם מעכבת אח הבליעה מן בכלי אף בשאר חיסורים: הבלוע בחחיכה בעין אלא לעניין לריך להדיחו אם ימלוח אליו המח יותר אם. כמ"ש בשמלכי בשעש שאוש בלא בעין. ואם רואה להדיחו אם ואחזור ואמלחו אם מוכר. מזה מוכח דאם אחר בחן לבניס קודם מליחה אחר הדחה ד"ל ואחזור ואבשל אותו רק בהדחת מקום אחר בבי. וכמ"ש ס"ק ל'. וכ"כ להדיח כמ' ב"י ולהה"פ. ואין להקשות הא קבי' דם בעין ואי"כ כיון שיצא על הבשר יאסור בשר ד"ל ס"ם ע' בלא נפל דם בעין על הבשר חוך שיעור מליחתו אחר מיד ואין שיעור לדבר. וים לומר דלא קבי' לי' לדם בשר בחחיכה בעין אלא לעניין לריך להדיחו אם ימלוח אליו המח ממנו ולא יוציא דם. כמ"ש בשמלכי בשעש דהחם קמייחא. אבל לעניין זה לא ס"ל בעין. אלא דם בלוע שהוא לה ויוצא ע"י מליחה אח"כ כ"ל ודו"ק. ועי' מ"ש בס"ד סי' י' ס"ק ד': (שם סעיף כ"א) **במקום** שאין מלח מצוי יצלו הבשר עד חצי צלייתו ואח"כ יבשלוהו עכ"ל הטור. והכ"י הרשב"ץ מקורו מהגהת אשר"י. וזה לינו שהטור לא הניח בשום מקום הנ"ל. אבל בחמת נעלם מהכ"י דבכי הרש"ם כ"פ ג"כ סי' ל' והכרשב"ץ בחחלת דבריו שכתבנו וז"ל ודברו מחוכחת דבית לנו מילחא דבחחכת בשר כמו שכתבנו לעיל בשם מהר"ם בי"ר ז"ל ומ"ש בשם הרשב"ץ דבכי הרש"ם הטור ולא הוזכר לעכוד בשר קודם מהר"ם כמ"ש הכ"י: לבשולו בקדירה שפיר דמי עכ"ל. הכי מנוחר להדיח כמ"ש הטור ולא הוזכר לעכוד בשר קודם מהר"ם כמ"ש הכ"י:

(סימן ע' סעיף א' בהג"ה) **חתיכה** שמלח אותה ב' פעמים מותרת. ודעת הש"י כלל ע"ו ס"ק י"ד דאפילו לחח"ו פליטת ציר מותר דיעבד דגבי מעש ציר ממרין מבחוץ שריק ולא כחש"ם. וכ"כ בשו"ם מקום שנהגו

(ב) ולא חיישינן שמלח השני מבליע כו'. זה על פי דעת הרמ"ם שכ' הטור משמו שאין דרך מלח להבליע רק להפליט ולפי הפוסקין שסוברין שהמלח מבליע ג"כ כמו שזכרתי לעיל סי' ס"ט סעיף ב' בשם תו"ה בעשם הדחה קמייתא וכן הש"ד שער ג' ובח"ו סוף שער ו' לוסרים בהדיא בגמלח גזית מטעם שהמלח השני יבליע המומס עליו לתוכו כ"ל טעם לחר זה דכיון שהשער עדיין טריך להפליט ויר בשעה שעת עליו מלח השני ע"כ המלח השני (לח) יפליט הלי ולח יבליע מה שפלט כבר כיון שבשעה שנת המלח ים שם פליטת היר וח"ל לחתי לחסור בשמוך בדם בעין שנפל על הבשר בשעה מליחה לף ע"ג דבלחותה שעה היל טרודם לפלוט החם אין החיסור מחמת שהמלח מבליעו חלח שהבשר עלמו הוח רותח מחמת המליחה הוח כמו בלוי שנפל עליו דם משח"כ כחן שאין חיסור רק מלד מלח השני ובזה אין חיסור חבל אם נמלח בלח הדחה קמייתא ים חיסור מלד המלח שבשעה שנת עליו המלח היה בלח פליטה ע"כ חמרינן שהמלח מבליעו ולפ"ז גם כחן אם הבשר כדי פליטת היר דהייגו לחר שיצא מע"ל למליחתו ים לחסור אם נמלח דהרי לקמן סי' פ' קי"ל דאם נפל לגיר לחר שיעור זה לחסור מטעם שהגיר יבליע בו והכח נמי יבליע בו: (ג) **לא ניטלו קשקשיהם בו'**. בטור משמע שהקשקשין מועילין לפי שאין חיסור בלח"ם חלח ק"ק וח"ל לדידן דגים כולן לסורין לח יועילו הקשקשים וליתח חלח עיקר הטעם דבעוד הקשקשים עליהם קמיטי ולח בלעי כמו הטופות כ"כ רש"ל פכ"ח סי' ע"ד וכ"מ מדברי רמ"ח בשמוך דמוחרין לגמרי והח דחין הדגים חסורין משום שכשה דנמלחו עם בשר וקשה לדבר לחר דחין השין שכשה במליחה כמ"ש סי' קי"ז סעיף ג':

(ד) **אבל אם דג מליח בו'**. שהדבר המליח מחמם שהפל שיהח מבליע חבל

(ב) ג ולח חיישינן שמלח השני (ג) מבליע הלם הנשאר ממליחה הרחשונה (פסקי מהרח"י סימן פ"ו) : ד **אבל בשר עם דגים אפילו בשר עופות עם דגים אסור למלוח לפי שהדגים פולטים כל צירן קודם שיפלוט העוף את דמו** ד*) **ואם עבר ומלחן**(ג)**יחד**[ז] ה **העופות מותרין אבל הדגים צריך לימול מהם** [ח] ו **כדי קליפה** ה [ט] (א) **ואם** (ג) **לא ניטלו** (ד) **קשקשיהם כשנמלחו מותרים:**

הגה [ז] ויש חוסרין כל הדגים (חרוך כלל י"ג) חם יש בהן ס' נגד העופות שלחו מעורין במליחה בם' והכי נהוג [יא] ודוקח בלית בהו קשקשים דרכן קרמייהו ופלטו מיד חבל חי יש בהו קשקשים מותרים לחיכן פולטים מיד ולח בלעי מן העופות (הרח"ש ושם) לחיידי דערידי לפלוט לח בלעי מידי דהוי לשני התיכות שנמלחו יחד:

ב [יב] **במה דברים אמורים כשמלח שניהם יחד או שהעוף מליח** ו **ודג תפל** (ד) **אבל אם דג מליח ועוף תפל ונתנם זה אצל זה** ז *) [יג] **או זה על גב** (ה) **זה אף דגים מותרים בלא קליפה:**

מותרים. לפי שהקשקשין הם במקום קליפה וכן מוכח בטור ע"ש וגם הר"ב נרחה פשוט דמודה שהקשקשין הם במקום קליפה כו' חלח דהוחרך לטעם דרפו קרמייהו למחי דחסרינן הדגים שם' וכ"מ לשם נמלחו הדגים עם שחר חיסור שחינו של עכ"ג חלח חמרי' בית חייבי דפליט כו' מותרים הדגים עם שחר חיסור שחינו של עכ"ג חלח חמרי' בית חייבי דפליט כו' מותרים הדגים בתע"ג לחגן קי"ל כל מליחה בם' מ"מ כח כתב הר"ב סי' ק"ה ס"ט דבחיסור שחין בו שמוטית כלל כגון חמץ בפסח וכ"ג לכ"ע מליחה חינה חוסרת רק כדי קליפה ועמ"ש שם וחם כן בכה"ג הכח הדגים מותרים בלח קליפה שהקשקשים הם במקום קליפה: ו ודג תפל כו'. מדסתים דבריו משמע שהוח תפל שלח נמלח עדיין וחפי' הפי חסור ולח מהני ליה מליחה חח"כ וכן משמע בד"י וכמו שהבין הר"ב בח"ח כלל כ' דין י"ד דעתו וקלת משמע כן דעת הטור דבדגים לח מהני מליחה לומר דחייבי דיפלטו דם דידהו יפלטו

ג ולא חיישינן שמלח השני מבליע הדם כו'. וכח לחסרינן בר"ם ס"ט בשר שנמלח בלח הדחה קמייתח מעטם שנמלח מבליע הדם שעליו שחני יהח כוחו חח"כ ע"ג דחין המלח השני עומד לפלוט ליר ומתוך כך למרינן דחין המלח השני מבליע הדם:

ד **ואם עבר ומלחן יחד כו'**. כין שמלחן יחד זה חלל זה כין שנמלח מעופות על הדגים כין שנמלח הדגים על העופו' לעולם טייך לומר דהדגי' חסורים כדי קליפה והעופות מותרי' דחע"ג דדם חינו מפעפע למעלה וכמ"ש הרב בש"ב בם מ"מ קליפה בעי כמו שיתבחר שם וכמ"ש שמחבר עלמו בסי' ס"ט ס"ח דמה שנמון לגיר חוחך כדי קליפה והעופות מותרי' לעולם דחיידי דטריד לפלוט לח בלעי וכן בעת הרב פוסקים מחד דלח כתב"ח שפסק כיחידאי לחסו' מן העופו' עד ס' ע"ש שדברי ממילח נפרכים גם מ"ש לקמיין להחמיר בחיסורח דחוריי' ליתח דהח קי"ל דם שנמלחו חינו חלח מדרבנן כמבואר בכמה דוכתי: ה **ואם לא ניטלו קשקשיהם כשנמלחו**

ביאור הגר"א

משעם הנ"ל וכ"ו כו': [ז] העופות כו'. רש"י ד"ה אסורין הדגים כו' ועתוס' ורא"ש שם: [ח] כדי קליפה. דמליחה אינו אוסר אלא כדי קליפה כמ"ש בסי' ק"ה ס"ם ועתוס' צ"ו ב' ד"ה עד כו' וברא"ש שם דמליחה ודאי די בקליפה (וע"ל סי' ק"ה ס"ק נ"ב):[ט] ואם כו'. דקשקשין בטקום הקליפה: [י] ויש כו'. כמ"ש שם בהג"ה משום רא"א בקיאין בין שפן לכחוש דבשפן אוסר בם' כמש"ש צ"ו א' ומליח כצלי כמש"ש ב' (וע"ל סי' ק"ה ס"ק נ"ג): [יא] ודוקא כו'. כמ"ש בגמ' דרפו כו' ובקשקשים קמיטי יותר מעיפות: [יב] בד"א כו'. דלכך אסר שמלחן זע"ז ול"ק דגים שמלחן כו'. תוס' ד"ה דגים כו' ועבה"ג: [יג] או זה כו'. תוס' שם ד"ה שהור מליח כו': וכן

באר היטב

הגיר שבו וכן משמע מדברי רמ"ח ס"ו שכתב שיחזור וימלחנו כו' משמע דעכ"פ בלע בכר: (ב) **מבליע**. כתב הש"ך והח דלחסרינן בר"ם ס"ט בשר שנמלח בלח הדחה לחשובה מטעם שהמלח מבליע הדם שעליו שחני כתם דחיכח דם בעין ס"ל עדיין עומד לפלוט גיר ומתוך כך למרינן דחין המלח השני מבליע הדם. והוסיף הט"ז וכתב שחם חחר שנפל כל גירו דהיינו חחר מע"ל ועדיין לח הודח וחזר ומלחו יש לחסרו דהח ק"ל לקמן לחם נפל לגיר חחר שיעור זה לחסור מטעם שהגיר יבליע בו עכ"ל: (ג) **יחד**. כתב הש"ך בין שנמלחן יחד זה חלל זה חו חלל זה בחלת העופות על הדגים חו הדגים על העופות לעולם הדגים חסורים כ"ק והעופות מותרים לחע"ג דדם חינו מפעפע למעלה מ"מ קליפה בעי וכמ"ש סי' ס"ט סעיף י"ח דמה שמוץ לגיר מוחך כ"ק והעופות לעולם הדגים חסורים לחע"ג דדם חינו מפעפע למעלה מ"מ קליפה בעי וכמ"ש סי' ס"ט סעיף י"ח דמה שמוץ לגיר מוחך כ"ק והעופות מותרים לעולם לחייבי דעריד לפלוט לח בלעי: (ד) **קשקשיהם**. דקשקשים הם במקום קליפה וכתב הש"ך דגם הר"ב מודה לזה ומ"ש הטעם דרפו קרמייהו כ"מ חם נמלחו הדגים עם שחר חיסור שחינו של עכ"ג דלח חמרינן בזה חייבי דעריד למיפלט וכו' מותרים הדגים דחע"ג דקי"ל כל מליחה בם' מ"מ הח כתב הר"ב נסי' ק"ה בחיסור שחין בו שמוטית כלל כגון ממן בפסח וכה"ג לכ"ע מליחה חינה חוסרת רק כ"ק וחם כן בכה"ג הדגים מותרים בלח קליפה שהקשקשים הם במקום קליפה וכתב הט"ז וחם לחיין הדגים חסורים משום שכשה דנמלחו עם בשר ע"ל לחיין הדגים חסורים משום שכשה דנמלחו עם בשר קי"ז ס"ג: (ה) **זה**. כתב הש"ך מבואר בדבריו דחם הדגים עבים יותר מן העופות חפי' חם יש בהם קשקשים חסורים דחיידי דפליטת הדגים יותר מן העופות חסורים ולח מהני ליה מליחה חח"כ דבדגים לח חמרינן חיידי דיפלטו דם דידהו יפלטו דם דחיידי דעריד לפלוט לח בלעי ולהוש שיפליט דם לחר שנמלח עם העופות ולח יבלע בהם דם העופות ולח יבלע בהם דם הדגים כיון דרפו קרמייהו בלעי טובא ודם הבא מעלמא נסרך בהם ביותר וגם שהדגים מפליטים דם יותר מן העופות כמ"ש בסי' ק"ה ס"ט ולכן לח חמרינן חיידי דיפלטו דם דידהו יפלטו דם דחיידי דעריד לפלוט לח בלעי

חס מפליט דס מכל מקום לא מחסב רותח כ"כ שיפלוט כל כך דס כרכס תפי' לאחר פליטת דס ועיר של טהגיס: ח ובן אם הדגים מונחים על העופות כו'. כתב מהרש"ל פרק כ"ה סי' ט"ג דוקא כשידוע בבירור שלא נמרקו הדגים מלמעלה אבל אס ליכו ידוע בבירור אסור דסתס מליחה דרך להתהפך עליון לתחתון ט"ך: ט מונחים על העופות כו'. וכתוב בהגהות שבסוף ספר התו"ס שער י"ג סי' ח' דס"ס אפי' זו בלד זו אס תחיכות הדגים גדולים וגבוהים יותר ועוליס נגד למעלה מן הסבשר מה שלמעלה מן התחיכה שליכו נוגע בס מותר אפי' בחותה תחיכה עלמה דלא גרע מנפל חציו לגיר ט"ך: י מותרים כו' דדם אינו מפעפע כו'. מיהו קליפה בעי וכדלקמן ס"ס זה גבי תחיכה שמקלתה בגיר וכה"ג כתב זה לדיוק דאסרינן הדגים עד שיש לתס הדגים מונחים על העופות מותר בלא שפי' בקליפה אבל לסברת המחבר לא שייך דין זה וכמו שכתבתי בס"ק ד' ט"ס: יא אלא לאחר ששהו העופות שיעור מליחה כו'. ותע"ג דלקמן בסי' ל"ח גבי בשר וגבינה מלוחים אמרינן דלא לאחר שיעור מליחתו חשוב רותח אלא שכא דאין היכיסור אלא מפני שיעור מליחתו פלט כל דמו ותע"ג לעיל סי' ס"ט ס"ב נהגינן לאסור במועשה דרס"י שאני התס שלמולהל בעין והבשר מוצח בתוכו אבל מפני שהוא בעלמת בשל הבשר לא נהגינן היכיסור וכן נהגו לכתחלה בלא מליחה כלל אבל אס נמלחו בתוך כ"ד שעות אפי' לאחר ג' ימים אין צריכין היכיסור ואפי' נתבשלו יחד עס הבשר אלא שיעור מליחתן בעי ואין לשער בכך וכך כיצד אס נמלחו בתוך ל' יום אחר הבישול שיעור מליחתן ג' ימים ואס נמלחו בתוך ל' יום אחר הבישול שיעור מליחתן יום אחד ואס נמלחו בתוך ז' ימים אחר הבישול שיעור מליחתן שעה אחת ואס נמלחו בתוך ג' ימים אחר הבישול שיעור מליחתן כדי שיתן טעמו בתוך הפה ואס נמלחו בתוך יום אחד אחר הבישול שיעור מליחתן כדי שיתן טעמו בתוך הפה ואס נמלחו בתוך שעה אחת אחר הבישול שיעור מליחתן כדי שיתן טעמו בתוך הפה ואס נמלחו בתוך כדי אכילת פרס אחר הבישול שיעור מליחתן כדי שיתן טעמו בתוך הפה ואס נמלחו בתוך כדי שיהא היד סולדת בתוכו

סוף ליכא ספיקא אם נמלח בשר שמוטח בדמי בשר נבילה הוי ספק דאוריייתא לחומרא עכ"ל : (י) ויש מי שאומר כו' . הוא הר"ן שהוקשה לו דגם בטהור מליח וטמא תפל י"ל שרתיחת הטהור מליח מחמת הטמא עד שיפליט ויבליע בטהור ואינו לח ס"ל התירוץ שכתבתי ריש סעיף ג' בשם הרשב"ץ שאינו מחמת כ"כ ע"כ תירץ דלח התירו אלא בהיתר נוגעים רק שהפליטות נוגעים ואפי' בזה אם הטהור תפל וטמא מליח לאסור : (יא) **הא** דאמרינן כו' . זה יתבאר בסי' ק"ה בס"ד : (יב) **ויש מתירין להשהותו .** בטעם דדם מיקרק קריק וגופל ועוד שבשר הנמלח פולט ליה לטעם ואינו בולע מן הדם: (יג) **ובדיעבד מותר** . ואפי' מאן דממיר במעשה דרם"י סי' ס"ט סעיף כ' מודה כאן דלין ליה בעין וכמ"ש סי' זה סעיף ג' בשם תו"ה כ"כ ד"מ :

הכשירה מלוחה והטריפה תפילה מותרת בהדחה בלא קליפה [כ] יא **בין נתן כשירה למעלה בין נתנה למטה** (י) [כא] יב **ויש מי שאומר בנוגעים זה בזה יט וסובר שלא הותרו אלא בעומדים** (יג) **בסמוך בבדי שפליטה של זה נוגעת בזה :**

הגה וכשהטריפה מלוח וכשר תפל תפילו בכהאי גוונא מותר כ ועי"ל סימן ק"ה מהלו דינים :

ד (יא) [כב] יג **הא דאמרינן דאינו אוסר אלא כדי קליפה היינו כששתיהן כחושות אבל אם אחת מהן שמינה כא** [כג] **אפילו אם חתיכת הטריפה כחוישה וחתיכת הכשרה (°)שמינה מפעפע האיסור בכולה כב** [כד] **(°) *)אם היתה הטריפה המלוחה** (יג) **למטה משום דתתאה גבר . כג** (ועיין לקמן סימן ק"ה כיולד (יד) מוהגין) :

ה כד [כה] יד **יש אומרים שבשר שנמלח אסור להשהותו במלחו לאחר פליטת** כל צירו [כו] **דהיינו י"ב שעות לפי שחוזר ובולע מלחלוחית דם שעליו ושעל המלח (יב)** [כז] טו **ויש מתירים להשהותו במלחו אפילו כמה ימים ולכתחלה יש לחוש לדברי האוסרים** (יג) **ובדיעבד** (טז) **מותר :**

ו [כח] טז **יש אוסרים ליתן בשר כה שלא נמלח כלל כו *)** או **שנמלח** (יז) **ופלט כל דמו עם בשר שנמלח קודם פליטתו דם לפי שהבשר שלא נמלח** [כט] **או שנמלח ופלט כל דמו חוזר ובולע ממה שחבירו פולט כז** יז **ויש מתירים ע"י מליחה** שהוא ליום אחד מועט מליח כחוש סוף סוף מליח גובר ומלח העליון מיהו בשניהם כחושים לענין קליפ' אין חילוק בין המלוח למטה לעולם אלא למעלה טמא מליח כחוש אסור טהור תפל כחוש עכ"פ כדי קליפה וכדלקמן סי' ל"ח ס"ה והוק ועמ"ש שם : **כג** וע"ל סי' ק"ה כו' . כלומר דשם נתבאר דלף בשמן אין חילוק בין המליח עליון או תחתון וגם נתבאר שם דאין בקילוח בין כהוגם לשמן ומשערים כל מליחה בפ' כסעיף י' וי"ל : **כד** י"א שבשר שנמלח כו' . בב"י כתוב שדין זה תלוי בדין דסי' ס"ט ריש סעיף כ' ס"ט וכ"ח כלל י"ד ד"ה כתב ולפי' למחי דמחמירין לעיל לאסור בקליפה היינו משום דשם דאין רואין שנמלח כהוגן שעד הלילה ומאחר שמונח בכשר"מ אסור אבל הכא שבשר מונח תמיד בכלי מוקב לא חיישינן דשבשר יבלע מהמלח שעליו דלף אם יפליט דם מיקרק קריק לכן בדיעבד ט"כ (ועיין בס"ק י"ח) ואע"ג דלף נפל בשר שבשר פלט דמו וזירו הלל בשר שלח שם עדיין טיהר מליחה אסור כמ"ש הר"ב ריש ס"ו ופשוט הוא דהיינו לפי' בכלי מוקב ולא תמיכין מיקרק קריק י"ל דשאני מן הבשר תוך טיהר מליחה שהוא רותח ודם ממש כשר יצא לחוץ בכלי שהוא מוקב ומש שנאתר ע"ג היינו הלל לחלוחית שיצא ממנו אחר שנשתה מליחה דהיינו הלל מוהל בטלמא לדעת הרבה פוסקי' וכמו שנאתבאר בסי' ס"ט אם ק"ל כמי דמחמירין לחשבו דם מ"מ ליכא למיגזר בבשר שנמלח במיקרק קריק וכן בשלח בטעמא דמיקרק קריק הוא דעת הרמ"א דמו חין לו שום כח וכמו שנאתבאר שם הלכך סמכינן הכא בטעמא דמיקרק קריק מבשר"ם לקמן : **כה** שלא נמלח כלל . שאז היינו פולט כלום ובולע : **כו או** שנמלח . ופלט כל דמו והודח כן הוא בתורת הבית וב"ן וברוקח הביאו מקום לכיון דהודח אחר מיעור מליחתו נשתמן נקבי הפליטה וכדלקמן סי' ו' סוף ד"ה אם לא הודח לף שבשר פלט כל דמו מ"מ כיון דעדיין פולט ליה ליהו בולע ל"ש מ"ם הפליטה וכדלקמן בת"ח כלל ו' סוף ד"ה אם לא הודח לף שבשר פלט כל דמו בולע ל"ש מ"ם הפליטה ופלט כל דמו ר"ל דמו וזירו וכן מלחתי בהגהות מברש"ל לטור שפי' כן וכן הביא הדריסה על שמו ופי' כן בפריסה וכים מהירין לפי' בכה"ג כמו שהוכחתי בספרי מדברי הרשב"ץ בת"ה להדיא וחד טעמא הוא דכי היכא דמתירין בשבשר שנמלח והודח לפי' לין בו דם על עצמו וגם נסתמים נקבי פליטת זירו לפ"ם חוזר ופולט ע"י מליחה ל"ב ס"ל אם פלט כבר כל זירו וזה ברור ללא כהב"ח שדחה פי' וה מפני שהבין דבכה"ג ליכא מאן דמתיר ולהריך להוכיח כן ע"ם שהוכחתו היא סתירתו וגם הר"ב משמע שהבין כמו שכתבתי והוא פשוט : **כז ויש** ע"י מליחה כו' . כלומר י"מ בשבשר שלא נמלח כלל ע"י מליחה ל"ב שכמו שיפלוט ל"ב דם של עצמו יפלוט דם שלא נמלח כלל ואינו בולע כלום ואפי' בשבשר שנמלח ופלט כל דמו ואח"כ הודח יפלוט ל"ב דם שלא נמלח כלל ואינו בולע כלום ואפי' בשבשר שנמלח ופלט כל דמו וה

שימלחנו אחר כך כי אז יפליט כל דם שבלע (יד) כח ויש (יז) (°) מתירים בכל זה כט ולכתחלה יש לחוש לדברי האוסרים :

הגה (טז) **ל** [ל] ואפילו בדיעבד (ב) מוהגין (יח) לאכרו אם נפל בשר שלא נמלח עכשיו פולט כל דמו וצירו אלא שהם עדיין מליחה (מהרש"ל בהגהת ב"ד) [לא] ויש מורים שכל מעת לעת לאחר שנמלח פולט ליר (טז) **לב** ואם נגע תוך זמן זה לבשר שנמלח ולא שהה עדיין מליחה (יט) חייב לאכר וכן מוהגין (ב"ד בשם הגהות מרדכי ומהרא"י ובה"ט ומהרדכי בשם י"י) **לג** לך במקום שאין הפשר מרובה יש לאכרו לאחר י"ב שעות **[לב]** וקודם לזה אין להחמיר כלל **[לג]** וכל שכן אם לא נמלח (כ) כלל דאפילו אם נפל לעיר ממש אין לאכרו

(יד) ויש מתירין בכל זה . פי' בבשר שלא נמלח עדיין פשיטא שהועיל לו מליחה כשם שיועיל דם של עלמו כך יועיל דם הבלוע שלא לאפילו בשר שנמלח ופלט כל דמו ולירו מועיל לו מליחה שיועיל לת דם שבלע עכשיו *) ויש מוסרין דריסא ס"ל דאין מלח מפליט שלא מה שהוא שלו ולא מה שבלע ממקום אחר כלל : (טז) ואפילו בדיעבד נוהגי' לאסרו כו' . כיון שאין לו מה לפלוט אסור כיון שבולע וכי"ת שמדיח רמ"מ לא אתי שלא לפרושי לימת נקרא פלט כל דמו ולירו : (טז) **ואם** נגע תוך זמן זה כו' . אינו נאסר כיון שעדיין טרוד לפלוט ליר שלו פליט נמי מה שבלע מאחיכה שלא נמלאה . וכאב רמ"ל בת"ח דסיינו דוקא שלא הודח הבשר שנמלח אחר המליחה אבל אם הודח לאחר מליחתו לא אמרינן דיחזור וימלאנו ולא ליר שבולע ע"י הליר שבגופו דמאחר שנמלח פעם אחד והודח נסחתמין נקבי הפליטה ושוב לא יפתחו בשביל הליר שבו עכ"ל וסברת זאת משמע כן בדברי הר"ן בשם ה"ר יונה בפכ"ה בפשט דגים ועופות שנמלאן כו' שהשווה בשר שנמלח ולא מידי דמו והודח לבשר שנמלח ופלט כל דמו ולירו ע"ש משמע דלאחר שלא הדם עושה הדחה שנסתמין נקבי הפליטה לעניו ליר שבו כמו אם היה שוהה בלא הדחה לאחר המליחה יום שלם אחז ג"כ כלא הליר שבו ועיין מ"ש סי' ס"ט ס"ק ט"ו ובטור כתב בשם רשב"ח וז"ל יש מהירין גם בזה ע"י מליחה וכו' עכ"ל ובת"ח כתרוך כ' לותה דיעה בשם מורו הרב וזכר שם לפי' הודח לאחר המליחה וע"ל דלותו הרב חיזו רבינו יונה דשם הר"ן כתב בשם הרשב"ח ז"ל דלותה לוסר וזה הרב ס"ל דלפין דהדחה תוסרה כלל מחמת שנת' שנסתמו נקבי הפליטה גם הטעם שנתבאר מליחה בלא הדחה לא מועיל למלחה שניה שתמנע שם הודחה טרם שנתערבה בין המלוחות ונשהחה עכ"ל נרחה דשם בקבלה טעם מבשלה עלמו : **לא** שבבר פלט כל דמו וצירו כו' . וכן שם שיעור מליחה והודח וגפל לאכל בשר כו' דחד טעמא הוא וכמ"ש בשם כ"ו : **לב** ואם נגע תוך זמן זה כו' . חיזו נאסר גם מדברים"ל מודה כמבואר בתו"ם ובספרו פכ"ה סי' ט"ד וס"ט דכיון שפולט ליר חיזו בולע ולכלך ל"ל לחזור ולמלאו ת"כ : **לג** אך במקום שאין הפשר מרובה כו' . ודעת מהרש"ל בתו"ה שלו שלא יאסר אלא כשנמלח ולא הודח ובספרו שם נרחה להחיר על מע"ל לפי' בלא הפשר מרובה ודעת הר"ב נרחה עיקר (לפי דעת הר"ר

בדיעבד נוהגים לאוסרו חיזו אחר פליטת כל ליר ומשו"ה כתן דאוך י"ב שעות הוא . וכת"ח כתב רמ"ל דאף ממ"ש להיפך ממ"ש כתן דשם כתב דאם הודח לא מועיל לת"ה סוס תיקון שם נמלח הבשר תחלה שיעור מליחה הרי מוסרת ואם לא הודח לא נאסר כלל דאמרינן דאף שבולע מדבר האוסרו מ"מ כבולעו כך פולטו חגב ליר שים עדיין בתוכו וכתב דהדחה חיסה חזר בו וכתב דאם רמ"ל דאף

חדושי רע"ק

ר"ת דמישריק דבדגים גם לר"ת לא משריק כיון דסריך : (ע"ז סקט"ז) **וצ"ל** דאותו הרב אינו רבינו יונה לענ"ד אין ראיה כלל אלא דהר"ן ס"ל דל"א אידי דיפלוט ציר יפלוט דם מבואר בדבריו (דף ש' . ע"א) בההיא דהניח בשר בתוך כלי שא"מ דתוך שיעור מליחה נהי דבלע דל"ש ביה אידי דטרוד כיון דמכבש תחתיו מ"מ אמרינן אידי דיפלוט אבל אחר שיצא דמו אסור דאידי דיפלוט ציר ל"א אלא דבהניחו אצל חתיכה מלוחה אמרינן אידי דיפלוט ציר לא בלע מש"ה בהודח אחר מליחה דעתה אין טרוד לפלוט ובלע אין לו תק נה במליחה דהא ל"א אידי דיפלוט ציר יפלוט דם או אם כבר פלט צירו דאינו טרוד לפלוט אסור אבל לוטר דנסתם נקבי הפליטה אינו הכרח ונ"מ בחתיכה שהודח אחר שיעור מליחה וחזרה ומלחה עם חתיכה אחרת שנמלחה להוציא דמה דמוחרת דטרודה

פתחי תשובה

לפלוט

ופי' בספר בית יהודה שהניח רליה דגם בכנוס אין סכנה ע"ם] : (ב) נוהגין לאוסרו . עבמ"ע מ"ם וה"ס כו' ועיין בתשובת ממח נדק סימן ח' שנמלא על דין זה וסציב להיתר בתוקף הספד

ציר

(יז) מתירים.פי' בבשר שלא נמלח כלל ע"י מליחה מ"ש שכמו שיפלוט דם של עלמו יפלוט דם למחריי והיס מתירין המחיים ס"ל לפלוט בבשר שבלע כל דמו וצירו אף הודח כל"ל. תפ"ה מותר ע"י מליחה מ"ש : (יח) לאסרו . כי הס"ך דלמסור לפילו לגלי וגם משמע דגמסר מיד וש"ג שיעור כביסה משום דהוי רוחה מיד מחמת המליחה וה"ה דיש לאסור אפילו שהה עדיין שיעור מליחה דחד טעמא הוא (כיון שאין לו מה לפלוט לכך אסור אפי' לגלי דאין לו מה לפלוט אבל אם נפל לעיר ממש אין לאסרו כיון דאין לו מה לפלוט) : (יט) אינו . פי' דש"ל למולחו מ"ש : (כ) כלל. ומייירי שהודח מתחילה דל"ש מיפוק ליה דגמלח בלא הדחה קמייתא לאסור אפילו דיעבד כלל ונ"ח ושמר פוסקים ס"ל דכמן אפי' בלא הדחה רלשונה שהודח אחר המליחה וגם משמע דגמסר מיד וש"ג שיעור כביסה משום דהוי רוחה מיד מחמת המליחה וה"ה דיש לאסור אפילו שהה עדיין שיעור מליחה דחד טעמא הוא (כיון שאין לו מה לפלוט לכך אסור אפי' לגלי דאין לו מה לפלוט) : (יט) אינו . פי' דש"ל למולחו מ"ש : (כ) כלל. ומייירי שהודח מתחילה דל"ש מיפוק ליה דגמלח בלא הדחה קמייתא לאסור אפילו דיעבד כלל ונ"ח ושמר פוסקים ס"ל דכמן אפי' בלא הדחה רלשונה

ביאור הגר"א

בזה : ויש מתירין כו' . ר"ל אפילו בסיפא וכמש"ש ע' ב' בשם ר"ת וע"ש סברותיהן וראיותיהן של כ"א באורך (ע"כ) : [ל] ואפילו בדיעבד כו' . הכריע כסברא השניה וכ"כ בש"ע ס"א לפי שהוא כו' וכ"ז שפולטת כו' אבל בשר כו' לפי שהדגים פולטין כו' וכ"כ בהג"ה בס"ב והא דאמרינן דאם הדג כו' ור"ל דאין חילוק בין בשר לדגים אלא שדגים פולטין כל צירן קודם כו' כמ"ש בש"ע הנ"ל : [לא] וי"א שכל כו' . לא חידש כאן אלא בשיעור הפליטה: [לב] וקודם לזה כו'. ר"ל שלא כסברא ראשונה בש"ע: [לג] וכ"ש אם לא כו' . ר"ל דבציר החמיר משום דאגב הציר נסרך הדם יותר כמ"ש ז"ל והחמיר דלאחר י"ב שעות אין להתיר אף בהם"ם ותוך י"ב שעות דוקא בהם"ם וכ' כאן אבל אם לא נמלח כלל אף בציר מותר וכן אם לא פלט דמו דהיינו שיעור מליחה אבל תוך פליטת

באר היטב

(יז) מתירים.פי' בבשר שלא נמלח כלל ע"י מליחה מ"ש שכמו שיפלוט דם של עלמו יפלוט דם למחריי והיס מתירין המחיים ס"ל לפלוט בבשר שבלע כל דמו וצירו אף הודח כל"ל. תפ"ה מותר ע"י מליחה מ"ש : (יח) לאסרו . כי הס"ך דלמסור לפילו לגלי וגם משמע דגמסר מיד וש"ג שיעור כביסה משום דהוי רוחה מיד מחמת המליחה וה"ה דיש לאסור אפילו שהה עדיין שיעור מליחה דחד טעמא הוא (כיון שאין לו מה לפלוט לכך אסור אפי' לגלי דאין לו מה לפלוט) : (יט) אינו . פי' דש"ל למולחו מ"ש : (כ) כלל. ומייירי שהודח מתחילה דל"ש מיפוק ליה דגמלח בלא הדחה קמייתא לאסור אפילו דיעבד כלל ונ"ח ושמר פוסקים ס"ל דכמן אפי' בלא הדחה רלשונה

יד אפרים

ס' כנגד הצומן ולדיל' פורס להחמיר שאין להוסיף מסברת לך כן כמחבר בהג"ה ס"ס כ' להחיר ע"י הדחה ומליחה שניה ולכמוך על הג"ל סימן ט' דלא תמרינן על ידי הדחה נסחתמין נקבי הפליטה והסכים לזה הפר"ח ומ"ו ואף שבתשובת מוהר"ש הלוי סחיו של הט"ז בסימן ל"ס ובתשובת מעיל צמולל כתב להסור מכל מקום בפלוגתא כי כאי יש להמור לבשר במקי דנפק מיניה דתמרינן דחיכא בשים ע"ם וכ"ת בבשר ובפרט במקום הפ"מ אין להסור כשבולא עללו שלא על מנת להכיל לומן מרובה רק לאכול מיד דהיינו כמבר ב' או ג' ימים שהעעם שכ' לאסור ס' להחות וקלרתי: (שם בהג"ה) נוהגין לאסרו . עבה"מ ועי' בשו"ת מוהר"י הלוי סי' ל"ה ג"כ שכתב להחמיר מהודח אחר שיעור מליחה לנכהמיס נקבי הפליטה כמ"ש בת"ח ע"ם ועיין ס"ק כ"ו : (שם) וכל שכן אם לא נמלח כלל עבה"ט וכתב בא"מ מ"ת סימן

הדושי בית מאיר

בדין הרמצון דסיינו שם הניח בשר שלא נמלח כלל אלא בשר שנמלח דשרי ע"י מליחה דכמו שיפלוט דם של עלמו כך יפלוט דם שבלע וע"כ דמחלק לכך לא מסרי בדגים מליחה שניח משום דבשר פלטו דמן וצירן קודם שבלעו מן הטופות משא"כ שם הדגים תפליט פלטו מ"ש אף לגבי בשר דכיון דשרי לאכול בלי מליחה כלל ואפי' לאחר ג' ימים שהעעם שכ' לאסור ס' להחות וקלרתי: (שם בהג"ה) נוהגין לאסרו . עבה"מ ועי' בשו"ת מוהר"י הלוי סי' ל"ה ג"כ שכתב להחמיר מהודח אחר שיעור מליחה לנכהמיס נקבי הפליטה כמ"ש בת"ח ע"ם ועיין ס"ק כ"ו : (שם) וכל שכן אם לא נמלח כלל עבה"ט וכתב בא"מ מ"ת סימן

נקודות הכסף

(שם ס"ק ס"ו) אך יש לתמוה על ס"ש רמ"א כו' . עי' בש"ך מהיבב על נכון:

פרי חדש

שרגיל יוסף כתיר להניח בשר שפל לתל בשר מליח בעוד שמלחו עליו שכיון שדמה בתוכו כבר שהמלח מפליט דם של גופו כך הוא מפליט דם הנשלע בה ממקום אחר ומ"מ לפילו לפי סברת זו כל שמלח וילא מידי דמו והודח יין מיחין לותו תל בשר שלא כעוד שמלחו עליו ופולט דם לפי שזה בולע דם פליטת שלחית ובוב יין לו הקנה במליחה וכן יש להזהר שלא להניח בשר שנמלח ופלט כל דם וליר שבו בין שמלחו עליו

יד אפרים

ס' כנגד הצומן ולדיל' פורס להחמיר שאין להוסיף מסברת לך כן כמחבר בהג"ה ס"ס כ' להחיר ע"י הדחה ומליחה שניה ולכמוך על הג"ל סימן ט' דלא תמרינן על ידי הדחה נסחתמין נקבי הפליטה והסכים לזה הפר"ח ומ"ו ואף שבתשובת מוהר"ש הלוי סחיו של הט"ז בסימן ל"ס ובתשובת מעיל צמולל כתב להסור מכל מקום בפלוגתא כי כאי יש להמור לבשר במקי דנפק מיניה דתמרינן דחיכא בשים ע"ם וכ"ת בבשר ובפרט במקום הפ"מ אין להסור כשבולא עללו שלא על מנת להכיל לומן מרובה רק לאכול מיד דהיינו כמבר ב' או ג' ימים שהעעם שכ' לאסור ס' להחות וקלרתי: (שם בהג"ה) נוהגין לאסרו . עבה"מ ועי' בשו"ת מוהר"י הלוי סי' ל"ה ג"כ שכתב להחמיר מהודח אחר שיעור מליחה לנכהמיס נקבי הפליטה כמ"ש בת"ח ע"ם ועיין ס"ק כ"ו : (שם) וכל שכן אם לא נמלח כלל עבה"ט וכתב בא"מ מ"ת סימן

צבי לצדיק

(סימן ע' ש"ך ס"ק כ"ם) **ולכתחלה** כו' שעליו לתוכו . ועוד טעם כ"ל דציר גופא מדיח הדם בעין כמו מים . ואם ליר מועט שאינו מזיע אז לא מכליע כמו גבי סיכה דמסתם עבדי כדאמרינן בפסחים (סם) **כי** אז יפליט כל דם . מיהו במוליאתא כיון שהוא בפנים ל"א כן ש"ך סע"ו סק"ב : (ז"ך ס"ק כ"ו) **דכיון** דהודח אחר שיעור . עי' מ"ז סי' ס"ם ס"ק ס"ו : (בת"ך) **פלט** כבר כל צירו וזה ברור . ודנים שאני דרסו קרטיהו : (סם ס"ק כ"ח) **מותר** ע"י מליחה אח"כ . זהו דעת מקצת של רבותיו של הרשב"א בב"י דם באין לו דם וציר של עלמו נמי פולם דם אחר ועי' גליון ריש סי' זה : (בבמ"ם) **שבבר** פלט כל דמו. ובצלי עי' ש"ך סימן ע"ו סק"ב דעדיף ממליחה שנפלם מיד בשעת בליעה : (סם) אצל בשר שלא שהה עדיין . אף בכלי מנוקב ש"ך ס"ק כ"ד : (סם) וי"א כו' לאחר שנמלח פולם ציר . עי' ש"ך סימן ע"נ ס"ק י"ד ז"ל ועוד דמעולם לא שמענו חילוק בצלי בין שהוא פולם ציר או לא ועי' בזה ס"ו וש"ך ריש סי' ע"ו : (ט"ז ס"ק ע"ז) **פליטת** נמי מה שבלע. אבל אידי דטריד לא בלע אמרי' רק כשפולם דם עי' גליון סק"א: (ש"ך ס"ק ל') **ואפי'** לצלי אסור ת"ח . עי' מ"ו וש"ך סי' ע"ו סק"ב והן הן

סניה . וטע"פ ל"ל דמיירי כגון שלא שהה הכשר בשליר שיעור כדיעה דלא לה כן לית לו הקנה דהוה כמבושל וכמ"ש ר"ם ק"ה ורש"ל בתריך בדיעה לה פרק כ"ה סימן ע"ז ומסקנתו דהיקון של חזרת מליחה לינו מועיל לגלי שם לה שהה טדיין שיעור מליחה סיה גו עדיין דם גו חמרי' טע"י המלח יפליט דמו ויפליט ג"כ מה שבלע מהשיר שנפל לתוכו אבל אם שהה שיעור מליחה ולא נמלח יפליט דמו ויפליט ג"כ דידיה והוה הדין שם בשר שלא הודח ונמלח נפל לשיר ג"כ לה מהני חזרת מליחה לח"כ כיון שיש דם בעין על הבשר שלא הודח ובלע בשר בשעת מליחתו לינו יולא לח"כ ועיין מה שכתבתי בסוף הסימן בשם לה הודח ולא נמלח שנפל לשיר אבל שם נפל בשר שהשה שיעור מליחה ולא נמלח ולא נשתנה לדין חתיכות בשר שהה מוגחים במליחה אז יש היתר מלד כבולעו כך פולטו דכמו שבולע מן החתיכות המלוחות כך פולט ע"י שפולט ג"כ לשר דידים ואע"ג דבנפל לשיר לה מהני זה שהה לינה כבולעו כך פולטו חגב לשר דידים דבנפל לשיר ואשרה בו הוי כמבושל בו וע"כ לה שייך בו כבולעו כך פולטו אלא מ"מ אם לה שהה הבשר שיעור מליחה ונפל לשיר ודוחק ועי"ל דהכא ע"כ מיירי בכלי מנוקב דאל"כ היכי פולטו אלא מ"מ אם לה שהה הבשר שיעור כדיעה יש לו עדיין תקנה בחזרת מליחה ונפל לשיר ואע"ג דלמרינן שכוס שיעור כדיעה כמבושל הייטו אם נפל אחר שהה שיעור מליחה ואפשה שיעור כדיעה דלמור כולו ולא סגיא בקליפה אבל לא אלא שהה שיעור מליחה שהקנתו ע"י חזרת מליחה כיון אלא שאפשה כיון שלא שהה אם שיעור כדיעה אם לא נפל אחר שהה שיעור מליחה יש היתר לבשר שהתערב בין חתיכות מלוחות מכח כבולעו כך פולטו כיון שיש בו עדיין לשר דידים אבל אם פלט כשר כל שילו כגון שהשה יום שלם אחר המליחה לו שהודח תכף אחר שיעור מליחה ממילא נשתמו נקבי פליטה שילו אז לאחר כשנופל בין חתיכות מלוחות ואין לו שום תקנה ע"כ ונראין דבריו לפי מששות הפוסקים אלא בשה שהה אלא הבשר שיעור מליחה ונפל לשיר ואפשה שם שיעור כדיעה שיחזור וימלאנו דמששות הפוסקים היטו כן אלא ק"ל בסי' שיעור כדיעה הוא כמבושל לכל דבר ואלא מכני ליה חזרת מליחה כמ"ש רמ"א ובסמוך נפרש עוד :

(יז) **אם לא נבבש בתוכו יום שלם.** *)תמוה הוא לי למה נכבש יום שלם מהי שיריא שיר לפילו מיום שמי הוא לסור לכבוש הרי כמבושל כדאיתא סימן ס"ע סעיף ט' בשמלא ואלא הודח אח"כ וזה מבואר שם בסעיף ל' דבשריית מע"ל הוי כמבושל . והו דבמקור דין זה לא כ"כ אלא בח"ח בשל ו' דין ט' זכר בשם הג"א ס"ד דיוס אלו לילה סגי . וכאב שם רמ"א ול"ל וכן משמע בתשי"י דאם לא נכבש כשיעור שיריתיה אלא בחור אלא נאסר רק כדי קליפה עכ"ל ובאו"ה בשל ה' דין ו' כתב ג"כ דבפחות משיעור כשיעה לא נאסר ובח"ח שם דין ג' פסק כאו"ה שהתיכה שלא נמלחה ונפלה לשיר ונשתהה שיעור כשיעה דאין לו הקנה אח"כ במליחה דהוי כמבושל ונמלח לדעת רמ"א כל שנכבש שיעור כשיעה אסור אלא נמלח הן בלא נמלח אלא שרש"ל בסי' פכ"ה סימן ע"ז חולק על רמ"א בלא נמלח ול"ל יהי דבלע מ"מ מוזר ופולט אגב דמו אע"ג דאמרינן גבי שיר כבוש כמבושל הייטו שאוסר כולו ולא סגי בקליפה והייטו דוקא אחר שנשה שיעור מליחה אבל קודם שנשה שיש הקנה לאזור ולמולאו אינו כמו מבושל גמור ואינו דומה לשיכא שנשרו בשיש מע"ל דאז אסור אפילו בלא שיר דאפשר ביטול גמור ולא כמהר"ם בח"ח כו' עכ"ל ואם נאמר דרמ"א כאן סבר שיש ממ"ש בח"ח וס"ל דבטינן יום שלם אוך שיעור מליחה וכדעה רש"ל שזכרתי לא היה לו לאחות האיסור בשיר דאפילו נכבש כשיש מע"ל אסור וכמדומה שע"ס יש כאן כך יום שלם ול"ל אם לא נכבש בתוכו כשיעור כדיעה אבל אם נשה שם שיעור כדיעה אסור אע"ג שלא נכבש בתוכו יום שלם אלא שנשה שם ש

סרכ בת"ח סס וכמ"ס בס"ק כ"ו: **לח** דהיינו תוך י"ב שעות. אח"ז לפילו אלא במקום הפסד מרובה למיקן דפולט ליר וכמו בכתב סר"ב לעיל בסמוך ואם כן ממילא דבמקום הפסד מרובה סמכינן עמי דחיידי דיפלוט אחר כך ליר יפלוט דס מסח"כ לאחר י"ב שעות: **לט** ע"י שיחזור וידיחנו וימלחנו.

ולא למריכן סכיון שסשם סיעור מליחה קודס שנפל לליר ועשה ידיחנו יסתמו נקבי הפליטה וכדלעיל דבאחי הכא דהדחה זו היו אלא להטעיר הלכלוך אל הליר ולא למריכן דכיון שכודח ונסתנים נקבי הפליטה אלא כשהדימו קודס שנפל לליר ומכ"ס שאפי' מ"ס בס"ק מ"ב דח"ל אלא לשפוך עליו מעט מיס ודיו להטעיר הלכלוך אל הליר פשיטא דלא נסתנים זה נקבי הפליטה אלא למריכן דנסתנים כו' אלא כשהודח כדין בשר מליחה מסח"כ ובב"ח כתב שנשגה היא זו לפני סר"ב דאס ידיחו יסתמו נקבי הפליטה ופשוט הוא שדעת סר"ב כמו שכתבתי ודין כאן שגגה:

מ וכן **אם נפל לציר קודם ששהה שיעור מליחה כו'**. דוקא שנפל לליר שים לה מקום לזוב (פי' שהיא בכלי מנוקב) אבל אין לה מקום לזוב לף קודס שיעור מליחה אסור ואלא מהני מליחה אח"כ כ"פ בח"מ כלל ז' דין ב' (ומיהו דאס שהה שיעור מליחה אפילו נפל לליר בכלי מנוקב לא מהני מליחה כלל ובתוב בח"ס שם בשם או"ס בשם מוהר"ם מוזליר ומליחה) ובתוב בח"מ שם בשם או"ס כלל ו' (דין י"ד) דלף בדין לליר מקום לזוב מס שמוץ לליר מותר וכ"ל דאפילו מייבי מטעם כלי שהיו מנוקב דח"כ אלא אלי בליר ועוד דח"כ גס סרב מודה דשם שמוזליר נמי אסור וכמ"ס בסימן ס"ח סס"ק ס"ב ובסימן ס"ח בס"ק ס"ט אלא אייבי דשם שמוזליר בתוך הליר ואפילו אס אינו מוסיף מלוח אלא מעלה מהליר כ"ק כמבואר בס"ק כ"ב דין ג' ועיין בפ"ת סי' י"ח בתב שאם יש עוד לב להקל הוא פוסק להקל בהפוס, דמהני מליחה שנית אף לאחר שהדחה ע"ב ונראה שדין להקל גזה כי אס לגורך: (שם) ויחזור וימלחנו. עבה"ט וע' בחדושי בית מאיר ס"ל סי' ו' העלה ללאו הד טעמא הוא דסכמ"ל מזר בו מסברת נסתמו נקבי הפליטה וכן כתב הט"ז וש"ך שאס שפסק הרמ"א נקמן בשפל לליר דבמקום הפסד גדול יש לסמוך לומר דחיידי דפליט ליר דידיה פליג דס דאחריתא ה"ה גזה. אבל מה שמסיק הב"ח להקל אף אלא הפסד אין מוכרח כלל: (שם ש"ך ס"ק מ') ובמינה כו' לא מהני: כ"כ אס לא לגורך הפסד גדול:

גליון מהרש"א

ק"א ורי"ש ס"ק ס"ו ועי' ש"ך ס"ק י"ח: (כהג"ה) ומ"ש לצורך הפסד גדול יש להתיר. ום"ס לאחר י"ב שעות גם בקולף אינו די ועי' תשעם בגליון סי' ק"ה סוף הגה"ה בסעיף ט': (סס) דלגבי דם בעין ל"א איידי. וכן בנפל על הצלי ריש סי' ע"ו: (ב"ח) ס"ק ל"ט) **ועתה** ידיחנו יסתמו נקבי. בת' צ"צ ס"ח כ' דס' נסתמו ע"י הדחה הרב בת"ח הוא שחדשו והואיל שלא מצאו בשום פוסק לא נ"ל להחמיר ביש הפסד גדול ום"ש הר"ן בשם הר' יונה בב"י ד"ה כ' הרשב"א אסור למלוח ום"ם אפי' כו' והודח לא דס"ל ס' זו דנסתמו הנקבים כ"א דל"א דפליט ציר פליט גמי דם שבלע שמועיל מה שיטלחנו שנית אבל כיון דפליט ציר לא בלע דם אמרי' ע"כ בלא הודח שרי וע"כ המיקל גם בלא ה"ם לא הפסיד: (סס ס"ק מ') **אבל** אין לה מקום לזוב אף. עיין לקמן בסמוך ס"ק מ"ז דנ' חלוקים יש. הא' בלא נמלח כלל אז אף בנפל לכלי שא"ם ממש (היינו דנגע בקרקעית הכלי) שרי. ב' בנמלח ולא שהה שיעור מליחה או בכלי שאינו מנוקב ממש אף בהדחה ומליחה אסור אבל בלא נגע בשולי הכלי מועיל הדחה ומליחה שנית. ג' בפלט כל דמו גם בכלי מנוקב אסור. ובנפל לציר שעל הקרקע הוי ככשא"ם ממש ואף בנמלח ולא שהה אינו מועיל הדו"ם שנית מיהו בזה חלוק דבכשא"ם ממש גם מה שחוץ לציר אסור אבל בקרקע כיון דרק משום ספק מחמרינן מש"ה סגי בקליפה במה שנגע בציר אבל מה שחוץ לציר (דהיי רק מחמת חומרא) שרי: (סס ס"ק מ"ו) **וסכך** עצמו אדברי הרא"ש אלו.

צבי לצדיק

נפסחים ע"ה: (שם ש"ך ס"ק ל"ם) **ע"י** שיחזור כו'.

ומ"מ לעולך הפסד גדול יש להתיר גם בזה אל זמן פליטת לינו **לח** דהיינו תוך י"ב (כה) שעות **לט** ע"י שיחזור (כו) וידיחנו (הגהת ס"ד) ויחזור וימלחנו [לה] וכן לס נפל לליר **מא** קודס שנשה שיעור מליחה **מ** ידיחנו (כז) ויחזור וימלחנו (יח) **מב** מיהו אס מלחו בלא הדחה לאחר שנפל לליר **מג** (כח) שרי בדיעבד (לעולך כ"ק). וכל זה לא מייבי אלא בציר שהוא כרותח כמבואר לעיל סימן ס"ע [לו] אבל אס בעין שנפל על בשר **מד** שהוא תוך שיעור (כט) מליחתו והוא חשוב כרותח כמבואר לקמן סימן ל"ח בשר בדיעבד (לעולך סימן ס"ע [לו] אבל אס בעין שנפל לליר שהוא כרותח כמבואר לעיל סימן ס"ע [לו] אבל אס בעין לא למריכן לייחי דעביד לפלוט לא בלא אף בלא כשולו כך פולטו (סס) (**יט**) [לז] והא דלמריכן לותו כשנפל לליר סייטו דוקא מס שבתוך הליר **מה** אבל מס (ל) (ד) שלמעלה מן הליר שרי **מו** [לח] (ה) מיהו (**כ**) מס שבתוך הליר מלסר מיד ואין (לא) שיעור לדבר. [**לט**] בשר שנפל לתוך ליר שעל הקרקע לא נהגינן כן כלו"ס דבעי שיעור כבישה אלא נלסר לליר לו הליר עליו לכוזו כרותח ט"כ. וכ"פ רמ"א בסמוך דמס שבתוך הליר נלסר מיד. ולעניין הלכה יש לנו לפסוק מס תוך שיעור מליחה נפל לליר ולא נסתפה שיעור כבישה אין לו הקנס כדעת רמ"א בת"ח ובלו"ס הבילו רמ"א סס כלל ו' דין ג' ולא כדעת רס"ל שמיקל בזה ומחלק בין כשום למפושל דליר בכדי שירתיח על האור ובין שלר כשום כמפושל בימים בכדי מע"ל ללא ממעט לחלק בכך ולאחר שנשה שיעור מליחה לפי"ל נסתפה הבשר מליחה אלא כדעת הת"ח וכמ"ס רמ"א בסמוך: (**יה**) מיהו **אם מלחו בלא הדחה כו'**. כשעה שכבר הודח קודס שמליחה כרלתה גמורה כזה אלא שוף עליו מיס ודיו ואין לריך הדחה כלל. ומה בהגהת ס"ד בשם מהרי"ו מסתפק לס לא הודח כלל ונפל לליר לי הוה כנמלח בלא הדחה קמייתא לו לא והכריע להומרא ואיתמיטתיה דבכי המדכי פכ"ס מביאו בתו"ס ריש בשר ה' דמותר כשמדיחו מן הליר וחוזר ומולחו וכ"פ רמ"ל פכ"ס סימן ע"ז מסברת דנפקי' וכתב שאין רלויים למהרי"ו להחמיר וכמה ים רלויה דברוסה להחיר: (**יט**) **והא דאסרינן אותו כשנפל לציר**. פירוש לס נפל לליר אחר שכבר פלט כל ליר דידיה דסייטו אחר שכשה יום אלא לו שהודח אחר המליחה לדעת רמ"ל וה"ח לו לפילו לס שכשה יום אלא הודי"ב שעות ואין כאן הפסד גדול דאסור לפי פסק רמ"א דלעיל: (**כ**) **מה שבתוך הציר כו'**. פירוש לס אחר שכשה שיעור

דגנע כאן עפי מאס נמלח בשר ע"ג בשר שכבר נמלח מאוק הש"ך דדוקא גבי דס למריכן לייחי דפולט דס דידיה וכו' משמ"כ גבי ליר לא למריכן הכי רק לגורך הפסד גדול ס"ל להכ"ב דלף בציר למריכן הכי ודעת הב"י נראה עיקר דהכא אחאי מסוס דשכרה בהוכו ע"ם: **מא** קודם ששהה שיעור מליחה כו'. לף מהרש"ל מודה בזה דכיון שלא שכה שיעור מליחה למריכן לייחי דיפלוט דס דידיה יפלוט דס דלחריני ואפילו הודה קודם שנפל לליר לא למריכן דנסתמין נקבי הפליטה כיון שהודה קודם שיעור מליחה וזה פשוט: **מב** מיהו **אם מלחו בלא הדחה כו'**. ומהרש"ל כתב בהו"ם ובספ"ס סימן ע"ו דלין לריך לשפוך עליו מיס ודיו ולכך לף אם מלחו בלא הדחה הוה לכך נהגינן כמו בר"ם ס"ע דהתם דוקא שבשר בשעה שנפל לליר זה דגם הרמ"א מודה דאי לאו הכי אין לריך לשפוך עליו מיס ודיו כיון שהודה הדחה קמייתא לו לפילו אחר שלמעלה מהליר כודאי מותר ואפילו הכי לא נהגינן כן אלא כשהודח קודם שנפל לליר ולא נגע בשולי הכלי אבל אס נגע בשולי הכלי אף שהודח קודם שנפל לליר אסור ואין לריך לומר אס נגע בשולי הכלי ואח"כ הודח קודם שנפל לליר דא

שיטור מליחה כנזכר לעיל במקום דלא מכני חזרת מליחה לגבי במקום דמכני חזרת מליחה לזיו פוסל עד שיכסה שיטור כשיעור כמו שנזכרנו :

עא (א) **חותכו לשנים.** פי' דים מחמיריס ואומריס שהשיטר מעכב אף כדם שבשר הרחם שלא יצא ע"י מליחה ולפיכך מולחין לותו תחילה על השיטר שיפליט מעט ואח"כ מניחין לותו על הפתח ומסירין השיטר וחוזרין ומולחין את הרחם וכתב הרשב"ץ ע"ז דלפי שברחם שהמליחה הא' לא נכנסה רק מעט למה היא בלא מלח ודאי אין השיטר מעכב כלל והוי הרחם כמו שאר בשר והרופא להחמיר יחתכנו לשנים וימלחנו ללד פנים וגם על השיטר ובח"י התרוך לא יזכר שיהחוך רק בקלר כתוב וגם כן שלא מן הדין רק בלשון חס רוצה חותך הרחם לשנים כו' ואע"פ שהטור והש"ע לא כתבו חס רוצה כו' אלא כתבו דרך פשר מ"מ הוא למלוח

מז דינה כאילו היתה הציר (לג) בכלי (בית יוסף בשם ש"ד ואו"ח שם) [מז] בשר שנגע בחתיכה שנמלחה בכלי שחיבו מגוקב ונתכבה **מח** דינה כאילו נגעה (לג) בציר (ד"ע) בשר שפק ציר שפק מיס מותר [מא] לציר דרבנן [מב] ובפיקוח (לד) להקל (מהרי"ט כב"ה) (ז) ציר מעורב עם מיס **נ** [מג] לפילו היו המיס (לה) (ז) מועטים לא תשיבי עוד רוחה ואיטה מוכרת (ב"י בשם הגור). דין בשום עיין לקמן סימן ק"ס :

עא דין מליחת הראש והטלפים והמוח .

ובו ג' סעיפים :

א א"ר **הראש**(א)(א) **חותכו לשנים ומולחו יפה**(ג) **לצד** מ' ע"ם אבל אין לפרש דמיירי שנפל שם בשר שכבר פלט כל דמו דזה אסור לפילו בכלי מגוקב ולא מכני מליחה אח"כ ואפ"ס כיון שנמלח מן הציר וכמ"ש בשיון סימן ק"ס בשיון בשיטו מרוגים מציר ועיין בחג"ש סימן ק"ג ס"ק ל"ע שכתב דמלשון רמ"א משמע לפילו אין הסיס מרוגים ועי' בתשובת פ"ח סימן י"ח בשם שכתב עליו דלא עיין לקמן סימן קכ"ב ס"ב בדברי הרמ"א עיין שם : נקני הפלישה מכל מקום כיו הב"י בסימן מ' (בשלחו לעיל) חולק על דין זה שנל' ידי הדחק נשתמו נקני הפלישה ולחוי לכמוך עליו בדיון זה רק יזהר בימחתו בפני עלמו ולא עם שאר בשר כבר ע"כ : (ז) מועטים . עבה"ט בשם ב"ח דשב"ם בשיון בישיו מרוגים מציר ועיין בחג"ש

עא (א) **חותכו לשנים.** עע"ז וב"ך דזהו למוזה מן המוכחר ועי' בתשובת בית יעקב סימן למ"ד שכתב דנ"ל דמיד הדין ציין להתוך הרחם בשים ואם לא תחבו ומלחו לפני שיפליט הדם ואח"כ יחתכנו לשנים כו' ומשמע לפ"ז דלפני שחתכו לשנים אסור

כהן בס"ג ט"י נקיבת הצלע והקרום הלח ודמי כיון במולח מבחוץ מכל מקום. וחוזר ומולח על השיער. כיצד. מכוסה למולח והמוח בהוכו ינקוב הצלע והקרום: **ב**

ב [ג] ג מלחו ולא קרעו (ב) קורעו אחר מליחתו ומותר אף על פי שנמלח עם הדם שבתוכו
ג [ד] דכבולעו כך (ג) פולטו [ה]והוא הדין ד אם צלאו (א) שיהא ס' (ד) כנגד הלב [ז] דלא ידעינן כמה (י) נפק מיניה :

(ב) קורעו אחר מליחתו . בהג"ה ס"ד בשם מהרי"ו שמעתי להקשות הא לא תמרינן בכב"פ תלת גבי דם פליטה ולא גבי דם בעין ודם הלב הוי כדם גלול ויש ליישב קלת דכיון דדרך הדם של הלב להתיבש הוך חללו מש שזב הוי כדם פליטה ולפ"ז ל"ל דגם במליחה מתיבש ודוחק קלת עכ"ל : (ג) אבל אם בישלו בלא קריעה כו' . דלא כרמב"ם דפסק להחיר מכח התירוץ כגמ' שמלי לב דשיב ולא בלע: (ד) כנגד הלב . וכתוב בת"ח כלל כ"ז ולא כם"ד שכתב נגד דם הלב למוד ורם"ל עצם פשרם ביניהם דהטור מיירי שלא נמלח הלב עדיין ע"כ לריך ס' נגד כל הלב אבל ס"ד מיירי שנמלח ואין שם רק דם הכבוש ובזה אין לריך לומר לא ידעינן כמה נפק מיניה וכתב עוד רם"ל דאם הופשט האוז ונמלח עם הלב ונתבשל כך לא תמרינן דהוי ס' נגד דם הלב דאפשר שאין בם ס' לפילה נגד כל הלב וגרלאה למעשה ים להחמיר כדעת רמ"א להלריך ס' נגד כל הלב בכל גווני ורלויה ממ"ש מהרי"ל בעתקתיו בסוף סי' זה דסיים נמלח ונתבשל ואפ"ס הלריך ס' נגד כל הלב ומי יקל נגדו שהוא גדול שבאחרונים : (ה) הלב עלמו אסור . דדם שבלב מתיבש בתוכו כ"כ הג"ה ס"ד : (ז) דהוה דם מטש . וא"ל לפי זה למה תמרינן בהמלת הסעיף אם בישלו בלא קריעה אסור . דע"י בישול בולע ולא תמרי' דשיב ולא שייך למימר כאן ס"ד עד שיהא ס' כנגד הלב . לכאורה משמע מדברי הע"ז דאפי' נמלח תלת כבר כל כך מה שנפלה ממנו הוא בקדרה : ומוהר אפ"ס בעין ס' נגד הלב ולא סגי כנגד בהיב בתלו אלא אם כן יכולין לעמוד עליו ולבערו שברי כתבו אבל אם בישלו בלא קריעה כו' דמשמע דנמלח מיהא לא נהבשל בלא קריעה ושוב דאי לא נמלח תיפוק ליה דאפי' נקרע לריך ס' נגד כל הלב וכן מוכח מדברי הרשב"ם בה"ש ע"ש ועם דברי שאר פוסקים לכאורה נרלין כן וכן נרלאה מדברי מהרי"ו שכתב בהגהת ס"ד על מ"ש הש"ד לבלי לאסור שנתבשל בדם הלב אבל בשר שנמלח בדם הלב אינו אסור אפי' בלא קליפה ומבואר בהגהת ס"ד על מ"ש הש"ד לבלי לאסור מיירי קודם מליחה ומיירי אפי' בנמלח יפה יפה ומטעם דלא יכלו להוליא הדם ממנו ע"י מליחה ולריך קליפה ומשמע דאפי' בנמלח יפה יפה לריך קליפה ולא סגי בהדחה ומלח ע"ג ומלח ע"ג ומלח ע"ג

מיהשב דם פליטה המעט שבולע לבל גבי שאר בשר מיהשב דם ממש עכ"ל ת"ח שם ד"ב ומבואר בהגהה ס"ד שם דהאוסרים בשר שנמלח עמו לוסרים גמי בשר שנמלח עמו מה"ע דהוי דם בעין ע"ש ומהרש"ל בחו"ם ובספרו פכ"ה סי' מ"ח לח עיין שפיר לגב מורפים ובין דהגהה ס"ד חוסרת במליחה דוקא ולא בצלייה ולפ"ז הר"ב שהשם לדברי הגהה ס"ד להחמיר כדי קליפה במליחה אה"נ דבשלי מחמיר כדי נטילה כיון דבשלי"ה קי"ל בשלי בבדי נטילה רק שאינו מחמירין בס' ובדלקמן סי' ק"ה ס"ה וכן גבי וירידין בסי' כ"ב ס"ח שאם הרב כדברי המחב' דאם עלאו שלם יחתוך שביבים כדי נטילה וכ"כ הרשב"ה בתה"ד סי' ת"ח ע"ב דכי היכי דגבי וירידין לריך נטילה ס"ה בלב ט"ש: יז והמנהג להקל בו'. ודעת מהרש"ל בחו"ם ובספרו שם כדעת היש ממחירים והטיקר כדעת הר"ב כמ"ש בספרי ע"ש וכ"כ הב"ח שהגיון מיהו פליטה דלכתחלה אין למלוח לו לכתחילה אלא עם בשר כיון דעכ"פ לריך קליפה: יא וטוב לחוש לדבריהם בו'. ואין יולאים לכ"ע שהרי רוב הפוסקים הסכימו *)שלא להלריך במליחה רק קליפה רק שאינו מחמירין בס' עכ"ל ת"ח שם ולפ"ז משמע להדיא דאפי' אינו דבוק הלב אלא שנמלח עם בשר שאינו דבוק בו לריך קליפה וכן מוכח עוד בת"ח שם ע"ש ודוק וכן בדין דטח מהרש"ל לוסר כולו וכמי מ"מ יש להחמיר ולהלריך קליפה וכב"ח כ' ואם לריך קליפה מפורש בהרבה פוסקים אשכי דם שבשר שנמלח עם הלב בעין רחוי להחמיר להלריך קליפה ול"ד לכבד כמ"ש בהגהה ס"ד עלמו לחלק דשאני כבד דכולי הכא כוח ואפ"ה שרי רחמנא ומ"ש הר"ב במקום שהיה הלב דבוק ללו דוקא קאמר גם מ"ש הב"ח אלו בלאייה ודאי ליתא דאפי בכבד מוכיח מדברי הרב"ח שכתב דאפי' אינו דבוק לריך קליפה בגלי אפי' אינו דבוק וכמ"ש בסימן ע"ג ס"ק י"ז וכמ"ש הב"ח עלמו: יב ואין חילוק בין בשר שעם הלב בו'. לדסמיך ליה קאי וה"ל דבמליחה אין חילוק דכי היכי דאמרי' בלב עלמו לוסר כבולו כך פולטו ס"ל בבשר שעמו וכמו שהתבאר וק"ל דלא כהב"ח שהבין דמ"ש הר"ב לעיל אפי' בדאינו ס' הלב עלמו לוסר קאי גמי אמליחה וכאן מייירי לפי הש"ס ע"ש: יג ואין חילוק בין אם הלב סגור בו'. כלומר דאפי' סגור למעלה מהני ליה קריעה אחר מליחה וצלייה ואפי' אינו סגור למעלה לריך לחזור ולקרעו היטב שפתוח למעלה לא מקרי קרוע וכן אם נתבשל כך אסור עכ"ל הרא"ש ומיהו אם היתה מסוכה על פיו לריכה מקום לדם לחזור ולהכניס בה מלח כדי שיהא הדם מתפשט בכולו: (י) והוירות. ובדקו"מ פ' לך לך כתוב וז"ל וכעבור כי הבריות היא דוגמת הלב לכך מוכיחים גם חידוד הלב ברחמיהו להעביר מעט הטומלה ומלחם את עלמה לבכבד ע"ש: (יא) הראש. ובע"ז כתב בשם תשובת ר"י מינץ להחיר בעוף גם כשהוא בלא קריעה ורבלים דאפ"ה מקרי עוף שלם (וכ' פר"ח דמה שפתוח למעלה לא מקרי קרוע וכן אם נתבשל כך אסור עכ"ל הש"ך וע"ז כתב ומיהו אם היתה עלמה לבכבד ע"ש: (יא) והמנהג כו'. כתי' הראשון הנ"ל: [יב] ויש מחמירין כו'. דמליחה אופר כ"ק: [יג] ושוב כו'. דאז יוצאין מב' צדדים א' שהוא ג"כ דם פליטה ואף לסברא הראשונה הא מדינא מליחה אינו אוסר רק כ"ק: [יד] ואז כו' ואין כו'. ר"ל לענין מליחה: [טז] ואין חילוק כו'. ר"ל דאפילו פתוח למעלה לריך קריעה דוקא לא נקרא קריעה שאסרו קודש כו' וכן אם סגור מהני קריעה וי"ש ונוהגין כו' ואינו כו': [יז] אפילו הוא כו'. ר"ל

נקודות הכסף

ק"ו מביא הטור שפתי דעות וז"ל כתב כסה"מ כו' וי"ל דשתי הכא דדם שבישלו תינו אינו מדבקין משא"כ בסימן ק"ו דאסור משום טעמא ובית ולא משום ניב שהוא מדאוריי' ועוד י"ל דשאני התם לחיכא שמונעים דדנים וכן הוא בס"ך סימן ק"ו ס"ק ל' שמחלק בין ניב לשמונעים ע"ש ודו"ק: הגה"ה נב"י וכתב עוד הב"ן ופשבר שהם אין בקדרה ס' שבטלנו אפילו הלב אסור לפי שבטלנו אין התיכות שנאסרו אוסר אלא הלב שעין הלקוח הלב מוסיף מלבלוע אלא דם דבריך לצל שמונעים לא עכ"ל וע"ש דהא קי"ל אין בנאסר יכול לאסור אלא במקום שהאיסור עלמו יכול ליאל שם וא"כ הדם מיבדק שריך ואינו בולע אלא שמונעים לבד ושמונעים אינו אסור מיהו על המרכי שמביא הב"י לק"מ דמייירי בשמונעים דאלב אז אסור ב"ל וע"ש:

פרי חדש

לאסור משמע מד' המחבר דאפילו נמלא אחלה דיבא בבר כל הדם שבשר הלב אפילו סכי בעינן ס' נגד הלב ולא סגי בנגד דם שהיה בחלון דאף זה אין אנו יכולין לעמוד עליו בשעה וכן נראה לאסור מדברי הרשב"ם והטור וכיוצ מהמפרשים וכן דעת קלת אחרונים אבל ל"א לומר כן בדעת המחבר שהרי בב"י בסימן כ"ב גבי וירידין שכתב הטור שאם נשלו בשלין שריך ס'

מטה יהונתן

ס"ד סק"ו הטעם משום שמתבשל ומתייבש בתוכו כו'. ולפ"ז נראה הטעם משום דהשרב לשיעורו אוכל לעיל סי' ס"ע ס"ו דאף דיעבד לריך מליחה מב' צדדים ל"ש הכא בלב הוי כמלח בצד ס' ותאסור אפי' כדיעבד וק"ל:

דגול מרבבה

(סימן ע"ב ש"ך ס"ק י"א) שלא להצריך במליחה רק קליפה. ל"ע שהרי אין מליחה רק משום דם הכנוס בלב וא"כ הלב עלמו הוא כדי קליפה ולמה לריך קליפה במקום שדבוק:

יד אפרים

שים כו מות שנמלח שלם בלא שום שביבה ונקב וכולו כרלוי ונמלח עם בשר אחר וביבלם יחד בקדירה כיון שמתבשל עם הבשר יצא דם הכנוע בכ"ק של עלם ונבלע במות ובכל הבשר ולריך שיהיה ס' בכל התבשיל כנגד הכ"ק של העלם ול"ד לכל מקום שלריך קליפה ולא קליפה מועד כדיעבד ל' מועד לא תפילו לא סי' ס' ועוד לידד דלהבליע דהם נדבר אחר העלם מעכב עיין שם:

(סימן ע"ב סעיף ב' בהג"ה) והמנהג להקל. עבה"ט וכ' כבוד"ה בלא"ה לריך מליחה אחרת ואח"כ חזרו ומלחוהו שנית ואח"כ בשלוהו ואח"כ צלוי ואח"כ חזרו ומלחוהו שלם יש לאסור מה שאחוז סליר אח"ל מה שיולא בשעת בישול ואפ"ה אין לנהוג בו היתר אלא בשעת הדחק ולא בשעת הרחבה ולא בשעת הדחק אלא בדבר שאין לו תקנה אחרת ואפי' בשעת הדחק אין לנהוג היתר

ר"י מיכן סי' ס"ו מיקל יותר להתיר הטוף גם כשהוא בלוע כגיפס ורגלים לחפי' הכי מיקרי טוף שלם ורחים מדכתב המרדכי ואם הטוף מנותח לנתחים והלב דבוק בהתיכה ואין בהתיכה ס' לבטל הס הלב כו' חלמוי דמשמע התיכה לחת שים בה ס' נגד הס הלב הרי שבטופי ים הרבה יותר בטוף שלם מן הס הלב כו' וכתב שם הס היה הטוף לפניו היה מפטר במרחים הטין ומש"ה לא נקיט רמ"א כאן רק לחם ורגלים אבל ס"ל לעיין בו לחפי' הטוף לפניו וכן דעת בעל דרישה להקל בזה עכ"פ היכא שים טוד לחיה לד לקולא להיינו שלחו מפטרים ס' בכל התיכה היכא שים לחיסור דבוק שהוא עלמו מומר' וכ"ל עוד דגם בלא הטור עליה יש להקל שהרי גם בתרגולת אמרו הטור דבר מועט ממילא ס"ה נמי בטור כחוב בשם י"ח דחייסינן שמא חותה התיכה לבדה נשחרה בדוטב וגשרה וחשרה ולא נהירא דלמה נהוה להו עכ"ל והטור לטעמיה דפסק בסי' ל"ב דלא חמרינן התיכה עלמה כ"ע חלא בשבר בחלב חלא דכאן טעם י"ח להסור דשמא התיכה נאשרה ואשרה התרות ולא היה שם שים ודחה הטור לת זה דשמא נחזיק ריעותא לומר כן והטעם שהם שביטלו חיו חלא מדרבנן וה"ל ספיקא דרבנן ואין זה דומה למ"ש הטור סימן ק"ו גבי דגים דחייסינן שמא נשתרו כו' דשם יש לחסור דאוריימא וה"ה כאן בחתיכ' שבר שהבשל עם התיכה תחרת אחת לבד בלי הערובת תחרים ודאי חייסינן כמו בדגים לקמן ובחתם התיכה תחרת בעל הדרישה בחילוקים דחוקים הזה. כתוב בספר מהרי"ל בהלכות ח"ו לב שלא נמלח בתרגול שלם ונמלח ונתבשל עמו ומלחו בתרגולת בציעים ואסר מהרי"ל לת כל מקום דאין בטוף ס' נגד לבו חלא בשהוא שלם עם רגליו ורחשם כו' ובציעים שמלחו בו חיכם מלטרפין לבטל שם דהוי כתבשל תחר עכ"ל וכבר כתבו התחרונים דלא קי"ל כמהרי"ל שמא שהתמיר להקריב כל הטוף שלא שלם מן הס הלב כמבוחר בסמוך חפי' בלא הרחשם ורגלים וכתב רש"ל פכ"ה סימן כ' דמ"מ היכא דפקותא לדידן היכא שאין בטוף ס' כנגד הלב שאין טועלים לבטל ואפי' היה הלב שאין מהובר לל התתיכה כיון שהביעים נקרשים וכן מלאתי בחידושים ואם מלאו בשר הוי המילוי כשאר בשר המונח עם הלב בקדרה ואם המילוי מבשר וביעים ביחד אז אם לא נמלה הבשר טועיל לבטל כמו שהיה הכל בשר ואם נמלה אז נורס שיקרים והוי כנמלאו כולם ביעים ומ"ם הכל בו שאם מלאו בבשר או ביעים היה לטום שבטל הכל בשר ואם נמלה אז נורס שיקרים והוי כנמלאו כולם ביעים ומ"ם הכל בו שאם מלאו בבשר או ביעים היה לטום שבטל הכל כמו בשר ואם נמלה אז נורס שיקרים והוי כנמלאו כולם ביעים ומ"ם נהירא כלל אלא אפי' לב שאם נמלח אז אין בהבשל ספק אלא ודאי אסור ואפי' אם נמלח בשר בלבד אלא שהוא מלא ביעים ביחד אז אם לא נמלה הבשר טועיל לבטל כמו שהיה

עג **א** לפיכך לכתחלה אין לו תקנה לבשלו ע"י מליחה. לפילו רוצה לאכול כלי כ"כ בח"ח כלל כ"ד ד"ל וכן כתב הכ"ח:

ב **שיהא ראוי לאבילה.** ע"ל סימן ע"ו ס"ב וס' בהג"ה דכתבתי לעיל"ו מיקרי רלוי לאכילה ומשמע דס"ס כלן וכן כתב בחו"ח סוף כלל ל' בהדיה: **ג** **ואם מנקבה הרבה פעמים כו' הוי בקריעת שתי וערב.** היינו בדיעבד לאחר שנלחם ע"י שנקבה תחלה הרבה פעמים בסכין לבל לכתחלה אין מועיל נקיבה בסכין הרבה פעמים לס רולה לבשלו לאח"כ כ"פ בח"ח שם ד"ו: **ד** **וכן אם נטל משם המרה כו'.** כלומר בחתך ממנה בגידים והקנוקנות בלחודו לד שהמרה תלויה בו ותחך מעט מבשר הכבד עמהן וכן מבוחר בתורת חטאת שם וכזה לפילו לכתחלה מותר כשרולה לבשלה לאח"כ כדמוכח בת"ח שם ע"ש: **ה** **ידיחנה תחלה.** לטעם מפני המלח שנדבק בו ויש ג"כ למיחש משום מרלית העין שיתאדם הבשר וכן בשר שנלקח בשפוד ורולים לבשלו לריך להדיחו ג"כ מטעם זה עכ"ל ב"י וכ"כ הר"ב בשי' סוף ס"ב ע"ש: **ו** **ובדיעבד מותר כו'.** כלומר בדיעבד מותר אם נתבשל מלא בלא מליחה לבדה בלא מליחה לבדה בלא בשר אחם נתבשל עם בשר מ

מזרקי הדם שבתוכו מן הדין [טו] מותר לבשלו [טז] אלא שהגאונים אסרו לעשות כן י [יז] ובדיעבד (ז) מותר :

ג [יח] ה לצלי צריך חתיכה משום דם שבסמפונות ואם לא קרעו קודם צלייה יא (ח) יקרענו אח"כ :

[יט] (וי"ת לתין צריך לצלי סום מחיכה כלל) (סור בסם כ"י סמ"ק ומו"ס ומהר פוסקים) (ה) וכן (ט) נוהגין תפילו לכתחלה :

ד י אם (ג) צלאו עם בשר בתנורים שבימי חכמי הגמרא שפיהם למעלה יהיה הכבד למטה ולא למעלה יב ובדיעבד (י) מותר יג י ובשפודים שצולים אצל האש אסור לצלותן עם הבשר לכתחילה אפילו כבד (יא) למטה :

טורי זהב להכבד בולעת ג"כ ורוב הפוסקים לח ס"ל כן חלח כר"י בן נורי דאיכא בולעת חלח דנוסגין להחמיר כמ"ש רמ"ח לחמר כך ורס"ל כחב להקל בזה כיון שאין אנו בקיאין להבדיל בין שהכבד נאסר מחמת שהבשר נאסר ואין לחר המנהג שהעיד עליו רמ"ח כלום לשנות לותו ומ"מ נלמד קולא מזה בסעיף ו' ט"ם :

(ה) וכן נוהגין כו' . קשה הא לעיל סעיף ו' כחב שהמחבר ולולטו וט"ז כחב רמ"ח דיני נקיבת הכבד ומיהוסף משמע דגם בללי צריך מיהוסף"ל דהחם מיירי שבחו לבשלה חח"כ וכחן מיירי שחוכלה בלי וכן ים מילוק זה בדברי ב"י על מ"ם הטור ולולטו כו' דהח כחב רמ"ח לעיל וכשבח לבשלה חח"כ כו' משמע דקו' לזה לח חיירי מבישול לחר צלייה והו"ל לעיל כחב חליבה דהעם [חיבו] רוסה לבשלה חח"כ ולח לכחוב סחם ופ"ל לעיל כחב חליבה דהעם דחשבינן לכחחלה חפילו בדיעבד חחיכה לח בללי ועיין מה שכחבתי שם בשם רש"ל: מממונית התבשיל עד כחן לשונו וכן כחב בסימים בספרו פרק כל הכשר סימן כ"ד ותימה דהח קיימח לן בכל דוכתח דחין הנחשר יכול לחסור חלח במקום שהחיסור עלמו יכול לילך חס וגס הוח בעלמו כ' בספרו חס בפיס לחין הכבד נחשר מהחי טעמח ע"ם : י ובדיעבד מותר. חפי' לרים מי שחוסר בבסוק סעיף ו' דבחני כיון שהכשר נחלטה שוב חין דס יולח ממנה כן משמע דעת המחבר וכן מבוחר ברמב"ם וכ"כ ס"ה הכח דבחלטה מעיקרח ומחבשלה חסרוס כן נרחה לי עד כחן לשונו בקלת חוספת ביחור ודבריו לכחוכה תמוהים דבשלמח מה שנוסגים לחסור הבישול היינו משום דחין בקיחין ליזהו סלוק ולחיזהו מבושל ולולי כשחבשלה בולעת חלח בהחלטה כיון שנחלטה שוב חין בה דס ולמה תהח חסורה בדיעבד וכן ברמב"ם והמחבר חסרוס חפילו בדיעבד בבישול והחירוס בחליטה וטעור בחחת לה נחן טעם לחליטה דשרי משום דפולטת ותיום בולעת וכמו שהעתיק הר"ב חלח לשון הטור כך הוח הלכך חין לה לחפילו בחליטה בהחלטה חסרוס כן נרחה לי עד כחן לשונו וקלי טעם זה לסיפח כשנחבשל בלח חליטה וזה פשוט ולריך לייחב דס"ק הר"ב ולפי מ"ם לעיל דנוסגים לחסור כשנחבשל משום דחין בקיחין ליזהו סלוק ולכך לסריכין חפילו דיעבד ס"ל מס"ט דחין לחו בקיחין בחליטה חפילו דיעבד לחסור חלח שקשה לפי זה דהח כחב הר"ב לעיל סוף סימן ס"ז שחין לחו בקיחין בזמן הזה בחליטה כשר ובדיעבד מותר דמיהו יש לומר דשחני דבפים דמיה . עי"ל דהר"ב משום מדוחיו וס"ל דכיון דחין לחו בקיחין בחליטה חם כן לעניו דיעבד מוקמינן לה לחזקתה קמח כחילו לה נחלטה כלל והלכך בס"ם ס"ז גבי כשר דחי לה נחלטה מותר לקדרה ט"י מליחה כחב דבדיעבד מותר (ור"ל ט"י מליחה לקדרה) וגבי כבד דחפילו בלא חליטה חסור חפילו דיעבד לקדרה הלכך בחליטה לה משני ליה לעכם דהח חין לחו בקיחין בחליטה ותירוץ זה נכון : יא יקרענו אחר כך . ולפי משום דס שבסמפונות כבולעו כך פולטו : יב ובדיעבד מותר . כטעם חיתח בס"ם פ"ס (דף קי"ח ע"ב) דדם מישרק שריק בללייה ומקשו מחום' שם ד"ה דמח כו' דלמחי לה שריק חפי' לכחחלה משום דכבד"פ ולפי משום דפשמים נללה הכשר שלמשה מן הכבד בחלה והכבד עדיין פולטת ונופל על הכשר וכשמסירין (מן) הכשר הרי בלע ולה סיה לו שהות לפלוט שם כן ביארה עלוי ביחסר מה"ט כשהחמון נללה קודם ומסירין לוחו מן הספוד וי"ל דכבד סיש בו שפע דם לה למריכן כבולעו כך פולטו והה דלמריכן (לעיל ר"ם ע"ב) דלב קורעו חחר ללייתו משום דכבד"פ חע"פ סיש בו שפע דם דם הלב מחבשל ומחייבים במקומו בחלל הלב עכ"ל והטחקתי דבריהם מפני הטעו"ז שכחב וז"ל לחסור לללות כבד על הכשר שכבד כולה דם ופולטו כל זמן שהוח חלל החם והכשר לחחר שנללה קלת פוסק מלפלוט ויזוב דמו מן הכבד על הכשר ויבלע הכשר מדם הכבד ובדיעבד מותר דכבד"פ בללייה עכ"ל דהיינו כי היכי דלח חפשוט סחומות ופיבי דהכבד לחוך הקדרה ומשום הכי היה נחסרת בעלמה ולהו דיעה דקושעה הוי ע"ב מספקה לן מחניחין לי חייבי בכבדה דהיחרה לו בכבדה דהיחרה ולפיכך נקטינן בפשיטות לחסור בכבד שנחבשל עם הייבה וחין בקדרה ס' לה חמרינן שהבשל ע"ב ונחחה הכבד מבושלים התבשיל וכמ"ש הר"ן גבי לב

סוגיא וכ"ב נחמן שם בחולין דף קי"ח : ה עור בשם בה"ג : ו כדדרש מלימר שם בגמרא : ז עור בשם רש"י שם בגמרא :

פרי חדש

פי' רש"י מוכח בהדיא דבעינן דהכבדא מם לחון ניה ודלי דפשיעא ליה דממלא ליה מוציא כל דם הכבד מחמת רבויו חלא דמספקא לן בהיון דבדרש רחמנא הכבדא לף דמו שפיר' שרי ג"ל דלחחר שפיכת ויצא שפע הרי הוא דם וחסור וזו היא שפע שחי מחה עליו לפס ורחי דלא מיירי בכבד שלא נמלח ומספקא ליה אי דמו חסור חו לא וכפי' רש"י חלא שבוסיף הרב ז"ל דלחחר שליחה יולא כל דמו וכרי לבשלו בסדי בשר בשר ולין פי' זה מחחוור בפוגיא מכח סיגה דבעינן למיפשע מכח דקויכו קיע בקופיא וכיון שע"י הריחה והלב נמלחו גם הכבד שפיר עמהם נמלחה וחם כן חלי פיגה מהם חלא שבחוספות נדחקו חלא נמלחה הכבד כדי להחחות הלכה לחלמידים ולפי ז"ל דהא דחמרינן לפסיקותה מפום דדלמלי פי קנה מוך חלקדה הוה ע"ג מיחלב הוה חליט ע' מעיקרא ה"פ דדלמלי שהכבד חוסר' ומה שלא נמלח בקדרה ג"ד ולשפוקי מקושית הרשב"ם שהקשה לחכבי דחכור פולט מדעיהו דהכבד לחוכיו דפי קנה מוך נחלק

יד אפי' על גבי בישרא. מסמע דכ"ס תותי בישרא וכן מסמע בהוספות ר"פ כיצד צולין ד"ה כבכד"פ להדיא שכתבו ליבשה את דלוען את הפסח עם הכבד דעתן כרעיו ובני מעיו להוכו לפילו לכתחלה אליבא דמאן דאמר כבדא עלוי בישרא לפילו דיעבד אסור (אבל למאן דאמר כבדא עלוי בישרא דלכתחלה טוב לאסור כתבו שם דגבי פסח לא התמירו ובני לכתחלה) דהוא יעמיק כגון שמלח הבני מעיים מליחה גמורה דאפי' לקדרה התירו ר"ת על ידי מליחה גמורה ואפי' לפי מנהגינו שאין מבשלים כבד ע"י שום מליחה מ"מ כיון דמלח במליחת קדירה כתמעט דמו ולא יסר טפי משאר בשר שלא נמלח ובישרא ע"ג בישרא בני לכתחלה לכ"ע עכ"ל (וכל זה כ' ג"כ המרדכי פכ"ה) ומ"כ לפ שנמלח כבכד ובישר למעט שהרי בישר מוציא בתוך הפסח שרי לכתחלה ולפ"ז * מוכח דגם לר"ת שרי בכה"ג לפילו לכתחלה והדרישה כתב בסי' ק"ו ס"ג ולא ידעתי לעיל בסימן ע"ב סעיף קטן ג' דליתנהו לדברי הר"ן לגיטת המחבר משום דקיי"ל דקטן בפ"ם ק"ם שאין הבשר יכול לאסור אלא במקום שהאיסור עצמו יכול לילך שם ע"ש: (שם סעיף ד' בהג"ה) **אפילו על גבי בישרא.** מסמע דכ"ם תותי בישרא וכן מוכח להדיא בתוספות ר"פ כיצד צולין ד"ה כבכד"פ להדיא דאפי' בכבד עלוי בישרא אסור אפילו את הפסח עם הכבד דעתן כרעיו ובני מעיו לפילו לכתחלה דאפי' דיעבד אסור (אבל למאן דאמר כבדא עלוי בישרא ל

(ה) מיהו הכבד עצמה אסורה. בת"ח כתב דנראה לו להתיר גס הכבד ותע"ג דקי"ל בסי' ס"ט בבשר שלא נמלח ומתבשל עם שאר בשר תע"ג דליכא ס' נגד לותה מתיכה לאסורה מ"מ בכה"ג הכבד שרי דהרי רוב הפוסקים הסכימו דאין הכבד בולעת שלא שאמו מתמירין ותו דאף בשאר מתיכת בשר שלא נמלח וכ"כ הב"ח לחמיר סי"ט בעיקר דין זה אם שכתב שי"ל דהרי מ"ש רק בבשר בחלב ולא בשאר איסורין וע"ל סי' ע"ב ס"ק ט"ו: **כג** מיהו הכבד עצמה אסורה. מפשט דברי הר"ב משמע דלפי' נמלחה קודם לאסורה דהא הרי"ש קאי דלחייבי בנמלחה שהרי היא דבוקה בעוף וכן משמע להדיא בסימני ת"ח כלל כ"ד ד"ג

(ה) **כג** [כג] מיהו הכבד (כ) עצמה אסורה כמו בלב (תפ"ו גמ"ו) כמו שמתבאר לעיל סימן ע"ב. (מ) [כה] עוף שמלאוהו בביצים **כד** ומלחו בו לב או כבד דינו כמבושל **כה** ובסימן ס' מן העוף בלח מליח (כו) המילוי (ס) ואם לאו הכל **כו** ואם מלאוהו בשאר (כז) ביצים הנקרשים והם בשאר אחר תקרוש בשר בשר. ובו סעיף אחד:

א (א) א הטחול אע"פ שיש בו מראה אדמומית ונראה כרבוי דם **א** [א] דינו (א) כשאר (ו) בשר: [ב] [וצריך מליחה]:

הגה י"ח שמהגו **ב** שלא לבשל הכליות **ג** אז ביני זכר לפילו לאחר שמיקר תוכן מקום לחית כהו כוב דם ובדיעבד אין לאוש (תגור ואחרוך כלל ו' בשם רוקח) **ד** [ג] ומותר למלוח כל אלו עם שאר בשר תע"פ שיש בהם כוב דם **ה** ובלבד שיסירו הדם והחלב מהם:

עד (א) כ' הטור הטחול דינו כשאר בשר לכל דבר ול"ל אלא מליחה אין לנלי בין לקדירה. לאיתי דדריסה ופריסה שרחת נחרן כאי לנלי ול"ל מליחה ובאמת טרח דאתי אין לנלי לא קאי לאדאסרינן ליה אלא לאדלעיל מיניה וה"ק הטחול אע"פ שיש בו אדמומית כו' דינו כשאר בשר דל"ל אלא מליחה ואוסר דינו בכל הדברים כשאר בין לנלי בין לקדירה בכל דבר שבעולם שנלעה בלא ניקור ואחיר ס"ר משלם וחבריו דבטל חלב בטחול עצמה ובחלב הכשר שבו דשיערו הטחול והחלב הכשר שבו הוא ס' נגד חלב החיסור לאבי"ה עכ"ל ואחוב בת"ח כלל ל"ו ומשמע להשון דאסחם טחול קאמר דהוא כך דאל"כ מאי קמ"ל ומ"מ ל"ע דאמאי לא כתבוהו הפוסקים כמו שכתבוהו גבי לב ואפשר דדוקא התם שיערו כך וקמ"ל דשומן הטחול מפשפש ודינו כשאר בשר לאפילו בנלייה ט"כ אין לסמוך להקל בסתם טחול מכח זה חש"כ ברוב שים ס' בהיתר נגדו הוחיל ואפשר לדחוק ולומר שהיה קבלה בידם ועוד"ז דאמאי לא קאי על סתם טחול דנבי לב מיירי שהיה הולך לקבלה ולא שיערו בשאר חלא דמידי דאלוי בשיעור אין לאת בו כלל כי לפעמים לא יהיה כך והא דאיכא דאחרוים דלפעמים יש חף בחתיכה על עוף ס' נגד חלב או הכבד חש"פ שבאחד שאר אין בעוף שלא נמלח אין שם ס' אלא ט"כ דהקבלה היא בשאר בעוף שלא נמלח אין בריוח ס' ואם היגו שלא נמלח אלו בריאיית עין וט"כ היאך נאמר בטחול כיון שהיה שיערו באחת כחוב *) ע"כ אין כאן לחלק לפעמים יש חלב הרבה ולפעמים מעט שהוא כאוב עולם והלא לפעמים יש חלב הרבה ולפעמים מעט שהוא כאוב אין כאן חומרא רק איסור גמור מן הדין עד שיהא ששים נגדו וגם בכבד שבעולם נמי לפעמים יש חלב הרבה ולפעמים מעט שהוא כאוב אין כאן חומרא רק איסור גמור מן הדין עד שיהא ששים נגדו:

כגון

לקדרה אין נקולה בין לחומרא ואיירו דאם יש ס' בשפעטיד"ה שכל שרי מלבד שהתיכה שהאיסור דבוק בה וכמו שמתבאר שם ופשטיד"ה דומה למילוי בילים ואדרבה שממ"ג לאוין קל"ז דף מ"ח ע"ג מאמיר טפי בפשטיד"ה מבמלוי בילים דם"ל אתם דבפשטיד"ה לא אמרינן כבולעו כך פולטו ובבילים אמרינן בכב"פ וכן מהרש"ל בתו"ח ובספרו דימה דין קמח לבילים (וכן מבילת הב"ח על שמו בר"ס ע"ו) וש"כ ה"ה בבילים דאם אין האיסור דבוק מלטרף המלוי ג"כ לבטל וכן בדין דכיון דאמרינן דהבילים כיון שאם נקרשים גורמין דהוי כבישול לאת לא יצטרפו גם לבטל וכן משמע דעת הב"ח בס"ק ט"ב בזה אלא הר"ב ומייתי כאן שמעלת הלב או הכבד דבוק בעוף (וכן כ"ל מוכח מדברי התוספ פכ"ה סי' קכ"ח ומדברי המרדכי שם ט"ם תשובת רש"י ומת"ו שם שהביא דברי המרדכי ושאר ס' מן העוף בלח המלוי דאיירי בדבוק ולא כמהרש"ל דמייתי בדבוק ולא בחו"ם וכספרו ע"ש) ולכן בעינן ס' מן העוף בלח המלוי ולא בח הר"ב לחשמועינן דל"ח דבכל גלייה אמרינן כבכ"פ אפילו במלוי בילים (וכדעת הרמב"ם פ"ו ומסמ"ג ושם) אלא כיון דמלחוהו בבילים שהם נקרשים לא שייך כבולעו כך פולטו והוי כאלו נתבשלו כל יחד וחגב זה נקט נמי דבעינן ס' מן העוף בלח המלוי כלומר כשהאיסור דבוק בו כדין שאר בישול ל"ח אחת לאשמועינן דל"ח כיון דהמלוי גורם דהוי כבישול אם כן נשלא אדרבה מחמלה במלוי ואם כן אף שהאיסור דבוק בעוף יפטרף המלוי קמ"ל: **כה** ובעינן ששים מן העוף כו'. מע"ג דאין עוף שהוא ס' נגד כבד שלו י"ל דמיירי כשהכבד חיתה שלימה וכן מ"ם ואם לאו הכל אסור ר"ל דאם אין העוף שלם שאפר דאין בו ס' נגד לבו דאל"כ הא כבר נתבאר בס"ם ע"ב דאין לך עוף שלא יהא בו ס' נגד לבו וק"ל. ומדאתה מדברי הר"ב דבדאיכא ס' גם המלוי מותר וכן משמע דעתו בת"ח שם שלהדיא וכן משמע פשטא דמילתא בתשובה שם וכן במהרי"ל ובאו"ה שם ואע"פ שדעת מהרש"ל והב"ח חיו כן מ"מ הא בלא"ה הרמב"ם והסמ"ג ס"ל דבביצים נמי אמרינן כבכ"פ: **כו** ואם מלאוהו בבשר ואין שם ביצים הנקרשים כו'. משמע דעת הר"ב דאם יש בהם ס' נגד הלב אפילו נמלחו עם בשר אחר אינו אוסר כלל דאל"כ אפילו בבשר אחר נמי אמרינן כבכ"פ וכן יתבאר עוד דעת הר"ב בזה בסי' ע"ן:

עד **א** דינו כשאר בשר ומותר לבשלו. לפילו עם שאר בשר. ת"ח רים כלל ל"ת: **ב** שלא לבשל הבליות כו'. כלומר בקדרה ול' הב"י ואנו נהנגו היתר לבשלם ולא שמענו פוסק פה ע"כ ובמדיעות אלו אין נוהגין כן: **ג** או ביצי זכר. עי' בסי' ס"ם ס"ד ומ"ש שם: **ד** ומותר למלוח כל אלו. כלומר אע"ג דכבדא עלוי בישרא לכתחלה אסור וכמו שנתבאר בסי' הקודם סעיף ס' בחלו מותר לפילו לכתחלה ע"ג שאר בשר: **ה** ובלבד שיסירו כו'. דין קרום הטחול נתבאר בסי' ס"ד ס"י ודין קרום הכוליא שם סעיף י"ב ע"ש ועי' לקמן בסי' ק"ם ס"ח:

ביאור הגר"א

נשאר לבדי בקדירה. ד"מ סי' צ"ב ס"ק א' בשם או"ה [ז"ש בפג"ה (ל"ן כ') ירך שנתבשל בלא כו' אם יש בה כו' דוקא בה ואין מצטרף ד"א עמה. ש"ך] : [בז] מיהו כו'. עסי' ע"ב שם: [בח] עוף שמלאוהו כו'. כמ"ש בפ' כ"צ (ע"ד) דמוליינא שרי מטעם בכב"פ ועסי' ע"ו ובהג"ה שם: **עד** [א] דינו כשאר בשר. ר"ל דמותר אפילו לבשלו שם בשר דלא כהגמ"ר. ד"מ: [ב] וצריך מליחה. דהא דם הטחול בלאו כמ"ש בכריתות. מ"מ: [ג] ומותר למלוח כו'. ר"ל דל"ד לכבד דאסור לכתחלה ע"ג הבשר כנ"ל:

חידושי רע"ק

(סי' ע"ד ע"ו ספק"ח) **עד** שיהא ששים נגדו. אם נמלח הטחול והכרם יחדיו יש להתיר הכרם

באר היטב

כתב הש"ך בשם ת"ח ולכן אם לא קלפוה ומתבשל כך אין לחוש כלל ול"ל אפי' קליפה ת"ל אחר הבשול מצא"כ גבי לב בסימן ע"ב: (כ) עצמה. כ' הש"ך מאמר אפי' מלחה מקודם אפ"ה אסורה אבל ג"ע בעיקר דין זה שהרב בת"ח מביא דין זה בשם רבי' יהודה ולא נמצא שם כך ואדרבה מאמר שם להיפך לכן ג"ע לדינא ע"ש בתריסות והט"ז כתב למעשה סמכינן עכ"פ בזה לאין הכבד תוקת ואוסרת אח"כ דכריס אמריס בתיתת טעם להיות עלמה חיסה לאוסרה אלא מצד תומלת והיינו מתבשלה בלא בשר אבל עם בשר פשיטא דאין לפקול בזה עכ"ל ופר"ח חולק בזה: (כא) המילוי. כ' הש"ך ודוקא אם הלב או הכבד דבוק בעוף אבל אם חיו דבוק מלטרף לבטלו דלא כמהרש"ל גם מאמר מדברי הר"ב דאם יש ס' גם המילוי אותר אע"פ שדעת מהרש"ל וב"ח חיו כן מ"מ הא בלא"ה הרבה פוסקים ס"ל דבביצים נמי אמרינן כבכ"פ: (כב) ביצים. כ' הש"ך מאמר דאם יש בביצים אע"פ שיש שם בשר בלא נמלח אמרינן בכב"פ וכתו' בע"ז ס"ש בלא"ה דהעיקר כדברי רמ"ח דכל מילוי ביצים מחשב כבישול אפילו במקום שאפר בשר מהני לבטל אם בתוכו ואם היה דבוק בעוף לריך בעוף עלמו ס' ואז הכל שרי ומי שלבו נוקפו להחמיר יחמיר בתוך המלוי ביצים בתוך הלב אסור אותם לחוד אף בדאיכא ס' לבטל לא העוף כי די לנו בחומרא זו עכ"ל:

עד (ו) בשר. ומותר לבשלו עם שאר בשר (ת"ח ום"ך) וכתב בע"ז בשם הגי"ה ם"ד מעשה היה בטחול שנמלח בלא ניקור והיתר ה"ר משלם וחבריו נשאר לבדי בקדירה. ד"מ סי' צ"ב ס"ק א' בשם או"ה [ז"ש בפג"ה (ל"ן כ') ירך שנתבשל בלא כו' אם יש בה כו' דוקא בה ואין מצטרף ד"א עמה. ש"ך] : [בז] מיהו כו'. עסי' ע"ב שם: [בח] עוף שמלאוהו כו'. כמ"ש בפ' כ"צ (ע"ד) דמוליינא שרי מטעם בכב"פ ועסי' ע"ו ובהג"ה שם: **עד** [א] דינו כשאר בשר. ר"ל דמותר אפילו לבשלו שם בשר דלא כהגמ"ר. ד"מ: [ב] וצריך מליחה. דהא דם הטחול בלאו כמ"ש בכריתות. מ"מ: [ג] ומותר למלוח כו'. ר"ל דל"ד לכבד דאסור לכתחלה ע"ג הבשר כנ"ל:

פתחי תשובה

עד (א) כשאר בשר. עכ"ע מ"ם לעיין עתה שנלה נלה ניקור. **ועי'** מ"ם בזה לעיל סי' מ"ג ס"ק ד' בשם תבואת הלק"ט ובנו"י:

נקודות הכסף

סיתה מוכחת בתוך הספת ונפ"ו ובו': (שם ס"ו סק"ח) אלא שר' יהודה כו'. לא כהנים בכל מ"ם בש"ך ס"ק כ"ג דלעיל כן כר' יהודה עיין שם:

חידושי הגרשוני

(סימן ע"ד ס"ו סק"א) **ע"כ** אין כאן חומרא רק איסור גמור מן הדין **עד שיהא** ששים נגדו וכו'. וכתב גדול אחד בשמו דלעיל כתוב כת"ח על הגליון מוסר"ל מתניתין סג"ל ז"ל ע"ק פרקפודא דמיין בזה שלגון עשה לתת לריכ מעשה בק"ק פרנקפורט שמלאה עוף בני ניקור עם הכרס והעיון הכרס להא דתניין תתיכה נעשה נבילה במלאה תוכה יתיכה היא כהלקון כלל סימן ל"ח וכן נבי עמוד ללא כהול לן

מטה יהונתן

מותר לכתחלה כמ"ש הש"ך עלמו: (שם בהג"ה) **מיהו** הכבד עצמה אסורה. י"ל דתנן הכבד תוסיף ואיכא דא"ל דאין מכבד תוסיף דבריהן למפלט לא בלע תמלי לא יהיב לאסורה מקום שפיר ממקום למקום ולריך לומר דכבד כיון שהוא כולם הש ל"ש לומר פיכם ממקום למקום [וכ"כ בסמ"ג] לך על הרמ"ה דלאוסר כבד עלמה והטעם מקום שפי' ממקום למקום ק' מהא מתני' ועש"ך ס"ק כ"ו וט"ז סק"ח: (סימן ע"ד סעיף א') **הטחול** אע"פ שיש בו מראה אדמימות דינו כשאר בשר. והא דתמרין בחולין ה"מ בבבד

יד אפרים

וע"פ דבוסגים היתר נשלות כבד בתוך תנור תוסף בשעת שבוער בתוך מן סתם ואין חוששין מחמת הכבד מתבשל בדם הזב תחתיו ולא להכשיר מקום הזב בתנור והכל מעשה לפי שאתם שותו ואינו מניחו להבליע וזלהו ומייבשו ע"ש: (שם סעיף ו' בהג"ה) **מיהו** הכבד עצמה אסורה. עכ"ע וב' בחשובת הר"ע דלף להפ"ח לעיל סי' ס"ע גבי כשר שנתבשל בלא מליח מעיקף שבשר עלמם ג"כ שם' כלן אינו מעיקף שבשר הכבד דהא מדיעת דנמר' פולעת ואינה בולעת ג"כ הדם היולת מהכבד אינו מזיר

באר הגולה

נעור (ס) ומהרש"ל כ' נפשטו שגם המילוי נעשה נבילה מפני שהלב נתבע ונכנס בתוך המילוי הוי כתתיכה שהלב דבוק בה והא דמשמע במהרי"ל שאין הבילים מועילים לבטל אבל מ"מ אין נעשית נבילה ולא לאסר סיינו במלאו בין עור לבשר וכתב הטעם שאין מועילי'מפני שהבילים נקרשים: א מסקנת הגמרא חולין דף ק"ו מפרש שם דשמעת נעלמת הוא:

נקודות הכסף

סיתה מוכחת בתוך הספת ונפ"ו ובו': (שם ס"ו סק"ח) אלא שר' יהודה כו'. לא כהנים בכל מ"ם בש"ך ס"ק כ"ג דלעיל כן כר' יהודה עיין שם:

חידושי הגרשוני

(סימן ע"ד ס"ו סק"א) **ע"כ** אין כאן חומרא רק איסור גמור מן הדין **עד שיהא** ששים נגדו וכו'. וכתב גדול אחד בשמו דלעיל כתוב כת"ח על הגליון מוסר"ל מתניתין סג"ל ז"ל ע"ק פרקפודא דמיין בזה שלגון עשה לתת לריכ מעשה בק"ק פרנקפורט שמלאה עוף בני ניקור עם הכרס והעיון הכרס להא דתניין תתיכה נעשה נבילה במלאה תוכה יתיכה היא כהלקון כלל סימן ל"ח וכן נבי עמוד ללא כהול לן

מטה יהונתן

מותר לכתחלה כמ"ש הש"ך עלמו: (שם בהג"ה) **מיהו** הכבד עצמה אסורה. י"ל דתנן הכבד תוסיף ואיכא דא"ל דאין מכבד תוסיף דבריהן למפלט לא בלע תמלי לא יהיב לאסורה מקום שפיר ממקום למקום ולריך לומר דכבד כיון שהוא כולם הש ל"ש לומר פיכם ממקום למקום [וכ"כ בסמ"ג] לך על הרמ"ה דלאוסר כבד עלמה והטעם מקום שפי' ממקום למקום ק' מהא מתני' ועש"ך ס"ק כ"ו וט"ז סק"ח: (סימן ע"ד סעיף א') **הטחול** אע"פ שיש בו מראה אדמימות דינו כשאר בשר. והא דתמרין בחולין ה"מ בבבד

יד אפרים

וע"פ דבוסגים היתר נשלות כבד בתוך תנור תוסף בשעת שבוער בתוך מן סתם ואין חוששין מחמת הכבד מתבשל בדם הזב תחתיו ולא להכשיר מקום הזב בתנור והכל מעשה לפי שאתם שותו ואינו מניחו להבליע וזלהו ומייבשו ע"ש: (שם סעיף ו' בהג"ה) **מיהו** הכבד עצמה אסורה. עכ"ע וב' בחשובת הר"ע דלף להפ"ח לעיל סי' ס"ע גבי כשר שנתבשל בלא מליח מעיקף שבשר עלמם ג"כ שם' כלן אינו מעיקף שבשר הכבד דהא מדיעת דנמר' פולעת ואינה בולעת ג"כ הדם היולת מהכבד אינו מזיר

יד אברהם

(שם ס"ו בהג"ה) **ואם** יש ס' בכל הבל שרי מיתו הכבד עצמה אסורה. ונלע"ד דאם נמלחה הכבד תחילה שנתמעט דמה והוי ככשר שלא נמלח כמ"ש הגי"ה סעיף ד'. וע"כ ל"ל דין כשר שנתבשל בלא מליחה שנתבאר בסי' ס"ח לגמרי שרי אף בתתיכה עכשיו כשיש ס' נגד הלב. ול"ה ה"ל דכבד עלמו נלע"ם ס' נגד הכבד מדכתב דנתבשל בלא מליח מקודם דהתם היכא דיש ס' נגד הכבד דבוק בעוף דמסתמא נמלחה. ים להתיר לנוכך אף בעוף אם יש ס' בכל הקדירה נגד העוף. ומ"ש לאסור בעוף היינו בשלא לנוכך: וע"ל דהמוסיף עם כדי קליפה שביבש כמ"ש בסי' כ"ג וס"ה וע"ש. והשר"ת תמרין בחולין ה"מ בכבד שלא נמלח כלל אלא נשתנה ונתבשל בלא מליח ונתבשל בשאר בשר ונתבשל בלא מליח ונתבשל בשאר בשר ונתבשל בלא מליח ונתבשל בשאר בשר

עה דין מליחת המעיים .

עה א כגון בכרם כו' . כן הוא דעת הרמ"ם וטור ומהר פוסקים לכרם הוי בכלל בני מעיים שהוזכר בם"ס אחין מחזיקין בהם דס וכ"ל דאף הרמ"ם והטור מודים דבקורקבן ומוד דהא ס"ל בסי' (מ"ט) [כ'] דקורקבן לא הוי בכלל בני מעיים שהוזכר בם"ס ע"ם ובבית יוסף שם והדרים' כתב לדעת הטור וסייעתו אין מחזיקין דס בקורקבן כמו בכרם ואלה עלמו בסמ שהביא הטור כ"ם ק"י בשם רבי יודע דקורקבן לא הוי מחיצה הרלויה להתכבד כדאמרינן בני מעיים חוכלין להו בר חיגם ולא כוון יפה דלדבריו יהיו דברי הטור סותרים זא"ז וכן הקשה בהגהת דיעקב ר"ם ק"י ס"ב ולדבריהם תיקשי כמי לחמי לא מייתי הטור ראיה ממתי דאיתא להדיא בפ' קמא דביצה (דף ז' ע"ב) קורקבן ובני מעיים לא אכלי להו חיגם וגם אדרבה מוכח מם"ם זו דקורקבן לא הוי בכלל בני מעיים וכן בסמ"ג לאוין קמ"ח דף כ"ב ע"ג ,,ביצה דברי הר' יודע הלוי שהביא גם כן ראיה מהך דביצה כדאמרי' קורקבן ובני מעיים כו' אלא ודאי גם דעת הטור כן אלא שקיבל בלבו ועוד דהא הך דאיה דמייתי הטור בשם הר"י מדאמרינן בני מעיים חוכליהן להו בר חיגם הוא ליתנא דלעב"ג בגדיים (דף כ"ד ע"ב) בבריתא ובלישנא דבריתא אף להרמ"ם ועור קורקבן בכלל בני מעיים כדאתב הרמ"ם להדיא בפרק ח"ע ומביאו כ"י בסי' ט"ם וזה ברור וגם הב"ח נקו' אחרון לא כוון יפה בזה במ"ם דכיון דאמן לא קי"ל כר"י וקורקבן הוי מחיצה הרלויה להתכבד ח"כ לא הוי בכלל בני מעיים ג"כ לעניו דם עכ"ל דהא דאמן קי"ל דהוי מחיצה הרלויה להתכבד הייט מאחר דאין פוסקים הדין מחיצה הרלויה להתכבד מבשם הרמב"ם והסמ"ג ומהר פוסקים דדין מחיצה הרלויה להתכבד מבשם הרמב"ם והסמ"ג הוא דבעינן דוקא שיהא מקום קיבוס בתוך הגוף ולא בחוץ ואפי' בדיעבד כו' . וכ"פ מהרש"ל בחו"מ וכפסקיו סי' ל"ה וכ"כ הב"ח דלא כהעט"ז שלא הביא אלא מהר"ם בהן מעט שומן ע"ם ומה"ט כגי לפי' לכתחלה במליחת לד החיצון לבד וכלאמן ס"ק ז' : ן ואפי' בדיעבד כו' . וכ"פ מהרש"ל בחו"מ וכפסקיו סי' ל"ה וכ"כ הב"ח דלא כהעט"ז שלא הביא אלא מהר"ם בהן מעט שומן ע"ם ומה"ט כגי לפי' לכתחלה במליחת לד החיצון לבד וכלאמן ס"ק ז' : ן אין מולחין כו' . אלא בצד החיצון כו' . מסתע דלפי' לכתחלה ח"ל לאלחו רק מלד החיצון ולא מלד הפנימי וכ"כ בחו"מ בלל ד' ד"ו וב"ח בלל ט"ו די"ב בהדיא (ועיין בסק"ק ס') ולט"ג שכתב המחבר לעיל סי' ס"ט ס"ד דלכתחלה צריך למלוח הבשר מבני לדדין והר"ב שם לוסר לפי' דיעבד דהא לחמרינן בריש פרקין (דף ו') כמה פעמים בלמון זה קורקבן ובני מעיים חיכא לחיגי דלא לחכלי מבשל לחיגו בכלל מעיים ומזה למד ס"ר יודע בסי' ק"י דקורקבן הוא בזה בשאר בסמ"ג סי' קמ"ח שמביא ג"כ דין זה ס"ר יהודה שמביא הטור סי' ק"י דקורקבן לא מיקרי חיכא הרלויה להתכבד ומביא שם שני גמרות החחת ממס' נדרים (דף כ"ד) דבסמ"ג חומר קרביים פירוש מעיים לאו בשר ואוכליהן לאו בר חיגם ואח"כ מביא גמ' דרים בילה אזכריתי דקורקבן ובני מעיים חיכא חיגם בלא לחכלי וקשה ודאי למה לו להביא כלל גמ' דנדרים שם לא הוכר כלל קורקבן ולא היה לו לאחויי אלא גמ' דבילה דמפורש שם הקורקבן וזה עיקר כוונ' של הסמ"ג אלא פשוט דאי מגמרא דבילה לחוד ס"ל היון דאמר שם חיכא חיגי דלא לחכלי כו' מנלן דאוכלין בחרייהו בלמת חזלינן בחר האוכלים והוא חיכ' הרלויה להתכבד ע"כ מביא גמ' דנדרים דאמרינן מעיים אוכליהן אלא בר חיגם פירוש שאכילתם היא לבילה גרועה כמו שפרש"י שם וא"כ גם גמרא דבילה שאמרה גבי מעיים חיכא חיגי דלא לחכלי אותן האוכלים הם עיקר ממילא גם גבי קורקבן יתפרש כך דהא אמר אר לקורקבן עם בני מעיים בגמרא דבילה ומגמרא דנדרים פשיטא דלא מלי לאחויי לחוד שאם לא הוזכר רק מעיים ולא קורקבן ואין קורקבן בכלל בני מעיים ולא הביא גמרא זו רק לפרש גמרא דבילה לעניו מעיים ממילא נדע לפרש גם לעניו קורקבן כל זה כ"ל ברור ומחוקן יפה בפי' דברי הסמ"ג גם בטור סי' ק"י אלא שלא הביא רק גמרא אחת דהייט דנדרים שאשם אלו למדין דאלו הולכים אחר אותן שאין אוכלין אותו ממילא גם הקורקבן בכלל מעיים לעניו זה דוקא כללא"ד פשוט דדין בשר גמור יש לו ועוד שלהה להביא ראייה דאע"פ דנקטו הפוסקים קיבה בזה הסי' מ"מ אין בכלל זה קורקבן של עוף דמליטו בפ"ע בטריפות דעוף בדף כ"ו דתוצב שם הטרפות שלו שאם גם בבהמה ומפרש שם רש"י במתניתין אחתי הולך לעצות אותם גבי עוף מאחר שבשר בשאם בבהמה ועל מה שאנה גבי עוף ניקב הקורקבן לא הקשה רש"י כלל למה אזר להזכירו בעוף מאחר שאנה בבהמה ניקב הקיבה וגם אין שום תירוץ על זה ודאי דאין בזה קושיא כלל דהקורקבן היו דומה מלד הסברא להקיבה של בהמה ממילא גם כאן אע"פ שהוזכר בקיבה שאין מחזיקין בה דס אין קורקבן הטוף בכלל זה . ועוד דהייה לאיסור בשר בקורקבן מדמליטו לר"ח שבשר בר"ן משמו שהבשר היו בכלל מעיים ומחזיקין בו דס מדאחרינן במחט שנמלח בעודי בית הכוסות שאם יש עליה קורט דס כו' וכ"כ הרשב"א בחי"ם וכ"פ רמ"א כאן לאיסור בבשר וע"כ גם בקורקבן הוא כך דהא בשבר הטור בסי' כ' וכ"י בשם שאר פוסקים דמחט בקורקבן כדין מחט שנמלח בהמסם ובית הכוסות ולא אמר כדין הקיבה וע"כ ע"ל דבקורקבן יש דס דאע"כ לא חייכי בו דיניו של בית הכוסות דהא עיקר דין של המסם ובית הכוסות תלוי בדם אם נמלח אחלם ואח"כ הוא קורקבן ממש בשבר ובית הכוסות וח"ל ממתניתין דנחמרו בני מעיים דשם הוא קורקבן בכלל כדאיתא בסי' כ"ב אין ללמוד ממס דהא גם לב וכבד בכלל כדאיתא שם ובסי' כ' מביא ב"י בשם רבינו יונה לחלק בין לשון מחני' דהכל בכלל מעיים ולא בלשון אמוראים ושניהו לעניו לב וכבד וקורקבן כולם הם נכללים בלשון מעיים אבל לא מלינו שום סברא להכניס קורקבן יותר לכלל מעיים מלב וכבד . ומ"ש כאן דלב וכבד הוא בכלל מעיים ס"ם קורקבן לאיתיה . ועוד נראה דכאן מלינו בפירוש דבגמרא לפרש לשון מעיים דאיתא שם ח"ר מפרשיא אין מחזיקין דם בבני מעיים תרגמה אכרכשא ומעיא ודדרא דבתי' ומדפירש בעל התלמוד ואמר מעיא הייט מה שהוא פשוט מעיים בפי כל ולא שום דבר אחר ע"כ אין קורקבן בכלל ומ"ש בדרישה קורקבן על עוף הוא במקום קיבה בבהמה אין זה נכון כלל ויש כמגדו זפק וקורקבן על"ל הרי שקט קורקבן במקום כרס והמסם ובית הכוסות בבהמה והכא נמי ודאי כן הוא בלי ספק וחד דיעה היא לחו : (ב) מיהו לכתחלה צריכין כו' כעעם שמא יש קלת שומן נדבק בשם : (ג) אלא בצד החיצון . ומע"ג דבסי' ס"ט הגה ואם מלח התלחולת מלד פנים ולא מלד חוץ הוי כמילו לא ממלחה כלל

חידושי רע"ק

הכרס בקליפה כיון דהרבה פוסקים ס"ל דל"א חע"נ וגם במליחה יש להקל ביותר ע' ש"ך סי' צ"ב סקס"ו א"כ יש לסמוך על הקולא דמסתמא יש בסחול ס' חידושי הגרשוני ולעני"ד אם ידוע שנמלחו יחד ולא נמלח הסחול לבדה יש להתיר גם הסחול בקליפה דגם דבוק הוי חומרא בעלמא ויש לסמוך על המקילים דל"א דבוק ויצטרף הכל לס' כיון דבלא"ה יש סברא דבסחול נוף' יש ס' ודו"ק :

(סי' ע"ס ס"ל בהג"ה כ') **ואם** מלח החלחולת. דוקא החלחולת אבל שארי בני מעי' אף דלכתחילה צריך למלוח ג"כ צד החיצון מ"ם אם דיעבד מלח צד הפנימי לחוד מותר . מני' דלא כהלבוש והל"ח :

פתחי תשובה

עה (א) ויש חולקים בכרס . עי' בתשובת רדב"ז ח"ח סי' קל"ד שדעתו נוטה לדעת המקילים

עה (ג) השומן . כ' הש"ך ומע"ג שכתב המחבר בסי' ס"ט דלכתחלה צריך למלוח הבשר מבני לדדים והר"ב שם לוסר לפי' בדיעבד ומ"ש כאן בשם הר"ן מחזיקין בו דס ולא מלד חוץ כמילו לא ממלחה כלל

באר היטב

דבטל חלב הטחול בטחול עלמו ובחלב הבשר שבו וסייס הט"ז דמ"מ אין לסמוך להקל מכח זו בשאם טחול מ"ש ברור שיש ס' בהיתר נגדו :

עה (ד) אסמיק . כלו' דדוקא בשאסמת לא מחזיקין בהו דס אבל לי לסמיק בריכים מליחה בשאר בני מעיים ג"כ ומחזיקין בו דס וגם בדקין שלמן דוקא הסובבים סביב הבשת הבשת גופא יש בה ס' : (ג) דמותרים . מן הסתם לי לא לסמיק :

יד אברהם

(סימן ע"ה סעיף א') **כשמולחין** החלחולת אין מולחין אותן בצד פנימי מעבר המאכל אלא **מצד** החיצון ששם השומן דבוק . לף על גב דבסימן ס"ע נתבאר דלכתחילה בעינן שיומלח בתחילה מצני לדיס שכל שלחי לחין בשומן כל כך דס כמו בבשר . עכ"ל בהה"ט . וע"ל דלק"מ דמה לי שיומלח מעבר המאכל שהרי לחין כלוס כמ"ש הגר"ס . וכ"כ בחי' הגר"ע . ועיין בס . ולפי' בסק"ק מ"ש בשם הרשב"א דבשר גמור יש לו ועוד שלהה להביא ראייה דהע"פ דנקטו הפוסקים קיבה בזה הסי' מ"מ אין בכלל זה קורקבן של עוף דמליטו בפ"ע בטריפות דעוף בדף כ"ו דתוצב שם הטרפות שלו שאם גם בבהמה ומפרש שם רש"י במתניתין אחתי הולך לעצות אותם גבי עוף מאחר שבשר בשאם בבהמה ועל מה שאנה גבי עוף ניקב הקורקבן לא הקשה רש"י כלל למה אזר להזכירו בעוף מאחר שאנה בבהמה ניקב הקיבה וגם אין שום תירוץ על זה ודאי דאין בזה קושיא כלל דהקורקבן היו דומה מלד הסברא להקיבה של בהמה ממילא גם כאן אע"פ שהוזכר בקיבה שאין מחזיקין בה דס אין קורקבן הטוף בכלל זה . ועוד דהייה לאיסור בשר בקורקבן מדמליטו לר"ח שבשר בר"ן משמו שהבשר היו בכלל מעיים ומחזיקין בו דס מדאחרינן במחט שנמלח בעודי בית הכוסות שאם יש עליה קורט דס כו' וכ"כ הרשב"א בחי"ם וכ"פ רמ"א כאן לאיסור בבשר וע"כ גם בקורקבן הוא כך דהא בשבר הטור בסי' כ' וכ"י בשם שאר פוסקים דמחט בקורקבן כדין מחט שנמלח בהמסם ובית הכוסות ולא אמר כדין הקיבה וע"כ ע"ל דבקורקבן יש דס דאע"כ לא חייכי בו דיניו של בית הכוסות דהא עיקר דין של המסם ובית הכוסות תלוי בדם אם נמלח אחלם ואח"כ הוא קורקבן ממש בשבר ובית הכוסות וח"ל ממתניתין דנחמרו בני מעיים דשם הוא קורקבן בכלל כדאיתא בסי' כ"ב אין ללמוד ממס דהא גם לב וכבד בכלל כדאיתא שם ובסי' כ' מביא ב"י בשם רבינו יונה לחלק בין לשון מחני' דהכל בכלל מעיים ולא בלשון אמוראים ושניהו לעניו לב וכבד וקורקבן כולם הם נכללים בלשון מעיים אבל לא מלינו שום סברא להכניס קורקבן יותר לכלל מעיים מלב וכבד . ומ"ש כאן דלב וכבד הוא בכלל מעיים ס"ם קורקבן לאיתיה . ועוד נראה דכאן מלינו בפירוש דבגמרא לפרש לשון מעיים דאיתא שם ח"ר מפרשיא אין מחזיקין דם בבני מעיים תרגמה אכרכשא ומעיא ודדרא דבתי' ומדפירש בעל התלמוד ואמר מעיא הייט מה שהוא פשוט מעיים בפי כל ולא שום דבר אחר ע"כ אין קורקבן בכלל ומ"ש בדרישה קורקבן על עוף הוא במקום קיבה בבהמה אין זה נכון כלל ויש כמגדו זפק וקורקבן על"ל הרי שקט קורקבן במקום כרס והמסם ובית הכוסות בבהמה והכא נמי ודאי כן הוא בלי ספק וחד דיעה היא לחו : (ב) מיהו לכתחלה צריכין כו' כעעם שמא יש קלת שומן נדבק בשם : (ג) אלא בצד החיצון . ומע"ג דבסי' ס"ט

ביאור הגר"א

עה [א] כגון בכרס ובקיבה . כן פירש"י למעיא ועתום' נ"ד א' ד"ה איליטא כו' וכ"ש כאן דגמרא פרט תרגומא אכרכשא כו' דאינן בכלל : [ב] בלא שומן כו' אבל שומן כו' . דחזינן דאית בהו שורייקי הרא"ש וש"ם : [ג] מיהו לכתחלה כו' . וכן משמע מפירש"י ד"ה אין מחזיקין כו' . פר"ח : [ד] ויש חולקים כו' . תמ"ש בם' א"ם (נ' נ"ל) במחט שנמצא בבית הכוסות נמצא ק"ד כו' : (ליקוט) וי"ח בכרס כו' . וכ"פ כת"ה

נתיבות

עה [א] כגון בכרס . כתוב בדרישה דקורקבן של עוף הוא במקום כרס בבהמה ולא מחזקינן בזה דס לחשבתן לענין חתיכה שחייב להוציא בדף כ"ו בשם רבינו יודע שגם הקורקבן בכלל מעיים שאמרו עליהם חוכליהן להו בר חיגם ע"כ ולא נהירא לע"ד דהא אמרינן בריש פרקין (דף ו') כמה פעמים בלמון זה קורקבן ובני מעיים דלא לחכלי מבשל לחיגו בכלל מעיים ומזה למד ס"ר יהודה שמביא הטור סי' ק"י דקורקבן לא מיקרי חיכא הרלויה להתכבד ומביא שם שני גמרות החחת ממס' נדרים (דף כ"ד) דשם"ג חומר קרביים פירוש מעיים לאו בשר ואוכליהן להו בר חיגם ואח"כ מביא גמ' דרים בילה אזכריתי דקורקבן ובני מעיים חיכא חיגי דלא לחכלי וקשה ודאי למה לו להביא כלל גמ' דנדרים שם לא הוכר כלל קורקבן ולא היה לו לאחויי אלא גמ' דבילה דמפורש שם הקורקבן וזה עיקר כוונ' של הסמ"ג אלא פשוט דאי מגמרא דבילה לחוד ס"ל היון דאמר שם חיכא חיגי דלא לחכלי כו' מנלן דאוכלין בחרייהו בלמת חזלינן בחר האוכלים והוא חיכ' הרלויה להתכבד ע"כ מביא גמ' דנדרים דאמרינן מעיים אוכליהן להו בר חיגם פירוש שאכילתם היא לבילה גרועה כמו שפרש"י שם וא"כ גם גמרא דבילה שאמרה גבי מעיים חיכא חיגי דלא לחכלי אותן האוכלים הם עיקר ממילא גם גבי קורקבן יתפרש כך דהא אמר אר לקורקבן עם בני מעיים בגמרא דבילה ומגמרא דנדרים פשיטא דלא מלי לאחויי לחוד שאם לא הוזכר רק מעיים ולא קורקבן ואין קורקבן בכלל בני מעיים ולא הביא גמרא זו רק לפרש גמרא דבילה לעניו מעיים ממילא נדע לפרש גם לעניו קורקבן כל זה כ"ל ברור ומחוקן יפה בפי' דברי הסמ"ג גם בטור סי' ק"י אלא שלא הביא רק גמרא אחת דהייו דנדרים שאשם אלו למדין דאלו הולכים אחר אותן שאין אוכלין אותו ממילא גם הקורקבן בכלל מעיים לעניו זה דוקא כללא"ד פשוט דדין בשר גמור יש לו ועוד שלהה להביא ראייה דהע"פ דנקטו הפוסקים קיבה בזה הסי' מ"מ אין בכלל זה קורקבן של עוף דמליטו בפ"ע בטריפות דעוף בדף כ"ו דתוצב שם הטרפות שלו שאם גם בבהמה ומפרש שם רש"י במתניתין אחתי הולך לעצות אותם גבי עוף מאחר שבשר בשאם בבהמה ועל מה שאנה גבי עוף ניקב הקורקבן לא הקשה רש"י כלל למה אזר להזכירו בעוף מאחר שאנה בבהמה ניקב הקיבה וגם אין שום תירוץ על זה ודאי דאין בזה קושיא כלל דהקורקבן היו דומה מלד הסברא להקיבה של בהמה ממילא גם כאן אע"פ שהוזכר בקיבה שאין מחזיקין בה דס אין קורקבן הטוף בכלל זה . ועוד דהייה לאיסור בשר בקורקבן מדמליטו לר"ח שבשר בר"ן משמו שהבשר היו בכלל מעיים ומחזיקין בו דס מדאחרינן במחט שנמלח בעודי בית הכוסות שאם יש עליה קורט דס כו' וכ"כ הרשב"א בחי"ם וכ"פ רמ"א כאן לאיסור בבשר וע"כ גם בקורקבן הוא כך דהא בשבר הטור בסי' כ' וכ"י בשם שאר פוסקים דמחט בקורקבן כדין מחט שנמלח בהמסם ובית הכוסות ולא אמר כדין הקיבה וע"כ ע"ל דבקורקבן יש דס דאע"כ לא חייכי בו דיניו של בית הכוסות דהא עיקר דין של המסם ובית הכוסות תלוי בדם אם נמלח אחלם ואח"כ הוא קורקבן ממש בשבר ובית הכוסות וח"ל ממתניתין דנחמרו בני מעיים דשם הוא קורקבן בכלל כדאיתא בסי' כ"ב אין ללמוד ממס דהא גם לב וכבד בכלל כדאיתא שם ובסי' כ' מביא ב"י בשם רבינו יונה לחלק בין לשון מחני' דהכל בכלל מעיים ולא בלשון אמוראים ושניהו לעניו לב וכבד וקורקבן כולם הם נכללים בלשון מעיים אבל לא מלינו שום סברא להכניס קורקבן יותר לכלל מעיים מלב וכבד . ומ"ש כאן דלב וכבד הוא בכלל מעיים ס"ם קורקבן לאיתיה . ועוד נראה דכאן מלינו בפירוש דבגמרא לפרש לשון מעיים דאיתא שם ח"ר מפרשיא אין מחזיקין דם בבני מעיים תרגמה אכרכשא ומעיא ודדרא דבתי' ומדפירש בעל התלמוד ואמר מעיא הייט מה שהוא פשוט מעיים בפי כל ולא שום דבר אחר ע"כ אין קורקבן בכלל ומ"ש בדרישה קורקבן על עוף הוא במקום קיבה בבהמה אין זה נכון כלל ויש כמגדו זפק וקורקבן על"ל הרי שקט קורקבן במקום כרס והמסם ובית הכוסות בבהמה והכא נמי ודאי כן הוא בלי ספק וחד דיעה היא לחו : (ב) מיהו לכתחלה צריכין כו' כעעם שמא יש קלת שומן נדבק בשם : (ג) אלא בצד החיצון . ומע"ג דבסי' ס"ט

א מימרת דיב מבכיות מולין דף קי"ג : ב כר"ן בשם כרמב"ן מדאמר אין מחזיקין וכו' הא אסמיק חייבין : ג עור מדברי הרמ"ם וב"ם : ד שם בשם הרשב"ם :

חדושי הגרשוני

כולי האי לית בה ס' נגד האוב שבו התירו בכרס ואסרו בטחול בני יעיבה י"ו. ובבמה מ"ז לימא מעשה ממש כזה בק"ק מץ ובאה ההוראה לפני מורי הגאון הגדול מוהר"ר גרשון מבכזני והורה ג"כ כנ"ל מבעמים הנ"ל אך ניקף עוד לבעמים הנ"ל שהיה בעת שהיה דוחק בבשר . ואחר שורתתו בראתי לו מה שמצאתי בחוב הנ"ל ודין הי' מהניין ליה מאד :

פרי חדש

(סימן ע"ה סעיף א') בגון בכרס ובקיבה כו' . דע' שבעמים מזכיר בם"ם בני מעיים שאם וב"ל כל מה שים

מטה יהונתן

אבל הטחול שומנו בעלמו הוא והגה לפי שיעמ ר"ת דאמר דגם הבבד דינו בשאר בשר ומהני מליחה בה משמע דבטחול אפילו מליחה ג"כ דאל"כ מה הפרש בין בבד לטחול ואפשר י"ל דגם ר"ם ס"ל דבטחול לריך מליחה והא דקאמר ה"מ בבדא היינו משום דבבדא לריך החחיבה שתי וערב ותחיבה לאחת אבל בטחול ג"כ לכל זה רק מליחה לחוד : (סימן ע"ה סעיף א') **אין מחזיקין** דם בבני מעיים בגון בכרס כו' . עיין בתחרונים **מה** שמקשים על הדרישה וי"ל **דגם** הדרישה לא כ"כ רק לשיטת המחבר דמותר בכרס וב"ה מצא"כ לשיטת ר"ת שב' בס"ן י"ל גם הדרישה מודה **דגם** בקורקבן מחזיקין דם וק"ל :

יד אפרים

ומתפעב בבבד ואף שאנו מוסרים הבבד עלמה משום דלא בקיאים בין שלוקה ומבושלת סיינו לחומרא אבל לקולא לא ע"ם ובמבבות סי' ס"ע הביא זה בשם גדול וכ' דמשום הא לא ליבית דיי"ל דחלב אחד מם' נשאר בהבבד (עיין לעיל סי' ס"ט ס"ק ג' מ"ם שם) אלא דבלא"ה לא קי"ל כהפר"ח : (סי' ע"ה ס"א) **אלא** א"כ אסמיק . עבה"ע דקורקבן מחזיקים בו דם ואפי' בספק אם נמלח יש להחיר בסמ"ג ומה"ב והביא מביהודי לקט בת"י שב' להדיא דקורקבן מחיקים בו דם עיין שם . ועיין בסמ"ג

חדושי בית מאיר

(סימן ע"ה ס"א בהג"ה ב') **ואם** מלח החלחולת . עיין בספר מ"י בישר דוקא חלחולת ולא מעיים :

גליון מהרש"א

(סימן ע"ס סעיף ג') **אין** מחזיקין. ס"ש בפנחת יעקב בעוף שנמלח עם הזפק ונתבשל אח"כ דבעי ס' נגד המאכל דבלע דם ול"ל דם דידיה כבר השיגו בת' כנ"י סי' כ"ו דהא אף בבולי' שצלאו בחלבו אמרי' דהקרום מספיק כש"כ הכא ואי משום דם שבקרום עצמו הא א"ס דם בבני מעיין : (ס"ך סק"ל) **דבקורקבן** מחזיקין דם . ום"ם אי אי"בא עוד **צד** ספק מתירין מכח ס"ם : (בהג"ה שייב) **דהוי** כאלו לא נמלחה כלל . ואף דמועיל מליחת העצמות להמוח שבוה צ"ל דמעיים שיע מבפנים אבל עצם יש בו נקבים דקים שהמלח נבלע ת' מהר"ש הלוי וי"ד סי' כ"ב : (ע"ו סק"ל) **גם** הקורקבן בכלל מעים לענין זה דוקא . עי' ס"ע סי' ק"א ס"ק י"א :

בעינן שימלח שני לדדין הכא שאני דאין בשומן כ"כ דם כמו בבשר :
(ד) יחזור וימלחנה מבחוץ . ולא חיישינן שיבלע הלד הפנימי מן החילון מאחר שאין מוחזק כ"כ בדם ט"ס ועמ"ש לעיל סי' ס"ע סעיף ד' : (ה) ומותר למלחן עם בשר . רש"י פכ"ח סי' כ' לא פסק כן הלא כתב וז"ל ולעניין מליחה ירמה שאין להקל כלל ולמלוח לחודיה בידים שמלחה בתרנגולת עם הרגנגולת דלחע"פ שאנו מחמירין ומולחין כל הבילים הלא מדיחה לה בעי ולא עוד הלא לפי' נגמר החלמון לבד מדחצינן בבשר מדיחה ולא קרים"י (בעור סי' פ"ו מבדיחו) סוף סוף עיפים רוחות שאין בו דם וגם אין לה ליר שפולט ממנה וא"כ אינה טרודה לפלוט ותבלע דם הרגנגולת ואסורה ועוד כ"ל דבשר בלעה ופלטה ע"י מלח לפי' נתקבלה לגמרי דהא לפי' כלי חרס שמלחו בו בשר לפי' הוא מוקב לאסור לאכול בו רותח כ"ש הכא שאני דאין בשר לפלוט לאכול בו רותח כ"ש הכא כו' ולפ"ז כ"ל שאינה מוסרת את הרגנגולת הנמלחה עמה כמו גבי דגים ושופות עכ"ל ובא"ו שלו כ' עוד דאם נחבשלה הבילה הזאת הנאסרת מוסרת מה שנתבשל עמה עד ס' . ודבריו נראין עיקר להלכה למעשה ועיין סי' פ"ז לענין בשר בחלב : (ו) מותר למלחן עם בשר . הטעם דדם מיסרק שריק ושוד שים ליר בבני מעיים וע"כ הם טרודים לפלוט ליר ולא בלעי דם מן הבשר כ"כ ב"י בשם התוספות והרא"ש וא"ג בבני' כ' רש"ל בשמוד דבלעי מן בשר שלא נמלח ואסור היינו כיון דליכא בהו ליר ולפ"ג לעיל סי' ע' ס"ו כתבתי בשם רש"ל דדוקא בפליטת דם חמרינן דלא בלע דם אבל לא מחמת פליטת ליר אם כבר הוזקק בשם מיתבר מצום תמ"ה וקי"ל כבני' פ"ו דאפי' בכה"ג שבא והטילה מותרת בשלין מדברי רש"ל דכולעו כך פולטו כגון בחתיכה שהוציא שלא נמלח מודה רש"ל דמסתי הך סברא כיון דטרוד לפלוט ליר לא בלע דם: (ז) והכי נוהגין לכתחלה ושכן המנהג :

ח ואם נתבשלה כך (ד) מעיפה ט אם יש עליה (ה) שומן מצחון ואם לא נתבשלה עדיין (ד) י *) יחזור (ו) וימלחנה מבחוץ
יא ומותרת (לעיל בשם הרשב"ם) (ה) ביצים המגולגלים בעופות לאחר שחיטה *) אם לא נגמר החלבון שלהם רק החלמון לבד (ב) לריכים מליחה כשאר בשר (ה) יב ומותר למלחן עם בשר (ב"י סימן פ"ו) ואם נגמר תך החלבון תפי' הקליפה הקשה עליו אסיא מפכרא בשוק (ג) [ו] מיהגין למלחה [ז] אך יזהר שלא למלחה עם בשר (מהרש"ל בהגהת ס"ד) [ח] מיהו (ז) בדיעבד אין למוש וכל שומן תפילו של עופות דינו כשאר בשר לעניו מליחה והדחה (מרדכי) :

ב "בני מעיים בלא שומן שעליהם אף על פי שאין מחזיקין בהם דם (ו) יג [ט] מותר (ח) למלחם עם בשר :

הגה [י] ויש מוסרין למלחם עם בשר (טור בשי"ת) (ז) ומכי מיהגין (ע) לכתחלה (ד) ובדיעבד מותר (מרדכי בשם ר' יואל והגהות אשר"י ומוה"ם בשם מ"ז) :

ג י שומן הכנתא (פירוש שומן הדקים תיטערי"ן בלע"ז) שעל הדקים מלאה חוטים דקים מלאים דם ולפיכך יש אוסרים אותה לקדירה אפי' על ידי חתיכה ומליחה ועכשיו נוהגין היתר ואותם חוטין של דם כשאדם בקי בהם מותחן ונפשלים היטב עד שלא ישאר אחד מהם :

יא ומותרת . דמאחר שאינו מוחזק כ"כ בדם אין לדמותו לבשר ממש מלד מ' עכ"ל ת"ה שם בשם הוה"ם ור"ל דהכא לפי' לאחר י"ב שעות ברי לאחוז ולמלחו מש"כ גבי בשר לעיל סימן ס"ע ס"ד וכן לפי' לאחר מע"ל דלא קליפה קשה היינו בזמנין בבני' פ"ו דאפי' בכה"ג שבא והטילה מותרת בשלין מדברי רש"ל ועמ"ש לעיל סי' ס"ע ס"ד ומה שכתב הב"ח דאפי' בכה"ג שבא והטילה אסור לאחוז ולמלחו עם בשר דמ"מ הבשר שבהם בולע כ"ב ואינו פולט דלית ליה דם דידיה : (ש"ך ס"ק י"ג) דה"מ משום דמסתמא איכא נומות . בב"י סי' ס"ם בדין מולה בכלי שאינו מנוקב בשם ס"ם במולה על קערה כפויה אינה נאסרת דדם מישרק שריק מיהו אם יש נומות בקערה וודאי נאסרה :

ביאור הגר"א

בת"ה ע"א ב' והרא"ה שם (ע"ב) : [ה] ביצים . כמ"ש בפ"א די"ם (ו' ז') השוחט כו' ביצים נמורות ופי' הרשב"א נמורות בהלבון וחלמון אבל אין לה אלא חלמון לבד עדיין בשר וכנוף העוף הוא וה"ה לענין מליחה דלא כפירש"י שם : [ו] נוהגין למלחה . נשתרבב המנהג מפ"ש בעירובין ס"ב ב' אפילו ביעתא כו' ועתוס' שם ד"ה אפילו כו' : [ז] אך כו' . כיון דא"צ מליחה כנ"ל : [ח] מיהו כו' . דמליחה אינו אוסר אלא כ"ק : [ט] מותר למלחם . דציר יש להם רשב"א . ותוס' שם כתבו דדמא משרק שריק : [י] ויש אוסרין . דלא קי"ל כסברת התוס' דמשרק שריק כמ"ש ברישׁ סי' ע' והוי כמו דגים ובשר ותוס' אולי למעטייהו ועש"ך :

באר היטב

מלד החילון נמצא שהשומן לא נמלח במקום שהוא דבוק י"ל דכיון דאין כ"כ דם בשומן וגם אין בית חבי חבי סגי בהכי אף לכתחלה : (ד) טרופה . כתב הש"ך בשם מ"ח מיהו אם יש ס' נגד השומן והגידין שבה הכל מותר ותע"ג דכשר שנתבשל בלא מליחה מהגיגן לאסור לוחה מתיכה אף בדאיכא ס' כדלעיל סי' ס"ע סי"ח מ"מ הכא השומן עם בקדירה ועוד כיון דאין דם נלחה לעין בשומן יש להקל ולכך לא אמרי' ג"כ דלהוי חיסור דבוק וג"ל אלא ודאי משום דהדם הוא מעט מזעיר דאין להקל בזה ובלא"ה חיסור דבוק הוא רק חומרת : (ה) שומן . פי' הש"ך אם ידוע שהיה שם שומן כדי לאסור אבל אין לאסור בדיעבד מטעם שאי"ה לנקדה אלא יאמר מע"ל להי"ל בשם ס' ע' דפליטת ליר היא דאפי' לאחר י"ב שעות אז אפילו לאחר מע"ל להי"ל בשם ס' ע' דפליטת ליר היא מע"ל כמי שרי לאחוז ולמלחו ולא חיישינן שיבלע לד הפנימי מן החילון מאחר שאינו מוחזק כ"כ בדם וכמ"ש ביאור הגר"א ס"ק ב' ובדיעבד . כתב הש"ך דדעת מהרש"ל לאסור אף בדיעבד בין שנאחר החלמון לבד אז גם החלבון שהקליפה קשה אז רכה וכ"ש הע"י שמשו אבל אין לפרש בלא הפילו כלי חרס שמלחו בו בשר לפי' הוא מוקב לאסור לאכול בו רותח כ"ש הכא שאינה מוסרת את התרנגולת הנמלחה עמה כמו גבי דגים ושופות עכ"ל ובא"ו שלו כ' עוד דאם נתבשלה הבילה הזאת הנאסרת מוסרת מה שנתבשל עמה עד ס' . וסיים הע"י שדבריו נראין עיקר להלכה למעשה . (ואין לומר למה לא אמרינן בבכ"פ זה חיטו דלא אמרינן כן אלא היכא שפולט בלא"ה ליר דידיה משא"כ בבילה פולטת כלום אבל חיטו רוחות שאין פולטת לא דם ולא ליר וכן אמרינן בשפוד בסי' ע"ו ס"ד דלא שייך בית בבכ"פ) : (ח) למלחם . והטעם משום שפולטין ליר ואין בולעין מ"ש דמיסרק שריק : (ט) לכתחלה . ורש"ל כ' דמותר אפי' לכתחלה ושכן המנהג :

חדושי רע"ק

(אם) לענין מליחה והדחה. בין לענין הדחה ראשונה בין לענין הדחה שנייה . ע' ת"ח (כלל א' ד"ו וכלל ה' ד"ו) :

פתחי תשובה

המקוים דכיום אין מחזיקין בו דם ע"ש : (ב) צריכים מליחה . וכתב מג"י כלל ע' בשם מהרי"ל וחו"ס דלריכים ג"כ שריה כשאר בשר ע"ש : (ג) נוהגין למלחה . ע' בשלית יעב"ץ מ"ח סי' ק"ב שכתב דאם הבילה נולדה כדרכה אף שהקליפה רכה ח"ל אלא למלחה אף מלד המנהג דאם אינה לאוכלו בזה ובלא"ה לעיתים מצום דם מיתבר לגמרי מצום אבר מ"ה דלא כמורה אחד שעשה כזה ע"ש : (ד) ובדיעבד מותר . ע' בתשובת הרדב"ז ח"ב סי' תרפ"ע הבאתיו לעיל סי' ע"ג ס"ק ה' . ועי' בתוכ"ש יעקב כלל ע"ו ס"ק ע' בשם מ"ז הגאון מהר"ש ז"ל בעוף שנמלא עם זפק ונתבשל שהבילה עד שיהיה ס' נגד המאכל שבזפק מעשה דהמאכל בלע דם במליחה ואין לו לאוסרו דם של עלמו ולא פלט דם שבלע ע"ש ועי' בתשובת כנסת יחזקאל סי' כ"ח שחולק עליו ופסק דבכי ויסוד ההיתר שלו דתמרינן קרמת מפסיק וכמו בבוליה שנללו בחלבו ע"ש ואין דבריו מוכרחים ומ"מ נלאה נרוח לפה להמש"י דלא מהני בזה לא דקרמת מפסיק מ"מ לא תמרינן בזה לאסור דבוק אלא לו היה בעוף גופיה ס' ויעכ"ד ס' נגד כל העוף אלא לל הקדירה מלערף לבטל המאכל שבזפק לענין זה מהני עכ"פ הקרום שאין העוף ממהר לבולע טפי מלאר הבריה שבקדרה וכמ"ש הש"ך בסי' כ"ב סק"ח גבי וכיוצא בזה ע"ש והוה פשוט וע' עוד במ"י שם בענין קורקבן שנמלא עם פפיכתא :

ה שם בשם ר"י (וכ"ד התוס' רשב"ם וכ"ן והמכתבי) :
ו שם בשם הרשב"ם :

פרי חדש

כמעי שבמה וכבתי דפרק קמא דחולין דבת זהב ונעל בני מעיים דק"ל דלא היתה בכלל וכדלעיל בסי' ל"ע ס"ב ובפרק הלן עריפות דף ל"ו גבי נפלה לאור תמרינן בהלו בני מעיים תמרו בקורקבן ובלב ובכבד ולפעמים ניכא בכלל בני מעיים הלא כרם ודקין שהוא בגוד התלב. תבל מה שהוא בגוד הדפנות בגון כיחא ולב ובכד וקורקבן לא קרי ליה בני מעיים ומדע דתמרינן בש"ע דף כ' תמר רב שימי מקיפין בבני מעיים ר"י ור' תלמיד תמוייהו מקיפין בריאה אלמא דריאה ליתה בכלל בני מעיים וכן בבני נפולה בדף ל"ת ובבי דיוסף בדף ל"ג אית תד תמורת דקאמר דליכא בדיקה כבגד בני מעיים ותבריס מוסיף לף בגד כל שהלב סייעו לף מה שבגד דדפנות בגון כיחא לב ובכד וקורקבן אלמא דכל שי לאו בכלל בני מעיים ונהגו ש"מ התוספות בדף ל"ד וכן דעת הר"ר יונה והרא"ש דבלבון תעלים כיחא וכרם סוו בכלל בני מעיים אבל בחמורים דרכן לפרש יותר ובני מעיים בלבון דידהו לא סוו הלא כרם ודקין והסיא דפ"ק דחולין אע"ג דמימרא דאמורא הוא ל"ל אע"ג דלאו בכלל בני מעיים הוא דמסתמא דהוא מדין לריאה משום דחזינן בתר רובא אע"ג דאית סתמא כפירושו דריאה בכלל ולבבי לא הוכרך לפרש ומעתה הדבר ברור דבש"ד דאין מחזיקין דם בבני מעיים היא מימרא אמורא ועוד דמתרגמינן ני' מכרכשתא ומעיא והדרא דכתיב ומלתא דפשיטא דלא איתמר בגמ' דלפרושי דלב וכבד ולריאה :ואי בכלל לאו מעיא הוא ומעיא דלא מי

עז א הצלי א"צ מליחה לפי שהאש כו'. כן הוא ג"כ לשון הטור ומשמע דסבירא ליה לפי' הדחה נמי לא בעי לכתחלה מכוח דס בעין שעליו לפי שהכל הולך אחר הרוח"ם בהדיא ומביאו ב"י וטיין ס"ק ט': **ב** לפי שהאש שואב כו'. ל' הרוח"ם ל"מ אם נגלה יפה דאז נפלט כל הדם לתוך הלח שלא נפלט יפה ולא נפלט כל הדם לתוך שרי כי מה שיוצא לתוך הלח מיבשך קריש ומה שנשאר בתוכו הוי דס המיבשים שלא פירש ולא חשוב כפי' מה שהולך בתוכו מלד זה לצד זה עכ"ל (ודברי הטעז"ן צ"ל מגומגמים ע"ש) וכתב שדריסה על דברי הרוח"ם הלו וז"ל ול"ד למה שנתבאר לעיל סימן ס"ז דדם שנשאר בחתיכה הוי שפירש ממקומו ונתעורר לנתת ונבלע במקום אחר לחשוב דמהני התם שמחוייס נתעורר לנתת וכוי דס שפירש מה שאין כן כאן שלא נתעורר לנתת רק מחמת החם הלכך אמרי' כל מה שבא אליו כח החם לזוז ממקומו הוליכו לגמרי ונפל לתוך עכ"ל ודבריו תמוהים דהא הרוח"ם לפי' מה שנתבאר בתוכו קאמר דלא הוי כפירש ובחמת יש לתרץ בקיצור דמהני כאן חסר ולא נתעורר לנתת אלא מחמת החם שאין כן בשאר בשר שנתעורר לנתת ע"י מליחה ול

המלח ה ויש מי שאומר דהני מילי כשמולחו וצולהו מיד (ג) אבל אם שהה במלחו (ד) המלח בולע ונאסר ז לפיכך מדיחו יפה קודם (ח) צלייה :

הגה ח [ד] וי"א דצלי בעי הדחה תחילה (רמב"ן) [ה] וי"א דצריך גם כן קנח מליחה תחילה (כ"י) והמנהג להדיחו תחילה וגם למלחו קנח כשאר נתחב בשפוד ונולחו מיד קודם שימלח המלח דס (הגהת ש"ד) ט מיהו אם לא הדיחו ולא מלחו כלל לו מלחו בלח (ה) הדחה תחילה ונקלה כך מותר ובלבד שלא (ו) שהה כך במליחתו (ז) הגה דהדחה שיעור מליחתו [ו] אבל אם שהה כל כך קודם שנולחו (ז) אסור (כך משמע בתרוך לחוש לדס שעל המלח שהחם שוחב ומוציא המלח מלבלוע דהס ודין דהחה שקודם המליחה כתבו הר"ב בסמוך ועיין בס"ק ט' : ז לפיכך מדיחו יפה קודם צלייה . ואם לא הדיחו קודם צלייה נכשר ט"ו דהחה לאחר צלייה ועיין בס"ק ט"ו : ח ו"א דצלי בעי הדחה תחלה. כלומר דכל הדחה שלאחר צלייה מכשר מפני שהחם שוחב ומוציא המלח מלבלוע דהס ודין הדחה קודם המליחה כיון שנאסר בצלייה אין לך הדחה גדולה מזו ולא הוצרך להזכיר לאותה הדחה שלאחר צלייה אלא משום דס בעין שעליו ודוק: ט מיהו אם לא הדיחו ולא מלחו כלל כו' . הטעם דזורק מיהחב שהחב ליה וכמ"ש הטו"ז בס"ח ולא"ג דאם הס מחר בעין נפל עליו לא אמרינן שהחב שוחבו ובלבד שלא (ו) נתנו הוא בתחלה ולא נמלח הדחה תחלה ואהחה שלאחר מליחה אפילו בלח לא מהני ולא מלחו כלל הדחה שלאחר מליחה ואפילו הדיחו יפה לא מהני דהא לא נפקא אלא מדכתיב ושלשום

ומ"ל להדיחו מן הדם בינה עליו בצטע לגייס ונמלח עליו ועל המלח שדרך ממולחין לותו בכפוד וכוח שוחט ומוציא לח המלח מלבוצ דם בד"ח כשמלחו ולגלחו מיד אבל אם שהה במלחו כבר בלע המלח ונמלח לפיכך צריך שהחה אחר שליים קודם שיאכלנו עכ"ל נרחה מדבריו דאף בשלא הודח מתחלה ונמלח שרי לחא"כ ט"ו שהחה שאחר הגיסה לאין כאן חיסור אלא מטום המלח בעליו שנאסר · והבין הכר"ב ומחבר חיירי בהדח מלחא ולא דק גם מ"ם מותר לאכלו ומ"ל להדיחו מן הדם בינה בצטע לגייס כו' ליתא וכמ"ש הכ"ב לקמן דכל צלי צריך שהחה אחר לגייסו מטום דם שהבוק בו: **י** ואין חלוק בכל זה בין אווזות כו'. לכומר דאין חילוק בכל זה בין בשר ובין לווזות ושופות שחלוים שאע"פ שהדם בהן פירש מדופן לדופן מ"מ כבולעו כך פולעו: **יא** ובלבד שלא יהיו מלואים בביצים או בשאר בשר כו'. לשדיס קאמי בציצים אפילו דיעבד אסור ובשבר לכתחלה אסור וכמו שיתבאר בסי' שהח"ז: **יב** בלא מליחה. לו שמלח ולא שהה שיעור מליחה ובדיעבד אין לחוש אפי' הפכו כל בעת הצלי"ח כלל ט' ד"ם בשם הר"ם: **יג** רק שיצלנו תחלה כו'. לכאורה משמע דאפילו צלאו אסור לכתחלה אם"כ להוד קאי דאז אם לא יצלנו כדי שיהא רשאי להכילה שבאר דם רוסח אבל אם רוסח אפילו כך צלוי אסור לכתחלה אם"כ אינו מועיל אפילו צלאו כל צרכו כדי שיהא רשאי להכילה שבאר דם בתוכו ויולא אם"כ ע"י בישול

נזהרין לכסיר הבשר עם הכבד קלת מן הים לתקן הים: (י) ומתירין בדיעבד. וכן כ"מ ל"ג פ' כ"ם סימן ל"ג לאוסר הבשר בדיעבד מטעם שאין לומר בבשר כבולעו כך פולטו ובמקום שאין הבשר מרובה יש לחוש לדבריו ואם נלקו בו בשר איסור מליחה לאסור מליחה בדיעבד דדוק בשמא יחזור הבשר החם ויבלע ממנו יא ויש *) מתירין בכל זה וכן המנהג להתיר: כג (ומנו מזהרין לכתחילה) (י) ומתירין (יח) בדיעבד) (מהרש"י והגהת ש"ד ומנו"ח כלל ל"ז):

ה צלי שלא נמלח וחתכו על גבי כבר כד אף על פי שיש בכבר מראה אודם [טז] יב מותר אם נצלה עד כדי שהוא ראוי לאכילה יג לרוב בני אדם (דהיינו חצי צלייתו [יז] וה"ה (יט) שהמוהל בלוע ככר כמי שרי) (ב"י בשם הרשב"ם):

ו (יא) כה [יח] יד בשר שצולין בלא מליחה אין נותנין כלי תחתיו לקבל שמנונית הנוטף ממנו עד (ב) שיצלה עד שיהא ראוי (כ) לאכילה על ידי צליה א:

עז דין עופות שנמלאו בשר שלא נמלח.

ובו סעיף אחד:

א טו עופות או גדיים שממלאים אותם בשר [א] טז שלא נמלח [ב] אם לצלי מותר יז אפילו פיהם למעלה (א) יח ואפילו אם [ג] יט נמלח החיצון (ב) דכמו שבולע דם המילואים כך פולטו שאם נתן בכלי שיש לו שלשה גרגירים מלח מותר לפי שמלח מוסך בטבעו כל הדם לצולי הכלי ומשום לקי למעלה ואחר גיסיים שופך בתוכו משום למעלה ומעלין מלמעלה ומלין הדם הנשאר בצולי הכלי עכ"ל הטור ומבואר דלא נלקה עד שהוה רלוי לאכילה מותר ליתן כלי תחתיו אפילו בלא נתינת מלח בכלי וכן מבואר להדיא בהרשב"ם בתשובה והיינו שכתבו הרלוי לאכילה דמשמע דאפילו לא מתיר לקי כשהוא צלוי ע"י גלוי מ"מ כל זמן שהוא בכלי אינו נלקה ואינו נאסר אלא כשהוא רלוי לאכילה ומ"מ נראה דאם נתן מלח בכלי ואח"כ נתן הבשר בכלי אין הבשר

ט"ס ודו"ק : **ב** וכ"ש אם נמלח הפנימי ולא החיצון כו' . דטעת הר"ב דלחפילו נמלח הפנימי ומכה שיעור מליחה חיצון בולע מן החיצון דנותנ מיניכ בייב מן החיצון והויא כן בד"מ ובת"ח כלל ט' דין ג' מהגו"ס ובספרי המרכתי בזה והוכחתי ברחיות ברורות דכל הפוסקים מודים דהיכא דנמלח הפנימי ומכה כדי מליחה וחכיון חפל לו לא מכה שיעור מליחה דלחכר הפנימי מכוש דלגבי פנימי לא חמרינן בכב"פ כיון דליח ביה דס כל עצמו לפלוט ובולע הפנימי ולא חמרי' בכב"ג מיכב בייב ליח לבל חס לא נמלח הפנימי חיכו חכור חלא כמהחיצון נמלח ולא מכה כדכחב המרדכי בשם ר"י ור"ת פכ"ס מלו בולע הפנימי קודם הלויי' ולט"ג דקי"ל בס"ם ולו"ק.ועוד הוכחתי שמהעת הסמ"ק והגהמ"י כן וכ"כ מס דבכב"ג מייבי הלו"ס ביים כלל ט' (גם כתבתי מס דמהר"י מרוטן מודה בכל הדיוים הללו ע"ם) ומרב בת"ח ובד"מ מבין דברי הלו"ס בענין לחר דחוק מלד לבל כשהפנימי הוא מוס לחיצון דהיינו שמיכים מלוחים ומהו לו מיכים חפלים לו חפילו בייכים נמלחו ולא מהו ברי בכל ענין כדליחת במרדכי להדיה לבל כשהפנימי חפל החיצון נמלח ומכה והודה פביעת דברי והחיצון חמרי' בכב"פ חט"פ מחיכו פולט דס בל עצמו ולט"ג דבשר בייבש נמלח ולא מכה והודה קי"ל דגבי חיצון חמרי' בשר בשר נמלח והודה קי"ל בס"ם ט' דלא מהני ליח מליחה לחר בייב ולליים לח"כ שהני הכא שמפלט מיד בשעת הבליעה ולכך לח מכי מליחה לחר בייב ולא מהני ולא מכה שמפלט מיד בשעת הבליעה והחיצון בולע גם הוא מהפנימי קודם לליה ושוב חיכו לו הקנה לגלי כדלעיל ס"ם ע'(ופכ"ח חולק על הש"ך וכחב בכולהו נקטינן להקל ע"ם) : (ג) **לבדו** . פי' וידיחס לחר המליחה כל חחד בפני עצמו (דהל"כ הוי בשר שנחבשל בלח הדחה לחרונה . ש"ך) : (ד) **מפליט** . ול"ד לחחיכה עבה דמותר דהכא חין הפנימי נחבש בחחיכה ח' עם החיצון ומפי שנחבשל בכי' ס"ט ס"ד דחף דיעבד לחסור חס לא מלח לווזים ושופות מבפנים ומבחוץ ונחבשלו ה"ב צריך למלוח לכחחלה החיצון מבפנים ומבחוץ והפנימי מכל לדדיו ולהדיחס היעב ולמלוחתס ובלח"ה לחסור לקדרה חפילו דיעבד וכן כתבו לחחרונים : **ה** וכל זה מיירי שאין במוליית**א** זו רק בשר לבדו כו' . מממע מדברי הר"ב דדוקח בשר לבדו מותר לבל חס יש בייבש עם בשר חפי' עם בשר נלח נמלח דיינו לבדם וכן מממע מדברי הח"ה וחחרונים דחין חילוק בזה וכן מסיק בס' ל"ח בפירוש ודלח כמהרש"ל דס"ל דבמלוי בייבש עם בשר נלח נמלח טוי לכל כמילוי בשר דחין לזה טעם כלל ונרחה עוד מדברי הר"ב דחם יש ס' במוליית**א** לגד החיסור בשמוליית**א** הכל מותר שהרי כתב סתם דדיינו כחילו נתבשל בקדרה וכבר נתבאר כל זה בס"ם ע"ג ע"ם : **ן** ואפילו **בדיעבד יש לאסור אם לא נמלחו שניהם** . כלומר במלוי בייבש יש לחסור בדיעבד חם לא נמלח הבשר החיצון וגם הפנימי שעם הבייבש וכמ"ש בס"ק בלפני זה :

(ג)היצון לבדו.פי' וידיחו:(ד)אינו מפליט דם שבפנימי.פי' רס"ל וז"ל חינו מפליט לדם שבפנים ר"ל שלא לד בימי בל חינון עלמו וחע"פ שנמלח בפנימי עב"ל ומקשבלמונימו מבמע קנמ"מ יש לחום לדברין להלל' וחינו דומה למה שבשר בשר נמלח מלד ל'דהכח גרע טפי כיון דהמילוי שבפני' סתמו מכל לד: (ה) **אם לא נמלחו שניהם**. פי' מליחה גמורה כ"ל בפני עלמו עד שיהיה רחוי לקדירה'בכל דיניו חם כי' בשר עם בילי'במילוי:(זה שייך לעור) ע"ם בעור כחוב כחיב להבדיל בין בשמים כו' כ' ב"י היומ דלח משמין קרא בהלי ליענין כו' ועוד הקשה חמ"כ למה סניח רבינו מה שדרשו חז"ל על פסוק זה ת"ל לומר בין פרס לחמור ללח בין נשחט חליו על קנה לנשחט רובו ואי יליף רבינו דרשה זו מקרא דוהבדלתם בין בהמה טו' דסוף קדושים קאמ דה"ל לרבינו ללמוד דין שלו מן קרא דבין החיה שאוכלת וגו' . ועוד הקשה הח ללח נחית רבינו למנין המלות כו' . וכ"ז כ"ל לתרץ בהיזון אחד ונדקדק עוד למה שכתב כאן כתיב להבדיל כו' וללח בהרבה מקומות מתחיל הטור בפסוקים וללח חמר למה כתיב כאן בסי' ס"ב לח תאכל הנפש עם הבשר וכסי' ס"ו כל דם לח תאכלו וכלן חמר כתיב ולח שלח בחין זה דקדוק גדול מ"מ חגב גדולה נתנה לותו בתוך דבריו . ללח נרחה דרבינו רלה דרשה חז"ל שזכר הב"י ללח שדרשה זו מלינו לותה בב' מקומות דהיינו בסוף שמיני ובסוף קדושים וגם רש"י פירש לותה ב"פ בפסוקים ללו ע"כ ל"ל דעיקר דרשה זו בדרשה מפסוק שבסוף קדושים דכתיב והבדלתם וגו' וקרא דשמיני בא ללמד עניין אחר דהיינו מה שזכר רש"י שם וז"ל להבדיל לח בלבד השמוה ללח שיהא יודע ומכיר ובקי בהן וכרלה שלמד רש"י זה ממה שנאמר לפני פסוק זה לחת תורת הבהמה וגו' וחת"ל להבדיל בלמ"ד להורות דקחי לחדחיך לפסוק זה וה"ק לחת החורה של בהמה תחיה לכם להבדיל בטיהור ובקיחות מה טמח ומה עטור ולזה לחוד חתי הלי קרא וחע"ג דרשה"י זכר גם שם ל"ל בין פרס כו' מ"מ עיקר לימוד זה הוח מקדושים כמו שזכרנו ללח חגב הוח פירש גם כאן כי בהלי קרא כתיב עוד בין החיה שחאכלת וזה ללמד לדרשה כיולח דחתא ומתורץ מס שהקשה ב"י למה לח הכיח קרא דבין החיה שחאכלת שזה לחתא לגופיה כמו שזכרנו וכד"מ כתב ג"כ שחין זה ללח לשון רבינו וללח לשון הפסוקים :

הגה **ב** *) וכ"ם אם נמלח (ב) הפנימי וללח החיצון דשרי (ד"ע לדעת חרוך כלל ט') דעורת מסחק בחיב הדם מן החיצון וחינו נבלע בפנימי (ד"ע):

ולקדרה אסור **ג** עד שימלח (ג) חיצון (ג) **לבדו ופנימי** (ה) **לבדו** (*) [ד] **אבל אם לאחר שמילאו מלח החיצון** (ד) **ד אינו** (ד) **מפליט דם** (ה) **שבפנימי** :

הגה [ה] וכל זה בדיעבד חבל לכתחלה חין לעשות בוס מוליית**א** רק בס בשר נמלח [ו] בשר שלא כו' . כנ"ל ואפי' אם נטלח כו' : [ז] חבל כו' כנ"ל :

ממלחו בייבש (חגור ומרדכי פכ"ס ורס"י) **ח** וכל זה מייבי בחין במוליית**א** זו רק(ו) בשר לו עשבים חבל לח בס בייבש הקרבים דינו כלילו מהבשל בקדירה (הגהת ס"ד בשם מהרי"ם ותרוך וב"ז) **ן** ואפילו בדיעבד יש לחסור (**ה**) חם לח נמלחו (ז) בייבש . [ו] בשר שלא נמלח ולח עשה בשר שנמלח מותר בדיעבד (שם) [ז] חבל לכתחלה לחסור לגזות בשר שנמלח עם הבשר שלח נמלח ואפילו הודח :

יד אפרים

(סימן ע"ו סעיף א') **אינו** מפליט . עכ"ם ובסג"ם הביח דברי הע"י בענין זפק לו קוקבן ונשאר עם המחבל ע"ש ועיין בכנ"י סימן כ"ו שמוכן על סורלת מוסר"ם כזה והעלה ס"ט ס"ק י"ד בליבוש ג"כ להחיר וכו' דלדיעת ג"ע וברחם חין להחיר רק בהפ"ע ועיין לעיל סי' ע"ה ס"ק ח' ואם חתיכת עור בהמה נפל לתבשיל כתב בלבושי שרד שאוסר עד ס' משום דס כדין מחיכת בשר שנתבשל בלח מליחה ועשמו לפי שבסולת למנחה ובפ"ם סימן כ"ג חולקים על הט"ז שם וכתבו דים דס בעור כו' ע"ם ולפענ"ד חין לחסור דס העור כלל משום דס דמקרע מלח דיבר בבחור שר כמו בשר דמו בנפשו כו' ובפרק דס שחיטה ממעטינן דס בינים שחינם מן בשר ועי' בתוספות דחולין דף ס"ד דגזרו מדרבנן שלא נמלח ולצלותו בשפוד ת' רשד"ם אוסר ופ"ח מתיר דיעבד : (ע"ז ס"ק כ') **ולא** דמי . עי' ש"ך ס"ע סק"ל ובנליון ש"ך סי' ס"ם ס"ק ע"ד : (ס"ך ס"ק ח') **דאז** אינו פולם אפילו ציר . עי' ש"ך סי' ע"ג ס"ק י"ד ועוד דמעולם כו' עי' ש"ך סי' ע"ו ס"ק כ"ב : (סס ס"ק כ') **בכמה** דוכתי . בפ"ח כ' להקל בכל ענין : (סימן ע"ז כנ"ה) **אבל** לכתחלה אסור לצלות . עי' ש"ך סימן ע"ג סוף ס"ק י"ל :

(סימן ע"ו ס"ך סק"כ) **או** פלט כבר כל צירו . ע' לעיל סימן ע"ג בש"ך סק"ד וצ"ע :

שכתב בסי' ע"ו ס"ב דנוהגין לכתחלה כרש"י דאף לצלי צריך מליחה :

חידושי רע"ק

אם כו' . תוס' שם ד"ה כבולעו . ויש ללמוד כו' : [ד] **אבל אם כו'** . הרא"ש בפ' ג"ה דאל"כ אצ"ל דאסור לקדירה כיון שלא נמלח ע"ש : [ה] וכ"ו **בדיעבד כו'** . כשיסתו מחמת עלמו יש לחסור מותר לכתחלה כיון שנמלח עם הבשר שלא נמלח ואפילו הודח :

ביאור הגר"א

(ג)היצון לבדו.פי' וידיחו:(ד)אינו מפליט דם שבפנימי.פי' רס"ל וז"ל חינו מפליט לדם שבפנים ר"ל שלא לד בימי בל חינון עלמו וחע"פ שנמלח בפנימי עב"ל ומקשבלמונימו מבמע קנמ"מ יש לחום לדברין להלל' וחינו דומה למה שבשר בשר נמלח מלד ל'דהכח גרע טפי כיון דהמילוי שבפני' סתמו מכל לד: (ה) **אם לא נמלחו שניהם**. פי' מליחה גמורה כ"ל בפני עלמו עד שיהיה רחוי לקדיר'בכל דיניו חם כי' בשר עם בילי'במילוי:(זה שייך לעור) ע"ם בעור כחוב כחיב להבדיל בין בשמים כו' כ' ב"י היומ דלח משמין קרא בהלי ליענין כו' ועוד הקשה חמ"כ למה סניח רבינו מה שדרשו חז"ל על פסוק זה ת"ל לומר בין פרס לחמור ללח בין נשחט חליו על קנה לנשחט רובו ואי יליף רבינו דרשה זו מקרא דוהבדלתם בין בהמה טו' דסוף קדושים קאמ דה"ל לרבינו ללמוד דין שלו מן קרא דבין החיה שאוכלת וגו' . ועוד הקשה הח ללח נחית רבינו למנין המלות כו' . וכ"ז כ"ל לתרץ בהיזון אחד ונדקדק עוד למה שכתב כאן כתיב להבדיל כו' וללח בהרבה מקומות מתחיל הטור בפסוקים וללח חמר למה כתיב כאן בסי' ס"ב לח תאכל הנפש עם הבשר וכסי' ס"ו כל דם לח תאכלו וכלן חמר כתיב ולח שלח בחין זה דקדוק גדול מ"מ חגב גדולה נתנה לותו בתוך דבריו . ללח נרחה דרבינו רלה דרשה חז"ל שזכר הב"י ללח שדרשה זו מלינו לותה בב' מקומות דהיינו בסוף שמיני ובסוף קדושים וגם רש"י פירש לותה ב"פ בפסוקים ללו ע"כ ל"ל דעיקר דרשה זו בדרשה מפסוק שבסוף קדושים דכתיב והבדלתם וגו' וקרא דשמיני בא ללמד עניין אחר דהיינו מה שזכר רש"י שם וז"ל להבדיל לח בלבד השמוה ללח שיהא יודע ומכיר ובקי בהן וכרלה שלמד רש"י זה ממה שנאמר לפני פסוק זה לחת תורת הבהמה וגו' וחת"ל להבדיל בלמ"ד להורות דקחי לחדחיך לפסוק זה וה"ק לחת החורה של בהמה תחיה לכם להבדיל בטיהור ובקיחות מה טמח ומה עטור ולזה לחוד חתי הלי קרא וחע"ג דרשה"י זכר גם שם ל"ל בין פרס כו' מ"מ עיקר לימוד זה הוח מקדושים כמו שזכרנו ללח חגב הוח פירש גם כאן כי בהלי קרא כתיב עוד בין החיה שחאכלת וזה ללמד לדרשה כיולח דחתא ומתורץ מס שהקשה ב"י למה לח הכיח קרא דבין החיה שחאכלת שזה לחתא לגופיה כמו שזכרנו וכד"מ כתב ג"כ שחין זה ללח לשון רבינו וללח לשון הפסוקים :

באר היטב

לחר זמן הבליעה : (ג) **הפנימי** . כ' הש"ך דעת הר"ב דלפי' נמלח הפנימי ומכה שיעור מליחה חינו בולע מן החיצון דמוכח מיבב בייב והש"ך חולק על זה דבפנימי מכה שיעור מליחה והחיצון חפל לו לא מכה שיעור מליחה נלחכר הפנימי מכוש דלגבי פנימי לא חמרי' בכב"פ כיון דליח ביה דס כל עצמו לפלוט ובולע הפנימי ולא חמרי' בכב"ג מיכב בייב ליח לבל חס לא נמלח הפנימי חיכו חכור חלא כמהחיצון נמלח ולא מכה שחץ בולע הפנימי קודם לליה ולא יצא שוב לף על ידי לליה וכיון שהוא בפנים לא שייך לומר מילי דיפלוט וכו' לבל כשהפנימי הוא מוס לחיצון דהיינו שמיכים מלוחים ומהו לו מיכים חפלים לו חפילו בייכים נמלחו ולא מהו ברי בכל ענין וכשהפנימי חפל והחיצון נמלח ומכה והודה פביעת דברי והחיצון כבר פלט כל ביכו לו נמלח ומכה והודה נלחכר חס החיצון דבולע גם כן מהפנימי קודם לליה ושוב חין לו הקנה לגלי כדלעיל ס"ם ע'(ופכ"ח חולק על הש"ך וכחב בכולהו נקטינן להקל ע"ם) : (ג) **לבדו** . פי' וידיחס לחר המליחה כ"ח בפני עלמו (דהל"כ הוי בשר שנחבשל בלח הדחה לחרונה . ש"ך) : (ד) **מפליט** . ול"ד לחחיכה עבה דמותר דהכא חין הפנימי נחבש בחחיכה ח' עם החיצון ומפי שנחבשל בכי' ס"ט ס"ד דחף דיעבד לחסור חס לא מלח לווזים ושופות מבפנים ומבחוץ ונחבשלו ה"ב צריך למלוח לכחחלה החיצון מבפנים ומבחוץ והפנימי מכל לדדיו ולהדיחס היעב ולמלוחתס ובלח"ה לחסור לקדרה חפילו דיעבד וכן כתבו לחחרונים : **ה** וכל זה מיירי שאין במוליית**א** זו רק בשר לבדו כו' . מממע מדברי הר"ב דדוקח בשר לבדו מותר לבל חס יש בייבש עם בשר חפי' עם בשר נלח נמלח דיינו לבדם וכן מממע מדברי הח"ה וחחרונים דחין חילוק בזה וכן מסיק בס' ל"ח בפירוש ודלח כמהרש"ל דס"ל דבמלוי בייבש עם בשר נלח נמלח טוי לכל כמילוי בשר דחין לזה טעם כלל ונרחה עוד מדברי הר"ב דחם יש ס' במוליית**א** לגד החיסור בשמוליית**א** הכל מותר שהרי כתב סתם דדיינו כחילו נתבשל בקדרה וכבר נתבאר כל זה בס"ם ע"ג ע"ם : **ן** **ואפילו בדיעבד יש לאסור אם לא נמלחו שניהם** . כלומר במלוי בייבש יש לחסור בדיעבד חם לא נמלח הבשר החיצון וגם הפנימי שעם הבייבש וכמ"ש בס"ק בלפני זה :

חדושי בית מאיר

(סימן ע"ו ש"ך סק"ב) כתב להביא על הרמ"ח בשם דעת כל הפוסקים וכתב שביאר לף דעת הא"ם בהכי . והא"ם ין בידי לך כלללה מכל"מ מה שמביא בשם שערוך שכ"ז לא מיירי הלא בממולח בעשבי', ועפ"ז כתב הכי בבו"ע וללה דלא שכר הכי הא"ה ל"ל כ"ל עכ"פ העשבים לסוריס לף ולף דים לדחות דבלחמת העשבים לסוריס לף דקי"ל דלא סוי כממולח בייבש להוי כביבול ולכל לסור דז"ל בשמע מלמון ולריך עיון בגוף הספר :

גליון מהרש"א

(סימן ע"ו סעיף ג' בהג"ה ב') **אבל** אם יש שם ביצים הנקרשים.לתחוב שום בבשר שלא נמלח ולצלותו בשפוד ת' רשד"ם אוסר ופ"ח מתיר דיעבד : (ע"ז ס"ק כ') **ולא** דמי . עי' ש"ך ס"ע סק"ל ובנליון ש"ך סי' ס"ם ס"ק ע"ד : (ס"ך ס"ק ח') **דאז** אינו פולם אפילו ציר . עי' ש"ך סי' ע"ג ס"ק י"ד ועוד דמעולם כו' עי' ש"ך סי' ע"ו ס"ק כ"ב : (סס ס"ק כ') **בכמה** דוכתי . בפ"ח כ' להקל בכל ענין : (סימן ע"ז כנ"ה) **אבל** לכתחלה אסור לצלות . עי' ש"ך סימן ע"ג סוף ס"ק י"ל :

עח (א) או בציר בשר שלא נמלח . פירוש בציר מותר למטוח בשר שלא נמלח והך ליר הוא ליר בשר ובתו"ס כתב ביציס מתובלות ולא הוזכר שם בציר : (ב) בין לקולא בין לחומרא . פי' מעטרין בשמים וזורק לותם תחיכה והשתר מותר ולא לתרי' דחייש' שמא מתחלה נלסרו ד' לָו ג' מחיכו' ע"י שומן שמטפטף שם מתחלה וילערך שעים נגד לותן ג' לו ג' מחיכות לָה לתרי' בין לקולא בין לחומרא סכי :

עח שלא לדבק בצק בבשר שלא נמלח .

ובו סעיף א' :

א א המטופל בצק בעוף שלא נמלח אע"ג ב דבגמ' מפליג בין סמידא לשאר קימחי ובין אסמיק ללא אסמיק ג אנן השתא לא בקיאינן במלתא ובכל (ד) גוונא יש לאסור [א] אבל אם נמלח ושהה כדי מליחה ואח"כ הודח־מותר בכל גונא :

הגה ודוקא לטפל בצק לסור [ב] לחל מותר למטוח בשמן (א) לו (ג) ביציר בשר שלא נמלח דלין זה מעכב הפליטה (לרוך כלל ע') ב [ג] (ג) ופשטיד"ל יש לו כל דין ביטול בקדירה (ב) [ד] בין (ד) לקולא בין לחומרא (מרדכי פכ"ה בשם רש"ו ומהרי"ו ולרוך כלל ע"ו) :

בשמים בין לקולא בין לחומרא דשם יש שמים הכל ברי מלבד לותם מחיכה שהיסור לבוק בם ולי ליכא שמים הכל לשור ע"כ :

ביאור הגר"א

עח [א] אבל אם כו'. כשיטת כל המפרשים דכל הסוגיא בלא נמלח דלא כהרמב"ם וע"ל סי' ס"ם סי"ם:[ב] אבל טוהר כו'. כ"מ ש"ש שם ע"ה ב' סכו בשמן כו':[ג][ופשטיד"א כו' . תוס' שם ע"ד ב' ד"ה שפל ועוד כו' : [ד] בין כו' . או"ה דלא כר' ברוך ועד"ם :

חידושי רע"ק

(סי' ע"ח סעיף ל' בהג"ם) **או** בציר בשר שלא נמלח . ע' בם"ז לעיל סי"ה ס"ה ובבאר היטב שם בשם הגאון אה"ע וצ"ל :

באר היטב

עח (ג) גוונא . כ' הב"ך לפילו בטפילת טיסה שבליתה רכה ים לה כל דין ביטול לקדרה בין לקולא בין לחומרא : (ב) בציר . פי' בציר מותר למטוח בשר שלא נמלח והך ליר הוא ליר בשר ובתו"ס כ' ביציס מתובלות, ולא הוזכר שם ליר: (ג) ופשטיד"א . פי' שם לָו פשטיד"ל על גחליס לו במחבת ונמלא בו לב לו כבד דינו כמו בביטול שם ים ס' הכל מותר מלבד הלב לו הכבד לו החחיכה שהחיכור דבוק ולו ליכא ס' הכל ברי מלבד לותה מחיכה שהחיכור דבוק בה ולו ליכא ס' הכל לסור (ועיין פר"ח) : (ד) לקולא . פי' לשם ים בו ס' הכל ברי מלבד לותה מחיכה שהחיכור דבוק בה ולו ליכא ס' הכל לסור וכ' הט"ז ולָה לתרי' דחייסין שמא מהתלה נלסרו ד' לו ג' מחיכות ע"י שומן שמטפטף שם החילה וילערך ס' נגד לותן ג' לו ג' מחיכות ל

פרי פתיחה להלכות מליחה מגדים

אמר הכותב טרם אהל לדבר בדיני מליחה אקדים כמה עיקרים הצריכים לענינים אלו ואח"כ אתחיל בפירוש מיד בעז"ה:

העיקר הא' אחקור בו אם מליחה זו שאנו מולחין בשר לקדירה מן התורה היא או מדרבנן ומה שהביאנו לזה הוא לפי שראיתי מחלוקת בדם שבשלו אי הוה ד"ת או דרבנן ואכתוב בקיצור. עיין רש"י חולין ק"ט א' ד"ה הלב ודף ק"כ א' ד"ה הקפה כתב באלו המקומות דם שבישלו אפי' כרת חייב יע"ש והב"י בסי' פ"ז כתב דהר"מ סובר כרש"י דם שבישלו עובר עליו. ועיין בהמ"א פ"ו ה"ו כתב המ"מ דלא נתבאר בדברי רבינו דם שבשלו אי חייב עליו או לאו ועיין לח"מ שם. וי"ל דה"ק לא נתבאר לענין כרת אבל מלקות חייב. או אפשר אפי' מלקות אין בו ומ"ש בפ"ט ה"ד בישל בחלב מתה או דם פטור ואין לוקין על אכילתו משום בב"ח משמע דהיה לוקה משום דם לא קאי כ"א אחלב מתה דלוקה משום נבילה כמ"ש הב"ח בקו"א סימן פ"ז וע"ש פרישה דסובר דלית בהלב מתה כ"א איסור דרבנן כמו ביצת נבילה ולדידיה ע"כ קאי אדם. ואני תמה על עצמי איך יאמר חלב מתה מותר מ"ה והא ציר נבילה ד"ת הוא כמבואר סימן פ"א מהטמאין ומוכח בכפורות ו' ב' דחלב הוה כמו ציר דפריך למה לי גמל ועיין שם תוס' ד"ה לאסור וה"ה ציר נבילה וחלב שלה הוה וודאי ד"ת. וגם מלקות אין בו ודיבו כח"ש כמ"ש הר"מ ז"ל בפ"ג ממ"א ה"ו ועיין מ"מ שם דל"ו מכשרים קא ממעט להו אלא כיון דמריבוי' אתא אין לוקין עליו עיין בשרשי הר"מ ז"ל. ובספר שושנת העמקים אבאר בזה. והדע בעוף לא נאמר מבשרם כמ"ש המ"מ. ועיין תוס' פסחים כ"ב א' ד"ה והרי ושבת ע"ז א' ד"ה הואיל דם לאו בכלל נבילה מדלא משני כשהותרה נבילה הותרה דמה. ועיין בפ"א מהל' אבות הטומאה ה"ד דם נבילות אין ממא אדם וכלים אלא כמשקין טמאים ואם כן האם אמר יאמר דחלב שעיקרו מדם יהיה בכלל לא תאכלו כל נבילה וודאי אין בו כ"א איסור תורה כמו ח"ש וא"כ ע"כ כשכתב הר"מ ואין לוקין על אכילה משום בב"ח על הדם לחודיה קאי דלוקה משום דם וכדאמרן. אבל התוס' חולין ק"ט א' ד"ה הלב וק"כ א' ד"ה הקפה כתבו התיא דכריתות קודם בישול מירי הא לאחר בישול אין עובר עליו ואכתי י"ל איסור תורה איכא אלא שבקי"א א' ד"ה דם כתבו בפי' דם שבישלו דרבנן והוא דעת הרא"ה בב"ה ע"ה ב' ומשמרת הבית הסכים עמו ומ"מ כתב דלאו בכל ספקותיו מקילין כיון שקרוב מאד לאיסור תורה. ובדף ק"ז ב' כתב קשיא מפינכא (אבה"ע הביא הטור קכ"א) אמאי תברה ליעביד הגעלה בדרבנן. ועפי' ע"ו בבי דוגי הביא הטור דברי הרשב"א דם שבשלו דרבנן מסוגיא דמנחות כ"א וכ"כ האחרונים ועפר"ח אות א' ואמנם אין להקל בספיקן כ"א היכא דאיתמר בפי' כמ"ש במ"ה או שיש צדדים בלא"ה ולפ"ז כפי הנראה דמליחה לקדירה מדרבנן הוא ולקמן אבאר עוד. (עיין פסחים כ"ב ב' תוס' ד"ה ומה דלא קאמר ק"ו מדם דלא הוה בכלל נבילה. והנה הא דפריך [א] ור"ש ע"כ הק"ו כפשוטו דלדידיה אין בג"ה בנ"ט ולאו בכלל נבילה וקשיא אמאי לא אמר ק"ו מדם דלא הותר מכללו ואם נאמר דם שבשלו דרבנן יש פירכא מה לדם שכן יש היתר לאיסור ועיין קידושין בערלה יע"ש וא"כ קשיא קצת התוס' לשיטתם בחולין מה הוקשה להם ק"ו מדם ובפסחים אבאר עוד):

והנה לפי זה כלי שני גרע מכ"ר דאלו בכ"ר ספק נפל דם בעין שרי דספק דרבנן להקל וכ"ש אף מ"ד מפליט ומבליע ולא מבשל כדמוכח משנה דהאלפס פרק כירה וכדברירנא לעיל בסימן ס"ח א"כ הוה ספיקא דאורייתא. וע"י עירוי נמי ספיקא הוה דעירוי אין מבשל כולו ועוד דעירוי מספיקא מבשל והכא לחומרא ומיהו בעירוי י"ל דהוה ס"ס ובסימן קי"א אבאר זה(ב). וראוי שתדע למ"ד דם שבשלו דרבנן ה"ה מולחו הוה דרבנן כדאמר במנחות שם ומיהו היינו מליח שאין נאכל מחמת מלחו הא מליחה מועטת הוה ד"ת שהרי אמר שם מ"ד בעינן גרגיר א' למצוה עיין תוס' שם ד"ה אלמא מליחה מועטת לא יצא מתורת דם עיין הל' איסורי מאכ"פ פ"ה ה"ד. ויראה דזוקא דם צלול שנפל גרגיר א' מלח הוה ד"ת (ומליחה מרובה הוה דרבנן אף דם בעין כדמוכח מנחות ותוס' חולין ק"כ ד"ה הקפה) הא חתיכה שנמלחה מעט ופפק נגע בה ד"א או לאו מט"ג מותר אותו דבר שאצלה אי מליחה מועטת לא מפליט טיבורי ואי שא"א בקיאין ושמא הוה אינו נאכל מחמת מלחו תו הוה ספק דרבנן ולקולא ומיהו מ"ס אין להתירו דהוה חסרון ידיעה אלא כדאמרן(ג):

וראיתי להביא יעקב בסימן קע"א האריך ומיכן דם בתחלת בשולו ותחלת מליחה הוה ד"ת ומש"ה בסימן ס"ח כי"ב במליגה דהוא תחלת בישול לא מהני מסל"ת דהוה ד"ת דלא כש"ך אות ל"ד וראיה מתוס' חולין דם דאורייתא שכתבו דכשנפלט עד שלא נתבשל הוה דאורייתא ע"כ ל. ולי נראה כמ"ש הד"ט. וש"ך דכל פליטה ע"י כ"ר או ע"י מליחה מיד הוה דרבנן ותדע דאל"כ מה פריך במנחות למה לי קרא למעט דם ממלח והא מליח כרותח כו' ואי בעינן שיהא שיעור מליחה אין קושיא דהא אפשר למלוח ולהעלותו מיד ואף שי"ל דם צלול מיד הוה רותח משא"כ לפלוט מ"מ מהתוס' אין ראיה דה"ק תחלה כשנפלט ר"ל אם היה נפלם תחלה ע"י טחיטה קודם הבישול הוה דאורייתא הא ע"י בישול או מליחה בכל ענין הוה דרבנן. ושוב ראיתי כן בפי' בחה"ר עלה דהך וז"ל דם אם היה נסחט קודם הבישול הוה ד"ת והביא כן בשם התוס' אלמא דהתוס' נמי הבי סוברים וכדאמרן. אמנם כן בתה"א ע"ה ב' במ"ה בהלחמו עם הרא"ה ז"ל השיב המש"ה אותביה אצדדים ודק ביה אסור כי שמא בתחלת חומו קודם בישול הוה ד"ת כבי דוגי ובהא דדם דאורייתא אלמא דברי הבית יעקב יש להם מקום ואין לדחותן כלאחר יד (ומ"ש הרשב"א קודם בישול גמור הוה ד"ת א"ל הא אח"כ שנצלה כ"צ הוה דרבנן י"ל דע"י גלגול הוה דרבנן עסי' ק"י). והנה דעת המחבר ממה שהשמיט עובד כוכבים נסל"ת אין ראיה דאיתחזק איסורא ולא ס"ל עיבד כוכבים אנקיותא קפדי ומ"ש בסי' פ"ו ס"ו דאין לוקין על אכילתו משום בב"ח הא משום דם הי' לוקין יש ראיה וכמ"ש הש"ך שם ואנן לא קי"ל כן אלא דם שבישלו דרבנן וכ"כ הת"ח ובד"מ והט"ז במעשה דאשה ששכחה אי הדיחה היקל כמעט דם שמלחו דרבנן ואף כל דם שנפלט ע"י מליחה ובישול מיד הוה דרבנן כמ"ש הש"ך בסי' ס"ח אות ל"ד ועדיין הדבר צריך תלמוד. גם לא בכל ספיקותיו הולכין להקל כאמור:

ואיכא לעיוני דם היוצא ע"י כבישה מעל"ע בצונן אי הוה ד"ת או דרבנן ומה שהביאני לזה דם שמלחו דרבנן לא למדו אלא ממליח כרותח כמ"ש רש"י במנחות כ"א וא"כ כ"ש כבוש דהוה כמבושל לגמרי א"ד דוודאי כבוש אין מבשל רק מפליט ומבליע לחוד ודמי לכ"ש דהוה דאורייתא וכדכתיבנא ואי"ה בסי' ק"ה אבאר זה ושם העליתי דהוה ד"ת ול"ד לדם שמלחו:

ואבתי יש לברר דם הכבד קודם ששלו אי הוה ד"ת אי לאו וג"מ להקל בספיקו. הנה מרש"י ק"י ב' אין הכרע ומ"ש התוס' קי"א ד"ה דם פי' הקונט' כפי הנראה צ"ל ר"ת דהוא כ"כ בק"י ב' ד"ה כבדא דלא מגו בר"ש ד"ש דם הכבד אלמא דרבנן הוה ובן משמע מהא דאמרה ילתא לר"נ אכר לן דמא שרי כבדא אלמא כפירש חשוב דכולו דם ואפ"ה שרי מ"ה ועיין ת"ח כלל כ"ד ד"י ואו"ה כלל ט"ז ד"ב וש"ך סי' ע"ג אות ח"י דם הכבד דרבנן אמנם הר"מ ז"ל בפ"ו ממ"א ה"ד חשיב דם הכבד כדם האיברים שעובר בל"ת אלמא הוה ד"ת ועיין במ"מ שם וכפי הנראה דגורס בההיא דכריתות דם הכבד שוב ראיתי בשו"ת שער אפרים סימן פ"ח האריך והביא סברת הר"ן דהוה ד"ת והגש"ד ורש"ל בתשובה דהוה דרבנן ותמה עליהם מכח קושית התוס' דם דאורייתא דהיא קושית אליבותא. והנה לפי מה שצידד שם דם הסמפונות שבכבד הכנוס הוה ד"ת דמשאר איברים בא וא"כ יש ליישב דה"ק דם דאורייתא הכנוס בסמפוני הכבד שהם מרובים הוה ד"ת. ולפ"ז כבד ספק נכבש במשקה וכדומה אי יש ס' במשקה רק נגד דם הסמפונות לחוד תו הוה ליה ספיקא דרבנן ולהקל כמו כבוש בב"ח דמקילין ה"ה כאן ואלו בשאר בשר כה"ג הוה ספיקא דאורייתא וכדאמרן(ג):

העיקר הב' הוא להבין פעולת המליחה מה היא עושה. אם מוציאה כל הדם עד שלא נשאר שום משהו תוך החתיכה ומה שיוצא אח"כ מוהל ולא דם הוא או דאין מוציא כל הדם ונשאר קצת בתוכה ומ"מ כשנותנו במים קרים בתבשיל קודם שתרגיש החתיכה חום המים נתקשה ואין יוצא ונהי דאנן לא קיי"ל כהר"מ ז"ל דמצריך חליטה ברותחין אחר המליחה מ"מ הא אמרינן דנשאר דם בתוכה והמליחה פועלת להוציא משטח פני החתיכה וכשמ"ט במים קרים כשתרגיש החתיכה אח"כ חום המים נתקשה שוב הדם בתוכה. וכ"מ דלאחר המליחה אי נכבש בקרים מעל"ע שניהם אסורים. הנה הרא"ה ז"ל בב"ה ס"ז ב' וס"ט סובר דאין המליחה כשיעור צליה פועלת להוציא כל הדם רק מה שבשטח העליון ואח"כ כשיגיע למים חמים קודם שיפלוט לחוץ יתקשה בתוכו. ואסור לתחוב לנתחים דקים אא"כ שהה יום שלם במלחו או כעין מליחה דבעי לאורחא כן מתבאר מדבריו ועיין בר"ן פ"ה גבי דגים ועופות הביא ב' הסברות וסיים דם שמלחו מדרבנן לא דקדקו כ"כ משמע דיש קצת דם לאחר מליחה ולא חששו כיון דהוה דרבנן יע"ש. ובמשמרת הבית בב' מקוואות הנ"ל הרבה להשיג עליו דא"כ צלי קרר היאך אוכלין ויאסר לחתוך כל נתח לב' אלא שמליחה מוציא הכל ומוהל נשאר לא דם וה"ה צלי כחצי צליה יוצא כל הדם עש"ך בסי' ע"ו אות ט"ו. והנה במעשה דרש"י אין ראיה כ"כ שמא לאחר שיעור מליחה לא מיחשב רותח ומה דקי"ל נמלח מצ"א שרי בה"מ מינה באין ה"מ אפשר לאסור כטעם הרא"ה ז"ל. ומ"ש המחבר לקמן ס"ט אחר שנמלח מותר ליתן במים קרים הרא"ה מודה לזה כי קודם שירתיחו המים נתקשה הדם וא"צ מליחה שנית וכן מ"ש המחבר ס"ה תחת כל נתח לב' אחר שיעור מליחה א"צ מליחה שנית וכן נוהגין בצלי קדר גם מונח לפעמים תוך הציר לאחר הדחה אחרונה יום שלם מבואר דאנו סוברים דאין נשאר כלל דם. ויש לראות בס"ט הביא המחבר ב' דעות לפי שרוצה להחמיר כמ"ש הש"ך ולמה בס"ה לא כתב כלום וב"ת דהמחבר חשש לסברת הר"מ ולא לסברת הרא"ה אכתי להר"מ נמי אסור לחתוך כל נתח לב' דאל"כ מליחה זו למה וטורח זה למאי יחלוט אלא דא"א בקיאין או שאר תירוצים וחליטה לאחר מליחה שפועלת להוציא משטח ש"ד אם כן אסור לחתוך כל נתח לב' לאחר שיעור מליחה ובפנים אבאר:

דע דיש לחקור ענין המליחה הא הדם פירש ממקום למקום ואנן סוברים פי' ממקום למקום אסור (מולח בכשא"מ או נתבשל בדמה ויש ס') וקי"ל חנ"נ בשאר איסורין מה מזגי שיוצא אח"כ וכ"ת במליחה לא נ"נ דמשום לתא דבב"ח גזרו הא ליתא דאנן קיי"ל חנ"נ במליחה וכ"ש דקשיא התיכה חיה שמונחת אצל חתיכה בטליחה דאמרינן ע"י שיפלוט דם דידה ה"ה דאתריבי קשיא והא נ"נ ונהי במליחה יש לומר כל דרך הילוכו לא נ"נ (עי' תוס' חולין ק' א' ד"ה כשקדם) מחתיכה אצל חתיכה קשיא תריץ הכי כל שאפשר להפריד האיסור ממנו לא נ"נ עסי' צ"ח ס"ו בהג"ה דכ"מ שאפשר בהגעלה לא נ"נ גם למה שיתבאר בק"ה דנ"נ היינו בנשאר משהו בתוכו הא ביוצא מכל וכל אף בב"ח לא נ"נ (עש"ך אות י"ז) פשיטא דלק"מ ולפ"ז הר"מ ורא"ה לדידהו התיכה אצל חתיכה לית לה התקנה ויש לומר דם מעלמא מודים דפולט מכל וכל:

גם להמחבר דמליחה אין אוסרת יותר מכ"ק בכחוש עסי' ק"ה ל"ק מתורת מליחה דפועלת מכל וכל כי טבע הדם לגרור אחר המלח ומש"ה המליחה פועלת להפליט מכל. ודע דבשר תוך שיעור מליחה (מיל או כדי צלית אותה חתיכה) אסור לאכול חי דהמלח מרתיח ופי' ממקום למקום ולא יצא לחוץ ואסור לדידן ומינה בשר שפלט דמו וצירו או הודח דנסתמין נקבי הפליטה ובלע כזית דם נ"נ וצריך ס' נגד כולה וכדאמרן(ד) הנה זאת תורת המליחה לדעתינו כפי מה שתתבאר כאן:

ועתה אבוא לפרש טעם הדחה א'. הנה רבו בו הדעות טעם א' דעת הרא"ה בב"ה ס"ש ב' וז"ל מפני הדם שנתייבש ע"פ ויש לחוש לאחר שינוח מלפלוט הדם וציר יהא ניתך הדם ונבלע בבשר. והר"ן פכ"ה הביאו בתוס' ביאור שאין המלח מפליט אלא דם לח לא מה שנתיבש ויש לחוש כו'. והמשמרת הבית השיג עליו דאין לחוש שישהה זמן ארוך י"ב שעות כיום תמים ועוד ממ"נ אי ישכח וישהה יב"ש א"כ יבליע דם פליטה שע"פ עכ"ל ולקושיא א' י"ל לא פליג משום בשר דבעי לאורחא וישכח וישהה יותר מיום תמים תקנו בכל בשר וקושיא שניה חזקה היא וכ"ת דהרא"ה סובר טעם הדחה אחרונה משום דם שבמלח שלא יתמח בתבשיל וטבע המלח למשוך דם אליו ולא להפליט ממנו כמ"ש הרא"ש וא"ש. דז"א דהא הרא"ה כתב בפי' דטעם הדחה ב' משום דם פליטה שעליו וז"ש המ"ה לפי דבריו יע"ש. גם דוחק לומר דסובר דם שנתייבש הוה קצת דם בעין ויש כח לבלוע לאחר שינוח מלפלוט בשפע ולא דם פליטה. אמנם אפשר ליישב דסובר דיש ס' בחתיכה נגד דם פליטה שע"פ ולא נגד המלח ומיהו אין המלח מפליט לחוץ. והרחה כ' צריך ולא סגי בניפוץ דאין מבטלין איסור ומש"ה אם לא הדיחה בא' אין ס' נגד היבוש ומכ"ש בהצטרפם יחד עם דם שע"פ מפליטה ויש לחוש שישכח אחר שינוח לפלוט דם וציר כו' (עמ"ש בב"ה ע' דבשר לאחר שיעור מליחה אין כרותח סותר קצת למ"ש למעלה. גם מ"ש המשקין אין שייך בהם מליח כרותח ולדבריו צריך לחלק בין ההיא דמנחות דם שמלחו אין עובר לשאר משקין ועוד אפשר סובר דם שמלחו מפיג ומבטל טעמו לא משום מליח כרותח אמנם אנן קיי"ל במשקין נמי מליח כרותח כמ"ש המ"ה מהיא בר יונה לכמוכא). הטעם הב' הוא דעת הר"ן וז"ל כדי לרכך הבשר שאם יהיה נתיבש ע"פ לא יהיה כח במלח להוציא דמו יע"ש. הנה דעת כולן משמע די"א שבמרדכי הם אחדים עם הר"ן וכן הביא הש"ך באות א' וא"י איך יתכן זה דלהר"ן הטעם מחמת שנתיבש ע"פ וצריך לרכך מבחוץ ולי"א שבמרדכי הטעם לרכך גוף החתיכה שיצא כל הדם ונ"מ טובא דלהר"ן א"צ לשרות חצי שעה ולי"א צריך שרייה במים ומש"ה הוקשה למרדכי דארבה מיא מטרשי לה. הטעם הג' הוא דעת המרדכי שהמלח יתמלא מדם ולא יהא כח להוציא הדם. הרביעי י"א שבמרדכי (וכמ"ש בסמוך דפליגי על הר"ן). החמישי משום דם שע"פ הבשר מחמת דוחק הקופיץ חשיב דם בעין ויבליע אף תוך שיעור מליחה דלגבי דם בעין לא שייך טרוד ולא כ"פ כמבואר. הששי הוא טעם הרא"ש כיון שלא הודח בראשונה אין כח במלח להפליט כ"כ בשפ"ע ופירש מקצת לחוץ ויבליע תוך התחיכה דלא שייך טרוד כיון שאין מפליט בשפע. ועכה"ג בהגהות השור וב"י הביא נ"מ בענין הטעמים גם טעם חמישי שכתבנו הוא דעת הגמ"י בשם סמ"ק. וגם אני אכתוב קצת נ"מ מה שנראה לי. בין טעם הרא"ה להר"ן יש לכ"א קולא וחומרא. להרא"ה אם הניחו לאחר שיעור פליטת ציורו נבלע הדם בתוכה ולא מהני מליחה שנית כיון דאין לה אלא דם דעלמא (דזהו הוה דם מעלמא כיון שפלטה ובלעה וכ"ש דם שע"פ) ולא אמרינן ככ"פ במליחה כמו שיתבאר (באין לה מגופה) וכן אם נתבשלה ויש ס' נגד החתיכה אפ"ה התחיכה אסורה בה"מ וע"ש וכדומה דלא שייך לומר דם שלא פירש (עי' סעיף י"א) דהא פירש הוא הרי חומרא ולהר"ן שהה במולחו כמה מזגי הדחה ומליחה שנית דטעם הוא לרכך וגם בבישול אי יש ס' בה"מ או ע"ש שרי אותה חתיכה. קולא להרא"ה אם נתבשלה א"צ כ"א נגד דם שע"פ לא נגד כולה דהמלח הוציא ממה שבתוכה ולהר"ן צריך ס' נגד כולה ומיהו לדידן נ"נ אף להרא"ה צריך ס' נגד כולה אף למ"ד בה"מ במליחה לא נ"נ מ"מ בבישול אח"כ נ"נ (שכבר מובלע ע"י מליחה) ובין טעם הר"ן לטעם המרדכי קולא וחומרא לר"ן אם ריכך הבשר וחתך אח"כ נתח לב' א"צ הדחה שנית ואלו למרדכי צריך להדיח שם שהמלח יתמלא שם מדם ולא יהא כח להפליט. חומרא אם נאמר דר"ן וי"א שבמרדכי א' הם צריך שריה לרכך ולמרדכי שפשוף היטב סגי ואם נאמר דר"ן הטעם דם שע"פ די ג"כ בשפשוף היטב ומיהו למרדכי בלא הודח ומלח אף מלח שנית ג"כ נתמלא מדם ואין בו כח להוציא. ובין טעם המרדכי לי"א כבר התבאר. ולטעם החמישי יש יותר חומרא מכל הטעמים דלא מהני הדחה ומליחה שנית ולכל הטעמים אף להרא"ה עכ"פ תוך שיעור מליחה מהני הדחה ומליחה שנית. ואם שחט ולא יצא דם אפ"ה ע"י דוחקא דסכינא נפלט דם האיברים ובעי הדחה לכל הטעמים כמ"ש הט"ז. ומ"מ הנך רואה דלכולהו טעמי אם נתבשל בלא הדחה ומליחה שנית אסור אף בה"מ כמו שיתבאר ואלו לטעם הרא"ה דעצה טובה שמא ישכח ויניח לאחר פליטת ציורו א"כ תוך שיעור יב"ש או בה"מ כ"ד שעות יש היתר ואנן קי"ל לאסור בה"מ בלי הדחה ומליחה שנית כדבעינן למימר לקמן. גם יש עוד נ"מ אם נשרה ח"ש ופני התחיכה למעלה מהים ולא הודח אם לרכך שרי דבתחיכה עבה מאד נבטלין המים כ"ש כאן ואם שלא יתמלא או מישום דם בעין אף דיעבד צריך להדיח מכל צדדים יפה. ושומן אווזא שהופשט בחוץ אין בו דם כלל ולרכך צריך כמ"ש בפנים. ואלו למ"ש המ"ה ע' דכדי שיהא המלח נדבק יפה צריך להדיח מכל הצדדין. ובשאר משקין אם לרכך אפשר מטרשי ולשאר טעמים אפשר דשרי ומ"מ אפשר דמטרשי ליה:

ודע דאם הדיח החתיכה כ"א מצ"א ונתבשלה כך הנה י"א דחתיכה ס' נגד דם ומלח שעליך ואנן קיי"ל דשלשים יש ואם יש עוד בקדירה כמו החתיכה שרי א"כ בהודח מצ"א יש ס' מאחר דנגד כל הצדדים יש שלשים ומיהו לטעם המרדכי דהמלח יתמלא מדם אסור בהודח מצ"א אם לא בה"מ דהוה כנמלח מצ"א. אמנם הדחה אחרונה שהודח מצ"א יש להתיר אף למרדכי דיש ס' וכדאמרן כאן(ה). ומ"ש בגמרא חלליה בי טבחי מהני י"ל דהיו שורין ח"ש לרכך. ועמ"ש בסי' ע"ו לענין צליה בלא הדחה א':

ולענין הלכתא הנה המחבר לכאורה סובר כטעם המרדכי שמלח יתמלא מדם ויש"ה לא הזכיר ח"ש ומהני הדחה ומליחה שנית ואפשר דסובר כר"ן לרכך ושפשוף היטב מרכך. ואנן סוברים כטעם חמישי הגמי' בשם סמ"ק דמבליע דם בעין ואין תקנה בהדחה ומליחה שנית.

ומיהו לכתחלה נכון לחוש לכל הפירושים וכדכתיבנא ועיין כה"ג:

ויש לחקור מליחה זו מה טיבה אם רוצה לבשל בלי מליחה ולהרבות עד ס' לישתרי לכתחלה בשלמא לדידן אותה תחיכה אסורה דפיר"מ ממקום למקום משא"כ להמחבר סי"א וכ"ח אין מבטלין איסור לכתחלה הא לע"ע כ"ז שלא פירש שרי וכה"ג לא מיקרי מבטל איסור. שוב ראיתי שאין זה כלום דלעשות כן לכתחלה אסור ואף בחמץ קודם הפסח לערב לכתחלה אסור וכ"ת שאין כוונתינו לבטל הדם אלא לאכול הבשר אפ"ה מבטל מיקרי. ומה"ט נראה לי אם נשתהה שומן אווזא וכ"ש מבהמה ג"י בלא הדחה דלבשר יש תקנה בצליה ושומן נפסד בצליה אין תקנה לערבו עד ס' ובה"מ שרי ואף בלא ה"מ דשומן נימוח ולא שיך פי' ממקום למקום מ"מ מבטל מיקרי בין דאין ראוי לאכול חי כלל ודאי מבטל מיקרי ועמ"ש בפנים:

כתב המ"י בקו"א הנקרא סולת למנחה כלל ט"ו די"ג בעור מחזיקן דם דלא כמ"ש הט"ז סוף סי' כ"ג וראיה מיומא מדמו ולא מדם העור ובסי' כ"ג כתבנו ישוב לזה ולדינא צ"ע:

דע דהפר"ח בהלכות מליחה ותערובות היקל בכמה דברים ואזיל לשיטתיה שפוסק כהמחבר דלא אמרינן איסור דבוק. ומיהו חנ"נ בשאר איסורין פוסק כרמ"א בסי' צ"ב אות י"ד וכה"ג ופ"ת שם אות י"א בחנ"נ פסקו כהמחבר ואנן קי"ל כהר"ב ואמרי' איסור דבוק וחנ"נ ולכן צריך המורה ליזהר בזה(ו):

הרושי רע"ק [א] בפתיחה לה"ל מליחה ד"ה השיקר פ'. והנה בפ' דפיריך ג"ם ע"כ הק"ו כפשוטו וכו'. ל"נ וזה תמוה דהפ' הק"ו כפשוטו ליכא דו"ע שור סנסקל יוכיח מקומות מ"ח שם:

סט (א) צריך . עט"ז סביף רק כ' טעמים ג' טעם הרמ"ס ומ"ם דם בעין הוא לחו דוקא דלהרמ"ס דם שע"ם לא הוה דם בעין דהל"ל אף חוץ כיוצא דלא צייך טרוד ולא כבכ"פ בבעין וטעם יבשת כ' הוא הר"ן תמכם מ"ם דבהמ פליגי הי"ח וי"מ לא ידענא דהלו להרמ"ס הוא רק עפה טובא ממ יבשת לחמר פליטת כל גידו (יב"ם או כ"ד) ואף אם נאמר דלדידן וודאי לוסרין משום דסוברים כסמ"ק הט"ז בלות ז' בעלמו דהוה דם בעין וכאן כתב להמחבר די"ל סוברים לחמר פליטת דמו אף שים ניר לא תמריון טרוד ולא בכב"פ ומס"ם לוסרין דל"ל לעבר מיד לחמר פליטת דמו מיד מ"מ חמלי לא פי' בפנוטו מעשה הסמ"ק (עיין בספר מקום שמואל סקסה קוסית לחרת ולק"מ ומס שהקשינו קשיה) והמחבר וודאי חזר מספרו לחרוך שבתב להחיר בס"מ וכאן סתם כדעה ג' אף בלא ס"מ שרי כידוע דרכו ובדאמרן . ועמ"ש לקמן : (ב) ואם . עט"ז והוא קושית הפריסה על הטור ותי' דקמ"ל דל"ל סריס ולרמ"ה לא יתכן זה דהל כתב לכתאלה צייך סריס ס"ם לרכך כו' ומיהו ל"ם הס"ך לות ה' אף בלא מלח ס"ל לפרושו אין קושית הפרישה מעכב אף דיעבד ועמ"ש בש"ך אות י"ב : ב ואם . עש"ך והמנהג הנכון לשרות ח"ש במים ולשפשף בידים היטב להעביר דם בעין ואז לכולהו טעמי ש"ד ריכוך איכא ולהעביר איכא : ג תחד . עש"ך דווקא בסבין לא ביד דליכא דוחקא וכתב מהר"ן משמע דא"צ דאהא דטבח צריך ב' סכינין לחתוך חלבים ובשר הקשה הר"ן מה בכך שיחתוך בשר בסכין שתחך חלב דהא בלא"ה צריך הדחה ותי' בחללי בי מבחי ואכתי כיון שחותך הבשר לב' צריך הדחה מחדש וכן מהרי"ן חביב הביאו הב"י ס"ס ו' דטבח צריך סכין מיוחד לשחיטה שלא יחתוך בסכין דם שע"פ בשר והא בלא"ה צריך הדחה מחדש ולא שייך תי' הר"ן דלחלב בעי שפשוף גדול תינח חלב סכין של שחיטה משום דם קשיא ותי' דהם סוברים הדחה משום ריכוך ומש"ה חתך א"צ הדחה משא"כ לדידן משום דם בעין בהחך אף דיעבד מעכב הדחה . ועפר"ח אות ד' הקשה הא דיוחקא לא מפלים אלא עם חום קצת ואולי דם נגרר אחר החתך וה"ה נקרע ביד צריך הדחה ובכר"ו אות ב' כתב דוקא להפליט מסכין בעינן חום קצת הא בשר דריכיך לא והקשה למאן דסובר החך כל נתח לב' בעי הדחה קשיא קושית הר"ן ותי' לצלי א"צ הדחה עכ"ל . הגה מ"ש בשר דריכוך ומש"ה חתך א"צ הדחה משא"כ לדידן משום דם בעין בהחך אף דיעבד מעכב הדחה . ועפר"ח סי' צ"ו ס"ה ובש"ך אות כ"א בסתם סכין שמנונית קרוש ע"פ ואפ"ה הליפתא שרי בהדחה וסילקא שא"א בהדחה צריך גרירא ובכמה דיוחקי מבואר דוחקא לחוד אף באוכל אין מפלים ממנו . ומ"ש קושית הר"ן לחלב צריך שפשוף גדול או לצלי כמ"ש הוא :

יראה לי אם התך אחר הדחה לב' או התיכה שלא הודחה כ"א מצ"א שרי דיעבד בה"מ עכ"פ דלמאי ניחוש לה אי משום דם בעין היה ראוי להחיר אף בלא ה"פ דסתם התיכה יש ששים נגד כל דם בעין ומסתמא יש ס' נגד צד אחד ומיהו בלא ה"פ אין להתיר דעיקר הטעם כמרדכי דהטלת יתמלא מדם ואין פועל פעולתו ולעיכובא הוא כמ"ש באות י"ב וא"כ הוה כנמלחה מצ"א ואין להתיר כ"א בה"מ וכאמור . ומיהו התך רק קצת יש להחיר אף באין ה"מ דיש ס' ואי משום דלא נמלח בכ"מ אין העולם מדקדקים בכך כמ"ש הש"ך אות כ' . והיינו בלא הודח כלל רק מצ"א אפ"ה יש להתיר דיעבד בה"מ וכדאמרן :

כתב הם"י כלל ד' אות ה' בשם הגאון מהר"ש שפירא ז"ל אווזות שנשחטו והודחו בחוץ תוך ג' הורה להפשיט העור ולבשל והבשר יצלה והם"י כתב בשבת ק"ח משמע דעור אית ביה נקבים ועולה ג"כ לבשר יע"ש ויראה מדבריו דמש"ה אוסר הבשר לבישול דהדחת העור לא שייכא לבשר והם"י סובר דאית ביה נקבים הודח ג"כ הבשר ויש לעיין ביה גם שטא תוך ג' דמהני הדחה היינו לרכך בעינן שיודח טב' צדדין לא מצ"א (ס) : ד או . עש"ך דאם לא הסיר די בהדחה ע"ג סלפים ודאי ביה בעינן ליכא כ"ז שלא הסיר המלפים ולרכך אפשר כיון דשורה כל הרגל נתרכך המקום ההוא ג"כ ומ"ש דאו אפילו מה שחוץ לקליפה אסור יש לעיין ביה ועפ"י ס"ח אם עומדין על סלפיהן או מונחים על צדן : ה רק . עש"ך וכוונתו מבואר דבת"ח כלל ט"ו ד"א כתב הדחה מועטת מיירי לאחר שנמלח הוה דיעבד וכאן מיירי קודם מליחה אם הדיחו היטב א"צ לטרוח אף שלא נמלח ובהדחה מועטת כ"ז שלא נמלח צריך לחזור ולשרותו דלא כל"ח ר"ח ב' אות ו"ו כתב דחזר כאן מם"ש בת"ח ולית דא"כ סתירים דבריו זא"ז דבסם"ב בהג"ה כתב הדחה מועטת סגי אלא שם מיירי לאחר מליחה ובהכי מיירי בת"ח וכ"כ הם"י שם אות א' דאין כאן חזרה ום"ם השיג עליו דוקא נתבשל הוה דיעבד הא קודם בישול יחזור וידיחנו וימלחנו שנית ממ"נ ש"ד אי משום דם בעין הא העביר ואי משום ריכוך חוזר ומדיחו ע"ש כלל ה' אות ג' וי"ל דסובר הש"ך הדחה מועטת סגי רק דיעבד ולכתחלה בעינן הדחה היטב היינו להעביר הדם שע"פ ומש"ה כל שנמלח ע"כ סגי בהדחה מועטת דאי חיישינן לדם שע"פ אין תקנה באין ה"מ ומש"ה סומכין עליו או יאמר די"א באין ה"מ הטעם דפי' הדם ממקום למקום והוה כמולח בבשא"מ וכמ"ש בט"ז ומש"ה כל שנמלח סומכין על הדחה מועטת והמעיין בת"ח כלל ט"ו יש לפרש הדחה מועטת קורא בלא שניה וכל שלא שרה הוה הדחה מועטת יע"ש לולי שהם ז"ל פירשו בע"א : ו יתמין . עש"ך והנה המחבר נמי סובר טעם הדחה משום דם בעין לא דחשיב דם בעין אלא כהמרדכי שיתמלא המלח : ז ונהגו . עש"ך דמדינא שרי דאין שורין הבשר טעל"ע ולא בלע הכלי ודיעבד אם שיטש רותחת שרי דאין הכלי בולע מדם דצונן הוא : ח הבשר . עש"ך ועט"ש בסימן ק"ה מדיני כבוש בכלי דאיסר בכולו והיינו ע"י כבישה טעל"ע וכשיעור שיתנו על האש עמ"ש בסי' ק"ה : ט ועין לקמן . כתב הש"ך דנתבאר שם דאין ס' בתים אסור הבשר לצלי וביש ס' דעת רמ"א לקרירה שרי והיינו ע"י מליחה ולהרבות עד ס' ואפשר אף בפחות מס' סובר דיוצא ע"י מליחה ומיהו כי אין ס' כיון דיצא וחזר ונבלע שוב אין יוצא ע"י מליחה ובס' אין חשש כ"א פי' ממקום למקום מהני מליחה ולדינא העלה שם לצלי מותר ועמ"ש בס"ז שם : י מותר . עש"ך דאם שרה בשר כשר מעל"ע מותר דנמ"ל הוא ולכתחלה אסור . והפר"ח בסימן ק"ה אות א' אוסר דכבישה בא סוף מעל"ע והיינו קודם שהוסר האיסור הניחו ההיתר הא נשתהה קצת תו הוה נמ"ל . כתב עוד הפר"ח שם דהם"ז בק"ה סותר לם"ש הם"ז בסי' ס"ם ש"ס וכ"כ ת"ח כלל ט"ו אות מ"א ובוונתו דכאן באות מ"א כתב הם"ז מולח בכשא"מ ואח"כ מניח בשר מעל"ע נאסר והא נמ"ל והם"י כלל י"ב אות י"ד תי' דבשר שמולחין אח"כ וציר זב ממנה הוה ד"ח ומחליא לשבח יע"ש ומשמע דאוסר הבשר נ"כ ועמ"ש בק"נ . ועיין באורח מישור כאן תמה על מ"ש הם"ז שם מה שהתיר באם נכבש דבר איסור ואח"כ בשלו היתר דשרי הא הם"ז כתב בסימן צ"ג חלב שנשתהה מעל"ע בכלי אוסר אם בישל אח"כ גם מ"ש ראיה מד"ם כאן לאסור דיעבד בשרה בשר ב' מעל"ע בד"ם כתב בלהחלה יע"ש ועפ"ז סי' ק"ו אות ז' משמע לכאורה דבדבר דרבנן לא נזרינן נמ"ל דהוה גזירה לגזירה ומיהו דם כבוש הוה ד"ת כמו שאוכיח שם . וקושיא שניה ל"ל דמיירי מאיסור דרבנן אלא דמסתימת לשונו לא משמע כן ובסי' ק"ה יבואר בזה"י : יא דין בשר . עש"ך בשם יש"ש בשר שמלא קדח אין טועיל מליחה ואם נקרש תוך שיעור מליחה טוב למולחו פ"ש ואם לאו אם שהה אחר ההפשר שיעור מליחה כשר דיעבד [כ] ומשמע דצריף לא מהני כי כבר נתבטל רתיחה ראשונה וצריך לשהות אח"כ ביחד שיעור מליחה :

כתב הכנסת הגדולה בהגהות הב"י אות ע' בשם משאת בניטין בתשובה סימן ק"ה דאם היה ספק אם היה נקרש וע"א מעיד שלא היה נקרש נאמן וכתב הכה"ג ומיהו הכל לפי הזמן אם יכול לקרוש אסור מספק ואם לאו שרי והיינו כשאין העד אומר כלום אבל כשע"א אומר דלא היה נקרש אף לפי הזמן היה אפשר שיקרש נאמן כמו שאבאר ודע דע"א נאמן באיסורים היכא דליכא חזקה כמבואר בדוכתי טובא ומיהו שחיטה-וניקור ומליחה בידו הוא ולפ"ז ע"א אומר שלא היה נקרש צ"ל דלא מיקרי איתחזק איסורא אף שאין בידו כיון שע"י מליחה היה עומד הדם לצאת והרי אנו עושין המליחה אלא שמסתפקין אם היה נקרש טש"ה נאמן ועמ"ש כלל ל"ב אות א' הביאותיו בס"ז כתב דלא מיקרי איתחזק בכה"ג . ומיהו משום ספק דרבנן לא מקילין כיון שנולד הספק קודם הבישול ויש לעיין בזה . ודע דבשר שמלא קרח והדיחוהו כך ואחר ההפשר צריך להדיח לפי המעם לרכך וכשהוא נקרש הוא קשה כאבן מיהו דיעבד יש להקל ווה פשוט (ס) : יב אם . עש"ך ודברים פשוטים המה דל"ת דהמחבר סומך דיעבד אטעם הרא"ה דהדחה א' עצה טובה שמא ישכח ויניח לאחר פליטת צירו ויבלע או כמשמרת הבית ובתשובה תת"ע דלכתחלה בעינן הדחה כמו בבבא עילוי בשרא ודיעבד שרי לכן כתב דמדכתב הב"י כדאי הרא"ש לסמוך עליו בדיעבד והרא"ש כתב הטעם דע"י מליחה שנית יפלים כמו חתיכה תפילה שהונחה אצל מליחה אלמא מליחה שנית בעינן וכן בש"ע ידיחנו ויולחנו משמע דאין תקנה כ"א בהדחה שנית ומליחה . ומינה הר"ב נמי כה"נ מירי וכן ביש ס' נגד הדם שעליה נמי כה"ג מירי ע"י מליחה שנית שרי וכבר התבאר זה בם"ז דלא עדיף ס' מה"מ ואפ"ה בעינן מליחה שנית וה"ה ביש ששים : יג ואפילו . הש"ך העלה דבלא שהה שיעור מליחה שרי לצלי בלא ה"מ . ויראה לי דכ"ש לא נמלח רק מעט כעין מליחת צלי שרי לצלי דהמעיין בת"ח כלל ה' ד"ג הסכים לאסור לכתחלה בלא שהה שיעור מליחה לצלי דלא כאו"ה וכתב שאין ראיה לאסור ומשמע גם לא להתיר ואח"כ כתב ואם נמלח מעט כמו מליחת צלי אסור לקדירה משמע לצלי שרי אלמא דקיל לדידיה מליחת צלי מלא שהה במלחו וכן מסתבר דהא לא שהה עכ"פ תוך שיעור מליחה רותח ומבליע דם בעין אפ"ה שרי לצלי כ"ש מליחת צלי דמדינא לא הוה רותח אלא שא"א בקיאין דשרי עכ"פ לצלי וא"כ הר"ב בש"ע סי' ע"ו ס"ב דפסק לא שהה במולחו מיתר לצלי כ"ש בלא מולח כ"א מליחת צלי . וכ"ת דמ"ש בת"ח לקדירה אסור הא לצלי שרי היינו תרתי למעליותא לא שהה ומליחת צלי כמ"ש הם"ז שם אות ה' ומפרש דברי הר"ב בש"ע סימן ע"ו בתרתי למעליותא דהא בנה"ך בסימן ע"ו כתב דהר"ב חזר כאן מת"ח ומסתי אוי"ת ואלו לם"י לא פסק על או"ה אלא ע"כ מפרש הש"ך דחדא מהני ה"ה מליחת צלי אמנם יש לעיין כיון שא"א בקיאין אפשר לצלי אסור ושאני לא שהה דבוה אנו בקיאין ועי' בספר מקום שמואל ודבריו צ"ע . ולענין דינא יש לספק כמ"ש (ס) ועמ"ז אות ז' שהביא דברי ת"ח דאף לצלי אסור דהיינו כמו שספק לקמן סימן ע"ו אות ה' דאף לא שהה במולחו אסור דלא כמ"ש הר"ב בהג"ה שם דשרי . ובלי"ו אות י"ד צירף דעת הם"ז להתיר לצלי בלא שהה שיעור מליחה ולא ידענא מי הגיד לו זה הא בע"י אות ה' מבואר ההיפוך . ואין אני אומר היתר מאחר דכה"ג בהגהות ב"י אות פ"ה הביא כמה פוסקים לאסיר לצלי ול"ח בכ"ה אות ד"ט אוסר גם איסור אין אומר נגד הברעת רמ"א סימן ע"י . ומיהו לא שהה ולא נמלח כ"א לצלי יש לצדד להתיר כמ"ש הם"י שם : יד מותר . עש"ך עשה כליזר דקשיא ליה מלת וה"ח איך תלוי זה בזה לזה אמר דוודאי יש שייכות להדדי . ולכאורה נראה דיש ס' א"צ מליחה שנית ומש"ה כתב שפיר ומשמע בהדחה מועטת אף שלא בשלו עדיין א"צ מליחה שנית והיינו מדכלל עם יש ס' ועמ"י כלל ה' אות ג' תמה עליו ולמ"ש א"ש אמנם כבר כתבנו בס"ז דא"א לזמר להתיר בלי מליחה שנית ביש ס' דא"כ הוה תרתי דסתרן אהדדי ועוד מ"ש מלא הודח ואין ס' דבעי דווקא מליחה שנית למעם המרדכי וביש ס' לא בעי . וכ"ת דבאין ס' אמרינן ע"י מליחה שנית יוצא כל הדם שבלע הא בורכא דא"כ יוצא במליחה ראשונה אלא כמ"ש שם דאי הטעם שיתרכך הוה פירש ממקום למקום ואם היה פירש כמו כמ"ש הש"ך לות ה' ע"ש ומקילין בהדחה מועטת אף בישב ס' בלא הדחה כלל דסתם בישב ס' נגד כל הדם ועוד דבשר שנמלח כמו כבישה דמי ומ

למקום וכמולח בכשא"מ דאמור ול"ר לתחיכה תפילה שדיומה הרא"ש ואלו לשעם דם שע"פ למרדכי מהני ביש ס' וכאמור וע"פ מליחה שנית בעינן . ומיהו להמחבר מליחה שנית אפשר נטי משום שיתרכך וכמ"ש כדאי הרא"ש לסמוך עליו ולהר"ב המעם משום שהמלח יתמלא מדם כמ"ש המרדכי ואיך שיהיה עכ"פ מליחה שנית בעי אף בה"ם (ס) : **מן** ואם . עש"ך והנה הר"ב כאן הכריע דפעמים יש ס' בהתיכה ואלו לקמן ס"ם בשר שנתבשל בלי הדחה אחרונה לא כתב דאם היי ס' בהתיכה ולכאורה דנגד דם שע"פ יש לפעמים ס' ונגד דם פליטה ומלח שפליה ליכא ס' ולכן בעינן כ"כ כמו ההתיכה ועת"ה כלל א' ובמ"י אות ג' ובהגש"ד ש"א מה שמחלק בין התיכה עבה לקלישתא ואף שחילוק ההוא שייך גם למ"ד הנ"ג כמו שיראה הרואה שם ום"ש ויש לחלק היינו דם מישרק שריק אלא שהר"ב לא הילק לקמן כ"א שיש כ"כ כמו התיכה : **מן** שאר . עש"ך דלגבי אחרות מקרי דם פליטה כיון שנפש בחלה ואח"כ נפל על אחרות תו לא הוה דם בעין משא"כ אותה התיכה מיד מבליע שעדיין נוש ועב . ועש"ך סי' ע' איר כ"ם דבשר תפל שלא הודח ונפל לציר או אצל התיכה טלוחה לא הוה כדין בשר שלא הודח ונטלח ושם יבואר : **יז** במלח . עש"ך הביא דברי הת"ח ור"ל דל"ת דווקא כשאין לו אלא מלח דק רשאי דא"א בע"א משא"כ כשיש לו מלח בינוני אף שמלח בדק יחוור ויטלחנו דהוה לכתחלה קמ"ל דאין מפריחין ודיעבד ש"ר : **יח** רק . עש"ך ואם א"א להדקו שהוא קשה כאבן וכדומה מולח בו . עיין אחרונים : **יט** וא"צ . עש"ך דבא לומר דא"צ לעשותו בכנין ולפזר מלח שיהא עב אלא שימלח שלא יהיה מקום פנוי מבלי מלח : **כ** ו"א . עש"ך דקאי נמי ארישא אם מקום פנוי מבלי מלח ומ"ש ראיה מת"ח כלל ש"ו ד"ו לא ידענא משמעות ואי משום שכתב תחלה ימלחנו מב' צדדים וא"כ הביא דברי הרא"ש שלא יהא מקום פנוי הא הביא את"כ דאוו צריך למלוח מבפנים וי"א דיעבד . ועיין בנה"כ בשם בנו וכבר השיגו המ"י שם אות י"א דהטעם פשוט דצריך למלוח מב' צדדין דאין המלח מפליט כל שאין מב' צדדיו . ולדינא כתב הש"ך דמקום פנוי אין העולם מדקדקים ולכתחלה נכון ליזהר . אמנם בת"ח שם כתב ונ"ל ה"ה בנמלח מצ"א שוה למקום פנוי דמחד מעמא הוא משמע דשוין המה וכי היכא מצ"א בה"ם דווקא ה"ה במקום פנוי : **כא** ודווקא . עש"ך עשה כלומר דלישנא דכבר ונם לא יבשלנו משמע דקאי את"ם כפירוש הם"י . והש"ך לא ניחא ליה בכך דבה"ם אפילו לאחר יב"ש סובר דשרי דמה שאפשר בצלי מ"ם מקרי ה"ם דרוצה לבשלו ומש"ה נדחק לפרש דקאי אריש"ו ובת"ח כלל ש"ו ד"ו מוכח כן שכתב ודווקא נתבשל אבל לא בישל יש תקנה וקאי שם אאין ה"ם יע"ש ולפי דברי הש"ך ה"ה במלח בלא הדחה א' ולא שהה שיעור מליחה דמחר לצלי אפ"ה כל שיש ה"ם לדידיה שרי לבשלו ע"י הדחה ומליחה שנית ולפ"ז ג"כ הא איהו סובר בע"ו אות ח' דאף לצלי אסור וא"כ לכ"ע בלא שהה שייך ה"ם וכדאמרן ובלא ה"ם כאן תוך יב"ש שרי לפ"ז ג"כ : **כב** אלא . עש"ך חולק עפ"ז בהודח נסתמנן נקבי הפליטה ואף דמבואר בסי' ע' כל שיש דם לא אמרינן נסתם ודווקא ביש בה ציר לחוד נסתמנן ל"ל הצד שנמלח אין בו דם ושפיר נסתמנן ולא שייך ביה כב"פ ומש"ה אין תקנה : **כג** דנורא משאב שאיב ולא נבלע וא"נ נבלע ככ"פ אף שאין לו ציר של עצמו בצלי קיל מסליחה . ואף בשר שפלטה כ"ד וצירו ובלע דם אין תקנה אף בצלי"ח פ"ם טה שבולע ע"י צליה דהבליעה והפליטה באין כאחד ש"ד עי' סי' ע"ו בם"ו ואף דהתם דיעבד הכי כדיעבד דמו ושרי :

קשיא לי אמאי לאחר יב"ש אין תקנה והא קי"ל דם אין מפעפע למעלה כמו שמוכח בההיא דכ שא"ט ולקמן בדגים ועופות ודוכתי טובא אם כן ימלחנו ויניחנו על אותו צד שנמלח עכשיו ושרי טמ"נ ובדאמרן ויכול לעשות זה ברווחא שלא יהא מונח אפילו רגע על אותו צד שנמלח כבר וכ"ת דאי שרית ליה כך אתי למיעבד להיפך כמו כבדא תותי בשרא שאין צולין לכתחלה והואיל דיש תקנה בצליה לא התיר לו חדא דבה"ם (לש"ך חשיב כה"ג ה"ם) אמאי לא התירו ליה ונהי משמן דא"א בצליה לק"ם דבאמת שומן שנמלח מצ"א אפילו לאחר יב"ש והוחרו יש תקנה כמבואר סימן ע"ה דאין חילוק בין שומן חולית לשאר שומן הואיל ואין מוחזק כ"כ בדם מ"ם בבשר נמי בה"ם אמאי אסור . וראיתי לבמ"י אות כ"ה הביא בשם פ"י בנמלח מצ"א והונח על אותו צד שנמלחו אף לעת הצורך שנמלח אין בו דם ושפיר נסתמנן ולא שייך ביה כב"פ ומש"ה אין תקנה : **כג** דנורא משאב שאיב ולא נבלע וא"נ נבלע ככ"פ אף שאין לו ציר של עצמו בצלי קיל מסליחה . ואף בשר שפלטה כ"ד וצירו ובלע דם אין תקנה אף בצלי"ח פ"ם טה שבולע ע"י צליה דהבליעה והפליטה באין כאחד ש"ד עי' סי' ע"ו בם"ו ואף דהתם דיעבד הכי כדיעבד דמו ושרי :

קשיא לי אמאי לאחר יב"ש אין תקנה והא קי"ל דם אין מפעפע למעלה כמו שמוכח בההיא דכ שא"ט ולקמן בדגים ועופות ודוכתי טובא אם כן ימלחנו ויניחנו על אותו צד שנמלח עכשיו ושרי טמ"נ ובדאמרן ויכול לעשות זה ברווחא שלא יהא מונח אפילו רגע על אותו צד שנמלח כבר וכ"ת דאי שרית ליה כך אתי למיעבד להיפך כמו כבדא תותי בשרא שאין צולין לכתחלה והואיל דיש תקנה בצליה לא התיר לו חדא דבה"ם (לש"ך חשיב כה"ג ה"ם) אמאי לא התירו ליה ונהי משמן דא"א בצליה לק"ם דבאמת שומן שנמלח מצ"א אפילו לאחר יב"ש והוחרו יש תקנה כמבואר סימן ע"ה דאין חילוק בין שומן חולית לשאר שומן הואיל ואין מוחזק כ"כ בדם מ"ם בבשר נמי בה"ם אמאי אסור . וראיתי לבמ"י אות כ"ה הביא בשם פ"י בנמלח מצ"א והונח על אותו צד שנמלחו אף לעת הצורך שנמלח אין בו דם ושפיר נסתמנן ולא שייך ביה כב"פ ומש"ה אין תקנה : **כג** דנורא משאב שאיב ולא נבלע וא"נ נבלע ככ"פ אף שאין לו ציר של עצמו בצלי קיל מסליחה . ואף בשר שפלטה כ"ד וצירו ובלע דם אין תקנה אף בצלי"ח פ"ם טה שבולע ע"י צליה דהבליעה והפליטה באין כאחד ש"ד עי' סי' ע"ו בם"ו ואף דהתם דיעבד הכי כדיעבד דמו ושרי :

עוד הביא הטו"ז כשר כו' והוכן דכריו דהת"ח כלל ב' ד"ד הוכיח מדמסמיט הטור בת"ח נמלח מצמע לה אחין נמלח שהוא מבשל מ"מ הלתלותים מתבשל ואסור בכבשת וע"כ ה"ה נעניו דם דהלתלותים מתבשל ולא יצא ע"ז מליחה . והט"ז כתב דהטור שם מיירי לענין שבת וודאי אסור לתלותים מתבשל סיינו שע"פ התחיכה ואפשר לה מה שבשנים מצמ"ב מיירי ג"כ לגבי גרידת מליחה דם ומצ"ב דאיכ בדכריו מצות ממדם דאי בלא מלח מה בכך שמתבשל בפנים הלתלותים הוה דם בלא פירש ובדי לדעת הרמ"א בסעיף ס' בקדירה ומחבשל הוא מצות דם אחין בזה שבמחן דפ' ומצ"ב דווקא כמלח דאיכ בכבשת נמי שאין מתבשל כ"כ בלא מלח ודווקא בקדירה משא"כ בכבשת ומייבי התם בש

כתן דרכנן בספק פלוגתא לקל לן שיך חזקה נגד פלוגתא דרבוותא כמ"ש בסימן מ"י וכ"ה [ו] ומ"מ לענין דינא אין לחומר לן אלא לקולא ולא לחומרא ולא לקולא עיכ"ל: (כה) ממרתא. כ' סמ"ו בדבריהם כתב נלו"ד דוקא יודע אלא לקולי לכי יודע. ותמוה הסדבריהם על סעור כ"כ שכתב ואם יש נער או נערה שיודעין בטיב הדמה ע"ו כתב נלו"ד דוקא דל"ל לן לקולי לכי יודע מדמתא הסמוכד כוכבים מכל מקום ע"ו דמלת יודע קאי לעובד כוכבים פסיקא דוקא יודע דל"ל לן מדמתא כיון שאין יודע מנהגי ישראל ושוב לקולי שוב כתב דלא העתיק כלולו יע"ש. ולולי כוונתו לענין דינא דל"ל הטעד לכי יודע ולאו לפרושי מלת יודע בא"ו (כו) כנגד . עט"ז דלהמחבר לא למכוין מכ"ש ושוד דלמה מהיכא ומכ"ש אכתב ואם יש נער או נערה שיודעין בטיב הדמה ע"ו כתב נלו"ד דוקא דל"ל לן לקולי לכי יודע מדמתא הסמוכד כוכבים מכל מקום ע"ו דמלת יודע קאי לעובד כוכבים פסיקא דוקא יודע דל"ל לן מדמתא כיון שאין יודע מנהגי ישראל ושוב לקולי שוב כתב דלא העתיק כלולו יע"ש. ומיהו כתב לדידן דקי"ל כפסק המחבר כמו וס"ל לדידהו דפוסקין לקמן סימן ע' ס"ו דפלג כ"ד ואינו נלע"ד דמה שכתב הסמוכד כוכבים מכל מקום ע"ו דמלת יודע קאי לעובד כוכבים פסיקא דוקא יודע דל"ל לן מדמתא כיון שאין יודע מנהגי ישראל ושוב לקולי שוב כתב דלא העתיק כלולו יע"ש. ומיהו כתב לדידן דקי"ל כפסק המחבר כמו וס"ל לדידהו דפוסקין לקמן ע' סימן י"ז ובמסומע כתב הסמוכ

דאין מבשל מ"ם מפליט וטבליט ואף יש"ש מודה לזה דע"כ לא היקל אלא במלח שפסק כתו משא"כ כאן . וכ"ש להכרעתו (עס"י ק"ה בט"ו) דכ"ש מפליט או מבליע מבעין ואף להש"ך דחולק שם יראה דמודה כאן אפילו בה"ם מטעמא דכתיבנא ובהנאה יש להתיר הבשר דרק מפליט ומבליט ולא מבשל והקערה צ"ע לדינא (ס) : **לח** שיש . עש"ך וכבר כתבנו דאדרבה שאר ד"ח גריעי מפ' שלא פסק כתן וה"ה מלח תוך שיעור מליחה אפשר דאוסר אף לישי"ש : **לט** ובשר . עש"ך פי' דיש עושין בשר יבש שמולחין ואין מדיחין הדחה אחרונה ומניחין כך להתייבש ולו"א דמסתמא יש ששים אבל אנו נוהגין שמדיחין באחרונה ימולחין מחדש ואין שם דם כלל ועיין ס"ם כ' ובסי' ע' : **מ** אסור . עש"ך דיעבד שרי היינו בנתבשל אבל קודם הבישול ידיחנו ומולחו שנית והאי הדחה זהירות יתירא . ומס"נ מותר אי יש עדיין דם לא נסתמו נקבי הפליטה ואי יצא כל הדם אין לחוש ומיהו עם בשר אחר אסור למולחו שנית דשמא יצא כל הדם וכס"ש לעיל בהודח אחר שיעור סיל : **מא** וכ"ש . הש"ך השיג על ספר א"ר דמתיר בנתייבש לנמרי לאכול המלח דדם שבו כלה והלך לו דא"כ למה לי מעמא דבשר יבש יש בו ס' תיפוק ליה דאין בו כלל דם : **מב** עובר כוכבים . כתב הש"ך בשם א"ר דווקא עבדו ושפחתו שייך טרחת וכ"ה לשון המחבר עובד כוכבים משמש משמע שלו מהני טרחת הא מסל"ת מהני בכולן והוא פשוט . עוד כתב הש"ך דמש"ה השמיט המחבר מסל"ת דריב"א ומס"נ אוסרין במסל"ת לבד המס"ק מתתר ופסק כרבים ובטרחת המס"נ ומס"ק מתירין וריב"א אוסר פסק נ"כ כרבים זה תוכן דבריו להמעיין בב"י . ולי נראה דהמחבר לשיטתיה דפסק בסימן א' כנאונים דלכתחלה נותנין ע"מ שיבדקנו וקשיא קושית הרא"ש דלוקי מתני' דה"ש בהבי וצ"ל כתירוצו דהכל שוחטין משמע בלי שום תיקון וא"כ רבא דמוקי בכותי יוצא ונכנם והא מחוסר תיקון דאחוך כיח בשר ולא שייך הכל שוחטין כו' ונהי מהסנחיה לק"ם דשאני י"נ דלא נגע או דקיל או דא"א לתקן כו' וכאן נמי אפשר לתקן ע"י קפילא ס"ם תקשי מה"ש אלא מרתת מהני וכאורה . עוד כתב הש"ך דהמחבר מש"ה השמיט מסל"ת דסובר איתחזק איסורא לא מהימן אף בדרבנן כמו לקמן בכלים האסורים מדרבנן אין עובד כוכבים מסל"ת נאמן לומר שהוכשרו וה"ה כאן איתחזק היתה בעי הדחה והר"ב שלא הניח שם מודה להמחבר וכאן הניח דסובר טעם אנקיותא קפדי היה ספק השקול נהימין בדרבנן כ"ה תוכן כוונתו . ומה"ש שכ"מ בת"ח בכלל א' ד"ז תטה עליו הכה"נ אות קע"ג דהא כתב שם וכ"כ הב"י בסליגת תרנגולת ושם לא הזכיר כלל מסל"ת רק יוצא ונכנס אלא אסרתת כתב וכ"כ הב"י יע"ש . ועש"ך סי' ס"ח צ"ל דסובר התם נמי איתחזק מיקרי או דסובר כתי' הא' כאן וצ"ע . (עס"י פ"ז בש"ך אות ס"ו) . ודע קמן שאומר שהדיח הבשר ושם בקדירה אין להתיר עס"י קכ"ו ס"ג בהג"ה דהיכא דאיתחזק איסורא אף בטה שבידו ובדרבנן אין נאמן ואשה נאמנת בטה שבידה יע"ש נ"ל (ס) : **מג** או . עש"ך ואין הברע בדבריו אי בעינן קישור דברים דומיא דעדות אשה וראיה שהביא מסוטר או אף באין קישור ויראה אף באין קישור כל שלא שאלוהו דומיא דסי' צ"ח יע"ש ועס"ו וכה"ג כאן . ומה שלא מתירין לדידן משום ספק דרבנן דם שמלחו דאיתחזק או דנוח לו למלוג בכ"ר וגם מה"ת יסריח להדיח ולא הוה ספק שקול :

כתב הצ"ע סי' ס"ג בעלת הבית שהביאה שומן וחלב ובשר וצותה למגרת ביתה למלוח ומצאה אח"כ טונחים בכלי הכל ביחד ואשה אמרה שאין יודעת אם נמלחו ביחד והעולה מדבריו כך הוא דבשומן הוה מליחה בס' ד"ת וכאן נמצא כאן היה לא שייך כאן דהתם בא"ח ת"ס בכרוב שמצאו חמה דתולין כאן נפל כס"ש מור"ם לובלין ז"ל התם מעצמו נפל משא"כ דע"י אדם בא הכל ביחד אין תולין וחיישינן שמא אשה לא ידעה ומלחה הכל ביחד ומיהו שומן וחלב טין במינו ספיקו לקולא אבל חלב ובשר ב' מינים הם . והפר"ח אות י"ד חולק עליו דהוה ב' ספיקות לאיסורא שמא לא הניחה כלום מלמלוח ושמא שומן הניחה . ולא הביניתי דספק השקול הוא שמא מלחה חלב עמו או לאו ועכר"ן ולכן המיקל בה"ם לא הפסיד . אמנם מ"ש עוד דל"ש רואין את שאינו מינו כאלו אינו אלא בנשפך לא ידענא כיוונתו כיון דהיה כאן חלב ושומן א"כ לסברת הרשב"א דסלק את שאינו מינו הוה מ"ה היתר ומדרבנן תו ספיקו לקולא דלא הוה חמרון חכמה שא"א יודעין אי נמלח יחד ול"ד לצ"ח כשהוא לפנינו וא"א לשער י"ש וכ"ת דספק שמא החלב ובשר ננעו זה בזה ושומן טרחוק מה"ת לומר כן . ויתר דברי החשובה אבאר בס"ה וקי"א ובאן אין להאריך בזה (ס) : **מד** בשר . עש"ך והיינו בכ"ר אבל כ"ש נהי דמפליט יש תקנה ע"י מליחה וכ"ש להש"ך בק"ה דאין מפליט . ודע דמ"י כלל ב' אות ה' כתב דבר חידוש שי"ל הר"ב שם ואם שמוה בקדירה שמקצתה חם ויש"ב אסורה פי' דיש"ב אחתיכה קאי וכל שאין יש"ב אף שי"ם בקדירה מותרת והוא פלא בעיני . ולדבריו בתוחב קף חולבת ליורה רותחת ואין י"ם בקף לישתרי ומיהו זה מעות דמ"ם מפליט ומבליע משא"כ בבשר מהני מליחה שנית ובשיו"ב בחתיכה ומבשל . ולפי זה התיכה בשר שנפלה ליורה נדולה ומלקוה ואין יש"ב בהתיכה מותרת בהנאה עכ"פ . והאמת שהפר"ח בסי' פ"ו כתב כל שאין כמב"ד מותר בהנאה ושם אבאר ומ"ם אין להקל כאן . ומה שהביא ראיה דא"כ היינו ד"ד ל"ל דשם בבשר שור מירי וכאן בשאר בשר ולכ"ע אף לרי"ו אסור . ומ"ש בהנש"ך שער ב' משמע דיש"ב קאי אחתיכה המעיין יראה די"ל אקדירה ומלת "בו" תשוב לקדירה כמו שמצינו במחבר פעמים רבות והש"ך אפשר בכיון כתב "בה להסב המלה על הקדירה לא אבשר נ"ל (ס) : **מה** ס' . עש"ך דלא ידעינן כמה נפיק מיניה זה להמחבר ולדידן בלא"ה חנ"נ ומיהו אף לדידן עכ"פ בה"ם היה לשער בדם אלא דלא ידעינן כמה נפיק ואפילו בה"ם צריך ס' נגד בולה : **מו** וי"א . עש"ך הטעם דפירש מטקום למקום ועש"ך בסימן ע"ו אות י"ג בשאר ע"י מליחה

ע (א) שפולטת . עט"ז . מפני שיש קושי בהבנה כדכריו לכן תמהר וכבר כיתרנו בפתיחה מענייני מליחה תמהני עדיין לע נמלא המתמר ועיין לקוספת כיתור :

דע דמה שתנו מולחין הרבה מחיכות זע"ז לכתחלה הרבה טעמים נתמנו ע"ז וכמ כתוביס בסוס' חולין קי"ב כ' ד"ה ודגים הכיתו ד' טעמים . ג' הוא סברת ר"ת דס מיברך במליחה כמו בצלייה . כ' הוא שיעת יש מפרשים דכ"ז שפולטת ניר פולטת דס תכיהו ג"כ . הג' הוא סברת הר"י דתוכלייב"ם שכיון שתחתונה סחותה לפלוט דס של עצמה פולטת מה שבלטה מעליונה לף לאחר שכלה פליטת התחתונה שתין כה דס של עצמה כיון דלף נפתחו רבע ג' נקבי הפליטה . הר' כל זמן שהרוחה לפלוט ניר לף בלטה כלל מעליונה . ותכהר הב"מ מהני טעמים . הנה לב"ע יש קולא וחומרא . לר"ת דס שריך במליחה כמו בצלייה ולף לאחר פליטת ניכר יום שלם לפ"ם לם נמלחה עם תחיכה שיש בה דס שרי דמיברך הרי קולא ודגים עם עופות דתכוהין הדגים דרכי קרמייהו נסרך בסס ולף שריך מצ"ע בשר ולפילו בשר עוף שריך . עוד קולא דע"ג להסהות התחתונה כשיעור עליונה דשריך ולף בלע בלל . ותומהת לם יפל תחיכה לפילה לניר להצ"מ ותפשר לף כמוקב לתוב כמו שפקבו התוס' לפס דתס בתחתונה יש גומות ובסס ניר דלף שריך לפלוט בר"ת . ומ"ש י"מ יש תומהת לם לתהר פליטת כל ניכו נמלחה עם תפילה לתוהב דלף שריך בכ"פ שתין לם ניר מנופה לפלוט . עוד תומהת שריך להסהות התחתונה כשיעור עליונה . וקולא לפילו נפל להצ"מ תחיכה לפילה תמריון לגב דפליט כו' וכ"ם ניר בגומות דמכי בסס ולף שריך מצ"ב בשר ולפילו בשר עוף שריך . עוד קולא דע"ג להסהות התחתונה כשיעור עליונה דשריך ולף בלע בלל . ותומהת לם יפל תחיכה לפילה לניר להצ"מ ותפשר לף כמוקב לתוב כמו שפקבו בלא דאי"א דתוס' לם תהיו ניכר בתחתונה יש גומות ובסס ניר דלף שריך לפלוט

משנה א' דהא בשר לאחר פליטת צירו לאחר יב"ש אסור להניחו כך לכתחלה בלא הדחה ה"ה עופות כל מה שיכולין למהר לאחר שיעור הראוי להם להדיח שפיר כפי ע"כ אבר דאין קפידא דעופות נמי פולטין ציר יב"ש דסתמא כתב הרשב"א דמקובל מרבותיו שיעור פליטת ציר יב"ש וכן הר"ב בם"ו בהג"ה לא חילק ומש"ה שרי למלוח ביחד בשר שור ועופות ולהניח לכתחלה יותר משעה או ב' דפולטין ציר ובבית ישראל כתב דעופות לכל היותר אין פולטין ציר רק ב' שעות ול"נ והבל"י אות כ"ד ג"כ השיגו מהא דכתב הד"ט בסי' ס"ם דהחיכה שנמלחה מצ"א או עוף מצ"א אם לא עבר יום שלם ימלחנו כו' אלמא עוף נמי פולט יום שלם ויפה השיגו ובזה ברור: ב חתיכה. עש"ך דר"ל בלא הדחה בנתים לא חיישינן שהמלח הב' שהוא בכתו מבליע מעט דם שע"פ לתוכו ומיהו לכתחלה אין לעשות כן: ג ולא. עש"ך ב' תירוצים. א' דיש חילוק בין דם בעין ובין דם שע"פ הבשר דם פליטה ולפ"ז אף לאחר פליטת צירו אם מלחו נמי שרי ולתירוץ הב' דוקא תוך זמן פליטת צירו ועש"ש בט"ז דהמיקל כתי' א' לא הפסיד: ד ואם. עש"ך וכוונתו מבואר דהמחבר לשיטתיה דפסק דם אין אוסר במליחה אלא כ"ק ואף אם ההיתר שמן אין מפסם לדם ולשאר איסור הוא דמפסם כמו שיתבאר בסי' ק"ח בעזה"י א"כ אין חילוק אף דגים למעלה אסור כ"ק אף דדם אין מפעפע למעלה היינו לאסור כולו לדידן משא"כ כ"ק מפעפע והביא ראיה מש"ש המחבר סי' ס"ח סעיף ח' דמה שלמעלה צריך קליפה והמ"י כלל כ' אות ב"ב וכ"נ הגיה בצ"ע דאפשר בחדא התיכה בעי' קליפה לא בב' חתיכות ומיהו אם הדגים מונחים גבוהים במקצת דהוה חדא חתיכה פשיטא מה שלמעלה בעי קליפה או דא"א לצמצם כמו מקום תחך דאסור מה"ט יע"ש ואם נתבשל בלא קליפה יש להקל לצורך ע"ש וכדומה אף שאין ס'. ועש"ש בסימן ס"ם מה דקשיא בנמלח מצ"א אמאי אין תקנה יניח מלח מתחת החתיכה ויניחנה כך דאין דם מפעפע למעלה ולש"ך א"ש דמקום כ"ק לא ידינן היכן הוא משא"כ להמ"י משום מקום תחך לא שייך שם דהא עכשיו לית בה דם כלל ודם אין מפעפע למעלה אף כ"ק (ס) והר"ב שחילק בין מונחים למעלה דסובר מליחה בס'. ומ"ש הש"ך דעופות מותרים לעולם דמרידי ולא בלעי האי לעולם לאו דוקא דלאחר יב"ש ועכ"פ אחר מעל"ע אין מרוד. ונראה דבאין ה"מ יש לאסור כמו לעיל במעשה דרש"י דאסור כ"ק בכלי חולבת כולו אסור באין ה"מ ה"ה כאן אלא דמחמת פליטת ציר של דגים אין לחוש לאחר שיעור מליחה כמבואר סי' פ"ג דלאחר מליחה צירו מועט יע"ש א"כ אין איסור ממעם דציר נ"נ ומיהו משום דם שלהם שפולטין אף לאחר שיעור מליחה ול"ד למעשה דרש"י דמה שיש במלח אין המלח מפליטו ומה שיש ע"פ משריק שריק משא"כ בדגים וכ"ש אם יש שומן בדגים דאף לאחר שיעור מליחה יש לאסור וצ"ע: ה ואם. עש"ך דרמ"א נמי מודה דהקשקשים הם במקום קליפה כמ"ש המור דל"ת דאי

ט"ו : (עז) **ופיפיו** . עט"ז סר"ב מולק עם המחבר דמיתיר דיעבד נפלעם כל דמו וניהו והוא מוסר ומפיי שלא כתב המחבר בפירוש כ"ד וניהו לא כתב סר"ב ו"ק . ומ"ם סר"ב ו"ק לא נהו מחלוקת אחרת הוא אלא לפרושי חיתת שלא נקרע ומן סליפת ניהו יב"ם לו מע"ע : (עז) ופם . עט"ז ויכלוה לפרש דבריו דסובר דסר"ב מסוה מדותיו בין שסוא מהל שלא תחיכה שלא נמלה ובין שנפלה לניר ממש דעיין לקמן בה"ם דשרי כל שלא נמלח מליחה הראויה ה"ה כאן ואה"נ דציר אף מבשר שנמלה לצלי חשוב כרותח כמ"ש שם בהג"ה ואף בה"ם אסור וכמ"ש הם"י כלל ו' אות מ"ו יע"ש . ואולי סברתו הוא דווקא בשר ובניגה יש חילוק בין נאכל מחמת מלחו בה"ם שרי וציר כה"נ נמי אסור משא"כ לעניו איסור דם אף בנאכל מחמת מלחו הדם מרותח הוא ואף בלא נמיפת ציר וכ"ם בת"ח כלל כ' ד"א דכתב ולפי מה שנתבאר לעיל אין חילוק ובהיינו כמ"ש ודם הוה כציר ואף נוגעים בלא נמיפת דם אסור . עוד הביא בשם או"ה כו' ומלת והודחו לאו דווקא דלאחר שיעור מליחה אין לאסור כמבואר לעיל ודוחק לומר כאן מתיר לכתחלה למלוח יחד דאין נראה וס"ם יש לעיין אי לאוכלן כך קאסר או שיבשלם אח"כ וצ"ע אי יבשלם יתן טעם דרך בישול והרי בלועים תחלה ע"י מליחה ואולי יש לחלק ועפ"י כלל כ' הניח בצ"ע בכבוש אי שייך סכנה בדגים עם בשר יע"ש (כ) : **יז** והם . עש"ך ופשוט הוא דל"ת דעה א' פליגי בתרתי עם דעה ב' אלא דכ"ע מודים כשהמריפה מליחה אסור אף באין נוגעים והר"ב לאו לדעה שניה כ"כ וכ"ם בב"י יע"ש : **יח** שאעפ"י . עש"ך וכלל הוא בדיני מליחה אגב דסרוד לפלוט דם לא בלע דם וכן אמרינן ביה בכ"פ דכ"ע ציר נבילה ד"ת וציר דגים כחושים דרבנן דניעה בעלמא הוא ובשמנים הוה ד"ת וע"י בכישה ובישול אי הוה ציר דגים ד"ת או דרבנן אבאר בסי' פ"ג וק"ו . ודם שבשלו או מלחו הוה דרבנן לדידן עיין סוף הסימן ספק ציד או מים לקולא ומיהו דם הנפלט ע"י בכישה מע"ל או חומץ כשיעור על האש הוה ד"ת דלאו כבושל ממש הוא אלא שממליח ומבליע ועפ"ש בסי' ק"ה : **יט** וסובר . הש"ך צידד להקל כסברא א' אף בנוגעין כל שהסהור מליח ומפא תפל שרי ועפ"י ק"ה דכתב הר"ב במקום הספד ופי' הש"ך ה"מ יע"ש : **כ** ועיין לקמן דשם היקל במקום הספד ובת"ח כלל כ"א היקל לגמרי . ש"ך : **כא** אפילו . עש"ך והיינו להמחבר דאין אוסר כ"א כ"ק ובדם לכ"ע אין מפפם ולדידן בכ"ע משערים בס' אף בדם כמבואר : **כב** אם . עש"ך דלהמחבר יש חילוק בשומן דאוסר עד ס' בין תתאה לעלאה כמו בחום ע"י האש דאי המליח למפה אוסר בתפל עד ס' ואי המליח למעלה אין אוסר אלא כ"ק . ומיהו כ"ז דווקא בפפא הא סהור מליח אף שהוא למפה אין מחפם לתפל המפא להיות מפליט ומבליע במהור ובהרחה שני ובכחוש לדידיה אין חילוק בין המפא המליח למפה או למעלה כ"ק מיהא נאסר כמו חם לצונן . ומיהו אם מחמת התאה גבר הקליפה מ"ה הוא במליחה ואי מחמת אדמיקר בלע הקליפה רק חומרא מדרבנן כמ"ש הם"א בא"ח תס"ו יע"ש ועפ"ש בסי' צ"ב . ולדידן אין חילוק כמ"ו כמו שיתבאר : **כג** ועיין לקמן דלדידן אין חילוק בין עליון לתחתון אוסר עד ס' במליחה ואף בכחוש דא"א בקיאין ובסי' ק"ה יבואר אי"ה : **כד** ר"א . עש"ך דמ"ה לא הניח הר"ב כאן כלום אף שאוסר במעשה דרש"י כ"ק וא"כ לאחר ששהה יב"ש גם כאן היה לאסור דיש לחלק בכמה אנפי : **כה** שלא . עש"ך וסוברים דלא אסרינן כב"ם במליחה אלא אגב דמריד אין בולע ומ"ה אסור ליתן בשר תפל שבולע ולא יפלוט : **כו** או . עש"ך ולפי דבריו ליח כאן אלא ב' דיניו.הדין הא' הוא בשר תפל שיש דש"ע פולם דאסרי הב' בפלם כ"ד והודח דנסתמין נקבי הפליטה ואין טרוד ובולע והוה זו ואצ"ל זו אלא נקיט לה משום סיפא דאם"ה יש מתירין בכל זה והם מקצת רבותיו של הרשב"א בתה"א ע"א א' דכ"פ אף שאין לה דם וציר מנופה ושאני דגים דרפי קרמייהו ומ"ש דנסתמין נקבי הפליטה יריצה בזה דמ"ה ר"מ הא' אין מתירין בדין השני דהודח דנסתמין נקבי הפליטה ומיהו אכתי איסא דמ"ה אוסרין דלא אסרינן כ"פ בציר ומנא ליה דהודח נסתמין נקבי הפליטה והא וודאי טרוד לא הוה אך מנא ליה שאין פולם עוד ציר לאחר מליחה שנית אלא דסברתו מדקשיא ליה להרשב"א מדנים ומאי קושיא הכא איכא ציר ורבותיו סוברים אידי דיפלים ציר יפלים דם אלא דנסתמין ועמ"ש בם"ז . וכתב דיש לפרש נמי ופלם כ"ד היינו עם ציר לאחר יב"ש ואפ"ה היתר דיעבד כה"נ אף דם מעלמא ע"י מליחה והר"ב נמי אסר משא"כ לעניו איסור דם אף בנאכל מחמת מלחו הדם מרותח הוא ואף בלא נמיפת ציר וכ"ם בת"ח כלל כ' ד"א דכתב ולפי מה שנתבאר לעיל אין חילוק והניינו כמ"ש ודם הוה כציר ואף נוגעים בלא נמיפת דם אסור . עוד הביא בשם או"ה כו' ומלת והודחו לאו דווקא דלאחר שיעור מליחה אין לאסור כמבואר לעיל ודוחק לומר כאן מתיר לכתחלה למלוח יחד דאין נראה וס"ם יש לעיין אי לאוכלן כך קאסר או שיבשלם אח"כ וצ"ע אי יבשלם יתן טעם דרך בישול והרי בלועים תחלה ע"י מליחה ואולי יש לחלק ועפ"י כלל כ' הניח בצ"ע בכבוש אי שייך סכנה בדגים עם בשר יע"ש (כ) : **כז** ודם . עש"ך ופשוט הוא דל"ת דעה א' פליגי בתרתי עם דעה ב' אלא דכ"ע מודים כשהמריפה מליחה אסור אף באין נוגעים והר"ב לאו לדעה שניה כ"כ וכ"ם בב"י יע"ש : **כח** שאעפ"י . עש"ך וכלל הוא בדיני מליחה אגב דסרוד לפלוט דם לא בלע דם וכן אמרינן ביה בכ"פ דכ"ע ציר נבילה ד"ת וציר דגים כחושים דרבנן דניעה בעלמא הוא ובשמנים הוה ד"ת וע"י בכישה ובישול אי הוה ציר דגים ד"ת או דרבנן אבאר בסי' פ"ג וק"ו . ודם שבשלו או מלחו הוה דרבנן לדידן עיין סוף הסימן ספק ציד או מים לקולא ומיהו דם הנפלט ע"י בכישה מע"ל או חומץ כשיעור על האש הוה ד"ת דלאו כבושל ממש הוא אלא שממליח ומבליע ועפ"ש בסי' ק"ה : **כט** ולכתחלה . ע"ש דקשיא ליה דהיל"ל ולכתחלה יש ליזהר משא"כ דם בעין שהוא דאוריתא לא אמרינן כך"פ לאו דווקא.אלא דם בעין אין יוצא ע"י מליחה וציה משא"כ דם פליטה קליש ודק . **ל** ואפילו . עש"ך דהטעם כל שאין ציר לפלוט מנופה (בשפע) לא שייך מרוד ולא כך"פ אבל כל שיש לה ציר אמרינן כך"פ בה"ם להר"ב כמו שיתבאר . וכתב דיש"ש בפ"ה דאין אוסר בכישה שפלטה דמה ונפלה לציר אלא בשהה שיעור כבישה על האש ויראתי כמבואר אות מ"ו (פ"ם פ"ה) מ"ש הכא מודה דהתם הציר נתקרר קצת שנפל על הכלי או על הקרקע ואח"כ נפל לשם בשר שפלט דמו משא"כ כאן דשפת ציר נופל מיד על התחיכה מוהה דאוסר מיד ועוד דכאן איכא תרתי רתיהת הציר והמלח . ואף דיש"ש מיקל אם נפלה עם מלחה לאחר שיעור מליחה י"ל דמלח דידה לאחר שיעור מליחה לא מיחשב רותח משא"כ בתוך שיעור עס"י פ"ם : **לא** שכבר . עש"ך דה"ה פלט דמו והודח וחיינו לשיטתי' דלא חזר כאן מפ"ש בת"ח דנסתמין נקבי הפליטה עיין אות ל"ם ובמ"ו : **לב** ואם . עש"ך דגם היש"ש מודה לכאן וחילוק יש בין נפלה לציר או הונחה אצל תחיכה דבציר ל"ש טריד וכ"פ אגב ציר דידיה לא אמרינן ליש"ש (ולהר"ב אמרינן כמו שיתבאר) ובהונחה אצל תחיכה אמרינן בציר טרוד ולא בלע לכ"ע ומש"ה א"צ כאן מליחה שנית אף להר"ב . ולפ"ז ג"כ צריך מליחה שנית אלא כ"פ במליחה אמרינן ובציר חמוץ יותר ולא התיר הר"ב אף תוך יב"ש אלא בה"ם ועפ"ש באורך בסוף הסימן : **לג** במקום . עש"ך דהעיקר כמחבר עד יב"ש כפי קבלת רשב"א מר"י הלכך לאחר יב"ש אין היתר כאן כ"א בה"ם דווקא : **לד** דאמרינן . עש"ך דאמרינן ע"י הדחה ומליחה שנית כמ"ש הר"ב אגב דפלים דטרוד ל"ש דתפל ועוד בציר אף תוך שיעור מליחה ל"ש טרוד כמ"ש הר"ב שיחזור וידיחנו וכאן א"צ ליזהר להריח בהעברה בעלמא אלא שפשוף היטב ואפילו לא הודח בראשונה דבעי הדחה נמורה לא נסתמין נקבי הפליטה כיון דיש לה דם ש"ע ובאין לה אלא ציר ש"ע נסתמין כמבואר בם"ז ועש"ך ומ"ב ל"ם וב"ג : **לה** יש . עש"ך דווקא ע"י הדחה ומליחה שנית כמ"ש הר"ב לקמן וכן אם לא שהה שיעור מליחה ונפלה לציר ידיחנו . ואהי הדחה ל"ד להדחה בנפלה לאחר שיעור מליחה דהתם צריך ליזהר בהעברה בעלמא וכאן מצוי נמי איכא לשפשף היטב וכמ"ש באות הקדום . וכתב דאף דש"ל טודה דתוך שיעור מליחה שרי דכ"ז שיש דש"ע פולם דאחריני אגב דם דידיה ויש לראות אם שהה בציר כמה כל שלא שהה יום שלם מע"ע שרי כמ"ש באות ל"ו דלרש"ל וודאי הכין הוא ואמאי אם שהה ח"ש ונפלה לציר ושהה שעה הרי בח"ש פולם דש"ע ובציר דידיה ל"א כ"פ לישש"א אמאי שרי וצ"ל דבזמן מועם כל שיש דש"ע מועם פולם דם דאחריני הרבה ודגים שאני דרפי קרמייהו או דם דגים הוה כציר ורש"ל לשיטתיה כמ"ש הם"ו אות ח' אבל כאן שרי ולא דקי"ל כהר"י דאורלייני"ש אלא כדכתיבנא ועמ"ש בם"ז : **לו** או . כתב דיש חילוק בין כבישה מע"ע דאוסר דלא יצא ע"י מליחה ובין כשיעור על האש דיוצא ע"י מליחה ולפ"ז ה"ה בסימן ס"ם בכבוש דאסור דיעבד ע"י מליחה ועוד תי' דכאן מיירי בכלי מנוקב וביש לציר מקום לוב אף תוך שיעור מליחה אין תקנה מה שבתוך הציר כמבואר אות מ'.ומ"ש בכ"מ ר"ל דע"כ בכ"ם ויש מקום לזוב דבכשא"ם הוה מולח בכשא"ם כיון דאורלייני"ש ואו"ה כלל ו' דבציר לא אמרינן טרוד ולא כ"כ וב"מ יש לציר מקום לזוב אפילו בכשא"ם הוה כשיעור על האש כבוש . וכ' דרש"ל ע"ב בכשיעור על האש אין אוסר תוך שיעור מליחה דלאחר מליחה אין אוסר אא"כ כשיעור באות מ"י ומינה תוך שיעור מליחה אפילו כה"נ.ועפ"י כלל ה' אות ה' תמה עליו בתרתי חדא ס"ש דהוא הדין המוזכר בת"ח כלל ה' ס"ש שגגה היא דשם מיירי בפלם כל דמה וכתב הר"ב דנאסר מיד וכמ"ש בש"ע ס"ם ע' דמיהו מה שהוכיח מרש"ל דתוך שיעור מליחה אין אוסר כשיעור שיתנו על האש נעלם ממנו דברי הישש"ש (בכ"ה) סימן ע"ז דבפי' כ"כ דבתוך שיעור מליחה אף אם נכבש כשיעור על האש דשרי דמפליט ע"י מליחה עכ"ל.וכן הם"ז אות י"ז הביא הא דרש"ל. והנה להציל אדוגינו הש"ך **מקושיא א'** יש לומר דמש"ה לא הביא הא דת"ח ד"ב דמשם משמע שיעור כבישה כשיעור על האש וכמשמעות הם"ז מדלא כתב שיעור מע"ע אבל מם"ש בת"ח ד"ם ע"ש רבי שמעון ב"א והוא בהגהות ש"ד דמתיר אם לא נכבש יום שלם אף שהה כשיעור על האש והרב הולק עליו משום דלאחר שפלט כל צירו או כל דמו באין ה"ם נאסר מיד לדידן דמליהה בס' ולא הולק עליו תוך שיעור פליטה דכל שלא נשרה יום שלם מותר אלמא דמודה כה"נ . וע"ש בת"ח ס"ש וכן יראה דעת הרא"ש הניינו דלא אוסר אלא כשיעור ע"פ והר"ב הולק ואוסר מיד בפלם כ"ד באין ה"ם או לאחר יב"ש בה"ם ולא השיג עליו לומר בשהה כשיעור כבישה אף תוך זמן פליטת דמו אסור ש"ם דאודי ליה כה"נ . ומ"ש דרש"ל מתיר מראוסר לאחר פליטת כו' קושטא קאמר ואה"נ דרש"ל כ"כ בפירוש ועמ"ש לקמן : **לז** אך . עש"ך ולשיטתיה אזיל ומפרש דכ"ע הישש"ש והר"ב מודים בתחיכה אצל תחיכה כ"ז שפולטת ציר אין בולעת וא"צ הדחה ומליחה שנית ובנפלה לציר אף להר"ב ל"ש טרוד ובהא פליגי דלישש"ש לא אמרינן כך"פ אגב ציר דידיה ולהר"ב אמרינן ועכ"פ אף להר"ב צריך מליחה שנית ודווקא בה"ם ותוך יב"ש דהשש לדעת יש"ש . והקשה דבת"ח משמע מראיה שהביא מהרא"ש שמוצאין בין התחיכות ציר דכ"ז דטרוד לא בלע אף בציר אלמא דא"צ הדחה ומליחה שנית (וע"ש בת"ח כלל ו' ד"ה אין הכרע דמתהלה כתב כ"פ) והעלה הש"ך דמ"ש הר"ב ע"י הדחה ומליחה היינו בלא נתבשל דיש תקנה אבל לאחר הבישול אה"נ דבה"ם אף בלא מליחה שנית

משום דאין מפורש להיפוך בהמחבר לא כ"כ : **עז** פלם . עש"ך דמ"ש נקט הודח דאלישניה דהמחבר קאי (אף שאין מפרש דברי המחבר) דקורהו תפל היינו הודח . ומ"ם לשון הש"ך קשה דפשיטא דלא הודח אסור דבהכי איירינן דגים ועופות שמלחו ע"ז ומה בא ללמדינו ועמ"ש באות שאח"ז : **עז** ועיין . עש"ך עשה כלומר ולא הבינותי אמאי לא כפשוטו דעיין לקמן בה"ם דשרי כל שלא נמלח מליחה הראויה ה"ה כאן ואה"נ דציר אף מבשר שנמלח לצלי חשוב כרותח כמ"ש שם בהג"ה ואף בה"ם אסור וכמ"ש הם"י כלל ו' אות מ"ו יע"ש . ואולי סברתו הוא דווקא בשר ובניגה יש חילוק בין נאכל מחמת מלחו בה"ם שרי וציר כה"נ נמי אסור משא"כ לעניו איסור דם אף בנאכל מחמת מלחו הדם מרותח הוא ואף בלא נמיפת ציר וכ"ם בת"ח כלל כ' ד"א דכתב ולפי מה שנתבאר לעיל אין חילוק והניינו כמ"ש ודם הוה כציר ואף נוגעים בלא נמיפת דם אסור . עוד הביא בשם או"ה כו' ומלת והודחו לאו דווקא דלאחר שיעור מליחה אין לאסור כמבואר לעיל ודוחק לומר כאן מתיר לכתחלה למלוח יחד דאין נראה וס"ם יש לעיין אי לאוכלן כך קאסר או שיבשלם אח"כ וצ"ע אי יבשלם יתן טעם דרך בישול והרי בלועים תחלה ע"י מליחה ואולי יש לחלק ועפ"י כלל כ' הניח בצ"ע בכבוש אי שייך סכנה בדגים עם בשר יע"ש (כ) : **יז** והם . עש"ך ופשוט הוא דל"ת דעה א' פליגי בתרתי עם דעה ב' אלא דכ"ע מודים כשהמריפה מליחה אסור אף באין נוגעים והר"ב לאו לדעה שניה כ"כ וכ"ם בב"י יע"ש : **יח** שאעפ"י . עש"ך וכלל הוא בדיני מליחה אגב דסרוד לפלוט דם לא בלע דם וכן אמרינן ביה בכ"פ דכ"ע ציר נבילה ד"ת וציר דגים כחושים דרבנן דניעה בעלמא הוא ובשמנים הוה ד"ת וע"י בכישה ובישול אי הוה ציר דגים ד"ת או דרבנן אבאר בסי' פ"ג וק"ו . ודם שבשלו או מלחו הוה דרבנן לדידן עיין סוף הסימן ספק ציד או מים לקולא ומיהו דם הנפלט ע"י בכישה מע"ל או חומץ כשיעור על האש הוה ד"ת דלאו כבושל ממש הוא אלא שממליח ומבליע ועפ"ש בסי' ק"ה : **יט** וסובר . הש"ך צידד להקל כסברא א' אף בנוגעין כל שהסהור מליח ומפא תפל שרי ועפ"י ק"ה דכתב הר"ב במקום הספד ופי' הש"ך ה"מ יע"ש : **כ** ועיין לקמן דשם היקל במקום הספד ובת"ח כלל כ"א היקל לגמרי . ש"ך : **כא** אפילו . עש"ך והיינו להמחבר דאין אוסר כ"א כ"ק ובדם לכ"ע אין מפפם ולדידן בכ"ע משערים בס' אף בדם כמבואר : **כב** אם . עש"ך דלהמחבר יש חילוק בשומן דאוסר עד ס' בין תתאה לעלאה כמו בחום ע"י האש דאי המליח למפה אוסר בתפל עד ס' ואי המליח למעלה אין אוסר אלא כ"ק . ומיהו כ"ז דווקא בפפא הא סהור מליח אף שהוא למפה אין מחפם לתפל המפא להיות מפליט ומבליע במהור ובהרחה שני ובכחוש לדידיה אין חילוק בין המפא המליח למפה או למעלה כ"ק מיהא נאסר כמו חם לצונן . ומיהו אם מחמת התאה גבר הקליפה מ"ה הוא במליחה ואי מחמת אדמיקר בלע הקליפה רק חומרא מדרבנן כמ"ש הם"א בא"ח תס"ו יע"ש ועפ"ש בסי' צ"ב . ולדידן אין חילוק כמ"ו כמו שיתבאר : **כג** ועיין לקמן דלדידן אין חילוק בין עליון לתחתון אוסר עד ס' במליחה ואף בכחוש דא"א בקיאין ובסי' ק"ה יבואר אי"ה : **כד** ר"א . עש"ך דמ"ה לא הניח הר"ב כאן כלום אף שאוסר במעשה דרש"י כ"ק וא"כ לאחר ששהה יב"ש גם כאן היה לאסור דיש לחלק בכמה אנפי : **כה** שלא . עש"ך וסוברים דלא אסרינן כב"ם במליחה אלא אגב דמריד אין בולע ומ"ה אסור ליתן בשר תפל שבולע ולא יפלוט : **כו** או . עש"ך ולפי דבריו ליח כאן אלא ב' דיניו.הדין הא' הוא בשר תפל שיש דש"ע פולם דאחריני אגב דם דידיה ויש לראות אם שהה בציר כמה כל שלא שהה יום שלם מע"ע שרי כמ"ש באות ל"ו דלרש"ל וודאי הכין הוא ואמאי אם שהה ח"ש ונפלה לציר ושהה שעה הרי בח"ש פולם דש"ע ובציר דידיה ל"א כ"פ לישש"א אמאי שרי וצ"ל דבזמן מועם כל שיש דש"ע מועם פולם דם דאחריני הרבה ודגים שאני דרפי קרמייהו או דם דגים הוה כציר ורש"ל לשיטתיה כמ"ש הם"ו אות ח' אבל כאן שרי ולא דקי"ל כהר"י דאורלייני"ש אלא כדכתיבנא ועמ"ש בם"ז : **לו** או . כתב דיש חילוק בין כבישה מע"ע דאוסר דלא יצא ע"י מליחה ובין כשיעור על האש דיוצא ע"י מליחה ולפ"ז ה"ה בסימן ס"ם בכבוש דאסור דיעבד ע"י מליחה ועוד תי' דכאן מיירי בכלי מנוקב וביש לציר מקום לוב אף תוך שיעור מליחה אין תקנה מה שבתוך הציר כמבואר אות מ'.ומ"ש בכ"מ ר"ל דע"כ בכ"ם ויש מקום לזוב דבכשא"ם הוה מולח בכשא"ם כיון דאורלייני"ש ואו"ה כלל ו' דבציר לא אמרינן טרוד ולא כ"כ וב"מ יש לציר מקום לזוב אפילו בכשא"ם הוה כשיעור על האש כבוש . וכ' דרש"ל ע"ב בכשיעור על האש אין אוסר תוך שיעור מליחה דלאחר מליחה אין אוסר אא"כ כשיעור באות מ"י ומינה תוך שיעור מליחה אפילו כה"נ.ועפ"י כלל ה' אות ה' תמה עליו בתרתי חדא ס"ש דהוא הדין המוזכר בת"ח כלל ה' ס"ש שגגה היא דשם מיירי בפלם כל דמה וכתב הר"ב דנאסר מיד וכמ"ש בש"ע ס"ם ע' דמיהו מה שהוכיח מרש"ל דתוך שיעור מליחה אין אוסר כשיעור שיתנו על האש נעלם ממנו דברי הישש"ש (בכ"ה) סימן ע"ז דבפי' כ"כ דבתוך שיעור מליחה אף אם נכבש כשיעור על האש דשרי דמפליט ע"י מליחה עכ"ל.וכן הם"ז אות י"ז הביא הא דרש"ל. והנה להציל אדוגינו הש"ך **מקושיא א'** יש לומר דמש"ה לא הביא הא דת"ח ד"ב דמשם משמע שיעור כבישה כשיעור על האש וכמשמעות הם"ז מדלא כתב שיעור מע"ע אבל מם"ש בת"ח ד"ם ע"ש רבי שמעון ב"א והוא בהגהות ש"ד דמתיר אם לא נכבש יום שלם אף שהה כשיעור על האש והרב הולק עליו משום דלאחר שפלט כל צירו או כל דמו באין ה"ם נאסר מיד לדידן דמליהה בס' ולא הולק עליו תוך שיעור פליטה דכל שלא נשרה יום שלם מותר אלמא דמודה כה"נ . וע"ש בת"ח ס"ש וכן יראה דעת הרא"ש הניינו דלא אוסר אלא כשיעור ע"פ והר"ב הולק ואוסר מיד בפלם כ"ד באין ה"ם או לאחר יב"ש בה"ם ולא השיג עליו לומר בשהה כשיעור כבישה אף תוך זמן פליטת דמו אסור ש"ם דאודי ליה כה"נ . ומ"ש דרש"ל מתיר מראוסר לאחר פליטת כו' קושטא קאמר ואה"נ דרש"ל כ"כ בפירוש ועמ"ש לקמן : **לז** אך . עש"ך ולשיטתיה אזיל ומפרש דכ"ע הישש"א והר"ב מודים בתחיכה אצל תחיכה כ"ז שפולטת ציר אין בולעת וא"צ הדחה ומליחה שנית ובנפלה לציר אף להר"ב ל"ש טרוד ובהא פליגי דלישש"א לא אמרינן כך"פ אגב ציר דידיה ולהר"ב אמרינן ועכ"פ אף להר"ב צריך מליחה שנית ודווקא בה"ם ותוך יב"ש דהשש לדעת יש"א . והקשה דבת"ח משמע מראיה שהביא מהרא"ש שמוצאין בין התחיכות ציר דכ"ז דטרוד לא בלע אף בציר אלמא דא"צ הדחה ומליחה שנית (וע"ש בת"ח כלל ו' ד"ה אין הכרע דמתהלה כתב כ"פ) והעלה הש"ך דמ"ש הר"ב ע"י הדחה ומליחה היינו בלא נתבשל דיש תקנה אבל לאחר הבישול אה"נ דבה"ם אף בלא מליחה שנית

מוסכו

שנית שרי ולסמוך עמ"ש בת"ח דלא בלע אף שנפלה לציר : **לח** דהיינו . עט"ך דווקא תוך יב"ש אבל לאחר יב"ש אף בה"מ אוסר דאיכא תרתי פלוגתא דרבוותא לאסור דעת הרשב"א שאין פולט לאחר יב"ש ידעת דאין אוטרים כס"ם בציר דידיה . ויש לראות אמאי החמיר הר"ב בלא שהה שיעור כבישה על האש דחשש לסברת רש"ל והא רש"ל גופא אין אוסר לאחר פליטת כ"צ וכ"ש תוך פליטת צירו אלא כשיעור על האש וירתיח כמבואר אות מ"ו א"כ אמאי החמיר הר"ב וכ"ת דאה"נ דלא החמיר אלא כשיעור הזה הא בורכא דכתב אח"כ דנאסר מיד ולפ"ז אפילו תוך שיעור מליחה אסור בשיתנו על האש כם"ש באות י"ו וי"ל דהר"ב חשש אליביה דנפשיה לסברת רש"ל והוא סובר דלא בעינן כשיעור על האש היכא דלא מהני הדחה ומליחה שנית . ודע דלפ"ז הכין הוא לי"ש תוך שיעור מליחה אפילו שהה כשיעור על האש אפרינן כס"ם אגב דם דידיה ולאחר שיעור מליחה (או לאחר כ"צ דלדידיה אין חילוק) אם נפל לציר כשיעור על האש אוסר כולו ובפרוש מזה אין אוסר מה שבתוך הציר כ"א כ"ק ולהר"ב תוך שיעור מליחה אם לא שהה כשיעור על האש שרי וכשיעור על האש לא מהני מליחה שנית כם"ש באות י"ו ולאחר שיעור מליחה בלא שהה כשיעור על האש תוך י"ב שעות יש להתיר בה"מ ובשהה כשיעור על האש אף בה"ם אסור ואף תוך שיעור מליחה וא"כ הר"ב החמיר יותר מרש"ל אמנם בהא מיקל אף מלחו הבשר הזה מחדש דיש רתיחת מליחה וציר נוטף עליו מיד לרש"ל אוסר מיד כם"ש אות ס"ד ולהר"ב שרי דכ"כ . ולש"ך הכין הוא דתוך שיעור מליחה אף בשהה כשיעור על האש שרי ע"י הדחה ומליחה שנית להר"ב ג"כ ג"ז שלא נכבש יום שלם והיינו בכ"מ ויש לציר מקום לזוב ולאחר שיעור מליחה בה"מ תוך יב"ש שרי כ"כ"פ ובאין ה"ם או לאחר יב"ש אף בלא שהה שיעור כבישה אסור מיד דלא כרש"ל וכ"ש ומיהו מה שבתוך הציר אסור מיד ומחמיר בהא יותר מרש"ל ועפ"ש בסוף הסימן : **לט** ע"י . עש"ך דאין כאן חזרה מח"ת דבהעברה בעלמא להפליטה אין מקום לזוב כמו מולח בנגיעת ע"ג עצים דהוה כ"מ כיון שבשר לא מונח על שולי הגיגית ואפ"ה כיון שיש ציר הרבה הוה אין מקום לזוב ומה שבתוך הציר אסור . וכל זה תוך שיעור מליחה אבל תחיכה תפילה שנפלה לציר בכשא"מ שרי ע"י הדחה ומליחה דלא הוה מולח בכשא"מ דאין החחיכה מלוחה וגם לא איכפת לן מה שנשרה בתוך הציר וכ"מ בח"ח בהדיא כלל ו' ד"ג ובמ"י אות ז' . ומה שהניח בצ"ע לא ידענא דהאמת כן הוא וכדמוכח נמי בח"ח כלל ז' ד"ב . ולאחר שפלט כל דמה תוך יב"ש בה"מ יש להתיר ביש לציר מקום לזוב ובאין מקום לזוב פשיטא דאסור מכ"ש תוך שיעור מליחה ואף שיש לחלק מ"מ כנ"ל : **מא** קודם . עש"ך דבזה רש"ל מודה דאנב דיפלוט דם דידיה פולט דאחריני ואף בשהה כשיעור על האש לישנ"ש . ולהר"ב לש"ך נ"כ הכין הוא , ומ"ש הר"ב וכן בלא שהה כו' היינו דבלא שהה אף בלא ה"ם ואפ"ה מליחה שנית בעינן אף תוך שיעור מליחה ובתוך שיעור לא נסתמין : **מב** ומיהו . עש"ך דהדחה זו אין מעכבת דיעבד וצריך ליזהר להעביר כו' : **מג** שרי . עש"ך לכאורה דר"ל המעם דעיקר הוייתו דרבנן כשא"כ דם בעין ע"י דוחקא דסכינא . ואין צורך אלא דם פליטה קלישׁ וכ"פ או מרוד ודם בעין שהוא עב ל"ש כ"פ ולא מרוד : **מד** שהוא כו' אבל לאחר שיעור מליחה לצורך ה"ם וסעודת מצוה בהדדי שרינן וש"ך הראה מקום לצ"א ולא ידענא למה לא הראה לסימן ס"ם ס"כ בהג"ה יע"ש : **מה** מה . עש"ך דם אין מפעפע למעלה וקליפה בעי בתחיכה א' אף להם"י וב"ח להם"י א"צ : **מו** מיהו . עש"ך דהסכים להר"ב דכל ששהה שיעור מליחה ואין ה"ם או לאחר יב"ש אף בה"ם דלא מהני מליחה שנית כל מה שבתוך הציר אסור מיד דלא כיש"ש דאין אוסר כולו כ"א כשיעור על האש ובפחות מזה רק כ"ק וז"א דהרא"ש נמי אוסר מיד בכל מקום דלא מהני מליחה שנית אלא דס"ל דמליחה אין אוסר רק כ"ק משא"כ לדידן : **מז** דינה . עש"ך וכוונתו דמיירי תוך שיעור מליחה דבאין לציר מקום לזוב מה שבתוך הציר אסור כמבואר אות מ' ובכלי מנוקב . ובכשא"מ אף למעלה מציר אסור דהוה מולח בכשא"מ לו"א דציר בקרקע יש להסתפק אי הוה כ"מ או אינו מנוקב ומספיקא מותר מה שלמעלה דכשא"מ גופא הוה שמיא לאסור מה שלמעלה והרא"ש מתיר והוה כעין ס"ם שמא קרקע הוה כ"ם ושמא הלכה כרא"ש כמו שפק תוך שיעור מליחה או אחר שיעור מליחה מה"ם גופא אבל מה שבתוך הציר אסור דהוה כאין מקום לזוב ום"ש הר"ב . דינה כאלו היתה בכלי היינו בכ"מ אלא דמיקרי אין מקום לזוב כיון דהוא בכלי כמו בגיגית ע"ג עצים וכדאמרן כאן . ום"ש דאין לפרש לאחר שיעור מליחה דאפילו כ"מ אסור היינו דאין להסתפק אי מיקרי כ"מ אבל הר"ב כאן אפשר דמיירי לאחר שיעור מליחה ובה"מ ואסור באין מקום לזוב . ומיהו חילוק יש בכ"מ באין מקום לזוב מה שבתוך הציר אסור כולו מיד ובקרקע רק כ"ק אסור . ולשון הר"ב דינה כאלו היתה בכלי אין מדוקדק לפ"ז ועפ"י שם אות כ' בשם מ"ב וכ"ע מודים לו דאם יש מים על הקרקע וציר מעורב בתוכה דבטל הוא כם"ש הר"ב אח"כ אלא מיירי באין שם מים כלל : **מח** דינה . עש"ך עשה כלומר דאהיתרא קמהדר דמהני מליחה ודיוקא בשר תוך שיעור מליחה שנפל לכשא"מ נאסר מיד מפעם שלה בכשא"מ ולא בשר תפל ואם נשתהה שם עיין באות ס"ם דהוה כמולח וכאן מיירי שנשלקהו מיד מהני מליחה שנית : **מט** דציר . עש"ך דלעיל אזיל מספיקא לחומרא היינו דנתן לה דין כלי עכ"פ והוה כמו אין מקום לזוב ועכ"פ קליפה בעי ולא נימא מפק דרבנן לקולא ולא יצתרך קליפה ותי' דהתם יש ציר אלא קרקע הוא מהפק משא"כ כאן מהפק אי יש כאן דם כלל . ובפי הנראה דהתם הוה מפק חסרון חכמה ומש"ה לא אסרינן מפק דרבנן לקולא עפ"י ק"ו : **נ** אפילו . עש"ך דעכ"פ רוב מים בעינן שמבטל כח הציר ואף דאין כפל רק מרובין משל ציר ובאו"ה כתב דאם מפק אם היו המים רוב מותר היינו מפעם מפק דרבנן וכבר התבאר :

אמר הכותב ראיתי לכתוב פרטי הדברים הדינים העולים מסעיף ו' מהר"ב בהג"ה כי רבה היא וכל מורה צריך ליזהר בהם : **הנה** הדין נחלק לששה דינין וע"פ שלשה דרכים ר"ל תחיכה אצל תחיכה או תחיכה הנופלת לציר בכ"מ או נופלת בכלי שאינו מנוקב :

הדין א הוא תחיכה שלא הודחה בראשונה העלה הש"ך אות כ"ט דאם הונחה אצל תחיכה תוך שיעור מליחה שרי באין ה"ם דלא הוה כמולח בלא הדחה ומיהו בין הרבה תחיכות ונשתהה שם קצת הוה כנמלחה בלא הדחה קמייתא ואפור באין ה"ם . ומשמע דוקא פעם מלח עצמו הא נפלה לציר אף ששהה קצת אין בכך כלום וזה שפתמו המחבר והר"ב משמע אף שלא הודחה בראשונה . ומיהו יש חילוק אם נפלה לכ"מ ויש מקום לציר לזוב אף נשתהה כשיעור על האש וירתיח לפ"ש הש"ך באות ל"י דל"ש כבישה בכ"מ ביש מקום לזוב יש לצדד נמי ולהקל לכבוד אורחים וכדומה אף שאין ה"ם [יב] משא"כ בכשא"מ אי נשתהה כשיעור על האש אין להתיר בלא ה"ם דלו דמבליע ומפלים כשיעור על האש מ"מ דם בעין אין יוצא ע"י מליחה כמבואר ובה"מ יש לעיין ביה דאפשר להתיר וי"ל לאיסור דע"כ מתירין בסי' ס"ם דיש צירוף מעם הרא"ש דאין דרך המלח להבליע ע"ש . ולצורך ה"ם ומעידת מצוה בסי"ג אין לנעור בו דיעבד אסרינן דהוי כדם פליטה :

השני בשר שהודח בראשונה ולא נמלח והונח אצל תחיכה במלחה אין אוסר כפ"ה כס"ה ובנפלה לציר כשיעור על האש לו"ז להר"ב אין תקנה דהוה כבוש ולרש"ל שרי . ולהש"ך בס"ם ויש לציר מקום לזוב יש לצדד ולהקל בה"ם עכ"פ ובכשא"מ אף להש"ך אסור בה"מ בתי' הב' והכין מסתבר דלדידן שיעור כבישה כשיעור על האש כמבואר סי' ק"ה ולא שייך ביטול בס' כמו במים דהכי כולו דם . ובפרוש משיעור זה אין איסור לכ"ע כ"פ אגב דם דידיה ובכל אלה מדיה אח"כ היסב ואין חשש דכ"ז דדמו בתוכו אין נסתמין כמבואר :

השלישי תחיכה ששהתה חצי שעה במלחה והונחה אצל אחת בתחלת מליחה נמי הדין כמו דין השני ול"ם בלא הודחה דמרוד ולא בלעה כלל אלא אפילו הודחה ובלעה או נפלה לציר דבלע אף שלא הודחה כמו שהתבאר אפ"ה גם לרש"ל שרי ע"י הדחה ומליחה שנית ולא עוד אלא שמיקל מהר"ב לפי סברת הפ"ז בתי' ונוסחתו דלהר"ב בשהה כשיעור על האש כו' אסור ולרש"ל כ"פ אגב דם דידיה ואף דבח"ש יפלוט דם דידיה והוא בלע שיעור שעה וכ"פ בציר לא אסרינן לישנ"ש אפ"ה שרי דבזמן מועט שפולט דש"ע פולט דם אחר מה שבלע בשעה דאנן לא קיימא לן כר"י מאורליינ"ש ומה שאוסר רש"ל לדנים תפילים דם שלהם הוה כציר או דרפי קרמייהו ונפרך והר"ב באמת מתיר שם וכ"ז בציר בה"ם ויש מקום לזוב הא אין מקום לזוב מה שבתוך הציר אסור כולו מיד להר"ב כמבואר אות מ' וחוץ לציר שרי . ובכשא"מ אף מה שחוץ לציר נאסר מיד דהוה מולח בכשא"מ כיון דהתחיכה מליחה היא וכדאמרן :

הרביעי בשר ששהה שיעור מליחה תוך יב"ש והונחה אצל התיכה במלחה תוך שיעור מליחה להם"ז אות מ"ז שרי דוקא ע"י הדחה ומליחה שנית דבלע וככ"פ **ולא פרוד** עיין אות א"ב ולש"ך א"צ מליחה שניה דפרוד נמי אסרינן בציר בין להר"ב ולרש"ל כמבואר אות ל"ב . ואם נפלה לציר בכ"מ ויש מקום לזוב ולא שהה כשיעור על האש להר"ב שרי בה"מ תוך יב"ש ובזה מהרש"ל **מיקל** יותר דבלא שהה כשיעור על האש אין אוסר מה שבתוך הציר כ"א כ"ק אף באין ה"מ תוך יב"ש ואף לאחר יב"ש או יומים ואם שהה שיעור כבישה על האש בכ"מ לפ"ז אסור ולש"ך אפשר לצורך גדול וסעודת מצוה מתיר גם בזה מטעם ככ"פ אגב ציר דידיה ובדאמרן וכ"ז שלא הודח לט"ז נאסר דחזר כאן מט"ש בת"ח ובה"מ שרי ולש"ך אין כאן חזרה ואסור להר"ב בה"מ מיד דנסתפק נקבי הפליטה ובכשא"מ אין איסור מחמת מולח בכשא"מ דכבר עבר שיעור מליחה אלא אי שהה כשיעור על האש להר"ב אסור אף לש"ך בתי' הב' ולרש"ל נמי אסור ולאו מחד טעם דלהר"ב מטעם כבוש ולישנ"ש מטעם דלא אסרינן כבולעו כך פולטו בציר :

החמישי הוא בשר לאחר יב"ש להר"ב אסור באין ה"מ ורש"ל מיקל באין ה"מ מעל"ע כמבואר באות ל"ג . ואם נפל לציר אף בכ"מ ויש מקום לזוב אפ"ה אסור אף בה"מ לא התיר הר"ב **ונאסר** מיד כמ"ש אות ל"ח ואף דרש"ל בלא שהה כשיעור כבישה מתיר וא"כ ליכא תרי פלוגתא דרבוותא לאסור אפ"ה החמיר הר"ב ואף מפ"ז אות י"ח נראה להתיר יש לדחוק ולומר דכוונתו ג"כ יום שלם יב"ש ולא מעל"ע ואם הודח כבר נתבאר יש מחלוקת אי לאו . ואם שהה שיעור כבישה אף בכ"מ הר"ב ורש"ל כ"ע מודים דאסור :

הששי הוא בשר לאחר מעל"ע שהונח אצל התיכה במלחה נאסר מיד ואף רש"ל מודה כאן ול"ד לציר דקיל לענין זה ובעי לדעתו שיעור דנתקרר קצת (אם אסרינן בכלי התאה ואף במליחה א"א ורש"ל סובר בכלי לא אסרינן תתאה עס"י ק"ה ט"ס נתקרר קצת) משא"כ בציר הנוטף עליו מיד ונם מחמת המלח עצמו שעל התחיכה מודה רש"ל דאסור בה"מ כם"ש הש"ך באות ל"ד דמיד אסור וה"ה בנפלה ציר על התחיכה י"ל לרש"ל דאסור מיד ובנפלה לציר הוא דמחולק היש"ש וסובר בענין שיעור כבישה הכלל העולה דהתיכה אצל התיכה כ"ע הרש"ל והר"ב מודים דאנב דמרוד לפלוט ציר לא בלע אליביה דהש"ך וא"צ מליחה שנית ובנפלה לציר אף בכ"מ ויש מקום לזוב כ"ע הר"ב וי"ש מרוד אלא דהר"ב סובר כס"ם אגב ציר וי"ש סובר דלא אסרינן כס"פ בציר וכבר התבאר זה בתכלית האריכות . ולפ"ז בהונח אצל התיכה נמי כס"פ אסרינן ולא מרוד ואפ"ה בנפלה לציר התיכה הר"ב מפי ואוסר ולא אסרינן כס"פ אגב ציר דידיה יפלוט דם דאחריני ובנכבש בציר כשיעור על האש כפשוטו . ולרש"ל אליבי' דם"ז אם הודח בהעברה בעלמא דלא מרוד ולא נסתמין נקבי הפליטה בהונחה אצל התיכה מודה רש"ל אגב דיפלוט ציר דידיה יפלוט דם דאחריני ובנכבש בציר כשיעור על האש הוא דהתיכה ולש"ך כל שהודח בהעברה דתו לא מרוד לרש"ל בהונחה התיכה אצל התיכה נמי אסור מיד ולא בעי שיעור כבישה כמ"ש באות ל"ד דמיפת רותחין הם אגב דמרוד אסרינן ולא ככ"פ בציר דידיה ועיין רש"ל פכ"ה סימן ע"ד ע"ה ע"ו ויש בזה מקום עמוק אין העת האסף פה :

מה הוא כ"מ במולח בגיגית על עצים מיקרי כ"מ אלא דאין מקום לזוב הוה ובכ"מ ממש מקרי מקום לזוב . מה הוא תוך שיעור מליחה מבואר בסימן ס"ם שיעור מיל לכבוד ע"ש ושעה באין צורך הוא הדין כאן דיש לחלק כך (ום"ם דיעבד יש לומר דשרי) יב"ש ומעל"ע אין חילוק בין בשר שור לעופות דלא כבית ישראל הביאו הב"י כאן דעופות אין פולטין רק שעה או ב' דליתא . ועיין מ"ב ל"ם ונ"ג האריך . והנה בשר שלא הודח בראשונה ונמלח והונח לאחר יב"ש לכאורה היה מקום לאסור אף בה"מ ועיין מ"ב סימן נ"ג אלא מסתימת הפוסקים אין נראה כך וכבר התבאר :

כתב הבל"י בשם פ"י בשר שלא הודח בראשונה ונפל לכ"ש שאין יב"ב הבשר מותר שאין כ"ש טפלים והתבשיל צריך ס' נגד כל התחיכה ואם הודח הבשר התבשיל שרי עכ"ל עוד כתב הבל"י בשר **ששרה** נ"י בלי הדחה ומליחה ונפלה לציר מותר לצלי עכ"ל . הנה הדין הא' באין יב"ב למה התבשיל אסור ואף כ"ר ואין יב"ב בהופר מאש אפשר לכ"ע שרי . ואם נניח יב"ב או דמיירי בדבר לח ונתערב דם בעין שע"פ לתבשיל מ"ם אפאי צריך ס' נגד כל התחיכה באופד יפה נגד דם שע"פ התחיכה (עס"י ק"ה בם"ז אות ד') . והדין השני שהה נ"י בלי הדחה ומליחה ונפלה לציר דמהני צליה זה פשוט דשרי לצליה היינו להש"ך בנה"כ סי' ס"ם אבל להם"ז שם אות ל"ב דכתב שמורה א' מעה בזה והתיר בשר ששהה נ"י בלא הדחה ומליחה שנמלח עם שאר בשר ואין היתר לצליה דשמא לא יצא כל הדם א"כ כ"ש בנפל לציר דאין היתר :

עא א הראש . עש"ך ומפרש כמ"ז דלאו מדינא אלא מצוה מן המובחר שרוצה למלוח המוח ג"כ חותכו לשנים ומולח יפה מצד פנים ומה שעשה כלומר לא ידענא מה הוא דודאי גם הקרום של המוח צריך לחתוך לשנים משום דם שבקרום דאין יוצא כ"א ע"י חתיכה ומליחה כמבואר סי' ס"ח והמחבר שכתב מולחו יפה מצד פנים ואח"כ על השיער משמע עיקר המליחה על המוח בפנים וא"צ להוציא המוח אלא מונח כך בעצם הגולגולת : **ב** וחזר . עש"ך היינו להמחבר ולדידן אף דיעבד אסור באין ה"מ אם לא מלח ג"כ על השיער עס"י ס"מ : **ג** המלפים . עש"ך השיג על הלבוש דאדרבה המקום דחוק שייך יותר לאסור מטעם מולח בכשא"מ אלא שאני עצמות מטלפים ולבאורה דשאר עצמות חלחולי מחלחל משא"כ דם בעין ע"י דוחקא דסכינא ואין צורך אלא דם פליטה קלישׁ וכ"פ או מרוד ודם בעין שהוא עב ל"ש כ"פ ולא מרוד : **מד** שהוא כו' אבל לאחר שיעור מליחה לצורך ה"מ וסעודת מצוה בהדדי שרינן וש"ך הראה מקום לצ"א ולא ידענא למה לא הראה לסימן ס"מ ס"כ בהג"ה יע"ש : **מה** מה . עש"ך דם אין מפעפע למעלה **מלפים** אלא דא"כ מה מהני תחך מעט הא צריך למלוח בכל מקום וע"כ דהמלח נכנס מבפנים למלפים אלא מטעם כשא"מ ולא רצה לחלק דמוח אין מוחזק כ"כ בדם דהוא ל"ל סובר באות ס' דמוחזק בדם ועוד מוח שבראש בנקיבת עצם וקרום סגי ואף דמולח רק על השיער מועיל לכנוס תוך עצם הגולגולת עיין לבוש ס"נ ועפ"ש לקמן : **ד** ועיין לעיל . עש"ך והטעם דהוה מולח בכשא"מ : **ה** ואם . עש"ך הנה **מליחת** הראש שלם עם המוח יש בו ב' איסורין . א' הקרום דלא מהני ליה כ"א התיכה ומליחה . הב' משום המוח עצמו שיש בו דם ובעצם הגולגולת הוה כמולח בכשא"מ כמבואר בארוך ע"ו א' ובסור כאן ול"ד למוח בעצם הקוליות כם"ש הש"ך אות יו"ד בשם הרשב"א בארוך ע"ו א' וכדבעי' למיסר שם דקרום יש בו דם הרבה וע"י כך מתבשל המוח בדמו או דמוח שבראש יש בו יותר דם ממוח שבקוליות . ולזה מהני תקנה שיניחנו על נחיריו או אביה"ש ויוצא דרך שם וזה מהני באמת בצליה כדאמרינן רישא בכבשא אותביה אנחיריה ש"ד והיינו אף לצליה כמבואר סי' ס"ח . וכ"ת דהקרום עכ"פ אסור כמו ספק תוך שיעור מליחה או אחר שיעור מליחה מה"מ גופא אבל מה שבתוך הציר אסור דהוה כאין מקום לזוב וש"ש הר"ב דינה כאלו היתה בכלי היינו בכ"מ אלא דמיקרי אין מקום לזוב הוא כיון דהוא בכלי כמו בגיגית ע"ג עצים וכדאמרן כאן . וש"ש דאין לפרש לאחר שיעור מליחה דאפילו כ"מ אסור היינו דאין להסתפק אי מיקרי כ"מ אבל הר"ב כאן אפשר דמיירי לאחר שיעור מליחה ובה"מ ואסור באין מקום לזוב . ומיהו חילוק יש בכ"מ באין מקום לזוב מה שבתוך הציר אסור כולו מיד ובקרקע רק כ"ק אסור . ולשון הר"ב דינה כאלו היתה בכלי אין מדוקדק לפ"ז ועפ"י שם אות כ' בשם מ"ב וכ"ע מודים לו דאם יש מים על הקרקע וציר מעורב בתוכה דבטל הוא כם"ש הר"ב אח"כ אלא מיירי באין שם מים כלל : **מח** דינה . עש"ך עשה כלומר דאהיתרא קמהדר דמהני מליחה ודיוקא בשר תוך שיעור מליחה שנפל לכשא"מ נאסר מיד מפעם שלה בכשא"מ ולא בשר תפל ואם נשתהה שם עיין באות ס"ם דהוה כמולח וכאן מיירי שנשלקהו מיד מהני מליחה שנית : **מט** דציר . עש"ך דלעיל אזיל מספיקא לחומרא היינו דנתן לה דין כלי עכ"פ והוה כמו אין מקום לזוב ועכ"פ קליפה בעי ולא נימא מפק דרבנן לקולא ולא יצתרך קליפה ותי' דהתם יש ציר אלא קרקע הוא מהפק משא"כ כאן מהפק אי יש כאן דם כלל . ובפי הנראה דהתם הוה מפק חסרון חכמה ומש"ה לא אסרינן מפק דרבנן לקולא עפ"י ק"ו : **נ** אפילו . עש"ך דעכ"פ רוב מים בעינן שמבטל כח הציר ואף דאין כפל רק מרובין משל ציר ובאו"ה כתב דאם מפק אם היו המים רוב מותר היינו מפעם מפק דרבנן ובכר התבאר :

אמר הכותב ראיתי לכתוב פרטי הדברים הדינים העולים מסעיף ו' מהר"ב בהג"ה כי רבה היא וכל מורה צריך ליזהר בהם : **הנה** הדין נחלק לששה דינין וע"פ שלשה דרכים ר"ל תחיכה אצל תחיכה או תחיכה הנופלת לציר בכ"מ או נופלת בכלי שאינו מנוקב :

הדין א הוא תחיכה שלא הודחה בראשונה העלה הש"ך אות כ"ט דאם הונחה אצל התיכה תוך שיעור מליחה שרי באין ה"מ דלא הוה כמולח בלא הדחה ומיהו בין הרבה תחיכות ונשתהה שם קצת הוה כנמלחה בלא הדחה קמייתא ואפור באין ה"מ . ומשמע דוקא פעם מלח עצמו הא נפלה לציר אף ששהה קצת אין בכך כלום וזה שפתמו המחבר והר"ב משמע אף שלא הודחה בראשונה . ומיהו יש חילוק אם נפלה לכ"מ ויש מקום לציר לזוב אף נשתהה כשיעור על האש וירתיח לפ"ש הש"ך באות ל"י דל"ש כבישה בכ"מ ביש מקום לזוב יש לצדד נמי ולהקל לכבוד אורחים וכדומה אף שאין ה"מ [יב] משא"כ בכשא"מ אי נשתהה כשיעור על האש אין להתיר בלא ה"מ דלו דמבליע ומפלים כשיעור על האש מ"מ דם בעין אין יוצא ע"י מליחה כמבואר ובה"מ יש לעיין ביה דאפשר להתיר וי"ל לאיסור דע"כ מתירין בסי' ס"מ דיש צירוף מעם הרא"ש דאין דרך המלח להבליע ע"ש . ולצורך ה"מ וסעודת מצוה בסי"ג אין לנעור בו דיעבד אסרינן דהוי כדם פליטה :

השני בשר שהודח בראשונה ולא נמלח והונח אצל התיכה במלחה אין אוסר כפ"ה כס"ה ובנפלה לציר כשיעור על האש לו"ז להר"ב אין תקנה דהוה כבוש ולרש"ל שרי . ולהש"ך בס"ם ויש לציר מקום לזוב יש לצדד ולהקל בה"מ עכ"פ ובכשא"מ אף להש"ך אסור בה"מ בתי' הב' והכין מסתבר דלדידן שיעור כבישה כשיעור על האש כמבואר סי' ק"ה ולא שייך ביטול בס' כמו במים דהכי כולו דם . ובפרוש משיעור זה אין איסור לכ"ע כ"פ אגב דם דידיה ובכל אלה מדיה אח"כ היסב ואין חשש דכ"ז דדמו בתוכו אין נסתמין כמבואר :

השלישי תחיכה ששהתה חצי שעה במלחה והונחה אצל אחת בתחלת מליחה נמי הדין כמו דין השני ול"ם בלא הודחה דמרוד ולא בלעה כלל אלא אפילו הודחה ובלעה או נפלה לציר דבלע אף שלא הודחה כמו שהתבאר אפ"ה גם לרש"ל שרי ע"י הדחה ומליחה שנית ולא עוד אלא שמיקל מהר"ב לפי סברת הפ"ז בתי' ונוסחתו דלהר"ב בשהה כשיעור על האש כו' אסור ולרש"ל כ"פ אגב דם דידיה ואף דבח"ש יפלוט דם דידיה והוא בלע שיעור שעה וכ"פ בציר לא אסרינן לישנ"ש אפ"ה שרי דבזמן מועט שפולט דש"ע פולט דם אחר מה שבלע בשעה דאנן לא קיימא לן כר"י מאורליינ"ש ומה שאוסר רש"ל לדנים תפילים דם שלהם הוה כציר או דרפי קרמייהו ונפרך והר"ב באמת מתיר שם וכ"ז בציר בה"מ ויש מקום לזוב הא אין מקום לזוב מה שבתוך הציר אסור כולו מיד להר"ב כמבואר אות מ' וחוץ לציר שרי . ובכשא"מ אף מה שחוץ לציר נאסר מיד דהוה מולח בכשא"מ כיון דהתחיכה מליחה היא וכדאמרן :

הרביעי בשר ששהה שיעור מליחה תוך יב"ש והונחה אצל התיכה במלחה תוך שיעור מליחה להם"ז אות מ"ז שרי דוקא ע"י הדחה ומליחה שנית דבלע וככ"פ **ולא פרוד** עיין אות א"ב ולש"ך א"צ מליחה שניה דפרוד נמי אסרינן בציר בין להר"ב ולרש"ל כמבואר אות ל"ב . ואם נפלה לציר בכ"מ ויש מקום לזוב ולא שהה כשיעור על האש להר"ב שרי בה"מ תוך יב"ש ובזה מהרש"ל **מיקל** יותר דבלא שהה כשיעור על האש אין אוסר מה שבתוך הציר כ"א כ"ק אף באין ה"מ תוך יב"ש ואף לאחר יב"ש או יומים ואם שהה שיעור כבישה על האש בכ"מ לפ"ז אסור ולש"ך אפשר לצורך גדול וסעודת מצוה מתיר גם בזה מטעם ככ"פ אגב ציר דידיה ובדאמרן וכ"ז שלא הודח לט"ז נאסר דחזר כאן מט"ש בת"ח ובה"מ שרי ולש"ך אין כאן חזרה ואסור להר"ב בה"מ מיד דנסתפק נקבי הפליטה ובכשא"מ אין איסור מחמת מולח בכשא"מ דכבר עבר שיעור מליחה אלא אי שהה כשיעור על האש להר"ב אסור אף לש"ך בתי' הב' ולרש"ל נמי אסור ולאו מחד טעם דלהר"ב מטעם כבוש ולישנ"ש מטעם דלא אסרינן כבולעו כך פולטו בציר :

החמישי הוא בשר לאחר יב"ש להר"ב אסור באין ה"מ ורש"ל מיקל באין ה"מ מעל"ע כמבואר באות ל"ג . ואם נפל לציר אף בכ"מ ויש מקום לזוב אפ"ה אסור אף בה"מ לא התיר הר"ב **ונאסר** מיד כמ"ש אות ל"ח ואף דרש"ל בלא שהה כשיעור כבישה מתיר וא"כ ליכא תרי פלוגתא דרבוותא לאסור אפ"ה החמיר הר"ב ואף מפ"ז אות י"ח נראה להתיר יש לדחוק ולומר דכוונתו ג"כ יום שלם יב"ש ולא מעל"ע ואם הודח כבר נתבאר יש מחלוקת אי לאו . ואם שהה שיעור כבישה אף בכ"מ הר"ב ורש"ל כ"ע מודים דאסור :

הששי הוא בשר לאחר מעל"ע שהונח אצל התיכה במלחה נאסר מיד ואף רש"ל מודה כאן ול"ד לציר דקיל לענין זה ובעי לדעתו שיעור דנתקרר קצת (אם אסרינן בכלי התאה ואף במליחה א"א ורש"ל סובר בכלי לא אסרינן תתאה עס"י ק"ה ט"ס נתקרר קצת) משא"כ בציר הנוטף עליו מיד ונם מחמת המלח עצמו שעל התחיכה מודה רש"ל דאסור בה"מ כם"ש הש"ך באות ל"ד דמיד אסור וה"ה בנפלה ציר על התחיכה י"ל לרש"ל דאסור מיד ובנפלה לציר הוא דמחולק היש"ש וסובר בענין שיעור כבישה הכלל העולה דהתיכה אצל התיכה כ"ע הרש"ל והר"ב מודים דאנב דמרוד לפלוט ציר לא בלע אליביה דהש"ך וא"צ מליחה שנית ובנפלה לציר אף בכ"מ ויש מקום לזוב כ"ע הר"ב וי"ש מרוד אלא דהר"ב סובר כס"ם אגב ציר וי"ש סובר דלא אסרינן כס"פ בציר וכבר התבאר זה בתכלית האריכות . ולפ"ז בהונח אצל התיכה נמי כס"פ אסרינן ולא מרוד ואפ"ה בנפלה לציר התיכה הר"ב מפי ואוסר ולא אסרינן כס"פ אגב ציר דידיה יפלוט דם דאחריני ובנכבש בציר כשיעור על האש כפשוטו . ולרש"ל אליבי' דם"ז אם הודח בהעברה בעלמא דלא מרוד ולא נסתמין נקבי הפליטה בהונחה אצל התיכה מודה רש"ל אגב דיפלוט ציר דידיה יפלוט דם דאחריני ובנכבש בציר כשיעור על האש הוא דהתיכה ולש"ך כל שהודח בהעברה דתו לא מרוד לרש"ל בהונחה התיכה אצל התיכה נמי אסור מיד ולא בעי שיעור כבישה כמ"ש באות ל"ד דמיפת רותחין הם אגב דמרוד אסרינן ולא ככ"פ בציר דידיה ועיין רש"ל פכ"ה סימן ע"ד ע"ה ע"ו ויש בזה מקום עמוק אין העת האסף פה :

מה הוא כ"מ במולח בגיגית על עצים מיקרי כ"מ אלא דאין מקום לזוב הוה ובכ"מ ממש מקרי מקום לזוב . מה הוא תוך שיעור מליחה מבואר בסימן ס"מ שיעור מיל לכבוד ע"ש ושעה באין צורך הוא הדין כאן דיש לחלק כך (ום"ם דיעבד יש לומר דשרי) יב"ש ומעל"ע אין חילוק בין בשר שור לעופות דלא כבית ישראל הביאו הב"י כאן דעופות אין פולטין רק שעה או ב' דליתא . ועיין מ"ב ל"ם ונ"ג האריך . והנה בשר שלא הודח בראשונה ונמלח והונח לאחר יב"ש לכאורה היה מקום לאסור אף בה"מ ועיין מ"ב סימן נ"ג אלא מסתימת הפוסקים אין נראה כך וכבר התבאר :

כתב הבל"י בשם פ"י בשר שלא הודח בראשונה ונפל לכ"ש שאין יב"ב הבשר מותר שאין כ"ש טפלים והתבשיל צריך ס' נגד כל התחיכה ואם הודח הבשר התבשיל שרי עכ"ל עוד כתב הבל"י בשר **ששרה** נ"י בלי הדחה ומליחה ונפלה לציר מותר לצלי עכ"ל . הנה הדין הא' באין יב"ב למה התבשיל אסור ואף כ"ר ואין יב"ב בהופר מאש אפשר לכ"ע שרי . ואם נניח יב"ב או דמיירי בדבר לח ונתערב דם בעין שע"פ לתבשיל מ"ם אפאי צריך ס' נגד כל התחיכה באופד יפה נגד דם שע"פ התחיכה (עס"י ק"ה בם"ז אות ד') . והדין השני שהה נ"י בלי הדחה ומליחה ונפלה לציר דמהני צליה זה פשוט דשרי לצליה היינו להש"ך בנה"כ סי' ס"ם אבל להם"ז שם אות ל"ב דכתב שמורה א' מעה בזה והתיר בשר ששהה נ"י בלא הדחה ומליחה שנמלח עם שאר בשר ואין היתר לצליה דשמא לא יצא כל הדם א"כ כ"ש בנפל לציר דאין היתר :

עא א הראש . עש"ך ומפרש כמ"ז דלאו מדינא אלא מצוה מן המובחר שרוצה למלוח המוח ג"כ חותכו לשנים ומולח יפה מצד פנים ומה שעשה כלומר לא ידענא מה הוא דודאי גם הקרום של המוח צריך לחתוך לשנים משום דם שבקרום דאין יוצא כ"א ע"י חתיכה ומליחה כמבואר סי' ס"ח והמחבר שכתב מולחו יפה מצד פנים ואח"כ על השיער משמע עיקר המליחה על המוח בפנים וא"צ להוציא המוח אלא מונח כך בעצם הגולגולת : **ב** וחזר . עש"ך היינו להמחבר ולדידן אף דיעבד אסור באין ה"מ אם לא מלח ג"כ על השיער עס"י ס"מ : **ג** המלפים . עש"ך השיג על הלבוש דאדרבה המקום דחוק שייך יותר לאסור מטעם מולח בכשא"מ אלא שאני עצמות מטלפים ולבאורה דשאר עצמות חלחולי מחלחל משא"כ דם בעין ע"י דוחקא דסכינא . ואין צורך אלא דם פליטה קלישׁ וכ"פ או מרוד ודם בעין שהוא עב ל"ש כ"פ ולא מרוד : **מד** שהוא כו' אבל לאחר שיעור מליחה לצורך ה"מ וסעודת מצוה בהדדי שרינן וש"ך הראה מקום לצ"א ולא ידענא למה לא הראה לסימן ס"מ ס"כ בהג"ה יע"ש : **מה** מה . עש"ך דם אין מפעפע למעלה **מלפים** אלא דא"כ מה מהני תחך מעט הא צריך למלוח בכל מקום וע"כ דהמלח נכנס מבפנים למלפים אלא מטעם כשא"מ ולא רצה לחלק דמוח אין מוחזק כ"כ בדם דהוא ל"ל סובר באות ס' דמוחזק בדם ועוד מוח שבראש בנקיבת עצם וקרום סגי ואף דמולח רק על השיער מועיל לכנוס תוך עצם הגולגולת עיין לבוש ס"נ ועפ"ש לקמן : **ד**

עב (א) ויש . עט"ז בשם הד"מ הטעם דשמא יבשלנו כלי קיבעה שיסכת ומיהו אחר כלים לף במקום שנהגו לבשל ע"י מליחה ע"י כלים שכי וכ"כ הת"ם כלל ע"ז ל"ת והש"ך אות כ' דכולי עלמא שיסכת נקרוש אחר כלים לף מיושין ומיהו המנהג הפשוט בינינו לבשלו אחר מליחה ולא גזרינן שמא לף יקלענו ויבשלנו :

ודע דבכריתות כ"ב ע' יש מיוף גירסאות בכיתם בכתם ובהגהות הטור אות ע' לכת"י ובסמ"ע ס"ק ל"ת בתוך ס"ו ע"ן ב' אין לוקב אלא ב' מיני דמים ע' המובלע בבשרו והוה בשאר כתם דם התיבים ות' המתכנס לוקב בשעת שחיטה ועליו מיירי כאן וגו' שכי"ף ורמ"ם (בפ"ה) מיפסף הוה דם שבת מעלמא הוה דם שהיבים ובל"ם ודם שעומד תמיד כגון כחלנו דם שפסק ותיבב כאן. ולפ"ז ג' מיני דמים יש ללב . ע' המובלע בבשרו וע' דם שכגון בתוך לבו וסוף בבוקא ודם שנמצך מלוי שחיטה מעלמא בל"ם ובתב שכם"ג דיוכר הוא שדם שלב הוא בלול ומעלמא קרוש יע"ם . ות"ב על בשור והמקבר קבוץ דבקבי לבי' שרם"ם בלבו וגבי שכ"מ שחיטה שדם שלב הוא בלול ומעלמא בל"ם ודם שבמוך בתוך חלבו בבוקא בשעת שחיטה בדם שבי' רש"י ורמ"י ולפי זה בשפסק תמיד בתוך חלבו בבוקא שהוא בשעת שחיטה ובתב שבמוך בתוך לבו וסוף בבוק

פסקנת רש"ל : **ב** שיהא . עש"ך דבחצי צלייתו אף כבד דמרובה בדמים אפ"ה שרי וב"ה באו"ח סוף כלל ח' דם הכבד דרבנן שרי בחצי צלייתו . דע דכבד כולה דם כמבואר . ובלבוש ס"א כתב דמש"ה כבדא מותר דעל הארץ תשפכנו דם הנשפך כמים אסרה תורה לא דם הכבד שקרוש ועומד ום"ס מה שפירש הוה דם האיברים שפירש ואסור . הגה נתן פעם מה שכבד מותר ויראה מדבריו שמה שפי' פן התורה אסור ולקמן אבאר דם הכבד אף מה שפי' לרוב הפוסקים הוה דרבנן . ובחצי צלייתו וודאי אין כל הדם יוצא מנמה דכולה דם ובלבוש ס"א כתב הטעם דנתקשה ולא יצא עוד . וסיים שם שיהא ראוי לאכילה ועש"ש בפי' ס"ם בם"ז אות נ"ד דאף בשאר בשר ראוי לייהר כן . כתב הלבוש אפילו כבד מלובנת של אווזא יש בה ריבוי דם ולא מהני מליחה ופשוט הוא : **ג** ואם . עש"ך ומשמע דכן הלכה דלכתחלה לבישול אחר צלייה לא מהני נקיבת הסכין אלא צריך לקורעה ש"ו ועמ"י ועמ"ש באות ד' : **ד** וכן . עש"ך דבעי לחתוך קצת מבשר הכבד עמו ואז אפילו לכתחלה שרי לבשל אחר צלייה ועדיף מנקיבת הסכין דאין שרי לכתחלה : **ה** יריחנה . עש"ך ועמ"י שם אות ט"ז דצריך הדחה ג"פ . אמנם יש להקשות דכאן כתב הר"ב אם רוצה לבשלו אח"כ משמע הא לאכול צלי א"צ הדחה והמעם דבבישול יתאדם התבשיל . ויש ס"משא"כ בלא בישול ולקמן סימן ע"ו ס"ב בהג"ה כתב סתם בשר אחר צלייה צריך הדחה משום דם הדבוק עליו משמע אף שאין רוצה לבשלו אח"כ וכ"כ בת"ח בהדיא כלל ס' די"ג ועמ"י שם דבאו"ה כלל ח' ס"ם מבואר דאם אינו רוצה לבשלו א"צ הדחה יע"ש וגם באו"ה כלל ס"ז מבואר כן ולדינא לכתחלה יש ליהר להריח ג"פ כט"ש הת"ח כלל ס' : **ו** ובדיעבד . עש"ך עשה כלומר דלישנא דהמחבר משמע דיעבד מותר ע"י מליחה ואינו דלבדה אף בלא מליחה שרי להמחבר דפולמת ואינה בולעת כסתם פתני' בתרומות וע"י מליחה יתבאר לקמן : **ז** בלא . כתב הש"ך ה"ה בלא מליחה כבר נתבאר באות הקודם ומיהו לדידן אף נמלחה ולבדה אסורה אף דיעבד אם לא שהורה הטורה כם"ג : **ט** אפילו . עש"ך ואפילו נמלחה לבדה אסורה אם לא שהורה הטורה לאחר שנתבשלה לכתחר ומיהו שקרעו תחלה ש"ו לא מהדרינן עובדא . ומה שתמה על יש"ש דאין הנאסר כו' י"ל דדמי לדנים ועופות שי"א העופות דע"י רוב שמנונית נבלע קצת דם ה"ה כאן ושוב מצאתי בכר"ו אית א' כ"כ ומיהו בכים אין שייך דנ"נ ויבלע בכבד דמעם כבד בכים אין נבלע בכבד משא"כ שמנונית דאיסורא עם מעם דם הוא נבלע נראה לי (ס): **י** ובדיעבד . עש"ך תמה על הר"ב בת"ח דכתב דברי הטור שפולמת ואינה בולעת ומשמע דקאי אחליטה וז"א דלא קאי כ"א אלבדה בלא חליטה ותי' דה"ק דהטור כתב שא"א בקיאין בחליטה ודיעבד שרי שפולמת כו' העתיק דברי הטור וקאי אלבדה וכתב הת"ח דלפי מה שהתבאר דלבדה אסורה אף דיעבד מעמם שא"א בקיאין בין שלוק ה"ה בחליטה דאסור דיעבד דא"א בקיאין בחליטה . ום"ם כאן לא הניח על המחבר דיעבד אסור . והש"ך הקשה דבסי' ס"ז כתב בפי' דיעבד מותר ודוחק לומר שחזר כאן ממ"ש בת"ח וע"ז תי' ב' תירוצים . א' כבד נפיש דמיה אסור ע"י חליטה אף דיעבד ולעיל בבשר מותר משם ע אף לבשלו אח"כ בלא מליחה דחליטה מהני אם בישלו דיעבד הרי קולא וחומרא בכבד דאם חלטו אפשר אף לצלי אסור דא"א בקיאין ושמא פירש ונבלע ואין יוצא ע"י צלייה ולתירוץ הב' בבשר אין שרי אלא ע"י מליחה וכבד לקדירה אסור הא לצלי שרי כמו קודם חליטה וכ"כ המ"י תי' הב' :

כתב המ"י כלל כ"ד אות כ"ב כבד שנכבש מעל"ע או כשיעור על האש יש לאסור כמ"ש הצ"צ סי' קכ"א ופר"ח ובר"ו מתירין לעת הצורך ע"ש . ומ"ש ע"ש נפלה לציר כתבנו בס"ז מזה ומיהו לאכול הכבד חי נמי יש לאסור כלל שייך פולמת כו' : **יא** יקרענו . עש"ך ומבואר הוא דאפילו דם שבסמפונות מיחשב לענין זה דם פליטה וכ"ש לגבי כבד דיש לומר דפולמת ואינה בולעת : **יב** ודיעבד . עש"ך בשם התוס' דבשאר בשר שייך כב"פ. ולא בכבד אלא משום מישרק שריק ונ"ם שא"צ לשהות התחתון שנצלה כבר כמו העליון שעדיין לא נצלה ואלו לטעם הלבוש דכב"פ היה צריך לשהות התחתון כמו העליון עי' ע' א') : **יג** ובשאפודין . עש"ך כתב הל"ח הביאו האחרונים דבריו דשפודין שמתגלגלין מעמצם אף האידנא שרי דמונחין הם בשוה ואין מתהפכין ואפילו נמלח יש להתיר לכ"ע כה"ג עש"ו : **יד** אפילו . עש"ך האריך להוכיח דאפילו נמלחה הכבד אפ"ה שרי תותי תותי בשרא תותי' דבקושייתם הקשו לם"ד דיעבד אסור כבדא עלוי בישרא היאך צולין הפסח אבל לם"ד לכתחלה אסור יש לומר בפסח לא החמירו ותירצו דמירי דנמלחה הכבד ושרי לר"ת וה"ה לדידן הוה כבישרא על בישרא ושרי לכתחלה אלמא לכתחלה שרי וכ"ת לדידן לכתחלה אסור כמ"ש הר"ב לקמן סי' ש"ס הר"ב לקמן סי' ע"ז כבשר שנמלח אסור לצלות לכתחלה עם בשר שלא נמלח ובפסח התירו כמו בקושייתם וא"כ אכתי לדידן דיעקר כר"ת קשיא לזה יש לומר דאם כן אמאי כתבו ובשרא ע"ג כו' שרי לכתחלה כיון דלר"ת ע"כ מוכרחין לומר דבפסח לא החמירו ע"כ משמע אף לר"ת שרי לכתחלה . ולבסוף מסיק אף דלקמן איסר הר"ב לכתחלה מ"מ כאן איכא כמה דעות דלא כר"ת שרי לכתחלה . ומיהו מתוס' מוכח אף לר"ת שרי לכתחלה ואין סוברים הוכרא זו שכתב הר"ב בסי' ע"ז ואם נמלחו הכבד ובשר נסי מתירין לצלותו לכתחלה כיון דר"ת מתיר בנמלחה הכבד ובסי' ע"ז דאין צולין בשר מלוח עם בשר שלא נמלח הוה נופא חוטרא מש"ה מתירין כאן לכתחלה כ"כ בנו של הש"ך בנה"כ הביאו הם"י כלל כ"ד יע"ש :

והנה דם הכבד שפי' חי אי הוה ד"ת או דרבנן במחלוקת שנויה עפר"ח אות ט"י בשם התוספות רשב"א ור"ן דהוה דאורייתא מהא דחולין קי"א דם דאורייתא ועיין ל"ח שם פי' דם עיקרו דאורייתא משא"כ שם חלב שחוטה דרבנן . ועיין או"ה כלל ח' ד"י וכלל ט' ד"י"א וכלל ט"ז ד"י"ב דם הכבד דרבנן וכ"כ הת"ח כלל כ"ד ד"י וכ"כ הש"ך אות ח"י ושם יבואר וכ"ד רש"ל בתשובה ועי' בשער אפרים סי' נ"ם דם"ם דם שבסמפונות הוה ד"ת וכן משמע מרא"ש בפכ"ה שם בכבדא עילוי בשרא . ועור דעיקר כר"ת דאי הורה לא מהדרינן עובדא להתיר ע"י מליחה וע"כ איבעיא קודם מליחה וע"כ דם הכבד דרבנן וכאסור . והפר"ח באות א' צידד לומר דלא כר"ת משה"ה דחה זה מהלכה משא"כ לדידן ואף אי נימא דבעל איבעיא מסופק אי דם הכבד מ"ה ואסור פי' או מדרבנן ולא אסור כ"ז שאין בעיניה ם"ם כיון דבעיין לא נפשמא מידי ספיקא לא נפקא . ולפ"ז כבד שנמצאת בימים או במשקה וא"י אם שהה מעל"ע אף בבשר בסימן ק"ה דאסור דדם היוצא ע"י כבישה הוה ד"ת ול"ד לדם שנלחו דנשתנה מכמות שהיה הוה דרבנן . ם"ט דם הכבד כה"ג הוה ספק דרבנן ולהקל ועוד דהוה ס"ם שמא דם הכבד ם"ה מותר ושמא לא שהה שיעור כבישה ובדרבנן חדא ספיקא מהני כמו שיתבאר בקונטרס הספיקות . וגם הכבד יש להתיר בפשיטות שמא הלכה כפוסקים דאין לאסור כבד בכבוש שאין בולעת ושמא לא שהתה מעל"ע ומיהו נגד דם שבסמפונות צריך ס' ובסי' ק"ה יבואר עוד עמ"ש כאן בסימן (ס) : **טן** לא . עש"ך דבמולח שניהם לכתחלה אסור ודיעבד מותר וה"ה הבשר תפל מישתרי במליחה אח"כ כ"פ ובהודח באחרונה דנסתמין נקבי הפליטה אסור ול"ת כבד קיל משאר בשר דהוה דרבנן או כם"ש הראב"ן הביאו הם"י כלל כ"ז אות כ' דמליחה אין פועלת בכבד קמ"ל דלא אלא נאסר הבשר . ויש להסתפק היכא דנמלח הכבד ושהה כשיעור ואח"כ מלחו מחדש פ"ש והניחו אצל בשר שנמלח והודח אי אסור דכבד לעולם פולמת דם א"ר דלר"ת לאחר שיעור מליחה הוה כשאר בשר ובהודח דנסתמין הוא פלוגתא יש להקל ולמעשה צ"ע ומיהו אם לא מלחו מחדש כיון דבסי' ס"ם פסק לאחר שיעור מליחה לא טחשב כרותח יש להקל בצירוף דלא נסתמין ואף באין ה"ם דפלוגתא הוא ויש מאחרונים סוברים דאין נסתמין (ס) נראה לי :

כתב הם"י שם אות כ' דאם לא הודח הכבד בראשונה ונמלח ושהה כשיעור יש להתיר לצלי בצירוף הטעם דאין בולעת ולטעשה הניח בצ"ע יע"ש : **טן** ונהגו . עש"ך ועמ"ש בס"ז אות ז' : **יז** אם . עש"ך דבכבד קיל מלב דאלו התם אפילו אין דבוק כתב בסי' ע"ב אות י"א דבעינן קליפה טשום דם הלב דהוה בעין משא"כ כבד כשאין דבוק א"צ קליפה : **יח** ונהגו . עש"ך והיינו דלעיל ס"א בהג"ה כתב דמדינא יש לכתחלה להיות אחר הצליה אם רוצה לבשלו מפני ס"ע שלא יתאדם התבשיל ודיעבד שרי וכאן אשמעינן דמנהג הא אפילו בלא בישול נוהגין להיות וכמ"ש סי' ע"ז בשאר בשר ובוה ל"ק מה שהקשינו בש"ך אות ה' יע"ש : **יט** מיהו . עש"ך דקאי אהדחה א' דאי אחרונה הא אפילו אין מעכב דיעבד כמ"ש ס"א כ"ש לאכלו צלוי . אמנם מ"ש הטעם דם הכבד דרבנן לא הניחותי דהא שאר בשר נמי מבואר סימן ע"ו ס"ב בהג"ה דמותר ובאו"ה כלל ס"ו כתב בלא נרע משאר בשר ובת"ח כלל כ"ד ד"י דכ"ש משאר בשר דהוה ד"ת כ"ש כבד דרבנן ואם כן הלשון מנומנם דכתב הטעם דם הכבד דרבנן ולדינא בין כבד ושאר בשר נוהגין לכתחלה להדיח קודם :

ודע שמ"ש או"ה כלל ס"ז דאם לא הודח בראשונה שרי דלא נרע משאר בשר דאורייתא יש לפשוט הספק של הם"י כלל כ"ה אות כ' דאם לא הודח ונמלח ושהה שיעור מליחה דאסור דהא יליף לה בק"ו משאר בשר משמע דרין שאר בשר יש לה דבלא הודח בראשונה אסור דאל"כ אמאי לא כתב הטעם דפולמת ואינה בולעת דהוה נמי הטעם לנמלח בלא הדחה א' עיין אות ס"ו (ס) : **כ** וי"א . עש"ך דבצליה אפילו אין דבוק צריך קליפה משא"כ במליחה עמש"ל : **כא** ואינו . עש"ך דאם נתבשל א"צ לקלוף אחר הבישול והטעם כיון דלפעמים ליכא ס' נגד הקליפה ושלא יבואו להתיר אף במקום שהקליפה נאסר מדינא ועמ"י ע"ב בלב באות י"א דשם י"א דהוה דם בעין ומש"ה לא הוה חוטרא בעלמא משא"כ כבד : **כב** ואם . עש"ך דהמחבר לית ליה חנ"נ ולא דבוק כמ"ש סימן ק"ו ומש"ה כל מה שבקדירה מצטרף ולדידן בעינן באותו עוף ס' אם אין הכבד שליפה . כתב הם"י כלל כ"ה אות א' דאם חתיכת כבד גדול רק כמו הלב של אותו עוף מסתמא יש ס' יע"ש ולא ידענא הא טנא ליה דבלב בא הקבלה דשיערו חז"ל דיש ס' נגד דם הכנוס והמובלע בבשר משא"כ כבד דבולה דם אימא דליכא ס' ולמעשה צ"ע (ס) : **כג** מיהו . הש"ך האריך ועמ"ש כלל כ"ד אות ו' דם"ם הוא מהרי"ו וצ"ל מהרי"ל ואין לזוז מפסק הר"ב דאף בנמלחה מ"ם אסור הכבד ום"ם מ"ש הש"ך דבנמלחו מיירי דהא דבוקה בעוף אין ראיה די"ל דנמלחה מצ"א והכבד לא נמלחה כלל ובה"ט אלא מסתימת לשונו משמע אף בנמלחה אפ"ה הכבד אסורה ובנכבשה בתים ויש ס' בתים התיר בם"י שם אף הכבד ואפשר אף לבישול אחר הצליה יע"ש : **כד** ונמצא . עש"ך וכתב דל"ת דעת הר"ב כיש"ש דמילוי ביצים היה לחומרא כבישול ולא לקולא ואף אין דבוק בעינן ס' מן העוף וגם מדכתב הר"ב ונמצא טורה דלא היה דבוק גם מדאמר בעינן ס' מהעוף אכתי לא שמענן איסור דבוק לו"א דאינו כן דהר"ב חולק איש"ש יפוסק בין לקולא ולחומרא הוה כבישול ואם אין דבוק גם המילוי מצטרף . והיה נראה לומר דהר"ב קמ"ל דל"ת מעמא דאיסור דבוק שמא פ"א חוץ לרוטב וכאן לא שייך זה דהלב נחבא תוך המילוי קמ"ל דמעמא דאיסור דבוק משום דבעינן ס' מן העוף ואפילו הכי אין לומר כן דא"כ מאי קמ"ל דל"ת מעמא דאיסור דבוק שמא פ"א חוץ לרוטב אבאר בסי' צ"ב בם"ז אות י"ב בארוך . ום"ש הש"ך שכ"ם מאו"ה ות"ח דלא הזכירו דבעי' ס' בלא המילוי ויראה דהתם מיירי בלא ידענא דבת"ח כלל כ"ו ד"ב כתב בהדיא בעינן ס' בלא ביצים ואולי פ"ם הוא שם ובאו"ה כלל ס"ו ד"ח כתב בכבד אסור ובלב מותר ויש לפרש בכבד יש במציאות לאסור כשאין בין הכל ס' וצ"ע : **כה** ובעינן . עש"ך דהיקל אפילו במילוי ביצים שאין איסור אפילו במילוי והמ"ז פ"ם ע"ב כתב למאן דבעי להחמיר במילוי יע"ש ורש"ל חולק עם הם"ז וש"ך בתרתי דלדידיה כל שאין דבוק והמילוי בין עור לבשר אפ"ה בעינן מהעוף לחוד ס' וכל שהמילוי בתוך החלל בביצים אף ש"ש ס' בעוף אפ"ה בעינן ס' נגד כל הסלוי והמילוי נ"ב כי הוא איסור דבוק שהלב נחבא בין הביצים הנקרשים כמבואר פ"ה סי' נ' ולפ"ז וש"ך כל שאין דבוק ואף המילוי בתלל העוף המילוי והעוף מצטרפין ובדבוק צריך בעוף שנופא ס' כשאין הכבד שליפה : **כן** ואם . עש"ך ועמ"ש בסי' ע"ז . כתב הם"ז סי' ס"ה דמותר לצלות כבד בנייר מוכרך ועמ"ש שם ועמ"ש בסי' ע"ז :

עד א דינו . עש"ך וז"ל ת"ח כלל ל"א ד"א דלא כהנהות מרדכי דאוסר לבשל מחול עם שאר בשר ואפשר המעם דלבדו פולט ואין בולע ואנן קיי"ל דמותר אחר המליחה לבשל עם שאר בשר ובלא מליחה אסור כמ"ש התוס' חולין קי"ב וכריתות : **ב** שלא . עש"ך ויש להסתפק בדבריו במה שסיים ובמדינות אלו אין נוהגין כן אי קאי אב"י והסכים להר"ב או אהר"ב קאי דנוהגין דבמדינות אלו אין נוהגין כן אלא מבשלין אחר המליחה ובכה"ג בהגהות ס"י אות ג' נסתפק ג"כ בדבריו ובלבוש כתב דאין מעם למנהג הזה שלא לבשלו ום"ם הדבר ספק ובל"י אות ב' כתב ואנו נוהגין היתר לבשלו כ"י ועש"ך וחזי מה עמא דבר : **ג** או . עש"ך ושם נאמר בעבדרו ל' יום אפילו דיעבד אסור בלא ניקור ובפחות מל' יום שרי דיעבד בלי ניקור וכ"ז לקדירה אבל לצלי מותרין אף כל' יום דמופשטין ע"פ האש ום"ם קשה דלעיל כתב ונוהגין לנקר אף בפחות מל' יום וע"כ לקדירה ואכן כתב דנוהגין שלא לבשלו כלל אף לאחר הניקור אם לא שנחלק בל' יום והמנהג כן וקודם ל' יום מסירין הקרום ומבשלין לכתחלה ודו"ק : **ד** ומותר . עש"ך דל"ת דמרובה בדמים הן והוה כמו כבדא ול"א דאין בהם רבוי דם אלא הרי הן כשאר בשר : **ה** ובלבד . עש"ך ולעיל סי' ס"ד נתבאר דמחול יש בו חלב איסור תורה ויש בו חלב מדרבנן והכוליא יש לו ב' קרומים העליון מ"ה אסור . והתחתון מדרבנן ועסי' ק"ה בש"ך אות כ"ה ועיקר התי' שם דלא קאי במסקנא דקרום מפסיק וה"ה לענין איסור דבוק לא אמרינן דקרום מפסיק שאין ממהר יותר לבלוע ומיהו לטעם שמא פ"א חוץ לרוטב בלא"ה אסור בחלב הכוליא דהוה איסור תורה ועמ"ש בם"ז סימן צ"ב אות י"ב :

עה א כגון הש"ך הסכים לם"ז דקדקן יש בו דם דאל"כ מתרי דברי הטור דבסי' נ' (ס"ם ס"ם וצ"ל נ') כתב דאין מדמין בקורקבן דלא הוה בכלל בני מעיים ובסי' ק' כתב כהר"ר יהודה דקורקבן הוה בכלל בני מעיים אלא דעיקר ראיה מביצה ועוד דבנדרים הוא רשב"ג ובלשון תנאים בכלל בני מעיים ובאמת תימא על הדרישה שהקשה דברי הטור סימן נ' לק"י דהא בלשון

מ ל ו א י ם

*) (סימן ע"ג ש"ך ס"ק י"ב) **הש"ך** דמה לת דכרי הלבוש דמתיר נדיעבד משום בכב"פ דנגמ' מפוקם טעמא דמצריך צריך ובאמת מן הגמ' לין ליתי נגד הלבוש כי הגמרא כתב טעמא דצריך צריך רק למען דמחלק בין כבדא לנחלא . תבל למיימר דאין מחלק בין כבדא לכחלא וכוותי' פסקינן ע"כ לא משום דדם מצריך צריך דא"כ מאי טעמא מתיר בכחלא וע"כ משום כב"פ וע' סימן צ"ב אות י"ב :

בקורקבן יש דס • שוב ראיתי להאורח מיסור אות ג' סרגים כמ"ש הט"ז. תמלא כרס ותמ"כ קיבה ולענין דינא וודאי אין לסמוך ע"ז ולעשות ממנו ס"ס בספק אי נמלח או לאו ועש"ש בס"ז דאין להקל ולדבריו הוא הדין ודאי לא נמלח כיון דנתבשל הוה ספק דרבנן מאחר שהושב זה לספק פלונתא דרבוותא ואין נראה דספק פלונתא כשאין שקולים לא יחיד נגד רבים: ב ובדקין. אבל כנתא נופא יש בה דם ש"ך בשם ראשונים ועי' ס"ג בזה: ג אא"כ. עש"ך ועיין בר"ן שכתב טעם דם יש בהם אלא דאין יוצא או דבטל במיעוטו וכן מורה קצת לשון המחבר אין מחזיקין בהם דם לענין דיעבד: ד דמותרים. והיינו אי לא אספוק ובאספוק בעי מליחה כשאר בשר עש"ך: ה מיהו. הש"ך כתב הטעם דא"א שלא ישאר קצת שומן ומש"ה סני מצ"א כיון דהטעם משום שומן ולטעם הר"ן דטעם דם יש בהן ואין מחזיקין לאסור דיעבד כפירש"י חולין קי"ב היה ראוי לבתחלה למולחן לדקין נופא מב' צדדין. ום"ם לא הבינותי דבאות ז' כתב דשומן א"צ ליטול מהדקין כיון שאין מוחזק כ"כ בדם א"כ ה"ה לטעם הר"ן א"ש דטעם דם יש בהן מש"ה סני לכתחלה למולחן מצ"א עמ"ש בס"ו: ו ואפילו. עש"ך ומיהו למולח כרס עם שאר בשר מולחין לכתחלה מב' צדדין כשכתב המ"ז אות ז' שהמנהג כן אפילו בלא שומן ועכה"ג בהנהות ב"י אות ט' דאף מאן דאוסר בדקין בכרס מותר למולחן עם שאר בשר ויראה לי דהולכין לחומרא בכרס ואם מלחו אותו והודח תוך שיעור מליחה והוחז אצל מליחה אסור אף בה"מ שמא אין בו דם כסברת המחבר ורוב הפוסקים ונסתמין נקבי הפליטה ולא אמרינן כ"פ וצ"ע (ס): ז אין. עש"ך והעיקר דשומן אין מוחזק כ"כ בדם א"צ לטרוח ליטול השומן מן הכרכשא. אבל שומן בשר לכתחלה וודאי ראוי למלוח מב' צדדין עמ"ש באות ט': ח ואם. עש"ך דכמה קולות בשומן כיון דאין כ"כ מוחזק בדם אי איכא ס' אותה התחיכה מותרת ומה"ט לא אמרינן איסור דבוק ולא מצריכין ס' נגד כל הכרכשא: ט אם. עש"ך ובאורח מישור אות ג' הרבה להשיב על הש"ך דמירתי באין ידוע יע"ש והמעיין בת"ח כלל ט"ו די"ב מבואר אפילו ביש שומן אפ"ה יחזור וימלחנו וכל הקולות האלו בה ועיין או"ה כלל ד' ד"ו:

דע רשומן יש בו ב' קולות. א' דאף לא נמלח אלא מצ"א אף באין ה"מ ואף לאחר כמה ימים והודח יש היתר ואם נתבשל כך נמי יש היתר באין ה"מ דאין מוחזק כ"כ בדם. הב' דאף דקין שעמו ונמלחו יחד לא אמרינן דבולעין ממנו כיון שאין מוחזק כ"כ בדם ומיהו יש לעיין דאפשר בשאר בשר לא דבולע ושאני דקין דאיכא טעמא נמי דקשי קרמיהו וחלקים הם כמ"ש הש"ך ועיין ברא"ש פ"ה ושיי"ר בהו שריק. ואם נתבשל שומן בלא הדחה אחרונה עס"י ס"מ בכה"ג דיש ס' בשומן נופא וצ"ע לדינא ובנתבשל בלי מליחה כשיש ס' אף אותה תחיכה מותרת נעמ"י ס"מ עוד מדיני שומן אווז בלא הדחה ושהה ג"י: ו יחזור. עש"ך וכוונתו בת"ח כלל ט"ו די"ב יחזור וידיחנו ויטליחנו ובסימטם כתוב יחזור ויטליחנו בחוץ והדחה שנית א"י למה ואולי לרכך כשנתייבש: יא ומותרת. עש"ך ואפילו הודח ולאחר כמה ימים אפ"ה מותרת במליחה מצד השני ועב"ח: יב ומותר. הש"ך הביא דברי יש"ש דאפילו דיעבד אסור כל שנגמר ההלטון והעולם אין נהרין ויש לנעור בהם ועש"ש בס"ו: יג מותר. עש"ך דכפי הנראה השווה הרשב"א לשאר פוסקים דהכל הטעם דמרוד לפלוט ציר לא בלע וי"ל דתפילים נמי דמישרק וכב"פ בציר דבר מועט:

שמעתי

אוטרים שרב אחד הורה בחלחולת שנהפך לעבר המאכל ומלאו בקטח ושאר דברים בלי מליחה ומלגו במים ורותחין ע"י עירוי והתיר הרב המורה באומרו שעירוי כ"ק מבשל ואין מחזיקין דם בבני מעיים והם כ"ק וימלח מצד השומן ומב"ה נראה דספק פלוגתא כשהן שקולים לא יחיד נגד רבים: ב ובדקין. אבל כנתא נופא יש בה דם ש"ך בשם ראשונים ועי' ס"ג בזה: ג אא"כ. עש"ך ועיין בר"ן שכתב טעם דם יש בהם אלא דאין יוצא או דבטל במיעוטו וכן מורה קצת לשון המחבר אין מחזיקין בהם דם לענין דיעבד: ד דמותרים. והיינו אי לא אספוק ובאספוק בעי מליחה כשאר בשר עש"ך: ה מיהו. הש"ך כתב הטעם דא"א שלא ישאר קצת שומן ומש"ה סני מצ"א כיון דהטעם משום שומן ולטעם הר"ן דטעם דם יש בהן ואין מחזיקין לאסור דיעבד כפירש"י חולין קי"ב היה ראוי לבתחלה למולחן לדקין נופא מב' צדדין. ום"ם לא הבינותי דבאות ז' כתב דשומן א"צ ליטול מהדקין כיון שאין מוחזק כ"כ בדם א"כ ה"ה לטעם הר"ן א"ש דטעם דם יש בהן מש"ה סני לכתחלה למולחן מצ"א עמ"ש בס"ו: ו ואפילו. עש"ך ומיהו למולח כרס עם שאר בשר מולחין לכתחלה מב' צדדין עמ"ש באות ט': ח ואם. עש"ך דכמה קולות בשומן כיון דאין כ"כ מוחזק בדם אי איכא ס' אותה התחיכה מותרת ומה"ט לא אמרינן איסור דבוק ולא מצריכין ס' נגד כל הכרכשא: ט אם. עש"ך ובאורח מישור אות ג' הרבה להשיב על הש"ך דמירתי באין ידוע יע"ש והמעיין בת"ח כלל ט"ו די"ב מבואר אפילו ביש שומן אפ"ה יחזור וימלחנו וכל הקולות האלו בה ועיין או"ה כלל ד' ד"ו:

דע רשומן יש בו ב' קולות. א' דאף לא נמלח אלא מצ"א אף באין ה"מ ואף לאחר כמה ימים והודח יש היתר ואם נתבשל כך נמי יש היתר באין ה"מ דאין מוחזק כ"כ בדם. הב' דאף דקין שעמו ונמלחו יחד לא אמרינן דבולעין ממנו כיון שאין מוחזק כ"כ בדם ומיהו יש לעיין דאפשר בשאר בשר לא דבולע ושאני דקין דאיכא טעמא נמי דקשי קרמיהו וחלקים הם כמ"ש הש"ך ועיין ברא"ש פ"ה ושיי"ר בהו שריק. ואם נתבשל שומן בלא הדחה אחרונה עס"י ס"מ בכה"ג דיש ס' בשומן נופא וצ"ע לדינא ובנתבשל בלי מליחה כשיש ס' אף אותה תחיכה מותרת נעמ"י ס"מ עוד מדיני שומן אווז בלא הדחה ושהה ג"י: ו יחזור. עש"ך וכוונתו בת"ח כלל ט"ו די"ב יחזור וידיחנו ויטליחנו ובסימטם כתוב יחזור ויטליחנו בחוץ והדחה שנית א"י למה ואולי לרכך כשנתייבש: יא ומותרת. עש"ך ואפילו הודח ולאחר כמה ימים אפ"ה מותרת במליחה מצד השני ועב"ח: יב ומותר. הש"ך הביא דברי יש"ש דאפילו דיעבד אסור כל שנגמר ההלטון והעולם אין נהרין ויש לנעור בהם ועש"ש בס"ו: יג מותר. עש"ך דכפי הנראה השווה הרשב"א לשאר פוסקים דהכל הטעם דמרוד לפלוט ציר לא בלע וי"ל דתפילים נמי דמישרק וכב"פ בציר דבר מועט:

שמעתי אוטרים שרב אחד הורה בחלחולת שנהפך לעבר המאכל ומלאו בקטח ושאר דברים בלי מליחה ומלגו במים ורותחין ע"י עירוי והתיר הרב המורה באומרו שעירוי כ"ק מבשל ואין מחזיקין דם בבני מעיים והם כ"ק וימלח מצד השומן ומב"ה נראה דספק פלוגתא כשהן שקולים לא יחיד נגד רבים: ב ובדקין. אבל כנתא נופא יש בה דם ש"ך בשם ראשונים ועי' ס"ג בזה: ג אא"כ. עש"ך ועיין בר"ן שכתב טעם דם יש בהם אלא דאין יוצא או דבטל במיעוטו וכן מורה קצת לשון המחבר אין מחזיקין בהם דם לענין דיעבד: ד דמותרים. והיינו אי לא אספוק ובאספוק בעי מליחה כשאר בשר עש"ך: ה מיהו. הש"ך כתב הטעם דא"א שלא ישאר קצת שומן ומש"ה סני מצ"א כיון דהטעם משום שומן ולטעם הר"ן דטעם דם יש בהן ואין מחזיקין לאסור דיעבד כפירש"י חולין קי"ב היה ראוי לבתחלה למולחן לדקין נופא מב' צדדין. ום"ם לא הבינותי דבאות ז' כתב דשומן א"צ ליטול מהדקין כיון שאין מוחזק כ"כ בדם א"כ ה"ה לטעם הר"ן א"ש דטעם דם יש בהן מש"ה סני לכתחלה למולחן מצ"א עמ"ש בס"ו: ו ואפילו. עש"ך ומיהו למולח כרס עם שאר בשר מולחין לכתחלה מב' צדדין עמ"ש באות ט': ח ואם. עש"ך דכמה קולות בשומן כיון דאין כ"כ מוחזק בדם אי איכא ס' אותה התחיכה מותרת ומה"ט לא אמרינן איסור דבוק ולא מצריכין ס' נגד כל הכרכשא: ט אם. עש"ך ובאורח מישור אות ג' הרבה להשיב על הש"ך דמירתי באין ידוע יע"ש והמעיין בת"ח כלל ט"ו די"ב מבואר אפילו ביש שומן אפ"ה יחזור וימלחנו וכל הקולות האלו בה ועיין או"ה כלל ד' ד"ו:

כתב המ"י כלל ע"ו אות כ"ה דווקא תלחולת מסור נמלח לד' ספעמי לפ' כמ"ש הש"ך ועיין בכ"ק ובפ"ה שהשומן תלחולת לדקין והכיח רחים מלו"ס כלל ד' אות ע' ואפי' לא יהדיח אות רכ"ו בפ"ה שהשומן תלחולת לדקים יש בזה דם ואיך טעם הנח"ב ש"ד ומ"ש מלו"ס מי תמה דז"ל מו"ס כלל ד' אות י"ד כתב הכרכשב"ק הדקין מולחין מצד חוץ שהם לימחוק יותר בדם מצ"ק בפעמי ודיעבד מותר וכ"ז בדקין אבל תלחולת הים שומן וגידין לף דיעבד מסור. ויש"ו דקין מפעמי ועוקין השומן ומפ"ה דיעבד שרי ויש"ו לאפילו בחוץ והדחה שנית א"י למה ואולי לרכך כשנתייבש: יא ומותרת. עש"ך ואפילו הודח ולאחר כמה ימים אפ"ה מותרת במליחה מצד השני ועב"ח: יב ומותר. הש"ך הביא דברי יש"ש דאפילו דיעבד אסור כל שנגמר ההלטון והעולם אין נהרין ויש לנעור בהם ועש"ש בס"ו: יג מותר. עש"ך דכפי הנראה השווה הרשב"א לשאר פוסקים דהכל הטעם דמרוד לפלוט ציר לא בלע וי"ל דתפילים נמי דמישרק וכב"פ בציר דבר מועט:

עו (א) ואוסר המעריס מנן ק"ל בגליח ומליחה וס"ס תפיס מדינא דין תוסר כולו כמחוס שלח נמלח ס' וס"מ בתוסר שלח נמלח ס' ומ"ס בתוסר דבכולן ואין בו כלל ממעוס כמו תמכ"פ לדידן כ"ש פני בגליח ומליחה כ"ק ובמעריס תוס לגליח בם' ומוקי לה בתלח בתלח של ג' יע"ם ועש"ס ק"ס ס"ס וס"ע ומיהו לף בממן לגמרי ויש ס' לריך בגליח כ"ג ומליחה כ"ק בטעם דת"ת בקיאין ומטעם הרמב"ן דת"ת בקיאין שלח יסלר דוסם במקום סליסור בגליח וכ"מ בת"ח כלל ג"ז וח"י סם תות ס' וכ"ק יש"ם ושוני מלגע כהיינו רוחב מבודל. ומ"ם דם בעין הוח פשוט דלם פליטה לחמרינן לריך וכ"פ ועש"י ע' ועמ"ם כאות ד': (ב) ולאכלו. עש"ך וכ"כ הש"ך תות ו' דהמחבר לף פ"ל בתלח בעין ס"ם ולפ"ד לכאו' לעולם ואולהו מיד ועוסה ומוסר לאכלו בתלח"כ כלי הדחה תחלונה שאין נמלח כולע מדם הגוהל מיבב בייב לחל לם שוהה קלת בתלחו ומוסר לאכלו בתלח"כ כלי הדחה תחלונה שאין נמלח כולע מדם הגוהל מיבב בייב לחל לם שוהה קלת בתלחו לף לא ביעוד מליחה לף"ם נמלח כולע מיד ולכתחלה מדיח קודם הגליח ואם לא הדיח קודם גליח מדיחו תח"כ ואפי' בשרי כמ"ש בסדיח וכמ"ם בש"ך ואפילו בשהה שעור מליחה וגללה כך מותר ומיהו לאחר שעור מליחה הוחזק כמו שנתבאר בסימן ע"ו. ומ"ש הש"ך דברי הלבוש מנומנמים הם הנה הלבוש ס"א כתב כפרישה דמה שפירש האש שואבו ומה שלא פי' מותר בזה אין קושיא עליו דלבוש סברא דנפשיה קאמר לא לפרש דברי הרא"ש וט"ם הקשה עליו מנא ליה הוחזק ואת. וכפי מה שיתבאר אות י"ג דבשר שלא נצלה כ"צ אסור, לאכול חי לדידן דפי' מסקנא למקים כמולח בבשא"ם דאסור אפילו חי וחתיכה שנתבשלה בדמה אפילו יש ס' אותה תחיכה אסורה כמבואר סי' ס"ם בש"ך אות ס"ו. ועל הפרישה באמת יש לתמוה דמרא"ש מבואר דאפילו נשאר בתוכה שרי לדידיה. ולהלין בעד הפרישה יש ליישב קצת דמ"ש הרא"ש ולא חשיב פי' מה שהולך מצד זה לצד זה ה"ק והנה בפתיחה חקרנו איך מולחין כיון דממהר כיון שפירש מסקנא למקום נ"ג לם"ד כן בשאר איסורים וכ"ת אין הנאסר יותר מהאוסר כיון שלא נשאר מאומה אח"כ אף בב"ח שרי עס"י ק"ה היינו אומרים דוראי מליחה אין פועלת שיצא כל הדם לחוץ ונשאר טעם בתוכה שהרי הר"ם ז"ל מצריך חליטה ואף דלא ק"ל כן היינו שאותו הטעם בטל הוא או דאין בו כח לצאת ולא הוה מבטל כיון דאין כוונתינו לכך ום"ם מליחה בעינן כל מה דאשפר ועוד דבדליכא ס' אסור. וא"כ קשיא דאפשר לסותחו אסור כיון דנשאר טעם דם בתוכו. וע"כ דבמליחה אין אומרים חנ"נ דטשום לתא דבב"ח ל"ש למיגזר כמ"ש הר"ן בספ"ה ואף דאנן מחמירים במליחה ס"ם בעיקר מליחה לא החמירו חז"ל בדם שבשילו וא"כ בצליה דהוה ד"ת בב"ח כמ"ש הר"ן בספ"ה דצלי בכלל בישול כמו וביבשלו את הפסח ועפר"ח סימן פ"ו קשיא דליבעי מליחה תחלה דמה שפירש ממקום למקום נ"ג ואף שיוצא אח"כ מעט נשאר וצ"ל דמה שפי' האור שואבו לגמרי ולא נ"נ דדמיא לכלי מתכות שאפשר להפריד בהגעלה ה"ה כאן ואף דרא"ש סובר אין חנ"נ בשאר איסורין ס"ם הא בס"פ דחולין כ"כ לר"ת ואיהו סובר חנ"נ בשאר איסורין עס"י צ"ב ושפיר כתב ולא חשיב כפירוש מה שהולך מצד זה לצד זה דליהוי נ"נ וס"ם דברי הרא"ש מורין כפשוטן ונ"ם לדידן וודאי אסור בלא נצלה כ"צ כמ"ש באות י"ג דלא כפר"ח שם (ס) עמ"ש בפתיחה: ג אבל. עש"ך הביא דברי ת"ח וכב"פ אנב כו'. דבצליה אף דלית לה דש"ע ולא ציר אפ"ה אמרינן ביה כב"פ כל שהפליטה ובליעה באין כא' כמו שיתבאר בסימן ע"ו. ומ"ש הטור על האש אפשר רבותא קאמר דל"ת דטרוד ולא בלע וכ"ש אם נפל תחלה לצונן וחרם שיתחמם ויפלוט דידיה יבליע דם בעין והכלל דבדם בעין אפילו בצליה לא אמרי' מרוד ולא כב"פ כמבואר: ד אפילו. כתב הש"ך דכשהוא אצל האש ל"ש דין תתאה מקרר ליה שאש מחממו וכ"ה בת"ח כלל כ"ג ד"ו בשם הר"ן ויבואר בסי' צ"ב: ה ואוסר. עש"ך זה להמחבר דסובר דם כחוש אין אוסר כ"א כ"נ בצליה ובמליחה כ"ק משא"כ לדידן דאין מחלקין בין כחוש לשמן בס' ום"ם קליפה נמי בעי ונפילה בצליה וסמך על מה שביאר בק"ה: ו ולאכלו. עש"ך דהמחבר איירי מהדחה אחרונה ומיהו הדחה א' כפי הנראה אף במעלהו ומולחו על האש אפ"ה לטאן דאוסר בלא שהה כי אין שיעור לדבר אפילו כה"ג אוסר ול"ד למלח שאין מפליט מבשר ומבליע תוך המלח כיון שהוא על האש משא"כ דם שעליו מיד מבליע קודם חיסום האש ועין אות ס' וט"ז אות ב': ז לפיכך. עש"ך דאם לא הודח קודם צלי מדיחו אחר כך ואף שהה שיעור מליחה אין נאסר הבשר דאש אין מניח לבלוע הדם שבמלח לבשר. וצריך הדחה ג"פ בין שהה במלחו או לאו ועש"ש אות ס"ו בזה: ח וי"א. עש"ך עשה כלומר דקשיא ליה דהר"ב הוה ליה להגיה אס"א דלא זכר המחבר הדחה א' ע"ז היה להגיה משא"כ

תגאים הוה הכל בכלל בני מעיים ולא בלשון אסוראים כמבואר. ועי' כר"י שהיקל בקורקבן שספק אי נמלח או לאו ועש"ש בס"ז דאין להקל ולדבריו הוא הדין ודאי לא נמלח כיון דנתבשל הוה ספק דרבנן מאחר שהושב זה לספק פלוגתא דרבוותא ואין נראה דספק פלוגתא כשהן שקולים לא יחיד נגד רבים: ב ובדקין. אבל כנתא נופא יש בה דם ש"ך בשם ראשונים ועי' ס"ג בזה: ג אא"כ. עש"ך ועיין בר"ן שכתב טעם דם יש בהם אלא דאין יוצא או דבטל במיעוטו וכן מורה קצת לשון המחבר אין מחזיקין בהם דם לענין דיעבד: ד דמותרים. והיינו אי לא אספוק ובאספוק בעי מליחה כשאר בשר עש"ך: ה מיהו. הש"ך כתב הטעם דא"א שלא ישאר קצת שומן ומש"ה סני מצ"א כיון דהטעם משום שומן ולטעם הר"ן דטעם דם יש בהן ואין מחזיקין לאסור דיעבד כפירש"י חולין קי"ב היה ראוי לבתחלה למולחן לדקין נופא מב' צדדין. ום"ם לא הבינותי דבאות ז' כתב דשומן א"צ ליטול מהדקין כיון שאין מוחזק כ"כ בדם א"כ ה"ה לטעם הר"ן א"ש דטעם דם יש בהן מש"ה סני לכתחלה למולחן מצ"א עמ"ש בס"ו: ו ואפילו. עש"ך ומיהו למולח כרס עם שאר בשר מולחין לכתחלה מב' צדדין עמ"ש באות ט': ח ואם. עש"ך דכמה קולות בשומן כיון דאין כ"כ מוחזק בדם אי איכא ס' אותה התחיכה מותרת ומה"ט לא אמרינן איסור דבוק ולא מצריכין ס' נגד כל הכרכשא: ט אם. עש"ך ובאורח מישור אות ג' הרבה להשיב על הש"ך דמירתי באין ידוע יע"ש והמעיין בת"ח כלל ט"ו די"ב מבואר אפילו ביש שומן אפ"ה יחזור וימלחנו וכל הקולות האלו בה ועיין או"ה כלל ד' ד"ו:

דע רשומן יש בו ב' קולות. א' דאף לא נמלח אלא מצ"א אף באין ה"מ ואף לאחר כמה ימים והודח יש היתר ואם נתבשל כך נמי יש היתר באין ה"מ דאין מוחזק כ"כ בדם. הב' דאף דקין שעמו ונמלחו יחד לא אמרינן דבולעין ממנו כיון שאין מוחזק כ"כ בדם ומיהו יש לעיין דאפשר בשאר בשר לא דבולע ושאני דקין דאיכא טעמא נמי דקשי קרמיהו וחלקים הם כמ"ש הש"ך ועיין ברא"ש פ"ה ושיי"ר בהו שריק. ואם נתבשל שומן בלא הדחה אחרונה עס"י ס"מ בכה"ג דיש ס' בשומן נופא וצ"ע לדינא ובנתבשל בלי מליחה כשיש ס' אף אותה תחיכה מותרת נעמ"י ס"מ עוד מדיני שומן אווז בלא הדחה ושהה ג"י: ו יחזור. עש"ך וכוונתו בת"ח כלל ט"ו די"ב יחזור וידיחנו ויטליחנו ובסימטם כתוב יחזור ויטליחנו בחוץ והדחה שנית א"י למה ואולי לרכך כשנתייבש: יא ומותרת. עש"ך ואפילו הודח ולאחר כמה ימים אפ"ה מותרת במליחה מצד השני ועב"ח: יב ומותר. הש"ך הביא דברי יש"ש דאפילו דיעבד אסור כל שנגמר ההלטון והעולם אין נהרין ויש לנעור בהם ועש"ש בס"ו: יג מותר. עש"ך דכפי הנראה השווה הרשב"א לשאר פוסקים דהכל הטעם דמרוד לפלוט ציר לא בלע וי"ל דתפילים נמי דמישרק וכב"פ בציר דבר מועט:

הנה אין נוהגין להדיח קודם גליח ולמלחו על הספוד אלא כתח ולהדיח תחר הגליח ג"פ כמ"ש הש"ך תות ט"ו ומיהו אם לא הדיח בתחלונה וכיוצא כך מותר כמ"ש הר"ב וע"ל סימן ע"ג ס"ה וכש"ך תות י"ט אם לא הודח כראוי אפילו לא נתחמצה וגלא נתחמצה וכצא כך מותר כמ"ש הר"ב וע"ל סימן ע"ג ס"ה וכש"ך תות י"ט אם לא הדיחו כראוי אפילו לא נתחמצה וכצא כך מותר וחוא מכותר כמ"ש הכלל כ"ד ד"י ומ"ש הש"ך אם לא הכבד דבנגן הקביעו אם דבתו"ה ות"ת כתב דקיל מאחר כבר כ"ם כנד דבנגן הרי אפילו אחר כבר אלא הדיחו כראוי אפילו אחר כבר אלא הדיחו כראוי וכצא כך מותר וחוא מכותר כמ"ש הכבר ואין כו כדי לאסור ואם נמלח ואפה קלת והודח

משא"כ בס"ב דטולחו גם המחבר מודה דצריך הדחה תחלה וכפי הנראה אף בטעלהו מיד ועיין אות ס' לזה כתב הדה"ב נמי ה"ק די"א דכל צלי אף לא טלה כלל וזה דעת הרמב"ן דהוה דם בעין וי"א דבעי נמי מליחה והוא דעת רש"י ופשיטא דבעי הדחה תחלה וכאמור: ס ומיהו . עש"ך ותוכן כוונתו כך הוא דאף לדידן דם שע"פ הבשר ובעין אחת היא מ"מ חלוקין הם לענין כמה דינים . א' דם בעין ממש לא מהני ה"מ ובדם שע"פ בה"מ מתירין אם נפל כו' עס"י ס"ס ס"ב . הב' דם בעין שנפל על צלי אצל האש אסור ובשר שלא הודח הדחה א' עכ"פ דיעבד שרי לדידן דנורא מישב שיב . הג' דם בעין שנפל על בשר טלוח תוך שיעור מליחה אפילו לא שהה רק משהו אסור לצלי ודם שע"פ אם לא שהה שיעור מליחה עכ"פ לצלי מותר כס"ש הר"ב כאן . וזהו שכתב הש"ך ומיהו דם בעין ממש ר"ל דחילוק יש דם בעין ממש אפילו לא שהה במלחו אסור לצלי וכ"מ מהר"ב ס"ס ע' שכתב דם בעין תוך שיעור מליחה אסור וכתב אחר כך ומה שבתוך הציר נאסר מיד משמע דקאי נמי אדם בעין דנאסר מיד דאל"כ הוה לכתוב דם בעין בתר הך דמה שבתוך הציר ועוד מדלא חילק משמע אף לא שהה אסור לצלי . ועיין עוד שם בסימן ע' דם בעין לאחר שיעור מליחה באין ה"מ אסור הכל ול"ד לס"ס ס"מ דאוסר כ"ק דהיינו בדם ומלח שעליו די"א דמועט הוא ומוהל הוא . אין סבע המלח להפליט מה שבתוך הטלח משא"כ דם בעין אחר הוה כמו בכלי חולבת מלוכלך דאוסר הכל ועש"ך שם אות מ"ד ועס"ש בצ"א בס"ד :

כתב עוד הש"ך דס"ש הר"ב מיהו אם לא הדיחו ולא מלחו או מלחו בלא הדחה א' ונצלה מותר לאו למיטרא דאי לא נצלה אסור לצלות ואין לו תקנה אפילו לא שהה במולחו שיעור מליחה דבת"ח כלל ה' ד"ב מבואר דשרי והיינו מדכתב הר"ב על או"ה דבזה אין ראיה לאסור לצלי וס"ש בכלל ס' ד"ג דמשמע דאפילו לא שהה שיעור מליחה אסור לצלי תי' בנה"ך כאן דבכלל ס' כתב שדעתו לאסור וס"ם ביטל דעתו מפני דעת או"ה יע"ש ועוד דאם כן הוה דיעבד . ולא רצה הש"ך לפרש דטלת ונצלה קאי אלא הדיחו תחלה דמיותר הוא ע"כ תי' דקאי אריש הנ"ה דנוהגין להדיח ולפלוח ואם לא עשה כן ונצלה . עוד תי' דלכתחלה צריך הדחה אחר המליחה אף שלא שהה שיעור מליחה כמ"ש המ"ו באות ג' והר"ב דבר גדול השמיענו דלכתחלה יש להדיחו קודם צליה אף שלא שהה כל שלא מלחו על השפוד ובנו בנה"כ כתב דלכתחלה יש תקנה ע"י שידיחנו תחלה ויטלחנו על האש ובכר הושג בס"י כלל ד' אות י"ד דהש"ך נמי ה"ק וכדכתיבנא . וכתב עוד שם"ש הש"ך ואם שהה שיעור מליחה אסור אפילו הדיח קודם הצליה אסור כמבואר סימן ס"ח דאפילו לצלי והיינו באין ה"מ . וכתב עוד דמ"ש המחבר ואם שהה במלחו המלח בולע ונאסר המלח ומדיחו קודם צליה ושרי מיירי בהודח בראשונה וכמ"ש באות ו' דמ"ש המחבר רצה למלוח ולאכול בלי הדחה היינו אחרונה אבל ראשונה ודאי לכתחלה צריך הדחה כיון שמולחו ואף דהמחבר סובר בסימן ס"ח דמלח בלא הדחה תחלה מותר חדא אמאי לא הביא כאן דעת האוסרין דמשמע אף שהה שיעור מליחה שרי ועוד דאמאי לא הניח הר"ב עליו דבשהה ממש שיעור מליחה אסור אפילו לצלי ומיהו המחבר בין שהה ממש או שהה קצת צריך הדחה אחרונה ושרי לצלי . ועפ"י הנחה זו השיג על הלבוש ס"א שכתב בקיצור והשמיט הני תרתי דינים וכתב דאם לא הדיחו ולא אסור לצלי ובלא שהה שיעור מליחה מותר לצלי והשמיט הני תרתי דינים וכתב דאם לא הדיחו ולא מלחו או מלחו בלא הדחה וצלאו מותר וא"צ הדחה אחרונה במעלהו מיד ואם שהה קצת צריך הדחה אחרונה ממלח הנאסרין דמ"ש הר"ב ואם שהה כ"כ אסיר היינו המלח וצריך הדחה אחרונה וניתר ומ"ש הר"ב ואם שהה שיעור מליחה הוא לאו דווקא דאפילו שהה קצת בעי הדחה ממלח וליתא דהר"ב מיירי בשהה שיעור ממש אסור לצלי נם מ"ש הלבוש דא"צ צלי הדחה אחרונה כבר כתב הר"ב לקמן והשיג על הלבוש בתרתי . ודע עוד דהלבוש כתב בד"א בצולה מיד אבל בשהה במלחו בלע המלח ונאסר ואם לא הדיחו ובשלו מותר משמע דאפילו שהה שיעור מליחה במלחו וכבר כתבנו שזה צ"ע דבעי ס' נגד המלח וס"ש הר"ב לקמן בהנ"ה אפילו בשלו כך מותר הוא בלא שהה במלחו דאם לא הדיח אחר הצליה דמותר בבישלו משא"כ בס"ג ועס"ש בט"ז מזה :

ונוראות נפלאתי על הב"ח פ"ק דחולין אות ס"ח וז"ל כתב הב"י וטוכח בטרדכי וסמ"ג בפשיטות דבדיעבד שרי אפילו שהה שיעור מליחה ולא הודח אח"כ ועיין ברבינו פכ"ה ובסעיף קפ"י אבל רמ"א בשם או"ה כתב דשהה שיעור מליחה אסור ובת"ח כלל ס' ד"ל כתב דאין שיעור לדבר והראה לכלל ה' ושם בעצמו לא כ"כ עכ"ל ולא זכיתי להבין דברי קדשו וכי מה ענין בדיעבד מותר שכתב הב"י דמיירי מהדחה אחרונה שקודם צליה דאפילו שהה כמ"ש הש"ך דצריך ליבון ואם עץ אין תקנה כמ"כ כתב דאין שיעור למלוח ולאכלו בלא שהה כלל ראשונה כיון דמולח ודאי לכתחלה צריך הדחה ראשונה דשהה שיעור מליחה נאסר הבשר ממעם דם שעליו ואם נאסר שהבין הדחה היינו אחרונה אבל ראשונה כיון דמולח ודאי לכתחלה צריך הדחה אחרונה כמ"ש הש"ך אות ד' ועוד דבת"ח כלל ה' ומ' מדבר בהדחה ראשונה . דהר"ב והמחבר חדא קאמרי כמ"ש הלבוש איך כתב דהר"ב בשהה שיעור מליחה ואפילו שהה קצת צריך הדחה אחרונה כמ"ש המ"ז אות ד' ועוד דבת"ח כלל ה' ומ' מדבר בהדחה ראשונה . גם בפ"ה אות קפ"ו שכ' שם דיש פוסקים סבירא להו דא"צ הדחה אחרונה להמעיין בב"י כאן כיון כולהו רבים לא ידענא מי הם אותן הפוסקים סבירא להו דבמלח ושהה קצת במלחו דצריך הדחה אחרונה קודם צליה והרשב"א ומרדכי בדיעבד מתירין אם לא הודח קודם צליה לא לכתחלה זולת סה"ת הביאו הב"י ות"ה סימן קמ"ט דאין מניחין כלי לקבל שומן עד שידיחנו יפה לאחר המליחה אלמא כשאין מניחין כלי א"צ אף לכתחלה הדחה לס"ה אף שהה שיעור מליחה שהאש שורפו דלא כרשב"א ומ"ש הרי ס"ה נופא כתב שאין מניחין כלי עכ"פ עד שידיחנו תחלה והרא"ש מיירי לקבל ואפ"ה לא הזכיר הדחה אחרונה בשהה ונמלח דלא כמאן . סוף דבר דברי הל"ח בבאן נעלמו ממני כוונתם . ובש"ע השמיט המחבר דעת ס"ה דודאי שהה קצת צריך הדחה קודם צליה ודיעבד אף בשהה שיעור מליחה ונצלה מותר ואי בישלו כך כבר כתבנו מה שיש לעיין בזה (ס) : ו' ואין . עש"ך עשה כלומר והוסיף מלת בשר לא שאין חילוק בין אווז לעופות דחדא הוא אלא בין בשר לאווז ועופות החלולים אאווזות נמי קאי וקמ"ל אף דצלי שלא נצלה כ"צ אסור כמ"ש בת"ג אות מ"ה בחלולים אפילו נצלה צ"א דלא כמ"ש הרמ"ק ואמרינן ואפילו נצלה כ"א לגמרי שיר' **יא** ובלבד . עש"ך דלצדדין קתני יתי' קושי' הס"ו אות ו' וקושית הל"ח פ"ק דחולין אות ס"ח דהר"ב לקמן כתב בע"ז בשר מוליתא דינו כצלי : **יב** בלא . עש"ך ובל"ח פ"ק דחולין אות ס"ח כתב דאישתמיט להו דברי הרא"ש פכ"ה סימן ס"ו דטותר להפוך השפוד בין בנמלח או לא נמלח ובמ"י כלל ט' אות ו' כתב דרא"ש מיירי שהופך באקראי אבל לנלגל תמיד אסור לכתחלה ויפה כתב וכן נוהגין העולם שאין נוהגים באקראי ומהפכין שיהא נצלה יפה : **יג** רק . עש"ך דלדידן דפי' ממקום למקום אסור ומה"ט מולח בכשא"כ או התיכה שנתבשלה בדמה דאסורה ביש ס' דפי' ממקום למקום דלא כרא"ש עיין אות א' אם כן ה"ה לא נצלה כ"צ דאסור לאכלו דפי' ממקום למקום אלא דל"ת כסברת הפרישה דמה שפי' יוצא הוא לחוץ כמ"ש הש"ך באות א' לזה הזכיר מאו"ה דאסור ור"ה בטליחה בלא שהה שיעור מליחה דאסור לאכול חי מה"ט דפי' ממקום למקום וכדאמרן ועפ"ז אות י"ד דפירש ארוצה לבשלו לא אצלי דלא כאו"ה וש"ך וכמ"ש הרא"ש ולא הבינותי דרא"ש לשיטתיה אמת כן הוא אבל הר"ב דאוסר בכ"מ פי' ממקום למקום ה"ה כאן . ודע להב"ח דבחצי צלייתו נשאר רם מועם בתוכו וטה"מ אוסר ליתן כלי תחתיו בחצי צלייתו עש"ך אות כ"ה ובמ"ז אות י"א ובביאור מתבטל הוא אם כן לכאורה לדידיה בחצי צלייתו אין לאכלו כך אלא דאין הלכה כב"ח ובחצי צליה זב כל הדם ועוד דהב"ח מודה דעכ"פ בחצי צלייתו כיון דטותר לבשלו ה"ה דטותר לאכלו צלוי : **יד** דהיינו . עש"ך דזב כל הדם ולא נשאר מאומה וכ"כ הב"ח בסימן ס"ם ומיהו בסימן זה כתב דנשאר מעם וגמל הוא בסימנו עין אות ס"ה ועיין יש"ש בכ"ה סימן ע"ב דהביא ראיה מבה"ג דכתב שיעור טליחה כשיעור צליה ומסתמא שיעור צליה הראויה ולפ"ז לדידן לאו דוקא הוא אלא שיעור הצי צלייתו דאז זב כל הדם וכל זה לפי שיטתו לעיל אות י"ב דלא נצלה כ"צ אף לאכול כך צלוי אסור . וראיתי להמ"י כלל ט' אות י"ב כתב על הש"ך דלמ"ש התום' והרא"ש דם שפי' ממקום למקום דאסור ועיין בש"ד שאר ה' סי"ם בס"ב . לא ידענא דמה ענין תום' ורא"ש דאנן קי"ל טולח בכשא"ם וחתיכה שנתבשלה בדמה אסור ה"ה כאן וראיה שהביא מהגהות מרדכי הוא שכתב דאם רוצה לעשות ציב"א (היינו שמטננין אחר הצליה) צריך למלוח דלפעמים אין צולין אלא מעם משמע הא לאכול כך שרי ואין ראיה דודאי כל שלא נצלה חצי צלייתו לאו ראויה לאכילה לרוב ב"א ואה"נ דאם רוצה לאכול כך דאסור ואורחא דמלתא נקיט שדרך לעשות ציב"א בלא נצלה אלא מעם . שוב ראיתי שהראה מקום לכלל י"א אות ס"ז ושם הביא הגהות ש"ד שער ס' דטולח בכשא"ם עבור אתקנת חכמים ומ"ה אסור לאכול חי משא"כ צלי שלא נצלה כ"צ יע"ש ולפ"ז ה"ה בשר שנתבשל בלי מליחה אף שוגג מ"ם עבר מיקרי וא"י דה"ה לא נצלה כ"צ ימתין עד שיהא צלוי כ"צ ובתשובת הרשב"א תס"ז מבואר דכל שפירש ממקום למקום דאסור ועיין בש"ד שאר ה' סי"ם ובמביא שערים אות ס' ומ"ם פשטן של דברים הם כש"ך ואו"ה דאסיר : **קשיא** לי דבת"ח כלל ס"ו כתב שיעור מליחה כצליה ובפ' תמיד נשחט מבואר דלנוף שלם די בשעה שלימה עב"י סימן ס"ם ואם כן מסתמא נצלה הפסח לנמרי כשיעור שעה ונהי דלאו נא מיקרי באפשר בחצי צלייתו מ"ם מסתמא לנמרי היו צולין וכיון שכן בחצי שעה נצלה כחצי צלייתו ואמאי כתב הר"ב בסימן ס"ם שיעור מליחה כשיעור שעה לכתחלה והא ודאי בחצי שעה כמו בחצי צלייתו ומדכתב לכשלו אח"כ ה"ה בשיעור מליחה די בחצי שעה וי"ל : **טן** דכל . עש"ך ומדבריו משמע בנמלח ושהה קיל יותר דקלישׁ כולי האי ואפ"ה בעינן ג"פ ובאו"ש מהרש"ל סימן ט' וי"ל מה שהחמיר בעל אנודה להדיח ג"פ ואפילו לא שהה במלחו ל"נ ועוד נראה אפילו שהה במלחו ולא הודח קודם הצליה די אח"כ בהדחה א' דנורא שורף הרי יש סברא להיפך . ועמ"י כלל ט' אות ט"ו על ס"ש הש"ך דבעינן ג"פ אפילו שהה שיעור מליחה כתב דבדיעבד שרי בשהה אם כן אין להחמיר כ"כ לא ידענא מהו דהתם קאמר דיעבד אם שהה במלחו ואח"כ נצלה אין לאסור הבשר דנורא מישב שיב והרי כתב דידיחנו אחר הצליה ומה ענין זה לזה והרי אדרבה יש סברא להיפך וכדכתיבנא . ועפ"י ס"ס בס"ש המחבר והרב ישמעאל וינץ וב"פ הדחה וא"כ מהראוי היה לצלי בלא מליחה די ב"פ וע"ש בש"ך . וכבר כתבנו בס"ו שהה במלחו שיעור מליחה ולא הודח באחרונה ונצלה ונתבשל ואין בקדירה כמו בהחתיכה צ"ע. ומ"ש רמ"א ואפי' נמלח קודם צלייתו לא קאי אש"ש לעיל דלהחיר בבישול אלא בפ"ע הוא . ובקצת דפוסי ש"ע כתב ואם נמלחה כו' וכן הוא בד"ח דלא כרי"ו שאוסר דיעבד והיינו אם לא הודח קודם צליה אבל אם לא הודח אחר צליה ונתבשל ש"ע כמ"ש : **ואם** נמלח בשר בלא הדחה א' ולא שהה דמותר לצלי מותר אח"כ לבשלו אחר הצליה כיון דצלי מוציא הדם שבלע מה שע"פ ודאי מותר לבשל אח"כ וכ"ש כבד כה"ג ועס"י ע"ג בדיני כבד ס"ש שם : **טז** לא נקב הווריד בשעת שחיטה עיין בסי' כ"ב בדיני ווריד לעוף ובהטה ושם כתבנו : **יז** רצה . עש"ך ודם שבווריד לאו דוקא אלא המעם כל שלא ניקב הווריד בשעה שהדם חם נבלע הדם ובכל החוטין שבשדרה כמ"ש הרשב"א והוה הדם כנוס בחוטין החם ומ"ה אם ניקר הבשר מכל החוטין שרי יע"ש : **יח** או צלי . עש"ך דלאו דוקא צלי ה"ה לבשלו בקדירה ע"י מליחה שרי להך דעה כיון דאין החעם אלא משום דם שבחוטין שבכל הגוף כיון שניקר החוטין דם שבבשר יוצא הוא ע"י מליחה וא"צ החיכת אבר אבר ועס"ש כ"ב : **יט** ויש . עש"ך החעם דכל שלא חתך הווריד בשעה שהדם חם הדם נבלע בבשר הגוף ואין יוצא ע"י מליחה אלא צריך החיכת אבר אבר וכן לצלי בעינן א"א ולכאורה לאכלו חי שרי דבצליה הדם פי' ממקום למקום משא"כ בחי ועיין אות י"ג ומיהו המעיין שם יראה דאף חי אסור דפי' ממקום למקום ואין יוצא ע"י מליחה כ"א בחתיכת אבר אבר וזה שעשה כלומר ועס"י כ"ב . דלא כרבינו משולם עס"י כ"ב : **כא** ויש מי שאומר השפוד דלא אמרינן בכ"פ בשפוד דאין לו פליטה מגופו ואף דבצלי כל שהבליעה ופליטה באין כאחד אף שאין לו פליטה מגופו אפ"ה אמרינן בכ"פ עס"י ע"ו מ"ם הבשר מונח על השפוד ואין האש שולט שם מש"ה יש אוסרין וי"ל בע"א : **כב** לאחר . עש"ך ומה שהשיג על הלבוש אף דאפשר דוב ציר קאמר ומרוד או בכ"פ שייך נמי בציר ועס"י ע"ו דאף בשר שפלם כל צירו והודח דיעבד שרי ולהמחבר אפשר לכתחלה נמי בצליה כל שהבליעה ופליטה כא' ולקמן סי' ע"ז אבאר זה : **כג** ואנו . עש"ך והיינו דלכתחלה נזהרין שלא להשהות הבשר לאחר שהוסר מאש וגם שלא לתחוך בסכין צלי שלא נצלה כ"צ לאסור השפוד לצלות עליו בשר אחר שלא נמלח אא"כ מלבן ודיעבד שרי אף אם תחב השפוד לתבשיל רותח דלנבי שפוד אסרינן נמי בכ"פ ועס"ש בסימן ע"ז בזה . וכתב הש"ך בשם רש"ל דדין סכין כתב בסי' ס"ם אות פ"ז ושם נאמר דמליחה וצליה שוין להנעיל הסכין ודעת הישׁ"ש בשפוד להתיר דיעבד בהר"ב וזה דלא כם"ש הס"ו אות י"ח ועיינתי באו"ש סי' י"ז ולא מצאתיו וביש"ש פכ"ה סי' נ"ו מפורש כדברי ט"ו דהשפוד נאסר וצריך ליבון ואם צלו בשר אחר שלא נמלח נאסר הבשר דלא אסרינן כה"נ בכ"פ שנאסר מיד מחמת קצת חיטום וצ"ל דהנשר שטונה שם על השפוד לא שייך בכ"פ משא"כ בשפוד כשר שצולין על האש דהבליעה והפליטה כאחת שרי . והמ"י כלל ח"י אות נ' כ' דעת מהרש"ל כהר"ב להתיר בדיעבד השפוד ולא מצאתיו ואדרבה ההיפוך מבואר . שוב ראיתי לכה"ג בהגהות הב"י אות ל"ו כתב דיש"ש כתב כמ"ו אמנם כן ראיתי דיש"ש כתב שם דאין כח בידו לאסור הבשר שצלו עליו יע"ש ומ"מ אם נגע בתבשיל יש לאסור דלגבי בשר אחר אמרינן ביה בכ"פ ומ"מ השפוד מאיסור בלוע ובאין ה"ט יש לאסור התבשיל וכמ"ש הס"ז אות יו"ד וכן ראוי לנהוג כן (ס) :

ודע לענין הכשר השפוד צריך ליבון עמ"י כלל ח"י אות א' תמה על הר"ב בסימנים דדי בהנעלה וכ"ה בש"ד שער ס' דצריך ליבון ואם עץ אין תקנה ומהרש"ל באו"ש כתב לצלי סני לסכין בהנעלה וא"י לטה ועיין לבוש א"ח תק"ס ס"ז שפוד מלבן וא"צ ליבון גדול ומשמע שיהא ק"ש נשרף די דדם מדרבנן וא"י לטה כיון דאיסורא בלע כמ"ש ס"ז . ויש לחקור חקירה אחת וגדולה היא אלי הא דתשמישו ע"י אור דבעי ליבון מהו אם דוקא בלא משקה והא דם משקה הוא ואם רוצה לומר כל שהמשקה בפנים כמעשה קדירה די בהנעלה ואם הכלי ריקן ומלובן באש ונפל עליה משקה בחוץ צריך ליבון דבלע ע"י אור א"ד דם מבשר מעם הוא והוה תשמישו ע"י אור משא"כ משקה צלול שנפל בזוע ע"י אור דאפשר די בהנעלה ואי"ה בסי' קכ"א אבאר זה ועיין מ"ש בהא דשפת חלב שנפל על הקדירה בחוץ : **עוד** אבאר לך צלי רותח שחתכו אצל האש יש דעות לומר נורא מישב שייב אבל בהוסר מאש כתבתי בס"ז דעת האורח מישור לאסור הסכין ובאמת לא ידענא על מה אנו סומכין בהוסר מאש . אלא שראיתי להב"ח ס"ד כתב על מ"ש ספר המצות אסור לחתוך בסכין צלי הא דלא אסור הסכין דאין יס"ב בסכין כמ"ש הנהות אשר"י ועיינתי שם וז"ל גבי תרין גללא דמלחא חולין קי"ב א' כתב ר"י שירלי"אן כשהותכין צלי אצל האש יש לאסור הסכין כשיד סולדת בסכין ובאמת תמוה הוא ענין י"ם בסכין כל שי"ם בבשר אוסר הסכין ולא עוד דלא שייך תחאה כה"ג דאפילו הסכין לטחה כמבואר סימן צ"ד בש"ך אות כ"ה ובאמת מ"ם הוא בהגהות חשר"י וצ"ל אם הי"ם בו בסכין ובאמת תמוה הוא ענין י"ם בסכין כל שי"ם בבשר אוסר הסכין ולא עוד דלא שייך תחאה כה"ג דאפילו הסכין לטחה כמבואר סימן צ"ד בש"ך אות כ"ה ובאמת מ"ם הוא בהגהות חשר"י וצ"ל אם הי"ם בו בסכין ובאמת תמוה הוא ענין י"ם בסכין כל שי"ם בבשר אוסר הסכין ולא עוד דלא שייך תחאה כה"ג דאפילו הסכין לטחה כמבואר סימן צ"ד בש"ך אות כ"ה ובאמת מ"ם הוא בהגהות חשר"י וצ"ל אם הי"ם בו

"הסכין אסור ה' במקום בית וכ"מ מדתכב "בו "בסכין "בו קאי אבשר ובן מצאתי ליש"ש פב"ה סי' נ' העתיק אם י"ב "הסכין אסור ובן כל דבר לא איכפת לן אלא אם האיסור חם ויס"ב וצ"ע בזה (ס) :

יראה לי אם צלו בשר בשפוד ואח"כ תחבו השפוד למאכל חלב בלא ליבון דאסור המאכל חלב ואף למאן דמתיר השפוד דיעבד וה"מ מ"מ זה לגבי איסור דם דשריק וככ"פ משא"כ שאר איסורין נמרך ביותר ולא יצא כמ"ש הט"ז בשר בגבילה א"כ השפוד בלוע מבשר ושמנונית ואוסר החלב שוב ראיתי שדבר זה פשוט הוא שתינוקות של בית רבן יודעין אותו אלא אי נימא הכי נימא אם צלו בשר שלא נמלח בשפוד ותחבו השפוד למים או לתבשיל ואח"כ נתנו שם חלב מותר דהוה נ"ט בר נ"ט דהיתרא כמבואר ואף דנאסר השמנונית שבשפוד מחמת דם המעורב עמו ולא שייך באיסורא נ"ט בר נ"ט גם בחמת הדם עצמו . דהב"י כתב דיש להקל כב"פ גבי שפוד הואיל ודם שבשלו דרבנן הביאו הט"ז אות ט' וא"כ לכאורה לגבי בב"ח הוה דאורייתא לא מקילין זה מעות דחנ"נ בשאר איסורין דרבנן ודם לאו בשר הוא דליתסר משום בשר בחלב כמבואר בסי' פ"ז ומ"ש שם המחבר אינו לוקה משום בב"ה הא לוקה משום דם זה לשיטת הר"ם ז"ל ואנן קי"ל דם שבשלו דרבנן וכל בדרבנן סומכין אמאן דמתיר בדם כב"פ ומ"ה התבשיל מותר וכדאמרן (ס) נ"ל : **כתב** או"ה כלל ל"ו אות י"א שאם שכחו וצלו בשר בלא ליבון דשרי הבשר ומשמע אף שנמלח והודח אפ"ה כב"פ הבשר הב' או דבדיעבד סומכין לומר בשפוד כב"פ ואין צריך עוד ללבן השפוד וכוונתו דבצליה שניה פלטה השפוד ויראה לי דהיינו שנצלה אח"כ עליו בשר שנפלט דמו דאז לא בלע השפוד בשניה ופלט מה שבלע בראשונה אבל אם צלו אח"כ בשר שלא נמלח ודאי צריך עוד ללבן השפוד אח"כ . והמ"י כלל ח"י אות ב' העתיק בסתם ולפי הנראה משמע מאו"ה דשריר שצלו בשר פעם שני בשר שנמלח יע"ש . ולענין שפוד שצלו בו כחל בלא קריעה עמ"ש בסימן צ' . ואם צלו בשר נבילה וננע בראש השפוד במאכל וכן מבשר לחלב אי חם מקצתו חם כולו אבאר בסי' קכ"א (ס) : **כד** אע"פ . עש"ך דהתיר אפילו המוהל עב כל שהוא חצי צליה זב כל הדם ואינו אלא חמר בשר ואף בפ"ע שרי וליכא מ"ש דאין מראהו דומה לדם ומ"ש רש"ל דהיה ספיקא דאורייתא השיג עליו דם שבשלו דרבנן ועש"ש בפי' ס"ם כיון דעיקר דם האורייתא מחמירין בקצת ספיקות : **כה** בשר . עש"ך והוכיח מאו"ה שאוסר לא נצלה כ"צ לאכול כך דשמא פי' ממקום למקום ואפילו הכי בחצי צליה מתיר ש"ם דזב כל הדם דאל"כ שמא פי' ובשלמא בבישול מתיר ליה דבטל הוא ויש לעיין בבישול נופא שמא פי' ממקום למקום אלא מה שפי' יוצא לחוץ ה"ה כאן וי"ל :

עז א ואפילו . עש"ך דאפילו הודח דנסתמין נקבי הפליטה וה"ה לאחר פליטת כל צירו היכא הבליעה ופליטה כא' ש"ד והכין הוא ודאי מראית מפ"ת בר נונלא דקמח אין לו פליטה כלל מגופו אפ"ה אמרינן ביה בכ"פ אמנם מ"ש לשון הרא"ש ויסור הנה בטור ליתא ושהה אלא הכי כתב ואפילו נמלח החיצון שעתה אין טרוד לפלוט ובדא"ש פג"ה כתב ואפילו נמלח החיצון "ושהה דהשתא אין טרוד לפלוט דמו לומר כמו שבולע פולט אנב דמו יע"ש . ומ"ש טרוד לכאורה הוא מיותר כמ"ש הפרישה דודאי אפילו תיך שיעור מליחה האיסור לאכול חי מה"ט דפי' ממקום למקום ה"ה כאן . ודע להב"ח דבחצי צלייתו נשאר רם מועם

סימני בהמה וחיה טהורה

עט (א) שאין לו ניבין עד שיגדיל. דכיון שאין לו סיכים למעלה הוי מעלה גרה וכל כו' כ"ל וכן הוא בטור: (ב) שתחת העוקץ. פי' עלה התלוי בקוץ ק"ל:

עט סימני בהמה וחיה טהורה. ובו ג' סעיפים:

א א [א] סימני בהמה וחיה נתפרשו (ו) בתורה והם שני סימנים מעלת גרה ופרסותי' סדוקו': ב וכל בהמה וחיה שאין לה שיני' בלחי העליון ולא ניבים ג שהם תלתלי בשר בעין שיני' בולטים בחניכים ב [ב] ד וי"א(ג) שניבין הם שני שינים למעלה אחד מכאן ואחד מכאן בקצוות הלסתות (פירוש ויכה את מיכהו על הלחי תרגומו על לסתיה) בידוע שהיא טהורה והוא שיביר בן גמל (א) שאין לו ניבין עד (ג) שיגדיל וכל שמעלת גרה היא מפרסת פרסה חוקמגמל וארנבת ושפנשהם מעלי גרה ואינם מפריסי' פרסה ולהם אין לחוש שיש להם שיני' למעלה או ניבין לפיכך המוצא במדבר בהמה ה ואינו מכירה ופרסותי' חתוכו' שהרי אינו יכול לברוק בהם יברוק אם אין לה שיני' ולא ניבין למעלה בידוע שהיא טהורה והוא שיביר בן גמל. וכל שמפרסת פרסה מעלת גרה חוץ מחזיר לפיכך מצא בהמה שפיה חתוך שהרי אינו יכול לברוק ברגליה אם פרסותיה סדוקו' בידוע שהיא טהור' והוא שיביר חזיר[ג] ו יש לה קרני' יצא מספק חזיר וטהור' ואין בהמ' טמא' שבשרה(ב)שתחת

ביאור

עט [א] סימני בהמה וחיה כו'. מתני' וגמ' שם חיה בכלל כו' ושם ע"א א': [ב] וי"א כו'. עבה"ג והביאו ראיה ממ"ש בפ"ו דשבת דשקילי ניביה ובפ"ב

הגר"א

דב"ק דאפקיה לניביה כו': [ג] יש לה קרנים כו'. ערש"י בנדה נ"א ב' ד"ה ויש כו' דאין כיוצא בה דאין מלפים למטאה אלא בחזיר כמ"ש בתורה ומ"ש במתני' ויש כו'

באר

עט (ו) בתורה. כלומר הסימנים שבין בהמה וחיה מהורה לבהמה וחיה טמאה נתפרשו בתורה אבל הסימנים שבין חיה לבהמה לא נתפרשו בתורה אבל חכמים נתנו בהם סימנים כלקמן ר"ס פ': (ב) שניבין. כתב הש"ך ולשון זה נראה עיקר וכ"כ דעת מהרש"ל: (ג) שיגדיל. דכיון שאין לו ניבים

היטב

אבל חכמים נתנו בהם סימנים כלקמן ר"ס פ': (ב) שניבין. כתב הש"ך ולשון זה נראה עיקר וכ"כ דעת מהרש"ל: (ג) שיגדיל. דכיון שאין לו ניבים

א מצא מוגן דף נ"ט: ב בגיטין שם ובדמפרש לה שם. בנמלא: ג עור בפיהום סמני שברש"י וכ"כ בת"ה: ד בפיהום סלחמון שברש"י שם וס"ם וכתבו בתוספות לשון זה עיקר: ה מימרא דרב תקדח שם: ו עור וכ"כ

גליון מהרש"א

(סימן ע"ט ס"ע סעיף ו') מעלת גרה ופרסותיה סדוקות. ודוקא מופרשות לגמרי לא כמקצת שפרוקות מלמעלה ומחובר למטה. פ"ח:

משבצות זהב

סימן עז עח הלכות מליחה

שפתי דעת

למליחה וגרע עפי. וכ"ם לם נמלח והודת בפנימי דלסור לפיזו לא נמלח כלל המיזן מעטמת דלמכן ד"ם בפנימי כלל כ"פ לף ציים לו דם"ע כיון שלין סמוך לשם וכ"ך לות ג' לאכלר: (ב) דלמו. עט"ז וכם דכרי הרמ"ם בפ"ה דל"ל לחתיכה שנפלה לציר דלוסריס סי"ע ס"ו בהג"ה לאחר פליטה כל ציר לף פ"ם ובלין ס"ם מוך יב"ם יעוין שם שהם הבליעה מיד והפליטה לאחר זמן מה שלין כן כלן. ומיהו נמלח תוך הפנימי ולא שהם והמיזן שהם וכ"ם הודת לף הכ"כ מודה לסור דבולע מיד למליחה והפליטה לאחר זמן דלסור לף לגלי כמבואר סי' ע' ועמ"ש בם"ך לות כ': **ודע** דים לחקור מקיהם לחת וגדולה היא לגי. בשר שפלט כ"ך ולירו ונמלח מחדש לשר כת המליחה ככחו מתגלה והוכח לגל שהם כיון דהבליעה ופליטה בלין לגל' למה יחסור וכ"ת דים חילוק בין מליחה לציר לף בוכח שזה לשון הרמ"ם בפ"ה סימן י"ג ונמלח המיזן והשה והפנימי לף נמלח שרי ולף המעשים בכל יום תהיה שהשה ופלה לציר שהסורה וכיוצו הם דוסר בשר שנמלח בכשמ"ם לפי' לף שהם שיעור לציר כלי ולף המריזן בכ"ם דהווקא שזה לציר שהבליעה ופליטה בלין לכ"ל כמו מוליית שנשאר בתוך החיצון והוא דחוק ולש"ך ה"ק דבליעת הפנימי מה שבלע מחיצון ע"י מליחה קודם צליה כיון שהחיצון לא שהה טיד בלע הפנימי ע"י מליחה ושוב לא יפלוט אגב דם דידיה דבמליחה כה"ג שרי משא"כ ע"י צליה שאין אצל האש לא אמרי' כ"פ והשתא לפ"ו הכי הוה הדין ליש"ש וש"ך כל היכא דשניהם תפילים שניהן טוחרים דלאימת בלע הפנימי בשעה שהוא חם ע"י צליה או מפלים דיליה ושרוד ואין בולע וחיצון אף שע"א בולע מפנימי דאין לפנימי מעבר כ"א דרך החיצון כ"פ בחיצון שאצל האש ושניהם טלוחים ושהו שיעור מליחה ג"כ שרי וזה פשיטא הוא ואולי דל"ת דהמלח נאסר לז"א דיש ס' במילי עם העוף נגד המלח שבפנימי והחיצון מדיח אח"כ ושרי דמסתמא עוף הוא כמו המילוי וכשיש בקדירה כ"כ כמו החתיכה שרי כסבואר סי' ס"ב והו דין א'. הב' כששניהן לא שהו שיעור מליחה נ"ב מותרים דפנימי מרוד ואין בולע. השלישי היכא שהפנימי תפל והחיצון לא שהה נאסר הפנימי מיד ע"י מליחה וכ"פ לא אמרינן לגביה אבל החיצון נ"כ תפל מותר דאימת יבלע לבי חייטא ע"י ציליה או הפנימי טרוד ולא בלע. הרביעי היכא דחיצון תפל או לא שהה והפנימי שהה דנאסר. ומדבריו אתה למד אף שלא הודח הפנימי דאין נסתטין אפ"ה נאסר הפנימי מדכתב ושהה משטעי דרק שהה ולא הודח ואף דבפי' ע' פסק דהיכא דפולט ציר במליחה אין בולע מחתיכה שאצלה הכא דמי לחתיכה שנפלה לציר דוודאי בלעה אלא דהתם בה"ם מתיר ע"י הדחה ומליחה שנית כ"פ אגב ציר דידיה וכאן שאין אצל האש לא אמרינן כ"פ. החמישי היכא שהפנימי לא שהה וחיצון שהה אם לא הודח שרי החיצון דאין נאסר ואף דע"כ בולע ע"י המליחה תחלה מפנימי דאם הפנימי בולע מחיצון ע"י המליחה כ"ש חיצון מפנימי וכיון שאין לו דש"ע כ"א ציר והר"ב לא התיר אלא בה"ם ולרש"ל אף בה"ם אסור ואיך כ' הש"ך דרש"ל הסכים עמו בכל זה י"ל דצליה לענין זה עדיף מטליחה וכ"פ אמרי' בחיצון אף שבלע כל שיש לו ציר ש"פ כ"פ אבל הודח דנסתטין נקבי הפליטה בחיצון לא אמרי' ביה כ"פ כה"ג זהו הנ"ל מדבריו כאן:

אמנם ט"ש דהמחבר והר"ב הבינו בהגמ"י דמיירי בנמלח החיצון ושהה קשיא לי נהי דהר"ב הבין כך בת"ח כלל ט' ד"ז אבל הב"י כתב דהגמ"י כתבו דנמלח החיצון והפנימי לא נמלח אסור הפנימי ע"כ משרש דחיצון נמלח ולא שהה דאל"כ אלא בשהה איפכא מיבעי ליה דאסור החיצון וסבור הייתי לומר דהב"י כ"כ על הסור שהשמיט מלת "ושהה וגם אגב דפלים כו' סובר בין נמלח החיצון ושהה או לא שהה מותרים שניהם ע"ו כתב דלא כהגמ"י שאוסר הפנימי בנמלח החיצון ולא שהה אלא שמה אעשה שהב"י כתב דלא כתוס' דהיינו דהגמ"י מחולק עם תוספות שלפנינו ואלו אי הוה מפרש הב"י דהגמ"י אירי בנמלח החיצון ולא שהה אין מבואר בתוס' דמתירין דהתתום' מיירי בפי' דחיצון נמלח ושהה דאין איסור בחיצון וראיה מטפילת בר גוזלא אם לא שט"ם הוא בב"י וצ"ל דאי נמלח החיצון אסור החיצון או יאסור הפנימי ר"ל לחיצון ובדאמרן כאן:

ועיין בפר"ח אות ב' השיג על הש"ך מר"ם ז"ל פ"ו מט"א הי"ז דאם בשר שלוק או צלי טלוי בעוף וצלאן מותר והא יבלע הפנימי מחיצון ע"ש וי"ל דהר"ם מיירי שחיצון נמלח וט"ש הפר"ח דמ"ם נשאר בו דם להר"ם אה"נ ושאני צליה דמעט דם שנשאר בפנימי דעל השטח העביר המליחה וקודם שתרגיש החיצון חום אש כבר נתקשה בתוכו ולא יצא כלל כמו חליטה הלכך אין ראיה מר"ם להתיר. ועכר"ו ולא הבינותי מ"ש הר"ם סובר חתיכה שפלטה כ"ד וצירה שהונחה אצל חתיכה במליחה שרי חדא דמ"ם לא שייך כאן בכ"פ בפנימי כיון שאין אצל האש ועוד דהר"ם לא סובר הכי כיון דאין המלח פועל שיפליט כל הדם מחתיכה ומש"ה מצריך מליחה וחליטה א"כ דם מעלמא וודאי לא מהני כ"פ להר"ם דנשאר קצת בתוכה ודם שפירש אסור בשלמא דש"ע כל שלא פי' וחולט ששוב אין יוצא שרי כמבואר להמעיין בר"ם ז"ל (דדוחק לומר דם מעלמא יפלוט הכל) ום"ם הא ודאי דאם אחר מהן נמלח והודח דהשני ואשני לא שהה במלחו כ"ע אף הר"ב מודה דנאסר השני ע"י ולא מהני צליה אח"כ דאין הבליעה ופליטה באין כאחד (ס') : **ג עד.** עש"ך דה"ה שידיחם כ"א לבדו וטשטע מדבריו דאם מלאו בלא הדחה בתרייתא אף שפדיה החיצון אסור והא העוף פסתמא כמו המילוי ובפי' ס"ם נתבאר דאם יש בקדירה כמו החתיכה הכל שרי ואולי דהוה איסור דבוק כי אין שייך דנמצ המלח וס"ם לאו כלום הוא דהחיצון וודאי מצטרף ומיהו הא וודאי דאם אין בחיצון כמו הפנימי אין שאר דברים שבקדירה מצטרף כיון דהמלח הוא בפנים אף לש"ך דחולק על רש"ל בפי' ס"ם כאן מודה (ס') : **ד** אינו. עש"ך דל"ד להתיכה עבה דהתם בשר בפ"ע ואפילו טלח העוף בפנים ג"כ אין מועיל למילוי וס"ש דציריך למלוח העוף ג"כ טב' צדדים מדבריו נראה דבה"מ עכ"פ שרי כמו בסימן ס"ם דמדמי להתם דלא כמ"ש באות ד' בשם יש"ש דבה"ג אפילו בה"מ אסור וצ"ע: **ה** וכל. עש"ך דמהר"ב משמע דביצים עם בשר הוה כבישול בין לקולא ובין לחומרא ואף אם לא נמלח הבשר שבפני' כל שיש ביצי' עמו הוה כבישול דלא כיש"ש פ"ק דחולין סי' כ"ם שם האריך ונתווכח עם הר"ב ז"ל פא"פ וטחלק אם לא נמלח המילוי או יש חילוק בביצי' דאין לומר אגב דפולם דם דידיה פולם דאחרינו והטור השמיט העיקר אגב דפולם ונקים פרוד גם השמיט מלת "שהה והטחבר השמיט הכל וכתב ואפילו נמלח החיצון ויראה לפרש דה"ק נמלח החיצון ובין שהה דהאיסור הוא בחיצון ובין לא שהה והאיסור הוא בפנימי אסרינן שקודם צליה ע"י מליחה אפ"ה אסרינן כ"פ מדם המילואים בחיצון וה"ה בפנימי אסרינן כ"פ אף שאין על האש : **ב** וכ"ש. עש"ך ותוכן כוונתו דהר"ב טיקל אפילו בנמלח הפנימי והודח דאין טרוד אפילו לציר אפ"ה שרי דנורא מישב שייב מהחיצון ואין מניח לבלוע בפנימי אמנם מהרש"ל וכן הסכים הש"ך דפנימי לא שייך כ"פ שאין אצל האש רק טרוד שייך בפנימי שאין בולע משא"כ היכא שבולע שאין טרוד תו לא אסרינן ביה כ"פ ובחיצון אף שאין טרוד כל שהבליעה ופליטה באין כאן אף שאין לו ציר ש"ע וכ"פ והגמ"י ואו"ה כלל ט' ד"א שכתבו לאסור אם החיצון נמלח היינו שלא שהה החיצון שיעור מליחה והפנימי תפל אסור ום"ש או"א דנמלח החיצון אסור דבליעת הפנימי נשאר בתוכה להר"ב צ"ל דה"ק דבליעת הפנימי נשאר בתוך החיצון והוא דחוק ולש"ך ה"ק דבליעת הפנימי מה שבלע מחיצון ע"י מליחה קודם צליה כיון שהחיצון לא שהה טיד בלע הפנימי ע"י מליחה ושוב לא יפלוט אגב דם דידיה דבמליחה כה"ג שרי משא"כ ע"י צליה שאין אצל האש לא אמרי' כ"פ והשתא לפ"ו הכי הוה הדין ליש"ש וש"ך כל היכא דשניהם תפילים שניהן טוחרים דלאימת בלע הפנימי בשעה שהוא חם ע"י צליה או מפלים דיליה וטרוד ואין בולע וחיצון אף ש"כ בולע מפנימי דאין לפנימי מעבר כ"א דרך החיצון כ"פ בחיצון שאצל האש ושניהם טלוחים ושהו שיעור מליחה ג"כ שרי וזה פשיטא הוא ואולי דל"ת דהמלח נאסר לז"א דיש ס' במילי עם העוף נגד המלח שבפנימי והחיצון מדיח אח"כ ושרי דמסתמא עוף הוא כמו המילוי וכשיש בקדירה כ"כ כמו החתיכה שרי כסבואר סי' ס"ב והו דין א'. הב' כששניהן לא שהו שיעור מליחה נ"ב מותרים דפנימי מרוד ואין בולע. השלישי היכא שהפנימי תפל והחיצון לא שהה נאסר הפנימי מיד ע"י מליחה וכ"פ לא אמרינן לגביה אבל החיצון נ"כ תפל מותר דאימת יבלע לבי חייטא ע"י ציליה או הפנימי טרוד ולא בלע. הרביעי היכא דחיצון תפל או לא שהה והפנימי שהה דנאסר. ומדבריו אתה למד אף שלא הודח הפנימי דאין נסתטין אפ"ה נאסר הפנימי מדכתב ושהה משטעי דרק שהה ולא הודח ואף דבפי' ע' פסק דהיכא דפולט ציר במליחה אין בולע מחתיכה שאצלה הכא דמי לחתיכה שנפלה לציר דוודאי בלעה אלא דהתם בה"ם מתיר ע"י הדחה ומליחה שנית כ"פ אגב ציר דידיה וכאן שאין אצל האש לא אמרינן כ"פ. החמישי היכא שהפנימי לא שהה וחיצון שהה אם לא הודח שרי החיצון דאין נאסר ואף דע"כ בולע ע"י המליחה תחלה מפנימי דאם הפנימי בולע מחיצון ע"י המליחה כ"ש חיצון מפנימי וכיון שאין לו דש"ע כ"א ציר והר"ב לא התיר אלא בה"ם ולרש"ל אף בה"ם אסור ואיך כ' הש"ך דרש"ל הסכים עמו בכל זה י"ל דצליה לענין זה עדיף מטליחה וכ"פ אמרי' בחיצון אף שבלע כל שיש לו ציר ש"פ כ"פ אבל הודח דנסתטין נקבי הפליטה בחיצון לא אמרי' ביה כ"פ כה"ג זהו הנ"ל מדבריו כאן:

אמנם ט"ש דהמחבר והר"ב הבינו בהגמ"י דמיירי בנמלח החיצון ושהה קשיא לי נהי דהר"ב הבין כך בת"ח כלל ט' ד"ז אבל הב"י כתב דהגמ"י כתבו דנמלח החיצון והפנימי לא נמלח אסור הפנימי ע"כ משרש דחיצון נמלח ולא שהה דאל"כ אלא בשהה איפכא מיבעי ליה דאסור החיצון וסבור הייתי לומר דהב"י כ"כ על הסור שהשמיט מלת "ושהה וגם אגב דפלים כו' סובר בין נמלח החיצון ושהה או לא שהה מותרים שניהם ע"ו כתב דלא כהגמ"י שאוסר הפנימי בנמלח החיצון ולא שהה אלא שמה אעשה שהב"י כתב דלא כתוס' דהיינו דהגמ"י מחולק עם תוספות שלפנינו ואלו אי הוה מפרש הב"י דהגמ"י אירי בנמלח החיצון ולא שהה אין מבואר בתוס' דמתירין דהתתום' מיירי בפי' דחיצון נמלח ושהה דאין איסור בחיצון וראיה מטפילת בר גוזלא אם לא שט"ם הוא בב"י וצ"ל דאי נמלח החיצון אסור החיצון או יאסור הפנימי ר"ל לחיצון ובדאמרן כאן:

ועיין בפר"ח אות ב' השיג על הש"ך מר"ם ז"ל פ"ו מט"א הי"ז דאם בשר שלוק או צלי טלוי בעוף וצלאן מותר והא יבלע הפנימי מחיצון ע"ש וי"ל דהר"ם מיירי שחיצון נמלח וט"ש הפר"ח דמ"ם נשאר בו דם להר"ם אה"נ ושאני צליה דמעט דם שנשאר בפנימי דעל השטח העביר המליחה וקודם שתרגיש החיצון חום אש כבר נתקשה בתוכו ולא יצא כלל כמו חליטה הלכך אין ראיה מר"ם להתיר. ועכר"ו ולא הבינותי מ"ש הר"ם סובר חתיכה שפלטה כ"ד וצירה שהונחה אצל חתיכה במליחה שרי חדא דמ"ם לא שייך כאן בכ"פ בפנימי כיון שאין אצל האש ועוד דהר"ם לא סובר הכי כיון דאין המלח פועל שיפליט כל הדם מחתיכה ומש"ה מצריך מליחה וחליטה א"כ דם מעלמא וודאי לא מהני כ"פ להר"ם דנשאר קצת בתוכה ודם שפירש אסור בשלמא דש"ע כל שלא פי' וחולט ששוב אין יוצא שרי כמבואר להמעיין בר"ם ז"ל (דדוחק לומר דם מעלמא יפלוט הכל) ום"ם הא ודאי דאם אחר מהן נמלח והודח דהשני ואשני לא שהה במלחו כ"ע אף הר"ב מודה דנאסר השני ע"י ולא מהני צליה אח"כ דאין הבליעה ופליטה באין כאחד (ס') : **ג עד.** עש"ך דה"ה שידיחם כ"א לבדו וטשטע מדבריו דאם מלאו בלא הדחה בתרייתא אף שפדיה החיצון אסור והא העוף פסתמא כמו המילוי ובפי' ס"ם נתבאר דאם יש בקדירה כמו החתיכה הכל שרי ואולי דהוה איסור דבוק כי אין שייך דנמצ המלח וס"ם לאו כלום הוא דהחיצון וודאי מצטרף ומיהו הא וודאי דאם אין בחיצון כמו הפנימי אין שאר דברים שבקדירה מצטרף כיון דהמלח הוא בפנים אף לש"ך דחולק על רש"ל בפי' ס"ם כאן מודה (ס') : **ד** אינו. עש"ך דל"ד להתיכה עבה דהתם בשר בפ"ע ואפילו טלח העוף בפנים ג"כ אין מועיל למילוי וס"ש דציריך למלוח העוף ג"כ טב' צדדים מדבריו נראה דבה"מ עכ"פ שרי כמו בסימן ס"ם דמדמי להתם דלא כמ"ש באות ד' בשם יש"ש דבה"ג אפילו בה"מ אסור וצ"ע: **ה** וכל. עש"ך דמהר"ב משמע דביצים עם בשר הוה כבישול בין לקולא ובין לחומרא ואף אם לא נמלח הבשר שבפני' כל שיש ביצי' עמו הוה כבישול דלא כיש"ש פ"ק דחולין סי' כ"ם שם האריך ונתווכח עם הר"ב ז"ל פא"פ וטחלק אם לא נמלח המילוי או יש חילוק בביצי'

כתב בתשובת רשד"ם סימן מ"ו אותן הנותנים חתיכת בצל בין חתיכה לחתיכה וצולין בלא מליחה אסור והפר"ח אות ה' השיג עליו וכתב דלכתחלה אין לעשות כן ודיעבד שרי. ובאמת לפי מ"ש הר"ב בד"מ עשבים שרי וביצים אי לאו דנקרשים הוה שרינן אף דאין להם מה לפלוט מנופן ואף לרש"ל כה"ג אצל האש שייך נורא מישב שייב או כ"פ וט"ם בצל שהוא חריף אינו אומר בה לא אסור ולא היתר. ודע דלרש"ל יש לראות ביצים עם בשר שלא נמלח מתיר והא הוה כפנימי דפלט כ"ד וצירו דבולע מחיצון ולדידיה לא שייך בפנימי כ"פ כיון שאין אצל האש כ"ש באות ב' וצ"ע. ואנו אין נוהגין במילוי אם לא ששניהם מלוחים כמ"ש הר"ב דסובר דמולייתא האמור בפרק כ"צ דשרי היינו דיעבד ולא לכתחלה והמהנהג דמולחין מב' צדדין כמו לקדירה: **ו** ואפילו. עש"ך עשה כלומר דמה שכתב לפיזו בפסעיד"ת כה"ג שרי כל שמלת והודת כמו לקדירה. ולגבום ס"ת כתב דלת מתירין דבשאר מעט דם ואין כאן רוטב כיבעלנו כמו בקדירה יע"ש וקשה דלהר"ם אין הטעם דלרוטב מבטל לגת תליטה כדמוכח בעינן ורוב אין יוצא הדם עיין בר"מ הל' מ"א ופעיין ב"ח להלח"ם ז"ל וי"ל :

עח א הטופל. עש"ך עשה כלומר וכפי הנראה דבמליחה כה"ג אם טפלו בבצק אסור הבשר דהוה כמולח בכשא"מ ודווקא צלייה מותר מדינא דש"ם ברכה ולדידן בכל גווני אסור. אלא שראיתי להכה"ג בהנהות הב"י אות ז' כתב בשם דמש"א דהא דנטרא דהוה טפלי לבר אוווא במליחה איירי יע"ש וט"ם לדידן ודאי אין ג"ם דאי בצליה אסור הכל כ"ש במליחה דהוה מולח בכשא"ם (ס') . ודע מופל היינו בליתו רכה ושפשיד"א בליתו עבה ווה כפי' התוס' דמפלי בליתו רכה ואנו א"א בקיאין ואף בליתו רכה אסור הכל ובל דין בישול יש להם. ואף מדברי המור יש להוכיח קצת דבשר שרי אינו אלא הכל אסור. וט"ש הר"ב דפשטיד"א יש לה דין בישול בקדירה לא ידענא אמאי לא כתב רבותא טפי אפילו טופל ברכה א"א בקיאין ויש להם דין בישול בקדירה וכ"ת דהר"ב אפילו לקולא קאמר דפשטיד"א יש לה דין בישול שאין הלשון משמע כן: **ב** ופשטיד"א. עש"ך ועפר"ח וכפי הנראה דגם הר"ב יודה דאוסר ע"פ כ"נ כמו במליחה דבעינן ס' וקליפה ה"ה כאן ס' ונטילה ומיהו הכל שרי ולאו דוקא דם דרבנן ה"ה איסור תורה ביש ס': **מה** שנסתפקנו בסי' ע"ו בשר ששהה במלחו שיעור מליחה ונצלה ולא הודח באחרונה ובשלו כך מהו עכשיו ראיתי הדין מפורש ביש"ש פ"ק דחולין סי' כ"ח דאין להסרו בלי הדחה אחרונה אף שדבריו בתה"ד סי' קס"ם מ"מ הדין מבואר שם דשרי והטעם כבר כתבנו בסי' ע"ו דיש ס' בחתיכה נגד דם ומלח והאש שורף ומייבשו יש ששים וכאמור: **עיין** ברשד"ם לענין בצלים עם חתיכת בשר שלא נמלחו אי שרי לצלות כך או לא הבאתיו בסימן ע"ו ום"ם הא ודאי אף שהבצלים אסורים אין הבשר נאסר דנורא מישב שייב ולא בלע או כ"פ לענין הבשר שיש לו דם וציר ש"ע וחנ"ב ל"ש דאין הנאסר יותר מהאוסר ופשוט:

העוקץ שלה הולך שתי וערב לאיזה צד שיחתכו אותו אלא הערוד (פי' תמוך הכבר) ז לפיכך המוציא בהמה שפיה ופרסותיה חתוכים שהרי אינו יכול לבדוק בהם יבדוק בבשר שתחת כנפי העוקץ אחר שישחטנה אם הולך שתי וערב טהורה והוא שיכיר ערוד (ג) [ד] (א) (כשר (ד) לקמן ג אסור לאכלו מן התורה) (כ"ן פ' לעט"פ ורמב"ם פ"ב דמ"ח ה"ג ופ"ה דק"ח ה"ה וקרבן אהרן פ' שמיני דף פ"ד ע"ד ולא כמשמע בתו' פ' לעט"פ ורע"פ ד"ה דכשר לקמן אסור מן התור' ועב"ח):

ב ד ח טמאה שילדה כמין טהורה אע"פ שיש לה כל סימני טהרה (ה) (ב) אסורה ה וטהורה שילדה כמיטמאה מותרת אע"פ שיש לה כל סימני טומאה ט ודוקא שילדתו בפנינו אבל אם הניחה מעוברת ו ואח"כ מצא מין טמא הולך אחריה (ד) ז אף על פי (ו) שברוך אחריה ויונק אותה אסור שמא מן הטמאה נולד ונברך אחר הטהורה:

ג (ה) ח [ה] י הנולד מן (ז) הטריפה מותר:

פ דין חיה טהורה. ובו ו' סעיפים:

א (א) חיה טהורה [א] א חלבה (ח) מותר ודמה אסור [ב] ומעון כיסוי וחבמים נתנו סימנים מפי השמועה [ג] (ג) בקרנותיה (ב) א ב אם הם מפוצלות (פיהם שהרבה פיצולין יוצאין מהם) ב (א) ודאי חיה טהורה היא ואם אינם מפוצלות ג צריך שיהיו בהם שלשה סימנים [ד] כרוכות והדורות וחרוקות (פיהם כרוכות עשויות גלדים כגלגים. הדורות ענולות ולא רחבות. חרוקות שיש בהם חריצים סביבם תכופים ומובלעים זה בזה)

[ה] והוא דמיבלעו חירקיהו ואם חסר אחד מאלו השלשה סימנים חלבה אסור

ב [ו] ד במה דברים אמורים במין שאינו מכירו אבל [ז] ז מיני חיה האמורים בתורה אם היה מכיר אחד מהם אפילו לא מצא לו קרנים חלבו מותר ודמו מעון כיסוי:

ג אסור לאכלו מן התורה. פי' בעמח לאבל לא בלאו כן מפורש שם ומיירי הכא בבשר הפורש מן החדש כשהוא חי אבל בשר המת לאסור לפילו בשהחה דבר תורה לכ"ע וכדלקמן ר"ס שמ"ט: ד טמאה שילדה כו' וטהורה שילדה כו'. הטעם מפורש במעמח שכל היולא מן הטמא טמא ומן הטהור טהור וכלל זה היו לא למה שחיסורו בלאו לא בכל זה למה שחיסורו מחמת שהוא מחמת שחיסה חיה ועוכר זה מי הוח ואין חלוי בחיי האם:

מיותו תלוי בחיי האם:

א מפורש בתורה כל מנ שור וכשב ועז: ב מסקנת הגמ' חולין דף נט: ג טור וכדברי הרמב"ם בפ"ח מהמ"ח: ד לשון הרמב"ם שם:

חדושי בית מאיר

(סי' ע"ם ס"ז סק"ה) ומ"ב וכו'. ונ"ע שם נדלקמן כ"ב עי' כ"ק מ"ע לנלה כל סיכה דסליק ניה שיחמת לולד קנת מעמע כוותים ונ"ע:

גליון מהרש"א

(סע"ע בסנ"ה) בשר אדם אסור לאכלו מה"ת. ואיסור אבר מן החי דעת רשב"א ורמב"ן דאינו נוהג והריטב"א פ' אע"פ כתב דנוהג ומ"ם הלב אדם מותר ועי' גליון סם"א ס"ו: (ס"ך סק"ג) פירוש בעשה. ברמב"ם פ"ב ה"ב מ"א כ' שהרי מנה הכתוב ז' מיני חיה ואמר זאת החיה אשר תאכלו הא כל שהוא חוץ מהן לא תאכלו ובריטב"א פ' אעפ"י משמע דאיכא עשה דאינו זבוח. שם סק"ד וכדלקמן סי' פ"א. ע' שם בגליון: (ס"ע סעיף ג') הנולד מן הטריפה. והיוצא מהטריפה אסור ריש סי' פ"א לקמן: (ע"ז סק"ה) ואין חיותו תלוי בחיות. ע' תוספות חולין נ"ח סוף ע"א. ועל הרשב"א ק' דליפא שם בחולין דפליגי בטריפה חיה ת' בית יעקב סי' א' וע"ש ויב' על סוף דברי הם"ז כאן כיון דגם בבהמה עצמה אינה נאסרת עד שיאדים נגד בני מעי' וא"כ הולד דלא האדים בשרו נגד בני מעי' שרי דא"ל דהולד עצמו בני מעי' דהא אמרי' תטורה דף ל"א דולד טאוירא קא רבי וכש"כ בדרוסת זאב דיש ס' דלמא כמ"ד אין דריסה לזאב בנגמ דשרי:

יד אברהם

(סימן ע"ם סעיף א' בהג"ה) בשר אדם אסור לאכלו מה"ת. עי' כס' כי"ב מ"ם מעמעם שנפל פיעון ליוכה על דבש ומת שם שחסר בעל חוי"ע לת הדבש משום דבשר לדש אסור מה"ת. ולפ"ד לין ליסור לדעת הפוסקי' שמתירין מחמר שלת פירש ממנו ולינו נכנס בדבש רק מעמט. לך ים לחסור מעמט לחר דכיון שמת שם ס"ל בשר מת וק"ל דמת לחסור בהנחה מה"ם דנמרי' מע"ע. ובמעמט פ"ב מעבודת כוכבים פיחת דע"ע חוסר בכל שהוא ול"ב נס מת חוסר בכל שהוא. ולין דבריו מוכרחין דהת דחוסר במעמו הוא מעמט דבר שבמנין. וז"ל שלת בבחעבה ממנו ולת טעמת בעלמת: (שם סעיף ג) הנולד מן הטריפה מותר. היינו בשחעבה ותח"כ מעבה. לבל נעבה ותח"כ נחעבה שם נזדמן לפעמים כמ"ם בהמ"ם הולד לחסור:

צבי לצדיק

(סימן ע"ם ש"ך ס"ק ג') אסור לאבלו כו' דבר תורה. ב"ל דיש ב"מ בחת עובד כוכבי' הגם דבשר שמ"ט דגם ל"י לחסור היינו מעמט גזירה כדלחיתא בחבועת דבמ"ח סי' סי' ס"ה ול"ב שם נדלקמן ול"מ בשר רק מדברנן ב"ק דף י' ע"ח ד"ה שהשור שהסור בסוף הדיבור]:

ביאור הגר"א

קאי אטמאה ומ"ט לא סני בקרנים לחוד דמתני' דהתם ר' דוסא היא בפ"ש תוס' בשם ריב"ם בחולין שם ד"ה אלו הן כו' ועב"י סי' פ' וכן דעת הר"ן וכל הספרשים כדעת ריב"ם דלא כר"ת שם: [ד] בשר אדם כו'. שנאמר ואת אשר תאכלו ולא אחרת ולא מנה רק מיני בהמה וחיה. רמב"ם וסמך על ת"כ פ' שמיני פ"ד ואין בשר כו' משמע ל"ת הוא דאין בו ואע"נ דאסר נ"כ הלב אנב בשר וראיה שהרי ברי"שא אמר ואין חלב מהלכי שתים טמא משמע דטהור לנטרי וכאן שינה ואמר שאינו בל"ת ובזה מיושב דבנמ' פ' אע"פ ס' א' חשיב לדם וחלב ולא חשיב בשר ובת"כ חשיב בשר וחלב ומפיק מב' ליסודים ובנמ' לא אמר רק ליסוד א' ועוד דבת"כ פ' צו פרשה י' וברפ"ה דכריתות מפיק דם מלעוף ולבהמה אלא דדם מפיק אפילו מאיסור ומלעוף ולבהמה לא נשמע אלא שאינו מזהר בל"ת דלא יאכל דם אבל מאיסור דיוצא מן הטמא לא נפיק ולכן ליף בפ' אע"פ שניהם מחד קרא כיון דנשמע לחלב ה"ה לדם ובת"כ ליף על הבשר שאינו בל"ת וער"ן: (ליקוט) בשר אדם כו'. ממ"ש בר"פ דם שחיטה למעוטי דם מהלכי שתים כו' ול"ק נ"כ משום דכולו היתר אבל הרשב"א כתב בפי' שפ"ד דמותר מן התורה ואין בו אלא מצות פרוש וראיה מהנ"ל דם שחיטה דחהו משום דניד הנשה אסור בו דאיסור ניד בכף תלי רחמנא והרי איבעיא להו (חולין ל"ב ב') בבהמה ולא עניל בעוף כו' אבל כל שיש בו ובמינו ודאי אסור ועיקר מעשה היה באדם ע"ש באריכה (ע"כ): [ה] הנולד כו'. כחכמים בתטורה ל"א א' ובחולין נ"ח א' וכ"ה הסוגיא בפ"א די"ט ובחולין ע"ח א' השוחט את הטריפה כו': (ליקוט) הנולד כו'. כר' יהושע בתטורה ובחולין נ"ח א' וכ"ה הסוגיא שם ע"ה א' ב' ובפ"ק די"ט ו' א' ועבה"ג ועתוס' דב"ק מ"ו א' ד"ה מ"ט כו' ובסנהדרין פ' ב' ד"ה עובר כו' ובחולין שם ד"ה והלכתא כו' וש"מ (ע"כ):

פתחי תשובה

עט (א) בשר אדם. עי' פר"ח וע' בתבוא יד תליהו סי' מ"ה ועי' בתבוא הרמב"ם סי' תקנ"ח מ"ם נזה נתריכות: (ב) אסורה. עי' בתבוא יד תליהו סי' נ' שנסתפק אם דינה כטמאה ממש לו לתריכין הוחיל ויש לה סימני טהרה הרי היא כטהורה תלת שתסורה בתכילה וע"מ אם שחיטתה מעכבתה מידי נבילה וכן לענין תלבה אם היא בעמאה ממש אין תלב שלה בכרת גם אם מותר לעשות סחורה בתלב שלה וכן לענין לבר מ"ה אם נוגע בזמן זה. עוד כתב נפקותות ובעלה דהדעת מכרעת דלת מקרי טמאה תלת לענין תכילה ולת נבאר דברים הן נקולת הן לתומרת לך הוחיל והוח ספיקת דלתריתא אין להקל ויש לו תומרי בהמה טהורה ותומרי בהמה טמאה ע"ב ועי' לקמן סי' רע"ח ס"ק כ': (ג) מן הטריפה. [ענה"ע. ומ"ש דע"ש אם נדלקה אחם כו' עמ"ש לעיל סי' נ"ז סק"נ מזה]:

פ (א) ודאי חיה טהורה היא. עבה"ע סק"ב נבש ב"ך. ועי' בתבוחת בית יעקב סי' מ"ח בתב שם דלתו סימנים מפולנות כרוכות בעינן גם לסימני טהרה תע"ג דמעלה גרה ומפרסת פרסה. ודוקא בבהמה מהני מעלה גרה כו' מבמ"ב בחיה וכפה ביניה ע"ז לקמן לחיות כרוכות ולת נמנא שם שום לחיה לזה רק כתב דכן משמע לשון הטור וס"ע שבתבו ודלת חיה טהורה הוח ע"ב. ולע"ד לין דינו לחמת ולחלבה מדבריס שמתכר ואם הסר לחד מלנו הנ' סימנים חלבה חסור. מבואר דבע"פ טהורה היא ובבהמה מותר וכן לעיל סי' ע"ם ס"ת סימני בהמה וחיה נתפרבו בחוה כו' משמע דמעלה גרה ומפרסת פרסה מהני גם בחיה לפי' עהרה והוח פשוט. וע"ש עוד בענין אי בענין חלו סימנים בבתי פרסה מבחזיקה גובה מולדה לענין מריפות שלחי שהבבר חלוי שהבבר בחיות הבהמה כדקי"ל טריפה חיה חיה ועובר זה מי הוח ואע"ג דבריפת קי"ל בבני פ"ו מאסור שלחי התם שגדל בחיסור הכי לחיתא בבע"ם פת"ט בחיה: פ (ח) מותר. דלת מסרה תורה חלת הרחוי להקרבה משת"כ בחיה: (ט) בקרנותיה. כתב הש"ך כלומר כשהיא מעלה גרה ומפרסת פרסה שבל

(ג) בשר אדם כו'. זה לעת הרמב"ם פ"ב דמ"ח והרא"ם כתב בפ' תע"פ דלחיו לסור לנלה מדברנן ולת פירש מותר ותימה על הטור וב"י נלה הביאו מחלוקת זו: (ד) אף על פי שברוך אחריה. יש מקשים מסימן ט"ו דסס מסני מס שמניקתו לענין שהסת לחמו פטורה מבכורה וייפה תירץ בדלישה לסתם פטורה שבודתי ילדה שוס ולד מדמרחמת על זה ומניקתו ותוח תלמוד ערוך לענין בכורה שביאו ב"י כתן רלה חזיר שכרוך לחר רחל נפטרה מן הבכורה ולסור בתכילה:

(ה) הנולד מן הטרפה מותר. כתב ב"י בשם רשב"ל הטעם שתע"פ שלמרו עובר ירך לחמו חוח סרי לחמרו טרפה חיה וכיון שלין חיסורה לל מס נלה מחמת שהיה חיה ועובר זה מי חוח ואין חיותו תלוי בחיי האם ומותר עכ"ל. ומ"כ למהר"ל פיווים ז"ל וז"ל ול"ע לם נדרפה האם ועוד הולד בתוכה לם יזיק טיפת הדליפה לולד עכ"ל:

פ (א) חיה טהורה חלבה מותר. דלת לסרה תורה חלת הרחוי להקרבה משת"כ בחיה: (ב) אם הם מפוצלות. רש"י מפרש

פ [א] חלבה מותר ודמה אסור. מתני' קי"ו א': [ב] ומעון כיסוי. מתני' בפ"ו: [ג] (ליקוט) בקרנותיה. ולא בטלפים דלא כפיר"ת שם בתוס' ד"ה אלו כו' אלא כפי' ריב"ם שם דלפי ר"ת לטה לא מפרש בגמ' סימנים דמלפים.ת"ה וש"פ (ע"כ): [ד] (ליקוט) כרוכות כו'. ויש בהם פי' לרש"י ותוס' וש"פ וגי' אחרות ע"ש ושם (ע"כ): (ליקוט) אם כו' ואם כו'. כרוכות כו'. רש"י פי' בלשון שני דכרוכות הוא ענולות וחדודות שהן חדין אבל בלשון ראשון פי' הדורות ענולות וברוכות שהן עשויות גלדי גלדי וכן פי' הרשב"א והר"ן והמור וחרוקות פי' מלאות פניות וחריצין וכ"כ המור אבל הרשב"א והר"ן פי' הדוקות שהנילדין הן מהודקות ואינן מתקלפות והרמב"ם בפי' פי' בע"א. ופפוצלות פירש"י שהרבה פיצולין יוצאין מהן וכן פי' הרמב"ם בפי' אבל ר"ת פי' בתוס' שם ד"ה והרי כמבוצלות בב' ור"ל בפופות וכן פי' הרשב"א (ע"כ): [ה] והוא דמיבלעו כו'. רמב"ם ופפרש מ"ש והיינו ספיקא כו' דלא כתוס' וש"ם דלא מיבלע דבאמת מיבלע רק שאינו מובלע בכשאר חיות ומספקא להו אי סני בהאי הבלעה: (ליקוט) והוא כו'. אבל תוס' ות"ה וש"ם כתבו דלא בעינן מיבלע הרציהו (ע"כ): [ו] בד"א כו'. מפו' בתורה: (ליקוט) בד"א כו'. כמש"ש פ' א' הני מיי דבאלי מהו כו' מדמתרגמינן תורבלא כו' (ע"כ): [ז] ז' מיני חיה. אע"ג דשם פ' א' אמרינן דתאו שור הבר הוא ומין בהמה הוא כמ"ש בס"נ כרבנן. ספק על הירושלמי (פ"ח דכלאים) שאמר דמאן דמתרגם תורבלא הוא כר' יוסי וכ"ה בתוספתא (פ"ח דכלאים) ה' דברים נאמרו בשור הבר אסור משום או"ב וחלבו אסור כו' ר"א והו תאו האמור בתורה ומותר משום או"ב וחלבו מותר כו' וכן סוגיא דגמ' הנ"ל דלא כרב הונא בר חייא שם דאמר שם ודלמא מינא דתאו כו' ועתוס' שם ד"ה ודלמא כו' ודוחק הוא דל"ל להכניס במחלוקת כיחידאה וחל"ל חיה אחרת ובזה מתורץ מה שמקשין עליו למה פסק כרבנן דסוגיא דגמ' הוא כר"י: ליקוט

באר היטב

למעלה הוא מעלה גרה: (ד) אדם. פי' הש"ך דחיו עובר חלת בעמה חבל לת בלאו וכ' עוד ודוקא בבשר הפורש מן החדש כשהוא חי חבל בשר המת מסור לפילו בהחה ד"ת לכ"ע כדלקמן סימן שמ"ט. וט"ז כתב דדעת הרמ"ם דבשר חדש חיו חסור חלת מדברנן כו' עיין שם ותימה על הטור וב"י שלת הביאו דעה זו: (ה) אסורה. הטעם מפורש בהמשך שכל היולא מן הטמא טמא ומן הטהור טהור וכלל זה היו לא למה שחיסורו בלאו זה למה שחיסורו מחמת שהוא מחמת שחיה ולכך חלב חדש מותר לפי' פ"ת ס"ז ודוקא דטהורה ילדה כמין בהמה טמאה חבל לבל בשר המת חסור וכ"ה הטור בשם הרשב"א והר"ן פי' הדוקות שהנילדין הן מהודקות ואינן מתקלפות והרמב"ם בפי' בע"א. ופפוצלות פירש"י שהרבה פיצולין יוצאין מהן וכן פי' הרמב"ם בפי' אבל ר"ת פי' בתוס' שם ד"ה והרי כמבוצלות בב' ור"ל בפופות וכן פי' הרשב"א (ע"כ): [ה] והוא דמיבלעו כו'. רמב"ם ופפרש מ"ש והיינו ספיקא כו' דלא כתוס' וש"ם דלא מיבלע דבאמת מיבלע רק שאינו מובלע בכשאר חיות ומספקא להו אי סני בהאי הבלעה: (ליקוט) והוא כו'. אבל תוס' ות"ה וש"ם כתבו דלא בעינן מיבלע הרציהו (ע"כ): [ו] בד"א כו'. מפו' בתורה: (ליקוט) בד"א כו'. כמש"ש פ' א' הני מיי דבאלי מהו כו' מדמתרגמינן תורבלא כו' (ע"כ): [ז] ז' מיני חיה. אע"ג דשם פ' א' אמרינן דתאו שור הבר הוא ומין בהמה הוא כמ"ש בס"נ כרבנן. ספק על הירושלמי (פ"ח דכלאים) שאמר דמאן דמתרגם תורבלא הוא כר' יוסי וכ"ה בתוספתא (פ"ח דכלאים) ה' דברים נאמרו בשור הבר אסור משום או"ב וחלבו אסור כו' ר"א והו תאו האמור בתורה ומותר משום או"ב וחלבו מותר כו' וכן סוגיא דגמ' הנ"ל דלא כרב הונא בר חייא שם דאמר שם ודלמא מינא דתאו כו' ועתוס' שם ד"ה ודלמא כו' ודוחק הוא דל"ל להכניס במחלוקת כיחידאה וחל"ל חיה אחרת ובזה מתורץ מה שמקשין עליו למה פסק כרבנן דסוגיא דגמ' הוא כר"י:

פ (ח) מותר. דלת מסרה תורה חלת הרחוי להקרבה משת"כ בחיה: (ט) בקרנותיה. כתב הש"ך כלומר כשהיא מעלה גרה ומפרסת פרסה שבל

מפרש שהרכב פעולין יולחין מכם ור"ת פירש שהן זקופות וכפופות ברחמיהן . וכתב ב"י בשם רבינו ירוחם לענין דיוק שניכם מוכיח דכל לחד מהני . כלומר פירושו עשויה כגילדי בלעים . כלומר שיהיו עגולות ולא רחבות כקרני העז . חרוקות שיש בהם חריצין כל סביבו ומבלעי זה בזה : ( ) ומכסין את דמו .

היינו לתומרת ושם שחטו בי"ט אין מכסין דמו והיינו מכוער בח"ח סימן תל"ח נבי כוי :

ג **ג** [ח] ה שור הבר מין (ג) בהמה הוא :

ד [ט] ו הקרש אף על פי שאין לו אלא קרן אחד הרי הוא חיה :

ה ז כל שיסתפק לך אם הוא מין חיה או מין בהמה חלבו אסור ד ח ואין לוקין עליו (ג) (ד) ומכסין את דמו :

ו [י] ט כלאים הבא מבהמה טהורה עם חיה טהורה הוא הנקרא [יא] כוי (ב) חלבו אסור ואין לוקין עליו ומכסין את דמו :

ביאור הגר"א

[ח] (ליקוט) שור כו' . כת"ק אלא דבסוגיא דחולין פ' א' ס"ל לר"א ורבינא ורב אשי כר"י דפריך ודלמא מינא דתאו אלא שהרמב"ם ס"ל לה רק מינא דמר בלבד וכ"ה הגי' בכמה ספרים.ת"ה ס"ב א' (מכל הפיוקי נדעת הרמב"ם כל"ל בס"ק ו' וכ"כ פר"מ)

ולענין איזא דבאלא פ' שם כאמיתר(ע"כ):[ט]הקרש כו'.שם וקרש כו' חלבו טותר ובספרים שלנו חסר תיבת חלבו ועתום' ורי"ף ורא"ש ושם קרש סביא כו': [י] כלאים כו'. עבה"ג וכסוגיא דשם ע"ש ב' :[יא] כוי חלבו כו' . פ"ב דביכורים וע"ל סי' כ"ח וסי' ס"ד : ליקוט

באר היטב

פסיפס דחין סי' מפולגות מורה שהיא עקורה : (ג) בהמה . מיהו לריך לכסות דמו בלא ברכה כמ"ש בסי' כ"ח ס"ך : (ד) ומכסין . פי' בלא ברכה ומש שחטו בי"ט אין מכסין דמו ועיין בח"ח סי' תל"ח נבי כוי :

פתחי תשובה

קרנים אן סגי בחחת מקרנותיה : (ב) חלבו אסור . [עפמ"ג שכתב דכיון שלב מכוי הגולד מחמו חיה וחכיו בהמה שנפל לבחיכו מינו וכפף וידוע שהיה ל' ויתי טיתר ספיקו לסקל כו' ועי' בפפ: בית יהודה מ"ב סיב]

באר הגולה

ה משנה מ' פ"ח דכלאים וכריבנן:ו שם ברמב"ם וכוסחתו של כ"ה שם : ז מימרא דרב יהודה חולין דף ע"ש : ח שם מגמ' דחולין דף פ' : ט שם וכים חומרים בכריימא שם :

עט א סימני . עש"ך דה"ק סימנים של בהמה וחיה טהורה ובין הסמאים נתפרשו בקרא אבל הסימנים שבין חיה טהורה לבהמה טהורה לענין חלבה וכיסוי לא נתבאר בפירוש רק חז"ל נתנו בהם סימן בקבלה כטבואר סי' פ' וסימנים הפורשים בתורה הם ב' מעלת גרה ושוסעת שסע וצריך שיהא הסדוק עובר מעבר לעבר ולא מהני מה שסמודק מצ"א ועיין כה"ג בהגהות הב"י אות ס' וחזור אין פרסותיו סדוקות מע"ש וא"י א"כ קרא דפ' ראה ואת החזיר כי מפרים פרסה הוא והוא גרה לא יגר ממא הוא לכם והא איננו בכלל מפרים פרסה לפי דבריו כיון שאין השסע עובר מצד לצד . עיין פר"ח אות א' וברא"ם על התורה : **ב** וי"א שניבין הם ב' שינים . כתב הש"ך לשון זה עיקר וכן כתב הישו"ש: **ג** אסור.בעשה לאו בלאו.ש"ך ועס"י ס"ו דנ"ם לעדות ובדומה. ועי' בפ"ב ממ"א ה"ג בס"ם ולח"ם סבריהא דת"כ למעם ליה מלאו ובשר החת אסור לכ"ע ס"ה וכתב המחבר בסי' שמ"ם בין ישראל ועובד כוכבים דלא כתוס' ב"ק ס' ועיין ס"ל פי"ד מהל' אבל הכ"א . ודע דבשר החת אינו בלאו וכ"כ הר"ם שם אף דילים שם שם מעגלה ועגלה מקדשים ומעמא של דבר לא ידענא וכבר הוקשה להם"ל בהל' אבל שם בהנהגה מקדשים היו.לוקה והיו עונשין ומפיתין על ג"ש . ועי' תשובת הרשב"א שס"ה צידד ליסר עור האדם אינו אסור דעור קדשים ג"כ מותר ולסוף העלה דלא גרע משערו ואפשר מדרבנן אסור לא מן התורה ועי' פר"ח בקו"א בשם ה"י תינוק שנפל ליורה דבש ומת בה"י בתוך דגם"ל בדבש ובשכר אסור ום"ש לחלק מת עובד כוכבים מותר אנו אין לנו אלא דברי המחבר לקמן שם"ם דאין חילוק ובכל גווני אסור (ס) : **ד** ממאה . עש"ך והלשון לכך שכתב אין מדוקדק דוודאי בחלב אדם שמותר צריך לימוד הוא ממא האסור בנפל למעם חלב אדם כדאיתא באפע"י ובת"כ הביאו הם"ם בפ"ב ממ"א ה"ג אלא דלא תקשי מהכלל שאמרו כל היוצא ממא טמא לזה הוצרכנו ליסר להר"ם ז"ל דאין הכלל אסור אלא באותן שהם בל"ת לא באדם שהוא ובמאן דאית ליה בשר אדם מותר ם"ה לא הוצרכנו לזה ואיכא ס"ד דאשר בהמה ממאה אין בהם אלא עשה ומיהו המעיין בת"כ גבי אין לי אלא בעשה ל"ת מניין יראה דל"ת איכא אלא שאין לוקין ועכ"ש בס' נ"ו וכאן אין להאריך : **ה** ומהורה . עש"ך דדווקא דמות בהמה הא דמות עוף אף שיצא לאויר העולם אסור לפי שאין בר קיימא אף שהוא חי כמה ימים דאם היה מותר לאחר שיצא לאויר העולם גם בטעי אמו היה להיות חשוב פרסה כמ"ש הרא"ש שם בפ' המקשה ועכ"ש בס' י"נ : **ו** עש"ך ועיין ר"ם ז"ל בהל' מ"א אין ממא מתעבר מטהור ועפר"ח וכה"נ כאן ס"ש : **ז** אע"פ שכרוך אחריה . וה"ה להיפך ממאה וכריך אחרי מין מהור אסור שמא ילדתה לבוש וש"ך ולענין או"ב בכרוך אחריה אסור ואין לוקין מספיקא עם"ש בסי' י"ו : **ח** הנולד . עש"ך בעיברה ולבסוף נמרחה א"נ פעמים מיעומא דמיעומא אף וודאי מריפה מתעברת ויולדת והנולד מותר ועי' חולין נ"ט א' דמשמע שם דאפילו מיעומא אין יולדת ע"ש .ומיירי שהזכר כשר והיה זון"ב ומש"ה שרי בנמרפה ולסוף נתעברה ובממא ליכא לאשכוחי דאין ממא מתעבר עיין בר"ם פ"א ממ"א . ומה שחילק בין ביצה דאגודה ומעורה כנופה דמיא קשה דא"צ תו לחילוק בין וולד דיש לו חיות בפ"ע אלא לענין נזקין צריך לחלק כן עיין שו"ת בית יעקב סימן א' האריך בזה :

פ א אם . עש"ך דהאידנא אין נאכל אלא במסורת כמ"ש סימן פ"ב . ויש לראות דשם ס"ג הוא ממעם שכתב רש"י דהא תרנגולתא דאגמא מתחלה היו מחזיקין בטהרה ואח"כ ראו שררסה ואו"ח כלל נ"ו אות ח"י לפי שרבו הפירושים מהו סימן הדורש אי כפר"ת יע"ש משא"כ בסימני חיה ובהמה לא הוזכר זה דאין נאכל אלא במסורת ובהמה וודאי אין בקיאות להכיר מפרסת פרסה ומעלת גרה גם אין מקובלין אנו בסין זה שהוא טהור וצריכין להכיר אי חיה אי בהמה . אלא דאיהו נמי ה"ק כיון שרבו הפירושים אין לאכול החלב אלא במסורת דא"א בקיאין במובלע תרקייהו ושאר הסימנים :

ב וודאי . עש"ך דאין זה סימן למהרה אלא דה"ק דאם מפרים פרסה ומעלת גרה אלא להכיר בין חיה לבהמה מועילין אלו הג' סימנים ועיין בר"ם פ"א ממ"א ה"י כל מין שמפרים פרסה ומעלת גרה אם מפוצלות הר"י חיה וא"ל בעינן אלו הג' סימנים יע"ש . אמנם אין זה מוסכם דהר"ם פסק כת"ק דר' דוסא עפר"ח אות ב' אבל לר' דוסא כל שיש לו קרנים א"צ לחזור על טלפים דסובר חיה ממאה אין לו קרנים ועיין בר"ן בר"ה דשופר של ממאה אין יוצאין היינו כת"ק דחיה ממאה יש לה קרנים . והר"ם כתב כל מין שמפרים ומעלת גרה וקרניים כו' ואלו בנמרא חולין לא הוזכר כ"א קרנים ומפלפים ומשמע דבהא סגי אף שפיה חתוך ויש לעיין : **ג** שור . עש"ך מה שלא הניח הר"ב כאן דיש מסתפקין לענין כיסוי דסמך על מ"ש בדיני כיסוי ועש"ך סי' רצ"ו אות ה' תמה על הר"ב שלא הניח דשור הבר עם שור ישובי אסור דל"ש לחרוצי דסמך על מ"ש בהל' כיסוי ועם"ש בס"ז לענין חלב שלו : **ד** ואין . עש"ך מ"ש וכן בס"י היינו אביו חיה אבל אמו חיה מכסין בברכה ואמו בהמה היו לוקין על החלב דוודאי חושש לזרע האם ולזרע אב הוא דמספקא לן . חלב כוי שלא הכריעו חז"ל אי מין חיה או בהמה וכן הנולד מאביו חיה ואמו בהמה הוה ספק לא וודאי ובהצטרף עוד ספק הוה ס"ם ולא הוה חסרון ידיעה כיון דהספק לכל באי עולם גם בפיקא דפלוגתא הוה ספק :

כתב כר"ו אות ד' מין ב"ח שבא לפנינו ואין אנו יודעין אמאי לא אזלינן בתר רובא דחיות הנה תי' דמין חיה ז' ומין בהמה ג' מ"ם מרובין הם בהמות מחיות . ואמת הוא כמו עופות מהורים מרובים מממאים אפ"ה אמרינן אלף מינין יש במזרח וכולן מין אינה ולא הולכין בתר רובא ה"ה כאן . עוד כתב באת ה' דלא כתב המחבר אם האם חיה דחששין לזרע האם ולחבה מותר מסך על הדין במקומו . וכוי אף שיש לו קרני חיה מסש אפ"ה ספק הוא ואין להקשות צבי בקרנותיו ס"ש מבהמה וחיה הוא וי"ל דהוה ס"ם שמא חששין לזרע האב ועוד דלא שכיח עכ"ל . לא הבינותי ס"ש חלב מותר הא פיקא הוה שמא חששין לזרע האב ושה אפילו מקצת שה אמרינן ובכל קורם מעורב אלא באותן שהם בל"ת לא באדם שהוא ולמאן דאית ליה בשר אדם מותר ם"ה לא הוצרכנו לזה ואיכא ס"ד דאשר בהמה ממאה אין בהם אלא עשה ומיהו המעיין בת"כ גבי אין לי אלא בעשה ל"ת מניין יראה דל"ת איכא אלא שאין לוקין ועכ"ש בס' נ"ו וכאן אין להאריך : **ה** ומהורה . עש"ך דדווקא דמות בהמה הא דמות עוף אף שיצא לאויר העולם אסור לפי שאין בר קיימא אף שהוא חי כמה ימים דאם היה מותר לאחר שיצא לאויר העולם גם בטעי אמו היה להיות חשוב פרסה כמ"ש הרא"ש שם בפ' המקשה ועכ"ש בס' י"נ : **ו** עש"ך ועיין ר"ם ז"ל בהל' מ"א אין ממא מתעבר מטהור ועפר"ח וכה"נ כאן ס"ש : **ז** אע"פ שכרוך אחריה . וה"ה להיפך ממאה וכריך אחרי מין מהור אסור שמא ילדתה לבוש וש"ך ולענין או"ב בכרוך אחריה אסור ואין לוקין מספיקא עם"ש בסי' י"ו : **ח** הנולד . עש"ך בעיברה ולבסוף נמרחה א"נ פעמים מיעומא דמיעומא אף וודאי מריפה מתעברת ויולדת והנולד מותר ועי' חולין נ"ט א' דמשמע שם דאפילו מיעומא אין יולדת ע"ש .ומיירי שהזכר כשר והיה זון"ב ומש"ה שרי בנמרפה ולסוף נתעברה ובממא ליכא לאשכוחי דאין ממא מתעבר מטהור עיין בר"ם פ"א ממ"א . ומה שחילק בין ביצה דאגודה ומעורה כנופה דמיא קשה דא"צ תו לחילוק בין וולד דיש לו חיות בפ"ע אלא לענין נזקין צריך לחלק כן עיין שו"ת בית יעקב סימן א' האריך בזה :

פ א אם . עש"ך דהאידנא אין נאכל אלא במסורת כמ"ש סימן פ"ב . ויש לראות דשם ס"ג הוא ממעם שכתב רש"י דהא תרנגולתא דאגמא מתחלה היו מחזיקין בטהרה ואח"כ ראו שררסה ואו"ח כלל נ"ו אות ח"י לפי שרבו הפירושים מהו סימן הדורש אי כפר"ת יע"ש משא"כ בסימני חיה ובהמה לא הוזכר זה דאין נאכל אלא במסורת ובהמה וודאי אין בקיאות להכיר מפרסת פרסה ומעלת גרה גם אין מקובלין אנו בסין זה שהוא טהור וצריכין להכיר אי חיה אי בהמה . אלא דאיהו נמי ה"ק כיון שרבו הפירושים אין לאכול החלב אלא במסורת דא"א בקיאין במובלע תרקייהו ושאר הסימנים :

ב וודאי . עש"ך דאין זה סימן למהרה אלא דה"ק דאם מפרים פרסה ומעלת גרה אלא להכיר בין חיה לבהמה מועילין אלו הג' סימנים ועיין בר"ם פ"א ממ"א ה"י כל מין שמפרים פרסה ומעלת גרה אם מפוצלות הר"י חיה וא"ל בעינן אלו הג' סימנים יע"ש . אמנם אין זה מוסכם דהר"ם פסק כת"ק דר' דוסא עפר"ח אות ב' אבל לר' דוסא כל שיש לו קרנים א"צ לחזור על טלפים דסובר חיה ממאה אין לו קרנים ועיין בר"ן בר"ה דשופר של ממאה אין יוצאין היינו כת"ק דחיה ממאה יש לה קרנים . והר"ם כתב כל מין שמפרים ומעלת גרה וקרניים כו' ואלו בנמרא חולין לא הוזכר כ"א קרנים ומפלפים ומשמע דבהא סגי אף שפיה חתוך ויש לעיין : **ג** שור . עש"ך מה שלא הניח הר"ב כאן דיש מסתפקין לענין כיסוי דסמך על מ"ש בדיני כיסוי ועש"ך סי' רצ"ו אות ה' תמה על הר"ב שלא הניח דשור הבר עם שור ישובי אסור דל"ש לחרוצי דסמך על מ"ש בהל' כיסוי ועם"ש בס"ז לענין חלב שלו : **ד** ואין . עש"ך מ"ש וכן בס"י היינו אביו חיה אבל אמו חיה מכסין בברכה ואמו בהמה היו לוקין על החלב דוודאי חושש לזרע האם ולזרע אב הוא דמספקא לן . חלב כוי שלא הכריעו חז"ל אי מין חיה או בהמה וכן הנולד מאביו חיה ואמו בהמה הוה ספק לא וודאי ובהצטרף עוד ספק הוה ס"ם ולא הוה חסרון ידיעה כיון דהספק לכל באי עולם גם בפיקא דפלוגתא הוה ספק :

כתב כר"ו אות ד' מין ב"ח שבא לפנינו ואין אנו יודעין אמאי לא אזלינן בתר רובא דחיות הנה תי' דמין חיה ז' ומין בהמה ג' מ"ם מרובין הם בהמות מחיות . ואמת הוא כמו עופות מהורים מרובים מממאים אפ"ה אמרינן אלף מינין יש במזרח וכולן מין אינה ולא הולכין בתר רובא ה"ה כאן . עוד כתב באת ה' דלא כתב המחבר אם האם חיה דחששין לזרע האם ולחבה מותר מסך על הדין במקומו . וכוי אף שיש לו קרני חיה מסש אפ"ה ספק הוא ואין להקשות צבי בקרנותיו ס"ש מבהמה וחיה הוא וי"ל דהוה ס"ם שמא חששין לזרע האב ועוד דלא שכיח עכ"ל . לא הבינותי ס"ש חלב מותר הא פיקא הוה שמא חששין לזרע האב ושה אפילו מקצת שה אמרינן ובכל קורם מעורב חלב חיה ובהמה ואמור כס"ש התוס' חולין ע"ש ב' ד"ה בין דכל משהו דם חיצוי דם חיה וחציו דם בהמה ה"ה לענין חלב וכמו לענין מתנות דחייב בחצי מתנות כמבואר . ומ"ש דהוה ס"ם לא ידענא שמא אמו בהמה ואביו חיה והוליד בדמותו כצלמו וליכא אלא חדא פיקא ואף שי"ל קצת מכל מקום הנכון כתירוצא דמלתא דלא שכיח הוא :

שאלה האם יצויר שכוות חלב יהיה לפעמים בפל בשלשים זיתי היתר או לא יצוייר כלל :

תשובה לכאורה יצויר כזית חלב מכוי הנולד מאמו חיה ואביו בהמה דהוה פיקא אי חששין לזרע האב ועכ"פ מקצת חיה הוא דלזרע האם וודאי חששין וכמ"ש התוס' בחולין ע"ס ב' ד"ה בין נגר החצי זית . ומיהו באמו בהמה ואביו חיה שמא אין חששין וכולו בהמה וצריך לשער נגד כל הזית . שוב ראיתי שיש לעיין דנהי דאין חייב כרת ומלקות על כזית זה דיש בו חצי של חיה מ"מ מדרבנן אפשר כולו איסור דהג"ג בשאר איסורין ודומה ללח בלח נ"נ ובמליחה קיי"ל הג"נ אף שאין דרך בישול ה"ה כאן . ומיהו הא אמינא שאם נפל לאינו מינו ונשפך וידוע שהיה שלשים זיתי היתר דהג"נ בשאר איסורין ר"ל דבטל ספיקו להקל עס"י צ"ח ולדינא צ"ע (**ס**) : **ראמים** שלנו (היינו הבופל"י) מין בהמה דראם שהוא חיה גדולה הוא עד מאד תוס' זבחים ק"ט עפר"ח ובה"נ ובל"י :

ועכל"י לזת ג' עז הכר מן חיה ושוחטין ומכסין דמו כי"ט ט"ם הוא כנגלה ממ"ם קרא טביא דכי עילאי דמה עיון טביא דכי עילאי דמה כנגלה ממ"ם קרא טביא דכי עילאי דמה כנגלה ממ"ם קרא טביא דכי עילאי דמה כנגלה ממ"ם קרא

דיני דברים היוצאים מן החי

פא שכל היוצא מן הטמא טמא. (ודבריס היולפיס מן החי והם מותריס) ובו ט' סעיפים:

א א חלב בהמה וחיה [א] טמאה [ב] וצירה (א) [ג] ומי רגליה (א) אסורים כבשרה
ב [ד] ג ויש מי שמתיר (ב) במי (ה) רגליה (רמב"ם פ"ד ד"כ) **ג** [ה] ד אבל מי רגלים דאדם לדברי הכל (ב) (ג) מותרים:
ב ד ה גבינות שנעשו מחלב בהמה (ד) ונמצא טריפה [ו] אם הוא טרפות שאפשר (ב) שלא אירע לה (ה) אלא (ג) עתה (ס"ח שמירע לה עתה ועיקר) כגון ניקב קרום של מוח וכיוצא בו מותרת דאמרינן השתא הוא (ו) דנטרפה [ז] אבל אם ידוע שקודם שחלבה נטרפה כגון יתרת אבר שנטרפת בו או (ד) הוגלד פי המכה [ח] שבידוע ששלשה ימים קודם השחיטה היה (ג) ו כל הגבינות שנעשו מחלבה אסורות:

הגה [ט] מיהו בהוגלד פי המכה אין לאסור רק הנעשה ממנה (ז) תוך ג' ימים (ח) לבד מה שנעשה מחלבה קודם לזה שרי (רמ"ק)

פא (א) ומי רגליה אסורים. שהיולף מן הטמא טמא ויש מי שמתיר ס"ל כיון שאינן בתוך מגופה רק ממה שהכניסה לגופה ט"ס מותר: (ב) שלא אירע לה אלא עתה. פי' סמוך למחיצתה: (ג) כל הגבינות שנעשו מחלבה אסורות. הטעם דלא סייך כאן חזקה להיתה כשירה עד השתא דכיון דעב"פ תוך ג' ימים סמוך למחיצתה היתה טרפה יצתה מן המחזק ואסריינן למפרע עד עולם. ורמ"ל שב' בהג"ה מיהו בהוגלד פי המכה כו' חולק על המחבר וס"ל כרשב"ם והגה שבשו"ד ושמ"ג וגרשה לי' טעם שלהם דכל שחפצר לנו להטמיד על המחזקה לנו מטמידים והלכך בהוגלד אין לאסור רק תוך ג' ימי' שהן ל"ח להטמיד על המחזקה לגבל קודם לזה מותר מטעם חזק' ומזה הטעם קושיית חזקה על הרשב"ם שמביא הטור להלק בין טרפות דסירכא שהן ל"ח לומר השתא סמוך למחיטה טרפה ובין שאר טריפות דבסירכא נמי למה אין לנו חולין עד הזמן שחפצר שהן ית' קודם לכן דזמו ממש כשאר טריפות סמוך למחיטה ממש שוב מצאתי שהרש"ס בשבלי הקבלה כתב הקשה כן עליו בתה"ס דף פ"ז. והרשב"ץ במטמרת הבית סימן ט"ז וז"ל דהחילוק שהלקו בין הטריפות הזה הוא כמו שהביא ע"ז ל' הרשב"ם

דהיינו תוס' שלנו מתירין בזה וכמ"ש התוס' בחולין (דף י"ח) שמביא בשמו שמתירין לפילו בסירכות מחמת ס"ס ותמהי כתב סם בתה"ס דיש מחלוקת בין תוספות לרבינו שמשון ולפי ברור הוא דשם מיירי לנעשה בודאי טריפות מחיים ובזה דוקא לוסרים התוספות וכה"ג מחיר מכח חזקה לתחיית מכח רוב. וכל כך גדלה התחיית בעיני על משמרת הבית עד שלא לחתין שילחו לבריס חלה מפיו *) ובלחמת יש לי לפקפות גם לדברי הטור בשגיון זה שהרי לבריו ע"פ התוס' והרא"ש פ"ק דחולין ושכח התוספות שם דף י"ח כתבו תחלה שתין היתר לגבינות שנעשו מבהמה שנטרפה וכתו בתה"ס לעיל ותח"כ כתבו מיהו בסירכא יש לתלות בגיד שנעשה לתחר שהיתה בודאי טריפה מחיים וכן מוכח בדברי הרא"ש שכתב בחוספות שלא ממש בלידת הולד אלא אפילו בשעת שחיטה טריפה מחיים וכן מוכח בדברי הרא"ש שכתב בחוספות דלא נעשה בודאי טריפה אלא מחמת הולד ולא בשעת שחיטה ולפי"ז לא ידעתי למה הוצרכו התוספות לתלות בגיד שנעשה לתחר שהיתה טריפה מחיים ולא סגי בלידת הולד

וחמ"כ עצו מן הכל גזיזות דבטיל כיון שכבר נתבטלה החלב וכן מבואר בת"ח שם . ומ"ש המחבר ואם נטרפה ע"י סירכא כו' הנה לעת כל הפוסקים שוים בזה לחין סירכא פחותה מג' ימים והרבה פוסקים כתבו כן בפירוש וכמו שיתבאר בסמוך וכן משמע לעת המחבר בב"י

הגה [טו] ויש חולקין וסבירא להו שאפילו בסירכא (ה) שה שנחלב תוך שלשה ימים (רשב"ם ור"ן) וכן יש להורות שם הפסד (מ) מרובה :

ג (ו) י מ יאלי דיחמורתא (פי' כעין ביצי זכר שיחמורת משלכת מרחמה) מותרים:

ד יא י שליא (י) שהחמור נוצר בו מותר דפירשא בעלמא הוא :

ה [טז] יא מי רגלי בהמה וחיה הטהורים (י) וחלב יב [יז] (יא) יב ומי חלב שלהן מותר וה"ה

חלח להמתילין מטעם ס"ם חינן מתירין חלח מה שנחלב קודם ג' ימים להוא ס"ם שפק טרפה לו לח משום דבהרבה סירכות חנו מטרידין מספיקא שח"ת בקיחין לבדוק כלעיל סי' ל"ט וחת"ל טרפה שמח לח נטרפה חלח קודם ג' ימים חבל מה שנחלב תוך ג' ימים חין כחן חלח ספק ג' והרבה לחוסרין בסירכה חוסרין חפילו קודם ג' ימים כל זה הוכחתי בספרי וכן הוח דעת הב"י בהדיח ע"ש חבל הר"ב נרחה שכבין להמתילין מטעם ס"ם מתירין חפילו תוך ג' ימים והכין שכן דעת הב"י וכ"ל להדיח מדבריו בת"ח כוף כלל ט"ב ולכן כתיר ג"כ במקום הפסד מרובה חף מה שנחוך ג' ימים ולח ידחתי לסוף דעתו ועוד שהרי הרח"ם והטור הס מהמתירין מטעם ס"ם ומשמע מדברי הרח"ם פת"ט והטור ח"מ סימן רל"ב סעיף י' דחין סירכה פחות מג' ימים טיין שם וכן הגהה לשיר"י פ"ק דחולין והחו"ס שם כתבו בשם המרדכי דבסירכה כל מה שנחלב תוך ג' ימים לחסור דחין סירכה פחות מג' ימים טל"ל והמרדכי כתב בפרק ח"ט דיש להתיר מטעם ס"ם כהרח"ם חלח ודחי כדפי' והח לח הזכירו המתירים מטעם ס"ם דמה שנחוך שנחה ימים לחסור משום דזה פשוט וכן ברוקח סימן שפ"ו כתב טל שם ר"ת וכן כתבו הטעלים והסמ"ק והבח"מ וכן כתב החו"ס שם בשם ח"ז ומרדכי ור"ת וכן הוח בח"ו טל מהרי"ל דף ל"ט ט"ב וכן הוח בדברי מהרח"י בהגהת ס"ד ובחגור סימן חלף רמ"ז דחין סירכה פחות מג' ימים וכל מה שנחוך שנחה ימים חסור הלכך חין להתיר כלל חפילו במקום הפסד מרובה מטעם ס"ם דמה שנחוך ג' ימים סירכה ופ"ק דחולין סי' כ' ודעת המחרו"ם וגם הרב בח"ח כתב דים להתיר במקום הפסד מרובה . ומיהו מ"ם הטור והמחבר להתיר בסירכה מטעם ס"ם היינו בסתם סירכות שחנו מוסרים מספק שמח"ת בקיחין בבדיקה חבל ודחי חיכח סירכות טובת דטריפות מכח שח"ת בקיחין בבדיקה חבל ודחי חיכח סירכות טובת דטריפות בודחי וכמו שנהבחר בסי' ל"ט ט"ם וכחבי ל"ל לייבב דהרשב"ח והר"ן לח פליגי להרח"ם והוספות וסייעתייהו דלח כטור וב"י ט"ם . מיהו לחן קי"ל דלחפי' בודחי סירכה ים להתיר הגזיזות קודם ג' ימים דומיח דהוגלד פי המכה ולח חמרינן כיון שט"כ קודם לזמן שחיטתה ילחה מחזקתה ח"כ הכל יהח חכור למפרע כדלקמן סימן ק"ן גבי כחס יבש בחלוק דלחמרינן מטעמ למפרע עד שעת כיבוש דמחי הכח דלוב

בסמות בחזקת כשרות הן וים לנו לומר דעד שעתח היתה מן הלוב והשתח היתה דנעשית מן הסוטע וחפילו נמלח הבהמה טרפה חוך שנתה כ' הרח"ם דהכל מותר מטעם זה וכן נ"ל מדברי הרב"ח פוסקים וט"ל סי' ח' ס"ק ח' . מיהו בשחר טריפות כגון ניקב קרוס של מוח חו לה הוגלד פי המכה וכיוצה בו חפי' חוך ג' הכל שרי כדעת המחבר וכ"ג דעת הר"ב בהגהה וכ"כ בח"ה וכן נ"ל שהוח דעת כל הפוסקים דלח כמהרח"י ומהרש"ל שם שחפרו בכל טריפות מה שנחוך ג' ימים ט"ס : י יאלי דיחמורתא . עיין פירושו בב : יא שליא שהחמור נוצר בו מותר . וכ"ם שליח של שחר בהמות טמחות ועיין בס"ק ב' : יב ומי חלב כו' . בס"ם יליף מקרח דחלב שרי ולח מיחסר משום חבר מן החי ודעת הסברח הרחשונה דה"ה למיני חלב דהייגו לחחר שנשתנו מבשלן הבשיבה ומחוכל לף למעלה ומכיס שנשחרו לבדן זהו מיני חלב וכדלקמן סי' פ"ז וחע"ג דלקמן סי' פ"ן כחבו הטור ומחבר דהמבשל במי חלב פטור ואם כן לחו כחלב דמי וחם כן מ"ל למחרי משום חבר מן החי דהח לח גלי לן קרח דשרי חלח חלב דוקח לעניין שבר בחלב לח חסיב בחלב דקרח קחמר לח תבשל גדי בחלב חמו דהייגו כמו שיולח מבשל עם בחוכל חבל לשחר מילי הוי בכלל חלב לכל מילי כן כ' הרח"ם ולי נרחה דחפי' לח הוי בכלל חלב כל מילי לק"מ דט"כ לח בעי לחשכוחי בס"ם דיחר לחלב חלח היכי דלח נימח דהוי כמו חבר מן החי כמו בשר מן החי לבחר דגלי לן קרח ולח החבל הנפש עם

הכשר

ביאור הגר"א

דבתובות (ע' ח') ועבה"ג : [טו] ויש אוסרין כו' . או"ה . ום"ל דאין סירכא בפחות מג"י כמו בהוגלד פי המכה ואין בו אלא חד ספיקא אבל קודם לכן מותר בשיטתו בהג"ה לעיל בהוגלד פי המכה . ודעת ש"ע בסמ"ש בשטמרת הבית די"ל דדעג קודם השחיטה

נגמרה הסירכא הלא"ה היה אסור לעולם בשיטתו לעיל (ע"ע דמ"מ סוי ס"ס) : [טז] מי רגלי כו' . נלמד מחלב ואף ליש מי שאוסר מודה כאן דפירשא בעלמא מדקא מיבעיא להו בחמור ש"מ בפחורה ודאי מותר . ב"י : [יז] ומי כו' . דהא עבדי כותח מסנו

כם"ש

פתחי תשובה

פרה שנחטמה ונמצחת מסרה מרה ונטרפה . נלע"ד לענין החלב להורות שהחלב מן קודם יב"ח מותר חף חחסרת חבר דיינו כיחתת דדכוו לגוח מכשנו מ"מ חכי כתב הב"י בסימן מ"ב דיש פוסקים מכשירים בחסרה מרה וכו' והחלב מן תוך יב"ח עד ג' ימים קודם שחיטה חסור מספק וחכן כל הכלים שנשתמשו בהם לותה החלב חם בעת שנמצחת חסירה מרה עדיין הכלים כני יומן חסורים לעולם לכל חם חו כבר חיכם ב"י מותרים לפי' שלח במקום הפסד כלל לכל החלב מן תוך ג' ימים חסור בחורת ודחי וחכן כלים שנשתמשו בהם החלב חו חסורים לפי' חם בס חין כני יומן בעת שנמצחת הסירה מרה . וכן הדין בכיסים מתכנגולת שחין לה מרה . רק מה שמותר בהמה קודם יב"ח מותר בעוף לפעמים גם תוך יב"ח כגון חם הדרת ועשה חזי בכיסים מעשיהם לחצונה מותרים ומטעימה שניים עד ג"י חסורים מספק ומה שבתוך ג"י חסורים מתורת ודחי . וכתב עוד לכל חם נמצחת יתר מרה חזי החלב לפי' מקודם יב"ח ובכיסים מכמה טעיות חסורות מספק עד ג"י ומן תוך ג"י חסורין ודחי ע"ם עוד] : (י) וחלב ומי חלב . עי' בתבוחת נחלת שבעה סי' כ' בענין פרה תולבת שיונח ממנה דם עם החלב החלב חסור וכלים שעמדו בו החלב מעל"ע חסורין ע"ם וכן בתבוחת תיונו ב"י סי' ל"ח פסק לחסור גזה משום דדם נעכר ונעשה חלב וכיון דים דם בחלב חו חדמיומת מוכח דדם ממש והחמחה נעשה מזה החלב ימכור לנכרי בחוחן שחין לחוש שיחזור וימכור ליהרחל (לכל החלב מותר למכור לנכרי כב"ע שחין לחוש שימכור ליהרחל דהח חלב של עובד כוכבים חסור לכל החמחה יש מקומות שנוהגין סיתר כדלקמן סי' קע"ו) וכן הכלי תכם ימכר ע"ם ועי' כ"ך מ"ם בזה . [*עוד נדפס תשוב' בזין עולם ורחיתי בסי' ל' שם שהשיג על תשובת תב"י הנ"ל ומסיק לדינה להתיר החלב בשעוד נגד הדם עצ"ם . ועכ"פ נ"ל דלפ"ז החב"י לח קחמר שלח יהח הדם בפ"ע מדד הבהמה רק שכל החלב יש בו שרייקי סומקי וחדמומות וחפ כשמפנינן החלב כשעומד זמן מה מוכר לחדמומות כמו שרחיתי כמה פעמים שיכיר הדבר שלח נחתה החלב לגמרי לחלב חבל היכח נשחר בו קלח דם בפ"ע מדד הבהמה כמו בשוכדת דבזין עולם שם גם החב"י מודה דים להתיר ע"י עשים ותולין במצוי שהוח דם מבה שנתהוה בכחל שלח דמם חסבר יש לסנן] : (יא) ומי חלב שלהן .

נחלת צבי

(סי' פ"א סעיף ה') וחלב ומי חלב. עי' בפ"ת שכתבתי בשם תשובת תיונו ב"י בענין פרה שיצח ממנה דם עם החלב לחסור החלב והחמחה שנעשה מזה החלב ימכור לעובד כוכבים כו'.ולכחורה ג"ע לין ימכור החמחה לעובד

נקודות הכסף

ובגמ' דפ"ם הוח דחפילו חמרינן החתכות נותנות חלב כמו הטרפה מכל מקום כיון שחתך מן הכשרות נותנת פחות מן הטרפה ג"כ ליכח ס' ופשוט הוח. ותפסד לכניה טרפה במקום הכשרה וכ"פ כיון שרוצין שכוח יותר מחתך הכשרות ר"ל דחי לח"ם הוח תמרינן שהכשרות נותנות יותר מטרפה חבל בשחת שהכשרות נותנות פחות מטרפ' לח חמרי' שהכשרות נותנות יותר מחצי מהכשרה ומחת הטרפה חלח מסתמח כלעיון חו לכשרים חו לטרפים וק"ל ממ"נ ותמוה וק"ל :

פרי חדש

מדכתב הב"י דכפפ"מ שים לוסרין חף מה שנחלב בתוך ג' ימים מכלל דס"ל כדעת המחבר בסתיר חף מה שנחלב תוך ג' ימים ולינרח שכן דעת הב"ב ב"מ שמרת הבית שכתב שחפסד קרוב שמיפה רגע נגמרה הסירכה וכן נרחה לכחורה דעת ספר התרומה בסימן ע"ג ע"ם ומיהו לח ירוע הב"י יפה שגם דעת המחבר לח היתה חלח להתיר מה שנחלב קודם ג' ימים וכמו שגילה דעתו הרב בב"י שחין סירכה פחות מג' ימים ודב"ך התיר והוכיח מכמה פוסקים שחין סירכה פחותה מבלבה ימים ומתוך כך הפלה שחין להתיר כלל חף במקום הפסד מרובה מה שנחוך

גליון מהרש"א

צ"ח ס"ג וע"ש בגליון וניחא לי לם"ש בתשובת אמונת שמואל קיידנבור סי' כ"ח דדוקא כשהאיסור לפנינו ירוע וניכר וא"א לעפור על שיעורו דזה מקרי דעת שומעי' אבל באין ירוע מתחלה כמה נפל כל דרוב ודאי איכא שרי בטין בטינו או באינו טינו באיסור דרבנן : (עם ס"ק י"ח) וכ"ש שליא. הפ"ח חולק ועי' פ"ם וראיתם פסוף פרק בהמה הפקשה השוחטה כו' ומצא בה שליל כו' ולענ"ד ראיה מזבחים ל"ה א' א"ר אלעזר פיגל בזבח נתפגל השליל וע"ש בתוספות כיון דאיכא אינשי דאכלי ליה חייב כרת הרי דאינו פירשא : (עם ס"ק י"כ עם"פ) יליף מקרא . בכורות דף ו' ב' ובעי למילף שם מדאסר רחמנא בב"ח הא לחודיה שרי וק"ל הא אצטריך לאוכל חצי זית בשר וחצי זית חלב דמשו' אמה"ח אין כאן שיעור שלם: (נ"ד) ולא מיתסר משום אבר מן החי . עי' פלתי סי' ס"ב

יד אברהם

מ"י כתב דכפפ"מ חף כוונה סירכה ממרי' כשמת הוח כשנפה דרוב בהמות כשרות חף לענין סירכת כשפ"ת כמו שנתבחר סי' ל"ט: (שם סעיף ד') שליא שהחמור נוצר בו מותר . וכת' שם ר"ל שהחמור נוצר בו מותר . וכת' ב"י בשם ר"ן ומ"ש ר"ן בשם ר"ת ור"י דחמור חינו מזווג לסוס חלח לעשות תקנה דחין צ"ל דחמור חם היו"ם בהמות דחפסר דלח סגי בכך לפי המילוק מה שהבהמות חינן חולבות בשום מילוק גדול ע"כ שבקושטו להקל כיון דספיקא דרבנן היא דהא מדלוכייתא חד בתרי בטיל וכיולא בזה מוכרחים הגו לתרץ בעור סי' ל"ח סעיף ג' כמו שכתבתי שם דכל היכא שיש חפסרות לתקן להוציא מידי ספק החמירו בו לפי' בחיסור דרבנן דמ"ה שיערו שם בקולו נבי כחל ע"ם דחלוי ג"ב בחסרון ידיעה חם יש שם עשים במלי דעפיק מיעיה שם לחבל הכא דהוי ס"ם שחם היינו בקיחין לברר לחפסר שהיה לה היתר ע"י בדיקה חם כן יש ספק שמח היכא דחלוי בחסרון בקיחות ולח"ל טריפה לימור חח"כ נטרפה ולח"ג דלמרינן בסי' ל"ח במידי דחלוי בחסרון בקיחות לח שמיה ספק ומ"ה לח חשיב רשב"ח כחן ס"ם מ"מ הרח"ם ס"ל דבחלי הכח לחין שום חדם בזמן הזה יוכל לסמוך עלמו על הבירור להתיר סירכה וכן משמע מדברי רשב"ח שהבחתי סי' ק"ן בסעיף מ"ו וגרחה פשוט שלח"פ שדשה זלח דהייגו הרח"ם מתרת מכח ס"ם בסירכה מ"מ היכח נמלח מתרת עד סמוך לשחיטה דודחי גם הרח"ם מודה לחין הסירכה נעשית סמוך ממש וכן מוכח מדבריו פת"ט בפשט הוגלד פי המכה דלח הפסיד הלוקה חלח מטעם דס"ל להתוות וכן לח מתיר הרח"ם חלח קודם שיעור זה ודלח כרשב"ח : (ה) מה שנחלב תוך ג' ימים . דס"ל דודחי לין נעשית סירכה פחות מג' ימים כמו בהוגלד פי המכה ודעה זלח היא בהגהה ס"ד בשם מהרי"ו ולע"ג שכתבתי בסמוך דגם הרח"ם חיינו הרח"ם מתרת מכח ס"ם בסירכה נ"מ חיכח סמוך לשחיטה דודחי גם מוכח מדברי הרח"ם מתרת עד סמוך ממש וכן מוכח מדבריו פת"ט בפשט הוגלד פי המכה דלח הפסיד הלוקה חלח מטעם דס"ל להתוות וכן לח מתיר הרח"ם חלח קודם שיעור זה ודלח כרשב"ח : (ה) מה שנחלב תוך ג' ימים . דס"ל דודחי לין נעשית סירכה פחות מג' ימים כמו בהוגלד פי המכה ודעה זלח היא בהגהה ס"ד בשם מהרי"ו ולע"ג שכתבתי בסמוך דגם הרח"ם

בכל לחת טע"ל מסמע דהסמירו משום דלין בני לדם מסניחים בזה ובמזיד לח יסערו לפי גודל הביליס וקוטנן רק יסמיו שכל הביליס שווים על כן סחמירו לעפר בכל פעם בס"ח ולפילו הס שוות בסמת משום דלח לחת לידי מכשול בשום פעם ומע"ה ניחח גבי בהמות כלין

שלין בני לדם נכשלי' בזה לומר שכל הבהמות חולבות בשום שזה פשוט לכל לדם שים חילוק גדול בין הבהמות בעין חלבם ט"כ לח הולרכו לשום חקנה בזה דודחי כל לחד יעשר לפי הבהמות ובחם לין ידוע כמה היח חלב הבהמו' בניתו דדבר על עיקר הדבר דספיקח דרבנן היח ס' נגדה ולקולח כיון דלין כלין חשם מכשול כל"ל נכון ועיין מה שכתבתי בסי' י"ד סעיף ס' . ועוד יש לומר בקילור דגבי בילים ים לפשרות להוליח מידי ספק דהח קים לנו דבס"ח הוה ס' טע"פ ט"כ עשו חקנה וקלבה בזה דבעינן ס"ח מעכ"ח כלן בחלב דמ"ח לעשות חקנה לדין שייך לומר חם היו"ס"ח בהמות דחפשר דלח סגי בכך לפי המילוק מה שהבהמות לין חולבות בשום חילוק גדול ט"כ שבקושו להקל כיון דספיקח דרבנן היח דהח מדלוכייתא חד בתרי בטיל וכיולא בזה מוכרחים לנו לתרץ בעור סי' ל"ח סעיף ג' כמו שכתבתי שם דכל היכא שיש חפסרות לתקן להוליח מידי ספק החמירו בו לפי' בחיסור דרבנן דמ"ה שיערו שם בקולו נבי כחל ע"ם דחלוי ג"ב בחסרון ידיעה חם יש שם עשים במלי דעפיק מיעיה שם לחבל הכח דהוי ס"ם שחם היינו בקיחין לברר לחפסר שהיה לה היתר ע"י בדיקה חם כן יש ספק שמח היכח דחלוי בחסרון בקיחות לח שמיה ספק ומ"ה לח חשיב רשב"ח כחן ס"ם מ"מ הרח"ם ס"ל דבחלי הכח לחין שום חדם בזמן הזה יוכל לסמוך עלמו על הבירור להתיר סירכה וכן משמע מדברי רשב"ח שהבחתי סי' ק"ן בסעיף מ"ו וגרחה פשוט שלח"פ שדשה זלח דהייגו הרח"ם מתרת מכח ס"ם בסירכה נ"מ חיכח סמוך לשחיטה דודחי גם מוכח מדברי הרח"ם מתרת עד סמוך ממש וכן מוכח מדבריו פת"ט בפשט הוגלד פי המכה דלח הפסיד הלוקה חלח מטעם דס"ל להתוות וכן לח מתיר הרח"ם חלח קודם שיעור זה ודלח כרשב"ח : (ה) מה שנחלב תוך ג' ימים . דס"ל דודחי לין נעשית סירכה פחות מג' ימים כמו בהוגלד פי המכה ודעה זלח היא בהגהה ס"ד בשם מהרי"ו ולע"ג שכתבתי בסמוך דגם הרח"ם חיינו מחיר סמוך לשחיטה ממש מ"מ כהב כאן לשון ים לוסרים דמשמע דלח כמו שכתבתי בסי' ל"ח ט"ם וכחבי ל"ל לייבב דהרשב"ח והר"ן לח פליגי להרח"ם והוספות וסייעתייהו דלח כטור וב"י ט"ם . מיהו לחן קי"ל דלחפי' בודחי סירכה ים להתיר הגזיזות קודם ג' ימים דומיח דהוגלד פי המכה ולח חמרינן כיון שט"כ קודם לזמן שחיטתה ילחה מחזקתה ח"כ הכל יהח חכור למפרע כדלקמן סימן ק"ן גבי כחס יבש בחלוק דלחמרינן מטעמ למפרע עד שעת כיבוש דמחי הכח דלוב

בסמות בחזקת כשרות הן וים לנו לומר דעד שעתח היתה מן הלוב והשתח היתה דנעשית מן הסוטע וחפילו נמלח הבהמה טרפה חוך שנתה כ' הרח"ם דהכל מותר מטעם זה וכן נ"ל מדברי הרב"ח פוסקים וט"ל סי' ח' ס"ק ח' . מיהו בשחר טריפות כגון ניקב קרוס של מוח חו לה הוגלד פי המכה וכיולא בו חפי' חוך ג' הכל שרי כדעת המחבר וכ"ג דעת הר"ב בהגהה וכ"כ בח"ה וכן נ"ל שהוח דעת כל הפוסקים דלח כמהרח"י ומהרש"ל שם שחפרו בכל טריפות שה שנחלב תוך ג' ימים . עיין פירושו

כב"י : יא שליא שהחמור נוצר בו מותר . וכ"ם שליח של שחר בהמות טמחות ועיין בס"ק ב' : יב ומי חלב כו' . בס"ם יליף מקרח דחלב שרי ולח מיחסר משום חבר מן החי ודעת הסברח הרחשונה דה"ה למיני חלב דהייגו לחחר שנשתנו מבשלן הבשיבה ומחוכל לף למעלה ומכיס שנשחרו לבדן זהו מיני חלב וכדלקמן סי' פ"ז וחע"ג דלקמן סי' פ"ן כחבו הטור ומחבר דהמבשל במי חלב פטור ואם כן לחו כחלב דמי וחם כן מ"ל למחרי משום חבר מן החי דהח לח גלי לן קרח דשרי חלח חלב דוקח לעניין שבר בחלב לח חסיב בחלב דקרח קחמר לח תבשל גדי בחלב חמו דהייגו כמו שיולח מבשל עם בחוכל חבל לשחר מילי הוי בכלל חלב לכל מילי כן כ' הרח"ם ולי נרחה דחפי' לח הוי בכלל חלב לכל מילי לק"מ דט"כ לח בעי לחשכוחי בס"ם דיחר לחלב חלח היכי דלח נימח דהוי כמו חבר מן החי כמו בשר מן החי לבחר דגלי לן קרח ולח החבל הנפש עם

(ז) ויש מי שאוסר בזה. פירוש במי חלב דהייגו לאחר שנבלעו בנסיובי להוליא ממנו המוכל הלף למעלה דאלב דוקא התיר בכתוב והטעם דכל שפירש המוכל ממנו הוי אלב מן החי כמו בדם שנ"כ האיסור אחר שפירש מנבשר ות"ל ממנו דהתם בנדרים(דף כ"ח) ולקמן סי' רי"ז העודר מהלב מותר בקוס והייגו מי חלב ס"מ דאין בו איסור י"ל הסוח להנאתה אחר אלב אלא בחי שפירש מהם לגמרי ולא נתערב בהם ולכך אין בו איסור אלב אבל מי חלב שנתערב בחלב ונתבשל עמו אסור אפילו נתבטל ברוב ואפילו נתן טעם בתבשיל אלא אם כן נתבשל עמו כל כך עד שנתבטל טעם החלב לגמרי ואפילו הכי אסור מדרבנן ואם נתן טעם בתבשיל אסור מן התורה ואפילו

להחזירו חלא מכוס סכנה: **כג** ועיין באבן העזר כו'. וכספר לפי דברי ריש דף נ"ז כתב בפשיטות ואם נתעברה הפגם נתעברה לתיוק: **כד** ומ"מ לא יניקו כו'. ע"ל סי' קנ"ד: **כה** וכן לא תאכל המינקת אפילו ישראלית כו'. כלומר אע"פ שמכור לה בלא"ם לאכול דברים האסורים מ"מ גם בשביל התיוק לא תאכל וא"מ אם היא חולה בעין שלריך להאכילה דברים האסורים לה יתן בתוך תיוק ליונק ממנה חלא יפכור לו מיניקת אחרת ישראלית: **כו** וכן התינוק בעצמו כו'. כלומר אע"פ דקטן האסורים מדרבנן אין חביו מלווה להפריטו וכמו שנהנתה בא"ח סי' שמ"ג היינו מדינא אבל מ"מ יפריטו מפני שמזיק לו בזקנותו שמטמטם הלב וגורם לו טבע רע עכ"ל הסך: **כז** משום דהוי נותן טעם לפגם. כלומר שגופי האסורים עלמן פוגמין האבא ונותן טעם לפגם מותר וכלאקמן סי' ק"ג וע"ש:

(יא) אם חודש העיבור כו'. שם בא"ע כ' לענין זמן שתוכל להלמנה להיכנס בשניה מניקה ובח"מ סי' ס"ה דין ו' כתב בשם המרדכי ריש החולן דאם נתעברה הפגם נתעברה לתיוק וכן הסכים מהרא"י בפסקיו ומהרי"ל עכ"ל: (יב) וכן לא תאכל המינקת כו'. כ"ל לפרש זאת מייתי לפי' אם יש לפעמים היתר להאכיל לתוכל דבר לתיוק מפני פיקוח הנפש מ"ב לא תניק את התינוק:

הגה **כג** ועיין בתשו הגאון סימן י"ג (יא) אם חדש (יז) העיבור עולה למנין. [לא] חלב מלרית כחלב ישראלית **כד** [לב] ומ"מ לא יניקו תינוק מן המלרית אם לפשר בישראלית דחלב עובדת כוכבים מטמטם הלב ומוליד לו טבע רע (כ"כ פא"מ בשם הרשב"ם) יב **כה** (יב) [לג] וכן לא תאכל המינקת לפי' ישראלית (יג) דבריס (יח) האסורים (יט) הגהות מהי"ו) **כו** וכן התינוק (יט) בעלמו כי כל זה מזיק לו בזקנותו:

ח יג דבש דבורים מותר [לד] יד **ואף על פי שגופי הדבורים מעורבים בו וכשמפרישים הדבש מהם מחממין ומרתיחין אותן עמהן מותר כז משום דהוי נותן טעם (ט) (כ) לפגם:**

ט [לה] כפ **דבש צרעין וגיזין** (פי' מיני דבורים וגרעין הם) **מותר** ל **ויש מי שאוסר** (רמ"ם ורמב"ן):

הגה ואין לנו לריכין לחוש לו כי לימו מלוי בימינו כלל (הגהות ש"ד וכן מ"כ ס"י על שמו):

ביאור הגר"א

ש"ם: [לא] חלב העובדת כוכבים כו'. ע"ו כ"ו א': (ליקוט) חלב עובדת כוכבים כו'. מתני' וגמ' ע"ז כ"ו א' וירושלמי שם אבל עובדת כוכבים מניקה בנה של ישראל דכתיב והיו מלכים אומניך ושרותיהם מיניקותיך אלא שר"ח כתב דוקא במקום סכנה דבירושלמי מסיים שם תני יונק תינוק מן העובדת כוכבים ומבהמה טמאה ומביאין לו חלב מ"מ ואינו חושש לא משום יונק שקץ ולא משום טומאה אלמא דומיא דבהמה טמאה הוא וכן בגמ' דידן בס"פ חרש ק"ד א' וקאמר שם התם משום סכנה א"ה כו' וכ"כ בתוספתא דשבת דתנא שם אין יונקין מן העובדת כוכבים ומן בהמה טמאה אבל רשב"א כתב דטמדות חסידות הוא לפי שחלב מגדל מביא כיוצא בו לכן עריבו בהדי בהמה טמאה ובמ"ר פ' שמות וקראתי לך אשה מינקת כו' וכי אסור היה למשה ליונק מחלב עובדת כוכבים לא כן תנינא אבל עובדת כוכבים מניקה כו' פה שעתיד לדבר כו' וז"ש ומ"ם כו'

באר היטב

שלא היה יכול להניק והחזירו אמ"כ יכול להניק ל' או ה' אניס עכ"ל הש"ך: (יז) העיבור. ובסמ"ק כתב בפשיטות דאם נתעברה הפגם נתעברה לתיוק (וכ"כ ה"ח ופר"ח כ' כבר כתבתי סי' י"ז שדוקא כ"ד חודש ע"ש): (יח) האסורים. פי' אם היה חולה בעין שלריך להאכילה דברים האסורים לה יתן בתוך תיוק ליונק ממנה חלא יפכיר לו מיניקת אחרת ישראלית: (יט) בעלמו. כלומר אע"פ שהגה כג ועיין בתשו הגאון סימן י"ג (יא) אם חדש (יז) העיבור עולה למנין. [לא] חלב מלרית כחלב ישראלית **כד** [לב] ומ"מ לא יניקו תינוק מן המלרית אם לפשר בישראלית דחלב עובדת כוכבים מטמטם הלב ומוליד לו טבע רע (כ"כ פא"מ בשם הרשב"ם) יב **כה** (יב) [לג] וכן לא תאכל המינקת לפי' ישראלית (יג) דבריס (יח) האסורים (יט) הגהות מהי"ו) **כו** וכן התינוק (יט) בעלמו כי כל זה מזיק לו בזקנותו:

יד אברהם

כ' יהושע ותמר לפי' ד' וכ' אניס פי' לתמר כ"ד חודש ותמר כיונק קטן. כ"כ ריטב"א בשם הירושלמי ע"כ לפי' בפירוש תוי"ט. וכן יש לה"ב מיכאות (דף ל"ד) דתמר י"ל כל עשרים ותרעה חדש דם מנפנים וזורה מכאן: (שם סוף ח') **דבש** דבורים מותר. כפ' ויי"ה כתב לותן הטוהגין שלין לוכלין דבר מן שהי רשלין לאכול דבש דבוריס שכרי הינו מתמלה מגולו ול"ל לתלב כדאיתא בגמ':

גליון מהרש"א

ס"ז סוף סי' קי"נ:(ס"ז בהג"ה) אם חודש העיבור. בא"ר כ' דנתעבר לתינוק ובפ"ח כ' דוקא כ"ד חודש (בס) חלב מצרית כחלב. ולגודל אסורה אף בפירוש לתוך כלי בא"ה: (בס) כחלב ישראלית. דכ' והיו מלכים אומניך ושרותיהם מיניקותיך אשירי בשם ירושלמי ובתוי"ט פ' אין מעמידין פ"ב דע"ז סוף משנה א': (נאר בגולה) אע"ג דהשרץ עלמו. התו' כ' על עלמות ורגלים בעין לא ע"ם שפרת'יחין אותו עם הדבש:

נחלת צבי

סוף דעת הר"ר גלימזר הובא בעור משום דבפ"ק דבכורות מלריך לקח להתיר חלב משום דכל מידי דאתי מחי לסכור ובעניו בע"ח תמהי' דמי חלב חינו כתוב ס"ל לניקח קרח למיתני ואסור משום דאתי מחי ע"ש. ול"ל לכאורה בי"ש סי' י"ג משום דאתי מחי ע"ש. ועיל סי' י"ג משום דליכא לאוקמי בי"ש שהם אלו מוקמינן ליה שהם אחר חלב מלוי היה שהר חלב מסור משום דבהמה טמא"ה בם בבת פקועה אסור משום דבהמה טמא"ה בם בבת פקועה אסור משום דבהמה טמא"ה בם בבת פקועה א

ויש לעיין אמאי כיון דאיסור תורה הוא ואולי כל שעושה לרפואה ל"ש בל תשקצו : **ך** גבינות . עש"ך ותוכן כיוונתו להתחבר כל שאי אפשר ליתן נבול לוטר רגע סמוך לשחיטה נטרפה ועד השתא היתה מהרוב אסורה עד יב"ח . ומ"ש תדע דבסימן נ"א הוא לשיטתיה באות ס' דבסירכא קודם ג"י שרי לא תוך ג"י אף להתחבר ועמ"ש בס"ו . ודע דיש סברא לומר אף קודם יב"ח אסור דטריפה דאין חיה הוא הרוב הא מיעוט חיה כמו שהתבאר בסי' נ"ו אלא דהולכין אחר הרוב ולפ"ז כאן חזקה דהשתא אליבא וחזקה דמעיקרא שהיתה מחמת הרוב איגלי בהתיה דידה דלאו מרוב הוא וכיון שכן סמוך מיעוטא דטריפה היה לחזקה דהשתא והו"ל פלגא ופלגא מדרבנן ולדידן אין נ"מ דקי"ל כהר"ב . ומ"מ איכא לעיונא בבהמה שהיתה מנענת בראשה כמה זמנים (שקורין שווינ"ל או דרילונ"ג) דספתמא יש לה מים בראש כמ"ש האחרונים עמ"י נ"א ואח"כ שחטו ולא היה המוח מקיף דיש להטריף לטפרע ואף הר"ב יודה כיון דיצאה מחזקת רוב כמה שנים דרובן לאו מים בראש יש להן כמ"ש התבואת שור בסי' כ"ם א"כ יש לאסור אף קודם יב"ח דחזקה דהשתא וסמוך מיעוטא לחזקה וה"ל פלגא מדרבנן אם לא דניימא דהוה מיעוטא דמיעוטא עמ"ש בש"ך סי' נ"ז אות ס"ח וצ"ע (ס) : **ה** טה . עש"ך דיתרת לעולם אסור ול"ד להוגלד . ס"ש דספק נעשה קודם שחיטה הא להמחבר אף וודאי קודם שחיטה איירי והוגלד הכין הוא ואולי ס"ם וצריך להיות קודם חליבה וכוונתו כמ"ש באות הקודם דלא הוה וודאי אף שיש חזקה דהשתא והנה יש תבלין לזה לומר דיתרת אף לפעמים נולד אח"כ ס"ם רוב מבמן הוא א"כ מה חזית דאולת בתר רוב דאין חיין יב"ח זיל בתר רובא דמבמן הוא . ולכאורה ביתיר מחולין בסוטכיה דיש פלוגתא בפ' כל יתר כנטול דסי א"כ ביותר סי"ב חודש יש להכשיר מ"ג או דנולד היתרת מקריב או דלהכה כמאן דמכשיר דנם בספיקא דפלוגתא כתב הש"ך בסי' נ"ז דאם חי יב"ח הוה הכרעה אלא שאין לסמוך ע"ז ביתרת דהרשב"א בתשובה סי' צ"ח כתב עוד תי' דיתרת חיה יחיה אלף שנים ועמ"ש בסי' נ"ז בש"ך אות ח' דלחנם העתיקו דנתבאר סימן ס' והוא נופא העתיקו כאן בש"ך : **מז** אבל . עש"ך ודע דקיבת סמאה יש לעיין בה אם שריא דהם"ם פ"ד מם"א ה"כ כתב דם"ר למאן דאוסר דלא מהני סה שהוא פרשא וקיבה צ"ל דמסין טהור קאתיא וכתב לפ"ז קיבת סמאה אסורה והמחבר בס"א פסק דם"ר של כל הבהמות אסור א"כ כפי הנראה ה"ה קיבת סמאה אסורה וצ"ע : **יז** חלב . עש"ך ר"ל אפילו חולה שא"ב סכנה ומיהו מההיא דלקמן סי' פ"ו ס"ד אין טוכח דשם אסור לבשל בלא אכילה משום ס"ע : **ידן** או . עש"ך דבדם בין שיניים ליכא ס"ע (ואף דם"ע בחדרי הדרים אסור יש לחלק) משא"כ חלב הוא להיפך : **יט** וה' לחולה . ל"ד חולה אלא ה"ה כחוש שאין בריא ש"ך בשם הפוסקים : **כ** יכולין . כתב הש"ך דכיון דלא פירש אלא מחמת חולי לא הוה כפירש יע"ש והוה כלא פירש כלל ויכול ליגק ד' בבריא וה' בכחוש : **כא** ואם . עש"ך ומ"ם קנ"ד וצ"ל קנ"ה ומ"ש דרך הנאתן היינו הנאת אכילה דבהנאה מותר איסור דרבנן אפילו דרך הנאה לחולה שאב"ם יע"ש בש"ך וע"ש באות י"נ דבאיסורי אכילה שלכ"א מותר לחולה שאב"ם ועיין או"ב ס"ש ועיין בס"ל פ"ה מיסודי התורה : **כב** מחזירין . אפילו אחר כמה ימים וכשיפסוק הסכנה אסור מיד ש"ך : **כג** ועיין . עש"ך משום דבאה"ע יש ב' דעות להנשא ה"ה לתינוק משה"ה הביא דעת הא"ר : **כד** ס"ם לא יינק כו'. ע"ל סי' קנ"ג דא"א בישראלית בעינן נכנסין ויוצאין : **כה** וכן כו' . אף שהמינקת מותרת משום רפואה לא תניק באותן הימים דמסתפם הלב : **כו** וכן . היינו שאביו בפרישו דקמן אין בו דעה ואף שאין מצווין להפרישו ס"ם ראוי להפרישו שיהא זריק בזקנותו : **כז** משום . עש"ך ובתוס' ע"ז כתבו רגלי הדבורים הם העצמות ובסמ"ג כתב נוף הדבורים פוגמים הדבש כמ"ש המחבר ואף דשרץ פגום בעצמו אסור ס"ם נמ"ל בדבש ושרי דהוה דיעבד דאל"כ יפסיד הדבש ואף היורה שרי ועת"ח כלל ס"ה ופ"ה ומיהו לכתחלה יש לחכם שלא יהא יס"ב וגם לא ישהה ג"י לכתחלה דהוה כבוש ועמ"ש ק"נ :

כתב הפרישה אות א' למה לי גמל גמל דחלב פטורה לית ביה אלא חד איסור ובטמאה תרי ותי' בטמאה נמי חד איסורא וירצה דאם"ה אין נוהג בטמאים וקשיא לי לר' יהודה ור"א בחולין ק"ב דאם"ה נוהג בטמאים או לט"ד דם נעכר דב' איסורים הם ל"ל גמל גמל אם לא דסוברים כר"ש קלוס אסור ואת לא דרשי ע"ש בבכורות : **והנה** לאסור המימי חלב להושיט לב"נ משום אם"ה כתב הכר"י לדידהו שרי דלא כתיב השמאין יע"ש . ומיהו לרחב"א בסנהדרין נ"ו דם מחי אסור לב"נ א"כ חלב ליחסר להו דדם נעכר או דמ"ן החלב מכל האיברים בא ובב"נ לא שייך ביטול ברוב דלא כתיב נבייהו אחרי רבים כו' (וכבר עמדנו ע"ז בסי' ס"ב אי שייך ביטול ברוב לב"נ) ומאברהם יש ראיה שהאכילן חמאה וחלב ועי' בא"ח רי"ז בסוס"ק אי בתר מעיקרא או בתר השתא אולינן ועמ"ש בס' נ"ו : **יג** ויש . עש"ך ועב"י תי' ב' תירוצים. א' דחלב פותר כ"ש מי רגלים ויש לראות מחידוש לא ילפינן אף בק"ו וי"ל ועל התי' ב' דפרשא בעלמא קשה הא בס"א פסק המחבר דם"ר של שאר בהמות נמי אסור ולפי ס"ש הש"ך באות י"ב יש ליישב ומה שתילק הש"ך בין דם דאין איסור עליו עד שיצא משא"כ אם"ה ע"ש : **יד** וי"א . עש"ך בשם ב"י דנהגו כסברא א' לא ידענא דהמחבר בכ"ם דעתו כסברא א' עש"ך רם"ב והר"ב כתב נהגו לאסור א"כ לדידן אסור : **טו** והכי . עש"ך ועי' נה"כ כתב על הס"ז אות ח' דלחנם העתיקו דנתבאר סימן ס' והוא נופא העתיקו כאן בש"ך : **טז** אבל . עש"ך ודע דקיבת סמאה יש לעיין בה אם שריא דהם"ם פ"ד מם"א ה"כ כתב דם"ר למאן דאוסר דלא מהני סה שהוא פרשא וקיבה צ"ל דמסין טהור קאתיא וכתב לפ"ז קיבת סמאה אסורה והמחבר בס"א פסק דם"ר של כל הבהמות אסור א"כ כפי הנראה ה"ה קיבת סמאה אסורה וצ"ע : **יז** חלב . עש"ך ר"ל אפילו חולה שא"ב סכנה ומיהו מההיא דלקמן סי' פ"ו ס"ד אין טוכח דשם אסור לבשל בלא אכילה משום ס"ע : **ידן** או . עש"ך דבדם בין שיניים ליכא ס"ע (ואף דם"ע בחדרי הדרים אסור יש לחלק) משא"כ חלב הוא להיפך : **יט** וה' לחולה . ל"ד חולה אלא ה"ה כחוש שאין בריא ש"ך בשם הפוסקים : **כ** יכולין . כתב הש"ך דכיון דלא פירש אלא מחמת חולי לא הוה כפירש יע"ש והוה כלא פירש כלל ויכול ליגק ד' בבריא וה' בכחוש : **כא** ואם . עש"ך ומ"ם קנ"ד וצ"ל קנ"ה ומ"ש דרך הנאתן היינו הנאת אכילה דבהנאה מותר איסור דרבנן אפילו דרך הנאה לחולה שאב"ם יע"ש בש"ך וע"ש באות י"נ דבאיסורי אכילה שלכ"א מותר לחולה שאב"ם ועיין או"ב ס"ש ועיין בס"ל פ"ה מיסודי התורה : **כב** מחזירין . אפילו אחר כמה ימים וכשיפסוק הסכנה אסור מיד ש"ך : **כג** ועיין . עש"ך משום דבאה"ע יש ב' דעות להנשא ה"ה לתינוק משה"ה הביא דעת הא"ר : **כד** ס"ם לא יינק כו'. ע"ל סי' קנ"ג דא"א בישראלית בעינן נכנסין ויוצאין : **כה** וכן כו' . אף שהמינקת מותרת משום רפואה לא תניק באותן הימים דמסתפם הלב : **כו** וכן . היינו שאביו בפרישו דקמן אין בו דעה ואף שאין מצווין להפרישו ס"ם ראוי להפרישו שיהא זריק בזקנותו : **כז** משום . עש"ך ובתוס' ע"ז כתבו רגלי הדבורים הם העצמות ובסמ"ג כתב נוף הדבורים פוגמים הדבש כמ"ש המחבר ואף דשרץ פגום בעצמו אסור ס"ם נמ"ל בדבש ושרי דהוה דיעבד דאל"כ יפסיד הדבש ואף היורה שרי ועת"ח כלל ס"ה ופ"ה ומיהו לכתחלה יש לחכם שלא יהא יס"ב וגם לא ישהה ג"י לכתחלה דהוה כבוש ועמ"ש ק"נ :

רחך הפרישה אות א' למה לי גמל גמל דחלב פטורה לית ביה אלא חד איסור ובטמאה תרי ותי' בטמאה נמי חד איסורא וירצה דאם"ה אין נוהג בטמאים וקשיא לי לר' יהודה ור"א בחולין ק"ב דאם"ה נוהג בטמאים או לט"ד דם נעכר דב' איסורים הם ל"ל גמל גמל אם לא דסוברים כר"ש קלוס אסור ואת לא דרשי ע"ש בבכורות : **והנה** לאסור המימי חלב להושיט לב"נ משום אם"ה כתב הכר"י לדידהו שרי דלא כתיב השמאין יע"ש . ומיהו לרחב"א בסנהדרין נ"ו דם מחי אסור לב"נ א"כ חלב ליחסר להו דדם נעכר או דמ"ן החלב מכל האיברים בא ובב"נ לא שייך ביטול ברוב דלא כתיב נבייהו אחרי רבים כו' (וכבר עמדנו ע"ז בסי' ס"ב אי שייך ביטול ברוב לב"נ) ומאברהם יש ראיה שהאכילן חמאה וחלב ועי' בא"ח רי"ז בסוס"ק אי בתר מעיקרא או בתר השתא אולינן ועמ"ש בס' נ"ו : **יג** ויש . עש"ך ועב"י תי' ב' תירוצים. א' דחלב פותר כ"ש מי רגלים ויש לראות מחידוש לא ילפינן אף בק"ו וי"ל ועל התי' ב' דפרשא בעלמא קשה הא בס"א פסק המחבר דם"ר של שאר בהמות נמי אסור ולפי ס"ש הש"ך באות י"ב יש ליישב ומה שתילק הש"ך בין דם דאין איסור עליו עד שיצא משא"כ אם"ה ע"ש : **יד** וי"א . עש"ך בשם ב"י דנהגו כסברא א' לא ידענא דהמחבר בכ"ם דעתו כסברא א' עש"ך רם"ב והר"ב כתב נהגו לאסור א"כ לדידן אסור : **טו** והכי . עש"ך ועי' נה"כ כתב על הס"ז אות ח' דלחנם העתיקו דנתבאר סימן ס' והוא נופא העתיקו כאן בש"ך : **טז** אבל . עש"ך ודע דקיבת סמאה יש לעיין בה אם שריא דהם"ם פ"ד מם"א ה"כ כתב דם"ר למאן דאוסר דלא מהני סה שהוא פרשא וקיבה צ"ל דמסין טהור קאתיא וכתב לפ"ז קיבת סמאה אסורה והמחבר בס"א פסק דם"ר של כל הבהמות אסור א"כ כפי הנראה ה"ה קיבת סמאה אסורה וצ"ע : **יז** חלב . עש"ך ר"ל אפילו חולה שא"ב סכנה ומיהו מההיא דלקמן סי' פ"ו ס"ד אין טוכח דשם אסור לבשל בלא אכילה משום ס"ע : **ידן** או . עש"ך דבדם בין שיניים ליכא ס"ע (ואף דם"ע בחדרי הדרים אסור יש לחלק) משא"כ חלב הוא להיפך : **יט** וה' לחולה . ל"ד חולה אלא ה"ה כחוש שאין בריא ש"ך בשם הפוסקים : **כ** יכולין . כתב הש"ך דכיון דלא פירש אלא מחמת חולי לא הוה כפירש יע"ש והוה כלא פירש כלל ויכול ליגק ד' בבריא וה' בכחוש : **כא** ואם . עש"ך ומ"ם קנ"ד וצ"ל קנ"ה ומ"ש דרך הנאתן היינו הנאת אכילה דבהנאה מותר איסור דרבנן אפילו דרך הנאה לחולה שאב"ם יע"ש בש"ך וע"ש באות י"נ דבאיסורי אכילה שלכ"א מותר לחולה שאב"ם ועיין או"ב ס"ש ועיין בס"ל פ"ה מיסודי התורה : **כב** מחזירין . אפילו אחר כמה ימים וכשיפסוק הסכנה אסור מיד ש"ך : **כג** ועיין . עש"ך משום דבאה"ע יש ב' דעות להנשא ה"ה לתינוק משה"ה הביא דעת הא"ר : **כד** ס"ם לא יינק כו'. ע"ל סי' קנ"ג דא"א בישראלית בעינן נכנסין ויוצאין : **כה** וכן כו' . אף שהמינקת מותרת משום רפואה לא תניק באותן הימים דמסתפם הלב : **כו** וכן . היינו שאביו בפרישו דקמן אין בו דעה ואף שאין מצווין להפרישו ס"ם ראוי להפרישו שיהא זריק בזקנותו : **כז** משום . עש"ך ובתוס' ע"ז כתבו רגלי הדבורים הם העצמות ובסמ"ג כתב נוף הדבורים פוגמים הדבש כמ"ש המחבר ואף דשרץ פגום בעצמו אסור ס"ם נמ"ל בדבש ושרי דהוה דיעבד דאל"כ יפסיד הדבש ואף היורה שרי ועת"ח כלל ס"ה ופ"ה ומיהו לכתחלה יש לחכם שלא יהא יס"ב וגם לא ישהה ג"י לכתחלה דהוה כבוש ועמ"ש ק"נ :

עוד כתב הט"ז דהא דבני כאן בס' תי' כ' תירוצים. מ' דהתם תבשו איבותו במוד רק לשער כם' ובתמת ים ניסים גדולים ונעשים משא"כ כאן בס' תוך כ' תמיד לא הוי ניסא . ב' דהתם תבשו איבותו במוד ידעו כם' ובתמת ים . ומתם הט"ז על מסמת הניח פ"ו שכתב לפרש הכרעו שבתם"ם דספק שמא נאסר אחיתה את"ת לפמם כן דת"כ כלאו הכי טעמים הרבה מובא דסוס ס"ם ואף דרבש"ת לוסר כסירכות ולא מהני ס"ם ל"ד ולכאן כ"כ הט"ז כלאו הכי טעמים הרבה מובא דסוס ס"ם בסירכות ואולי דסוס הסרון ידיעה . עו יתמר דבכל מקום חזקה דספתה נגד חזקה דמעיקרא ליתא מש"ם כאן דלית חזקה מבוררת לגלא מחמת סרוב כלבך כל שעתה נסרכה לוקמיה לחזקה דספתה דספתה לוסר לגלא מבורר ולית חזקה דמעיקרא כרובא דמתגבת להספתה וכיון דרובא ליתא חזקה מחמת רובא ומי ליתא כן היא סברת הרשב"א ות"ל ליכא לגלא מדא ספיקא שמא מסירכות הסבירות או טריפות משא"כ בספק לאחר שחיטה דוסס ס"ם ומעלה דהרשב"א שאני כן כל שלריך לימן זמן ות"ל לומר בנגע זו יצאה לא מוקמינן לחזקה . ואנן סברינן לכלכה כרמ"א דף בהוגלד מוקמינן לחזקה מחמת רובא ולומר ג"י קודם שחיטה נטרפה ולא קודם ואי"ם בספר שובצת הסמקים לאחר דיבי חזקה ורובא נתכלית התירוצים גם בספרי גינת ורדים דכרנו מזה ובאן לחבות בקנדס :

דע דספק חזקות ים . חזקה אחין מבוררת כלל שחיה י"ב חודש לא תמרינן למפרע משנולדה לאו טריפה כיתה . וחזקה בהאי מכח רובא . וחזקה לחימתת מבוררת בנעמה . הגה חזקה אחין מבוררת כתבו סתום' חולין י"ח ע' ד"ה תחיל דלא סוס חזקה וכן הלכה . חזקה מכח רובא סוס חזקה לגלא דסתום' כוכבים כיון דספתה מחין לגלא מהרוב סוס לא מכח רובא לחבות ואחר פוסקים שבני דחזקה מבוררת היא ואנו לומרים אף בספק אחר כיון לא מכח רובא לחבות וכן הלכה . וחזקה לחימתת מבוררת היא ואנו לומרים אף בספק אחר כיון דספתה מחין לגלא מהרוב סוס לא מכח רובא לחבות ואחר פוסקים שבני דחזקה מחייב נעשה הא כל שלריך לימן זמן כמו סוגלד פי המכה הו ליח לה חזקה מחמת רובא ואנו פסקינן לקמן בס"ג סמכינן לחזקה לומר קודם ג"י כיתה מהרוב ול"ד למ"ש בהלכ שימן ל"ו ואין יודע אם פקף סמוך לשחיטה דספתה מחין נעשה זו יצאה מהרוב (דהוכן הין לפה מיס בהלכ) לכן לא מוקמינן לחזקה מש"ה כאן הוה דינן ומומרים קודם ג"י לא יצאה מהרוב . וכלל סיעה אחר דיבר בכה סמוסבת הגלון נעל תבוחת סוד ז"ל אחר הסיר עיניהו בכמה הלכות יש"ם בסימן כ"ם ול' . ומיהו כל זה בחזקה הבאה מכח רוב אבל חזקה מכח סמבוללת כגבירור כמו בשעה שנולדה לא כיתה לבוסה עש"ה בש"ך סימן ל"ו אות כ"ה ולפ"ז אפילו ימים מרובים אינו אלא כמו שעה ממש ולא מהני לה חזקה דמעיקרא עדיפא ומש"ה בשומטו שנולד קבלה דהוה חזקה כרובא לפי שעתה זה כמה ימים מ"מ חזקה דמעיקרא עדיפא . ולפי שכתבתי לפרש"ת חות ג' מצאתי לפרש"י בחולין בתרא דף ע"ב ד"ה ואיבעית לימא דמשמע דכל שלא נולד הסוס ג"כ בלא חזקה ולא מהני לה חזקה דמעיקרא ואפשר דלא פליג אדברי הרשב"א ז"ל דכל חזקה דמעיקרא עדיפא ואפשר דלא נולד הסוס חזקה ממש רובא ואיבעית לימא דלא נולד הסוס חזקה ממש רובא אלא שהוא בכלל רוב ול

דיני עוף טהור

פב סימני עוף טהור. ובו ה' סעיפים:

א א סימני עוף טהור לא נתפרש מן התורה [א] אלא מנה מינים ממאים בלבד ושאר מיני העוף מותרים [ב] והמינים האסורים כ"ד האמורי' בתורה (ל' רמב"ם פ"ו מהמ"ח די"ד):

ב ב כל מי שהוא בקי באותם מינים ובשמותיהם הרי זה אוכל כל עוף שאינו מהם ואינו צריך בדיקה (סמ) ג ועוף טהור (א) נאכל במסורת והוא שיהיה דבר פשוט באותו מקום שזה עוף טהור ד ונאמן צייד לומר א עוף זה התיר לי רבי (ה) הצייד ב ה והוא שיוחזק אותו צייד שהוא בקי במינים הטמאים האמורים בתורה ובשמותיהם. מי שאינו מכירם ואינו יודע שמותיהם בודק בסימנים (א) [ג] ו כל עוף ג [ד] שהוא (ג) דורס ואוכל בידוע שהוא ממינים הטמאים ואם אינו יודע אם דורס אם לאו ז אם בשמעמידים אותו על חוט חולק את רגליו שני אצבעותיו לכאן וב' אצבעותיו לכאן (ב) ח או שקולט מן (ג) האויר (ס) ואוכל בידוע שהוא דורס [ה] ואם ידוע שאינו דורס ד [ו] ט יש שלשה סימני טהרה (ג) ה (ד) אצבע יתירה וופק (ב) וקורקבנו נקלף ביד י לאפוקי אם אינו נקלף אלא בסכין (ל' הממכר)

יא היה חזק ומדובק והניחו בשמש ונתרפה ונקלף ביד הרי זה סימן טהרה [ז] יב ואע"פ שיש לו ג' סימנים אלו אין לאכלו לפי שאנו חוששין (ה) שמא הוא דורס ו אלא א"כ יש להם מסורת שמסרו להם (ו) אבותיהם שהוא טהור.

(ל' הרמב"ם סם די"ח):

ג יש אומרים שכל עוף שחרטומו רחב ז (ז) וכף רגלו רחבה כשל אווז בידוע לומר שים ג' סימני טהרה ואפ"ה אלו נוהגים לאסור אף שיהיו דורס מ"מ ליכא למיחש שמא ידלוס פעם אחרת אלא א"כ חרטומו רחב וכף רגלו רחבה כשל אווז וים לו עוד ג' סימני טהרה דהיינו דלא טרפה ונקלף ביד הרי זה סימן טהרה [ז] יב חזק ומדובק והניחו בשמש ונתרפה ונקלף ביד הרי זה סימן טהרה ואע"פ שיש לו ג' סימנים אלו אין לאכלו לפי שאנו חוששין (ה) שמא הוא דורס ו אלא א"כ יש להם מסורת שמסרו להם (ו) אבותיהם שהוא טהור.

(ל' הרמב"ם סם די"ח):

ג יש אומרים שכל עוף שחרטומו רחב ז (ז) וכף רגלו רחבה כשל אווז בידוע לומר שים ג' סימני טהרה ואפ"ה אלו נוהגים לאסור אף שיהיו דורס מ"מ ליכא למיחש שמא ידלוס פעם אחרת אלא א"כ חרטומו רחב וכף רגלו רחבה. ממעט דתרווייהו בעי חרטומו רחב וכף רגלו רחב וכן נראה מסקנתו בב"י וכן הסכימו האחרונים: וע' בסק"ק ע': ז וכף רגלו רחבה. ממעט דתרווייהו בעי חרטומו רחב וכף רגלו רחב וכן נראה מסקנתו בב"י וכן הסכימו האחרונים:

פב (א) כל עוף שהוא דורס ואוכל. *)פי' המחבר ואינו אוכל מהם ש"מ: (ב) או שקולט מן האויר. פי' כשמעלימין לו לאכול קולטו לפיו מן האויר ואוכלו ואינו מן האויר ואוכל קולט מן האויר ומניחו למרן קודם שיבלעו לאפוקי תרנגול שנפל קולט מן האויר ומניחו על האויר קודם שיבלעו לאפוקי תרנגול שנפל קולט מן האויר ומניחו על האויר קודם שיבלעו כן הוא לדעת רמ"י עכ"ל: (ד) אצבע. פי' לאחורי האצבעות ולאחרים פירשו שהאצבע שלפניו גדולה ויתירה מהאצבעות כ"כ הר"ן: (ה) שמא. ועי"ג שרוב שהוא דורס עכשיו מ"מ ליכא למיחש שמא ידלוס פעם אחרת: (ו) אבותיהם. כ' הש"ך נראה דאם יש מסורת שזה ג' סימנים הם לסם מסורת שזה ג' לבדוק אחר סוס סימן מיהו ודאי אי אפשר דבדקו אחר סוס אחד מהדברים או שחולק את רגליו זה למעלה על המסורת ובקלה בעופות היא:

(ז) וכף. ממעט דתרווייהו בעי חרטומו רחב וכף רגלו רחבה:

חידושי רע"ק

(סי' פ"ב ט"ו סק"ח) **ואינו** אוכל העוף מחיים. צ"ל אוכל העוף מחיים ואינו ממתין עד שתמות תחילה:

ביאור הגר"א

פב [א] אלא מנה כו'. ס"ג ב': [ב] והמינים כו' שם א': [ג] (ליקוט) כל עוף שהוא כו' יש ג' סימני כו'. המחבר קיצר בדבר והפוסקים הסכימו לפי' הר"ם בר יוסף שפי' במתני' כל עוף הדורס ממא ר"ל ודאי ממא שאין לך עוף טהור כלל שהוא דורס וכל שיש לו אצבע כו' ר"ל אם יש לו כל הג' סימנין אלו בודאי טהור שאין לך עוף ממא שיש לו שלשת סימני טהרה שכל כ"ד עופות ממאים אין להם רק סי' טהרה א' לבד עורב יש לו ב' סימני טהרה ונשר אין לו כלל סי' טהרה וכל שידוע שאינו דורס א"צ כלל לסימן אחר ובודאי טהור הוא כמש"ש ס"ב א' אפר אמיטר הלכתא כו' והוא דלא דרים ר"ל שאותו סימן אחד יהיה דוקא שאינו דורס וכמש"ל וגי' שם ס"א א' תני ר"ח עוף כו' ולילף מתורין כו' ה"נ דאיכא כולי ארבעה א"כ עורב דכתב רחמנא כו' ול"ג א"כ שאר עופות עד א"כ עורב ושם גמירי עשרים וארבעה כו' תלתא הדרי בכולהו עשרים ותרי מהני תלתא איתנהו בעורב וחד דליתיה בהנך איתיה בפרס או בעזניה ופי' ס"ש תלתא הדרא כו' דכולהו עשרים אין להם אלא סי' טהרה אחד והשלשה סימנין שבנוף שהן אצבע יתירה וזפק וקורקבן נקלף חוזרין בכל העשרים שכל א' מאלו יש לו א' מהסימני טהרה אלו ועורב יש לו שנים מאלו אבל סי' הרביעי שאינו דורס אין בכל הכ"א עופות שכולם דורסים הן ופרס ועזניה נמי אין להם אלא סי' טהרה א' אלא שא' מהם או פרס או עזניה סי' טהרה שלו שאינו דורס והא דקאמר א"כ פרס ועזניה דכתב רחמנא ל"ל ול"ק א"כ שאר עופות טמאין ל"ל משום דבעי למיהדר ולאקשויי ונימר כו' ולתרץ א"כ נשר כו' ולברורי דצריך לטיכתב נשר דלא ליגמר מפרס ועזניה דאין שני כתובים כמש"ש משא"כ בשאר דא"א דהאי דאיתיה בהאי ליתיה בחד מהנך ומ"ש ר"ח עוף הבא בסימן אחד מהור היינו שבקי בכל העופות טמאין דא"כ איכא לאספוקי בעשרים עופות טמאין יהיינו דקאמר ר"נ שם היה בקי בהן ובשטותיהן עוף הבא כו' ואפילו אותו סי' טהרה הוא שאינו דורס דליכא לאספוקי בהנך עשרים אכתי איכא לאספוקי בפרס ועזניה ואמיטר פליג עליה בזה דאם יש לו סי' שאינו דורס א"צ שיהא בקי כי פרס ועזניה לא שכיחי ועוף הבא בשלשה סימני טהרה לכ"ע א"צ שיהא בקי וא"צ לידע דלא דרים דודאי אינו דורס כמ"ש במתני' שם ובברייתא כל שיש לו אצבע כו' דאין לך עוף טמא בג' סימני טהרה ומ"ש שם ס"ב ב' ומאי ספקייהו כו' משום דה"ל עוד סי' טהרה א' כמו אצבע יתירה והיו בקיאין בעורב ומינוי וכמש"ש א' לא היה בקי כו' בב' סימני מהור והוא כו' ותרנגולתא דאגמא ע"ש בתוס' ד"ה חזיוהו כו'. ושיטת סה"ת וסמ"ג ושיעתם כשיטת התוס' דעשרים עיפות טמאים כ"א י"ל ג' סימני טהרה כנ' שלנו בגמ' וסי' א' מהם שאינו דורס וכולן שוין בסימניהן ושנים מהסימנים שלהן הן בעורב וג"כ א' מהן שאינו דורס והסי' הרביעי שאינו בהן הוא בפרס או בעזניה ואותו הסי' הוא קורקבנו נקלף ועתום ס"א א' ד"ה כל כו' וס"ב ב' ד"ה מאי כו'. ום"ם בזה שוין דאם יש לעוף סימן אחד שאינו דורס שודאי טהור דאין עוף טמא בסימן אחד אלא פרס ועזניה ולא שכיחי כנ"ל אבל בסימן אחר לא דשכא ג"כ אינו דורס ומסין עורב הן ואם דורס ודאי טמא כמ"ש במתני' כל עוף כו' ועתום' שם ס"ב א' ד"ה והוא כו' אלא דלשיטתם אם בקי בעורב ומינו עוף הבא בסימן אחד מהור באיזה סימן שיהיה משא"כ לשיטת הרמב"י דלעולם דוקא בסימן שאינו דורס ובשלשה סימנים שבנופו ג"כ מהור כמ"ש במתני' וכל שיש לו אצבע כו' ופפ' ג"כ כנ"ל דודאי אינו דורס ומהור דלא כרש"י ס"ה א' ד"ה ה"נ כו' דדוקא אם יש כל הד' סימנין שנ"כ ידוע שאינו דורס וכן בב' סימנין מהור אם בקי בעורב ומינו כמש"ש ס"ב א' ואין נ"מ בין אלו ב' השיטות אלא כמש"ל בסימן אחד אם בקי בעורב ומינו דלתוס' כשר באיזה סימן שיהיה ולהרמב"י דוקא באינו דורס (ע"כ): [ד] (ליקוט) שהוא דורס. רש"י פי' שאוחז בצפרניו ומגביה מהקרקע מה שהוא אוכל ע"ש נ"מ א' ד"ה הדורס כו' ותוס' פי' שאוכל מחיים ע"ש ס"א א' בד"ה הדורס וכ"כ ת"ה ס"ב א' ועתום דב"ק מ"ו ב' ד"ה דרס כו' והביא ת"ה ראיה דא"א לומר שם דורס ממש דא"כ זאב נמי הא תנן ודרוסת הואב וכ"כ בתה"ב ס"ם א'. והרא"ה בבד"ה כתב דורס ממש וכ"כ בשם הרמב"ן (ע"כ): [ה] ואם ידוע כו'. ס"ב א' אסר אמיטר כו' וכשיטת הגאונים דידוע דלא דרים לבד סימן אחד וז"ש במתני' כל עוף כו' ממא ודאי ואם ידוע שאינו דורס אז וכל שיש כו' ותמם בש"ע כאן ולא כתב שבסימן א' טהן מהור לפי שרבו בו הפי' וער"ן ולח"מ וריב"ש סי' קצ"א ובלא"ה אין נ"מ לדידן כמש"ל ואע"פ שיש לו כו' וערש"י ס"ב ב' ד"ה חזיוהו כו': [ו] יש נ' כו'. אע"ג דבסימן אחד סגי כנ"ל לפי שרבו הפי' דלפי' תוס' שם ד"ה והוא כו' דוקא בסימן זה לבד דלא דרים אבל בסי' אחר עמו אפשר שמא עורב הוא ולהרמב"ם דוקא בסי' אחר עמו ובב' סימנים אין חשש לכ"ע חיישינן אבל בכל הד' סימנים אין חשש לכ"ע: [ז] (ליקוט) ואע"פ שיש לו ג' סימנין כו'. לפי שיש ני' ופי' אחרים. ת"ה. ור"ל פירש"י הנ"ל וערש"י ס"ב ב' ד"ה חזיוהו כו' וכשיטתו דבעינן ד' סימנין שידוע ג"כ שאינו דורס ובזה א"א בקיאין כמו בתרנגולתא דאגמא אבל לשיטת התוספים

פתחי תשובה

פב (א) נאכל בסמורת. עכס"ק על הכת מהכי"ע ז"ל ומ"ש בשם תפ"י לענין בר מצוות הכר עיין מזה בתשובת צמח צדק סכ"ם ראיה להתיר שקבע קונטרס מיוחד לזה והעיין שם בעומק פלפולו להתיר ועי' בתשובת תשובות הן סי' מ"ג מ"ש בזה. וכתב עוד בתשובת הנ"י שם דעוף שקורין לערבי"ן הוא עוף ממא וכן הכהו הגאון מפ"פ ע"ש ועי' בתשובת הנ"י שהביא בשם הכרכם בקונטרס משפט שלום שהעיד הרכם להכשיר הלווזות שהרבי תלמודו שמותם אבר קצת מהכמי הדור לאכול בעומד דקמו עלם דמלתא שביכורן מן הטמא שמותיהן על לבו מזדווגות לעוף הטים טמא ידוע והגולד מזה גולד בתלטום שמר ועוד משלר טעמים והוא ז"ל שהעיד לשמר בעיניו (וע' בתשובת תשם קופר סי' ע"ד תולדות בר לווזות שהזכר ביציהם הוא מבר לווזות שבר שהוא נזהרים מלאכול כמ"ש בג"ל ותוכן בר לווזות העולין ביניהם וגדלו מהרותם ונתעברו בתרנגולות הרבה מי מומחים הם מפני שהביצים עוף שהיו נאכל בהם.והביצים דוודאי הלו מהרותם מומחים דהם כפ"ק דכלורות שמר ריב"ל לעולם הוא טמא משהגדיל ואפי' לי נימא שעוף שהור מתחמם ע"י עוף טמא לשטול ביציהם הלא גדע מדשפיע מדגעת מ"מ מהן שביציהם לא יגליהו לגדל מהרותם כו' ומ"מ הלוי ים לפקפק דוקא לא שמר ריב"ל מהן שביציהם מ"מ ג"ל בוודאי לי היו מהרותם הלו דומים לזבר מה שהעיד ב"ר אכר ביתם בלגונתא דזוז"ג אבל כיון שהין שום סימן מיהו ודאי בתרותם ונכי כשלא היה זכר זה לפניהו היו מהרותם מכום כל היוצא מן הטהור טהור מ"מ הכתוב

(ד) **אלא במסורת.** רש"י כ"כ וז"ל דהא תרגולתא דגמיעת היו מחזיקין לותא בעטור' ולחר זמנלחוש שדורסת כו' ע"כ וכ"כ התוס' שכיון לותו' לותו תחילה וקשה דהא פרכינן בפ"ק דחולין הטמא בטמתן אל לדיקים ין הקב"ה מביא תקלה על ידי כו' ולפי מ"ש התוס' בפ"ק דגיטין דהגלחי הוא דוקא שם הלדיק עצמו לוכל דבר איסור שם כן ניחא כאן דאפשר שהמון העם היו לוכלים לותו על פי הוראת הגדולי' ואין בזה גנלי: (ה) **ואפילו דעתו לחזור.** ואין כאן מקום נותנין עליו חומרי המקום שיצא משם שהרי מה שאין לוכלין לותו שם הוא אינו מלד האיסור לותו בשביל חסרון קבלה אלא משום שהרי הרמ"ם סי' קט"ו ושלחן מדברי הרמ"ם הללו שהוא דוקא יכול לאוכלו מפני המסורת אבל אם לא היה שם שלחן שהמדברי הרמ"ם והטור מבואר שכל המקומות יוכלו לסמוך מהיום על מסורת שהיו במקומות שלא נהגו בו איסור אלא מפני שנסתפקו בו מבלי מסורת אבל במקום שנהגו איסור אין רשאי לסמוך על קבלתם של אלו וכ"כ הרשב"ץ כו' עכ"ל וכמו שהכהוב בסמוך וזה מיובב מה דמשמע בסעיף שאחר זה דלפילו מי שהוסר שם מודה כאן שמותר: (ז) יש מי שאוסר. טעמו שאותן מקומות שנהגו בו איסור הוא מיודעים שהם מותרין הללו שנהגו איסור מפני שאותן מקומות יש עופות עמהם הדומין לאלו כ"כ הרשב"א:

ראיתי להזכיר הרי מילתא דתמיהי לי טובא שאחת על דברי התוספות בפ' שילוח הקן (דף קל"ט) שכתבו על מה דאיתא שם דשם לפור הוא מורם על עטור דוקא וז"ל ות"ת לא כתוב גם לפור מלא ומיהו מלאה בית דאייתי נמי בעמא דאשו מלא עמא לא מלא ומיהו אפשר דמיירי בעטור כדמוכח כיפיה דקתא דכתיב ודרור קן לה ולפור דרור הוא עטור כדמוכח בהלו מרפות עכ"ל *) ובמרדכי מקום שרגיל בפ"ב ותמהתי דשם ליה הוכחה לפור דרור דאיתא התם ס"ל יודע טוף המשרע כבר לטברת מלורת (פי' רש"י שהוא לפור החמור בתורה) וזו היא סגולת לבנה שמחלקו בה ר"ת וחכמים תמר תמימר בחיבוק כרסה כ"ע ג' דשרי כי פליגי בדיוקא כרסה ר"ת לכר וכגון שהו ושלחתה כר"ת לחכר וכגון שהו ושלחתה כרבנן שהלכה כמ"ד בחיבוק פליגי דשרי סיימו דקתני זו היא סגולת לבנה הלא למ"ד בדיוקא פליגי מאי זו היא סגולת לבנה ומשני לאפוקי דבתי דאוכחתי ופרש"י דבתי הגדלות ודלות בקירות סבתים ומחורות שם ועוד פירש"י לגיאנא קמת דתמיתר דפסק כר"ת דאסר ליה ליה דרב יהודה דמכשר ליה לטברת מלורע דשם טהורות כתיב עכ"ל *) ומהכין למדו כאן התוספות לענין לפור דרור דטהור הוא דשם לא הוזכר כאן שום דרור ואי ממש שזכר רש"י בשחורה שדרש בקירות הבתים שם תירץ זה לאפוקי תוכחי הוא דאדרבה תמרין בפירוש דהך שחורה לכ"ע אסור דע"ז תמרין לאפוקי מדבתי דאוכחי וכמ"ש מהרי"ק מבואר בשמוך ולפי הלנע"ד דיש ע"ש בהוספות במ"ש דאפילו בשחורה ליה בידו דהכין דמאי דמצני שתש בפ"ק בציפור דרור עסקי' שהיה מקבלת מרות כו' קאי אי"ת וז"ש דהשתא קאי אמאי דתנן הלד ליפור כשבת לגדל דוקא מיהו אבל בלית לה להיינו בציפור דרור שהיה מקבלת מרות ויודעת להשמע בזויות בשת לכל לד והילכך כי לד לבית לה הוי לידה ולה ממיהו מעלת וכן פירש"י שתש להדיח והוא דבר פשוט למעיין בש"ס שם וכן הוא להדיח בש"ס פ' רבי אלעזר שחורג דף ק"ו ע"ב ואם כן כל הוכחותיו אינן כלום ונפיר ים לומר לציפור דרור שמתה היא וק"ל. ומ"ש ויותר נפלאתי על מהרי"ק תמיה שיש כו' תשב למהרי"ק לנקלה כאחד מן העושים ותוהר בכבדים ונוקף בגופו דוחלי לא נעלם ממהרי"ק מתני' דנגעים אלא דחולק דיש טהורה ואין דרור בעמאים ואם כן דילמא בתין נדין מיירי בטהורה לבל אם"ל דתיכא דרור בעמאים ושוד דמ"ל לחוספות לפך דמ"ל הא מתניתין היא בנגעים ושוד דבתמא לא מוכח בתין נדין כלל דטהורה היא דמ"ם ובם ודלמי טמא דטהורה היא דלמי טמא הא כו' שנגם גדולה היא בידו דהכין דמאי דמצני שתש בפ"ק בציפור דרור עסקי' שהיה מקבלת מרות כו' קאי אי"ת וז"ל

מימי קדם שהיו עופות טמאים דומים לזאת ואפשר לומר כמי שלא קבלו בו היתר לכך נהגו לאכול בכל מקום עכ"ל ואפשר כו' שהרי לומר כו' והלכך נהגו להקל בכל מקום אפילו בשעת הדחק ואפילו בפני עצמו ואפילו בלא מלח ואפילו בלא הדחה ואפילו בלא מליחה ואפילו בלא צלי' ואפילו בלא ניקור ואפילו בלא הסרת הקרום ואפילו בלא הסרת הגיד ואפילו בלא הסרת הדם ואפילו בלא הסרת הקיבה ואפילו בלא הסרת הפוטה ואפילו בלא הסרת הכבד ואפילו בלא הסרת הכליות ואפילו בלא הסרת הלב ואפילו בלא הסרת הריאה ואפילו בלא הסרת הקורקבן ואפילו בלא הסרת הראש ואפילו בלא הסרת הרגלים ואפילו בלא הסרת הכנפים ואפילו בלא הסרת הנוצה ואפילו בלא הסרת הדם שבין העור לבשר ואפילו בלא הסרת הדם שבין הבשר לעצם ואפילו בלא הסרת הדם שבין העצם לחבירו ואפילו בלא הסרת הדם שבין הגיד לבשר ואפילו בלא הסרת הדם שבין הגיד לעצם ואפילו בלא הסרת הדם שבין הגיד לחבירו ואפילו בלא הסרת הדם שבין הגיד לקרום ואפילו בלא הסרת הדם שבין הקרום לבשר ואפילו בלא הסרת הדם שבין הקרום לעצם ואפילו בלא הסרת הדם שבין הקרום לחבירו ואפילו בלא הסרת הדם שבין הקרום לקרום ואפילו בלא הסרת הדם שבין הקרום לגיד

דיני דגים

פג דין סימני דגים ודגים מלוחים, ובו י' סעיפים:

א סימני דגים מפורשים בתורה כל שיש לו סנפיר וקשקשת טהור [א] וסנפיר הוא ששט בו וקשקשת הן הקליפות הקבועות בו:

הגה [א] ודוקא שסם - נקלפים ביד (א) או בכלי אבל אם לא נתלפו אסור לקלפן מטעה הדג לא מקרי קשקשת (תמ"מ פ"ח מ"ח):

[ב] ג ואפילו אין לו אלא סנפיר אחד א וקשקשת אחד מותר ג ואפילו (ב) אין לו עתה ועתיד לגדלם לאחר זמן או שהיה לו בעודו במים והשירן מיד בעלותו ליבשה מותר (רמב"ם ספ"ח מהמ"א וי"ף וכ"ן והמ"ה):

הגה [ג] וי"א דאין להתיר בקשקשת אחת רק כשהיא עומדת תחת לחייו או שנבו או סנפירו (הטור והרא"ש לדעת ב"י וכ"ן והמ"ה שסם למב"ן) ומוב להחמיר:

ב ד יש מיני דגים שקשקשיהם דקים מאד ואינם נכרים ואם כרכוהו (ה) בבגד או נתנו אותו בכלי מלא מים (א) ונמצאו קשקשים מותר:

ג ה כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר (ב) ויש שיש לו סנפיר ואין לו קשקשת (ג) [ד] ו לפיכך מצא חתיכת דג שיש לו קשקשת אין צריך לחזור אחר סנפיר מצא לו סנפיר לא יאכלנו עד שידע שיש לו קשקשת:

ד ז מצא חתיכות דגים ויש באחת מהן קשקשת (ד) ד אם החתיכות (ג) מתאימות שמתחברות יפה מותר ול"ל שיטת גרלאה מתוך חיתוכן שכל הוא דג ה' וכן הוא דעת הטור והכרמב"ן בית ג' שער ה' וכ"נ מדברי הגר"א

ביאור

פג [א] ודוקא כו'. בתוספתא שם אלו הן קשקשין שמלובש בהן: [ב] ואפילו כו'. עבה"ג ובת"כ פ' שמיני פרשה ג' אין לי אלא הטרבה בקשקשים ובסנפירים כגון קיפונות מנין אפילו אין לו אלא סנפיר א' ואין לו אלא קשקשת א' ת"ל וקשקשת רי"א שני קשקשים: [ג] וי"א כו'. תוספתא שם וכמה יהא בו אפילו אחת תחת לחיו ואחת תחת זנבו ואחת תחת סנפירו רי"א שני קשקשים. ואו או קאמר ת"ק. הרא"ש: [ד] לפיכך מצא כו'. לשון התוספתא שם יש לו קשקשת אי אתה צריך לשאל על סנפיר יש לו סנפיר

באר היטב

פג (ה) בבגד. וה"ה אם מעמיד הדג נגד הסמם ורוחה בו קשקשים קטנים מוכר. ע"ס: (ב) מתאימות. כתב הש"ך מסמע מס הס רק מתחברות קשקשים ודג טהור הוא. וע"ס כסי כ"ט ובמ"ד אכ"מ אחד פקפק ע"ז והגאון מוסר"ם נרו כן בממכר החוץ כשעת תכיו ז"ל וכשיה כמה רחיות לדכיון ומהאי טעמא החיר הדג שקורין שטר"ל ובלשון לעזיון רוסטנט"ם וכתב עוד על דבר הדג שקורין טי"ק כו' לפ"ז פעולה בשחיטה לפי שיש נקלפים רק ע"י פעולה לבדוחו כמו שפר מס רוחחים מוכר כלי קפוק ומבואר עוד שם דלפ"ז שייך כזה לומר בפין להחיר כיון שכבר נהגו בו היסור ע"ם ועיין עוד בספרו שו"ת סימן כ"ט שכתב שגם הגאון בעל תור תדם שכפיים לדיעה להוכיחת תביו הגאון ז"ל ע"ם לכן בהשוחת נגדי כהונה תלן יו"ד בהריף לאסור הדג שקורין טטר"ל והדג שקורין טי"ק בהכר שקשקשים הינם נקלפים שפי' בכלי ואף שמעמיק הגאון בעל מודע ביהודע בדיקה על ידי שכיה כמי שפר ואם תאמ"כ יהיו נקלפים שכי מ"מ יש לאסור הדגים הנ"ל מדת שפין לנקל ולכאורה על כרחיה אי לאיסור תחרייתא ועוד דיהיו שנהגו בדגים הללו עד הנה מי שפשר להקיזה ע"ם בתורך ואפשר הילו רחה דברי הגאון מהר"ם הנ"ל לפ שכתב כן. וכתב עוד בהשוחת שיחת יהון שם דג שנת לפיהו עם קשקשים שריך לבדוק אם שם נקלפים אף דכוך דגים שיש להם קשקשים שמם נקלפים מ"מ כיון דשפשר לבהורי ומה דהיחת בש"ם דרב אחי בדק נגד השמש מי חית ביה קשקשים ושריה. והיה לו לכחוב ג"כ אם הם נקלפים סיינו לפי שהיו קטנים מאד ויש עורית רב לברר לכך סמך על הכוב. והפוסקים השמיטו הלי עובדת דר"ת (עב"ך ס"ק כ') הוחיל ודג כזה אינו מצוי בינינו ביהיו קשקשיו קטנים כל כך ולדידן תמיד יש לבדוק אם הקשקשים נקלפים ע"ם. ועיין עוד בהשוחת הנ"ל שכתב דאף שבעניז דגים שבקשת מקומות הורגלו בו לאסור ובקצת מקומות נוהגים בו היתר אם יוכלו לנהוג בהקום המחיר על סמך מקום שנוהגים בו היתר כדבר תלוי בפלוגתת נועל סימן ס"ב ס"ה לך זה דווקא בדגים שאין לכם קשקשים רק שבקשת מקומות נוהגים בו היתר אבל אם אפשרנים בימים שהי לדעת המחיר אם אסור גם כאן דכיון שאין לכם קשקשים לפיהו אפשר שיהיו מינים שמיהם דומים לאלו שיש להם קשקשים ואפשר הילו רחה דברי הגאון מהר"ם הנ"ל ס"ל דבשעת הדחק אפילו בדגים שיש להם קשקשים אם הם נקלפים אפילו בכלי ובכה שהם בעלמא נמי אפשר שקורין לויג כמו ג' שעות ואח"כ היו שקשקשים שלו נקלפים אפילו בכלי ובכה שהם בעלמא נמי אפשר שקורין לויג כמו ג' שעות ואח"כ היו שקשקשים שלו נקלפים ביד ובחיר שהחיר דכל שכם נקלפים ע"י חיוה פעולה שיהיה שם נקלפים

קעז

פתחי תשובה

פג (א) או בכלי. עיין בחשובת נודע ביהודה תנייינא חלק יו"ד סי' כ"ח בדג אחד שלא היו שקשקשים שלו נקלפים אפילו בכלי ובכה שהם בעלמא נמי אפשר שקורין לויג כמו ג' שעות ואח"כ היו נקלפים ביד ובחיר שהחיר דכל שכם נקלפים ע"י חיוה פעולה שיהיה שם נקלפים קשקשים ודג טהור הוא. וע"ש בכל שכתב בזה בארוכה ובמ"ש בשם הגאון מהר"ם הנ"ל ועיין עוד בשו"

הגהמ"י ותרומת הדשן סימן ע"ט וכתב המחבר לקמן ס"ס ק"ל וכ"כ דעת רש"י וכ"כ הר"ן בס"ק ס"ו וכתב רש"י דלא כהב"ח שכתב לרש"י תרוייהו בעינן ופסק כך הלבוש : ה אפי' כולן מלוחות ביחד . פירוש אפילו הכי לא נתסרו התזיכות הכשרות מהתרות מפני לזיר דגים דלרבנן ותלינן שמחר שנמלחו עירבן יחד וכמו שיתבאר בס"ס ואפי' כולן מלוחות ולא לחמרין מדהתיר להו הכא קשקשים מותרים משתמת גם בשאר הוא ממין זה אלא הוא ספיקא דלחומרא ועיין בס"ק כ"ג לך דלזיר אסור מ"מ ועיין סימן קי"ד ס"ט : ו ואם נמצא שם דג כו' . פירוש אם נמלח שם בשעת מלוחים דג שיש לו רשם רחב ודדרש שהוא סימן דג טהור שבשעת רחצו חל ואין לו שדרה מותר לאכלו דודאי יש לו קשקשים קודם מליחה ונשרו או נטלו בעת תיקונם אבל אם הדג בלא קשקשים בפניו ועדיין לא נמלח אין לסמוך עליהם ושדרה להתיר דג זה ולומר שהיו בו קשקשים ונשרו אחר עלייתו מהמים וכדמלמינהי בס' המחבר וכדברי הרש"ם בפי' דברי הרש"ם והטור והביאו בפרישׁ' ובן מלחרוני ובזה נהייבשו דברי הרמב"ם והרשב"ם בריות אבל המחבר הסמיט הסי דיעה דרשם ושדרה לחזיל לטעמיה שכ' בס"י דרשם ושדרה לא מהני דהרמב"ם והשב"ם חלק הכשות מכיר בטביעת עין ברשם ושדרה שהוא ממין דג פלוני שהוא טהור וזה לא הוכרך להזכיר שהוא פשוט אבל אם הדג חלק בגליון המחבר"י מלתי שכתב וז"ל וכ"ל לפרש דברי הרש"ם דמתחלה קאמר ומ"מ היכא דמיכר כו' ר"ל שהעובד כוכבים מביא לפניהם חבית של דגים שקלתן ניכר בהן קשקשים ומקלתן אין בהן קשקשים אבל רשם ושדרה ניכר בהן שהם מיני דגים טהורים אפילו טרם נמלחו אבל אם נמצאו בהם מדגים טמאים כו' מאחר שבמקלת הדגים שבחבית יש בהן קאמר הלכך אין לסמוך על סימן דקשקשים ואח"כ וכ"י מפרש בש"ע טעמא דמילתא דהוה ספיקא דאורייתא ולחומרא ועיין בס"ק כ"ג יתבאר מלחו שנמלחו עם הטמאים ואין מסופקים אם נמלחו עמהם אם לאו אסורים כו' . הטעם דכיון שמונחין עם הטמאים למרינן מסתמא נמלחו כך בתחלה ביחד ופסק בת"ח כלל כ' ד"ד בשם הו"ה דשם יש בשום מן הטמאים שנמלחו עמהם אפילו אם נמלחו בכלי אחד ואפילו הכי אסור משום ספיקא דאורייתא ומחזיקים לכתחלה ולא מחזיקים לאסור במת היו הטמאים יותר ומכר מהם עכ"ל ופסק בד"מ סי' כ"ח דשין חילוק בין לזיר דגים לזיר נבלה דשאר בשר נבלה דאסור מדאורייתא לעולם בטל בששים וע"ש : מ דמתירין בכל ענין . כלומר לקנות אפילו לכתחלה : י משום דאין דרך למלחן עמהם . כי הדרך שמביאין הסטריג"ג ממרחקים בחביות הממיוחדות לכך לבדן ובודאי לאחר ימים רבים ממליחה הניחו אלו אלמן מהרש"י שם : יא אין להחמיר ולפשפש כו' . דלחזוקי איסורא

כולן מותרות חזקה מדג אחד באו [ה] ואם אינן מתאימות את שנמצאו בהן קשקשים מותרות והשאר אסורות ה אפילו כולן מלוחות (ג) ביחד :

הגה ן [ו] ואם נמלח שם דג אחד שיש לו (ג) רשם רחב (ד) ושדרה מותר לאכלו דודאי היה לו קשקשים [ז] אבל אם הדג שלם (ה) ואין אנו רואים בו קשקשים אין לסמוך על סימני רשם ושדרה להתיר דג

ה [ח] י ציר דגים טמאים אינו אלא מדרבנן [ט] לפיכך מותר לקנות מהעובד כוכבים דגים מלוחים טהורים אע"פ שמונחים עם הטמאים בכלי אחד (ו) ז שמא לא נמלחו (ה) יחד (י) :

הגה ח [י] ויש מוסרים אם מומחין (ד) עם הטמאים (ו) בחבית אחת וכן מוהגין שלא לקנותן אפילו אם רואים רק מיעוטם עם הטמאים המלוחים בערבוב על המלחן שמוכרין אותם שם (ת"ה סי' קע"ד והגהות ש"ד וס"ל סימן כ' וס"ז ולפוך כלל י"ג ומכדכי בשם תוספות הר"ל ישרלא) מלבד בהעריג"ג ומרקליי"ם ט דמהיכין בכל ענין דודאי אין מלחים עם הטמאים י משום דאין דרך למלחן עמהם (מרדכי) [יא] ואפי' בשאר דגים יא אין להחמיר (ז) בשפשם ולבדוק אם יש בגיסם דגים טמאים ודאי לא היה שום (מכירו) [מתירו] אלא כ"ל שאנו יודעים ביעותא בהך דג שאין לו קשקשים נראים לנו להתירו על פיהם ובגמרא דפריך רב עוקבא בר חמא ומכי חבי בארעא ופלגודא כו' ה"מ לפנויי בחילוק שזכרנו אלא דעדיפא מ

דודאי טוענין מס בימד : (ז) ומתם דגים מלוחים כו' . מתי מלוחים לאו דוקא דבתו"ס ליתא אלא כך כתוב אם מיהו מתם דגים לית בהו שמנונית ואם ספק אם יש שמנונית חזלינן לקולא עכ"ל וכן מבואר בת"ח כלל כ' : (ח) אם כולבית אחת כו' . ופרש"י אליבא דר"ן כולבית הוא דג טמא ואינו יכול לחיות רק בים אבל דג טהור רק מעט יכול להתקיים בשל טמא ע"כ מותר בשחומה כיון דלא מתי מעלמא לא שיתא יכולה לחיות כאן אלו שים ליר טמא ורמז נכון יש בפסוק מי יתן טהור מטמא לא אחד דהיינו כפירוש זה דמן הכולבית שהוא טמא כמשך טהרה לכל ליר שבחבית והיינו לא אחד דהא ליכא בחבית בפחות מעשרים ולשים מי שאומר הוא הכולבית דג טהור ודרכן שיה לתת לליר דג אחד או ב' מאותו המין להרחות שממנו נעשה ליר זה ואי משקך נהפך כנגד והא דפחותות מותרות אבל הפחותו' נהשבים כמטורבבות בחבית אחת מעמ"כ בשחומות של כן לריך שם שתים להחזוקי כולהו בטהורות :

קרבי

(טו) **פתוחות כ** וכולבית [יט] דהיינו דג מהור משושט באחת מהן כולן מותרות היו שתומות פתח אחת מהן ומצא בה כולבית היא מותרת שניה ומצא בה כולבית כולן מותרות **כא** [כ] יב ויש מי שאומר **כב** **דהא דשריא ע"י** כולבית הני מילי כשאין בה דג או חתיכה שאין בהם קשקשים **כג** אבל אם יש בהם הכל (מז) אסור (ס) :

ככבום דלמ דיעבד מסור וכן מבואר בב"י ובה"ח ואפילו אי ליכא לספוקי שם מוחים כך שרוים מע"ל או לאו מסור לפי מאי דקי"ל לכבום מסור מן המורה וכדלקמן ליה סי' ק"ס : **טז** אבל אי אית בהו שמנונית כו' . ואם יש ספק אי אית בהו שמנונית או לאו חזלינן לקולא דהוי ספק ספיקא ת"ח שם ד"ג בשם הו"ה ומכי ליתה בסמ"ק סי' ר"ס ולקמן סי' ק"ז כתבתי דדוקא במילתא לבל בכבום ומבושל לפי' ליכא שמנונית לאסור מדאורייתא משום דאז יולא עיקר הלאומית ע"ש : **יז** והיכא דהדגים מלוחים יבשים כו' . משום שדרך הטבוד כוכבים בשמוליחן לוהן מן המים קורעין לוהם ומולחים כל אחד ואחד לבדו ותולין לותם ומפרידין לותם זו מזו כדי שיצלוט בהן הרוח והחמה ויתייבשו שם : **יז** ונהגו להחמיר גם בזה . וכייס בת"ס שם ומ"מ אי תשכח מדיעה דלא נהוג להחמיר אין למחות בידם : **יח** אם כולבית אחת כו' . דבדי המחבר לריכין ביאור דע דתיתא בש"ס ליר שים שם כולבית אחת מותרת ופרש"י ואחר מפרשים דכולבית הוא מין דג קטן שגדלה מלילים בליר דג אחד קטן עלורים ואם ים בו ליר דגים עממים אין כולבית גדילה בו והרמב"ם ואחר פוסקים פי' דכולבית הוא דג טהור דכיון שים בליר דג אחד קטן עהור הוא מחזיקין בליר בטהור ול' הטור שזה סימן שהוא מדגים טהורין שאין דרך כולבית בליר דגים עממים ואם לאו כו' משמע מלשון זה דסל"ל כפירוש רש"י וכ"כ ד"מ והמחבר השמיטו ונרחה שהוא תופס עיקר כזה והרמב"ם וסייעתו ונרחה דבזמן הזה פשיעת דאין לסמוך לפרש"י שהרי אין הדגים שבידינו מהן : **יט** ומ"ש המחבר **ויש מי שאומר** כו' . סיינו משום דלסברת הראשונה לא סגי בפתוחות בכולבית ג' אפילו להתיר לותו מבית מהורה מעמע לסברת הראשונה דלא שהוחה בכולבית ג' מ"מ אף שמעמע ב' חבויות סהומות וכולבית ב' כולבית מותרות ועיין בב"י ודוק : **כ** וכולבית דהיינו דג טהור ואפילו בדג אחד מיירינן שמא מעלמא לותא לא סגי אלא בשמעלמא כולבית בחותא מהן כולן מותרות דלמא עטוי ליקח מזו ומזו הלכך כמעורבות דמי לאבל בסהומות דלאו כמעורבות דמי לא סגי עד שימלא שם שתי חבויות כ"ת בכולבית ג' דכיון דאתיים מותרין מוכחת מילתא דכולן מותרין מיהו מ"ם סמחבר דעת הרמב"ם בשם ויש מי שאומר ל"ע דנרחה לבאורה דעת הרמב"ם עיקר: **כא** ויש מי שאומר כו'. ל"ע למה כתב המחבר סברת הרמב"ן והרשב"א ומר"ן בשם ויש מי שאומר שהרי לא הביא בב"י מי שמולק בזה ואולי מפני שהרב בזה הגיד דבריהם מתוכחי . ומ"מ היה לו להביאו בב"י מיהו לפעד"ז שמוכרח הוא בש"ס (בעבודת כוכבים דף מ' ע"ח) כן דהא לסיקנא התם דמחלוקת בליל ואהא קאי התם דר"פ ופסיק הלכתא עד שיהא רחש ובדרס ניכר לכל אחד ואחד ע"ש ודוק : **כב** דהא דשריא ע"י כולבית . לכל אחד ואחד בדאית ליה : **כג** אבל אם יש בהם כו' . כלומר אף שים בליר זו דגים טהורים וטמאים דהיינו בהס קשקשים לו רחש ובדרס וכמ"ש בש"ך ו' הכל לאסור כלומר הדגים שאין ניכרין שהן טהורין והליר שכיון שגופן מעורב בליל גזריגן דלמי שרי לילן לאכלי נמי גופן לאבל החתיכות שניכרים שהם טהורים מותרים דלא לאגריגן להו מפני שבלעו מליר דליר גופיה מדיעה שרי אלא דלחברים מסוס גזירה . וכתב מהזיקין כמ"ש בפ' א"ש (כ"ו ב') : [יב] ואם רואה כו' . דמליה כרותה ומי שרייתם עזין הן : [יג] אבל אין כו' . כנ"ל דאחזוקי כו' : [יד] אבל אם כו' . כ"כ סמ"ק ובזה מתורץ דבת"כ ילוף מקרא ליר דגים סטאים (ועטוס' דמולין וכזכוות פ"ל): [טו]והיכא דהדגים כו' . עש"ך : [טז] שזה פי' כו' . לשון הסור וכפרש"י וכן סיים הסור שאין דרך כלבית בליר דגים סטאים : [יז] וה"ם כו' . כפרש"י שם והשמיט מש"ש עובד כוכבים שהביא ערוכה ונמשך אחר ריא"ף (לפי גירסת שלנו בריא"ף) ורא"ש ושור שהשמיטו ובב"י תמה עליהם : [יח] ויש מי כו' . מפרש מש"ש ל"ק כאן כו' להתיר חבויות האחרות ושתים היינו בשתי חבויות ום"ש העובד כוכבים כו' באחת מהן דוקא באחת

ביאור

הגר"א

באר היטב

דהכא אין אנו מהירין הדגים מכח חזקה אלא מהדבה אמרינן מהיכא היתי יהא כאן לאסור ע"ל (ובפ' שלישי כתב דמדברי הרמ"ה משמע דבתערי"ג מותר בכל ענין אפילו נמלא עמהם בתוכן אבל מהרש"ל הולק ע"ז ופסק דאפילו ס' לא מהני בזה ט"ם ד' ע"ה) : (ח) **בהעריג"ב** . כלומר שמוהרים כשמוחים יחד מלוחים מ"מ בשריה אחר מליחה אין אנו מהירין בזה שאר דגים להעריג"ב שהרי ענינו רוחות שמי הליר עזין וחזקים ומבליעין בודאי וגרע טפי מליר המעורב במיס שהרי כרותה לעיל ס"ם ע' : (ט) **רואים** . כלומר שאנו מבחו אבל אי חזינן לפעמים בבית עובד כוכבים שברה תוכן כך לא מהמירין ליזהר לחוש מקרי בעלמא הוא : (י) **להתיר** . כ' הש"ך דמהרש"ל פסק דאף במלוחים אסור עד ס' אפילו דיעבד ואין כן דעת כל הפוסקים גם לא נהגו כן ופשוט הוא דאם יש ספק אי יש שם כבוש יום אחד אפילו לכתחלה מותר ואפי' אי ליכא לספוקי אם מוגשת אסור ע"ל דאף דיעבד אסור לפי מאי דקי"ל דכבוש אסור מן התורה (וע"ש מאחר שהליר לענין שהליר מריף וחזק למה לא מקרי כבוש בכדי שיתן על האם ויתחיל להרקיב) : (יא) **מלוחים** . כתב הש"ז דאפי' מלוחים נאו דוקא דהא"ה ליתא אלא כך כ' אם מיהו מתם דגים לית בהו שמנונית או לאו חזלינן לקולא ודוקא במליחה מבל בכבוש ומבושל אפי' ליכא שמנונית אסור מדאורייתא : (יב) **להחמיר** . וסייס בת"ס אם ספק אי לית בהו שמנונית או לאו חזלינן לקולא ודוקא במליחה מבל בכבוש ומבושל אפי' ליכא שמנונית אסור מדאורייתא : (יג) **להחמיר** . וסייס בת"ס אם יש בהם קשקשים אפילו אי לית בהו שמנונית אסור מדאורייתא : (יד) **כולבית** . כתב הש"ך דלפירש"י ואחר מפרשים כולבית הוא מין דג קטן שגדלה מלילים בליר דגים עהורים ואם יש שם ליר דגים עממים אין הכ'כית נהנדל בו והרמב"ם ואחר פוסקים פי' דכולבית הוא דג עהור דכיון שים בליר דג אי' קטן עהור אנו מחזיקין הליר בעהור ומדכרי המחבר משמע דלא תופס עיקר אלא דליר גופיה מדיעה שרי אלא דלחברים מסוס גזירה . והעתם דלמה עשו ליקה מזה ומזה הלכך דמי למעורבות : (טו) **פתוחות** . והעתם דלמה עשו ליקה מזה ומזה הלכך דמי למעורבות : (טז) **אסור** . והעתם ליתא דבכולבית מעורב בליכן דגופן מעורב בליכן אי' אבל אם כן ע"ם ודלא כמו שכתוב בדרישה שם שהרי אין אנו מכירין אותו המין עכ"ל : ליכן לחבי נוהן לחבל החתיכות שניכרים שהם עהורים דלא לאגריגן להו מפני שבלעו מליר דליר גופיה מדיעה שרי אלא דלחברים מסוס גזירה . וכתב

פתחי תשובה

מספיקא כיון שאינו מכיר רוחם ובדרם הטהורים מותרים דהוו ס"ם ע"ם : (ה) וספיקא לחומרא . עבה"ט בשם ש"ך ודוקא בחלוחה כו' . ועיין בתשובת נו"ב תלך יו"ד סימן כ"ו בחמנע התשובה שחולק עליו והרבה להוכיח לף ע"י כבוס וביבול שרי מדאורייתא ומסיק דמ"מ נעיין דינה יש להחמיר ולומר דע"י ביבול הוא ודאי מן התורה שבן נהלה דעת הרבה מן הרחבונים לבל ע"י בבוס עומד על עמדו שאינו מן התורה ע"ש נלוכך [ועי' בספר בית יהודה

יד אברהם

(בהג"ה) **ומתם** ציר **דגים** מלוחים לית בהו שמנונית . ג"ע בשם"ם ר"פ בכל מערבין (דף כ"ז פוף ע"ב) מבואר דשם ליר מדגים מלוחים לית בהו שמנונית עיי"ש ודו"ק . וג"ע שם ים לסמוך על ספק זה כאן . לשם לשליבא דר"י בן גדיש אמרי' שם שכי מ"מ לא משמע דפליגי עלי' ר' בזה אלא דש"ל דש"י שכי הוא שים בו שמן מ"מ אינו ניקח בבשר משבר משמע מאחריני דאיתא התם בסוגיא ע"ש וג"ע . מיהו בס' ת"ח שם פי' דלא בפרש"י אלא דשומנא דפרי לאו סיינו שומן בר תמצית מוסל היוצא מהן ע"י בישה:(שם פעיף ו')**בולבית** פרש"י שהוא דג מפאוהרים פירשו שהוא דג מהור. ומו' מדשים בגליון פ"ב דעבודת בוכבים מביא רמיז שהוא מהור עיבובלמי דבדרים דקאמר שם שנודר מדגה לאבול בכולבית . ואין כאן רמיז דאפילו אי דג עמא הוא ואסור בהליבה מ"מ בהגאה שרי . ונפקא מינה במה שנדר לאבול בהגאה וכה"ג אינה בעי' ר"ם פ"ד לעניו חלב בשמא עמאה לא נקרא חלב ג"כ מ"מ לאם נדר מחלב שאם אינו אסור בהגאה בשל עמא ועוד דאיכא נפקא מינה טובא כמ"ש בס' יעקב בשימון רע"ו לעניו חלות הנדר על נבילה וטריפה . ד"מ אם נעשה הבוד לעבור על איסור נדריה . ג"י אם יש לו פולה שליך ליתן לו פגילה וטריפה אם אל הנדר ואיך לעשות עליו קודם שיתן לו וגם ב"מ אם ליך ליתן בעשה מ' זהובים כדין מי שנתחייב עלקות כמ"ש בח"מ סי' כ' . ועוד כתב ד"מ דאם אל הנדר ס"ל דשיו"מ ולא בעל . וזה ל"ע בם"ם שם : ונלע"ד דאי בדובא שדא עמא הוא מבש"ם דס' ניד בעשה (דף ל"ז) גבי דאמר אתם כולבית בלולפ כזה . ואמר ר' לעשמי קפילא אלמאה . ופרש"י כולבית שקן דגים קטנים מתבבל עם אלפס של בשר . מוכח להדיא דבג עמא הוא וסיים לוסר בשבר בזותן עשם וצע"ג על הרמב"ם והעתיקו בש"ע בפמוך שבתב דבג עהור הוא . אח"ב בתלה לו בר"ן דשרי אלא דבעי שחיטה בעלמא ולא בעי שחיטה בשר ודם ולאי ליתא ועיין בבעיף ה' ובמה שבתבתי שם :

גליון מהרש"א

סימן ה'סק"ח:(שם ס"ק י"ד) **דבבוש** אסור מן התורה . עיין ס"ק שאח"ז בסמוך : (שם ס"ק ט"ו) דהנוי ספק ספיקא. ר"ל לגבי דאורייתא הוי ס"ם ואע"ג דמדרבנן גם בליבא שמנונית אסור בכל מקום הא לגבי דרבנן די בחד ספק : (בפ"ד) **יוצא עיקר** הלחלוחית . כעין זה סי' ס"ו ס"ק י"

ם מבמה מבודם כוכבים **דף** ל"ע וכרייתא שם דף מ': י שם בגמרא דף ל' בפי' הלמ"ש שם וכן דעת פרי"ף לפי גירסת הספרים שבידינו וכ"כ הרשב"ם וכ"כ הטור : יא סרמב"ם בפ"ג מבמ"א דין כ"ג ור"ן וס"ה לדעת סרי"ף בפי פירושו שם בגמ': יב טור בשם הרשב"ם בת"ה בשם רמב"ן ור"ן (ס) פי' לפי' ניכן גזירה מבוס גוסן)

כד קרבי דגים וכו' . עד סוף סעיף ח' הכל המחבר לפי שכתב בסעיף ח' עד ועכשיו הרמב"ם שהרב המגיד בסעיף ח' עד ועכשיו הוא מועתק מל' הרמב"ם פ"ג מהלכות מאכלות אסורות דין ג' ולפי הזכיר שם סימנים בקרבי דגים וכ' הרב המגיד שם שהוא פוסק כרבי זירא וחליבא דר' זירא לפי מהני בהו שום סי' בס"ם כלל עוד כ' הרב המגיד שם ומה שלפי סגי כאן בהזמר של דג פלוני וחגו מכירין שהוא טהור כמו בעוף (לקמן סימן פ"ו ס"ק) הוא משום שהדגים המלוחים באים מארץ מרחק ומצי להשתמוטי טפי מבילי עוף עכ"ד וכך הוא דעת המחבר לכן בסעיף ז' לפי הזכיר סימנים בקרבי דגים ומ"מ הוא חושש שדעת הרי"ף והרא"ש והרשב"א והרמב"ן והכל הפוסקים דקרבי דגים שהם לבילי דגים בסימנים וכן הסוגיא מכרעת כדבריהם דהיכו מ"ש בסעיף ח' לריך לומר דלחתא לשמועינן דלף בדליכא סימנים דרחמן לחד כך ורחמן לחד חד חין סומכין עליו עד שיאמר לפי מלחתים לבל ודלפי כשאומר לפי מלחתים סגי לף בסימנים ובדכתב בסעיף ז' בקרבי דגים וכ"כ בספרי שהוא דעת כל הפוסקים דלפי מלחתים מכני לף בסימנים וכן כוכחתי שם מן הש"ם (דעבודת כוכבים דף מ') וכתבתי שם לדריך ליישב גם דברי הרמב"ם דבמ"ש חוכל על פיו וכ"ל שהוא לשמועינן דהכל חלוי בדבורו שאומר לפי מלחתים סומכים עליו לחת לשמועינן דהכל חלוי בדבורו שאומר לפי מלחתים

מכל טעות וזהו מומחה דבגמרא: (יב) שיהיו אדומים. כתב ב"י הטעם דודאי שקדמונים שבמזיגו כך חקרו ומלמו שבאדומים יש טעם יותר: (יג) דרך בית הרעי כו'. בגמרא מסמע בפירש"י דהם נמלא בבית הרחם כ"ע מודים דאסור דלמא הבריחו דג טמא הוא ובדלקמן ר"ס פ"ו גבי ביצים מטעם דודאי לא מקרי דמירתא וילא שמא יתבדה דבקל וכל להכיל לותו הטוף ולא מצי למימר לותו הדג ולדמות ליה לבל בתומר לני מלחתים והויא כן בד"מ מהר"ן (והרשב"ם) והוא תמוה מאד דהר"ן לא כתב כפ' יש מעמידין אלא דבשבן שלימים ויכריס בשם סי' טהרה מהני כשאומר הטובד כוכבים מדג פלוני הוא וטהור הוא ובדלקמן ר"ס פ"ו גבי ביצים מטעם דודאי לא מקרי דמירתא וילא שמא יתבדה דבקל וכל להכיל לותו הטוף ולא מצי למימר לותו הדג ולדמות ליה לבל בתומר לני מלחתים מבוחין בהשרות כז [ל] יט ועבשיו פשט המנהג לקנות ביצי דגים בשתם בין שלימים בין נמוחים ואפילו מן העובד כוכבים ובלבד (יב) שיהיו (כ) אדומים אבל השחורי, אין אובלין אותם כלל:

ט [לא] כ דג טהור בח (נ) שנמצא (כא) במעי דג טמא בט [לב] *)בין שנמצא (יג) דרך בית הרעי בין נמצא דרך בית הבליעה [לג] בין שיצא לחוץ (כב) טהור:

י (יד) (ל כא *) דג טמא לא שנמצא במעי דג

(פי' מגולים ועבים ככדים) או חדים טמאים [כח] (והיא בקרביים ממי דיעת הכי) (טור) א' כד וא' חד יח שואל לישראל המובר אמא"ל אני מלחתיסוהוצאתי'מדג טהור אוכל על פיו ואם א"ל טהורי' הם אינו נאמן כו [כט] אא"כ היה אדם שהוחזק בבשרות כז [ל] יט ועבשיו פשט המנהג לקנות ביצי דגים בשתם בין שלימים בין נמוחים ואפילו מן העובד כוכבים ובלבד (יב) שיהיו (כ) אדומים אבל השחורי, אין אובלין אותם כלל:

ט [לא] כ דג טהור בח (נ) שנמצא (כא) במעי דג טמא בט [לב] *)בין שנמצא (יג) דרך בית הרעי בין נמצא דרך בית הבליעה [לג] בין שיצא לחוץ (כב) טהור:

י (יד) (ל כא *) דג טמא לא שנמצא במעי דג טהור כו'. לפון טהור וטהור כו'. פירום אפי' לא רחיצו שבולעו הכי מסקינן בש"ם וטעמא יתבאר בס"ק שאח"ז: בט בין שנמצא כו'. כלומר בין שנמצא דרך בית הרעי או דרך בית הבליעה ובין נמלא דרך בית הרחם ולא תמרינן כיון דבבית הרחם הוא תמרוני מצרין דרוב דגים במינן מצריליס הלכך תמרינן דג על דג נפיק ול"ד למים שבבתמה שהוא לחמרינן לעיל ר"ס פ"ח דאסור דשמא מחערב בהם לחלוחית הגוף מחערב בהם בבית הרחם ולא תמרינן הכא דהא ודאי בין אסור לעומאה היינו מעיקרא דהכי ס"ל דלעיין עומאה אף שנלעו אלם דומיא דדג הבבל ומשא אלם כל שאפשר כדי עיכול אפילו שלא נלעו אלם לעיין עומאה ואף שאם אפשר כדי עיכול מעמא ואם מוכיח כדי שאפשר לעיכול אלם לעיין עומאה אף שנלעו אלם דומיא דדג הבבל ומשא אלם כל שא

דמתניתין מיירי בהיכו שלא רב נחמן לחוד הוא דמוקי לה בשלא ויהיה קשה עליהם מהסיא דחתלות חלא כוותה הטור על פי פירוש הר"מ מפומבויז"ח דכל שלעסו בשיניו ובלעו מקרי מעוכל לחכל בדג זה שבולע הטחול בשלימותו לא מקרי מעוכל וט"ז נתכוון רבינו הטור במ"ש שהוא שלא וזה מוכח גם כן מלשון כיון שהוא שלא דמשמע שהוא פשוט ולא כתב אם הוא שלא ע"כ דקאי אמ"ש שבלעו לחפוקי לעסו ואם כן גם אם נמלא מרוסק קלת גם כן אסור ונ"מ מזה להטה הממלאת בזפק הטוף בפסח דלא חשיבא כמעוכלת אף על פי שבלע דג טמא אסור ונ"ט קלת למה טהור (כג) אסור (ג' רמב"ם פ"ח מהמ"א דין ה') : שמתרסקה קלת:

כ' בסחס דאסור משמע לפילו יצא

לחון דומית דריסת דסה הרא"ם כתב בהדיא דבילא לחון שרי משום דחשיב כמעוכל דעפרא בעלמא והמחבר שהטחיק לשון הרמב"ם שמגמא יפה כיון וגם לשון הטור יש ליישב כן :

באר היטב

המשריצים מפריצים במיכם ולכך מוסב בגמלא בבית הרחס דאמרינן דג עייל דג נפיק : (כג) **אסור** . כתב הט"ז בשם הטור דלא חשיב כמעוכל כיון שהוא שלא ופי' לכל שלעסו בשיניו ובלעו מקרי מעוכל אבל כשבלעו שלא חע"פ שמעכבו מרוסק קלת לא חשיב כמעוכל ונ"מ מזה לחטה הממלאת בזפק העוף בפסח דלא חשיב כמעוכל)וכ' הש"ך מיהו בגמלא בילא לחון שרי דחשיב כמעוכל והוי כעפרא בעלמא:

קף אם לא שהם כדי עיכול מיהו מעמא והא דקתני שהייתם כדי עיכול גבי עומאה היינו כשאוכל ולועס בשיניו ובהא לא מסתבר למימר דבאיסור אף אם שהם כדי עיכול דשעה"כ אין תורה אלא כזית ומיהו מד דיבא אית להו לעניין זה והש"ך דייק מדברי הטור שלא שבלעו אינו אלא כשהוא שלם גם הט"ז כתב כיון שהוא שלם אע"פ שמעכבו מרוסק אינו אלא כשבלעו לחכל ולא כשלעסו בשיניו ולכאורה דלא כהש"ך אבל לפי מה שכתבנו לעיל בשם הרמב"ם דבשלא נתעכל כלל אפילו בשלעסו בשיניו אסור ואפשר דלא פליגי אלא בשלעסו בשיניו ובלעו אבל בשבלעו שלא נתעכל כלל אפילו הרמב"ם מודה דאסור ולפ"ז אין לחלק בין הדג לפנינו ואנו רואין ריעותא שאין בו קשקשים מה חזית דמריעותא שמשירין בעלותן מטים אימא מטיעום מטמים דדמי למהורים שיש לפעמים בטמאים ראש ושדרה משא"כ בטלוחה אמרינן נשרו ע"י טלוחה או נפלו מקודם . והמחבר כר"ת דט"ש בגמרא ראש ושדרה פירושו שיהא ניכר בט"ש שהוא טמין דג טהור . והגאון מוה' ליב חגליש אמר דל"ק דברי הרא"ש אהדדי כשהתיר ברא ש ושדרה דגים טלוחים היינו שיש קצת חתיכות עם קשקשים ומקצתו בלא קשקשים אמרי' מדהניי מהורים הני נמי בצירוף ראש ושדרה הא כל שאין בהם כלל עם קשקשים אף ע"י טלוחה וראש ושדרה אין להתיר וכן יש לפרש דעת רמ"א דאין להתיר אלא בנמצא מקצת חתיכות בקשקשים והוה חוטרא לפירוש זה . ויראה לי אם מצא דג בלא קשקשים וראש ושדרה רחב שאין להתיר הציר משום דהוה ספק השקול מיעוטא דמשירין ומיעוטא דיש להם ראש ושדרה וצ"ע (ט) : **ז** שמא . עש"ך דגים רפי קרסייהו ולאחר שיעור טלוחה אין פולטין ציר לאסור הטהורים ויראה מדבריו דעכ"פ תוך שיעור טלוחה אוסרין ומ"ש ציר דגים דרבנן כ"ם מאו"ה כלל י"ב ד"ה דווקא ציר דרבנן אין לאסור אחר שיעור טלוחה ומשמע הא שמנונית דאורי' אף לאחר שיעור טלוחה אין להקל ומ"ש הר"ב ספק אי יש שמנונית הוה ס"ם עם"ש בט"ז מה שיש לפרש בו . ודע מה שיש לספק הוא בחיות הים בעלי קומה כמו ע"א וחטרא דיטא ובדומה אם נוהג בהם הדין הזה דלאחר שיעור טלוחה אין להם ציר או דס"ם לאו בכלל דגים הן גם דג ספרדי אי נאסר דסמא הוא דרגלים לאו בספק סנפירין הם אף לאחר שיעור טלוחה אוסר בלא נשלו קשקשיו דקמיטי יותר מעופות כמבואר בסי' ע' ולא פולם כל ציר בתוך שיעור טלוחה : **ח** וי"א . עש"ך ומיהו להלכה דיעבד אם קנו מותרים ויש לראות הא קי"ל (באו"ה) ספק דרבנן היכא דאיתחזק אסור ואפשי מתירין כאן נוקמיה אחזקה דהשתא **שהיו** טלוחין ג"כ תחלה ביחד וי"ל דאיכא נמי פעמא דאין דרך למלוח סמא ומהור יחד כמ"ש הב"י בשם הר"ן דסמא א"צ מלח כ"כ כמו המהור עיין פרישה אות ס' ומש"ה א"ש בציר שמביא עובד כוכבים דמשמע כל שאין כלכית בתוכה אף אם קנו אסורים ולא מקילין לומר ספיקא דרבנן לקולא דהוה שכיח מאא"כ במלוח סמא ומהור לא שכיח ועיין לבוש ס"ו מ"ש בזה (ומיהו יש לומר חזקה דמעיקרא עדיפא ועיין) כתב עוד הש"ך בשם הד"ם דאף ציר נבילה דאורייתא בטל הוא בששים ומשמע דפחות מס' אין בטל אמנם ביש"ש פכ"ה סי' ע"ש פסק הפרה הנהיג בעיוא ושיבושא מהו לא ידענא ראייתו דאדרבה להר"ם ז"ל דאין לוקה מה"ת אלא אחד מהור ואחד סמא משמע לכאורה להיפך דשיבושא מין סמא הוא ובס' ניתת וורדים הארכנו יע"ש וס"ם מחולין וקדושין יש ראיה : **ד** אם . כתב הש"ך בזה לחוד די כשמתחברות יפה ולא בעינן שיהא דומות במראה ג"כ ועפ"ש בט"ו ועפ"י ק"א בראש כבש : **ה** אפילו . עש"ך דאפילו קאי אתרווייהו אהיתר' דלא נאסר להחמא ואאיסור דלא נימא מדהא מההא מהור הא נמי מהור כמו בלכית בציר לדעת י"א והוא הר"ם דשאני ציר דרבנן מקילין משא"כ חתיכה גופא הוה ספיקא דאוריית' ולקמן אות כ"ג מבואר היכא דאיכא שאר חתיכות שאין ניכרות אף הציר אסור אפו נופו ומדינא היה שרי הציר ואם ספק אם נכבש יום שלם לבאורה יש להתיר כאן דהוה ס"ם שמא השאר מהורות הן ושמא לא נכבש מעל"ע ועי' אות ס"ו ובאות כ"ג אבאר לענין אי שהה כדי שיתבו על האש וירתיח מהו (ט) : **ו** ואם . עש"ך הביא ג"כ לתרץ דברי הרא"ש דיש לחלק בין הדג לפנינו ואנו רואין ריעותא שאין בו קשקשים מה חזית דמריעותא שמשירין בעלותן מטים אימא מטיעום מטמים דדמי למהורים שיש לפעמים בטמאים ראש ושדרה משא"כ בטלוחה אמרינן נשרו ע"י טלוחה או נפלו מקודם . והמחבר כר"ת דט"ש בגמרא ראש ושדרה פירושו שיהא ניכר בט"ש שהוא טמין דג מהור . והגאון מוה' ליב חגליש אמר דל"ק דברי הרא"ש אהדדי כשהתיר ברא ש ושדרה דגים טלוחים היינו שיש קצת חתיכות עם קשקשים ומקצתו בלא קשקשים אמרי' מדהניי מהורים הני נמי בצירוף ראש ושדרה הא כל שאין בהם כלל עם קשקשים אף ע"י טלוחה וראש ושדרה אין להתיר וכן יש לפרש דעת רמ"א דאין להתיר אלא בנמצא מקצת חתיכות בקשקשים והוה חוטרא לפירוש זה . ויראה לי אם מצא דג בלא קשקשים וראש ושדרה רחב שאין להתיר הציר משום דהוה ספק השקול מיעוטא דמשירין ומיעוטא דיש להם ראש ושדרה וצ"ע (ט) : **ז** שמא . עש"ך דגים רפי קרסייהו ולאחר שיעור טלוחה אין פולטין ציר לאסור הטהורים ויראה מדבריו דעכ"פ תוך שיעור טלוחה אוסרין ומ"ש ציר דגים דרבנן כ"ם מאו"ה כלל י"ב ד"ה דווקא ציר דרבנן אין לאסור אחר שיעור טלוחה ומשמע הא שמנונית דאורי' אף לאחר שיעור טלוחה אין להקל ומ"ש הר"ב ספק אי יש שמנונית הוה ס"ם עם"ש בט"ז מה שיש לפרש בו . ודע מה שיש לספק הוא בחיות הים בעלי קומה כמו ע"א וחטרא דיטא ובדומה אם נוהג בהם הדין הזה דלאחר שיעור טלוחה אין להם ציר או דס"ם לאו בכלל דגים הן גם דג ספרדי אי נאסר דסמא הוא דרגלים לאו בספק סנפירין הם אף לאחר שיעור טלוחה אוסר בלא נשלו קשקשיו דקמיטי יותר מעופות כמבואר בסי' ע' ולא פולם כל ציר בתוך שיעור טלוחה : **ח** וי"א . עש"ך ומיהו להלכה דיעבד אם קנו מותרים ויש לראות הא קי"ל (באו"ה) ספק דרבנן היכא דאיתחזק אסור ואפשי מתירין כאן נוקמיה אחזקה דהשתא **שהיו** טלוחין ג"כ תחלה ביחד וי"ל דאיכא נמי פעמא דאין דרך למלוח סמא ומהור יחד כמ"ש הב"י בשם הר"ן דסמא א"צ מלח כ"כ כמו המהור עיין פרישה אות ס' ומש"ה א"ש בציר שמביא עובד כוכבים דמשמע כל שאין כלכית בתוכה אף אם קנו אסורים ולא מקילין לומר ספיקא דרבנן לקולא דהוה שכיח מאא"כ במלוח סמא ומהור לא שכיח ועיין לבוש ס"ו מ"ש בזה (ומיהו יש לומר חזקה דמעיקרא עדיפא ועיין) כתב עוד הש"ך בשם הד"ם דאף ציר נבילה דאורייתא בטל הוא בששים ומשמע דפחות מס' אין בטל אמנם ביש"ש פכ"ה סי' ע"ש פסק הפרה הנהיג בעיוא ושיבושא מהו לא ידענא ראייתו דאדרבה להר"ם ז"ל דאין לוקה מה"ת אלא אחד מהור ואחד סמא משמע לכאורה להיפך דשיבושא מין סמא הוא ובס' ניתת וורדים הארכנו יע"ש וס"ם מחולין וקדושין יש ראיה : **ד** אם . כתב הש"ך בזה לחוד די כשמתחברות יפה ולא בעינן שיהא דומות במראה ג"כ ועפ"ש בט"ו ועפ"י ק"א בראש כבש : **ה** אפילו . עש"ך דאפילו קאי אתרווייהו אהיתר' דלא נאסר להחמא ואאיסור דלא נימא מדהא מההא מהור הא נמי מהור כמו בלכית בציר לדעת י"א והוא הר"ם דשאני ציר דרבנן מקילין משא"כ חתיכה גופא הוה ספיקא דאוריית' ולקמן אות כ"ג מבואר היכא דאיכא שאר חתיכות שאין ניכרות אף הציר אסור אפו נופו ומדינא היה שרי הציר ואם ספק אם נכבש יום שלם לבאורה יש להתיר כאן דהוה ס"ם שמא השאר מהורות הן ושמא לא נכבש מעל"ע ועי' אות ס"ו ובאות כ"ג אבאר לענין אי שהה כדי שיתבו על האש וירתיח מהו (ט) : **ז** ואם . עש"ך הביא ג"כ לתרץ דברי הרא"ש דיש לחלק בין הדג לפנינו ואנו רואין ריעותא שאין בו קשקשים מה חזית דמריעותא שמשירין בעלותן מטים אימא מטיעום מטמים דדמי למהורים שיש לפעמים בטמאים ראש ושדרה משא"כ בטלוחה אמרינן נשרו ע"י טלוחה או נפלו מקודם . והמחבר כר"ת דט"ש בגמרא ראש ושדרה פירושו שיהא ניכר בט"ש שהוא טמין דג מהור . והגאון מוה' ליב חגליש אמר דל"ק דברי הרא"ש אהדדי כשהתיר ברא ש ושדרה דגים טלוחים היינו שיש קצת חתיכות עם קשקשים ומקצתו בלא קשקשים אמרי' מדהניי מהורים הני נמי בצירוף ראש ושדרה הא כל שאין בהם כלל עם קשקשים אף ע"י טלוחה וראש ושדרה אין להתיר וכן יש לפרש דעת רמ"א דאין להתיר אלא בנמצא מקצת חתיכות בקשקשים והוה חוטרא לפירוש זה . ויראה לי אם מצא דג בלא קשקשים וראש ושדרה רחב שאין להתיר הציר משום דהוה ספק השקול מיעוטא דמשירין ומיעוטא דיש להם ראש ושדרה וצ"ע (ט) : **ז** שמא . עש"ך דגים רפי קרסייהו ולאחר שיעור טלוחה אין פולטין ציר לאסור הטהורים ויראה מדבריו דעכ"פ תוך שיעור טלוחה אוסרין ומ"ש ציר דגים דרבנן כ"ם מאו"ה כלל י"ב ד"ה דווקא ציר דרבנן אין לאסור אחר שיעור טלוחה ומשמע הא שמנונית דאורי' אף לאחר שיעור טלוחה אין להקל ומ"ש הר"ב ספק אי יש שמנונית הוה ס"ם עם"ש בט"ז מה שיש לפרש בו . ודע מה שיש לספק הוא בחיות הים בעלי קומה כמו ע"א וחטרא דיטא ובדומה אם נוהג בהם הדין הזה דלאחר שיעור טלוחה אין להם ציר או דס"ם לאו בכלל דגים הן גם דג ספרדי אי נאסר דסמא הוא דרגלים לאו בספק סנפירין הם אף לאחר שיעור טלוחה אוסר בלא נשלו קשקשיו דקמיטי יותר מעופות כמבואר בסי' ע' ולא פולם כל ציר בתוך שיעור טלוחה : **ח** וי"א . עש"ך ומיהו להלכה דיעבד אם קנו מותרים ויש לראות הא קי"ל (באו"ה) ספק דרבנן היכא דאיתחזק אסור ואפשי מתירין כאן נוקמיה אחזקה דהשתא **שהיו** טלוחין ג"כ תחלה ביחד וי"ל דאיכא נמי פעמא דאין דרך למלוח סמא ומהור יחד כמ"ש הב"י בשם הר"ן דסמא א"צ מלח כ"כ כמו המהור עיין פרישה אות ס' ומש"ה א"ש בציר שמביא עובד כוכבים דמשמע כל שאין כלכית בתוכה אף אם קנו אסורים ולא מקילין לומר ספיקא דרבנן לקולא דהוה שכיח מאא"כ במלוח סמא ומהור לא שכיח ועיין לבוש ס"ו מ"ש בזה (ומיהו יש לומר חזקה דמעיקרא עדיפא ועיין) כתב עוד הש"ך בשם הד"ם דאף ציר נבילה דאורייתא בטל הוא בששים ומשמע דפחות מס' אין בטל אמנם ביש"ש פכ"ה סי' ע"ש פסק הפרה הנהיג בעיוא ושיבושא מהו לא ידענא ראייתו דאדרבה להר"ם ז"ל דאין לוקה מה"ת אלא אחד מהור ואחד סמא משמע לכאורה להיפך דשיבושא מין סמא הוא ובס' ניתת וורדים הארכנו יע"ש וס"ם מחולין וקדושין יש ראיה : **ד** אם . כתב הש"ך בזה לחוד די כשמתחברות יפה ולא בעינן שיהא דומות במראה ג"כ ועפ"ש בט"ו ועפ"י ק"א בראש כבש : **ה** אפילו . עש"ך דאפילו קאי אתרווייהו אהיתר' דלא נאסר להחמא ואאיסור דלא נימא מדהא מההא מהור הא נמי מהור כמו בלכית בציר לדעת י"א והוא הר"ם דשאני ציר דרבנן מקילין משא"כ חתיכה גופא הוה ספיקא דאוריית' ולקמן אות כ"ג מבואר היכא דאיכא שאר חתיכות שאין ניכרות אף הציר אסור אפו נופו ומדינא היה שרי הציר ואם ספק אם נכבש יום שלם לבאורה יש להתיר כאן דהוה ס"ם שמא השאר מהורות הן ושמא לא נכבש מעל"ע ועי' אות ס"ו ובאות כ"ג אבאר לענין אי שהה כדי שיתבו על האש וירתיח מהו (ט) :

משבצות זהב **יורה דעה פג הלכות דגים** שפתי דעת

פג (א) ונמצא . עט"ז נעור סיים אחר מיכת בידוע שהיה לו קשקשים והמחבר השמיטו דקשיא ליה כב"י מה בידוע הא חזינן דאית ליה וכ"ש הס"ק בידוע שהיו לו קשקשים גדולים אמנו רפואה וקשקשי ממ"ג לי הרבנים מבוכים סנפירין אלא דרכיה נועם ויבוא לאכלו והוא סם המות ואי לא תמוכים שנפירין ג"כ הא קי"ל כל שיש קשקשים יש סנפיר ומי' לו המיי' דלא תשפיר מין מוכרע לאחר מ"ת כמו שיהיה שלא שם כה"ג אבל כל שלא נמלא קשקשים אלא ע"י מסתכלים בזכוכית מגדלת אינו נקרא קשקשים ואין לו דין קשקשים לענין טהרה ואכילה דהכי משמע בכל הפוסקים ולא נמלא מי שהזכיר דין זה אלא הרמב"ם בפ"ב מהלכות מאכלות אסורות הלכה ט"ו וכתב ואלו הן הסנפירין שיש להן קשקשים בדרך שאין אפשר לראותן אלא בזכוכית מגדלת וכו' ומשמע דבלא זכוכית מגדלת לא חשיב קשקשים ולא סנפיר ולפ"ז אין לנו עתה דג טהור שיהיה מותר לאכלו ולא נמלא בשום ספר שהוא מותר לאכלו אלא בזכוכית מגדלת

דיני תולעים

פד דין שרצים הנמצאים במים בפירות בקמח ובגבינה. ובו י"ז סעיפים:

פד טור כתוב והרמב"ם לא הזכיר אלא שבכורות כו' ופ"ת הרמ"ם ז"ל לא כתב כן עכ"ל ונראה לפרש דעת הרמב"ם ולתרץ לטון הטור שלא כתב ופ"ת כתב כסברת הלשכות לפי שגם הרמב"ם ס"ל כהגה דבי רב אלא דסבירא ליה דספלוגתא בין תנא דבי רב לתנא דבי רבי ישמעאל בדרך זה דגם בחרילין שאינם נובעין אלא ממכין וזוחלין אסור לכולי עלמא ולא פליגי אלא בחרילין שאינם נובעים וגם לא ממכים לדבי רב הוה כזה כבורות ולתנא קבי ר"י אסור כיון שהוא מקום גדול ואינו דומה לכלים שאין כלי גדול כ"כ ואפילו בכלי חמרי בשאר מקומות דלא הוה מחזיק יותר מארבעים סאה אלא בטל מתורת כלי ופסק הרמב"ם כדבי רב כמו הרא"ש ולא כמ"ש המגיד משנה שהרמב"ם פוסק כתנא דבי ר"י וזה למד הטור מלשון הרמב"ם שכתב שאינם נובעין והרי הם עשוים ככלים שהוא כפל לשון אלא ודאי דקמ"ל דאפילו בחין נובעים יש לאסור כשנובעים כל שהן זוחלין ואין לך יתר אלא הם הם עשוים ובאמת גם בחרילין מותר בדרך זה אלא דמ"מ לחמרו בורות בזה לפי שהם בודאי עשוים מאחר שבחרילין אלו אינם נובעים אלא ממכין וזוחלין ואין לך יתר מזה ועכ"פ סיים הטור שהרא"ש לא הכריע כן אבל אסור לעשות בורות בזה ועכ"פ בחרילין המוסכין וזוחלין יהיו בזה כנובעים אלא כתב כן שהחרילין המוסכין נמי בכלל נובעים שהרי מוסכין עליו ומ"מ כתב דאפילו הכי אסור לעשות בורות בזה ועכ"פ סיים הטור שהרא"ש לא כתב כן שהחרילין המוסכין וזוחלין יהיו בזה כנובעים אלא כתב כנובעים: (א) אע"פ שאין להם סנפיר. דכתיב בימים ובנחלים וגו' בעינן דוקא סנפיר כו' אבל בנחלו לא בעינן: (ב) ואינו חושש בו' אם יזדמנו. בתו"ה כתב ודוקא שאין מחוסרין עליו אלא שיש מהם שכבר כתב רמב"ם סוף הלכות רוצח שאסור לשתות מהם אפילו ע"י מחיצה אבל אם יש מחוסרין עליו אין בהם משום בליעת שרצים ומ"מ נראה דאפילו מחוסרין עליו אסור לשתות מהם אלא ע"י מחיצה ומ"מ אין בהם משום בליעת שרצים וכן נראה מדברי הרמב"ם שכתב שאסור לשתות מהם אלא ע"י מחיצה ולא כתב שיש בהם משום בליעת שרצים ומ"מ נראה דאפילו הכי אסור לשתות מהם אלא ע"י מחיצה משום שיש מחוסרין עליו ודוקא שאין מחוסרין עליו אלא שיש מהם שכבר כתב רמב"ם סוף הלכות רוצח שאסור לשתות מהם אלא ע"י מחיצה ומ"מ אין בהם משום בליעת שרצים וכן כתב רש"י בחולין דף ס"ו ופ"ז

גליון מהרש"א

(סימן פ"ד ס"ע סעיף ו') במים שבכלים. וכן בגדולי קרקע לקמן ס"ד ובאינו ג"ק עיין סוף סימן ס"ק כ"ו בס"ז: (ע"ז ס"ק כ') דאסור משום בל תשקצו. איסור זה רק מדרבנן וקרא אסמכתא

צבי לצדיק

(סימן פ"ד ש"ך סעיף קטן ד') אבל אסור

פד א במים שבכלים. וה"ה בשאר מקומות שבכלים וכמ"ש סמוך וכמחבר בס"ג וכ"כ הרמב"ם והג"מ בשם סמ"ג ומביאם כ"י וכן מצאתי בשאר פוסקים ופשוט הוא: **ב** ושבבורות שיחין בו'. פירש"י וכה"ן פ' שור שנגח (דף ל' ע"ב) בור שגגל מים תלוכה וקלרה מערה מרובעת ומכוסה בקורוי וים לה פה חריסים רחבים ומרובעים כמערה ואינם מקורים נעוצים קלרים מלמטה ורחבים מלמעלה. וגלאה דכאן לעניין שרצים לא נפקא לן מידי דהא אלא לחסורה דחריסים הוא שהן מוסבים כמו שכתבנו הטור והמחבר בסעיף ב' כלומר שהמים שבהם יש לחם מוגא ובא מחמ"כ בבורות וכדלתית' ס"פ ח"ט מרבה חני בורות שיחין ומערות שהן עשוים ככלים ומוליאת לחי חריסים ונעוצים שאין עשוים ככלים ופירש"י והכה"ן שהן עשוים שאין לחם מוגא וב וכ"מ להדיא בת"ה הקצר סוף דף כ"ה כמ"ש ע"ש: **ג** לפיכך שוחה ושותה מהם ואינו חושש בו'. משמע דאפילו מצוי בהם שרצים אין לחוש כלל כ' הרא"ש בספר החיצוך מלוה קס"ג בפי' ותע"ג לעיל סימן י"ג כ' הר"ב דאפי' דגים פהורי' לאסור לאוכלן חייש משום בו' בל תשקצו שאני הכא כיון דאין כוונתו אלא לשתות המים וגם אינם נראים בשרצים: **ד** אבל אסור לשאוב

ביאור הגר"א

פד [א] שאינם נובעים. שם מה הפרש כו': [ב] לפיכך כו'. שם: [ג] אבל אסור כו'. כמש"ש וליחוש דלמא פריש כו' אלא כו' משא"כ כה"ג דלאו הייגו רביתיה וז"ש

באר היטב

פד (א) שבכלים. וה"ה בשאר מקומות שבכלים: (ב) פיו. כ' הש"ך משמע דגים מהורים אסור לאכלם חייש משום בל תשקצו אבל אם יש מהם בפיו אפי' י"ג כ' הר"ב דאפי' אלא לשתות המים וגם אינם נראים כשרצים והט"ז כתב כשם שו"ה דדוקא שאין מחוסרין עליו אלא שיש מהם שכבר כתב רמ"ל סי' ו' ואפילו אין בהם משום בליעת שרצים ומ"מ אין לשתות מהם אלא ע"י מחיצה ומ"מ אין בהם משום בליעת שרצים וכן כתב רמ"ל סי' ו' ואפילו אין בהם משום בליעת שרצים ומ"מ אין לשתות מהם אלא ע"י מחיצה

דוודאי אסור אלא מן המתם מתירין לקנות לכתחלה משא"כ בשאר דגים: **ו** משום. עש"ך ולאחר שיעור מליתן אין אוסרין כמבואר: **יא** אין. עש"ך וכללא הוא כל דמטעם חוקה או רובא כל היכא דאיכא לברורי בקל מברדינן משא"כ היכא דהטעם דמהיכי תיתי נחוש איסור א"צ לפשפש כלל אף דאיכא לברורי בקל: **יב** אפילו כו'. דמי שרייה עוים הם מחמת מליחת ההערינ"ג ודגים שהם מלוחים ביותר ובולעין זה מזה ואף שלא שהה כ"כ אסור לכתחלה לקנותן ממנו ול"ד לפי' ס"ם דבמלי הציר בפי' דמי ציר של דגים מלוחים עוים ביותר ודיעבד שרי ועש"ך: **יג** כל זמן. עש"ך עשה כלומר וכוונתו דכ"ז שאין רואין מיותר הוא והכי הול"ל אבל אין חוששין שמא נשרו וכ"ת דה"ק דאם רואין פ"א שהעובד כוכבים שורה מצאים ושהורין יחד אסור לקנות מהם אף שאין רואין אלו הדגים שנשרו דז"א דכה"ג מותר: **יד** יש. עש"ך ואויל לשיטתיה בסי' ק"ו אות א' דציר ע"י כבישה מעל"ע הוה ד"ת וספיקא לחומרא והם"י כלל כ' אות ד' האריך דרופב ע"י בישול לחוד ד"ת וע"י כבישה דרבנן ומ"ש מהרא"י ציר ע"י כבישה ד"ת היינו ע"י כבישה בדפין שקורין (פרע"ם) שהציר היוצא ע"י זה הוה ממש ועם"ש בק"ז. והנה מדברי הש"ך יראה דווקא ספק כבוש מעל"ע הא ספק כשיעור על האש וירתיה דהוה כבוש דאורייתא כמו שאבאר בסי' ק"ה אפ"ה אין להחמיר דבשל הוא בכים ולא מיקרי דבר חריף ואם שורה בציר ממש וספק כשיעור על האש יש לעיין ועם"ש בסימן ק"ה אי כבוש כשיעור על האש בד"ח הוה ד"ת או דרבנן: **טן** אבל. עש"ך בשם ת"ח דהוה ס"ם שמא לא נשלחו עמהם ושמא אין בהן שומן וכיון דמ"ה יש ס"ם בדרבנן שרי בחד ספיקא כמבואר בקונטרס הספיקות ום"ש הש"ך כבוש ומבושל ד"ת היינו מעל"ע ועם"ש באות כ"ב. ודע לם"ש השבות יעקב ח"ב בענל שהיא ספק מריפה ונפלח עם כשירה והתיר בה"מ וסעודת מצוה מטעם ס"ם שמא כשר ושמא הלכה כמ"ד מליחה כ"ק סגי ואמאי בשומן בספק אי נשלחו אמאי מחמירין י"ל בה"מ וצורך גדול אשאר כאן נמי שרי ועוד בשומן יש להחמיר שפי ושם לא היה שומן ועם"ש בק"ה: **טן** והיכא. עש"ך ואף ליש"ש דמחמיר כשהן נוגעין זה בזה כאן יש להתיר דביבשים לא הוה מליח כרותח עם"י צ"א: **יז** ונהגו. עש"ך והטעם דמתחלה מולחין כ"א בפ"ע ולאחר שהן יבשים אין מפליטין מזה לזה ודווקא כשהם לחים קצת מפליטין כמ"ש באות הקודם: **יח** אם. עש"ך הנה לכאורה חולק על הט"ז אות ח' דפירש דעה א' הוא פירש"י ודעה ב' הוא הר"ם והש"ך פי' דעה א' הוא הרשב"א בתה"ק ש"א ב"ש כ"ה ב' (דפוס קרימונה) דכלכית ר"ל דג טהור או חתיכה שיש בה קשקשים מונחים בתוכה תלינן נמי דציר מטהורים הוא דהוה דרבנן תולין להקל וכ"ד הר"ם ז"ל בפ"ג מט"א הכ"ג אלא בפירוש הגמרא פתוחות וסתומות להרשב"א כמו לרש"י פתוחות בעינן ב' חתיכות להתיר אותה חבית ושאר החביות נמי פותחין כשיש בא' מהן ב' כלכית כדמוכח בגמ' וכמ"ש בפ"ז אות ז' וכמ"ש באות שאח"ז אבל חדא חתיכה אף אותה חבית אסורה דשמא דרך מקרה נפל משא"כ בחתומות לא חיישינן דרך מקרה נפל (ולרש"י בסתומה א"א לחיות כ"כ) והר"ם סובר פתוחות בחד כלכית כולן מותרות דכחד חשיבי וסתומות בעינן ב' חביות בב"א חד דג טהור. והמחבר שהשמיט תיבת "שאין "דרך "כלכית "בציר "טמא טוכח דסובר כרשב"א דכלכית היינו דג טהור או חתיכה טהורה והר"ב הניח כלכית טמא ואין דעת המחבר כן. וכתב הש"ך לדידן וודאי אין לסמוך להתיר ציר אם דג חי משומט בו כפירש"י דהיינו דג טמא שא"א מכירין אותי המין כלכית שדרכו לגדל בציר טהורים וע"כ אין היתר אא"כ חתיכת דג טהור בתוכו כמ"ש הר"ם והרשב"א ז"ל דכלכית היינו דג טהור: **יט** ויש. עש"ך דפליגי בתרתי לסברא א' פתוחות להתיר אותה חבית בעינן ב' חתיכות דא' תולין מעלמא נפל משא"כ פתוחות א"א שמא בשעה שהיה פ"א פתוח נפל וסגי בא' להתיר אותה חבית ולהתיר אחרים אף שנמצא בב' חביות בכ"א כלכית א' השאר אסורים ולדעה שניה שהוא הר"ם ז"ל בפתוחות בכלכית א' כל החביות מותר ובסתומות בב' חביות בכ"א כלכית א' השאר מותרים אבל אם נמצא ב' כלכית בחביות פתוחות אף דעה א' מודה דכולן מותרים כדמוכח בגמרא פרק אין מעמידין עובד כוכבים שהביא עריבה מליאה חביות ונמצא כלכית בא' מהן פתוחות כולן מותרות והיינו כלכית כדיבה ב' כלכית ע' תוס' שם ועב"י ועם"ש בס"ז אות ח': **כ** וכלכית. עש"ך הניח בצ"ע על המחבר דכתב דעת הר"ם בשם יש מי שאומר משמע דעתו לפסוק כדעה א' בסתם ולפי הנראה דעת הר"ם עיקר יע"ש. ולדינא בפתוחות ויש בא' מהן ב' כלכית ל"ע מותרים כדמוכח מהיא דעובד כוכבים שהביא עריבה ובאחת או בסתומות בב' חביות צ"ע: **כא** ויש. עש"ך תשה דמשמע דאין חילוק כל שיש דג טהור ושאר דגים שאין מכירין דהציר אסור גזירה אטו גופן דהוה ד"ת וס"ש שכ"ט בש"ם דף ט' הוא דאמרי' טרית מרופה אסורה ושאין מרופה מותרת ה"ר שאין מרופה כל שראש או שדרה ניכר וה"א עד שיהא ראש ושדרה ניכר ומסיק מחלוקת בצירן אבל גופן ד"ה עד שיהא ראש ושדרה ניכר אמר רב פפא הלכתא עד שיהא ראש ושדרה ניכר לכ"א וע"כ אצירן קאמר דאי אגופן הא כ"ע סוברים כך ואין מחלוקת דלימא הלכתא אלמא דאפי' ציר כל שאין ניכר ראש ושדרה לכ"א אף שאחר ניכר אסור הציר כ"ה כוונת הש"ך. אמנם י"ל דה"ק ר"פ הלכתא עד שיהא ניכר לכ"א אגופן קאי דל"ת בסכיר א' מהן סני ובריייתא איירי במהאימות יע"ש ולא קאי אפלוגתא ראש או שדרה. ועיין דרישה שכתב דהמחבר שכתב הכל אסור היינו אפילו המהורות שבולעין ממטא א"כ יש לומר מש"ה כתב בשם יש מי שאומר אמנם הש"ך באות כ"ג כתב דם"ש המחבר הכל אסור קאי אחתיכות שאינן ניכרות ואציר אבל החתיכות מהורות מותר שפיר קשיא ליה למה כתב ויש מי שאומר: **כב** דהא. עש"ך ר"ל י"א הללו אין חולקין על מה שקדם אלא ענין בפ"ע לומר דוקא היכא דליכא שאר חתיכות אבל היכא דאיכא שאר חתיכות שאין ניכרות דאסורין אף שיש התיכה מהורה או כלכית חי לרש"י דבציר דרבנן שרי ולא באיסור תורה ה"ה צירן אסור אטו גופן ומדינא שרי אלא מטעם גזירה: **כג** אבל. עש"ך והטעם דציר מדינא שריא אלא מטעם גזירה אטו גופן ומ"ה אין לאסור המהורים ואין להקשות דמ"מ ליתסרי דבלעי ע"י כבוש מעל"ע ממטאים ולו ספק כבוש מעל"ע נמי אסור כמ"ש באות מ"ו ול"ל דהוה ס"ם שמא החתיכות אחרות מהורות ושמא לא נשרה מעל"ע ויש לראות כיון ששהו כשיעור על האש וירתיה הוה ד"ת אם לא שנאמר דווקא מעל"ע הוה ד"ת אבל כשיעור על האש הוה רק כמו מליחה וצירן דרבנן ולאחר שיעור מליחה לא נזרו. ואם נאמר דכבוש בד"ח כשיעור על האש הוה דרבנן אף בשאר איסורין כמ"ש בספר בית ישראל בסי' ע' ובק"ה אבאר ומיהו כבוש בציר הוה ד"ת משא"כ מליחה וא"ש לפ"ז בדגים לאחר שיעור מליחה אין להחמיר ועם"ש באות י"ד ומ"ו (כ):

ודע דהתוס' בעבודת כוכבים ס' א' כתבו הא דאמרינן מחלוקת בצירן אף דהוה דאורייתא מ"מ בטל הוא בס' משא"כ גופן הוה בריה ולא בטיל עכ"ל ולא הבינותי דבפ"ה אהא דציר זיעא בעלמא כתבו בש"ך אות א' אי דג טמא ומהור אי שווין בפעמן ומ"מ אי אין שווין אפשר דיש ס' עכ"פ · שוב ראיתי בכה"ג בה"י אות כ"ג בהגהות ב"י הביא ד"ה אלו ובפי מה שכתבתי יש ליישב כדאמרן: **כד** קרבי. עש"ך

לשאוב בכלי כו' . דלמא פרים בדופני הכלי דדוקא על שפת הכלי הוא דלא שכיחי לפרום אבל בדופני הכלי מצפנים שכיחי דפרמי ואסירי כיון שמתחלתן היו בגוף דדוקא כשפירשו עם המשקה מכלי אל כלי הוא דאמרי חף כשפירשו ת"כ בדופני הכלי הצפי וכמו שיתבאר בס"ג דהיינו רביתייהו להיות עם המשקה בכלי והלכך כלי צפי דין כלי לחמון יש לו משא"כ הכא שהיו מהתלה בכור ולפ"ז מ"ם אבל לחמור לחמוד כו' לא קאי אלכל מותר לחמוד בכלי קטן מכלי גדול דלמא חס יפרשו אחר כך בכלי הצפי מותרים ומבואר בדברי הרמ"ם שם דאם אחד מן הבור אף דלא ידעינן בודאי שפירשו אסורים מטעם דמיתיין שמא פירשו וכן משמע להדיא בתו"ס שם דלא כהצעה"ז שכתב בס"ו אבל אם פירשו ממקום רביתן ו' [ד] כגון (ד) לאחורי הבור או על שפת הכלי מבחוץאע"פ שחזרו אסורים [ה] ומסתמא אין לחוש שמא פירשו [ו] אבל אם לא פירשו ז אלא(ד)על דופן הכלי מבפנים(ה) מותרים: ב [ז] הגדלים במים שבחריצין ונעיצים (פי' מניצים לרוכים וקלניס.ונעיצים רחבים כגון לוחם שעושים לציבורי דגים.רש"י) שהם מושכים ואינם נובעים ח (א) ג יש (ו) אוסרים ד ויש מתירים:

ה לשאוב (ג) בכלי ולשתות משם) (תמיר"י פ"ע ומרוך כלל מ"ח וכל בו)ב ואם פירשו ממקום רביתן ו [ד] כגון (ד) לאחורי הבור או על שפת הכלי מבחוץאע"פ שחזרו אסורים [ה] ומסתמא אין לחוש שמא פירשו [ו] אבל אם לא פירשו ז אלא(ד)על דופן הכלי מבפנים(ה) מותרים: ב [ז] הגדלים במים שבחריצין ונעיצים (פי' מניצים לרוכים וקלניס.ונעיצים רחבים כגון לוחם שעושים לציבורי דגים.רש"י) שהם מושכים ואינם נובעים ח (א) ג יש (ו) אוסרים ד ויש מתירים:

ג ה המסנן מים [ח] או שאר משקים והיו בו תולעים או יבחושין או יתושים אף על פי שחזרו לתוכו אסורים שכבר פירשו לפיכך משקה [ט] שדרך ליגדל בו תולעים וכיוצא בהן [י] אין לסננו בקסמים וקשים בלילה ט שמא (ז) יחזרו ויפלו לתוך הכלי ויבא לשתותן:

הגה [יא] אבל מותר לסננן דרך בגד או מסננת שהרי לא יוכלו ליפול דרך שם אל תוך המשקה ו [יב] וכן (ה) מותר (ה) לעבות המשקים מכלי אל כלי הואיל והם תמיד עם המשקים היינו רביתייהו (בית יוסף):

ד יא תולעים הגדלים בפירות בתלוש מותרים שלא אסרה תורה אלא שרץ השורץ על הארץ במה דברים אמורים שלא פירשו מן הפרי אבל פירשו

פירשו ועיין בס"ק י' : ה לשאוב בכלי . וכתב הכל בו סימן ק"ח (דף קי"ג ע"ג) דה"ה ליקח מן הסיס ביד לאסור ט"ב : ו כגון לאחורי הבור או על שפת הכלי . כן הוא ג"כ בטור וכלשון חיבו מתוקן וכה"ה להרמב"ם כתוב להאחורי הכלי לו על שפת הבור והוא מתוקן ומ"מ נראה דלפעמים נמלא כלי שפתו רחב וחין לחוש שמא פירשו על שפתו ול"ד למסנן בס"ג דהכיחי דפרמי על הקסמים וקשים : ז אלא על דופן הכלי. ה"ה לדופן הבור מבפנים וכ"כ הרמב"ם והרשב"ם והתו"ה והוא פשוט: ח יש אומרים . וכ"פ מהרש"ל פ"ע סי' קכ"ג וכן משמע דעת התו"ה שם אם דין ז': ט שמא יחזרו כו' . ויבא לשתותן ל' הטור ויבא לשתותן והכי כבר פירשו ומשמע להאוסרים חזרו בכלי לפירשו וכ"כ מדברי המחבר לחל בס"ב [משמע] דליכא חלת שפיקא דשמא פירשו ל"ל דגם דעת הטור והמחבר כן חלת שקילו במוכן : י וכן מותר כו' . ונראה דכלי צפי דין כלי לחמון יש לו וכשפורסין על דפנו שבפנים צרי ול"ד לפירש מפרי לפרי בס"ד דהתם לחו היינו רביתייהו חבל הכא הוחיל והוח תמיד עם המשקה היינו רביתייהו וכתב רבינו יכוחם חומן שיש בו תולעים שם פירשו מן החומן לחבשיל לח הוי פירשו חבל מן החומן לחבשיל לח הוי פירשו לחשוב בכלי כו' . בחמיר"י הטעם דחיישינן שמח פירשו מדופני הכלי ועיין מ"ש סעיף ג' : (ד) על דופן הכלי מבפנים . דהיינו רביתייהו : (ה) מותר לערות המשקים כו' . וכ' ב"י וד"מ דהכלי הצפי יש לו דין הרחמון דהם פירשו בו בפנים דמותר וכתב ב"י ותע"ג דהחמיר"י כ' בסעיף ו' בבור דחיישינן שמח פירשו מדופני הכלי אחי התם דמעיקרא היו בבור ועכשיו בכלי משא"כ כחן דמעיקרא ומשתח בכלי ע"ל ולעל"ד דגם שם התם הרש"ם שמח בחומה שעה שחתב הכלי להבור פירשו מהבור על גבי הכלי לו לפילו בפנים קושה שכתם המשקה שם דדוקא חחר שים המשקה שם חין לחסור חם פירשו משם

ביאור הגר"א

וו"ש שם שוחה ושותה דוקא : [ד] כגון לאחורי כו' . דדמי לגג תטרה וגרעניתה שתוך החור הוא כתוך הכלי . ת"ה : [ה] ומסתמא כו' . דאל"כ הדק"ל דלמא פריש : [ו] אבל אם כו' . גמ' הנ"ל : [ז] הגדלים כו' . עבה"ג ולכן פריך ואיפוך אנא וו"ש

פתחי תשובה

פד (א) יש אוסרים ויש מתירים . [וע"ן בתשובת משכנות יעקב סי' כ"ו בסגי"ה שם מ"ם

עצורין בכלים . תוס' ד"ה במים : [ח] או שאר כו' . שם שיכרא : [ט] שדרך כו' . רש"י ד"ה שיכרא: [י] אין כו' . גמ' שם: [יא] אבל כו' . ו"ש בצבייתא : [יב] וכן מותר כו' . מדלא אסרו אלא לסנן . ור"ל דכלי שני דין כלי ראשון לו דאל"כ ליחוש דלמא

באר היטב

עליו מכל מקום עליו לו שים שכיה לחטר מקום כל משקה . [הרמב"ם סוף הלכות רוצח וכ"כ מהרש"ל . כתב פר"ח ועיע דכל מה שחין רגילים העולם לשתות ובדילין ממנו משקה מקום וחין לשתות וחי לדידיה מקום לף דלכ"ע לף מחים כ"ם דחסור לדידיה מקום כל משקה וכ"ז חינו חלח מדרבנן וחין מכין חותו כו' עיין שם] : (ג) בכלי . כתב הש"ך והי"ה ליקח מיס ביד לחסור וכלי הצפי דחיישינן דילמח פרים בדופני הכלי דדוקח על שפת הכלי הוח דלח שכיחי לפרום מכל בדופני הכלי מצפנים שכיח דפרמי ואסירי דדוקח כשפירשו עם המשקה מכלי חל כלי הוח דאמרי חף כשפירשו ת"כ בדופני הכלי הצפי דהיינו רביתייהו והלכך כלי צפי דין כלי לחמון יש לו משא"כ הכח שהיו מהתלה בכור ולפ"ז מ"ם חבל לחסור לחמוד וכו' לף קאי חלח חבורות שיחין ומערות חבל מותר לחמוד בכלי קטן מכלי גדול דלמח חס יפרשו חת"כ בכלי הצפי מותרים מיהו בשיט גדול ג"כ לחסור ואיהו מותר חת"כ כשמערה דוקח מכלי חל כלי חבל כשמוחב מכלי לכלי חיישינן שמח יפרום על הכלי קודם שיכנסו המשקים לשם : (ד) לאחורי . כתב הש"ך דסל' חיהו ממוקן וכת"ה להרמב"ם כתב לחמורי הכלי חו על שפת הבור ומ"מ נראה דלפעמים נמלח כלי שפתו רחב: (ה) מותרים . כתב הש"ך ול"ד למסנן בס"ג דחיישינן שמח פירשו שחתם דכיחי דפרמי על הקסמים וקשים . וה"ה חס פרשו לדופן הבור מבפנים ג"כ מותר : (ו) אוסרים . ומהרש"ל פוסק כדעת המוסרים מיהו בשיט הגובעים כגון יושט ומחליס פשיטא חת"פ שלח פירשו חסורים ואין היחר חלח לחוש שחיון גובעים משום דכתיב בושט ומחליס ואין היחר בגובעים רק בסנפיר וקשקשת : (ז) יחזרו . כתב הש"ך דמדברי המחבר משמע דוקח חס חזרו בכלי לפירשו חבל בס"ס משמע דליכא חלח ספיקא שמח פירשו ולפשר גס דעת המחבר כן חלח שקילר במוכן : (ח) לעיות . כתב הש"ך נראה דכלי שני דין כלי לחמון יש לו וכשפורסין על דופני הכלי שבפנים צרי ול"ד לפירש מפרי לפרי בס"ד דהתם לחו היינו רביתייהו וכתב רבינו יכוחם חומן שיש בו תולעים שם פירשו לחויר נקרח פירשו חבל מן החומן לחבשיל לח הוי פירשו ומותרים עכ"ל והוח בחתיב ט"ו לוח כ"ז : יא תולעים כו'

עד

עש"ך הנה המחבר בס"ז כתב בקרבי דגים מהני באומר אני מלחתים אף בישראל חשוד ולא כתב כלל סימנים לומר אם ב' ראשיהן חדין או כדין לא מהני באומר אני מלחתים . ובמ"ח עד מלת עכשיו לשון הר"ם ז"ל בפ"ג מט"א ה"כ וכתב המחבר ב' ראשיהן כדים או חדין לא מהני אני מלחתים . והנה הר"ם ז"ל לא הזכיר כלל קרבי דגים אלא עוברי דגים . ולכאורה דעוברי דגים יש בהם סימנים ומש"ה מהני אני מלחתים דמרחת והא דלא מהני הכי באומר של דג פלוני וטהור כמו ביצי עופות משום דדגים באים מטרחק ומצי לאישתמוטי משא"כ קרבי דגים דאין להם סימן כלל לטהרו או לטמאו מש"ה לא מהני אני מלחתים לחוד דהוה כנימוחו כמו בביצי עוף טהור דלא מהני אם לא תרתי סימנים ועוף פלוני . אמנם הש"ך לא רצה להסכים עמו אלא להר"ם אף בנימוחו בעוברי דגים באומר אני מלחתים נאמן והא דכתב הר"ם ראשה א' כד וא' חד ה"ה נימוחו באומר אני מלחתים נאמן וז"ש הר"ם ביצי עוף סומכין עליו וביצי דגים שינה הר"ם הלשון וכתב אובלין על פיו והיינו ביצי דגים באומר אני מלחתים מדיוק מביצי עוף באומר של עוף פלוני ומהור הוא דשם בעינן סימנים ג"כ ומש"ה כתב הר"ם סומכין עליו עם הסימנים משא"כ דגים דלא מהני באומר של דג פלוני דמטרחק בא הדגים לא מרחת ובעינן שיאמר אני מלחתים הלכך אלים מפי וא"צ שוב לסימנים ומש"ה אוכלין על פיו אפילו בנימוחו וה"ה קרבי דגים הדין כן . ואמת קשה למה השמיט הר"ם קרבי דגים ונקטי עוברי דגים ונתן מקום לטעות בדבריו . ועיין גמרא ע"ז לר' דוסתאי אין עוברים למטמאים שמשרין ולר' זירא יש עוברים למטמאים זה משריץ בחוץ וזה בפנים ואמרינן לר' דוסתאי הא דקתני כסימני ביצים כך סימני עוברי דגים צריך להיות כך סימני קרבי דגים ולר"ז א"צ להיות ולר"ז קרבי דגים אין בהם סימן כלל ובין ב' ראשיהן כדין או א' כד באומר אני מלחתים מהני ולא באופן אחר וה"ה עוברי דגים בנימוחו מהני אני מלחתים כמו קרבי דגים דמהני אף שאין להם סימן כלל . וכתב עוד הש"ך דהמחבר סובר דאף בלא נימוחו לא מהני באומר של דג פלוני כמ"ש הט"ז אמנם הש"ך הוכיח מט"ש הר"ם כסימני ביצי עוף משמע לכל מילי שוויו באומר דג פלוני כו' דנאמן והמחבר השמיט מלת כסימני ביצי עוף כך עוברי דגים בכיוון דסובר כמ"ש דבאומר של דג פלוני אינו נאמן דבא מטרחקים . ואפשר מש"ה השמיט המחבר כסימני ביצי עוף משום דלא הזכיר כאן דין ביצי העוף בסימן שיפול עליו לומר כסימני ביצי העוף משא"כ הר"ם הזכיר שם באותו פרק מקודם סימני ביצי עוף ואפשר להמחבר באומר משל דג פלוני פשיטא דמהימן ונקיט אני מלחתים לרבותא דמהני ג"כ כמ"ש הט"ז אות ח' . ומ"ש הנך רואה מדבריו דרחוק הוא משיטת הט"ז באות יו"ד להמחבר קרבי וביצי דגים בשלימין מהני הא נימוחו לא באומר מדג פלוני ולא אני מלחתים ולש"ך מהני בנימוחו אני מלחתים לא של דג פלוני וטהור הוא ובשלימין יש לצדד ולומר דנ"כ לא

ומה שכתב הש"ך דהר"ב בס"ח שהניח דה"ה בקרביים דינא הכי בא לומר דבלא נימוחו שצריך שיאמר אני מלחתים יש לעיין דכ"ש הוא מעוברי דגים ועוד דהוה להר"ב לציין בתר שכתב המחבר ואם ראשה א' כד ה"ה בקרביים . ומ"ש הש"ך בפי' הב' א"ש דבקרביים נמי דינא הכי דאם ב' ראשין כדין ואומר אני מלחתים שקר ענה ואין לסמוך עליו וחולק עהמחבר והא דלא כתב ו"א משום דלא

בא בפירוש במחבר דסבירא ליה ב' ראשין כדין מהימן באני מלחתים מש"ה לא כתב ו"א ולמ"ז אות י"ד הר"ב אין מחלוק עם המחבר אלא פרושי מפרש דברי המחבר : כה או. עש"ך דהר"ב שהגיה או עובד כוכבים משמע אפילו נימוח מהני בעובד כוכבים כשאומר אני מלחתים דהא אדברי המחבר קאי והשיג עליו הש"ך דהא בשלימין יש כמה דעות דלא מהני אני מלחתים בעובד כוכבים וה"ה בישראל חשוד ונהי דהמחבר סובר בישראל חשוד מהני בנימוחו אבל בעובדי כוכבים אין להקל בנימוחו באומר אני מלחתים: כן אא"כ,עש"ך דאז אפילו נימוחו נאמן כיון דמוחזק בכשרות הוא ולא בעינן בקי ועש"ז אות י"א אבל ב' ראשין כדין אף נאמן שקורי קמשקר וט"ש קרביהם הוא לדינא כמ"ש הר"ב בהנ"ה דקרביים נמי דינא כמו ביצי דגים דאלו להמחבר בקרביים אין סימן כלל כמ"ש באות כ"ד . והשיג הש"ך על לבוש דכ' ב' ראשין כדין או חדין אין להאסין אא"כ מוחזק בכשרות דאינו דאף מוחזק בכשרות שקורי קמשקר. ויש לראות דסימני ביצים ודגים לאו דאורייתא א"כ אפשר כמו דמצאין דמיא לטהורים ה"ה איפכא נמי אלא דהש"ך סובר טהורים דמיא למצאין ליכא ועב"י ופרישה האריכו בזה ולדידן הדין יבואר לקמן : כז ועכשיו . עש"ך שכתב באו"ח משמע שחולק על הב"י ומיהו מטומחה ומוחזק בכשרות אוכלין אדוגים ושחורים אפשר דאסור משום לא פלוג: כח שנמצא . פי' הש"ך אפילו לא ראינו שבלעו והלשון קצת דחוק דאפילו נמצא בביה"ר נמי מותר כמו שיתבאר באות שאח"ז לשיטתיה דבמינן משריצין : כט בין . עש"ך יראה לי לפרש דבריו דהמחבר כתב בין דרך בית הרעי או בית הבליעה או יצא לחוץ דאין סדר לדבריו לא זו אף זו ולא בדרך זו ואצ"ל זו ועיין סמ"ע ח"מ דבין בין לפעמים נקיט זו ואצ"ל זו לכן מפרש דהמחבר נקיט לא זו אף זו לא מיבעיא דרך הרעי דהוה קצת כמעוכל אלא אפילו דרך הבליעה שרי ואפילו יצא לחוץ ירצה יצא דרך ביה"ר דאי יצא לחוץ דרך בית הרעי אפילו דג טמא במעי דג טהור כה"ג הוה עפרא בעלמא עיין אות כ"א לכן מפרש יצא דרך ביה"ר אפ"ה מותר . אמנם הפר"ח השיג עליו דביה"ר רב אשי מודה דע"כ מטיעוטא דמשריצין שלא במינם יע"ש: ל דג. עש"ך הביא ב' תירוצים לחלק בין איסור לטומאה ולתי' א' יש חוסרא דאם הוא שלם כמו שבלעו אף שלעכו בשיניו אסור אבל אם נחסר מכמות שהיה הרי אנו רואין דמעוכל הוא ומש"ה בה"פ כתב המור דא"א ז"ל הסכים דאסור והיינו כתי' א' דאין לילף איסור טומאה והיינו כשהוא שלם ולא נחסר וז"ש המור כאן כיון שהוא שלם . והב"י הבין דהמחבר מסכים לפי' הר"ר משה דיש חילוק בלעכו בשיניו ולפ"ז קשיא הך דה"פ איך כתב דהרא"ש הסכים דאין ללמוד איסור מטומאה וכאן כתב דברי הר"ר משה. ותי' דהרא"ש וודאי מודה להר"ר משה בלעכו בשיניו הוה כמעוכל בין באיסור ובטומאה אלא דמעיקרא הוה פ"ד דשם בטומאה מירי בלא לעכו ע"כ תי'דאין לילף איסור מטומאה ובא"ח כ"כ דאפי' נאסר דהתיה דטומאה בלא לעכו אין למילף איסור מטומאה . ומ"ש הראשון עיקר וא"כ אין חילוק בין לעכו או לא לעכו דבנחסר חשיב כמעוכל אף בלא לעכו בין הכי והכי ואם לא לעכו אסור באיסורא עכ"פ. ולכאורה חלוקין הט"ז ועש"ך דאלו לפ"ז באינו שלם אסור ובלעכו מותר ולש"ך באינו שלם מותר ובלעכו אסור וה"ה לענין חמב"פ : לא הנמצא . עש"ך דהמחבר נקיט נמצא דוקא הא יצא לחוץ אף בלא לעכו ושלם הוה כמעוכל וה"ה בחמין אם נמצאת חפה בצואות תרנגולים חשיב כמעוכל והניח בצ"ע על הטור ואי"ה בה"פ אבאר :

מצם לדופן בפניס אבל לא קודם לזה: (ו) אפילו חזרו נקוב לחוץ לא חיישינן כו'. בח"ס בתרוך ביתר טעמו שאין הדבר מלוי שיחזרו לתוריהן אחר שילמו כדמשמע בהלו טרפות דלא חיישינן לנמח פרים תדופן הכלי מבחוץ וחזר להכלי אלמא לא חיישינן שמא פירם ממקום רביתים והדר להוכו והיש תוספין

פירשו מן הפרי ׳ אפילו לא הגיע לארץ אלא שמת באויר קודם שהגיע לארץ ואפילו לא פירש כולו מהפרי אלא מקצתו או שלא פירש אלא על גבי הפרי או על הגרעין שבתוכו או שפירש מפרי לפרי אסור יב ח ויש (ט) אוסרים אפילו מת בתוך הפרי ופירש אח"כ. י כל זמן שנמצא בתוך הפרי (ו) אפילו חזרו נקוב לחוץ לא חיישינן שמא פירש וחזר יג [יג] (ויש תוספים אם תוכו נקוב (י) לחוץ) (מרדכי פח"ע וס"ד בשם רתב"ן ור' יואל הובא בח"ס סי' קע"ח) (והכי נהוג) (ק"ס שם ובהגהות ס"ד):

ה (ז) יד [יד] ׳ תולעים הנמצאים בקמח וביוצא בו אסורים (ח) טז (ב) שמא פירשו ושרצו (ג) על (יא) הארץ וחזרו (תשובת הרמ"ם כלל כ' סימן ג'):

הגה טז והוא הדין (יב) בחלת או שאר דבריס שמיגו מעקה (תשובת הרמ"ם כלל כ' והגהות ס"ד בשם מהר"ם וע"פ עיין ב"י ועיין ס"ק

עד מפרי לפרי כל אלו הם בעיות בש"ס וסלקו בתיקו וקי"ל לחומרת: יב וי"א אפי' מת בתוך הפרי כו'. ובח"ח בלל מ"ו ד"ה כתב וז"ל וכתב המ"מ פ"ב מהמ"א בשם הסלכות (הוא הרי"ף) ור"ח כדברי הרמ"ם (לסובר פיר' מתה מותרת) ומכן הסכים הרמב"ן וכו' והא"ס דסכי נקטינן עכ"ל וגם בכלל מ"ז ד"ב כ' וכבר נתבאר לעיל דהרמב"ם מסכן הף פירסו מתה לף דלא קי"ל כהי עכ"ל ובעות נזדקר לפניו דאדרבה המ"מ כ' שם בשם הסלכות ור"ח והרמב"ן כדברי הרמב"ם וכן הוא ברי"ף פירש מתה מהו עכ"ל וכ"כ בב"י וד"מ ומ"מ ל"ע לעיל דלף בכלל בו שם כתב ג"כ בשם ר"ת בהרמב"ם מ"מ דעת הסמ"ת והמרדכי והסמ"ג לחוין קל"ב (דף מ"ד ע"ל) וסג"מ והסמ"ק סימן רי"ב והסערים ומהר פוסקים כדעת הרמ"ם וגם ר' יהוסף כ' סגדולי המורים הסכימו לדעת הרמ"ם וכ"פ סהו"ס ומהרש"ל פ"ע סי' קי"ב וכ"כ דעת המחבר שכן עיקר ולפיכך הביא מתחלה סברת הרמ"ם בשתם

וחו"כ סברת הרמב"ם בשם הי"ח וכן לקמן סעיף ח' וסעיף ט"ז שתם כסברת הרמ"ם וכמו שיתבאר שם ותע"ג דבשפרו ב"י לף הביא הלף דברי הרמ"ם וכתב הרב המגיד שכך היה גירסת הסלכות כו' מ"מ ממ"ם ט"ז בשם שלו גרסת שדעתו שסברת הרמ"ם עיקר ט"ס: יג ויש אוסרים אם חזרו נקוב לחוץ דחיישינן שמא פירשו וחזרו. ול"ד לפלישם בבלי בש"ס דלף חיישי' לסכי דסכא כיון שחזרו נקוב לחוץ לא קלת הוכחה שפירסו וחזרו דאפי' הסולעים על הקסמין מצ"כ בשיה פירסם נקוב לחוץ לף נעשה כאן שום פעולה שיהום לפרישה ע"כ לף מהזקינן ריעותא מצ"ס כ' הרמ"ם שפיר דבשוחב בבלי מבורות כו' יש ג"כ סברת בשעת התחיבה בשם אלו הסולעים על גבו ואפילו אם אלו לגד בל פנים יש לחוש כיון שבאו מסמים בל סבור דאין היתר אלא אם אלו בפנים מסמים שבבלי וט"כ שפיר אמר הרמ"ם ולקמן בשעתין גבי סיון אמרי' דכל היכא דפירם אסור חייסינן שמא פירם והייגו במקום שים סברת בזה מלד מעשה הלדם וע"כ פסק הטור דוקא שוחב ומותב מבור אבל לא בבלי וע"כ אמר הטור שפיר אבל מסתמא אין להום להייגו אם לא נעשה שום מעשה המביא לידי חשש שמא פירם וה"ל ממש שאמרו בגמ' ס"ם בחביתא נמי דלמא פרים לדופנא דמנא והדר נפל והא ליכא שום מעשה המביא לידי חשש שמא פירם לא קשיא אם מעשה המביא לידי חשש שמא פירם אם לא ידוע מסקום המעשה שבחוך הכלי לדופן מבחוץ ומדברי הרמ"ם שמביא ב"י ד"ס כ' הרמ"ם סייס ולקמן בשעתין מצ"ע דכל היכא דאי אפשר בלא פרים אסור חייסינן דילמא פרים מעשי כיס אוסרין הסלו וע"כ תמוס דעת הטור שלא הביא כאן רק דעת הרשב"א שהוא להיתר ולא הביא דעת אביו לאיסור וגם לעיל מיניה הביא הטור בפירום שלא כדעת אביו שכתב אבל מסתמא אין לחוש כו' ואו דמשמע שפוסק הטור כליטנא קמא של הרמ"ם דאפילו לשחוב בבלי מותר מן בורות שיחין ומערות כיון דלא חיים לשמח פירם כיס לו להביא לאפי' בבלי שוחב ושותב וע"ל דהבל ניחא דבע"מ לא מחזקינן ריעותא לומר שפירם כיון שאין ריעותא לפניו ולא חיישינן שלא דוקא במקום שע"י מעשה כאלו ים חשש זה כגון במסגן דים שברת שע"י סיון שלו בהו התולעים על הקסמין מצ"כ בהביא לפרים שנקוב לחוץ שלא נעשה כאן מעשה שפירם ע"כ לא מחזקינן ריעותא מע"ס כ' הרמ"ם שפיר דבשוחב בבלי מבורות כו' יש ג"כ סברת בשעת התחיבה בשם אלו הס

שיטפח נקעו' בהדי חיוך חלח דמטעם אחר לח חייסינן שמח ימכרנו ליסרחל בעין דמסתמח חס יהיו בו תולעים קח חזי להו סיסרחל) : יז ואסור למכרו לעובד כוכבים בו' . פי' הכל בידוד חבל מוחר למכרו מטעם מעט בעין שלח ימכרנו לעובד כוכבים אחר כך ליסרחל וכמ"ש הטור והמחבר בח"מ ר"ס חס"ו גבי דגן שטבע בנהר וכתב הח"ס שם ד"ו וה"ס דמותר להאכילו, לעבדו ולשפחתו חע"פ שמזונותיהם עליו מיהו נרחה שלח יסברם לותו זמן רב דלח יבח לידי חקלה וכדלעיל סי' ס"ז ס"ב וכן כתב מהרש"ל פח"ט סי' קכ"ה : יח שמא יחזור בו' . והח דכתב הרב בהג"ה ס"ס כ"ז דבספק עריפות יש שמכשירין לותו טריפות חע"ג דקי"ל לחוסרו מ"מ מותר למכרו לעובד כוכבים דאיכח חרי ספיקי חדח שמח לח פירש והח"ל פירש שמח לח ימכרנו ליסרחל שאני סכח כיון דהוח לחוסר לכ"ע וכדמחלק הח"ה שבשחטי בס"ס כ"ז וחע"ג דבהגסה ס"ד כתב ע"ס ריב"ס להתיר ומביחו ד"י וכ"כ בחמודה בשם הרוקח ומביחו בת"ח סוף כלל מ"ו מ"מ בשלי סרך נגד כל הפוסקים ועוד שבהגסת ס"ד שם כתב שזהו שגגה ע"ס ולח חמרי' דסמכי' חחלון דמכשיר חלח היכח דחין סכרע בדבר וגם חין כל הפוסקים חולקים חסמכשיר מש"כ סכח ח"י שחני סכח כיון דמסר"מ גופיה חסרן למכרן לעובד כוכבים וכן שאר פוסקים חלח חמרינן דמותר למכרן לעובד כוכבים חלח היכח דגם החוסרים לח הזכירו בדבריהם שחסור למוכרן לעובד כוכבים דחפשר דסס עצמס היו סומכין חסמתירין למכרו לעובד כוכבים מש"כ סכח ועוד דכבר כתבתי בס"ס כ"ז דלח חתירין דכח חולק דוקח בספק דרוסה וכ"ג הוחיל ויש בלח"ס כמה לדדים להתיר ע"ס ועל"ל ס"ס כ"ג וסי' קי"ב ובמ"ס שם ובסי' קמ"ד ס"ק מ' : יט ולא קרינן בהו השרץ השורץ על הארץ כל זמן שלא ריחשו . וכ"פ מהרש"ל מיהו נרחה דכל זמן שספרי לח נחבשל יש ליטול החולע ממנו וכמ"ש בח"ח שם ד"ב כיון שהרשב"ח והר"ן ור"י כתבו לחתר טעם זה דכל זמן שספרי לח נחבשל חין חשש שיבח לידי חקלה ומביחו לפיכך חין לחוש לזה וכן נרחה דטוב ז"ל ולי נרחה דטוב להחמיר כל זמן שספרי לח נחבשל חלין לחוש לחולע מחחר שספרי חין לחוש לחבשל עם החולע חין לחסור החבשיל דיש לסמוך חמתירין טב"ל מיירי כחן בספרי שחפשר להבליך חולע מעם החולע ולחכול ספרי ומ"ה טוב להחמיר כ"ז שלח נחבשל ולפ"ז חם נמלח בקטניות בעין שלין צריך שם לומר כן ודלי לכתחלה יבליך חפילו בחבשיל לותה קטניות שהחולע בתוכה כל שיש חשש שמח היה שם החולע בעודו מחובר ולח הקיל חלח בטעם החולע שלח יחסר החבשיל ובסמוך העתיק רמ"ח בשמלח בספרי כמין נקודה שחורה דחסור כו' והוח חטוב הרשב"ח ונרחה דהרשב"ח לטעמיה חזיל דלח בעי כחן שיהיה שם מקום לרחום דוקח חבל להרח"ש דמחיר כחן והמחבר פסק כמותו מותר גם בזותו דין דנקודה שחורה דסח חפילו חי הוה נקודה שחורה שהולע בבירור לח היה נחסר כיון שחין לו מקום לרחום ולח פירש ממקומו לחוך חלח ודלי זה דוקח להרשב"ח ורמ"ח חם לדבריו *) ול"כ יש תימה עליו שלח כתב תחילה על המחבר במה שפסק להיתר בתולעים כמלחים תחת הקליפה דיש חוסרים ולענין הלכה ודלי קי"ל להחמיר לף בקליפה חבל חין חוסרין החבשיל משום טעם היבחושין המלו כמ"ש בח"ח חבל כל שיש חשש שבהוך החבשיל יהבל היבחושין עלמן ודלי יש להחמיר וכן ליתח בהג"ה סמ"ק בשם ר"י שלפעמים נמלח בשם תולעים כשמן לחין במחובר סמוך ללקיטתן ותוחן תולעים גדלים ועשים זבובים והמחמיר חע"ב עכ"ל ונרחה שמה שלח עשה מזה רק חומרח בייטו לר"י לפטרו שהוח בעל החוס דכתבו בכר"ם דמותר מדינח וע"כ כתב שהמחמיר חע"ב חבל להרשב"ח ודלי מדינח לחסור בגלע"ד ברור למעשה : (יא) הואיל ואין מברכין בו' . דמ"מ ממחובר לקרקע מקרי ולית בהו משום השורץ על הארץ :

(ל"ג) (יז) [טו] ואסור למכרו לעובד כוכבים יח שמח יחזור וימכרנו (יג) (ד) ליסרחל (שם וכ"כ ב"י מקבלה מהרי"ב ממהרי"ם) :

ו [טז] יט תולעים הגדלים בפירות בעודם במחובר חשוב כשורץ על הארץ ואסור אע"פ שלא פירש [יז] והוא שריחש (י) יב אבל תולעים הנמצאים בפולין ואפונים תחת הקליפה והקליפה משחרת עליהם מבחוץ וכשמסירים הקליפה מוצאים היבחושים תחתיהם מותרים לפי שהם מונחים במקום צר יט ולא קרינן בהו השורץ על הארץ כל זמן שלא (יל) ריחשו יג [יח] אבל הנמצאים בשרביטים אסורים שיש להם מקום לרחוש :

הגה [יט] תולעים הגדלים בכמיהין ופטריות דינן כמו בשאר פירות ולא ממרינן דלמ חשיבי מחובר לקרקע (יא) הואיל ואין מברכין עליהם פרי החדמה (ד"ע ולפקוני חו"ה) (°) כ [כ] ופעמים נמלח בפרי כמין נקודה שחורה והוח מקום [כא] שמתחיל החולעת להתרקב וקריך ליטלו משם בעומק דאסור כמו החולעת (פו) עצמו (תשובת הרשב"ח סימן ער"ה):

מי שמתיר בתולעים שבקמח דק בחגודה בשם רוקח כתב שמתיר והוח מטעם דלח חיישינן שמח פירשו ומכן ק"ל דחיישינן שמח פירשו כמ"ש בת"ה סימן קט"ו ס"ק כ"ג ע"ש ומכן ק"ל בפירות ט"ו בשבט דחין שום מילוק בין המילבי"ן בזה : (טו) ואסור למכרם לעובד כוכבים בו' . מו"ח ז"ל כתב על זה דרמ"ח לח דק דמין חיסור במכירה לעובד כוכבים חלח בקמח שמח יפלפ פת וימכרנו ליסרחל חבל לח במלח וכן במיני קטניות כגון סיר"ז וגרויפי"ן חו מיני פירות כגון פלוימי"ן ורחזייר"י דמין לחוש שמח ימכור ליסרחל כיון דדרכן להחליב חסור לחולכן עד שיבדוק חחלה ומביח רחייס מהבודת הר"ן סי' כ"ז ס"ח שפייס חבל כגון שריסומן ניכר ונתפרסס בעיר כרי למכרן לעובד כוכבים ע"כ . מה שמביח רחייס להיתר מהר"ן המעיין שם ירחה להיפך כי שם מייירי מחטין שהולמחו לעין פסח דנרחה לעין כל שהולמחו וגם נתפרסס בעיר שם ע"כ היתר למכרן לעובד כוכבים משא"כ כחן שמלח וסיר"ז וגרויפי"ן ודלי חנו קונים בכל יום מהעובד כוכבים בלח שום בדיקה וגם פלוימי"ן יבשים ורחזינק"ם ח"ל לבדוק כ"ז שלח שום בדיקה כמו שהמחתי בסעיף ח' ע"כ בודלי חסור למכור זה לעובד כוכבים חלח קבח קבח כדרך שחמרו בח"ח סי' ת"ס ס"ק בחטין שנפל עליהם מים כגלע"ד פשוט: נמלחי בקמח שהחליט ורולה לעשות ממנו יין שרף דסיינו שמוליחין ויעה ממנו ולותה נעשה יין שרף דכאן לח הוה רק טעם לחוד לח שום ממשות והשבתי דחין כחן משום חין מבטלין חיסור כו' דהא לח נתכוין רק להוליח ויעה מוקמה וכמ"ש לעיל סימן זה בשם ת"ס חכן חסרתי· מטעם חחר דהא חזינן דחפילו לעובד כוכבים חסור רק קבח קבח מטעם שמח ימכרנו ליסרחל ס"ל : חס יהיה ליסרחל שום היתר יבוח לחכלו כשהוח בעין כנ"ל : (י) אבל תולעים הנמצאים בפולין כו' . זה דעת הרמ"ם ובטור כתוב שהרשב"ח חולק ע"ז וס"ל דחסורים ומעם דבריו בח"ס לפי שכל הגדל בפרי בעודו מחובר לחרן כגדל בחרן וכל הגדל בחרץ חפי' לח חרץ על החרץ חסור עכ"ל וכ"כ ב"י בשם הר"ן וכדבריו יהיה"ל ובד"מ סביח דברי חו"ח שפוסק כרשב"ח וכח"ח בשלמח ל"ל דחסורים ומעם שבתוך החבשיל יהכל היבחושין עלמן ודלי יש להחמיר וכן ליתח בהג"ה סמ"ק בשם ר"י שלפעמים נמלח בשם תולעים כשמן לחין במחובר סמוך ללקיטתן ותוחן תולעים גדלים ומעשים זבובים והמחמיר חע"ב עכ"ל ונרחה שמה שלח עשה מזה רק חומרח בייטו לר"י לפטרו שהוח בעל החוס דכתבו בכר"ם דמותר מדינח וע"כ כתב שהמחמיר חע"ב חבל להרשב"ח ודלי מדינח לחסור בגלע"ד ברור למעשה : (יא) הואיל ואין מברכין כו' . דמ"מ ממחובר לקרקע מקרי ולית בהו משום השורץ על החרץ :

ביאור

כמש"ש דלטא כו' :[טו] ואסור למכרו כו' . כמ"ש בפ"ב דפסחים (מ' כ'): [טז] תולעים כו' . כשמואל דר"פ שם ס"ח ס"ל כיותיה ועתום' שם ד"ה דיקא כו' : [יז] והוא כו' . דהא בעינן השורץ . שם : (ליקום) והוא שריחש כו' . אבל בת"ה פ' ב' פליג ע"ז וכתב דהא לשמואל הוא כמו הגדל על הארץ וז"ש קישות שהתליע סתם כו' וז"ש בהג"ה

פתחי תשובה

סע"ז ע"ס . ועיין בתשובת סב יעקב סימן כ"ע שכתיר לתת נודנדניתא המתולעים לתוך יין ובלבד סימן תוסף לתוך כיס קטן תפור מכל צדיו ע"ש : (ד) לישראל . עכסו"ט ועיין בתשובת חת"ז פניס מליכות ת"ג סימן ל"ה שמולק ג"כ על סש"ך כמה שכתיר מכירה קבח

הגר"א

ופעמים כו' (ע"כ) : [יח] אבל הנמצאים כו' . כמו קישות כו' . שם : [יט] תולעים הגדלים כו' . כש"ש גברכות פ' ב' נדרים נ"ה ב' מירבא רבו כו' : [כ] ופעמים כו' . כ"כ הרשב"א וס"ל דלא בעינן ריחש כש"ש בסי' ער"ה דלא כדעת תוס' ורא"ש וש"ע : [כא] שמתחיל כו' . כמו ביצה שנמצא דם בחלטון שאסור כאלו כבר נתרקמה ומ עכבר

באר היטב

שכתו כו תולעים מעלמת : (יג) לישראל . פי' הש"ך שים לחוש שימכרנה לח"י לישראל בעין שלח יהח החיסור ניכר כגון קמח עשה ממנו פת וכן מלח יהנה בפת חו בשחר דבריס מה שהגהו לקמן מעובדי כוכבים חבל דבר שהחיסור ניכר מותר למכרו לעובד כוכבים שהכותבי בסעיף ח' ע"כ בודלי חסור למכור זה לעובד כוכבים חלח קבח קבח כדרך שחמרו בח"ח סי' ת"ס ס"ק בחטין שנפל עליהם מים כגלע"ד פשוט: נמלחי בקמח שהחליט ורולה לעשות ממנו יין שרף דסיינו שמוליחין ויעה ממנו ולותה נעשה יין שרף דכאן לח הוה רק טעם לחוד לח שום ממשות והשבתי דחין כחן משום חין מבטלין חיסור כו' דהא לח נתכוין רק להוליח ויעה מוקמה וכמ"ש לעיל סימן זה בשם ת"ס חכן חסרתי· מטעם חחר דהא חזינן דחפילו לעובד כוכבים חסור רק קבח קבח מטעם שמח ימכרנו ליסרחל ס"ל : חס יהיה ליסרחל שום היתר יבוח לחכלו כשהוח בעין כנ"ל : (י) אבל תולעים הנמצאים בפולין כו' . זה דעת הרמ"ם ובטור כתוב שהרשב"ח חולק ע"ז וס"ל דחסורים ומעם דבריו בח"ס לפי שכל הגדל בפרי בעודו מחובר לחרן כגדל בחרן וכל הגדל בחרץ חפי' לח חרץ על החרץ חסור עכ"ל וכ"כ ב"י בשם הר"ן וכדבריו יהיה"ל ובד"מ סביח דברי חו"ח שפוסק כרשב"ח וכח"ח בשלמח ל"ל דחסורים ומעם שבתוך החבשיל יהכל היבחושין עלמן ודלי יש להחמיר וכן ליתח בהג"ה סמ"ק בשם ר"י שלפעמים נמלח בשם תולעים כשמן לחין במחובר סמוך ללקיטתן ותוחן תולעים גדלים ומעשים זבובים והמחמיר חע"ב עכ"ל ונרחה שמה שלח עשה מזה רק חומרח בייטו לר"י לפטרו שהוח בעל החוס דכתבו בכר"ם דמותר מדינח וע"כ כתב שהמחמיר חע"ב חבל להרשב"ח ודלי מדינח לחסור בגלע"ד ברור למעשה : (יא) הואיל ואין מברכין כו' . דמ"מ ממחובר לקרקע מקרי ולית בהו משום השורץ על החרץ : כל הקליפה חבל חין חוסרין החבשיל משום טעם היבחושין החלו חבל כל שיש חשש שבחוך החבשיל יהכל היבחושין עלמן ודלי יש להחמיר ע"כ : (טו) עצמו . כתב

נקודות הכסף

(סימן פ"ד ס"ו ס"ק יו"ד) ואב"ב יש תימה עליו שלא כתב כו' . עיין כס"ך ס"ק

יד אפרים

פת לסמוך על הכיטול ומס לח נודע עד לחתר שחפייס יש להקל בשפ"מ ומס מונח בכלי הפר"ח מיקל לגמרי ולכן הבח ניבחל יחמר דוב הפוסקי' מחמירין ומס בשוחל רולס להקל בעלמו חין למחות בידו כי יש ניכוי קולח שמח לח פירש ובשחרוכות פוס ספק דיכנן ולף דקודם ניסס וחפייס כוס ספק דחורייתח מ"מ חין למחות מחמת קולות הפר"ח ומ"ש שמ"ל לדכוס בכיכים לחסור וגם חין מיוב לבדוק בשחילס כלל ע"ש :

חדושי בית מאיר

נ"ב כחבר בגילסח בשנסות ס"ד שלפני נכון קנח דכי הפ"ח ז"ל וחס שלנו בקמח חסורים וחס נשחנו בניסס חסורים : (שם סעיף ו' ש"ך ס"ק י"ס) וגם מ"ש הפוסקי' וכו' . כ"כ עי' ח"כ דף כ"ח כחב וכשלפי פרקין ס"ז ע"ב פירש"י דטעמיה משום כיון דמלכת בתולעת בתוך הקיבות כלנו מלכת ע"ג קרקע ומלשון רש"י דקדקו רבותינו בעלי התוס' שתותן בתולעים נפולין וכו' כמבואר

גליון מהרש"א

בפירש לדופני הכלי : (סעיף ס' בהג"ה) ואסור למכרו לעובד כוכבים . עיין גליון ש"ך סוף סימן נ"ז : (ט"ז ס"ק ט') אבן אשרתי מטעם אחר . וי"ח וכן ת' צ"צ חולקין ועיין ס' ס"ו ס"ח בס"ו ס"ק י"ד : (ס"ך ס"ק י"ז) למברן מטעם מעט . הפר"ח חולק : (ס"ע סעיף ו') תולעים הגדלים. עיין ב"י סי' ס"ו דף ס"ד ע"ג ד"ה כתב הרמב"ם ביצת עוף : (שם בהג"ה) הגדלים בכמיהין ופטריות . כסהות יבישים לא אכל הרש"ל מטעם חשש תולעים ופר"ח כ' שומר נפשו ירחק מהם

צבי לצדיק

(שם ס"ו ס"ק י') אבל תולעים כו' בשם הר"ן . רס"י ותום' ס"ל כרש"ם עיין רס"י ס"ו ע"ב ד"ה בתיכה דמלכת בתוך הקיבות עכ"ל הרי דבעי מלכת ולף שייך זה במקום לר וכמ"ש תום' להדיח שם : (שם ש"ך ס"ק כ') ופעמים נמלא כו'

מלואים

(ס' פ"ד ש"ך ס"ק כ') ויש ליישב דכרי הטור"ז כי מלכך תחלי תבר נמלח בפרי הנקודה כנרחה לעין נחבר כמו דהי' בתויב דלמכרינן לעיל סעיף ד' ותע"ב דלח ריחם מ"מ יש חדח לרישוחח לחסור כיון שהי' בתולעים נפולים הן תחת הקליפה כמבלבל כין הנקודה וכין התויב :

(יב) כל מיני פירות שדרכם להתליע במחובר כו'. משמע מכל מקום אין דרך להתליע אלא בתולע ת"ל בדיקה וע"כ אין חיוב בדיקה בקמח או בפירות יבשים כגון רוזי"ן וכיולא בהם *) אם יש מילבי"ן קטנים דאין שם תולעת ובשם מורה אין חושש ול"נ דא"כ הל"ל הני פירי כו' ומ"ש תמרי דנקט ועוד הא מהא קאמר הני תמרי דבדא אלא משום דהתלעה מצויה בהן ואע"פ שהוא מיעוט דלמיעוט המצוי חוששין כמו בבדיקת הריאה וי"ש בס"ח כל כו'. ת"ה פ' ב' ועבה"ח בהג"ה דהוי כו' (ע"כ): [כג] כל כו' מתוכו. דא"צ פירש: [כד] (ליקוט) ואם שהה כו' ואף כו'. אבל לאכלן בלא בישול עדיף אם חיישינן שמא פירשו וחזרו לתוכן שזה אינו מצוי וכמש"ש ס"ו א' א"ה בתנא כו' ואי איתא ליחוש שמא פירש אדרבה מאבראי וחזר אלא דאין חוששין משום רביתיה ויחזור. ת"ה (ע"כ): [כה] ום"ם צריך כו'. כ"ג לשון הרא"ש ומור: [כו] בתוך. כיון שפירש: [כז] או כו'. בעיא שם כנ"ל: [כח] וירחשו. אויל לשיטתו כנ"ל ס"ו: [כט] או בדופני. כנ"ל ס"ה: [ל] המתולעים כו'. אבל בתוך יב"ח לא מהני רב' רחשים הן אחד קטן הנדל במחובר וא' גדול הנדל בתלוש ונוקב ויורד והמנוקבים עולין למעלה משא"כ אותו שנדל במחובר שאינו נוקב. ת"ה. ועוד דאין כולם עולין למעלה וז"ש ואח"כ יתנם בקדירה כו' וזה לא מהני בתוך יב"ח דא"צ פירש וכ"ם הרשב"א בחידושיו דאין עולין למעלה אלא הסוכנים לפרוש.ורותחים לבד לא מהני דשמא יצאו מיד מחיים אבל עכשיו אותן שלא עלו למעלה לא יפרשו מיד כנ"ל: [לא] ולא מהני כו'. כמש"ל ר"ם ול"ש: [לב] עבר ובישל

ז **כא** [כב] יד **פרי שהתליע ואין** (מז) ידוע אם במחובר אם בתלוש אסור:

ח (יב) **כב** [כג] מו **כל מיני פירות שדרכן להתליע כשהם** (יז) (ה) **מחוברים לא יאכל עד שיבדוק הפרי מתוכן שמא יש בו תולעת** [כד] **ואם שהה הפרי** *) **אחר שנעקר י"ב חדש אוכל בלא בדיקה שכל בריה שאין בה עצם אינו מתקיים י"ב חדש**

כג [כה] מז **ומכל מקום צריך לבדקן** (יח) **להשליך התולעים הנמצאים ביניהם** (°) [כנ] **בחוץ** [כז] **או על גבי הפרי ואף לאחר שישליך הנמצאים בחוץ יש לחוש שמא כשיתנם במים בתוך הקדירה יצאו לחוץ** כד [כח] **וירחשו** (מרגוס הסרץ הסוכן למסך דמים)

במים [כט] **או בדופני הקדרה או על גבי הפרי כה הלכך הבא לבשל כו לאחר י"ב** (יט) **חדש**

כז **פירות שהתליעו יתנם לתוך מים צוננים** [ל] **המתולעים** (יג) **והמנוקבים יעלו למעלה ואחר כך יתנם בקדרת מים רותחים** יז **שאם נשאר בו**

תולעת ימות מיד • [לא] (ולא מהני בסה"ס בדק הבית אלא צריך לבדוק כולם **כח** דהוי מיעוט (כ) דסכיא) (רשב"ם בס"ה ובתשובה סימן רע"ד):

מ [לב] יח **עבר ובישל** (יד) **תוך י"ב חדש בלא בדיקה** כט **אם יכול לבדוק**

כג **ומ"מ צריך לבדקן להשליך כו'**. כלומר בתוך שדרכן להתליע מהי דמ"ל לבדוק בפנים כיון שמסו י"ב מודם ונרקב ההולעת שבתוכן והוי כעפרא בעלמא מ"מ צריך לבדקן להסליק התולעים דבוזן שלא יתגלגלו בתוך מזון מכל מקום אין דרכן להתליע כלל ולפי זה אין צריך בדיקה כלל לפי' מבואר (ועיין בס"ה פ"ב ד"ה אם שהה): **כד וירחשו במים כו' או ע"ג כו'**. הוא לשון הרא"ש ומהא דלא מהני בתוך י"ב חדש כיון שמתחילין לאכול מיד ולא ימתין עד שיתליעו ואפילו לכתחלה אפילו לכתחלה ואפילו לכתחילה מסוס דימותו ולא יגלו הויגו מסוס דלא בדיקה מהא דסכיא לן שימותו מיד כולם אלא יגלו מחיים אבל כשנתנן מתחלה בצוננים אם כן כל המתולעים יעלו למעלה מ"כ ילאחר י"ב חדש כו'. ומכל המגיד כתב שמדברי הרשב"ם והרמב"ן נראה דלאחר י"ב חדש מ"ל שוס בדיקה דלא חיישי' שמא יפרשו בשעת הבישול ע"ם והבית יוסף לא הבינו ונחמה ל"ע על הרב המגיד שמדברי הרשב"ם בס"ה הסכים סוף שעה ג' בבית ג' מוכח להדיא דס"ל דאף לאחר י"ב חודש בדיקה זה ע"ג ומביאו ד"י: **כז פירות שהתליעו כו'**. ומהרש"ל בחו"מ וכספרו עם סי' קכ"ה פסק דדוקא בקטניות ופולין וכיולא בהן מכל מקום זה אינו אלא חומרא בעלמא ולא מקרי פירות המתולעים שאינם נראים לעין כמו תולעת שבתוך הפירות המתולעים במחובר כפין כמו תולעת שמתולעין בתלוש לכך אף שנתנסק לא מקרי פירות: יז עם ד' שיין בהגה"ה ועיין סימן ג"ש ס"ק ט"ו: יח עבר ובישל בלא בדיקה אפילו לכתחלה ואפילו לכתחלה מותר ואפילו לכתחלה ואפילו לכתחלה מותר ואפילו לכתחלה ואפילו לכתחלה מותר וא

כמש"כ הרא"ש : יש הר"ן שם כמש"כ הרא"ד (ותשובת רשב"ש סימן ק"ג) דכיון שהוזק שיש שם יותר לא שריון ליה משום נימומו ובטלו דחד ספיקא הוא : ב הרא"ש

נקודות הכסף

כ' ייטוב לזה : (שם ס"ק ס"ו) ולפ"ע"ג להקל מטעם אחר כו'. מטעם זה מנוח' נח"ת

חדושי בית מאיר

בטו"ש:(שם ש"ך סק"ל) ובן מחלק הרוקח וכו' בין זבוב לתולעת בפרי . נ"ב לפסר רוסה לחלק בין תולעת הגדל בפרי שהין נפשו של אדם כמו דומיא דתולעי גבינה וכן דתק הדריסה בס"ס ק"ד בכל לעג"ד החום מכחיש סברה זו : ולעני"ד הרא"ש פוסק נמי סיתר פשוט לפשוט לקדיטא מלבל תריף דסיינו בהלה : (שם ש"ך ס"ק ל"א) ואע"ג דמדברי הר"ן וכו' היינו משום דאזיל לטעמו . נ"ב לכאתי כל ים בספר מספיקים כלל וכ"ש שהוזקו ביותר שפיכבו כמו שפיכבו אלו ג' ל"ב קף לבסף גמות גדון הכי כמו בהלו ג' לא גמותו כן פיתוכים . ועי' בח"י סי' סם"ס וגולי דחייכי כבאותן סגמתים לפסר ג"כ שמותו קלת מסס ותיינו ניכר:

גליון מהרש"א

להתוך לראות בפנים : (ט"ז סק"ד) כי יש כו' להקל בזה. ע"ש"ך ס"ק ל"ה : (שם ס"ק ט"ו) אבל לא בקטניות.וע"כ פאווידלי שנעשה מנודגדנויות מתולעיאסור משא"כ טפירות גדולים ואף אם בשלם ישראל ושל עובד כוכבים אין בו טשום בישול עובדי כוכבים ת' צ"צ ואם עבר על הפאווידלי יב"ח י"ל כיון שנתפרחו התולעים לא מהני יב"ח ובת' דבר שמואל אבוהב סימן רפ"ו בשטן העשוי מזית שהתליעו ועבר על השטן יב"ח התירו מטעם ס"ם דלמא גם אחר מירות התולעים מהני יב"ח גם יש ס' בשטן

הגי"ה

(*) נ"ע שהרי כתב הש"ך בשמו סי' כ' דשתי זתב כו' ע"ש תלת דהוה כתלתה הריחה (הכ"ת כלל נ"ת סי' כ"ב) :

בודק (ו) **ואם לאו** (כח) מותר ואם נמצאו קצת בקדרה **משליכם ואוכל השאר** (מז) ל [לג] (כי תין לך (כב) פרי שתיו בו ס' נגד טעם התולעת שבתוכו) (תשובת הרת"ם בשם מהר"ם)

לא [לד] יש **ויש מי שאומר דהני מילי שלא נמצאו אלא א' או ב'** (מז) **אבל** (כג) **ג' או ד' לב הכל אסור :**

הגה [לה] ודוקא מחכל דתי תפסר לפנגו ולהסיר מהם התולעים (יז) ומחתר (כד) (ז) שהוזק בתולעים כולו תסור לג אבל תם תפסר לפנגו מעביר מהם התולעים הממתים שם והשתר (כה) מותר (כשב"ח סימן ק"ע) ועיין לקמן סוף סימן ק' :

ו [לו] ג **ירקות מבושלים שנמצאו בהם תולעים** שתין בפרי עלמה ס' נגד התולעת מ"מ תיכת ס' נגד טעם התולעת וכמ"ש מהרש"ו בשם גדול תחד והיינו שכתב הרב נגד טעם התולעת וכ"כ בת"ח שם שכן עיקר לדינת תלת שכתב תח"כ דיש לחוש לדברי מהרש"ו לנהוג חומרת בפרי עלמה אבל תם יש בתבשיל ג"כ דברים תחדים מלבד בפרי שרי לכ"ע תם יש שתים נגד התולעת ומהרש"ל בתו"ח ובספרי שם ס"ק ב"ד חלק על הרב ופסק דבפרי קטן כגון גודגדניות וקירס"ן וכיולא בהן יש ס' דתע"פ שתין בפרי עלמה ס' נגד התולעת מ"מ תיכת ס' נגד טעם התולעת וכמ"ש מהרש"ו בשם גדול תחד והיינו שכתב הרב נגד טעם התולעת וכ"כ בת"ח שם שכן עיקר לדינת תלת שכתב תח"כ דיש לחוש לדבר

לאכול כשמיקיבצים כי כוחזקו בתולעים כי לאחר כשדיקה וכשרינה מלאתי בחבשיל בשולי הקדרה כמה תולעים וכן נמלא כמה פעמים והוחזקו בכך ונראה דוקא כמה שמלוי בשם שכניחה חלה שלא כדק כדיוכו לאמריכן הכי לכל כדבר שאין מלוי בו כניחה לאמריכן מעלמא נפל ולא חייכיכן לטפי מהכי שכמלתו עכ"ל:*)מעשה בחג שכשהועות שעשו כשים כמוטע על כל כעיר לחמיכ ופלאתי"ן עם רחזיק"ם ואשה אחת בדקה רוזיל"י שלה ונמלתו בה מילבי"ן וכולן קנו ממקום אחד ואכלו ומלתו גם אלא כמוכר כו' ונראה שחותן שלקחו שנודע שים שם מילבי"ן מותרין דזה דומה למ"ש כ"י בשם הרשב"ם בדין עבר ובישל תוך י"ב מודה שכשהועות שעשו כשים כמוטע אחד בשולו שים כלן כ' ספיקות שכשרכן להתליע דים כלן כ' ספיקות שפק היה שם רחם שפק לא היה ואת"ל היה שמא נימוח ואכשטלה וה"ל י"ם כ' ספיקות כאחד שמא בחושו פעם שלקחו שם לא היו עדיין מילבי"ן עד שעה קטנה שלאחר זה ואת"ל היו שמא נמושו יתהוו כמילבי"ן ונמלת אלין כלן אלא ספק אחד דנימוח זה היו דהא גם שם בהיות דרשב"ם כיון שכהליע כהרגיל לאו שמיה ספק כמ"ש בת"ה סימן קט"ז ובחפי' כי חשבי רשב"ם לספק ספיקה *) אבל אותן שלקחו אחר כך ים לאסור כל הלחמיים והפלאתי"ן דאין כלן אלא ספק אחד שמא נימוח ובכדיה כתב הר"ן בסוף פ"ט דמסוה שהוא כספק כמ"ם בת"ה סימן קט"ז ספק אחד שמא כרשב"ם לא חזה ודאי א

וזין זה משום מבטל ליסור לכתחלה שאסור כדלקמן סימן ל"ט שאין כוונתינו אלא להקן הדבר כ"כ הש"ח : **לט** חטים מתולעים כו' . ובהגהת ש"ד ומביאו ב"י כתב ומעתי שמ"מ עשה מעשה כן שהתליעו חטים ואוכ להוליכם למכר דוקא ומ"ש להחיר למכרם לעובד כוכבים בן יאפה פת וימכרנו לישראל הסובר כר' חייא כהן עכ"ל . ובב"י סיים וכן קבל מהרי"ב ממהר"ם וכן הביא בש"ת מיוסי ובתו' ש"ד בשם מהר"ם ודוחק לומר דמהרי"ו פליג אכל הקדמונים' ועוד דש"כ לא היה לו לסמוך עליו להחיר וגראה לחלק דהכא פוסקים מיירי כשהם מתולעים ברוב בעין דש"ל אבל לא כשמינן מדלי מהרי"ו לא החיר אלא בעין שיבדקו קודם הטחינה כמבואר מדבריו שם"ה ובהגהת ש"ד להדיא דאז כיון דליכא אלא מעט תולעים אם ממינין להכך טעמי לאכל לא כשמינן מתולעים ברוב בעין דש"ל פ"ט סי' קכ"ה בהדיא עיין שם : **מ** מותר לטחנן . שאין דרך כלל שיטחנו התולעים כי כשהופכים החטים בתוך התפרכת כל נקב שהם לפניהם שיכולין לנתח רוחשים וכורמים לתוך דרך דופני התפרכת מפני קול ונדוד הרחיים עכ"ל ת"ה ולפ"ז ברחיים שאין בהם תפרכת אסור אלא שהחמיר דידן היכא דליכא אלא מעט תולעים ממינין להכך טעמי לאכל לא כשמינן הרבה מתולעים בעין דש"ל בכרכן ע"ש ועיין בתשובת רבינו פקיבל סימן ע"ז שפעם אחת קנו ישראלים הרבה חטים הרבה שבהם מתולעים והיה נדבר הש"מ והורה להקל הילכה דנראה דרוב עכ"פ נגד המתולעים דהיינו חטים שאוכלים מנוקבים וגם המנוקבים מלק ההעם שבהם הוא בכולל רוב נגד התולע לאו מותר אפילו בלא בדיקה אם מוחזק בחרחים שיש בתפרכת ובתגלי להזהיר להקונים לקרוב הקמח אחר הטחינה לאור היום ולהסלין התולעים שיצאו . וכתב עוד שם דעדיף יותר אם למעט כל החטים מתולעים אלא דרובן חיים מנוקבים בתוכן דהתולעים אלא פירשו הוי מין מנוקבים הוא רוב נגד התולעים שפירשו דהוה ים לעדר קצת להקל אף אלא תפרכת ע"ש טעמו : **יב** על הגבינה . [שכה"ע . ופ"ת התיר מאד לאסור אף תולעים שבגבינה כל שפירשו מה"ת

יד לט [מ] כד חטים מתולעים (יט) מ (יא) מותר לטחנן והוא שירקד הקמח לאור היום (כ) (וכל תולעת שילאה שם יזקקו (כט) והשאר מותר) (פ"ה סימן קל"ה) :

טז מא [מא] כה מיני עופות הגדילים באילן ותלוים באילן בחרטומיהן (ט) אסורים משום שרץ השורץ על הארץ :

יז מב כו כל תולעים הנמצאים (לא) בבהמה **מב** בין שהם בין עור לבשר בין שהם במעיה אסורים

מג כו והנמצאים [מב] בדגים (**מא**) (לב) במעיהם אסורים בין עור לבשר או בתוך הבשר מותרים

מד [מג] (ולפילו (לג) פירשו קלת וחזרו מותרין כי כן רבינו לפרוש קלת ולחזור) (הגה' שערי דורות) [מד] כח **והא** דאסרינן דוקא דמחיים אבל (**מב**) הגדלים בבשר אחר שחיטה או בדגים ובגינה מותרים כל זמן שלא פירשו הלכך תולעים הנמצאים בקערה שנפלו מן הבשר מותרים **מה** כט לדעת (לד) המתירים והוא שפירש מת ולא חיישינן (**מג**) שמא פירשו מחיים חוץ לחתיכה ל דמסתמא אותם שפירשו מחיים (לה) נפלו כשהדיחו הבשר לא ויש מי שאוסר התולעים המתהוים לאחר שחיטה מכל דבר המטעון שחיטה :

הגה ונהגו להקל כסברת הרמב"ם (ע"פ מרדכי דפרק חלו טרפות)

עוד [מו] נוהגים בתולעים של גבינה לתלן **מן** תע"פ שקופצין הגה והגה (**יב**) על (לו) הגבינה אבל אם פירשו לגמרי מותרין (מהרי"ו ובתורה כמ"ש דין י') מיהו אם נתערבו בשאר מאכל ולא יכולין להסירן משם **מז** אין מותרין המאכל כי [**מז**] יש מתירין חותם בכל ענין (מו"ה שם) **מה** ומוב להחמיר במקום שאין הפ"מ (עד"מ) :

(יט) מותר לטחנן . דהתולעים בורחים בשעת טחינה משם לדופני התפרכת ואף אם נטחנו הרי הם בטלים: (**כ**) וכל **תולעת שיראה** כו' . ונראה דהאי דאחר מותר הטעם דהת יש שפק שפיקת שפק אין שם ותע"ל יש שם שפק יומות בשעת התפייה ואין כאן מבטל לכתחלה שאין כוונתינו רק לאפות פת ולא לבטל התולעת כמלע"ד : (**כא**) במעיהם **אסורים** . דמעלמא אתו ונכנסו דרך חוטמו בשעה שהדג נייס: (**כב**) הגדלים בבשר . דבהמה בשחיטה מתהרין והדג הולעים דים לפי חיות בפי עצמן ולא שייך בהו שחיטה קיימו בחיסולייהו אבל דגים אין לריך שחיטה ע"כ התולעים שגדלים בהם ג"כ מותרים אם לא שבאו מעלמא להם ומ"ש גם הגדלים בשבר לאחר שחיטה מותרים : (**כג**) **שמא** פירשו מחיים . פי' בעודם חיים התולעים לחותם נפלו בשעת הדהה וכחוב בעור בשם הרא"ש ע"ז ורלוי היה לחום כשנתקשבר בקדרה במים לוגין חולי פירשו לדופני הקדרה ונהגו להחיר ע"ל פירוש שרלוי היה לדמותן להולעים של פירות לעיל ונראה טעם המנהג להחיר כמו שכתב רמ"א בסמוך גבי גבינה כי יש מתירין חותם בכל ענין כו' והייט דעת רלבי"ה במרדכי שמביא בית יוסף דכתב דאין לאסור משום שרץ רק בגידולי קרקע ונמלא לפילו פירשו לגמרי מותרין וזה לא כמו שכתוב בלחום דטעם דמתירין בכל ענין הוא דהייטו דבטו"ה ודרכי משה מבואר כמו שכתבתי לעיל דמ"מ הכריע בחו"ה דאפילו פירשו לגמרי לאסור משום שרץ השורץ על הארץ ומ"ש בגבינה לאסור בפירשו לגמרי והייטו משום מרחית עין להוד ונראה דה"ה בתולעים של בשר כן דהוה כמו בגבינה אלא בשרש"ל כתב פ"ט סי' ק"ד דאחר דברי רבי"ה דלעיל דכל הבא מרוב שומן או מסרטון אין עליו שם שרץ כלל דלא הוי שרץ רק בגידולי

דמותרים בשחיטה והסכמת הפוסקים כהמחבר וכן דעת הרמ"ה וכ"כ בחו"ה סוף כלל ט' בשם הרבה פוסקים וכתב דהכי נהגינן וכ"פ בת"ח סוף כלל מ"ו : **מב** בין **שהם** בו' . משום דבהמה בשחיטה תליא מילתא ואולי שגדלו בתוכה עד אלא בשחטו אלא מיסור אבר מן החי ובשחיטה דבהמה לא מהני להו שהרי הם חיות בפי עלמן וגע"ג דשליל מוהר בשחיטה אמו לעיל סי' י"ג הש מכל בהמה תאכלו נפקא לאכל הכא בחיסולייהו קיימי. רמ"י: **מג** והנמצאים בדגים במעיהם אסורים כו' . דמעלמא אתו לתוכה אבל הנמלאים בשם בין טור לבשר שרי דמהם גדלים בתוכה משום אבר מן החי ואפי' פירשו קצת וחזרו כו' . היינו כאלא פירשו לגמרי אבל אם פירשו לגמרי מתולעים שבגבינה לקמן בהג"ה : **מה** לדעת המתירים . ר"ל לדעת המתירים בשבר לאחר שחיטה לאפוקי היש מי שאוסר ומ"ם והוא שפירש מת ולעיל ס"ד הביא יש מוסרים אפי' פי' מת היינו משום דשברת המתירים עיקר בעיניו כמ"ש שם בש"ך י"ב ט"ש : **מו** אע"פ שקופצים הנה והנה על הגבינה . אלו דוקא אלא ה"ה בקערה וכן הוא בדברי מהרי"ו שם וכן כתוב בד"מ ובח"ח כלל מ"ז ד"ב בהדיא דבקערה מותרים אבל אם פירשו על השלחן מוסרים משום מרחית עין וכ"כ מהרש"ל פ"ט סי' ק"ד מיהו משמע שם מדברי מהרש"ל דאפי' פירשו על השלחן מותרים ט"ם ודוק ולא נהגו כן אבל בקערה ואלי מותרים כי כן רביחייהו לפרוש בקערה ולחזור ולא כדמשמע בשו"ע דבקערה אסור וכן נוהגין : **מז** אין אוסרין המאכל . ומ"ל ס' כנגדן אע"ה שם מיהו נראה לעריך רוב כנגדן וע"ל סי' ק"ג ס"ב : **מה** וטוב להחמיר כו' . ובת"ח משמע דמחיר לגמרי :

גליון מהרש"א

(ס"ע סעיף ס"ז) **ואפילו** פירשו קצת וחזרו. עיין סעיף ד') : (שם) **הנמצאים** בקערה שנפלו. עיין ס"ק ס"ו בש"ך : (שם) **והוא** שפירש כת . עיין ס"ק י"ב בש"ך : (ס"ק ס"ק (ט) **שהתליעו** חפים וצוה להוליכם . בת' חינוך ב"י סוף ס' נ"ח כ' שנרמא מושעת נודמנה להש"ך וצ"ל קמח חיפים אבל בחיפים גם לברר א"צ קודם הטחינה : (ס"ק ס"ק מ"כ) **עד** שלא נשחטו באו מאיסור. עיין לקמן סימן ס"ו ס"ק כ"ג וסק"כ : (ס"ק ס"ק מ"ג) **דמעלמא** אתו לתוכם. עיין לעיל ש"ך סוף סי' ס"ג :

נחלת צבי

מבואר דסובר דלף לענב בידים שרי וכמ"ש לעיל סימן ס"ו סכ"ו (וכ"ד כ' יחיאל וכל כו ומבואר מהרי"ל קמ"ד ומבואר) : כו מסקנת הגמרא שם כחולין דף ס"ז : כז שסקוקיני וכפירום הם : כח כדעת הרמב"ד בהשגותיו שם והרשב"א ושה"ת והרמ"ן והטור וש"ע : **כט** טור שם מכיון שרמ"ם שם סה"ת לשאוקי מד' הרמב"ם כדלקמן: ל שם בטור : לא רמב"ם שם ס"כ מהמ"ל מדלמרו בגמ' מוכיח דכיבשה ולא לאכו דהתם משמע דשפילו לאחר שחיטה לסירי וסובר נמי שם שכל התולעים הנמלאים בדג מהיים לסוביים והטעם משום שחיטה מהבויים ממנו אלא נכנסים לו

כב חיב"ד : כה טור בשם רבינו יונה וכן כתב הסמ"ק בסי' ר"י (וכ"ד כ' יחיאל וכל בו ומנוקד ומבואר מהרי"ל קמ"ד ומבואר) : בו מסקנת הגמרא שם בחולין דף ס"ז : כז שסקוקיני וכפירום הם': כח כדעת הרמב"ד בהשגותיו שם והרשב"א ושה"ת והרמ"ן והטור וש"ע : **כט** טור שם שהרי"ף שם סה"ת לשאוקי מד' הרמב"ם כדלקמן: ל שם בטור : לא רמב"ם שם ס"כ מהמ"ל מדלמרו בגמ' מוכיח דכיבשה ולא לאכו דהתם משמע דשפילו לאחר שחיטה לסירי וסובר נמי שם שכל התולעים הנמלאים בדג מהיים לסוביים והטעם משום שחיטה מהבויים ממנו אלא נכנסים לו

חידושי רע"ק

ב"ח ח"ב סי' ס"ג מתיר מטעם ס"ם . ספק דלא פירש לעיסה וספק דנימוח ובטלי בס' ואף אם עודה עיסה עי"ש : (ס"ק ס"מ) **כיון** דספק הוא אם יתערב. ע' בסמ"ג בש"ך (סי' צ"ם סק"ו) ובספרו אשל אברהם (מימן תס"ו סק"ד) : (סעיף ט"ז) **והנמצאים** בדגים במעיה' אסורים. בסמ"י ריש כלל ס"ז נראה דהיה לו גירסא בש"ך במעיהם או במוחם: ובהוסב סי' תתרנ"א עופות הגדלים באילן י"א שא"צ שחיטה לפי שאין פרין ורבין ואור"י ששמע מאביו שר"ת הצריכן שחיטה וכן א"ל ר' יהודה הלכה למעשה שיש לשוחטן וראיה ממש"ש קכ"ו א' או כלך לדרך כו' אלמא בכלל שאר שרלים הוא ה"נ כו' אבל בשחיטה לכ"ע מותר כיון די"ל סימני מהרה וכ"ם ביש"ש שם (ע"כ) : [**מב**] בדגים . עתוס' ד"ה קוקייאני וכן פי' הגאונים וכ"כ ברוב ספרים להדיא מינם נייס כוותא כו'. ב"י : [**מג**] ואפילו כו' . כמ"ש בהג"ה : [**מד**] והא כו' . כמ"ש בגמ' הכי השתא כו' : [**מה**] לדעת המתירים כו'. ר"ל לאפוקי י"א דס"ד : [**מו**] נוהגים כו' . כנ"ל דהיינו רביחייהו ול"ד לפי' לגי תמרה דאין דרכה להיות שם ולמד מהנהגם בשם שבכלים ובורות : [**מז**] יש מתירין כו' . דזיקא בגידולי קרקע אף בתלוש אית בהו משום שרץ השורץ על הארץ משא"כ באינו ג"ק דלית בהו אלא משום אבר מן החי בנמצאים

ביאור הגר"א

[**מז**] חטים כו' . ע"ש ושם : (ליקוט) חטים כו' . ירושלמי פ"ה דתרומות על מתני' ומחנן כו' ואם יזוע כו' ובב"א דערלה על מתני' ר"א כו'. תני אף מיחן בתחלה ושתיר מתני' דר"י דרי"א אף יתכוין וילקוט ויעלה באחד ומאתים אר"ז ד"ה היא שכן דרך כהנים להיות טוחנין מדומע בתוך בתיהן כו' והביא הר"ש בתרומות שם (ע"כ) : [**מא**] מיני כו' . כמו שבעיקרי זיתים כו': (ליקוט) מיני כו' . ומרדכי כתב ר"פ העור

פתחי תשובה

ומיין בנ"ע מ"ם גזה ונתיתי שם שדעת הרבה פוסקים הינו כן : (**יא**) מותר לטחנן . עש"ך דהתם"ד לא החיר אלא בעין שיבדקו קודם הטחינה דאז כיון דליכא אלא מעט תולעים ממינין להכך טעמי לאכל לא כשמינן הרבה מתולעים בעין דש"ל בכרכן ע"ש ועיין בתשובת רבינו פקיבל סימן ע"ז שפעם אחת קנו ישראלים הרבה חטים הרבה שבהם מתולעים והיה נדבר הש"מ והורה להקל הילכה דנראה דרוב עכ"פ נגד המתולעים דהיינו חטים שאוכלים מנוקבים וגם המנוקבים מלק ההעם שבהם הוא בכולל רוב נגד התולע לאו מותר אפילו בלא בדיקה אם מוחזק ברחיים שיש בתפרכת ובתגלי להזהיר להקונים לקרוב הקמח אחר הטחינה לאור היום ולהסלין התולעים שיצאו . וכתב עוד שם דעדיף יותר אם למעט כל החטים מתולעים אלא דרובן חיים מנוקבים בתוכן דהתולעים אלא פירשו הוי מין מנוקבים הוא רוב נגד התולעים שפירשו דהוה ים לעדר קצת להקל אף אלא תפרכת ע"ש טעמו : (**יב**) על הגבינה . [שכה"ע . ופ"ת התיר מאד לאסור אף תולעים שבגבינה כל שפירשו מה"ת

באר היטב

כלל קמן סימן ל"ט שאין כוונתינו אלא להקן הדבר : (כא) והשאר . כתב הש"ך דהא ים ס"ם שפק אין שם ותע"ל יש שם שפק נמות בשעת תפייה ואין כאן מבטל ליסור לכתחלה שאין כוונתנו רק לאפות פת ולא לבטל התולעת וכ' הש"ך להיתר זה היינו אלא כשהם מתולעים בעין שיוכל לבררן קודם הטחינה אבל אלא מתולעים ברוב בעין דש"ל בכרכן ובהגהת ש"ד כ' שעשה מעשה בחטים שהתליעו והביאם לביתו ולא רלה להחיר למכרם לעובד כוכבים בן יאפה פת וימכרנו לישראל ובת"ח כ' מעשה שהתירו בטחינה שהתולעים רוחשים ובורחים לאוץ דרך דופני התפרכת מפני קול ונדוד הרחיים ולפ"ז ברחיים שאין בה תפרכת כגון ברחיים דידת אסור אלא אם יעמוד התולעים בעלים שם' תוך הקמח וא"כ בכל רחיים מוהר אף נראה דבמקום שהתפרכת

לעיל סי' ק"ד בשם הרמב"ן וכ"כ בחו"ה סוף כלל ט' בשם הרבה פוסקים וכתב דהכי נהגינן וכ"פ בת"ח סוף כלל מ"ו : **מב** בין **שהם** בו' . משום דבהמה בשחיטה תליא מילתא ואולי שגדלו בתוכה עד אלא בשחטו אלא מיסור אבר מן החי ובשחיטה דבהמה לא מהני להו שהרי הם חיות בפי עלמן וגע"ג דשליל מוהר בשחיטה לעיל סי' י"ג הש מכל בהמה תאכלו נפקא לאכל הכא בחיסולייהו קיימי. רמ"י: **מג** והנמצאים בדגים במעיהם אסורים כו' . דמעלמא אתו לתוכה אבל הנמלאים בשם בין טור לבשר שרי דמהם גדלים בתוכה משום אבר מן החי ואפי' פירשו קצת וחזרו כו' . היינו כאלא פירשו לגמרי אבל אם פירשו לגמרי מתולעים שבגבינה לקמן בהג"ה : **מה** לדעת המתירים . ר"ל לדעת המתירים בשבר לאחר שחיטה לאפוקי היש מי שאוסר ומ"ם והוא שפירש מת ולעיל ס"ד הביא יש מוסרים אפי' פי' מת היינו משום דשברת המתירים עיקר בעיניו כמ"ש שם בש"ך י"ב ט"ש : **מו** אע"פ שקופצים הנה והנה על הגבינה . אלו דוקא אלא ה"ה בקערה וכן הוא בדברי מהרי"ו שם וכן כתוב בד"מ ובח"ח כלל מ"ז ד"ב בהדיא דבקערה מותרים אבל אם פירשו על השלחן מותרים משום מרחית עין וכ"כ מהרש"ל פ"ט סי' ק"ד מיהו משמע שם מדברי מהרש"ל דאפי' פירשו על השלחן מותרים ט"ם ודוק ולא נהגו כן אבל בקערה ואלי מותרים כי כן רביחייהו לפרוש בקערה ולחזור ולא כדמשמע בשו"ע דבקערה אסור וכן נוהגין : **מז** אין אוסרין המאכל . ומ"ל ס' כנגדן אע"ה שם מיהו נראה לעריך רוב כנגדן וע"ל סי' ק"ג ס"ב : **מה** וטוב להחמיר כו' . ובת"ח משמע דמחיר לגמרי :

חידושי רע"ק

ב"ח ח"ב סי' ס"ג מתיר מטעם ס"ם . ספק דלא פירש לעיסה וספק דנימוח ובטלי בס' ואף אם עודה עיסה עי"ש : (ס"ק ס"מ) **כיון** דספק הוא אם יתערב. ע' בסמ"ג בש"ך (סי' צ"ם סק"ו) ובספרו אשל אברהם (מימן תס"ו סק"ד) : (סעיף ט"ז) **והנמצאים** בדגים במעיה' אסורים. בסמ"י ריש כלל ס"ז נראה דהיה לו גירסא בש"ך במעיהם או במוחם: ובהוסב סי' תתרנ"א עופות הגדלים באילן י"א שא"צ שחיטה לפי שאין פרין ורבין ואור"י ששמע מאביו שר"ת הצריכן שחיטה וכן א"ל ר' יהודה הלכה למעשה שיש לשוחטן וראיה ממש"ש קכ"ו א' או כלך לדרך כו' אלמא בכלל שאר שרלים הוא ה"נ כו' אבל בשחיטה לכ"ע מותר כיון די"ל סימני מהרה וכ"ם ביש"ש שם (ע"כ) : [**מב**] בדגים . עתוס' ד"ה קוקייאני וכן פי' הגאונים וכ"כ ברוב ספרים להדיא מינם נייס כוותא כו'. ב"י : [**מג**] ואפילו כו' . כמ"ש בהג"ה : [**מד**] והא כו' . כמ"ש בגמ' הכי השתא כו' : [**מה**] לדעת המתירים כו'. ר"ל לאפוקי י"א דס"ד : [**מו**] נוהגים כו' . כנ"ל דהיינו רביחייהו ול"ד לפי' לגי תמרה דאין דרכה להיות שם ולמד מהנהגם בשם שבכלים ובורות : [**מז**] יש מתירין כו' . דזיקא בגידולי קרקע אף בתלוש אית בהו משום שרץ השורץ על הארץ משא"כ באינו ג"ק דלית בהו אלא משום אבר מן החי בנמצאים

באר היטב

כלל קמן סימן ל"ט שאין כוונתינו אלא להקן הדבר : (כא) והשאר . כתב הש"ך דהא ים ס"ם שפק אין שם ותע"ל יש שם שפק נמות בשעת תפייה ואין כאן מבטל ליסור לכתחלה שאין כוונתנו רק לאפות פת ולא לבטל התולעת וכ' הש"ך להיתר זה היינו אלא כשהם מתולעים בעין שיוכל לבררן קודם הטחינה אבל אלא מתולעים ברוב בעין דש"ל בכרכן ובהגהת ש"ד כ' שעשה מעשה בחטים שהתליעו והביאם לביתו ולא רלה להחיר למכרם לעובד כוכבים בן יאפה פת וימכרנו לישראל ובת"ח כ' מעשה שהתירו בטחינה שהתולעים רוחשים ובורחים לאוץ דרך דופני התפרכת מפני קול ונדוד הרחיים ולפ"ז ברחיים שאין בה תפרכת כגון ברחיים דידת אסור אלא אם יעמוד התולעים בעלים שם' תוך הקמח וא"כ בכל רחיים מוהר אף נראה דבמקום שהתפרכת

למעון ברחיים גדול שים בהן תפרכת אין למעון ברחיים אחרת : (ל) אסורים . ומהרש"ל פסק דמותרין בשחיטה אבל כל הפוסקים חולקין עליו וזה : (לא) **בבהמה** . הטעם שיתא שם"ך משום דבהמה בשחיטה תליא מילתא ואולי שגדלו בתוכה עד אלא בשחטו אלא מיסור אבר מן החי ובשחיטה דבהמה לא מהני להו שהרי הם חיות בפי עלמן וגע"ג דשליל מוהר בשחיטה לעיל סי' י"ג הש מכל בהמה תאכלו נפקא לאכל הכא בחיסולייהו קיימי : (לב) **במעיהם** . דמעלמא אתו לתוכה אבל בין טור לבשר שרי דמהם גדלים ואין בהו משום אבר מן החי : (לג) פירשו . כתב הש"ך ואיתו ללא פירשו לגמרי אבל אם פירשו לגמרי מתולעים דולחי לא עדיפי מתולעים שבגבינה : (לד) המתירים . כ"ל לדעת המתירים בשבר לאחר שחיטה ומ"ם אם פירש מת ולעיל ס"ד הביא יש מוסרים אפילו פירש מת היינו משום דשברת המתירים עיקר בעיניו : (לה) נפלו . כ' העור ולחזור היה לחוש כשנתן הבשר בקדרה במים לוגין חולי פירשו לדופני הקדרה ונהגו להחיר ע"ל והטעם משום דים מתירין בכל ענין : (לו) הגבינה . כ' הש"ך לאו דוקא אלא ה"ה בקערה מותרים אבל אם פירשו על השלחן מותרים

בגידולי קרקע לו בעיני שחייב שדומה לצמר כמים ומ"מ דוקא בגבינה שבחים משום שומן ולא מסרמון משח"כ בשבר דאסור לאכלו לפילו דעתו יפה מ"מ לאסור משום כל תקלקו עכ"ל: (כד) שרץ שרוף כו'. רש"ל העתיק בשם תשובת ר"י על נכפה שהיה כמכה של חלל ומותר להאכילו מאכל שים בו צרע עוף שם הרפואה בידוע ושם לאו לאסור ושם ביטל העובד כוכבים הרפואה בם' מותר:

פה (א) אא"כ שמו חגב כו'. ועכשיו מוכנין שלא לאכול שום חגב לפי' בידוע שמשו חגב לפי שאין להו בקיאין בשמותיהן: (ב) אינם מזעונים שחיטה וכו'. הטעם דלתרבי חגבים בפסוק דזאת תורת הבהמה כמשמעו ושטוף כמשמעו עוף ולא צרע שטוף דסייגו מינין קטנים וכל נפש חיה הרומשת במים אלו דגים ולכל נפש השורצת על הארץ אלו חגבים הרי שהזכיר חגבים לחר דגים מה דגים לינן טעונין שחיטה אף חגבים לינן טעונין שחיטה וכ"כ בה"ג וכו': (ג) מותר. ולא מבעיא דלינו לוסר את תערובתו *) אלא אפילו הליר עלמו מסור ועשמו לפי שאין לחגבים דם אלא לחלוחית בעלמה:

ין (בד) מח [מח] לב שרץ שרוף מותר לאכלו
(יג) משום (לז) רפואה דעפרא בעלמא הוא:

פה סימני חגבים. ובו ג' סעיפים:

א * סימני חגבים כל שיש לו ד' רגלים וד' כנפים וכנפיו חופין את רוב ב אורך גופו ורוב היקפו
א ג ויש לו שני (מ) כרעים לנתר (פי' לקפז ולהעתיק ממקום למקום) בהם ד ואפילו אין לו עכשיו ועתיד לגדלם לאחר זמן [א] ה ואע"פ שיש בו כל הסימנים הללו אינו מותר (א) ב אלא אם כן שמו חגב או שיש להם (ג) מסורת ששמו חגב:
ב ג ו חגבים (ב) אינם טעונים (ג) שחיטה:
ג ד ז ציר חגבים טמאים (ג) (ז) מותר (*):

ע"ל ס"ס קל"ס ובמ"ס שם:

פה א ויש לו שני כרעים כו'. ואין חילוק בין לחמו לחרוך ואין לו זנב. טור: **ב** אלא א"כ שמו חגב. והלייד נלמן כמו לעיל סי' פ"ב נבי טוף וכן כתב הרמב"ם: **ג** חגבים אינם טעונים שחיטה. לבל מקום לסור לחכלן חיים וכלעיל ר"ס י"ג: **ד** ציר חגבים טמאים מותר. מסמע לפילו הליר בעין מותר וכן דעת הרמב"ם בחבורו ובפי' למשנה וכרעתו פ"י דתרומות מסנה ט' לבל דעת הרלח"ד פ"ז דעדיות מסנה כ' דליר חגבים עמהים לוסר לפילו הליר עמהים וכ"ע דעת הרלח"ד בהסגות ובעל קיבן להרן פ' שמיני סוף פ' ד' סחם כפי' הרמב"ם וסייעתו ומהרש"ל פל"ט סי' קכ"ח פסק שלינו לוסר תערובתו לבל הליר בפני עלמו לסור ט"ס:

דרך נחיכיו ס"ס שם: לב ס' לל: חיים וכתבו ג"כ רמ"ל בם"ס קל"ס וע"ש:
א מסנה חולין דף ס"ג וכתנת דבי ר' ישמעלל דף ס"ס:
ב מסקנת הגמרל שם: ג שם במשנה: ד בריימל שם דף ס"ס: ה בבבי יוסי במשנה דמסרם דבבי שם"ק כדעת הרמ"ם ובשם רי"ן. וב"ם ובמ"ס בפ"ג דעדיות ופרק יו"ד דתרומות. ו) ועטמל מסוס דלין כן לחלוחית מה שלין כן בגיר דגים:

נקודות הכסף

(סימן פ"ה סק"ג) מותר אלא אפילו וכו'. עיין בש"ך ס"ק ד' דיש חולקין:

גליון מהרש"א

(ס"ע סעיף י"ז) משום רפואה. לחולה ירקון הרפואה להאכילו ח' כינים שעל ראשו שיבלעם ואם החולה יוצא ונכנס בביתו אסור ז' חות יאיר. השואף דרך חיריו דבר איסור פסור אף שנהנה גרונו בכוית דאינו דרך אכילה בא"ה:

יד אברהם

סהיתר ובכפ"ג לכ"ע מותר: (שם סעיף י"ז) שרץ שרוף מיתר לאכלו משום רפואה. מסמע דכלל רפואה לסור. ובמ"י כלל מ"ו ס"ק ט' משמע דאפילו לו זה דבש"ם מבואר דמי שנכנס בו נחש ואין לו תקנה אלא שיאכל ב' כזיתים חרדל ישתה ב' לוגין חומץ ויקיא הנחש עמו אפילו הכי מותר לאכלו משום רפואה. וכ"כ הרמב"ם בפ"ד מהל' מאכלות אסורות הלכה י"ז ובמ"ל שם. וכ"כ הרא"ש בפ' בתרא דחולין סי' ל"ב. וכ"כ הטור ביו"ד סי' קנ"ה. וכ"כ הרשב"א בתשובה. וכ"כ הרמב"ן בתורת האדם בשער הסכנה. וכ"כ הריב"ש בתשובה סי' שפ"ו. וכ"כ הרשב"ץ בזבחי צדק סי' ל"ב. וכ"כ הרא"ה בשערי תשובה. וכ"כ הרשב"א בתשובה סי' תתקי"ח. וכ"כ הר"ן בפ' גיד הנשה. וכ"כ הרמב"ן בתורת האדם בשער הסכנה. וכ"כ הרשב"ץ בזבחי צדק סי' ל"ב. וכ"כ הרא"ה בשערי תשובה. וכ"כ הרשב"א בתשובה סי' תתקי"ח. וכ"כ הר"ן בפ' גיד הנשה. וכ"כ הריב"ש בתשובה סי' שפ"ו

נכור ושולא בכלי דעת הרמ"ם לאסור שפירשו מ"ש בכלי ע"ג דופני הכלי מבפנים כמו שיתבאר לעיל ס' ועיין סי"ח לעיל ס' מ"ם דכ"ם הוא אם כשנדלו נכור שרי כשולא בכלי ופי' ע"ג דלפני הכלי כ"ם כשנדלין בכלי . לפ הכיעותי כלל דהעור לפ מיירי אלא כשנדלין בכלי יע"ש ואפילו נאמר להעור שור מ"מ כלי שכתב העור שיינו שנדלין בכלי עצמו כמבואר שם : להחיר אף בשולא מבור לכלי ופיכלו מבפנים דשרי וזה דלא כם"ש הם"ז אות ד' מ"מ כלי שכתב העור שיינו שנדלין בכלי עצמו כמבואר שם : **דרע** דאם גדלו בכלי ופיכלו מבפנים דשרי כשם שאין בולעין מכח אחר ה' דווקא שאחר שחזר לסי"כ למקום הא עומד ע"ג דופני הכלי מבפנים אף לשתות כשם ולעיטול מכח אחר וכ"ה בספר התרומה וכן מדויק לשון הר"מ עכ"ל . אמת שהר"מ ס"כ כי"ע ממ"ש בתר פירש לדופני חבית ואף אם נאמר דרא"ש לכתחלה אוסר לשאוב מבור ולא דיעבד מ"ם למה השמיט הנהות רבו דעכ"פ לכתחלה אסור לשאוב מבור לכלי כם"ש הר"ב . וז"ש הש"ך והא ודאי ליתא ר"ל מה שהשמיט הג"ה זאת : ך לשאוב . עש"ך דל"ת דווקא בסנא אין רואה ושמא פירש לדופני המנא אלא אפילו ביד ג"כ אסור דשמא פירש התולע קצת ע"ג היד ואין רואה : ך כגון כו' . כתב הש"ך דהול"ל לאחורי הכלי או על שפת הבור. ומיהו אף בכלי ששפתו רחב לא חיישינן שמא פירש לשפתו ול"ד לסינון דחיישינן דהתם שכיח פרישה קרובה או דשכיח התם ביותר ול"ד לכאן : ך אלא . עש"ך ולא ידענא למה תלאן בהם והלא גמרא ערוכה ס"ז א' בחולין ומנא תיתרא דתניא תאכלו מכל אשר במים לרבות בורות דלמא פירש לדופני ובאשר"י מפורש הגירסא ודילמא פירש לדופני דבירה אלא היינו רביתייהו א"כ מקרא מוכח דאף בבור דפירשו היינו רביתייהו בפנים : ח י"א . עש"ך דהעיקר כי"א דספיקא דאוריתא לחומרא וכן דעת או"ה דלא כלה"פ אות ד' הביא רק דעת הפר"ח להתיר והשמיט כלל סברת הפוסקים דאוסרין . ום"ם זה דווקא חרצין המושכין כם"ש הם"ז שיש להם מוצא ובא שוחלין וס"ש בהג"ה חריצים ארוכים וקצרים הוא דלא כפירש"י פ' הפרה שהביא הש"ך אות ב' ולדינא אין נ"מ אלא כל שזוחלין יש לאסור התולעים שבתוכן :

כתב הפר"ח אות ל"ג בורות שיש בהם תולעים ולוקחין מים ולשין ואופין פת וודאי הפת אסור דהוה פירש בדופני הכלי יע"ש והוא פשוט ואפי' אם נאמר דפירשו ברופני המנא אין לחוש (וכפי הנראה שהוא דעת המחבר שהשמיט בס"א זה וכם"ש בס"ג חורו נקוב לחוץ שרי) מ"ם הוה פירשו על הקטח בוודאי ואסור כמבואר : ט שמא . עש"ך דקדק מהמטר שכתב והרי כבר פירשו משמע וודאי פירשו וכן המחבר כתב שמא יחזרו לכלי משמע דהספק הוא רק שמא יחזרו לכלי הא אם מוציאין בכלי ברור הוא דפירשו ובנמ' מוכח דלא הוה אלא ספק פירשו והוא מטה דאמרי' דלמא פריש לעיל מצציותא והדר נפל לבנא . ואף ש"ל "דלמא קאי אהדר נפל לבנא וכמוהו תולין ט' וימנין דשהה ולא ידע יע"ש מ"מ מדפריך א"ה שמא פירש אדופני מנא ומה קושיא כאן הוה וודאי והתם רק ספיקא אלא אף כאן הוה ספיקא ונ"מ אי איכא עוד ספק כגון שמצאן מתים בתוך המשקה דשמא לא פירש ושמא פי' מתה דהוה בעיא דלא אפשטא הוה ס"ם ועיין או"ה כלל מ"א ד"ח משמע נמי דספיקא הוה ובד"ז משמע חריצים אף שאין להם מוצא ובא דהיינו שאין שוחלין אסור דאין נובעין כתב שם מקודם וצ"ע בזה (°) ודע דהכל לפי הסינון כם"ש הר"ב בהג"ה ואם נקבי הטפנות רחבים אסורין : י וכן . עש"ך בשם ב"י דכ"ש דין כ"ר יש לו ום"ש חומש שפירשו לאוסר לאסור היינו חוץ לכלי דתוך הכלי יראה דלא נרע מפירשו על דופני המנא ויש לעיין בזה ועכה"ב בהנהות הב"י אות ג' בשם דמש"א דאותן יתושים שהם בעלי כנפים אסורים אף במשקין דמסתמא הם פורחים באויר ולא הותר אלא אותן שאין להם כנפים : יא תולעים . עש"ך ונ"ט אי יש עוד ספק הוה ס"ם וכמו שיתבאר ועמ"ש כלל מ"ו אות י"א הביא בשם הפרישה באה"ע סי' ק' אף דכל את"ל פשיטותא הוא להר"ם ז"ל (עיין קידושין גבי מקדש חצי אשה) מ"ם היינו היכא דאמרינן בהדיא בנמרא את"ל משא"ה היכא דלא אמר את"ל אף דבאת"ל מיבעי' ליה לא הוה פשיטיתא . והנה פי' מתמרה לתמרה פירש הלבוש ס"ד בהדביק ב' פירות זה בזה ויצא מזה לזה יע"ש . והיה נראה לומר דמשכחת שהתליע ע"ג הפרי בחוץ דהשתא אויר העולם אין מזיק ומיבעיא מתמרה לתמרה מהו דהוה פרי אחר אי חשיב כשורץ על הארץ או לאו ומיהו י"ל דכה"ג וודאי הוה לא ספק ופירשה "ומתה בוי"ו והר"מ גורס פירשה מתה בלא וי"ו אע"ה הוה ספק ום"ש בת"ח כלל ס"ו ד"ה שהרשב"א ור"ח והרי"ף כראש"י ואינו כן אלא הם כהר"ם וכן כתב שם הם"י אות י"ב דבי הרי"ף פי' מתה הינו שפירשה לאחר שמתה תוך הפרי הוה ספק ואסור . וראיתי לטר"ו אות ג' כתב פירשה מתה לא הוה אלא איסור דרבנן דאיך שייך שורץ על הארץ בפירשה מתה ודעתו להקל יע"ש . ויש לראות באמת אמאי פסקו להחמיר הא כל תיקו בדרבנן לקולא והם"ם בפ"ב מט"א הי"ו כתב כל אלו בעיות ולא אפשטא וספיקא דאוריתא לחומרא יע"ש וצ"ע . ום"ש הש"ך דעת המחבר כדעה א' הוא ע"פ הנחת שהניח בס' רמ"ב וכיון שכתב פירשה ומתה קודם שהגיע לארץ משמע הא מתה ואח"כ פירשה שרי והלכה כדעה א' . ום"ש שכ"מ בם"ח וסמ"ז הוא באות כ"ד ום"ה ושם יבואר . ום"ש שבן הסכמתו בבדק הבית הוא מדכתב שם אם הרתיחן ובשלן ויצאו מתים לגי' ההלכות אסור ולגי' רש"י שפי' "ומתה בוי"ו מותר" ולזה הסכימו גדולי המורים על"ל אלמא דהסכימו גדולי המורים לדעת רש"י משמע דהכין דעתו . ועכה"נ בהנהות הב"י אות י"ו דמה שלא הניח הר"ב כלום מתמא כפירושו שהסכים להמחבר כדעה א' וכם"ש בת"ח ד"ה ולמעשה החמיר יע"ש אבל הם"י שם אות י"ג כתב דבי אמרינן הלכה כדעה א' היינו שהוא מפורש להיפוך מדעה שניה משא"כ כאן אין מפורש להיפך דמתחלה כתב המוסכם לכ"ע דפרישה ואח"כ מתה אסורה ואח"כ הביא מחלוקת י"א וי"ט בפירשה מתה יע"ש והעלה גם כן להחמיר יע"ש ועיין אות כ"ד ום"ה : יב וי"א . עש"ך דל"ד לתולעים בפים דכאן החור מוכיח עליו שיצא והתתירון סוברים דתלינן תולע אחר היה ויצא וזה לא פי' כ"כ הפרישה עוד י"ל שנקב עד לתוך בשוה ולא פ"ש אף מקצתו כ"כ הכה"ג. עוד חילק בין תולעים שבמים דאין דרכן לפרוש ובין תולעים שבפירות שדרכן לפרוש ולא ניחא ליה כם"ש הם"ז באות ו' דפרישה רחוקה לא חיישינן משא"כ כאן חיישינן לפרישה קרובה ע"ג פרי דז"א דפי' ע"ג הפרי הוה בעיא דלא אפשטא והוה ס"ם וע"כ חיישינן לפי' מרחוק ע"ג קרקע או הכלי הרי חיישינן לפרישה מרחוק ובהכי ניחא לקמן פסק תולעים בקמח אסורים והקשה הם"ז אות ח' דלעיל פסק המחבר חורו נקוב לחוץ לא חיישינן וי"ל לעיל הוה פרישה רחוקה ובדאמרן משא"כ תולעים בקמח דהוה פרישה קרובה ע"ג קרקע או כלי חיישינן : יד תולעים . כתב הש"ך דווקא מילבין הא תולעים גדולים שרי ע"י. נפה וכברה כם"ש בס"ם דרושב שרי ע"י סינון ה"ה קמח ע"י נפה וכברה : טן שמא . עש"ך דעל הארץ לאו דווקא דלא כפר"ח אות י"ז דכתב בכלי שרי פירשו על הכלי בפנים כמו במים דליתא דשם יש ריבוייא מכל אשר במים ולחוש שמא פירש וע"כ דשרי משא"כ כאן דליכא ריבוייא וכם"ש בם"ז הלכך אסור מספיקא לכ"ע כמו מבור לכלי לעיל דאסור שמא פי' מבפנים וז"ש הר"ב וה"ה שאר דברים שאינו משקה דמיותר הוא אלא ליתר כל שאינו משקה אף שבכלי אסור : טן וה"ה . עש"ך מלח אסור למכור לעובד כוכבים שמא יתנם בפת או בבשים וכדומה . גם כתב דתולעים במלח וודאי מעלמא אתא דברית כרותה למלח שאין מסריח וג"ם דלא הוה ספק אלא וודאי משא"כ בקמח כשיש עוד ספק הוה ס"ם ואנב שיפפיזה נקיב מלח דל"ש ביה פירשו ובא"ם כתב דבתשובת הרא"ש נמי איתא מלח יש"ש : יז ואסור . עש"ך דטעם טעם שרי כמו דגן שנסבע בנהר ועש"י בלל ט"ו אות ל"ד הרבה ביחד אסור למכור אף דאיכא ס"ם שמא לא פירשו ושמא לא יכור העובד כוכבים ס"ם קרוב הוא שימכור לישראל משא"כ טעם טעם שפיר איכא ס"ם ולפ"ז תולעים שבקמח הוא

אבל הורק מכלי אל כלי אף אם פירשו בכ"ש בדופני המנא שרי דמתחלה נ"כ חיו בכלי כם"ש הב"י ועמ"ש באות י"ד והא דלא חיישינן בבור שמא פירשו לאחורי הבור כיון דחיישינן שיפרוש למקום שאין רביתיה ת"י הש"ך דפרישה רחוקה לאחורי הבור לא חיישינן ופרישה קרובה לדופני המנא בפנים חיישינן ואף בור בלא מים דלאחורי הבור נמי פרישה קרובה היא אפ"ה ל"ד לדופני המנא בפנים . ומיהו הש"ך לשאוב מכלי גדול לקמן שרי וזה דלא כם"ש הם"ז אות ד' וה' ועמ"ש שם דלמ"ו אף מכלי אסור לשאוב . והשיג על הלבוש בתרתי חדא שכתב שאב מבור לכלי ופירשו אסור משמע הא מתמא שרי ובראש"ם משמע דאף מתמא חיישינן דפירש ואף אם נאמר דרא"ש לכתחלה אוסר לשאוב מבור ולא דיעבד מ"ם למה השמיט הנהות רבו דעכ"פ לכתחלה אסור לשאוב מבור לכלי כם"ש הר"ב . וז"ש הש"ך והא וודאי ליתא ר"ל מה שהשמיט הג"ה זאת : ך לשאוב . עש"ך דל"ת דווקא בסנא אין רואה ושמא פירש לדופני המנא אלא אפילו ביד ג"כ אסור דשמא פירש התולע קצת ע"ג היד ואין רואה : ך כגון כו' . כתב הש"ך דהול"ל לאחורי הכלי או על שפת הבור. ומיהו אף בכלי ששפתו רחב לא חיישינן שמא פירש לשפתו ול"ד לסינון דחיישינן דהתם שכיח פרישה קרובה או דשכיח התם ביותר ול"ד לכאן : ך אלא . עש"ך ולא ידענא למה תלאן בהם והלא גמרא ערוכה ס"ז א' בחולין ומנא תיתרא דתניא תאכלו מכל אשר במים לרבות בורות דלמא פירש לדופני ובאשר"י מפורש הגירסא ודילמא פירש לדופני דבירה אלא היינו רביתייהו א"כ מקרא מוכח דאף בבור דפירשו היינו רביתייהו בפנים : ח י"א . עש"ך דהעיקר כי"א דספיקא דאוריתא לחומרא וכן דעת או"ה דלא כלה"פ אות ד' הביא רק דעת הפר"ח להתיר והשמיט כלל סברת הפוסקים דאוסרין . ום"ם זה דווקא חרצין המושכין כם"ש הם"ז שיש להם מוצא ובא שוחלין וס"ש בהג"ה חריצים ארוכים וקצרים הוא דלא כפירש"י פ' הפרה שהביא הש"ך אות ב' ולדינא אין נ"מ אלא כל שזוחלין יש לאסור התולעים שבתוכן :

כתב הפר"ח אות ל"ג בורות שיש בהם תולעים ולוקחין מים ולשין ואופין פת וודאי הפת אסור דהוה פירש בדופני הכלי יע"ש והוא פשוט ואפי' אם נאמר דפירשו ברופני המנא אין לחוש (וכפי הנראה שהוא דעת המחבר שהשמיט בס"א זה וכם"ש בס"ג חורו נקוב לחוץ שרי) מ"ם הוה פירשו על הקטח בוודאי ואסור כמבואר : ט שמא . עש"ך דקדק מהמטר שכתב והרי כבר פירשו משמע וודאי פירשו וכן המחבר כתב שמא יחזרו לכלי משמע דהספק הוא רק שמא יחזרו לכלי הא אם מוציאין בכלי ברור הוא דפירשו ובנמ' מוכח דלא הוה אלא ספק פירשו והוא מטה דאמרי' דלמא פריש לעיל מצציותא והדר נפל לבנא . ואף ש"ל "דלמא קאי אהדר נפל לבנא וכמוהו תולין ט' וימנין דשהה ולא ידע יע"ש מ"מ מדפריך א"ה שמא פירש אדופני מנא ומה קושיא כאן הוה וודאי והתם רק ספיקא אלא אף כאן הוה ספיקא ונ"מ אי איכא עוד ספק כגון שמצאן מתים בתוך המשקה דשמא לא פירש ושמא פי' מתה דהוה בעיא דלא אפשטא הוה ס"ם ועיין או"ה כלל מ"א ד"ח משמע נמי דספיקא הוה ובד"ז משמע חריצים אף שאין להם מוצא ובא דהיינו שאין שוחלין אסור דאין נובעין כתב שם מקודם וצ"ע בזה (°) ודע דהכל לפי הסינון כם"ש הר"ב בהג"ה ואם נקבי הטפנות רחבים אסורין : י וכן . עש"ך בשם ב"י דכ"ש דין כ"ר יש לו ום"ש חומש שפירשו לאוסר לאסור היינו חוץ לכלי דתוך הכלי יראה דלא נרע מפירשו על דופני המנא ויש לעיין בזה ועכה"ב בהנהות הב"י אות ג' בשם דמש"א דאותן יתושים שהם בעלי כנפים אסורים אף במשקין דמסתמא הם פורחים באויר ולא הותר אלא אותן שאין להם כנפים : יא תולעים . עש"ך ונ"ט אי יש עוד ספק הוה ס"ם וכמו שיתבאר ועמ"ש כלל מ"ו אות י"א הביא בשם הפרישה באה"ע סי' ק' אף דכל את"ל פשיטותא הוא להר"ם ז"ל (עיין קידושין גבי מקדש חצי אשה) מ"ם היינו היכא דאמרינן בהדיא בנמרא את"ל משא"ה היכא דלא אמר את"ל אף דבאת"ל מיבעי' ליה לא הוה פשיטיתא . והנה פי' מתמרה לתמרה פירש הלבוש ס"ד בהדביק ב' פירות זה בזה ויצא מזה לזה יע"ש . והיה נראה לומר דמשכחת שהתליע ע"ג הפרי בחוץ דהשתא אויר העולם אין מזיק ומיבעיא מתמרה לתמרה מהו דהוה פרי אחר אי חשיב כשורץ על הארץ או לאו ומיהו י"ל דכה"ג וודאי הוה לא ספק ופירשה "ומתה בוי"ו והר"מ גורס פירשה מתה בלא וי"ו אע"ה הוה ספק ום"ש בת"ח כלל ס"ו ד"ה שהרשב"א ור"ח והרי"ף כראש"י ואינו כן אלא הם כהר"ם וכן כתב שם הם"י אות י"ב דבי הרי"ף פי' מתה הינו שפירשה לאחר שמתה תוך הפרי הוה ספק ואסור . וראיתי לטר"ו אות ג' כתב פירשה מתה לא הוה אלא איסור דרבנן דאיך שייך שורץ על הארץ בפירשה מתה ודעתו להקל יע"ש . ויש לראות באמת אמאי פסקו להחמיר הא כל תיקו בדרבנן לקולא והם"ם בפ"ב מט"א הי"ו כתב כל אלו בעיות ולא אפשטא וספיקא דאוריתא לחומרא יע"ש וצ"ע . ום"ש הש"ך דעת המחבר כדעה א' הוא ע"פ הנחת שהניח בס' רמ"ב וכיון שכתב פירשה ומתה קודם שהגיע לארץ משמע הא מתה ואח"כ פירשה שרי והלכה כדעה א' . ום"ש שכ"מ בם"ח וסמ"ז הוא באות כ"ד ום"ה ושם יבואר . ום"ש שבן הסכמתו בבדק הבית הוא מדכתב שם אם הרתיחן ובשלן ויצאו מתים לגי' ההלכות אסור ולגי' רש"י שפי' "ומתה בוי"ו מותר" ולזה הסכימו גדולי המורים על"ל אלמא דהסכימו גדולי המורים לדעת רש"י משמע דהכין דעתו . ועכה"נ בהנהות הב"י אות י"ו דמה שלא הניח הר"ב כלום מתמא כפירושו שהסכים להמחבר כדעה א' וכם"ש בת"ח ד"ה ולמעשה החמיר יע"ש אבל הם"י שם אות י"ג כתב דבי אמרינן הלכה כדעה א' היינו שהוא מפורש להיפוך מדעה שניה משא"כ כאן אין מפורש להיפך דמתחלה כתב המוסכם לכ"ע דפרישה ואח"כ מתה אסורה ואח"כ הביא מחלוקת י"א וי"ט בפירשה מתה יע"ש והעלה גם כן להחמיר יע"ש ועיין אות כ"ד ום"ה : יב וי"א . עש"ך דל"ד לתולעים בפים דכאן החור מוכיח עליו שיצא והתתירון סוברים דתלינן תולע אחר היה ויצא וזה לא פי' כ"כ הפרישה עוד י"ל שנקב עד לתוך בשוה ולא פ"ש אף מקצתו כ"כ הכה"ג. עוד חילק בין תולעים שבמים דאין דרכן לפרוש ובין תולעים שבפירות שדרכן לפרוש ולא ניחא ליה כם"ש הם"ז באות ו' דפרישה רחוקה לא חיישינן משא"כ כאן חיישינן לפרישה קרובה ע"ג פרי דז"א דפי' ע"ג הפרי הוה בעיא דלא אפשטא והוה ס"ם וע"כ חיישינן לפי' מרחוק ע"ג קרקע או הכלי הרי חיישינן לפרישה מרחוק ובהכי ניחא לקמן פסק תולעים בקמח אסורים והקשה הם"ז אות ח' דלעיל פסק המחבר חורו נקוב לחוץ לא חיישינן וי"ל לעיל הוה פרישה רחוקה ובדאמרן משא"כ תולעים בקמח דהוה פרישה קרובה ע"ג קרקע או כלי חיישינן : יד תולעים . כתב הש"ך דווקא מילבין הא תולעים גדולים שרי ע"י. נפה וכברה כם"ש בס"ם דרושב שרי ע"י סינון ה"ה קמח ע"י נפה וכברה : טן שמא . עש"ך דעל הארץ לאו דווקא דלא כפר"ח אות י"ז דכתב בכלי שרי פירשו על הכלי בפנים כמו במים דליתא דשם יש ריבוייא מכל אשר במים ולחוש שמא פירש וע"כ דשרי משא"כ כאן דליכא ריבוייא וכם"ש בם"ז הלכך אסור מספיקא לכ"ע כמו מבור לכלי לעיל דאסור שמא פי' מבפנים וז"ש הר"ב וה"ה שאר דברים שאינו משקה דמיותר הוא אלא ליתר כל שאינו משקה אף שבכלי אסור : טן וה"ה . עש"ך דאף מלח אסור למכור לעובד כוכבים שמא יתנם בפת או בבשים וכדומה . גם כתב דתולעים במלח וודאי מעלמא אתא דברית כרותה למלח שאין מסריח וג"ם דלא הוה ספק אלא וודאי משא"כ בקמח כשיש עוד ספק הוה ס"ם ואנב שיפפיזה נקיב מלח דל"ש ביה פירשו ובא"ם כתב דבתשובת הרא"ש נמי איתא מלח יש"ש : יז ואסור . עש"ך דטעם טעם שרי כמו דגן שנסבע בנהר ועש"י בלל ט"ו אות ל"ד הרבה ביחד אסור למכור אף דאיכא ס"ם שמא לא פירשו ושמא לא יכור העובד כוכבים ס"ם קרוב הוא שימכור לישראל משא"כ טעם טעם שפיר איכא ס"ם ולפ"ז תולעים שבקמח הוא

כתב עוד מעשה יע"ם והנה אם לא נמצא לגל המוכר תולע אחת מצוי בשלא היינו חומרים כאן נמצא וכאן

הוא דשרי הא בטלה דמעלמא אתא ליכא אלא חדא ספיקא אף מעט מעט אסור ובן אם פירשו ודאי בנון שהורק מכלי לכלי וכדומה ופירשו בחוץ. ומ"מ המנהג להקל אף בזה ואולי דהישראל לא יקח עד שיבדוק התלה אלא חיישינן שמא יתן בפת וא"כ איכא ספק שמא ניטוחו ובמקום שאין קונין פת מעובד כוכבים בלא"ה שרי למכור לעובד כוכבים או יאפה פת ופתות אותו פתים דאין קונים מעובד כוכבים וש"ד (ס) : **יח** שמא. עש"ך והעיקר דאין לעשות ס"ם בידים אלא היכא דהספיקות הם טובים וקרוב להיתר כמו ספיקא דפלוגתא היכא שרוב מתירין או קבא קבא דקרוב לוודאי שהעובד כוכבים יחזיק לעצמו הטעם הא לא"ה אסור:

כתב הפר"ח בקו"א אותן שקונים ומוכרים דבר מאכל שהוא מתולע אין איסור דלא כבה"י שאוסר טשום דאסור להסתחר בדברים האסורים באכילה דאין נותנין יותר דפים בשביל התולעים עכ"ל ולא ידענא למה דהא דאין עושין סחורה בדבר העומד לאכילה והוא אסור מ"ה הוא שמא יבוא לאכול ממנו בשעת מכירה כמבואר סי' קפ"ז ה"ה כאן דיש לחוש לזה ואף שראוה בו תולעים ישכח כמו חזיר וכדומה ותקלה חיישינן ואף להאכיל עבדו ושפחתי לזמן מרובה חיישינן דלמא אתי למיכל ע"כ צ"ע על מה מקילין העולם להסתחר בדברים מתולעים שפירשו וחזרו דהוה ד"ת עם"י קי"ו (ס) : **יט** ולא. עש"ך דוודאי התולע יש לאסור והתבשיל מותר אף בפרי קטן ואזיל לשיטתיה באות לם"ד משמע דעתו דפרי קטן אוסר הפרי ונ"ג משא"כ כשהוא במקום צר ולא ריחש אין אוסרין התבשיל כיון דיש דעות ס' בפירי קטן ויהיו באות לי' יראה דעתו דחזרו נקוב לחוץ אסור בפירי קטן אף שיש דעות לומר חזרו נקוב לחוץ אין איסור יש לומר דהתם עיקר בפוסקים חזרו נקוב להוץ חיישינן משא"כ כאן וט"ש הש"ך דפרש"י אין הכרע אי סובר דבעינן דווקא ריחש בתוכו ע' פ"י כלל ט"ו אות ד' שהביא רש"י התולין ס"ו ב' ד"ה באביה שכתב שמהלכת בתוכה משמע דווקא הולכת בתוכה ובנה"כ הרגיש בזה: **כ** ופעמים. עש"ך דמה שלא הניח הר"ב לעיל דסובר עיקר לדינא דאין אסורים כ"ז שלא ריחשו ולהתיר התולע הוא דאוסר דאין כ"כ קפידא משא"כ התבשיל שרי ומש"ה כתב הר"ב דיש ליטול בעומק ולהשליך התולע. ואף שהר"ב כתב לקמן כי אין לך פרי שאין ס' ט"ס נ"ס אף להר"ב היכא שיש הרבה תולעים בפירי א' שאין ס' אפ"ה כל שלא ריחש אין לאסור התבשיל: **כא** פרי. עש"ך והכלל כל דבר שדרכו להתליע במחובר אפילו לא ידענן שהתליע אסור לאכול בלא בדיקה כמבואר ס"ח ואי אין דרכו להתליע במחובר אלא בתלוש טותר דתולין במצוי אלא מיירי מין שאין ידוע אם דרכו להתליע בתלוש או במחובר הלכך אזלינן להחמיר בספק השקול ט"ח. וכתב הש"ך דמיירי באין חורו להוץ דאל"כ בלא"ה אסור מספק אף בתלוש שמא פירש ומיהו בפרי קטן אפשר דהוה ס"ם דפלוגתא אלא באות ל' משמע דסובר בפרי קטן חורו להוץ לא הוה ס"ם ומיהו בספק התליע במחובר דאסור דווקא שלא עבר יב"ח ובנמצא התולע חי ששה חדשים סני דכל בריה שאין בה עצם אין חי ששה חדשים כדבעינן למיסר לקמן באות כ"ג דאין מתקיים יב"ח היינו דנעשה עפרא בעלמא והיינו בסתם יע"ש: **כב** כל. עש"ך אמנם האידנא מחמירין וודאי ובוררין קטניות על השולחן כל אחד בפ"ע והמנוקבין משליכין והשלימין טבשלין כיון שאין ריעותא לפנינו דאי הוה ביה תולע היה ניכר בחוץ ע"י או סומכין עכשיו. והטעם שאנו מחזיקין אותן בחזקת מתולעים והכל משתנה לפי המקום והזמן ומיהו פלוגת"ן אנו חותכין לשנים ורואין אם אין שם תולע ונראה הטעם בקטניות ניכר שחור בחוץ אי יש תולע משא"כ פלוגת"ן א"א להכיר בחוץ ועוד טעם שמא יהיה נקוב דהנרעין לא חיישינן שמא יש תולע תוך הנרעין כי היה ניכר. ומיהו אותן פלוגת"ן שעברו עליהם יב"ח יראה דיש לסמך אבדיקת חוץ ועמ"ש לקמן: **כג** ומ"ט. עש"ך ויראה מדבריו דכל שדרכו להתליע בתלוש צריך בדיקה המוכרת מים צוננין ואח"כ מים רותחין מיד דלא כמ"ז אות י"ב שהיקל בספקן אבל באין דרכן כלל להתליע אז א"צ שום בדיקה ומה שהראה מקום להמ"ם בי"ב א"י והמ"ם כתב דמהר"ם משמע דדרכן להתליע בתלוש א"צ שום בדיקה כמ"ש הש"ך באות כ"ו ושם יבואר. ודע שמ"ש המחבר ישליך התולעים הנמצאים ביניהם לכאורה טובן דבעינן שלש בדיקות. א' לראות אם יש ע"ג הפרי תולעים שפירשו ואח"כ מים צוננין ואח"כ מים רותחין אמנם המעיין ברשב"א בארוך ובקצר לא הזכיר אלא ב' בדיקות מים צוננין ורותחין והמחבר לשון הרא"ש נקט ולאו דווקא הוא אלא ה"ק לאחר יב"ח א"צ בדיקת פנים להתוך הפרי לשנים כמו תוך יב"ח דצריך להחזך לשנים באותן שאין ניכרים התולעים בחוץ כמו פלוים"ן ובדוחה ום"ט צריך להשליך תולעים שפירשו בחלוש אלא דמ"ם אין בדיקה זו מועיאתו מידי ספק דשמא יש מנוקבים ואח"כ ירחשו בם ויפרשו לכך צריך בדיקת צוננין ורותחין ודי בכך וא"צ לברור מקדם כלל וכמו שיתבאר באות כ"ד ס"ה כ"ו: **כד** וירחשו. דע דבתה"א פ' ב' כתב פולין ועדשים אף ששהו יב"ח אסור לבשלן בלא בדיקה שמא יצא אח"כ לחוץ אלא נותנים בהם רותחין ויטותו מיד. וזה יצדק לפירש"י דגורם פירשה "ומתה טבעיא הא פירשה מתה שרי ש"ך אבל למאן דגורם פירשה מתה אין די בדיקת רותחין אלא מים צוננין כדי שיפרוש מחורו כל העתיד לפרוש ואח"כ יתן בהם רותחין ודי בכך עכ"ל הנך רואה דה"ק דלשיטת רש"י די שיברר התולעים הנמצאים בחוץ דהוה פירשו ואח"כ יתנו מיד ברותחין ויטותו ודי לרש"י אבל למאן דאוסר פי' מתה אין די וצריך תחלה צוננין וכ"ת למה לי רותחין אח"כ י"ל דאין צפין למעלה בצוננין אלא אותן שפירש מטנו התולע אבל יש כמה שאין פורשין בצוננין הלכך אי לא יתנו מים רותחין אלא פושרין חיישינן שמא ע"י חום יצא התולע ויהוה פירש לכך נותן רותחין ויטותו ותו אין לחוש שפירוש מת דכל מה שעתיד לפרוש מת אף הוא פורש ע"י צוננין ועולה למעלה כן נראה להמעיין שם היטב. ובקצר ב"ש ש"ל ב' דפוס קריטוני כתב וז"ל לפיכך הבא לבשלם בלא בדיקה שורה בצוננין שיפרוש כל העתיד לפרוש ואח"כ יתנם בסים רותחין. ועב"י כתב בפירוש שאין כל המנוקבים פורשים בצוננים והיינו כמ"ש דאותן הנשארים שלא פירשו אין לחוש שמא יפרוש אח"כ מת או דהוה ספיקו טובא או כל מה שעתיד לפרוש מת דהיינו שהוא מתולע הרבה אף הוא פורש בצוננין ועולה למעלה כמ"ש בסמוך. ומעתה אבוא לבאר דברי הש"ך. הנה הוא ז"ל כתב למעלה באות י"ב דהמחבר סובר כרא"ש ועור ודעה א' עיקר דפ' מתה שרי וגם כאן מוכח כן מדכתב לשון הרא"ש ועור שיש לחוש שיצאו לחוץ "וירחשו מלת "וירחשו והוה די באותו מרחיים וצוה שינפה היטב בנפה שאין רואה עוד תולע ושרי בה"ט י"ש וסמך על מ"ש הפר"ח דבקמח כ"ז שהוא בכר אף שפירש שרי וכבר כתבתי שאין למסוך ע"ז וגם אין הנדון דומה אלא למ"ש בתה"ד סי' קע"א וכל שמנפין היטב ואין רואה בה"מ וצורך גדול צ"ע אם יש למסוך ע"ז: **לב** הכל אסור דבחד ספיקא לא מתירין ואף דהוה דרבנן אין בטילה דרבנן י"ל דניזום לא הוה ספק השקול כ"כ ולכאורה למאן דמתיר ס"ם בטקום חזקה ה"ה כאן אלא ד"ל דהכי הם"ם הוא מתנגד לחזקה דההזקה מורה שיש כאן יותר ובס"ם אתה אומר הט"א שם אות י"ב וכתב דמש"ה השמיטו בש"ע שם דמעלמא אף שיש ג' לא הוה חזקה עי"ש והא"מ כתב דאם נאמר כן א"כ בס"ת שנמצא ג' פעיות אם אין כתב ידי סופר א' בשהגיהו השלש פעיות יהא פסול משום הביא שם"א לטנחה

הלכות ביצים

פו סימני ביצים ודיניהם. ובו י' סעיפים:

א * סימני ביצים להכיר שהם מעוף טהור אם שני ראשיה כרין או חדין או שהיה חלמון מבחוץ וחלבון מבפנים בידוע שהוא ביצת עוף טמא **א** ואפילו אם יאמר (ה) המוכר שהם מעוף טהור אין סומכין עליו ואם ראשו אחד כד ועגול וראשו השני חד ועגול וחלבון מבחוץ וחלמון מבפנים ב אפשר שהיא ביצת עוף טמא ואפשר שהיא ביצת-עוף טהור **ב** לפיכך שואל לצייד ג ישראל (ו) (ס) עובד כוכבים) (עור וע"י בסמ ה"ס וכ"כ בסמ הל"י ן' תכיב) **המוכר אם** אמר ליה **ג** של עוף פלוני הוא ואנו מכירים שאותו עוף טהור הוא (א) (ג) סומך עליו ואם אמר של עוף טהור (ב) ולא אמר שמו (ג) אינו סומך עליו לפיכך (ג) אין לוקחין ביצים מן העובדי כוכבים **ד** אלא א"כ היה מכיר אותם ויש לו בהם טביעות עין שהם ביצי עוף פלוני טהור ה *)ואין חוששין להם(ד)שמא הם ביצי (ז) טריפה או נבילה:

ב ו ד עכשיו נוהגים ליקח ביצים בסתם מכל אדם לפי שאין ביצי עוף טמא מצוי בינינו:

פן (א) סומך עליו. דמזקק שהיו מעקר דירת עמה יביאו ביצי לותו עוף וירמו שהיה דומין לאלו ולירה למיתר כיון דאיכה ביצי עוברים דומים לדיוסה כדאיתה בגמרת הא מלי להסתמע ולומר דיוסה היא י"ל דמ"מ מרתת דילמא יהב יסראל דעתיה עילויה וסומך לדיוסה ומכיר שה"ח שלא יהא ספרס כל דהו ביניהס כ"י בסס רסב"ח:

(ב) ולא אמר שמו. ס"ס בחומר שמו חלה שהין לאו מכירין לותו: בעור כתוב הס לומר מפל עוף כו' ואיכו מזכירו קפס למה לא לתר הסיפוך דרישא דהייכו שחומר שמו חלה שהין לאו מכירין לותו ג"ל דכוותה הטור כזה דתרתי למעליותא בעיכן הלחד ניזכיר שמו בפרטות הפני שיהיה מפסין המלוי ביניהו וזה שכתב ולאו מכירין לותו דהייכו שרוב הטס יודעים ממכו ובזה גרוית שהעובד כוכבים מירתת שמא יתפס על עקרו לחבל הס לוהו מלוי ביניהו מפ שהעובד כוכבים מוסב שהיכר שהשיכר שהוא מרתת כמו ס"ל להזכירו חלה לס לומר בלשון זה שהוא מעופות המלויים ביניהו דהייכו שלאו מכירין המיכים השהורים המלויים ביניהו ס"ל דמירתת השעובד כוכבים שמא יתכרר שהין זה מלוהן המלויים ובודאי לוהו מעקר קמ"ל דלה חלה לריך ניזכיר שמו ג"כ בפירוש חע"פ שהוא מלוהן המלויים ביניהו וזהו חלה לריך ניזכיר שמו ג"כ בפירוש חע"פ שהוא מלוהן המלויין ביניהו וזהו מכוין בלשון השור שלומר הס לומר מפל עוף פלוני ולאו מכירין לותו דהייכו שהוא מלוי לבל הס לומר פתם מפל עוף טהור הוא דהייכו שהוא מלוהן המיכים המלויים ביניהו חלה שהין מזכירו בפירוש חשור והפל נהון מלד סדין ומלד הלשון: (ג) אין לוקחין ביצים מעובד כוכבים. כתב השור ומלח שהין לחלק בין עובד כוכבים ליסרחל חשוד הביח הב"י בשם הר"י ן' תכיב ב' פירושים וכתב שלפי סדין פי' הפני עיקר חלה שהין הלשון משמע כן כ"ל פירושו של פירוש הפני ל"ל דהשור כתב בשם ומלח דרך פירוש על הרמב"ם ולים לח ס"ל דהשה חיכו כתב בשמוך דגם מהעובד כוכבים מכיר ומ"ל טביעת עין חלה שהרמב"ם חולק ע"ז. ומ"מ ל"ל להוכיח מן הלשון כפי' בחרת דתי לפי' קחמ קחמר הרמב"ם דגמרת חיירי ביסרחל חשוד חלה שהרמב"ם מחלק שהשכרת דגבי עובד כוכבים לריך טביעת עין והשור חולק וחמר שגם עובד כוכבים הוה כיסרחל חשוד היה לו לומר ומרחה שהין לחלק בין יסרחל חשוד לעובד כוכבים דדרך לנקוט החלה מה שנזכר בפי' ולומר שהין חילוק בין לותו שנזכר בגמרת לאותו שרולה הרמב"ם לחלק מהכריתו

מעמ"כ לפירוש בחרת קחמר הרמב"ם על יסרחל סהס הנזכר בגמרת לבל בעובד כוכבים לא מיירי ממילא ספיר כתב השור דהין ומרחה בכוותת הרמב"ם דוקא עובד כוכבים חלה לפי' יסרחל חשוד הוה כמותו מ"כ נקט תהלה מה שנזכר בפי' בדברי הרמב"ם דהייכו עובד כוכבים דע"ז ותכוין הרמב"ם לחדם לותו דלריך טביעת עין ועל זה לחמר שהוא הדין דיסרחל חשוד הוה כמותו: **(ד) שמא הם ביצי טריפה.**

באר היטב

פן (ה) **המוכר**. כתב הס"ך לפילו יסרחל המוחזק בכשרות לומר שהם מעוף פלוני וחפי' סומכין עליו ואפי' הס ירחה לנו הטוף ויחמר שהביצים בחים ממנו הינו נחמן דודחי מעקר שבאו ביצי לותו עוף וירחה שהין דומין לחלו ומחה מחבדה וכ' הע"ז ולילה

(ג) **סומך**. הטעם דכשלומר על עוף פלוני הוה הזקה דהינו מעקר משום שירת שמא יביאו ביצי לותו עוף וירחה שהין דומין לחלו ומחה מחבדה וכ' הע"ז ולילה למיתר כיון דאיכה ביצי עוברים דומים לדיוסה הה מני להסתמע ולומר דיוסה היא דמ"מ מירתת דילמא יהב יסראל דעתיה עילויה שה"ח שלא יהא ספרס כל דהו ביניהס: (ג) **אינו**. הטעם דכשביאו ביצי עוף טהור ולא ידעו מני למיתר לא על עוף זה אמרתי לכם חלה על עוף אחר שהין אחם מכירים והוה טהור: (ד) **טריפה**. שרוב ביצים כשריס הס וכ' הס"ך דלדעת הרב בהג"ה אפילו בלא

פרי חדש

(סימן פ"ו סעיף א') **ואין** חוששין כו'. וכנמ' פרין' ודילמא דעוף טמא ניתבו והקבו פרחבוניס דמתי פרין דרין דעופות טהוניס הוו רובא ניזיל בתר רובא ולדידי ל"ק מידי משום דליכא דכרי' קשיתיה דתי טעמא דכרייתא משום דלא חיים לעוף טמא דתזיל בתר רובא ס"ל לדתני ואין חוששין משום ביצולת עדיפא מיניה הל"ל ואין חוששין משום עוף טמא ולכי

גליון מהרש"א

(סימן פ"ו הלכות ביצים) **כאבר** מן החי דמי אלא מן תקח לך ולא לכלבך ילפינן דביצים בותרים בוספות חולין ס"ד סע"א ועיין ת' חתם סופר סימן י"ם עלה ס' א' ד"ה ויצאתי: (ג"ע סעיף ג') **אן** שהיה כו' וחלבון מבפנים. אם כולה חלבון בלי שום חלמון מריפה בא"ה ב' חלמונים יש להתיר ועיין בזה ס"ח: (שם) **אם** אבר ליה של עוף פלוני. עיין בס"ז לעיל ס"ב סק"ז מה שקשה ע"ז משם קי"ס בהג"ה בעיף י"ם ועיין ש"ך שם:

צבי לצדיק

(סימן פ"ו ש"ך ס"ק ב') **לפיכך** כו'. וכעט"ז ערבב הדברים. וע"ל לנקן דברי ז"ל העט"ז דוחה מכמע דלא פליג רמ"א מסתימת המחבר חמ"כ מ"כ אין לוקחין מן העובד כוכבים ל"ק דהא רבב"ח ס"ל יד חומן נחמן גבי טעימת משום דחין חומן מכרי חומנתו וע"ב מסל"ת. מ"ש לעיל גבי ניד דהוא חומן הניח רמ"א בשיר זעובד כוכבים ג"כ נחמן בשמוך על עוף פלוני ועכור חת"כ והוא לא מרעי חומנתו חבל בשמוך מיירי בשהם עובד כוכבים נזה מודה רמ"א דבעי' דוקא טביעת עין. וכן היה כוונת הטע"ז. וכזה יש להבוות המחלוקות ומיושב דלא נקיט רמ"א לשון יש חומר לו עובד כוכבים לק ס"ל בהכרעה זו כ"ע מודי ודוק:

מלואים

(סימן פ"ו ש"ך ס"ק ב') **וב עט"ז** ערבב הדברים. דעת הטע"ז כי לעיל מייירי בעובד כוכבים נייד כמו בישראל נייד ויש טעם להאמינו כי לא מרע חומנתו בן יתפס ויתבדה חבל בשהם עובד כוכבים חין קונין בני טביעת עין:

משבצות זהב

סימן פד פה הלכות תולעים

שפתי דעת

פה (א) אא"ב. כתב הע"ז ועכ"ו כו' לפי שה"ת בקיחין בשמותיהן והם דברי הכ"ם. ומפרש דברי המחבר בפשוטן והם בלו חלה בדקדוק שברי בא"י כתב כן בפי' ובעור חין לתכול חלה במסורת וחין כתב בע"ע בין פ' נחות ב' יכתב המפרש שהמחבר שמו חגב סיינו שהנייד מומר כן והוא בקי בהן חו במסורת שקבלו מחבותיהן שהמו חגב ובעכ"ג בהגהות כ"י חות ג'. עט"ו ס"ג דחין להעביר חגב חי על פיו וכתב הפר"ח חין ניתן לקנן חגב עמא לפתח שמא יחות ויבוח לתכול תבל עבור חין מדקך לתכול חי ועיין פרק תמר כ"ע בס"ם ועמ"ם בקיו: (ב) **חינם**. עט"ו ועמ"ם בסימן י"ג דבל שהין טעון שחיטה חין בו משום שה"ם יט"ם: (ג) **מוכר**. עט"ו דיש בלם דעות דעת הרמב"ד דמוכר חפילו תעבוכתו ודעת הרבב"ח דבפ"ע לבור ותעבוכתו מוכר ודעת המחבר הוה דעת הר"ם בפ"ג ממ"ח הל"ב

דלקי בפ"ע שרי דהין בו דס חלה לתלוחית בעלמא ולפ מדברין שרי ול"ד לעיר דגים דלבור מדרבנן:

ודע דהר"ם ז"ל כתב לפי שהין בהם לתלוחית ובפי' המפרשים פ"י דהבוחות כתב לפי שהין בהם דס חלה מעט לתלוחית ובעור הניחסא כמ"ם בר"מ לפי שהין בהם לתלוחית ובהם"ג בהגהות הטור חות ד' **כתב** לין לסבור שיהא ניר בהם והין בהם לתלוחית הס לא בע"ם הוה וע"ב מפרש הע"ז שהין בהם דס חלה לתלוחית וכמ"ם בפי' המפרש חמנם הפר"ח חות ה' כתב שבחבורו חזר בו שברי בפ"ו ממ"ח ס"ת כתב דס דגים טמחים לסור בשהין ני"ם ויפה כתב ולפ"ז ל"ל בע"י כניסה לין פולט כ"ב דס לאסור במ"ם הפר"ח: **ויש** לנחות חנכים טמחים ע"י ניעול ודחי חסור דעב"ע דחוריימ וע"י כניסה מעב"ע מינעיה ליה לבם"ך בפי"פ"ג חות ט"ו לניר דגים ע"י מעב"ע הוה ד"ח וכת הקנן ניר דגים טמחים עם טהורים דהבן היינו כשיעור על בתם ל"ח ומעב"ע מ"כ ס"ס מה הקנן בם בחבומות פ"י ח"ת וט' חייני הכל ע"י חומן וניר בם מעב"ע יוצא ממסות על חיסור וחוסר חף בחבנים למ"ם הם"ך בפ"ג חות ט"ו וק"ז חות ה' וכ"ם בם בבנו בדפין שקורין פרע"ם דכ"ע מודים דהוה ד"ת עמ"ם בפ"ג

ומדי דברי בהך ענינא קשיא לי על מה דספקינן דספק נטלחו דגים סטאים עם דגים סהורין בכחושין שרי דהוה ספיקא דרבנן ציר דגים דרבנן והא דמן כבשרן דאורי' כמ"ש הר"ם בפ"ו ממ"א וצ"ל בעם דמן בטל בפ' וצ"ע (ס): **ד** ציר. עש"ך דעת הר"ם שכותב בפ"ע והראב"ד מוקי לסתני' לענין הכשר דלא חשיב משקה ויש"ש פסק דאין אוסר תערובתו ובפ"ע אסור: **כתב** כה"ג בשם דמש"א שלא מצא להפוסקים שיאסרו בחגבים כל שיש לו ועתיד להשירן לאחר זמן דמותר וכה"ג כתב דאין זה במציאות אלא בקשקשים לא בנפירים הקבועים בחוזק וה"ה כנפים בחגב אין במציאות ועי' סימן פ"ג בט"ז יע"ש ועתה שאין נאכל אלא בטסורת ס"ם ג"ם דלא הוה מסורת בפעות כרכתיבנא לעיל:

פן א ואפילו אם יאמר המוכר כו'. פי' לפילו הס יחמר המוכר לפפי' יסרחל שמוחזק בכשרות שהס מעוף פלוני ותמו מכירין שהותו טוף פלוני הוה טהור חין סומכין עליו שהוח ודחי ממח ותפי' הס ירחה לנו הטוף זיחמר זה הטוף שהביחים בחים ממנו לינו נחמן דודחי מעקר וט"ל סי' פ"ג ס"ק כ"ו:

ב לפיכך שואל לצייד ישראל כו'. דעת המחבר כדעת הרמב"ם פ"ג מהמ"ח דדוקא ביסרחל שהינו מוחזק בכשרות סומכין עליו חבל בעובד כוכבים לעולם חין סומכין עליו לפיכך כתב שהין לוקחים ביחים מן העובד כוכבים חלה מ"ל היה מכיר בהם לוקחים ביחים מן העובד כוכבים ולבסוף כתב לפיכך חין לוקחין כו' ועיין בשימן פ"ג ס"ק כ"ד וכ"ה: **ג** של עוף פלוני הוא וכו'. הטעם דכשחומר של עוף פלוני הוה מזקק שהינו מעקר משום שירת שמא יביאו ביחי לותו עוף וירחו שהין דומין לחלו ומחה מחבדה מחבת שמו חגב סיינו שהנייד מומר כן והוא בקי בהן חו במסורת שקבלו מחבותיהן שמו חגב ובעכ"ג בהגהות כ"י חות ג'. עט"ו ס"ג דחין להעביר חגב חי על פיו וכתב הפר"ח חין ניתן לקנן חגב עמא לפתח שמא יחות ויבוח לתכול תבל עבור חין מדקך לתכול חי ועיין פרק תמר כ"ע בס"ם ועמ"ם בקיו: (ב) **חינם**. עט"ו ועמ"ם בסימן י"ג דבל שהין טעון שחיטה חין בו משום שה"ם יט"ם: (ג) **מוכר**. עט"ו דיש בלם דעות דעת הרמב"ד דמוכר חפילו תעבוכתו ודעת הרבב"ח דבפ"ע לבור ותעבוכתו מוכר ודעת המחבר הוה דעת הר"ם בפ"ג ממ"ח הל"ב

דלקי בפ"ע שרי דהין בו דס חלה לתלוחית בעלמא ולפ מדברין שרי ול"ד לעיר דגים דלבור מדרבנן:

ודע דהר"ם ז"ל כתב לפי שהין בהם לתלוחית ובפי' המפרשים פ"י דהבוחות כתב לפי שהין בהם דס חלה מעט לתלוחית ובעור הניחסא כמ"ם בר"מ לפי שהין בהם לתלוחית ובהם"ג בהגהות הטור חות ד' **כתב** לין לסבור שיהא ניר בהם והין בהם לתלוחית הס לא בע"ם הוה וע"ב מפרש הע"ז שהין בהם דס חלה לתלוחית וכמ"ם בפי' המפרש חמנם הפר"ח חות ה' כתב שבחבורו חזר בו שברי בפ"ו ממ"ח ס"ת כתב דס דגים טמחים לסור בשהין ני"ם ויפה כתב ולפ"ז ל"ל בע"י כניסה לין פולט כ"ב דס לאסור במ"ם הפר"ח:

ויש לנחות חנכים טמחים ע"י ניעול ודחי חסור דעב"ע דחוריימ וע"י כניסה מעב"ע מינעיה ליה לבם"ך בפי"פ"ג חות ט"ו לניר דגים ע"י מעב"ע הוה ד"ח וכת הקנן ניר דגים טמחים עם טהורים דהבן היינו כשיעור על בתם ל"ח ומעב"ע מ"כ ס"ס מה הקנן בם בחבומות פ"י ח"ת וט' חייני הכל ע"י חומן וניר בם מעב"ע יוצא ממסות על חיסור וחוסר חף בחבנים למ"ם הם"ך בפ"ג חות ט"ו וק"ז חות ה' וכ"ם בם בבנו בדפין שקורין פרע"ם דכ"ע מודים דהוה ד"ת עמ"ם בפ"ג

דבהר רובה לחזלין: (ה) דהיינו ביצת תרנגולים · פירוש שהיו יודעים בודאי שהיתה שלימה וכיה בה לורת ביצת תרנגולי' אבל לה בביאה עובד כוכבים ובשרה בפניהו שלא בכוונה ולא הכרעה עדיין בט"ע שהיא של תרנגולת לאסורה כן משמע כאן ובתו"ה כלל מ"ב שכתב ואומר ר"י וה"מ בביצת תרנגולת אבל בביצים של שהר-עופות צריך לעיין בסימנים טכ"ל *)ובלחמת זה היו להה לפי' בגילוס בפת לחמיכין סוף סי' זה דמוהר אלא ע"כ דבכל גווני סמכינן אדובה אלא במקום שאומר הטובד כוכבי' בפירוש שהם ממין אלא שכיח דאז צריך סימנים וזה כתוב בת"ח בשם התוספות והרא"ם אלא דבשם סרב סמניד כ' ועוד דאלו אין קונים רק של תרנגולים ולוזות ודבדי רמ"א כאן הם שלא בדקדוק: (ו) אפי' נגמרה. וכתב ב"י בשם רשב"ם לפילו ילדה מיד שנטרפה לאורה גזירה אטו מעורה בגידין: (ז) ואפי' נתערבה באלף כו'. הטעם דהוה דבר שבמנין ותימה על המחבר ס"ע שכתב ק"י סעיף ו' פסק דדבר שדרכו למצותו תמיד בעל ע"ם לעניו הלכה: (ח) בפק אם היא ביצת נבילה כו'. לביצת נבילה לפילו ודאי היו אסור אלא מדרבנן ואתחזק איסורא ב"י בשם מדדכי בביצת טרפה אלא משום דשם איתחזק איסורא ב"י בשם מדדכי בביצת טרפה אלא מדאורייתא לפי שנגמרה בחיסור ט"כ החמירו בספיקא: (מ) בקליפתה אינה אוסרת. דלא יהיבה טעמא כשהיא בקליפתה כיון שאין בה ממש רק מיא בעלמא אין כח החור שולט בתוך ביצה להוליא גוף החיסור ממנה מה שאין כן בביצת תפרוח שיש שם איסור שהוא דבר ממש כל מה שיולא ממנה לפי' דרך קליפתה אוסר בתחילה: (י) ואם היא קלופה. משמע שהיא לבדה קלופה ומתבשלה עם תחילה קלופים וכתוב בפרישה ה"ל היך נעשה הטעם בתוך ביצה שהיא קלופה יש לומר דתרתי לא תמרינן ביצה ממש מתוך היא קלופה ויבשה לתוך היא קלופה והוא דחוק; וראיתי לי הטעם דכל שבביצה טמונה קלופה כח החור שולט שפיר בהוכה ומוליא ממנה גוף החיסור והוה כאלו היצה שים בה תפרוח לו דם שחוסר לפי' כשהיא קלופה ומו"ח ז"ל חולק על פי' הדריפה וכתב שמיירי שגם הביצים המותרות שמתבשלים עמה הם קלופות והוכיח זה דאם לא כן לא היה לריך ס"א ביצים לבטל דהא הקליפות מלטרפין לבטל החיסור וכמ"ם רמ"א בסמוך אלא ודאי מיירי שכולן קלופות ולא דק זה דאם כן בביצת תפרוח דלכולי עלמא תוסרת תפי' היא קלופה כדמשמע בהדיא בגמרא דמיירי בחין קלופות כמו שכתבו התוס' שם ובטיון ס"א וכן בביצת עוף טמא בקליפתה רק שהיא נקובה כמו שכתב רמ"א כאן בטיון ס"א ביצים עגדה ואמאי לא סגי בפחות ויטרפו כל הקליפות לטיטור הביטול *) אלא ע"כ דחכמים השוו מדותיהם שפוס לעטמים יהיו בלא קליפה מחערבים יחד ועשו היכר כזה כמו שיתבאר בסמוך אלא יבא לידי טעות ועוד הביא היכר רחים מלשון הירושלמי שמביא הרא"ם בפרק גיד הנשה שכתב קלופות לשון רבים בלשון זה לבל קלופות יהבי טעמא ואין זה כלום דקלופות לביצים טמאים הרבה קאי שהרי כתב יהבי טעמא משמע שהחיסור הוא הרבה ואחרבה עיין בתוספות דף ל"ח בתחילה ובתחבו בסוף הדיה בתשובת רשב"ח סי' מ"ו וז"ל אלמא גם כאן יש לחלק כו' הרי לא הזהירו רק שהטמאה קלופה וכן כתוב להדיה בתשובת רשב"ח סי' מ"ו וז"ל אלמא כל שהחיסור קלופה לחוסר

הגה ודוקא בביצים הבאיתים (ה) דהיינו ביצת תרנגולים ז או חוזות וכיולא בהן אבל אין לוקחין ביצים מעופות שאינם שביחים יותר מעופות טמאים עד שירלה (ה) בסימנים כמו שאמרנו (לעיל סלל מ"ב):

ג ח (א) ביצת (ו) נבילה וטריפה (ו) אפילו נגמרה שביוצא בה נמכרת בשוק אסורה (ז) ט [א] ואפי' נתערבה י (ז) באלף כולן אסורות [ב] אבל (ח) ספק אם היא ביצת נבילה יא או אם היא ביצת שחוטה (ח) מותרת אפילו בלא תערובות אבל ספק אם היא ביצת טריפה או ביצת שחוטה אסורה:

הגה ואם נשחטה התרנגולת (ב) ומפלת טריפה דין ביצים כדין חלב שנחלב מבהמה (ג"י) ועיין לעיל סימן פ"ו:

ד י הבה תרנגולת על זנבה והפילה ביצתה קודם שנגמרה מותרת ואין באן משום אבר מן החי יג [ג] ח *) והוא שאינה מעורה בגידין:

ה [ד] ביצת עוף טמא שנתבשלה עם אחרות כ אם היא (ט) בקליפתה אינה אוסרת יד (י) [ה] ואם

מפמ"כ כשהיו ספק ביצת נבילה דהוי ספיקא דדרבנן לקולא: ו באלף כולן אסורות. היפה דזה היינו הלה לסברת סה"ת דס"ל דדבר שדרכו לימכר פעמים בחומד ופעמים במנין כמו ביצה לא בטיל לבד מה שהוא בפחות מאלף ואפילו הכי אסור משום דרוב נמכרות בחומד ופעמים במנין אבל לסברת הרא"ש דס"ל דדבר שדרכו למכות תמיד לא בטיל מ"מ ביצים שלפעמים מוכרין סל מלא ביצים בטיל ובדאמר בפ"ק ריש ביצה בהדיא וכמו שיתבאר שם (וכ"כ בת"ח סוף כלל ס"ג בהדיא) ל"ל הכא דאמי בחלף חסורות ס"ל ליבטל ברובא דיבש ביבש חד בחרי בטל וכדלקמן סי' ק"ט וחלף שהטור כתב ג"כ דבחלף חסורות סיינו טעמא משום דדעת הטור דדבר שפעמים נמכר במנין ופעמים בחומד כמו ביצה לא בטיל כמו שהביא בשם בעל העיטור בר"ם ק"י וחלף שהביא דעת הרמב"ם שם בתחרובה מ"מ לפסוק דם"ל דעת בעל העיטור עיקר להחמיר וכ"כ בת"ח בלל מ"ב סוף ד"ל שדעת הטור כדעת בעל העיטור ל"ל לטטעמיה דס"ל כהתוספות והרא"ם דביצה חשוב ברים ללא בטיון בריית ואפילו הכי נראה דאפי' בשאר כיון שים בו כשמה לאל בביצה לא בטיל כמו שהביא ל"כ בת"ח בשם הרמב"ן והרא"ש דדוקא לפסק המחבר שפסק בסי' ק' דדוקא ביצה שים בה לפרוח הוי כדאמרי' בפ"ק דחולין (דף י"ב ע"ב) אלא ע"כ הכא לאו דוקא אלא ה"ה שאר בריות כיון שים בו כשמה לאל בביצה לא בטיל מ"מ

לחוש להירושלמי ולפעד"נ דברי הרמב"ם וסייעתו דהירושלמי מסמע דלא מחלק בהכי אלא דמחלק דבחינן קלופות ח"ל ס' אלא סגי במ"ס או מ"ו משום דהקליפות מעלין המיסור אבל בקלופות לריך שיעור יותר וקאי אביצת אפרוח ט"ס ודוק: **טז היא קלופה אוסרת.** מסמע אע"פ שמחזירים בקליפתן וכן פי' בפרישה סי"ח והכ"ח בקו' אחרונהאחד עליו תימה גדולה אליבא דהכ"מ שכתוב בספר פי' גדוי שחין לו שורש ולא ענף בש"ם ובפסקי הגאונים אלא דבר ברור דהשתא הוה קלופו' אע"פ שהאוסרת קלופה היא מותר עכ"ל ומהכי מלי עליו שהרי הירושלמי שממנו הוליאו הפוסקים כתי דינא מפורש כן בהדיא וכ"כ הרשב"א בתשובה וכמ"ג להוין קל"ד (דף מ"ה ע"ח) והסמ"ק סי' ר"ז וכ"כ הרשב"ח בתשובה סי' מ"ו וז"ל וכדגרסי' בירושלמי כו' קלופות עם שהין קליפה מעכבת מלבוע עכ"ל ובחמת מה שהביאו לזה הוא שכתב בחיבורו וזה לשונו וגרסה לריך לפרש דהל הביצי' הם קלופו' דהם מחזרות היון קלופות לא היה לריך ס"א משום דהיה בילים גדולים וקטנים דהא ודאי הקליפה שעל ס' בילים ממלחים מה שחסר מן הקטנים עכ"ל וז"ח דודאי הקליפות מעטרפין לבטל האיסור וכמ"ש הרב בהג' בסמוך אבל הן הכי קאמרינן דכשהשוב הקליפות לבטל לריך כל כך בילים כדי שיהיה בין הכל ס"ח וע"ד משל כשם חמשים בילים של היתר והקליפות מחזיקים י' בילים לא סגי בהכי(וכן נרלה לפע"ד מוכח בש"ם פ"ב דל"ח ע"ח דקאמר התם הטוח לתחתי' נקמי' דר"ג בר רבי ח"ל אבא לא שער במ"ז ואמ' שער במ"ח ורש"י פי' התם הטוגיח דקאי אתרבית ולא ירדתי לסוף דעתו דפרושא דשמעתא לא משמע הכי כלל אלא נרלה דקאי אבילים שהיו מעורבים בהקליפות של מ"ז בילים שהיו לפניו היו מלטרפים שעלו לש"ח ואחי לשער באלו שהיו מעורבים בהקליפות של ס' בילים גדולים יש ל' בתמיה ומאני גומא לגומא דומיא ח"ח של ס' בילים גדולות יעלו ש"ח אבל לפי רש"י ק' מאי פריך ולל"ל גומא דהא ע"כ מיקל בחלי שעור וח"ב לפילו בל' סגי וכדאמר ב"ר חלי התם דהתם לסבור לשעורים בל' פלגי דזיתא וכהי היכא דקאי בירושלמי דתרומות פי' בלל כדפי' וזה ברור) ודלא כהפרישה סי"ב שהירך לחת דלא סגי בם' בלירוף הקליפות משום שהשוו הכמים שמת בילה לחשוב יהיה גדולה כ"ב שתוך שלה יהיה גדול משאר בילים דהיכר עם קליפתן עכ"ל כי זה הוא דבר שלין לו שחר והשוב מלהמיו מלמיאו שהיה יהא בילה גדולה משאר בילים בקליפות של ס' בילים כבילה שלחת מהן חלה ודאי העיקר כמו שהתבתי והוא ברור ולחמת: **טז וצריך ס"א ביצים של היתר כו'.** הטעם בתבו פוסקים דלפי שים בילים גדולים וקטנים והבא לבטל בילה חיבו מלטרף עליה לרחות חה זו וכולן שוות ממש לפיכך הוסיפו לחת עכ"ל והטעם זה שהשוב בהשבילה היתר ח"ל חלה ס' מן השבילו לבטלה וזה שהמחבר לבל הרמב"ם פע"ו מהל' יו"ט כתב הטעם מפני שהיא ברירם בפני עלמה עלמו הם היכר והוסיפו בשיעורה עכ"ל (ולל זה לא מיירי חלה לבטל פליטתה לבל לא לבטל גוף הבילה בדאיתא ברשב"א וב"י ופשוט הוא) וכהחתי בספרי דר"ל שהבילה עלמה היא ברירם בפני עלמה וכדעת הרוש"ם והרשב"ח בפ"ח דבשם הרלב"ד ומביאו ב"י לקמן סי' ק"י ושאר פוסקים דבילה הוא ברירם והרשב"ח בחדושיו דף ק"ו ע"ל והכ"י הביאו דלהפרוח שבשה קרי הרמב"ם ברירם ולפעד"נ כמ"ש (ולפ"ז לדידן דקי"ל בקלופה או בנקובה תוסר' חפילו חין בה הפרוח לריך ס"ח לפי' בהשבול להחמיר) ולטעמו של הרמב"ם לפי' בהשבול לריך ס"ח מן השבול לבטלה מיהו לטעמו של הרמב"ם היכא שטרפה בקטרה ח"ל ס"ח ולטעם הפוסקים והשאר לריך ס"ח וכדלהב ג"כ הרב בהג"ה וכהבחי שם שטעם הרמב"ם נרלה טיקר בש"ם ושכן משמע בחוספות פע"ה (דף ל"ח ע"ח) ד"ה לבעיה כו' ממחי דלהבשו שם ומיסו ק' כו' וייבשו בדוחק ולל תירלו דודחי ח"ל התוריט שבחורה בש' בילים שחי לפי שיעורה כדי שיהח ס' בודחי חלה ודחי ס"ל דטעמח לחו משום דלפי שים בילים שחני לפי שבשה לשער חיבו משניח בילים גדולים וקטנים כו' חלה מדיעה לריך ס"ח ט"ם ודוק ולכן נרלה להחמיר בשני הטעמים וכ"ב דעת מהרש"ל פע"ה סימן מ"ג ורל"ם להחמיר בשני הטעמים ועיין בסימן ק"ן עוד מדיני ביסול בילים: **יז ובילה שיש בה אפרוח כו'.** שבשער נותן טעם ול"ם בין עמלה לעשורה כיון שים בה אפרוח וס"ה לגמלה בה קורט דש דשדה תיבלה בכולי כדלעיל סי' ס"ו וחשיב בים בו אפרוח כ"ב הפוסקים ודוקה שידוע שהדם הוא במקום האוסרו אבל בספק התערובות מותר כדלעיל סי' ס"ו וס"ד בשג"ה ועמ"ש שם וע"ל סי' ל"ח ס"ו: **יח** וע"ל סימן צ"ט. כלומר דשם ס"ח בשגשה נתבר דבמקום שהין הפסד הין לקרף עלמות האיסור לבטל וס"ה כלן ועמ"ש שם ס"ק ל': **יט** וי"א כו' וכן יש לנהוג כו'. ולקמן סי' ל"ח כתב המחבר בילה שים בה אפרוח או טפת דש שנתבשלה עם אחרות לריך ס"ח לבטל פליטתן עכ"ל ומסמע לחבל חע"פ שהין האחרות קלופות כו' עד כאן לשונו וכן בקילור פסקי הרא"ש וכן בטור ובשלחן ערוך ובלבוש כולם לא הזכירו כאן קלופה רק על העתחה עלמה וכן לשון רש"ל בפרק גיד הנשה סימן מ"ג וז"ל ופסקו החוס' כאן בילים עמהים שנתבשלו עם הטהורות לוים נאסרות אם לא בעמלה בשם דם או שהעתחה קלופה עכ"ל והוח לבר ברור וחלילה להקל בשם האוסרות לוים קלופות אלא הין הילוק בשו רק בעתחה (**יא**) **ואם היא** נקובה. עיין סי' ל"ה סעיף ב' מה שהקשיתי על זה: (**יב**) **וצריך ס"א.** הרמב"ן פירש הטעם לפי שים בילים קטנים וגדולים והבא לבטל בילה לינו מצוים עליה לרחות שם זו וכולהעוות לפיכך הוסיפו לחת עליהן ולא נלטרך לעשר כל לחת ולחת עד כאן והכוונה שלא ימשך טעות מזה לאוסרם*)ובזה מתורץ מה שהקשיתו בזה וכן פירש ב"י לטעם הרמב"ם שהוא מטום היכר בעלמה ובדבריהם דחק בחנם בזה וכתב שלפעמים ימלא בילה לחת גדולה כ"ב מן השער עד שחפי' כל הקליפו' לא יועילו לבטל והוא דבר זר וברור הוא כמו שהתבתי ומטום הכי בחבשיל היתר עם הבילה שחיהשם טעות חין לריך רק ס' לחוד: (**יג**) **וביצה שיש בה אפרוח או דם כו'.** פירוש שאם נתבשלה עם בילים מותרים למוד לריך ס"ח בילים מותרים לפילו אם הבילה לפרוח היא קלופה ועוד יש חומרא בזה דבחבשיל אוסרת עד ס' ולע"פ שהיא קלופה או נקובה. ומלא בשני דברים היא חמורה מבילה עמה ומ"ם רמ"א וקליפת החיסור כו' קלי לחבשיל עם בילה לפרוה שמלטרפת הקליפה של חיסור עם

חע"פ שהין האוסרות קלופות כו' עד כאן לשונו וכן בקילור פסקי הרא"ם וכן בטור ובשלחן ערוך ובלבוש כולם לא הזכירו כאן קלופה רק על העתחה עלמה וכן לשון רש"ל בפרק גיד הנשה סימן מ"ג וז"ל ופסקו החוס' כאן בילים עמהים שנתבשלו עם הטהורות לוים נאסרות אם לא בעמלה בשם דם או שהעתחה קלופה עכ"ל והוח לבר ברור וחלילה להקל בשם האוסרות לוים קלופות אלא הין הילוק בשו רק בעתחה (**יא**) **ואם היא** נקובה. עיין סי' ל"ה סעיף ב' מה שהקשיתי על זה: (**יב**) **וצריך ס"א.** הרמב"ן פירש הטעם לפי שים בילים קטנים וגדולים והבא לבטל בילה לינו מצוים עליה לרחות שם זו וכולהעוות לפיכך הוסיפו לחת עליהן ולא נלטרך לעשר כל לחת ולחת עד כאן והכוונה שלא ימשך טעות מזה לאוסרם*)ובזה מתורץ מה שהקשיתו בזה וכן פירש ב"י לטעם הרמב"ם שהוא מטום היכר בעלמה ובדבריהם דחק בחנם בזה וכתב שלפעמים ימלא בילה לחת גדולה כ"ב מן השער עד שחפי' כל הקליפו' לא יועילו לבטל והוא דבר זר וברור הוא כמו שהתבתי ומטום הכי בחבשיל היתר עם הבילה שחיהשם טעות חין לריך רק ס' לחוד: (**יג**) **וביצה שיש בה אפרוח או דם כו'.** פירוש שאם נתבשלה עם בילים מותרים למוד לריך ס"ח בילים מותרים לפילו אם הבילה לפרוח היא קלופה ועוד יש חומרא בזה דבחבשיל אוסרת עד ס' ולע"פ שהיא קלופה או נקובה. ומלא בשני דברים היא חמורה מבילה עמה ומ"ם רמ"א וקליפת החיסור כו' קלי לחבשיל עם בילה לפרוה שמלטרפת הקליפה של חיסור עם

חבשיל

נקודות הכסף

מלטרפות ופא דבעינן ס"ח סייגו בלילוף הקליפות וכמ"ש בש"ך סעיף קטן י"ד: (שם ס"ק י"ב) **ובזה** מתורץ כו'. לא תירץ מירי דודאי ח' הוסיפו בשעורה בשל הקליפות

פרי חדש

בגיהין ס"ז בשב' הפורש מן החי ואפורה טור בשם הרשב"ח קשיא לי מדגרסינן בירושלמי בפרק י' דתרומות בילים שבקליפותיהן בילי חלו לחורות פי' הל שריין מטום חבר מן החי הלא בשנמרו בקליפה קשה מטוסלת מהניקולהו לחיתרא מקרא דתקח לך ולא לכלילך הלא בילים גמורים נגמרי לבל שם נולדו בקרום לחודיה חפילו ופא דגשולי בילים מוחרות היינו לפ שנגמרו בקליפה קשה ולינטריך לגמרי בקליפה קשה ולינטריך הלא תיתת דבי לבינן לבו לחיתרא ס"מ בשנולדו מעלמן בבל בשפילן ע"י בלאה בלא זמנו לפ שם גמורים לגמרי בקליפה קשה ס"ח דחפילו מטום דהיתר בילים מיהוש מידוש דהא תמ"ם ניתנו ולין לך בו פלא מדוקו קמ"ל דבינן שם גמורים מותרים בבל בקרום לחודי' חפילו חע"פ

חדושי בית מאיר

(סימן פ"ו ש"ך ס"ק ס"ז) בתב לסוכיח דמוס' סבבי הטעם דלריך ס"ח משום בילים בדעת הרמב"ם ולעי"ד מוכח מתוס' חוסבת. בד"ה בילה בם' בתבו ובילה וכו' דוחק גדול דמאי חידוש בבילה שים בו חפרוח פשיטא דחפרוח לוסר יותר מבלי קלישה דבילה. ובחמת לפ"ד ר"ל חשמועינן חידוש גדול לגמרי מהמחבר דבילה לריך ס"ח בשלמת לטעם הרמב"ם דלריך ס"ח בשלמת מש"ה לומר דפליג ר"ל חלה דר"ל חיירי בבילה שנשלק עם תבשיל דבזה בע"מ דח"ל ס"ח לבל לטעם הרמב"ם לין חילוק בזה ופשיטא דפליג. וח"ב למה להחוס' להמלית חידוש יותר ח"ו דלא סבבי הרמב"ם ולין לומר דלפ לטעם הרמב"ם לא פליג וחיירי בטרפות ז"ח ועי' בד"ה בבילה חפרוח. וחלוי י"ל שדחק להחוס' בל' וחין בילה מן המנין וד"ק: (שם) **בתב** דלא בהרמב"ם קורא וב"י חלה דהרמב"ם קורא לחחר יש להן והביאו תוס' ג"כ שם פ"ד ב' ד"ה גיעולי ופ"ם שם יצ"ל בפ"ש בר"ן ודלא בהרשב"ן שהתיר אפילו בקלופים כיון דלא שניגן בגם' דילן דבקלופות אייירי: [ו] ואפילו. דהרשב"ם בתב הטעם מפני שהיא בריה לבך הוסיפו אחת וא"ב כישהיא פרופה א"צ רק פ' אבל הרשב"א הקשה עליו דהא בולה סניא דשם לבטל פליטתה אלא משום דיש בהן גדולות וקטנות וז"ש ואם נתבשלה כו': [ז] **וביצה שיש** כו'. גם' שם: [ח] **או דם.** דשדא תבלא בבולה בם"ש בפ' א"ש (פ"ד ב'). תוס' שם ד"ה בביצית: [ט] וקליפות כו'. ירושלמי פ"י דתרומות ביצה בפ' כו' א"ר חנניא הירק והקליפה והבשים מצטרפין אר"ז ואיסורו מתוכי רב הונא אמר קליפי איסור מעלין את ההיתר והביאו הרא"ש בפ' ג"ה סי' ל': [י] ביצת כו'. בפש"ו דמיא כו' בפש"ש: [**יא**] וי"א כו'. פליג ג"כ אס"ה דאין הולכין אחר לשון ב"א דהא אקשינן עלה ואע"ג דשנינן שינויי אחר אפשר דלא בעי לשנויי הכי משום דהוה ליה לאוקמי בדרבי יוחנן דאמר בפ' בתרא דחולין (דף קל"ז ע"ב) דבילה שיש בה אפרוח אסורה משום בילה ומשום אפרוח ומשום דרבי יוחנן א

ז (יד) כ יג אפרוח שנולד מביצת נבילה ומריפה (יג) מותר :

הגה בא [יב] (יד) ויש חולקים דלא מהניגן כן (בלחוש) כב (ד) ולבתחלה יזהר :

ח יד ביצת עוף טמא שהתחיל העוף להתרקם בה היו לוקים עליה משו' שרץ העוף (טז) [יג] וביצת עוף טהור כג שהתחיל העוף להתרקם בה ואכלה היו טו מכין אותו מכת (טו) מרדות :

ט טו מריפה אינה יולדת לפיכך כד עוף שהוא ספק מריפה והטיל ביצים (טז) (טז) משהין אותו עד שיטיל כל ביציו שטועין בבר כה אם ימצאו פעם אחרת כו כשרה ונדע זה כששהתה בין סוף לידה לתחלת לידה כ"א יום (ה) שלמים כי כן זמן עיבורה והוא הדין לתרנגולת שלא ילדה מעולם שנולד בה (יז) ספק מריפות שאם ילדה אחר כ"א יום מזמן שנולד בה ספק מריפות היא והביצים מותרים (תוכחת מיים מביאו ב"י בס"ם כ"ז) :

י כז יז אין מוכרין (ו) ביצת נבילה ומריפה לעובד כוכבים שמא יחזור וימכרנה לישראל כיצד יעשה יטרפנה (ז) בקערה וימכרנה לעובד כוכבים שאז ודאי לא יקנה אותה ישראל ממנו כח (יח) יט במה דברים אמורים שרואים אותה טרופה בידו שיש לחוש שישראל מכרה לו מפני שהיא מריפה אבל מותר לקנות ממנו כט פת שנילוש בביצים במקום שנוהגין לאכול פת של עובד כוכבים כיון שאין רואים אותה טרופה בידו :

יגיע עמלה וטרפה הין לריך ביטול ולא הניח שם הל"ב כלום והייגו משום שנולה עיקר בשם ופוסקים כשמחבר : כ אפרוח שנולד כו' מותר . טעמא ליתא בשם ופוסקים מפני שחין הלפרוח נוהג מהניגה עד לאחר שנכרחת והוי כעפרא בעלמא : (יד) ויש"א . כתב השך ובעט"ז השמיט כל הג"ה זו ויפה כוון דמה לנו להחמיר בדבר שנמלא מפורש להיתר בש"ם וכל הפוסקים והע"ז כ' הטעם שים לחוש שמא יפהה בביחו שיניחה חחת התרנגולת כדי לעשות ממנה לפרוח ויהיה מותר ויש לחוש לחלקה שמא בחוך כך יחלנה כמו שמלינו דבר זה מפורש בש"ח דחרומות דמשום טעם זה גזרו דגם הגידולים ליהיו חרומה ומכי נמי יש לחוש שמא יפהה עד זמן שיזדמן לו להושיבה חחת הרנגולת לעשות ממנה לפרוח ול"ע לחרן זה בגמרא : (טז) וביצת עוף טהור כו' . עיין מה שכחבתי מזה סי' ס"ו סעיף כ' : (טז) משהין אותו כו' . ול"ד למ"ש רמ"א סי' כ"ז דחייבין לחקלה לפילו בספק טריפה לחד טעם שאני לגריך להשהות י"ב חודש ממ"ש כאן שהוא זמן שחוא בהגה' ש"ד בדיני ביני' סי' ע"ג:

(טז) וביצת עוף טהור כו' . עיין מה שכחבתי מזה סי' ס"ו סעיף כ' : (טז) משהין אותו כו' . ול"ד למ"ש רמ"א סי' כ"ז דחייבין לחקלה לפילו בספק טריפה לחד טעם שאני לגריך להשהות י"ב חודש ממ"ש כאן שהוא זמן שחוא בהגה' ש"ד בדיני ביני' סי' ע"ג:

דחייבין עליו דחוריי' וכאן כחב מכת מרדות עכ"ל ובחמת לפי מ"ש הב"י בב"ס ס"ו דהרמב"ם (דהכא) חולק אמ"ש הטור דאם יהוע שהוא מהפרוח חייבין עליו דחוריי' מ"ב דברי המחבר בש"ע מ"ש לייעב מבל תיחמ דהרי הטור גופיה הטעיק דברי הרמב"ם בשחט ועל דברי הב"ח ק' דהא הטור כחב בסי' ס"ו בשחט חייבים עליו מן החורה וגם הרמ"ם בחשובה כלל ל' סי' ל' (ומביחה ב"י בסי' ס"ו) סובר דאם ריקום לאסור מדחורייחא ומ"ש הטור בח"ב דר"י חיתר גם הדא מוך לקבר חיגו סובר למ"ם בחחלה שחט חייבים עליו דחורייחא דוחי בשמעחא חוך לקבר מוחר לגמרי וכשמעחא על הקבר שהוא דם ריקום לאסור מן החורה ועוד מדכחבו הרמ"ם והטור בח"ב בסי' ס"ו ועוד להחמיר כדי ע"ש ממעט להדיח דם דדם ריקום דחורייחא, חלח דברי הפריסה גרלין ברורים בטעמן ומלחתי סמך ורלחים לדבריו ממ"ם המרדכי פח"ט שרחבי"ם קבל מרח"מ דחם הדם בחלמון בחותו טנין שחיו ניכר בו מקום החחלת החפרוח חז דוקא הוא לאסור מקום תורת דם לחבל חם חלח דם וניכר בו מקום החחלת החפרוח מוחר לרקומו הוי בעפר בעלמא עכ"ל ובח"ג דב"י בסי' ס"ו ע"ז וברחה דהדברים חלו דחויס הם וחין כן דעת הפוסקים עכ"ל י"ל דלא פליג חלא על מה שהחיר לגמרי לבל מדחורייחא מיהת שרי ולפבר גם דברי המחבר יש ליישב כן וחזר בו ממ"ם ר"ם ס"ו דהרמב"ם הולך על הטור וכן משמע קלת בספרו בדק הבית בסי' זה : כח עוף שהוא ספק טרפה כו' . לבל ולחי טרפה לא ט"ע סימן פ"ח ס"ק ה' וכבר נחבארו דיניה חלו בס"ם ס"ז ע"ש : כה אם ימצאו כו' . כלומר הם יטעון ויטיל ביניס לבל בטעינה לחוד לא שרי וכמ"ש בי' סי' ס"ק מ"ה : כו כשרה . וכן כל הביניס למפרט בסרים : כז אין מוכרים . ט"ל סי' פ"ד ס"ק י"ח : כח בד"א שרואין כו' . כלומר בד"ח שחסור לקנות מעובד כוכבים שרוחין כו' : כט פת שנילוש בביצים במקום כו' . ט"ל סי' קי"ב וכמ"ש הם :

ויש

ביאור הגר"א

משמע כפירש"י ומשמע בהדיא דמותרות (ע"כ) : [יב] וי"א כו' . עש"ך : [יג] וביצת כו' . שם ואע"ג דראב"י הוא כמ"ש בפ"א די"ם (ו' כ') בכה"ג שלא יצא לאויר העולם אף רבנן מודי כמ"ש בר"ם פ"ו (ועמ"ש) :

באר היטב

מחלק דדוקא בחבשיל מצטרפין קליפת החיסור עם היתר אבל לא בחתם ביניס לגריך ס"ת לבטלו : (יג) מותר . הטעם חיתת בש"ם ופוסקים מפני שחין הלפרות נוהג מהביאה עד לאחר שנכרחת והוי כעפרא בעלמא : (יד) וי"א . כתב הש"ך ובעט"ז השמיט כל הג"ה זו ויפה כוון דמה לנו להחמיר בדבר שנמלא מפורש להיתר בש"ם וכל הפוסקים והע"ז כ' הטעם שים לחוש שמא יפהה בביחו שיניחה חחת התרנגולת כדי לעשות ממנה לפרוח ויהיה מותר ויש לחוש לחלקה שמא בחוך כך יחלנה כמו שמלינו דבר זה מפורש בש"ח דחרומות דמשום טעם זה גזרו דגם הגידולים ליהיו חרומה ומכי נמי יש לחוש שמא יפהה עד זמן שיזדמן לו להושיבה חחת הרנגולת לעשות ממנה לפרוח ול"ע לחרן זה בגמרא עכ"ל . ובקונדת הכסף השיג ע"ז דל"ד לחרומה דשביחת ע"ם: (טו) מרדות . הקשה הפרישה דהא בסי' ס"ו כ' הטור דאם יודע שהוא מרוקם בחפרות חייבים עליו מן החורה ותירן דש"ה דשמא יש לחלקה הביאה מ"ם מאור מן החורה משום דש מש"ב כאן דבבר נחפסק הדם ונעשה גבלה ופפרח הוא ואין בו חיסור דחורייחא ובסי' ס"ו תירן דבאן מיירי בשחט אבל כאן הוא זמן מועט . אבל בה"י כחב חפילו בי"ב חודש י"ל דלגבי גבי עוף חין מסחין כ"ח יום מלח חפילו בספק טריפה ר' החם שחי לגריך להשהות י"ב חודש להסחין בהם דאין נוחשים אנוז בו' ואין זורעים את הערלה וכ"ש הבא דליבא זו"נ וענינו כמבחל איסור לבחחלה (ולדידיה אפשר דיעבד נמי אסור) ת' יעב"ץ בישוב חמיהי הש"ז ס"ק י"ד : (ב"ך ס"ק כ"ג) דבבר נחחפך הדם ונעשה גבלא. עיין לעיל סימן פ"ד ס"ק מ"ב : (ג"ע סעיף ע') משהין אותו עד שיטיל . בש' ב"ה אומר :

נקודות הכסף

סוכי מינהו : (שם ס"ק י"ד) ודבר זה מבינו ספורש במשנה פ"ה דחרומות כו' . ע"ד כלל דדוקא בחרומה מעכבת דגזרו רבנן עובי ועוד דהשם במלחת דבשיעת גזרו ועוד דדוקא בחרומה גזרו כי היכי דלא לבטיל בהמיה נבי, ואחי לידי חקלה דחעמא עסרות אחרות ולא בעכבו במלחת אחריתי ועוד דהכא כיון דליכא חלא ביניס אחת לא שכיח דמי לבפק טריפה דמעמא מינהו לה עד שחלך : (הג"ה)עיין בב"י דף ע"ו ע"ד שמבית מ"ם הרשב"א ז"ל בחידושיו שחמה על הרי"ף שהשמיט הא דגשולי ביניס שהביא סיפא דבריי'ח וביאח דגיטולי ביניס השמיט ע"ש ע"ל שהרי"ף מפרש פירש"י דגיטולי ביניס היינו ביניס עומדים שחבשלו עם העכוריס מותרות העכורות דמיס בעלמא הוא ולא יהבי טעמא בחחלייחא עכ"ל ובמשמע ביבוחלמי דחרומות בפירש"י והביאו שהם דברי הרי"ף ודין זה כחבו הרי"ף בפירוש בפרק גיד הנשה ודוק :

פרי חדש

שהין מעורות בגידין וזה הפך דעת הרשב"א ומלחתי בספר הרוקח בסי' תמ"ו שכ' וז"ל ביניס שהקרימו מותרות פי' שנולדו בקרום בעלמא הף ע"פ שהיום קלופה חבל בלא קרום לאסור הבל בלא קרום חע"פ שהיו מעורות לאסורים וע"ל דהם להרשב"א הבירוחלמי מילחא פסיקחא נקט הבל שהעלו קרום שהין מעורות בגידין ולפיבך מותרות וה"ה בשלא העלו קרום ושהין מעורות שמותרים ושא בלא נקט היחב' ביניס שהין מעורות בגידין מותרים משום שחם לא נגמר בלא החלמון הף שהין מעורין בגידין לסורין משום חמ"ה דבירך חמו סיח וכמ"ש לקמן בסי' פ"ו ס"ה וע"ל בס"ק י' ולהכי נקט מילחא פסיקחא דבל שהקרימו מותרין ובוב רלייחי בחוספות בפרק ע"ש דף פ"ד וגרסי ביניס שהקרימו חפורות פי' מלמון ניקוח החפרות והיא גירסא נכונה . ודע שרלייחי בדברי הר"ן דבר חמוה שהוח ז"ל החה פירוש רש"י משום דבחוספת חני להו בחרתי דחני החם ביניס טהורות שהלקן עם העמחות מותרות ואני נמי גיטולי ביניס בלמת חרי מילי נינהו וכן כחבו החום' וסרשב"ח בלא שניים הר"ן וז"ל ועב"ג בלא קיי"ל כי הא מחני' דהא חסיקנא בפ' ג"ה דביניס טהורות שהלקן עם העמחות מותרות בבירוש עוף שהפליט ביצה בלא קליפה מהיקום שלא נגמרה מותרת ע"כ וה"ל כו לו נומ' שגם הרשב"א היה גורס בגירסת מותרות ולא בגירסת טהורות ודלא כמ"ש הרב ז"ל וע"ע :

יג מפקנת בגמרא תמוה דף ל"ח : יד עור כשם הרמב"ם (פ"ג מהא"ח דין ח') מדין ביצת הבנין תולין דף ס"ד : טו לפי' רבנן דפליגי הלחב"י כמו שניינתי לעיל בסי' ע"ו מודו בשלא יצא לאויר העולם לאסור מדבנן : טז ניינתיו לעיל בסימן ע"ו סעיף י"ח : יז בריישא תולין דף ס"ד : יח תוספות והרא"ש והרשב"ם וס"ם עם :

נקודות הכסף

סוכי מינהו : (שם ס"ק י"ד) ודבר זה מבינו ספורש במשנה פ"ה דחרומות כו' . ע"ד כלל דדוקא בחרומה מעכבת דגזרו רבנן עובי ועוד דהשם במלחת דבשיעת גזרו ועוד דדוקא בחרומה גזרו כי היכי דלא לבטיל בהמיה נבי, ואחי לידי חקלה דחעמא עסרות אחרות ולא בעכבו במלחת אחריתי ועוד דהכא כיון דליכא חלא ביניס אחת לא שכיח דמי לבפק טריפה דמעמא מינהו לה עד שחלך : (הג"ה)עיין בב"י דף ע"ו ע"ד שמבית מ"ם הרשב"א ז"ל בחידושיו שחמה על הרי"ף שהשמיט הא דגשולי ביניס שהביא סיפא דבריי'ח וביאח דגיטולי ביניס השמיט ע"ש ע"ל שהרי"ף מפרש פירש"י דגיטולי ביניס היינו ביניס עומדים שחבשלו עם העכוריס מותרות העכורות דמיס בעלמא הוא ולא יהבי טעמא בחחלייחא עכ"ל ובמשמע ביבוחלמי דחרומות בפירש"י והביאו שהם דברי הרי"ף ודין זה כחבו הרי"ף בפירוש בפרק גיד הנשה ודוק :

פרי חדש

שהין מעורות בגידין וזה הפך דעת הרשב"א ומלחתי בספר הרוקח בסי' תמ"ו שכ' וז"ל ביניס שהקרימו מותרות הבל בלא קרום חע"פ שהיו מעורות לאסורים וע"ל דהשם במלחת דבשיעת גזרו ועוד דהכא כיון דליכא חלא ביניס אחת לא שכיח דמי לבפק טריפה דמעמא מינהו לה עד שחלך : (הג"ה)עיין בב"י דף ע"ו ע"ד שמבית מ"ם הרשב"א ז"ל בחידושיו שחמה על הרי"ף שהשמיט הא דגשולי ביניס שהביא סיפא דבריי'ח וביאח דגיטולי ביניס השמיט ע"ש ע"ל שהרי"ף מפרש פירש"י דגיטולי ביניס היינו ביניס עומדים שחבשלו עם העכוריס מותרות העכורות דמיס בעלמא הוא ולא יהבי טעמא בחחלייחא עכ"ל ובמשמע ביבוחלמי דחרומות בפירש"י והביאו שהם דברי הרי"ף ודין זה כחבו הרי"ף בפירוש בפרק גיד הנשה ודוק :

נליון מהרש"א

עצמה יש חילוק דביש בה אפרוח מקרי בריה טשא"כ ביש בה דם לקמן סי"ק סק"ב : (סעיף ז' בהג"ה) ולבתחלה' יזהר. ר"ל להושיב תרנגולת על ביצת נבילה ומריפה כמו דאין נוהגים אנוז כו' ואין זורעים את הערלה וכ"ש הכא דליבא זו"נ וענינו כמבחל איסור לבתחלה (ולדידיה אפשר דיעבד נמי אסור) ת' יעב"ץ בישוב חמיהי הש"ז ס"ק י"ד : (ב"ך ס"ק כ"ג) דבבר נחחפך הדם ונעשה גבלא. עיין לעיל סימן פ"ד ס"ק מ"ב : (ג"ע סעיף ע') משהין אותו עד שיטיל . בש' ב"ה אומר :

יד אברהם

(סימן פ"ו סעיף ז') אפרוח שנולד מביצת נבילה ומריפה מותר . שהין הלפרות נוהג לך לחתר שנכרחת הביאה והוי כעפרא בעלמא ט"ז וב"ך . וק"ל דבירוחלמי פ"ק דשבחות פיש בחלה בינונית שחמה ט"ז וב"ך . וק"ל דבירוחלמי פ"ק דשבחות פיש בחלה בינונית שחמה חמור לפורה ופורה חותה כמו שהיא שוה עכשיו כי"ת כמו שהיתה שוה מעיקרא ותקשי לי נמי לימחי קגניל לכי מכרחת כו' . וק"ל דהקדש שחי שחף שנעשה לפר חמור . וה"ה בע"ז וכן בעט"ף . וכ"מ בירוחלמי פ"י דחרומות ופ"ב דמ"ש :

צבי לצדיק

(שם סעיף ז') מביצת נבילה . קשה מאד הא במרי בביאה דף ו' דביאה במעי אמן מינה מגדלת הפרוחים והיכא

(שם סעיף י' בהג"ה) והכי נהוג. ודע שאפילו אמכיר הביצים טרופות שים ביד העובד כוכבים שהן ממין עוף עובד לפיכי מדינא דגמרא מבוש לביצי הזקנייהו כיון דטרופות ניכרו ויש לחוש שמא מכלה ועדיפא שם שמכלה ניכרת לעובד כוכבים וכמ"ש המ"מ ופי' טרופות היינו שהכל מעורב ביחד חלבון וחלמון אבל אם שהחלבון והחלמון טרופות לגמרי שהכל מעורב כמו שעוה בלא כלום נקרא טרופות ולא שייך בהו לשון ביצים כלל ק"ע דקתני לוקחים מבית הבד ומבית הבד ומבית הבד ומ

פז א שאינו אסור מן התורה אלא דרך בישול כו'. כלומר אבל לא ע"י כבוש ומליחה שהיו דרך בישול: **ב** כל בשר בחלב כו' מותר בהנאה. טור ותו"ס כלל ל' ד"ה וכן דעת הסמבר בס"ג דבשר עוף בחלב שהיו מדרבנן מותר בהנאה לף מדרבנן וכן דעת הרמ"ה בס' התיעוב ומלוה קי"ג וכן דעת הרמב"ם פ"ט מהמ"א ד"ד להדיא וכן ביאר דברי בפי' המשנה פכ"ס וכן פי' הרב המגיד דעתו וכך הבין מהרש"ל פמ"ט סי' ק' ומאחר מתרווים דעת הרמב"ם ולא כמ"ם הכ"מ דדעת הרמב"ם דבשר עוף בחלב לאסור בהנאה מדרבנן כמו שאסור בחכילה מדרבנן (ומה שכתב ודוחק לומר דהאי לבשל לאכול הוא כו' כבר השבתי עליו בספרי ט"ם) וכ"כ המרדכי פ' התן מעמידין וסנסת לאב"י פ' בתרא דע"ז מת"ז דעל ידי כבוש הו ע"י מליחה מותר בהנאה וכ"כ המחבר לקמן ס"מ ולהן מדברי סלמוני שהביא מהרי"ו ז"ל בשם הגהות מרדכי

הלכות בשר בחלב

פז באיזו בשר נוהג דין בשר בחלב והיאך נקרא בשול. ובו י"א סעיפים:

א * כתוב בתורה לא תבשל גדי בחלב אמו ג' פעמים אחד לאיסור בישול ואחד (א) לאיסור אכילה ואחד (ב) לאיסור הנאה ג והוציא אכילה בלשון בישול לומר א [א] שאינו אסור מן התורה אלא (ג) דרך (ה) בישול [ב] אבל מדרבנן אסור בכל ענין. **ב** [ג] (כל בשר בחלב (א) שהיו מותר (ב) (ד) בהנאה (טור ומרוך כלל ל'):

ביאור הגר"א

פז [א] שאינו כו'. שם ק"ח א' וערש"י שם ק"ד ב' ד"ה מתקיף כו' וכל שע"י האור הוא דרך בישול כמש"ש גזירה שמא יעלה ול"ק רק לאפוקי כבוש כמש"ל ס"ם צ"א וכמ"ש בפ"ג דפסחים (מ"ד ב') ופ"י דגזיר: [ב] אבל מדרבנן כו'. רש"י בפסחים שם וכמ"ש במתני' דחולין קמ"ו המעמיד בעור כו' ועתום' דפ"ב דע"ז ל"ה א' ד"ה מפני כו': [ג] כל בשר כו'. (בע"ז) שם ב' בין לרב חסדא בין כו' אבל לשמואל לא פריך. מרדכי שהביא ראיה מהא דאמרינן מפני מה אסרו גבינות עובד כוכבים מפני שמעמידים אותם בעור קיבת נבילה ואמאי אינו אסור ג"כ בהנאה משום בב"ח אע"כ כיון דהוי רק דרך כבישה דרבנן אינו אסור בהנאה וקשה לי הא באמת קשה למאי נקט המעם דמעמידים בעור קיבת נבלה הא גם בעור קיבת בב"ח וכן הקשו תוספות ותירצו כיון דהוי רק בב"ח דרבנן לא חיישינן לספיקא וכן למה שתירצו הר"י מיג"ש והרמב"ם דבאמת יש מהחתם ס' בחלב ואיסורו רק מעמיד וע"י מעמיד לא נעשה בב"ח ומסיקא נמי אזדא ג"כ ראייתם דלענין הנאה משום בב"ח ליכא דהא משום מעמיד לא נעשה בב"ח וכיון דהמרדכי לא ס"ל להנך תירוצים ישאר קושית תוספות דלמאי נקט נבילה הא בכשירה ג"כ אסור משום בב"ח וצ"ע גם קשה לי על תירוץ המרדכי דבגינות לא נאסרו בהנאה דבבוש מותר בהנאה וכן לפמ"ש דלתוספות לענין הנאה הוי ספק דרבנן ס"ם עדיין קשה יהא בגינות דעובד כוכבים אסורים לעשות מהם חבשיל דאם העובד כוכבים העמיד בעור ונבלע מעם בשר בחלב בכבישה כשעתה מבשל אותו הבלוע בתוך החלב הוי עתה בישול ועבר משום בישול בב"ח וגם בבשלו יהא אסור בהנאה וצ"ע: (כסף"ס) **מותר** בהנאה. והא דלא כתב דמותר בבישול היינו דכיון בב"א ע"י כבישה ומליחה

באר היטב

פז (ה) **בישול**. כלומר אבל לא ע"י כבוש ומליחה שהיו דרך בישול. (וגלי בכלל בישול ונוסן לתוך חם לף הוא דרך בישול וכן עירוי מבשל לפחות כדי קליפה ומעומן הוי כבישול ומבושל בחמי עבדיה לא מסור מן התורה. פר"ח): (ג) **בהנאה**. לף מדרבנן ומהרש"ל מולק ופוסק דאסור בהנאה והגיע עליו הש"ך

פתחי תשובה

פז (א) לאיסור אכילה. ולף אבל בדרך אכילה והנאה אסור וכיה לוקה עליו מבש"ך בשאר איסורים: (ב) לאיסור הנאה. ולי היה לוקה על הנאה דעת הרמב"ם דלהיו לוקה ובאר פוסקים סוברים דלוקה וכ"מ בזה"ל ולי מי לוקה עכ"ו לעיל סי' ט"ו סק"י. ועיין פמ"ג בפתיחה שבשפסק לי מסור מ"ם בכישול והנאה מה"ת. דבתחילה קיי"ל מ"ם מסור מה"ת וכישול והנאה ל"ע ועיין בל"ח בספיקות דלעיל סי' ט"ו סק"ג. וכ"כ בל"ח מיכולמי שהיתה דלוקה אפילו בדבר שאין בו אלא משום מ"ע. ומ"ם אין לוקין על הנאתו וכמ"ם הם"מ בשם הגיעי בשם רמ"ה דלוקה בזה. ועיין בפ"ח בשם הגהות אשיר"י דלוקה בזה. ומ"ש בשם הגהות אשיר"י דלוקה בזה. ומ"ש בשם הגהות אשיר"י דלוקה בזה. ומ"ש

שמביא בב"י שם ומהרש"ל שם חלק ע"ז וחין דבריו מוכרחים: ג אבל בשר טהורה בחלב טמאה כו'. ל' הטור אבל בשר טהורה בחלב בהמה טמאה אסור אפי' בכזית ואפי' נתבשלו יחד ואין בהם ששים נגד הבשר ואפי' נתבשלו בקדירה שניה ואין בה כלום מהראשונה ואפי' נתבשלו בכלי שני שלא נשתמש בהם כלל

(ב) מותרים בבישול ובהנאה . בטור כתוב לגבי בשר טהורה בחלב טמאה או ליפכח ובשר חיה כו' ושם תלה מדרבנן ומותר בבישול כו' משום בשר בחלב דהא בלאו הכי ליכא למיחש כיון דבלאו הכי אסור בהנאה דנעשה בב"ח דאורייתא ודוק ולגרום כן לערב בשר בחלב להנות ממנו ע' במנ"י כלל פ"ה סק"ט:(ע"ז סק"כ)ובדרישה וכו'

*)או בשר(ו)טמאה בחלב טהורה (ב)מותרי' בבישול (ג) ובהנאה ד [ה] (ז) ה ובשר חיה ועוף אפילו בחלב טהורה [ו] (ח) מותר בבישול ובהנאה

מאכל מה ענין לגזור בבשר בחלב בשעה טהורה בחלב טמאה או ליפכח יאסר משום בשר בחלב דהא בלאו הכי ליכא למיחש כיון דבלאו הכי אסור מאכל בשר בחלב או חלב טמאה וזה גרמא כוותא דכמ"ש במ"י סק"ט וגם לא היה ענין לאחרו כו' דלא כמו שכתוב בלבוש הכ"ח ומו"ח ז"ל בהלכה מן התורה ולא הוצרכו לגזור עליו וכיון דמותר מן התורה ולא הוצרכו לגזור כ"מ בדבר חם שהיד סולדת בו לומר דאין בשר בחלב בכלל זה ומה שכתב בלבוש כן הוא כדי לתת טעם למה שכתב הרמב"ם ז"ל בהלכה ולכך הסיב הכ"מ כו' תלה כוונת הב"י כדפירשתי וכן עיקר לדינא בשגם שחתיכה הרותח להתבשל גופיה הוי מדרבנן וכדלקמן סי' ק"י גם הלריסא שבתוכו בשר בחלב הוא מטעם דבריו תלה שעדיין קשה שלא תלאו בשום מקום שבשר טהורה בחלב טמאה או ליפכח יש בו משום בשר בחלב ומטעמים נכילה מדרבנן ע"כ : ד ובשר חיה ועוף נו' ואף באכילה בו' . דעת המחבר דבשר חיה ועוף חילו חשוב בהכילה לפילו לרך בישול תלה מדרבנן ומותר בהנאה ובבישול לגמרי ומהרש"ל והב"ח תלו טעמם משום דבשר חיה ועוף אין מתבשל כל כך כמו בשר בהמה ולכך פסקו שבשר חיה ועוף מותר בהנאה ובבישול אפילו בכלי שבישל בו בשר בהמה וכן פסק הרמ"א בדרכי משה בשם מהרי"ו ומהרי"ל ומהרי"ן ומהרי"ו ומהרי"ל ומהרי"ן ומהרי"ו ומהרי"ל ומהרי"ן ומ

עובר בבל תוסיף ע"ם: **ה** אבל דגים כו'. כתב הטעה"ז וז"ל ומ"מ אין לאכול דגים בחלב מפני הסכנה כמו שמבואר בת"ח סימן קע"ג ט"ל ובחמה ממך לאחר הב"י שכתב כן לבד הוא טעות כי לא נזכר שם אלא דגים עם בשר לאחר מבוש הסכנה לבל בחלב לא שמענו ולא ראינו ויומא ויומא נהגינן הכי לבשל דגים בחלב ולאכול גם בד"מ הסיג על הב"י כזה וכן בספר באר שבע קע"ח ומקורם הסכנה דף ק' ומאחר המרומים הסיגו עליו כזה וגם בש"ם פרק כ"ל (דף ע"ו ע"ב) משמע בהדיא לית בים לפילו מבוש סכנה ע"ם והוא פשוט: **ו** ונהגו לעשות חלב משקדים כו' הואיל כו'. כלומר ול"ד לדם דגים ס"ם ס"ו שמותר לגמרי ואפ"ה אם כנסו בכלי לאסור מפני מראית עין אע"כ יש בו קפקפים שניכר שהוא דם דגים דהתם דם גופיה אסור מדאורייתא הילכך הרואה יאמר דאכיל דם בהמה שאסור מדאורייתא לאכל בשר עוף בחלב ממש הוא מדרבנן וליכא למיחש למראית העין ולכן בשר בהמה בחלב שהוא לאסור מדאורייתא יש להניח אלא שקדים כדי שלא יאמרו הרואה שהוא חלב ממש וכ"כ בת"ח שם סוף כלל ס"ב ולפ"ז לפ"ז למיירי בביאול דאי לאו הכי לפילו בשר בהמה ליכא לאסורא דאורייתא ומ"ל להניח שקדים וכן מוכח בת"ח שם להדיא ע"ם ובסימני ה"ח אבל מהרש"ל פכ"ה סי' כ"ב למד מהך דדם דגים דבפורים וכיוצא בו מרגילים לאכול תרנגולת בחלב שקדים שאסור אם לא שיניח שקדים אלא בתוכן ובלידן להיכירא ובפרט גבי בשר עוף דליכא למיחש טפי שלא יאמרו לומר בשר עוף בחלב שרי לפי' מהרי"ל מדרבנן כר"י הגלילי עכ"ל וכן הסכימו האחרונים וכן נלפע"ד (סוב בא לידי ס' בלאר שבע ומלאתי שפסק נמי הכי) דהא לפילו במידי דרבנן חיישינן למראית העין בבמה דוכתי ומסס בש"ם פרק במה בהמה (דף כ"ד) ולא בזוג לא"פ שהוא פקוק מבוש דמיחזי כמלן דלחזיל לחיגנא פירש"י לשוק למכור והיינו מראית העין ובלאחיא בפ' במה מצלין (סוף דף ס"ד) והוא מוסכם מכל הפוסקים וכמו שהבאר בא"ח סי' ס"ם לא"פ שהוא מקח וממכר בשבת היינו לא מדרבנן וכמ"ש בא"ח ובח"מ ס"ם רל"ם וכן מוכח בהדיא בחוס' בכתובות פ' הע"פ (דף ס' ע"ל) ד"ה ממעכן כו' דאפי' במידי דרבנן חיישי' למראית העין ובכי הכי נלפע"ד דאין לחלק בין מלוכלכים לשאינם מלוכלכים דהכל שוה לענין זה שלא יאמרו הרואה שאוכל בשר בחלב: **ז** ונראה לפ"ז דב"ש הוא נראה לפי' הב"י דכל שאינו מלוכלך בשר בחלב אפי' בכלי שני אין בו משום בשר בחלב ולכך הקשה הב"י על הרא"ש ממ"ש בפ' במה בהמה דאין לאכול בשר בחלב אפי' בכלי שני ולכך הוצרך לחלק בין מלוכלכים לשאינם מלוכלכים ולפי"ז ניחא דהא דאמרי' בפ' במה בהמה אפי' בכלי שני היינו משום דמלוכלכים הם ואפי' בכלי שני יש בהם משום בשר בחלב אבל לא בשאינם מלוכלכים ולפי"ז ניחא נמי ה

שמכוון שם ליזהר במקום שאין צורך גדול לבל במקום צורך לרפואה פ' כ"ם סימן ק"כ גבי חלב אשם דלרפואה שרי לפיכך אין בו שכשם כלל מאחר דאין בו איסור כלל אלא משום מרחית טעין עד כאן לשונו ח"ל משכחת לה בגווני אחריני ליכא משום מרחית טעין וזה מיושב מה שכתוב בח"ח דברי הרשב"ץ בתשובה ט"ס אחמת מוחרים בביטול משמע דלפיכך משום מרחית טעין ליכא וכך נראים דברי מהרש"ל פכ"ה וכך משמע לעת הממחבר מדלא כתב בחלב בהמה טמאה גופיה דלאסור משום מרחית טעין לכך נראה לי ברור דמאי שכתב הפוסקים שכתבו שאחת

טמאה או בשר טמא בחלב טהור (ל"ע) [י] ודוקא בשר בהמה ח אבל בעוף לרבות אין לאוסרו :

ה ח ביצים הנמצאים בעופות אם הם גמורות ט דהיינו שיש להם חלבון וחלמון ט [יא] אע"פ שהיא (ח) מעורה בגידים הרי זה גמורה (ו) ומותר לאכלה בחלב י (יא) *) אבל אם אין לה אלא

חלמון וחלבון וכיון דלאו לכתחלה דודאי בביטול לאחודיה ליכא משום מרחית טעין דהא יכול להיות שאפילו כל זמן שהם מעורים חשוב כבשר מן הסי ולאו בטעם תליא מילתא עכ"ל וכתב על זה שכל זה דוחק להלכה אלא כל זמן שמעורה בגידין חשוב כבשר לכל מילי כו' וכתב בשם מהרש"י וכמדומה שראיתי בשם הגאונים דאיסור חלב בעוף מדרבנן הקילו בו משום דלא שכיח שיהא חלב בעוף ואפילו בשחטו בשחיטת חולין ואפילו בשחיטת חטאת ואפילו בשחיטת קדשים קלים ואפילו בשחיטת קדשי קדשים ואפילו בשחיטת חטאת

דיעבד לאסור ואם תיכן מעורות מותר אבל לותן הקטנים שלא נגמרו שלא בחלמון לבד לפיכך תיכן מעורות לאסור לפיכך דיעבד דכגוף הבשר ניכרו וכ"פ בת"ה כלל ט' שלא שלא חילק שם בין מעורות לו ללחו ומשמע שם מדבריו דאותן שנגמרו בחלמון וחלבון לפיכך מעורות מותר בדיעבד ובעיקר כמ"ש גם ל"ע קלת למש לא הניח כאן כלום מיכו גרסה דלפיכך לא נגמר שלא בחלמון וכן מעורות יש להקל במקום הפסד מרובה וכ"ג דכדלי הס רש"י ותוס' והרמ"ה והטור ור' ירוחם לסמוך עליהם בכה"ג גם ל"ל לדעתם מעורות היכו לותן הקטנים שנגמרו בחלמון לבד המעורין ומתוברים בבשר הבשר ולא כמ"ש בב"י לדעתם מעורות בחלמון וחלבון בלבד ומיהו לכתחלה אסור בשר בחלב אפילו מעורות ואפילו בקטנים שלא נגמרו בחלמון וחלבון ואפילו בדיעבד אסור לבשלם בחלב . כל' הזה כתב גם כן הטור"ז והוא מגומגם דהא לבשל פסיטא דאפילו עוף גופיה נתבשל בחלב בשר בחלב ר"ל לאכלם . ודין מליחת בילים הממלחים בעוף נתבאר לעיל סימן ס"ח :

חלמון יא אסור (ע) (יב)לבשלם בחלב **יב** [יב] ' אבל **אם אכלם בפני עצמם מותר לאכול** (י) **אחריהם גבינה או חלב :**

ו יא [יג] **המעושן** [יד] יב **והמבושל בחמי טבריה**
יג (יג) **אין** (יה) **לוקין עליו** יג **וכן המבשל בשר במי חלב** (יד) [טו] **או יד בחלב** (יב) יד **מתה או בחלב** טו **זבר או שבישל** [טז] טז **דם בחלב פטור** טו **ואין לוקין על אכילתו משום בשר** (יג) **בחלב :**

חידושי רע"ק

(פעיף ו') **המבשל** בשר במי חלב. קשה לי דס"ש בשר חיה ועוף דשרי בבישול ובהנאה כיון דהוא דרבנן ה"נ מי חלב וראיתי בתפארת למשה שב' לחלק דהני דהכא שהם מן מיני בהמה מהורה שנאסר מדאורייתא וס"ם קשה לי היכן מצינו כן דמההיא דנזול דנפלה לכתבא וכן דגים שעלו בקערה של בשר דמותר לאכלו בכותח משום נ"ט בר נ"ם אף דכותח הוא במי חלב וזהו ראיית תוס' מזה מוכח רק דבאכילה אסור אבל בישול לא מוכח ואם פלישנא דהמבשל במי חלב פטור דמשמע פשוט אבל אסור וכמ"ש הרא"ש הא י"ל כמו דמשרשי' כל הבשר אסור לבשל דהיינו לאכול ה"נ י"ל דהמבשל במי חלב היינו האוכל [ואדרבה בזה מרווח סוגיא יותר במה דפרכינן מהך בריייתא על ט"ד דהמבשל חלב בחלב אינו לוקה דהא בהך בריייתא פינול ונותר ומשמ שבשלו בחלב הבריייתא מיירי רק לענין בישול וכן הקשה המהרש"א ותירוצו דפריכת הש"ס ללישנא דכיון דאאכילה לא לקי אבישול נמי לא לקי דחוק קצת גם לשון רש"י אינו מורה כן שכתב אלמא דגדי רבי' והו"ל לומר אלמא דעכ"פ אבישול היה לקי ולפי הנ"ל דכיון דקתני בהך בריייתא המבשל במי חלב פטור דע"כ דמיירי מאכילה אפי' לכתחילה מיירי מאכילה ודוק] וצ"ע ובויותר קשה לי על דם בחלב דלמאי אמרו חז"ל לגזרו באיסור בב"ח הא בלא"ה לא טשום דם וא"כ הוי כמו תמאה דמותר בישול והנאה לכ"ע וצע"ג : (סס) **או** בחלב מתה אבל בחלב חי' חייב וכ"כ בית הלל וע' בב"י שהוא מגומגם כמ"ש הדרישה : (ס"ך סקי"ד) **או** נשחטה. נסתפקתי בחלב בן פקועה אם טקרי חלב שחוטה כיון דממעטי לה דבחלב

באר היטב

(ע) **לבשלם**. כ' הש"ך דהיכון מגומגם דהא לבשל פסיטא דאפי' עוף גופיה נתבאר בסי"ג דמותר בבישול אלא היה לבשלם כ"ל לאכלם (ומצד המהג כתבו המחרוטים שלא לאכול שום בילים הממלחות בעופות בחלב אפי' קליפה החיצונה קשה מהרש"ל וב"ח ובה"י אבל בדיעבד אפי' נגמר בקרוש לכן לחוד סגי ט"ז בשם מהרי"ו) : (י) **אחריהם**. כ' הש"ך אפי' הם עדיין מחוברות בשדרה מותר לאכול אחריהן גבינה ודין מליחת בילים שלא נתבאר לעיל סי' ע"ח ע"ש: (יא) **אין לוקין**. כ' הש"ך מיהו איסורא איכא וכן בכל הני שב' שהמחבר ים בהם עכ"פ איסורא : (יב) **מתה** . פי' חלב שיונקת ממנה לאחר מיתתה ול"ם מתה מעלמה או מחמת : (יג) **בחלב** . כ' הש"ך דזה ל' הרמב"ם וס"ל דאין לוקין מפוש בב"ח אבל מפוש דס טאכלו עובר עליו מיהו אין לוקין. כ' הש"ך דאפילו אין מלחו אינו אלא מדרבנן כמ"ש בסי' ס"ע והב"ח כ' דגם הרמב"ם מודה לזה אלא דלא קאי רק על חלב מתה וכוותו דאז אין לוקין עליו מפוש בב"ח אבל בשר בחלב היה לוקין עליו מפוש בגלה (וע"ל דראיה לדבריו שהרי זה הבבא כ' הרמב"ם ג"כ חלב זכר והתם בודאי אינו אלא מדרבנן) מפוש דכר לכ"ע ואיך שייך לומר דאין לוקין מפוש בב"ח הא לא שייך בישו אידי אלא על חלב מתה כ"ל ולכך נקט בלשונו אכילתו לשון

טעם דהמגהי הוא דין ואין דבריו מוכרחים ט"ס : **יא** אסור לבשלם בחלב . כל' הזה כתב גם כן הטור"ז והוא מגומגם דהא לבשל פסיטא דהרי דאפי' עוף גופיה נתבאר לעיל בסי"ג דמותר בבישול אלא היה לבשלם כ"ל לאכלם (ומצד המהג כתבו המחרוטים שלא לאכול שום בילים הממלחות בעופות בחלב אפי' קליפה החיצונה קשה מהרש"ל וב"ח ובה"י אבל בדיעבד אפי' נגמר בקרוש לכן לחוד סגי ט"ז בשם מהרי"ו) : (י) **אחריהם** . כ' הש"ך אפי' הם עדיין מחוברות בשדרה מותר לאכול אחריהן גבינה ודין מליחת בילים שלא נתבאר לעיל סי' ע"ח ע"ש: (יא) **אין לוקין**. כ' הש"ך מיהו איסורא איכא וכן בכל הני שב' שהמחבר ים בהם עכ"פ איסורא : (יב) **מתה** . פי' חלב שיונקת ממנה לאחר מיתתה ול"ם מתה מעלמה או מחמת : (יג) **בחלב** . כ' הש"ך דזה ל' הרמב"ם וס"ל דאין לוקין מפוש בב"ח אבל מפוש דס טאכלו עובר עליו מיהו אין לוקין. כ' הש"ך דאפילו אין מלחו אינו אלא מדרבנן כמ"ש בסי' ס"ע והב"ח כ' דגם הרמב"ם מודה לזה אלא דלא קאי רק על חלב מתה וכוותו דאז אין לוקין עליו מפוש בב"ח אבל בשר בחלב היה לוקין עליו מפוש בגלה (וע"ל דראיה לדבריו שהרי זה הבבא כ' הרמב"ם ג"כ חלב זכר והתם בודאי אינו אלא מדרבנן) מפוש דכר לכ"ע ואיך שייך לומר דאין לוקין מפוש בב"ח הא לא שייך בישו אידי אלא על חלב מתה כ"ל ולכך נקט בלשונו אכילתו לשון

יב אבל אם אכלן בפני עצמן . אפילו אם אם מעורים עדיין בחמכול כן הוא בח"מ אם ומשמע אם אפילו לא נגמר אלא החלמון וגם אם מעורות בחמכול מותר לאכול לאחריהן גבינה או חלב ט"ם ופירוש מעורות בחמכול פירש"י מחוברות בבשר הממרס : **יג** אין לוקין עליו . אבל איסורא מיהא הוא וכן בחלב מתה אסור לבשלו בחלב . כל' הזה כתב הרמב"ם ברס בסג"כ בסמוך וכן כולהו משמע דאיסורא מיהו איכא אפילו בחלב זכר ומ"ם ברס בסג"ם חלב זכר לא מיקרי חלב כלל כו' יתבאר בס"ק ט"ז : **יד** בחלב מתה . כלומר חלב שיצא ממנה לאחר מיתתה ול"ם מתה מעלמה או מחמת בהמה כדלקמן סי' ל' גבי כחל וק"ל : **טו ואין לוקין על אכילתו משום בשר בחלב** . כל' הזה כתב הרמב"ם ומשמע דעתו דמשום בשר בחלב לא מקרי אכילתו הא משום דם לוקין על אכילתו (ומיהו אין לוקין על אכילתו אם לא שנתבשלו עם בשר בחלב זה ממש אלא שנתבשלו בקדירה אחת ונתערבו יחד ונתבטלו זה בזה ואין לוקין על אכילתו משום בשר בחלב אלא משום דם וא

ס"ק ל"ט וכמה דוכתי: **טז** וחלב זכר לא מקרי חלב כו'. מ"מ דכיון דלא מקרי חלב ולית ביה לחפילו ליסור דרבנן ליכו לוסר המלכל ובמו"ס סם כתב דלא גרע מחלב לסם ומדברי הרב המגיד סרב המגיד פ"ט מהמ"ח נרחה דחלב זכר לסור מדרבנן וכתב סכן נרחה מדברי הרמב"ם שבעתיק המחבר לשונו וכן מ"מ קלת בס"ם פכ"ם (דף קי"ג ע"ב) דלמר שמולל סחם בחלב חמו ולא בחלב זכר בחלב חמו ולא בחלב שמוטם וא"כ כיון דמחד קרא מפיק לבו וחלב שמוטם קי"ל דמדרבנן מיבה לסור וכדלקמן סי' ל' ס"ב בחלב זכר וברחה דהרב המגיד מיירי בחלב זכר על בסמה וכדפרם"י בס"ם סם וז"ל ולא בחלב **זכר** סיה לו חלב מועט מן הדדים כגון סם נסתם והיו לו דדים וכן פי' מהרש"ל סם סי' ק' וכן מוכח מס"ם סם להדיא דקתמר בתר הכי בעי מיניה המבשל בחלב גדי חלא סיקה מהו לתר ליה מדחיקעריך לשמולל למיתר בחלב חמו ולא בחלב זכר הוה לחי לכלל סם לחבל סם לחי כיון דחי לכלל סם לסור ס"מ דבחלב זכר על בסמה חייבי חבל בחלב זכר דחדם פסיעת

חוזר ומחלבן ע"י כחם ע"ם: **כב** פטור וכן האוכלם כו'. ס"ע חיסורא מיהא איכא: **כג** אינם בכלל מי חלב. ע"ל סי' פ"ח ס"ק ובמ"ם שם: **כד** אינו חלב. דנפקא ליה מהורת לוכל וחסיב כפרש ועטופת: **כה** ויש מי שאומר. פי' בגלול וכמ"ם לעיל בסי' פ"ח ס"ו וע"ז כתב הרב בהג"ה וכן נוהגין וכדכתב בהג"ה בסעיף י' לחלק בין קרום לגלול ואף לכתחלה מצטע בת"ח כלל ס"ם דמוהר בקרום ע"ם מיהו בגלול דעתו לאפילו בדיעבד לאסור וכדכתב בהג"ה בס"י מיהו נראה לכתחלה לאסור אף בקרום מפוס מרחית טעין כמ"ש בסעיף ד' ועיין בס"ק ז' ומהרש"ל פכ"ם סי' ק"ז פסק לאפילו קרום הסוב חלב ממש מדיעת הרב"ן וכן נראה דעת הרוקח סי' תס"ח ול"ע דבסי' תס"ד משמע דמחלק בין קרום לגלול ע"ם)וכן דעת הלו"ח ריש כלל מ"ו: **בו** לבתחלה אין להניחו כו'. הטעם מפורש בס"ם שחלב הקיבה חריף וחמוץ שהרי מעמידין בו: **כז** שנמלח בקיבתה. ז"ל ב"י והסיטור שלריך שיסתכ במליחה שיחסב רוחה נחבאר בסי' ס"ט גבי מולח בכלי שחלו מיכוך וסיטור מליחתו לסיסי רוחה כחב רבינו סי' ל"ח עכ"ל ול"כ דעתו שלריך שיסתכ במליחתו כדי שיתעכל הקיבה ויכלה ויפסיד כחו ולא יוכל לעכל החלב ויחחיל להרקיב וכדלעיל סי' ס"ט וכן מוכח בסי' ל"ב סעיף ג' וסיטור לא ס"ל הכי וכן מוכח בסי' ל"ב סעיף ג' כמ"ש שם אך דבסי' ק"ה סעיף ז' מוכח דלא חמרינן חלב דיסור שמן כמו שכותבתי

(ז) ויש מי שאומר. פי' בגלול דוקא והוא לדעת ר"ת ורב"י חוסר לחפי' בקרום ולא ס"ל פירסא בעלמא הוא ופסק רמ"א כר"ת ורב"י ורב"ל פרק כ"ם סי' ק"ז פסק כרב"י וז"ל קולא גדולה להתיר בקרום כי מי יודע מה שיטור הקיבה הפסה לחפילו לסברתו דוקא לס הוא קרום ולין בו לחלוחית חלב כלל וכעיקר כרב"י ע"כ"ל: (ח) שנמלח בקיבתה. והסיטור שיסתכ במליחה לחסוב כרותה נחבאר בסי' ס"ט סעיף י"ח וסיטור מליחתו שיסיח כרותה בסי' ל"ח סעיף ס': (ט) אסור להעמיד בו. פי' שלא יתן מלותו חלב שנמלח בקיבה לו לועמד בה יום אחד בדיעבד אבל לכתחלה אסור וכן נוהגין: (י) עד שיהא ס' בחלב. *) קשה לי לדעת הרמ"ם שכתב בסי' ק"ח דמין במינו בס' כמ"ם ב"י וכן מייירי לענין מליחה *) והרמ"ם ס"ל בסי' ק"ס וכמה דוכתי דלין מליחה לוסרת יותר מכדי קליפה ובביטול דוקא בעינן ס' ול"ל דכיון שיש כלין חלב הוי ליה כליסור שמן דלחסור להרמ"ם כל החזיכה כמ"ש בסי' ק"ס וחע"ג דבסוף סי' ק"ס מביא ב"י בשם רבינו יונה דבעינן ס' וז"ל דבריס חלו שחמרו לחפילו בבשר בחלב שחלב חיו מפטפט מ"מ הרמ"ם שחלב חיו מפטפט ומלין בו לחלוחית חלב כלל וכעיקר כרב"י ע"כ"ל: (יא) המבשל שליל בחלב חייב וכן האוכלו אבל המבשל שליא [כ] יא או עור [כא] וגידים ועצמות ועיקרי קרנים וטלפים הרכים **כב** (יב) (טו) פטור וכן האוכלם פטור:

ח יב יש מי שאומר דנסיובי דחלבא (פי' חלב המתמצה מקפלון הגביטה) **כג** אינם (כ) בכלל מי חלב ואסור מן התורה אלא מי חלב היינו אחר שעושים הגבינה מבשלים הנסיובי והאוכל צף מלמעלה ולא נשאר בו אלא מים בעלמא זהו הנקרא מי חלב:

ט חלב הנמצא (יג) (כח) בקיבה **כד** אינו חלב ימותר לבשל בו בשר אפילו בצלול שבה (טור בשם רי"ף ורמב"ם) (ז) **כה** ויש מי (כט) שאוסר (תוס' ורמ"ם ול"ח ובשב"ל וז"ן) (וכן מוהגין):

י יג חלב הנמצא בקיבה בו [כב] (לבתחלה אין להניחו בקיבה עד שיצטן החלב בתוך הקיבה (תרוך כלך י"ח בשם רבי שמשה והג"ה מיימ"י) [כג] אבל בדיעבד אין לאוסר עד (ח) בז [כד] (כג) (טז) **שנמלח בקיבתה כח** [כה] או שעמד בו(כד)יום אחד(ולז) (טז) **כט** אסור להעמיד בו: הגה ואם העמיד בו [כו] אם הוא בגלול אוסר כל הגבינות (י) ל (יז) עד שיהא (כה) ס' בחלב שהעמיד נגד הקיבה שאסורה

(יא) המבשל שליל בחלב חייב וכן האוכלו אבל המבשל שליא [כ] או עור [כא] וגידים ועצמות ועיקרי קרנים וטלפים הרכים **כב** (יב) (טו) פטור וכן האוכלם פטור:

ח יש מי שאומר דנסיובי דחלבא (פי' חלב המתמצה מקפלון הגביטה) **כג** אינם (כ) בכלל מי חלב ואסור מן התורה אלא מי חלב היינו אחר שעושים הגבינה מבשלים הנסיובי והאוכל צף מלמעלה ולא נשאר בו אלא מים בעלמא זהו הנקרא מי חלב:

ט חלב הנמצא (יג) (כח) בקיבה **כד** אינו חלב ימותר לבשל בו בשר אפילו בצלול שבה (טור בשם רי"ף ורמב"ם) (ז) **כה** ויש מי (כט) שאוסר (תוס' ורמ"ם ול"ח ובשב"ל וז"ן) (וכן מוהגין):

י חלב הנמצא בקיבה בו [כב] (לבתחלה אין להניחו בקיבה עד שיצטן החלב בתוך הקיבה (תרוך כלך י"ח בשם רבי שמשה והג"ה מיימ"י) [כג] אבל בדיעבד אין לאוסר עד (ח) בז [כד] (כג) (טז) **שנמלח בקיבתה כח** [כה] או **שעמד** בו(כד)יום אחד(ולז) (טז) **כט** אסור להעמיד בו: הגה ואם העמיד בו [כו] אם הוא בגלול אוסר כל הגבינות (י) ל (יז) עד שיהא (כה) ס' בחלב שהעמיד נגד הקיבה האסורה

ביאור הגר"א

[כ] או עור. כמו שליא דאמר שם ל"צ קרא כו' וכ"ש עור כמש"ש ע"ו ב' העור והשליא ב' ד"ה דם כו':[כא]וגידים כו'.ק"ד א':[כב]לבתחלה אין כו'.שהוא חריף וחמוץ שהרי מעמידין בו. א"ה: [כג] אבל בדיעבד כו'. דיש לפטוך אסברת הפוסקים דלא אסור אלא ע"י מליחה. שם: [כד] שנמלח. כשיעור שנתבאר בסי' ס"ם ס"ח: [כה] או שעמד. כמ"ש בר"ם ק"ה: [כו] אם הוא הצלול כו'. הולך לשיטתו שפסק בס"ם

נקודות הכסף

מידי דהם סביטלו שיעור עוכר ודכרי כרמב"ם ורם"י כרוריס הם ונסתלקה ג"כ קושית תום' על רש"י הל"ל בפ' כל הכשר ומ"מ ס"ם. ועוד ל"ל דאפילו להרמב"ם ורם"י דסובריס דעוכר עליו הוא דוקא כמעמת פיומי אבל לא כמעמת מיוחי מקום דמחמי' אמר ולקח ונתן ואפי דבר לקיחה ונתינה ס"ל כ"ע דמודי' להפוסקים כדם שבשלו או שמלחו ל"ל דאם יש עוכר ע"י מליחה (כמו שמוכר לעיל בסי' ס"ע) מודים הרמב"ם ורם"י דאינו עוכר עליו וזהו כמעמת פיומי ג"כ פעור וכל שאינו ראוי לאפעת אינו עוכר עליו והרמב"ם מייירי שביטל דם בעין כחלב וגם רש"י פוכר דאפי' לא (הוא כדם בעין) אדם כעום כתוכו כמ"ש ב"י בס"ם ע"כ מכל"כ כדם שיש בפופא ע"י מליחה וביטול ואפשר דכל הפוסקים מודים להרמב"ם כזה. ובזה יתורן קושית הגר' לעיל על רש"י וגם"ז שם דקי"ל להפוסקים דדם שביטלו ואבלתו אינו אלא דרבנן ובזה מייירי נמי שכתב ג' ובזה מתורן קושי' שהקשיתי לעיל על כל הפוסקי' דלכאורה הוא נגד הש"ם ושאלת ל"ם דמה שאמר ועיקר אינו עוכר עליו משום דאינו ראוי ליאכל ודם ביטל ע"י ביטול ומליחה הוא ג"כ אינו ראוי ואינו עוכר עליו ודוק: (שם ס"ן ק' י') **קשה לי** כו'. לא קבה מידי מכמה טעמים. הא' דהא אינו גופיה כתב לקמן סי' ל"ת ס"ן דדעת הרמ"ם דכל דבר שבקיפה ולא שייך ביה קליפה כיון שאסור וא"צ ל"ת דלוקין עליו משום ולא תאכלו כל תועבה ואפי' אם נקרם תוך פי' ל"ל דהרמ"ם ס"ל דאפי' הכי אסור משום דמחמי' ואפי' ספק אם נקרם תוך פי' ל"ל דלוקין עליו משום ולא תאכלו כל תועבה ואפי'

שכוכתי שם ול"ע רב לייטב זה : (יא) ואם היה הקיבה קרושה אינה אוכרת . דפירסת בעלמא היא ול"ל מ"מ יאסור משום טעם בשר שנבלע בתוכו פירסת כתב ב"י דהוי כיותן טעם כר נותן טעם כמו בדגים שעלו בקערה וכד"מ חלק על זה דלא הוי כ"ע כר ל"ע כיון שנבלה בחלב טעם משקיה הוי כטעם דלשון חלא טעם דגם בטעם שנבלע בשר הוא כפירסת בעלמא

(יא) [כז] ואם היה ס' בחלב הכל מותר (יב) קרושה היא תוכות פירסת כלום לפי' ל"ל היה ס' בחלב נגד הקיבה (לבעת כ"ם) [כח] ואם היה הקיבה גלול מתחילה ועקרם ים לו דין גלול (בית

חמובת הר"ר שמשון ב"ח במעשה שעשו גדיונות מחלב שבקיבה ומעלת לאחר זמן בתוך השק שהחלב היה בו מעט מן סדקין שבגדיונות לאורות כיון שהיאסור מעמיד היינו נותן טעם ע"ל ואף שהאסור כתב גם כן במ"ם הרב י"ל דהאסור ס"ל דבר המעמיד שהאסור בטל בס' וכדעת ר"ת במרדכי וכחמובת מיימוני אם ו"ל דדוקא דבר המעמיד שהאסור מעלמו ממש כגון בגידה דהלא תמרינן דלא בטיל משח"כ הכא שהין המעמיד לאסור מעלמו אלא מטום הערובת בשר בחלב ולכך בטיל שפיר (ואפי' לי ניחא דבשר בחלב ממש שהאסר ע"י ניחוש חביב כגופו של איסור ואם הטעמידו בו אח"כ לאסר במשהו מ"מ הכא כיון דלא נאסר אלא על ידי מליחה וכבוש דאיתא בגמ' ס"ל לסרב דלא חביב כגופו של איסור לענין שיאסור במעמיד בכל שהוא ע"ם מיטו בהו"ח כלל מ"ז דין ח' ליתא שהלה לי כבוש חשוב כמבושל לענין זה וגרסה דס"ל לסרב לסקל בזה) וחמובת רבי שמשון ב"ח לחזל לטעמי' דס"ל דאפילו מעמיד בשור קיבת כשיהה לא בטיל וכמבואר בדבריו שם אבל לדידן דלא קי"ל הכי וכמ"ש המחבר בסי"ח לא יהיו דאסרינן החלב משום שנבלעה מהקיבה אף שהוא בכלל מעמיד בשור קיבת כשיהה לא בטיל וכמ"ש הרב המגיד פ"ט מהלכות מאכלות אסורות ה"ב ודלא כהרמב"ם ז"ל שכתב דאפילו נתבשל החלב עם הבשר עד שנתבשל הבשר ונאבד החלב אין הבשר נאסר ומותר לאכלו ואין צריך לומר שמותר לאכלו אם נתבשל בלא החלב ואין לחוש שמא נשאר מן החלב שנבלע בבשר ואוסר אותו שהרי נתבשל הבשר

לב ובמקום הפסד יש להקל. ולקמן ס"ג בסקכ"ה לתפי' בקרום ממש ים מחמיריסברת' דהכא בגלול ובקרס ים להקל ג"כ במקום הפסד מרובי כיון דלחין כאן חלח חיסור דרבנן וים לסמוך בכה"ג לחשובת ב"ח שבמרדכי והשובת מיימוני וכן הוא דעת סה"ת וס"ד שים לו דין קרום ועוד שבה"ח כלל ט"ט דין ג' כתב דבדיעבד ים לסמוך להים מקילין משמע לפילו במקום שחין הפסד מרובה ח"כ הוא משום דיגלול ובקרס לגמרי לדין קרום וח"כ לף למ"ש דבמקום שחין הפסד ים להחמיר לף בקרום ס"ב בגלול ובקרס והו דהרי הרי"ף והרמב"ם ושחר פוסקים והמחבר מכללם מתירין לפי' בגלול והב"ח בסי' פ"ח בה בקרס ממש כהרב ובגלול ובקרס כחב דנקטינן להחמיר בחיסורת דלוריית ויש לו דין גלול ולפי' בהפסד מרובה ולחי כמ"ש בהגהת ס"ט סי' פ"ז טכ"ל והיומ דמלי חיסורת דלוריית חיכת הכח הת מן החורס חינו חשור חלח דרך ביטול וחלב שבים בקיבה זו לח נחסר חלח ט"י מליחה לו כבוח וחולי לף לקי חלח בחלב שנמלח בקיבה כשרה שיכול בכשרה שיוקה מן הטרפה בגלול ובקרס במקום הפסד מרובה דהח הרבה פוסקים מתירין חפילו בגלול וח"כ כדחי הכח פוסקים מסוים לו בהיתר וחין זה בכלל זו"ג וכך כתבו התוספות להדיח בפ' בתרא

(יב) העמיד גבינה בעור כו'. פי' שמן מחיכת העור בחלב: (יג) הוי זה וזה גורם. זה למד ממ"ש המרדכי ס"פ כ"ס וז"ל וכ"כ התיר מטעם אחר דמסתמא לח העמיד כל החלב שבקדירה מקיבה שכולה מחורה דסיימו הגלול חלח מן המקום דחין רגילות שיתנו קיבה בקדירה להעמיד החלב שלח יהח מטט מקיבה המקום וגם פעמים יותר מן המקום דס"ל זה וזה גורם דמותר מידי דהוי גבי שחור כו' חבל חם חין בחיסור לבד להחזין חם לח סיסייטנו הסיתר לכ"ע מותר טכ"ל ומזה למד רמ"ח כחן דחם יש סיוע מן הסיתר מותר לחט"פ שחפשר שהיה גם בחיסור לחוד כדי להעמיד דהוי ליה זה וזה גורם ותימה לי דמוכח מדברי חביו בפרק כל הבלמים (דף מ"ט) דלח מקרי זה וזה גורם חלח חם חין בחחד מהן לבד כדי לחתן וכזה פליגי ר"ח

יוסף בשם רשב"ח ובשם הפוסקים) ויש מקילין בזה (ס"ד בשיח יוסף בשם המרדכי) לב ובמקום הפסד יש (כו) להקל לג [כט] עור הקיבה לפעמים מולחים לותו (כז) ומייבשין לותו ועושה כעין וממלחים לותו חלב (יח) מותר דמתחר (כ) שחייבים הוי (כא) כעין בעלמא וחין בו לחלוחית בשר (כ"י בשם שבולי לקט):

נקודות הכסף

דלג"כ שיעור ג"ל הם לעיון מליחה כדי קליפה ג"ל שיעור חלח לעיון מלית בכשל"מ לחבור כל מה שנכנס בתוך הכל"ם הם שעורא לעיל חלח ודלי כדפי' וזה ברור. ועי"ל דבשור וב"י לח קחי חלח חעמד כח יום שלם והכא כשג' שכתב שהמלח היינו דחוין לטעמים לחתן קי"ל לשער כל מליחה כג' וכדלקמן סי' ק"ס:

פרי חדש

גם זה חינו כלום מדת שחין טעם לפסוק כר"י כמקו' דכיון ופמו שכברייתו לעיל ועוד דהל כ' יפקו כל שחיפ מעורות בנידין מוסכמות לף שחין לפס קליפה רכה דלפי תימה דקחי לגמורות דקחמ' מ"ק הל לחמרם דבעי קליפה קשה ומה שייך למימר כזה הם סיו מעורות בנידין סוף דבר שחינו רואה קיום לבישה זו וחין נכו לפרש כפירו' גמורות חלח לו כרש"י והרש"ם דהיינו כגמר החלמון חו כהרב"ח והר"ן דהיינו בגמר החלמון והחלבון וכלחו' יבחה כפירוש רש"י דהל גמורות כחמת קחני משמע דכל בגמר החלמון פני להחיר ועוד דבניגוד קשה ליה חלח על בישת משמע מעורין ומחוברין יפה וחין זה חלח בחלמון. ברם דייקינן בפיר' דברי הרשב"ם עיקר חדל דהל גמורות קחני חינו גמורות עני מפרשין ועוד דסתם חלמון מעורה בנידין חלח לחוד בעלמא ולכך ל"ש בישת דגמורות דקחמר ת"ק היינו חלמון לף הוה חלח בישת בעלמא ומשמע מעורין ומחוברין יפה וחין זה חלח בחלמון. ברם דבר הרשב"ם בפ"ו דמכילתין פרק ב' דעלה:

מטה יהונתן

חיכם בורגין בגלול וחת"כ נקרב בגלול וחו רחוי להעמיד בו והוי ספיר דבר המעמיד וק"ל: (סעיף י"א בהג"ה) הגה זה"ב ושחר. עיין ס"ך ס"ק ל"ו מפקפק כחם בים בכל חחד כדי להעמיד ופ"ח ס"ק ל"ל ממחני' דבשור בל מולין ותרומס בגמל לחוך העיסה דלפיסקת פילכחת כפ' כל הבלמים דכבים בחיסור לבדו כדי לחמן חסור ע"ם דבריו בחוך וחין זה מוכרח בשלמח כחם חלו' דבר בחמיות ת"כ כיון שים בחיסור לבדו כדי לחמן חיסור בחמיות ת"כ כיון דחיכח בהדי דבר המותר שוב ליח לי' חמיות דבר המעמיד ובעיל:

חידושי רע"ק

מחמת עצמו לענין מעמיד מהחיא דינא דבפטוך פי"א דיקשה דינמא דהעור הקיבה נעשה נבילה מהחלב ואחר כך יאסור הגבינה מדין מעמיד ודו"ק: (ס"ך סק"ל"ג) דלכתחלה אין לעשות כן. וכן כתוב בטוהריהש"ש להחמיר: (ס"ך סק"ל"ד) לבך כתב סתם. לכאורה קשה דינמא דנכנס חלב בעור הקיבה ונעשה נבילה הוא שהעמיד הרי הכל אסור וע"ש פ"ט הלכה ט"ז וכ"כ הר"ן בפ"ח דחולין המעמיד בעור קיבת כו' מאי קס"ל פשיטא ותי' דקס"ל דל"ת דאפילו באלף לא בטיל וכנ"ל ע"ש וכמ"ש ק"ח א' דרך בישול כו' שיתן טעם. שם: [לא] ודוקא כו'. כמ"ש בפ"ב דפסחים ובפ"ג דע"ז ופ"א דתמורה:

פתחי תשובה

לבבר חוסר דדוקח טעם הנעלם נעשה פירצת ג"כ חבל נשין לף ובוב פקפק בזה ע"ש: (יח) מותר. עש"ך לכתחלה חין לעשות כן ושיין בתשובת רבינו מקיבת ליגר סימן ר"ז זה דוקח היכח דליכח ס' חבל בהיכח ס' ולכך בחיכח חפש רק מדין חין מבטלין חיסור לכתחלה מותר להעמיד בו לכתחלה ע"ש. [ושיין בתשובת מ"ם סי' פ"ח מודות נן סורה ס' דדחיקת ליה שנחת וחין פרטפתו ס"ל מעשות נבילות ומפקק להמליה לו סיתר להעמיד בחלב בעור קיבה כי ההעמדה בקיבה בלח עור מקלקל הבילות ובם ליכך זמן רב וזה משמהו חתר שהוייבת עור הקיבה מוזיק ומרכבין לותה בחיס ויי"ם מעורבים ופח"כ מוליין בלחלוחית מהעור לל תוך החלב וזוקקין העור ומהמין הזה נגמרה ההעמדה עכשיו"ע וכתב הש"ך לין נלה להמליה היתר מפני שהעור כבר נעשה יבש כעין המלן ליתח לן שבניע לישור הזה. ועוד דהכח שהוזר ומתבכר ע"י המקרין דינו כבשר ממש לף יש להמליה היתר חלר והוח מלחר דומלי ליכח ס' בחלב נגד חין עור הקיבה ולי"ל ס"ע כלל דפ"ג דעור קיבה יהיה עוד עשה ממון טפי מס' וק' שבהי ממנו הועמדה כל החלב מ"מ הבי כתבו התוס' בחולין ס"ע ע"ב (ס"ל ל"ט ע"ב והוח בשה"ס לח בחלה) זה לח מקרי טעם כלל. ומקום הפסד המעמיד ליכח דלכחב הפוסקים ליכח בשב"ח מקום מעמיד. ורק לחוש לדברי המרדכי ותשובת מיימוני הש"ך גם בשה"ג ליכח מקום מעמיד יקח ג"כ מהקיבה עלמו מלוקף לעור הקיבה ויהיה זו"ג וכלבד שלח נודע בוודחי שבעור לחוד נמי היה עומד דחז לף הוי זו"ג. מעתה לף בשר עלינו חלח מקום לכתחלה לחסור לכתחלה חפי' דרבנן גם, וגם זו"ג לכתחלה מיהת לחסור לזה י"ל דהת הט"ז סוף סי' ל' מתיר להדיח בשר בכוס בחלב שמוטה מקום הש"ך בכי דרבנן והכה נמי ס"ל בי דרבנן דכל מקום היוצא ע"י מליחה ומליחה ניתה בים מקום טע"ע רק מקום מקקה היוצא ממנו ניר לף מצינו חלח בדבר החסור חבל מחיכת בשר סיתר שלח נחשר עדיין ומוצחין ממנו ניר לף מצינו שחהיה זחת כעיקר גדי לחסור מקום בש"ח מן החורס חם בשלוה עם חלב וחין לך בו חלח מיהוחו (עשמ"ג לעיל ר"ס פ"ח שדעתו חינו כן) וגם בשר גמור הנכנס עם חלב לף מיתסר חלח מדרבנן וחפי' בנ"ד מקום בש"ח בכוס המקקה היוצא מעור הקיבה חם בשלוה עם חלב הו"ל בי דרבנן וכיון דלט"ז מותר לגמרי נהי שחין דבריו מוסכמים עכ"פ נוכל לסמוך להתיר בשעת הדחק וחפי' לכתחלה ולהתיר ובחתת בנ"ד בשבוח המקקה היוצא מעור הקיבה חם בלוה עם חלב הו"ל בי דרבנן וכיון דלט"ז מותר לגמרי נהי שחין בד

בתרא דעבודת כוכבים (דף ס"ח ע"ב) ד"ה ולר' שמעון וה"ר לח יועיל כאן חלב הקרום אם לא שהוא בתוכן כגרוד גמי שלא היה בגלוגל לבד להטמיד וכאן משמע שלא הקפידו רק שיש סיוט מן הקרום ולא הקפידו אם יש בגלוגל לבד להטמיד או לא ול"ל דמיירי במלמלם בבירור בעניז זה דודאי לא היה בהיסור לחוד כדי להטמיד אבל בלא"ה אין לנו לסמוך על היתר זה ודברי המרדכי ל"ע במ"ם דאם אין בהיסור לחוד לחמץ מותר לכ"ע והלא כזה פליגי ר"ח ורבנו וזה עיקר זה וזה גורס ול"ל דלא אמר כ"ע רק על רבנו ור"ח לחוד ולא על ר"ח ורבנו:

פח (א) שלא יבוא לאכלם יחד. ותע"פ דכשאוכלם יחד נמי ליכא היסור דתורייתא אחין היסור ול"ע מותר דסתם בלא"ה מותר

פח שלא להעלות בשר על השלחן שאוכלין גבינה.

ובו ב' סעיפים:

א א אפילו בשר חיה ועוף **ב** אסור להעלותו (א) על שלחן שאוכל עליו גבינה (א) שלא יבא לאכלם יחד אבל בשלחן שסודר עליו התבשיל מותר ליתן זה בצד זה:

להחמיץ אם לא שיסייענו הסיתר לכ"ע מותר דסתם בלא"ה אין

פח א אפילו בשר כו' אסור כו'. וה"ה היפכא גבינה אסור להעלות על השלחן שאוכל עליו בשר בסמוך וזיש ועוף ופשוט: **ב** אסור להעלות על השלחן. ונרמה דוקא בשר אסור להעלות על השלחן שאוכל חלב או היפכא מסוס דלא כדילי אינשי מינים

חידושי רע"ק

גבילה ואח"כ יוצא החלב האיסור והוי פין במינו וכמו דלקמן (רס"י צ"ב) בלא קדם ופלטו ולהט"ז לקמן (סי' צ' סק"ד) דהמחבר ס"ל דבב"ח דרבנן ל"א נעשה גבילה ניחא. ולפ"ז ס"ש הש"ך אבל אנן קי"ל וכו' בלא"ה לדידן מעיקה לא

באר היטב

דדוקא כשאין היסור יכול להטמיד לבדו בלא היתר הא לאו הכי אסור ול"ע לדיעה ועי"ל סי' קמ"ג ס"ד וסי"ח עי"ש:

מפני חדושי רע"ק

מהני הבא למה דפסק הרמ"א (בסי' צ') דגם בב"ח דרבנן אמרינן דנעשה נבילה: (סימן פ"ח ס"ק ל"ח) **אסור** להעלותו על שלחן. ולא מהני להעמיד אצלו שומר שישגיח עליו גן המלך אות ע"א:

פתחי תשובה

אכל כשר יבש כעין מוסר וס"ס עור הקיבה בניסול יש לאסור דמרכיך וה"ה ע"י שריה מע"ג יש להטמיד ודוקא ע"י מליחה לו כיעור על פתם הוא דמותר פמ"ג. וכזה נפסד מ"ם בס' לה"פ ס"ק כ"ו בתחי שתחב מקיבת עגל שנעבד בו מעל"ע הרי זה נאסר ואסור להטמיד בו בניסול תחלה ותשיבם עד שלא יוכל להסיכו והיינו כמוך כלי שיתרכך ולא היה בולע על הכלי ועל ככלי והוכה להתיר דמתחר דמתיבים הוי כעין בעלמא ע"ש ולדבריו הפ"מ לא קשה כלום [ועיין בס' כל"י שהעיר ג"כ על פלפ"ש כזה] ממש בתשובת תפארת בני ה:כ"ל מבואר דלא כפמ"ג אלא דגם בשר יבש היינו חוסר וגם מבואר דסתם בשר בקדירת חלב ע"י שריה מע"ע ומי שרי וכן מבואר בתשו' נו"כ חיו"ד ריש סי' כ"ו אלא שכ' שם דזה דוקא בשאר בשרים שמתייבש מקודם הבשר לא נשתר בו מעט לאסור בתוך החלב ולא חל עליו שם בע"ח לפף ע"י שריה שהוא ממנו שם היסור ע"י שמתייבש ע"ש וגם זה הולך עליו בתשובת תפארת בני שם ע"ש ועיין בס"ך בקמן סי' קי"ד ס"ק כ"ח בענין הכרכום שכתב לפף שם ימצא חזר בשר יבש ליח כמו בשר מקיבת ע"ש מבואר דלא כהגר"ע ובן מבואר בתשובת שבו"י ק"ב סי' ע' שהיתה לקמן סי' קי"ד ס"ק ס"ו. ועיין בתשובת דת סי' י"ג: **פח (א)** על שלחן. עכ"פ של סרכ מהרי"ע ז"ל שכתב בשם ת"ו שהוסיר שלא להדליק בחמאת שנתערבין שמא יעשו ממנה על הבשר כעין ומ"מ לכתחילה אין ראוי לעשות כן ויש נזהרין מלאכול בשר בחלב אפילו בשני כלים שונים אחד לבשר ואחד לחלב ואפילו בשני שלחנות שונים אחד לבשר ואחד לחלב ואפילו בשני בתים שונים אחד לבשר ואחד לחלב ואפילו בשני פתחים שונים אחד לבשר ואחד לחלב ואפילו בשני חדרים

ב ב הא דאסור להעלותו על השלחן דוקא ג בשני בני אדם (ה) (ב) המכירים זה את זה (ב) ד [א] אפילו הם (ג) מקפידים זה על זה אבל אכסנאים שאין מכירין זה את זה מותר ה ואפי' המכירים [ב] אם עשו שום (ג) (ד) היכר בגון שכל אחד אוכל על מפה שלו או אפילו אוכלים על מפה אחת (ג) ונותנים ביניהם פת להיכירא מותר :

הגה ודוקא שאין מוכלין מן הפת המונח ביניהם להיכר אבל אם מוכלין ממנו מונח על השלחן (תרוה והגהות אשי"ר) אבל אם נתנו ביניהם ך כלי שמונחין ממנו ובלעו הכי אין דרכו להיות על השלחן הוי היכר לענ"ד (ג) שמונחין מן הכלי (ב"י בא"ח סי' קע"ג) (ד) וכל שכן ך אם נתנו שם (ד) מונחת או שאר דברים שעל השלחן הוי היכר [ג] ויהיו זהיכרים שלא לשמוש מכלי אחד ה מבוש שהמאכל (ה) מדבק בכלי (הג"ה אשי"ר ומו"ה) וכל שכן שלא יהיו מפה אחת וכן מוגבן ליחד כלי של מלח לכל אחד בפני עצמו כי לפעמים מוכלים במלח ומשליכו שיורי מאכל במלח

מפני שכל אחד היתר בפני עצמו אבל מותר להעלות בשר בגיליה על השלחן שמוכל עליו בשר בחלב וכן מבוהר בדברי הר"ן ומביאו ב"י בסימן ל"ז מיהו ממ"ש הרא"ש בפירושו לנדרים סוף דף מ"ח גבי המודר הנאה מחבירו לוכל עמו על השלחן וז"ל ולא חיישינן שמא יאכל עמו דכיון שהדיו מסתמא שוגמים שזה"ז טפי מב' מכשלים שוגמים על שלחן ל' זה בשר וזה גבינה עכ"ל ומביאו ב"י לקמן סי' רכ"ח משמע דלפילו בשאר סי' היתר כמו חיסורים ע"ל דמודה הרא"ש ומ"ש בהכתב הרא"ש בתשובה סי' קע"ג ומביאו ב"י בסימן ת"מ דטובד כוכבים הבא עם חמלו לבית יפרהל לחוד להעלותו עמו על השלחן כו' ופסק כך בש"ע עם גראה דהחם מבוש חומרת דחמן שהני דכיון דחמן במשהו רחוק הוא שלא יתערב פירור ל' משל טובד כוכבים בשל יפרהל כמ"ש הרשב"א עם תדע דהא לפילו בהפסק מפה קלבר החם לכן מדברי הח"ת שהביא הב"י לפס לא משמע הכי דהא דומיא דהכשרים דוקא מכלי לחתר דהכשרים מבשלים ט"כ ומדהתיר מטעמת דומיא דהני הכשרים דוקא מכלי דס"ל דלפילו דבר שבוש לחסור בפני עלמו על השלחן ומ"מ דברי הר"ן גראים וכן משמעות כל הפוסקים שלא כתבו חיסור זה שלא גבי בשר וחלב וגם ב"ל דהח"מ מודה לזה שלא דשהני החם דעל השלחן יהיה החדם ורגיל בו כל השעה ולא גדילי חיישי מיניה וכה"ג כתב הרא"ש בפרק חין מעמידין גבי בישול טובד כוכבים דפת לריך הראתה טפי משום דעל השלחן יהיה החדם ומביאו ב"י לקמן ר"ס קי"ד ט"ס תדע דהא ע"כ הר"ן גופיה מודה בלחם דהא חמרוכן ר"פ כ"ם דף ק"ד ע"ב חלת ח"ל כי לאו דהיה דרבן הוי גזירון השלחה חטו חכילה (וט"ל סימן שפ"ג ס"ק ב') חע"ג דחסירה בחפי נפשה ח"ו דבלחם שייך למיגזר טפי ודו"ק . ולפ"ז חסור להעלות לחם של חיסור על השלחן כדרך שחסור בשאר וחלב : ג בשני ב"א המכירים זא"ז . שחיפ מחביישים זה מלחכול בפני חבירו : ד אפילו הם מקפידין . כ"כ הטור וכ"כ בא"ח סי' קע"ג וזה דעת הסחכרים ודלה כמהרש"ל בסי כ"ח שסימן לחם מקפידין זא"ז חס מקפידין : ה ואפילו המכירין אם עשו שום היכר כו' . ז"ל הטור וי"ח שחם יש לחם הולחה חחת שחין לחם היתר ע"י היכר שעושין ביניהם עכ"ל ומוכח מדברי התוספות והרח"ש והמחכיים דים להם הולחה ח' הוח דוקא חלח כ"ל דמכירין זא"ז דמחיד כיש להם הולחה חחת ופליג לחכורת רחבוה מיהו מדברי הטור בח"ח ס"ם קע"ג ומדברי המחבר כחן משמע דחפילו ים להם הולחה חחת מהני היכר וכן משמע מדברי הפוסקים וכן פסק בב"י שם וכן משמע בח"ח כלל ע"ז ד"ט וכ"פ מהרש"ל פכ"ם סימן מ"ג ומהחרונים : ו כלי ששותין ממנו וכו' . ובב"ח פסק דחם שותין ממנו לח הוי היכר חע"פ שחין דרכו להיות על השלחן ודברי הב' והרב עיקר : ז אם נתנו שם מנורה כו' . היינו כשחין דרכה להיות שם כגון ביום ובכה"ג חבל חם דרכה להיות בלילה במקום הזה לח הוי היכר דכל שלחן לריכה מנורה) : ה נדבק. והלכך חפילו הם בשחי שלחנות ואפי' ב' חכשרים חסור וכן כתוב בחו"ה:

חיסור חלח דוקא דרך ביטול יחד וממלח דהוי גזירה לגזירה בגמרא דחמרי' דבכה"ג גזרינן גזירה לגזירה:(ב) אפי' הם מקפידים זה על זה. רש"ל בפ' כ"ם סי' מ"ג כתב ע"ז ולח נהירה דהח חיתח בגמרא ח"ל דב ייחר לחבי לחחין ומקפידין זע"ז מהו ופשט ליה לחסור ולח מבעיח ליה בשאר בני חדם מכירין זח"ז ומקפידין חלח ס"ח דוקא לחחין שמקפידין חבל בשאר בני חדם מחין שייך מכירין ומקפידין לשון מכירין משמע שמוכחין זח"ז חלח הקפדה וכח"ה סי' קע"ג כזכר מזה וכחב הם יהיו מכירין זח"ז חו כ' לחחין חפילו מקפידין זע"ז חסור ע"ל ולפי דברי רש"ל בשני בני חדם המכירים זח"ז כשרה בלח חחבה חלח לחדרבה מקפידים מותרים ולח נלע"ד כן דהח בשני לחחין ומקפידין ים ג"כ הסברה להחיר בגמרא חלח משום לח פלוג רבנן לחכרו מעטה שלח יחמרו כל הסריקין כו' ח"ב ה"ל בשאר המכירים זח"ז לחמרי לח פלוג ח"ב ס"ס טעור בח"ח חפי' מקפידין קלי גם חריסה דהיינו חלח דוקא בשני בני חדם שחין מכירין זה חת זה כלל וכן פסק הרמ"ח בחוה"ש ועיין בח"ה סי' ס"ב ס"ק ב' ובפ"ת סי' ס"ט ס"ק ב' ובחכ"ח סי' ס"ב ס"ק ב' ובחק"ח

פט **א** אפילו של חיה ועוף. כלומר אפילו מדרבנן וכמ"ש בסימן פ"ז: **ב** עד שישהה כו'. ז"ל הטור ובתוך כדי שיעור זה אסור לפי שהבשר מוליח טועם עד זמן הרוק ולפ"ז הטעם לפי שאין לחלוק בין בשר לבשר אלא מפני

מסס שילקה יקדים ע"כ ומביאו ב"י שם: **יב** חוץ מקימחא. כ"כ הטור ומשמע דבכל קימחא לא הוי קיבוח וכן משמע בתשובי"י וכל הפוסקים ותימה על מ"ם בשם"ח חוץ מקימחא דשערי ועוד דבשם"ס ר"פ כ"ס (דף ק"ס ע"ל) משמע להדיא דבכל קימחא מסור ע"ם והכלבו פשוט שט"ס הוא בטור שם ובלבוש שם לא הרגיש בזה וכתב כלשון הטור שם: **יג** ואח"כ ידיח פיו. לאו דוקא דה"ם אם מקדים המדחה וכמ"ש בשם"ק י"ל וכ"כ הב"י עלמו בח"א שם על לשון הטור שהוא כלשון המחבר: **יד** בבשר בהמה וחיה. ולפ"ז גב דחיה מדרבנן כיון שבשרה דומה לבל בהמה מחמירו בה: **טז** שכל שהגבינה קשה. ומן הסתם אם היא ישנה ו' חדשים חשיבה קשה וכבי איתא בת"ח שם די"ב: **טז** אין אובלין כו'. וכתוב בספר מלרף לחכמה דף כ"ז ע"ל דלפי מה שמחלר בשעיף ל' לאחר אכילת בשר נוהגין להמתין שעה ו' ח"כ אפשר דגם זשוכר מודה שלא אסר רק בשעודם חדש ודוק עכ"ל ולישנא דזשוכר פרשת משפטי' הכי משמע ט"ם: **יז** מיהו טוב להחמיר. ומהרש"ל שם קרא תגר על המחמירים שהוא כמו מינות ואמר דוקא מכר"ם שבא מכשול לידו פעם ו' אחמיר אבל מי שלא בא לידו תקלה לא יכול להחמיר ע"ם שאין דבריו מוכרחים ואדלבה בדברי מהר"ם שם משמע חיפכא ע"ם ודוק: **יח** ושומן של בשר וכו'. ואפילו שומן של טוף דיבו כשומן ממש כ"כ בח"ח שם ד"ד בשם המרדכי והגהה ב"ד וכ"פ בשימני ת"ח שם: **יט** מיהו אם אין בשר כו' מותר. לקמן ריש סי' ל"ם יתבאר דאפי' לאכלו עם גבינה מותר לכו"ע כר כ"ט וגראה דשם אפילו אתשמועינן הכא דאפי' בכה"ג דאין בשר אלא לשם גבינה אפ"ה שרי ולא אסרו אלא משום דאין בשר עיקר אבל הכא דבשר עיקר אפי' בכה"ג שרי ולא אסרו אלא משום גבינה ואפי' בכה"ג אין לאסור אלא משום גבינה ולא משום בשר ולא נאסרו אלא משום גבינה ולא משום בשר ולא נאסרו אלא משום גבינה ולא משום בשר ולא נאסרו

טוח עד כמו ירקות יש לו דין בשר: (ו) מיהו ע"י נעיצה בו'. *) זה נקי חמ"ם שרוצה לחתוך גבינה בסכין של בשר לחתוך עם כו' לא גריך רק קיוח הסכין כדמשמע בב"י במ"ם בשם ג"ח בשם רבי' שמעון ושם כתוב הטעם דהוה ס"ע כר כ"ע ולדידן ג"ל לזה שהרי מבואר בסי' ל"ו דדוקא בדבר חריף לחמירין דבולע מעוט דוחקא דסכין: (ז) אבל בבר נהגו כו'. גרלה כוונתו דלפי המנהג לחוור לחתוך גבינה בסכין של בשר אפי' ט"י נעיצה בקרקע כי כך המנהג על עלמה ליקח לגבינה סכין אחר דוקא לבל מ"מ לחתוך בו לחם לאכול גבינה זהו שפיר ים לנו לסמוך לחמ שמקומו חלה כמלט"ד פשוט:

צ (א) מותר לאוכלו. בגמרא מפרש הטעם לפי שאין החלב כחוש במיעוי ופירש"י שלא ילא מדדי הבהמה במייה ולא נחסף חלא מובלע בבשר הוא ולא בא לכלל חלב ומיהו לכתחלה בעי קירוח מדרבנן עכ"ל: (ב) עם הכחל כמו ס' בכחל בו'. הרשב"ל כ' בח"ס מהרוך שהרמב"ם נתן טעם לזה לפי שאיסור הכחל מדרבנן ועשו בו סיכך ובקילו בו ואע"פ שעומן הגיד בס' לע"פ שהוא מדבריהם הוחיל ויגיד הבשר הוא מן התורה בחמירו גם בעומקו ודחה הרשב"ל הטעם זה דבאמת כמו איסורין מדבריהם גריכים ס' וכאן הוא הטעם משום דהוא עלמו בשר ומלטרף עם הבשר לבטל החלב שבו וביחד דבריו הוא עלמו בספר משמרת הבית על מה שהקשה עליו ספר בדק הבית שהרי הכחל

הגה וכן להפך נמי אסור (ו) **כב** [כא] מיהו על ידי (יד) נעיצה בקרקע קשה שרי (כ"י בשם ת"ח וכל בו) (ז) אבל בשר נהגו כל ישראל להיות להם שני (עו) סכינים ולכתחלה אחד מהם שיהא לו סיכר ומנהגו לרשום של חלב ואין לשנות מנהג של ישראל:

צ דיני כחל. ובו ד' סעיפים:

א [א] א הכחל (פי' הדד של הבהמה) *אסור מדברי סופרים שאין בשר שנתבשל בחלב שחוטה אסור מן התורה [ב] ב לפיכך אם קרעו ומירק החלב שבו מותר לצלותו ולאוכלו [ג] ואם קרעו שתי ועירב ושחו בכותל עד שלא נשאר בו לחלוחית חלב ג מותר לבשלו עם הבשר [ד] וכחל שלא קרעו **ב** [ה] בין של קטנה שלא הניקה בין של גדולה אסור לבשלו [ו] ואם עבר ובשלו ג בפני (ז) עצמו (וכ"ם מם גלמו) (א) ד מותר לאכלו [ז] ה ואם בשלו עם בשר אחר ד משערין אותו (ג) בששים וכחל מן המנין ביצד אם היה הכל (ב) עם הכחל כמו ששים בכחל להכשירו מן האיסור וכל זה מדינה לבל בבר נהגו כל ישראל להיות להם ג' בכיסים וכמ"ש הרב בהג"ה ובשפות הדחק שלין לו סכין לחר מוקנינן לה לדינא ועמ"ש הב"ח בשם מהרי"ל ולפעד"ז כמ"ש:

צ א הכחל בו'. עד סוף הסעיף ב' הולך בהרשב"ם דיוים ולא כחב בלבון י"א שלא סילר סברתו בכל ביחד כדי לקלר: **ב** בין של קטנה שלא הניקה. וכן בכל דיני כחל אין חילוק בין של גדולה אף הניקה וכ"כ הפוסקים: **ג** בפני עצמו. פי' בלא בשר אבל אפילו דבמים וירקות ובשר הכחל דבריס חשיב כביטול בפני עלמו וק"ל: **ד** משערין אותו בב'. ואיתא בש"ם ומוסכם מכל הפוסקים דבעינן ס' נגד כל הכחל ולא מצינו בזה יש לדון מוהב דהא משמעות הפוסקים דבלא נעיצה נשאר הטוח על הסכין וא"כ נדבק על הלחם ולא מקרי נ"ם בר נ"ם גם אסור לעלות דגים בקערה בשר לאכול בבותח ע' מ"ו (סי' צ"ה סק"ד) ואפאי שרינן הבא לבתחלה לחתוך הלחם לאכלו בחלב וצ"ע: ואפשר

מהפוסקים לפלוגי בהכי: **כב** מיהו ע"י נעיצה בקרקע קשה שרי. מהמע דהם נעלו בקרקע קשה מותר לכתחלה לחתוך בו פת לאכול עם גבינה וכן מהמע מדברי הת"ח והכל בו הם וכ"כ בת"ח הם ד"ן להדיא ומהרש"ל פ' כ"ם סימן מ' חוסר לחתוך בו פת לאכול עם גבינה לף הם נעלו ללא התירו נעיצה חלה הם הירע במקרה שהחבו בסכין בשר לו חיפבא שלריך נעיצה להכשירו מן החיסור משא"כ בכה"ג עכ"ד וקשה דהת קי"ל דהם בקרקע חחד לפת בסכין של בשר שהחבטל בטעמו בלפת שמותר לחתוך בו חפילו לכתחלה כדחתם כדלקמן ס"ם ס"ו וכמ"ש מהרש"ל פשמע בלפת שמותר לחתוך בו חפילו לאוכלו בכותם וחם ודאי לבשילה עדיף טפי מחחיכת לפת וע"ק שהרי בת"ם סוף עבודת כוכבים וכל הפוסקים ליתא להדיא דחפילו בסכין של עובד כוכבים מותר לאכול לוגן לכתחלה בלפת ס"ם קכ"ח מבואר דחפילו נעיצה לא מהני להכשירו מן החיסור וכל זה מדינא לבל בבר נהגו כל ישראל להיות להם ג' בכיסים וכמ"ש הרב בהג"ה ובשפות הדחק שלין לו סכין לחר מוקנינן לה לדינא ועמ"ש הב"ח בשם מהרי"ל ולפעד"ז כמ"ש:

צ א הכחל בו'. עד סוף הסעיף ב' הולך בהרשב"ם דיוים ולא כחב בלבון י"א שלא סילר סברתו בכל ביחד כדי לקלר: **ב** בין של קטנה שלא הניקה. וכן בכל דיני כחל אין חילוק בין של גדולה אף הניקה וכ"כ הפוסקים: **ג** בפני עצמו. פי' בלא בשר אבל אפילו דבמים וירקות ובשר הכחל דבריס חשיב כביטול בפני עלמו וק"ל: **ד** משערין אותו בב'. ואיתא בש"ם ומוסכם מכל הפוסקים דבעינן ס' נגד כל הכחל ולא מצינו בזה יש לדון מוהב דהא משמעות הפוסקים דבלא נעיצה נשאר הטוח על הסכין וא"כ נדבק על הלחם ולא מקרי נ"ם בר נ"ם גם אסור לעלות דגים בקערה בשר לאכול בבותח ע' מ"ו (סי' צ"ה סק"ד) ואפאי שרינן הבא לבתחלה לחתוך הלחם לאכלו בחלב וצ"ע: ואפשר

ביאור הגר"א

קישות גריר כו' וכמ"ש בם"ם צ"ו: [כא] מיהו כו'. כמ"ש בסוף ע"ו: צ [א] הכחל כו' שאין כו'. ר"ן פ"א א': [ב] לפיכך אם כו'. כמש"ש אר"א לשמעיה מיירי לקדירה ואיהו איירי בצלי ופר"ן: [ג] ואם קרעו כו'. וכן אף בלא בשר צריך קריעה ש"ו ושחו בכותל ואין חילוק אלא לענין דיעבד כמש"ו וכמש"ש כיצד קורעו כו' וכל הסוגיא דשם בלא בשר איירי תרי לישנא דרב ותניא כלישנא קמא כו' ועלה אסרו כיצד קורעו כו': [ד] וכחל כו'. כמ"ש במתני' הכחל קורעו כו' ואפילו בלא בשר דהא אסור רב אינו עובר ומותר: [ה] בין כו'. גמ' שם וכ"ה בתוספתא כחל של מניקה כו' לא קרעו כו' ומניקה דקתני לרבותא. ת"ה (ע"כ): [ו] ואם עבר כו'. כלישנא קמא דרב דת"כ ובלא בשר איירי ובפי' תוס' שם וכ' שיש גורסין להדיא כחל שבשלו בהלבו מותר היכא דבשליה לחודיה בלא בשר: [ז] ואם בשלו עם כו'. עבה"ג. ויש ספרים שגורסין להדיא

באר היטב

(יד) נעיצה. כ' הב"ז דזה קאי אמ"ם שרוצה לחתוך גבינה בסכין של בשר אבל מ"ם שאסור לחתוך לחם כו' לא צריך רק קיוח הסכין כמ"ש בב"י דהוי ל"ע בר ב"ע ולדידן ג"ל לזה שהרי מבואר בסי' ל"ו דדוקא בדבר חריף לחמרי דבולע מעוט דוחקא דסכין עכ"ל. וכתב בש"ך דמהרש"ל מוסר לחתוך בו פת לאכול עם גבינה אף אם נעלו בקרקע והקשה עליו דהת קי"ל דאם חתך לפת בסכין של בשר שהחבטל בטעמו בלפת שמותר לחתוך בו חפילו לגון לאוכלו בכותח כדלקמן ס"ם ס"ו (ומ"ו חירץ דהמעיין בדברי מהרש"ל מבמע דודאי מותר לחתוך לחם בסכין של בשר ע"י נעיצה לאכול עם גבינה חלה מהרש"ל למיירי בסכין של בשר שהחבטל בלא מליחה שלריך שיעור ס' נגד חותו בשר ולא סגי נגד דם שבחוכו וכן בכמה דוכתי ג"ל הוא בכלל מ"ם גבינה עלמה חלה אם אינו נעלו עם בשר שהחבטל בלא מליחה שלריך ס' נגד חותו בשר ולא סגי נגד דם שבחוכו וכן בכמה דוכתי ג"ל הוא בכלל מ"ם גבינה עלמה חלה אם נעלו ללא התירו נעיצה חלה אם חירע במקרה שהחבו בסכין בשר חו חיפבא שלריך נעיצה להכשירו מן החיסור משא"כ בכה"ג עכ"ד וקשה דהת קי"ל דאם חתך לפת בסכין של בשר שהחבטל בטעמו בלפת שמותר לחתוך בו חפילו לגון לאוכלו בכותח כדלקמן ס"ם ס"ו וכמ"ש מהרש"ל למיירי בסכין של בשר שהחבטל בלא מליחה שלריך ס' נגד חותו בשר ולא סגי נגד דם שבחוכו וכן בכמה דוכתי ג"ל הוא בכלל מ"ם גבינה עלמה חלה אם נעלו ללא התירו נעיצה חלה אם חירע במקרה שהחבו בסכין בשר חו חיפבא שלריך נעיצה להכשירו מן החיסור משא"כ בכה"ג עכ"ד וקשה דהת קי"ל דאם חתך לפת בסכין של בשר שהחבטל בטעמו בלפת שמותר לחתוך בו חפילו לגון לאוכלו בכותח כדלקמן ס"ם ס"ו וכמ"ש מהרש"ל למיירי בסכין של בשר שהחבטל בלא מליחה שלריך ס' נגד חותו בשר ולא סגי נגד דם שבחוכו וכן בכמה דוכתי ג"ל הוא בכלל מ"ם

(ומ"ם בלשון רש"י ס"ו חינו מדוקדק והוי ו"ו במקום חו והחוספות כתב ק"ט ע"ב ד"ה חינו עוכר עליו כו' שהעיקו בלשון רש"י שחי חו ערב ודלת כחב"י) ואי לת קרעו מותר ולקדרה בפני עלמו בעי ס"ו ועיחה ואי לת לף בדיעבד חסור ולנבלו עם בשר שרשב"ל החבטל בלפת חפילו לכתחלה לף בקריעה ס"ו ועיחה חלב כדלקמן ס"ם ס"ו ואיכא למאן דאמר דבעי קריעה ס"ו ועיחה בדיעבד חסור וכן נרלה עיקר בדעתו ז"ל וכדמוכח מדבריו שכתב ולקדירה קורעו ס"ו ועיחה ואם לת קדירה מעמע בבל גוונא ובין עם בשר ועוד שהרי כתב הרב ז"ל לקדירה ודאי לריך להוציא כולו מחחילה לפי כשהוא יוצא הרי הוא חלב גמור ומחבטל עמו ש"ל ויכול דכן מה טעם יש לאסור בכתחלה כיון שהוא מוציא כולו מחחילה ואי בטל ס' נגד שכחל מותר שכחל בטל מ"ם ומה שלא בטל ס"ל חלב בכתחלה כמו שכתב הרב ז"ל בסעיף ב' ולכאורה לפי זה לא מהני לן קריעה כלל ועיקר ולא ידעתי מאי קאמר

שמעטרין לוחו בס' שמשמע שמעטרין הכחל עלמו בס' : ה ויא דאם נפל תחלה לקדירה בו' . כלומר לקדירה של בשר שלין בה ס' לפילו עם הכחל דסליינו שנפל לפחות מחנושים וחשעה שלז כחלב ליולע ממנה לל נתבטל ל"כ נאסר הכחל מדינה לחבל כשנפל בס' שלז כחלב ליולע ממנה נתבטל ולל נאסר הכחל ללא מפני מרלית העין לף בקדרה שנית מעטרף הכחל לס' ללא גרע מפני שנאסר דהל בקדירה הרחשונה מעטרף הכחל לס' לע"פ שהוא עלמו לסור ועטמת הסכימו הפוסקים מפני שלין ליסור של הכחל מפני שים בו עטם חלב יותר מבשר בשר ללא מפני שים בו גוטות בכחל שהחלב כנום בתוכן וים בלוחו חלב טעם מן הבשר שנתבשל עמה ולותו חלב בגוטות ל"ל להפריטו מן הבשר דלא מהני קריטה לאחר ביטול ולף של נב דבגמר ביטולו יולא כל חלב מ"מ קודם גמר ביטולו נאסר בשביל חלב בגוטות ולו לא מהרי מטום דחייטינקמא יאכלנו קודם גמר ביטולו ל"ל מטום מרלית העין והרב המגיד כתב שהטעם שהכחל מן המנין מפני שהוא מותר בפני עלמו וגם הרחב"ד בהשגות כתב טעם זה ומביאו בה"ח כלל כ"ט ד"ב וגרחה שגם זה הוא מכוון למ"ש הפוסקים והכל הולך למקום לחד ודוק ועמ"ש הכ"ח דכחל הוי בריה כמו גיד הנשה והוא תמוה כדלילתא בש"ס ופוסקים לקמן סימן ק' דלא הוי בריה אלא מה שנאסר מתחלת בריותו וכן מבואר ברמב"ם פט"ו מהמ"א דין י"ז דגיד הנשה הוי בריה וכחל לא הוי בריה ע"ש : ו נהגו שלא לבשלו כו' . כל זה מלד המנהג אבל לעניין דינא בדיעבד נתבאר בהמחבר בס"ח ודעת הר"ב בהג"ה בסעיף זה : ז או בפשטיד"א כו' . אפי' במחבת כן

[ח] הכחל אסור ' והשאר מותר ואם היה בפחות מששים הכל אסור (ג) [ט] ' בין כך ובין כך אם נפל לקדירה אחרת אוסר אותה (ד) ומשערין בו בס' כבראשונה [י] שהכחל עצמו שנתבשל נעשה כחתיכה (ג)האסורה[יא] ח ואין משערין בו אלא כמות שהוא בעת שנתבשל לא כמו שהיה בשעה שנפל :

הגה ה [יב] וים מומרים דאם נפל מחילה (א) לקדירה שלין בה ס' ומלאכר (ד) הכחל (ג) אם נפל אחר כך לקדירה אחרת אין הכחל מעטרף לס' (עור בשם הרשב"ח ור"ע לר"ן דלא כל"י לר"ן) וכן עיקר :

ב ו [יג] ם נהגו שלא לבשלו עם בשר כלל ולבשלו בלא בשר (ה) ' בטיגון ז או בפשטיד"א מצריכין קריעה שתי וערב וטיחה בכותל ולצלי קריעה שתי וערב

נקודות הכסף

(סי' צ' ס"ו ס"ק ב') ותנו תשובתן דברי הת"ח כו' .

מטה יהונתן

ולוק : (שם) ואין משערין אותה אלא בשעה שמבלע כו' . גם דין זה הוא לגון סרמב"ם וכ' ס"ה דהרמב"ם מפרש הא דקתני בגמ' כי משערין לו כמאי דנפיק מיניי' היינו דמספקא לו משערין כיש והיינו כמו שהוא בא לפנינו לו כמאי דנפיק מיניי' דהיינו דמשערין כמו שהוא בשת שנפל ומשיך דבדיעבד ומק' הכ"י ח"כ ליך לפסוק פסיטת דבדיעבד משערין דהי כמאי דנפיק מינה ידעינן הא לפי זה מייבי דידעינן כמה סי' בשעה שנפל וע"ל דזה ודלו ל"ל דמ"ל ס' נגד כל החלב שבי' דהל"ב ק' הא דקאמר כחל בס' מאי נעי הכא בס' ס"ל סיטוטו קפילא דהא הוי מבשל"מ ח"כ ל"ל דלא אכרו אלא בכחל לבדו אבל לא בהלב כשהוא בפני עלמו ולא מה שנתבשל עמו כן כתוב הי"ג בשם הגאונים ולא מה שנתבשל עמו כלל ואפי' בכחל לבדו אם נתבשל עד שיהלי' שנתבטל בששים ואינו ניכר לא בטעם ולא בריח ולא במראה אינו אוסר ולא מקרי נתבשל עד שיהלי' שנתבטל בששים אלא כשנתבשל עד שיהלי' שנתבטל בס' ואינו ניכר לא בטעם ולא בריח ולא במראה ואפי' נתבשל עד שיהלי' שנתבטל בס' ונתבשל עמו עוד דבר אחר ונתבטל בס' אינו אוסר עד שיהלי' שנתבטל בס' מכל אחד ואחד ואפי' נתבשל עד שיהלי' שנתבטל בס' ונתבשל עמו עוד דבר אחר ונתבטל בס' ונתבשל עמו עוד דבר אחר ונתבטל בס' אינו אוסר עד שיהלי' שנתבטל בס' מכל אחד ואחד ואפי' נתבשל עד שיהלי' שנתבטל בס' ונתבשל עמו עוד דבר אחר ונ

וכשר בחלב לדברי הכל נעשה נבילה ע"כ לריך לחה"כ ס' נגד הכחל והכחל לינו מלטרף כ"כ בה"ס לחרוך שער לחטון בבית תערובות וכ' פב"י שסה"ן ס"ל כרמב"ם ובח"מ חולק עליו ולדלכה מדלתן הכ"ן טעם כיון שלין לאסור הכחל רק משום מלחית עין ע"כ לינו לאסר בנמלים יותר מבדהשעם משמע דלא מיירי רק בנפל לס' דלא לין הכחל לאסור רק משום מרלית עין לבל לם נפל בפחות מס' דלשכר מדינה מכח הביעול בחלב שלח"כ נעשה נבילה ולינה מלטרפת ובכרמב"ח מס"ם פסק ת"ח וכלן בס"ע כרמב"ח ובלבוש הביא לי"ל להחמיר לפי' בהיה בו ס' להריך לח"כ ס' בלא הכחל ולין זה עיקר דבזה מודה רמ"ח דהכחל מלטרף כיון שלא נאסר רק מחמת מרלית עין . ומעכשיו נולד בו מחלוקת חדשה בין רמב"ם לרמב"ח לם שלא הוזכר בפוסקים דהיינו להרמב"ם לא לאסרינן לפי' בשער בחלב שהוא מדרבנן מחיכה עשרה בשעה נבילה וכן כתב ב"י בשום בחלב שנפל לתוכו ולא נודע לו עד לאחר ששהה כדי שיעור זה ולא נודע לו שנפל לתוכו אלא לאחר שנתבשל הבשר וכשנפל היה הבשר נכנם בכחל ולא הלינו בכך לפי שלין טעם הבשר מיכר בכחל ושוב שנכנסו הוא נפלט הכבושעו כך פולטו ופ"ז לין לומר מכלל שיהא מותר לחתוך כחל בשעת בישול בלא קיום, כתב

הגה (ה) [יד] ואם עבר ובשלו אם קלעו אחי וערב ועמו בטוחל **ח** יש להתיר בדיעבד (סה"ת והמרדכי והג"ה מיימוני והטור וע"פ עת"ת) במקום הספד (ו) מרובה (ז) אבל בללו הכי לין להתיר **ט** [טו] ומה שנהגו לקורעו (ב) ולחתכו כמה פעמים אחי וערב על פני כולו (ז) עדיף ומהכי יותר מעיה' בטוחל (ת"ה סי' קפ"ב) **י** [טז] ולצלי נוהגין לכתחלה לקורעו אחי וערב ועיחה בטוחל (לרוך כלל י"ח) [יז] מיהו אם עבר ובשלו אפי' בלא קריעה אלו אין לאסור (הג"ה מיימוני ום"ד והטור וע"פ) [יח] ואם בללה עם בשר עמו אם נקרע אחי וערב ועמו בטוחל **יא** שניהם (ח) מותרים **יב** ואם עבר ובשלו עם קלעו אחי וערב ועמו בטוחל **ח** יש להתיר בדיעבד (סה"ת והמרדכי והג"ה מיימוני והטור וע"פ עת"ת) במקום הספד (ו) מרובה (ז) אבל בללו הכי לין להתיר **ט** [טו] ומה שנהגו לקורעו (ב) ולחתכו כמה פעמים אחי וערב על פני כולו (ז) עדיף ומהכי יותר מעיה' בטוחל (ת"ה סי' קפ"ב) **י** [טז] ולצלי נוהגין לכתחלה לקורעו אחי וערב ועיחה בטוחל (לרוך כלל י"ח) [יז] מיהו אם עבר ובשלו אפי' בלא קריעה אלו אין לאסור (הג"ה מיימוני ום"ד והטור וע"פ) [יח] ואם בללה עם בשר עמו אם נקרע אחי וערב ועמו בטוחל **יא** שניהם (ח) מותרים **יב** ואם לאו העליון כו' . ומלאה לאם יודע שהניהם היו תחוחים בשוה בשפוד ולא היה שום ר' מהן עליון לו תחתון שניהם מותרין : **יג** אבל לכתחלה אין ללולות כו' . הטעם מפני שהפודים שלנו מונחים לתרכן ופעמים רחק זה למעלה ופעמים זה למעלה וכמו שמחבאר בסימן ע"ג גבי כבד : **יד** נוהגים בו איסור לכתחלה . אפילו ע"י קריעה אחי וערב ועיחה בטוחל והטעם שכבר נתייבשה מעט ע"י האור ואין בה עוד משום בישול ואפילו בדיעבד מותר כ"כ הב"י בשם הרב"ח ומ"ש בשם הרא"ה ואו"ז אוסרין אפילו בדיעבד אפילו ע"י קריעה ש"ו וט"ב וכ' דיש להתיר בדיעבד משום דיחידאה נינהו : [טז] ומה שנהגו כו' . דקריעה ש"ו דגמ' הוא פ"א לארכו ופ"א לרחבו לכך צריך טיחה משא"כ כה"ג בכל הגוטות נפתחין . שם: [טז] ולצלי נוהגין כו'. כמ"ש הרשב"א לדעת רש"י דכולה שפעתא בצלי ומ"ש כיצד קורעו א"ר יהודה כו' ג"כ לצלי ור"א פליג עליה ויש לעשות כר"י ועב"י ור"ת ס"ק ב' : [יז] מיהו אם כו'. כלישנא קמא דרב דת"כ וכ"פ רש"י קי"א ב' : [יח] ואם נצלה עם כו' . קי"א א' וכמ"ש תוס' שם ד"ה תותי דבקרעו ש"ו ום"ב מיירי אבל בלא"ה אפילו תותי בשרא אסור אף בדיעבד הכחל וכ"ש עלוי בישרא דהבשר אסור ו"ש ואם לאו כו' . אבל לכתחלה כו' . כמ"ש רש"י שם ד"ה הלכתא כו' : [כ] ולקדירה בלא כו' . ר"ל אפי' קריעה ש"ו וט"ב דסופו לבשל בו בשר אח"כ והוי כמו עם בשר דלדידהו היה להם קדירה מיוחדת לכחל משא"כ עכשיו ואנו אין רגילין בזה ואתי לממעי. סמ"ק והג"ה: [כא] וה"ה לשנין. ג"כ מה"ט : [כב] ואפילו . ר"ל אף דביבש בדיעבד מותר בכ"ע ט"ם לכתחלה אתי לחלופי : [כג] ואם עבר כו' . זה לכ"ע מותר : [כד] מיהו אם נתייבשה כו' . כיון דמדרבנן הוא בבה"ג לא נזרו . שם : [כה] אבל בטחבת כו' . ג"כ משם הנ"ל משא"כ בלא טחבת : [כו] מותר לחתוך כו' וה"ה לצלות כו' . דהא שרינן תותי בישרא אפי' לכתחלה ואף ע"ג בישרא לכתחלה הוא דאסור שנוסף עליו בעין . תוס' שם ד"ה תותי כו' : [כז] וכ"ש כחל כו'. עש"ך :

ג כא [כו] יא מותר (יז) *לחתוך כחל רותח בסכין שחתכו בו בשר כב [כז] (וכל שכן כחל מי שט"פ שהיה מלטה מלא) (תפ"ו כי"ח) וכן מותר לחתוך בשר בסכין שחתכו

כמי בעי הכי לכתחלה : **יא** שניהם מותרים . לפילו ידוע שמתבשלו דכיון שנקרע אחי וערב ועמו בטוחל חבוב כבשר ממש לעניין זה : **יב** ואם לאו העליון כו' . ומלאה לאם יודע שניהם היו תחוחים בשוה בשפוד ולא היה שום ר' מהן עליון לו תחתון שניהם מותרין : **יג** אבל לכתחלה אין לצלות כו' . הטעם מפני שהפודים שלנו מונחים לתרכן ופעמים רחק זה למעלה ופעמים זה למעלה וכמו שמחבאר בסימן ע"ג גבי כבד : **יד** נוהגים בו איסור לכתחלה . אפילו ע"י קריעה אחי וערב ועמו בטוחל והטעם שכבר נתייבשה מעט ע"י האור ואין בה עוד משום בישול ואפילו בדיעבד מותר כ"כ הב"י בשם הרב"ח ומ"ש בשם הרא"ה ואו"ז אוסרין אפילו בדיעבד אפילו ע"י קריעה ש"ו וט"ב וכ' דיש להתיר בדיעבד משום דיחידאה נינהו : [טז] ומה שנהגו כו' . דקריעה ש"ו דגמ' הוא פ"א לארכו ופ"א לרחבו לכך צריך טיחה משא"כ כה"ג בכל הגוטות נפתחין . שם: [טז] ולצלי נוהגין כו'. כמ"ש הרשב"א לדעת רש"י דכולה שפעתא בצלי ומ"ש כיצד קורעו א"ר יהודה כו' ג"כ לצלי ור"א פליג עליה ויש לעשות כר"י ועב"י ור"ת ס"ק ב' : [יז] מיהו אם כו'. כלישנא קמא דרב דת"כ וכ"פ רש"י קי"א ב' : [יח] ואם נצלה עם כו' . קי"א א' וכמ"ש תוס' שם ד"ה תותי דבקרעו ש"ו וט"ב מיירי אבל בלא"ה אפילו תותי בשרא אסור אף בדיעבד הכחל וכ"ש עלוי בישרא דהבשר אסור ו"ש ואם לאו כו' . אבל לכתחלה כו' . כמ"ש רש"י שם ד"ה הלכתא כו' : [כ] ולקדירה בלא כו' . ר"ל אפי' קריעה ש"ו וט"ב דסופו לבשל בו בשר אח"כ והוי כמו עם בשר דלדידהו היה להם קדירה מיוחדת לכחל משא"כ עכשיו ואנו אין רגילין בזה ואתי לממעי. סמ"ק והג"ה: [כא] וה"ה לשנין. ג"כ מה"ט : [כב] ואפילו . ר"ל אף דביבש בדיעבד מותר בכ"ע ט"ם לכתחלה אתי לחלופי : [כג] ואם עבר כו' . זה לכ"ע מותר : [כד] מיהו אם נתייבשה כו' . כיון דמדרבנן הוא בבה"ג לא נזרו . שם : [כה] אבל בטחבת כו' . ג"כ משם הנ"ל משא"כ בלא טחבת : [כו] מותר לחתוך כו' וה"ה לצלות כו' . דהא שרינן תותי בישרא אפי' לכתחלה ואף ע"ג בישרא לכתחלה הוא דאסור שנוסף עליו בעין . תוס' שם ד"ה תותי כו' : [כז] וכ"ש כחל כו'. עש"ך :

ומבואר שם וכש"ב בהדיה : **טז** בקדירה לבדו מותר בדיעבד . בלא שניהם אבל אם לא קלעו אחי וערב או לא טמו בטוחל אפי' דיעבד לסור עד שיהא ס' נגד הכחל והכחל מין המינין כ"כ הפוסקים : **יז** דהיינו לאחר ל' יום . היינו מסתמא אבל אי חזינן דיבשה היא ממש פשיטא דאפילו תוך ל' מותר : **יח** מותר בדיעבד . אפילו בלא קריעה כלל אם וכבל דיני פשטיד"א ויבש אות דעת מרמ"ל לדעת הרב בהג"ה זולת מה שכתב הרב בהג"ה ויש לא נהייבשה לכחל כו' שנראה מדבריו שהייבשה מותר בפשטיד"א אפילו במחבת וכן נראה להדיא מדבריו בסימני ת"ח אם אין ר' אין כן דעת מהרש"ל אם אינה מעט בישול בקדרה . וכתי"ל לעיל ס"ח ע"ח דפשטיד"א אפילו בלא מחבת ים לה דין ביטול בקדרה שאני סכח כיון דמדינא שרי אלא מטוס גזירה לסור וכמו שכתבתי בס"ק כ"ח ח"ל ודאי דמחבת דוקא דהוי דומיא דקדירה ים לגזור אבל לא בלא"ה : **כ** שלא לאפות פשטיד"א כחל עם בשר כו' . אבל ודאי עם חלב מדינא לסור בשר גמור הוא ואם אפה עם חלב בתנור אחד הוי כדין שאר בשר וחלב שנאפו בתנור אחד שיהבשר לקמן סי' ק"ו וק"ח ט"ס : **בא** מותר לחתוך כחל רותח כו' . דין זה אפילו לדידן אם קלעו אחי וערב ועמו בטוחל ולדקדירה שנהגו בלא לבשלה לבדה אפילו ט"י קלעו אחי וערב ועיחה בטוחל דמה שמתמירו בקדרה היינו בלא מטוס גזירה שמא יבלו לבשל עם בשר יחד וזה לא שייך בגבי סכין שמ"ק סי' ריי"ג וסגה"ט : **כב** וכ"ש כחל חי

ומעשה שהיה בא לפני ר' יהודה ב"ר יחזקאל ז"ל ואמר לי שהיה לו בשר בחלב ולא היה לו סכין אחר ולא היה לו מקום לשהות עד שיעבור ששים ונתן הבשר בין שתי קערות ולא נגעו זו בזו ולא נגעו הקערות בשום דבר ונתן הסכין בין שתי הקערות ולא נגע בשום אחת מהן ואמר לי שכך היה מורה אביו ז"ל ואמר לי שכך היה מורה רבו ר' יצחק ב"ר יוסף ז"ל ואמר לי שכך היה מורה רבו ר' יצחק הזקן ב"ר משה ז"ל ואמר לי שכך היה מורה רבו ר' יצחק ב"ר אשר ז"ל ואמר לי שכך היה מורה רבו ר' יצחק ב"ר יהודה ז"ל ואמר לי שכך היה מורה רבו ר' יצחק ב"ר יוסף ז"ל ואמר לי שכך היה מורה רבו ר' יצחק

כו'. בריו"ח כתוב ואפילו כחל מי וקאי הרבותא על שהיה מלאה חלב והרב שכתב כ"ם כמו מי שהיו רותחת ויותר גרועה להגיס בלשון הרב וכן כחל מי כו': **כג** ודוקא שנצלה כדינו כו'. וכתב מהרש"ל בחו"ם דאם נצלה כל צרכו אפילו לא טחנו בכותל אלא קרעו אחי וערב מותר למהכו בסכין על בשר ולא בעינן טיחה אלא כשנצלה נצלה כל צרכו אבל לאחר שנצלה כל צרכו וגם קרעו סיעד קורח אחי על המחמיר חסיד שוטה והדיוט עכ"ד וט"ם וט"ל סימן ס"ט ס"ק ו' וסי' ע"ו ס"ד וכמ"ש שם: **כד** כל הדברים אלו לכתחלה אסורים כו'. ומדברי מהרש"ל בחו"ם נראה דאם לא קרעו אחי וערב וטוח בכותל נריך שפשוד לבון ובלע"ז ואפילו דיעבד לאסור ודברי הרב נראין ועוד שמדברי הרשב"ם והר"ן ומביאים ב"י בקולר נראה להדיא דאפילו לכתחלה מותר לצלות בשפוד ח' פעמים בשר ופעמים כחל ואפילו נלא קריעה כלל ואפשר לומר דאף מהרש"ל לכתחלה קאמר: **כה** לצלות כחל כו'. ר"ל לכתחלה אסור לצלות או למלוח כחל על בשר נלא תחת הבשר ובדיעבד אפילו על הבשר מותר ובשפודים שלנו אסור לכתחלה בכל ענין וכמו שנתבאר בסי' ע"ג ס"ד וס' וכ"י כביח מחלוקת הפוסקים בזה אם יש חילוק בין קרעו אחי וערב וטחו בכותל או לאו ט"ם ודעת הרב בהג"ה בלשון נתבאר בס"ב: **כו** ויש מי שמתיר. אפילו לכתחלה למלוח כחל על בשר אפילו נלא קריעה כלל וי"ד לכבד שאין דרך המלח להפליט חלא דם לא נחל בשר אלא בשר. **כז** ואין למלחו עם בשר. וכן כתב מהרש"ל בתשובה שלו שם וכפרו פרק כ"ה סימן ל"ז דלכתחלה אסור למלחו עם בשר בין הותי בישרא בין עלוי בישרא ולענין דיעבד נראה דעת מהרש"ל בחו"ם שם דאם קרעו אחי וערב מותר אפילו לא טחו בכותל ונראה דעת הרב הרמב"ן והרשב"א וס"פ מתירין בדיעבד אפילו נלא קריעה כלל אפילו עלוי בשרא והרש"ם והטור וס"פ מתירין אפי' לכתחלה והאוסר הוא יחיד לגבי הרבותא וכ"פ מהרש"ל עלמו בשפודו אפילו נלא קריעה כלל אפילו עלוי בישרא מותר ולי"ל שאין מנוקב הוא שהרי בשר בחלב שהוא מנוקב דנקיט הוא מטום דם שבכחל אבל לא מטום חלב וע"ל סוף כלל י"ח ע"ם וע"ל ס"ם פ"ו:

(ס)דחלב שחוטה הוא מדרבנן: יב מכ"מ דדרש לשמעי וכו' שם דקי"ל: יג עור בשר כמ"ן ורשב"ם משום דמליח כרותח דלעי: יד נתבאר לעיל סי' ע"ג: טו שם בשם הרש"ם שהמלח לאינו מפליט החלב ואינו מנליע בדופני הכחל:

נקודות הכסף

(שם פ"ו ס"ק י"ב) **אמנם** תמהתי כו'. ואני תמה עניו

פרי חדש

שיש עניו טיחת בשר נלא כדעת מקלע מפרשים שמקילין ומביאי ראיה מזו עכ"ל ולי נלע' עיקר כדעת אותם מקלע מפרשים ומ"ש שהעומן נפלע משום דבכולהו כדפולהו אגב דדוקא בדם כתבו ועשות הוא דדוקא בדם דמשרין שריק לשרין כנולהו כדפולהו אבל לא בשומן:בקיצור

מטה יהונתן

בשם ר"ת דכחל לאסור גם אם בשלו נלא בשר ס"ב הוי היא עלמה לאוסרם מהמת בע"ח ושפיר שייך לומר הש"ג מב"ש המתכר שלא העתיק רק לשון הרמב"ם ס"ב ס"ק ל"ם שאי דיעל אחל הרמ"א לשיטתו דבסק לקמן בסי' ל"ב בשיטת ר"ם הכל לאסורים שבאוסרים לאמרינן חש"ג ס"ב בשיטת הרמב"ם ס"ק ל"ב ודו"ק. ואחו אין בקולין בזה ואין מעשרין כלל בבלוע. עיין לאחרונים סי' ל"ע סק"ד. ואוב רלאיתי לאחרי שכתב נעל לאם מבשר הקשה זה על הב"י וט"ל שבוודאי לדעתו. לאחש כדי שלא לבוויים לבש"ע ת"ו בשועה ואינו מיבים שבסקנו טוחרין עכשיו והמיתר כמו שהיה היה שבת שאפשר ת"ל שיש מעשרין לאיסור כמות שהוא עכשיו והמיתר כמו שהיה לאיסור בשעה שנפל מ"ם אין

צא (א) כל מידי דבעי הדחה וכו'. בטור כתב בזה ס"מ כל מידי כו' יש להקשות מאי ס"מ דקאמר הא היא היא דבסדיפ אמרינן במתני' ובגמ' יסיו מוגעים זה בזה וי"ל דס"ל דוקא בשר וגבינה עצמם אבל בכלי שלהם ס"ל ליזהר קמ"ל דכל מידי דבעי הדחה ואפילו בכלי ויליף לה מדאמר לחבי נסי דקליפס לא בעי הדחה מיהו בעי מדאמר בהדחה ממילא כל מידי דבעי הדחה סוין הס. ויש להקשות עוד הא כתב ב"י בסי' ב' דבכ"מ דבדיעבד מותר לא חיישינן מהחלה שמא יסכה ומוטו מוכח בכמה דוכתי וכמו שבעתיק בסעיף ד' ות"כ אמאי חיישינן כאן דילמא אכיל בלא הדחה כיון דאי אכיל בלא הדחה אין איסור דאפילו במקום שאריך קליפה יש דעות בסי' זה אי בדיעבד בלא קליפה. וי"ל דבכ"מ דאין איסור ברור לפניו שאריך קליפה יש לסמוך על הדיעה האומרת שאין צריך קליפה ואפילו בכלי שני וכמו שכתב הרא"ש בפ' כל הבשר (ס"ק ט"ו) דכלי של עובד כוכבים שהולחו יפה מותר ליתן בו בלא קליפה ואפילו בלא הדחה כלל ואפילו לדברי האומרים שאין הכלי בולע כלום מ"מ כיון שנשתמש בו בחמין ודאי בלע מעט ואפילו הכי לא חיישינן לזה כיון שאין ודאי בלוע בו אלא ספק ספיקא ואפילו בדבר חריף כחומץ ואפילו בכלי ראשון שהוא חמור יותר מכלי שני ואפילו בכלי שלישי שהוא חמור יותר מכלי ראשון ואפילו בכלי רביעי שהוא חמור יותר מכלי שלישי ואפילו בכלי חמישי שהוא חמור יותר מכלי רביעי ואפילו בכלי ששי שהוא חמור יותר מכלי חמישי ואפילו בכלי שביעי שהוא חמור יותר מכלי ששי ואפילו בכלי שמיני שהוא חמור יותר מכלי שביעי ואפילו בכלי תשיעי שהוא חמור יותר מכלי שמיני ואפילו בכלי עשירי שהוא חמור יותר מכלי תשיעי ואפילו בכלי אחד עשר שהוא חמור יותר מכלי עשירי ואפילו בכלי שנים עשר שהוא חמור יותר מכלי אחד עשר ואפילו בכלי שלשה עשר שהוא חמור יותר מכלי שנים עשר ואפילו בכלי ארבעה עשר שהוא חמור יותר מכלי שלשה עשר ואפילו בכלי חמשה עשר שהוא חמור יותר מכלי ארבעה עשר ואפילו בכלי ששה עשר שהוא חמור יותר מכלי חמשה עשר ואפילו בכלי שבעה עשר שהוא חמור יותר מכלי ששה עשר ואפילו בכלי שמונה עשר שהוא חמור יותר מכלי שבעה עשר ואפילו בכלי תשעה עשר שהוא חמור יותר מכלי שמונה עשר ואפילו בכלי עשרים שהוא חמור יותר מכלי תשעה עשר ואפילו בכלי עשרים ואחד שהוא חמור יותר מכלי עשרים ואפילו בכלי עשרים ושנים שהוא חמור יותר מכלי עשרים ואחד ואפילו בכלי עשרים ושלשה שהוא חמור יותר מכלי עשרים ושנים ואפילו בכלי עשרים וארבעה שהוא חמור יותר מכלי עשרים ושלשה ואפילו בכלי עשרים וחמשה שהוא חמור יותר מכלי עשרים וארבעה ואפילו בכלי עשרים ושמונה שהוא חמור יותר מכלי עשרים וחמשה ואפילו בכלי שלשים שהוא חמור יותר מכלי עשרים ושמונה ואפילו בכלי שלשים ואחד שהוא חמור יותר מכלי שלשים ואפילו בכלי שלשים ושנים שהוא חמור יותר מכלי שלשים ואחד ואפילו בכלי שלשים ושלשה שהוא חמור יותר מכלי שלשים ושנים ואפילו בכלי שלשים וארבעה שהוא חמור יותר מכלי שלשים ושלשה ואפילו בכלי שלשים וחמשה שהוא חמור יותר מכלי שלשים וארבעה ואפילו בכלי שלשים ושמונה שהוא חמור יותר מכלי שלשים וחמשה ואפילו בכלי ארבעים שהוא חמור יותר מכלי שלשים ושמונה ואפילו בכלי ארבעים ואחד שהוא חמור יותר מכלי ארבעים ואפילו בכלי ארבעים ושנים שהוא חמור יותר מכלי ארבעים ואחד ואפילו בכלי ארבעים ושלשה שהוא חמור יותר מכלי ארבעים ושנים ואפילו בכלי ארבעים וארבעה שהוא חמור יותר מכלי ארבעים ושלשה ואפילו בכלי ארבעים וחמשה שהוא חמור יותר מכלי ארבעים וארבעה ואפילו בכלי ארבעים ושמונה שהוא חמור יותר מכלי ארבעים וחמשה ואפילו בכלי חמשים שהוא חמור יותר מכלי ארבעים ושמונה ואפילו בכלי חמשים ואחד שהוא חמור יותר מכלי חמשים ואפילו בכלי חמשים ושנים שהוא חמור יותר מכלי חמשים ואחד ואפילו בכלי חמשים ושלשה שהוא חמור יותר מכלי חמשים ושנים ואפילו בכלי חמשים וארבעה שהוא חמור יותר מכלי חמשים ושלשה ואפילו בכלי חמשים וחמשה שהוא חמור יותר מכלי חמשים וארבעה ואפילו בכלי חמשים ושמונה שהוא חמור יותר מכלי חמשים וחמשה ואפילו בכלי ששים שהוא חמור יותר מכלי חמשים ושמונה ואפילו בכלי ששים ואחד שהוא חמור יותר מכלי ששים ואפילו בכלי ששים ושנים שהוא חמור יותר מכלי ששים ואחד ואפילו בכלי ששים ושלשה שהוא חמור יותר מכלי ששים ושנים ואפילו בכלי ששים וארבעה שהוא חמור יותר מכלי ששים ושלשה ואפילו בכלי ששים וחמשה שהוא חמור יותר מכלי ששים וארבעה ואפילו בכלי ששים ושמונה שהוא חמור יותר מכלי ששים וחמשה ואפילו בכלי שבעים שהוא חמור יותר מכלי ששים ושמונה ואפילו בכלי שבעים ואחד שהוא חמור יותר מכלי שבעים ואפילו בכלי שבעים ושנים שהוא חמור יותר מכלי שבעים ואחד ואפילו בכלי שבעים ושלשה שהוא חמור יותר מכלי שבעים ושנים ואפילו בכלי שבעים וארבעה שהוא חמור יותר מכלי שבעים ושלשה ואפילו בכלי שבעים וחמשה שהוא חמור יותר מכלי שבעים וארבעה ואפילו בכלי שבעים ושמונה שהוא חמור יותר מכלי שבעים וחמשה ואפילו בכלי שמונים שהוא חמור יותר מכלי שבעים ושמונה ואפילו בכלי שמונים ואחד שהוא חמור יותר מכלי שמונים ואפילו בכלי שמונים ושנים שהוא חמור יותר מכלי שמונים ואחד ואפילו בכלי שמונים ושלשה שהוא חמור יותר מכלי שמונים ושנים ואפילו בכלי שמונים וארבעה שהוא חמור יותר מכלי שמונים ושלשה ואפילו בכלי שמונים וחמשה שהוא חמור יותר מכלי שמונים וארבעה ואפילו בכלי שמונים ושמונה שהוא חמור יותר מכלי שמונים וחמשה ואפילו בכלי תשעים שהוא חמור יותר מכלי שמונים ושמונה ואפילו בכלי תשעים ואחד שהוא חמור יותר מכלי תשעים ואפילו בכלי תשעים ושנים שהוא חמור יותר מכלי תשעים ואחד ואפילו בכלי תשעים ושלשה שהוא חמור יותר מכלי תשעים ושנים ואפילו בכלי תשעים וארבעה שהוא חמור יותר מכלי תשעים ושלשה ואפילו בכלי תשעים וחמשה שהוא חמור יותר מכלי תשעים וארבעה ואפילו בכלי תשעים ושמונה שהוא חמור יותר מכלי תשעים וחמשה ואפילו בכלי מאה שהוא חמור יותר מכלי תשעים ושמונה ואפילו בכלי מאה ואחד שהוא חמור יותר מכלי מאה ואפילו בכלי מאה ושנים שהוא חמור יותר מכלי מאה ואחד ואפילו בכלי מאה ושלשה שהוא חמור יותר מכלי מאה ושנים ואפילו בכלי מאה וארבעה שהוא חמור יותר מכלי מאה ושלשה ואפילו בכלי מאה וחמשה שהוא חמור יותר מכלי מאה וארבעה ואפילו בכלי מאה ושמונה שהוא חמור יותר מכלי מאה וחמשה ואפילו בכלי מאתים שהוא חמור יותר מכלי מאה ושמונה ואפילו בכלי מאתים ואחד שהוא חמור יותר מכלי מאתים ואפילו בכלי מאתים ושנים שהוא חמור יותר מכלי מאתים ואחד ואפילו בכלי מאתים ושלשה שהוא חמור יותר מכלי מאתים ושנים ואפילו בכלי מאתים וארבעה שהוא חמור יותר מכלי מאתים ושלשה ואפילו בכלי מאתים וחמשה שהוא חמור יותר מכלי מאתים וארבעה ואפילו בכלי מאתים ושמונה שהוא חמור יותר מכלי מאתים וחמשה ואפילו בכלי שלשים שהוא חמור יותר מכלי מאת

בהמין וזה תמציתו בלונן היינו להסתמ' בהן היתר חמין לו בכוס וכיולא בו אבל בהתמם בהן היתר לונן פשיטא דאין חילוק וכן מבואר בר"ן בפ' כל שעה דאפי' בהתמם בהן חמץ בחמין מותר להסתמם בהם מצה בלונן וכן מבואר בהדיא בסמ"ק ובסה"ד סי' פ"ם ובסמ"ג לאוין קמ"ח (דל"ב ע"ב) שהביאו רבי' לכלים שנתבשל בהם בב"ח שמותר להסתמם בלונן מחבית של יין נסך שמותר להסתמם בהן ומכי מסתמע להדיא מדברי הרשב"ם בחידושיו שם דאפי' בהתמם בלונן מותר לאכול בו חמ"כ לונן לח בלח שמקנח הכלי ט"ם ומ"ם וכן מסתמע בי"ד סי' ס"ט אמת שמדברי הטור שם מסתמע להדיא דאפי' בהתמם בקערה מנוקבת דמותר לאכול בשר רותח (ה) ה הכל אסור ו משום דתתאה (ו) גבר ז אבל חלב רותח שנפל על בשר צונן או בשר

(ד"ע) וע"ל סימן קכ"ב :

ג ג צריך ליזהר שלא יגע בשר בלחם ד שאם יגע בו אסור לאכלו (ד) עם (ז) גבינה וכן יזהר שלא יגע בו גבינה שאם יגע בו אסור לאכלו עם בשר :

ד ד בשר וחלב רותחין (ד) שנתערבו יחד ואפי' בשר צונן לתוך חלב רותח או חלב צונן לתוך בשר רותח (ה) ה הכל אסור ו משום דתתאה (ו) גבר ז אבל חלב רותח שנפל על בשר צונן או בשר

אם לא נלע הכלי רק בלונן מותר להניח בו דבר יבש בלא הדמה כלל

טוביח בדרכי משה מדין כלי שנשתמש בו חמץ בלונן דמותר להסתמש בו מצה כדליתא בס"ח סי' תכ"ח' ועוד כ' שם וכת"ח כלל י"ז על מ"ש כאן הטור דמידי דלאו מורחים בהדחה מסור בלונן בקערה של חיסור דקאמר על זה ממ"ש לוחמות חייס דכלים של עובד כוכבים שהולחו יפה דמותר ליתן לתוכו חבלין ביבש כו' ומה חבלין אין דרכו להדיח וחירץ ע"ז וז"ל אך יש לחלק דכלי חיסור שמשתמשין בו בחמין אסור להסתמש בו כיתר לונן כמ"ש סימן קכ"ב ומה שהתבלין נדבקין בכלי אינו אלא כמו שנדבק בו מעט מן הבשר ואינו נפלט לגמרי ואפי' הכי מותר להסתמש בו בלונן ע"כ ולפי"ז אפי' בכלי שנתבשל בהם בב"ח שמותר להסתמש בלונן מחבית של יין נסך שמותר להסתמש בהן ומכי מסתמע להדיא מדברי הרשב"ם בחידושיו דאפי' בהתמם בהן היתר לונן אסור לאכלו עם בשר ומ"ש בשם

יולא מתתיב' לחתיב' בלא רוטב כ"כ ת"ח כלל כ"ג ועיין סי' ק"ה סעיף ז' מ"ש שם : (ו) קולף הבשר . בגמרא ממרין הטעם לחדמיקל ליה בלא פירש"י שמלגלג ובתו"ה כלל כ"ט כ' שמכביד עליו וכן במרדכי פכ"ה : (ז) והחלב מותר כולו . ובטור הביא דעת ריב"ח שלריך שיהא בחלב ס' נגד הקליפה שנאסר ממעט וכ' מהרח"י בהגהת ב"ח אע"ג דבשאר דוכתי אין הקליפה נאסרת בהגה"ט כי אם בנותן טעם בכל החלב אפ"ה לריך ס' כיון דלדבר לח הוא ומתערב יחד וירחה דהכי נהוג לחומרא ולא כהרח"ם עכ"ל והש"ע פסק כהרח"ם דהייגו כי"י ורמב"ם שלא"ס ס' נגד הקליפה ובתו"ה כלל כ"ט פוסק לקולא כהרח"ם בשם מהר"מ שבכ"מ שלריכו חכמים קליפה ובשלוהו כך בלא קליפה אפי' אין ס' נגד הקליפה מותר אפי' לכתחלה דלא שלריכו חכמים קליפה אלא מלד חומרא לכתחלה עכ"ל ובכלל ל"ו כתב להפך דקטרח הנאסרת כדי קליפה אוסרת עד ס' נגד הקליפה וכ' בת"ה דדבריו בכלל ל"ו הם לדעת ריב"ח והוא דחוק מאד אלא דוזכר שם מזה שהולללדעת ריב"ח לחדב' כ' דבריו לפסק הלכה בשתים. ותמיהני על מ"ש מהרח"י בשם הרח"ם לקולא שהרי הרח"ם הביא ב' הדעות בפ' כ"ם ולא הכריע ואדרבה רש"ל כתב שלהכי הביא דעת ריב"ח בתחלה מדברי הרח"ם שבשר בלא קליפה דמותר בדיעבד אלא ולעד"ג להוכיח מדברי הרח"ם פ"ק דחולין חיפכא והטור הביאו בסי' י' בשותא בסכין של עובד כוכבים דקי"ל קולף בית הסחיטה וכ' שם הרח"ם דלא יאחוז לכתחלה על דעת שיקלוף תח"כ נמלא ט"כ דש"ל שכל שהיו קולף לוכל חיסור לחפי' דיעבד דכל שמותר בדיעבד לא חייבי' מתחלה שמא יאכח וזה מוכח בסימן ק' בטור גבי ומיהו לכתחלה יכולין ליתן לו לשחוט על שמך שיבדקנו וכן בסי' כ' דחייסינן שמא יאכח ולא יבדקנו כו' וכ"כ ב"י שם בהדיא מיסו זה ים לדחות דשמא מותר בדיעבד בלא קליפה ואפ"ה אין לסמוך ע"ז לכתחלה כיון שים כאן חיסור ברור אלא שים לו תקנה כמ"ש רים סימן זה ורש"ל פרק כ"ם סי' ס' פסק להחמיר כריב"ח דלריך ס' נגד הקליפה אפי' דיעבד וכתב עוד דאפילו חיכח ס' בשבר נגד החלב מ"מ בשבר לריך קליפה דלא בלע דרך כולו גם בדבריהם הביא דעת רש"ל להחמיר *)ומכח רמ"ח פסק כאן ובת"ח בחלב ס' נגד הקליפה אלמא לא ס"ל כריב"ח וכ"פ בת"ח כלל כ"ג דאם עירה תבשיל בשר לתוך קערה חסור מותר דאם מדיעה מ"ל דק קליפה ותימה דבסי' ס"ע סעיף י"ו פסק דבדבר רוחח לא בעינן ס' נגד הקליפה ואם בב"י וכ"פ בת"ח כלל י"ב והייגו כריב"ח דמלמו דבריו סותרין זה את זה וכיון שגם הרשב"ח הכי ס"ל כן ים לגו לפסוק כריב"ח להחמיר ובכ"מ בעינן שאיס נגד הקליפה וכן חיכח במרדכי פרק כל הבשר במעשה שבח לפני רבינו יהודה שלמו עיסה כו' דפסק אם שלריך שאיס נגד קליפת הקערה. וכן מוכח בסמוך סוף סעיף ה' בהג"ה בשיר שנפל על הכלי שלריך הגעלה וכלי חרס שבירה ובכלי עץ קליפה שגי אלמא לחף דיעבד מה שחמרו כדי קליפה . ועוד רחיה ממ"ש הרח"ם הביאו ב"י ים סי' ל"ו בקורט של חילחית שחחכוהו בסכין של חיסור דאסור כולו אע"פ שאין חיסור אלא כדי קליפה כיון דהקרטין קטיס ואין יכול לידע בחיזה מקום מחכוהו לפיכך חבטוהו כולו עכ"ל ש"מ דבמקום שח"ח לקולף לחסור אלא כדי קליפה וכ' בת"ח כלל כ"ג דאם עירה מבשר בחלב אפי' ס' נגד הקליפה אסור אלא דוקא בשיר שנפל על בשר מהני ס' דבלח ל"א התיכה נ"ג ומ"ם הא הרם"א פסק לקמן (סי' צ"ב) דבב"ח אף בלח אסרי' חנ"ג ומשמע דאפי' בב"ח דרבנן הכי הוא וא"כ הכא כל החלב אסור ובפרם להסוברים בעירוי שלא נפסק הקולח מבשל כדי קליפה א"כ הוי בב"ח דאורייתא

רוחח שנפל לתוך חלב צונן (ו) ז (ו) קולף הבשר ושאר הבשר מותר ח [ד] (ובמקום שהבשר לריך קליפה אם לא קלפוהו ובשלו כך מותר (ז) (ה) בדיעבד) (לעיל כלל כ"ט)

(ז) ט (ו) והחלב מותר כולו (רמב"ם ור"ח ור"י ועו"פ) י ואם נפלו זה לתוך זה צוננין מדיח הבשר (ח) ומותר :

נבר . כלומר שהתחתון שהוא רוחח מחמם העליון הצונן : ז קולף הבשר כו' . משום דכתחתון הוא צונן הוא מקרר העליון אלא דחדמיקל ליה בלא פירש"י ועי' בסי' ק"ה ס"ג עוד מדיני תחלה גבי גם נתבאר שם לחפי' נפל החלב רוחח על בשר צונן ע"י טירוי אלא נפסק הקלוח סגי בקליפה וכן אפילו נפסק הקלוח בעי קליפה וע"ש : ח ובמקום שהבשר כו' . ל"ע דלהחוש פג"ה (דף ל"ו ע"ב) ד"ה אם ים כו' (ומביאים ב"י ס"ס ק' וי"י נע"ו לות י"ג ומביאו ב"י ס"ס ק"ס) והגהה חעיר"י ממהרי"ח בשם ר"י והמרדכי והחגודה שם כחבו דיכך שמלח בה גיד הנשה ואחבשל לריך לחמ"כ שיים נגד הקליפה שנאסרה חחלה במליחה וכ"כ החגור סי' חלף קע"ח בשם מהרי"ל על עוף שנחבשל בלא חחיכת וריזין לריך שיים גם נגד הקליפה שנאסרה חחלה במליחה ומביאו ב"י סי' כ"ב ס"ד בשחם וכן הב"ח שם וכ"כ הב"י בשיטות סימן י' ס"ה בפשיטות דגבי שחם בסכין של עובד כוכבים קולף ביה"ם דאפי' דיעבד חאסור החבשל כדין כל בשר שנחבשל בלא קליפה עכ"ל ונרחה לל"ק הרב דבמקום שלריך קליפה ובשלוהו בלא קליפה דמותר בדיעבד חלא דומיא דהכא דחלב מותר מטעמא דכחבו התוספות והרא"ש ומאר הפוסקים דלא שייך ביה קליפה דהייגו שהוא דבר הנבלל והקליפה נהערבה וכה"ג אם נחבשל הבשר בלא קליפה ובבלל בטעין דאיגו מכירו דלא שייך ביה קליפה מותר בדיעבד ומשחא ניחא דא דכחב שחם מותר בדיעבד דאי במכירו ס"ל לפרש דקליפה מיהא בעי כמ"ש בסי' ע"ב אבל כשנתבשל ועדיין מכירו בטיגן דשייך ביה קליפה לריך ס' וכן משמע לקמן בהג"ה בלל כ"ט למדקדק שם ע"ש ומשחא ניחא דא דכחב הרב בהג"ה בסי' י"ח ס"ד דכלי שנאסר במליחה כדי קליפה שלריך ס' נגד הקליפה אבל כיוכ לחיכה ביומו הוא מדברי ובשאר חיסורים אין לסקל רק בכפסד מרובה ע"ש עוד : (ן) והחלב מותר כולו . [עיין בחשובת מ"ם סימן פ' שכחב דלא מלקמן סי' ק"ך ס"ב בהגה"ה דהתם מיירי שהוקיקו הסומן בנחת ויודע שהקלות נוגע תמיד בחתיחת הכלי ונוגע תמיד בהכשר על כל גדותיו ממלא חחחיח החלב נוגע בכשר ואידך לא פגע ול"ל לקלפה כזה התירו ריב"ח ור"ח ואחשיגן קולא דנפל בבב"ח ומב"ם בשאר חיסורים דקילי עפי שכחב כאן ליתא ולא ידיד נפשי בהסכים וכבר נתבאר הכל על נכון בס"ך סק"ב ע"ש: (שם ס"ו ס"ק ז') **האריך** לחלוק על הרב ולפמ"ש בס"ך סק"ת בסי' זה ובסי' ס"ע ס"ק ס"ג נדחו כל דבריו ע"ש:

יד אפרים

דחיפלגו אי חחחה גבר או עילחה שהקצו לו דחיך שייך פלוגחא בזה דבעשימנו לקפילא וכחב לחרץ דמלד החוש ל"ל לעמוד על המבחן דלף בב"י שעל הסא אין זה ודאי שפולא שעמים אינו פולא ול"ק דלחומרא אמרינן דפלינו ולכן בשאין שם קפילא או במין במינו שלא"ל לעמוד עליו שם בלא או לא בזה נחלקו דמר סבר חחחה גבר ומ"ש עילחה גבר וכן כיוצא בזה אין לריכים למה שחלקו בחולין בכל איסורים שם מבשלים בשאים או במחה ולא הכריעו חכמים מדבריהם ע"י הטעימה דלטעימת החום, הס"ל דלא יהיב טעמא ליכל איסור עיין שם : כחב בשו"ת חדמת קודם ח"ב בחלק יו"ד סי' י"ל סעיף ס' במקום שאין מלוי לא בחוטות של עובד כוכבים אחד והוגד שקומה מלח שממלח בו בחוטות ונבלות וטריפות אסור למלות בו וכן אסור לחתו לחכירו ואם נחנו מחבטל בשאים בלף דלטעמא עביד אין האיסור מחמת עלמו

חידושי בית מאיר

(סימן צ"א סעיף ד') מדיח הבשר ומותר . כ"כ ואם נתבטל בלא שהה כחב המ"י בשם תו"ה כלל כ"ב ס"ק ט"ו דלריך ס' נגד כל חותו שקלת שהיה תוך החלב ולעכ"ד ודאי נגד הקליפה שגי כשי להא דתו"ה גופי' לא שהמיר אפילו בשאר חבורים. לא קליפה כדאיתא בש"ך סק"י בשמו שמלא דלדידן דהייגו הרמ"א שפוסק לקולא בבשר שנתבטל בלא קליפה ס"ה הכא . וזה נלע"ד כוונת הת"ח שהשמיט דבריה הלו דתו"ה דלא כמ"ש המ"י שהוא מכוב הפשיטות ועכ"פ יש מדבריו שהשה שיטה : (שם ש"ך סק"ח) **ונראה** וכו' . וכ"כ"ג אם נתבשלה בשר בלא קליפה ונבלע בעינן דאיגו מכירו דלא שייך בו קליפה מוכר בדיעבד וכו'

נליון מהרש"א

רוחח עיין ש"ך ס"ק כ"ב לקמן: (ס"ע) **אם** לא קלפוהו ובשלו כך זהו בשקום שהבשר צריך קליפה בשה שנגע בלחוד לא אם צריך גם בשקום שלא נגע נגד קליפת הקערה סימן ס"פ ש"ך ס"ק ס"ד : (ס"ק ס"ק ז') **הוא** מקרר העליון הרוחח מ' אש אבל לא רוחח ט' מליחה ס"ק ט"ו : (שם ס"ק ח') **ומביאו** ב"י סי' כ"ב. ע"ש ש"ך ס"ק י': (שם) **ונראה** דל"ק הרב דבשקום שצריך. עיין מג"א סימן תס"ו ס"ק ל"ב סד"ה גם ס"ש : (שם) **דכלי** שנאסר במליחה כדי

יד אברהם

וכמ"ש הג"ה סי' ק"ה ס"ג . וא"כ אפי' בשאים שהוקיקו כולו הוא קליפתו כי כל טיפה מחת שנוגע בהעכבר בא מכיוו ודוחפו ונוגע גם הוא כו' אפי' נגד כל החלב דסבר בשבר שנפל לחוכו מרובה על הבשר ועלה על כל גדותיו ממלא מחחיח החלב נוגע בבשר ואידך לא פגע וא"א דלקפה כזה התירו ריב"ח ור"ח ואחשיגן קולא הוא דנפל בבב"ח ומב"ם בשאר חיסורים יוצא עמו ובהא פליגי אם מבטו חיסור יוצא בכל שהוא כדי לבטל החיסור ולא לגזור עמו . וגם"ז ר"ל דאי אמרי' ת"ק דבולע מבטו אין חיסור יוצא בכל התחיכה ובזה ל"ק דבולע מבטל החיסור בכל התחיכה ומאחר דאי' לחיסור מבטל החיסור בכל התחיכה אין לחיסור יוצא אם מבטו חיסור יוצא בכל התחיכה . וא"ל דאי אמרי' ת"ק דבולע

ה י מליח שאינו יכול ליאכל מחמת מלחו

יא [ה] דהיינו י בעין מליח שמולחים לקדירה

[ו] (ט) **ושהה כדי מליחה לקדירה כל זמן שלא הדיחו מיקרי אינו נאכל מחמת מלחו:**

הגה [ז] (י) *) וי"ח דלאחר שנתבשל מליחה לית מקרי לית ליה (הוס' והרא"ש פכ"ה וסמ"ג לאחר שיעוייה)

(ח) ולעולם גדול כגון בהפסד מרובה והוה לעולם סעודת מצוה יש לסמוך לחומרין לאכל בלאו הכי אין להקל כלל (ת"ה סימן קנ"ט) [ח] לפי' לא נמלח הנשר כדי שיהא נמלח מלא חפניו כל שנמלח מליחה שאינו נאכל מחמת מלחו מחשב רוחה (ב"י בשם תשובת הרשב"א סי' רס"ה) [ט] אבל כל שלא נמלח כל כך מחשב נותן לפי' נמלח מצוי לדין וי"ח דלאו אין בקיאים בדבר ויש לנו לחשוב לפילו מליחת גלי כרוחה (תרוך כ"י) ועוב להחמיר במקו' שאין הפסד מרובה:

[י] ח **ומליח כעין מליח דבעי לה לארחא אפי' לאחר שהדיחו הוי אינו נאכל מחמת מלחו וכל זמן שלא שראו במים דינו כרותח לאסור כדי קליפה יב** [יא] ט **ואין חילוק בין מליח** (יא) **עליון ותפל תחתון למליח תחתון ותפל עליון לעולם המליח מבליע בתפל ואינו בולע ממנו** (ט) **יג** [יב] י **הילכך בשר וגבינה המלוחים שנגעו זה בזה** (י) **צריך** (יג) **לקלוף שניהם מקום נגיעתם** [יג] **ואם אחד מהם מלוח והשני תפל המלוח מותר בהדחה והתפל צריך קליפה:**

דהיינו כו' . המחבר סובר כר"ן שהביא בב"י לפסק הלכה דהיינו בשהשה שיעור מליחה לקדירה טוי רוחה ומקמי הכי לא והא דמבואר בדבריו סי' ס"ט ס"ך דלפילו מקמי הכי טוי רוחה ולקה משמע שם דלאחר שהשה שיעור מליחה לא טוי רוחה ל"ל דהשתי התם לחיירי בחיסור דם והלכך דהם בשהשה שיעור מליחה במקום שאין הפ"ם (וכמ"ש הרב בהגה"ט דלפילו במקום שאין מיחשב רוחה לירו מחשב רוחה ע"ש) אבל לא בשהשה שיעור מליחה שלז פסק כח המלח מחמת שפלט כל הדם וגבינה בשר מיירי בחיסור בשר וגבינה דלא כמה דלא נמלח כהוגן אין הבשר רוחה אבל בשהשה שיעור מליחה נחשב רוחה שהרי לא פסק כח המלח שלא פלט כלום דולחי חייבי שכבר נמלח והודח כדינו ועתה נמלח שנית דלא"כ היה הגבינה נאסרת מקום דם ובכ"ג בשר וגבינה מלוחים שנגעו זה בזה לפילו לחת חסוי בשר מקריב לחת חסוי בשר מקריב כיון שבושב עליו מבע"כ ליר שהוא מכונס בכלי בע"ע ואין שום דבר מקרב לחוכו הוי מיד רוחה אע"ג כמו דאמרי' גבי שבת דצריך שילחת בשולת כביכול הסוכת מבשל דכ"ע ליכו מבשל בציבת הסוכ ותפ"ה אסור לחת לחוכה בשר חם וחייבו משום דחע"ג דאין הבשר מחבשל מכל מקום הלאוחים שבו מבשל כמ"ש הרח"ש בשבת שם ס"כ ס"ע דבשלמת הלאוחים שהוא ליר מקרי מיד רוחה משח"כ הבשר לח מקרי רוחה עד שיעשה כדי מליחה . אך י"ל לפיד דעת המחבר להחיר קודם שעשה הח כיון שנמלח הבשר עם הגבינה ואחי לחיכה כאן ליר וכש"ך סב' לחלק בין ליר למלח סייבו לבישולו דם"ע דאחר שהוסר מהם שוב נפסח נקבי הפליטה מבלי לפלוטו לעולם כוח דבר ולפילו ליר והכלי מייבי בשר שכלו כבר נמלח והודח וליכא ליר למנש להפוסקים דם"ל דלף לאחר שהוסרה מהם לי' פליטת ליר ק' ול"ל דמייבי לאחר שכלו כבר כל הפליטות ליר כדלעיל ולפשר י"ל דהליר דיוקא ע"י מליחה חיכה נאסר מבושל"ח דהף בכל חיסורים חי לאו דקאחר קרא העומדים לאסור ליון ורוטבו ה"ל דבלאחת מוחר ח"ל בשר בשר שהוא של היתר חיכה לאסור דעל הליר ל"ל טכ"ע דאוריית לאסור ולקח רחים לה לח כן קבל דהטמחים ל"ל הף הכי טכ"ע דאוריי' ח"ו בליר ל"ל טכ"ע ח"ל דאיכא נאסר לא בשר בשר ולפי'

סכי ולא בשאר מיסורים כמ"ש הפוסקים בכמה דוכתי ודלא כמו"ס כלל י"ב דין י"ח ע"ש: **יד** היינו שהטמא יבש בו'. ובהגהת ס"ד שהביא הכ"י בסי' ט' משמע דחלב דך שחזו לא מיקרי דבר גלול וכן הוא בהגהת אשיר"י פכ"ס מ"ז וכ"פ מהרש"ל פכ"ס ס"ס פ': **טז** נאסר המדוור מאחר שאינו מלוח דמחמת מלוחו כו'. כ"ל ול"ד לבשר רותח שנפל לתוך חלב שנאסר אלא כדי קליפה ולא למריקין דמחמת רתיחתו בולע האיסור גלוי שאלו שהחזיר דבר גלול וכן הוא בהגהת אשיר"י פכ"ס מ"ז וכ"פ מהרש"ל פכ"ס ס"ס פ': **טז** ושניהם אסורים. כלומר בשבר בחלב לף על פי שהשבר לבדו מלוח שניהם חשובים לחלב אף אם החלב לבדו מלוח כתב בת"ח ד"ב דמשמע מדברי המרדכי דמחלב מותר דלא כהסמ"ג עכ"ל ופסק שם כך ותימה שהמרדכי פכ"ס (סי' תלף רי"ד) חילק לדרשם כהסמ"ג ורלה שם"ס הוא ג"ל דהגהת מרדכי בשם מהר"ף גם בהו"ס כלל ל' דין י"ד כתב כן ע"ש המרדכי בשם מהר"ף והוא ג"כ ס

וכן דעת מהר"ם מרוטנבורג בתשובה סי' רי"ח וכן דעת הכל כן סי' ק"ו (רים דף קכ"ג) וכן נראה דעת הא"ה כלל ל' וכן מהרש"ו וכ"פ מהרש"ל שם והרב בח"ח כלל כ"ב אלא דכאן בהג"ה מיקל במקום הפסד מרובה ול"ע אם יש להקל כיון דהרבה פוסקים סוברים כן לפי' בחי ועוד דבשם"ס משמע למיירי בללי גוון וכמ"ש התוספות בפ' כ"ל דף ע"ה ע"ב ד"ה ואם אלי כו' ובפ"ק דף ל"ו ע"ב ד"ה עד שמגיע כו' ע"ש וכ"כ הגה"מ פט"ו מהמ"ל והעט"ז שם אחר דמשמע כדברי המחבר ולא נהירא כלל: **כב** **אפילו נאבל מחמת מלחו כו'.** לישנו מכוון דעדיפא מיהא ס"ל לאשמועינן לפילו לא נמלח כלל כיון דהוא רותח כדין כל חם לתוך לונן דבעי קליפה ול"ל משום דכיון דנאכל מחמת מלחו ולא נמלח כלל דין אחד להם לא ירד לדקדק בכך: **כג** **בעי קליפה.** כדין כל חם לתוך לונן דבעי קליפה ואין להקשו'היאך סגי בקליפה ולא בחלב דך וחזר הללי שנפל לתוכו כמתבשל בתוכו וי"ל כיון שנפל לתוך בחלב ס"ל כחם לתוך לונן ולפ"ז אוקע לתוך בחלב ואחלב לף על הללי לישנו כלונן לתוך חם וכל שהוא במקומו גובר ומקרר הללי שנפל לתוכו הלכך בקליפה סגי טע"ל דשב"ח וכתב בם' ל"ח דף רל"ד ט"ח ולפי מאי דקי"ל (לקמן סי' ק"ה סי"ח) דבמליחה לא אמרי' לחילוק שבין שילחה לחתיה מעיקרא לאו קושיא הוא ט"ל ותימה להדביו מדרבה כ"ם שהקושיא במקומה עומדת ה"ל כמתבשל ואי אפשר לחדש דה"ל כחם לתוך לונן דאין חילוק הלא ודאי דהרשב"ח לאו מכח מליחה אתא אלא כמבואר בדבריו וזה פשוט: **כד** **וה"ה אפוי ומבושל.** כלומר דאפוי ומבושל חשוב כללי למר ברותח ולמר בלונן: **כה** **וי"א דאפילו הם צוננים דינא הכי.** משום דכיון דנללה לו נאפה לו נתבשל לף על גב דלונן הוא רכיך ובולע ומשמע מדברי הפוסקים דאין חילוק בין נמלח קלח שנאכל מחמת מלחו ובין לא נמלח כלל לעולם בללי לונן נמי דינא הכי וכן מסיק מהרש"ל בספרו שם. כתוב בהגה"מ שם דמ"מ בחלב מותר ולא אמרינן דמפליט הללי לו מאפוי ומבושל ומביאו בהו"ד וכתב הרשב"ם ה"ה דאפילו הם צוננים כו'. מלשון זה משמע דבשה מודה להמחבר דבללי רותח נמי דינא הכי וכן מש

ים חילוק : (ב) לתוך קדירה של בשר . זה מיירי שנפלה הטיפה על התחיכה חוץ לרוטב דלמי בהוך הרוטב ודלמי כל מה שבקדירה מלטרף לבטל הטיפה וכתב הטור מחלוקת רש"י ור"י בזה דלר"י דוקא שהתחיכה כולה חוץ לרוטב כגון שהתיכה לחת קלחה חוץ לרוטב וזו מונחת עליה וע"כ נאסרה התחיכה לבדה אם מקלחה ברוטב ברחיחה מערבת כל הקדירה והכל מלטרף לבטל החלב ולרש"י אפי' מקלחה ברוטב אין הכל מלטרף לבטל החלב ויש קולא לרש"י מלד אחד דהיינו אם מקלחה ברוטב וזו התחיכה נאסרה אין לוסרת השאר כ"כ בד"מ ולא נראה לע"ד דאפי' אם מקלחה ברוטב אין הרחיחה מגיע לשם מ"מ לותה התיכה עלמה נאסרה לוסרת השאר ע"פ שאין ברוטב למעה מסייע לבטל טיפה חלב שנפלה לפי שאין הרחיחה מגיע לשם מ"מ לותה התיכה עלמה נאסרה חלק התההון מחלק העליון וחוזרת ולוסרת למעה כל הרוטב ומה שבתוכו עד שעים נגד כל התיכה דכל התיכה נעשית נבילה כיון דמקלת התיכה מונחת תוך הרוטב הרוטב מוליך לשאר ומדברי הש"ע החלו שהש דברי רמב"ם *) כ"ל דש"ל כרש"י מדכ' שהש נאסרה התיכה עלמה ש"מ דש"ל הרש"י דוקא כשהתיכה לוסרת השאר ע"כ כ"ל דהכי קי"ל לעי"פ ברש"ל בח"ו שלו פסק כר"י מ"מ בספרו בפרק כ"ה סי' מ"ט החמיר דאפי' נפל חוה לוה חלב לתוך הרוטב חיבו הרוטב לר"י ולרש"י כרש"י : (ג) נאסרה אותה התיכה . בח"מ כלל כ"ב כתב דדברי הטור דאם הוה כולו חוץ לרוטב חיבו הרוטב לר"י ולרש"י אפילו מקלתו תוך הרוטב לשאר לחת אסור חלב כדי נטילה לר"י וכרש"י אפילו ברחיחה אין הכל מלטרף לבטל החלב ויש קולא לרש"י מלד אחד דהיינו אם מקלחה ברוטב וזו התיכה נאסרה אין לוסרת השאר ע"כ כד"מ ולא נראה לע"ד דאפי' אם מקלחה ברוטב אין הרחיחה מגיע לשם מ"מ לותה התיכה עלמה נאסרה לוסרת השאר ע"כ כ"ל דהכי קי"ל לעי"פ ברש"ל בח"ו שלו פסק כר"י מ"מ בספרו בפרק כ"ה סי' מ"ט החמיר דאפי' נפל חוה לוה חלב לתוך הרוטב חיבו הרוטב לר"י ולרש"י אפילו מקלתו תוך הרוטב לשאר לחת אסור חלב כדי נטילה לר"י ולרש"י : (ג) נאסרה אותה התיכה . בח"מ כלל כ"ב כתב דדברי הטור דאם הוה כולו חוץ לרוטב חיבו הרוטב לר"י ולרש"י אפילו מקלתו תוך הרוטב לשאר לחת אסור חלב כדי נטילה לר"י ולרש"י

צב א טועם העובד כוכבים . ע"ל ר"ס ל"ח דבטיון שיהא דוקא קפילה או קפילה לו מסיח לפי תומו וע"ש במ"ש שם : **ב** בד"א בשקדם בו' . דלח ליכא חלה משום טעם כבשר טעמו וכיון דטעמו טובד כוכבים ואמר לית בים טעם אבי חבל לא לה הספיק בו' דלא לפסר שהחלב עלמה שנפלה בבשר ובטעית נבילה יהא ואתערב בשאר חלב וה"ל למטעמיה דחלב בחלב הוא הלכך צריך בחלב שעים נגד כל התיכה דלא ידעינן כמה נבלע ופיק מיניה : (ג) החתיבה . כתב הש"ך דביאור הדברים כך הוא כשנפל על התיכה פ' אין השאר שבקדירה מלטרף לבטל החלב חלא צריך בהתיכה עלמה ס' לבטל הטעם וכשהן הרי נעשית התיכה נבלה וכשמערב חלב"ח התיכה בכלל שאר הקדירה לוסרת השאר הדברים שבקדירה עד ס' נגד כל התיכה אבל אם ניער מיד בשעת נפילת הטיפה הרי נכנסה התיכה מיד בכלל הקדירה וכל הקדירה מלטרף ואינו אסור חלב"ח אין שעים בקדירה ובתיכה נגד החלב וכן בכיסה והא דכתבו הש"ו בשיעים נגד החלב ולא בשעים נגד התיכה לוסר אלא כדי נטילה לר"י ולרש"י מקלתה תוך הרוטב לפשר דשאר חלב דהוי לוסר שאר שהן בהלו לר"י ולרש"י דוקא בשנפל על התיכה ולא על הרוטב אבל בשנפל על הרוטב ואח"כ נפלה התיכה על החלב אפילו

סובר דוקא שכל התחיכה חוץ לרוטב כגון שהתחיכה קלתה חוץ לרוטב ו"ו מועטת עליהם אבל אם מקלתה ברוטב הרתיחה מערבת הטעם בכל הקדירה וכל מעורך לבטל החלב ורמ"י פי' לפי' מקלתה ברוטב חין הכל מעורך לבטל החלב ודעת כל המחברים (חוץ מהרשב"ח ור' ירוחם סביהו בבדק הבית) כר"י וכן דעת כל החרוגים וכ"פ מהרי"ו בהגהותיו לטור ומביאו הפרישה חלא שכספרו פג"ה סי' ס"ח לא פסק כן: ה אבל אם ניער מתחלה ועד סוף כו'. סוא לשון הרמב"ם והטור כתב עליו ונראה שהיו גורסין אין לריך רק שיעור מו יכשה מיד בשעת נפילה וחני' פשק אחר כך מלעיר עכ"ל וכתב מהר"י ן' חביב שגם דעת הרמב"ם כן ומש שהזכיר ניעור מתחלה ועד סוף היינו משום דבריהם היה מוכרח להזכיר ניעור בכשר ולכך נקט נמי בסיפא ניעור בסוף עכ"ד ולפ"ז לא ס"ל להמחבר לסחוש וס"ל לפרושי דבניער מתחילה לחוד סגי חלא דחזיל לטעמיה שכתב בספרו ב"י דדעת הרמב"ם דדוקא ניער בתחלה ובסוף בעינן ודעת הרב בהג"ה דבניעור בתחילה לחוד סגי וז"ש וכן אם ניער מתחלה כו' ולא כתב דין זה בשם י"ח משום דחפשר לפרש גם דברי המחבר לכי כמו שמפרש מהר"י ן' חביב לדברי הרמב"ם חבל דעת המחבר עלמו היו כן וכמ"ש ומ"מ דעת מהר"י ן' חביב ודרב עיקר וכן משמע מפרש"י (דף ק"ט ט"ח) ע"ש וכן דעת מהרש"ל פכ"ח סי' מ"ס והחרוגים וגרחה שגם הטור לא כוון להשיג חלא לפרש דברי הרמב"ם: ן וכן אם לא ניער כו' יש ס' בקדירה נגד טפת חלב כו'. תימה דבשחין ס' בקדירה כמי יהח מותר כיון שלא ניער כלל ולא נתן טעם חלא בחותה תחיכה שנתבשל בה בשר"ח ופוסקים וכן מבואר בהדחיה בסשנות הרחב"ד פ"ט מהמ"א ע"ש ודוק ומבואר בהדיה בקולר וכ"ל הח דבעי ס' בקדירה חייגו אי מקלתה בתוך הרוטב דמספקא ליה להרב אי קי"ל כר"י דמערב הטעם בכולו אי כרמ"י הלכך הקדירה מותר ממ"ש בהתחיכה אסורה דילמח חיגו מערב הטעם בכולה ואין הקדירה מלטרף וט"ל ס"ק י"ב (ומ"מ מה שנרחם בש"ע והגה"מ בשם רמב"ם הוא טעות וכ"ל והמ"מ בשם רמב"ם): ז ושאר הקדרה מותר. ט"ל

שתהא חתיכה זו אחד מששים מהכל [ז] החתיכה אסורה והשאר מותר [ח] במה דברים אמורים בשלא ניער הקדרה בתחילה כשנפל החלב אלא לבסוף ולא כיסה (ד) ה"ה אבל*) אם ניער מתחילה ועד סוף או שכיסה משעת נפילה ו ועד סוף הכל מצטרף לבטל טעם החלב:

הגה (ה) ן [ט] *) וכן אם לא ניער כלל לא בתחילה ולא בסוף ולא כיסה כלל אם יש ס' בקדירה נגד תיפת חלב מותר דקי"ל כר"י והמניך לנד ז ושאר הקדירה (ה) מותר (בית יוסף בשם (י) הרחב"ד והמניך משמה בשם הרמב"ם) (י) (ו) וכן אם ניער בתחלה ולא כסה מיד (ו) אע"ג דלא ניער ולא כיסה לבסוף כל הקדירה מצטרף [יא] והוא שניער וכיסה מיד בקדירה (ח) במה דברים אמורים בשלא ניער הקדרה בתחילה כשנפל החלב אלא לבסוף ולא כיסה (ד) ה"ה אבל*) אם ניער מתחילה ועד סוף או שכיסה משעת נפילה ו ועד סוף הכל מצטרף לבטל טעם החלב:

הגה (ה) ן [ט] *) וכן אם לא ניער כלל לא בתחילה ולא בסוף ולא כיסה כלל אם יש ס' בקדירה נגד תיפת חלב מותר דקי"ל כר"י והמניך לנד ז ושאר הקדירה (ה) מותר (בית יוסף בשם (י) הרחב"ד והמניך משמה בשם הרמב"ם) (י) (ו) וכן אם ניער בתחלה ולא כסה מיד (ו) אע"ג דלא ניער ולא כיסה לבסוף כל הקדירה מצטרף [יא] והוא שניער וכיסה מיד בקדירה

סוטר דוקא שכל התחיכה חוץ לרוטב כגון שהתחיכה קלתה חוץ לרוטב ו"ו מועטת עליהם אבל אם מקלתה ברוטב הרתיחה מערבת הטעם בכל הקדירה וכל מעורך לבטל החלב ורמ"י פי' לפי' מקלתה ברוטב חין הכל מעורך לבטל החלב ודעת כל המחברים (חוץ מהרשב"ח ור' ירוחם סביהו בבדק הבית) כר"י וכן דעת כל החרוגים וכ"פ מהרי"ו בהגהותיו לטור ומביאו הפרישה חלא שכספרו פג"ה סי' ס"ח לא פסק כן: ה אבל אם ניער מתחלה ועד סוף כו'. סוא לשון הרמב"ם והטור כתב עליו ונראה שהיו גורסין אין לריך רק שיעור מו יכשה מיד בשעת נפילה וחני' פשק אחר כך מלעיר עכ"ל וכתב מהר"י ן' חביב שגם דעת הרמב"ם כן ומש שהזכיר ניעור מתחלה ועד סוף היינו משום דבריהם היה מוכרח להזכיר ניעור בכשר ולכך נקט נמי בסיפא ניעור בסוף עכ"ד ולפ"ז לא ס"ל להמחבר לסחוש וס"ל לפרושי דבניער מתחילה לחוד סגי חלא דחזיל לטעמיה שכתב בספרו ב"י דדעת הרמב"ם דדוקא ניער בתחלה ובסוף בעינן ודעת הרב בהג"ה דבניעור בתחילה לחוד סגי וז"ש וכן אם ניער מתחלה כו' ולא כתב דין זה בשם י"ח משום דחפשר לפרש גם דברי המחבר לכי כמו שמפרש מהר"י ן' חביב לדברי הרמב"ם חבל דעת המחבר עלמו היו כן וכמ"ש ומ"מ דעת מהר"י ן' חביב ודרב עיקר וכן משמע מפרש"י (דף ק"ט ט"ח) ע"ש וכן דעת מהרש"ל פכ"ח סי' מ"ס והחרוגים וגרחה שגם הטור לא כוון להשיג חלא לפרש דברי הרמב"ם: ן וכן אם לא ניער כלל יש ס' בקדירה נגד טפת חלב כו'. תימה דבשחין ס' בקדירה כמי יהח מותר כיון שלא ניער כלל ולא נתן טעם חלא בחותה תחיכה שנתבשל בה בשר"ח ופוסקים וכן מבואר בהדחיה בסשנות הרחב"ד פ"ט מהמ"א ע"ש ודוק ומבואר בהדיה בקולר וכ"ל הח דבעי ס' בקדירה חייגו אי מקלתה בתוך הרוטב דמספקא ליה להרב אי קי"ל כר"י דמערב הטעם בכולו אי כרמ"י הלכך הקדירה מותר ממ"ש בהתחיכה אסורה דילמח חיגו מערב הטעם בכולה ואין הקדירה מלטרף וט"ל ס"ק י"ב (ומ"מ מה שנרחם בש"ע והגה"מ בשם רמב"ם הוא טעות וכ"ל והמ"מ בשם רמב"ם): ז ושאר הקדרה מותר. ט"ל

מליחה וע"ל להכניס היטב התחיכה שמונחת בחוץ על התחיכה לחרת שמקלתה ברוטב כמ"ש לעיל לר"י ט"כ לריך שיניער הקדירה ויהיו עליונים למטה וכבר נתבאר דקי"לכרמ"י: (ה) וכן אם לא ניער כלל. דברים חלו ל"ט*) דהרי סס דעת הרחב"ד בב"י וז"ל סס לח ניער כלל חין שאר חתיכות נאסרות חע"פ שאם לח ניער יולח רוטב והוי נפילה מלוח'תיב' לשח' תחיכו'מ"מ לח חסרי דבעי' יולח בחלב לשאר התחיכו' עכ"ל וח"כ קשה למה כ' רמ"ח שלריך ס' בקדירה נגד החלב דהח חין החלב יולח לשאר התחיכות כלל וחי יולח הרי לוסר וילטרך ס' בקדירה נגד כל התחיכה התסורה וע"ש. ובחו"ס כלל כ"ח כתב ג"כ להתיר כשים בכל הקדרה ס' נגד הטיפה שנפלה על תחיכה שמקלתה חוץ לרוטב משום דסמ"ל כר"י חלח שכתב שחז גם התחיכה חוזרת להיתר חלח כרמ"ח כאן וע"ל דרמ"ח מחמיר מסברח דנפשיה לחסור לותה התחיכה חף לדעת ר"י וכן משמע מדבריו בסעיף ד' דפוסק כר"י במקלתה חוץ לרוטב ולקולה ותימה דהיה לו לרמ"ח לכתוב זה כאן בשם י"ח דהח הרמב"ם שהוח דעה רחשונה בסמוך וכאן רמ"ח משמע חלח בח לחלוק חלח להוסיף ותו קשה דבסעיף ד' מסייע רמ"ח דבשבר וחלב יש להחמיר וכאן פסק להקל ומיירי בשבר בחלב: (ו) אע"ג דלא ניער וביסה לבסוף כו'. בטור כתב זה שחולק על הרמב"ם וס"ל כן וכתב ב"י שטעם הרמב"ם מדחמרינן בגמ' מכלל דר' יהודה סבר

כו'

חידושי רע"ק

תלטרך קליפה דהא מדינא ל"צ רק נפילה ולא מהני ס' וא"כ עדיין לריכים להנך תירולים דהבל הקדירה וללול מתפשט בכל התחיכה. ועדיין ל"מ לדינא דמפשט א"א בקיאים בעי' ג"כ נפילת מקום ואלו הכא בדינא דמפת חלב דבדאיכא ס' באות' תחיכה א"צ נפילת מקום [ולתירוץ של ד"מ והוא מדברי הרשב"א בס"ה (דף קי"א) צ"ל דלעניו זה מהני ג"כ הבל הקדירה דלא בעי נפילת מקום ע' בפליתי] ולריכים לדון אם הוא ע"י צלול והבל הקדירה או מפשט דהחלב חוי קלת שמן וביותר קשה לי על הש"ך דמה בכך דאנן משערי' לעולם בס' דהמפשט משום דא"א בקיאים בין כחוש לשמן דמ"מ מהני שארי התיכות לבטל דלא עדיף מלילי לקמן (סי' ק"ה ס"י) וא"כ הא דאסרינן הכא בכל ענין התחיכה היינו משום דהאיסור כחוש ואינו מתפשט לשארי חתיכות וחתיכה נשארה באיסורה משום הבל הקדירה ודוק: (סס סק"ל) חרוץ מהרשב"א וכו'. היינו סס"ש בתהה"א (דף צ"ס ע"ב) ושמעי' נמי דאפילו היה מקלצתו ברוטב וכו' וכ"ש הש"ך שם בארוכה בספרו הארוך וכן נראה סס"ש הרשב"א בתשו' נבי ביצה ששמוה על החסין שהובא בב"י לעיל (סי' ס"ו) וע' בש"ך שם שמגי' למעלה מהביצה: (סס סק"ו) תיומא דכשאין ס' בקדירה. לענ"ד הא הרמ"א פסק לקמן דאפילו בצלי אסר כל התתיכות דא"א

חידושי רע"ק

תצטרך קליפה דהא מדינא ל"צ רק נפילה ולא מהני ס' וא"כ עדיין צריכים להנך תירוצים דהבל הקדירה וצלול מתפשט בכל התחיכה. ועדיין נ"מ לדינא דמפשט א"א בקיאים בעי' ג"כ נפילת מקום ואלו הכא בדינא דמפת חלב דבדאיכא ס' באות' תחיכה א"צ נפילת מקום [ולתירוץ של ד"מ והוא מדברי הרשב"א בס"ה (דף קי"א) צ"ל דלעניו זה מהני ג"כ הבל הקדירה דלא בעי נפילת מקום ע' בפליתי] וצריכים לדון אם הוא ע"י צלול והבל הקדירה או מפשט דהחלב חוי קצת שמן וביותר קשה לי על הש"ך דמה בכך דאנן משערי' לעולם בס' דהמפשט משום דא"א בקיאים בין כחוש לשמן דמ"מ מהני שארי התיכות לבטל דלא עדיף מצלי לקמן (סי' ק"ה ס"י) וא"כ הא דאסרינן הכא בכל ענין התחיכה היינו משום דהאיסור כחוש ואינו מתפשט לשארי חתיכות וחתיכה נשארה באיסורה משום הבל הקדירה ודוק: (סס סק"ל) חרוץ מהרשב"א וכו'. היינו סס"ש בתהה"א (דף צ"ס ע"ב) ושמעי' נמי דאפילו היה מקצתו ברוטב וכו' וכ"ש הש"ך שם בארוכה בספרו הארוך וכן נראה סס"ש הרשב"א בתשו' נבי ביצה ששמוה על החסין שהובא בב"י לעיל (סי' ס"ו) וע' בש"ך שם שמגי' למעלה מהביצה: (סס סק"ו) תיומא דכשאין ס' בקדירה. לענ"ד הא הרמ"א פסק לקמן דאפילו בצלי אסר כל התתיכות דא"א

ביאור הגר"א

כאן להכי ולשון גמ' ק' א' נקט ול"ל סי' צ"ס ס"ד: [ז] החתיכה אסורה. כרב לגבי שמואל ור"י לגבי ר"ל שם. רא"ש: [ח] בד"א כו'. גמ' שם ק"ס א' אמר מר ודברי חכמים כו': [ט] וכן אם כו'. ס"ס הוא וצ"ל וכן כו' כלל אם אין ס' בחתיכה נגד כו' וכמ"ש שם ק"ח ב' מאי לא ניער כו' ומתני' שם א': [י] וכן אם ניער כו'. והרמב"ם לישנא דגמ' נקט ור"ל כדי שיעור הבליעה של הסיפה עד סוף אותו השיעור: [יא] והוא שניער

באר היטב

כר"י מ"מ בספרו פ' כל הבשר סי' מ"ע החמיר כרמ"י (וקשה מלי חומרא יש לדעת רמ"י יותר מדעת ר"י דהח לף דבדחיכא שמים בקדירה יש חומרא לרמ"י דלר"י חס הוח בתוך הרוטב הכל מעורך לבטל משא"כ לדעת רמ"י מ"מ כשאין בקדירה ס' הוח להיפך דלרמ"י חיגו חסור חלח חותה התחיכה לבד ולדעת ר"י הכל חסור וע"ל דס"ל בחמת בתרוייהו לחומרא לי לינא שמים חלינן לחומרא כרמ"י ותי ליכא שמים ג"כ לחומרא כר"י וק"ל): (ה) מותר. מיהו כל שאר התחיכות שנגעו בזו התחיכה צריכים נפילה כבסי' ק"ה ס"ז וכתב הש"ך חימה דכשאין ס' בקדירה ממי יהח מותר כיון שלא ניער כלל ולא נתן טעם חלא בחותה תחיכה ול"ל דבעי שמים בקדירה חיינו לי מקלתה תוך הרוטב דמספקא ליה להרב אי קי"ל כר"י הלכך הקדירה מותר ממ"ג והתחיכה מסורה דילמא חיגו מערב הטעם בכולו או כרמ"י הלכך הקדירה מלטרף (וכה"י מגיה שכן ל"ל ובן אם לא ניער כלל לא בתחלה ולא בסוף ולא כיסה כלל אם חין בתחיכה נגד טיפת חלב שנפל חיגו מסור רק התחיכה לבד ושאר הקדירה מותר) : (ו) ובן. כתב הש"ך מע"ג דלכאורה יש לפרש דברי המחבר דלריך דוקא ניער

חדושי בית מאיר

לו הבקעים לו התבלין פועלים לבלוע בכולו בתם לתוך זמן לדעת הסו"ע ותפילו בתי לדעת הסור כתותו חיסור עלמו של חלב יהיה כתום לו שמן. מ"ש דמסתי בזמן לתוך תם שיבלע בכולו. ומתורץ בזה תם דק"ק למ"ד עילתה גבר הח טיפת חלב שנפלה על התחיכה משמע תפילו הטיפה בזמן ולתם נאמר שיבלע

דגול מרבבה

דלמומרא ולא לקולא וכ"כ הש"ך בסקפו מה"ב סי' ק"ה בהגהתו על הט"ז ס"ק כ"ב ע"ש ותעפ"כ נלע"ד להכריע בבשר וחלב לחומרא ולא לקולא ובבשר חיסורין לעניו שאר התחיכות תפילו לקולא שפילו ניער לבסוף ס"ל שיש בכל התחיכה לפי שבשאר חיסורין הח התחיכה נעשה כולו חוא רק מדבכן תכל לעניו חותה התיכה מייתינן לחומרא ובכי חפי' בחותה תחיכה עלמה חף במקום שלריך שיש שיש

גליון מהרש"א

ובקטן: (בח"ד) לקמן סימן ק"ה סעיף ז' דפסקו ועיין שם ש"ך ס"ק י"ז אי בב"ח מיקרי איסור מ' עלמו לעניו אין בלוע יולא מחתיכה לחתיכה בלא רוטב: (סס ס"ק ל') והבל מצטרף לבטל. ואפי' החתי' עלמה

יד אברהם

(סימן צ"ב סעיף ב' בהג"ה) טיפת חלב שנפלה על חתיכה שבקדירה שהיא חוץ לרוטב כו'. סס לא ניער כלל חיגו לסור רק התחיכה לבד. כ"כ הכ"י בשם הרחב"ד ובכי מוכת לסדיא בתום' והכרח"ם פג"ה (דף ק') גבי הח לתמר התיכה של נפילה וב"ד גמ' חיגו מסור עד שתהן טעם בכולו כו'. ותכאו דמייתי שתחיכת היתר מונחת כולה חוץ לרוטב ועליה מונחת חתיכת נפילה וגחלבה רק חותה התיכה. ועכ"ד. מוכח להדיה דבלא ניער לא היתה נאסרה רק חותה התיכה. וחק"כ כשמניער הקדירה מעורב הטיפה שנפלה עליה הטיפה מקלתה ברוטב נאסרו גם חתיכות חף בלא ניעור כלל. ודקדק מדברי הטור סי' זה דקדק וכ"מ מפופק סס זה דוקא כ"י דמייתי כשהתחיכה כולה חוץ לרוטב אבל לרמ"י דמייתי שמקלתה ברוטב נאסרו גם התחיכות חף בלא ניעור כלל. וקלום דס"ס לרמ"י בלא ניער כלל לא נאסרו שאר חתיכות שבקדירה. וסט"ז כתב בפשיטות דלרמ"י דמייתי שמקלתה ברוטב נאסרו גם התחיכות חף בלי ניער. ועפ"מ דברי הרשב"ח בתה"ק והט"ז סי' ק"ה

צבי לצדיק

דל"ת אין הנאסר רק בשאר חיסורים אבל בח"ת דחיסור מחמת עלמו לא תמרי אין הנאסר וכיון שהרוטב יולא שהרוטב מסעיון ודומק מאד דהא מ"ש בתלי תחיכה. ועוד הא אין הנאסר אוסר בשאין הנאסר כולך עמו ואין הרוטב אוסר בלא התלב וכמו שב"ל להרמב"ם בסוגת בע"ז ס"ק ס': (שם ס"ז ס"ק ה') וכן כר' עב"ל. ע"כ עלמו מסוס אין הנאסר יכול לאסור בלא חיסור עמו. ומ"ס כפי שהבין הרחב"ד דעתו

דיב שם: ה שם במשנה וכיבי בבריותא וכדמפרש שם בגמ' דף ק"ט: ו הב"י כ' שכוונת הרמב"ם שצריך לנעור יפה יפה וע' בסג"ה מה שפירש ר"י ן' חביב (פ בדברי הרחב"ד וכן העתיק הב"י לדבריו הכל אם לא ניער כלל אין שאר התיכות נאסרות אע"פ שאין בהם ס' כנגדה בהגמי"י שם חפסקתי ולא מלאתי לך ס"ס כתב ע"ז שם ופשוט שאף כן דעת רבינו וכו' וכפשט הסוגיא שם וכו' ועוד דלפי זה לייכי שאקלתו בתוך הרוטב. ש"ב לחתי סגי בס' כנגד הפשה דגבי בשר בחלב כ"ע מודו דחתיכה נעשים נבילי' ואי לא מסתפינא חמינא לעכ"ד שטעות וגם בדפוס וע"ל אם אין בקדירה וכו' ובמקום הגהמי"י ע"ל הח"מ כ"ת החגיד משנה והמדפיסים עשו וכתבו הגהות

נקודות הכסף

כלם חפסו סנהת ר"י: (שם סק"ד) לא נהירין דבריו וע' בש"ך: (שם ס"ק ה) צ"ע כי'. ובש"ך סק"ו תרלתי זה ע"ש. ומ"ש וכן משמע מדברי רמ"ח בסוף ד' דפוסק כר"י ותימה דס"ל וכ"ז לא נהירא

פרי חדש

(סימן צ"ב סעיף ב') אם ניער מתחלה ועד סוף כו'. המחבר נמשך אחר סברת הרמב"ם ועל מ"ש בש"י לדעתו דדוקא ניער בתחלה ובסוף בעינן ואינו עיקר אלא כדעת כל הפוסקים שכתבו שבניער מתחלה לחוד סגי וכמ"ש הסג"ה ונם דעת הרמב"ם כן. וכבדי הקשו סאחרונים על הרב ז"ל שהרי לשון הרב מועתק מלשון הש"ם ושם כוזה ושם ועד סוף. ומה ש"מ לפרש בלשון הש"ם יש לפרש בלשון דוק ודע שלדעת רש"י צריך לנעורה כיעור בתוף שתחא כולה תוך הכיעור. ולר"י א"צ לנעור אלא שהא מקלתה תוך הכיעור: (שם בהג"ה) וכן אם לא ניער כלל כו' אם יש ס' בקדרה נגדן טיפת כו'. ההגה תסה לשכחת הר"ן נס"פ כ"ה והכיאו המ"א בשם יש מפרשים שפקק ט' דלמאי דמסקינן תפשר לפותבו לחסור לפילו בבלא ניער כלל פליטתו נאסרת אע"פ שאין בהם ס' חוסרת שאר חתיכות שבקדירה כנגדה בהגמי"י שם חפסקתי ולא מלאתי לך ס"ס כתב ע"ז שם ופשוט שאף כן דעת רבינו וכו' וכפשט הסוגיא שם וכו' ועוד דלפי זה לייכי שאקלתו בתוך הרוטב. ש"ב לחתי סגי בס' כנגד הפשה דגבי בשר בחלב כ"ע מודו דחתיכה נעשים נבילי' ואי לא מסתפינא חמינא לעכ"ד שטעות וגם בדפוס וע"ל אם אין בקדירה וכו' ובמקום הגהמי"י ע"ל הח"מ כ"ת החגיד משנה והמדפיסים עשו וכתבו הגהות

מטה יהונתן

דאין נאסר רק ע"י בנוס ומן התורה אינו נאסר אלא בשנתבשל בה ע"י ביחול ע"ל להמחבר דל"ת ע"י ביחול אלא משום דס"ל כרמ"י ותימה דהא ס"ל כר"י ולא כרמ"י

פרי חדש

(סימן צ"ב סעיף ב') אם ניער מתחלה ועד סוף כו'. המחבר נמשך אחר סברת הרמב"ם ועל מ"ש בש"י לדעתו דדוקא ניער בתחלה ובסוף בעינן ואינו עיקר אלא כדעת כל הפוסקים שכתבו שבניער מתחלה לחוד סגי וכמ"ש הסג"ה ונם דעת הרמב"ם כן. וכבדי הקשו סאחרונים על הרב ז"ל שהרי לשון הרב מועתק מלשון הש"ם ושם כוזה ושם ועד סוף. ומה ש"מ לפרש בלשון הש"ם יש לפרש בלשון דוק ודע שלדעת רש"י צריך לנעורה כיעור בתוף שתחא כולה תוך הכיעור. ולר"י א"צ לנעור אלא שהא מקלתה תוך הכיעור: (שם בהג"ה) וכן אם לא ניער כלל כו' אם יש ס' בקדרה נגדן טיפת כו'. ההגה תסה לשכחת הר"ן נס"פ כ"ה והכיאו המ"א בשם יש מפרשים שפקק ט' דלמאי דמסקינן תפשר לפותבו לחסור לפילו בבלא ניער כלל פליטתו נאסרת אע"פ שאין בהם ס' חוסרת שאר חתיכות שבקדירה כנגדה בהגמי"י שם חפסקתי ולא מלאתי לך ס"ס כתב ע"ז שם ופשוט שאף כן דעת רבינו וכו' וכפשט הסוגיא שם וכו' ועוד דלפי זה לייכי שאקלתו בתוך הרוטב דילמא חיגו מערב הטעם בכולה ע"כ וכן הוא מלא חיגו מסור רק התחיכה לבד ושאר הקדירה מותר ממ"ג והתחיכה מסורה דילמא חיגו מערב הטעם בכולה ואין הקדירה מלטרף (וכה"י מגיה שכן ל"ל ובן אם לא ניער כלל לא בתחלה ולא בסוף ולא כיסה כלל אם חין בתחיכה נגד טיפת חלב שנפל חיגו מסור רק התחיכה לבד ושאר הקדירה מותר) : (ו) ובן. כתב הש"ך מע"ג דלכאורה יש לפרש דברי המחבר דלריך דוקא ניער

כיון

כו' משמע להרמב"ם דדוקא בכה"ג שרי לבל בניער בתחלה ולא בסוף לא דמשמע לה ניער יפה וק"ל ט"ז דלמתי למרינן בחמת בגמ' מכלל דר' יהודה סבר לפילו בניער מתחלה ועד סוף כו' דסה הין לנו סוכחה ע"ז אלא מדאמר ר' נרחין דברי ר' יוחל בלא ניער אלא בסוף מכלל דר"י מחמיר טפי מנא לך דמחמיר כולי הסי לפילו בניער מהחלה ועד סוף דילמא לא מחמיר אלא בניער מיד לחוד דזמו עדיף בחד דרגא מסה אלא ניער אלא בסוף אבל מנא לך לומר דמחמיר בניער מהחלה ועד סוף להוא עדיף בחרי דרגא בשלמא להטור הוי ניער מהחלה ועד סוף חד מילחא עם ניער מהחלה לחוד אלא דקשה מה רחה הטור להוסיף בדברי הרמב"ם יותר מדברי הגמ' שהרי גם הם לחמרו לטון זה נרחין דברי חכמים בניער מהחלה ועד סוף וע"כ היינו בניער מיד לחוד לדעת הטור וא"כ מאי קשיח לטור בדברי רמב"ם יותר מן הגמ'. ונרחה דהטור ס"ל דים לדקדק בגמ' מדלחמר נרחין דברי ר"י בלא ניער אלא בסוף משמע בניער מהחלה לחוד מותר ואח"כ לחמר נרחין דברי חכמי' בניער מהחלה ועד סוף משמע דניער בהחלה לחוד לח מהני וא"כ ע"כ חד מינייהו לאו דוקא וכעין זה מלינו בדברי הרא"ש ז"ל סי' ל"ם וכתב דלחזלינן לחומרא ומ"ם כאן מאי שייך למידק לימא דבוחה דלישנא אחא מ"ם נמי תיקני לימא דבוחה אלא דאין שייך כאן הוכחה זאת מ"ם פסק הרמב"ם לחומרא דהיינו אלא זכר בהיתר אלא ניער מהחלה ועד סוף אבל בהיסור לא זכר אלא ניער בסוף לחוד מ"מ סמך עלמו שנפרש לחומרא וע"ז חולק הטור וס"ל דדיוקא דלישנא עיקר כיון דלרב לא חיישינן לשמא לא ניער יפה ע"כ די בניער מהחלה לחוד כל"ל בבוחת דברי הטור אבל בחמת ים לחרן דברי הגמרא והרמב"ם בחופן אלא יסיה מחלוקת בין הרמב"ם לטור לדיוקא אלא בסוף מלטון שהטור מפרש מ"ם מתחלה ועד סוף היינו אלא פסק מלניער מתחלה ועד סוף אבל בחמת ים לחרן דברי הגמרא והרמב"ם בחופן אלא יסיה מחלוקת בין הרמב"ם לטור לדיוקא דלישנא עיקר כיון דלרב לא חיישינן לשמא לא ניער יפה ע"כ די בניער מהחלה לחוד כל"ל בבוחת דברי הטור אבל בחמת ים לחרן דברי הגמרא והרמב"ם בחופן אלא יסיה מחלוקת בין הרמב"ם לטור לדיוקא דלישנא עיקר כיון דלרב לא חיישינן לשמא לא ניער יפה ע"כ די בניער מהחלה לחוד כל"ל בבוחת

לקמן סימן קט"ז ס"ק כ"ח וכ"ל ספק הוא אם יש טעם בחתיכה זו וגרלאה דגם הטור הבין דעת הרמב"ם כן אלא ס"ל כיון דאצר למיקם עלה דמילתא ס"ל לא נכנס מכל בספק שהרי יודע הדבר על ידי שיטעום העובד כוכבים כל חתיכה וחתיכה בפני עצמה והלכך כיון שחתיכה ס' חיתה מתברית בודאי שאין לאסור בודאי ס"ל לא אסרו אלא מי שיש מועיל ביעור לא"כ ול"ל להך דהרשב"ץ דל"ל לבא ליידי ביזור לאיזה קדירה נפל דהרשב"ץ ס"ל לא מיירי אלא במיון דליכא למיקם עצמה דהרי הוצית דין זה בתס"ק מהרושה והתם תניא שיעורה דק' דהיינו במיון וכן כתב בסי' ק"ס ס"ק ל' דבשאיגו מיון לא אמרינן בכל מה שנכנס בספק מסייע' לבטל ע"ש: ט ואם מכירה משליכה והאחרות מותרות. כלים שנים נגד החתיכה ואם ליכה מכירה הרוטב ובכל כלים ס' בחתיכות וברוטב וכל החתיכות אסורות (ח) ' *) אם חתיכת האיסור ראויה (ח) להתבבד:

ד י [טו] לא אמרו חתיכה עצמה נעשית נבילה (ט) יא אלא בבשר בחלב אבל לא בשאר איסורים כגון בזית חלב שנבלע בחתיכה ואין בה ששים לבטלו ונאסרה ואחר כך בישלה עם אחרות אין צריך אלא ששים כדי בזית חלב (י) יא [טז] ואז אפילו חתיכה (ט) עצמה חוזרת להיות מותרת:

ג [יד] כשנאסרה החתיכה מחמת החלב נעשית כל החתיכה איסור (ז) ואם בשלה עם אחרות יא צריך ששים לבטל כולה ט ואם מכירה משליכה והאחרות מותרות ואם אינו מכירה הרוטב מותר וכל החתיכות אסורות (ח) ' *) אם חתיכת האיסור ראויה (ח) להתבבד:

ד י [טו] לא אמרו חתיכה עצמה נעשית נבילה (ט) יא אלא בבשר בחלב אבל לא בשאר איסורים כגון בזית חלב שנבלע בחתיכה ואין בה ששים לבטלו ונאסרה ואחר כך בישלה עם אחרות אין צריך אלא ששים כדי בזית חלב (י) יא [טז] ואז אפילו חתיכה (ט) עצמה חוזרת להיות מותרת:

פרי חדש

סקדמ"ו ומוסכ"ל כל ולפיכך צריך ס' נגד סעיפ"ס ומ"מ נ"מ רוב הפוסקים שכללוט לינו יוצ"ל מתחיכה לחתיכה בלא רוטב ולפי זה יש להתיר לפלוגו בדליכא ס' נגד סעיפ"ס וכן עיקר ודלא כהפג"ס: (שם סעיף ג') אם חתיכת האיסור ראויה להתבבד. דבשר בחלב הוי איסור מחמת עצמו ואם היה ראוי להתכבד אפי' בתוך ל' ואם חיתה להתכבד בטל ברוב וכדלקמן בסי' ק"ס ע"ס. כתב בהג"ה בשאר כל שבשר דהיינו דווקא בשאר בהמה אבל בהמה ואם יפלה על בשר חיה ועוף כיון דלא אסיר אלא מדבנן לא בעינן שיהא בשאר בחתיכה אלא כרוב בעלמא בטילה וכן סוכר בה"ג וה"ז עד כאן והכיתו בכ"י בני עוה חולק וצ"ע כאן לסמוך על זה שהרי בד' הרמב"ם בפ' ט"ו מהלכות מ"א דין כ"ז מבואר דאף בשר שוף בחלב בע"ע וכן בד' התוס' בשאר כל שהם דף ל"ו ביתא דכל איסורים דינן כן דעת הרשב"ץ סי' ס' וכן דעת הרשב"ם

מטה יהונתן

תוך הרוטב או כולה תוך לרוטב מותר וכ"י פליג עליי"ו ומסר בכל מה שכתיבו ועי"ש שכתב נלעין דברי ר"י בלא נ"ל דמ"ש בשאר בחתיכה דלעיני ס"ל כר"י בלא נ"ל ואפילו כולה תוך לרוטב וע"ז פ"ל שפיר דאף לא נ"ל שבלע בלא כן'. והוצרך לתרץ דר"ל לא נ"ל מתחילה בלא לבשוף דוקא בכל גוונ' לומר שבשאר קדירה ונפ"ז קמה וגם נעכה יתחזר קושית הש"ך על הרמ"א לדוכתיה בשף' שב' דלומה מחיכה לפורף וגם צריך ס' נגד הפיפ"ס ר"ל ע"ל דהרמ"א מיירי בכולה תוך לרוטב ואף דלעיל הרמ"א ס"ל דבעי ס' נגד הפיפ"ס היינו משום דלא בכור ליה דהכל הקדירה היינו תוך בכולה די"ל דהכל הקדירה תוך הטעם בכל הקדירה ול"ל מחמת החיכה דלמא תניו תוך בכולה ואף"ה ס"ל דבעי ס' נגד הפיפ"ס ולפ"ז ל"ל הא דבעי ס' נגד הפיפ"ס ה"ט משום דלמא מיירי בכולה תוך לרוטב

לפסר לסותנו לסור בסתר איסורים ממילא לפסר לסותנו מוהר והתיכה עלמה מותרת וע"ל בסי' ק"ז ס"ק כתב להיפך מזה ותוח סתמת: (יא) וי"א דאמרינן בכל האיסורים כו'. וזהו מדרבנן ע"כ יש ללדד להיתר במקום שהזיק בכמוך בסם רס"ל ומבואר בתו"ס כלל כ"ד דחפי' בחיסור דרבנן לחמרינן מתיכה עלמה כ"ל והיינו כרשב"ם שזכרתי בסי' ל' סעיף ח': (יב) אם האיסור דבוק כו'. בתו"ס מפרש הטעם בסם סמ"ק מחחר שדבוק זהה החיסור וכן החולע בגופו וכן דג טהור שנמלח בתיעיו לחחר שנתבשל ערך לו דג טמא ולא היה בדג עלמו ס' נגדו וכל כה"ג חייסינן שמא פסר לבדו ברוטב בסוף הטירוי לו שמא פעם לחת הוליחוה רוהחת חוך לקדירה ונעשית נבילה ומשהחזירה לח הוחרה עוד וחוסרת השחר עד ס' נגדה עכ"ל מזה נלע"ד בדג שנמלח ערך לו חתיכת ערך בר"חלו ומחבשל כך עם שחר בדגים דבעינן ס' נגד כל הרחם של דג דחד דיו' וחד טעמח הוא עם שנמלח במיעיו והיינו דוקא בחיסור דלוריייתא וכמו שחילקתי סי' ע"ב סעיף ג' ועוד רחיה ממ"ש חו"ס כלל ל"ו דין י"ב בחפוח יש בו חולע בחשיב חיסור הדבוק ולריך ס' בביטול נגד כל החפוח לח יהן בחפוח עלמו ס' נגד החולע וס"ה כחן וכן רחיתי במהרי"ל וז"ל חולע שלנו בו דג נמלח בחוך תחוד בחכה והורה מהרי"ל לקלוף מקומו לטעמו נחבטל בס' חפיו בביטול לח יש בחתיכה שנמלח בו ס' כנגדו וכן היה מורה על חתיכה קרעפ"ם שנמלח ברחם דג מבואל לבטל טעמו לח יש ברחם הדג ס' כנגדו עכ"ל חלח דלפי הסברח ברחם הדג לריך ס' נגד כל הדג וכן דבוק דסח מונה במקום בחפסר לרוטב לבוח לכל הלדדין וכיון שהפר דחכ"ע בשחר חיסורים היה חיסה חלח מדרבנן וכמ"ם יש ללדד גם כחן להקל וחלח הוי חכ"ע: (יג) חוץ לרוטב ונפל עליה איסור. פי' בעודו רוחח נפל החיסור לחבל לח בחילה נפלה לחבל לוען וחמ"כ נפלה לחבטיל של בשר פשיטא שמכני הבשר עלמו עם שחר החבטיל לבטל החבל מחחר שלח נחסרס עד שהבח לחבטיל וחו מחחיל החיסור. ומחחיל גם הביטול בכל מה שבקדירה וכ"כ בתו"ס כלל כ"ח וכחב עוד דחפי' לח בב"ח ולח דמי לחיסור שדבוק בעודה רוחח לח חיחסר ולח חיחסר ערך לח חיחסר ערך לח מגיעה לח בה חלח שנמלח בחוך הרוטב ומחחיל החיסור. ומחחיל גם הביטול בכל מה שבקדירה וכ"כ בתו"ס כלל כ"ח וכחב עוד דחפי' לח בב"ח ולח דמי לחיסור שדבוק בעודה רוחח לח חיחסר ול

לרש"י שפירש דמיירי שמקלתה תוך כדוטב מ"מ מוכח דאין כ"ג לאסור מחמרות אלא ע"י ניעור וכסוי וגרלה דמ"ש כרש דבשאר בחלב אפילו מקלתה תוך כדוטב הוה ככולה תוך כדוטב ואפילו דלא נימח דמיד בתחלה מצטרף כל הקדרה לבטל הוחיל ומקלתה תוך כדוטב כדאמרי' בשאר איסורים דהא בריתא לו שמחתיכה כולה חוץ לכדוטב ונפלה עליה ליסור כו' ע"כ בניעור מיירי דאם לא כן לא כ"ג לאסור מקדרה ח"כ ע"כ סיפא נמי בסכי מיירי ולעניו מ"ש בשאר איסורים דמ"מ יש להחמיר לאסור אותה מחיכה גרלה שהוא סברת כרב עלמו דמספקא ליה לי קי"ל כרש"י ולו כר"י וכמ"ש ס"ק ז' אלא דלעניו שאר הקדרה לא רלה להחמיר לכתחלה ו"ח דלא לאמרינן חכ"ג רק בשאר בחלב ודו"ק ומ"מ כשר נתבאר בס"ק ד' שדעת כל המחברים והמחרונים כר"י ע"ש: **יד** י"א דלא אמרינן חנ"ג אם נתערב איסור לח כו'. כלומר דדוקא כשנתערב ליסור לח בסיתר יבש אמרינן חכ"ג משעם שביות כי סחתיכות ניכר ומובדל כ"ג הוא אבל לא כשנתערב ליסור לח בסיתר לח כגון יין נסך ליין כשר או אלב לשומן וחמ"ל נתערב הכל להיתר אחר ואין חילוק בין אם הסיתר אחר יבש ודו"ק ועיין בש"ם פרק ג"ה סי' ס': **טז** אבל לא בבשר בחלב כו'. ל' הש' לפי רבינו (ד' ג"ג ע"ח) מיהו בשאר בחלב יש להחניר אף בלח עכ"ל ולפ"ד לינו מסום חומרת אלא דכ"ע מודו בזה כדמוכח בהדיא בש"ם פכ"ה (דף ק"ח) גבי הא דקאמר סחם אלב אחמי מותר אבל בלח אסור ולפ"ז לינו בשאר בחלב לחפילו בלח ח"ל וכ"כ הרשב"ח בתי"ח דף ל"ח ע"ח וע"ש: **טז** לא אמרינן בשום איסור חנ"ג. כלומר בין בשאר בחלב

נעשית כולה נבילה עכ"ל ומקור דין זה מדחיתא פרק ג"ה (דף ק') דהש רב כיון שנתן טעם בסחיכה סחיכה עלמה ל"ג ותוסרת כל סחתיכות כולן מפני שטם מיהה ומוקי לה לגבי סחם שסחיכה סחיכה נבילה סיתה סחבשלת עם סחיכה ל' כשירה וקבלה טעם

חידושי רע"ק

בש"ש נפקותא בדבר לענין מ"ש הרב בהג"ה סי' צ"ב ס"ד עכ"ל: (ש"ך סקי"ג) **לא** רצה להחמיר. וש"מ בהיפוך אם היה מקצת ברוטב ולא ניער בסוף לכל החתיכות וברוטב לא היה ס' נגד החלב ואח"כ בשלו חתיכה א' מאותן שלא נפל עליה השפה עם שאר חתיכות נזה ל' דכולם אסורים אף דיש בזה סברות להתיר הא' שיסת רש"י ולא נעשו שאר איסורים הב' רבינו אשרים די"ל דדוקא שיסת ר"י מצטרפין לרבינו אשרים כיון דרוב רבוותא ס"ל כר"י אבל לפמוך על דעת רש"י בצירוף ראית רבינו אשרים י"ל דלא: (שם סקי"ד) **מטעם** חשיבות. כ"כ המרדכי ולפ"ז אף אם נתרסק החתיכה וניטוח ס"מ צריך ס' נגד כולה דכבר נ"ג בשעת הבליעה דהא חשוב אבל ברשב"א בתהה"א (דף צ"ו) כתב השעם דבחתיכה כיון שנשאר באיסורה משא"כ בלח דהכל נבלל הכל מצטרף לבטל עי"ש ולפ"ז בחתיכה שניטוח ג"כ דינו כלח כיון דהשתא הכל נבלל. (ע"ז סקי"ו) **לר'** יהודא לא נעשית כולה נבילה. והיכא דנאסר ביותר שם כגון דנרגש שעטו יותר שם או בסתבל ומחטץ אי אמרינן חתיכה נ"נ ע' בפ"נ במשבצות זהב (סי' ק' ס"ק א' ר"ה ודע דש"ש הסור) ולפ"ז בחתיכה שניטוח נ"ע דינו כלח כיון דהשתא הכל נבלל:

פתחי תשובה

ועיין בתשובת נו"ב מי"ד סוף סי' כ"ם שכתב דע"כ לא חילק הש"ך בין ליסור גמור לאיסור גוש אלא בשאין האיסור דבוק ממש בחותה חתיכה אלא נוגע בו אבל כשדבוק האיסור בחותה חתיכה בחולדתו ומתבשל עמו בקדרה אז ע"י שכל הקדרה ונתוחים גורם שמתבשל בכולו וכדמוכח מדברי התוספות בחולין ג"ו כו' ע"ש: (**ב**) בהיתר לח. עבה"ש ס"ק י"ב בשם רש"ל (פנ"ם סי' ס') דווקא שמתערב שלא כדרך ניסול אבל אם הוא דרך ניסול לתרוין מ"ג ע"ש ועיין בתשובת נו"כ מהניינת היו"ד סימן מ"ע שמעשה בשמושה שדרה דבוקה על כבשים שהוסף בשומן שלפם ושירבו אח"כ להוסף בשומן ג"כ על כבשים והוסף וכל יחד ואח"כ נתנו כל השומן לסוך ע"ו זיידיל שומן חווזים ואח"כ נמלא שנשחם כבשים ושוסף לבטל עיי"ש ולפ"ז בחתיכה שניטוח ג"כ דינו כלח כיון דהשתא הכל נבלל. (ע"ז סקי"ו) **לרי'** יהודא לא נעשית כולה נבילה. והיכא דנאסר ביותר שם כגון דנרגש שעטו יותר שם או בסתבל ומחטץ אי אמרינן חתיכה נ"נ ע' בפ"נ במשבצות זהב (סי' ק' ס"ק א' ר"ה ודע דש"ש הסור) ולפ"ז בחתיכה שניטוח נ"ע דינו כלח כיון דהשתא הכל נבלל:

ביאור הגר"א

החתיכות כדעת ר"י כיון די"א דא"א חנ"נ בשאר איסורין משא"כ באותה חתיכה דאף לפי' ר' אפרים אסור מדינא לרש"י אף בשניער וכיסה אח"כ וכפ"ש בר"ס ק"ו וכצ"ש בהג"ה שם וכן עיקר ודלא כו': [**כב**] י"א דלא אמרינן כו'. מההיא דע"ו הנ"ל וא"צ לכל מה שדחקו בתוס' ורא"ש. מרדכי. ואבל הר"ן הקשה על סברא זו סמ"ש ק"ח ב' אמאי מותר חלב נבילה כו' והכריע דבב"ח אמרינן סדאורייתא חנ"נ ואפילו בלח בלח אבל בשאר איסורין אינו אלא מדבריהם וכ"נ אלא דוסיא דבב"ח כו' ע"ש ופסק הרב כסוהו בהשד נדול: [**כג**] ואם נתערב כו'. ובזה סתורץ ההיא דתרומה אין המדומע כו' וכ"ש תום' בפ' ג"ה שם [וכשיסתם שלא חילקו בין בב"ח לשאר איסורין ח"ש בשום איסור] אבל בלח בלח ס"ל דאמרינן חנ"נ בכל איסורים שדחקו עצמן בסוגיא דע"ז הנ"ל: [**כד**] בשום כו'. ר"ל אפילו בבב"ח כנ"ל ודלא כר"ן שחילק אף בבה"ח בין בב"ח לשאר איסורים

באר היטב

שמת פעם אחת נאחר לבדו ברוטב בסוף העירוי **או** שמת פעם ג' סוליאה רומחת מון לקדרה ועשית נבלה ומשהחזירה לא הוחרה עוד ומוסרת האחר עד שיש נגדה עכ"ל ומזה נלע"ד בדג שמת ברן או חתיכת ברן בכרשבו ונתבשל כך עם אחר הדגים דבעינן שיש נגד כל הרחם אל דג דחד דיעה וחד טעמא הוא עם שמת במעיו ועוד רחיה ממ"ש חו"ס כלל ל"ו בחפות שים בו חולע דחסיר איסור בחפות עלמו שיש בניסול נגד כל החפות חס יש בחפות עלמו שיש נגד החולע וכן רחיתי במהרי"ל ו"ל חולע שנדלין בו הדג נמלא בדג מלוח חמוד בחבה יהורה מהרי"ל לקלוף מקומו דטעמו נתבטל בם' לפילו בניסול חס יש בחתיכה שמת כנגדו וכן היה מורה על חתיכת קרטף"ם שמת הדג שנאחר בחתיכה נאיסורים היו בחתיכה שנאחר בחתיכה שמת כנגדו עכ"ל אלא דלפי הסברת נרחה דלא הוי דבוק דהא מונח בחקום שנאחר לרוטב לבוא לכל הצדדין וכיון שדבר הוא שנאחר בשאר איסורים היו אלא מדברין שנאחר בחתיכה שמת כנגדו עכ"ל ס"ב ס"ג ועל"ז סי' ע' ס"ב מ"ם שם בשם הט"ז וכ"ך שם מעמע דהטעם דאיסור דבוק לא סוה שמוה להסבר נרחה דלא סוה מונח בחקום שנאחר לבוא לכל הצדדין וכיון שדבר הוא

מהגבילה וחזר כך סילק הגבילה והניח שם הדבר כשירות עם התחיכה שנאסרה התילה לתמרין דהתיכה שנאסרה כ"ב ותוספת כל התחיכות שכשירות לפי שיש ס' נגדה דהגיבה דכ' יהודה קיימינן דסבירא לי' מין במינו במשהו והקשו התום' למה לי שהתחיב' שנאסרה מכח שהגבילה נתנה בה טעם כח לפי' במשהו יכולה לאסור אותה מפני שהיא מינ' כי היכי שהיא תאסרת חזר כך לחרת במשהו וחירץ ר"ת וז"ל דמכי היא נופלת מתאסרת בכל שהוא מכל מקום לא תמרין שהיתה הגבילה לאסור כל התחיכות כיון שהיה עומד להאסר נאסרה הגבילה כח בכל דהו עכ"ל מבואר בזה שכל יהודה שלי' נאסרה במינו במשהו מ"מ היינו דוקא שהגבילה נאסר במשהו אבל אם נתבשל אחר כך במינו אין שם נאסר עליו כח לאסור אם יש ס' נגד התחיכה שנאסרה ולא תמרין שהיתה מינו במשהו מ"מ היינו דוקא בתחילה

מרובע ויש ברובע ס' מן הטפח מותר ממ"ל מי מפעפע בכל הכלי כדי שתבטל ותהם ליהו מפעפע וז"ל יאסר (כלומר אם היהו מפעפע בכל הכלי וז"ל יאסר מפני שהוא דמשתמש מפעפע לפניס והוי כאילו נפלה בתבשיל כך פי' ב"י) אבל בנפלה בריקן ממש מפעפע בדופן התדרה עד שמוך להרובע כ"כ שתהן ס' מן הטפח ונעשה הולתו מקלת כלי נבילה וכשיערם כו' עכ"ל וט"פ התבריס שלה שם דברי המחבר שלה שקילר בלבון וע"ל סימן קכ"ח ס"ק י"ז: יש א"צ אלא ס' כנגד הטיפה. הריקן (יח) י והיא מפעפעת בדופן הקדירה (יט) עד שיהיו להחיר התבשיל אבל התדרה מ"מ יאסרה מיד התבשיל שמתערב בדרך זה אין להקל כיון שכבר נאסר שלה שרתהן בהתרובתו לעולם וכן תהיכה ביבש שהתרה מחמת מאהו ואין מכירין הותה נשהרת בהיתר ואם נאמר שהבטל ברוב התהרות זה שלוי בפלוגתא שבביצת בפ"ע סי' תמ"ז סעיף ט' ורלוי להחמיר בזה וכן פסק בלבוש שם להחמיר ביבש ביבש וט"ב מה שפסק כאן דאם אין מכיר התהיכה התאורה בפסח דבטל ברוב היהו נכון כלל ואותר ג"כ דברי עלמו שלא התיאור נשאר לעולם בהיהורו בפסח ואין לנו היתר רק אם מכירו וסילקו דאין פליטתו תוסרת במאהו כיון שלא נאסר רק מחמת מאהו החילה כן נלע"ד ברור וכנון: (יז) שמפעפעת לפנים בו'. בתו"ה כלל ל"ח בשם סמ"ק כתב זה דרך שמא נפלך לי מפעפע לתוך תרובע תבי שתבטל הטיפה בשאים ותם היהו מפעפע מ"מ יערה התבשיל מיד וכלך השני שלא כנגד נפילת התיאור ואל יניחו להלעגן כך מאחר שנפלה הטיפה כנגד תרובע שמא יפעפע יותר על מבותר מזה תקדירה תאורה ולא תאני שלא להבטל להתיר התבשיל לתוך ברם"ל כ' פ' גיד הנשה סימן ל"ז בזה לפי תדין לבטל בה בשר טוד שלא שלכתחלה לאורה להשתמש בה לפילו בשר שנרתה בהילו נאסר בחלב כו' עכ"ל וכן נרתה עיקר כמו שחזכיר בסמוך: (יח) והיא מפעפעת. פי' לפשר שהפעפע ויש לחוש לזה: (יט) עד שמוך לרובע וכו'. לפי פירוש ב"י ל"ל דכל שהפעפע יותר הוי היהר יהיה הרבה לחלוחית בהותו תקום של נפילת הטיפה והשפעות' ק"ל טובא דלמה לחוש בזה כ"כ שלין ס' כנגד הטיפה שיש לו לומר שמא לא מפעפע אלא דבר מועט שלין במקום הטוח ס' ותו דלמלן כל כך משמע שרופא להגדיל השיעור ותח"כ חשר שלא יש שם ס' דמשמע שבא להקטינו. ול"ל דלכל הדעות שמביא הטור לא ס"ל שלחלוחית שבתוך הכלי יוכל לבטלה לטיפה כי מי יודע כמה יש שם לחלוחית כדאשרינן בסי' ל"ח דמשערינן בכל הקדרה דלא ידעינן כמה יש שם ולפי זה יהיה אסור אפילו בהיתר ברוב כמו שנפיק מינים הכי נמי לענין זה ולפ"ז מביא בשם מהר"מ במרדכי וז"ל וכיון שלין מהפעפע בכל דופנים שיהא רלוי לומר שכל לחלוחית שבדפנות מפיישים לבטל כו' לרווחא דמי לתא כתב כן שלפי' היה יהיה לנו שיעור לשלחלוחית שים שם כדי לבטל מ"מ לא מצינו דבלחלוחית לא מפעפע כלל וע"כ נראה בכל פעם זה דכמה דמהפעפע נרע טפי שלוסר מקום הטוח ולינו מתבטל כלל והמשך דברי הטור שם כך בתחלה כתב שים חיסור בטיפה ומהר"ם מפרש עד היכן ים כח לחיסור דהר"מ כתב דשם ים שים פעמים שהיה המשך ממה מזה כ' תומרות וקולה לחת. תומרת לחת דשפילו נפלה נגד התבשיל לא תמרינן דהתבשיל מבטלה. תומרת כ' דהקדירה נשהרה לחסור לדבר זה דומה לחתיכה נבילה שנפלה לקדירה ונתבשלה ולחתה מכירה ודלי היה נשהרה בחיסורה ס"ל בהלי מקום שהפעפע שם החיסור נעשה נבילה ממש עד עולם. וקולה לחת דיכול לעשות לת הרובע תיקף מן הקדירה בעולה ממה כיון שים בתבשיל שהיה חיסור כולו וספר המלות חולק וסבירא ליה להיפך ממש דהיינו דסבירא ליה דים ספק שם ים פעפוע לטיפה או לא תמרינן שהיה זה ממקומה כלל לא כמו שכתב ב"י דים ספק עד היכן כח הפיעפוע שם בכולו או במקלתו דהא הספק בגמרת פרק דם חטאת הוא בדרך זה שלא שם מפעפע מן התבשיל החטאת מון שלכולם הכלי שהוא בכולו וה"ל כן הוא ועל כן כתב כאן שם נפלה נגד התבשיל החטאת הוא בדרך זה שלא שם מפעפע מן התבשיל החטאת מון שלכולם הכלי שהוא בכולו וה"ל כן הוא ועל כן כתב כאן שם נפלה נגד התבשיל מוסר מחמת מאהו כל הכלי הרי נתבטל ומ"מ יש לומר שמא מפעפע לפנים ויהא מותר גם הקדירה וכן ים להקשות למה זה פשוט דשם מפעפע בכל הקדירה דודאי

ביאור הגר"א

הקדירה ואין ראוי לומר שכל הלחלוחית בדפנות מסייע לבטל נמצא שבמקום א' נפל הכל ועב דופנו באותו מקום נעשית נבילה וחוזר ואומר כל הקדירה אם אין בו ס' לבטל שיעור דופני הקדירה ששם נפל החלב שבשיעור העובי צריך לשער דלא ידענין כמה בלע קודם שנפל החלב ורשב"א היה נראה לו להתיר אך שלא רצה לעשות מפני תוראת הקדוש ר"י והיה נ"ל לדחות לב' קדירות אחד של בשר וא' של חלב שנותנת זו בזו ולא שמענו מעולם האוסרו וכ' ר"ש בשעת הדחק כגון שבת ואורחים ולענ"ד בדבר חשוב היה מתירו ועסק"ק. והנה מה שדימה לב' קדירות לא נראה דסה"ת פתב פשם דב'

באר היטב

חל"ג וכתב בס"ז דמ"ש רמ"ח שם נתערב יבש ביבש פירושו שלא כדרך ביטול יחל דלח דיהו דבטל התיאור ברוב ע"כ שם נתערב תחלה שלא ברוב ת"ל ת"ח כרוב נגד כל התערובת הרלשון תבל שם נתבטלו יחד ודלי לתרינן חל"ג ולריך שהיה בהיתר נגד כל התחיכה וכ' עוד וז"ל כתב הטור לדלעת ד"ת שפסק לף בשאר תיאורים לפשר לסומתו לתור ותב"ג דוקא בל"ע שלא היה בהיתר שהיה לבטל התיאור שבלע בו תבל נאסר במאהו לפי' נאסר מחמת מיהו שלתור במאהו לר' יהודה לף נעשית כולה נבלה והטעם דתרי מאהו לף תרינן ובתב עוד וכיון שתאי בתיאור מאהו במין במינו לר"י שהוא תן התורה תב"ח תם נפל לתחריס וים שהיה כנגדו לפי תין מאהו תוסר ותחיכה ביבש שלפשרה מחמת מאהו ואין מכירין תופה במאהו ואין לו היהר רק אם מכירו וסילקו תאין פליטתו תוסרת במאהו כיון שלא נאסר רק מחמת מאהו החילה כן נלע"ד ברור וכנון: (יז) שמפעפעת לפנים בו'. בתו"ה כלל ל"ח בשם סמ"ק כתב זה דרך שמא נפלך לי מפעפע לתוך תרובע תבי שתבטל הטיפה בשאים ותם היהו מפעפע לתוכה ממה יאסר מ"מ יערה התבשיל מיד וכלך השני שלא כנגד נפילת התיאור ואל יניחו להלעגן כך מאחר שנפלה הטיפה כנגד תרובע שמא יפעפע יותר על מבותר מזה תקדירה תאורה ולא תאני שלא להבטל להתיר התבשיל לתוך ברם"ל כ' פ' גיד הנשה סימן ל"ז בזה לפי תדין לבטל בה בשר טוד שלא שלכתחלה לאורה להשתמש בה לפילו בשר שנרתה בהילו נאסר בחלב כו' עכ"ל וכן נרתה עיקר כמו שחזכיר בסמוך: (יח) והיא מפעפעת. פי' לפשר שהפעפע ויש לחוש לזה: (יט) עד שמוך לרובע וכו'. לפי פירוש ב"י ל"ל דכל שהפעפע יותר הוי היהר יהיה הרבה לחלוחית בהותו תקום של נפילת הטיפה והשפעות' ק"ל טובא דלמה לחוש בזה כ"כ שלין ס' כנגד הטיפה שיש לו לומר שמא לא מפעפע אלא דבר מועט שלין במקום הטוח ס' ותו דלמלן כל כך משמע שרופא להגדיל השיעור ותח"כ חשר שלא יש שם ס' דמשמע שבא להקטינו. ול"ל דלכל הדעות שמביא הטור לא ס"ל שלחלוחית שבתוך הכלי יוכל לבטלה לטיפה כי מי יודע כמה יש שם לחלוחית כדאשרינן בסי' ל"ח דמשערינן בכל הקדירה דלא ידענין כמה יש שם ולפי זה יהיה אסור אפילו בהיתר ברוב כמו שנפיק מינים הכי נמי לענין זה ולפ"ז מביא בשם מהר"מ במרדכי וז"ל וכיון שלין מהפעפע בכל דופנים שיהא רלוי לומר שכל לחלוחית שבדפנות מפיישים לבטל כו' לרווחא דמי לתא כתב כן שלפי' היה יהיה לנו שיעור לשלחלוחית שים שם כדי לבטל מ"מ לא מצינו דבלחלוחית לא מפעפע כלל וע"כ נראה בכל פעם זה דכמה דמהפעפע נרע טפי שלוסר מקום הטוח ולינו מתבטל כלל והמשך דברי הטור שם כך בתחלה כתב שים חיסור בטיפה ומהר"ם מפרש עד היכן כח לחיסור דהר"מ כתב דשם ים שים פעמים שהיה המשך ממה מזה כ' תומרות וקולה לחת. תומרת לחת דשפילו נפלה נגד התבשיל לא תמרינן דהתבשיל מבטלה. תומרת כ' דהקדירה נשהרה לחסור לדבר זה דומה לחתיכה נבילה שנפלה לקדירה ונתבשלה ולחתה מכירה ודלי היה נשהרה בחיסורה ס"ל בהלי מקום שהפעפע שם החיסור נעשה נבילה ממש עד עולם. וקולה לחת דיכול לעשות לת הרובע תיקף מן הקדירה בעולה ממה כיון שים בתבשיל שהיה חיסור כולו וספר המלות חולק וסבירא ליה להיפך ממש דהיינו דסבירא ליה דים ספק שם ים פעפוע לטיפה או לא תמרינן שהיה זה ממקומה כלל לא כמו שכתב ב"י דים ספק עד היכן כח הפיעפוע שם בכולו או במקלתו דהא הספק בגמרת פרק דם חטאת הוא בדרך זה שלא שם מפעפע מן התבשיל החטאת מון שלכולם הכלי שהוא בכולו וה"ל כן הוא ועל כן כתב כאן שם נפלה נגד התבשיל מוסר מחמת מאהו כל הכלי הרי נתבטל ומ"מ יש לומר שמא מפעפע לפנים ויהא מותר גם הקדירה וכן ים להקשות למה זה פשוט דשם מפעפע בכל הקדירה ודאי

פתחי תשובה

ג' שם שכ' כיון שפעפ מקולת כלת הוא שלין מתיכה שנשהרת ניכר ו נגדל נפ"ז אם שתפשה דייר"ל ערם שנתערבו עם הפ"ן זייל"ל ככר נקלבו הוי כמו מתיכה וגם רמ"א מודה שב"ל ותולי כיון שפעפ שנתערב היה לא ולא כ"ל לדעת רמ"א שוב לא תמרינן שכשנקרם היהי נעשה נבילה שלכר זה שהתיכה כ"ג בשאר מיני מתיכה שהרי אם לא נפלה בתוכו אלא שנתערב עם הפ"ן ונתבשל בעולה ממה כיון שים בתבשיל שהיה חיסור כולו וספר המלות חולק וסבירא ליה להיפך ממש דהיינו דסבירא ליה דים ספק שם ים פעפוע לטיפה או לא תמרינן שהיה זה ממקומה כלל לא כמו שכתב ב"י דים ספק עד היכן כח הפיעפוע שם בכולו או במקלתו דהא הספק בגמרת פרק דם חטאת הוא בדרך זה שלא שם מפעפע מן התבשיל החטאת מון שלכולם הכלי שהוא בכולו וה"ל כן הוא ועל כן כתב כאן שם נפלה נגד התבשיל מוסר מחמת מאהו כל הכלי הרי נתבטל ומ"מ יש לומר שמא מפעפע לפנים ויהא מותר גם הקדירה וכן ים להקשות למה זה פשוט דשם מפעפע בכל הקדירה ודאי

חידושי הגרשוני

במינו במאהו ים לחלק שפיר כין מאהו לחלון לשני כי מאהו שני לף מקרי עוד מין במינו. ע"ש ותמלא הדברים תמציים. ומש שהקשה מסרו"ך כי נפל לחם"ב בהיתר וכו' כן ונתו לדייק ל' הטור שכתב לף נעשה כולה נבילה. עכ"ל סגלון. וכתב גדול אחד בשאלו זו ל"ט הקשה ג"כ הש"ך ס"ק י"ז וכתב על הדרישה שכתב מדברין כאן דכשתוזר וכתב במינו אז תוסר תוא מאהו גם התיכות התחרות וזה ניתא ע"ש. והנה הגדול הזה עוד רתי לדבריו על הגלון מהו"ר גרשון וז"ל בהקודת הקשה ב"ש ב"ק שלקח תמן בשתא שים לחלק תמן בשתא תוסר במאהו בין במינו ובין במאהו מינו ותין מילוק בין מאהו לרחוק למאהו במינו ליכא למימר שתוא מאהו החי"ב כשנתבטל עם תחרות ג"כ במאהו דלא שמיענן לי"ו דתוסר מין במינו במאהו לא תוא כשתוא המין תוא של תיסור לבדו אבל לא כשהא תחר מעורב בו ותכי ומי כיון שהתיכה לף נעשית נבילה דלא נאסרה במאהו ולא קבל טום טעם. ח"כ לף תוי תותו במאהו בין במינו לגבי התרות דהא תותו במאהו מעורב בשא תחר של תסור ותתיכות התרות תיכם מעורבות ותין מין זה דומה לתביאו. ולזה כיון גם סגלון סי"ל. וגם ס"ך סכיון רתיה לדבריו של הסגלון סי"ל מן סי"ן כ"ם ג"ד הנשה שכתב כן בהדיא לדעת ר' יהודה והסכים עוד

מטה יהונתן

י"ל ב' פירושים דז"ל הגמ' ס' דס מעתה ד' י"ג תיכעיא להו ביטול במקלת כלי טעון מריקה ושטיפה כפל הכלי תו לף ת"ל תן טעון מסכרת כנגד מה נגד תין טעון ביטום תלף מקום דס לף כלי תין טעון מריקה ושטיפה תלף במקום ביטול ת"ל מי מי דמי דס תינו מפעפע ביטול מפעפע ועוד תניא תומר מריקה ושטיפה מהוזה ביטול במקלת כלי טעון מריקה ושטיפה כפל הכלי ת"ל מי תני תני' וכו' יכול שהיה מרכה לף תרומה ת"ל תרומה ושטיפה כפל הכלי תו תוין ותם ביטל בג"ע תמר תביי לף נזרכה לדתמר תר ביטול במלת כלי טעון מריקה ושטיפה במלת כלי מפעפע כפל הכלי רק דתינו מפעפע למעלה במקום שביטל רק עפה קלוש וזה היה תומרת דתעלת דתפי' למעלה עניך מריקה לסולניא עפה קלוש ת"ל דוה ד' על הסמ"ג דוודתי ת"ל דמפעפע כפל הכלי תלף דמספקא לי' תי תפי' כהרא"ש ת"ל תפי' נבילה במקום שריקן מלטרפין תת התבטיל לבטל המפעפע כולו תי תפי' הוה כשנותו דלותו לת למעט מתפיזמה סיינו דתינו מפעפע כלל רק דכמתעת גזירת שכתוב הוה שטעון מריקה ושטיפה וס"ת דה"ם לתרומה לכך כתב רתמצת תוסף שכע לתרומה לפ"ו תם תמרי' כפי' רשב"ם ס"ל שימתין רק עד שינטף דהוה כבר בטילה תבל ת"ל דתינו מפעפע כלל ת"ל שטיפה עומד שם במקומו ותסור לעבות כלותו לד תו שלכיך להמתין עד שינטף ושל דכתב הסמ"ג תבל בנפלה בריקן שמל מפעפע עד דופן הקדירה קמוך לקדירה כ"ב שלין ס' נגד שטיפה ועשה תוסף תבליה שוה עב עד שתם יערה התבטיל דרך דופן הכלי במקום שנפלה שטיפה לת יהי' ס' בתבטיל דתו תוסר שתבטיל וכל שניקת בל הסמ"ג שוה תם מפעפע לתוכך תו בכותב הכלי תו ת"ל דהוה ספק בל הסמ"ג וכן הוה מספעת כל תתרונים כדעתו ז"ל דמפרשים דברי הסמ"ג כך הוה וודתי שבינול תלף דמספקא ליה תי מפעפע כנל הכלי תו תינו רק מקלת הכלי ותם מפעפע בכל הכלי ת"ב מניע הבליעה גם בתבטיל ותתבטל בס' בכל ת"ל דתינו מפעפע בכל הכלי ת"ב יש לומר שמא מפעפע בדופן בכותב עד שלין ס' נגד שטיפה וע"ל ותוסר התבטיל תת"ב כשיערה ממנו לכך נריך להמתין עד שינטף ונפ"ז תפי' דופן הכלי הוה דק מאד תפ"ה תסור לעבות ממנו וכ"ד הס"ך ס"ק כ"ג שכתב וז"ל ונפ"ז דלכאורה תין דומה לכף ותו' מ"מ כיון שלתה כף לתסור דופן הקדירה מתמת הטיפה ס"ב ג"ל שמא ביטול תינו מפעפע

גליון מהרש"א

נאסר בא"ה סוף ס"ק ל"ג: (ס"ך ס"ק י"ט) אבל הקדירה מ"ם. עיין ס"ו כאן ועיין סוף סימן צ"ם ואף להס"ו שם הא מ"ם כאן גם גזירה ליכא דאם יבשל בפחות מעט כנגד הטיפה א"כ לא יצא לחוץ מיהו אם מן הטיפה ולמטה לשולי קדירה לחוד ליכא ס' ניחא דלמא יבשל עד נגד הטיפה במכוין ואם הוא כלי שאין דרכו להשתמש בו דבר מועט הכלי מותר פ"ח: (כ"ך ל"ד) מ"מ אסורה. עיין ס"ו ס"ק כ"ד ואם היה רק מים בקדירה ונפלה הטיפה נגד המים אף אם אין ס' בטים נגד הטיפה הקדירה שרי שיש בכל פעם ס' נגד הטים בא"ה ס"ק ל"ג: (ב"ע סעיף ס') ואם נפלה במקום הריקן. ואם הקדירה שבושה דינו

יד אברהם

שם נפלה כנגד התבשיל מ"ל תלף ס' נגד טיפה. כתב המרדכי ס' כס"ב דס"ת שנתינו טיפה מקודם ועמד עליה כמה טיפה. תבל שם לף ת"ל תותו תלף שנפלה. מיישין שמא נבלעת בדופן הקדירה ולריך להמתין עד שינטף ונפ"ז דופן שלי הוה דק מאד תפ"ה תסור לעבות ממנו וכ"ד הס"ך ס"ק כ"ג שכתב וז"ל ונפ"ז דלכאורה תין דומה לכף ותו' מ"מ כיון שלתה כף לתסור דופן הקדירה מתמת הטיפה ס"ב ג"ל שמא ביטול תינו מפעפע

קדירות שמותרין כמו ב' תתיכות בלא רוסב דאין מפעפע מתו לזו כפ"ש בפ' כ"ה (ק"ח) משא"כ בקדירה א' דדמי לתתיכה א' ותלב הוא הדבר תמפעפע כמש"ש וכמ"ש תוס' שם. ומ"ש רשב"א בשם ר"י כי מתשמש מעט יותר כו'. בזה תירץ הקושיא תנ"ל כי ודאי בצונן אין מתשמש יותר אבל דם שנפל על הבנד ידוע שמתשמש קצת יותר ודמי לכלי בתמין ואיבעיא ליה אי התטירה תורה בקדשים או לא ורצה לפשוט לו סדם. ובזה מתירץ קושית תוס' ד"ה הנ"ל מאי קמיבעיא ליה אי מפעפע כו' א"כ כו'. דבאמת ידע שאין מתשמש בכל הכלי רק בקדשים איבעיא ליה אם החטירה תורה הואיל ומתשמש מעט

חדושי בית מאיר

דלף ס"ב. כ"כ לענין דמלריך ס' נגד מתיכה שמתבל דבוק בו אלף כיס ס' כין שכל נגד התלב שכל שכי תון מתתיכה שמתבל דבוק בו אימתר מסר מעשה שמא נמלא הוא תמילה וע"ש ועיין סימן ק"ם וכמ"ש בסלו

כלל חוץ למקומו הרי נתבטל מחמת התבשיל דכיון שים לו פעפוע ממילא נכנס לפיס להוך התבשיל ומבטלה ואם לא מפעפע כלל חלת עומד במקומו ין כאן איסור כלל כיון דליכו מפעפע כלל ממקומו ממילא ליכו נכנס לפיס ועי"כ לא הועיל הטורך להבי חלוקה זאת כי הוא דבר פשוט ולא קשה מ"ש ג"י בזה ומכנס לתוך כמבואר בדבריו ומכח לפי זה הקדירה גם כן מותרת דאם מפעפעת לפיס הוה כנפלה לתוך התבשיל ממש ולז גם הקדירה מותרת דאינו חוספים דופן הקדירה כליכו הוא חלק מן התבשיל ממש ואם איכה מפעפעת לא יאסר גם התבשיל שיבשלו בה אח"כ דמאי אית לך מן הראשון ואח"כ אמר אם נפלה כנגד הריקן לז נאסר חלק גדול בקדירה דאמת מפעפע חלק גדול ועכ"פ לא עד הרוטב דאל"כ הוי כנפלה נגד התבשיל שזכרנו כיון שגם התבשיל וכ"ת דאכתי יש היתר לתבשיל שים כאן איכם חיבור לטפה עם התבשיל וכ"ת דאכתי יש היתר לתבשיל שים בו ס' נגד אותו חלק הקדירה שנאסר לזה אמר שמא נתפעפע חלק גדול מאד כ"כ עד שלא יהא ס' בתבשיל נגד אותו חלק ע"כ אסור לערות דרך שם דזה יבאר חלק הקדירה שנאסר לעולם ולא מאכי ליה שום ביטול ועדיין יש להקשות למה סולרך לומר עד שמוך לרוטב הלי שמיכות ל"ל היה לו לומר מפעפעת מוך לרוטב דהל שיקר הכוונה שלא יתחבר לרוטב י"ל דכ"כ משום דרוצה לפסוק שאין הקנה שלא נתפעפע עד שנצטבן ואין היתר לערות מלד הכי במקום שלא נתפעפע האיסור או יקוב משולי הכלי כמי שזכרנו היקוים אלו בשאר פוסקים לזה אמר דים חשש שמא הפעפוע נפסק שמוך לרוטב ואם יזוז הכלי ממקומו יגיע למקום האיסור ע"כ יכיח עד שילטבן דוקא ומ"ש כ"פ שאין שים לגד הכיפה לא כיפה לחוד אלא עם התפשטות שלא קאמר וזה ברור: (ב) נהגו העולם לאסור כו'. פירוש ולא מהכי אפי' להכיח עד שילטבן וכן משמע מאו"ש כלל ל"ח שכתב וז"ל נהגו העולם להאסור התבשיל אפילו אם ים ס' בתבשיל נגד הטפה רמאחר שנפל נגד הריקן לז אלא בדופני הקדירה ובחיישינן שמא עלה אח"כ פעם אחת רתיחה הקדירה שנאסרה אז שמא יגיע עם טפה כזו לתוך התבשיל ומבטלה ואפילו אם נפל כנגד הריקן שמא יגיע לאותו מקום שנאסר כבר ונעשה נותן טעם לאותו התבשיל ואפילו אם ים בתבשיל נגד הטפ

באותו צד שאינו כנגד האש (כא) אבל אם נפל כנגד האש מותר שהאש שורפו ומייבשו כו [ל] (ומ (כ) הקדירה ממי שרי) (הגהות ם"ד ותרוך כלל ל"מ) ודוקא ברבר מועט כגון טיפה אבל אם נפל הרבה אין להתיר אפי' אם נפל כנגד האש אא"כ כנגד הרוטב וע"י ס':

הגה כז [לא] (ג) ומ"ש הקדירה הוי לסורה לפילו (כח) יש ס' בהבשיל כנגד הטיפה שנפלה כח [לב] (כב) ויערה מיד בהבשיל ממנו כלל אחר שלא כנגד הטיפה [לג] ואם נפל בקדירה תבשיל אחר דינו כמו בשפת הרתפון (תרוך כלל ל"מ):

ז [לד] פו יש מי שמתיר בשעת הדחק (כב) כט כגון בערב שבת אפי' ל שלא כנגד הרוטב (כג) אפילו שלא כנגד האש (כד) על ידי (כג) ס':

הגה ומכי נהוג (תרוך) (בה) ואם נפסק מלב או שאר ליסור רותח על גבי קדירה (כד) חמה אם שנפסק לב דבוקע קלת לא היו רק כלי שני [לה] ולכן הקדירה לשורה והבשיל מותר כל שאינו כנגד הטיפה (כה) גבר (הגהת ם"ד סימן כ"ה) וקלוח מן הקדירה רותחת קודם שהניע על הקדירה (כו) הוי כמי שנפסק הקלוח מן הקדירה הרותחת קודם שהניע על הקדירה (כו) הוי כמי

(כא) אבל אם נפל כנגד האש. פי' בטודנו עומד לגל כחם שאבל לאחר שסילקו מע"פ שסוף רותח עדיין מ"מ ליכו שרף ומייבש ולפ שזה פשוט מ"מ רליתי מי שטעה בזה: (כב) כגון בע"ש ר"י. בה"מ כלל כ"ה כתב ה"ה לכל לורך גדול כגון לצורך חורמים או לפסד מרובה או לעני כפי רלות עיני המורה ע"כ ולכתוב ת"ה דלא ידעינן כמה נפיק מהטיפה בפעם ראשון וכמ"ש בפג"ה (ל"ו כ'): [לד] יש מי כו'. וכמ"ש מרדכי בשם ראב"ן דלא אסרינן בבלוע חנ"נ כלל מ"ש בפג"ה (ל"ו ח') ופכ"ה קדירה שבשל בה בשר כו' בנ"ם ואם איתא הרי הבלוע נעשה נבילה ולר' יהודה ה"ל מין במינו ואסור במשהו ואף לרבנן אינו בנ"ם אלא בששים ושם אסרינן דסמכינן אמעיטה כמש"ש מאן מעים כו' וע"ל ס"א וכמ"ש ק"ח ב' חלב נבילה הוא וכ"כ בת"ה בשם רמב"ן וכמ"ש סי' צ"ח כ"ה ויש מי שאומר כו' [וכמ"ש בסומאה ע"א ב' דסומאה בלועה לא מטמאה לסהרה בלועה ועבתה"ד סי' קפ"נ ועפי' צ"ד ס"ב] וסברא ראשונה ס"ל דנגד הרוסב שאני דלא אסרינן נ"נ כנ"ל והוא מצמרף עם ההיתר להשלים שיעור ס' כמ"ש צ"ז ב' אף ללישנא בת"א ועפי' צ"ח ס"ה בהג"ה: [לה] ולכן הקדירה כו'. כמ"ש בפ' כ"צ (ע"ו ח') חם לתוך צונן קולף ולכן הקדירה אסורה והחבשיל מותר שהקדירה היא כ"ק ו"ש קדירה חמה דבצוננת הכל סותר אבל אם הוא אצל האש אדהוי כמו בכ"ר דאפילו בקדירה צוננת הכל אסור כמ"ש (שם) צונן לתוך חם כו' וכמש"ו לסמה: [לו] אם נפסק כו'. תום' בזבחים צ"ו א' בד"ה עירה כו' ע"ש ובירושלמי פ"נ דשבת ופ"ק דמעשרות הלכה ז' מהו לערות עם הקילוח ר' יונה ור' יוסי כו' וכמ"ש תום' בפ"נ דשבת (מ' כ') להטעם דכ"ש אינו מבשל משום דהולך ומתקרר משא"כ באין הקילוח נפסק דהטיפה השניה אינה מנחת לראשונה להתקרר ואף דנזחל ע"נ הכירה הוי כמו מכ"ר כמ"ש בפ' כירה (שם) סול בכ"ש ותן ואע"נ דהאמבטי נמשכת מן היורה בקרקע אעפ"כ הוי ככלי ראשון ואין לדחות דחטי סבריא שאני שפבען בקרקע דא"כ למה הוצרך להוכיח שם דהא

חידושי רע"ק

(ס"ך סקכ"ז) אם נפלה כנגד הרוסב. היינו דהרוסב הניע עד נגד מקום נפילת הטיפה הראשונה משמע דאם כשבישל אח"כ לא היה מניע הרוסב למקום הטיפה ועירה אח"כ בע' ס' פעמים ס' דהטיפה מתפשט במקום הריקן עד סטוך לרוסב ונ"נ ואין זה בכלל אין בלוע יולא מכלי לכלי בלא רוסב דבכלי א' יולא ממקום למקום בלא רוסב א"כ ום אם הרוסב מניע עד מקום הטיפה הא בבישול הראשון עירה מיד והקדירה שריין רותחת והיה או ממקום הריקן ונתפשט הבל ו ואוסר עד ס' ונ"נ ואם א"י להתפשט הבלוע בלא רוסב דהוי כמו מכלי לכלי א"כ גם אם בבישול השנייה לא היה הרוסב נגד הטיפה ועירה אח"כ לא ליבעי ס' פעמים ס' דאם אין כח הרוסב למעלה לא הלך הבלועה ממקומה וצ"ע. ובאמת נ"ל דמטקום למקום בכלי עצמו ה"ג אינו הולך בלא רוסב דאל"כ קשה בבלי ריקן שעל האש ונפל על הכלי דבר כחוש אמאי לא נאסר רק כדי קליפה ומהני לקלוף הכלי ניטא דבשעת הצלי נבלע כדי קליפה ואח"כ חזר ויצא מהקליפה לקליפה האחרת אע"כ דאינו יולא ממקום למקום בלא רוסב וע' א"ח (סי' תס"א ס"ה) אם אפו חטץ עם מצה לא נאסרה אא"כ נגעה בחטץ ואמאי לא ניבא נם בלא נגעה הא התנור בלע במקום החטץ מהחטץ ומתפשט עד מקום המצה ויולא הבלוע מאותו מקום להמצת דהא מבלי לאוכל אוסר בלא רוסב אע"כ דהבלוע א"י להתפשט ממקום למקום בלא רוסב ודוק היסב: (סעיף ז' כהג"ם) כתן המן הקדירה רותחת. במ"י (כלל ל"ה סק"כ) כתב ומיירי דבאותו מקום ליכא אפר דאל"כ הו"ל נפל"ם וע' לקמן (סי' צ"ה ס"ד) ובכלל נ"ו סקכ"ו כתב

פתחי תשובה

(ב) [*(ב)] ואז הקדרה הוי אסורה. נראה בכל מקום שכותב כסי' זה סקדירה מסורה. אם היא עכ"פ מתכות וכ"ש להנעילה לא מהני כשיולאים מים ויכתיבים דמ"ב כד סתיון לא נעשו אלא כיון דאי לכשיסה כולה ליורה עיין במג"א סי' תנ"ב ס"ק י"ל): (ד) דתתאה נבר. [עכה"ע מ"ם ודוקא לילה אפר כו' ועיין בסמך לכותבי שרד לות קל"ם שכתב וז"ל ואיתי קלת מוני הוכלות טעו לכוהות בשם נשפך מלב על הכירה נעשה הקילות פנוס ומקום עשותם מבה"ע סי' ס"ק כ"ה שכ"כ בשם המ"י בשמת שכן כתב המ"י בלע ב"ל למה נראה לי דאפי' בלע ב"ל ס"ק כ"ו אך בכלל ק"ז ס"ק כ"ו מזר כו וכתב דמ"ע למעשה די"ל דבשעה קלה כזו חיכו נעשה לפנם ע"ם וה"ל מאחר שדין אפר נופיס הוא מחלוקת לכן מ"ו למעוך ע"ז אלא בתיסור קל כגון שם נשפכו מים רותחין מקדירה על תלב

נכנס לפנים ונתבטל לכך התבשיל מותר מלב בקדירה חיישינן שמא נאחר הא מעט בעובי שלה נכנס לפנים ומסורה ולכך אם נתבשל אחר דינו כמו בפעם הא' וכסי בם אם נפלה כנגד הרוסב כמו בדמחון עכ"ל הש"ך: (כג) ס'. פי' בם בתבשיל נגד הטיפה ודו"ק ובזה נלפע"ד ליישב מה שהקשה ע"ם בשם הרי"ו דאפי' בכלי שני אסור אם נפל בתוך ס' מהבשיל ולפי מה שכתבנו ניחא דשם מיירי בכלי שני שנתבשל בו בתוך ס' מהבשיל ולכן אסור אבל כאן שנתבשל בו אחר ס' מהבשיל לא חיישינן שמא יחזור ויבשל בו ולכן מותר ולפי"ז אין לחלק בין בלוע מרובה לבלוע מועט דבכל ענין

גלע"ד דזה נמי דוקא שלין במקום הכותח רותח ולין היד סולדת דאל"כ הוי ככלי ראשון וכמ"ש בסמוך: (בז) ואם לא נפסק כו'. בת"ס הביאו ב"י כ' שמהלב שמגיע לגל הכשר מס היד סולדת בחלב במקום שנגע בבשר הוי כעירוי מכלי ראשון ומאחר הכשר וכתב ב"י על זה וגראה דהכשר היס לומן דאס לא נפסק כן למה הוצרך לומר שמהלב חציב עירוי הא אפילו חלב לומן גמור הוי לאוסר הכשר דהוי לומן לתוך חם וכיון שכך הא דקאמר דנאסר הכשר לינו אלא כדי קליפה דהא חם לתוך לומן לינו לאוסר אלא כדי קליפה עכ"ל כובר כ"י שמס שנגע בחלב אגל הקדירה הוי כקדירה תחתה ומהלב עילאה מ"ס מתניר בבשר רותח וחלב לומן לאסור לומן וחלב רותח דלין לאוסר רק כדי קליפה ואחר פירוש זה נמצך רמ"ה כאן ולע"ד נראה תמוה דכל שנוגע בקדירה לין כאן לא עילאה ולא תחתה אלא חום עלייהו דין מוגעים זה בזה ודינו מבואר בסי' ק"ס סעיף ג' דאס כאחד לומן ואפילו אס לינו לאוסר אלא כדי קליפה וכן מלאתיו בדברי רמ"ל פרק גיד הנשה סימן ל"ח במדמה זה לנוגעים אלא דהוא מחמיר בנוגעים זה בזה כמו שיתבאר בסימן ק"ס ועל כן הקשה על ת"ס שזכרתי למה לי שהלב רותח הא כיון שהבשר רותח לאוסר כדין הק ואס שנוגעים זה בזה לדידים ותירץ שהלב היס זב עד אחת הקדירה אל בשר נמלא דהוי חלב תהתה ולין לאוסר אי הוי לומן הרי לדידן יש להקל אס נאמר דהוי כנוגעים זה בזה אלא שלין להקל במה שהחמיר הב"י ורמ"א אלא דמ"מ נלע"ד כיון דכתב רמ"א בסי' ק"ס סי"ו דאפילו במליחה יש לאסור במקום שלין מפיגין זה בזה כש"כ שבשר מס שהחמיר בו

ספיקא דאורייתא למומרת רק בחיסור דרבנן יש להקל כזה נלע"ד : (כט) מידי דהוה אשתי קדירות כו'. *)מטעם זה נ"ל להתיר בחם לפו בתנור פלחדי"ן של חלב ונח"כ מקום רותח הוסיפו עם קדירה ובהוכו בשר לכל שתין החלב בעין במקום שהוא בתנור הוי כקדירה של חלב ושתי קדירות לא תאכלו : (ל) אבל חלב מהותך שנפל ממנו . פי' מפיו במקום שהפתילה דולקת לותו לד משוב פ"י הלור עלמו כ"כ בהגהת ס"ד בשם מהרח"י ממילא חם נתף מלד אחר מן הכלי שהפתילה בתוכו לא מקרי רותח להסור מה שנוטף עליו וגדולם מזו כתב עם בהג"ה בשם מהר"ם דאם נפל טפת חלב רותח על הכין או כלי אחר נוטן אין לריך רק גרידה במקום שנפלה הטיפה הוחיל ופסקה הטיפה בשעת נפילתה בחם בקילות ודוקא כשנופל על הקדח שנוטן עשרה פעמים בקרקע ודיו עכ"ל . והיינו שמחלק בין בינדין זה למהר"ם דהוח חם מחמת רתיחת הלור ובין דין החלב מהותך דלעיל שהוח מן הלור עלמו כן הוא ביאור ענין זה :

המחבל עלמן לקדירה שעליה (תרוך) וגם מיירי שהוח בקרוב כל כך שהיד סולדת בזיעה במקום שנוגע בקדירה [מ] אבל אם אין היד סולדת בזיעה כלל שרי ולכן תולין בשר לייבש על קדירות של חלב ולא חיישינן לזיעה שעולה (פסקי מהרש"י סימן ק"ג) וכן אם המחבת מכוסה הכל שרי (כט) מידי דהוי [מא] משתי קדירות (ל) נוגעות זו בזו לעין תוספין זו אם זו בגיעה כל שכן בזיעה (מרדכי פרק כ"ה) מיהו לכתחלה יש ליזהר בכל זה (הגהות ס"ד) :

ט [מב] יין נר (ז) של חלב עשוי כנר של שעוה שנטף ממנו טפה על כלי אין צריך בי אם גרידה (ל) לח [מג] אבל חלב (לא) מהותך חם שנפל ממנו טפה על כלי צריך הגעלה :

כתוב במהרי"ל הלכות פסח וז"ל והמנטיל על ידי עירוי שמופך הרותחין על הכלי להגעילו יזהר שיפוך המים הרותחין דוקא מן הכלי שבשלו בו והוא הדקדק כלי לחמון ולא יחמוד מן הכלי שבו הרותחין בכלי אחר ולעירות ממנו להגעיל משום דכלי שמוחב עמו הוא כלי שני ומבטל בו ביטול הרותחין ברם אם מגעילין לכן אם שוחם את שוחם הכלי שמוחב עמו תוך הכלי שמבשלין בו הרותחין ובעוד הוא שם מעלין המים רתיחות שפיר מתקרי גם הוא כלי לחמון עכ"ל . מדבריו אלו מבמע שאם שוחב מכלי לחמון והוליח רותחים מקרי לחמ"כ כלי שני וים בו דין כ"ם ומהכתי מאד על זה לכח בעודו בכלי לחמון הכלי הזה שחוחב בו גם הוא כלי לחמון לכח מגעילין בכלי לחמון כלים ומפליט מהם הבלוע וכן קי"ל בחוחב כף חיסור לקדירה דחוסר הכף אפילו אם מוליאו הכף ממנו ואיהך נאמר כאן שבמוליח מאחם ס"ה נמי זה שנעקר מהרותחין שתוך כלי לחמון . ואו לאם שאם אם קלח מודם מהרי"ל דאשאר על כלי לחמון ואם כן מאן מפיס כמה אחם הבאייס וכמ"ש הטור ס"ח סי' תכ"ב וז"ל כאב רי"ף מבהי למאני בגו יורם עד דפלטו וכאב אבי עזרי מי יודע לשער כו' ס"ב ניחוש כך מי יודע לשער שיעור האסייס הזה . ועוד ראיה מפ' כירם דאמר ר' שמואל בר אבדימי שאחוב מן האמבטי שאחוב אחב כלי ראשון ומלח למד כו' וח"ל טול בכלי שני כדי שיחמעט האוס . ואין לטעות ולומר דאמר בכלי שני יאחוב מן האמבטי שאחוב אחב כלי ראשון ומלח למד שבכלי שאחוב הוא כלי שני זה ליתו דאם כן היה לו לומר סתם טול בכלי ואין ואו דאי תפרש דאמר ר' שמואל בר אבדימי כלי שני קאי על טול דהייתו שבשעה שנעילה יהיה כ"ם הא ודאי אין צריך לומר כן דבשעה שנעילה מן הרותחין הוי כלי לחמון שהרי בחוכה הוא וג"כ ח"ל שיהיה כלי שני לאחר שיצא מן האיש דהא טול בכ"ם קאמר אמא מיירי שבשעה שנעילה אמר לו ולא על ההולאה שאחריה ואו דאפשוליאה מי אם עליו אם כלי שני דאחו מן האיש דהא טול בכ"ם קאמר אמא מיירי שבשעה שנעילה אמר לו ולא על ההולאה שאחריה ואו דאפשוליאה מי אם עליו הוא דכלי שני דאחו מן האיש דהא טול בכ"ם קאמר אמא מיירי שבשעה שנעילה אמר לו ולא על ההולאה שאחריה ואו דאפשוליאה מי אם עליו אם כלי שני דאחו כל כלי לחמון אחר שיתקרל יהיה עליו אם כלי שני . ואו דאהוספות כאבו אחם דעיקר החילוק שבין כלי ל' לכלי שני מתקרל מאחת שאין חופנותיה חמין ע"כ הולך ומתקרל וזה ולאי דופנותיה רותחין שאחרי הואחו בלותח אלא

צג קדירה שבשלו בה בשר לא יבשלו בה חלב . ובו סעיף אחד :

א [א] קדירה שבשל בה בשר ז לא יבשל בה חלב ואם בישל בה בתוך מעת לעת א אסור
ג בנותן טעם (°) [ב] (א) וצריך לטעך ב נגד כל (ה) הקדירה
(א) [ג] (ב) ג אבל אם שהה מעת לעת קודם שבישל בה הוי ליה נותן טעם לפגם ומותר התבשיל

צג א אסור בנותן טעם . כלומר יטעימנו קפילת חס ים כו טעם וכדלטיל ר"ס ע"ב ופ"ח וכ"כ ב"י והרב חזיל לטעמי' שכתב חס דחין נוהגים לממוך לחטעימח טובד כוכבים לכך כתב ולריך לטעך נגד כל הקדרה ולח"ג דמשמע בכמה דוכתי דחין מה שבתוך ככלי שמים כנגד כל הכלי ר"ל דחלה"ב כ' שיחזיק מיס שיהיה ס' נגדו כנון שמוסתה דק ורחבו גדול ומ"מ הח דלריך לטעך נגד כל הקדרה היינו בקדרה ישנה דלח ידעינן כמה בלע חבל חי ידעינן כמה בלע ח"ל לטעך נגד כל הקדרה ולפיכך מחבשיל מסור ח"כ ס"ה בהג"ה וסי' ע"ד ס"ו וכן חפי' לח ידעינן כמה בלע חלה דידוע כמה בשלו בה חוך מע"ל מבישול חלב זה דמה שבשלו בה קודם מע"ל כעל"פ הוח חפי' דלריך לטעך נגד כל הקדרה ומ"ג דמשמע בכמה דוכתי דחין מה שבתוך ככלי שמים כנגד כל הכלי ר"ל קחמר שלריך לטעך נגד כל הקדרה ולפיכך מחבשיל מסור ח"כ מחבחת לפעמים שיהח רובה קדירה גדול כ"כ שיחזיק מיס שיהח ס' נגדו כנון שמוסתה דק ורחבו גדול וכמה דוכתי דחין מה שבתוך ככלי שמים כנגד כל הכלי מ"מ מינו לפעמים שיהח רובה קדירה גדול כ"כ שיחזיק מיס שיהיה ס' נגדו כנון שמוסתה דק ורחבו גדול וס"ה בהג"ה וסי' ע"ד ס"ו וכן חפי' לח ידעינן כמה בלע חבל חי ידעינן כמה בלע ח"ל לטעך נגד כל הקדרה היינו בקדרה ישנה דלח ידעינן כמה בלע חלה דידוע כמה בשלו בה חוך מע"ל מבישול חלב זה דמה שבשלו בה קודם מע"ל כעל"פ הוח חפי' דלריך לטעך נגד כל הקדרה ולפיכך מחבשיל מסור ח"כ מחבחת לפעמים שיהח רובה קדירה גדול כ"כ שיחזיק מיס שיהיה ס' נגדו כנון שמוסתה דק ורחבו גדול ומ"מ הח דלריך לטעך נגד כל הקדרה היינו בקדרה ישנה דלח ידעינן כמה בלע חבל חי ידעינן כמה בלע ח"ל

לו של חרס לעולם לריך לבער נגד כל הקדרה ע"ם : **ג** אבל הקדרה אסורה לבשל בה לא בשר ולא חלב . לפי שהיא בלוע מבישה הלכך חסור לבשל בה בשר לכתחלה אפילו אחר מעל"ע מיהו אם בישל בה בשר הוד מעל"ע לבישול בה חלב פשיטא דהתבשיל אסור אבל אם בישל בה חלב פשיטא דמותר בדיעבד אבל שאר דברים אחיגן לא של בשר ולא של חלב כגון ירקות ודגים וכ"ג מותר לבשל בה אפילו לכתחלה ולקמן סי' ל"ד ס"ם כתב הרב דמוהגין להסור הכלי שחיגו בן יומו אפילו לשאר דברים אפי' כשנתחב בו רק קף בן יומו אם כ"ם כאן בהתבשל בו בשר ממש ול"ל דכאן סתם הדברים לעניין דיעת ועמ"ש שם בסי' ל"ד : **ד** והוא חומרא בלא טעם . מיהו בת"ח כלל פ"ם דין ד' כתב קלת טעם לדעת המחמירין משום דס"ל דחמיר לסור זיעה וריחת מהסיסור שהוח על ידי טעם עלמו ומהרש"ל בחו"ם סי' ל"ם דחם טעם כיולא בזה ומתוך דחייתו נדחה גם טעם זה ט"ם וכתב הוח דדוקח בחותן כיסויים שהם קלרים מלמעלה

ג [ד] י אבל הקדרה אסורה (ג) לבשל בה לא בשר ולא חלב :

הגה (ה) [ד] חבל שחר דברים מותר(כיב"ם סימן קכ"ו בשם סמ"ק וכהגמי"י פ"ו) (ו) ודין כסוי קדרה כדין קדירה עלמה (ד"ע וחו"ה) [ז] ויש (ג) מחמירים (ג) בכיסוי לומר דחע"פ שחיגו בן יומו דינו כחילו היה בן יומו (בהגהות ש"ד בשם קובץ) וכן מוהגין בקלת מקומות וכן נהי מוהג מפני המנהג (ב) **ד** והוא חומרא (ד) בלא טעם (ס)

נקודות הכסף

קי"ל סכי: (שם סק"ב) ונ"ל דבאן מיירי כו' . ובספרי כתבתי פירושים אחרים יותר מתקבלים והבנתי שם שעל סכ"י ומהכ"ם שדחו להרב"ש מהלכה ולפי שהוח דבר חידוש לעתיקנו בכאן . כתב בעור בשם הרב"ש שאם בישל ירקות בקדרה של בשר שמותר לבשל בה אח"כ חלב בקדרה עלמה בעודה חמה ולקמן סי' ל"ד ס"ם כתב הרב דמוהגין להסור הכלי שחיגו בן יומו אפילו לדברים שחין בהם טעם כלל ולח חשש בזה כלל ומ"מ נהגו העולם להקל בזה בדיעבד ולח חשש בזה כלל ומ"מ לכתחלה ולקמן סי' ל"ד ס"ם כתב הרב דמוהגין להסור הכלי שחיגו בן יומו אפילו לדברים שחין בהם טעם כלל

כמ"ם ד"י בשם הגהת ש"ד דמקשה למה לו יהא הכיסול במקום הגעלה:כתב ב"י בשם הגהת ש"ד וז"ל *) כתיר ר"י הלבן בשר שנתבשל בקדירה של חלב והיה בה חלב כל הלילה ואמר כיון דבולע פעם אחת וכו' וג' מקודם לכן לו נתבשר בה בלע בלילה כלל וחלב שבלע מקודם לכן לו נאסר דנותן טעם לפגם הוא ע"כ ביאור דבריו לבעבי יו"ל למרי' פרק הן מעמידין דף ל"ג ובטור סימן קל"ה דכלים של חרס שהן רכין בולעין לפילו בלונן עד שיהיו שבעים מלבלוע בהיתר אחלה כגון שהיה בהם ג' פעמים מים אחילה ואח"כ הין בולעין בלונן וט"פ זה כתב ר"י הלבן לעניין בשר בחלב כן שאם היה חלב בכלי חרס אפי' חדשים בולע אח"כ בלא כבר היתר ואז שבע מלבלוע בלונן ע"כ בהיתר הקדרה שבי' בלילה ללא בלעה בלילה אח' בלונן אבל אם היה אחלי היו אומרי' שבלע אחלב אחר ואסר אח"כ הבשר היון שבכוס כמבושל ובישול פעיטא שמבליט אפילו בכלי יבן וכן רשיתי להרש"ל בש"ד סימן פ"ה אלא דבלבום כ' בזה אפילו היה שם מעל"ע היון מבליט בכלי היון שהוא יבן וכן כתב מו"ח זכרונו לברכה בסימן ל"ג ורשיתיו ממה שכתב בשם מרדכי אאחלוחי' אאחרון על דין ר"י הלבן הנ"ל שיש רשות למפקיד (דף מ') בספקיד שמן לחביבו אם היו קנקנים ישנים הין מוציא לו בלע ומוקי לה אחבי אפי' בהין מזופפים היון לטעון טעון ותו לא בלע ומכח רשי' יוצא פסק מו"ח זכרונו לברכה להקל אפילו בשהחם מעת לעת בכלי יבן ולי נרשה דבריהם תמוהים להש גם בכלי חמרינן בכום כמבושל כמו שנתבאר לי"ה בסימן ק"ה ולמה נקיל כאן בכום ורשיה זו לפרק המפקיד נרשה ג"כ על דרך שכתבתי זשם פשוט דגם בבישול הין הכלי יכול לקבל לתוכה שום דבר כל זמן שהוא בבע מלבלוע אלא דע"י הבישול מפליט קלת מה שבתוכו בבר וכנגם אחר במקומו משום הכי אסורה הקדרה והחבשיל בכל תערובות בשר בחלב ובן הוא ממש בכום מעל"ע בכלי לז מפליט מה שבבר בתוכו ומבליט במקומו ממש שהוא בתוכו אלא דהש ע"כ היתר בשבשר מעל"ע בכלי לישור דאסור וא"כ בשר ע"כ אחה צריך לומר דמן הכלי נפלט להיתר וא"כ בשר מקום פיוי בכלי ומקבל ממה שבתוכו מ"ם בשבשר אישור בכלי היתר מעל"ע אמרינן ג"כ בכלי בישול לבלוע בדרך הזה וע"כ יפה הביח רשיה במרדכי להתרוך מפ' המפקיד דאחם קאי על מי שמפקיד אצל חבירו ומניחו זמן מחזירו ורוצה לנטות לו מה שבלע הכלי זה אמר אם אחם הכלי יבן מנכה לו הבלע וט"ז פריך אם וכח ח"ש אלא בלע ומצי דהיון אטעון טעון פירוש כל זמן שהוא בבע מבלוע יבן בולע עוד ואע"פ שאחם יפחם אם מעל"ע יבלע אע"פ שהוא מבלוע בבר דהיינו ע"י בישול אבל אם בשחכו ויוכל לבלוע מחדש מ"מ אין מנכה לו בשביל זה אעפ"כ המדה לא אחים אחילה ואחי אחה קאמר אלא אפילו בשהחם מעל"ע בהלב בכלי אפילו אם הוא יבן ובישלו בו בשר חוך מעל"ע לשהיית החלב דהוה כבישול ממש:

(ד"ע) ומכל מקום במקום שיש שום לד להתיר בלאו הכי לו שהוא לעורך שבת לו הספיד יש להתיר אם אין הכיסוי בן יומו כמו בקדירה עלמה [ה] ואם לקחו כיסוי רותח מקדירה של בשר ונחנו חותו על קדירה של חלב [ט] אם שניהם חמים שניהם לחוטים אם יש מאכל בקדירה של בשר וחלב ואם הכיסוי צונן והקדירה חמה נמי שניהם לחוטים ה אם החחיל (ז) להזיע חחת הכיסוי לחחלה גבר (לו"ח) ך ואם הכיסוי חם והקדירה צוננת (ה) הכל שרי (שם) רק המאכל לריך קליפה (לבעה הגהת ש"ד ולא כלו"ח שם) אם אפשר לקלפו ואם לאו הכל שרי ואם (ד) לא היה (ו) מאכל בקדירה כל שרי דהוי כשתי קדירות שנגעו זו בזו (הכל ד"ע לשבחת החרוך) :

מלמעלה ויש בהן כעין חלל כמו שיש בהרבה כיסויים ואז ח"ל לקמח יפה ביהא נקי מן הזיעה והרתיחה שעלה שם אחל בחוחן שאם לחביס למעלה ויכולה היד לשלוט בהן לקחה יפה לילומ' שהוח ליסור בעין ומוחר עכ"ל וג"ל לדבריו דלף שאותו שהוח במקום הקלר הוח דבר מועט מ"מ הזיעה שב בשר טולה למעלה עד ס' כנגדו עד שנעשה מה שבעין נבילה ולה"ק כלקמן סי' ל"ח ס"ה דאמת מין בה ס' פעמים ס"ל פחות מעט כנגד מה שבעינודמי ללעיל סי' ל"ב ס"ה ע"ש ומ"מ ודאי לאין להחמיר כ"כ בכיסוי וכמ"ש הרב וכ"פ בספר אפי רבבי דף ס"ח ע"ח דבשעת הלחק או שים עוד שום לד להתיר לו בכסוי רחב או נקוב למעל' נרחה להקל ע"כ וגם סל"ח לוות בכרוכית על המגש הזה וסיום דבריו ואי חייבר חילי לבעל המגש כי הוא מגש טעות ואין לו טעם לסמוך עליו עד כאן . וגם הטע"ז קרא חגר על מומרת זו: ה אם התחיל להזיע . ונרחה שלריך שתשה היד סולדת בזיע' וכללעיל סי' ל"ב ס"ח בשו"ע: ך ואם הכיסוי חם והקדרה צוננת הבל שרי בו. ואפי' הקדרה עלמה שרי לבחחלה כשמקנחה או מדיחה למעלה במקום שנוגעת בכסוי ואע"פ שהלחוחי' היה חם מ"מ שרי שמה שנפרש מן הכסוי הוי ככלי שני ול"ד לעיל דטיפה ג' כח חמימותה פוסק ואינו ככלי רחשון פוסק ואינו ככלי רחשון עכ"ל ד"מ בשם הו"ש ודע לכת' עוד בד"מ להגהת ש"ד (סי' כ"ו) פליג על הו"ש וס"ל דבכסוי רוחחת על הקדרה נוגעת בכסוי והקדרה לסורים כיון דרוחחת הוא אי לפשר שלח בלע הקדרה חולבת מן הבשר מידי דהוי לטיפה רוחחת שנפלה על הקדרה שבלעה לף על פי שהיא נוגעת עכ"ל וע"ש במה שהעיר על הקדרה

צד דין התוחב כף חולבת בקדרה של בשר.

ובו ט' סעיפים:

א [א] * התוחב כף חולבת בקדרה של בשר או איפכא **א** [ב] משערים בכל מה (ה) (א) שנתחב ממנו בקדירה [ג] (מס הכף בן יומו **ב** דהיינו (ב) שעמדו בו (א) (ב) [ד] בכלי רחשון תוך מעת לעת) (תרוך כלל ל"ז) [ה] ג **ויש מי שאומר שאם הכף של מתכת משערים בכולו משום דחם מקצתו חם כולו ג** [ו] (וסברת (ג) רחשונה (ג) עיקר *) מהגין) (מרדכי ום"ד והגהותיו ותרוך)(וע"ל סי' ל"ח):

ב ד אם תחב הכף (ב) בקדירה שני פעמים (ב) בקדירה שני פעמים. להוס כתבו שמואר וע"ל סי' ל"ח ס"ד: **ד** אם תחב הכף בו'. הטעם כתבו הגהמ"ר סי' קפ"ג נתן טעם להלריך בני פעמים ס' דחיישינן שמא לא פלט הכף תחילה כל הבלוע בתוכו מן המיסור ונמלא בתוכו חלק ס' בשאר כולו אינו טוליך בליעתו בכולו. כ"כ הפוסקים ואו"ה כתב דאף אם אומר דמוליך בליעתו בכולו הוי כמו אבי ל"צ אלא בו' וע"ל פי' קכ"א ס"ו ועמש"ל סי' צ"ב ס"ה: [ז] אם תחב בו'.

חידושי רע"ק

(סי' ל"ד ס"ק ל"ח) **עד** ראש הכף ע"כ. דהיינו כמו שהוא עגול: (סה סק"ב) **כשלא** הי' בפים ס'. אבל אם יש בפים ס' מחשבים מעל"ע תן שטוש האיסור והוא דל"א דכשהוציאו

פתחי תשובה

צד (א) התוחב בו'. נלמד מקדרה שבשל בו' בסי' שקדם: [ב] משערים בו'. כמ"ש בפ' ג"ה דבדידיה בו' בנ"ל: [ג] אם בו'. בנ"ל בסי' שקדם: [ד] בכ"ר. ע"ל סי' ס"ח סי"א: [ה] ויש מי בו'. כמ"ש בר"ס כ"צ: [ו] וסברא בו'. דאע"ג

באר היטב

צד (ה) **שנתחב**. כ' הס"ך דלא ידעינן כמה נפיק מיניה וע"ל סי' ל"ח ס"ה מי ידעינן כמה בלע וכ' מהרש"ל שנתחב בכמה דרך לתחוב דהיינו עד רחש הכף (כ' כ"ג בשם הלבב"ז לא דמרו אלא בכלי שהוא מלוכלך מבשר וחלב אבל בשר ומה מלוכלכים יש ליסור כמו בכלי רחשון ממש ומ"ה אם עירה נמי מכלי רחשון על כלי שהוא מלוכלך מבשר וחלב אבל בשר ומה מלוכלכים יש ליסור כמו בכ"ר ומהרש"ל כ' וז"ל ומסתפינא להקל בכ"ר שעומד אצל החם כל שהוא חס ושלום לחשוש לכלי בשר ולחוש לדעתו הרחוקה לכ"ר כדלהיתא בירושלמי עכ"ל אבל בת"ח פוסק כב"י דלפי' בכלי רחשון שעל החם אינו חושר חס ושלום ב"ש ב"ה ואין הלכה כמותם ומ"ש בשם הלבב"ז הוא ליתא בשום ספר ולא ידעתי מנין לו

ונכנס בתוכו מן הסיתר שבקדירה ל"ט חלקים ונאסר הבלוע בתוך הכף שנטפה הכל נבילה וגריך עוד שמים נגד זה שמתחדש בכף מתחיבה [רחשובה שפולט תוך הקדירה בתחיבה] שנייה ותח"כ דהה זה -דאין היתר בלוע נאסר מהיסור בלוע ועוד התריך למעוט טעם להתיר בפעם ג' ס' ורמ"ל פ' גיד הנשה סי' מ' החמיר להצריך ג' פעמים ס' ואין לנו אלא המקנ בשבח בחלב הן בשאר היסורים: (ג) אבל הכף אסור. ולא אמרינן דמה שנתחב בכר טוב להגעל' תירן בהגעת ש"ד דהגעלה להריכה רותחין שהיה רותחת בו ועוד שמעלה רתיחה ולטעין היסור לוסר רק מה שהיד סולדת בו ועוד

ה [ח] ולא ד נודע בנתים צריך ב' (ד) פעמים ששים
ו [ט] (וי"ח (ה) (ד) דהגי בפעם ג' שמים וכן נוהגים) (ת"ה סימן קפ"ג והגהות ש"ד ותרוך):
ג [י] אם יש ס' לבטל הכף הקדירה והתבשיל מותרים (ג) ז [יא] ה אבל ח (ו) הכף אסור
ט בין עם בשר [יב] בין עם חלב לפי שהיא

סגמ"ר דחולין ומהרי"ל בתשובה סי' קס"ח ותה"ד ס' קפ"ג דמתחלה לריך ס' נגד החלב וחייבין דלמת בשאר בו מעט חלב וכשהוליחו מן הקדרה נעשה כל הכף נבלה וכשהוליחו מן הקדרה נעשה כל הכף נבלה ונלך לריך לבטל הכף בפעם הב' ונרחה דמה"ט כ' הע"ו חם תחב ג' פעמים כו' לריך ג' פעמים ס' ולא כתבו שתמת ואם תחב ג' פעמים ס' ודוקא חם לא נודע בנתים מבל חם נודע בנתים כבר נתבטל הרחשון ושוב גם בפעם הב' בטל בחותם הס' ותע"ג דמשמע דעת הב"י לקמן ס"ם ל"ע דחם נפל בתיה חיסור לתוך ס' זיתי היתר ותח"ב חזר ונפל בתיה חיסור חוזר ויעיר אפי' מין במינו אפי' נודע בנתים מ"מ הכח אין בעשה כלל דהה יש ס' נגד הכף ולא יהא הכף אלא בולו אלא דמעשה ל"ל לריך ג"פ ס' (ותע"ג דמין במינו נמי תיטו ל"ט מ"מ בין דרתוי ליתן טעם בבשבח בשאינו מינו חסור וזה לא שייך הכא ודו"ק ועכ"ל) עיין בם"ם ל"ב בשו"ת שמקשה מכאן על מה שכ' מהרי"ל בהלכות פסח בהגעלה מ"ב ס"ק ל"ה בשו"ת שמקשה מכאן על מה שכ' מהרי"ל בהלכות פסח בהגעלה פעמים ק"ל דה"ל אלא פעם א' ס' וכהלקמן סי' ל"ח סם"ד בהגה"ה: (ו) הכף. כתב הש"ך ולא אמרינן דמה שנתחב בכר הוי כהגעלה משום דהגעלה לריכה רותחין שמעלה רתיחה ולטעין היסור לוסר רק מה שהיד סולדת בו ועוד דהה"ב בסי' ל"ה ס"ג בפי' כתב דהעתם ל"ל דהיכא שהקדירה ב"י ונבלע מתחלה ע"י גוף הבשר הכף חסור ומכי קי"ל דחסור הכף אפי' תחבו הרבה פעמים סגי בג' פעמים ס' וכמ"ש בסי' צ"ב ס"ג בהג"ה ולפ"ז אפי' תחב בשר בחלב ג' פעמים ס' ולא נודע כלל אין נודע ללא נודע דכלל נודע לחמרינן חוזר וניעור אבל אם ידוע שנתחב בכר אחר אפי' נודע בנתים לא הוי נודע ללא נודע לחמרינן חוזר וניעור אפי' מין במינו אפי' נודע בנתים ס"ם הכא מין במינו אפילו נודע בנתיים וכמ"ש הרב בהגה"ה בסי' ק"ה ס"ב ובסי' ק"ט ס"ב וב

בלועה מבשר בחלב ואפילו בדיעבד אוסרת אם חזרו ותחבוה בין בבשר בין בחלב י כל זמן שהיא בת (ז) יומא ואם אין ס' יא הכל אסור (ח) (ה) בהנאה אפי' הקדרה [יג] אך מותר לתת לתוכה (ד) יב (ט) פירות או (י) צונן כיון (ו) שאינו נהנה מגוף האיסור :

ד [יד] אם אין הכף בן יומו הקדרה והתבשיל מותרים יג י והכף אסור (י) לכתחלה בין עם בשר בין עם חלב יד [טו] ומ"מ (ה) (יא) בדיעבד י אינה אוסרת כיון שלא היתה בת יומא :

וכמ"ם סם : י כל זמן שהיא בת יומא . פי' מפעת התחיכה לפי' ליכה בת יומא מפעה פכיפל בה חלב כיון פהיתה בת יומא בפעת התחיכה רחפומה ס"ג ותוספת רח"ת פ"ת לפי' דיעבד לה היה בת יומא מפעת התחיכה ופפומ הוא וכ"כ התו"ם בפמה דוכתי וכ"כ בד"מ ס"ם זה בהדיא דלא כהב"ח פהכיב בפ"ג בפפיטות לפפך ופפומ הוא דעפו' הוא לכל לה פיה לי בת יומא פהתיכה הפגיעה לפי' בפאר דברים לפי' יומו כיון דכ"כ מתחלה :

יא הכל אסור בהנאה ואפי' הקדרה כו' . וכ' הח"ז והגה"מ סוף מס' עבודת כוכבים דאם בישל בה חלב בישול אוסר אם הוא כ' ס' נגד הקליפה ור"ל דבאחי התם דרוקא ניסוק מן התיסור אחר הפפח מבח"כ כאן עכ"ל ותי' דהוק קאי אמנם יש לתרצדרך אחר דהתם בעבודת כוכבים דף ל"כ תמרינן ולמ"ד דרוקא בקיומו על ידי דבר אחר אסור מ"ם קנקנים דבני ומצוינן הפח ל"ת לאיסורא בעיניה הכא לאיסורא בעיניה ושיניו דבעודם אין היין נבלע כ"כ ומקרי דחית' לאיסורא בעיניה אבל קנקנים שנבלע ביותר מקרי דחית' לאיסורא בעיניה ואם כן לק"מ מכח התסור להסכיר כלים בפפח דהתם ישתמש בו פעובד כוכבים בתחילן ויסיס התיסור ובפיר מקרי רוצה בקיומו ע"י דבר אחר אבל כאן לאו ניחא ליה בקיומן אחר דבר אחר אסור בהנאה אפילו בדיעבד אבל בשאר איסורין אפי' בדיעבד מותר להסכים בו בזמן ולא חיישינן לטעם זה ים להקל נ"כ אם נתפרה קדירה מבשר בחלב ונחר מעת לעת בשלו בו מאכל אין לריך להמליך דמי הקדירה לנכר כמו שפסק מהרח"י סד כאן ורם"ל פרק כל הבשר סי' מ"ו חולק על רמ"ח פי לא נהגו להוס חלה לויג"ל בשלמת לחוק רחם אבל לא מיס הרחויים לשום מאכל ומפחה וסה רחייס להחוק רחם מותר לחתים לכתחלה כו' על כן לריך להמליך דמי הקדירה לנכר עד כאן לשון רם"ל . וכל זה בקדירה שנאסרה אבל המאכל שנאסר בתוך בתיסור וניחר בתרוך ורם"ל ות"ח שלריך להמליכו דוקא לבית הבפח אבל לא לפני הכלב לפילו אין הכלב שלו : (ה) בדיעבד אינה אוסרת . פירום אם חזרו ותחבוהו למין התחיכה רחפומה אבל אם חזרו ותחבוהו למין הבלוע בו מתחלה תוך מעת לעת להתחיכה כרחפומה לאסור

אינה אוסרת כו' . כתב הב"י דהייטו דוקא שחזר ותחבה במין שהחבה בפעם רחשון דהילו חזר ותחבה במין שהיתה בלועה ממנה תחלה בתוך מע"ל מתחיבה פביטה בחוסרת עכ"ל וכ"ם אם חזר ותחבה בשאר דברים בגון מיס וירקות דמותר בדיעבד לפי' תוך

חידושי ר"ע"ק

(ג"ך סק"י) **ופשוט** הוא.לכאורה לאו פשום דהא הבשר שנ"ע בכף מהבלוע חלב שבכף ס"ם החלב נפנם (דהא מה שיצא בכל בם' והנשאר בקדירה נפנם) וכיון דבשר שנעשה נבילה מהחלב אינו אוסר הבשר שמבשלים תוך מע"ע(מהתיכה)[מהתיבה]ז"ו דאין הנאסר דנם לענין נמל"ם אמרינן כן בם"ש הרמ"א (סי' קל"ד ס"ב) ואולי סבר הש"ב דלענין איסור בב"ח ל"א לענין זה אין הנאסר נם הא כל זמן שהכף תוך הקדירה לא נעשה הבשר נבילה ואחר שהוציאו הכף יש ב' צדדים להתיר דיש סברא דלא הוי הכף אז כלי ראשון ויש סברא דבלוע לא נ"ע וכם"ש התה"ד (סי' קפ"נ) לענין תחב הכף ב' פעמים ואם כן בצירוף ג"כ הסברא דאין הנאסר יש להתיר בהם"פ וצ"ע לדינא :

פתחי תשובה

ולא סיה סנים ותח"כ חזר ותחב להחזוקה נרוך ב' פעמים פנים : (ה) בהנאה . עבה"ט . ומ"ם אבל נח לפי' הכלב אפילו אין הכלב שלו . קוס מדברי הט"ז שכתב כן בשם תו"ם ומהרש"ל ות"ח אבן אין כן דעת הגאון בעל מקור חייס בביי תמ"ח סק"י דדוקא בהמן בפפח כו' וכ"כ בביאור הגר"א ס"ק ט"ם ועקת כאיס מלקמן סימן קל"ד ס"ב ע"ם וצל רחיית המק"ח מתוספות פסחים דף כ"ב ד"ה ואבר מן החי ים לפקפק ע"ם והו"ק ועיין בתבו' פי יהושע חת"ח סימן י"ב ובספר נאר יעקב סי' כ"ע מ"ם בענין זה : (ו) שאינו נהנה מגוף האיסור . עיין בתבובת הרדב"ז ח"ח סימן כ"ד . [ועיין בתבובת חתם סופר סימן צ"ח שהעלה למחוור לעובד כוכבים קדרה הבלועה מבשר בחלב אין בו בית מיהום כלל אפילו לחתי למטעי כו' : (ד) פירות או צונן . כ' בת"ח כלל פ"ם ופמערי דורח כ' דלחך חמין לחוך בו הרחם לו לעשות בהן שאר דברים בחיון לורך מכילה ושחייה מותר וכי נהגו ולח כמרדכי פרק לין מעמידין לחסור להשתמש בדבר לח עכ"ל וכתב עוד ולפי מנהג זה יש להקל נ"כ אם נתפרה קדירה מבשר בחלב ונחר מעת לעת בשלו בו מאכל אין לריך להמליך דמי הקדירה לנכר כמו שפסק מהרח"י סד כאן ורם"ל פרק כל הבשר סי' מ"ו חולק על רמ"ח פי לא נהגו להוס חלה לויג"ל בשלמת לחוק רחם אבל לא מיס הרחויים לשום מאכל ומפחה וסה רחייס להחוק רחם מותר לחתים לכתחלה כו' על כן לריך להמליך דמי הקדירה לנכר עד כאן לשון רם"ל . וכל זה בקדירה שנאסרה אבל המאכל שנאסר בתוך בתיסור וניחר בתרוך ורם"ל ות"ח שלריך להמליכו לבית הבפח אבל לא לפני הכלב לפילו אין הכלב שלו : (ה) בדיעבד אינה אוסרת . פירום אם חזרו ותחבוהו למין התחיכה רחפומה אבל אם חזרו ותחבוהו למין הבלוע בו מתחלה תוך מעת לעת להתחיכה כרחפומה לאסור

ביאור הגר"א

[יג] אך מותר כו' . כם"ש בע"ז ל"ב א' התם ליתיה כו' וכם"ש תוס' בסד"ה והא כו' וכאן פר"ת כו' ושם (ל"ג) דמותר ליתן ביה שיכרא : (ליקום) **אך מותר כו'** . כם"ש בע"ז ל"ב א' ושם ל"ג דמותר לתת לתוכן מים ושאר משקים ובב"ם ב"ד ב' ומותרת בהנאה כו'. סה"ת סימן נ"ה ע"ש (ע"כ) : [יד] אם כו' והכף כו'. כמש"ל בר"ם צ"ג ועבה"נ ס"ק ו' וכם"ש תוס' בסוף ע"ז ד"ה מכאן כנ"ל : [טו] ומ"מ כו' . עבה"נ

באר היטב

להסתמש בו בין עם בשר בין עם חלב או שלב לו לפני הכלב אפילו בדיעבד להת הכף כ"ג ועי"ל סי' ל"ח ס"ה : (ז) יומא . פי' מפעת התחיכה רחפומה ב"י בפעת התחיכה כיון שהיתה ב"י בפעת התחיכה מבח"כ ומותרת ת"כ לפי' דיעבד אם הוח ב"י מפעת התחיכה מבח"כ ומותרת ת"כ לפי' דיעבד אם חזרו ותחבוהו למין הבלוע בו ב"י בפעת התחיכה הפניה הכל מותר דמי דל"ב מ"ם הפתת טע"ם ומותר מבל ודאי לכתחלה מסור לתוחבו בפום דבר לפי' מיהו ב"י בפעת התחיכה מבח"כ ומותרת ת"כ לפי' דיעבד אם חזרו ותחבוהו למין הבלוע בו ב"י בפעת התחיכה הפניה הכל מותר דמי דל"ב מ"ם הפתת טע"ם ומותר מבל ודאי לכתחלה מסור לתוחבו בפום דבר לפי' מיהו ב"י : (ח) בהנאה . (כ"ל הקערה לריך שבירה אבל לא לפני הכלב שלו) כ' בהגהת מבר"י סוף מס' עבודת כוכבים וכ"ם אם נתפרה קדירה מבב"ח ואחר מעת לעת בשלו בו מאכל ח"ל להתיר אפילו בדיעבד ורם"ל מוקן ע"ז ופסק דלריך להמליך וכו' וכל זה בקדירה שנאסרה מבל המאכל שנאסר בתוכה אבל המאכל עלמו אינו נאסר כלל ואפילו בדיעבד מותר ומ"ם הפתת טע"ם ומותר מבל ודאי לכתחלה מסור לתוחבו בפום דבר לפי' מיהו ב"י בפעת התחיכה הפניה הכל מותר דמי דל"ב מ

ה טז [טז] ח אם בשלו מים בקדרה חדשה ותחבו בה כף חולבת ואחר כך חזרו ובשלו בה מים פעם אחרת ותחבו בה כף של בשר ושתי הכפות היו בני יומן ובשום אחד מהפעמים לא היו במים ששים (יג) אסור להשתמש בקדירה לא בשר ולא חלב אבל שאר דברים מותר לבשל מאחר שהיתה חדשה שלא בשלו בה מעולם:

הגה מיהו אם מבר ובישל בה בשר או חלב מותר (ך) דהוי נותן טעם בר נותן (י) טעם (הגהות מיימוני פ"ם) קדירה שבשלו בה ירקות או

אסור כ"כ ב"י ורמ"ל פכ"ם סי' מ"ז בשם סמ"ג: (ך) דהוה נ"ט בר נ"ט. פי' מן הכף למים ומן המים לקדירה שניהם להיתר לפף בפעם הבני הוא היתר מן הדין והא דאסור לכתחלה הוא מטעם כיון שנתפשטם המנהג לאסור לותו שלישו בן יומו כמ"ש אחר זה כ"כ ח"ח וכ"ל הטעם דהמחמירו בקדירה כאן לפי שנותנין המאכל לכלי שהוא כמין הכלי שהוא בן יומו ע"כ אין נכון להתיר הכלי שלישו בן יומו כיון שמעורה ממנו כל"ל כוונת רמ"א ויש להקשות כאן בטור שכתב ואחר שנשהה מעט נעת לבישול המים כו' משמע דאם הוא חוך מעט נעת לבישול הבשר אסור אע"פ שבישל חוך זמן זה מים ולא תמרינן נקלם כח בלע הבשר וזה דלא כמ"ש הטור בשם רשב"ם סי' ל"ג גבי ירקות דנקלם הבלע מחמת הירקות ולא כתב ב"י כאן דיש לחלק בין ירקות למים. ולעיל כתבתי ליישב זה:

כאן לאסור אם בישלו בה בשר ב"ע כ"ע בר נ"ט טעם היולא אל הכף ומן הכף אל המים שבקדרה ולא בשר בה ולא חלב אבל שאר דברים מותר לבשל בה אפילו בשר ובחלב ביחד ואפילו בשר ובחלב ביחד ואפילו בשר ובחלב ביחד וא

וכלל ל"ס די"ח בהדיח בין ג' כ"ט לג' דג' כ"ט מותר לכתחלה לף בכלי ט"ם וח"כ גס על הרב בהג"ה ים לתמוה שסתם כהמחבר והא ליתא לפי' לדידן. ונראה דכ"ם אם נתחמצו בשר בעין בקדר' זו שתחבו בה ברחמעוה כף תולבת בת יומא דמותר לבשל מ"כ בה בשר אבל לאחר תחילת הבף מתירים בקדרה לבשל בה בשר לכתחלה כדמשמע בתו"ס כלל ל"ו סוף ד"ו וכבי מעמע מדברי סמ"ק דלטיל וחע"ג דהסמ"ק גופיה מתיר הדגים לפי' לכתחלה לפי' בבישול י"ל דשאני הכא כיון דעל כל פנים צריך לקבוע תמחים לקדרה זו יש לקבוע לה מחלב שבלוע בה ודו"ק בכל זה היטב: טז והקדרה אינה בת יומא. דאלו היא נמי בת יומא בכל בשר לכתחלה בהג"ה ודוקא בשהקדרה בלועה מתחלה בגוף הדבר בעין אבל אם בלועה ט"י בף וכמ"ג נתבאר בס"ק שלפני זה: יז ונוהגין להחמיר כו'. ולאו לחלוקה רחמנה ולא קאי אים במחכל שמים וק"ל: יח לאכול המאכל כמין הבלי כו'. כן הוא בכל הספרים ואינו נכון דמ"כ משמע דנוהגים לאכלו כמין הכלי שהוא בין יומו לסיומו אם הכלי בין יומו הוא חלב לוכלין לחומו עם חלב ואם בשר עם בשר ח"כ היאך כתב ע"ז דאינו אלא חומרא בעלמא הא הרבה פוסקים ס"ל הכי דכ"ע כר כ"ט לסמוך על מחלוקת הרשב"ם ורבינו תם בדבישול והבישם הרב לקמן סי' ל"ם ס"ב וכ' שכן המנהג אלא נראה דל"ל כמין הכלי בבי"ת וכ"כ בת"ח כלל כ"ז דרמ"ד ולהיתי מורים לחסור חותו כלי שחינו בן יומו ולאכול המאכל כמין הכלי שהוא בן יומו וכ"ל אלא לחסור הוא עם בשר ולא עם חלב אבל לשומו בכלי של ח' מהן אין להקפיד דהא אין לאכלו לא עם בשר ולא עם חלב אבל לשומו בכלי של אחד מהן להקפיד כל"ל עכ"ל ורמ"ל פ' גיד הנשה סי' מ"ג כתב שים להשוג לאוכלו מן הקדרה בכף מדשם וכיון שהומרת בעלמא הוא יש להשוג כרמ"א ומ"מ לכתחלה יש להקפיד לעירותו לכלי שהוא כחותו בן יומו דוקא כן נלע"ד: (טז) ואינו אלא חומרא בעלמא. ממילא גם במ"ם הם"ע בתחבו ב' כפות בקדרה מדשם כו' דאסורה הקדרה *)גם זה חינו אלא חומרא בעלמא דאל טעמת הוא עם דין זה ואם לתבשל מים בכלי של בשר שחינו בן יומו ותחב בו כף חולבת בן יומו המים אסורים כמ"ש הרמ"א בסי' ל"ם סעיף ג' וע"ש בטעם שכתבתי: (י) שבלועים מבשר

(ז) או שיש במאכל ס' הכל שרי. פי' אפילו אם שניהם בני יומן וקשה לפי טעם הא' בסי' ל"ם ס"ב על ים לוסרין לחיישינן שמא נגעו הקערות במחבת וכ"ש ניחוש שמא נגע הכף בגוף הקדירה ומה מועיל ס' דמ"מ בולע הכף והוה בו טעם שני ול"ל דם"ל כטעם הב' דהתם ים לחוש שמא נאכלו המים כו' וכאן אין חשש זה שים ס': (ח) ונוהגין להחמיר לאכול המאכל כו'. בת"ח כלל כ"ז כתב דאע"ג דאין מאכל נאסר מ"מ אין לאכלו לא עם בשר ולא עם חלב דהוחיל ויכול לאכלו בלא זה הוא כלאתחלה על כן טוב להחמיר עם המאכל שלא לאכלו לא עם בשר ולא עם חלב אבל לשומו בכלי של אחד מהן אין להקפיד כל"ל עכ"ל ורמ"ל פ' גיד הנשה סי' מ"ג כתב שים לנהוג להקל כמ"ש בת"ח כלל כ"ז דרמ"ד ולהיתי מורים לחסור חותו כלי שחינו בן יומו ומ"מ לי"ש דמ"מ המחבר בסמוך נמי כ' כשות דחסור לבשל בה לא בשר ולא חלב ח"כ בקדירה זו ודאי לחסור לבשל בה חלב ואפי' חותה בקדירה בה יומה ודאי לחסור לכתחלה כ"ע כר כ"ט ובדיעבד חלב מותר אפי' בקדירה בה יומה ודוקא בשבחתה בה יומה חלב ודאי לחסור לבשל בה בשר ולא חלב ח"כ בקדירה זו ודאי לחסור לכתחלה כיון דתחבו בה כף של בשר דהא מכאי טעמא לחסר המחבר לבשל בה חלב כיון שהכף הים של בשר ול"ל דהתם כיון שהכף הים של בשר ולא עשית מתחלה אין מוליכין לוחה מחזקתה במאי דנתחב בה כף בן יומה כר כ"ט משל"ה בה חלב ואפי' הכי לא חיישינן לה דהא כבר נתבשל בה בשר ולא חלב ח"כ בקדירה זו ודאי לחסור לבשל בה בשר דהא כבר נתבשל בה בשר ולא חלב ודאי לחסור לבשל בה חלב ממין אחר שהיא כגון חם היה של חלב ודאי לחסור לבשל בה בשר חע"ג דהיום בה יומה לכתחלה מ"מ חסור וכן חלב ים לחסור לבשל בה בשר לכתחלה כיון דתחבו בה כף של בשר דהא מכאי טעמא לחסר המחבר לבשל בה חלב כיון שהכף הים של בשר ול"ל דהתם נמי כיון דתחבו בה כף של בשר דהא מכאי טעמא לחסר המחבר לבשל בה חלב כיון שהכף הים של בשר ול"ל דהתם נמי כיון דתחבו בה כף בן יומה כר כ"ט משל"ה בה חלב ואפי' הכי לא חיישינן לה דהא כבר נתבשל בה בשר ולא חלב ח"כ בקדירה זו ודאי לחסור לבשל בה חלב מחמת שנתבשל בה בשר ולא חלב ח"כ בקדירה זו ודאי לחסור לבשל בה בשר ולא חלב ח"כ בקדירה זו ודאי לחסור לבשל בה חלב ממין אחר שהיא כגון חם היה של חלב ודאי לחסור לבשל בה בשר חע"ג דהיום בה יומה לכתחלה מ"מ חסור וכן חלב ים לחסור לבשל בה בשר לכתחלה כיון דתחבו בה כף של בשר דהא מכאי טעמא לחסר המחבר לבשל בה חלב כיון שהכף הים של בשר ול"ל דהתם נמי כיון דתחבו בה כף בן יומה כר כ"ט משל"ה בה חלב ואפי' הכי לא חיישינן לה דהא כבר נתבשל בה בשר ולא חלב ח"כ בקדירה זו ודאי

מבשר . פי' מבשר עלמו או שחתכן בסכין של בשר דק דק אבל אם אחר מבושל מכס מבוחל לקמן בסי' ל"ו בדברי רמ"א שמ"ל רק ס' נגד מקום הטילה : **(יא)** ואחר כך בישלו **בה בשר** . פי' לאפילו תוך מעל"ע של בישול אלב והא דסוף זה כל עלמו ועשה אחלב הבלוע בבר נקלט על ידי המיס : **(יב)** **כנגד מקום הסכין כו'** . בטור כתב בשם ר"פ כדי כל הסכין והש"ע לא השמיטו לפי שר"פ חזיל לטעמי' דס"ל ריס סי' זה במחבת אס מקלתו אס כולו ולא קי"ל כן ע"כ אין לריך רק כנגד המקום שאחך אלב רש"ל פרק גיד הנשה סי' מ"ב כתב שלריך לשער נגד כל הסכין דהיינו הלבוב חוץ לקתא דכל חותך בסכין לינו מדקדק כמה אחך בסכין ואף אס יאמר בדי לי שלא אחכתי רק במקום זה לינו נאמן לכל מלתא דלא רמיא עליה לאו אדעתי' ע"כ : **(יג)** **אינו אוסר אלא כדי קליפה** . כ"כ בטור בשם הר"ף וז"ל אבל קליפה בעי לפי סידור לשון הטור בזה נראה בים שם ט"ס וכן נ"ל אס הוא כן יומו אס לאו דמסתמא אין בן יומו דאחם כלים אינן בני יומן מותר אבל קליפה בעי וכן הוא בהגהת סמ"ק וכתב שם הטעם משום שמונית שעל הסכין שאחם סכין יש עליו שמונית וקאחם דמשמע לכאורה דבריכה בים ס' נגד מקום הסכין לא לריך קליפה אס יש ס' ולמה לריך כאן קליפה אס יש שמים נגד לאותו המשמונית

י' אלא המחירין מדמי לה לסכין של עובד כוכבים שאחב בה אחמירין בפ"ק דחולין (דף ח' ע"ב) לאפילו למ"ד בישים"ם רואחה סני בקליפה וכן הוא בהגהת סמ"ק ס' י"ח בשם ר"י להדיא ע"ש מ"כ הכא ליכא לאוסרה דדם אלא משום שמונית לאוסרה ואע"פ לאחלק בהמי וזה בהגה בדרוש : **בז אם אין בה ס' כו'** . ואע"ג דלקמן סימן ק"ה ס"ד כחבו הש"ו אס אפל לאוסר על החיכה שבקדירה שהוא חוץ לרוחב סני בטילה י"ל דשאני אחב דאחקא דסכינא אחא בכולו וכן משמע מילוק זה בב"י ובאחו"ה שם ס"ה לאוסר אלא דבר אחר ובזה הוא דאמרי ס' נגד הבשר וגם הבצלים עלמן מותר דליכא חשש דשמש אלב נכנס בבצלים ונאסרו הבצלים וגם יאסרו אח"כ התבשיל אם אין ס' נגד כל הבצלים דהשמש אלב בהחבשיל קודם שנכנס לבצלים הוא ג"כ בר נ"ש בר ס' דהיתרא ואם ליכא ס' נגד הבשר הוא דאסור אף לשיטת המחבר (סי' צ"ה ס"ג) דהכא אסור דמבצלים למים לא מיקרי נ"ש בר נ"ש כיון דלא היה בלוע בכלי לא נקלש אבל בבשלם בחלב י"ל דבעי' ס' נגד כל הבצלים דחלב נכנס בחוכו וג"כ והדר יוצא ואוסר וכן הבצלים נשארו באיסורם ואף מדברי המחבר"ם לובלין לא משמע כן וכן מוכח הנהת ש"ע (סי' צ"ה ס"ב) ודוק : (ס"ך סקכ"ג) **אין** אף הבצל מותר . החחיכה אסורה . ברשב"א בתהה"א (דף קכ"ה ע"א) כתב וז"ל וס"ס סכין וכו' ואם החך מבשר כו' . כ"ל ללא חחי לאפוקי שאחר איסורים דאחה ס"ל ללא חאמרינן חכ"ע בשאחר איסורים חלא אחה לאפוקי בגלים שהיו בלועים כולן מאלב שבלעו אח"כ בשר דלא אחה סגי בס' נגד הבשר ולדידן דקי"ל בכל איסורים חכ"ע ח"כ דוקא בבלועים מבשר דיעה הכי וכאוב בחשובת מהר"מ מלובלין סי' כ"ח דאס יש ס' נגד הבשר הבלוע בבצל אז אף הבצל עלמו מותר אע"פ שלא נחחבשל עם הבשר ואס לא נחבשל עם הבשר אלא נחבשל בסכין של איסור לאפילו יש ס' לריך להפריש הבצלים מן החבשיל ט"ו סימן זה בשם שאפשר דקי"ל לאפשר לסוחטו אסור ט"כ וט"ל סי' ל"ו : **כד** **וכ"ש בקדרה** . כלומר כ"ש בקדרה דאימו אלא כ"ט בר כ"ט דלחמרינן הכי ועיין בס"ק כ"ב : **בה** **בשר רותח כו'** . לפילו היס הסכין למעה והבשר למעלה אחחלה הוא לוען לאנב דוחקא דסכינא בלפ טובלה בן מוכח בהו"ס בלל כ"ז ד"ו : **כו** **כל החחיכה אסורה כו'** . ול"ל למאי דאמרינן בית הבחיכה רוחה וסני בקליפה דהחם אין כל הבשר רוחחה אלא מקום בית הס"ם לבד אבל חחיכה כולה רוחחת כו' טור בשם הר"ח וכחב מהרש"ל פכ"ח סי' כ"ט וס"ס דס"מ להלק לגבי סכין שבחב בה שהחיכה מקום בית הס"ם לבד אבל חחיכה כולה רוחחת כו' טור בשם הר"ח וכחב מהרש"ל פכ"ח סי' כ"ט וס"ס דס"מ להלק לגבי סכין שבחב בה שהחיכה מקום בית הס"ם לבד אבל חחיכה כולה רוחחת אלא מקום בית הס"ם לבד לחחוך בכל הסכין ולריך ס' נגד כל הסכין חוץ מן הקלח ואע"ג דבסי' ק"ה ס"ז כחבו הש"ו דאס יש בקדרה ס' נגד כל הסכין אפילו הכי לא בעי לחלוק בין בית הבחיכה לשאר הקדרה דהחם אין הסכין נוגע אלא בבית הבחיכה בלבד ולא נאסר אלא מקום בית הס"ם ולאי לאו בית הבחיכה הוא אלא שהוא כמין קף בעוד שהקדירה רוחחת ואפילו הכי לא בעי לחלוק בין בית הבחיכה לשאר הקדרה אלא ס' נגד כל הסכין ולפי זה לאי לאו בית הבחיכה הוא אלא שהוא כמין קף בעוד שהקדירה רוחחת א

דלפי' יודע שהיו בן יומו לריך קליפה מפני דסתם סכין שמניחו קרוב על פיו והכי מוכח מדברי המחבר לקמן ר"ס ל"ו דלפילו היו בן יומו מסתמא שמוניחו קרוב ע"פ וכ"כ הרב בהג"ה בת"ה סי' המ"ז דסתם סכין היו נקי וכ"ל דס"ל דהשמוטית שעליו היו חוסר יותר מכדי קליפה כיון שהוא דבר מועט כדלהמריכן בר"פ כ"ל דתתאי גבר סכו בשמן של הרומה לחתי סגי ליה בקליפה לגמרי ליתסר ומשני שאני סיכה דמפני טעלמא עבדי לה ובלבך גבי שחיטה דבלאו הכי חוס של שחיטה היו חוסר יותר מכדי קליפה כדלהיתא בסי' י' אין חילוק לבל לאסור כולו ולהי דתם היו בן יומו אין לאסרו מפני השמוטית ומפ"ט לפי' היו בן יומו מלריכי הט"ו קליפה ועטעמ מפני שמוטית וכמ"ש בי"ו והרב ועט"ג דלקמן ר"ס ל"ו גבי לגון מפני דתם היו בן יומו והיו מקונח חוסר כדי עטילה י"ל דתתם חגב חורפיה דלגון ודוחקת דסכינא מצוי למת שבקליפת הסכין בן יומו ועט"ג דעומד להשתא בסברת הלא תמרינן דחורפיה מצוי לי' בן יומו דהא מפ"ט בפרוש היו בן יומו ומקונח היו חוסר כלל סיינו הלא מצוי לכל פליט הסכין בן יומו לבל מה שבקליפ' הסכין מצוי לי' בן יומו והי היו מקונח לא היו לריך לפילו קליפה הלא דלהתם דמפ שבקליפת הסכין דבר מועט הוא לבל שהשתא דהיו מקונח מעלרף מפ שבקליפת הסכין ומפ שעל פני הסכין וחוסר כדי עטילה לבל ס"ח לומר דחגב חורפי' דלגון מהשתא טפי וחוסר יותר מכדי קליפה עד כדי עטילה דהא לחלבה חיפכא היו דסיכא דתהך בסכין בן יומו בשר חוסר עד ס' ובלגון סגי בעטילה ס"מ דברוחח מהשתא טפי וכמ"ש בפ"ק שלפני זה ודוחק לומ' דמפ שבפלט מתוך הסכין מהשתא יותר לבשר רוחח מלגון ומפ שעל פני הסכין מהשתא יותר לגון דמ"ש הלא ודאי דחתם ודחי כדלחמרן ודו"ק:

ל וכל זה בבשר רוחח בכלי ראשון כו' עד והסכין נעיצה. בפ"ע כתב כאן תחוך כלל ל"ו ואיתו בד"מ ולא בת"ח ואחדבה דעת הלו"ח כלל ל"ו ד"ז דחפילו בכלי ב' נלון ככלי רחצון כל זמן שהיד סולדת בו ולריך הגעלה בו ואלריך הגעלה בוחיל והוא דבר גוש וכן דעת מהרש"ל בחו"ח סי' כ"ח דבשר גוש בשר וכיוצא בו אחיו בלי ספק לריך הגעלה ויתבאר זה בסי' ק"ה בס"ד הלא הוא דעת הרב עלמו כדאיתא בת"ח סוף כלל ס"ח: **לא** ואף הסכין צריך הגעלה. הא דכתב כן לסכין בן יומו דלריך הגעלה ולא כ"ב נמי אחיו בן יומו דהא הוא בלוע מבשר ואלב דאסור להסתמם בו לא בשר ולא חלב כדלעיל ס"ד גבי כף סיינו מפני דבשר רוחח מלגון מוחר להסתמם בו אחר דבריס כגון דגים וירקות וכ"ג וכדלעיל סי' ל"ג בהג"ה מ"ב בבן יומו דעשאה הסכין נעילה ואסור להסתמם בו אפילו אחר דבריס ולריך הגעלה. ומ"ם והסכין לריך נעילה לף שהשתא הוא רך אבל אם אחך בו דבר קשה כגון גבינה קשה וכ"ע אע"פ שהוא לוען לריך הסכין נעילה כמ"ש החו"ח בלל ל"ח ד"ד ועיל סימן פ"ע סק"ל

ועי"ל

דסכינא בלע בכולו ולריך ס' נגד כל הלפב כו' ול"ד לכלי שני דבדבר ס' בבשר חסור אפי' בהגיה וכלי שני אינה דופני הכלי שמוניות אותו כל שעה ואע"ג אחין כאן גם דופני הכלי רחצון שמחזיק לו החמיעות זמן אחוך מ"מ מיבלע מיהו בלע כו' עכ"ל הרי לפניהו דגם אם מוגה הבשר הרותח על הטעלי"ר מחמיר בו לאסור גם הבשר והייהו כל זמן שהוא רותח הרבה אחר שבא מן הכלי רחצון וכך הם דברי רמ"ל פרק ג"ס סי' מ"ד וז"ל הלא אייך כלי שני הלא בחיס ורוחב וכל דבר הלעול שמתערב מיד ומתקדר במהרה הבל לא בהחיכת בשר ודג וכל דבר שהוא גוש הכ"ז שהיד סולדת בו עומד בחמיעותו ומפליט ומבליע ספיר ומ"ם נראה דדומה ודוחק ג"כ אחר שנתערו מקדירה לתוך קערה כל זמן שהיד סולדת בו הם ככלי רחצון ונפקא מינה לעניו בשר בחלב שהם הבף בן יומו מבשר והדומה בלוע מחלב או חיפכא נאסר המאכל מבשר בחלב וגם נאסר הבף וחוסר הם"ב קדרה אחרת הם החבו להוכו לי נמי הם הבף על חיסור נאסר הדומה מבליעת חיסור שבלי חוסר דבר אחר לפילו בלא רוחב אבל הם לוחו החבשיל נאסר בשר בבליעה לא נאסר הבף בלא רוחב מחמת עלמו וכ"ם הם המאכל הוא על חלב או על בשר אחין הבף נמי נעשה כמוחו ולריות בן יומו לאסור אח"כ קדירה אחר דלא גרע מדבר שנאסר בבליעה שאין חוסר בלא רוחב כ"ם בכלי חיחר עכ"ל ובד"מ סי' ק"ם מביא דברי רמ"ל ולא והולק עליו וכחב שנראה לעיניס שרוחב מן בשר ודבר שב ול"ג אחין רחיים מזה דבאן גרע טפי שים דוחקא דסכינא ודמיא לגון דרים סימן ל"ו דאסרינן ליה בב"ח. וכן נלע"ד להוכיח מלחון הר"ף בחוב בדין זה שכחב ים רוצים להחיר בשר רוחח שנחבו בכדי קליפה דאי כלי רחצון מי הוא זה שבר רוצה להקל בכלי רחצון בכדי קליפה דאי בכלי שני אינו אלא בכדי קליפה היאך חמלא בחוב כולו בחוחן טעם אלא בבכלי שני מיירי ואפ"ה מחמיר הו להצריך ס' כיון שהיד סולדת בו ואם לאו כל החחיכה לאסרה ומו"ח ז"ל כחב בסי' ק"ם דבחחך בשר רוחח בסכין חולבת בכלי שני והיד סולדת בו ולהכשר נאסר דהסכין נאסר מהבליע בכלי שני להפליט הבלוע בסכין ולהבליע בבשר. ולפי סברחה לע"ד ים להחמיר במקום שים דוחקא דסכינא אבל בחין כח בחום דכלי שני להפליט הבלוע בסכין חולבת בכלי שני והיד סולדת בו ואם לאו חבל חין בבשר נאסר בחלב אבל בחין

דוחקא דסכינא כהכיא דתחב כף שזכר רמ"ל בזה ים להקל כדעת רמ"ח: (טו) לתנור פנאד"ש. פי' קערה של בצר הקורין פנאד"ש: (טז) אינו אוסר אלא כדי קליפה. דלמן שם רובע ולא דמי לבצר רותח שבשעיף ז' דכאן ליכא דוחקא דסכינא רק שמונה עליה ותו דשם ים לפעמים שומן קרום עליו ולזיגו ניכר וכשחותך בו רוח מעט הבא מן הממש מצא"כ בקערה כ"כ ב"י: (יז) משום דהוה נ"ט כו'. במרדכי שם בדין זה כתוב הטעם דמותר מפני שהשמוגית הוא ל"ש לפגם וסייש שם לכל שם סיש לבצר סיש לאסור מקום דס"ל דגיש שעלו בקערה אין נתבשלו לא וכ"י דגרתה לו טעם סכיתר בזה הדבש מקום דהוה ל"ע בר ל"ע ויש ל"מ בטעם המרדכי דלפיל סיש בצר בעין במחבת שבשלו שבשר כו' מ"מ כאן שרי מטעם דהוה בטעם

צה (א) משום דהוה נ"ט בר נ"ט דהיתירא. פי' דתחילה אין ממשות של בשר רק טעם דסיימו הבשר נתן טעם בקטרא והקטרא בדגים ועדיין כולו היתר וטעם קלוש כזה אין בו ליסור ובתיסור לחודיה כמה פעמים ל"ט בר ל"ט לאסור הכל: (ב) ואפילו בקליפה. שקליפת הבילה מעוקבת היא וכשחדש מבשלה תמלא הבילה עשמה לבושה מלותו לבש ולכן אסרו חכמים בילה אפרוח והחירו בילה לאסרה שזו פולטת ולא חיכה פולטת אלא ביר בעלמא על"ל דשב"ל ומביאו ב"י ול"ע ממ"ש רמ"א בסימן פ"ו סעיף ס' לחס שבילה שקוכה היכה בקלופה דהכא בחולדה *)ואי גלו פה קדוש או שלא בחולדה *) נותן טעם. עכה"ע ועיין פמ"ג כמבואר ס"ק ל' שכתב כשם שעכי חרש דאין ל"ע בר ל"ע אלא בכלי לא בכולו. ועיין בחשובת פני מליה סימן מ"ח ומ"ש שפאריך לפוכחת דעסחת זו בש"ד שבשיל ספמ"ג נוסחת היח וכאמת כדאיכא למימר ג"ע בר ל"ע וק"ו ל' מאכלים בעלמא סיכא דהיכא דלא כמי ל"ע בר ל"ע אסור אפילו בכלי ואפילו כמה פעמים ל"ע בר ל"ע דהיתירא) יש ללמוד מזה אחין שכנה בחולדה אלא שכולע ופולע דרך הקליפה דגם בקליפה יש בעין מאכל ממש ולכן אסור לאכלו בבותח ורחיה לדבר מהרשב"א עשמו שכ' בסימן ס"ו אם נמלא בה ל"ע כמ"ש הב"י לחוס' וה"ק: (ג) ביצה וכו' (שם סעיף ב') אבל אם נתבשלה בקדירה עם בשר אסור לאכלה בבותח. עי' מהרוניס

חידושי רע"ק

(סי' נ"ס סעיף ח) **יורך** מאחד בששים. בס"י (כנ"ח סק"א וסק"ח) כתב בשם האו"ה דמסתמא יש ס' כנגד הבשן אבל במי הדחה בעי' שבוודאי הוא ס'. (סעיף כ' נסנ"ס) **ובדיעבד** מותר בכל ענין. נלע"ד דאם בשלו חלב שחוחה בקדירה חולבת ועיר' אותה אח"כ עם בשר דחזי רק בב"ח דרבנן דהבלוע שבכלי שנפלט הוי ל"ט בר ל"ט וק"א דדוקא היכא דנבלע באינו מינו בוה נקלש טעמו אבל בכה"ג דהפליטה נתערב בחלב שרוחה דהוי מינו נתחזק הטעם ולא נקלש דאין לחלק דבכל ענין הוי ל"ט בר ל"ט וראיה לזה מדברי הש"ך לעיל (רס"י צ"ב) דבידוע כמח בשר בשלו תוך מעל"ע לבישול חלב בעי' רק ס' כנגדה דמה שנבלע מקודם הוי נפל"פ ואפי' בשלו בו בשר תוך מעל"ע מבישול ראשון א"צ אלא ס' נגד הבשר השני ע"ש הרי לדעת הש"ך (סי' צ"ד סקכ"ד) דבהוחבו בו מים בכלי אימור אף להסוברים דל"א חנ"נ בשאר איסורים מ"מ מונים משעת חימום בו מים כיון דלא שייך בי' נ"ט בר נ"ט דהיתירא ע"ש א"כ מדשרי בבשלו בשר בתוך מעל"ע ע"כ דגם בכה"ג שייך היתירא דנ"ט בר נ"ט אף דהמעם בשר שבכלי כשיצא מעם בשר אעפ"כ מקרי נ"ט בר נ"ט דהיתירא ודוק ושוב ראיתי שמפורש כן בם"ש חוס' (ד' קי"א ע"ב) ד"ה הלכתא דבכל יום ויום נעשה ניעול לחבירו וכו' דהא דמותר לבשל האירנא בקדירה שבישל בה שלמים באחמל ול"א דמעמ באכילתו משום דהוי נ"ט בר נ"ט דהיתירא הרי דאף דעמיעה שווים מקרי נ"ט בר נ"ט: (ס"ך סק"נ) **והמנהג** לאסור לכתחלה

פתרי תשובה

צה (א) נותן טעם. עכה"ע ועיין פמ"ג כמבואר ס"ק ל' שכתב כשם שעכי חרש דאין ל"ע בר ל"ע אלא בכלי לא בכולו. ועיין בחשובת פני מליה סימן מ"ח ומ"ש שפאריך לפוכחת דעסחת זו בש"ד שבשיל ספמ"ג נוסחת היח וכאמת כדאיכא למימר ג"ע בר ל"ע וק"ו ל' מאכלים בעלמא סיכא דהיכא דלא כמי ל"ע בר ל"ע אסור אפילו בכלי ואפילו כמה פעמים ל"ע בר ל"ע דהיתירא) יש ללמוד מזה אחין שכנה בחולדה אלא שכולע ופולע דרך הקליפה דגם בקליפה יש בעין מאכל ממש ולכן אסרו חכמים בילה אפרוח והחירו בילה לאסרה שזו פולטת ולא חיכה פולטת אלא ביר בעלמא על"ל דשב"ל ומביאו ב"י ול"ע ממ"ש רמ"א בסימן פ"ו סעיף ס' לחס שבילה שקוכה היכה בקלופה דהכא בחולדה *)ואי גלו פה קדוש או שלא בחולדה *

(ה)אבל ליתנן בכלי שלהם מותר כו'.דבזה אנו סומכיסעל המתירין גם בביטול וגלייס כ"ע בר כ"ע: (ו) נגד הבשר הבלוע . ומס לין יזוע הבלוע לריך ס' נגד כל התבלין: (ז) ברי לי שלא היה שום שומן. לין להקשות ממ"ם התוס' והרא"ש והר"ן[הבאתי' בסי' ל"ז ס"ב דס"ל כר"ת דס"ל לין התנור מתקנח יפה די"ל דהתס קאי לתנור שהי לפבר לבלוע בו כ"כ בידים ולקנח קיטוח רב ומו"ח ז"ל כ' מחמת זה שהרא"ש כתן והר"ן בפרק כל הבשר ובפרק כ"ם חולקים על ר"ת וס"ל דמהקנח יפה וחגב טידחו בגירסת לפ עיין[הרא"ש ור"ן פרק

(ה) ה [ח] (ג) אבל ליתנן (ו) בכלי שלהם מותר לכתחלה (בתיסור והיתר התרוך)וכן נהגו [ט] וכן אם לפ מתבשלו או נפלו מחילה ך רק עלו בכלי של בשר מותר לתכלן עם תלב עמו וכן להפך (סברת עטמו) (י) וכן אם היה הכלי שהתבשלו או נפלו בו לפגם שלא היה בן יומו מותרין היתר לכתחלה לתכלן עם המין השני (שם בתרוך) [יא] וכל זה כשהמאכל לימו בכר חריף (ד) אבל אם היה דבר (ז) חריף כגון שבשלו דבריס חריפים בכלי של בשר ך לפי' לימו בן יומו או שדכו תבלין במדוך של בשר אם לא תלוי(*) בתלב תוכר לפילו בדיעבד ד [יב] עד לתיכת ס' (ג) [יג] עד הבשר (ח) הבלוע בהם (בתרוך כלל כ"ד וכן משמע בתשובת הרשב"א סי' תמ"ע וב"י סי' ל"ו בשם סה"ת והגהו' ס"ד סי' ס"ב בשם מהר"ם ולגבי בשר מדלכי) [יד] ומכל מקום לא מקרא מאכל דבר חריף משום טעם מבלין שבו רק אם כולו הוא דבר חריף וכוכו כבולו וע"ל סימן ל"ו:

(*) ל"ל אם בשלו

ג ' קערות של בשר שהודחו ביורה חולבת בחמין שהיד סולדת בהן אפילו ט שניהם בני יומן (ט) מותר משום דהוה ליה נותן טעם בר נותן טעם דהתירא והוא שיאמר (ז) ברי לי שלא היה שום שומן דבוק בהן י ואם היה (י) שומן דבוק בהן יא צריך שיהא במים ס' כנגד ממשות שומן שעל פי הקערה :

ועוד דמאי דסריגן ל"ט בר כ"ט לאו משום דסברי שהטעם הרחשון אין מתפשט ומולך עד הסלישי דת"כ אפי' בשתי סיסורים נמי נימא סכי לנעלן דלית לי' תכ"ג ואין לא סריגן אלא שבשר בחלב וכיולא בו דהוי ב' כ"ט של היתר סלכך דוקא כשהטעם שני עמד בהיתר בלא הערובת חלב אמריגן הכי לפל כאן שהטעם שני לא עמד בפני עלמו כלל אלא תכף שבא לעולם נתערב בטעמו של חלב מסתברא ודאי לתסור וכדברי סה"ת ע"ל וכל זה לא צריך בעירוי וכן דעת הראו"ה דאם צירף מכלי רחשון שלא בשר על שלא חלב מותר ואף סרב בת"ח שם דין שם הטעם שני הוא בסיסור נמי מותר דל"ת דאף אם שהה כמ"ש הר"ן ז"ל דמאן לימא לן שלא יתערבו פליטת הבשר ופליטת החלב בשעה שהחלב בועלה בטעמו שלא בחמימי' לפי' בשר על בשר ולא בחלב על חלב ולא בשר על חלב ולא חלב על בשר ולא בשר על בשר ולא ח

במים ס' בנגד כו' . ע"ל ס"ק ל': **יב** ויש אוסרים אפילו אין שומן דבוק בהן . וטעמא דהא כשטעם הכעי על בשר ועל חלב נכנסים במים מיד נתבררו המים וחוזרים ואוסרים הקערות וכיולא ועיין בס"ק ס' ל' כר"ן לבל כשאחד מהן ר"ל הקערות או כיוצא בי"ו כל הכלים מותרים לתוכו שאפילו דמותר שהרי לא קיבל טעם אחיו בי"ו שהוא נעל"פ ותוהו אחיו בי"ו נמי מותר דהרי קיבל הטעם מכ"ט בר כ"ע ועדיין הוא היתר מאחר שאחיו בי"ו : **יג** מבליעת כלי ראשון . וכתב הלו"ש דאין חילוק בין הדיח קערות עם קערות או כפות עם כפות או טעלי"ר עם טעלי"ר ולא תאמרינן דמה שאחמימו בכלי שני היינו לוסר טעל"ר ול"ל דדוקא מן הסתם דחייסינן שמא הסחמם בכף או בטעלי"ר בכלי רחשון וכמו שחייסינן בכה"ג לענין הגעלת כלים ולריכין כולם הגעלה בכלי רחשון לחבל חס ברי לו שלא נסחמם בכף או בטעלי"ר רק בכלי שני הוך מע"ל ודאי היינו לוסר בדיעבד וכיו נהוג ע"ל ת"ח עם דין י"ג וכה"ח הסיג על דברי הרב שלו ע"ש לף כי דבריו נרחין מ"מ נרחה שגם הוא מסכים שחס ברי לו שלא נסחמם בכף או בטעלי"ר בכלי רחשון בעידוי מע"ל היינו לוסר בדיעבד והוא פשוט : **יד** והמים נוהגין בהן איסור לבתחלה . דהוחיל והיו מחכל שלא מיס גרידא הוי כלבתחלה ואסריין הוחיל ובלוע מחיסור פגום כ"כ בת"ח עם די"ד בעם חו"ס לחבל ודאי מדיעה מוחר לחכלן עם בשר וע"ל סי' ל"ד ס"ה ובמ"ש עם : **טו** אבל אם שניהם בני יומן בו' . הא דלחטריך לכחוב זה חע"ג דכחב בשר ויש אוסרין אפילו אין שומן דבוק בהן . וכ"פ מהרש"ל בחו"ם בשם יש אוסרין חע"כ ל' מכם היו יומן בן יומו בו' י"ל דקמ"ל דל"מ חס הדיח הקערות על בשר חוחה חולבת עלמה דהכל לחסור שלא לפי' הדיח כלי על בשר ועל חלב ביחד בכלי לחד הכל לחסור דהמים שבכלי רחשון מפליטים ומבליעים ועשו נעילה : **טז** והבי נוהגין . וכ"פ מהרש"ל בחו"ם ובספרו פכ"ה סי' ס"ד לחבל חס כודחו בזה לחיל דברי : **יז** ואם עירה מבלי ראשון בו' דאין עירוי בבלי א' בו' . ובח"ח עם די"ב מסמע להדיח דבין מערה מכלי על בשר מקונח בן יומו על כלי חלב ובין מערה מיס שלוקן שלא על חלב ולא על בשר על כלים על בשר וחלב יחד שעומן דבוק בהן ים להחיר במקום הפסד מרובה חו לעורך ושלא בכה"ג יש להסור הכל ול"ע שלא כ' כן כחן בהג"ה וע"ל סי' ס"ק ס' וס"ק י"ט : **יח** עירה בו' . וכחוב בח"ח עם שעם חו"ס לחפי' במערה מכלי על היסור על כלי שהיה חין להסור רק

שחצל החם לח בידוע שלח היה ע"י עירוי חז חין לריך לעחול עם היה עם עירוי מחכל ע"כ דברינו ולע"ד נרחה להכריע בזה למעשה דבעירוי יש להסור שמיהא חם היה עם עירוי מחכל מעיהם וחם עם' מלוכלך וכ"ל נקי חזי להסר הנקי לחבל בכלי שני חין להסר בעירוי מחכל כלי קיבל קלח פגם חו היה עם עירוי מחכל מעיהם חם היה עם עירוי מחכל מעיהם בח"ח כלל כ"ז . כהוב בחו"ס דחין חילוק חם הדיח בכלי רחשון קערות עם קערות חו מס שקורין בל"ח טעלי"ר לח חמרינן דמה שבחמם בכלי שני היו חוסר דכיון שנותנין עליו בשר ורוחח"ע עירוי ל"כ ע"י עירוי הרבה בלח היסור בכולו כ"ם הכפות שרגילין להחבן בכלי רחשון בחמין בכלי שני חפי' היד סולדת בו לח מבליע ולח מפליע כמ"ש בח"ח כלל כ"ז .

הגה (ח) **יב** [טו] ויש (יא) מוסרים חפילו חין שומן דבוק בהן וכן נהוגין בכל חלב שנחלב בשבת ויו"ט ומוחר לחבלו בשבת ויו"ט בכלי שני ואפילו בכלי ראשון חם לח שנחן בו מבעוד יום ומוחר לחבל בו בשבת ויו"ט ומוחר לחבל בו בשבת ויו"ט חלב שנחלב בחול ומוחר לחבלו בשבת ויו"ט בכלי שני ואפילו בכלי ראשון חם לח שנחן בו מבעוד יום

בכלי לחמון תוך מעת לעת חיטו לוסר בדיעבד ומו"ח ז"ל בסכיס כתו"ס : (יג) דינו ככלי ראשון . יש להקשות הא דוסי ס"ע בר ס"ע וגרסה דכיון שחנו לוסרים לעיל כיש לוסרים שבניה רמ"ח שעיף זה מטעם דהוה כטעם בשר וחלב מעורבים יחד והייטו כיון שכני כטעמים מהטרבים בכלי ג' ובח"ג דומה לזה שחנו מוסבים קילוח הטירוי כחלו הוא בכלי שמערה ממנו וע"כ לוסר לה הכלי שהוא מערה עליו כיון שגם הוא ס"י לבל הם זה הכלי שמערה עליו חיטו ס"י לא לאסר דלא גרע מהניה שכחב בסמוך דהכלים מותרים הם ג' חיטו ס"י : (יד) יבלעו . כ' הש"ך ותע"ג דבסי' ס"ח ס"ו מסמע מדברי הר"ב דעירוי מבשל כ"ק ס"ל דגהי למבשל כ"ש שהתרנגולת מפליט ומבליע מ"מ הכלי שהוא קשה חיטו בולע דחיטו מפליט ומבליע כ"ש שהתרנגולת מפליט ומבליע מ"מ הכלי שהוא קשה חיטו בולע דחיטו מפליט ומבליע כחח בכלי שהוא קשה חכן לעיטן דיטא גרחה כמ"ם בהגהת ס"ד דגחכרו כיון דקי"ל דעירוי מבשל וכמ"ם בסי' ק"ה ס"ב חשיב כביטול ממש ומבליע חפי' בכלי חיטו ס"ז בשמוטן דבוק נהם לחבל חם הם נקיים ודחי יש להחיר דהוי כ"ע בר כ"ש חבל היכא דהוי כלי שלא חיבוש כלל שייך בי' כ"ע בר כ"ע וגרסה דחפילו נקי לוסר ע"ש בזה דחפשר חפי' מבשל לא מבשל כולי האי חפילו מן הכלי ויבליע לכלי ולפ"ז גם בכלים שלא בשר וחלב שלחד מהן חיטו נקי ומהם חיטו נקי שהנקי לוסר ומהיטו נקי כ"ע לי כ"ש חוזר ולוסר הכני כיון שמערה עליו כל פעם לו נימח דעירוי לא מבשל כולי האי ויש להחמיר בשניהם במקום שחין הפסד מרובה : (יז) הודרחו . בחו"ה כחוב חפי' הם רגילין בחומו ביח להדיח בכ"ל מותרין מכח ס"ם ספק שמא לא הודחו עמהם חא"ל הודחו שמא לא היו ב"י : (יח) אפר . כ' הש"ך דלין

רק הכלי שבא קלוח הטירוי עליו ע"כ : יט שאינן של בשר ולא של חלב . כגון מקדרה מדבה לו שלא נשהמש בה רק ירקות וכיוצא בהן לו שלישה בן יומו וק"ל: כ דאין עירוי בכלי א' ממש בו' . קשה לי להא מסמע מדברי הרב בסג"ה סי' ס"ח ס"י דעירוי מבשל כדי קליפה וכ"כ בח"ג ד"ב ופ"ל דגם מעורבים יחד והייטו כיון שבני הטעמים מהטרבים בכלי ג' דומה לזה שחנו מוסבים קילוח הטירוי כחלו הוא בכלי שמערה ממנו וע"כ לוסר לה הכלי שהוא מערה עליו כיון שגם הוא ס"י לבל הם זה הכלי שמערה עליו חיטו בן יומו לא לאסר דלא גרע מהניה שכחב בסמוך דהכלים מותרים הם ג' חיטו ס"י : (טו) יבלעו . כ' הש"ך ותע"ג דבסי' ס"ח ס"ו מסמע מדברי הר"ב דעירוי מבשל כ"ק ס"ל דגהי למבשל כ"ש שהתרנגולת מפליט ומבליע ומ"מ הכלי שהוא קשה חיטו בולע דחיטו מפליט ומבליע כ"ש שהתרנגולת מפליט ומבליע ומ"מ הכלי שהוא קשה חיטו בולע דחיטו מפליט ומבליע כחח ב

מדברי הפוסקים דאין שום תקנה להגעיל כלי בן יומו אם לא שים במים ס' נגד הכלי והכי מוכח נמי ממ"ש התוס' פג"ה (דף ק') סוף ד"ה בשקדם והרח"ם לשם דלפי' ר' אפריים דאמר דלא תמרינן תנ"ל רק בבשר בחלב ניחא מה שלותם התוס' להגעיל כלי מדין נ"י ואיתיקי יכשירו יורה גדולה ואלא אין במים ס' כנגדו ואמים נאסרים כו' ולפירושו ניחא כי לא נעשו אמים כולן נבילה ואעפ"י שנפלט מן היורה חוזר ונבלע בתוכו ומגעילו שנית ואותו מעט אינו אוסר בטל בס' במים ע"ל ואם איתא אלא להגעיל כל חד כדיניה ואי משום שאמים יאסרו אם אינו נפלט הקנתא דאפר ול"ע: **כב** **אין מניחין כו'**. דאמעט בלמה שכותה שעל שפתו של חלב: **כג** **מותר ליתן כו'**. דמיזכר זכירי אלא יפול מזה לזה משק"ב בס"ם דלא מכיק לאיסורא בטיטים ובטיל בס':

צו (א) בסכין של בשר בן יומו . זהו כסברת מהר"ם בטור דלמ"ד מקרי דבר חריף חלת קורט של חלתית דמקבל בני מעיים של בהמה כשמוכל לותה וט"כ נותן טעם לבשר לפי' לימו בן יומו לבל שאר דברים חריפים לין דינם כן ט"כ כתב כאן שלימו לוסר חלת בן יומו לו שהוא לימו מקומה ולו לוסר מפני השמנונית שעליו ט"כ לריך נטילת מקום ולין להקשו' ממ"ם בסוף סי' ל"ד סעיף ז' בשאר רותה שחתך בסכין מולבת דדי בקליפה מקום שומן שעל הסכין בשלימו בן יומא לסתם בני הקליפה לימו הכרח כ"כ דהא יש ס' *) על כל פנים נגדו והוא רותה ומוליך הטעם בכולו מש"כ כאן לאין שחתכם בסכין מולבת מש"כ כאן מהפשט כלל יותר מכדי נטילה ומו"ח ז"ל הקשה משאר רותה דאפילו קליפה דאמאי ח"ל שם ס' כלל חלא קליפה ואני כשר כתבתי שם לפע"ד לריך גם שם שאיש והוא פשוט :

(ב) או שיטעמנו כו' . כתוב בת"ח בלל ס"ק דאין חלו בקיאין בטעמיה בטעימה זו : (ג) וי"א דה"ה כו' . זהו דעת ספר המלומה בטור לשון וכל דבר חריף דמי לקורט של חלתית ולוסר לפילו לימו בן יומו ולימו דומה לדגים שעלו בקערה דמותר מכח ס"ט בר ס"ט דבאני הכא בסכין שפעמים שהשמנונית נקרש עליו ולימו ניכר והוא ס"ט בר ס"ט מן הממש ושוה משום מורפים לשון ולגב דוחקים דסכינא פלט טפי מדגים הרותחין כ"פ רש"י מזה ס"ל בתמלא שהקורין קריי"ן שנמלל תוך קערה חולבת ולקיים שמותר לאכול לותו שהקורין קריי"ן עם בשר כי לין כאן דוחקא דסכינא ולא שהשמיט מהני מפני דמפני שהוא מורפים לשון ולגב דוחקא דסכינא פלט טפי מדגים הרותחין כ"פ רש"י מזה ס"ל בתמלא שהקורין קריי"ן שנמלל תוך קערה חולבת ולקיים שמותר לאכול לותו שהקורין קריי"ן עם בשר כי לין כאן דוחקא דסכינא ולא שמנונית

שהשמיט מהני דמפני דס"ל דאפי' דיעבד לא מסכינן לקמן סימן ל"ח ולימא ועמ"ם שם ו דה"ה לאינו בן יומו והוא מקונח . לטעם דמורפים לשון מהליא ליה לשאר כמו קורט של חלתית לקמן סימן קי"ד ס"י וכן לעת כל המהדוגים וכן נוהגין ומשמע דאין חילוק בין בן יומו לאינו בן יומו ולהקל בכדי נטילה מיהו ודאי בשאר דברים שאינם חריפים דין סכין כשאר כלים שאם לימו בן יומו כדי כו' לילפינן דאשאר דברים לאו חריפים נינהו ולא בעינן נטילה כלל ולא דוחקא דסכינא ולא שמנונית דהשתא שמנונית קרוש על פניו וט"ל ס"ק כ"ז : ד עד שיטול כו' . דדבר המוסר ממנת חריפות לימו לוסר יותר מכדי נטילה : ה או שיטעמנו כו' . הא דטעימה מכני מבואר בש"ך ס"ז ובמ"א ומיהו הוכיחו מכתבי בספרי מן הש"ס דלכתחלה לסור לאכלו בכותח ע"י טעימה וכתבתי שם לפע"ד לגיד בכותח שהוא כעין מבושל דבר חריף ליתן טעם לשאר שלימו בן יומו ולכסכין מולבת שלימו בן יומו ולכסכין מולבת שלימו בן יומו ולכסכין מולבת

והוא נקי מותר כדמשמע מכל הפוסקים ולשונים ותחרונים : ז צריך ששים נגד מה שנגע בסכין . והם דלא סגי בששים נגד סעולה מקום דהיינו יודע כמה הוא לן ליטול ח"ל מייירי כשהמקום שנגע בסכין הוא פחות מכדי נטילה : ח כנגד מה שנגע בסכין . היינו כשידוע בבירור עד כמה נגע לבל מן הסתם דרך להחזק בכל הסכין וט"ל סי' ל"ד ס"ק כ"ד : ט צריך לשער ששים נגד כל הצנון . דכל תחיכה ותחיכה נחשרה כדי נטילה מיהו דוקא כשהצנון קטן מהסכין לו שהסכין לפניו שוכל לשער בו לבל כשהסכין קטן מהצנון והוא לפניו פשיטא דאין לריך ששים אלא נגד הסכין של עובד כוכבים לו של ישוב לדידן דקי"ל תנ"כ בכל התיסורים ח"כ כל תחיכה ותחיכה כ"כ כדי נטילה ח"כ כשהתחו דק דק לריך לשער נגד כל הצנון אף שהוא יותר מהסכין ודוק מיהו ודאי היכא שבישלו הצנון שלם שנחתך בסכין של עובד כוכבים לו של ישוב לדידן דקי"ל תנ"כ בכל התיסורים ח"כ כל תחיכה ותחיכה כ"כ כדי נטילה אם יש בתבשיל ס' נגד הנטילה שרי וכן משמע מדברי הרב בת"ח שם ד"ב וכתן בהג"ה ופשוט לדעתו ובטור"ז כתב דאם שהו מילתא דלא רמיא עליה לתיבש לא מידכר ואינו יודע בבירור כחיבה מקום שנע ע"כ לריך ס' נגד כל הלהב תוך מהקדח (ואם יש ס' אין לריך להסיר הבשלים כיון שלא היה שם איסור עליהם ממילא כשהבשלים הם בתוך הקדרה נעשו כשאר מילי שבקדרה . אבל אם נתחכו הבשלים בסכין של איסור אף אם יש ס' לריך להסיר הבשלים . ומשמע בת' כ"ם סימן ק"ו דאפילו אם נתחכו בסכין של היתר ואח"כ נשחרב בסכין של איסור לא בעי ס' נגד הבשלים אלא נגד הסכין של איסור ולא נהירא דהא בשלמא אם נתחכו בסכין של היתר ואח"כ נשחרב בסכין של איסור שפיר בעי ס' נגד הבשלים דהא בשעה שנתחכו בסכין של היתר לא היו בשלים כלל אלא משנשחרבו בסכין של איסור נעשו בשלים אבל אם נתחכו בסכין של איסור ואח"כ נשחרבו בסכין של היתר אמאי בעי ס' נגד הבשלים הא בשעה שנתחכו בסכין של איסור לא היו בשלים ואח"כ נשחרבו בסכין של היתר לא נעשו בשלים ועוד דהא בשעה שנתחכו בסכין של איסור לא היו בשלים אפילו נשחרבו בסכין של איסור נמי לא נעשו בשלים ועוד דהא בשעה שנתחכו בסכין של איסור לא היו בשלים אפילו נשחרבו בסכין של היתר

מחפצא טעם הסכין בכל הגעון כמו בקורט של חלתית בגמרא: (ח) נוהגין לקנותו בו'. כיון דאין גמלא לאר כוס לכתחלה כדיעבד להחיר בעטילת מקום ולסמוך על דעת המחלקים על הרמב"ן לעיל וכתב מהרש"ו הטעם דמקילים בזה כי הרבה הוכחות כתב מהר"ם דלא מיקרי דבר חריף רק קורט של חלתית על כן יש להקל בשאר דברים חריפים במקום שיש קלת שבשאר להקל: (ט) ופירות חמוצים. בח"מ כלל ס"ל כתב בשם לוש"ה דהפוחים חמוצים לא מיקרי דבר חריף ולאחר דבמקום הפסד יש לסמוך על מטעם שכתבתי בסמוך בשם מהרש"ו ולוחו מסקה שעושין במדינות רוסי"א מסוכין עם מיס שקורין לוחו בחרש"ע נלאחר פעוע דמיקרי דבר חריף לפי' לישו מחומץ הרבה עדיין מידי דהוה לחומץ שלישו חזק בפרק כ"ם לעניו חליטה דלישה לקיוהה דפרי בעיגא: (י) של בשר בן יומו. תמוה הוא דנסי'

רק כדי נעילה (ב"י ותו"ה). וכל זה שם מחך הגעון עצמו *) [ח] מבל שם מחך (ז) היורק שעל הגעון אין למוש **יב** [ט] (ב) ואם יש בפק שם נתחך בסכין של איסור מחילין לקולא (שם) לבן קונים הגעונות שיש בהן תחוכין לגד (ח) זנבותיהן **יג** כי תלינן **יד** שנעשה במרא ותלינן (שם בהג"ה ומהרש"ו בהגהת ש"ד) **טו** (ט) ובמקום שאין גמלא לקנות רק התחוכים בסכין (ח) נוהגין לקנותו ולהחיר ע"י נעילה מקום:

ב [י] ה **אם חתך בו שומין** (ג) **ובצלים וברישין** (ותמצא שקורין קרי"ן) (הגהת ש"ד והגהת תו"ה שם) **וכיוצא בהם מדברים החריפים** (ט) **ופירות חמוצים** **טז** **ודגים** (י) (ד) **מלוחים דינם שוה לחתוד בו צנון** (שבולי לקט):

הגה [יא] ומכל מקום מותר לתכול מלקחת חריפים של עובדי כוכבים כגון זנגביל וכיוצא בו **יז** דיש להם כלים (יח) מיוחדים לכך מו תולעין לומו (מרדכי ותגומה פ' כיצד מברכין):

ג **יח** (יב) י **תבלין שנדוכו במדוכה** (י) **של בשר יט** [יב] **בן יומו אסור לאכלם בחלב. טז ודגים מלוחים.** מסמע דלעת סמחבר לחסוריס כדי נעילה ולעת סרב לכתחלה לחסוריס כולו ובדיעבד לריך לטעם כדי נעילה אבל בח"ח סם סד"ם מביח בסם מו"ס דסם חתך דגים מלוחים בסכין של חיסור לריך גרידה ואם חחכו קודם שנמלחו סגי בהדחה ואם מחכו קודם שנמלחו אפילו הכי לריך גרידה דהא מגב חורפיה דמלח ודוחקא דסכינא בלעי טפי לאבל מקום מעט מלח לא הסיבי כדלעיל סי' ל"ח ס"ב **יז** **דיש להם** כלים מיוחדים. מסמע דאי ידעינן בודאי שמחך בסכין של עובד כוכבים אפי' ליכא אלא חשש בעלמא אסור כדלעיל סי' ק"ג ס"ב) מסמע בהדיא כמ"ש הגה"ש גבי דיני ברכות (דף קי"ג ע"ב) מסמע בהדיא כמ"ש הלו"ש דאפילו חחך בודאי בסכין זנגביל לריכחא חוחר ות"כ ל"ל דל"ד לאלחית ושאר דברים שאם חריפים ביותר ולכך אפילו ליכא אלא חשש בעלמא משוי ליה לגבאי משא"כ בזנגביל ואם"ג דל"ד לאלחית ומ"מ הרב בח"ח בשטי"ד סי' קל"ב מסמע שאחם כלי של עובד כוכבים ליכא אלא חשש בעלמא אפילו הכי לריך להחיר בזנגביל וכן משמע מלשון הרב בעל המאור והרא"ש ז"ל דאפילו ליכא אלא חשש בעלמא

סם"ע : ז סם כסם שכולי הלקט כסם ס"ק יבעיה : (ס) פי' שמותכין לוהו לאחר

הגהות הט"ז

(שם ס"ק י"ב) אין בו חשש כלל . וכ"כ כאו"ה כלל ל"ח דין ט"ו לענין זיתים שמתבשל בסכין שמוך כמו שזכרנו כא"ח סי' תמ"ז ע"ש :

פרי חדש

(ש"ע ס"ד) מי לימוני"ש כו' פוסקין כו'. המחבר יפה פסק שמו מרני' מקום לחוש לטעמים שכתבתי בס"ק ס"ו שסובר שאין המורפא מצוי לבלוע בסכין לבשר ועוד כתבתי בפי' ל"ד ס"ק כ"ה שסתם סכין סוס ניט כשאר כלים דעלמא דקי"ל דסתם כלים מיום בן יומן אלא דסתם סכין יש שמנועים טוח על פיו ולפיכך מותרין לימוני"ש שהרי שמנונית שעל פני הסכין נתקנח בשניט ובלשה לימוני"ש כשמנועים שמתך והבלוע בסכין סוס ניט נותן טעם לפגם מצוי לסתם כלים אין כני יומן שאין המורפא מצוי ניט לבשר אבל על סכנ"ס ודאי יש לחשוש שהרי סוכר בכפה דוכתי שהמורפא מצוי ניט לכלי שהיו בן יומן טעם לבשר וכמו שכתב לעיל בס"ג בשם יש חולקים ולעיל בפי' ל"ה ס"ק כ' וסימן קכ"ג ס"ג . ואם כן מה בכך שנתקנח בשמנונית סוף סוף המורפא מצוי לי לבלוע בסכין מובשל ואוסר . ואם ודאי קונית שיש וכבר בשיגו הב"ח וע"ק שהסכ"ס כסכין שמתך דומיא דכפה וכבר מצוי ניט לבשר וזיתים כוסס בסכין שנתקנח בשמנונית בתיכוכי רשמנונית

לין לוסר יותר מכדי קליפה ט"כ : (יד) בגרידה בלבד . דהתם לא סגי כיון דהוה לה והגרידה פחותה מהקליפה שהקליפה לריכה שתהא גסה קלת שתוכל להגעל כולה כחתת כ"כ ל"ן וב"ו :

צז (א) שמא יבא לאכלה עם בשר כו' . מזה נרחה לי דמדוכה שדוכין בה בשמים ומשתמשין בשמים הן עם בשר והן עם חלב ופעם לחת לכו שם סוס עם מרק מבל שומן חוון וחמר כך מחזירין חותו הרוטב על החוון כ"ל שחותה מדוכה לסורה לדוך בה טוד בשמים חפילו לחכול בבשר שמא יבוא לחכול בחלב דומיא דכאן ולריכה שכשר דוקא וחפילו דיעבד לסור בלא שכשר כמו שפת לכאן ולא דמי למ"ש בסי' ל"ו סעיף ג' תבלין שבידוכו במדוכה של בשר לסור בחלב לחבל עם בשר מותר שם מיירי שהמדוכה

ה ח חתך קישואים בסכין של בשר מותר לאכלם בחלב (יד) **כא** בגרידה (מז) בלבד (ה) שיגרוד ממקום החתך ט ואם חתך בו **כב** לפת אפי' גרידה אינו צריך י אלא [טז] הדחה בעלמא יא ולא עוד אלא אפילו (יז) צנון **כג** שחתך אחר הלפת יב שרי בהדחה כמו הלפת לפי שטעם הלפת משונה ומבטל טעם הנפלט מהסכין :

הגה [טז] יג ודוקא לפת שטעמו משוה מהר ירק או לחם ושאר דברים לח הרבה פעמים שם לח שחתך כל פעם לפת בין חתיכת צנון לצנון (ב"י בשם סמ"ג) :

צז שלא ללוש עיסה בחלב . ובו ג' סעיפים :

א (א) א **אין לשין** (ט) **עיסה** בחלב (א) **שמא יבוא לאכלה עם בשר ואם לש כל** (ב) **הפת אסור א אפי' לאכלה**(ג) **לבדה ואם** ב **היה דבר מועט כדי אכילה בבת אחת** [א] ג **או** (ג) **ששינה צורת הפת שתהא ניכרת שלא יאכל בה בשר מותר** ד **כיוצא בו אין אופין פת בתנור שטחו באליה ואם אפאו דינו כעיסה שנילושה בחלב :**

הגה ולכן מוהגין לנוח פת עם חלב בתג המנוחה גם בשמן לכבוד שבת כי כל זה מחשב כדבר מועט גם כי לורתן מסוה משהר פת וכ"ם פלחד"ן לו שפשיד"ח דמותרין (הגהות ש"ד) **ב** [ב] (ד) ואין לחפות שום פת עם

שרי . לכאורה משמע מלשון זה דלכתחלה לסור לחתוך בו לנון לחכלו עם בשר חע"פ שכשר חתך בו לפת וכדכתב בה"ח שם בשם חו"ס לחל מהרש"ל בלוש"ם ובספרו שם חולק על הש"ס ומתיר חפילו לכתחלה וכבי משמע מל' ב"י שכתב על הרשב"ח דלא מתיר כשחתך לפת אלא לסלקא ז"ל לחל ש"ד וסה"ת ורבינו מתירין בהדיח לחתוך חפילו לנון עכ"ל ובאמת משמע כן בל' סה"ת ום"ד וטור ע"ם ודוק וכ"כ החמודה פ' כ"ם סי' קכ"ו ואין להקשות כיון דהלנון עכ"פ בעי הדחה ניחום לכתחלה דלמא משתלי ואכיל עם בשר בלא הדחה כדאמרינן בר"ם ל"ח לחניח בשר בקערה של חיסור ע"ם דשתי הבא הדחה גופה היא רק חומרא בעלמא ואף שם יאכל בך חין בו חיסור לבך לא חייסינן דלמא וכו' ש"ב דשם חיד בשהניחו בקערה בריך הדחה משמ"כ כאן יכול להיות שיאכל חותו בך ולא עם בשר דאז ש"ל הדחה כלל מיהו ודאי לכתחילה לכתחוך לפת כדי לחתוך ח"כ לנון משמע בשם"ם ופוסקים דאסור עכ"ל :

צז (ה) עיסה . כ' בש"ז מזה כ"ל דמדוכה שדוכין בה בשמים ומשתמשין בהשמים הן עם בשר הן עם חלב ופעם ח' דכו שם סוס עם מרק של שומן חוון וחמ"כ מחזירין חותו הרוטב על החוון כ"ל שחותה מדוכה חסורה לדוך בה בשמים עוד חפי' לחכלן בבשר שמא יבוא לחכול בחלב ולריכה שכשר דוקא וחפי' דיעבד חסור בלא שכשר כמו שפת בכאן ול"ד למ"ש בסימן ל"ו ס"ב דתבלין שבידוכו במדוכה של בשר לסור בחלב לחבל עם בשר מותר דשם מיירי שהמדוכה מיוחדת לבשר דוקא וחין לטעות שם עכ"ל (ופר"ח מולק ומחיר ע"ש) : (כ) **לבדה** .

ניכח שימוי דוקא דיכח דחיכח חשש שיחכלן עם גבינה כיחד חבל כיכח דליכח למיחש להכי כמו חותם הממולחים בחיני מתיקה שחין דרך לחכלן עם גבינה חותר לנוח חותם עם שומן ולא חייסינן שמא חחכיסה יחבל בגבינה דדיינו במה שחסרו וחין לנו לגזור גזירה חחרת עליה ע"ם עוד טעמים לזה : (ד) ואין לאפות . עיין בחשובת פרי חדש סוף סימן ל"ח שכתב דפשיטא לן דחפילו בבשר בקערה של חיסור לנון מה"ט דשמא יחכיל עם בשר כיון שם בשר כיון דע"ט כך נ"ע הוא הלכה ולא גזרינן שמא יחכלנו בחלב חפילו לכתחלה ולא גזרינן שמא יחכלנו בחלב חפילו לכתחלה חשש שיחכלן עם גבינה כיחד חבל כיכח דליכח למיחש להכי כמו חותם הממולחים בחיני מתיקה שחין דרך להחכל עם גבינה חותר לנוח חותם עם שומן דפת ש:חפה עם שיפה שחין בה שומן כעין חלח טעם בלוע חפילו נגע בה ע"י לח רוחת חותר בין עם בשר מותר לחוכלו ושם בשר מותר לחוכלו

זב תחת הפת עצמו חלה הפת לחוק מן הפסטי"ד הפת לחסור לף דיעבד וכדחיתה בהגה"מ והגהת ש"ד והגהת מ"ח ובסימני ת"ח ודו"ק ועטש לדבר כ"ל מכוס דמסקה לן מי ביכול מפטפט בכל הכלי לו לא וכמ"ש בסי' ל"ב ס"ק ט"ז והלכך היכא דלא חזיין דזב ליכא ספק כפיקא ספק זב לו לא זב ותח"ל זב שמא לא פעפט בכולו לכל כשהתנור מכופט מסתמא זב תחת הפת עצמו וכן כשהזיין דזב ליכא ספק כפיקא כל"ל ודוק ותע"ג דבהגהת מו"ח סם כ' בשם ל"ז בלחו הכי ספק כפיקא ספק זב לו לא ותח"ל זב שמא לא יאכלו עם חלב עכ"ל שמא לא חשיב דזב ליכא ספק כפיקא כמ"ש הט"ז ס"ק ה' ועיין בתבואת בית דפרים תי"ד סימן נ"ו שכתב כזה בנים נתנו בחלב ואחת מהשכנות נתנה לחמניות ממולאות בגלוס והמלח וזב לקרקעית התנור והעלה דכיון דלא זב תחת הפת ממש הוי נ"מ כר נ"ב דלא בת"ד ושוד דכיון שהיה התחלה דבר מועט ואין בה בכדי נ"מ בפת מותר לגמרי דבש"ע (וי"ש נ"מ כיון שני הטעמים דהילו לעצם ג' מ"מ לאוכלם עם חלב דלא אסור ס"ע כר נ"ט לכתחלה אסור אבל בעצם כ' לף לאוכלם עם חלב מי מכעל מאסור ממה דליתף בחולין דף קי"ב מכו לאוכלו עם חלב דלא אסור ס"ע כר נ"ט לכתחלה עוגה בפ"ע או מצרף כל מה שבתנור נלחה דיש לספק כאן כמ"ש הגמ"ח לקמן כי' ק"ח בעין הילה ד"ב . ובלחה דמה דיקא בלבון הפלחה שהיה לחמה לאוכל שבת היה מדוקדק בזה לכתחלה אבל מזה לגמרי ליש לחלק בין לחמה לעוגה שבת היה מדוקדק בזה לכתחלה ס"ע כר נ"ט לכתחלה ואם כן מאי מבעיא ליה מכו לאוכלו במלח ובלאו הכי ברי ה"ו דאסור עכ"ד ולפמ"ש דבאוכל לכתחלה ס"ע שיהיו בה כשר ולאי אסור דבש בעינן ס' כנ"ל ואם כן לא ידעינן אי בעינן ס' בכל מה שנתן בתוכו או בעינן ס' בכל מה שנתן בתוכו ובלאו הכי ברי ה"ו דאסור עכ"ד ולפמ"ש דבאוכל לכתחלה ס"ע שיהיו בה כשר ולאי אסור דבש

שכתבתי קודם לזה דקרקע של תנור הוה כבליעה בקדירה וכהן מטמא דהוה ליסור בעין *)דשמא כהן שהשמנונית עלתה מעיה ממנה בתנור וחזרה לתוך ליסור מהקנח יפה בתנור מטמ"כ בפלתדי"ן דלעיל שהין שם שומן בעין כלל בתנור הלה בליעה מן הפלתדי"ן וסברת זאת כתובה בהגהת שער"י פרק כל הכשר בהג"ה המתחלת על זה תרגגולת כו' וז"ל לשם דפשטיד"ה הנו רוחין שהיו פולט כלל הלה מקומו יבש כו' ע"ל וז"ל ממה שכתב רמ"ה סעיף ו' שמא יזוב תחתיו דמטמא גיש ליסור בעין תחת הפלתדי"ן לה קשיה דודאי לה נכנסים חום הרחות שרוחין שמקומו יבש ומו דשם תרוייהו שך דיניס שם של הגהת שער"י בשם ג' ודגים שצלאן כו'. לה ליישי כהן הלה מדין ליסור לחבל מטכנתה לה מייישי וזה יתבאר בר"ס קי"ו בשם ד' ט"ש: **ד אסור לאכלן** בחלב. ומ"ג דלקמן ר"ס ק"ח שם גלו בשר בשרה עם בשר נבילה בתנור ו' לפי קטן מותר בדיעבד הכא כיון דשפשר לאכלו הלה הלב כולו כלשחלה וע"ל סי' ק"ח שם יתבאר על נכון דיני רייחא מילחא כי שם מקומם: **ה עשרונים**. וכל עשרון הוא שיעור חלה מ"ג גיליס ומומם גילה:

(ה) [ג] **ואפילו אם הוא של בוביא** (פירוש כלי חרס שמסיקין תחתיו ומופין עליו עוגות) **אין לו היתירא על ידי היסק מבחוץ:**

ג [ד] ו **פת שאפאו עם הצלי ג ודגים שצלאן בתנור אחד עם הבשר ד אסור לאכלם** (ה) **בחלב** [ה] ז **והני מילי בתנור קטן אבל בתנור גדול** (ז) **המחזיק שנים עשר ה** (ו) **עשרונים ופיו פתוח מותר** [ו] ח **ואם הצלי מכוסה וכן פשטיד"א שמכוסה הנקב שבו מותר אפילו בתנור צר**

(ועיין לקמן סימן ק"מ כיצד מוהגין):

ומ"ם ס"ק דתי גיש שמא יזוב וכו' היינו מספק: (ה) **בחלב**. כתב הש"ך ומע"ג דב ר"ם ק"ח שם גלו בשר בשרה עם בשר נבילה בתנור ו' לפי קטן מותר בדיעבד הכא כיון דשפשר לאכלו הלה חלב הוי כלכתחלה וע"ל סי' ק"ח סימן קי"ו מדין שכנה: (ו) **עשרונים**. ושיעור עשרון הוא שיעור חלה ומ"ג גיליס ומומם גילה (כמין חל"ה. ומומם גלמז גה'. ושיעור חלה הוא לערך שלשה קווהל"ע. גה"י. ועי' סי' שכ"ד):

ביאור הגר"א

מתנור ששחו דם"ב (ע"כ): [ג] ואפי' כו'. גמ' שם: [ד] פת כו'. עש"ך כיון שאפשר בע"א הוי לכתחלה ועפי' ק"ח: (ליקוט) פת כו'. דתני רב כהנא כו' ואפילו לוי מודה דלוי ל"ק אלא דיעבד דהא שצלאו קאמר. רי"ף בפ' ג"ה ועפי' ק"ח:

באר היטב

(ה) בחלב. כתב הש"ך ומע"ג דב ר"ם ק"ח שם גלו בשר בשרה עם בשר נבילה בתנור ו' לפי קטן מותר בדיעבד הכא כיון דשפשר לאכלו הלה חלב הוי כלכתחלה וע"ל סי' ק"ח

[ה] וה"מ דע"ו ס"ו ב' ואפילו לרב ע"ש: [ו] ואם הצלי כו'. כמ"ש בפ' כ"צ (ע"ו ב') כעין שתי קדרות ובע"ז שם בחבית סתומה דמותר אפילו בפת חמה לר' יהודה וכן לר' יוסי בחמים (ע"כ):

פתחי תשובה

(ז) המחזיק י"ב עשרונים. עיין בתשובת יד אליהו סי' כ"ם שכתב דאין צריך שיעור קדקעיתו של תנור מחזיק כל כך אלא שיהא כל התנור מחזיק כל כך ע"ם בתריסות ועיין פמ"ג שאין דעתו כן רק דבעינן שיהא קדקעית התנור מחזיק י"ב עשרונים מפת עבה טפח:

נקודות הכסף

(שם ס"ק ד') דשאני כאן שהשמנונית כו'. לה היה צריך לזה דסל הכא אין תופין לכתחלה קתני ועוד דשאני פת שהוא מאכל עלמו מקדירה וק"ל:

גליון מהרש"א

בקיצור דיני ס"ם אות ל"ם וע"ו גליון ריש צ': (ג"ע סעיף ג') **המחזיק** שנים עשר עשרונים. היינו קדקעית התנור יחזיק **פת** עבה טפח סעיסה של י"ב עשרונים וע' ת' יד אלי' סימן כ"ה כ' דדי אם כל החלל באורך ורוחב וגובה מחזיק כ"ב:

ו עור נסס הרשב"ץ נת"ס נסס הגלוניס וכסס כ"ת כרב וכדתני רב כהנ'וכו' וכעובד' דרכץ סס נספסיס דף ע"ו: ז עור וכ"כ נסמ"ג נסס רבינו יעקב וסמ"ק והגמי"י נפ"ע מהמ"ל: ח כ"כ התוס' סס והגהות מאר"י נפרק בתרא דעבודת כוכבים והמלדכי והגמי"י פרק ע"ו מהמ"ל:

פתיחה להלכות בשר בחלב

דע דיש הבדל בין בשר בחלב לשאר איסורין בתלת מילין כמו שאבאר :

א בשר בחלב שנתערבו יחד ע"י בישול הראוי נאסרו שניהם באכילה ובהנאה מן התורה ואלו שאר איסורין הנהוגין בינינו רובן מותרין בהנאה חוץ מן חמץ בפסח וערלה וכ"ה · ועיין באו"ה כלל כ"א די"ד מ"ש בזה :

ב בב"ח תנ"ג ואפשר לסותטו אסור בו מ"ה ואלו שאר איסורין אפשר לסותטו ותנ"ג לא הוה אלא מדרבנן אף שמהרי"ק הביא דעה א' שחנ"ג בשאר איסורין הוה מן התורה לא קיי"ל כן וכמו שיתבאר לקמן :

ג טעם כעיקר בב"ח לכולי עלמא הוה מן התורה ובשאר איסורין יש פוסקים דלא אסור אלא מדרבנן ואף לדידן דבשאר איסורין הוה טעם כעיקר מן התורה מ"מ הבדל יש דאלו בב"ח היה לוקה על כל כזית מבשר או מחלב או משניהם יחד ובשאר איסורין אין לוקה על טעם כעיקר כמו שאבאר בעזה"י :

הנאה כיצד בשר בחלב האסור באכילה מ"ה אסור נמי בהנאה ואף שלא כדרך אכילה והנאה אסור היה לוקה עליו שהרי הרב אומר כן (הוא הר"מ ז"ל) בפי"ד ממ"א ה"י וי"א דכל איסורין אין לוקין אלא דרך אכילה חוץ בב"ח וכ"ה שאם עירב דבר מר בתוכו חייב ולענין הנאה אי היה לוקה דעת הר"מ בפ"ט ממ"א ה"א שאין לוקה ועיין לח"מ שם ובמ"ל פ"ה מהל' יסודי התורה דשאר פוסקים סוברים דהיה לוקה על הנאת בב"ח עש"ך בסי' ט"ו דנ"מ בזה"ז במלקות לענין פסולי עדות המוזכר בר"מ עבר עבירה שיש בה מלקות פסול מה"ת . אבל על בישולו ודאי היה לוקה מ"ה כמ"ש הר"מ שם וכמה יבשל ושיעור בישולו שהיה לוקה הנה שיעור בישול כשיעור אכילה כמ"ש הר"מ שם מי שיבשל כזית משניהם היה לוקה על בישולו ועל אכילה והוא מגמרא חולין ק"ח ב' ואף דלא כתיב אכילה גבי שיעורין הלמ"מ דאין לוקה פחות מכזית על אכילה כל שכן בישול דבעינן כזית . ושיעור בישול לא נתבאר בר"מ ז"ל ובגמרא שם אמרו באיזה בישול שאחרים אוכלין וכתב הפר"ח כאן אות ג' כל שלא הוה כמאב"ד אין איסור יע"ש . ומיהו לדינא אבאר לקמן דודאי כל שנפל התיכה בשר לכ"ר והוסר מיד אסור באכילה והנאה אף דליכא שליש בישולו ולמלקות איתטר דאין לוקה אלא דרך בישול . ומ"ש פר"ח שליש בישולו רש"י ל"פ כן אלא שנתבשל כל צורכו ולדינא צ"ע (ס) אבל אסור הוא באכילה והנאה אף בלא שליש בישולו כסתימות הפוסקים בתחיכה ליורה וסילקוהו מיד ודוכתי טובא . וחצי שיעור אסור באכילה ומיבעיא לי בבישול והנאה אי אסור ח"ש מ"ה דבזומא ע"ד אמרינן הטעם דחזי לאיצטרופי ואי הפי' שיטעה ויאכל כזית כא"פ ויהא חייב ובישול והנאה לא שייך זה דהלכתא כא"פ נאמרה על אכילה לא על בישול והנאה א"ד הפי' חזי לאיצטרופי כפשוטו דראוי להצטרף עם הצי זית אחר ויהיה שיעור שלם (ולשון צירוף אין מתישב שפיר) וכבר עמדנו ע"ז בסימן ס"ב וס"ד יע"ש . ובשר בחלב הנאסר בהנאה הוא מהנקברין כדחשיב סוף תמורה ופסק כן הר"מ ז"ל בפ"ט ממ"א ה"א ואם שרפו אי האפר אסור כדין הנקברין ראיתי להמ"י בסלת למנחה כלל פ"ה כתב דאם נשרף האפר שרי דנתפרד לחלוחית החלב מיניה ואם היה אפשר להפריד כך בלתי שישאר משהו חלב הוה שרי יע"ש . הנה הר"מ ז"ל אומר בפירוש להיפוך בפ"ט ממ"א וז"ל בה"א ואסור בהנאה וקוברין אותו ואפרו אסור בהנאה וכן הביא דבריו פ"ת אות ב' שאפר בב"ח אסור בהנאה (ואף שיש לדחוק וליישב מ"מ נראה כך) . ולפ"ז יצא לנו הדין מכ"ש שחם בחם בלא רושב בבשר הבלוע מחלב דהוה גוף האיסור ולא שייך דנתפרד דהא אפילו האפר אסור ועפ"י ק"ח בש"ך אות י"ז וכ"ז ושם אבאר . ומיהו עדיין יש לספק אי האפר מ"ה אסור או מדרבנן אסור וכן אם טועם עובד כוכבים ואומר שאין בתחיכה טעם חלב דהיינו שנפלה אח"כ לאחרות ונסחט האיסור וידענו זה ע"י טעימת קפילא (להמחבר) דאסור לכ"ע אי הוה מ"ה או אפשר לסותטו בב"ח דרבנן והנה אבאר זה בצ"ח וצ"ב דאפשר לסותטו בב"ח הוה מ"ה ואפר יראה דמ"ה הוא אף בשאר איסורין אפשר הוה דרבנן דהוה שלכ"ה משא"כ בב"ח דשלכ"ה אסור מ"ה ועפ"י בחדושיו לפסחים וכ' באו"ה כלל כ"א די"ב וי"ג דאסור להאכיל אפילו לכלבים של הפקר אלא ישלי"כנו לבית הכסא או לנהר . ויראה דה"ה לשאר בהמה וחיה אסור עיין הלכות פסח . והפר"ח בצ"ד אות יו"ד כתב רבים משליכין בב"ח לאפר שע"ג כירה ושעו בדבר משנה כל הנקברים לא ישרפו והמ"י תי' בסולת למנחה דפוסקים כרא"ש דפוסק בחמץ כרבי יהודה דרשאי לשרוף יע"ש ומ"מ הנכון לקבור דוקא . והנה כל בב"ח דאין אסור מ"ה מותר בהנאה ואני בזכרי ענינים ההמה ר"ל עניני בב"ח ארמוז עליהם בכ"מ איזו ד"ת ואיזו דרבנן . והנה כבוש ומליחה וכדומה דלא הוה אלא דרבנן יהור ליתנם לעובד כוכבים קודם שיבשלנו דאי יבשלנו ישראל יאסור בהנאה אף שבלוע מקודם ע"י כבישה כשיבא לבישול יהא נאסר מ"ה גם יהיה חייב משום בישול וכאמור וזה פשוט :

הפרש יש בין בב"ח לשאר איסורין כמו שאומר כי בב"ח ספק אי נפל לכ"ר אסור מספיקו ולפ"ש מותר אפילו דמפליט מ"מ אין מבשל ואלו שאר איסורין אף בכ"ש אסור עכ"פ אי ספק אי נפל ללח צלול ובדם הוא מהיפוך להיפוך דבדם בכ"ר ספיקו לקולא ובכ"ש ספיקו לחומרא . עמ"ש בקי"א :

ודע מה שיש מהחקירה הוא דבב"ח שנאסר בהנאה ואח"כ נתערב ממנו בתבשיל ירקות וכדומה ויש בנ"ט אי שרי ליתן לעובד כוכבים ובהנאה כפי שיטת ר"ת בע"ז ס"ז דטכ"ע היתר נהפך לאיסור והיה לוקה על כל כזית מהיתר כאלו אוכל גוף האיסור וכהיא דאמרי' אורז שנתערב עם דגן אם יש בה טעם דגן יוצא י"ח (וכבר הארכתי בזה בפרי' בא"ח תמ"ב וקבעתי פלפול עצום בעזה"י בשיטת טכ"ע) וכפי הנראה בא"ח תמ"ב משמע דהשור סובר כן אלא דכאן בי"ד צ"ח כ' בשם ר"ת דבעינן כזית כא"פ. ולפ"ז אם נאמר דעל כל כזית היה לוקה יש לספק לענין הנאה מי נימא דוודאי העובד כוכבים אין נותן דמיו מפי בשביל זה ודוקא באכילה דחיך אוכל יטעם וטעים טעמא דאיסור' הוא דאסור לא בהנאה א"ד כיון דהיתר נהפך לאיסור ל"ש ואסור בהנאה:

שוב ראיתי שדבר זה מפורש בע"ז ס"ה ב' בחיטי דנפל עלייהו וי"נ שריא למיטחינהו וליזבוניה פת לעובד כוכבים וע"כ ביש בנ"ט דבאינו מינו הוא וכן מבואר בר"מ ז"ל פי"ו ממ"א ה"ג ובש"ע קל"ד סי"א הרי אף שנ"ט באינו מינו שרי למכור לעובד כוכבים . ושוב מצאתי באו"ה כלל כ"א דין ז' וז"ל כל איסורין בהנאה אפילו יש בנ"ט שרי למכור חוץ מדמי איסור שבו כ"כ הרא"ש בע"ז מההיא עריבה דחיטי שנפל וי"נ שריא רבא לזבוני לעובד כוכבים יע"ש הרי מבואר כדכתיבנא . והא דאמרינן בע"ז ס"ו יין ביין לא מהני חוץ מדמי וי"נ שבו עש"ך סי' קל"ד אות י"א דוקא ביי"נ וג"ז במינו ולא באמ"מ עפ"י ק"י בש"ך אות א' . ועא"ח תמ"ה אות ז' ותמ"ז אות ג' בח"י מ"ש על המ"א ולא הבינותי דבריו גם דברי מ"א דמההיא דחביות בחביות אבל לא יין ביין אין ראיה כל שגוף האיסור בתוכו דלא מהני מכירה לעובד כוכבים דמההיא כרי דחיטי מוכח אפילו וי"נ ודאי דהוה איסור תורה בתוכו מותר למכור לעובד כוכבים חוץ מדמי איסור שבו יע"ש . וכ"ת דיש לומר בין היכא דטעמא לבד ובין היכא דאיסוריה בעין בתוכו דאיכא למגזר שמא יקח ממנו גם בשביל האיסור מנלן הא ועיין ר"ן סוף ע"ז לענין חמב"פ יע"ש :

עוד אדבר כמעט רגע איזו בשר בחלב האסור באכילה והנאה מן התורה הוא דרך בישול הא מליחה וכבישה מעל"ע או בחומץ ויציר כשיעור שירתיח דרבנן קודם שבישלו וחם לתוך צונן דנאסר כ"ק לא הוה מ"ה דאדמיקר בלע לא מבשל עש"ך סימן ק"ח אות ד' [וכ"ש למ"א א"ח תס"ז הוה בשאר איסורין נמי דרבנן] וכ"י שני נמי דרבנן בצלול ג"כ ועירוי מכ"ר שלא נפסק הקילוח כ"ק הוה ספק איסור תורה שמא מבשל כ"ק . וצלי שאצל האש דעת הפר"ח אות ג' דהוה מן התורה וה"ה מיני טיגון מ"ה אמנם המ"י בסולת למנחה כלל פ"ה כתב דטיגון לא הוה בכלל בישול ובכמוך אביא דבריו וכ"כ מהר"מ שי"ף וז"ל בחדושיו לחולין בסוף כל הבשר כבד שטיגנו בחמאה הוה דרבנן וכ"כ המ"י שם שנשאל חמאה שמעורב עם החלב אי שרי להדליק ממנו והשיב דטיגון אין אסור מ"ה ולענין החלב בחלב אי אסור מ"ה או לאו הנה משמעות הר"מ פ"ט ממ"א דאין לוקה על אכילה ב' והיה לוקה על בישולו ומסיק דאסור בהנאה דל"ש אין אסו' תע"א בהנא' ועיין בתה"א פ"א א' דכתב דהוה מוסיף אף שדבריו צ"ע שם מ"מ נקטינן דאסור בהנאה מ"ה וכן משמעות המ"י בהחיה דחלב בחמאה וכ"כ בה"י בפירוש ועב"ח . ואף שמדברי הר"מ בפי' המשניות בכריתות פ' אמרו לו ביש אוכל אכילה א' משמע כיון דלא חל איסור אכילה ה"ה הנאה מ"מ לא שבקינן הנך מקומות המפורשים לאיסור מפני זה ומה גם שיש לפרש דבריו בע"א ובס' פ"י וג"ז ובר"י הארכנו בפי' דבריו ומיהו אף אם נאמר דאין אסור בהנאה מ"ה מ"מ תחיכה שבלעה חלב וכדומה ואח"כ בישלה עם חלב כ"ע מודים דאסו' בהנא' ול"ש אין איסור תע"א ואף לדידן טכ"ע ד"ת מ"מ אי טעים קפילא ואמר שאין בה חלב דנפלט א"כ אפשר לסותטו בשאר איסורין דרבנן ושפיר חייל חלב ומספק אסור שמא נסחט חלב ועוד דביבמות ל"ג איכא תרי שינויא ולחד תירוצא אין איסור תע"א למלקות ולחשאת משא"כ לקוברו בין רשעים גמורים וודאי דעבר ב' איסורים ה"ה דאסור בהנאה דוודאי איסור בב"ח רביע עליה אלא שאין לוקה ב' וכדאמרן באופן שהמבשל בשר בחלב אסור בהנאה מ"ה :

אמנם מ"ש המ"י בסולת למנחה כלל פ"ה דלהרמב"ם אין אסור מ"ה אלא כזית כא"פ דהיינו חלק ששית יע"ש לא ידענא מה קאמר דנהי דלהר"מ טכ"ע דרבנן עד שיהא כזית כא"פ (פרס הוא ג' ביצים וביצה ב' זיתים י"א פרס ד' ביצים ובא"ח תמ"ב הארכתי כמבואר פט"ו ממ"א הל' אב"ג) זה בשאר איסורין אבל בב"ח כ"ע מודים דטכ"ע מ"ה וט"ח לקדירה בשר היה לוקה על כל כזית מבשר כמבואר ומ"ש הר"מ בפ"ט ממ"א נוער הקדירה עמ"ש בש"ך סימן צ"ב יע"ש באופן שדבריו צ"ע :

והנה נגע התיכה חמה בשר לגבינה חמה בלא רושב לדעתי הוה רק דרבנן ומותרת בהנאה דלא הוה מ"ה דלא הוה דרך בישול ושוב מצאתי מבואר ביש"ש פג"ה סי' מ"ה כתב ואף דחם בחם בלא רושב לא הוה מ"ה דלא הוה דרך אכילה חוץ בב"ח וכ"ה שאם עירב דבר מר בתוכו חייב ולענין הנאה אי היה לוקה דעת הר"מ בפ"ט ממ"א ה"א שאין לוקה ועיין לח"מ שם ובמ"ל פ"ה מהל' יסודי התורה דשאר פוסקים סוברים דהיה לוקה על הנאת בב"ח עש"ך בסי' ט"ו דנ"מ בזה"ז במלקות לענין פסולי עדות המוזכר בר"מ עבר עבירה שיש בה מלקות פסול מה"ת . אבל על בישולו ודאי היה לוקה מ"ה כמ"ש הר"מ שם וכמה יבשל ושיעור בישולו שהיה לוקה הנה שיעור בישול כשיעור אכילה כמ"ש הר"מ שם מי שיבשל כזית משניהם היה לוקה על בישולו ועל אכילה והוא מגמרא חולין ק"ח ב' ואף דלא כתיב אכילה גבי שיעורין הלמ"מ דאין לוקה פחות מכזית על אכילה כל שכן בישול דבעינן כזית . ושיעור בישול לא נתבאר בר"מ ז"ל ובגמרא שם אמרו באיזה בישול שאחרים אוכלין וכתב הפר"ח כאן אות ג' כל שלא הוה כמאב"ד אין איסור יע"ש . ומיהו לדינא אבאר לקמן דודאי כל שנפל התיכה בשר לכ"ר והוסר מיד אסור באכילה והנאה אף דליכא שליש בישולו ולמלקות איתטר דאין לוקה אלא דרך בישול . ומ"ש פר"ח שליש בישולו רש"י ל"פ כן אלא שנתבשל כל צורכו ולדינא צ"ע (ס) אבל אסור הוא באכילה והנאה אף בלא שליש בישולו כסתימות הפוסקים בתחיכה ליורה וסילקוהו מיד ודוכתי טובא . וחצי שיעור אסור באכילה ומיבעיא לי בבישול והנאה אי אסור ח"ש מ"ה דבזומא ע"ד אמרינן הטעם דחזי לאיצטרופי ואי הפי' שיטעה ויאכל כזית כא"פ ויהא חייב ובישול והנאה לא שייך זה דהלכתא כא"פ נאמרה על אכילה לא על בישול והנאה א"ד הפי' חזי לאיצטרופי כפשוטו דראוי להצטרף עם הצי זית אחר ויהיה שיעור שלם (ולשון צירוף אין מתישב שפיר) וכבר עמדנו ע"ז בסימן ס"ב וס"ד יע"ש . ובשר בחלב הנאסר בהנאה הוא מהנקברין כדחשיב סוף תמורה ופסק כן הר"מ ז"ל בפ"ט ממ"א ה"א ואם שרפו אי האפר אסור כדין הנקברין ראיתי להמ"י בסלת למנחה כלל פ"ה כתב דטיגון לא הוה בכלל בישול ובכמוך אביא דבריו וכ"כ מהר"מ שי"ף וז"ל בחדושיו לחולין בסוף כל הבשר כבד שטיגנו בחמאה הוה דרבנן וכ"כ המ"י שם שנשאל חמאה שמעורב עם החלב אי שרי להדליק ממנו והשיב דטיגון אין אסור מ"ה ולענין החלב בחלב אי אסור מ"ה או לאו הנה משמעות הר"מ פ"ט ממ"א דאין לוקה על אכילה ב' והיה לוקה על בישולו ומסיק דאסור בהנאה דל"ש אין אסו' תע"א בהנא' ועיין בתה"א פ"א א' דכתב דהוה מוסיף אף שדבריו צ"ע שם מ"מ נקטינן דאסור בהנאה מ"ה

שפתי דעה **יורה דעה פז הלכות בשר בחלב** משבצות זהב

פז (א) שאינו . עש"ך עשה כלומר אפשר מלת דרך קשיא ליה הי"ל שאין אסור אלא בבישול או דכלל צלי וחם לתוך חם וצינן לחם דנ"כ אסור מ"ה . ולשון זה שכתב המחבר הוא דברי הרשב"א בתה"א ב"ד ש"א ועיין בספר ג"ו בפתיחה שם כתבנו דאף דהוצרך הכתוב להוציא בלשון בישול לאסור של"כ מ"מ אין לנו איסור ע"י כבישה כיון שבא הכתוב בלשון בישול דהוה כאלו אמרה תורה לא תבשל ותאכל וכ"כ הפ"ת . ועי' חולין ק"ג בהא דהמבשל חלב בחלב דאמר להני אפקיה לאכילה בלשון בישול לומר כשם שהיה לוקה על בישולו וח"א להיפוך והא וודאי קשיא מנלן הא כיון דאיצטריך להוציא אכילה בלשון בישול כמ"ש . וסברי הייתי לומר דהני אסוראי סברי כמ"ש בפסחים כ"ה

דווקא חיט ושעורין שנפל עכו"ם לתוכם ומליחה ומכ"ש בכוס ומליחה דמכ"ש ע"י כבוס ומליחה ומכ"ש בכוס (אפי' מ"ם סתם ע"ג) כיון דבשאר איסורין כבוס ומליחה ד"ת גזרו כאן אטו שאר איסורין דזה מבשיל הר"ב לף ע"י כבוס ומליחה שרי בכוס ומליחה אטו דג"ז חיטו ושעורין דסח מבושל סימן ק"ה ס"ח דע"י מליחה וכבישה שרי בכוס ומליחה אטו חיטו ושעורין דסח מבושל סימן ק' אות י"ב כתב בתג שפירש בתג

סהלב ונכנס פעי"ע הוי גזירה לגזירה ונגי"ך הסיג עליו שלא יבוא עי"ז לאכול בשר בחלב ועפר"ח שם . (ומיהו הא דכתב הר"ב כל שאין לסור מ"ש מותר כהאי דותק לומר לדיוקא מתא הא ניכול לסור דלא ליתי לאיחלופי עיין תוס' ס"ג שכ' דבשר מיה ושוף מותר בכיוכול טיהו מדיוק ומפני מ"ע לסור דזה דותק) ומה שכתבנו דמותר בהנאה דלא כמהרש"ל ומ"ש לבשל לאכול הוא קאי אמה ששנינו רפ"ה ב"ה אסור לבשל חוץ מבשר דגים וחגבים כתב הב"ח דמשמע ה"ה עוף אסור לבשל והש"ך ת' כמ"ש הם"ם דלבשל לאכול קאמר אבל בישול מותר בעוף . ומיהו י"ל אסור לבשל משום מ"ע . ולבוש ס"י כתב המחמיר לאסור בשר עוף בהנאה תע"ב יע"ש . עוד כתב הלבוש ס"ג הלתא גדי ואמו לרבות שור ושה תטוה דבחולין דריש תלתא גדי ואמו לדרשא אחריתי ושור ושה מסיק תרי מיעוטי כתיבי עזים העזים יע"ש (°) ועמ"ש בס"ז אות א' : **כתב** בשי"ת שער אפרים סי' ל"ח חמאה שבשלו בקדירת בשר ב"י העלה לנר חנוכה שרי דמצות דרבנן נמי לאו ליהנות ניתנו ושרי הא נרות של חול אסור ונקברין לא ישרפו לא שייך בנ"ח דלא נשאר אפר עכ"ל . וזה הפך מ"ש בס"ז בשם מ' בסולת בלולה בסיגון אין לאסור בהנאה ועיין שבת פתילות ושמנים שאין מדליקין בשבת אין מדליקין בחנוכה דבותר להשתמש לאורה והוקשה להם לתוס' דלמא המעם כבתה זקוק כו' א"ל והאיכא איסורי הנאה י"ל דאמתני' קאי שאמרו חז"ל ושם לא הוזכר איסורי הנאה . עתה בהעתקה שלישית ראיתי בא"ז א"ח תרע"ג אות ב' תטה עליהם דלהדליק נ"ח אסור דעובר על בישולו יע"ש דיש בישול אחר בישול כמבואר בסי' שי"ח . הנה מ"ש כמבואר בש"ח לענ"ד אף יבש או רותח לח דל"ש בישול אחר בישול בשבת אפ"ה בב"ח בישול הוה ובמקום אחר כתבנו . ולהלין בעד ש"א י"ל קצת מיגון לאו בישול הוא ואסור בהנאה מדרבנן כיש"ש יע"ש (°) :

ג אבל . עש"ך ותוכן דבריו דהמחבר יפה עשה ששינה מלשון הטור וכתב דבהמה מטאה אין בו איסור אפילו מדרבנן בשגם דהחר"ל דלא בפיל לא הוה רק מדרבנן אין להחמיר בחלב מטאה גם לענין נ"נ יראה לומר כן . ומ"ש שכ"מ מרש"י הוא כמ"ש הם"י אות ב' וע"ש ברש"י . ומ"ש דנ"מ לענין ט"ש הר"ב בסי' צ"ב ס"ד אפשר דקאי אאם היה חצי החתיכה ברובע או דקאי אלח בלח דבשאר איסורין בה"מ סומכין לומר דאין חנ"נ ובב"ח אף בשר עוף בחלב דרבנן עד"מ ציר בשר עוף עם חלב ונתערב אח"כ צריך ס' נגד הכל אף בה"מ וכ"מ לשון הר"ב שם דלא חילק אלא בין בב"ח לשאר איסורין ועש"ך שם אות מ"ו מ"ש על אפי רבדבי שכתב בב"ח יש להחמיר כתב הש"ך דמדינא הוא וי"ל דא"ר כ"כ אבשר עוף וכדומה אפ"ה יש להחמיר אפו יש בשר בחלב דאורייתא ושם יבואר עוד :

כתב בכר"ו אות ח' דנ"מ זית בשר טמא וזית בשר מהורה שנפלו לנ"מ זיתי חלב דאיסורין מבמלין זא"ז יע"ש . ולי נראה אם לומר דטמא ומהור אין מעמן שוין יש לצדד בזה אבל באמת אין זה ברור ולהלכך בטעמא תליא מלתא וכל שנרגש מעם הבשר ודאי אסור באכילה ולענין הנאה יש לעיין דבאכילה אסור משום מבא ב"כ דנ"מ וחיך אוכל יטעם אבל הנאה י"ל דרך בישול אסרה תורה וכל שאין בבשר מהור כדי ליתן מעם לא נעשה בב"ח וישרי בהנאה ועמ"ש בשער התערובת וצ"ע (°) :

ד ובשר . עש"ך דהלכה דהיה ועוף מדרבנן והולכין בספיקן לקולא ובהנאה שרי ועמ"ש באות ב' :

ה אבל . עש"ך ועמ"ש בט"ז בשם כה"ב דבחלב יש סכנה ובחמאה ובשומן הנקלט אין סכנה עסי' ק"ו דיש דיעות בסכנה אפילו ס' לא מהני : **ו** ונהנו . עש"ך הסכים דאסור לעשות כן דבאיסור דרבנן נמי שייך מ"ע ומיהו מ"ש מט"ח משמע דבצונו מותר להניח בחלב שקדים אפילו בשר בחמה זה לשון הת"ח כלל ס"ב ד"ח יש רוצים לאסור בשר עוף בחלב שקדים . ול"ד לדם שבכרת משא"כ בשר עוף דרבנן ואפילו בבהמה אין איסור כ"א בבישול וראיה דמותר לבשל בחלב מטאה ולא חששו לט"ע ואפילו להרשב"א דאוסר לבשל בחלב אשה ט"מ היינו בישול אבל אכילה שרי ודברי הרשב"א תמוהים דהא בטמאה לא חששו לט"ע עכ"ל הנה מה שחילק דם בכרת ואפשר דלא תקשי דם שבישלו דרבנן ואפ"ה כ"ז שלא כנסו עם קשקשים משמע אפילו ע"י בישול אסור . וט"ש ואפילו בבהמה אין איסור כ"א דרך בישול לכאורה אעוף קאי וה"ק אפילו בהמה אין איסור בצונן וא"כ בעוף דאיכא כמה צדדים לא נזרו ע"י צונן אמנם מט"ש ואפילו לרשב"א דאוסר בחלב אשה אבל שלא ע"י בישול שרי משמע להדיא אפילו בשר בהמה מהורה בחלב אשה . וט"ש הת"ח דחלב טמאה לא חששו לט"ע קשה הכל מעמא מאי הא דם דגים נזרו בחד דרבנן אם לא כמ"ש דם בכרת החמירו מפי . ולענין דינא בסעודות נדולות ודאי ראוי להניח אצלו שקדים : **ז** ונראה . עש"ך ובתחלה כתב דהמחבר בס"ד מיירי לרפואה או בנוגע לדלוקא או מיחש לט"ע דמינכרי ובזה מיושב מה שהמה הת"ח על הרשב"א דאוסר בחלב אשה והא שרי לבשל בחלב מטאה דהתם מיירי לרפואה או דמינכרי . אכן קשה אמאי נקיט חלב אשה ולא נקיט מטאה היכא דאין לרפואה דאסור משום ט"ע ע"כ כתב הש"ך דלהמחבר האי אסור לבשל לאכול הוא ובס"ה דכתב המחבר אם אין נמורות אסור לבשלם ע"כ לאכול דלבשל כתב בס"ג דשרי עיין אות י"א וכן מבוארת לשונו שכתב בס"ח אסור לבשלם אבל אם אכלם בע"ע מותר לאכול בדיעבד אין אוסר כ"א בנפ"ח או כבוש מעל"ע אבל לא כשיעור על האש לחוד : **כן** שנמלח . עש"ך הסכים לט"ו דבאן דאיכא דיעות דצלול הוה פרשא הלכך כל דלא הוה מלוח שאין נאכל מחמת מלחו ודאהה כשיעור על האש אין איסור ומיהו כ"ק בעינן עכ"פ כ' בס"ש בם"ו . ומיהו אם נמלח מליחה מועטת ולא שהה והעמיד נבינות ובשלו הנבינות אח"כ אשפר דאין להקל דתו הוה דאורייתא והש"ך כתב הטעם נ"כ דהוה ע"י מליחה דרבנן יכל שאין ששים נגד עיר כ"ה מתיב רבא כו' דסובר כל איסורין לוקין שלכ"א ומש"ה דרשי להכי אפקיה לאכילה לומר כו' מש"ה הר"ם בפ"ט ממ"א ה"ו פסק דהי'לוקה על בישולו ולא על אכילה אלא דאכתי קשיא הא צריך למעט מליחה וכבישה (והר"ם פסק דל"פ דלמעט מחלוקת עדיף) ובס' ר"י כתבנו ישוב לזה : **ב** כל . עש"ך הסכים דמותר בהנאה דלא כמהרש"ל ומ"ש לבשל לאכול הוא קאי אמה ששנינו רפ"ה ב"ה אסור לבשל חוץ מבשר דגים וחגבים כתב הב"ח דמשמע ה"ה עוף אסור לבשל והש"ך ת' כמ"ש הם"ם דלבשל לאכול קאמר אבל בישול מותר בעוף . ומיהו י"ל אסור לבשל משום מ"ע . ולבוש ס"י כתב המחמיר לאסור בשר עוף בהנאה תע"ב יע"ש . עוד כתב הלבוש ס"נ הלתא גדי ואמו לרבות שור ושה תטוה דבחולין דריש תלתא גדי ואמו לדרשא אחריתי ושור ושה מסיק תרי מיעוטי כתיבי עזים העזים יע"ש (°) ועמ"ש בס"ז אות א' : **כתב** בשי"ת שער אפרים סי' ל"ח חמאה שבשלו בקדירת בשר ב"י העלה לנר חנוכה שרי דמצות דרבנן נמי לאו ליהנות ניתנו ושרי הא נרות של חול אסור ונקברין לא ישרפו לא שייך בנ"ח דלא נשאר אפר עכ"ל . וזה הפך מ"ש בס"ז בשם מ' בסולת בלולה בסיגון אין לאסור בהנאה ועיין שבת פתילות ושמנים שאין מדליקין בשבת אין מדליקין בחנוכה דבותר להשתמש לאורה והוקשה להם לתוס' דלמא המעם כבתה זקוק כו' א"ל והאיכא איסורי הנאה י"ל דאמתני' קאי שאמרו חז"ל ושם לא הוזכר איסורי הנאה . עתה בהעתקה שלישית ראיתי בא"ז א"ח תרע"ג אות ב' תטה עליהם דלהדליק נ"ח אסור דעובר על בישולו יע"ש דיש בישול אחר בישול כמבואר בסי' שי"ח . הנה מ"ש כמבואר בש"ח לענ"ד אף יבש או רותח לח דל"ש בישול אחר בישול בשבת אפ"ה בב"ח בישול הוה ובמקום אחר כתבנו . ולהלין בעד ש"א י"ל קצת מיגון לאו בישול הוא ואסור בהנאה מדרבנן כיש"ש יע"ש (°) :

ג אבל . עש"ך ותוכן דבריו דהמחבר יפה עשה ששינה מלשון הטור וכתב דבהמה מטאה אין בו איסור אפילו מדרבנן בשגם דהחר"ל דלא בפיל לא הוה רק מדרבנן אין להחמיר בחלב מטאה גם לענין נ"נ יראה לומר כן . ומ"ש שכ"מ מרש"י הוא כמ"ש הם"י אות ב' וע"ש ברש"י . ומ"ש דנ"מ לענין ט"ש הר"ב בסי' צ"ב ס"ד אפשר דקאי אאם היה חצי החתיכה ברובע או דקאי אלח בלח דבשאר איסורין בה"מ סומכין לומר דאין חנ"נ ובב"ח אף בשר עוף בחלב דרבנן עד"מ ציר בשר עוף עם חלב ונתערב אח"כ צריך ס' נגד הכל אף בה"מ וכ"מ לשון הר"ב שם דלא חילק אלא בין בב"ח לשאר איסורין ועש"ך שם אות מ"ו מ"ש על אפי רבדבי שכתב בב"ח יש להחמיר כתב הש"ך דמדינא הוא וי"ל דא"ר כ"כ אבשר עוף וכדומה אפ"ה יש להחמיר אפו יש בשר בחלב דאורייתא ושם יבואר עוד :

כתב בכר"ו אות ח' דנ"מ זית בשר טמא וזית בשר מהורה שנפלו לנ"מ זיתי חלב דאיסורין מבמלין זא"ז יע"ש . ולי נראה אם לומר דטמא ומהור אין מעמן שוין יש לצדד בזה אבל באמת אין זה ברור ולהלכך בטעמא תליא מלתא וכל שנרגש מעם הבשר ודאי אסור באכילה ולענין הנאה יש לעיין דבאכילה אסור משום מבא ב"כ דנ"מ וחיך אוכל יטעם אבל הנאה י"ל דרך בישול אסרה תורה וכל שאין בבשר מהור כדי ליתן מעם לא נעשה בב"ח וישרי בהנאה ועמ"ש בשער התערובת וצ"ע (°) :

ד ובשר . עש"ך דהלכה דהיה ועוף מדרבנן והולכין בספיקן לקולא ובהנאה שרי ועמ"ש באות ב' :

ה אבל . עש"ך ועמ"ש בט"ז בשם כה"ב דבחלב יש סכנה ובחמאה ובשומן הנקלט אין סכנה עסי' ק"ו דיש דיעות בסכנה אפילו ס' לא מהני : **ו** ונהנו . עש"ך הסכים דאסור לעשות כן דבאיסור דרבנן נמי שייך מ"ע ומיהו מ"ש מט"ח משמע דבצונו מותר להניח בחלב שקדים אפילו בשר בחמה זה לשון הת"ח כלל ס"ב ד"ח יש רוצים לאסור בשר עוף בחלב שקדים . ול"ד לדם שבכרת משא"כ בשר עוף דרבנן ואפילו בבהמה אין איסור כ"א בבישול וראיה דמותר לבשל בחלב מטאה ולא חששו לט"ע ואפילו להרשב"א דאוסר לבשל בחלב אשה ט"מ היינו בישול אבל אכילה שרי ודברי הרשב"א תמוהים דהא בטמאה לא חששו לט"ע עכ"ל הנה מה שחילק דם בכרת ואפשר דלא תקשי דם שבישלו דרבנן ואפ"ה כ"ז שלא כנסו עם קשקשים משמע אפילו ע"י בישול אסור . וט"ש ואפילו בבהמה אין איסור כ"א דרך בישול לכאורה אעוף קאי וה"ק אפילו בהמה אין איסור בצונן וא"כ בעוף דאיכא כמה צדדים לא נזרו ע"י צונן אמנם מט"ש ואפילו לרשב"א דאוסר בחלב אשה אבל שלא ע"י בישול שרי משמע להדיא אפילו בשר בהמה מהורה בחלב אשה . וט"ש הת"ח דחלב טמאה לא חששו לט"ע קשה הכל מעמא מאי הא דם דגים נזרו בחד דרבנן אם לא כמ"ש דם בכרת החמירו מפי . ולענין דינא בסעודות נדולות ודאי ראוי להניח אצלו שקדים : **ז** ונראה . עש"ך ובתחלה כתב דהמחבר בס"ד מיירי לרפואה או בנוגע לדלוקא או מיחש לט"ע דמינכרי ובזה מיושב מה שהמה הת"ח על הרשב"א דאוסר בחלב אשה והא שרי לבשל בחלב מטאה דהתם מיירי לרפואה או דמינכרי . אכן קשה אמאי נקיט חלב אשה ולא נקיט מטאה היכא דאין לרפואה דאסור משום ט"ע ע"כ כתב הש"ך דלהמחבר האי אסור לבשל לאכול הוא ובס"ה דכתב המחבר אם אין נמורות אסור לבשלם ע"כ לאכול דלבשל כתב בס"ג דשרי עיין אות י"א וכן מבוארת לשונו שכתב בס"ח אסור לבשלם אבל אם אכלם בע"ע מותר לאכול בדיעבד אין אוסר כ"א בנפ"ח או כבוש מעל"ע אבל לא כשיעור על האש לחוד : **כן** שנמלח . עש"ך הסכים לט"ו דבאן דאיכא דיעות דצלול הוה פרשא הלכך כל דלא הוה מלוח שאין נאכל מחמת מלחו ודאהה כשיעור על האש אין איסור ומיהו כ"ק בעינן עכ"פ כ' בס"ש בם"ו . ומיהו אם נמלח מליחה מועטת ולא שהה והעמיד נבינות ובשלו הנבינות אח"כ אשפר דאין להקל דתו הוה דאורייתא והש"ך כתב הטעם נ"כ דהוה ע"י מליחה דרבנן יכל שאין ששים נגד עיר

תקיבה

(יו"ד ח"א) נה

סהלב ונכנס פעי"ע הוי גזירה לגזירה ונגי"ך הסיג עליו שלא יבוא עי"ז לאכול בשר בחלב ועפר"ח שם . (ומיהו הא דכתב הר"ב כל שאין לסור מ"ש מותר כהאי דותק לומר לדיוקא מתא הא ניכול לסור דלא ליתי לאיחלופי עיין תוס' ס"ג שכ' דבשר מיה ושוף מותר בכיוכול טיהו מדיוק ומפני מ"ע לסור דזה דותק) ומה שכתבנו דמותר בהנאה דלא כמהרש"ל ומ"ש לבשל לאכול הוא קאי אמה ששנינו רפ"ה ב"ה אסור לבשל חוץ מבשר דגים וחגבים כתב הב"ח דמשמע ה"ה עוף אסור לבשל והש"ך ת' כמ"ש הם"ם דלבשל לאכול קאמר אבל בישול מותר בעוף . ומיהו י"ל אסור לבשל משום מ"ע . ולבוש ס"י כתב המחמיר לאסור בשר עוף בהנאה תע"ב יע"ש . עוד כתב הלבוש ס"נ הלתא גדי ואמו לרבות שור ושה תטוה דבחולין דריש תלתא גדי ואמו לדרשא אחריתי ושור ושה מסיק תרי מיעוטי כתיבי עזים העזים יע"ש (°) ועמ"ש בס"ז אות א' : **כתב** בשי"ת שער אפרים סי' ל"ח חמאה שבשלו בקדירת בשר ב"י העלה לנר חנוכה שרי דמצות דרבנן נמי לאו ליהנות ניתנו ושרי הא נרות של חול אסור ונקברין לא ישרפו לא שייך בנ"ח דלא נשאר אפר עכ"ל . וזה הפך מ"ש בס"ז בשם מ' בסולת בלולה בסיגון אין לאסור בהנאה ועיין שבת פתילות ושמנים שאין מדליקין בשבת אין מדליקין בחנוכה דבותר להשתמש לאורה והוקשה להם לתוס' דלמא המעם כבתה זקוק כו' א"ל והאיכא איסורי הנאה י"ל דאמתני' קאי שאמרו חז"ל ושם לא הוזכר איסורי הנאה . עתה בהעתקה שלישית ראיתי בא"ז א"ח תרע"ג אות ב' תטה עליהם דלהדליק נ"ח אסור דעובר על בישולו יע"ש דיש בישול אחר בישול כמבואר בסי' שי"ח . הנה מ"ש כמבואר בש"ח לענ"ד אף יבש או רותח לח דל"ש בישול אחר בישול בשבת אפ"ה בב"ח בישול הוה ובמקום אחר כתבנו . ולהלין בעד ש"א י"ל קצת מיגון לאו בישול הוא ואסור בהנאה מדרבנן כיש"ש יע"ש (°) :

ג אבל . עש"ך ותוכן דבריו דהמחבר יפה עשה ששינה מלשון הטור וכתב דבהמה מטאה אין בו איסור אפילו מדרבנן בשגם דהחר"ל דלא בפיל לא הוה רק מדרבנן אין להחמיר בחלב מטאה גם לענין נ"נ יראה לומר כן . ומ"ש שכ"מ מרש"י הוא כמ"ש הם"י אות ב' וע"ש ברש"י . ומ"ש דנ"מ לענין ט"ש הר"ב בסי' צ"ב ס"ד אפשר דקאי אאם היה חצי החתיכה ברובע או דקאי אלח בלח דבשאר איסורין בה"מ סומכין לומר דאין חנ"נ ובב"ח אף בשר עוף בחלב דרבנן עד"מ ציר בשר עוף עם חלב ונתערב אח"כ צריך ס' נגד הכל אף בה"מ וכ"מ לשון הר"ב שם דלא חילק אלא בין בב"ח לשאר איסורין ועש"ך שם אות מ"ו מ"ש על אפי רבדבי שכתב בב"ח יש להחמיר כתב הש"ך דמדינא הוא וי"ל דא"ר כ"כ אבשר עוף וכדומה אפ"ה יש להחמיר אפו יש בשר בחלב דאורייתא ושם יבואר עוד :

יראה לי כיון חלב שנפל על התיכה שים בם ס"ע ויש בשר ונתבשלו יחד ונמלח התיכה בשר ס"ס מגד כיון חלב ולא נגד התיכה התיכה בשלהי בשלהי בתיכה בתיכה בשלהי בשר ושה תטוה דבחולין דריש תלתא גדי ואמו לדרשא אחריתי ושור ושה מסיק תרי מיעוטי כתיבי עזים העזים יע"ש (°) ועמ"ש בס"ז אות א' : **כתב** בשי"ת שער אפרים סי' ל"ח חמאה שבשלו בקדירת בשר ב"י העלה לנר חנוכה שרי דמצות דרבנן נמי לאו ליהנות ניתנו ושרי הא נרות של חול אסור ונקברין לא ישרפו לא שייך בנ"ח דלא נשאר אפר עכ"ל . וזה הפך מ"ש בס"ז בשם מ' בסולת בלולה בסיגון אין לאסור בהנאה ועיין שבת פתילות ושמנים שאין מדליקין בשבת אין מדליקין בחנוכה דבותר להשתמש לאורה והוקשה להם לתוס' דלמא המעם כבתה זקוק כו' א"ל והאיכא איסורי הנאה י"ל דאמתני' קאי שאמרו חז"ל ושם לא הוזכר איסורי הנאה . עתה בהעתקה שלישית ראיתי בא"ז א"ח תרע"ג אות ב' תטה עליהם דלהדליק נ"ח אסור דעובר על בישולו יע"ש דיש בישול אחר בישול כמבואר בסי' שי"ח . הנה מ"ש כמבואר בש"ח לענ"ד אף יבש או רותח לח דל"ש בישול אחר בישול בשבת אפ"ה בב"ח בישול הוה ובמקום אחר כתבנו . ולהלין בעד ש"א י"ל קצת מיגון לאו בישול הוא ואסור בהנאה מדרבנן כיש"ש יע"ש (°) :

ג אבל . עש"ך ותוכן דבריו דהמחבר יפה עשה ששינה מלשון הטור וכתב דבהמה מטאה אין בו איסור אפילו מדרבנן בשגם דהחר"ל דלא בפיל לא הוה רק מדרבנן אין להחמיר בחלב מטאה גם לענין נ"נ יראה לומר כן . ומ"ש שכ"מ מרש"י הוא כמ"ש הם"י אות ב' וע"ש ברש"י . ומ"ש דנ"מ לענין ט"ש הר"ב בסי' צ"ב ס"ד אפשר דקאי אאם היה חצי החתיכה ברובע או דקאי אלח בלח דבשאר איסורין בה"מ סומכין לומר דאין חנ"נ ובב"ח אף בשר עוף בחלב דרבנן עד"מ ציר בשר עוף עם חלב ונתערב אח"כ צריך ס' נגד הכל אף בה"מ וכ"מ לשון הר"ב שם דלא חילק אלא בין בב"ח לשאר איסורין ועש"ך שם אות מ"ו מ"ש על אפי רבדבי שכתב בב"ח יש להחמיר כתב הש"ך דמדינא הוא וי"ל דא"ר כ"כ אבשר עוף וכדומה אפ"ה יש להחמיר אפו יש בשר בחלב דאורייתא ושם יבואר עוד :

יראה לי כיון חלב שנפל על התיכה שים בם ס"ע ויש בשר ונתבשלו יחד ונמלח התיכה בשר ס"ס מגד כיון חלב ולא נגד התיכה התיכה בשלהי בשלהי בשר ושה תטוה דבחולין דריש תלתא גדי ואמו לדרשא אחריתי ושור ושה מסיק תרי מיעוטי כתיבי עזים העזים יע"ש (°) ועמ"ש בס"ז אות א' : **כתב** בשי"ת שער אפרים סי' ל"ח חמאה שבשלו בקדירת בשר ב"י העלה לנר חנוכה שרי דמצות דרבנן נמי לאו ליהנות ניתנו ושרי הא נרות של חול אסור ונקברין לא ישרפו לא שייך בנ"ח דלא נשאר אפר עכ"ל . וזה הפך מ"ש בס"ז בשם מ' בסולת בלולה בסיגון אין לאסור בהנאה ועיין שבת פתילות ושמנים שאין מדליקין בשבת אין מדליקין בחנוכה דבותר להשתמש לאורה והוקשה להם לתוס' דלמא המעם כבתה זקוק כו' א"ל והאיכא איסורי הנאה י"ל דאמתני' קאי שאמרו חז"ל ושם לא הוזכר איסורי הנאה . עתה בהעתקה שלישית ראיתי בא"ז א"ח תרע"ג אות ב' תטה עליהם דלהדליק נ"ח אסור דעובר על בישולו יע"ש דיש בישול אחר בישול כמבואר בסי' שי"ח . הנה מ"ש כמבואר בש"ח לענ"ד אף יבש או רותח לח דל"ש בישול אחר בישול בשבת אפ"ה בב"ח בישול הוה ובמקום אחר כתבנו . ולהלין בעד ש"א י"ל קצת מיגון לאו בישול הוא ואסור בהנאה מדרבנן כיש"ש יע"ש (°) :

ג אבל . עש"ך ותוכן דבריו דהמחבר יפה עשה ששינה מלשון הטור וכתב דבהמה מטאה אין בו איסור אפילו מדרבנן בשגם דהחר"ל דלא בפיל לא הוה רק מדרבנן אין להחמיר בחלב מטאה גם לענין נ"נ יראה לומר כן . ומ"ש שכ"מ מרש"י הוא כמ"ש הם"י אות ב' וע"ש ברש"י . ומ"ש דנ"מ לענין ט"ש הר"ב בסי' צ"ב ס"ד אפשר דקאי אאם היה חצי החתיכה ברובע או דקאי אלח בלח דבשאר איסורין בה"מ סומכין לומר דאין חנ"נ ובב"ח אף בשר עוף בחלב דרבנן עד"מ ציר בשר עוף עם חלב ונתערב אח"כ צריך ס' נגד הכל אף בה"מ וכ"מ לשון הר"ב שם דלא חילק אלא בין בב"ח לשאר איסורין ועש"ך שם אות מ"ו מ"ש על אפי רבדבי שכתב בב"ח יש להחמיר כתב הש"ך דמדינא הוא וי"ל דא"ר כ"כ אבשר עוף וכדומה אפ"ה יש להחמיר אפו יש בשר בחלב דאורייתא ושם יבואר עוד :

שאלה שלם קדירות בת' שיש לתוכה רוטב וניתנו תם י"ב מכ"ר . ול' סיס כבוס בתוכם מע"ע תלב (קדירה תדשה תו תב"י) וניתנו בה בשר בחמה . ובת' ג"כ בבוס מע"ע תלב וניתנו בה בשר עוף מה מעפע המתכלים בחמה :

תשובה שלם הקדירות זה פתרון לדיוק . קדירה ת' שיש לתוכה רוטב ניתנו בה היתר התבשיל שבי דקי"ל שיש כ"ק מבשל ולא יותר עפ' ס"ח וק"ס ויש בתבשיל ס' נגד קליפת הלבי עש"ך סימן ס"ע תות ס"ק ומקל"ו ס"ק יע"ש לבד קערה שהיא תחבה ת' תות ס"ק ומיהו בתין ים ס"ת לתסור כמ"ש הם"י

הקיבה עכ"פ יש לעיין ביה (ס) : **כח** או שעמד יום א'. פירוש סעי"ע כ"ד שעות ש"ך ופשוט הוא דבזמן כזה הוא דהוה כבוש ועכ"ש בק"ה : **כט** אסור . עש"ך וכוונתו מבואר דלכתחלה אין חילוק בין קרוש לצלול וגם הר"ב מודה דאסור מפעם בשר הנבלע בחלב הקיבה שיתן פעם בנבינה ודיעבד כמכינן לומר דהבשר הנבלע בה הוה פרשא ומיהו להמחבר אף בשר הנבלע בצלול הוה כפרש וכמ"ש כאן שטחם כדיעה א' ולהר"ב אינו כן אלא בצלול אוסר דלא הוה פרש ום"ש רמ"א דלא בעינן ס' נגד הקיבה היינו דלא ידענן כמה בלע וכמ"ש לקמן : **ל** ער . עש"ך עשה כלומר דהלשון משמע דס' בחלב שהעמיד נגד עור הקיבה סני ואהא כתב רמ"א דקרוש א"צ נגד עור הקיבה לזה כתב הש"ך דאינו דוחאי חלב הצלול נ"נ אף ע"י מליחה וכבישה וצריך ס' נגד כולו ום"ש הר"ב וצריך ס' בחלב שהעמיד היינו הנבינות נגד הקיבה והיינו חלב הקיבה . ום"ש בקרוש א"צ ס' נגד הקיבה ה"ה דא"צ ס' נגד עור הקיבה אלא דלא ידענן כמה נפיק ועיין עוד ש"ך מה שהעלה דלא הוה מעמיד כיון דע"י מליחה נעשה הא ע"י בישול בב"ח מיקרי איסורו מנופו וכ"כ הפר"ח את כ"ו להחמיר ע"י בישול יע"ש . ום"ש הש"ך דהסור סובר דבר המעמיד בטל הוא עיין א"ח ה"ם תמ"ב ותמ"ז משמע דסובר דאין בטל :

ואולי בדאורייתא אין בטל אבל בב"ח ע"י כבישה בטל אבל להר"ב אפילו מעמיד דרבנן לא בטיל :

ודע דהמ"י כלל יו"ד אות ט' כתב דם שנבלע בפרש הקורקבן אוסר את"כ וחילק בין מעם בשר הנבלע בקרוש דאף הוא נעשה פירשא ובין דם בעין וצלול שנבלע בפרש ולפ"ז חלב נטור שנבלע בקרוש ואח"כ לבשר אוסר ומיהו יש לחלק בין שאר איסורין לבב"ח שכ"א לחודיה שרי ונבלע בפרש אין בו כח להתחבר עם בשר אח"כ והוה כעין נ"ט בר נ"ט דאיקלש ה"ה כאן (ס) : **לא** ואם . עש"ך ודברים פשוטים הם דכיון שנבלע בפרש איקלש מעעיה יותר מנ"ט בר נ"ט ומיהו נ"ט בר נ"ט ממש לא הוה דמעם ב' לאיסור הוא . ומיהו אי היה להיתר אף דל"ש נ"ט בר נ"ט באוכלין כמ"ש בסי' צ"ה הכא בפרש הוה כמו בכלי וש"ך : **לב** ובמקום . הש"ך האריך ויש לעיין בדבריו דבב"ח י"ל כל שהיה דרך בישול בצלול ואח"כ נקרש יש להחמיר דיש פוסקים סוברים דמעם הבשר הנבלע בחלב הקיבה לא הוה פרשא ולפיכך די שניקל ע"י כבישה ומליחה משא"כ כשירה שינקה מפריפה הוה כעין ס"ם שמא הלכה כמאן דמתיר אף בצלול ושמא צלול ואח"כ נקרש דין קרוש יש לו ומרשב"א אין הכרע ומש"ה יש להתיר שם בה"ם וכדאמרן : **לג** עור . עש"ך אבל בשר יבש בעץ אוסר וה"ה עור הקיבה ובני מעיים בבישול יש לאסור דמתרכך ונ"ם וה"ה ע"י שריה מעל"ע יש להחמיר בעור הקיבה ודוקא ע"י מליחה או כשיעור על האש הוא דמותר עכה"ג : **לד** יש . עש"ך ואפילו באיסור דרבנן לא מסתבינן עכשיו אקפילא ואפילו מסל"ת ג"כ עפי' צ"ח : **לה** אבל . עש"ך דהמעמיד כדבר המותר מצד עצמו בטל הוא ואפילו נבלע בו איסור משא"כ דבר האסור מנופו ואפילו שבת וטומאה חשיב איסור מנופו ועכ"ו כתב אם עשה המעמיד פעולתו אף שלא שהה מעל"ע וכיוצא אפור ונכון הוא : **לן** אבל . עש"ך הסכים לפ"ז דבעינן שאין באיסור לחוד כדי להעמיד הא לאו הכי אף שיש בהיתר לחוד ג"כ אסור ועם"ש בצ"ח וצ"ם בזה :

פח א אפילו . עש"ך ואשמעינן דל"ת כיון שצריך לשהות שש שעות ל"ח משא"כ בשר על שלחן שאוכל בנבינה חיישינן שמא יהא סכור שכלעו הנבינה ויאכל יחד כשהם עדיין בפיו דומה לפ"ש בק"ק דשבת בסשקין דתרומה לכן כתב דוקא דלכתחלה אין חילוק בין קרוש לצלול וגם הר"ב מודה דאסור מפעם בשר הנבלע בחלב הקיבה שיתן פעם בנבינה ודיעבד כמכינן לומר דהבשר הנבלע בה הוה פרשא ומיהו להמחבר אף בשר הנבלע בצלול הוה כפרש וכמ"ש כאן שטחם כדיעה א' ולהר"ב אינו כן אלא בצלול אוסר דלא הוה פרש ום"ש רמ"א דלא בעינן ס' נגד הקיבה היינו דלא ידענן כמה בלע וכמ"ש לקמן : **ל** ער . עש"ך עשה כלומר דהלשון משמע דס' בחלב שהעמיד נגד עור הקיבה סני ואהא כתב רמ"א דקרוש א"צ נגד עור הקיבה לזה כתב הש"ך דאינו דוחאי חלב הצלול נ"נ אף ע"י מליחה וכבישה וצריך ס' נגד כולו ום"ש הר"ב וצריך ס' בחלב שהעמיד היינו הנבינות נגד הקיבה והיינו חלב הקיבה . ום"ש בקרוש א"צ ס' נגד הקיבה ה"ה דא"צ ס' נגד עור הקיבה אלא דלא ידענן כמה נפיק ועיין עוד ש"ך מה שהעלה דלא הוה מעמיד כיון דע"י מליחה נעשה הא ע"י בישול בב"ח מיקרי איסורו מנופו וכ"כ הפר"ח את כ"ו להחמיר ע"י בישול יע"ש . ום"ש הש"ך דהסור סובר דבר המעמיד בטל הוא עיין א"ח ה"ם תמ"ב ותמ"ז משמע דסובר דאין בטל :

ואולי בדאורייתא אין בטל אבל בב"ח ע"י כבישה בטל אבל להר"ב אפילו מעמיד דרבנן לא בטיל :

ודע דהמ"י כלל יו"ד אות ט' כתב דם שנבלע בפרש הקורקבן אוסר את"כ וחילק בין מעם בשר הנבלע בקרוש דאף הוא נעשה פירשא ובין דם בעין וצלול שנבלע בפרש ולפ"ז חלב נטור בפרש אין בו כח להתחבר עם בשר את"כ והוה כעין נ"ט בר נ"ט דאיקלש ה"ה כאן (ס) : **לא** ואם . עש"ך ודברים פשוטים הם דכיון שנבלע בפרש איקלש מעעיה יותר מנ"ט בר נ"ט ומיהו נ"ט בר נ"ט ממש לא הוה דמעם ב' לאיסור הוא . ומיהו אי היה להיתר אף דל"ש נ"ט בר נ"ט באוכלין כמ"ש בסי' צ"ה הכא בפרש הוה כמו בכלי וש"ך : **לב** ובמקום . הש"ך האריך ויש לעיין בדבריו דבב"ח י"ל כל שהיה דרך בישול בצלול ואח"כ נקרש יש להחמיר דיש פוסקים סוברים דמעם הבשר הנבלע בחלב הקיבה לא הוה פרשא ולפיכך די שניקל ע"י כבישה ומליחה משא"כ כשירה שינקה מפריפה הוה כעין ס"ם שמא הלכה כמאן דמתיר אף בצלול ושמא צלול ואח"כ נקרש דין קרוש יש לו ומרשב"א אין הכרע ומש"ה יש להתיר שם בה"ם וכדאמרן : **לג** עור . עש"ך אבל בשר יבש בעץ אוסר וה"ה עור הקיבה ובני מעיים בבישול יש לאסור דמתרכך ונ"ם וה"ה ע"י שריה מעל"ע יש להחמיר בעור הקיבה ודוקא ע"י מליחה או כשיעור על האש הוא דמותר עכה"ג : **לד** יש . עש"ך ואפילו באיסור דרבנן לא מסתבינן עכשיו אקפילא ואפילו מסל"ת ג"כ עפי' צ"ח : **לה** אבל . עש"ך דהמעמיד כדבר המותר מצד עצמו בטל הוא ואפילו נבלע בו איסור משא"כ דבר האסור מנופו ואפילו שבת וטומאה חשיב איסור מנופו ועכ"ו כתב אם עשה המעמיד פעולתו אף שלא שהה מעל"ע וכיוצא אפור ונכון הוא : **לן** אבל . עש"ך הסכים לפ"ז דבעינן שאין באיסור לחוד כדי להעמיד הא לאו הכי אף שיש בהיתר לחוד ג"כ אסור ועם"ש בצ"ח וצ"ם בזה :

פח א אפילו . עש"ך ואשמעינן דל"ת כיון שצריך לשהות שש שעות ל"ח משא"כ בשר על שלחן שאוכל בנבינה חיישינן שמא יהא סכור שכלעו הנבינה ויאכל יחד כשהם עדיין בפיו דומה לפ"ש בק"ק דשבת בסשקין דתרומה לכן כתב דוקא דלכתחלה אין חילוק בין קרוש לצלול וגם הר"ב מודה דאסור מפעם בשר הנבלע בחלב הקיבה שיתן פעם בנבינה ודיעבד כמכינן לומר דהבשר הנבלע בה הוה פרשא ומיהו להמחבר אף בשר הנבלע בצלול הוה כפרש וכמ"ש כאן שטחם כדיעה א' ולהר"ב אינו כן אלא בצלול אוסר דלא הוה פרש ום"ש רמ"א דלא בעינן ס' נגד הקיבה היינו דלא ידענן כמה בלע וכמ"ש לקמן : **ל** ער . עש"ך עשה כלומר דהלשון משמע דס' בחלב שהעמיד נגד עור הקיבה סני ואהא כתב רמ"א דקרוש א"צ נגד עור הקיבה לזה כתב הש"ך דאינו דוחאי חלב הצלול נ"נ אף ע"י מליחה וכבישה וצריך ס' נגד כולו ום"ש הר"ב וצריך ס' בחלב שהעמיד היינו הנבינות נגד הקיבה והיינו חלב הקיבה . ום"ש בקרוש א"צ ס' נגד הקיבה ה"ה דא"צ ס' נגד עור הקיבה אלא דלא ידענן כמה נפיק ועיין עוד ש"ך מה שהעלה דלא הוה מעמיד כיון דע"י מליחה נעשה הא ע"י בישול בב"ח מיקרי איסורו מנופו וכ"כ הפר"ח את כ"ו להחמיר ע"י בישול יע"ש . ום"ש הש"ך דהסור סובר דבר המעמיד בטל הוא עיין א"ח ה"ם תמ"ב ותמ"ז משמע דסובר דאין בטל :

ואולי בדאורייתא אין בטל אבל בב"ח ע"י כבישה בטל אבל להר"ב אפילו מעמיד דרבנן לא בטיל :

ודע דהמ"י כלל יו"ד אות ט' כתב דם שנבלע בפרש הקורקבן אוסר את"כ וחילק בין מעם בשר הנבלע בקרוש דאף הוא נעשה פירשא ובין דם בעין וצלול שנבלע בפרש ולפ"ז חלב נטור בפרש אין בו כח להתחבר עם בשר את"כ והוה כעין נ"ט בר נ"ט דאיקלש ה"ה כאן (ס) : **לא** ואם . עש"ך ודברים פשוטים הם דכיון שנבלע בפרש איקלש מעעיה יותר מנ"ט בר נ"ט ומיהו נ"ט בר נ"ט ממש לא הוה דמעם ב' לאיסור הוא . ומיהו אי היה להיתר אף דל"ש נ"ט בר נ"ט באוכלין כמ"ש בסי' צ"ה הכא בפרש הוה כמו בכלי וש"ך : **לב** ובמקום . הש"ך האריך ויש לעיין בדבריו דבב"ח י"ל כל שהיה דרך בישול בצלול ואח"כ נקרש יש להחמיר דיש פוסקים סוברים דמעם הבשר הנבלע בחלב הקיבה לא הוה פרשא ולפיכך די שניקל ע"י כבישה ומליחה משא"כ כשירה שינקה מפריפה הוה כעין ס"ם שמא הלכה כמאן דמתיר אף בצלול ושמא צלול ואח"כ נקרש דין קרוש יש לו ומרשב"א אין הכרע ומש"ה יש להתיר שם בה"ם וכדאמרן : **לג** עור . עש"ך אבל בשר יבש בעץ אוסר וה"ה עור הקיבה ובני מעיים בבישול יש לאסור דמתרכך ונ"ם וה"ה ע"י שריה מעל"ע יש להחמיר בעור הקיבה ודוקא ע"י מליחה או כשיעור על האש הוא דמותר עכה"ג : **לד** יש . עש"ך ואפילו באיסור דרבנן לא מסתבינן עכשיו אקפילא ואפילו מסל"ת ג"כ עפי' צ"ח : **לה** אבל . עש"ך דהמעמיד כדבר המותר מצד עצמו בטל הוא ואפילו נבלע בו איסור משא"כ דבר האסור מנופו ואפילו שבת וטומאה חשיב איסור מנופו ועכ"ו כתב אם עשה המעמיד פעולתו אף שלא שהה מעל"ע וכיוצא אפור ונכון הוא : **לן** אבל . עש"ך הסכים לפ"ז דבעינן שאין באיסור לחוד כדי להעמיד הא לאו הכי אף שיש בהיתר לחוד ג"כ אסור ועם"ש בצ"ח וצ"ם בזה :

פח (א) שלא . כתב סע"ז דבגמרא מסיקין דגזירין גזירה לגזירה כה"ג . כלומר מגומגם תדע דהו"ל דבשר עוף ס"ל דדרך ביטול לא הוה כ"ל דדבקין ועוד דבגמרא לא תמרו דכה"ג גזירין גזירה לגזירה ולדבקה כ"י פי' דמ"ה לאכוי גזירין העלאה אטו העלאה ואכילה בבשר דהוה תדע גזירה דסעלתו היינו העלאה אטו העלאה בת"ל כבר בשר עוף ס"ב ועיין בלח"מ פ"ע ממ"ש ס"ב ובכה"ג בהגהות מעור אות ג' יע"ם והע"ז נקטו לשון הר"מ שלא יבשל בשר בחלב ואח"כ יבשל בשר בחלב ואח"כ יאכל בשר בחלב ולא נזכר בשר בחלב ואח"כ יבשל בשר בחלב ואח"כ יאכל

אף כב"ח דרבנן חין מ"ג ביה ומצ"ם בשנים מצטרף אף שלא סיפ ברמצוטם ס' ולסרבב"ח כל שלא סיפ ס' כ"ע עכ"פ מדרבנן בב"ח וצריך ס' ובוה בשנים. ואף מ"ם דלדידן אף בלישור דרבנן שלין בב"ח ב"ע כ"כ סכרא די"ל בב"ח נזרו אמו דאוריית מצמ"כ בשאר מיסורין מ"מ אי"ס בכלל כ"ד כ"כ סניאו הע"ז דהיינו שאין בה נ"מ ום"ס לקדירה בשר יראה דלהמחבר כ"כ דלבדו בלא בשר שרי אף הכחל משא"כ לדידן דפוסקין כרש"י כמ"ש תר"י בם"ב בהג"ה אף לבדו כל שאין ס' נאסר הכחל ונ"ב אם כן כשנפל לקדירה שניה אין הכחל מצטרף וצ"ע בזה דאפשר כיון דיש דעות לומר דלבדו הכחל מותר לא מחמירין כולי האי (כ) ועמ"י כלל ל' אות יו"ד כתב וז"ל אם בישלו עם בשר בלי קריעה והיה ס' ואח"כ קרעו ש"ו ום"ב ונפל לאין ס' מותר כיון דאין בה אלא מ"ע לא חמור פ"ש מראשונה אבל אם לא היה בראשונה ס' וקרעו לאחר בישול לא מהני. הרין השני דאם לא היה ס' תחלה פשיטא דלא מהני קריעה אח"כ דאין יוצא תו אחר הבישול ואופר אם נפל לפחות מס' והוא אף בה"ם זה ברור. אבל מ"ש דאם היה ס' בתחלה ואח"כ קרעו ונפל לנ"ח דמותר דלא יהא חמור סופו מתחלתו אין הנדון דומה בדין זה דהא אם יש ס' בתחלה כבר שוף נבלוע. והכין הלכתא ותלילה לסקל כלל ופ"מ מהכ"ב בכמה דוכתי ומהת דע"כ לב דבוק ל"ג דס ממי אלא נבלוע:

אמנם כן מה שהכריח הט"ז מדהכתב הר"מ בפ"ע ממ"ת הי"ג וכין כך וכין כך דאל"ג לא אמרינן דרבנן לקולו כבר שוף בחלב לא ידענא דהא לבר"מ כל אסורין דרבנן בב"ע והוא שבי כמ"ם פע"ו ממ"ח וע"כ לקולו כ"ג מדינא מצטרף בדבטיבעה. וסבור טייתי לומר דבחל בריס הוא כמ"ם הכ"ת סם"ך חות ס' ולף שבסם"ך תמה סם היינו לדידן לבל להר"מ דסובר בילם בים בפרוס הוא בריס לף דלא נאסר מתחלת בריותו דכי נזיל עפרא הוא עם"ך ומ"ם הר"מ דסובר בילם בים בפרוס הוא בריס לף דלא היינו כחל בעדיין היתר וכמ"ם בם"ך וע"כ בפיר קשיא ליה כיון שנאסר בריתחלה בפחות מ"ע והוא מיקרי בריס (כל שיתלוק לין שמו עליו ולף בדרבנן הוא ליה דין בריס כמ"ם בסימן ק') ול"כ שפיר ראשי לומר דכיון דבעינן נותר ג"ב. דלא דמסתבר סובר בסימן ק' דבישל לפרות הוא בריס ולף"ם סובר דבעינן נותר בלישורו. ולם נאמר בחל הוא מהר"ל ובריך לסוסיף בביאורו ל' שלא יכול היה גופף כמו בבריס הוא ל"ם וכל זה לימו שהוא לי ועמ"י בכלל מ' מ"ם שם וכ"ך חות ס' לבלה (ומיהו ממ"ם הר"מ פע"ו ממ"ת ל"ם בשר שוף נותר מזה מוכח וודלף לבל הע"ז בפ"ע ממ"ת והע"ז) (ה) ולם. עכ"ו דלו בלא בשר בשר שוף נותר מזה מוכח וודלף לבל הע"ז בפ"ע ממ"ת והע"ז) (ה) ולם. עכ"ו דלו בלא בשר כל שבן

רופב אוסר כל התחיכה בין נפלה מיפה על הצלי שאצל האש אין אוסר כ"א כ"נ בדבר כחוש אבל לדידן שא"א בקיאין ואסור אפילו בצלי עד ס' ועמ"ש בק"ה ועפי' צ"ב בש"ך אות ג' וכאן בט"ז אות ה' : ך משום . הש"ך עשה כלומר דל"ת דתאה גבר היינו שנשאר בחמימותו ואין העליון מקררו ותחתון לחזר אסור לזה אמר דאינו דהכל אסור עליון ותחתון ואפילו שניהם יבשים : ז קולף . עש"ך וראוי שתדע דעירוי שלא נפסק הקילות מספק אמרינן מבשל כ"ק בבב"ח ובשבת ואם נפסק הקילות אין מבשל רק מפליט ומבליע כ"ק ונם זה רק חומרא בעלמא מדרבנן כמ"ש בט"ז אות ו' ועמ"ש באות שאח"ז . ומה שהקשה מסי' צ"ב ס"ו בהג"ה יבואר שם בש"ך אות ל"ח ועפי' ק"ה בש"ך אות ד' : ח ובמקום . עש"ך האריך דהיכא דניכר בעי ס' נגד הקליפה והיכא דאין ניכר א"צ ס' ועיין סימן צ"ו בש"ך אות ס"ם אות ס"ד בקערה שנאפרה ע"י מליחה דקליפת הקערה ניכר הוא יע"ש : ו ואם . הש"ך השיג על או"ה שמחלק בין היתר שנפל לאיסור צלול בעי היתר קליפה בצונן ובב"ח אין כן דאי תרי לא הוה אלא מדרבנן לא נזרו כה"ג ודי בהדחה . ועיין ת"ח כלל כ"ב ד"א ובמ"י אות א' הסכים להש"ך וכן משמע דעת הר"ב שם בסימנים ודע דאם ההיתר לח שנפל לאיסור גוש היכא דאי אפשר בהדחה שרי דכ"ש הוא מקליפה היכא דא"א וכ"כ בת"ח שם בהדיא ומיהו זה לטאן דפוסק כר"ת וכפסק הג"ת אבל רש"ל דפסק כריב"א באמת אוסר הס"ו מלח של אונרקי"ס עמ"ש בס"ו : יא דהיינו . עש"ך ותוכן דבריו דהמחבר סובר דמלח תתיכה להוציא דם תוך שיעור הוה רותח ולאחר שיעור לא הוה רותח ובשר כשר שמולחו שלא עשה המלח פעולה תוך שיעור לא הוה רותח ולאחר שיעור הוה רותח והר"ב משוה בשר ונבינה לדם תוך שיעור הוה רותח ולאחר שיעור לא היה רותח . והש"ך כתב דלדינא בין דם ובין שאר איסור תוך שיעור הוה רותח ואף בה"מ אין להתיר דלא כמ"ש הר"ן דבשר ונבינה תוך שיעור לא הוה רותח . ולאחר שיעור יש חילוק בין עשה דפליט לחוציא דם או תשיש כח המלח וכמעשה דתה"ד בסעודת ברית מילה יש להתיר באוו"ו טריפה משא"כ בשר כשר שנמלח יפה לאחר שהוציא דם אין להתיר אף בה"מ ועיין מ"ש בס"ו בסי' ס"ם . ועפר"ח כאן אות ס' וי' ומ"ש הפר"ח ממולח בכשא"ם כבר תי' הש"ך דיש חילוק בין דם לשאר איסורין להמחבר ואנן לא קי"ל כן אלא תוך שיעור אין חילוק ואוסר אף בה"מ ולאחר שיעור בעשה פעולה יש להתיר בה"מ ובלא עשה פעולה דעת הר"ב להתיר בה"מ ודעת הש"ך דאסור אף בה"מ עמ"ש בסי' ס"ם : יב ואין . עש"ך דלהמחבר יש חילוק דפסק במליחה נמי שייך תתאה גבר אלא לענין קליפה באין שמן אין חילוק דא"נ תתאה גבר בעי קליפה ומ"ש בב"י לא משמע כן שכתב על מ"ש הטור ואינו תלוי בין עליון לתחתון שזה לטאן דסובר במליחה אין חילוק בין תתאה כו' והא הטור מיירי נ"כ בכחוש שאוסר רק ב"ק ולכ"ע אף להרשב"א אין חילוק וכדאמרן . ולפי מ"ש לעיל בשם מ"א דהחלב מותר וא"צ ס' דהקליפה בתתאה הוא רק חומרא א"כ יש חילוק במליחה בין תתאה דמרינא צריך קליפה ואוסר עד ס' אח"כ ובין עילאה דלא הוה מרינא : יג הלכך . עש"ך וכלל בזה דכב"פ או מרוב לא שייך אלא בדם ולא בשאר איסורין דלא כאו"ה כלל י"ב די"א כתב דבשר ונבינה מלוחים לא שייך מרוב דלגבי בשר הוה איסור תורה (וכוונתו דאי יבשל אה"כ ומש"ה לא נקוט לגבי נבינה) וז"א דאפילו באיסור דרבנן ל"ש כב"פ ומרוב בשאר איסורין . ואני תמה דהא בדג ממא שהוא אפילו בכמה צדדים (ס) : יד היינו. עש"ך ור"ל אף שלח קצת כל שהוא גוש שרי והלב דך שאין מהותך לא מיקרי איסור צלול ועמ"ש באות שאח"ז : טו נאסר. עש"ך מה שהניח ולפ"ז ה"ק דהמהור המליח נאסר ממא תפל דמהור חשוב רותח ובולע איסור צלול בעין משא"כ כשהממא הוא דבר גוש דאין כח במהור מליח להפליט מן הממא ולפ"ז לדידן אף במליח קצת שא"א בקיאין אסור באין ה"מ כמ"ש הר"ב לעיל משא"כ לפי מ"ש הט"ז אות י"א משמע דווקא שאינו נאכל מחמת מלחו ואולי בה"מ מיירי ודע דלדידן כל שנמלח מליחה מועטת באין ה"מ חשיב רותח ובה"מ יש להתיר והא דכתב הר"ב בסי' ס"ם במולח בכשא"מ אף מעם אסור יש לחלק במולח בכשא"מ פירש ממקום למקום אסור אף בה"מ . ואני מסופק באיסור דם כה"ג ויראה גם כן להתיר ומיהו ציר הנוסף ממליחת בשר אף מבשר שנמלח רק מעם חשיב ודאי רותח וז"ש הר"ב כל ציר מבשר שנמלח דאפילו בה"מ אסור . ועפ"י כלל ז' אות מ"ו כ"כ ונכון הוא . ולפ"ז צריך המורה להזהר כשרוצה להתיר בה"מ במליחה מועטת כל שאין שם כלל מיפת ציר רק מונחים וא"ו או זע"ו אף שהם לחים קצת כל שאין ממש ציר יש להתיר בה"מ במליחה מועטת ובדכתיבנא (ס) : טז ושניהם . עש"ך מ"ש כלומר דלישנא דמהור מליח וממא תפל לא שייך בשניהם אסורים לו"א דאבשר וחלב קאי . ומ"ש דחלב מליח החלב מותר והש"ך כתב דהחלב נ"כ אסור וכבר כתבנו בס' ע' דלפי מ"ש הרשב"א המעם דמהור מליח וממא תפל שרי דנהי דמפלים מעם ממא מ"מ אנב דמהור המהור לפלוט אין בו כח לבלוע אותו המעם א"כ פשיטא דבחלב דמפלים קצת מבשר ובבלל דיש לאסור (ס) : יז אבל . עש"ך בשם או"ה כלל י"ב די"א והכלל דיבש לנמרי שאין בו שום לחלוחית אף שנמלח מחדש חשיב כתפל וכן אפילו אם נמלחו ונתיבשו ואח"כ נתלחלחו מחמת ד"א והמלח עליו חשיבותו כתפל ואפילו באין ה"מ וז"ש המהבר או לחים ולא מחמת מליחה ר"ל שנתלחלחו אח"כ והמלח עדיין עליו ומ"ש הש"ך דאפילו מלוח הכל ר"ל אפילו הלח הצלול והיבש מלוחים אפ"ה מותר אלא דתמוה דמאן מותר היבש אסור ודאי דזוה כתפל והלח הצלול מלוח מבליע בתפל ולא עוד אפילו שניהם נושים ושניהם מלוחים וא' יבש היבש אסור והלח מותר כמו מהור מלוח וממא תפל ע' או"ה כלל י"ב וכבר עמד המ"י בזה בכלל כ"א אות י"ד בם"ש או"ה דיבש מותר דס"ם הוא וצ"ל הלח מותר וצ"ע (ס) : יח ואם . עש"ך ודע דמשמעות הר"ב כאן משמע לכאורה דוקא כ"ע קולף במקום א' לא בכ"ח עסי' ס"ם ועמ"י כלל י"ג אות ג' ובת"ח שם מבואר דאפילו כ"ח אין בולע ע"י מליחה כ"א כ"ק וזה שפתם הר"ב בסי' צ"ח דע"י מליחה אין אוסר יותר מכ"ק ועת"ח כלל פ"ה ובמ"י אות י"א . ומה"ט התרתי בא' שנפל מיפת ציר מלוח על צאלינ"ם מא"פ מבחוץ וקלפו למקום ההוא והיה ע"ש ושעת הדחק שא"א להכין אחרת והתרתי להטמין בה על אותה שבת (נם היה צד להקל שנפל בחוץ ובמקום אחר כתבתי מזה) . ואם נבלע דבר שכן ע"י מליחה בכלי נמי אין אוסר יותר מכ"ק דהא הת"ח כלל י"ג כתב דלא שריף מחם לצונן דאין אוסר אלא כ"ק הרי כמו תתאה אין חילוק ואף דבמליחה אנו פוסקין דלא אמרינן תתאה עסי' ק"ה ס"ם בכלי אמרינן כן א"כ ודאי אין לחלק בין כחוש לשמן (ס) :

כתב הבל"י אות י"ז כלי הנאסר ע"י מליחה לא מהני הגעלה ע"י עירוי דעירוי ספק הוא אי מבשל כ"ק ולחומרא והלכך לא מהני ביה הגעלה ע"י עירוי דלא כספר בית ישראל יע"ש וכן משמעות או"ה דבעינן הגעלה מכ"ר ועסי' ק"ה בש"ך אות ד' מדיני עירוי : יט שאם . עש"ך ועמ"ש בסי' ק"ה בזה : כ ועי' לקמן . שם נתבאר לדידן אין חילוק דא"א בקיאין בין כחוש לשמן ושם יבואר באיסור דרבנן דלא שייך ביה כלל שמנונית כמו חמץ יש להקל יע"ש : כא אבל . ועש"ך ולדינא חיכך להחמיר אפילו בה"מ אפילו שניהם צוננין כל שהם צלוין דלא כלבוש שסתם לנמרי כדעת המחבר להקל : כב אפילו . כתב הש"ך ל"ד דה"ה אין מליח כלל כדין הם לתוך צונן דבעי קליפה אדמיקר ליה בלע וכמ"ש באות שאח"ז : כג בעי . עש"ך וז"ש בנמרא אבל צלי רותח בעי קליפה קמ"ל דסבי בקליפה והשיג על הל"ח : כד ה"ה אפוי ומבושל . להמחבר ברותח בעי קליפה ולהרא"ש במקום שאין ה"ט אף באפוי צונן יש לאסור כל שנפל לחלב צונן ועש"ך : כה ו"א אפילו צוננים . וכל שהן צלוין או אפוים אפילו לא נמלח החלב כלל אפ"ה הם אסורים אבל החלב מותר כל שלא נמלח כלל אבל נמלח קצת א"א בקיאין בין מליחה מרובה למועטת ובאין ה"מ אסור ועש"ך ואיזו שיהיה קצת מלוח יש לאסור : כו דאפילו . עש"ך דצלי רותח לתוך חלב צונן הוה עילאה רותח ודי בקליפה ואם החלב רותח אסור כולו דתתאה גבר : כז אין בב"ח הנאסר ע"י מליחה או כבישה אסור בהנאה . וה"ה בשר חיה ועוף מותר בהנאה ועמ"ש בסי' פ"ו באורך :

צב א טועם . עש"ך והיינו להמחבר בסי' צ"ח בספרו הארוך שפסק קפילא לא בעינן מל"ת וסתם עובד כוכבים אף לא מל"ת אבל לשון המחבר בכאן שהוא לשון הר"ם והר"ם סובר דסתם עובד כוכבים אף לא מל"ת נאמן עסי' צ"ח ולדידן אין נ"ם ובישראל בנדרים כל אדם יוכל להבחין ולא בעינן קפילא עסי' צ"ח : ב בד"א . עש"ך הנה לשון המחבר שהוא לשון הר"ם ע"כ הכי מתפרש אם קדם וסילק במעימה סני אף בפחות מס' ולא סילק בעי' ס' ומעימה כל היכא דאיכא לברורי מברירינן ס' משום חלב מן במינו ומעימה משום טעם בשר עסי' צ"ח בב"י ושם יבואר ורמ"א דהני' כאן ובצ"ח א"א נוהגין במעימה ובעי' ס' בב"ע וא"צ תו קפילא כלל . ומ"ה כתב שם הש"ך דבישראל מהני מעימה לחוד אף באין ס' ושם בסי' צ"ח יבואר בעזה"י ואין להאריך : ודע דהא קי"ל כשנפל לרותחת דהיינו שמעלין הסים רתיחות מבלע בלע מפלט לא פליט גם דוקא מה שבלע עכשיו לא מה שבלע בבר פולט ברותחין דחשיב כאלו הוא גופו וכ"מ בתוס' חולין ק"ח ב' ד"ה שנפל מהנעלת כלים . ובמ"ז כתבנו על מ"ש בשם רב א' דמש"ה לדידן אין נ"ם בין מחלוקת ר"י ורש"י בחצי חתיכה תיך הרוטב דא"א בקיאין ודלמא רותחת היה ולא פלט ואפשר לסותחו אסור וכתבנו דא"כ אף בלא רותחת ועכשיו ראינו דשפיר קאמר כפי מ"ש התוס' חולין ק' ד"ה כשקדם דחקרו מפת חלב אם יש בחתיכה ס' והא מתחלה עברה מקצת ונתנה מעם באותו מקצת (ויהוא כקושיתנו) ותי' כיון דסיפו להתפשם כו' ור"ל כל אגב דרך הילוכו לא אמרינן חנ"נ וא"כ ביורה רותחת אה"נ דאף שיש ס' מ"ם מתחלה לא הוה דרך הילוכו שאין סופו להתפשם בלא נח מרתיחותיו ונ"נ ומיהו אכתי טעמא לא ידענא בשלמא שאר איסורין דרבנן י"ל דלא נזרו כל דרך הילוכו משא"כ בב"ח אשאר לסותחו פ"ת גם יש לנו ההרורי דברים על מ"ש התוס' שם דחציו חתיכה לא נ"נ דזה שייך בשאר איסורים דלא נזרו לא בב"ח דהוה ד"ת ובסי' צ"ו

מקצת שמן מפעפע לתוכו ונפסדה ותח"כ נרוקע ונפסדה ותח"כ נרוקע ונפסדה וכן הסיבוב ומ"ם שכן משמע מהמחבר לכאורה יש לתמוה מה שיש כאן בהמשכה

שרוטב וכ"י כולה מון לרוטב דנאסרה מותם מחתיכה ותמ"ל כשניער מוסר ככל וניורה רותתת דמצלע בלע ומפלט לת פלט מה שבלע מין מוסר מאחרות לסכרה מי שסובר בב"ח מה מחם בלת רוטב מין מוסר כדעיון סיפת ווכן מעט מעט מבלע מן ק"ס בע"ז ר"ג ובמ"ך ר"ז ולדידן ג"כ בקיאין מיהא מיקרי רותתת ומעמ את מרתיתין . ומיהו י"ל דמפלט לת פלט מעט נמור לגבי מצמו בלע פולע ז"ל דהא לגבי מרינין כן כחולין ומיהו ס"ל מין במינו כמצמו ועיין סימן ק"ס בלבוש דלף מצמו לת יולע :

שמעתי לומרים בשם רב אחד דלדידן מין נ"מ בין מחלוקת רש"י ור"י דמקשה מון לרוטב דבישה רותתת מבלע בלע מפלט לת פלט וכ"י ותמ"ל כשנת מרתיתין מוסר כשלר ות"ל בקיאין כין יורה רותתת אי נמי עכ"ל ולת מבין כלל דת"ל לף בישה שאין רותתת אין מצמת לאחי דינה דר"י והת ג"ל לרוטב מחלק לשלר מפלט לת לרך החתיכה וכ"ם לם נאמר דמחלה תוך שבליעה עד שרוטב ובשביע לרוטב מחלק ואין שיעור לדבר כי אפשר לסומעו לסור ומה יוסיף את כת בהחלק תמ"ל לאחרות ועוד דלת מצינו הבעלה בחולין אלת מה אית לך למימר דלר"י מקשה תוך הרוטב ובכל הקדירה שעולה למעלה תשוב בלעו תוך הרוטב ואין מינת כלל להחבלע אפשה בשיל בחתיכה זו בשבע אלת מיד נאחן לאפשה בכל הקדירה ות"ל גם לדידן יאכן דיוקו של הר"י . (ומיהו המעיין בחום' חולין ק' ע' ד"ה בשקדם שלאכו כיון דשוף אפשה לת פ"י יש לעיין במה דלאחיבא דבל דרך סילוקו לת ג"י מצמ"ל לאחר שנת מרתיתין) ועמ"ש בשפתי דעת :

רותתת מבלע בלע מפלט לת פלט וכ"י ותמ"ל בשנת מרתיתין לוסר בשלר ות"ל בקיאין כין יורה רותתת אי נמי עכ"ל ולת מבין כלל דת"ל בף בישה שאין רותתת אין מצמת לאחי דינה דר"י והת ג"ל לרוטב מחלק לשלר מפלט לת לרך החתיכה וכ"ם לם נאמר דמחלה תוך שבליעה עד שרוטב ובשביע לרוטב מחלק ואין שיעור לדבר כי אפשר לסומעו לסור ומה יוסיף את כת בהחלק תמ"ל לאחרות ועוד דלת מצינו הבעלה בחולין אלת מה אית לך למימר דלר"י מקשה תוך הרוטב ובכל הקדירה שעולה למעלה תשוב בלעו תוך הרוטב ואין מינת כלל להחבלע אפשה בשיל בחתיכה זו בשבע אלת מיד נאחן לאפשה בכל הקדירה ות"ל גם לדידן יאכן דיוקו של הר"י . (ומיהו המעיין בחום' חולין ק' ע' ד"ה בשקדם שלאכו כיון דשוף אפשה לת פ"י יש לעיין במה דלאחיבא דבל דרך סילוקו לת ג"י מצמ"ל לאחר שנת מרתיתין) ועמ"ש בשפתי דעת :

כש"ך מזה (ס) : (ג) נאסרה . עש"ז נראיתי לבאר קצת קטה בת"ח בת כלל כ"ג ד"ג הקשה דבכי העור לחדדי דבפי' ק"ס ספק ניטול בקדירה בלת רוטב אין מוסר כ"ל כ"ג וכלן כתב היכא שניטלה עם לחתות לניך ס' לבטל כולה משמע שנמצר ניטולה כך ויש לומר דס"ק לת ניער אלת מ"ל כ"ל דבל"ת מ מוסת ליפסה דאם ניטלה היינו ניער דוקא ועוד דאף בניער לחת"ב מ"מ לת היה לנער אלת נגד המקשה שנאסר מון לרוטב (לכאור) לרוטב ואף רק נגד כ"ג ודוחק לומר בין הכיא דפי' ק"ו בתחיכה שים מלב דבוק אלת לחמיכן לבוק (לכאור) לבוק . והדניכה לות ד' הוכיח מדכתב העור טפת חלב כו' אם יש בה ס' לגמ' דמשמע בכולה מדמיער לבוק ס' וכ"כ לקמן והיכא שנאסרה בחתיכה שעשה בולה מיסור עכ"ל ויפה כיון דמדמיער בס' ואי אין מוסר כ"ל כ"ג לת מהני ס' ע"כ הקשה דבפי העור לחדדי . והכא לרש"י ז"ל כל שמקשה כרוטב ודאי כולה מאסורה ולת שוד דדעת הע"ז לרש"י אף אלת ניער כלל מוסר לחמות אלת נר"י כולה מון לרוטב הוא דחיכת לבוק (לכאור) בחתיכה שים מלב לבוק כיון דאסור לחמות בלת ניער אפילו אי לת מהני ס' ולומר דאין מוסר כ"ל כ"ג אי מוסר כולו . ובמ"ח כי לת כתב רק תימה לר"י יע"ם בם"ד בת לרש"י מקשה ברוטב ג"ם . והכא לרש"י מהנת עפת חלב מקשה ברוטב ואפילו הכי תנן בת שרו אלת ניער מוסר לחוד ולזה ר"ל דה"ק דרבנן שרו אלת ניער מוסר ואפשר לומר דלכך לת פשוט לה' בעינן לאסור אלת ניער מוסר כולו . ובמ"ח כתב דכוון דלת מהני ניער אלת ניער מוסר לחוד שמע לת מהני ניער יפה ועכ"פ לוסה מחתיכה ואפשר שלחתיכה מלב ס' לת מהני ניער יפה כ"פ ואי אין מוסר כ"ל כ"ג לת מהני ס' ע"כ הקשה דבפי העור לחדדי . והכא לרש"י ז"ל כל שמקשה ברוטב ודאי כולה מאסורה ולת שוד דדעת הע"ז לרש"י אף אלת ניער כלל מוסר לחמות אלת נר"י כולה מון לרוטב הוא דחיכת לבוק לפלוגי ולומר דאין מוסר כ"ל כ"ג לו מוסר כולו . ובמ"ח כי לת כתב רק תימה לר"י יע"ם בם"ד בת לרש"י מקשה ברוטב ג"ם . והכא לרש"י מהנת עפת חלב מקשה ברוטב ואפילו הכי תנן בת שרו אלת ניער מוסר לחוד ולזה ר"ל דה"ק דרבנן שרו

בשאר איסורין לאו דבר ברור הוא דלהוי מ"ה לדירתן אלא מחמת ספיקא אסור כמו שיראה הרואה בסי' צ"ח בב"י והביא דברי הרשב"א אבן נסמוך על ר"ת להחמיר בשל תורה הרי דמספקא ליה ועיין בארוך קי"ד ולקמן אבאר ועוד לאחר שנפלה התחיכה לקדירה אחרת אינשר דנסחט האיסור מטמה החלב ומ"ה חוזר להכשירו דאפשר לסותחו בשאר איסורין דרבנן וכיון שכן נ"נ מ"ה מחמת חלב הבלוע בה וצריך בא"מ ס' נגד כל התחיכה מ"ה ונשפך הוה ספיקא דאורייתא ולחומרא . ומיהו מסופק אני אם לחוש כ"כ לומר דהלב נסחט מטמה וחלב נשאר כדי נתינת טעם דאי נסחט לא שייך אפשר לסותחו אסור מ"ה כיון דקודם שנסחט לא הוה האי לחודיה ולאחר"כ אין בו טעם ומיהו בנאסרה מחמת דם וודאי הוה נ"נ אח"כ מחלב מ"ה דם שבישלו דרבנן ומ"ה האי לחודיה שרי ולענין הלכה אף מחלב ושאר איסורין כ"ה מטעם א' :כאמור (כ) ולענין איסור הנאה התחיכה גופא וודאי נאסרה בהנאה ואף התיכה נבילה מאסרה מחלב אסורה בהנאה ובישול נ"כ כמ"ש השך בסי' ק"ה אות י"ו יע"ש וצ"ע : **יד** י"א . עש"ך עשה כלומר ולא ידענא על מה והדברים כפשוטן דאיסור לח בהיתר לח מעורב אח"כ יפה בהיתר אחרון שרי אף שמתחלה נתערב ע"י בישול משא"כ לח ביבש דחתיכה אסורה מטעם איפשר לסותחו אסור וודאי צריך אח"כ ס' נגד כל החתיכה וכבר חתבאר זה בס"י על פנין : **טו** אבל . וש"ך השיג על הא"ר דמשמע מלשונו בב"ח לח בלח חוח רק חומרא בעלמא דא"כ לא הוה מקשה הגטרא חלב נבילה והיא קושית הרשב"א בתה"א צ"ח א' וכוונתו נהי שהחתיכת בשר מובדל וניכר הא ביורה יש ס' נגד כל החתיכה וצריך לומר דמ"ט חלב ומיחל היוצא מהחתיכה נ"נ החלב והוה מן במינו ומה קושיא והא המיחל של בשר מתערב יפה יפה עם היתר האחרון דהיינו החלב שביורה אלא ע"כ בב"ח אסור מ"ה כה"ג (דאי משום חומרא מנא ליה להקשות לתלמודא וכיהו הא וודאי לרבי יהודה מין במינו אף בדרבנן לא בטל ועי' חולין דף צ"ח א' תוס' ד"ה שאני וברשב"א שם ואין להאריך) ומיהו י"ל מ"ש הא"ר הוא אפילו בשר עוף או כבוש דהוה דרבנן אפ"ה יש להחמיר לח בלח יותר משאר איסורין : **טז** לא . עש"ך והנה חתיכה שנאסרה מחלב ונ"נ מ"ה ונתערבה אח"כ יבש ביבש עם ב"ח בטל ברוב מדרבנן ובתנאי שיהיה ע"פ ס' בכולן נגד החלב דאל"כ איכא למיגזר שאם יבשלם יתן טעם ואני אבאר זה בהקדמה להלי תערובת ולז"א כאן דאם נתערב תחלה חד בחד לא אמרינן חנ"נ ביבש . ובמליחה בה"ט פסק אף בשטן לא נ"נ . הנה המעיין בת"ח כלל ל"ח ד"ב יראה כן שכתב שמהר"ם פדואה השיב לו דבמליחה בה"ט די כ"ק וכתב וכ"ש שיש לומר דלא נ"נ בה"ט בלא"ה שרי כ"ק וכן פסק בק"ה בהר"ב דבה"ט יש לסמוך כ"ק והוא עפ"י מהר"ם פדואה יע"ש וא"כ בהברח שם"ש הר"ב בת"ח להקל דלא נ"נ בה"ם היינו בישמן דלא היקל כ"ק בהנ"ה שם אפ"ה נ"נ לא אמרינן במליחה והט"י שם אות ה' כתב הר"ב חזר בש"ע ולא ידענא אף הר"ב כתב סתמא דצריך לשער נגד כל התחיכה היינו באין ה"ם לא בה"ם וכאמור ולא חזר פת"ח . ומיהו אותה התיכה וודאי אסורה דמי יודע אם נסחט האיסור וכן כתב שם בת"ח בפירוש דאותה תחיכה נשארה באיסורה . ומיהו יש לעיין באיסור דבוק וידעינן וודאי שתחיכה זו לא נסלחה לבדה רק מונחת עם אחרות דליכא אלא פעמא דמסחה לבלוע יותר יש להסתפק ולהתיר אותה חתיכה לצורך שבת ולעני בד"ח וה"ט כמו צלע שלם ותבלין יש לדבר זה שהרי הר"ב בת"ח היקל דבשאר איסורין רוב הפוסקים סוברים דלא נ"נ ודבוק רובא דרובא אף מאן דסובר חנ"נ בשאר איסורין אפ"ה דבוק לית ליה עיין פר"ח כאן א"כ יש להקל ומיהו בא"י אם נסלחה בפ"ע אסור עת"ח (כ) ודע דהא דהיקל הר"ב בת"ח המעם דרוב פוסקים דלא אמרינן חנ"נ בשאר איסורים ולפ"ז בשר בחלב בסליחה דהרשב"א מן המתירין חנ"נ בשאר איסורין ואפ"ה בסי' צ' בכחל הביא הר"ב דעתו דנ"נ בב"ח אף באיסור דרבנן . עמ"ז שם אות ד' א"כ יראה דאין להקל אף לדעת הר"ב אם נפל חלב בסליחה על בשר דנ"נ דצריך את"כ ס' נגד כל התחיכה אפילו בה"ט אין להקל ונהי בשאר איסורין המיקל בה"ט לא הפסיד הא בשר בחלב לא וכאמור (כ) . ועיין ש"ך קל"ד אות ט"ו בט"ש חתיכה שנאסרה בטחשו הט"ם היינו ע"פ עד שתחשך דהוה א"ט אף במינו דמעם היוצא איסור והיתר מעורבין ועיין בנה"ך כאן מה שהשיג על הט"ז בדין תרי משהו וכבר התבאר בס"ז באורך ואין להאריך : **יז** כלי . עש"ך וע"ל צ"ח דבב"ח יש לומר נ"נ ושם בש"ך היינו ישנה ושם אבאר הפרטי דינים בעזה"י וכאן אין להאריך : **יח** טיפת . **עש"ך** הביא פ' הב"י ועפ"ז אות י"ט שפירש בע"א . ועיין קכ"א אות י"ז בש"ך לענין מתכות בחם מקצתו אי חם כולו ושם אבאר ום"ט לענין נפלה נגד הריקן ושלא נגד הריקן אין לחלק בכל הלכותיו בין כ"ח למתכות כה"נ וכמו שיתבאר ועיין מ"ש בס"ז מזה : **יט** א"צ . עש"ך בהקדירה מ"ם אסורה ויערה מיד התבשיל כט"ש הר"ב בהנ"ה דל"ת שיש חילוק בין הרבה למעט דאפילו מפה א' הקדירה אסורה להשתמש עוד ועפ"י צ"ע בנרלע איסור מ"ת יע"ש : **כ** הרי . עש"ך הנה תראה שהוהיר להמעיין דידקדק בדבריו והוא כמו שאגיד בי"ל דהפוסקים סברי כר"מ ז"ל פט"ו מפ"א הח"י איסור של

מעשה אירע בקהלה א' ששש לכבוד שבת לחם משנה ולקחו מהבצק ההוא ושמו בפת הצנומה בקדירה ולא לקחו חלה ובבוקר ביום שבת קודש אכלו כל הלחם משנה גם פת הצנומה ולא נשאר כ"א הבשר ורוטב שנתבשל עם פת הצנומה מהו דינו . והשבתי וודאי אם נשאר קצת מפת הצנומה יוכל להניח קצת עד לאחר שבת דחלת ח"ל אוכל ואח"כ ספריש כסבואר בהל' חלה שכ"ד ובאן דלא נשאר כלל אפ"ה יש להתיר דלא נ"נ פת הצנומה כיון דבשעה שהיה פת הצנומה בעולם אין שם איסור עליה דיוכל להפריש מינה ודמיא לחלב בתים דעדיין היתר לא נ"נ ואף דשם א"צ תיקון משא"כ כאן דצריך להפריש מ"ם אין שם איסור עליה ול"ד לבב"ח דמשום לתא דידיה גזרו אלא לאחר שאכלו הפת הצנומה נשאר מעם פת הצנומה בשאר ורוטב ונגד המעם בצק היה בשאר ורוטב ס' ועיד דהוה כלח בלח דבה"ט שרי וטכ"ש לכבוד שבת ועוד דפת הצנומה לא היה מתחלה מים אלא שומן ודרך המיגון ליכא משום לתא דבב"ח ומיהו אהא לחוד לא סמיכנא ולסניף כתבתיה . וכ"ת מבל הוה דשיל"מ ופסק אף בשטן לא נ"נ . הנה המעיין בת"ח כלל ל"ח ד"ב יראה כן שכתב שמהר"ם פדואה השיב לו דבמליחה בה"ט די כ"ק וכתב וכ"ש שיש לומר דלא נ"נ בה"ט בלא"ה שרי כ"ק וכן פסק בק"ה בהר"ב דבה"ט יש לסמוך כ"ק והוא עפ"י מהר"ם פדואה יע"ש וא"כ בהברח שם"ש הר"ב בת"ח להקל דלא נ"נ בה"ם היינו בישמן דלא היקל כ"ק בהנ"ה שם אפ"ה נ"נ לא אמרינן במליחה והט"י שם אות ה' כתב הר"ב חזר בש"ע ולא ידענא אף הר"ב כתב סתמא דצריך לשער נגד כל התחיכה היינו באין ה"ם לא בה"ם וכאמור ולא חזר פת"ח . ומיהו אותה התיכה וודאי אסורה דמי יודע אם נסחט האיסור וכן כתב שם בת"ח בפירוש דאותה תחיכה נשארה באיסורה . ומיהו יש לעיין באיסור דבוק וידעינן וודאי שתחיכה זו לא נסלחה לבדה רק מונחת עם אחרות דליכא אלא פעמא דמסחה לבלוע יותר יש להסתפק ולהתיר אותה חתיכה לצורך שבת ולעני בד"ח וה"ט כמו צלע שלם ותבלין יש לדבר זה שהרי הר"ב בת"ח היקל דבשאר איסורין רוב הפוסקים סוברים דלא נ"נ ודבוק רובא דרובא אף מאן דסובר חנ"נ בשאר איסורין אפ"ה דבוק לית ליה עיין פר"ח כאן א"כ יש להקל ומיהו בא"י אם נסלחה בפ"ע אסור עת"ח (כ) ודע דהא דהיקל הר"ב בת"ח המעם דרוב פוסקים דלא אמרינן חנ"נ בשאר איסורים ולפ"ז בשר בחלב בסליחה דהרשב"א מן המתירין חנ"נ בשאר איסורין ואפ"ה בסי' צ' בכחל הביא הר"ב דעתו דנ"נ בב"ח אף באיסור דרבנן . עמ"ז שם אות ד' א"כ יראה דאין להקל אף לדעת הר"ב אם נפל חלב בסליחה על בשר דנ"נ דצריך את"כ ס' נגד כל התחיכה אפילו בה"ט אין להקל ונהי בשאר איסורין המיקל בה"ט לא הפסיד הא בשר בחלב לא וכאמור (כ) . ועיין ש"ך קל"ד אות ט"ו בט"ש חתיכה שנאסרה בטחשו הט"ם היינו ע"פ עד שתחשך דהוה א"ט אף במינו דמעם היוצא איסור והיתר מעורבין ועיין בנה"ך כאן מה שהשיג על הט"ז בדין תרי משהו וכבר התבאר בס"ז באורך ואין להאריך : **יז** כלי . עש"ך וע"ל צ"ח דבב"ח יש לומר נ"נ ושם בש"ך היינו ישנה ושם אבאר הפרטי דינים בעזה"י וכאן אין להאריך : **יח** טיפת . **עש"ך** הביא פ' הב"י ועפ"ז אות י"ט שפירש בע"א . ועיין קכ"א אות י"ז בש"ך לענין מתכות בחם מקצתו אי חם כולו ושם אבאר ום"ט לענין נפלה נגד הריקן ושלא נגד הריקן אין לחלק בכל הלכותיו בין כ"ח למתכות כה"נ וכמו שיתבאר ועיין מ"ש בס"ז מזה : **יט** א"צ . עש"ך בהקדירה מ"ם אסורה ויערה מיד התבשיל כט"ש הר"ב בהנ"ה דל"ת שיש חילוק בין הרבה למעט דאפילו מפה א' הקדירה אסורה להשתמש עוד ועפ"י צ"ע בנרלע איסור מ"ת יע"ש : **כ** הרי . עש"ך הנה תראה שהוהיר להמעיין דידקדק בדבריו והוא כמו שאגיד בי"ל דהפוסקים סברי כר"מ ז"ל פט"ו מפ"א הח"י איסור של

מ"ם ומשמע דקדירה מסוכה הא בסדיא כתב רמ"א ס"י דנגד כרוטב מקדירה מסוכה ומ"ם דכ"ע פסק מן סדין קדירה מוסכת ומשמע מתני' ס"י דנגד נ"ט וק"ה דסט"ז לא פסק כן ומי מתני' בתות י"ט דממ"נ גם תבשיל הבני לא יפעפע לפניס קמה עוכת דלמת פעם ג' לא יפעפע ובשני יפעפע וממ"נ ניכא ושוד כנגד הרוטב יעבה מיד ולא יניח עד שיעמוד ג"כ כשבשלו ניקון ויש"כ הוה כ"כ ועשה הבלוע נכילה ומתני' תבשיל שני דין תבשיל דלמון יש לו והא הבלוע ב"נ ועיין מ"ש בתות ג"ה ע"ז לא שנהני מזה ע"ז : (יח) ועיין ס' פי' תפסר שמפעפע ויש לחוש דנגד הרוטב שנפלט מעם מעט עד תלת גדול נ"ע דנים ס' פעמים ס"ת שני שעפ"ך תות כ"ם ועיין מ"י כלל ו"ו וכ"ך תבאר עוד : (כ) נסגו . עט"ז ירלים דספ"ישם כתב דמסגו לאסור מדינא דמ"ח אי מסתפקא ליה אין לעשות שמא יערה

עד שנתבשל כיתר עכו' ל"ע בש"ך תות ט"ו וקמ"ל דאפילו בס"מ דיש לנדד אפ"ם תוסס מתיכה לאסורה ו"ם נ"מ עוד ול"ע : (יא) וי"ת . עט"ז דלת סוס תלת מינכון וכ"ם להקל בספיקן . ומ"ם דאפילו בתיסור דרבנן תמיינן מ"ל ואיסור דבוק כיון סוס וודאי שכרי כ"ב לומר כן בכו' ע"ב כלב דס שבישלו דרבנן וכסי' נ' ותנילה לסמוך עלין דאיסור אפק כהמתבר סי"ל אבל נדיון והכין סלכתא : (יב) תם . עט"ז סהם בתיסור דבוק יש ב' טעמים ל' ומסתבר לבלוע יותר מבמיו זה יגדל לה"ת ספר"ם תות י"ז היקל בתיסור דרבנן תמיינן דבוק וב"ם תב"ע ואף כה"ת בין בנגדל כלל

מצד זה ע"כ כתב סע"ז דאין הפי' כן אלא לפיהנ להסוגיא ונהגו להסור כו' : (**כא**) לכאן. היינו כעודנו על הפת הם לומר שהוסר מהם טעם בשר עכשיו על המקום שהיה נגד הפת . ט"ז : (**כב**) כגון . ס"ה לצורך מורחים או ס"מ או עני כפי הלות עיני המורה ס"ח כללי ס"ו דין ב' וי"ש לומר לפוליים הטעם מפני מה פיקל לפעמים ופעמים אוסר ע"ז בשם מהר"י מינ"ץ בתשובה ס"ו : (**כג**) לפיהנ . עט"ז וכוונתו פשוט בע"ש סומכין לחדיה דלפ אלא נגד הרוטב שרי כמ"ש המחבר אלא נגד הקדירה חדשה בכ"ע אע"פ שיש קיל ממנו וכמ"ש בש"ך ס"ק ל"ו ובע"ש יש להקל בשניהם ואפילו בקדירה חדשה בכ"ע אע"פ שיש קיל ממנו וכמ"ש בש"ך ס"ק ל"ו ובע"ש יש לחלק בין נגד הרוטב שרי כמ"ש המחבר אלא נגד הפפה היה להגיה ס"ג מזה . וט"ש יש לראות הר"ב שהגיה בקדירה חדשה בכ"ע א"צ ס' אלא נגד הפפה היה להגיה אח"כ על מ"ש המחבר נהגו לאסור כשנפלה נגד הריקן דבחדשה מותר ולא כאן : **כא** ולא . עש"ך וע"ט בהגה"ט ס"ח ולקמן סי' צ"ג בהג"ה אבער אי"ה קצת דיני כפורי קדירה וכאן אין להאריך : **כב** אבל . עש"ך ויש בכאן קושי ההבנה וכבר עמד בזה הס"י כלל נ"ז אות ט"ו וט"ז דכאן כתב דעירוי שנפסק הקילוח אין מבליע כ"ק רק גרידה שהוא פחות (דאלו קליפה נסה שינפל בב"א עכ"י צ"ע אות כ"א בש"ך) ובסי' ק"ה אות ד' כתב הש"ך דאפילו נפסק הקילוח מבליע כ"ק וכ"ט בפחות פכ"צ נסף כו' וחילק ההיא דסי' ס"ח ס"י דאין מבליע ומפליט כא' ותוכן תירוצו של הס"י דיש להלק במאכל נפסק מבליע כ"ק ובכלי אין מפליט כ"ק רק גרידה ובאוכל אין מפליט ומבליע כאחת אם נפסק הקילוח וכלי חרס דינו כמאכל יע"ש . ולפ"ז ס"ש הש"ך כדלעיל סי' ס"ח היינו כמו דיש חילוק בין נפסק הקילוח שאין מפליט ומבליע כאחת אלמא דקיל הוא ה"ה לענין כלי מחבות בנפסק הקילוח שאין צריך כ"א גרידה הוא קליפה . וט"ם מה שהביא הש"ך ראיה מכאן סעיף ז' יראה כוונתו ס"ש רמ"א אם לא נפסק הקילוח משמע הא נפסק אין אוסר אף בכ"ח וודאי קשיא גם אין ראיה כלל דאי נפסק הוה כ"ש דנוחל על כירה צוננת כמ"ש לעיל וצ"ע :

עוד הקשה המ"י שם באות ס"ז דבריו אהדדי בכאן משמע דגרידה לא הוה כמו קליפה וכן כתב בסי' צ"א אות כ"א ואלו בסי' צ"ג אות ו' כתב הש"ך דגרידה הוה כמו קליפה והם דברים סתורים מיניה וביה יע"ש ובאמת צ"ע ואולי שם גרידה משותף הוא פעם הוא כמו קליפה ופעם פחות ומ"מ קשיא ס"ש בסימן צ"ג דאיך יאמר דגרידה המוכר בנר קרוי"ל הוא קליפה דא"כ איך כתב דלא הוה עירוי כיון שנפסק ואולי סובר מהרא"י דעירוי הוה כר"ח מטט עיין פרישה בכאן ואין להאריך ועם"י צ"א בב"י ס"ש בשם מהרא"י : **שוב** עייניתי בתה"ד קע"ו כתב דהואיל וחם ע"י אור מטט לכל החתות הוה כעירוי מכלי ראשון ובעי הנעלה משמע דסובר דעירוי בכולו אוסר וצ"ע . ודע דאם נפל נר חלב על הכלי ושהה שם קצת אם הוא מחבות יש תקנה בליבון ואם עץ אין תקנה לכאורה דהוה תשמישו ע"י אור כמו מכיניו של עובר כוכבים דמעין ליבון שהעובד כוכבים מתקן פתילות הנר עיין תוס' חולין ח' ובתה"ד שם הביא זה וא"כ אין מהני הנעלה כ"א ליבון עיין שם תוס' ד"ה שלבנה באור ועיין פר"ח סוף הסימן כ"ח חדש שמצא מפה אסורה דשמא נפל נר עליה ולא נפסק הקילוח יע"ש ובמקום אחר אבאר עוד ובאן אין להאריך :

צג א אסור

צג א אסור . עש"ך עשה כלומר הנה המחבר שינה מלשון המור דכתב אסור ובב"י תמה עליו דכאן לכ"ע מהני קפילא כיון שאין איסור בעין נפלט ומש"ה כתב בנ"ט כבריייתא חולין צ"ו א' והר"ם בפ"ט מט"א הי"א . והיה להמחבר לכתוב בפי' מועם קפילא כמו בצ"ב וצ"ח כרי שלא נמעה אלא דלשון ברייתא והר"ם נקט ומש"ה עשה כלומר והר"ב לא כתב י"א שאין מוכח מהמחבר בהיפוך דאפשר בנ"ט היינו ס' כמו ירך בנ"ה בנ"ט כו' מש"ה לא כתב וי"א ולשון באר הגולה אפשר הוא דוחק יע"ש . ומפני שיש כאן ענין עסוק ודרכי החכמה נעלמה ממני אמרתי אשיחה ורוח לי :

הנה

של דבריהם נ"ם והוא סני וראיה מכחל א"כ י"ל הבלוע בקדירה דנ"נ אפשר דהוה רק מדרבנן בב"ח דלא הוה דרך בישול כמו שפהרה בלוע אין מקבל מומאה מטומאה בלוע עש"ך צ"ד אות ז' וצ"ח י"ט ושם אבאר ולא הוה אלא מדרבנן נאמר כן וא"כ תו בנ"ם והוא סני לז"א דאינו כן . ומ"ש דאפילו בקדירה חדשה דאין מבטלין איסור לכתחלה דל"ת כיון שאין כוונתו לכך לא מיקרי מבטל עיין בהל' יי"נ מזה . וט"ש יש לראות הר"ב שהגיה בקדירה חדשה בכ"ע א"צ ס' אלא נגד הפפה היה להגיה אח"כ על מ"ש המחבר נהגו לאסור כשנפלה נגד הריקן דבחדשה מותר ולא כאן : **כא** ולא . עש"ך וע"ט בהגה"ט ס"ח ולקמן סי' צ"ג בהג"ה אבער אי"ה קצת דיני כפורי קדירה וכאן אין להאריך : **כב** אבל . עש"ך ויש בכאן קושי ההבנה וכבר עמד בזה הס"י כלל נ"ז אות ט"ו וט"ז דכאן כתב דעירוי שנפסק הקילוח אין מבליע כ"ק רק גרידה שהוא פחות (דאלו קליפה נסה שינפל בב"א עכ"י צ"ע אות כ"א בש"ך) ובסי' ק"ה אות ד' כתב הש"ך דאפילו נפסק הקילוח מבליע כ"ק וכ"ט בפחות פכ"צ נסף כו' וחילק ההיא דסי' ס"ח ס"י דאין מבליע ומפליט כא' ותוכן תירוצו של הס"י דיש להלק במאכל נפסק מבליע כ"ק ובכלי אין מפליט כ"ק רק גרידה ובאוכל אין מפליט ומבליע כאחת אם נפסק הקילוח וכלי חרס דינו כמאכל יע"ש . ולפ"ז ס"ש הש"ך כדלעיל סי' ס"ח היינו כמו דיש חילוק בין נפסק הקילוח שאין מפליט ומבליע כאחת אלמא דקיל הוא ה"ה לענין כלי מחבות בנפסק הקילוח שאין צריך כ"א גרידה הוא קליפה . וט"ם מה שהביא הש"ך ראיה מכאן סעיף ז' יראה כוונתו ס"ש רמ"א אם לא נפסק הקילוח משמע הא נפסק אין אוסר אף בכ"ח וודאי קשיא גם אין ראיה כלל דאי נפסק הוה כ"ש דנוחל על כירה צוננת כמ"ש לעיל וצ"ע :

עוד הקשה המ"י שם באות ס"ז דבריו אהדדי בכאן משמע דגרידה לא הוה כמו קליפה וכן כתב בסי' צ"א אות כ"א ואלו בסי' צ"ג אות ו' כתב הש"ך דגרידה הוה כמו קליפה והם דברים סתורים מיניה וביה יע"ש ובאמת צ"ע ואולי שם גרידה משותף הוא פעם הוא כמו קליפה ופעם פחות ומ"מ קשיא ס"ש בסימן צ"ג דאיך יאמר דגרידה המוכר בנר קרוי"ל הוא קליפה דא"כ איך כתב דלא הוה עירוי כיון שנפסק ואולי סובר מהרא"י דעירוי הוה כר"ח מטט עיין פרישה בכאן ואין להאריך ועם"י צ"א בב"י ס"ש בשם מהרא"י : **שוב** עייניתי בתה"ד קע"ו כתב דהואיל וחם ע"י אור מטט לכל החתות הוה כעירוי מכלי ראשון ובעי הנעלה משמע דסובר דעירוי בכולו אוסר וצ"ע . ודע דאם נפל נר חלב על הכלי ושהה שם קצת אם הוא מחבות יש תקנה בליבון ואם עץ אין תקנה לכאורה דהוה תשמישו ע"י אור כמו מכיניו של עובר כוכבים דמעין ליבון שהעובד כוכבים מתקן פתילות הנר עיין תוס' חולין ח' ובתה"ד שם הביא זה וא"כ אין מהני הנעלה כ"א ליבון עיין שם תוס' ד"ה שלבנה באור ועיין פר"ח סוף הסימן כ"ח חדש שמצא מפה אסורה דשמא נפל נר עליה ולא נפסק הקילוח יע"ש ובמקום אחר אבאר עוד ובאן אין להאריך :

צג א אסור

צג א אסור . עש"ך עשה כלומר הנה המחבר שינה מלשון המור דכתב אסור ובב"י תמה עליו דכאן לכ"ע מהני קפילא כיון שאין איסור בעין נפלט ומש"ה כתב בנ"ט כבריייתא חולין צ"ו א' והר"ם בפ"ט מט"א הי"א . והיה להמחבר לכתוב בפי' מועם קפילא כמו בצ"ב וצ"ח כרי שלא נמעה אלא דלשון ברייתא והר"ם נקט ומש"ה עשה כלומר והר"ב לא כתב י"א שאין מוכח מהמחבר בהיפוך דאפשר בנ"ט היינו ס' כמו ירך בנ"ה בנ"ט כו' מש"ה לא כתב וי"א ולשון באר הגולה אפשר הוא דוחק יע"ש . ומפני שיש כאן ענין עסוק ודרכי החכמה נעלמה ממני אמרתי אשיחה ורוח לי :

הנה

מצד זה ע"כ כתב סע"ז דאין הפי' כן אלא לפיהנ להסוגיא ונהגו להסור כו' : (**כא**) לכאן. היינו כעודנו על הפת הם לומר שהוסר מהם טעם בשר עכשיו על המקום שהיה נגד הפת . ט"ז : (**כב**) כגון . ס"ה לצורך מורחים או ס"מ או עני כפי הלות עיני המורה ס"ח כללי ס"ו דין ב' וי"ש לומר לפוליים הטעם מפני מה פיקל לפעמים ופעמים אוסר ע"ז בשם מהר"י מינ"ץ בתשובה ס"ו : (**כג**) לפיהנ . עט"ז וכוונתו פשוט בע"ש סומכין לחדיה דלפ אלא נגד הרוטב שרי כמ"ש המחבר אלא נגד הקדירה חדשה בכ"ע א"צ ס' אלא נגד הפפה היה להגיה אח"כ על מ"ש המחבר נהגו לאסור כשנפלה נגד הריקן דבחדשה מותר ולא כאן . ומ"ש דאפילו בקדירה חדשה דאין מבטלין איסור לכתחלה דל"ת כיון שאין כוונתו לכך לא מיקרי מבטל עיין בהל' יי"נ מזה . וט"ש יש לראות הר"ב שהגיה ב

הנה הפרי תואר אות א' הניח בצ"ע על הש"ע איך מתיר ע"י טעימה דלמא בלעה קדירה חלב ופלטה ומין במינו ליכא למיקם אסעמא יע"ש כמו כזית בשר חלב נבילה . וכבר ראיתי מי שנמשך אחריו בזה ואני תמה על האדון למה יאמר כדברים האלו והלא נמצא ערוכה חולין צ"ז א' אלא בב"ח מאן שעים לה קפילא הרי בבירור דקדירה כו' שעם קפילא והלא היא כתובה על ספר הישר בתרומת הדשן סי' ק"ל בתשובה ראיה דחלב שבשפים בקדירה ומה שבתוך הדופן מקושר הוא ואין נ"ג בתוך הקדירה מההיא בריתא דקדירה שבישל בשר אם בישל חלב בנ"ט ואמאי ניטא בתוך דופן קדירה נ"נ והוה מין ומינו ובאלף לא בטיל אלא דמקושר הוא (וה"ה אף טב"ם במל קשיא דמאן טעים קפילא ומב"ם א"א למיקם אסעמיה) וכבר ביאר זאת מהרא"י ז"ל בסי' קפ"נ באורך על התוחב קפ"ט וכדבעינן למיטר לקמן בצ"ד בש"ך אות א' והעיקר לחלק בין הנבלע באוכל נ"נ דחשיב הכל א' ואין טה שבתוך עם טה שבפנים מצטרף כמו ההיא דחלב נבילה חולין ק"ח ב' ובין בלוע בקדירה דאדרבה הבלוע מקושר עם המאכל שבתוך והוא ברור וזה הטעם שפסק חלב נגד הרוטב דשרי וכאמור . ומיהו שלא כנגד הרוטב אסור כמנהג העולם ס"א פעמים ס"א ובע"ש מתירין . ודע דהא דמתירין בע"ש או בה"ט אסור דנ"נ בתוך הריקן (ס) וכבר חקרנו מזה לעיל בסי' צ"ב באורך דהא דמתירין מטעם טפ"נ אי מפעפע עם הרוטב נתבטל ואי לא לא והמנהג שמא אח"כ עלה רתיחה כו' ובע"ש מתירין אבל במילא אח"כ אסור אף בה"ט . והנה יש לחלק בין קדירה של חרס לסתכות עסי' צ"ח בש"ך אות א"א דבה"ט בבלוע לא נ"נ יע"ש וא"כ אף שפילא טים אח"כ יש להתיר בג"ס לא בחרס ושם אבאר . עוד אבאר לך אם בישלו כזית אסור בקדירה ישינה בטקצת הכלי ואח"כ היתר צריך לשער נגד כל הקדירה דבפ' דם חטאת טספקא אי מפעפע בכל הכלי עסי' צ"ב בש"ך ח"י . ודע הא דהכריע הש"ך בצ"ח כ"א בה"ט בסתכת ועץ דאין נ"נ היינו בלא היה רק זית חלב אבל היו יותר רק שאין ס' נגד הקפ י"ל הרטב"ן מודה דפלט הקפ ונ"נ מה בב"ח החלב שבקדירה ואח"כ נבלי בקפ עיין ש"ש פנ"ה סי' ל"ו ום' ובר"ן פנ"ה נבי בטפיק ובתה"א דף צ"ב א' ובקצר ב"ד ש"א נ"ו א' דפוס קרימונה ולפי שרברים ארוכים ועניינים עמוקים ומקומן בסימן צ"ד וצ"ח אבאר שם ובאן אין להאריך :

ומה שכתב הש"ך אם ידוע כמה בלעה א"צ לשער בחדשה כדלעיל צ"ב ס"ה בהנ"ה חדשה א"צ ס' אלא נגד הספה וצ"ד ס"ו הוא ס"ש כ"ם קדירה שבישלו חלב ואח"כ טים א"צ אלא נגד החלב והיינו בידוע כמה בלעה חלב וכמה דוכתי הוא בצ"ח ס"ה אם ידוע כמה האיסור שבלעה ושאר דוכתין והכל הטעם משום דמה שבתוך הקדירה ובדופן מקושר ואין מניח לעשות הבלוע נבילה לכ"ע אף לדידן ולמחבר שסתם בצ"ח כדיעה א' דבלוע נ"נ וכדבדירנא בס"ד ואפנם מה שקשה מצ"ד ס"ו בצלים או ירקות א"צ ס' אלא נגד הסכין של היתר הא באוכל עם אוכל ניטא שנכנס מתבשיל לבצלים נ"נ כמו חלב נבילה אבאר בצ"ד שם בעזה"י . גם אמאי מותרין גם הבצלים ועיין כר"ו ושם אבאר . וט"ש הש"ך שאם בישלו בשר תוך טעל"ע של בישול בשר א' אפ"ה א"צ לשער רק נגד בשר ב' טבואר עיין לקמן צ"ד אות כ"ב דסובר דמונין מפליטה שניה וכדבעינן למיטר שם וכט"ש הפר"ח שם אות ב' לשיטת הש"ך ס"ם נ"ם בר נ"ם דהיתרא הוא ואין כח בבלע הא' לאסור החלב ומשערין רק נגד הבשר ב' וזה בהיתר ולא בניטול איסור וכן אם בחלב יש דברים חריפים כמו הרבה פלפלין וכדומה משערין נגד הבשר הראשון כמו שיתבאר בצ"ד אות כ"ב בארוך ובאן אין להאריך (ס) : **ב** נגד . עש"ך דאין חילוק בין מתכת וחרס נקיים מתכת וחרס במתכות אין משערין באופר יפה דלא כראב"ד וה"ה חרס לומר דאם בישל במקצת כלי צריך ס' נגד כל הכלי אף בנחושתו דק ול"ם מתכת דחם מקצתו חם כולו אלא אפילו חרס נהי דאין חם כולו ס"ם בחם כולו מטש ע"י בישול מפעפע בכלי כולו כמו דאמרינן בדם חטאת והבן (ס) : **ג** אבל . עש"ך דמדינא יש חילוק בין אם בישל בשר בקדירה חולבת לאחר מעל"ע שרי שאר דברים דבב"ח הבלוע בקדירה לא נ"נ מעולם לדיתן טעם אח"כ ביורקות ואף נמ"ל לכתחלה אסור מ"ם הבלוע לא נאסר מעולם (וגם הכלי לא קיבלה איסור מעולם ופשיטא בכ"ח דמותר דהוה דיעבד דצריך שבירה אלא אפילו בשאר כלים כן ולקמן ק"נ אבאר) משא"כ כשבישל תוך מעל"ע נאסר הבלוע ואף לאחר מעל"ע אסור שאר דברים דיתן הבלוע טעם ביורקות ונמ"ל אסור לכתחלה בשקיבל מתחלה איסור מושבח אבל מצד הטנהג אוסרין אף שאר דברים אף בבישל בשר אחר מעל"ע של בשר כמו שיתבאר בסי' צ"ד ס"ה בהנ"ה. ובענין נמ"ל ראיתי לתקור בכאן חקירות רבות אי לאו דבתתיגנא מהבראי וכ"ש מרבותי אמינא מלתא חדתא כמו שאומר . דע דבע"ז א' מסיק ס"ה לא אסור אלא קדירה בת יומא ומרדכני אסו אב"י ותו' שם ד"ה מכאן הוקשה להם ס"ש מאכל מכלי ותירצו דכלי קיבלה תחלה טעם מושבח והיה בה איסור משא"כ במאכל לא היה איסור מעולם וברא"ש הביא זה התום' ועוד תי' דבתבשיל ליכא למיגזר אסו בב"י דל"ש דיגזרו לאסור אף קדירה שאב"י . והנה עיקר הקושיא מכ"ח דהוה דיעבד דצריך שבירה ולא מכ"ם דהוה לכתחלה דיש תקנה בהנעלה וכן מבואר בהג"א שם דא"צ כלי הוה לכתחלה כיון דטעון שבירה הוה דיעבד . ועיין בס' שו"ת דבר שמואל שי"א בכ"ח פרצוני"ש באב"י להתיר בה"ט יע"ש ויראה דאין להתיר כמו שמבואר סתום' ומהנ"א כאן ואולי באם בלע איסור דרבנן יש לצדד בה"ם יע"ש ויראה דאין להתיר כמו שמבואר סתום' ומהנ"א כאן ואולי באם בלע איסור דרבנן יש לצדד בה"ם שיתבאר בצ"ד אות כ"ב בארוך ובאן אין להאריך דלא כראב"ד וה"ה חרס לומר דאם בישל במקצת כלי צריך ס' נגד כל הכלי אף בנחושתו דק ול"ם מתכת דחם מקצתו חם כולו אלא אפילו חרס נהי דאין חם כולו ס"ם בחם כולו מטש ע"י בישול מפעפע בכלי כולו כמו דאמרינן בדם חטאת והבן (ס) : **ג** אבל . עש"ך דמדינא יש חילוק בין אם בישל בשר בקדירה חולבת לאחר מעל"ע שרי שאר דברים דבב"ח הבלוע בקדירה לא נ"נ מעולם לדיתן טעם אח"כ ביורקות ואף נמ"ל לכתחלה אסור מ"ם הבלוע לא נאסר מעולם (וגם הכלי לא קיבלה איסור מעולם ופשיטא בכ"ח דמותר דהוה דיעבד דצריך שבירה אלא אפילו בשאר כלים כן ולקמן ק"נ אבאר) משא"כ כשבישל תוך מעל"ע נאסר הבלוע ואף לאחר מעל"ע אסור שאר דברים דיתן הבלוע טעם ביורקות ונמ"ל אסור לכתחלה בשקיבל מתחלה איסור מושבח אבל מצד הטנהג אוסרין אף שאר דברים אף בבישל בשר אחר מעל"ע של בשר כמו שיתבאר בסי' צ"ד ס"ה בהנ"ה. ובענין נמ"ל ראיתי לתקור בכאן חקירות רבות אי לאו דבתתיגנא מהבראי וכ"ש מרבותי אמינא מלתא חדתא כמו שאומר . דע דבע"ז א' מסיק ס"ה לא אסור אלא קדירה בת יומא ומרדכני אסו אב"י ותו' שם ד"ה מכאן הוקשה להם ס"ש מאכל מכלי ותירצו דכלי קיבלה תחלה טעם מושבח והיה בה איסור משא"כ במאכל לא היה איסור מעולם וברא"ש הביא זה התום' ועוד תי' דבתבשיל ליכא למיגזר אסו בב"י דל"ש דיגזרו לאסור אף קדירה שאב"י . והנה עיקר הקושיא מכ"ח דהוה דיעבד דצריך שבירה ולא מכ"ם דהוה לכתחלה דיש תקנה בהנעלה וכן מבואר בהג"א שם דא"צ כלי הוה לכתחלה כיון דטעון שבירה הוה דיעבד . ועיין בס' שו"ת דבר שמואל שי"א בכ"ח פרצוני"ש באב"י להתיר בה"ט יע"ש ויראה דאין להתיר כמו שמבואר סתום' ומהנ"א כאן ואולי באם בלע איסור דרבנן יש לצדד בה"ם שיתבאר בצ"ד אות כ"ב בארוך ובאן אין להאריך (ס) : **ב** נגד . עש"ך דאין חילוק בין מתכת וחרס נקיים מתכת וחרס במתכות אין משערין באופר יפה

כשר אז אל תאכל על סכך נמי דומה כזיתים כו כמין ס"מ עיין סימן י"ם ס"ג בהג"ה וע"ז אות י"ג וכ"ך אות ס' ו' וע"ש. תמיה ע"א דע"י עירוי לא בלע רק ס"ק וכן מבואר בתו"ה ס"ג ד"ח וה"כ בלל ל"ז ד"ח וה"כ ודלמי יש ס' בקדירה גדר קליפת הקדח בסמוך גדר קליפת כל הקדירה יש בתבשיל ס' נגד קערה המכה עם"י ס"ע כשי"ך אות ס"ד וקל"ד וקל"ז וכ"ה דבחיתר לא מייירי ג"כ מה מיירי עירוי בלי כ"ש כמי עיין ק"ס בע"ז אות ד' וש"ך אות ס' גם מין בכור לף ליש"ם לי כ"ש דאוסר בדיעבד עירוי וכ"ש ולקמן ס"ח בקדירה עירוי וכ"ש דכתב דמ"ש לכאר עוד. ועש"ך אות ב' וסיים הט"ז דלף אלא כל אחין יש"ב שרי. ובאות ד' בסימן ק"ם כתב דמ"ש רמ"א כאן לא נהירא לי כ"ם כן לא נה"מ יע"ש דבאין ס"מ אוסר בדיעבד עוד:

כתב או"ה שם ד"ה בשם סמ"ק לפילו מסכך רחיתה ולפילו סכך אם נתחב כולו לו מקלתו צריך נגד כל כלי כמו בסימן ס"ע ואתם נגד דעשה כעיקר ד"ח עכ"ל שהם כסכך רחיתה כ"ל ע"י מליחה יע"ש מסג"כ כשי"ך בלוש עי"א ביגול בכ"ך. וכל זמן שהכף נאכר כולו שמוציך בליעתו כולו כמו בע"ח וחין חילוק בין כלי מתכות ועץ וחרס. ואם הכף נוגן בהם תיכף לעיונה טובא כפי מה דקי"ל אם לתוך אם תתחב גבר ולממכר בק"ם אם נפלה מחיתה קיש על התיכה ממה אם הוא שומן בין כיתר לו לאסור המבל בזה התיכה בשר שמעה כשר בשר נגיעה ממה לו לסיפך תחיכת נגילה קדח על בשר שמעה ונוגעת זו בזו לף בלא רוטב אוסר מכלי שני ולדידן דל"ק בקילין בין כחום לשמן בכ"ע לוסר בכולו לף בלא רוטב מ"מ ע"כ צריך עתה לחלק בין מלכל לכלי לאם בלי שומן על דבר אם לא תמרינן תתחב בשר ולהצריך ס' נגד כל הכלי בכדיעבד קלת עכ"ל ק"ם לוח כ"ג יע"ם וכן לאסור כל הכלי ולומר אם נתחב מקלת התיכה ואפילו סכך אם נתחב כולו לו מקלתו צריך נגד כל הכלי כמו בסימן ס"ע ואתם נגד מתחב בשר שנבלע בכף פעם ב' דנ"ב עכ"פ מדברגן כיון דשבב"ח כמ"ש השי"ך כאן אות כ"ב א"כ ודאי לא גרע בשר שנבלע בכף פעם ב' דנ"ב עכ"פ שמע פלט הכף ובלע ולא באיסור דרבנן דוראי מ"ש המחבר בק"ג כיון דבא מבב"ח כבב"ח דיניהן ליה הוא רק מדרבנן (ונהי דבתבשיל ליכא כ"א מדרבנן מין במינו מ"מ נ"נ מ"ה הוא בב"ח) ומסק"ק אשר סובר חכ"נ בשאר איסורין מ"ה כדעת מהרי"ק שורש קנ"ב עיין כה"ג צ"ב בהגהות הב"י אות ל"ח ומש"ה לא הזכיר ב"פ ועסי' צ"ב בש"ך אות יו"ד ודוחק. עוד אפשר לומר דהמחבר בק"ג חוטרא בעלמא החמיר בתם שבא מבב"ח וכאן לא החמיר דזה גופא לחוש ב"פ הוי חוטרא ומסק"ק מדינא סובר חכ"נ בשאר איסורין עכ"פ מדרבנן וצ"ע: **ה** ולא. עש"ך ודברים פשוטים המה וקשיא ליה אהמחבר דאמאי היקל בנודע דבשלמא השור סובר דנודע קמא בטל כמשנה פ"ב דערלה משא"כ המחבר בארוך בצ"ם דהוזר וניער בנודע אפילו מב"ם ע"ל התם נזרינן אפו א"ם ובבח לא שייך אין הנאסר דכ"א איסור הוא וכדאמרן. ובהפסד מרובה וצורך גדול יש מקום לומר אם בשלו איסור וחמטו טים בתוך מעל"ע לאיסור ונפל מן התים להיתר דמתירין כמו שיתבאר בארוך לקמן אות כ"ב אמנם להלכה ח"ו להקל ולומר כן ובאות כ"ב אבאר הדברים בארוך ובסי' ק"נ ובסרא. עש"ך וכוונתו דאין מוליך בליעה משם בכולו וב"ש שאין מפלים מכולו כם"ש בסי' קכ"א אות י"ז כמהר"ם מ"ץ דהם כולו היינו אם נגע איסור בראש שהוא קר נבלע שם אבל תרתי לא אמרינן שהם כולו והוליך בליעתו בכולו ומהא דבישול מפעפע אף בשאר כלים עסי' צ"ב התם עומד אצל האש והם כולו ואף אין אצל האש כיון דהם כולו כמו שבארנו בט"ז בארוך ולפי דברי הש"ך כלי מתכות שהם מקצתו ובלע איסור במקצתו ואח"כ נגע בראש השני ברותח הם מותר דאין נבלע שם איסור ולא מוליך בליעה בכולו כיון דעכשיו ראש הא' קר הוא. ועיין א"ח בסי' תנ"א בם"א אות כ"ד סובר בהיפך דמוליך בליעתו בכולו אלא שאין מפליט מכולו ופי' מ"ש הר"ם כאן שאין מוליך בליעה ר"ל להפליט ולפ"ז אם תחב מקצת האחר נאסר התבשיל דלא כש"ך ובסי' צ"ח וקכ"א אבאר. ום"ש שכן מוכח באות כ"ו ט"ם וצ"ל ס"ח ששם כתב מ"ש נגד מקום התחך יע"ש ואי דהתם מטעם דוחקא מ"מ כיון שמפלים מכל עכ"פ תו במקום התחך יש דוחקא ומבליע בכל התהיכה כם"ש בם"ז יע"ש ובהיכו ולפ"ש בשם אנו דיינינן ומ"ט כבר הארכנו בט"ז דעיקר שמפלים מסכין לא משום דוחקא נגד מקום התחך דעל בעין אנו דיינינן ומ"ט כבר הארכנו בט"ז דעיקר שמפלים מסכין לא משום בעין ושפיר טוכח דאין מפלים מכל הסכין יע"ש. ואף אי משום בעין י"ל כן ואין להאריך:

דע שאני נסתפקתי כלי מתכות שהוחם באור ממש ותוחבו לתבשיל צינן אי שייך תתאה ואין אוסר רק כ"ק או שאני הוחם ע"י אש ממש וכה"ג מחלק הש"ך לענין מפלים ומבליע בכולו בין הוחם ע"י אור או ע"י מים חצין וצ"ע (כ) כעת: **ד** אם. עש"ך הנה מהרא"י סי' נגד החלב כתב עסי' צ"ח (כ) ב"פ ס' שמא פ"א יצא כזית חלב מכף ונשאר בכף חלק ס' מחלב ובלע נ"ט חלקים בשר ונ"ל כשהוציאו הכף מקדירה (רבעודו בקדירה טה שבתוך הקדירה מחובר ומצטרף למה שבתוך הכף ולא נ"נ כדמוכח מבריתא דקדירה שבשל בשר אם בישל חלב בכ"ט ול"ד לחולין ק"ח ב' חלב נבילה דאוכל עם אוכל מחובר הוא י"ש בתה"ד וכבר נתבאר לעיל בצ"ב באורך) ומוברים דאף לאחר שהוציא הכף מקדירה עדיין שם כ"ר עליו כיון דנתחב לתוך כ"ר עיין בצ"ב בם"ז אות לם"ר יע"ש. ומש"ה צריך ב"פ ס' ועיין בספר האריח לש"ך שכתב דקי"ל ב' איסורין מבטלין זא"כ כמבואר סי' צ"ח וא"כ זית בשר וזית חלב אין מעפן שוין יע"ש וכבר כתבנו במקום אחר דבב"ח שם אחד הוא הוה כאיסור א' אף שאין מעפן שוה כם"ש התב"ש בסי' ל"ג והב"ח בקו"א סי' כ"ו וצ"ח דבתר שמא נמי אזלינן ואם שוה בשמא אין מבטלין זא"כ ובב"ח איסור אחד הוא ובסי' צ"ח אבאר באורך. ודע דיש לראות להמחבר מאי איריא תוחב ב"פ אפילו פ"א ושוהה הרבה נימא פלט ובלע וסבור הייתי לומר דמקושר הוא עם טה שבקדירה וחששא לאחר שהוציאו מקדירה וא"כ דווקא תוחב ב"פ אלא דא"כ קשיא כזית בשר ליורה חלב בסי' צ"ב בנח מרתיחה עם"פ ליבני ב"פ ס' להמחבר כיון דחשש כאן בכף ב"ש בשבר ואף לא נפל ב"פ אלא שנשתהה הרבה עיי"ש פר"ח אות א' דבשבר לא שייך מקושר כדמוכח חולין ק"ח ב' חלב נבילה וצ"ל דודאי באיסורא ורבנן לא דייקינן כולי האי דמ"ה טין במינו ברובא בשל אלא מדרבנן הלכך כשתחב ב"פ נראה כב' זיתי איסור משא"כ בתחיבה אחת אף ששוהה הרבה וה"ה זית בשר ליורה חלב כל שלא סילק הבשר ושוהא הרבה א"צ אלא פ"א ס' ואה"נ לדעת המחבר בנפל ב"פ משיטא דצריך ב"פ ס' והר"ב לקמן צ"ח ס"ם ד' בהג"ה ד"א צ' דאוקי לשיטתיה כאן דבכף א"א אלא פ"א ה"ה שם ועיין ס"ש באות ו'. והב"ח ויש"ש בפ"ה ס' ועסי' צ"ב בש"ך אות יו"ד ודוחק. עוד אפשר לומר דהמחבר בק"ג חוטרא בעלמא החמיר בתם שבא מבב"ח וכאן לא החמיר דזה גופא לחוש ב"פ הוי חוטרא ומסק"ק מדינא סובר חכ"נ בשאר איסורין עכ"פ מדרבנן וצ"ע: **ה** ולא. עש"ך ודברים פשוטים המה וקשיא ליה אהמחבר דאמאי היקל בנודע דבשלמא השור סובר דנודע קמא בטל כמשנה פ"ב דערלה משא"כ המחבר בארוך בצ"ם דהוזר וניער בנודע אפילו מב"ם ע"ל התם נזרינן אפו א"ם ובבח לא שייך זה כיון דיש ס' נגד הכף תו לא משבחת בכטה תחיבות שיהיה בו טעם בתבשיל דהא מטין התבשיל בולע ופולם והוה מב"ם לעולם ומש"ה בנודע מיקל ובלא נודע אסור דהוי כנפלו בב"א ואף דאיסורין מבטלין זא"ו ם"ם אם שמן שוין אף שטעמן חלוקין אין מבטלין ושם בב"ח חד שמא הוא כם"ש באות ד'. וטה שהזהיר לדקדק בדבריו הוא כמו שאנו דאם היינו אומרים דבשר מריפה וכדומה אפ"ה כשבישלו עם חלב נ"נ ט"ה כמו שכתב הפר"ח אות ד' בהיאותיו באות ד' (וכן הלכה) וא"כ קשיא על המחבר דחילק בין נודע דשרי משמע אף בשאר באיסורו ולזה הכריח שיטתו באות ד' דכה"נ אין חנ"נ מ"ה עכ"פ ולית כאן איסור תורה ובתחיבה לא נזרו כאן בנודע ועסי' ל"ג וצ"ח אבאר באורך וכאן אין להאריך: **ו** וי"א. עש"ך דאנן קי"ל להקל

להקל דשכיח הוא שיתחב העגול כולו ומה שהעולם נוהגין לשער בחצי מא"פ י"א ב' קווארט וי"א קווארט וחצי טוב לשער באומד יפה ע"י מדידה שיטלא כלי מלא מים ואח"כ יתחוב הכף לתוכן והמים היוצאים הם שיעור הכף ולקמן צ"ח אבאר עוד: **ב** דהיינו. עש"ך הראה לס"ו כאן לסימן ק"נ ס"ו וכאן ס"ו הוכר דבהיתר לא שייך נ"נ ומטילא חושבין מעל"ע מבישול הבשר ואף הש"ך אות כ"ב לקמן יודה לזה דמה שנפלט תוך מעל"ע וחזר ונבלע אין בו כח לאסור דנ"ב בר נ"מ הוא ומה שעמבר מתחילתו בכף נמ"ל לאחר מעל"ע ובק"נ מבואר באיסור חושבין מבישול המים. והואיל ומצוי הוא דבר זה אמרתי לכתוב כאן בקיצור. אם שמשו בכף איסור ואח"כ תוך לילה מים ואחר מעל"ע מאיסור תחבו להיתר בהפסד קצת שרי ע"ש בש"ך אות ד' ובמ"ו אות י"א ובאין הפסד כלל אסור אבל אם שמשו מים לאחר לילה מאיסור או לאחר מים שהתה לילה ושמשו אח"כ בהיתרא שרי אף באין הפסד כלל להר"ב בם כדבעינן. למיטר שם וה"ה בישלו בשר ובין בשר לחלב שהה לילה או לאחר חלב לילה והוחמו מים ולאחר מעל"ע מבישול החלב שמשו היתרא שרי אף באין הפסד כלל יע"ש ואם לאחר מעל"ע מבשר הוא אבל תוך מעל"ע לחלב והיה בין חלב לטים לילה באנו למחלוקת הש"ך והט"ז בסי' ק"ח אות י"ז וי"ג להט"ז דגם בב"ח בנפרד לנמרי לא נ"נ יע"ש ה"ה כאן יש להתיר דהוי מעמי להתיר א' מעם הסמ"ק שכתב בב"י ס"ם ק"נ כיון דאין תוך מעל"ע מזמן הראשון ולש"ך אות י"ז שם וודאי לא שייך מעם הסמ"ק רק לינת לילה להוד אין מסמיק להיתר ואף בהפסד קצת אסור ושוב ראיתי אפשר אף לט"ז שם אסור הוא דנמ"ל משהו אית ביה מדקיי"ל לאסור נמ"ל בפסח עיין א"ח תס"ו וה"ם בסי' ק"נ דמ"מ לא החמירו נאסר יותר מאוסר ואוסר נופא אין בו כח לאסור דנמ"ל הוא אף בטחצה או רוב כיון דמעם פליטה בעלמא הוא מכף כמבואר סי' ק"נ וא"כ בב"ח לא שייך אין הנאסר דכ"א איסור הוא וכדאמרן. ובהפסד מרובה וצורך גדול יש מקום לומר אם בשלו איסור וחמטו טים בתוך מעל"ע לאיסור ונפל מן התים להיתר דמתירין כמו שיתבאר בארוך לקמן אות כ"ב אמנם להלכה ח"ו להקל ולומר כן ובאות כ"ב אבאר הדברים בארוך ובסי' ק"נ ובסרא. עש"ך וכוונתו דאין מוליך בליעה משם בכולו וב"ש שאין מפלים מכולו כם"ש בסי' קכ"א אות י"ז כמהר"ם מ"ץ דהם כולו היינו אם נגע איסור בראש שהוא קר נבלע שם אבל תרתי לא אמרינן שהם כולו והוליך בליעתו בכולו ומהא דבישול מפעפע אף בשאר כלים עסי' צ"ב התם עומד אצל האש והם כולו ואף אין אצל האש כיון דהם כולו כמו שבארנו בט"ז בארוך ולפי דברי הש"ך כלי מתכות שהם מקצתו ובלע איסור במקצתו ואח"כ נגע בראש השני ברותח הם מותר דאין נבלע שם איסור ולא מוליך בליעה בכולו כיון דעכשיו ראש הא' קר הוא. ועיין א"ח בסי' תנ"א בם"א אות כ"ד סובר בהיפך דמוליך בליעתו בכולו אלא שאין מפליט מכולו ופי' מ"ש הר"ם כאן שאין מוליך בליעה ר"ל להפליט ולפ"ז אם תחב מקצת האחר נאסר התבשיל דלא כש"ך ובסי' צ"ח וקכ"א אבאר. ום"ש שכן מוכח באות כ"ו ט"ם וצ"ל ס"ח ששם כתב מ"ש נגד מקום התחך יע"ש ואי דהתם מטעם דוחקא מ"מ כיון שמפלים מכל עכ"פ תו במקום התחך יש דוחקא ומבליע בכל התהיכה כם"ש בם"ז יע"ש ואיכו ולפ"ש בשם אנו דיינינן ומ"ט כבר הארכנו בט"ז דעיקר שמפלים מסכין לא משום דוחקא נגד מקום התחך דעל בעין אנו דיינינן ומ"ט כבר הארכנו בט"ז דעיקר שמפלים מסכין לא משום בעין ושפיר טוכח דאין מפלים מכל הסכין יע"ש. ואף אי משום בעין י"ל כן ואין להאריך:

דע שאני נסתפקתי כלי מתכות שהוחם באור ממש ותוחבו לתבשיל צינן אי שייך תתאה ואין אוסר רק כ"ק או שאני הוחם ע"י אש ממש וכה"ג מחלק הש"ך לענין מפלים ומבליע בכולו בין הוחם ע"י אור או ע"י מים חצין וצ"ע (כ) כעת: **ד** אם. עש"ך הנה מהרא"י סי' נגד החלב כתב עסי' צ"ח (כ) ב"פ ס' שמא פ"א יצא כזית חלב מכף ונשאר בכף חלק ס' מחלב ובלע נ"ט חלקים בשר ונ"נ כשהוציאו הכף מקדירה (רבעודו בקדירה טה שבתוך הקדירה מחובר ומצטרף למה שבתוך הכף ולא נ"נ כדמוכח מבריתא דקדירה שבשל בשר אם בישל חלב בכ"ט ול"ד לחולין ק"ח ב' חלב נבילה דאוכל עם אוכל מחובר הוא י"ש בתה"ד וכבר נתבאר לעיל בצ"ב באורך) ומוברים דאף לאחר שהוציא הכף מקדירה עדיין שם כ"ר עליו כיון דנתחב לתוך כ"ר עיין בצ"ב בם"ז אות לם"ר יע"ש. ומש"ה צריך ב"פ ס' ועיין בספר האריח לש"ך שכתב דקי"ל ב' איסורין מבטלין זא"כ כמבואר סי' צ"ח וא"כ זית בשר וזית חלב אין מעפן שוין יע"ש וכבר כתבנו במקום אחר דבב"ח שם אחד הוא הוה כאיסור א' אף שאין מעפן שוה כם"ש התב"ש בסי' ל"ג והב"ח בקו"א סי' כ"ו וצ"ח דבתר שמא נמי אזלינן ואם שוה בשמא אין מבטלין זא"כ ובב"ח איסור אחד הוא ובסי' צ"ח אבאר באורך. ודע דיש לראות להמחבר מאי איריא תוחב ב"פ אפילו פ"א ושוהה הרבה נימא פלט ובלע וסבור הייתי לומר דמקושר הוא עם טה שבקדירה וחששא לאחר שהוציאו מקדירה וא"כ דווקא תוחב ב"פ אלא דא"כ קשיא כזית בשר ליורה חלב בסי' צ"ב בנח מרתיחה עם"פ ליבני ב"פ ס' להמחבר כיון דחשש כאן בכף ב"ש בשבר ואף לא נפל ב"פ אלא שנשתהה הרבה עיי"ש פר"ח אות א' דבשבר לא שייך מקושר כדמוכח חולין ק"ח ב' חלב נבילה וצ"ל דודאי באיסורא ורבנן לא דייקינן כולי האי דמ"ה טין במינו ברובא בשל אלא מדרבנן הלכך כשתחב ב"פ נראה כב' זיתי איסור משא"כ בתחיבה אחת אף ששוהה הרבה וה"ה זית בשר ליורה חלב כל שלא סילק הבשר ושוהא הרבה א"צ אלא פ"א ס' ואה"נ לדעת המחבר בנפל ב"פ משיטא דצריך ב"פ ס' והר"ב לקמן צ"ח ס"ם ד' בהג"ה ד"א צ' דאוקי לשיטתיה כאן דבכף א"א אלא פ"א ה"ה שם ועיין ס"ש באות ו'. והב"ח ויש"ש בפ"ה ס' ועסי' צ"ב בש"ך אות יו"ד ודוחק. עוד אפשר לומר דהמחבר בק"ג חוטרא בעלמא החמיר בתם שבא מבב"ח וכאן לא החמיר דזה גופא לחוש ב"פ הוי חוטרא ומסק"ק מדינא סובר חכ"נ בשאר איסורין עכ"פ מדרבנן וצ"ע: **ה** ולא. עש"ך ודברים פשוטים המה וקשיא ליה אהמחבר דאמאי היקל בנודע דבשלמא השור סובר דנודע קמא בטל כמשנה פ"ב דערלה משא"כ המחבר בארוך בצ"ם דהוזר וניער בנודע אפילו מב"ם ע"ל התם נזרינן אפו א"ם ובבח לא שייך זה כיון דיש ס' נגד הכף תו לא משבחת בכטה תחיבות שיהיה בו טעם בתבשיל דהא מטין התבשיל בולע ופולם והוה מב"ם לעולם ומש"ה בנודע מיקל ובלא נודע אסור דהוי כנפלו בב"א ואף דאיסורין מבטלין זא"ו ם"ם אם שמן שוין אף שטעמן חלוקין אין מבטלין ושם בב"ח חד שמא הוא כם"ש באות ד'. וטה שהזהיר לדקדק בדבריו הוא כמו שאנו דאם היינו אומרים דבשר מריפה וכדומה אפ"ה כשבישלו עם חלב נ"נ ט"ה כמו שכתב הפר"ח אות ד' בהיאותיו באות ד' (וכן הלכה) וא"כ קשיא על המחבר דחילק בין נודע דשרי משמע אף בשאר באיסורו ולזה הכריח שיטתו באות ד' דכה"נ אין חנ"נ מ"ה עכ"פ ולית כאן איסור תורה ובתחיבה לא נזרו כאן בנודע ועסי' ל"ג וצ"ח אבאר באורך וכאן אין להאריך: **ו** וי"א. עש"ך דאנן קי"ל להקל

העולה

מזה דכלי שהוח שם עיה"ב אם נגע בדבוק נאריך לשער נגד כל הכלי כמו בסימן ס"ע ואתם נגד כל קליפת הקדירה דלא נאסר מתחלה כ"ל ע"י מליחה יע"ש מסג"כ כשי"ך בלוש עי"א ביגול בכ"ך. וכל זמן שהכף נאכר כולו שמוציך בליעתו בכולו כמו בע"ח וחין חילוק בין כלי מתכות ועץ וחרס. ואם הכף נוגן בהם תיכף לעיונה טובא כפי מה דקי"ל אם לתוך אם תתחב גבר ולממכר בק"ם אם נפלה מחיתה קיש על התיכה ממה אם הוא שומן בין כיתר לו לאסור המבל בזה התיכה בשר שמעה כשר בשר נגיעה ממה לו לסיפך תחיכת נגילה קדח על בשר שמעה ונוגעת זו בזו לף בלא רוטב אוסר מכלי שני ולדידן דל"ק בקילין בין כחום לשמן בכ"ע לוסר בכולו לף בלא רוטב מ"מ ע"כ צריך עתה לחלק בין מלכל לכלי לאם בלי שומן על דבר אם לא תמרינן תתחב גבר ולהצריך ס' נגד כל הכלי בכדיעבד קלת עכ"ל ק"ם לוח כ"ג יע"ם וכן לאסור כל הכלי ולומר אם נתחב מקלת התיכה ואפילו סכך אם נתחב כולו לו מקלתו צריך נגד כל הכלי כמו בסימן ס"ע ואתם נגד מתחב בשר שנבלע בכף פעם ב' דנ"ב עכ"פ מתקה נגד מקלת אם הכלי תתקון קר משל"ב אם המתבל אם וכלי קר נפל עליה אין לומרים שמרתיה הכלי ומפלים מכל הכלי וגם תאסור כל הכלי זה לא תמרינן ומ"מ דוחק גדול לומר כן ואם נאמר כמ"ש ל"ח ומש"ה לא החמירו נאסר יותר מאוסר ואוסר נופא אין בו כח לאסור דנמ"ל הוא אף בטחצה או רוב כיון דמעם פליטה בעלמא הוא מכף כמבואר סי' ק"נ וא"כ בב"ח לא שייך אין הנאסר דכ"א איסור הוא וכדאמרן. ובהפסד מרובה וצורך גדול יש מקום לומר אם בשלו איסור וחמטו טים בתוך מעל"ע לאיסור ונפל מן התים להיתר דמתירין כמו שיתבאר בארוך לקמן אות כ"ב אמנם להלכה ח"ו להקל ולומר כן ובאות כ"ב אבאר הדברים בארוך ובסי' ק"נ ובסרא. עש"ך וכוונתו דאין מוליך בליעה משם בכולו וב"ש שאין מפלים מכולו כם"ש בסי' קכ"א אות י"ז כמהר"ם מ"ץ דהם כולו היינו אם נגע איסור בראש שהוא קר נבלע שם אבל תרתי לא אמרינן שהם כולו והוליך בליעתו בכולו ומהא דבישול מפעפע אף בשאר כלים עסי' צ"ב התם עומד אצל האש והם כולו ואף אין אצל האש כיון דהם כולו כמו שבארנו בט"ז בארוך ולפי דברי הש"ך כלי מתכות שהם מקצתו ובלע איסור במקצתו ואח"כ נגע בראש השני ברותח הם מותר דאין נבלע שם איסור ולא מוליך בליעה בכולו כיון דעכשיו ראש הא' קר הוא. ועיין א"ח בסי' תנ"א בם"א אות כ"ד סובר בהיפך דמוליך בליעתו בכולו אלא שאין מפליט מכולו ופי' מ"ש הר"ם כאן שאין מוליך בליעה ר"ל להפליט ולפ"ז אם תחב מקצת האחר נאסר התבשיל דלא כש"ך ובסי' צ"ח וקכ"א אבאר. ום"ש שכן מוכח באות כ"ו ט"ם וצ"ל ס"ח ששם כתב מ"ש נגד מקום התחך יע"ש ואי דהתם מטעם דוחקא מ"מ כיון שמפלים מכל עכ"פ תו במקום התחך יש דוחקא ומבליע בכל התהיכה כם"ש בם"ז יע"ש ואיכו ולפ"ש בשם אנו דיינינן ומ"ט כבר הארכנו בט"ז דעיקר שמפלים מסכין לא משום דוחקא נגד מקום התחך דעל בעין אנו דיינינן ומ"ט כבר הארכנו בט"ז דעיקר שמפלים מסכין לא משום בעין ושפיר טוכח דאין מפלים מכל הסכין יע"ש. ואף אי משום בעין י"ל כן ואין להאריך: **ו** וי"א. עש"ך דאנן קי"ל להקל

להקל אף בלא נודע ול"ם בכף דיש ב' מעמים א' די"א דבלוע בכלי לא נ"נ ואף דאנן לא ק"ל כן לקמן בסג"ה אף בצ"ח (לדעת הר"ב שם ועש"ך אות כ"א) מ"מ י"ל צירוף מעם דאין שם כ"ר לאחר שהוציא הכף ריקן אלא אפילו חתיכות איסור ב"פ דליכא מעמא דבלוע דהוא בב"ח מ"מ גם כ"ר מ"מ אף לאחר שהוציאו מקדירה מכל מקום מקילין אף כה"נ כיון דאין שם איסור חדש עפי' צ"ש מ"ו אות י"ד ועפי' ק"ו בש"ך אות ז' ע"ש :

שאלה כף בשר ב"י ותחבו לקדירה מליאה חלב כמה פעמים ונתנו מן החלב לקדירה אחרת חולבת ב"פ עם הכף זה ובקדירה ראשונה ושניה יש ס' נגד הכף מהו הדין ואם יש לחלק בין אם היה חלב מ"מ בקדירה א' או מים וכדומה :

תשובה זה דבר פשוט הוא דצריך בקדירה שניה ס' נגד כל התבשיל שהוציא מקדירה א' עפי' ק"ו ס"ב בהנ"ה דאם מעם יש תבשיל בכף נ"נ ולא שייכים הני מעמים דמהרא"י בסי' קפ"ג דבלוע לא נ"נ גם לאחר שהוציא אין שם כ"ר עליו דבהוציא ריקן י"ל כן לא כשהוציאו עם תבשיל עפי' צ"ב בם"ז אות י"ד נם בלוע לא שייך כאן דפולט מן הכף לתבשיל שבכף ונאסר וכ"ת דאנן בלא"ה לא קי"ל כן להתיר בלוע או לאחר שהוציא לומר שאין שם כ"ר עליו וע"כ המעם דמ"ם נגד הכף יש ס' ה"ה ה"נ הא בורכא דודאי כל החלב שבכף פ"א וב' נ"נ מה"ת וצריך אח"כ ס' נגד ב"פ חלב דחזור וניעור וגם יש לנזור אטו אינו מינו וזה ברור ואפילו באיסור דרבנן במינו בלח בעינן ס' אף ביבש בדרבנן י"ל כמ"ש הש"ך סי' ק"ט אות ט' מ"מ בלח ודאי בעינן ס' אף באיסור דרבנן כמבואר בכמה מקומות בסי' ע"ב בלב נ"נ החתיכה אף דהיו מב"ט עם שאר העוף ורם שבישלו דרבנן ודוכתי מוכא מוכח כן ודוקא כף ריקן לא אמרינן שפולט וחזור ובולע ופולט כמו חתיכת איסור ב"פ לקדירה א' א"צ אלא פ"א ס' מש"כ כאן . ואם היה כף איסור ותחבו לתבשיל ויש ס' נגד הכף ולקחו כמה פעמים מעם תבשיל לקדירה אחרת נ"כ הדין כך ומיהו בה"מ וצריך גדול יש להתיר בשאר איסורים דהוה לח בלח די"א דלא נ"נ עפי' צ"ב דנגד הכף יש ס' ומה שנפלט טמנו לתבשיל שבתוכו הוי לח בלח ואמנם חלב כה"ג אסור עש"ך שם אות ט"ו ואם תחב כף בשר לתוס בקדירה חולבת ויש ס' נגד הכף יתבאר באות ח' באורך בעוה"י : ן אבל הכף אסור . ע"ל צ"ש ש"ך לא כצאתיו שם כלום מזה . כתב או"ה כלל ל"ז ד"ג שיעור לשער ס' נגד הכף מבלאן כלי מלא מים ותחבין ס' פעמים הכף ובכל פעם ממלאין הכלי בבראשונה והמים היוצאין הן שיעור ס' י"ש והעולם נהנו לשער ב' קווארט והכל לפי ראות המורה :

הבל"ח אות ד' העתיק דברי או"ה כלל כ"ד ב' כפות של ב' איסורין לירקות ואין לבטל א' מהן בלי צירוף חבירו א' מסייע לבטל חבירו דמט"נ אי א' פולם גם השני ול"ד לקדירה שאין מסייעת לבטל דקדירה חרם וכף עץ עכ"ל . במחילה מכ"ת סבר שמצא מציאה ויסול מה שחידש ולמה לא ראה מ"ש הה"ם בצ"ח אות י"ד שחלק על זה דאין זה מעם לחלק בין חרם לעץ והפר"ח בסי' צ"ח אות ל"ב ג"כ דחה זה מסברא דנפשיה ולפי שיש תועלת מדברי או"ה שם לכן אעתיקם זה לשונו בכלל כ"ד דין יו"ד בסופו יות בשר ויות חלב לט"ם יתים של ירקות כל אחד מבטל חבירו הואיל ולא נאסרו קודם נפילה כו' אבל ודאי אם נאסרו מקודם שנפלו לקדירה וכן ב' זיתי נבילה צריך ס' נגד שתיהן יע"ש הרי בהדיא דבב"ח חשיב נוף א' ואף שאין מעמן שוה כיון דמצטרף לטלקות עכ"ל צריך ס' נגד ב' זיתי בשר וחצי זית חלב הוה כנוף א' וא"ש הא דאות ד' וכמ"ש לעיל ובסימן שוה כיון דמצטרף לטלקות עכ"ל צריך ס' נגד ב' כפות הפכיים (ר"ל אחד בשר ואחד חלב) ביחקות ויש לבטל א' מהן המאכל מותר ואח"כ כתב אפילו אין לבטל א' מהן צריך לישב ולומר דהתילה אסר בין בב"א או בזה"ז ועכ"ש צריך ס' נגד ב' או בזה"ז מהן בזה"ז אבל בפ"א סיים דא' מסייע לבטל חבירו ום"ם אנן לא ק"ל כן ולפי שעיקר הדברים בצ"ח ואין כאן מקומם לא ראיתי להאריך כאן ושם יבואר : ח הכף אסור . עש"ך כבר כתבנו בם"ז אות ז' שהש"ך ע"כ סיבר תי' הב' של תוס' חולין ק"א ד"ה הילכתא דהמעמים מקדירה לכף בלא אמצעית המים וכן יראה מש"ך צ"ה אות ה' הביא לשון הר"ן ואות י"ב הראה לאות ה' וכאן הראה לשם ועיין בר"ן פ"ה ותראה שתי' של תוס' דבלוע מן קדירה מטש (ומה שכתב שם בחידושי אנשי שם לא הבינותי בפה שחילק בין דגים מחוסרין פליטה למים דכותחה הנבלע בדגים ליתסר ודוחק לחלק בין נבלע בגוש או בצלול ולקמן צ"ה אחקור בזה) ומה אעשה שהרי הר"ב אינו אומר כן בפי' בפרק ד' בהנ"ה כאן דיש ס' הכל מותר אפילו הכף וכ"ה באו"ה כלל ל"ץ דין ט' וד"ט הביאו וכמ"ש הט"ז אות ז' דאף אם נדחק בהנ"ה לומר הכל המאכל והקדירה הא אשמעינן המחבר כאן וע"כ הכל אכף נמי קאי וכבר ראיתי להאורח מישור אות א' חרה אפו על אדונינו הש"ך ז"ל ואבאר לקמן מה שיש להשיב על דבריו אמנם הא ודאי קשיא שסותר למה שכתב רמ"א בהנ"ה ס"ה דיש ס' הכל שרי ואיך כתב הש"ך להיפך (דאיש ס' ציין הש"ך דכאן ס' הוא מטש דברי רמ"א לקמן והיה לו לציין אסיפא באין ס' והאריכות לסותר בזה) ואם נדחוק דרמ"א מיירי בידוע שלא נגע בנוף הקדירה ובאן בספק או בספק מתירין ובאן בודאי נגע בקדירה דמבליע מקדירה מלבד הדוחק הנדול אבתי תקשה דהא כ"ז שהנף בקדירה מחובר הוא עם מה שבקדירה ולא נ"נ תוף הכף ס"ש הראיה עש"ש אות ד' כאן ולאחר שהוציא הוי נ"ט בר נ"ש וכ"ת נסון מ"ם אין בו כח לצאת ולאסור משא"כ שהם בלועים בכף אבתי תקשה משמון בכלי חמץ או"ח תמ"ו ס"ה משמע אי לאו חמץ שמו עליו היה מותר ומיהו בפי' צ"ה אבאר דאה"נ דאפיר בחמץ מ"ם דמעם שני נתהוה אח"כ איסור . והנה יש לומר דיש חילוק בין הוציא הכף ויש"ב אז נתבשל הבלוע בתוכו ומעורבין בשר וחלב אלא שבקושר הוא וכשהוציאו ויש"ב דומה לזית בשר שנפל ליורה גדולה שהחלב מיהר וכי מעלמו קצת מהחלב עם הבשר נאסר המעם חלב ה"ה כאן משא"כ כף צונן ולא שהה בקדירה כשהוציא אין שם כ"ר עליו דכף צונן הוא וא"כ בם"ה מש"ה סתים הר"ב דהכל שרי אף הכף דהכין הוא מפתא כשתוחב כף צונן לקדירה רותחת ולא שהה והוציא מיד ואין יש"ב בכף ודאי אין שם כ"ר עליו ואין נאסרין החלב והבשר הבלועים בתוך הכף ומש"ה שרי הכף לאשתמושי ביה אח"כ דא"נ מפלים לקדירה ס"ם בר נ"ם הוא דהיתירא גם הנוף הכף אין בו כח לאסור אח"כ כאשר אח"כ והש"ך כאן מיירי בכף רותח שיש"ב ודוחק דמפתם דברי . ומ"ם העולה מדברינו דכף שהוציא מכלי ראשון יש בו חילוק כמו שאומר דאם הוציא הכף ריקן ואין יש"ב לא הוי דין כ"ר עליו ואף יש"ב ספיקא הוי ואם הוציא עם מים נמי ספיקא הוה עפי' צ"ב בם"ז ובק"ז אות ז' בש"ך ובאו"ה דספיקא הוי ט"ט נראה דוקא כשים"ב בכף הא לא"ה לא הוי שם כ"ר עליו על התבשיל שבתוך הכף ום"ם צריך עיון בזה דבסי' ק"ז לא חילקו משמע אף שאין הכף יש"ב (ס) וצ"ע והתפר"ח אות ו' והכה"ג בהגהות הטור אות ה' הביאו לדברי הש"ך כאן ע"ש :

עוב התבוננתי בספרים וראיתי שדברי הש"ך יש להם מקום לפי ט"ש סי' צ"ה אות ד' דרש"ל אומר נצלו אף דיעבד וכפי הנראה דכן הסכמת הש"ך ובדבעינן למיתר שם א"כ כך לי היתים כמו דנים שנצלו דליכא כ"א ב' מעמים להיתר ומעם הנ' אסור הוא עי' ת"ח כלל נ"ז ובמ"י אות ב' א"כ ודאי הכף אסור דמעם הנ' בכף מתים שבקדירה לאיסור הוא והוה כמו נצלו דאסור אף דיעבד לישי"ש וש"ש הש"ך לדעת הר"ב לקמן והכי קי"ל כמ"ש הש"ך סי' ק"ט אות ט' מ"מ בלח ודאי בעינן ס' אף באיסור דרבנן כמבואר בכמה מקומות בסי' ע"ב בלב נ"נ החתיכה אף דהיו מב"ט עם שאר העוף ורם שבישלו דרבנן ודוכתי מוכא מוכח כן ודוקא כף ריקן לא אמרינן שפולט וחזור ובולע ופולט כמו חתיכת איסור ב"פ לקדירה א' א"צ אלא פ"א ס' מש"כ כאן . ואם היה כף איסור ותחבו לתבשיל ויש ס' נגד הכף ולקחו כמה פעמים מעם תבשיל לקדירה אחרת נ"כ הדין כך ומיהו בה"מ וצריך גדול יש להתיר בשאר איסורים דהוה לח בלח די"א דלא נ"נ עפי' צ"ב דנגד הכף יש ס' ומה שנפלט טמנו לתבשיל שבתוכו הוי לח בלח ואמנם חלב כה"ג אסור עש"ך שם אות ט"ו ואם תחב כף בשר לתוס בקדירה חולבת ויש ס' נגד הכף יתבאר באות ח' באורך בעוה"י : ן אבל הכף אסור . ע"ל צ"ש ש"ך לא כצאתיו שם כלום מזה . כתב או"ה כלל ל"ז ד"ג שיעור לשער ס' נגד הכף מבלאן כלי מלא מים ותחבין ס' פעמים הכף ובכל פעם ממלאין הכלי בבראשונה והמים היוצאין הן שיעור ס' י"ש והעולם נהנו לשער ב' קווארט והכל לפי ראות המורה :

הבל"ח אות ד' העתיק דברי או"ה כלל כ"ד ב' כפות של ב' איסורין לירקות ואין לבטל א' מהן בלי צירוף חבירו א' מסייע לבטל חבירו דמט"נ אי א' פולם גם השני ול"ד לקדירה שאין מסייעת לבטל דקדירה חרם וכף עץ עכ"ל . במחילה מכ"ת סבר שמצא מציאה ויסול מה שחידש ולמה לא ראה מ"ש הה"ם בצ"ח אות י"ד שחלק על זה דאין זה מעם לחלק בין חרם לעץ והפר"ח בסי' צ"ח אות ל"ב ג"כ דחה זה מסברא דנפשיה ולפי שיש תועלת מדברי או"ה שם לכן אעתיקם זה לשונו בכלל כ"ד דין יו"ד בסופו יות בשר ויות חלב לט"ם יתים של ירקות כל אחד מבטל חבירו הואיל ולא נאסרו קודם נפילה כו' אבל ודאי אם נאסרו מקודם שנפלו לקדירה וכן ב' זיתי נבילה צריך ס' נגד שתיהן יע"ש הרי בהדיא דבב"ח חשיב נוף א' ואף שאין מעמן שוה כיון דמצטרף לטלקות עכ"ל צריך ס' נגד ב' זיתי בשר וחצי זית חלב הוה כנוף א' וא"ש הא דאות ד' וכמ"ש לעיל ובסימן שוה כיון דמצטרף לטלקות עכ"ל צריך ס' נגד ב' כפות הפכיים (ר"ל אחד בשר ואחד חלב) ביחקות ויש לבטל א' מהן המאכל מותר ואח"כ כתב אפילו אין לבטל א' מהן צריך לישב ולומר דהתילה אסר בין בב"א או בזה"ז ועכ"ש צריך ס' נגד ב' או בזה"ז מהן בזה"ז אבל בפ"א סיים דא' מסייע לבטל חבירו ום"ם אנן לא ק"ל כן ולפי שעיקר הדברים בצ"ח ואין כאן מקומם לא ראיתי להאריך כאן ושם יבואר : ח הכף אסור . עש"ך כבר כתבנו בם"ז אות ז' שהש"ך ע"כ סיבר תי' הב' של תוס' חולין ק"א ד"ה הילכתא דהמעמים מקדירה לכף בלא אמצעית המים וכן יראה מש"ך צ"ה אות ה' הביא לשון הר"ן ואות י"ב הראה לאות ה' וכאן הראה לשם ועיין בר"ן פ"ה ותראה שתי' של תוס' דבלוע מן קדירה מטש (ומה שכתב שם בחידושי אנשי שם לא הבינותי בפה שחילק בין דגים מחוסרין פליטה למים דכותחה הנבלע בדגים ליתסר ודוחק לחלק בין נבלע בגוש או בצלול ולקמן צ"ה אחקור בזה) ומה אעשה שהרי הר"ב אינו אומר כן בפי' בפרק ד' בהנ"ה כאן דיש ס' הכל מותר אפילו הכף וכ"ה באו"ה כלל ל"ץ דין ט' וד"ט הביאו וכמ"ש הט"ז אות ז' דאף אם נדחק בהנ"ה לומר הכל המאכל והקדירה הא אשמעינן המחבר כאן וע"כ הכל אכף נמי קאי וכבר ראיתי להאורח מישור אות א' חרה אפו על אדונינו הש"ך ז"ל ואבאר לקמן מה שיש להשיב על דבריו אמנם הא ודאי קשיא שסותר למה שכתב רמ"א בהנ"ה ס"ה דיש ס' הכל שרי ואיך כתב הש"ך להיפך (דאיש ס' ציין הש"ך דכאן ס' הוא מטש דברי רמ"א לקמן והיה לו לציין אסיפא באין ס' והאריכות לסותר בזה) ואם נדחוק דרמ"א מיירי בידוע שלא נגע בנוף הקדירה ובאן בספק או בספק מתירין ובאן בודאי נגע בקדירה דמבליע מקדירה מלבד הדוחק הנדול אבתי תקשה דהא כ"ז שהנף בקדירה מחובר הוא עם מה שבקדירה ולא נ"נ תוף הכף ס"ש הראיה עש"ש אות ד' כאן ולאחר שהוציא הוי נ"ט בר נ"ש וכ"ת נסון מ"ם אין בו כח לצאת ולאסור משא"כ שהם בלועים בכף אבתי תקשה משמון בכלי חמץ או"ח תמ"ו ס"ה משמע אי לאו חמץ שמו עליו היה מותר ומיהו בפי' צ"ה אבאר דאה"נ דאפיר בחמץ מ"ם דמעם שני נתהוה אח"כ איסור . והנה יש לומר דיש חילוק בין הוציא הכף ויש"ב אז נתבשל הבלוע בתוכו ומעורבין בשר וחלב אלא שבקושר הוא וכשהוציאו ויש"ב דומה לזית בשר שנפל ליורה גדולה שהחלב מיהר וכי מעלמו קצת מהחלב עם הבשר נאסר המעם חלב ה"ה כאן משא"כ כף צונן ולא שהה בקדירה כשהוציא אין שם כ"ר עליו דכף צונן הוא וא"כ בם"ה מש"ה סתים הר"ב דהכל שרי אף הכף דהכין הוא מפתא כשתוחב כף צונן לקדירה רותחת ולא שהה והוציא מיד ואין יש"ב בכף ודאי אין שם כ"ר עליו ואין נאסרין החלב והבשר הבלועים בתוך הכף ומש"ה שרי הכף לאשתמושי ביה אח"כ דא"נ מפלים לקדירה ס"ם בר נ"ם הוא דהיתירא גם הנוף הכף אין בו כח לאסור אח"כ כאשר אח"כ והש"ך כאן מיירי בכף רותח שיש"ב ודוחק דמפתם דברי . ומ"ם העולה מדברינו דכף שהוציא מכלי ראשון יש בו חילוק כמו שאומר דאם הוציא הכף ריקן ואין יש"ב לא הוי דין כ"ר עליו ואף יש"ב ספיקא הוי ואם הוציא עם מים נמי ספיקא הוה עפי' צ"ב בם"ז ובק"ז אות ז' בש"ך ובאו"ה דספיקא הוי ט"ט נראה דוקא כשים"ב בכף הא לא"ה לא הוי שם כ"ר עליו על התבשיל שבתוך הכף ום"ם צריך עיון בזה דבסי' ק"ז לא חילקו משמע אף שאין הכף יש"ב (ס) וצ"ע והתפר"ח אות ו' והכה"ג בהגהות הטור אות ה' הביאו לדברי הש"ך כאן ע"ש :

עוב התבוננתי בספרים וראיתי שדברי הש"ך יש להם מקום לפי ט"ש סי' צ"ה אות ד' דרש"ל אומר נצלו אף דיעבד וכפי הנראה דכן הסכמת הש"ך ובדבעינן למיתר שם א"כ כך לי היתים כמו דנים שנצלו דליכא כ"א ב' מעמים להיתר ומעם הנ' אסור הוא עי' ת"ח כלל נ"ז ובמ"י אות ב' א"כ ודאי הכף אסור דמעם הנ' בכף מתים שבקדירה לאיסור הוא והוה כמו נצלו דאסור אף דיעבד לישי"ש וש"ש הש"ך לדעת הר"ב לקמן והכי קי"ל כמ"ש הש"ך סי' ק"ט אות ט' מ"מ בלח ודאי בעינן ס' אף באיסור דרבנן כמבואר בכמה מקומות בסי' ע"ב בלב נ"נ החתיכה אף דהיו מב"ט עם שאר העוף ורם שבישלו דרבנן ודוכתי מוכא מוכח כן ודוקא כף ריקן לא אמרינן שפולט וחזור ובולע ופולט כמו חתיכת איסור ב"פ לקדירה א' א"צ אלא פ"א ס' מש"כ כאן . ואם היה כף איסור ותחבו לתבשיל ויש ס' נגד הכף ולקחו כמה פעמים מעם תבשיל לקדירה אחרת נ"כ הדין כך ומיהו בה"מ וצריך גדול יש להתיר בשאר איסורים דהוה לח בלח די"א דלא נ"נ עפי' צ"ב דנגד הכף יש ס' ומה שנפלט טמנו לתבשיל שבתוכו הוי לח בלח ואמנם חלב כה"ג אסור עש"ך שם אות ט"ו ואם תחב כף בשר לתוס בקדירה חולבת ויש ס' נגד הכף יתבאר באות ח' באורך בעוה"י : ן אבל הכף אסור . ע"ל צ"ש ש"ך לא כצאתיו שם כלום מזה . כתב או"ה כלל ל"ז ד"ג שיעור לשער ס' נגד הכף מבלאן כלי מלא מים ותחבין ס' פעמים הכף ובכל פעם ממלאין הכלי בבראשונה והמים היוצאין הן שיעור ס' י"ש והעולם נהנו לשער ב' קווארט והכל לפי ראות המורה :

הבל"ח אות ד' העתיק דברי או"ה כלל כ"ד ב' כפות של ב' איסורין לירקות ואין לבטל א' מהן בלי צירוף חבירו א' מסייע לבטל חבירו דמט"נ אי א' פולם גם השני ול"ד לקדירה שאין מסייעת לבטל דקדירה חרם וכף עץ עכ"ל . במחילה מכ"ת סבר שמצא מציאה ויסול מה שחידש ולמה לא ראה מ"ש הה"ם בצ"ח אות י"ד שחלק על זה דאין זה מעם לחלק בין חרם לעץ והפר"ח בסי' צ"ח אות ל"ב ג"כ דחה זה מסברא דנפשיה ולפי שיש תועלת מדברי או"ה שם לכן אעתיקם זה לשונו בכלל כ"ד דין יו"ד בסופו יות בשר ויות חלב לט"ם יתים של ירקות כל אחד מבטל חבירו הואיל ולא נאסרו קודם נפילה כו' אבל ודאי אם נאסרו מקודם שנפלו לקדירה וכן ב' זיתי נבילה צריך ס' נגד שתיהן יע"ש הרי בהדיא דבב"ח חשיב נוף א' ואף שאין מעמן שוה כיון דמצטרף לטלקות עכ"ל צריך ס' נגד ב' זיתי בשר וחצי זית חלב הוה כנוף א' וא"ש הא דאות ד' וכמ"ש לעיל ובסימן שוה כיון דמצטרף לטלקות עכ"ל צריך ס' נגד ב' כפות הפכיים (ר"ל אחד בשר ואחד חלב) ביחקות ויש לבטל א' מהן המאכל מותר ואח"כ כתב אפילו אין לבטל א' מהן צריך לישב ולומר דהתילה אסר בין בב"א או בזה"ז ועכ"ש צריך ס' נגד ב' או בזה"ז מהן בזה"ז אבל בפ"א סיים דא' מסייע לבטל חבירו ום"ם אנן לא ק"ל כן ולפי שעיקר הדברים בצ"ח ואין כאן מקומם לא ראיתי להאריך כאן ושם יבואר : ח הכף אסור . עש"ך כבר כתבנו בם"ז אות ז' שהש"ך ע"כ סיבר תי' הב' של תוס' חולין ק"א ד"ה הילכתא דהמעמים מקדירה לכף בלא אמצעית המים וכן יראה מש"ך צ"ה אות ה' הביא לשון הר"ן ואות י"ב הראה לאות ה' וכאן הראה לשם ועיין בר"ן פ"ה ותראה שתי' של תוס' דבלוע מן קדירה מטש (ומה שכתב שם בחידושי אנשי שם לא הבינותי בפה שחילק בין דגים מחוסרין פליטה למים דכותחה הנבלע בדגים ליתסר ודוחק לחלק בין נבלע בגוש או בצלול ולקמן צ"ה אחקור בזה) ומה אעשה שהרי הר"ב אינו אומר כן בפי' בפרק ד' בהנ"ה כאן דיש ס' הכל מותר אפילו הכף וכ"ה באו"ה כלל ל"ץ דין ט' וד"ט הביאו וכמ"ש הט"ז אות ז' דאף אם נדחק בהנ"ה לומר הכל המאכל והקדירה הא אשמעינן המחבר כאן וע"כ הכל אכף נמי קאי וכבר ראיתי להאורח מישור אות א' חרה אפו על אדונינו הש"ך ז"ל ואבאר לקמן מה שיש להשיב על דבריו אמנם הא ודאי קשיא שסותר למה שכתב רמ"א בהנ"ה ס"ה דיש ס' הכל שרי ואיך כתב הש"ך להיפך (דאיש ס' ציין הש"ך דכאן ס' הוא מטש דברי רמ"א לקמן והיה לו לציין אסיפא באין ס' והאריכות לסותר בזה) ואם נדחוק דרמ"א מיירי בידוע שלא נגע בנוף הקדירה ובאן בספק או בספק מתירין ובאן בודאי נגע בקדירה דמבליע מקדירה מלבד הדוחק הנדול אבתי תקשה דהא כ"ז שהנף בקדירה מחובר הוא עם מה שבקדירה ולא נ"נ תוף הכף ס"ש הראיה עש"ש אות ד' כאן ולאחר שהוציא הוי נ"ט בר נ"ש וכ"ת נסון מ"ם אין בו כח לצאת ולאסור משא"כ שהם בלועים בכף אבתי תקשה משמון בכלי חמץ או"ח תמ"ו ס"ה משמע אי לאו חמץ שמו עליו היה מותר ומיהו בפי' צ"ה אבאר דאה"נ דאפיר בחמץ מ"ם דמעם שני נתהוה אח"כ איסור . והנה יש לומר דיש חילוק בין הוציא הכף ויש"ב אז נתבשל הבלוע בתוכו ומעורבין בשר וחלב אלא שבקושר הוא וכשהוציאו ויש"ב דומה לזית בשר שנפל ליורה גדולה שהחלב מיהר וכי מעלמו קצת מהחלב עם הבשר נאסר המעם חלב ה"ה כאן משא"כ כף צונן ולא שהה בקדירה כשהוציא אין שם כ"ר עליו דכף צונן הוא וא"כ בם"ה מש"ה סתים הר"ב דהכל שרי אף הכף דהכין הוא מפתא כשתוחב כף צונן לקדירה רותחת ולא שהה והוציא מיד ואין יש"ב בכף ודאי אין שם כ"ר עליו ואין נאסרין החלב והבשר הבלועים בתוך הכף ומש"ה שרי הכף לאשתמושי ביה אח"כ דא"נ מפלים לקדירה ס"ם בר נ"ם הוא דהיתירא גם הנוף הכף אין בו כח לאסור אח"כ כאשר אח"כ והש"ך כאן מיירי בכף רותח שיש"ב ודוחק דמפתם דברי . ומ"ם העולה מדברינו דכף שהוציא מכלי ראשון יש בו חילוק כמו שאומר דאם הוציא הכף ריקן ואין יש"ב לא הוי דין כ"ר עליו ואף יש"ב ספיקא הוי ואם הוציא עם מים נמי ספיקא הוה עפי' צ"ב בם"ז ובק"ז אות ז' בש"ך ובאו"ה דספיקא הוי ט"ט נראה דוקא כשים"ב בכף הא לא"ה לא הוי שם כ"ר עליו על התבשיל שבתוך הכף ום"ם צריך עיון בזה דבסי' ק"ז לא חילקו משמע אף שאין הכף יש"ב (ס) וצ"ע והתפר"ח אות ו' והכה"ג בהגהות הטור אות ה' הביאו לדברי הש"ך כאן ע"ש :

שאלה מיני הריפות טעקי לו גרופין ואורז ודומן שדרך לבשל בקדירה עם מים ואח"כ שופכין המים למן ומכאן בקדירה כלי מים כלל לו שמעם נעשה נמוח בתוך הגרופין ונעשה גוש ולין אם להוסיף מים לתוך ים לעשות בתחילת כף בתוכן גם שם מילוק בין ס"ם לגבייהו :

תשובה דבר זה צריך עיונא ודקדוקא רבה ודבר מצוי הוא בכל יום לכן נתיתי להאריך קצת . הנה תחלה כף בשר כ"י לקדירה מולבת ב"י ולא היה בקדירה ס' נגד כף הכף הדין מבואר לקמן סי' ס"ה לסר"ב וכתי קיימא לן דהקדירה וכף והתבשיל תמוהים דמעמים פוגעין זה בזה ט"ו יעוין שם . ואפשר כל הגרופין לף הכף כולא רותב כ"י ולא מקום לזה שיהא בלא רותב כלל ואפשר כל הגרופין לף הכף יש בהם כחם בלוע כ"י ולא מקום לזה שיהא בלא בלוע כלל ואפשר כל הגרופין לף הכף יש בהם כחם בלוע וכחם בלוע כ"י ולא מקום לזה שיהא בלא בלוע וכחם

כין מאכל לו מים מ"א כיון דחומרת בעלמא היא י"ל כט"ו וגם אפשר לייתב ליישב דהש"ך כט"ז וזה שהמיל סכ"ב מים לו ויקות וסייס במאכל ולפיזה צורך זכר מים דוחלתי סמים מדינת תמורים נע"ל לקתלה לסור ובאו"ה כלל ל"ו אין זכר ממים אלא דמק"ס כתב מים דנזה הכלי לב"י שרי וכמאכל מוסגין לאסור לאו"ר . ובשעת הדחק מוכל לכמול לכמול בקדירה כזו ואף בחול אחי"כ תו אפי דלא מסתבר לאסור אחי"כ וכן כל היכא דמתירין לצורך ע"ם אי ניתר לחול לא מסתבר לאסור אחי"כ דמחוכר הוא עם סכאר ואין מה שכאר אינו אלא דין שאר איסורין בחלב שניה דעם הבשר אין בו כח ליתן טעם לחלב עתה בתחיבה שניה דנמ"ל הוא וא"כ מותר החלב שניה בהנאה כמש"ל בפתיחה ובסי' ק"י דכל שאר איסורין חוץ מדמי איסור שבו מותר בהנאה וכ"ש טעמו ולא מטשו אפשר כ"ע מודו ושאני חמ"פ משום חומרא וכבר התבאר . גם בה"ט וצורך גדול אי נתערב זה עם שאר דבלח לא נ"נ בשאר איסורין כמבואר צ"ב ובב"ח אסור יע"ש גם הולכין אחי"כ בספיקו להקל אי ספק אי נפל מחלב לתבשיל אחר דמ"ה טין כמינו חד בתרי כמל וכל זה נראה פשוט :

ומה שהשיג על הב"ח והביא מד"מ הוא מט"ש הד"ם באות ז' במ"ש אבל אין להבינו ועיין או"ה כלל ל"ז בתוך חמ"ו דיינין דין ה' אם אין הכף ב"י ונאסר הבשר ואח"כ לבשר אסור ום"ט טה שהשיג על הב"ח ואחריו החזיק הפר"ח אות ס' וכתב על הב"ח שכתב שפשוט הוא ופעה בפשיטות יע"ש והנה לכאורה יש לתמוה איך הבין הב"ח מ"ש הסור בשם סה"ת אם בישלו מים כי' בשאר איסורין מחשבין מע"ע מטים כ"ש בב"ח בחלב לאחר מע"ע מבשר שרי וכאטור . וכדי דלא נשויה למרן הב"ח ז"ל כסועה בדבר משנה ח"ו אומר דמהתיא דמה"ת וודאי לא קשיא דאיהו לשיטתיה שכתב כאן בס"ו דבצלים כי' לא שייך לר"א משטע דין הא' של סה"ת בישלו מים שייך לר"א ושוב מצאתי מבואר בק"ג ס"ד כ"ב בפי' דלא כב"י והטעם דמה שנפלט מקדירה למים חושבין מע"ע מבליעה שניה כיון דלא היה במים ס' דלא כב"י וכמ"ש הש"ך באות כ"ב וכדבעינן למימר שם משא"כ כף שיש ס' נגדו א"כ מה שנפלט נתבטל ומה שעומר תוך הכף כבר נפגם ומש"ה מתיר . ומה דקשיא אם"ש או"ה והד"ם גם בעצמו יקשה הא החלב נ"נ אומר כי במחלוקת שנויה עם"י ק"ה בש"ך י"ו ובב"ז אות י"ג דאם נאמר דכל שנפרד לגמרי אף בב"ח חוור להיתרו ואפשר לסותחו היינו כ"ז שמשהו נשאר בו י"ש באורך והרא"ש בע"ז פ"ו והתוס' שם ד"ה מכלל כתבו דנמ"ל בפסח שרי וכפי הנראה ממרוצת דברי הרא"ש שם דעפרא הוא ומשהו ליכא א"כ הסור בא"ח תמ"ז דפסק נמ"ל שרי דמשהו ליכא ה"ה כאן כיון שנפסד הבשר לגמרי לא נאסר והש"ך לשיטתיה בק"א אות י"ו דנאסר י"ש ומד"ם אין ראיה דאיהו פסק בא"ח נמ"ל בפסח אסור דמשהו הוה לא עפרא כמ"ש הרשב"א בתשובה הצ"ם ומש"ה אוסר כאן אף שלא היה ב"י סבליעה א' וכראסתן ולפ"ז להסעיין בהל' פסח תמ"ז במ"א אות מ"א ושאר אחרונים במקום שאין מנהג המיקל בנמ"ל לא הפסיד היה מקום לומר בה"ט וצורך גדול להקל כאן ונהי בחמץ מחמירין אנן משום חומרא דחמץ . שוב ראיתי שהב"ח צ"ב ס"ו הסכים לדינא דנפרד אסור בב"ח כש"ך בק"ה אות י"ז ואף שבק"ה ס"ח כתב תי' רש"ל שמ"ש הסור בב"ח נבינה בבשר מ"ט קשיא איך כתב ששפוט הוא כו' ולדינא נראה דקדירה שאב"י לא הניע ההפסד לעפרא כמ"ש הרשב"א בתשובה תצ"ט ונמ"ל שהתיר המחבר בא"ח הוא מטעם שכתב מהרי"א כהן אפימ"ש בס"ם בשער התערובות פ"ד ע"ג דלא נזרו בחמץ דקץ ביה דנמ"ל יע"ש וא"כ וודאי אף בה"ט וצורך גדול אסור כאן ווודאי (ס) . ולפי שהדברים אדוכים ומקומן בסי' ק"נ אקצר כאן ושם אבאר עוד : **יא** הכל . עש"ך ועי' ת"ח כלל פ"ה ד"ג ואו"ח כלל כ"א התיר וכן דעת הפר"ח אות יו"ד אבל הט"ו מצריך השלכת הנאת קדירה כי נהנה שקדירה י שנה אין נבלע עתה מתבשיל זה יע"ש ולפ"ז קדירה שבישל כ"פ מים וירקות ואח"כ בשר ואח"כ חלב אין הטעם והירקות הבלועים בקדירה אסורים בהנאה והמיקל אין לעורר בו בלא"ה : **יב** פירות . עש"ך והיינו באקראי אבל לא להשתמש בו תדיר עם"י צ"א באורך : **יג** והכף כו' . אבל שאר דברים מותר היינו מדינא אבל מצד המנהג אפילו שאר דברים אסור כט"ש הר"ב בהנ"ה ס"ה דאוסרין שאב"י אפילו לשאר דברים ושם אבאר : **יד** ומ"ש עש"ך והם דברים פשוטים דכשתחבו לבשר או לחלב צריך להיות כמין תחיבה א' לא כבליעה א' ולשאר דברים אין טוק כלל דבלוע בכף לא נ"נ כיון שלא היה ב"י וכבר נתבאר אף בב"ח שנאסר כבר שייך ביה נמ"ל דלא ככר"ו בסי' פ"ז יע"ש : **טו** אם . עש"ך שהאריך הנה לפי ספרי סמ"ק דפוס קראקא פירש הש"ך דהכי הוא דהר"ר פרץ הביא הוראות מהר"י מקורביל שאסר הקדירה בין לבשר או לחלב אפילו נתחב כף ב' אחר מע"ע רק לשאר דברים התיר מהר"י וצ"ל דסובר נ"ם בר נ"ם בבישול אסור אף דיעבד עם"י צ"ה ס"ב בהנ"ה ולשאר דברים התיר כמו בסי' צ"ג אות נ' בש"ך יע"ש וע"ז השיב והשיג הר"ף ואמר ומיהו נראה דאפילו בישלו בשר מש תוך מע"ע שרי הבשר דעפרא הכף מתחלה היו ב' נ"ם ומהוא טעם שרי הקדירה לכתחלה דלא כמהר"י ומיהו ה"א אפילו ב' תחיבות בתוך מע"ע שרי הקדירה לכתחילה מטעם נ"ם בר נ"ם אלא קאי אמעשה דר"י דאוסר אפילו תחיבה אחת לאחר מע"ע מש"ה כתב הר"ף דשרי . אלא שיש לבעל דין לחלוק ולומר כי לשון הר"ף מורה דה"ק דבתוך מע"ע ב' תחיבות דיעבד שרי ולא לכתחילה לבשל בקדירה בשר או חלב דמחמיר לכתחלה בנ"ם בר נ"ם בבישול וכיון שאפשר להשתמש שאר דברים הוי לכתחילה משא"כ כשתחיבה ב' לאחר מע"ע איכא ב' למיבותא טעם חלב נ"ם בר נ"ם ונמ"ל נמי הלכך שרי אח"כ להשתמש תחילה בקדירה בשר אבל לא חלב כיון דשימש עתה בשר ע"י נ"ם בר נ"ם לו"א הש"ך דו"א דהר"ף מתיר דגים בכותח כדעה א' בצ"ה וב"ש כאן דהוה ג' טעמים . והאי כ"ש לא ידענא דבבישול דגים נמי ג' נ"ם קערה מים דגים וה"ה כאן כף מים קדירה ואולי ה"ה נצלו . ועוד דכאן ב' טעמים בכלי כדלקמן . עוד טביא ראיה הש"ך דהר"ף מתיר בהודחו קערות חולבות ביורה בשר בא' מהן אב"י כדלקמן בצ"ה בהנ"ה ס"ג אלמא איתו שאב"י אין טוק לו קבלת טעם מב"י ואף תוך מע"ע מותר להשתמש באב"י ה"ה כאן . ומ"מ צריך אתה להבין במ"ש הר"ף ומיהו אם בשלו בשר אין לאסור דיעבד למה לי זה כלל ונם הלשון דחוק ואמנם מה שמצאתי בנה"כ בקו"א א"ש והכוונה בקיצור דה"ק הר"ף ודאי לאחר תחיבה א' דיעבד שרי הבשר הא לבשל בתילה בשר לא מאחר שאתה רוצה לקבוע תשמיש לקדירה למה נתיר בשר יבשל חלב כמו התחיבה ובדיעבד הבשר שרי אבל אם נתחב תחיבה ב' כיון דלאסור הקדירה לבשר ולחלב לא מסתבר דוראי כי האי דומה תו לדנים בכותח ומש"ה קובעין כמין תחיבה ב' ולא כמין תחיבה א' . וו"ש הש"ך בסוף דכן משמע מסמ"ק שיש לקבוע בה תשמיש חלב בתחב פ"א אבל כשתחב פ"ב בשר קובעין כתחיבה ב'. עוד כתב הש"ך דאי הר"ף דוקא כשתחיבה ב' לאחר מע"ע א"כ אמאי מצייר דינו של הר"ב מהרי"א מקורבי"ל דאסור לבשר ולחלב רק לשאר דברים בשימוש בה בעין ולא מצייר ב' תחיבות תוך מע"ע כו' ואח"כ דחה הש"ך זה דרוצה לצייר בנוונא שכתב מהרר"י . ור"ל דמהרר"י סובר דנ"ם בר נ"ם הוי כמש ע"י בישול ושאר דברים התיר משום דפנם היה וכמ"ש בצ"ג אות נ' בש"ך ע"ז כתב הר"ף דינו יוצר בבעין לא על ידי נ"ט בר נ"ם אבל ע"י נ"ם בר נ"ם וב' תחיבות תוך מע"ע לשאר דברים מותרים משום דהוי לענין זה דיעבד וגם נ"ם בר נ"ם מותר כה"נ . ואמנם דחה זה דוראי נ"ם בר נ"ם שרי לר"ף אפילו לכתחילה ופשיטא דאין לומר דב' התחיבות תוך מע"ע אפילו שאר דברים אסורים להר"ף דליתא :

אמנם המחבר היה לפניו גירסא אחרת בסמ"ק דפום ווינציאה . וו"ל **משנה כו'** עד ומיהו נראה כמו בדפום קראקא ומלת כיון אינו שם גם וי"ו מסלת "ולא אינו והבין הב"י דהר"ף אינו חולק על מהרר"י אלא ה"ק ומיהו נראה קדירה חדשה שלא בישלו מעולם ותחב כף חלב ב"י ובישלו תוך מע"ע בשר דיעבד נ"ם בר נ"ם שרי . ואח"כ אם תחיבה ב' לאחר מע"ע אפילו תחלה שרי לבשר דתרתי למיבותא איכא נ"ם בר נ"ם גם מעם **פגם** אבל כשבא תחיבות תוך מע"ע שרי לשאר דברים ולא לבשר וגם לא לחלב ואף הדהר"ף סובר דגים לכתחילה מותר מ"מ מאחר שהקדירה חדשה ונתחב ב' כפות הסכיים אין לקבוע לה שום תשמיש רק לשאר דברים (כן יראה מש"ז בדף האחרון הביאו קצת הש"ך בנה"כ בקו"א ואני לא ראיתי אותו הדף כעת) . ולפ"ז מעשה הדר"י היה תוך מע"ע ומש"ה אוסר לבשר ולחלב ואף שכתב "ואחר "הסים ע"כ מתפרש שבישלו בה מים ב"פ והניסו בכף חולב ואחר הסים נשתמשו בו ביום בכף חולב כו' ומעשה שהיה נקיט ועי' בכה"ג בהנהות הב"י אות ל"ם . והנך רואה באמת כמה מהחוכ בגירסא זו ועוד מה זה שכתב מהרי"ו דנבלע "מפנם בב"ח וצריך לדחוק דנ"ם בר נ"ם מעם **פגום** וקלוש וב"ז דוחק :

ולדינא העלה הש"ך דאף לדידן דמחמירין לקמן בצ"ה בבישול לכתחלה כאן שרי דהוי נ' נ"ם ויש לראות הא דנים שבישלו עם מים נמי נ' נ"ם הם וסה"ת בסימן ע"ה שכתב למאן דאוסר נתבשלו הוא ריב"ן חתנו של רש"י עיין בס' התרומות סימן ס"א היינו ניצלו אבל ע"י מים הוה נ' נ"ם ויש לומר דסובר בישלו במים נוגעין הדנים במחבת גופא מישא"כ כלי מכלי אי אפשר בלי אמצעות הים דאין כלי מקבל מעם מכלי בלא מים עם"י צ"ב ס"ח בהנ"ה אמנם עדיין קשה מש"ש הש"ך לעיל אות ח' לדעת הרב אף שיש ס' הכף אסור וע"כ דחיישינן לתי' הב' של תוס' חולין ק"א דנגע הכף בקדירה גופא ווה יש לומר דכולי האי לא מחמירין כאן דמ"ש בר נ"ם נמי שרי דיעבד הלכך כה"נ דאיכא נמי מעם תי' של תוס' אף לכתחלה שרי . ואם תחב כף חולב ואחר כך בישל בשר תוך מע"ע שרי אחר כך לבשל בשר לכתחילה אבל לכתחילה אחר תחיבה א' לבשל בשר אסור דתקבע לה תשמיש חלב אבל לאחר ב' תחיבות הפכיים שרי לבשל בשר תחלה אף שהיו ב' התחיבות תוך מע"ע . ומיהו במה שנוהגין לאסור שאב"י וכמ"ש בא"ת כ' וחש"ז בדף אחרון חולק עליו ופסק כהמחבר ומלת מאחר שהיתה חדשה שכתב המחבר סובר דקאי אאיסורה דמשום הכי אסור לבשל בשר או חלב כיון דלא שימשו מעולם בה ונתחבו שני כפות הפכיים אין לקבוע שום תשמיש כי אם שאר דברים ול"ד לדנים בכותח דיותר יש להתיר שם תחלה שהוא רוצה לאכול בכותח מישא"כ כאן יקבע לה תשמיש שאר דברים

דברים ובנה"כ בקו"א השיב דמשמע דהמחבר אהיתר'. דשאר דברים קמהדר ונתן טעם מאחר שהיתה חדשה יע"ש ואין להאריך: **טז** והקדירה. עש"ך דלפסק הר"ב לקמן דהסעטים פוגעין במים או שהכף במחבת גופא בלי אמצעות המים ע"ש לקמן בט"ו אות ח' מש"ה בזינן כאן שא' מהן אב"י או שיש ס' הכל אף הכף שרי וט"ש לעיל באות ח' דהכף אסור היינו ספפק שמא ננע בקדירה וכאן מיירי שודאי לו שלא ננע או אפשר החם בודאי ננע החטיר וכבר התבאר בט"ו ובש"ך שם: **יז** ונוהגין. עש"ך אפשר שכוון בזה דל"ת דאם הקדירה אב"י וכף ב"י ויש ס' דאוכלין כמין הכף דו"א כיון דיש ס' ראוי לאכול כמין הקדירה אב"י ולא כמין הכף דנט"ל לכתחילה אסור הואיל ויש ס' ועיין מש"ל בזה: **יח** לאכול. עש"ך כוונתו פשוט דלגי' כמין בכף הדמיון משמע אם ב"י חלב מותר לאכול עם חלב ואיך כתב ואינו אלא הומרא משמע דקאי בין לאסור שאב"י ובין לאסור המאכל עם בשר והא ודאי מדינא קצת הוא לפי מה שהכריח הרב לקמן דלכתחילה אוסרין נ"ם בר נ"ם בבישול אלא הני' במין וכמ"ש בת"ח די"א שאב"י והמאכל דוקא במין ב"י ופפק שם דאין להחמיר ורשות לאכול המאכל במין אב"י כמו שפפק בצ"ה ס"ב בהג"ה דלשומו בכלי שלהן שרי ואפ"ה בהנהותיו כאן פפק כיש מורין לאכול דוקא במין ב"י וע"ו הקשה הש"ך ב' קושיות. א' שהרי באמת לקמן בהג"ה פפק דשרי ליתן בכלי של איזה שירצה. ב' דהודחו בא' אב"י הכל שרי ואמאי כאן אוסר שאב"י ותי' לקושיא א' דלקמן נהנו רוב העולם וכאן נהנו מקצת כו' ועוד תי' דלקמן עדיף טכאן דנזרו כאן משום הרואה שלא ואמר דמש"ה מתירין כאן המאכל דפפק המחבר בצ"ה ס"ג דאין מעמן פוגעין מש"ה עבדי היכי' דלאסור המאכל ליתן במין אב"י וידע הרואה דמשום נט"ל שרינן לה הא שניהם ב"י אסור כפפק הר"ב לקמן בקערות שהודחו ועל קושי' ב' דאמאי לקמן באחד אב"י אף אב"י שרי וכאן אסור תי' דע"י בישול נוהגין להחמיר משא"כ ע"י הדחה והפ"ו לקמן שם אות ט' תי' בע"א עמ"ש. כאן בס"ו אות ט' והא לא ניחא ליה להש"ך לומר דכאן מצד המנהג בעלמא כמ"ש לקושיא א' בתי' א':

עוד הקשה הש"ך את"ח ואהר"ב בהג"ה אטאי כתב "במין הא "כמין הכלי ב"י נמי שרי כט"ש הר"ב לקמן צ"ה ס"ב בהגה"ה והמ"י כלל נ"ו אות כ"ו כתב דל"ת דהתם ב' היתרים א' נ"ם בר נ"ם הב' נט"ל משא"כ כאן עיקר שרירותא טכח נט"ל ומש"ה לכתחלה אסור יע"ש ואני תמה ע"ז כיון דסוף סוף המאכל שרי לאכול כך ואם כן אמאי לא מותר כמין הכלי ב"י אם בשר בשר ומה יוסיף תת כח לאסור לאכול עם בשר אחר כך או עם חלב והא ודאי מעם ב"י אין מגרע בו שהוא גם כן מינו ומין אב"י הוה ליה נ"ם בר נ"ם ונט"ל וכאמור (ס) ועש"ש בט"ו אות ח' ועש"ש בדברי רש"ל האלו בסי' צ"ה בט"ז אות ד' יע"ש: **יט** המאכל כו' דווקא המאכל אבל המים הואיל ואינם מאכל אסורים כדלקמן סי' צ"ה ס"ב בהג"ה וכן משמע בת"ח שם בהדיא עכ"ל הש"ך. לדעתי כוון האדון ז"ל בזה כוונה מיוחדת והוא כמו שאניד. הנה בסי' קכ"ב ס"ו חילק הרב בין חיטום לאפיה ולוליש הוה לכתחלה ואסור בשם גרידא בכלי עובד כוכבים ואם הוחמו לשתיה אף בשם הוה דיעבד ושרי והוא מש"ד סי' נ"ט והנהות הגר"א ז"ל שם וכ"ה בת"ח שם כלל נ"ם ד"א והשיג על או"ה דאוסר אף בהוחמו לשתיה ועיינתי באו"ה כלל ל"ג די"ג בתב בהדיא דאפילו בישל מים בכלי עובד כוכבים דאין מתירין נט"ל בשם גרידא והיינו דמים דבר מועט הוה לכתחלה ואלו בת"ח כלל נ"ו ד"ה בהודה קערות ביורה אב"י הביא דברי או"ה (בכלל ל"ד די"א) דמים גרידא הואיל ואינם מאכל הוה לכתחלה יש ללמוד מזה אם תחבו קף חלב לקדירה אב"י המים אסורים יע"ש. הנה ודאי משמע דאודוי אודי הר"ב לאו"ה שם דהואיל ואינם מאכל ומשמע אף הוחמו לשתיה אסור ועוד דאל"כ אלא הוחמו לאפיה זה א"צ ללמוד מאו"ה אלא מהנהות ש"ר בכלל נ"ם יע"ש ובמ"ש כלל נ"ם אות א' העיר בזה וכתב דיש לאסור מספק ולי נראה ודאי דצריך לחלק בין כלי עובד כוכבים דלא שכיח לא נזרו בשם בהוחמו לשתיה אבל בשל ישראל כה"ג נזרו בשם וכמה דברים מקילין בשל עובד כוכבים יותר משל ישראל עמ"ש קכ"ב מש"ה הביא זה הש"ך וא"ש מה שכתב וכ"מ בת"ח וכאמור. ועיין בתג"ש בש"ך בט"ש אות א' דהמחבר נקיט של עובד כוכבים דשל ישראל הוי ב"י ולא ידענא למה לא נקיט רבותא של ישראל ודאי אב"י אלא נקיט של עובד כוכבים לאסור אפילו להתיר בישול ובשל ישראל אף חיטום לבישל אסור בשל איסור ובדאסרן וע"ש בהנהות אות ס':

כ ולאסור. עש"ך ועי' סי' צ"נ שם כתב הר"ם מדינא אבל ממנהג אפילו שאר דברים אסור כאן וכ"ש שם. ומה דל"ד לתחב ב' כפות הפכיים דמותר שאר דברים אף ממנהגא משום שהיתה חדשה טשא"כ כששיטש גה בעין: **כא** כי מדינא. עש"ך דמשמע ליה דב' כפות לעיל מדינא אסור לכתחלה ולא מחמת חומרא דלא כמ"ש הט"ז אות ט"ז דגם התם הוי רק ממנהגא דאם כן היה להרב לכתוב כן לעיל על זה תי' הש"ך דהתם היתה חדשה משא"כ כאן אין מוציאין מהזקתה הישנה. ולענין דינא הראה מקום לאית ט"ו ומשמע אף לפי המנהג שאנו אוסרין בבישול אותו שאב"י מ"ם ב' כפות אף מנהגא ליכא דב' כפות ראוי להקל יותר משישטו בה פ"א בעין ומ"ם מצד המנהג לדידן ראוי לחוש להר"ב ולמ"ז כאן ובדף האחרון וכמ"ש הט"י בכלל פ"ה אות כ"ה דהמנהגא אסור בב' כפות: **כב** בצלים. עש"ך מפני שיש כאן מבוכה גדולה ראיתי לבאר הגה המחבר בשם סה"ת ב' דינים. א' דיש הבדל בין קדירות איסור לבב"ח דבאיסור מונין מחיטום הים ובב"ח בצליא א'. ב' דבצלים בלועים מאיסור משערין נגד כולו ובב"ח רק נגד הבלוע. והמחבר הביא כאן דין דבצלים (ומיהו לדידיה אף הבלועים מאיסור דלית ליה חנ"נ עי' אות כ"ג) ודין א' הביא בסי' ק"נ סעיף ז' דקדירה הבלועה טבב"ח יחד מונין מחיטום הים וחזר וכפלו בסי' קכ"ב ס"ד וסיים משא"כ בשאר איסורים דאיל לשיטתיה בספרו הארוך בסי' ק"נ דלמאן דלית ליה חנ"נ בשאר איסורים ליתא להאי דינא. והמעיין בסמ"ק שהביא הב"י בסי' צ"ד יראה דה"ק דוודאי מונין מעל ע מחיטום הים דהא בעת ההיא פלמה הקדירה הבשר ואחר כך נבלע הבשר בה שנית וודאי דאין סברא כלל לומר הואיל והיה בלוע שעה א' בדופני קדירה אף שפלט ושהה בשם זמן מה מקודם מעל"ע נבלע בדופן זה אין הדעת סובלתו לומר דהוה נט"ל ואיזה שיעור תתן לזה. ושש"ה בב"ח לבשר הבלוע שנפלט בשם וחזר ונבלע בקדירה אין לחוש דנ"ט בר נ"ם קוא ומים לא נ"נ דבהיתר לא שייך נ"נ משא"כ באיסור נהי דנ"ם בר נ"ם אף באיסורא הוה לן למישרי (וכמ"ש בספר ג"ו דמ"ש אטו דהיתרא כיפי תלה לה) מ"ם הים נ"נ בו וזה מבואר היטב מט"ש הסמ"ק הביאו הב"י וז"ל אע"פ שהמין שבנתיים משוי בת יומא הוי נ"ם בר נ"ם בהיתר אין כל הים בשר ושעם הבשר הוה נ"ם בר נ"ם ובאיסור כתב נהי לגבי איסור עצמו הוה נ"ם בר נ"ם מ"ם הים נ"נ הלכך אף דאיסור נמי נ"ם בר נ"ם בהיתר מ"ם הים נ"נ יע"ש היטב. הנה כמה הילכתא גבורתא השטיענו הסמ"ק. א' דוודאי הכין הוא דמונין מבליעה שניה מדהויצחק ליהן טעם בתחילה וסוף דנ"ם בר נ"ם ולא מטעם נט"ל. ב' דבאיסור נמי נ"ם בר נ"ם שרי מ"ה ושעמא רבא איכא כיון דאיקלקש מה לי היתרא או איסורא ומניעולי מדין נמי מעם א' אוסר שמעינן לא מעם ב' ומדרבנן הוא דחנ"נ בשאר איסורין דרבנן ואמנם בס' התרומות סי' ע"ה כתוב לאסר וז"ל שהרי בהיתר אותו מעם הנפלט מקדירה למים וחזר ונבלע בקדירה מעם הוא שנבלע שעשר ידות נבלעו מהים יע"ש וכן באו"ה כלל ל"ד מצאתי מבואר יותר וז"ל אעפ"י דלגבי איסור עצמו נ"ם בר נ"ם הוא מ"ם הים נ"נ ובהיתר אין לחוש רק מבליעת הבשר המדומע בים שהוא דבר מועט שהרי עשר ידות נבלע מהים משנבלע מעם הבשר לקדירה ולגבי דבר מועט יש בתבשיל ס' עכ"ל הרי כמ"ש והם דברי סה"ת:

והנה האדון ז"ל עשה פלילות עם רבינו המחבר ז"ל ולי ההדיוט אשר דרכי החכמה נעלמו ממני אמרתי אשיחה וירוח לי. הנה תפס על הב"י במ"ש בק"נ דלהפוסקים דלא אמרינן חנ"נ בשאר איסורין לא משכחת להאי דינא והא הב"י גופא בצ"ה פסק דנ"ם בר נ"ם באיסורא אף לפ"ד לא נ"נ בשאר איסורים אפ"ה אסור (וכ"פ פר"ן בשולחנו המהור צ"ה ס"ג דהוה נ"ם בר נ"ם דהיתרא הא דאיסורא אסור ודוכתי טובא) וע"כ אין סובר כספ"ק דכתב נ"ם בר נ"ם דאיסורא אסור דנ"נ דמשמע וודאי מדבריו לפ"ד לא נ"נ אף דאיסורא מותר והא ליתא וכאמור. וא"כ נהי דסה"ת כתב מעם דעשר ידות כו' ואו"ה נמי כתב כן כש"ש לעיל ס"ט נימא המור אין סובר כן ומש"ה פוסק כסה"ת ולאו מטעמיה הכי להתיר אף הבצל זה לא נזכר כלל בהמחבר וכתב מהר"ם מלובלין בבשר הבצל מותר ובאיסור הבצל אסור. ולי יש כאן עיון לפי מה שמחלק התה"ד בסימן קפ"ג בין ההיא דחולין ק"ח חלב נבילה ובין קדירה דמחובר עם האוכל הוה כאוכל ואין מה שבקדירה מצטרף יע"ש היטב ובהאתיא בסי' צ"ב וצ"ד כאן בש"ך אות ד' א"כ קשה כאן אמאי לא נימא דחלב הנכנס בבצלים נ"נ ויצטרך ס' נגד כל הבצל אף להמחבר מתרי טעמי. ושוב ראיתי בכר"ו אוסר הבצלים יע"ש. אטנם עוד תמיה לי דוודאי כשנוטל הבצלים בקף מקדירה דעדיין שם ק"ר עליו עמ"י צ"ב בט"ו בסופו ולא יש באותו טעם ס' ודאי דנאסרו הבצלים וכפי הנראה מקנאת דצינון היה צריך כאן וצ"ע (ס) **כד** וכ"ש. דהוי נ"ם בר נ"ם ש"ך ולכאורה דמירי אחר מעל"ע מחלב דלא כמ"ז אות י"א וז"א דא"צ איך כתב הר"ב נגד חלב והא א"צ כלום דנ"ם הוא אלא אפילו תוך מעל"ע מחלב מ"ם טעם א' בדופן הקדירה ואח"כ ליתן טעם בשים תוך דופן הקדירה וצ"ע. עיין ב"י שכתב נבי בצלים הטעם נ"ם בר נ"ם והבאר הגולה ציין כך והפרישה אות ח' תמה דבלועים מבשר משטע בשר ממש יע"ש ואי משום הא י"ל בסכין של בשר וכן הוא בבה"ט סי' ס' בצל שחתכו בסכין בשר. אטנם לואת יחרד לבי ויתר ממקומו אי משום נ"ם בר נ"ם א"צ כלום מבעי לי' לא ס' נגד הבשר וע"כ ד"ח אין מועיל נ"ם בר נ"ם או דהוי כנצלו לדעת בה"ת דאוסר נצלו ע"ש סימן נ"ם ום' ובטור סימן צ"ו ואין להאריך: **כה** בשר. עש"ך דבדוחקא אף תתאה לא שייך ביה ולי העני דבריו הקדושים נעלמו ממני כוונתם דבכלל כ"ז ד"י אין זכר למו ובכלל ל"ז ד"י יראה קצת כן ומכל מקום מה ישיעינו זה דאו"ה לשיטתיה אף בלא דוחק' ובכלי ב' משא בגוש סובר לא שייך כלי שני כ"ש תתאה וכ"ש עם דוחק' משא"כ להר"ב דאין סובר כאו"ה בזה אימא דוחקא לא מהני אף לתתאה עיין ט"ו כאן אות י"ד וש"ך ל' וק"ח ח': **כו** כל. עש"ך והמ"י כלל ס"א אות מ"ב והבית ישראל כאן כתבו דש"ך בסימן ו"ך אות פ' נוסא דברי יש"ש דהר"פ קאי אסכין שחיטה שחתך בה רותח אחר כך ובבית ישראל ביאר עוד דלשחוט אחר כך אין קושי' דאיכא טעמא דמרידי סימנים מהני עכ"פ דאין בלוע אפילו שמנונית יותר מכ"ק זה תורף דבריהם יע"ש. ואני ההדיוט הכותב אומר כי שפתי כהן ישמרו דעת כו' והנה בפ' נ"ה סימן מ"ב הביא הי"ש שנוסא דברי הגהת סמ"ק ון"ל ויש רוצין להתיר בשר רותח בסכין חולבת וראיה מסכין עובד כוכבים ששחט בה סני בקליפה וכ"כ ר"פ ואין הנדון דומה לראיה דהתם אין כל הבהמה רותחת יע"ש הרי בבירור דמסכין של עובד כוכבים ששחט קשיא ליה וד' הש"ך ביו"ד וכאן צדקו יחדו וכאמור:**כז** אם. עש"ך ועפי' ק"ה אות כ"ג ומ"ם לדינא ודאי אף בשר כחוש הדין כן ואף לדידן בלא"ה אין בקיאין בין כחוש לשמן מכל מקום בבלוע בקיאין ובסימן ק"ה אבאר עוד בזה: **כח** כנגד. עש"ך וא"י הא מעמא קאמר יש"ש ופר"ח אות כ"ד כ' וד' מהרש"ל נראין והביא מ"ש הש"ך יע"ש ולא כתב שחולק עם הש"ך לדינא ובאמת בסימן א' ס"ג ובסי' ח"י ס"ד מבואר כן דכל מילתא דלא רמיא אף בברי לי לא סני פ"ת כ' דכאן הוה ספק דרבנן בב"ח בלא רובא לא הוי דרך בישול ולא עדיף מסינון עיין מ"ש למעלה בפתיחה סימן פ"ז ושאר דוכתי וכל מילתא דלא רמיא הוי רק דרבנן כנראה מדברי הרב בעל קרית ספר (הוא המבי"ט) פ"ד מה"ש וו"ל ישראל שא"י ה"ש ושחט ושאלנו אם לא היה שום דבר המפסיד שחיטה מדרבנן אסור כיון דלא ידע מעיקרא יע"ש. והנראה שזה עשה פירוש על מ"ש הר"ם והר"ז קרובה לספק נבילה היינו בשואלין אותו ואמר שלא היה שום דבר כו' ולפ"ז אפשר דוקא באיסור תורה אמרינן כל מלתא דלא רמיא לאו אדעתיה אבל בדרבנן לא גזרו אם אומר בבירור ואי"ה בס' שושנת העמקים אבאר באורך דכפי הנראה אף בדרבנן כן (ס) **כט** או. עש"ך הנה מכאן יש קצת להוכיח דסתמ' אין מקונח דאל"כ אמאי צריך קליפה באב"י ויש לישב ועוד יש לומר דקליפה הוי כלכתחלה ונט"ל אסור לכתחילה ע' חולין בשוחט בש"ג ועפ"י יו"ד. ועיין נה"כ ובפר"ח כתב כיון שהגיד שוב אינו חוור ומגיד ואהמת יראה דכאן חולק הש"ך אט"ז וע' ב"י לקמן גבי פנאדי"ש: **ל** וכל. עש"ך ובסימן ק"ח אות ח' הניח הדבר בצ"ע ואם צלול כדובב כתב להתיר יע"ש ולענין דינא עמ"ש בס"ז: **לא** ואף. עש"ך והיינו מדינא ומנהגא אף שאר דברים אסור להשתמש בהם עיין סימן צ"ג אות ג' וכאן אות כ' ומשמע לכאורה דנט"ל אפילו כלי שיש לו תקנה בהגעלה א"צ הגעלה ולקמן בצ"ה בט"ז אות ט"ו וש"ך כ"א אבאר ועיין מ"ש בסימן ק"ג וקכ"ב: **לב** אם. עש"ך ועמ"ש בט"ז אות ט"ו בזה ולדידן עמ"י ק"ח: **לג** וכן. עש"ך פי' דברי הב"י דליף יכטו גבינה שכחושה בסבעה אין נכנס יותר מכ"ק ה"ה בלוע מכלי אין אוסר יותר מכ"ק ועמ"י ק"ה אות כ"ג דווקא יבש לגמרי אבל לח קצת אף כלי אוסרת בכולו יע"ש לדינא. ומ"ש על הב"י מתו' אין ראיה הם דברים פשוטים אמנם מ"ש דאי"צ למוד לזה יש לעיין בק"ה דיש"ש פוסק בכלי"א שייך תתאה אף יע"ש ועיין בזה: **לד** מותר. עש"ך דבריו בכאן יש בו מקושי ההבנה. א' מ"ש דבנפסק הקילוח אין אוסר כלל סותר למה שכתב בסימן ק"ח אות ל"ד דמסי' ס"ח אין מפליט ומבליע כאחד ומסי' צ"ב ס"ו בהג"ה אין ראיה שנוחל על גבי כירה צוננת קודם שהגיע אל הצונן הוה תו כ"ש כמ"ש לעיל בסי' צ"ב. ואין לומר דה"ק כיון דקי"ל בק"ה אות כ"א דבלוע אף שהוא שומן לא שייך בי' אדמיקר בלע ודווקא מבעין שייך זה וא"כ ה"ה מכלי נאמר כן דאף דיוצא בלא רושב מ"מ לא שייך אדמיקר בלע ומביא ראיה ממ"ח צ"ב בנפסק אין לו דין עירוי רק דין תתאה גבר הא בורכא דבסי' ק"ה אות יו"ד הביא הש"ך בשם הרשב"א דקערה שנמלח למ"ד אחר הדחה צוננת אם נתן רותח יבש ביבש או לח סגי בקליפה ואמאי תיבעי קליפה כלל וכן מבואר ברמ"א שם ומיהו לב"י אפשר יש לו הוכחה מהו' דגים שנצלו בקערה צוננת או צוננין בקערה חמה בין למ"ד עילאה ר"ל דגים חמין ובין תתאה והקערה חמה עיין אות ל"ג ויש לב"י הוכחה כן דסובר דאי קערה צוננת אף למ"ד תתאה אש"צ קליפה וכל זה איננו שוה לי'. גם י"ל דהב"י כתב דנ"ם בר נ"ם והא טעם המרדכי עדיף אפילו בעין שרי עיין ט"ז ולזה נאמר דהב"י קאמר אפילו למאן דרוצה להחמיר מספקא אי דבש פוגם בשר מ"ש נ"ם בר נ"ם ואי בנפסק הוי דרבנן בב"ח ובלא"ה מספיקא שרי גם זה דיחק גדול ועיין מ"ש לעיל בצ"ג ולקמן בסי' צ"ה אבאר עוד בזה וכאן אין להאריך: סיימנו סי' צ"ד (כ' תמוז) [ער"ה] התקל"א פה ברלין מהדורא בתרא שנת **אל שדי** יתן **לכם** רחמים לפ"ק:

צה א רחוצה. עש"ך וע' ט"י כלל נ"ו אות י"ו וס"א אות א' וי"ז אות ד' והתבאר שם דהר"ב סובר בבירור סתם כלים אין נקיים ובש"ג אפשר נקיים דעובדי כוכבים אנקיותא קפדי טפי מישראל ובאמת על הש"ך קשה אין כתב דהרב סובר דסתמן נקיים ולדינא הסכים המ"י עם הש"ך בכלל נ"ו אות י"ז וי"ח דסתם כלים אף ש"י נקיים אם לא בשרוצים להדיח כבה"ג צריך בדי. ובסכין סתמא אין מקונח דמדובק טפי ע"י דוחקא ותשמישו תדיר עש"ך צ"ו אות ג' יע"ש. כתב או"ה כלל ל"ג דין ב' דסתם כלי יש בתבשיל ס' נגד הלבלוך שעליו ובכלל ל"ד דין י"ז דבטי הדחה ליכא ס' נגד הלבלוך הביאו ב"ח שם הט"י כלל נ"ז אות י"א וי"ח יע"ש וא"י לחלק בין סתם לכלוך דיש ס' ובין טי הדחה ודוחק לומר דמדיח הרבה ביחד ואולי לכלוך שע"ג קדירה בקליפה דייניגן לה יש בתבשיל ס' נגד קליפת הכלי עמ"י ס"ם בש"ך אות ס"ה וקל"ו משא"כ טי הדחה דאין כ"כ כמו חלל הקדירה ואין להקל בכ"ע במי הדחה ולפ"ז יצא לנו הדין בסתם כלים יש ס' בתבשיל נגד הלבלוך כמו כאן וק"ג קדירה שאב"י מסתמא יש ס' דלא כפ"ת אות ג' שכתב דספק הוה בנשפך. ואטנם אף אנו נאמר דבקערה שאין ס' נגד השוח עש"ך סי' ס"ם אות ס"ה ועמ"ש באות י"ד. ודע שמ"ש המחבר ס' בדגים קאי אנצלו

כר ע"ע מכו מלב גלוי בכלי הוי ממש אי ס"ח אין לחפות עוגה בגד פסח"ד ח"ח דאין מעמש ל"ט כר ע"ע דממש זכו בכלי מכל כמוכל הכל אחד הוא וכ"ד סי' ס' הכיח דכרי סה"ת ובסמיע מלא "ממח ועיין ח"ת כ"ו סי' תמ"ו ותמ"ב . ילחם כרוך דווקא עשה ח' בכלי וב' בתוכל מוקם הא עשה ח' כתוכל ואחר כך בכלי ומשה לבשר אי לחלב אסור הכל כתוכל הוא הוי כממש וכחמור . ובלחם היה אחלבל שבולע בכלי חריף אי מהני ביה ל"ע כר ל"ט בס' בית יוסף כתן הביא הא דחולין ק"ח שחני התם דיפים מרכיה טובא משא"כ הכא ל"ש שייך ל"ע כר ל"ט בס' בהגהות פריסה קכ"ה אות י' וכ' ת"כ כתן אסור אפי' בכלי ב' ובשלו הוי טעם ב' ופשוט דמים נופא הוי כמו נצלו כמ"ש היש"ש שם בדבש שהוריקוהו בכלי חולב דכתב דנ"ט אי הוריקוהו לחלב מטש דהוי הדבש כנצלו יע"ש ועיין ס"ם צ"ד ועיין ט"י שם כלל נ"ו אות ב' ומדברי יש"ש מוכח להדיא דווקא בכותח נמור אסור דיעבד בנצלו הא לכלי חולב שרי בדיעבד עכ"פ מטש ונ"ט לדידן בנפל לחלב עצמו יע"ש ועס"י צ"ד בס"ש המחבר דבש שהוריקהו דיעבד י"ל לכתחלה אסור דנציק על ידי ערוי חיבור ואף בקערות בס"ג מתיר היינו נ"כ דיעבד . ומדברי הרא"ש אתה רואה כן שאוסר נצלו והתיר קערות בס"ג ולא נאסר התם דלא הוי רק מכלי לכלי עיין פב"ה אבל במרדכי פ' אין מעמידין במעשה דדבש המבואר ס"ם צ"ד משמע דלריב"ן אפילו לכלי חלב אוסר ומש"ה הוצרך ליתן טעם דנם"ל דבש בבשר יע"ש ובמ"י שם וי"ל מ"ש ט"ן אות ה' ובלא"ה י"ל דסומכין לכתחילה ע"ש יע"ש :

ודע דמיני הריפות שקורין גרוייפ"ן ומטרקי ואורז ודוחן שמבשלין עם מים ואח"כ מצטנק ועופר לערך רבע שעה בלי מים כלל הוי כנצלו דמה בבך שהיה התחלה מים ואסור דיעבד ליש"ש וכאמו' ועיין פרישה אות ד' שכתב בירקות להדיא כן שאם בסוף אין מים דאסור לרא"ש בנצלו ועיין בל"י אות ד' קחשיב דרי דגברי הב"ח וט"ז ול"ח ורמ"א ופ"י וש"ך דאוסרין נצלו דלא כפר"ח ואם בישלו דגים בטחבת חולבת בקשקשים הסרת קשקשים הוי קליפה ע"כ"ל . הנה דבריו לקוחים מכנה"ג בהגהות ב"י אות י"א ושם חשיב ב"ח וט"ז ול"ח אות קנ"ם בפ"ה ודמ"א (והוא דמשק אליעזר) כי רמ"א מתיר בנצלו דיעבד וכתב ש"ך הוא ענין בפ"ע שם והבל"ו חשב ששי"ך קאי אלעיל . ומ"ש שאם נצלו די בקליפה לקח זה מס"ש הדמש"א הביאו הכה"ג בהגהות הטור אות ו' ול"ל ויש חילוק אם בישלו עם בשר אסורין כולו ובנצלו כ"ק והסרת קשקשים די הנה ב"ל"א לדידן דאין בקיאין בין כחוש לשמן פסי' ק"ה אבל נצלו בכלי בשר הדין אמת ויציב עס"י ק"ה בש"ך אות כ"ג דבר הבלוע בכלי שאוסרת בלא רוטב רק ק"ק ואף בשומן כפו שאבאר שם ועס"י ע' ס"א : **ך** אבל. עש"ך ומ"ש שהמאכל שרי והכלי אסור לא ידענא מאין הרגלים לומר כן והלא כל עצמו של איסור זה כתב הס"ז אות י"ג דהוי ניצוק חיבור ולענין דינא בהפסד שרי ובמ"י כלל נ"ז אות ל"ד היקל נ"כ ולכן לעת הצורך אין להחמיר כ"כ ועיין כר"ו : **ך** רק . עש"ך הנה ס"ש שכן מוכח בש"ס ותוס' וראש"ש וטור אם לומד אף דתחתון חם לדידן דהתאה גבר אפ"ה לא הוי כשניהם חמין כס"ש הב"י הנה בתוס' וראש"ש וטור מבואר זה כדבעינן למימר לקמן אבל בש"ס לא מצאתיו . ואולי מהא דשיעפא בצנא עיין כר"ו סימן צ"ד אות י"א ממ"ו אי איירי קערה קר ושייפא חם אין ראיה לרב ואי להיפך ל"ק לשמואל וע"כ אף לס"ד נתבשלו לא ס"ם א' חם בין עליון או תחתון אין אוסר לשמואל ושייפא מרריה מפי ודוחק . וס"ש בכר"ו כאן אות ו' דהש"ך סובר תחתון חם הוה כנתבשלו לא ידענא דההיפך מבואר כאן אלא שבוונתו לס"ש הש"ך בצ"א אות ל"ג דמפרש דברי התוס' בין לס"ד עילאה כו' היינו לס"ד עילאה ודנים צוננים ולס"ד תתאה קערה צוננת ומ"ש"ח כת' דש"ך סותר דברי עצמו יע"ש . ולדידי אין כאן סתירה כלל ואף אם נפרש דברי התוס' כמו שפירש הש"ך שם לק"ם וסכ"ש שכתב כן לפי' הב"י והנה ראוי שתדע דבשניהם חמין הוה כנצלו היינו בלא רוטב ולי"ש אות ד' אסור אף דיעבד בכותח ועם רוטב דינם כמו נתבשלו ואפ"ה כשתחתון חם לדידן ועי' רוטב שרי דהוי כמו עלו ול"ת דווקא בלא רוטב דאין מפלים מכלי רק כ"ק עס"י צ"ד בש"ך אות ל"ג הא עם רוטב מפליט ומבליע בכולו ס"ם אין מפלים כ"כ עיקר הטעם כמו בשניהם חמין כמו שמוכח בב"י דהחילוק הוא בין ב' חמין לא' חם כאמור דלא כבר"ו בסימן צ"ד אות י"א והבן (ס) : **ז** אפילו . עש"ך ולענין אי הבלוע ד"ח אי חשיב נ"ם בר נ"ם או לאו מבואר בס"ו ודע דברים חריפים מבואר בסימן צ"ו סעי' ב' ס"ג יע"ש ושם אבאר בדין הבצלים אי שלקו בטים וכאן אין להאריך : **ח** עד . עש"ך ולא הבינותי דאו"ה כלל כ"ד דין ז' כתב זה בתכו בסכין של עובד כוכבים דנ"ב אפ"ה אין איסורו מחמת עצמו משא"כ בסכין בשר אף הבצלים וד"ח מותר כמבואר סימן צ"ה מתשובת מהר"ם מלובלין אם כן אין צורך לזה הטעם : **ט** שניהם . עש"ך הנה תראה מט"ש האדון ז"ל דברים אלו אשר לבאורה אין נ"ם לדידן דאף דיעבד אסור וגם מדציונה לעיין באות ג' ובצ"ד אות ט"ו תבין בו שכוין כוונה מיוחדת לפי דעתי כמו שאניד . והוא דבאות ג' כתבנו שאין לנרום נ"ם בר נ"ם לבשל בכלי בשר ע"ד ליתן לכלי חולב דלא כפר"ח אות ו' שהתיר י"ש וכנראה מספרו הארוך בכאן שהתלונן על מרן הב"י ז"ל בטה שדחה דברי רי"ו יע"ש ואם כן מש"ה כותב המחבר כאן דלכתחילה אסור דאין לנרום נ"ם בר נ"ם אף כה"א וי"ש לדידן כאטור וכרי שלא תקשה מא"ח תנ"ב דקודם שעה ה' מותר להמחבר התם הוה ב' טעמים מכלי לכלי וג' נ"ם היתר מש"ה שרי לנרום נ"ם כזה לכתחילה וזה שהראה מקום לצ"ח אות ט"ו בראש ע"ש והפר"ח אות י' כתב דחמחבר חושש לסברת ס' התרומה (דהטעמים פונעין) דהא מתיר בא"ח קודם שעה ה' ולדידי מהא לא אירי' דהוי ג' נ"ם וב' כלים ועדיין היתר משא"כ כאן דממים לכלי ב' תו הוה איסור אין לנרום זה לכתחילה . ואמנם אחר טעם התכלות ראיתי שיש לשדות בי' נרנא מדכתב הש"ך מסימן קכ"א כלי חולב לבשר אסור לכתחילה והתם ווודאי ג' נ"ם להיתר וב' כלים אפ"ה אסור לכתחילה וע"כ כמ"ש הב"ח שם בשם הגהות סמ"ק דאסו דאיסורא י"ש אם כן מה ראיה יש ואפשר שסובר כדרישה שם בהג"ה דמנעיל כלי חולב בכלי בשר . שוב ראיתי א"ח תנ"ב ס"ב ויש ליישב להנעיל כ"ח ובשר "ביחד והר"ב הניה וכ"ש כלי איסור על כן נהט שלא להנעיל שום כלי ב"י והמ"א אות ו' ח"ם יש ליישב ובדיעבד עבי"ד צ"ח ביחד פי' שתוחב בב"א שום כלי אפילו קודם ה' אפו איסור . הנה המחבר בת' יש ליישב הא דיעבד שרי והר"ב שלא הניח ספק על מ"ש במקומו כאן ומדהשמיט המחבר שלא להנעיל כלי חולב לבשר ש"ם דשרי דהוה כמו חמץ קודם ה' דנ' נ"ם וב' כלים כדאמרן דכה"ג שרי לנרום לכתחילה נ"ם בזה . ומיהו מדכתב "ביחד משמע וא"ו שרי אפשר לשיטתיה כאן שכתב עצמו של רי"ו ואין דבריו נראים אם כן סובר מותר לבשל ע"ד ליתן בכלי חולב . והר"ב שכתב שם וכ"ש כלי איסור בא להשוותן יחד לענין דיעבד·וס"ש ע"כ נהגו שלא להנעיל הוא מספ"ק קצ"ח אפו של איסור כמ"ש הב"ח בקב"א ויש לראות להב"ח יהיו דברי הטור סתורים מקב"א דאוסר מחלב לבשר, כמ"ק ואמאי בא"ח התיר קודם ה' ואולי יש לחלק בין זמן היתר והבן : **י** ואם . עש"ך ועיין פר"ח אות י"ד ובל"י אות יו"ד להמחבר דלא חייש שמא יגעו הכלים להדדי מדהתיר בשניהן נקיים משום דאין פולם כלל מים לדידיה משא"כ בכמש. ולענין דינא גם לדידן נ"ם בכל אלה אם הב"י מלוכלך שאב"י אוסר לבשר או לחלב ולשאר דברים מסנהגא אוסר עס"י צ"ג אות נ' בש"ך ואם אב"י מלוכלך שניהם אסורים אף לשאר דברים מדינא דהתם נ"נ ואוסרין הכל ואם שניהם אב"י המלוכלך מותר והנקי אסור מדינא לבשר וחלב ולשאר דברים מסנהגא ואם הדיחו נ' כלים וב' ב"י וא' אב"י אף ששלשתן נקיים לדידן הכל אסור : **יא** צריך . עיין לעיל ס"ק א' ש"ך ושם נאמר דחילוק יש בין כשרוצה להדיחם עתה מסתמא יש לכלוך ובין כשמבשל בקדירה מסתמא נקיה ואמנם בס"ש הש"ע שיאמר ברי לי שם היה לציין כי שם מקורו . ואמנם נראה בזה מ"ש הס"י כלל כ"ז אות י"ז על ס"ש הר"ב שם וכתב האשר"י כי מן הסתם הקערות והמחבת אינן מנוקים משמע דאפילו אין רוצה להדיחם עתה שהרי המחבת אין מדיח עתה ע"ש ולזה ציין הש"ך ז"ל כאן דסמ"ש המחבר ס' נגד שומן שבקערה ולא סתם ש"ם דכדבריו ס"ק א' כן הוא דווקא קערה שרוצה להדיח עתה מסתמא אין מקונח לא המחבת ושאר כלים וכאמור : **יב** וי"א . עש"ך הביא רק ס"א ועיין בצ"ד אות ה' ולענין אי הם כ"ם או כ"ע שמהני הנעלה כתבתי בס"ו אי בעי הנעלה דהוי כלכתחילה יע"ש : **יג** מבליעת . עש"ך דאם ידוע שלא נשתמש ע"י עירוי תוך מעל"ע שרי ועס"ש בסימן ק"ה בדבר נוש בכ"ש בש"ך ושם אבאר : **יד** והטים . עש"ך ור"ל מדינא אף עם בשר כך אבל עם חלב מדינא אסור דנתבשלו לדידן היה לכתחלה ואסור : **טו** אבל . עש"ך וכ"ש הוא דל"ת דוקא יורה שהועמדה על האש יש בה כח להפליט ולהבליע בקערה לפעם שהקערה מן המחבת בלוע אפי' ב' כלים בשר וחלב ביורה חדשה אב"י אפ"ה אסור הכל אף היורה : **טז** והכי נהוגין . ובוא"ו הוה כדגים דלעיל ש"ך ועס"ש בט"ז לענין המים ואין להאריך : **יז** ואם . עש"ך שהניח בצ"ע שבת"ח כתב בה"מ שרי בין עירה מכלי בשר על חלב ובאין ה"מ אוסר בעירוי מחדשה על בשר וחלב וכאן חזר מתרתי בעירוי מבשר לחלב אוסר אף בה"מ ובעירה מחדשה על בשר וחלב התיר אף באין ה"מ ולענין דינא באות ה' התיר שם עכ"פ בה"מ ולענין עירה מחדשה על בשר וחלב הראה אות כ' (י"פ מ"ם) :

יח עירה . עש"ך עיין באו"ה כלל ל"ד דין כ"א דלשאר כלים שאין הנצוק נוגע בהן הוה כ"ש וכן לענין שבת דאין מערה רותחין על תבלין אבל בצידיהן שרי עוד כתב שם בדין י"ז בזא"ז אם היו נקיים שרי ופשוט הוא דאם כלי אחד מלוכלך נאסר הב' אבל הכלי הב' מלוכלך אין מזיק כלום לשני לדידן דנצלו שרי עיין בראש פנ"ה : **יט** ודקדר יודע שמ"ש דהכלי שאין הנצוק בו שרי יש בו מהעיון לפי מ"ש הר"ב בצ"ב ס"ו דקלוח מהקדירה רותחת על צוננת אם לא נפסק הקלוח אף שנזהל ע"ג כירה צוננת לא הוי כ"ש דנצוק חיבור ואין מניח לקדר ודין עירוי כ"ק יש עליו וכדבעינן למימר קמן א"כ כאן נמי כ"ז שלא נפסק העמוד אף שנזהל ונה המים על כלי צוננת ומניע לכלי אחר הכל חשיב עירוי כאטור וכן לענין תבלין בשבת כל זמן שלא נפסק הקילוח אף בצידיהן אסור לערות כדכתיבנא וכ"ת נהי דדין כ"ש לא הוי מ"ם אין מבשל ולענין שבת מישרא שרי הא בורכא הוא דהא דין זה מדברי תה"ד בסימן קפ"א והביא ראיה משבת מ' ב' אמבטי הרי מבשל הוא יע"ש . וסביר הייתי אני העני לומר המעיי ן במהרא"י שם פיים קדירה על האש ומתוך רתיחותיו נוחל וסיים וז"ל הואיל וקילוח נוזל ונוחל אנצלו ובנתבשלו ס' בדנים ומים סני דמוליך הטעם בשוה ופשוט : **כ** ביצה . עש"ך והכין־ הוא וודאי דאין חילוק בין קלופה לאין קלופה ועם בשר אסור דמנוקבת היא ולדידן דמחמירין בבישול ה"ת ביצה בקליפה ויש לעיין ג' נ"ם אי שרי לכתחילי לדידן דמחמירין אפשר חששו שנגעו הידקות והביצים בעצמן בקדירה משא"כ אי הוה ממש ג' נ"ם עש"ך צ"ד אות ס"ו : **ג** והמהנה . עש"ך וכבר כתבנו בס"ו להתיר לבשל בכלי חולב ליתן לתוך כלי בשר או להיפך יש לעיין ומרמ"א אין ראיה : **ד** ובדיעבד . עש"ך דמהרש"ל אוסר נצלו דיעבד אפי' נתן בכותח אסור דווקא טעם שלישי בעינן ובישלו הוי טעם ב' ופשוט דמים נופא הוי כמו נצלו כמ"ש היש"ש שם בדבש שהוריקוהו בכלי חולב דכתב דנ"ט אי הוריקוהו לחלב טמש דהוי הדבש כנצלו יע"ש ועיין ס"ם צ"ד ועיין ט"י שם כלל נ"ו אות ב' ומדברי יש"ש מוכח להדיא דווקא בכותח נמור אסור דיעבד בנצלו הא לכלי חולב שרי בדיעבד עכ"פ מטש ונ"ט לדידן בנפל לחלב עצמו יע"ש ועס"י צ"ד בס"ש המחבר דבש שהוריקהו דיעבד י"ל לכתחלה אסור דנציק על ידי ערוי חיבור ואף בקערות בס"ג מתיר היינו נ"כ דיעבד . ומדברי הרא"ש אתה רואה כן שאוסר נצלו והתיר קערות בס"ג ולא נאסר התם דלא הוי רק מכלי לכלי עיין פב"ה אבל במרדכי פ' אין מעמידין במעשה דדבש המבואר ס"ם צ"ד משמע דלריב"ן אפילו לכלי חלב אוסר ומש"ה הוצרך ליתן טעם דנם"ל דבש בבשר יע"ש ובמ"י שם וי"ל מ"ש ט"ן אות ה' ובלא"ה י"ל דסומכין לכתחילה ע"ש יע"ש :

ודע דמיני הריפות שקורין גרוייפ"ן ומטרקי ואורז ודוחן שמבשלין עם מים ואח"כ מצטנק ועופר לערך רבע שעה בלי מים כלל הוי כנצלו דמה בבך שהיה התחלה מים ואסור דיעבד ליש"ש וכאמו' ועיין פרישה אות ד' שכתב בירקות להדיא כן שאם בסוף אין מים דאסור לרא"ש בנצלו ועיין בל"י אות ד' קחשיב דרי דגברי הב"ח וט"ז ול"ח ורמ"א ופ"י וש"ך דאוסרין נצלו דלא כפר"ח ואם בישלו דגים בטחבת חולבת בקשקשים הסרת קשקשים הוי קליפה ע"כ"ל . הנה דבריו לקוחים מכנה"ג בהגהות ב"י אות י"א ושם חשיב ב"ח וט"ז ול"ח אות קנ"ם בפ"ה ודמ"א (והוא דמשק אליעזר) כי רמ"א מתיר בנצלו דיעבד וכתב ש"ך הוא ענין בפ"ע שם והבל"ו חשב ששי"ך קאי אלעיל . ומ"ש שאם נצלו די בקליפה לקח זה מס"ש הדמש"א הביאו הכה"ג בהגהות הטור אות ו' ול"ל ויש חילוק אם בישלו עם בשר אסורין כולו ובנצלו כ"ק והסרת קשקשים די הנה ב"ל"א לדידן דאין בקיאין בין כחוש לשמן פסי' ק"ה אבל נצלו בכלי בשר הדין אמת ויציב עס"י ק"ה בש"ך אות כ"ג דבר הבלוע בכלי שאוסרת בלא רוטב רק ק"ק ואף בשומן כפו שאבאר שם ועס"י ע' ס"א : **ך** אבל. עש"ך ומ"ש שהמאכל שרי והכלי אסור לא ידענא מאין הרגלים לומר כן והלא כל עצמו של איסור זה כתב הס"ז אות י"ג דהוי ניצוק חיבור ולענין דינא בהפסד שרי ובמ"י כלל נ"ז אות ל"ד היקל נ"כ ולכן לעת הצורך אין להחמיר כ"כ ועיין כר"ו : **ך** רק . עש"ך הנה ס"ש שכן מוכח בש"ס ותוס' וראש"ש וטור אם לומד אף דתחתון חם לדידן דהתאה גבר אפ"ה לא הוי כשניהם חמין כס"ש הב"י הנה בתוס' וראש"ש וטור מבואר זה כדבעינן למימר לקמן אבל בש"ס לא מצאתיו . ואולי מהא דשיעפא בצנא עיין כר"ו סימן צ"ד אות י"א ממ"ו אי איירי קערה קר ושייפא חם אין ראיה לרב ואי להיפך ל"ק לשמואל וע"כ אף לס"ד נתבשלו לא ס"ם א' חם בין עליון או תחתון אין אוסר לשמואל ושייפא מרריה מפי ודוחק . וס"ש בכר"ו כאן אות ו' דהש"ך סובר תחתון חם הוה כנתבשלו לא ידענא דההיפך מבואר כאן אלא שבוונתו לס"ש הש"ך בצ"א אות ל"ג דמפרש דברי התוס' בין לס"ד עילאה כו' היינו לס"ד עילאה ודנים צוננים ולס"ד תתאה קערה צוננת ומ"ש"ח כת' דש"ך סותר דברי עצמו יע"ש . ולדידי אין כאן סתירה כלל ואף אם נפרש דברי התוס' כמו שפירש הש"ך שם לק"ם וסכ"ש שכתב כן לפי' הב"י והנה ראוי שתדע דבשניהם חמין הוה כנצלו היינו בלא רוטב ולי"ש אות ד' אסור אף דיעבד בכותח ועם רוטב דינם כמו נתבשלו ואפ"ה כשתחתון חם לדידן ועי' רוטב שרי דהוי כמו עלו ול"ת דווקא בלא רוטב דאין מפלים מכלי רק כ"ק עס"י צ"ד בש"ך אות ל"ג הא עם רוטב מפליט ומבליע בכולו ס"ם אין מפלים כ"כ עיקר הטעם כמו בשניהם חמין כמו שמוכח בב"י דהחילוק הוא בין ב' חמין לא' חם כאמור דלא כבר"ו בסימן צ"ד אות י"א והבן (ס) : **ז** אפילו . עש"ך ולענין אי הבלוע ד"ח אי חשיב נ"ם בר נ"ם או לאו מבואר בס"ו ודע דברים חריפים מבואר בסימן צ"ו סעי' ב' ס"ג יע"ש ושם אבאר בדין הבצלים אי שלקו בטים וכאן אין להאריך : **ח** עד . עש"ך ולא הבינותי דאו"ה כלל כ"ד דין ז' כתב זה בתכו בסכין של עובד כוכבים דנ"ב אפ"ה אין איסורו מחמת עצמו משא"כ בסכין בשר אף הבצלים וד"ח מותר כמבואר סימן צ"ה מתשובת מהר"ם מלובלין אם כן אין צורך לזה הטעם : **ט** שניהם . עש"ך הנה תראה מט"ש האדון ז"ל דברים אלו אשר לבאורה אין נ"ם לדידן דאף דיעבד אסור וגם מדציונה לעיין באות ג' ובצ"ד אות ט"ו תבין בו שכוין כוונה מיוחדת לפי דעתי כמו שאניד . והוא דבאות ג' כתבנו שאין לנרום נ"ם בר נ"ם לבשל בכלי בשר ע"ד ליתן לכלי חולב דלא כפר"ח אות ו' שהתיר י"ש וכנראה מספרו הארוך בכאן שהתלונן על מרן הב"י ז"ל בטה שדחה דברי רי"ו יע"ש ואם כן מש"ה כותב המחבר כאן דלכתחילה אסור דאין לנרום נ"ם בר נ"ם אף כה"א וי"ש לדידן כאטור וכרי שלא תקשה מא"ח תנ"ב דקודם שעה ה' מותר להמחבר התם הוה ב' טעמים מכלי לכלי וג' נ"ם היתר מש"ה שרי לנרום נ"ם כזה לכתחילה וזה שהראה מקום לצ"ח אות ט"ו בראש ע"ש והפר"ח אות י' כתב דחמחבר חושש לסברת ס' התרומה (דהטעמים פונעין) דהא מתיר בא"ח קודם שעה ה' ולדידי מהא לא אירי' דהוי ג' נ"ם וב' כלים ועדיין היתר משא"כ כאן דממים לכלי ב' תו הוה איסור אין לנרום זה לכתחילה . ואמנם אחר טעם התכלות ראיתי שיש לשדות בי' נרנא מדכתב הש"ך מסימן קכ"א כלי חולב לבשר אסור לכתחילה והתם ווודאי ג' נ"ם להיתר וב' כלים אפ"ה אסור לכתחילה וע"כ כמ"ש הב"ח שם בשם הגהות סמ"ק דאמו דאיסורא י"ש אם כן מה ראיה יש ואפשר שסובר כדרישה שם בהג"ה דמנעיל כלי חולב בכלי בשר . שוב ראיתי א"ח תנ"ב ס"ב ויש ליישב להנעיל כ"ח ובשר "ביחד והר"ב הניה וכ"ש כלי איסור על כן נהט שלא להנעיל שום כלי ב"י והמ"א אות ו' ח"ם יש ליישב ובדיעבד עבי"ד צ"ח ביחד פי' שתוחב בב"א שום כלי אפילו קודם ה' אפו איסור . הנה המחבר בת' יש ליישב הא דיעבד שרי והר"ב שלא הניח ספק על מ"ש במקומו כאן ומדהשמיט המחבר שלא להנעיל כלי חולב לבשר ש"ם דשרי דהוה כמו חמץ קודם ה' דנ' נ"ם וב' כלים כדאמרן דכה"ג שרי לנרום לכתחילה נ"ם בזה . ומיהו מדכתב "ביחד משמע וא"ו שרי אפשר לשיטתיה כאן שכתב עצמו של רי"ו ואין דבריו נראים אם כן סובר מותר לבשל ע"ד ליתן בכלי חולב . והר"ב שכתב שם וכ"ש כלי איסור בא להשוותן יחד לענין דיעבד·וס"ש ע"כ נהגו שלא להנעיל הוא מספ"ק קצ"ח אפו של איסור כמ"ש הב"ח בקב"א ויש לראות להב"ח יהיו דברי הטור סתורים מקב"א דאוסר מחלב לבשר, כמ"ק ואמאי בא"ח התיר קודם ה' ואולי יש לחלק בין זמן היתר והבן : **י** ואם . עש"ך ועיין פר"ח אות י"ד ובל"י אות יו"ד להמחבר דלא חייש שמא יגעו הכלים להדדי מדהתיר בשניהן נקיים משום דאין פולם כלל מים לדידיה משא"כ בכמש. ולענין דינא גם לדידן נ"ם בכל אלה אם הב"י מלוכלך שאב"י אוסר לבשר או לחלב ולשאר דברים מסנהגא אוסר עס"י צ"ג אות נ' בש"ך ואם אב"י מלוכלך שניהם אסורים אף לשאר דברים מדינא דהתם נ"נ ואוסרין הכל ואם שניהם אב"י המלוכלך מותר והנקי אסור מדינא לבשר וחלב ולשאר דברים מסנהגא ואם הדיחו נ' כלים וב' ב"י וא' אב"י אף ששלשתן נקיים לדידן הכל אסור : **יא** צריך . עיין לעיל ס"ק א' ש"ך ושם נאמר דחילוק יש בין כשרוצה להדיחם עתה מסתמא יש לכלוך ובין כשמבשל בקדירה מסתמא נקיה ואמנם בס"ש הש"ע שיאמר ברי לי שם היה לציין כי שם מקורו . ואמנם נראה בזה מ"ש הס"י כלל כ"ז אות י"ז על ס"ש הר"ב שם וכתב האשר"י כי מן הסתם הקערות והמחבת אינן מנוקים משמע דאפילו אין רוצה להדיחם עתה שהרי המחבת אין מדיח עתה ע"ש ולזה ציין הש"ך ז"ל כאן דסמ"ש המחבר ס' נגד שומן שבקערה ולא סתם ש"ם דכדבריו ס"ק א' כן הוא דווקא קערה שרוצה להדיח עתה מסתמא אין מקונח לא המחבת ושאר כלים וכאמור : **יב** וי"א . עש"ך הביא רק ס"א ועיין בצ"ד אות ה' ולענין אי הם כ"ם או כ"ע שמהני הנעלה כתבתי בס"ו אי בעי הנעלה דהוי כלכתחילה יע"ש : **יג** מבליעת . עש"ך דאם ידוע שלא נשתמש ע"י עירוי תוך מעל"ע שרי ועס"ש בסימן ק"ה בדבר נוש בכ"ש בש"ך ושם אבאר : **יד** והטים . עש"ך ור"ל מדינא אף עם בשר כך אבל עם חלב מדינא אסור דנתבשלו לדידן היה לכתחלה ואסור : **טו** אבל . עש"ך וכ"ש הוא דל"ת דוקא יורה שהועמדה על האש יש בה כח להפליט ולהבליע בקערה לפעם שהקערה מן המחבת בלוע אפי' ב' כלים בשר וחלב ביורה חדשה אב"י אפ"ה אסור הכל אף היורה : **טז** והכי נהוגין . ובוא"ו הוה כדגים דלעיל ש"ך ועס"ש בט"ז לענין המים ואין להאריך : **יז** ואם . עש"ך שהניח בצ"ע שבת"ח כתב בה"מ שרי בין עירה מכלי בשר על חלב ובאין ה"מ אוסר בעירוי מחדשה על בשר וחלב וכאן חזר מתרתי בעירוי מבשר לחלב אוסר אף בה"מ ובעירה מחדשה על בשר וחלב התיר אף באין ה"מ ולענין דינא באות ה' התיר שם עכ"פ בה"מ ולענין עירה מחדשה על בשר וחלב הראה אות כ' (י"פ מ"ם) :

יח עירה . עש"ך עיין באו"ה כלל ל"ד דין כ"א דלשאר כלים שאין הנצוק נוגע בהן הוה כ"ש וכן לענין שבת דאין מערה רותחין על תבלין אבל בצידיהן שרי עוד כתב שם בדין י"ז בזא"ז אם היו נקיים שרי ופשוט הוא דאם כלי אחד מלוכלך נאסר הב' אבל הכלי הב' מלוכלך אין מזיק כלום לשני לדידן דנצלו שרי עיין בראש פנ"ה : **יט** ודקדר יודע שמ"ש דהכלי שאין הנצוק בו שרי יש בו מהעיון לפי מ"ש הר"ב בצ"ב ס"ו דקלוח מהקדירה רותחת על צוננת אם לא נפסק הקלוח אף שנזהל ע"ג כירה צוננת לא הוי כ"ש דנצוק חיבור ואין מניח לקדר ודין עירוי כ"ק יש עליו וכדבעינן למימר קמן א"כ כאן נמי כ"ז שלא נפסק העמוד אף שנזהל ונה המים על כלי צוננת ומניע לכלי אחר הכל חשיב עירוי כאטור וכן לענין תבלין בשבת כל זמן שלא נפסק הקילוח אף בצידיהן אסור לערות כדכתיבנא וכ"ת נהי דדין כ"ש לא הוי מ"ם אין מבשל ולענין שבת מישרא שרי הא בורכא הוא דהא דין זה מדברי תה"ד בסימן קפ"א והביא ראיה משבת מ' ב' אמבטי הרי מבשל הוא יע"ש . וסביר הייתי אני העני לומר המעיי ן במהרא"י שם פיים קדירה על האש ומתוך רתיחותיו נוחל וסיים וז"ל הואיל וקילוח נוזל ונוחל

ולענין מעשית סנורית סי"ג בסימן מ"ז התיר וכל דבריו טעימה שפולט הוא דרכן לא גזרו ובקו"ח בסיג בנו עליו מהולין קי"ד דם שמלחו דרכן ותפילו לאחר מע"ן ג"ח למיטעמיה ספר"ח ובסי"ח אין בידי להכריע להקל בטעימת סכורית וכדמות דקיה ים ממ"ם הס"ך סי' מ"ב אות ד' דמ"ה טועם הסרס כדוב ים טעם מר ולכתי היכ גופף קצה הא מקום ס"ב אות ה' ולזה י"ל דם הכבד דרכן עס"ג אות י"ט ומ"ם שרי ללחוך בלשונו וכחמור . למחם הא למיחא ולחי שפיר ללחוך דלא כפר"ח אות ו' מכל למיכה בלשון מתיר ספר"ח אות ג' דמ"ם שרי ללחוך בלשונו ואיני מיחא דלכתי היכ גופף קצה הא מקום ס"ב אות ה' ולזה י"ל דם הכבד דרכן עס"ך אות ל"ו ומ"ם שרי ללחוך בלשונו וכחמור . למחם הא למיחא ולחי שפיר ללחוך דלא כפר"ח אות ו' מכל למיכה בלשון מתיר ספר"ח אות ג' דמ

יורה דעה צה צו הלכות בשר בחלב

לסי' ק"ג ס"ב בסג"ה ובטו"ז לות ו' כף בלוע מבב"ח שפלט ליון ולקדירה דבכי סקדירה שפיר טוס ג"ע בר ג"ע דתבשיל יין מותר ע"י פעכובות ולפ דכתיבנא בל"ה ג"ע בר ג"ע בשיון טעם כיחת בכלי מ"מ סוף סוף שולקם טעמו ע"י כ' בליס וכמו שכתבתי לקמן מבאה"כ כלן ודלי לא מיקרי ג"ע בר ג"ע ובדאמרן ג"ע בזה ולקמן מבאר עוד: **אלא** שכתיתי להתם ישקב בסי' תמ"ז לות מ"ב כתב לפ שנתמעטו תת"כ לא תאכלנו תו מחליה לשבח ולא ידענא מהו מידי דהוי לפגום ולבסוף הבשיל ו"מ בל"מ לפ שנתבטל לגמ' ולפ שנתמעטו ק"ג ולפ אם נאמר דהוי לפגום ובשיל ס"מ בר ג"ע דהתירה בשאר איסורין עם ס"א בהיתר ולא בשאר איסורין עם ס"א בהיתר ולפ"ז אפי' בכלי תמן המבושל תמ"ז ס"ה בבישול אסור לכתחלה ג"ע בר ג"ע וזה שמור"ם פלובלין עם הלבוש בהדא שיטה קיימי ובאמת יש לראות אמאי לא אמרינן איסור דבוק כה"ג בין לטעם שמתהר לבלוע ובין לטעם שבא פ"א חוץ לרוטב ופגומה בתין כאי עיין ח"ת בס"ה ודלמא לאו נאסר דמהא דהתבן דק דק אין ראיה דשם כל החתיכה כולה נאסרה אבל במקצת חתיכה ובלוע לא אמרינן דבוק מכל מקום בטעמא לא ידענא וכו"ו גם כן חוכך להחמיר בזה באות ג' יע"ש ונראה לי אף למיקל בהא עכ"פ כל הצנון נאסר ל"ם ל"ש"ך אות י"ד די"ל כן אפי' לשאר פוסקים שאכתוב שם יש לומר כה"ג כל הצנון דהוה ספיקא דאוריית' לגבי' האי חתיכה ובאמור: **דע** דמ"ש דצריך ס' נגד הנפילה כו' וכן בדק דק יש לעיין ע"י כפי מה שנתבאר בצ"ב בס"ו אות ט"ז והוא גם כן דעת הר"ן דכל שלא נאסר דמהא דהר"ן דכל שלא נ"נ בדיעבד יש לעיין ע"י דמשום לא נזרו אם כן בה"מ יש לצדד אף בדבר גוש. שוב ראיתי בפר"ח אות ח' עמד בזה ופסק כן יע"ש שוב ראיתי שאין להקל כלל אף בה"מ דמ"מ ע"י בישול אחר כך נ"נ הבצלים וצריך ס' נגד כולו ול"ד לבלוע מהתירה דהתירה בלע והבן (ס): ו וכן נוהגין. עש"ך דקודם הבישול אף בסכין אסור אכור כולו דזה הוה לכתחילה אבל בבישול לאסור התבשיל היה דיעבד ועט"ו בלל צ"ו אות י"א השינ"ל הש"ך וכ"ד הל"ח אות קס"ח אמנם המעיין שם ד"נ יראה דה"ק ודיעבד סני בנמילה ואם נתבשלה כו' חד דינא הוא וכן פירש הכה"ג בהנהות ב"י אות ל"ד ויראה מדכתב הש"ך ואם נתבשלו דמיותר הא שכבר כתב בתחילה דיראה לדקדק כו' אלא חד דינא הוא:

עיין ב"ח בסימן זה אות ד' בתום' האשה רבה ס"ס א' ד"ה איבעי יע"ש ובתוי"ט פ"ג דתרומות מ"א. ומשם מוכח לכאורה דלא כצ"צ בסימן צ' דפסק טעמה באיסור דרבנן שרי דהא התום' מוברים בכמה דוכתין תרומת שאר פירות חוץ דת"ו הוה דרבנן עיין ט"ל פ"ב ה"א מהלכות תרומה וביבמות פ"א ונ"ו ודוכתי טובא וצ"ע (ס): **יא** הירק. עש"ך דכ"ק מיהא נאסרין אף העלין כו': **יב** ואם. עש"ך ובמ"י שם אות י"ט ובכה"ג בהנהות ב"י אות ל"ה והבל"י העתיקו תמהו על הש"ך ולי נראה לפרש דברין דה"ק דהר"ב שכתב ואם יש ספק אם נתתך בסכין איסור מותר משמע וודאי אף שידוע שהסכין ב"י אלא ספק אם בסרא כו' שרי ואהא קשי' ליה דקרי"ן הוא דיש להתיר כה"ג וכמו שאנאר. כי הנה לענין חומרא מחלי לשבח הוכר בעבודת כוכבים קורט וסובר מהר"ם מרוטנבורק כל שלמטה ממנו שרי ולענין בליעת דברים הריפים הוכר צנון אגב דוחקא אלא שרבינו יחיאל סובר דווקא צנון הא שאר דברים לא עיין ב"י ואם כן בס"ג אף בצנון הוה ס"ס שמא בסרא ושמא כסהר"ם דס"ל אב"י משא"כ בסכין איסור ב"י ויש ספק אם נתתך בי' בצנון יש לאסור ובקרי"ן להתיר בצירוף סברת רבינו יחיאל וז"ש מהרא"י בש"ד סימן ס"א וכן ר' יחיאל כו' ווה כוונת הש"ך ז"ל כאן ואם כן שמעינן מכאן בקורס אי יש ספק אי בס"ג אסור דספיקא דאורייתא הוא (דחזרפא מחלי' ד"ת הוא) וכ"כ הס"י שם ובצנון אי ספק שרי מטעם ס"ם וקרי"ן אין ספק בב"י או בסרא להס"י משטע לאסור ולש"ך משטע להקל ולענין דינא אין להקל אף בקרי"ן ושאר דברים חריפים כי כפי הנראה קרין ובצלים חריפים יותר מצנון ואף שאין זה הכרח מ"מ נ"ל כן: **יג** כי. עש"ך והיינו צנון ובקרי"ן אף בספק ב"י יש להתיר לפי דבריו וכבר התבאר: **יד** שנעשה. עש"ך וזה בצנון דלמעלה מחצי אין לחלות בסרא משא"כ בקרי"ן שכולו מטון בקרקע אף למעלה מחצי תולין כ"ם בד"מ ואו"ה בהנהות נראה כן. ודע דאף דסתם סכין אין נקי ואף ס"ג לא אמרינן אנקיותא קפדי עס"י כלל נ"מ אות א' וכלל ס"א אות י"ם מכל מקום יש לומר שנתקנת באחרות ומש"ה שרי: **טו** ובמקום. עש"ך ועיין ל"ח פ"ה הערינ"ג אסור לקנות מעובדי כוכבים בחתוכים בסכין שלהם דהוי לכתחילה יע"ש באות ק"ע ומיהו אם קנה בשוגג יש להתיר כ"ג דהעירנ"ג הוי ד"ח דמלות הרבה: **טז** ודגים מלוחים הרבה וודאי דיעבד דידהו אף קודם הבישול דל"ד לצנון דהוא דבר מועט וס"ש הש"ך דיעבד היינו בסכין בשר. ודע אם הסכין אין נקי אף במליחה מועטת יש לאסור דלדידן אין אנו בקיאין בין הרבה למעט ס' עש"ו צ"א ומפסק אף דסתם אין נקי אין להחמיר בנמלחו מעט: **יז דיש**. עש"ך לכאורה הש"ך פסק כאו"ה דיבש לגמרי אפילו חריף ביותר לא פולט כלום ואין בולע וונגביל אף דטיבתא שרי דאין חריף הוא וכן ראיתי לאפר"ח אות י"ד והבל"י אות י"ז העתיקו ולי הדברים תמוהין דמס"ש הש"ך באות י"ם פלפלים חריפים ופלפלים יבשים לגמרי הם וכן מס"ש הש"ך כאן דל"ד לחלתית ושאר דברים שהם חריפים ביותר אפילו אינו מלוחלח משוי ליה לשבח אלמא שאר דברים נמי מוציאין ומבליעים ביבש לגמרי והכי קאמר הש"ך דא"ר סובר דאו"ה ביבשתא מתיר ועל זה השינ הש"ך דבאו"ה מבואר וז"ל בכלל ל"ח ד"ם יבש ממש חריף מותר בהדחה וכן מתיר בסמ"ג וגנבל רמיב' זגנבל שעשאו בס"ג דגם"ל שרי והיינו דזגנבל רסובר לא הוי חריף והילכך מלוכלך רסוב גמי מותר אבל ביבש אפילו ב"י שרי לאו"ה אבל הש"ך גופא אין סובר כן אלא לגמרי עם דוחקא פלפלים ומבליע וכן הלכה וכמ"ש בת"ח שם והם"י אות כ"ה פסק כן להלכה אלא שהאריך שם באות כ"ב והיינו לפי הנירסא באו"ה ומה"ם מתיר הסמ"ג וגנבל רסיבותא ומשמע דחד דינא הוא אבל לפי הנירסא שלנו וכן מתיר בסמ"ג הוא ענין בס"ע דרסיבא לא הוה חריף בזגנבל. ום"ם יש לראות בשלמא או"ה לשיטתיה דתפוחים חמוצים לא מיקרי חריף משא"כ לדידן אפו מי גרע זגנבל מתפוחים וצ"ל בסקום הספד הוא דמותר עס"ו אות ס' ומ"ם העולה מזה דיבש לגמרי עם דוחקא בד"ח אוסר (ס) והש"ך נמי סובר כן: **יח** תבלין וה"ה מלח ש"ך ובהלכות מליחה כתבנו מזה דאותן מאלפי"ן קשים שחותכין בס"ג או מהלב לבשר ודאי איסור גמור מה לי חוזק הדיכה או דוחקא דסכינא ומכאן תראה שדברים יבשים כמו מלח שאין בו שום לחלוחית פולט אגב דוחקא ועיין בביאורי מהרש"ל הלכות ברכות משמע כן עיין באות הקדום: **יט** בן יומו. עש"ך הנה דברי הס"ת הם בסי' נ"נ ומדאי נ"נ ומדאי נבסי' ס"א אוסר הס"ת צנון ועוד דיהב פעמא משום טעם ממש הנבלע שם לא ידענא מה הוא דלא ליהוי נ"ט בר נ"ם קאמר הס"ת דבר"ח לא מהני והוי טעם ממש ואין ענין לחורפא מחליא לשבח ואי דמדמי לצנון זה הוא קושיא א'. ולדינא אנן קי"ל כהר"ב סי' צ"ב אפילו נ"ם בר נ"ם ואב"י לא מהני בר"ח ובסי' ק"נ וקכ"ב אבאר עוד: **כ** מי ליסוני"ש עש"ך שהאריך ועס"י כלל ס"א אות כ"ו הקשה דס"ם הליסוני"ש הראשונים נ"נ ואח"כ חוור הסכין ובולע מהליסוני"ש ותי' דאין חריף פועל להפליט ולהבליע בכלי כאחד יע"ש בסק סהנוה שיכא מתלבן לוסר ס"ח בעירוי שנפסק הקלח ובסי' ק"ה בש"ך אות ד' אבאר בזה ועס"ז בש"ך אות ח' עמד בזה ופסק כן יע"ש שוב ראיתי שאין להקל כלל אף בה"ם דס"ם ע"י בישול אחר כך נ"נ הבצלים וצריך ס' נגד כולו ול"ד לבלוע מהתירה דהתירה בלע והבן (ס): ו וכן נוהגין. עש"ך דקודם הבישול אף בסכין איסור אסור כולו דזה הוה לכתחילה אבל בבישול לאסור התבשיל היה דיעבד ועט"ו בלל צ"ו אות י"א השינ"ל הש"ך וכ"ד הל"ח אות קס"ח אמנם המעיין שם ד"נ יראה דה"ק ודיעבד סני בנמילה ואם נתבשלה כו' חד דינא הוא וכן פירש הכה"ג בהנהות ב"י אות ל"ד ויראה מדכתב הש"ך ואם נתבשלו דמיותר הא שכבר כתב בתחילה דיראה לדקדק כו' אלא חד דינא הוא:

עיין ב"ח בסימן זה אות ד' בתום' האשה רבה ס"ס א' ד"ה איבעי יע"ש ובתוי"ט פ"ג דתרומות מ"א. ומשם מוכח לכאורה דלא כצ"צ בסימן צ' דפסק טעמה באיסור דרבנן שרי דהא התום' מוברים בכמה דוכתין תרומת שאר פירות חוץ דת"ו הוה דרבנן עיין ט"ל פ"ב ה"א מהלכות תרומה וביבמות פ"א ונ"ו ודוכתי טובא וצ"ע (ס): **יא** הירק. עש"ך דכ"ק מיהא נאסרין אף העלין כו': **יב** ואם. עש"ך ובמ"י שם אות י"ט ובכה"ג בהנהות ב"י אות ל"ה והבל"י העתיקו ולי הדברים תמוהין דמס"ש הש"ך וכו' ודאי דיעבד היינו בסכין בשר. ודע אם הסכין אין נקי אין להחמיר בנמלחו מעט: **יז דיש**. עש"ך לכאורה הש"ך פסק כאו"ה דיבש לגמרי אפילו חריף ביותר לא פולט כלום ואין בולע וונגביל אף דטיבתא שרי דאין חריף הוא וכן ראיתי לאפר"ח אות י"ד והבל"י אות י"ז העתיקו ולי הדברים תמוהין דמס"ש הש"ך באות י"ם פלפלים חריפים ופלפלים יבשים לגמרי הם וכן מס"ש הש"ך כאן דל"ד לחלתית ושאר דברים שהם חריפים ביותר אפילו אינו מלוחלח משוי ליה לשבח אלמא שאר דברים נמי מוציאין ומבליעים ביבש לגמרי והכי קאמר הש"ך דא"ר סובר דאו"ה ביבשתא מתיר ועל זה השינ הש"ך דבאו"ה מבואר וז"ל בכלל ל"ח ד"ם יבש ממש חריף מותר בהדחה וכן מתיר בסמ"ג וגנבל רמיב' זגנבל שעשאו בס"ג דגם"ל שרי והיינו דזגנבל רסובר לא הוי חריף והילכך מלוכלך רסוב גמי מותר אבל ביבש אפילו ב"י שרי לאו"ה אבל הש"ך גופא אין סובר כן אלא לגמרי עם דוחקא פלפלים ומבליע וכן הלכה וכמ"ש בת"ח שם והם"י אות כ"ה פסק כן להלכה אלא שהאריך שם באות כ"ב והיינו לפי הנירסא באו"ה ומה"ם מתיר הסמ"ג וגנבל רסיבותא ומשמע דחד דינא הוא אבל לפי הנירסא שלנו וכן מתיר בסמ"ג הוא ענין בס"ע דרסיבא לא הוה חריף בזגנבל. ום"ם יש לראות בשלמא או"ה לשיטתיה דתפוחים חמוצים לא מיקרי חריף משא"כ לדידן אפו מי גרע זגנבל מתפוחים וצ"ל בסקום הספד הוא דמותר עס"ו אות ס' וס"ם העולה מזה דיבש לגמרי עם דוחקא בד"ח אוסר (ס) והש"ך נמי סובר כן: **יח** תבלין וה"ה מלח ש"ך ובהלכות מליחה כתבנו מזה דאותן מאלפי"ן קשים שחותכין בס"ג או מהלב לבשר ודאי איסור גמור מה לי חוזק הדיכה או דוחקא דסכינא ומכאן תראה שדברים יבשים כמו מלח שאין בו שום לחלוחית פולט אגב דוחקא ועיין בביאורי מהרש"ל הלכות ברכות משמע כן עיין באות הקדום: **יט** בן יומו. עש"ך הנה דברי הס"ת הם בסי' נ"נ ומדאי נבסי' ס"א אוסר הס"ת צנון ועוד דיהב פעמא משום טעם ממש הנבלע שם לא ידענא מה הוא דלא ליהוי נ"ט בר נ"ם קאמר הס"ת דבר"ח לא מהני והוי טעם ממש ואין ענין לחורפא מחליא לשבח ואי דמדמי לצנון זה הוא קושיא א'. ולדינא אנן קי"ל כהר"ב סי' צ"ב אפילו נ"ם בר נ"ם ואב"י לא מהני בר"ח ובסי' ק"נ וקכ"ב אבאר עוד: **כ** מי ליסוני"ש עש"ך שהאריך ועס"י כלל ס"א אות כ"ו הקשה דס"ם הליסוני"ש הראשונים נ"נ ואח"כ חוור הסכין ובולע מהליסוני"ש ותי' דאין חריף פועל להפליט ולהבליע בכלי כאחד יע"ש בסק סהנוה שיכא מתלבן לוסר ס"ח בעירוי שנפסק הקלח ובסי' ק"ה בש"ך אות ד' אבאר בזה ועס"ז בש"ך אות ח' עמד בזה ופסק כן יע"ש שוב ראיתי שאין להקל כלל אף בה"ם דס"ם ע"י בישול אחר כך נ"נ הבצלים וצריך ס' נגד כולו ול"ד לבלוע מהתירה דהתירה בלע והבן (ס): ו וכן נוהגין. עש"ך דקודם הבישול אף בסכין איסור אסור כולו דזה הוה לכתחילה אבל בבישול לאסור התבשיל היה דיעבד ועט"ו בלל צ"ו אות י"א השינ"ל הש"ך וכ"ד הל"ח אות קס"ח אמנם המעיין שם ד"נ יראה דה"ק ודיעבד סני בנמילה ואם נתבשלה כו' חד דינא הוא וכן פירש הכה"ג בהנהות ב"י אות ל"ד ויראה מדכתב הש"ך ואם נתבשלו דמיותר הא שכבר כתב בתחילה דיראה לדקדק כו' אלא חד דינא הוא:

כב לפת שקורין ריב"ן ש"ך וה"ה כל מיני מתיקה מבשלין טעם ומחלישׁ עין בל"י. עיין ת"ח שם ד"י בשם או"ה דוקא מבשר לחלב מהני לפת הא בסכין איסור לא מהני שחתך לפת ובמ"י שם בשם מהרש"ל דאם נתערב במאכל אין איסור וכן היקל הס"י שם יע"ש ועכה"ג בהנהות הטור יע"ש: **כג** שחתך. עש"ך ומלשון הר"ב שכתב לחתוך צנון "לחתוך בין כל פעם אין ראיה דה"ק לחתוך ולאכול דיעבד ולדינא העלה דאף לכתחלה שרי ומיהו לחתוך לפת כדי לחתוך צנון אסור שכ"מ בש"ם ואם חתך לדיפתא שרי טעמא דכיון דאין

הלכות תערובות

צח דין איסור שנתערב בהיתר ואופן ביטולו.

ובו ט' סעיפים:

א * איסור שנתערב בהיתר מין בשאינו מינו (א) [א] כגון (ו) חלב שנתערב בבשר (ב) ב [ב] (א) ג *) יטעמנו (ג) עובד כוכבים אם אומר

צח א איסור שנתערב כו' כגון חלב כו'. מבמע דסיינו חלב בלייר"ס דסיינו תרבח וכן מבמע בטור ופ"כ דעת הע"ו דטעם חלב ובשר לאו מינו הוא וכן מבמע מדברי שאר פוסקים לבל רלחב"ן כ' בהשובה בסי' כ' ובסוף עבודת כוכבים דחלב ובשר טעמם הוא ופ"ל דמיירי בבשר שמן ועיין בס"ק ו':

ב יטעמנו עובד כוכבים כו'. ולריך שלא ידע שסומכין עליו בב"י פסק לחעובד כוכבים דלאו דוקא דפילא (פי' בחתום לומן) סמכינן עליה בסמיה לפי חומו דוקא ולקפילא סמכינן לפי' לאו דוקא דלאו מסיה לפי חומו ולא מבקר שלא יפסיד לומנומו ומחבאר לך דכאן מיירי בעובד כוכבים שאינו קפילא ולכך לריך שלא ידע שסומכין עליו ומ"מ לקיחה לי כיון דפסק בס"ב דמין בשאינו מינו לסור מדלורייתא כל שהוא ס"כ חיד יהיה עובד כוכבים נאמן בסיה לפי חומו והלא ס"ם עלוכה היא בפ' הגוזל בחרא (דף קי"ד) דלין עובד כוכבים מסל"ת נאמן בלישור חורה אלא בעדות אשה לבד ופסקוהו בס"ג והרי"ף והרא"ם שם וסמ"ג בסוף הלכות גרושין (סוף טעין ב') ושע"ם שמדברי הרמב"ם ושאר פוסקים משמע ג"כ דסמכינן לעובד כוכבים דלאו קפילא בסל"ת מ"מ לפשר דסברי כרא"י וסייעתו דמין בשאינו מינו מן התורה אלא בדוב לבל בל המבבר קשה וכן קשה על הרשב"א שגם הוא פסק דמין בשאינו מינו לסור מן התורה עד ס' ופסק דעובד כוכבים דלאו קפילא נאמן בסל"ת וכלהובח בב"י שוב מלאתי בתרומת הדשן סי' ע"ט שהרגיש קלת בזה וכ' ז"ל דקפילא שאני דלומנומו בבך ולא מרע חזקה ובכי ליהא בעור י"ד דמבקת הרא"ם דבעינן הרחי קפילא ומסל"ת ולא הרשב"א דלסבר לבל חד מהני ות"ת תיקשי להרשב"א לחמי מהני דסתם בהדיא הרשב"א פסק בהס"ח סי' ק"ב ע"ה ודוחק לומר בין דכ' ומ"מ לעיין פסק הלבה נסמוך על ר"ת ור"י ובעל הלבות והרלחב"ד ז"ל שרבים הס וחמרו להחמיר בבל הורה עכ"ל ח"כ לא פסק כותייהו לאו מהוס חומרא ומהני עובד כוכבים מסל"ת ועוד דבת"ס הקלר שם בהם לגמרי בסברת ר"ת ולא הזכיר בברת המקילין (ומחותני בחלוף המרומס מהר"ב גרשון גר"ו הקשה ג"כ על הת"ה דהת הרא"ם וסייעתו דמלרכי קפילא ע"כ לאו טעמא מהוס דלאו מרע חזקה דברי הוא מסל"ת אלא משום דחלב ובשר אסורין מן התורה ואפילו בבולע ואפילו בנותן טעם לפגם בעלמא ואפילו בשאינו מינו ואפילו בלא מעמיד ואפילו בלא בישול ואפילו בלא מליחה ואפילו בלא הדחה ואפילו בלא הבלעה ואפילו בלא שהיה ואפילו בלא שום דבר ואפילו בלא שום שיעור ואפילו בלא שום ספק ואפילו בלא שום ספק ספיקא ואפילו בלא שום ספק ספק ספיקא ואפילו בלא שום ספק ספק ספק ספיקא ואפילו בלא שום ספק ספק ספק ספק ספיקא ואפילו בלא שום ספק ספק ספק ספק ספק ספיקא ואפילו בלא שום ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספיקא ואפילו בלא שום ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספיקא ואפילו בלא שום ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספיקא ואפילו בלא שום ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספיקא ואפילו בלא שום ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספיקא ואפילו בלא שום ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספיקא ואפילו בלא שום ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספיקא ואפילו בלא שום ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספיקא ואפילו בלא שום ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספיקא ואפילו בלא שום ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספיקא ואפילו בלא שום ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספיקא ואפילו בלא שום ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספיקא ואפילו בלא שום ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספיקא ואפילו בלא שום ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספיקא ואפילו בלא שום ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספק ספיקא ואפילו בלא שום ספק

בטור כתוב וכן כתב מ"ח הרמ"ם שלריך כו' הא לגא כתב סתם וכן כתב מ"ח הרמ"ם פי' ב"י כלומר שלין הכרע בדבריו אם לריך קפילא דוקא. ק"ל הא כתב הרמ"ם פי' נחתום עובד כוכבים ממעט דבעינן דוקא תומן דמל"כ למה ליה לכתוב דבר זה דהין דרכו של הרמ"ם לכתוב אלא מה דנפקא מינים לדין על כן נראה ליפקא דוקא הרמ"ם סבירא ליה כמו ים לומרים שמביא לפני זה דלריך תומן דוקא. אלא דים מידוע אחד בדברי הרמ"ם דמשמע אם יודע העובד כוכבים שסומכין עליו בדבר אחר לא לעניו חיסור והיתר מקרי לפי תומו מה שהין כן בשאר לפי תומו כגון בעדות שאם היפקא ליה כמו כן בשאר כתבים ואין נוהגין עכשיו לכתוב אלא כמו שכתבתי לכך כ"ל להלק דדוקא היכא דליכא למיקס עלה דמילתא אבל היכא דליכא למיקס עלה דמילתא אפילו

ב (ג) ו [ח] ה אם נתערב מין במינו ונשפך בענין שאין יכולין לעמוד עליו לשערו אם (ו) נודע שהיה רובו היתר מותר ואם לא נודע שהיה רובו היתר אסור :

הגה (ד) [ט] * ולענין מין במינו מזלזלין (ד) בתר (ז) שמא אם הוא שוה טהו מין במינו אבל לח מזלזלין בתר טעמא אם הוא שוה אז לח (כ"י בשם התגור וכן הוא בהגהת ש"ד סי' ל"ט) :

(ג) אם נתערב מין במינו . במקנת בפוסקים דמין שנתערב במינו מן התורה בטל ברוב בעלמא שנאמר אחרי רבים להטות אלא דרבנן שגזרו חכמים אטו מי שנתערב במינו ואחרי' שהיתר מין במינו בלח משום שיש בשום אחד מהן בפני עצמו שיעור להתירו ע"כ במקום שפק מזלזלין להומרא : (ד) ולענין מין במינו . עיין בב"י בדבור המתחיל מלתחי כתוב כו' מבואר בפרטות מהו נקרא מינו לחינו

חוץ דלא סמכינן משום דטובד כוכבים הוא אבל לטטיטת ישראל סמכינן במין בשלינו מינו דהתירא כגון הרומה שנפל לתוכין דטטיס לה כהן כדלקי' בש"ס ופוסקים ולפ שאין תרומה בוסג בזמנינו מ"מ נ"מ לענין התומר קונם בשר ויין שאני טועם ונפל לתבשיל שאסור לו בנ"ט דסמכי' לטטיטת ישראל ובדלקמן סימן רי"ז ס"ק כ"ו ל"ב לענין טטיטת בשר לו חלב כמו גבי נמון וכה"ג וכמ"ש בסמוך וכ"פ הב"ח דבשא"מ דהיתירא יש לסמוך לישראל לחפי' לינו לומן לחפי' בהידלת לחפי' בשתערב גוף בדבר דודאי ישראל לא מסקר וכן מסמע לעיל ר"ס ל"ו גבי נמון שחתכו בסכין של בשר ופמ"ש שם בש"ק ס' וכן מסמע בתשובת הרב סימן נ"ד דקי"ט ע"ג ודלא כהטט"ז שכ' וטבטיו לין נוהגין לסמוך לטטיטת כהן וטובד כוכבים עכ"ל ולחזל לטטמיס שגם בסימן ל"ו לא הזכיר טטיטת נמון כלל והה ליתא חלא בישראל מהני לטולם טטיטת וכמ"ש : ך אם נתערב מין במינו . הטטם כתב ר"ת וכל הפוסקים הטומדים בסיטתו דק"ל טטם כעיקר לחסור מדחורייתא במין בשלינו מינו דכיון שנותן לחיסור לחסור טטם בהיתר נסתר להיות בולו לחיסור ולחסור בולו מדחורייתא לחבל מין במינו בין כיון שנותן בו טטם בטל מס"ת ברוב כדלכתיב לחרי רבים להטות חלא שחכמים הלריכוהו ס' והלכך כיון שנודע שהיה רובו היתר ולא נסתפק חלא חם יש שם ס' או לחו ס"ל בפיקח דרבנן ולקולא מספ"ל שהיה רובו היתר דס"ל בפיקח לחורייתא ולחסור כיון דלחסור מס"ת עד ס' כיון שנ"ט לחפי' נודע שהיה רובו היתר ולא נודע שהיה ס' ס"ל בפיקח לחורייתא דלחסור ובהיות כן תמכי על מ"ם הרב ולטעין מין במינו חזלי' בתר שמא כו' דלעתו חם הוא שהם בשמא חע"ג דלא שוה בטעמא ס"ל מין במינו ולחסור מדרבנן ולם לינו שהם בשמא חע"ג דשוה בטעמא ס"ל מבשא"מ ולחסור מס"ת וכ"ל מדברי מהרש"ל בלו"ם וכספרו פנ"ח ס"ק ל"ב והרי מבואר בכל הפוסקים דלכתי מבשא"מ לחסור מס"ת עד שהיה כיון דנ"ט ולכתי מין במינו דלינו נ"ט בטל מן התורה ברוב ולא"כ נהפוך הוא דכל עכבו מעטיטת מאכל נאסר מ"מ כיון דנ"ט בטל מן התורה ונשפך בהיתר ולינו לחיסור לחסור עד שהיה בשלך בנשפך חזלינן לחומרת ולחם לינו שוה בטעמא חע"ג דשוה בטעמא ולחם לינו שוה בטעמא חע"ג דלא שוה בטעמא מ"מ כיון דלא יסיב בטעמא מ"מ כיון דלא שהיה בשמא מ"מ בטיל מן התורה וכדחזלינן בכל דוכתי בתר רובא כדכתיב לחרי רבים להטות והלכך בנשפך חזלינן לקולא וחע"ג דקי"ל כרבא פרק בתרא דעבודת כוכבים ס"ו גבי תמרא חדתא דחזלי' בתר שמא ולא בתר טעמא לעין מין במינו דוקא לעין יי"ב וטבל שמוסרים במשהו מין במינו וכן לעין תרומה וטלה שהיעורן למעלה משהיה במינו והלכך לם הוא שהם בשמא חע"ג דלא שוה בטעמא ס"ל מין במינו ולחסור במשהו מין בשלינו מינו בשמא חע"ג דשוה בטעמא לחסור בל' יודע דלחמר בכל החיסורין מין במינו במשהו והלכך בכה"ג הו ליכא משום טעם כעיקר לו ולכן הלחומר קונם בשר ויין שאני טועם ונפל לתבשיל שאסור לו בנ"ט כמינין לטטיטת ישראל לחפי' לינו לומן ולחפי' נתערב גוף הדבר דודאי ישראל לא מסקר דלא כעט"ז שמחמיר בזה עכ"ל : (ו) נודע . הטעם כ' ר"ת וכל הפוסקים דמין במינו מדחורייתא בטל ברוב כיון שהינו נ"ט חלא בתכמים הלריכו ס' לספיקא דחורייתא ולחומרא (אבל מין בשאינו שהיה רובו היתר רק הספק אם היה ס' ס"ל בפיקא דרבנן ולקולא מספ"ל כשלא נודע כיון שהינו נ"ט בשאינו מין במינו מדחורייתא ס' והטעם משום ד בטיל מותן טעם בהיתר להיות בולו לחיסור ע"כ בספק החמירו) : (ז) שמא . והם"ך חולק על רמ"א

חידושי רע"ק

(ס"ך סק"ה) **אבל** אטטיטת ישראל סמכינן כו' כנון כו' דטטיס לה כהן. לכאורה קשה לדידן דקי"ל בתיכה נ"נ א"כ גיטא דחולין נכנסים בתרומה ואח"כ כשיוצאים הוי מב"מ דבעי' ס' ולילא למיקם אטטא וצ"ל דנ"ט בבישל חולין בקדירה שבישל בה תרומה דבקדירה ל"ש דנכנס ונ"נ דתמיד בוחה הוא לט ה שבקדירה ואינו נפרד כיון דאין בקדירה טעם של עלמו דהא מה"ם תנינן בברייתא קדירה שבישל בה בשר וכו' ואם בישל בנ"ם וכמ"ש הראב"ן והובא בתה"ד (סי' קפ"נ) והכו"פ (סי' צ"ד) ט"י ש"ו או דנ"ם אף בבישל וקודם שנח היורה טרתיחה דמה שנבלע בתרומה אינו פולם ובדאיתא לעיל (סי"ט צ"ב) דבזה אף בב"ח מהני טעימה וראיתי בפמ"ג (רס"י צ"ב) שכתב בנדר מבשר ובישל בקדירה לא מהני פעימה מישראל אחר דשמא נכנס החיתר באיסור ונ"נ וחזר ופלט והוי מב"ם ובעי' ס' כי אנן אין בקיאים לענין נח מרתיחה או לא ע"ש וא"כ אף בתרומה כן וע"כ דברי הש"ך רק בקדירה של תרומה שבישל בה חולין וכנ"ל אך מ"פ ל"ל כיון דמה"ת מב"ם ברובא בפל ונם חנ"נ נופא בשאר איסורים דרבנן א"כ אף שאין בקיאים בין נח מרתיחה מ"ם לו יהא דהוי ספק אם חזר ההיתר ונפלט מהאיסור או לא הוי רק ספיקא דרבנן ולקולא ואפשר דנם הפמ"ג לא כ"כ רק גבי נדרים דבזה אם באנו להקל מחמת ספק דרבנן הוי דשיל"מ וספיקו להחמיר אבל בתרומה כה"ג אפשר דמקילינן ונ"ם בפל זה אף בכל איסורים אם בדיעבד שלא ידע הישראל ופעם אם יש לסמוך אפעימתו קודם שנח מרתיחתו נם יש לצרף לזה דעת הראב"ד דבלח בלח ל"א נ"נ וא"כ הבלוע שנכנס ונפלט אינו דבר נפרד והוי רק כמו לח בלח וצ"ע לדינא . ומה שמשמשק שם הפמ"ג בנדרים להקל מטעם אחר דאפשר באיסור נדר כיון דיהיה לו היתר ע"ש כבר כתבתי במקום אחר דבמחב"ת אשתמיטתיה דברי הר"ן (בחולין ס"פ כ"ה) : (ס"ך סק"ו) **נהפך** ההיתר . הוא שפת יתר ובאמת לדעת ר"ת ור"י דאם כוית מעורב ביותר מד' ביצים ל"א דההיתר נהפך לאיסור אלא דמ"ם כיון דמרגישים בטעמו דהאיסור לא נתבטל מה"ת דהוי אוכל חצי שיעור ואיסור ובנשפך הוי בספק דאורייתא

פתחי תשובה

כזה ודעתו שיין להקל מטום דכתב הרמ"א ז"ל לעיל סי' **מ"ב** ס"ג בהנסה דלף עכבו ים לממון לטטיטת הכנד וביאר טטעם בד"מ מטום דרבו מבטיהים בתכרה סמרה מ"מת דמקום מתר יין לממון עכבו לטטיטת מפילו דיהינה ע"ם ועיין פמ"ג בסי' מ"כ בם מדעתו לתלק דבטטיטה ע"י לתיכה בלבוו לתוד יין בקי כ"ת מומחה וע"ז כתב הרמ"א דים לממון הוחיל וכבו מבטיהים לחבל לענין טטיטת מאכל בזה כ"ע בקיאין ות"ל לומן ומ"ם ישהינה מבטיון ע"ם : (ד) בתר שמא . עכה"ם [ועיין פמ"ג בפתיחה ח"ג פ"ד בענין בשר עוף וכהמה ולול וכבם כו' לו בקיאים בבב"מ בה סימן פ"ז ופ"ם ס"ג מ"ם ובה] . ועיין בהגהות ש"ד סי' ל"ט בשם כתבי הגהת ש"ד סי' ל"ט) :

ביאור הגר"א

ש"ע אין בהן הכרע שהוא כדברי הגמ' דלא כש"ך וע"ל סי' ק' ס"ב : [ח] (ליקוט) אם כו' אבל כו' . כשיטת ר"ת ועבת"ה ק' ק"א שהאריך שם (ע"כ) : (ליקוט) אם נתערב כו' . הרא"ש בפ' ג"ה אליבא דר"ת שסובר דמין בשא"ט דאורייתא אפילו בטשהו ומעמא ום"ש טעמו ולא מטשו אין לוקין עליו הייטו בתין במינו ומשמע בראי"ש אבל לפי' ר' חיים דוקא בשיש בבא"ם דלא נקט אלא לפי' ר"ת וכ"ד הרמב"ן הביאו הרא"ש בסוף חלה אבל הראב"ד וסור כ' דאפילו אין בבא"ם ט"ם הוי כמו חצי שיעור שאסור מן התורה וכן כולו נהפך לאיסור ום"ם בסור שכ' ר"ת וצ"ל ר"ח (ע"כ) : [ט] ולענין כו' . כרבא ע"ז ס"ו א' . ועש"ך ובש"ם בנמ' הנ"ל מין במינו דליכא למיקם אטעמא משמע שהטעמים שוין

ביאור הגר"א במינו

(ג) אם נתערב מין במינו . במקנת בפוסקים דמין שנתערב במינו מן התורה בטל ברוב בעלמא שנאמר אחרי רבים להטות אלא דרבנן שגזרו חכמים אטו מי שנתערב במינו שאין בו בשיעור להתירו ואחרי' שהיתר מין במינו בלח משום שיש בשום אחד מהן בפני עצמו שיעור להתירו ע"כ במקום שפק מזלזלין להומרא : (ד) ולענין מין במינו . עיין בב"י בדבור המתחיל מלתחי כתוב כו' מבואר בפרטות מהו נקרא מינו לחינו

יד אפרים

ומ"מ דוק כאיסור שנוש אבל בשאר איסור דרבנן מודה לחסור ומ"ם לחסור לעשות להבחין באיסור שיבלע בהיתר כיון שנריך לבלוע משא"כ לפי מה שכתב בל"ל שם בשוף ספרו מדברי שם"ע לענין טעימת בשר בלבדו ונלה טעימה בשר בלבדו לחוד חלה טעימה לחוד לחיסור דרבנן וכן לענין שיעור ועי' מ"ם בספרי כיח לחפרים סי' ל"ו בענין טעימת המיס שנכנעת וסם בק"ם שכתבתי דברי חת"ז בענין טעימת שכנד ע"ש :

גליון מהרש"א

חתיכת בשר : (ס"ך ס"ק ס') **א"נ** לענין **טעימת** בשר או חלב כמו נבי צנון וכה"נ . אם כבר בישל אבל לכתחלה לא עיין סימן צ"ו סק"ה : (ס"ע סעיף כ') **אם** נודע שהיה רובו היתר . וכן לעיל סימן פ"א **ש"ך** בק"ד נבי גבינות וסי"ד סקי"ב : (סם) **ואם** לא נודע שהיה רובו . ואם נפל הממש ונשאר רק **טעם** . במין במינו ל"א טעם כעיקר וא"צ מדאורייתא ביטול בלל ט"ז סימן ק"ב קרוב לסוף סק"י ועי' סעיף ד' וש"ך שם סק"י . ודבר שאין **טעמו** לא לשבח ולא לפגם למה שדמהו הש"ך סי' ק"נ סק"ב לגיר שנימח א"ב למ"ש הפ"ז סי"ק סק"ה י"ל דנם באינו מינו אי איכא וודאי רוב וספק ששים שרי:(סם בהג"ה) **אזלינן** בתר שמא . ולפ"ז נם כל שצריך וי"ו בנון מים ומלח לגבי עיסה הוי נקרא מב"ם ועיין פ"ו סיק"ב סק"ו : (ע"ז ס"ק ג') **אם** נתערב מין במינו. ע' פ"ו ס' ק"ב סק"ו: (ס"ך ס"ק ו') **וא"כ** נהפיך הוא דהכל אולינן בתר **טעמא** דאם אינו שוה . בפ"ם בפתיחה לתערובות ח"נ פ"ד בשר וכבד אטעמא מין א' . שומן וחלב שוין בטעמן . שומן ובשר כחוש אינו שוה . בשר כחוש עם חלב צ"ע אי הוה טב"ם . בשר שומן בהם"ם יש לדונו לטב"ם . פרי מאדים סק"א . חלב ובשר עי' בב"י כאן דב' מינים הן ועשה"ם פ"ו מא"ב עלה קכ"ב ע"ב ד"ה ומ"ם : (סם) **ואע"ג** דקי"ל כרבא בפ"בתרא דעבודת כוכבים וחומץ שכר לקמן קל"ד ז' : (סם) **וכן** לענין תרומה וערלה ששיעורן למעלה מס' . וכן לענין דבר שיל"ם סימן ק"ב סק"נ : (ס"ך ס"ק ו' נסופו) **דא"כ** היה מותר ממנ"ם כו' אלא הטעם דשלא בטינו כו' חמור יותר . ועיין עוד נ"ם בין הטעמים בש"ך ס'

צבי לצדיק

דאיסור דפגמה לו לאו דאכילה ונ"ע : (ש"ע סעיף ב') **אם** נתערב . נ"ל דנם לרמ"י ורמב"ם דטל"ע לאו דאורי' לא תלקו על דין זה לומר כשטוח שפת דרבנן דנ"ל כיון שיוכל לבוא לידי הרגשת טעם איסור וכל שאפשר לבוא לידי ביטול איסור דרבנן לא מזלינן בתר רוב : (בש"ך ס"ק ו') **אם** נתערב כו' דא"כ היה

יד אברהם

ועי' בפ"ת ס' ס"ע סעיף ד' שאריך בזה : (סעיף ב') **אם** נתערב מין במינו ונשפך . אם נודע שהיה רובו היתר טוחר . כתום' ובמה"ם פנ"ם ום"ם מבואר להיינו אם נתערב בם טעמו ולא ממשו לו מזלינן ממשו של איסור והוא בטין אבל אם ניכר דאם ניכר צריך לזרקו כמ"ם בפ"ה סעיף ד' . ובע"ז ס"ל שנשפך לתחר שנעשון . דאי נשפך בעודו בותפ לף היה ולחי ס' לף מבואר להיות אוסר כיון שאבטיו אין ס' מהטין ידיעה ואם נודע שהיה רובו היתר אבל אם נודע שהיה רובו היתר טוחר . ומוכח בהג"ה ועבה"ם ועוד ובי' דה"ם בחיסורין בעיקרן מדבריהם

כיח

חיו מינו : (ה) ואם נתערב במינו כו' . הרשב"ם יליף לה ממאי דאמרינן בגמ' לר"י דאית ליה מין במינו לא בטיל אם נתערב במינו וחיו מינו סלק את מינו כאלו לית מינו ומבטלו מינו רבה עליו ומבטלו הכי נמי כאן לדידן דלהיפך דמין במינו קיל מן התורה מהערובת מינו מינו ע"כ אם נתערב במינו וחיו מינו סלק את מינו כאלו לית מינו ומינו רבה עליו ומבטלו ומינו מינו לפניו היה נאסר עדיין איסור לפי שהוא מדרבנן כי מדרבנן לא סגי ברוב אלא עכשיו שנאפך ואפשר לומר שהיה נאסר במינו ובשאינו מינו ונשפך בענין שאין יכולין לעמוד עליו לשערו אפי' נודע שהיה רובו היתר אסור (ה) ז [יא] (ה) י אבל אם נתערב בשאינו מינו ונשפך בענין שאין יכולין לעמוד עליו לשערו אפי' נודע שהיה (ח) (ו) רובו היתר אסור (ה) ח [יא] י ואם נתערב במינו ובשאינו מינו ונשפך בענין שאין יכולין לעמוד עליו לשערו ח ונודע שהיה רובו היתר ממינו *רואין את שאינו מינו כאילו אינו והשאר מינו (ז) רבה עליו (ט) ומבטלו :

בסעיף סה"ת ובגרוקא סי' תע"ט ובתשובת מהרי"ל סימן קל"ד ורי"ד דמין במינו מינו ביבש לריך שיעור שיהא בו ס' כיון שאפשר שיבשלם ויתן טעם וס"ל לאיסור לחוריינהו ואפילו נודע התערובות קודם הביטול מכל מקום כיון דל"ט אחר כך לאסור מן התורה ובלחיתה לפסק (ומהרי הפוסקים הלו מוכח נמי לחזליון בחר טעמא ודוק) וכן דעת הרב לקמן סימן ק"ט ושאר כל המחלוקים מש"ס במין במינו והלכך כיון דבטעמא תליא מילתא גם ביבש חזליון בחר טעמא וכל זה לפע"ד ברור : ז אבל אם נתערב בשאינו מינו כו' . כתוב בת"ח כלל פ"ג בדי"ח בשם הו"ה כלל ל"ז לחפילו אם נפל חלב לבשר עוף שהוא דרבנן חפילו הכי אם נפסק בתורת חלב אסור מן התורה וחין כאן חפי' בליעה ממש וכ"פ בסימינו והוא תמוה דהא מ"מ חפילו עיקר בשר בחלב דעוף גופיה מינו הלא מדרבנן ואם כן הוי ספיקא דרבנן ולקולא ואכי מוכח להדיא ממה שכתבו הרשב"א והר"ן ושאר פוסקים דליה לאיסור שהוא לפניהו וחי לשבר לעמוד על שיעורו דחין חולין לתקל מכחל דחין בשר בחלב דעוף גופיה מינו הלא מדרבנן ואם כן הוי ספיקא דרבנן ולקולא ואכי מוכח דאיסורו דרבנן דאחלב שאינו מינו דעוף ט"ס ודו"ק ועש"ק ט' וכן לקמן סי' קי"ח ס"ק ח' . ועיין בח"מ כלל פ"ג בשם הו"ה כלל ל"ז לחפילו אם נפל חלב לבשר עוף שהוא דרבנן חפילו הכי אם נפסק בתורת חלב אסור מן התורה וחין כאן חפי' בליעה ממש וכ"פ בסימינו והוא תמוה דהא מ"מ חפילו עיקר בשר בחלב דעוף גופיה מינו הלא מדרבנן ואם כן הוי ספיקא דרבנן ולקולא ואכי מוכח להדיא ממה שכתבו הרשב"א והר"ן ושאר פוסקים דליה לאיסור לחוריינהו ואפילו נודע התערובות קודם הביטול מכל מקום כיון דל"ט אחר כך לאסור מן התורה ובלחיתה לפסק (ומהרי הפוסקים הלו מוכח נמי לחזליון בחר טעמא ודוק) וכן דעת הרב לקמן סימן ק"ט ושאר כל המחלוקים מש"ס במין במינו והלכך כיון דבטעמא תליא מילתא גם ביבש חזליון בחר טעמא וכל זה לפע"ד ברור : ז אבל אם נתערב בשאינו מינו כו' . כתוב בת"ח כלל פ"ג בדי"ח

זה להטור בשם הרשב"ץ סוגיא דין זה ממאי דלמרי' רוחין את מינו כחלו לינו להקל ומלינו מינו רבה עליו ומבטלו למאן דאיתיה ליה מין במינו לא בטיל עכ"ל (וע"ל סי' קל"ד ס"ד) ולא דמי כלל להתם במינו לחו בג"ע לאסור הלכך למרי' רוחין את מינו כחלו לינו להה נתבטל בשלינו מינו לגבל הכא היך נאמר רוחין את שלינו מינו כחלו סוף סוף הכא ג"ט בשלינו מינו וה"ב דאיתא דלמא לא היה ס' ונתן טעם וכן הסיג מהרש"ל בחו"מ סי' פ"ה ובספרו פכ"ה סי' מ"ו בדין הרביעי ע"ז ע"ש ומ"ש הב"ח בזה קשה דמ"מ מינן להמלית היתר כיון דל"ד כלל ויש טעם נכון לחלק ביניהם ודו"ק ול"ל דגם הרשב"ץ והמפקיעים לחברו לא לחמרו להתיר את מינו ולהפוקי דלא ניימא כיון דהשתא נפל בחינו מינו ה"ל ס"ל כפיקא דלמרי' רוחין את שלינו מינו כחלו לינו להה נתבטל בשלינו מינו לגבל הכא היך נאמר רוחין את שלינו מינו כחלו סוף סוף הכא ג"ט בשלינו מינו וה"ב דאיתא דלמא לא היה ס' כיון דספקא דאוריי' לחומרא ואין לנו לעשות עכשיו דבר סוף בחלב דרבנן ובחמת לא כתב בחו"ס דזה שהוא דרבנן כמו שהעתיק ת"ח מהמו"ל דלא כתב כן למען שהעתיק ת"ח מהמו"ל דלא כתב בחו"ס דזה שהוא דרבנן לפי מה שתופס בעכשיו דבר סוף בחלב דרבנן ובחמת לא כתב בחו"ס דזה שהוא דרבנן כמו שהעתיק ת"ח מהמו"ל דלא כתב כן למען שהעתיק ת"ח מהמו"ל דל

שחפצר לעצות תקנה לנתח מן הספק חע"ג דסוף מדרבנן שם מן התורה מד בתרי בטל ט"ם : (ז) ולכן אם נפל חלב לתוך התבשיל כו' . משמע דבפחות מס' לח מהני כך תקנה ולומר שהאיסור הוח דבר נפרד בפני עלמו וחו"ס פסק ג"כ הכי ובח"מ כלל פ"ג מביחו חלח דכהגחת חו"ס בסוף הספר בשער כ"ד סימן י' כתב, בשם המרדכי פ"ק תקנה זו לפילו בדליכא ס' הבשר מותר שהחלב לף למטלה וכתב הטעם שחין החלב מתערב ברוטב הלח לפף למטלה וכל שחפצר להפרידו לגמרי לח לחמרינן כיס חתיכה עלמה כ"ג כו' וכן משמע במרדכי שחין מחלק בין ליכח ס' לליכח ס' בתקנה עכ"ל ובספר בית חדש פסק מו"ח ז"ל מטעם זה דבדיעבד מותר לפילו הי ליכח ס' . ולע"ד נרחה דלח להקל כלל בזה דמ"ם הג"ה כ"ל בשם המרדכי הטעם שלו דהח במרדכי חמ"כ מסיק דכן משמע במרדכי מדלח מחלק בין ליכח ס' לכו' והדבריס מבוחרים בעלמן שחין טעם ורים לקולח זו דהח לפילו בכלי בטיגן ס' נגדו חם תחב קף של בשר בקדירת חלב ותנו רותים קף כמו שהוח בתחלה חעפ"כ לחמרינן שהטעם יללח ממנו ה"כ בחלב לתוך היתר חע"פ שחח"כ לף למטלה דמ"מ הטעם נפלט מכל מקום שהטעם שלו נפלט ונכנס מיסב במקומו חלח פשוט דלח לחמרינן תקנה זו דילוף החלב למטלה חלח לחומרא בדחיכת ס' חבל בליכח ס' ודלמי החתיכה עלמה כ"ג ולח מהני חח"כ חילוף עלמה דמ"מ הטעם נפלט ונכנס בחלב חבל בליכח ס' חלח חפילו הכי חיכח למימר דכיון דהחלב נפלט ונכנס בחתיכה חלח בשר בלבד

[כה] יד ויש מי שאומר **יט** שגם בזו אין צריך אלא ס' לבטל (יד) הבזית שבלע:

הגה וכסברת המחבר עיקר **כא** כמו שנתבאר לעיל סימן מ"ב סעיף ה' על הקדרה **כא** [כו] ויש שמיזן מחלקין בין כף יהן לחדם רק בין כלי חרס לעצר כלים (מרדכי פ' ג"ה) ותומרים **כב** דבכלי (טו) חרס דאי אפשר להפריד האיסור על ידי הגעלה תמרינן הכלי נעשה נבילה אבל לא בשאר כלים ועוב לחוש לחומרת וע"ל סימן ק"ב:

ו (טז) **כג** [טז] בחצי זית של (טז) איסור שנתערב בהיתר צריך ששים חצאי זיתי היתר לבטלו:

במקום שמין הפסד אבל בהפסד שרי בשאר איסורים בכלי יהן כדמשמע בת"ח כלל ל"ח ד"ב ע"ש: **יט** שגם בזו כו'. דס"ל דלגבי דבר הבלוע לא תמרי' חנ"ל: **כ** כמו שנתבאר לעיל. סי' ל"ב ס"ס וטמ"ש שם: **כא** ויש שאין מהלקין כו'. מה שנרשם כאן בס"ע ובמ"ב בת"ס בשם הרשב"ד הוא טעות דהרשב"ד בשם הראב"ד לא כתב כן אלא דבכלים שיש להם הכשר כלי ראשון כגון קדרות של חרס וכיוצא בהן אפי' לא נשתמש בהן רק פעם אחת ואפי' לא נתן בהן עדיין כלום אפילו הכי אין מהלקין בין כף לכף אלא בין כלי לכלי ואפי' בכלי שני שנשתמש בו כבר ואפי' בכלי ראשון שנתן בו כבר ואפי' בכלי שני שלא נשתמש בו כבר אלא שנתן בו עתה לראשונה אפי' הכי אין מהלקין בין כף לכף אלא בין כלי לכלי וכן פסק הרמב"ם בפ"ד מהלכות מאכלות אסורות ה"ה ובפ"ב מהלכות מעילה ה"ח וכן פסק הרא"ש בפ' ג' דחולין סי' ל"ב וכן פסק הטור בסי' ק"ג ס"ה וכן פסק הרשב"א בת"ה סי' ר"ע וכן פסק הרמב"ן בתורת הבית בית ג' שער ד' וכן פסק הר"ן בפ' ג' דחולין וכן פסק הרא"ה בפ' ג' דחולין וכן פסק הריטב"א בפ' ג' דחולין וכן פסק הר"י בעל התרומות בשער מ"ה חלק ה' וכן פסק הר"י בעל התרומה בשער מ"ה חלק ה' וכן פסק הרשב"ם בפ' ג' דחולין וכן פסק הר"ן בפ' ג' דחולין וכן פסק הרא"ש בפ' ג' דחולין סי' ל"ב

תזלזל בשיעורה דרבנן: (י) צריך ס"א וכו'. לעיל סי' פ"ו ס"ה ובתבאר זה: (יא) והוא אסור מצד עצמו. ל"ט לעניין שומן של איסור שנפל למאכל למאי יהיה בטל בששים הא לטעמא עביד *) בשלמא שומן בשר לתוך מאכל חלב שפיר בטל בששים כיון שאין האיסור מגלה עצמו רק מגלה הטעם וכיון שיש ששים כאן חטרובות לבטל בשומן של איסור שהוא מגלה עצמו למאי מהני ששים בהיתר ומאי שנא מביצה שנולדה בי"ט ולבנו בו מאכל דפסק בש"ך סי' תקי"ג דלא מהני ששים כיון דלטעמא עביד ואע"פ שמזיר שם טעמא וחזותה מ"מ כאן ודאי טעם לחוד איכא ואע"פ שכ' רמ"א כאן כל זמן שמרגישין הטעם מ"מ סיחך נבוה לידי הרגשה כיון שאפשר שנותן טעם סיחך יטעמנו ול"ל דאין ששים שמא היינו ל"ע דלמא דמסתמא אמרי' בשם שמגלה עצמו כך מגלה דאם מרגישין שם טעם אם אין לו בטיל ולא מהני בלאמת בזה ששים אבל בביצה לא אמרי' כן כיון שיש ג"כ חזותה ע"כ אין מקילין בששים בדבר שיש לו מתירין כיון שאפשר שיש בו טעם. שוב ראיתי בתו"ס כלל כ"ה דין ו' וז"ל דבר הנעשה לטעם כילך כל דבר חריף כגון תבלין ומלח אל הקדם אין בטיל ע"כ ממעט ולא מקרי טעם בזה אלא דבר חריף ולא שומן דאף שגם הוא מטעים מאכל וממתיקו מ"מ אין נרגש כ"כ כמו דבר חריף ע"כ שפיר בטל כמו כל איסורים בכל גוונא ומשום הכי סיים כאן גם רמ"א כגון מלח ותבלין: (יב) אינם בטלים בששים. כתב ב"י בסי' קי"ב בחלב חיך כיון שנעשים ליתן טעם דהא דמילתא דעביד לטעמא חיכו בטל סיימו שמא מטעם שמסתמא הוא כ"ע אפי' בחלב וכדמוכח מדברי סה"ת שכתב הטור וב"י ס"ס וקפ"ז היכא דידוע בבירור שחיכו כ"ע כגון שנפל קורט ח' של מלח או תבלין ליורה גדולה מותר וכן משמע להדיא בת"ח כלל פ"ה דין כ' וכן מלהתי (בתוס' בעבודת כוכבים דף ס"ו ע"ח) סוף ד"ה תבלין בהדיא וז"ל והא דטעמא לא בטיל לא בעי למימר דלא בטיל כלל אלא דלא בטיל בשאר איסורים אבל בטיל ודאי לשאר איסורים ודלא כמו שכתב הרב המגיד פ"ד מהלכות מאכלות אסורות הלכה ד' ע"ש ומדברי הרמב"ם שכתב דבמלה בנ"ט ולמד מכחל ועתום צ"ו ב' ד"ה וכחל כו' וי"ל כו': (ליקוט) כל האיסורין. ר"ל אפי' של דבריהם ועש"ך וראיה מס"ש בס"ק ביצה כו' והיא אינה אלא מה"ט כמש"ש ס"ד ב' וכן מס"ש (ע"ז ג') גיד בס' ומשמע אפי' בשליטה וע"ב משום שומנו (וע"ל סי' ס"ה ס"ק כ"ה). ת"ה ועכרמב"ם פט"ו מהא"ב הלכה י"ז ותע"ש שמומן כו' ובכלבו י"ע סם נהלכה י"ז. ובכרשב"א לשיטתו דלא ס"ל טעם כעיקר כיון שנולד מן האיסור אלא בדבר שנפסל מאכילת כלבים ועוף ואין ראויין לאדם כלל ואפי' לשחיטה ואפי' ל

תבלין של עבודת כוכבים ושל עולה וכיולא בו לתפוקי בלועים מאיסור וכדלקמן ס"ס ק"ס: **לג** כל אחד מצטרף בו' לבטל חבירו בו'. דסברת הוא דכל איסור בטל כשאינו יכול ליתן טעם כחיתר וטעם דס וחלב אימא סוף כרי שהבטל טעם החלב בס' וטעם הלס בס' ממש לי איסור המבטל איסור ומה לי היתר המבטל איסור רק שיתבטל טעם האיסור, ולא יהא לו עוד כח ליתן טעם כהיתר כרמ"ס: **לד** וכן כ"ט בו'. בטור כתוב וכן שלשים ושמים מבלי הגהות כתוב וכן כ"ט זיתים וכן הוא בתשו' הרמ"ס והוא יותר נכון דס"ל רבותא יותר ודוק ומ"מ ל"ש דהתי דיוק לן שיך לפי מאי דקי"ל הכ"ג בכל האיסורים דכיון דנפל כזית דס לקדרה אחת ולא היס בו ס' כ"ג וכן בקדרה כב' מיהו ייתא ליכא לפרושי בנפלו כב' זיתים בבה אלא בכל אחד מבטל טעם חבירו אבל כל כהא דמיירי בב' קדרות קאמר דלא ס"ל להכי לסתום כדברים ועוד שכתב וכ"ם בשני זיתים ס' של גבינה בו' מסתבר דברישא מודה להמחבר והא ליתא למאי דקי"ל הכ"ג בכל האיסורים דפשיטא דהיינו לפי' בשוגג כדמוכח בסי' ל"ט ס"ק ובטי"ל דסתם כדברים לעניז לח בלח ולא לחברי הכ"ג בספסד מרובה כדלעיל בסי' ל"ב ס"ד וכ"כ

כבאר מחסור ומו"ח ז"ל הקשה על רמ"א דכתב בח"מ הכא דסי' לחיפלו מחרם שבכלי לריך ס' נגדו מ"כ גם כאן ניחא דהעלמות כ"כ כיון שדבוקים הם לבאר מחיוב ומאי שנא מהתיכה בשר שהלב דבוק בו ובכבד לעיל שאותה התיכה כ"כ וכן הקשה בפריסה ואני אומר משם חמת ותורתו חמת דעשם זה דומה ממש לכלי דלמרינן בים בסימן ל"ח סעיף ס' דלא למרינן בים התיכה בהגעלה ע"כ יש לחלק דשאני התם דהתיכה מרדכי כיון דים לו היתר בהגעלה הכי נמי התם עשם דאפשר להפריד הנבלע בו עכשיו על ידי בישול עם בשר שעליו בהגעלה דהת קי"ל בח"מ סימן תנ"ח דכלי עשם ניתנים בהגעלה וע"כ לא שייך כאן התיכה עשמה כ"ש ודוחק מלטרף עם הסיתר: (ב) וגוף הקדירה כו'. פי' לותם הקדירה שמבפל בה עכשיו היסור והיתר לבפל פשוט שקדירה שבשר נאסרה ותח"כ נתבשל בה בשר שומן שקדירה מבפל בה היתר גוף הקדירה ולחי מלטרף לאיסור לעיל סי' ל"ח להחמיר מלטרף הקדירה והטעם שחין גוף הקדירה מלטרף כלל דבמ' היכא תרי ליכי במחי שמלטרף לבטל חד חמר בקדירה עשמה בהרסית הקדירה וחד חמר במחי דבלעה הקדירה ולח בחרסית ממילח ליתנה בחרח מחמיר כן משמע מפרש"י וכ' ט"ז וכיון דחיפלגי ליכי ואיכורח דחורייתה הוה חזלינן להומרח ולח מלטרינן בקדירה ועיקר הדבר כמות שכתוב לפניכו מלטרינן ליה ולח מלטרינן במחי דבלעה קדירה כו' ט"ל משמע דקי"ל דלח כתרוייהו ליכי חבל הרשב"ח מביח מקלת מפרשים דם"ל דמ"ם בקדירה ליינו חומרח כלומר דלח מלטרינן רק במה שבתוך הקדירה דהיינו קופה ורוטב חבל לח בבלוע בקדירה וליתנה בחרח מיקל דחפילו בבלוע מלטרינן וקי"ל כליתנה בחרח והיינו כדעת רמב"ם שכתבה הסמ"ע דבסעיף ד' שמלטרינן בהומה יפה בבלועה וזה ס"ל גם לרשב"ח להכריע כן במין במינו וח"כ נ"ם הס"ע וגוף הקדירה לח מלטרף הקדירה חפי' הבלוע חלח לחח"כ מביח הרשב"ח מולק ומכריע כזה: (ג) ובקיפה. טוח

ביאור הגר"א

כאלו הן בצל וקפלים מאי כדון ההן אמר נ"ם א' במאה וההן אמר נ"ם א' בששים מ"ד בששים אין את עושה את הזרוע א' מק' לאיל מ"ד בק' את עושה את הזרוע א' מק' לאיל מ"ד בק' את מוציא את העצמות מן הזרוע ומ"ד בם' אין את מוציא את העצמות מן הזרוע. וכשם שאת מוציא את העצמות מן הזרוע כך את מוציא מן האיל לית את יכול דתני אין תנופת תרומה מצטרפת עם התרומה לאסור על החולין אבל תנופת חולין מצטרפות עם החולין להעלות את התרומה רב ביבי בעי תנופת תרומה מהו שמצטרף עם החולין להעלות את התרומה מן מה דא"ר הונא קליפי איסור מצטרפין להיתר הדא אמרה תנופת תרומה מצטרפות עם החולין להעלות את התרומה ובפ"י דתרומות ביצה בם' א"ב חנינא הירק והקליפה מצטרפין א"ר זעירא ואיסורו מתוכו ר"ל דאין משערין אלא באוכל שבביצה רב הונא אמר קליפי איסור מעלין את ההיתר וירושלמי דלעיל פליגא אהך דשם אמר לם"ד בם' עצמות הזרוע מצטרפין לאיסור וכ"ש שאין מצטרפין להיתר וסוגיא דפ' ג"ה צ"ח ב' פליגא יותר דלם"ד בטאה אף קליפי היתר אין מצטרפין להיתר דאטר בשר בהדי כו' וכם"ד דירושלמי הנ"ל ובשם שאת מוצא כו' אלא ד"ל דלאו דוקא ואיידי דנקט בשר בזרוע נקט נמי בשר באיל מיהא שמעינן דלכל הסוגיות עצמות ההיתר מצטרפין להיתר וכ"ש לם"ד בם' הם"ש בגמ' בשר ועצמות בהדי כו' אלא דלם"ד בם' בין לסוגיא דגמ' בין לסוגיא דירושלמי הנ"ל עצמות האיסור מצטרפין לאיסור וכ"ש שאין מצטרפין להיתר ולכאורה פליגא אההיא דפ"י דתרומות כנ"ל וכתב הר"ן דשאני עצמות שבזרוע דמצטרפות לאיסור מפני הטוח שבתוכן ומחמת רכותן שיוצא טהן ליחה אבל עצמות יבשין הוי כמו קליפין דפ"י דתרומות דלא עדיף טג"ה למ"ד אין בנידין בנ"ם דאין אוסר וכם"ש בפי"א דתרומות עצמות הקדשים בזמן כו' ר' אבהו בשם ר"י בראשי הכנפים והסחוסין היא מתני' וכן בגמ' דפסחים פ"ג א' ה"ד אילימא דלית בהו טוח כו' ובהא פליגי דלם"ד בק' אפי' אותן שיש בהן טוח אין מצטרפות לאיסור וקי"ל כם"ד בם' וי"ש בירושלמי הנ"ל וכשם שאת כו' לית את יכול דתני אין. ולכאורה ההיא בריייתא ת'יובתא אם"ד בם' ולא היא דאף ם"ד בם' מודה בתנופת וקליפין אלא דלם"ד בק' אף אותן שיש בהן טוח הוי כתנופת וי"ש לית כו' וי"ש בש"ע אבל הטוח כו' ועש"ך דה"ה עצמות רבין וכ"ל מירושלמי הנ"ל בראשי הכנפים כו': [ב] וגוף הקדירה כו'. ג' ג"ה צ"ז ב' אר"ח כשהן משערין כו' וקי"ל דלא כלישנא קמא כם"ש רש"י וכ"ש לפי' הרשב"א כם"ש בם"ד ע"ש: [ג] ויש מחמירין כו'. כ"כ הרא"ש בפ' ג"ה דמתוך הברייתא אין תנופת כו' משמע לא לאיסור ולא להיתר ועוד דקאמר אבל תנופת של חולין כו' משמע אבל התרומה לא וכן משמע לכאורה מירושלמי הנ"ל דקאמר ם"ד בק' את מוציא כו' משמע דאין מצטרף לא לאיסור ולא להיתר ועדיין לא ידענו מפשיטותא דבעיא דרב ביבי ולא פריך שם אלא על עצמות האיל וכשם כו' ונמצא ששיער ק' בלא עצם הזרוע וא"כ אף למסקנא ע"כ אין מצטרף. אבל י"ל דקם"ד כן אבל למסקנא ק' הוא עם העצם וז"ש כי כן עיקר: [ד] בד"א כו'. דלא גרע מקדירה דאטרינן בפ' ד"ח (ע"ו כ') ובפ' ג"ה ובפ' כ"ה קדירה

באר היטב

על רמ"א ממ"ש בם"ח דלחפי' החרם שבכלי לריך ס' נגדו אם כן גם כאן ניחא דהעלמות כ"ע ואני אומר משם חמת ותורתו חמת דעשם זה דומה ממש לכלי מתכות דלא למרינן ביה תכ"ל משום דיש לו היתר בהגעלה ה"ל כעשם דמבואר בח"ח סי' תכ"ל דכלי עשם ניתנים בהגעלה ע"כ לא שייך כאן התיכה עשמה כ"ש ע"ג ובח"ל בי' ג"ה כ' דהעלמות הרכות מלטרפים לחיסור מפני מוח שבהן ומחמת רכותן ליכא חד חמר בקדירה עשמה בהרסית ממילא ליתנה בחרח מחמיר כן משמע מפרש"י וכ' ט"ז וכיון דחיפלגי ליכי ואיכורח דחורייתה הוא חזלינן להומרא ולא מלטרינן בקדירה ועיקר הדבר כמות שכתוב לפניכו מלטרינן ליה ולא מלטרינן במחי דבלעה קדירה כו' ט"ל משמע דקי"ל דלא כתרוייהו ליכי חבל הרשב"ח מביא מקלת מפרשים דם"ל דמ"ם בקדירה ליינו חומרא דלא מלטרינן רק במה שבתוך הקדירה דהיינו קופה ורוטב חבל לא בבלוע בקדירה וליתנה בחרח מיקל דחפילו בבלוע מלטרינן וקי"ל כליתנה בחרח והיינו כדעת רמב"ם שכתבה הסמ"ע דבסעיף ד' שמלטרינן בהומה יפה בבלועה וזה ס"ל גם לרשב"ח להכריע כן במין במינו וח"כ נ"ם הס"ע וגוף הקדירה לח מלטרף הקדירה חפי' הבלוע חלח לחח"כ מביח הרשב"ח מולק ומכריע כזה:(ג) ובקיפה. טוח

הגר"א

רכותן שיוצא טהן ליחה אבל עצמות יבשין הוי כמו קליפין דפ"י דתרומות דלא עדיף טג"ה למ"ד אין בנידין בנ"ם דאין אוסר וכם"ש בפי"א דתרומות עצמות הקדשים בזמן כו' ר' אבהו בשם ר"י בראשי הכנפים והסחוסין היא מתני' וכן בגמ' דפסחים פ"ג א' ה"ד אילימא דלית בהו טוח כו' ובהא פליגי דלם"ד בק' אפי' אותן שיש בהן טוח אין מצטרפות לאיסור וקי"ל כם"ד בם' וי"ש בירושלמי הנ"ל וכשם שאת כו' לית את יכול דתני אין. ולכאורה ההיא בריייתא ת'יובתא אם"ד בם' ולא היא דאף ם"ד בם' מודה בתנופת וקליפין אלא דלם"ד בק' אף אותן שיש בהן טוח הוי כתנופת וי"ש לית כו' וי"ש בש"ע אבל הטוח כו' ועש"ך דה"ה עצמות רבין וכ"ל מירושלמי הנ"ל בראשי הכנפים כו': [ב] וגוף הקדירה כו'. ג' ג"ה צ"ז ב' אר"ח כשהן משערין כו' וקי"ל דלא כלישנא קמא כם"ש רש"י וכ"ש לפי' הרשב"א כם"ש בם"ד ע"ש: [ג] ויש מחמירין כו'. כ"כ הרא"ש בפ' ג"ה דמתוך הברייתא אין תנופת כו' משמע לא לאיסור ולא להיתר ועוד דקאמר אבל תנופת של חולין כו' משמע אבל התרומה לא וכן משמע לכאורה מירושלמי הנ"ל דקאמר ם"ד בק' את מוציא כו' משמע דאין מצטרף לא לאיסור ולא להיתר ועדיין לא ידענו מפשיטותא דבעיא דרב ביבי ולא פריך שם אלא על עצמות האיל וכשם כו' ונמצא ששיער ק' בלא עצם הזרוע וא"כ אף למסקנא ע"כ אין מצטרף. אבל י"ל דקם"ד כן אבל למסקנא ק' הוא עם העצם וז"ש כי כן עיקר: [ד] בד"א כו'. דלא גרע מקדירה דאטרינן בפ' ד"ח (ע"ו כ') ובפ' ג"ה ובפ' כ"ה קדירה

פתחי תשובה

וע"ש עוד בסי' כ"ו שכתב דלחוכח לספוקי לי דוקח בניסוך מצטרפין עצמות לאיסור לסיתר וגלח נמלחתה לו (ש"ם ולכן באיסור כחום שמן הדין לח נעי ס' גלח ממחת חומרא שמדמין לניסוך מצטרפים ממ"ג חבל מלטרף לחפילו של סיתר ע"ש. ועיין בספר תיכת נמח ג' וריש חות ט' שכתב דלח חכר מ"ם שניפל לסיתר. עצמות שבו מצטרפים לסיתר חע"ג דבתכר מ"ם מצטרף עם לכזית מידום חוח. ודוקח בעיניים לח פליגינהו ע"ש: (ב) ברוטב. עיין בחוספת ים ישקר סוף סי' ג' שכתב דמה שעולה מזיעה למעלה מסר מן המחבל וכבמצעריים כם' לריך לבשר

חידושי בית מאיר

(סימן צ"ם סעיף א') שבמינו של חלב שממנו כתובו עשם חלוש ויש להסתפק דילמח היה כתובו חות ועי"ש סרתיתה נמח ולריכח ס' נתבטל נגד לחובו חלוש שבעשם עי' בספר שו"ת שממ"י שחלה ט"ז בעלה לחיסור לחיה נכונה

גליון מהרש"א

ויבש ביבש מין במינו ונודע אפשר דגם האיסור מצטרף ש"ך לקמן ס"ק כ"א: (שם) אבל המוח שבעצמות. ובספק אם תולין דנפל המוח על הארץ ובספק אם היה בו מוח כלל נפי אסור במין בשאינו ואם ניטוח כל המוח משערין נגד החלל פ"ט: (שם) וגוף הקדירה. משום דשבע מלבלוע ובחדשה משום לא פלוג או משום דצד אחד אינו בהרוטב ולפ"ז ביש בהרוטב חרסים מצטרף עי' פ"ט בטשבצות אות א': (שם בהג"ה) שלא לצרף עצמות. וה"ה קליפות ביצת איסור ש"ך סי' פ"ד ס"ק י"ח: (ש"ך ס"ק ג') דהעצמות הרכות מצטרפים. ובהם"ט אין אוסרים פ"ט: (ש"ך ס"ק ג') דאף בדבר שאין לו טעם. עי' גליון סי"ק סוף ס"ד: (ס"ע סעיף ג') אבל אם נתבשלה. וה"ה נמלחה תחלה ב"ה: (ס"ע סעיף ד') משערים כו' כמו שבא לפנינו. ב' דברים מטין אחד ויש חלל באחד טוב לשער בטשקל מלמעך החלל ולשער במדידה ובאינן שוים א"א לשער במשקל ת' חינוך ב"י סימן ל"ג:

יד אברהם

ללקות עליהם בכזית כדתי' בש"ם פ"ג (דף ק"ב) והטום' שם (דף ל"ץ ע"ב) והרמב"ם פ"ה מה' מ"א. ודוקא בתחיכת נבילה וכה"ג שאין עצמות עליהם אבל כתר"ן ואין לוקין עליהם אע"פ שכתב כתר"ם הרמב"ם פ"ד מהל' מ"א הלכה י"ח. מלטרפין לבטל ולא כתב מ"ם שהעצמות שלו מלטרפין לכזית כשר למלקות אין מלטרפין וכן בהעלאת חוך לב"י והטום' (ק"ז ע"ב) ומנחות (כ"ג). ועי' תוס' זבחים (דף ע"ח). ועי' בשמ"ג פ"ם ס"ב אי לריך ס' לבטל הגידין והעצמות בחמ"ם. ומשמע דלסיתר ודאי אין מלטרפין: (סעיף ב') בד"א שנפלה כשהיא חיה אבל אם נתבשלה תחילה עצמות שבה מצטרפין עם האיסור לפי שבלעו מבשר הנבילה. נלמה דגם לסיתר מלטרפת לבטל האיסור. שהרי כתב הרמב"ן בתורת הבית בי' סי' זה וכ"ם ק"ו וכ"ש בסמוך סעיף ד' דלדעת ר' לחפיים דלח מלטרינן מ"ג בשאר איסורין. תחיכת הבלוע מאיסור מלטרפת לבטל האיסור. וה"ג דכוותה ותפילו לדידן כאן בעצמות לח מלטרינן מ"ג בשמ"ם סט"ז וכש"ך. ות"כ אף שבלעו איסור מ"מ מלטרפין לבטל בשמ"ם הסמ"ע בס"ק זה. וכן לדעת הג"ה בשקום שפסד וד"ק. תחר כתבי מלחתי כן בשם ספ"ח בשם פר"ח ות"ל: (שם) אבל אם נתבשלה תחילה עצמות שבה

טהר יהונתן

(סימן צ"ם בש"ע סעיף ב') בד"א שעצמות האיסור מצטרפין עם ההיתר וכו' אבל אם נתבשלה תחלה ואח"כ נפלה וכו'. [הטעם כזה מבואר בכ"ם פ"ה דתרומות וברמ"ם פרק ז' דתרומות והכ"מ בפרק ז' דחולין: ה הרמב"ם כתבוהו שלכי סי' תל"ד וכו' תפריס: ו מימרא דרבי מיאשא שם דף ל"ח וכלישנא קמא לחומרא כפירש"י וכ"כ הרא"ם שם

פרי חדש

(סימן צ"ם בש"ע סעיף ד') משערין ברוטב ובקיפה כו'. בסעיף הקודם כתבתי שכן הוא בפרישה ודקדוקיהם בסי' ל' ס"ק ו' ע"ש בם"ד. ולא נתבאר לי לבאר בכאן אלא כיון משערין נידע ולהודיע שם יש ס' בהיתר נגד האיסור וזהו"ק שכתבתי לקמן מבני דורינו שטועים בזה שכל איסור והיתר הבאים לפניהם שוקלים הכל במשקל עד"מ הכי הים שם שם תוקעים אחת של איסור שוקלי' בהיתר ואם מוצאים ס' תוקעות כנגדו מתירין הכל ואם לאו אוסרין הכל ושעות הוא בידם וניזל כל המשערין כן לפי שים בדבר קולא ומומרא ואין לשער בהיתר ובאיסור אלא בכמות לא במשקל וכמ"ש המרדכי בם"פ ג"ה בשם רלביי"ה הביאו הכ"י בסי' ל"ז ע"ש וז"ל סיתר משערים שים נגד כל הכלי מהאיסור ממלאים כלי גדול מלא מים וממלאים הקדרה שהאיסור תוך תוכו כלי וכמים סיוצאי' הוא שיעלה דופני הקדירה ויעשר בסיתר כנגד תוכם המים ש"ב וכ"ש בפרק כ"ם דף ק"ח וז"ל הכי משערין יין וחלב וכל משקה לשערו בכזית מכיא לום מלא מאזן ומכיא זית ונותן לתוכו זית והמשקה יולא לתוך והסיוע דנפיק הוי כזית וכך היא שנויה בתוספתא דעוד

מטה יהונתן

(סימן צ"ם בש"ע סעיף ב') בד"א שעצמות האיסור מצטרפין עם ההיתר וכו' אבל אם נתבשלה תחלה ואח"כ נפלה וכו'. [הטעם כזה מבואר בכ"ם פ"ה דתרומות וברמ"ם פרק ז' דתרומות והכ"מ בפרק ז' דחולין: ה הרמב"ם כתבוהו שלכי סי' תל"ד וכו' תפריס: ו מימרא דרבי מיאשא שם דף ל"ח וכלישנא קמא לחומרא כפירש"י וכ"כ הרא"ם שם

פרי חדש

(סימן צ"ם בש"ע סעיף ד') משערין ברוטב ובקיפה כו'. בסעיף הקודם כתבתי שכן הוא בפרישה ודקדוקיהם בסי' ל' ס"ק ו' ע"ש בם"ד. ולא נתבאר לי לבאר בכאן אלא כיון משערין נידע ולהודיע שם יש ס' בהיתר נגד האיסור וזהו"ק שכתבתי לקמן מבני דורינו שטועים בזה שכל איסור והיתר הבאים לפניהם שוקלים הכל במשקל עד"מ הכי הים שם שם תוקעים אחת של איסור שוקלי' בהיתר ואם מוצאים ס' תוקעות כנגדו מתירין הכל ואם לאו אוסרין הכל ושעות הוא בידם וניזל כל המשערין כן לפי שים בדבר קולא ומומרא ואין לשער בהיתר ובאיסור אלא בכמות לא במשקל וכמ"ש המרדכי בם"פ ג"ה בשם רלביי"ה הביאו הכ"י בסי' ל"ז ע"ש וז"ל סיתר משערים שים נגד כל הכלי מהאיסור ממלאים כלי גדול מלא מים וממלאים הקדרה שהאיסור תוך תוכו כלי וכמים סיוצאי' הוא שיעלה דופני הקדירה ויעשר בסיתר כנגד תוכם המים ש"ב וכ"ש בפרק כ"ם דף ק"ח וז"ל הכי משערין יין וחלב וכל משקה לשערו בכזית מכיא לום מלא מאזן ומכיא זית ונותן לתוכו זית והמשקה יולא לתוך והסיוע דנפיק הוי כזית וכך היא שנויה בתוספתא דעוד

ועמ"ס שם: ן אע"פ שהיה בהיתר יותר מתחלה ונתמעט בבשולו ונבלע בקדרה. תפילו הכי אין מטעמין אלא כמו שבא לפנינו שגם בהיסור היה יותר ונתמעט ונבלע בקדרה עכ"ל הטור והוא מדברי רש"י והרא"ש וכתב מהרש"ל פנ"ס סי' ל"ד וז"ל ונראה בעיני פי' היכא שרוטן בגפל היסור כו' אין לבשר במקי בלעה קדרה כי אין לעמוד על טורם הדבר ולא ידוע כמה בלעה הקדרה וכמה פעמים יבא קלקול מזה אלא לעולם מטערין כמו שבא לפנינו ורש"י לא פסק הכי אלא מדיעה אבל מ"מ עיקר הדבר שלא לשער אלא כמו שבא לפנינו כן הוא הדרך נכון לכתחילה ט"כ: ז אין מבטלין איסור לכתחילה. כתב הרשב"ץ בתה"ד סיים שער ג' וכ"ן פג"ה דסיימו מדרבנן לדעת ההוס' אבל לדעת הרשב"ד אסור מדאורייתא מיהו בדיעבד גם דעת הרשב"ד כמ"ש המחבר וכמ"ש הרשב"ץ והר"ן על שמו ע"ש ומדברי הרב ר' מאסף עזריה בתשובה סי' כ"ז מבואר בסוגיה כמ"ש בהגהות מרדכי: ח ואפילו נפל בכו'. כלומר לא מיבעיא לערב היסור בעין לתוך היתר לבטלו דאסור אלא אפילו נפל לתוך היתר כו': ט אם בשוגג מותר. והיינו דוקא בשאר היסורים לדעת הט"ו

[ה] ומשערים ההיתר והאיסור כמו שבא לפנינו

(ד) ו אע"פ שהי' בהיתר יותר מהתחילה (ו) ונתמעט בבישולו ונבלע בקדרה (ה) ז והני מילי במין בשאינו מינו (ו) אבל אם הוא מין במינו ח משערין גם במה (ז) שבלעה הקדרה ועומד בדופני הקדרה ומשערים זה באומד יפה ורואין אותו כאילו הוא בעין אבל מה שבלה ואבד מחמת האור אינו מצטרף שזה כלה לגמרי:

ה (ז) ז (ג) ם אין מבטלין איסור (מ) (ד) לכתחלה

ח [ו] ואפילו נפל לתוך היתר שאין בו שיעור לבטלו אין מוסיפין עליו היתי כדי לבטלו [ז] (ס) עבר וביטלו או שריבה עליו (ח) ט אם בשוגג מותר

טעמ"ו

זהב דק דק על גבר ותבלין המתחסף בשולי הקדירה: (ד) אע"פ שהיה בהיתר יותר כו'. הרשב"ץ בתידוצין והר"ן כתבו דלאו לאיסור בהיתר כו' ור"ל אם לא ראינו האיסור בשעת נפילתו ולא נתמעט בשעת נפילתו ור' חנינא מירי שראינו האיסור בשעת נפילתו והוא עכשיו כמו שהיה ולא נצטמק וההיתר נצטמק. וכתב הרשב"א ומשמע מדבריו דבכה"ג אף מה שבלה ואבד מחמת האור כ"כ מצטרף ול"נ דמה לנו מה שהיה בתחילה עכשיו נתמעט וחוזר האיסור ואוסר וכמ"ש (סמ) וכחל עצמו אסור דאי נפל כו' וכ"מ מדברי הרמב"ם שכתב בפה שבלעה הקדירה ועומד בדופני כו' וטשערין כו' כמ"ש בש"ע. וראיה מט"ש בס"ה התרומות כשם שפחתו החולין כך כו' משמע הא לא פיחתה ההרוטה אסור וכתב עוד די"מ דלישנא קמא בקדירה עצמה ר"ל בפה שהוא עכשיו בקדירה ולא בפה שבלע הקדירה ולישנא בתרא אף בפה שבלעה ופסקו כלישנא בתרא דמר בר רב אשי צ"ח א' ס"ל כוותיה ולא הקשו עליו אלא אפו

ביאור הגר"א

קדירה שבשל כו' בנ"ט: [ה] וטשערין ההיתר כו'. וה"ם כו'. ערש"י שם ד"ה בפאי כו' ועיקר הדבר כו' ור"ל אם לא ראינו האיסור בשעת נפילתו ור' חנינא מירי שראינו האיסור בשעת נפילתו והוא עכשיו כמו שהיה ולא נצטמק וההיתר נצטמק. וכתב הרשב"א ומשמע מדבריו דבכה"ג אף מה שבלה ואבד מחמת האור כ"כ מצטרף ול"נ דמה לנו מה שהיה בתחילה עכשיו נתמעט וחוזר האיסור ואוסר וכמ"ש (סמ) וכחל עצמו אסור דאי נפל כו' וכ"מ מדברי הרמב"ם שכתב בפה שבלעה הקדירה ועומד בדופני כו' וטשערין כו' כמ"ש בש"ע. וראיה מט"ש בס"ה התרומות כשם שפחתו החולין כך כו' משמע הא לא פיחתה ההרוטה אסור וכתב עוד די"מ דלישנא קמא בקדירה עצמה ר"ל בפה שהוא עכשיו בקדירה ולא בפה שבלע הקדירה ולישנא בתרא אף בפה שבלעה ופסקו כלישנא בתרא דמר בר רב אשי צ"ח א' ס"ל כוותיה ולא הקשו עליו אלא אפו

חידושי רע"ק

(סי' ל"ט סעיף ד') **וה"מ** בטין בשאינו מינו. מדברי הב"י נראה דהרשב"א מיירי בלא ראינו איכות האיסור בתחלה ומ"ה בטבשא"ט אסור דאטרינן דגם האיסור היה גדול ונתמעט ואעפ"כ טב"ם מקילין כ"ג כדעת הט"ז והש"ך ואולם נ"ל לדעתי הקלושה ללמוד מדברי הרשב"א בתהב"א דבלא ראינו האיסור בתחלה גם מב"ם אסור אלא דאם ראינו האיסור בתחלה והיה ס' וההיתר נתמעט הרבה והאיסור לא נתמעט כ"כ דמב"ם משערי' הבלע באומד יפה ומסייע לבטל ובמבשא"ט אסור כיון דעתה אין בו ס' ולפ"ז יפה כ' הטור וא"א הרא"ש ז"ל חולק דלהרא"ש גם מבשא"ט מותר היכא דראינו האיסור בתחלה והיה ס' ומסופק קושית הב"י בכנלע"ד: (ס"ך סק"ז) **אסור** מדאורייתא. וג"ם אם ביטל בשוגג דלהראב"ד בדאורייתא קנסי' שוגג אטו מזיד ואינו מותר אלא דכבר נתבטל ברוב ע'

כו' ובלא ידעינן שיעור האיסור כנ"ל וכ' ומתברא דוקא מין במינו אבל מין בשא"מ הלכה כלישנא קמא לחומרא דספיקא דאוריית היא וצ"ל דס"ל חלב ובשר הוי מין במינו לכך היקל מר בר רב אשי וע"ל סי' צ"ח ס"א מש"ש [והנה דעת הרמב"ם ורש"י כלישנא בתרא דבלע קדירה אלא דלרש"י אם לא ראינוהו בנפילה משערינן כמות שהוא בלא קדירה וכן ס"ל לרשב"א במין במינו וכמ"ש אסו דאסורא כו' וכמ"ש הלכה כלישנא בתרא דמר בר רב אשי כו' ולא הקשו כו' אלא דבמין בשא"מ פ' כלישנא קמא וכי"מ ור"ל אפילו ראינוהו בעת נפילה ולא נצטמק וזהו החילוק בין לישנא קמא ללישנא בתרא וכ"ה בטור וטשערין ההיתר כו' שגם באיסור כו' והרשב"א כו'. ודברי ש"ע אינן מדוקדקין שהתחיל בלשון הטור ופיים וה"מ מין בשא"מ כו']: [ז] ואפילו נפל כו'. מתני' פ"ה דתרומות ואח"כ נפל שם חולין כו' וירושלמי שם ר' אבהו בשם ר' יוחנן כל האיסורין שריבה עליהן שוגג מותרין מזיד אסורין ולא מתני' היא שוגג מותר מזיד אסור מתני' בתרומה אתא מיתר לך אפילו שאר כל הדברים: [ז] עבר כו'. מתני'

פתחי תשובה

מה שמסר ע"י הזועה ע"ם: (ג) אין מבטלין איסור. עש"ך שכתב בשם פוסקים שהוא מדרבנן ועיין בתשובת נו"ב תניינא חי"ד סי' מ"ם שכתב דדוקא לבטל הטעם של איסור הוא מדרבנן אבל ממכות פאיסור יבש ביבש כהוג מדאורייתא וה"ה לנטל בפ' ע"ם (וכזה מתוכן מה שהקשה בספרת יפארת יעקב"ל על מנחות כמעשר שני פ"ב משנה ד' ע"ם ועיין בנ"ל מה שכתבתי בזה) אבל בלח לנטל בפ' במשע"ה שהוא מדאורייתא ועיין בזה בתשובת פני מהיה ס"ב כתוב ועיין בנו"ב קמא חי"ד סי' כ"ו ד"ה ועכ"פ תומר לחי. ועיין בתשובת שמן רוקח חלק שני סי' י"ד שהאריך מאד בענין זה וביאר פרטים זה בארוכה. (ד) לכתחלה. [עכה"ם בשם ט"ז דהא דתומר אם אין כוונתו דוקא בח"ל בענין אחר. ובשפ"ג מבואר דלפ אם אפשר רק שהוא שיהא שמי ע"ם ועיין בספר בית יהודה שכתב עפ"ז נראה בפרי מעון שקורין מאלייש שמבלין במים וחח"כ סותין את המלוים ושוקיים אותן ומשגיח את הסחת ומבלין אותו בדבש לעבל בשם פת וכבר דע"י לבדוק מקודם את המלוים אחד אחד לראות בתוך הנקבים לבדוק מהולעים דבכיחת בשם מאחר לחיכא סיוהא מרובה לבדוק כולם לך אין דברי הפמ"ג מכוונים ע"ם] ועיין בתשובת נו"ב חי"ד סי' כ"ו על דבר הקדו"ק ויש קורין לאותו סוזין בלאזין והוא שלפותים על דג עמה ומייבשין אותו ונותנים אותו לתוך מסקה

דוקא בשם מ"ת בענין אחר: (ט) עבר. פי' שזרק היסור מועט לתוך היתר מרובה שיש ס' נגדו אך מעצמו לתוך ס' בהיתר אלא שריבה את"כ

ולא צייך כזה אין מבטלין איסור אם שגורם לביטול עצמו להיות נספך להיתר וכן נראה מהפוסקים שוב ראיתי בכנו"ת מ"ע סי' ק"ח שכתב להדיא דלכבל דבר הפוגם לא מיקרי מבטל איסור כי אין ספק דמדאורייתא אבי לפוגמו אבל אין נהנה לא מעצמו ולא מצמותו אבל טעם הנפלט מדופני הכלים אינו ניכר כלל כו' ע"ש ובמתני ונפלתה על גבו הגחון יעכ"ן אין כתב כן מאחר שבבר סורח זקן אחיו הגחון ז"ל

יד אברהם

בלאר פגולה כזה אינן מדוקדקין עי"ם. ולפי מ"ש מ"ם על נכון דבנדון בשלה ע"כ תייני שמלתה תמילה מכוס דם כדין מליחת בשר לקדירה מכוס דם. וזה פשוט ומ"כ כשר בלעו מעצמות מן המוח שבהם מנפיש ומן הבשר דמ"ם בלח בלח שמנונית עי' זבחים (דף כ"ו) ורמב"ם רפ"ח מהל' פסולי"מ תולין (דף ת') ומ"ש צייך לעבר נגדל. ואין רואים כלל מבלון לאסור אם לא במלתו בעצמות שיש בהן מוח ודלח בש"ך ע"ם וכל זה נלפע"ד נכון ופשוט ודו"ק טעמ: (סעיף ד') **משערין** ההיתר והאיסור כמו שבאו לפנינו. תע"ג בשיש בהיתר יותר מתחלה ונתמעט בבישולו ונבלע בקדירה. לפי שגם מן האיסור נבלע ונתמעט מכמות שיש. רש"י וטור. ונראה דאם האיסור הוא בשר זקן שדרך לתמעט ע"י ביטול ואסורה הוא בשר עגל הרי שדרך להתפוח ע"י ביטול כדאי' בעוקצין פ"ב מ"ח ומייתי לה במנחות (דף ל"ד) אין משערין האיסור כמו שבא לפנינו לפי שודאי נתמעט מכמות שיש והעשם נשאר בקדירה ולא דמי לאם לתנן בעהרות פ"ג מ"ד ופסקו הרמב"ם פ"ד מהל' מאכ"א ומיימוני שם שגם הטעם נתמעט. ש"ם שהטעם נשאר בקדירה ואם היתר גי"כ בשר שור אטרינן שנתמעט לפי חשבון. וע"ל אם האיסור הוא בשר עגל שנתפח ע"י ביטול ואיך לעבר נגדו כמו שהוא עכשיו ואם נשפך הרוטב וזרע כמו שהיה בשעת בלעה אין יודע אם היה ס' נגדו כשנתפח תולין לקולא. שכבר מה שנתפח הוא מיסור דבנן כדאיתא במנחות (דף ל"ד) ועי' בסו"ת הרשב"ז פ"ג: (סעיף ה') **אין** מבטלין איסור לכתחלה. כתב בעודה ביהודה בשם מהר"ם מ"ם דאף לכאורה אסור לבטל איסור לכתחלה מ"ש היינו דבנן זהו בבלה שאין נתערב רק בעצם הוא מיסור דבנן אבל לערב גוף האיסור כגון שיש כיבס לכולי עלמא אסור מ"ש [ועי' בפי' הרא"ש ורא"ם פ"ח דעבלה מ"ו] מבואר דאף בעבודת יבש ביבש בעין אין אסור רק מבוס גזירה דבבן] וכ"מ במבואר לאיסור דבבן (ק"מ) אין לחוש לאסור כדוב לאיתא דמ"ם פ"ח דעבלה מ"ו

מימרא מפורשת היא בירושלמי לתרומה פרק שלשה תרומה וז"ל אמר ר' חבוה בשם ר' יוחנן כל האיסורין שריבה עליהן שוגג מותר ובמזיד אסור *) ולפ"ז לא קשה מידי דודאי ר' יוחנן פוסק כר' יוסי ור"ש בסדרא והוא מטעם דכל שהאיסור תלוי ברצוי וכן בשהיה דנפלו ונתפללו דכשבאו לפניו הוי רווחים פלוגתם וכרי כשבא לשאול שרי מותרת ממילא דכבר נתרצה או נתפלל דבר האסור והם שתק ולא אמר מידי הוי כשבא לו היתר מעצמו הרעים ע"כ: יא וכן למי שנתבטל בשבילו. ולי שריא למי שנתבטל בשבילו חייסין דילמא תהי למימר לעובד כוכבים או לעבד שיבטלנו הלכך קנסינן ליה אבל אם לא היה שלו ולא נתכוון לבטל בשבילו עמו שרי לדידיה דלא תהי מהני מעשיו הרעים ע"כ וכתב רש"ל ודוקא שידע זה שנתבטל בשבילו ואמת שריא ליה לתפוס ולא יהא חוטא בבטלו אבל אם לא ידע ממנו שרי ליה להרי הוא כשוגג ובמקום דאסור לו לאסור גם לבני ביתו וכתב הט"ז דאם פעה בדין ושבר שמותר לבטל האיסור מקרי שוגג ולהיה מצבת פ' כלל גדול במתני' דאם שבח שיח איסור אבל אם נתבטל בשוגג ולא כוון לבטל כלל רק דעתו עצמו היה כאן איזה איסור כלל ולא שייך לקרוא שוגג מזיד ועי' ס"ח מה שמקשה דברי הטור מהדדי דבסי' ק' פ' דוקא אם נפל לתוך הפילו הוא לפילו שוגג קנסינן כו'- וכאן כתב לא קנסינן ותמה"י דיש הבדל גדול בשאר שוגג לטעמא שהם ע"כ תמלא הגזירה היא אם הפילו הוא לפילו אם נפל לתוך הפילו הוא לפילו לומר דכר מסוב ל"ב ס"ו דמקנח מכמים היא אף בספיל ופ"ב כיון דעיקר פגזירה היא משהלא שלא לגזרו שוגג אחר מזיד משמ"כ שכח בשאר איסור דכל עיקר גזירה היא שלא לבטל איסור

טט"ו דלא אמרינן חכ"ג בשאר איסורים אבל בשבר בחלב דכ"ג אפי' בשוגג אסור אע"כ ריבה עליו ס' כנגד כל מה שנתנה עבילה וחרב דם"ל חכ"ג בכל האיסורים סולרך לכתוב ודוקא שנתערב יבש ביבש כו': י אסור למבטל עצמו כו'. וכב"י ומשמע דאם לא היה שלו וגם לא נתכוון לבטל בשבילו עמו שרי לדידיה דכיון דלא אמרית למי שנתבטל וגם לא תהי מעשיו הרעים ע"כ:

(ט) ואם במזיד י אסור [ח] יא למבטל עצמו אם הוא שלו (י) יא [ט] יב וכן למי שנתבטל (י) (ה) בשבילו

ביאור הגר"א

פתני' וירושלמי הנ"ל וגם' דגפין נ"ד ב' וכר' יוסי דהלכה כמותו מחבריו כם"ש בפ"ד דעירובין (מ"ו ב'): [ח] למבטל כו'. כמו מבשל בשבת לר"י דקי"ל כוותיה ושניהם משום קנסא כם"ש שם בגפין ורמי דר"י אדר"י דתניא המבשל כו' כי לא קנים כו' ושם ורמי דר"י אדר"י בדרבנן כו': [ט] וכן למי כו'. כם"ש בפ"ג די"ט (כ"ה ע') הבא בשביל ישראל זה כו' ובב"ם צ' ב' שלה להו הערמה כו' משימא בנו גדול כו': ואסורים

באר היטב

(י) בשבילו. ולי שריא למי שנתבטל בשבילו חייסין דילמא תהי למימר לעובד כוכבים או לעבד שיבטלנו הלכך קנסינן ליה אבל אם לא היה שלו וגם לא נתכוון לבטל בשביל עמו שרי לדידיה דלא תהי מהני מעשיו הרעים ב"י וכתב רש"ל ודוקא שידע זה שנתבטל בשבילו ואמת שריא ליה לתפוס ולא יהא חוטא בבטלו אבל אם לא ידע ממנו שרי ליה להרי הוא כשוגג ובמקום דאסור לו לאסור גם לבני ביתו וכתב הט"ז דאם פעה בדין וסבר שמותר לבטל האיסור מקרי שוגג ולהיה מצבת פ' כלל גדול במתני' דאם שבח שיח איסור אבל אם נתבטל בשוגג ולא כוון לבטל כלל רק דעתו עצמו היה כאן איזה איסור כלל ולא שייך לקרוא שוגג מזיד ועי' ס"ח מה שמקשה דברי הטור מהדדי דבסי' ק' פ' דוקא אם נפל לתוך הפילו הוא לפילו שוגג קנסינן כו'- וכאן כתב לא קנסינן ותמה"י דיש הבדל גדול בשאר שוגג לטעמא שהם ע"כ תמלא הגזירה היא אם הפילו הוא לפילו אם נפל לתוך הפילו הוא לפילו לומר דכר מסוב ל"ב ס"ו דמקנח מכמים היא אף בספיל ופ"ב כיון דעיקר פגזירה היא משהלא שלא לגזרו שוגג אחר מזיד משמ"כ שכח בשאר איסור דכל עיקר גזירה היא שלא לבטל איסור

נקודות הכסף

(סימן צ"ם בם"ו ס"ק ח') ולפ"ז לק"ם כו'. נחגם בהיתר כזה שרי גם בפ"י מסיק דים תילוק בין מבטל לאיסור למפיל פ' ליס: (שם) הוא תמוה טאד דהא גם נגד הקדרה עצמה בעינם'. לק"מ דהא כתב פב"י לעיל סי' נ"ב דמשכחת שיהא רוחב קדרה גדול כ"כ שמזיד היא כולה ס' נגד כל הקדרה כגון שהוסתם דק ורחבה גדול עכ"ל ל"ב מייבי הכא שהין הקדרה מלאה רק נתכבל במקצתה. גם למ"ש פב"י שם בשידוע שיעור הכבר שנתבטל בפ מייבי בעל הסיעור כו' ומי לק"מ דבי"ל ג"כ הכא דידוע היא קודם שנתנו בתבשיל לקדירה כמות שיעורו ובשלכן ובדי פ"י עכשיו לשער ממה שנתנו בקדירה וק"ל: (שם ס"ק ח') ומשום זה למד הפור בדעת הסם"ג כו'. לענין ניער קדרה כו' ז

פרי חדש

פירוש כלום וכמ"ש. ושוב ראיתי גם לבעל ל"ח בפרק ג"ה סי' קי"ג שכתב גם כן כדברי בעושים במעברים ע"י מקל ע"ש. וכתב הרמ"ה בפ"ב דף ל"ו ז"ל והוי יודע דכי מעברינן ברותח ניכף ומתפח אלו שהוא רביעית לוג לכזית והילכך לריך תבשיל כיצים רותח וכזית בשר מלא שנפל בו ע"כ. וכתר מלקו עליו הרשב"ם שם בפ"ק ב"ב ובסר"ן בפ"ק ג"ה ובן דעת בעל העיטור דכזית רותח בשר פגי לבשל כזית בשר וכתי מוכח מפ"ם בסמוך בפירוש שהשערה וכן עשית הכר. ומשערים זה כחומד יפה. כתב מהרש"ל כי אין לעמוד על שורש הדבר יא מור בשם הרמב"ם בפ"ו מהל' מאכלות אסורות ה"ב ובפ"ו מהל' מאכל בהמה כתב שביאתי בשור פ"ח סי' ע"ח(והרשב"א בשרמב"ם ולחמ"ד): יב שם מדברי

הגהות הט"ז

(סימן צ"ם סוף פ"ק ס') לבטל מופר. ועיין מוה פ"ם בסוף פ"ק י"ח וחה דעם

נקודות הכסף

(סימן צ"ם בם"ו ס"ק ח') ולפ"ז לק"ם כו'. נחגם בהיתר כזה שרי גם בפ"י מסיק דים תילוק בין מבטל לאיסור למפיל פ' ליס: (שם) הוא תמוה טאד דהא גם נגד הקדרה עצמה בעינם'. לק"מ דהא כתב פב"י לעיל סי' נ"ב דמשכחת שיהא רוחב קדרה גדול כ"כ שמזיד היא כולה ס' נגד כל הקדרה כגון שהוסתם דק ורחבה גדול עכ"ל ל"ב מייבי הכא שהין הקדרה מלאה רק נתכבל במקצתה. גם למ"ש פב"י שם בשידוע שיעור הכבר שנתבטל בפ מייבי בעל הסיעור כו' ומי לק"מ דבי"ל ג"כ הכא דידוע היא קודם שנתנו בתבשיל לקדירה כמות שיעורו ובשלכן ובדי פ"י עכשיו לשער ממה שנתנו בקדירה וק"ל: (שם ס"ק ח') ומשום זה למד הפור בדעת הסם"ג כו'. לענין ניער קדרה כו' ז

מטה יהונתן

ואם במזיד אסור. ובקצה ספ"ק דזה נגד פם"ם דגיפין דף נ"ג ודף נ"ד דפריך דר"י אדר"י דאמר גבי מבטל בשבת בשוגג לא יאכל אם כן קנסינן אפי' מזיד וסתם המדפיס ומעתיק ר"ל בשוגג סשור במזיד תויב ולא קנסינן ומבי הא מד"מ אם מד"ם כו' ל"ל הכא דאיכא איסור ד"ם ואמאי לא קנסינן בשוגג אלא מזיד וכ"ל דשאני התם בשבת דאיכא איסור מ"מ תלוי בשבת דאיכא איסור מלאכה בשבת וכן במעמע ומדמע ומנכר אם היה ד"מ היה קנסינן בשוגג אלא מזיד משום דלעולם אדרומה לו נדמע בתולין עלמו איסור מבטל אפילו לא יכוין לזה משל"ל גבי לבטל איסור ליכא איסור כלל במכוין לבטל

גליון מהרש"א

פ"ק י"א בש"ך וסימן קפ"ח בש"ך סק"ג וסי' נ"ב ס"ק י"א: (ע"ש סעיף ס') ואם במזיד אסור. אף

וכמ' שעט"מ הל' מ"א פ"ד הוסי שמתירין לבטל איסור מה"ת מהא דתולין הל"ל. וכן י"ל (בדף קע"ו) גבי שלוח הקן. ולכאורה גם לכ"ע קשה להא קי"ל דאם חזר מכוון לבטל לכ"ע שרי (וכ"מ בפ"ת דהרומות אך בפר"ת אלו מ' מ"ג אוסר ניכר ואינו ממנו ומינו כאן אין נותנ בעלמא ודילמא מאיסור תורה שיצאת שלא יכוין לבטל. ולפמ"ש ג"כ הכל גם ג"כ מה שהק' כס' לקוטי שושנים דלמה לי קרא כל שפור שיהלכו להמבוארת דמותרת דמסברא ידענא דלא ממהא תורה אלא לתקנה. ועי' כאו"ה סי' תרכ"ו דגבי מוגה לא אמרינן אין מבטלין איסור לכתחילה דכיון שמכוון למוגה לא גזרינן שמא יעשה כמוגה כולה כאיסור ועוד משום דמוגה לאו היתר הכא מכל איסור מה שמבטל אזרוע הא הוי מוגה לבל יחד אך לפמ"ש ג"ם דגמ"ש אמאי לוקה תורה דוקא לבטלה ועוד י"ל דהתם נהו"ת ה"ג משום דמוגה לאו ליכוות ניתנו כמ"ש התגודה וזה לא שייך היכא דאיכא בהגה לגוף: (שם בם"ו ס"ק ט') אי סבר שמותר לרבות באיסור מקרי שוגג. דעועה בדין מקרי

יד אפרים

לסיוף: כתב בג"כ מ"ת פ' מ"ם דלף לסיעת התום' דאין מבטלין איסור לכתחלה פוף דכנגן. סיינו כשמעורב מחיכת איסור ומוציאה ואין מתבטל רק בטעם אבי מדאוריימא דומיא דזרוע בשלה משל"כ לבטל יבש ביבש והוא כשאר בעין אלף מדאוריי' אפור אפרי אם יפיש מציאות להכיר האיסור לא היה בעל ועשה אפרי הוא מכירו כו' פ"ם ומ"מ נלמה דכאיסור דכנגן מ"ד מבטלין לו למאן דאפר אין מבטלין ואבי במיקליה קיל איסורא אפי' בעלים אפרי לאיסור אחר זה יי"ם פערסקי וריזיגלו וכדומה ומוהן לכותי אפר יבילה לו אלא נמלת ובאותו פעם ודאי ליכא ס' כשעה ראשונה אבל אם נתערב אח"כ ס' ופעולת הכאר לעבורי קיערא ולהפיג מריפות היי"ם וכסיב דיצרגלי אפור לפשות לכתחלה ע"י כאר נגלה לו אלא נמלת ואף שלומרים אחין כוותם לבטל איסור מ"מ אפור לכתחלה לערב בידים ונם המג"א ס"ם ממ"ו מודה להתם עתה עדיין היתר פוח

יד אברהם

מה"ם אף"ם הוי חידוש גדול בשילה שמצותו ככך לבטל איסור לכתחילה משל"כ בעלמא שהוא רשום ע"כ. וכזה ל"ם הסוגיא (שבדף ק"מ) גבי שלוח דאפור דמעורב דאי אתית דאסור לא אמרה תורה שמצוה לשלח. וכן י"ל (בדף קע"ו) גבי שלוח הקן. ולכאורה גם לכ"ע קשה להא קי"ל דאם חזר מכוון לבטל לכ"ע שרי (וכ"מ בפ"ת דהרומות אך בפר"ת אלו מ' מ"ג אוסר ניכר ואינו ממנו ומינו כאן אין נותנ בעלמא ודילמא מאיסור תורה שיצאת שלא יכוין לבטל. ולפמ"ש ג"ם הכל גם ג"ם מה שהק' כס' לקוטי שושנים דלמה לי קרא כל שפור שיהלכו להמבוארת דמותרת דמסברא ידענא דלא ממהא תורה אלא לתקנה. ועי' כאו"ה סי' תרכ"ו דגבי מוגה לא אמרינן אין מבטלין איסור לכתחילה דכיון שמכוון למוגה לא גזרינן שמא יעשה כמוגה כולה כאיסור ועוד משום דמוגה לאו היתר הכא מכל איסור מה שמבטל אזרוע הא הוי מוגה לבל יחד אך לפמ"ש ג"ם דגמ"ש אמאי לוקה תורה דוקא לבטלה ועוד י"ל דהתם נהו"ת ה"ג משום דמוגה לאו ליכוות ניתנו כמ"ש התגודה וזה לא שייך היכא דאיכא בהגה לגוף: (שם בם"ו ס"ק ט') אי סבר שמותר לרבות באיסור מקרי שוגג. דעועה בדין מקרי

נחלת צבי

שוגג ממוגה וכן ליתא להדיא מעם זה בשו"ת בנימ"ן מכרמם מח"ת סי' כ"ד אות ב' פ"ב. ובקצה דמאי בחד דכנגן אין מועלין לקידושין ובלא כך דמיס הוא שרי יכול לערבו ברוב היתר ואז חוזר לאיסור ומעשה

חידושי בית מאיר

נכונה: (סעיף ה' בם"ו סק"ם) כ"כ וז"ל פ"ל פט"ו מהל' מ"א ועיין כמ"ש רבינו פ"ה מהלכות תרומות דין ת"ח אבל אם ידע ושגג שמותר לתרום מן הטמא על הטהור הרי הוא כמזיד וכאלה מדין זה כותב למ"ש פום'

חידושי רע"ק

ע' פר"ח ופליתי: (סעיף ס') אסור למבטל עצמו. ואם ביטל את"כ המאכל גם הקדירה אסורה תב"ש (סימן ל"ם סק"ב): (שם) וכן למי שנתבטל בשבילו. ואם ביטל על הפתם למי

פתחי תשובה

מי דכם ומצעו להמיל ממקה ומעוררו גדולי הדור ע"ז ים לתסור שרי זה נשאר תוך ממקה וכנוס כמכובל ואי משום שנתבטל בשביל זה לא מקרי שוגג ולהיה מצבת פ' כלל גדול במתני' דאם שבח שיח איסור אבל אם נתבטל בשוגג ולא כוון לבטל כלל רק דעתו עצמו היה כאן איזה איסור כלל ולא שייך לקרוא שוגג מזיד ועי' ס"ח מה שמקשה דברי הטור מהדדי דבסי' ק' פ' דוקא אם נפל לתוך הפילו הוא לפילו שוגג קנסינן כו'- וכאן כתב לא קנסינן ותמה"י דיש הבדל גדול בשאר שוגג לטעמא שהם ע"כ תמלא הגזירה היא אם הפילו הוא לפילו אם נפל לתוך הפילו הוא לפילו לומר דכר מסוב ל"ב ס"ו דמקנח מכמים היא אף בספיל ופ"ב כיון דעיקר פגזירה היא משהלא שלא לגזרו שוגג אחר מזיד משמ"כ שכח בשאר איסור דכל עיקר גזירה היא שלא לבטל איסור

קנסין ליה כ"י: **יב** ואסורים למכרו לישראל. דלעז"ג דהאיסור עלמו היה מותר בהנאה מ"מ היה אסור באכילה ועתה היה נהנה בהוספת זה להתיר לף באכילה הלכך לריך ליתנו לאחר בחנם עכ"ל לו"ה אם לו נרחה דדוקא כשהיערבל לוקח ביוקר מהטובדי כוכבים לאסור דהי לאו הכי אין טעם לאסרו למכור ליערבל דהף לף אהני מעשיו הרעים כנ"ל ואולי מ"ם לריך ליתנו לאחר בחנם הוא לאו דוקא: **יג** לט"ד שאין אומרים בו חנ"נ. וקי"ל הכי בשאר איסורים בהספד מרובה וכדלעיל סי' ל"ב ס"ד בהג"ה: **יד** אבל חתיכה שבלעה איסור כו' דהא אמרי' חנ"נ. לכאורה קשיא מה ענין זה לחנ"נ דאפי' למאן דאמר דלף אמרינן סנ"נ בשאר איסורין מכ"מ מחיכה שבלעה איסור ניתהפך היתר לאיסור וניתוסף עליהם היתר אף"כ החתיכה עלמה נאסרת באיסורה וכמ"ש הרשב"ף והמחבר לקמן ר"ס ק"ן שהאיסור שבה מהני אף לאחר שנפלט לגמרי אלא הרב אחת לאחת לאמעוינן החתיכה שבלעה איסור ונתוסף אף"כ היתר לאפי' בשאר בחלב בלח בלח הכל מותר אבל בחתיכה שבלעה איסור אפי' ביבה אחת כל החתיכה החתיכה עלמה נאסרת באיסורה וכמ"ש הרשב"ף והמחבר לקמן ר"ס ק"ן שהאיסור שבה מהני אף לאחר שנפלט לגמרי ואפי' בשאר בחלב בלח בלח הכל מותר אבל בחתיכה שבלעה איסור אפי' ביבה אחת כל החתיכה החתיכה עלמה נאסרת באיסורה וכמ"ש הרשב"ף והמחבר לקמן ר"ס ק"ן שהאיסור שבה מהני אף לאחר שנפלט לגמרי ואפי' בשאר בחלב בלח בלח הכל מותר אבל בחתיכה שבלעה איסור ניתהפך היתר לאיסור ונתוסף עליהם היתר אף"כ

פירש רש"ל שם: (יא) ולא נהגו כן. וזהו הטעם הטור שמולק על סמ"ג שכתב שצריך לשמול שם שיתוסף היתיר תח"כ וכתי הטור שת"ל כו' וכ' רש"ל דטעם סמ"ג דשם שיתוסף לפי' בשוגג אסור במקום שמחיצה גופה נעשה נבלה שם כן מה מועיל מה שיתוסף הרי לריך תח"כ לבטל גם את היתר וכ"כ ב"י ולא שתיקן דברי הטור דש"ל לא ממרי' מהיכא נעשית נבילה ולא בשביל דחלב היה אסור לחכמי שיתוסף ומן לנו לחוש שמא שיתוסף אחר שנעשה נבילה מחזקינן לישורה וכמו שממלא כן היה וגם הסמ"ג לא חס ולא במקום שמועיל הריבוי וכמו שזכרתי דבזה נחסד לחקן במיד כיון דעכ"פ ליכא לישור והטור מולק וכמו שזכרנו וכן עיקר.*) ממנם אם ידוע להמורה שיתוסף שלא שמין ידוע לימתי בזה ודאי יש לחקור אחר זה לימתי ניתוסף כן נראה לע"ד להלכה אף שרש"ל מחמיר בכל ענין לשמול אחריו מ"מ אין אחר המנהג כלום זולת בדרך שכתבתי כשלע"ד: (יב) מרבה עליו ומבטלו. ולאיים לזה מעלים שכתבו מדקל לחוך התנור בי"ט שמרבה עליהם עלים מוכנים ומדליקן כדלאיתא בריש בילה כן הוא דעת הרשב"ם והרש"ם שהוא י"ל שמביא רמ"ה ום"ל דשאני התם שעלים דמקלי קלי לאיסורא פי' שאין נהנה מהם עד שעת ביעורן מן העולם ואז אין ממש באיסור ותימה על בעל הש"ע שכאן פוסק כרשב"ם ובח"מ סימן תרע"ז גבי נר מנוכה פוסק כמהר"ם דש"ל כהרש"ם דאסור להוסיף כו' וכתב רש"ל פ"ק סימן כ"ע דהטעיקר כהרשב"ם ברוב שמחברים ש"ל כן ושת"ל דשאני בריש בילה דהתיתר בעלים משום מקלי קלי לאיסורא שתם הוא דש"ל בחל בדשת"ל בכל לאיסורי דרבנן מרבה עליו ומבטלו על כן פסק דבדיעבד אפי' כוון לבטלם ולא ידע שאסור לעשות כן שרי ט"ב ומני הוכחתי לעיל דאם

וטעור ובירתי שכל על נכון ט"ם ואין להאריך כאן לפי שכ"ל עיקר לדינא דאפי' איסורים של דבריהם שאין לאם עיקר כלל בתורת אין לבטלו או להוסיף עליו וכדעת הרב וכמו שכתבתי שם ע"ש: יח ואם עשה כן במזיד אסור. פירוש כמו שנתבאר שאר כל אדם פשיטא דאסור: יט מרבה עליו ומבטלו. קשה דבת"ח סי' תרע"ז שאם המחבר וכתב דאסור המעם שכתב תוכה שנתערב בשמן שאין בו ס' לבטלו ים מי שיאמר שאין להוסיף עליו לבטלו עכ"ל ושרי גליון מהרש"א שוס פוסק שמולק על זה ושמת ים לאחלק שהאם דכוותה קיימ"ל שאין מבטלין איסורי דרבנן אפי' במזיד ומי שיאמר שמותר להוסיף עליו לבטלו אפי' במזיד הרי הוא כמי שמוסיף עליו לכתחלה ואסור ומי שיאמר שמותר להוסיף עליו לבטלו אפי' במזיד הרי הוא כמי שמוסיף עליו לכתחלה ואסור ומי שיאמר שמותר להוסיף עליו לבטלו אפי' במזיד הרי הוא כמי שמוסיף עליו לכתחלה ואסור

ביאור הגר"א

כו' ואמרו בירושלמי שם רש"א ידיעתה מקדשתה ורבנן אמרי הרמתה מקדשתה ואף רבנן ל"פ אלא בתרומה דצריך הרמה וה"ה לחומרא וכ"ש בזבחים ק"ד א' והאיכא נמצאת טריפה כו' ועי"ש שם ד"ה מרצה וכמ"ש הרא"ש בפ' ג"ה. אבל באמת לא דמי לשם והרי אמרו במויד אסור ואפ"א אלא בשנודע ועי"ש בנעין נ"ד ב' ד"ה יעלו כו' וכ"ש בשלא נודע: [יג] איסור של דבריהם כו'. דלא אמרו בפ"ק די"ם (ד' ג') עצים שנשרו כו' אלא שנשרו לתוך עצים וכני' ספרים מוסף ומרבה כו' ואף שאמרו ברפ"ד דבכורות תרומת ח"ל רבה כו' לא אמרו אלא בתרומת ח"ל דקילא ובטלה ברוב משא"כ בשאר איסורין דרבנן כמש"ל סי' צ"ח (כסק"ק נ') ועתוס' דפסחים ל' א' ד"ה לישהינהו כו' ג' עפי' שכ"ג-ומותר לבטלה כו' וי"ל דחלת ח"ל שאני שהקילו בה כמה דברים שם אבל הרמב"ן כתב (כפ"ג דפסקים במלחמות וכחידושיו על יומות ק"ח) דגם שם דיעבד דוקא וז"ש בפ"ב דפסחים (מ"ו ח' במתני') כיצד ספרישין חלה כו' ואף בח"ל כמ"ש הרי"ף ושם ואם איתא הרי ראוי אף לכהן פמא בביטול ברוב וער"ג (ע"כ): (ליקוט) איסור של כו' אבל כו'. סמ"ש בבכורות ס"ו א' הלכך נדה פר' זאי ליכא כו' ואם איתא אפילו לגדול שלא מבל ראוי ע"י ביטול אלא אם נתערבה כבר וכה"ג אמר שם רבה מבטל כו'. ר"ג בפ"ג דפסחים (מרלוים מכבורות ליתא שם) ותוס' שם ד"ה הלכך כו' תי (מתמת ד"ח) משום דדבר טועם כו' ותוס' ס"ל בפסחים שם במתני' דאפילו לא נתערבה יכול לערב ברוב ולאכלה (ע"כ): (ליקוט) איסור כו' אבל כו'. כמ"ש בירושלמי רפ"ב דכלאים והביאו הר"ש שם כיצד ימעם או יוסיף על סאה כו' תנן בו' [וודאי לא גרע מן שאר דרבנן] ואמר שם אי לערב אפילו כ"ש אסור אלמא לערב אפילו בדרבנן אסור אע"פ שאין מתכוין לזרוע ועפי' רצ"ו פ"ה וס"ו (ע"כ): [יד] וי"א דאין כו'. דמ"ש שם אבל בדרבנן מבטלין היינו בפסקנא

באר היטב

כג"ע: (יג) נהגו. כתב הט"ז הטעם דמין לנו לחוש שמא מחוסף אחר שנעשה נבלה לחזוקי לישורא לע מחזקינן ממנ שם יודע להמורה שיתוסף ולא שמין יודע לימתי בזה ודאי יש לחקור אחר זה לימתי ניתוסף כן נראה לע"ד להלכה אף שרש"ל מחמיר בכל ענין לשמול אחריו מ"מ אין אחר המנהג כלום זולת בדרך שכתבתי כשלע"ד: (יב) מרבה עליו ומבטלו. ולאיים לזה מעלים שכתבו מדקל לחוך התנור בי"ט שמרבה עליהם עלים מוכנים ומדליקן כדלאיתא בריש בילה כן הוא דעת הרשב"ם והרש"ם שהוא י"ל שמביא רמ"ה וס"ל דשאני התם שעלים דמקלי קלי לאיסורא פי' שאין נהנה מהם עד שעת ביעורן מן העולם ואז אין ממש באיסור ותימה על בעל הש"ע שכאן פוסק כרשב"ם ובח"מ סימן תרע"ז גבי נר מנוכה פוסק כמהר"ם דש"ל כהרש"ם דאסור להוסיף כו' וכתב רש"ל פ"ק סימן כ"ע דהטעיקר כהרשב"ם ברוב שמחברים ש"ל כן ושת"ל דשאני בריש בילה דהתיתר בעלים משום מקלי קלי לאיסורא שתם הוא דש"ל בחל בדשת"ל בכל לאיסורי דרבנן מרבה עליו ומבטלו על כן פסק דבדיעבד אפי' כוון לבטלם ולא ידע שאסור לעשות כן שרי ט"ב ומני הוכחתי לעיל דאם

חידושי רע"ק

בלא נודע מקודם דהכבד דבוק בו ואפ"ה אסור הכל ואפי' דין דבוק אמרי' בו מכ"ש דאם נתבשל ולא היה ס' בתחלה דאמרינן דין חתיכה עצמו נ"ט ובאמת ראיתי בת"ח (כלל פ"ה דין ח') אחר שהביא דברי האו"ה דאפי' דנתערב תחילה ובלא נודע נתוסף עליו היתר דשרי וכתב עלה וז"ל וצ"ע דא"כ למה אסירי' באיסור דבוק כמו שנתבאר לעיל גבי כבד וכו' מיהו י"ל דבאיסור הדבוק אינו מצטרף עכ"ל ולא זכיתי להבין דהא בדבוק הטעם דמטהר לבלוע מקודם או דשמא היה פעם א' בחוץ וא"כ מכ"ש בנתערב תחילה בלח ולא היה ס' דבודאי הבלוע נכנס לתוכו תחילה קודם שנתערב וה' יאיר עיני: (סעיף ו') **אבל** אם נפל מעצמו.הא"ד כתב דוקא נפל מעצמו אבל הפיל בשוגג אסור

פתחי תשובה

מקרי שוגג ע"ם וכזה נדמה דברי תבואת בית יעקב סי' פ"ם שכתב לדמות שם עשתה ע"פ דכותה של תמה תמרת לעשתה עפ"י תכם דמתי שנת ע"ם ועיין עוד בני"ע שם שתולק על סמ"ז כזה. [ועיין מג"ת סי' ת"ח סק"ג ועיין בתשובת ח"ס סי' פ"ח מ"ם כזה ומשמעות דברינו שמספים עם סע"ז כזה ע"ם]: (ך) אבל אם נודע - עם"ך שמולק ע"ז שלין לחלק כלל כין נודע לו נת שלא כ"ג וכן תניכה שבלעה חיסור לכ"ע אפילו לכתחלה לת נהגו לחקור דלא מחזקינן חיסורא לך מ"ם הכא לחלק כין נודע לו לגיתת ושבלה דגם שלא נודע לחמר

עכ"ל ולפ"ז יתכן דוי ליה למימר דבתרי הכא דסוקלה למלותו ול"ע: כ חוזר וניעור ונאסר. סיימו דוקא במין ליסור מחד לבל נבי מיני ליסוריכ שמלוקים בטעמא כל לחד מבטל טעם חבירו וכמו שמחבאר בס"ם ל"ח וע"ש מזה וע"ל סי' קכ"ח ס"ק כ': **בא לא שנא נודע בנתיים או לא**. כ"כ בח"ח כלל פ"ה ד"ו בשם מהרח"ו בהגהת ס"ד לבל בחמת מבמע דלח כ' שם מהרח"י (בהגהת ס"ד ל"ם) דחפי' נודע בנתיים חסור חלח לחיסור שמותן טעם דכ' שם ורחבי"ם חוסר לפי' ידע ירחה דמסברת לחיר"י קחמר לה דסברת גדולה היח דיון דמתרכה לחיסור לרי היכר הוח ומרגישין בטעם כו' ט"ל בחיסור לבל בחיסור יבח ביבם במין במינו שמחבטל ברוב כשנודע חו לח מלטרף לחסור דיון דמדלוריימח וגם מדברבן חד בחרי בטל ח"כ כבר נחבטל ולחדיבה נרחה דגם בחיסור דלורייחח וכן נוהגין ומין (טו) לשנות (טור בשם הרא"ם ובח"ם סימן ל"ד ובהגהת ס"ד ורח"ם בב"ח ור"ן ומהדכי ותגודה פ"ק דביצה). [טז] חיסור שמחבטל כגון שהיה ס' כנגדו ונתוסף בו לחר כך (יג) מן החיסור דחלמון ב חוזר וניעור ונחסר ל"ם מין במינו ל"ם מין בשחינו מינו לח שנח נודע בינתיים חו לח נודע בינתים (הגהת ס"ד סימן ב"פ) [טז] כזיח חלב **דחם לח ידע שים חיסור בדבר שרי בכל הביטולים**: **(יג) מן האיסור הראשון**. דחם הוח מין חיסור לחר לחדיבה לחד מהני לבטל חביבו כדלטיל סי' ל"ח בסופו: **(יד) לא שנא נודע בינתיים כו'**. דלח"ל דהכח ליכח חיסור חדש: חם לה דמי לחחיבח כף שחי פעמים דסי' ל"ד דהכח ליכח חיסור חדש מלטרף להעלות הסיחר וכדחמן (פ"ב דעלה) הטרלה מטלה לח הטרלה ומפרש בירושלמי דהיינו בנודע מיכו בחשיר"י פג"ה מטמע להדיח דחפי' יבח ביבם במינו חוזר ונחסר חפי' נודע לבל כך מחני' דהטרלה דוחק לייבב להרח"ם וכמ"ש בספרי וכחבחי שם דהטיקר כפי' הר"ם פ"ב דטרלה מבמע ג' דחפי' לרבנן בשחר חיסורים ביבם ביבם כל שחין נוחן טעם הידיעה גורמת היחר ושוב חין חוזר ונחסר ומחני תרומה דלריכה להריס וכן דעת הרחב"ד שהביחו הרמב"ן והר"ן סוף מסכת עבודת כוכבים והרשב"ח בחה"ח ט"ם (ונדולה מזו מטמע דעת הרחב"ד שם דחפי' לח נודע בניחיים היינו חוזר ונחסר דקמח קמח בטיל חפילו בדבר שבמ"ע) וחף הס לח פליגי שם עליו חלח מטעם דטעמח לח בטיל וכרי הטעם נרחם וחפי' במין במינו דליכח למיקס לטעמח מ"מ כיון שבפל שם חיסור בכדי דיכיב טעמח בשבשגדו בהיינו מינו חסור עכ"ל ועל' סי' קל"ד ס"ק י"ח מבח"כ יבח ביבם במין במינו ועוד דהח כ' המרדכי פרק הגוזל עלים בשם רשב"ם ורחב"ן וכיב"ח דחמרינן ראשון ראשון בטל ואע"ג דחמרינן דחוור וניעור כט"ש בס"ע דנדרים נידולי היתר מעלין חת האיסור וכל הסוגיא דשם וב"ש לחוטרא כט"ש שם ודלמא לחוטרא שאני ובשם"ה דתרומות ואם יודע שהחסין של חולין כו' ושם סאה כו' ואח"כ נפלו שם כו' ובירושלמי שם כל האיסורין שריבה עליהן כו' ובח"ה דע"י (ע"ג ל') שני כוסות כו' ובירושלמי ב"ב דערלה גריסין של תרומה שנתבשלו עם עדשים של חולין ואין בהן בנ"ש ריבה עליהן גריסין מין מעורר מינו לאסור לא תהא גדולה מיי"ב כמה דתימר ביי"נ אתה רואה את התיהר כמו שאינו ואותו האיסור אם יש בו בנ"ם אסור ואם לאו מותר הדא דאמר ריבה עליהן גריסין של תרומה אסור והא דאמרינן בפ"ה דע"י (ע"ג ל') דראשון ראשון בטיל פ' תום' שם ובבכורות שם ובפ' הערל (פ"כ ל') ושאר מקומות דהיינו באיסור משהו אבל בנ"ם חוור וניעור דהא הטעם ניכר בהן ובכה"נ דאמרינן בפ"ב דערלה התרומה מעלה כו' ושם הערלה מעלה כו' והערלה מעלה את הערלה בשאינו נ"ש וכם"ש שם ראיא מצטרפין בנ"ם אבל לא לאסור ובפ"ה דתרומות ולא הספיק להגיביה כו' ובירושלמי שם רש"א יריעתה מקדשתה ורבנן אמרי הרמתה מקדשתה וז"ש ל"ש כו' דוק ותשכח בכל הנ"ל אבל הרמב"ם בפי"ב דתרומה פסק דיריעתה מקדשתה וכם"ש בתוספתא פ"ו דתרומות אמתני' הנ"ל אמר ראב"ש בד"א בזמן שלא ידע בה ואח"כ נפלה אבל אם ידע בה ואח"כ נפלה אחרת ה"ז מותרת שכבר היה לו להעלות ומפרש הרמב"ם בראב"ש מפרש דברי ת"ק. ואף שהעיקר כדעת הראב"ד וראב"ש כאובה סבירא ליה כם"ש בירושלמי הנ"ל וז"ש שכבר ה"ל להעלות וכם"ש בפסחים י"ג ב' וראב"ש כאובה כו' מ"ם אף רבנן ל"ם אלא בתרומה שצריך להרים ולאו כמורם דמי אבל בשאר איסורין מודי כם"ש בתוספתא שם סאה ערלה שנפלה למאתים ידע בה ואח"כ נפלה אחרת ה"ז מותרת כו' עד שתרבה אסור על המותר וכם"ש שם שהוא תמוה וכבר הקשו עליו ואף לכתחלה מותר

בית חדש

דעלים שנאמרו מן הדקל כי"ם מרכה עליהם עלים מוכנים ומסיקן וכבכורות כ"פ עד כמה ליתח תרומת ח"ל מבטלה ברוב ותוכלה ובקב סר"ן בפרק הלן עוברין בשם הרמב"ן וכן דעת הרשב"ם בתשובה סי' ש"ו שלח תמנו מבטלה ברוב חלח בשמחבה בכמותה או בשמות ממינה לבל לבטל בעירוב לכתחלה לח לבטל בשחר חיסורין דרבנן חין לזה חבל מפשט סוגית דבכורות לח משמע כמי וכן דעת שחר מפרשים דחף לבטל לכתחלה שפיר דמי. והרשב"ם כתב בפ"ב דף קכ"ב דתרומ' עלמה לכתחלה יכול לעכבה ברוב ולבטל. וז"ל הרמב"ם בפי"ג מהל' תרומות. תרומת ח"ל מותרת לבהנה בכוב ותוכלה כימי טומחתה ולח עוד חלח חם היה לו יין של תרומה

מטה יהונתן

וקשה עליו קושיחהתום' מהא דתרומה וז"ל דהכח הם"ח כלל ל"ט כתב בשם הגחת חבי"ו חם נשחבש בשגגה ונחערב בחולין ונפל לחוך כדי שיבטל ברוב חינו מותר חלח בשיעור שיש בו ששים כנגד כל חחד מהן ומשמע דלכחחלה חסור חפילו בשיש בו ששים כנגד כל חחד מהן וכן נ"ל מדברי הרמב"ם בפ"ב מהלכות מאכלות חסורות הלכה ב' ושיטת שידיעתו מתירתו ידיעת חבירו מה שהתיר כו' ידיעת ספק כו' ובזבחים ס"ד א' והאיכא נמצאת טריפה כו' כנ"ל וב"כ הטרדכי בפ"ט דב"ק אהא דאמרינן שם נפרצה א"ל נדור כו' והמעביר עציץ כו' דמיירי בלא נודע דאל"כ קשה מהא דפ"ח דע"ז דאמרינן ראשון ראשון בטל וא"א לומר כם"ש חום' שם בביותר מס' דהא הנר נמי במאתים. ום"ם ברובו לא מהני ידיעה כם"ש בחוספחא הנ"ל עד שתרבה כו' וכן הרמה בחרומה כם"ש במחני' הנ"ל עד שתרבה חרומה כו' וכן אמרו בפ' הערל (פ"ב ל') נחן סאה כו' עד רובו ועחום שם ד"ה א"ר יוחנן כו'. וכלל הענין כי בדאורייחא אמרינן חוור וניער אפילו בידיעה בשאר איסורין והרמה בחרומה כנ"ל וכם"ש בירושלמי פ"ה דחרומות אמתני' הנ"ל עד שירבה כו' א"ר יוסי זאת אומרת דבר שהוא בטל דבר תורה מעורר את מינו לאסור אם אינו ברובא אבל בס' שהוא דרבנן אינו חוור וניער אם ידע וכן כל העולין במאה או מאתים או במשהו כולן אין האזרין וניעור כיון שהוא מדרבנן וכם"ש בנפין נ"ד ב' (וע"ע סי' ק"ל ס"ק ו') וכן בחרומה וערלה אע"ג דילפינן מקראי אסמכחא בעלמא הוא חום' כם"ש חום' ב"ם נ"ג א' ד"ה ועולה כו' וראיה דבפ' כ"ש ליף בב"ח סק"ו מערלה ולא פריך שכן צריכה א' ומאחים וכן בפ' הערל דחשיב מהא"ו לא חשיב שעולה בסאה (ועכחום' שם עוד כ' לחוש ומין מוכלמין) וז"ש התרומה מעלה כו' הערלה מעלה כו' ובפ"ה דע"ז ראשון ראשון בטל ואפילו בסחות שם' כיון שהוא מין במינו וכם"ש בחוספחא הנ"ל עד שתרבה כו' והכל בשידע מיירי דבלא ידע אוסר הכל כדיעו בסאה בעלמא הוא וכפ"ה בפי' חג"ג ובפמ"ם ספ"ח בפי' חג"ג וכפמ"ם פ"ד: ועיין בשו"ח כדב"ז ח"ג סי' חקמ"ז שחוסר ליקח מן הטובל כוכבים וכרשב"ם שם פרש"י הנ"ל וז"ש שכבר ה"ל להעלות וכם"ש בפסחים י"ג ב' וראב"ש כאובה סבירא ליה כם"ש בירושלמי ל"ם אלא בתרומה שצריך להרים ולאו כמורם דמי אבל בשאר איסורין מודי כם"ש בחוספחא שם סאה ערלה שנפלה למאתים ידע בה ואח"כ נפלה. אחרת ה"ז מותרת כו' עד שתרבה אסור על המותר וכם"ש שם בתרומה שהונבהה כם"ש במחני' שם הגביה ונפלה אחרת כו' אלמא דוקא בתרומה צריך הנבהה ובשאר איסורין בידיעה וכה"נ אמרינן בחוספחא פ"ח שאור של תרומה שנפל לתוך העיסה והגביהו ואח"כ נתחמץ פותר שאור של שבועית שנפל לתוך העיסה ידע בו ואח"כ נתחמץ פותר וב'ירושלמי פ"ב דערלה הלכה ב' פשיטא שידיעתו מתירתו ידיעת חבירו מה שהתיר כו' ידיעת ספק כו' ובזבחים ס"ד א' והאיכא נמצאת טריפה כו' כנ"ל וב"כ הטרדכי בפ"ט דב"ק אהא דאמרינן שם נפרצה א"ל נדור כו' והמעביר עציץ כו' דמיירי בלא נודע דאל"כ קשה מהא דפ"ח דע"ז דאמרינן ראשון ראשון בטל וא"א לומר כם"ש חום' שם דביותר מס' דהא הנר נמי במאתים. ום"ם ברובו לא מהני ידיעה כם"ש בחוספחא הנ"ל עד שתרבה כו' וכן הרמה בחרומה כם"ש במחני' הנ"ל עד שתרבה חרומה כו' וכן אמרו בפ' הערל (פ"ב ל') נחן סאה כו' עד רובו ועחום שם ד"ה א"ר יוחנן כו'. וכלל הענין כי בדאורייחא אמרינן חוור וניער אפילו בידיעה בשאר איסורין והרמה בחרומה כנ"ל וכם"ש בירושלמי פ"ה דחרומות אמתני' הנ"ל עד שירבה כו' א"ר יוסי זאת אומרת דבר שהוא בטל דבר תורה מעורר את מינו לאסור לא תהא גדולה מיי"ב כמה דתימר ביי"נ אתה רואה את התיהר כמו שאינו ואותו האיסור אם יש בו בנ"ם אסור ואם לאו מותר הדא דאמר ריבה עליהן גריסין של תרומה אסור והא דאמרינן בפ"ה דע"י (ע"ג ל') דראשון ראשון בטיל פ' תום' שם ובבכורות שם ובפ' הערל (פ"כ ל') ושאר מקומות דהיינו באיסור משהו אבל בנ"ם חוור וניעור דהא הטעם ניכר בהן ובכה"נ דאמרינן בפ"ב דערלה התרומה מעלה כו' ושם הערלה מעלה כו' והערלה מעלה את הערלה בשאינו נ"ש וכם"ש שם ראיא מצטרפין בנ"ם אבל לא לאסור ובפ"ה דתרומות ולא הספיק להגיביה כו' ובירושלמי שם רש"א יריעתה מקדשתה ורבנן אמרי הרמתה מקדשתה וז"ש ל"ש כו' דוק ותשכח בכל הנ"ל אבל הרמב"ם בפי"ב דתרומה פסק דיריעתה מקדשתה וכם"ש בתוספתא פ"ו דתרומות אמתני' הנ"ל אמר ראב"ש בד"א בזמן שלא ידע בה ואח"כ נפלה אבל אם ידע בה ואח"כ נפלה אחרת ה"ז מותרת שכבר היה לו להעלות ומפרש הרמב"ם בראב"ש מפרש דברי ת"ק. ואף שהעיקר כדעת הראב"ד וראב"ש כאובה סבירא ליה כם"ש בירושלמי הנ"ל וז"ש שכבר ה"ל להעלות וכם"ש בפסחים י"ג ב' וראב"ש כאובה כו' מ"ם אף רבנן ל"ם אלא בתרומה שצריך להרים ולאו כמורם דמי אבל בשאר איסורין מודי כם"ש בתוספתא שם סאה ערלה שנפלה למאתים ידע בה ואח"כ נפלה אחרת ה"ז מותרת כו' עד שתרבה אסור על המותר וכם"ש שם בתרומה שהונבהה כם"ש במחני' שם הגביה ונפלה

חידושי בית מאיר

כבר הרגיש בח"מ עצמו ודחק מאד בתין מנין: (סעיף ו' בהג"ה) בזית חלב כו' ואח"כ נפל כו' מותר. כתב שם"ך וכ"מ כתב דמפילו לכתחילה לף להמחת שבת"מ כתב שכי נלע"ד שכחוון מזר בו ומשום דלח עדיף מפת שחפלו עם כלני דאסור לכתחלה לכיולה בכותחה. וע"מ לשיטת הרי"ף דחתיב ליה דשיל"מ דה"ל דכוותיה חלח מפילו לשיטת הר"ן דנסם להטעם הנני שכתב דמשום חומר דבב"ח החמירו ה"ם בכח לכתחלה לסור לף להטעם שרחבון דבריו כיון שברגע נגלה כיסור חין רחיה חבל מ"מ תטעמת ניקום ונסמוך לכן לענ"ד לכתחלה חין להקל בזית שמצו שמחד מזה שם לח בטעם שרחק דחמיר כדיעבד ועיין נמי סי' ל"ם

צבי לצדיק

דנ"ל ועיין מה שכתבתי עם"ג בסי' ק"ו על רמ"ח שם:(סעיף ו' בש"ך ס"ק כ"א) ל"ש כו'. הערלה מעלה את הערלה. תמי' לי על מרן שם"ך חיך מדמה"ז לשם דעלמה שנתבטלה במחתים היסור כמחן דלימח וכחן בחד

ותציב ליה חין לו עיקר בדאורייחא וכמ"ש שמדכי וכ"ד ר' שמשה שמביח בסגמ"י שם ומביח סכ"י. [וזה נרחה לחיסתמיע להספר"ח בחו"ח סי' תע"ו ע"ש. ונסחלק מה שהקשה שם על הר"ן שם"ב דפסחים מכ"ש כ"ח דמילה ופ"ב] . ומשמע לי מדברי הרמב"ם דכשמרכה בחיסור על דנריחם. ליריכה מדכר שגם הוח חיטו חיסור דאורייחא עם היסור המעורב וז"ש מרכה עליה כבר עוף מחר כדי שיבטל טעם החלב ומשמע דחלו בהמה שחסור מדאורייחא חסור להרכות בה לבטל טעם החלב. דה"ל מבטל חי' דאורייחא ופף שחיטו בה בחילה חסור חם חפשר. וע"ל דחם ביעל בבשר בהמה שריבה מותר ולפ"ז חיסור דאורייחא בלל שעדיין לף בח לידי חיסור כלל. דומה למ"ש הרמב"ם פ"ג מהל' מ"ח והסמ"ע לעיל ס"ם פ"ו דחם הטמיד החלב בקיבת בהמה כשרה בהולן טעם דבל זמן דלף יהיב טעם בחלב עדיין היתר הוח: ונראה דסיינו דוקא כאן שחפשר לבטל בבר עוף חסור לכתחילה להוסיף בבשר בהמה. אבל פיכח שחי חפשר בע"ח ולח ס"ל לבטל בבשר בהמה יחסור בהכשיל שרי להוסיף בבשר בהמה. דלף ס"ל מבטל חיסור דאורייחא לכתחילה שרי עדיין אין כאן חיסור דאורייחא וכזה מיושב סיפח תמיהת המפרשים על הרמב"ם ז"ל פ"ע מהל' מ"ח גבי סיפח חלב שנפלה על החתיכה ל' שבקדירה טועב טעם הסיפה בכל הקדירה וכמ"ש שרי ל"ע ס"ב. ופמהו דלף אין מבטלין חיסור לכתחילה. ולק"מ דסיון שממהר לערב טרם שנתה הסיפה טעם ועדיין היתר הוח אין כאן חיסור ולף ס"ל מבטל חיסור לכתחילה. וכפ"ג לימח לקמן סי' ק"ף גבי תערובות יבש ביבש דמותר להוסיף עליו כדי לבטל מקום שלף נמן טעם והוף מכוון שלף יכוף לידי חיסור כלל וזה דלף פסי' ל"ל סי' פ' שחוסר לבטל מעט חלב כיון ומדמה לה למבטל חיסור לכתחילה דשמה היין עם בשר ולע"ג דהשתח היתר הוח. ועיין כמו"ח סי' תמ"ז. וכפ"ח סי' פ"ג ות"ג ועיין לעיל שכתבתי לייבב דבני הרמב"ם בע"ח ועיין בשעה"מ סי' מ"ח שהקשה מהסדרי דברי הר"ן דכפ' כ"ש דמטעם שחוסר לף שלין כוותה לבטל וכפ"ל ולפמ"ש בספ"ח בפי' חג"ל לק"מ ובמש"ם פ"ד: ועיין בשו"ח כדב"ז ח"ג סי' חקמ"ז שחוסר ליקח מן הטובל כוכבים דבר שנתבטל בפ' דהם לבטל לכתחילה שפיר דמי. והרשב"ם בפ"ק דף קכ"ב דתרומ' עלמה לכתחילה יכול לעכבה ברוב ולבטל. וז"ל הרמב"ם בפי"ג מהל' תרומות. תרומת ח"ל מותרת לבהנה בכוב ותוכלה כימי טומחתה ולח עוד חלח חם היה לו יין של תרומה

גליון מהרש"א

(ס"ו בהג"ה) **איסור** שנתבטל כו' ונתוסף בו חח"כ מן האיסור. אבל אם נעשה אחר שנתערב חבר"ל ל"א חוור וניעור סימן ק"א סק"ח: (ש"ך ס"ק כ') **דוקא** בטין איסור אחד. הש"ם בפתיחה להלכות תערובות ח"ג פ"א ד"ה נסתפקתי שעין גם בנפל היתר מאותו מין ושעם של איסור יאסור כיון דעכשיו טועם טעם האיסור

יד אברהם

לכתחילה מותר לעבבו בידיעה. וע"ז כתב שיש למוד להמוסיפים לערבו לכתחילה לבל להוסיף בזה לף לימר להחמיר וכמ"ש הט"ו ובוב מלחתי מחבי כתבי שהרב ס"ח הסיב ג"ב על הב"י בזה וב"ה בם מ"ם וב"ד הרמב"ם זע"ו מבל' מ"ח שבתב וז"ל. חלב שנפל לקדירה שיש בה בשר עוף ול"ע בו מרבה עליו בשר עוף מחר ומבטלו ותציב ליה חין לו עיקר בדאורייחא וכמ"ש שמדכי וכ"ד ר' שמשה שמביח בסגמ"י שם ומביח סכ"י. [וזה נרחה לחיסתמיע להספר"ח בחו"ח סי' תע"ו ע"ש. ונסחלק מה שהקשה שם על הר"ן שם"ב דפסחים מכ"ש כ"ח דמילה ופ"ב] . ומשמע לי מדברי הרמב"ם דכשמרכה בחיסור על דנריחם. ליריכה מדכר שגם הוח חיטו חיסור דאורייחא עם היסור המעורב וז"ש מרכה עליה כבר עוף מחר כדי שיבטל טעם החלב ומשמע דחלו בהמה שחסור מדאורייחא חסור להרכות בה לבטל טעם החלב. דה"ל מבטל חי' דאורייחא ופף שחיטו בה בחילה חסור חם חפשר. וע"ל דחם ביעל בבשר בהמה שריבה מותר ולפ"ז חיסור דאורייחא בלל שעדיין לף בח לידי חיסור כלל. דומה למ"ש הרמב"ם פ"ג מהל' מ"ח והסמ"ע לעיל ס"ם פ"ו דחם הטמיד החלב בקיבת בהמה כשרה בהולן טעם דבל זמן דלף יהיב טעם בחלב עדיין היתר הוח: ונראה דסיינו דוקא כאן שחפשר לבטל בבר עוף חסור לכתחילה להוסיף בבשר בהמה. אבל פיכח שחי חפשר בע"ח ולח ס"ל לבטל בבשר בהמה יחסור בהכשיל שרי להוסיף בבשר בהמה. דלף ס"ל מבטל חיסור דאורייחא לכתחילה שרי עדיין אין כאן חיסור דאורייחא וכזה מיושב סיפח תמיהת המפרשים על הרמב"ם ז"ל פ"ע מהל' מ"ח גבי סיפח חלב שנפלה על החתיכה ל' שבקדירה טועב טעם הסיפה בכל הקדירה וכמ"ש שרי ל"ע ס"ב. ופמהו דלף אין מבטלין חיסור לכתחילה. ולק"מ דסיון שממהר לערב טרם שנתה הסיפה טעם ועדיין היתר הוח אין כאן חיסור ולף ס"ל מבטל חיסור לכתחילה. וכפ"ג לימח לקמן סי' ק"ף גבי תערובות יבש ביבש דמותר להוסיף עליו כדי לבטל מקום שלף נמן טעם והוף מכוון שלף יכוף לידי חיסור כלל וזה דלף פסי' ל"ל סי' פ' שחוסר לבטל מעט חלב כיון ומדמה לה למבטל חיסור לכתחילה דשמה היין עם בשר ולע"ג דהשתח היתר הוח. ועיין כמו"ח סי' תמ"ז. וכפ"ח סי' פ"ג ות"ג ועיין לעיל שכתבתי לייבב דבני הרמב"ם בע"ח ועיין בשעה"מ סי' מ"ח שהקשה מהסדרי דברי הר"ן דכפ' כ"ש דמטעם שחוסר לף שלין כוותה לבטל לכתחילה שפיר דמי. והרשב"ם בפ"ק דף קכ"ב דתרומ' עלמה לכתחילה יכול לעכבה ברוב ולבטל. וז"ל הרמב"ם בפי"ג מהל' תרומות. תרומת ח"ל מותרת לבהנה בכוב ותוכלה כימי טומחתה ולח עוד חלח חם היה לו יין של תרומה

חידושי בית מאיר

כבר הרגיש בח"מ עצמו ודחק מאד בתין מנין: (סעיף ו' בהג"ה) בזית חלב כו' ואח"כ נפל כו' מותר. כתב שם"ך וכ"מ כתב דמפילו לכתחילה לף להמחת שבת"מ כתב שכי נלע"ד שכחוון מזר בו ומשום דלח עדיף מפת שחפלו עם כלני דאסור לכתחלה לכיולה בכותחה. וע"מ לשיטת הרי"ף דחתיב ליה דשיל"מ דה"ל דכוותיה חלח מפילו לשיטת הר"ן דנסם להטעם הנני שכתב דמשום חומר דבב"ח החמירו ה"ם בכח לכתחילה לסור לף להטעם שרחבון דבריו כיון שברגע נגלה כיסור חין רחיה חבל מ"מ תטעמת ניקום ונסמוך לכן לענ"ד לכתחלה חין להקל בזית שמצו שמחד מזה שם לח בטעם שרחק דחמיר כדיעבד ועיין נמי סי' ל"ם

צבי לצדיק

דנ"ל ועיין מה שכתבתי עם"ג בסי' ק"ו על רמ"ח שם:(סעיף ו' בש"ך ס"ק כ"א) ל"ש כו'. הערלה מעלה את הערלה. תמי' לי על מרן שם"ך חיך מדמה"ז לשם דעלמה שנתבטלה במחתים היסור כמחן דלימח וכחן בחד

ותציב ליה חין לו עיקר בדאורייחא וכמ"ש שמדכי וכ"ד ר' שמשה שמביח בסגמ"י שם ומביח סכ"י. [וזה נרחה לחיסתמיע להספר"ח בחו"ח סי' תע"ו ע"ש. ונסחלק מה שהקשה שם על הר"ן שם"ב דפסחים מכ"ש כ"ח דמילה ופ"ב] . ומשמע לי מדברי הרמב"ם דכשמרכה בחיסור על דנריחם. ליריכה מדכר שגם הוח חיטו חיסור דאורייחא עם היסור המעורב וז"ש מרכה עליה כבר עוף מחר כדי שיבטל טעם החלב ומשמע דחלו בהמה שחסור מדאורייחא חסור להרכות בה לבטל טעם החלב. דה"ל מבטל חי' דאורייחא ופף שחיטו בה בחילה חסור חם חפשר. וע"ל דחם ביעל בבשר בהמה שריבה מותר ולפ"ז חיסור דאורייחא בלל שעדיין לף בח לידי חיסור כלל. דומה למ"ש הרמב"ם פ"ג מהל' מ"ח והסמ"ע לעיל ס"ם פ"ו דחם הטמיד החלב בקיבת בהמה כשרה בהולן טעם דבל זמן דלף יהיב טעם בחלב עדיין היתר הוח: ונראה דסיינו דוקא כאן שחפשר לבטל בבר עוף חסור לכתחילה להוסיף בבשר בהמה. אבל פיכח שחי חפשר בע"ח ולח ס"ל לבטל בבשר בהמה יחסור בהכשיל שרי להוסיף בבשר בהמה. דלף ס"ל מבטל חיסור דאורייחא לכתחילה שרי עדיין אין כאן חיסור דאורייחא וכזה מיושב סיפח תמיהת המפרשים על הרמב"ם ז"ל פ"ע מהל' מ"ח גבי סיפח חלב שנפלה על החתיכה ל' שבקדירה טועב טעם הסיפה בכל הקדירה וכמ"ש שרי ל"ע ס"ב. ופמהו דלף אין מבטלין חיסור לכתחילה. ולק"מ דסיון שממהר לערב טרם שנתה הסיפה טעם ועדיין היתר הוח אין כאן חיסור ולף ס"ל מבטל חיסור לכתחילה. וכפ"ג לימח לקמן סי' ק"ף גבי תערובות יבש ביבש דמותר להוסיף עליו כדי לבטל מקום שלף נמן טעם והוף מכוון שלף יכוף לידי חיסור כלל וזה דלף פסי' ל"ל סי' פ' שחוסר לבטל מעט חלב כיון ומדמה לה למבטל חיסור לכתחילה דשמה היין עם בשר ולע"ג דהשתח היתר הוח. ועיין כמו"ח סי' תמ"ז. וכפ"ח סי' פ"ג ות"ג ועיין לעיל שכתבתי לייבב דבני הרמב"ם בע"ח ועיין בשעה"מ סי' מ"ח שהקשה מהסדרי דברי הר"ן דכפ' כ"ש דמטעם שחוסר לף שלין כוותה לבטל לכתחילה שפיר דמי. והרשב"ם בפ"ק דף קכ"ב דתרומ' עלמה לכתחילה יכול לעכבה ברוב ולבטל. וז"ל הרמב"ם בפי"ג מהל' תרומות. תרומת ח"ל מותרת לבהנה בכוב ותוכלה כימי טומחתה ולח עוד חלח חם היה לו יין של תרומה

(טו) **אם נבלע איסור מועט כו'.** כרמב"ם בפ"ח דף קכ"ו למד דין זה וז"ל מדתיתח פרק חין מטמידין קנקנים שטובד כוכבים נותן לתוכן יין ישרחל נותן לתוכם מים כלומר ומותר תותם שכר ותסיקנח דברי הגרם הסם ומיבעיח לכו הסם מהו לסם לתוכם ר' יצחק בריה דרב יהודה שרי לרב חייח למירמי בים שיכרח ותזיל רמי בים תמרח ותפ"ם לח חם למילתים לחסור לו שכר מסום יין לחמר חקרתי בעלמח הוח ומטמח דהח מילתח דיין שבלוע בכלי דבר מוטע הוח דכל שמתמצין בו בלוען חין בלען חלח מוטע וכיון שכן וכלי זה מתמצין בו היתר בשפע ח"ח לבוח לידי נותן טעם לפיכך חפילו לכתחלה מותר לפיכך חיסור מסהו שנבלע בתוך הקדירה לו בתוך הקנקנים וכיוצח בזה מותר להשתמש בהם לכתחלה ותפי' בכן יומח לפי שחי חפשר לעולם לבח לידי נותן טעם לבל הם נבלע בכלי שדרכו להשתמש בו לחתים בדבר מועט כמו קערה וכיוצח בו חסור להשתמש בו חפי' בשפע גזירה שמח ישתמש בו בדבר מועט ויבוח לידי נותן טעם עכ"ל ויש להקשות בזה מנח ליה ללמוד מזה כן דילמח שאני הכח דמותר לתת שם שאר משקין מסום דהם פוגמין ביין כדפירשם רש"י בפרק ח"מ (דף ל"ג) דשיכרה מבטל ליה לטעמח דחמרח וכתבו התוס' שם בשם ר"י דמים וכל המשקים מותרים כמו שיכרה ולכחורה י"ל דהם"ל לרשב"ח דחין במשקין פוגמין ליין וחולק על רש"י ותו' וכן כתב בספר הפרישה וחין נכון זה דהרשב"ח עלמו בתה"ח דף קנ"ח כתב וז"ל כל הכלים חם בח להשתמש בהם שלא כדעת שרב שנותן בהם חין מבטלין חלח בדבר שנבלע בהם ומבטל חת טעמו וריחו חבל לח בדבר שחין מבטל חת טעמו וריחו חלח בשבילו חין נכון וכן נ"ל לפרש דברי מהרש"ל שם : **כב** ואח"כ נפל מן המים וכו'. וכת"ח כלל פ"ה די"ח כ' דחפילו לכתחלה מותר ליתן המים לקדרה של בשר כיון דבשר נתבטל ואין להקשות דחין מבטלין איסור לכתחלה מכח דלמח חמרינן חזר וניעור ואסור משום דקדרה של חרש חינה בולעת ולח נפלטת ממנה כלום ולכן חין חשש בזה ועיין בתשובת מהר"ם מינץ סי' ק"ו ובמהרי"ל הל' חולין ובמהר"ם מלובלין בתשובה סי' ל"ב ובמהר"ם מברונשוויג בתשובה סי' ק"ל ובמהר"ם מרוטנבורג בתשובה סי' ק"ל

ק א וגיד הנשה. לכאו' היכ שהאיסור מועט ואי אפשר לבא לידי נתינת טעם ולפיכך איסור משהו שנבלע בקדרה או בתוך קנקנים וכיוצא בהם מותר (יח) להשתמש בו לכתחלה ואפילו בבן יומו לפי שאי אפשר לבא לידי נתינת טעם [יח] אבל אם נבלע בכלי שדרכו להשתמש לעתים בדבר מועט בקערה וכיוצא בה אסור להשתמש אפי' בשפע גדרה שמא ישתמש בה בדבר מועט ויבא לידי נתינת טעם:

ק בריה אפילו באלף לא בטיל. ובו ד' סעיפים:

א (א) * בריה דהיינו [א] כגון (א) נמלה [ב] או עוף טמא א [ג] וגיד הנשה טירוי בקליפה בעלמא כדין כל איסור מאכו דסגי ליה בקליפה וכן כתב הרשב"ד דמהא שמעינן דמבטלין איסור מאכו לכתחלה ואפי' בשאר איסורין כגון חלב ודם שנפל לקדירה ודוקא כשאיסור שנפל שם הוא מאכו שאי אפשר לבא לידי נותן טעם לו שנפל בכלי שאין מבטלין בו אלא ביטול מרובה כו' ואיני רואה לדיעם רחייש מכאן לפי שהכשר של מילוי וטירוי חיבו מעשה שיפליטו את הכלי ומבטלין טעמא ולא שמעינן בשום מקום שהצריכו אלא ולפי שאין הדעם מכשירין אלא מפני שהדעם מפיגים היין הנבלע בתוך הכלי ומבטלין טעמא ולא שמעינן לחוזו עם היתר אלא כלפי חוץ כלומר שמתכוין לבטלו כדי להנות ממנו כו' אבל במתכוין להכשיר הכלי ואינו נהנה מהאיסור שרי ולפיכך אין רחייש מכאן לכתחלה אלא למי שמתכוין להשתמש בו בדבר מועט יש לנו לגזור שמא ישתמש בו בדבר מועט עכ"ל כיון שהוא חוק על הכשר מילוי כמ' קכ"ב כתב הרשב"ם דממילא סבירא ליה כהר"ן דאין כאן איסור מאכו לחוד ממילא לא סגי לכלי שד עובד כוכבים קליפה ואמאי סבירא ליה כהשב"ם דסגי בקליפה הא כתי מילי סתרי אהדדי לאי קיימא הא דסגי בקליפה ממילא לא הוי רק איסור מאכו אלא משום שהאיסור מועט בכלי משתמשין בו בשפע. והגרתא לע"ד לתרץ הכל עפ"י נכון גם מה שהקשה ב"י על הטור סי' קכ"ב דאין קושייתו כלל על הרשב"ם דלעל כרחך לא שרי אלא לפי שהיו מלוי בדבר מועט ומה עניין זה לקדירה בן יומו כו' שמלוי לבשל בזו ובזו עכ"ל ובודאי דאין לתרץ דברי הטור מקושיית של ב"י דזה דהיקל דיעם לותם לפניו בתחילת הטיון. ע"כ נראה לי דשיעת הרשב"ם דים לפניו שני קושיות: הא'חד למה כתיבו לתת שהר משקים בקנקנים של עובד כוכבים דזה ים לתרץ מפני שהם נותן טעם לפגם ולפיכך קושיית שני היא למה כתיבו הטור להדדי והשפרש הוא

פיה פחות מכזית דהא סחמא כתיב הכא מיני טמאים לא התכלו מהם לפי' הס קטנים ע"כ התמירו רבנן בתערובת שלהם אבל מן התורה היה בטילה כשאר איסורים ונ"מ לענין ספק לי הוי בריה או לא הוי ספיקא דרבנן ובטל וכן בכל הדברים דאמרינן לקמן שהיום בטלים כגון רלוי להתכבד או דבר שבמנין אבל לי הוי ודאי בריה או ספ' מהני שהן מתבטלים אלא שהאיסור ספק בזה לפילו בחלב בטיל כגון ביצי ספק טריפה וכיוצא בו וכ"כ לו"ש כלל כ"ס דין ז' :

(ב) ובן צריך שיהא שלם. פירוש דלי"ת דעיקר הקפידה שלריך שיהא שייך בו לומר שם יחלק אין שמו עליו ואז הוי בריה אלפיל בחמת היינו שלם קמ"ל דדוקא שהי ג"כ שלם. ואם נתרסקה הבריה עיין בסימן ק"ח סעיף ו' :

(ג) כרוחב ד' אצבעות. זה בשור הגדול

(ב) ואבר מן החי ב [ד] וביצה שיש בה (ה) אפרוח וכיוצא בהם [ה] אפי' באלף לא בטלה [ו] ואין לו דין בריה [ז] ג אע"כ הוא דבר שהיה בו חיות ג לאפוקי חטה אחת של איסור [ח] ג וכן צריך שיהא דבר שאסור מתחילת ברייתו ד לאפוקי עוף טהור שנתנבל [ט] ושור הנסקל [י] ד וכן צריך שיהיה דבר שלם שאם יחלק אין שמו עליו ה לאפוקי חלב

(ב) ו [יא] וכן צריך (כ) שיהא שלם:

הגה [יב] ועיקר גיד הנשה אינו מלא על הכף בלבד [יג] והוא

(ג) כרוחב ד' (ג) מלבעות ואם הוא שלם מקרי בריה (בתרוך כלל כ"ח) :

ב ה דבר שהוא בריה שנתבשל עם ההיתר אם

ב וביצה שיש בה אפרוח. כר"ס ק"י נסתפק הכ"י לי חסיבא בריה כשיש בה טפח דם מאחר דמלחה תיכלה בבולה (וכדלטיל סי' ס"ו) ובחסובת ר"ל ן' חביב סימן פ"ד (דף קי"ל ריש ע"ד) כ' בפסיטות דהוי בריה ולפעד"ב דלא הוי בריה כיון שעדיין אין בה חיותא וגם בביצת אפרוח לא חסכחן דהוי בריה ומן הסתברא נראה דלא הוי בריה כיון שכבר נולד האפרוח ואפילו אם נמלא בו עוד ביצה אחרת אין לה דין ביצה שיש בה אפרוח דהא ביצה אחרת אינה אלא כמו חלב שבגופו של אפרוח ואין לו דין בריה ולא דמי לביצה שיש בה אפרוח דהתם הוי בריה משום דאיכא ביצה אחרת בגופו של אפרוח ומן הסתברא נראה דאם נמלא בביצה אחרת אפרוח אחר אפילו הכי הוי בריה ואסורה ומיהו אם נמלא בביצה אחרת חלב בלבד אין לו דין בריה ומותרת ומיהו אם נמלא בביצה אחרת אפרוח מת ונסרח אסורה ואפילו אם נמלא בביצה אחרת אפרוח מת ולא נ

סכסמה תלויה בו כרמב"ן ותה"ד בסה כרמב"ן והר"ן פ"ה ועיין בסי' ק"ל ס"ו : ז והרוטב בנ"ט . ט"י סימן כמו בס"ד מיהו הא דלריך ס' נגד פליטת הכלי' לאו דוקא בעוף טמא ואינך לבל לא בעמלא וכיולא בזה מדברים המתוסים לדעת המחבר והרב לקמן ס"ס ק"ד וק"ו ועמ"ש בס"ס ק"ו :

ח וכל השאר מותר אם יש בו **ששים נגד שמנו כו' ואם יש** בקדרה **ס' נגד השומן כו'** . קסה דסיפא סתם כרב כדברי הט"ו וכן בת"ח כלל מ"ה בעתיק בסתם לעזן הטור וכן בעטרת זהב וזה לאו ללא לדעת הטור דס"ל דלא לחמרינן מכ"ע בשאר מיאוסים וכן לא לחמרינן בחיאור דבוק דכ"ע וכמ"ש בסי' ע"ב ס"ק ט"ו ולא כמ"ש בשאר מיאוסים דבוק דכ"ע דלריך ס' נגד כל החתיכה אסורות ואם יש בו ס' כנגד שמנו ואם אינו מכירו זורקו ה וכל השאר מותר (ד) אם יש בו ס' כנגד שמנו ואם אינו מכירו כל החתיכות אסורות ואם יש בקדרה ס' כנגד (ג) השומן מותר הרוטב ואם לאו אסור (ה) ט [יח] ח ואם (ז) נמוח הגיד ואינו ניכר *) צריך גם כן ס' כנגדו :

ג [יט] ט קדרה של מרק שנפל שם בריה ונאבדה י אסור (ה) הכל :

ד [כ] י ירקות מבושלות שנמצאו בהם (ו) **יא** ג' תולעים הירקות (ו) אסורים אבל מי השלקות מסננן ומותרים וכן הבשר ירחצנו ויבדקנו ומותר :

קא דין חתיכה הראויה להתכבד, ובו ט' סעיפים:

א א חתיכה הראויה להתכבד [א] דינה כבריה [ב] דאפילו באלף לא בטלה [ג] ב ואפי' אם היא **א** אסורה (ט) בהנאה [ד] כיון שאם תתבטל היתה מותרת וראויה להתכבד :

(ג) **אינו מכירו הכל אסור ז והרוטב בנותן טעם ואם מכירו זורקו והאחרים והרוטב צריך שיהא בהם ס' כנגדו י חוץ מגיד הנשה שאין טעמו אוסר דאין בגידים בנותן טעם** [יד] י **אבל שמנו אוסר** [טו] **וצריך ששים כנגדו להתיר הרוטב** [טז] **לפיכך ירך שנתבשל** [יז] **עם גידו אם מכירו זורקו ה וכל השאר מותר** (ד) אם יש בו ס' כנגד שמנו ואם אינו מכירו כל החתיכות אסורות ואם יש בקדרה ס' כנגד (ג) השומן מותר הרוטב ואם לאו אסור (ה) ט [יח] ח ואם (ז) נמוח הגיד ואינו ניכר *) צריך גם כן ס' כנגדו :

ג [יט] ט קדרה של מרק שנפל שם בריה ונאבדה י אסור (ה) הכל :

ד [כ] י ירקות מבושלות שנמצאו בהם (ו) **יא** ג' תולעים הירקות (ו) אסורים אבל מי השלקות מסננן ומותרים וכן הבשר ירחצנו ויבדקנו ומותר :

קא דין חתיכה הראויה להתכבד, ובו ט' סעיפים:

א א חתיכה הראויה להתכבד [א] דינה כבריה [ב] דאפילו באלף לא בטלה [ג] ב ואפי' אם היא **א** אסורה (ט) בהנאה [ד] כיון שאם תתבטל היתה מותרת וראויה להתכבד :

חידושי רע"ק

(סימן ק"ח ס"ק נסגה"ט) **רק** מדרבנן אינה בטילה. היינו היכא דאסור מדינא כגון ביצת נבילה או בשר עוף בחלב וכדומה משא"כ בשר שנתעלם מן העין דאינו רק חומרא בעלמא אם נתערב ברוב שרי מטעם ס"ם כ"כ הש"ך בכללי ס"ם (דין י"ו י"ח (ת) : ובשר גיד בס' קלי ממתני' דסכרי יש בגידין בג"ט כפי' סרמצון שכתוש"ם). כמש"ש צ"ח ס"ח א' לא תזלזל כו' ועמש"ל סי' צ"ח ס"ח (וע"ל סי' ס"ס ק"ס ס"ס) : [טז] לפיכך כו' . **פתני'** שם : [יז] עם גידו . ולשיטת ההג"ה בסי' ע"ג וסי' צ"ב בשאין דבוק בו : [יח] ואם נימוח כו' . כמו באינו מכירו . ובחל בס' כיון שנתרסק כל"ל באינו מכירו ושלם : [כ] ירקות כו' (ג' כו') . כמ"ש בס' הבע"י ס"ד ב' וכמ"ש הרשב"א והנ"י שם דמסקא כמאן הלכתא ולפיכך בנישואין דסכנתא אזלינן לחומרא אבל ווספות דרבנן לקולא וכן שור המועד מעמידין המטן בחזקתו והמע"ה ומלקיות משום דעבר על כריתות אזלינן לחומרא ויבערו הרשעים מישראל וה"ה כאן כיון דבדרבנן אזלינן לקולא : (ליקוט) ירקות כו' אבל כו' . בתוספתא פ"ו דתרומות ובחושין שביין וחומץ אסורין רי"א מסננין את היין ואת החומץ (יין כהנסק לכיון סם וכן עיקר) ושם שבלא פינון אסורין וכמ"ש בס"ג קדרה כו' ושלא כדברי או"ה ועמ"ש בסי' ק"א ס"ו בהג"ה וצ"ע על רש"י בפ"ג דחולין ס"ז א' ד"ה בארתא כו' ולמחר כשיראנה כו' ל"ל ראייתו אדרבה שבא לא יראנה (וי"ל דכרי רמ"י מקום לחי לה"ה הוי סד"ה דמסתמא יש יותר מכשים נגדן . וכניגה מדם פי' מקום ס"ם ע"ם) (ע"כ) :

פתחי תשובה

(סימן ק"ח ס"ק נסגה"ט) **רק** מדרבנן אינה בטילה. היינו היכא דאסור מדינא כגון ביצת נבילה או בשר עוף בחלב וכדומה משא"כ בשר שנתעלם מן העין דאינו רק חומרא בעלמא אם נתערב ברוב שרי מטעם ס"ם כ"כ הש"ך בכללי ס"ם (דין י"ו י"ח (ת) : ובשר גיד בס' קלי ממתני' דסכרי יש בגידין בג"ט כפי' סרמצון שכתוש"ם). כמש"ש צ"ח ס"ח א' לא תזלזל כו' ועמש"ל סי' צ"ח ס"ח (וע"ל סי' ס"ס ק"ס ס"ס) : [טז] לפיכך כו' . **פתני'** שם : [יז] עם גידו . ולשיטת ההג"ה בסי' ע"ג וסי' צ"ב בשאין דבוק בו : [יח] ואם נימוח כו' . כמו באינו מכירו . ובחל בס' כיון שנתרסק כל"ל באינו מכירו ושלם : [כ] ירקות כו' (ג' כו') . כמ"ש בס' הבע"י ס"ד ב' וכמ"ש הרשב"א והנ"י שם דמסקא כמאן הלכתא ולפיכך בנישואין דסכנתא אזלינן לחומרא אבל ווספות דרבנן לקולא וכן שור המועד מעמידין המטן בחזקתו והמע"ה ומלקיות משום דעבר על כריתות אזלינן לחומרא ויבערו הרשעים מישראל וה"ה כאן כיון דבדרבנן אזלינן לקולא : (ליקוט) ירקות כו' אבל כו' . בתוספתא פ"ו דתרומות ובחושין שביין וחומץ אסורין רי"א מסננין את היין ואת החומץ (יין כהנסק לכיון סם וכן עיקר) ושם שבלא פינון אסורין וכמ"ש בס"ג קדרה כו' ושלא כדברי או"ה ועמ"ש בסי' ק"א ס"ו בהג"ה וצ"ע על רש"י בפ"ג דחולין ס"ז א' ד"ה בארתא כו' ולמחר כשיראנה כו' ל"ל ראייתו אדרבה שבא לא יראנה (וי"ל דכרי רמ"י מקום לחי לה"ה הוי סד"ה דמסתמא יש יותר מכשים נגדן . וכניגה מדם פי' מקום ס"ם ע"ם) (ע"כ) :

קא [א] דינה כבריה . כמ"ש וכן כו' וצריכא כו' כנ"ל (נסי' ק' ס"ק כ') : [ב] דאפילו כו' . כנ"ל מהתוספתא וגמ' דרמ"ח דוזחים וס"א די"ם וס"ה דע"ז (ע"ד ס') ואלו אסורין כו' ובריך שם ולישני נמי חתיכת נבילה כו' ועתוס' שם ד"ה למעוטי כו' ולכך נ"ל למעוטי כו' וכן בב"ח שם משום דהה"ל והיינו דבר שבמנין ועתוס' שם ד"ה הא כו' ובחולין ק' א' ד"ה שאני כו' וי"ל דה"ם כו' : [ג] ואפילו אם היא כו' . עתוס' הנ"ל בע"ז ד"ה הא ובחולין שם ד"ה שאני כו' : [ד] כיון שאם כו' וראויה להתכבד . ר"ל לאפוקי חתיכות חטאת דס' הערל שאף אם תיבטל אסורה לורים ולכהנים אינה ראויה להתכבד ועתוס' בחולין ד"ה הנ"ל וביבמות פ"א ב' ד"ה דברי כו' :

חידושי רע"א

קא אסורה בהנאה כו' . מבואר בס"ס דעבודת כוכבים (לף ע"ד ע"ח) דאיסורי סגאה כגון בשר בחלב וכה"ג אם הן מה"ל מותרין

ביאור הגר"א

ה"ל בשור הגדול . שם : [יד] אבל שמנו כו' . מש"ש צ"ז ב' הנהו אמטתא כו' ושם אר"נ גיד בם' וע"כ לאו גופו של גיד דאינו בחל כנ"ל וכמ"ש במתני' שם אלא פליטתו וא"א לומר דרבינא ור"נ דאינהי בתראי פ"ל דלא כהלכתא אלא פשום שמנו ר"ן דלא כתום' שם א' ד"ה שאני בשם ר"מ: [טו] וצריך ס' כו' . (תפי' אם נאמר דהא דאמר ס"נ

באר היטב

זה הוא בשור הגדול ובכבש קטן ב' תלבעות כ"כ תו"ה שם : (ג) **השומן** . כתבו הט"ז וש"ך דאם השומן דבוק בחתיכה לחת לריך שיהיה בתוכה מחיכה ס' נגד השומן ואם לאו לריך ס' נגד כל החתיכה לדיהן לאמרינן בסי' ל"ב בכל האיסורים חנ"ל : (ד) **נמוח** . פי' וחזיל מסיבותיה מ"מ לריך ס' נגדו דאפ"ג דען בעלמא הוא התורם לאברתו ומ"מ נראה לסמוך להקל בספק כזה כגון אם נספך ואין ידוע אם היה ס' רק שהיה לוב גדולי לאסור לעיל סי' ל"ח בתיבו מינו מ"מ כאן שרי עכ"ל הט"ז : (ה) **הכל** . היינו כשא"א להחיר ע"י סינון : (ו) **אסורים** . דמאחר שנמלאו ג' הוחזק שים שם עוד ואין ניכרות והכ"מ לוקה להאמיר אפי' בב' כיון דלרבי הוי חזקה בחרי זימני והולך עליו הש"ך דכשבא"ג דבחלחת זימני הוי חזקה :

קא (ט) **בהנאה** . כתב הש"ך דמבואר בש"ס דאיסורי סגאה כגון בשר בחלב וכה"ג אם הן מה"ל מותרין

חידושי בית מאיר

(סימן ק"א סעיף א' בהג"ה) **ואפילו** אינה אסורה רק מדרבנן . ככנו"ם סימן כנ"ע מינן לאו"ה דין זה ומשום

גליון מהרש"א

היא ר"ל אינה בטילה סק"א ס"ז ס"ק י"א : (ס"ע סעיף כ') **ואם** נימוח הגיד ואינו ניכר . ואם נתתך להתיכות דקות וא"י לסנן להרמ"א סי' ק"ד ס"א בשל ולהם"ז שם אינו בשל : (ס"ך ס"ק ה') **קשה**

דאיך סתם . וכן הוא בש"ז כאן ועי' סי' ס"ד סק"ח ואולי חילוק בין דבר שנהנו בקצת מקום לדבר שנהנו בכל ישראל: (סס) **עד** שיהא בהשאר ס' נגד כל הירך . וי"ל"ע אם גם הגיד נעשה נבילה כיון דאין בו טעם ועי' סי' צ"פ ש"ך סק"נ : (סס) **ירך** שנתבשל בה נ"ה אם יש בה . עי' סי' ס"ד ס"ח ואולי ריש ס' ג"ה תד"ה אם יש בה בנ"פ ושם דף צ"ו ב' תד"ה אם יש בה : (ע"ז ס"ק ס') **ואפשר** שבטל ברוב כיון שלעולם . עי' גליון סימן ק"ט על תיבות לא יאכל א"כ בנימוה ממש לרשב"א לשיטתו לקמן יהיה אסור אף לליכא טעמא :

(סימן ק"ח) דין החתיכה הראויה להתכבד . לבר מפת של עובד כוכבים סי' ק"ב ס"ק כ"ז . גבינות **מקרי** ראוי להתכבד לעיל סי' **פ"א** ס"ב בהגה"ה ב' במקולין גם א"ר להתכבד לא במילה סימן ק"י **פ"ה** כגון

חתיכה הראויה להתכבד דינה כבריה . וכתב פמ"ד דלם אחר שנתבטל לא טוי דכר מצוב רק קודם שנתבטל הוי דכר מצוב גמי לא בעיל ויש להביא ראיה לדבריו מפ' כתערובות דמקשה

(סימן ק"א סעיף א' בהג"ה) **ואפילו** אינה אסורה רק מדרבנן . ככנו"ם סימן כנ"ע מינן לאו"ה דין זה ומשום

(סימן ק' ש"ע סעיף ב') צריך ג"כ **פ'** כנגדו . דלמף על פי שאין טעם לגיד מתוכה לפרסה ולפיכך לריך בישול כשאר האיסורין אלא לעניין לאחלי שלריכו סעזר והמחבר שפיס נגדו דבישן שאין כאן כ"ע למה לף יפעבל בדוב היתר דהא מין במינו בטל בדוב מן התורה לפי שאינו נרגש טעם האיסור בפיתר ולף על פי שהרבוהו מפיסים עד שפיס היינו מפוס דבשבשגדו בפ"מ יהיב טעמ' עד שפי' ומיהו בפ"מ גופיף היכא דליכא טעמא מבטיל בעיר מפ' וכמ"ש המחבר לעיל בפי' ל"ח ול"כ מה טעם יש בי"ד להלריך שפיס נגדו כיון שאינו יכול לבוא לידי כ"ע לף בפ"מ והרשב"א בפ"ס דף ק"ח בתב ול"ל ולפ נעשה סגיד לריך ס' דאפ' דעץ הוא התורם לפרסה שהרי שבטל בדוב דכיון דלעולם אינו נ"ע ולפילו בפ"מ לף לפרסה לעולם כל שהוא מעורב בדוב פיתר ואינו דומה לשאר האיסורין שהרי לריכו ס' לבטלן ולפילו במיפס הרבה הוא דלפרסו מינו מבשל דבשבשגדו בפ"מ כ"ע לף בכל כאן אין כ"ע כלל ולפילו בפ"מ לף לפרסה עליו ושעמידתו על דינו לבטלם בדוב ע"כ ואיכא שבפ"ס הקל המחבר למעשה והלריך ס' נגדו ומשכו לחבירו המחבר ומחבר לבל בספר מ"ל בפ"ח סי' מפ' שהעתיקוה הסיב על הרשב"א שכ' בשם יש מפרשים דלא לף הרשב"א לפרסה עליו יותר מעשה דין הקדירה ולפיכך אם יש בה ס' נגד כל האיסורין אפילו בפ"מ לף

קא (א) רק מדרבנן . עיין סי' ק"ב סעיף ז' כתבתי לתפילו בספק איסור דרבנן יש מומרא בדבר שיש לו מחירין דוקא ולא בשאר דברים שאינם מתבטלים : (ב) ואם הוא ספק אם היא ראויה כו' . דמומרא זו דמתיכה דרלוים לאיסה בעילה היא מדרבנן ועיין מה שכתבתי ריש סי' ק' : (ג) ובשר בחלב . לפי שאיסים נעשו גוף אחד ורלויה דכי כחלי זית מבשר : (ד) מחמת שקבלה טעם כו' . דאם אין הבלוע ראוי להתבשל ומכח זה כ' בד"מ ובת"ח כלל מ' דגבינה שהועמדה בחלב שנתערבה דלא הוי אלא כ"ש דין ס' שהתערבה בהיתר שנתבשל בכלי שאינו בן יומו ואפילו הכי אסור משום דמחמת הבלוע ראוי להתבשל ומכח זה אסור אפילו למי שטבר דהיתר נותן טעם באיסור ומו"ח ז"ל תמה על הרב רמ"א בת"ח שכתב פסק זה בכלל מ"ג בגבינה של עובד כוכבים שיש בה חתך טעם דאיסור מגופה הוא ולא כלי ס"ל כיון דהתורה אסרה בכל ענין ואפילו בכלי שני ואפילו בלא בישול כלל ומה שכתב

חמץ: **ד** אין לה דין חה"ל. כ"מ מסתימת הסמ"ק סי' מ"ח והרא"ש והר"ן ומ"ש פוסקים משום דמכל מקום לין מיסור כשנלע גם מציב חה"ל: **ה** ואפי' חתיכה שלא נמלחה כו'. עיין לעיל סימן ס"ט סי"ד וכמ"ש שם: **ו** כל חתיכה שלא נאסרה רק כדי קליפה כו'. כתוב בספר ל"ח (דף רי"ח ע"ב) וז"ל ונ"ע דמהיכא נתסרה כדי קליפה כ"ח ע"י שנקבלה טעם מיסור מדבר אחר וח"כ אפילו כשנתסרה כולה עכ"ל ולק"מ דהת מסתמת לה בשבר בחלב וק"ל ומכל מקום מה שהוציא כן הרב מתוס' לח מלתחיו רק שנחוס' פרק גיד הנשה ריש דף ל"ו כתבו בשם הרמ"ח דבקליפה וכהאי גוונא לח לחמרינן חתיכה עצמה נעשית נבילה ד אין לה דין חתיכה הראויה להתכבד: הגה **ה** ואפילו חתיכה שלח נמלחה בשלה לחין לישורה מחמת עלמה רק מחמת הם הבלוע בה (שם וה"ה סי' ק"ע) **ו** כל חתיכה שלח נתסרה רק כדי (ה) קליפה בטלה להרי הקליפה לישה לחויה להתכבד (מבכת התוספות ובהגהות ש"ל) : קיבת נבילה ומכח זה יש לה דין הרחויה להתכבד כי' לישור בשר וחלב יש לחלק בין שנתבשל בקדירה לישה בהדיה לשה לחמר יש לומר דכיון דלח נתבשל בקדירה לח נפלט הלישור לגמרי ולח נתבטל לגמרי ולכך לח נתבטל הלישור בקדירה ולח נתבטל הלישור בקדירה

ברלוים להתכבד כן נרלה לע"ד : (ד) ויש חולקים בכל זה . פירוש וסבירא להו דלמנו לרלויה להתכבד לאו משום דרלויה רלויה כמו שסיים טעם לאלה מפוש ביותר נקט ליה דגדול כי סהי ברלוי ליתן לפני חורם מחר שמחבשל : (ו) מלבד תרנגולת בנוצתה . לפי שהיא מחוסר מעשה גדול משמע דאם הסירו כבר הנוצות ועדיין לא נטלו משם שמעייס ולא נפחת הבטן אין זה חשוב מחוסר מעשה ולא בטיל וכשם שלא הופשט מעורו פשיטא דבטיל ק"ו מנולות התרנגול' וכ"כ רש"ל : (ז) אבל אם כבר נחרכו . אף על פי שלא ניטלו מלפיסון אפשר לקולפן ולא חשיב מחוסר מעשה גדול : (ח) ראש של עופות . כתב רש"ל פ' גיד הנשה סימן כ"ג דהרחם של בהמה רק רחם של עגל וכ"ש לשון של שור דחשיב שהרי מלבדם כיבד את המלכים בג' לשונות:(ט) שומן הכנתא בו'.כתב רש"ל שם בשי' הל"ל דהדרה דכתה של עגל חשיב חט"פ שאחר בני מעייס לא חשיבי וכבר כתב הטולחן ערוך רים סי' ק"י דהכל לפי המקום והזמן וביניהו הדרה דכתה של עגל חשוב : (י) אבל עור שומן בו' . בחו"ס שם בגליון מביה דאם נאחך הטור של לווז לרלוטות בטל חשיבותו ותמה רש"ל שם כיון בשם נהתכה לויה חשוב מלויה דאם לא תהא חשובה בשלימותה בו' וגם לע"ד יפלה ליפכא דעיקר כיבוד בעור הלווזא אחר שמחכין אותו להתיכות לטגנם טיניהו רואות שמכבדין בכל מקום בחותן שהתיכות הטונוגות בפני נגמים חשובים ט"כ ולמי סוא מתיכה הרלויה להתכבד חפי' בשהתבשה ונרלה משי"ה לא הביה רמ"ל בשם ע"ש וכד"מ מילוק זה שיש שבתי כהניהו לא בטיל ואם יש שפק חזליון שדיניה חלו משתנים לפי המקום והזמן וכמ"ש הרמב"ם והפוסקים וכדלקמן ר"ס ק"י קלרתי בזה והכל תלוי ברואות עיני הטורה שם סוא חשוב להתכבד בחותו מקום לא בטיל ואם לאו עיקר סוא *) ואין לסקל בזה כן נלע"ד :

(יא) [ו] ד תרנגולת (ד) בנוצתה שנתערבה באחרות בטלה שהרי אינה ראויה (ו) להתכבד לפני האורחים כמות שהיא ח [יא] (ה) ואף על פי שאחר שנתערבה (ז) הסירו הנוצה ה וכן לא חשיבה ראויה להתכבד אלא אם כן היא מבושלת ט ' וכן כבש (ח) שלם או חתיכה גדולה יותר מדאי לא חשיבה ראויה להתכבד שאין דרך ליתן לפני האורח כבש שלם או חתיכה גדולה יותר מדאי (ה) [יב] ז ויש חולקים בכל זה :

הגה [יג] וכן נוסגין (ן) י מלבד תרנגולת (ס) בנוצתה דמחוסרת מעשה גדול דמשמע דם שהיא בטילה (עור בשם י"ת ובמרדכי ום"ד) וכן רגליה ולו רחם שלא נחכרו מעשה (ז) אבל חם כבר נחכרו חשיבי חתיכה להתכבד אפילו לא נמלחו עדיין ואפילו כבשם שלם חיטו בטל (בהגהות ם"ד) חיטו רגליה על עופות יא מלבד רגלי (י) חווז [יד] וכן רגלי בהמה דקה במדיוות הלו לא חשיבי כלל ובטלים (ח) *)רחם של עופות חיטו חשוב ובטל (לרוך כלל כ"ה) :

ד (ט) יב ח שומן (יא) הכנתא אינו ראוי להתכבד (י) יג (אבל עור (יב) שומן חווז מקרי רלוי להתכבד ומיט בטל) (שם) :

ג ז [י] ד תרנגולת (ד) בנוצתה שנתערבה באחרות בטלה שהרי אינה ראויה (ו) להתכבד לפני האורחים כמות שהיא ח [יא] (ה) ואף על פי שאחר שנתערבה (ז) הסירו הנוצה ה וכן לא חשיבה ראויה להתכבד אלא אם כן היא מבושלת ט ' וכן כבש (ח) שלם או חתיכה גדולה יותר מדאי לא חשיבה ראויה להתכבד שאין דרך ליתן לפני האורח כבש שלם או חתיכה גדולה יותר מדאי (ה) [יב] ז ויש חולקים בכל זה :

הגה [יג] וכן נוסגין (ן) י מלבד תרנגולת (ס) בנוצתה דמחוסרת מעשה גדול דמשמע דם שהיא בטילה (עור בשם י"ת ובמרדכי ום"ד) וכן רגליה ולו רחם שלא נחכרו מעשה (ז) אבל חם כבר נחכרו חשיבי חתיכה להתכבד אפילו לא נמלחו עדיין ואפילו כבשם שלם חיטו בטל (בהגהות ם"ד) חיטו רגליה על עופות יא מלבד רגלי (י) חווז [יד] וכן רגלי בהמה דקה במדיוות הלו לא חשיבי כלל ובטלים (ח) *)רחם של עופות חיטו חשוב ובטל (לרוך כלל כ"ה) :

ד (ט) יב ח שומן (יא) הכנתא אינו ראוי להתכבד (י) יג (אבל עור (יב) שומן חווז מקרי רלוי להתכבד ומיט בטל) (שם) :

ביאור

[י]תרנגולת כו' וכן כו' וכן כו'.מדפריך בזבחים שם וניבטלו ברובא אע"ג שבו הרבה הה"ל כיון דכמות שהיא אינה ר"ל וכן בירושלמי והביאו תוס' ביבמות שם מוקי לסתני' דע"ז בשור שחוט [והר"ש בפ"ג דערלה ב' בשם הירושלמי בחתוכה]. ואף דבגמ' דידן בזבחים שם משמע דמיירי בחי ם"ם קאמרינן ההם דוקא משום דהוי בע"ח לא בסליו:[יא] ואע"פ כו' . כמש"ל ס' צ"ם ס"ו דבכה"ג אין חוזר וניעור ע"ש : [יב] ויש חולקים בכ"ז .

באר היטב

מקרי מה"ל מיהו ים פוסקים ס"ל דאם יקלפוהו יהיה מה"ל לא בטיל עיין שם : (ו) להתכבד . כ' שם"ך דגם דבר שבמין לא הוי כיון שמחוסר תיקון גדול כ"כ וכן הוא דעת הב"ח ולא כת"ח שכתב דהוי דבר שבמין ועי"ל סימן ק"י : (ז) הסירו . מ"מ כיון דבתחלת המערובת נתבטל חיטו חוזר וניעור . סמ"ק : (ח) שלם . אפילו הופשט עורו : (ט) בנוצתם. ה"ה כבש בעורו וכה"ג : (י) אווז . כתב בת"ח דרגלי חווז שלא הוחכרו עודן מעליהן כמו שרגילין לעשות דמי להרנגולת בנוצתה וכ' בש"ז משמע דאם הסירו כבר הנוצות ועדיין לא נטלו משם המעייט ולא נפחת הבטן חשיב מה"ל ואינו בטיל וכ' הש"ך דלדידן הדרה דכתה של עגל חשיב מה"ל : (יב) שומן . כ' הש"ך דמהרש"ל מוקי זה [וכתב הדרה דכתה של עגל חשיב מה"ל] דלא כהרמ"א דמתיר אכתה של עגל אפילו בבשר בחלב ולא כת"ח דאוסר אכתה של עגל אפילו בלא בשר בחלב ועי' בפ"ת ס"ק ל"ג ובש"ך ס"ק ל"ה ובחוי"ד סי' ק"ה ס"ק ל"ב ובפ"ת שם ס"ק ל"ג

חלוקין לקולא וכדלעיל ס"ח בהג"ה : **יד** קורקבן כו'. מסתימת לשון המחבר משמע אפי' קורקבן של חוז וכן משמע מדברי מהר פוסקים לשל מהרש"ל כתב בחו"מ ובספרי פנ"ס סי' כ' דקורקבן לית בטל וכן נמלא בשם מהר"מ לקמן בהג"ה המתחלת מהר"מ לחכר ממט שנמלא בקורקבן כו' שפסק כן עכ"ל (ותחריו נמשך הכ"ח) ולפנ"ז מורפים לה עיין שפיר דמעיין שם בסי' כ"ד בהג"ה ס"ז ירחה לסדיה דלה קאי אלא לחוזה שנתערבה בחתכת דמיד לחוזה מה"ל אלא קאי אקורקבן שלה נמלא בה מחט וכ"כ בהמכ"ת סי' ס"ח גם כן בסדיה דשם מהר"מ שהכר שלה לחוזה שנתערבו עם לוחה החוזה שנמלא בה מחט בקורקבן מפני שהחוזה היה חש"ל עכ"ל ומכי ליתא נמי בהגה ס"ד ד' ויובלינ"ה שנת כ"כ בהדיה מ"כ לין מדברי מהר"מ רחיה כלל אלא דהכל תלוי לפי המקום וחזמן : **טז או נתרסקו**. וכתב בח"ח כלל מ' סוף ד"ה ומשמע בחו"ה הא דבטל לה נתרסק היינו אלא בשאר שם דבר חשוב לאחר שנתרסק שלא נשתנה ולא נפסד כלום להת בחיבול זה עליו שעם אלא גם בחיבול לכלל איסור. בא"ח ועיין בחו"י כלל ע"ד ס"ק ס' שהאריך להוכיח החזותא לאחד בלא שעם אלא מילתא היא ובמשבצות סי' ק"כ האריך ג"כ וצ"ע ממה"ק ס"ק סימן ק"ו אלא שמצא מחבר ככה"ג שם לא שמעכו בחתלה ע"ד לשחוטו ובחיבול שלה נמלא בה עכו"ם וה"ה על מ"ם לשם שעכו"ם לא כ"כ אלא לענין אלא הטה שיהיו אסורים כשנתערב בהתלה ע"ד לשחוטו בחלב או לשחוטו ואפי' בשאר שם דבר חשוב כמ"ש ס"ק ל"ו ועיין עוד בכ"ג ס"ק ל"ב ובחב"ש סי' ס"ט ס"ק (ט') [ט"ו] וסי' ק"י ס"ק ל"ט : **יז והוא שנתרסקו שלא בו'**. ט"ל סי' ל"ט ס"ק ל"ט : **יח** ואפילו אם כו'. גמין נ"ד ב' נפלו נתפצעו כו' וגרש"י שם ד"ה נפלו כו' : [יט] ואפי' לאחר כו'. פראמר שם מזיד כו' וכשש"ל סי' צ"ם ס"ה בהג"ה ע"ש : [כ] והוא שנתרסקו כו'. גמין שם : למרסק

ביאור

[טז] קורקבן וכן כו'. כם"ש בי"ם ז' א' ונדרים נ"ד ב' ושבילה כ' ב':[טז] הא כו'. בריה נתבאר בסי' שקדם וחה"ל כם"ש בתוספתא הנ"ל תתיכה אסורה שנתערבה בתתיכות אפילו הן אלף כולן אסורות והרופב בב"מ אם נמחה ה"ז בב"מ וביבמות פ"א ב' בשניהם ועתום' שם ד"ה דברי כו' ובמתני' פ"ב דערלה כיצד נתפצעו כו' : [יז] עד שנאבדה כו'. לא

פתחי תשובה

שנתך דשם לה נמלא בעיפה עד שנך שנעשה רחוש להפכך לה בשל ועי"ש עוד : (ז) שאר ב"ש . ועכ"ש בשם ט"ז בענין בשר חוז שעל מחזה כו' ועיין פר"ח שחולק עליו ועפלה לשקל כדעת רש"ל שכן בשאר בשר בחידושיו לחולין דף ק' בעלה דיש להחתיר כשע"ז ע"ש :

גליון מהרש"א

ועי' פלתי בגליון ש"ך סימן ק"י ס"ק י"ג : (ג"ש סעיף ס') **קורקבן** וכן שאר . עי' ש"ך סימן ק"י סק"ב : (ג"ש סעיף ו') **אבל** אם נתחכו או נתרסקו . ואם נפרך ממנו קצת ע"י בישול לא בטל מתורת

יד אפרים

ונשכרה שהלב וזה ברור ולפי דרכינו למדנו מה שכתוב סימן ק"נ דשבשבל שנשל בתוכו איסור פגום שששכשיל מותר והקדירה לשורה טוח וכן ויש לך לין איסור שקדירה כשבשל שבלעה פשתכשיל בית בו טעם שלשור דין טעם כעיקר משמע פגמו לך איסור פקדירה טוח כשבשל טעמה שבלעה מגוף שלשור שנפל שם וכשבש

בחתיכה גדולה וחצובה מאד ונחתך ממנה קלח נאמר שבטלה הסיבותה הסיבותה וכה תמרינן בסעיף שאחר זה דלא בטל חסיבותה מכח התרסק לו נחתך עד שתאבד צורתה כו' ואין דומה זה לבריה דכל שניטל קלח ממנה אין שם בריה עליה וע"כ אין לסמוך ע"ז למעשה רק כמו שהורו חכמי קרלקא הכ"ל דכל החיכה הרחויה לכבד מכאיו הסיבותה היא לאע"פ שהיפה הסיבותה הסחוב יותר . כתוב בלבוש לחותן כבדים של חוזות שנהפכו לגובן מכח הסחוין ולפי הסחוין הם ולא בטלי : (יב) ואין חילוק בין אם נתערב במינם . פירוש לטעין דבר שיש לו מחירין בסי' ק"ב תמרינן בהיכו מיכו לפילו בדבר שיש לו מחירין בטיל וכתוב בלוש"ס כלל כ"ם דק"ו לטעין שאר דבריס שאין מתבטלים כגון בריס וחסיכה הרחויה לחתכבד דספיקן מותר כמ"ש ריש סימן ק' לאס נתערבו בהיכו מיכו לא מכני הסיבותייהו ובטלי וחולק עליו רמ"א מדכתב רמב"א וסמ"ע בסי' ק' בקדרים של ירקות שנאבד בהם בריה לכלל לסור ס"מ לפילו לא בטלה במיכו לא בטלה בריה כלל מכל מקום אפשר דבריה שנאבדה בהם בריה לכלל לסור אינה בריה לכל דבר אלא לענין שלא יהא בכלל איסור שנתערב בהיתר אבל לענין שיהא בכלל היתר לא מהני לה אבדן הבריה כלל וכן משמע מדברי הרמב"ם בפ"ו מהלכות מאכלות אסורות הל' ט"ו שכתב וז"ל אבל אם נתבשל בשר בחלב ונמצא בשר בתוך החלב אע"פ שנתבשל החלב בשר הרי זה אסור לפי שהבשר לא נתבטל בחלב שהרי הוא בעין ואפילו נתבשל עד שנתבטל הבשר בחלב ונעשה כמין תבשיל

קב א כגון ביצה כו' . פ"ל סי' פ"ו ס"ק ט' וסי' ק"י ס"ק ס"ב :
ב ואפי' ספק אם נולדה כו' . כל מ"ם כב"ח בכאן חיסו מוכרח כלל ע"ם גם מה שמוך מהמתירין בספק ביצה מרפה שהתערבה לאו מילתא היא דהשיל"מ בתאי כיון היא ליאסר לחיסורו ולדבריו יהיו דברי הסמ"ג והסמ"ק סותרים זא"ז אלא כדפי' וכן דעת הרב בח"ח כלל מ"ג להלק בזה וכן מלאתי להדיא במרדכי פרק כל הבלמים גם מה שהביא מהר"ן חיסו כלום דלא כתב שם אלא דספק מוכן בי"ט שהי מותר וכ"כ ג"כ המחבר נופיה בח"מ סי' תל"ז ס"ד משמ"כ הכא בדלקמן סי' ק"י ס"ק כ"ה גם מ"ש דבב' תערובות יש להחיר דשיל"מ לכ"ע ליתא כמ"ש בסי' ק"י שם וע"ש : ג ואם נתערבה בשאינה מינה כו' . נראה דהכא חזלינן בתר טעמא ולא בתר טעמא דאם הוא שוה בטעמא לע"ג דלא שוה בטעמא ה"ל מין במינו ולא בטיל ואם חיסו שוה בטעמא אף על גב דשוה בטעמא ה"ל מין במינו ובטל קי"ל כרבא פרק בתרא דעבודת כוכבים (דף ס"ו) דבתר טעמא חזלינן ולא בתר טעמא וכבי מטמא להדיא ממ"ם בתוס' פ"ב (דף ל"ז ע"ח) והרא"ם סוף עבודת כוכבים ושאר פוסקים דלדידן דקי"ל כל האיסורים בין במינן בין שלא במינן בטעמים ל"ל דהא דקאמר רבא דמין במינו חזלינן בתר טעמא היינו לענין יין נסך וטבל ולטבל דלא בטיל היינו משום דהוי דשיל"מ וכדאיתא פ"ק דחולין (ריש דף כ"ח) ובהרמב"ם פט"ו מהמ"א והרא"ש בת"ם ובשאר כל הפוסקים וכן משמע בר"ן סוף עבודת כוכבים דהא דשיל"מ לא בטיל במינו חזלינן בתר טעמא ע"ם ודוק וכ"כ מהרש"ל בהדיא בחו"ל סי' פ"ד ופכ"ה סימן פ"ח : ד ושאינה מינה בטלה בם' . תע"ג דלענין ברים וחס"ל אין חילוק בין נתערבה במינה לו שלא במינה וכדלקמיל סימן ק"ח ס"ו בהג"ה אסור בדשיל"מ וכמש"ל סי' ק"י ס"ה בהג"ה והרא"ש בתשובה חלק ע"ז וכ' דמהני ס"ם בסי' רצ"ג ס"ג בהג"ה אלא משום דספק א' בתערובת ע"ש ריש כלל ב' ותליא בפלוגתא דסי' ק"י ס"ם בש"ע והג"ה ודלא כרשב"א שכתב ואם נתערבה קאי אוראי דוקא אבל בא"ח סי' תקי"ג סתם כדעת הרשב"א : [ד] ואם נתערבה כו' . כמ"ש בנדרים נ"ח א' כל דשיל"מ כגון שבל כו' ואפרינן בספ"ג

קב דין דבר שיש לו מתירין . ובו ד' סעיפים :

א (א) *כל דבר שיש לו מתירין א כגון ביצה שנולדה ביום טוב שראויה למחר אם (א) נתערב' באחרות(ב)[א]בין שלימה בין מרופה *) אינה בטלה אפילו באלף (ג) ב [ב] ג ואפי' ספק אם נולדה בי"ט (ד) [ג] (ה) ונתערבה באחרו' אסורו' (ה) ג [ד]*) ג ואם (ב) נתערבה ד (ג) בשאינה מינה בטלה בם' (עוד ום"ל ותמו' הרמ"ם וכ' יכוחס והגהות ש"ד ורמ"ל ורוקח וכל"ד סמ"ג וסמ"ק בהל' י"ט וכ"כ פו"ס כלל כ"ו בשם סמ"ג ות"ח כלל מ"ג ולא כב"ח וסמ"ק סימן רי"ד בתגודא ומרדכי ריש ביצה בשם רא"ם וכ"כ סע"ח סימן תקי"ג והמגור בשמו והפו"ס כלל כ"ה בשם מרדכי ריש ביצה בשם רא"ם ולא כב"ח) :

הגה (ו) ה [ד] מיהו אם (ג) לבנו בה מאכל ן או נתנו בקדירה להקן הקדירה כגון שמלוחה בתלבונלת חיסה בעלה (הגהת ש"ד ובתרוך) [ו] ועיין בח"ח סימן תקי"ג :

ב (א) כל דבר שיש לו מתירין . מדלוריימא חד בתרי בטל דכתיב אחרי רבים להטות ואחמירו רבנן הואיל ויש לו מתירין לאחר זמן לא יהכלנו בחיסורו ע"י ביטול . רמ"י פ"ק דביצה : (ב) בין שלימה . פירוש אפילו בלאו הכי לישנא בעלמא דהוה דבר שבמנין ולא בטיל כמה שכתוב בסי' פ"ו וקמ"ל כאן דלא הטעם לומר שבביצה שלימה אין בה אלא חומרא דדבר שבמנין קמ"ל דיש אם ג"כ חומרא דיש לו מתירין וכ"מ לענין ספק כמו שנזכיר בסמוך . ובפרישה האריך בזה בחיב : (ג) ואפילו ספק כו' . בדבר זה חמור דבר יש לו מתירין משאר דברים שהחיסור בהם מוחר בספיקן אם הודאי חיסור הוא דרבנן חמירין בספק שלו דמוחר בכל ספק דרבנן ולא יזיק לו אם הוא דבר חשוב לבל כאן אפי' בספק דרבנן אסור כיון שיש לו מתירין : (ד) ונתערבה באחרות אסורות . ואם לותו התערובת נתערב אחר כך בתערובת שניה כתב לקמן סי' ק"י ס"ח דמותר והש"ך כ' דאפי' בב' תערובות אסור דשיל"מ : (ה) ואם נתערבה בשאינה מינה כו' . הטעם כתבתי לעיל סי' ק"ח סעיף ו' בשם הת"ח לפי שאין היתר אחר נקרא על האיסור אלא על התערובת שנאסר והוא הוא מינו שלו באיסור ואין טעם זה מספיק כל כך . והמיבי למה לא כתב דבבי הר"ן בזה פרק הנודר מן המבושל (דף כ"ג) וזה תורף תירוצו דחזינן לרבי יהודה דס"ל מין במינו באיסור והיתר לא בטיל ויליף לה מדכתיב ולקח מדם הפר ומדם השעיר שהש"פ שדם הפר מרובה משל שעיר קרי ליה דם השעיר אלמא לא בטיל משום דמין במינו הוא לפי שכל דבר שהוא דומה לחבירו אינו מחליט חדדיבה מחזקו ורבנן לא יליפי מזה לאיסור והיתר דבשלמא דם פר ושעיר שייכים בהדיא לזריקה משא"כ באיסור והיתר אע"פ שהם מין ח' מ"מ חלוקים הם שזה מחור ע"כ ומין זה אסור ע"כ ס"ל כאינו מינו ומ"ם לקמן מיושב לפי זה דמקרי ג"כ מין במינו דכל דבר שהוא מין אחד ומחלוקים לענין מתירין הוה כמין אחד ומין זה אסור לחיסור כופו להיות מותר וזהו במין במינו כשהיה דדם הפר ושעיר משא"כ במין בשאינו מינו אע"פ שמלח חיסור ים להם שיווי בדבר שיל"מ מ"מ ים ביניהם חילוק גדול במה שזה מין אחר ע"כ הם בטלים זה בזה . זהו כוונתו הם אע"פ שמין זה לשונו והוא נכון מאד : (ו) מיהו אם לבנו כו' . לא זה לא זה נקיט דלא זו לבנו בו מאכל דעביד להחזותא וטעמא לא לפי' נתנו בקדירה לתקן כו' דמקרי ג"כ מין במינו דכל דבר שלריך לתקן זה לא נקרא מין במינו ומלח בעיסה*)דחשיבא מין במינו כיון שהם מתקנים הטיסה וכמ"ש התוספות פ"ב דביצה (ריש דף ל"ט) : זה

לקמן דטעמא לא מקרי דשיל"מ. ומזה למד מהרש"ל בכל דבר שנותנין לתקן הקדירה הוה כמינו עם הקדירה ואם אחד מהם דבר שים לו מתירין חוסר התערובת עד אלף ואין לטעות מכח זה לענין מה דלמרינן בהרבה דוכתי חד בתרי בטיל מן התורה במינו ובחינו מינו לגיך ס' מן התורה ולומר דגם שם הוה מין במינו במידי דמתקן הקדירה כמו כאן דהם הלוי בטעם כיון שנ"ע בחינו מינו

ביאור הגר"א

קב [א] בין כו' . לשון התור ור"ל לא מיבעיא בשלמה לתנא דליטרא קציעות דבלא"ח לא בטלה וכמש"ל סי' פ"ו ס"ג אלא אפילו בפרופה וכמו מים ומלח בפ"ה (ל"ע פ') שם : [ב] ואפילו ספק כו' . גמ' שם : [ג] ונתערבה כו' . טור וכמ"ש המרדכי בספ"ג דע"ז והוציא מזה דס"ם אסור בדשיל"מ וכמש"ל סי' ק"י ס"ה בהג"ה והרא"ש בתשובה חלק ע"ז וכ' דמהני ס"ם בסי' רצ"ג ס"ג בהג"ה אלא משום דספק א' בתערובת ע"ש ריש כלל ב' ותליא בפלוגתא דסי' ק"י ס"ם בש"ע והג"ה ודלא כרשב"א שכתב ואם נתערבה קאי אוראי דוקא אבל בא"ח סי' תקי"ג סתם כדעת הרשב"א : [ד] ואם נתערבה כו' . כמ"ש בנדרים נ"ח א' כל דשיל"מ כגון שבל כו' ואפרינן בספ"ג

פתחי תשובה

קב (א) נתערבה באחרות . עיין בבו"י שכתב ס' סידורו על שכת פסוגה ג' שנסתפק בדבר שים לו מתירין שנתערב ותמ"כ סירם לחד מהם אי לחמרינן כל דפרים כו' דלמ"ל לומר עד שתאכל באיסור תאכל לאחר יו"ט פירש דהא לגן מחזקינן דאין כאן איסור כלל או לא לחמרינן כלל בדבר שים לו מתירין חזלינן בתר רובא לף בכה"ג ואפילו בזה ולנפסוף בעלה דלף בכה"ג לא לחמרינן כל דפרים כו' וזה הוא ג"כ בכלל דבר שים לו מתירין וכן משמע בתשובת נמת לדק סימן ס"ט בלאסא דסתבוסה ע"ם וכן כתב בסמ"ק סימן ת"ז ס"ק י"ג ועיין בספר נל"ח על כיצה ד' יו"ד ע"כ בד"ה והוסיף שבאילוך דאיה לחמרינן בדבר שיל"מ כל דפרים מר"פ ע"ם וכן נראה דעת התוס' יחיר בסימן קל"ג ע"ם : (ב) נתערבה במינו כגון מים ומלח בעיסה דחשיבא מין במינו כיון שהם מתקנים לת העיסה וכתב הט"ז דאין לעיון מה דלמרינן בהרבה דוכתי חד בתרי בטיל לקמן סי' ק"ח ס"ב ולעיל בח"ת סעיף ו' בשם הת"ח לפי שאין היתר אחר נקרא על האיסור אלא על התערובת שנאסר והוא הוא מינו שלו באיסור ואין טעם זה מספיק כל כך . והמיבי למה לא כתב דבבי הר"ן בזה פרק הנודר מן המבושל (דף כ"ג) וזה תורף תירוצו דחזינן לרבי יהודה דס"ל מין במינו באיסור והיתר לא בטיל ויליף לה מדכתיב ולקח מדם הפר ומדם השעיר שהש"פ שדם הפר מרובה משל שעיר קרי ליה דם השעיר אלמא לא בטיל משום דמין במינו הוא לפי שכל דבר שהוא דומה לחבירו אינו מחליט חדדיבה מחזקו ורבנן לא יליפי מזה לאיסור והיתר דבשלמא דם פר ושעיר משא"כ במין בשאינו מינו אע"פ שמלח איסור ים להם שיווי בדבר שיל"מ מ"מ ים ביניהם חילוק גדול במה שזה מין אחר ע"כ הם בטלים זה בזה . זהו כוונתו הם אע"פ שמין זה לשונו והוא נכון מאד : (ו) מיהו אם לבנו כו' . לא זה לא זה נקיט דלא זו לבנו בו מאכל דעביד להחזותא וטעמא לא לפי' נתנו בקדירה לתקן כו' דמקרי ג"כ מין במינו דכל דבר שלריך לתקן זה לא נקרא מין במינו

והאי כ"ט בקדירה ממילא ים לו בס מומרת דאינו מינו : (ז) **עתיד** לבוא עכ"פ . פי' כגון בילה שנולדה בי"ט שהתיר בולאי מותרת לאחר י"ט לאפוקי בילת ספק טריפה דנקט לאח"כ : (ח) **כלי שנאסר** בו' . ק"ל למה לריך הרשב"א לטעם זה דלריך הוצאות מזכר רמ"א לאח"כ הא אין הלאסר שהוא ככלי יכול לאסור עפי מן האוסר ואילו האוסר שהוא ככלי סוף סי' ק"ס ויל"ל דכיון שים לו מתירין אין לנו להסניח בשום סברא לקולא דאין לנו לסמוך על שום קולא כיון שבלאו הכי יש לו מתירין וכבר כתבתי בסי' ס"ט סעיף י"ד שים ללמוד מזה דין לאחר לטעין בשר שלא נמלח וזה שרמז כאן רמ"א בס"ם וכן כל כיולא בזה ורס"ל בפ"ה סי' פ"ו כתב גם כן טעם לאחר על הכלי שלא הוה שים לו מתירין אין הסיהר ממילא מכח זמן ומ"מ נראה לאע"פ שמותר להסתפק בכל הכלים שלו שנתערבו כמ"ש הרשב"א בשיבוח ב"ו סוף סי' קכ"ב מ"מ אין להסתופס זמן מרובה לאח"כ יבשיר כולם מספק

ב ז [ז] (ג) י **יש מי שאומר שלא אמרו דבר שיש לו מתירין אלא כשהמתיר** (ז) (ד) **עתיד לבא על כל פנים** [ח] **או אם המתיר בידו לעשותו בלא הפסד אבל דבר שאינו בידו ואינו ודאי שיבא המתיר אינו בדין דבר שיש לו מתירין** (ה) **לפיכך ביצה של** (ה) **ספק טריפה שנתערבה באחרות אינו בדין דבר שיש לו מתירין לפי שאין המתיר בודאי ואינו בידו :**

ג (ח) ח [ט](ו)ה **כלי שנאסר בבליעת איסור שנתערב באחרים ואינו ניכר בטל** (י) **ברוב ואין דנין אותו כדבר שיש לו מתירין** (לפי שלריך להוציא עליו (ו) הוצאות להגעילו וכל כיולא בזה) :

ד [י] י **יש מי שאומר דלא שייך דבר שיש לו מתירין היכא שהמאכל מתקלקל :**

ז יש מי שאומר כו' . לפ"ז ידעתי למה כתב המחבר דין זה בסס ים מי שאומר שהרי הרשב"א והטור סוברים כן ואין מוקך עליהס וכי מוכח נמי לפט"ד בסס"ס רפ"ק דבילה דפריך התס למ"ד דבילה שנולדה בי"ט תאסור מדרבנן ממאי דתניא בברייתא וספיקא לאסורה ואס נתערבה בחלף כולן לאסורות לחמאי ספיקא לאסור הא ספיקא לרבנן היא ומאי דמייתי בסוף טריפה ופריך לי הכי לימא סיפא נתערבה בחלף כולן לאסורות לח"ב ספק יו"ט ספק חול הוי דס"ל דחיישינן לחומרא ח"כ הוי ספק טריפה בחלף לא בעיל לח"ח ספק טריפה שנתערבה באחרות אינו בדין דבר שיש לו מתירין לפי שאין המתיר בודאי ואינו בידו : ח כלי שנאסר בבליעת איסור שנתערב באחרים ואינו ניכר בטל ברוב ואין דנין אותו כדבר שיש לו מתירין (לפי שלריך להוציא עליו (ו) הוצאות להגעילו וכל כיולא בזה) : כתב מהרש"ל כו' לפי שצריך כו' . כתב מהרש"ל בפ"ה ס"ס פ"ו דלא היס לריך לזה מטעם שכתב הרשב"א בשיבוח ב"ו סוף סי' קכ"ב מ"מ אין להסתופס זמן מרובה לאח"כ יבשיר כולם מספק

כניכר התיסור והו לא כניח בכלים אלו שלא יהן התיסור טעם בסיתר ע"ס וס"ס שהתריך ומהרי"ל בתשובה סימן קל"ד חולק גם בן הרשב"א דהסולאה להגעילו הפסד מועט הוא וכדאשכחינן בפרק הזהב (דף כ"ג) וכפ"ז דכלים מעשר שני ים לו מתירין ע"י הטלאה ליכולאים כו' ע"ס ויש להום לדברי במקום שאין הפסד מרובה וגס ל"ל ים לבהות הכלים עד שלא יהיו בני יומן דאז שרי מן התורה וכ"ש בסוף תשובות מ"ב

ביאור הגר"א

כו' . שם ס"ג מידי דלאחותא כו' ר"ל כל שבא להקן בין להחותא או למעמא הוי כמין בשינו אבל משום חוזתא בלא דשיל"ט אין אוסר וערש"י בזבחים ע"ם א' ד"ה והיכא כו' ואע"ג דאיבעיא להו בב"ק ק"א א' אי הזותא מילתא היא ולא אישישתא ופסקו הפוסקים דספיקא הוא כמ"ש בש"ע ח"מ ס"ם שם ג' ושם ב' מחלק רבא בין דאורייתא לדרבנן משמע דבדאורייתא חזותא מילתא וכ"ש לר' יוחנן בנדה ס"ב ב' די"ל דאף בדרבנן מהר"ר יונתן ז"ל על סלכות י"ע סל סלכות י"ע לסמ"ס פ"ב סלכה ס' וכפסק בני תייש מ"ם כזה ושיון פוד בספר שער סמלך פ"ת מהלכות מא"ב דין י"ל מ"ם כזה : (ד) עתיד לבא עכ"פ . עיין בתוי"ט פרלב"ה ס"ל מיון במ"ע קכ"ג ומעתרבה בחלף כולן לאסורות לחמאי ספיקא לאסור הא ספיקא לרבנן היא ומאי דמייתי בסוף טריפה ופריך לי הכי לימא סיפא נתערבה בחלף כולן לאסורות לח"ב ספק יו"ט ספק חול הוי דס"ל דחיישינן לחומרא ח"כ הוי ספק טריפה בחלף לא בעיל לח"ח ספק טריפה שנתערבה באחרות אינו בדין דבר שיש לו מתירין לפי שאין המתיר בודאי ואינו בידו : ח כלי שנאסר בבליעת איסור שנתערב באחרים ואינו ניכר בטל ברוב ואין דנין אותו כדבר שיש לו מתירין לפי שלריך להוציא עליו (ו) הוצאות להגעילו וכל כיולא בזה כתב מהרש"ל בפ"ה ס"ס פ"ו דלא היס לריך לזה מטעם שכתב הרשב"א בשיבוח ב"ו סוף סי' קכ"ב מ"מ אין להסתופס זמן מרובה לאח"כ יבשיר כולם מספק כניכר התיסור והו לא כניח בכלים אלו שלא יהן התיסור טעם בסיתר ע"ס וס"ס שהתריך ומהרי"ל בתשובה סימן קל"ד חולק גם בן הרשב"א דהסולאה להגעילו הפסד מועט הוא וכדאשכחינן בפרק הזהב (דף כ"ג) וכפ"ז דכלים מעשר שני ים לו מתירין ע"י הטלאה ליכולאים כו' ע"ס ויש להום לדברי במקום שאין הפסד מרובה וגס ל"ל ים לבהות הכלים עד שלא יהיו בני יומן דאז שרי מן התורה וכ"ש בסוף תשובות מ"ב

חידושי רע"ק

(סימן ק"כ סעיף כ') **או** אם הפתיר בידו לעשותו. עיין בב"ס (פ"ו ה"י מהלכות עבודת כוכבים) : (סעיף ד') **היכא** שהמאכל מתקלקל. הרש"ל ביש"ש (חולין פ"ח סימן פ"ו) חולק

באר היטב

כמינו מן התורה ובלאו מינו לריך ס' מן התורה ולומר דגס בס הוי מין במינו במידי דמתקן הקדרה כמו כאן דבסס חלוי בטעם כיון שב"ע בלאו מינו והאי כ"ע בקדירה ממילא ים לו בס חומרת לאינו מינו : (ז) **עתיד** . כגון בילה שנולדה בי"ט שהתיר בודאי מותרת לאחר י"ט (לאפוקי בילת ספק טריפה דנקט לאח"כ): (ה) **ספק** . הקשה מוהר"ר משה מלבו"ב למה כתב המחבר לפי שאין המתיר בודאי הא דין זה דספק טריפה לא שייך כלל לדבר שיל"מ משום דגבי בילה שנולדה בי"ט שפיר שייך לומר שהוא דשיל"מ דשבשבו הוא לאסור ולאחרתו יהיה מותר משו"כ בבילת ספק טריפה אף אס שהיתר יהיה בידו או בילת בודאי מ"מ אס נתערב באחרים דין הוא שיבטל ממ"ע אס שהיה התרנגולת טריפה מ"כ הבילה לא הוי דשיל"מ דהא באמת טריפה היא ולאחר שהתבטל ואס שהיה התרנגולת כשרה מ"כ לא נאסר שהוא כשר ובלאו הכי הוי דשיל"מ לא שייך אלא אס הוא עכשיו ולעתיד יהיה מותר ומ"ל לאחרן דהמאכר לייני כאן מבילה של ספק טריפה שנולדה בי"ט ג"כ ומ"כ אף שהיה התרנגולת כשרה אס"כ מ"מ הבילה האוסרה שנולדה בי"ט ומד"א אס אותה הבילה נתערבה בי"ט לא שהתבטל בחלף אפוס אינם למוס שאס שהיה התרנגולת כשרה ומ"כ אין לבילה זו אוס איסור רק שנולדה בי"ט ואע"ג דמ"ל הוולאי שאין המתיר בודאי אינו בטל ממ"ע אס שהיה התרנגולת טריפה מ"כ לא מקרי בילה זו דשיל"מ דהא בודאי אינו בידו לעשותו

מ"ב תלת דכ' שם דסיינו דוקא להסתפק בהן בכלל יחד אבל בפני עצמו לא דכיון דליכא תלת טעמא לא סוי דסיל"מ ע"ש ולפעד"ז דלפילו בכל אחד בפני עצמו אסור להסתפק עד אחר מעל"ע דסח כרמב"ח והטור לא כתבו (דסוי) [דלא סוי] דסיל"מ תלת משום שלריך להוליא עליו הולאות וכסה"ג דיש לו מהירין מן התורה בלא טוש הולאות לכ"ע אסור וגם לקמן ס"ק ס' הטלימי דגם טעמא לא בטיל ובח' ן' לב פכח דקערה של חלב שנתערבה בקערות של בשר לא בטיל ברוב כיון דסוי בלא במיו וכולן לאסורין וכבר הפס עליו הב"ח וגס מה שהחמיר הב"ח להסיר כלי אחד לחומרא בעלמא כמו שנהג מהר"ם גבי מתיכות הב"ח דלא"ל להסיר לפילו בחתיכה ומהר"ם הסכימו לקמן סימן ק"ע דלא"ל להסיר לפילו בחתיכה ומהר"ם דעבד הכי הא כתב מהרי"ק שי' ס"ט ובמת"ה סי' ק"ע שהעתיק כ"כ ב"י בח"ח סי' הקי"ג : (י) אלא מחמת דם הבלוע בה . דבר זה כתוב בת"ח בשם ת"ס סי' ק"ע דעתיקו ב"י בסי' ס"ט ובמת"ה לא כתב טעם זה שם להחיר מכח בלוע אלא דלא סוי דבר שיש לו מהירין מכח שלין להיתר למה שהיתר לכתחלה דשיל"מ אינו בטל כו' אבל טעמו בטל . ומה"ת לענין (בכשיר לחלון) סיינו משום דחשיב ממנו של היסור לפיו כו' ומביאו ב"י בסי' ק"ט וזה לא שייך בכלים ומ"מ כיון דליכא פסידא יש להחמיר כדברי הב"ח ודוק : ט"ז הא דשיל"מ אינו בטל כו' אבל טעמו בטל . ומה"ת לענין לענין מכוש דחשיב לו מלאו בו הרגגולת חיגו בטל (בכשיר לחלון) סיינו משום דחשיב ממנו של היסור ולא חשיב ליום ולילה ולא בטל (בכשיר לחלון) סיינו בעין רק כשהיגו ניכר במרחם ולא בטעם ע"ל ח"ח שם ד"ב בשם מהרי"ו מיהו ל"ע גם זה דלפעד"ז מן הש"ס דנדרים (דף ל"ח) וירושלמי פ"ו דנדרים ותוספות וחרא"ש וכ"ן בנדרים שם דסיל"מ אפי' טעמו לא בטיל במיגו ט"ש וכי מוכח נמי ממ"ש מהר"ם והרא"ש בהשובה ריש כלל ב' על הא דהשכר של תבוחה חדשה דהתבוחה בטל בשש במיגו ושה דאמרינן דסיל"מ לא בטיל ה"ג וכן מבואר מהרמב"ם וממ"ג והמחבר לקמן סי' ריי"ו ס"י גבי נהערב יין אסור בהנאה ולא בטיל טיפה בחבית דנאסר הכל מפני סיכול לבחול על נדרו גם מ"ש בח"ח שם שכן דעת הטוש"ח סי' הקי"ג בשם ר"ת היגו מוכרח דלפעד"ז דהטור לא קאמר התם אלא דבאיגו מיגו לא אמרינן דסיל"מ לא בטל וכדמוכח בב"י וכב"ח שם ט"ש ודוק וז"ש הטור כאן בשם ר"ת דהא דסיל"מ היגו בטל דוקא כשנתערב במיגו אבל אלא במיגו אפי' בטעמא בטל בשש בשלים עכ"ל ממ"ש בסי' ק"ט בשם מהרי"ו דמיירי בשנתערב בשר בחלב ואפי' הכי בטילה דאין בשר מבטל חלב ולא חלב מבטל בשר ואפ"ה לא בטיל אלא במיגו ומבואר מהרי"ו דאפי' בטעמא בטל דוקא במיגו וז"ל שם והא דסיל"מ לא בטיל סיינו דוקא במיגו אבל בטעמא בטל אפי' בלא במיגו ומבואר מהרי"ו דאפי' בטעמא בטל דוקא במיגו וכן מבואר מהרי"ק שי' ס"ט ומהרי"ו בסי' ק"ט ומהר"ם בסי' ק"ע ומהרי"ל בסי' ק"ב ומהרי"ק בסי' ק"ע

בגוף כדין יפה כתב על פי הש"ך והש"ל מאי שנא מטיפת יין שאסר עליו בכדר שנפלה בחבית דכוס דבר שיש לו מחירין דשם לא כוס בלוע חלת תערובות וממנו על היסור הוא שם ומתחלה היה דבר נפרד בפני עצמו על כן חין התערובות מחירו כיון דהוה דבר שיש לו מחירין משא"כ בחתיכה זו חלת דקשה לן מה שברח ים דלת להוי דבר שיש לו מחירין בהיסור בלוע. כיון שעכ"פ ים היתר לחתיכה זו לה הקילו לבטל לותה ברוב כמו בכל דבר שיש לו מחירין בשלמא לעניו רחוי לכבד שפיר י"ל דלה החמירו חלה שם היסור הוא חשוב חבל לה שם החתיכה החשובה מותרת חלה ים שם בלועה לחורה דהא בפני עצמו מטולם וכן בל כיולה בו שם: **יג** בגון חמין בפשה וכו' בו'. ופש"ה

מ"מ חין על החתיכה זו היסור מלד עלמה וחין היסור על שם החשיבות כמלה דהיסור לחוד וחשיבות לחוד לחבל לעניו דבר שיש לו מחירין הוא עיקר כיון שיש לו היתר בלה ביטול לה גלך חחר הביטול ה"כ כל שיש לו היתר לחיסורו מלד עלמו הו לבלועו בו שוה הוא וחין להקשות דה"כ קשה גם על מ"ש דשם שם ממש חלה טעמ חלה הוא דשיל"מ דשם שייכי שלקח גוף היסור שלה חתערב שם ממש חלה טעם חין לו להיסור כח לחסור דכח לה נרגש הטעם במינו והוא כלה נפל היסור לשם כלל *) משא"כ בזה דחתיכה שלה נתלחה הרי היסור ברור לפנינו וחפילו מן החורה ברוב שפיר גזרו חכמים דלה ביטול כיון שיש לה היתר בלתו הכי ובסמוך נזכיר עוד מזה. וכ"כ רש"ל על דברי ת"ח דלעיל דבר שיש לו מחירין לה מקרי מה שהוא ברוב שפיר גזרו חכמים דלה ביטול כיון שיש לה היתר בלתו הכי ובסמוך נזכיר עוד מזה. והו קשה לי ממחני' דבכורים פ"ב שחמרו גידולין חכורים מלחכול בירושלים כו' פי' דלה נחערב ביכורים כל שהוא בחולין חסור בכל לחכול בירושלים בחורת חולין כיון שיש לו מחירין לחכול שם בחורת ביכורים ושם זרע חת הביכורים בירושלים בגידולין חסורין מטעם דהוה דבר שיש לו מחירין כן פירש הרמב"ם משמה זו ולה כמ"ש הר"ש לדחות פי' זה מכח ירושלמי וכהבתי במקום חחר שלה קבילו מידי על הרמב"ם והברטנורה פירש דהך זרע קחי על החערובות דחפי' הכי חסורים הגידולים משום דבר שיש לו מחירין. מ"ל רחינו לפילו בהיסור זה שהוא עדיף ע"פ מבלוע בחומן גידולים שהרי חפי' בגידולי תרומה דשניהו פרק ע' דתרומות שחסורין הוא מטעם גזירה שמא יפשה תרומה טמחה עד שעת הזרע ובכורים לחרי דיוקא דכתב לה הוי ביהו ולהכי דייק הכא לגידולי תרומה דגידולי תערובות ביכורים בירושלים כיון דשם יש לשם מחירין לחכול חותם בחורת ביכורים חלו משחירין לפילו בגידולים של תערובות ביכורים מ"ל ק"ו שמחיר בהמי בהמי חתיכה שלה נחלחה חסורה מן הדין שחשר גם חת התערובות משום דבר שיש לו מחירין וגם מזה לה קשה דהיה שזכרנו בסמוך בהם יין שם חלה שלה נחלחה שהיה חסורה משום דבר שיש לו מחירין דכיון שסילק משם חת גוף היסור ולה נשחר רק הטעם והוה מין במינו יין הטעם נרגש בלל טעמו של היסור ומן התורה מ"ל ביטול בלל דלה לחמרו טעם כעיקר דחורייתה חלה בחינו מינו ומע"ג דמדברי טור ס"ח תקי"ג שכתוב שם דין זה בשם ר"ת משמע שם דקשי על מה נותן טעם לסיינו שמותנו במחלכ כגון ליבנו בבילם חת המחלכ הא בבר כתב ב"י שלין זה מוכרח וממה שכתבתי מוכרח הסיפך שלה מייירי חלה שנתערב מין במינו ממש ואין שם טעם בלל חלל כלן בביכורים דהיכי חתר בלחו ואע"ג שנתבטל מ"מ בתערובות נאסר משום שנתבטל מ"מ בין היסור הבלוע לו הטעם בבולם היכי בעלים לך מ"ם דגם מתיכה שלה נמלחה מקרי דשיל"מ זה חינו כמ"ש בסי"ק ס'.

(יא) קודם שנתערב הוי בכלל מע"פ שהוח דבר שיש לו מחירין (בחרוך כלל כ"ה בשם סמ"ג ומרדכי פ"ק דשבת) (**יב**) [יז] מי (י) שנדר מלכל מחד ונתערב מח"כ לדידיה מקרי דבר שיש לו מחירין (שם ובמיי' פ"ח דמלכים וכר"ן פ"ק ותו"ה והוה ס"ם ערוך פ"ז דמלכים דף נ"ם ויכוחלמי פ"ו דמלכים ומוסכם מכל הפוסקים) [יח] דהא חפשר לשחול על נדרו. [יט] דבר שיש לו היתר ואוכל ונשתר **יג** בגון חמין בשבת לא מקרי מטעם וכן כל כיולה בו שם: **יד** בגון חמין בשבת וכו' בו'.

(ח"ם סימן ק"ע) (**יא**) [מז] כל חיסור **יב** (מ) שלה היה ניכר (יח) קודם שנתערב הוי בכלל מע"פ שהוח דבר שיש לו מחירין (בחרוך כלל כ"ה בשם סמ"ג ומרדכי פ"ק דשבת) (**יב**) [יז] מי (י) שנדר מלכל מחד ונתערב מח"כ לדידיה מקרי דבר שיש לו מחירין (שם ובמיי' פ"ח דמלכים וכר"ן פ"ק ותו"ה והוה ס"ם ערוך פ"ז דמלכים דף נ"ם ויכוחלמי פ"ו דמלכים ומוסכם מכל הפוסקים) [יח] דהא חפשר לשחול על נדרו. [יט] דבר שיש לו היתר ואוכל ונשתר **יג** בגון חמין בשבת לא מקרי מטעם וכן כל כיולה בו שם: **יד** בגון חמין בשבת וכו' בו'.

ביאור הגר"א

דשיל"מ דאפשר למיכל לחורה ועם בישרא וריחא משהו מ"מ איתא ובמ"ש בא"ח סי' תנ"ו ס"א בהג"ה ויש מחמירין כו' ומרדכי שם בשם ראבי"ה חפס עליו מהא דפ' חערל ס"ב א' והא דרב אשי כו' וכן כאן עם בשר לא נאסר מעולם והר"ן בנדרים נ"ב א' יישבו דל"ד לשם כיון דמותר לכל וע"ל סי' ק"ח ס"א בהג"ה שפפ דלא כהרי"ף שכתב ואם אפה פת עם בשר כו' מיתר בשניהם דוה כו' וכמעם הראשון שכתב הרי"ף שם דלוי לא שרא אלא דיעבד: [טו] כל איסור כו'. כמ"ש בא"ח סי' ש"ך ס"ב: (ליקוט) כל איסור כו'. מהא דב"ק ס"ם א' וע"ש תוס' בר"ה כל כו' ואע"ג דדשיל"מ כו' ולפי מ"ש כאן ניחא ועמ"ש בא"ח סי' ש"כ ס"ב (ע"כ): [יז] מי שנדר כו'. כמ"ש בירושלמי פ"ו דנדרים וכמש"ל: [יח] דהא כו'. שם ובגמ' ג"ם א': [יט] דבר כו' כגון כו'.

באר היטב

דהוי חיסור בלוע וע"ל דבמחמ גבי כלי ג"כ הוה מעטם בלוע חלה דרמ"ח כתב הטעם מחמת הוחות ללמוד ממנו במקום מחר היכח דליכח הוחות דלה הוי דשיל"מ וה"ל מאי שנא מטיפת יין שחסר עליו בכדר שנפלה בחבית דשיל"מ דשם לה הוי בלוע חלה חערובות וממנו על היסור הוא שם ומיהו בעיקר הדין מסכים עם הש"ך דלין חילוק גבי דשיל"מ בין היסור הבלוע לו הטעם בכולם היכ בעלים לך מ"ם דגם מתיכה שלה נמלחה מקרי דשיל"מ זה חינו כמ"ש בסי"ק ס': (יא) קודם. פי' הש"ך כגון גיגית נלחה עגיבים בעומים והיכ בה הרבה יין שלו קודם הטבת מותר ליקח מן היין בטבת ואע"פ שיוצח גם עתה מן העגבים כל

חידושי רע"ק

חולק דגם זה מקרי ישל"ם: (שם בסגי"ם) **כל** איסור. לבאורה דעת התיספות בב"ק (דף ס"ם) ד"ה כל הנלקח אינו כן ובבר רמז לזה המג"א (סי' שי"ח סק"ח) גם נראה כן מרעת הר"ן שם"ש בנדרים (דף נ"ח ע"א) עלה ההיא דאר"ש אף אני לא אמרתי אלא לביעור ע"ש דמדין דשיל"ם אף הנידולים ולא היו ניכרים בפ"ע לא בטילי בעיקר ע"ש: (שם) **שלא** היה ניכר. מזה נלפ"ד דה"ה בנתערב קמח חשים בקמח שעירים ואח"כ נדר מקמח חשים דבטל אף דנדרים הוי דשיל"ם מ"ם בתחילת חלות האיסור הוא מעורב ולא נקרא עליו שם איסור מעולם כנלפ"ד פשוט דלא כש"ש בספר מקור חיים הל' פסח (סי' תמ"ו סק"ח): (שם) **ונתערב** אח"כ לדידיה כו'. בפשיטו נראה דבא לומר דדוקא לנבי הנודר לא בטל דבידו למשאל עלה והוי דשיל"ם אבל להאחרים שרי דלדידהו לא היו

פתחי תשובה

כלל מחכוונים שבשיגו עליו מלת שכתב דלין כוונת סרמ"ח דבכ"ע שלינו מסור מחמת עלמו נעל מלת שהוא מייירי דוקא שהיסור בלוע לינו מינו עם שם שנתערב עבינו דמחחר שהוחסר עלמו הוח מבחל"ם לת יפה כמו מלמתו ודלון בכל כתערובת מבחל"ם דבטל לפי' כדבר שיל"מ כדלעיל ס"ג. ע"כ נפשיף ד' שכתב דלה גם היסור בלוע הוא מינו עם שניתער עמה יש בזה מדוח שם בלע שלא נתבטל מ"כ בתרן בשלשם ממנו גידולין מ"מ ע"כ שהיתר הוא ט"י ביטול בזה לחו חומרים בדבר שיש לו מחירין לח מכי שום ביטול וק"ו בחתיכה שלה נמלחה שיש בה חיסור גמור ולחתר לריך לבעלה וזה לח מכי בדבר שיש לו מחירין מכל זה נרחה לי ברור דכל היסור שבעולם שעיקר היתרו ט"י ביטול לין היתר בדבר שיש לו מחירין: (**יא**) כל איסור שלא היה ניכר. כגון טעבים שלינם מחבית בשבת בתוך יין לגול שיש לה היתר בלה ביטול שבעולם שעיקר היתרו ט"י ביטול לין היתר בדבר שיש לו מחירין: (**יב**) מי שנדר כו'. הוה דבר שיש לו מחירין כיון דמלי לשחול על נדרו לחכס:

חידושי רע"ק

וים

ביאור הגר"א

חידושי הגרשוני

(סימן ק"ב בס"ו ס"ק י') משא"כ בזה דחתיכה שלא נמלחה הרי חיסור ברור לפנינו ואפילו מן התורה צריך ביטול ברוב שפיר גזרו חכמים דלא כהני ביטול ברוב כיון שיש לה היתר בלאו הכי. לפ"ז ידעתי כוונתו שלה בשר שלה נמלח שוה ג' ימים לין חיסורו שלה מכח מומחות שגלמים כמ"ש בסימן ע' ודו"ק. ומ"מ מדברי מהרש"א בח"מ סי' ק"ע ובנקפת ש"ך מדברי מהרש"ל שם נרחה להדיח דלחיסורו חינו מינו של החתיכות כיון דהחתיכות שנלנע בה בשר חיסור הוא מינו בשר החתיכות דלחר זמן לין מילוק: (הגה"ה) ועיין כתוב בגליון מוה"ס בכ"י על הני זקני מהרא"ם על שם דבשר החו"ם שהחתיכה שלחסרה מחמת תיקו לה לחכילת גוים לפ"ז מתירין כשיעור גוים לפ"ז נקרח דבר שיל"מ לפי שהו

מטה יהונתן

דבר שיחזור לחסורו מחר זמן שע"ם גוים לו סיתר נחתיים לה חזי דבשל"מ לה חשיב דבשל"מ כיון דשלה נחתיים לה חזי דבשל"מ לה חשיב דבשל"מ כיון דלה נשבח כחתיין ובני חוך כ"ל יום לה הוי דבשל"מ כיון דלעבח כבחה יהחזור לחסורו סבל נשבח בחוכן בחוך כ"ל יום הוי ס"ד דהוי דבשל"מ דשל מי הדר ושע"ו יהיה מותר לבשח בבחה קמ"ל הכחב"ח דכיון דחין בחיין יכוח ולה חלמ' חלמח לה הדר ושעה"ו היה ליהיה בשל"מ כלל ובשיר כיון דבשל"מ הוה בחיין בחיין בחיין

א מצוה מבוארת בכוכבים דף ס"ח ויליף לה בגמ' דף ס"ח דכתיב לא תאכל כל נבלה גר אשר וגו' ואכלה נבלה פרעוה לגר קרויה נבלה : ב מדין המומין שנפל על הגרסין עם במצוה : ג רש"י שם וס"ם מדין קדירה שיעה כת יומא דקיק לה ס"ג לפגם דדוקא בכילה עצמה ילפינן ליסורא עד שתפסל מלישב גר אבל איסור מפרכות שבולכין בו אחר נחיתת עצם כל שעצמו פוגם התבשיל קלח מותר :

נקודות הכסף

לוגלאי אלפא שלא נאסרו מעולם ול"ד לכיסה שנפלה שם לו מחירין ע"כ . וכתב רמ"א עליו בגליון ולא תמכי' שהקונקל דחליה יכול לבוא בכל שעה ולא תמרי' בעשה לא כודאי שיבא לידי כיוצא כדאמרי' גבי ביצה שפק ערב' דשחי' התם לסוי האיסור ברור כל ימי שפסק לכן צריך שגם שהיתר יהיה תחילו ולבי :

דגול מרבבה

שסימנים פנ"ע : (שם ס"ק ד' בהג"ה) בגון המבשל בשבת . ועיין במג"א סי' שי"ח ס"ק כ' : (שם בש"ך ס"ק י"ד) דיש בהשני תחיכות של היתר ס' כנגד התחיכה של איסור . ומייתי שהתחיכ' איסור ליגע בעצמם תמן רק שנגלע בה כזית תמן ונתערבה תחר כך תד"ר בתחיכות כיוצא בה בגידול ולא יהא יכרש ואם יבשלם יהיה שבים נגד התחן שבלוע בה ולפי דעת הפוסקי' דלא תמרי' בשאר איסורים תפ"ל וכזה מתוכן קובעת שפני מדם שם"ק י"ג :

חידושי בית מאיר

(סימן ק"ג סעיף א' בהג"ה) אם אינם פגומים בעצמם . כ"כ מנחת חלם פגומים בעצמם לא מקיטו ובטולים וט"כ היינו דוקא שהיו עכ"פ דבכרת שהיה תבוי ונפגם מ"כ אבל דבריס שפגומים מעיקרא כתולעת וכיוצא בו ומ"מ בתורה שלכתבו שפיר תהיטו ולא בעלי כדמשמע מכל הפוסקים ודוכתי טובא ת"ז כמה שיים מנחתי בתשובי פ"מ סלק כ' סימן ס"ז מקר אחר הגאה זאת ונעש"ד כוונתו לכדהתבי ע"ב ודו"ק שוב לחיתי שהפר"מ קדמני בפירוש זה אלא מה דמשמע מיניה דחיטי בעיסה מחיטין אדם אין מוכרת אלא כל שנפרת עד שנעשו לפגם שוב בטל התחיבות לעיון התערובות אף לאלתרו בעינו בחיטין עומד מ"מ י"ל שם תחיבות בריה אין עליו אך מ"מ בלאה שפדין עמו דכל זמן שרוי לאחרי אדם ולוקין עליו בפחות מכזית אף לעיון התערובות בתחיבותו סוף ועי' בסמ' סרי פגדים : (סעיף ב' בש"ך סק"ב) וב"ל ראיה מטה דקי"ל דאין בגידין בגו"ש . כ"כ כאן ע"ל מה דנתר סכי וכדלעיל סימן ס"ע ומ"ש ופ"ס קי"ל דגופו וכו' סוף בסימן ק' סעיף כ' :

גליון מהרש"א

וחוזר ונאסר . ולדעה זו גם מוקצה לא מקרי דשי"מ ועיין ביצה דף י' ע"ב תד"ה איבא חד ובשעה"ם ה' יו"ט עלה ל"ב ע"ג ד"ה ועוד ועלה נ"ה ד"א ע"ב : (שם)

(יג) ויש חולקין . טוח הרמב"ם דס"ל דחמץ בפסח הוה דבר שיש לו מחירין וכהב רס"ל פרק כ"ס סימן פ"ז דכן נרחה עיקר ולא כה"מ שפסק כהמרדכי שהוה דעה קמייתה :

קנג (א) **שטעמו פגום כו'** . ד"ט לפגם מותר דילפינן לה מגר דכתיב לא תאכלו כל נבלה לגר תחננה ונבילה תרחוים לגר קרויה ונבילה ומחיים רחויה לגר לא מצי"ה כל שהחיכור בתערובות טרוב והחיתר מותרו טוח כחילו טוא בפני עצמו ואין לו סיתר עד שיסח נפגם לגמרי כנבילה שחיים רחויה להאיכלה אבל כל שנאסר מחמת תערובות חיסור אן בחיסור שים בו ממש ובטל ברוב סיתר אן בחיסור שחילו ממש לפי טעמם יין שיוצא בטעם מהתערב ומתבטל עם היין שסיה בו בכר ולא היה ניכר פעם א' בפ"ע מעולם וכן כל כיוצא בו ע"ל : (יב) חולקין . כתב הש"ך בת"ח פסק כסברת הרמב"ם ומהרש"ל חלק עליו ותומן שמי הסברות שהביא הממבר בח"ת סימן תמ"ז י"ל דפליגי נמי בהת לי תמן טוי דשי"מ טו לאו : (יג) המבשל . כתב הש"ך בת"ח סימן ס"ח : **קנג** (א) ביוצא . כגון תס"ל ובכר שבמין וכ"ג : (ב) **בטלים** . אבל כשהן בעצמן פגומין וסרוחין בטיל תחיבותייהו אפי' בהבטלו ואין מכירין אף גופן בטל ברוב בעצמן דעיקר החומרת בתערובות ע"י ביטול יותר מכיוצ טוח משום טעמת ולכן ליכא טעמת דחיסורת שבבר החיסור מוסרח וטוה כחילו אין כאן ממשות חיסור אלא טעם לחוד אבל אם בעצמם מוסבחים אע"פ שכ"ט לפגם במאכל זה גופו לא בטיל אפילו בחלף כיון שטוח ברייה טו כיוצא בה מדברים שחיים מהבטלים וטוה בכל כגוף

דבר שיש לו מחירין (מרדכי פרק כ"ם) (יג) **יד** (יא) [כ] ויש (יב) חולקין בזה (רמב"ם פפ"ו מהמ"א) [כא] ולא מקרי דבר שיש לו מחירין אלא ס"ב טוחר לאחרים **טז** *) כגון (יג) (יב) המבשל בשבת לא מקרי דבר שיש לו מחירין (כ"י בשם רבינו ירוחם בשם הרמ"ה) :

קנג דין נותן טעם לפגם . ובו ז' סעיפים :

א [א] * כל דבר (א) **שטעמו פגום אינו אוסר תערובתו** ב **ואפילו אין טעמו פגום מחמת עצמו שבפני עצמו הוא מוטעם ומשובח אלא שפוגם תערובתו מוחר :**

הגה [ב] מיהו דבריס החסוכים **א** כבריה או (ה) (א) כיוצא בה אם חין פגומים בעצמן (**ב**) ואע"פ שפוגמין התבשיל חין (ג) בטלים אפילו בחלף (וכן כתב התרוך כלל ל"ב) :

ב [ג] ג **פגם זה אין צריך שיפגום לגמרי עד שיהא קץ לאכלו אלא ב אפילו פוגם** (ג) **קצת אינו**

ואפ"ה י"ל בא"ח סימן תמ"ז ס"ט דאם נתערב בישנם בפסח אפילו בחלף לא בטיל וטעמם כמ"ם המרדכי והרשב"א שלא תמרו יבא בישנם בטל אלא באיסורים שחוסרים עד ס' כו' והייטו לכתב שם ס"ב חמץ שנתערב מו' שנות ולמעלה חיטו חוסר במאכלו אלא דיטו כמאר באיסורים ואי טוי דמיל"מ אפי' בע"פ נמי וכמ"ש הרב המגיד רפ"ח מהלכות חמץ בפסח י"מ מיטו י"ל דזה המ"ש בטל אלא במיטו כמאר מיל"מ ומה שחיטו בטל בפסח אפי' אלא במיטו מפוש חומר ליסורו וכמ"ש הרמב"ם פט"ו מהל' מ"א דין י"ב : **יד** ויש חולקים . ולפ"ז כת די"א בא"ח סי' תמ"ז שם דחמץ בפסח יבא בישנם חד בהרי בטיל טייטו אלא במיטו דחיטו במיטו ס"ל דמיל"מ ולפ"ז מיירי *) דיש בהשתי תחיכות של היתר ס' כנגד התחיכה של איסור דאל"כ אפי' בהאר חיסורים לא בטיל כיון שבשל יתן טעם וכדלקמן סי' ק"ט ס"ק ט' מיטו י"ל דהשתי סבכות שהביא המחבר בא"ח שם נמי בהא פליגי מי חמץ טוי דמיל"מ ולפ"ז מיירי בשאר איסורין שחיטו

כנגוף המיסור בלא התרומה : (ג) אפילו איסור מרובה כו' . כגון שנפל מיסור גדול לרוטב מעט וזרק המיסור מן הרוטב ומבושל בטול לגיר של מיסור חשוב כנופו מ"ם אם נתערב ליר בעין של מיסור להיתר נריך שיהא פוגם לנמרי או שיהא רוב היתר וכ"כ בת"ז בתרוך :

(ד) ויש מי שחוכך כו' . פי' דפליג על מה שכתב תחילה אם יש שם גוף המיסור ובטל ברוב מכי פגם קלת וזה ס"ל דאפי' הכי לסור דהא נהנה מגוף המיסור בשם שיש לו טפי לאכילה ויהיה נהנה טפי מרבוי אכילת במחמת המיסור יותר מן הקלקול שמקלקל לו קלת בטעם אסור וכאלו לא הוה רוב ולריך שיפגום לגמרי כנבילה :

(ה) בד"א שפוגם בו' . ראים בסימן וכתב בטור פירוש דהשביח ולבסוף פוגם כגון חומץ יין נסך שנפל לתוך גריסין לוגן והשביחן והריחן ופוגמן עד כאן לשונו ממילא פירושא דפוגם ולבסוף השביח הוא שיכלה לגפל לתוך רותחין ולינען וזה אסור בכל שכן מהשביח ולבסוף פוגם *)ומ"ש הטור גריסים דפוגם תערובתו מותר בגון חומץ יין נסך שנפלו ברותחין ואוכלן כשהן רותחין וכן הוא בלבוש .

פרי חדש

(סימן ק"ג בש"ע סעיף ב' בהג"ה) אם ניערו התבשיל הראשון בכף כו' לא נאסרה הקדירה . משום דהוי נותן טעם בר נותן טעם . המיסור

גליון מהרש"א

שהבאיש ונפרח גם אח"כ ס"ם אסור ועיין תוס' עבודת כוכבים ס"ם א' דרגלי דבורים עצמות נינחו ומותרים : (ס"ע סעיף ג') עד שיפגום לגמרי שאינו ראוי למאכל אדם . ובב"ח דלוקה אף שלא כד"א אף שנפסל מאכילת אדם אפשר בעי ריב היתר פ"ם בפתיחה לתערובת ח"ג פ"ו ד"ה דין חדש : (סם) והיתר מועט מותר אם פוגם קצת. עיין ש"ך סוף סימן ק"ד : (סם) **שאם** הגדיל האיסור מדתו.וכן חלב בין אף שפוגם ס"ם משביח יותר ע"י שנעשה צלול ת' צ"צ סימן פ' עלה צ"ן ע"ד ד"ה ועוד כיון מדלא כתוב ע"י שיתלבן יסכרנו בדמים מעולים כס"ש בשאלה שם וי"ל דאפ בעצם אין שבת לית לן בה : (סם) **אבל** אם השביח ולבסוף פוגם . הרב ר"ע בתפורה פ"ה דע"ז משנה ב' חשב טעם הבלוע בכלי שאינו בת יומא בין משביח ולבסוף פוגם והסה עליו התוי"ט דהא בשעה שהטעם מתערבו בתבשיל שמבשלין בו כבר הוא פגום וגם מפורש בש"ס דאינו אלא אמו בת יומא וע"מ"ש בגליון הר"ן פרק בתרא דעבודת כוכבים עלה שם"ג א' : (ע"ז ס"ן ו') **ותמיהני** כו' דהכף נתן טעם פגום בתבשיל והתבשיל . עי' מ"ז סי' צ"ח ס"ג ס"ק ח' וסי' צ"ד ס"ק ז' : (ס"ך ס"ק כ') **דאע"ג** דאינו נ"ט צריך ס'. עיין ת' דת אש סימן י"ג : (סם ס"ק מ') נאסר התבשיל השני . וכן חלב שנתן ליין שפוגם אם ** מבשל היין אח"כ עם בשר אסור דהא חלב עם בשר הוא לשבח ת' צ"צ ס"פ עלה צ"א ע"ד ד"ה ועוד כיון דהוי נותן טעם : (ס"ע סעיף ד') **שכן** ובשל עובד כוכבים.הצים ושעורים

יד אברהם

שהבישול הוא היכא שהמיסור בפני עלמו מועטם ומבושל הוא פגום קלת אבל אם הוא נעלמו פגום לגמרי כגון ס אסור ועיין תוס' עבודת כוכבים ס"ם א' דרגלי דבורים עצמות נינחו ומותרים : (ס"ע סעיף ג') עד שיפגום לגמרי שאינו ראוי למאכל אדם . ובב"ח דלוקה אף שלא כד"א אף שנפסל מאכילת אדם אפשר בעי ריב היתר פ"ם בפתיחה לתערובת ח"ג פ"ו ד"ה דין חדש : (סם) והיתר מועט מותר אם פוגם קצת.עיין ש"ך סוף סימן ק"ד : (סם) **שאם** הגדיל האיסור מדתו.וכן חלב בין אף שפוגם ס"ם משביח יותר ע"י שנעשה צלול ת' צ"צ סימן פ' עלה צ"ן ע"ד ד"ה ועוד כיון מדלא כתוב ע"י שיתלבן יסכרנו בדמים מעולים כס"ש בשאלה שם וי"ל דאפ בעצם אין שבת לית לן בה : (סם) **אבל** אם השביח ולבסוף פוגם . הרב ר"ע בתפורה פ"ה דע"ז משנה ב' חשב טעם הבלוע בכלי שאינו בת יומא בין משביח ולבסוף פוגם והסה עליו התוי"ט דהא בשעה שהטעם מתערבו בתבשיל שמבשלין בו כבר הוא פגום וגם מפורש בש"ס דאינו אלא אמו בת יומא וע"מ"ש בגליון הר"ן פרק בתרא דעבודת כוכבים עלה שם"ג א' : (ע"ז ס"ן ו') **ותמיהני** כו' דהכף נתן טעם פגום בתבשיל והתבשיל . עי' מ"ז סי' צ"ח ס"ג ס"ק ח' וסי' צ"ד ס"ק ז' : (ס"ך ס"ק כ') **דאע"ג** דאינו נ"ט צריך ס'. עיין ת' דת אש סימן י"ג : (סם ס"ק מ') נאסר התבשיל השני . וכן חלב שנתן ליין שפוגם אם ** מבשל היין אח"כ עם בשר אסור דהא חלב עם בשר הוא לשבח ת' צ"צ ס"פ עלה צ"א

יומן וכ"כ בב"י לקמן סימן קכ"ב וט"ז קסה כיון דפסק לקמן סימן קכ"ב ס"ו דכתם כליס של עובדי כוכבים חינן בני יומן ט"ז הכא בלאו הכי מותר ול"ל דלא כהיא כאן דברי הרמב"ם אלא לומר דבשר פוגם שמן ודבש וט"ל סי' קי"ד ס"ז: **יד** וי"א כו' רק משקה הנעשה מדבש כו'. משמע דבשמן גם סי"ל מודים לפוגם (וכן כ' בעט"ז שמן ודבש כו' ואפילו היה בעין היה פוגם את השמן ומסריחו כו' ומשמיט הגהת הרב ט"ס) ותימה הא סי"ל אלו הוא מסרי"ל בהגהת ס"ד סימן כ"ב ומש משמע להדיא דכ"ם בשמן הוי לשבח אפילו כשמתבשל וכן משמע בכל הפוסקים כמו שמצאתי דמסרי"ל כהיא דס"ם ופק"מ דשמוטים בעין הוי טעם לפגם בדבש וכתב עלה וז"ל לשמש עובדת הוי במחבת בת יומא שנתבשלו בה דבש ושכר ומשמע היה משקה שנעשה מדבש ובכי לייתי נמי מתניתין דשריף דבש דמיהם מייתי ר"י לרמיה דקתמר לי מקום גיטולי עובדי כוכבים כו' ובחמובת ר"י במרדכי שם מוכח להדיא דבשמן מודה דמיהם לרמיה בדבש מדתנן פרק ח"מ שמן של עובד כוכבים מותר ומפרש שמואל משום דזליפתן של כלי עובד כוכבים מותרת כו' וט"ב לא שקיל ושרי התם הלא בטל"פ בשמן חבל בדבש הוי בטל"פ לגמרי אפילו מעורב בו שמנונית של גיטולי עובדי כוכבים או מבשר וחלב מב"ל. ולפ"ז לומר דבהך מתניתין שריף דבש ומעמא דמפרש בש"ס דמשום גיטולי עובדי כוכבים ניחא למיתם דבטל"פ מותר אם כן על כרחך היינו טעמא דמשום דשמוטים בעין בדבש בטל"פ ובשמן כ"ש לבשר (וס"ל להאי חגא כלים של עובדי כוכבים בני יומן. אי נמי דסבירא ליה דכיון שאין הפגם בשמן אלא מחמת שנתבשל בו יומו אבל בשר אינו מתבשל בן יומו אלא ביומו ובן יומו מותר ובן יומו מבשל בשר בחלב ומשמע דמסריח

כתמובה דיש חילוק בין דבש עצמו דמיירי בי' המרדכי למסקה הטעמי דבדבש וכן עיקר והוא מסקנת הד"מ ולא ידעתי למה כתב כאן לקולא במקום הפסד גדול אפילו בדבש עצמו דלפי הטעלה אין כאן קולא נגד המרדכי : (ח) בחתיכת איסור שלא נפגמה . דמה שהוא בעין אינו נפגם אפילו נמתחה כמה ימים וזהו דעת רשב"ם בטור סימן קכ"ב והיש מתירין הוא הר"ן ס"ל דאפילו מה שבעין על הכלי נפגם *) והאי קי"ל כסברת רשאומה וכ"כ בלבוש : (ט) דחורפיה משויא ליה לשבח . ומבואר בסימן ל"ה ס"ב דדוקא רוטו דבר חריף בטעין מ"ה בטעין עכ"פ בתבלין חלק גדול שהוא נרגם הרבה בקדרה ועי' מ"ש סי' ל"ו ס"ב : (י) בלועה מבשר וחלב . פי' כיון שבשר נאסרה הקדירה מבליעת בשר בחלב נחשבים המים שבישל הוך מעל"ע כבילה והוא בישל בה בשר בחלב אז בשר בחלב רק שהבריש ב"י להקל בזה שהרי נתחלפו עברים לילה בין בישול בשר בחלב ובין חמוש המים דלא הוש אז המים נבילה דיש פוסקים כר"ת דליפה חמ' פוגמת ואע"פ דלא סמכי עלייהו להתיר המים מהלו מ"מ מכיי לזה שלא יהיו נחשבים כבילה לענין חשבון מעת לעת : (יא) בשאר איסורים בבל ענין . פי' לפי' קודם ליתת לילה כיון דהיה גופיה דהמים יהיו נחשבים כבילה בשאר איסורים הוא פלוגתת נסי' ל"ב ובכהאי גוונא מכיכין למקילין :

אוסר והרי היא (ח) בחתיכת איסור שלא נפגמה [כ] יג ויש מתירין אפילו בישל בה קודם שהדיחה : הגה **טז** וה"ה יש ס' נגד (ז) מה שהדבוק עליו לכולי עלמא (יד) שכי מלמר דהקדירה מיהם בת יומא ובכי נהוג (מו"ה) :

ך [כא] יד יש מי שאומר יז שאם שמו פלפלין (טו) בקדרה של איסור שאינה בת יומא הכל אסור (ט) דחורפיה משויא ליה לשבח (הכרעת עצמו בב"י) :

זי [כב] טו קדרת שהיא (י) בלועה [כג] מבשר וחלב שנתבשל בה ביחד או בזה אחר זה וקודם שעבר לילה אח' הוחמו בה מים חשיבה בת יומא עד שתשהה מעת לעת משעה שהוחמו בה המים :

הגה [כד] אבל אם עברה **יח** (עז) לילה מותר וכן אם עברה לילה בין בישול בשר לחלב שע"ג בשר לחלב שלמר דהוחמו (יז) המים מיד עמי דיעת הכי ומ"ה בכל המיסוריס לפי מלי דקיימת לן בכל המיסוריס מתיכה נעשית נבילה (ב"י ובסברת הרב) וע"ל סימן ל"ג **ב** [כה] ובמקום [כו] הפסד יש להתיר בכה"ג (**יא**) בשאר (יח) מיסוריס בכל ענין רק שיהא מעת לעת מזמן בישול המיסור :

ונתן טעם לדבר דכך שוש המים לדידן כמו המיסור עצמו דכל המים נבילה עליהו להתיר המים מהלו מ"מ מכיי לזה שלא יהיו נחשבים כבילה לענין חשבון מעת לעת : (יא) בשאר איסורים בבל ענין . פי' לפי' קודם ליתת לילה כיון דהיה גופיה דהמים יהיו נחשבים כבילה בשאר איסורים הוא פלוגתת נסי' ל"ב ובכהאי גוונא מכיכין למקילין :

שהוחמו בה מים אפילו בה כיון דים סוברים דלאחר לילה ל' נעל"פ אפילו בה קו ס שבערו עליה לילה ל' הוחמו בה מים . נקטינן כדברי הסמ"ת כיון דקי"ל בבשר בחלב מכ"ע עכ"ד ומבואר מדבריו דאם הוחמו מים תוך לילה ל' לריך לאח"כ מעל"ע מחימום המים וזה שבחב בלן בשם מעל"ע . משעה שהוחמו בה המים וכ"כ לקמן סי' קכ"ב ס"ד ולא כמ"ש בה"ח ד"ז על שמו דבין נשתהה הקדרה לילה אח' קודם החימום בין שנשתהה לילה אח' לאחר החימום בה המים וכ"כ הרשב"ם בשם אחרים דהאי עד שלא הסבילו אפילו הדיח קאבר וכ"ש פוגמת עכ"ל דליתא אלא מ"ל להכי"י דהיינו מוטיל ליתה אלא לענין שחימום המים אח"כ לא יעשום כ"י אבל אם אחר בישול בשר בחלב מחימום המים ולפ"ז גם מ"ש הרב המחבר ופ"ת דהכוונה שבי אחת דתניא ר' יהודה אומר בשלשה מיני בשר אין מבשלין אותו בקדירה חדשה אלא אם כן שהה בה שלשה ימים ומבשל בה שלשה ימים ואחר כך מבשל בה מה שירלה ואח"כ מבשל בה בשר בחלב ואין בזה משום בלוע בשר בחלב ואין בזה משום בלוע בשר בחלב ואין בזה משום בלוע

קד דין עכבר שנמצא בין או בשכר.

ובו ג' סעיפים:

א [א] א עכברא(ה) דדברא נותן טעם לשבח הוא שהרי עולה על שלחן מלכים אבל עכברא דמתא [ב] ב מספקא לן אם משביח בשכר וחומץ או אם הוא פוגם [ג] ג ולפיכך אם נפל לשכר ב או לחומץ בצונן והסירו שלם [ד] אם לא שהה בתוכו [ה] מעת לעת מותר ד אבל אם היה רותח או אפי' צונן ושהה בתוכו מעת לעת בין שהסירו שלם [ו] בין שנחתך להחתיכו' דקות ויבול לסננו במסננת בענין שלא ישאר ממנו בתוכו כלום ה בין שניטוח בתוכו לגמרי ונעשה כולו משקה ולא נשתייר ממנו שום ממשות ניתר על ידי שיהא ששים בהיתר כנגד העכבר ו ואם נחתך לחתיכות דקות והוא בענין שאינו יכול לסננו כגון שנתערב השכר או החומץ במאכל עב הכל אסור ואין שם ביטול דחיישינן שמא יפגע במשהו של איסור ולא ירגיש:

הגה (א) ג ודוקא (א) בשכר ים לחום שם נפלה שם יכול להוציאו מכל בשכר (ב) מיסורין אין לחוש (כך משמע בתרוך כלל ל"ג):

קד (א) ודוקא בשרץ וכו'. בד"מ כתב טעמא דמה שיכול לבררו ולהוציאו מכל מאכל וק"ל כעדשה שהוא מיעוט מועט מתוכו טוחל ותחילת בריייתו הוא כעדשה מקרי בריה ותיקם בטלה עכ"ל ומרמז שם בטלה לחלק בן ממ"ש בטור ומה נתחדש בענין שאינו יכול לבררו ולהוציאו הכל אסור וק"ל לרמ"א מה ק"ל נתרסקה הבריה בטילה וכ"כ בדריסה בשם רש"ל וז"ל ולפ"ז נראה דאפילו סי' ק"ל אם נתרסק בריה בטילה ואפילו בשכר ושמן דלמא נפלה לתוכו ונתרסקה ומ"מ כיון דאיכא ספק אם נפלה לתוכו אסור ולא מהני ריסוק ע"כ. ולפי זה נראה דאפילו בשכר ושמן אם נתרסקה הבריה בטילה וכ"כ בדריסה בשם רש"ל וז"ל ולפ"ז נראה דאפילו סי' ק"ל אם נתרסקה הבריה בטילה ואפילו בשכר ושמן דלמא נפלה לתוכו ונתרסקה ומ"מ כיון דאיכא ספק אם נפלה לתוכו אסור ולא מהני ריסוק ע"כ. ומ"מ בדריסה דכאן מכירין שהיא נפלטה מחמת חריפות השכר ושמן ואין לחוש לספק ש

מקום סכי לסור בעכבר דמת יאכל היסור בפני עלמו : (ב) ליין ושמן . כרמב"ס נהן טעם לזה שהלו דברים גריכים להיות מבושמים וכ' רש"ל בפ' ג"ם סי' מ"ח דמשמע מטעם זה דאחר מפקים חסורים ובדבם לכ"ע פוגם כמ"ם המ"ג מפי' התוס' לעניו דברים שמתערבו בדבם והמרדכי פרק הין מעמידין ומסיק שם היש להחמיר בכל המפקין חוץ מיין ושמן ודבש : (ג) שמא היה השומן רך . אבל אם ודאי ידוע לנו שהשומן היה תחלה רך רק שיש ספק אמת חוך שיעור בדיעבד נהפקה דהיינו חוך מעט לעת מן הפילה בזה חלינן לחומרא ודלא כהו"ה בלל ל' שמחיר אם בח לפיינו בהחות הפה אלו כלי שמחיר אם בח לפיינו בהחות הפה אלו כלי שמחיר אם בח לפיינו בהחות הפה אלו כלי

כדלקמן ר"ס קי"ח וכן אם ידוע שהיה כך כשנפל לשעבר לתוכו אסרינן מספקא שמא נכנס בו יום אלא תע"פ שכשבא לפינו קאי אתא"כ ידעינן בכרור אלא היה יום אלא רך אבא לשעבר לתוכו וכן אם ידוע שהיה רך יום אלא ונתקשה אח"כ ולא ידעינן אי היתה בו לא לאסור מיהו בכל אופן שהיה רך או לא לאסור לאכילה כו' ממש"כ בסמוך אפילו בשעת הנפילה אם היה קשה כבר אינו יכול לבטל ואפילו הכי א

כדליתא בסי' קל"ו והוא הלמוד ערוך בפ' ח"מ ומזה תמה לחי ג"כ מאד על מ"ם לעיל והא דברי בסמ"ק לתא בו שכר לכתחלה דמה לו לכתוב כן בשם סמ"ק דבסדיא ליתא כן בפ' ח"מ דר"י שרי ליה לר' חייא למירמי ביה שיברא והטעם שהם פגומין טפ היין כמ"ש בסי' ל"ט ס"ז ויותר לחי תמה מה קשה לו מנתינת שכר דהתם הוא פוגם היין ודלהלן בד"מ סי' ס"ט וז"ל מדכתב הו"ה בכלי שברו בשר בו בשר מע"ל דנאסר בו בשר ומותר לחזור ולשרות בו בשר דהא לין שורין שכשר הבשר מע"ל נאסר בשר מע"ל מכמע דהי שורין שכשר מזה ים ללמוד לכתוב חבבי כמבואר ממם ומה שכו דבר ליסור בגון יין נסך וכיולא בו בכלי מע"ל לאסור לתת בו דבר היתר מס ולפי' בלוגן יש ליסור הם הוא מע"ל עכ"ל ותמהתי על זה דהא לחמרי בגמרא שזכרתי דמותר לתת בו שהר מבקין מפני שפגומין ומה דבר היתר דקאמר קלי על היין קשה דמה לריך ללמוד מהו"ה זה הדין הא מבואר ערוכה היא דקנקנים של עובדי כוכבים לאוסרים ועל עיקר שכתבו הו"ה דלריך שבים בגד כולו בהא נאסר ט"י בכישה מע"ל קשה לי דהא כ' הרשב"א בהא"ה בסימן ל"ט סעיף ז' דסמזים שנאסרה ע"י בלע יין עובד כוכבים בלוגן הינו הלא מועט וע"כ שרי ליה בקליפה הכלי להכשיר וכ"כ הטור סימן קל"ה בשם הרשב"א ומשם יליף הרשב"א לדיוקים לחריס בגון חלב ודם לעניו לאיסור מועט בכלי גדול כמו שנזכר שם ס"מ דלא שייך לומר בזה ביו"ב שקילו בסברת הו"ה ומלא דעכ"פ לין לומר בכום כמבואל ממם דמ"ל לא הים שרי בקליפה הכלי להכשירו וזה דוקא בכלי של עובד כוכבים שבים בו יין וסירחל רוטם ליתן שם יין בשר דהין כאן פגם לף אם יש זמן רב משמ"כ בשאר חיסורים דאחר מע"ל הין ככלי האסור לאסור אפי' ט"י בישול דעוכו הא בכלי ט"י בישול דעכו"ם הוי כשאר חיסורים ולפגם ולפי הסברא דהין כאן פגם ולמה יאסר ככלי ט"י בשיעור אחר דבשאר חיסורים אין לו להסור דהיינו אחר שהוא בשלו בשלו אח"כ : (ע"ז ס"ק ס') באו"ה כי' ודאי אף הכלי אסור בדיעבד . עיין במג"א סימן תס"ו ס"ק ט"ו ד"ה כתב ונסצא נ' חלוקים נבש בדבר קשה וודאי אינו בולע וזהו האי דסימן ק"ד בהג"ה ספק כשנפל שם היה (השוכן) קשה אם הנוף שיבלע ע"י בבישה הוא קשה זהו דין דכאן אם עצם א' כבוש בעצם אחר קשה הוא שנסתפק בו הד"מ במג"א שם ור"ל כלי שנכבש בו איסור אי נאסר הכלי : (סס) וצריך ס' נגד כולו אם הוא של עץ . וכלי יין נסך אם נאסר כולו ע"י בבישה עיין ש"ך קל"ו סק"ם ועיין ס"ז בא"ח סימן תנ"א ס"ק כ"ב ובלי יין שמבניסים בו לקיום דנאסר בשעה א' גם בנתן בו יין כשר שעה א' נאסר ש"ך ריש סימן קל"ו ס"ק ב':(סס) דבבל הבלים אין לאסור אותם כו' כנלע"ד . עיין בם"ו א"ח סימן תס"ו ס"ק ס' בסופו וע' שם סימן תנ"א מ"ו ס"ק כ"ב ודבריו קשים דהא שם בולע בעין ומאי בבך דבולע אחר מעל"ע וצ"ל דר"ל דההגעלה שמאינו מתיר לבשל בו כ"א להחזיק בו מים ולא יאסרו המים מחמת כבוש כיון שבשעת שיבלעו נפגם כבר השכר : (ע"ז ס"ק ג') ויש ראיה ברורה להתיר . וחלקו עליו האחרונים דשאני הכא דאתרע ע' פ"ח וכו"פ וע"ם דלעיל בפיף ג' דחסיב כדבר לית ליה קיומא וכ"כ בסמדכי שם מסנהי ז' פ"ח דבביעית ודל יפן וכו' וס"ס: ג הכלי"ם פס"ח דמולין כפב

הגהות חמ"ז

(סימן ק"ח סוף פ"ק א') נותן שם לפגם . ונ"מ בשל מותלת מעשם שזכרתי

פרי חדש

(סימן ק"ח בש"ע סעיף א') ואם הוא כבוש בתוך ציר או בתוך חומץ כו' . ונפתוח

חידושי בית מאיר

(סימן ק"ח סעיף א' בחג"ה) ויש מקילין בסה שבחוץ . וג"כ וכתב במ"ו שם כשם חו"ה דשם נתבשל בלא תתיבף לחותו מקלת ומיונבחומה מחיב' ס' נגד מה שנכבש לגיך ס' ועי' ש"ך סי' ג"ו ס"ק ס' : (שם) מלבד בבב"ח . ג"כ סיינו דוקא כשר מבושל כשר מבושל חו שכושה לאכול בחומלת מעש"כ שם רוצה לבשלו חת"כ שספק שרייתו פסיעת דסוי ג"כ שפק דאוריימא ואסור : (בש"ך סק"א) ויש מקילין . ג"כ עי' מ"י מחלק שם בין כבוש בציר לבבוש בלוגן מע"ש ופוסק דשפילו בחיסור שמן חינו מפעפע למעלה : (בט"ז סק"ג) עיין בנקה"כ ועי' בדבכי סמ"ו עלמו סימן מ"ח סק"י ו' : (בש"ך ס"ק ב') עי' כו ולדבריו מסכים

גליון מהרש"א

(שם בהגה"ס): וספק כבוש אסור . עיין ש"ך סימן פ"ב סוף סעיף קטן י"ד אף ציר דגים דרבנו ס"ם בזה מקבל מעם הדגים ממש: (שם) מלבד בבשר עם חלב שלא בשלו אח"כ : (ע"ז ס"ק ח') באו"ה כי' ודאי אף הכלי אסור בדיעבד . עיין במג"א סימן תס"ו ס"ק ט"ו ד"ה כתב ונסצא נ' חלוקים נבש בדבר קשה וודאי אינו בולע וזהו האי דסימן ק"ד בהג"ה ספק כשנפל שם היה (השוכן) קשה אם הנוף שיבלע ע"י בבישה הוא קשה זהו דין דכאן אם עצם א' כבוש בעצם אחר קשה הוא שנסתפק בו הד"מ במג"א שם ור"ל כלי שנכבש בו איסור אי נאסר הכלי : (שם) וצריך ס' נגד כולו אם הוא של עץ . וכלי יין נסך אם נאסר כולו ע"י בבישה עיין ש"ך קל"ו סק"ם ועיין ס"ז בא"ח סימן תנ"א מ"ו ס"ק כ"ב ובלי יין שמבניסים בו לקיום דנאסר בשעה א' גם בנתן בו יין כשר שעה א' נאסר ש"ך ריש סימן קל"ו ס"ק ב':(שם) דבבל הבלים אין לאסור אותם כו' כנלע"ד . עיין בם"ו א"ח סימן תס"ו ס"ק ס' בסופו וע' שם סימן תנ"א מ"ו ס"ק כ"ב ודבריו קשים דהא שם בולע בעין ומאי בבך דבולע אחר מעל"ע וצ"ל דר"ל דההגעלה שמאינו מתיר לבשל בו כ"א להחזיק בו מים ולא יאסרו המים מחמת כבוש כיון שבשעת שיבלעו נפגם כבר השכר : (ע"ז ס"ק ג') ויש ראיה ברורה להתיר . וחלקו עליו האחרונים דשאני הכא דאתרע ע' פ"ח וכו"פ וע"ם דלעיל בפיף ג' דחסיב כדבר לית ליה קיומא וכ"כ בסמדכי שם מסנהי ז' פ"ח דבביעית ודל יפן וכו' וס"ס: ג הכלי"ם פס"ח דמולין כפב

קה א ויש מקילין במה שבחוץ לציר . ומדברי הרב"ח כלל כ"ב ד"ו נרחה שכן עיקר . וכן משמע דעת הרמ"ם והרשב"ם בפכ"ה גבי בשר שנמלח בכלי שלישו מנוקב ותפילו מתיכה דהיתר שבתוך הלין שמן וכבי משמע מהט"ו בסימן ס"ט סי"ח וכן משמר פוסקים ותף דלחריכן התם בשר שנמלח בכלי שלישו מנוקב לפי' מה שחוץ לציר לה נתבשר שם ס"ק ס"ח הטעם משום דכיון שנמלח בכלי שלישו מנוקב פירש הדם ממקום למקום וט"ם ותולי לזה רמז הרב בד"ה כ"ב וכ"כ ט"ל סי' ס"ט מדין זה לחבל ודלפי לי הוה היסור שמן לף מה שחוץ לציר לחסור כדמשמע מדברי הפוסקים לשם וכ"כ הטור בשם"ם זה וכן משמע בהו"ה כלל ל' ד"ו וכלל י' . ולפ"ז היה נרחה לכחורה להחסור לדידן מה שחוץ לכבישה כיון דלחן לף מחלקין בין כחוב לשמן כדלקמן ס"ה וס"ט בהג"ה חלה שם"ב לף ה"ל להרב לכחוב כאן שברת להקל כיון דלדידן לכ"ע חסור ומכ"ם שלה ה"ל לחפוש בת"ח אם שברת המקילין עיקר ועוד דבשם"ם ע' כ' דבשר שנפל לציר מה שחוץ לציר מותר ועוד דהחו"ה נמי ס"ל דלה מחלקין בין כחוב לשמן ולפם ה"ל בבבישה מתיר מה שחוץ לכבישה לכך נרחה דחע"ג דלה מחלקין בין כחוב לשמן יליף ברשב"ם דסק"ג וכן מבואר ממ"ם לעיל סי' פ"ז סק"ג ע"ש לכן בחשובה מתחת עני' סי' ל"ה ספכים להורלת הרב המורה שם לחתיר לכתחלה לבל בספק כבוש שספק הוה שם ס"ד שחוסר בבישול הייבו בודחי כבוש וספק הוה בב' מחיכה דלה שייך לומר חוקי לחזקה חכל בחתיכה חחת וספק מע"ע שרי לחפילו בבישול עם"ם ו[ע"ע] : (ה) בחוך חומץ . בכבש מע"ע והייבו ע"ם דברי הם"ו שהתיר גם בשר חיסורים מעשה חזקה קמייתא ובגם הפר"ח וכ"כ לף הביגו עליו בעיקר הדין רק על הרישה שהביא ממקום והלילך בזה ומסיים שגם הם"ד שחוסר בבישול הייבו בודחי כבוש וספק הוה בב' מחיכה דלה שייך לומר חוקי לחזקה חכל בחתיכה חחת וספק מע"ע שרי לחפילו בבישול עם"ם ו[ע"ע] : (ה) בחוך חומץ . כ' הם"ך

[ד] ונאסר כולו [ה] אבל פחו' מבאן (ב) בהדחה סגי :

הגה [ו] והל מקום לחמרינן כבוש כמבושל לחפילו מה שחוץ לבבישה

חסור דע"י הבבישה שלמחה מפעפע למעלה כמו בבישול

(ב) **א** [ז] ויש (ג) מקילין במה שבחוץ (לרוך כלל ל')

(ג) [ח] (ג) (ג) ובספק בבוש חסור (ד) מלבד בבשר עם חלב לחלילין

לקולא דמן התורה חיבו חסור לה בבישול ממם (שם ורמ"ל) :

ב [ט] ג *) ואם הוא בבוש בתוך ציר או (ה) בתוך

(ד) חומץ (ד"ע) אם שהה כדי שיתננו על האור

בסי"ם זה וכן משמע בחו"ה כלל ל' ד"ו וכלל י' . ולפ"ז היה נרחה לכחורה להחסור לדידן מה שחוץ לציר לה נתבשר שם ס"ק ס"ח הטעם משום דכיון שנמלח בכלי שלישו מנוקב פירש הדם ממקום למקום וט"ם ותולי לזה רמז הרב בד"ה כ"ב וכ"כ ט"ל סי' ס"ט מדין זה לחבל ודלפי לי הוה היסור שמן לף מה שחוץ לציר לחסור כדמשמע מדברי הפוסקים לשם וכ"כ הטור

חידושי רע"ק

ס"ו(בבת' טעיל צדקה(סי' ל"ה)כתב וכמדיומה נוהגים להחיר אם נלקח החתיכה תוך טע"ש זמן מועט אפילו אם החזיר לאותן הטים עצמן כל שלא נשרו טע"ש בפעם א' בלי הפסק עי"ש : (בהג"ה) דאזלינן לקולא. ומ"ם אסור לבשלו דהוי ספק דאורייתא ויש לעיין אם מותר להוסיף עד ס' ולבשלו כיון דעתה היתר הוא לאכלו כך י"ל דלא הוי בכלל מבטל איסור לכתחלה וגם דהוי רק ספק איסור וע' בפר"מ בם"ו (רס"ו ס"ה) : (ט"ז סק"ל) וכן בהיתר ששרוי בכלי של איסור. ומפליט מכל דופן הכלי אף סמה שדבוק עלי מבחוץ וצ"ע כ"כ באשל אברהם (א"ח סי' תמ"ז סק"ל) : (נת"ד) כנלע"ד . עיין מ"ז לעיל (סימן צ"ג סק"ב) : (ס"ך סק"ל) אי הוה האיסור שטן. זה תמוה דלעניו כבישה מה

ביאור הגר"א

ופג"ה ופכ"ה ; [ד] ונאסר כולו . כ"ם בפ' ג"ה צ"ו ב' מאי דעתיך כו' וכ"ת מאי כו' : [ד] אבל פחות כו' . כמ"ש פכ"צ (סס) ופכ"ה (ק"ו כ') : [ו] וכל מקום דאטרינן כו' . כמו מבושל כמ"ש בפ' כ"ה ק"ח סיפת הלב כו' וצתום' שם ד"ה סיפת כו' : [ז] ויש מקילין . דלא אטרינן בבוש כמבושל אלא מה שהוא כבוש : [ח] ופפק כו' . סס"ש דאי תרי ליה כו' בפ"ל מכלל דאסור בשאר איסורים טן התורה אבל בבב"ח פותר טן התורה וכמ"ש בחולין ק"ח א' דרך בישול כו' וז"ש רק כו' ום"ם מדרבנן אסור מדאטרינן (סס במתני' קע"ז) המעמיד בעור קיבת כו' : [ט] ואם הוא כו' . כ"כ הרא"ש בפ' כ"ה סוף סי' ט"ם נציר ושמטו כיון שהוא כמבושל משטרינן בשיעור בישול וכמ"ש תנאונים דשיעור טליף כשיעור צליה מס"ש (מוליו ל"ז כ') מליה כרותה דצלי . ולמד ב"י דה"ה לחומץ [וכמ"ש בפ"א דמעשר ובפ"ג דשבת רי"א בו' חומץ וציר אלמא כי הדדי ניגהו] אבל הרא"ש בפ"ה דע"ז סי"א כ' דחומץ ג"כ בעינן מע"ע ודוקא ציר כ' כן משום דמלח שבתוכו טרתיח כמ"ש בליה כרותה וביבושלמי פ"א דמעשר הלכה ו' ע"ד דר"י מלח כציר יין כחומץ אלמא אף לר"י חומץ כיין ויין ע"כ מע"ע בעינן : (ליקוט) ואם הוא כו' . עמש"ל סי' קל"ה סי"ב בהג"ה (נסק"ק מ"כ) שאף בהכשירו ס"ל לרשב"א כן ולמד מס"ש בע"ז ל"ג ב' השתא ציר כו' אבל אין דעת הרא"ש שם כן (ע"כ) :

באר היטב

בהיתר שברוי בכלי של איסור כ"י וכן איסור שברה בכלי של היתר מע"ל שמסור בכלי עכ"ל והט"ז כתב ע"ז וז"ל ולפ"ז אפילו למה יאסר בהיתר בכלי של איסור כ"י דהכי בהרב פוסקים ס"ל דזוב אין בו טעם כלל ואינו אוסר אפילו בכיכוך ואלא עיין ב"י ס"ק ק"ו:(סימן ק"ח סעיף א' בהג"ה) וספק בבוש אסור . עיין מ"ם בס"ד בסי' ק"ד וכס"ם ס"ז וס"ם ס"ה ודכרי הט"ז בכלן ס"ע בכלן על הג"ה וס"ל דספק בבוש שרי בכל איסורין וגלו לעיל סי' ק"ד גבי עכבר שבבים לאסור וכ"כ בסי' ס"ג ס"ק ו' גבי דגים והביאו במ"י כלל כ' ס"ק י"ד וז"ע מיהו באיסור דבכלן לכ"ע ספק בבוש שרי וכזה מ"ש בהס"ע בא"ח סי' תכ"ז ס"ק ל"ד ועיקר הדין בהג"ה שהו יוליעים הם נבבש בשיעור כדמוכח סי' לעיל אבל אם ספק אם נבבש כלל או לאו שרי דה"ע ס"ם דשמא נבבש בשיעור כדמוכח סי' לעיל ע"ש ודוקא ציר כ' בעינן מע"ע ודוקא ציר כ' כן משום דמלח שבתוכו טרתיח כמ"ש בליה כרותה וביבושלמי פ"א דמעשר הלכה ו' ע"ד דר"י מלח כציר יין כחומץ אלמא אף לר"י חומץ כיין ויין ע"כ מע"ע בעינן : (ליקוט) ואם הוא כו' . עמש"ל סי' קל"ה סי"ב בהג"ה (נסק"ק מ"כ) שאף בהכשירו ס"ל לרשב"א כן ולמד מס"ש בע"ז ל"ג ב' השתא ציר כו' אבל אין דעת הרא"ש שם כן (ע"כ) :

פתחי תשובה

ס"ז סק"ט ע"ז : (ב) בהדחה סגי . עיין בחשובת שבות יעקב ח"ח סימן נ"ו שכתב בחלב שנפל תוך כד שמן זיח והכניאו בו תחב שעה אם שיעה ולא היה שיעה בשמן נגד החלב דלכתחילה פשוט להתיר דלוזן בלוזן בו בלע תכן דעת התוספות בע"ז דף ל"ה דשמן זיח בולע ופולע תף בלוזן לפי שהוא עז ותריף ותף היה לחחות דבריהם מ"מ אין להקל נגד דעת התוס' אם לא במקום טורך אז ס"ם ועיין בספר בחר יעקב בסי' ק"ג שהאריך הרבה בזה ושעלה להתיר תף בלא הפ"מ וכלא עת הלורך ומכש תחד חולק עליו ודעתו במקום הפ"מ נ"ע אם יש בשמן ג' חחיכות ומ"מ כתב דדוקא בנדון דבבו"י הל"ל שנפל דבר ממא בשמן זיח לוזן תכל אם שהה כמבושל ממש ולכן אסור . וכ"כ בה"י סי' ס"ם זה ע"ם דלא כמחבוחים שבחבו להקל בזה ועי' פר"ח שמולק ג"כ על ט"ז) . ולפי הטלחה לחין לחסור בדיעבד מה שהשהה היתר בכלי של חיסור מע"ל (ובט"ז יש כחן ע"ם ע"ש) חלא לכחחילה כדין נפל"ם מ"ם הו"ה לחלק בין כלי עץ וחרס למחכות לא מיבו חילוק זה בשום מקום חלא העיקר בזה דבכל הכלים חין לחסור לוחם לדיעבד כנ"ל . והט"ך כתב שמעה בבה"י שהרבים בזה הקונים וכ' שמיירי שהחיסור קלה בעין וליעשה בכן יומו לא משמע הכי ועוד דהא בכלל ל' כתב קערה מודחם ול"ע : (ג) מקילין . כתב הש"ך דמדברי הרב בח"ח נלחה בכן עיקר בחיסור כחום וחע"ג דלחן לא מחלקינן בין כחום לשמן היינו במליחה וליה וכה"ג לחבל כולי חלי לא נחמיר : (ג) ובספק . פי' שאנו רואים שנכנס רק שים ספק אם נבבש מע"ל והט"ז הניח דין זה בל"ע ודעתו להחיר בספק ע"ם [ובפ"ח דומה לריימו ועיקר הדין כרמ"א] (ובנה"כ הביא עליו ודחה לריומיו ע"ם ועיין בסימן ק"ד בם"ז סק"ג ממשע שסותר דבריו שבכאן ע"ם ול"ל) : (ד) חומץ . כ' הש"ך נכבש מע"ע והייבו ע"ם דבר חם"ו שהתיר גם בשר חיסורים מעשה חזקה קמייתא ובגם הפר"ח וכ"כ לף הביגו עליו בעיקר הדין רק על הרישה שהביא ממקום והלילך בזה ומסיים שגם הם"ד שחוסר בבישול הייבו בודחי כבוש וספק הוה בב' מחיכה דלה שייך לומר חוקי לחזקה חכל בחתיכה חחת וספק מע"ע שרי לחפילו בבישול עם"ם ו[ע"ע] : (ה) בחוך חומץ .

יד אברהם

זחן בו חיסור הרחטון טעם לפגם שרי בדיעבד מ"מ שיכחב ומלח לף הוי ספק גמור דהא ספק חסרון חכמה הוא כמ"ם סעיף ב' מיהו נרחה לחלין להחמיר לעניו טעם הפלטה מן הכלי שהרבה פוסקים ס"ל דזוב אין בו טעם כלל ואינו חוסר חפילו בשיכחב ומלח עיין ב"י ס"ם ק"ו:(סימן ק"ח סעיף א' בהג"ה) וספק בבוש אסור . עיין מ"ם בס"ד בסי' ק"ד וכס"ם ס"ז וס"ם ס"ה ודכרי הט"ז בכלן ס"ע בכלן על הג"ה וס"ל דספק בבוש שרי בכל איסורין וגלו לעיל סי' ק"ד גבי עכבר שבבים לאסור וכ"כ בסי' ס"ג ס"ק ו' גבי דגים והביאו במ"י כלל כ' ס"ק י"ד וז"ע מיהו באיסור דבכלן לכ"ע ספק בבוש שרי וכזה מ"ש בהס"ע בא"ח סי' תכ"ז ס"ק ל"ד ועיקר הדין בהג"ה שהו יוליעים הם נבבש בשיעור כדמוכח סי' לעיל אבל אם ספק אם נבבש כלל או לאו שרי דה"ע ס"ם דשמא נבבש בשיעור כדמוכח סי' לעיל ע"ש ודוקא ציר כ' בעינן מע"ע ודוקא ציר כ' כן משום דמלח שבתוכו טרתיח כמ"ש בליה כרותה וביבושלמי פ"א דמעשר הלכה ו' ע"ד דר"י מלח כציר יין כחומץ אלמא אף לר"י חומץ כיין ויין ע"כ מע"ע בעינן : (ליקוט) ואם הוא כו' . עמש"ל סי' קל"ה סי"ב בהג"ה (נסק"ק מ"כ) שאף בהכשירו ס"ל לרשב"א כן ולמד מס"ש בע"ז ל"ג ב' השתא ציר כו' אבל אין דעת הרא"ש שם כן (ע"כ) :

צבי לצדיק

(סימן ק"ח סעיף א' בש"ך ס"ק ב') ואם כו' וכפי ק"ד . כ"ל לייבב הסתירה דכפי ק"ד דמיירי מספק פגם או שבח נקט כמקילין וגם בודאי איסור נקט כדעת מחמירין עיקר : (שם) וגם בכלל . לף מבין מ"ל שם"ב נקט כמקילין דלחן לחמיר לעניו טעם הפלטה מן הכלי שרבה פוסקים ס"ל דזוב אין בו טעם כלל ואינו חוסר חפילו בשיכחב ומלח עיין ב"י ס"ם ק"ו:(סימן ק"ח סעיף א' בהג"ה) וספק בבוש אסור . עיין מ"ם בס"ד בסי' ק"ד וכס"ם ס"ז וס"ם ס"ה ודכרי הט"ז בכלן ס"ע בכלן על הג"ה וס"ל דספק בבוש שרי בכל איסורין וגלו לעיל סי' ק"ד גבי עכבר שבבים לאסור וכ"כ בסי' ס"ג ס"ק ו' גבי דגים והביאו במ"י כלל כ' ס"ק י"ד וז"ע מיהו באיסור דבכלן לכ"ע ספק בבוש שרי וכזה מ"ש בהס"ע בא"ח סי' תכ"ז ס"ק ל"ד ועיקר הדין בהג"ה שהו יוליעים הם נבבש בשיעור כדמוכח סי' לעיל אבל אם ספק אם נבבש כלל או לאו שרי דה"ע ס"ם דשמא נבבש בשיעור כדמוכח סי' לעיל ע"ש ודוקא ציר כ' בעינן מע"ע ודוקא ציר כ' כן משום דמלח שבתוכו טרתיח כמ"ש בליה כרותה וביבושלמי פ"א דמעשר הלכה ו' ע"ד דר"י מלח כציר יין כחומץ אלמא אף לר"י חומץ כיין ויין ע"כ מע"ע בעינן : (ליקוט) ואם הוא כו' . עמש"ל סי' קל"ה סי"ב בהג"ה (נסק"ק מ"כ) שאף בהכשירו ס"ל לרשב"א כן ולמד מס"ש בע"ז ל"ג ב' השתא ציר כו' אבל אין דעת הרא"ש שם כן (ע"כ) :

דין חומץ לעיל וחזיל לטעמיה שכ' בב"י וז"ל נכנס בעיר כ' הרמ"ם בסוף פ' כ"ס דמיעורו כאלו נתנו על הסאר כדי שיתיה ויתחיל להתבטל אם נכנס בתוך העיר כמיעור זה נאסר אלא כדי שיתיה בהעלה וכפחות ממיעור זה לא נאסר אלא כדי קליפה כדין מליח הרי הוא כרותח ט"כ ומשם למוד שכבוש בחומץ שעד שיעשה כמיעור הזה חיזו לאסור אלא כדי קליפה עכ"ל והיינו דהרי הרמ"ם סתמו כ' בפי' בפ' בתרא דעבודת כוכבים דלף בחומץ בעיון יוסף שלם ומביאו ב"י בר"ם זה אלא ודאי ל"ל חומץ לעיר דעיר שאנו לוקחים בשבוע כמה המלח שים בו די בשיעור כדי שיתגנו על האם וילתיה מקום דמליח ה"ם כרותח וכמבואר בהרמ"ם משא"כ בחומץ וגם המחבר גופיה כ' בר"ם ק"ל לפיכך אם נפל לתוכו לחומץ בלונן ומסירו שלם*)אם לא שאם בתוכו מע"ל מותר ול"ע (שוב ראיתי בס' יהודה הניחא המובא ב"י שכתב להגיה דברי הרמ"ם וכתב לפרש דבריו דמיירי שנפל לתוכו בעודו חי ומת אחר שנתבשל ונתפרד ואין לו עכשיו שיעור ואיסורו מדרבנן ולכן דוחק לייחב כן וט"ם) וגם הב"ח פסק דבחומץ הוי כבוש מיד כמו בעיר וכ' שהרמ"ם מודה לזה וליתא וכדפירשתי גם בשעו"ז כתב בלשון המחבר כאן ובסי' ק"ד ולא חלי ולא מרגיש *) גם בדרישה הסיח דעת הרמ"ם לדעת לחלק שאינו נכונה מפני שלשם לייחב מ"ם הגה"מ פט"ו בשם הרמ"ם (זה לא מלאתי בהג"מ המחדשים שלפני) דכי לחמרי כבוש כמבושל ס"מ בחומץ ועיר כדפ"י ע"כ ואין זה לריך יסוד שבלתי ספק שהגה"מ לא כוונו להרמ"ם זה רק כוונו להרמ"ם לחר כגון הרמ"ם מפליג"ת לו הרמ"ם מלומי"ל שדרך הגה"מ ומדלכי להכיחם חלה מלחה כדעת הרמ"ם ומטור וב"י דחומץ שום כזה לשאר מקום . וכן משמע דעת המרדכי רפ"ב דביצה וכ"פ מהרש"ל בחו"מ ובספרו פ' ג"ה סי' מ"ט ופכ"פ סי' ל"ח וכ"פ החו"ה כלל ל' דין מ' דבחומץ לא הוי כבוש אלא שם בת יומא לאוסרים לפי' בדיעבד וה"ה אם נתערב בהם יומא לאוסרים בדיעבד כמ"ש ס"ק ל"ג . וכ"כ בס' ח"ר דף ל"ז ע"ב ודף ל"ד ע"ב : כתב החו"ה כלל ל' ד"ט חלב שנפל לתוך כלי שני ונתערב בו ונעשית בת יומא לאוסרים לפי' בדיעבד וה"ה אם נתערב בהם יומא לאוסרים בדיעבד כמ"ש ס"ק ל"ג . עכ"ל

במה שמקשה על הרשב"ץ כתן לפי שרואים פירושים שונים ולא נקרא דעתו במה שכ' הטור חוס לתוך חוס כי מתן דכר שמיה כי אם בפירוש זה דהטור דקדק מלשון הרשב"ץ שכתב אלא כל חוס עכ"י הטם מפליט אפי' לין היד סולדת בו מדאייל בכלי שני כל החמירות שלו בכלל אחד להחמיר אם כן כדין היותר חמור בו דהיינו חוס לתוך חוס כי יהיה היותר קל דהיינו לין היד סולדת בו ובכולהו יהיה אסור כולו ובזה כתב שאין ראיה מהא דקתמר הרשב"ץ דשאני היתר חם דהיינו דס כל דיני כלי שני דהיינו דס"ל נס בחס בתוך חס שהוא יותר חמור סגי ליה בקליפה ועל זה כייל ואמר דגם בלין היד סולדת בו יש בו לאסור זה ועל זה אמר שרואה לקלת מחברים שכתבו בכלי שני שהדין כן ובזה מתורץ המיהת ב"י על הטור ועל זה אמר הטור בתחת שהיו בכלי אפי' בתוך חס רק שהיד סולדת בו אסור בכולהו וכ"ם בחס לחס ודיינו לעניין מפליט מחת שבחוכו להפליט לדבר אחר כמו בכלי ראשון אע"פ שלעניין ביטול יש חילוק בין כלי ראשון לכלי שני כמ"ש ח"ח סי' ש"ח מ"מ לעניין מפליט ומפליט אין חילוק ח"כ יש חילוק בכלי שני ולא היה לרשב"ץ לכלול כל דיניו בחד בללא כללא"ד ביאור דבריו ויולא מזה לחלק בכלי שני שהיד סולדת בו לאסור כולו וכמ"ש בחס רמ"ל וכ"פ ב"י דברי הטור במסקנא כמ"ש ואם הוא חס שהיד נכויה בו אז לאסור כמו מבושל דהיינו לפילו בכלי שני ולפי זה כל המומרות שמזכרו בסימן ל"ד מעניין בן יומו הוא ג"כ בכלי שני ולא כמו שכ' רמ"ח שם רים הסי' ט"ם וא"ס אם הכף בן יומו דהיינו שחמטו בו תוך מעל"ע בכלי רחצון . ולעניין מעשה יש לפסוק למומרת כדעת רמ"ל בפרט שהטור ס"ל נס כן הכי רק במקום הפסד גדול ודבר מצוי יש להמיר עכ"ל בסי' ס"ח ורמ"א בסעיף ג' כתן להקל בדיעבד

רחצון על התרנגולת למולנה וכפסק הקילות ח"ל אפי' קליפה הייגו מקום דהיגו מפליט ומבליע כאחד אבל מ"מ מבליע והכי משמע להדי' מתוס' דזבחים והמדקדי והב"ח והכ"ן דסוף עבודת כוכבים מיהו ודאי דסגי בקליפה והיגו מבליע יותר והכי מוכח מהא דכתבו הפוסקים וסע"ן סי' ל"ת ס"ד בחלב דותח שנפל על בשר צונן דקולף הבשר ומותר וכן הוא בס"ם פכ"ל ס"ם.וכל חום מיירי דוקא בשאיל חיד סולדת בו אפי' הוא ס"ל

פכ"ם סי' ט"ו דבדבר גוסס כגון מחיכת בשר לו דג לו לוגר לו דומן דמעטרין חס מן הקדרה לח"ס סולדת בו דינו לעולם ככלי רחשון ואין בידי להכריע רק כ"ל כיון דהתוס' פרק כירה כתבו הטעם לחלק בין כלי רחשון לכלי שני דכלי רחשון כיון שעמד על האור לופעותיו ממין ומחזיק חומו זמן מרובה ל"כ נרחה דהכל תלוי בדפעות ל"כ דבר גוסס נמי כיון דמיקרי יבש לח שיוך בו לפעות וכ"כ בחו"ס בלל ל"ז ד"ז דבדבר יבש ליכא לפעות המקרות ומבשל לעולם כל זמן שהיד סולדת בו ע"ש וכן משמע לכאורה בסוף ס"ד בדיבי זבוב ובחו"ס בלל כ"ז ד"ג בשם המרדכי במה שכתבו שם דאם הקערה כדי קליפה כדין חס לחוך לוגן דאין שייך לזבוב היולא מן הרוחח לחיות ככלי שני ע"ל וכמו שפירש מהרש"ל שם לף על פי שמלאתי כתיבת יד הרב בגליון החו"ס בלל כ"ז שכתב וז"ל ל"ל דמטעם עירוי קאמר מאחר דהזבוב נתערב עם התבשיל מקרי עדיין כלי רחשון כשאר איסורים והרי אף בכלי מחוסר עירוי כדי קליפה לבל בלע בו אין לאלך בין זבוב לשאר עירוי ע"ל הרב טעמים כאן בהג"ה ופלוגתא בין ע"י לגייס ובתרווייהו תוסר הכל ובתב רש"ל פרק כל הבשר סי' ע' שכן עיקר ולפילו לדברי הטור שמחלק בתח"ם סוף כלל ס"ל שהמנהג פשוט כשתולים בשר שהוא בקערה עם סכין תולבת לאין תוסרים כו' לבל פשוט לליחת דם"ד ופוסקים כ"ל מהמעין כהרש"ל וכן משמע לכאורה מדברי הב"י ר"ס ק"ז וכמו שבתב הפריסה לשם בהדיה ע"ש (ועמ"ש בר"ס ק"ז ודוק) והרב בד"מ בתב דבסי' ק"ז נמי מטעם עירוי לאיש עלה ודחש דברי מהרש"ל בלאין רלויות מוכרחות ול"ע מיהו ודאי בחורז ודומן שם הוא לגול וכפף כעין רוטב נרחה דיש לחמוך לדברי הרב וכן משמע בחו"ס שם דדוקא בדבר יבש לא שייך כלי שני ותולי גם מהרש"ל לא קאמר אלא בחורז ודומן שהיכס גלולים וכן משמע מדבריו שם ע"ש והב"ח בתב ג"כ בזה בשם סבות מלבו ולאין מוכרחות והבלפע"ד בתבתי: ם ואם האחד צונן ההיתר צריך קליפה. ובשר וגבינה שנעטו זח"ז וע' משם לונן שיהם לריכין קליפה וכן משמע בחו"ס שם ופשוט ומהרש"ל בתב בחו"ם ובספרו פרק כ"ם ס"ם ע' דאם הסיוסור חם נרחה פשוט לדברי הסמ"ק שמחלק בין חוס החור למליחה שכולו חסור ולאי תמה דברי הסמ"ק (סימן ר"ם דף ל"ו ליש ע"ב) בתב בסוף דבריו וז"ל בפרק דם חטאת למיכן בתיכה בחיכה רקיק ברקיק יקלוף לת מקומו תימה דמ"ם מחם לחוך חם דמיחסר כו' ומשמ י"ל החם גבי חם מיירי זה ע"ג וחחם גבי רקיק מיירי בזה בלד זה עכ"ל ומניחו המרדכי פכ"ם בלמה דלחפי' בשניהם חמים מחיר בקליפה וכן בביח החו"ם שם ומהרש"ל גופיה בחו"ם סימן כ"ח על סמ: ו' איסור שהניחו בכלי היתר כו'. זה דעת החו"ם וכ"כ הרשב"ח בחדושיו (פכ"ם ובחח"ל דף ע"ג) וזה לשונו לפי סברת החומרים דקערה שמלח הם בשר לחר דלחה לוגת היל חם נתן הם בשר רוחח סגי ליה בקליפה בין ברוחח נגוד בין ברוחח לח דחם לחוך לוגן תחלה גבר ובקליפה סגי וכ"כ בעלי החוס' עכ"ל ומהרש"ל פ' ג' ס"ם מ"ם ופכ"ם ס"ם ס' חלק ע"ז וז"ל נרחה בעיני דליחת להחי סברת בלל מאחר שהוכחתי מכל הגדולים דם"ל דבקערה שהיא בח יומח חוסרת דבר חם בלח רוטב מאחר שחין הם פליטה מגופה (וכמ"ש הרב ס"ם ז') ממילא דלא שייך נמי למימר גבי קערה חו בף עילחה גבר חו בחחה גבר כי חם בשני מיני חולים חעבנן להיות חם וקר משא"כ כלי שהיו עבע בכך ל"כ חם שהלו מפליט ובולע ול"כ כל זמן שהוח חם שהיד סולדת בו לוסרת וגם נאסרה מגוף האיסור בכלי היכא לישה בשים לפי מאי דקי"ל דהוס הלי וחוס הביחול הכל בשמים עכ"ל ובשם"ס פ' כ"ג (דף ע"ו ע"ח) גבי נטף מרוטבו לא משמע לכאורה כן ובכי מוכח להדיא בחום' פרק כ"ם (דף קי"ח ע"ב ד"ה הלבחת) והרח"ם לשם גבי מ"ם דדגים שעלו בקערה של בשר ות' מהן חם דגין למ"ד טילחה גבר וגין למ"ד חחחה גבר קליפה מיהא בעי עכ"ל משמע לחמרי חחחה גבר וכן דעת הר"ף בהגהת חשב"ן סי' שמ"ע וכ"כ ס"ד בסוף הספר בדיני זבוב וכן דעת הב"י בם"ם ל"ד וסי' ל"ם והרב והחחרונים וגם הרשב"ל בחדושיו פכ"ם דף קי"ז ע"ג ותו"ם בלל ל"ו והרב (וכדלקמן סעיף ז') גופייהו נמי ס"ל הכי דכלי לוסר לבר חם בלח רוטב ח"ו לח הלי בהכי מידי דכלי לוסר דבר חם בלח רוטב היינו היכא שנשיהם חמים לו החחחון חם ל"ע הטילון ולדידן כולו ח"ע הטילון חם לחסור כדי קליפה לחפוקי חם לח היה לוסרת בלח רוטב דלח היה לריך לח טילחה ולח קליפה ומהרש"ל בחלה זה בזה לח ידעתי מה עניין זה לזה גם חמכני עליו דהח חיכו גופיה פסק בפכ"ם שם דחם נתן רוחח גמור כרוטב רוחח בקערה שמלח בה בשר סגי בשמים נגד קליפתה ולח חיימ דלח שייך בכלי החחה גבר ובשי שמים נגד כולה דהח ס"ל לחם בסי' ע"ו דכל בכלי נחסר במליחה ע"ש: יא אסור לערות כו'. מקום דהכבל עולה מהר למעלה כן מוכח הטעם מהרלבי' שהביח המרדכי פכ"ם ע"ש: יב ירך שצלאו כו'. פי' דשמנו על גיד לוסר מדרבנן וכדלעיל סי' ס"ם ס"ם וסי' ק' דלחילו גופו על גיד לינו בלח כעין בשלמא ובמו שנחבאר שם והרב בח"ם סוף כלל ל"ז בתב דירך שצלאה עם שמנו על גיד לריך קליפה ע"ל דלמו דוקא בלח בתב"ג דבשי טילה ומשני כך לוסר כדברי המחבר ח"ג כתן ל"ד מיהו היינו לעיקר דינא אבל בדיעבד אין לחוש

לכתמיר: (ח) ולא כיסה אותה אינו אוסר כו'. כה"ג לקמן מז"ס כסי' ל"ב סעיף ג' כתבתי שם: (ט) לרש"י אפי' מקצתה. מטות סופר הוא וצריך להיות לי"י תפילו מקצתה כמבואר בסי' ל"ב וכן בטור יו"ד ג"כ ט"ס בזה וכן סגיס בפירושה וכן הוא בד"מ: (י) ואפילו חתיכת האיסור כחושה כו'. כתב ב"י שזה גלמד ממה שמלינו כן בסי' ק"ח לענין ריחא מילתא דתפילו בסיחר שמן תסור למען דס"ל ריחא מילתא הוא והטעם דסיחר לאיסור וחוזר ונותן ריח לסיחר. וקשה לי דהא כתב מהרש"ל בהגהת ס"ד בדין ריחא מילתא וז"ל וצריך לחלק בין זה ובין הא דתמרינן שחין בנתבר יכול לתסור תלת במקום שהתיסור עמו יכול לילך שם דהא נמי בגדילה בכתושה אין לה פיטום דריחא שהי לפי שהפיטום מוליך ריח והטעם בכחום עמו מכ"ל. שמע מינה דפיקרא חומרא הוא משום ריחא היא דשם לא תיכפת לן בשך שברא דתין בנתבר יכול לתסור וכיון דבריחא מילתא קי"ל בסימן ק"מ דבדיעבד מותר תמתי יהיה כתן תסור תפילו דיעבד דהא תין כתן תלת תיסור ריח דהא כך סברת דתין בנתבר כו' נתמרס תפילו בונגעים זה עם זה ותפ"ה כתב מהרש"ל דתין לומר יש כן תלת לריחא מילתא דוקא וזה פשוט דלת נתכוין הטור כתן לתסור משום ריחא דהא גם במליחה כ"כ ושם לת שייך ריחא ושוד הקשה ב"י בסוף סי' זה ממ"ש שם בשור דתין בנתבר כו' ותפי' תם הסיחר שומן כו' מותר ובד"מ כתב דכתן מיירי מחלב כחום שיש בחתיכת התיסור דקרי ליה כחום שתיתו מפעפע ובזה דוקא תמרי' שהשומן מפעפע כיון שהטיפ שם חלב עליו וקשה דהא מריחא מילתא יפיון לה ושם מיירי מחלב כחום וכן הקשה גם בדרישה עליו. ושוד קשה דהא לת הוזכר כתן חלב רק חתיכת תיסור. *) ורתיתי מתרגיס דכתן דהתיסור תסור מחמת עלמו תמרי' תפי' תם התיסור כחום והסיחר שמן שמוליך התיסור עמו מחמת דבע"כ פולטת רוטב גדילה ע"כ השומן שם היחר מתערב עם הרוטב גדילה תחל לקמן דמיירי בתיסור בלוע תמרינן תע"פ שתוחם מחיכה שהקלה לתיסור היה שמיכה שהקלה תיסור עמה ותלו דברים בלתי נכוחים כלל דהא לשהיכם ים גבול וקלבה דקה דהשהיסור סוח מחמת עלמו ותוח כחום ים לו כח לתסור מחיכה שתלו בלת רוטב עד כדי נטילה ותחר זה כלה כחו ובתיסור בלוע ים לו כח לילך עד סוף התחיכה הסיח בעלמה שהפל התיסור ומשם ותילך תין לו כח כלל בלת רוטב תע"פ שמוגח ממם עליו ות"כ ים ק"ו דמה לתיסור בלוע שים במקום התיסור ממם שומן תפ"ה תין מועיל להת כח להתיסור שהגלע שילת חוץ לגבולו כ"ם בתיסור מלד עלמו ותיתר כחום תלת תפי' בחיתר שמן. גם לשון מפעפע בכולו שכתוב בטור תינו מיובש לפי גירסת שלפנינו דסיה לו לומר לת מבעיא בתיסור וחוזר ומפעפע בחיתר ולפי מה שהחבתי לכל ניחת ועיין מזה מה שהחבתי בסי' זה סעיף ט' מסקנת רמ"ל בזה להלכה וכתב רמ"ל פרק גיד הנשה סימן מ"ס דתחיכה שים בה דס על עלמה מיקרי ג"כ תחיכה שהחרס מחמת בלוע ולת לתיסור מחמת עלמה: (יא) צריך נטילת מקום. שבתותו מקום נחשב התיסור עפי כתלו הוא בעין ובלמד מפסח תינו כסיל בחושך הולך ודעת הפוסקים

(מרדכי בשם המה רבוותא ומסק"ת והגה"מ ותו"ה פלל י"ד ותגור בשם מהרי"ל):

איסור על חתיכה שבקדרה (י) שהיא חוץ לרוטב ולא ניער הקדרה (ח) ולא כיסה אותה יג אינו אוסר אלא כדי נטילה יג אבל אם היא ברוטב (ט) [כז] יג לרש"י [כולה ולר"י] אפילו מקצתה [כח] או אפילו כולה חוץ לרוטב וניער או כיסה הקדרה הרוטב מפעפע הטעם ומערבו ונכנס בכולו:

ה [כט] יד במה דברים אמורים שאין הצלי אוסר אלא כדי נטילה בירך עם גידו וכיוצא בו דבר כחוש שאין בו כח לפעפע בכל החתיכה טו אבל [ל] גדי שמן שצלאו בחלבו [לא] אם אין בכל הגדי ששים כנגד כל החלב שבו אסור לאכול אפילו מראש אזנו שביון שהוא שמן (כ) מפעפע בכולו אבל טו אם הוא כחוש [לב] אף על פי שאין בו ס' כנגד כל החלב שבו אינו אוסר אלא כדי נטילה יו שהחלב של בהמה כחושה כחוש הוא בטבעו ואינו מפעפע (י) [לג] יח ואפילו חתיכת האיסור כחושה יד וחתיכת היתר שנצלית עמה (יג) שמינה האיסור מפעפע בכולה טז [לד] יט וכל דבר שיש לו פעפוע שנפל למקום ירוע מהחתיכה בצלי אע"פ שיש בחתיכה ס' לבטל האיסור (יא) (יא) צריך נטילת (יד) מקום

(מרדכי בשם המה רבוותא ומסק"ת והגה"מ ותו"ה פלל י"ד ותגור בשם מהרי"ל):

איסור על חתיכה שבקדרה (י) שהיא חוץ לרוטב ולא ניער הקדרה (ח) ולא כיסה אותה יג אינו אוסר אלא כדי נטילה יג אבל אם היא ברוטב (ט) [כז] יג לרש"י [כולה ולר"י] אפילו מקצתה [כח] או אפילו כולה חוץ לרוטב וניער או כיסה הקדרה הרוטב מפעפע הטעם ומערבו ונכנס בכולו:

ה [כט] יד במה דברים אמורים שאין הצלי אוסר אלא כדי נטילה בירך עם גידו וכיוצא בו דבר כחוש שאין בו כח לפעפע בכל החתיכה טו אבל [ל] גדי שמן שצלאו בחלבו [לא] אם אין בכל הגדי ששים כנגד כל החלב שבו אסור לאכול אפילו מראש אזנו שביון שהוא שמן (כ) מפעפע בכולו אבל טו אם הוא כחוש [לב] אף על פי שאין בו ס' כנגד כל החלב שבו אינו אוסר אלא כדי נטילה יו שהחלב של בהמה כחושה כחוש הוא בטבעו ואינו מפעפע (י) [לג] יח ואפילו חתיכת האיסור כחושה יד וחתיכת היתר שנצלית עמה (יג) שמינה האיסור מפעפע בכולה טז [לד] יט וכל דבר שיש לו פעפוע שנפל למקום ירוע מהחתיכה בצלי אע"פ שיש בחתיכה ס' לבטל האיסור (יא) (יא) צריך נטילת (יד) מקום

(מרדכי בשם המה רבוותא ומסק"ת והגה"מ ותו"ה פלל י"ד ותגור בשם מהרי"ל):

לכתמיר: (ח) ולא כיסה אותה אינו אוסר כו'. כה"ג לקמן מז"ס כסי' ל"ב סעיף ג' כתבתי שם: (ט) לרש"י אפי' מקצתה. מטות סופר הוא וצריך להיות לי"י תפילו מקצתה כמבואר בסי' ל"ב וכן בטור יו"ד ג"כ ט"ס בזה וכן סגיס בפירושה וכן הוא בד"מ: (י) ואפילו חתיכת האיסור כחושה כו'. כתב ב"י שזה גלמד ממה שמלינו כן בסי' ק"ח לענין ריחא מילתא דתפילו בסיחר שמן תסור למען דס"ל ריחא מילתא הוא והטעם דסיחר לאיסור וחוזר ונותן ריח לסיחר. וקשה לי דהא כתב מהרש"ל בהגהת ס"ד בדין ריחא מילתא וז"ל וצריך לחלק בין זה ובין הא דתמרינן שחין בנתבר יכול לתסור תלת במקום שהתיסור עמו יכול לילך שם דהא נמי בגדילה בכתושה אין לה פיטום דריחא שהי לפי שהפיטום מוליך ריח והטעם בכחום עמו מכ"ל. שמע מינה דפיקרא חומרא הוא משום ריחא היא דשם לא תיכפת לן בשך שברא דת

הפוסקים הקדמונים המפורסמים סוברים כן : טז או שאר איסור דשייך בו שמנונית . ומהאי טעמא נראה דמה שכתב הרמב"ם וכתבי בד"מ דאיר נבילה אם נפל לתוך היין כדי שיהא ס' נגדו לתוך ס' כנגד הנבילה אינו מבטלה אלא ברוב ממש ולא בס' נגד ס' ולא בס"ס ולא בס"ס מצטרף עם ס' אחרים ולא בס"ס מצטרף עם ס"ס אחרים ולא בס"ס מצטרף עם ס' אחרים ולא בס' מצטרף עם ס' אחרים ולא בס' מצטרף עם ס"ס

מצטרפין : (יד) **אפילו אם נצלו יחד** . כתבס בטור בשין כהיסור כבלוע בהתיכה יולא ממנו לבלוע בחברת בלא רובע טכ"ל פירוש היו מוסר כלל ופ"ז כדי קליפה וכ"כ בהדיה רס"ל פג"ה סי' מ"ה דלא בעי קליפה : (טו) **אבל בלעה מן הדברים המפעפעים כו'** . משמע דאלב היסה מפעפעת דאל"כ אמאי אמרינן בסימן ל"ב בעיף ב' דלהוסה התיכה לבדה נאסרה ולא בחברות וכמו שכתבתי בסעיף ו' מוכח דאמרינן דבהאב נקרא היסור שהוא מפעפע כמ"ש בס ועיין מה שכתבתי בסעיף ט' מה

צוננת שהאיסור הבלוע בעצמה מפעפע ויוצא מחתיכה לחתיכה (מהדורי רשב"א פל"ה דף ק"ז ע"ג ומהרש"ו בסה ח"ז ומהר"מ) :

אין בה איסור אלא מה שבלע ממקום אחר אינה אוסרת אחרת הנוגעת בה (יד) יח אפילו יט אם נצלו (יז) יחד [מב] כג במה דברים אמורים כשבלעה איסור שאינו מפעפע (טו) אבל בלעה מן (יה) הדברים המפעפעים בטבען כגון שומן כ אוסרת חברתה בין בצלי [מג] בין בנוגעת זו בזו חם בחם כא [מד] או בתחתונה חמה ועליונה

יותר מכדי נפילה כיון דבלתו הכי ק"ל דאין היסור חס יותר חס בלע רובע יותר מכדי נטילה אלא דאין מהמרינן מטעם דאין לחוש בקילין בין כחום לבמן ובכה"ג אין להחמיר וכמ"ש וכ"פ בחו"ס כלל כ"ח ד"ד דאחתיכת בשר שבלעה חלב ונגעה בחתיכה אחרת לריך קליפה וקליפה לאו דוקא אלא נטילה . שוב מלאתי בחו"ס שהרש"ל שהשמו בלובלין בדף ל"ג בתוד שם הג"ה ממהרש"ל שהשמו בלובלין בדף ל"ג בתוד שם הג"ה ממהרש"ל שהביא מדברה רמיה מפ"ה דגבי בשר"ח מוסרת אחרת בלע רובע וכ' שם שכן פסק מורו ורבו הגאון וע"ש עכ"ל : (יז) **יחד** . ואפילו קליפה ס"ל ע"ז וכתב השך דאפילו אחתיכה שנבלע בה היסור שומן ושומן שבה מפעפע לפי שאין השומן שבה מולין עמו היסור אלא למקום שהיסור עלמו יכול לילך שם בטבעו והך דלעיל ס"ה אפילו אחתיכת היסור כחום ואחתיכת היהיר שנבלע עמה שומן היסור מפעפע בכולה לא קניא להיכא דהיסור חסור מחמת עלמו מאחר דבלה"ה בע"כ פולם רובע של היסור ובלה"ה מוכר כדי נטילה הלכך אם היהיר הזה שומן מחזיק פליטתו ומבליע בכולו משא"כ הכא שאין החתיכה אסורה מחמת עלמה אלא שבלעה היסור וכתב בחו"ס דמליחה שוה לצלי בזה ומוכח בה"ח דדם לא הסיב היסור מפעפע לעניין זה ואפי דקי"ל בכל דוכתי גם דדם לשער שם מעפע דלא מחלקינן בין כחום לבמן כמ"ש הר"ב בשו"ע מ"מ היכא דהחתיכה בלועה מדם אינה אוסרת שאר החתיכות ע"י מליחה ולויה ומ"מ נראה דשאני דם שהוא עדיין עם הבשר ועם הבלוע משא"כ בשאר איסורים שנתבשלו ונתעכלו ונעשו כעין הבשר עלמו ואינם עוד בבחינת איסור אלא כשאר בשר ודם ולכן אין מפעפעין עוד ולפ"ז אין לחוש לדברי הרמ"א בסי' ק"ה סעי' ב' שכתב דאם נתערב בשר בחלב בשוגג ונתבשל עם הקדירה אפילו נתבשל יום אחד ונתערה הקדירה בים אין לחוש שמא נשתייר בה מהבשר ואוסר בפעם הבא שנבשל בה חלב דהא כבר נתבטל ונעשה כעין הקדירה עלמה ואין לחוש לדברי הש"ך שם סק"ב שכתב דא

כ"כ הרמב"ן בת"ה ומשמע הא אם התחתונה לוקמת לפי' קליפה לא בעי וטעמא כ"ל דהא דקי"ל חם להון קולף טיינו משום דמקמי דמוקיר ליה מ"מ דלא בלע פורתא וכייכו דוקא מגוף הדבר שנלוו בולע מיד ממנו משא מקמי דמוקיר ליה כיון שמוגע בו אבל ליכו יולא מתחיכה לתחיכה מקמי דמוקיר ליה: **כב** אבל כלי שבלע איסור כו' . מאחר שאין בו פליטה מגופו לוסרה היתר כולה וגרתה דדוקא מאכל אם היתר אבל חבשיל כגון חורז או דגיס שנבלע בהם בשר או חלב אם תחב בהן קף אל בשר או חלב בן יומו בפיר לוכר בלוע את המאכל והחיב המאכל בחילו הוא כולו בשר או חלב וגאסר עם הקף ט"כ: **כג** אוסר היתר כו' . וכתב ט"ז בד"מ ופשוט הוא דאיסור דקי כדי קליפה בלא רוטב כמו שנאבאר לעיל עכ"ל ותע"ג דבשבי דבריס אל מאכל יבשים קי"ל דלוכר בכולו בכולי שנוי וכמ"ם בסי' ל"ד בקף ט"כ ותע"ג דהכ כן ומ"ש קליפה משום דמיהם בשר הוא ליסורא

הגה וכל זה בב' מחיכות (**טז**) **כב** [מה] (יג) אבל (יס) כלי שנבלע איסור **כג** אוסר היתר שנוגע בו אפילו באיסור שאינו (הגהות ש"ל בשם ר"י מאיברא ותו"ה כלל ל"ו):

ח [מו] כה **כוליא שצלאו בחלבו אינו אוסר אלא כדי קליפה שהקרום מפסיק:**

הגה (**יז**) **כד** [מז] ויש מוסרים וכן מוהגיס ואין לשנות ואיכו כשאר חלב הנלוה עם בשר **כה** [מח] ואם (כ) נתבשל כך הכוליא נעשית נבילה ולריך שיש נגד כולה (**יח**) [מט] וה"ה בקרוס שעל היותרת (כמ"ק והגהות ש"ל והג"מ):

ט כו [נ] כה **מליח שאינו נאכל מחמת** (כח) מלחו [נא] **דינו כרותח ומפליט** *) **לאסור** [נב] **כדי קליפה** (**יט**) כי **ואם הוא שומן הגיד והקרומות יש להחמיר כז ולהצריכם** (כט) **נטילת מקום** [נג] **ואם הוא חלב ממש צריך ששים לבטלו** (*) (**כ**) **כה** [נד] **ואם הבשר שנמלח עמו הוא שמן** [נה] כי **אפילו בשומן** (כא) **הגיד וקנוקנות שבו צריך ס' לבטלו** [נו] **וליטול ממקום שנגע** [נז] **כדי נטילת**

הג"ל : [**מה**] אבל כלי כו' . טמה דפליגי ק"א ב' בדגים שעלו בקערה : [**מו**] כוליא כו' . עתוס' שם ד"ה כוליא כו' וגראה כו' : (ליקוט) כוליא כו' . עהוס' שם ד"ה כוליא כו' וא"ת כו' (וי"ל כו') ואף דלא ק"ל כהאי תי' דהוא כתי' הר"ם שם ד"ה שאני ולא ק"ל כן כמ"ש בם"ט וש"ם י"ל דלובן כוליא אינו מפעפע כתי' הראשון שם בשוכן הגיד ותוס' תי' לפי תי' השני ועפ"ט בהג"ה וסי' ס"ד ס"כ בהג"ה דכל כו' וכן הלובן (ע"כ) : [**מז**] ויש אוסרים כו' . כ"כ בפ' מהרא"י סי' צ"ח ע"פ הסמ"ק בבסמ"ק סי' ר"ד צ"ה א' בהג"ה כתב מיהו אין נראה להתיר אפילו בגדי כחוש אא"כ יש בו ס' כתי' השני דתוס' שם ד"ה ההוא וראיה דחלב בפפעפע בכל החתיכה כמ"ש בסיפת חלב כ"ש חלב אפילו כחוש ועוד בר מן דין דההוא שינוייא דכחוש הוה וכן שינוייא דכוליא "בחלבה הוה לא קאי אלא כילכית כו' דאותו תירוץ בא לסתור כל הראשונים ובשתיהן אוסר בששים וכה"ג איכא בש"ם היכא דמשני תלתא שינויי האחרון בא לסתור הראשונים עכ"ל ועוד דלמא ספחית הקרום כמ"ש בפ"ק דחולין (ע' ת') . והנה הרב לא ס"ל כסמ"ק וכמ"ש בס"ו בהג"ה וי"א דא"א בקיאין כו' ודוקא כו' וגם סברא דסיפחית אינו כלום כמ"ש בחולין שם דוקא עילאה חיישינן למיפחית ומ"ש הרב וכן נוהגין היינו משום דא"א בקיאין ומשערינן בכל חלב בפ' כנ"ל : [**מח**] ואם נתבשל כו' . כשיטתו דבאיסור דבוק אסרינן חנ"נ : [**מט**] מליח שאינו כו' . בפ' כיצד צולין (ע"ו ת') ופכ"ה : [**נא**] דינו כו' . שם ושם וס' ג"ה : [**נב**] כדי קליפה . שם כרותח דצלי וכדעת הרשב"א דאף בצלי סגי בקליפה כמ"ש בפ' כ"צ נגע בחרסו כו' סבו בשמן תרומה כו' ושם חם לתוך צונן קולף ושם ובפ' כ"ה אבל צלי בעי קליפה וכפי' הרשב"א והר"ן בצלי רותח וכמ"ש בש"ע בסי' צ"א ס"ו ובפ"א דחולין (ח' ב') למ"ד בה"ש רותח קולף ובפ' כ"ה (ק"ו ב') נהי דקליפה לא בעי כו' ום"ש בפ' כ"צ נטף מרוטבו כו' רוטב שאני אבל תוס' מחמירין בכדי נטילת מקום ועי' בפ' ג"ה צ"ו ב' ד"ה עד כו' וכתב הרשב"א שיש להחמיר כדבריהם ום"ס כ' הרא"ש שם דבמליחה אין להחמיר ודי בקליפה דאינו כצלי מטש ועכ"ש לכמה אבל הרשב"א והר"ן כתבו דדינו כצלי לכל דבר וכמ"ש לכמה מ"ם כתבו בכמה מקומות דבקליפה סגי רק גבי הנהו אטמהתא כתב הר"ן ובקליפה או בנ"ם סגי כרותח דצלי ר"ל כמו בצלי לכ"א כדינו וכמ"ש אצל הא דאמר שמואל אבל נצלה קולף ואוכל כו' בקליפה או בנ"ם מ"ם בכמה מקומות סתמו דסגי בקליפה והנה אף שבצלי פסק כדעת התוספות כאן צידד להקל בדרבנן וסמך על מ"ש הרשב"א בצלי שיש להחמיר כדעת תוס' בנ"ם באיסורין של תורה משמע דבהרבנן יש להקל ואף שלא פסק עצמו בצלי אדעת הרשב"א ולא חילק וכדעת תוס' והרא"ש פסק כאן ג"כ ארא"ש שחולק בין מליחה לצלי . וכן צ"ל

פתחי תשובה

סתמוכה : (**יג**) אבל כלי . עבה"ט בסא ס"ק מיהו בתיסור שנו שנבלע בכלי כו' ועי' במג"א סי' תג"ח ס"ק ל"ז פסק בהדיא שאפילו שנו לגמרי הבולע בכלי אינו מוסר כולו ועי' בתשובת נו"ב מ"ד סימן נמ"ד שכתב דיש להקל כדעת המג"א דלא שבקינן מה דפשיטא ליה להמג"א

גליון מהרש"א

פיסום וכ"ל להסיר כוונת הש"ע דקאי אלמעלה אבל אי ס"ל פתי' הד"ם ניחא ועיין ט"ז כאן ס"ק ס' גם ס"ם הא המחבר כאן שהשמיט דברי המור ע"כ לא ס"ל כהד"ם : (ס"ק ס"ק כ"כ) **ובתב** עוד

יד אברהם

דודאי לישור ס:בלע אין יולא כלל (עעוס:(סעיף ח' בהג"ה) **נתבשל** כך הכוליא וכו' וצריך ס' נגד כו'.סמ"ע סיוק בע"ע בכלל ל"ז סק"ח דאפי' לישיה נתבשלה אפילו בלילה ואפילה עמי אפרישין מתיכה עעכה נבילה ולא קיל אם בכלל ל"ח ד"ה אלא גאם בסק"ע ובאפילה דוקא מעשה דביש מקילין באפילה אף בשמן תלוש אפילו אסור כדי קליפה אפילו בתיסורין של דבריהם וכמ"ש בסק"ח ס"ק י"ד אפשר בכאן גבי אפילה הקיל טעי בתיסורין של דבריהם דסבי להו ג' קליפה וכן בסימן נ"ח בדין בשר וגבינה שנגעו זה בזה ובישם מלותים לא כ"ז לגי' קליפה אפשר דמיירי בשאר תיסורא

דגול מרבבה

(ב"ש ד"ה כ"ג) **אפשר** דאפילו ביבש לגמרי . וע"ע בסמ"ע סי' תג"ח ס"ק כ"ז :

חדושי בית מאיר

ולע"ד ל"ק כלל די"ל בתמת לישיי בעיסת תלב לותתת וב"ל מכיון שנופל על גבי רותתת ספיר מבלוע בכולו דהוי כביבול ממש דהא בדבר לא יתכן דרותת פעעה דלא שייך גביה לומר דע"י גבי הוא שנופל על מבל"ח דם שנון שנופל על הגבי כל לישיה לישו גבי מלא מתמת כגבי התתתון ספיר לישו כולא גבי מלא כדי בטילה כדין גבי ובו"ק : (ב"ש סעיף ב') **ואם** הוא שומן הגיד . אם הוא שומן הגיד

גליון מהרש"א

הג"ל : [**מה**] אבל כלי כו' . טמה דפליגי ק"א ב' בדגים שעלו בקערה : [**מו**] כוליא כו' . עתוס' שם ד"ה כוליא כו' וגראה כו' : (ליקוט) כוליא כו' . עהוס' שם ד"ה כוליא כו' וא"ת כו' (וי"ל כו') ואף דלא ק"ל כהאי תי' דהוא כתי' הר"ם שם ד"ה שאני ולא ק"ל כן כמ"ש בם"ט וש"ם י"ל דלובן כוליא אינו מפעפע כתי' הראשון שם בשוכן הגיד ותוס' תי' לפי תי' השני ועפ"ט בהג"ה וסי' ס"ד ס"כ בהג"ה דכל כו' וכן הלובן (ע"כ) : [**מז**] ויש אוסרים כו' . כ"כ בפ' מהרא"י סי' צ"ח ע"פ הסמ"ק בבסמ"ק סי' ר"ד צ"ה א' בהג"ה כתב מיהו אין נראה להתיר אפילו בגדי כחוש אא"כ יש בו ס' כתי' השני דתוס' שם ד"ה ההוא וראיה דחלב בפפעפע בכל החתיכה כמ"ש בסיפת חלב כ"ש חלב אפילו כחוש ועוד בר מן דין דההוא שינוייא דכחוש הוה וכן שינוייא דכוליא "בחלבה הוה לא קאי אלא כילכית כו' דאותו תירוץ בא לסתור כל הראשונים ובשתיהן אוסר בששים וכה"ג איכא בש"ם היכא דמשני תלתא שינויי האחרון בא לסתור הראשונים עכ"ל ועוד דלמא ספחית הקרום כמ"ש בפ"ק דחולין (ע' ת') . והנה הרב לא ס"ל כסמ"ק וכמ"ש בס"ו בהג"ה וי"א דא"א בקיאין כו' ודוקא כו' וגם סברא דסיפחית אינו כלום כמ"ש בחולין שם דוקא עילאה חיישינן למיפחית ומ"ש הרב וכן נוהגין היינו משום דא"א בקיאין ומשערינן בכל חלב בפ' כנ"ל : [**מח**] ואם נתבשל כו' . כשיטתו דבאיסור דבוק אסרינן חנ"נ : [**מט**] מליח שאינו כו' . בפ' כיצד צולין (ע"ו ת') ופכ"ה : [**נא**] דינו כו' . שם ושם וס' ג"ה : [**נב**] כדי קליפה . שם כרותח דצלי וכדעת הרשב"א דאף בצלי סגי בקליפה כמ"ש בפ' כ"צ נגע בחרסו כו' סבו בשמן תרומה כו' ושם חם לתוך צונן קולף ושם ובפ' כ"ה אבל צלי בעי קליפה וכפי' הרשב"א והר"ן בצלי רותח וכמ"ש בש"ע בסי' צ"א ס"ו ובפ"א דחולין (ח' ב') למ"ד בה"ש רותח קולף ובפ' כ"ה (ק"ו ב') נהי דקליפה לא בעי כו' ום"ש בפ' כ"צ נטף מרוטבו כו' רוטב שאני אבל תוס' מחמירין בכדי נטילת מקום ועי' בפ' ג"ה צ"ו ב' ד"ה עד כו' וכתב הרשב"א שיש להחמיר כדבריהם ום"ס כ' הרא"ש שם דבמליחה אין להחמיר ודי בקליפה דאינו כצלי מטש ועכ"ש לכמה אבל הרשב"א והר"ן כתבו דדינו כצלי לכל דבר וכמ"ש לכמה מ"ם כתבו בכמה מקומות דבקליפה סגי רק גבי הנהו אטמהתא כתב הר"ן ובקליפה או בנ"ם סגי כרותח דצלי ר"ל כמו בצלי לכ"א כדינו וכמ"ש אצל הא דאמר שמואל אבל נצלה קולף ואוכל כו' בקליפה או בנ"ם מ"ם בכמה מקומות סתמו דסגי בקליפה והנה אף שבצלי פסק כדעת התוספות כאן צידד להקל בדרבנן וסמך על מ"ש הרשב"א בצלי שיש להחמיר כדעת תוס' בנ"ם באיסורין של תורה משמע דבהרבנן יש להקל ואף שלא פסק עצמו בצלי אדעת הרשב"א ולא חילק וכדעת תוס' והרא"ש פסק כאן ג"כ ארא"ש שחולק בין מליחה לצלי . וכן צ"ל

באר היטב

דקי"ל אם לחוך צונן קולף היינו משום דמ"ח ללא בלע פורתא מקמי דמוקיר ליה כיון והיינו דוקא מגוף הדבר שנלוו בולע מיד ממנו משא מקמי דמוקיר ליה כיון שמוגע בו אבל לאחר שנבלע בכלי יולא מנופו אז אם לפלוט אים לו אם לפליטה אינה חולכת אלא רובא אבל כלי אחין אם פליטה מגופה אז יולא אפיר אם שנבלע בכלי שאינו מנוקב שיחבאר בסי' ק"ח סעיף ל' דזה אינו מפעפע : (**יז**) ויש אוסרים . סעם ללא סמכינן על היכון זה בגמרא וגם לפי היכון זה היה לריך לבדוק אם לא נקרע הקרוס כ"כ מהרש"י בשם סמ"ק : (**יח**) וה"ה בקרום שעל היותרת . כ"כ מהרש"י ולמד בד"מ מלשון זה דאם נשלה הכולית בקרוס שעליה בלא החלב שלריך ס' נגד כל החתיכה ולעיל סי' ס"ד סעיף ג' כתב רמ"א לעניין מליחה דבכל הקרומות א"צ אלא קליפה עצמה כו' אבל כו' אפילו החתיכה של היתר שמינה ושומן שבה מפעפע לפי שאין השומן שבה טוליך עמה האיסור אלא למקום שהאיסור יכול לילך בפבעו והב"י בש"ע ס"ז השמיטו מחמת ההיא דהכא והאחרונים דחקו עצמן ולא נראה אלא דההיא פלינא וכ"כ תוספ' ע"ו ב' ד"ה אפילו . ואפילו יש שונן בבשר כו' דלא אמרינן התיכה כו' וכ"כ הרא"ש שם וכמש"ל סימן ס"ם סי' ח' ועי' בס' ד"ה בהג"ה דכ"ם שאין כו' וכ"כ פר"ח ול"ד להההיא דפ' כ"צ דריחא שאני כמ"ש בהג"ה ש"ד סי' ל"ה מכח קושיא הנ"ל ע"ש : [**נן**] וליטול טמקום כו' . כמ"ש בס"ה בצלי וכ"ד כו' : [**נז**] כדי נ"ם ולפחות כו' . לפי שמסתפק כנ"ל ואע"ג שלמעלה הכריע כ"ק שם סמך גם על דעת הרמב"ם שמיקל בהן לפי שהן כחושין

באר היטב

דקי"ל מם לחוך צונן קולף היינו משום דמ"ח ללא בלע פורתא מקמי דמוקיר ליה כיון והיינו דוקא מגוף הדבר שנלוו בולע מיד ממנו משא מקמי דמוקיר ליה : (יט) כלי . הטעם אינה נמ"ז דדוקא מאכל אים לו מה לפלוט מגופו אז אבל כלי אחין אם פליטה אינה חולכת אלא רובא מגוף הדבר שנלוו בולע מיד ממנו משא מקמי דמוקיר ליה כיון דמדינא מפליט רק כדי קליפה מיהו בתיסורין של דבריהם אפילו בכלי אחין אם פליטה מגופה אז יולא אפיר אם שנבלע בכלי שאינו מנוקב שיחבאר בסי' ק"ח סעיף ל' דזה אינו מפעפע : (יז) ויש אוסרים . סעם ללא סמכינן על היכון זה בגמרא וגם לפי היכון זה היה לריך לבדוק אם לא נקרע הקרוס כ"כ מהרש"י בשם סמ"ק : (יח) וה"ה בקרום שעל היותרת . כ"כ מהרש"י ולמד בד"מ מלשון זה דאם נשלה הכולית בקרוס שעליה בלא החלב שלריך ס' נגד כל החתיכה ולעיל סי' ס"ד סעיף ג' כתב רמ"א לעניין מליחה דבכל הקרומות א"צ אלא קליפה עצמה כו' אבל כו' אפילו החתיכה של היתר שמינה ושומן שבה מפעפע לפי שאין השומן שבה טוליך עמה האיסור אלא למקום שהאיסור יכול לילך בפבעו והב"י בש"ע ס"ז השמיטו מחמת ההיא דהכא והאחרונים דחקו עצמן ולא נראה אלא דההיא פלינא וכ"כ תוספ' ע"ו ב' ד"ה אפילו . ואפילו יש שונן בבשר כו' דלא אמרינן התיכה כו' וכ"כ הרא"ש שם וכמש"ל סימן ס"ם סי' ח' ועי' בס' ד"ה בהג"ה דכ"ם שאין כו' וכ"כ פר"ח ול"ד להההיא דפ' כ"צ דריחא שאני כמ"ש בהג"ה ש"ד סי' ל"ה מכח קושיא הנ"ל ע"ש : [**נן**] וליטול טמקום כו' . כמ"ש בס"ה בצלי וכ"ד כו' : [**נז**] כדי נ"ם ולפחות כו' . לפי שמסתפק כנ"ל ואע"ג שלמעלה הכריע כ"ק שם סמך גם על דעת הרמב"ם שמיקל בהן לפי שהן כחושין

ביאור הגר"א

כ"ק אם הוא כו' ובקרומות יש להחמיר ת"ל משום דשומן הגיד הוא מרבנן כמ"ש בפ' ג"ה צ"ב ב' וכן קנוקנות כמ"ש שם אבל בקרומות מסמקא ליה דם"ש שם ואין חייבין ם"ם שבא אסורין מן התורה כמו חצי שיעור (עי' בפסחים פ"ב כ' ובגיגת מהר נתנאל כו' ועכ"ו סם) וי"ל בב"י כ"ק בשומן הגיד דהוי ודאי דרבנן ובקרומות דמסמקא לן אי הוו דאורייתא אפשר דנ"מ נמי בעי . וע"ל סימן ע' שפסק דסני בקליפה ואף בדאורייתא כמש"ש ס"ג וכן בסימן צ"א ס"ה . ועי' בסימן ס"ד ס"כ שפסק כדעת הרמב"ם שאף קליפה א"צ בחומין וקרומות ובשם י"א כ' כ"ק . ועי' בסימן צ"א ס"ו שפסק דאף בצלי א"צ רק כ"ק וכפי' הרשב"א והר"ן וע"ש בהג"ה שכתב כפי' תוס' רק דמשמע מדבריו שמודה לפסק ש"ע שכ' דאפילו הם כו' : [**נג**] ואם הוא חלב כו' . כמ"ש בפ' ג"ה שם בצלי שאני חלב כו' ומליח דינו כצלי לכ"ד כמ"ש כרותח דצלי ורבינא שם היה ס"ד שהוא חמיר מצלי כ"ש שאין לנרעו מצלי ושם צ"ח בעובדא דנפל לריקולא פי' הרשב"א והר"ן לפל כפי' תוס' בשם הערוך ונפלחו שם אלמא דבפ' משערינן אבל בשומן וקנוקנות והקרומין דכחושין אינן מפפעעים כמ"ש ההוא כחוש וכמ"ש תוספות שם בד"ה שאני בשם ר"ת : (ליקוט) ואם הוא חלב כו' . דסוגיא דפ"ה קי"ב דקאמר אסורין ומשמע לנמרי דכ"ק ל"ק אסור כמש"ש צ"ו ב' אבא שרי ופי' בת"ה ובמה"ב דאיירי בדבר שמן (ע"כ) : [**נד**] ואם הבשר כו' . כמו בצלי בם"ה מהא דמ' כ"צ וכמש"ל בסי' ע' ס"ד ובפ' צ"א ס"ו : [**נה**] אפילו בשומן כו' . וכן אפילו באיסור כחוש לנמרי אלא שר"ל אפילו באיסור דרבנן דלא כמ"ש תוס' הנ"ל בשם ר"ם [וכ"כ רש"י צ"פ ב' ד"ה והלכתא כו' וכן הרי"ף ורא"ש וש"פ] וכמש"ל סי' ק' ס"ב אבל שמנו כו' ועמש"ש וזה שלא הזכיר כאן קרומות ובסברא זו דהיתר מפפם לאיסור ומוליך הבליעה עמה שכתב כאן ובסימן ע' ובסימן צ"א לקוח מדברי המור בסימן זה נבי צלי ואפילו התיכת האיסור כחושה והתיכת כו' וכמ"ש בם"ה . אבל אינה עיקר וכל הפוסקים חלוקים והמור עצמו בסימן זה כתב והא התיכת איסור אוכרת בנגיעתה דוקא שאיפירה מתחת עלמה כו' אבל כו' אפילו התחיכה של היתר שמינה ושומן שבה מפעפע לפי שאין השומן שבה טוליך עמה האיסור אלא למקום שהאיסור יכול לילך בפבעו והב"י בש"ע ס"ז השמיטו מחמת ההיא דהכא והאחרונים דחקו עצמן ולא נראה אלא דההיא פלינא וכ"כ תוספ' ע"ו ב' ד"ה אפילו . ואפילו יש שונן בבשר כו' דלא אמרינן התיכה כו' וכ"כ הרא"ש שם וכמש"ל סימן ס"ם סי' ח' ועי' בס' ד"ה בהג"ה דכ"ם שאין כו' וכ"כ פר"ח ול"ד להההיא דפ' כ"צ דריחא שאני כמ"ש בהג"ה ש"ד סי' ל"ה מכח קושיא הנ"ל ע"ש : [**נן**] וליטול טמקום כו' . כמ"ש בס"ה בצלי וכ"ד כו' : [**נז**] כדי נ"ם ולפחות כו' . לפי שמסתפק כנ"ל ואע"ג שלמעלה הכריע כ"ק שם סמך גם על דעת הרמב"ם שמיקל בהן לפי שהן כחושין

פתחי תשובה

סתמוכה : (**יג**) אבל כלי . עבה"ט בסא ס"ק מיהו בתיסור שנו שנבלע בכלי כו' ועי' במג"א סי' תג"ח ס"ק ל"ז פסק בהדיא שאפילו שנו לגמרי הבולע בכלי אינו מוסר כולו ועי' בתשובת נו"ב מ"ד סימן נמ"ד שכתב דיש להקל כדעת המג"א דלא שבקינן מה דפשיטא ליה להמג"א

(כא) אם אין בכל אחת מהן כו' . פי' אם החלב נגע בכל ג' מהן ואין בכל ג' ס' נגד החלב אסור דכמה בלע הרבה ואין לו סוחפות לבטל : (כב) דאין החלב מפעפע מהתיכה . מזה נמשך ג"כ קולת דסיימו דאם בבירור לא נגע החלב רק בג' מהן לא להחרות מותרות *) ואפי' תמה על הש"ע שפסקו סותרין זה"ז שלעיל כתוב ז' פכח אחת מהן בלעה מן הדברים המפעפעים בשלהן כגון שומן חוסרת מברתה לף בלא רוטב והוא דעת הרשב"ם וכאן פסק שלישת החלב אינה יוצאה בלא רוטב והוא דעת מהר"ם במרדכי פרק ג"ה והכ"י מביאו ומ"ל דכאן מיירי בחלב כהום שהיו מפעפע דמרדכי כתוב בפירוש דין זה של החלב שעל הבשר שהוא עיקר החלב ותו דאם כיס חלב כהום חמתי לריך ס' בכל אחת בפני עצמה וט"ב לומר דמיירי בנגע מהר"ם פליג אהר"ם וס"ל גם בחיסור במן מיהו יוצא בלא רוטב כל שהוא בלוע בו ז"ב תימה על הש"ע שלא הביאו דעת מהר"ם המחלוקת זו גם בלבום כהוב כמו במחלוקת זו גם בלבום כהוב כמו בש"ע תימה על הש"ע שלא הביאו דעת מהר"ם המחלוקת זו גם בלבום כהוב כמו בש"ע כאן וכהוא דעת מהר"ם מלוכלך אפי' בדיעבד ומ"מ בנותן טעם לפגם מותר ומ"מ בנותן טעם לפגם מותר ומ"מ בנותן טעם לפגם מותר

סם ומייתי דידוע שלא נתן טרוף : לן ואע"פ שיש בזה קצת קולא אם היה האיסור שמן ומפעפע . כלומר דבשן האיסור דבוק בחתיכה לז ככל מלטרף לבטל החלב אע"פ שהשן נותן טרוף בציעול וכי תימא בת"ח ד"ג וכטע"ז פי' ואע"פ שיש בזה קצת קולא ל"ל שהרי ט"י שיעור ס' אלו מהירין גם הקליפה כו' ותימא שהרי כתב וכן היכו גופיה דמ"מ לאותה תחיכה שנתן בה האיסור לריך קליפה וגם בפרישה ח' וס"ט פסקו דלא בדחיכה ס' לריך קליפה לפחות וכ"כ בת"ח וכמ"ש שם אלא סדבר פשוט כמו שפירשתי ומוכח עוד בת"ח שם דלפילו יין שהחיכות נותנים בחלב רק נותנים בחתיכה שנותן בחלב ככל מלטרף אם אין האיסור דבוק כמו בציעול ט"ש ודו"ק : לז בגון חמץ בפסח כו' . מיהו בת"ח סימן תס"ז סי"ל כתב הרב דים לאוסר אלא כשהחיכה כולה שנתנה עליה טעם בשר ודגים ולהתיר החחרות ט"י קליפה וכתב דאפילו בשר בחלב אינו אוסר אלא כדי קליפה : לח בגון חמץ בפסח אינה אוסרת רק כדי קליפה . מ"מ כמנהג דאין לאכלו *) מיהו באיסור דרבנן יש להקל עכ"ל ת"ח סוף הלכה זו ולפי זה אפילו בשר בחלב בפחות מכדי קליפה אינו אוסר אלא בנותן טעם ממש ולא בנותן טעם לפגם ולפי זה אין לחוש לכל מה שכתבו הפוסקים דבשר בחלב אפילו בכדי קליפה אוסר

לפילו מחתיכה אחרת : (בז) ויש חולקין ואומרים דבמליחה אין חילוק כו' . הטעם דבמליחה יש כח בתותו שהוא יתפל לבטל לח המליחה וכן יש כח במליחה לעשות התפל מליח כי כן דרך המליח לחזיקו יכולה להתבטל כי אם על ידי שהוא מרובה כ"כ שנ"ק וכטור כתוב בפשטו זה וז"ל יהיה שהוא סובר על ידי מליח לוסר הכל כו' ושקשה ב"י מה יש כתב הרשב"ץ שהוא מקובל מרבותיו דוקא בשאר מלחים אבל במלח שלנו שהוא מלח סדום אפילו מרובה אינו מועיל כלום ולכן נראה שהוא טעות הסופרים ולא ידעו שהוא מלח סדום ולכן נראה לי שהוא מפני שהוא מלח חריף ומפני חריפותו הוא מפליט הרבה מן הבשר ומן הדגים ולכן אינו מועיל כל

קן א אינה אוסרת אלא לפי חשבון כו'. סיימו לדעת המחבר דס"ל דלא לחמרינן הכ"ג בשאר איסורים משא"כ לדידן וכמו שמבואר הרב ותוך וע"ל סי' ל"ע ס"ג וס"ס: **ב אבל ההתיכה עצמה אסורה כו'.** כ"כ הרשב"ץ בשא"ת ס"ח דף ל"ח דלפי' לרבינו לפניהם וסייעתו דלא לחמרינן הכ"ג בשאר איסורים לפשוט לסותטו לסוטר והתיכה עלמא לעולם אסורה וכ"כ הרשב"ץ פוסקים וכן פסקמת התוספות ויש פוסקים דס"ס לפשוט לסותטו כמי מותר ולא קי"ל הכי מיטו לדידן דקי"ל הכ"ג בכל האיסורים פשיטא דלכ"ע התיכה לעולם אסורה: **ג** ולפי מה שנוהגים לומר בכל האיסורים הנ"ג כו'. פי' וגם בשתערב איסור לח בתיתר לח לחמרינן הכ"ג בשאר איסורים במקום שאין הפסד גדול וכמ"ש בסי' ל"ב ס"ד לין הילוק כו': **ד** אם אינה חה"ל. לכאורה משמע דקאי אשאר איסורים דעיכר דס"ל לפי' יכיס הס"ל בעילם כיון דאין איסורה מחמת עלמה וכמו שמתבאר בר"ס ק"ל וע"ל דסמכך ל' כרב כך הוא ולפי מה שמוכיח לומר בכל האיסורים דיכן הוא לבשר בחלב ועלמה אין חילוק ביניהם לענין לח ויבש רק לענין דאם שאסר בשר בחלב כבר הוא דבר יבש ים ס' כנגדו דאף אין בשר בחלב בין בשאר איסורים התיכה שאסרה בחלב אפילו בשאר איסורים ואריך להסיר ממש אם מכירה ואם אינו מכירה בעילם לפי בשר בחלב אם קיימת מכוח קולא דאין מבטלין איסור לכתחלה אפילו ברוב ואפילו נתנו לתוכו מתחלה כדי שיתבטל ואפילו נתנו לתוכו מתחלה כדי שיתבטל ואפילו נתנו לתוכו מתחלה כדי שיתבטל

ין חילוק בין בשר בחלב לבשר חיסורים ע"כ תוסר ההיכר עשמה כמלח כל ניתה בכ"ד : גם מה שכ' הטור לחר זה ומכל מקום ים לחלק כו' כתב הב"י שהם דברים פשוטים לו נתנו להכתב . וללפע"ד דדברי רבינו הם לנו לעיניים ולהוטלת לחתן קושית לחת. והוח מחמת שכתבו התוס' שהבחתי בשמוך דעיקר הקושית הלא מעשה נפלה לקדירה כו' הוח מחמת כל מה שסופו לגלות מן החלב יגלו בקדירה לחשומ ובכי החלב של הכחל הוח בעין בכחל ופ"כ בשר גם גם לחתר גמר בישול דהל"כ היתך לומרו במשנה לו קדמו לחתר בישולו מותר לגיסנת קמ"ל דפ"ס מעשה דלא גזרו רבנן על זה כיון שלא בפירוש כמו בפירש רש"י שם ופ"כ לומר שהחיסור שים בחלב הכחל הוח הולך ממנה בגמר הבישול דהיינו טעם הבשר שנכנס לתוכו מן הקדירה דלולו מעשה בשר הכחל חין לחיסור כמו שכתב שם ופ"כ תמרי' תע"פ שנחסרה החלב שם בכחל מכל מקום כל החיסור שבשם הולך לגמרי בקדירה לחשומ וה"כ נימה כאן דכל מה שמיך לילך מן החלב לחותה התיכה שבקדירה בכור יגה בבישול הקדירה וכשחוליה חותה נהי דכשר הוה כמו שנכנס לתוכה מכל מקום נהי דהוה כמו קדירה החרה שבשר הבשר ממש מה שמיך לילך ולחותה התיכה שבקדירה ולפי שהבשר הוה מחזיק בחיסורים ולכן הוה מחזיר לחיסורים שנפלטו מן החלב לחזור ולהתבשל בשר הבשר ולפלוט חיסורים שבו ולכן חין לומר שה

וסיועתו שהביאו הסמ"ת והמרדכי סוף פ"ט ושם"ד סימן ל"ח והסמ"ג (לאוין קל"ב דף מ"ד) והגה"מ ומטור דהיכא דעירב כרוטב מהתלה לכלי ולא הדגים לפ"כ כולם מאורים דהוכשרו שמא נפלה סדג טמא בלד מעט בסוף כשהמעט כרוטב ע"י עירוי עם מעט מים ורוטב עם ך' או ל' דגים או יותר עד פחות מכשים וע"כ נאסרו לותן כל' ול' ת"ש שמערה לבסוף כל כרוטב לכלי שכל אותן דגים שמוך לרוטב לגד מעלה אין מלטרפין לבטל כיון שהן חוץ לרוטב ואח"כ מוזרים לותן ך' ול' ואוסרים בניעתן הואיל שכמחבת שמומחים עליהם במחבת בעודם חמים או שמערבים במחבת לותם שמוץ לאיסור לגד מעלה עם אותן שהיו במיעוט מים לגד מעה שבסוף העירוי עד שנוגעין הכל זה בזה ח"כ נאסרו כולם ודעת ר' ברוך בעל הסה"ת וסייעתו שהביאו כל הפוסקים לכם ומסכימים לדעתו הוא דכלי דליכא למיחש דנאסרו הך' או כל' שבסוף העירוי מ"מ בטלים ברוב לפי שדרך להיות הרבה דגים קטנים דים רוב נגד לותן שנאסרו ואין לותן שנאסרים מוזרים ואוסרים הואיל דכיון דאין איסורן מחמת עלמן אין מוזרין ואוסרין בלח רוטב וכמו שנתבאר בסי' ק"ה ס"ז יכבר עירב כל הרוטב לבסוף לכלי ובקערה ליכא רוטב ג"כ הרוטב שבקערה כבר נעשה כלי שני ואינה אוסרת כלל וכמ"ש בסימן ק"ה ס"ק ד' ג"כ לא נתערבו בלח ביבש ובטלים ברוב אבל אם נשאר מעט מים ורוטב במחבת הרוטב מערב הטעם בכל המחבת ובכלי מיירי הגהת ש"ד סי' ק"ח המתהלת לכן בביצים כו' וכן אם לא עירב כל הרוטב ואח"כ הדגים רק עירב הדגים מעט מעט עם הרוטב הכל אסור לפי ל"ב כדי קליפה דעירוי מכשל כדי קליפה וכמו שנתבאר בסי' ק"ה ס"ג ובכתב סם"ג אפילו בביצים אף המתירין סורי דאסור דאין רגילות לבשל ביצים כ"כ שיהיו כ' או ל' הנשארים מישום המתבשלים. וכתב בד"מ בשם הגש"ד דאף המתירין לא התירו אלא בשעירה הים הנשארין בכלי אחר אבל אם עירה בקערה נאסרין הדגים בקערה מחמת עירוי הים הנאסרין בקירוה ועי"ש המים יוצא מתחיכה ובכה"ג אייורי כאן וז"ש וכן בדגים כו' דל"ת דוקא בביצים משום דליכא רובא כנ"ל: [ד] ויש מתירין כו'. הוא דעת סם"ג בשם ר"ש

מהן שעירה ים מוכרין הכל דמייעין [ב] שמא הערפה נשאר לבסוף ולא היה שפים בקדירה לבטל ומאסר מה שבקדירה (ב) ומוזר ואוסר כל מה שבקערה (כ"י בשם סמ"ג ובתרוך) *) [ג] וכן בדגים קטנים שנמצא דג גמא בקערה (ג) ולא עירה כלם בפעם אחת אל תוך הקערה דאז יש לחוש שמא נשאר התיבוך בכל עניו (ד) ויש מתירין בכל עניו קמזהיר ובדיעבד מותר כיש מתירין שזכר רמ"א: (ב) וחוזר ואוסר כל מה שבקערה. כן ל"ל וכ' תו"ם כלל כ"ז דאם לא עירה לותן לקערה אלא נשארו בקדירה ועירה הרותחין מהן נ"כ אסור דשמא היתה בילה האסורה בבולי הקדירה ואסרו הבילים שנאלה דעד הנה שהיו הבילים מוליכין הטעם לכל הבילים היו כולן מסייעות לבטל ומשנאת לליתנהו אין שאר הבילים מסייעות לבטל ומאחר שעל ידי לחלוחית מים שעליהם מוסרים מיהא גם האחרים שנוגעים אחר כן בלותם שנגעה בבילים האסורות לכן אסורות כולן ואפילו אם אלא עירה כולם בפעם אחת לתוך הקערה כו'. ואם ספק בדבר אם עירה פעם אחת מעמיד בטור להחמיר וכן כתב תו"ם: (ד) ויש מתירין כו'. הטעם דכתב כאן רמ"א דלא מחזקין

קשה לי דא"כ איך כתב הרשב"א דאם יוציאנה חלב שבה יאסור אותה דמשמע דכל החתיכה תאסר הא אחר שיוציאנה והיא בלא רוטב הוי רק צלי ולא נאסר רק כדי נפילה: (סי' ק"ו ס"ך סק"ח)-וגם רחוק שהדג פמא. ובת' שהיה ביני ובין הנאון מהר"ם זצ"ל בעה"ם

חידושי רע"ק

ביאור הגר"א

תערובות וא"ל שהוא ברייה כיון שאין איסורן מחמת עצמן ואין אוסרין שאר הדגים בנגיעה שנוגעין בהן שאיסור הבלוע אינו יוצא מתחיכה לתחיכה בלא רוטב כמש"ל סי' ק"ה ס"ז והוא דעת ר"ב בעל סה"ת בשם"נ שמנו מקור דין הנ"ל בסי' ק"ה ואע"ג שיש רופב בקערה אינן אוסרין שהן בכ"ש משא"כ הדגים היו אוסרין שעדיין לא נחו בכ"ש כמו דגים שעלו בקערה כמש"ל סי' ק"ה ס"ג וכתב שם"נ אפנים בביצים אף המתירין סורי דאסור דאין רגילות לבשל ביצים כ"כ שיהיו כ' או ל' הנשארים מישום המתבשלים. וכתב בד"מ בשם הגש"ד דאף המתירין לא התירו אלא בשעירה הים הנשארין בכלי אחר אבל אם עירה בקערה נאסרין הדגים בקערה מחמת עירוי הים הנאסרין בקירוה ועי"ש המים יוצא מתחיכה ובכה"ג אייורי כאן וז"ש וכן בדגים כו' דל"ת דוקא בביצים משום דליכא רובא כנ"ל: [ד] ויש מתירין כו'. הוא דעת סם"ג בשם ר"ש

מילואים

צבי לצדיק

(סימן ק"י סעיף א' בש"ע סעיף א' בהג"ה) ובן בדגים קטנים כו'. לעניין דיני רוב פוסקים ס"ל כסה"ת וכ"פ הטו"ד וכ"מ והכרם"ל ואחר תחבושי זוללת הכבש בפ"ת כלל נ"ל שמיקל יותר ופסק כספרית הכ"מ לסקל מכמה טעמי תדע דמאחר שיש לספוקי בדבר מחזקין לקולא דלא גרע מילון נפוקין לם נפוק הרוטב דכל בים שם לבטלו במינו כרוב לא

מטה יהונתן

הגבלא כו'. וי"ל לם המחבר ס"ל ג"ת לסותנו לאסור ג"כ מה שבבית יש לתלק בין מתיכה לדבר הנבלע הא עכ"פ לם שסות דבר הנבלע מ"מ לי' לאסור ופלט ממנו לגמר בשלמת ג"ת הטעם משום דקרקע לם מיסור עליו פעם ל' משא"כ בדבר הנבלע הוי ניתת לבל לעניו ג"ת לסותנו אין לתלק כלל וכ"ל דלם הכ"ל ג"ת היינו שלא נאחר בתיכו ק מסהו וכל שיקר שטעם שנאחר בתיכו הייט דקרקע לם מיסור עליו ג"ת שוב לא תזר לסתירו לבל דבר הנבלע ג"ם הכא ג"ת לאחר לסותנו לאסור:

חדושי בית מאיר

(סימן ק"י סעיף א' בש"ך סק"א) באו"ז אבל באשת אין זה הוכחה וכו' הוי לגבי אחרים מב"ם א"כ כו'. כ"כ ולגבי טעם בנלוע כשיבשלם כולם יחד פשיטא שיהיו בין בכל ס' נגד הטעם כדהיה מציקרא:(שם) באו"ד נסתפק אם דג טמא ושחוזר שוים בטעמם אם לאו. ולע"ד יש לפשוט מפירוש רש"י מוליו דף נ"ו כילבית בלגלפס דגים שמוליו בלגלפס של בשר וקשה הא יותר שבית להסערה דג טמא בלגלפס של דגים שהולים מבחוץ בלגלפס של בשר ומה דתקו לפרש הכי [דג"ל משום דס"ל דהוי מב"מ בטמא דמה בכך הא ר' יוחנן ס"ל מב"מ בפ' בע"ז] מי נלו משום דאמר ר' יוחנן ליטעמיה קפילה ושילו דג

גליון מהרש"א

(סימן ק"י ס"ק ס"ק ג') פירוש לשאי דהוכחתי שם דאזרינן לקולא כו' וכם"ש מהרא"י בהגהת ש"ד כו' דדג טמא שבפשו כו'. והם"י כלל כ' כ' דיקא בנבשש ע"י כלי הכובש (פרעם) ועיין שפתי כהן ס"ג אות

יד אברהם

טמא ימלא כתחת מהן תפרות ואם היה מוליו מהם טמא היתה נאסר כו' עם"ת:ות והיתה מוסיתן לפי שלא נאסר אם שהיו לבטלו ס"ל דלאו דוקא נאסר אלא אפילו בשאר כ"ע ס"ל כמ"ש ס' ק"י ס"ו ועי"ש ס"ק ג'. ותע"ג דלהמחבר ס"ע דלא ס"ל תנ"ש בשאר לאיסור כמ"ש ס' ק"י וס"ק ק"ו וס"ק ק"ו וס"ק אין הבילים שנאחרו מקדירה נעשים כבולה וכבישתה שכל לקערה גם' נגד התפרות שני מ"מ שבילים עלמן נאסרים. כמ"ש כ"ם ק"ו דהתיכה שנאסרה אין תוזרת להיתרא לכ"ע. וס"ל כמ' שיטת רוב בילים דהיתר נגדם לבטלם כדין יבש ביבש כ"ם ק"ע. וזה ברור דעת כ"ם ק"ע. ממה דעת הטור ס"ע דלם"ד כ"ם ק"ו לף התיכה שנאסרה תוזרת להיתרא ס"ל לשאי לבתוב דין זה שנמצא לאחר שנמ"ג שהוא סובר הנ"ג בשאר איסורין ס"ל גרוך שיטת ס' שוב לא תזר לסתירו לבל דבר הנבלע ג"ם הכא ג"ת לאחר לסותנו לאסור:

חדושי רע"א

(בש"ך ס"ק א') ואם כו' יותר מבדי קליפה. כ"ל דל"ק על הסה"ת דכא דעירוי לא כ"ק היינו אם שיכלה התיכה להפליט בכר הפליטה. ולכן אין בזה משום מבטל איסור. כי בבר נתל בל האיסור. ובפרט שאין כוונתו לבטל את האיסור. ולכן אין איסור להמתין את כיוצ"ב אחרים מב"ם א"כ כו'. ותדבקה בקדירה. ותדבקה יש עוד טעם להתיר ל"ל מלא אין מינו וגיעור. ת"כ ו"ל כי תחר הפליטה תשוב התיכה לבלוע שנית את האיסור שנפלט ועי"ז זה יטעם האיסור בקדירה:

ד"ע הכמ"ח בלח וכמ"ש הטור מים וכיוצ"ב ודו"ק: (בש"ך ס"ק א') ואם כו' יותר מבדי קליפה. כ"ל דל"ק על הסה"ת דכא דעירוי לא כ"ק היינו אם שיכלה התיכה להפליט בכר הפליטה. ולכן אין בזה משום מבטל איסור. כי בבר נתל בל האיסור. ובפרט שאין כוונתו לבטל את האיסור. ולכן אין איסור להמתין את כיוצ"ב אחרים מב"ם א"כ כו'. ותדבקה בקדירה. ותדבקה יש עוד טעם להתיר ל"ל מלא אין מינו וגיעור. ת"כ ו"ל כי תחר הפליטה תשוב התיכה לבלוע שנית את האיסור שנפלט ועי"ז זה יטעם האיסור בקדירה:

על הרוחתין שבקערה שאין דופני הבלי מקרין לו עירוי אוסר לגמרי וגם מבני ס' דס"ל תם תוך תם: (שם בש"ך) וכמ"ש בסי' צ"ח ונ"ע. ו"ל דס"ל לגמ"ח דלא תולי' בתר דג טמא שברי ודאי ס' נגדו בל שהרי על הסכינין והמה מין במינו עם תוקן שעניין לא נתברו: (בפ"ו ס"ק ד') ויש מתירין כו'. כוונתו לאיסור עוכר. ונעת"ל דבבל שהוכר תוקן וביון דבבר נתבטל בביטול בס' טוי בתוקן שהשם על הסכינין והמה מין במינו עם תוקן שעניין לא נתברו. רק שם נתנו לתבום טוי תבשל בתוקן ואולי לקולא משא"כ בשאר בשר שנתבטל בלל. ועוד נ' דבוה שפק דרבנן דו"ל דגמ"ח היתר מן התורה ואין שפק ביעותא מוצא מידי ודאי סיבר. ומה שנתו לתבום טוי תבשל בתוקן ואולי דמשא"כ בשאר בשר שנתבטל בלל. ועוד נראה דים ס"ם שאר בלל בסוף ואח"ל שאר שפק בהכר"ן ושיעתו דבשאר איסורין מג"ע רק מדרבנן ובריעותא היא רק על תומ שנתבאר בסי' ק"ע. ועוד נראה דים ס"ם שאר בלל בסוף ואח"ל שאר שפק

מחזקינן לה איסור כו' הוא טעם הרב רבינו שמשון שמביא בסמ"ג ולפ"ז אף בביצים מותרים. אבל אם היתה טעם אחר להיתר וכ"ש בטור דהיינו דמתיר בדגים לפי שהוא טעם דגים שנאסרו בקדירה בטלים ברוב תערובות אח"כ ואין מוציאים השאר ולפי זה יש להתיר בביצים כיון דאין רגילות לבשל ביצים כ"כ ביחד שיהא עשרים או שלשים ביצים שנאסרו בטלים ברוב תערובות של היתר וכ"כ בהדיא בסמ"ג לפ"ז טוב יש ב"מ בדגים עלמן לטעם הנמי כתב הגהת ש"ד סימן כ"ח דדוקא כשעירה המיס קודם שעירה הדגים התחרוים הנשארים במחבת אבל אם נשאר מים או רוטב עם טעם הדגים לבסוק ועירה חוזן לקערה הכל אסור דעירוי ככלי ראשון עכ"ל. ולפי טעם הרשב"ן אין חילוק בזה וכתב רש"ל פג"ה סימן מ"ד מדזכר הטור הטעם הנמי כותיה קי"ל ויש להחמיר בביצים ולפ"ז יש להחמיר גם בג"מ שזכרתי בדגים עלמן אלא שכתב רש"ל שם שאין המיס שנקערה מוכרים הדגים כולם מכח התערובות כיון שהם בכלי בני ואותו מעט מים שנשאר בקדירה ג"כ אין בו כח להכליט ולהבליע בדגים שנקערה וג"כ ה"ל שאותו מעט מים גופא הנאסר בכוף העירוי יאסור הדגים שנקערה לפי שבטל בקערה שם עכ"ל ולפ"ז שם ים לחום שאין ס' נגד אותן המים שנאחזו בקדירה ודאי יש להתיר כל הדגים אח"כ אבל דעת רמ"א לפסוק כטעם הראשון שהוא דעת כו"ם אלא שיש להתיר כוכף ואם נתן לתוכו דגים עלמן אלא שיש להחמיר בביצים ולפ"ז יש לחוש שאם נתן המים שנאחזו בקדירה ודאי יש להתיר כל הדגים אח"כ אבל דעת רמ"א לפסוק כטעם הראשון שהוא דעת כו"ם אלא שיש להחמיר בביצים ולפ"ז יש להחמיר גם בג"מ שזכרתי בדגים עלמן אלא שכתב רש"ל שם שאין המיס שנקערה מוכרים הדגים כולם מכח התערובות כיון שהם בכלי בני ואותו מעט מים שנשאר בקדירה ג"כ אין בו כח להכליט ולהבליע בדגים שנקערה וג"כ ה"ל שאותו מעט מים גופא הנאסר בכוף העירוי יאסור הדגים שנקערה לפי שבטל בקערה שם עכ"ל ולפ"ז שם ים לחום שאין ס' נגד אות

ך והוחזר לקדרה כו'. מסתמא דלפילו הוחזר לקדרה עם הקלח חינו צריך ללע שהיה נגד מעט התבשיל אם הוא יותר מן האיסור דס"ל סב"ל ס' גם נגד כל הקלח וכן מסתמא להדיא בת"ח כלל ל"ח סוף ד"ב וקשה דכיון דידעי' דהיה מעט התבשיל עם האיסור בקלח ח"כ מאן לימא לן דאין כל הקלח בלוע מהאיסור דכיון דלא נתבשל עם הקלח חינו נראה כלל כ"ז ד"ג טוד מזה: ז דהרי נ"נ בקלח. ולאו מחזיקין הקלח כהיתה שעתה כמו קודם עלמה מאחר שהוציאה עתה מקדרה רותחת ומחזיב כלי לאחרה לחומרא ס"כ בהו"ה כלל כ"ז ד"ב ולעיין לי זבוב לוסר בטעמו הסכים הרב למחבר וסייעתו אבל תימה לדברי רבו הפוסקי' דלאחוני' ולחרוני' [לאיסור] וכ"כ הא"ה כלל כ"ז דכן נוהגין וכ"כ מהר"ם פדווחה דכן נוהגין וכ"כ מהרש"ל בהו"ה ובספרו פרק ג"ה סי' מ"ט מקבלת מהר"ם דכן נוהגין מיהו במקום הפסד מרובה לו שעת הדחק וכה"ג נראה דעת מהר"ם פדווחה בהסובה להתיר וכ"פ הב"ח

מיהו בחלח ובישרה לכ"ע לסור וכמו שהחחר בס"ם ק"ד:

קח א אין צולין כו'. דוקא כשהחחד מהן כמן לפילו הכשרה לחזיל להיתר ומפטם לאיסור בריחיה והדר חזיל לאיסור ולוסר להיתר ולט"ג דקי"ל בכל דוכתי דאין שאוסר יכול לילך ולאסור במקום שאין האיסור בעלמו יכול לילך שם תירן מהרש"י בשגגת ס"ד סי' ל"ה דריחה שאני לפי שהפטום מוליך הריח ולעט הלחום עמו לאל כשאינו כחוב כחב הרשב"ם בת"ה דף ק"ט טי"ג ד"ה להרוך ומהרש"י הל"ל לא חיירי אלא בשנתן ס' כנגד ס' כנ"ל ואפי' כשנתן ס' כנגד ס' אין לחוש לריחה כיון דלא נתבשל עם האיסור אלא ע"י הבישול ולא חיישי' לריחה כלל כמו שכחב הרשב"ם בת"ה דף ק"ט טי"ג ד"ה להרוך ומהרש"י הל"ל לא חיירי אלא בשנתן ס' כנגד ס' כנ"ל ואפי' כשנתן ס' כנגד ס' אין לחוש

פו פתוח וכן כתב הטור כאן ואע"ג דכסו' ס"ז כתב וז"ל דוקא בתנור קטן כמו בשלהם אבל בתנורים שלנו הגדולים שרי ולא חזיכר פתוח גרחה פשוט דרמזו במ"ם בתנורים שלנו דידוע שכל התנורים שלנו פתוחים ובד"מ דחק בזה לחלק לעיל מיירי לענין בשר בחלב וכאן בשאר איסורים ומו"ח ז"ל תירץ לעיל מיירי בדיעבד וכאן לכתחלה וכל זה ללא צורך דפשוט הוא כמ"ש. וכתב מהרח"י בשערים ורש"ל פרק גיד הנשה סי' י"ד מביאו לעיל דעת הנשב"י דאפי' בתנורים שלהם מכוסים הוו לה היה לנו להקפיד בשהתנור גדול קצת שיכול הבשר להתפשט ט"ס שיהיו מחזיק י"ב עשרונים: (ג) ובדיעבד להקל אפי' בתנור קטן. פי' אפי' סתום: (ד) דזה מקרי לענין זה דיעבד. כתב בת"ח כלל ל"ה זמ"מ המנהג להקל לקנות מן העובדי כוכבים המכובסים בכליהם שלהן בהם מקום שיכול עובדי כוכבים דהתם כליהם חינן בני יומן ואע"פ דל"ע לפגם אסור לכתחלה מ"מ לא חשבינן הקנייתם לכתחלה לכן נוהגים היתר אפ קרלקה לקנות המגוזים שלמים (*) שמכבסים העובדי כוכבים לו שלא

(*) (בקצת דפוסים של מיס)

דברים: (ה) ואפי' בדיעבד אסור אם שניהם מגולים. זה לשת ס"ו במרדכי החרוך לפרש כן דברי המרדכי פ"ק דמ"ק בת"ח ממנו לאפילו בחגור גדול ופתוח אסור לכל רש"ל פ"ה סי' ט"ו כתב על דברי המרדכי שהיינו דוקא בחגור קטן לו מכוסה לכל בחגור גדול ופתוח לכ"ע שרי ולזה הסכים מו"ח ז"ל. ולי נראה לפסק רמ"ח דהא זה ובכי מוכח בש"ס פרק בהרא דעבודת כוכבים (דף ס"ו ע"ב) במתי דקאמר התם גבי ריחא דכמון שאני התם דמקלי קלי איסורא ע"ם ודו"ק: יב י"א דבל מקום דאמרינן כו'. עיין בד"מ ובח"ח שם ד"ז ובאו"ח כלל ל"ט דיו"ח ובהגה"ה שעל גליון האו"ח שם ובכוש תשובת הרב ודוק בכל המקומות האלו ותמלא שדעת הרב שדין ריחא שוה לעצמו איסורים לעניו לירוף אפשר ובמו דקי"ל לקמן ס"ס קי"ח דבמקום שאין הפסד אין הכל נכנס בספק לקרף ה"ה בריחא דבמקום שאין הפסד לריך בכל תחיכה ותחיכה בפני עלמה אפשר שבטל לאפילו כל התחיכות כשהתנור פתוח מעט למעלה ושוח תנור גדול לאסור לכתחלה לכלות היתר עם איסור וכ"ל דמה שאתם כאן כהמחבר היינו כשהוח פתוח ממש דהוי כעין כירה דכתב בת"ח שם ד"ח דבשי לגמרי וכדלקמן סימן קי"ח סי"ח: ד וה"ה לבשר עם חלב כו'. כלומר לאפות בשר עם חלב: ה ואם אפה פת עם בשר לאפילו בתנור גדול ופיו פתוח מעט למעלה אסור לאוכלו עם חלב כו'. כן משמע בסימני ת"ח רים כלל ל"ה: ו אסור לקנות אותו פת. עיין בת"ח רים כלל ל"ה מ"ם טוב מזה ועיין לקמן סימן קכ"ב סעיף ו' בהג"ה: ז או למעלה במקום שהעשן יוצא. עיין בתו"ם מהרש"ל ר"ס ל"ה: ח ובמקום הפסד כו'. היינו הפסד מרובה כמ"ש בת"ח שם ד"ד וכן לאפי' בכיטול כתב בסעיף ג' הפסד מרובה: ט ואם האיסור דבר חריף כו'. לו שנעשה לריח ונאפה לאפילו עם הפת ובתנורים גדולים ופתוחים לאפילו בדיעבד לאפילו פי התנור פתוח כלל ל"ע דין ד': י אפילו בבצק בעלמא כו'. וכתוב בתו"ה מיהו לכתחלה טוב להחמיר עכ"ל ת"ח שם ד"ב: יא אסור לאכלו בחלב. היינו בפת מועט לו שים היכר בפת אבל בפת מרובה ואין היכר אסור לאפילו לאכלו לבדו גזירה שמא יבא לאכלו בחלב כדלעיל ר"ס ל"ו וכן משמע להריא בת"ח שם ד"ה ס"ק: יב אבל בזה אחר זה אין לחוש. כי לא נמלא ריחא ופיטום לכלי שיחזור ויפלוט לאוכל ואפילו כלי בן יומו רק שלא יגע ממש עכ"ל תשובת מיימוני ונראה דלאפילו דבר שנעשה לכריח ועדיין ריחו בתנור אין להוש לבזה אחר בזה כמהרי"ו ומהרי"ל ומ"מ בדיעבד אפילו בתנור קטן שרי כמ"ש הרב"ח ומ"ש הרב"ח בשם הרא"ש דאפילו בתנור קטן אסור לכתחלה לא נראה כן מדברי הרא"ש ומדברי הרב"ח עצמו בסי' ס"ו ומ"ש הרב"ח בשם הרא"ש לא נמלא בדברי הרא"ש ומ"ש הרא"ש בתשובה כלל ל"ג דוקא בתנור גדול

כוגעות זו מלא זו וכדכתב בלישור והיתר המרוך טעמא דלא עדיף מבליעת לישור עלמו דקיימת לן לעיל סימן ק"ס ס"ז שלין כולך מחתיכה להתיכה בלא רובע אבל במקום הפסד יש לנרף כל התיכות לפילו לילן נוגעות לבטל בששים לכולן ונכנסו בספק זו היא דעת הרב ודוק ומקום הפסד כתב הרב בתשובה ובסימני ת"ח שם דסיינו הפסד מרובה ולפ"ז מ"ש הרב לקמן ס"ס קי"ח ולעולך הפסד יש להתיר סיינו נמי הפסד מרובה וכ"ש הוא: **יד** אם התנור קטן כו'. ע"ש דבתוס' דטעודת כוכבים משמע להדיא דלפילו בתנורים גדולים לאסור ע"ש (ובסמ"ק לין הכרע) ול"ל דס"ל להרב דהתוספות לזלי לטעמייהו דס"ל ריחא מילתא היא לטעמייהו כלכ מחמרינן טפי אבל לדידן דקי"ל ריחא לאו מילתא היא לין לאסור כלל בתנורים גדולים ודוחק ול"ע: **טז** וי"א שאין לחלק. משמע להמרדכי לין חילוק בין לישור לאוסר במשהו לעתר לישורים כן משמע בד"מ ובסג"ס בח"ח סי' תמ"ז ס"ח ול"ע דבמרדכי פכ"ס ליתא הלא ס"ל דלא שייך ריחא בפת חמץ שנתפת עם מלא מטעם הלא מלינו ריח פת בפת וכדלילתא בתשובת מיי' וס"ד סי' ל"ץ ורוקח סי' רכ"ב אבל בהך סברא דמשמע מיהא ליכא לע תשכחן דפליג התוס' וסמ"ק והמ"כ מלא מילתא היא לאו מילתא היא ולא ס"ל להרב דקי"ל ריחא לאו מילתא היא לין לאסור אלא במקום מיהא ליכא פת בפת ומלא מדקדק כ"כ הרא"ש ומיהו בתשובת מהרי"ל סימן רי"ד מלתי דלמ"ד ריחא לאו מילתא היא לין חילוק בין חמץ לתאסר דלפילו לתוס' וסמ"ק והמ"כ מלא היה מתאכן דלמ"ד ריחא לאו מילתא היא לין חילוק בין חמץ לתאסר במשהו לעתר לישורים כן משמע בד"מ ובסג"ס בח"ח סי' תמ"ז ס"ח ול"ע דגם בלעו יולא מחתיכה בלא רובע מכל מקום ברישא דקרא כתיב ובשלה בשר בחלב ולא כתיב ובשל בשר בחלב ומשמע דלא אסרה תורה אלא כשנתבשל בשר בחלב ולא בשלה

יסמע לנו שם נאמר לו שיטעם מדעה מדמעה תמיד ט"כ כוותר גם ליסרהל להסתמם בם לכתחלה. *) ובלבוש כתב הטעם בסיתר זה לכתחלה שלא גזרו בה משום בת יומא כמו בשאר כלים משום דלא סכיחא ושוח פירוש בדוי אין לו מקור: (טז) **אבל אסור** לטועמו פי' לשום ליסור ושטעם דלא גרע מריחא ושכון להטעמיד הג"ה זאת אחר שטיף ס' וי"ל אע"פ שמותר לשתוף מ"מ לאסור לטעום כו' שוב ראיתי כן בספרים אחריס: (י) **מותר להריח בהם**. שאין סיין נותן בהם כח לחדהם הם מבשמים סיין וגם המריח אין כוונתו להריח סיין אלא להתבלין ומיהו להבדלה לאסור משום דאימתי *) משמע כאן דשאר פלפל מותר להבדלה ולא כמו שמלאתי כתוב דאין לעשות בשבת הבדלה על פלפלין ומביא ראייה מדאיתא בשמעתא סוף פרק ר' עקיבא פלפלת כל שהוא ואח"כ הגה מיני בשמים כל שהוא שמע מינה דאפילו פלפלין אינן בכלל בשמים אלא בכלל תבלין. ולא עיין שם ברש"י שכ' דאחרו פלפלת פיהם פלפל שלנו ונראה דאזו דאקו לכך מדאיתא שם בגמרא פלפלת כל שהוא למאי חזיא לריח הפה ועל שאר בשמים לא מפרש בגמרא משום דשאר מיני לריח מוב אם כן גם פלפלין בכלל ע"כ פירש דאין אחר הוא בכלל"ד ברור. ועוד ראייה מפורשת ממש שכתב ב"י בשורש דעה סי' רי"ז ודע

ד **בא** [כט] י **פת** חמה שמונח על גבי חבית פתוחה **כב** של (יא) יין נסך **אסורה** [ל] (ודווקא אם פוגמת נגד המגופה) (אחוך כלל ל"ט) **אבל אם הפת צוננת אפילו אם החבית פתוחה או פת חמה וחבית מגופה** (פי' סתומה) **מותר** (°) **ואם היה פת שעורים אסור בג אם הפת** (ג) **חמה אפילו חבית מגופה:**

ה [לא] יא (ג) **מותר לשאוף בפיו ריח יין נסך דרך נקב שבחבית לידע אם הוא טוב:**

הגה (טז) **בד** [לב] אבל אסור (כח) לטועמו אע"פ שאינו בולעו (ריב"ם סימן רפ"ח) [לג] ואסור לזלף יין נסך שאסור בהנאה (בשערים בשם הגהות אשי"ר סוף עבודת כוכבים) [לד] אבל מותר לזלף סתם יינם **בה** [לה] דמותר (כב) בהנאה (אחוך כלל ל"ט):

ו שק יב **של** פלפלין וזנגביל שמשימין בקנקני יין **נסך כו** (י) **מותר להריח בהם** [לו] **אבל לבשמים** (כג) **דהבדלה אסור:**

ז [לז] יג **בשמים של עבודת כוכבים וכלאי הכרם** (ד) **וערלה בז** (ה) **אסור** (כד) **להריח בהם:**

ובדברי הסוס"פ בתלת דעבודת כוכבי דקס"ו ד"ס מכוי מבואר דזילוף אסיב טעם גמור ואסור לכ"ע אבל טעם קלוש אסור בהנאה (וכ"פ הרשב"ם בתשו' ומביאו ב"י לקמן ר"ס קכ"ג דזילוף הוא הנאה גמורה ואסור בטעם יינם ע"ם) ויש לייעב בדוחק וע"ל ס"ס קכ"ס: **כו** **מותר להריח בהם לכתחלה**. לפי שאין סיין נותן בהם כח ואין עומדין כן כדי ליתן טעם בתבלין אלא לחדהם הם ואין מכוון להריח סיין אלא להריח התבלין ומ"מ מסתבר לדבשמים דהבדלה אסור משום הקריבהו גם לפחות ע"ל רשב"ם ובתשו' מסתבר גם בח"ח סימן רל"ז ס"ג: **כז** **אסור להריח בהן**. דאסורים הם בהנאה דכל שעשויים להריח כורך והדם כו' אסור ע"ל רשב"ם ובתשו' מסתבר גם בח"ח ו"ל זה מכלל כל מידי דלא הוי להריח ריחא לאו מילתא היא אלא דבר שעומד להריח כגון ורד והדם אסור ליהנות מהריח ע"ל ב"י וכ"כ התוס' פ"ק דעבודת כוכבים דף י"ב ד"ה אלא בורד והדם בשם ר"ת וכ"כ המרדכי וראייתו מסוכה ל"ז ב' דאתרוג של מצוה מותר להריח אע"ב דאסור בהנאה ולישא דמשם מוכח להיפך כמ"ש מאכילה אקצייה כו' הלא"ה אין חילוק וכ"כ הש"ך וכ"כ תוס' שם ד"ה אלא ולא מבעיא בכלאי הכרם דלוקין עליהם שלא כדרך הנאתן כמ"ש בפ"ב דפסחים (כ"ד כ') אלא אפילו ערלה דאין לוקין עליה מ"ם אסורה מיהא איכא ועתוס' דע"ז י"ב ב' ד"ה אלא כו':

פתחי תשובה

(ג) מותר לשאוף. עיין בשער הציון סי' תפ"ז מהלכות מאכלות אסורות בענין לבק הטיטון פוקרא עקב"ק הניקח מקשובדי כוכבים מי מותר לבשוף בהם ועיין בתשובת רבינו הלל מובא בבית יוסף ומפקפקים בדבר כי לפעמים מזלפים לתוכו בסתם יינם ואסרינן מאד כזה ואעפ"כ נראה דכוותה בשפסקו בסתם יינם אסור בהנאה מ"מ שרי בשאוף הטעם"ק דזה ממש בהמיא דבת תימא דשרי בי"ע והלכה פסוקה היא זולת בכבית תיבא מ"ד שבתב שרי"ף וכ"פ בי"ד דאיכא לספוקי שמא יש ס' נגד היין שמזלפין דבתוך בי"ע ריחא לחו מלתא ואף דכל זה אינו אלא בהניח יסוד שמא שמזלפין אינו אלא כדי ליתן בו ריח אחתא בי"מ מי שרי הוא בהנאה תמונה שמזלפ אחרי מיכא לספוקי שמא נותנין יין לחזק הטעם"ק דת"ל אין להתיר מטעמא דריחא בי"מ מי שרי הוא בהנאה מגופו של חיסור שעל ידי היין מתחזק הטעם"ק. מ"מ יש להתיר בשוחי דקיון דקי"ל די"ס מין בשא"מ בטל בס' ובי"ד אין לספוקי שמא יש בו ס' הוי ספק דרבנן לקולא כיון דסתם יינם דרבנן ודמי לדלעיל סימן ק"ח בשפק וע"ע מש"ס שם ס"ג בד"ה בשבשף כו' ואפשר דלא כתב זה רק לפיף בעלמא [* מיהו לפמ"ש בסי' ק"ד שם ס"ק ז' בשם הבחות תמונה שמזלפ אחרי שפיר ועי' מ"ש לקמן סימן קכ"ג ס"ק י"ד] כ"ש בי"ד דאיכא ספיקי עוכא לעיקרא דעילמא אי סתם יינם בזה"ז לאסור בהנאה ואפשר שנותנין בו יין אינו אלא כדי ליתן בו ריח ואפשר יש בו ס' ע"ם שהעלה בן הלכם להיות סתם אפילו עשויים לריח. ועי"ם עוד שהגיה על הסי"ך כ"ז שבגג בכוונה דבכי סמרדכי עיין שם:

(ד) וערלה. עי' בשבושת רבינו ז"ל מהדושות סי' מ"ד מילוקי דיעות בזה עיין שם: (ה) **אסור לבריח** עיין שם ועיין בתשובת הרשב"ם סי' תמ"ו בשם הגאונים דאיכא לחלק בין ריח שהוא מעצם הדבר לריח שנתלה בדבר אחר ומשום הכי אסרו ריח יין נסך שנתלה בדבר אחר ומשום הכי אסרו ריח חזיר שנתלה בדבר אחר ומשום הכי אסרו ריח נבלה שנתלה בדבר אחר ומשום הכי אסרו ריח ערלה שנתלה בדבר אחר ומשום הכי אסרו ריח כלאי הכרם שנתלה בדבר אחר ומשום הכי אסרו ריח שרץ שנתלה בדבר אחר ומשום הכי אסרו ריח תבשיל שנתבשל עם בשר בחלב שנתלה בדבר אחר ומשום הכי אסרו ריח תרומה שנתלה בדבר אחר ומשום הכי אסרו ריח מעשר שנתלה בדבר אחר ומשום הכי אסרו ריח שביעית שנתלה בדבר אחר ומשום הכי אסרו ריח חלה שנתלה בדבר אחר ומשום הכי אסרו ריח ביכורים שנתלה בדבר אחר ומשום הכי אסרו ריח מעשר שני שנתלה בדבר אחר ומשום הכי אסרו ריח הקדש שנתלה בדבר אחר ומשום הכי אסרו ריח פדיון בכור שנתלה בדבר אחר ומשום הכי אסרו ריח פדיון בן שנתלה בדבר אחר ומשום הכי אסרו ריח פדיון פטר חמור שנתלה בדבר אחר ומשום הכי אסרו ריח פדיון עגלה ערופה שנתלה בדבר אחר ומשום הכי אסרו ריח פדיון שדה אחוזה שנתלה בדבר אחר ומשום הכי אסרו ריח פדיון שדה אחוזת חומ

קט דין יבש ביבש שנתערב .

ובו ב' סעיפים :

א [א] א חתיכה א שאינה ראויה להתכבד שנתערבה באחרות ב [ב] ב מין במינה יבש (ג) ביבש [ג] (דסיינו ג שאין נבלל ד והאיסור עומד (ה) בעצמו אלא שנתערב ואינו מכירו) (כ"י בשם תשובת הרשב"א והרמב"ן ושם"ק) (א) ה [ד] חד ו (א) בתרי בטיל ומותר לאכלן אדם אחד ז כל אחת בפני (ג) עצמה [ה] ג אבל לא יאכל שלשתם יחד [ו] ד ויש מי שאוסר לאכלם אדם אחד אפילו זה אחר זה :

הגה וכן יש להוג לכתחילה [ז] ויש מתחירין (ב) להצליך לחד מן כוכבים (הגהות ש"ד בשם מוהר"ם ורש"י בעבודת כוכבים דף ע"ד ע"ח) ואינו אלא מומרת בעלמא וכל זה (ב) כשהתערב במינו אבל **ח** (ז) אלא במינו ואין מכירו אפילו יבש ודע שכל דבר שבא ליהן טעם בקדירה כגון שום ובצלים וכיוצא בהם נקראים תבלין וכ"כ הרמב"ם פרק ג' דערלה ובהני אייך לפלוגי בין חיין למבושלים אבל פלפלין וכיוצא בהם אין להלק עכ"ל הרי דפלפלין חיין בכלל תבלין אלא דיעם כשאר בשמים :

קט (א) חד בתרי בטל .

דכתיב לחרי רבים להטות ולא כתיבו לחמירו רבנן להצריך ס' כיון שחיתה לרוייה להתכבד רק שהחמירו אלא יאכל אלעתן כל' דהא ממה נפשך לוכל התיסור בחותה לחיתה : (ב) בשנתערב במינו . דכמיבו לפי' בלח בלח אין לריך ס' רק מדרבנן כמ"ש סי' ל"ח ס"ח ביבש לפי' מדרבנן לא החמירו רבנן גם בזה לידי חיסור לחכל בחיבו ממן התורה לריך בלח בלח שאיש כיון שהיתה טעם *) ע"כ החמירו רבנן גם ביבש לצריך ס' אלא יבוא לידי חיסור לחוורייתא כביבול *) ולפי"ז קודם שביטול נתבטל ברוב ולפי טעם שנתבאר בסי' ק"י וט"ס : ב ש"ך ס"ק ב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק ג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק ד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק ה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק ו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק ז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק ח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק ט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק י' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק יא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק יב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק יג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק יד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק טו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק טז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק יז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק יח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק יט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק כ' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק כא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק כב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק כג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק כד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק כה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק כו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק כז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק כח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק כט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק ל' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק לא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק לב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק לג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק לד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק לה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק לו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק לז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק לח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק לט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק מ' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק מא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק מב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק מג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק מד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק מה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק מו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק מז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק מח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק מט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק נ' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק נא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק נב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק נג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק נד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק נה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק נו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק נז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק נח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק נט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק ס' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק סא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק סב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק סג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק סד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק סה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק סו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק סז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק סח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק סט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק ע' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק עא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק עב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק עג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק עד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק עה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק עו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק עז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק עח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק עט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק פ' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק פא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק פב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק פג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק פד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק פה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק פו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק פז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק פח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק פט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק צ' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק צא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק צב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק צג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק צד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק צה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק צו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק צז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק צח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק צט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק ק' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קי' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קיא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קיב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קיג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קיד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קטו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קטז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קיז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קיח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קיט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קכ' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קכא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קכב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קכג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קכד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קכה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קכו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קכז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קכח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קכט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קל' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קלא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קלב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קלג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קלד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קלה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קלו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קלז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קלח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קלט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קמ' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קמא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קמב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קמג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קמד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קמה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קמו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קמז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קמח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קמט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קנ' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קנא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קנב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קנג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קנד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קנה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קנו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קנז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קנח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קנט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קס' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קסא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קסב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קסג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קסד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קסה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קסו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קסז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קסח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קסט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קע' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קעא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קעב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קעג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קעד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קעה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קעו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קעז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קעח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קעט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קפ' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קפא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קפב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קפג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קפד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קפה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קפו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קפז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קפח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קפט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קצ' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קצא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קצב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קצג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קצד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קצה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קצו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קצז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קצח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק קצט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק ר' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק רא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק רב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק רג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק רד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק רה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק רו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק רז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק רח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק רט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק ש' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק שא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק שב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק שג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק שד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק שה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק שו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק שז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק שח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק שט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק ת' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תי' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תיא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תיב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תיג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תיד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תטו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תטז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תיז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תיח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תיט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תכ' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תכא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תכב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תכג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תכד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תכה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תכו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תכז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תכח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תכט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תל' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תלא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תלב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תלג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תלד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תלה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תלו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תלז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תלח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תלט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תמ' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תמא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תמב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תמג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תמד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תמה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תמו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תמז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תמח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תמט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תנ' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תנא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תנב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תנג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תנד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תנה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תנו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תנז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תנח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תנט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תס' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תסא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תסב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תסג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תסד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תסה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תסו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תסז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תסח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תסט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תע' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תעא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תעב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תעג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תעד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תעה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תעו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תעז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תעח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תעט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תפ' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תפא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תפב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תפג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תפד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תפה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תפו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תפז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תפח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תפט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תצ' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תצא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תצב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תצג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תצד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תצה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תצו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תצז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תצח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תצט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תק' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקי' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקיא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקיב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקיג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקיד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקטו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקטז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקיז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקיח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקיט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקכ' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקכא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקכב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקכג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקכד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקכה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקכו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקכז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקכח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקכט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקל' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקלא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקלב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקלג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקלד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקלה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקלו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקלז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקלח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקלט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקמ' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקמא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקמב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקמג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקמד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקמה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקמו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקמז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקמח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקמט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקנ' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקנא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקנב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקנג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקנד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקנה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקנו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקנז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקנח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקנט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקס' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקסא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקסב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקסג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקסד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקסה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקסו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקסז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקסח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקסט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקע' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקעא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקעב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקעג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקעד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקעה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקעו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקעז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקעח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקעט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקפ' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקפא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקפב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקפג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקפד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקפה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקפו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקפז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקפח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקפט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקצ' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקצא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקצב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקצג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקצד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקצה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקצו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקצז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקצח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תקצט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תר' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרי' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תריא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תריב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תריג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תריד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרטו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרטז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תריז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תריח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תריט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרכ' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרכא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרכב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרכג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרכד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרכה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרכו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרכז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרכח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרכט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרל' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרלא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרלב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרלג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרלד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרלה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרלו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרלז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרלח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרלט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרמ' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרמא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרמב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרמג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרמד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרמה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרמו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרמז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרמח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרמט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרנ' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרנא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרנב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרנג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרנד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרנה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרנו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרנז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרנח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרנט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרס' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרסא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרסב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרסג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרסד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרסה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרסו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרסז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרסח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרסט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרע' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרעא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרעב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרעג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרעד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרעה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרעו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרעז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרעח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרעט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרפ' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרפא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרפב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרפג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרפד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרפה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרפו' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרפז' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרפח' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרפט' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרצ' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרצא' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרצב' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרצג' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרצד' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרצה' ד"ה ואפילו וכו' ומ"ש ס"ק תרצו' ד"ה ואפילו ו

יזדע מיזה מכן כגון שמחט כמה מינים וידוע שאחד מהן נאסר אלא שלא נהוגן ואינו יודע ליזהו וכן כל כיולא בזה לגבי מ"ם מסל"י בהגהת ס"ד סי' ל"ט והעתיקו מהרש"ל בתו"ם ובספרו פג"ה סי' מ"ו ומכ"מ ומאחר לחרוצים דמשכחת לה כשנתערבו ב' מינים שחלוקים בשמן ושויס במראה כו' ל"ע דמה בכך שחלוקים בשמן הא לריכין להיות חלוקים בטעמן דהא לאסור מצו מעמת ומראה דע"ם הוא וכ"ל שחלוקין בטעמן וטוין במראה לו סתמא דמילתא כשחלוקין בשמן חלוקים בטעמן וע"ל סי' ק"י ס"ק מ': **ט** צריך ס'. כיון דאם יבשלם יהן טעם טוב בשם פמ"ת וכ"כ הר"ן וז"ל ומיהו כי אמרי' היכא היכא חד בתרי בטל אפי' מדרבנן ס"מ מין במינו כיון דמדאורייתא אפילו לח בלח ג"כ בטל (כדלעיל סי' ל"ח ס"ב) לא לאמור דבכן היכא ח"ח למיתי לידי איסור דאורייתא אבל מין בשאינו מינו דבלח בלח אזלינן בתר טעמא אפילו היכא נמי בעינן ס' כי היכי דלא מבטל להו*) לא ליתי לידי טעמא דהוי איסור דאורייתא עכ"ל ומבואר מדבריו דבשאינו מינו אפילו ס' ביכא נמי אסור מדרבנן אף בלח ח"ח כלל ל"ט ד"ד ומהרש"ל בח"ו שלו ובספרו פג"ה סימן מ"ו כתבית דברי מהרש"י לפסק הלכה ולי נראה כדברי הרב דמשמע בסה"ת וטור להדיא דלא הוי אלא מדרבנן ומ"ש מהרש"י גופיה וסייעתו שם וכן דעת הר"ן בתחיו בס"ק ט' ומסתום' דפ' אלו עוברין וג"ה אין לחוש דמשמע התם להדיא מדבריהם דלחיי בלח בלח וגם נקטו בדבריהם קמח בקמח דהוי לח בלח וכמו שנתבאר בס"ק ג' וגם מהרש"י גופיה כתב בת"ס סי' קי"ד דבפ' אלו עוברין גבי שתי קופות משמע דקמח בקמח הוי לח בלח ותדע שהרי מהרש"ל בחדושיו פג"ה בתשובה כתב שהרי הרא"ש בתשובה כלל ל"ט סי' ט"ו כתב בשם הר"י בר יהודה דבפ' אלו עוברין גבי שתי קופות משמע דקמח בקמח ה

שכודע התערובות מותר לחכלן חמ"כ שהרי הרמב"ם מחמיר כשבשלן יחד לחפילו בשלן לחר שכודע התערובות והתיר בביטל מקלחן לגד לחד ומקלחן לגד לחד כמ"ש כ"י מפמו עכ"ל הכ"ח *) ולפעד"ג דהא דמתיר הרמב"ם בשבשלן בב' קדרות היינו מפום דכיון דכודע ומתבטל מן התורה וגם מדרבנן ברוב חלת לבשלן יחד לחסור מפום שחזר לחיסור ונתערב עם שהיתר והרי הוא כשאר חיסורים הנבללים כדכתב הרמב"ם להדיא וחסור לז מדרבנן וחלכך כל שחתבטל בב' קדרות חלת חזר להיות כשאר חיסורים הנבללים ובשעה שחוכל כל קדרה וקדרה שחתבטל שם לומר כחיסור בקדרה לחרם מותר וחפילו תימא דמידי ספיקא לא נפקא מ"מ ס"ל ספיקא דרבנן לקולא וחפשר לחפילו ספיקא דרבנן ליכא לחפשר דלא גזרו רבנן מין במינו בס' חלת ממש לבל כשחבטל כשר ברוב לא החמירו חמ"כ וחוקמא חדלוריית (כל שי"ל שחני לומר כן) חבל כשלא נודע התערובת דלז לא נתבטל החיסור כלל וחסור מן התורה חלא דעתה בשעת הביטול נודע התערובת ח"כ טל כל קדירה י"ל שמת החיסור בזו ס"ל ספיקא דחוריית ולחומרת וחסור לכ"ע ודיעו כדלקמן ס"ס קי"ח דכ' קדרות של חדם לחד מלטרפים לבטל בס' ט"ס: יג ואין בו משום מבטל איסור. כיון שבל לחד מותר בפני עלמו ר"ן שם:

ס' (ד) מותר (ו) להרבות עליהם כדי שיעור ששים ולבשלן (ג) יג ואין בו משום (ז) מבטל איסור:

הגה (ד) [יא] וי"ח דשם נודע התערובת קודם שהתבשלו ביחד בל שכי דלין חוזרין ונחסרים מלחר שהתבטל ביניהם (טור בשם הרמ"ם ור' יהודה בשם התוספות וכתב שבן עיקר) ובמקום שפסל יש לסמוך מדבכי המקילין ולהחיר:

קי דין ספק טריפות שאירע בבשר. ובו י' סעיפים:

א [א] א דבר חשוב אוסר א במינו ב בבל (ח) שהוא [ב] והם ז' דברים ואלו הם

ג אגוזי פרך ורמוני (ג) בדן ד וחביות ה סתומות וחלפות תרדין וקלחי כרוב ודלעת יונית ו וכברות של בעל (ד) הבית ז ובן ז בעלי חיים חשובים הם ואינם

א ממנ' דעלמ פרק ג' מסב' ז' וכ"פ שם: ב כפיבוי"פ דרב אסי בזבחים דף ע"ג:

חידושי הגרשוני

(פיסן ק"פ בש"ך פ"ק י"ב) ולפעד"נ דהא דמתיר הרשב"א בבשלן בב' קדירות היינו משום דכיון דנודע ונתבפל אין התורה ונם פדרבנן ברוב אלא דלבשלן יחד אסור וכו'. וכ"פ בל בגמון מהוס"ר מתתיה כתוב שליט מעם' בק"ק פרנקפורט כזה ומקלו כו בני ישיבה יע"ו:

מטה יהונתן

(פיסן ק"י בש"פ פעיף א') דבר חשוב אוסר במינו בב"ש כו'. וכ"פ הרב בעל פרי מוסר ר"ל בם דד"פ ע"ב פיינו נדבר שאסור בהנאה אבל במידי דאסור רק בחכילה אפילו ד"ח בפיל וחבריו אין לחבין בלל דהא עיקר בעלי חייס ע"ב אפילו דבר שאינו אסור רק בחכילה דבדרוסה שנתערב פסק ר"ח דמותר ע"י שיכבשיכו לניידי וחמרי' בל דפרים כו' משמע בלח"פ בעלי חייס ע"ב חע"פ שאין אסור

חידושי בית מאיר

דלא כווחים: (שם בש"ך ס"ק י"ב) מסיים ה"ל ספיקא דאורייתא ולחומרא. חמוסים דבריו בם מ"ם בבל קדיפה לא חל טוי חלת מב"ם ורובא דפה ע"ל דחסור לבטל אי אפשר בשום מבטל חלא בשלא נודע התערובות דאז לא נתבטל האיסור. עיין ת' חב"י סי' ס"א דה"ה בנודע התערובות אחר שנטלה ועיין שם סימן צ"ז כתב דבטליחה דם בנודע אח"כ קודם שנתבשל נתבטל ואין צריך ששים דהוא רק גזירה מדרבנן דאתי לבטל גם באינו מינו בביטול אבל בשליחה דלא ניחח ל"ל בה:

יד אברהם

נזבחים (דף נ"ו) שבתבו חסף בבל יום ויום ועשה גיעול לחביונו דאפי' לבבל הטמא והדר שלמים שרי ואף על גב דממעט בתילים דשלמים דמיסתי לזבים ואין נתילין חלא ליום ולילה כחטאת. י"ל דמין במינו מדאורייתא ברובא בטיל ובבלי המקדש בבבל חוקמא מדאורייתא. וכ"ב חתוס' בחולין (דף קי"ב) ושקשה שם שלחם יוסף דמ"ב דאמרינן מין במינו בטל מה"ט גבי פליפת עשם בליס לממי שבריכה תורה בלל מריקה ושטיפה בבלי מחבות ובבירה בבלי חרס ביון שבשעשם בטל במינו מה"ט ברובו. ואפי' בפ"ד דאסור לבטל אפי' מה"ט לבתחילה מ"מ בשלבחינו אבוון לבטל לחיסור רק להשתמש בבלי אין לחסור. עוד שקשה דמ"ב חמחי מקדש חטאת בשבבש ובשליב בשאר קדשים שם בודחי יש בהקדשים רוב נגד בשלוש ובחבטל מדאורייתא. והניח בקושיא ע"ד חתוס' אך לדעת הש"ך ע"ל דה"ט שבריכה תורה מריקה ושטיפה בבלי מחבות ובבירה בבלי אחר ביטול בשר חטאת ולא שבי בביטול בשר חטאת ולא שבי בביטול ברוב. דהחיתת שם יבשל בו במינו אבל מיסתי ביטבל בה שהינו מינו בגון ביטבל בשלמים של שור לאחר שביטל חטאת של עז וכה"ג דהוי בעין מינו ולא בטל ברוב

ביאור

אחתני' תאנים שחורות בי' בר פדיה אחר בוללן ומתיר בי' ואפילו חמין בחמין פוחנן ומתיר ע"ש: [יא] וי"א בי'. כ"כ הרא"ש וכשיטתו דהאיסור נהפך להיתר ואין חוזר ונאסר וכמ"ש בזבחים ע"ג ב' אחו מניפא בי' וכמש"ל סי' צ"ם ס"ו שבדבר שהוא מדרבנן ונודע אין חוזר וניעור וז"ש ונודע בי':

קי [א] דבר חשוב בי'. כ"ז הוא לשון הרמב"ם ומשמע דוקא במינו דלא בם"ש לעיל סי' ק"א ס"ו בהג"ה ואף שיש לדחוק משום דלא משכחת לתערובת יבש מין בשאינו דלא מינכר ס"ם שפת יתר הוא אלא ע"כ דוקא קאמר. והנה לכאורה יש ראיה לדברי ההג"ה הנ"ל טמ"ש ברישי"ם (ג"ד) ובפ"ח דזבחים תנא דליסרא קציעות בי' והא לר' יהודה בלא"ה מין במינו לא בטל וכן דקאמר שם בסיפא דהסה בעינול בי' ד"ה יעלו וכן בפ' הנזקין (כ"ד ג') נפלו ונתפצעו בי' דברי ר' יהודה אלא ע"כ שלא במינו איירי אבל כבר תי' תום' בזבחים ע"ג ד"ה ר' יהודה דר"י ל"ק דמין במינו לא בפל אלא בלח בלח ובהא ניחא ג"כ דפ' נוטל (קמ"ח ב') רי"א אף מעלין בי' והא ע"כ במין במינו הוא דשלא במינו בפל בס' כמ"ש בפ"ב דערלה להקל ולהחמיר מין בשא"מ בי' וכן בירושלמי פ"י דנדרים וכל שאין לו מתירין בנון תרומה בי' ושלא במינו בג"מ וההיא דפ"ה די"מ (ל"ח ב') דקאמר חמין וחמין דלא בטלי לר"י וכן הא דקאמר במנחות ב"ב דמתני' שתי מנחות בי' הוא בר"י בקמח דהוי לח בלח וכ"כ התום' שם ב"ב ד"ה ור"י בי' ע"ש ושם וביבמות פ"ב א' ד"ה ר' יהודה בי'. ומ"ם דברי התום' אינן מובריחין שס"ל בדברי הרמב"ם אלא משום דלא משכחת תערובת שלא במינו ביבש בג"ל: (ליקוט) דבר בי'

פתחי תשובה

נמעורב אין במינו מינו ביבש ונאבד קנמו ונלע ידשינן אי ביש בו ס' אי חלינן לקולא במו מב"מ ובמפך. וכתב דיש לעיין בדבר משום דלבאורה קשה בדין נפך הא הוי לחתוך לישורה ול"ל משום דנגד זה ליבא חזקת ביטל בפל ונזה ל"ל דדוקא בלח אבל ביבש בלא ביון דאפ"ס בפיפר בעצמותו נאסר אפילו בלוע חיסור שבאותו הוי חזקה ומ"ם ספיקו להקל אבל בישב בישב חפילו בחלף בולן לחסורות בהנאה אם נתבטל בב' קדרות ואפילו חוסר בחלף ואם הוא מבטל בחלף בב' קדרות חפילו בחביות בטלה ברוב וכן נראה סברת התום' בישב פפ' בעל עבודה בוכבים דלא בעי ס' בחביות בטלה ברוב ואפילו בחלף בב' קדרות חפילו בחביות בטלה ברוב וכן נראה סברת התום' בסוף עבודה בוכבים דלא בעי ס' בחביות חסור בחלף ואם הוא מבטל

קי (א) וי"א דכל דבר שבמנין כו'. היינו כרבי יוחנן בגמרא לגבי דרבי מאיר דסבירא ליה לא שדרכו למנות שיעור פירות שלעולם אין מוכרין אלא במנין מה שאין כן בילה שפעמים מוכרים כל אלה בילים זהו בטל ואלה כרים לקיים דסבירא ליה כל שדרכו למנות שיעור ובילה לסורה אינה בטילה וזהו דעת הטור שכתב לעיל סעיף ז' וכן כתב רי"ג בשם ריב"ח דעת זו וכן כתב הגמ"י בשם רי"ד סי' מ"ב וכן בהג"ה שם בשם רוב הגאונים פסקו כר"ל וכ"פ רש"ל בח"ו שלו ותש"ע שפסק כאן בתחילת הסימן דלוקח דבר מסוב כו' אינו בטל ודבר שבמנין בטל היינו כר' עקיבא בגמרא דפליג עם ר"מ ותימה עליו שבסימן פ"ז סעיף ג' פסק כמו ר"ל דכאן בילה אינה בטילה ומחידתה הוא בילה דבר שמוכרין תמיד במנין ואפילו רבי יוחנן מודה וכן כתב רש"ל ולעניין הלכה כיון דמילתא דרבנן היא כדאי הם המתירים לסמוך עליהם במקום הפסד וכמו שכתב רמ"א לגבי מקרי דבר שבמנין רק אם לעולם אין מוכרין אלא במנין כר' יוחנן וכתב רש"ל דכרכשתא לאו על פי שמחידתה אין מוכרין אותם אלא במנין בעילה כיון דאין מוכרין אותם אלא מדברי המדקדקים בפרק שני דבילה: (ב) ודוקא בעלי חיים קטנים. חילוק זה כתבו מדכתב הטור בסימן ק"ל דכשם שאם חינו בטל והך קטנים דכאן לריך לומר כמו גפרים קטנים ולא הרגועות דהא בתרגועות כתב לעיל דאינם בטלה ורש"ל פרק ג' סימן י"ח תירך זאת לעיל מיירי בכשם שכופתו ושוא שאם עדיין אבל כאן מיירי שלא הופשט ממילא מחוסר מעשה גדול ודומה למה שפסק לעיל תרגועות בטולה דבטילה וכל שכן כאן דכשם שלמרה הוא מחוסר מעשה גדול טפי. ולי נראה

דחשיבות

שלאחר שאחזו בעל חשיבותן ולא הוי לאחר שהתחיל להתכבד או דבר שבמנין כו' לזה כתב כאן ודוקא ב"ח להתכבד ר"ל לא חשיבי וא"כ לא הוי דבר שבמנין ולעיל סי' ר"ל פסק דבטל אלא מטעם דהוי מילתא דלא שכיחא ולא מטעם דהוי דבר שבמנין וכן כתב הרמ"א בסימן ר"ל ס"ב ובהג"ה שם ובסי' ר"ם ס"ב ובהג"ה שם ובסי' ר"ן ס"ב ובהג"ה שם ובסי' ר"ס ס"ב ובהג"ה שם ובסי' ר"ע ס"ב ובהג"ה שם ובסי' ר"פ ס"ב ובהג"ה שם ובסי' ר"צ ס"ב ובהג"ה שם ובסי' ר"ק ס"ב ובהג"ה שם ובסי' ר"ר ס"ב ובהג"ה שם ובסי' ר"ש ס"ב ובהג"ה שם ובסי' ר"ת ס"ב ובהג"ה שם ובסי' ר"ת ס"ב ובהג"ה שם ובסי' ר"ת

מוכרת בשר נבילה ולקח מאחת מהן ואין ידוע מאיזה מהן לקח הרי זה אסור **טז** שכל (ע) קבוע כמחצה על מחצה דמי **טז** אבל (ב) בשר **יז** הנמצא [ז] בשוק **יח** או ביד עובד כוכבים (י) מותר כיון שרוב החנויות מוכרו בשר שחוטה **יט** דכל דפריש מרובא פריש זהו דין תורה **כ** אבל חכמים (יא) אסרוהו אף על פי שכל השוחטים ובל המוכרים ישראל :

הגה [ח] ועיין לעיל סימן ס"ג [ט] והח דלמרינן כל דפרים מרובא פרים היינו שלא פירש לפניו **כא** אבל אם פירש (יב) לפניו או שרואה כשהעובד כוכבים לקחו הוי כאילו לקחו מפם בילו (עוד בשם רשב"ח ותוס' פרק ג"ה דף ג"ה ו"ן שם והג"ח בשם ר"י ותוס' ותגודה פ' התערובות ורע"ם בתשובה כלל כ' סימן ע"ו וסמ"ג טוף דף ל"ב וסמ"ק סימן רי"ד וס"ד סימן מ"ו ו' ירושלמי נע"ו והמ"מ פ"ה מהמ"ח בשם המפרשים) :

ד (ג)[י]*) רוב חנויות מוכרות בשר שחוטה ומיעוט נבוך חלה דחכמים גזרו בהם שם תחיכה כרחויה להתכבד לה ליהוי בטילה ונחנו טל מקולין זה דין קבוע דכן לחו בגמרא בזבחים (דף ע"ב) בהערובת בעלי חיים שסם חמיבות דסוה לה קבוע

ולוק לחבל הר"ן כתב בשם ה"ר יונה דבר תמיהה ז"ל וכתבו התוס' דלח מיקרי קבוע חלח כשהיה התיסור נודע קודם שלקח אבל אם לח נודע התיסור בשעה שלקח חע"פ שלחחר שלקח נהגלה התיסור ונעשה קבוע לח חמרינן דלהוי קבוע למפרע ו"מ למי שלקח בשר מן המקולין וחח"כ נודע שהיתה טרפה ביניהם דשרי דכיון דבשעה שלקח לח היה קבוע דדין קבוע היכא כמחצה על מחצה טוב לומר מעטעה קבוע חבל למפרע לח עכ"ל וכן לפי מה שפירשו הב"ח והחרונים דשרי כטור דס"ל חם ידוע שיש טרפה בחנות חחת ולח נודע בחיזה מהן ולקח מן, מהן, וידוע מחיזה מהן לקח*) ס"ל קבוע כיון דלין תערובות בהתיכות חלח כל חתיכה טומדת בפ"ע והתערובות הוח בחנות ח"ל מוכח דס"ל להטור כהר"ן דהח כתב ט"ז וכ"כ ח"ח הרח"ם ז"ל דכל מה שלקחו קודם שפיקה הכל מותר ולחחר שנולד הספק הכל חסור טכ"ל חבל בחנות לח מסתע כן בחנות הרח"ם כלל ך' סימן י"ז דמיירי סהם להדיח בחתיכות זו בתוך זו דחכ"פ שהן חם"ל שרי כשלקחו קודם שפיקה מטעמה דלח גזרינן שמח יקח מן הקבוע מחחר שחז היו כולן בחזקת היתר ועדיף טפי מפירש ממילה חבל לח בספיקה דחניות וגם דברי הטור לכחורה לח מסתע כן וגם הכ"י דברי הטור מייירי בתערובות דחתיכות וכ"כ הכיאה סי"ט בשם הכ"י ט"ז : **טז** שכל קבוע כמחצה כו'. סכי ילפינן בב"ק (דף מ"ד ע"ב) ובפרק קמח דכתובות (דף ט"ו ע"ח) מקרח דוחרב לו וקס פרט לזורק חבן לחבורת חנשים שעמדו שם מ' ישרחלים וחד טובד כוכבים דפטור משום ספק נפשות להקל דלמח טל גב דרוב ישרחלים מ"מ ס"ל קבוע וכמחצה טל מחצה דמי. ודע דסח דקי"ל דכל קבוע כמחצה טל מחצה הוח בין לקולה ובין להומרה כגון ט' חנויות מוכרות בשר וחד בשר שחוטה ולקח מאיזה מהן ואינו יודע מאיזה הוח הלוקח ולח חמרינן דהוי כרובא וכהב הרח"ם דס"ה שם היו בעיר עשר חנויות מוחזקות לנו כולן בשר שחוטה ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאיזה ואח"כ נתברר לנו שח' מהחנויות חלו בשר נבלה דחסור ול"ד לפירש שאין הולדות הספק מצד עלמה חלח מצד בירית החנויות ו"ל ספק זה הינו מחודש חלח גילוי מילתח בעלמח הוח וגם הרשב"ח מודה לזה חלח שבחיל דבריו שהעתיק המחבר בס"ה דדוקח כשנולד ספק טריפה במקולין ולח נודע עד אחר שלקח ואם ספק אם היתה הטרפה במקולין זה שלקח ו"מ יודע הוח מאיזה מקולין לקח ו"ל כיון שלקח קודם שנמלאת הטריפה לח חזקינן בחר חלי שעתה רק בחר השתח דהוי פירש ממילה ושברי חבל הר"ן"לח כ"כ ע"ם שמחריך

יח או ביד עובד כוכבים כו'. כתב הרוקח סי' ת"פ דלקחו קטן דיכו פרש לגמרי ולח בשליחות חבירו דחל"כ חבירו חשלחו הוי כמוכר לו בעלמו וחסור וכ"כ הכלבו ס"ג ובחשובת חכמים חסרוהו כו'. מטום בשר שחתעלם מן חטין כדלטיל סי' ס"ג וכבר נחבחר שם טל נכון בחיזה חנות ולח נודע בחיזה חנות הוח חסור דכיון שחתעלם מן חטין וכ"ג מותר כלן פירש ממילה : **כ** אבל **אם** פירש לפנינו כו'. מטום דשפק נולד במקום הקביעות · ומטעם זה נסתפק זה דברים מטורכים בדיני מין במינו ומין בשחינו מינו ופשוט הוח שלין טניים לכלן דבקבוע חפילו מין במינו ס"ל כמחצה טל מחצה שכל קבוע כמחצה כו'. סכי ילפינן בב"ק (דף מ"ד ע"ב) ובפרק קמח דכתובות (דף ט"ו ע"ח) מקרח דוחרב לו וקס פרט לזורק חבן לחבורת חנשים שעמדו שם מ' ישרחלים וחד טובד כוכבים דפטור משום ספק נפשות להקל דלמח טל גב דרוב ישרחלים מ"מ ס"ל קבוע וכמחצה טל מחצה דמי. ודע דסח דקי"ל דכל קבוע כמחצה טל מחצה הוח בין לקולה ובין להומרה כגון ט' חנויות מוכרות בשר וחד בשר שחוטה ולקח מאיזה מהן ואינו יודע מאיזה הוח הלוקח ולח חמרינן דהוי כרובא וכהב הרח"ם דס"ה שם היו בעיר עשר חנויות מוחזקות לנו כולן בשר שחוטה ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאיזה ואח"כ נתברר לנו שח' מהחנויות חלו בשר נבלה דחסור ול"ד לפירש שאין הולדות הספק מצד עלמה חלח מצד בירית החנויות ו"ל ספק זה הינו מחודש חלח גילוי מילתח בעלמח הוח וגם הרשב"ח מודה לזה חלח שבחיל דבריו שהעתיק המחבר בס"ה דדוקח כשנולד ספק טריפה במקולין ולח נודע עד אחר שלקח ואם ספק אם היתה הטרפה במקולין זה שלקח ו"מ יודע הוח מאיזה מקולין לקח ו"ל כיון שלקח קודם שנמלאת הטריפה לח חזקינן בחר חלי שעתה רק בחר השתח דהוי פירש ממילה ושברי חבל הר"ן"לח כ"כ ע"ם שמחריך

(י) **מותר** . כ' רם"ל לפילו הוח חה"ל ודוקח כחן דחנות הח' ניכרת בפ"ע חבל היכח דיודע שים טריפה ח' בחנות ולח נודע בחיזה חנות הוח חסור דכיון דחיסור נודע חייטינן שמח יקח מן הקבוע וכן משמע בב"ח (ודע הח דקי"ל בשר השמעת מוכר מייירי לפילו שמעת קדוש לעבילה דשם קי"ל רוב וקדוש הלך חחר הרוב . פר"ח) וכתב הרוקח דלקחו קטן דינו כלקחו עובד כוכבים ונעשה בכל דפרים וכו' דכיון דייירי הלך חחר הרוב טכ"ל הכשך בחנות חלח כשפירש ועי' בתשו' מהרי"ל סי' קל"ט [ונם שמעת ביד קטן חריף מקרי גולל הספק במקום קביעותו כשמעת ביד ישרחל גדול ותסור . פר"ח] : (יא) **אסרוהו** . משום בשר שנתעלם מן העין : (יב) **לפנינו** . משום דהכשך גולל במקום הקביעות ופשוט הוח שלין טניים לכלן דבקבוע חפילו מין במינו ס"ל כמחצה טל מחצה וכפירש חפילו שלח

ביאור הגר"א

בובחים ע"ב א' ד"ה אלא . תימא כו' ונראה לפרש כו' . וכ' זה לתרץ דברי טוש"ע אף להי"ח הנ"ל אבל לפי מ"ש בהג"ה שם א"צ לזה : [ז] בשוק או כו' . כ"ו הוא לשון הרטב"ם וכשיטת הירושלמי וכמש"ל סי' ס"ג ס"א : [ח] וע"ל כו' . ששם פסק כהחולקין

פתחי תשובה

מחבנה ת"ח סימן קי"ג שמורה חחד שמן טל דברי המג"י דביכה בטילה בטפ"מ וכתב דלח טוב הורה דדברי המ"י בטילים הם דמ"ם סע"ז דבטפ"מ מותר סיינו דבר בפעמים במנין לחבל ביכה לף בהפ"מ לחסור לחידוח (גם הפמ"ג הסיג טליו בזה) ומ"מ חמרי שבשר הורה להקל בידד בזה טפמ"ם רש"י בזבחים ט"ב ד"ה כל שדרכו למנות ותע"ם שים ע"ח בחין מקפידים ומוסיפים יתירה כו' וכן בד"ה חלח נמ"ד ע"ם ועתה במדינות חלו מוסיפין יתירה לנוקח הוי נמי חין דרכו למנות ע"ם : (ב) **בשר הנמצא** כו' . עיין בתשובת בית חפרים סי"ד סימן מ' בענין חם יש בחנות בחתח טל נבילה בשר יותר ממה שים בע' התנויות טל בשר טרפה חם יש ניהך בחנות חלח חחד רוב טל התנויות חו חלח חחד רוב בשר ונתנ דים בזה להקל ולהמעיר דכל שלח מכר מכל מנות רק בכמה חתת חו שנים וכל שלח הבשר נשאר במקומו הולכין חחר רוב התנויות דמה יובינו זה הבשר שהוח טרכה בחנות כיון שבשאר מנות במקומו לכל חם יש בח' יו"ד בשמות נבלה וכו' יש בכל חחד חתת כשיעור ומכרו כולם כל הבשר פשיטח דבכה"ג חזקינן בחר רוב הבשר שמכר מיהו רוב התנויות חו יובינו רוב התנויות כיון שמוכר ח' מכר יותר מבחר המוכרים כולם והחריך בזה ועיין עוד בספר חו"ד סק"ג ובכר הסיג עליו בתשובת בית חפרים שם ע"ם ועיין בתשובת כנסת יחזקאל סימן כ"ד בד"ה וכיוצ בהר"ן שכ' בפשיטות

ביאור הגר"א

[ט] ומתירין בכה"ג ע"ש : [י] והא דאמרינן כו' . מהא דפ"א דפסחים (ע' כ') תשע צבורין כו' ואחא עכבר כו' וקרי קבוע וכמ"ש תוס' שם ובפ' ג"ה צ"ה א' ובזבחים ע"ב ב' : [יא] רוב חנויות כו' . עד סוף הסימן . בתחלה חבחר כל הסוגיות השייכין לזה בזבחים ע"ד

באר היטב

(ע) **קבוע** . כ' הש"ך ודע דהח דקי"ל כל קבוע כמחצה וכו' הוח דין לקולה דין למומרת כגון ט' חנויות מוכרות בשר וגלה ח' בשר שחוטה ולקח מחיזה מהן הוי כמחצה טל מחצה ולח חסור חלח חם יש לו חזקת חיסור כגון שנתערב בשר נב

קבוע וכן כתבו התוספות בפסחים (דף ט') דיבור המתחיל היינו תשע חנויות וכן בסמ"ק סוף סימן רי"ד קרלו גם כן קבוע דרבנן ודרכב"ח כתב בשך קבוע לרבנן שאם חלק מקבוע זה ונתערב בחציים מותר מטעם ספק ספיקא לכל בקבוע דאורייתא שזכרנו ודלי לא מכני לחר כך העלובות כמו שכתב כרשב"ם גופיה כשיטו שפק כשור סוף סי' זה לגריך שיטת ספק רחמנן מותר מן התורה דוקא

מוברות בשר נבילה לקח מאחת מהן ואינו יודע מאיזו מהן לקח **כב** ונתערבה באחרות ואינה בהגהות שבסוף ספר חו"מ כלל כ"ה דין י"ב כתב דרשב"ם (ומביאו הטור) לא מתיר אלא בפירש לפניו דמוכח דרבנן ובחמת הכי משמע לכאורה מלשונו בח"כ הקלר שכתיה הטור שכתב וירלה לי אלא משרו אלא בפירש לפניו ושיהיו ליטול דאסרו משמע בקלי אלא משום דקלי לאסמיך ליה לפירש שפיר בזמן שהוא בפני עלמו כו' משמע דקלי לאסמיך ליה לפירש לפניו ושיהיו ליטול דאסרו משמע שחציים אסרו מיהו בחכ"ח דף ק"כ סוף ע"ב כתב ו"ל מיהו דוקא אלא נתערב אלא משום דחשמיך אף אלא נתערב מן הפוסקים ושתום שם ד"ה ונפל ד"ל מם"ש ופירשו ארבעים כו' ומריבוא כו' דדוקא נפל לים הנדול וכ"כ רש"י שם . ושיטה אחרת לראב"ד שספק דלא כרב ור"ל דכיחידאה אמרו ור' יוחנן פליג עליה דר"ל בירושלמי (ע"ל ס"ק כ"ח) וכן פסק דלא כרב אם פירשו ארבעים דר' אושעיא פליג עליה דלא אמרינן איסורא ברובא איתיה ועוד כ' שאף בע"ז בעינן ג' תערובת כני' שלנו וכמסקנא שם . וע' פרק ג"ה צ"ה א' תוס' ד"ה ה"נ שהקשו אהא דאמרינן מ"ש פירש מותר ובזבחים שם אמרינן גזירה משום קבוע וא"ל דוקא במחכוין אבל מעלמו מותר דא"כ למה אמרו יראו עד כו' כיון שפירשו וכן בטבעות כו' שפירש א' מששים כו' וכן רמוני בדן כו' כולן לא מהני פירש ותי' דלא גזרינן אלא במעורב אבל בידוע לא גזרינן שיקח מהאיסור ושאילתות ס"ל כסברא הראשונה דאין חילוק בין מעורב או לא אלא דאין אסור אלא במחכוין וכ"כ הרשב"א בשם ר"ת ום"ש בפבעות ורמוני בדן פירשו כו' היינו בענין שפי' בפנינו דהוי כמו מן הקבוע כנ"ל ס"ג וס"ל דאף במעורב שאין איסורו משום קבוע דהא בטל ברוב מן התורה אלא איסורו פפני חשיבותו מדרבנן כמ"ש תוס' בפ' ג"ה ד"ה ספקו ובזבחים שם ד"ה אלא כו' רק מקבוע דחמיות ודומק לומר כשמעורב כוכבים לוקח מן הקבוע דאם סתמת קאמר ושוב דאם ליתא דלשובד כוכבי' קלי ל"ל למימר כלל שבלוקח מן הקבוע דאם הזכיר מקודם עובד כוכבי' בפירוש ואם נאמר דאין זה דומק ואפ"כ מיירי בעובד כוכבים אם כן גם על סתמר לק"מ דכולל לומר דגם הוא מיירי בעובד כוכבי' (אבל בעט"ז ס"ל לומר כן בכתב אפילו הפרישו בסתכיון ולקח מן הקבוע מותר כיון שנולד הספק לאחר שפירש ליכא למיגזר ובכ"כ הרא"ש בתשובה וז"ש בזבחים שם רב דאמר כר"א אע"ג דרב אמר נפלה מעצמה דוקא אבל בעלמא לא וכ"כ המרדכי פ' ג"ה בשמו . וגם לפי' צ"ל הא דמבעות (והתוס' נס:סדיבו סם פ' מ' ונזכחים ע"ח מ' מילקו דסמני בע"ח כיון דספסר כו') בפי' לפנינו דהוי כמו קבוע כמ"ש המרדכי בשם ר"ת וכ' הר"ן דכל שפירש קודם שנולד הספק אפילו הכי אסור דגם הוא מיירי בעובד כוכבים אם כן גם על סתסבר בפ"ד : הגה לכרשב"ם שכ' שים לתוס לנדכי ר"י ז"ל כל מ"ש בתם"ס לקמן בפ"ק דף ק"ד ע"כ שנראה לכתוב שהוא היפך סכנת ר"י יש ליישבו שפיר להפסימו עם סבניהו . שכני מ"ע דאם חזר לותו שפיכם לפניהו ונפל לתוך היתר מרובה מותר משום ס"ם הניח בטבעת של עובד כוכבים שנפלה לעבעות אחרות מייני דהוי בי ספיקות שכלין על ידי תערובת ובהא לכ"ע מקולין משום ס"ם . וכן מ"ם לתי"כ מי שלקח בשר מן המקולין ואח"כ נמלאת עריפה במקולין ולא נודע תחילת העריפה בין שהי' מותר מעיקרא ובין שהי' אסור מתילה ואינו יודע מאיזה מין לקח כו' אבל מסור לאחר מכלן ליקח מן הקבוע במקולין ואם לקח ונתערבה בחתרות שכולן מותרות ומסתבר שכולן מותרות וכדמוכח בסוף דעטעות אחרות כיון שבשעת לקיחה לא היה לפניו אלא אחד מהן ומזה שכולן מותרות אין לחוש שמא לקח מן האסור ואפילו אם נתערבו כולן זה בזה ולקח אחד מהן

לח"כ זה כ"ל ברור בדעת הרמב"ם וס"ה והמחבר: **כג** בטלה ברוב כו'. ל"ש דלמ יהא חלת תערובות הא המחבר ס"ל בסה"ד דלמ שרי חלת ג' תערובות והרמב"ם לטעמיה לחזיל דס"ל דברי בב' תערובות וכדלקמן ס"ק מ"ע ול"ל דס"ל להמחבר דכיון דקבוע מיחום הוא גרע מתערובות וכל שאתערב חמ"כ חלינן בחד רוב ושרי ועוד ס"ל כיון דבלמ"ה הרמב"ם פוסקים מתירים בב' תערובות וכמו שיתבאר בס"ק מ"ט ול"ל דס"ל להמחבר דלמ חיל"ן לך בו חלת חיחומו ושרי באתערב חמ"כ ודוחק: **כד** משום ספק ספיקא. ספק בשעה שאוכל שמחיכה שמא לא היה שם בשעה שנתבשל ואת"ל שהיה שם אולי שמח על היתר היה ולפי זה אסור לאכול כולן בבת אחת דליכא חלת חדא ספיקא ופשוט הוא: **כה** ויש אוסרים בבה"ג. וכן דעת הב"ח ודלמ כהשע"ת שלת הטעיק חלת דברי המחבר ותו לת לת חלי ולת הרגיש בכל מה שכתבתי לעיל: **כו** בבה"ג. נדין זה דקבוע ותפי' פירש לפניו חסור מן התורה כמחלה על מחלה ותכור חמ"כ כשאתערב כ"כ בה"ח ופשה כך בשמעים ושיעו דשלריך כתן בבה"ג וכתב משום דכל מקום דליסור במקומו כו' ולת כ' בקילור משום דהוחיל ופשה הרחשון מן התורה כו' חלת בה לומר דשעיפ דפירש לפניו לו לקמו עובד כוכבים לפניו מ"מ כיון דהליסור במקומו הוי כמחלה על מחלה והוחיל כו' מיהו בהא חפשר לההיר שם נתערב במקום משה וכ"ג כיון דמהרש"ל פ"ה כי' ל"ד פשה נמי כהרמב"ם וגם דעת הר"ן ויש פוסקים דפירש לפניו חיו חלת מדרבנן מיהו דוקא בשליח לוכל מחלה ופשוט הוא: **כז** והואיל ופשה ראשון מן התורה כו'. ת"ל חילו היה לסור משום תערובות לת הוי שרי באתערב חמ"כ בתערובות כדלקמן ס"ח חלת לתפוקי חילו הוי שפק ליסור דלסור מדרבנן הוי שרי בתערובות כדלקמן ס"ק כ"ג ל"כ קמ"ל דל"ת דגרע טפי מתערובות כיון דקבוע חידוש הוא קמ"ל כיון דשפק הרחשון לסור מן התורה לת לתמרין שכי וכל זה הולרכתי לכרך בהג"ה דשבירה ליה לקמן ס"ח דהתערובות הב' לסור להכלו חע"פ שחיו הוכלו כולו לחד מהל בתו"ס גופיה דלכתחי לת לתפוקי חילו הוי שפק ליסור דלסור מדרבנן הוי שרי בתערובות כדלקמן ס"ק כ"ג לקמן ס"ק כ"ד בשמו דבב' תערובות מותר התערובות הב' בשחיו הוכלו כולו לחד מ"כ לתמוטיון כתן דגרע מתערובות והוי כשפק טרפה שאתערב דלקמן סעיף ע' ולסור התערובות חע"פ שחיו הוכלו כולו לחד והוא ברור: **כח** ולא נודעו חתיכות הטרפה כו'. היינו שאתערבו חתיכות הטרפה בין הכשרות במקולין מ' ולחיו יודע מהיכא לקח לבל לת כל החתיכות טומדות בפני עלמם ולחיכא ספיקא דהמות כבר נתבשר דיהו בס"ק י"ד: **כט** אבל ליקח מבאן ואילך. כתב הב"ח בסוף ס"ו דהיינו דוקא בחתיכות שאתערבו זו בתוך זו לבל לת נודע לחות שיש בה לליסור קבוע כגון שנמלחת היתה טרפה ולת נודע מהיזו חמות שקטיון כהרמ"ם ורהיינו (היינו על פי שפירש הרמ"ם ועור ט"ם דברי הרמ"ם לבל חיהו מוכרח כמ"ש בס"ק י"ד) דמדינא לסורים כל החתיכות שבמקולין לפילו ביון חכ"ל ולפשר דגם הרשב"ה כל מה כו'. כנ"ל דכל מה שפירש קודם שנולד הספק לד"ה מותר בב"ע: [יד] אבל ליקח כו'. ר"ל לא טיבעיא בחה"ל דאסור בב"ע: [יד] אבל ליקח כו' אפ שאינו קבוע מטש רק חשיבותן נשאר ואפ ששם בטבעות נפלה א' לים מותרין וכתב המור בשם הרא"ש דקודם שנולד הספק אפילו הפילה שרי דליכא למיגזר אטו מיזד כנ"ל וכמ"ש רב דאמר כר"א ור"א אם קרב קאמר וכנ"ל מ"ם הא כתבו תוס' שם דוקא לים הגדול דליתנהו מיהו בנאבל מותר כמ"ש בס"ז ואפ להאחרונים שחולקין קודם שנודע הספק

ניכרת כג

(יג) (ג) **בטלה ברוב כד משום ספק ספיקא:**

הגה **כה** [יא] *) ויש מוסרין **כו** (יד) בכה"ג משום דכל מקום דליסור במקומו הוי כמחלה על מחלה **כז** והואיל ופשה הרחשון מסור מן התורה ואין כאן עוד ספיקא להחיר רק התערובות לת מקרי ספק ספיקא (תרוך כלל כ"ה) ובכי נהוג:

ה

[יב] ח מי שלקח בשר מהמקולין (פי' ביח המטבחיים) ואפילו חתיכה הראויה להתכבד ונמצאת טרפה במקולין **כח** ולא נודעו (טו) חתיכות הטרפה ואינו יודע מאיזו לקח [יג] כל מה שלקחו מהמקולין קודם שנמצאת הטרפה (ט) (ד) מותר שלא נפל הספק בקבוע אלא לאחר שפירש וכיון שהרוב כשר מותר (ד) **כט** [יד] אבל ליקח מבאן (טז) ואילך **ל** (ה) אסור ואפילו חתיכה שאינה ראויה

גזליין

ניכרת כג

(יג) (ג) **בטלה ברוב כד משום ספק ספיקא:**

הגה **כה** [יא] *) ויש מוסרין **כו** (יד) בכה"ג משום דכל מקום דליסור במקומו הוי כמחלה על מחלה **כז** והואיל ופשה הרחשון מסור מן התורה ואין כאן עוד ספיקא להחיר רק התערובות לת מקרי ספק ספיקא (תרוך כלל כ"ה) ובכי נהוג:

ה

[יב] ח מי שלקח בשר מהמקולין (פי' ביח המטבחיים) ואפילו חתיכה הראויה להתכבד ונמצאת טרפה במקולין **כח** ולא נודעו (טו) חתיכות הטרפה ואינו יודע מאיזו לקח [יג] כל מה שלקחו מהמקולין קודם שנמצאת הטרפה (ט) (ד) מותר שלא נפל הספק בקבוע אלא לאחר שפירש וכיון שהרוב כשר מותר (ד) **כט** [יד] אבל ליקח מבאן (טז) ואילך **ל** (ה) אסור ואפילו חתיכה שאינה ראויה

גזליין

חידושי רע"ק

(ג"ך ס"ק כ"ג) **דכיון** דקבוע חידוש הוא. לא זכיתי להבין הא נם לקמן (בסעי' ח') דמה דנפל א' לאחרים הא דלא שריא משום דמרובא פריש והך דנפל טרובא דהיתר נפל הייט ג"כ משום דהוי קבוע (דמיירי בפירש בפנינו לשיטת הרשב"א או דנזרי' שמא יקח מהקבוע לשיטת הרא"ש) וכיון דהתם דהוי רק קבוע דרבנן אפרי' התערובות הב' מכ"ש הכא דהוי קבוע

ביאור הגר"א

בנוסף וכ"כ בת"ה שיש לחוש לדברי ר"י וכמ"ש בס"ם אבל כ"ז לשיטתו דבשני תערובת שני אבל לשיטת הרמב"ם דבעינן ג' תערובת דתערובת הראשון הוא כודאי א"כ בספק בעינן ב' תערובת ובמ"ח פסק כדברי הרמב"ם: [יא] ויש אומרין כו'. כשיטתו שכתב בס"ט כדברי סמ"ג וש"ם בשם ר"י כנ"ל ור"ל אפילו לשיטת הרשב"א ותוס' דמתירין בשתי תערובת ועפ"ח: [יב] טי כו'. ס"ם שם בשם הרשב"א: (ליקוט) מי כו'. טור

פתחי תשובה

צבי לצדיק

באר היטב

ט"ס

חדושי בית מאיר

גליון מהרש"א

יד אברהם

גזרינן בלקח בפעת סיתר לפנו שיקח לפני הסיסור : (ה) שאין הכל בקיאין . כתב הרמב"ם הביאו הטור וכתב עליו וליכי מבין מה שכתב להתיר בפתיכות שאין רצונות להתכבד אלא שמתמיר לאוסרו שרואה שאסורין מן הדין דכל מחלה כו' וחמהו ב"י ומאר גדולים על הטור דסח כל קבוע כמחלה לא שייך אלא בפעם ראשון שמיסור ניכר במקומו מה שאין כן בפאין שהיסור ליכו ניכר ולא גזרו אלא ברצוי להתכבד ובאין רצוי להתכבד שפיר בטל ברוב ודיכו כמו שנתערב בב"י ובדרכי משה ובפרישה שים היסור הבין דברי הרמב"ם ולא נודע בהיזה מקולין לחד ולא נודע בהיזה מקולין *) ופירום תמוה הוא דהיינו כ' הטור על זה וכן כתב ר"ת ז"ל דכל מה שלקחו קודם שספק הכל מותר דבבדון כיה שהוא ספק דאוריימא ודאי אפי' קודם שגולד הספק היסור ולא הניר הרמ"א אלא בקבוע דרבין ורחיתי פירושים רבים וללאו למלות הפתח לפרש דברי רבינו ואני מהמהי עוד למה לא הקשה בית יוסף גם על הרמב"ם למה הממיר כאן לאסור אפי' היין רחוות מעשה שמא יעשו מפי ממה שמלמ בבית וכי תימא דבמקולין שכיחי רבים גזרינן אפי' *) וכן מלאתי לרש"ל פרק גיד הנשה סימן כ"ד *) ואם תיפרע מלינו במחנה בפרק חבית (דף קמ"ז) אבל עשרה בני אדם כו' ופרש"י הולין ומרובין שם מדברי אהדדי וביחיד גזרו אפי' קונה ע"כ דליתא להאי סברא . ומהרחה לפי' דדברי רבינו הטור נכונים ואהדהשה ב"י קונה מדפשה *) הוא היסור למעלה בסימן זה וכן אחיכה שמחכה לאחר שמתערבה בטילה בדפרישת לעיל ואם כן היה לרבינו שיסתור דברי עלמו הוך כדי דיבור על כן נרחה לפ"ד דיפה מון דפ"כ לא שרינן לעיל בסוף הסימן ק"ח בתחך אחד מהתערובות אלא מכח ממ"ש דאי היסור מחך כדי כולן מותרין כו' וזה שייך בחין כאן כי אם אחיכה אחת לחסורה ואז אפשר לנו לומר שהיסור במחך והשאר היה בטל ברוב ודיכו ולא נודע היזה היה במלת לפי שהיה בהתיר אחיכה שהיה רחוק במקולין ולא נודע היזה היה במלת לפי שהיה בהתיר אחיכה שהיה רחוק להתכבד מלד ביטול ברוב מ"מ אחיכות הרחוות שכאן עדיין לפי שהיסור כי לא באחיכה אחת יש היסור כולן מותרות וכי מי לפשר לך לומר אם זו אחיכה של היסור כולן מותרות והרי בודאי עדיין יש אחיכות אחרות הרחוות שאם אחורות וע"כ אין לנו להתיר בכל האחיכות שפילו שהיו רחוות *) דהא מנוף אחד יש לפניהו היסור ואיתר וזה דבר שאי אפשר לפשר אלא בודאי גם האחיכות שפילו שהיו רחוות כמו הרחוות גאשרות כיון שאפילו אחת מהן אינו אלא מקצת היסור ואפילו הכי מותר מלד שהיסור מעורב בהרבה ובפיכו שהיסור אינו אלא אחד מהרבה ואין יודעין איזה הוא

מהרש"י בסנהדרין ס"ד סימן מ"ד דסכי נהוג ומביאו רכ"ם במ"ם וכ"כ מהרם"ל פנ"ס סימן כ"ג וכ"פ בתו"ס כלל כ"ו דין י"ח וגם סרב בה"ת נופיף ריש כלל מ"ג כתב דטוב להחמיר ובסימנים סם כתב בסתם דאסור וכ"כ בס' לפי דברכי ריש דף כ"ח דמלאם להחמיר. וסב"ח סעי' י"ח בסוג על המחבר ודעתו לחלק בין בעלי חיים ושאר דברים המסובים דבבעלי חיים כיון דאפשר על ידי ניכבשיכתו דניידי שרי בפירש ממילא אבל בשאר דברים המסובים אסור ודלמא להוליא כן מדברי הרשב"ם ומהריך ולא ירדתי לסוף דעתו בכל דבריו אלא חין חילוק כדמשמע מדברי כל הפוסקים: לז והא דאסור כו'. הב"ח תמה על פסק זה וכתב שחינהו למת בכתן בם"ע ולא עמדתי על סוף דעתו דודאי כתן דברי הרב למחייב הרשב"ם כ' להדיא דפירשו כולן בפיהו הוי כשלא בפיהו וחע"ג דהרשב"ם לא קאמר אלא דאסור לכתחלה אבל בדיעבד לא הפסידו כלום ולא קאמר אלא דאסור לכתחלה לפרוש בשר מחבירו אבל לאכלו בפיהו ודאי שרי וכ"כ בס' חלקת יואב סי' ל"ב ובס' מנחת יעקב סי' ל"ז וכ"כ בס' בית יעקב סי' ל"ב וכ"כ בס' שבות יעקב ח"ב סי' ל"ב וכ"כ בס' מנחת אלעזר ח"ב סי' ל"ב וכ"כ בס' מנחת יצחק ח"ב סי' ל"ב וכ"כ בס' שבות יצחק

בכאן לטעמא דסך היתר כתבו ב"י בשם הגי"ס ס"ד ות"ס דלקח ט"פ שכתב ר"י דדוקא שנפל מעצמו ליס לחו מתירין וכמ"ש הס"ט לח"כ לחבל חס הפילו הוח לפילו חוא מזיד כיינו דוקא בנפל ליס לחבל נהכל בשוגג לח שייך לקנוס שמח יהכלנו במזיד דהח לפי דעתו הליסור הוח לוכל שהרי בדעתו ילך לו כו' וזה פותר מ"ש הרמ"ם בהשגתם הביאו ב"י בסימן ק"ט דחיכא למימר דכיון דלא ידע ליה לאיסורל מה יהכל במזיד ל"ש לטעם דחייסינן שמח יהכיל לכלב חו לעובד כוכבים דלחי לח גזרינן בהכילה ליסרחל מה כולך שהרי הוח לוכל בשוגג לח שייך לקנוס שמח יהכלנו במזיד דהח לפי דעתו הליסור יהיה לו כו' וזה פותר מ"ש הרמ"ם בהשגתם הביאו ב"י בסימן ק"ט בשם הגי"ס ס"ד וח"ס דלקח ט"פ שכתב ר"י דדוקא שנפל מעצמו ליס חלו חפילו הוח חפילו שוגג קנסינן שוגג חלו מזיד כיינו דוקא בנפל ליס חבל נהכל בשוגג לח שייך לקנוס שמח יהכלנו במזיד דהח לפי דעתו הליסור הוח לוכל שהרי בדעתו ילך

שנתערב באחרים ג [ל] ונפל נא (כד) מהתערובות הזאת אחד לשנים אחרים ונפל מן השלשה אחד לשנים אחרים הרי אלו האחרים מותרים שהרי האחד של תערובות הראשונה בטל ברוב (י) ואם נפל אחד מהתערובות הראשונה לאלף כולם

ליזו מוכרח כמ"ש בפרישה סעיף כ"ה וע"ש וגם פשטא דמילתא דסהו' והרמ"ה משמע דבשנים שניס מותר לאכלן לאדם אחד רק שלא יאכל כולן כאחד ומכאי בני אדם לא הזכירו דבר אלן לקמן סימן ק"מ כתב הט"ו דאסור לאדם אחד ליהנות מכולן וכתב הפרישה דאפשר שאני עבודת כוכבי' דחמירא ויותר מנאלח דסהס מיירי שלא יהא מהן מכולן כאחד : ג ונפל אחד כולן אסורים כו' . לטעמיס חזיל שכתב בספרו ב"י שכן הוא גירסת רש"י ותוס' והרמב"ס אבל לא אם לבו לעיין ליטעב בהוס' ופוסקים שאף ע"פ שאם נורסים כגי' הרמב"ס מדבות ומשלש למקום אחר מותרים הא כתבו התוספות שם (בזבחים דף ע"ד ע"ב) לאתי דאתריין בש"ס הוא על טובד כוכבים שנפל לתוך מלא כוסות ופירש אחד מהן לרבות ומרבות לרבות מותרין וז"ל לא מצטריך מרבות לרבות אלא למימר דאפי' לאחר אחר בבולהו וכדפי' לעיל ד"ה מכל מקום ליש חילוק בין רבות לאחרן לרבות אבי דרבות לאחרן אי מתהני מכולן בשת ד' לאסור דאתמהני בחד ספיקא כיון דבשת אחת מהני לבל רבות אבי אפילו נהנה מכולן בשת אחת ספק ספיקא הוא ומרי וכן מרבות לג' ומ' למקום אחר לאסור ליהנות מג' דאחרן בשת אחת ומן הבשים שרו מה"ט דפרישי עכ"ל וכ"כ הרא"ש פרק ג"ה (סי' ל"ז) ומביאו ב"י בסי' קל"ע בשם ר"י וכן הוא בתשובת הרשב"א בסי' תש"ל בשם מהר"ם מרוטנבורק ממש כדברי התוספות הנ"ל וכן פשטו כל הפוסקים דאתערובות הבאי מותר אלא היכא דאיכא טובי ודרמ"ם ומהר"ם הנ"ל והרשב"א והטור והר"ן בפרק כל הבלמים במתני' דנפל היתר עליס וכ"י פרק הערל וכ"כ הסה"ת וסמ"ג לאוין קמ"ח דף כ"ב ע"ד והתוספות רפ"ק דזבילה סי' ו' והמרדכי ס"פ כל הבלמים והגהת ש"ד סי' מ"ס וכ"פ הא"ה כלל כ"ז דין י"ח (אלא כהרב בד"מ ובת"ח עיין מ"ש בזה בשם הא"ה) וכ"פ מהרש"ל פ"ג סימן כ"ה וכ"פ הטעז" (וכתבו הא"ה והרשב"ז והטעז" דאסור לאכלן כולן בשת אחת ופשוט הוא דאס אוכל כולן כאחד נראה לי דחייב חטאת אחת אבל אס אוכל כולן בב' בשתות חייב ב' חטאות וכן נתבאר בדברי הרמב"ם ומהר"ם דלעיל) והרא"ה מודה דהא דבשת אחת אינה אלא ס"ס וכן נתבאר בדברי הרמב"ם ומהר"ם דלעיל) והרא"ה מודה

היא דאיסא לחויה להתכבד כיון דעדיין נוטות עליה ומחוסר תיקון גדול ותע"ג דכל אחת קיימת בספק ספיקא ספק אם זו היא ואת"ל זו היא דלמא בעלמא המפרקת נפגמת מ"מ מיד שנפגם הסכין היתה לחסורה ואין להתיר בלא הסכלת אחד עכ"ל. ולכאורה סג"ה זו תמוה היא דהא לר"ת מהני ספק ספיקא שהוא ס' בגוף האיסור והכאי בתערובות ואם כן מה הבדיל מ"מ מיד כשנפגם כו' ותו דלמאי התיר דוקא משום שיש בהיתר לכבד אם נוטות הן לפילו ברוחו לכבד מעשה ספק ספיקא וגרלאה שבאמת יש היתר גם מכח ספק ספיקא הלא דר"ת נקט לפילו בודאי איסור תאלה ואח"כ כתב לף ע"ג דכל אחת קיימת בספק ספיקא לא בא לאסור את הכל הלא עכ"פ אחת קאמר דאע"ג דיש כאן ספק ספיקא בכל אחת ואם כן יש תרי טעמים לקולא ואין לריכין להסכלת ס' על זה תירץ כיון דמ"מ כיון שנפגם הסכין היה על אחד אם איסור ודאי ע"כ יש להחמיר ואין להתיר בלא הסכלת אחד ועל כן סיים בשית ואין להתיר משום שכבר נלאו הסכלת אחד ע"ג שכבר ממהו הלא כדפרישית שזה סיום התירון כן נלאה לי נכון פירוש הג"ה שערי דורא ולא כרא"י דוחקים בפירושם בעניין אחר ועל כן יפה פסק הש"ע שבמקום שיש היתר מכח ספק ספיקא בעניין להסכלת אחד והוא מלד החומרא כיון שעכ"פ היה על אחד אם איסור ברור תאלה ואם כן גם בנתערב איסור ספק שהיו אע"ג דלא שכיחי נמי יש לאסור עכ"פ אחת מהן דמאי שנא ולא היה לרמ"א לכתוב שהם דברי המחבר כל הלא דרמ"א לא נתכוין בהאי ודוקא כו' אלמאי דסמיך היה לעניין לאכול אחד אם כולן הלא קאי על מ"ם הש"ע דבטיון ג' תערובות על זה אמר דוקא בודאי איסור אבל בספק איסור מותר התערובות הכאי כדאיתא בהגהות מיימוני פ"ב מהלכות מאכלות אסורות הלכה ט"ו: (יא) י"א דדבר שיש לו מתירין כו'. בטור כתוב בשם י"א כל הדברים המבוארים בהגיה שהיו מהני ר"י שהיו בספק ספיקא כל שהיו בגוף אחד (* כמו שיתבאר לחת זה) ולא דק בודאי בזה מסכים גם הטור כמ"ש בסמוך בהדיא הלא מייתי בספק ספיקא גמור ואומן י"א הם בסמ"ק סוף סי' רי"ד ומ"מ מ"ם רמ"א כאן לעניין דבר שיש לו מתירין די"א שהלא מועיל ס"ם ומסיק להקל במקום שורך הוא תמוה דבת"ח סוף כלל ע"ד כתב הר"ן ז"ל כתב הר"ן רים פרק אין לדין דספק ספיקא מותר בדבר שיש לו מתירין כגון ספק ספיקא דטלא בי"ט שני של עכ"ל ובמרדכי פרק *) כתב שיל"מ דאפילו בדבר שאין לו מתירין דספק ספיקא מותר בדבר הנאסר לאחר זמן כגון בשר בחלב שנתבשלו זה בזה ואין לאחד מהם כזית אלא בצירוף שניהם ואח"כ נמלח אחד מהם בכלי שני ונמלח השני בכלי שני

דבמ"ח סימן תל"ז ס"ד סתם הרב כדברי המחבר דספק מוכן בי"ט שרי מותר משום דסוי ס"ס טפ"ל חע"ג דהוי דבר שיל"מ והוא מדברי הר"ן שכתב ברפ"ק דביצה דס"ס שרי לפילו בדשיל"מ ולפשר לומר דסתם וכדכתב הר"ן כמי שם כיון דאין לו עבדינן י"ט שרי אלא משום מנהג לבותיכו לו מחמירין טפי מעייהו וכי היכי דלדידהו ספק לדידן כמי ספק וכ"ל ספק ספיקא טפ"ל והלכך חע"ג דבטלמת יש להמחיר מ"מ י"ט שרי לחיכו אלא מנהג חוקומות לדיכא ח"ל סתם י"ט לעורך ח"ל הוא והוא העיקר כמ"ם הרמ"ם בהשובה כלל ב' סוף דין ז' וז"ל ומה שכתבו בשם רביכו (כ"ל מהר"מ מרוטנבורק) דדבר שיל"מ לפילו ס"ם אסור היכו דוקא בתערובות דאח"ג דבטלמת מותר משום ס"ם בדשיל"מ המחירו חז"ל אלא בטיל ע"י תערובות אפי' באלף בס"ם דמחי כ"מ להתיר בביטול אלא הכי יש לו היתר אבל ס"ם כי האי שאל התבושה אלי לומר שהשם יתברך יעשה שיהא בהיתר כדי לבטל האיסור ס אם הוא מדברים המתבטלים סא שכיון (יב) שספק הראשון היה (כז) בגופו אין להתירו מספק ספיקא :

(כו) מתירין **נז** אין להתיר **נח** מכח ספק ספיקא (שם כלל כ"ם) ומוב להחמיר **נט** [לד] אם לא (יא) לעורך מאחר שיש לו היתר בלאו הכי :

ט [לה] י ספק תרפה שנתערב באחרות כולן אסורות עד שיהא בהיתר כדי לבטל האיסור ס אם הוא מדברים המתבטלים סא שכיון (יב) שספק הראשון היה (כז) בגופו אין להתירו מספק ספיקא :

פליג ר"י על התלמוד דתמירין ס"ס בדתורייתא וע"ק ולפי' בודאי דרוסס שנתערבה הוס מותר מה"ת ברוב רק מדרבנן לסור מטעה דבר שבמיכן ואם כן כל העדר בספק דרבנן ויהיה לנו להקל. ותירץ ע"ז דר"י מיירי שאחר שנולד הספק הא' נודע הספק והוא לאיסור גמור וחל עליה שם ודאי לאיסור ע"כ ולפי מ"ש אין כאן קושיא כלל דאחי הכא מאחר ס"ס כמו שזכרתי וגם קושיא הסניה לא קשה מידי דאין כאן היתר מה"ת בגוף האיסור רק מחמת ביטול ברוב ורבנן תמרו כל היכא שיש דבר אחר שבוד לא מהני ביטול ברוב: שוב מלאתי כן בספר דרכי משה שכתב זה כ' לכן נראה דיש להחמיר כדברי ר"י לפילו במקום שנודעו ב' הספיקות ביחד עכ"ל. וכן הוא בעל אחרית יוסף סי' כ"ג לא שקלת לליותיו לימן רלוותו מ"מ לעיכן הלכה דבריו נכוכים וכן נראה לע"ד עוד להביא ראיה ללא מהכי לא נודע בשתייה במקום ללא הוה ס"ם כראוי מדברי הרשב"א הביאו הב"י בסי' ק"י וז"ל ואני תמה מאוחה שמועה דהתערובות דאם נפל לאיסור לג' ומצ' למקום אחר דמותר דמשמע דוקא אם נפל לאיסור לרוב ומאותו רוב נפל למקום אחר הוא שאמרו ס"ם לסקל שכבר נתבטל מה"ת הא לאו הכי לא מהני ביטול ברוב אחלה כמו שהקשה הרשב"א ול"ו מטעם שכתבתי והכא לר"ת שמודה בזה ללא מהכי ס"ס ע"כ תפי' ללא נודע בתיים מהערובות הא' כיון שהטעם ללא היה ספק כלל הוה ליה כאילו נטשה בפשע אחת עם התערובות הסכי ומ"כ גם לר"י ודאי כן הוא בתירוץ הלו ס"ס כיון שאיכו אלו ללא הוה ס"ס אלא שהוא ספק ספיקא ואפילו הכי מהכי ללא נודע בתירוץ הלו ס"ס כיון

במקום דלא מצי לגלויי דידיה : (יג) הוא איסור דאורייתא כו' . עי' מה שכתבתי בסי' ס"ו סעיף ד' בהג"ה שמכח זה כ"ל דרמ"ה הכריע שם דדם בילים דרבנן בלא נעשה תערובות : וראיתי בספר נדפס מחדש להרב מהר"ר בנימין כ' בחבו' סימן ל"ז להביא דהיה דלר"י אין איסור בס"מ שאינו בנוף אחד אלא בספק אחד בגופו והבאני ט"י תערובות אלא דוקא בנודע בנתייס ממ"ש הרשב"ה בביצה ב"י בסי' זה וז"ל דהיכך אתה מוצא שאת לומר שאין זה הוא ואת"ל זה הוא שאת לומר מותר היה ומחמיר מספק שנפל בגופו ואחר שהוסרהו היכך אתה מוצא חוזר ומהיהו עכ"ל וכ"ל מאחר שהכבר היה נודע ונאסר קודם שנתערב היה עדיין אסור מספק אם לא נודע ונאסר קודם שנתערב שריון משום ס"ם ולא נהירא לע"ד כי זה גרם לו מן ההתחקה שהתחיק ב"י לברי ת"ס התרוך ובאמת קיקר ב"י בהתחקתו זאת כי לפם דף קט"ו כ' ולדידי קשיא על ר"י שלא היה לו אלא משום ס"ם של שני תערובות מפ"ק דכתובות ספק אחתיו זיבמה ספק אין אחתיו ואת"ל אחתיו שאת לומר בחזקת ואת"ל אחתיו ואת"ל אחתיו ואת"ל ס"ם ואת אין הספיקות מכח התערובות ואפ"ה תמריון ס"ם לקבל וי"ל דהתם שאני שאת"ל לבא לפניך אלא בשני ספיקות ואי אתה יכול להחמיר ולומר להיאך נתיר וכבר הסרת כמו שאתה לומר בספק בילה שעולה בי"ט שמיד עומדה עליו בהיאור ואת"ל אחתיו שאת לומר בחזקת להיאך נאמר ח

מהן מטעם ס"ס שמא היתה הקליפה קודם שנטרפה ותח"ל לח הוה קודם שמא אין זאת הבילה הוולייתא ואין הספק הרחמן הוי לחומרא ג' ובגוף ג' ותפי' בתרנגולת שגולד בה ספק טריפות מטעין ג' ובגוף ג' ותפי' בתרנגולת שגולד בה מטעם ס"ס ספק אין להתיר הבילה שמטילה או שמא בה מטעם ס"ס ספק אין טרפה ותח"ל שהיו הבילה שנטרפה היתה הבילה בקליפתה דגבי בילה עצמה הב' ספיקות מג' גופות וגם אין הב' ספיקות מטעין לחד וגם התרנגולת היתה בחזקת טלפות בשעה שהטילה או שמא שהבילה (כלו' ול"ד לגבינות שנטשו מבהמה וחח"כ נמלאת טרפה לחמרי' השתא הוא דנטרפה לטיל סי' פ"ח סעיף ג' דהתם לא היתה שבהמה בחזקת טרפות בשעה שנחלבה מחח"כ הכא וכ"כ התו"ה כלל מ"ע דין ג' גבי גבינות שנטשו מבהמה טרפה לחמרינן השתא הוא דנטרפה וז"ל והשיב מהר"מ וריב"ק דשבהמה ליכא למימר טריף ותחתי טריף ותחתי כמו גבי מקוה וגם אינו דומה לבגיס דספק טרפה להתם היה בחזקת טרפות בשעה שהטילה ע"כ עכ"ל התו"ה) :

ג והלכך לף אם נתערבה תח"כ בחלף כולן מסורות מתחר שלא היה חסוד קודם שמא אין זאת הבילה ספק אחד ומשלא חיוק ואיתר מלד תערובות בדבר שאין מתבטל דאם יש בו מתחלה ס"ס גמורים לף בלא תערובות מותר כדלהיתא לקמן ואם לא היה בו ס"ס לף אם נתערב בחלף כולן מסורות :

ד ודוקא שהבילה היה בודאי מספק טרפה (כדטיל) או שיש בה ספק אם היה מודאי טרפה (ויש ג"כ ספק אם היתה בקליפתה קודם שנטרפה) או ללו כגון בילה שנמלאת בחלר שאין בה כ"ח ג' תרנגולים ג' כשרה וג' טרפה אבל אם יש בתרנגולת רק ספק טריפות הבילה מותרת לפי שלא נודע שנטרפה בקליפתה אבל אם כ"ח ג' תרנגולים ג' כשרה וג' טרפה אבל אם יש בתרנגולת ספק טריפות אין כאן היתר מספק ותפי' דאין ספק מתחלה ס"ס כיון שיש ספק שמא נטרפה בקליפתה ואין ספק מתחלה ס"ס כיון שיש ספק שמא לא נטרפה בקליפתה ואין ספק שמא נטרפה בקליפתה ואין ספק שמא נטרפה בקליפתה ואין ספק שמ

לאחד אחד מהן מן הטעם לגמרי לא מכני כ"כ דאף ע"ג דאף אחד מהן טעם לבדו אינו מתבטל בהצטרף כולן יחד ונפל לתוך הקדירה אלא שהוא מתבטל בכולן ביחד ורבינו גזרו בדבר שהוא מתבטל בהצטרף כולן יחד משום דאין לחלק בין הכא :

ו כתב המגור כזית ספק חלב שהצטרף בין ג' שעורי כזית אל היתר וחיישינן שמא כולן יחד מלאו לתוך הקדירה אל בשר וחין בקדירה שיעור לבטל כזית שנפל (משמע הא"פ שאין שיעור לבטל גם מן התורה כגון שאין בקדירה רוב לו שנפל לקדירה שאינו מינו) מותר מטעם ס"ס שמא הכזית הראשון שהצטרף היה שומן ואח"ל היה חלב שמא לא זו שנפלה לקדירה וזה הספק הראשון מדרבנן דמדאורייתא יחד בהרי בטיל עכ"ל ובשמת דבריה אלו נכונים הם דהא מוכל להתחיל ולומר שמא אין כאן ליסור כלל ואח"ל יש כאן ליסור דהיינו שזו היה שנפלה לב' שעורי כזית ה"ל ספק עומד להתחיר ב' גופים תומר לך שמא ליסר חלב אך הספק דהא כתב הלו"ח כלל כ"ו דין י"ל דספק עריפה שהצטרף בחלף ואח"כ חזר ה' מן התערובות והצטרף ברוב דוקא מותר לבל הם חזר והצטרף חד בחד וכל שכן כשהיו בפני עלמו הסור והכי משמע מדברי הפוסקים גבי ספק דרוסה שהצטרף לספק ליסור שהצטרף ברוב ופירש ה' מהן הסור : ונראה דס"ל דכיון דהתערובות הרחטון היה כל ה' מהן הסור משום דבודאי יש כאן ספק ליסור א"כ ס"ס כשעומד בפני עלמו דכיון דידוע שזה פירש מן התערובות דיבו בתערובות עלמו דגזרינן שמא יקח מן הקבוע ולא שריבן משום ס"ס ואפילו נהצטרף חד בחד מ"מ כל שאין רוב ס"ל כידוע שזה פירש מן התערובות ומלכך כל שהצטרף אא"כ בשיעורוב דדבר יבש חיבו בטל פחות מרוב אבל אם נפל אא"כ לקדירה הקדירה מותרת דהרי אין אנו דנין על החתיכה עלמה רק על הקדירה כן כ"ל להמשות דברי הפוסקים להדדי וכה"ג מחלק הלו"ח כלל מ"ז דין ז' גבי גבינה של עובד כוכבים דאע"פ שאינה בטל ברוב בינה דהוי כודאי ליסור בטל בתבטל ברוב ע"ם :

יא גרסינן פ"ק דכתובות (דיף דף ט') המומר פתח פתוח מלפתי נחמן לחוסא"ם טלו ואמלי ס"ם הוא ספק אחיו ספק אינו אחיו ואח"ל אחור בה) ואיבעית אימא באחת ישראל כגון דקביל בה אחיה קדושין פחותה מבת שנים ויום אחד (דליכא למימר שמא אינה אחיו דהם כן היו בתולים חוזרין כדתנן במסכת נדה פחות מבת שלש שנים ויום אחד מהן אינה מכלן כגוהן מגבב בעין) : ובתבו התוספות אהך דאב"ז באחת ישראל כו' וז"ל וא"ת אכתי אינה ס"ם ספק באחת ספק ברעון ואח"ל ברעון ספק בשניה קטנה ופחוי קטנה הוא הדין שהרי אחיו בהבא על יבמתו (ד' ס"ה ע"ב) וי"ל דשם אחת חד הוא עכ"ל וכ"כ ס"ה ריש פ"ג מהלכות איסורי ביאה שם המפרשים דאחת ספיקא הוא דשם אחת וכ"כ בספרי מהרש"י סי' ק"ל על מה שהשיגו בסיון קכ"ט בב' שעורים שנולדו מעז אחת שאיסור חולבת וז"ל ועוד יבאר לי מר אם ים להתיר כב' בכורות מעז ר' מטעם ס"ם שמא זה לא יצא רחטון ואח"ל דיצא רחטון שמא הלכה כמ"ד חלב פוטר אך קצת ל"ל דוחק בזו מ"ש דמ"ד חלב פוטר משום דרוב בהמות ילדן אחת ואח"כ יולדות ואח"כ הכל שם אחד ספיקא הוא שמא כבר בכרה וזה לא יצא רחטון ע"כ לשון השואל . והשיב מהרש"י וז"ל לפילו ליכא מאן דסבר חלב פוטר מ"מ ליכא מאן דפליג דספיקא הוא שמא ילדה כבר וא"כ ליכא ס"ם שמא ילדה כבר ואלו גדיים שיאכל פשוטים הם ואח"ל לא בכרה כבר ליכא לאיומר מכל אחד זה ליצו בכור ומ"ם דשם אחד ספיקא הוא ליתא דודאי שם ילדה הצו זכר ונקבה והוה מספקא לן ליצו נפק החלב בהאי עובדא ליכא מקרוב קודם זה בודאי"ו ומשלני מהר"ר משה על הדבר ור"ל גם הוא דשם אחד ספיקא הוא והבאתי לו ראיות דחשיב שפיר ס"ם לפילו בבה"ג ולפי דבריו ל"ד לס"ם דידך דהתם הספק האחרון ליצו מוסיף ומתיר כלום יותר מן הרחטון וכן הרחטון יותר מן האחרון דספיקא שמא ילדה בבר ובבר נעטר רחמה קודם שילדה אבשיו הני תלומים וספק האחרון שמי הייצו מטין זה דשמא הנקבה ילדה תחלה ונפטר הרחם קודם לידת הזכר דבנקבה גופה אין נפקותא לבל בנדון דידן הספק הרחטון מתיר טפי מן האחרון דשם ילדה בבר ה"ל הלו התלומים שאיסם פשוטים וכה"ג חשיב שפיר ס"ם דשני הספיקות ליצם שם ה' אומנם נראה דודאי לא מכני ס"ם בה"ג כדלאיתא בפרק ד"ה התם דשם אחד וצא בתוך העדר ודרם בהמה ה' דכתב ר"י דאין להתיר מכח ס"ם שמא בשן דרם ואח"ל ביד שמא ליצם אחד דכיון דספק הרחטון דתורייתא ליצו בטל ברוב בל שכן חד בחד ע"כ לשון מהרש"י משמע דבהא מודה מהרש"י דהיכא דשם אחד הוא לא הוה ס"ם :

יב אלא דס"ל דבהך עובדא לאו שם ה' היא כיון דספק הרחטון מתיר טפי וכן נמי בחד מהן נקבה ס"ל דלאו שם אחד הוא כיון דספק הרחטון אין שום אחד מהן בכור אע"ג דליכא נפקותא בנקבה מ"מ עתה לא יצא שום אחד מהן חלב ולפי היכא דשם ה' הוא לגמרי סובר מהרש"י בהתו' ומפרשים הל"ל דכתבו דלאו ס"ם הוא וכדפרישים מוכרח לומר בס"ם הלא הוה בבה"ג שם אחד . הרחטון מתיר טפי מן האחרון הוי ס"ם דלא הוי בבה"ג שם אחד . והבאתי ליתא דהא בהך עובדא ה' ז' בשם התוספות ע"ל בשם בבה"ג לא הוי ס"ם וכן לומר בהתו' מפרשים בהדיא כל ס"ם שאי אתה יכול להפכו לא הוי ס"ם לבל שבאתי במקום שפירשו בך בהתו' ע"ל ופשוט הוא דזה לא הוי ס"ם דגרע טפי מעשה שור מיל יש לומר שמא בשר נפגם ה"כ הוי ספק ה' ועיין לקמן בדין כ"ז :

יד וכ"כ בתשובת מחם עזריה סי' ל"ז מעשה בעוף אחד שנשבר בטעם מן התרכובת ולמעלה ואין שור ובשר חופים את רובו ולא הרגיש המוחט בשבירה זו בשעת שחיטה אם ים להתירו מכח ס"ם שמא לאחר שחיטה ואח"ל קודם שחיטה שמא לא יצא לחוץ קודם שחיטה . תשובה בשר ידעת שאין מתירין שום ליסור מכח ס"ם אלא בזמן שב' הספיקות מתספקין וכאן אי אפשר להפכן ה"ל ספק ה' עכ"ל וה"ל דליכא למימר אח"ל יצא לחוץ שמא לאחר שחיטה דאפילו אי אפשר להפכן ה"ל ספק ה' עכ"ל וה"ל למימר אח"ל יצא לחוץ שמא לאחר שחיטה שאין לפלוגי בין יצא לחוץ או לא וכיון שאמרת אח"ל יצא לחוץ ע"כ קודם שחיטה הוא וכן כתבתי בסי' כ"ס ס"ק ד' לאח עבר בתשובה ומביאו ב"י בסי' פ"ד ופסקו בש"ע שם סעיף ט' דאם עבר וביאל הוך י"ב חדש פירות בלא בדיקה מותר מטעם ס"ם שפק אין שם תולע ואח"ל היה שמא נמוח עכ"ל והבאתיו בסי' פ"ד ס"ק כ"ע והבאתי הא ליכא למימר אימא ליכא אח"ל לא נמוח שמא אין שם תולע אלא ודאי כיון דמתהלה צריך לאתה לדון אם ים ליסור כלל א"ל להפכו והכי מוכח במרדכי בוף פרק בל הבשר ותשובת מיימוני הלכות מ"א סימן ה' דכתבו מהבו' דבינו שמשון על גבינות שים בשם שפק אם הטמידן בשור קיבה נבילה דמותרין מספק שפיקא דשמא לא הטמידה בשור הקיבה ואח"ל הטמיד שמא אין בו נותן טעם עכ"ל והבאתי הא לא תוכל להפכו אלא ודאי כדפי' מיהו ל"ע מה שבתוב בהלכות שולם דספק נבנס שפק לא נבנס ואם תמלא לומר נבנס שמא לא נגע כו' אם אחד הוא דאפילו אח"ל אלא נשתמשו בו היום לא שרי אלא משום ס"ס שמא זה לא יצא רחטון ואח"ל דוחק גדול הוא לומר בהך עובדא דהא ל"ל דוחק בזו מ"ש דרחטון שמא ילדה בבר ואח"כ ילדה נקבה ואח"ל דיצא רחטון שמא ילדה נקבה ואח"כ ילדה בבר ואח"ל דיצא ר

לא הוי ס"ס וחולי הפוסקים חולקים עליו בזה לא אפשר דבהליכות
טובא מיירי בעניין שאפשר שגגע אף אם לא נכנס ודוק:
שוב מצאתי בתשובת מגחם עזריה סי' קכ"ו בהדיא כדברי ונהניתי
מאד וז"ל ואף על גב דתשכחן לקלת רבנן בתרתי שמכמו להתיר
בספק ספיקא אע"פ שחיזו מתהפך מסתברא לן דהא והא לית שכל
שלא הובדר ליזה ספק ודאי לחמון וחלן מהדיינן מספיקי לז בהכרח
בעינן שיתהפכו להקל בדבר דחי לא מהי חזית למפתח בהדין ספיקא
דחידך גריר בתריה זיל לחידך גיסא ונפתח בחבריה דליתא לאחריקא
בהדיה וס"ל חד ספיקא *) ובכה"ג בדאורייתא' חלינן לחומרא אבל לי
איתמני מלתא דחד ספיקא חיגלי לן בריתא בגופא דעובדא יהדר
בדקינן ותשכחן היה ספיקא אחריני אע"פ שחיזו מתהפך סמכינן עליה
להקל בכל תוהה דהכי אמור רבנן כל האסורין כששה מליאתן ובפ'
אלו טרפות גבי ריחא סממוכא לדופן פי' הר"ן קולא דרב נחמן מפוש
ס"ם הכ"ג דוק ותשכח ומאן דיימא ליה לאוקויי בדכוותה לקולא מבעי
ליה למיקם עלה דמילתא שפיר כי היכי דלא ליגע בספק איסור
דאורייתא' עכ"ל הרי דברים מבוארין כדפי' אלא שלא הביא ראיות
ברורות וכבר הבאתי ת"ל ראיות ברורות דבכל הכ"ג ת"ל להתהפך מיהו
קשה דהא בשאבר הגף ואיהו ידוע שם קודם שחיטה אז לאחר שחיטה
הוי ס"ם הא לא הוכל להפוך ואומר אע"ג שיקבע הריאה שמא לאחר
שחיטה דלאחר שחיטה לא שייך לחלק בין שקיבע הריאה אז לא ויש
לומר דשאני התם כיון דאין הסבילה פוסלת אלא משום אלא מלד
הריאה ת"ל אין תתחיל לומר שמא שיקבע הריאה כיון שאין ריעותא
בריאה כלל ובע"כ מכח שבירת הגף אחת בא לזון על הריאה ות"ל
מתחלה לריך לאת לזון על הגף אימת נשבר ודוק:
שוב ראיתי בספר אחרית יוסף בפסקי מר שמואל דעתו ג"כ דכל
ס"ם שאיהו מתהפך לא הוי ס"ם אלא שאניה שם בקונטי' הא
דאמרי' רפ"ק דב"ק (דף י"ח ע"ב) דאי הוי מקלת אלי' בלא ולד לא
הוי חיישינן לטומאתה ופי' רש"י ותו' שם דהוי ס"ם והא אמי ס"ם איהו
מהאפך דהס"ם הוא אם בחזקה מקלת יאת מהולד לו לא ותא"ל יאת
שמא לא יאת רובו דאח"ל יאת רובו תו ליכא ספיק' כלל דאמי הוא
כילוד וכן בפ' השולח אמרינן נמלאת ביד עובד כוכבים אמרי לה קורין
בה ופירש"י דס"ם הוא שמא יאחרל כתבו ואח"ל הוא כתבו שמא
למכור ליאחרל כתבו והא הכא אם בחזקה לעשם עובד כוכבים
כתבו הוי ליכא ספיקא כלל עכ"ל גם אחיו מהר"ר יודא אם הסכים כן
דס"ם שאיהו מתהפך לא הוא ס"ם ולא הביא בזה שני קושיות
אלו ועוד הוסיף להלוק אמ"ם המחבר לעיל סי' מ"ט ס"ד דבספק אם
ניקב ט"י מחט לו ט"י חולי כשר משום ס"ם ולפי מ"ש לעיל אין מכל
זה קושי' כלל דבשלי' מתחלה לריך לאת לזון אם יש שם ולד וכן
בס"ת מתחלה לריך לאת לזון אם כתבו עובד כוכבים כלל וכן בניקב
מתחלה לריך לאת לזון אם היה שם מחט כלל והדברים ברורים
ומובנים מעלמן ודברי המחבר שרירין וקיימין גם הרב בר"ם כ"ח ומאחר
לאחרונים כתבו כדברי המחבר גם לאחיו מר שמואל שם בהגהותיו
הסכים להמחבר ע"ש:

מאן והיכא דיש כאן בספק ספיקא בעניין שהוא מותר מן התורה אלא
שאסור מדרבנן ואיכא ספיקא דרבנן לקולא מותר זה נתבאר
לעיל זימני טובא וגם בתשובה שהבאתי בדין י' נתבאר כן וכן כתב
הסמ"ק סי' ר"ם ומביאו ב"י סי' פ"ג וכן כתב המו"ם כלל י"ג והרב
בת"ח כלל כ' סוף דין ג' דליר דגים היכא דיש שמונית לאסור מן
התורה ודגים מלוחים כמו שביארנו מותרים מטעם ס"ם בספק אם
נמלאו עם דגים טמאים ותא"ל נמלאו שמא לא היה בהם שום וחז
לירם היו לאסור אלא מדרבנן עכ"ל ור"ל ומה"ת מיהת מותר מס"ם
והע"ג דמדרבנן לאסור אף בזאן בהם שמונית מ"מ ה"ל ספיקא דרבנן
שמא לא נמלאו עם הטמאים ולקול' וזה פשוט ועי' בת"ח סי' תל"ט
ולעיל סי' ק"ד עוד דיבי ס"ם:

ין כתב הרב בת"ח כלל מ"ג דין ז' וז"ל כתב המו"ם כלל כ"ה
דגניות של עובד כוכבים אף על פי שעיקר חיסורו היו אלא
מדברי סופרים מ"מ חשיב כגופו של חיסור ודלי ואם נתערב היו ניתר
מטעם ס"ם לומר שמא לא נתערב בו דבר אמת ואח"ל נתערב שמא
היו זה שאוכל עכ"ל אבל אחר ספק חיסור דרבנן שנתערב מותר
דבדרבנן לא בעינן שיהיו ג' בטילים שנתערב ברוב אבל לא אחד בחד מיהו אם יש
לספק בחתיכה עצמה אם זו היא שים בה ספק חיסור דרבנן או לא
אף בלא תערובות שרי דבספיקי' לא גזרו ת"ח ודבריו לריכין
ביאור כי הלבוש מגומגם וגם הדיוים חיים אמת לפי מה שמובן
לכאורה מפשט דבריו כמו שיתבאר וז"ל המו"ם כלל כ"ה סוף דין י"ב
מיהו בשלמא ולקחו עובד כוכבים אלא בפניו שאיסורו רק מדרבנן
ודלי אם נתערבה בחלוות בעל ברוב אע"פ שהיא חש"ל מטעם ס"ם
שמא אין זאת ואת"ל זאת שמא כשרה היא דבדרבנן ת"ל מיהו
ב' בספיקות בגוף ג'(ומשמע דאפי' נודע מותר כיון דת"ל שיהא בלא
ספיקות בגוף ג' גם בדוחק אפשר לומר דמשכחת להאי דיעה בלא
נודע מתחלה שהיתה אסורה מדרבנן דאי לא ידע מעיקרא השתא
מצא ידע כ"ל) ומ"מ לריך ס"ם להתיר דהא דאמרינן ספק דרבנן לקולא
היינו בגון בילת נבילה וכה"ג אבל מה שים בו משום איסור דאורייתא'
אע"פ שמדאורייתא' מותר מטעם רוב וכה"ג ואסרוהו חכמים מחמת
המיעוט הוי כודאי ליסור דהא אסרוהו מכח חומו ספק כדאית' לקמן
גבי גבינות בלתי מסומן שנמלאו ביד עובד כוכבים ואיהו ניתר כי אם
בספק שני ומיהו רובא דהיתירא מיהא לריך דאי לא נתערב אלא אחד
בחד בזה אין לומרים שכל אחד יש בו ס"ם דמאחר שהאיסור בודאי
בחומו בלתי רובא דהיתירא הוה ליה כלולה ליסורא ומיהו אם יש ספק
בהתיכה עלמה אם זאת היא שנמלאת לו לא ודאי אף בלא התערובות
מותר משום דבספיקא לא גזרו ס"ל: וגם דברי הש"ם לריכין
ביאור כי היכי מוכנים לכלורה וגם הם בלפסים בעשות וה"פ ומיהו
בשלמא ולקחו עובד כוכבים אלא בפניו לא חיישת כיון דאסור משום
בשר שנתעלם מן העין דאיכא למיחש שמא נתחלף בשלא יהא היכו
כאיסור דרבנן שים בו חשש איסור דאורייתא' בגופו יהא מיהו
אלא איסורו רק מדרבנן מכח תומרא בעלמא (דבשלמא ביד עובד
כוכבים ולקחו אלא בפניו מחמת תומרא בעלמא אסרוהו וברבים
לתמרים אבל אם נתערב בשלו אפילו ברוב אסור) אבל אם נתערב
בשל ישראל אפילו במיעוט אסור ואפילו בנתבטל אלא שהוא בעין
בשלמא ולקחו עובד כוכבים אלא בפניו היו אסור מדרבנן אלא
ואיכא טעמא דגזרת נבלה אסורה ודלי מדרבנן לחו דבר אחר אבל
בשלמא ולקחו עובד כוכבים אלא בפניו היו אסור מדרבנן אלא
משום ספק ולכך אם נתערבה בעלמה ברוב מטעם ס"ם והדר קאמר
הו ומ"מ לריך ס"ם להתיר כלומר דל"ת היון דחומרא בעלמא הוא ת"כ
היכא דים בו היתר אלא ס"ם או ספק מרובה וכה"ג או חד בחד כמי
אלא לריך ס"ם להתיר והדר קאמר והא דאמרינן ספק דרבנן לקולא
היינו כגון בילת נבלה וכה"ג דאם נסתפק לנו אם היא בילת נבלה או
שחוטה הוה ספק דרבנן לקולא (כמו שכתב הש"ם ס"ו דין ט"ו וז"ל
בילת שהיא ספק דרבנן לקולא דספק משחוטה מותרת אף אלא תערובות
דספק דרבנן לקולא דספק מגבלה לא גזרו עכ"ל וכן נתבאר לעיל סימן פ"ו
סעיף ג' ע"ם) והדר קאמר אבל אם ים בו חשש איסור דאורייתא'
דהיינו שאסרוה רבנן לא אכא חומרא בעלמא ת"ג דמדיינא אבי
ורבנן אסרוה אכא לחיכא למיחש שמא יש בו חשש איסור דאורייתא'
בגופו אע"פ שמדאורייתא' מותר מטעם רובא וכה"ג ואסרוהו חכמים
משום המיעוט הוי כודאי ליסור דהא אסרוהו אכא אסרוהו חכמים
אלא בספק כדאית' לקמן גבי גבינות בלתי מסומן שנמלאו ביד עובד כוכבים ואיהו ניתר כי אם
בספק שני ומיהו רובא דהיתירא מיהא לריך דאי לא נתערב אלא אחד
בחד בזה אין לומרים שכל אחד יש בו ס"ם דמאחר שהאיסור בודאי
בחומו בלתי רובא דהיתירא הוה ליה כלולה ליסורא ומיהו אם יש ספק
בהתיכה עלמה אם זאת היא שנמלאת לו לא ודאי אף בלא התערובות
מותר משום דבספיקא לא גזרו ס"ל: וגם דברי הש"ם לריכין
ביאור כי היכי מוכנים לכלורה וגם הם בלפסים בעשות וה"פ ומיהו
בשלמא ולקחו עובד כוכבים אלא בפניו לא חיישת כיון דאסור משום
בשר שנתעלם מן העין דאיכא למיחש שמא נתחלף בשלא יהא היכו
כאיסור דרבנן שים בו חשש איסור דאורייתא' בגופו יהא מיהו
אלא איסורו רק מדרבנן מכח תומרא בעלמא (דבשלמא ביד עובד
כוכבים ולקחו אלא בפניו מחמת תומרא בעלמא אסרוהו וברבים
לתמרים אבל אם נתערב בשלו אפילו ברוב אסור) אבל אם נתערב
בשל ישראל אפילו במיעוט אסור ואפילו בנתבטל אלא שהוא בעין
בשלמא ולקחו עובד כוכבים אלא בפניו היו אסור מדרבנן אלא
משום ספק ולכך אם נתערבה בעלמה ברוב מטעם ס"ם והדר קאמר
הו ומ"מ לריך ס"ם להתיר כלומר דל"ת היון דחומרא בעלמא הוא ת"כ
היכא דים בו היתר אלא ס"ם או ספק מרובה וכה"ג או חד בחד כמי
אלא לריך ס"ם להתיר והדר קאמר והא דאמרינן ספק דרבנן לקולא
היינו כגון בילת נבלה וכה"ג דאם נסתפק לנו אם היא בילת נבלה או
שחוטה הוה ספק דרבנן לקולא (כמו שכתב הש"ם ס"ו דין ט"ו וז"ל
בילת שהיא ספק דרבנן לקולא דספק משחוטה מותרת אף אלא תערובות
דספק דרבנן לקולא דספק מגבלה לא גזרו עכ"ל וכן נתבאר לעיל סימן פ"ו
סעיף ג' ע"ם) והדר קאמר אבל אם ים בו חשש איסור דאורייתא'
דהיינו שאסרוה רבנן לא אכא חומרא בעלמא ת"ג דמדיינא אבי
ורבנן אסרוה אכא לחיכא למיחש שמא יש בו חשש איסור דאורייתא'
בגופו אע"פ שמדאורייתא' מותר מטעם רוב וכה"ג ואסרוהו חכמים מחמת
המיעוט הוי כודאי ליסור דהא אסרוהו מכח חומו ספק כדאית' לקמן

ובמביל בספק אין כאן אלא ספק אחד וכדפריטית עד כאן לשון המו"ס שם ומזה תראה ותבין שמה שפרשתי בדבריו שבכלל כ"ש הוא ברור ואמת :

יח ועתה נבוא לבאר דברי הרב בח"מ הכ"ל ע"פ מה שפרשתי בדברי המו"ס וה"פ גבינות של טובד כוכבים כו' חשיב כגופו של **סד** ואפילו (יב) היה לו חזקת איסור כגון שוף שבחזקת איסור עומד להתמיר ג"כ כאן לומר דאיסורא גמבר דרוב' חיישחר ואפילו נאבד ויבטו בעולם אין להתמיר בכאלו גוונא דלא שייכא הכא אלא בדבר המסוב מש"כ הכא ושוד דבלאו הכי איכא הכא תרי דרבנן :

כג ואם הוא דבר המסוב כיון דאיסור דרבנן בתערובות דיוו כאיסור דאוריית' אם כן אם נפל אחד מהן דיוו כאיסור דאוריית' ודיוו כמו שנתבאר בסעיף ז' דדבר המסוב דא ודא אחת היא :

כד ומה"ש דנתבאר דאחד באחד הוא היה חזקת איסור וספיק דרבנן לאומרי' יפא לנו להיכי דנתערב אחר כך אחד מהב' בתערובות לא הוי ס"ס לומר שמא זו (היא) שהיי לנו היא שנפלה לכאן ואח"ל זו היא שמא מותרת דאחד באחד לא הוי ספיקא כלל אלא חזקת איסור והוא כאיסור דרבנן שאיכא בטיל בתערובות ועוד דאחד באחד בכל דוכתי' חשוב כגופו של איסור וכן משמע להדיא בהו"ה כלל כ"ו דין י"ח דאיסור דרבנן שנתערב אד באחד ואחר כך נתערב אחד מהן בתערובות אינו בטל מ"ט דאחד באחד הוי כגופו של איסור .

כה וה"ה ספק איסור דאוריית' שנתערב אד באחד חשוב כגופו של איסור ואם נתערב אחד מהן ה"ב ברוב אינו בטל מטעם ס"ס וכן משמע בהו"ה שם לגבי' (ובספק דאוריית' הוא אסור מן התורה כדאמי ע"ש בגליון : (הות כ') **אבל** בספק שיש לו חזקת איסור עמ"ש בגליון ס"ו סי' ג"ה ספ"ו ויראה ראיה מהראב"ד בהשגות פ"א ממעשר הי"ג דנתן טעם במליך לטוחן עובד כוכבים דהיישינן שמא החליף בשלו ומרוח עובד כוכבים חייב מדרבנן (דלא כרמב"ם דהיישינן שהחליף בשל ע"ה משום דסובר דמרוח עובד כוכבים נם מדרבנן פשוט) וק' לי הא מכל מקום הוי רק ספק מדרבנן וא"ל דחזקת שהחליף דאמרינן הוי כודאי דא"כ מאי קשה על הרמב"ם דסיבר החליף בע"ה הוי ס"ם ולהש"ך ניחא דהא כל חטים יש להם ח' איסור מבל ועי' בס"ק כ"ף כ אות י"ד חולק על הש"ך ועיין מה שכתוב בהידושי ובגליון ס"ו לעיל סימן נ"ה ס"ק ז' ועיין ט"ו סימן ס"ש ס"ק כ"ד ומשה בא כו' ועיין ב"ב דף ס"ה ע"א תד"ה מכלל דשאובה כו' ומדקא מכשיר זה (ספק מים שאובים) מספק ש"מ דרבולה שאובים מדרבנן ע"ר ועיין ס"ו סימן ר"א ס"ק ס"ו ולבאורה מכל מקום תקשי דהא הסיבל אית לי' חזקת מיטאה דעה"ט מקוה שנתברר ונמצא חסר כל המהרות שנעשה ע"נ מטאים ואולי שאני הכא דעדיין אין דנין על המהרות כ"א על המקוה וכמו דאולינן בתר עיקרו אם הם' בהאורייתא וגלגול דרבנן ה"ל להיפוך בם' דרבנן יגלגל חזקה אחר כך ואכתי אינו מהיור דהלא כל הספק דמספקי' בהאי מקוה הוא רק לענין שמא שיטבול בו ועיין ס"ח דחולק על ש"ך ועיין סימן קפ"ר ס"ר לקמן בגליון ולבאורה כמו דאמרינן דיה שעתה דמוקמי' אחזקת הנוף ה"נ כשאנו מסופקים בכלל ראיתי' י"ל חזקה דראתה אחר הנץ וא"כ בטים הוי ס' דרבנן ואתחזק איסורא ובלילה החזקה עוד מסיעת לחקל אם במעשה א' יש חלק שאיסורו דרבנן וחלק א' שאיסורו דאורייתא ספק זה שדרבנן מותר ווה שדאורייתא אסור ש"ך סימן ס"ג ספ"ה ע' ס' ק"ב ש"ך ספ"ב : (שם) דרבי יוסי מחמיר אפילו כו' וק"ל כר'

חדושי בית מאיר

תמר כ"י בתירון ס"ג מסמע כדעת המו"ה ועי' לעיל שכתבתי ע"ז : (דין כ"א) [וכן טוכח להדיא בתשובת חרשב"א וכו' . ע"ז כ"כ

גליון מהרש"א

ז' ע"ד ד"ה אמנם : (תוס י"ט) וכ"כ בד"מ סוף סימן צ"ז ובט"ז סימן ס"ו ספ"ה בדפ ספק **אם היה** במקום האיסור נתערב ברוב כשרים ועיין שם בגליון : (תוס כ') **אבל** בספק שיש לו חזקת איסור עמ"ש בגליון ס"ו סי' ג"ה ספ"ו ויראה ראיה מהראב"ד בהשגות פ"א ממעשר הי"ג דנתן טעם במליך לטוחן עובד כוכבים דהיישינן שמא החליף בשלו ומרוח עובד כוכבים חייב מדרבנן (דלא כרמב"ם דהיישינן שהחליף בשל ע"ה משום דסובר דמרוח עובד כוכבים נם מדרבנן פשוט) וק' לי הא מכל מקום הוי רק ספק מדרבנן וא"ל דחזקת שהחליף דאמרינן הוי כודאי דא"כ מאי קשה על הרמב"ם דסיבר החליף בע"ה הוי ס"ם ולהש"ך ניחא דהא כל חטים יש להם ח' איסור מבל ועי' בס"ק כ"ף כ אות י"ד חולק על הש"ך ועיין מה שכתוב בהידושי ובגליון ס"ו לעיל סימן נ"ה ס"ק ז' ועיין ט"ו סימן ס"ש ס"ק כ"ד ומשה בא כו' ועיין ב"ב דף ס"ה ע"א תד"ה מכלל דשאובה כו' ומדקא מכשיר זה (ספק מים שאובים) מספק ש"מ דרבולה שאובים מדרבנן ע"ר ועיין ס"ו סימן ר"א ס"ק ס"ו ולבאורה מכל מקום תקשי דהא הסיבל אית לי' חזקת מיטאה דעה"ט מקוה שנתברר ונמצא חסר כל המהרות שנעשה ע"נ מטאים ואולי שאני הכא דעדיין אין דנין על המהרות כ"א על המקוה וכמו דאולינן בתר עיקרו אם הם' בהאורייתא וגלגול דרבנן ה"ל להיפוך בם' דרבנן יגלגל חזקה אחר כך ואכתי אינו מהיור דהלא כל הספק דמספקי' בהאי מקוה הוא רק לענין שמא שיטבול בו ועיין ס"ח דחולק על ש"ך ועיין סימן קפ"ר ס"ר לקמן בגליון ולבאורה כמו דאמרינן דיה שעתה דמוקמי' אחזקת הנוף ה"נ כשאנו מסופקים בכלל ראיתי' י"ל חזקה דראתה אחר הנץ וא"כ בטים הוי ס' דרבנן ואתחזק איסורא ובלילה החזקה עוד מסיעת לחקל אם במעשה א' יש חלק שאיסורו דרבנן וחלק א' שאיסורו דאורייתא ספק זה שדרבנן מותר ווה שדאורייתא אסור ש"ך סימן ס"ג ספ"ה ע' ס' ק"ב ש"ך ספ"ב : (שם) דרבי יוסי מחמיר אפילו כו' וק"ל כר'

יד אברהם

(דיני ספק ספיקא ב"ש"ך אות כ') כתב בשם תשובת הרשב"א דבאיסור דרבנן שי"ל חזקת איסור אולינן לחומרא . ונס' מכן לעוזר

כתבו רק דזה טוי כעין ס"ס ע"ס וגם כמ"ש גופיה מוכרח להיות דהתי נלמו ספיק' הוה לתלי"ב כדרך קושי' לדוכתי' למתי תסרינן לפי' הקמיית' דת"ל דהוי חזקת איסור דמה בכך נמי דהחזקת איסור מקור הרשון כתב ס"ס ע"ס וגם כמ"ש גופיה מוכרח להיות דהתי נלמו ספיק' הוה לתלי"ב כדרך קושי' לדוכתי' למתי תסרינן לפי' הקמיית' דת"ל דהוי חזקת איסור דמה בכך נמי דהחזקת איסור

מצוי בספק הרשון כודאי :

כח מ"ש היכא דליכי ס"ס בלא בספק הרשון ודאי דברי **סה** ונשבר לו נמצע גפו ספק מחייב או לאחר שחיטה ואם תמצא לומר מחייב שמא לא נקבה הריאה (**טו**) יש להתיר מכח **סן** ספק ספיקא לא"פ דלא יהא איסור כלל אלא ספק ספיקא ואפילו ס"ס בלא הרשון אלא ספק ספיקא ואפילו ס"ס בלא הרשון

כט ומ"ש הרמב"ם ז"ל ואם היה ספק אם נתערב בהן אחר אם לאו הרי זה מותר ואין צריך לומר שהוא מותר מן התורה וכו' ואין זה מדוקדק בלשונו שכתב ואין צריך לומר שהוא מותר מן התורה שהרי הוא עצמו כתב בפ"ב מהלכות מאכלות אסורות הי"ב שאם נתערב בהן אחר אם לאו הרי זה אסור מן התורה ואפשר לומר שכתב כן לפי שה

בס"ם וכי היכי לחזלינן בתר רובא להתיר בכל ליכורין שבתורה ואפי' בדלתחזק ליסורא כגון מחיכת ליסור שנתערב בשתים של היתר הוא הדין בספק ספיקא דשריא ואפילו בדלתחזק ליסורא עכ"ל . ולכאורה קשה מ"ם מהיכ דרב הונא שזכר תחילה לחזלינן בתר חזקת ליסור ולא מכני ס"ם ומאי שנא הניא בהכיא דרב מ"ב לחזלינן בתר ס"ם ואפי' בדלתחזק ליסורא וכי דייקת תמלא חזקת ליסור של רב הונא דבסמ בחייס דשמהטם כרתוי וע"כ ניין שבספק מ"ב בשחיטה עלמה הס נעשית כרתוי מחזקת שלא נשחטה מוטיל ס"ם ניין דבאותו ליסור עלמו שחיטה קודם לו יליתת ממנו בודאי מצ"ב הס מחזקת של המיסור מחמת ד"ל דהייגו שהיה לבר מן הני וגשחטו כרתוי רק שים ספק מחמת ד"ל כגון שנתערב תחילה ואח"כ נתערב בתערובות אחר ודאי מכני ס"ם וכן כל שאר ליסור כגון שחיכת חלב שנתערב בשני תערובות דהא בפירוש דיתה הרשב"ם ס"ם לרוב בדרך זה וגמלא לפי דבריו לא הקשה רמ"ל כלום על מ"ש דאו"ס לא הכשר בספק שחיטה ובהיית דשב הרשב"ם הונא דהתם ודאי לא מכני ס"ם משום שזכרתי ואמר דלא מכני ס"ם היכא דלתחזק ליסורא יפה פסק על שלא שלו דמיירי גם כן בספק שחיטה אלא דמשמע שרוצה לפסוק כן בכל ס"ם היכא דלתחזק ליסור' אפילו בספיק' דלא מעניין שחיטה שהרי כתב על רמ"ל שלין לו רלייהס מדברי הרשב"ם סיומן ת"ח בהדיא בסי' ת"ח לגו בחזקת ליסור קאמר כמ"ש הרשב"ם בהדיא בתשובה דהיכא דהוה חזקה גמורה לא מכני ספק ספיקא אלא מיידי בחזקת ספק ליסור כגון חלב בהתורת ולפי דעת השואל קילו חזקת ספק ליסור כמבואר שם וזה כתב להיתר אבל בחזקה גמורה לליסור כהני דרב הונא לא מכני ספק ספיקא עד כאן לשונו ומנוסחו כבוד אלא דקדק יפה בדברי הרשב"ם מחמת אלא רצה כוונו של דבריה כי הרשב"ם כתב בהדיא דסוף סוף מכני ספק ספיקא בחזקת ליסור גמור הוא ומתחילה כתב בדרך פשיטות דלפילו בחזקת ליסור גמור מכני ומתחילה כתב מזקת ליסור שנתערב בשתים של היתר הוא הדין בספק ספיקא דשריא ואפילו בדלתחזק ליסורא ע"כ . *העולה מדבריו להלכה דלפילו בכל ליסור הוא כהניא דרב הונא ואיגו כן : ולפילו בחזקת ליסור ודאי מכני ס"ם להתיר אם איגו כותב לא בחזקת עלמה כהניא דספק בשחיטה דאם מועיל בה ס"ם תאמור בחזקה שיש בחזקת שחיגו שחוט אלא מבר מן כחי בזה ממרינן דלא יועיל ודומה לזה כאשר שהיה בחזקת אשת איש וגולדו ת"ח בפיקות בניתת הבעל או בגירושים אפילו הוא כמ"ש ס"ם לא יועילו כיון שאתה בא להוליאה מכלל אשת איש שהיה תחילה ואתה בא לכותרה ממש מכל בשאר חזקת ליסור שגולדו ספיקות להיתר מלד אחר כגון"מלד שהתערבו' ודאי מועילים ס"ם להוליאו מן ליסור דמתחילה דאין כאן דבר הכות' זה לא זה ועל כן בספק לדוסה אם היה כ"ס גמור שפיר מועיל לבטל חזקת ליסור דאבר מן שהי דמעיקרא כן גרסה לע"ד ברור וגכון כזה : (טז) ועיין לעיל בסימן נ"ב . פי' שאם מחמיר בשמע ועיין מה שכתבתי שם :

[לח] מע"ס שים לבבך על ידי בדיקה הבירה אין לאוס (טז) (ג) ועיין לעיל סימן כ"ג :

ו [לט] מי ריאה טרפה שנמצאת בין ריאות כשרות ואמר הבודק שהי' יודע באות' סירכא ובשגגה נתערבו אותה ריאה טרפה בין הכשרות ולא מי היתה בכבשים ערבוביא הכבשים מותרים :

לדין פליגי בספק ופסקינן הלכה כמלן דמחמיר עכ"ל וכן הוא בתוספות פ"ק דב"ק דף י"ח סוף ע"ח ס"ס לחומרא וכ"כ בתשובת ן' לב חלק ג' סי' כ' וז"ל ואם נפשך לומר כיון דספדיקה היא מדברגן הוי כך פלוגת' דלרבגן וספיקה לקולא להו מלתא היא דהרי כתב רבי' ברוך בפ' המולן דתשכחן בכמה מילי דרבגן דאיכא ספיקי דאוריי' דאמרינן דהו לחומרא כו' וכ"כ שאר מחרוגים בכמה מקומות כ"ש שמתברר ת"ל שים שאר כמה וכמה חילוקי דיגים בספק ספיקא ע"כ אין לדון דבר מדבר אחר לא בחופן שהזכרתי כ"ל :

כללי דיני ספק ספיקא בקצרה

א דבר שאיגו בטל והוא ספק ליסור תורם שנתערב הרי כולן לאסורים לפילו לא נודע הספק ליסור עד לאחר שנתערב לפי שאיגו דומה ליסור שנתערב והזר ונתערב אחד מאותו לשתערובות מקום אחר שהתערובות הב' מותר משום ספק ספיקא שהספק הראשון היגו אסור מן התורה וגם שני הספיקות הם מענין אחד וכנוף אחד משו"כ כאן ויש מתירים אם לא נודע הספק ליסור קודם שנתערב ויש לסמוך עליהם במקום הפסד מרובה ויש לזרוך שעודת מלוה ג"כ ובלבד שלא יאכלנו כולו כאחד ויאכלנו שנים שנים :

ב וכן היכא שנמלאת בקליפתה בתרגולת שהיכא לה ספק טרפות בקרוב ונתערבה לפילו בחלק כולן לאוסרות ואין להפרים כל אחד מהן ולאהיכו מעשה ס"ם הוחיל והספק הראשון אסור מן התורה ואין הספיקות מענין אחד וכנוף ג', ואפי' בתרגולא שנולד שם ספק טרפות שהעלאה או נמלא שהוא בן קליפה בשעה שנולד בתרגולת הספק טרפות או נמלא בה היכא שהוא בן קליפה יודע שהוא בן קליפה שהרי נגמרה בקליפתה קודם שהעלאה

יא אם הבני הספיקות הם מצם אחד אינו ספק בפיקה כגון הטומח וחת"ל קטנה ונבעלה תחתיו טט"פ הם כאן ס"ם ספק בחומם ספק ברגון ואח"ל ברגון שמא נבעלה כשהיה קטנה ופחות קטנה חומם הוא אפ"פ לאסורה עליו דמכל מקום אי אתה מתירה אלא מטעם חומם ואבי הכל אם חומם אחד הוא וכן כל כיוצא בזה :

יב אבל כל שספק הראשון מפיר יותר מן האחרון מתירין ס"ם כזה:

יג ספק ספיקא שאינו מתפק אינו ס"ם . הדמיון מצא שסכין פגום לחתך שחיטה הים ספק ספיקא שמא בשעת המפרקת נפגם ואח"ל שלא נפגם בשעת המפרקת שמא במיטוט בהדא של סימן נפגם זה ספק ספיקא לא הוכל להפוך ולומר שמא במיטוט בהדא נפגם ואח"ל במיטוט קמא ח"כ ודאי נבילה היא ולא תוכל לומר שמא במיטוט בהדא נפגם ואח"ל שלא נפגם במיטוט בהדא שמא בשעת המפרקת נפגם דשניהם אין הספק אלא חומר והכל אחד הוא וכן כל כיוצא בזה :

יד וכן נשבר בשעת למעלה מהארכובה ואין עור ובשר הופין את רובו ואינו ידוע אם נעשה קודם שחיטה או לאחר שחיטה אינו מותר משום ס"ם דלא תוכל להפוך ולומר את"ל יצא לחוץ שמא לאחר שחיטה שלאחר שחיטה לא שייך לחלק בין יצא לחוץ או לא וכיון שלמרת את"ל יצא לחוץ ע"כ קודם שחיטה הוא וכן כל כיוצא בזה :

טו ודוקא נשבר בשעת וכל כיוצא בו שהני הספיקות הם בשום בגוף אחד מצד עצמו ח"כ מה ראית להתחיל שמא לאחר שחיטה בו' אימא לאידך גיסא שמא יצא לחוץ ולא תוכל שוב לומר כלל שמא לאחר שחיטה . אבל כאן שמא נפגם על שור ולא נתברר אינו אלא ספק אחד וכן כל כיוצא בזה . ולא תאמר הני מילי בשור שלא נתברר מחמת חשם אבל בשור שנתברר מחמת חשם אפילו בשור שנתברר מחמת חשם אפילו בשור שנתברר מחמת חשם אפילו

גם התם יעקב בתמ"ז אות ח' כתב על הט"א דלא הוה בלוע וצ"ע דודאי אף שבעין הוא מ"מ בצד אחר הוה בלוע . ולפי שהדברים ארוכים הם ודרכי החכמה נעלמו ממני לכן לא ראיתי להאריך עוד כאן ולקמן ובפריי פרי מגדים א"ח אבאר עוד :

ועתה בוא נבוא לנדון השאלה הנה שאר הלחם שנגעו בזה בלוע אין יוצא וריהא מלתא במשהו כמו הכי בדשיל"מ עס"י ק"ח מ"מ בהפסד מתירין שם וע' סימן ק"כ בטעמו אף שהט"ז והש"ך פליגי עליו מ"מ כאן תרתי למעליות' שרינן משום שמחת יו"ט ואותה לחם גופא בעינן נטילת מקום כרוחב אצבע אגודל במקום הרחב ושאר מותר . ודע דביצה מיקרי דרירא דשומו ובסימן ק"ח אבאר עוד :

החלק השלישי בביאור דברים שאין להם ביטול בס' :

הפרק הא' הנה קיי"ל כל אסורין שבתורה בטילין בס' משום שע"פ הרוב כל שיש ששים אין נותן טעם ומיהו לפעמים נותן טעם ביותר ששים אלא דאזלינן בתר רובא ויש דברים שאין בטילים אפילו באלף . כיצד דברים דעבידים לטעם אין בטל וכן דבר המעמיד אין בטל . והוא מבואר בסימן צ"ח סעיף ד' בהג"ה ודבר המעמיד בסימן פ"ג סעיף י"א וכדבעינן למימר קמן :

ודע דבר דעביד לטעם לא בטיל ביותר ששים כתב או"ה כלל כ"ה הביאו הש"ך בצ"ח אות כ"ט דהוה מדרבנן והפר"ח אות כ"ז ערער ע"ז דטעמא מ"ה לא בטיל והכר"ו אות י"א ג"כ גמגם בזה ועי' במ"כ פ"ג ופ"ה ממ"א הביא זה במחלוקת להר"ן בג"ה כל שטעם נרגש אפילו באלף ד"ת והטור בשם ר"ת בצ"ח כל למעלה מששים הוי דרבנן וצ"ל דטעם קלוש לא אסרה תורה . הן אמת שאין אני רואה ראיה מצ"ח דמ"ש הטור לר"ת אוסר ד"ת עד ששים הוא כפשוטו לומר דיותר מששים מסתמא אין בו טעם הא כל שנרגש הוה ד"ת אפי' באלף גם מ"ש הש"ך בשם או"ה לסמוך אעובד כוכבים עכשיו בטעם ביותר מששים לא ידענא אם דהוה דרבנן א"כ בכל איסור דרבנן נימא לסמוך זה לא שמענו מעולם ובצ"ח אבאר :

נסתפקתי חצי זית בשר שחושה וחצי זית בשר נבילה שנפלו לס' זיתי ירקות וכדומה לאינו מינו אי מה"ת אסור או מותר אף מדרבנן מי אמרינן כיון דיש ששים נגד חצי זית איסור שרי א"ד כיון דעכשיו הטעם בשר נרגש וחיך אוכל ישעם א"כ הרי טועם טעם דאיסורא וכמ"ש הרשב"א בחידושיו בשמעתתא דזרוע בשילה . ועס"י צ"ט חזר וניער אם נפל ממין הראשון אפשר לאו דוקא ה"ה היתר ממין הראשון נמי אסור ומודינא אם נפל חצי זית איסור וחצי ומשהו היתר לאינו מינו כיון דמה"ת סלק את שאינו מינו כאילו אינו וליבא איסור תורה אף מדרבנן שרי כל שיש בא' ששים נגד האיסור לבד דליבא למיגזר אטו אינו מינו דהא עכ"פ יש ששים נגד האיסור עט"ז בצ"ח אות ה' כי מיבעיא לי במחצה או רוב איסור הרי עכ"פ נרגש וטועם טעם האיסור :

ופשיטנא לה לכאורה מהדא מתניתין דערלה פ"ב משנה ט"ו תבלין של תרומה ושל כ"ה ואין בא' כדי לתבל ונצטרפו ותבלו מותר לכהנים ואסורים לזרים וכן הלכה כמ"ש הר"מ בפי"נ מהמ"א הי"ו ואמאי מותר לכהנים הא טעמא לא בטיל ונצטרף ההיתר עם האיסור והרי נרגש הטעם וטכ"ע ד"ת לדידן וכ"ת הלא בלא"ה מבואר בכמה דוכתי ובא"ח שי"ח דמלח בטל ע"ג אוכל דאין בזה כדי לתבל כו' ולא אמרינן מ"מ עכשיו נרגש הטעם עמ"א אות ל"א וט"ז אות ט"ו י"ל דיותר מששים מדרבנן הוא וכל שאין באיסור לחוד לתבל לא גזרו אמנם ממשנה שפיר ראיה דאל"כ איך יפרנם הר"ן ז"ל משנה זו דסובר כל שנרגש הטעם מ"ה לא בטל אפי' באלף אמאי מותר לכהנים. אמנם י"ל דמיירי שאין שווין בטעמן ועי' בעבור' כוכבי' ס"ו ושבת פ"ט ובתי"ט בערלה פ"ב ובהיות עמוקים ואין אתנו יודע עד מה לא הארכתי בו ובעת הדבר צריך עיון . ועיין מה שכתבתי בפתיחה לה' בב"ח והא דסלק מינו כמי שאינו י"ל טכ"ע דרבנן לרבא או שאר תירוצים :

ועיין בט"ז בהלכות שבת שי"ח אות ט"ו מה שתמה על רמ"א ואמר דתבלין של איסור והיתר ואין בא' מהן כדי לתבל לא שרי אלא כשנתערבו קודם ואח"כ נפלו לקדירה אבל אם תחלה נפל היתר ואח"כ איסור הוא הגורם ואוסר יע"ש ובאמת בערלה פ"ב מי"א שאור של חולין אף שנפל תרומה לסוף אינו לר"מ שם . וכן מעמיד משמע אף בזא"ז אס"ה כל שאין באיסור לבד להעמיד שרי עס"י פ"ז בט"ז וש"ך . שוב ראיתי באליהו רבא אות כ"ד עמד בזה ממשנה דערלה יע"ש באופן שדברי ט"ז קשים להולמם במה שאוסר שם וכפי הנראה כל זוז"ג אף בזא"ז כל שאין באיסור לבד לפעול פעולתו אף שגם בהיתר אין כח אפ"ה שרי בין בזא"ז ובין בב"א ובדאמרן :

ודבר המעמיד דלא בטיל הוא ג"כ מדרבנן ואף מאן דאמר בטעמא הוה מ"ה מודה במעמיד דאין בו טעם אלא הואיל ופעולתו ניכר גזרו ביה רבנן ועיין מ"א הל' פסח סימן תמ"ב אות ט' כתב להשוה דבר המעמיד ד"ת יע"ש ובח"י שם אות ט"ו כתב בפשיטות דמעמיד רק מדרבנן הוא ועיין בתוס' זבחים פ' כל הזבחים . ודע דבר המעמיד שאין איסורו בפ"ע לא הוי מעמיד כמו המעמיד בעור קיבת כשירה עס"י פ"ז ובש"ך אות ל' ול"ה וה"ה בטעם הדין כן ועיין בצ"ח בט"ז אות י"א שומן בחלב כיון שכ"א היתר לא הוה טעמא והמ"י כלל פ"ה אות ס"ג תמה עליו וכתב דמאו"ה כלל כ"ה דין ב' וח' לא משמע כן וא"י מ"ש ממעמיד ובשלמא להר"ן שפיר יש לחלק משא"כ לדידן תרווייהו מדרבנן א"כ כל שאין טעם גמור דהיינו למעלה מס' לא גזרו כל שאין איסור בפ"ע ומיהו י"ל מעמיד ליה ביה טעם כלל אלא דניכר פעולתו ואסור מדרבנן ומש"ה בב"ח שרי דכ"א היתר הוא משא"כ בדבר דעביד לטעמא דמדרבנן אסור מחמת טעם קליש דאית ביה יראה דגם בב"ח ראוי לאסור מדרבנן עכ"פ ולזה י"ל כיון דהתורה התירה בפירוש דדוקא דרך בישול שהוא טעם גמור אין כח ביד חז"ל לגזור ולאסור בטעם קליש דומה לזה מ"ש הט"ז בסימן קי"ז . ובעיקר הדין אי שומן חשיב דבר דעביד לטעמא וכן המאה וכיצד דין ביטולם אבאר בעזה"י בסי' צ"ח בט"ז אות י"א וכאן אין להאריך :

הפרק הב' בדיני בריה והחר"ל ובשר בחלב ודבר שיש לו מתירין וכעדשה משרץ אין להם ביטול אפילו באלף :

כבר ביארנו דכל האיסורין למעלה מס' הם דרבנן ומה"ת הכל בטל בס' ואף תרומה וערלה וכ"ה בטילין מה"ת ביבש ברוב ובלח בס' בא"מ ומדרבנן הוסיפו בשיעורם במינם תרומה בק"א וערלה וכ"ה בר"א במינם דוקא ואמנם ד' דברים בריה ובב"ח והחר"ל ודשיל"מ אין בטילין באלף מדרבנן ולא מה"ת כמ"ש כל הפוסקים ועט"ז ק' אות א' וג' מינין ר"ל בריה והחר"ל ובעלי חיים אף באינן מינם אין בטילים כדבעינן למימר קמן ודשיל"מ דוקא במינם אין בטלין ושלא במינם בטלים :

דין הבריה צריך שיתיחס אליו ה' תנאים . ד' חשבם המחבר בק' והמ"כ בח"ג פ"א דף צ"ה ע"ב שיהא שלם הא נחתך או נתרסק (נתחך חתיכה ממנו הא נפרך ממנו קצת דרך בישול הוה בריה עס"י ק"א נתרסק היינו שלם שנפסק צורתו ממנו) לא הוה בריה . ושיהא נוצר באיסורו מתחלת ברייתו . ושאם נחלק אין שמו עליו . ושיהא בו פעם אחת בריית נשמה . והנה יש עוד תנאי שאיסורו מגופו בעצמותו הא ד"א גורם לו לא הוה בריה וזה תנאי הה' שלא חשבו ז"ל והפר"ח אות ה' בק' כתב טריפה מבטן אפ"ה אין איסורו מחמת עצמו יעויין שם . הן אמת שבתנאי דאילו יחלק שמו עליו סגי דטריפה מבטן ונבילת עוף טהור אלו יחלק נבילה מיקרי ובספרי ראש יוסף בחולין צ"ח הטבנו אשר דברנו שם באריכות ובאן אביא בקוצר :

הנה טעם הדבר דבריה אין בטילה מדאחשביה דהמנא וחייבים מלקות בכ"ש אחשביה רבנן דלא ליבטיל כ"כ הט"ז בק' אות א') והן דברי או"ה כלל כ"ה דין ב' ודברי ריטב"א בחידושיו לחולין ולפ"ז כל שאין בו מלקות וכ"ש שאין בו כ"א איסור דרבנן לא מיקרי בריה כמו גיד החיצון דהוה דרבנן . גם אמ"ה שאין בו כזית לא הוה בריה וכ"כ הפר"ח אות א' והכר"ו אות ג' כתב בפשיטות להיפך דאף פחות מכזית הוה בריה ולא ידענא כיון דהטעם דאחשביה רחמנא למלקות כל שאין כזית פטור הוא . הן אמת שמשו"ע יראה דאף שאין לוקה עליו כל שיש בו ד' תנאים המבוארים מיקרי בריה ממ"ש ביצת אפרוח והא בסי' פ"ו פסק כהר"מ דכ"ז שלא יצא לאויר העולם דרבנן ולזה י"ל דהיינו שלא נגמר צורתו אבל נגמר אית בית איסור תורה ובפנים אבאר זה באורך . ומ"מ מדהתנה שיהא בריית נשמה לאפוקי חטה א' של כלאים וכה"ג ותיפוק ליה בלא"ה דחטה א' אינו לוקה עליו פחות מכזית דמי כתיב לא יאכל חטה (דלחוי משמע בין קטן וגדול) אלא ש"מ דסובר הטעם דבריה חשוב הוא מכח שהוא בריה אף שאין בו מלקות לא בטיל הוא . ועש"ך בסי' פ"ו אות י' דלהטור ביצה אין בטילה באלף דבריה הוה . ומדבריו יש ללמוד דאפילו איסור מדרבנן חשוב בריה וכ"ש איסור תורה דלית ביה מלקות שהרי הטור כייל ביצת נבילה עם טריפה ואמר דלא בטילה :

ואגב גררא ראיתי לאתמוהי טובא במ"ש הפ"ת אות א' בק' דאמ"ה צריך כזית דל"ל אכילה להיכא דיש כמה זיתים דלהא לא צריך דמבשר בשדה נפיק ותמוה דאלו בשר טריפה בעינן שיהא כזית בשר ובאמ"ה מצטרף בשר גידים ועצמות לכזית . וראיתי להכר"ו שם אות ג' כתב שהתוס' תי' לקושייתו בהולין צ"ז ב' ד"ה ור"י והנה התוספת לשיטתם בספ"ה ק"ג ב' אבל הר"מ דפסק פ"ה ממ"א ה"ד דאכלו כזית בשר גידים ועצמות כברייתא אף חצי אבר חייב כפירש"י בספ"ה תקשה קושיית הפ"ת ולא יועיל תי' הפ"ת וכדאמרינן ובספר ראש יוסף הארכנו בדיני בריה וכאן אקצר . באופן שאם נתערב אבר שלם פחות מכזית צריך עיון אי בטיל או לאו (ט) :

ודע בהמה הנולדה מפקועה ודעלמא לרב משרשיא והכי הלכתא אפ"ה לא הוה בריה כמו טריפה מבטן שד"א גורם לה ועוד שאלו יחלק שמו עליו דטעם משום נבלה דהוה שהיה בשחיטה וכדאמרן . ועוד יש לעיין אם תחך מבהמה זו אבר שלם בחייה אי הוה בריה משום אמ"ה י"ל דספק אי חושש לזרע האב וספק בריה להקל כמבואר סי' ק"א . ואם נהפוך הוא מיבעיא לי אי חשיב אמ"ה או כיון דמקצת כשחוט דמי ונהי דהא פשיטא לי אם נתערב זית זה עם זית היתר ל"ה רוב היתר דמ"מ כל הזית אסור משום שאין לו שחיטה ולא מקצת היתר מ"מ כל האבר אין לו דין אמ"ה אלא מקצת ממנו ותו ל"ה בריה והבן וצ"ע . (י) הנה נתבאר דבריה בעינן ד' תנאים ותנאי הה' נתבאר בפר"ח ותנאי הו' שיהא בו מלקות עדיין לא נתבאר ואמ"ה באי נתתך קצת ממנו לא הוה בריה וטעם אמ"ה דהוה בריה כיון שהחשיבה תורה דמצטרף גידים ועצמות לכזית מש"ה אחשבוה רבנן וכאמור :

ודע כעדשה משרץ ואפי' אבר שלם לא הוי בריה וכן מבואר באו"ה כלל כ"ה ד"ב ובתה"א ק"ד ב' ומ"ך ח"ש פ"ג ונה"ך מודה ביבש דבטיל והפר"ח בק"ד ג"כ מסיק כן ובלח פליגי הש"ך והט"ז ובסי' ק"ד אבאר בזה וכאן אין להאריך :

ב"ח אין בטילין ואין צריך שום תנאי אמנם זה בחייהן ולא לאחר מיתה ואלו בריה אף לאחר מיתה וכמבואר בהתיחס אליו כל התנאים ואלו נתרסק צורתו אף ששלם לא הוה בריה הוא ממה דשנינו במכות ריסק ט' נמלים ואחד חי (שלם) כו' אלמא ריסק אף ששלם אלא שנפסד צורתו לא הוה בריה עיין תה"א ק"ד ב' :

חהר"ל צריך שתתיחס אליה ב' תנאים א' שאיסורה מחמת עצמה הא בלוע אף לדידן דחנ"ג מ"מ לא הוה ר"ל לבד בב"ח דהוה גופו של איסור ואף למאן דסובר טכ"ע היה לוקה על כל כזית מהיתר אפ"ה יראה לי דאינה ר"ל ול"ד לבב"ח והחילוק קל להבין . הב' הוא שתחיה מוכנת בלתי תיקון אבל אם מחוסר תיקון לא הוה ר"ל ובסימן ק"א יתבאר איזה מיקרי מחוסר תיקון . ואמנם במ"כ ח"ש פ"א צ"ה ע"ד הטיל ד' תנאים ב' הנזכרים וב' א' שתהיה גדולה ולא קטנה ב' שאם נתרסקה אינה ר"ל יע"ש הנה מ"ש גדולה ולא קטנה הכל לפי המקום והזמן כל שחשובה היא להתכבד לפני האורח"ם . ומה שכתב שאם נתרסקה כו' אמת שבסי' ק"א ס"ו כתב המחבר אבריה ור"ל שאם נתרסקו כו' ועיין ש"ך אות ט"ו ומ"ש בהחר"ל דיסוק היינו שנמחה קצת מחמת רוב בישול אף שגרולה הוא מ"מ אין ר"ל מיקרי ובריה כל שנפסדה צורתו אף ששלם הוא וכמבואר והבן מסתבר ולקמן אבאר :

ומה שיש מתחקירה הוא החר"ל אף שאסורה בהנאה מיקרי ר"ל שאם תכטל תהא ר"ל מיבעיא לי אם נתערבה החר"ל מבב"ח בשתי תחיכות בשר נבילה מהו להתיר בהנאה עכ"פ מי אמרינן דאורח עובד כוכבים לאו ר"ל מיקרי או כיון דאי בטיל ר"ל לפני עובד כוכבים חשיב ולא בטיל ועתום'חולין ק' א' ד"ה שאני כתבו בה"א דנבילה ר"ל לפני אורחים עובדים עבודת כוכבים ומ"מ עדיין צ"ע ובפנים אבאר (י) ומדי דברי בו זכור אזכרנו מה דאמרינן ביבמות פ"א ב' תחיכה בתחיכות לר"י שפיר תעלה ולר"ל דפעמים במנין לא תעלה מוקי בנימוחה אם כן למה דפקנינן בק"י ט"ז וש"ך כיש"ש דכר"ל קיי"ל באין ה"מ יש לראות תשאר"ל מ"מ מנין מיקרי ואף אם נאמר כל שאר"ל לא מיקרי מנין מכל מקום ר"ל תיפוק ליה מחמת מנין וזה י"ל ועדיין צ"ע :

ודע דהר"מ ז"ל בפ"ז מהל' פה"מ הכ"ב וכ"ג כתב תחיכה חטאת טמאה בטהורות תעלה בק"א ובחולין ימכר לכהנים וכתב הכ"מ פירש"י בהפסד מועט למוכרן לכהן יע"ש . והנה וודאי בכל ביטול האיסורים ביון שנתבטל אף שאפשר למוכרן לעובד כוכבים בלי הפסד כלל א"צ למכור ולא שמענו מעולם שיאמר אדם בהיפך זה ואמנם שם בהערל פירש"י דלר"י כיון דתחיכות דרכן למנות לפעמים מש"ה אין בטילה בהפסד מועט ולפ"ז יצא לנו דין חדש אף להמחבר דפסק בק"י דבר שמונין תמיד נמי בטיל מ"מ בהפסד מועט יודה דדרכו למנות נמי לא בטיל כבריית תחיכות בחולין ובזה יש ליישב ההיא דסימן פ"ו שפסק ביצה אינה בטילה דמירי בהפסד מועט עם שהוא דוחק . הן אמת שהתוס' חולין ק' א' ד"ה שאני כתבו חטאת טמאות בטהורות לא הוה ר"ל לכהנים במקדש אבל בחולין לא יעלה ממרוצת דבריהם דמשום הכי בחולין לא תעלה דלר"י אף טעמא לא בטיל במינו וראיה מדוכתי' טובא בחולין ק"ח ב' מפליט לא פליט ואף שרשב"א בחידושיו בריש סוגיא דזרוע בשילה צידד בזה אי לר"י טעמו לא בטיל מ"מ הכין הוא וודאי ועיין בת"ח כלל ע"ד ובמ"י שם ולקמן סימן ק"ב אבאר :

אמנם כן מ"ש הצ"צ בפשיטות אף שיש איסור אחר שאין לו היתר מ"מ כיון דאיסור א' יש לו ריש ביצה ד"ה שיש לו מתירין אחר י"ט בהיתר גמור וכמו שדקדק השואל שם גם מדלא מוקי בספק טריפה ונולדה בי"ט ומה שדחה הצ"צ דלא ס"ד דמקשה תחלה דמיירי בספק טריפה ה"ה דלא ניחא ליה לומר דמיירי בספק טריפה משום דלא מישך שייך הכא ספק טריפה לדינא די"ט עד שהוצרך רש"י ד"ה לספק לומר איידי ועוד דסומך אקושיא שניה א"ה אמאי לא בטיל אבל למה דמשני ליה בספק טריפה למה חזר והקשה מסיפא נתערבה ולמה לא הונח לו דאנולדה בי"ט קאי ולא נצטרך לאיידי והיא גופא קמשמע לן דכה"ג נמי מיקרי דשיל"מ לאיסור י"ט עכ"פ :

גם דברי הצ"צ בתשובה ההיא לא זכיתי להבין במה שכתב וז"ל דספק טריפה הוה אמינא דשיל"מ דמ"מ איסורא עביד דאוכל בספק איסור זה אמת ויציב אבל מ"ש עוד דאשם תלוי בא על הספק ואפי' נודע לו אח"כ שאבל שומן לא הוי כמביא חולין לעזרה וביצה כה"ג נהי דלא חייב אשם תלוי דלא איקבע איסורא מ"מ איסורא איכא עכ"ל . הנה מ"ש אם נודע אח"כ לא הוי כמביא חולין לעזרה לא ידענא מה נ"מ ומה ליה למעבד ואי נודע קודם זריקת הדם אפשר אה"נ דלא יזרוק והבשר ישרוף דהוה חולין בעזרה גם מ"ש ספק טריפה אין אשם תלוי דלא איקבע ומה שיאטיה דאשם תלוי דאין בא כ"א על דבר שזדונו כרת כו' ואולי שגירת לישן הוא וצ"ע :

ודע שראיתי להמ"ך בח"ש פ"ב הביא ראיה דשיל"מ אף בטעמו לא בטיל ממ"ש הר"מ ז"ל בפט"ו ממ"א ה"ט חמ"פ דשיל"מ וחמץ קיי"ל אף טעמו אסור יע"ש והמ"י כלל ע"ד אות ח' כתב דגדולה מזו היה לו להקשות אמאי אוסר בחמץ שלא במינו אלא שהר"מ תיקן זה בהי"ב דכתיב כל מחמצת גו' ולא ידענא דהמ"ך כתב שם בפירוש בב' מקומות דמשום חומר החמץ אסרוהו שלא במינו אלא דקשיא ליה למה נתן הר"מ טעם אאינו מין ולא אמינו גופא למה אסרו בטעמו ש"מ כל שיל"ט לא בטיל בטעמו . ועיין עוד במ"ך שם מוקצה לא הוה דשיל"מ דלשבת הבא נאסר יע"ש ואני אומר המבשל בשבת ונתערב לא הוה חוזר ונאסר וכן פירות הנושרין וכרומה דלשבת הבא מותר וודאי אין להם ביטול דהוה דשיל"מ ויש מוקצה שחוזרין לאיסורן אה"נ דלא הוה דשיל"מ כיון שחוזר ונאסר למאן דאית ליה חמ"פ לא הוה דשיל"מ ויש לעיין לענין טלטול הכל בבת אחת אם נדמוהו לבבילה בשהוסה דלענין משא אין לו ביטול או יש לחלק ועיין בכורות כ"ג ורא"ש פג"ה והדברים עת קין ואין להאריך (כ) :

ודבר שיש לו מתירין יש בו חומרות יותר מן דברים התשובים וגם קולות יש בו כמו שחשבם המ"ך ז"ל הנה דשיל"מ יש בו חומרות שלשה שאף שאין שלם ואף בטעמו ואף

ואף ספיקו אסור המשל ספק איסור דרבנן בכ"מ לקולא אף בלא תערובת ואלו בדשיל"מ אף בספק דרבנן אסור מה"ט עד שאתה אוכלו בספק כו' או אם יש ספק אי הוי דשיל"מ ספיקו אסור ובריה ושאר דברים חשובים אי ספק אי הוה בריה ספיקו מותר . ועיין כר"ו בק"א לענין מילבין אף שי"ל דמתחילה נולד בפירש הוה ספק ומ"מ שם העלינו לדינא בזה ובהל' תולעים יע"ש . ויש קולות בדבר שיל"מ דווקא במינו אסור בכ"ש משא"כ שלא במינו ואלו דברים החשובים אף באין מינם אסור כמו שביארנו והנה דשיל"מ בא"מ אף שהוא דשיל"מ בלי שום מיעשה רק הזמן ממילא קאתי אפ"ה שלא במינו בטל וראיה מר"מ פט"ו ממ"א בחמץ כו' וכן משמעות הש"ע בדובתי טובא ועיין מ"י כלל ע"ד אות ד' מ"ש בשם פסקי תוס' נדרים נ"ח דכל שממילא אף באינו מינו לא בטיל ובאמת בתום' גופא לא הזכר כלום כמ"ש המ"י שם . אלא אדרבה בתום' ביצה ל"ח א' ד"ה ולבטל מבואר ההיפוך שהוקשה להם מאי קושיא דלבטיל מים ומלח והא דשיל"מ ותי' דבא"מ כו' אף שיבוא המתיר בלי שום מעשה אלא כדאמרן :

הפרק הג' כבר ביארנו דיבש ביבש בטל ברוב אף מדרבנן לדידן ולח בלח בעינן ס' מדרבנן והטעם דיבש א"נ מבשל ליבא איסור תורה (ואף אי יבשל במים סלק כו' ולש"ך בסימן צ"ח אות ח' יש לייישב בע"א) ובלח גזרינן אטו אינו מינו ומה"ט אינו מינו ביבש אסור מדרבנן אטו יבשלם לא מן התורה ולקמן אדבר בזה :

והנה קמח בקמח הסכמת הש"ך בק"ט אות ג' והמ"י כלל ל"ט אות ג' והמ"ך ח"ש פ"א פ"ד א' יע"ש . והכר"ן בק"ט אות א' צידד להקל באיסור דרבנן מב"מ ביבש דהוה יבש כו' אמנם כולם הסכימו דהוה לח וכן הסכמת הפר"ח ק"ט אות ג' ומיהו היינו במקום הפסד דאל"כ בלא"ה אסור דקמח אין ראוי לאכול כך אלא בבישול עיין יש"ש ג"ה סימן מ"ז וע"ס ק"ט ס"ב ודע דאפר בב"ח אי נתערב בשאר אפר אי חד בב' בטיל (כי אפר בב"ח אסור כמ"ש הר"מ במ"א פ"ט א') עיין מ"א ח"ח תצ"ט אות כ"ח כתב אי הסיק עצים ב"ט על אפר מאתמול בטל ברוב הואיל ואין ניכר ואף קמח בקמח מיקרי לח מ"מ הואיל ועיקר איסורו מדבריהם בטל עב"ד צ"ח עכ"ל הנה השוה דין אפר לדין קמח דמיקרי לח בלח . ואמנם מ"ש הואיל ואין ניכר כוונתו פשוט דלא הוה דשיל"מ הואיל ולא ניכר מעולם כמו ענבים בגיגית בסימן ק"ב . אבל מ"ש דהוה לח לא ידענא מה הוא דמ"ה ברובא בטל בלח ומדרבנן אטו אינו מינו וזה שיך באיסור נותן טעם משא"כ באיסור מוקצה שלא הלכו בו אחר נתינת טעם ומה גם שאפר אף לענין טעם פגום הוא וודאי לכ"ע . ומ"ש דעיקר איסורו מדבריהן ור"ל ואין לו שורש בדאורייתא לא ידענא מנא לן לחלק בכך וכפי הנראה דאף איסור דרבנן בלח במינו בעינן ס' אף דליכא למיתי לירי איסור תורה כמבואר בהרבה מקומות וכדבירינא לעיל אם כן מנלן לחלק בין אין לו עיקר בדאורייתא . ומה שהראה מקום לי"ד צ"ח לא אבין לה :

וכ"ד דברי בו זכור אזכרנו עוד מה דקשיא לן במה דקיי"ל יבש ביבש בא"מ מ"ה ברובא ומדרבנן בעינן ס' כמבואר בת"ח כלל ל"ט ד"ה וש"ך אות יו"ד בסימן ק"ט והיא דתוס' פסחים מ"ד ד"ה איתיביה בקמח מיירי דהוה לח . ומפני שיש באן מבוכה גדולה לכן אמרתי לבאר קצת . דע דביטול יבש ביבש ברובא הוא בדבר שאין ניכר הא דבר הניכר ווראי לא שייך ביה ביטול ואפי' ג' חתיכות וא' ידוע של היתר וב' בספק נמי אין ההיתר מצטרף כיון שהוא ידוע אין נכנס בגדר הספק כלל אמנם ראוי שתדע יבש ביבש במינו בטל מ"ה ומדרבנן ברוב' הוא אפי' א' בבית וא' בעליה כל ששלשתן בגדר הספק כדבעינן למימר קמן בסימן ק"ט ואפי' נאבר או נאכל א' מהן דהשתא ליכא כ"א ב' והוה ספיקא דאורייתא ועכשיו ליכא רוב מ"מ כבר חזרו כולן להיות היתר ואף לאוכלן כאחד שרי מ"ה והרשב"א דאוסר מדרבנן הוא ומה"ט מתיר הרא"ש לבשלן אה"כ יחד דנעשה הכל היתר גמור . ועניין ביטול מין באינו מינו ביבש משכחת ליה בד' אנפין . הפן א' היו כאן ג' מינים חלוקין במראה וטעם וידוע דא' מהם נשחט שלא כהוגן . הפן הב' ג' מינים חלוקין ונמצא ריאה של אחד מהם טריפה . הפן הג' דברים ששוין במראה ואין שוין בטעם וידוע היה מין האיסור ואחר כך נתערב . הפן הד' חלוק במראה וטעם ונפרד לחתיכות דקות מאד עד שא"א להכיר האיסור . שהרי אפילו שובשמנין וחרדל מיקרי יבש ביבש לבד קמח ואפר מיקרי לח בלח כמבואר במ"כ ח"ש פ"א . והנה הפן אחד א"ש בפשיטות דברובא בטיל דלא שייך וחיך אוכל ישטעם וטעימתו זו הכרתו ובדבר הניכר לא שייך ביטול כמ"ש הרשב"א בחידושיו בסוף שמעתין דזרוע בשילה כיון דלא ידעינן מי הוא האיסור . וכן אופן הג' . אמנם אופן הג' והד' יש לעיין בהו טובא כיון דמרגיש בפיו טעם האיסור איך מיבטיל בטיל וטעימתו זו הכרתו וכ"ת אה"נ דכה"ג לא בטיל הא בורבא הוא דבק"ט מבואר ההיפוך ועיין ש"ך שם אות ח' . וראיתי להפר"ח בסי' ק"ט אות ז' כתב דיבש בא"מ דבטל בס' (מדרבנן) בדלא ניכר טעם הא תתיכה בלועה מחלב וכן כלי חולבת לא בטיל אפי' באלף דכשיאכל ירגיש הטעם יע"ש וקלסי' וכתב דברים אלו הם קילורים לעינים יע"ש ואמת שכן הוא ואף לדידן דלא כמכינן אקפילא היינו להקל כו' ועוד דסוף סוף טועם איסורא . ובסי' ק"ה אות מ"א כתב כן דכל שירגיש טעם הוה ניכר וחיך אוכל ישטעם וההיא דיבש בא"מ דבטל היינו בהיו מינין הרבה וא' נשחט שלא כהוגן דלא ידעינן מי הוא האיסור וכן בסימן ק"ב אות ח' החזיק בדין של מהר"י בן לב בכלי חולבת בין בשר דאסור דלא כש"ך וב"ח יע"ש :

והנה מה שהחליט הפר"ח כן בהחלט גמור כל שאפשר לברר ע"י טעימה לא מיבטיל בטיל זה אמת ויציב ואל תשיבני ממ"ש הטור בגון שנפרד לחתיכות דקות הרי האיסור ידוע ונרגש בטעם בפה אפ"ה כל שא"א להפריד ולהכיר בטיל הוא אף שטועם טעמא דאיסורא י"ל דגזרת הכתוב הוא אחרי רבים להטות כו' אמנם מה יעשה במ"ש מהרא"י הביאו הש"ך בק"ט אות ח' (כפי מה שהגיה) דשוין במראה וחלוקין בטעמן בטל מ"ה ומדרבנן בעינן ס' והא בשאובל נרגש טעם האיסור ואפי' מ"ה אסור וכ"ת דאה"נ הא התה"ד בהגהותיו לש"ך סימן ט"ל מביא זה אי הוה ד"ת או דרבנן וכה"ג הוה ד"ת שהרי יוכל להכיר האיסור בפיו . גם בכלי חולב בין בשר בסי' ק"ב שכתב הש"ך והב"ח דבטל ברוב והא ודאי קשיא דלאח"כ שמבשל בשר ומרגיש טעם החלב הוה ד"ת ובניכר האיסו' לא שייך ביטול כמ"ש הפר"ח . ועיין בשו"ת מהריב"ל ח"א דף קל"ג במ"ש דלמ"ד טכ"ע דאורייתא אף דבב"ח כ"ע מודים דהוה ד"ת י"ל למ"ד טכ"ע דרבנן ה"ה בב"ח גיעול היוצא מכלי אפשר דרבנן דל"ד לטעם הבא מאוכל ממש ולדידן דילוף מגיעולי מדין א"כ שפיר הוה ד"ת והא דצותה התורה להגעיל כלי עובדי כוכבים היינו לכתחילה דאין מבטלין כו' או גזירת הכתוב אבל לא לאסו' המאכל ובבר דברנו באורך בזה בפלוחה להלכו' בשר בחלב יע"ש :

גם הא דאמרינן מש"ה באינו מינו ביבש צריך ס' שאם יבשלם יתן טעם קשה מאד דמה בכך שיתן טעם כיון שהכל היתר הוא ונהי בא"מ שנפרך לחתיכות דקות י"ל דהכל נעשה גוף א' ואסור הוא ואף ביבש מ"ה מותר לאכלו כ"א לכ"ע היינו שכ"א נפרד הוא משא"כ כשקיבל טעם זה מזה אבל בג' מינין שא"י מי הוא האוסר מה בכך שהטעם נרגש ועיין בט"ז ק"ט אות ב' עמד בזה ובאמת שאו"ה כלל כ"ג דין ח' כתב כן הביאו גם כן המ"כ חלק שני פרק ב' יעוין שם ומ"מ תי' הט"ז קשה קצת ויש ליישב ועדיין צריך עיון :

ומה שכתב הש"ך בק"ט אות י' דחוס פ' א"ע ד"ה איתיביה בקמח דהוה לח בלח קשה אי מטעם טכ"ע קאתינן עליה איך תלוי במה שאמר כזית בכא"פ דאורייתא ויש לומר דפריך אי טכ"ע דרבנן אפ"ה אי כזית בכא"פ ד"ת בנבלל וגימוח ומתערב יחד הוא ולעולם יבש ביבש כל שא"א להכיר ולהפריד האיסור אף שטועם בפיו טעם האיסור ויש כזית בכא"פ מ"ה שרי לדעת הש"ך ושאר פוסקים זולת בלח אף אי ליכא כזית בכל התערובת אסור ומיהו אי איכא כזית בכא"פ מילקא לקי ובתנאי בלח לא ביבש והדברים ארוכים ובהל' פסח אבאר עוד בעזה"י :

עוד אבאר לך הא דקיי"ל נט"ל אף ולא נפגם האיסור לגמרי ובדבר הניכר לא שייך ביטול וי"ל דמנבלה גמרינן לה כל שאין נהנה כלל מאיסור שנפסד לגמרי מאוכל אדם שרי ה"ה כאן שאין נהנה בטעם זה שאדרבה מצערו דמי ממש לנבילה פרוחה שאין ראויה כלל ומה שאוכל גוף האיסור בטיל שפיר חד בתרי ובאמת הר"ן חולק בהגדיל מדתו ובסי' ק"ג אבאר עוד :

שוב ראיתי שמ"ש המ"א בסימן תצ"ח אתיין כפשוטו דבסי' ק"ט פסק המחבר כרשב"א דלאכלן יחד אסור והר"ב בס"ב דוקא במקום הפסד מתיר כרא"ש א"כ בלח שמתערב יפה א"צ לטעם שכנגדו בא"מ יהיב טעמא אלא הטעם פשוט דבלח שנבלל יפה הוה כאוכל כולו ביחד וכבר זה התבאר לעיל יפה ובסי' ק"ט אבאר עוד בעזה"י :

הפרק הד' בביאור הדברים מה נקרא מין במינו ומה הן שנקראין אינו מינו בין בטעמא ובין בשמא . הנה הב"י והפר"ח בצ"ח העתיקו מה הן הנקראין מין במינו וז"ל בשר ובבד ב' מינים ובשר עוף ובהמה ב' מינים כו' ושור ואיל ועז ג' מינים ובאו"ה כלל כ"ג דט"ז כתב לב ובבד ובשר ג' מינים הם ועיין פר"ח צ"ח אות ז' ובספר הארוך לש"ך סימן צ"ח יע"ש וראוי שתדע דכל זה לאיסורין האוסרין במינם במשהו ובתר שמא אזלינן כרבא בע"ז ע"ז ובפר"ח כתב בהדיא דבבד ובשר שוין בטעמן כמו חמרא חדתא ועינבי יע"ש ובס' הארוך לש"ך מסיים וכ"מ בטבל וי"ג ות"ע שאוסרין במינם בכ"ש אבל בטעמא אדרבה נהפוך הוא דהכל אזלינן בתר טעמא יע"ש משמע קצת דבשר שור וע"ז ואיל (או כבש) וכן שור ועוף חד טעמא אית להו ועיין ביש"ש פ"ג סימן ל"ב העתיק דברי המרדכי דפכ"ה וז"ל בשר ועופות ב' מינים הם ובבד ובשר ב' מינים דקי"ל ברבא דבתר [illegible] אזלינן יע"ש הרי להדיא דלאביי חד טעמא הוא . ואלו בסימן ק"ט בש"ך אות ח' משמע להדיא דחלוקין בטעמן אף ב' מינים עופות ובסימן ק"ז אות א' נסתפק בש"ך אי דג טמא וטהור שוין בטעמן . ומ"מ לענין תקרובת עבודת כוכבים המבואר סימן ק"מ ס"א דאוסרין בכ"ש ומשמע במינם דומיא דיי"נ ועיין בר"מ פ"ח מהל' עבודת כוכבים א"כ שור ואיל ועז כשהן שלימין הוה אין מינם וכן כשאחד שלם והב' חתוך פשיטא דהוה ב' מינין לענין שמא אבל כששניהם חתוכין מין א' לענין שמא . ויראה לי דשור ועוף ודג אף חתוכים מיקרי לענין שמא אין מינם . הן אמת שיש לתמוה אמ"ש הב"י בשם מ"כ דכבד ובשר ב' מינים דהנודר מבשר מותר בכבד וזה לרשב"ג אבל לת"ק אסור בבבד עיין נדרים נ"ד ב' ובשו"ע סימן רי"ז סעיף ח' השמיט כבד והב"ח סי"ב עמר בזה יע"ש שוב ראיתי בבה"ג בצ"ח אות מ"ט בהגהות ב"י בשם בני שמואל הרגיש בזה יע"ש . ומ"ש הבה"ג דעיקרן של דברים איסור מנדרים לא יליף לא ידענא להולמו דהא המ"כ יליף לה והתם לרשב"ג כן הוא :

והנה מכל אלה אין אני אומר דבר ברור אי בשר בהמה ועוף או בשר ובבד חלוקין בטעמן ונ"מ בנשפך לדידן . לבד זה מצאתי בראב"ן סימן ש"א דף נ"ו ע"ד בשר חזיר ובשר פרה שוין בשמן ולא בטעמא יע"ש ועמ"ש בש"ך צ"ח אות א' לעניין חלב ובשר אי ב' מינים הם בשמא ובטעמא . ואחר בינותי בספרים ובראב"ן שם אמנם כי שפיר עכיריית מה דכתבנו לעיל בהא דנסתפקנו אי היתר מעורר איסור ובתבנו שאין אתנו יודע עד מה כי באמת דברי תורה עניים במקום זה ועשירים במקום אחר ומכ"ש לאיש כמוני אשר דרכי החכמה נעלמו ממנו בעו"ה . וזה לשון הראב"ן שי"א דף נ"ז א' יי"נ שנפל למים בס' ונתנו בתבשיל ויין כשר ונצטרפו והטעימו אסור דמעמא לא בטיל כר' אליעזר ומחלוקתו ואמר אביי בד"א שלא קדם וסילק והכא לא סילק וסילק את מינו לא אמרינן דלמעמא עביד יע"ש הרי לכאורה בבירור שהיתר מעורר איסור . אמנם אני תמה על עצמי דאביי לר"א אמר כן אבל לרבנן אף שלא סילק שרי דזוג"ג שרי וכמ"ש בפסקה הר"מ בפי"ו ממ"א עיין פסחים דף כ"ז א' ועבודת כוכבים דף ע"ג ב' ונהי מהא דאמר ר' יוחנן ב' כוסות תרומה וחולין ומזגן רואין מינו כאילו אינו ומים רבין ומבטלין (עבודת כוכבים ע"ג ב') י"ל דמיירי שיש ס' נגד שתיהן ול"ת ק"א בעינן בין חולין קמ"ל . אלא דהא גופא קשיא לי שהרי בדף נ"ז ע"ד בראב"ן וז"ל דרואין דל"ת דנצטרף עם התרומה ויהיה טעם יין במים אלא רואין כו' וזה סותר מ"ש לעיל דטעמא לא בטיל דכאן כתב כל שאין נ"ט באיסור אף שעם ההיתר נ"ט שרינן . וכבר כתבנו שם לעיל ממעמיד אין ראיה דהוה דרבנן ומהא דאמר רבא בחולין רואין במינו כאילו אינו למה שפירש"י שם דרושב ליבא נגד שתיהן מכל מקום טעם הנרגש ברושב רוב מהיתר הוא וגם יש לומר דנגד המים יש בחתיכות ס' :

שוב ראיתי הדבר מפורש לדידן דפסקינן בסימן קל"ד סעיף ה' ששה חלקים מים מבטל והוא נלמד ממימרא דר' יוחנן ב' כוסות ומזגן וכמ"ש הט"ז שם אות ה' כפי' הר"י וראב"ד וזה שפירש רש"י רוב כמו שכתב הב"ח אות ג' (ויפה פי') הרי אף שיש עם ההיתר טעם חשוב ומשובח אפ"ה אין ההיתר מעורר איסור כ"ש בששים כהאי גוונא דאין היתר מעורר איסור ודע דסברי הייתי לומר לפי זה יש להתיר בגדולה מזו והוא כמו שאגיד באם נפל איסור לאינו מינו ויש שם מלח הפוגם את האיסור ההוא ועל ידי כן נותן טעם פגום בתבשיל אלא שיש שם היתר מינו של איסור ועי"כ אין המלח פועל פעולתו להפגים שמעם הוא בערך שניהם וכדומה לזה אפ"ה מותר כיון דאלולי ההיתר היה האיסור נט"ל וכדאמרן שהרי אתה רואה כן בב' כוסות שמתבטל היין בששה חלקים מים דהוה נט"ל אף דעתה דיין חולין מחזיק ואדרבה נ"ט לשבח הוא אפ"ה שרי ה"ה בעלמא כן . אמנם אחר מעט העיון נראה דל"ד דיין במים לא מטעם נט"ל דקאתינן עליה אלא דיין מי פירות וקליל ומתבטל בו' חלקים ולא הוה רק קיוהא בעלמא ואין לדמות שאר איסורין ליה דמש"ה לא מצטרף יין חולין גביה . וזה לשון הר"ן בעבודת כוכבים פרק השוכר את הפועל ור"י פירש בכוסות שוין וששה חלקים מים נט"ל שרי בכל איסורין אלא שלבסוף סיים וקיוה' בעלמא הוא יע"ש גם שם לעיל מינה הביא דברי ירושלמי גריסין לתוך עדשים ואח"כ נפלו גריסין חולין אית לומר היתר מעורר איסור בתמיה יע"ש סוף דבר עדיין טעמא דהא מלתא לא ידענא כיון דחיך אוכל יטעם וטעימתו זו הכרתו כמ"ש הרשב"א בסוף שמעתין דזרוע בשילה מכ"ש אם היתר א' משנים באיסור אמאי לא אמרינן שההיתר מעורר איסור ועיין סימן צ"ט בהא דנפל ממין איסור הראשון כו' :

הפרק הה' בענין איסורים מבטלים זא"ז כבר נתבאר בסימן צ"ח דאיסורים שאין שוין בטעמן מבטלין זא"ז הא שוין בטעמן וודאי טעמא לא בטיל מה"ת . והנה הב"ח בקונטרס א' סימן כ"ז כתב דברים אשר נפלאו ממני כוונתם וכבר הערנו למעלה במקום אחר מזה . כתב שם דנ"מ בין נבילה לטריפה לב' זיתים והקשה הפרישה בסימן כ"ז והפר"ח סימן ל"ג אות ה' דשוין בטעמן לא בטיל והב"ח תי' דשור ואיל ועז כ"א מועיל לבטל טעם חבירו כמ"ש הב"י בצ"ח בשם א"ז א"כ נ"מ שפיר עוד נ"מ ביבש דלא הוה אלא איסורא דרבנן והולכין בספיקן להקל עכ"ל מ"ש דשור ואיל ועז כ"א מועיל כו' כבר כתבנו דא"ז כתב למ"ד בתר שמא אזלינן ומין במינו לא בטיל ואף אי נימא דחלוקין הם בטעמן א"כ אמאי נבילה ונבילה לא בטיל וראיתי להתבוונות שור סימן ל"ג אות ה' דס"ל להב"ח כבד ובשר אין טעמן שוין ואלו משם א' אף שאין טעמן שוין לא בטיל אף שבאו"ה כלל כ"ז דין י' כתב איסורין שאין שוין בטעמן מבטלין זא"ז אף ששניהם מלאו א' או מב' לאוין שמצטרפין למלקות כמ"ש הר"מ פ"ד ממ"א מ"מ בטעם לא שייך צירוף עכ"ל הבין התב"ש דמלאו א' היינו איסור א' ואני תמה על רב מובהק שדרכו לדייק הרבה איך יאמר זאת שהרי כתב שם או"ה זית בשר וזית גבינה לנ"ט של היתר אף דמצטרפין למלקות וחשובין כמין א' מ"מ הואיל ולא נאסרו מקודם לא נאסרו עכ"ל והד"מ בצ"ח אות יו"ד הסכים עמו בזה יע"ש וביאור דבריו דבב"ח הבשר והחלב הכל שם איסור אחד הוא דהא חצי זית בשר וחצי זית חלב חייב מלקות הלכך אם נאסרו מקודם ואח"כ נפלו לנ"ט אף דטעמא ליכא מ"מ שם איסור א' הוא אלא מאחר שלא נאסרו תחלה שוב אין בהם כח לאסור דליכא טעמא כלל ולא בא לכלל איסור כלל . והשתא הדברים ק"ו אם בב"ח שנאסרו מצטרפין אף שאין טעמן שוין כ"ש נבילה ונבילה אף שאין טעמם שוין ומ"ש מקודם לאו א' היינו פיגול ונותר כמ"ש הר"מ פ"ד ממ"א הלכה י"ז מכל שבקודש פסול אף דלאו א' מ"מ חלוקין בשמן ר"ל זה פיגול וזה נותר וכל שחלוקן בטעמן אין מצטרפין הא מלאו א' ממש וחד שמא נבילה אף דחלוקין בטעמן מדרבנן עכ"פ איסורא איכא כמו בב"ח שנאסר מקודם ומודינא דמ"ה מותר דליכא טעמא וכאמור :

ואגב גררא ראיתי להזכיר מ"ש או"ה שם ב' איסורין וסלק א' מהן והב' נשאר שרי מידי דהוה אכל איסור לח וכשאוכלין מתמעט התיתר יע"ש ואני תמה דלח יש בילה וביבש פולט האיסור הב' ובסימן ק"ו מבואר ההיפוך חתיכה שיש חלב יזהר שלא יוציא שום דבר מהקדירה בעוד התתיכה בתוכה שוב ראיתי בפר"ח צ"ח אות ל"ב כתב בפשיטות כן וכפי הנראה שלא ראה דברי או"ה וגם לא דברי ד"מ יע"ש ולבי אומר לי דט"ס באו"ה ועל ב' זיתי חלב ובשר צ"ל כן דאף סילק א' מ"מ לא נתן טעם והיתר הוא וכן כתב הר"מ והפר"ח וזה אמת ויציב וכדכתיבנא :

אמנם מ"ש הב"ח בקונטרס א' דיבש ביבש איסור דרבנן איכא צ"ע דוודאי משמע איסור תורה איכא ועוד שהוא ז"ל עצמו כתב בחיבור דברי הב"י בצ"ח שרבינו הביא דין איסורין מבטלין אף שאין נ"מ כו' ואלו למ"ש בקו"א נ"מ טובא דהוה ספיקא דרבנן והולכין לקולא וצריך עיון :

והנה בהיות הדברים עמוקים ואני העני אשר דרכי החכמה נעלמו ממני לא אוכל לבוא בארוכה לכן באתי בקצרה . דע דמקור דין זה זכחים ע"ח והמעיין היטיב ברש"י שם ד"ה שבללן וד"ה אי יראה להדיא דה"ק דקודם שנתן לפיו ידע והכיר אותן ומלה שבללן כאילו אמר לעסן והביטול הוא כשלועס וא"א לכוין ואזלי בא' בטל מחבירו יותר מה שבטל הוא בחבירו והוה התראת ספק ומשמע וודאי דאי היה הביטול שוה בשוה הרי נעשה המתבטל כמבטל עד"מ שליש זית פיגול בשל בב' שלישי זיתים טמא נעשה הכל כטמא דאחרי רבים כתיב ואם האיסור נהפך להיתר כ"ש היתר לאיסור והמעיין בתוס' שם ד"ה הפיגול חולקין ע"ז והקשה דאין היתר מצטרף לאיסור כ"ש איסור לאיסור יע"ש ודברים אלו לא זכיתי להבינם חדא מה כ"ש הוא ועוד דהיתר אין מצטרף לאיסור כשניכר ההיתר דלא שייך ביטול מה שאין כן כשנבלל בפיו ואין ניכר שוב המועט כמרובה ומילקא לקי אלא שאין אנו יודעין על מה להתרות יע"ש וצ"ע :

באופן שמ"ש מהר"א כהן אפימינט"ל בס' התערובות ח"א פ"א בפשוט דיבש ביבש היתר באיסור רוב אין היתר נהפך לאיסור והנך רואה שבמחלוקת היא שנויה בין רש"י ותוס' כאן ונ"מ טובא בפסולי עדות מ"ח בעבירה שחייבים עליה מלקות כו' וכבר כתבנו מזה לעיל . ואמנם הר"מ פי"ח מהלכות פסולי המוקדשין ה"כ פסק דאיסורין אין מבטלין זא"ז וכבר תמהו כולם אמאי השמיט המחבר סברת הר"מ ז"ל בצ"ח אחר שממנו לוקח דין הטור ועיין שו"ת ש"א ומ"י כלל פ"ה אות מ"א . ואני לא ידענא למה חדדו כל התרדה הזאת שהמעיין ברא"ש כלל כ' סי' ב' כתב דמסברא אית לומר כן דכל דליכא טעמא בטיל הוא ונהי דאסמיך נמי מימרא דר"ל מ"מ אף להר"מ דהולק יודה עכ"פ בלח דכל דליכא טעמא בטל הוא הן אמת שהב"י כתב דמש"ה הביא

הטור דין דר"ל שממנו למד הרא"ש דינו וזה יש ליישב . שוב ראיתי בכה"ג בהגהות ב"י אות ס"ח בצ"ח בשם בני שמואל תי' כך דהר"מ יודה לדינו של הטור ודא"ש וכאמור . באופן דלמידין מכאן זית חלב וזית דם לנ"ט של היתר בטל בפסק המחבר . אבל ג' זיתי איסור חלב ונבילה וטריפה עד"מ שומן נבילה ושומן טריפה וחלב האוכל מהן כזית לא מיבעיא דאיסור הורה יש בהן אלא דרא דמלקות יש בהן להר"מ ז"ל דאין איסורין מבטלין זא"ז ופסול מספק מ"ה לעדות ואם שלשתן יחד ג"כ ספק הוא ואין העת האסף פה . והראב"ד בספר תמים דעים סימן ל"ו אהא דחמץ אין חוזר וניער משמע דפוסק דאין איסורין מבטלין זא"ז יע"ש :

ואחר העיון והחקירה נשוב ונאמר כי עדיין יש לדבר בו והוא דכפי מ"ש הר"ב בהג"ה סימן ק"ט וכן יש לנהוג לכתחילה והוא דעת הרשב"א בתה"א ק"ז ב' ולפ"ז דברים הנבללים לח בלח הוה כאוכל הכל ביחד וכמ"ש מהר"א כהן פימנמ"ל בח"ש פ"א א' דלהרשב"א הטעם בלח במינו לאו אטו אינו מינו אלא דכאוכל ביחד דמי וא"כ ב' זיתי חלב ודם לנ"ט של היתר אסור באין הפסד . ואמנם ראוי לשום לב על סתירת דברי הרשב"א בתה"א ק"ז ב' התחיל ואמר דיבש אפשר לומר לא זהו האיסור כו' משמע דלח הוה אוכל ביחד ואח"כ אמר דמינו אטו אינו מינו . אבל המדקדק היטב יראה דה"ק דוודאי בס' התירו בלח אף שאוכל ביחד כיון שנאבד טעמו כ"כ מעוצם מיעוטו שיש ס' לא גזרו אבל ברובא גזרו וז"ש במינו כיון שראוי ליתן טעם באינו מינו . וכ"ת הא טעימת קפילא אף בפחות מס' מותר ואף בארבעים או פחות ואיזה גבול תתן לו . זה שבוש דאנן הכי קאמרינן דאף דרשב"א בתה"א ק"ו ב' הכריע כרמב"ן דפחות מס' מהני קפילא היינו בקירזה או חתיכה נבילה ולקוחו אבל נמהה גופו פחות מס' אין ניתר והיינו דסובר כל פחות מס' שקורי משקר דנותן טעם הוא ובחתיכה וסלקוהו חזינן דלא נתן טעם והרי פליטתו היה ס' בהיתר וזה ברור וא"כ מש"ה מתירין בס' אף שאוכל ביחד ולא גזרו כה"ג וכאמור . ומיהו יבש בס' אפשר דגרע מלח שמעורב בכל משהו מאיסור היתר עמו . ולפ"ז ב' איסורין אע"ג דליכא טעמא מ"מ כל שאין ס' לא בטיל בעוצם מיעוטו והלכך באין הפסד אין להתיר לסברת הרשב"א ושמור זאת (°) :

ולענין מין במינו וב' זיתי איסור שוין בטעמן וחלוקין באיסורן דכתב התב"ש בסימן ל"ג אות ה' דכיון דאין טעם נרגש וחלוקין באיסורן לא גזרו מדבריהם אף שהב"י בצ"ח מביא מאן דפליג העיקר כמ"ש עכ"ל הנה במאן דפליג יראה דהיינו מ"ש הב"י שם בשם הרשב"א וראב"ד עיין היטב אמנם וודאי יראה דהכי דינא כיון דמינו גזרו אטו אינו מינו ויתן טעם א"כ כיון דטעמן שווין ובא"מ איכא איסור תורה ודאי גזרינן ולא מהני שהן חלוקין באיסורן וזה הטעם עיקר לחומרא במבואר בס' התרומה ורא"ש ספ"ה ובמ"ב ח"ש פ"א יע"ש היטב . וכבר התבאר חצי זית בשר וחצי זית חלב שבשלן ונאכרו ואח"כ נפלו לנ"ט של היתר אף שאין טעם נרגש כיון דמצטרף למלקות כאיסור אחד הוא ואוסר עד ששים כ"מ מאו"ה כלל כ"ד דין ו"ד והד"מ בצ"ח מביאו ובסימן צ"ח אבאר עוד מזה :

הפרק הוי בדין נותן טעם לפגם . הנה נ"ל מותר ולמדנו דבר זה מנבילה . ואמנם יש חילוקי דינים כמו שאגיד . הנה אם נפסד האוכל מאכילת אדם לגמרי מותר מ"ה כמו נבילה שאין ראויה לגר אמנם מדרבנן אסור לאכול כשהוא בעין אבל ע"י תערובות לא גזרו כמבואר סי' ק"ג סעיף א' וכן העלה המ"כ בס' התערובות ח"א פ"י ע"ה ומה שהשיג עליו הפר"ח בק"ג כבר יישבו הפר"ח שם ונכון הוא דאיסור להיות היתר לא הוה דיעבד אבל היתר באיסור אפי' איסור רוב לא גזרו כל שאין ראוי למאכל אדם ואם ראוי למאכל אדם צריך שיהא בתערובות רוב היתר ומיהו בפליטתו אף דליכא רוב היתר מ"מ אנו רואין ודאי שאין בפליטתו מחצה נגד ההיתר ונהי דבכולה משערינן היינו היכא שהוא מושבח לא בפוגם . ואף דחיך אוכל טעם וטעימתו זו היא הברתו ומה בכך שפוגם התבשיל מ"מ אוכל גוף האיסור י"ל מנבילה גמרינן כל שאין נהנה כלל שרי ה"ה זה שפוגם קצת כיון שאין נהנה כלל ואדרבה מצערו וע' ב"י סימן ק"ג ובלבוש שם תו שפיר חד בב' בטיל ואה"נ שאם הגדיל מדתו יש אוסר (והוא הר"ן) ומיהו בנפסד קצת דהוה שלכ"א יש לעיין אי הוה איסור תורה או ד"ס עיין בפ"ה מהלכות יסודי התורה ובמשנה למלך שם ואין עת האסף פה . ודברים הפגומים ומאוסים בעצמם והסריהו ע"י כך נפסדו מאוכל אדם לדעת המ"מ פ"ג ממ"א מותר מ"ה ולדעת הפר"ח בק"ג כיון דבלא סירחון הם אינם ראוים למאכל אדם כלל ואפ"ה אסרה תורה מה יוסיף תת כח הסירחון לזה ואיסור תורה יש בו ולפי דבריו כל שאין בו רוב היתר אסור כה"ג ובסימן ק"ג אבאר זה ובאין להאריך וע' במ"כ ח"א פ"י במ"ש נמהה איסור יבש כעין גופו של גיד יע"ש (ויש לנו הרהורי דברים במ"ש הרשב"א בתה"א ק"ח ב' דנמהה גופו של גיד אשאר בטל ברוב דשכנגדו באינו מינו לא יהיב טעמא והא בק"ז ב' אומר ביבש לאכול שלשתן יחד יע"ש וה"ה נבללים בלח וכדכתיבנא לעיל) :

ודע דהא דחמץ בפסח דאוסר תערובתו במשהו אף נט"ל אסור לדידן לא ידענא אמאי כיון דנט"ל קצת שרי אף דל"ד לנבילה דמיפסיד לגמרי צ"ל דמצערו ולא נהנה כלל א"כ מה"ט ראוי להתיר נט"ל בפסח והמ"כ בח"א פ"ט ע"ד ע"ג עמוד בזה והתירו מה"ט וצ"ע על הרשב"א בתה"א ולפ"ז נראה לבאורה דשיל"מ וכדומה נט"ל אין אוסר לדידן דבחמץ משום חומרא דכרת החמירו בו כמה חומרות ולא בשאר דברים ובסימן ק"ג אבאר זה בעזה"י :

ודע (°) אף לדידן דנט"ל בפסח אסור מ"מ כשיצא מתורת אוכל והוה כעפרא אין אוסר בפסח כמ"ש הרשב"א בתשובה תצ"ח והמ"כ בפ"ט מה"א אלא שהמ"כ ביאר דבריו אפי' ראוי לכלב יע"ש חיטב בדבריו ועיין בא"ח סימן תמ"ב בהא דפת שעיפשה ומיהו חמץ נוקשה אי בטיל בששים או לאו יבואר שם ועיין מ"א שם אבל חמץ שנפסד מאכילת אדם יראה דגם בחמץ אין בו איסור תורה ואפי' רוב איסור עם מועט היתר שרי כמבואר סימן ק"ג וכ"כ הרשב"א שם בתשובה תצ"ח ומה שאמרו בגמ' פ' אלו עוברין הפת שעפשה וראוי לכלב חייב לבערו ואף כשעפשה קודם הפסח היינו לענין בל יראה חמור הוא מאכילה ולפי שהדברים ארוכים ואין מקומם כאן לא ראיתי להאריך :

עוד אבאר לך נט"ל בדבר חריף דקיי"ל דאסור דחורפא מחליא ליה לאו בכל נט"ל הוא כן דמאכל הנפסד מאוכל אדם ונפל לד"ח אף שאין פוגמו יש להתיר דמ"מ אוכל גופא פקע שם איסור מיניה ויש לעיין ביה ואי"ה בסימן ק"ג אבאר עוד :

והנה נט"ל משש עד הלילה דשרי מ"מ במינו למ"ד חמץ הוה דשיל"מ יש לעיין בזה אלא דכבר כתבנו בזה למעלה . ומ"ש במ"כ מ"ח פ"ט מה"א דנט"ל אדם מצטער וקץ באכילתו יע"ש ל"ק תינח הרבה ונט"ל משהו ונט"ל מא"ל הא בורכא דמשהו אסור כל שבשאר איסורין בששים בחמ"פ החמירו במשהו משא"כ דבר הפוגם דבשאר איסורין לא מיתסרי בששים ה"ה בפסח אין אוסר בהרבה או במעט וכאמור ובהלכות פסח אבאר עוד :

עוד יש לעיין בהא דקיי"ל נט"ל בדבר חריף אוסר אם הוא טן התורה או מדרבנן ואם הוא מ"ה אם דוקא בקורט של חלתית או ה"ה בשאר דברים הוה מ"ה . הנה בתשובת הרשב"א סי' תצ"ז כתב דבשאר דברים חריפים אין אוסר דאל"כ אמאי לא אסרה תורה כלי מדין שאב"י ולא הששה לדברים חריפים אבל משום קורט לא שכיח יע"ש אלמא בקורט הוה דאורייתא וכפי הנראה לכאורה לדידן דה"ה שאר דברים הוה חריף כמו קורט א"כ משום קושית הרשב"א נאמר דהוה רק חומרא דרבנן . אמנם בהגהות או"ה כלל ל"ח די"א והמ"י הביאו בכלל ס"א אות י"ט הטעם דהרבה פוסקים סוברים דוקא קורט הוה חריף והש"ך בצ"ו אות י"ב הביאן משמע טעם דהוה כעין ס"ס שמא במרא ושמא הלכה דלא הוה חריף הא בחד ספק השקול שמא במרא לא היינו מתירין אלמא דהוה ד"ת דאי דרבנן בחד ספק להקל . וע' פנים מאירות מה שהביא ראיה מהא דעבודת כוכבים ס"ח א' דבשכר וחומץ פסקינן לחומרא משמע דהוה מ"ה יש להשיב עליה כיון דספק הלכתא שם אידי ואידי בשיתין הוה בעין חסרון ידיעה ומ"מ יראה דודאי אף בשאר דברים חריפים לדידן הוה מ"ה נט"ל אסור . ומיהו יש לעיין דלכאורה אין נ"מ אי יש ספק אי נפל מדברים הפגומים לדברים חריפים או אם יש ששים אף אי הוה מ"ה מ"מ הוי ספק ספיקא שמא נפל ושמא הלכה כמ"ד דוקא קורט הוה ד"ת דמה"ט מתיר בסימן צ"ו צנון ספק אי במרא או בסכין כמ"ש בהגהות או"ה כלל ל"ח כי סברות רבות כתב מהר"ם מרוטנבורג דלא מיקרי ד"ת כ"א קורט אלמא ספק דרבוותא הוה ובצ"ו אבאר :

והנה ראוי שנעמוד בכאן על חקירה אחת מה שיש בה מהעיון . והוא כפי מ"ש הר"מ בפ"ב ממ"א הכ"א אבל בריה שלימה אפילו סרוחה הואיל ואכלה כולה לוקה והמ"מ פי' בשלא נפסד מאוכל אדם והאר"ח בק"ג אות א' הולק אף בנסרח לגמרי דמאוסין פגומין ואפ"ה אסרן מטעם ה"ה בנסרחו אח"כ יע"ש . והנה בדבר שמאוס בעין ואין ראוי למאכל אדם כלל ואפ"ה אסרה תורה חמור הוא ע"י תערובות דבעינן רוב מהיתר כמ"ש בש"ע סימן ק"ד ס"ג כמו שביאר המ"כ בח"א פ"ט ע"ג כיון דהתורה אסרה אף שאין ראוי כלל ה"ה ע"י תערובות כל שאין רוב היתר דהוה כאלו בעין ואמנם בשאר דברים שנסרחו אח"כ אף שאין רוב היתר ובתנאי שיהא נפסד מאוכל אדם לגמרי ואלו בנמלים ויתושין אם נסרחו לגמרי ונתערבו ואין רוב תלוי במחלוקת המ"מ והאר"ח ובכתיבנא :

ולפ"ז דין חדש יש בהתיבה הנאסרת מבב"ח דכ' הר"מ בפי"ד ממ"א הי"א דלוקה אף שלא כדרך אכילה א"כ נפסד לגמרי שאין ראוי למאכל אדם כלל ונתערב בהיתר מחצה אסורה דהוה כאילו בעין וכאמור :

ומה שיש לעיין עוד בהא דכתב הר"מ ז"ל בפי"ד ממ"א הי"א אוכל שנפסד מאוכל אדם ה"ז פטור דמשמע כל שראוי קצת אף ע"י הדחק גדול אפ"ה לוקה וזה נראה סתירה לכאורה ממ"ש שאם אכל חלב חי פטור דבעינן דרך אכילה הראוי ובודאי חלב חי קצת נהנה מיקרי אפי' הכי פטור :

ודע דסכור הייתי לומר שמ"ש הר"מ בפ"ב ממ"א הכ"א ואפילו סרוחה הואיל ואכלה כולה טעמא יהיב למילתיה דוקא אכלה כולה דכתיב אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ השורץ ולא תטמאו בהם (בויקרא י"א) והר"מ הביאו מקרא זה שם הי"ב (ומ"ש על האר"ץ ט"ס כי אין שם במקרא כן ובמ"מ ובקריית ספר לא הבי' אלו ב' מלות) ועיין תוס' חולין צ"ז ב' ד"ה ור' יהודה ואל תשקצו לא כתיב ביה אכילה יע"ש וא"כ מש"ה אי אכיל כולה אף סרחה חייב דלא כתיב אכילה גבי שא"כ כשאוכל כזית ודאי בנסרחה אח"כ פטור . ואילו להמ"מ ופר"ח ק"ק מ"ש דנקיט ואפילו סרחה בהאי בבא כשאוכל כולה . והר"מ לשיטתי' בשורש הב' ובמצוה ק"פ כמ"ש בפ"ב ממ"א הכ"ג ולא קשה קושית התוס' במכות י"ז ב' ד"ה ריסק כמ"ש הלח"מ שם הכ"ה ומש"ה בכזית לוקה ודרך אכילה דוקא :

דן אמת שיש לראות במ"ש הר"מ פי"ד ממ"א הי"א חוץ בב"ח וכ"ה ולמה לא חשיב שקציים ורמשים ואביי בפ"ש נמי אמאי לא הוציא אלו ובדאמרן והדברים ארוכים ובספרי ראש יוסף הארכנו בחולין צ"ז מזה ובס' שושנת העמקים אבאר עוד אי"ה ובאין להאריך :

אבתוב כאן בקיצור קצת השייך לא"ח בסימן ר"י נסתפק המחבר בריה לברכה ובאן בק' לא נסתפק ועיין בד' שיטות ל"ט משמע איסורין וברכה הא בהא תליא ומ"מ אין קושי' על המחבר דהתם מתניר מירושלמי כמ"ש הב"י שם . ועיין חוות יאיר סימן קס"ח ודבריו מגומגמין דמשמע שם דהוה ט"ה ואינו אלא מדרבנן ועיין לבוש ר"י ומיהו שם י"ל דמעין ג' הוה דרבנן עיין ר"ט ומ"מ ודאי משמע דספק הוא רק מדרבנן לכ"ע . ועיין לבוש סימן קע"ו נשים חייבות דספיקא דאורייתא לחומרא ויש לראות הא בלא"ה מדרבנן עכ"פ חייבים כמבואר במשנה ר"פ ג' שאכלו ואין לומר דנ"מ אי מיפסקא אי ברכה ז"א דהוה ס"ס מדאורייתא עיין קונטרס הספיקות ומיהו אי ספיקא דאיבעיא לא נכנס בגדר הספק הוה א"ש עיין פר"ח סימן ק"י . וא"ל דאין מוציא אותה מי שאכל שיעורא דרבנן הא בורכא דהיא אין מוציאה למי שאכל שיעורא דאורייתא דלא הוי בכלל הערבות משא"כ איש מוציא אשה ולזה י"ל דנ"מ שאין קנין מוציא אותה דלא הוי בכלל הערבות עיין מ"א שם . ומיהו להר"מ כל ספיקא מ"ה שריא ומדרבנן חייבת הו"ל דרבנן ודרבנן . ויצא לנו הדין מי שספק לו אם בירך ואחר שאכל שיעורא דרבנן מוציא אותו להר"מ א"צ לחזור ולברך ולתוס' ושאר פוסקים צריך לברך דאיהו מ"ה צריך לברך מספק :

ואגב אורחין ראיתי להזכיר בכאן מה דאיתא בשו"ע או"ח סימן קס"ח את הבאה בכיסנין דאי קבע סעודתיה מברך בה"מ לאו כל את הבאה בכיסנין שוה דאילו אבל את גמור שיש בו מרקחת ודברים מתובלים כשאכל כדי שביעה מהפת מ"ה חייב לברך ואי ספק לו אם בירך חייב לברך ובפת הנילוש בדבש ומי פירות יראה דלא הוי מן התורה כי אם מדרבנן דגמר לחם לחם מהלה ומפסח דאין קרוי לחם כ"א האפוי בתנור ובמים ועיין בהלכות חלה אלא מדרבנן הוא דחייב הלכך אי ספק לו א"צ לחזור ולברך וכן אשה ונקטן ואף שאכל שיעורא דרבנן מוציא אותן ואין עת האסף פה ואי"ה במקום אחר אבאר עוד (°) :

דין בריה שהיא פגומה שמאוסה מעיקרא אם נסרחה אח"כ והפסיד עד שנשתנה מברייתא או נתערבה אי מיקרי בריה לענין ביטול גם פרעוש שנתערבה בתבשיל וא"א להכיר אי הוה בריה אבאר אי"ה בפנים בסימן ק"ד וק"ג וע' פ"מ וחו"י וכאן אין להאריך :

כי שאכל אכילת היתר מרובה ואח"כ אכל אכילת איסור שקץ ביה ולא נהנה כלום מאכילת האיסור אי חייב מלקות או לאו עיין משנה למלך פ"ה מהלכות יסודי התורה פלפל בזה אי דומה ליה"כ א"ד התם לא תעונה כתיב יע"ש וג"מ לענין חשוד ופסול לעדות כמבואר . גם לענין אכילת מצה וכדומה אי אמרינן במ"ע ג"כ דבעינן דרך אכילה דוקא יבואר בפרי פרי מגדים א"ח הלכות פסח בעזה"י . וכאן אין להאריך :

וכיון דברירנא קצת ענין לח ויבש ומין ואינו מינו ודברים החשובים אתחיל בפירוש מיד :

יורה דעה צח הלכות תערובות

משבצות זהב — שפתי דעת

צח (א) כנון מנב עט"ו . מדלמר לישור שמעתא בסיתר ע"כ הכין הוא דתלב קמקן תרוויהו היתר ניכו . ומ"ם כיוס מתנוב המעיון שם בב"י ילפה דלעיון שמת לייני ועמ"ם כש"ך אות ג' וכ"ך אות ו' לכאר דעת הט"ז לי מסכים עמו דבס' כתר טעמת מזלינן לו לאו . ומ"ם כיס"ם פג"ה ס"ק ט"ס וע"ל ס"ב ועיין פתיחה : (ב) יטעמתו עובד כוכבים עט"ו . עם"ך בסימן מ"ב אות ד' לי' כמרה רוב יש טעם מר ונם הרכה פוסקים מכשירים כניטלה המרה . ולפ"ד ס"ך שם בכל ספק לישור לשעור בלעמו . והטי"ז מיקל ומילק בין טעימה בלשון דבני וא"כ לעולם כבשר שם נמלח שרי וכתבתי סיקנת הלה מעליו . ולשונו צריך תיקון ואות מ"ם דלמיכה בלשון במקום ספק שרי ועל מעמע הא ודאי לישור לף בלשון לשור ומ"ם כתב לטעום כשר שם מלוח שם נקי מדם שרי ועל מהני שמת אין לישור לף בלשון לשור ומ"ם כתב לטעום כשר שם מלוח שם נקי מדם שרי ועל מהני שמת אין כמלח ומתוך למיכה יבינו טעם דם הנבלע בבשר ויהיה שרים בספק לא גזרו . והיה נלפה הטעם למיכה בלשון הוה לישור דבכוון ובספק נקולא מבל"ב טעימה שם ים טעם לישור צריך ליתן לתוך פיו והוה לישור פורה לשור לף בספק לנף שבניב"ם סי' רפ"ם מבואר לף בוצע ופולט הוה דבכוון והוה נאמר דבלון בעיון מעימה שיבלע מעט ו"ם סט"ו לבילה ממם כו' ומ"מ קשה מה זה שסיים ובמ"ח מבואר שבלשון אין לישור מנף לתוך פיו ובזה ים מילוק בין לישור לתעניק ל"ב מבמע לף בוודאי לישור מופר ללתוך בלשון וילפה דה"ק דבמ"ם מבואר לבתעניק ליבור לשור לטעום ולפלוט מבמע שם ללתוך בלשון מופר ללמע לבילה קיל מליתן לתוך פיו ובזה ים מלוק ל"ג לבילה מלוק בתעניק מופר לבילה בלשון לף בם"ג ובלישורין לשור לכל לתוך פיו לף בם"ל לשור ס"ם בל"ח בי' מקם"ז לף שים לפרש דבני סט"ז בע"ל ב"ל לפרש כמ"ש . ועמ"ש סר"ח סימן מ"ב אות ס' וס"ם מ"ם סט"ז ממרה דמ"מ לישור דם לילה נמי הסם דעועם קודם נליה עמ"ש בסימן מ"ב אות ד' : **והנה** לתוי להסכיר בכלן מ"ם סניב"ם בכם"ח וז"ל שמבשר בלין בלילה בלא לבילה קפילא נמוסה יע"ם נמליגו למידין מדבניו דיטעמנו עובד כוכבים מסל"ת לבמול ולבלוע ובע"ל לפעולו לא מהני ו"מ לדידן מעימה יבשלא בעינן לבילה ממש עם"ך אות ס' כלן . ועמ"ם לעיל בסי' ל"ם אע"ג בכוונים דלק"מ מבולין קי"ל ם"ם . ויש לנו להסכורי דבניש ם"ם סניב"ם שם דעעימה לשורה מדרבנן דלמת יבות לבמול דלי"ת כמו ת"ם ליבני מעטמת בלכה ע"ל קמה בבלכות י"ד ל' הסרוי בתעניק מופר לטעום דלף קיבל בלף מ"מ ליתסר לאו בלילה . ולזה י"ל דמייני בת"ל מד"ם דלף מלילה גזירם גזירה לגזירה כמ"ם

ע"כ טפל"ת להחמיר וכ"ת אי מפל"ת לא שייך מרעא אומנתיה י"ל דאפ"ה שייך לא מרעא אומנתיה ואדרבה בב"י משמע כן שכתב וביון דמחמת לא מרעא כו' כ"ש באין מפל"ת בשם הר"ן אלמא מיהת במפל"ת נמי שייך דלא משקר ל"פ אם מודיעין לו שצריך לעיין אחר עד"פ שאומרים לו שהמרו ב' ב"א ע"ז אלא אפילו כך נמי לא מרעא גם מ"ש אח"כ דאי לא מרעא לפני בקפילא לחוד היא הוכחה אחרת. דמ"ל לרא"ש להחמיר מפל"ת כיון דגמרא מוכיר קפילא אימא די בלא מרעא לחוד אלא ע"כ קפילא משום דשאר בני אדם אינם מבחינים הטעם ועיקר שריותא מפל"ת קשיא כו' וזה סותר למ"ש מקודם. ואם נאמר מ"ש הש"ך וכן משמע מב"י היינו דרא"ש עיקר הטעם משום מפל"ת כמ"ש שם ט"פ לא יתיישב הלשון דהרי הוא מפל"ת: **כתב** הש"ך דעל המחבר קשיא מס"א לפ"ב ובכר"ו אות ב' תי' דמועם עובד כוכבים ואח"כ מועם ישראל דמעיקה לא הוה אלא דרבנן כמ"ש הריב"ש רפ"ח עכ"ל וי"ל דעיקה להבחין מעם איסור בעינן מועם ובולע וח"ש אסור מה"ת והריב"ש במועם ופולט אומר יע"ש ושפיר הקשה הש"ך. וט"ש די"א דהיכא דלא איתחזק מפל"ת נאמן והא דאין נאמן אלא לעדות אשה משום דאיתחזק איסורא דא"א והקשה דא"כ מאי פריך משבויה כו' ויש לראות אמאי ל"ק מה פריך מתרומה וצ"ל דאיתחזק איסורא שהיה בחזקת ישראל או דרובא לאו כהנים נינהו וא"כ משבויה לטה דס"ד דהוה דאורייתא יע"ש והיינו משעמא דרוב עובדי כוכבים פרוצים הוה רוב ס"א א"כ מקשה שפיר השתא מפל"ת נגד חזקה לא מהימן כ"ש נגד רובא דעדיף וע' בספר פני יהושע בסס' כתובות י"ב וכ"ד דשבויה דרבנן דרוב עובדי כוכבים פרוצים לאו רוב גמור הוה משא"כ לס"ד וכדאמרן וע' בר"ם פה"י מהא"ב הי"ו משמע דשבויה מן התורה וספיקא להחמיר דרבנן כמ"ש פ"ם מהל' ס"ם ולדידן שבויה דרבנן והדברים ארוכים אין עת האסף פה. ולדינא תי' דאיכא למיקם עליה דמלתא מיד סמכינן בפפ"ת דתרתת ועפ"י פ"ו סוס סותר לס"ש בשם מחותנו מהר"ר נרשון בפפ"ת שייך מרתת: **ג** וזהוא שלא יהא. הש"ך הראה לק"ג אות ז' דבעודו פגום שרי ולאחר שישביח הוא דאסור ולדינא הפר"ח שם אות ז' חולק ואסר בעודו פגום ושם יבואר: **ד** ואם אין שם. עש"ך והנה ד' דעות יש. דעת רש"י תרתי בעינן ס' וקפילא ודעת הרמב"ן ס' סגי. וקפילא בא"י כמה היה האיסור סמכינן אקפילא. ור"י סיבר ס' לחוד או קפילא בפחות מס' ואיסור בעין נמי סגי ודעת הר"ם ז"ל דעת ד' דבאיכא קפילא צריך קפילא ובין ס' ובין אין ס' משתרי אפומיה וראייה מדכתב בפפ"ו מס"א הכ"ב מין ומינו ור"א אם הי' ס' מותר שא"א לעמוד על הטעם משעמ דאהיתרא מהדר וה"ק דאין צריך קפילא דא"א כו' דאי איאסורא היכ"ל צריך ס' שא"א כו' והמחבר משעמ כהר"ם כו'. ומיהו א"א נוהגין לסמוך על עיבד כוכבים לחקל ואף להחמיר כשיש ס' א"א נוהגין להחמיר וה"ה ספק דרבנן לא חשיב לדידן אשאר לברורי ועפ"ש באות כ"ם: **ה** ואין נוהגין עש"ך (ס"ס רי"ז וצ"ל רי"ו) וס"ם קפילא ונסל"ת לא מהני לדידן אבל ישראל אף לאו קפילא ופחות מס' מהני דישראל לא משקר: **ו** אם נתערב. עש"ך האריך וכל האחרונים הסכימו עמו הי' והפר"ח והמ"כ בס' התערובות דעיקר בתר מעמא אולינן וכן הלכה. וט"ש בי"כ שלא במינו בנודע בתערובות אסור מ"ה עמ"י ק"ט וט"ש בפתיחה כיון דמירתי שהרבה מינים וא' נשחט שלא כהונן א"כ בטל מ"ה ובסי' ק"ם אבאר. ומיהו ברמ"א י"ל דה"ק דבשנן שוה במעמא ולא בשמא ובשמא הא שוה במעמא ולא בשמא הוי א"מ וכל זה הרחיקו האחרונים דעיקר תלוי במעמא ולא בשמא בין להקל ובין להחמיר. וט"ש דלמעלה מס' אולינן בתר שמא וכ"כ בסי' ק"כ אות נ' לדשיל"מ דבתר שמא אולינן וכ"כ יש"ש פכ"ה פ"ח ועפ"ש בק"ב שם. ובכ"י כלל ע"ד אות נ' הקשה מטור שכ"נ ועיין ט"ש בפתיחה כאן. וט"ס לדינא וודאי כל למעלה מס' בתר שבא אולינן כרבא וט"ש הט"ו מר"ם פפ"ו מס"א ה"ו אין ראיה דט"ש מן במינו דליכא מעמא בס' חוץ מי"נ ומבל סתמא כששוה במעמא שוה בשמא. ועיין בס' פני יהושע סוף ביצה כתב מעם דנפשיה דשיל"מ במינו לא בטיל דשלא במינו אבד הטעם יע"ש ומשמע מדבריו דבתר מעמא אולינן בדשיל"מ וליתא והטעם מבואר בת"ח כלל ט' ז"ו דשלא במינו נקרא האיסור ע"ש ההיתר והיינו בתר שמא ומכ"ש לטעם הר"ן עיין סימן ק"ב דונמא דדם הפר וכרבא קיי"ל דבתר שמא אולינן לר' יהודה במינו: **ז** אבל אם נתערב. עש"ך דבשר עוף בחלב וכדומה נמי ספיקו להקל. ודלא כהר"ב ומ"ו. וכללא הוא דכל ספק דרבנן הן לא נודע אי היה ס' באיסור דרבנן או ספק אי נפל כלל לקדירה אולינן לקולא וכ"כ הצ"צ סימן ע"ג ועפ"י קי"א דלאו דוקא ב' קדירות אלא ה"ה קדרה א' וא"י אי נפל שם איסור כלל תולין להקל וה"ה חלב שחוטה וכדומה. ובשר עוף הר"ב וט"ז מתירים בי' אבל שאר דרבנן כ"ע מודים להקל. וב"כ הפר"ח אות ס'. וכתב אטונת שטואל סימן כ"ח קמן או עובד כוכבים ששמו דם וא"י אם יש ס' שרי דדם שבשלו דרבנן עכ"ל וכתבני בהל' מליחה בזה דווקא בכ"ר אבל כלי שני נהי דמפליט ובלביע אבל אינו מבשל הוה דאורייתא ובפי' ק"ה וקי"א אבאר עוד: **ח** ואם נתערב. עש"ך ועפ"ז אות ה' וט"ש הש"ך דהרשב"א לא התיר אלא מינו אין להקשות כיון דא"מ אסור איך יתיר מינו דרושב נבלע בבשר יש לומר תנ"ב בשאר איסורים דרבנן וא"כ מים הנבלעים בחתיכה בשירה ליכא איסור תורה עכ"פ ובדרבנן תולין שיש ס'. ולפי דברי הש"ך לא משכחת האי דינא אלא בבשר נבילה עם שחוטה ורובב לא לח בלח שכולו אסור: **אמנם** ראוי שנעמוד כאן על חקירה אחת קטנה כמו שאגיד. והוא דקי"ל תחיכת נבילה שנפלה לתחיכות בשירות עם רושב אם היה בין הכל ס' שרי והיינו טעמא דרושב מליך הטעם בשוה ולא חיישינן שמא תחתיכה נתנה בחדא טעם יותר מחבותה וכן מיני אסורין שנפלו כ"א מבטל חבירו עד"פ נ"ט זיתי דיתר וזית נבילה וזית חלב מס"נ אי חיישינן שזית א' נותן טעם לכל הקדירה הרי נחלק טעמו לס' זיתים וכן בחבירו וכ"ת ששניהם פולטין כל א' זית שלם דבכולי משערינן אכתי אין טעמם שוה וכ"א מבטל טעם חבירו משא"כ שנאמר וודאי דכל תחיכה פולטת זה וודאי אינו דלפעמים מצינו קפילא בעשרים אין בו טעם דלא פלטה כ"כ וא"כ לכאורה קשיא טובא איך אטרינן רואין ומאן נימא לן שההתיכה כשירה פלטה כ"כ כמו הנבילה וליכא רוב להיתירא בפחות מ"ה מן במינו ברובא משא"כ להתיר אינו מינו ונהי דכשירה מותר דאי פלטה נבילה ונבלע בכשירה מ"ה מן במינו ברובא משא"כ להתיר אינו מינו ויש להעמים זה בי"ש פכ"ה סימן מ"ו בדין הר' הביאו הס"ו דהוה ספיקא דאורייתא וכאמור ולפ"ז אדרבה לח בלח יותר קיל דהכל שרי דשתערב יפה וליכא טעמא דאיסורא: עיין

וראוי שתדע דכ"ז מיירי בתעכוכת לח בלח אז שפיר מקודם שנפפ"ד לח"ס כל שאין עכשיו ס' ע"פ ומפילו כמינו קודם שנפפ"ד לח"ס כל שאין עכשיו ס' ע"פ ומפילו כמינו מותר מדברנן כמבואר סימן ק"ו וק"ז וכ"כ ספריפה אות י"ז ופסוק הוא: **שאלה** דשם"מ דכמינו לא בטיל מפני כאלף כמבואר סימן ק"ב אם נתערב כמינו תמלא ואח"כ בא"מ נאמר רוחץ אז לאו. ואם יש לחלק בין ביצה שנולדה ביום טוב לאחר יום טוב מעמ דעעמא: **תשובה** הנה קיי"ל רוחץ כו' כמבואר בהרמב"ם כאן וכ"ע מודים כזה דבלק מינו כו' ואף בעבודת כוכבים ע"ג פ"ב מוקים לה רוחץ וסותר רביה דר"י (כשבואר בה"ע) מ"מ נבא דסו' בתרא סובר כאוזלין ק' ב' בחום' ד"ה תאמר שם' יהודה במעמות כ"כ סובר כן יע"ש ובבא לא פליגי דכאן מינו כאן במינו וכן יע"ש בהגה"ה ומפילו אם נתבשל מאליו ואין מבשלין אותו ביום טוב ואפילו לצורך חולה ואפילו לצורך מצוה כמ"ש הרמב"ם פ"ו מיו"ט ה"ב ומ"ש הרב המגיד שם דמ"ש הרמב"ם ז"ל דמותר לצורך חולה ה"ה לצורך מצוה ר"ל דמותר לצורך חולה ה"ה לצורך מצוה ולא שיהא מותר לצורך מצוה אפילו שלא לצורך חולה ע"כ

כ' ומ"מ מצטרף למשנת"ל ומן הדין מותר ובספר מרוכה שכיון שם וכן מלתי במ"י כלל נ"ל מות מ"ו ובמת בהו"א כלל כ"ד דין ד' כתב וז"ל ולפ"ז אפי' בסמ"ק נפל נגד הכיקן לחומר כה' פעמים ס' לפי מצטרף בעלמא הוא כדלקמן ובתכוון למ"ש בכלל ל"ת דין כ' וז"ל ומ"ש וז"ל הת"ו נפל נגד הכיקן מעמ"י שים לב היטב כהגה הטעם לאסור והיינו לפ"ז אפי' בתה כ"ח לפי שמתכוין מהני ט"ג כדלעיל בשיל מכל מקום נהגו העולם להסתו ואין להקל עכ"ל ובתכוין למ"ש כלל כ"ד ד"ם לחזרת הכבכוונות מהני יע"ש

ומכל מקום להכין דעת קדושים צריך תני להקירוך קנת :

דע כי בסימן נ"ב סה"ו מצטע לכתורה מהמתכר דודלי נגד הכיקן לחומר ס"ת פעמים ס"ת כרצב"ת דהכתן ומה שהגהו העולם לאסור סיינו אפילו להניח להצטען שמא עלה פ"ת ויתיתה למעלה כמ"ש סע"ז שם לות כ' ומה שממירין בשעת הדחק דלת מיושנן זה מבל וודלי שם מלאתו אתר כך כל הקדירה אז עירו דרך מקום נפילת הטפח ודלי מותר עד ס"ת פעמים ס"ת ואם כן שפיר כתב הרמ"ת כאן דים כאיה מע"ת . ממנם מדכתבו שם בע"ם דלת אתר שבת מקום נפילה כמ"ם הע"ז לות ב"ג ובסך הכיקן שם לות במ"ד בשם י"ם ובכתר הגולה ניין כרבינו יחיאל סמכו להתיר ע"ם . ואמתי יערה ממקום אתר כיון דמיושנן לפעפוע מסהות דזמנים ביטל במקצת כלי כו' וודלי פעפוע בעובל בכל הקדירה בלת אתר כיון דמיושנן לפעפוע ממקום אתר בכלי ב' ומ"ם מפירין בשעת הדחק ולפ"ז אפילו עירו דרך מקום בפילה שבי דעיקר הסיתר דאין בלוע בכלי ב' ומ"ם מפירין בשעת הדחק ולפ"ז אפילו עירו דרך מקום בפילה שבי דיעבד ולכתחילה הוא דיעבד ממקום אתר בע"ם דלת אפשר"ך שם בתות ב"ע כתב לעיל ממקום אתר מיושנן ב"י נעיון כו' משמע לפילו לפי שכתת הפטיק ופסור ומאתר שם"ם דרך מקום אתר שבי ולת יתערה דאי משפעת בכלי כולו ובלוע ב"ע מה מהני דרך אתר הן אמת שמ"ם הטור ומ"ם אתר שבי יערה דרך מקו"ם שבאתר שבי יאסר מהכטיל דלת ים תקנה לעקוב שולי הקדרה ע"ש : **שוב** לפילו במעמת יעקב כלל ב"ם לות מ' עמד קלת בזה ותמה מלי מהני ביעלה ממקום אתר יע"ש בפופן שלמידין מלפן דפ"ך דאי משמע לפילו לפי שכתת הפטיק ובעת שהוק שלא יערה דרך מקום אתר שבי ולת יתערה

כתב חמ"י בש"ת סימן ס"ז עצם חלול בחלב ויש לחוש שמא היה מוח ונמס יש לאסור אף דאחזוקי איסורא לא מחזקי' והביא ראי' מפי"ו דשא"ה ח"ו שפסק הר"ם בנרעין[1] אוכל וכו' דפסק הרגיל חוא דנרעין בלא אוכל זורקין לחוץ תולין דאוכל היה ונפל לתבשיל ונימא ה"ה כאן ועיין בית לחם יהודה בצ"ם ובשו"ת הרבה להשיב עליו אפי דכפי מה שפי' הרא"ש בפ"ד דמכהרות מ"ד אין ראיה יע"ש היפב והעלה אחזוקי איסורא לא מחזקינן יע"ש והנה באמת מ"ש הר"ם דהאוכל נימוח צ"ע כיון דנרעין של נפת הוא זית ואין בזית כדי פומאה לפסק אחרים ואולי י"ל ועיין פסחים ועבים שנטמאו דורכן פחות מכביצה . וט"ש דמשקה מופה אמאי לא אמרינן דמנרעין ואוכל פסא הא י"ל דמשקין לפסא אחרים מדרבנן ופסיקו להקל עיין מ"א ס"ד . והמ"י לא החמיר אלא בספיקא דאורייתא בא"מ ומיהו ודאי הכל לפי ראות עיני המורה עצם יבש וישן ודאי אין חוששין אבל עצם ובתוכו היה מוח ואח"כ מצאו בתבשיל (וא"א להכיר השומן שעב חוא) ולא ידענא אי נפל המוח לארץ זח שכיח לאיסורא מפי וכמו שכתב הם"ב בס"ם כל ששכיח לאיסור תולין ודאי כדמוכח בח"ם גרעין בקערה על תרנגולת אי לאו ס"ם לא היינו תולין יע"ש וה"נ שכיח שנפס באוכל פסה דנימא שנפל המוח לארץ בעודנו חי ובא"מ ומיהו ודאי הכל לחומרא אסור ואף במינו יש לעיין ויראה לי אם העצם פתום מכל צד ויש בו מוח אף שלא נחסר מהמוח כי אם קצת משערין נגד כל המוח כמו בכל התיכה דלא ידעינן כמה פעם נפיק מיניה דלא בכל"י שם ואם נימוח כל המוח יכולין לשער נגד כל החלל ואין דומה ללב דאי אפשר לשער נגד חללו משא"כ כאן נ"ל (ס) : **ב** ויש מחמירים . עש"ך בס"ו הארכנו וכאן אבאר בקוצר הנה יש ד' דעות י"א בסות דאיסור לאיסור ויתיר להיתר כמשמעות גמרא חולין צ"ו ב' מ"ם בשר ועצם בהדי בשר ועצם וקי"ל בששים כו' והרא"ש ור"ש דאיסור מצטרפין להיתר ודעת רי"ו בשם הר' אברהם בן אסמע"ל דהיתר אין מצטרפין בא"ם ודעת הא"ז הובא בהגהות ש"ד דאיסור לא לאיסור ולא להיתר . והר"ב שכתב ויש מחמירין באין הפסד כא"ז אבל לצרף האיסור לאיסור כי"א אפי' באין הפסד לא החמיר מדכתב שאין לצרף איסור להיתר משמע גם לא לאיסור וזה דעת א"ז (ומה שכתב הש"ך אות א' וכן דעת או"ה בשם א"ז ע"ש ועב"ח) . ום"ם מעמא דא"ז לא ידענא כיון דהיתר מצטרפין להיתר דאיסור אמאי אין מצטרפין להיתר כיון דאין מצטרפין לאיסור ואולי משום שלא יבוא למעות באם בשל הגבילה תחילה : **ג** כי כן עיקר . עש"ך ובהפסד יורה הר"ב בצ"ח דאין נוף החרם נעשה גבילה אלא הכי קאמר באין הפסד אמאי כתב י"ם שלא לצרף עם ההיתר ותיפוק לי' דלאיסור מצטרפין ותי' הש"ך כם"י אות א' דכלי עצם מחני הגבלה : **ד** החיכה . עש"ך בס"ו הארכנו כאן עמד בסברתו שכתב בק"ו דחתיכה עכ"פ אסורה דנעשה גבילה לא אסרינן אבל אפשר לסותמו אסרינן בשאר איסורין ועכ"פ מצטרפת החתיכה עצמה לס' והר"ב הניח דנ"ב כולו אסור ואין מצטרפת עין תשובת הרשב"א תצ"ד ומיהו ביש ששים עם החתיכה נגד האיסור אפילו נפלה החתיכה בא"ם ופסק אי יש ששים נגד החתיכה בנשפך לקולא דנ"ב בשאר איסורין דרבנן : **ה** ואין נוהגין . עש"ך דאם"ה החתיכה אסורה וכן להמחבר אפי' פעים קפילא ולית בה טעמא ם"ם משהו נשאר ואפשר לסותמו אסור להמחבר ולרידין אף נעשה גבילה והנה החיכה שנאסרה מחמת משהו דלא נ"ב עם"י צ"ב בסור ובם"ז לכאורה אף לרידין יצויר דחתיכה נופא מצטרפת שוב ראיתי שזה פעות דסמ"נ תיך הפסח לפ"ז א"ש ולש"ך תרי משהו אסרינן אוסר הכל ואי לאחר הפסח ושהה בטוד אף אותה חתיכה שריא ע' או"ח הס"ו בם"א אות ס"ג וח"י אות ס"ח וכבר תמהנו לעיל בצ"ב על מה שכתב הש"ך בנה"ך דאיסור במשהו ועבר הפסח אין צריך ששים נגד החתיכה והא חתיכה נופא חוורת להיתר שלא עבר בב"י :

אמנם כן לא שקר מילי בחתיכה שבלעה זית חמץ קודם ה' ובשלה עם אחרות בזמן היתר ויש ששים עם החתיכה שבלעה היא מצטרפת ולאחר איסורה נפי אחרות שריא והוא הדין בצלים בסכין חולבת אם שיעור הסכין זית ובצלים ג' זיתים מצטרפין הבצלים עם הבשר ובין הכל ס' נגד הסכין הכל שרי וראוי שתדע שיש בכאן חקירה קלה כמו שאתה רואה והוא הוא דאמרינן בכלע היתר דלא נעשה גבילה לדידן כמו בצלים בסכין חולבת או חתיכה בלועה מחמץ קודם ה' דמצטרפת היא נופא חילוק יש והוא דאם בלעה חתיכה עד"מ שיש בה עשרה זיתים זית אחד איסור אם יש עוד חמשים זיתים ובין הכל ששים הפעם נחלק לכולן בשוה והכל מותר כמ"ש אמנם אם התיכה שגדולה עשרה זיתים בלעה מחתיכת איסור שגדולה ג"כ עשרה זיתים דצריך לשער בבולה דלא ידעינן כמה בלעה ורואין כאלו בלעה עשרה זיתי איסור מעתה צריך בקדירה חמשים עשרה פעמים עשרה זיתים והחתיכה שבלעה והרי בין הכל ששים ואמור כך עשר פעמים ס' הן ס' פעמים עשר ותדין לבצלים אם הסכין גדול או יותר מבצלים תצטרף נ"ם פעמים כמו הבצל ע' שו"ת מור"ם לובלין כ"ח . ואף למה שכתב הר"ם ז"ל בשעם הכחל דמפני שהוא דרבנן די בכך אין הולק ע"ז אלא דקשיא ליה ניסא כחל נ"ב ומיהו לא יצדק זה למה שכתב בשער עוף בפ"י סרכה ע' סימן צ' בם"ו אות ג' ום"ם לדידן : כל איסורי דרבנן בעינן ששים והוא ובכחל נ"ם והוא כדאמרן ועיין פ"ת אות ג' ותבין דבריו :

ולאיש ההמוניי כמוני שדרכי הוראה והחכמה נעלמו ממני לא אוכל להבין לה בס"ש הנה"ך בסימן צ"ב בענין הרי משהו ובשם או"ה כלל כ"ד יעוין שם והעולה מדבריו החיכת מצה שנאפרה מחמץ בשש בכשהו מרשיל"ם (למאן דאית ליה חמץ רשיל"ם ע' סי' ק"ב)ואח"כ נפלה לא"ם שא"צ ששים כ"א נגד האיסור יע"ש ולמה לי ס' נגד כיון שיש בתיכה ראשונה ששים נגד האיסור אף שאין באחרות ששים ם"ם מתחלק האיסור לפי ערך ויש בתחיכה קטנה לפי החלק הס' וכדאמרן. וד' או"ה כלל כ"ד ד"ג י"ל בדוחק יעוין שם . נם בב' משהו פסק להחמיר ובעצמות פסק דאין בהם לחלוחית משום הכי מצטרפין להיתר ובם"ו הערנו מזה וצ"ע (ס) : ך אע"פ עש"ך בשם יש"ש וכ"ה בם"ז ומיהו בראינו האיסור והיתר ובמקום הפסד יראה לצדד וכפ"ש בם"ז אות ה' ועיין פר"ח אות ז' יעוין שם : ך אין מבטלין ע"ז אות ט"ו ולמה לי ס' נגד ס' אפי' בשאר איסורין ע"ש : ך ועש"ך בס"ו הארכנו כאן

מצטרף כ"ש מצטרף מכמות שהיה דנהנה כ' יוסף בתרומות מיקל ולפ כמוזיד לימין כ"י ור"ם בשוגג לא קאכיל ניכה לה אלא שהין לחלק ת"ל שהיתו שהין לחלק כמ"ש הט"ו אבל אם אינו באין רוב או לא בלח בה"ט . עמ"ש בס"ו אות ח' והקשינו דמשנה הוא ועכשיו ראינו שהרשב"א בערוך קכ"ב א' והרא"ש בג"ח הביאו הירושלמי ומקשה והלא מתניתין היא ומשני ה"א תרומה ור"י אשכחינן שאר איסורין א"ש ע"ש ופירושו יראה דה"א תרומה שאין בנ"ם קמ"ל א"ם אפ"ה דיעבד מותר : ר' אסור . עש"ך דאי לא כוון ולא היה שלו יע"ש : **יא** וכן . עש"ך והשמטים הא דהביא הם"ו בשם רש"ל ועיין פר"ח ועמ"ש בס"ו : **ראיתי** לכתוב בכאן קצת בהנהגות הוראות או"ה בי"ם ושבת . כתב הם"ז באו"ח תצ"ח אות ם' דאם נתערב איסור לח בהיתר לח בפחות מששים או ביבש ואין רוב ואחר כך ניתוסף היתר דאסור להורות ביו"ם יעויין שם ויראה לח בלח בה"ם או יבש דלא נ"נ או ניתוסף את"כ ששים מחדש ויש להסתפק בדבריו אי ר"ל שנוסף ביו"ם או אפילו נוסף מערב יו"ם כיון דהיה האיסור מבורר ובכור כה"ג אף בהיה המום מערב יו"ם אסור . וצ"ע ום"ם הא בוודאי בנתוסף ביו"ם הוה מוקצה אפילו לר"ש עיין מ"א שם אות ח"י (וא"ר אות ח") מי ייטר דמודקק ליה חכם ה"ה כאן וודאי אין יושב ומצפה שיתוסף היתר . ולפ"ז יראה לי ה"ה דבר חשוב שנתרסק ביו"ט או נפל א' מהם לים ביו"ם דאסור להורות ביו"ם דמ"ש . וכ"ת כיון דאיסור דרבנן הוא ס"ם אין לחלק . ויש לעיין בשבת כה"ג מאי עפ"י תצ"ח ס"ד ושי"ח בס"ו אות ב' ובסמ"א אות ד' ולפ"ז י"ל אם נפל לפחות מס' :

ובשבת ניתוסף דאסור וודאי כה"נ מפעם מוקצה כי הא יע"ש ובסי' רע"ם באו"ח :

כתב החק יעקב בסי' תס"ו אות ד' ראוי לכל סורה לייחד לו חדר שאם יאסור ישליך שם דמוקצה הוא והעולם נהגו היתר דע"פ הרוב תומרות הם ועכ"פ שרי בהנאה לדעת קצת פוסקים יע"ש והנה בב"ח ושאר איסורי הנאה וודאי אין למלמלו דלא ראוי לכלום אלא אפילו איסורי אכילה קשה להמעיין בתמ"ו בס"א אות ג' דע"כ שרי אלא בשבת ע"פ דדעתיה מאתמול עליו ליתן לכלב כו' הא נאסר בשבת באכילה הוה ליה נולד ולמאן דאסור נולד אסור זה ולפ"ז ביו"ם דקיי"ל לאסור בתצ"ה ה"ח היתר שנאסר ביו"ם באכילה דאסור למלמלו ואף בשבת למאן דאית ליה נולד אסור כפ"ש הם"א ולפיכך פיד כשאומר התורה שאסור אין למלמלו :

כתב המ"א בסי' שכ"ג אות י"ר אסור לבטל איסור בשבת ויו"ם דאין לך תיקון גדול מזה כמ"ש בי"ד צ"ם ס"ו ומיקלא שרי ומותר לשער בפ' אפילו נתערב מע"ש ולא נודע עד שבת ויבש ביבש להשליך א' שרי דאינו אלא חומרא וכ"מ ריש נוטל עכ"ל . ט"ש דאין מבטלין היינו להחמיר דפסק בצ"ם ס"ו דשרי להוסיף בדרבנן עיין תרע"ז בם"א אבל במיקלא מבואר מעצים שנשרו דכה"נ מבטלין ביו"ט וי"ל בביצה דפריך ואין מבטלין ה"ם ד"ת ואכתי איך הונח לו ואין מבטלין ביו"ט דמתקן וע"כ דמיקלא ומה לו לפריכא אחרת . ומ"ש דלשער בפ' כ"כ הת"ה סי' נ"ד ומשמע לא נודע הא נתערב מע"ש ונודע אסור ואולי משום דהוה לשאול מע"ש . ומ"ש להשליך א' שרי כ"מ פ' נוטל קמ"ב ב' דר"י מעלין מדומע הינו שמרים סאה ועושה מעשה כיון דאפשר ליתן עיניו בצד זה העלה נמי שרי ה"ה ביבש להשליך א' כיון דאינו אלא חומרא לא הוי מתקן ומיהו כי שרינן לשער בשבת באומר הדעת הא למדוד בשבת שיעור ששים וודאי אסור ועוד דכשעושה מעשה מתקן הוא כדמוכח מתשובת הת"ה : **יש** להסתפק יבש ביבש שנתבטל חד בתרי שמותר להוסיף עליו ס' ולבטלו כמבואר סי' ק"ם מאחר שכ"א מותר (ולא דמי לבשר שאסור לבטל בחלב) וכן מים שלא לנו באו"ח תנ"ה ובמ"א אות ם"ו דמותר לבטלו לכתחילה ואף שהניחו שם בצ"ע ס"ם העולם נוהגין כן ובא"ר אות י' התיר בשעת הדחק אי פותר בשבת ובי"ם לערב דהמעיין באו"ח שכ"ג בם"א אות י' דמומאה דרבנן לא הוי תיקון בטבילת כלים ותילק הם"ם דווקא כלים שמאין דחויא לאוכלין שמאין משא"כ כלי חדש דאין חוי לכלום אף בדרבנן הוה תיקון ולפ"ז איסור דרבנן שאין להוסיף ולבטלו דלא חוי לכלום והוי מתקן אף בדרבנן מה שאין כן יבש ביבש דחזי' ליה לבשל כ"א בפ"ע וכן מים שלא לנו באו"ח תנ"ה ובמ"א בעלמא דהא בידיעבד מתירין בסי' תנ"ה א"כ דמיא לטבילת כלים משוקאתן בוולד דלא הוי תיקון והאי נמי חזי בלאו הכי ומים נמי לשאר דברים . אלא שראיתי להכם א' כתב בפשיטות דאין מבטלין בשבת כה"ג ולא ידענא מנא ליה הא :

עוד לו ראיתי שכתב השותם בן פקועה בשבת לחולה שנחלה בשבת דאסור לבריא דלא שייך טעם הב"י דלא היה לו שותם עפ"י ש"ח ס"ב . והנה בן פקועה שהפריש טעון שחיטה מדבריהם אלא בלא הפרים או תרי תמיהי ולמה ליה לצורים כאלו ולהלא בשולה דג טמים מכונסים בחבית קטן בשבת לחולה שנחלה היום יצורר זה בפשיטות : **מצינו** לפעמים שמבטלין איסור בתחילה חמץ קודם ה' עיין או"ח תרכ"ו בט"ו וסכך פסול קודם יו"ם ובמ"א שם ובלבוש ויתבאר לקמן בעז"ה ועי' סי' צ"ח :

שאלה שומן או חלב הנאסר מבב"ח האסור בהנאה אי שרי להדליק נר חנוכה מטנו ואם תמצא לומר אסור אכתי אי שרי לבטולי לכתחילה בששים ולהדליק מטנו ואם יש חילוק בין שומן לחלב . גם אתרוג של ערלה ותרומה שמאה אי שרי לבטולי בשיעור או לאו ואם יש חילוק בין יום ראשון לב' : **תשובה** בקצרה . דע כי אין מבטלין מקורו מסוף תרומות עין רש"י ביצה ד' ולאו דווקא איסורי אכילה ה"ה איסורי הנאה וודאי אין מבטלין כמו לחלב בחלב דאסור בהנאה אסור להוסיף חלב ולהתיר בהנאה וכל הפוסקים לא חילקו . (ס) ולענין להדליק בחנוכה עיין שו"ת שער אפרים סי' ל"א ותליא אי מצות דרבנן ליהנות נתנו או לאו ועיין אליהו זוטא וא"ר סי' תרע"ב אות א' תמה עליו דבלא"ה אסור דהוה מבשל דיש בישול אחר בישול כדקיי"ל ש"ח יע"ש והנה כבר כתבנו בפתיחה לבב"ח דלא תליא הא בהא וס"ם לדינא וודאי בב"ח יש בישול אחר בישול מ"ה ואף שלא נתקרר עדיין יע"ש והשתא אי שרי לבטל לנ"ח לכאורה לם"ש הב"ח בסי' תרכ"ו באו"ח בשם אגודה דמבטלין סכך פסול (אפילו בח"ה) דמצות לאו ליהנות נתנו עיין בפ"ו ום"א שם ש"ב שרי לבטולי אפילו בעין ואפי' למ"ד מצות דרבנן ליהנות נתנו דכאן ה"ק דכל שאין מבטל להנאת הנוף שרינן ליה וה"ה אתרוג כה"נ שיש ב' כשירים של עובדי כוכבים וכדומה יכול לבטל כה"נ ויראה דאסור כיון דאי מבטל ליה שרי באכילה תו אתי למיסר דשרי לבטל לאכילה ול"ם באתרוג דאסור אפילו נ"ח שמקצה למצותו דאסור וכ"ש לפי הטעם דמבטלין קודם יו"ם אין ראיה כלל וא"כ אף במצות אין מבטלין איסור וכדאמרן (ס) :

יב ואסורים עש"ך . והפר"ח אות ז' ד"ה והשיג עליו בפני שהוא ענין עמוק לדעתי טובלה אני להאריך :

גרסי' בב"מ צ' ב' שלחו לאבוה דשמואל חלין תורין דנבלין ארמאין ומנגחין יתחון כו' ופירש"י אוהבו של ישראל אעריטו עלייהו ויזרבנין סבר רבא למיסר יסברו לשחיטה אסר' אביי היין שקנסת סכירה ופרש"י דיין דלא פרח ביה כולי האי אלא שיחרוש בה והוא לא מקיים מחשבתו מר סבר רצוני לומר הפר"ח כל דלא מקיים מחשבתו אף דמפרשי כי התם דלחרישה הוא ביוקר שרי ה"ה כאן למוכרו לישראל אחר שרי ביוקר וכר"ו סבר דהתם קנסו דאסור לדידיה לשחיטה ודי בכך אבל כאן אי שרית למכור לישראל אחר ליכא קנס כלל דמפרשי וקידם הביטול הוה קאי למכור לעובד כוכבים ולא לדידיה זה תורף כוונתו וברש"י ד"ה דיין משמע כפר"ח דלא נתקיים מחשבתו דאל"כ לו דמחשבתו הוה למכור לחרישה אכתי קנס הוא דמוכר וכמשמיה דגמרא דיין שקנסת מכירה אלא כמ"ש הפר"ח והנך רואה דעכ"פ לדידיה אסור אף לשחיטה וכן משמע מרבא דהוי ס"ד יכסרו לשחיטה ואפ"ה לדידיה לא ואביי אסר דיין איכא למיפר דלדידיה לשחיטה שרי ובתרתי פליג אלא דהא מנ"ל וראיתי להב"ש באבן העזר סי' ה' אות י"ו אם סירס אסור לאכול מסנו כמ"ש בי"ד צ"ם ובסי' ס"ו באו"ב הביא פלוגתא ול"ד לכלאים בי"ד רצ"ו דהתם אין ניכר האיסור ועיין פרישה עכ"ל מ"ש בי"ד צ"ם לא ידענא דכאן מבטל איסור וקנסו משא"כ בסירוס דאין מעלה כ"א לחרישה אכילה אין לאסור בשביל זה דלא אהני ליה מעשיו הרעים לאכילה ודוחק לומר שהשור משובח בכך :

וראיתי להתב"ש בסי' פ"ו אות ז' פסק דשוחט או"ב אסור אף לאחרים בו ביום וכללא כייל מי דלא עבר אלא דרבנן והלין תורין הערמה בעלמא ואה"נ דאי סירסו או אמר לעובד כוכבים (דעבר על ל"ע) דאסור בין לו ולאחרים וראיה מצורם אוזן בכור בכורות ל"ד יע"ש היטב . ואני תמה ע"ז מה שהחלים הדבר כל שעבר אדאורייתא במיד אפילו לאחרים לא יהנו מעשיו הרעים וראיה מפסחים חמץ שעבר בפ"י אפילו לאחרים דקנסות מדמית להדדי א"כ בנו אמאי מותר לשחוט אמו חמץ אם מת יהא מותר לבנו זה לא שמענו ועפ"י שי"ג בש"ך אות ב' דהבשר באסת מותר לאחרים . והרי בסימן רצ"ו מסקינן אף שהרכיב ועבר אדאורייתא אפ"ה הוולד מותר וכ"ת שיש לחלק איזה חילוק הרי חזינן דלאו כלל הוא . והן אמת שם"ש הר"ם פ"ם מהלכות כלאים מי שעבר והרכיב הוולד מותר ועיין באר הגולה רצ"ו ממשנה פ"ח דכלאים ויומא כוי חלבו אסור הא בשרו מותר אין ראיה דמעצמו ומגלן דא

לרופא אחר או להיתר יבש אח"כ וכן שומן איסור בשומן היתר ואח"כ בהיתר אחר כל שהאיסור נמחה ונבלל יפה עם היתר האחרון וכמ"ש הב"י בצ"ב בשם האגור שומן בחלב והש"ך בצ"ב אות י"ד יע"ש :

והנה אפילו איסור גוש עד"מ זית נבילה במ' זיתי רוטב ואחר כך נתוסף עוד כ' זיתי רוטב וזית נבילה עדיין בתוכו א"צ כ"א נגד הזית דמה שנפלט לם' לח הוא ומה שיוצא עכשיו מזית גוש עכשיו יש ששים ופשוט :

נסתפקתי התיכת היתר שבלעה איסור ונעשה נבילה ואח"כ נתוסף רוטב והתיכות היתר שיש ס' נגד איסור הראשון גם התיכת היתר שנאפרה אין ניכרת עכשיו ויש רוטב בין התיכות היתר נגדה עם"י ק"ם בש"ך אות ד' מהו . דלכאורה י"ל המעם דבנוש נעשה נבילה היינו כיון דההתיכה עצמה כ"ע מודים דנאפרה אף בשאר איסורים אף דמעמא קפילא ונפחם האיסור מ"ם משהו נשאר בו ואפשר לסותפו עכ"פ אסור בשאר איסורין כמו שכתב המחבר בק"י דלא כמו שכתב המחבר בצ"ב וא"כ מה שפולמת התתיכה אח"כ באחרות מיקרי איסור כיון דחז"ל עשאוהו כנבילה ומש"ה בעינן ס' נגד כולה פשא"כ כשהתתיכה אין ניכרת אח"כ אימא דכולה חוזר להיתרו דיש ס' בין הכל נגד האיסור הראשון ותתיכה נופה חד בתרי בטל א"כ אין נעשה נבילה והמעיין ברשב"א בתה"א צ"ח ב' יראה די"ל כן אמנם מם"ש המרדכי הביאו ב"י בצ"ב והמ"ו והש"ך בצ"ב דתתיכה ניכר ושובדל הוא אין לומר כן והלכך כל שאין ס' נגד התתיכה הוי איסור וכן נראה להלכה ודאי :

אי לאו דמסתפינא מחבראי וכ"ש מרבותיי אמינא פלתא חדתא . והוא אם נבלע איסור בנריסין ועדשים וכדומה בפירות שדרכן להיות נימוחים בבישול כמו פולמי"ן וכדומה ואין בהם ס' ואח"כ ניתוסף עוד ונאפרו הבל כיון דלא היה ס' נגד התיר הא' שנעשה נבילה ואח"כ נתרסקו ונימוחו הכל עד שנעשה כמין פשקה חוזר להיתרו מאחר שעכשיו לח ובלל ונתערב איסור הא' בהיתר האחרון ונתנאי שנתרסקו בשוגג הא מזיד הוה מבטל איסור דומי' דברים חשובים ונתפצעו מזיד אסור וכדלקמן ק"א יע"ש . וא"ל כיון דהל שם איסור אין חוזר להכשירו דהא בהתר"ל נמי הכין הוא ובין נפך נמי הכין הוא עם"י קל"ו ואף שיש להלק קצת ומנא אמינא לה מהא דכתב הראב"ד ז"ל בס' תמים סימן ז' בשו"ת מהרב ר' משה ברבי יהודה ז"ל . וז"ל שם על מה ששנינו בטם ערלה פ"ב משנה ז' נריסין תרומה לעדשים חולין בנ"ם קאמר עלה בגמ' ירושלמי רבה עליהם עדשים חולין נגד כולה מותר וכתב הראב"ד דמש"ה צריך נגד כל העדשים הראשונים שהם בעין ונעשה נבילה אבל דבר הנימוח ונבלל אינו צריך כי אם לבטל מעם לבד ואם עדשים הללו שקבלו מעם תרומה ניטוחו ונתערבו אח"כ אינו צריך כי אם לבטל מעם הנריסין שבהם יעוין שם הרי משמע כמו שכתבתי :

שוב ראיתי דשפיר עבידנא דמסתפי דמאן ליפא לן דהפירוש הוא שקבלו מעם ואח"כ ניטוחו אימא דה"ק שהיו נסותים כבר ואף שהלשון דחוק גם מלשון הרשב"א בתה"א צ"ח שכתב בשם הראב"ד וז"ל וה"ם בתתיכה שאין איסור זה יוצא ונתערב עם אהרות אלמא כל שמתערב שפיר דמי ס"ם חלילה להקל בה"ם וצורך גדול אלא דוקא בנתערב תחלה באיסור לח ולא בא"א . וטיהו איסור שנפל לקטניות ניטוחים ופלומי"ן כעין פאוויד"י לח מיקרי וכדאמרן (?) ועיין מה שכתבתי באות שאחר זה : יד אבל התיכה . ועש"ך ואפשר כוונתו דלא משמע להרב כדכתב כן מהני מה שנתוסף דהיל"ל רבותא דכל הנוסף איסור ומשמעות הרב משמע דלא מהני לתתיכה שנאפרה ותי' דהרב תרתי קאמר דמה שאמרנו בשוגג מותר הכל ה"ט בלח או ביבש אבל תתיכת איסור כו' לא מהני לתתיכה בשום ענין דאף אם יש ס' בנוסף נגד התתיכה אפ"ה התתיכה בנוסף ואפילו מעם קפילא כסבואר בסי' ק"ו (וש"ם ק"י) ואילו לח בלח אף בב"ח דוודאי נעשה נבילה אפי' הכי אם נתוסף ס' נגד כולו הכל שרי ועוד השמיענו הר"ב דהנ"ג בנוש ואם לא ניתוסף ס' נגד הכל בב"ח אסור ואפילו באם יש רוב אחר כך נגד התתיכה וס' ובנשפך אח"כ ופסק אי נתוסף ס' נגד הכל בב"ח אסור ובשאר איסורין שרי והשיג עליו שם על אפי רבדבי זה תורף דברי הש"ך :

אמנם כן בם"י פלל פ"ה אות ל"ב כתב כשזכה ללמוד בס' תמים דעים סי' ז' ראה שהראב"ד תי' ההיא דחולין שוה לר' יהודה דטינו לא בטיל משא"כ לדידן העיקר תלוי בטעם אף בב"ח בלח לא נ"נ וע"כ העלה אי איכא עוד צד נוכל לסמוך בה"ם אף בב"ח יע"ש היטב ואני בעניי זכיתי ג"כ לעיי"ש בפ' ז' בתמים דעים שאלה הכתחלת מעשה ונוף הענין לא ידענא איזו חילוק יש דגם לר' טינו בטל ס"ם אי לח לא נ"נ לא קשה תו חלב נבילה כיון דאין איסור החלב אלא מטעם הבשר שיש בו ובשר בחלב שביורה אינו טינו הוא וליבטל וע"כ דנ"נ גוף החלב א"כ ה"ה לדידן לענין שיהא צריך ס' נגד הכל . והכר"ו אות י' בסי' צ"ב כתב מסברא דנפשיה כן שהראב"ד לר"י אמרה ונתן תבלין לזה דלר"י אדרבה לח חמור מיבש ור"ל דבלח מין בטינו לא בטיל ואילו יבש בטל אף בטינו יע"ש וכ"ז איננו שוה לי דבטינו נם ואכתי חלב בבשר ובשר בחלב א"ם הוא . ואמנם אציע לפניך תשובת הראב"ד אסתרתי אשיחה וירוח לי וז"ל בקצרה :

ורשלמי (ערלה פ"ב ט"ו) נריסין תרומה שנתבשלו עם עדשים חולין ויש בנ"ט רבה עדשים חולין מותר . עד כמה ירבה פלונתא דרבי ורבי ישמעאל בר"י על דעתי' דרבי עד שירבה על כולהון על דעתי' דר"י בר"י שירבה על השפלים (בקצת נוסחאות על כל הנשלים) ורבי סובר חנ"נ וצריך שירבה עליהן להעלותן בפאה וא' . ואני תמה על דברי רבי שחשב כל עדשים של חולין כאלו הם תרומה בשלמא לר' יהודה דאמר חנ"נ ואוסרת כל התתיכות משום דסבירא ליה בטינו במשהו וכיון שמיפת חלב נותנת פעם בתתיכה כל מה שיוצא מהתתיכה בב"ח הוא ושם הבשר האסור אופר השאר במשהו משא"כ לרבי דבטינו בטל ס"ל ואין נאפרות אלא מפני הטעם של נריסין פה לנו לבטל שיעור עדשים של חולין והיכן מצינו בנ"ם שיהפוך המקבל למינו והא אמרינן הנח לכותח דליכא כותי נכא"פ.

ונראה לי דלא אמר רבי אלא בתרומה וכיוצא בלבד דבר שהוא בעינו והוא נאפר פעם איסור ובא תרומה וכיון שנאפרו והרי הוא בעין שנחשוב אותן כאילו הן תרומה וצריכות ק"א לבטלן אע"פ שבטל בהם טעם תרומה ובלול שאין ניכר בעינו שא"צ כ"א במשהו הטעם לבד כיון שנוסף עליו לבטל פעם איסור שבו הכל מותר ואין ההיתר מפייע לאיסור לאפור . ואם עדשים הללו שקיבלו פעם תרומה ונתערבו במין אחר שאין ניכרין בו א"צ כ"א לבטל טעם תרומה שבו וקא נגעה הא מילתא בהא דאמרינן רואין ההיתר כאילו אלמא אינו וא"ם רבה ומבטלו אלמא אין היתר מצטרף לאיסור עכ"ל . ולי העני נראה דהמובן מתשובה זו כם"ש בתה"א משמו דקשיא ליה בשלמא בב"ח דנעשה נוף אחד הוה ליה מין במינו משא"כ לרבי בתרומה מה"ת לוטר דנעשה נבילה הכל אף עדשים יהיו תרומה ויצטרך אח"כ בעדשים אחרים ק"א נגד עדשים הראשונים . ומ"ש לר' מין במינו ולרבי במינו כו' הוא אשיגרת לישנא ועיקר הקושיא דל"ר שאר איסורים לבב"ח וע"ז תי' דמכל מקום בנוש שעוטר בעינו דתתיכה נופא א"א להתיר לעולם דלא נסתם האיסור ממנו הלכך אנו חושבין כל העדשים תרומה ואה"נ בניטותו (ויהיה הפירוש ניטותו אח"כ או בתלה כם"ש באות הקודם) כיון שהאיסור הא' נבלל יפה עם היתר האחרון הכל שרי וא"צ כ"א לבטל טעם הנריסין . וראוי שתדע דאפילו אם נבלע פלח איסור או בשתים של ע"ז בתתיכה ולא היה ששים ונ"נ ואח"כ נפל לקדירה לא אמרינן דרואין התתיכה כאילו כולה בשתים ואפילו באלף לא בטל ז"א דאם יש ששים נגד התתיכה עכ"פ השאר מותר בשלמא תרומה דלאו בטעמא תליא דהא בעינן ק"א משו"ה רואין עדשים כאילו הן תרומה דבטעמא תליא פלתא ונרגיר א' אין איסור עצ"ח והבן :

ובדברי קדשו של הראב"ד ז"ל אני רואה דבר חדש ואיכא לעיונא ביה טובא שם"ש שם בדברי ר"י בר"י דצריך שירבה על כל הטפלים דסובר אפשר לסותפו מותר ואפילו הכי כיון שעדשים אחרים ק"א נגד עדשים הראשונים . ומ"ש לר' מין במינו ולרבי במינו כו' הוא אשיגרת לישנא ועיקר הקושיא דל"ר שאר איסורים לבב"ח וע"ז תי' דמכל מקום בנוש שעוטר בעינו דתתיכה נופא א"א להתיר לעולם דלא נסתם האיסור ממנו הלכך אנו חושבין כל העדשים תרומה ואה"נ בניטותו (ויהיה הפירוש ניטותו אח"כ או בתלה כם"ש באות הקודם) כיון שהאיסור הא' נבלל יפה עם היתר האחרון הכל שרי וא"צ כ"א לבטל טעם הנריסין . וראוי שתדע דאפילו אם נבלע פלח איסור או בשתים של ע"ז בתתיכה ולא היה ששים ונ"נ ואח"כ נפל לקדירה לא אמרינן דרואין התתיכה כאילו כולה בשתים ואפילו באלף לא בטל ז"א דאם יש ששים נגד התתיכה עכ"פ השאר מותר בשלמא תרומה דלאו בטעמא תליא דהא בעינן ק"א משו"ה רואין עדשים כאילו הן תרומה דבטעמא תליא פלתא ונרגיר א' אין איסור עצ"ח והבן : קדשו של הראב"ד ז"ל אני רואה דבר חדש ואיכא לעיונא ביה טובא שם"ש שם בדברי ר"י בר"י דצריך שירבה על כל הטפלים דסובר אפשר לסותפו מותר ואפילו הכי כיון שעדשים אחרים ק"א נגד עדשים הראשונים . ומ"ש לר' מין במינו ולרבי במינו כו' הוא אשיגרת לישנא ועיקר הקושיא דל"ר שאר איסורים לבב"ח וע"ז תי' דמכל מקום בנוש שעוטר בעינו דתתיכה נופא א"א להתיר לעולם דלא נסתם האיסור ממנו הלכך אנו חושבין כל העדשים תרומה ואה"נ בניטותו (ויהיה הפירוש ניטותו אח"כ או בתלה כם"ש באות הקודם) כיון שהאיסור הא' נבלל יפה עם היתר האחרון הכל שרי וא"צ כ"א לבטל טעם הנריסין . וראוי שתדע דאפילו אם נבלע פלח איסור או בשתים של ע"ז בתתיכה ולא היה ששים ונ"נ ואח"כ נפל לקדירה לא אמרינן דרואין התתיכה כאילו כולה בשתים ואפילו באלף לא בטל ז"א דאם יש ששים נגד התתיכה עכ"פ השאר מותר בשלמא תרומה דלאו בטעמא תליא דהא בעינן ק"א משו"ה רואין עדשים כאילו הן תרומה דבטעמא תליא פלתא ונרגיר א' אין איסור עצ"ח והבן :

תרומה אינם עוזרים לא לאסור ולא להתיר . וכן מ"ש בניטות שאין ההיתר מפייע לאיסור ולא כתב רבותא מפי דמפייע להיתר האחרון וכן טם"ש וקא נגעה האי מילתא ברואין היתר כאלו אינו והשאר מינו רבה עליו ומבטלו אלמא אף לח בלח לפי דבריו על כל פנים צריך בהיתר האחרון הנוסף שיעור כדי לבטל על כל פנים איסור הראשון ואין ההיתר הראשון מצטרף עם היתר שני לבטל איסור א' דאין בדין שיעורו להיתר מאחר שכבר נאפרו וכן י"נ לכור וקיתון מים הטים לחוד מבטלין ואם כן לכאורה צע"נ לדינא לח בלח ואחר כך נתוסף היתר ובין הכל ששים נגד האיסור הא' היכי לידוני' להאי דינא . אמנם מסתיפת הפוסקים משמע דבין הכל מצטרף . ועיד הדרא קושיא לרוכתין על הטור שכתב כל האיסורין אף בב"ח והיינו לח בלח ואכתי צריך חקירה אם נוסף ס' בהיתר האחרון לחוד גם כל איסורין שריבה היינו על ידי צירוף ס' והבן :

באופן דנקטינא מהני מילי פעליותא דכתיבנא דבב"ח לח בלח נ"נ מן התורה וצריך ששים נגד כולו ואי איכא ספק אם היה ששים נגד כולו ספיקא דאורייתא לחומרא ובשאר איסורין לח בלח אי ניתוסף ויש בין הכל ששים עם ההיתר הראשון בה"ם שרינן ובב"ח אף שיש בהיתר האחרון לבד ס' נגד האיסור אף בה"ט וכמה צדדים אין מועילין ואם יש ששים נגד היתר ואיסור הכל שרי בלח אף בב"ח וחתיכה אסורה עכ"פ החתיכה אם לא שיש רוב חתיכות וששים נגד התתיכה שרי . ושפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא (ס): (עז) וי"א. הש"ך האריך ותוכן כוונתו אבאר . הנה או"ה כלל כ"ד ד"י כתב ג' דינים . הא' בנודע אף בטקום דלא נ"נ אפילו הכי אסור דקנסו שוגג אטו מזיד כר' יהודא ור"ט ובהתיא דק"י בטפיל א' לים והתיא דצ"ח דכתב המחר דמותר בשוגג היינו בלא נודע דלא שייך כה"ג למיקנסי אטו מזיד ותי' בזה קושית הב"י עם"ו אות ח' . הב' בלא נודע אף בטקום דנ"נ אפילו הכי לא נ"נ בלא נודע . הג' דאפילו התתיכה נופא חוזרת להיות מותר בלא נודע והר"ב בד"ם הסכים לב' דינים של או"ה בנודע קנסו ובלא נודע להתיר דלא אמרינן נ"נ וז"ש הר"ב כאן וי"א דאפילו בטקום דלא נעשה נבילה ר"ל ל"ם בטקום דנ"נ דאין היתר בנודע דנ"נ אלא אפילו בטקום דלא נעשה נבילה אפילו הכי נודע אסור דקנסו ותתיכה עצטה דהיינו אפשר לסותפו אף לא נודע אוסר הר"ב . וע"ז השיג הש"ך דאין הלכה כן הן בטה שטיקל בלא נודע דלא נ"נ דמוכח בגמרא בב"ח דאורייתא ומשאר פוסקים אף באיסורין דרבנן שאין בב"ח דאין לחלק מדהוצרך הרא"ש לתרץ ההיא דיו"נ בטשהו ושאר הפוסקים תירצו דלח לא נ"נ ולא תירצו בלא נודע . ובנודע נמי שרי בטקום דלא נ"נ בלח בה"ם ולא קנסו אפילו הכי יש לחלק ובסימן ק"י יבואר וראיה מהא דפ"ה דתרומות ומטשנה אין ראיה דאימא כר' יוסי ור' שטעין אלא מר"א דאמר להלכה כל איסורין בשוגג שרי אף שנודע מדטהלק בין מזיד לשוגג . ולהלכה בשוגג אף שנודע לא קנסינן אבל בלא נודע לענין חנ"נ בב"ח ודאי אסור מ"ה ובשאר איסורין בהספד פרובה אין בידי להקל ואף בנה"ך בנו בהנ"ה פקפק עליו וע' בטנחת יעקב כלל פ"ה אות ל"א מ"ם לענ"ד כן : עין ולפ"ז . עש"ך ולא הבינותי דרמ"א שכתב ולפ"ז צריך לחקור אם נוסף "לאחר שנודע" וכ"כ הלבוש ולא יותר ולא נהנו כמו שכתיב בד"ם דאם היה נודע מיד היה בא לשאול לפי שלא נודע לא איכפת לן במה שנתוסף אח"כ אף בב"ח ומ"ש להלכה ודאי לא קי"ל אלא כט"ש הט"ז והש"ך דאחזוקי איסורא לא מחזקינן והפר"ח אות ט"ו כתב וראוי לשאול אח"ז יע"ש : ין איסור . עש"ך וכפ"ז הארכנו בזה לפסק הלכה ודע להמחבר איסור דרבנן אף שיש לו שורש ט"ה אם לא היה ששים והוסיף שרי ולדידן יצויר זה לח בלח או יבש ביבש ואין רוב אלא נתערב שוה בשוה או אפילו בפחות ואיכא רובא דאיסורא אפילו פרבה עליו, כהאיה דעצים שנשרו להמחבר :

מעשה אירע בקהלה אחת שא' לקח טפוטר אחר הפסח כטה חביות יי"ש סך גדול ובודאי נעשה תוך הפסח והורה מורה אחד כיון שי"ל דחביות א' נעשה לאחר הפסח אותו חבית טיתר דספק חביות שעבר הפסח שרי כסבואר ותו יש לסטוך אהמחבר וס"ז וי"ש דסותר להוסיף עליו ולבטלו . ונראה דיפה הורה בה"ט ושעת הדחק ועש"ש בט"ז :

ועיין בעולה פרק א' ובפ' הטשניות שם והפר"ח הביאו ועיין נימוק נ"ר דלא שכיח הוא ועיין בר"ש בירושלמי פרק א' דערלה שיאמר מדיל הוא וצ"ע אם מתכוין מה בכך ועיין בר"ם שם וס"ש בחבורי דקשיא ליה בשלמא בב"ח דנעשה נוף אחד הוה ליה מין במינו משא"כ לרבי בתרומה מה"ת לוטר דנעשה נבילה הכל אף עדשים יהיו תרומה ויצטרך אח"כ בעדשים אחרים ק"א נגד עדשים הראשונים . ואין הענ"ד נפל דיש לחלק בין מין במינו דאין ניכר כלל ומין בשאינו מינו דניכר ואין מבטלין אלא ברוב ובמקום שנאפרו וא

ק (א) **בריה** עמ"ז . מחקור כאן נקנסה ונפ' נקנס יוסף סתלכנו : **זה** לשון סמ"כ כמ"ג פ"ת ס"ק כ' מספר סתעורובות . ד' מינים ים . סמין ס' . כל דבר תשוב וכן ד' דגיים בריה וחסר"ל וכ"מ וז' דגיים תשוכים בכל מקום . סמין סב' דמי"מ . סעליבי וים כו ג' דגיים מכאה מעמיד מממן . כד' מיסורי סכאה ים ממן כו' וכל מין כמ' דגיים מס"ת בעוליס ומר"ם מין בעוליס . והפ"ת לות ג' כ"ב וכ"כ הרשב"ץ רע"ח ורפ"ס דכל למעלה מס' מדרבנן ומ"מ רשוי להעמיק בטעין זה . כי סמ"כ תשב ע' וסקל מפגל שביאר בת"ח שם והפר"ח סקל מכאה דסיינו תוזעת ותשיב מפגל וח"כ ים בכללן עשרה דגיים והכה ז' מסס מין בסס פלוגתא דסוו דרבנן ותמ"ם ג' מהן תוזעת ומפגל דסוו לטעמת ומעמיד ים פלוגתא כמו שבאר . מפגל ת"ס כתב דרבנן עשי"ך ס"ת לות ג' וכן ת"ס כאן לות ג' וכ"ת פקפק ור"ן סוכר דסוו מ"ס עיין מ"ב ת"ס לסיכם קיי"ל דרבנן . מעמיד רוב סוכריים דרבנן וסמ"ת בת"ס סימן תמ"ב דעור סוכר מעמיד מ"ם וסמ"י שם לות ט"ז פסק מרבנן ונמתן סתמיהו דסוו כבעין ורבין סלכה דמעמיד דרבנן . וכ"מ בפסק מי נפ' מעמיד סיסור לו ביסר וכן מפגל פפיקא לקולא ע"ם ס"ק כתוס') . ובינת מריסה שלא נגמרה ד"ת וספיקו להמתיר . סגם לא מבין ביגת סספיקא שנעריסה מיד ובטילה לף דסוו דרבנן אין לסקל בספק עס"י פ"ו דתעו גמרא כאיסור כעין של עריסה שנעריסה לף דסוו דרבנן ועיין לק תפעמת לף בדרבנן :

עוד מדבר כמעט רגע לפי מ"ם סמתת כהן כפ' התערובת מ"ת פ"ד ס"ב ע"ד דלכר"מ כזית בכף"פ ד"ת ולפ לכל מני שיעור דרבנן דה"ם בעין סוס ד"ם ולפ ע"י תעלובות וכבר הערנו בזה בפתיחה . ס"כ ס"ם לדידן טכ"ע ד"ת מכ"ם ת"ם תסור מ"ם דסמקבל נספק לכ"ע ולר"ת כהן לוקה על כל כזית מן סתעלובת ולף לכל קיי"ל כן סיינו דלין לוקין על מה שלינו מציועי מדין כמבואר מה שלין כן בתוזעת נהי דלכל כזית מן סתוסר דבדבר סניכר לף שייך ביטול מ"מ כיון דטעמת ליכא ולכי לכול להו סתעלובות ליכא כזית בכף"פ ולף מצטרף ואפי שיעור ע"י תעלובת תוסר לסיסור תוסר לבעמת כמ"כ דוגמת זה כמו לסר"מ בעכ"ע פ"ה לדידן בתוזעת וכיון שכן ליכא בהאי תעלובת סיסור תוסר לבעמת כמ"כ דוגמת זה כמו ע"י תעלובת וספיקא לקולא בדרבנן . ולכ לפמ"ש י"ל בתלכלות תלכות ודלי סוס בבבר סניכר לף שייך ביטול וכי מיבעיא ניס לי כמעמ סוס עיין פר"ת ולעיין דיק לין כיד עני כמוני להכריע ועכ"פ זהא תוסר :

ויצא לכו סדין לם לכמו מלכל בניסת נבילה במקום שקורין בדב"ש כמו שעושין ברוסיא במלבנין בניסים יכלה לי דיכבה עוד עד שיכל שתוזעת בטילה לכמתבר בל"ע לסיסור דרבנן מוסיף ומכטלו וכ"ע סכלמות סמ"ז שם ועכ"פ ס"ם סוס שמ מוזעת בדרבנן ולף מלתת ומת שלכם כהמתבר דמוסיף ובלסיסור תוסר ניתת טריסה ולף טריסה שנעמלה מיד עשלוסו בכל תוסר לבור ולין לסוסיף בתוזעת בל"ט . ומיהו לם יש ניסים בבדים ובלף הבבדים לף היה סהיתר סוס בעל טעם סלסיסור כ"ם בתוזעת ולף מלטרף לסיסור ומתרינן חילו לף היה סהיתר סוס בעל טעם סלסיסור כ"ם בתוזעת ועמ"ם דלין היתר מלטרף לסיסור ומתרינן חילו לף היה מזועת ילפה להתיר לף בכל תוסר דלף עדיף מטעמת דלין היתר דמ"ם סטוך בל"כ בשם ר"ת וכ"ת דבר שנאסר במשהו בעולה לף בתוזעת ועמ"ם בפסיחה (ס) :

ודע ועטמת לף ל"י דמשום לפת דבר"ח גזרו וכל למעלה מבשים ליכא לפת דבר"ח כן היה נראה לי. ומה שבשם שמעיין בכ"ן פרק כ"ם תסת דבתב ומי"ל ת"ל דחכור מבורתת דקמתי ז"ל למרמי לשמעתין מלין הממומע וסמתומן לף לפי תבבון ומי"ל ותי' מדומע יבא ווי"ל משהו לף ל"י ובקשה מהומן לה הוה סמדומע וסמתומן לף לפי תבבון ומי"ל ותי' מדומע יבא ווי"ל משהו לף ל"י ובקשה מהומן לה הוה ומתי קוביס משהו הוה לעמת דמתמן ומתבל ומעמיד לף נדון לעניין זה כמשהו . ויש לייבב ויש לגדד מאחר דל"ל בשאר דברי סמ"י ב' ד"ה ריסק מיעך וכיתת והבין מסתבר :

יראה לי דג מטא שניפלו סנפיריו אפילו הכי מיקרי בריה ואיך יצויר תערובת עם"י פ"ג ס"ג יע"ש: **ז** ורוטב . עש"ך ועיין פ"ת בריה גדולה שמסנן ולא מצא תולין שניטוחה ובריה קטנה יש לאסור כל שלא מצא הבריה דתולין שעברה דרך המסננת וראוי ליזהר בבריה קסנה שא"א ליקח כ"כ מסננת דק עש"ך אות י' . ודע דהחתיכות מצטרפות לס' דיבש ביבש לא נעשה נבילה עם"י ק"ם אות ד' בש"ך וכ"כ הפרישה כאן והוא פשוט : **כא** ל"ש . עש"ך פסק דבלח אף בסינו אסו א"ם ובא"ם הוה דאורייתא כל שטעמו נרגש וחיך אוכל יטעם ואף נודע אסור ובסינו ביבש כל שנודע יש להקל ומשטעמ אף האיסור מעלה כו' . והפר"ח אות כ"א התיר אפילו בלח בסינו כל שנודע אין חוזר וניעור ומיהו אם נתרבה ורוב באיסור אסור אף בסינו יע"ש . ויראה לי סין באינו מינו אף באיסור דרבנן כל שטעמו נרגש לא מהני יזיעה (ס) : **(כב)** ואחר כך . עש"ך והם דברים פשיטים דלא דמי לשטעמנו דשניהם היתר וא' מחזק חבירו כו' ולהר"ן בנדרים בדבר שיש לו בתירין עס"י ק"א ק"ב א"ש דאשמעינן היתר בהיתר בסינו לא בטל ובאינו מינו בטל . ומה שכתב הש"ך לכתחלה היינו ליתן לקדירה אבל לערב החלב עם הסים ליתן בבשר אסור כמו שכתב הצ"צ סימן פ' וכבר ביארנו לעיל דלא כבל"י ום"ם קשה פשיטא דאי נמי דלא בטל היתר בהיתר אפי' הכי עכשיו בטל הוא ויש בילה ובשלמא או"ה אשמעינן דלכתחילה מותר וצ"ע : **כג** אם . עש"ך ובקב"ב אות ג' פסק כהמ"ו דאסור . ובקדירה שאב"י ואיסור מועם אפילו הכי אסור ועיין מה שכתב בס"ו אות ם"ו וכאן אין להאריך ועיין מה שכתב בק"ג וקב"ב בדין נסל"פ יע"ש :

ק א וג"ה ואם"ה דהוה ביה חיותא ש"ך ואף דהשתא לית בהו . זה לשון או"ה כלל כ"ה ד"ב בריה כיצד כל דבר שהוא ברי' ושלם אפי' אין בו חיות (עכשיו) ואין כוית כנין ג"ה ואם"ה ודג טמא ועוף טמא ובמלה ונמלה כשהן שלימים עכ"ל הנה אף צובים ונמלים שנפשו של אדם קצה בהם ומעמן פגומים שאין ראוין למאכל אדם כלל ודמיא לנבילה מרוחה מעיקרא אפילו הכי לוקה עליהן כי גזירת הכתוב הוא ובריה הוי ואין בטילה . ומיהו אי נפרחה בריה ל"ם בדברים המשובחים דבטל מדין בריה אלא אפי' דברים הפגומים בעצמם אפילו הכי שאני לן בין פרחון דידהו לפרחון דאתי מעלמא ובמלה מתורת בריה ועיין בת"ח כלל כ"ה דכ"ד ופי' שם (מהגהות סהר"ם ז"ל) פי' שנפרחו יע"ש וז"ש הר"ב בק"ג פ"א בהג"ה אם אין פגומים בעצמם לאו לסימרא דובובים ונמלים שנפשו של אדם אלא אם פגומין בעצמן שנפרחו בטל חשיבותייהו וכאמור . ומיהו באו"ה כלל ל"ב ד"ו כתב אי פרחה הבריה אף שלוקה כמו שכתב הר"ם פ"ב מט"א (הכ"א) אפילו הכי בטל חשיבותיה והנה אם נאמר כמו שכתב הפר"ח בק"ג אות א' דהר"ם קאי אפגומין בעצמן דלא חילקה בהו התורה בין פרחון דידהו לפרחון דאתי מעלמא א"כ שמעינן דאפילו הכי לענין ביטול השיבותיה אפילו בפגומין ופרחון מעיקרא יש לחלק בין פרחון דעלמא ובפר"ח ק"ג לכאורה לא משמע כן . ומעתה מה שכתב החות יאיר סימן ק"ב דפרעוש הוה בריה פשוט הוא ולא ניתן להאמר ומה שכתב הפנים מאירות חלק ב' סימן ס"ז מסימן ק"ג דפגומין בעצמן לא הוה בריה והחר"י הורה קצת לדבריו תמהני שזה טיירי בנפרחו ובדכתיבנא ובסי' ק"ג אבאר ואף כינה מזיעת אדם הוי בריה דמאשפתות ועיפושי הארץ נמי לוקה ופשוט : **אמ"ה** ממטאים לא הוה בריה עיין מה שכתבתי בס"ב : **ב** וביצה . עש"ך ועמ"ש בסימן פ"ו אות ט"ו ובמ"י כלל ט"א אות ב' ובאמת צ"ע איך יצויר ביצה שיש בה אפרוח דניכר הוא ועיין כר"ו ועיין רלב"ח סימן פ"ח כתב על מה שכתב הר"ם פמ"ו מט"א אי לבטל עצמה ניכרת ביצה שיש בה אפרוח וצ"ע : **ג** לאפוקי חמה א' . עש"ך הנה המחבר התנה ד' תנאים שיהא חיות ושאסור מתחלת בריתה ושיחלק אין שמו עליו ושיהא שלם ובתנאי שיחלק שמו עליו די לאפוקי חלב ועוף טהור שנתנבל להמעיין בראש"ש דחשיב אלו אסורין בכ"ש לענין הנאה ובאיסורי אכילה לא מיירי ול"פ מתני' אהדדי ועיין תוס' שם . וטש"ה פסק הלכה כר"ם בחבילי תלתן וכר"י את שדרכו דוקא . אבל הר"ם דרך אחרת יש לו דפסק כתרתי מתני' ופסק כחכמים דז' בלבד מקדשין בפפ"ז מט"א ה"ח דסובר ר"ל חשוב יותר מאת שדרכו וב"ה דרך המחבר ובחהר"ל אזלינן בתר בתרא רצוני לומר אם לאחר הביטול תהיה ר"ל אף שעתה אין ר"ל אין בסילה והוכיחו כן מע"ז ע"ד בכ"ח כו' וביבמות פ"א חתיכה חשאת מאמה בסהורים תעלה ומהורה בחולין לא תעלה ומעמא דבתר בתרא אזלינן הלכך בחולין תהיה ר"ל ובטהורים לא תהיה ר"ל ואמנם יש קצת חילוק בין הלשונות כי התוס' חולין ק' א' ד"ה שאני והרא"ש שם כתבו דמ"ה מטאה בסהורה לאו ר"ל שאין הכהנים מחזיקין טובה כו' משמע הא לא"ה אף שאין ראוי לכל העולם ר"ל מיקרי . אבל בעל התרומה בסימן נ' והרשב"א בת"ה ובמ"ח ק"ד ב' משמע דכל שאין ר"ל לכל האורחים לאו ר"ל יע"ש היטב ובוודאי אורח עובד כוכבים לחוד לא מיקרי ר"ל ואפשר כ"ע מודים בזה אף התוס' והרא"ש ומיהו יראה דאזלינן נמי בתר השתא עד"ם חתיכות חולין נבילה שנתערב עם חמאת סהורה דאם תתבטל לא ר"ל להכהנים שאין מחזיקין טובה אפ"ה עכשיו ר"ל מקרי אם נאמר דבפני אורח עובד כוכבים ר"ל מיקרי אלא שכבר כתבנו דלאורת עובד כוכבים לא ר"ל מיקרי ואף שמ"ש המחבר ואפי' אסורה כהנאה דמשמע לכאורה דל"ם איסור אכילה דמיקרי השתא ר"ל יש לומר דלאו דווקא הוא אלא ה"ק אף אפי' איסור הנאה דלדידן אין לחלק בין אכילה להנאה דהכל תלוי אם תתבטל כו' וכ"כ באו"ח כלל כ"ה ד"ה שאם שדרך להתפרפר ע"י בישול מיקרי בריה ובת"ח כלל מ' ד"ה וצ"ע . ודע דהמחבר התנה כאן ד' תנאים ובק"א ס"ו כתב נחתך או נתרסקו עד שנאבדה צורתן ולכאורה תנאי חמישי הוא אף שהוא שלם כל שע"י בישול וכדומה נאבד צורה ותואר שלו לא מיקרי בריה ובתה"א ק"ד ב' יש לומר כך ובקצר כתב ט"א נחתכו שנתרסקו צורתן משמע הדא הוא ועיין ל"ח בנ"א אות קם"ו ועיין ב' ק"א ל"ל בקצר א"ו שנתרסקו . ומיהו מדלא חשיב כאן ש"ם נתחתך ע"י סכין ונתרסק בבישול ועיין בר"ם פ"ב מט"א הכ"ב סרחה הבריה ונשתנה צורתו לוקה אין ראיה דהתם פי' דנשתנה מעמו קורא דנשתנה צורתו. עס"י ג"ח נתרסק צורת האבר ועיין רש"י לעיל והר"ם ז"ל דפסק בפמ"ו מט"א הכ"ו דבשר מרבה הא איהו סובר דלא נ"נ אף בשר עוף בחלב עס"י צ' בט"ו . ולפ"ז טימי חלב בפ"ו ופ"א לאחר הנסיובי דהוה דרבנן אם נפל לשומן דהוה לח בלח ואין ששים יש לצדד בה"ם ובדאמרן (ס) : **(כב)** חוזר . עש"ך דב' מינים שחלוקין במעמן מבטלין ד' בש"ך וכ"כ הפרישה כאן והוא פשוט : **ח** וכל השאר . עש"ך פסק דבלח אף במינו אסו א"ם ובא"ם הוה מוישב דשומן מחמת ישראל קדושים (דקלישׁ מאיסור דרבנן) ונם כטה דעות הואיל ואין ג"ה אוסר ה"א שומן לא החמירו בו איסור דבוק וצ"ע לדינא ועיין סימן ס"ב בדין אבר שפירש יע"ש ומשנה אין ראיה דסוברת יש בגידין בנ"ם יע"ש : **מ** ואם נימוח . עש"ך ועמ"ש בם"ו אי הוה מה"ת או מדרבנן : **י** אסור הכל . היינו כשא"א להתיר ע"י סינון עש"ך והיינו כשהוא עב או בריה שעוברת דרך נקבי מסננת : **יא** נ' תולעים . עש"ך ועיין לבוש ס"ד דדוקא יקרות ולאחר בישול הא פירות וכמיהין אף לאחר בישול יש להם בדיקה : **כל** דברים החשובים בריה וחהר"ל ודשי"ם וטחטץ ומעמיד ופתבל וז' דברים אף שאסורים מדרבנן או ספיקא דאורייתא אין בטלים כ"כ או"ה כלל כ"ה דין א' ועיין שם די"ב וט"ם ודאי להלכה אף איסור דרבנן בכל אלו הדברים אין בטלים אלא שראיתי להכר"ו אות א' דבר שבמנין באיסור דרבנן בטיל וראיה מהערל פ"א שאני שונה ענול בענולים עולה יע"ש . ובסימן פ"ו מבואר ביצת נבילה אף שאיסורה מדרבנן הוה דבר שבמנין וכ"כ ת"ה סימן ק"ג דבר שבמנין מדרבנן נמי לא בטיל וכ"כ ספר התרומה בסימן נ' ביצת נבילה הוי דבר שבמנין מההיא דביצה בליפרא קציעות דאפילו בדרבנן לא בטיל והיא דיבמות י"ל באו"ח תרע"ג נ"ח אין בטל אף דרבנן ובסק"י אבאר : **הבדל** יש בין דשי"ם לשאר דברים חשובים דשי"ם דוקא בסינו אין בטל ושלא בסינו בט' וספיקא להחמיר ואפילו בס"ם כמו שיבואר בק"י בין הספק בנוף האיסור עד"ם אם נולדה ביו"ם או בחול או ספק אי הוה דשי"ם הולכין להחמיר שהרי הרשב"א הוצרך לתת טעם לספק ביצת מריפה שאין המתיר עתיד לבוא בוודאי הלא"ה היינו מחמירין בספיקו כיון שאפשר לאכול בהיתר בלי ספק כלל וכדבעינן למימר בק"ב או"ה ובדברים חשובים אף בא"ם אוסרים בכ"ש עס"י ק' וספיקו להקל בין בספק נוף האיסור עד"ם ספק ביצת נבילה אף דחשוב הוא לי"א והן בספק אי הוה חשוב עד"ם נ"ח ד"ת ספק טן הבף או משאר הירך כתב איסור והיתר כלל ב"ה דספיקו להקל כבל ספק דרבנן והטעם דספק הוא בדרבנן . אבל ספק תורה וד"ח איסור כיון דהספק הוא בשל תורה נמצאת אומר ב' ספיקות להקל ואחד לחומרא :

והמ"כ ח"נ פ"ב חשב ד' דברים בין דשי"ם לד"ח א' לקולא בדבר שיש לו מתירין דוקא בסינו וג' לחומרא א' שא"צ שיהיה שלם הב' פליטתו אסור (דלא כתר"ב בק"ב) הג' ספיקו אסור ובד"ח בעינן שיהיה שלם ואין פליטתו אוסר יע"ש וזה אמת ויציב דבר חשוב כמו אנוש פרך כל שנפרך קצת מהן תו בטל חשיבותיה ועדיין צ"ע :

קא א אסורה . עש"ך אקדים לך הקדמה אחת וזו תוארה . דע בחולין ק' א' אטרינן וליבטל ברובא הניחא למ"ד כל שדרכו כו' שאני הכר"ל . והר"ן ז"ל בחולין ופ"ז ע"ד סובר דהכר"ל הוה את שדרכו ומתני' סתמא כר"ם אליבא דר' יוחנן ובע"ז ע"ד דמסיק דתנא תרתי אית ליה מנין ואיסורי הנאה היינו דחשיב אלו אסורין בכ"ש לענין הנאה ובאיסורי אכילה לא מיירי ול"פ מתני' אהדדי ועיין תוס' שם . וטש"ה פסק הלכה כר"ם בחבילי תלתן וכר"י את שדרכו דוקא . אבל הר"ם דרך אחרת יש לו דפסק כתרתי מתני' ופסק כחכמים דז' בלבד מקדשין בפפ"ז מט"א ה"ח דסובר ר"ל חשוב יותר מאת שדרכו וב"ה דרך המחבר ובחהר"ל אזלינן בתר בתרא רצוני לומר אם לאחר הביטול תהיה ר"ל אף שעתה אין ר"ל אין בסילה והוכיחו כן מע"ז ע"ד בכ"ח כו' וביבמות פ"א חתיכה חשאת מאמה בסהורים תעלה ומהורה בחולין לא תעלה ומעמא דבתר בתרא אזלינן הלכך בחולין תהיה ר"ל ובטהורים לא תהיה ר"ל ואמנם יש קצת חילוק בין הלשונות כי התוס' חולין ק' א' ד"ה שאני והרא"ש שם כתבו דמ"ה מטאה בסהורה לאו ר"ל שאין הכהנים מחזיקין טובה כו' משמע הא לא"ה אף שאין ראוי לכל העולם ר"ל מיקרי . אבל בעל התרומה בסימן נ' והרשב"א בת"ה ובמ"ח ק"ד ב' משמע דכל שאין ר"ל לכל האורחים לאו ר"ל יע"ש היטב ובוודאי אורח עובד כוכבים לחוד לא מיקרי ר"ל ואפשר כ"ע מודים בזה אף התוס' והרא"ש ומיהו יראה דאזלינן נמי בתר השתא עד"ם חתיכות חולין נבילה שנתערב עם חמאת סהורה דאם תתבטל לא ר"ל להכהנים שאין מחזיקין טובה אפ"ה עכשיו ר"ל מקרי אם נאמר דבפני אורח עובד כוכבים ר"ל מיקרי אלא שכבר כתבנו דלאורת עובד כוכבים לא ר"ל מיקרי ואף שמ"ש המחבר ואפי' אסורה כהנאה דמשמע לכאורה דל"ם איסור אכילה דמיקרי השתא ר"ל יש לומר דלאו דווקא הוא אלא ה"ק אף אפי' איסור הנאה דלדידן אין לחלק בין אכילה להנאה דהכל תלוי אם תתבטל כו' וכ"כ באו"ח כלל כ"ה ד"ה שאם שדרך להתפרפר ע"י בישול מיקרי בריה ובת"ח כלל מ' ד"ה וצ"ע . ודע דהמחבר התנה כאן ד' תנאים ובק"א ס"ו כתב נחתך או נתרסקו עד שנאבדה צורתן ולכאורה תנאי חמישי הוא אף שהוא שלם כל שע"י בישול וכדומה נאבד צורה ותואר שלו לא מיקרי בריה ובתה"א ק"ד ב' יש לומר כך ובקצר כתב ט"א נחתכו שנתרסקו צורתן משמע הדא הוא ועיין ל"ח בנ"א אות קם"ו ועיין ב' ק"א ל"ל בקצר א"ו שנתרסקו . ומיהו מדלא חשיב כאן ש"ם נתחתך ע"י סכין ונתרסק בבישול ועיין בר"ם פ"ב מט"א הכ"ב סרחה הבריה ונשתנה צורתו לוקה אין ראיה דהתם פי' דנשתנה מעמו קורא דנשתנה צורתו. עס"י ג"ח נתרסק צורת האבר ועיין רש"י

קשיא לי אהא דתני' בינמות פ"א חמאת טמאה בסהורה בסילה ופירשו כולן דהשתא לאו ר"ל ולכשתבטל

קא (א) **רק** מדרבנן . עמ"ז וספק דבוק"מ יכול"מ . כתב רמ"ל מהר"ל סיינו מוכיחים יקרים ומכוכים

ולכשתתבטל נמי לכהנים לאו ר"ל מטא"כ מהורה בחולין אם כן איך קאמר התם לחם הפנים מצא במהור בפל וטהור בחולין אין בפל ופסק כן הר"ם בפרק ו' מהל' פה"מ הכב"ג מ"ג אי לחה"פ חשיב משום קדושתו וחביבותו א"כ מצא במהור בפל והלא כשתפל תהיה ראויה ואי לא חשיבא מהור בחולין אין ר"ל בין אי בתר מעיקרא ובין אי בתר לבסוף ועי"כ כרש"י שם דכיון דמצי לאכול לכהנים לאו הפסד מיקרי וכ"כ הכ"מ שם והקרית ספר שם א"כ אין ראיה כלל וי"ל (ס) :

ועתה אבאר דברי הש"ך מ"ש דמבואר בש"ם כו' הוא דאמרינן כהאי תנא תרתי אית ליה והיינו דחשיב חה"ל ואיסורי הנאה למיסר תערובת בהנאה וה"ח איסור אכילה אוסר תערובת באכילה אלא דמירמי מתניה גם דומיא דעורות לבובין דהנאה הוא ומ"ש לק"מ אות ה' יבואר שם . ומיהו בחתיכה שאר"ל אפי' איסור הנאה בפל הוא כדין יבש ביבש ועיין מ"ש בפתיחה :

וידע שאני נפתפקתי בפתיחה החה"ל מבב"ח שנתערבה בחתיכות נבילה אי בפילה לענין הנאה מי אמרינן כיון דהשתא אר"ל ואח"כ ג"כ אר"ל דעכ"פ לישראל אסור בפל יע"ש :

ועתה ראיתי בפ"ת אות ב' שפפד בזה וכתב דכיון שאין ראוי לאכילה לאו ר"ל ועוד דבהנאה הדפים לאו כ"ל עכ"ל מ"ש דאין ר"ל כן כתבתי בפתיחה דלאורת עיבד כוכבים לאו ר"ל מיקרי ומ"ש דהדפים אין ר"ל מיקרי אף בנתערבה בהיתר אסורה בהנאה י"ל דאין ביטול לחצאין דאם תתיר בהנאה ה"ה באכילה ומש"ה אסרו באכילה והנאה וכעין זה כתב הר"ן בע"ז שם מה שאין כן בנתערבה בנבילה ובכו"י אות א' pפפק מהא דחטאת מצאה בהמורה ולפמ"ש אין קושיא ויש לצדד להקל וכאמור : ב ואם . עש"ך והנה אם עשו נביעות מכמה בהמות גדולים וקפנים ונמצאת א' מריפה כולם מותרים די"ל דהקפנים הם מריפה ואין ר"ל לקולא אבל אם החכשר ר"ל וספק ר"ל הקולא ראוין להתכבד אף שנתערבו בעודן בחזקת כשרות מ"ם נתברר עתה למטרע שא' מהן מריפה ור"ל ולא בטילה כ"כ או"ה בכלל מ"ם ד"ב ועמ"ש באות ה' ושם כתב אם עשו כמה כלים גדולים חמאה ואחד מריפה או חתיכות חמאה גדולות ונתערבו כולן אסורות ויראה בכלי גדול וודאי הוה דבר חשוב דומיא דחביות לקמן ביי"נ אבל התיכ' חמאה הכל לפי הזמן והמקום ועמ"ש קי"ב בש"ך אות כ"ג ובקמ"ו אות י"ז דבחמאה של עובד כוכבים אפי' בפקום האסור בפל ברוב כדין פת ובאו"ח מבואר אפי' דבר חשוב וכ"ה בת"ח ע"ה ד"ח ס"ה חמאה או כלי גדול של עובד כוכבים בפל ברוב בין בטינו או א"ט : ג ובב"ח . דנעשו גוף אחד ואפי' חלב מטריפה וה"ה ע"י פליחה וכבישה או בשר עיף ועפ"י פ"ז וסי' צ"ד בש"ך : ד אין . עש"ך ואפי' בא מבב"ח ער"מ בב"ח ושאר דברים בקדירה אין על השאר דין החר"ל והוא הדין ט"ח על החתיכה ואחר כך נפלה החתיכה לקדירה בשר אין על השאר דין חחר"ל כיון שנגד המפאה יש ס' תו הוה שאר בשר הנאסר מחמת החתיכה כשאר איסורין (ס) ופשוט : ה ואפילו . עש"ך ובסי' ס"ם כתבנו בזה ובאו"ה בכלל ז' ד"ג כתב אם נפלח חתיכה שלא נפלחה לתבשיל חתיכות אחרות בלא"ה לא ר"ל דמקודם היתה היתר ואח"כ תו לא ניכר החתיכה ודומה לפ"ש לקמן בסי' ק"ב גינית מלאה ענבים בשבת לא הוה דשיל"מ ה"ה החר"ל כה"ג יע"ש ועמ"ש בסי' ס"ם בס"א אות ל"א ול"ד לגבינות מטריפה דמ"ם עבשיו נודע לנפטע שא' מהן מריפה היתה וקודם העירוב היתה ר"ל וטה בכך דלא נודע עד עתה מה שאין כן כשלא היתה באיסורה פ"א בפ"ע בפל שפיר ועמ"ש בק"ב : ן כל . עש"ך היינו ע"י עירוי דמבשל כ"ק ט"ה ואפי' נפסק הקילוח בלע מדרבנן כ"ק עמ"ש ק"ה בש"ך אות ד' בב"ח הוה ר"ל כמ"ש או"ח כלל כ"ה ד"ח אפילו כבישה וכדומה הוה בב"ח ר"ל ומ"ש הש"ך ראיה מראבי"ה בכל בו ס"ם ק"ד הביא בשם אבי העזרי (הוא ראב"י) אם מלחו חלב ובשר והוא ר"ל אין בטילה בתערובת אף דראב"י סובר חצי חתיכה לא נ"נ להצריך ס' נגד הקליפה ס"מ כיון שעכ"פ הקליפה נאסרת שבלוע מאיסור שוב אסרינן ביה ר"ל אם כן אין ראיה מתוספות . והעלה דאם הקליפה ר"ל וודאי לא בטילה והכין וראי הוא בב"ח דנעשה גוף א' ובאמת מתוס' אין ראיה דהם בשאר איסורים אמרו דנ"נ משום לתא דבב"ח ומש"ה בכ"ק לא החמירו אבל בב"ח מודים דמן התורה נ"נ כ"ק ומש"ה אף לט"ש הר"ב בסי' צ"א דאם בשלוהו כך מותר דיעבד י"ל בנפסק הקילוח דלא/בלע אלא מדרבנן דמ"ה אף בשאר איסורין לא בלע כלל עיין א"ח ס"ם תס"ו במ"א יע"ש :

ז תרנגולת . עש"ך ט"ש דמשמע מהמחבר לא ידענא דספק בסימן ק"י דמנין בטיל א"כ אין ראיה . ומ"ש דלא כת"ח כלל מ' המ"א שם אות ו' כתב דגם רמ"א מודה דבנוצה או כבש בעורו לא הוה מנין וכן בסימן ק"י מ"ש רמ"א ס"ב ב"ח גדולים היה חשובים מירי לאחר שהופשט העור דהוה מנין או ר"ל והכין הלכתא דבניצה לא הוה לא מנין ולא ר"ל כיון דמאום הוא אף מנין לא הוה דלא הוה מנין אלא דבר בינוני לא מאום ולא ר"ל :

קשיא לי המחבר שפפק כרשב"א דחיה או נוצה לא ר"ל ובארוך ק"ג ב' למדה מריש תערובת דפריך ונבפלי' ותום' שם ע"ב א' ד"ה ואלא הקשו זה ותי' דכל הזבחים משטע עיפות קפנים דאין ר"ל ולמה לא דהא כל הזבחים שנתערבו משטע אף חפאת בחפאת וכדומה והא וודאי לא ר"ל שאין הכהנים מחזיקין מובה ומש"ה לא עתה ר"ל ולא אחר הביטול וכמ"ש הרשב"א נופא שם בארוך ק"ד א' מחזיכה מצאה בטהורה (בהערל פ"א ב') דתעלה וצ"ע :

עוד קשיא דכאן פפק כדעה א' בסתם וכן פפק בס' ב"ה דהלכה כרשב"א ובסי' ק"י פפק בפקולין לאחר מיכן אסור ליקח והא היה לאו ר"ל וכולהון ליבטל וליכא גזירה אמו ר"ל ושם יבואר בעוה"י (ס) : ח ואע"פ . עש"ך כיון דאין טעם עצ"ח . וכתב הפ"ת אות ה' דאם לא נודע עד לאחר הפרת הנוצות לא בפל וראיה מרא"ש ספ"ה יע"ש ועפ"י ק"מ דאם לא נודע ביבש עד אחר הבישול אסור ה"ה כאן והוא גלטוד מפ"ה דתרומות כמו שכתב הרא"ש ספ"ה דהידיעה גורמת ההיתר וכן הלכה ומיהו בנודע קודם הבישול בה"ט ושפת הדחק יש לצדד ולצרף לסניף דעת הרשב"א ומ"מ צ"ע והר"ב כתב וכן נוהגין משטע מנהגא (ובכללי או"ה יבואר אי בפקום שכתב הר"ב וכן המנהג אי יש לצרף דעת המחבר לספק אבל בפקום שהחליט הר"ב לפסוק הף המחבר אין נכנס כלל בגדר הספק לומר שמא הלכה כהמחבר) : ט וכן אפילו הופשט עורו . ש"ך והיינו להמחבר ולהידין הוח ר"ל ולהמחבר מנין אין אומר : י מלבד תרנגולת בנוצתה וכבש בעורו וכה"ג . ש"ך אבל מעשה כ"ד כמו מליחה מיקרי ר"ל : יא מלבד . עש"ך ובמבת ובשבש שנותנין להשוחט ונתערבו לאחר שהוסר עורן ובא' טהן ספק פריפות מבואר בק"י דבה"ם אם לא נודע עד לאחר התערובת פפכינן אפ"ב יע"ש בש"ך גם יש צד מאחר דנתערבו קודם הסרת עורן : יב שומן . עש"ך וחלחולת שפטלאין עם קמח וכדומה יראה דכ"ז שהיא ריקנית בטילה דטה שעתיד לתקנו ע"י תיקון אחר אר"ל וצ"ע : יג אבל . עש"ך ועמ"ש בט"ו ומשמע מדבריו דלא הוי חסרון ידיעה עמ"ש בט"ז : יד קורקבן . עש"ך ובכשיו קורקבן אוזו וה"ה של ענגלישן"ן האן וכדומה ר"ל מיקרי : טו ועש"ך . והוא פשוט דאפו אחר"ל אם נחהכה מקצתה בשביל זה עדיין ר"ל מיקרי וה"ה בריה כה"ג :

כתב הפר"ח אות י"ם הפרש יש בין בריה לחהר"ל דבחהר"ל אם סרחה או נשתנית מצורתה תו לא הוה ר"ל ובריה אף סרחה אי נשתנית צורתה לא בטילה אא"כ נתרסקה והראה מקום לק"ד אות א' ושם מבואר דבריה וחהר"ל ומנין וכיוצא אם נסרחו עד שאין ראוין לאדם כלל אפילו הן עצמן מותרות מ"ה ובתערובת לא חשיבי ובזבובים ויתושין המאוסין מעיקרא אף שסרחו אחר כך אין חילוק בין סרחון דידהו לסרחון דאחי מעלמא יע"ש . והמכוון מדבריו דבריה שנסרחה בעינן לגמרי שאין ראוי למאכל אדם כלל הא ראוי עדיין אין בטילה ומיני' בחהר"ל ג"כ דהא כללינהו בהדדי וצ"ע דהמעיין באו"ה כלל ל"ב ד"ה משטע אפילו סרחה קצת וכ"מ בת"ח כלל פ"ה דכ"ד דכתב דבטל חשיבותייהו ואילו בנסרח לגמרי לאו משטע ביטול קאתינן עליה לומר דבטילין הם וכן יראה לי דבהחר"ל כל שנסרח משע תו לא ר"ל וה"ה שנתנית צורתה דהיינו שנתפעטה בשיעור אף שלימה תו אין ר"ל מיקרי ובריה שסרחה קצת צ"ע לדינא : טז ואפילו . עש"ך ובט"י כלל ס' אות י"ב חילק בין ההיא דצ"ם דקנסו שונג אפו מזיד לכאן ולהלכה קיי"ל דאף התם לא קנסו ועפ"י ק"י : יז והוא . הש"ך הראה לצ"ם ס"ה ושם נאמר כמה חילוקי דינים יע"ש : יח ואין . עש"ך עשה כלומר דלא שייך הנ"ה כאן כמ"ש הש"ו באות י"ב ודע דהחר"ל ובריה ומנין וכיוצא חוץ דשיל"מ כולם אוסרים אף שלא במינם וכדאמרן : יט מדמין . הש"ך הראה לאות ד' בסימן פ"ג ושם נאמר דבכמוונות יפה בחיתוכן שרי ולכאורה אראש כבש הוה ליה לציין דשם הביא ראיה מכאן :

קב א כנון . עש"ך הראה מקום לפ"ו אות י' וק"י אות ם' (ובדפוס ט"ם) דהאידנא ביצה שלימה אין בפלה דהוה מאת שדרכו . ולפ"ז ספק ביצה פריפה שלימה אין בפלה' ומ"ש כה"ג בהנהות הטור אות ט"ו וא"י טה קשיא ליה והטור בפ"ו כתב דביצה אין בטילה יע"ש . כתב הבל"י אות ב' בשם בה"י טחו חלות בביצה יפול כ"נ והב"נ יאבל למחר פל"ל . ועייניתי בבה"י אות א' דפעמו דבק"ה פבואר דבדבר דלא שייך שמנונית כ"נ פני עכ"ל . והנה בק"ח ס"ה ובש"ך אות י"ן ול"ח פבואר דבכחוש לגמרי ואפור דרבנן די בפליחה וצ"ק ובאפייה וצליה כדי בפילה ואף שאין ס' שרי ובאיפור תורה בה"ם דווקא בכחוש לגמרי ועיין פ"י בפל ל"ח אות י"ד משטע דפליחה וצליה שווין אלא פה שצריך בפליחה קליפה בצליה ואפייה נפילה . ולפ"ז ביצה בי"פ אחר השבת דאורייתא דוקא

(יג) פפ . עט"ז וכפו"ם בפל כ"פ די"ד פקדיפה קלי דפוס לח ומש"ה כי ליכא שפים פפוסות כולן ליכא ממ"נ פיפו ופ"ה כ"ש בפ"ע ו"ל דכל הטריפות נחתכו ח"ב כפ"ך אות ד' : (יד) ון . עט"ז דמ"ל פיפוסת כרוכה חיפת דמה שנחתך הוה ופיפוסת כל דפרים מרוכה הוה ופדרכם כל דפרים קלת קלים וחלרכם כן כתב הרא"ש דקבוע הוה (ר"ל קבוע דרכן בדבר פשיב עם"י ק"י) דחלרכם יש כאן כ' קבוע וכרוב נחתך הוה כו' כ"ם פעמת הט"ז :

ודע דפפרש יש בין נחתך ח' לו רובן וכמו שנפלח דנחתך ח' מחלוקת הט"ז ופב"ך קס"ל אות ס' וג"ח ואלו נחתכו כרוב ע"פ ר"ל דכל הטריפות נחתכו ח"ב מומיות עכ"פ שניים או שלשה שנחתכו אף להט"ז פפ . עד"מ כ' מומיות בד' כאיזוק ונחתכו כ' חומן כ' מומיות אף להט"ז דאפת ח' מומיות ו/ח' מומיות כ"ל ו/ח"פ ואפילו ליכא דאפת ח' אלא ב' מומיות בכל א' מהן ופלגו ח' ופלגו ח' נחתך ב' אל ב' מומיות ו/ח' נחתך ב' אל ב' מומיות כ"ל ח"פ להתיר כמ"ש הט"ז פפ וו"ל ובכי בוודאי יש עיינין מחיכות לאסור להתיר מחיכה אי נאסור בפ"ע אי יחלה דוקא ב' אל ב' מומיות ו/ח' נחתך ב' אל ב' מומיות ו/ח' ופלגו ח' נחתך ב' אל ב' מומיות ו/ח' ופלגו ח' נחתך ב' אל ב' מומיות ו/ח' ולענין דינא מלאך עוד פפ : **כתב** הפ"ת אות יו"ד אם נפלחו פפוסין מפוסין ופלגו פיפוסים פפוסין ופלגו פיפוסים פפוסין ופלגו פיפוסים פ

ואין לומר שהוא מפני שהוא מוקדם לו, שהרי אמרו בפרק שני (דף יז ע"ב) שאין מוקדם ומאוחר בתמידין, ועוד

רוב משהו סני ומדרבנן ס' אי יבשלם תו ספק דרבנן להקל ומ"ם לבשל אסור שלשתן יחד ובק"ס אבאר אי"ה : **טן** כגון . עש"ך עמ"א או"ח שי"ח אות ב' דבו ביום אסור ליה האיל וחל דשי"ט לאחרים ודמי לבכורים פ"ב מ"ב ובר"ם פ"ד מבכורים הם"ו ופ"ו מט"ש הי"ד :

ומשמע מדבריו שם דאם נתערבה בו ביום אסור לו לעולם אף לט"ש ודוקא נתערב בם"ש דלאחרים לא נאסר עכשיו משא"כ בו ביום הואיל וחל פ"א דשי"ט ויש לעיין . ום"ט צ"ע דלא ידענא חילוק בין ההיא דהערל פ"א דר"א בדותא לכהן מישרא שרי ום"ש ביבורים וכ"ת ביכורים חל דשי"ט לכהן שצריך לאכול במהרה ובירושלים דוקא ה"ה תמאת בתולין וכמו כן תרומה בחולין אמאי עולה נימא הואיל וחל דשי"ט לכהנים דצריכין לאכול במהרה ותמאת בעזרה דוקא תו אסור לזרים . וכן מ"ש המחבר בסימן ס"ם והוא מתה"ד ק"ע דלצלי לא נאסר והא הוה דומיא דם"ש שאומרים לבעליו אכול במהרה והא לזה לא נאסר (וולת להר"ש יש לדחוק) אלא ע"כ שאני הכא וכמ"ש הר"ם בפי' המשניות ובהלכות בכורים עשאום כדשי"ט והוא מהירושלמי וחומרא שהחמירו בה (וכ"כ בכר"י דחוטרא החמירו) וא"כ צ"ע די"ל לו אף בו ביום שרי וקיל מאחריני ולקלקלתו תקנתו וצ"ע .

ועיין פר"ח כאן אות ח' :

כתב הם"א שם אות א' דמשמע ברשב"א קע"ה (מ"ס קע"א) דהקדירה אסורה יע"ש והיינו מט"ש הרשב"א שאם בישל לחלה הקדירה מותרת לט"ש דלא נעשה איסור משמע מזיד אסורה ואף ע"י תערובות קנסו ול"ד לחמץ לאחר הפסח וה"ה נמי דס' בעינן . ועיין בם"ה קכ"ו ב' הא דפריך קדירות לאחר הפסח לישתרי נמ"ל אסור תי' כיון שאין עתה נותנ איסור חץ והבאתיו במקום אחר א"כ איסור שבת אשר דומה לו ואולי לט"ש קאמר ולא משמע כן וצ"ע (°) ועיין או"ח תמ"ו ושם יבואר :

קג א כבריה . עש"ך ומלת וכהאי גוונא קאי אב"ח ודבר שיש לו מתירין ובפ"ו כתבנו אי בעינן שיהא נפסד מאכילת אדם . ומה שהראה מקום לא"ח ס"י אין בידי חיבורו על או"ח . ויראה שכיון לט"ש המחבר שם ס"ם יבש ביבש אין בטל (וס"ש פלתי אות א' לא הבינותי) והלכה כדעה א' בסתם ואפ"ה פסק בס"י דנמ"ל בטל משמע אפילו נותו וצריך לומר כמ"ש הם"כ בפ"ם מה"א ע"ד ג' דנמ"ל מצפער שאין נהנה באכילתו ראוי להתיר יותר בפסח ובפ"ז אות א' נתבאר :

ב אפי' . עש"ך הנה הם"כ בה"א פ"י ע"ה א' השיג עליו והפר"ח אות כ' חרה אפו בו ובש"ך וכתב דאישתבוש כהני דהכונה לא לשבח ולא לפגם היינו שמעמו נרגש אלא שאינו לשבח ולא לפגם אסור. ובעיקר הדין הסכים להם"כ באיסור שיבש כעץ דא"ר לגר מ"ה מותר וע"י תערובת לא נזרו (והיינו אפילו ליכא רוב) ולא דמי לג"ה דהתורה אסרתו כו' והש"ך נופא בקי"ד כ"כ דיבש כעץ אין אוסר והמ"י כלל פ"ה אות ע' הסכים לפר"ח וראיה מסימן פ"ו עיר הקיבה ומסימן צ' בכחל עכ"ל . ואני העני תמה על עצמי למה האשימו להש"ך ז"ל והלא דבריו כנים כמו שאגיד . דוודאי ג"ה עץ הוא והתורה חייבה עליו אבל בשר נבילה שיבש בעץ נהי אם אכלו כך יבש אפשר דמותר ט"ה ס"ם כשחוור ונימוח בתבשיל והרי נהנה ממנו ואיסור תורה אית ביה ואפשר בעודו יבש נמי . ומסי' פ"ו אין ראי' כלל דוודאי יבש לית ביה לחלוחית ופליטה מנופו ומ"ם איסור עצמו יבש שנמחה צריך ס' וראיה שפיר טג"ה : **ודע** דנ"ה בדעינן ס' הוא מדרבנן דמ"ה וודאי כל שאין טעמו נרגש ברובא סני וכמ"ש בק' יע"ש ה"ה איסור יבש דוודאי אף שניטוח בתבשיל לית ליה פליטה מנופו ומ"ט בשביל נופו דראוי לאכילה צריך מדרבנן ס' והשתא א"ש בקי"ד את כ"א דהתר הכרכום די"ל דרשב"א שהיה נזהר משום בשר לח וחשש לאיסור תורה שמא יש כדי נתינת טעם בא"ם ואף בטינו משום לא פליג משא"כ כרכום שלנו יבש וז"ש הש"ך שם דנותנים טע"ם משא"כ יבש לית ביה פליטה מנופו ום"ה ברובא בטיל ויש וודאי רוב בתבשיל נגד כל הכרכום וליכא כ"א בק"ס אסור דרבנן ולא חיישינן ובפי' צ' כחל התם אף שאין יבש כעץ שרי דהחלב נתייבש ואין ראיה לכאן :

ודע דבפי' פ"א בק"ס המחבר רגלי טפאה אסורים וכ"כ מפ"ת כאן אות א' אלא שהב"י בפ"א כתב דרא"ש בק"ב להחסיר בשל תורה וצ"ל דשתי לירקונא ום"ם צ"ע . ואי נפל לתבשיל שיש רוב לכאורה שרי מידי דהוה אובובים ויתושים עבק"ר וצ"ע בכל זה (°) : **ג** איסור . עש"ך והם דברים פשוטים ולהוציא מאו"ה דסובר כל שלא נטהה בא"ם בעינן ס' עצ"ח בש"ך אות ו' דטעמא דהוה כניבר מה שאין כן לדידן הטעם יבשלם יתן טעם הלכך בעינן נמי בטל אם אי אפשר להכיר :

ד אבל כו' . וכן צירו שור בשם הרשב"א . ש"ך דהוה כבעין :

ודע דקי"ל כל אוכלין אם נפסד מאכילת אדם מותר מ"ה ומדרבנן אסור כדעת הם"כ בפ"ם מה"א וכן הסכים הם"ל בפ"ח מם"א דין ח' יע"ש ואם ראויין ע"י הדחק למאכל אדם אסורין מ"ה כמו שביאר זה הם"כ שם . אלא שיש לי להרן ולפסק אי לוקה כל שקצת ראוי וכ"ג נבילה הראויה לגר כו' והמעיין בפי"ה סם"א הי"א דכתב נפסד מאכל אדם פשוט משמע הא ראוי ע"י הדחק מילקא לקי וכ"ת דאי ראוי ט"ה אשור הא בורכא דהא לא פרש הר"ם ז"ל לומר אשור מדרבנן משמע כל שלא הגיע ההפסד כ"כ לקי עליה ועיין פסחים כ"ד ב' אין סופגין כו' וקבעי לומר דהוה שלא כדרך אכילה אף דנהנה י"ל זה בה"א אבל באמת הטעם דזיעה הוא ולעולם אוכלין אסורין כל שראויין קצת לקי עלייהו מ"ה וחלב חי אין ראוי כלל ליקרי ולא נהנה (ויש לנו ההוכחי דברים בפי"א מתרומות מ"ג בפי' הר"ם מ"ש כ"י כ"ן מנהנ"ם וברכות ל"ח א' ואין הענ"ד הנאסף פה) :

ויש לעיין בב"ח וכ"ה שלוקין שלא כדרך אכילה כלל אם נפסד בב"ח מאוכל אדם ונפל להיתר באין רוב אי דומה לזבובים ויתושים ויראה דהר"ם כתב בפי"ד מם"א הי"א בב"ח שיעיר דבר מר והנ"ח חלוקה שנפסד משמע כל שנפסד אף בב"ח ובפתיחה חקרנו בזה וצ"ע : **ה** אלא . עש"ך ובכר התבאר יפה בס"ו אות ה' : **ן** בר"א . עש"ך הראה מקום לם"ם קל"ר ומפני שיש בבאן ענין עשק וכמה הלכתא גבורתא ולי ההדיום אשר דרכי העיון נעלמו ממני הוכרחתי לבאר אחד אל אחד . ואען ואומר כי הדין המובר שם והמתבאר בש"ך שם אות כ"ט להמעיין היטב בדבריו נחלק לארבעה דינים כמו שאגיד :

הדין הראשון הוא בשמים הבלועים מיי"נ לשבח ובתבשיל נותן היין ג"כ לשבח בעינן ס' נגד כל הבשמים אפי' ידעינן כמה יין נבלע בהם לדידן דחנ"נ בשאר איסורין ובפ' סני אף לטעמא עבידי דאין איסורן מחמת עצמן עמ"י צ"ח ס"א בהג"ה (ום"ש הרשב"א הובא בב"י ס"ק קל"ד דלא ידעינן כמה נבלע איהו לשיטתיה לית ליה נ"נ בשאר איסורין עמ"י צ"ב) ומ"ש דאין איסורם מחמת עצמן לאו דווקא ולרווחא קאמר כך יע"ש :

השני כשהיין נמ"ל בתבלין ובתבשיל א"צ ס' כלל והתבלין מותרין באכילה ואפי' לכתחלה מותר ליתן לתבשיל התבלין אלו וכ"ת נמ"ל דיעבד שרי ולא לכתחלה י"ל דתבלין היתירא הוא וגם בתבשיל לא יתנו מעם דפגום הוא ואין זה מבטל איסורא כיון דהיתירא הוא ר"ל התבלין מותרין באכילה . משא"כ בדין א' אף שיש ס' אפ"ה התבלין אסורין וצריך להשליכן עמ"י צ"ד וצ"ו בבצלים :

השלישי אם בתבלין לפגם ובתבשיל לשבח דיעבד צריך ס' נגד היין בידוע כמה היה וא"צ נגד התבלין דהיתירא נינהו דלא נ"נ עיין כאן אות ס' . ולכתחלה אסור ליתן לתבשיל אף שיש ס' דכה"נ אין מבטלין איסור אפו היכא דלא יהיה ס' אף דהתבלין היתירא נינהו ובק"ס נתבאר יבש ביבש במינו שנתבטל ברוב מותר להוסיף עד ס' ולבשלן התם אי אפשר למיתי לידי איסור תורה בא"ם בתים דרואין לרשב"א ויש רוב היתר מינו ועוד דהתם חומרא הוא והרא"ש מתיר לגמרי שנעשה היתר מעם בישול לא משאין כן בשיל והבן :

הרביעי הוא ם"ש הר"ב שם סי"ב בהג"ה (מ"ש נגד היין לאו דווקא דא"נ יודע נ"נ לדידן דע"כ מיירי שנ"ם לשבח בתבלין מדנתן מעם דאין אסורים כו' ואין הכרח ושוב ראיתי בכה"ג שם בב"י אות ל"ב העיר קצת בזה יע"ש) וזה לשונו אם נמ"ל בתבשיל א"צ ס' . ואני תמה על עצמי בדין הד' בשלמא לרשב"א אין נ"נ בשאר איסורין משא"כ לדידן הרי נאסרו התבלין ונ"נ א"כ נצטרך ס' נגד התבלין וכ"ת אין הנאסר חמור יותר מהאוסר וכיון שהיין נופא אין אוסר בפחות מס' שנמ"ל ה"ה בשמים הא בסוף הסימן היקל הר"ב דווקא בהפסד מעמם קולא של הסמ"ג מאחר שאיסור נופא פוגם מעם לאחר מעל"ע ואולי גם בזה היקל דווקא בהפסד קצת מה"ם וצ"ע בדין הד' (°) : **ז** או . עש"ך ועפר"ח אות ח' חולק ע"ז וכה"ג בהנהות ב"י אות ח' החמיר ג"כ ויראה לצדד להקל דוודאי איסור תורה ליכא . וכן השביח ולסוף פוגם יראה דליכא איסור תורה אלא משום דחל שם איסור לא שייך להתירן ועיין בב"ה להרא"ה בק"ם ב' ואין להאריך : **ח** נאסר . עש"ך ומה שהראה לקל"ד אות כ"ם נתבאר באות ו' באורך :

ודע אף אם נפל למינו אה"כ דליכא טעמא אפ"ה בעינן ס' דהא לא נתבטל טעיקרא מעיצם מיעושו אלא דנמ"ל הוא וכל שנ"ם לשבח בב' אסור במינו וכ"ם מאו"ה : **ט** ששים . עש"ך עפ"ש בט"ז : **י** לא . עש"ך ועיין נה"כ דמשמע ג' נ"ם בעינן וכבר התבאר זה בט"ז דב' נ"ם שרי בכלי דהוה

קג (א) שטעמו . עט"ז . סגא זה המחבר לריך סקדמה וחז יתבאר . דע כי נט"ל דאבי יוף בפוסקים דנבילה אע"ג דגר שנפסד מחוכל אדם מותר מ"ם ומדרבנן אסור ופי' תערובת אף שהרוב אסור ונמחה בעין אפילו אבי לא גזרו לפסידא טיתר המועמ כ"כ הם"כ שם וספר"ת כאן אות מ' מוקף וכתב לדיקת לאסור לדבקן כי אם ב"ח דמחום כו' (וי"ל דמ"מ אי אבי לעדובי בידים ועיין בר"מ פי"ח ממ"ח . ומיהו בדברים מצום מחום מאבד דאבי לעדב בידים ואין זה מוכרח) ועיין בר"מ פי"ח ממ"ח . ומיהו בדברים שמחומין ופגומין מעיקרא כמו זבובים ויתושים דש"ב לאדם כלל ואף"ם לקי עלייהו כמו שמתבאר בר"מ פ"ב מממ"ח דלא בהדי"ם בב"ם ק"י כ' ועיין שם במ"ם ח"ב בשמעתנו בהיתר ואין רוב מהיתר בזה כבעין ומילקא נמי לקי אם מכל כוחם בכל"ם ואבי לאדם אף שנמחה נופו ואין רוב היתר מיבאי אבי ובדבעינן למימר לקמן מעמת דמלמת . וכמ"ם שמחבר בק"ד ס"ג והוא לבון שכתב"ה בתרון קי"ח ס' דרוב היתר בעין . וס"ב בלאיסור מוצבת ועט"ל בתבשיל שנ"ר לאדם אף שנמחה נופו ואין רוב היתר מיבאי אבי . וה"ט כיון דסוף כוף ס"ל לאדם כלל כל שיש מעט היתר עו לא נזרו . תבל כל שלאו למאכל אדם ע"י בדמק כל שסוף בעין מסור מ"ם עכ"פ (ועיין מ"ל בפ"ם מיסודי התורה ואין לסתירן) ולבך בתערובות נמי בדבעינן למימר טעמא דמלמת . וכמ"ם שמחבר בק"ד ס"ג והוא לבון שכתב"ה בתרון קי"ח ס' דרוב היתר בעין . וה"ט כיון דסוף כוף בעין ומסור מן התורה ומ"ם בעינן רוב היתר . ומיהו ס"מ בנמחה נופו ואין רוב היתר מיבאי אבי וב

כת לאסור אם יש בו כדי נ"ע בחין ס' ואף שאין הלכה כסמ"ק מ"מ בקיבוץ כ' הסכמות לגו מתירין: (יא) בשאר מיסורין. עט"ז והכה סרס ספק דכה"ח שביטלו בו מיט אחר כך נירין שיהיה בו כ' לבטיט לבטל. הגה ל"ק דנ"ע י"ל דיותר מס' לא נ"ע עצ"ב ולמדנו דמעיד אף שנמ"ל לא בפיל כמו בדי' כו' בסימן זה ס"א. אסנם מ"ש עוד דקודם שליקה נמ"ש ומאחר שנאחה ביד עובד כוכב"ם נמ"ל קשה והא נ"נ מקודם והוה ליה השביחו ולבסוף פוגם וצ"ל מדרבנן והיינו ביד ישראל אבל ביד עובד כוכבים חוזר והיתרו והבאתרן ועיין מה שכתבתי בקמ"ו בחמאה ש"ג:

כתב מור"ם מלובלין ז"ל בתשובה סימן ק"ד צאן מריפה ויש הרבה פרות באותן שהלב בפל בס' וישראל שכר הגבינות והחמאה מהשר ועובד כוכבים עושה החמאה וגבינות להשר וישראל ליקח אח"כ אין כאן מבטל איסור דביד עובד כוכבים הוא מבושל ומה בכך שישראל רואה וראיה מלעקו"ן עובדי כוכבים שיש בשמים נדוכין במדוך שלהם דבפל בס' הואיל ואין איסור טעצמו כמ"ש בהגש"ד ש"א אף שישראל רואה יע"ש. ויראה לי דאם שישראל אומר לעובד כוכבים לעשות לו לעקו"ן אסור דכיון דאמר עשי לי משליבי כמאן דעריב בידים עיין חולין יו"ד א' ופי' רש"י דהעובד כוכבים שלוחו וכ"נ דהר"ם ז"ל לא התיר אלא שהעובד כוכבים עושה בשביל ס): **טן** והוא. עש"ך ועמ"ש בס"ז ואפשר דמ"ש הר"ב והכי נהוג לאפוקי מדעת יש"ש באות שאח"ז דבעינן נגר כל הקדירה וכ"ם מהמחבר גופא דהביא דעה א' בסתם עם"י רמ"ב: **טן** ואם

כיון דלא מינכר האיסור בעין לא נזרו דבריה ממש לא הוה ויש לעיין באו"ה כלל כ"ה ובל"י ע"ש וע' בה"פ ומדברי כאן משמע יבש בא"ם כל שא' נמ"ל בחבירו א"צ ס' ויש לדחות ועיין ס"ב ובק"ם אבאר עוד . וכוית מנבילה בלח אפשר דלא שכיח הוא שלא יהא אפשר להסיר בסננת ואין להאריך : ד נמי . עש"ך והיינו ספק איבעי' נכנס בנדר הספק והפר"ח כאן אות ה' ובסימן ל' אות ב' דספק איבעיא אין נכנס בנדר הספק ועמ"י ק"י דשם יתבאר דאנן קיי"ל דשפיר הוה ספק הן לענין ס"ם והן לענין ספק דרבנן לקולא וכאן משום דהוה כעין חסרון ידיעה : ה ויש . עש"ך ועמ"ש בס"ז ובה"מ שרי . וא"ל הא ה"ם שמא היה קשה ושמא הלכה דחומץ חלא ושיכרא אין פונם דספק פלוגתא דרבוותא הוה ספק גמור ושמא כתי' הב' של הש"ך באות ד' דזה הוה כספק חסרון ידיעה : ך אפילו. עש"ך והיינו אף דעירוי אין אוסר יותר מכ"ק ס"ם העמור יורד עד למטה ונוגע הקילוח מעם מעם בעכבר ונאסר הכל . וה"ה כל עירוי דבר לח היתר על איסור צונן שלא נפסק הקילוח דינא הכי :

ודע דהפר"ח כתב באות ו' דזה לס"ד חנ"נ בשאר איסורין ואמת ש"ל בראי"ש דלית ליה חנ"נ אבל ס"ם צ"ע דוודאי הכין הוא דאם עכבר טונה בשולי הקדירה ע"כ צריכין לוסר להעמור יורד עד למטה ונמס הכל וכיון שכן נתערב הכל יפה וודאי לס"ד דלא נ"נ בשאר איסורין שרי דלא שייך אפשר לסותמו דנבלל יפה . ולפ"ז אם נמצא חתיכת נבילח בשומן כה"נ נמי יש לצדד בה"ם דלח בלח לא נ"נ בה"ם וזה כלח בלח דמי דנבלל יפה עם"י צ"ב וצ"ט דלא נודע אי נ"נ וצ"ע לדינא (ס):

ז ואם . עש"ך דאם עירו ס' לא מהני דכל עירוי ועירוי נ"נ ואף דנ"נ הוה דרבנן וא"כ אמאי נחמיר מספיקא יש לומר דרך השומן להיות נמס ע"י עירוי וכיון שהעכבר נמצא שם מומן למן אמרינן כמו שהוא עתה כן היה קודם . ולפ"ז יש לעיין אם מלמל הכלי עם השומן ממקום למקום ונמצא עתה עכבר יש לומר ממקום למקום לא מחזקינן איסורא והיינו בשומן דך דיכול להיות שעתה נפל ובה"פ יבואר זה בסימן תס"ו . והנה בעירוי לא מהני ס' ובלא עירוי רק כבוש מהני ס' והא דבקשה צריך נמילה הוא חומרא בעלמא דמדינא כ"ק סני ועמ"י דמאום הוא הצריכו נמילה ואין להאריך : ח ובמקום . עש"ך משמע אף שיש ס' אם הוא מאים אסור לבה"כ ואף דק מאום לדידיה ועבט"ז ובק"י אבאר עוד בזה בעזה"י : ט אם . עש"ך והוא מתה"א ק"י ב' ובב"ח כתב בס"ה ובק"נ דחילוק יש בדברים הפגומין מעיקרא אף כוית בכא"פ שרי ובין דברים משובחים אלא שנמ"ל בהיתר כל שיש כא"פ אסור ואני תמה על עצמי הא דברים הפגומין נמי הכי אפרינהו רחמנא ואפ"ה כל שהיתר רבה שרי ה"ה במשובחים ונמ"ל בהיתר פגום קצת כין דמעם פגום לא אסרה תורה חד בב' בתל בתין במינו אף שיש כוית כא"פ ולא מצאתי לא' מהאחרונים שיאמרו בזה . ובקצר מ"א ב' לא זכר כלל מזה דמתמא כפירושו היתר רבה היינו משהו יותר או חד בב' ואפילו יש זית בתערובת בין במשובחים או פגומים וכנ"ל (ס) ועמ"י ק"ז ומ"ם ק"א ששם החמיר באין ה"ם במאוסין יע"ש :

קה א ויש

. עש"ך יש לי בכאן הרהורי דברים לכן אמרתי אשיחה ויורוה לי : **הנה** הר"ב הביא ב' דעות בכבישה דעה א' בסתם לאסור והוא מטהרי"ש באו"ה כלל למ"ד ד"ר בהג"ה ויש מקילין הוא דעת או"ה שם ד"ר (ומ"ם ד"י) והש"ך הוסיף טלת "לציר מה שלא נזכר בהג"ה וסברו הייתי דכחדא חשיב להו מעל"ע או ציר כדי שירתית . ואמנם מ"ש שכן משמע מהרשב"א והרא"ש והמ"ו בסימן ס"ם סי"ח הוא מט"ש דמולח בכשא"ם מה שחוץ לציר שרי כו' אני תמה דע"כ המעם דם אינו מפעפע למעלה שחרי הב"י כאן אמ"ש פור דחתיכה חציה בציר שמן אין מפעפע למעלה כתב הב"י דלא קשיא אמאי לא מפעם היתר לאיסור (ואויל לשיטתו בסעיף ס' ועש"ך אות כ"ח) דדם אין מפעפע למעלה אלמא דם חלוק הוא משאר איסור כחושים דהיתר מפעם להו אע"פ ושהרי הר"ב אומר כן בסימן ע"ו ס"ב בהג"ה דאם הדגים על הפומות טותרים דם אין מפעפע למעלה הרי בטליחה ממש דאנו אומרים בם' ונם אין בקיאין אפילו הכי דם חלוק הוא דאין מבעו ללכת למעלה אלא למטה או לצדדים ומוכח כן בדוכתי טובא א"כ אין ראיה כלל מדם וכדאמרן נם מ"ש הש"ך דבס"ם ע' מה שחוץ לציר מותר קשה דדם שאני דאין מפעפע למעלה :

עוד אני תמה על עצמי דוודאי הפרש גדול יש בין ציר למעל"ע דבציר יש בו ב' בחינות א' כשיעור שירתיח הוה כבוש הב' מתורת מליח כרותח כמבואר בסימן ס"ט וע' ואם כן וודאי בם"ם ע' דמה שחוץ לציר שרי אף בשהה הבשר מעל"ע ופלם כל ציר יע"ש . ואמאי לא נאסר מטליח שמבליע בס' לדידן דבמליחה עכ"פ אין בקיאין וע"כ המעם דם אין מפעפע למעלה רק למטה או לצדדין גם בציר ודאי מה שחוץ לציר בשאר איסורין אסור דבמליחה א"א בקיאין וציר זה ליחה נמי אית ביה . וראיתי במ"י כלל כ"ב אות ס"ז כתב וז"ל הש"ך איסר בשמן מה שחוץ לכבישה ול"נ דציר כח המלח נכנס בכל חלקי הבשר והביא ראיה ממה שכתב הב"י בסימן ס"ט עכ"ל וכוונתו ממה שכתב הב"י בשם הרשב"א כח המלח מבעו דק יע"ש ולא ידענא אמאי לא כפשומו דציר מתורת מליחה קאתינן עליה ובשמן האיסור עכ"פ אוסר מה שחוץ לציר מידי דהוה מהור תפל ומבא מליח וננוע בקצהו ומבא שמן עכ"פ אוסר בכל חלקי המהור וכדאמרן :

וראיתי להה"ג . בהנהות המור אות ד' אף דהלכה כדעה א' (נם בהר"ב נוהג זה הדין עמ"י רם"ב) מכל מקום בת"ח גילה דעתו די"ם עיקר וכתב ש"ך דבשמן במליחה אסור חוץ לציר בכבישה מותר . והעתיקו דבריו הבל"י אות ב' והבאר הימב ובין יהיה הפירוש דבציר בכבישה מע"ע שרי בשמן זה אי אפשר כמ"ש דהש"ך מדמה ציר לכבישה ובין יהיה הפירוש דבציר וכבישה שרי זה הפך דעת הש"ך . ומה אעשה שעונותי גרמו שלא זכיתי להבין ד' הש"ך בכאן :

עוד זאת אדרוש דוה"ב סיים כמו בבישול ויש לראות בצ"ב מבואר מחלוקת ר"י ורש"י וכאן נמי בם"ד ולפי רש"י שכפי הנראה הוא שימת הר"ב שם אם כן בישול נמי אין מפעפע למה שחוץ לרוטב אם לא שנימא להיות כח הרוטב שולט להפליט בלוע מלמעלה למטה אבל איפכא אם איסור נפל לתוך הרוטב ומקצת התיכה בולעת לחוץ שפיר הרוטב מוליך לחוץ ובסימן צ"ב לא משמע כן ועש"ש בם"ז וש"ך שם ועמ"י כלל כ"ז אות י"ז באוזוות שצולין בראי"ש בעקי"ן ום"ש שם דהמחבר כאן פסק כר"י בם"ד לא ידענא דמביא רש"י ור"י ולענין הלכה בחתיכה א' חציה חוץ לבבישה במעל"ע אין אוסר וחומרא שאין מצרף ס' למה שבתוך הכבישה (עיין או"ה לס"ד ד"ר) ובציר דין מליחה יש לו בכל הלכותיו . ובשמן באין ה"ם יש לאסור כש"ך בכבישה מעל"ע ומיהו הא לא אמרי' דהיתר כו' ובמליחה נופא עש"ך אות כ"ח ובה"ם יראה לצדר להקל. ואמנם מחתיכה לחתיכה שאלה שמונה ע"ג יראה שאף הש"ך יודה דבשמן חוץ לכבישה אין מפליט מזה לזה וצ"ע בכל זה (ס) :

ב ואם . עש"ך ומ"ש הב"י התנצל כו' ר"ל אם"ש בב"י דה"ה לחומץ שעד שיעור זה לא נאסר אלא כ"ק לזה בלבד למד מציר אבל כשיעור שירתיח אפשר דאוסר קצת יותר כ"נ וז"ש הש"ך דבש"ע דוחק לישב כן שהרי כתב ציר וחומץ כמבושל משמע דין א' להם . והפר"ח אות ד' העלה נם כן דבחומץ לא נאסר אלא במעל"ע ובפחות אפילו כ"ק לא נאסר דציר משמע מלוח הוא . עוד הקשה דכאן פסק המחבר דמיד נאסר כ"ק ובסי' צ"א פסק דבעינן שישהה שיעור מליחה יע"ש וכמ"ש הש"ך שם אות י"א ובאן איירי בשאר איסורים לא מדם . ויש לומר דהמחבר סובר כבוש בציר בולע כ"ק כמו חומץ דלאו מתורת מליחה קאתינן עליה אלא כל שמונח באיסור צלול קליפה בעי והכין מסתבר שהרי או"ה כלל ל' ד"י מצריך קליפה בכל איסורים בצלול שלא שהה מעל"ע והביאו הת"ח כלל ב"ב ועש"ך בצ"א אות י' ונהי דאנן קי"ל בהדחה ס"ם חומץ וציר דחזק קליפה בעי סיד . ובשיעור שירתיח בחומץ הם"א חילק בין חומץ חזק לאין חזק עיין בל"י בסימן ק"ד אות ב' ויש להחמיר בחזק עכ"פ : **ומה** שכתב באיסור נמ"ל כבר נתבאר בם"ו וט"ש דיש פוסקים ב"י גם לינח לילה כו' השיג הכה"ג בהנהות המור אות ו' דמה צורך ללינת לילה הא מעל"ע הוא ולדידי יש לומר דהכי קאמר א"נ תאמר דנמ"ל לאחר מעל"ע והפליטה בסוף מעל"ע כמו שתירצו בזה האהרונים מכל מקום איכא נמי סניף דנ"י (אף דלא הוה משום זה לפסק מכל מקום לסניף אמרה) גם לינת לילה כו' דמה"פ מקילין בהומס מים בס"ם יע"ש :

שאלת

ממ"ח כבשין של עובד כוכבים שרי ומשמע אף כתומן ויין כל שאין חמש י"ב ובל"ש פחם כ"ע ולהר"מ כ"י ומתני' סיא מפליט ומשמע דהר"מ כשיעור שירתיח אים ליה לחבל בי חיטו מפליט ממ"ח ואף ד"ח ע"ש ובמ"ח כלל ב' ד"ה ולפ"ז לכאו' אפילו בכשא"ם ג"כ אין לחוש לכבישה זו כיון דלא שכיח ומ"מ לכתחלה יש לחוש לכבישה זו ולכתחלה אין לבשל בכלי שנתבשל בו תחלה איסור אפילו בכשא"ם ועיין בסמלא"ח קל"ח קונט ובדומה ועיין בסמלא"ח קנ"ח ואין להאריך :

וכבישה זו פחוסרת סיא מ"ם כדמוכח מהא דתמרינן בכ"ם מידום ם"מ דבשאר איסורין מ"ם כ"ב ז"ל ומיהו בחומץ ויין בי חוס מ"ם כפ' בית יערמל בק"ד כתב דהוה דרבנן ומצ"ם כתב דפחות מכיעור מעל"ע עכברת ספק מבטיא ספק דרבנן יע"ם ומש"ך אין רואים דבשיר הקשה זה לא מהני ס"ם ואין בכלי ס"ם כדי שיהא בו ס"ם לבטל ס"ם ואפ"ה מהני כאן משום דחתיכה אחת היא ומ"ם

עוד למדתי ממ"ם בסגנות שכתוב שפסר דאסור לבטל תחיכה כתוכם מע"ע בחלב דמשיקרא כתוב ועמה איסור תורם מעמע תחיכה שבישלם בחלב כבר מותר למוד ולכתלה מיהו בשר מכושל ותלב מבושל אסור לבטל בחלב"כ יחד דים ביטול אחר ביטול ונ"ד לבצת ואסור יעמי בסגתה וכדבריו נלמה בסלכות בשר בחלב אלא דכאן שהתחיכה נלועה מחלב אין איסור אלא כמשיקרא כתוב ושבתה ביטול ואפי זה לא בטל ג' (ג) ושפק . עיין ע"ז והם דבריס פשועים דכאו"ם כלל ל"ד מכואר דשפק כתוב סיינו שפק לי נכתב מע"ע (לא שפק ב' תחיכות או נכתב ב"ד בעות וכדומה) ואפי קאי' ליה אחחי לא אוקמי' אחזקה ולאיס ממקום שאפ"ע בחיטו שהיה טשא"כ כבוש ואפאור וכ"ם באו"ח כלל ל"ד א' בשר בתוך דם כבוש אסור מן התורה ובכר כתבנו במקום אחר (עיין פתיחה להל' מליחה) אפילו דם בעין שבישלו דרבנן ויש כדמות ראיה מבכורות כ"א ב' חלב מגלן דשריא מבב"ח והא דם שבישלו דרבנן ושקה מגלן מבב"ח אלא הוכחה הוא מדהתירה תורה דאשתרי וש"ם כבוש לאו כמבושל ממש ויש לדחות דם"ם התירה התורה בבישול תחלה כ"א לבדו (ויש בישול אחר בישול) ואין להאריך ום"ם כן הלכה . ודם הכבר כתבנו בסימן ע"ח דרבנן יש להקל במשקה שנמצא בו הכבד ויין י"ל דדם נט"ל בו עפ"י ק"נ ומה יהיה משפם התחיכות הנה בסי' ס"ם פס"ו מבואר שם ואין להקל כאן בספק כבוש . ואפנם בכבד יש לעיין ביה ועבתי"ח כלל כ"ד ובם"י אות ב' ובצ"צ קכ"א די"ל כבד אוסרת ואין נאסרת בכבוש וגם ספק אי נכבש מע"ע בציורוף ב' הפעמים יש לצדד אי נתערב בתבשיל ויש ה"ם ובכר ביארנו מזה בסקום אחר גם בחומץ יש לצדד דהוה חליפה וכאפור :

גן ובפחות . עש"ך וה"ה דיש נ"ם אחרות וחדא מיניהו נקט . וראוי שתדע דכבוש בטל בס' כם"ש או"ה כלל לט"ר ד"ד ואפילו קליפה במקום שנגע א"צ ומיהו זה במע"ע אבל ציר וחומץ דמיד נאסר כ"ק ודאי אף במע"ע ס' בעי וקליפה וכן לאו"ה בסים מע"ע (אלא דלא קיי"ל כאו"ה בהא) ום"ש דנ"ם לאיסור דרבנן והיתר כחושים ממש דמליחה כ"ק כמ"ש באות ל"ו (ם"ם ל"ו) תראה בזה דבר חידוש והוא כמו שאניד דווקא שניהם כחושים ממש הא היתר שמן פשמם לאיסור אף בדרבנן דאורי אורי ליה הר"ב להמחבר בם"ה (מדשתיק) וגדולה מזו אפילו כחוש ששייך דרסא דשומן א"א בקיאין בבעין ומפשם ודווקא כחושים ממש ואפנם במליחה בדרבנן ואיסור כחוש ממש אף שהיתר שמן לא מפשם ליה והר"ב גילה דעתו בם"ש בם"ם באיסור דלא שייך שמנונית כמו חם"פ וכן בא"ח תם"ו חמה בתרנגולת אף בתרנגולת שמינה . וכן כתב הם"י (בכלל ל"ח אות י"ג דסבי"ת הר"ב לפסוק כהמחבר בצליה דהיתר פשפם לאיסור ובמליחה..אין הפשם לאיסור ועיין שם כלל כ"ג ובם"י אות ז' ח' ט' ובש"ך חדא מיניהו נקט : **ד** וראוי . עש"ך ויש קצת חיסור לשון בם"ש ויש פוסקים דכ"ש כו' צ"ל אבל כ"ח מבליע או להניה בע"א . ולהלכה העלה כהמחבר והר"א ואבאר. בעירוי שלא נפסק הקילוח לחומרא קי"ל דמבשל כ"ק מחמת ספק והלכך בשבת אפור לעירות שמא מבשל ובב"ח הקילה אפור בהנאה וכלי הנאפר במליחה כ"ק לא מהני להגעיל ע"י עירוי דשמא אין מבשל כ"ק וצ"ע בזה . ועירוי שנפסק הקילוח וודאי אינו מבשל אלא אפילו מבליע ומפלים הוה רק הוטרא בעלמא מדרבנן **לא** אף התורה כם"ש במ"א או"ח תם"ו אות ל"ג דאדמיקר א"א דלא בלע פורתא ועפ"ש בצ"ב ובאין יפ"ב פפק דצריך קלישה והיינו בכ"ר אבל כ"ש יראה דבאין יפ"ב אפילו קליפה לא בעי והטור ר"ל ע"ש ועיין מ"י כלל כ"ג אות ד' ונ"ו אות כ' חילק במאכל בעי קליפה באין יפ"ב ולכלי באין יפ"ב אף בכ"ר אין אופר ומשפע אף מאוכל לכלי באין יפ"ב בכ"ר אין להחמיר ועפ"ש בסימן ס"ח ולקמן פוף הסימן אבאר על הסדר בעוה"י : ן הכל . עש"ך ובאות כ"ח אבאר אי שייך פיטום מהיתר לאיסור כשהיתר קר ובאות ל"ז

אמנם כן ראוי להודיע שפ"ם בס"ב דספק כבוש לאסור אם הוא דווקא שעמד כבלי מ' אבל לא פלטלו ממקום למקום עיין מ"ת תכ"ו סי"ת ופי"ב ובמ"ת ח"ו וכ"ם ומוכ"ם לובלין ז"ל סימן פ"ם בכבוד דממקום למקום לא מחזקינן כו' ומזמן לזמן מחזקינן חיסורא והמ"ת נאות ס"ם הכיא קאיכה מצדה ג' כ' דאם פיתה קדיכה תמה על הכיכה והניחומו על הקיקה (ס) ובמנחה ומצאו גרעין אלא מחזקינן ממקום למקום ושייכי שם אחת דפלוגתא תזקיה ור' יוחנן בקופה ומסיק שפלטלו מוויות כיש זה לזה תזקיה שכר לא מחזקינן ממקום למקום ור"י שכר מחזקינן ולכאורה דמזקיה כיכים ה"ם ולכה כוותיה ומ"ם מביא סמ"ת לדיה ומני סמה דסר"מ פי"ז מה' שאי"ם פ"ב פסק כר"י יע"ם ופס"מ פ"ת סימן ע"ו כתב ג"כ זה ולפמ"ם הלכה כר"י . ובסגה"ד ומו"ם כלל ל"ד ה"ם בקערה תולבת בין כשר לא מחזקינן ביטומה אלא בהם שמ"ת מחזקינן ממקום למקום עפ"י ה"ם כע"ז אות י"ד לכתב כך סעמה ה"ם יע"ם . ועיין פר"ח כסימן מ"ת אות י"ד ופ"ת אות ח"י כתב דאין לסמוך למעשה פעמה דכאן כתב המ"ב שפמ"ת הטעיק לשונו אות ב' וזה קיי"ל דהמה בכתוב כמו שכתב בשם הפוסקים ובמ"ת אות ל"ו ובמ"ת ח"ו וכ"ם ומוכ"ם אות ל"ו ובמ"ת כלל כ"ג אות י"ב

ל"ז אבאר באורך בצליה בה"ט אי בקיאין בין כחוש לשמן . ן אבל . עש"ך דבנפסק הקילוח נמי כ"ק והראה מקום לאות ס' ויראה שצ"ל את י' דכהר"ב עיקר דבכלי שיך תתאה דלישׁ"ש כולו אסור יע"ש : ח ואם . עש"ך ועפ"ש בצ"ד בש"ך אות ל' ובמ"ז אות י"ד להלכה : ט ואם . עש"ך מה שהקשה על ישׁ"ש דסמ"ק אפילו בשניהם חמין אין אוסר כ"א כ"ק משא"כ לדידן כתב המ"י בכלל כ"נ אות ב' תמה עליו ההש"ך ה"ק לפי מעם הסמ"ק דמחלק בין מליחה דלא אמרינן בי' תתאה גבר דדין א' קר וא' חם יש לו א"כ לדידן בצלי נמי כל שטוחנין וא"ו אין הא' מתגבר על חבירו והחם מבליע בקר ולא כסמ"ק דאילו להסמ"ק אף בשניהם חמים כו' ונכון הוא יע"ש . ועפ"ש באות כ"ח ול"ח באורך . ום"ש ס"ם ס"ג ס"ם וצ"ל ע' : ו איסור . עש"ך ותוכן כוונתו דיש"ש פוסק בכלי לא שיך תתאה והלכך נפל הם יבש שיש לו רטיבות קצת נאסר העליון כולו ועפ"ש באות כ"נ והיינו אף בנפסק הקילוח ומבליע ומפלים כאחד עם"ש בס"ז אות ד' ולאחר שהונח בכלי שני דין כ"ש יש לו ומפלים או מבליע לא כאחד ומיהו מכשל ודאי אינו אף בשעת נפילה עיין שבת גבי האלפס כו' וע"ו השיג הש"ך מפסחים ע"ו קס"ד חרס צוננת אלמא עילאה גבר ולישׁ"ש אפילו תתאה גבר חרס לא שיך תתאה ולא עוד אלא אפילו עדיף מנוענין באוכלין דאם ההיתר חם כ"ק ואלו בכלי אף שהיתר חם מפלים מכלי צונן ומבליע בחם . ובכר"י הליץ בעד יש"ש ותוכן כוונתו דבכלי אין מקרר לעיון ומפלים ומבליע מזה לזה אבל לא מכשל ואלו בתתאי חם מכשל נמי וא"כ בפסחים שיהא הרוטב נצלה מהם החרם ובחרם צוננת ע"כ דעלאי גבר ויפה כתב . ום"ש אתום' חולין קי"א עמ"ש בסי' צ"ד אות ל"ב בש"ך יש ליישב זה וס"ש דישׁ"ש בסימן ע"ו אוסר הכל במליחה כולו (וחולק אהר"ב בצ"ח דכ"ק) י"ל דהתם במעשה דרשי"י בציר כל הלילה וכבוש הוא ועפ"ש בסימן ס"ם במחלוקת הפרישה והט"ז כבוש כדי שיריתיה בכלי י"ש וס"ם להלכה קי"ל כהר"ב וכאמור : יא אסור . עש"ך ועפ"ש בס"ז מזה באורך :

יב ירך . עש"ך הנה המחבר פסק בצליה אף באיסור דרבנן כמו שומן גיד נמילה אף שהרשב"א כ' בקצר ל"ח א' דראוי להחמיר באיסורי תורה מ"מ בארוך צ"ה א' פתם ולמעשה ראוי להחמיר משמע אף בדרבנן ואפילו בכחוש נמור ודרבנן יראה פסק המחבר דמדינא צריך בצלי נמילה ובפסק הרא"ש ז"ל ועפ"ח אות י"ד ועפ"ש באות כ"ו ב"ח וס"ש בת"ח כלל ל"ו מקודם דבקליפה סני יבואר באות כ"ז ול"ח : יג אבל . עש"ך וכן הני' המ"ו ועיין פרישה וע' מ"ש בצ"ב : יד והתיכת . עש"ך הראה מקום לאות י"ט ושם לאות י"ד (ס"ם י"ח וי"ג) ולדעתי כוונה מיוחדת כיון הארון ז"ל בס"ש דהיתר מפסם לאיסור והרר אויל האיסור כמו שאניר . דהב"י לבר זה מריחא פסחים ע"ו ב' ושם פרש"י ד"ה בשר דאויל ריח משמן היתר לנבילה ומפסם ליה ואה"נ יש כח לילך ריח מנבילה לכשירה דמפסם הוא וה"ה לענין בליעה כו' אבל הא לא אמרינן דשומן היתר הנבלע באיסור נ"נ ואח"כ אוסר הוא דאין הנאסר כו' כה"נ עב"י אלא כדאסרן דהיתר מפסר לאיסור ונעשה שמן ושוב יש כח באיסור נופא להבליע בכולו . ולפ"ז אין השנה במ"ש הפר"ח אות י"ט מט"ש הרשב"א בתה"א ק' ובחדושיו פנ"ה דבר הנבלע כ"ק והיתר שמן אין שומן גיד או שומן יותר מכ"ק אפילו אם אוסר יותר מכ"ק אלמא דאין היתר מפסם כו' ולפי ט"ש יש לחלק בשלמא איסור והיתר בעין מונחים יחד תהלה מפסם היתר לאיסור והדר כו' משא"כ איסור מעם כמו רוטב נבילה בחוש ומעם שומן של גיד שנפחה ונפל על היתר שמן כיון דלא היה מפסם מיקרא אין בו כח להתבלע כ"א כ"ק או נמילה והמעיין בנה"ך יראה כן אלא דא"כ לקמן ס"ז בלעה בדברים שאין מפעפעי אפלו נצלו יחד והיתר שמן א"כ תהלה מפסם היתר לאיסור בעין ונעשה שמן נימא דיש לו כח להתבלע ולצאת מהחתיכה בלא רוטב וע"כ צריך לחלק עוד דלצאת מחתיכה אף כה"ג אין לו כח וזה ששינה הש"ך באות י"ט והמעיין בב"ח יראה שהם שני תירוצים והבן :

ואכתי יש לחקור אם היתר מפסם דווקא בשניהם חמין וכן משמע סדרישה אות כ"ב בשם יש"ש דבצליה היתר מפסם שנצלו זה עם זה ושניהם חמין . ועש"ך אות כ"ח גילה דעתו בטליחה דהיתר מאין מפסם ובצליה לא ביאר . וסבור הייתי לומר בצליה מס"נ אי החם למטה תתאה גבר ושניהם רותחין מיקרי ומפסם ואי תתאה צונן או מונחים זא"ז בקליפה אפילו איסור ואל תתמה ע"ז שהרי הר"ב אומר כן בפר"ח אות ל"ה על מ"ש הש"ך באות כ"ח דמהור תפל אין מפסם דל"ק מסימן ע' ס"ד דהסריפה מליחה למטה היתר מפסם דתתאה גבר והיה שניהן מלוחים עכ"ל . אלא דצ"ע א"כ צא ופרנס דברי הש"ך ז"ל בס"ש לקמן הסור והמחבר בשלמא להסור שפ"ר דבמליחה אין חילוק בין תתאה שפיר שייך דינא דהש"ך מה שא"כ להמחבר וכ"ת בטונחים וא"ז הא להמחבר מונחים וא"ז דין תתאה יש לו כמ"ש הלבוש סי"א ושם יבואר : טן וכל . עש"ך וכן הלכה ולא הוה כפול בחושך הולך דמפסיקא כו' ועוד עיקר הטעם כמ"ש הרשב"א דמ"מ נשאר יותר רושם הנמילה כו' . ודע דבכחוש אלא שא"א בקיאין הנמילה מדינא והס' חומרא ובשמן נמור הס' מדינא והנמילה חומרא להפר"ח ום"כ בנפוף הסימן אי"ה אבאר על הסדר . וק"ק בס"ש הר"ב ואפי' יש ס' צריך נ"מ פשטא השתא בשמן פשט כ"ש בכחוש שא"א בקיאין דמדינא הוא : טן או . עש"ך אולי כוונתו דם בעין כמו דם הקזה ודם הלב לא שייך ביה והוה וודאי כחוש משא"כ ציר ע"י מליחה חשיב הוא כדבר שיש בו סרך שמנונית וכמ"ש הס"ז אות כ"י ותדע דאל"כ דם שמלחו דרבנן ואמאי מחשירין במליחה בס' וא"ל דהיתר מפסם אלא כמ"ש ובנפוף הסימן יבואר עוד :

ודע שמ"ש המחבר ס"ו חם על צונן כ"ק וצונן לחם הכל אסור פשיטא שביש ששים נמילה בעי וכ"ש הוא משניהם חמין כמ"ש הב"י ומיהו בכחוש לנמרי נמי אם חם למטה נמילה ולמעלה קליפה ואף לדידן יש נ"ם כחוש באיסור דרבנן : יז הא . עש"ך האריך והעלה דבב"ח איסור מנופו הוא . ובצ"ב הבאתי ראיה מהר"ם ז"ל פ"ם סט"א אפילו אצר בב"ח שאין בו לחלוחית חלב אפ"ה אסור . וכתב הש"ך דבצ"ב בלא ניער אוסר אחרות שבלעה הפפה והחתיכה שבאלה הא ל"ה מפסם חד לחבריה ואף דאין בקיאין פ"ם בבלוע אנו בקיאין כמ"ש באות ח"י וה"ה בב"ח דיינינן ליה כבלוע לענין זה דבקיאין כיון דס"ם אין אסורה מעצמה כ"א מפה עליה ובצ"ב הארכתי : יח אפילו . עש"ך ועפ"ש בס"ז אות י"ו בזה . וראוי שתדע הא דבלוע אין יוצא היינו אפילו משהו ומה"ט באו"ח סי"ב מליח דאל"כ תי המשהו עם בשר שנאסר הוה מב"מ וכן לדידן מיכרע מחולין מפלים לא מלים אפילו משהו דאל"כ תי המשהו עם בשר שנאסר הוה מב"מ וכן לדידן חנ"נ אם היה משהו יוצא תו נ"נ :

הגה"ב בתשובה סי' ס"ם הופיח אפילו איסור בעין נוגע בתחיכה וחתיכה בתחיכה כל שאיסור כחוש אין מפעפע מחתיכה לחתיכה ול"ת דווקא כי פילקי להבעין וראיה סמ"ש בת"ח כלל כ ח לב דבוק בחתיכה בקערה אין אוסר חתיכות אחרות שנוגעין בזו אף שעדיין הלב שם ומא"ח תצ"ו אף שחסה עדיין באין אין אוסר אחרות וכדבעינן למימר לקמן באות לא באורך סוף דבר לענין בליע להיות יוצא אנו בקיאין גם בבלוע א"א היתר מפסם לאיסור הבלוע להיות יוצא מחתיכה לחתיכה . ויש לחקור באיסור כחוש מפש דרבנן והיתר אי כחוש מפש אי בקיאין הואיל ומפסם נופא דבר השנוי במחלוקת גם מאי"ח ה"פ חס"ו אבאר לקמן לדינא (ס) : יט אם . עש"ך ועפ"ש בסי' צ"ד אות ל"ב בש"ך יש לאהודה הם שני הילוקים יע"ש . ולדינא הכי מסתבר דבעין היתר מפסם לאיסור לא בבלוע ובליחה יתבאר לקמן באות כ"ח ול"ח : כ אוסרת . עש"ך ועיין או"ה דמשמע קצת דאם מונחים ב"ח ושומן איסור נגעה בא' דראשונה אסיר ולקמן אבאר באות ל"ת דאינו כן אלא כשיש ס' בשתיהן שניהן מותר והראשונה נמילה במקום שנגע ומיהו אי נאסרה הראשונה תחלה פשיטא דבעי אחר כך ס' בראשונה נגר הראשונה כולה לדידן דנ"ם נמי נמילה בפקום שנגע הב' לא' ואם בלוע אין שמן אז פעם הקילא יפעם לחומרא וכדבעינן למימר קמן בעזה"י : כא או . עש"ך ודייק ליה מדלא כתב סתמא דבלוע מפעפע איסור וכ"א כדיניה הו' וצ"ל דבלוע בכלי עדיף ליה שהרי הר"ב אומר כן בס"ב איסור שהניחו בכלי היתר אסרינן מפני שהוא כו' ומשני ליה לגמרי ובש"ך אות י' קערה שפלח בה אלמא בלוע מכלי

מצמע כדכתיב סמפעפעים נמי אין יוצא בלי רוטב יע"ש . ועש"ם בנפ"ק ויכוחר שם . וצל הטעם בלשון הפ"ק שיכול לומר דמפעפע מחתיכה בלי רוטב לגיסו סשיקא דדי.ת כי כהכ"ג בתרוב דמפעפע בשמן מי כדאת אמר פוסקים שלמחר בחות כ"ב דאין מפעפע אף בשמן וה"ב כחוש דבקע מו בב"ם להתיר ח"ו לומר כן אלא כיון דכ"ו דאין מפעפע אף בשמן כ"ש בחתיכה בלי רוטב דבקע עכ"פ בחתיכה אחרת ואפילו בחתיכה אחת אם יש בה ס' כנגד החתיכה השניה

(כב) דחין . עט"ז הנה מהר"ם הכיתו הקרדכי סצג"ס והכ"י פוכר דחין מ"ב מפעפע מתחיכה לתחיכה כלל ודמכך קולא הכ לחכרות לך נגעו בחלב חלת נצד הכשר הכ מוכרות וחומרא לף שכולן נגעו בחלב צריך ס' כ"ף דכמה חין מוכף כטעם כשוב וכ"ד לכיטול וז"ם כמחכר דחין מפעפע כו' טעמא קיסיב למלריהם דמ"ה חין מצטרפין יחד דחין מפעפע כו' וכ"ד לכיטול שחין מולך כשוב וה"ה דנמכך מחיכה קולא . ועיפר"ח חות י"ז ומ"כ ס"ק ג' ס"ו ג"ל ד' כיחכו יפה זה יע"ש . וע"ז תמה טל"ז דלעיל בם"ז פסק כהכ"ב"ח דבלע חלב שעל הקרום העכ"פ מבליע כ"ק ולדידן חלת מהכרים המפעפעין יוצח מחיכה לתחיכה וכלן במליחה פסק כמהר"ם דחין יוצח . ומ"ש טל"ז דחלב כחום כמחי שהי ס' כ"ף חפה כ"ש כי חלת יולה כ"ש סני כשחום לפחכר וכהכ"ג לף פי' כן וף"י לעמ . ומ"ם טל"ז דמליחה וגלי' שוין הכה כשפה דכיכס חלוקין ושוב גלי טעילה כשחום ומליחה קליפה חלת כוונתו כיון דפסק כהכ"ב"ח דבשמן יוצח בגליה ואיתו לף מחלק בין מליחה לגליה כמבואר תם"ח ג"ם וק' וקו"ח ומהר"ם לף מחלק ג"כ ומוכר בשחיכן חין יוצח וקשיל על המוכר כשלן פסק . ומחוכ ספר"ח בם ופ"כ פיכהו בהמחכר דבגלי פסק כהכ"ב"ח וכמליחה כמהר"ם ולפ"ז להמחכר בגליה קולא ומומרא ובמליחה ג"כ . בגליה מוסכת מוגעין זה בזה הל מומרא קולא שלן שכולן מצטרפין ולף המחיכה בדבוקה כרי וכ"ם כשכולן מוגעין בחלב דמצטרפין ואיתו במליחה קולא שלן כהחיכה לחכרות הל נגעו זה בזה לף בחלב מומרא לף שכולן נגעו בחלב כ"ף כ' וכ"ם שלן כהחיכה לחכרות שנגעה בזו מותרים ורטיבות קצת כ"ג מכלי לאוכל עם"י ס"ם חות ס"ר וכ"ת בטונחים זא"ז הא הלבוש כתב סי"א להמחכר בזא"ז חין חוסר בשכן חלא כ"ק וכ"כ הם"ב בח"א פ"ו וף"ז יע"ש א"כ קשיא ודוחק לוכר להבלוש כ"כ לדידן וכ"ש רם"א בס"ה חבל המחכר סובר מונחים זא"ז חוסר הכל בצליה ומליחה חף האיסור שכן וא' מהן קר . ועוד אף להמחכר מהור מליח וטמא תפל וטהור מליח לטמה חין חוסר חלמא התחה בטליחה חין פועל שיהא מפלים ביהפל חלא לקולא חסר הרשב"א והמחכר דטמא מליח חין חיסור חלמא דחין מפלים מכלי לחוכל כ"א כ"ק יראה חף בהיתר שכן חין חוסר כ"א ס"ק ומה שהניח הש"ך בצ"ע חם נבלע שוכן בכלי עם"י צ"ר והפר"ח חות כ' וס"ש המחכר וכל זה כו' פירשנו שם : ל ולענין . עש"ך הנה חבחר חצר וכפי ס"ש הפר"ח חות ל"ז ול"ם . הב"י הביא ב' שיטות א' שיטות מהר"ם דסובר חין חלב מפעפע בלא רוטב כלל הן בטליחה וצליה (כדמוכח מראיה שהביא מטיפת חלב חי לא ניער וסובר חלב שכן מיקרי) ויש קולא וחומרא קולא חם לא נגע בחלב חלא לא' הנשחרים שנגעה בזו מותרים (חף דנ"ב) לדידיה בשאר חיסורים ס"ט כיון שחין חיסור נופא יוצא כלל חין הנחסר כו' חומרא חף חם נגעו כולם בחלב חם חין בכ"א ס' כולם חסורות שחין חכשכן מפעפע מחחיכה לחחיכה כמעשה הרוטב שיהלק בהשוחה ושמא נשחר בא' יותר . ורבינו נתנחל מסופק חי יוצא בלא רוטב ואם כן חולק חמהר"ם בתרתי א' בנוגעין כולן בחלב חם יש ששים בצירוף שרי . ב' חם נוגעת זו בזו חם חין בכולן ששים חסורות כולן שמא מפעפע לחוכרא . ושיטת הב' היא שיטת הרשב"א בטליחה וצליה בדבר שכן יוצא מחחיכה לחחיכה בלי רוטב הן לקולא הן לחומרא והמחבר פסק כמהר"ם בטליחה ויש לומר בחחר משני פנים חו דחילוק בין צליה לטליחה חו כמו שכחוב בנה"ך דהמחבר מספקא ליה שמא מפעפע ואף נוגעין זו בזו חוסר הכל חם חין ששים בכולן וכן נוגעין כולן בחלב חוסר הכל שמא חין מחלק בהשוחה כמעשה הרוטב . וע"ז הקשה הש"ך דקשיא ט"ש רישא כשנגעו כולן בחלב חו ספק כולן חסורות ומ"ש סיפא דבנגע א' מהן בחלב והשחר לא נגעו בחלב (ולהט"ז חות כ"ב חפילו נגעו זה בזה ולהנ"ך הפי' שלא נגעו נ"כ חפילו זה בזה) חד בתרי בטל והא ברישא נמי חם יש שלשה התיכות בכ"א נ"ם חלקים נגד החלב ובולן נגעו חין בו כח ליתן טעם חלא בא' דחי נותן טעם לשנים הרי יש בהן ס' כיון שחין בו כח לחסור חלא חחד מהן חד בתרי בטל . (והפר"ח כתב בחות ל"ם דהמחבר מיירי שיש בחלב כח לחסור שניהן והש"ך חשב זה לדוחק דמדכתב הטחבר חם חין בכ"א ס' משמע שיש בכל א' נ"ם חפ"ה כולן חסורות) יכתב הש"ך על מהר"ם לק"ם דנ"ג סובר בשאר חיסורין א"כ החלב נותן טעם לא' ונאסרה ואח"כ פלטה החתיכה להחלב ויש בו בחלב חיסור כמו בראשונה ומש"ה חוסר החלב לשאר נ"כ ובזה י"ל דמהר"ם ורבינו נתנחל ל"ם ר"ל בדין זה שכולן נגעו בחלב דמהר"ם חוסר מיירי בכה"ג וכולן מלוחות היו ויש חשש שפולטין הכשירות לחלב . ומה"ם כתב חו"ה חלב שנפל לב' קדירות צריך בשניהן ס' דבראשונה פלט החלב ובלע מן ההיתר ונ"נ וחח"כ פולט לשניה . ורבינו נתנחל מיירי שהכשירות תפלות שחין פולטין א"כ חין בו כח לחסור חלא החדא וחד בתרי בטל כן נראה כוונת הש"ך ז"ל חמנם כן לא הבינותי חמחי לא חסר ההחתיכות כשירות נופיהו חוסרין חחרות דנ"ג ונ"כ צ"ל דלמהר"ם פשיטא ליה דחף לקולא חסרינן דחין חלב מפעפע מחחיכה לחחיכה כלל כם"ש ראיה חמ"ח וח"כ חיך יתכן שהכשירות שפולטין ובלישין בחלב חין יוצא מחלב הבלוע בלי רוטב (ונה"ך שכתב המחבר מספקא ליה חבל לא מהר"ם וכחמור) גם לשון ר"נ שהביא הב"י מורה כפשוטו שחם נגעו כולן בחלב כולן מצטרפין וחי כדברי הש"ך צירוף למה ליה גם ר"נ לא הזכיר כלל שיהיו נ' חחיכות ודווקא שיש בכ"א נ"ם נגד החלב וצ"ע :

אמנם לענין דינא נראה כש"ך ופר"ח שאין כח בחלב לאסור שלשתן חם יש בכ"א מהן נ"ם חלקים נגד החלב והכשירות תפלות וחד בתרי בטל חף לדידן וחם הכשירות מלוחות דחו נ"נ לדידן כולן חסורות מדרבנן לא מ"ה דנ"נ בשאר חיסורין דרבנן . ואף שכה"נ בהנחות ב"י חות נ"ח תירץ דלא חסרינן חד בתרי בטיל חלא כשידוע שב' מותרים משא"כ כאן שכל חחד בספק חיסור עומדת שמא לו פלט החלב חין בטל הוא עצמו ז"ל חשב לדוחק וכ"נ דכ"ש הוא דמהלכה כולן מותרות היו ול"ד לם"ש לעיל בסי' מ"א במרה וכבד מנ' בהמות א' במקום מרה כו' ובסי' נ"ט בנ' זיתי גלודה התם כ"א נולד בספק חיסור משא"כ כאן ולקמן באות ל"ח חבאר : **ומה** שכתב הש"ך בשם או"ה כו' הנה הפר"ח חית מ"א פי' דה"ק דלא קיי"ל דחד בתרי בטל דאפשר לברורי ע"י קפילא וחיך חוכל יטעם והחיא דסי' ק"ט יבש ביבש בא"ם חד בב' בטיל שהיו כמה מינים וא' נשחט טריפה עכ"ל . ואני העני תמה על עצמי דהא בק"ט בש"ך חות ח' יבש בא"ם שנפרך לחתיכות דקות ואפילו נדחוק בזה מ"ם מהרא"י נופא כתב שוין בטראה וחלוק בטעמא חלמא בטל הוא ואה"נ חם ירגיש האיסור חה"כ לא יחכל והביטול פועל שרשאי לטעום ובבר הארכנו בזה בכמה מקומות . ואמנם דברי האו"ה להטעיין שם בכלל י"ד ד"ה הכ פשוטים דקאי אס"ש הטרדכי דאפי' כולן נגעו בחלב כל שאין בכ"א ס' חיסורות ולא נימא דמידי דהוה אב' קדירות היתר שאין בא' ס' ובשתיהן יש דמצטרפות לרשב"א אפילו באיסור תורה כמו שיראה הרואה לקמן בש"ך שם חות כ' וכדבעינן למימר שם הכ"ה כאן ע"י צירוף ששים לישתרי ע"ו כתב דחלב ובשר הוה אינו מינו עם"י צ"ח ולא קיי"ל באיסור תורה כאיסור דרבנן שפיר קיי"ל חף בא"ם לצרפם עיין שם ומיהו בצ"ב חות ח' משמע קצת חף בדרבנן בא"ם חין ראוי לצרף ובקי"א חבחר :

ויצא לנו הדין חם נמלח חלב עם ב"ח שוטן ובשניהם יש ס' וא' נגע בחלב והב' לא נגע בחלב גם לא בשוטן חלא טונח מרחוק וא"י חיזה היה באדם א' בה"מ יש לנו להתיר מהחיא דקי"א ב' קדירות בדרבנן עכ"פ להתיר וה"נ חלב ובשר שטן להש"ך בצ"ח חות א' חפנים בזה יש לחסור כי חין חנו בקיראה הא מלתא דחלב ובשר שטן גם לא בקיראה שטן בם מיקרי מינו וצ"ע : **לא** דחד . עש"ך ופשוט דבנ"ה יש ס' נגד החלב דאל"כ שמא יבשלם ויהן טעם לדידן בק"ם דלא כאו"ה שפי' הטעם דהוה כדבר שיל"ם שיוכל להביר עם"י צ"ח חות ו' בש"ך : **לב** אפילו . עש"ך ובשר ונבינה בטליחה כה"נ הוה ר"ל חף דאיסורן מדרבנן כמו בשר עוף בחלב ר"ל עם"י פ"ו : **לג** וי"א . עש"ך והמתירין בקליפה אפילו בשטן מטם הוא בטליחה חבל בצליה רבו האוסרים בשטן מההיא דנדי שצלאו חסור לחכול מריש חזנו וכמו שחבחר לקמן : **לד** ולפי . עש"ך הנה תראה טם"ש קחי חלעיל ועשה כלומר יראה דסובר דעת הר"ב בוחחי כדחה א' בשטן מדינא ס' לא כמו שכתב הט"ז חות כ"ד כמו שכתוב שם וגם מדסיים הר"ב יש להקל בה"ט בכחוש לא בשטן שמדינא צריך ס' משמע דהוטב בעיניו דעה א' :

והנה הכנה"ג בהנחות ב"י חות ס"ב וס"ג הארוך מאוד ותוכן דבריו ספק טריפה שנמלח שטן עם חחרות חין להתיר מס"ם שמא הלכה כראבי"ה דקליפה ושמא לא הוה טריפה דלא כרשד"ם דחשיב לם"ם וחוסר שם חף בה"ם . ואמנם בשו"ת ש"י ח"ב סימן ק"ם כתב בענל שהיה קוץ לחלל ונמלח עם שאר בשר והתיר בה"ט וסעידת מצוה חף שלא יש ס' טס"ם שמא הלכה כראבי"ה ושמא לא היה טריפה ושתי הספיקות הם מענין אחד דאנו באין לדון על שאר הבשר עכ"ל והבל"י בשו"ת שלו הביא ט"ש הכה"נ לאסור יע"ש . ואני אומר הכה"נ פסק כהמחבר דמליחה בס' בשטן (דבני ספרד פוסקין כהמחבר) משא"כ לדידן . והמעיין בתשובת הר"ב סי' כ"ח וסימן צ' וסימן צ"ה סעיף י' יראה דחף בשטן סברת ראבי"ה עיקר דרי בקליפה ואף דבש"ע חוסר עד ס' בשטן ולא מהני ה"ט מ"ט מירי ספיקא לא נפקא והוה ליה ס"ם כדעת הט"י בש"י ח"ב ועי' בסימן ק"א בתשובת הר"ב וכפי הנראה שהוא טעשה דארבע חוזות המוזכר בשו"ת שארית יוסף סימן כ"ג ועס"י מ"ו בשאירית יוסף ודוק שם . ומ"ט הנך רואה בת"ח כלל ל"ח ד"ב מביאר כן שמהר"ט פדוחה בקליפה ומשמע אף בשטן יע"ש בדין ה' וא"כ אף דאנן קיי"ל לאסור בשטן אף בה"ט ס"ט ספיקא הוה ויש לצדד להקל בה"ט וסעודת ברית מילה כהחיא דש"י ח"ב וכדאמרן ובאות ל"ו אבאר עוד : **לה** ואם . עש"ך ועפר"ח חות ט"ו ומ"י כלל ל"ח חות ח' שזה סותר לם"ש הט"ב הובא בפר"ח כ' ואני הבאתיו לעיל על מ"ש המחבר בס"ה דבר שיש לו פעפוע למקום ידוע צריך נטילה הא אי' אינו צריך וכאן מיירי שהתיכה א' נגע בחלב דטרינא צריך החתיכה קליפה שהרי לדעת ראבי"ה קליפה בעי ולמהר"ם ב"ב ולרבינו נתנחל אין אחרות מצטרפין א"כ עיקר שטקילין על ראבי"ה ועכ"פ קליפה בעי ומש"ה בא"י כולן בעי קליפה ואה"נ אם כולן נגעו בחלב ואינו יודע איזה מקום דדמי למ"ש הט"ב הואיל ויש ס' הקליפה חוסרא ומיהו בזה י"ל והבן : **לן** ואע"פ . עש"ך מ"ש באין איסור דבוק אף שנטלח כולהו בהדדי משטע דאית ליה איסור דבוק דטהר לבלוע ועט"ז אות כ"ה ועם"י כ"ב בש"ך אות יו"ד וצ"ב

מכלי יוצא שפיר אדטוקיר ליה אף לענין לאסור כולו שטן עדיף עין אות כ"ג כ"ו כו' והפר"ח אות כ"י והפ"ת אות י"ב חלקו דטכל טקום אוסר כ"ק והפ"ת מביא ראי' טפסחים ע"ץ חם לצונן טדיה והא אדטוקיר בלע ואטאי לא פוקי בבלוע יע"ש. ואני תמה שבאיסור והיתר הארוך כלל ל"ו דין ד' טבואר ההיפך דאם הוטל בשר שבלוע טחלב בקערה קרה הקערה צריך הנעלה ואיתו סובר שם דבכלי שייך תתאה גבר ואפ"ה אדטוקיר יוצא טבשר חלב הבלוע ואוסר לקערה כ"ק ונראה באין בספר יש להחטיר כפר"ח ופ"ת : **כב** אבל. עש"ך וטכל טקום לבתחילה אין לעשות כן לינע ב' קדרות חטות אפילו אין בהם תבשיל עי' כה"ג ובל"י אות כ"ב . ויראה דאין כלי אוסר כלי אפילו בלוע שוטן ועיין אות כ"נ: **כג** אוסרת. עש"ך הנה שני דברים יבשים לגטרי אוסר בצליה ואפיה כ"נ עיין או"ח חס"א ס"ה טצה שננעה בחטץ כ"נ ובן הוא טבואר בכטה דוכתין אלא להפלים טכלי אל אוכל יש חילוק בין יבש לגטרי אוסר כ"ק טכלי לאוכל ורטיבות קצת כ"נ טכלי לאוכל עם"י ס"ם חות ס"ר (ס"ם ס') חלכך לדידן דהיתר טפסם לאיסור אם כן ברטיבות קצת אוסר עד ס' דא"א בקיאין בין כחוש לשטן ובינ לגטרי דאין טפלים טכלי לאוכל כ"א כ"ק יראה אף בהיתר שטן אין אוסר כ"א כ"ק ומה שהניח הש"ך בצ"ע אם נבלע שוטן בכלי עם"י צ"ר והפר"ח אות כ' טתיר אף בנבלע שוטן בכלי ס"ם בלא רוטב אין אוסר כ"א כ"ק בינ לגטרי ובטי' ס"ם אות נ"ד ביאר עוד שם וצ"ע (ס) ועט"ש לקטן בסוף הסימן : **כד** וי"א . עש"ך הנה כאן כתב המחבר קליפה אלמא קרום נופא אין אוסר כ"א כ"ק ובסעיף ט' פסק בטליחה בקרומית נטילה וכ"ש בצליה והפ"ת העיר בזה ובסימן ס"ר סעיף כ' סתם כהר"ם ז"ל דהקרומים בטליחה-א"צ אפילו קליפה והר"ב בהג"ה בהפסד קצת תתיר ע"י קליפה וצ"ע וי"ל : **כה** ואם . עש"ך ט"ש לא נטלח תחלה הם"י כלל ל"ו אות ט' דלא נטלח לבדה אלא עם בשר אחר דאל"ה אסור טשום דם והכר"ו אות ח"י בספק אי נטלח ה"ל ספיקא דרבנן דם שטלחו טשא"כ חלב ספיקא דאוריי' יע"ש לא הבינתי חדא ל"ש בנה"ך פי' ס"ם באשה ששכחה אם טלחה אתחזק איסורא יע"ש (ואולי בפ"ע אוסר ום"ש בכר"ו ונצלה צ"ל נתבשל) ועוד טמ"ש אי לא טלחו אסור טדם ואי טלחו כבר נ"נ גם ט"ש דספק דאורייתא לא ידענא דהא נתבשל עתה נ"ע . ולדידי ל"ל דלא טלחו ויש ששים נגד התחיכה בה"ט התחיכה טותרת ואפשר דמצטרפת התחיכה לס' עס"י ע"ם סי"א בט"ש שם ובפר"ח שם טשא"כ טחלב כו' ומיהו בסימן ע"ב טבואר טעם דשטא פ"א חוץ לרוטב וא"כ בלא"ה דהקרום טפסיק הוה דבוק גם טחמת הקרום נופא שאוסר בששים בבישול כט"ש הט"ז אות ח"י ומיהו נ"ם אפ יש ששים נגד הקרום אפ"ה נ"נ טחמת חלב שעליו . ובענין הקרומים אבאר באות כ"ו : **כו** טליח . עש"ך והר"ב לא הניח כאן דסמך על ט"ש שם דא"א בקיאין ובה"ט שרי בטליחה טועטת אפילו בשטן נטור אבל באין ה"ט אפילו כחוש וטליחה טועטת יש להחטיר דא"א בקיאין בין כחוש לשטן וא"א בקיאין איזה טליחה טקרי טועטת וכדבעינן למימר קטן בעוה"ז : **כז** ולהצריכם . עש"ך ראוי לבאר ע"ד הפשט . הנה גירסת הש"ך והמנחת כהן ח"ב פרק ו' צ"ב ע"ב ואם הוא שוטן הניד והקרומות בוי"ו הפירוד וכ"ה דעת הלבוש סעיף ט' וביאר המ"כ דלשלשה חילוקים יש כחוש (היינו בשר כחוש) כ"ק במליחה אף באיסור תורה (כמבואר סימן ע' ס"נ בשר שחומה ושריפה כ"ק ובצ"א בשר וגבינה טלוחים כ"ק טשטע בשר חי דאי טבשל ליה הוה איסור תורה) ושוטן ניד טדרבנן וקרומות דיש בהו ספק איסור תורה (עס"י ס"ר וכאן בב"י) וחלב טמש שבהטה כחושה דין א' להם הואיל וס"ם הם קצת שמנים נטילה בעי וחלב שוטן טמש ששים בעי ונטילת טקום ועיין בכה"ג בהגהות ב"י אות ט"ם עמד בזה ועדיין צריך להוסיף קצת ביאור עם"י דרכם בש"ע ויהיה דברי המחבר טתפרשים כך בטליחה בשר כחוש הן תורה או דרבנן כ"ק אף דבצליה פסק כ"נ אף בשר כחוש ט"ם במליחה פסק כהרא"ש דסגי בקליפה ואם הוא שוטן ניד וקרומות דשמנים קצת בנטילה מחטירין ובחלב טמש ס' ולא סיים המחבר דבעי נטי נטילה ואם ההיתר שמן הוה כאיסור שמן דמפסם ליה (זה לפי סברת הב"י בטור דבמליחה היתר מפסם לאיסור וכמ"ש באות כ"ח) וא"כ אפילו בכחוש לגטרי כמו בשר כחוש ס' ונטילה בעי ותראה ותבין שם"ש המחבר אפילו שוטן הניד ה"ק דהוא דרבנן כמ"ש הפר"ח אות ל"ד ואמנם טפי שטיים ולפחות קליפה וזה דוקא בשוטן הניד דאין בו דררא דאוריתא וכמ"ש בב"י וכמו שציין באר הגולה דהוה ודאי מדרבנן משא"כ קרומות דיש ספק איסור תורה וכ"ש בשר כחוש ההיתר מפסם ליה הוה כאיסור שמן דוודאי ס' ונטילה בעינן מדינא כדפיכוח ממשנה דפסחים הבאתיו בדין הצליה בסעיף ה' דאפילו בשוטן ום' בעינן נ"ם ה"ה בצלי דודאי אין חילוק לרשב"א בזה בין טליחה לצליה ודבר ברור הוא למבינים משא"כ שוטן הניד דרבנן שפיר דודאי אמר דלפחות קליפה סני כיון דמדרבנן אבל קרומות וכ"ש איסור תורה טמש והיתר מפסם הוה כאיסור שמן ובעי ס' ונ"ם במליחה כמו צליה . אטור טעמה שדיין המליחה מדין הצליה חלוק הוא להטחבר בב' דברים א' בכחוש בצליה אין חילוק איסור תורה או דרבנן נ"ם ובטליחה בכחוש היקל קליפה ובשוטן קצת כמו שוטן ניד נטילה . הב' בהיתר מפסם בצליה ס' ונטילה אף בדרבנן ואלו טליחה בשוטן ניד בם' וקליפה לפחות די . והיינו טעמא דבאין ס' נטילה בעי שוטן ניד ובהיתר מפסם ס' בעינן וי"א כל שיש ששים לא בעינן כלל אפילו קליפה עש"ך אות ט"ו ט"ה לפחות קליפה די אבל קרומות או בשר כחוש והיתר מפסם וכ"ש חלב שמן ס' ונטילה בעינן להמחבר מדינא כמו בצליה זה תורף כוונת המחבר ע"פ דרכם וכמו שביארנו בתוספת ביאור :

כן הפר"ח אות ל"ב והמ"י כלל ל"ח אות ס' חרו אפם בהני כהני שלוחא דרחמנא ואמרו שפעות הוא וכן ל"ש בש"ע אם הוא שוטן הניד ולדבריהם ד' חלוקים יש . א' בשר כחוש אפילו איסור תורה די בקליפה ושוטן הניד הואיל דרבנן די בקליפה וקרומות אין מפעפעים ובקליפה סני והוא שבשר שנטלח אין שמן אבל שמן מפעפע האיסור על ידו ודינו בס' ולהצריכה קליפה בשוטן ניד לדעת הרשב"א דהוה ודאי דרבנן ובקרומות דמספקא לן אי הוה ד"ת אפשר דנטלה נמי בעי ע"ל . ואם נדייק נימא הכי דשוטן ניד וקרומות פסק קליפה אבל אם היתר שמן הוה כאיסור שמן פסק בשוטן ניד לדעת הרשב"א ובקרומות דמספקא לן אי הוה ד"ת אפשר דנטלה נמי בעי ע"ל . ואם נדייק נימא הכי דשוטן ניד וקרומות פסק קליפה אבל אם למעשה החטיר שמן פסק בשוטן ניד בדבר בם' וקליפה (ופסק כן מסברת עצמו הואיל דרבנן והבן) ובקרומות החמיר ס' ונטילה . והשתא אם באנו להשוות דבריו שבב"י עם כאן נאמר שבש"ע למעשה החטיר בשוטן ניד וקרומות אף בהיתר כחוש להצריך נ"ם (וכ"כ בכה"ג בהגהות ב"י אות ט"ם) ובהיתר שטן חילוק בשוטן ניד דרבנן לפחות קליפה ובקרומות לא סיים וכ"ש חלב טמש דבעינן ס' ונטילה טדינא וזה כט"ש הש"ך והט"כ ולא אישתבוש כהני וכאטיר ושפתי כהן ישטרו דעת :

ובענין הקרומים שנראה שהטחבר סותר כאן לט"ש בסימן ס"ד דעה א' ודעה ב' קליפה וכאן פסק נטילה עטדו הפר"ח אות ל"ב והכה"ג בהגהות ב"י אות ט"ט והכה"ג כתב כפי טה שתי' הב"י דברי הר"ם כן י"ל דברי ש"ע יע"ש וצ"ל דה"ק בסימן ס"ד טירי במליחה טועטת או שאר תירוצים עב"י ק"ה וע' ואמנם זה להטחבר אבל לדידן יתבאר אי"ה באות ל"ו ול"ז ול"ח (ס) אבל בט"ש המחבר בכוליא שקולף הוא טשום חלב שעל הקרום העכ"פ מבליע כ"ק ולדידן א"א בקיאין בנספק הקרום ויתבאר לקמן : **כח** ואם . עש"ך הב"י סובר היתר טפסם לאיסור כחוש לגטרי עב"י ועש"ך אות י"ט דלא כהכ"ב אבל. עש"ך וטכל טקום לבתחילה אין לעשות כן לינע ב' קדרות חטות אפילו אין בהם תבשיל עי' כה"ג ובל"י אות כ"ב . ויראה דאין כלי אוסר כלי אפילו בלוע שוטן ועיין אות כ"נ: **כט** אוסרת. עש"ך הנה שני דברים יבשים לגטרי אוסר בצליה ואפיה כ"נ עיין או"ח חס"א ס"ה טצה שננעה בחטץ כ"נ ובן הוא טבואר בכטה דוכתין אלא להפלים טכלי אל אוכל יש חילוק בין יבש לגטרי אוסר כ"ק טכלי לאוכל ורטיבות קצת כ"נ טכלי לאוכל עם"י ס"ם חות ס"ר (ס"ם ס') חלכך לדידן בין יבש לגטרי אוסר כ"ק טכלי לאוכל עם"י צ"ר והפר"ח אות כ' טתיר אף בנבלע שוטן בכלי ס"ם בלא רוטב אין אוסר כ"א כ"ק בינ לגטרי ובטי' ס"ם אות נ"ד ביאר עוד שם וצ"ע (ס) ועט"ש לקטן בסוף הסימן : **כח** וי"א . עש"ך הנה כאן כתב המחבר קליפה אלמא קרום נופא אין אוסר כ"א כ"ק ובסעיף ט' פסק בטליחה בקרומית נטילה וכ"ש בצליה והפ"ת העיר בזה ובסימן ס"ר סעיף כ' סתם כהר"ם ז"ל דהקרומים בטליחה-א"צ אפילו קליפה והר"ב בהג"ה בהפסד קצת תתיר ע"י קליפה וצ"ע וי"ל : **כט** ואם . עש"ך ט"ש לא נטלח תחלה הם"י כלל ל"ו אות ט' דלא נטלח לבדה אלא עם בשר אחר דאל"ה אסור טשום דם והכר"ו אות ח"י בספק אי נטלח ה"ל ספיקא דרבנן דם שטלחו טשא"כ חלב ספיקא דאוריי' יע"ש לא הבינתי חדא ל"ש בנה"ך פי' ס"ם באשה ששכחה אם טלחה אתחזק איסורא יע"ש (ואולי בפ"ע אוסר ום"ש בכר"ו ונצלה צ"ל נתבשל) ועוד טמ"ש אי לא טלחו אסור טדם ואי טלחו כבר נ"נ גם ט"ש דספק דאורייתא לא ידענא דהא נתבשל עתה נ"ע . ולדידי ל"ל דלא טלחו ויש ששים נגד התחיכה בה"ט התחיכה טותרת ואפשר דמצטרפת התחיכה לס' עס"י ע"ם סי"א בט"ש שם ובפר"ח שם טשא"כ טחלב כו' ומיהו בסימן ע"ב טבואר טעם דשטא פ"א חוץ לרוטב וא"כ בלא"ה דהקרום טפסיק הוה דבוק גם טחמת הקרום נופא שאוסר בששים בבישול כט"ש הט"ז אות ח"י ומיהו נ"ם אפ יש ששים נגד הקרום אפ"ה נ"נ טחמת חלב שעליו . ובענין הקרומים אבאר באות כ"ו : **כו** טליח . עש"ך והר"ב לא הניח כאן דסמך על ט"ש שם דא"א בקיאין ובה"ט שרי בטליחה טועטת אפילו בשטן נטור אבל באין ה"ט אפילו כחוש וטליחה טועטת יש להחטיר דא"א בקיאין בין כחוש לשטן וא"א בקיאין איזה טליחה טקרי טועטת וכדבעינן למימר קטן בעוה"ז : **כז** ולהצריכם . עש"ך ראוי לבאר ע"ד הפשט . הנה גירסת הש"ך והמנחת כהן ח"ב פרק ו' צ"ב ע"ב ואם הוא שוטן הניד והקרומות בוי"ו הפירוד וכ"ה דעת הלבוש סעיף ט' וביאר המ"כ דלשלשה חילוקים יש כחוש (היינו בשר כחוש) כ"ק במליחה אף באיסור תורה (כמבואר סימן ע' ס"נ בשר שחומה ושריפה כ"ק ובצ"א בשר וגבינה טלוחים כ"ק טשטע בשר חי דאי טבשל ליה הוה איסור תורה) ושוטן ניד טדרבנן וקרומות דיש בהו ספק איסור תורה (עס"י ס"ר וכאן בב"י) וחלב טמש שבהטה כחושה דין א' להם הואיל וס"ם הם קצת שמנים נטילה בעי וחלב שוטן טמש ששים בעי ונטילת טקום ועיין בכה"ג בהגהות ב"י אות ט"ם עמד בזה ועדיין צריך להוסיף קצת ביאור עם"י דרכם בש"ע ויהיה דברי המחבר טתפרשים כך בטליחה בשר כחוש הן תורה או דרבנן כ"ק אף דבצליה פסק כ"נ אף בשר כחוש ט"ם במליחה פסק כהרא"ש דסגי בקליפה ואם הוא שוטן ניד וקרומות דשמנים קצת בנטילה מחטירין ובחלב טמש ס' ולא סיים המחבר דבעי נטי נטילה ואם ההיתר שמן הוה כאיסור שמן דמפסם ליה (זה לפי סברת הב"י בטור דבמליחה היתר מפסם לאיסור וכמ"ש באות כ"ח) וא"כ אפילו בכחוש לגטרי כמו בשר כחוש ס' ונטילה בעי ותראה ותבין שם"ש המחבר אפילו שוטן הניד ה"ק דהוא דרבנן כמ"ש הפר"ח אות ל"ד ואמנם טפי שטיים ולפחות קליפה וזה דוקא בשוטן הניד דאין בו דררא דאוריתא וכמ"ש בב"י וכמו שציין באר הגולה דהוה ודאי מדרבנן משא"כ קרומות דיש ספק איסור תורה וכ"ש בשר כחוש ההיתר מפסם ליה הוה כאיסור שמן דוודאי ס' ונטילה בעינן מדינא כדפיכוח ממשנה דפסחים הבאתיו בדין הצליה בסעיף ה' דאפילו בשוטן ום' בעינן נ"ם ה"ה בצלי דודאי אין חילוק לרשב"א בזה בין טליחה לצליה ודבר ברור הוא למבינים משא"כ שוטן הניד דרבנן שפיר דודאי אמר דלפחות קליפה סני כיון דמדרבנן אבל קרומות וכ"ש איסור תורה טמש והיתר מפסם הוה כאיסור שמן ובעי ס' ונ"ם במליחה כמו צליה . אטור טעמה שדיין המליחה מדין הצליה חלוק הוא להטחבר בב' דברים א' בכחוש בצליה אין חילוק איסור תורה או דרבנן נ"ם ובטליחה בכחוש היקל קליפה ובשוטן קצת כמו שוטן ניד נטילה . הב' בהיתר מפסם בצליה ס' ונטילה אף בדרבנן ואלו טליחה בשוטן ניד בם' וקליפה לפחות די . והיינו טעמא דבאין ס' נטילה בעי שוטן ניד ובהיתר מפסם ס' בעינן וי"א כל שיש ששים לא בעינן כלל אפילו קליפה עש"ך אות ט"ו ט"ה לפחות קליפה די אבל קרומות או בשר כחוש והיתר מפסם וכ"ש חלב שמן ס' ונטילה בעינן להמחבר מדינא כמו בצליה זה תורף כוונת המחבר ע"פ דרכם וכמו שביארנו בתוספת ביאור :

אמנם כן הפר"ח אות ל"ב והמ"י כלל ל"ח אות ס' חרו אפם בהני כהני שלוחא דרחמנא ואמרו שפעות הוא וכן ל"ש בש"ע אם הוא שוטן הניד ולדבריהם ד' חלוקים יש . א' בשר כחוש אפילו איסור תורה די בקליפה ושוטן הניד הואיל דרבנן די בקליפה וקרומות אין מפעפעים ובקליפה סני והוא שבשר שנטלח אין שמן אבל שמן מפעפע האיסור על ידו ודינו בס' ולהצריכה קליפה בשוטן ניד לדעת הרשב"א דהוה ודאי דרבנן ובקרומות דמספקא לן אי הוה ד"ת אפשר דנטלה נמי בעי ע"ל . ואם נדייק נימא הכי דשוטן ניד וקרומות פסק קליפה אבל אם היתר שמן הוה כאיסור שמן פסק בשוטן ניד לדעת הרשב"א ובקרומות דמספקא לן אי הוה ד"ת אפשר דנטלה נמי בעי ע"ל . ואם נדייק נימא הכי דשוטן ניד וקרומות פסק קליפה אבל אם למעשה החטיר שמן פסק בשוטן ניד בדבר בם' וקליפה (ופסק כן מסברת עצמו הואיל דרבנן והבן) ובקרומות החמיר ס' ונטילה . והשתא אם באנו להשוות דבריו שבב"י עם כאן נאמר שבש"ע למעשה החטיר בשוטן ניד וקרומות אף בהיתר כחוש להצריך נ"ם (וכ"כ בכה"ג בהגהות ב"י אות ט"ם) ובהיתר שטן חילוק בשוטן ניד דרבנן לפחות קליפה ובקרומות לא סיים וכ"ש חלב טמש דבעינן ס' ונטילה טדינא וזה כט"ש הש"ך והט"כ ולא אישתבוש כהני וכאטיר ושפתי כהן ישטרו דעת :

ובענין הקרומים שנראה שהטחבר סותר כאן לט"ש בסימן ס"ד דעה א' ודעה ב' קליפה וכאן פסק נטילה עטדו הפר"ח אות ל"ב והכה"ג בהגהות ב"י אות ט"ט והכה"ג כתב כפי טה שתי' הב"י דברי הר"ם כן י"ל דברי ש"ע יע"ש וצ"ל דה"ק בסימן ס"ד טירי במליחה טועטת או שאר תירוצים עב"י ק"ה וע' ואמנם זה להטחבר אבל לדידן יתבאר אי"ה באות ל"ו ול"ז ול"ח (ס) אבל בט"ש המחבר בכוליא שקולף הוא טשום חלב שעל הקרום העכ"פ מבליע כ"ק ולדידן א"א בקיאין בנספק הקרום ויתבאר לקמן : **כח** ואם . עש"ך הב"י סובר היתר טפסם לאיסור כחוש לגטרי עב"י ועש"ך אות י"ט דלא כהכ"ב אבל. עש"ך וטכל טקום לבתחילה אין לעשות כן לינע ב' קדרות חטות אפילו אין בהם תבשיל עי' כה"ג ובל"י אות כ"ב . ויראה דאין כלי אוסר כלי אפילו בלוע שוטן ועיין אות כ"נ: **כט** אוסרת. עש"ך הנה שני דברים יבשים לגטרי אוסר בצליה ואפיה כ"נ עיין או"ח חס"א ס"ה טצה שננעה בחטץ כ"נ ובן הוא טבואר בכטה דוכתין אלא להפלים טכלי אל אוכל יש חילוק בין יבש לגטרי אוסר כ"ק טכלי לאוכל ורטיבות קצת כ"נ טכלי לאוכל עם"י ס"ם חות ס"ר (ס"ם ס') חלכך לדידן בין יבש לגטרי אוסר כ"ק טכלי לאוכל עם"י צ"ר והפר"ח אות כ' טתיר אף בנבלע שוטן בכלי ס"ם ב

וצ"ב אות ס"ו . ום"ש שמת"ח מוכח אפילו אין כולן נוגעים בחלב משום דמהנ"ה י"ל שהוא קולא היינו לצרף הכל בנועין כולן בחלב דלא כהמחבר בשם מהר"ם ב"ב ומיהו בת"ח כלל ל"ח ד"ב וג' אין הברע כל כך ום"ם הדין אמת . ודע דסבור הייתי לומר דדברי הלבוש כנים ולבושיה כעמר נקי וה"ק אף על פי שיש קולא שאנו מתירין הקליפה ר"ל להמחבר בשמן מטש צריך ס' ונשילה שהוא קליפה נמה כם"ש הרשב"א בארוך וקצר ואילו לדידן כל שיש ס' א"צ כ"א קליפה מעט לא נשילה כם"ש הר"ב ום"ש העס"ו שאנו מתירין הקליפה הוא לאו דוקא אלא לנשילה קורא כן וכן כתבו ז"ל פכמה פעמים אמנם הפעין שם א"א לפרש כך שהרי כתב ולדברי האומרים כ"ק הקליפה נאסרה והא לדידן נ"ב הקליפה נאסרה שוב ראיתי ש"ל דה"ק ואם א"י הכל שרי היינו אפילו ספק כולן נגעו וחזר הר"ב כאן סם"ש בת"ח דבסל ברוב לא כמו שכתב הש"ך באות ל"ה דהא סתם כאן . וא"ב וודאי קולא הוא דלדברי האומרים כ"ק הוא הראב"ה עכ"פ הקליפה מרין תורה נאסרת וא"י הכל אסור כ"ק אם אין רוב דספיקא דאורייתא לחומרא ואנו מקילין בס' ומשילא הקליפה חומרא בעלמא הלכך א"י הכל שרי ולבושיה כתלב חיור וכדאסרן ולדינא עם"ש באות כ"ה (ס') : (לז) כגון . עש"ך ואבאר באות ל"ח ולפי שדברי הר"ב ז"ל בהנ"ה צריכין קצת פירוש לכן אכתוב על הסדר :

הנה הר"ב התחיל לומר די"א הוא הראבי"ה ופייעתו דאפילו חלב שומן מפש בטליחה קיל מצליה ואין אוסר כ"א כ"ק מפש ואנו מחמירין אי לצאת ידי הסוברים בס' בשמן או שנראה לו להר"ב קצת מדינא כן (עש"ך את ל"ד וס"ו את כ"ד) ולפי שאין אנו בקיאין ואם כן בכל פעם נצמרך לשער ולאמר אי שמן כו' לכן קבלנו עלינו לשער אף בכחוש בס' וקליפה בעי במקום שנגע בחלב לא נשילה כהמחבר . ויראה לי דלאו דווקא קליפה במקום שנגע בחלב ה"ה במקום שנגע באיסור ר"ל אם חלב דבוק ותחיכה נגעה לזו במקום בשר בעי קליפה דנ"ג וצ"ע א"י היכן נגע ואין רוב אי מחמירין כה"ג באיסור דבוק . והדר אסר הר"ב אף שמחומרא זו נמשך קולא דאילו להמחבר אף כולן נגעו בחלב צריך בכל א' ס' ולדידן אפילו רק א' נגעה בחלב וכולן זה בזה אפ"ה הכל מצמרפין ואף הראשונה מותרת כל שאין החלב דבוק בה וכמ"ש הש"ך אות ל"י אפ"ה אין לחוש הואיל וי"א טליחה כ"ק ואיכא למימר נמי חלב מפעפע מחתיכה לחתיכה כדעת הרשב"א ומצטרף הכל לס' מש"ה מקילין בזה ומחמירין בכחוש בס' ועוד כתב הר"ב וכ"ז בציר או בשר כחוש דשייך ביה שרך שמנונית ואין אנו בקיאין מש"ה בס' משא"כ חמה ופת וכיוצא שאין בו כלל שרך שמנונית אין סברא לאסור בס' סדינא . והראה מקום לסימן ס"ר ס"ז דחומין וקרומים הם כחושים אף מבהמה שמינה ואף שהם בנדר שרך שמנונית דוודאי ל"ד לחמה אלא לבשר כחוש והיה לאסור בס' אפ"ה היקל שם בהפסד קצת ולא בעינן ה"מ והטעם הואיל והוא איסור דרבנן וכדבעינן למימר באות ל"ח בעוה"י . והבה"י בסימן ס"ד אות ד' הבין די"א דבה"מ קאי על חומין וקרומים וע"כ כתב דבפי' ס"ד כתב הפסד קצת וכאן ה"מ ואינו כן אלא וי"א הוא ענין בפ"ע וכ"כ הכה"ג בהנהות הב"י אות ס"ד שם שכ"ה הפירוש האמתי . אח"כ כתב הר"ב די"א כל טליחה שמן מטש בה"מ יש לסמוך על הראבי"ה והוא סברת מהר"ם פדוואה בתשובה להרב סימן צ' וכ"כ הכנה"ג שם . וכ"מ מת"ח כלל ל"ח ד"ב וע"ז סיים הר"ב דכחוש ויש בו שרך שמנונית דא"א בקיאין יש להתיר בה"מ אבל שמן מטש אין להתיר אף בה"מ : **רח** לכ"ע . עש"ך . והאי לכ"ע הוא הנך פוסקים אבל יש דיעות אפילו כחוש נמור כמו חפה צריך ס' אלא שהר"ב דהאם מהלכה וכבר נתבאר : **אמר** הכותב יען ובעין ראיתי בל"ח פנ"ה אות ק"ו ובמ"י כלל ל"ח אות י"ד וכה"נ בהנהות ב"י אות ס"ם כולם אמרו שפסקי הרב ז"ל כאן ובסימן ס"ד ובת"ח ל"ח ד"ה צריכין ביאור שלא יהיו כסותרין זא"ז ולי ההדיוט גם בא"ח תס"ו צריך קצת ביאור שלא יסתור לכאן ראיתי לבאר קצת :

ואען ואומר הנה הדין נחלק לששה חלקים : **האי** הוא חלב שומן מטש שנשלח עם תתיכות בשר הן כולם נוגעים בחלב או זה בזה כולם מצטרפין לס' ובמקום שנגע באיסור קליפה לא נשילה שכן משמע דעת הר"ב דלדידן א"צ נשילה במליחה כל שיש ס' כ"א קליפה . ומיהו באם א' נגע והשאר מופרדים לנמרי פשיטא שזאת התחיכה אסורה ולא עוד אלא אפילו כולן נגעו בראשונה והראשונה בחלב אלא שכולן תפילות והחלב לבד נמלח הראשונה אסורה דמטא מליח ומהור תפל ואין מפעפע מתחיכה להתיכה להצטרף לס' כיון שהראשונה תפילה בולעת ואין פולטת כנ"ל (ס): ואם החלב דבוק בא' אחן אז הדבוקה נ"ג לא מ'בעיא נמלחה תחלה לבדה אלא אפילו נמלחו הכל ביחד ל"ל דמטהר לבלוע . עמ"ש כלל ל"ח אות ד' וצ"ע בזה בה"מ ושאר התחיכות צריך ס' נגד כל התחיכה . ומיהו בה"מ דעת הר"ב שם בת"ח ד"ב דאין צריך ס' נגד כל התחיכה אלא נגד החלב לבד וכן דעת הש"ך ב"צ ב אות י"ו ואף על פי שהמ"י שם אות כ"ו ובמ"ש ס"ב אות ל"ח ד"ה ואם בפי' מת"ח ואי דסתם ולא פירש אי בה"מ שרי ביש ס' נגד החלב לבד אנו סוטכין על שנילה דעתו בת"ח . ומיהו אותה התיכה שחלב בה אף בה"מ כתב שם לאסור בשאר איסורים עמ"י ק"ו . ומיהו בנמלחו כולם יחד או על כל פנים החלב באחרונה דאיכא טעמא טשום מטהר לבלוע וודאי בה"מ יש להתיר אותה התיכה השתא חנ"נ בשאר איסורים דרבו האומרים אנן מצטרפין להתיר בטליחה כ"ש איסור דבוק מטהר לבלוע שאנן מצטרפין להתיר אף אותה התיכה בה"מ והבן : **הב'** איסור כחוש ויש בו טרך וגזירת דבר שמן כמו בשר כחוש ויצר נגילה בה"מ די בקליפה ובהפסד קצת אסור עד פ' בטליחה ומיהו היינו בשר כחוש לנמרי שאין בו שום שומן הוא דיש להתיר בה"מ אף באיסור תורה הא חלב בה"מ אסור באיסור תורה וכ"נ להטעין בת"ח כלל ל"ח ד"ה . והנה בסימן ע' בהג"ה לצורך הפסד גדול מתירין תוך יב"ש או האח"כ לא והא דם כחוש הוא ועכ"פ בה"מ יש להתיר מטעם טליחה בקליפה וע"כ צריך לחלק בדם הואיל ומעורב בציר שמן אף הוא חשוב כשמן ולא מהני ליה ה"מ וצ"ע :

ודע דאפילו קיי"ל בלוע כחוש אין יוצא בלי רוסב בציר וטליחה גם בקיאין אנו בבלוע איזו כחוש כמ"ש הש"ך אות י"ז וי"ח א"כ צריך עיון דהדין נותן בשר בנילה כחוש שאין בו שומן כלל שנגע בחתיכה אחת וכולן נגעו זה בזה שכולן מותרים באין ס' רק הראשונה אסורה דבלוע כחוש שאנו בקיאין בבלוע אין יוצא מחתיכה אף שעדיין איסור לא סר כמ"ש שם בשם מ"ב . והדין נותן כן וואולי הר"ב סדבר בנוגעין כולן באיסור ומיהו בשמן מטש ודאי נוגעין זה בזה כולן אסורות וצ"ע : **גם** ק"ל דבמליחה אין היתר מפפם לאיסור כמ"ש הש"ך אות כ"ח והמ"י כלל ל"ח אות י"ג שכן דעת הר"ב . ויש לנו ההרהורי דברים מ"ש הט"י שכ"מ פא"ח תס"ו סי"ד חפה בטליחה להתיר אחרות דכחוש הוא ולא אמרינן היתר מפפם כו' הא שם אותה התיכה כולה אסורה וכמ"ש הט"ז שם אות י"ט ושאר חתיכות אין מפפם להבלוע כמ"ש הש"ך אות י"ט וואולי משמע התם אף שציר מחפה נוסף על השאר אפ"ה הם מותרות מאחר דכחוש הוא ומ"ם קליפה בעי ובה"פ אבאר בזה דה"ה חפה מונה בעלונה י"ל כן . נם מ"ש הט"י שם אות ז' לחרץ מ"ש הש"ך אות ל"ם ד"ה צ"ע ואין להאריך כאן : **הג'** איסור כחוש נגור כמו חפה שאין בו שרך שמנונית כל לעיל ס"ה בהנ"ה מתיר והש"ך אות י"ז מפנהג אוסר ויש לעיין אי בהפסד קצת שרי או ה"מ בעינן באיסור תורה ואיך שיהיה קשיא ההיא דא"ח תס"א ס"ה ובמ"ז אות ה' דחמץ במצה כ"נ אפילו באין ס' והא ממנהגא אסור ומ"ם בהפסד קצת יש לצדד אף באיסור תורה בחפה וכדומה . וחפה בטליחה שאוסרין כל החתיכה משום חומרא דחמץ מחתירין לומר דהיתר מפפם לאיסור ע"ש ולא בשאר איסורין : **הד'** איסור שמן מטש בדרבנן ס' בעינן אפילו בה"מ ולא אמרינן מפפ פלוגתא דרבו ותא להקל בדרבנן ודווקא בם"ם כמעשה דש"י בענל פה מיץ די"א דחסרון חכמה חשיב לס"ם פה שאין בן מפק דרבנן כה"נ וכן הלכתא : **הה'** בכחוש אלא שא"א בקיאין כמו חומין וקרומין בהפסד קצת שרי ולא בה"מ דווקא כאסור וה"ה כיוצא בזה : **דן'** כחוש נמור כמו חפה שאין בו שרך שמנונית כל לעיל ס"ה בהנ"ה מתיר והש"ך אות י"ז ממנהג אוסר ויש לעיין אי בהפסד קצת שרי תראה מ"ש הר"ב בת"ח כלל ל"ח ד"ה ו"ל בה"מ יש להתיר בכחוש ומ"ש הש"ך בסימן ר"ל אפילו הפסד קצת ומה שכיים באיסור תורה עכ"פ הפסד בעינן וכדבתיבנא : **ועתה** אבוא לבאר ההפרש שיש בין טליחה לצליה ואומר שיש הפרש בין טליחה לצליה בנ' פנים : **א** כל טקום שבטליחה בצליה נסליה כן מבואר בת"ח ל"ן ול"ח וכ"כ המ"י שם אות י"ד : **הב'** בטליחה אין היתר מפפם לאיסור ובצליה היתר מפפם ונ"ם לדידן בה"ם או דרבנן בהפסד קצת . ויש לי עיון בם"ש הט"א א"ח תס"ו אות ל"ו ואי"ה אבאר שם : **הג'** באם נצלה בשר וחלב דבוק בה ונגעו אחרות בחתיכה זו צריך ס' אף בהפסד מרובה נגד כל החתיכה דנ"נ מטעם דבוק דבטליחה פפק הר"ב בת"ח ל"ח ד"ב להתיר בה"מ ביש ס' נגד החלב מטעם דנ"נ יש מקילין בשאר איסורין ורוב הפוסקים מקילין בטליחה כ"ק מה שאין כן בצליה רוב הפוסקים מצריכין בשמן ס' וכפפ המחבר . ומיהו בהא שוה צליה לטליחה דאף שאי נגעה בראשונה ואין כולן נוגעין בחלב מ"ם כולם מצטרפין לס' אף שבטליחה מפק הר"ב מראבי"ה ובצליה לא שייך כן מ"ם שם מטעם אחרינא איכא דמפעפע מחתיכה להתיכה והמחבר מודה שם וכ"כ הם"י כלל ל"ו אות ה' . ואין להאריך יותר :

אם צלו בשר בשפוד שצלו נבילה עמ"י ע"ו ועס"י קכ"א בס"ז : **לח** ויש אוסרין . עמ"י ע' ס"ק כ' ש"ך ושם טבואר דהפסד דכתב הר"ב כאן ה"ם ועמ"י כלל כ"א אות יו"ד ומכל מקום העיקר כסברא א' יע"ש : **מ** זה . עש"ך ולהמחבר דאין חילוק בכחוש היינו באיסור מחמת עצמו מה שאין כן בבלוע לפי מ"ש הש"ך אות כ"א ואנן קי"ל בכ"ע המליח מבליע בתפל ואין בולע ממנו : **מא** ויש . עש"ך וכן הלכה . והפר"ח בסימן ע' אות כ' פפק כהמחבר בה"ם ואנו אין לנו אלא פפק רמ"א וכ"ש מונחים וא"ו ומהרי תפל ומטא מלוח דאוסר עד פ' לדידן דא"א בקיאין בין כחוש לשמן : **מב** דאין . עש"ך עיקר הכוונה דאין מבע המלח לדפלים מכלי אלא להבליע אף שנמלח מתחלו בנפם בחלקו ומוציא מחובו משא"כ מכלי ועס"י ס"ט אות ס"ד וס"ו (ום"ם ס"ב וע"ו) : **מג** מלח . עש"ך ועס"ש בסימן צ"ה בוה ובס"י כלל י"ג : **מד** המאחר . עש"ך ועס"י צ"א ומשבע גבינה יבשה מטש אף שנועצת בטלח אין אוסר אם נתנו דיעבד בשר ולכתחלה נכון ליזהר אף ביבשים באוכל עם מלח : **מה** רק . עש"ך ועס"י יו"ד וצ"ה בדין סכין אם סתמא נקי יע"ש : **מו** אם . עש"ך לכאורה להמחבר כ"כ אבל לדידן בלא"ה דהמלח נ"נ ועס"י ס"ם אות ל"ד (ם"ם ל"ג) ובמ"ז אות י"ט . וכ"ת דנ"ם לטיהוי ספיקא דאורייתא הא דם שבישלו דרבנן . ידן גם לענין איסורין סבטלין וא"ו אין נ"ם כמ"ש במקום אחר :

שוב ראיתי לט"ש הר"ב מ"ם קל"ד סי"נ דם בטלח הוה נם"ל אם כן ע"כ השעם דלא ידעינן כמה בלע אלא דתברא בצידה דאיך כתב רמ"א כאן דאין המלח אסור מחמת עצמו והא לא נאסר כלל דנם"ל הוא ובספר בית ישראל הרניש בזה . ום"ש שם בטרדכי איתא שם השעם הדוקך לאיבוד יע"ש מ"ם להר"ב קשה וצ"ע :

הפר"ח באות נ"ח הביא תשובת מהרם"ע והעלה דם שמעמיד המלח אסור עכ"פ בעיניה ובתבשיל מותר ולא מיקרי מבטל איסור דאין רוב ציבור יכולין לעמוד בו ובעיניה אסור דמעמיד בו אף דנם"ל מכל מקום מעמיד לא בטל ולקמן בקל"ד מיירי שנותנין דם רק ללבנו עכ"ל וזה ברור כמבואר סימן ק"ג ס"א בהנ"ה דברים החשובים אף שפונמין התבשיל באלף לא בטיל ושם נתבאר על נכון :

קן א אינה . עש"ך לדידן אין החתיכה מצטרפת ולא עוד אלא שצריך ס' נגד כולה דנ"ל ומיהו לח בלח וודאי אף דרך בישול ויש אחר כך ס' עם היתר הא' הכל שרי להמחבר ואף לדידן בה"ם ולא שייך לומר בכה"נ אפשר לסוחטו אסור כיון דנבלל בשוה הוה ליה כאילו נפל עתה האיסור משא"כ בנוש אף שמעמו עובד כוכבים (להרשב"א והמחבר) ולית ביה מפם מכל מקום וודאי יש לומר דאין חולק בשוה ומש"ה נשאר באיסורו ועוד דבר הניכר ועומד בפ"ע אמרינן ביה אפשר לסוחטו אסור משא"כ בנבלל והוא פשום לדעתי אף ע"י בישול וכאמור : **ב** אבל . עש"ך ור"ל דאי חנ"נ לא אמרינן בשאר איסורין אז שייך פלוגתא דהרשב"א ומור אי אמרינן ביה אפשר לסוחטו אסור לרשב"א והמחבר אפשר לסוחטו אסור בשאר איסורין ואף אי מעם קפילא ולית מעם כיון דאין איסור נפלם לנמרי ומיהו אם בא אליהו ואמר שנפלם לנמרי היה מותר אלא שאין במציאות (עם"י ק"ה בש"ך אות י"ז) והמור סובר דכמו דלא נזרו נ"נ בשאר איסורים ה"ה אפשר לסוחטו לא נזרו אבל לדידן דנ"נ בשאר איסורין פשימא דהתחיכה נשארה באיסורה . ויש לראות הר"ב שהניה וכן עיקר הא פשימא דאפילו ס' נגד כולה בעינן ודוחק לומר דה"ק דחתיכה אסורה מספיקא דאורייתא שמא יש בה מעם ונ"מ אי פפק אי זאת התתיכה אי לאו דאי מעם נ"נ הוה ליה ספיקא דרבנן כו' ום"ם לא הוה דוה לא נכנס כלל בנדר הפפק שמא פלט הכל דאם לא כן כחל כו' וכמ"ש הב"י בסימן צ' מעם דכ"א יקיל דוה דוחק . גם אין לומר דנ"מ חתיכה שנאסרה במשהו דלא נ"נ כמבואר בצ"ב זה מעות דבוה אף החור מודה דמשהו טיהא נשאר בתוכו ואין לו שיעור . וי"ל בדוחק בדשיל"מ במינו ואח"כ אינו מינו דבו עליו ומבפלו : **או** יאסר דמלח של איסור בעצמו דאוסר עד אלף ומכל מקום יש לומר דלא נ"נ הואיל והוא למעלה מס' לא שייך לתא דבב"ח כמ"ש בצ"ח ואם כן עכ"פ החתיכה אסורה הבלוע ממלח ההוא ואף שנפלה אחר כך ליורה נדולה דוודאי אין נרגש תו בחתיכה מעם המלח עמ"י צ"ח בש"ך אות כ"ח אפ"ה אפשר לסוחטו אסור . **ג** ולפי . עש"ך והנה לח בלח בה"ם אין חנ"נ ומצטרף הכל לס' דהיינו רוב מבב היתר שהיה מעיקרא עם מה שנתוסף כ"מ מסתימת הפוסקים ועמ"ש בצ"ב . ולשון רמ"א לכאורה קשיא דהא להמחבר אין חילוק בין לח ליבש אלא ביבש התתיכה נשארה באיסורה דמובדל וניכר הוא או שאר מעמים ובלח הבל פותר ולדידן נמי הכין ואדרבה בה"ם יש לדידן חילוק אחר דביבש בעי נגד הכל ובלח לא ואם כן מה לדידן אין חילוק דמשמע להמחבר חלוק הוא יותר . ואולי דה"ק דלהי"א בצ"ב דבלח לא נ"נ יש הבדל נדול אלא דלפי מה שנוהנין בלח באין ה"ם אין חילוק : **ד** אם . עש"ך ובא"ם כתב באו"ה כלל כ"ד ד"ב משמע כרמ"א והבל"י העתיקו ולא ידענא דוודאי בשאר איסורין בטל הוא כמבואר בדוכתי טובא באו"ה ובש"ע הרבה כי אין דין ההר"ל אלא בב"ח (אפילו דרבנן) ולא בשאר איסורין ואף התיכה מרם ש"ע לא מיקרי ר"ל ובאו"ה לא מצאתי כלל מזה ע"כ נראה פשום דאין כאן איסור כלל וכ"כ הפר"ח אות ד' ופשים הוא : **ה** שיש . עש"ך והר"ב שלא הניח סמך אם"ש בהרבה מקומות דבאיסור דבוק צריך ס' נגד הכל : **ו** שחלב . עש"ך דרשב"א לית ליה איסור דבוק וכמ"ש בם"ז . והקשה אי לא נמלחה בעינן ס' נגד הכל ואיך כתב נגד החלב ועס"י ס"ם סעיף י"א דס"ם מהמחבר דאין התתיכה עצמה מצטרף יע"ש ומיהו הא ל"ק דעכ"פ התתיכה אסורה יש לומר להמחבר שם התתיכה מותרת ואי בנמלחה כבר נאסרה בטליחה ותי' שהיה ס' ואחר כך התך מטנה וכ"כ הפרישה אות ד' או כחוש . וט"ש חלב דרבנן אל תטעה לומר חלב דרבנן אפילו שבן אין אוסר יותר טכ"ק דוודאי אוסר עד ס' והרי אפילו היתר שמן אוסר בשונן הניד עד ס' להמחבר בסימן ק"ה ס"ם וישונן הניד וקרומים משום דכחושים הם אלא נמי קאמר חלב דרבנן כחוש הוא כמו שומן הניד וקרומים . ומיהו ליכא לשנויי דבטליחה היה ס' (עפ"ת אות ד') דלהמחבר אין מצטרפין עמ"י ק"ה ס"ם מ"ה מוקי כשחתך . ובכר"י אות ח' מוקי ברישׂ מעיא באמתא עם חלב דאין מחזיקין דם בבני מעיים וגם זה נכון דרשב"א לית ליה דבוק ום"ש שלא יאסר מחלב דעדיף מינה נקט איסור תורה : **ז** ולפי . עש"ך וט"ש לשון הר"ב ק"ק דהיאך תלוי זה בחנ"נ לא הל"ל אלא איסור דבוק דהוא העיקר וא"נ לא נ"נ אסורה התתיכה דאפשר לסוחטו אסור אלא הרשב"א לית ליה דבוק וט"ש לא יניחנה בחנם בקדירה ומדברי פר"ח נראה דיש קצת איסור בם"ש בם"ז אות ב' . ומ"ש על הלבוש פירשנו בם"ז אות ב' והא וודאי כשמוציא האיסור לא יוציא בכף אלא בקיסם גם יוהר שלא יגע בקדירה דאז יאסר הקדירה עכ"פ (ס) : **קדירה** חדשה שבלעה כזית חלב או דם ובישל בה היתר ויש ס' נגד הזית דשרי התבשיל עמ"י צ"ח אסור ליקח מהקדירה שום דבר שלא יתפעפע מס' ותאסור הקדירה לתבשיל מאי תקנתיה יניהנה עד שתצטנן וזה אף לדידן ופשום (ס) :

קן א ואם . עש"ך וכוונתו הב"י והר"ב הבינו דפלוגתת ריב"א ור"ב בשופך מעם מעם מקדירה לקערה דגים עם רוסב והוא ז"ל פי' דפלוגתתן הוא בסינן כל המים לכלי אחר וחיישינן שמא בסוף כשנתמעם המים כו' כם"ש הם"ז אות ב' בשם או"ה . ועל ס"ש הש"ך דכ"כ יש"ש תמה הם"י שם כלל נ"א אות ב' דהיש"ש מפרש כפי' הב"י והר"ב וכם"ש הם"ז אות ד' :

ומה שכתב הש"ך ולא אבין כו' יראה לפרש דלפי מה שפי' פלוגתת ר"ב וריב"א דחששא הוא על נ' דרכים . א' דמערה ומסנן המים שמא באונגו היה הפמא או אח"כ כשהעמיד על שוליה היה הפמא או כשטמה על צדה היה הפמא עם מעם המים כו' ולר"ש תולין איסורא ברובא איתא להטבא היה ברוב דגים שהם חוץ לרוסב וע"ז תמה הש"ך כיון דכתבו מעמים ר"ב דבטילים ברוב לא שייך בביצים דאין רגילות לבשל כ"כ הרבה אם כן נם פעם רבינו שמשון לא יפפוק להתיר הביצים עד"מ שיכולין לאסור נ"ם ביצים (או ס') אותן שהם בטים וע"כ אנו אומרים שהפמא ברובא חוץ למים היינו שיש באותן שהם חוץ למים יותר מס' דיהיה רוב והא ר"ב כתב ביצים אין רגילים לבשל כל כך הרבה דאם לא כן אף לר"ב מותר כמו דגים :

והמ"ו שם אות ו' יישב זה כמו שאבאר דוודאי מיירי שיש ביצים עד"מ יותר מקכ"א עם המים כו' והשתא כ"ז שיש ס' למפה בפמא על צדה אין אוסר וכשנתמעם המים בפחות מס' או יש למעלה חוץ למים עכ"פ יותר מס' ביצים ותלינן איסורא ברובא איתא למעלה ואין בלוע יוצא בלי רוסב כמבואר סימן ק"ה דאין נוגע אלא בא' או בב' משא"כ לר"ב דלא תולין איסורא ברובא איתא תו נאסרו נ"ם או ס' ביצים וליכא רוב להתיר דהר"ב סובר כפל בעינן ביבש והש"ך בסימן ק"ם לשיטתיה דשתו יותר סגי כן הבנתי מתוך הם"י ס :

עוד האריך הש"ך לענין דג פמא עם מהור הוא א"ט אי בתר פמא אזלינן ואי בתר שמא יש לומר במחלוקת שנויה כו' לא הבנתי זה דבסימן צ"ח מבואר דנים מהורים עם פמאים כשהן שלימין הוה מינו וחתוכים שם דג א' הוא וכן שור ואיל ועז יע"ש וא"כ בהנה' ש"ר בסי' נ' (ט"ם נ"ה) המתחלת פ"א הובא פמא בין מהורים אף דהוה מינו מ"מ מים רבים ומבטלין יע"ש והיינו דאותה הנ"ה פוסק כרש"י דמינו לא בטיל ום"ם כיון דהסירו הפמא (דאל"ה בריה לא בטיל) וליכא כ"א פעמו וודאי שם ציר של דג אחד הוא . ובאורח מישור כתב דאישתמיט להש"ך תשובת הרשב"א ר"פ יע"ש ואני אומר לא אישתמיט והתם כתב המשנת דתרומת דג פמא עם דג מהור אי לבטל נופו לר"י מינו לא בטיל היינו דבתר שמא אזיל וסובר כהנהת ש"ר או דמשמע ליה אף בתתיכת דג ואיך שיהיה ט"ם במעמא אין שיח ובסי' ק"ם אכתוב עוד בזה :

ומה

שרי לכתחלה סוף דמסור: (ב) ומוזר. עט"ז ממכר מייתי כשופן כניסים לו מדגים עם הרוטב מעט מעט לקערה ועל זה תמר כר"ב ס"ק דממת כפעם ס' שפסק פרכה ניסים לו דגים לקערה שהיה ס' נגד הטמת נשלר עם ס"ט בקדירה ונשלרו ותמ"כ כשמערה לקערה תוכרים הס"ט לכתחלה ואפילו כשהיה ס' כנגד הטמת מיסיון דעתו לכתיר כשלא אין להתיר אחר מעל"ע מפעם שפק דרבנן לקולא כיון דמתחלה היה ספק איסור תורה וע"י נלגול נעשה דרבנן א"א בכיוצא בזה ספק דרבנן לקולא וכמ"ש מהריב"ל בס"ב סימן ק' ועיין כה"ג סימן א' ובסימן ק"י אבאר אלא דכאן יש כמה צדדים בלא"ה להתיר. ומ"ש הש"ך ראיה דבאן מירי באיסור תורה דאי באיסור דרבנן מה לי תוך מעל"ע או אח"כ יש לעיין קצת דנים י"ל בהו חד בתרי בטיל ס"ה ומדרבנן צריך ס' משא"כ במחבת דלמא נשארו נ"ט במחבת ונ"ש הספא למחבת ואיך יבשל אח"כ תוך מעל"ע דהוה איסור תורה וי"ל עיין ס"י שם אות א' רוצה לומר דהא דתתאה גבר היינו בצונן ממש אבל חום כ"ש שיש"ב אם נפל אח"כ מכ"ך אוסר הכל דלא שייך תתאה גבר כיון שהתחתון חם עכ"פ י"ש ויישב בזה קושית הש"ך באות א' ס"ש דעירוי אין אוסר רק כ"ק ועיין ס"ש בסי' צ"ב ס"ו פוכח העמידו קדירה חבה על מה שנשפך דאם אינו אצל האש הוה כ"ש ותתאה גבר אלמא אף שהתחתון עדיין חם תתאה גבר י"ש (°) ועס"י א' גבי שוחט לענין הכלים ואין להאריך: ג זבוב. הש"ך הראה מקום לק"ר אות ס' וכאן אות ז' החמיר אם לא בה"ט ושם יבואר ושיהו בנטחה נופו לתוכן בעינן רוב היתר כמבואר ס"ס ק"ר ובמעטו לחוד אף בלא רוטב היתר שרי כמבואר שם וכ"כ בה"י ושאר אחרונים וכן הלכה: ד אסור. עש"ך והשעם דשמא אין בלוע בכלי גם שמא אין מתששם המעם בכל הכלי ועס"ש לעיל בסימת חלב יע"ש: ה ולא. עש"ך וחדש מצינו לאשכוחי שנפל האיסור בכף מלמעלה ולא נגע ברוטב הא תחב לתבשיל בפעם הזה נעשה ישן ועס"י כלל נ"א אות כ"א כתב דוחק לומר כן: ו והוחזר. עש"ך ויותר קשה אפי' לא היה מעם תבשיל בכף כיון דתחב הכף לקדירה נעשה ישן עיין באות הקדום: ז דהרי. עש"ך דאם תחב הכף לכ"ר והוציא דין כ"ר יש לו ועס"ו בסימן צ"ב אות ל' משמע דספוקי מספקא ליה אי דין כ"ר יש לו או לאו וספיקא הוה ושם ביארנו הדברים יע"ש וכאן אין להאריך ומ"ש הש"ך להחמיר באין ה"ט בזובוב עס"י ק"ד בס"ו אות ו' הסכים להקל וכ"כ הפר"ח וכן נוהגין העולם והמחמיר תע"ב:

קח א אין . עש"ך מה שכתב ריחא שאני כלומר דבריחא שאני סבלוע או דבר הנאסר כ"ק אבל וודאי דהיתר בפעם לאיסור בעין כמבואר בסימן ק"ה בש"ך אות י"ט. וט"ש שניהם כחושים שרי לכתחלה י"ל. דא"א בקיאין אם לא פת כי' וס"ש ראיה מרב י"ל דרב דיעבד דוקא א' שמן הא לכתחלה אפשר אף שניהם כחושים אסור (וכ"כ הפר"ח אות ב') ומה שכתב על או"ה חלה דרבנן עם ס"ש בס"ז מזה ויראה דבר חריף אפילו שניהם כחושים אוסר דיעבד מדמדמה לפת המה וחבית פתוחה ששואב הרבה: **ודין** דא' מכוסה שרי לכתחלה כם"ש המחבר וס"ש הש"ך אות י' לכתחלה יש להחמיר היינו כיסוי בצק אבל כיסוי גמור שרי ואף בצק דוקא חריף יש להחמיר ומיהו כ"ז שאין לחוש שיעלה רתיחות אבל להשמין בשבת קדרה חלב אצל קדרה בשר אפילו שניהם מכוסים ותנור גדול אסור כס"ש הר"ם אות ג' דמכוסה לכתחלה אסור שנא יוזב לחוץ והיינו כס"ש אבל אם אין לחוש לזה כגון בשר בלא רוטב מכוסה שרי לכתחלה: ב ואם. עש"ך והר"ב כאן בהג"ה מתיר אם אין לו פת ברויח ויש לו מאכל חלב שא"א לו לאכול בלי פת ול"כ הכר"ו אות ו' והבל"י אות ו' כתב דאסרו אחרונים ולא מצאתי זולת הפר"ח אות ו' שאוסר והסומך על רמ"א לא הפסיד: ג ואם. עש"ך הנה דעתו דהר"ב מסכים להמחבר בת"ג ופתוח לגמרי דהוה כסירה ואף בסימן קי"ח מבואר לכתחלה אסור היינו משום ניצוצות או לחלופי והיכא דמרוחקין והם שני מינים ש"ר עש"ך ועש"ך שם. ומ"ש הר"ב כאן ונוהגין להחמיר בת"ג ודיעבד להתיר בקמן ה"ק לכתחלה אפי' גדול ופתוח במקום שעשן יוצא אפ"ה לכתחלה אסור ודיעבד להתיר בת"ק ופתוח במקום שעשן יוצא דאי סתום לגמרי בעינן ה"ט אף בת"ג כדבעינן למיכר קמן. אלא שראיתי להאורח מישור אות ב' תמה על הש"ך מאוד וא"י למה ומה שהידש הר"ב כמ"ש דל"ת דהמחבר מתיר תחלה פיו פתוח היינו קצת במקום עשן או טן הצד קמ"ל דוסיא דיעבד ע"כ פתוח קצת ומינה לכתחלה אסור בת"ג ופתוח קצת הא פתוח לגמרי ות"ג כסירה יחשב והם"י כלל ל"ה אות ו' כתב ג"כ אש"ך שהבין פי' זר בהר"ב עס"ש באות ה' דפת עם בשר בעינן פתוח קצת וא"י דהרי כאן באות ג' נקיפ דוקא מהר"ב בת"ח וסימנים מוכח בהיתר עם איסור אסור לכתחלה בת"ג ופתוח במקום שעשן יוצא והוא מרכתב הת"ח ד"א דקי"ל כן לכתחלה כאו"ה בת"ג אסור והיינו בפתוח קצת דאי סתום לגמרי אף דיעבד אסור עכ"פ באין ה"ט ובאות ה' כתב דכ"ם בסימנים ולא הזכיר מת"ח גופא ועיקר הדין כתב לש"ך דעכ"פ פתוח ממש ות"ג שרי לכתחלה בהיתר עם איסור וכאטור: ד וה"ה. עש"ך עשה כלומר דל"ת חלב היינו בקדרה והוה בישול שקדרה מבשק או אין ריח הפתבשלים ושרי בס"ג אפילו ת"ק ופתוח במקום שעשן יוצא תחלה כם"ש הש"ך אות י' אלא ע"י אפייה מיירי כמו פשט"ד חלב ומ"ש בעינן ת"ג ופתוח ממש: ה ואם. עש"ך בבסימנים טוכח אפילו פת עם בשר בעינן פתוח ממש ועס"ש באות ג': ן אסור. עש"ך ובבק"ב סבראה דקניה משא"כ בדיעבד אפילו יש לו ברויח מותר לקנות מעובד כוכבים משא"כ פת הבאה מן הדרך ואי"ה הא מבואר כן להדיא בת"ח בם"ש אבל ס"ם נוהגין לקנות מעובד כוכבים כו' הרי בהדיא דמחלק בין פת לשאר דברים: ו או. עש"ך והנה בסתום לגמרי אפי' ת"ג אוסר בלא"ה ס"ל דיעבד מדמדמה כ"ג אבל בשמן כבר נתבאר דינו בסימן ק"ה (°): **עיין** בם"י שם אות כ"ד דמ"ש הש"ך בק"ה אות ל' דאו"ה מודה דבטיט לבטל שוה סותר מה שכתב או"ה כלל י"ב אות ס'. וליישב זה צ"ל דמיירי באינו מינו כמו בשר בגבילה שור עם בשר שה ונדי אם נאסר דחלוקין בסעמן כס"ש בפתיחה כי היכא דלא תקשה סס"ש או"ה סוף כלל כ"ו דברי הרשב"א ע"ש: **יד** אם. עש"ך ועס"א א"ח תס"ו אות ד' ובא"ר שם אות ז' ובא"ז אות ד' ובמ"י אות י' ואחר התבוננות בספרים יראה לי כן. אם התנור קטן וסתום דכתב הר"ב היינו עכ"פ פתוח במקום שעשן יוצא ובזה סחולקין ובה"ט מותר ואלו בשאר איסורין דיעבד בלא הפסד כלל שרי אבל סתום לגמרי בחמץ אפילו ה"ט לא מהני כס"ש שם דאי בסתום לגמרי לא היה להר"ב להביא יש מקילין דאפי' בשאר איסורין הכריע הר"ב דווקא בה"ט ומיניה בת"ג ופתוח קצת שרי בלא ה"ט והטעם כיון דיש סברא לומר ת"ג ופתוח קצת שרי לכתחלה וכן יראה דעת המחבר וכמ"ש הפר"ח אות ד' אלמא משהו ליכא אף שהר"ב לא הכריע אלא פתוח לגמרי דיעבד כס"ש הש"ך אות ג' ס"ש אין להחמיר דיעבד בחמץ בלא ה"ט בכה"ג והכלל בזה כל מה שבשאר איסורין שרי לכתחלה כמו ת"ג ופתוח לגמרי או מכוסה ה"ה חמץ דוראי משהו ליכא וכל שבשאר דיעבד אלמא משהו איכא כרי"ף בחמץ אין להתיר כ"א בה"ט. ומיהו ת"ב וסתום לגמרי אף במקום שעשן יוצא יראה דעת הס"א שם להתיר בחמץ בה"ט אף בשאר איסורין בעינן ה"ט כס"ש לעיל דכ"ם באו"ה

ומה שחלק הש"ך בין ציר דגים לבישגל דהוח דאורייתא עיין בס"י כלל כ' אות ד' חלק ע"ז ועיין ס"ק מריפה שבישל בכלי אין להתיר אחר מעל"ע מפעם שפק דרבנן לקולא כיון דמתחלה היה ספק איסור תורה וע"י נלגול נעשה דרבנן א"א בכיוצא בזה ספק דרבנן לקולא וכמ"ש מהריב"ל בס"ב סימן ק' ועיין כה"ג סימן א' ובסימן ק"י אבאר אלא דכאן יש כמה צדדים בלא"ה להתיר. ומ"ש הש"ך ראיה דבאן מירי באיסור תורה דאי באיסור דרבנן מה לי תוך מעל"ע או אח"כ יש לעיין קצת דנים י"ל בהו חד בתרי בטיל ס"ה ומדרבנן צריך ס' משא"כ במחבת דלמא נשארו נ"ט במחבת ונ"ש הספא למחבת ואיך יבשל אח"כ תוך מעל"ע דהוה איסור תורה וי"ל עיין ס"י שם אות א' רוצה לומר דהא דתתאה גבר היינו בצונן ממש אבל חום כ"ש שיש"ב אם נפל אח"כ מכ"ך אוסר הכל דלא שייך תתאה גבר כיון שהתחתון חם עכ"פ י"ש ויישב בזה קושית הש"ך באות א' ס"ש דעירוי אין אוסר רק כ"ק ועיין ס"ש בסי' צ"ב ס"ו פוכח העמידו קדירה חבה על מה שנשפך דאם אינו אצל האש הוה כ"ש ותתאה גבר אלמא אף שהתחתון עדיין חם תתאה גבר י"ש (°) ועס"י א' גבי שוחט לענין הכלים ואין להאריך: ג זבוב. הש"ך הראה מקום לק"ר אות ס' וכאן אות ז' החמיר אם לא בה"ט ושם יבואר ושיהו בנטחה נופו לתוכן בעינן רוב היתר כמבואר ס"ס ק"ר ובמעטו לחוד אף בלא רוטב היתר שרי כמבואר שם וכ"כ בה"י ושאר אחרונים וכן הלכה: ד אסור. עש"ך והשעם דשמא אין בלוע בכלי גם שמא אין מתששם המעם בכל הכלי ועס"ש לעיל בסימת חלב י"ש: ה ולא. עש"ך וחדש מצינו לאשכוחי שנפל האיסור בכף מלמעלה ולא נגע ברוטב הא תחב לתבשיל בפעם הזה נעשה ישן ועס"י כלל נ"א אות כ"א כתב דוחק לומר כן: ן והוחזר. עש"ך ויותר קשה אפי' לא היה מעם תבשיל בכף כיון דתחב הכף לקדירה נעשה ישן עיין באות הקדום: ז דהרי. עש"ך דאם תחב הכף לכ"ר והוציא דין כ"ר יש לו ועס"ו בסימן צ"ב אות ל' משמע דספוקי מספקא ליה אי דין כ"ר יש לו או לאו וספיקא הוה ושם ביארנו הדברים יע"ש וכאן אין להאריך ומ"ש הש"ך להחמיר באין ה"ט בזובוב עס"י ק"ד בס"ו אות ו' והסכים להקל וכ"כ הפר"ח וכן נוהגין העולם והמחמיר תע"ב:

קח א אין . עש"ך מה שכתב ריחא שאני כלומר דבריחא שאני סבלוע או דבר הנאסר כ"ק אבל וודאי דהיתר בפעם לאיסור בעין כמבואר בסימן ק"ה בש"ך אות י"ט. וט"ש שניהם כחושים שרי לכתחלה י"ל. דא"א בקיאין אם לא פת כי' וס"ש ראיה מרב י"ל דרב דיעבד דוקא א' שמן הא לכתחלה אפשר אף שניהם כחושים אסור (וכ"כ הפר"ח אות ב') ומה שכתב על או"ה חלה דרבנן עם ס"ש בס"ז מזה ויראה דבר חריף אפילו שניהם כחושים אוסר דיעבד מדמדמה לפת המה וחבית פתוחה ששואב הרבה: **ודין** דא' מכוסה שרי לכתחלה כם"ש המחבר וס"ש הש"ך אות י' לכתחלה יש להחמיר היינו כיסוי בצק אבל כיסוי גמור שרי ואף בצק דוקא חריף יש להחמיר ומיהו כ"ז שאין לחוש שיעלה רתיחות אבל להשמין בשבת קדרה חלב אצל קדרה בשר אפילו שניהם מכוסים ותנור גדול אסור כס"ש הר"ם אות ג' דמכוסה לכתחלה אסור שנא יוזב לחוץ והיינו כס"ש אבל אם אין לחוש לזה כגון בשר בלא רוטב מכוסה שרי לכתחלה: ב ואם. עש"ך והר"ב כאן בהג"ה מתיר אם אין לו פת ברויח ויש לו מאכל חלב שא"א לו לאכול בלי פת ול"כ הכר"ו אות ו' והבל"י אות ו' כתב דאסרו אחרונים ולא מצאתי זולת הפר"ח אות ו' שאוסר והסומך על רמ"א לא הפסיד: ג ואם. עש"ך הנה דעתו דהר"ב מסכים להמחבר בת"ג ופתוח לגמרי דהוה כסירה ואף בסימן קי"ח מבואר לכתחלה אסור היינו משום ניצוצות או לחלופי והיכא דמרוחקין והם שני מינים ש"ר עש"ך ועש"ך שם. ומ"ש הר"ב כאן ונוהגין להחמיר בת"ג ודיעבד להתיר בקמן ה"ק לכתחלה אפי' גדול ופתוח במקום שעשן יוצא אפ"ה לכתחלה אסור ודיעבד להתיר בת"ק ופתוח במקום שעשן יוצא דאי סתום לגמרי בעינן ה"ט אף בת"ג כדבעינן למיכר קמן. אלא שראיתי להאורח מישור אות ב' תמה על הש"ך מאוד וא"י למה ומה שהידש הר"ב כמ"ש דל"ת דהמחבר מתיר תחלה פיו פתוח היינו קצת במקום עשן או טן הצד קמ"ל דוסיא דיעבד ע"כ פתוח קצת ומינה לכתחלה אסור בת"ג ופתוח קצת הא פתוח לגמרי ות"ג כסירה יחשב והם"י כלל ל"ה אות ו' כתב ג"כ אש"ך שהבין פי' זר בהר"ב עס"ש באות ה' דפת עם בשר בעינן פתוח קצת וא"י דהרי כאן באות ג' נקיפ דוקא מהר"ב בת"ח וסימנים מוכח בהיתר עם איסור אסור לכתחלה בת"ג ופתוח במקום שעשן יוצא והוא מרכתב הת"ח ד"א דקי"ל כן לכתחלה כאו"ה בת"ג אסור והיינו בפתוח קצת דאי סתום לגמרי אף דיעבד אסור עכ"פ באין ה"ט ובאות ה' כתב דכ"ם בסימנים ולא הזכיר מת"ח גופא ועיקר הדין כתב לש"ך דעכ"פ פתוח ממש ות"ג שרי לכתחלה בהיתר עם איסור וכאטור: ד וה"ה. עש"ך עשה כלומר דל"ת חלב היינו בקדרה והוה בישול שקדרה מבשק או אין ריח הפתבשלים ושרי בס"ג אפילו ת"ק ופתוח במקום שעשן יוצא תחלה כם"ש הש"ך אות י' אלא ע"י אפייה מיירי כמו פשט"ד חלב ומ"ש בעינן ת"ג ופתוח ממש: ה ואם. עש"ך בבסימנים טוכח אפילו פת עם בשר בעינן פתוח ממש ועס"ש באות ג': ן אסור. עש"ך ובבק"ב סבראה דגזרינן מטו לכיולא בו ברויח מותר לקנות מעובד כוכבים משא"כ פת הבאה מן הדרך ואי"ה הא מבואר כן להדיא בת"ח בם"ש אבל ס"ם נוהגין לקנות מעובד כוכבים כו' הרי בהדיא דמחלק בין פת לשאר דברים: ו או. עש"ך והנה בסתום לגמרי אפי' ת"ג אוסר בלא"ה ס"ל דיעבד מדמדמה כ"ג אבל בשמן כבר נתבאר דינו בסימן ק"ה (°): **עיין** בם"י שם אות כ"ד דמ"ש הש"ך בק"ה אות ל' דאו"ה מודה דבטיט לבטל שוה סותר מה שכתב או"ה כלל י"ב אות ס'. וליישב זה צ"ל דמיירי באינו מינו כמו בשר בגבילה שור עם בשר שה ונדי אם נאסר דחלוקין בסעמן כס"ש בפתיחה כי היכא דלא תקשה סס"ש או"ה סוף כלל כ"ו דברי הרשב"א ע"ש: **יד** אם. עש"ך ועס"א א"ח תס"ו אות ד' ובא"ר שם אות ז' ובא"ז אות ד' ובמ"י אות י' ואחר התבוננות בספרים יראה לי כן. אם התנור קטן וסתום דכתב הר"ב היינו עכ"פ פתוח במקום שעשן יוצא ובזה סחולקין ובה"ט מותר ואלו בשאר איסורין דיעבד בלא הפסד כלל שרי אבל סתום לגמרי בחמץ אפילו ה"ט לא מהני כס"ש שם דאי בסתום לגמרי לא היה להר"ב להביא יש מקילין דאפי' בשאר איסורין הכריע הר"ב דווקא בה"ט ומיניה בת"ג ופתוח קצת שרי בלא ה"ט והטעם כיון דיש סברא לומר ת"ג ופתוח קצת שרי לכתחלה וכן יראה דעת המחבר וכמ"ש הפר"ח אות ד' אלמא משהו ליכא אף שהר"ב לא הכריע אלא פתוח לגמרי דיעבד כס"ש הש"ך אות ג' ס"ש אין להחמיר דיעבד בחמץ בלא ה"ט בכה"ג והכלל בזה כל מה שבשאר איסורין שרי לכתחלה כמו ת"ג ופתוח לגמרי או מכוסה ה"ה חמץ דוראי משהו ליכא וכל שבשאר דיעבד אלמא משהו איכא כרי"ף בחמץ אין להתיר כ"א בה"ט. ומיהו ת"ב וסתום לגמרי אף במקום שעשן יוצא יראה דעת הס"א שם להתיר בחמץ בה"ט אף בשאר איסורין בעינן ה"ט כס"ש לעיל דכ"ם באו"ה

ומה שחלק הש"ך בין ציר דגים לבישגל דהוח דאורייתא עיין בס"י כלל כ' אות ד' חלק ע"ז ועיין כה"ג סימן א' ובסימן ק"י אבאר אלא דכאן יש כמה צדדים בלא"ה להתיר. ומ"ש הש"ך ראיה דבאן מירי באיסור תורה דאי באיסור דרבנן מה לי תוך מעל"ע או אח"כ יש לעיין קצת דנים י"ל בהו חד בתרי בטיל ס"ה ומדרבנן צריך ס' משא"כ במחבת דלמא נשארו נ"ט במחבת ונ"ש הספא למחבת ואיך יבשל אח"כ תוך מעל"ע דהוה איסור תורה וי"ל עיין ס"י שם אות א' רוצה לומר דהא דתתאה גבר היינו בצונן ממש אבל חום כ"ש שיש"ב אם נפל אח"כ מכ"ך אוסר הכל דלא שייך תתאה גבר כיון שהתחתון חם עכ"פ י"ש ויישב בזה קושית הש"ך באות א' ס"ש דעירוי אין אוסר רק כ"ק ועיין ס"ש בסי' צ"ב ס"ו פוכח העמידו קדירה חבה על מה שנשפך דאם אינו אצל האש הוה כ"ש ותתאה גבר כיון שהתחתון חם עכ"פ י"ש ויישב בזה קושית הש"ך באות א' ס"ש דעירוי אין אוסר רק כ"ק ועיין ס"ש בסי' צ"ב ס"ו פוכח העמידו קדירה חבה על מה שנשפך דאם אינו אצל האש הוה כ"ש ותתאה גבר אלמא אף שהתחתון עדיין חם תתאה גבר י"ש (°) ועס"י א' גבי שוחט לענין הכלים ואין להאריך: ג זבוב. הש"ך הראה מקום לק"ר אות ס' וכאן אות ז' החמיר אם לא בה"ט ושם יבואר ושיהו בנטחה נופו לתוכן בעינן רוב היתר כמבואר ס"ס ק"ר ובמעטו לחוד אף בלא רוטב היתר שרי כמבואר שם וכ"כ בה"י ושאר אחרונים וכן הלכה: ד אסור. עש"ך והשעם דשמא אין בלוע בכלי גם שמא אין מתששם המעם בכל הכלי ועס"ש לעיל בסימת חלב י"ש: ה ולא. עש"ך וחדש מצינו לאשכוחי שנפל האיסור בכף מלמעלה ולא נגע ברוטב הא תחב לתבשיל בפעם הזה נעשה ישן ועס"י כלל נ"א אות כ"א כתב דוחק לומר כן: ן והוחזר. עש"ך ויותר קשה אפי' לא היה מעם תבשיל בכף כיון דתחב הכף לקדירה נעשה ישן עיין באות הקדום: ז דהרי. עש"ך דאם תחב הכף לכ"ר והוציא דין כ"ר יש לו ועס"ו בסימן צ"ב אות ל' משמע דספוקי מספקא ליה אי דין כ"ר יש לו או לאו וספיקא הוה ושם ביארנו הדברים יע"ש וכאן אין להאריך ומ"ש הש"ך להחמיר באין ה"ט בזובוב עס"י ק"ד בס"ו אות ו' והסכים להקל וכ"כ הפר"ח וכן נוהגין העולם והמחמיר תע"ב:

קח א אין . עש"ך מה שכתב ריחא שאני כלומר דבריחא שאני סבלוע או דבר הנאסר כ"ק אבל וודאי דהיתר בפעם לאיסור בעין כמבואר בסימן ק"ה בש"ך אות י"ט. וט"ש שניהם כחושים שרי לכתחלה י"ל. דא"א בקיאין אם לא פת כי' וס"ש ראיה מרב י"ל דרב דיעבד דוקא א' שמן הא לכתחלה אפשר אף שניהם כחושים אוסר (וכ"כ הפר"ח אות ב') ומה שכתב על או"ה חלה דרבנן עם ס"ש בס"ז מזה ויראה דבר חריף אפילו שניהם כחושים אוסר דיעבד מדמדמה לפת המה וחבית פתוחה ששואב הרבה: **ודין** דא' מכוסה שרי לכתחלה כם"ש המחבר וס"ש הש"ך אות י' לכתחלה יש להחמיר היינו כיסוי בצק אבל כיסוי גמור שרי ואף בצק דוקא חריף יש להחמיר ומיהו כ"ז שאין לחוש שיעלה רתיחות אבל להשמין בשבת קדרה חלב אצל קדרה בשר אפילו שניהם מכוסים ותנור גדול אסור כס"ש הר"ם אות ג' דמכוסה לכתחלה אסור שנא יוזב לחוץ והיינו כס"ש אבל אם אין לחוש לזה כגון בשר בלא רוטב מכוסה שרי לכתחלה: ב ואם. עש"ך והר"ב כאן בהג"ה מתיר אם אין לו פת ברויח ויש לו מאכל חלב שא"א לו לאכול בלי פת ול"כ הכר"ו אות ו' והבל"י אות ו' כתב דאסרו אחרונים ולא מצאתי זולת הפר"ח אות ו' שאוסר והסומך על רמ"א לא הפסיד: ג ואם. עש"ך הנה דעתו דהר"ב מסכים להמחבר בת"ג ופתוח לגמרי דהוה כסירה ואף בסימן קי"ח מבואר לכתחלה אסור היינו משום ניצוצות או לחלופי והיכא דמרוחקין והם שני מינים ש"ר עש"ך ועש"ך שם. ומ"ש הר"ב כאן ונוהגין להחמיר בת"ג ודיעבד להתיר בקמן ה"ק לכתחלה אפי' גדול ופתוח במקום שעשן יוצא אפ"ה לכתחלה אסור ודיעבד להתיר בת"ק ופתוח במקום שעשן יוצא דאי סתום לגמרי בעינן ה"ט אף בת"ג כדבעינן למיכר קמן. אלא שראיתי להאורח מישור אות ב' תמה על הש"ך מאוד וא"י למה ומה שהידש הר"ב כמ"ש דל"ת דהמחבר מתיר תחלה פיו פתוח היינו קצת במקום עשן או טן הצד קמ"ל דוסיא דיעבד ע"כ פתוח קצת ומינה לכתחלה אסור בת"ג ופתוח קצת הא פתוח לגמרי ות"ג כסירה יחשב והם"י כלל ל"ה אות ו' כתב ג"כ אש"ך שהבין פי' זר בהר"ב עס"ש באות ה' דפת עם בשר בעינן פתוח קצת וא"י דהרי כאן באות ג' נקיפ דוקא מהר"ב בת"ח וסימנים מוכח בהיתר עם איסור אסור לכתחלה בת"ג ופתוח במקום שעשן יוצא והוא מרכתב הת"ח ד"א דקי"ל כן לכתחלה כאו"ה בת"ג אסור והיינו בפתוח קצת דאי סתום לגמרי אף דיעבד אסור עכ"פ באין ה"ט ובאות ה' כתב דכ"ם בסימנים ולא הזכיר מת"ח גופא ועיקר הדין כתב לש"ך דעכ"פ פתוח ממש ות"ג שרי לכתחלה בהיתר עם איסור וכאטור: ד וה"ה. עש"ך עשה כלומר דל"ת חלב היינו בקדרה והוה בישול שקדרה מבשק או אין ריח הפתבשלים ושרי בס"ג אפילו ת"ק ופתוח במקום שעשן יוצא תחלה כם"ש הש"ך אות י' אלא ע"י אפייה מיירי כמו פשט"ד חלב ומ"ש בעינן ת"ג ופתוח ממש: ה ואם. עש"ך בבסימנים טוכח אפילו פת עם בשר בעינן פתוח ממש ועס"ש באות ג': ן אסור. עש"ך ובבק"ב סבראה דגזרינן מטו לכיולא בו ברויח מותר לקנות מעובד כוכבים משא"כ פת הבאה מן הדרך ואי"ה הא מבואר כן להדיא בת"ח בם"ש אבל ס"ם נוהגין לקנות מעובד כוכבים כו' הרי בהדיא דמחלק בין פת לשאר דברים: ו או. עש"ך והנה בסתום לגמרי אפי' ת"ג אוסר בלא"ה ס"ל דיעבד מדמדמה כ"ג אבל בשמן כבר נתבאר דינו בסימן ק"ה (°): **עיין** בם"י שם אות כ"ד דמ"ש הש"ך בק"ה אות ל' דאו"ה מודה דבטיט לבטל שוה סותר מה שכתב או"ה כלל י"ב אות ס'. וליישב זה צ"ל דמיירי באינו מינו כמו בשר בגבילה שור עם בשר שה ונדי אם נאסר דחלוקין בסעמן כס"ש בפתיחה כי היכא דלא תקשה סס"ש או"ה סוף כלל כ"ו דברי הרשב"א ע"ש: **יד** אם. עש"ך ועס"א א"ח תס"ו אות ד' ובא"ר שם אות ז' ובא"ז אות ד' ובמ"י אות י' ואחר התבוננות בספרים יראה לי כן. אם התנור קטן וסתום דכתב הר"ב היינו עכ"פ פתוח במקום שעשן יוצא ובזה סחולקין ובה"ט מותר ואלו בשאר איסורין דיעבד בלא הפסד כלל שרי אבל סתום לגמרי בחמץ אפילו ה"ט לא מהני כס"ש שם דאי בסתום לגמרי לא היה להר"ב להביא יש מקילין דאפי' בשאר איסורין הכריע הר"ב דווקא בה"ט ומיניה בת"ג ופתוח קצת שרי בלא ה"ט והטעם כיון דיש סברא לומר ת"ג ופתוח קצת שרי לכתחלה וכן יראה דעת המחבר וכמ"ש הפר"ח אות ד' אלמא משהו ליכא אף שהר"ב לא הכריע אלא פתוח לגמרי דיעבד כס"ש הש"ך אות ג' ס"ש אין להחמיר דיעבד בחמץ בלא ה"ט בכה"ג והכלל בזה כל מה שבשאר איסורין שרי לכתחלה כמו ת"ג ופתוח לגמרי או מכוסה ה"ה חמץ דוראי משהו ליכא וכל שבשאר דיעבד אלמא משהו איכא כרי"ף בחמץ אין להתיר כ"א בה"ט. ומיהו ת"ב וסתום לגמרי אף במקום שעשן יוצא יראה דעת הס"א שם להתיר בחמץ בה"ט אף בשאר איסורין בעינן ה"ט כס"ש לעיל דכ"ם באו"ה

נמתפקתי סיפר חריף והיתר חיגו חריף לי מקטרפין בס"מ לעשים כיון דתנור גדול ופתוח ודלי ריחא לאו מלתא ולכתחלה שרי אפילו בהיתר בחיגו חריף ואם כן היתר חריף שוחא כאלו כמו שם חמא מפת חמה ובקדירה ומיה

באר"ה כלל ל"ט ד"ו דת"ג וסתום לנמרי אסור יע"ש ס"ט כיון דיש פברא לומר להקל בת"ג ושם"ש הפור ת"ג ופיו פתוח הוא וי"ו המחלקת כם"ש הפרישה אף דלא קיי"ל כן ס"ם בחמץ אין להחמיר אלא בת"ק ופתום לנמרי ועיין בא"ר וא"ז ותמצא כדברי לאחר העיון היטב . ובבישול אם הטמין כמו לשבת ששוהה כל הלילה . או בת"ק ופתום לנמרי בה"ט אסור כיון דבשאר איסורין בה"ם הוקא ואם לשעה או שתים דבשאר איסורים אין להחמיר כם"ש הם"א שם ה"ה חמץ וצ"ע אי בעינן בחמץ ה"ם כה"נ ומיהו בפתוח קצת דבשאר איסורין לכתחלה ודאי אין להחמיר בחמץ :

ועיין ח"י שם כתב דמהרי"ל סימן רי"ד הביא ראיה ממכת תיהא ועיינתי במהרי"ל פביא ראיה מפפחים ע"ו דפריך לרב מאי אפי' נדי ומלח נימא לא מיבעיא נדי ונדי דבמינו במשהו לרב כו' ועוד ראיה מכת תיהא דתתיר רבא בעבודת כוכבים ס"ז ויי"נ במשהו עכ"ל ולא אבין לה דמפפחים מקשה מאי אפילו נהי דנימא ריחא פשהו הוה אכתי פשיטא דלכתחלה אין צולין נדי ומלח דאין מבטלין איסור תחלה ולתני סתמא אין צולין . ומכת תיהא אסו ע"י התרובות הוא והא בעינית סריח וע"כ מעמא דהיין מזיק לו כם"ש התוס' בע"ז וא"כ אין ראיה ועם"ש לקמן בכת תיהא :

טז וי"א . עש"ך וא"ר בא"ח תס"ז אות ז' ובא"ז אות ד' כתב דהמעיין בטרדכי פכ"ש א"ש . וזה לשון הטרדכי סימן הק"ע מעשה שהשליך עובד כוכבים עוגה חמץ לתנור מצות והורו שמותר דק"ל ריחא לאו מלתא וכן השיב ר"ת דריח פת בפת לא מצינו וסובר הא"ר דה"ק דהורו שמותר לדידן דקי"ל ריחא לאו מלתא וכן ר"ת הורה היתר מטעם פת כו' אבל לא מפעם ריחא לאו מלתא דר"ת פופק מלתא הוא וא"כ למה שהורו דקי"ל ריחא לאו מלתא משמע דחמץ שוה לשאר איסורין והד"ם לא נתכוין ולא למה שהתיר ר"ת זה תוכן כוונת הא"ר ומיהו י"ל דקי"ל ריחא לאו מלתא היינו בת"ג ופתות אלא דסתמא קאמר וז"ש הם"א בא"ח שם דבטרדכי לא נמצא אלא דריחא לאו מלתא דחמץ שוה לשאר איסורין ומפילא היכא דריחא מלתא בשאר איסורין בלא ה"ם בחמץ יש לאסור בה"ם :

טז אבל . עש"ך דמשוה צלי קדר לבישול כיון שהוא בקדירה וג"כ גם לדידן כמו שיתבאר :

יז ודוקא . עש"ך הנה הר"ב שכתב ודוקא סברא דנפשיה קאמר עיין בת"ח ד"י והחילוק בין צלי לבישול בקדירה הוא דבצלי בת"ג ופתות קצת או קמן ופתות לנמרי לכתחלה אסור ואלו בישול אף ת"ק ופתות קצת שרי תחלה אבל בסתום לנמרי אף בפקום שעשן יוצא אין חילוק בין ת"ג או קמן בה"ם דוקא שרי וזה בהסכמת שבת אבל לפי שעה מטעם דעת הם"א בא"ח דשרי עכ"פ דיעבד אף ת"ק ופתום לנמרי בבישול בלא ה"ם וא"כ יש עור חילוק בין בישול לצלי : **יח** ובמקום . עיין ש"ך דהלכה כהר"ב דבה"ט שרי :

ומפני שראיתי כי הדינים רבים הם אמרתי לבאר קצת על הסדר : **א** ת"ג ופתוח מטם שרי תחלה ום"ם המחמיר תע"ב עש"ך אות ג' ובס"ז כתבנו שיש לומר מה שכתב הר"ב ונוהגין היינו ממנהג אבל מדינא שרי ובת"ח משמע מדינא וז"ש הש"ך באות ג' ום"ם עכשיו ראיתי שיותר נכון לפרשו כפ"ש באות ג' בס"ב . ת"ק וא' מכוסה הימב נמי שרי תחלה . ב' כחושים מטם נמי שרי לכתחלה ומיהו בזה המחמיר תע"ב ומיהו היינו פת בפת וכדומה אבל בלאו הכי אין אנו בקיאין :

ב ת"ג ופתוח קצת כמ"ש קמן אסור תחלה ושרי דיעבד ובקמן אף פתוח מטם אסור תחלה . ואם אתום לנמרי אף בפקום שעשן יוצא אף דיעבד אסור אף תנור גדול אם לא בהפסד מרובה ששרי אף בת"ק ופתום לנמרי **ג** איסור חריף אף ששניהם כחושים ותנור גדול ופתוח לנמרי משמע לאסור אף בה"ם ומיהו בהיתר חריף צדדו הם"י ושאר אחרונים ואולי בהפסד מרובה יש לעיין . ואיכא לעיונא אם איסור אינו חריף אלא שמתבשל בד"ח עד"ם בשר נבילה עם חומץ חזק מהו . ובס"א שם בא"ח תס"ז אות ד' דמרה למצוא בחתיך חריף בארש"ם ונהי דלא נקיט חומץ שכר עכ"י דרבותא נקיט אפי' בארש"ם חריף מיקרי ם"ם אפאי לא בישל חמץ בד"ח משמע להתיר ום"ם יראה לאסור . ואם בישל ד"ח בה"ב כבר כתבנו לעיל מה שיש לעיין : **ד** בישול ד"ל בקדירה (ואף צ"ק) ת"ק ופתוח קצת שרי תחלה . ואם סתום לנמרי והמטין לפי שעה יראה דעת מ"א שם דאף בלא ה"ט שרי בבישול : **ה** המטין לצורך שבת ששהה כל הלילה בסתום לנמרי דינו כצליה הן בתנור גדול או קמן בה"ם דווקא שרי ומיהו בשניהם כחושים אף בתנור קמן וסתום לנמרי עכ"פ דיעבד שרי בלא ה"ט וכ"ם בת"ח דנ"ד : **ו** חמץ בת"ק וסתום לנמרי דעת הם"א לאסור בה"ם וכן יראה כן והיינו כששניהם מנולים . ומיהו בקמן ופתוח קצת בה"ט שרי בחמץ ותנור גדול וסתום לנמרי בה"ם נכי שרי בחמץ אף בשאר איסורין בעינן ה"ם כיון די"א דת"ג לחוד שרי תחלה . ות"ג ופתוח קצת בלא ה"ם נמי שרי בחמץ כיון די"א תחלה פותר בשאר איסורין עיין פרישה ועפר"ח : **ז** דגים שנצלו עם בשר דעת הר"ב בקי"ו להתיר דיעבד ומש"ע באו"ה ל"ם בכ"ה אפילו ת"ק וסתום לנמרי אבל הש"ך שם אות א' בשם ב"ש החמיר יע"ש ומאן דמתיר אפילו הבשר נצלה עם ד"ח אין סכנה בדגים בצליה בריחא : **ח** כ"ז שאין לחוש שיזוב מבשר לחלב אבל אם יש לחוש מבואר בצ"ז שאף ת"ג ופתוח לנמרי נמי אסור שמא יזוב בתנור ואוסר תחלה או לניצוצות אסור תחלה ולא דיעבד עקי"ח . ומיהו בשר עם דגים אף שזב משונן בתנור ונבלע בתנור הדגים מותרים ככ"ז שאין זב תחת הדגים אין לחוש לפליטת כלים סכנה בדגים כם"ש או"ה בלל ל"ם ככ"ה ומעשים ב כ"י יוכיחו : **מזה** לכתחי אם בישלו דגים בסחבת ובחוץ נפל שומן חם וכדומה על הסחבת אין חשש לדגים דהוה בליעת כלי כמ"ש או"ה בפשטי"א שזב בתנור :

ר"ג הוא המחזיק י"ב עשרונים בקרקעית לבד לחם מצה שעובי שפח מצומצם וכן עיקר עם"ש בסימן צ"ז ותנורים של אופה מסתמא גדולים הם או"ה : **יט** מיהו . עש"ך ועם"ש בס"ז בפ"ז דשל ישראל אסור באפי' **כ** ולא . עש"ך ואף מבשר לחלב לא מהני הגעלה ואף יחמתנו בתנור שיהא יפ"ב לא מהני ולא אמרינן כפ"פ עיין או"ח תנ"ו ובח"י שם ובקב"א אבאר אי"ה : **כא** פת . עש"ך דל"ק דברי המחבר אהדדי דיש לחלק ועפר"ח באורך ואנו אין לנו אלא פסק הם חבר והר"ב : **כב** של . עש"ך דאף פותר בהנאה דינא הכי . ומיהו לענין ריחא בתנור אין חילוק בין איסור הנאה להיתר הנאה :

כג אם . עש"ך ועפר"ח שהאריך : **כד** אבל . עש"ך דכל איסור אכילה אסור לפועמו הן בלשון או פועם ופולם פדרבנן אפו אכילה עיין ריב"ש אבל להריח אף בחותם משמע דשרי ומיהו י"ל דווקא בת תיהא ולא בע"א : **כה** דמותר . עש"ך ופר"ח אות כ"נ תי' אף דשם טיט טוב להחמיר ם"ם וילוף מקילין ודוחק : **כן** מותר . עש"ך הא דהוצרך לטעמים אלו אף דבת תיהא בלא"ה שרי ואף בחותם כם"ש לעיל דהתם איכא מעמא שקלקולו יתר על תיקונו דמזיק לו ריח היין משא"כ כאן : **כז** אסור . עש"ך הנה השמיט פלת פחובר שכתב בטרדכי ועפר"ח אות כ"א בשם אפונת שמואל דבטרדכי פכ"ש כתב דווקא בחובר והדם במחובר והדם בפחובר ואפיהו אין ראיה דהתם הטעם פשום שבת דאתי למיתלש יע"ש ועיין כה"נ בהנהות הב"י אות ח' כתב שיפה עשה הש"ך שהשמיט תיבת בחובר וכ"כ הפ"י כלל ל"ה אות ט"ם והביאו תשובת הרשב"א סימן תתם"ם ותשובת מהר"ם פרופנבורג סימן כ"ד הביאו בפירוש הראיה פהא דפיכה ל"ז ב' הדם אסור להריח כי אקציה ואפת הוא שכן הביאו הם ז"ל . והנה תראה מ"ש הש"ך אבל דבר שאסור פמן "התורה לדעתי כוון בזה כוונה פיוחדת כמו שאגיד (דהא בלא"ה יכול לדחות דהתם האיסור משום פוקצה וכי אקציה לאכילה לו יהיה פ"ה משא"כ דבר האסור בהנאה) עיין ברש"י פוכה ל"ז ב' ד"ה אסור דנמרינן פמוכה דחל שם שמים כו' משמע דמן התורה הוא וכבר עמד בו מהר"ם בן חביב ז"ל בס' כפות תמרים שנתקשה בזה ועיין באו"ח תרנ"ג בב"י הביא דברי רש"י ואח"כ הביא תשובת הרשב"א והם לכאורה דברים פתורים וע"ש בסימן תרל"ח בפ"ו אות א' והבן ולפ"ז אם היינו אומרים אתרוג והדם מן התורה אסורים כמו סוכה ומה שהקשה מהר"ם חביב מה לסוכה שכן נוהגת בלילות כבימים ע"ל נילוי מלתא הוא א"כ וודאי מלתא דאסור בהנאה יאפ"ה אתרוג מותר כיון דלאו לריח קיימא ומוכח שפיר . ותצמרך לתוספת ביאור כי יאמר דבמצוה יש ב' איסורים א' מן התורה וא' מדרבנן משום מוקצה והיינו אף שנפפל למצוה אפ"ה אסור מדרבנן עיין בסוכה ס' ובתוספות שם ובאו"ח תרל"ח ולפ"ז אתרוג דלאכילה יש איסור טוקצה לית ביה הדם להריח אף מוקצה אית ביה ואף נפפל יש אומרים דהוקצה והש"ך הדחיק דעה זו דנראה דחוץ סוכה דרבנן ולכן כ"כ . ומה שיש לעיין אמאי סוכה בהזמנה לאו כלים הוא והא דרשה נמורה היא מה חגיגה אסורה בהנאה ובדבור בעלמא אבאר אי"ה במקום אחר :

קט א שאינה . עש"ך ומשכחת לה בגיגה מינה כמ"ש אות ח' בהרבה מינים או שוין במראה יע"ש : **ב** מן . עש"ך דל"ת המחבר אורחא דמלתא נקיט דבא"ם דרך להביאו קפ"ל דמודה להרי"ב דאין חולק ע"ז (עכה"נ) : **ג** שאין . עש"ך ברותח משמע כ"ע מודים דלח בלח מקרי ובצונן דעת הב"ח והש"ך וכ"נ דעת הפר"ח אות ב' דהוה לח בלח והם"א בא"ח תצ"ח אות כ"ח דאפר באפר מקרי לח בלח (ומ"ש שם דכמל ברוב אולי סובר מוקצה אין לו שרש מן התורה והוה כמו פת ש"ע דכמל ברוב אף בלח) אמנם הביא הפר"ח שם דעת הר"ם פי"ג מתרומות והגה"ם בשם פפ"ג הביאו הב"י בא"ח תנ"ג דקמח בקמח יבש מקרי והכר"ו אות ג' כתב דמין במינו מדרבנן ס' בלח הלכך יש להקל בקמח לומר דיבש מקרי ע"ש ובקשה להקל נגד הכרעת הש"ך דרובן סובלים דלח מיקרי . חלמונים שליפים יבש מיקרי שבורים לח מיקרי וחלבונים לח מיקרי פר"ח עיין סימן ס"ו חרדל ושומשמין וכדומה יבש מיקרי ט"כ ח"ב פ"א ס"ו יע"ש : **ד** והאיסור . עש"ך והוא פשום שכ"ם בש"ם חילין ק' ב' וליבטל ברובא אף שנתבשל בפים ס"ם כיון שיש ס' תו הוה ליה יבש וכ"כ הרשב"א בתשובה רפ"ג ומינה טוכח דפריך וליבטל ברובא אף שיש ס' כדתנן והרובם בנ"ם אפילו הכי רוב בחתיכות בעינן . והם"כ בח"ב מספר התערובת פ"נ פ"ו ב' דה"ה מין בא"ם צריך בחתיכות ס' נגד האיסור והרובם אין מצטרף והם"ו כלל ל"ם אות ד' השיג עליו דהמעם שאם יבשלם יתן טעם והכי הרי בין הכל ששים ובטולת בלולה כתב שכ"כ הפר"ח באות ו' . ואני תמה דבאות ו' אין זכר למו ובאות ז' הסכים לש"ך אות ט' דבא"ם ביבש באיסור דרבנן או נפל"ם שרי דליכא למינזר אפו יבשלם יתן טעם וזה ל"ד לנדון דיון דאכתי נזרינן שמא יבשלם התתיכות אחר כך בפחות מששים ולא פלוג נמי (מהאי מעמא אין פתירה לם"ש הש"ך בק"ד אות ג') ואדרבה הפר"ח באות ב' כתב בפירוש כמ"ש בא"ם צריך ששים בתתיכות לבד הרובם ולדינא צ"ע בה"ם אי יש לצדד כמ"ש הואיל ואיסור דרבנן הוא . ועיין חולין ק' דפריך ומסיק צריכא ועל התיכות דג מטמא לא מצריך י"ל דמטמא עם פהור ב' מינים ומש"ה בזמן שאין

שמוסר סמיכור מקודם לו נעקר ותמ"כ הוכר מ"מ הוחיל ונתבטל כשליטה מקודם פו חין לאסור וכתם ע"ל מוסר ומ"מ כמ"ם כה"ג נ"ע לגיעק :

קי (א) וי"א . עט"ו מ"ם זו דעת הטור וכן סמ"ג כשם ריטב"ח הוח כסמ"ג לחווין קמ"ח ריש דין נעול נינה מקומה כשם ר"י בר מחכתם והטור שכתב כשם ר"י חין זה פתם ר"ו שמוכ המוזכר בתוספות מלא הוח ריב"ח הטור כס"ם הב"ח וחמנם נרים כרמ"ם עמ"ך חות ו"ד וז"ם הר"מ כלן דעיקר חין בעילה וכ"כ הטור בסימן פ"ו והיינו מעשה ברים כרמ"ם עמ"ך חות ו"ד וז"ם הר"מ כלן דהטור הניח דעת הר"י נלי ממלוקת לף דהניח דעת העיטור דניקה חין בעילה היינו מעשה ברים (מלגת כתב "לכל בעל העיטור ואין הכרח כ"כ) ובמ"ח כלל מ"ב ד"ה דעת הטור בעיטור היינו מעשה ברים וכתב וכתב מעמ"ש בק"ק (ד"ה ו"ל) וכ"כ הפר"ח . והמ"ל בק"ק דכיון דמתכר מהדדי וכ"כ בפ"ו חות ז' ועי"ש . ומ"ש בהגר"ח מוחר לכתחיל ע"ש . ומ"ש בהגר"ח מוחר לכתחיל ע"ש . ומ"ש בהגר"ח מוחר לכתחיל ע

לפעמא דב"ח דבריה לא הוה עם"י ק' יע"ש ומה שלא הוה מנין עש"י ועם"י ק"א ואף ב"ח קמנים כחושים ב"ח חשובי: ח אע"פ. עש"ך דהמחבר פסק כר"ם ז"ל וכר"ע לא כר"י אליבא דר"ם: ט שרדכן. עש"ך ט"ם בדפוס והציון הוא בהר"ב וכצ"ל שדרכו למנותו. דהר"ב פסק כר"י אליבא הר"ם. וט"ש הש"ך דעת ר"י דכר"ל הוא סתם ר"י עיין סמ"ג לאוין קפ"א ב ע"ד דלא רצה להתיר רגלי בהמה יע"ש ויש לעיין שם עם"י ק"א: י ואולינן. עש"ך ועמ"ש בק"א אות ב' דאפילו פסק אי הוה חשוב או לאו לא הוה חסרון ידיעה מכ"ש אם פסק אי הוה איסור חשוב או לאו שנתערב כו'

וה"ה אי פסק אי נפל כלל האיסור אזלינן לקולא אי איכא רוב וכמ"ש בק"א:

וראיתי להכר"ו אות ה' כתב דאם יש חביות סתומות ופתוחות ולא נודע אם של י"נ היה סתום כו' אסור דאיתחזק איסורא וראייתו ממ"ש הרשב"א בתה"א קפ"ו ג' ותוכן כוונתו דשם בערלה ונתערב ר"ם אומר ידלק כו' הצובע מלא סים וארגו וא"י איזהו רמ"א ידלק ולא תנן נתערב ידלק אלמא מותר טע"ם ויל"ל בשנחתך מלא הסים דהוה כעין ב' תערובות וברבי קושי ההבנה איזו ס"ם יש בלא נחתך וע"כ פי' הכר"ו דאינו יודע היינו שמטלא הסים ארג בבגד וא"י אם ציפורתא עביד מינה או שאר הבגד עביד מינה (עיין תפורה ל"ד א' דפריך ליבטל מלא הסים בשק ומשני עביד כמין ציפור דמיפה לשק וחשיב) והשתא הקשה הרשב"א מדלא תנן אם נתערב ידלק ש"ם דם"ם הוה אף דספק א' בגופו והב' ע"י תערובת הוה ס"ם ותי' דמיירי שהיה כמה ציפורתא אלא בנחתך מלא חסיט ומש"ה אי נתערב שרי דהוה כעין ב' תערובות והשתא בה"א תקשה ליה דספק דרבנן לקולא ש"מ כה"ג לא אזלינן לקולא כן הוא תוכן כוונת הכר"ו. ואני ההדיוט הכותב אומר לענין דינא ווודאי אינו כן אלא כה"ג אזלינן לקולא בדרבנן ואיזו חזקה יש דשמא ע"י לא הוה סתום השתא בנפל איסור דרבנן וא"י אם היה ס' תולין לקולא עצ"ח ה"ה כאן והטעיין באו"ח בכלל כ"ה דין ז' סבואר כך וכ"כ הם"י כלל מ' אות י"ט ועמ"ש בש"ך אות ב' וי"ב. ומה שפי' ברשב"א הוא פי' דחזק ורחוק ולבי אומר לי דהרשב"א ה"ק מדלא תנן נתערב ידלק ש"מ דשרי היאיל ופסק הא' מותר מ"ה דמ"ה בטיל דבר חשוב ברוב וכיון שכן נתערב באחרים לא גזר עליה בד"ח אף בליכא ס'. ומ"ש הרשב"א מותר משום ס"ם הוא לאו דווקא דמ"ם ליכא אלא כמ"ש שקורא אותן ב' ספיקות בנד שנארג בו מלא הסיט ואין מכיר איזה קורא ספק א' ומ"ה מותר וספק ב' ע"י תערובות וקשיא לר"י הזקן שפי' ההיא דריש ביצה ג' ב' ספיקא אסורה נתערבו אספיקא קאי ואף לפי האמת דהוה דרבנן אמו י"ט אחר שבת אפ"ה נתערבה אסורה וקשיא מערלה והטעיין בכשטרות הבית ובדק הבית להרא"ה יראה כדברי. שב"ה תי' דבערלה ספק א' ס"ה מותר ור' מאיר בדרבנן אוסר משום מנין (ר"ל מלא הסיט או ציפורתא) דאיהו סובר דר"י הזקן אין אוסר אלא בספק הא' מ"ה אסור. ומשמרת הבית השיג עליו דלשיטתו אזיל שם דר"י הזקן אף בדרבנן אוסר וכדביענן למיתר קמן אי"ה. וע"ו תירץ דמיירי בנחתך מלא הסיט והוה כעין ב' תערובת ווה ברור ועין תום' זבחים ע"ב ד"ה נתערבו והר"ש בערלה משנה וז"ח כתבו דמש"ה לא תנן ונתערבו דיכול לחתוך מלא הסיט והוא ס"ם ואני תמה איך מותר לבטל איסור לכתחלה והא בנתפצעו אנושים דווקא מעצמן הא פצעו איהו אסור עק"א ולקמן ובב"י והנ"י שבתה"א דמיירי בנחתך מלא הסיט מעצמו או קודם ידיעה נכונה היא ובאמור (ס):

ויש לנו הרהורי דברים בם"ש הם"ל בפ"א מהל' מטמא משכב ומושב הי"ד דמש"ה לא כתב הר"ט ז"ל בפ"ם מהל' פה"ט הי"ב דבענין ציפורתא סוגיא דהמיירה מפני סוגיא דבכורות גבולה בשחוטה מטמא במשא דלא שייך ביטול כיון שנושא ה"ה בגד דנהנה מהכל בב"א. ולא אבין דא"כ אמאי בענין מלא הסיט דווקא. גם בפ"ו מה' ט"א הלכה ב' פסק הר"ט ז"ל דמלא הסיט מערלה בפיל והא לא שייך ביטול כה"ג דנהנה מכל הנבד בב"א. גם דברי מרן הב"ח ז"ל בפ"ג מהל' בכורות הלכה י"ג לא זכיתי להבינם בם"ש דרבינו דחה לה משום דקיי"ל בגד שאבד כלאים אסור ולא סובר חילוק הפרשים (עיין תס' פ"ם דנדה ולקמן סי' רצ"ם בש"ך א' דכ"א היתר) דא"כ לטה לי מלא הסיט ובמ"א אמאי התיר בערלה. אבל לד' הר"י קורקוס ז"ל שם א"ש דציפורתא הוינו מלא הסיט שראוי לעשות ציפורתא ובבכור וטקודשין החסיר וכ"א כדיניה משא"כ בם"א בערלה הקילו וכלאים אף בפחות מסיט אסור ע"כ כחילוק חמפרשים והדברים ארוכים אין את האסף פה ואי"ה בס' שושנת העמקים אבאר: יא והוא. עש"ך ויראה דה"ק

כמ"ו ו' חות מ"ו קלסיה דמ"ז חלת לעיל דינא דחמיר שם בשמ"ח דעובד כוכבים יפזזם ולא יכלה יאכלם ולא יכלה יאכלם ולא יכלה יאכל

בק"כ ספק נתערבה לסורה ובק"ם מקי"ג סיפן פמחכר יע"ם כמ"ש מות ד' ומיקן דכתן מייכי כי"ע מחכ בק"כ כתו"ס ר"ל כך ומיכו ממכונת דכני טע"ז בק"כ מות ג' ד' מפרש ספק נולדה כיום עוב דעלמא ואפ"ה מוסר פמחכר כדכיל"מ ואפצר הטעם דגזירת י"ט מחכ שכת יש כו דברה דהו' כמ"ש בקי"ו ג' וקנוי לאיסור פוסק שפם מקה מפוי כי"ט דעלמא ודפי יפיכו כי"ע מחכ שכת מכ"ש מחמיכו כספיקה שנהגרעכה: **אך** יפמר דכת דמחיכיו ס"ם כדכיל"מ כתב הרמכ"ם ר"ל בפלוף קי"ו ג' וז"ל ומדברי רביכו יעקב (הוה כ"ת) נלמד דס"ם כדכיל"מ שכי דאוקמי' פסיקא לסורה נתערבה בודאי וקפ דספק ג' בדכיכן כס"ם בד"ת ואפ"ה המיכו כדכיל"מ דשתי כיון דספק ג' בכל פורה לקולא ס"ם כדכיל"מ וג"פ ר"ל כיכו ופוכוגה דספק דרבכן כדכיל"מ המיכו כל פורה מה שיש לו מחקיו ואפ"כ ס"ם כגוף מחד כספיקה דפ"ם לפ שהגיעו לפורה פוסק שפם מקה כ"ל שמחמלה דנו ואפמו שמא לא מחקיו ואפ"כ נתחדש נסס עוד ספק שמא בלוכם ומ"מ ג' קודם כ"ל שמחמלה כיכיהם ס"ד כ"ג כוולתו. ומ"מ קפה דוודאי מכמת ליכ כהכיל דספקות ט' וכדפ

ט"ו ועכודם כוככים מ"ג לספריד כין כספיקות וסס גכוף ג' יע"ב. ועמ"ם ג"ת מקי"ג מות ד':

ומה שכתב פיע"ז כלל פעולם כו' משמע דעתו לף עיקרו מדרככן כמו כמסקנא לרב אבי למ"ד מצוה פירות שובריס ליכא דרבת ד"ם ופ"ה נתערבה ספיקה דהי כמ"ש ר"י והרב ביהמ"ה ס"ת שכריע כמעמו דס"ם מכי כדכיל"מ אפילו למ"ד טעמא דהייתה במסקנא ל"ה לספק ג' נגופו וכי ע"י תערוכם לף מכי כ"כ ספר"ח מות מ"ו. וכיכ"כ כתב דכדין ט"ו ו"ו לף כ"כ וכמי ביהמ"ה דהוה דכדיל"מ וילחם לפרש כדכיל"ג לף מכי ספק ג' נגופו כיון דכשכגדו כבל פורה לף מכי ספק ג' נגופו כיון דהוה מוסר כדכיל"מ מתיכו כבל פורה

שיש לראות בנמצא אמאי הלך אחר הרוב נימא מרדכן מיתפר דסמוך מיעופא לחוקה כו' ואולי ברוב דאיתא קמן לא אמרינן סמוך או כמ"ש הרא"ש בחולין י"א דרוב מצויין מיעופא דמיעופא ובס' שושנת העמקים אבאר בזה וצ"ע (ס): **ועכם** זה יש ליישב היכא דספחים ט' ב' בתום' ד"ה היינו דאי לאכילה פשיטא דהיינו פ' חנויות מסש ושה קמ"ל ועי' בס' פני יהושע בחידושיו לספחים. ולמאי דכתיבנא שפיר ד"ת דוקא נבילה דאיכא חוקה בהא גלי רחמנא בקבוע דסמוך מיעופא לחוקה מה"ת מש"ה אפר דבחמץ נמי דליכא חוקה אפ"ה קבוע כמחצה. **מדברי התוס' שם** מבואר דבקבוע מהני חוקה שהרי הקשה על רש"י דפי' לעיכן בדיקה ול"ד למ"ש הס"ז סימן א' אות ו' דכל מהרות שנעשו ע"ג דאף הכלים מטאין הכם ומפילא התרומה והכלים מטאין מה שאין כן בבדיקה דאין אנו דכין על התחיכה שנאכדה אלא על הבית ועדיין צ"ע: **עיין** פני יהושע בחדושיו לכתובות פ"ו דסמזר ספק לא משכחת אלא אי קבוע כמחצה הוה יע"ש ועיין בחדושיו לקדושין ע"ג שם תראה דמשכחת בנוונא אוחרא. גם מצינו הבא על יבמתו תוך נ' וילדה דהייבים אשם תלוי לס"ד לא בעינן איתחזק איסורא עיין פ"ח בר"ם מהל' שגגות ח"א אלמא ספק שקול הוא דחזקה דמעיקרא אינה מבוררת ואם ילדה עם היכם עוד ולד הרי הב' טמור ספק ואין להאריך:

החקירה הג' הוא הא דקי"ל רוב וקרוב הולכין אחר הרוב ואם פירש אף שקרובה לחנות מריפה כשירה כמו שכתב הפר"ח אות פ"ו **אם פירש לפנינו דהוה קבוע ונמצא קרוב לכשירה מי נימא כיון** דקבוע לא אולינן בתר רובא כ"ש בתר קורבא א"ד לא. ושוב ראיתי בכר". אות ח' הרגיש בחקירה זו השלישית יע"ש:

החלק הב' הוא בי' חנויות בכ"א מהן שור א' ונמצא אחד מן הראשים מריפה דנתערבו נוף החנויות יש מחלוקת. הנה דעת הר"ש מקינון ז"ל **בס' הכריתות סי' קצ"ם ור' דכה"נ** לא מיקרי קבוע **ובהכי** ניחא למה לא יאסור כל העולם מלורוע ולחרוש שמא נחל איתן הוא הביאו המ"י כלל ט"נ אות ל"ש ום"ו והפר"ח אות י"ב **וכ"כ ומשמע דאפילו קבוע לא הוה אם אין** החר"ל (ום"ש **הר"ש** ז"ל אי נסבינן זרע ולא ידעינן אי מינה היינו לקח מקביעית) ומדברי הפרישה אות ם"ו נראה דתערובת המקולין מדרבנן הוה קבוע ואף חשאר"ל הוה כמו ר"ל ולא מה"ת **וא"ש** קושיא דנחל איתן דאוקמי' אדין תורה כיון דלא אפשר אמנם דעת הב"ח בסוף ס"ו משמע בהדיא קביעות חנויות הוה קבוע מן התורה אף שאין נודע באיזה חנויות **שהרי כתב מוארב נפקא אף שאין** ניכר כלל הישראל יע"ש הרי דשלש מחלוקת בדבר והפ"ת אות ו' צידד אי הוה מ"ה יע"ש וכן דעת הש"ך אות י"ד ואות י"ו דמן התורה הוה קבוע וכמו **שאבאר**:

והנה התוס' בנויר י"ב ד"ה אסור וגיטין ס"ד א' בד"ה אסור מבואר דלא הוה קבוע בכך וקנסא הוא עיין בא"ה ל"ה משמע בשאר איסורין אפילו מדרבנן **שרי** ואמנם הרמב"ן הביאו הרשב"א בד' **שיטות** והר"ן שם והמ"מ פ"ם מאישות כתב דמדינא אסור ולא ביירי אי מ"ה אי מדרבנן: **ואני** תמה על עצמי הא מבואר הוא דכל **שיש** א' שיורד מהקביעות אף שללוקח הוא ספק שלא נודע **מ"ם** קביעות גמור הוא עיין פר"ח י"ג ופ"ת ו' והובא במשמרת הבית ק"כ אם כן בהאומר לשלוחו כו' ל"ם היכא דשליח חי והלך לו הוה קבוע **מ"ה** כיון דלשליח יהוע וניכר הוא ואפי' מת השליח ט"ם האשה שנתקדשה יודעת והוה קבוע הניכר וצ"ע:

הנה לקושית הר"ש **מקינון** ז"ל מנחל איתן י"ל כמ"ש הר"ם ז"ל בפ"ט מהלכות רוצח נחל איתן ששמש **עיברים בתוכו עיין פרש"י בחומש** וא"כ **אין אותו מקום** ראוי לזריעה וליכא חששא. ום"ם לרינא צ"ע ובה"ט יש לצדד ולומר דתערובת חנויות הוה קביעות דרבנן לא קביעות דאוריימא ובמ"ש בתערובת הב' אח"כ דלא הוה ספק האי מן התורה וכמו שאבאר באות כ"ו אבל לומר דלא הוה אפילו קבוע דרבנן כמ"ש הפר"ח ז"א והיינו אף באר"ל דאי בר"ל כ"ע פירים דקבוע דרבנן הוה. ובית לחם יהודה פתור דבריו באות י"א כתב חנויות היה קביעות מ"ה ובאות י"ב הביא דברי פר"ח וע"ש: **עיין** שבות יעקב חלק שני סימן ל"ב השיג על הפנים מאירות ה"א צ"ח על ט"ש על המ"ו בא"ח תרע"ג אות ו' דנ"ח הוה קבוע דאין ניכר כתב הש"י דהוה דומיא דחנויות יע"ש. והנה אמת המ"ו כאן אית ה' סובר תערובת חנויות הוה קבוע דאוריימא ומ"ם אפשר דקביעות נ"ח לא דמי לזה: **עוד** אזכיר ט"ש הר"ב בהגי"ה משמע ודאי דאף דלא נזכיר האיסור במקומו מיקרי קבוע והצ"צ בסימן ל"ב בלוקח קטח משוק לפסח כ"כ דהוה קבוע ד"ת וכבר כתבנו בזה בה"ם יש לומר דהוה רק דרבנן ום"ם על הפר"ח קשה ששם לא ערער ו"ל:

החלק הג' הוא בקבוע דרבנן שכל דבר חשוב אי מנין וההר"ל הוע דשיל"ם נתנו חז"ל עליה דין קבוע וזה מיוהר ברישא דהתערובת ונכבשינהו שמא יקח מקבוע וה"ם דאתנו עליו דין קבוע דאי פירש חד מיניה שלא ע"י מעשה לרשב"א שרי ולדידן דאסור אפ"ה נ"מ בסה"כ שקראו קבוע דאי לקח מקבוע קודם שנודע התערובת דשרי דלא שייך למיגזר כו' אמרינן כל דפריש כו' ואין חילוק בזה בין איסור תורה או דרבנן נתנו עליו דין קבוע וחמור הוא מחלק א' דהתם פירש שלא בפנינו מותר לכ"ע ובקבוע שאין ניכר גזרינן לדידן שמא יקח מקבוע ואף בחלק הב' יש לגזור וכמ"ש באות י"ו ומיהו סתם יינם כתב הס"ו לקמן קי"ד אות י"ד דהקילו ולא גזרו שמא יקח מקבוע. ויש עוד להאריך ואביאר לקמן: **ועתה** אבוא לבאר דברי הש"ך ז"ל ותוכן כוונתו שהרא"ה ז"ל בב"ה הבין מ"ש הרשב"א בארוך כ"ב ב' ובן בקצר דפוס קרימונה ט"ב ב' (קצת בע"א) והעתיקם המחבר ס"ה דמיירי בקבוע דחנויות היינו שנתערבה החנויות וכפי מה שהבין המור בדבריו ומ"ש"ה כתב המור שאין מבין דברי הרשב"א מה שהתיר חשאר"ל יע"ש. ולזה השיגו הרא"ה ג"כ דדוקא קבוע דרבנן דהיינו חהר"ל הוא **דשרינן** בלקח קודם שנודע **דליכא למיגזר משא"כ בקבוע דאוריימא** כי סובר תערובת חנויות הוא קבוע דאוריימא והרשב"א בס"ה יודה לו בזה ופי' דבריו שבת"ה בתערובת החתיכות ומש"ה התיר בארי"ל וכפי מה שהבינם נ"כ הב"י יע"ש (והרא"ה ז"ל דהוה מצי להשיג עליו דהשאר"ל נמי אסור כפי הבנתו) וע"ז כתב הש"ך דמרא"ש בתשוב' לא משמע מתערובת חנויות אלא חתיכות והעולה מדברי הש"ך דתערובת חנויות הוה קבוע דאוריימא וכ"ם באות י"ז (ומאות כ"ם לא משמע דהוה ד"ת) ולפי דבריו יש להחמיר. אמנם הפר"ח אות י"ד השיג להש"ך וכוונתו דהרשב"א כתר"ן דאפילו קבוע הניכר כל מה שלקח קודם **שרי** ובס"ה הר"ש דרשב"א הבין **שהרא"ה הבין ברשב"א דמיירי בכל** העולם ידעו איזו חנות והאיש הזה לא היה יודע והשיגו ועל זה כתב הרשב"א שאינו כן. ובאמת המעיין במ"ה בס"ש דהיינו **סיפא דבריית נמצא דמ"ש משמע דרשב"א אף אקבוע הניכר סובר כהר"ן דמה שלקח** קודם **שרי**. ום"ש הש"ך ויש ספק אם היתה הוודאי טריפה במקולין שלקח אין מדוקדק כ"כ וכוונתו דוודאי היתה שם אלא **שא"י אי מכשירה או מטריפה: ואני תמה במת דמשמע מש"ך דהרשב"א** בתערובת חנויות סובר דהוה **קבוע** ד"ת (דאל"כ לא מיכח פשר כלום אי הוה קבוע דרבנן) והמעיין בארוך ק"כ יק"ג וק"ד וק"כ ובקצר מ' ומ"ג כפל כמה **פעמים** וכתב כיון **שאיסור** ניכר במקומו לא שייך ביטל משמע בהדיא כל שאין יודע אף תערובת חנויות לא הוה קבוע מ"ה והב"ח בסוף ס"ו דכתב דרשב"א יודה (ועי"ש"ך אות כ"ם) י"ל מדרבנן הוה קבוע אף שאר"ל דחשיבות חנויות חשוב עכ"פ כמו חהר"ל **ואע"ב לדינא יש לצדד להקל בה"ם. אמנם בקבוע הניכר ולקח קודם צ"ע ובפר"ח כתב בפשיטות גם בזה להקל ואמת שפשט דברי המ"ה משמיען כן ולכן אין לנעור במי שפוסק כן בה"ט אף בקבוע הניכר מה שלטח**

דה"ק דנשחטו קודם שידע מהתערובת אפי' נשחטו בסוד כיון שלא ידע הוה כשונג ופ"י: **יב** בשונג **עש"ך** ומיהו קודם שידע אפי' מוד דל"ש מוד ועצ"פ אות פ"ו ששם האריך הש"ך כל אימורין שריב' שונג היינו בנודע ומיניה בלא נודע אפי' מוד שרי דהוה שונג: **יג** ודווקא. עש"ך ום"ש הר"ב שהר"ל הוא לשון פושאל כמ"ש הפר"ח אות י"ב או דמסתמא כשראוין להתכבד הוה נמי מנין ולדינא העלה הש"ך לעיל בק"א כיון דבנודה הוא מנין נמי לא הוה (ם"ם ח' וצ"ל ז') וכן הלכה עמ"ש בק"א וכאן בם"ו אות ב': **ודע** דאם כבש בעורו או עוף בנוצה לא מיקרי ר"ל ובפיל ואף **שהופשם** את"כ מותר כמבואר סימן ק"א ומיהו היינו שנודעה התערובת בעודו בנוצה אבל נודע לאחר שהסירו הנוצה מכי מתחיל הביכ"ל הוה החר"ל וכמ"ש בק"א בש"ך אות ח' בשם הס"ת והכין הוא וודאי כמ"ש בק"ם בש"ך אות י"ב ו"ג. ועיין כר"ו אות ו' **משטע** קצת בע"א ולהלכה נראה וודאי כמ"ש. ומיהו הא איכא לעיונא בם"ש הכר"ו **כבש** בעורו ותרנגולת בנוצה דמ"ם איברים פניטיים יוכל ליקח מתוכו ואפור והנוצה אין מעכב ע"ש. והנה מ"ש לב וכבד וכל הבני מעים אין ר"ל ומיהו הכל לפי **הזמן עמ"ש** בק"א ומ"ם לב **קשה** לשכחה עמ"י י"א וודאי אר"ל. ום"ם יש לעיין אם כבש בעורו ואוזות פניוסות **שהכבד** ר"ל והקורקבן של אווז והם בנוצה היכי נידונים בהאי מי ניפא הואיל וכל בשר הכבש והאווזא בטל דאר"ל ה"ה האיברים הפניטיים או להיפך כיון דאיברים הפניטיים אסורים ה"ה כל הכבש והאווז ודוחה לם"ש הם"ו לקמן אות ה' וכמ"ש שם ועמ"ש בק"א. וה"ה ריאה **אפשר** דר"ל כדאמרינן למה נקראת **שמה** ריאה (ומיהו הכל לפי הזמן ועמ"ש בק"א ולקמן בם"ו אות ה'): **יראה** לי בהמה **שהופשמה עורה** אלא שלא נבדקה אף לדידן דטעכב הבדיקה בדיעבד ס"ם הוה ר"ל כיון דאין **עורה** כ"כ ולא הוה מנינה כמו נוצה ועור ורובן כשירות גם הוה מנין כנ"ל: **יד** תשעה. עש"ך: **קידם** בואי לבאר דברי הש"ע והש"ך אסרתי להעיר קצת בדין קכוע ואחר כך אבאר: **הנה** הדין נחלק לג' חלקים. **א'** חנויות מוכרות בשר שחוטה וא' נבילה וכ"א ניכר בפקוחו ולקח מקביעות וא"י כו' זה הנקרא קבוע מן התורה ואסור מספיקו ואף להר"ם ז"ל שסובר ספיקא דאורייתא **מדרבנן** הוא ס"ם הכא מודה דמוארב וקם לי נפיק ומשום דאיכא **איסורא** וה"ם דאשם תלוי וכדבעינן למימר קמן בעוה"י **בקינסרפ** הפסיקות. **פירש** מותר אף מדרבנן דמרובא **פריש** ואף החר"ל ובלקח מקביעות אף שאר"ל אסור כ"ז **פשוט** מבריימא ס' חנויות הובאה בחולין צ"ה א' נדה ח"י א' **פסחים** ס' ב' כתובות ס"ו א'. ועיין ב"ק ס"ד ב' סנהדרין ע"ם יע"ש וביומא פ"ד ב'.

ויש להעיר מקודם הערה אחת והוא דכאן מספקינן בלי חולק דקבוע דאורייתא **ובח"ט** תכ"ה סעיף ד' **מה'** חיבל ה"ה כתבא דבי חנויות בנודע ומיניה בלא נודע אפי' מוד דל"ש מוד ועצ"פ אות פ"ו **משמע** דיש בפ"ד דלתנא דבי חזקי' אמנם הר"ם ז"ל בפ"ד מחובל שם יראה דספק בחזקיה (ע"ש בהשגות **פרכתב** הר"ם שנאבר ולא יהיה אסון ועיין **סמ"ע** בתכ"ה ודברים קשים להולמם) ע"ש בלח"ם **שבהל'** רוצח ושמירת הנפש ה"א ספק הטבח**ולוה** והרג לזה פטור מטית' ומתשלומין כדתב"ח(וד' הכ"ם שם צ"ג במ"ש שלא כרש"י בסוף פ"ק דכתובות דהא מוארב וקם לי ולפינן קבוע והיינו דוקא בם' **עובדי** כוכבים ולא כולהו ישראלים)ואפ"ה בספק פ"ח **מם**"א ה"א דין דקבוע: **ואני** תמה עיד על **ט"ש** הם"ם בפ"ד מחובל דהר"ם בס"ר **כר"ש** והא בפ"א מהל' נערה ובתולה הי"ב המעיין שם יראה להדיא דכתנא ד"ח **פסק** שכתב הא היה אסון אין עינש אף שהריגתה בשוגג ולא כתב שלא התרו והיינו כתר"ח. דלרבנן קרא דכי ינצו האמור במשפטים רישא אסון **מסש** וסיפא דין אסון ולר"ש ולר' רישא וסיפא אסון **מסש** ולתד"ח רישא אסון מסש וסיפא דין אסון כ"ו **מבואר** הטב להמעיין בפנהדרין ובך כתב **מהרש"א** ז"ל שם וא"כ ע"כ לא כרבנן ולא כר"ש אלא כתד"ח וה"ק קרא אם לא יהיה כלל אסון באשה ענוש יענש ומיניה דייקינן אם היה אסון באשה ואף בלא התראה **פטור** כתד"ח וכ"ש בחייבי מיתות שונגין כו' וסיפא דקרא הכי קאמר ואם יהיה אסון היינו שנתכוין לאשה וכמו שכתבו התוספות בסנהדרין ד"ה ופסקא ובכתובות ל"ה א' יע"ש ונתת נפש **מסש** וא"כ קשיא: **ומיהו** הא ל"ק אי ס"ד דר"ם **פסק** כר"ש וקרא לא איירי בכוונת שכתיבתה א"כ ליכא דרוקא **שיכול** להציל בא' מאיבריו דאין נהרג כמו שיראה הרואה בסנהדרין ע"ד א' והר"ם ז"ל בפ"א **מהל'** רוצח ה"ו **פסק** דיכול להציל בא' מאיבריו אסור להרוג אותו ולזה ז"ל אדרבה איפכא **מדכתב** הר"ם ז"ל שם דרשא דסיפרי (הר"א ז"ל השיג בגמרא דידן דריש לעניין בושת) וקצותה כפה היינו **שתקצץ** ידה וע"ש אלמא כר"ש ומש"ה דאיק לה מקצותה כפה האמור בכי תצא. (ויש לנו הרהורי דברים בם"ש הם"ל פ"ח **מחובל** ה"י דנדף רשאי להציל עצמו בכ"ע א"כ אכתי קשיא אמאי לא יהיה אסון עונש כו' ואולי כיון דאיכא למיגזר **משא"כ** בקבוע דאוריימא כי סובר תערובת חנויות הוא קבוע דאוריימא והרשב"א בס"ה יודה לו בזה ופי' דבריו שבת"ה בתערובת החתיכות ומש"ה התיר בארי"ל וכפי מה שהבינם נ"כ הב"י יע"ש (והרא"ה ז"ל דהוה מצי להשיג עליו דהשאר"ל נמי אסור כפי הבנתו) וע"ז כתב הש"ך דמרא"ש בתשוב' לא **משמע** מתערובת חנויות אלא חתיכות והעולה מדברי הש"ך דתערובת חנויות הוה קבוע דאוריימא וכ"ם באות י"ז (ומאות כ"ם לא משמע דהוה ד"ת) ולפי דבריו יש להחמיר. אמנם הפר"ח אות י"ד השיג להש"ך וכוונתו דהרשב"א כתר"ן דאפילו קבוע הניכר כל מה שלקח קודם **שרי** ובס"ה הר"ש דרשב"א הבין **שהרא"ה** הבין ברשב"א דמיירי בכל העולם ידעו איזו חנות והאיש הזה לא היה יודע והשיגו ועל זה כתב הרשב"א שאינו כן. ובאמת המעיין במ"ה בס"ש דהיינו **סיפא דבריית** נמצא דמ"ש משמע דרשב"א אף אקבוע הניכר סובר כהר"ן דמה שלקח קודם **שרי**. ום"ש הש"ך ויש ספק אם היתה הוודאי טריפה במקולין שלקח אין מדוקדק כ"כ וכוונתו דוודאי היתה שם אלא **שא"י אי מכשירה או מטריפה: ואני תמה במת דמשמע מש"ך דהרשב"א** בתערובת חנויות סובר דהוה **קבוע** ד"ת (דאל"כ לא מיכח פשר כלום אי הוה קבוע דרבנן) והמעיין בארוך ק"כ יק"ג וק"ד וק"כ ובקצר מ' ומ"ג כפל כמה **פעמים** וכתב כיון **שאיסור** ניכר במקומו לא שייך ביטל משמע בהדיא כל שאין יודע אף תערובת חנויות לא הוה קבוע מ"ה והב"ח בסוף ס"ו דכתב דרשב"א יודה (ועי"ש"ך אות כ"ם) י"ל מדרבנן הוה קבוע אף שאר"ל דחשיבות חנויות חשוב עכ"פ כמו חהר"ל **ואע"ב לדינא יש לצדד להקל בה"ם. אמנם בקבוע הניכר ולקח קודם צ"ע ובפר"ח כתב בפשיטות גם בזה להקל ואמת שפשט דברי המ"ה משמיען כן ולכן אין לנעור במי שפוסק כן בה"ט אף בקבוע הניכר מה שלטח**

שלקח קודם וכראמרן (°) : **טן** שכל . עש"ך ועיין רש"י פנהדרין ע"ם ד"ה לא שכתב והא ליכא למיסר קבוע כרובא דמי צ"ע מהיכי תיתי לומר כן . ומ"ש הש"ך דם' נבילה וא' שחוטה נמי הוה ספק היינו דס"ם כם"ש הר"ב ס"ח בהג"ה ספק איסור שרי תערובת הב' ולא יאכל כא' ולהש"ך באות נ"ה שם אפילו כאחד שרי אבל לענין תערובת הא' ודאי לא אף לרשב"א כמו שכתב הש"ך באות כ"ב דקבוע חידוש ואדרבא כאן אי לאו קבוע פרובא הוה נבילה . ודע דם' נבילה ואחר כשירה נהפוך הוא בלקח מקבוע הוה ספק ופירש הוה וודאי איסור ומילקא עליה וכן לקח קודם שנודע הוה וודאי לפי ס"ש באות י"ד וכן פירש לפנינו יראה דצ"ע : (°) כי י"א דלא הוה קבוע אלא דרבנן ולקמן יבואר : **טן** אבל כו' . אפילו הה"ל ש"ך ובלקח ג"ח מקבוע והן ר"ל כתבתי לעיל באורך ועדיין צ"ע : **יך** הנמצא . עש"ך ואז יל לשיטתיה באות י"ד דתערובת חנויות הוה קבוע דאורייתא לזה השמיענו דל"ת דוקא בקבוע דרבנן נזרו שיקח מקבוע אלא אף קבוע ד"ת כיון שאין ניכר פשיטא דאיכא למגזר וכבר כתבנו דתערובות חנויות עכ"ם קבוע דאורייתא לא הוה וכשיטת ר"ש מקינון ז"ל : **יך** או היה קטן . ש"ך ועשר"ח אות ט"ז קטן חריף הוה כגדול . ואיכא לעיונא בהא מילתא דוודאי אם ראינו יוצא מקטן אין אף עובד כוכבים אסור כמבואר ואי לאחר שפירש אם כן אף גדול ישראל לישתרי ותדע שהרי הר שב"א אוסר כן וז"ל בארוך ק"ה א' אבל לקח אחד מקבוע ונפל מידו כו' מותר שלא נפל הספק בקבוע וכן בקצר בדף ס"ב כ"כ הרי שאין קפידא בנמצא ביד עובד כוכבים ולכך נראה לי ביתרון של דברים כן הוא דאם נמצא ביד עובד כוכבים א"א מחוייבין לשאול לו וכן נמצא ביד קטן והיינו כ"ז שלא ראינו יוצא ממקולין ואמנם נמצא ביד גדול ישראל ולא ראינו פירש ממקולין כ"ז שהוא לפנינו מחוייבין לשאול לו דאיכא לברורי עיין סי' א' וה"ה קטן חריף ובעובד כוכבים ששאלוהו צ"ע אי אומר שהוא טפריפה ועדיין צ"ע בכל זה : **יט** דכל . עש"ך ועיין תשובת מהרי"ל קצ"ם (ס"ם קצ"ו) וצ"ע פוכא שם : **כא** אבל . עש"ך ועפ"ש לעיל בסימן ס"ג : **כא** אבל . עש"ך ואפת דבקבוע אין חילוק ואמנם צריך להבין וודאי אם מ' תנויות בשר כשר ואחת נבילה ומפ' הכשירים אין בהם כ"א תנות אחת בשר טלה וכן בחנות הטריפה בשר טלה פשיטא דאף פירש הוה ספיקא דאורייתא . ויראה דה"ק ם' חנויות בשר כשר בשר שור ומעם בשר טלה ובחנות אחת בשר טלה נבילה אף שבחנות הטריפה יש יותר מכל חנויות הכשירות ס"ם בתר רוב חנויות אולינן ולא בתר רוב בשר וצ"ע : **כב** ונתערבה . עש"ך הנה תראה שרמז לכל מ"ש בפ"ו אות ג' כפו שאבאר . דבקצר ס"ב כתב ויראה לי שלא אסרו אלא בפ"ע ולא כשנתערבו ואדמסיק ליה קאי אפירש ובכ"ש הב"ח ולזה י"ל דפ' לפנינו הוה דרבנן ובארוך ק"כ כתב ומספקברא דון קא שלא נתערבה התיכה זו שלקח מקבוע באחרות אבל נתערבה שרי וי"ל כמ"ש הט"ו (וכמ"ש הש"ך כאן) דאסמיך ליה התם אתערובות חתיכות הר"ל קאי (וכפי מה שהבינם הב"י בעצמם בס"ה) וע"ו מדייק הש"ך במתק לשונו דמהרב המגיד משמע דאף בקבוע דאורייתא מפש התיר הרשב"א ע"י תערובות וי"ל הס"ט בפ"ם מ"א הי"א מבואר דאם נמצא ביד עובד כוכבים שרי והיינו לא ראינו יוצא ממקולין . וכתב הרשב"א ויראה לי "שהלוקח "מקבוע לא אסרו אלא בפ"ע ולא על ידי תערובות עכ"ל . והם דברי ת"ה הקצר ואמנם הוסיף ב' מלות "שהלוקח "מקבוע והיינו שנתכוין לומר אף לקח מקבוע פמש ובניכר החנויות אפילו הכי שרי על ידי תערובות . והנה אין לומר דקאי על קבוע דחתיכות שלא הזכיר הס"ם מקורם כלל רק קבוע ד"ת דחנויות. גם אין לומר כפירוש הפ"ח דפירש לפנינו או עובד כוכבים יוצא ממקולין דהא לא קאמר הפ"ם כ"א בלוקח מקבוע פשמע ישראל לוקח מקבוע ועוד דא"כ למה ליה להס"ם להוסיף לוקח מקבוע בכוונה והיה די לו באוסרו ובכתב הרשב"א ויראה אלא אסרו בעצמה ולא ע"י תערובת ואדפסוק ליה קאי בראינו עובד כוכבים יוצא ממקולין כפו בקצר . ובדפוס יש חיסור לשון ש"ך וכצ"ל כמ"ש כאן . וט"ש הש"ך דקבוע חידוש הוא כן הסכים הס"י כלל מ"ג אות ט"א ועמ"ש באות כ"ו : **כג** בפלה . עש"ך ויראה בזה דוודאי הפחבר מההר"ל מיירי דאל"כ לבמיל ברובא ואפ"ה ל"ק דהתם בעינן ג' תערובות כיון דאין ניכר משא"כ כאן דניכר הוה לן למיל דמרובא לקח וחידוש הוא ומש"ה התיר ע"י תערובות א' ומיהו צ"ל דהמחבר מיירי בתערובת חנויות וסובר דהוה קבוע דרבנן עיין פרישה דא"י מפי לקח לא משמע כן ועוד בלא"ה א"א לומר כן עב"י : **כד** משום . עש"ך ויראה בזה דאלו בג' תערובות מבואר לקמן בש"ך אות ג"ג להמחבר שרי בב"א וכאן אף דשוה להתם ס"ם אסור לאכול בב"א דליכא ס"ם ואי צריך בס"ם דוקא ב' או א' א' יבואר בממוך : **כה** ויש אומרים וכן הלכה . עש"ך ועש"ש באות כ"ו בזה : **כן** בכה"ג . עש"ך דפירש לפנינו יש להקל בה"ם מטעם דרשב"א התיר וסובר דגרע קביעות כמ"ש אות כ"ב והר"ן פובר דפי' לפנינו הוה רק מדרבנן אם כן ספק הא' אין איסור מן התורה משה"ה יש להתיר בה"ט בצירוף טעם דקבוע גרע ועיין אות ל"ו בארוך : **כן** והואיל . עש"ך הנה באות כ"ג הקשה כן להמחבר ותירץ יע"ש ובהר"ב קצת קשה כיון דכתב דהוה מחצה על מחצה כו' לזה אמר מ"ש הואיל ואין קושיה חזקה מספחים . ואחר בקשת המחילה מהארון ז"ל אומר שהטעד הזה יכולין להשקים בקל דשאני קבוע ד"ת מדרבנן עיין פתחים תוס' שם : **והפר"ח** באות כ"ו בהקשותו על רשב"א שפותר מט"ש בק"ג דפי' ארבעים לא ע"י תערובת לק"ך שפ' ע"י תערובת ותי' לדבריו דהר"ש קאמר עכ"ל הנה י"ל דמיטרא דרב יהודה אמר רב ווידאי מתפרש שפיר בלא ע"י תערובת והיינו שלא בפנינו (עיין פרש"י ע"י תערובת) אבל ברייתא דכום לאוצר ומריבוא לריבוא ומש"ה ע"כ מפרש הרשב"א פי' לפנינו ולא לדברי הר"ש .

ותראה שהרא"ש בנ"ה לא הביא אלא ברייתא וכאמור :

ועתה אבוא למ"ש הב"ח סי"ב (מ"ם י"א) שהשיג על המחבר וסובר שפה ה' דרשב"א ור"ת פוברים חילוק בין ב"ח שאפשר שיתפזרו מעצמן ומש"ה פי' ממילא שרי דלא חיישינן שיקח מקבוע דימתין עד שיתפזרו מעצמן (ומ"ש הש"ך כיון דאפשר ע"י נכבשינהו שרי בפי' ממילא הוא מגומגם דלתום' שרי בע"י כבישה ולב"ח בפי' ממילא כיון שאפשר שיתפזרו מעצמן) משא"כ שאר דברים חיישי אף בפי' ממילא . והבן שמ"ש בקצר מ"ב פ' פירשו כ' למקום א' ול' למקום א' היינו ע"י תערובת וטלבד שזה דוחק צ"ע הא בארוך ק"נ א' כ"כ דפי' ט' וס' ואף אי נמי בפירש ע"י תערובת מלבד שזה דוחק גדול הא ברף ק"ד ב' בם"ה מבואר להדיא שאף לא ע"י תערובת שרי ולא עוד דבדף ק"כ ב' מבואר להדיא על ראיית רבינו שמעון מכום תי' בפי' בפנינו והא בכום אפילו פי' ממילא אסור באופן שד' הב"ח תמוהין וז"ש הש"ך שלא ירד לסוף דעתו : **ואי** קשיא למה שפי' הרשב"א בארוך ק"נ וקי"ד מיתרא דרב (זבחים ע"ד א') בכום לטאה ט' וס' בלא תערובת וטעמם פי' והיינו שלא בפנינו ובברייתא בפי' לפנינו איך קאמר שמואל הנח לעבודת כוכבים דס"ם אסורה ומאי שיאשי' דס"ם הכא י"ל דה"ק אפי' נתערבו אח"כ דהוה נמי ס"ם לא מהני. או יאמר כמ"ש הרשב"א ז"ל בתשובה ת"א דס"ם עדיף מרוב ולו"א אפילו ס"ם

תוכה מצמ"ל בשאר מיסור דרבנן וכבר כתבנו כאה לעיל יע"ש : (**טן**) יש . עט"ז . סאה כלל כוונתו דס"ם נגד החזקה לפפילו לקח ספיקות לא מהני כמ"ש בסוף פעולה כו' והולך אם הש"ך מות ו' דין כ"ח וכמ"ש בנקה"כ . גם מוכח מלקח לקח דספק סב' אין קופר אחזקה כמו מצה פגיפה ונמערכה כל שספק לחד נגד החזקה הו לא הוה ס"ם וצ"ע עמ"ם הט"ז בחות יו"ד בשעה דל"י וכ"ת וכמ"ש בתשובה פימן ל"ת כ"כ בשעשה הנ"ל וכיון שהש"ז סודה ליה בגוף הדין אם כן אין כתב לעיל סיפך מזה . ומה שהניח בלקח על סמ"ב הניגו בנה"כ דהמ"ב יודה לזה יע"ם וחמוה ים לומר דכוונת הש"ך מה דמשמע ממ"ב דחזקת מ"ם לא פייכא כלל בדרופה ומתוס' ד"ה משמע דכיון דמתיים ליכא חזקה עם"י ני בהג"ה וחזקה רובא עדיף מצמ"ב ספק בשמיטה כיון שאין חזקה קובעת אלא בשתים כרתוי וכם"ם להיפך בזה לא מכני ס"ם . וחמוה קשיא דהש"ז בגופא נפימן ס"ת אות י"ש כתב דמתוס' ד"ה לסיפך משמע דלא הוה חזקה לגלי דרוסה שכיח יע"ם :

גם יש לדחות בספק דרוסה דכתבנו שתום' דרוסה שכיח ס"ב מחלוקת דספק ל' בגופו בספק דרוסה שיש לו חזקה ספיקות עקולים לא הוה ס"ם עש"ך אות ל"ד :

אמנם כן תמיה לי פוכא אם שכעתיק' הש"ז מלו"ם פצימה ונתערבה דפוה כוודאי ליסור דהמעיין בלו"ז אחר . עש"ך ובד"א יש חסרון וכצ"ל "אבל "קודם "שנודע "התערובות "מותר אפילו כו' ויראה בזה דלהרשב"א פ"ה שרי בנודע אף לקח ביד הוה כפי' ממילא ושרי משא"כ לחרא"ש דפי' ממילא אסור ל"ת ה"ה קודם שנודע קמ"ל דלא וכמ"ש הרא"ש דלא נורינן כה"ג כו' דלא כרשב"א שתלאן זה בזה בארוך ק"כ ב' דלפי' ר"י (הוא כדעת הרא"ש) לא נודע נמי אסור והבית יוסף הניח דברי המור בצריך עיון וז"א דלהרא"ש נמי שרי עיין דרישה ופרישה : **ועדיין** יש לש אול אם ידעו מתערובת רק זה האיש שלקח לא ידע מהתערובת אם יש לגזור להרא"ש או לא דבקבוע ד"ת כל שנודע לא' תו לא מהני מה שלא נודע לכי שלקח עיין מ"ה ק"כ א' ופר"ח אות כ"ב ומשא"כ קבוע דרבנן . וראיתי להפנים מאירות ח"א פימן ק"ה בממשל א' לים כל שלא נודע למפיל אף שאחרים ידעו לא קנסינן ויבואר לקמן ס"ו א"כ י"ל ה"ה מה שלקח קודם ועדיין צ"ע ויש לאסור כל שנודע ואפילו איסור דרבנן נמי אסור להרא"ש שמא יקח מקבוע ואף דהוה נזירה לגזירה (ס) : **לד** אבל . עש"ך ובקצר ל"ם י"ל קצת ואמנם בם"ב ב' כתב וכן לעולם כו' ואח"כ כתב הרוב אסור משטע בהדיא דהמוחרין דווקא בפיעוש ומיהו בזא"ז הכל שרי לבד ב' האחרונים : **לה** אם . עש"ך ומה שנרשם ק"ד ב' הוא ס"ם וצ"ל ק"ך ב' שכ"כ שם והוא פשום דכל שנתפזרו לגמרי אפילו בקבוע ד"ת תו לא הוה קבוע כ"ש קבוע . דרבנן וכ"ע פודים בזה ומיהו מ"ש הר"ב אם נתפזרו כולן שרי אף בתחכונן איכא לאוקמה באין רואה כמ"ש התוספות זבחים ע"ג ב' ד"ה ונכבשינהו והפר"ח אות כ"ח ומש"ה כ"כ ועמ"ש באות ל"ז : **לן** שרי . עש"ך ומשמע דעתו כהס"ז באות ו' דהלכה כהרא"ש ובמ"י כלל מ"ג אות ד' פסק בה"ט שרי כפי' ממילא יע"ש . ומ"ש שלא ירד לסוף דעתו של הב"ח שמחלק בין ב"ח דאפשר ע"י נכבשינהו שרי כפי' ממילא ולא בשאר כו' שמשמע מכל הפוסקים שאין חילוק מוכרח אני להאריך קצת :

הנה ר"ת התיר בוודאי דרוסה שנתערב בפי' כו' ורבו הסברות אליביה כמו שהעיד הפר"ח אות כ"ו ואני אוסיף קצת . התוספות ברישׁ התערובות ד"ה ואפילו ובסנהדרין ע"ם ב' ד"ה בשור כתבו בשם ר"ת דאפי' ביד כובש ושרי ומחלק בין קדשים לחולין והקשה מסבעת וכום דווקא תערובות הב' הא בפ"ע אסור (עיין זבחים ע"ו א') עד שהוצרכו לחלק בין עבודת כוכבים וקדשים ולפוף כתבו ושמא ב"ח שרי הואיל ואפשר ע"י כבישה וניידי כו' וירצו בזה דלא נזור ר"ת בחולין בב"ח שפא יקח מקבוע פמש הואיל ויש לו תקנה ע"י כבישה משא"כ בשאר דברים והרא"ש בפנ"ה כתב ר"ת אין סובר חילוק בין ניכר האיסור ולריכה צריך לחלק בין קדשים ועבודת כוכבים ולא פפתבר. והרשב"א בארוך ק"ך ב' כתב דעת ר"י דפי' שלא בפנינו אפור באין ניכר שמא יקח מקבוע וראיה מכום (זבחים ע"ד א') לאיצר כוסות פריבוא לריבוא כו' הא פי' ולא נתערב אפור . והשיב הרשב"א ההיא ברייתא דכום בפי' לפנינו ומש"ה אסור בלי תערובת כההיא דספחים בפי עכבר כל שפי' לפנינו (עיין פספחים פ' ב' תום' ד"ה היינו) אבל שלא בפנינו או כולן בפנינו (דהכל בפנינו דנתבטל הקביעות) מותר וכן דעת ר"ת ז"ל דכל שפי' מעצמו פותר ולא אסרו בשור הנסקל אלא בכובש ביד עכ"ל ובדף ק"ג ע"ב וז"ל ב"ח שנתעוררו אסורים ואם פי' מותר ואסור להניחן שמא יקח מקבוע. ואם פירשו מיעום למקום א' ורובן למקום א' שרי דא"ר יהודה אמר רב מבעת עבודת כוכבים שנתערבה במאה פבעות פירשו פ' למקום אחר אין איסורים ום' למקום א' אוסרין וכ"כ ר"ת ז"ל דווקא לברורי אסור הא ממילא שרי . ואתה הטעיין תראה שאליבי' דר"ת נאמרו ד' שיטות . שיפה א' דעת התום' והרא"ש דלר"ת בחולין אף בפי' לפנינו ואף כובש ביד כי היכא דניידינן מישרא שרי כל היכא דלא לוקח ביד ממש מקבוע ומש"ה אין ת' להחיא ברייתא דכום עבודת כוכבים אלא לחלק בין עבודת כוכבים ולא בפירש לפנינו דלר"ת אליביה דרא"ש אף פירש לפנינו בקבוע דרבנן שרי ודוקא ההיא דספחים פ' בקבוע ד"ת היה כשנולד הספק במקום קביעות הוה כלוקח ביד . ונכראה מטרוצת דברי התום' בספחים שם (עיי"ש וי"ל בתום' ב' פירושים) וז"ש הם"ז אות ז' דלר"ת שרי רק שלא יפור בידים ר"ל אפילו פי' לפנינו ואפילו ע"י כבישה רק שלא יקח ביד א' א' מקבוע . שיפה הב' דלר"ת דווקא ב"ח שרי ע"י כבישה בחולין ולא נזרינן שיקח ביד כיון דיוכל לעשות תקנה משא"כ שאר דברים אף פי' ממילא שלא בפנינו אסור . שיפה הג' היא דעת רשב"א אליבי' דר"ת דרוסה אלא בפי' ממילא לא ע"י כבישה ואין חילוק בין קדשים לחולין . שיפה הד' יראה פי' הס"ז דבקדשים אסור כדמוכח ההיא דתערובת אף פי' ממילא ולא בחולין והם"ך ח"ש פ"ז ק"ה ג' כפל ושלש דלר"ת פי' לפנינו אסור ותמה על הרשב"א שפי' ממילא שרי ובתום' מבואר דאף כבישה מותר והנך רואה שמחולקין הפוסקים אליביה דר"ת . ומ"ש שהתום' כתבו דווקא שלא בפנינו לא מצאתי שיאמרו כן לר"ת אלא בזבחים ע"נ ד"ה ונכבשינהו פי' באין רואה והיינו לר"י ולא לר"ת . והפנים מאירות ח"א ק"י כתב נ"כ דר"ת מורה בפי' לפנינו דאל"כ מורת עליו קושיא חזקה מספחים . ואחר בקשת המחילה מהארון ז"ל אומר שהטער הזה יכולין להשקים בקל דשאני קבוע ד"ת מדרבנן עיין פתחים תום שם : **והפר"ח** באות כ"ו בהקשותו על רשב"א שפותר מט"ש בק"ג דפי' ארבעים לא ע"י תערובת לק"ך שפ' ע"י תערובת ותי' לדבריו דהר"ש קאמר עכ"ל הנה י"ל דמיטרא דרב יהודה אמר רב ווידאי מתפרש שפיר בלא ע"י תערובת והיינו שלא בפנינו (עיין פרש"י ע"י תערובת) אבל ברייתא דכום לאוצר ומריבוא לריבוא ומש"ה ע"כ מפרש הרשב"א פי' לפנינו ולא לדברי הר"ש .

ועתה אבוא למ"ש הב"ח סי"ב (מ"ם י"א) שהשיג על המחבר וסובר שפה ה' דרשב"א ור"ת פוברים חילוק בין ב"ח שאפשר שיתפזרו מעצמן ומש"ה פי' ממילא שרי דלא חיישינן שיקח מקבוע דימתין עד שיתפזרו מעצמן (ומ"ש הש"ך כיון דאפשר ע"י נכבשינהו שרי בפי' ממילא הוא מגומגם דלתום' שרי בע"י כבישה ולב"ח בפי' ממילא כיון שאפשר שיתפזרו מעצמן) משא"כ שאר דברים חיישי אף בפי' ממילא . והבן שמ"ש בקצר מ"ב פ' פירשו כ' למקום א' ול' למקום א' היינו ע"י תערובת וטלבד שזה דוחק צ"ע הא בארוך ק"נ א' כ"כ דפי' ט' וס' ואף אי נמי בפירש ע"י תערובת מלבד שזה דוחק גדול הא ברף ק"ד ב' בם"ה מבואר להדיא שאף לא ע"י תערובת שרי ולא עוד דבדף ק"כ ב' מבואר להדיא על ראיית רבינו שמעון מכום תי' בפי' בפנינו והא בכום אפילו פי' ממילא אסור באופן שד' הב"ח תמוהין וז"ש הש"ך שלא ירד לסוף דעתו : **ואי** קשיא למה שפי' הרשב"א בארוך ק"נ וקי"ד מיתרא דרב (זבחים ע"ד א') בכום לטאה ט' וס' בלא תערובת וטעמם פי' והיינו שלא בפנינו ובברייתא בפי' לפנינו איך קאמר שמואל הנח לעבודת כוכבים דס"ם אסורה ומאי שיאשי' דס"ם הכא י"ל דה"ק אפי' נתערבו אח"כ דהוה נמי ס"ם לא מהני. או יאמר כמ"ש הרשב"א ז"ל בתשובה ת"א דס"ם עדיף מרוב ולו"א אפילו

ס"ם לא מהני וכ"ש דלא אזלינן בתר רובא ומ"ש הש"ך דמכל הפוסקים מוכח שאין חילוק היינו לבד מתום' ואף התוס' כתבו דרך דחיה ושמא: **לן** והא. עש"ך דבריו בכאן יש בהם מקושי ההבנה כמו שאניד. הנה התחיל וכתב דודאי דברי הר"ב בכאן אמתיים אכן בר"ם הם קשים. וכלל כוונתו לכאורה להלהרשב"א דפירש ממילא שרי ובמתכוין אסור שמא דכובש רואה הוא (דלא כתוס' זבחים ע"ג ב' ד"ה נכבשינהו שפי' באין רואה) ומש"ה אמר דודאי כל שמניד"ן ומפזר כולן אף בפנינו שרי וזה אמת ויציב שכ"כ הרשב"א בפי' והעתיקו הש"ך באות ל"ה אכן מ"ש הד"מ ובת"ח קשה דלהרא"ש ומור פי' **מפילא** אסור אפשר ה"ה פי' כולן ונהי שיש סברא דלא שייך שמא יקח מקבוע הנשאר כיון דנתבטל כו' מכל מקום אין מוכרח כן נראה לכאורה פי' דבריו אבל חלילה לחשוד למאורן של ישראל בכך אשר כל אליו גלויות:

וראיתי להמ"י כלל מ"ג אות ו' חדה אפו בו ובמי"ם בפ"ה אות צ"ד על מה שרצו להשוות דעת הר"ב **עם** הרשב"א (ר"ל שהר"ב שמחלק בפי' כולן אף להמחבר ורשב"א אמרו שזה ליתא דהמעיין בארוך ק"ב א' וק"ך ב' ובקצר ל"ם ב' מבואר לרשב"א כל שהפרישו במתכוין אסור אף פירשו כולן ותמה על הש"ך עוד במה שהבי"ת פרשב"א דבמתכוין אסור משום פי' לפנינו וו"א עכ"ל. וללמוד תורה אני צריך ראיתי ליישב דבריו ולבארם:

הנה הרשב"א בארוך ק"ן א' כתב וז"ל ומיהו אם נתפזרו ונדו אילך ואילך כ"א וא' מותר ודוקא בשלא הניחן אבל אסור להניחן שאם תתיר בכך יקח מקבוע ומכאן אין ראיה דשמא בפי' מקצתן קאמר ומ"ש כ"א הוא לאו דוקא דהא ב' אחרונים אסורים (להר"ב) ובק"כ ב' כתב וז"ל בשפירש שלא בפנינו או נתפזרו כולן בפנינו כבר נתבטל הקביעות ומותר וכ"כ ר"ת ז"ל דכל שפי' מעצמו מותר ולא אמרו שם (בריש התערובת) בש"ה אלא בכובש ביד שאם אתה מתיר ביד וליקח מפורשים ודאי איכא למינר שמא לא יפזר ויקח מקבוע עכ"ל. הנה י"ל מ"ש ולא אמרו שם אלא בכובש ביד לא קאי כ"א אפי' מקצת אבל פי' כולם אף ביד שרי אלא דמ"ש הרשב"א שאם תתיר ביד שמא לא יפזר ולא כתב שמא יקח מקבוע הנשאר שזה עיקר החששא ש"מ ודאי דאף להניחן הכל אסור משא"כ בניחר עפי' ק"א בש"ך אות ד' דכל שניכר לא איתחזק מיקרי ובאין ניכר החניות אף באיפור דרבנן אסור כמבואר סימן ק"ד ס"י בהג"ה קבוע לחומרא אף בסתם יינם דרבנן. ובגבינות עובדי כוכבים יראה להחמיר אף בניכר וכאמור. ומיהו מ"ש התום' בפסחים ס' ב' ד"ה היינו דספק דרבנן אין ראיה דאדרבא מדלא כתבו פשיטא לקולא אלא כתבו היכי מיתי ראיה דקשיא להו דל"ד לס' חניות דהוה ד"ת ומ"ש השור בא"ח ת"ם בניסול הוה ספק דרבנן יש קצת ראיה. ומצאתי ראיתי במ"ב ח"ש פ"ה ק"ד א' וז"ל קבוע כמחצה אם הוא איסור תורה הרי כדאמרן (כ) : **רמ** ודבר שי"ם. עש"ך. ובאות נ"ו מסיק דלהר"ב לא מהני בדשיל"ם נפל לים דמסעט ס"ם הוא וס"ם לא מהני אם לא בה"מ ע"ש באות נ"ח. ועיין אות ט"ח ועפ"י כלל ס"ג אות ח' ועיין כה"ג בהנהות הב"י אות ט"ז האריך דבזבחים ע"ד ב' מבואר דשיל"ם מהני נפל לים ולא ידענא דרש"י **פי'** שם דיוכל למכרו לכהנים אבל לא מיקרי דשיל"ם כמבואר בהערל פ"א ושוב ראיתי להמ"י שכ"כ והוא **פשוט** ואי משום דר"א הוה בעי למימר בהערל פ"ב א' לר"ל תרומה דשיל"ם אם כן תיקשי ליה מיסרא דר"ל בזבחים זה לאו כלום דלא ידע מסיקרא הנ"ל והא איתיתב נמ"ש בהנהות הטור אות ט"ג וז"ל תהרי"ל ובריה ודשיל"ם ש"ך לא ידענא דהש"ך לא הזכיר דשיל"ם שם ועש"ש באות ל"ב בש"ך: **מ** ונאכל. עש"ך תמה נמ כן כמ"ש הס"ו אות ח' ע"ש והפר"ח אות ל"א והמ"כ ח"ש פ"ז ק"ו ב' **פסקו** כש"ע דאכלו שונג לישראל שרי והביאו הס"י בכלל מ"ג אות י"ב יע"ש: **מא** אחד. עש"ך ובסימן ק"ם **פתם המחבר כדיעה** א' יע"ש ובמידי דרבנן בה"ם אין להחמיר: **מב** או. עש"ך ולשונו מנותנם דלמאן דמתיר בם"י **פי'** שלא בפנינו פשיטא דנפל לים השאר אסור דכיון שהתרתת מתחלה איך תחזור ותאסור אח"כ וסבור הייתי דרבותא קאמר וכן מצאתי למ"כ ח"ש פ"ז ק"ח א' אמנם בכלת כיון שכתב הש"ך משמע דמעמא יהיב לטלתיה קשה. וכתב הט"כ שם והפר"ח אות ל"ג שאם פי' קודם שנודע התערובות ונאבד אחר כן ונודע התירו כולם: **והנה** זה אמת ויציב ממ"ש הרא"ש בתשובה כלל כ' סימן י"ז הביאו הש"ך אות מ' (ס"ס ל' מ') דנאכל א' קודם שנודע שרן האחרים וכל שלא נודע אף בלקח **מקבוע** הוה **פי'** כמבואר ס"ה. ואמנם קשיא מעמא מאי כיון דרובא דאורייתא וכל דפי' מרובה **פי'** אמאי התירו אחרים כשנאכל או נפל לים. והמ"י שם אות י"ב דייק מלשון הר"ב שם ממ"ש **פי'** לחוד אסור משמע הא נפל לים אח"כ שרי ואין כ"כ הכרע וצ"ע להתיר ואמנם **פי'** שבא בפנינו יראה דאין להתיר:

כתב הפנים מאירות ח"א סימן ק"ח תמה על הש"ך מהקריב ראש א' התורו כולן והבל"י אות ל"מ כתב דהתם קודם שנודע יע"ש ואי משום הא אכתי קשה לפי מה שפי' הפ"ם שם דע"כ נודע התערובת דאל"כ לא הוה נדחין אלא שזה הכהן לא ידע אם כן היה בחזקת איסור ומה לנו שלא ידע זה הכהן (ונהי לענין קנסו שונג אמו מזיד סובר הפ"ם דלא קנסינן בהיכא שזה לא ידע) וקשיא שפיר להש"ך האוסר אפילו פי' בפנינו זה יש ליישב. ומ"ש הש"ך כיו"ן דנאסר הוא וגם התערובת י"ל ב"ה עמד בזה ולזה יש לנו לומר דנרמסין בבריית' דכוס לאיצר מרבוא לרבוא וכתי' הא' בתום' זבחים ע"ד א' ד"ה פירש דמשום רבי יהודה בר פלוגתא דר"ש נקיט דמאן דאסר אף בתערובות הנ' ומיהו מרב ע"כ טוכח דתערובת ב' שרי אף בעבודת כוכבים ומ"מ פריך שפיר שמואל כמאן דהא לא הווכר דעת החולק בעבודת כוכבים אלא בריטוני באדן אלמא ר"י אוסר אף איסורי הנאה בשאר איסורין ועוד דריטוני באדן אוסרין בכ"ש שמעא לנמרי אף הנאה דוודאי דבר הראוי לאכילה קודם זמן איסורו אף לאחר זמן איסורו שרי פיון דבשעה שלקחו אין נ"מ דכולו היתר ומהא אשינא ליה מ"ש הס"ם פ"ב דשבת ה"כ וא"ת פשיטא וי"ל דכאן בעת פרישתו ספקו אי ישראל או עובד כוכבים לא היה צריך לנו בדבר עד שנפלה ספולת ודומה לסיפא קמ"ל שמואל עכ"ל יע"ש היטב והכוונה דבראינו יוצא מקבוע אפי' באיסורין לא הלכו אחר הרוב ול"א בעוד פרישתו אין נ"מ אלא לאחר שנפל מפולת ותו נולד הספק בפי' וה"ה חמץ קודם איסורו ועיין תוס' **פסחים** מ' ב' ד"ה היינו ותראה הקישור הוא כדברי כיון דשמענא למ"ש המור א"ח תל"ח דפי' כרש"י לענין בדיקה אלמא אף בעת פרישתו מקביעות אין לנו נ"מ אפ"ה מיקרי נולד בקביעות והתיא דפ"נ ע"כ בלא ראינו יוצא. ואולם י"ל מ"ם נולד הספק בעת פרישותו לענין אכילה משא"כ קודם זמן איסורו ועמ"א שם וצ"ע:

לח הביצה. עש"ך והם דברים פשוטים דהר"ב השמיענו דהביצה מותר ל"ם **אם תרנגולת פריפה** ניכרת אלא אפי' אין ניכרת הא להר"ב והמחבר כאן **פסקו** פי' שלא בפנינו **מרובא פריש אבל** פי' לפנינו אסור הואיל והקבוע בפקומו ולאתא דפשיטא הוא להר"ב כאן. והש"ך סיים דברי ת"ח דבאות ל"ו גילה דעתו כהרא"ש שאפ"ה כאן לא נזרינן בפי' שלא בפנינו ביציה אסו תרנגולת ואפו פי' בפנינו לא נזרינן אלא אסו יקח מקבוע הנשאר ומש"ה. מביצה לתרנגולת לא חיישינן ומיהו אם נמצא נ' ביצים למ"ר ביצה לא בטלי אסור עיין אות ס' וכר"ו אות ל"ם כתב ללא צורך כ"כ הש"ך גם מ"ש באות כ"ה לא הבינותי. ואם היו ב' תרנגולים יבואר בקונטרס הספיקות: **ופש** נבן עדיין ספק א' בפ' חניות מוכרות ביצים מכשירות וא' ביצים מנבילה וכדומה דהוה איסור דרבנן והחנות ירועה מהו הדין אי נימא כל קבוע כמחצה דמי וחד בחד אף בדרבנן ספיקו להחמיר א"ר קבוע חירוש הוא (עש"ך אות כ"ב) ובדרבנן לא החמירו והולכין אחר הרוב. ול"ד לאיסור דרבנן בר"ח שאין בפל דהתם חז"ל החמירו בר"ח ואף פי' לפנינו כנוטל מקבוע דא"כ במלה תקנת חז"ל משא"כ כאן ובעת הדבר צריך לתמוד. ומיהו גבינת עובדי כוכבים פה"ג בלקח וא"י מאיזו לקח כל **שיש ששש** איסור תורה לא אמרינן ספק דרבנן להקל ויבואר בקונטרס הספיקות: **שוב** ראיתי שנהפוך הוא ובניכר החניות באיסור דרבנן לקח וא"י מאיזה הוא ספיקו מותר ול"ד לס"ש הש"ך בכללי ס"ם אות כ"א חד בחד דהתם באין ניכר משא"כ בניכר עפי' ק"א בש"ך אות ד' דכל שניכר לא איתחזק מיקרי ובאין ניכר החניות אף באיסור דרבנן אסור כמבואר סימן ק"ד ס"י בהג"ה קבוע לחומרא אף בסתם יינם דרבנן. ובגבינות עובדי כוכבים יראה להחמיר אף בניכר וכאמור. ומיהו מ"ש התום' בפסחים ס' ב' ד"ה היינו דספק דרבנן אין ראיה דאדרבא מדלא כתבו פשיקא לקולא אלא כתבו היכי מיתי ראיה **דקשיא** להו דל"ד לס' חניות דהוה ד"ת ומ"ש השור בא"ח ת"ם בניסול הוה ספק דרבנן יש קצת ראיה. ומצאתי ראיתי במ"ב ח"ש פ"ה ק"ד א' וז"ל קבוע כמחצה אם הוא איסור תורה הרי כדאמרן (כ) : **רמ** ודבר שי"ם. עש"ך. ובאות נ"ו מסיק דלהר"ב לא מהני בדשיל"ם נפל לים דמסעט ס"ם הוא וס"ם לא מהני אם לא בה"מ ע"ש באות נ"ח. ועיין אות ט"ח ועפ"י כלל ס"ג אות ח' ועיין כה"ג בהנהות הב"י אות ט"ז האריך דבזבחים ע"ד ב' מבואר דשיל"ם מהני נפל לים ולא ידענא דרש"י **פי'** שם דיוכל למכרו לכהנים אבל לא מיקרי דשיל"ם כמבואר בהערל פ"א ושוב ראיתי להמ"י שכ"כ והוא **פשוט** ואי משום דר"א הוה בעי למימר בהערל פ"ב א' לר"ל תרומה דשיל"ם אם כן תיקשי ליה מיסרא דר"ל בזבחים זה לאו כלום דלא ידע מסיקרא הנ"ל והא איתיתב נמ"ש בהנהות הטור אות ט"ג וז"ל תהרי"ל ובריה ודשיל"ם ש"ך לא ידענא דהש"ך לא הזכיר דשיל"ם שם ועש"ש באות ל"ב בש"ך: **מ** ונאכל. עש"ך תמה נמ כן כמ"ש הס"ו אות ח' ע"ש והפר"ח אות ל"א והמ"כ ח"ש פ"ז ק"ו ב' **פסקו** כש"ע דאכלו שונג לישראל שרי והביאו הס"י בכלל מ"ג אות י"ב יע"ש: **מא** אחד. עש"ך ובסימן ק"ם **פתם המחבר כדיעה** א' יע"ש ובמידי דרבנן בה"ם אין להחמיר: **מב** או. עש"ך ולשונו מנותנם דלמאן דמתיר בם"י **פי'** שלא בפנינו פשיטא דנפל לים השאר אסור דכיון שהתרתת מתחלה איך תחזור ותאסור אח"כ וסבור הייתי דרבותא קאמר וכן מצאתי למ"כ ח"ש פ"ז ק"ח א' אמנם בכלת כיון שכתב הש"ך משמע דמעמא יהיב לטלתיה קשה. וכתב הט"כ שם והפר"ח אות ל"ג שאם פי' קודם שנודע התערובות ונאבד אחר כן ונודע התירו כולם: **והנה** זה אמת ויציב ממ"ש הרא"ש בתשובה כלל כ' סימן י"ז הביאו הש"ך אות מ' (ס"ס ל' מ') דנאכל א' קודם שנודע שרן האחרים וכל שלא נודע אף בלקח **מקבוע** הוה **פי'** כמבואר ס"ה. ואמנם קשיא מעמא מאי כיון דרובא דאורייתא וכל דפי' מרובה **פי'** אמאי התירו אחרים כשנאכל או נפל לים. והמ"י שם אות י"ב דייק מלשון הר"ב שם ממ"ש **פי'** לחוד אסור משמע הא נפל לים אח"כ שרי ואין כ"כ הכרע וצ"ע להתיר ואמנם **פי'** שבא בפנינו יראה דאין להתיר:

כתב הפנים מאירות ח"א סימן ק"ח תמה על הש"ך מהקריב ראש א' התורו כולן והבל"י אות ל"מ כתב דהתם קודם שנודע יע"ש ואי משום הא אכתי קשה לפי מה שפי' הפ"ם שם דע"כ נודע התערובת דאל"כ לא הוה נדחין אלא שזה הכהן לא ידע אם כן היה בחזקת איסור ומה לנו שלא ידע זה הכהן (ונהי לענין קנסו שונג אמו מזיד סובר הפ"ם דלא קנסינן בהיכא שזה לא ידע) וקשיא שפיר להש"ך האוסר אפילו פי' בפנינו זה יש ליישב. ומ"ש הש"ך כיו"ן דנאסר הוא וגם התערובת י"ל ב"ה עמד בזה ולזה יש לנו לומר דנרמסין בבריית' דכוס לאיצר מרבוא לרבוא וכתי' הא' בתום' זבחים ע"ד א' ד"ה פירש דמשום רבי יהודה בר פלוגתא דר"ש נקיט דמאן דאסר אף בתערובות הנ' ומיהו מרב ע"כ טוכח דתערובת ב' שרי אף בעבודת כוכבים ומ"מ פריך שפיר שמואל כמאן דהא לא הווכר דעת החולק בעבודת כוכבים אלא בריטוני באדן אלמא ר"י אוסר אף איסורי הנאה בשאר איסורין ועוד דריטוני באדן אוסרין בכ"ש שמעא לנמרי אף הנאה דוודאי דבר הראוי לאכילה משא"כ שרי עכ"פ בהנאה לר"ש בב' תערובת ובכ"כ ר"ו בשם בנו בפתיחת הספר והוא פשוט:

ואי לאו דטסתפינא מחבראי וכ"ש מרבותי אמינא דדברי הר"ם כנים דוודאי דבר חשוב ז"ל נתנו

עליו

עליו דין קבוע כמ"ש כל הפוסקים וכ"ה בזבחים אם כן הוה כמו תערובת חד בחד ומש"ח תערובת האחת הוא כולו איסור כמו שיתבאר בקונטרס הפסיקות דהד בחד חשיב כגופו של איסור ום"ה אין להתיר אלא תערובות הנ' כבריתא דרמוני באדן כר"ש ושם ההוכר נפל אחד לרבוא כו' וכן העתיק הר"ט ז"ל בפי"ו מט"א ה"י דהיינו נפל מקבוע (עש"ך אות מ"ב) משא"כ בברייתא דכוס היוצר פ"ו א' מהן וכן העתיק הר"ם ז"ל בפ"ז מעבודת כוכבים ה"י וסובר כהראב"ש פ"י שלא בפנינו אסור משום גזירה לחוד שמא יקח מקבוע ום"ט הקביעות נתבטל ומש"ה די בתערובת הב' וכאמור :

בהא דפריך ט"ש א' מ"ם יש לומר התם איכא ג' פסיקי למאן דבעי ג' ולמאן דבעי ב' איכא צ' בב"א משא"כ א' מס' דאיסורא ברובא הוה כוודאי כמ"ש הרשב"א בס"ה ק"נ א' אם כן ליכא אלא ב' פסיקות בוא"ו או חד פסק בב"א וי"ל . שוב ראיתי בפ"מ לסמ' זבחים העיר קצת בזה יע"ש : **נב** ומ"ם. עש"ך ופמ"ו אות י' ותוכן כוונתם דהב"י שכתב ומשמע מרש"י כו' קאי אסיטרא דרב יע"ש ובמ"י כתב שמא שאני אוכל היא לאו דווקא דסבעת כו') אבל תערובת ג' שרי אף בב"א ומ"ש הש"ך ב"מ מרש"י ירצה בזה דהב"י כתב דהר"ם כרש"י ע"כ היינו שנזרש"י לא דסובר כרש"י מדדייק הב"י מרש"י במ"ש פירשו מועטין שזה לישנא דרב ע"כ ליכא למימר שרש"י סיבר כר"ם שיש חילוק בין עבודת כוכבים לשאר איסורין (כמ"ש הב"ם פ"ו מעבודת כוכבים או כתי' מהר"ם אשכנז) א"כ אמאי לא דייק ליה מפי מברייתא דרמוני באדן שפי' רש"י תערובת הנ' שרי וה"ה אמצעים לאחר שפירש מ"ם היה לב"י לומר היינו בזא"ו לא בבת אחת דליכא אלא חדא ספיקא דתערובת הא' הוה כולו איסור כדבעינן למימר קמן בעזה"י . ועל מיסרא דרב בתערובת הב' בהנאה (או עבודת כוכבים) פשיטא היא דבב"א ליכא אלא חדא ספיקא נם אי אפשר לומר דרב דנקים פירש אחד ממקום למקום אחר ע"כ ומשם לתערובת ג' (וכמ"ש הם"י שם אות כ' אף שדוחק גדול הוא) מכל מקום הוה ליה למידק להב"י מרמוני בארן דמרב אין מוכח כלל דאיסא בתערובת הב' מיירי והב"י רוצה לדייק בב' (כפי הבנת הר"ב בהג"ה) אשר ע"כ מוכח להיפך דנ' מותר אף כאחד אם נאמר דרש"י והר"ם אחודים הם ויש להלק בין עבודת כוכבים לרמוני באדן וגם אם נאמר דרש"י דלא כר"ם אם כן וודאי דתערובת הנ' לרש"י כאחד שרי ומנא ליה לומר להר"ם אינו כן :

ועיין מ"י כלל מ"נ אות כ' שהאריך להשיג על הש"ך ולפי מ"ש אתי שפיר הכל ומ"ש המ"י להר"ם תערובת הב' אסור אף א"א אלמא דא' כוודאי איסור חשיב ליה אם כן ה"ה תערובת הנ' בב"א אסור דאיכל א' מתערובת הב' יע"ש ולדידי אין זה מוכרח דאף דנימא תערובת הב' אסור להר"ם אף שפי' א' לנ' אפ"ה הב' נשאר באיסורו ום"ם לא הוה דאמרינן איסורא ברובא בב' אשתאר אכתי י"ל דמש"ה ב' אסור להר"ם דנזרונן אסו ב"א משא"כ תערובת הנ' וקל יותר אשאר אף להר"ט נ' בב"א מותר ומנ"ל להחמי' כולי האי . ומה שכתב הש"ך ד"ה צ"ע בם"ש התום' ד"ה פירש דרש"י לא פי' כן והא רש"י נמי מפרש כתום' דתערובת ב' שרי כדמוכח מטמרא דרב ברש"י ד"ה אלא ום"ש רש"י בר"ש דתערובות אמצעיים שרי לאחר שפי' היינו אף בב"א . הנה יש לומר דהתום' סוברים תערובת אמצעיים בב"א אסיר אף לאחר שפי' א' לנ' וזה דלא כרש"י והטעם דאיסורא ברובא אשתאר וכן מצאתי למ"כ ח"ש פ"ח ק"ם א' שפי' כן לם"ש התום' ובקונטרס לא פי' כן . והמ"י שם כתב שדוחק גדול הוא ולי העני דוחק הוה דרך מרווח הוא כמו שאנוב . כי הטעין בתום' שם (זבחים ע"ר ב') ד"ה ואי שפי' ר' אליעזר וכרבי אליעזר דאמר שנים שנים מש"ה נקט מרבוא לשלשה ומשלשה למקום אחר דאצמיעים שרי ב' ב' וע"כ שלשה והוא דהוה ד' יע"ש וזה שרש"י שם ד"ה ואי כתב דלשון א' ישר ה"ם כיון שפירש בבריתא דרמוני באדן מרבוא לשלשה ומשלשה למקום אחר מותר היינו הכל אף תערובת ב' בב"א לאחר שפי' א' לתערובת נ' ולא אמרינן כה"נ איסורא מתוך רובא (דלא מחמירין כולי האי בתתערובת ב') אם כן למה לי בתערובת ג' שלשה ב' והוא סני לאכול בב"א דאיכא ודאי חדא דהיתרא משא"כ התום' סוברים תערובת ב' בב"א אסור ומילי מילי קתני מותר כ"א כדיניה תערובת ב' בזא"ו וג' בב"א ולו"א לשלשה דאי ב' והוא נשאר אחד באיסורו (ורש"י לא ניחא ליה מילי מילי) ומ"ש התום' שם שלשה מותרים דברובא איתא הוא לית סער לדבריהם והבן . ומ"ש התום' ד"ה פי'

ומשלשה לשלשה הוא כפי תי' הא' בגמרא וסיברים חד בחד לאו תערובת מקרי כמו שאבאר :

ועיין כ"מ פי"ו מט"א וצ"ע דגמרא ערוכה הוא ב' והוא שוב ראיתי בכנה"ג הרגיש זה ובפ"ן מעבודת כוכבים הביא הב"י הגמרא ועיין בת"ח כלל ט"נ ד"ו מ"ש מר"ם מ"שטע תערובת ב' בעי רוב ומרשב"א אין משמע כן צ"ע דלהר"ט נ' דוקא אם כן ב' בעינן רוב דא' הוה קניף איסור משא"כ לרשב"א דב' שרי . עיין מ"י שם אות כ"ב וכ"נ ולא הבנתי לכאורה יע"ש ואין להאריך :

נד ודאי . עש"ך ועפ"ש באות נ"ה ודע שם"ש הר"ב אין לאדם אהד לאכול כולם היינו בב"א אבל זא"ו ודאי שרי לאדם א' וכן כוונת התום' שם ד"ה פי' וה"ה להר"ב נב' וראיתי להם"ט בחדושיו לזבחים תמה על הבה"ו בם"ש נ' מחלוקת לרש"י אמצעים דוקא פי' מותר הא לאו"ה אף בזא"ו אסור הקשה דמיטרא דרב אינו כן כבר כתבנו כמה חילוקים בין עבודת כוכבים לשאר והם"י כתב לעיל נם כן מיירי בנ' וכנראה שזה דעת הר"ב בהג"ה . ום"ש שם בתום' ד"ה פי' מכוון ב"א דהב"י נתבוין על ד"ה אלו ולדעתי אינו כן כי בב' או בנ' תערובות טובה הטור דאם א' שרי ובנפל לים הוא דכתב הרא"ש בפ"ה בשם ר"י כן יע"ש היטב . וכ"כ הפר"ח אות ט' מ"ש הר"ב אין לאדם א' לאכול כולן היינו בב"א יע"ש : **נה** אבל . עש"ך כבר השיג על הר"ב לעיל ובאן כתב עוד דבפסק איסור משטע מהר"ב דתערובת הב' א' א' הוא דשרי והטעיון באו"ה יראה דפסק איסור בתערובת הב' בב"א שרי . ובפ"ק נתקשתי בזה דהכל פשטא טאי כיון דאליבא דר"י אטרא או"ה דפסק א' בנופו לא מהני אמאי בפסק איסור תערובת הב' בב"א הוה כמו תערובת א' בזא"ו וס"ם בנופו והב' ע"י תערובת לא מהני שוב ראיתי להפר"ח אות ט"ב עמד בזה וכתב דהאמת כש"ך בפ' או"ה (וכמ"ש הש"ך באות נ' ונ"נ ובכר הארכנו לעיל) ובטל מקום להלכה לא כיוונו יפה או"ה וש"ך והדין עם הרב יע"ש . ואני תמה עוד דמאו"ה משטע להדיא התם דווראי איסור דרבנן שוה לפסק איסור תורה וכ"כ הש"ך בשטו אות נ"ד והיינו בתערובת הב' בב"א שרי והא ודאי איכל א' מתערובת הא' ואנן קי"ל דאיסור דרבנן בדבר חשוב אפילו באלף לא בטיל אפילו לאכול בזא"ז כמבואר סימן ק"א ס"א ולקמן . שוב ראיתי שאין קושיא דודאי בתערובת הא' הוה ב' ספיקות מב' ענינים דודאי יש באן פסק איסור תורה משא"כ בתערובת הב' דיש בפק אי יש כאן כלל פסק איסור תורה שפיר הוה ב' ספיקות טענן א' דאנו דנין על איתו פסק איסור שמא מותר הוא ושמא לא נפל כלל לתערובת הב' . וכן ודאי איסור דרבנן בתערובת הא' אין מקילין בזא"ו לומר פסק דרבנן לקולא כיון דחז"ל דין קבוע נתנו על התערובת הוה כמו חד בחד ואיתחזק איסורא מיקרי משא"כ תערובת הב' לא איתחזק כלל איסורא ובה"ם יש לפקוק על הש"ך בזה ובקונטרס הפסיקות אנאר עוד :

כתב הם"י כלל מ"נ אות כ"נ בשם ד"ם ע"י תערובת לא בעי שיאכל ב' כ' דלא כיש"ש פנ"ה סימן נ"ה יע"ש היטב . ואני ההדיוט הכותב ללמוד תורה אני צריך התבוננתי בספרים וראיתי דאיכא לעיונא בהא מילתא . הנה הש"ך בקיצור ס"ם דין א' כתב פסק מריפה לא נודע עד שנתערב בה"ם יאכל ב' ב' ובמ"י שם בקונטרס הפסיקות אות ז' כתב שלא ידע מאין למד לומר כן (וזה לשיטתיה בכלל ם"נ אות כ"ג) ובדין י' בפסק איסור שנתערב ברוב ואחר כך א' באחד שניהם אסורים כתב המ"י אות י"ז דליתא יע"ש. תחלה אני אומר שמ"ש הר"ב בת"ח פסק דרבנן אף בב"א ובזוהר איסור כהר"ם ז"ל ג' תערובת אל"כ הני בגמרא בריסוני באדן מרבוא לשלשה ומשלשה לשקום אחר וע"כ תערובת הב' בעי רוב ואיך כתב בד"ז כרשב"א להלכה דתערובת ב' די חד בחד וזה לפי ג' הרשב"א ז"ל ר"ש אומר לשלשה ומשלשה לשקום אחר ותערובת א' בעי רוב דליהוי בטל ט"ה כמ"ש בארוך קי"ו א' וכפי הנראה לכאורה זיכה שטרא לבי הרי ומש"ה בש"ע חזר ופסק כהמחבר כלישנא דר"ם ז"ל בפי"ו מט"א ד"י דאף תערובת הנ' בעי רוב (בר"ם סיים ומשלשה לרמונים אחרים והיא היא) . ום"ם הנך רואה דגי' רש"י ותום' והר"ם ז"ל ר"ש אומר מרבוא לשלשה ומנ' לשקום אחר והרשב"א ז"ל שנזרש"י אומר לשלשה יהיד הוא בגי' הואת והשתא אין לנו לומר אלא א' מב' אנפי או כתי' א' בגמרא זבחים ע"ד ב' דנ' והוא ובעינן תערובת הב' רוב דוקא (ולתום' ורש"י שרי תערובת ב' כשאין אוכל כא') או כתי' אבע"א כר"א וכפי' התום' שם ד"ה ואי כר"א דאמר ב' ב' . והמעיין בראש"ש פנ"ה סימן ל"ז כתב וז"ל וליכא למימר בחהר"ל אסרו תערובת א' לאוכלו א' א' ותערובת הב' לאכול שנים ולא כולן כאח' יע"ש הרי תפס בבירור ת' הב' בגמרא וכפי' התום' שם דמסתבר כן דלתי' א' קשה אמאי בעינן רובא דוקא ואיך שיהיה דעת הרא"ש כן (ויש להעמים בם"ש הב"י דעת הטור כרשב"א ולא כתב כאביו) וא"כ לדינא צ"ע (?) : ובקונטרס הפסיקות יבואר . ם"ש הכר"ן אות כ"ה להר"ט הי' אבע"א אינו כתום' דהר"ש פי' אלא תרתי היינו שנפלו ב' ופירש"י הא ר"א באכילה ז"א דהא אטרינן אחרות באחרות אסורין בהנאה ר"א אימר יוליך ליה"ם הא כ"ז שלא הוליך מודה דאסור בהנאה ומה יוסיף תת כח אכילה לענין איסור הנאה : **נו** י"א . עש"ך ויש לראות ס"ם ע"י תערובת לאו מתורת ביטול אלא ס"ם נמור הוא שבא לא נפל האיסור מתערובת הא' ושמא בתערובת הב' לא זו שנפל מא' ום"ש מס"ם דמניעה . ועיינתי שם בתשובת הרא"ש כלל ב' דין א' והכוונה ע"י תערובת כיון דאיתחזק איסורא (דהיינו פסק נולד בי"ם) לא מקילין להתיר ע"י תערובת לומר שמא אין זאת אבל היכא שב'הספיקות מנוף המניעה אם היה כלל איסור מקילין: **נז** אין . עש"ך משטע דנפל לים נרע מפסק ספיקא דתערובת והמחבר משטע דעדיף שהרי בספק ספיקא דתערובת לא התיר אלא בנ' ואלו בנפל מתיר בס"ם לחוד ויש לעיין :

כתב המ"כ בח"ש פ"ט ק"ט ב' כל הני דרכים (ר"ל נפל לים או פי' שלא בפנינו או ב' תערובת) שיכים ביבש בא"מ בפחות מששים עכ"ל והמנחת יעקב כלל מ"נ אות כ"א הסכים לזה . וא"י למה יחסו זה לעצמו ולמ"כ ובאו"ה כלל כ"ו דין י"א סבואר כן להדיא דבאינו מינו פחות מששים ופי' א' שלא בפנינו להרא"ש אשור ולהרשב"א שרי יע"ש עיר סיים יבש באינו מינו ונאכל א' בשוגג קודם שנודע שרי ומיניה נפל לים אהר שנודע. וב' תערובת אפשר אף להמחבר דאוסר היינו שתערובת האחד הוה קבוע כמחצה וכולו איסור משא"כ יבש בא"מ מדברים המתבטלים אפשר כ"ע מודים דב' סני וכבר צדדנו בש"ך אות י"ד בזה והבאתי דברי הרשב"א בארוך קי"ו ב' יש אומרים דלא נקילין נפל לים אלא באותן שהן למעלה מס' ולא ביבש יע"ש . ובאו"ה שם דיא משטע מש"ש פי' אשר להרא"ש שיקח מקבוע כיון דלא הוה אלא איסור דרבנן וה"ה יבש בא"מ דמ"ה נפל היא ושדרבנן בעי ס' נזרינן שיקח מקבוע . משמע הא אי הוה מן התורה לא נזר שיקח מקבוע אף שאין ניכר האיסור וזה קצת ניגוד לם"ש הש"ך אות י"ז והבן : **נח** מבח . עש"ך בשם התום' ופ"ז בסי' אבע"א ס"ם דאף בשל תורה לקולא ולפ"ז בס' א' בנופו והב' ע"י תערובת אבל ס"ם דמעשה יש להקל באין ה"ם : **נט אם** . עש"ך וכבר כתבנו שעם הדבר דפסק א' כיון בשל תורה להחמיר בדשי"ם עשאו כשל תורה משא"כ ס"ם דאף בשל תורה לקולא ולפ"ז בס' א' בנופו והב' ע"י תערובת בשל תורה להחמיר ה"ה בדשי"ם ויבואר בקו"ה : **ס אם** . עש"ך לישנא דהמחבר הוא כלשון הטור עפ"ר אות כ"ם ובמחבר לא שייך זה יע"ש ומ"ם קשה דהי"ל פסק פריפה כו' אפור אם הוא מדבר' החשובים שזה עיקר אבל לומר דבעי רוב בדברים המתבטלים זה לכאורה פשיטא ובתה"א קי"ו א כתב נ"ם לפסק פריפה שנתערב שאין מתירין אא"כ התיכה הראוי' להתבטל מצד עצמה ברוב קשה פשיטא דבאין ר"ל בפילה בלא ס"ם אפילו בדאי אפיטר. ואולי רמז להמחבר בזה דבא"ם דבעי ס' ביבש אם פסק בעינן ששים ול"ת דווקא בלח החמירו בו דבעינן ב' ספיקות מענין א' כמו שכתב הפ"ת אות ח"י יע"ש וקמ"ל דה"ח יבש באינו מינו בעינן פ' ובחבר"ל לא בטיל :

עיין לבוש פ"ח פסק ב' תערובות סני ובסימן ק"ם פסק פ"א בעבודת כוכבים ג' תערובות הפך פסק הר"ם ז"ל וכתב הטעם דעבודת כוכבים תערובת הא' ם"ה אסור מלא ידבק הלכך בעינן ג' תערובות יע"ש וצ"ע דמכל הפוסקים ופתוס' משמע בזבחים ע"ר א' ד"ה ונפלה דנפל לים התירו דם"ה אף עבודת כוכבים ברובא בטיל ותלינן שאני אומר ואף די"ל דס"ם הוא ס"ם התום' ושאר פוסקים לא כ"כ וצ"ע : **סא** שכיון . עש"ך יש לראות דס"ם דגוף הטעשה ערוף טב' תערובות דאלו ב' תערובות להמחבר לא מהני וחד בחד אף לרשב"א לא מהני דהוה כגופו של איסור ואפילו איסור דרבנן חד בחד ונאבר א' אסור עש"ך דין כ"א דאיתחזק איסורא ואלו ס"ם דגוף המעשה אף באיסור תורה לרוב הפוסקים מותר כמו התוא דם"ם כדבעינן למימר קמן בעזה"י א"כ ה"א פסק א' בגופו וב' ע"י תערובת קל מפי דלאו איתחזק כו' קש"ל דלא אי דשאני ד"ח דחסיר מובא . והנה המחבר השמיט תערובת חד בחד דאסור ובמור הביאו פרשב"א תה"א קי"ו א' אלא משום דאין נ"ם לשיטתיה דבעינן ג' תערובות משתרי אף בספק הא' חד בחד הוה פסק איסור ופותר בב' תערובות אח"כ כמ"ש הר"ב בהנ"ה ס"ח (ומה שהשמיט המחבר דאם רוב מתערובת א' נתערב הא' בב' הוה כאלו כל התערובת הא' בב' והוא מובחים ע"ר א' פי' ס' אסור קשה למה השמיט דא"ל דפי' בלא תערובת פיירי התם דלהלכה קי"ל וודאי כן כל שיש רוב מתערובת הא' אסור עיין תה"א ק"כ ב') הן אמת מ"ש הש"ך דפסק איסור בתערובת הב' אף המחבר יודה בו א"י הא בת"ח כלל ס"נ ד"ו בפסק איסור נקטיה כרשב"א ובווראי כרמב"ם משמע דלהר"ם ז"ל אף פסק איסור בעי ג' תערובות . ובפ"י כלל ם"ג אות כ"ב כתב כן דחד בחד הוה פסק איסור ודי בב' תערובות וצ"ע דאפשר חד בחד איתחזק איסורא והוה כל א' כגופו של איסור ובעי ג' תערובת ובנפל לים דין ס' וכ"א כ"ג ד"ה יע"ש :

סב יו"א . עש"ך במהדורא קמא הארכתי ועתה במהדורא בתרא ראיתי כי טיב לקצר . הנה הצר"ח אות מ"ו הביא בקונצר ג' שימית בהכנת דברי ר"י הזקן דנתערבה אספיקא קאי ולא היה ס"ם . שיטה א' דעת הרא"ה ז"ל בב"ח קמ"ו א' דם"ם לא שרינן אלא כשפסק אחד שרי ומדרבנן אסור הקילו בם"ם הא כל שהפסק א' מ"ה פסק ב' אסור מדרבנן דאין חילוק בין כשהם"פ בענין א' נמי לא שרי אלא כשהפסק א' מדרבנן והה"פ ם"ה אוקמיה בחוקת היתר (ובמ"ה השיג דאיכא חזקה דבתולה ולזה יש לומר דפסק א' הוא שמא באונס עיין תום' כתובות ס' ד"ה לא ומדרבנן אסור רצין רוב דרבנן והגמרא נקים שמא לאו תחתיו לאו דווקא ותחלה אנו אומרים שמא באונס) וזו השיטה היא ג"כ שיטת ס' התרומה סימן ע"ו דאין מחלק בין נוף אחד אלא כשהפסק אחד איסור תורה יע"ש . ום"ה הרא"ה דמדרבנן אסור הא מ"ה עכ"פ שריא א"י סנא ליה הא אימא איסור תורה אית ביה ואפילו אלף פסיקות ומש"ה הרא"ה בפ"פ מ"ה שרי ומדרבנן אין להאמינו על פיו יראה דלהוציא אשה מבעלה אמר כן אבל בעלמא שוויא אנפשיה תחיכה דאיסורא אפילו בדרבנן . ועיין פני יהושע בקו"א לבתובות דף י"ד סמ"ו כ"כ שכל פ"ם האצור בתלמוד פסק א' מ"ה מותר יע"ש והנך רואה שזה מחלוקת בין הרא"ה להרשב"א והרשב"א מביא ראיה מב"ק י"א שליא יע"ש . ובמקום אחר האריכנו מכמה ראיות יאי"ה בס' שושנת העמקים אבאר זה . שיטה הב' הוא ג"כ שיטת הרא"ה שם ב' ל"א דמעמא דר"י הזקן דפסק א' בנופו וב' בתערובות אסור כל שפסק א' מ"ה הא בגוף א' אף מ"ה אפ"ה שרי והנה ר"ת סיבר אף פסק אחד מ"ה ואפי' ב' ענינים שרי וסבור הייתי דר"ת לשיטתיה בפי מ"ש התום' זבחים ע"נ א' ד"ה רבי יהודה ומנחות כ"ב ב' ד"ה מבאן דר"ת סובר לרבי יהודה מין במינו אף ביבש לא בטיל ורב ושמואל נמי הכין סבירא להו ואפ"ה מתיר רב בזבחים מבעת במאה ותתערבת אה"נ דשרי מס"ם אף שפסק אחד מ"ה ומיהו המעיין שם ז"א ואין להאריך . שיטה הג' הוא דעת הרשב"א בם"ה שם דפסק א' בגופו וב' ע"י תערובות אף בדרבנן כל שיש דררא ד"ת כמו ביצה בי"ם אחר שבת דגזרו כו' אבל באיסור דרבנן שאין לו עיקר רק מדרבנן אפ"ה פסק אחד מ"ה לא . ואפנם הט"ו באות י"ד כלל העולה כו' דאף שאין לו עיקר רק מדרבנן אפ"ה פסק אחד בגופו לא מהני ועפ"ש שם :

והשתא מבואר מ"ש הש"ך דלהמחבר גבינות עובדי כוכבים ה"ה ביצה פסק נולדה בי"ם דעלמא כו' והוא שיטת הם"ה והר"ב מיקל כשיטת הרא"ה בל"א דבעינן דווקא שיהא פסק אחר מ"ה ובנוף וב' עינים לא הוה ס"ם הא פסק דרבנן אף שיש איסור תורה הוה ס"ם אף שני עינים . ומיהו דשיל"מ כ"ע מודים כה"ג פסק א' בנופו דאסור אף בדרבנן שאין לו שורש בתורה כדמוכח מסקנא דר"א בביצה וכמ"ש בם"ז אות י"ד וע"ש בזה"ך ואף בה"מ איסור ועפ"ש בש"ך אות נ"ח . ולפ"ז הר"ב מיקל . ום"ש עיד הש"ך די"ל דהרב מחמיר י"ל בב' אנפי דהר"ב בתערובת חד בחד וזה"כ נתערב עיד להמחבר מענין אחד הוה ס"ם ולהר"ב כיון שפסק א' מ"ה איסור ווה אינו חדא דכ"ע מודים בזה כמ"ש התה"א קי"ו א' ועפ"ז אות י"ב ועוד דלהרב והמחבר ג' תערובת בענין ואין נ"ט בזה וראיתי במ"כ ה"ש פ"ט קי"א א' שרוצה לפרש כן דעת רמ"א וז"א ועפ"ש באות ס"א . הפן הב' דלהר"ב אף בענין ונוף א' כל שיש להפריד הפסקות והפסק האחד פ"ה איסור כההיא דפסחים פ' חבר שהניח מנורה ועבידת כוכבים מ"א נדה ט"ו יע"ש ועפ"י כלל מ"נ אות כ"ו וז"ש הר"ב ונידעו שני הספיקות ביחד כההיא דפ"פ שא"א שיבואו אלא ביחד כמ"ש הרשב"א בתה"א קט"ו א' ומ"ש דטר אסר חדא כו' הם דברים פשוטים . ומ"ש לעיין במהריב"ל ח"נ סימן ק"נ (ט"ם ק') עיינתי שם וצ"ע טובא מה דמשמע מדבריו דלהרשב"א בהבנת דברי ר"י חד בחד ואחר כך נתערב בב' שרי וברשב"א מבואר ההיפך וביותר בם"ש הרשב"א בתה"א קט"ו א' דחד בחד כגופו יע"ש ושוב ראיתי להפר"ח אות ס"ז עמד בזה . עמ"ש לקמן בדין י"ם מתשובה ההיא :

דיני ספק ספיקא

א סג לא . עש"ך מסקנתו דכל שספק א' בגופו וב' ע"י תערובת אף לא נודע אפור וב' ספיקות מענין אחד בעינן לא נודע ולפ"ז ההיא דפסחים ט' ועבודת כוכבים מ"א ושאר דוכתי או דמירי בלא נודע או ספק הרגיל מהני ועמ"י כלל מ"ג אות כ"ז . ויראה לי דהא דספק א' בגופו וב' ע"י תערובת לא הוה ס"ם היינו מדרבנן ומן התורה בכל ענין הוה ס"ם דמעמא רובא הוא ובן משמע מפוסקים והתה"א קט"ז כ' ראוי לחוש לחומרא ואף הר"י דאוסר משמע רק מדרבנן . ובקיצור ס"ם דין א' כתב הש"ך להקל בה"מ בתנאי שלא יאכלנו כא' ויאכל ב' ב' וספודת מציה . והמ"י בקונטרס הפסיקות אות ה"ו השיג ע"ז דבלא נודע יש להתיר אף בלא ה"מ ואין צריך לאכול ב' ב' . ובכלל מ"ג אות כ"ג דהה דברי יש"ש בג"ה סי' נ"ה דאין צריך לאכול ב' ב' בס"ם דתערובת ובאות כ"ה דהה סברת האוסרים בלא נודע ועיקר ראיה שלו דמהרא"י בהגהות ש"ד סי' פ"ח סובר לחלק כן יע"ש ומשום הא לא אריא דהב"י כל התערובת הא' בב' כנופו של איסור ובני ג' תערובת משתרי אף בספק הא' חד בחד הוה ספק איסור ופותר בב' תערובות אח"כ כמ"ש הר"ב בהנ"ה ס"ח (ומה שהשמיט המחבר דאם רוב מתערובת א' נתערב הא' בב' הוה כאלו מביא המ"כ בסי' נ"ז והוא מובחים ע"ר א' פי' ס' אסור קשה למה השמיט דא"ל דפי' בלא תערובת פיירי התם דלהלכה קי"ל וודאי כן כל שיש רוב מתערובת הא' אסור עיין תה"א ק"כ ב') הן אמת מ"ש הש"ך דפסק איסור בתערובת הב' אף המחבר יודה בו א"י הא בת"ח כלל ס"נ ד"ו בפסק איסור נקטיה כרשב"א ובווראי כרמב"ם משמע דלהר"ם ז"ל אף פסק איסור בעי ג' תערובות . ובפ"י כלל ם"ג אות כ"ב כתב כן דחד בחד הוה פסק איסור ודי בב' תערובות וצ"ע דאפשר חד בחד איתחזק איסורא והוה כל א' כגופו של איסור ובעי ג' תערובת ובנפל לים דין ס' וכ"א כ"ג ד"ה יע"ש :

סב יו"א . עש"ך במהדורא קמא הארכתי ועתה במהדורא בתרא ראיתי כי טיב לקצר . הנה הצר"ח אות מ"ו הביא בקונצר ג' שימית בהכנת דברי ר"י הזקן דנתערבה אספיקא קאי ולא היה ס"ם . שיטה א' דעת הרא"ה ז"ל בב"ח קמ"ו א' דם"ם לא שרינן אלא כשפסק אחד שרי ומדרבנן אסור הקילו בם"ם הא כל שהפסק א' מ"ה פסק ב' אסור מדרבנן דאין חילוק בין כשהם"פ בענין א' נמי לא שרי אלא כשהפסק א' מדרבנן והה"פ ם"ה אוקמיה בחוקת היתר (ובמ"ה השיג דאיכא חזקה דבתולה ולזה יש לומר דפסק א' הוא שמא באונס עיין תום' כתובות ס' ד"ה לא ומדרבנן אסור רצין רוב דרבנן והגמרא נקים שמא לאו תחתיו לאו דווקא ותחלה אנו אומרים שמא באונס) וזו השיטה היא ג"כ שיטת ס' התרומה סימן ע"ו דאין מחלק בין נוף אחד אלא כשהפסק אחד איסור תורה יע"ש . וכ"ם הרא"ה דמדרבנן אסור הא מ"ה עכ"פ שריא א"י סנא ליה הא אימא איסור תורה אית ביה ואפילו אלף פסיקות וכמ"ש הרא"ה בפ"פ מ"ה שרי ומדרבנן אין להאמינו על פיו יראה דלהוציא אשה מבעלה אמר כן אבל בעלמא שוויא אנפשיה תחיכה דאיסורא אפילו בדרבנן . ועיין פני יהושע בקו"א לבתובות דף י"ד סמ"ו כ"כ שכל פ"ם האצור בתלמוד פסק א' מ"ה מותר יע"ש והנך רואה שזה מחלוקת בין הרא"ה להרשב"א והרשב"א מביא ראיה מב"ק י"א שליא יע"ש . ובמקום אחר האריכנו מכמה ראיות יאי"ה בס' שושנת העמקים אבאר זה . שיטה הב' הוא ג"כ שיטת הרא"ה שם ב' ל"א דמעמא דר"י הזקן דפסק א' בנופו וב' בתערובות אסור כל שפסק א' מ"ה הא בגוף א' אף מ"ה אפ"ה שרי והנה ר"ת סיבר אף פסק אחד מ"ה ואפי' ב' ענינים שרי וסבור הייתי דר"ת לשיטתיה בפי מ"ש התום' זבחים ע"נ א' ד"ה רבי יהודה ומנחות כ"ב ב' ד"ה מבאן דר"ת סובר לרבי יהודה מין במינו אף ביבש לא בטיל ורב ושמואל נמי הכין סבירא להו ואפ"ה מתיר רב בזבחים מבעת במאה ותתערבת אה"נ דשרי מס"ם אף שפסק אחד מ"ה ומיהו המעיין שם ז"א ואין להאריך . שיטה הג' הוא דעת הרשב"א בם"ה שם דפסק א' בגופו וב' ע"י תערובות אף בדרבנן כל שיש דררא ד"ת כמו ביצה בי"ם אחר שבת דגזרו כו' אבל באיסור דרבנן שאין לו עיקר רק מדרבנן אפ"ה פסק אחד בגופו לא מהני ועפ"ש שם :

והשתא מבואר מ"ש הש"ך דלהמחבר גבינות עובדי כוכבים ה"ה ביצה פסק נולדה בי"ם דעלמא כו' והוא שיטת הם"ה והר"ב מיקל כשיטת הרא"ה בל"א דבעינן דווקא שיהא פסק אחר מ"ה ובנוף וב' עינים לא הוה ס"ם הא פסק דרבנן אף שיש איסור תורה הוה ס"ם אף שני עינים . ומיהו דשיל"מ כ"ע מודים כה"ג פסק א' בגופו דאסור אף בדרבנן שאין לו שורש בתורה כדמוכח מסקנא דר"א בביצה וכמ"ש בם"ז אות י"ד וע"ש בזה"ך ואף בה"מ איסור ועפ"ש בש"ך אות נ"ח . ולפ"ז הר"ב מיקל . ום"ש עיד הש"ך די"ל דהרב מחמיר י"ל בב' אנפי דהר"ב בתערובת חד בחד וזה"כ נתערב עיד להמחבר מענין אחד הוה ס"ם ולהר"ב כיון שפסק א' מ"ה איסור ווה אינו חדא דכ"ע מודים בזה כמ"ש התה"א קי"ו א' ועפ"ז אות י"ב ועוד דלהרב והמחבר ג' תערובת בענין ואין נ"ט בזה וראיתי במ"כ ה"ש פ"ט קי"א א' שרוצה לפרש כן דעת רמ"א וז"א ועפ"ש באות ס"א . הפן הב' דלהר"ב אף בענין ונוף א' כל שיש להפריד הפסקות והפסק האחד פ"ה איסור כההיא דפסחים פ' חבר שהניח מנורה ועבידת כוכבים מ"א נדה ט"ו יע"ש ועפ"י כלל מ"נ אות כ"ו וז"ש הר"ב ונידעו שני הספיקות ביחד כההיא דפ"פ שא"א שיבואו אלא ביחד כמ"ש הרשב"א בתה"א קט"ו א' ומ"ש דטר אסר חדא כו' הם דברים פשוטים . ומ"ש לעיין במהריב"ל ח"נ סימן ק"נ (ט"ם ק') עיינתי שם וצ"ע טובא מה דמשמע מדבריו דלהרשב"א בהבנת דברי ר"י חד בחד ואחר כך נתערב בב' שרי וברשב"א מבואר ההיפך וביותר בם"ש הרשב"א בתה"א קט"ו א' דחד בחד כגופו יע"ש ושוב ראיתי להפר"ח אות ס"ז עמד בזה . עמ"ש לקמן בדין י"ם מתשובה ההיא :

לא הבינותי דלשם הש"ך אין מתיר כ"א בנתערבו התרנגולים תחלה וא"כ באלמנת עיסה שפיר משא"כ בעגל שנמלח וה"ה נדון דידן איכא לעיוני ביה ויראה בה"מ יש להתיר ובדין ד' ובדין ו' אבאר עוד . ובספק הב' באיסור תורה ועל ידי גלגול הוה דרבנן בלא נודע . הנה בשו"ת מהריב"ל ס"ג ק"ג כתב וז"ל בקיצור בשור ספק טריפה ובשלו בכלים ולאחר מעל"ע אי הוה ספק דרבנן לקולא והשואל דעתו דתלוי בפלוגתת ר"ת ור"י והריב"ל ג"כ דעתו כך כמו שיראה הרואה שם וא"כ בלא נודע הספק עד שנעשה דרבנן יש להתיר בה"מ . וכ"ת דהש"ך כתב לאכול ב' ב' ולא כולו כאחד בלא נודע והא אף כא' מותר מטעם ספק דרבנן לקולא בלא נודע י"ל ודאי לאכול שלא בבת אחת לא שייך ה"מ אבל ודאי אי בישלו כאחד דהוה לה וה"מ יש להתיר כאמור מטעם ספק דרבנן לקולא אלא שראיתי לשו"ת מהר"מ אב"ד דק"ק לובלין סי' ה' כתב דהש"ך דוקא התיר ב' ב' אבל ספק תורה ועי' גלגול דרבנן לא נודע לא מהני יע"ש והמעיין בריב"ל יראה כדברי ובכה"ג סי' נ"ז בהגהות ב"י אות ק"ט כתב דמ"ב בב"י שם קאי אספק דרבנן לקולא יע"ש וספק א' בפלוגתא דרבוותא הכה"ג שם אות קכ"ב כתב אף ספק פלוגתא דרבוותא כן הוא וראיה מכתבים ק"ל עכ"ל וכ"כ בסימן זה . ועש"ך דין י"א שאלה דעז ילדה שני שעירים דהשיג מהרא"י אף דספק פלוגתא דרבוותא הוא ואף שיש לדחות מ"מ מדברי השואל שם סי' קכ"ט יש ללמוד כן יע"ש (°) . עיין בב"ש אה"ע סי' ב' אות י"א ובמ"ש בספר גינת וורדים כלל ס"ח יע"ש :

ב כתב או"ה . עש"ך הפר"ח והמ"י והבל"י האריכו . ובעו"ה שדרכי החכמה נעלמו ממני אמרתי לפרש קצת באורך אולי אזכה להבינם . הנה המ"י בקו"ה אות ז' מחק תיבת "ספק ס"ש הש"ך בקיצור ס"ס בד"ב והבל"י בקו"ה אות ז' כ"כ בשם הפר"ח . ולפי דבריהם יהיה הפירוש באו"ה הכי מתחלה כתב ביצה מודאי טריפה וספק אי נגמרד בקליפה ונתערבה הוה ספק א' בגופו ודמי ממש לספק טריפה שנתערבה אלא דאו"ה קמ"ל דל"ת העמיד העוף בחזקה טהרוב ולאחר שנגמרה הביצה בקליפה נטרפה כמו גבינות . ומ"ש או"ה ול"ד לגבינות קאי נמי על דין א' . אמנם קשה טובא דמה ס"ס שייך א"נ נגמרה בקליפה קודם אכתי הוה ודאי איסור דרבנן עפ"י פ"ו בט"ז ז' וש"ך ח' . ואיכא איסור דרבנן בדברים השובים אין בטל כמבואר סי' ק"א ס"ב בהג"ה ולקמן בקיצור ס"ס דין כ"ג . ע"כ נראה דכולה הדא הוא וה"ק האו"ה ביצה בקליפתה "מספק טריפה שנתערב אין להפריד כו' והחלה אמר דמס"ס דתערובת פשיטא דלא אלא אפילו ס"ס דשמא אין טריפה ושמא נגמרה קודם לכן דמ"ה הוה ס"ס ומדרבנן ספיקא חדא שמא אין טריפה תלינן לקולא כמבואר דין י"ו מ"מ כאן לא הוה ס"ס כלל דהם ב' גופים . ומ"ש או"ה והלכך אף נתערב והעתיקו הש"ך דין ג' הם דברים ראשונים דבהכין איירי קודם אלא דמפרש טעמא דמלתא וכדבעינן למימר לקמן בעזה"י :

ומה שפירש הש"ך דברי או"ה במ"ש דהתרנגולת היתה בחזקת טריפה דמתריץ בזה דל"ד לגבינות כו' . צריך התבוננות בו גם במה שעשה כלומר . הכר"ו בבית הספק נתקשה בזה מה ענין ביצה דאנו רוצים להתיר מס"ס לגבינות דהיתר הוא מכח חזקה ופי' דקשיא ליה מגבינות בסירכא דטחרין מס"ס אף דספק א' בגופו כו' ועל זה תי' דהתם נחלבה בחזקת כשרות והאריך עוד ובדין ד' אבאר . והנה מ"ש דקושיא הוא מס"ס המעיין באו"ה בכלל מ"ט מבואר להריא דאוודאי טריפה דהחלב מותר דאוקי אחזקה קשיא ליה מ"ש מביצה מספק טריפה והכי קשיא ליה דנימא אוקי אחזקה דמעיקרא העוף (מחמת רובא) והשתא לאחר שנגמרה הקליפת הביצה נטרפה ומן התורה שריא וליכא כ"א איסור דרבנן בביצה תו אמרינן ספק דרבנן להקל ושמא אין התרנגולת טריפה . וכ"ת כל שבא ע"י גלגול לא אמרינן ספק דרבנן להקל עיין דין י"ש י"ל דבב' גופים אמרינן ספק דרבנן לקולא ומנא אמינא לה ממ"ש בש"ך סי' פ"ו אות י"א והפר"ח שם אות י' וכאן דין ח' הקשה הפר"ח ביצה בתרנגולת שספק נבילה הביצה מותרת אף שעל ידי גלגול הוא כיון דב' גופים הם יע"ש . והכוונה בזה בשלמא ספק דרוסה ע"י תערובת לא אמרינן לישתרי האיסור עצמו כיון שמתחלה היה ספק תורה משא"כ ביצה זו מעולם לא היה עליה כ"א דרבנן וכמו שאני עתיד לבאר זה בדין י"ט . ה"ה נ"ב ביש ספק אי נגמרה בקליפה . ולזה תי' או"ה דבגבינות בשעת חליבה היו הגבינות והפרה בחזקת כשרות משא"כ ביצה לא מבעיא בהיה ספק והשילה ביצה דלא על העוף דנין אלא על הביצה דאסור מ"ה אלא אפי' נמצאת ביצה לאחר שחיטה במעיה והתרנגולת ספק טריפה אמרינן אדרבה העמד על חזקה דהשתא כמו שהיא ספק טריפה היתה מקודם ונתי דחזקה דהשתא אין כלום נגד חזקה דמעיקרא (כמ"ש בס' ג"ו ואי"ה בספר שושנת העמקים אבאר עוד) מ"מ כיון דעל העוף אין אנו דנין (דאין נפקותא בזה) אלא על הביצה אדרבה חזקה דהשתא לגבי ביצה אלימא דאיזו חזקה טובה היה לביצה זהו נ"ל . ומפני שלא תפרש מ"ש או"ה "וגם היתה בחזקת טריפה טעמא יהיב למילתיה ולומר דמש"ה לא הוה ס"כ אף שלכאורה ב' הספיקות באין כא' לגבי הביצה (כמ"ש בדין ד') ה"ט דעוף בחיים עומד בחזקת איסור ומחזיקין מאיסור לאיסור (עס"י נ') והוה ס"ס במקום חזקה כה"ג שספק אחד בגוף כו' והש"ך אין רוצה לפרש כן (עיין מה שכתב בט"ז אות ט"ו) לכן עשה כלומר דמלת וגם לאו טעמא אלא לתרץ קושיא דל"ד לגבינות :

ואני תמה על מ"ש הש"ך בדין א' דמאו"ה משמע דאין לחלק בין נודע או לא נודע . ממ"ש או"ה גופא כלל מ"ב ד"ב וי"א הטעם דחלב מותר מס"ס שמא כשירה ושמא עתה נטרפה כדאיתא לעיל בספק דרוסה אף שאיסור תורה כל שאין הספק ע"י תערובות מותר אף באיסור תורה וי"מ דהתם טעמא שהספיקות לא נודעו ביחד אלא נודע מתחלה שהואב דרס ובאותו פעם לא היה אלא ספק א' יע"ש . הרי דאו"ה גופא מצדד בזה לחלק בין נודע או לא נודע (°) וצ"ע בכל זה : **ג** והלכך . עש"ך (כ"ז לשון או"ה שם עד עכ"ל בדין ד') ואף שיש בביצה ב' ספיקות קודם שנתערבה ונאמר כל שיש ב' ספיקות אף שספק א' ע"י גופו כו' מידי איסור תורה נפיק (כמ"ש בכמה דוכתי ובדין ד' אבאר עוד) מ"מ הוה כודאי איסור דרבנן עכ"פ ותו לא מהני תערובת כמבואר בק"א ולקמן בקיצור ס"ס בדין כ"ג דאיסור דרבנן דינו כתורה לענין תערובת כל שהוחזק שם איסור :

ד ודוקא . עש"ך ויש כאן עיון דק . וכפי מה שאני מבין מדברי הש"ך ז"ל הוא כך . דספק א' בגופו וב' ע"י תערובת חד בחד כמו ספק טריפה חד בחד יצא מכלל איסור תורה אף לר"י בעל התוס' רק מדרבנן אסור הוא והלכך ספק שנתערב חד בחד ונמצא ביצה שידוע שלא נגמרה בקליפה קודם ספק טריפות הביצה שרי דשמא מכשירה ושמא אין התרנגולת טריפה ואף דספק א' מ"ה הוא הא ליתא דבתרנגולת ליכא ספק תורה שכבר יש בכל אחד מהן ב' ספיקות שנתערב חד בחד וכיון שכן יצאו מכלל ספק איסור תורה . משא"כ אי לא נתערבו התרנגולים הביצה אסורה דאיך תאמר שמא מכשירה ואת"ל מספק טריפה שמא אין טריפה הרי מיקל אתה בספק תורה שכבר אסרתו התרנגולת מספק טריפה שבה ואין בכך שבאחרונה אתה מיקל בספק תורה שכבר אסרתו או בראשונה . והשתא מקשה הש"ך לנפשיה א"כ בדין הג' ביצה מספק טריפה וספק אם נגמרה כו' ונתערבה אמאי אסורה והלא הביצה אין בה ספק תורה דיש בה ב' ספיקות שמא נגמרה ושמא אין טריפה (ומ"ה הוה ב' ספיקות) וכיון שכן יצא מכלל ספק תורה א"כ לישתרי בתערובת עכ"פ . ויש לתרץ כיון דמ"מ יש כאן ספק איסור בתערובת זו ויש ג"כ עכ"פ איסור תורה מתחלה עכ"פ הוה כודאי איסור דרבנן שנתערב דלא בטיל . אבל לשון הש"ך קשה להולמו שכתב דמתחיל בספק תורה וצ"ע :

ולפ"ז הדין כך הוא ב' תרנגולים א' ודאי טריפה ונתערבו ונמצא ביצה א' וא"י אם נגמרה כו' אסורה דכל אחת מתרנגולת אסורה מספק איסור תורה וגרע מספק איסור דחד בחד איתחזק וכגופו מיקרי אף לענין דרבנן עיין דין כ"א . וא"כ אף תדון ושמא מכשירה והלא כבר אסרתו התרנגולת מספק חד בחד איך תתיר מה שאסרתו ואף דלגבי ביצה באין ב' ספיקות כאחד מ"מ א"א מתירין דל"ד לפ"פ ונאמור . דהתם בגוף ובענין א' משא"כ כאן . אמנם כן אי לא נתערב התרנגולים תחלה אדרבה יש להתיר הביצה דהוה ס"ס גמור בביצה שמא מכשירה כיון שניכרים התרנגולים ואת"ל מטריפה שמא נגמרה קודם לכן הקליפה והוה ממש דומיא דפ"פ דלגבי ביצה ב' ספיקות בענין וגוף א' וא"א להפריד ביניהן וכ"ש בא' ספק טריפה דאז שרי הביצה בין נתערבו תחלה התרנגולים ובין ניכרים כל שיש ספק אי נגמרה בקליפה :

אבל אי ידוע שלא נגמרה בקליפה אז הדין כך בספק טריפה ונתערבו התרנגולים שרי הביצה כו' ואי לא נתערבו התרנגולים אסור הביצה דספק הב' שמא אין טריפה אתה מתיר מה שאסרתה כבר ספק תורה כיון דלא נתערבו ואין חילוק בין אם תתחיל בספק תורה מעיקרא או אח"כ כדכתיבנא לעיל. וכ"ש כשא' ודאי טריפה דאז אף נתערבו תחלה תרנגולים כיון שידוע שלא נגמרה כו' אסורה הביצה ופשוט הוא . ואמנם לשון הש"ך מ"ש וכן ביצה בספק מטריפה ודאי "אף "על "גב שנתערבו חר בחד וכן בדין ד' בקיצור ס"ס כ' "ואף "על "פי שנתערבו כו' משמע לכאורה וכ"ש כשלא נתערבו וא"י אם נגמרה בקליפתה אפ"ה אסורה וצ"ע ואפשר דה"ק אע"ג כו' כלומר ל"ת דקיל הוא הואיל ונתערבו אלא חמור הוא . ומ"ש הש"ך לתרץ אמאי בספק איסור תערובת הב' שרי כא' והא הוה כמו תערובת הא' בזא"ז וכבר עמדנו ע"ז בש"ך אות ג"ה ומתרץ שפיר דבתערובת הב' לא איתחזק איסור וספק הב' אין איסור תורה שכבר נתבטל בתערובת הא' ברוב מ"ה משא"כ תערובת הא' יש כאן ודאי ספק איסור הלכך כשתתחיל בספק איסור אתה מתחיל באיסור תורה וכן אתה עושה ב' גופים כיון דאיתחזק איסורא . ובזה א"ש כל החילוקי דינים הנ"ל . וכל זה כתב הש"ך שמ"ש האו"ה ספק טריפה ואע"ג דלא נתערב אלא חד בחד דדוקא קאמר הא לא נתערב אלא ניכרים אסורה הביצה אף מספק טריפה וא' כשירה דאל"כ אלא או"ה מיירי בין נתערב ובין לא נתערב איך סתם וכתב א' וודאי טריפה אף שא"י אי נגמרה כו' הביצה אסורה ואמאי אלא מיירי בנתערב כדכתיבנא לעיל בזה . אמנם הפר"ח דין יו"ד חרה אפו בו ובאו"ה וכתב שלא כיוונו בזה להלכה . ולפי דבריו נהפוך הוא ב' תרנגולים א' ספק כו' וניכרים הביצה מותרת דב' ספיקות בביצה באין כא' שמא מכשירה ושמא אין התרנגולת טריפה ובנתערבו הוה כ"א כגוף האיסור חד בחד הוה כגופו של איסור ולית כאן ספק שבא מכשירה עכ"ל . הנה י"ל נהי דחד בחד כגופו של איסור מ"מ טידי ספיקא לא נפקא . ומ"ש כשניכרים הביצה מותרת מי יתן אזכה ואבין איזו חילוק יש בין לבין דין ביצה מספק טריפה וא"י אם נגמרה כו' דיש ס"ס בגוף הביצה ובאין כאחד בביצה ואף שהפר"ח כתב שם דבב' גופין לא אמרינן ס"ס כמו שכתב הרא"ם ז"ל בביאוריו למגלה התם קאי אטומטום אינו מוציא מינו שמא הא' זכר וא' נקיבה וס"ס בב' גופים לא אמרינן יע"ש (ע"ש ברא"ם ומגלה תקנה היא ועשאוהו כשל תורה) מ"מ ל"ד לביצה דב' ספיקות כא' אלא ע"כ כיון דאתה דן על הספק טריפה ממילא אתה דן על התרנגולת ואיך תתיר מה שאסרת . ומעתה אבוא למה שכתבתי בדין א' ומ"ש השבות יעקב בח"ב סימן ק"ט ספק טריפה שנמלח דהתיר שמא קיי"ל כראבי"ה דמליחה כ"ק (עס"י ק"ה) ושמא אין טריפה דב' ספיקות באין כא' על הבשר הנמלח לא ידענא איזו חילוק יש בין הא להך דב' תרנגולים שלא נתערבו להש"ך דביצה אסורה וה"ה ביצה מספק טריפה וא"י אי נגמרה דאף להפר"ח אסור . ואף שי"ל התם להתיר לדעת הפר"ח כיון שלא הוחזק איסור מ"מ בספק טריפה שנפל לא"מ וספק אי יש ס' אין להתיר אף בה"מ מטעם דהוחזק איסור . וכר"ו בבית הספק כתב על דין או"ה ביצה מספק טריפה וא"י אי נגמרה למה אסורה והא דומה למ"ש התוס' (צ"ל רש"י) בכתובות י"ד א' ד"ה תרי דס"ס שמא לא נתגרשה אמו ושמא בן ט' לראשון דומה לביצה ולי י"ל דהתם איכא חזקה דא"א באמו ולומר שלא נתגרשה אלא מדרבנן אסור או תרי ותרי מיירי דהוה ספיקא דרבנן (עיין כתובות כ"ב) וא"כ בדרבנן לא בעינן ב' ספיקות בענין א' ועם זה י"ל קושית הפוסקים באלמנת עיסה סוף דבר אני העני מחמת שדרכי התכמה נעלמו ממני והדברים עמוקים וארוכים לכן אני נבוך בדין הזה של הש"י ובדין מ"ש בדין א' אמנם בלא נודע יש להתיר שפיר כדכתיבנא (°) :

דע דכל מ"ש בדין ג' ד' היינו למ"ד ביצה לא בטילה וכ"כ ז"ל והוא פשוט דלמ"ד בטילה ה"ה כאן . ואמנם אם יש ב' כשורות וא' וודאי טריפה נתערבו מבואר בפ"ו בהג"ה כל דפריש מרובא והוא באו"ה כלל כ"ז ד"ד ועש"ך שם אות ל"ז ובמ"ש : **ה** הילכך . עש"ך והכוונה אף דבכל א' מתרנגולים יש ס"ס בלא"ה ויצאו מידי ספק איסור תורה כמ"ש בדין הג' מכל מקום כיון דיש כאן וודאי ספק איסור דומה ממש לביצה מספק טריפה וא"י אי נגמרה בקליפתה שנתערבה דלא מהני ה"ה כאן ולישנא דספק א' מ"ה לאו דווקא אלא הכוונה כל שיש בו איסור תורה אף שע"י גלגול דרבנן הוא אין אתה עושה ב' גופין להקל וצ"ע קצת : **ו** וממה . עש"ך והוא מבואר דאף לא נודע שרי וכל שאסור לא מהני לא נודע עיין דין א' ובקיצור ס"ס דין א' : **ז** ויצא . עש"ך ונלמוד מדין ב' תרנגולים א' ספק ונתערבו ה"ה כאן אבל לא נתערבו התנויות לא כמו ביצה ולשיטת הפר"ח נהפוך הוא ול"ת דביצה גוף אחר הוא לז"א דאין להלק ביניהן : **ח** אבל . עש"ך והוא פשוט ששוה לביצה שנמצאו ב' ביצים ה"ה כאן . והכלל בזה כל שי"ל שאין כאן ספק איסור בלל ש"ד הא כל שיש כאן וודאי ספק איסור אין מתירין וכבר כתבנו לעיל מה שיש לעיין בזה : **ט** ונראה . עש"ך בכאן יש לשאול ספק א' בגופו כו' אי כן התורה אסור לרעת ר"י דהלכתא כוותיה או כל שיש בב' ספיקות אף בב' ענינים מ"ה שרי ומדרבנן אסור א"ת שרי מ"ה קשיא הך דהבא בנפל לים נמי הוה כאן מדרבנן כיון דליכא ביה איסור תורה דיש ס"ס וא"ת אסור מ"ה תרוץ לי מ"ש הש"ך דין ד' דב' תרנגולים א' ספק טריפה ונמצא ביצה א' בניכרים הוה ספק א' מ"ה ובנתערבו חד בחד הוה ספק דרבנן ויש לומר דכל שיש ס"ס מ"ה מותר אלא דמ"מ הוה כוודאי איסור דרבנן וחד בחד באיסור דרבנן כתב הש"ך בדין כ"א דאיתחזק איסורא לא אמרינן ספק דרבנן לקולא . ולפי מה שיתבאר שם דיש מקילין ה"ה כאן . ובמ"י בקו"ה אות י"ו מתיר בכאן מטעם דא"א דנין על הנאבד ואין מוכרח כ"כ אמנם מ"ש כאן צ"ע :

י כתב עש"ך והם דברים פשוטים לדעתי דבספק איסור בתערובת הב' כולו כא' או ודאי איסור בתערובת הג' א"א בעינן רוב בתערובת הב' הא חד בחד הוה כתערובת הא' וזה דוקא ביבש אבל בלח ור"ל שסלקוהו לתחיכת חלב כיון שא"א דנין רק על הסליחה מקילין שפיר אף בפחות מרוב וה"ה א"מ ול"ק מ"ש הפר"ח דין י"א והמ"י בקו"ה אות י"ט דמ"ש מתערובת דהכא מיירי שסלקוהו ובטעמא מקילין . והיינו כשנתערב ברוב אבל ספק איסור חד בחד ונפל לקדירה וסלקוהו אסור ול"ד לד"ב ביצה מב' תרנגולים חד בחד ואחד ספק איסור דהתם בביצה לא איתחזק איסורא . ואמנם מ"ש הש"ך וכ"מ באו"ה כלל מ"ז באמת צ"ע דהתם בגבינה ההר"ל יע"ש והמ"י הרגיש בזה :

ומה שיש מהתבוננות בדברים הללו הוא התיפוק ליה דחלב בשומן מין במינו עס"י צ"ח מדרבנן נמי בטיל ביבש ברוב וכמ"ש הפר"ח וכ"ת מטעם חהר"ל מיירי הא בורכא דשומן וחלב לא מיקרי ר"ל (ע' סימן ק"א בכרכשה) . ואולי מחמת דבר שבמנין מיירי . וכ"כ בכר"ו אלא מ"ש שם דאיסור דרבנן בלח אין צריך ס' כמ"ש הש"ך בק"ט לא ידענא מהו דא"כ בלא ס"ס הוה דרבנן שיש חד בתרי מעיקרא . ואמנם הדבר הקשה עלי הוא דכשניטוח אי סלקוהו מקדירה וליכא רק פליטה אמאי לא מותר מטעם חד בתרי כמבואר סימן ק"א דתהר"ל שנתרסקה בטלילה היא וכ"ש הטעם דאין ר"ל . וכ"ת הטעם חמור מניטוחה דאיך תתיר פליטתה והיא גופא עדיין באיסורה קיימא הא מנ"ל ויצר חגבים יוכיחו ועוד הא טעמא קאמינא דהטעם אין ר"ל :

או יאמר דהיו כאן שלש חתיכות א' ספק חלב וב' היתר דבר שבמנין והוה איסור דרבנן מטעם מדרבנן דליכא עכשיו רוב (ומדרבנן מעולם לא הותר) ומש"ה מטעם ס"ס קאתינן עלי' וצ"ע (°):

יא גרסינן . עש"ך וכ"כ הפר"ח אות י"א דל"מ כשספק א' מתיר טפי מאחרון דהוה ס"ס אלא אפילו כשמוסיף במציאות כמו ילדה זכר ונקבה שמא נפתח רחמה כבר קודם לידה זו ואת"ל עתה מ"מ שמא נקבה ילדה קודם . אלא שבמ"י בקו"ה אות כ' והכר"ו פקפקו על זה והם כתבו דזוקא התם דאיך תאמר שמא באונס ואת"ל רצון שמא בקטנותה כיון דלהודית שהיה ברצון תו ליכא לספוקי בקטנה דאין לה רצון וכ"ת תתחיל הכי שמא בקטנותה ושמא באונס דבעינן מתהפך יע"ש ומ"מ לדינא י"ל כהש"ך וצ"ע בה"מ . ומה שיש לספק בזה אי ס"ס מש"א מ"ה לא הוה ס"ס או מדרבנן ומ"ש הרא"ה ז"ל בב"ה קט"ז א' מפ"פ דס"ס שהוא באיסור תורה מ"ה הוא ס"ס ומדרבנן אסור (זהו לשיטתו אף ב' בגוף א') ולהוציא אשה לא החמירו יראה דמש"א הוה מ"ה דאל"כ איך מוציאין ודוחק לומר דסובר כהר"מ ז"ל בהל' א"ב פ"ג ה"ב יע"ש והלכה כתו' דכולן חולקין על הרא"מ וכ"כ המ"י שם ומ"מ צ"ע דאפשר ס"ס מש"א ממש כמו ההיא דפ"פ מ"ה לא הוה ס"ס :

ודוי יודע שהט"ז בסימן שי"ו אות ה' הניח דברי מהרא"י ז"ל בספקין בצ"ע וכוונתו דלא הוה בספק א' בגופו כיון דקודם לידה אין על מה לחול הספק הא שמא ילדה או לא ילדה והוה באין ב' ספיקות כא' וכתב עוד שם דבב' זכרים שפיר כתב רמ"א דאסורים דא' וודאי בכור דהוה כב"א כו' הישון מגומגם וה"ק כיון דב' ספיקי סותר כ"א חבירו הוה כמו ב' שבילין דספק טומאה ברה"ר טהור ואפ"ה בב"א מדרבנן טמא ה"ה כאן דעיקר ההיתר מס"ס וסותר א' חבירו (עיין ב"ק י"א בתו' שם ובספר ג"ו דברינו מזה : ומ"ש הט"ז דהוה כב"א קשה דבאדם א' אף בזא"ז כב"א דמי) . וי"ל בב' תערובת התערובת הב' מותר א' א' לרוב הפוסקים והא ספק הב' סותר כל א' חבירו וספור הייתי לחלק בין ס"ס בדאוריי' כמו בב"ק י"א ובין דרבנן כי היכי דמ"ת חד בתרי בשיל אלא שבד"ס בא"ת תל"ט אות ב' משמע דאף בדרבנן כל שא' סותר חבירו אין ס"ס ומדרוסה דמחלוקת ר"י ור"ת אי הוה ס"ס בגוף הא מטעם שא' סותר חבירו הוה ס"ס ובספר גנת וורדים נסתפקנו בתו' ב"ק י"א ד"ה דקא מטהרת אי דווקא שהב' ספיקות א' סותר חבירו או אף כשא' סותר וצ"ע(°) : **יב** אלא . עש"ך ועיין מ"ל בפי"ט מא"ב ואי באונס לא עשאה זונה אפשר ה"ה פיתוי קטנה לא עשאה זונה ואין הספק א' מהמיר יותר משני בפ"פ (דלא תימא באונס לא עשאה זונה דזונה דקרא רצון משמע ופיתוי קטנה ורצון הוא אלא דלא נתכוין למעול באשה דאין לה דעת . ובהא דשני תערובות בס"ס מותר הא כולו כאחד לא אף דספק דרבנן להקל בלא איתחזק מ"מ קבוע דרבנן הוה כחד בחד ויש סיוע למ"ש הש"ך דין כ"א ושם יבואר) ואין עת האסף פה :

יג כתב . עש"ך והנה נקיט למשל בעלמא דבלא"ה לא הוה ס"ס נגד חזקה . ומ"ש דגרע מש"א ירצה בזה דהתם בפ"ס שמא באונס ואת"ל ברצון דיש חשש אכתי בקטנותה וכן להיפוך משא"כ כאן איך תאמר שמא במיעוט בתרא ואת"ל לא במיעוט בתרא אלא שאתה חושש להחמיר אכתי שמא במפרקת אין זה חשש דבמפרקת פשיטא אתה מיקל. ואמנם מ"ש ועוד דתוכל לומר מיד שמא בעור יראה לכאורה דה"ק כשתאמר את"ל לא במיעוט בתרא אלא בעור וקמה קצת ויראה

לכאורה דה"ק דבשחיטה לאו ס"ס דכשתאמר שמא בעצם ואת"ל בעור כו' והלכך לא הוה ס"ס וצ"ע. ועיין בסימן ק"צ בש"ך אות פ"ה ובמ"י בת"ה הלכות נדה סימן ק"צ אות ל"ו יע"ש:

יד וכ"כ. עש"ך וכלל העולה מזה דכל שיש ב' צדדין ותוכל להתחיל באיזה צד שתרצה בעינן מתהפך ואמנם ב'תגאים צריך לזה האחד שיהיה ב' צדדין בגוף א' לאפוקי ב' גופים כמו נשבר הגף ונקיבת הריאה דשני גופים הם צריך אתה לדון החלה על הגף ולא בעינן מתהפך וכן בב' מקומות ספק לאל ואת"ל עאל שמא לא דרס א"צ להתהפך. אבל מומן לזמן שמא לאחר שחיטה נשפר ארכובה ושמא לא יצא לחוץ עד שאתה מתחיל כך תתחיל להיפך וליכא ס"ס והפר"ח אות י"ג האריך להשיג ע"ז וכתב דהוה ס"ס והרואה יראה כפי מה שחילק הש"ך אין סתירה מאותן מקומות וכ"כ במ"י בק"ה אות כ"ג (ומה שכתב הפר"ח על הרמ"ע דבאין עור חופין רובו לכ"ע טריפה לא הבינותי עס"י ג"ח). וההיא דפ"פ שהקשו בתוס' שמא מ"ע ושמא באונס אין צריך להתהפך דבתולה זו בחזקת שאין בעולה א"כ מתחלה צריך לדון שמא מ"ע (וק"ק מנשבר הרגל) וכ"כ הכי"ו בבית הספק: **טז** ונראה. עש"ך ולהלכה קי"ל כן לחומיר אף בדרבנן כמו שאבאר במחודשים אי נימא דכל שאין מתהפך לא הוה ס"ס כלל או דלמא לחומרא אמרינן כן ולא לקולא מאחר די"ח בדבר:

וזהו יודע דממ"ש הרמ"ע בתשובה מבואר שם דווקא באיסור תורה בעינן מתהפך אבל באיסור דרבנן כמו דשיל"מ וכדומה (בה"מ) לא בעינן מתהפך שכ"כ שם בסימן קכ"ו וכיון שכן מאי חזית דתתחיל הכי תתחיל הכי ובדאורייתא ספיקו לחומרא משמע הא מדרבנן לא בעינן מהפך וכן נראה לי וצ"ע: **ומה** שכתב הש"ך בשם תשובת ר"ש לדמיון נקטו דלהלכה מעמיד אפילו באלף לא בטיל ולדידן אף הועמד בפרחים אסור וכ"כ המ"י בקו"ה אות כ"ד ועיין בדין ח"י: **טז** והיכא. עש"ך והם דברים פשוטים דממ"נ מ"ה יש ס"ם ובדרבנן די בספק א' כל דלא איתחזק איסורא. ואמנם מ"ש כן משמע מאגור שהביא בדין י' צ"ע כי שם אף מדרבנן יש ב' ספיקות ושוב ראיתי במ"י בקו"ה אות כ"ו תמה עליו בזה וי"ל בדוחק: **יז** כתב. עש"ך הנה תחלה גמגם בדברי הת"ח דכפי המובן לכאורה הדינים אינם אמת דמשמע דאיסור דרבנן שנולד בו ספק אין ניתר אלא שניתוסף עוד ספק או על ידי תערובות רוב וזה אינו אמת דקיימא לן כל ספק דרבנן משתרי בחד ספק: **גם** דברי או"ה נדפסים בטעות בכלל כ"ה דין י"ב במה שכתב ומ"מ צריך ס"ס להתיר "דהא דאמרינן ספק דרבנן כגון כו' הם נדפסים בטעות מלת "דהא צ"ל והא גם חסר מלת "לקולא בתר חיבת "דרבנן וגם אין הכוונה דבשר שנמ"ה דינו כדין גבינות שהם רחוקות זה מזה כמו שאבאר:

הנה הדין נחלק לג' (עפר"ח בקו"ה דין י"ד ואבאר בסמוך) ביצת נבילה וכדומה שאסרו משום סיג וגדר אשו ביצת טריפה כל שיש ספק אם ואת ביצת נבילה או לא ספיקא לקולא ככל ספק דרבנן. ואם נתערב ביצת נבילה באלף אסורות (למ"ד כל שדרכו) ולא אמרי' ספק דרבנן שמא אין זאת כמבואר בסימן פ"ו וק"א דאיסור דרבנן בהר"ל לא בטיל דאיתחזק איסורא גם דין קבוע עליו והוה כחד בחד. בשר שנמ"ה אף שיש בו חשש איסור תורה מ"מ חומרא בעלמא הוא קיל ספי מביצת נבילה דל"מ אי יש ספק איזו היא שנמ"ה דשרי כמו ביצת ספק מנבילה אלא אפילו בשנמ"ה שנתערב ברוב והוא הדר"ל ניתר מס"ם שמא לא נתחלף ושמא אין זאת דבדרבנן לא בעינן שני הספיקות מעניין א' ומיהו הכל ביחר אסור לאכול. והדר אמר ענין בפ"ע והוא הדין הג' החמור יותר מן הב' דינים הקודמים גבינות עובדי כוכבים שאסרו מדינא מדרבנן מחמת חשש איסור תורה הוה כוודאי איסור תורה ול"מ אי נהערבה גבינות עובדי כוכבים באלף דאסורה דפשיטא דא"נ הוה כוודאי איסור דרבנן כמו ביצת נבילה אין בשילה אלא אפילו יש ספק אי זאת הגבינה של ישראל או שמא הוחלפה בעובד כוכבים דכה"ג ביצה שרי והגבינה אסור דהוה כוודאי איסור תורה וכמ"ש או"ה כלל מ"ז וכמו שאבאר וכצ"ל באו"ה "והא דאמרינן ספק דרבנן "לקולא כמו ביצת נבילה כו' אבל מזה שיש ששש ואיסור תורה היינו גבינות עובדי כוכבים הוה כוודאי איסור "תורה אבל "בשנמ"ה לא הוה אפילו כוודאי דרבנן מדבטל ברוב חהר"ל. ומ"ש אחר כך או"ה ומיהו רוב בעינן חוזר אראש דבריו אבשנמ"ה לא אגבינות. ותראה שהש"ך ז"ל דקדק בדבריו במ"ש תחלה דגבינת עובדי כוכבים הוה כוודאי איסור "תורה היינו אי ספק אי הוחלפו דאי כוודאי דרבנן היה מותר כמו ביצת נבילה. ולסוף כתב דעל ידי תערובת אין להתיר דהוה כוודאי איסור והשמיט מלת "תורה דדי בכך דא"נ וודאי דרבנן לא בטיל כמו ביצת נבילה. ועכ"ש בדין ח"י: **יח** וכ"כ. עש"ך הנה כבר ביארנו זה. ובכאן הוכיח הש"ך ז"ל דדבריו שפי' באו"ה כלל כ"ה אמת דל"ת דהגי' כמו שכתובה עכשיו אמת "דהא כו' ולומר שגבינת עובדי כוכבים ובשנמ"ה שוין המה וא"כ גבינות עובדי כוכבים על ידי תערובת שרי דהא ליתא דבכלל מ"ז לא התיר אלא ספק אי הוחלפה על ידי תערובת לא גבינות עובדי כוכבים ממש' אמנם הא קשיא לי במ"ש הש"ך דמ"ש או"ה גבינות עובדי כוכבים הוה כוודאי איסור ע"כ איסור "תורה דאי דרבנן ספיקא לקולא זה אמת ויציב דגדי דיש חשש איסור תורה מ"מ לא א"ש במ"ש או"ה כוודאי איסור דרבנן דודאי דרבנן ספיקו להקל והיה לו לבאר דיש חשש דאוריי' גרע מודאי דרבנן וע"כ כוודאי של תורה קאמר. אלא מה שהוכיח הש"ך מבאן דספק תורה שיש ספק אי זאת היא החתיכה מותרת כיון שעל זאת החתיכה ב' הספיקות באין כא' דמדהוכרח או"ה לומר דהוה כוודאי איסור "תורה. קשה נהי דנימא כיון דחז"ל גזרו על גבינות עובדי כוכבים מחמת דרא דאו' גרע מספק תורה ועשאוהו בגזירתם כוודאי של תורה אכתי הא בדין ו' לא התיר אלא בנתערבו התנוויות תחלה וכמ"ש שם דין ז' ובדין ד' מב' תרנגולים דוקא שאין ניכרים כו' וא"כ אכתי קשה למה ליה לאו"ה לומר כוודאי תורה. והפר"ח דין י"ד כתב דגבינות עובדי כוכבים הוה כודאי איסור דרבנן ולא ידענא להולמו דהא באו"ה א"א לפרש כן ואם נאמר דחולק על או"ה מ"מ לקמן ס"ס קי"ח מבואר דספק אי הוחלפו גבינת עובד כוכבים אסור ושם לא ערער הפר"ח ויבואר שם: **יט** ועתה. עש"ך מ"ש דהוה כוודאי איסור והשמיט תיבת "תורה הוא דהר"ב בת"ח לא בא כאן אלא לומר דאין בטל בתערובת (לא אי ספק אי הוחלפו) ולזה די כודאי דרבנן כמו ביצת נבילה דאין בטילה ומיהו לדינא אי הוה כודאי של תורה כמו לקמן ס"ס קי"ח ספק אי הוחלפה אסור. ואמנם כן הדבר הקשה עלי הוא מ"ש הר"מ סימן נ"ז (ס"ס צ"ז) דספק ע"י גלגול לא אמרינן ספק להקל מהיכן הוציא כן אי מבשנמ"ה אדרבה בטל הוא וגרע מביצת נבילה ואי מגבינות עובדי כוכבים התם ע"כ חמור מספק תורה ועשאוהו כודאי של תורה בגזירתם משא"כ בספק תורה אימא דאה"נ אף ע"י גלגול ספיקו לקולא וצ"ע ומ"מ הדין אמת כל שע"י גלגול לא אמרינן ספיקו לקולא ובתנאי שיתבאר:

ומה שחולק הש"ך בין ההיא דקי"א לכאורה ח"ק דהתם הקדירה בחזקת היתר ולא איתרעי כלל וכ"כ הפר"ח דין ח' וצ"ע מצ"ח במינו ונשפך דידוע דיש כאן איסור והמ"י בקו"ה אות ל"ג מחלק חילוק נכון כל שאנו מקילין בספק תורה לומר דמש"ה ליהוי ספק דרבנן לקולא הא לא אמרינן משא"כ בההיא דקי"א וצ"ח וצ"ע:

והפר"ח בדין ח' הקשה מ"ש מביצת נבילה שיש ספק בתרנגולת. רצה לומר שהש"ך בסי' פ"ו אות י"א ובפר"ח שם יו"ד דביצה מתרנגולת שיש בה ספק בשחיטה הביצה מותרת והא ע"י גלגול דרבנן ותי' דב' גופים הם הביצה והתרנגולת משא"כ ספק טריפה שנתערבה וה"ה כלים שבישלו ספק טריפה ואף לאחר מעל"ע איך נתיר הבלוע עכ"ל. ירצה בזה דספק טריפה אנו רוצים להתיר הספק עצמו ע"י תערובת משא"כ ביצה מספק נבילה ובביצה עצמה ליכא איסור תורה (ביצת נבילה דרבנן) כה"ג שפיר אף ע"י גלגול לקולא ומשא"כ בנדון מהריב"ל ח"ג שאלה ק"ג בספק טריפה שבישלו בכ"ח ולאחר מעל"ע אין מתירין ממעם ספק דרבנן לקולא דהבלוע בקדירה תחלה אסרהו ועכשיו מתירו והוה גוף א' ולא מקילין ע"י גלגול. עוד תירץ הפר"ח דבכלים קודם מעל"ע הוה בהו איסור תורה. ודע אי בישלו ספק טריפה ברוב היתר במינו בלח בכלים יש קצת נ"מ בין תי' א' לב' ויש להחמיר: **כ** ומיהו. עש"ך והפר"ח אות מ"ט ודין ט"ו והמ"י בקו"ה אות ל"ו והמשנה למלך בפ"י דמקוואות הל' ו' כולם כתבו דהר"ם ז"ל פוסק כר' מאיר בטומאה קלה טהור אף באיתחזק יע"ש:

ואני תמה עוד דהא לקמן סימן ר"א סעיף ס"ז עד סעיף ע"א מבואר דספק דרבנן לקולא בטומאה שיש לה עיקר מ"ה ואפילו במקום חזקה ומ"ש הט"ז שם אות פ"ו הוצרך לזה אפילו בטומאה דרבנן צ"ע. והש"ך אות קמ"ה כתב דהוצרך משום רה"ר (עיין מ"ל שם):

שוב התבוננתי בספרים וראיתי בא"ח סימן שצ"ד ס"א ות"ש ס"ו ותט"ו סכ"ג מבואר שם דספק הנוח ודאי לא הוה עירוב ובספק שלא היה לו חזקת כשרות דעת המחבר בתט"ו דסתם כדעה א' דהוה עירוב אף דאיכא חזקה דתחום ביתו עיין ערובין ל"ו א' ובמ"מ פ"ו משבת הי"ג וצ"ל דספק הנוח גרע טפי ובאמת בב"י סימן שצ"ד כתב הכי משמע בעירובין גבי אר"י ביצד ספק עירוב א"כ משמע דאין לחלק בין ספק הנוח. וזה דעת הרשב"א שהביא הב"ט בפ"ו ויהתום' והרא"ש בפ' ב"מ ל"ד א' ד"ה שניהם דכל שלא היה חזקת כשרות תו אוקי אתחום ביתו ואף בדרבנן דהרשב"א לשיטתיה בתשובה ת"א דספק כר' בטומאה (וצ"ע שהטור בתט"ו ספק הסך דעת אביו) העולה מזה כפי הנראה דספק דרבנן היכא דאיתחזק משמע להקל אם לא בספק הנוח וכדומה בספיקא דגוף המעשה שאז אף בדרבנן להחמיר כמ"ש המ"א בשצ"ד אות א' דספק הנוח גרע טפי ועש"ז בת"ט שם אות ו' ותכ"ב אות א' דספק בשר שלא נגולח דהוה כספק הנוח שרי משעמא דאיכא חזקה דמסתמא עשה כהוגן:

וראיתי במשנה למלך פ"ד מהל' בכורות הלכה א' כתב דכל שיש ספק בדרבנן אם נעשה מעשה להתיר או לא נעשה כל כי האי ספיקו לחומרא ודומה לספק הנוח וכתב שמ"ש הטמא "שירד למבול היינו ספק טבל כראוי לא שספק אי טבל כלל והניח בצ"ע ממ"ש הר"מ בפ"ו מברכות עיין או"ח ק"ס סי"א. ובחיות הדברים ארוכים אין עת האסף פה ראיתי לקצר ובספר שושנת העמקים אבאר זה ודברי ב"י בסימן ר"א בזה ועמ"ש במחודשים בזה:

כא ונראה. עש"ך וזה לשיטתיה באות הקדום והמ"י מתיר כאן חדא דאיתחזק נמי היתירא ועוד דספק דרבנן אף בחזקה לקולא יע"ש באות ל"ו ול"ז וי"ל דחד בחד גופו של איסור מיקרי כמ"ש הרשב"א בתה"א קט"ז ובאתיו בט"ז אות י"ד וגרע מספק איסור שיש לו חזקה אלא שהפר"ח דין ט"ו השיג עליו ממשנה דפ"ז דתרומות ופסקה הר"מ ז"ל בפי"ג מתרומות דב' קופות א' חולין וא' תרומה וא"י איזו ונפל א' לחולין אין מדמעתן והשיג אמ"ש הש"ך בקי"א אות ד' ושם יבואר:

עוד רגע אדבר במ"ש בסמ' מכות ד' חביות לים הגדול כו' "שמא כו' משמע התם דספק דרבנן נגד החזקה לחומרא וכבר מטילא טמא כיון דגברא טמא אלא שהר"מ בפ"ז ממקוואות גורס א"א יע"ש ועיין מ"ל פ"ט מאו"ח ואין להאריך: **כב** אבל. עש"ך ויש לעיין אי שרי באיסור דרבנן לאכול בב"א גם ממ"ש נאבד יש להתיר דאפי' ישנו בעולם משמע דבין ישנו ובין אינו בעולם אין להתיר רק באיסור דרבנן ובמנחת כהן ק"י ח' ובמ"י כלל מ"ג אות כ"א כתבו דאיסור תורה בא"מ שנאבד א' מהן ספיקו לקולא וכבר כתבנו מזה למעלה ועי' תה"א קי"ד ב' שהביא חילוקי דעות בזה ומ"מ בקיצור ס"ס דין כ"ב כתב רק אפילו ישנו בעולם כו' וא"כ באינו בעולם אפילו איסור תורה אפשר שרי: **כג** ואם. עש"ך ועמ"ש באות הקודם ומ"ש הש"ך ח"ת דא ודא אחת הוא יש חילוק דאלו איסור תורה צריך ג' תערובות באין ה"מ ואלו איסור דרבנן די בב' תערובות באין ה"מ ועש"ך אות נ"ה: **כד** ומה"ט. עש"ך והמ"י בקו"ה אות מ' חולק על זה דמ"מ הוה ס"ס וכן משמע דעת הפר"ח וכבר כתבנו מזה בדין כ"א ומיהו זה בד"ת אבל לא ד"ת אף להש"ך שרי כל שנתערב תחלה חד בחד ואח"כ חד בחד מ"מ בין הכל רוב הוא עיין בקיצור ס"ס: **כה** וה"ה. עש"ך וכבר כתבנו מזה בסעיף ח' להמחבר בג' תערובות משמע דכולם בעינן רוב דווקא יע"ש. ומ"ש בפיקא דאורייתא לחומרא מן התורה הוא דעת הרשב"א ולאפוקי דעת הר"מ ז"ל שכובר בפיקא מ"ה שריא ומדרבנן אסור עיין מהריט"ו חי"ד סימן ב' ופר"ח כאן דין א' ובספר גינת וורדים כלל ט' באורך:

והנה עוד רגע אדבר בענין ספיקא דאורייתא אי מן התורה או דרבנן הר"מ ז"ל בפרק ט' מטומאת מת והראב"ד ז"ל בפרק י' מהלכות כלאים וכן כתב הר"מ ז"ל פי"ח מא"ב הי"ז (ויש לשאול שבויה בלא"ה חזקה) והרי"ש בח"ב סימן א' והפר"ח כאן דין א' האריכו ואני אבוא בקצרה. מה שהקשה הרשב"א בתה"א ק"ב מפסח ופרה הא מ"ה ספיקו שרי כתבנו בס' ג"ו מפרה איכא חזקה ומפסח יש לומר דסובר כמ"ש הרמ"א סימן נ' במים בראש דמחזקינן מאיסור לאיסור כיון בשעה שנולד הספק היה אסור עש"ך שם ועיין בר"מ ריש ה"ש כפי הנראה לא מנה מ"ע לשחוט (ומיהו ז"א) ועיין תוס' שבועות כ"ד א' פי' ריב"א ורש"י בביצה גבי מסובנת וא"כ אי לא אזלינן בתר רובא היה גולד הספק מחיים ואוקי אחזקת איסור אמ"ה משא"כ באמת דקי"ל זיל בתר רובא שפיר נשחטה הותרה ומיהו אף להר"מ כל זה באיסורין אבל בטומאה ברה"י טמא והוה ודאי לא ספק ולזקה עליה דמסוטה גמרינן ואף נגד חזקה. וכבר הקשינו בס' ג"ו הלשון שכתב הר"מ ז"ל בין בטומאה הוה מד"ס והא בטומאה מ"ה כודאי. וכתבנו דמירי באפשר בב' נזירים בא' טמא דלא מסוטה יליף לה עיין תוס' חולין והקשה לי חכם א' הא מביאין קרבן טומאה אלמא מ"ה הוא. ויותר היה לו להקשות דאיקבע איסורא דומיא דב' תחיכות דמביא אשם תלוי. והנה יש עוד גי' בהל' ט"מ דכרת אין בספיקו מדרבנן אלא מ"ה ובהיא דב' נזירים דמביאין קרבן טומאה יש לעיין מספחים י' א' שכתבו התוס' בב"א טמאים מדרבנן אף דא' וראי טמא וי"ל התם לענין שהרות שעשו דאוקמיה אחזקה הטהרות משא"כ ב' נזירים דאיתרע חזקתייהו כו' מביאין קרבן טומאה והיכא דמת א' מהם בספיקו מדרבנן לאידך גי' דכרת דוקא בספיקו מ"ה:

והא דרובא וחזקה רובא עדיף להר"מ מסברא הוא לא מפרה דלמא כהדדי ובספיקו לקולא וצריך שיתיחס אל הספק הזה ח' תנאים ואז יהיה בספיקו לקולא מ"ה להר"מ ז"ל. א' שאין חזקה לאיסורא דסולקין על החזקות כו' ועיין בפ"ח משגגות ה"ג "הבא על ספק גרושה אשם תלוי ולישנא דהבא משמע בזמן ולפיכא חזקה דדייקא ומנסבא עיין תוס' כתובות כ"ב א"כ בחשאת קאי. וראיתי בלחמ"מ שם הביא ד"ה ומ"מ לישנא דהבא קשה (ובמקום אחר אבאר אי בזמן שייך חזקה). ב' היכא דסמיא לברורי מ"ה ספיקו אסור ויליף שפיר מפסח עיין פר"ח "שהרי"ט. הג' איקבע איסורא כמו ב"ח א' חלב אפילו נאבד א' מהן ספיקו מ"ה הוא. הד' ספק כרת אפשר להר"מ נמי מ"ה לחד גירסא. ה' תרי ותרי או פלוגתא דרבוותא אפשר יודה הר"מ ז"ל דמ"ה הוא וכי אמרינן תרי ותרי דרבנן היכא דאיכא חזקה. הו' כי אמרי' ספק מ"ה שרי להר"מ בספק השקול לא כשהאיסור שכיח או מצוי מהיתר ויבואר זה בפ' שושנת העמקים אי"ה. הז' ספק איסור דממ"נ עושה איסור אף מ"ה אסור עפר"ח. הח' בטומאת ספיקו כודאי ברה"י וברה"ר שהור אף מדרבנן והא דר' יאני דאמר זילו טבילו הוא חומרא בעלמא ואי עשה טהרות טהורים. וראיתי בס' קרית ספר למהר"מ טראני ז"ל בפ"ט מט"מ דבר מחודש מאד דס"ס דלא מהני ברה"י בטומאה היינו מדרבנן לא מ"ה וצ"ע ובס' שושנת העמקים יבואר בעזה"י: **אמנם** אף שהפר"ח הכריע כהר"מ מ"מ אנן קיי"ל כרשב"א ור"ן ותוס' ורש"י דסוברים ספיקו מ"ה לחומרא לא מדרבנן והנ"מ בזה אי מ"ה או מדרבנן לכאורה אין נ"מ דהא הפר"ח פסק כהר"מ ואפ"ה פסק ספק א' בגופו וב' ע"י תערובת לא הוה ס"ס וי"ל דאיהו פסק דאף דרבנן לא אמרינן ספק א' בגופו. גם ס"ס המתהפך יש לעיין:

והנה אי נתערב ספק תורה ביבש בא"מ לש"ך בק"ט דרבנן הוה גזירה לגזירה ה"ה ספק תורה להר"מ ולדידן אסור אפו יבשלם יתן טעם ויהיה ד"ת. גם ס"ס דהולכין להקל י"ל כמ"ש הרשב"א בת"ה דהוה רוב ולפ"ז ה"ה איסור דרבנן ויש ס"ס להחמיר דאסור משא"כ להר"מ י"ל חשעם דספק א' הוה דרבנן ובשיש עוד ספק הוה ספק דרבנן לא מטעם רובא ולפ"ז ס"ס להחמיר בדרבנן לא אמרינן וכבר ראיתי במ"ל פ"ד מהל' בכורות ופ"ח מהל' שא"ה ה"ה ובתום' עירובין ל"ז ספק טבל ואפי' טבל ספק יש כשיעור שיש מחלוקת בזה אי ס"ס להחמיר בדרבנן אמרינן או לאו. ועמ"ש עוד במחודשים: **כז סה** ואפילו. עש"ך וי"ל המ"ב סובר אפילו הרבה ספיקות לא מהני במקום חזקה וכ"כ הט"ז אות ט"ו וא"כ מביא ראיה מבתרייתא דיש ג' ספיקות דלא הוה מש"א שמא בתרייתאוא"צ להתהפך דהוה כב' גופים (והש"ך אין סובר כן) ועמ"ז אות י' מה שהקשיתי דהא ספק ס"ס במקום חזקה לא מהני וי"ל דסובר ספק בשחיטה הוה ס"ס גמור שמא במפרקת או במיעוט בתרא או דלא כנגד הפגימה אלא דלא מהני לדידיה במקום חזקה אף אלף ספיקות והלכך בשנתערבה חד בתרי הקשה שפיר. והוא כמו שאומר דס"ס כרוב הוא ואף במקום חזקה מהני מ"ה אלא איסור דרבנן עליה דאמרינן סמוך מיעוטא לחזקה ואיתרע ליה רובא ע' בכורות כ' ב' ד"ה חלב ובפ"י בקו"א בחידושיו לכתובות וא"כ הוה ספק שקול מדרבנן ותו יש ספק ע"י תערובת לר"ת דספק א' בגופו וב' ע"י תערובת מהני משא"כ לר"י אף בדרבנן לא מהני לדעת הט"ז אות י"ד כן יש ליישב קצת דברי הט"ז ועדיין צ"ע: **כח** מ"ם. עש"ך ועפר"ח דין י"ו ומ"י בקו"ה אות מ"ה ומ"כ ח"ש פי"א קי"ד ב' כתבו דאף כמה ספיקות לא מהני כל שסותר החזקה וכ"כ הס"ב בפי' בסי' ל"ח דכמה ספיקות לא מהני (דלא כש"ך שנסתפק בכוונתו) ולעניין דינא הש"ך והט"ז והמ"כ ומ"ב כולם סוברים דס"ס במקום חזקה לא מהני אלא דמחולקים לכולהו ג' ספיקות לא מהני וכ"כ המ"י ולש"ך ג' מהני ואף שכולהו סתרין החזקה מהתיא דשריף חליסר חיותא והפר"ח מיקל בס"ס נגד חזקה:

אחקור בקצרה ס"ס פלוגתא דרבוותא או בעיא דלא איפשטא אי מהני במקום חזקה. ב' אי מ"ה לא מהני או מדרבנן. ג' אי יש חילוק בין כששני הספיקות סותרין החזקה או כשא' סותר. ד' ס"ס נגד הרוב מהו:

הנה פלוגתא דרבוותא או בעיא דלא איפשטא לא שייך לומר אוקמיה אחזקה דבשביל החזקה לא ישתנה הדין ול"מ פלוגתא דקיימא דרי גברא אפי' ספק איבעיא ומנא אמינא לה ממ"ש הכה"ג בסימן ח"י וכ"ה דספק נבילה משכחת בספיק' דדינא והוא מהגהות אלפסי (ס' דרך תמים) והפר"ח בסימן כ"ט אות א' ד"ה אך והתב"ש בסי' כ"ט דבספיקא דדינא לא שייך לומר הלכת כפלוגי' דחזקה מסייע ליה וזה פשוט. ותדע דאפילו ספק טריפות בעי' דלא איפשטא או פלוגתא באורייתא טריפה ולא אוקמינן אחזקה מחמת רובא וכ"ת דיצאה הבהמה מרוב הא בורכא דאנן ה"ק הא היה לה חזקה מקורם מחמת רובא ונוקמיה אחזקה (עס"י פ"א נ')ואני תמה ממ"ש הפר"ח בסי' ק"י כאן כלל א' ובקיצור ס"ק דין י' דפלוגתא ובעיא מ"ה אוקמיה אחזקה וסותר למ"ש בכ"ט והכין הלכתא דפלוגתא או בעיא לא אוקמיה אחזקה וא"כ ס"ס בפלוגתא או בעיא הוה ס"ס ועמ"ש במחודשים. ויראה דמ"ה אפשר דהוה ס"ס דהוה כרוב ומדרבנן אמרינן סמוך מיעוטא לחזקה והו"ל פלגא והלכך באורייתא מחמירין ובדרבנן יש לצדד ולזה י"ל מ"ש הש"ך ג' ספיקות

מהני דס"ס הוה ספק השקול מדרבנן וספק הג' הוה ספק דרבנן . ומיהו כ"ז כשב' ספיקות הם נגד חזקה אבל ספק בשחיטה המשל בזה שחט בסכין והולך כל הסכין ושחט רק רוב משוער דליכא אלא חדא ספיקא שמא במשהו לאחר הרוב ואח"כ נתערב כו' ולא נודע אין להתיר כלל בה"מ וסעודת מצוה דבהא אפשר כ"ע מודים דספק א' כמאן דליתא דמי דסותר חזקה ובשלמא כשיש ב' ספיקות נגד חזקה אמרינן רובא עדיף מחזקה משא"כ הכין וה"ה אם ב' הספיקות באורייתא וא' סותר החזקה מ"ה הוא ועדיין צ"ע (ס) וס"ס נגד הרוב אם הרוב מדרבנן כהיה דס"ס (עיין תוס' כתובות ט') ס"ס עדיף משא"כ אי הרוב מ"ה לא מהני ס"ס כמו שיתבאר בדין ל"ג . ומ"ש הכי"ו בבית הספק ראי' מתוס' כתובות דס"ס אלים מרוב דרבנן וחזקה לא אלים אין ראיה דס"ס עם החזקה אלים מרוב דרבנן . ואל תשיבני מממון דאוקמי' אחזקה בפלוגתא דשאני להוציא ממון ועוד דקים ליה כו' : כט אך . עש"ך והכי"ו בבית הספק כתב דרוסה התיר ר"ת ספיקא ע"י הערובת והא שמא דרס בסימנים והוה ספק בשחיטה ולדידי מהא לא אירי' דאיכא נמי חזקה מבוררת בשעה שנולדה לא היתה דרוסה (עס"י ע"ט) ועוד חזקה מרובא ולא הוה ס"ס במקום חזקה ומ"מ הדין אמת דנקב בושט במקום שחיטה הוה חזקה כמ"ש בדיוכחי טובא ובשו"ת בס' ג"ו הארכתי ועתה אכתוב בקיצור המהרש"א ז"ל בבורות כ' ב' ד"ה חלב כתב בפירוש כן ואף שדבריו שם צ"ע (עמ"ש בסי' ל"ג) והפנים מאירות ח"א סימן א' והכי"ו בסימן ל"ג ובבית הספק . ועתה ראיתי בשו"ת הגאון מוהר"ר מרדכי זיסקינד רוטענבורג סימן ד' כ"כ בפי' אמנם בסימן ל"ד כתבנו שהב"ח א"א כך ושם נתבאר (ס) וצ"ע : ל ויצא . עש"ך ור"ל בדין ז' נתערבו החנויות ספק עם היתר ונמצא תחיכה שריא משא"כ הכא שספק א' סותר החזקה : לא ואפילו . עש"ך דכל דלא הוה ס"ס דינו כספק איסור שנתערב כיון דיש כאן וראי ספק איסור : לב מיהו . עש"ך ספק פגימה שנאבד הסכין דאי לפנינו הוה חסרון הכמה ומיהו ס"ס שמא בבתרייתא כתב לעיל דאין מתהפך ויש לעיין אי בעינן כאן שנתערבו החתיכות מעיקרא או לאו ספק א' מדרבנן סמוך מיעוטא כו' ומיהו אי לאו ס"ס משום דרבנן יש חשש איסור תורה כגבינות עובדי כוכבים ומשמע לכאורה מכאן דס"ס שאין מתהפך מ"ה אסור וצ"ע : לג לעיל . עש"ך וראיה מפ"ק דהקשו התוס' ממ"ע ותירצו לא שכיח וכן ספק דרבנן לא אמרינן בשביח לאיסור ואף ספק א' אין שקול לא הוה ס"ס אמנם אי רוב מדרבנן הוה ס"ס ויש לעיין אי ב' ספיקות סותרין הרוב דהוה מדרבנן מהו ויש לראות בדרוסה דכתבו התוס' פד"א ל"א חולין מ"ג דשכיח אפ"ה אי לאו ספק א' בגופו וב' ע"י תערובת היינו מתירין וצ"ע וי"ל : לד סה ונשבר . עש"ך ועמ"י בקו"ה אות מ"ד דהמ"ב סובר חסרון הכמה הוה ס"ס ויש להחמיר . וכתב הפר"ח בקיצור ס"ס אות מ"ר מ"ה יע"ש ויש כמה חילוקים אכיר קצתם . ספק כחל וקדירה דלא ידעינן כמה בלע או כמה נפיק לכ"ע לא הוה ס"ס או ספק דרבנן להקל דכ"א יבוא לשער לפי אומד דעתו . ספק שחכם א' אינו יודע לשער או ספק הוראה זה לא מיקרי ספק להלכה . ספק שעכשו אין חכם שיוכל לברר כמו נשבר הגת בה"מ יש להתיר : לה סו אעפ"י . עש"ך ומיהו בדיקה שע"י טורח כי הא הר"ב מיקל אבל שאלה בעלמא צריך כמו בריש פסחים לישיילי' וסי' א' רוב מצויין כו' ועי' בתורת השלמים הל' נדה סי' קפ"ח אות א' דחזקה עם ס"ס א"צ שאלה ומיהו שם י"ל דרכה לשבול וצ"ע . ועל מ"ש הש"ך ראיה מזבחים המ"י בקו"ה אות מ"ח תמה עליו דנפילה וראית שריפה ודאי הוה כל שלא נבדקה ואף לר"ת לא הוה ס"ס עכ"ל ולי העני אין מכאן חרדה די"ל כמ"ש בשו"ת דבר שמואל ז"ל סימן ע' דנפולה הל"מ היינו אם נתרסק וכל שהריסוק לא מחמת הנפילה כשירה (עמ"ש בנ"ח) והביא כמה ראיות דנפולה קורם בדיקה ספק ולא וודאי וברוקח הל' טריפות ספק נפלה על מתניה כשירה מס"ס הרי דברי הש"ך ברור מללו ועיין בר"מ ז"ל פי"א מטמחיטה ה"א : לו ויען . עש"ך ומה שהביא מהא דהומר ב' וולדות יבואר במחודשים מחודש א' דיש לתרץ זה יעוין שם :

והמחודשים מפר"ח ותורת השלמים ומה שהוספתי משלי וארשום תבנית כזה (ס) אצל מחודשים שלי :

א כבר כתבנו בס' גינת וורדים כלל כ' מ"ש התוס' בב"ק י"א א' ד"ה דקא שס"ס שסותר א' תבירו לא הוה ס"ס וצידדנו אי בעינן שיהיו ב' הספיקות סותרין לגמרי או אף שא' לבד סותר . ואמנם בתוספות נדה כ"ז א' ד"ה חומר וכ"ט א' ד"ה חשב טוכח אף שאין ב' ספיקות סותרין לגמרי דהתם מיירי בהפילה וא"י אם וולד או לא תשב לנדה ולזכר ולנקיבה אף דבה"ס שמא אין וולד ושמא זכר דאם תראה בל"ד וס"א אנו אומרים שמא אין וולד והוה בל"ד נדה ובמ"א זבה ותהיה שומרת יום כנגד יום וכמ"ב טהורה ושמא נקיבה והם ימי טוהר הרי דספק א' שמא אין וולד אין סותר בח' ובמ"א אפ"ה כיון דספק הב' סותר דבח' שמא זכר ובמ"א שמא נקיבה תרתי דסתרן לא עבדינן ויש לדחות דהתם ע"כ מתחלה צריך לדון שמא אין וולד דכשאתה מתחיל בהיפוך שמא זכר ואח"ל כו' ליכא ס"ס וא"כ עיקר ההיתר שמא זכר ובמ"א שמא נקיבה (וכה"ג א"צ להתהפך דמתחלה צריך לידע אם היה כלל וולד) משא"כ היכא שספק א' אין סותר כההיא דב' כתים ובא עכבר ושקיל ולא ידעינן אי להאי עייל ואין הכבר גדול או ספק חמץ ומצה מתירין שניהם מס"ס ואנו מסיימין בספק שמא מצה או שמא אכלתה ומ"מ אין נראה לחלק בכך ובא"ח סימן תל"ז ותל"ח יבואר בעזה"י . ודאיתי להמ"י בקו"ה מחודש י"א ויב הקשה משני תערובת ולזה יש לנו לומר בדרבנן א"צ שלא יהיו סותרין אהדדי . ואמנם מ"ש מהרא"י בכתביו סי' ק"ל עיין לקמן שי"ו צ"ע דב' זכרים כ"א סותר חבירו ועיין בט"ז שם . וכבר דברנו מזה לעיל יע"ש :

עיין מהר"י טראני חלק שני ח"ד סי' כ' הביא הא דס"פ על אלו מומין דף מ"ב ב' אשת שומטום חולצין ולא מייבטין דאף דספק ספיקא שמא נקיבה ושמא אין סריס חמה דאם כן תחיר לשוק שמא נקיבה ושמא סריס חמה וגזרו מדרבנן שמא תנשא תחלה לשוק ותתאלמן ותנשא ליבם וזה פתרי אהדדי יע"ש . העולה מדבריו כל שספק הא' לחוד סותר אכור כהאי גוונא והלכך מ"ה אסורה להנשא לשוק ואח"כ ליבם דליכא אלא הדא ספיקא שמא נקיבה דאי זכר עשתה וודאי איסור או לשוק או ליבם וכיון שכן ספק א' בשל תורה להחמיר מש"ה גזרו מדרבנן אף ליבם לחוד ולשוק לחוד אסו תנשא תחלה ואח"כ ליבם זהו העולה מדבריו להמעיין שם ולדעת הר"מ כל ספיקא מן התורה שריא ומדרבנן אסור א"כ אם תנשא לשוק וליבם מ"ה שריא דשמא נקיבה ומדרבנן עושה איסור והוה גזירה לגזירה וי"ל עיין אה"ע סימן קע"ב (ס) : **ב** כבר נתבאר ס"ס במקום חזקה מבורר דף מ"ב ב' אשה סריס חמה דאם כן תחיר לשוק שמא נקיבה ושמא סריס חמה וגזרו מדרבנן שמא תנשא תחלה לשוק ותתאלמן ותנשא ליבם וזה פתרי אהדדי יע"ש . העולה מדבריו כל שספק הא' לחוד סותר אכור כהאי גוונא והלכך מ"ה אסורה להנשא לשוק ואח"כ ליבם דליכא אלא הדא ספיקא שמא נקיבה דאי זכר עשתה וודאי איסור או לשוק או ליבם וכיון שכן ספק א' בשל תורה להחמיר מש"ה גזרו מדרבנן אף ליבם לחוד ולשוק לחוד אסו תנשא תחלה ואח"כ ליבם זהו העולה מדבריו להמעיין שם ולדעת הר"מ כל ספיקא מן התורה שריא ומדרבנן אסור א"כ אם תנשא לשוק וליבם מ"ה שריא דשמא נקיבה ומדרבנן עושה איסור והוה גזירה לגזירה וי"ל עיין אה"ע סימן קע"ב (ס) : **ב** כבר נתבאר ס"ס במקום חזקה אסור לקצת פוסקים ויראה מדרבנן וקצת מתירין ואמנם ס"ס וב' חזקות איכא לעיונא דאפשר רובא וחזקה רובא עדיף בחד חזקה לא בתרי חזקה . וראיתי להפני יהושע בקו"א בכתובות ט"ו כתב בפשיטות דב' חזקות נגד ס"ס אפשר דמודה הרשב"א דהוה כודאי איסור תורה יע"ש . ובס' גינת וורדים כלל ל"ז כתבנו דצ"ע אי רובא וב' חזקות איזה מהן עדיף יע"ש והנה ממ"ש התוס' חולין י"א בפרה יליף דזיל בתר רובא אף דאיכא ב' חזקות דטמא וחזקת שאין זבות ודלמא במקום נקב קשחים דרב אשי אמר אתיא משחיטה עצמה וקשיא בפרה אלא דב' חזקות נמי אין כלום נגד הרוב וזה יש לדחות דבפרה גופא ליכא ב' חזקות ועיין תוס' חולין ט' בהא דמ"ה לא בדק בסימנים סומכין ארוב אין ראיה דהתם חזקה היא והדבר צריך תלמוד ואף בס"ס שלבל ספק יש נגדו חזקה צ"ע לדעת המתירין וצ"ע (ס) : **ג** כתב בתורת השלמים (הוא בעל מנחת יעקב וח"י וש"י) מחודש א"ב דספיקא דפלוגתא עדיף מספיקא דמעשה והוה ס"ס והשיג אש"ך בסימן פ"ו אות יו"ד . ואם שיש ליישב דל"ק ממ"ש הש"ך בסי' כ"ג אות ח"י ובסי' פ"ד אות ח"י מ"מ רוב הפוסקים סוברים כן דס"ס דפלוגתא הוה ס"ס אפילו ב' פלוגתא דרבוותא כל שא' מחיר יותר מהבירו הוה ס"ס וכך כתב השבות יעקב ח"ב סימן קפ"ז וכ"כ הב"ש בא"ה סימן נ"ב אות י"ב למ"ד מוציאין ממון מס"ס דה"ה פלוגתא דרבוותא . וכתב תורת השלמים מחודש ז' דדווקא ששווין בחכמה ובמנין הא לא"ה לא הוה ספק ועי' כה"ג בסי' ק"ה בהגהות ב"י אות ס"ב ושם נאמר דכל מקום שספק הר"ב בהיפוך ממ"ש המחבר אין לעשות ס"ס שמא הלכה כהמחבר דכבר קבלנו עלינו לפסוק כהר"ב ומיהו המורה צריך לייהר בספק פלוגתא כי הרבה"ז הביאו הבל"י כתב דאין לעשות ספק פלוגתא דא"כ אין לך דין שאין בו ספק יע"ש ומ"מ אם שניהם שוין הוה ספק גם בטקום שהר"ב בהגה"ה כתב והמנהג להחמיר או לשון דמשתמע דחומרא בעלמא הוא ולדינא סובר דעיקר להקל אף דקבלנו עלינו החומרא מ"מ בפיקא הוה וכשיצטרף אליו עוד ספק הוה ס"ס וכן כשמקילין בה"מ בלא ה"ס יש להקל ביש עוד ספק : **ד** עוד כתב בתורת השלמים מחודש ט' שיש מחלוקת בתיקו באיסור דרבנן אי לחומרא או לקולא . ובהגמי' פ"ב מהמץ ומצה כתב תיקו בדרבנן לחומרא ואנו קי"ל לקולא עב"י א"ה ק"ג וכ"פ בש"ע דלכרמלית אפי' כוונה להוציא אגוז לבנה פורפת ובסי' תל"ז בבעיא דמשביר אינו בעיר מבטלו דהוה דרבנן ואף שהתם י"ל דר"נ פשיט לה מ"מ מבואר שם וכמה מקומות לתיקו דרבנן להקל וכ"כ ביבין שמועה כלל רפ"ה ועי' תב"ש סימן כ"ג אות ט' דאנן קיי"ל שהייה בסיעוט בתרא להחמיר עמ"ש בסי' כ"ג . ומ"מ לענין ס"ס בבעיא דלא אפשטא יראה דקוה ס"ס בדמוכח בסי' נ"ט בגלודה עב"י ואף הש"ך דהביא דעת האוסרין יש טעמים אחרים אמנם הפר"ח בסי' כ"ט ולמ"ד ונ"ט וכאן בקו"ה דין י"א העלה דבעיא דלא אפשטא לא הוה ס"ס ולהלכה יש לצדד להקל והפ"ת בסי' למ"ד והתב"ש שם כתבו עליו : ומהא דחחת מטלית דאסור אף דהוה ס"ס עיין פ"ת ועיין לח"מ ה"ש עמר בזה והתב"ש תי' דלא הוה מתהפך ואפשר דהוה מש"א ועמ"ש בסי' כ"ט ולמ"ד . וגדולה מזה נראה דבעיא דלא אפשטא ופלוגתא דרבוותא אף במקום חזקה יש להקל היכא דאיכא ס"ס דלא שייך אוקמי' אחזקה כי בשביל החזקה לא ישתנה הדין ולא נפשוט האבעיא ובכר כתבנו לעיל מזה :

ה הלמ"מ הביא בתורת השלמים מחודש ט"ו מחלוקת אי ספיקו לחומרא או לקולא ולהלכה נראה דהוה לחומרא : **והוי** יודע שאף דבר הנלמד מי"ג מדות דינו דין תורה ממש ואף שהר"מ ז"ל קורא אותו ד"ס היינו שסופרים פירשוהו ולולי קבלת' לא היינו יודעים זה ומ"מ דין תורה יש להם עיין בר"ם פ"א מה"א ואפילו דבר הלמד בק"ו נהי שאין עונשין ומזהירין מ"מ איסור תורה יש בזה וספיקו לחומרא (ס) . ועיין בטור לקמן סי' רצ"ד ובט"ז ובש"ך :

ו ספק דרבנן לקולא אף שיש לברורי ע"י טורח אבל היכא דיש לברר בקל לחומרא ועיין פ"ח מהלכות שא"ה יע"ש : **ז** אין לעשות ס"ס בידים או ספק דרבנן דהוה כמבטל איסור ועיין סי' נ"ז דספק דרוסה יש עור צדדים הא לא"ה לא יע"ש : **יתר** דיני ס"ס הלא מבוארים לעיל תן לחכם ויחכם עוד :

קיא מאיסור דרבנן . דספק דרבנן קיי"ל לקולא ש"ך משמע דשאני אומר רק ספק דרבנן לקולא ולפ"ז דשיל"ם לא אמרינן ספיקו לקולא ותרוטה לא הוה דשיל"ם אף ביד ישראל דאין מצוה לאתשולי ומש"ה עולה בק"א עמ"י של"א . ועמ"ש באות נ' : **ב** כנון . עש"ך קשיא לי דגבינות עובדי כוכבים א"א פשיקו להקל הואיל ואסרו מחשש איסור תורה עמ"י ק"י בש"ך בקיצור ס"ס דין ח"י וברשב"א כ' איסור תורה ושיערו דרבנן אוסר ואולי שאני אומר קיל ספי וצ"ע בדשיל"ם (ס) : **ג** ואפילו . עש"ך ובכר"ו אות ב' כתב דחתץ וכדומה דשיל"ם צריך רביה יע"ש ולא הבינותי דבדשיל"ם מה מהני רבי' ועמ"ש באות א' ובאות ב' הקשה כר"י מסימן ק"י דתערובות הב' אסור והא הוה כב' חתיכות וקדירה א' דאמרינן שאני אומר עכ"ל הנה לט"ש בק"י קכוע דרבנן הוה כחד בחד כנוסו של איסור רבה ואח"כ וכמ"ש הש"ך באות ד' דבקדירה א' וב"ח בעינן שיהיו החתיכות ניכרות ואמנם הפר"ח באות ג' ובסי' ק"י כלל מ"ו תמה על הש"ך בס"ש כאן אות ד' דמשנה דתרומות פפ"ז (עמ"ש באות ד') צריך לחלק בדבר חשוב החמירו להמחבר לעיל בעינן ג' תערובות דוקא ולדידן בב' תערובת א' א' ועמ"ש בסי' ק"י . וט"ש הכי"ו דיש הוכחה להני באיסורי משהו לא אמרינן שאני אומר ומש"ה חר"ל כו' לא ידענא דהא הני' מוהה בחהר"ל כמ"ש שם והש"ך באות ה' הביאו דווקא איסורי משהו דאין בטילין בכ"ש ועוד דברבים אפילו אסורי משהו תולין כמ"ש הנ"י וקשיא הך דשמן ק"י דאיכא רביה אלא כדאטרן בד"ח החמירו בתערובת :

ודע אם היו ב' קדירות טליאות חלב א' היתר וא' איסור ונפל בשר בצינן לא' מהן. ושהה מעל"ע ופלקוחו ואינו ידוע באיזה היה מותר דכבוש מדרבנן שאני אומר מ"מ אסור להרתיח החלב אחר כך ולאכול צונן הוא דמישהרי דאם לא כן הוה איסור תורה ולא אמרינן שאני אומר ומה בכך דהות תחלה דרבנן (ס) : **ד** וכן . ועש"ך וכוותה דב' קדירות נהי שכ"א הוה כנוסו של איסור מכל מקום לית כאן כ"א תחיכה א' של איסור והוה כבבא ג' איסור וב' קדירות מה שאין כן בבא ב' קדירה א' דניכרין . והפר"ח כאן אות ג' ובסימן ק"י כלל מ"ו השיגו ממשנה פ"ו דתרומות משנה ה"ו ועמ"ש בק"י :

ודע הלפ"ו יש ליישב מ"ש הטור ב' קדירות היתר וב"ח אסור ואין חילוק בין אדם לב' בני אדם הביאו הש"ך אות י"פ י"ל דבאיסור דרבנן קאי ונתערבו התחיכות דצריך כ"א להזכיר בשאלה גם חבירו דאי יאמר ב"ח היתר ואיסור נתערבו ונפל א' לקדירה שלו הרי אסור כמ"ש הש"ך כאן וצריך להזכיר חבירו דב' קדירות היו (ואין חילוק בין שתהן היתר) וא"כ הוה בב"א כיון דצריך להזכיר שתהן . ומיהו חתיכה א' איסור וב' קדירות היתר ב' כ"א י"ל בוא"ז דא"צ להזכיר חבירו בשאלה דיאמר תחיכת איסור יש בפ"ק אי נפלה לקדירות היתר או לאו משא"כ ב"ח שנתערבו ועיין כר"ו אות ח' לא כ"כ והנלע"ד כתבתי ומיהו הרשב"א בתה"א אף תחיכה א' איסור אוסר בב' ב"א דמיתי ראי' מריש ביצה דרסה ע"פ העיגול אבל השור י"ל כמ"ש ועש"ך אות י"ט : **ה** ואין . עש"ך ציין על בבא הנ' ומ"ש אפילו אין חד בחד ר"ל דאיסור גדול מהיתר ומ"ם בעינן שיהיו ניכרות בקדירה א' וב"ח אבל ב"ק וב"ח אף דנתערבו שרי :

כתב הפר"ח אות ד' ב"ח ונפל א' לקדירה א' ונאכל נפלה ב' לקדירה ב' היתר של אדם א' שרי וראיתי מפ"ז דתרומות משנה ה"ו וב"ח א' איסור וא' היתר וא"י איזו נפלה לקדירה אין מדמעת אלא בקטנה שבהן בדרבנן (זה לשיטתיה שהשיג אהש"ך באות ד') והנה יש ראי' לזה דל"ת הואיל והותר הותר ולא שרי אלא דווקא בשנאכל האי טמשנה נ' פ"ה דתרומות ופסקה הר"ם ז"ל פ"ט משא"ה ה"א ב' שבילין הלך בא' ועשה טהרות ונאכלו וחזר והלך בב' ועשה טהרות טהורים שתיהן הראשונים קיימים שתיהן תלויות וה"נ דכוותיה ועיין ט"ל שם ד"ה עוד ראיתי (ס) : **ן** בד"א . עש"ך והטעיין בדברי דהשג'ג שבבא שניה אבל בבא א' וג' מודה דבעינן מחצה דבקצר מ"ב א' כתב בבא א' וג' וכתב בד"א כשאין האיסור רבה ואח"כ הסיק וכתב בבא"ב' וכ"ד הפר"ח אות ד' וכ"ש שכ' הרשב"א בתה"א קי"ג א' בבא נ' טא' אבל בבא ב' קיל לדעתם טהכל ועמ"ש בס"ז אות ו' והש"ך פירש דהרשב"א מקשה מתוספתא דב' טרוכות וקדירה א' אף באיסור רבה שרי (ע"ש בקצר הביא הרשב"א דין נבינת עובדי כוכבים וכמ"ש הש"ך אות ב') ובתה"א הקשה אמאי לא הביא בהערל מתני' דתרומות אלמא בהא נמי לר"י מחצה בעינן ולר"ל רבי' וע"ש בתוס' : **ן** אבל . עש"ך ועמ"ש בס"ז :

כתב הפר"ח אות ה' ב"ח איסור והיתר ונפל א' לאיסור תולין דאיסור נפל עכ"ל ולדעת הש"ך באות ד' איכא לקיומיה בהיו ניכרין מקודם ועכשיו א"א להבחין ומ"ט הפ"ת אות נ' חולק ואוסר . והיינו בנתערבו מקודם יראה דכן הוא דהשתא בס"י נפל וא"י ואח"כ נפל איסור דלא מציאין מחזקה כ"ש כאן ומיהו בניכרין ואח"כ א"א לבחון הנשארת צ"ע (ס) : **ח** עד שיהא . כו' היינו טן במ"ש ך' ועמ"ש בצ"ח איזו נקרא מינו יע"ש : **ט** היו . עש"ך דאין לוסר דאף שניהם טין א' אפ"ה אין פצטרפין דהא פשיטא דא' איסור הוא ואין עתיד להתערב : **י** ב' הקדירות . עש"ך אויל לשיטתיה באות ו' דבבא שניה קיל מבולן לו"א דה"ה בבא ב' אין הולכין בספיקו לקולא בד"ת וכ"ש בבא א' מש"כ אי נאמר בבא נ' קיל מבולן כמ"ש בס"ז אות א' י"ל המחבר נקים רבותא משום סיפא דאיסור תורה אפילו בבא ב' אין תולין להקל וכ"ש בבא ב' וא' : **יא** אסורות . עש"ך ועיינתי באפ"ה שם וכתב דאם יש ב' חתיכות ויש בשתיהן ס' אנו אומרים על הקטנה נפל ואפשר דביש ס' בשתיהן סדינא שרי אלא מחומרא עכ"פ מתירין הגדולה אבל באין בשתיהן ס' אסור לאו"ה ג"כ וע"ש כלל כ"ו :

נסתפקתי ב' קדירות א' היתר וא' אסור באכילה ונפל איסור לאחד מהם ואם אתה תולה באיסור אתה אוסרו בהנאה מהו המשל בזה ב"ק א' בשר בגילה וא' בשר עוף ונפל חלב לא' מהן דאי תולה באיסור אתה אוסרו בהנאה כמבואר בפ"ו . והלשון שכתב הרשב"א כל שאתה תולה באיסור אין אתה אוסרו יותר ממה שהיה כבר משפע הא אתה אוסרו יותר בהנאה לא א"ר ל"ש ומההיא דסי' ק"ץ סעיף מ"ב השאילתו לסופרת ז' נקיים דתולה בה אף שמקלקלה שסותרת מנינה אפ"ה תולה בה אין ראי' דלע"ע טמאה היא משא"כ איסור הנאה איסור חדש הוא :

עוד יש להסתפק ב"ק היתר ואיסור דרבנן נפל לא' מהם וב' מהם יהיה של תורה מהו המשל בזה בשר בהמה ובשר עוף ונפל חלב לא' מהם מהו אי אמרינן ב"ק היתר ואיסור דרבנן לא' מהם שתיהן אסורות אלא אם יהיה בשתיהן איסור דרבנן אמרינן מה חזית דאסרת להא כו' משא"כ בא' יהיה איסור תורה א"כ אותה קדירה בהכרת יהיה אסור מספיקא דאוריית' לחומרא מ"ה כרשב"א וא"כ תו תולין להתיר הקדירה שניה בדרבנן א"ד כל שאתה מוציא א' מחזקה אין תולין וכעת הדבר צריך תלמוד (ס) : **יב** אבל . עש"ך ולאפוקי מדעת הב"ח שפוכר דמספיק ה' ו' ז' אף באיסור תורה אומר שנפלה למקום שיש ס' ועמ"ש באות י"ד : **יג** שתיהן . עש"ך ועיין אות ח"י ב' תבשילין אין פצטרפין ועיין ס"ש שם : **יד** אני . עש"ך . המעיין בב"ח יראה דמספיק ה' ו' מיירי באיסור תורה ועש"ך אות י"פ הביא דברי הב"ח בס"ו מיירי באיסור תורה אלא שהש"ך בס"ש כאן אות ד' כתב דמספיק ה' ו' אבל בס"ו לא השיג עליו מש"ה לא הזכיר כאן כ"א ס"ה וס"ו (ומ"ש בס"ד וצ"ל פ"ה דחמה עליו מה"ת להקל באיסור תורה בס"ה לומר למקום שיש ס' נפל) ועיין מ"ש באות י"ו : **טו** שתיהן . עש"ך הטעם כ' הב"י והפרישה והלבוש דמאחר שהוחזקו שתיהן באיסור אין להוציא מחזקה אח"כ . ויש לעיין ב' קדירות בע"פ קודם זמן איסורו ונפל נושקה וא"י להיכן לט"ד נוקשה דרבנן ואחר כך נפל חמץ נמור וכדומה וידוע להיכן נפל דהשתא לאחר זמן איסורו תולין דמה חזית לא שייך הכא והוחזק לא שייך דקודם וזמנו עדיין כולו היתר וכן בלא נודע נפילה הראשונה עד לאחר נפילה שניה צ"ע (ס) : הפר"ח באות י"ג העתיק ירושלמי דפ"ד דתרומות ויש בו כמה דברים מחודשים אטרתי להעתיקו ומה שנ"ל העני אכתוב : **זה** לשון הירושלמי בקוצר ב' קופות חולין נ' וג' ונפלה סאה תרומה לא' מהן ואח"כ נפלה סאת וא"י תולין במקולקל (זהו הדין שהעתיק המחבר כאן ברישא) ריבה על הידוע שונג מעלה ומתיר והשנייה חוזרת להוכיחה נמצא ב' סאין עולות מסאה וג' (ופי' הפר"ח ריבה נ' הרי עולה הידועה בק' ומעלה סאה משום גזל השבט והשתא שניה צריך הוכחה ר"ל בירור כיון דהשתא שניהן של היתר מחצת סאת הידועה ושתיהן מעורות לבטל זא"ז כמו בס"ו) . ובהא קשיא לי חרא דאיך עולה ב' סאין מק"נ והא חזור ונעור וראיתי להפ"ת אות ה' עמר בזה ואם נאמר דידע מקודם בנפילת הידועה וידיעה מתיר כמ"ש בפ"ה דתרומות מז"ח או נאמר דידועה בטל ליה וספק שמא לאחרת נפלה הוה כידועה בתר ידיעה אכתי תקשי אמאי שניה צריך להוכחה ושניהם מעורות כבס"ו ואמאי לא תולין הספק באותו שריבה שונג כבס"ה בזו ששים כו' והפ"ת כתב דלמפרע לא אמרינן שאני אומר כמו נפל תחלה הספק ואחר כך הידועה ולא הבינותי דהתם הוחזקו באיסור ואין מוציאין מחזקה משא"כ כאן אדרבה תחלת הקופה ב' היתה היתר שתולין הקלקלה במקולקל ועכשיו שריבה אומר לק' נפלה הספק כיון שקמא קמא בטיל : **תן** נרסינן בירושלמי נפלה וא"י לאיזו ואח"כ נפלה ידוע הוא א"א למקום שנפלה שניה כו' (הוא סיפא שהביא המחבר כאן בס"ו) ריבה על א' מהם מעלה ומתיר והב' אסורה עד שירבה שונג . ופירש הפר"ח דבאדם א' ותחלה הותרו שתיהן (בכס"ו) וכשנפלה סאה הידועה שתיהן אסורות נ' א' משום סאה הידועה נו' שני' דמשום א"י דליכא צירוף שאין עתיד להתערב דנ' א' אסור משום הידוע וקשיא לי א' כיון שהותרו תחלה דרואין כמעורבין אף שאח"כ נאסרה הא' מחמת ידועה אין אחרת נאסרת ואם נאמר כמ"ש אז"ה הביאו הר"ב בס"ו דלאחר שיערבנו שרי :

והנה

והנה בסיפא דהך בבא דריבה שונג שניה אסורה פירש הפר"ח דריבה על הידועה ק"נ דטותרת ושניה אסורה וקשיא אמאי לא תולין לר' נפלה ולזה י"ל כיון שהוחזק באיסור קודם שריבה א"א כו' דכאו"ה סובר דכ"ז שלא צירב אסור . ופירש עוד ריבה נ' על נ' שא"י יע"ש . ולי היה נראה לפרש רישא דירושלמי בקופות של ב' ב"א או אדם א' שאין עתיד להתערב (עש"ך אות י"ח) תולין קלקלה בסקולקל ריבה שניה חזרה לתוכיחה ואסורה אלא דקשיא אמאי אסורה ועפ"ת שם . ומיהו בבא הנינא י"ל בב' ב"א בב' באדם אחד ואין עתיד להתערב א"א לספרע כיון שהוחזק איסור דריבה היינו ק"נ ויתר דברי הפר"ח לדינא עיין עליו ואין להאריך . וראוי שתדע שכל מ"ש הפר"ח הוא לשישתיהם בצ"מ דאין חור וניעור יע"ש : **טז** שתיהן . עש"ך הנה נראה מדבריו דבאיסור תורה נמי שתיהן מצטרפות ובא' ס' וא' נ' אין מצטרפין באיסור תורה וזה כדעת הב"ח בכ"ש באות י"ם דלא כמ"ז אות ז' וצ"ע דבסימן ק"ה אות ל"ד וצ"ב אות ח' כתב בפשיטות דבאינו מינו אין מצטרפין יע"ש ואולי דווקא בא"ם דאיכא לברורי ע"י קפילא.מש"כ במינו וליכא רוב ובאחד ס' ובאחד מחצה דשאני אומר ליכא דהוה ד"ת ושניהן אין נכנסין בספק דבאחד יש ס' אין מצטרפין ובפר"ח כתב באות ס"ו דאין נ"ם דבאיפור תורה אין מצטרפין וצ"ע : **יז** מצטרפות . עש"ך וביבש לא שייך לאפלוגי באדם א' וב' ב"א כלל עיין מ"ש בסי' ק"ש באורך דכל שיש ספק ויש רוב שרי ולא בעינן סמוכין כלל יע"ש : **יח** **עתיד** . **עש"ך** ב' **סימנים** אף שעירבם יחד בשוגג לדידן חנ"נ ואסור . ודע שיש נ"ם בין **שאני** אומר למקום שיש ס' נפל ובין מצטרף השפל בזה בא' ס' ובא' ל' ונפל ית וא"י אסרינן לס' נפל בבירור דצירוף ליכא דאין שניהם נכנסין בגדר הספק . ואח"כ חצי זית מאיסור הא' לס' הרי חוזר וניעור כמ"ש בסי' צ"ש ס"ו משא"כ אם היינו אומרים ע"י צירוף יש בצ' זיתים להעלות זית וחצי כו' ובנ' ונ' תחלה זית וא"י ואח"כ חצי זית וידוע שיתים מותרים דמתחלה ע"י צירוף ועכשיו יש בנ' לבטל חצי זית :

עוד **אבאר** לך ב' קדירות א' איסור ואחד נ"ם היתר ונפל זית איסור דרבנן תולין באיסור ואח"כ נפל זית איסור טן אחר להיתר דאם אנו אומרים עכשיו דזית איסור א' לאיסור נפל נאסר עכשיו להיתר מזית ב' ואם נאסר דזית א' להיתר ועכשיו ג"כ הרי איסורין מבטלין זא"ר במבואר בצ"ח וצ"ש והיינו בלא הספיקו אח"כ לבודקו עד שנשפך יראה דב' קולות לא מקילין כיון שמתחלה אתה דן דבאיסור נפל שוב א"א רשאי לתלות שבהיתר נפל (י) וצ"ע : **יט** **של** . עש"ך הסכים להלכה דב' ב"א שרי בזא"ז באיסור דרבנן דשבילין וילפינן איסור מטומאה לענין זה : **כ** ולצורך .

עש"ך דווקא בה"ט ומיהו בא"ם משמע בק"ה וצ"ב להחמיר ועפ"ש באות י' :

כתב הר"ש בפ"ז מתרומות מ"ה ב' קיפות א' חולין וא' תרומה ונפלה סאה תרומה וא"י אני אומר לתרומה הביא ירושלמי מבל ומעשר א' ומ"ב אין תולין ומה"מ דנהי דמבל אסור מ"מ יש תקנה בהרמה ואלו נדמע אין תקנה בהפרשה . ומה נפשט ספיקא דידי באם איסור הנאה דהוה איסור חרש דל"ד לק"ע פס"ב השאילתו לסופרת ז' נקיים יע"ש : **כתב** הס"ל בהל' שא"ה פי"ו הלכה ב' באו לישאל בב"א ועליו ועל חבירו אף ששאל א' על עצמו ועל חבירו שלא בידיעת חבירו וכן כ"ו ששניהן לפני המורה אף לאחר כ"ר כל שלא **שהרהרו** לא' הות ב"א ע"ש **שהאריך** ואי"ה בס' שושנת העמקים אבאר זה ובאן אין להאריך :

קיא (א) **גם** . עט"ז כמאכר סידרת דסעור נקיע וכוח זו ואין נ"ל זו כי בבא ק' תמור מכוון ויש כ' שאני תומר לאסור לתיסור ואיתר לפיתר (עיין תפ"ת קי"ג ק') ואיתרע חזקת סיתר שגם כו נפל וגם יש וודאי נפילת איסורא תפ"ה פולין ס"ם בבא כ' דאד שאני תומר ואין כאן ודאי נפילה לתיסור וכ"ם בבא ק' קול מכולן דגם לתיתרע חזקת סיתר ואד שאני תומר ואכון גם כזו קאה ומ"ם ספריסה דבבא ג' נאו כ"ם בבא ק' הוא סיגו דבאלתוך כתב כאי דכ"ם הוא ע"כ תי' טע"ז דבסעל סריך לר"י ממקום נפל סאה ובעל סאה כאר עד כאן ומפלה לתיסור לא תפלינן דבאסור כאן ודאי נפילה לתיסור ומזה נפשט דבאסור נמי מלאה בעין והרמ"ה ז"ל פסק כל"ב שאני תומר ולא בעינן מחצה וכרבי"נ במ"ם כתב דלל"ב נמי מחצה בעין וכ"ק לעולם במקום שפתייר כאן בעין ושאני תומר ובע"פ מחצה בעין ומ"ם כתב המחבר "גם "מולין לקהל כ"ל אף שקיל הוא מכולן מ"מ הוא מלויים בעלמא ומחצה בעין . ומ"ם הט"ז פסק פורס ע"י גלגול לא ממיינן בפק דרבנן ושאני ככא דיש פסק אי נפל כלל איסור מכותר הוא כפי' ק"י אמנם דעת הסמ"ג ותוי"ט ז' ופסל"ת הוא ד' ומינו כן אלא סידרת כך הוא ככא ק' תמור מנ' ונ' ממיעטת ופעמם דמציעתא אין כאן וודאי נפילה תיסור ולפ"ז "גם "בזו "תולין לקהל כ"ל ככא ק' יע"ם בתב"ם ולקמן יבואר :

והרי יודע שאף שבתחבר תביא ג' כגוס עדיין יש בו שלא תחבן . ק' קדירה סיתר ונפ"ה תיסור ומ"י וכ' תתיכות תיסור תורה סיתר ואיתר ומעט סגיפה דרבנן לקולא . הכ' כיון כאן כ' קדירות תיסור וסיתר נפל ומ' הכירה כמות מקדירה ונעלו ק' מכן לקדירה ומ"י לתינו יכאה להתיר כתיסור תורה סם"ם שמא נתיסור נפלה ומת"ל להיתר שמא סיתר ויש כ"ם בסיתר בו מיסור נפל ברוב סיתר . ודע דאף יש כ"ם בסיתר אין מיסור נפל ברוב סיתר נמי יודע גודל התיכה דתיסור ועכ"ז מולת ב"ח גדולה וקשה ועכ"פ גדולה סיתר מבמ"ב דתיסור מרובה ע"כ ידע כמות דסיתר ואי"כ יודע לסיכן נפל ומ' הכירה דיודע כמות דתיסור עפת ומולת קדירות סיתר ב"ח ק' ספה ומ' קשה ועכ"ח תיסור נפל יש רוב תיסור מב"ם אין תולין ולא יודע כמה סיה סיתר . ודע דאף יש רוטב אין מצטרף לתתיכות כמבואר בסי' ק"ט ובס"ך יע"ש : (ב) **שבבר** . עט"ז ועמ"ם בס"ח שזהו דעת סרמב"ם והט"ז וכס"ך תולק יע"ש : (ד) **שם** . עט"ז וכ"כ סס"ך תות ט' דלא כב"ח ס"כ דכתב כבר וגבינה דנפל בגבינה לא בעינן נפל ומ' הכירה דיודע כמות דתיסור עפת ומולת קדירות סיתר ב"ח ק' ספה ומ' קשה ועכ"ח תיסור נפל יש רוב תיסור מב"ם אין תולין ולא יודע כמה סיה סיתר . ודע דאף יש רוטב אין מצטרף לתתיכות כמבואר בסי' ק"ט וכס"ך יע"ש : (ג) **שבבר** . עט"ז ועמ"ם בס"ח שזהו דעת סרמב"ם והט"ז וכס"ך תולק יע"ש : (ד) **שם** . עט"ז וכ"כ סס"ך תות ט' דלא כב"ח ס"כ דכתב כבר וגבינה דנפל בגבינה לא בעינן נפל ומ' הכירה דיודע כמות דתיסור עפת ומולת קדירות סיתר ב"ח ק' ספה ומ' קשה ועכ"ח תיסור נפל יש רוב תיסור מב"ם אין תולין ולא יודע כמה סיה סיתר . ודע דאף יש רוטב אין מצטרף לתתיכות כמבואר בסי' ק"ט וכס"ך יע"ש : (ה) **עד** . עט"ז וכ"כ סס"ך תות ט' דלא כב"ח ס"כ דכתב כבר וגבינה דנפל בגבינה לא בעינן נפל ומ' הכירה דיודע כמות דתיסור עפת ומולת קדירות סיתר ב"ח ק' ספה ומ' קשה ועכ"ח תיסור נפל יש רוב תיסור מב"ם אין תולין ולא יודע כמה סיה סיתר . ודע דאף יש רוטב אין מצטרף לתתיכות כמבואר בסי' ק"ט וכס"ך יע"ש : (ו) **שם** . עט"ז וכ"כ סס"ך תות ט' דלא כב"ח ס"כ דכתב כבר וגבינה דנפל בגבינה לא בעינן נפל ומ' הכירה דיודע כמות דתיסור עפת ומולת קדירות סיתר ב"ח ק' ספה ומ' קשה ועכ"ח תיסור נפל יש רוב תיסור מב"ם אין תולין ולא יודע כמה סיה סיתר . ודע דאף יש רוטב אין מצטרף לתתיכות כמבואר בסי' ק"ט וכס"ך יע"ש : (ז) **שם** . עט"ז וכ"כ סס"ך תות ט' דלא כב"ח ס"כ דכתב כבר וגבינה דנפל בגבינה לא בעינן נפל ומ' הכירה דיודע כמות דתיסור עפת ומולת קדירות סיתר ב"ח ק' ספה ומ' קשה ועכ"ח תיסור נפל יש רוב תיסור מב"ם אין תולין ולא יודע כמה סיה סיתר . ודע דאף יש רוטב אין מצטרף לתתיכות כמבואר בסי' ק"ט וכס"ך יע"ש : (ח) **עתיד** . עט"ז וכסיק דס"ס דספסק עיין פ"ה מנ"ב מכל מקום דמי לסימן ק"ן סי"ב דמולה בספוקת ז' תפילו בעבר ז' דכ"ז שלא טבלו מקולקלת היה דכרכש"ג עיין תפ"ת ק"ע ס"ם כאן . ועמ"ם כס"ך (ט) : (ט) **עתיד** . עט"ז וכסיק דס"ס דמי עני מיירי בכבי כ"ב ל"ל ותסור להתערב דכיון שסם תנוקין לת נכנסו ספק : (ט) **ויש** . פע"ז ס"ם ס"ל ולי נראה לתחוה כו' וקבה דסת סבת ס"מ מיירי תכת עם כיצה וסט"ז בתות י' כתב דווקא תיסור דרבנן מסייע דלת כב"ח ועכ"ך בסימן ק"ה תות ט"ד ובמ"ת יבואר לסתיר ובוב לתיתי.בעה"כ הגיעים בזה : (י) **שלא** . עט"ז ויש לומר דמכל מקום סכבות בידו להעלות מתצה מזה ומזה קודם סטירוב שלא דסובר דתי תכור עד בירבה תין לו לעבות כן ויש עוד סוכתה דבקב סבב"ח לומר כ"ש ק' ו' כ' ו' כגי וזה סיוע לב"ם דב' ב"ח תין מצטרפין ודב"ב"ח תירן דמסום מעלה מק' נקיט לה ותמתי לת מ' דק' ו' ת"ל עירוב שלא בב' ו' שמי ת"ל עירוב . ומ"ם לתתר תערובת מותר לב' ת"ל לתר"ם סיינו בשוגג ותי בתדם ל' מותר לסתתלה לעבד ב"מ דלתך תין מצטרפין ודב"ב"ח תירן דמסום מעלה מק' נקיט לה ותמתי דמב"י שבי ומיסו ב' ב"ח לדידן שירבו שוגג תסור דל"ג שתין עתיד להתערב ועמ"ם בס"ך תות י"ז ועמ"ם בל"ת :

חולין צ"ו **א'** בתוספות ד"ה פלניא ראיתי שם חידוש וכבר העירותי עליו בכפר ראש יוסף ועתה אבאר קצת . הנה כתבו דבניסת ע"פ סימנים שהכירו הבעל בסימנים או ע"א שאמר טת או אשה עצמה שאמרה מת בעלי וניסת בכל אלו אם זינתה אח"כ לא קטלינן לה דע"פ סימנים לא קטלינן נפש מספיקא כדאמר התם אלו אתו בי תרי ואמרי פלניא דהאי סימנא קטל נפשא כו' ובע"א הביאו ראיה דלא לכל מילי הימנוהו רבנן דאין האחין יורדין לנחלה ובאשה צרתה אסורה (עיין במהר"ם מלובלין ז"ל שם) ובעיני יפלא הדבר שתהא אשה נשואה לאיש וזינתה ואין לה חטא משפט מות . ואולי בניסת ע"י סימנים כתבו להך לישנא דאמרינן ביבמות סיכנין דאורייתא והמעיין שם ביבמות ק"כ א' מבואר שם דסימנין מובהקין לגמרי לכ"ע סימנים דאורייתא ובסימנים גרועים לכ"ע דרבנן ובסימנים אמצעים פליגי ל"ק ול"ב שם ומשמע לכאורה דאמצעים כתבו כן אבל סימן מובהק ביותר קטלינן נמי עליה וזה ג"כ לא מבואר . ומ"ש הדבר קשה דבע"א ואשה עצמה שאמרה מת בעלי בין יהיה השעם ע"א דמלתא דעבידא לאגלויי או רבנן אפקינהו לקדושין מיניה או משעם חזקה דאשה דייקא ומנסבא והלא סוקלין ושורפין על החזקות בכ"מ :

עוד כתבו התוס' שם דשט"ח שמחזירין למלוה שאין אדם מוחזק בו אבל ממון אין להוציא ע"י סימנים יע"ש והעולה מדבריהם דע"י סימנים (משמע אף מובהקים ביותר) אין לגרוע כלל כח החזקה ומש"ה אין לקטול נפשא מספיקא ע"י סימנים וכן להוציא ממון מיד המוחזק ע"י סימנים לא ומש"ה מאבידה לא הוה קשיא להו דאין שם חזקה דאין אנו יודעים של מי הוא ומשט"ח הוה קשיא להו דלמה מחזירין למלוה ומוציאין ממון מלוה וע"ז תירצו דאין שם הסך החזקה ואף שעומד הלוה וצווח שממנו נפל כיון שאין נותן סימנים אף שיאמר שפרע וממנו נפל אין משגיחין ביה בלוה כיון שהמלוה נותן סימן מובהק וליתהסך החזקה אף שע"י כך יבוא הש"ך לידי גבייה ולהוציא ממון מחזקה :

ויש לראות דא"כ ע"א במלחמה או מים שאל"ם אם נאמר דחיישינן בדמי והיא לא דייקא עיין יבמות קט"ו א' א"כ אף באומר קברתיו מ"ם כיון דחזקה דידה ליתא דסומכת עפ"י האומד אף באומר סימנים מובהקים ביותר כל שלא הכירו לאיש ההוא מקודם לא מהני דלהוציא מחזקת א"א היכא דל"ש דייקא כו' לא מהני סימנים כמו דל"מ פלניא דהאי סימנים לוה מפלוני ככו שכיתוב התוספות בחולין שם והא דמסיק ביבמות ק"כ א' מים כמלחמה ומסיק בסימנים מובהקים י"ל דמיירי שיעור שתצא נפשו דמ"ה שריא ומדרבנן הוא ולפ"ז בלא שהה שיעור שתצא נפשו דהוה כפיקא דאורייתא (עיין באה"ע סימן י"ז) היכא שע"א אין מכירו רק ע"י סימנים מובהקים ביותר האם אמור יאמר דלא תנשא כיון דל"ש גבה חזקה דדייקא ועוד בחרשת ושוטה דל"ש דייקא כי אין לה דעת כה"ג שמכירין הנהרג ע"י סימנים איך שריא לאינסובי להוציא מחזקת א"א ובאומרים פלניא דהאי סימנים מובהקים לוה מפלוני אין מוציאין ממון ע"י סימן וליומר חזקה דממון אלים טובא זה דוחק .

וע' אה"ע סי' י"ז וב"ש אות צ"ט מ"ש צריך סימן מובהק :

עיין בפ"ז מהל' נחלות הלכה ג' חילק בין אמרו מת במלחמה דב' עדים לא אמרו בדרמי וע"א אומר בדרמי אבל כל שהזכירו הרקידה ואמרו שנדקר במלחמה אף בב' עדים חיישינן דאמרי בדרמי יע"ש . ועיין כ"מ פי"ג מהל' אבידה ה"ה יע"ש . והנה מ"ש לעיל דסוקלין ושורפין על החזקות מ"מ לטעם דאשה דייקא ומנסבא י"ל להרוג אותה יש לה חזקה טובה להיסך ואלו סימנים לחוד א"א למקטל נפשה אבל לפי הטעם רבנן אפקינהו לקרושין או מלתא דעבידא לגלויי יש לעיין :

שוב ראיתי שזה ליתא דהא מצא גט במקום שהשיירות מצויין או הוחזקו ב' יוסף ב"ש ואמר סימנים מובהקים ביותר כמו נקב בצד אות פלונית דמהני עיין אה"ע סימן קל"ב ס"ד והתם לא שייך אשה דייקא ומנסבא דבנא ידעה שזה הוא הגט שנפל ואפ"ה מסכינן אסימן מובהק אלמא מהני סימן מובהק אף להוציא מחזקה ולהוציא ממון לא מהני גם למקטל נפשא אף בסימן מובהק ביותר לא מהני ועיין פני יהושע מציעא כ"ז שם ואפשר דבגט אשה בהוחזק שני יב"ש או בשיירות מצויות אה"נ מן התורה לא חיישינן אלא מדרבנן ומש"ה מחזירין בסימן מובהק הא בעלמא להוציא מחזקה ממש לא סמכינן אסימן מובהק ממש :

ומיפני שיש בכאן ענין עמוק ודרכי החכמה נעלמו ממני אמרתי להאריך קצת בביאור דבר זה :

דע דשלשה סימנים יש סימנים מובהקים ביותר וסימנים אמצעים וסימנים גרועים כמבואר להמעיין באה"ע סימן י"ז ובר"מ ז"ל הלכות גזילה ואבידה פי"ג הלכה ה' ובהל' גירושין פי"ג הכ"א במ"מ וכ"מ ולח"מ יע"ש . והנה הטבואר מדבריהם הוא כך דבסימנים מובהקים ביותר לכ"ע הוויין מן התורה (וכ"מ סוגיא דיבמות ק"כ בין לל"ק ול"ב סימנים מובהקים ביותר הוה מ"ה אלא ל"ק סבר אמצעים ד"ת ובשומא פליגי מ"ס אמצעי ומ"ס סימן גרוע וללי"ב אמצעים כ"ע דרבנן ובשומא מ"ס מובהק כיותר ומ"ס אמצעי הוה יע"ש) ושרינן א"א לעלמא על ידי סימן מובהק ביותר ואפילו להוציא מחזקה . ולענין אי אתי בי תרי ואמרי פלניא דהאי סימניה מובהק ביותר קטל נפשא או פלניא דהאי סימניה מובהק ביותר לוה מפלוני או הפץ דהאי סימן מובהק ביותר דפלניא הוא אי קטלינן ומוציאין ממון מיד המוחזק ע"י סימן מובהק ביותר וכפי הנראה ממרוצת לשון דתוספות חולין צ"ו א' ד"ה פלניא ומשמע לכאורה דווקא בסימן אמצעי הוא דקאמרינן טביעת עינא עדיפא מסימנא הא סימן מובהק ביותר הוה כמו ט"ע ועדיף מינה דלע"ה היכא דהיישינן דמשקר לא כהני ט"ע וסימן מובהק מהני בכ"מ אף באיסור תורה להוציא מחזקה ואה"נ דקטלינן עלי' ומוציאין ממון מכח סימן מובהק ביותר והא דאמר בחולין שם תדע דהאומר לשלוחו פלניא דהאי סימנא ספק ירע נמי באמצעי קאמר וכדאמרן . ובסימן אמצעי איכא תרי לישני ביבמות ק"כ א' ובגיטין כ"ז ב' מספקא ליה אי סימן דאורייתא או דרבנן היינו באמצעי ובמציעא י"ח א' ב' וכ"ז כ"ח שם אמר רבא את"ל סימנין דאורייתא היינו אמצעים . ובלשון המגיד משנה פי"ג מהל' אבידה ה"ה נתקשה בו הכ"מ שם וכפי הנראה ממרוצת המ"מ הוא כך דגם באמצעים סובר הר"מ ז"ל דסימנים דאורייתא מדאמר רבא את"ל סימנים דאורייתא (וכדעתו ז"ל כעין זה בכל את"ל דהוה פשיטותא) ואפ"ה דווקא לענין אבידה סומכין אאמצעים אבל בערות אשה בפי"ג מהל' גירושין הכ"א לא משתרי איתתא כ"א בסימן מובהק ביותר והשעם קל להבין דבמציאה ליכא חזקה נגד הסימן מש"ה סומכין מ"ה אאמצעי כשא"כ בערות אשה דלהוציא מחזקה בא מש"ה אין סומכין אאמצעי אם לא במובהק ביותר . ומ"מ לשון המ"מ קשה שז"ל בה"ג וכבר כתבתי בהלכות אבידה שיש סימנין מובהקין ביותר שהן מן התורה "בכל "מקום ואף כאן מעידין עליהם כו' ורבינו לא נתכוין בכאן אלא לסימנים שמחזירים עליהם אבידה ואעפ"כ אין מעידין עליהם בכאן עכ"ל . וסבור הייתי לומר דה"ק דוודאי אמצעים הויין מ"ה אלא שהר"מ ז"ל שכתב דאסיכנים מובהקים סומכים עליהם ודין על פיהם "בכל מקום מן התורה כו' יוצה מובהקין ביותר דנין ע"פ "בכל "מקום אף בערות אשה להוציא מחזקה משא"כ מדר ומשקל דהוא אמצעי באבידה מחזירין דהוא נמי מ"ה ומ"ם בערות אשה להוציא מחזקה לא מהני סימן אמצעי וז"ש המ"מ שבהל' גזילה ואבידה יש מיני סימנים מובהקין ביותר שהן מ"ה "בכל מקום הרצון דמובהק ביותר מ"ה הוא בכל מקום אף בחזקה . אמנם ממ"ש המ"מ שם בהל' אבידה וז"ל הסימנים מובהקים כו' דין תורה ספק רבינו כמ"ד סימן ד"ת יע"ש והיינו אמצעים דמובהק ביותר לא מיבעיא כלל ואאמצעי הוא דמיבעיא לן ועוד דאי רבינו אמובהקים ביותר קאי א"כ מנ"ל להמ"מ לומר בדעת הר"מ ז"ל דסובר דבעיין אישתא דא"נ לא נפשמה אפ"ה היו מחזירין אבידה בסימנים מטעם הפקר ב"ד וכמ"ש רש"י בגיטין כ"ז ב' וכדבעינן למימר קמן ומיהו זה יש ליישב . והן אמת שהכ"ם שם בהלכות אבידה ובהלכות גירושין עמד בלשון המ"מ יע"ש :

באופן שהמעיין בדברי המ"מ וכ"מ מהל' אבידה יראה דמחולקן המה ולשיטת המ"מ סימנים אמצעים הויין ד"ת ומש"ה מחזירין אבידה עליו וכן באיסורא היכא דספק השקול כמו מצא בשר בעיר שמחצה ישראל ומחצה עובדי כוכבים דהוה ספק השקול וכרומת בספק השקול היכא דליכא חזקה כלל לאיסורא (ומיהו בשר הנמצא במחצה עובד כוכבים ומחצה ישראל

ישראל איכא לעיונא חדא דסמוך מיעוט טריפות למחצה עובד כוכבים והוה רובא ואי נמי יש לומר דאיכא חזקה דבשר זה מתחלה היה עליו איסור שאין זבוח וכל שאין אתה יודע מה היה לו אתה בא להוציאו מחזקה (וכבר הארכנו בזה בספר פרי מגדים בי"ד סימן ק"י והבאתי ראיה מתוס' נדה ח"י א' ד"ה אחר יע"ש היטב) להמ"מ בסימן אמצעי שרי ליה אי מכירו בסימן אמצעי של ישראל פלוני או שלו ומצאו שלא במקום שהניח בשוק דאיכא ספיקא דאורייתא (ועיין בשמלה חדשה ותבו"ש בי"ד סימן ס"ג יע"ש) ולהכ"מ דבעיין לא אישטא וגבי אבידה הוא דמחזירין בסימן אמצעי דהפקר ב"ד היה הפקר וכדאמדינן במציעא כ"ז ב' את"ל סימנין לאו דאורייתא הא דמהדרינן אבידה באמצעים דניחא לבעל האבידה כו' סימנים מובהקים כו' ומובהקים היינו אמצעים וכדבעינן למימר לקמן בעזה"י הא באיסורין אף בספק השקול וליכא חזקה אין מתירין שום איסור תורה באמצעים כיון דבעיין לא אישטא . ומיהו באיסור דרבנן ומצא גבינה במקום עיבור עובדי כוכבים דהשתא איכא רובא לאיסורא ויש לו סימן אמצעי מיבעיא לי אי מותר או לאו ולכאורה ספק בעיא דלא אישטא (להכ"מ) בדרבנן לקולא ושמא סימנין מהני ועוד דמדרבנן אפשר דמהני סימנים אמצעים :

שוב ראיתי שזה ליתא שהרי באה"ע סימן י"ז ס"ב בסבע במים שאין להם סוף שלא תנשא (אף בשהה שיעור שתצא נפשו מדרבנן) דאם השליכו מצודה והבירו האבר בסימן מובהק "ביותר מהני יע"ש ועיין כ"י שם שפי' כן דברי הר"מ ז"ל בפ"ג מה"ג הי"ז יע"ש אלמא מים שאל"ס ובשיעור שתצא נפשו דמ"ה מותרת ומדרבנן הוא דחיישינן שמא יצא ואפ"ה כל שאין באבר סימן מובהק "ביותר אלא סימן אמצעי לא מהני שמעינן מיניה דאף בדרבנן לא סמכינן אסימנים אמצעים ומיהו לזה י"ל דשאני חומר א"א שהחמירו בה כמה דברים ועוד דאיכא דרא דאורייתא וכה"ג כתב הפני יהושע בחדושיו לגיטין כ"ז ב' הא דאמרינן נקב בצד אות פלונית דאי סימנין דרבנן לא סמכינן עלייהו באיסור דרבנן היכא דאתי למיסמך באיסור תורה כמו בגט היכא דהוחזקו שתים ושכיחי שיירות דלא הוה אלא מדרבנן מ"מ לא מהני סימן אמצעי אטו היכא שנאבדו שני גיטין שוין בשמותיהן יע"ש וא"כ י"ל דווקא היכא דאיכא דרא דאורייתא בהא לא מהני סימנים דרבנן אמצעים אבל היכא דליכא למיגזר אטו דאורייתא ואפילו גבינת עובד כוכבים דיש בה דרא דאורייתא וכ"ש שאר איסור דרבנן דלית בה דרא דאורייתא דאפשר אפי' במקום חזקה ורובא מהני כשאומר סימן אמצעי וכאומר דע"פ סימנים מדרבנן מהני ומש"ה באיסור דרבנן מהני אמצעים וכ"ש למה לי דלא אישטא בעיין דספיקו לקולא בדרבנן . ויש לעיין בהניא דאבר שהעלו מהים דבאמצעים לא מהני והא זה בעיא דלא אישטא . ועיין בפני יהושע גיטין שם ובבא מציעא ח"י וכ"ז דמשמע מדבריו דגיטא מדרבנן הוה חששא שמא של אחר הוא ומכ"מ פי"ג מה"ג הלכה כ"א במה שכתב דרבינו סמוך לבסו' מובהק ביותר סמכינן באי"א דאורייתא ממ"ש בפ"ג (מה' אלו הי"א) דסימן מובהק מהני בגט ולמה שכתב פני יהושע ליכא ראיה דאף הוחזק ושכיחי אפ"ה לא הוה חששא אלא מדרבנן ואין להאריך בזה כאן . ועיין לח"מ שם בפ"ג מה"ג הי"א תמה על הר"מ ז"ל במ"ש נקב בצד אות פלוני דבעיין אישטא דסימנין (אמצעים) הוה דאורייתא יע"ש ובכר התבאר זה בפ"ג מה' גזילה ואבידה ופי"ג מה"ג דווקא לענין ממון או אפשר לענין איסורא היכא דליכא חזקה הוא דסמכינן אסימנים אמצעים משא"כ באיכא חזקה לאיסורא לא מהני סימנים אמצעים כ"א סימן מובהק ביותר . ועיין בח"מ סימן רס"ז בסמ"ע אות ז' פי' דבסימנים אמצעים (עש"ך שם אות ג') מחזירים אבידה ד"ת זה כפירוש המ"מ בה' אבידה דבעיין אישטא וכאמור :

וסימנים גרועים לא מהני אף באבידה ואפילו באיסור דרבנן שאין לו שורש מ"ה נמי לא מהני והא דבשר שנתעלם מן העין הוה חרוזים סימן כתבו התוס' חולין צ"ה ב' ד"ה בחרוזים וב"מ י"ז ב' ד"ה מחרוזות דבשר שנתעלם מהעין קיל טפי (אף משאר איסורין דרבנן) ומש"ה מהני משא"כ בשאר איסור דרבנן לא מהני סימן גרוע וודאי ועמ"ש בסמוך ועיין בי"ד סימן ק"ח לענין חמפ"ג במפקיד או בשולח באיסור תורה בעינן שני חותמות אין עינינו לכאן דהתם בידיה ומצי לזייף מש"ה לא סגי בחותם א' ואף משונה ביותר משא"כ במוצא בשוק וא"י אם זה או לאו בסימן מובהק ביותר וודאי מהני אף להוציא מחזקה ועיין ח"מ רס"ז ולקמן אבאר עוד :

מסתברא דסימנים מובהקים ביותר מהני אף נגד הרוב כיון דמהני נגד חזקה בא"א להתיר עפ"י סימן מובהק ביותר ולא חיישינן שמא אחר הוא ה"ה במצא בשר מושלך בשוק שרוב עובדי כוכבים ויש לו סימן מובהק ביותר ששלו או של הבירו ישראל הוא שרי דאין לחלק בין חזקה לרובא כה"ג וסימן מובהק ביותר כעדים דמי ומיהו אם עדים מעידים שמשל עובד כוכבים התחיכה אסור ואפשר אף בע"א שאומר כן . ועיין ח"מ רס"ז ס"ט נתן אחד סימנים וא' עדים נותן לכי שהביא עדים וכתב הש"ך אות ז' אף בנתן סימנים מובהקים ביותר יע"ש . ומ"ש דמרש"י מציעא אין הכרח יע"ש הנה מדלא אמר רבא רבותא מפי במובהק ביותר אפ"ה עדים עדיפי אלא דכבר תי' זה הש"ך שם דאת"ל סימנים ד"ת מקרא יע"ש . ועיין שיטה מקובצת כתב דאפשר שמכירה את"כ . ואבאר לקמן מזה בעזה"י :

והנה אחר התבוננתי בספרים אני ההדיוט חזות קשה ראיתי ולא זכיתי להבין דברי רבותינו הקדושים נ"ב בג"ע אמרתי אשיחה וירווח לי אולי אזכה לפרשם מעט . הנה המעיין בטור אה"ע סימן קכ"ג ובב"י שם יראה דמ"ש הטור אם היא שואלת לגבות כתובה עד סוף הסימן למד אבל מדברי הרא"ש ז"ל במציעא כ"ח א' ובגא"ש אין רמז אלא אם הכחשה לענין אם גירשה או לאו דליכא חשש איסור תורה כיון דאשה שאומרת גרשתני נאמנת כדרב המנונא (כתובות כ"ב ב') אלא דאיכא גיטא דמסייע לה מעיזה (וחששא דרבנן הוה) תו סימנים אמצעים מהני בדרבנן כיון דליכא תו איסור תורה כ"נ להמעיין היטב ברא"ש וא"כ לענין כתובה להוציא ממון דבאבידה מהני את"ל סימנים דרבנן מטעם דניחא ליה לבעל האבידה כדמסיק רבא במציעא כ"ז ב' וזה לא שייך להוציא ממון בכתובה אם היינו אומרים דסימנים אמצעים ד"ת בכ"מ אף להוציא ממון מחזקה רק בחומר א"א אין מתירין רק במובהקים ביותר א"ש אבל הרא"ש ז"ל במציעא כ"ז ב' כתב דבעין לאו אישטא אי סימנים ד"ת או דרבנן כו' ומצא תכריך כו' יע"ש א"כ בכתובה דלא שייך טעמא דאבידה להוציא ממונא מחזקה מנלן דמסימנא ולומר דהא דאמר במציעא כ"ז ב' א"ד סימנים דרבנן כי עביד רבנן תקנתא בממונא לא באיסורא משמע דממונא אף להוציא מחזקה ובלא טעם דניחא לבעל אבידה כו' עביד רבנן תקנתא זה דוחק . גם ממרוצת דברי הב"י שם והב"ח שם משמע וודאי דלענין כתובה נמי לא מהדרינן לדידה לגבות כתובה אלא באומרת סימנים אמצעים עכ"פ ובב"ש שם אות ד' הבין מלשון הש"ע במ"ש לענין כתובה מחזירו לה היינו אף שאין נותנת כלל סימן דאין לא שייך סימן דמאחר שהבעל מודה שבידו היה לגרש ופירש הא דנקיט בש"ע "אפילו אינה אומרת נקב בצד אות פלונית דקאי על ריש הסימן יע"ש באות ה' והיינו דרק אראש הסימן קאי לחוד במחולקין אם גירסה הא במחולקין לענין כתובה אפילו לא אמרה כלל סימן אין הבעל נאמן לומר פרעתיך דאם איתא דפרע היה לקרוע הגט ולכתוב גיטא דנן הא דקרעגוהו לא דפסיל אלא שלא לגבות בו דאין דרכה של אשה להחזיר הגט לאחר הפרעון לבעלה מאחר שצריכה לראייה להנשא בו וכתב שכ"כ הב"ח והמעיין בב"ח שם יראה מבואר כמ"ש דמ"ש רבינו אפילו אינה אומרת נקב בצד אות פלונית קאי "גם לריש הסימן ובין בהבחיש שלא גירשה ובין לענין כתובה האשה נאמנת כשאומרת סימני הגט יע"ש הרי בהדיא דגם לענין כתובה בעינן דווקא שתהא אומרת סימנים אמצעים עכ"פ לא כשאין אומרת סימן :

ומבור הייתי לומר דמש"ה בעינן שתאמר סימנים אמצעים דאל"ה נאמן הבעל במיגו דאי בעי אמר לא גרשתיך וכל שמבחישה נאמן מדרבנן עכ"פ ובלא"ה לענין כתובה יש לו מיגו ובבר הקשה כן הב"ש שם בדלעיל סימן ק' סעיף י"א וב"ש אות ל"ט ומ' יע"ש ומש"ה כשאומרת סימנים אמצעים הו אין לו מיגו דהוה כמיגו דהעיד שיחזק שקרן בעיני השומעים מאחר דהיא נותנת סימנים אמצעים יבינו הכל שבידה היה (ומיהו סימנים גרועים אף העזה לא הוה דאין זה כלום) ובמיגו דהעזה לא מהימן עיין ח"מ סימן פ"ב ומש"ה בעינן שתאמר עכ"פ סימנים אמצעים דווקא ומה אעשה שהב"ש לא כתב כן אלא אפילו אין נותנת סימן כלל אפ"ה גובה כתובתה והך אפילו קאי רק אראש יע"ש . וזה תימה :

גם דברי הב"ח שם לא זכיתי להבינם מ"ש דבריהא דלא לזה ולא לזו באינו מודה אבל מודה שנתן גט כו' ונותנת האשה סימנין האשה נאמנת ומחזיר לאשה קשה אי בנותנת סימן אמצעי אפילו אין הבעל מודה יחזיר לאשה כמ"ש הרי"ף במציעא והרא"ש שם דף י"ח וכ"ז ובריהא באין נותנת סימן אמצעי ומש"ה כי אין הבעל מודה לא יהזיר לה וגם לאיש אין פוחזיר שמא תביא היא או הוא עדי גרושין ויאמר שפרע הכתובה מאחר שהגט בידו אבל כשאין הגט בידו אין מהימן לומר שפרע הכתובה דאי איתא שפרע אין דרך לעכב הגט שלם והיה לקרוע הגט שלא יצטרך לשמור תמיד ולכתוב גיטא דנן כו' גם אין מדרך האשה להחזיר הגט כו' כמ"ש הב"ש והב"ח ובאמת משמע וודאי אף שהיא אין נותנת שום סימן מהאי טעם דכתבו הב"ח והב"ש כיון ששניהם מודים דגירשה גם הסימן אין כלום כיון דבידה היה וכמ"ש הב"ש שה וצ"ע בכל זה :

עוד ראיתי ברא"ש במציעא כ"ח כתב דבעיין לא אישטא אי סימנים ד"ת או דרבנן ומצא תכריך דמחזיר רבא לא הוה ידע טעמו של דבר והם ידעו ועוד ע"י טביעת עינא לצורבא מדרבנן עכ"ל. הנה מ"ש הם ידעו טעם הדבר י"ל דהתפקר ב"ד היה הפקר בממונא אף היכא דל"ש טעמא דניחא ליה ובח"מ סימן ס"ה סעיף יו"ד פסק בסתם דמנין הוה סימן כו' ואף לסתם בני אדם ומ"ש הרא"ש ז"ל לצורבא דרבנן קשה מה אייריא תכריך ואגודה ת"ל דהא נמי בט"ע ואולי מה שסיים בסימן כל דהו הוה ט"ע ירצה הכריכה הוה ט"ע וצ"ע באופן שלמידין מכאן דאף אי סימנים דרבנן מ"מ בממון אף היכא דל"ש ניחא ליה כמו מצא תכריך כו' אפ"ה מחזירין בסימנים אמצעים ג"כ וגם באיסורא אי הוה דרבנן סמכינן אסימנים אמצעים כמבואר ברא"ש שם במציעא כ"ח א' דהיא אומרת סימני הגט נותנין לה ומנסבא בה אף דהוא מבחישה מאחר דאשה שאומרת גרשתני נאמנת מ"ה ומדרבנן חיישינן מאחר שהגט מסייעה במ"ש התוס' גיטין כ"ז א' ד"ה אין ומציעא ח"י ב' ד"ה אין מ"מ באומרת סימנים אמצעים נאמנת וכמ"ש בולן באה"ע סימן קכ"ג דהאי אפי' קאי נמי (עכ"פ) ארישא ג"כ וכמבואר ובדבעינן למימר לקמן בעזה"י וזה דלא כמ"ש בפני יהושע במציעא וגיטין דבאיסור דרבנן היכא דאיכא למיגזר אטו איסור תורה לא מהני סימן אמצעי כמו היכא דידעינן שהיו שני גיטין כו' ומכאן לא משמע כן ובדכתיבנא : **כ"ריש** הוה קשיא לי הא דרכי ר' זירא מתני' אברייתא בגיטין כ"ז ב' ומציעא ח"י ב' מהא דמצא גיטי נשים בזמן שהבעל מודה יחזיר אפילו זמן מרובה ומה קושיא נהי דהבעל שאומר גרשתי אין נאמן למפרע ואפשר אף מכאן ולהבא אין נאמן כמו דפסק הר"מ ז"ל בפי"ב מה"ג ה"ה ובאה"ע סימן קנ"ב ס"א יע"ש ועיין תוס' גיטין כ"ז ב' ד"ה בזמן ומציעא ח"י ב' ד"ה ואפילו ובת"ח שם ובחמש שיטת בגיטין ע"ש מ"מ היא נאמנת באומרת גרשתני וא"כ נהי די"ל מדרבנן אינה מהימנא דהבעל מסייע לה מ"מ תו לא חיישינן לשני שוירי ומה קושיא ממשנה השליח שמביא דאיכא איסור תורה וסבור הייתי לומר דמש"ה כתב הר"מ ז"ל בפי"ח מה' אבידה ה"ו דמצא גיטי נשים בזמן שהבעל מודה יחזיר כתב הר"א ז"ל בהשגות דמה פסקא דהי"ל בשלא הוחזקו שני יב"ש יע"ש ואפשר דהר"מ ז"ל סובר דר' זירא דמקשה במציעא וגיטין סובר כרבא בנדרים צ"א א' דפליג על רב הונא וסובר האשה שאומרת גרשתני אין נאמנת משא"כ לדידן (ובגמרא דאמר רבא לא אמר כר"ז ה"ה דהמ"ל כמ"ש) כיון דשמענא להא דכתב הר"מ בפי"ב מה"ג ובטור אה"ע קנ"ב והב"ש שם ובסימן י"ז אות ב' דאם הבעל מודה מעיזה היינו דהוה איסור תורה כמו באיכא עדים דמסייע לה הוה ספק ממזר מ"ה ה"ה במסייע לה הבעל הוה איסור תורה ומידי ספיקא לא נפקא כמו שיראה הרואה שם ומש"ה פריך שפיר אמאי יחזיר ולא חיישינן לשני שוירי כו' . הן אמת דאכתי י"ל דמשנה איכא ספיקא חדא מש"כ בברייתא דאיכא ס"ס שמא האמת אתם דכבר גירשה בגט ויהיה זה לראיה וא"כ שקר בפיהם מ"מ דלמא גט זה ותתגרש בה מעתה וראיתי בשטה מקובצת לבבא מציעא ח"י ב' עמד בזה ותי' דבא"א אין הולכין אחר הרוב במשאל"ס דלא מהני ס"ס ועוד דאיכא חזקה דא"א . והנך רואה בעליל שסובר בפירוש דס"ס במקום חזקה ל"מ יע"ש ועמ"ש בפרי לי"ד סימן ק"י בזה :

ואני העני מסתפק הרבה במ"ש באה"ע סימן קכ"ג דאפילו בסימן אמצעי נמי יחזיר לה והוא מדברי הרא"ש (במציעא כ"ח א') וקאי אריש סימן כמ"ש הב"ש שם אות ה' והיינו טעמא כיון דליכא איסור תורה דא"נ גט זה של אחר הוא ובהוחזקו אפ"ה האשה שאמרה גרשתני נאמנת ותהיה לראיה ומשום דגיטא מסייע חששא דרבנן הוא דמעיזה לא מ"ה ומש"ה בסימן אמצעי מהני (ומה דבעינן התם שלא הוחזקו כו' היינו כשהבעל מודה דמעיזה ואיכא חשש תורה ומש"ה בעינן תנאים המבוארים בקל"ב ותתגרש רק מעתה) ולפ"ז דווקא כשהבעל בפניה ומכחישה הוא דמהני סימן אמצעי אבל כשאין הבעל לפנינו או שיש ב' עדים אומרים לא נתגרשה וב' אומרים נתגרשה דמעיזה לא מהני סימן אמצעי אלא דווקא נקב בצד אות פלונית דהוה סימן מובהק ביותר דמהני באיסור תורה אפילו להוציא מחזקת איסור א"א במצאו הרוג המבואר בסימן י"ד יע"ש (עב"ש אה"ע סי' קנ"ב אות ה' והבן) וכל זה סתום בדברי המחבר שם באה"ע סימן קכ"ג יע"ש :

עוד יש לראות במ"ש המחבר שם המוצא גט אם האשה נותנת סימן נקב כו' אפילו הבעל מכחישה משמע וכ"ש כשהבעל מודה דמגורשת למפרע וא"צ שיתן לה מעתה לגירושין ועלה קאי בסיפא אפילו סימן אמצעי מהני אריש סימן קאי ומשמע אפילו כשהבעל מודה מהני סימן אמצעי ומגורשת מזמן הכתוב בו וכ"נ ממרוצת דברי הב"ש שם אות ב' במה שרמז במלות קצרות ובל זה כשאינה נותנת סימן אבל נותנת סימן מתגרשת מיום הכתיבה יע"ש ולא התנה סימן מובהק אלמא באמצעי סגי ולכאורה תמוה דכשהבעל מסייע לה אין נאמנת מדין תורה כמש"ל בסמוך וכל באיסור תורה לא סמכינן אסימנים אמצעים אלא אמובהקים ביותר וכאמור :

ודע עוד דאם מצא גט והבעל מודה דנותן לה מעתה בתורת גירושין כמבואר סימן קנ"ג באה"ע ודווקא בשאין לחוש לשני יב"ש ועפ"י תנאים המבוארים בקל"ב שם כמ"ש המחבר להדיא בקנ"ג יראה לי אם נתנה האשה סימן אמצעי בגט זה מהני ואף דבקל"ב סעיף ד' וב"ש אות ו' מבואר דווקא נקב בצד אות פלונית (והוא מגמורא דגיטין כ"ז ומציעא ח"י ב') התם איכא איסור תורה ומש"ה לא שרינן אלא בסימן מובהק ביותר משא"כ כאן דהוא והוא מודים שגירשה כבר והיא נותנת סימן אמצעי אף דליכא תנאים המבוארים בקל"ב ואיכא למיחש לשמא גט אחר הוא מ"מ כיון שהבעל נותן לה הגט עתה שתתגרש ג"כ מעתה כו' וא"כ יצא מחשש איסור תורה דהוה ס"ס להיתרא שמא האמת אתם שכבר גירשה ויהיה גט זה לראיה ואת"ל אין האמת אתם (דהבעל אין נאמן והיא מעיזה מן התורה כיון דהבעל מסייע לה) ומ"מ שמא זה הוא הגט שנפל ותתגרש בו מעתה אלא דס"ס בא"א לא מהני סימן אמצעי אלא דווקא נקב בצד אות פלונית דהוה סימן מובהק ביותר עדיף טפי דהא שניהם אמצעים וא' עדיף טפי נותנים למדת ארכו וכאמור . וע"ש בח"מ סי"ד בהג"ה דמשקל הוה סימן מובהק היינו מובהק שפי מארבה ורחבה אבל לא מובהק גמור והב"י שם עשה כלומר על מ"ש השור משקל הוה סימן מובהק כלומר ביותר מחבירו יע"ש :

והנה בח"מ רס"ז ס"ח נתן הא' סימנים והב' נתן כמו שנתן הא' יניח והוא לשון הר"מ ז"ל בפי"ג מה' אבידה ה"י משמע הא א' סימן מובהק קצת יותר מחבירו אף ששניהם אמצעים

אמצעים כמו ארכה ורחבה ינתן למי שאומר ארכו והוא מגמרא שם במציעא כ"ח א' דבין סימנים ד"ת או דרבנן הכין הוא . ומיהו יש לעיין בא' נתן סימנים וא' הביא עד א' מהו . גם אם הביא א' ע"א מהו . ויראה דאם אין שם רק א' שהביא ע"א וחבירו מכחיש את העד ואין נותן סימן כלל ינתן לבעל העד דע"א ימאן היכא דלא בא להוציא מחזקה כי הכא שהמציאה מונחת ביד המוצאה . אבל היכא שחבירו נותן סימן אם הוא מובהק ביותר הרי הוא חשוב כב' עדים דהא י"א דמובהק ביותר וב' עדים יניח ואף למ"ד דעדים עדיפי מכל מקום מובהק ביותר לגבי ע"א חשיב כב' עדים ואין צריך אפילו שבועה להכחיש העד ויתן לבעל הסימנים אבל בא' נותן סימנים אמצעים (והביא עדים שאינו רמאי) והשני הביא ע"א איכא לעיונא דלהר"מ ז"ל דבעיין אפשטא דסימנים הוה דאורייתא אף אמצעים כמ"ש המ"מ בפי"ג מהלכות אבידה דהיכא דלא בא להוציא מחזקה סימנים אמצעים הוויין כמו עדים וינתן לבעל הסימנים ולהרא"ש ז"ל דבעיין לא איפשטא סימנים אמצעים אפשר דרבנן בממון דהפקר ב"ד היה הפקר א"ב צ"ע דאפשר ע"א עדיף ממ"ד סימנים אמצעים ועכ"פ הא נראה דבלא שבועה וודאי א"א וכאמור . והא דאמר רבא סימנים וסימנים וע"א ע"א כמאן דליתא דמי ויניח ליכא למיפשט דרבא את"ל סימנים דאורייתא קאמר יע"ש ומש"ה יניח אף שא' נותן סימן אמצעי וע"א וחבירו נותן סימן אמצעי ע"א כמאן דליתא דמי (ומיהו אי סימנים אמצעים ד"ת וא' נותן סימן אמצעי וא' ע"א סימן עדיף ורבא סימנים וסימנים וע"א הוא דיניח) משא"כ אי סימנים אמצעים דרבנן איכא למיבעיא דאפשר ע"א עדיף מסימן אמצעי :

שוב ראיתי שזה לבאורה טעות דהא המחבר שם ברס"ז סעיף י' הביא הא דזה נותן סימנים וזה סימנים וע"א הע"א כמאן דליתא דמי ויניח והר"ב בהג"ה הביא דעת הרא"ש דישבע ואח"כ יניח והסמ"ע שם אות י"ב וש"ך אות ט' הכריעו כהמחבר ומדסתמו דברים משמע וודאי דאין לפרש דמיירי בנתנו שניהם סימנים מובהקים ביותר אלא אפי' נתנו שניהם סימנים אמצעים וא' הביא ע"א יניח כ"ש כשא' נותן סימנים וא' ע"א דאין ע"א עדיף ואכתי איכא למיבעיא דאפשר בא' נותן סימן אמצעי וא' ע"א יניח או ינתן לנותן סימן אמצעי אף שהוא מדרבנן עדיף מע"א וכאמור :

וראיתי להשיטה מקובצת במציעא כ"ח א' עלה מה דאמרינן את"ל סימנים דאורייתא וז"ל כתוב בחידושין לרבותא נקיט הכי (אפשר כוון לרש"י ז"ל) ולי נראה משום בבא דסימן וסימן וע"א נקיט לה דאי דרבנן משום תקנתא הכי נמי תקון דרבנן שיכריע ע"א הריצב"א ז"ל עכ"ל משמע הא סימן וע"א סימן עדיף מע"א ודווקא סימן וסימן וע"א שיכריע ע"א יע"ש :

ומ"ש עוד שם בשיטה מקובצת סימן מובהק ושאין מובהק למ"ד דאורייתא יניח אנן לא קי"ל כן דהא אפילו שניהם אין מובהקין והא' עדיף מחבירו כמו מרת ארכו ורחבו ינתן לאומר מדת ארכה וכדאמרן וההיא שיטה אתיא באפשר כראב"ד ז"ל שהביא שם את"כ דמדת ארכו ורחבו קאי למ"ד סימנין דרבנן יע"ש והיינו דמפרש אורך מובהק ביותר ורחבו בינוני או אפשר דמדרבנן תקנו שעדיף הוא טוב יותר אבל אנן קי"ל בין בד"ת ובין בדרבנן כל שא' טוב יותר מחבירו למי שאומר סימן טוב ביותר נותנין לו ועדיין צ"ע ואין להאריך כאן :

הא דאם הביא א' ע"א צ"ע דמסוגין משמע דווקא שני עדים בעינן אף שאין שום אדם אומר שהוא שלו יע"ש וצ"ע :

אם סימנים וסימנים וע"א ותפס אותו שיש לו ע"א לא מהני ואף בשטה מקובצת במציעא כ"ח כתב אי סימנין דרבנן אפשר שיכריע ע"א ולדידן דבעיין לא נפשטא ושמא דרבנן כו' וייתה ככל ספק בעיא די"א אם תפס לא מפקינן מ"מ מסתימות הפוסקים והרי הר"מ לדעת הט"ס סימנים ד"ת וגם הא גופא דבעיא תפיסה מהני אין מוסכם והוה ס"ם להוציא וגם סתימת הש"ע ברס"ז לא משמע כן :

עיין מהרש"א ז"ל בגיטין כ"ז ב' ד"ה סימנין בתוס' שם שכתבו דאי סימנים דרבנן אבידה דמחזירין היינו בעדים הקשה אמאי לא בסימנים מובהקים ביותר והנה התוס' במציעא י"ש א' ד"ה אי כראבו אי סימנים דרבנן מ"ה דמהדרינן אבידה עדים או סימן מובהק (ביותר) ושוב ראיתי בב"י אה"ע סימן י"ז כתב דסימן מובהק ביותר לכ"ע ד"ת ואין לדקדק ממ"ש התו' בגיטין בפ' כל הגט עדים דבפ"ק דמציעא מבואר סימן מובהק ביותר יע"ש הרי שרמז להדברי התוס' שזכרנו . גם מ"ש דביבמות ק"כ דמדקדק סימנים ד"ת ממצאו קשור בכים דלמא בסימן מובהק וי"ל דאין דרך להיות סימן מובהק בהני כלים יע"ש והתוס' במציעא כ"ו ב' ד"ה מצאו (או ד"ה וניחוש) כתבו דביבמות הו"מ לשנויי שמכיר הכלי בט"ע יע"ש וה"ה דהו"מ לשנויי בסימן מובהק ביותר וכ"ה באה"ע קל"ב ס"ד דיאמר סימן מובהק בכלי עכ"ש שם אות ח' ועיין גיטין כ"ו ב' בתוס' ד"ה מצאו ופני יהושע שם . ויותר תימא שהתוס' ביבמות ק"כ א' ד"ה אמר כתבו בעצמם דלמסקנא כים וטבעת הוה סימן מובהק יע"ש . ולפי שיש מזה קצת עכינים לאה"ע סימן י"ז אמרתי להעתיקו בפ"ע :

אה"ע סימן י"ז סעיף כ"ד

בב"ש אות ס"ט הנה מ"ש אנן קי"ל חיישינן לשאלה וקי"ל סימנים דרבנן וי"ל כו' הלשון דחוק דבעיין לא איפשטא להרא"ש ומספקא לן אי סימן אמצעי ד"ת או דרבנן ופשיטא דלחומרא עבדינן בתרוייהו ומ"ש בשם מהר"ל מפראג ז"ל דאי סימנים דרבנן ע"כ לא חיישינן לשאלה דאל"כ אמאי לא תנן במשנה רבותא שפי כליו בט"ע דהוה ד"ת לא מהני יע"ש ולא הבינותי דכליו בסימנים מובהקים ביותר דהוה ד"ת אפ"ה לא מהני דחיישינן לשאלה ואי דלא הוה בחד מחתא ולא היה לתנא למיערב ולמיתני גופו וכליו יחד דא"כ לתירוצא סימנים ד"ת וגופו ארוך וגוץ וכליו לתי' א' דחיישינן לשאלה והיינו אפילו סימן אמצעי אמאי ערבינהו גופו וכליו בהדדי אלא דאין לחוש לזה וכאמור :

ראשונה אחקור אם הא דאמרינן חיישינן לשאלה אם הוא מן התורה דחיישינן לשאלה או רק מדרבנן לחומרא לא מן התורה . מפני שראיתי להפני יהושע במציעא כ"ז ב' אהא דפריך מצא קשור בכים דחיישינן לשאלה משמע מדרבנן וכן נראה לכאורה ממרוצת דברי רש"י יבמות ק"כ ב' ד"ה חמור דקי"ל בכ"מ דמהדרינן אבידה עדים או סימן מובהק (ביותר) ושוב ראיתי בב"י אה"ע סימן י"ז בתב דסימן מובהק ביותר לכ"ע ד"ת ואין לדקדק ממ"ש התו' בגיטין בפ' כל הגט עדים דבפ"ק דמציעא מבואר סימן מובהק ביותר יע"ש הרי שרמז להדברי התוס' שזכרנו . גם מ"ש דביבמות ק"כ דמדקדק סימנים ד"ת ממצאו קשור בכים דלמא בסימן מובהק וי"ל דאין דרך להיות סימן מובהק בהני כלים יע"ש והתוס' במציעא כ"ו ב' ד"ה מצאו (או ד"ה וניחוש) כתבו דביבמות הו"מ לשנויי שמכיר הכלי בט"ע יע"ש וה"ה דהו"מ לשנויי בסימן מובהק ביותר וכ"ה באה"ע קל"ב ס"ד דיאמר סימן מובהק בכלי עכ"ש שם אות ח' ועיין גיטין כ"ו ב' בתוס' ד"ה מצאו ופני יהושע שם . ויותר תימא שהתוס' ביבמות ק"כ א' ד"ה אמר כתבו בעצמם דלמסקנא כים וטבעת הוה סימן מובהק יע"ש . ולפי שיש מזה קצת עכינים לאה"ע סימן י"ז אמרתי להעתיקו בפ"ע :

אה"ע סימן י"ז סעיף כ"ד בב"ש אות ס"ט הנה מ"ש אנן קי"ל חיישינן לשאלה וקי"ל סימנים דרבנן וי"ל כו' הלשון דחוק דבעיין לא איפשטא להרא"ש ומספקא לן אי סימן אמצעי ד"ת או דרבנן ופשיטא דלחומרא עבדינן בתרוייהו ומ"ש בשם מהר"ל מפראג ז"ל דאי סימנים דרבנן ע"כ לא חיישינן לשאלה דאל"כ אמאי לא תנן במשנה רבותא שפי כליו בט"ע דהוה ד"ת לא מהני יע"ש ולא הבינותי דכליו בסימנים מובהקים ביותר דהוה ד"ת אפ"ה לא מהני דחיישינן לשאלה ואי דלא הוה בחד מחתא ולא היה לתנא למיערב ולמיתני גופו וכליו יחד דא"כ לתירוצא סימנים ד"ת וגופו ארוך וגוץ וכליו לתי' א' דחיישינן לשאלה והיינו אפילו סימן אמצעי אמאי ערבינהו גופו וכליו בהדדי אלא דאין לחוש לזה וכאמור :

ראשונה אחקור אם הא דאמרינן חיישינן לשאלה אם הוא מן התורה דחיישינן לשאלה או רק מדרבנן לחומרא לא מן התורה . מפני שראיתי להפני יהושע במציעא כ"ז ב' אהא דפריך מצא קשור בכים דחיישינן לשאלה משמע מדרבנן וכן נראה לכאורה ממרוצת דברי רש"י יבמות ק"כ ב' ד"ה חמור דקי"ל בכ"מ דמהדרינן אבידה עדים או סימן מובהק (ביותר) ושוב ראיתי בב"י אה"ע סימן י"ז כתב דסימן מובהק ביותר לכ"ע ד"ת ואין לדקדק ממ"ש התו' בגיטין בפ' כל הגט עדים דבפ"ק דמציעא מבואר סימן מובהק ביותר יע"ש הרי שרמז להדברי התוס' שזכרנו . גם מ"ש דביבמות ק"כ דמדקדק סימנים ד"ת ממצאו קשור בכים דלמא בסימן מובהק וי"ל דאין דרך להיות סימן מובהק בהני כלים יע"ש והתוס' במציעא כ"ו ב' ד"ה מצאו (או ד"ה וניחוש) כתבו דביבמות הו"מ לשנויי שמכיר הכלי בט"ע יע"ש וה"ה דהו"מ לשנויי בסימן מובהק ביותר וכ"ה באה"ע קל"ב ס"ד דיאמר סימן מובהק בכלי עכ"ש שם אות ח' ועיין גיטין כ"ו ב' בתוס' ד"ה מצאו ופני יהושע שם . ויותר תימא שהתוס' ביבמות ק"כ א' ד"ה אמר כתבו בעצמם דלמסקנא כים וטבעת הוה סימן מובהק יע"ש . ולפי שיש מזה קצת עכינים לאה"ע סימן י"ז אמרתי להעתיקו בפ"ע :

אה"ע סימן י"ז סעיף כ"ד בב"ש אות ס"ט הנה מ"ש אנן קי"ל חיישינן לשאלה וקי"ל סימנים דרבנן וי"ל כו' הלשון דחוק דבעיין לא איפשטא להרא"ש ומספקא לן אי סימן אמצעי ד"ת או דרבנן ופשיטא דלחומרא עבדינן בתרוייהו ומ"ש בשם מהר"ל מפראג ז"ל דאי סימנים דרבנן ע"כ לא חיישינן לשאלה דאל"כ אמאי לא תנן במשנה רבותא שפי כליו בט"ע דהוה ד"ת לא מהני יע"ש ולא הבינותי דכליו בסימנים מובהקים ביותר דהוה ד"ת אפ"ה לא מהני דחיישינן לשאלה ואי דלא הוה בחד מחתא ולא היה לתנא למיערב ולמיתני גופו וכליו יחד דא"כ לתירוצא סימנים ד"ת וגופו ארוך וגוץ וכליו לתי' א' דחיישינן לשאלה והיינו אפילו סימן אמצעי אמאי ערבינהו גופו וכליו בהדדי אלא דאין לחוש לזה וכאמור :

ראשונה אחקור אם הא דאמרינן חיישינן לשאלה אם הוא מן התורה דחיישינן לשאלה או רק מדרבנן לחומרא לא מן התורה . מפני שראיתי להפני יהושע במציעא כ"ז ב' אהא דפריך מצא קשור בכים דחיישינן לשאלה משמע מדרבנן וכן נראה לכאורה ממרוצת דברי רש"י יבמות ק"כ ב' ד"ה חמור דקי"ל בכ"מ דמהדרינן אבידה עדים או סימן מובהק (ביותר) ושוב ראיתי בב"י אה"ע סימן י"ז כתב דסימן מובהק ביותר לכ"ע ד"ת ואין לדקדק ממ"ש התו' בגיטין בפ' כל הגט עדים דבפ"ק דמציעא מבואר סימן מובהק ביותר יע"ש הרי שרמז להדברי התוס' שזכרנו . גם מ"ש דביבמות ק"כ דמדקדק סימנים ד"ת ממצאו קשור בכים דלמא בסימן מובהק וי"ל דאין דרך להיות סימן מובהק בהני כלים יע"ש והתוס' במציעא כ"ו ב' ד"ה מצאו (או ד"ה וניחוש) כתבו דביבמות הו"מ לשנויי שמכיר הכלי בט"ע יע"ש וה"ה דהו"מ לשנויי בסימן מובהק ביותר וכ"ה באה"ע קל"ב ס"ד דיאמר סימן מובהק בכלי עכ"ש שם אות ח' ועיין גיטין כ"ו ב' בתוס' ד"ה מצאו ופני יהושע שם . ויותר תימא שהתוס' ביבמות ק"כ א' ד"ה אמר כתבו בעצמם דלמסקנא כים וטבעת הוה סימן מובהק יע"ש . ולפי שיש מזה קצת עכינים לאה"ע סימן י"ז אמרתי להעתיקו בפ"ע :

ראשונה אחקור אם הא דאמרינן חיישינן לשאלה אם הוא מן התורה דחיישינן לשאלה או רק מדרבנן לחומרא לא מן התורה . מפני שראיתי להפני יהושע במציעא כ"ז ב' אהא דפריך מצא קשור בכים דחיישינן לשאלה משמע מדרבנן וכן נראה לכאורה ממרוצת דברי רש"י יבמות ק"כ ב' ד"ה חמור דקי"ל בכ"מ דמהדרינן אבידה עדים או סימן מובהק (ביותר) ושוב ראיתי בב"י אה"ע סימן י"ז כתב דסימן מובהק ביותר לכ"ע ד"ת ואין לדקדק ממ"ש התו' בגיטין בפ' כל הגט עדים דבפ"ק דמציעא מבואר סימן מובהק ביותר יע"ש הרי שרמז להדברי התוס' שזכרנו . גם מ"ש דביבמות ק"כ דמדקדק סימנים ד"ת ממצאו קשור בכים דלמא בסימן מובהק וי"ל דאין דרך להיות סימן מובהק בהני כלים יע"ש והתוס' במציעא כ"ו ב' ד"ה מצאו (או ד"ה וניחוש) כתבו דביבמות הו"מ לשנויי שמכיר הכלי בט"ע יע"ש וה"ה דהו"מ לשנויי בסימן מובהק ביותר וכ"ה באה"ע קל"ב ס"ד דיאמר סימן מובהק בכלי עכ"ש שם אות ח' ועיין גיטין כ"ו ב' בתוס' ד"ה מצאו ופני יהושע שם . ויותר תימא שהתוס' ביבמות ק"כ א' ד"ה אמר כתבו בעצמם דלמסקנא כים וטבעת הוה סימן מובהק יע"ש . ולפי שיש מזה קצת עכינים לאה"ע סימן י"ז אמרתי להעתיקו בפ"ע :

ראשונה אחקור אם הא דאמרינן חיישינן לשאלה אם הוא מן התורה דחיישינן לשאלה או רק מדרבנן לחומרא לא מן התורה . מפני שראיתי להפני יהושע במציעא כ"ז ב' אהא דפריך מצא קשור בכים דחיישינן לשאלה משמע מדרבנן וכן נראה לכאורה ממרוצת דברי רש"י יבמות ק"כ ב' ד"ה חמור דקי"ל בכ"מ דמהדרינן אבידה עדים או סימן מובהק (ביותר) ושוב ראיתי בב"י אה"ע סימן י"ז כתב דסימן מובהק ביותר לכ"ע ד"ת ואין לדקדק ממ"ש התו' בגיטין בפ' כל הגט עדים דבפ"ק דמציעא מבואר סימן מובהק ביותר יע"ש הרי שרמז להדברי התוס' שזכרנו . גם מ"ש דביבמות ק"כ דמדקדק סימנים ד"ת ממצאו קשור בכים דלמא בסימן מובהק וי"ל דאין דרך להיות סימן מובהק בהני כלים יע"ש והתוס' במציעא כ"ו ב' ד"ה מצאו (או ד"ה וניחוש) כתבו דביבמות הו"מ לשנויי שמכיר הכלי בט"ע יע"ש וה"ה דהו"מ לשנויי בסימן מובהק ביותר וכ"ה באה"ע קל"ב ס"ד דיאמר סימן מובהק בכלי עכ"ש שם אות ח' ועיין גיטין כ"ו ב' בתוס' ד"ה מצאו ופני יהושע שם . ויותר תימא שהתוס' ביבמות ק"כ א' ד"ה אמר כתבו בעצמם דלמסקנא כים וטבעת הוה סימן מובהק יע"ש . ולפי שיש מזה קצת עכינים לאה"ע סימן י"ז אמרתי להעתיקו בפ"ע :

כלים שאין דרכן להשאיל כמו כים וארנקי וכיוצא בהם ועלייהו אמר התנא אפילו סימנים גרועים לא מהני בין בגופו ובין בכליו ואפשר דבא לאשמועינן בצירוף סימן גרוע דגופו ודכליו באין דרך להשאיל אפ"ה לא מהני כלל וכן אי סימנים אמצעים דרבנן נמי בהכין הוא וכאמור באופן שי"ל דחיישינן לשאלה הייגו מ"ה . ועיין באה"ע סימן י"ז בת"מ אות מ"ג וב"ש אות ע"ג אי סימנים אמצעים שנים ביחד אי יש לצרף והוה כמו סימן מובהק או לא יע"ש ומיהו מ"ש הת"מ דסימן גופו וכליו מצטרפין יבואר לקמן בעזה"י :

גם בפסק מהרא"י ז"ל סימן קס"א יראה שם דחששא דשאלה בכלים שדרך להשאיל חששא גמורה היא (ומסתמא הייגו מ"ה) והביא ראיה מהא דפריך במציעא ממצאו קשור בכים דשאני גט דיזה האיש שואל הגט מה"ת לומר שיש אחר כן וכה"ג הקשה בפני יהושע שם ולפי מה שכתב דחששא שאלה ד"ת א"ש :

שאלה הרבה חתיכות טריפות ונתערבה ביניהם חתיכה א' כשירה ולא חכירו ואח"כ בא א' והכיר אותה בט"ע היטב אי סמכינן עלה או לאו :

תשובה הנה באה"ע סימן י"ז סכ"ה הביא המחבר דעת ר"ת (יבמות ק"כ א' ד"ה אין דכל הגוף שלם מכירין ע"י ט"ע (לחוד) וחלקו עליו האחרונים ויש לספק אי הא דחלוקין עליו משום דט"ע באיסורא לא מהני להוציא מחזקת א"א ולפ"ז כ"ש כאן דאין להתיר אותה החתיכה דזיל בתר רובא דעדיף מחזקה ונימא מהרוב של איסור היא או דלמא הא דחלקו עליו משום דט"ע יכול להשתנות אחר מיתה ופרצוף עם החושם הוא דהוה ט"ע מפי ואין משתנה כ"כ ויכולין להכיר אף אחר מיתה ולפ"ז ט"ע וודאי מהני בכל איסורים אף בחזקה ורובא ולא דווקא במקום שאין חזקה וכאמור ואל תשיבני ממ"ש בגיטין כ"ז ב' רבב"ח אירכם ליה גיטי כו' ולא ידענא אי סימנין ד"ת אי ט"ע אלמא מהני ט"ע בכ"מ אף בלא פרצוף פנים עם החושם לאפוקי מחזקת א"א י"ל דט"ע עם סימן אמצעי היה לו ובזה יש מורים לר"ת דמהני עיין ב"ח וש"ז באה"ע סי' י"ז יע"ש ומיהו ממ"ש בש"ע אה"ע קל"ב ס"ד משמע דט"ע לחוד בלא סימן אמצעי כלל מהני אלמא דט"ע לחוד מהני בכ"מ להוציא מחזקת איסור וה"ה להוציא מרוב דמסתמא אין לחלק ותדע דבחולין צ"ו ב' מריש ה"א סימנא עדיפא השתא ט"ע עדיפא תדע דאילו אתו בי תרי ואמרו פלניא דהאי סימנא קטיל כו' ובט"ע כו' משמע דמשוה ט"ע דפרצוף פנים לשאר ט"ע דחתיכות בשר וכדומה ואף שי"ל זה מ"מ כך נראה והא דחלקו על ר"ת משום דט"ע דגוף יכול להשתנות לאחר מיתה משא"כ ט"ע דפרצוף וחושם יכולין להכיר תוך ג' כו' . ומיהו בעם הארץ דנתערב לו חתיכה כשירה בין הטריפות איכא לעיונא דע"ה אין נאמן בט"ע אף באיסורא היכא דיש לו הנאה מיניה דמשקר ואומר בדרמי (ר"ל העין משקר שאינו מדקדק בשביל הנאתו) שהרי באבידה אין מחזירין אלא לצורבא מרבנן ובגיטא נמי דווקא לצורבא מרבנן כדאיתא בגיטין כ"ז ב' ובתוד"ה ודווקא ובש"ע אה"ע סימן קל"ב ס"ד דמשקר בשביל ממון אף באיסורא יע"ש וה"ה ה"נ ודווקא בשל אחרים היכא דלא מטי הנאה לדידיה נאמן ע"ה בט"ע באיסורא אף להוציא מחזקה ובדאמרן :

וראיתי להט"ז בי"ד סימן ס"ג אות א' כתב ע"ה נאמן בט"ע ושאני מוצא דכאן רק איסור דרבנן ובנה"כ שם חלק עליו ועמ"ש בפריי שם אמנם לאחר שוכיתי ללמוד כאן בממ' גיטין ראיתי כי מחלוקת גדולה יש כאן דהא חזינן בגט אף דאיסורא הוא כל שיש חשש ממון כמו מצאו אחר אין השליח נאמן בט"ע דמשקר משום שכר שליחות וראיה מרבה בב"ח ודווקא כשמצאו השליח דיש לו מיגו כמבואר באה"ע סימן קל"ב ס"ד יע"ש וא"כ בוודאי בשר שנתעלם מהעין שפיר כתב הט"ז דאיסור דרבנן הוא (וקיל יותר משאר איסורין דרבנן) מ"ה מהני ט"ע אף לע"ה הא לא"ה אילו הוה איסור תורה לא הוה מהימן ע"ה בט"ע דלטובתו ולהנאתו הוא אומר כך לאכול בשנמ"ה וכל שיש חשש חימוד ממון חיישינן אף שיש ביה דרדא דאיסור תורה . שוב ראיתי דמהא דחולין דבני אדם מוחרין בנשותיהן בלילה משמע כל אדם נאמן בשלו ושאני ההיא דשליח גיטא שאין מקפיד אם יעשה אחר איסור משא"כ שיעשה הוא איסור ובפרט שיאבל איסור להא לא חשרינן ליה ואף אחר יכול לאכול עמו :

ויצא לנו הדין אם ת"ח שלח בשר ע"י שליח ע"ה לביתו והשליח קלקל שליחותו וזרקה לבין הטריפות ואח"כ אומר השליח שמכיר איזו חתיכה היא בט"ע (ושבעתן העין מקודם) יש לומר דאין נאמן דחשוד לקלקל לאחרים כיון דהוא אין אוכל ממנו וכההיא דמבואר בסימן קל"ב באה"ע ס"ד ובב"ש אות י"ג בשם הרשב"א והר"ן הטעם משום הפסד שברו או כי היכי דלא ליהוי תרעומת עליו הרי משום תרעומת נמי משקר ואומר עכ"פ בדרמי ה"ה כאן וכדאמרן וצ"ע . ועיין בי"ד סימן ק"א ראש כבש כו' ומשם אין ראיה דהיתוך החתיכות ומשומן קורקבן שרומה במראה ושם לעצמו הוא ולא חשיד לעצמו וכרכתיבנא :

ודע דאם מצא חתיכת בשר במקום שרוב עובדי כוכבים כו' דהוה איסור תורה אם שלו הוא ומכור בט"ע להט"ז שם בי"ד אות א' אסור באיסור תורה ודווקא בשנמ"ה מקילין לע"ה ושאני הא דב"א מותרין בנשותיהן דאיכא לתרוצי בקל עיין מ"ש במשבצות זהב שם . ולש"ך שרי יע"ש . ואם אין שלו אלא של איש אחר וע"א מעיר עליו בט"ע שמכיר שזו היא החתיכה שנאבדה וכן אם נתערבה חתיכה כשירה בין הרבה טריפות וע"א מעיד שמכירה בט"ע שזו היא הכשירה איכא לעיונא מאחר דקי"ל אין ע"א נאמן לומר הסך החזקה כ"ש דאין ע"א נאמן נגד הרוב ואמאי יהא כאן ע"א נאמן כיון דרובא עובדי כוכבים או רוב טריפות הן אמאי לא נימא כל דפריש מרובא קפריש ואין נאמן לומר נגד הרוב והחזקה ואף אם הוא שלו אמאי נאמן דביבמות בפ' האשה רבה משמע שבל אי לאו דבידו אף בשלו לא היה נאמן ועיין מה שכתבתי בפריי לי"ד סימן א' במשבצות זהב אות א' יע"ש וכאן אין להאריך :

וראיתי להמשאת בנימין בתשובה סימן ס"ג כתב הא דהרי"ף והרא"ש ז"ל ביבמות ק"כ ב' לא הביאו אלא לישנא בתרא דרבא דכ"ע סימנין דרבנן לאו דפשיטא להו הכין אלא מספקא להו יע"ש וכ"כ הב"ש באה"ע סימן י"ז אות ס"ט ואמת שבמציעא כ"ז ב' כתבו הא דרב אשי מספקא ליה סימנין דאורייתא או דרבנן וכ"כ הרא"ש ז"ל שם בפירוש דבעיין לא איפשטא יע"ש ואמנם י"ל דודאי ביבמות לא הביאו אלא ל"ב דרבא דס"ם סימנים דרבנן וטיפשש פשיטא להו בהכין ואפ"ה במציעא שם ובגיטין כ"ז כתבו דספוקי מספקא ליה לרב אשי והיינו טעמא דבמיתה סימנין עשויין להשתנות לאחר מיתה מש"ה סימנים אמצעים אין לעמוד עליהם ולא הויין אלא דרבנן משא"כ במציאה ובגט דמצא גט בשוק בסימנים אמצעים יש לומר דסימנים אמצעים הוה ד"ת ומנא אמינא לה מהא דאמרינן בירושלמי ביבמות שם עלה דמתני' אין מעידין אלא על פרצוף פנים עם החושם אע"פ שיש סימנים בגופו ובכליו ולא כן תני מניין (לשור) אחיך שתעה את מחזירו בין בגופו ובין בכליו שנייא היא שהסימנים דרכן להשתנות וכתב במפרש שם עשוין להשתנות לאחר מיתה יע"ש וא"כ וודאי דיש לחלק בין גט ומציאה ובין ההיא דיבמות ופסקו סתם ירושלמי דמסכמת ללישנא בתרא דרבא והיינו בסימנים אמצעים אבל וודאי סימן מובהק ביותר וזה שאין בנמצא כי אם אחד מאלף (כמ"ש המ"ב שם והביאו הב"ש באה"ע שם) ל"ש עשוים להשתנות לאחר מיתה הוה וודאי ד"ת ומתירין א"א עליהם ואפשר נמי סימן אמצעי דל"ש ביה השתנות מידי ספיקא לא נפקא ואם יש עוד ספק מצרפינן לס"ם למאן דמתיר בס"ם משעם דס"ם במקום חזקה מדרבנן הוא דסמוך מיעוטא לחזקה ומתוך חומר שהחמרת בה הקילו משום עיגונא וכמ"ש במקום אחר באורך . משא"כ בסימנים העשוים להשתנות לאחר מיתה אף ספיקא לא הוה ולהצטרף לספק אחר ובדאמרן :

והנה בתוספות שם בירושלמי ד"ה שנייה כתב המפרש כליו מא"ל וי"ל עשויין להשתנות היינו סימנים אמצעים כו' יע"ש ולשון עשוין להשתנות משמע לאחר מיתה לא לחלק בין סימנים אמצעים דא"כ היל"ל סימנים אמצעים נמצאים הם בהרבה שיש כיוצא בהם . ולא ידענא מה קשיא ליה מכליו דחיישינן לשאלה כדמסיק בתלמודא דידן שם והירושלמי מעיקרא לא קשיא ליה אלא מגופו דאין מעידין מהא דמחזירין חמור ושור בסימנין דידי' ומהא דמחזירין חמור בסימני אוכף הא מסיק התם אוכפי לא מושלי אינשי דשחקי' לחמור יע"ש :

עוד לו ראיתי ביבמות שם דף ס' א' ד"ה הדא הביא ראיה למ"ש הגאון הובא באה"ע סי' קמ"א דאין לשלוח הגט ע"י עובד כוכבים ליתן לישראל שלוחו והרא"ש הולק דעובד כוכבים מעשה קוף עביד ולי אין ראיה מכאן דפשטא הכין משמע דלעובד כוכבים לא חיישינן דלא שכיח הוא שיוליך גט לישראל שלוחו דאל"כ מה מיבעי ליה התם עבד עובד כוכבים מאי פשיטא דלא חיישינן וא"ל דהיא גופא מיבעיא ליה א עובדי כוכבים מצי להוליך גט או לאו דזה דוחק :

ודע דבמשנה תנן אין מעידין אלא על פרצוף פנים עם החושם ומשמע הא בשום סימן לא מהני והא וראי דסימן מובהק ביותר מהני כמ"ש הב"י באה"ע סימן י"ז וכן הלכה :

בדיש הוה קשיא לי הא דאמרינן בחולין ע"ט ב' אמר ר' אבא לשמעי' כו' וסימנים דאורייתא ופירש"י במציעא מיבעיא לן יע"ש ותר"מ ז"ל בפ"ט מכלאים הלכה ו' ובי"ד סימן רצ"ז ס"ט פסקו להא דר' אבא ובמציעא קי"ל דסימנין לאו דאורייתא ולהר"מ ניחא כפי מ"ש המ"מ בפי"ר מהל' אבידה דפסק סימנין דאורייתא איכא למימר דבא"א החמירו דיש חזקה משא"כ היכא דליכא חזקה כהאי דכלאים סמכינן אסימנין אף שאין מובהקין ביותר

ביותר משא"כ הרא"ש והטור הפסקו בההיא דמציעא סימנין דרבנן וספוקי מספקא ליה א"כ איך סמכינן באיסור תורה בכלאים אסימנים . וסבור הייתי לומר כיון דאנן מסופקין אי חוששין לזרע האב או לאו הוה ס"ס שמא הלכה אין חוששין לזרע האב ואמותיהן שוות ואף שאין אבותם שוין ס"מ כיון דאין חוששין לזרע האב הוה כולהו טין אחד ואת"ל חוששין לזרע האב מ"מ שמא סימנין דאורייתא וז"א חדא דפרד הוא מסוס וחמור ועוד דמה סימנים שייכים בהכי . וכיון דשמענא להא דכתב הר"ן ז"ל בחטש שיטות בחדושיו לחולין שם בשם הרמב"ן ז"ל דה"ק סימנים דאמורין לענין כלאים שם הוויין דאורייתא דלא כפרש"י שם ניחא דהרא"ש והטור נמי הכי קאמרי דווקא הנך סימנים פסקינן דהוויין ד"ת ולא במציאה ובא"א ובאמור וברש"י אצל הר"ף לא כתוב סימנין דאורייתא ובמציאה מיבעיא כו' :

ודע דהא דכתיבנא דספק פלוגתא דרבוותא וספק בעיא דלא אפשטא הוה ס"ס אין זה דבר ברור דבספק בעיא דלא אפשטא יש מחמירין עיין פר"ח י"ד סימן נ"ט בגלוזה ובסימן ק"י ועמ"ש שם בפרישי לי"ד במקומות האלו וספק פלוגתא דרבוותא יש מחמירין שלא לעשות ממנו ספק עיין בסימן ק"י שם ועיין בתורת השלמים בקונטרס הספיקות מחודש א' ומחודש ט' ועיין בר"א ן' חיים סימן נ"ב ובס' גט פשוט בהל' גיטין למהר"מ חביב יע"ש וא"כ יראה דבס"ס בספק א' ספק פלוגתא וספק א' בעיא דלא אפשטא דיש להחמיר ולא לעשות ס"ס ממנו וצ"ע לדינא :

כלל איסור חל על איסור

כלל איסור חע"א הוא ענין עמוק וכבר בא במקומות מפוזרים בחבורנו בספר פורת יוסף וספר גינת וורדים וראש יוסף וגם בספר שושנת העמקים דברנו בו במקומות מעטים ועתה ראיתי עוד לדבר בו :

עמדתי על מ"ש הר"ם ז"ל בהלכות שביתת עשור פ"ב ה"ב אחד האוכל כו' והכוונה דאיסור חע"א וחייב כרת אם היה שוגג על פיגול כו' ואם שגג בשתיהן חייב ב' חטאות כמ"ש בהלכות שגגות פ"ו ה"ד יע"ש . ובספר מרכבת המשנה שם כתב על מ"ש הר' מנוח אבל משום חלב ופיגול אין חייב דאין איסור חע"א כתב עליו שטעות הוא דחלב ופיגול קדים עכ"ל . ואני אומר פשיטא דבר זה אפילו תשב"ר יודעין ולא ניתן להאמר אבל הגאון אפשר יאמר באם חלב ופיגול בא אח"כ ומשכחת ליה שנתפגל ביוה"כ או חלב שכלו חדשיו ט' לגמה וה' לדקה ביוה"כ דכל שלא שלמו חדשיו אין חייב כרת עיין בהל' מ"א פ"ז ה"ד וא"כ אין איסור פיגול וחלב חל דלחייב שתי חטאות דאין איסור חע"א דליכא כאן כולל ומוסיף . ופיגול היינו בשעיר חטאת הנאכל לערב (עיין בהלכות עבודת יוה"כ פ"א ה"א) דביוה"כ ליכא כולל ולא מוסיף דליכא למימר מוסיף מיגו דבאיסור זה דפיגול איתוסף איסורא למזבח להעלות האימורין איתוסף איסור פיגול על הבשר לאכילת אדם דכה"ג אמרינן מוסיף הוה בחפץ זה גופא ולא מחפץ לחפץ שנאמר מיגו דחל פיגול על האימורין למזבח יחול פיגול על הבשר לאדם הא לא אמרינן גם כולל לית כאן שנאמר מיגו דע"י פיגול איתסר הוא בשאר חתיכות דבלא"ה הכל אסור עליו משום יוה"כ וכאמור . וכ"ת דהוה מוסיף מיגו דחייל איסור פיגול לערב שיהא הכהנים אסורים לאכול הא לאו טלתא הוא דמוסיף וכולל לא הוה אלא שיהא מקום לחול האיסור בעת ובעונה הזאת ולא שיש מקום לחול לאחר זמן ועיין בר"מ הלכות שגגות פ"ד ה"ג דבעינן שיהא איסור הנוסף בעולם יע"ש ולפי מה דכתיבנא שצריך שיהא מקום לחול לעת עתה איסור הנוסף הא לא"ה לא הדמיון בשר שעיר חטאת שנתפגל ביוה"כ ואבל זר ממנו לא אמרינן מיגו דאיתוסף על בשר זה איסור פיגול לכהנים לערב מוצאי יוה"כ איתוסף נמי כעת ביוה"כ איסור פיגול כו' ולחייב הזר שתים א' משום יוה"כ וא' משום פיגול כו' . ולחייבו נמי כהנים עלייהו משום כולל מיגו דחל אזרים כו' הא לא אמרינן דבעינן שיהא לעת עתה נוסף איסור חדש אחפץ זה (ר"ל אבשר ולא מהני מה שניתוסף אאימורין) משא"כ הא דעתה אין כאן איסור חדש רק לערב ועדיין יש להתיישב בדבר זה :

ודע דאם אכל חלב ששלמו לו חדשיו ביוה"כ דלא חל איסור חלב אאיסור יוה"כ כמ"ש דלית כאן לא כולל ולא מוסיף אף דיוה"כ אין חייב כ"א כבותבת דהוא בערך ב' זיתים ועל כזית חלב חייב כרת א"כ כי אכל שיעור כזית מיד חייב כרת וחטאת ועדיין לא חל עליו יוה"כ כו' וחר"מ ז"ל פסק בהל' שבועות דשבועה חייל על ח"ש אף דאפור מ"ה הביא הלח"מ שם ה"ג יע"ש וכ"ת נהי דאיסור חל על חצי שיעור פחות מכזית בשאר איסורין אבל על ח"ש דיוה"כ ר"ל על כזית לא חייל הא בורכא דהא בפרק יוה"כ ע"ג לא נצרכא אלא לח"ש ופירש"י ד"ה לחצי שיעור פחות מכותבת ואהא פריך לר"ל מאי איכא למימר אלמא אף כזית ליכא איסור עשה דיוה"כ תענו את נפשותיכם לר"ל ואנן קיי"ל כר"י מקרא דכל חלב וכמ"ש הגהות מיימוני שם ושפיר מצי חייל איסור חלב בכזית על איסור יוה"כ באוכל זית חלב דחיוב כרת משום חלב דתענו את נפשותיכם דאיסור עשה נמי הוה אלא ככותבת כדכתיבנא אבל בדם לא משכחת ליה . ולכאורה בחלב משכחת ליה בהמהחו דחייב ברביעית ואין חל על איסור יוה"כ שהוא כמלא לוגמיו שהוא פחות מרביעית כמבואר בהל' שביתת עשור פ"ב יע"ש . ומנא אמינא לה ממ"ש הר"מ ז"ל בהל' מ"א פי"ד ה"ט וז"ל וכן השותה רביעית של סתם יינם מעט מעט או שהמהה חמץ וחלב וגמאו מעט מעט או דם אם שהה מתהלה ועד סוף כדי שתיית רביעית מצטרפין כו' אלמא דחמץ וחלב אף דאכילה כתיב בהו כיון דהמהה ונעשית משקה שיעורן ברביעית לכל דבר :

אמנם כן הלכה זו נתעלמה ממני ההדיוט פירושה . א' מ"ש סתם יינם מה שייאפי' דסתם יינם לכאן שהוא מדרבנן ואולי יאמר בזה דהא דהיה לוקה על כל שהוא מכות מרדות כמבואר שם היינו באיסור תורה כר"י משה"כ כל העובר איסור תורה היה לוקה מדרבנן מכות מרדות אבל סתם יינם דעיקר איסוריה מדרבנן וכל בדרבנן אין לוקה על אכילה ושתיה דיליה כ"א היכא שהיה איסור תורה היה לוקה מ"ה משה"כ באיסור דרבנן לוקה מ"מ ולא באכל כ"ש מדרבנן ומש"ה סתם יינם בעינן שישתה רביעית כשיעור שתיית רביעית ולוקה מכות מרדות הא פחות מזה לא לקי כלל ולפ"ז ה"ה באוכל חמץ בשעה ששית בע"פ דמכין מ"מ כמ"ש הר"מ ז"ל פ"א מחמץ הלכה י' אינו לוקה אלא באוכל כזית והכלל בזה דבאוכל איסור תורה בכ"ש לוקה מ"מ שעבר על איסור תורה אבל איסור דרבנן אין לוקה אלא אלו היה מ"ה היה לוקה מ"ה אז בדרבנן לוקה מ"מ וכבר הארכנו בענין מ"מ בכלל אחר עיין עליו . (עיין בהגמי"י פי"ד דמ"א אות א' ציין על לוקה מ"מ כר"י אולי כוון למ"ש מדלא ציין לעיל אסור לאכול כ"ש מ"ה) . אבל מ"ש הר"מ ז"ל שם המחה חמץ וחלב דמשמע וודאי מתוך לשונו כיון דהמהה ונעשה משקה שיעורו ברביעית לא ידענא הא כיון דאכילה כתיב ונפש לרבות השותה אבתי בשיעורי' דאכילה הוא החיוב כזית בכא"פ בו' ובפ"א מהל' חמץ ומצה ה"א כתב כל האוכל כזית כו' אחד האוכל והממהה כו' אלמא חדא שיעורא אית להו וכן הסמ"ג לאוין ע"ו כתב כן כל האוכל כזית חמץ כו' אחד האוכל והשותה יע"ש וכבר עמדנו במקום אחר על הא דאמרינן הקפה את הדם או שיעורו ברביעית או כזית ואין כאן מקומו להאריך :

עוד יש לשאול המחה חלב וחמץ וגמאו דחייב כרת נפש לרבות השותה מנלן דחייב מלקות כה"ג כיון דכתיב אכילה גביה ונהי לענין כרת רבייה רחמנא נפש לרבות השותה אבתי אימא דמלקות לא מתחייב אלא באוכל ממש כיון דלא יאכל כתיב ולמ"ש הר"מ ז"ל בהלכות שביתת עשור פרק א' הלכה ד' דאזהרה דיוה"כ על אכילה מאחר שענוש כרת למדנו שמוזהרין אנו בו ולכאורה הולך הוא על הדרך שכתב בשורש הי"ד דגם בכרת לא ענש אא"כ הזהיר יע"ש באורך ושאני פסח ומילה דע"כ ממילא ידענן דה"ה בשותה חמץ וחלב בהמהה דחייב מלקות מאחר דענוש כרת ידענו שהזהיר אבל הלח"מ בהל' שביתת עשור פ"א ה"ח כתב מג"ש מיתינן לה ורבינו קיצר יע"ש א"כ קשה מנלן דהמהה חמץ וחלב ושתה דלוקה ואולי גילוי מלתא הוא כיון דגלי קרא נפש לרבות השותה אלמא אכילה ה"ה שתיה בכאן (עיין תוספות חולין ק"ב ד"ה לרבות) ה"ה לענין מלקות אכילה לאו דווקא אלא ה"ה המהה ושותה :

ומזה שכתב הר"מ ז"ל בפי"ד ממ"א ה"ט השותה רביעית סתם יינם דאלו יי"נ שנתנסך סובר דלוקה בכ"ש כמ"ש בפי"א ממ"א ה"א יע"ש בכ"מ מה שהביא השגות הרמב"ן אלמא כל איסור דרבנן מאיסורי מאכלות או משקה דרבנן אין לוקה מ"מ אלא דווקא ברביעית וכשיעור שתיית רביעית דלא חייבו מ"מ בדרבנן אלא כל שבדאורייתא כה"ג היה חייב ואף בייי"נ וודאי לוקה אף בכ"ש מכל מקום בסתם יינם לא חייבו מ"מ אלא אלו היה כן בשאר איסורי תורה היה לוקה מ"ה לוקה כאן מדרבנן :

ויצא לנו הדין כל דבר שאסור מ"ה אלא שאין בו כשיעור לוקה מכות מרדות מדרבנן וכל דבר האסור מדרבנן אין לוקה מכות מרדות אא"כ אכל כשיעור ושתה כשיעור שחייב במקום אחר מן התורה הא לא"ה אפילו מכות מרדות אין בו . ולפ"ז אם אחד אכל חמץ בע"פ כשעה ששית פחות מזית וכן שתה סתם יינם פחות מרביעית איכא לעיונא ביה אם נפסל לעדות מדרבנן או לא כפי מה שנראה מהר"מ ז"ל בהל' עדות פ"ט ה"ג עבר עבירה שחייבין עליה מלקות מן התורה ואם היה "היוב שבה פסול מדבריהם דמשמע דהא דעבר עבירה של דבריהם דפסול לעדות הוא דווקא ביש חיוב מלקות מדרבנן דלא חמירו חז"ל בדבריהם לפסול לעדות אלא היכא דאלו היה עבירה מן התורה ומלקות היה פסול מ"ה משה"כ בעבירה ומלקות דרבנן פסול מדרבנן הא לא"ה לא וא"כ פחות מכשיעור באיסור של דבריהם דלית מ"מ דרבנן כל שאין בו חימוד ממון אף מדרבנן אפשר לא מיפסל ועיין בח"מ סימן ל"ד ועיין בר"מ ז"ל החו"מ פ"א בסופו בלח"מ מ"ש בשעה ה' אי לוקה מ"מ

וכבר חקרנו קצת מזה בכלל מכות מרדות יע"ש :

והוי יודע שיש להסתפק הא דקיי"ל איסור חע"א בכולל או במוסיף אם בעינן דווקא שיהא איסור הכולל או הנוסף שוה לאיסור זה שאנו רוצים להוסיף עליו או אפילו בקל ממנו הדמיון בזה אשת איש ונעשית חמותו מיגו דאיתסר האי גברא בכולהו אחוותא ע"י קידושי בתה איתסר נמי בחמותו אע"ג דבכולהו אחוותא כרת ובחמותו שריפה אמרינן כן א"ד דלא אמרינן כן ועיין בלח"מ הלכות מאכלות אסורות פרק ט' הלכה ו' כתב דהר"מ ז"ל סובר דאיסור מוסיף בעינן שיהא שוה עם הנוסף יע"ש לפ"ז כ"ש בכולל דאמרינן הכי דכולל קיל ממוסיף כמבואר בכמה דוכתין ועיין בפירוש המשניות בממ' כריתות שם פ' בע"א וכבר כתבנו מזה בספרים הקורמים (עמ"ש בפרישי לי"ד בפתיחה לבב"ח) :

והנה דברי הלח"מ לא נפלאו ולא רחוקים הם דכפי הנראה היא הלכה פסוקה דאף במוסיף בעינן דווקא שיהא שוין הא קל על חמור לא שהרי בקדושין ע"ז ב' תני תנא קמיה דרב ששת כל שהוא ביקה כו' פרט לאחותו אלמנה לכ"ג ובין לל"ק ול"ב שם אתיא כרבנן ג"כ ומודים רבנן בקל על חמור דלא חייל ומוסיף הוה כמ"ש התוס' שם ד"ה פרט לכהן משוח מלחמה אלמא בעינן שיהא איסור הנוסף דומיא דמוסיף שיהיו עכ"פ שוין . הן אמת שלא ראיתי להר"ם ז"ל שהביא זאת הברייתא ולא ידענא על מה ועיין ביבמות בסוגיא דאיסור כולל ומ"ש בס' פורת יוסף יע"ש . (עיין מ"ש בכלל אחר בסוגיא זו דקדושין ולכאורה התם ממעט ליה מקרא כל שהוא ביקה וכפרש"י שם וע"ש בפני יהושע וקושית הגמרא שם דגילף מיניה בעלמא ומשני יע"ש) . ולכאורה איסור קל על חמור שם בקדושין י"ל איסור כהונה שאין שוה בכל לא חייל על אחותו שהוא שוה בכל אמנם מרש"י שם ד"ה אבל כתב על אחותו שבכרת משמע בכ"מ לא חייל קל על חמור ויש להתיישב בזה הרבה . ומיהו זה טעות דל"ד נדון זה דקדושין לדברי הלח"מ כמ"ש לקמן :

וראיתי להר"מ ז"ל בפירוש המשניות סנהדרין פ"א א' אטתני' דר' יוסי אמר נדון בזיקה ראשונה ובגמרא שם כיצד חמותו ונעשית א"א נדון בחמותו א"א ונעשית חמותו נדון באי"א והא פליגי רבנן עליה ובגמרא פריך חמותו ונעשית א"א הא מורה ר"י במוסיף ומשני בתרי קטלא כו' ופירש"י וכי מודה ר"י בחטאת אלמא אף דא"א קיל מחמותו אפ"ה חייל . בשוגג להתחייב ב' חטאות וה"ה לרבנן א"א ונעשית חמותו נדון בשריפה במזיד דהוה כולל מיגו דאיתסר בכולהו אחוותא אלמא אף כולל חייל קל על חמור וזה ממש נדון הלח"מ דאמרינן הואיל ואיתסר האי גברא בכולהו אחוותא ע"י קידושי אשתו שהם בכרת חייל נמי עליו איסור חמותו בשריפה ולזה נאמר דמיידי שיש אם חמותו דהוה כולל משם אחד וחד איסורא מיגו דאיתסר באם חמותו בשריפה ה"ה אחמותו . ועיין תוס' ביבמות ל"ב ב' ד"ה איסור יע"ש ואמנם הר"מ ז"ל בפירוש המשניות צייר בע"א וז"ל וענין זקת ראשונה כמו שאבאר כגון שהיתה חמותו אשת אביו ויבוא עליה הנה הוא מצד שהיא חמותו חייב שריפה ומצד שהיא אשת אביו פקילה כו' ואין הלכה כר' יוסי אלמא בחמותו ונעשית אשת אביו חייב פקילה שהיא חמורה לדידן מטעם מוסיף לכל העולם אף דא"א בחנק מייתינן עליה פקילה ולא בעינן שיהא איסור הנוסף דומיא דמוסיף גם הא ליתא דהתם הוה מוסיף דאיכא עוד בר לאביו והוה מוסיף לאחיו בפקילה איתוסף נמי עליה דהאי ולעולם תרוייהו בעינן שיהא שוין ושיהא איסור הנוסף דומיא דמוסיף הא לא"ה לא חייל וכדאמרן :

מריש הוה אמינא הא דכתב הר"מ ז"ל פי"ט ה"ד מהא"ב בעל בעולה בלא נשואין לא חיללה נשואין ממש עם חופה דיקח אשה משמע בשואין ותבלין מדאמר מה"ד לילף אלמנה מתמר ואה"נ ומה קושיא ואין איסור חע"א ואיך יחול איסור אלמנה על עשה דבעולה דאף לאו על עשה אין חל כמבואר מההיא דכהן טמא שאכל תרומה טמאה אלא בלא נשואין ליכא איסור ואלמנה לא יקח אף קידושין עם ביאה איכא איסור שוב ראיתי שזה ליתא דנשואין היינו קידושין וכן מצאתי במ"ל בהל' מכירה פ"א ה"ד כתב דכ"מ מלשון המ"מ בהא"ב דכתב שאין מוזהר כו' יע"ש וכתב ע"ש דסברת רבינו אין מוסכם שהרשב"א ז"ל סובר אפילו ביאה בלא נשואין רק בזנות אסור לכ"ג ולק"מ איך יחול איסור אלמנה על עשה דבתולה אלמה לא בא' שקידש בתולה ובעל דאין חל בעולה על כ"ג דאסורה משום א"א וכי טיית תרוייהו בהדדי חלין בעולה ואלמנה כמבואר ועמ"ש בס' פורת יוסף מזה וכאן אין להאריך עוד י"ל דחייל במוסיף מיגו דחל אלמנה בזנות לא יחלל חייל נמי ע"י קידושין ולוקה משום לא יקח כמה שכתוב במקום אחר :

ודע דמ"ש לעיל דנדון הלח"מ לא דמי לההיא דקדושין הוא אמת ויציב דהתם הכי קאמרינן דאיסור אלמנה שהוא בלאו לא חייל אאחותו שהוא בכרת אף דהוה מוסיף דקל על חמור לא חייל ולעולם בההיא דהמבשל חלב בחלב דוודאי חייל איסור הנאה עליה דזה איסור חדש הוא וכמ"ש רש"י בחולין ק"א א' ד"ה ואיסור כו' דמה ששייר הראשון יע"ש י"ל דאמרינן ביה מוסיף והלח"מ הוא שחידש סברא זו מעצמו דבעינן דומיא וכיון דעל הנאה לא לקי ה"ה על אכילה לא לקי משום בשר בחלב ועיין בפירוש המשניות לכריתות שם משמע דאף בהנאה לא מיתסר ולענין הלכה העלינו בס' פרי מגדים דוודאי איסור בהנאה וכמ"ש הרשב"א בתה"א יע"ש ואין להאריך כאן :

אמנם כן בההיא דקדושין ע"ז ב' דמשמע דאף במוסיף לא חל קל על חמור יש לומר דהתם שאני כיון דהיה מזיד על אחותו ולא התרו ביה דאז חייב כרת על אחותו ומש"ה תו לא לקי על אלמנה דכה"ג אמרינן אין איסור חע"א קל על חמור וכיון שהוא בעונש כרת לא נחמיר עליו בעונש מלקות ואה"נ דאם התרו ביה על אחותו ואלמנה שתים דבמוסיף איסור חע"א אף שהוא קל על חמור כיון שהעונשים שאנו מטילים על ההוא הם שוין שפיר מצי חייל אף קל על חמור ועם זה יתיישב הא דאמרו התם כהן הבא על אחותו משוי לה זונה חזר ובא עליה עשאה חללה וכבר הקשה מהר"י מטראני ז"ל שם בהדשיו דזונה לא מצי חייל על אחותו (וירצה בזה דאמאי משוי חללה ולדידי' לא הוה מאיסורי כהונה וכבר כתבנו בכלל אחר דמ"מ תרי איסורי' רביע עליה) ולפי מה שכתבתי א"ש דאם היה שוגג על אחותו שפיר לקי על אלמנה או זונה וכפי זה יש לדחוק ולייישב גם דברי מהרי"ט שם . ותבלין יש לזה שהרי שם בקדושין ע"ז ב' פירש רש"י ד"ה פטור מכרת ואלו בשבועות כ"ד א' ד"ה פטור ופסחים ל"ו א' ד"ה פטור פירש"י פטור מחטאת אם היה שוגג והוא הדבר אשר דברנו דוודאי ר"ש פליג אף בשוגג דלא חייל ואמנם בקדושין דרבנן פליגי ואמרו דחייב ואהא מסיק ע"כ מחייבי רבנן התם דחמיר על קל הוא דמשמע דאי הוה התם קל על קל חמור לא הוה פליגי רבנן עליה דר"ש מש"ה פירש"י שפיר פטור מכרת ורבנן מחייבי כרת הא כרת על מלקות אין מענישין לו כרת כיון שלקה מלקות ואף שהוא משם אחר ומה אעשה שדברי רש"י שם ד"ה פרט אין משמיעין כן שכתב פרט לכ"ג שאין לוקה משום אלמנה אלא משום אחותו הרי דבהתרו ביה משום אחותו מיירי וא"כ שלקו נפטרו מידי כריתתן ואפ"ה אין לוקה עוד מלקות שני משום אלמנה באופן שמסוגיא זו מוכח לכאורה דאיסור קל על איסור חמור אין חייל כלל ולא לקה ב' מלקות כי אם אחת וכיון שכן אף בהיה שוגג על אחותו פטור מכלום כיון דאין איסור חע"א בקל על חמור ואחותו אלו היה מזיד הוא בכרת נמצא מיקרי קל על חמור וכבר כתבנו מזה בכלל אחר מה שיש להקשות על מהרי"ט שם בחדושיו . ורש"י שם כתב פרט כו' שאין לוקה משום "איסור "כהונה אפשר השמים בכיון אלמנה לומר דתנא דתני קמיה דרב ששת לאו דווקא נקיט אחותו אלמנה ה"ה אחותו גרושה דוודאי הוה מוסיף לגבי שאר כהנים אפ"ה אין חל גרושה על אחותו בקל על חמור וכדאמרן . ולתרוצי קושית התוס' שם ד"ה פרט יע"ש . ובת"י שם דהוה מוסיף לכהן משוח מלחמה ורש"י אשמועינן אף היכא דליכא משוח מלחמה הוה מוסיף בגרושה וכדומה לשאר כהנים וע"ש בפני יהושע ולקמן אבאר :

הן אמת שמ"ש התוס' בקדושין איסור מוסיף למשוח ה"ה דמשכחת לה בכהן שעבר דאסור כל הנשים עליו וכמ"ש הר"מ ז"ל בפי"ז מהל' א"ב הלכה א' יע"ש ועיין מ"ש הר"מ ז"ל בפ"א מהלכות עבודת יוה"כ ה"ג ובכ"מ שם וי"ל התוס' לשיטתם במגילה ט' ב' ד"ה ולא וביומא י"ב ב' ד"ה כהן דמשמע מדבריהם דכ"ג מתמנה בפה ומסתלק בפה וכשמסתלק לר' יוסי הוה ממש בכ"ה לכל דבריו כו' ומותר באלמנה ובעולה והא דנקט כ"ג משום איבה ולא משום יתור בגדים י"ל דה"ג קאמר דהא דב"ד ומלך וכהנים מסלקין אותו ולא יניחו אותו ג"כ לעבוד בשמונה בגדים ויהיו שני כהנים גדולים וע"ז אמר משום איבה וכיון שכן שמסתלק הרי הוא ככ"ה גמור ובמקום אחר אבאר עוד מזה וכאן אין להאריך :

שאלה חייבי עשה מצרי ואדומי שנשאו לאחד מישראל בעבירה או שהיה ממזר דמזתר בהם (עמ"ש לקמן) ומת ואחיו כהן והיא ג"כ היתה גרושה דהשתא יש עליה לכהן

**עשה ול"ת או חללה מחייבי עשה וגרושה או זונה מחייבי עשה וגרושה וכדבעינן למימר לקמן דהוה עשה ול"ת אי בא עליה היבם אי קנאה ונפטרה בגט או לאו . והנה באלמנה מכשואין לא נפטרה צרתה וגם היא לא נפטרה בגט עכ"ש אה"ע סימן קע"ד אות ג' דסב שפיר דהוה עשה ול"ת וכ"ת איך יחול איסור אלמנה על עשה דבעולה וקי"ל דלאו על עשה לא חייל (עייין תוס' שבועות כ"ג ב' ד"ה דמוקי יע"ש) כבר עמדנו ע"ז במקום אחר וכתבנו דמשנשאה נעשה א"א וכשנעשה בעולה לא חייל איסור בעולה על איסור א"א וכשטת חיילי תרוייהו

בהדרי ומש"ה שפיר הוה עשה ול"ת משא"כ בנדון דידן דהוה עשה מקודם אפשר דלא חייל הלאו אח"כ דאין איסור חע"א אם לא בא' מג' דרכים כולל ומוסיף וב"א וכאן ליכא לא כולל כו' וא"כ חייבי עשה לחוד מ"ה רמיא ליבום כמבואר באה"ע שם דעשה דשוא"ת דחי לה עשה דקום־ועשה ואם בא עליה קנאה ונפטרה היא וגם צרתה :

תשובה. שאלה זו א"צ לפנים ודאי מלתא דפשיטא הוא דמ"ה לא רמיא לייבום דהוה עשה ול"ת ואף דאין איסור חע"א מ"מ אי מייבם לה דאתי עשה דקום ועשה ודחי לעשה דשוא"ת תו חייל עליה ל"ת דגרושה וכדומה והלכך לא מצי דמי לה וכה"ג כתבו התוס' ביבמות י"ג ב' ד"ה דלא דאיסור אחות אשה מיתלא תלוי וקאי והוא גמרא ערוכה בדף ל"ב ע"א ולר"ש לייבם ומשני כו' הלכך לא פקע וה"ג כן הוא . ועוד דכבר כתבנו בעמים רבות דנהי דאין איסור חע"א היינו לענוש עונש הראוי משום איסור האחרון אומרים אין איסור חע"א אבל מ"מ תרין איסורין רביע עליה וכדמשני לקוברו בין רשעים גמורים יע"ש ביבמות ל"ב ב' וכי פריך לר"ש כיון דאין חל תתייבם היינו לפי ה"א אבל באמת אין קושיא בלא"ה והא דאמר רבא לעיל י"ג ב' טעמייהו דר"ש דאין איסור חע"א אלמא לדידהו אין חל כלל איסור גופא דאיסור אחר יש לומר אה"נ דרבא טעמייהו דב"ש מפרש אבל אנן לא ס"ל הכי תדע דרבא גופא מסיק ביבמות שם ל"ב ב' מעלה אני עליו כאלו עשה ב' ולקוברו בין רשעים גמורים כו' אלא רבא אליבא דב"ש קאמר כן וכדכתיבנא :

הן אמת דאיכא לעיונא בהא דאמרינן ביבמות צ"ט א' מה"ד לילף אלמנה מתמר ואימא אה"נ כו' ובתוס' שם ומה קושיא ואיך ס"ד דבעינן דווקא מנשואין א"כ איך חייל כלל איסור אלמנה על איסור עשה דבתולה ולא בעולה דאין לאו חל על עשה וכ"ת דאיסור בעולה נמי לא הוה חל מעיקרא על איסור אשת איש וכשמת הבעל תרוייהו בהדי הדדי בעולה ואלמנה חיילי הא ליתא כיון דאמרינן דהא דאין איסור חע"א היינו לענוש ג"כ בענוש האחרון אבל מ"מ חייל איסור ע"א למיהוי תרין איסורין רביע עליה א"כ איסור בעולה חל מעיקרא על איסור אשת איש ותו כשנתאלמנה לא אתי חייל איסור אלמנה עליה זנהי הא דאמר בשלמא מנשואין עשה ול"ת ולא אתי עשה דיבום כו' היינו כמ"ש מעיקרא דאי פקע איסור עשה דבתולה אתי חייל לאו דאלמנה ואין כח בעשה דיבום לדחות שתיהן הלכך לא פקע אבל הא קשיא כמ"ש אפל לשיטת הר"מ ז"ל פ"ט מהא"ב ה"ד דבעילה בלא נשואין אין איסור עשה לכ"ג ורווקא ע"י קדושין הוא דמוהר עליה א"כ יש לומר דמ"ה חייל אלמנה על איסור בעולה וכשמקדש והדר בעיל לקי תרתי א' משום לא יקח וא' משום לא יחלל דהוה כאיסור מוסיף מיגו דאיתוסף איסור אלמנה למיתסרה עליה אף בזנות משום דלא יחלל איתוסף נמי ע"י קדושין למלקי עליה על לאו דאלמנה לא יקח בקידש ובעיל וכאמור :

ועדיין לא הונח לי בזה דהא להר"מ ז"ל בזנות איסור תורה ווראי איכא ואפילו מילקא לקי משום קדשה כמבואר פ"א מהל' אישות יע"ש וא"כ אין כאן איסור מוסיף דמעיקרא כי הוה בעולה נמי איתסרא ליה בין בזנות משום קדשה ובין ע"י קדושין והשתא כשנתאלמנה איזו איסור מוסיף איכא ובשלמא לאו דלא יחלל דלוקה בכ"ג בזנות ולראב"ד אף גרושה בכ"ה לוקה משום לא יחלל בזנות יע"ש בפי"ז מהא"ב ל"ק איך יחול לאו דזילול על ביאת זנות דבלא"ה איכא איסור תורה להר"מ ז"ל משום קדשה דהוה איסור מוסיף מיגו משום דאיתוסף ע"י קדושין איתוסף נמי בזנות משא"כ אלמנה על בעולה איזו איסור מוסיף יש ביה ולזה נאמר דה"א דווקא מנשואין וקרא קמ"ל ע"י יבום דלא יקח אותה דאי מבתולה ולא בעולה אתי עשה דיבום ודחי לה לשיטת הפוסקים דעשה דקום ועשה דחי לשוא"ת וכ"פ בש"ע אה"ע סימן קמ"ד ס"א יע"ש ואי תימא א"כ לכתביה רחמנא להאי קרא בפרשת יבמין כמ"ש התוס' בקדושין י"ג ב' בהא דילף מיתת הבעל דמתיר יע"ש בתוס' ד"ה ומדאמר הא ל"ק דדווקא אי מיתת הבעל אין מתיר קשיא שפיר איך כתב קרא סתמא אלמנה לא יקח והא לכ"ע אסירא והוה ליה לקרא לפרש בפרשת יבמין משא"כ באמת ל"ק כ"כ דוודאי אלמנה אסרה תורה לכ"ג ותרין איסורין רביע עליה ונ"מ שפיר ע"י יבום דהוה עשה ול"ת ולא דחי להו עשה דיבום ולשיטת התוספות יבמות כ' ב' ד"ה גזירה דחיבי עשה מ"ה אין רמיא ליבום יל דאין איסור חע"א כלל והוה ב"א או די"ל דביאת זנות אין איסור בפנויה מ"ה כ"א דרבנן לחד דעה וא"ש כדאמרן :

עוד יש לומר דאלמנה מצי חייל על איסור בתולה ולא בעולה ע"י מוסיף מיגו דאיתוסף איסור כשנתאלמנה דאסורה לו בזנות ואי תימא דבלא"ה אסורה בזנות משום קדשה יש לומר במייחדה לשם פילגש או ביתומה קטנה דאין בה קידושי תורה דעכ"פ ליכא איסור משום ביאת זנות עיין ביבמות נ"ט ב' בממאנת וברשב"א ז"ל בשבע שיטות ועיין בהל' מלכים ואין להאריך כאן :

ודע דהרא"ם ז"ל פ' אמור כתב חללה שנולדה דאל"ה הוה בעולה ומעולם תמהתי על דברי הרא"ם הללו דמלבד מה שהקשה המ"ל פי"ח מהל' א"ב ה"ב ד"ה ודע דהרא"ם וגם אני הקשיתי כן בלא"ה מה יענה בזונה לכ"ג תיפוק ליה דהוה בעולה אלא ללקות וכ"ת דאין איסור חע"א הא זונה וחללה על בעולה הוה מוסיף ועוד דב"א הוא וחייל לכ"ע : ועתה ראיתי להמשנה למלך שם ד"ה וא"ת וד"ה וגם הקשה לר"א למה לי בתולה תיפוק דהוה זונה יש לתרץ בפשיטות חדא אי סוף ביאה קונה דכ"ג אסור לקדש בביאה וודאי זונה לא הוה אף אי סוף ביאה קונה לא נקראת זונה בתחלת ביאה דאדעתי' דקדושין לבסוף בא עלי' וא"נ בתחלת ביאה אפ"ה אסור לקדש אשה בביאה דביאה אירוסין עושה וע"ש בקדושין ט' א' וי"ד שם בריטב"א ורשב"א וא"כ אין קושיא :

גם מ"ש המ"ל שם ד"ה ודע דהרא"ם על מ"ש התוס' ביבמות ס"ט א' ד"ה לא דלר"א פנוי הבא על הפנויה עשאה זונה ולא פסלה מתרומה כתב שהוא חדוש גדול בעיניו ואני ההדיוט לא ידענא למת כתב האדון ז"ל שהוא דבר חדוש וכפי הנראה שסברא פשוטה היא דאמרינן התם כל שאין זר מעיקרא לא פסלה מתרומה ושלא לשם אישות לאו זר מעיקרא הוה דאי בעי מקדש לה ואף דזונה מקריא מ"מ לתרומה דנפיק מקרא דאיש זר וההוא לא זר מיקרי ויראה דאפילו לר"ע דאמר זונה זו מופקרת מ"מ לא מפסלא מתרומה לדידיה דכל הביאות לאו זר מיקרי דאי בעי מקדש לה ומקרא דאיש זר לא ידעינן אלא מצרי כו' יע"ש ולענין אי ממזר מותר במצרית א' עיין קדושין ע"ד ב' גר עמוני :

כלל רובא וחזקה

אגיד הכותב בהיות שהארכנו פעמים בעניני רובא וחזקה ראיתי עוד רגע לדבר בו . מפני שראיתי שאלה אחת קצרה בספר תומת ישרים למהר"ר תם ן' יחייא (המכונים בשם אהלי תם) שממנה יש ללמוד הרבה דינים לדין רובא וחזקה וזו תוארה בקצרה :

שאלה ראובן נשא אשה בתשרי ובכסליו הפילה והעידו נשים שהיה כדמות בן ה' חדשים ובכה ג"כ . **תשובה** האשה מוחרת לבעלה אע"ג דרוב נפלים אין בוכים תוך חמשה וחזקת אשה זו בהיתר ורובא עדיף מחזקה לחומרא מ"מ הכא איכא מיגו דאי בעי אמרה ממך נתעברתי קודם זה ואומרת שלאחר נשואין נתעברה ומיגו וחזקה עדיף מרובא . ואפילו נימא דרובא עדיף ממיגו וחזקה מ"מ כאן נשים הוה כעד אחד ואין דבר שבערוה פחות משנים כשהאשה מכחישתו . ואפילו אותן נשים מהימני לבעל כבי תרי אין חייב להוציאה דהא דאמרינן אי מהימן לך כבי תרי הוה מדרבנן ומדרבנן לא אמרינן רובא עדיף מחזקה לחומרא אלא נסמוך מיעוטא אחזקה עכ"ל התשובה . העתקתיה מפני שאין הספר ההוא מצוי ביד כל אדם . ועתה אראה לעיין בה :

הנה כפי הנראה שהמעשה היה שראובן קידש אישה מקודם ובתשרי נשאה ע"י חופה ובכסליו ילדה ואומרים שנפל צורתו כדמות בן ה' ובכה ורוב נפלים אין בוכים תוך חמשה חדשים והשתא איכא רוב לאיסורא ורובא וחזקה רובא עדיף ואף שהאשה אומרת שלאחר נשואין נתעברה מבעלה לא נאמין לה כי אומרת הפך הרוב דרוב נפלים אין בוכין תוך ה' הדשים . וע"ז השיב הר"ב ז"ל דאשה מותרת מב' טעמים . א' דיש לה מיגו ואפשר דמיגו עם חזקה עדיף מרובא . הנה מ"ש דרובא עדיף מחזקה לחומרא לאו למימרא דמדרבנן הוא אלא מן התורה הוא דרובא עדיף מחזקה וכנראה מדברי התוס' חולין י"א א' ד"ה מנא ורה"א אתיא וכבר הארכנו בזה במקומות אחרים אלא דה"ק דלקולא לא ומדרבנן מחמירין באיסור תורה לזכר סמיך מיעוטא לחזקה והו"ל פלגא כמבואר ביבמות קי"ט וע"ש ברא"ש . והשתא וודאי מיגו במקום רובא לאו כלום הוא דנהי דמיגו במקום חזקה מיבעיא לן ב"ב ה' ב' וע"ש תוס' ד"ה מי וב"ש ח"מ פ"ב אות י"ד ולא איפשטא אבל מיגו נגד רובא לא אמרינן וא"כ מנלן לומר בצירוף מיגו עם חזקה דליהוי עדיף מרובא . גם המיגו אין טוב דהוה מיגו דהעזה שהבעל מכיר בשקרה שלא נתעברה ממנו קודם נשואין וכה"ג איכא מחלוקת אי הוה מיגו ע"ש בש"ך אות ו' יע"ש :

שוב התבוננתי בספרים וראיתי מבוכה גדולה ומכ"ש לאיש עני כמוני שדרכי החכמה נעלמו ממני אמרתי אשיחה ורווח לי . הנה המעיין במשנה כתובות י"ב ב' וי"ג א' דשיינת תחתיך נאמנתי דרצון רובא ומ"ע לא שכיח ג"כ אפ"ה נאמנת ויש לה כתובה משום מיגו וחזקה כדאיתא התם והלכה כר"ג כדפסק הר"מ ז"ל פי"א מה"א ה"י וי"א ובש"ע אה"ע ס"ט סעיף י"ט יע"ש אלמא אף דאיכא חזקה דידה במשנת מ"ע שהיתה בחזקת שאין בעולה והוא יש לו חזק ממון דאלים טפי וא"כ אוקי חזקה להדי חזקה אפ"ה האשה מהימנא דיש לה מיגו עם ברי ושמא נגד הרוב מ"ע לא שכיח וכן בטוענת תחתיך נאמנתי דנגד הרוב דרוב רצון איכא חזקה דחזקת היתר לבעלה ולו יש חזקת ממון מהימנא במיגו נגד הרוב עם ברי ושמא כ"ש דמיגו עם ברי ושמא בהדי חזקה דמהני נגד הרוב בנדון השאלה שהיא אומרת ברי שנתעברה תחתיו ממנו והבעל אין מכחישה ואיכא מיגו דממנו נתעברה באירוסין וחזקה חזקת היתר דמהני . אמנם יש לחקור דהתם נמי איכא ס"ם דאין לה מאתים שמא לאו תחתיו ואין לה עכ"פ מאתים ואת"ל תחתיו שמא ברצון ואפ"ה מהימנא משעם מיגו וברי ושמא וע"כ שאני ממון וגם יש לה שטר כתובה או תנאי ב"ד ועב"ש אה"ע ס"ח אות כ"ב יע"ש היטב :

והנה הר"מ ז"ל פי"א ה"י וי"א פסק הלכה כר"ג בין בראשונה ושניה ואלו בפי"ח מהא"ב הלכה י' וי"א וכפי מה שהבין המ"מ שם דרבינו פסק דלא כרבינו יונה שהביא הרא"ש ז"ל בסוגיא דפ"פ אף שמתרצה אין נאמנת ובש"ע אה"ע סימן ס"ח סעיף ד' הביא לשון הר"מ ז"ל משמע דפסק דאין נאמנת והר"ב הוא שהגיה וי"א באשת ישראל ומתרצה נאמנת וכבר תמה הפני יהושע בקו"א בכתובות בסוגיא דפ"פ אמאי שביק מרן הב"י רוב דעות שפסקו להתיר באומרת ברי יע"ש . והנה לפי דעת הב"י ע"כ צריך לחלק בין ממון דנאמנת ואיסורא דאין נאמנת וכמ"ש המ"מ שם . ועתה אשובה אראה . הנה בארוסה שנתעברה דרוב פסולין אצלה וכן פנויה שנתעברה ברוב פסולים לא תצא והווליד הוה דיעבד כמבואר כל זה בש"ע אה"ע סימן ד' סעיף כ"ו וסימן ו' סעיף י"ז וי"ח וב"ש שם אות ל"א אלמא דמהני ברי ושמא דידה נגד הרוב וע"כ השעם דאשה מזנה בודקת ומזנה וכן בארוסה כשאין הארוס לפנינו עיקר האי טעמא ואה"נ בנאנסה דל"ש בודקת ומזנה תצא אפילו דיעבד והרוצה לעיין יעיין בכתובות י"ג ב' בתוד"ה השבתנו וי"ד ב' ד"ה כמאן ובפני יהושע שם (כי הוא המלמד אותי להועיל) וא"כ מש"ה בטוענת נאנסתי באשת ישראל אינה נאמנת דהוא נגד הרוב דרובא ברצון ואפילו רוב רצון לא הוה אלא מדרבנן יע"ש בתוס' כתובות ט' א' ד"ה ואי יע"ש אפ"ה לא מהימנא וכ"ש ברוב גמור מדאורייתא אף דהתם איכא נמי חזקה דחזקת היתר לבעלה ואשה צדקת אפ"ה הושיען . וכן בטוענת מ"ע אני אין נאמנת לחר"מ ז"ל כנראה מהמ"מ שם וה"ט דמ"ע לא שכיח וטוענת נגד הרוב ובאשת ישראל אף דאיכא ס"ס שמא באונס ושמא מ"ע תרוייהו לא שכיחא ולא הוה ג"כ ס"ס ומיהו באשת כהן שטוענת נבעלה קורם לכן ג"כ משמע דלהר"מ אינה נאמנת לא ידענא אמאי אי דאיכא חזקה דתחתיו משום חזקת הגוף הא איכא חזקה דחזקת כשרות כמ"ש התוס' כתובות שם ט' ד"ה ואי וא"כ הוה ספק דרבינו יונה התיר בברי ושמא והא ע"א נאמן באיסורים ואפי' הבעל דבר בעצמו וכדבעינן למימר לקמן בעזה"י :

וראיתי לרבינו הגדול בספרו פני יהושע כתובות ט' א' שם שכתב דרבינו יונה התיר באשת ישראל אבל אשת כהן לא דחזקת הגוף עדיף מחזקת היתר ואפילו ספק השקול לא דכי אמרינן ע"א נאמן אפילו הבע"ד בחתיכה ספק חלב שלו משא"כ כאן שהספק בגופה לא מהימנא כדאשכחן בשבויה דהיא לא מהימנא עכ"ל . הנה דבר גדול דיבר האיון ז"ל דבספק השקול ממש דע"א נאמן אחר אבל הבעל דבר לא מהימן אלא בחתיכה שלו ספק חלב ואף שנוגע בדבר מותר אדם אחר לאכול עמו והטעם דאין אדם חוטא בשביל ממון משא"כ כשהעדות בגופה אין הבע"ד נאמן וראיה משבויה ולפ"ז באשת ישראל דמהימנא לדידיה היינו דחזקת היתר מסייע לה ורובא דרצון לא הוה אלא מדרבנן . ואמנם לי ההדיוט דברים אלו צ"ע דהא ע"א נאמן באיסורין ילפינן מב' מקומות משחיטה שאדם שוחט בהמה שלו (עיין רש"י חולין י"ד ב' ד"ה עד אחד) ומוספרה לה בנדה ותרוייהו צריכי דמשחיטה שמעינן היכא דאיתחזק איסורא כל שבידו מהימן ומנדה שאין בידה דסופרת ע"פ עצמה שבעה שמא לא טהרה עדיין ומיהו איתחזק לא מיקרי דוודאי סוף הוא ליפסק בטהרה כמ"ש כל זה בחה"ר גיטין ב' ב' יע"ש היטב וגם אני הארכתי בזה בכלל ע"א נאמן יע"ש בכללי הספיקות . וא"כ הרי נדה דנאמנת לעצמה והספק בגופה הוא ואפ"ה ע"א נאמן באיסורין ולא הצריכו עדים כלל הן לענין ספירת שבעה והן לענין טבילה כמבואר . ושבויה דאין היא נאמנת אפשר מעלה עשו ביוחסין לכהונה עב"ש אה"ע סימן ז' אות ד' דאפילו מל"ת לא מהימן כאן (ולפ"ז אשת כהן נמי אפשר מעלה) ועוד דשבויה החמירו והואיל ואיכא רוב עובדי כוכבים מש"ה לא הקילו עפ"י עצמן משא"כ בספק השקול וודאי ע"א נאמן באיסורים אפילו על עצמו וספק שבגופו . ומ"ש הפני יהושע דרמ"א לא הביא דעת המתיר אלא באשת ישראל ולא באשת כהן כ"כ הפ"י בקו"א שם ד"ה אמנם לאחר העיון יע"ש והנה הב"ש והח"מ באה"ע ס"ט אות י"ד וט"ו כתבו בפשיטות לדעת המתיר ה"ה אשת כהן או מ"ע יע"ש והלבוש שם סעיף ז' הוסיף על הגהות רבו וכתב י"א להתיר בישראל בטוענת נאנסה ובאשת כהן באומרת קודם אירוסין נאמנת יע"ש (בב"ש שם נאנסתי קודם אירוסין אולי ל"ד ה"ה ברצון) ולא ידענא אמאי השמיט הלבוש טוענת מוכת עץ ואולי מ"ע הוה רוב גמור ורצון רק דרבנן ודוחק :

ויש להעיר הערה אחת מ"ש הרא"ש ז"ל בסוגיא דפתח פתוח על מ"ש תלמידי רבינו יונה באומרת נאנסה תחתיו דנאמנת כתב דטעו וכתבו משמו כו' דרצון רובא ומה קושיא דלמא ה"ק משמו באומרת נאנסה היינו בקטנות דפיתוי קטנה אונס ואשו מאן דפסק כראב"ד ובשם ירושלמי כן הוא דפיתוי קט:ה אונס (עיין באה"ע בב"י קע"ח ובד"מ שם) טועה הוא ולית כאן נגד הרוב אם לא שנאמר דסובר חזקת הגוף נגד חזקת היתר הוה חזקת היתר כמאן דליתא כלל וכמ"ש קצת מזה בפני יהושע שם ועוד דבס"ס מהני ואלו חזקת הגוף עדיף־שפי א"כ הא קי"ל ס"ס במקום חזקה לא אמרינן אלמא חזקת היתר אוקי לבהדי חזקת הגוף וזה יש ליישב . והנה הלבוש באה"ע סימן ס"ט סעיף ז' שינה והפך הגהות רבו ז"ל דבש"ע כתוב וי"א דבמתרצה נאמנת ויש אומרים עוד דווקא גדולה אבל קטנה כו' והלבוש כתב להיפך וי"א דכשהיא קטנה שרי (וזה דעת הר"א ז"ל בהשגות פ"ג מהא"ב ה"ב והמ"מ ביקש ראיה לדברי רבינו ולא מצא משמע דעתו כר"א ז"ל שכן כתב הירושלמי יע"ש) וי"א עוד דבאשת ישראל בטוענת נאנסה תחתיו ר"ל היינו בטוענת תחתיך בקטנותה דאין טוענת נגד הרוב ומש"ה הביא באשת כהן דאין טוענת הפך הרוב אבל הר"ב בהג"ה שינה בכיון ולומר דבאשת כהן יודה הכוחבר ובאשת ישראל אפ"ה י"א דשרי דאף דטוענת נגד הרוב מהימנא בברי אף דליכא מיגו כלל ודברי הלבוש מחוורין כעמר נקא ולבושיה כתלג חיור הלא ידוע מעלת אדוניו הלבוש ואפשר שבכוונה גדולה שינה והוסיף וכאמור :

סוף דבר הכל נשמע דע"א אין נאמן באיסורין הפך החזקה כל שאין בידו ועש"ך י"ד קכ"ז האריך אי הוה וודאי או ספק ומ"מ נראה נגד רובא ודאי לא מהימן כל שאין בידו והיא דמכשיר ר"ג ברוב פסולים משעם אשה מזנה בודקת ומזנה והוה נמי בידה ורצון לגבי אונס לא הוה אלא רובא דרבנן ומש"ה מהימנא אבל כל שיש רוב גמור מ"ה וע"א אמר על דבר א' שהוא מן המיעום ואין בידו לא מהימן ותשובת רבינו תם (הוא מהר"ר תם ן' יחייא ז"ל) מסייעני דע"כ לא צידד להתיר אלא היכא דאית לה מיגו עם חזקה שלה הא לא"ה לא ומיהו אף בזה צידד ולא רצה לסמוך ע"ז לחוד אלא משעם דהכחשת בע"ד לגבי ע"א כמאן דליתא דמי וכיון שאשה היולדת מכחשת לנשים ואמרה דלא בכה הולד ולא היה כרמות ה' חדשים פשיטא דהיא מהימנא כמבואר בי"ד סימן קכ"ז דכל היכא שהבע"ד מכחיש העד לאו כלום הוא ומאה נשי כחד דמיין וברור הוא :

ואמנם מ"ש עוד שם בתשובה ההיא דאף אי מהימן ע"א להבעל כבי תרי מ"מ אין מגרשה דע"א נאמן כבי תרי הוא מדרבנן ומדרבנן לא אמרינן רובא עדיף מחזקה יע"ש ולפ"ז יצא לנו דין גדול בתתיכה שנולד בה ספק איסור דרבנן ויש בספק ההוא רוב לאיסור וחזקה להיתרא הולכין להקל וזה כמו שאציין . ער"מ היו כאן עשרה צבורין תשעה מאיסור דרבנן בשר עוף בחלב וכדומה גבינת העובדי כוכבים (ובזה יש לעיין דשמא גבינת העובדי כוכבים חמור) ונפל א' מהם לקדירת היתר וא"י איזה הוא דכל בדרבנן אומרים שאני אומר כמבואר בי"ד ק"א אלא דכאן יש רוב לאיסורא דכל דפריש מרובא פריש א"כ יהא הקדירה מותרת דכל בדרבנן סמוך מיעוטא לחזקה והו"ל פלגא ופספק דרבנן לקולא . ומיהו הציור הזה ליתא דכיון דנפל לתבשיל איתרע חזקה תדע דבשל תורה אמרינן שם דאסור ולא מוקמינן הקדירה על חזקה יע"ש בי"ד קי"א . ומ"מ אי משכחת ליה בע"א הוה אמרינן כן ואני מסופק הרבה בזה דנהי מדרבנן אמרינן סמוך מיעוטא לחזקה והו"ל פלגא היינו לחומרא אבל לא לקולא דוודאי רובא וחזקא חובא עדיף מדינא וא"כ אף באיסור דרבנן שיש לו הזקת היתר כל דאיכא רובא לאיסורא אסור אף באיסור דרבנן דרובא כי כוליה דמי :

וראיתי להמשביר הגדול (הוא בעל כנסת הגדולה ז"ל) בהלק א"ח בהדורא א' בכלל רובא א"ב הביא הא דתשובת תומת ישרי' מ"ש לחומרא כבר כתבנו דמ"ה רובא עדיף מחזקה ולחומרא היינו אבל לקולא לא ומדרבנן אף דאיכא רובא לקולא כיון דאיכא חזקה לאיסורא הו"ל ספק השקול והלכך באיסור תורה לחומרא ובאיסור דרבנן לקולא דספק השקול בדרבנן לקולא וזה אמת ויציב כמ"ש כ"פ בפריי לי"ד אבל מ"ש דרובא וחזקה נסמוך מיעוטא אחזקה והיינו מ"ש בספר תומת ישרים הבאהיו לעיל והיינו אף דרובא לאיסורא וחזקה לקולא כל באיסור דרבנן הוה ליה פלגא ולקולא בהא איכא לעיונא טובא כיון דמדינא חזקה במקום רובא ליתא הלכך כל דאיכא רובא לאיסורא וחזקה לקולא אף באיסור דרבנן ראוי לומר דאזלינן לחומרא דרובא עדיף מדינא ואף למ"ד איסור דרבנן נגד חזקה לקולא יודה ברובא עמ"ש בפריי לי"ד סימן ק"י ומ"מ בח"מ יש לצדד בזה וצ"ע לדינא :

ואת תורת העולה מדברינו דע"א נאמן באיסורים היכא דליכא חזקה והיכא דאיכא חזקת אין מהימן לקולא אבל לחומרא עש"ך י"ד קכ"ז ונגד רובא י"ל דלא מהימן לכ"ע אף לחומרא ומיהו כל זה שאין בידו אבל מה שבידו מהימן אף נגד רובא עמ"ש בפריי לי"ד סימן א' יע"ש . והא דנאמנת באומרת לכשר נבעלה אף ברוב פסולין בדיעבד אם ניפת לא תצא וה"ה ארוסה שעיברה הזולה כשר דהוה דיעבד היינו משום דאשה מזנה בודקת ומזנה והוה כבידה ואה"נ בנאנסה ברוב פסולים אצלה דל"ש בודקת ומזנה אין נאמנת והיכא

דיש לה מיגו יש לומר דנאמנת כמ"ש התום' כתובות י"ד ב' ד"ה כמאן דבדאית לה מיגו אפילו בנאנסה ורוב פסולים אצלה מהימנא לר"ג עכ"פ דיעבד ואף דאיכא ריב כיון דאיכא חזקה דכשרות בהדי מיגו מהימנא אף נגד הרוב וזה סיוע למ"ש בשו"ת הנ"ל באשה שהפילה נפל כו' דמיגו בהדי חזקה מהימנא כמ"ש התום' כתובות י"ד ב' ד"ה כמאן דבדאית לה מיגו אפילו בנאנסה ורוב פסולים אצלה מהימנא לר"ג עכ"פ דיעבד ואף דאיכא ריב כיון דאיכא חזקה דכשרות בהדי מיגו מהימנא אף נגד הרוב וזה סיוע למ"ש בשו"ת הנ"ל באשה שהפילה מדברת וב"ש אה"ע סימן ו' אות ל"א בסופו מ"ש בנאנסה ויש עדים לא מהימנא וכבר התבאר זה לעיל באורך מזה:

חדושים והגהות מהרב הגאון המפורסם מוהר"ר בצלאל הכהן זצ"ל מו"ץ בווילנא. ונקראים בשם מראה כהן.

(סימן ס"ו סעיף ד' בסו"ע) ונמצא דס בחלבון. ל"ל בחלמון ועי' פמ"ג בס"ז סק"ג מגח שמוח כאב לכאורה נראה דס"ס הוא מכל מקום לעכ"ד מוכרח לד' המחבר עצמו ועוד מדמסיים יקח החלמונים הכשרים ויסחוט לותה תמר בה הדם וכו' כן נ"ל וכ"כ בסו"ע בהדפס עם הבית שילל בשמת תל"ח: (שם) וקיי"ל כר' יוסי ל"ל כר' יומן: (סימן ס"ח בס"ך סס"ק י"ג) ולמה נאמר שהוח זב והולך דרך המעהל כי דרך הדם ציוב למטה ולא להתפצל לצדדין כנ"ל: (סימן ס"ם בס"ז סק"ב) ע"ב ב"ל דבשחר בזה. ל"ל דבשמר: (שם בס"ך סס"ק ג') אבל לדידן דקיי"ל דטעם הדחה הוא משום דס. ל"ל משום דס שע"ג בענין: (שם בסו"ע סעיף ל') ועיפות צריך למלחם גם מבפנים. ז"ל הגאון בעל השובה מהבשם ח"ג בנליון הסו"ע כאן בעיפות יהות יסכנים יד מבפנים ולמלוח בכל ל' עד מקום שהיד מגעת ורציתי מכאי מעשה חותכים לאורך העיפות לבנים למען יחבר יכולים למלוח עד שלא יפאר מקום בלי מלח וכן רחוי לעשות לכל יבח ה': (סימן ע"ג בסו"ע סעיף ה') כתוב שם שלא וכן ומהגיו הוא ס' בניון הס"ח וע"ל להלן בסוף סעיף ג' שלא וכן ומהגיס לכתחלה: (שם בס"ז בסק"ה ה') הכי ומהגיו לכתחלה שם רוחם לבשלה. ל"ל שם אין רוחם כו':

(שם בשב"ם סוף שכי') עוף שמלחוהו בציצים ומצאו בו לב וכו'. ל"ל עוף שלחוהו ומלחוהו בציצים כל"ל. ויותר ל"ל הל"ל עוף שמלחוהו בציצים ונמלה בו לב או כבד שב"ם בד"מ חות ע' ובת"ח כלל כ"ו דין ב' בשם התנודס. עוף שנמלה עם הדבד ומלחוהו בציצים תסור כו' דלניי' זחת מקרי ניטול כו' ע"ש. ולח כתבו כלל לטון ומפת (רק לעיל בס"ז ס"ם ע"ב בשם מהרי"ל כ' לב שלם נמלה כו') ולכן היה ל"ל דבמקום ומפת ל"ל ונמלה. ועי' בס"ך ס"ק ל"ד מדכ' הרב בהגהה ומפת כו' ול"ע. ועי"ש בסו"ת ס"ע תיבר ז"ל סימן ס"ו סדייק שם ג"כ מל' ומפת שבתב הרב כאן לעניו מי תמרינן מ"ב בשלח נודע לחיסור ע"ם [ועי' בפ"ת סי' ל"ט סק"י שבתב שו"ת רע"ח] תבל לעל"ד ל"ל דל"ל ונמלה דתל"ב חסר כאן בלטון הרב עיקר דין זה דבשלי מיירי תף ע"ב בשלי קתמר תבו שתר הרב זזה לבתוב ליזהר קניטת עד שבתמת הולרך בעל בית סילל ז"ל להוסיף כאן וכ' וז"ל ונלה שזה מיירי בשלי בשפוד כו' עכ"ל. ולכן ל"ל דיותר נכון להניח כן בלטון הרב ז"ל עתמו ונמלה וכתם"ם בעי"ש:

(סימן פ"ח בסו"ע סוף סעיף ב') נרשם שם תבל תם שנחלב חות ה' בס"ז ס"ם הוא וכ"ל קודם תבל דהוי ספק תפיקא ובס"ז שם בתוך ס"ק ד' תבל תיבת במתי דנתיר מיניה ל"ל אתי נקודות ותיבת (שם) דהוי ס"ם ס"ם הוא וכ"ל: (ה) משום דהוי ס"ם כו' והוא לטון המחבר וע"ז קאי כל דבדי הס"ז ותח"ז ל"ל ס"ק לות (ו) בס"ז וכן כל הס"ק שתח"ז נדפס בטעות וכ"כ בספר רחם תפריס סימן ל"ם ס"ק קל"ד להניה כן:

(סימן פ"ג בס"ך סק"ק י"ח) דכולבית הוא מין דג קטן. ל"ל דג שמח:

(שם בס"ק כ"ד) דר' זירא לא מכני בהו. ל"ל לא מתניית בהו:

(שם בס"ז ס"ק י') אם תומר שב שוף פלוגי. ל"ל דג פלוגי: (שם בשלח הגולה לות י"ו) דאליבא דר' זירא לא מכני. ל"ל לא מתניית בהו. ור"ל דלהרמב"ם תפילו להתמיר לא מניעו בגמרא סימן כלל גבי קרביס ות"ב תפי' ב' דתסיק כדין כו' נתמן סמומתה תומר דטהורין הן מבה"כ להרי"ח תפילו המומתה תימו נתמן תפילו בקרביס שם ב' דתסיק כדין כו' ועיין ס"ך ס"ק כ"ד כ"ו:

(סימן פ"ד בס"ך ס"ק מ"ב) בשחיטה תליה מלתא ותולי בשנדלו כו'. ל"ל ותלו:

(סימן פ"ו בשלח הגולה לות ו') טור ובשם סה"ת וכר' יוחן דתמר לת שדרכו כו'. ס"ם הוא דלר"י בישה בעילה. תבל ל"ל בר"ל דת"ל כל שדרכו לנמות ועי' תס"ם בסי' ק':

(סימן פ"ז בסו"ע סעיף ג') גדי לתו דווקא דס"ם שור ושה ועז. שנחתה שכוי שהוח ספק תיה וכלתים הנה מבפתה ותיה תסור לבבל בחלבן תו תלב בשתה בבשרן דס"ל דתת תוריית ותסור ג"כ בהנחה דספק בשתה הוא ומ"מ לד' קנת פוסקים דס"ל דתת בשל בחֵלֶב בחֵלֶב תותר בשתה תום דתל"ב סכוי שבשלו בחלב שרי בהנחה ממ"ם. תם תיה הוא חֵלֶב תיה שרי שרי לבשלו בחלב. ותם בשתה הוא אין לחסור תל על לחסור ופשוט: (שם בסו"ע סעיף ג') ובשר תיה ושוף תפילו בחלב טהורה מותר בציטול כו'. וכן בשר בשתה מהורה בחלב תיה מהורה שרי בציטול ובהגהה. תוספתא פ"ח ותף בחלילה תיו תלת דרבנן ומ"ג דתוספתא חיתא בשר בשתה מהורה בחלב תיה עמתה. ר"ע פוסר על ציטולו ז"ל דתל"ם הוא שם בתוספתא ול"ל בשר בשתה מהורה בחלב תיה או בשתה מהורה בחלב תיה עמתה וכן בסיפא יש שם ס"ם גם כן דקתני בשר תיה ועופות לחסור בחלב כשתה עמתה. ר"ע פוסר על ציטולם ושרי לר"ע לפילו בחלב מהורה פסור וע"ם דס"ם הוא שם: (שם בס"ך סק"י)אבל בדיעבד שם נתבשלו עם חלב נראה דמותר. ל"ל [אבל שם שם מעורות תפילו בדיעבד לחסור כנ"ל]: (שם בס"ך) מה שפסק הרי"ף כרשב"י ל"ל כר' יעקב: (שם) דאם תוכן שקליפתן רכה מעורות תפי' בדיעבד לחסור ושם תין מעורות מותר בדיעבד לבל כו': ל"ל שם קליפתן יכשה ומעורות תפילו כו' ושם תין מעורות מותר בדיעבד לבל כו': (שם) מיהו נראה דשפי' לא נגמר החלבון כו'. ועי' בתשת יעקב כלל ע' תות ס' שכתב שדברי הס"ך כתן מגומגמין

חדושי

נמוקי וחדושי הגהות של יו"ד מהגאון ר' יעקב עמדן וצללה"ה עם הרבה חדושים מאביו הגאון המפורסם מוה' צבי אשכנזי זצ"ל בעהמ"ח חכם צבי

הנעתקים מגליון היו"ד שלו:

סימן סט (בט"ז ס"ק כ') ושם הדיתו הטעת כו' לכאורה קשיל בזה כו' ע"ש. ולולי דבריהם שיהה למחמ"ל שני רבותות תדא לתשמועינן תף שלא הוי שדתה סמוך למליחה שני ושוד דהוי תמיכת כיון שדרך הטעת לתתוך שתתיים וזה הוי כלא הודת כלל אין לסמוך על שדתה כיון שהוא מריד ולא תסיק קשיל בהגה"ם) ושם לא עשה כן הוי כלא הודת כלל עכ"ל ויש לתקשות דהא לכתחילה בודאי יש תילוק גדול שב"ה שרויה תני שעה כיון שאין לחוש כלל שוד לדעת סר"ן ותף בדעביד יש לתלק שתף לדעת הסמ"ג דטעמא משום דש בעין שעל שתתיכה ואין בשתיכה ס' נגד שדה עכ"פ בודאי טוב כ' בשתיכה נגד שדה בעין שעליה דבודאי לא נגע מבשר שנשבל בלא שדתה שתחוכה דיש עליה שרכה שם שמובא בשלח ושפ"ה פסק הרמ"א לקמן סעיף ד' ושם יש בקדיכה כ"ש כמו שתתיכה וכו' ע"ש וה"ה שכח ומכ"ש שאם הודת פ"ת רק שאחר שדתה שך שתיכה ושוח שחוכה שכ"ל ושכתי יש להסתפק (סעיף כ' בהגה"ם) ושם נשלח שתיכה בלא שדתה עם שאר שתיכות כו' ושוח שחוכה עכ"ל ושכתי יש להסתפק שם שמלחו שתחוכה ושוחה שתיכה לא נשלחה שם נשאיכה שתיכה זו ונראה לשחמ"ל דמוחר ממ"ש דלדעת שחום' בפ' כ"ש דף ק"ג ס"ה עיכר שלית שפי' בגוגיות כרותה לא שייך שתחה שכר עכ"ל ות"ב בודאי דאין שלישת שאר שתיכות שבלישין שדה אחר על שתתיכה ותף לדעת סר"ן דאוסר בשחוח כגוגיות הוא לשיטתו דשעשיה לגריך שדתה לשחוה כדי שיתרכך ולא שבוש בעין ות"ב יש לו שתקה ע"י שדתה ושתיכה שיש ודו"ק: (סעיף ט' בהגה"ה) אפי' לא הוסה רק בכלי אני הכל שחור ועיין בט"ז סעיף ט' שמשיה בשם מהרש"ל שחינו שכבל שפי' שם יש שם חומן וציר ויש לשבוח ראוי לדעת רמ"א שגמ' דשבת דף מ"ב ע"ב לישניה לה ר"י שריבה שלי ולקולא וכו' ע"ש. ולכאורה מל"ש כיון דאין פשקיין כרבנן ח"ו דל"ל דמ"י נשמע לרבנן דלי שלי לשיפה שוכת דלרבנן בב"ש אפי' חומן שרי אבל בי שלי לריבה נוכל לומר דרבנן שבני ההומן וציר אפי' בב"ש שבבל ות"ו פשוט הגמ' דר"י שלי לריבה משמע דלרבנן גבי חומן וציר שבבל בב"ש ל"ש שוכת כדעת הרמ"א ודו"ק: (בס"ך ס"ק כ"ח) ודווקא שם בבר נתבשל כו' שלומר שם תשור בדעביד ואין לו תקנה כו' ופי' דשלי לריבה דשאר בדעביד ושוכרת שם"ך לזה כדי לתיין קוראי הט"ז בס"ק ע"ו דמקשה הית פשקיין לקמן דבשפשר מרוקם מותר שם לאחר י"ב שעות ולבני קשור דלא שלי לריבה רק לריבה שי עדיין קשה שילך קשור אבל שם לא נתבשל עדיין לא יבשלנו דשם בבשר נתבשל עמו חשור וכו"ל שבל שם לא נתבשל יעלת לו שעני שם הוח עוד י"ב שעות וצריך לומר דשם"ך ז"ל פי' דהני ודווקא שלי לריבה שבישם לריבה וש"ב לא קשה לשה דווקא י"ב שעות היינו משום דיעלה דווקא שם לא נתבשל עדיין לא יבשלנו` היינו משום שיפה לצורך מותר ושקשי דווקא שם בבר נתבשל וכו' וש"ב משורן הכל וק"ל: (בס"ז ס"ק ע"ו) ותשתני על רמ"א וכו' ע"ש והשה שם נקודות בכשף שתרץ קושיות זו דבשלמת שתם בחלבות לריבה תרי שבחות להתיר הוי דם תלד עלמו וגם שלת עלד לבד אבל תלמ"ל תבל ל"ל שתתו' ושוח שבחות שבחות ותיכף ומיד בשעה כ"ש ותף בשני ות"ל דיש לומר שבני בעשה שהדם הוא משום דם בעין ולבני מותר להדיחו תף בהדחה לחשוב כמי שיתרכך בבשר ות"ב יש לומר דבשלמת שבחות תבל בחלב בחֵלֶב מותר בחֵלֶב בחֵלֶב שבחות שבחות שבחות

חדושים דגול מרבבה תנינא

מגליון השו"ע של הגאון הגדול שמו נודע ביהודה רשבב"ה מו"ה יחזקאל סג"ל לאנדא זצ"ל עם הערות נכוחות מאת המעתיק הרב הג' מו"ה יששכר בער בר"י דיין דק"ק אוהעל כפי שנדפס באונגוואר בשנת תרכ"ד :

כש"ך ס"ק ס"ו) אלא"כ יש כו' וכ' דלא דמי למכבל ולפמ"ש לעיל לפרש טעם הסמ"ג משום דהוי מלוט וזו ודאי אינו שייך בכבוס ופצוע שכפמ"ג מוכח:(בעי' ס"ק כ') ויש כו ליכוך ס"ם אם אין כו כו'. ועי' בע"י ס"ק י"ח שהביא דעת רמ"ל דאינו נאסר אלא"כ יש בו חלב ממש וסותר עמש"ל ס"ם וסותר לכאן : (בש"ך ס"ק פ"ג) וכן אם היה הכלי מלוכלך כו' ממ"ש הרב שאסור כולו קאמר וכו' . ויש לדקדק לפמ"ש לעיל ס' הא דמתמוו הוא נותן טעם וגיעת התלה נבר ואינו נאסר אלא כדי קליפה לו נטילה . וי"ל כיון דאין פסקינן לקמן סי' ק"ם שאין מנו וכיון כן אין לכתוב דבוה ואינו נאסר אלא אם היתה מלוח כשיעור הנ"ל וק"ל :

סימן ע (סעיף ג') אבל אם כבר עם דגים וכו' ע"ם עד שכל הדגים ניעול מסם דכוי מלוט וכו' ולפי' הדברים שכתוכים לעיל דוקא כשיש שיעור כלל דודאי כ"ז שסם פולטין חיסם נאסרים אף דרסו קמייהו דאל"כ לא הוכרכו לעשם זה שפולטין כל נירן והיכי מידייני' להתי דינא' . ומכאן לתלמי"ר דכבדי שיתן על הלוי ויתחיל להתיתת חיסם גומרין פליטתן וכשיש לזה מגמרא דפריך כבל כבשר תלך דינא דר"ש ס"ד אי בכלי שלישו מנוקב אפי' שופות ושופות נמי ומקשה סם לשיטת המחבר לעיל סי' ס"ט סעיף י"ח דכשר בכמלח בכלי שלישו מנוקב אפי' שופות ושופות נמי ומקשה סם לשיטת המחבר לעיל סי' ס"ט סעיף י"ח דכשר בכמלח בכלי שלישו מנוקב אפי' שופות ושופות נמי ומקשה סם לשיטת הכ"ל ואי אמרי' דדגים ושופות כפתות מזה נאסרי' לא הוי מקשה הגמ' מידי דלשולם מיירי בכשע"מ ואפ"ה תמשופות מידום גדול דתאסרין מיד דהגים נאסר מגמרין פליטת נירן מכשע"ב בשופות ושופות תע"ב דכתוך שיעור זה אפי' דהגים חיסם נאסרין ואף שכשע"מ תוך לעיל ופוסק דמיד שנאסר נאסרו הגים נמי וכבלי נאסר בכמלח בכשע"מ עכ"פ סם לשיטת המחבר מוכרח דין זה אין נמו להכרות בתחלוקת בתידי דלא תלי בפלוגתת ואין לומר דסת עכ"פ הדגים חיסם נאסרים אלא כדי קליפה ות"ב י"ל דכזה פרין הגמ' דכדין זה מודה המחבר דאסור בכמלח בכשע"מ אף פחות מכשיעור זה וכדאיתא בש"ך לעיל תעכ"ב יש מילוק גדול בתתם אין נאסר אלא מה שמונח תוך שיעור מכש"ך כאן דאיכא למימר דכל שיש בו כדי קליפה לו נטילה ומה שמונח תוך שיעור מכש"ך כאן אין נאסר אלא כדי קליפה אבל לא יותר ולפי"ז אפי' דגים ושופות נמי אין נאסרין אלא כדי קליפה ומה שמונח תוך שיעור מכש"ך כאן אין נאסר אלא כדי קליפה

י"ב חודש שאין חשש אלא למה שהתליע בתלוש אעפ"כ אם פירשה אינם בטלים ע"ש בב"י סימן ק' ואסור משום ברי' וצריך לחלק ביניהם וצ"ע · אמנם פשטא דש"ס פ' א"ט שם גבי הני תמרי דכדי נראה דמוכח שם דלא הוי בריה ושפיר בטיל דהרי שם אמר רב הונא כל בריה שאין בי עצם אינו מתקיים יב"ז אמר רב פפא ש"מ מדר"ה הא דאמר שמואל קישות שהתליע באיבו אזורה הני תמרי דכדי לבתר תריסר יחדי שתא שריא והנה זה ודאי דתמרי דרכן גם להתליע בתלוש ע' ברא"ש שם שמביא ראיה שדרכן להתליע אף בתלוש מהא דאמרינן לא ישתה שיכרא משם עצמו מוכח דדרכם להתליע אף בתלוש ע"ש · א"כ קשה מסנ"ש אם בלא בריקה קאמר ר' פפא דשרינן א"כ ק' אמאי הא איכא למיחש שפירשה וספיקא דאוריית' הוא ולהוטרא אזלינן כאשר כתבו כל הפוסקים שצריך בריקה ואי רב פפא באמת בבריקה קאמר וא"כ מהני נמי בריקה תוך יב"ח אם בדקן כל הפרי ותוכו כש"ש כאן בסעיף ח' אלא דאותה בריקה במים צוננים לא מהני תוך יב"ח ובשלמא אם ר"פ היה מזכיר בריקה דמים צוננים בהדיא בדבריו היה שפיר דוקא אחר יב"ח מהני בריקה זו אבל תוך יב"ח לא מהני זו אבל כיון דר"פ לא מזכיר בריקה זו אלא סתמא קאמר דשרינן והיינו בבריקה וא"כ אף תוך יב"ח מהני עכ"פ בריקה ואין ביניהם אלא בענין הבריקה איזה תהיה דבתוך יב"ח בעינן בריקה חמורה אבל בענין היתר תמרים עצמן שוין הן · אלא נראה דר"פ מיירי בגוונא דא"א בבריקה כגון שנתבשלו או נכבשו וא"כ תוך יב"ח אסורין משום דבריה לא בטיל כ"ז שלא נתטעכה הבריה ובתר הכי שרי כיון דאין חשש רק משום אותן שהתליע בתלוש וזה לא הוי בריה כיון דלא נאסר מתחלת ברייתו שפיר בטיל דלא כסברת הר"ן ז"ל ובהכי ניחא מה דתמוה דקאמר ש"מ מדר"ה וכו' הני תמרי דכדי וכו' קשה מה לו להזכיר תמרי סתמא הו"ל למימר קישות שהתליע באיבי אסורה לאחר יב"ח שריא · וברמב"ן נדחק בזה דבאמת דקישות אין דרכן להתליע ודאי מותר כיון דאותן שהתליע במחובר לא נתקייטו אלא אפילו תמרים שדרכן להתליע בתלוש כמו שהוכחתי ס"ם כיון דהחשש היא רק למה שהתליעו בתלוש לא הוי בריה ובטל בס' ועדיין הדבר צריך ישוב הדעת כי יש לדחות הראיה זו שתמרים דרכן להתליע בתלוש מבפנים והיכא דלא ניקב חורו חוצה ודאי לא חיישינן שמא פירשה כמבואר בסעיף ד' וא"כ בתוך יב"ח אסורין שמא התולעים גדלו במחובר אבל לאחר יב"ח שריא משום דלא חיישינן שמא פירשו והיא נופא קמ"ל במאי דנקט תמרי להוריעך דלא תלינן בתלוש שמא פירשה ואחר העיון אין להקל כלל דתולעים ראוים לפרוש מיד מתחלת ברייתו משא"כ גבי נבלה שפיר כ' הר"ן שאין האיסור מתחלת ברייתו ולא מקרי ברי' ואין להקשות דהרי ראויה להתנבל ולהיות נפל ממעי אמו ז"א דאי אפשר דשמעם זה מחשב בריה דהלא בעינן בריית נשמה דוקא ודוק :

הלכות בשר בחלב

סימן פז (בש"ך ס"ק כ"ו) נתבאר בסימן ס"ט גבי מולח בכשא"מ דברי הרב ב"י בזה תמוהים וע"י מה שאכתוב על הש"ך לקמן סימן צ"א ס"ק י"א :

סימן צ (בט"ז ס"ק ד') כרבינו אפרים אמרינן · ע' מה שאכתוב לקמן סימן ק"ח ס"ש ;

סימן צא (בש"ע ס"ד) על בשר צונן או בשר רותח · היתה להי"א שבהג"ה סעיף ז' אסור אם לא בהפ"ם וכיון דבשר רותח אף בהפ"ם אסור אלא דכאן מיירי דאין בו בקעים ועי' ש"ך ס"ק כ"ו : (בש"ך ס"ק י"א) צ"ל דשאני התם לענין איסור דם. צ"ע בש"ך סימן פ"ו ס"ק כ"ו בשם תב"י והרי שם לענין בב"ח איירי וריטה לכלי שא"פ דשיעורו כדי שיתנה על האור ויתחיל להרתיח וא"כ משמע דאין חילוק בין איסור דם לשאר איסורין וא"כ דבריהם בכאן צ"ע · ודוחק לחלק דשם החלב בתוך הכלי מטעם איסור כבוש נגעו בה ואף שבכבוש שיערו מעל"ע ס"ם כאן שהוא חם מחמת מליחה די בכדי שיתן על האש אף שלא ונקרא רותח מחמת מליחה כל זמן שלא שהה שיעור מליחה לדעת המחבר ס"ם רותח קצת הוא ממש נחשב כבוש בשיעור זה וכאן מיירי המחבר שנמלחו ביחד ולא נכבשו בכבוש ועדיין הדבר צריך תלמוד :

סימן צא (בש"ך ס"ק ה') ע"כ לא מיירי אלא במ"ב · עי' סימן ק"א ש"ך ס"ק ט"ז דמותר דבריו שבכאן לדעת הרשב"א · עי' בט"ז ס"ק ב') ולא הוי חתיכה נ"נ · והיינו אם עירה הכל בפעם אחד שאז אין חשש רק משום דיבוק אבל אם לא עירה בפעם אחד אז אסור משום שמא נשאר פחות מכ' ועי' בט"ז סימן ק"ו ס"ק ד' ואף להרמ"א שמיקל שם ס"ם אם לקח כל חתיכה בפעם אחד בכף או נאפר הכף ואופר אח"כ וק"ל : (בש"ך ס"ק ל"ד) הוי בעירוי · כלומר דלא אמרינן שנתקרר כיון שנתחל על גבי כירה כן איתא בת"ה · לְכאורה כדי שלא יהיה סתירה בש"ך בדברי עצמו מה ששפק בסימן צ"א ש"ך ס"ק ז' מה שמציין שם דמוכח מסימן ק"ה סעיף ג' עוד מדיני תתאה גבר גם נתבאר שם דאפילו נפל חלב רותח על בשר צונן ע"י עירוי שלא נשפק הקילוח סני בקליפה וכן אפילו נשפק הקילוח בעי קליפה וע"ש ע"כ דברי הש"ך שם אבל נראה לחלק דדוקא שנשפך על גבי קרקע הכירה הוא דקיל טפי משום דאיכא סברא דגם הקרקע מצנן המיפה ואינו דומה לנתחל למעלה · ובזה קיל קרקע טפי : (בש"ע ס"ד ברמ"א) אם נתערב איסור לח בהיתר לח · עי' ש"ך סימן ק"ג ס"ק כ' משא"כ דאפילו ע"י בישול שייך קולא זו : (בש"ך ס"ק ט"ז) והרבה פוסקים פסקו כן ע"ש · וכן נראה עיקר · ועי' מ"ש המנ"י שהרמ"א עצמו חזר בו בש"ע מדסתם בש"ע ס"ק ה' דבעינן ס' נגד כל החתיכות שהאיסור דבוק שם וכ"כ מהרש"ל ומסיק שם המנ"י דאם האיסור שכן אפילו בהפ"ם אמרינן התיכה נ"נ ושאין להקל כלל בזה והפר"ח הסכים עם הש"ך אבל ממעטא אחריני ועי' מ"ש בסימן ק"ה לדחות דבריו · והש"ך סימן כ"ב ס"ק י' בהג"ה מביא הרבה גדולי הפוסקים דאף בפליטה אמרינן חנ"נ ועי' מה שכתבתי שם שאפילו לדעת הסוברים דלא אמרינן העי"נ מ"ם תתיכה שקיבל איסור בפליטה ונתבשל אח"כ בקדירה שפיר בעינן ס' נגד כל החתיכה ונ"נ ע"ש שכתבתי מלתא בטעמא : (בש"ע ס"ו ברמ"א) אם מה שנשפך אינו אצל האש · המנ"י כלל נ"ו ס"ק כ"א חוכך בזה להחמיר כיון שגם הקדרה חמה ע"ש : (באותו חסעיף) וקילוח מן הקדרה רותחת שהלך אל קדרה צוננת אם נפסק הקילוח · ועי' בש"ך סימן ק"ה ס"ק ה' דמחמיר בעירוי אפילו נפסק הקילוח וכן פסק המנ"י כלל נ"ה נ"ו ס"ק מ"ו : (בש"ך ס"ק ל"ב) דאם הקדרה רותחת מחמת האש אפילו התבשיל אסור · היינו דעדיין עומדת אצל האש ועי' ט"ז ס"ק כ"ה :

סימן צד (בש"ע סעיף א') משערינן בכל מה שנתחב בקדרה · ולדעת המחבר צ"ל דליכא עובד כוכבים קפילא : (בט"ז ס"ק א') דגם ע"י עירוי מבלי ראשון · ודאי הכי הוא אלא שאז א"צ ס' רק נגד קליפת הכלי לדעת המחבר ורמ"א וש"ך אך לדעת רש"ל עירוי אוסר כדי כולו עי' מ"ז סימן ק"ה ס"ק ד' שהאריך שם להחמיר בעירוי כדי כולו : (בש"ך ס"ק ו') כדלקמן סימן צ"ח · ונראה דהתם בנודע בינתים אייריי : (בש"ך ס"ק י') ופשוט הוא דסעות הוא · (ואז אמרינן דאין בלוע עושה נבלה) · יש מקום לקיים סברת הב"ח ועי' ס"ק ו' ולקמן סימן צ"ח ס"ק כ"א : (בש"ך ס"ק כ"ב) לא משכחת האי דינא בשאר איסורים · נראה לי המעם אף דלא שייך נ"ט בר נ"ט כמו שמארין"ש בש"ך מ"ם כיון דלא אמרינן חנ"נ א"כ מה שנפלט לתוך המים וחזר בולע אינו אוסר רק לפי החשבון כגון אם המים כ' פעמים כמו הקדרה א"כ מה שנפלט מן הקדרה ונתערב במים היא א' מכ' ובשחוזרת הקדרה ובולעת אינה בולעת רק א' מכ' באיסור והשאר בולעת מים ובכה"ג א"צ ובפעם שני רק ששים [נגד] א' ועשרים שבקדרה ומסתמא יש בהאי גוונא ששים ועי' מה שאכתוב לקמן סימן קכ"ב בש"ך ס"ק ב' : (בש"ך ס"ק כ"ג)צריך להפריד הבצלים מהתבשיל ע"י סינון · וצריך שיתתין עד שיצטנן דאל"כ יש לחוש שישאר עם פחות מששים ויחזור ויאסור הכל ועי' סימן ק"י : (בס"ק כ"ח) אלא הדחה דמה שבקליפת הסכין דבר מועט · עיין מה שכתבתי סימן י' סעיף קטן י"ד וצ"ע :

סימן צה (בש"ך ס"ק י') אפילו הוא שומן דבוק באחד מהם היה אסור הכל · עי' ט"ז ס"ק י"ב : (ס"ק כ"ה) אין הטעם משום דהוי נ"ט בר נ"ט דהא מלח דבר חריף הוא · עי' בש"ך סימן ס"ט ס"ק ס"ג מה שכתב בשם הנהת ש"ד · משמע קצת דמלח לא הוי דבר חריף · וכן משמע שם בש"ך ס"ק ס"ח ובס"ז שם ס"ק נ' ;

סימן צו (בט"ז ס"ק ה') ואף אם יש ס' צריך להסיר הבצלים · עי' סוף סימן צ"ד בש"ך ס"ק כ"ב מה שכתבתי שם : (בש"ע סעיף ב' ברמ"א) ומ"ם מותר לאכל מרקחת חריפים של עובד כוכבים כגון זנגביל ואם אסור משום בישולי עובד כוכבים עי' באו"ח סימן ר"נ במג"א ס"ק ד' דלא שייך בישולי עובדי כוכבים דאפילו זנגביל וצלפלין יבשים שבישולו עובד כוכבים מיותר וכן מוכח מגמרא דמסכת ברכות וכ"כ רש"י ביומא דדוקא הזנגביל שמביאין מחירידים נעשה ע"י כבישה ושרי :

הלכות תערובות

סימן צח (בט"ז ס"ק ח') דלפי דברי המרדכי יש להחמיר בכלי חרס אפילו חדש לשער נגד כולו · והנה דבריו תמיהין וצ"ע כיון דמסיק בשאר איסורים אין להחמיר בכלי חרס :

סימן ק (בט"ז ס"ק א') · עי' בסמ' ב"ח בסוגיא דתקפו כהן דף ו' ע"ב בתוס' ד"ה קפץ א' מן המנוים ודו"ק · שוב מצאתי בפ"ח שהביא גם כן דברי התוס' הנ"ל ותמה עליהם :

סימן קא (בש"ך ס"ק ב') ופסק אם הוא אסור לא בטיל · ואם הוא ספק אסור דרבנן מדרבנן כיון שהוא בנופו אינו בטל בתערובתו ולטעם הרב בטל בתערובת וק"ל :

סימן קב (בש"ך ס"ק ה') כיון דלחזותא עביד לא בטיל · ודבר העשוי לחזותא לחוד ולא לטעמא עי' פר"ח שהאריך ע"ש בש"ך ס"ק ב' ובסימן ק"י סעיף ס' ונפקא מינה דאלו לטעם המחבר אפילו היה הספק אחד

הלכות בשר בחלב

סימן פח (בש"ך ס"ק כ') לסיר ואם דכ' רשב"ל ע"ם וכו' והנה סס"ק מציג וסקסה דכנדרים נמי לסיר במשהו דסוי דמיו"מ ונלמה לוקל עמו על סמלחן וכ' לחמו"כ ז"ל דלק"מ דהתם מיון לוסר רק במינו ואין לחוס כ"כ משל"כ גבי ממן וק"ל :

סימן פט (בסה"ס סעיף ג') וי"ל דאין לריך להמתין וכו'. זו סיפ דעת התוס' וסקסה סס"ק דסמעיין בתוס' יכלה דלא פסק כן ולמו"כ סקסה דלדרכה דמוכח להדיא מדברי התוס' דל"ל סיכות ודסדה כלף ס"ק ט' סיכות דלא סס"ל דלאחר בהסמ"ן ל"ל סיכות וסדסה וק"ל :

סימן פט (בש"ך ס"ק ז') לריך וכו' וכבר נתבאר בס"ק ד' ע"ם וסט"ז מביא בס"ק כ' דלא כסש"ך והביא עליו וכ' שלריך נמי סיכות וסדסה כלף ס"ק ח' דלא כסברת הר"ן ז"ל ובהכי ניחא מה דתמוה דקאמר ש"מ מדר"ה וכו' הני תמרי דכדי וכו' קשה מה לו להזכיר תמרי סתמא הו"ל למימר קישות שהתליע באיבי אסורה לאחר יב"ח שריא · וברמב"ן נדחק בזה דבאמת דקישות אין דרכן להתליע ודאי מותר כיון דאותן שהתליע במחובר לא נתקייטו אלא אפילו תמרים שדרכן להתליע בתלוש כמו שהוכחתי ס"ם כיון דהחשש היא רק למה שהתליעו בתלוש לא הוי בריה ובטל בס' ועדיין הדבר צריך ישוב הדעת כי יש לדחות הראיה זו שתמרים דרכן להתליע בתלוש מבפנים והיכא דלא ניקב חורו חוצה ודאי לא חיישינן שמא פירשה כמבואר בסעיף ד' וא"כ בתוך יב"ח אסורין שמא התולעים גדלו במחובר אבל לאחר יב"ח שריא משום דלא חיישינן שמא פירשו והיא נופא קמ"ל במאי דנקט תמרי להוריעך דלא תלינן בתלוש שמא פירשה ואחר העיון אין להקל כלל דתולעים ראוים לפרוש מיד מתחלת ברייתו משא"כ גבי נבלה שפיר כ' הר"ן שאין האיסור מתחלת ברייתו ולא מקרי ברי' ואין להקשות דהרי ראויה להתנבל ולהיות נפל ממעי אמו ז"א דאי אפשר דשמעם זה מחשב בריה דהלא בעינן בריית נשמה דוקא ודוק :

הלכות בשר בחלב

סימן פז (בש"ך ס"ק כ"ו) נתבאר בסימן ס"ט גבי מולח בכשא"מ דברי הרב ב"י בזה תמוהים וע"י מה שאכתוב על הש"ך לקמן סימן צ"א ס"ק י"א :

סימן צ (בט"ז ס"ק ד') כרבינו אפרים אמרינן · ע' מה שאכתוב לקמן סימן ק"ח ס"ש ;

סימן צא (בש"ע ס"ד) על בשר צונן או בשר רותח · היתה להי"א שבהג"ה סעיף ז' אסור אם לא בהפ"ם וכיון דבשר רותח אף בהפ"ם אסור אלא דכאן מיירי דאין בו בקעים ועי' ש"ך ס"ק כ"ו : (בש"ך ס"ק י"א) צ"ל דשאני התם לענין איסור דם. צ"ע בש"ך סימן פ"ו ס"ק כ"ו בשם תב"י והרי שם לענין בב"ח איירי וריטה לכלי שא"פ דשיעורו כדי שיתנה על האור ויתחיל להרתיח וא"כ משמע דאין חילוק בין איסור דם לשאר איסורין וא"כ דבריהם בכאן צ"ע · ודוחק לחלק דשם החלב בתוך הכלי מטעם איסור כבוש נגעו בה ואף שבכבוש שיערו מעל"ע ס"ם כאן שהוא חם מחמת מליחה די בכדי שיתן על האש אף שלא ונקרא רותח מחמת מליחה כל זמן שלא שהה שיעור מליחה לדעת המחבר ס"ם רותח קצת הוא ממש נחשב כבוש בשיעור זה וכאן מיירי המחבר שנמלחו ביחד ולא נכבשו בכבוש ועדיין הדבר צריך תלמוד :

סימן צא (בש"ך ס"ק ה') ע"כ לא מיירי אלא במ"ב · עי' סימן ק"א ש"ך ס"ק ט"ז דמותר דבריו שבכאן לדעת הרשב"א · עי' בט"ז ס"ק ב') ולא הוי חתיכה נ"נ · והיינו אם עירה הכל בפעם אחד שאז אין חשש רק משום דיבוק אבל אם לא עירה בפעם אחד אז אסור משום שמא נשאר פחות מכ' ועי' בט"ז סימן ק"ו ס"ק ד' ואף להרמ"א שמיקל שם ס"ם אם לקח כל חתיכה בפעם אחד בכף או נאפר הכף ואופר אח"כ וק"ל : (בש"ך ס"ק ל"ד) הוי בעירוי · כלומר דלא אמרינן שנתקרר כיון שנתחל על גבי כירה כן איתא בת"ה · לְכאורה כדי שלא יהיה סתירה בש"ך בדברי עצמו מה ששפק בסימן צ"א ש"ך ס"ק ז' מה שמציין שם דמוכח מסימן ק"ה סעיף ג' עוד מדיני תתאה גבר גם נתבאר שם דאפילו נפל חלב רותח על בשר צונן ע"י עירוי שלא נשפק הקילוח סני בקליפה וכן אפילו נשפק הקילוח בעי קליפה וע"ש ע"כ דברי הש"ך שם אבל נראה לחלק דדוקא שנשפך על גבי קרקע הכירה הוא דקיל טפי משום דאיכא סברא דגם הקרקע מצנן המיפה ואינו דומה לנתחל למעלה · ובזה קיל קרקע טפי : (בש"ע ס"ד ברמ"א) אם נתערב איסור לח בהיתר לח · עי' ש"ך סימן ק"ג ס"ק כ' משא"כ דאפילו ע"י בישול שייך קולא זו : (בש"ך ס"ק ט"ז) והרבה פוסקים פסקו כן ע"ש · וכן נראה עיקר · ועי' מ"ש המנ"י שהרמ"א עצמו חזר בו בש"ע מדסתם בש"ע ס"ק ה' דבעינן ס' נגד כל החתיכות שהאיסור דבוק שם וכ"כ מהרש"ל ומסיק שם המנ"י דאם האיסור שכן אפילו בהפ"ם אמרינן התיכה נ"נ ושאין להקל כלל בזה והפר"ח הסכים עם הש"ך אבל ממעטא אחריני ועי' מ"ש בסימן ק"ה לדחות דבריו · והש"ך סימן כ"ב ס"ק י' בהג"ה מביא הרבה גדולי הפוסקים דאף בפליטה אמרינן חנ"נ ועי' מה שכתבתי שם שאפילו לדעת הסוברים דלא אמרינן העי"נ מ"ם תתיכה שקיבל איסור בפליטה ונתבשל אח"כ בקדירה שפיר בעינן ס' נגד כל החתיכה ונ"נ ע"ש שכתבתי מלתא בטעמא : (בש"ע ס"ו ברמ"א) אם מה שנשפך אינו אצל האש · המנ"י כלל נ"ו ס"ק כ"א חוכך בזה להחמיר כיון שגם הקדרה חמה ע"ש : (באותו חסעיף) וקילוח מן הקדרה רותחת שהלך אל קדרה צוננת אם נפסק הקילוח · ועי' בש"ך סימן ק"ה ס"ק ה' דמחמיר בעירוי אפילו נפסק הקילוח וכן פסק המנ"י כלל נ"ה נ"ו ס"ק מ"ו : (בש"ך ס"ק ל"ב) דאם הקדרה רותחת מחמת האש אפילו התבשיל אסור · היינו דעדיין עומדת אצל האש ועי' ט"ז ס"ק כ"ה :

סימן צד (בש"ע סעיף א') משערינן בכל מה שנתחב בקדרה · ולדעת המחבר צ"ל דליכא עובד כוכבים קפילא : (בט"ז ס"ק א') דגם ע"י עירוי מבלי ראשון · ודאי הכי הוא אלא שאז א"צ ס' רק נגד קליפת הכלי לדעת המחבר ורמ"א וש"ך אך לדעת רש"ל עירוי אוסר כדי כולו עי' מ"ז סימן ק"ה ס"ק ד' שהאריך שם להחמיר בעירוי כדי כולו : (בש"ך ס"ק ו') כדלקמן סימן צ"ח · ונראה דהתם בנודע בינתים אייריי : (בש"ך ס"ק י') ופשוט הוא דסעות הוא · (ואז אמרינן דאין בלוע עושה נבלה) · יש מקום לקיים סברת הב"ח ועי' ס"ק ו' ולקמן סימן צ"ח ס"ק כ"א : (בש"ך ס"ק כ"ב) לא משכחת האי דינא בשאר איסורים · נראה לי המעם אף דלא שייך נ"ט בר נ"ט כמו שמארין"ש בש"ך מ"ם כיון דלא אמרינן חנ"נ א"כ מה שנפלט לתוך המים וחזר בולע אינו אוסר רק לפי החשבון כגון אם המים כ' פעמים כמו הקדרה א"כ מה שנפלט מן הקדרה ונתערב במים היא א' מכ' ובשחוזרת הקדרה ובולעת אינה בולעת רק א' מכ' באיסור והשאר בולעת מים ובכה"ג א"צ ובפעם שני רק ששים [נגד] א' ועשרים שבקדרה ומסתמא יש בהאי גוונא ששים ועי' מה שאכתוב לקמן סימן קכ"ב בש"ך ס"ק ב' : (בש"ך ס"ק כ"ג)צריך להפריד הבצלים מהתבשיל ע"י סינון · וצריך שיתתין עד שיצטנן דאל"כ יש לחוש שישאר עם פחות מששים ויחזור ויאסור הכל ועי' סימן ק"י : (בס"ק כ"ח) אלא הדחה דמה שבקליפת הסכין דבר מועט · עיין מה שכתבתי סימן י' סעיף קטן י"ד וצ"ע :

סימן צה (בש"ך ס"ק י') אפילו הוא שומן דבוק באחד מהם היה אסור הכל · עי' ט"ז ס"ק י"ב : (ס"ק כ"ה) אין הטעם משום דהוי נ"ט בר נ"ט דהא מלח דבר חריף הוא · עי' בש"ך סימן ס"ט ס"ק ס"ג מה שכתב בשם הנהת ש"ד · משמע קצת דמלח לא הוי דבר חריף · וכן משמע שם בש"ך ס"ק ס"ח ובס"ז שם ס"ק נ' ;

סימן צו (בט"ז ס"ק ה') ואף אם יש ס' צריך להסיר הבצלים · עי' סוף סימן צ"ד בש"ך ס"ק כ"ב מה שכתבתי שם : (בש"ע סעיף ב' ברמ"א) ומ"ם מותר לאכל מרקחת חריפים של עובד כוכבים כגון זנגביל ואם אסור משום בישולי עובד כוכבים עי' באו"ח סימן ר"נ במג"א ס"ק ד' דלא שייך בישולי עובדי כוכבים דאפילו זנגביל וצלפלין יבשים שבישולו עובד כוכבים מיותר וכן מוכח מגמרא דמסכת ברכות וכ"כ רש"י ביומא דדוקא הזנגביל שמביאין מחירידים נעשה ע"י כבישה ושרי :

הלכות תערובות

סימן צח (בט"ז ס"ק ח') דלפי דברי המרדכי יש להחמיר בכלי חרס אפילו חדש לשער נגד כולו · והנה דבריו תמיהין וצ"ע כיון דמסיק בשאר איסורים אין להחמיר בכלי חרס :

סימן ק (בט"ז ס"ק א') · עי' בסמ' ב"ח בסוגיא דתקפו כהן דף ו' ע"ב בתוס' ד"ה קפץ א' מן המנוים ודו"ק · שוב מצאתי בפ"ח שהביא גם כן דברי התוס' הנ"ל ותמה עליהם :

סימן קא (בש"ך ס"ק ב') ופסק אם הוא אסור לא בטיל · ואם הוא ספק אסור דרבנן מדרבנן כיון שהוא בנופו אינו בטל בתערובתו ולטעם הרב בטל בתערובת וק"ל :

סימן קב (בש"ך ס"ק ה') כיון דלחזותא עביד לא בטיל · ודבר העשוי לחזותא לחוד ולא לטעמא עי' פר"ח שהאריך ע"ש בש"ך ס"ק ב' ובסימן ק"י סעיף ס' ונפקא מינה דאלו לטעם המחבר אפילו היה הספק אחד

חדושים

סימן פח (בש"ך ס"ק כ') לסיר ואם דכ' רשב"ל ע"ם וכו' והנה סס"ק מציג וסקסה דכנדרים נמי לסיר במשהו דסוי דמיו"מ ונלמה לוקל עמו על סמלחן וכ' לחמו"כ ז"ל דלק"מ דהתם מיון לוסר רק במינו ואין לחוס כ"כ משל"כ גבי ממן וק"ל :

סימן פט (בסה"ס סעיף ג') וי"ל דאין לריך להמתין וכו'. זו סיפ דעת התוס' וסקסה סס"ק דסמעיין בתוס' יכלה דלא פסק כן ולמו"כ סקסה דלדרכה דמוכח להדיא מדברי התוס' דל"ל סיכות וסדסה כלף ס"ק ט' סיכות דלא סס"ל דלאחר בהסמ"ן ל"ל סיכות וסדסה וק"ל :

סימן פט (בש"ך ס"ק ז') לריך וכו' וכבר נתבאר בס"ק ד' ע"ם וסט"ז מביא בס"ק כ' דלא כסש"ך והביא עליו וכ' שלריך נמי סיכות וסדסה כלף ס"ק ח' דלא כסברת הר"ן ז"ל ובהכי ניחא מה דתמוה דקאמר ש"מ מדר"ה וכו' הני תמרי דכדי וכו' קשה מה לו להזכיר תמרי סתמא הו"ל למימר קישות שהתליע באיבי אסורה לאחר יב"ח שריא · וברמב"ן נדחק בזה דבאמת דקישות אין דרכן להתליע ודאי מותר כיון דאותן שהתליע במחובר לא נתקייטו אלא אפילו תמרים שדרכן להתליע בתלוש כמו שהוכחתי ס"ם כיון דהחשש היא רק למה שהתליעו בתלוש לא הוי בריה ובטל בס' ועדיין הדבר צריך ישוב הדעת כי יש לדחות הראיה זו שתמרים דרכן להתליע בתלוש מבפנים והיכא דלא ניקב חורו חוצה ודאי לא חיישינן שמא פירשה כמבואר בסעיף ד' וא"כ בתוך יב"ח אסורין שמא התולעים גדלו במחובר אבל לאחר יב"ח שריא משום דלא חיישינן שמא פירשו והיא נופא קמ"ל במאי דנקט תמרי להוריעך דלא תלינן בתלוש שמא פירשה ואחר העיון אין להקל כלל דתולעים ראוים לפרוש מיד מתחלת ברייתו משא"כ גבי נבלה שפיר כ' הר"ן שאין האיסור מתחלת ברייתו ולא מקרי ברי' ואין להקשות דהרי ראויה להתנבל ולהיות נפל ממעי אמו ז"א דאי אפשר דשמעם זה מחשב בריה דהלא בעינן בריית נשמה דוקא ודוק :

סימן צ (בש"ך ס"ק א') לסיר וכו' ואין לריך להמתין וכו' ולא מהני סיכות וסדסה כלף ס"ק ט' דלא כסש"ך והביא עליו וכ' שלריך נמי סיכות וסדסה כלף ס"ק ח' דלא כסברת הר"ן ז"ל ובהכי ניחא מה דתמוה דקאמר ש"מ מדר"ה וכו' הני תמרי דכדי וכו' קשה מה לו להזכיר תמרי סתמא הו"ל למימר קישות שהתליע באיבי אסורה לאחר יב"ח שריא · וברמב"ן נדחק בזה דבאמת דקישות אין דרכן להתליע ודאי מותר כיון דאותן שהתליע במחובר לא נתקייטו אלא אפילו תמרים שדרכן להתליע בתלוש כמו שהוכחתי ס"ם כיון דהחשש היא רק למה שהתליעו בתלוש לא הוי בריה ובטל בס' ועדיין הדבר צריך ישוב הדעת כי יש לדחות הראיה זו שתמרים דרכן להתליע בתלוש מבפנים והיכא דלא ניקב חורו חוצה ודאי לא חיישינן שמא פירשה כמבואר בסעיף ד' וא"כ בתוך יב"ח אסורין שמא התולעים גדלו במחובר אבל לאחר יב"ח שריא משום דלא חיישינן שמא פירשו והיא נופא קמ"ל במאי דנקט תמרי להוריעך דלא תלינן בתלוש שמא פירשה ואחר העיון אין להקל כלל דתולעים ראוים לפרוש מיד מתחלת ברייתו משא"כ גבי נבלה שפיר כ' הר"ן שאין האיסור מתחלת ברייתו ולא מקרי ברי' ואין להקשות דהרי ראויה להתנבל ולהיות נפל ממעי אמו ז"א דאי אפשר דשמעם זה מחשב בריה דהלא בעינן בריית נשמה דוקא ודוק :

בשעמו כו טעם כשר מותר לאכלם בכותח וא"כ [ק"מ קוסי' התוס' דקי"ל ע"כ ד"ה לאכ' לחני וחע"ג דלאכ' לחני בכותח אסור ס"מ אבל לרבא אפי' בכותח מותר וכן הוא] כמבואר בא"ח ורוקח וכן הוא וכמבואר בת"ח דחולין [ק"מ דלחני אסור בכותח והם"ך בשם הרשב"ם דלאכ' לחני בכותח מותר] וכן הוא בהדיא בתוס' ר"פ כל הבשר [ד"ה ואין] ומ"מ אפי' טעמא לאכ' בכותח משום דמיא לבשר בחלב ואפי' ע"י

סימן סה (מ"ו ס"ק ב') דהיינו שמותר לצלותו נ"ב יעיין בחדושי הא"ע שאצל הבאר היטב שאומר בזה : (מחבר סי"ד) ומיחו אין לוקחין בשר · נ"ב יעין שך סי' קי"ם ס"ק א' :

סימן סו (שך ס"ק י"ד) כמו שחילק בד"מ סימן נ"ו בהריא · נ"ב ויעויין בשו"ת הרא"ש שציינתי כאן בגליון ש"ך (ש"ך ס"ק הנ"ל) א"כ מכל הלין פעמים נראה · נ"ב יעוין סי' צ"ח סעיף ו' :

סימן סז (ש"ך סק"ה) עד שנצלה כל צרכו · נ"ב כ' הפר"ח כלומר חצי צליותן כדלקמן סי' ע"ו :
(ס"ב בהג"ה) וכן נשמע מלשון הרשב"א בחידושיו לחולין דף ק"ג שכ' דאי לא נצלה כל צרכו הו"ל כאומצא ע"כ :

סימן סח (ש"ך ס"ק ח') אבל אם בשלו שרי בלא התיכה נ"ב במנ"י בכלל ס"ו ס"ק ל"ו כ' שלא ירד לסוף דעתו דהא להדיא איתא כאן בדברי רמ"א ואפי' בשלו כך : (שם ס"ק כ"ו) הוא הרשב"א ואומר אפי' דיעבד · נ"ב יעוין בב"י סי' ס"ם ס"ש בד"ה בשר טפל כו' בשם שו"ת הרשב"א להקל בדיעבד (הג"ת סעיף יוד) נ"ב יעוין סי' צ"ב סעיף זין וסעיף ס' :

סימן סט (ס"ו ס"ק א') והב"י בשם הנהות מיימוני בשם ממ"ק כו' · נ"ב וצ"ל לדעת הפ"ת דמה שאסר הרמ"א אפי' לא שהה במלחו אינו רק מהטעם שבסמ"ק שהוא דעה שלישית דאלו ליש אוסרין שכ' המחבר אין לאסור רק בשהה כבר כל שיעור פליטתו ויעוין מ"ש לקמן ס"ק ה' : (הנ"ה ס"ב) אם היה ס' בתתיכה נגד דם שעליו · נ"ב הרש"ל בי"ש פ"ב סי' י"ח מצריך גם קליפת בטים כנגדו אבל הוא בש"ך ס"ק ס"א מסיק שאף ביש ס' אין להתיר כ"א לצלי: (שם ס"ק י"ד) לא הוי אלא משום דם שע"ג · נ"ב קשה לפי"ז אמאי מתיר בהם"ם להדיח ולמלוח שנית כמבואר בס"ק י"ב צדקו יחדיו ב' דינים אלו להטעם שבמרדכי דלא יתמלא מהלכלוך ושוב לא יוציא : (שם ס"ק הנ"ל) ומשמע דכיון שנמלח · נ"ב במנ"י הנית בצ"ע ולדעתו דוקא נתבשל הוי דיעבד : (ס"ו ס"ק י"נ) ה"ה כל דבר שהוא · נ"ב יעין במנ"י כלל ס"ו ס"ק מ"ה שמשיג עליו ומביא ראיה מתשו' ריב"ש סי' קס"ד אמנם דאיזה הם"ז היא מאו"ה סי' א' ס"ו : (ס"ו ס"ק הנ"ל) נ"ל פשוט דזה מיירי · נ"ב יעוין בש"ת בית יעקב סי' למ"ד מה שמפלפל בזה עם בעל ס"ו : (שם ס"ק כ"א) כלומר נ"ב דחוק הוא מאד דלפי"ז הו"ל לרמ"א לומר אבל אם לא נתבשל כך עדיין יש לו היתר במליחות צד שני וכו' דהא התירא אתי לאשמועינן ס"ו כפי' הפ"ז דהאי ודוקא קאי אמאי שכ' היתר בלצורך דז"א אלא בשכבר נתבשל : (שם ס"ק כ"ב) ונראה דמיירי נ"ב יעוין בש"ת צ"צ סי' ח' ששמיע על הש"ך ומחזיק שגם הרמ"א מודה דלא אסרי' דע"י הדחה נסתמו נקבי הפליטה ואף שכ"כ בת"ח מסברא דנפישה חזר מזה ולכך לא הזכיר מזה כש"ע : (מחבר ס"ה) אינו צריך לחזור ולמלוחי נ"ב המעיין במח"ב יבין למה הוצרך לאשמועינן דבר זה וידיחנו : (סעיף ו') פעמים נ"ב לפי הנהות חדשות יש נירסא בטים ולפי נירסא זו צ"ל מה דמסיים המחבר וצריך לשטוף בין רחיצה לרחיצה כלומר בין רחיצה בשר זה ובין רחיצת בשר אחר : (ס"ו סקי"ם) דאינו אוסר במליחה · נ"ב לכאורה דבריו אינם מובנים דהא מיירי בבישול ואפשר סובר הס"ז בפשיטות דמיד שבא לידי בישול בודאי נמס המלח והטלח וכל הלחלוחית דם שע"ם החתיכה ניפל להוך הקדרה וליכא לתא דאיסור דבוק לגבי החתיכה ואין מקום לחוש לדברי מהרש"ל רק כשנאמר שבסרם שהותחל הבישול ומיד כשבא החתיכה לקדירה בעוד המלח והדם ע"ם החתיכה נבלע תוך החתיכה מחמת חום המליחה כי פסק כח הפליטה מחמת שבשר הוא בכשא"ם ולא שייך איידי דטריד כו' וע"ז א"ש מש"כ דאינו אוסר במליחה יותר מכ"ק ויעוין בש"ך ס"ק ל"ה ולעיל ס"ק כ"ו ובפמ"ג שם וכאן בס"ז ס"ק כ"ג : (ס"ו ס"ק כ"ג) דלא כרבינו יהונם · נ"ב יעוין בבאר שבע סי' כ"נ : (שם ס"ק כ"ו) ולק"מ כו'נ"ב צ"ע לפי"ז היכא דלא שהה במלחו שיעור מליחה ונתבשל אח"כ אמאי לא אסרינן אותה התתיכה אף בדאיכא ס' והם"ם הרי יש לדמותו לדין שוגר מפרקתה דהדם מתחיל להתפרש בשעת מליחה ונפסק מלצאת אז כשהודח ממליחתו ובבישול אח"כ יש לומר דלמא לא התחיל עתה להתפרש אם לא נתפרש הדם בתוך התתיכה הרי הוי דם שלא פירש ומה שנפרש עתה בתוך התתיכה על ידי הבישול בודאי יצא לחוץ וכשם שהבישול גרם פרישתו כך גרר יציאתו לחוץ וכן מורה לשון הס"ז · ולפי"ז צ"ע נ"ב היכא שחזר ובישל התתיכה שלא נמלחה בקדירה שאין בה ס' אם נאסרת אז ודאי איכא למפוקי דילמא לא פריש כל הדם בבישול ראשון ולא יצא לחוץ רק מה שנתפרש אז ומה שנשאר בתוך התתיכה ולא נתפרש בבישול ראשון נתפרש ויצא לתוך הקדירה בבישול השני : (ס"ו ס"ק ל"ב) ועוד נ"ל כו' והדיח בכשא"ם אסור · נ"ב במנ"י כלל ד' ס"ק ח' תמה עליו דבכה"ג אין לחלק בין נמלח יחד בכלי מנוקב או בכשא"ם : (שם ס"ק כ"ד) צריך להדיחו שם היטב · נ"ב צ"ע דהיכא דכבר שהה בטלחו שליש שעה פחות חלק למד ותתך תחך טמנו וצריך לכתחלה למלחו שנית להשאיר במליחה שיעור שעה לצאת כל הדעות בכה"ג אם אינו מדיח רק במקום התחתך וטולח שם שנית יש לחוש דילמא דינו כשהה שיעור מליחה ונסתמין נקבי הפליטה ע"י הדחה במקום התחתך וטולע המקום תחתך מדם בעין שנפלם והוא עודנו ע"פ התתיכה וע"כ בכה"ג יש להצריך כל התתיכה להסיר כל דם הבעין שע"פ התתיכה ולמלחו כולו אח"כ להשאירו במלח שיעור שעה ואף אם נאמר דבכה"ג דמי לדין המבואר בסי' ע' ס"ב יעו"ש בש"ך ס"ק י"א ומ"ם לכתחלה בודאי יש לחוש מפני לחלוחית הדם שעל הבשר לאחר שיעור מליחה ויעיין גם בסעיף ו' שכתב' ע' : (שם ס"ק כ"ח ומ"ו ס"ק ט"ו) · נ"ב בתפארת למשה מפרש בפשיטות דלהמחבר צורך הניפוץ אינו ענין להדחה ולכך בעבר ולא ניפץ שכ' בסעיף שאח"ז דאינו מצריך הדחה יתירה ודי ב' הדחות כמו בניפוץ ומ"ז כ' הרמ"א די"א דבעינן ג' הדחות רק הניפוץ שבעינן לכתחלה מהשם גם להדחה ומינה כשלא ניפץ צריך ג' הדחות ומתיר עוד הרמ"א דכשנותן מים תחלה בכלי א"צ לניפוץ אף לכתחלת דהמים יבטלו כח הציר והדחה ג' פעמים בעי כיון דלא ניפץ : (ס"ו ס"ק כ"ד) דלא הוי אלא סד"ר ולקולא · נ"ב יעוין בט"ז או"ח סי' ת"ע ס"ק ו' ובשעה"ם פ"י מהלכות מקוואות כלל א' בד"ה גם מה שרצה : (ס"ו ס"ק כ"ו) והקשה מו"ח ז"ל דהא בשובר · נ"ב יעוין בש"ך סי' ע"ו ס"ק ב' ובש"ת הרא"ש והרשב"א שציינתי כאן בגליון ש"ך ס"ק ס"ו : (שם ס"ק ל"ב) ציר טמט בכלי נאסר · נ"ב היינו לדעת הרמ"א ומ"ש הש"ך בס"ק שלפני זה דלאו דוקא מים אלא ה"ה ציר הוא לדעת המחבר כן מפרש הדגמ"ר : (שם ס"ק מ"ב) ולדבריו צ"ל דל"ד לס"ם קל"ד · נ"ב י"ל דשאני הכא שכבר איתחזק הבשר שאין בתוכה דם ואף שהיה מלוכלך על גבה דם ס"ם גוף הבשר החזק בהיתר (ועדיף מפי הבשר שאינו מנוקר ובא א' ואמר שניקרו שלדעת הס"ז לקמן סי' קכ"ז ס"ק ו' הוי כעד המעיד בדבר דלא איתחזק אסורא וכתבתי שם ע"ג ראיה לדברי הס"ז מריש גיטין) משא"כ לקמן בהכשר כלים שצריכים לנאמנות של הנכרי שעשה הכשר להבלוע שהיה בתוך הכלי וכאן תועלת הנאמנות להחזיק הבשר שאין בו בליעות דם : (שם ס"ק מ"ו) וכדאיתא במרדכי והנהות ש"ד · נ"ב ויעוין בסי' ע"ו ש"ך ס"ק י"ג וס"ק ב' ובש"ת הרא"ש כלל ב' סי' י"ז ובהרשב"א סי' תס"ו וכדברי הרא"ש בתשובה הנ"ל מבואר גם כן בפסקיו פ"ק דחולין דין י"ם והיא מדברי התוס' שם בשם ר"ת · וצ"ע מדברי הרא"ש פ' כה"ב דף קי"ב דין מ"ט : (שם ס"ק נ"ד) אלא פחות מעט"ב צ"ל דיגמור השריה עד חצי שעה ואף אם נאמר דבכה"ג דמי לדין המבואר בסי' ע' ס"ב יע

אבל אם פירש מן המאכל לחוץ או כדופני הכלי מבפנים אסור כו' יעו"ש ומובא בכו"פ ופר"ח אוסר ממשקה לאוכל יעו"ש וצ"ע מדברי רבינו ירוחם : (ס"ו ס"ק ט"ת) נשאלתי . נ"ב יעוין בשו"ת צ"צ סי' נ"א ונ"ב : (שם ס"ק י"ו) באותו פעם שלקחו הם לא היה עדיין מילווי"ן . נ"ב ובשו"ת בית החדשות סי' כ"ג מקיל משום ס"ס שמא נמוח ושמא לא פירשו מן הראזיניש ומותר לאכול גם הראזיניש שמחלים הטילבן קמנים שאינם נראים לעין רק אם ישימו אותן בחטין או נגד השמש לא שייך בהם חשש איסור ריחוח מדינא יעו"ש מ"ש באריכות מתאיר הפלאדין והראזיניש אף בנודע קודם שהושם בתנור : (ס"ו ס"ק י"ח) אלא לתקן הדבש כ"ב ס' . נ"ב יעוין מ"ש לקמן בסי' קל"ז סק"ד ובטור או"ח ובד"מ שם ובתו' פסחים דף לט"ד ע"א ובר"ן לאלפסי שם ובר"ן מס' ע"א על ברייתא דקנקנים בדף ל"ג : (ש"ך ס"ק כ') דלא כתב דין זה . נ"ב צ"ע כי ז"ל שו"ת הרשב"א . הרחש הוא מיד נודעת מקומו שמקומו משחיר וכולו הוא נברא . וזה קמן מאד מאד וכמה פעמים נסינו ונטלין אותו ממקומו ומניחו על צפורן האצבע והוא רוחש והולך . ולפיכך אנו מרגילין שבכ"מ שמשחיר בפולין נושלין קצת בעומק וזהו בדיקתו והבשרו . ואפילו למה שאתם סבורים נראה שיש לו לאסור יותר כו' . אבל כאן כל שנתרקם קצתו ה"ז אסור דלא בעי רוחש ממש כו' עכ"ל . ואם כן אף לדעת המחבר שאינו אוסר בלי ריחוש מ"מ יש לאסור בנקודה שחורה מחמת מעם הראשון שכ' הרשב"א שהריחוש כולו נברא . אבל יש כדי תפיסה על הרמ"א והעט"ו דלא הזכירו רק מעם השני של הרשב"א : (שם ס"ק ל"א) דס"ל פירש מת . נ"ב בתפארת למשה כ' בזה"ל דבריו תמוהין דמ"מ איכא ס"ס דלמא לא פירש כלל ואת"ל פירש שמא נימוח . ודוחק לומר דסביראי ליה כיון שנמצא ג' שפירשו אמרינן גם השאר פירשו עכ"ל (גם מה שמסיים דיש להתיר שאר התבשיל אינו מובן יעוין באחרונים) ואפשר לומר דכוונת בש"ך שדרך הרוטב שבתבשיל להוציא מה שטונה בנקבי האוכל ואם כן אין ספק שמא לא פירש כלל דבוודאי הרוטב פירשה והוציאה : (שם ס"ק מ') ואין זה מבטל איסור . נ"ב יעוין בש"ך סי' צ"ב ס"ק חי"ת ובסי' קט"ו ס"ק כ"ח :

הלכות בשר בחלב

סימן פז (ש"ך ס"ק ב') ודוחק לומר . נ"ב בפ' כ"ה אי' במתני' כל הבשר אסור לבשל בחלב ומוקי להך רב אשי אף כר"ע דסובר בשר עוף בחלב אינו מראורייתא דאסור לבשל מהן מר"ת ומהן מד"ס ומזה הוכיח הב"ח דגם בעוף בחלב יש לאסור בישול וכ"כ איסור הנאה וע"ז כתב ודוחק לומר דהאי לבשל כו' : (שם ס"ק ו') אפילו בשר בהמה . נ"ב יל"ד דבשר חי הנכבש בחלב כשבשלין אותו אח"כ אסורה מדאורייתא כיון שנתבשל הבשר עם החלב שנבלע בו ע"י כבישה : (שם ס"ק ז') דהא יכול להיות . נ"ב צ"ע דהא בב"ח מטמא אסור לבשל לרפואה אם לא לחולה שיש בו סכנה ואם נאמר דהרואה יתלה שיש חולה שיש בו סכנה כמעם בשלו בזה רובא ששי דמראית עין : (שם ס"ק מ"ת) אפי' חלב מטמא הוא אסורי נ"ב צ"ע דאיסורא דקרא לא נאמר רק על בשר מן החי ואבר שיש בו בשר כדכתיב ובשר בשרה מריפה ובשר בנפשו דמו לא תאכלו ואין לאסור מה שאינו בשר רק מחמת שבא מן אבר או בשר מן החי וכיון דגלי קרא דביצים מותרות אין לחלק בין כשנולדה או נפרשה מצד הכאה על ובנה ואין לאסור רק בעוד שי"ל שהביצה הוא בשר : (ס"ק הנ"ל) ונ"ל דבלא"ה לק"מ . נ"ב בסברתו יש ליישב גם קושית התוס' בסמ"ק ביצה דף ו' ע"ב ד"ה ביצים ובעירובין דס"ד אפי' ביעתא בכותחא : (שם ס"ק י"ח) מיהו אין בזה אלא חומרא בעלמא . נ"ב נראה דלא קאי רק על מה שהוסיף עוד במרדכי להצריך לשפחות עובד כוכבים ב' קדרות כו' ודין הקדום שאסור לבשל כו' משום גזרה שמא יתחה אבל באיסור החיתוי המוכר כאן בהנהות רמ"א אין מדברי הש"ך ראיה להקל ויעוין בפמ"ג וצ"ע כי במרדכי כ' בזה"ל ובחתוי עובר משום לא תבשל ויעוין סי' צ"ד בש"ך ס"ק י"א ובמג"א סי' נ' ס"ק י"ב : (ס"ו ס"ק י') וצ"ע רב ליישב . נ"ב יעוין בהשגת נקה"כ ע"ו : (שם ס"ק כ"ו) ולא ע"י מליחה . נ"ב כתב בפמ"ג ומיהו אם נמלח מליחה מועטת ולא שהה והעמיד גבינות ובישלו הגבינות אחר כך אפשר דאין לחקל דתו הוי דאורייתא ע"כ . וצ"ע אם מועם הגבינה ובפרט אם אוכל מהגבינה ואין מרגיש בו מעם בשר מה"ת יהיה אסור בבישול דהא מעימת מהני אף למנהגינו כדברי הש"ך בסימן צ"ח ס"ק ה' כמו גבי צנון יעוין שם : (רמ"א סעיף י') ואין בו לחלחית בשר . נ"ב כן הוא בבית יוסף בשם ש"ל . ובת"ח כלל ע"ם דין ד' העתק בזה"ל ואין בו שום לחלוחית ומחמת שינוי הגרסאות אני נבוך אם התיר רש"ל נתינת החלב אף בעור קיבת נבלה או לא התיר רק בעור קיבת כשרה דכיון דנתייבש מלחלוחית הבשר ליכא לתא דבב"ח . ומדברי שו"ת נוב"י מה"ק חלק י"ד סי' כ"ו נראה שהיה מפרש בפשיטות הך דינא רק לענין נתינת החלב תוך עור כשרה אחר שנתייבש יעו"ש . ולפי מה שכתוב על הגליון דהיבשות אין מוציאו מן האיסור את האסור מקודם שנתייבש . אבל אין כח לפלוט מעם מנפו . ולכך היכא דסילק את האיסור רק שיש חשש מחמת המעם מותר . אם כן יש לומר דהש"ל מירי אף על מכנים חלב לעור קיבת נבלה . ומובן : (ש"ך ס"ק ל') וכבוש דאינו אלא מדרבנן ס"ל להרב . נ"ב וכ"כ או"ה בכלל ט"ו דין ד' : (מחבר סי"א) בעור קיבת כשרה . נ"ב יעוין בט"ז או"ח סי' תס"ב ס"ק ד' :

סימן פח (ט"ז ס"ק א') דבכה"ג גזרינן גזירה לגזירה . נ"ב יעוין לקמן סי' צ' ט"ז ס"ק י"ב ובנקה"כ שם וסי' צ"א ט"ז ס"ק ה' :

סימן פט (ש"ך ס"ק ב') ודבריו תמוהים . נ"ע יעוין לשון מהרי"ל בזה בהלכות או"ה בדיני בב"ת וגבון להחמיר גם בלועם כו' : (שם ס"ק ט"ו) בס' מצרף לחכמה . נ"ב יעוין בלחם חמודות דף רי"ח ע"א :

סימן צ (ט"ז ס"ק ג') וכ' בתה"א . נ"ב דף ק"ו : (ט"ז ס"ק י"ב) אמנם תמהתי . נ"ב צ"ע דנראה דהיכא שנבשל אח"כ הבשר שנבלע חלב בכבישה נעשה בב"ח מדאורייתא מצד הבישול וממילא יש לגזור בבה"ג גם בחלב שחומה שנבלע בבשר שלא יבשלו דלא ליתי לידי בישול בכ"ח דאורייתא כשיבשל בשר שבלע חלב חיה ע"י כבישה : (ט"ז ס"ק הנ"ל) ומנ"ל למגר בי' . נ"ב יעוין לעיל סי' פ"ח ס"ק א' ולקמן סי' צ"ח ס"ק ה' : (ש"ך ס"ק ח') מהרש"ל להתיר בדיעבד . נ"ב יעוין בט"ז ס"ק ח' ובאו"ה של מהרש"ל מבואר להדיא כדברי הש"ך יע"ש :

סימן צא (בש"ך ס"ק ג') והוא העיקר די"ל דכ"ח שאני . נ"ב יעוין במג"י כלל י"א וי"ב ס"ק ו' : (הג"ה ס"ה) וי"א דאנן אין אנו בקיאין . נ"ב יעוין בפליתי שמצדד להקל בכה"ג בבב"ח ובפרט בעוף בחלב דהוי סד"ר ומסיק דאם יש עור צד להקל אין להחמיר : (שם ס"ק ו') אפי' נפסק הקלוח בעי קליפה . נ"ב יעוין לקמן סי' צ"ד ס"ק ל"ד ובסי' ק"ה סק"ה : (שם ס"ק ח') דלא שייך ביה קליפה מותר בדיעבד . נ"ב יעוין בא"ח סי' תס"ו במג"א ס"ק ל"ב גם כאן בדרישה איתא שלכך מקילין שלא להצריך ס' נגד הקליפה משום דמאי דאמרי' דאדמיקר לה בלע הוא חומרא דרבנן ולא החמירו כ"כ להצריך ס' ובמ"א הנ"ל מסיים וכן משמע בדרישה ומ"ש הש"ך אבל כשנתבשל ועדיין מכירו בענין דשייך ביה קליפה צריך ס' וכן משמע קצת באו"ה בלל כ"ט למדקדק שם ע"ב צ"ע דאדרבא מ"ש האו"ה שם בזה"ל וכ"ש אם נתבשל כבר שא"צ ס' נגדה דהוי דיעבד וכבר נתפשט הטעם בכולו כו' ע"כ פשטות כוונת דברי האו"ח דאם כבר נתבשל אף שעדיין אפשר לקלפו א"צ קליפה שהטעם מועט שבקליפה נתפשט ע"י בישול בכולו ועי"ז הותרה גם הקליפה ובזה מסיים וכ' האו"ה שם בזה"ל והא דקי"ל אפשר לסחטו אסור היינו בתחיכה שנאפרה בנ"ט אבל קליפה שהצריכו חכמים אינו אלא חומרא בעלמא ולכתחלה אם אפשר ועוד כו' . ע"כ כוונתו דכיון שאינו אלא חומרא בעלמא לא אמרי' ביה אפשר לסחטו אסור ונעשה גם הקליפה מותרת אחרי שיצא ממנו הטעם ונתפשט בכולו ע"י בישול ומחזיקינן בסתמא דאף בהתיכה קלושה יש ס' נגד מעם טועם שהיה בקליפה וע"כ חוזרת גם הקליפה להיות מותרת וליתר שאת הוסיף שם האו"ה וכ' ועוד אפי' אם היה צריך ס' נגדה מ"מ היה כל מה שבקדירה מסייע לבטל כו' ע"כ ויסור רבריו של או"ה דמה שהדין דהיכא דא"א לקלוף מותר בלא קליפה אנו למדין דהקליפה אינו אלא חומרא בעלמא ומטילא נשמע דלא אמרינן ביה אפשר לסחטו אסור לכן שורת הדין שאם כבר נתבשל חוזרת גם הקליפה להיות מותרת : (שם ס"ק י"א) דאיירי באיסור דם . נ"ב מפרש בפליתי שכוונתו שבשע הדם להתחמם ממלח אף קודם שהיות שיעור מליחה : (שם ס"ק הנ"ל) להפליט דם ולא שאר דברים כמ"ש בהרא"ש . נ"ב יעוין ברא"ש ועוד שכתבו בזה"ל דמלח אין מפליט החלב והכוונה דוקא חלב אינו פולפת אבל ציר פולט מכל בשר אף בסליחה שכיחה אחר הסליחה והדחה ויעוין בפר"ח שכ' דשבע מלח להפליט דם ברבוי אבל ציר אינו מפליט אלא מעט מעט : (שם ס"ק הנ"ל) והסכימו לדברי ופ"ו . נ"ב גם הפ"ו נחית לזה בסימן ס"ט ס"ק מ"ו : (שם סוף הס"ק) ומיהו בתוך שיעור מליחה . נ"ב איתא בפליתי שהציר שמפליט הבשר תוך שיעור מליחה נשאר תמיד ברתיחתו . ומביא ראיה מדברי הרא"ש בפ' כ"ה דין ל"ו אבל באמת אין מדברי הרא"ש ראיה רק שהציר המונח בין החתיכות והמלח עם הדם שבתוכו שנפל לתוכו נמוס ונשאר בתוך הציר וע"כ מרמה הרא"ש לכרא דקמחא שהמלח שבתוכו מרתיח ונשאר ברתיחתו תמיד חיות המלח בתוכו ויעוין בב"י שמביא בשם הסמ"ג והמרדכי דהציר היוצא תוך שיעור מליחה אינו נאכל מחמת מלחו ע"כ הוי כרותח והפרישה כ' ע"ז שמדברי השו"ע משמע הכי יע"ש : (מחבר ס"ו) ואם יש בו בקעים . נ"ב יעוין במקור הדין וצ"ע באם יש ששים נגד האיסור ואפשר דיש לחלק בין אם הוא מתובל דאמרינן דכולו בלע דאז מועיל הכל להצטרף לבטל בס' וביש בו בקעים אין מועיל ס' : (מחבר הנ"ל) או שהוא מתובל בתבלין . נ"ב כתב בבית לחם יהודה היינו כשאינו נאכל מחמת מיבולו : (ש"ך ס"ק י"ז) משמע אפילו מליח הכל . נ"ב במג"י כלל כ"א ס"ק י' מתמה על האו"ה אמאי מתיר דהיבשות אינו נורם רק שיהיה דינו כתפל ומ"מ נאסר מאיסור הלח המלוח והעלה שיש ס"ס וצ"ל במקום תיבות הכל הלח מותר : (שם בש"ך ס"ק כ"ב) אפילו לא נמלח כלל . נ"ב לפ"ד המג"א ואו"ה שציינתי לעיל בנליון ש"ך ס"ק ח' יש חילוק בין קליפה מצד תתאי שאינו אלא חומרא בעלמא ומותר אף בלא קליפה כשא"א לקלפו משא"כ באיסור קליפה דהכא שהוא מדינא לזה אסר בעי קליפה :

סימן צב (ש"ך ס"ק ו') ונ"ל הא דבעי ס' בקדירה היינו אי מקצתה בתוך הרוטב . נ"ב גם י"ל דיש חלב שהיא שמינה ויש שהיא כחושה וכיון שאין אנו בקיאין מחמירינן כאשר מבואר בסימן ק"ח : (שם ס"ק ז') שנגעו בזו התחיכה צריכים . נ"ב ואם התחיכה שמינה יש בס' ק"ה/בראחרונים: (שם ס"ק ח') א"כ מאי וכן . נ"ב דהי"ל לומר ואפי' : (שם ס"ק הנ"ל) והא דנקט מרק דנ"מ לב' קדירות . נ"ב כלומר דאתי לאשמועינן דדוקא ה כא שהתחיכות וחמרק יחד בקדירה אחת ומנער מיד הוא דמותר אבל בב' קדירות דא"א לנער מיד ויש בא' ס' ובא' ליכא ס' לא תלינן שנפל לקדירה שיש בה ס' ולכך הכא אף שיש במרק ס' לא היו החתיכות מותרות רק ע"י ניעור מיד דבאיסור דאורייתא לא אמרינן תולין : (שם) תרי נכנס כל הקדרה בספק . נ"ב יעוין מ"ש ע"ז באו"ח כלל כ"ח דין ב' ובוה"ל ואין בזה משום ביטול איסור מאחר שאינו מוסיף עליו ובלא"ה הוא מותר מידי דהוי אבישול המאה של עובד כוכבים להרמב"ם אע"פ שאסור לאוכלה חיה כו' ע"כ ולסברא הראשונה של או"ח דרק להוסיף איסור יש ספק מדברי הירושלמי פ"ב דמסכת כלאים מובא בתוי"ט פרק הנ"ל משנה א' כיצד ימעם או פותח מרובע אנ מוסיף לא כן בי' תמן את מרבה לבטל איסור תורה ברם הכא את מרבה לבטל מפני מראית עין ע"כ מלשון הירושלמי והכא את מרבה משמע שקישו' הירושלמי לא היה רק היכא שמוסיף ולא היכא שפותח : (שם ס"ק הנ"ל) שהרי יודע הדבר ע"י שימעים עובד כוכבים:נ"ב אף כשאומר הקפילא שמועם טעם חלב אינו ברור שהאמת בדבריו דבהאי גוונא לא מרתת דאף אם יאמר קפילא אחר שאינו מועם מעם חלב בידו לומר שיש לו הכירות יותר : (שם ס"ק י"א) תימא דלקמן ר"ס ק"ו . נ"ב בפליתי מיישב דחלב בבשר הוי מב"מ כמבואר ברשב"א ובבל מדאורייתא ברוב ולא הוי רק ספק איסור דרבנן דדילמא נפלט כולו ולכך מתיר כאן ויעוין בש"ד סימן צ"ח ס"א שכ' דחלב הוי מב"מ רק עם בשר שמן ובב"י סימן הנ"ל מביא שם דאף עם בשר שמן רש מבשא"מ : (שם ס"ק י"ד) אמרינן תנ"ב מטעם חשיבות כי התחיכות . נ"ב בתה"ב כ' מעם אחר יע"ש וגם בר"ן מבואר המעם כמ"ש הרשב"א : (שם ס"ק ט"ו) כרמוכח בהריא בש"ס בפ' כ"ת . נ"ב לפי טעם המרדכי ומבואר בש"ך ס"ק י"ד דבלח ביבש בלבד אמרינן נ"ב מעם חשיבות כי התחיכות ניכרות ומובדלות י"ל דשאני בכזית בשר שנפל לתוך יורה רותחת של חלב כיון שהתחיכות הבשר ניכרות וחל עליהם שם נבילה כשבלעה החלב גם החלב וכל המחיל של הבשר בכלל נבילה וכשנפלטת החלב אוסרת שאר החלב כמעם מב"מ וא"ש קושית הגמרא הא חלב נבילה הוא משא"כ היכא דתחילת תערובות לא היה אלא לח בלח כגון חמאה בשומן והרשב"א שמקשה כקושית הש"ך הוא רק לסברתיה שמחלק במעם אחר בין לח בלח ובין לח ביבש יעוין בתה"א דף צ"ח וצ"ע ועי"ש : (ט"ז ס"ק ט"ו) דוחה דוקא שנתערב שלא כדרך בישול . נ"ב יעוין בבדה"ב דף צ"ש ובמה"ב : (שם ס"ק כ"ג) ומ"מ כיון שאחתה בא לאסור דופן הקדירה מחמת הספה ע"כ צ"ל שמא בישול אינה . נ"ב לפי"ז אם רתיחות התבשיל עלה הפעם א' למעלה ואח"כ נחה כשנופלת אח"כ סיפה במקום הריקן הדין כמו בקדירה ישנה ולפי"ז צ"ע אמאי מחליט הש"ך בס"ק כ"ה דבקדירה חדשה ליכא חשש איסור הא יש לחוש דילמא קדם נפילת הספה עלה הרתיחות תבשיל ונח ואחר נפילת הסיפה עלה שוב שנית הרתיחה אפשר צריך המורה לשאול בנפילות ספה על קדירה ישנה במקום הריקן אם לא נתכסה אח"כ הקדירה בכיסוי יעוין בסעיף ח' : (שם ס"ק כ"ז) ומני בס' נגד הסיפה . נ"ב צ"ע נימא דגם הבלוע שהיה בקדירה במקום הסיפה נאסר מהסיפה ויעוין לשון רש"ל שבש"ז ס"ק כ"ג שוב ראיתי באגודה פי"א דובחים שמביא בשם ר"ת שהצריך ס' נגד כל שבי הדופן במקום נפילת הסיפה והרשב"א חלק ע"ז אך שלא רצה לעשות מעשה יעו"ש באריכות : (ט"ז ס"ק כ"ט) מטעם זה נ"ל להתיר אם אפו . נ"ב בספר כנפי יונה מחמיר בזה ומציין גם על דברי הב"ח שמובא במג"א סנ"א ס"ק ט"ד : (ש"ך ס"ק ל"ב) הכל אסור אפילו התבשיל . נ"ב ס"ש אפילו התבשיל צ"ע ויעוין בסימן קכ"א ש"ך ס"ק י"ז אמנם מט"ש ומריף מניה נראה דכוונתו כיון שהאש מחמם את הנשפך שהוא סנולה לפני האש הוי ע"י אור ממש שאמרינן חם מקצתו חם כולו כדאיתא בש"ך סימן קכ"א ומ"ש אפילו התבשיל ר"ל שהוא עדיין אצל האש : (הג"ה ס"ו) אם נפסק הקלוח מן הקדירה רותחת . נ"ב יעוין ש"ך סימן צ"ג ס"ק ו' ובסימן צ"א ס"ק ד' ובסימן ק"ה ס"ק ה' ובסימן צ"ב ס"ק ל"ד ובמה"ב : (שם ס"ק ל"ג) ומ"מ כיון שאחתה בא לאסור דופן הקדירה מחמת הספה ע"כ צ"ל שמא בישול אינה . נ"ב לפי"ז אם רתיחות התבשיל עלה הפעם א' למעלה ואח"כ נחה כשנופלת אח"כ סיפה במקום הריקן הדין כמו בקדירה ישנה ולפי"ז צ"ע אמאי מחליט הש"ך בס"ק כ"ה דבקדירה חדשה ליכא חשש איסור הא יש לחוש דילמא קדם נפילת הספה עלה הרתיחות תבשיל ונח ואחר נפילת הסיפה עלה שוב שנית הרתיחה אפשר צריך המורה לשאול בנפילות ספה על קדירה ישנה במקום הריקן אם לא נתכסה אח"כ הקדירה בכיסוי יעוין בסעיף ח' : (שם ס"ק כ"ז) ומני בס' נגד הסיפה . נ"ב צ"ע נימא דגם הבלוע שהיה בקדירה במקום הסיפה נאסר מהסיפה ויעוין לשון רש"ל שבש"ז ס"ק כ"ג שוב ראיתי באגודה פי"א דובחים שמביא בשם ר"ת שהצריך ס' נגד כל שבי הדופן במקום נפילת הסיפה והרשב"א חלק ע"ז אך שלא רצה לעשות מעשה יעו"ש באריכות : (ט"ז ס"ק כ"ט) מטעם זה נ"ל להתיר אם אפו . נ"ב בספר כנפי יונה מחמיר בזה ומציין גם על דברי הב"ח שמובא במג"א סנ"א ס"ק ט"ד : (ש"ך ס"ק ל"ב) הכל אסור אפילו התבשיל . נ"ב ס"ש אפילו התבשיל צ"ע ויעוין בסימן קכ"א ש"ך ס"ק י"ז אמנם מט"ש ומריף מניה נראה דכוונתו כיון שהאש מחמם את הנשפך שהוא סנולה לפני האש הוי ע"י אור ממש שאמרינן חם מקצתו חם כולו כדאיתא בש"ך סימן קכ"א ומ"ש אפילו התבשיל ר"ל שהוא עדיין אצל האש : (הג"ה ס"ו) אם נפסק הקלוח מן הקדירה רותחת . נ"ב יעוין ש"ך סימן צ"ג ס"ק ו' ובסימן צ"א ס"ק ד' ובסימן ק"ה ס"ק ה' ובסימן צ"ב ס"ק ל"ד ובמה"ב : (שם ס"ק כ

בעצמו בסימן ק"ה ס"ו ויעו"ש בש"ך ס"ק כ"ב וכ"ג ובפר"ח שם ס"ק כ"ח דבכלים ליכא לחלק אם הבלוע כחוש או שמן וכן מחלים הפ"מ בב' קדרות להתיר אף אם הבלוע שמן: (ש"ך ס"ק ל"ח) פי' נר שקודין · נ"ב משמע דהתם נרידה הוא משיעור קליפה ומבואר נם בש"ך סי' צ"ו ס"ק כ"א ומקשים האחרונים שהש"ך בעצמו כ' בסי' צ"ב ס"ק ו' דנרידה הוי כקליפה עוד מקשים דהש"ך פוסק בסי' ק"ה ס"ק ד' ולעיל סימן צ"א ס"ק ז' דערוי אף בנפסק הקלוח מבליע כדי קליפה: (ס"ז ס"ק ל') וכ"כ הש"ד לענין הוצאת זבוב · נ"ב יעוין בש"ך ס"ק ז':

סימן צג (ש"ך ס"ק ו') דנרידה ונעיצה הוי כקליפה · נ"ב יעוין בש"ך סימן הקדום ס"ק ל"ח: (נקה"כ על ס"ו ס"ק ב') ס"ש בשם הב"י שמביא בשם הגהות ש"ד כו' וכ"כ באו"ה כלל כ' ול' דין ס' דאפילו בכ"ח לא נאמר · נ"ב צ"ע שפותר דברי עצמו מ"ש בסימן קכ"א ס"ק ס"ו ומצאתי שהפר"ח העיר בזה בסימן ק"ח ס"ק א' ומחלים שם להלכה דכ"ח חדש בולע מיד:

סימן צד (ש"ך ס"ק ג') ס"ם אינו מוליך בליעתו בכולו · נ"ב יעוין מג"א סימן תנ"א ס"ק כ"ד: (שם ס"ק ד') · נ"ב על קושית הש"ך למה א"צ ס' בתחיבה ג' י"ל משום דאיכא ב' צדדים להתיר דילמא · יצא הכל בתחיבה ראשונה ושמא בתחיבה שניה ובכה"ג לא הוי כשם אונס חד הוא כמובן יעוין ברמב"ם פי"ב מהלכות בכורים דין כ"א ובהשגת הראב"ד שם: (שם סס"ק הנ"ל) והסמ"ק לא כ' האי לישנא · נ"ב בסמ"ק שלפנינו א' אם תחב כף ב' פעמים צריך ב"פ סמ"ך: (שם ס"ק ח') לדעת הרב כו' אפילו לא היה בקדירה אלא מים · נ"ב יעוין לקמן בס"ז ס"ק ז' ובש"ך ס"ק י"ז ום"ש שם על הגליון: (ס"ז ס"ק ז') וצ"ל דס"ל כמעם הב' · נ"ב יעוין ש"ך ס"ק ח' שאוסר הכף אף כשיש ס' בקדירה: (ש"ך ס"ק י"ז) ולא קאי איש במאכל ס' · נ"ב ר"ל דאם יש ס' אין חשש על המאכל אבל הכף אסורה ויעוין לעיל ס"ק ח': (שם ס"ק י"ח) אלא נראה דצריך לומר במין הכלי · נ"ב ר"ל שאין לאכלו בכלי של בשר אם הכלי ב"י שנתבשל בו התבשיל היה של חלב או להיפך: (שם ס"ק כ"ב) אין הנפקותא כאן בכ"ז · נ"ב ויעוין סימן צ"ב ס"ד ברמ"א דלא אמרינן חנ"נ אם נתערב איסור לח בהיתר לח כו' ובש"ך שם ס"ק י"ד גם אי לא אמרינן חנ"נ אף דס"ם בר נ"ם אסור א"צ לשער נגד הסים רק לבטל בס' נגד שיעור איסור שנתבשל בקדירה ויצא בתוך הסים אבל אי אמרינן חנ"נ צריכים ס' נגד הסים ולפ"ד ס' התרומה סימן ע"ה ואו"ה כלל ל"ד אי אין חנ"נ לא משערינן לפי המדומע וכיון שיש בסים עשר ידות הוי ס' בתבשיל גם צ"ע על הש"ך שחי"ל להקשות על הב"י בפשיטות דמה"ת נאמר נבי הסים דנ"נ דלשיטת הסוברים דלא אמרינן בשאר איסורים נ"נ לנבי עצמית הבב"ח לבר אמרינן נ"נ ולא נבי דבר אחר שבא לתוכה בלוע של בב"ח דמה לי בלע בב"ח או איסור אחר: (שם ס"ק כ"ג) אף הבצל מיתר · נ"ב בפליתי חולק ע"ז ויעוין מג"א סימן תס"ו ס"ק ל"ח ובט"ז לקמן סימן צ"ו ס"ק ה': (ס"ז ס"ק י"ד) ומפליט ומבליע שעיר · נ"ב יעוין במג"א כלל ס"א ס"ק ס"ה שכ' דרק מפליט ומבליע אבל לא מבשל כדמוכח מדברי הגמרא ר"פ כה"ב דף ק"ד ע"ב דמקשה סוף סוף כ"ש הוא יעו"ש אמנם מדברי רש"ל פ' כה"ב סימן ע"א דכ' בסתם בוה"ל אבל התיכות בשר כו' שמערין חם מן הקדירה אם הים"ב דינו ככ"ר ע"כ משמע לכאורה דדינו ככ"ר ממש נם לענין בישול ואפשר שמסך על מה שמסיים אחר שכ' בעצמו דינו ככ"ר עיין לעיל בפ' נה"נ סימן פ"ד: (מחבר ס"ח) אם נפל לתנור פנאדש נבינה · נ"ב מבואר באחרונים שאין מורין כן: (ש"ך ס"ק ל"ד) דאל"כ בלא"ה פשיטא דשרי · נ"ב יעוין באחרונים שמקשים בסימן צ"א ס"ק ז' ובסימן ק"ה סק"ה: (ס"ז סס"ק ט"ו) כ"כ ב"י · נ"ב יעוין בכנה"ג על הב"י שמניה דהאי א"נ קאי על הדין הב' בנבינה חמה שנפל לקערת בשר בת יומא:

סימן צה (ש"ך ס"ק א') וכדכתב בת"ח · נ"ב יעוין במג"י כלל נ"ז ס"ק י"ז: (שם ש"ך ס"ק ד') אפילו דיעבד בנצלו · נ"ב ובס' בל"י מביא שכן דעת הרבה מגדולי אחרונים ואיתא במג"י כלל נ"ז ס"ק ב' דלהך דעה אין היתר ברוטב של הדגים דלגבי הרוטב הוו כנצלה דליכא אלא ב' נ"ס א' לקדירה ומקדירה לחמים ומוכיח כן מהמרדכי בפ' אין מעמידין מעשה שבא לפני ר"י שבשלו דבש במחבת של בשר ב"י והוריקו חם בקערה של חלב ב"י והתוירהו משום דשמנונית ברבש הוי נטל"פ וכו' · אבל אם היה לשבח משמע דאסור משום דס"ל דגים שעלו בקערה דוקא אבל נצלו לא עכ"ל וכו' יע"ש ובב"ש דף קע"ג ויעוין לעיל סי' נ"ד סעיף ט' ובש"ך ס"ה ל"ד אבל בס"ם איתא דמהרש"ל אינו אוסר רק לכותח מטש הא לבלי חלב שרי בדיעבד ולדעת הריב"ן במרדכי הנ"ל אסור אף לבלי בדיעבד ויעו"ש דמאכל שנצטמק הוי כנצלו: (ס"ז ס"ק ג') ובשניהם חמים · נ"ב המעיין בב"י מבין שאינו מוכרח לומר דלפ"ד נצלו אסור אף בשניהם חמים אסור רק שאוסר נם בשניהם חמים כמו בנצלו: (הג"ה ס"ג) לא מיקרי מאכל דבר חריף משום מעם תבלין · נ"ב בד"מ כ' שכן משמע מש"ת רשב"א סי' תמ"ט אבל אין ראיה משום דבעינן שיהיה מהדבר החריף רוב בהתבשיל וצ"ע ובפרט היכא שהדבר חריף הוא משקה כגון חומץ שהחומץ בעצמו פוגע בעינו בכלו ופליטת הכלי הולכת נם דרך החומץ שהוא בעין ויעוין במג"י כלל ס"א ס"ק ל"ם שכ' דרוב המאכל מבטל כח החריפות וראיתו מדין זיתים סי' קי"ד ס"ח יש לדחות כמובן ויעוין מג"א סי' תמ"ז ס"ק ל"ם ועוד שכתב בזה"ל בעינן עכ"פ בתבלין חלק נדול שהוא הרבה נרנש הרבה בקדירה: (ש"ך ס"ק ה') לכאורה משמע דאפילו ליתנן דרך עירוי · נ"ב בס' תלים מחלים בעירוי נם המאכל אסור דהמאכל בולע ב' השעמים ביחד בשעת העירוי ודינו ככלי דאוסר הרב בהנ"ה ויעוין בס"ז ס"ק י"נ ובס' מג"י כלל נ"ז ס"ק כ"ד ובספרי האחרונים כאן: (ס"ז ס"ק ח') ואף שזה מטש דין קערות · נ"ב וכן מבואר מדברי רמ"א בסי' צ"ד ס"ז: (ש"ך ס"ק י"ד) אלא מים נרידה הוי כלכתחלה ואסרי' · נ"ב יעוין לקמן סי' ק"ד ס"ו ובסי' ק"ב ס"ו: (ס"ז ס"ק י"נ) והוי כמעם כשר וחלב מעורבים · נ"ב יעוין ש"ך ס"ק ה' נם במג"י כלל נ"ז ס"ק כ"ד נומה להקל: (שם ס"ק ס"ו) ונ"ט לפנם הוא · נ"ב יעוין שו"ת צ"צ סי' צ"א: (מחבר ס"ז) מלח הניתן בקערה · נ"ב יעוין סי' ק"ח ס"נ:

סימן צו (ש"ך ס"ק ה') והרב בת"ח ריש כלל ס"א · נ"ב בת"ח כתב שאין נוהגין בזה"ז להתיר בטעימה דא"א בקיאין אבל דעת מהרש"ל דאף בזמן הגמרא אפקי הלכתא לאסור לכתחלה אף בטעים יע"ש בפלפולו: (ס"ז ס"ק ה') ונ"ל פשוט דאם יש ס' א"צ להטיר הבצלים · נ"ב יעוין בש"ך סי' צ"ד ס"ק ס"ב ובמג"א סי' תמ"ז ס"ק ל"ח: (ס"ז ס"ק ו') דכבר ק"ל דאין אומרים בחצי חתיכה · נ"ב יעוין באחרונים: (ש"ך ס"ק י') לאסור כולו · נ"ב יעוין במג"י כלל ס"א ס"ק י"א שחולק על הש"ך ודעתו דאף בלא נתבשל מקרי דיעבד היכא שאין מצוי לקנות צנן שאינם חתוכים כאשר כתב הת"ח שם בדין ו' בשם האו"ה שהדבר חריף הוא משקה כגון חומץ שהחומץ בעצמו פוגע בעינו בכלו ופליטת הכלי הולכת נם דרך החומץ שהוא בעין ויעוין במג"י כלל ס"א ס"ק ל"ם שכ' דרוב המאכל מבטל כח החריפות וראיתו מדין זיתים סי' קי"ד ס"ח יש לדחות כמובן ויעוין מג"א סי' תמ"ז ס"ק ל"ם ועוד שכתב בזה"ל בעינן עכ"פ בתבלין חלק נדול שהוא הרבה נרנש הרבה בקדירה: (ש"ך ס"ק ה') לכאורה משמע דאפילו ליתנן דרך עירוי · נ"ב בס' תלים מחלים בעירוי נם המאכל אסור דהמאכל בולע ב' השעמים ביחד בשעת העירוי ודינו ככלי דאוסר הרב בהנ"ה ויעוין בס"ז ס"ק י"נ ובס' מג"י כלל נ"ז ס"ק כ"ד ובספרי האחרונים כאן: (ס"ז ס"ק ח') ואף שזה מטש דין קערות · נ"ב וכן מבואר מדברי רמ"א בסי' צ"ד ס"ז: (ש"ך ס"ק י"ד) אלא מים נרידה הוי כלכתחלה ואסרי' · נ"ב יעוין לקמן סי' ק"ד ס"ו ובסי' ק"ב ס"ו: (ס"ז ס"ק י"נ) והוי כמעם כשר וחלב מעורבים · נ"ב יעוין ש"ך ס"ק ה' נם במג"י כלל נ"ז ס"ק כ"ד נומה להקל: (שם ס"ק ס"ו) ונ"ט לפנם הוא · נ"ב יעוין שו"ת צ"צ סי' צ"א: (מחבר ס"ז) מלח הניתן בקערה · נ"ב יעוין סי' ק"ח ס"נ:

סימן צז (ש"ך ס"ק ח') והרב בת"ח כתב שאין נוהגין בזה"ז להתיר בטעימה דא"א בקיאין אבל דעת מהרש"ל דאף בזמן הגמרא אפקי הלכתא לאסור לכתחלה אף בטעים יע"ש בפלפולו: (ס"ז ס"ק ה') ונ"ל פשוט דאם יש ס' א"צ להטיר הבצלים · נ"ב יעוין בש"ך סי' צ"ד ס"ק ס"ב ובמג"א סי' תמ"ז ס"ק ל"ח: (ס"ז ס"ק ו') דכבר ק"ל דאין אומרים בחצי חתיכה · נ"ב יעוין במג"י כלל ס"א ס"ק י"א שחולק על הש"ך ודעתו דאף בלא נתבשל מקרי דיעבד היכא שאין מצוי לקנות צנן שאינם חתוכים כאשר כתב הת"ח שם בדין ו' בשם האו"ה שהדבר חריף הוא משקה כגון חומץ שהחומץ בעצמו פוגע בעינו בכלו ופליטת הכלי הולכת נם דרך החומץ שהוא בעין ויעוין במג"י כלל ס"א ס"ק ל"ם שכ' דרוב המאכל מבטל כח החריפות וראיתו מדין זיתים סי' קי"ד ס"ח יש לדחות כמובן ויעוין מג"א סי' תמ"ז ס"ק ל"ם ועוד שכתב בזה"ל בעינן עכ"פ בתבלין חלק נדול שהוא הרבה נרנש הרבה בקדירה: (ש"ך ס"ק ה') לכאורה משמע דאפילו ליתנן דרך עירוי · נ"ב בס' תלים מחלים בעירוי נם המאכל אסור דהמאכל בולע ב' השעמים ביחד בשעת העירוי ודינו ככלי דאוסר הרב בהנ"ה ויעוין בס"ז ס"ק י"נ ובס' מג"י כלל נ"ז ס"ק כ"ד ובספרי האחרונים כאן: (ס"ז ס"ק ח') ואף שזה מטש דין קערות · נ"ב וכן מבואר מדברי רמ"א בסי' צ"ד ס"ז: (ש"ך ס"ק י"ד) אלא מים נרידה הוי כלכתחלה ואסרי' · נ"ב יעוין לקמן סי' ק"ד ס"ו ובסי' ק"ב ס"ו: (ס"ז ס"ק י"נ) והוי כמעם כשר וחלב מעורבים · נ"ב יעוין ש"ך ס"ק ה' נם במג"י כלל נ"ז ס"ק כ"ד נומה להקל: (שם ס"ק ס"ו) ונ"ט לפנם הוא · נ"ב יעוין שו"ת צ"צ סי' צ"א: (מחבר ס"ז) מלח הניתן בקערה · נ"ב יעוין סי' ק"ח ס"נ:

סימן צח (ס"ז ס"ק ב') ושאני הכא דצריך למעם ע"י אכילה · נ"ב צ"ע בריב"ש סימן רפ"ח הטובא לקמן סי' ק"ח ונראה דדעת הס"ז דאף מעימה בלשון אסור כשהאיסור ודאי ולכך כ' היתר השעימה אם הוא נקי מדם: (שם) צריך למעם ע"י אכילה מעם · נ"ב יעוין בש"ך סימן תנ"א ס"ק כ"ד:

סימן צט (ס"ז ס"ק ג') ס"ם אינו מוליך בליעתו בכולו · נ"ב יעוין מג"א סימן תנ"א ס"ק כ"ד: (שם ס"ק ד') · נ"ב על קושית הש"ך למה א"צ ס' בתחיבה ג' י"ל משום דאיכא ב' צדדים להתיר דילמא · יצא הכל בתחיבה ראשונה ושמא בתחיבה שניה ובכה"ג לא הוי כשם אונס חד הוא כמובן יעוין ברמב"ם פי"ב מהלכות בכורים דין כ"א ובהשגת הראב"ד שם: (שם סס"ק הנ"ל) והסמ"ק לא כ' האי לישנא · נ"ב בסמ"ק שלפנינו א' אם תחב כף ב' פעמים צריך ב"פ סמ"ך: (שם ס"ק ח') לדעת הרב כו' אפילו לא היה בקדירה אלא מים · נ"ב יעוין לקמן בס"ז ס"ק ז' ובש"ך ס"ק י"ז ום"ש שם על הגליון: (ס"ז ס"ק ז') וצ"ל דס"ל כמעם הב' · נ"ב יעוין ש"ך ס"ק ח' שאוסר הכף אף כשיש ס' בקדירה: (ש"ך ס"ק י"ז) ולא קאי איש במאכל ס' · נ"ב ר"ל דאם יש ס' אין חשש על המאכל אבל הכף אסורה ויעוין לעיל ס"ק ח': (שם ס"ק י"ח) אלא נראה דצריך לומר במין הכלי · נ"ב ר"ל שאין לאכלו בכלי של בשר אם הכלי ב"י שנתבשל בו התבשיל היה של חלב או להיפך: (שם ס"ק כ"ב) אין הנפקותא כאן בכ"ז · נ"ב ויעוין סימן צ"ב ס"ד ברמ"א דלא אמרינן חנ"נ אם נתערב איסור לח בהיתר לח כו' ובש"ך שם ס"ק י"ד גם אי לא אמרינן חנ"נ אף דס"ם בר נ"ם אסור א"צ לשער נגד הסים רק לבטל בס' נגד שיעור איסור שנתבשל בקדירה ויצא בתוך הסים אבל אי אמרינן חנ"נ צריכים ס' נגד הסים ולפ"ד ס' התרומה סימן ע"ה ואו"ה כלל ל"ד אי אין חנ"נ לא משערינן לפי המדומע וכיון שיש בסים עשר ידות הוי ס' בתבשיל גם צ"ע על הש"ך שחי"ל להקשות על הב"י בפשיטות דמה"ת נאמר נבי הסים דנ"נ דלשיטת הסוברים דלא אמרינן בשאר איסורים נ"נ לנבי עצמית הבב"ח לבר אמרינן נ"נ ולא נבי דבר אחר שבא לתוכה בלוע של בב"ח דמה לי בלע בב"ח או איסור אחר: (שם ס"ק כ"ג) אף הבצל מיתר · נ"ב בפליתי חולק ע"ז ויעוין מג"א סימן תס"ו ס"ק ל"ח ובט"ז לקמן סימן צ"ו ס"ק ה': (ס"ז ס"ק י"ד) ומפליט ומבליע שעיר · נ"ב יעוין במג"י כלל ס"א ס"ק ס"ה שכ' דרק מפליט ומבליע אבל לא מבשל כדמוכח מדברי הגמרא ר"פ כה"ב דף ק"ד ע"ב דמקשה סוף סוף כ"ש הוא יעו"ש אמנם מדברי רש"ל פ' כה"ב סימן ע"א דכ' בסתם בוה"ל אבל התיכות בשר כו' שמערין חם מן הקדירה אם הים"ב דינו ככ"ר ע"כ משמע לכאורה דדינו ככ"ר ממש נם לענין בישול ואפשר שמסך על מה שמסיים אחר שכ' בעצמו דינו ככ"ר עיין לעיל בפ' נה"נ סימן פ"ד: (מחבר ס"ח) אם נפל לתנור פנאדש נבינה · נ"ב מבואר באחרונים שאין מורין כן: (ש"ך ס"ק ל"ד) דאל"כ בלא"ה פשיטא דשרי · נ"ב יעוין באחרונים שמקשים בסימן צ"א ס"ק ז' ובסימן ק"ה סק"ה: (ס"ז סס"ק ט"ו) כ"כ ב"י · נ"ב יעוין בכנה"ג על הב"י שמניה דהאי א"נ קאי על הדין הב' בנבינה חמה שנפל לקערת בשר בת יומא:

סימן צה (ש"ך ס"ק א') וכדכתב בת"ח · נ"ב יעוין במג"י כלל נ"ז ס"ק י"ז: (שם ש"ך ס"ק ד') אפילו דיעבד בנצלו · נ"ב ובס' בל"י מביא שכן דעת הרבה מגדולי אחרונים ואיתא במג"י כלל נ"ז ס"ק ב' דלהך דעה אין היתר ברוטב של הדגים דלגבי הרוטב הוו כנצלה דליכא אלא ב' נ"ס א' לקדירה ומקדירה לחמים ומוכיח כן מהמרדכי בפ' אין מעמידין מעשה שבא לפני ר"י שבשלו דבש במחבת של בשר ב"י והוריקו חם בקערה של חלב ב"י והתוירהו משום דשמנונית ברבש הוי נטל"פ וכו' · אבל אם היה לשבח משמע דאסור משום דס"ל דגים שעלו בקערה דוקא אבל נצלו לא עכ"ל וכו' יע"ש ובב"ש דף קע"ג ויעוין לעיל סי' נ"ד סעיף ט' ובש"ך ס"ה ל"ד אבל בס"ם איתא דמהרש"ל אינו אוסר רק לכותח מטש הא לבלי חלב שרי בדיעבד ולדעת הריב"ן במרדכי הנ"ל אסור אף לבלי בדיעבד ויעו"ש דמאכל שנצטמק הוי כנצלו: (ס"ז ס"ק ג') ובשניהם חמים · נ"ב המעיין בב"י מבין שאינו מוכרח לומר דלפ"ד נצלו אסור אף בשניהם חמים אסור רק שאוסר נם בשניהם חמים כמו בנצלו: (הג"ה ס"ג) לא מיקרי מאכל דבר חריף משום מעם תבלין · נ"ב בד"מ כ' שכן משמע מש"ת רשב"א סי' תמ"ט אבל אין ראיה משום דבעינן שיהיה מהדבר החריף רוב בהתבשיל וצ"ע ובפרט היכא שהדבר חריף הוא משקה כגון חומץ שהחומץ בעצמו פוגע בעינו בכלו ופליטת הכלי הולכת נם דרך החומץ שהוא בעין ויעוין במג"י כלל ס"א ס"ק ל"ם שכ' דרוב המאכל מבטל כח החריפות וראיתו מדין זיתים סי' קי"ד ס"ח יש לדחות כמובן ויעוין מג"א סי' תמ"ז ס"ק ל"ם ועוד שכתב בזה"ל בעינן עכ"פ בתבלין חלק נדול שהוא הרבה נרנש הרבה בקדירה: (ש"ך ס"ק ה') לכאורה משמע דאפילו ליתנן דרך עירוי · נ"ב בס' תלים מחלים בעירוי נם המאכל אסור דהמאכל בולע ב' השעמים ביחד בשעת העירוי ודינו ככלי דאוסר הרב בהנ"ה ויעוין בס"ז ס"ק י"נ ובס' מג"י כלל נ"ז ס"ק כ"ד ובספרי האחרונים כאן: (ס"ז ס"ק ח') ואף שזה מטש דין קערות · נ"ב וכן מבואר מדברי רמ"א בסי' צ"ד ס"ז: (ש"ך ס"ק י"ד) אלא מים נרידה הוי כלכתחלה ואסרי' · נ"ב יעוין לקמן סי' ק"ד ס"ו ובסי' ק"ב ס"ו: (ס"ז ס"ק י"נ) והוי כמעם כשר וחלב מעורבים · נ"ב יעוין ש"ך ס"ק ה' נם במג"י כלל נ"ז ס"ק כ"ד נומה להקל: (שם ס"ק ס"ו) ונ"ט לפנם הוא · נ"ב יעוין שו"ת צ"צ סי' צ"א: (מחבר ס"ז) מלח הניתן בקערה · נ"ב יעוין סי' ק"ח ס"נ:

סימן צו (ש"ך ס"ק ח') והרב בת"ח ריש כלל ס"א · נ"ב בת"ח כתב שאין נוהגין בזה"ז להתיר בטעימה דא"א בקיאין אבל דעת מהרש"ל דאף בזמן הגמרא אפקי הלכתא לאסור לכתחלה אף בטעים יע"ש בפלפולו: (ס"ז ס"ק ה') ונ"ל פשוט דאם יש ס' א"צ להטיר הבצלים · נ"ב יעוין בש"ך סי' צ"ד ס"ק ס"ב ובמג"א סי' תמ"ז ס"ק ל"ח: (ס"ז ס"ק ו') דכבר ק"ל דאין אומרים בחצי חתיכה · נ"ב יעוין במג"י כלל ס"א ס"ק י"א שחולק על הש"ך ודעתו דאף בלא נתבשל מקרי דיעבד היכא שאין מצוי לקנות צנן שאינם חתוכים כאשר כתב הת"ח שם בדין ו' בשם האו"ה שהדבר חריף הוא משקה כגון חומץ שהחומץ בעצמו פוגע בעינו בכלו ופליטת הכלי הולכת נם דרך החומץ שהוא בעין ויעוין במג"י כלל ס"א ס"ק ל"ם שכ' דרוב המאכל מבטל כח החריפות וראיתו מדין זיתים סי' קי"ד ס"ח יש לדחות כמובן ויעוין מג"א סי' תמ"ז ס"ק ל"ם ועוד שכתב בזה"ל בעינן עכ"פ בתבלין חלק נדול שהוא הרבה נרנש הרבה בקדירה: (ש"ך ס"ק ה') לכאורה משמע דאפילו ליתנן דרך עירוי · נ"ב בס' תלים מחלים בעירוי נם המאכל אסור דהמאכל בולע ב' השעמים ביחד בשעת העירוי ודינו ככלי דאוסר הרב בהנ"ה ויעוין בס"ז ס"ק י"נ ובס' מג"י כלל נ"ז ס"ק כ"ד ובספרי האחרונים כאן: (ס"ז ס"ק ח') ואף שזה מטש דין קערות · נ"ב וכן מבואר מדברי רמ"א בסי' צ"ד ס"ז: (ש"ך ס"ק י"ד) אלא מים נרידה הוי כלכתחלה ואסרי' · נ"ב יעוין לקמן סי' ק"ד ס"ו ובסי' ק"ב ס"ו: (ס"ז ס"ק י"נ) והוי כמעם כשר וחלב מעורבים · נ"ב יעוין ש"ך ס"ק ה' נם במג"י כלל נ"ז ס"ק כ"ד נומה להקל: (שם ס"ק ס"ו) ונ"ט לפנם הוא · נ"ב יעוין שו"ת צ"צ סי' צ"א: (מחבר ס"ז) מלח הניתן בקערה · נ"ב יעוין סי' ק"ח ס"נ:

הלכות תערובות

סימן צח (ס"ז ס"ק ב') ושאני הכא דצריך למעם ע"י אכילה · נ"ב צ"ע בריב"ש סימן רפ"ח הטובא לקמן סי' ק"ח ונראה דדעת הס"ז דאף מעימה בלשון אסור כשהאיסור ודאי ולכך כ' היתר השעימה אם הוא נקי מדם: (שם) צריך למעם ע"י אכילה מעם · נ"ב יעוין בש"ך

סימן ט"ב ס"ק ד' ובת"ש שם סק"ד: (ש"ך ס"ק ב') וכן קשה על הרשב"א שנם הוא פסק · נ"ב בשו"ת רשב"א סימן תצ"א איתא בזה"ל ומעמא רבא איכא (ר"ל כמאי דסמכינן אפעימת כל אדם) דדבר זה מדרבנן ונפיקא להקל ע"ש הרי מבואר דעתו דלכך סמכינן בישראל אפעימת סתם אדם אף שאינו קפילא משים דלאו דאורייתא הוא ותשי' הנ"ל אמורה שנית כהוייתה נם בשו"ת הטיוחסת להרמב"ן בסימן קנ"א וכ' עוד וקפילא לא סמכי' רק בארמאי כלומר דלא מצד בקיאות בטעמים אמרו רבנן קפילא רק מחמת שהוא ארמאי דנאמנותו משום דלא מרע אנפשיה לכך צריכין אומן קפילא וכן דבריו בסימן תצ"ו: (ש"ך ס"ק הנ"ל) משום דלא מרע חוקה שהרי הוא מסל"ת · נ"ב יעוין מה שכתבתי בשער אפרים סי' ק"נ: (שם ס"ק הנ"ל) לכך נראה לי לחלק דדווקא היכא · נ"ב הישש בעצמו כ' בזה"ל ום"ם נראה אם הוא מסל"ת אפילו הוא סתם עובד כוכבים נאמן בין להחמיר בין להקל שהרי אינו אלא נלוי מלתא בלחוד וכה"נ סמכינן אפילו האידנא עליו ויעוין בבדה"ב להרא"ה ק"ו ע"ב: (שם ס"ק הנ"ל) ובסימן קנ"ב ובס"ם קל"ו ובמ"ש שם · נ"ב ובסימן שי"ג בש"ך ס"ק ד' ובסי' ש"ב ס"ב ובשו"ת פ"י חלק יו"ד סימן ח': (מחבר ס"א) ובשו"ת מהר"ם פראווה סימן ע"פ · נ"ב בתשו' מהר"ם פראווה איתא בזה"ל אין אנו נוהנין בטעמת קפילא ארמאי בזה"ז עכ"ל ומדברי הישש נה"נ סימן ל"א ול"נ מבואר דעתו אף שאחז לדינא מנהג זה ט"ם כתב שסומכין אף בזה"ז בסמל"ת ואף בסתם עובדי כוכבים"יע"ש אמנם המעיין בתשו' מהר"ם הנ"ל יראה שיש לחוכיח משם שאף בסמל"ת אין לסמוך כעת בדין טעימה ע"י ארמאי גם בדברי האנור יש קצת משמעות כן אף שנאמת לא הזכיר כלל מדין מסל"ת יע"ש ס"ם כיון שמסיים והכל נוהנין לשער בששים ולכן לא אכתוב המחלוקת יש בנאמנות של קפילא ארמאי ע"כ נראה שאין שום תקנה בטעימה אף במסל"ת: (הג"ה סיף הנ"ל) ואין נוהנין עכשיו לסמוך · נ"ב יעוין לקמן סימן זה בש"ך ס"ק כ"ם: (שם ש"ך ס"ק ו') והכי מוכח נמי בדברי מהרא"י · נ"ב דע דפליפולו של תח"ד הוא על מה שהביא בשם הרשב"א דכל חד מהני קפילא או מסל"ת וכן הוא בתה"א (רפוס ווינן ק"ו ע"ב) וכשם שקפילא נאמן אף במבשא"ם נמור כמו בכולם באילפא כמו כן מסל"ת נאמן · וא"ש הוכחת התח"ד דהרשב"א סובר טעמ"ע ל"ד כרש"י · דהא לר"ת נם ר' יוחנן סובר מכע"ק דאורייתא ומסק בכולם באילפא על קפילא ולמה מדמה הרשב"א לקפילא דהא בדאורייתא אין מסל"ת נאמן רק קפילא: (שם ס"ק ו') והר"ל איסור דאורייתא אפילו נודע · נ"ב בסה"ת ובשו"ת מהרי"ל ובמור ובדברי הרב לקמן ליתא דברים אלו: (שם ס"ק ז') אבל למאי דקי"ל דבשר עוף בחלב דרבנן פשיטא · נ"ב וכן רעת שו"ת אמונת שמואל סימן כ"ח ובספק זה בדם שבשלו כ' נם כן להקל להלכה ולמעשה הניח בצ"ע: (ס"ז ס"ק ח') נם בזה ראוי להחמיר · נ"ב יעוין מ"ש לעיל בסי' צ' ס"ק ב' ובנקה"כ ובס"ח ס"ק א': (ש"ך ס"ק ט') דדעת שומים הוא זה · נ"ב יעוין במרדכי שלא כתב כן לענין פסק שהוא מצד דלא ידענן כמה נפיק מיניה רק היכא שהפסק מצד חסרון דעת לשער

בריה • נ"ב יעוין בב"י בסי' ק"י שדעתו שהאפרוח הוא דהוי בריה ולא הביצה ויעוין בש"ך סי' פ"ו ס"ק ס"ו : (ס"ז ס"ק ו') דבנשואין ומילה קי"ל כר' משום ספק נפשות • נ"ב יעוין במנ"י כלל מ"ו ס"ק כ"ט :

סימן קא (ש"ך ס"ק ז') דאף דבטלה מכח הח"ל לא בטלה מכח דבר שבמנין • נ"ב בת"ח שם כ' כן על ככש ואווז שלימה אבל בכבש בעורו ותרנגולת בנוצתה לא עלה על דעתו להורות להלכה שלא הבטל וכבר העיר המנ"י בהשגה זו על הש"ך כאן ובסי' ק"י ס"ק י"ב: (שם ס"ק י"ג) ואם יש ספק אזלינן • נ"ב היינו כשאינו ספק מחמת חסרון ידיעה וכ"כ במנ"י כלל מ' ס"ק י"ט :

סימן קב (ש"ך ס"ק ח') וכבר תפס עליו הב"ח • נ"ב ז"ל הב"ח גם תימא שבא להחמיר בכלי יותר מבהתיכה דההתיכה נופא שנתערבה ביבש מדאורייתא בטילה ברוב ואם יבשלם אחר כך בקדירה ויתן טעם בז"ו ל"ל בה דההתורה התירה והאיסור נעשה היתר בבטולו ברוב ושוב אינו חוזר לאיסורא כדכתב הרא"ש אלא מדרבנן הוא דבעינן ס' כמו בסופו אם יבשלם יחד כמו שכ' בסה"ת ואם לא היה מבשלם יחד לא היה אסור אפי' מדרבנן דאכל הדא והדא תלינן דההתירא היא אם כן בכלי שנתערב פשיטא היא דאם לא נשתמש יחד כל הכלים אין כאן איסור אפי' מדרבנן דאכל הדא והדא תלינן דההיתר היא הלכך בטל הוא ברוב וכו' עכ"ל וצ"ע שבבהרש"ל בתשו' כ' שם בזה"ל ועוד דשלא במינו ביבש כו' והך חומרא שייך נמי בכלי ועכ"פ כוותה שיהיה ניכר פעמו של איסור בתבשיל כשיתבשל בתוך כלי האיסור דבר שאינו מינו של האיסור ויעוין בפר"ח : (הג"ה ס"ד) אבל טעמו בטל • נ"ב יעוין בטרדכי פ' כ"ש : (הג"ה הנ"ל) אע"ג שמותר לאחרים • נ"ב יעוין מ"ש בזה המג"א סי' שי"ח ס"ק ב' : (ש"ך ס"ק י"ד) דאלו במינו • נ"ב יעוין במג"א ס"ק מ' ובמנ"י כלל מ' אות ס"ז ומ"ש הש"ך בעצמו כאן בס"ק י"ג : (שם ס"ק הנ"ל) ולפי"ז מיירי דיש בהשני תתיכות • נ"ב כ' הפר"ח דשלא בדקדוק כ' כן דאם ליכא אלא ג' תתיכות יש ספק דלמא הנדולה האיסור וליכא ששים רק צ"ל דמיירי שיש כמה תתיכות של היתר וא' של איסור וי"ל למ"ד דבאמת ביבש לא בעינן ס' רק מדרבנן והיכא שיש ודאי רוב וספק ס' מותר אם כן משכחת שיש ב' תתיכות גדולים וא' קמן שאם הקמן האיסור יש ששים ואם האיסור גדול יש עכ"פ רוב : (ש"ך ס"ק הנ"ל) כיון שאם יבשלם יתן טעם • נ"ב משכחת לה מב"מ במעמא ולא בשמא דלא הוי דשיל"מ ויעוין לעיל ש"ך ס"ק י"ג : (מ"ז ס"ק י') ומן התורה אין צריך ביטול • נ"ב יעוין בחידושי ריטב"א לחולין דף צ"ח סד"ה רבא אמר וברשב"א שמובא בב"י סי' ק"ג בד"ה ומ"ש ובמ"ז בסי' הסמוך ס"ק א' :

סימן קג (מ"ז ס"ק א') שאינו ממש אלא נ"מ כו' די אם יהיה נפנם קצת • נ"ב יעוין חידושי ריטב"א לחולין דף צ"ח סוף הדבור רבא וכאן בש"ע ס"ב : (שם ס"ק ב') אפילו פנום קצת אבל דבר שאינו נ"מ • נ"ב יעוין בסי' קל"ד : (ש"ך סס"ק ב') • נ"ב יעוין בפר"ח מה שמשיג על הש"ך ולענ"ד שגם כוונת הש"ך בפירושו בדברי מהרא"י שבאמת יש נתינות טעם מן האיסור רק שבתערובות ההיא אין הטעם לא לשבח ולא לפנם וע"ז מיתי הש"ך ראית מנה"ג דכמו דצריך לבטל נה"ג בששים כ"כ צריכין לבטל האיסור שהוא איסור בע"ע אף שבתוך התערובות אינו משביח עליו בטעמו : (שם ס"ק ה') ז"ל הרשב"א וגראה שאפילו נפל • נ"ב בת"ח דף ק"א ע"א ועיין מ"ש בתה"א בדף ק"ט ע"ב : (שם ס"ק הנ"ל) ואע"ג דמשערין בכולו • נ"ב צ"ע הא עיקר הסברא דטעם בלי ממשות אף כשהוא רב נגד ההיתר ל"ל בה כשהוא פנום וכמו שמטעים הרשב"א בעצמו ושמעמו כמו שאינו שהרי פנום הוא ע"כ : (מ"ז ס"ק ג') ומבואר בסור דציר של איסור חשיב כנופו • נ"ב יעוין לשון הריטב"א שציינתי על ס"ק א' : (הג"ה ס"ב) מ"ם הקדירה אסורה ואם בשלו בה • נ"ב אפילו לתבשיל שבה האיסור נותן בה טע"ם וכו' כן א' באו"ח : (ש"ך ס"ק ח') דהוי כדבר שהחילתו פנום • נ"ב היכא שנפל איסור הפנום לתבשיל ואח"כ נפל מקצתו לתבשיל אחר שהאיסור לשבח צ"ע אם לא משערין לפי המדומע : (הג"ה ס"ד) יש להחמיר בשר או חלב • נ"ב חלב בצירי כ"כ בס' היקר וכן מבואר בשו"ת נו"ב סימן ל"א אבל בפמ"ג מפרש חלב בקפץ וכ"מ בצ"צ סימן פ' : (מ"ז ס"ק ו') באותו התבשיל היה האיסור בעין • נ"ב צ"ל לשבח כלומר שהתבשיל שבקדירה שניה טעם האיסור לשבח וכן סנגון דברי או"ה יע"ש :

סימן קה (ש"ך ס"ק א') ויש מקילין מה שחוץ לציר • נ"ב לפנינו ליתא כן בדברי הרמ"א ויעוין באחרונים : (שם ס"ק הנ"ל) אבל ודאי אי הוי האיסור שמן • נ"ב בטע"י כלל כ"ב אות ס"ז מסיק להקל בזה : (ט"ז ס"ק א') ולפי הנראה דאין לאסור בדיעבד כו' בכלי ששרה בו איסור • נ"ב יעוין בהגהות הס"ו בדף האחרון שהניח בדבריו דכצ"ל ובנתבשל שרי משום שזכרנו בס"ם צ"ם דאין בו בליע אלא משהו : (ש"ך ס"ק ב') ותימה דהרי הרא"ש בעצמו כ' • נ"ב יעוין במג"א סימן תמ"ז ס"ק כ"ח שמשיג על הש"ך : (שם ס"ק ה') דכלי שני אינו מבליע ומפליט • נ"ב אינו מבשל מ"ם מבליע כן הוא בספר הארוך מש"ך : (שם ס"ק הנ"ל) ולא ירדתי לסוף דעתו דהרי בירושלמי • נ"ב לענ"ד נראה שסבר מהרש"ל כשם שעשו הרחקה בכ"ר שהים"ב כשאינו אצל האש אפו עומד אצל האש כן אפשר יש לעשות הרחקה בכ"ר כשעומד אצל האש אף כשאין הים"ב אפו הים"ב ויעוין בבאו"א סימן שי"ח ס"ק ט' ויעוין בבאורי הגאון מהרא"י וצ"ל שם : (שם ס"ק ח') דבדבר נוש כגון חתיכת בשר • נ"ב יעוין במ"ז בסימן צ"ד ס"ק י"ד : (שם ס"ק הנ"ל) אם היד סולדת בו דינו לעולם כך"ר • נ"ב יעוין בספר ק"ע על הירושלמי בפ' כירה דף י"ד ד"ה ההיין דמתיר בדבר נוש אם אינו בכ"ר : (שם ס"ק ט') ואני תמה דהרי • נ"ב יעוין בסי' כלל ס"ק ב' שמשיג על הש"ך : (שם ס"ק י"ב) וצ"ל דלאו דוקא נקיט כו' אבל לפי המנהג דעת הרב • נ"ב יש לעיין דהא שמנו של גיד אינו אלא מדרבנן לגמרי ואיך כתוב לגמרי יעוין בש"ך ס"ק ס"ו ס"ק כ"ז וס"ק ל"א : (ש"ז ס"ק י"א) שבאותו מקום נחשב האיסור טפי • נ"ב יעוין לשון הב"י אבל באו"ח כלל י"ד דין ג' נראה דהוי כספק שמא לא מפעפע יותר מכדי נטילה ולדבריו י"ל דבזיותר מכדי נטילה היכא דאיכא ס' בכל החתיכה איכא ס"ם שמא לא הלכה הבלוע יותר מכדי נטילה ואם הלכה שמא נתפשם בכל החתיכה ואיכא ס' כנגדו אבל עד כדי נטילה ליכא אלא ספק אחד לבטל דהא עד שם בודאי בא הבליעה ואם לא נתפשם להלאה ליכא ביטול : (שם ס"ק י"ב) או כה"ג נמי מפעפע • נ"ב אבל איסור שודאי אינו מפעפע אינו אופר יותר מכדי קליפה דאל"כ כו' כצ"ל ועיין בד"מ : (ש"ך ס"ק י"ז) אבן הרשב"א כ' בה"ה • נ"ב ובחידושיו לחולין דף ק"ד : (שם ס"ק הנ"ל) וכ"פ הרב מניד משנה פ"ם מהא"א בשם הראב"ד • נ"ב יעוין בלח"ט שמני' בס"ם שצ"ל והוא דעת הרא"ה כי דעת הראב"ד אינו כן וכבר העיר ע"ז המנ"י בכלל כ"ח ס"ק א' : (שם ס"ק הנ"ל) כתוב שם הג"ה כו' שהביא אדרבה • נ"ב דברי הג"ה שבמהרש"ל על הש"ד אין להם שחר כלל כמבואר שם ואף שכ' בסופו ז"ל נראה לי שזה היה התיכות של היתר וא' של איסור מהרש"ל שדימה להחזיק בדבריו והעלה על דעת רבו מהרש"ל : (ש"ך ס"ק כ"ג) מיהו באיסור שומן שנבלע בכלי • נ"ב יעוין פר"ח ובמג"א סימן תנ"א ס"ק כ"ז שמקילין בזה ויעוין גם במג"א סימן תס"ו ס"ק ל"ו שם ובאחרונים שם : (מחבר ס"מ) ואם הוא שומן הניד וקנוקנות • נ"ב יעוין במנ"י סימן ל"ח ס"ק ט' שמביא נוסחא אחרת כדי קליפה אם היא שומן הניד וקנוקנות • ע"כ והיינו כיון שהוא רק איסור דרבנן משא"כ בקרומות : (הג"ה ס"מ) דאי איכא כו' בין הכל ביחד נגד כל החתיכה • נ"ב יעוין ש"ך סימן צ"ב ס"ק ס"ז דלצורך הפסד גדול או לעני אטרינן דלא נ"ג במליחה : (ש"ך ס"ק ל') ובלע מן החתיכה דהיתר ונעשה גם ההיתר איסור • נ"ב כתבו האחרונים דלפי"ז צ"ל דמהר"ם מרבר שהבליעה יוצאת בלא רוטב ומה שאין החתיכות מצטרפים לששים הוא דאינו מפעפע בכולו בשוה כמ"ש בנקה"כ (ויעוין באו"ה כלל י"ד אות ו' ומ"ש אח"כ באותו דין) אבל בפמ"ג מקשה על דברי מהר"ם ובראיתו מסוגי' דמ"ח שאינו אסור בלי ניער וכיסה לשיסתיה שסובר שחלב הוי כשמן מוכח שסובר שאין מפעפע כלל : (מ"ז ס"ק כ"ה) ואין שאר חתיכות מצטרפות לבטל • נ"ב יעוין בהגהות הס"ו מה שמניה בעצמו בדבר הזה : (הג"ה פעיף י"ב) ודוקא בדיעבד אבל לכתחלה אסור • נ"ב לפי הנראה מדברי ת"ח בכלל ופיסן י"ו הוא משום דלכתחלה חוששין לדעת הראב"י שסובר יש מליחה לכלים ונ"ל הא דמקילין לעיל בסימן צ"ם בפעיף ס"ו אפילו לכתחלה הוא משום דשם יש עוד סברא ויעו"ש בכרתי ס"ק מ"ו ובמנ"י כלל י"א וגם יש לחלק בסברת הש"ד שמביא הת"ח בכלל י"ד סוף אות א' ובזה א"ש לפמ"ש הש"ך בסימן ע"מ בס"ק ס"ו יע"ש שדבריו דחוקים ובדברי הנ"ל א"ש דברי הש"ע בא"ח סימן תנ"א פעיף ד' ובש"ך וט"ז שם : (מחבר ס"ו"נ) מותר ליתנם בחלב • נ"ב יעוין לעיל סוף סימן צ"ד בש"ך ס"ק כ"ה :

סימן קד (ש"ך ס"ק א') או ביצה של טיפת דם • נ"ב יעוין במנ"י כלל ח' שמקשה דהש"ך בעצמו מסיק בסימן ס"ו ס"ק ו' דביצה שיש בה טיפת דם חשיבה מב"מ עם שארי בצים ונגד טיפת דם עצמה בודאי יש ספ"ק : (שם ס"ק הנ"ל) דאזלינן בתר שמא דשיטא דנ שמא דאית ליה • נ"ב יעוין מ"ש בסימן קי"ח ס"ק ח' דחלב טהור וחלב שמא מיקרי מב"מ : (שם ס"ק הנ"ל) וכש"ש מהרא"י בהנהות ש"ד • נ"ב יעוין בסי"י כלל כ' סה שמשיג ע"ז : (שם ס"ק ז') דאנו מחזיקין הכף כו' כמו הקדירה עצמה • נ"ב יעוין לעיל סימן צ"ב בס"ו ס"ק ל' : (שם ס"ק הנ"ל) דכן נוהגין • נ"ב יעוין פ"ו סימן ק"ד ס"ק י' שמסיק להלכה כרמ"א : (ס"ו ס"ק ד') וזה אינו נכון • נ"ב יעוין במנחה יעקב בכללי הספיקות ס"ק ל"ג ובכלל ומ"מ נ"א אות ז' : (שם ס"ק הנ"ל) דאין לבשל כל כך הרבה בצים • נ"ב יעוין במנחת יעקב סעיף קמן ט' שמשיג ע"ז :

סימן קח (הג"ה סעיף א') ד"ע משמעות הרא"ש • נ"ב כלל כ' דין כ"ו ויעוין לעיל ריסן צ"ב ס"ח : (הג"ה הנ"ל) ובמקום הפסד יש להסתוך אדברי המקילין • נ"ב במנ"א סימן תס"ו כ' דהיינו בפתוח קצת : (ש"ך ס"ק מ"ז) ובאמת דברי הב"י נכונים • נ"ב במנ"א סימן תס"ו מדחה ראיות הב"י : (ט"ז ס"ק ח') ע"כ הותר נם לישראל • נ"ב בפר"ח כ' דבמרדה של ישראל אפילו באינו ב"י נמי אסור :

סימן קט (הג"ה סעיף א') אבל שלא במינו ואין מכירו • נ"ב ואם פירש א' ממילא או נפל לים יעוין באו"ה כלל דין י"א ובמנ"י כלל מ"נ אות כ"א ובמנ"א סימן תס"ו ס"ק ד' : (ש"ך ס"ק ז') ומסעם זה משמע • נ"ב בשיטה מקובצת על מס' ביצה דף ג' איתא בזה"ל • צריך שיאכלם א' א' שאם יאכלם שנים כאחד יש לתלות שאוכל הרוב ביחד ודמי לב' שבולין ובא לשאול בב"א ע"ל ויעוין תוס' כתובות דף כ"ו ע"א ד"ה ואם ונשאל ובטל"מ פי"ם מהלכות אבות המומאה : (שם ס"ק ט') ואין חולק ע"ז ובברי סברה הם • נ"ב במנ"י כלל ל"ם אות י' חולק עליו ומביא ראיה מדברי המור בסימן שם"נ והוא ספפר התרומה דחלה דרבנן בא"מ בסמ"ך . (שם ס"ק י') וכתב מהרא"י דבין"ד בשם ס' בה"ת משמע דא"צ ס' אלא מדרבנן • נ"ב לשון זה ליתא בהנהות מהרא"י וז"ל וביו"ד כ' דלכאורה נראה דבדבר יבש בין במינו בין בא"מ בטל ברוב כו' וכוונתו שבסור כ' כן דרך נראה לי אבל הבעה"ת כ' וכו' יעו"ש בסור • והטעיין היטב בלשון בעה"ת יראה דפשיטא משמעות דבריו סורים דבא"מ יבש ביבש אף פה"ת אינו בטל ברוב ורק מב"מ בטל ברוב פה"ת משעם משום שפעם של איסור א"י להיות ניכר אפילו כשיבשלם יחד ומינה דבא"מ כיון שיכול להיות ניכר ע"י ביושל אף בעודו יבש ביבש אין הביטול פה"ת אפנם לא כן דעת הר"ן דהא מסיים לא ליתי לידי טעמא דהוי איסור דאוריי"תא ויעוין בסמחת כהן ספר התערובות ח"ב שכ' על שם סה"ת בלשון הר"ן ולדעתי צ"ע ויעוין באו"ה בלל כ"נ דין ח' : (שם ס"ק הנ"ל) דמשמע התם מובא שצריך ס' מדאורייתא • נ"ב ליתא שם כדברים האלה רק די"ל שם בתוס' פ' א"ע וכו' אפילו מדאוריתא לא בטל ברוב כו' יעו"ש ולפי דברי מהרש"ל ביש"ש כיון דכזית בכא"פ דאוריתא לא מבטל יבש ביבש בשאינו מינו עד שלא יהיה כזית בכא"פ : (שם ס"ק י"ב) אבל כשלא נודע • נ"ב יעוין בסי"י סוף כלל ס' שמשיג ע"ז בדברי הרא"ש בפ' נה"נ המובא בב"י סימן ק"מ ושו"ת הרשב"א סימן תש"ל דאף בלא נודע התערובות עד שנתבשל נתבטל מדאוריתא ע"כ ובאמת בדברי הרא"ש מבואר להדיא כן אבל בדברי מהר"ם מרוטנבורג המובא בשו"ת רשב"א הנ"ל אין הכרח כי מ"ש שם אבל היכא דלא נודע תערובתו קודם בישולו פליטתו אוסרתו כמו שאסרו חז"ל בב"מ בס' ע"כ אף דהאי שם לענין איסור הרוטב שנתבשלו בו הנידין ופליטת הנידין ברוטב הוא מבשא"מ י"ל דס"מ לא הוי אלא מדרבנן אף שלא נודע תערובתו ועדיין לא הוחל שם ביטול גם מדאוריתא לדעת הש"ך מ"מ כיון שיש ברוטב טעם מרובה מן נידים דהיתירא נתבטל פליטת ניד שבהאסור שבלוע בהרוטב בפליטת רוב נידים דההתירא שבתוך הרוטב ומבטל מדאוריתא כדין סלק את שי"מ כאלו אינו ע"כ אין לאסור הרוטב אלא מדרבנן :

סימן קי (ש"ך ס"ק י"ד) ואף הרשב"א בסה"ב שם מודה לזה • נ"ב יעוין בסי"י כלל מ"ח ס"ק מ"ג שמשיג עליו : (שם ס"ק הנ"ל) ויש ספק אם היתה הודאי מריפה במקולין נ"ב מהודאי מריפה שבמקולין בו ובפר"ח נ' שהיה לפניו בלשון הש"ך במקולין בו שלקח בעת שלקח : (שם ס"ק כ"ב) בספק מריפה שנתערבה ברוב דלא בסלה • נ"ב לפי"ז היכא שהיה רוב דקבוע מריפה שהחידוש הוא הקולא ליכא להתיר בנתערב : (שם ס"ק הנ"ל) דין קבוע חידוש כרכתבתי • נ"ב יעוין בבית שמואל סי' ל"ה ס"ק כ"ח : (שם ס"ק כ"ג) צ"ע דלא יהא אלא תערובות • נ"ב דע דיש לחלק לפי שיטת התוס' בסמ' כריתות דף י"ז דבה"ש קמא של שבת לא הוי כתתיכה א' משתי התיכות כיון שאין בסור אלא בה"ש וליכא קביעות איסור בדבר המסופק ועד"ז ל"ל בס' חנויות וכו' אין על החתיכה שניקח מא' מחנויות וא"י מאיזה שם קבוע דהא אין הספק אלא באותה חתיכה ואף הספיקו לחומרא מ"מ לא הוי כספיקו של איסור משא"כ בתערובות חד בחד או אפילו ברוב אם הוא דבר חשוב דכיון שאינו סתנב מחשב כחד בחד וכ"א חשוב כנופו של איסור כיון דאיכא איסור באותו תערובות וכמ"ש לקמן בש"ך בדיני ס"ם : (שם ס"ק ל"ה) שכבר נתבטל הקביעות כ"כ הרשב"א בתה"א • נ"ב וכן כתב הר"ש למהרות פ"ה משנה ב' : (שם ס"ק ל"ז) אלא דאם הפרישן דיעבד אפי' הפרישן במתכוין • נ"ב יעוין במנ"י כלל וסי' מ"ג ס"ק ו' שמשיג עליו שמדברי הרשב"א בת"ה הקצר מבואר דמה שכ' אף בדיעבד אם הניחן ונתפזרו אסורים כו' מטעם שכל שהוא גורם נדנודם כו' יש לנזור כו' יעו"ש מיירי נם בנתפזרו כולם אסורים דראשית דברי הרשב"א שם בנתפזרו כולן : (הג"ה ס"ו) ונמצא ביצה ביניהם הביצה פותרת • נ"ב יעוין תוס' כתובות דף פ"ו ע"א ד"ה אלמא ובספר בית מאיר על אה"ע סימן ד' סעיף כ"ו : (שם ס"ק ל"ח) ולא נזרינן לגבי הביצה שיקח התרנגולים מן הקבוע • נ"ב מתוך דברי המנ"י כלל מ"נ ס"ק י"ח יש להסביר הטעם : (שם ס"ק מ"ב) אפי' אחר שנודע התערובות • נ"ב יעוין סל"ם פי"ם מהל' אבות המומאה מ"ש שם : (שם ס"ק הנ"ל) פירש ממילא למאן דאסר פי' נ"ב למאן דמתיר בלא"ה לא שייך לתלות באיסור דהא קרום שנפל החזקנו אותו להיתר נמור מצד כל דפריש וס"ם בפריש קודם שנולד הספק ונפל לים מתיר הפר"ח : (מ"ז ס"ק י"א) אפשר שנם הוא מודה בזה • נ"ב בכלל כ"ח דין ד' מבואר בהדיא דאף ספק מוקצה ונולד שנתערבה באלף הכל אסור ויעוין מ"ש בכלל כ"ז דין ם' וכבר העיר ע"ז בנקה"כ אמנם מכלל כ"ו דין ס' ליכא תיובתא די"ל שפעם או"ה שם הוא משום הכנה דאף ביו"ם דעלמא יש להחמיר בספיקו כמו בספק ביום טוב אחר שבת כמ"ש הרשב"א בסה"ב דף קמ"ו יעו"ש ומחמיר האו"ה אף כשנפל לתערובות : (שם ס"ק י"ד) והיכא

נמוקי הלכות תערובות ריב

סימן קא (מחבר סעיף ג') ואפילו אם היה מסורה בסנלה • נ"ב פירוש ג"כ אם היתה מסורה בלא כסילה בודאי כ"ל לאורחיה נכריס וכמ"ש המוס' בחולין דף ק' ד"ה שחוי : (שם סעיף ב') כגון נבילה וכבר בחלב • נ"ב היינו כגון שנבלע בשר בחלב אבל אם שמו חלב בעיסה ואפו בכלי הבלוע מבשר או מבשול מקרי בלוע ולא סוה כ"ל ונם לא בשר בחלב בעצמן אלא בשר בחלב בכלי ע"ז : (מ"ז ס"ק ג') וכתב בהו"ם בלל כ"ם דדין זה היינו בים ס' בחיתיכה של היתר אבל בסור נגד ההיתר • נ"ב דין זה היינו בים ס' בחיתיכה נגד האיסור כל"ל :

סימן קב (בחחבר סעיף ב') וים מי שחוכך כו' • נ"ב הוא לשון המחבר פ"ק דחולין מחבר ע"ש • ומ"ש בחחבר ונראה שהיה נירסתו וכמ"ש המוס' שם ועיין בהלכות תערובות לעיל בסלכות תערובות מוץ בדברי הר"ם ובמ"ש המ"ב ועל הסך כ"כ הכ"ג לא מצינו אות כ"א ובמג"א סימן תס"ו ס"ק ד' : (סם סעיף ב') ומסעם זה משמע • נ"ב בשיטה מקובצת על מס' ביצה דף ג' איתא בזה"ל • צריך שיאכלם א' א' שאם יאכלם שנים כאחד יש לתלות שאוכל הרוב ביחד ודמי לב' שבולין ובא לשאול בב"א ע"ל ויעוין תוס' כתובות דף כ"ו ע"א ד"ה ואם ונשאל ובטל"מ פי"ם מהלכות אבות המומאה : (שם ס"ק ט') ואין חולק ע"ז ובברי סברה הם • נ"ב במנ"י כלל ל"ם אות י' חולק עליו ומביא ראיה מדברי המור בסימן שם"נ והוא ספפר התרומה דחלה דרבנן בא"מ בסמ"ך . (שם ס"ק י') וכתב מהרא"י דבין"ד בשם ס' בה"ת משמע דא"צ ס' אלא מדרבנן • נ"ב לשון זה ליתא בהנהות מהרא"י וז"ל וביו"ד כ' דלכאורה נראה דבדבר יבש בין במינו בין בא"מ בטל ברוב כו' וכוונתו שבסור כ' כן דרך נראה לי אבל הבעה"ת כ' וכו' יעו"ש בסור • והטעיין היטב בלשון בעה"ת יראה דפשיטא משמעות דבריו סורים דבא"מ יבש ביבש אף פה"ת אינו בטל ברוב ורק מב"מ בטל ברוב מה"ת משעם משום שפעם של איסור א"י להיות ניכר אפילו כשיבשלם יחד ומינה דבא"מ כיון שיכול להיות ניכר ע"י ביושל אף בעודו יבש ביבש אין הביטול פה"ת אפנם לא כן דעת הר"ן דהא מסיים לא ליתי לידי טעמא דהוי איסור דאוריי"תא ויעוין בסמחת כהן ספר התערובות ח"ב שכ' על שם סה"ת בלשון הר"ן ולדעתי צ"ע ויעוין באו"ה בלל כ"נ דין ח' : (שם ס"ק הנ"ל) דמשמע התם מובא שצריך ס' מדאורייתא • נ"ב ליתא שם כדברים האלה רק די"ל שם בתוס' פ' א"ע וכו' אפילו מדאוריתא לא בטל ברוב כו' יעו"ש ולפי דברי מהרש"ל ביש"ש כיון דכזית בכא"פ דאוריתא לא מבטל יבש ביבש בשאינו מינו עד שלא יהיה כזית בכא"פ : (שם ס"ק י"ב) אבל כשלא נודע • נ"ב יעוין בסי"י סוף כלל ס' שמשיג ע"ז בדברי הרא"ש בפ' נה"נ המובא בב"י סימן ק"מ ושו"ת הרשב"א סימן תש"ל דאף בלא נודע התערובות עד שנתבשל נתבטל מדאוריתא ע"כ ובאמת בדברי הרא"ש מבואר להדיא כן אבל בדברי מהר"ם מרוטנבורג המובא בשו"ת רשב"א הנ"ל אין הכרח כי מ"ש שם אבל היכא דלא נודע תערובתו קודם בישולו פליטתו אוסרתו כמו שאסרו חז"ל בב"מ בס' ע"כ אף דהאי שם לענין איסור הרוטב שנתבשלו בו הנידין ופליטת הנידין ברוטב הוא מבשא"מ י"ל דס"מ לא הוי אלא מדרבנן אף שלא נודע תערובתו ועדיין לא הוחל שם ביטול גם מדאוריתא לדעת הש"ך מ"מ כיון שיש ברוטב טעם מרובה מן נידים דהיתירא נתבטל פליטת ניד שבהאסור שבלוע בהרוטב בפליטת רוב נידים דההתירא שבתוך הרוטב ומבטל מדאוריתא כדין סלק את שי"מ כאלו אינו ע"כ אין לאסור הרוטב אלא מדרבנן :

סימן קג (במחבר סעיף ג') אבל שלא במינו ואין מכירו • נ"ב פירש א' ממילא או נפל לים אם בשעה שנפל היה מבושל כו' כל"ל • ועי' בס' חמ"ד : (שם ס"ק כ"ג) מיהו בחיסור שומן שנבלע בכלי אפשר דאפילו כיבש לגמרי חוסר שם ס' בה"ת משמע דא"צ ס' אלא מדרבנן • נ"ב לשון זה ליתא בהנהות מהרא"י וז"ל וביו"ד כ' דלכאורה נראה דבדבר יבש בין במינו בין בא"מ בטל ברוב כו' וכוונתו שבסור כ' כן דרך נראה לי אבל הבעה"ת כ' וכו' יעו"ש בסור • והטעיין היטב בלשון בעה"ת יראה דפשיטא משמעות דבריו סורים דבא"מ יבש ביבש אף פה"ת אינו בטל ברוב ורק מב"מ בטל ברוב מה"ת משעם משום שפעם של איסור א"י להיות ניכר אפילו כשיבשלם יחד ומינה דבא"מ כיון שיכול להיות ניכר ע"י ביושל אף בעודו יבש ביבש אין הביטול פה"ת אפנם לא כן דעת הר"ן דהא מסיים לא ליתי לידי טעמא דהוי איסור דאוריי"תא ויעוין בסמחת כהן ספר התערובות ח"ב שכ' על שם סה"ת בלשון הר"ן ולדעתי צ"ע ויעוין באו"ה בלל כ"נ דין ח' : (שם ס"ק הנ"ל) דמשמע התם מובא שצריך ס' מדאורייתא • נ"ב ליתא שם כדברים האלה רק די"ל שם בתוס' פ' א"ע וכו' אפילו מדאוריתא לא בטל ברוב כו' יעו"ש ולפי דברי מהרש"ל ביש"ש כיון דכזית בכא"פ דאוריתא לא מבטל יבש ביבש בשאינו מינו עד שלא יהיה כזית בכא"פ : (שם ס"ק י"ב) אבל כשלא נודע • נ"ב יעוין בסי"י סוף כלל ס' שמשיג ע"ז בדברי הרא"ש בפ' נה"נ המובא בב"י סימן ק"מ ושו"ת הרשב"א סימן תש"ל דאף בלא נודע התערובות עד שנתבשל נתבטל מדאוריתא ע"כ ובאמת בדברי הרא"ש מבואר להדיא כן אבל בדברי מהר"ם מרוטנבורג המובא בשו"ת רשב"א הנ"ל אין הכרח כי מ"ש שם אבל היכא דלא נודע תערובתו קודם בישולו פליטתו אוסרתו כמו שאסרו חז"ל בב"מ בס' ע"כ אף דהאי שם לענין איסור הרוטב שנתבשלו בו הנידין ופליטת הנידין ברוטב הוא מבשא"מ י"ל דס"מ לא הוי אלא מדרבנן אף שלא נודע תערובתו ועדיין לא הוחל שם ביטול גם מדאוריתא לדעת הש"ך מ"מ כיון שיש ברוטב טעם מרובה מן נידים דהיתירא נתבטל פליטת ניד שבהאסור שבלוע בהרוטב בפליטת רוב נידים דההתירא שבתוך הרוטב ומבטל מדאוריתא כדין סלק את שי"מ כאלו אינו ע"כ אין לאסור הרוטב אלא מדרבנן :

סימן קד (בחחבר סעיף ג') ואפילו אם היה מסורה בסנלה • נ"ב פירוש ג"כ אם היתה מסורה בלא כסילה בודאי כ"ל לאורחיה נכריס וכמ"ש המוס' בחולין דף ק' ד"ה שחוי : (שם סעיף ב') כגון נבילה וכבר בחלב • נ"ב היינו כגון שנבלע בשר בחלב אבל אם שמו חלב בעיסה ואפו בכלי הבלוע מבשר או מבשול מקרי בלוע ולא סוה כ"ל ונם לא בשר בחלב בעצמן אלא בשר בחלב בכלי ע"ז : (מ"ז ס"ק ג') וכתב בהו"ם בלל כ"ם דדין זה היינו בים ס' בחיתיכה של היתר אבל בסור נגד ההיתר • נ"ב דין זה היינו בים ס' בחיתיכה נגד האיסור כל"ל :

סימן קה (בם"ך ס"ק כ') וכ"כ בם' מ"כ דך ל"ז ע"כ ודף י"ד ע"כ • נ"ב וממ"ש סימן תמ"ז מחלק בין תומן מזק לו חיטו חזק ע"ם : (שם ס"ק כ') ותע"ג דכלי שני חיטו מבליע ומפליט כו' • כ"כ ל"ל חיטו מבשל מ"מ מבליע כו' כל"ל • ועי' בם' חמ"ד : (שם ס"ק כ"ג) מיהו בחיסור שומן שנבלע בכלי אפשר דאפילו כיבש לגמרי חוסר שם • נ"ב עי' מג"א סי' תנ"ח ס"ק ל"ז שכתב לבל שם הודחם סגי בקליפה ע"ם ועי' ט"ז כו' סי' למ"ד : (שם ס"ק ס"ח) ק"ק דס"ל רבותא יותר כו' • נ"ב עי' פתה פ"ז מהנה כ' לפילו כזית נטופה כו' : (שם ס"ק ל"ח) מ"מ מנהג דהין לחלק מיהו בחיסור דרבנן יש לסקל עכ"פ כ"ק ט"ו ע"ם ולעיל סימן ע' לא משמע הכי ואף בבשר שמן לפמ"ש ס"ק כ"ח בשם מהרש"ל וכ"פ בפמ"ג לעיל סימן ע' ודבש : (שם) מיהו כו' • נ"ב מה שבתב הש"ך מיהו בחיסור שבייך בו מנונית כו' דוקא נקט לבל בשמן לגמרי יש להחמיר אף בשם כ"כ בל"ת ועיין שו"ת נ"ב סי' ל"ב : (שם סעיף י"ד בהנה"ב) תע"ם שהמלח עדיין נותן טעם בקדרה כו' • נ"ב ע"ל בסי' קל"ד סי"ב דדם בעלת הוה לפנם ועפ"ם • ושמע מבשל בקדירה הוה לבשל • ועי' ק"נ :

סימן קי (בש"ך ס"ק ל"ג) לאחר שנודע התערובת כו' מותר • נ"ב לבל קודם שנודע התערובת מותר אם בשעה שנפל היה מבושל כ"כ עד שנתבטל בו הטעם (ומחבר בש"ך מן התערובת עד התערובת) : (שם ס"ק מ"ח) וכ"כ הב"י בסימן ק"מ • כ"ב ובן כאו' זה ד"ה והכמב"ם כו' : (שם בע"ז ס"ק י"ג) וכן נמי כוונת סיסור והיתר כיש שער כ"ד כו' • כ"ב ו"ע הלא התו"ס שער מ"ט ס"ב כתב ו"מ דשם היינו טעמא דמיירי שהשפיקות לא נודעו בשעת ביאת הלא

אמרי הלכות תערובות ברוך

סימן קו (ש"ך ס"ק ל"ב) ואפילו אם היה דהוי בריה ולא הביצה ויעוין בש"ך סי' פ"ו ס"ק ט"ו : (ס"ז ס"ק ו') דבנשואין ומילה קי"ל כר' משום ספק נפשות • נ"ב יעוין במנ"י כלל מ"ו ס"ק כ"ט :

סימן קא (ש"ך ס"ק ז') דאף דבטלה מכח הח"ל לא בטלה מכח דבר שבמנין • נ"ב בת"ח שם כ' כן על ככש ואווז שלימה אבל בכבש בעורו ותרנגולת בנוצתה לא עלה על דעתו להורות להלכה שלא הבטל וכבר העיר המנ"י בהשגה זו על הש"ך כאן ובסי' ק"י ס"ק י"ב: (שם ס"ק י"ג) ואם יש ספק אזלינן • נ"ב היינו כשאינו ספק מחמת חסרון ידיעה וכ"כ במנ"י כלל מ' ס"ק י"ט :

סימן קב (ש"ך ס"ק ח') וכבר תפס עליו הב"ח • נ"ב ז"ל הב"ח גם תימא שבא להחמיר בכלי יותר מבהתיכה דההתיכה נופא שנתערבה ביבש משא"כ בטילה ברוב ואם יבשלם אחר כך בקדירה ויתן טעם בז"ו ל"ל בה דההתורה התירה והאיסור נעשה היתר בבטולו ברוב ושוב אינו חוזר לאיסורא כדכתב הרא"ש אלא מדרבנן הוא דבעינן ס' כמו בסופו אם יבשלם יחד כמו שכ' בסה"ת ואם לא היה מבשלם יחד לא היה אסור אפי' מדרבנן דאכל הדא והדא תלינן דההתירא היא אם כן בכלי שנתערב פשיטא היא דאם לא נשתמש יחד כל הכלים אין כאן איסור אפי' מדרבנן דאכל הדא והדא תלינן דההיתר היא הלכך בטל הוא ברוב וכו' עכ"ל וצ"ע שבבהרש"ל בתשו' כ' שם בזה"ל ועוד דשל

תמצא שיהיה נודע בין ספק הא' • נ"ב יעוין מה שהשיג עליו בתע"י כלל מ"נ אות כ"ז וגם משכחת בספק איסור שכבר נודע ואח"כ נפגם ונפסל ויש ספק ב' מחודש אם נפסל כ"כ מאכילת אדם שנפקע ע"ז מאיסורו ובגוונא שא"א לברר ספק זה ובפרט אם נתערב בדבר מה שא"א עוד להבחין אפילו ע"י קפילא והרי איכא ב' ספיקות להתיר רק שלא באים כאחד • ועד"ז בקדירה שנתבשל בה ספק איסור ואח"כ נתבשל בה היתר ויש ספק אם נתבשל היתר תוך מעל"ע של בישול ס' איסור או אחר מעל"ע ובזה יש על הבליעה שבקדירה ע"י בישול ספק איסור ב' ספיקות דלמא לא היה איסור כלל ודלמא כבר הותר אם עבר מעל"ע שנעשת נסל"פ שאין עליו שום איסור אלא לכתחלה ולא בדיעבד לאסור התבשיל שנתבשל בה אבל כיון שלא באו ב' הספיקות כא' דעת הנהות או"ה דלא מיקרי ס"ם : (שם ס"ק נ"ו) נראה דס"ש דאין להתיר • נ"ב יעוין במנ"א סימן תנ"ז ס"ק י"ד : (שם בדיני ס"ם אות ז') ויצא לנו הדין דאם יש כאן התיכה אחת ויש בה ספק • נ"ב דברים אלו צ"ע דשאני ביצה שמעת שבאה לעולם היתירה עמה מפעם ס"פ אבל בכאן בהתיכה שכבר נאסרה בעודה בחנות מצד תערובות החנויות ובמה תחזיר להכשירה : (שם אות י"ב) • נ"ב בנידון של פהרא"י יש נפקותא לדינא דמצד ספק הראשון אנו מתירים שניהם בנ"א וא"צ ליתן לכהן כלום

משא"כ מצד ס' השני דאמרי' שהא' הוא לכור משא"כ בנתם כלים שאינם ב"י שהדין להתיר כל מה שמבשלים באותו קדירה מפעם ס"ם אפעם ס"ם דהתם כיון ס"ם בדרוסה ס' על ס' לא על ואת"ל על שמא לא דרס ותורף כוונת התוס' דשם אונס חד הוא דמיד שאומרים ספק רצון תו א"א לומר שוינתה בקפנותה דבכה"ג נמי הוי אונס ולעשות ס"ם בסיני אונס שמא ע"י כפי' ושמא ע"י רצון בקפנותה א"א כיון דשם אונס חד היא לא מיקרי ס"ם דכל מיני אונסים שם א' בהם שהיה באונס ומה לי אונס זה או אחד ובשני הספיקות ההיתר מצד אחד שהיה הזנות באונס : (שם אות ל"ה) והסמ"ג כתבו נכי רואה דם פתמת תשמיש דמותרת • נ"ב יעוין שם ברש"ל על הסוגי' בדף פ"ה ע"א ובשו"ת בית יעקב סי' פ"ד :

סימן קיא (ש"ך ס"ק נ') דלענין איסורי משהו החמורים לא אמרינן • נ"ב יעוין בפר"ח ובחק יעקב סי' תס"ז ס"ק מ"א ובמנ"א בסי' הנ"ל ריש ס"ק י"ב וס"ק כ"א : (מחבר ס"ו) ויש בשתיהן • נ"ב בש"ך לעיל סימן צ"ב ס"ק ח' וסימן ק"ה ס"ק ל' מחלים דדין זה אינו רק בבב"ם : (ש"ך ס"ק י"ם) וס"פ האשה שנתארמלה דאפילו בשניהם סי' • נ"ב יעוין פל"ם פי"ב מהלכות אבות הטומאה דין א' ד"ה שוב ראיתי :

אמרי ברוך על ספר דגול מרבבה

סימן סט (ש"ך ס"ק נ"ז) ולפ"ד הש"ך עצמו • נ"ב הש"ך לא כתב שם רק שבעודנו יבש ביבש מבמל בטל ולא חיישינן שמא יבשלם דהא אף אם יעבור ויעשה כן לא יבוא לידי איסור דאורייתא אבל לבשל בביטול ברוב גם באיסור דרבנן אסור דהא בשעת בישול יש תערובות לח בלח ואף באיסור דרבנן צריך ס' בלח בלח וספתימות דברי המחבר כאן משמע דמיבטל ברוב בעור החתיכות חיים ויצטרך לבשלם ס"ם בטלים ומותר לבשלם יחד וע"ז נקשה הש"ך הא כשיבשלם יתן טעם וכדי שלא לדחות כיון שכבר נתבטל ביבש שוב אינו אוסר אף בבישול ע"כ הביא הש"ך ראי' מלקמן סימן ק"ם כך הי' נ"ל לכאורה בישוב דברי הש"ך שוב מצאתי בספר תל"ם שמפרש עד"ז דברי הש"ך שכתב בזה"ל אבל לפי מה שהעלה הש"ך כי' דדבר שאינו אסור אלא מדרבנן א"צ ס' ביבש ביבש כי' ופה כתבו המחבר והחג"א בכאן שמבטלים ברוב משום דם שטלחו ושבשלו אינו אלא מדרבנן ולא אתי למינע באיסור דאורייתא ע"כ ויש לפרש בכוונתו דמיירי כאן שכבר נתבשלו החתיכות בפ"ע ואח"כ נתערב החתיכה ברוב ולא יבשלם עוד ובכה"ג שפיר בטל יבש ביבש ולזה למינך דלמא יחמסם שוב יחד שנית דאף אם יעשה כן לא יבוא לידי איסור דאורייתא אבל לפ"ד הש"ך בעצמו פ"ק נ"ח על לשון המחבר דמותר לבשל כולן דהיינו כ"א בפ"ע או עד שירבה עליו עד ס' אם דעת הש"ך שכן הי' כוונת המחבר א"א לתרצו כנ"ל כתי' התפ"ם והעיר ע"ז גבי של הש"ך בנקה"כ אמנם בלא"ה א"ש קושי' הש"ך על המחבר דמדבריו בסי' פ"ז ס' ו' נראה שסובר כדעת הרמב"ם דדם שבשלו אסור מדאורייתא יעו"ש בש"ך ס"ק ס"ו :

סימן ע (מחבר ס"ד) היינו שנם הכשירה נ"ב • נמשך בזה לדברי הש"ך סימן ק"ה ס"ק כ"ח ויעו"ש בב"י ובפמ"נ :

סימן עה (ש"ך ס"ק י"א) צ"ע שהרי אין האיסור • נ"ב נ"ל דבתוס' פרק כ"צ דף ע"ד ע"ב ד"ה שאני לב דשיע כתבו בזה"ל נראה דכ"ש דמבחוץ היא יותר שיע כי' יעו"ש כתנתם לדחות בזה קושי' הרמב"ן המובא בחידושי הרשב"א לחולין דף ק"ם ע"ב שכ' בזה"ל ואני תמה ע"ז שהרי הלב חלול ופתוח בכמה פקוטות להכנים ולהוציא דם והיאך לא יאסור הלב עצמו וכל שמתבשלין בקדירה ול"ל שיע נמי מבחוץ ולא בלע דא"כ תתירנו כשנתבשל עם הנבילה כי' ועי"ח ומדחה הרשב"א דנם מבחוץ שיע וגבי נבילה שאני דשמנונית בלע וכן המשך דברי התוס' הנ"ל כמבואר להמעיין שבתחלה כתבו דגם מבחוץ שיע ואח"כ כתבו דרק דם לא בלע אבל שמנונית דאיסורא בלע ויעוין בבה"ב ובמה"ב עכ"פ מבואר דדם הכנוס בחלל הלב י"ש לו דרך לצאת ע"י נקבים שיש בלב לכן יש לאסור שאר בשר שנמלח עמו מחשש הדם שנשאר מן הלב בשר ובגבע כדי קליפה בבשר

השמטות וחידושים על יו"ד מנמוקי ריב

סימן סו (בש"ך ס"ק יו"ד) עיש היטב שהחיך לחתיר לפי שנתערב חד בחד גם למ"ד דם ניצוץ דאורייתא • מצום שבניצוץ לוקם עוות די"ל דבילת הסיתר הוא יותר מניצת הסיתור ואפ"ל הו"ל ס"ם כהן אפילו לכ"ע ולא יכולתי להלום דבריו לפי מיבטי חד בחד גם נתערבו ביבש דלא מבטי מם סיו כאן לסיתור רק שבספק מי הוה סרוב • מ"כ מקטנה תתסר בודאי ממ"נ וגם הגדולה לסור ספק • צורם הדבר ע' בת"ת הרשב"ץ סי' רע"ב מה שבשיב להבאול דאין מבטלת אסם מלוי בכ' תמיכות דאם אינן נוכרות לף דאתת היתה גדולה מ"מ אינו בטל • וכן אפל הגדולה או הקטנה מחויב לבשם מלוי יעו"ש • לף גם זאת אם נתערב לה בלא צ"ע בזה • ע"כ ממולא תשובת הרשב"ץ מוכח להדיא דלא מבטי אסם אלא בשתי תמיכות דאם

תקונים והשמטות בגליון מהרש"א

חוות דעת הלכות מליחה

השמטה (סימן ס"ג בט"ז סק"ב) והקשה ב"י דהא רב נחמי . ע"י ח' כנסת יחזקאל סי' ל"ט :

סימן סד (ש"ע סעיף י') שעל דם ל"א שעל דד : (שם סעיף ט"ו) וירא שמים כו' . נעשה ל"ל נעשתי :

סי' סו דברי' האסורים כו' ע' תשו' נ"ש סי' כ' . ובתשו' חב"י סי' ל"ח . כ"ל : (שם סעיף י') ד"ה אם פירש . ס"ד ל"ל ס"ו : (שם) ד"ה מוצצו . שאיסור . ל"ל שאסור :

סי' סח (סעיף י"א) ואינו אומר . ל"ל ואינו אומר : (שם ש"ך ס"ק כ"ח) ספק"ה . ל"ל סק"ה :

סי' סט (סעיף א') ד"ה שם להדיח . צריכים להוסיף בסופו תיבת "ב"י" : (שם ט"ז סק"א) יש להקדים בכאן הגליון דלקמן בסמוך שעל השו"ע : (שם ש"ך ס"ק א') נשתבש כולו וכך ל"ל מ"מ אינו כדם מש עי' ש"ך סי' ע"ה ובגליון ט"ז כאן סק"א מאמר זה צריך שיהי' סגור בין שני חצאי לבנה . ובהנדפס רק חצי לבנה שניה : (שם) כאי"ד ד"ל"א דפליט . ל"ל דל"א כיון דפליט : (שם) באי"ד שמועיל מה שיכולחנן . ל"ל שיועיל :

השמטה (סי' ע"א סעיף א' ש"ע) שאין השיער מעכב . ועובדא הי' שנמלח ראש העוף כבפנים ומכחוץ על המצות ודנתי לחלק בין היה צד הראש למעלה או למטה כדאיתא סי' ס"ח סעי' י' לענין עירוי וצ"ע :

סי' עב (ס"ב בהג"ה) ובכבד כו' ס"ק כ"ב . ל"ל ס"ק כ"ג : (שם ש"ע סעיף ג') שלא יהא . סי' ס"ט בהגה"ה . ל"ל סי' ס"ט סעיף ט' בהג"ה:(שם בר"ה) שם וליבא (בסה"ד) כמ"ש לענין הולעת בפרי שם . ל"ל בפרי . שם בתשו' הנ"ל :

סי' עג (ס"ה בהג"ה) אפי' על גבו בתשו' חוו"ד סי' צ"ד . ל"ל סי' כ"ד :

השמטה (ש"ך ס"ק כ"ך) חילוק בין שהוא פולט ציר . עי' ריש סי' ע"ו ט"ז וש"ך :

סי' עו (ס"א ד"ה) אבל אם דם . סי' ע"ב סעיף ג' . ל"ל סעיף ב' : (ש"ך ס"ק ב') סימן דלא פירש. וכסתום בכלי . ל"ל וככנוס בכלי : (שם ש"ע סעיף ב') ד"ה עושה . הדחה אחר צלי ג"כ . ל"ל אחר צלי' ג' פעמים : (שם בהגה"ה) ובלבד שלא . אפשר ג"כ בצלי . ל"ל אפשר גם בצלי :

סי' פא ש"ך סק"א. ל"ל ש"ך סק"ב: (ש"ע סעיף ב') ע' מהרי"ט כו' דף י"ח . ל"ל דף י"ט : (ש"ך ס"ק י"ג) אף ד"ל כו' מיהו לט"ז סי' ק' ס"ק"ה : (סעיף ז' ש"ע) חלב אשה . זה חי' בדין . ל"ל זה היה בדין :

סי' פב (ש"ך ס"ק ל"א) ע' לקמן סי' ס"ה ס"ק מ"ג . ל"ל סי' ס"ד ס"ק מ"ג :

סי' פד (ד"ה ש"ע סעיף א') ס"ק כ"ז : (סעי' ח') בקרת מים . אין גדל בהם תולעת . פ"א פעטרזילע . ל"ל אין גדל בהם תולעת : פר"ח . ותיבות פעטרזילע שקורין אותו כו' (דיבור בס"ע וצריך הפסק בנתיים) : (ט"ז ס"ק י"ב) ד"ה יבשים כגון רוזיניי . כתבו בי"ה . ל"ל כתוב בס' בית הלל ראיתי אנשי מעשה כו' : (ט"ז ס"ק י"ד) ופלוימען כו' לראות בפנים . ל"ל לראות בפנים . באה"ט : (שם ס"ק ט"ו) בשמן העשוי מז"ת . ל"ל העשוי מזיתים : (שם) באי"ד גם יש ס' . ל"ל ודלמא יש ס' : (סעי' י"ז ש"ע) נשום רפואה לחולי ירקון כו' . יש למחוק כל הכתוב עד תיבת השואף דרך . ול"ל בנקומו . עי' ת' חוות יאיר בדבר רפואה לחולי ירקון :

סי' פן (ש"ע סעיף ג') ביצת נבילה כו' ועי' בש"ך . ל"ל ועש"ך בש"ך : (שם סעיף ז' בהג"ה) ולכתחלה יזהר כו' תמיהני הט"ז . ל"ל תמיהת הט"ז :

סי' פז (ש"ע סעיף א') ד"ה אחר לאיסור . צריך למחוק שם בסופו תיבות "עי' לקמן ס"ק ז' וס"ק י"א" : (שם) ד"ה אלא דרך . שבת עלה ק"א . ל"ל עלה כ"א :

השמטה (ש"ך סק"ב) ודוחק לומר דהאי לכשל . עי' לקמן סק"ז וס"ק י"א :

(ש"ך ס"ק ט') אי לאו כו' דבכורות דף ס"ה . ל"ל דבכורות סוף סימן ה' : (שם ס"ק כ"ז) ד"ה וגם הוא מלתא דליכא באחד קולא . ל"ל דליכא כ"א חד קולא : (סעיף י' בהג"ה) ד"ה עור הקיבה . עי' ס' צ' כו' נתיישב . ל"ל נתייבש :

סי' פה (ש"ע סעיף ג') ל"ל ס"ב :

השמטה (סימן צ' ט"ז סוף סק"ד) אפילו באיסור דרבנן . עי' בגליון סע"ב בה"ה סעיף ו' :

השמטה (סי' צ"א ט"ז סוף סק"א) שמא ישכח . עי' ש"ך סוף סצ"ו :

סי' צב (סעיף א') אם אמרי' בהנאה כו' סי' צ"ה . ל"ל סימן צ"ר : (שם סעיף ג') ד"ה אם התיכה . עי' גליון כו' סק"ג . ל"ל סק"ל : (סעיף ד') ד"ה אלא בבשר . סי' פ"ו סק"ל . ל"ל סק"ג : (ש"ך סק"ט) ד"ה דקי"ל . סק"י . ל"ל סק"י : (ש"ך ס"ק ט"ו) ד"ה ועי' לקמן . ע' מ"ש כו' וניעור . יש להוסיף אח"ז (בסופו) בזה"ל "בנפל שוב איסור אחר שנודע : (שם ס"ק כ"ב) ד"ה אבל בישנה . ולט"ז שם סוף סק"ח . ל"ל סוף סק"ט : (ס"ז בהג"ה) ד"ה טיפה הנופלת . מן תיבת "עי' סי' ק"ח ס"א כו'" אינו שייך לכאן וצריכים למוחקו :

השמטה (ש"ע סעיף ח') ונגלע בקדרה ואופרהה . עי' סי' ק"ח ס"א בהג"ה אם אפו תחת המחבת כו' דהוה כביסוי כו' :

סי' צב (סעיף ט') ד"ה נר של חלב עד שהוחם הסנין . ל"ל עד שהוחם הסכין :

סי' צג (סעיף א') ד"ה קדירה . מכבעין . ל"ל מבבעין : (ט"ז ס"ק ב') ד"ה . ד"ה כתב . סוף סי' ק"א . ל"ל סי' ק"א ל'למחוק תיבת סוף) :

סי' צד (ש"ע סעיף א')ד"ה דהיינו. סימן צ"ב ס"ק כ"ד . ל"ל לקמן ס"ה בהג"ה ב' : ל"ל בהג"ה כתב : (ש"ך ס"ק כ"ב) ד"ה שהרי עמ"ש בחדושים : ל"ל בחדושי :

סי' צה (סעיף א') ד"ה או שנצלו דהא מפני . ל"ל ד"ה מפני : (שם) בטש . ל"ל בטישה : (ש"ך ס"ק ה') ד"ה אינו אלא . אם הוא בכלי . ל"ל אם הי' בכלי : (סעיף ג') ריש ד"ה ואז . מזה קשה . ל"ל וזה קשה : (שם בא"ד) ועי' מ"ש בחידושים . ל"ל בחידושי : (הלכות תערובות) ד"ה עי' ת' חב"י . סימן ל"ל עי' ת' חב"י כל :

סי' צח (סעיף א') ד"ה איסור . ס"ס קל"ד ו' ובגליון שם . ל"ל ס"ס קל"ד ובגליון שם (כי תיבת ו' מיותר):(ט"ז סק"ב)ד"ה דהא תיבות "דהא גבי מרה כו'" מיותר (וצריך למחוק) : (שם) ד"ה נבי תעניית . מנ"ל דנהי . ל"ל ונ"ל דנהי : (שם) בא"ד גם חלב . ל"ל גם הא חלב : (שם) באי"ד גם בגמרא . ל"ל וגם בגמרא : (ש"ך ס"ק ו') ד"ה ואי . עי' בפ"מ . ל"ל עי' שם בפ"מ : (שם ס"ק ו') ד"ה ואע"ג . בשר וכבד אטעמא . ל"ל בטעמא : (שם) באי"ד ועי' שעה"מ פ"ו . ל"ל פ"ו : (ש"ע סעיף ב') ד"ה אם . הוה"ה שבסעיף ב' . ל"ל שבסעיף א' : (ט"ז ס"ק ה') ד"ה ואלו לא נשפך . מספק אם נמלח . ל"ל וספק אם נמלח : (שם בסוף הדבור) הוה ספק דרבנן . ל"ל מ"מ הוה ספק דרבנן : (ש"ע סעיף ג') ד"ה שנתערב . בש"ע כאן בס"ב . ל"ל בש"ע כאן בפ"ג : (ט"ז ס"ק ה') ד"ה ולענ"ד בפ' ניחה ח"א פ"א . ל"ל ח"א פ"ב : (ט"ז ס"ק ט') ד"ה דהכי כל ידעתי . ול"ל כל ידעתי : (ש"ך ס"ק כ"ז) ד"ה רשיעור במאתו אחר . ל"ל במאה ואחד : (סעיף ט') ד"ה כלי מטמא פגולו' דשם . ל"ל מטמא פגול כו' דשם . (שם) באי"ד בענין . ל"ל בענין: (שם) באי"ד אולי בשניהם. ל"ל אולם בשניהם : (ש"ך ס"ק ל"ג) ד"ה וטעם . ואחי"כ. ל"ל ואחר :

סי' צט (סעיף א') האיסור מצטרף . ל"ל האיסור מצטרף לבטל : (שם ד"ה) אבל . ובספק אם תולין . ל"ל ובספק אין תולין : (סעיף ו' ש"ע) ד"ה אין ס"ם צ"ט . ל"ל סוף סי' צ"ג : (סעיף ו' בהג"ה) ד"ה אע"פ אבל לבטלו : (באי"ד) שמא נפל . ל"ל שמא יפול : (ש"ך ס"ק ג') ד"ה דאף סוף ס"ר . ל"ל סוף ס"ב : (ש"ע סעיף ז') ד"ה להשתמש ללמוד משם . ל"ל ללמור ממנו : (שם) באי"ד כגון לאסור . ל"ל כגון להתיר : (שם) באי"ד ולומר דלמא אתי . ל"ל ולומר דלא חישי' דלמא אתי : (ש"ז ס"ק ט"ז) ד"ה והכי דלמא ישמש בה יתר . ל"ל דלמא ישמש בהיתר :

השמטה (סימן ק') ברי' אפילו באלף לא בטל . עי' גליון לקמן סי' ק"ד ט"ז סק"א (שם ט"ז ס"ק א') ד"ה ברי' (מיותר כולו וצריכים למחקו) : (ש"ך ס"ק ו') ד"ה לאפוקי סי' ק"א ס"ג . ל"ל סימן ק"א ס"ו : (שם) באי"ד עד שנאבדה . ל"ל עד שנאבדה כו' :

סי' קא ד"ה דין תחיכה (בסופו) ס"ה . ל"ל ס"ו : (ש"ע סעיף ט') ד"ה לצוארו . כ' ג"ז : ל"ל תשו' ג"ז (ולחחוק תיבת כ') : (שם) באי"ד סי' ל"א ל"ט . ל"ל סימן ל"ט (ולמחוק תיבת ל"א) :

סי' קב (ש"ע סעיף א') ד"ה בין וחמץ משום חומרא . ל"ל משום חומרא דכרת: (שם) ד"ה ואפילו ספק:ועי' גליון ש"ך לעיל סוף ס"ח. ל"ל סוף סי' ט"ז : (ש"ך ס"ק ה') ד"ה אבל . ל"ל אסור גם בה"ט . ל"ל גם בה"ט :

סי' קד (סעיף א') ד"ה אם אונן . וכ"ה ט"ש ש"ע . ל"ל וכן משמע מלשון ש"ע : (סעיף ב') ד"ה אבל שהטעם מתערבו . ל"ל שהטעם מתערב : (סעיף ה' ש"ע) ד"ה כל (בסופו) סי' ס"ט סק"ו . ל"ל סי' ס"ט ס"ק י' (גם להוסיף בסופו "עי' גליון לעיל בסמוך ס"ב : (ש"ע סעיף ו') ד"ה דחורפי' . ודם אדם שנפל . ל"ל ודבר שנפסל מאכילת אדם שנפל :

סי' קד (סעיף ב' בהג"ה) ד"ה אפי' איסור ל"ח . ל"ל איסור לח (בלא הקוים מלמעלה) : (סעיף ג') ד"ה ואפי' חתיכת . יש ג' חלוקים בפיטום . ל"ל יש ג' חלוקי פיטום : באי"ד יוצא מהכחוש . ל"ל יוציא מהכחוש : באי"ד (בהמוסגר) ונבלעה . ל"ל שנבלעה : באי"ד פריטת עצמותי' ל"ל פליטת עצמותו : באי"ד שבלע חמץ . ל"ל שבלעה חמץ : באי"ד ומ"ש עליו במק"ח שם . ועי' בגליון כו' בסמוך . כ"ז צריך להסגר בין שני חצאי לבנה : באי"ד (בהנ"ל גופא) במק"ח שם . ועי' בגליון לעיל מיד בסמוך . ל"ל ועי' בגליון לקמן בסמוך : באי"ד לפי שהניה המ"ז כאן סק"י וט' דבחלוקה . ל"ל כאן סק"י וסבר דבחלוקה : באי"ד ואין שם דבר המפעפע . ל"ל המפעפע : באי"ד ואמר למחבר.ל"ל ואמנם למחבר: באי"ד בנידון זה . ל"ל בנידון זה :

השמטה (ש"ך ס"ק י"ב) שיתבאר בס"ק כ"ו. ל"ל בס"ק כ"ו.

השמטה (ש"ך ס"ק י"ד) ועיין בס"ק י"ח. ל"ל בס"ק י"ט: (ש"ך ס"ק י"ז) ד"ה והו"ל כאלו . אליהו תחיכה . ל"ל אליהו כו' תחיכה: (ש"ך ס"ק י"ט) ד"ה והרב בד"ה (בסופו) ועי' ס"ז כאן . ל"ל אך עי' ט"ז כאן : (סעיף ט') ד"ה ועל"ל סימן גם בה"ט . ל"ל אסור גם בה"ט :

סי' קה (סעיף א') ד"ה אין צולין עי' סי' צ"ד . ל"ל עי' סי' צ"ו : (סעיף ב') ד"ה ואפי' בדיעבד וכ"ז דצלי . ל"ל וכ"ז בצלי :

סי' קט (סעיף א') ד"ה מין במינה . תיבות "עי' ש"ך סק"י ס"ק מ"ח" צריכים למחוק (כי כבר נזכר לקמן בסמוך) : באי"ד זולת פת . זולת בפת: (ש"ך ס"ק י"ב) ד"ה אבל . דם בנו"ע . ל"ל גם בנוגע :

סי' קי (ש"ע סעיף ג') ד"ה שכל . דכמו ברוב א"ם . ל"ל דכמו דרוב אינו ניעול :

השמטה (ש"ך ס"ק י"ג) לענין דינא ע"ל סי' ק"ה סק"ח: ל"ל סי' ק"א ס"ק י': (ט"ז ס"ק ה') ד"ה והנלע"ד לא אלא מקצתה . ל"ל הלא לא אמרי' אלא מקצתה : (ש"ך ס"ק ל"ו) ד"ה ול"ח . עי' סק"ח . ל"ל עי' ס"ק י' : (ש"ך ס"ק ס"ו) לא מקרי . ל"ל ש"ך דיני ספק ספיקא אינם א' לא מקרי : (שם באי"ד) מל"מ פ"ד . ל"ל מל"מ פ"ד : באי"ד אבל היכי דיבורר . ל"ל אבל היכי דיבורר : באי"ד ועי' ט"ז סי' נ"ה סק"ט . ל"ל סי' נ"ה סק"ו: באי"ד ות' דבר שמואל : אבוהב . ל"ל דבר שמואל אבוהב (בלי הנקודות): (אות ד') ד"ה אבל . תיבות "ואי"ל דחזקה שהחליף כו' דסובר החליף בעה"ב הוי ס"ס צריכים להסגר בין שני חצאי לבנה : באי"ד דא"כ מאי קשה על הרמב"ם . ל"ל מאי הקשה : באי"ד כל הטורות שנעשה ע"ג . ל"ל שנעשו ע"ג : באי"ד וא"כ במים חיי ס' דרבנן . ל"ל וא"כ ביום הוי ס' דרבנן : באי"ד שאיסורו דאורייתא ספק. ל"ל שאיסורו דאורייתא וישׁ ספק . זה שדרבנן כו': כללי דיני ספק ספיקא בקצרה . ד"ה ס"ס להחמיר . ובפרק ו' ממקואות . ל"ל ובפרק י"ד ממקואות : באי"ד (בסופו) ס"ס לפטור ממצות עשה כו' (הוא ענין בפני עצמו וצריך הפסק בנתיים) : בא"ד ת' מוצל מאש כו' . ל"ל וכתב בתשו' מוצל מאש : באי"ד ה"ה ס"ם דמטעם רובא . ל"ל והי"ה ס"ם דמטעם רובא : אות י"ש ד"ה אבל . דמהרי"ף והרי"ן הל . ל"ל דמהרי"ף והרי"ן הנ"ל :

ביאורים חוות דעת הלכות מליחה סט חידושים

(סימן סט סעיף א) (א) להדיח וכו' עד שיצא או המים בלא טראית דם וכו' ס"ק סימן י' ס"ק כ' בשם הכסב"ח והכ"ן וכו' טעמים ים להדחה קמייתא וכו' שיתרכך הכשר ויצא דמו ע"י מליחה. ב' שהמלח יתמלא מהדם שבעליו ולא יוכל שוב להוציא הדם שבתוכו. ג' שהמלח מבליע דם בעין שע"ג הכשר לתוכו ודם בעין לא ממרין מיידי דעדיף לפלוט ולא מיידי דיפלוט

מחתיכה בתוך שיעור מליחה דליתסר מיד כ"ק דהא החתיכה הוא רותח מהמת המליחה ובולע הדם בעין שיצא מהחתיכה של הכשר ומליחה מוסכת מיד ואין שיעור לדבר כמ"ש הרב בהג"ה סימן ט' ואם תחך בהרבה מקומות בהופן בליבת ס' נגד הדם היתסר הכל ובסוף סימן זה מבואר דאם הדחה ובדק בעין שנפל על הכשר בשעת מליחה כתב הש"ך סימן ט' ס"ק מ"ו דעתסר מיד ואכת גם כן הוי דם בעין ומליחה בולעי מרתיח כל החתיכה אף להמחבר דס"ל דאין מליחה מוסר רק כ"ק דהא בשמן מוסר כל החתיכה וע"כ דמליחה מרתיח כל החתיכה . וקודם שניתק דברי הט"ז בסימן ט' ס"ק ב' המתוסין לכאורה וז"ל שם זהו ע"פ דעת הרמ"ם דאין דרך מליחה להבליע רק להפליט ולהפוסקים שהמלח מבליע גם כן כמ"ש לעיל בסימן ס"ט ע"ל הטעם דכיון שהמלח מפליע הניר ע"כ המלח (ותיבת לא שכתב ט"ז הוא) יפליט הניר ולא יבליע ומ"ל דמתי מוסר בדם בעין שנפל על הכשר אחר הסיסור משום שהמלח מבליע רק משום שהכשר הוא רותח מכל מקום שהמלח קמייתא ים סיסור מכל מקום שהכשר שבא עליו המלח היה בלא הדחה קמייתא ע"כ דמרינן שהמלח מבליע ולפי זה לא שהה מאר פליטת ניכו אין היתר רק להרמ"ם עכ"ל בקצור והסברים תמוהין מהא דכתב הרמ"ם שאין דרך מלח להבליע הא כתבו שהמלח עם מריפה נאסר מעטה דבלוע . עוד מה מקשה מכימן ס"ע הא שם הוי דם בעין דלמ שייך לומר בניה מיידי דיפלוט כמ"ש הש"ך ס"ק ל"ו ובכלן נם כן החתיכה הוא רותח . לכן נראה דהפלוגתא בין הרמ"ם והפוסקים בהא דאף המלח דבכו להבליע הוא דהנה במולין ק"ח פליני שמואל ור"י אם מליח הכי הוא בכותח ואפילו

דיפלוט כו' ס"ך ס"ק ח' ולהט"ז עיקר הטעם משום שהמלח מבליע וכל שהמלח מבליע חיגו יוצא שוב ע"י מליחה וגליה ועי' ביאורים ס"ק ח': [ב] **הדיחו הטבח**·היינו כשמרח תותו קצת בכלי או שהדיחו היטב ס"ך ס"ק כ' · עיין ביאורים ס"ק כ' דיש להקל בעצם כשהדיחו בשעה שהדם חם ואפי' בהדחה מועטת: [ג] **חתך**·דוקא בסכין דחיכא דוחקא ובשב הדם שיגרור בתר החתוך אבל קרע ביד לא ס"ך ס"ק ג' ועיין ביאורים ס"ק ג' דאם אחר שנתן קצת מהחתיכה לתוכה ג"כ דא"ל להדיח במקום החפילה וע"ש: [ד] **לחזור ולהדיחם**· וא"ל שרייה בכבר שתרבה הבשר ואין כאן רק משום דם בעין ובשר בהדחה · ואם לא הסיר פלפי הרגלים עיין הדין בסימן ס"ח ואם לא הדיח משחתך ומלח כך בלא הדחת מקום שחתך מותר מצד שמלח בלא הדחה דהא גזרתי יש ס' נגד הדם דהא כל מחתיכה היא ל' נגד כל הדם וגבד הדם שמצד אחד ודאי חיכא ס' רק כיון שהמלח במקום שלא הותר אין יכול להועיל הדם דיגו כמו בשמלח מצד אחד המבושל בסעיף ל' ואפי' תחך בתוך שיעור מליחה הדין כן ולא מהריק דמחמת דחיתת החתיכה מהמליחה בולע הדם בעין שעליו ועי' ביאורים ס"ק ח': [ה] **הדיחו היטב סגי ליה**·כי לכתחלה צריך שרייה מעצמה דכיוך ובדיעבד בשהדיחו היטב ס"ל לחזור ולכרוכו ולשרותו דמהיכין דהעיקר כשעה הב' אפי' לא מלחו עדיין ואם כבר מלחו אפי' בהדחה מועטת ולא הדיחו יפה ודוקא דבר לח כמ"ש בהג"ה ס"ב שם ס"ך: [ו] **ימתין מעט**· לבל לא עד שיתנגב דאז לא יחם המלח ולא יוציא דם ס"ק ל' · ובדיעבד כשר לאפילו בלא הדחה בגמרי ים מתירין ואפי' האוסרין מעט אחר הוא לאוסרין ולא מעטא זה ולפשר דשם ג"כ מייירי שהכשר קצת לא לבל כשהוא נגוד לגמרי לפשר לאסור לעולם בדיעבד:[ז] **שלא להשתמש**·דמיחיסין שמא לא הדיחו יפה ודוקא דבר לח בגון לו יבש ברותח ובדיעבד שרי אפי' ברותח אם קודם לזיון הדיחו אז הלח חשב בעלמא ע"ז: [ח] **ואם נשתהה**·יש' כ"ז לקמן סעיף ט"ו:[ט] **לחזור ולשרות**·דהא זין שורין הכשר הבני מעת לעת ובדיעבד שרי אפי' שהה מעל"ע דהא לא נעשה כבוש עד אחר מעל"ע ואז הוי נותן טעם לפגם ס"ך: [י] **שמלא קרח**·כשר שנקרש חיגו מועיל לו ג"כ·הדחה עי' ביאורים ס"ק ו' ואפי' בדיעבד אסור · וכן אסור למולחו עד שירפה חותו ואם נמלח ואח"כ נקרש טוב למולחו אחר שהכשר מחדש ואם שהה אחר שהכשר שיעור מליחה בחותו מלח ואחבשל כך מותר אבל בשירוף קודם שקרי שם ואחר שקריפה לא מהני אפי' בדיעבד ס"ך ס"ק י"ח · ואם נמלח אחר מליחה מקצת החתיכה קרוב לחותכה ולמלוח בפ"ע ואחר החתיכה יש לו דין נמלח מצד ע' לכאורה ועיין ביאורים ס"ק ח' : [יא] **רק מעט**· ואפי' לגלי אסור עיין ביאורים סימן י"ח: [יב] **לא שהה**· והס"ך מחיר לגלי בלא שהה · ומ"מ כשיש הפסד מרובה מותר לבשל לדעת הס"ך ס"ק כ"ח ולדעת הט"ז ס"ק ט"ו ולא אסור כיון דלפשר לגלי : [יג] **הפסד מרובה יש להתיר** · ע"י הדחה ומליחה שנית ואפי' ע"י הדחה מועטת ומליחה בשנית מותר לסמוכין לטעם ב' שהבחתי בס"ק ח': [יד] **רק מעט**·כתב היכא וכן בים ס' מותר אפי' בלא הדחה ומליחה שנית ע"ז ס"ק י' לעיקר הטעם משום דם שע"פ הכשר רק בהס"מ ואפי' בשאר כ"מ במליחה כ"ש בהדחה ומליחה שנית ע"ז ס"ק ג' ועיין ביאורים ס"ק ג' דאם אחר שנתן קצת מהחתיכה דעלמא אבל קרע ביד לא ס"ך

הרוקח הראשון ר"פ

ואת ר' [א] יהודה הנשיא בר' שמעון גמליאל ב' יהודה הנשיא בר' שמעון גמליאל הזקן בר' יהודה הנשיא בר' שמעון גמליאל הראשון בר' הלל הזקן הוא הלל הבבלי ואת ר' [ב] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' יוסי בן קיסמא ב' ר' יוחנן בן נורי ב' ר' יוחנן בן ברוקה ב' ר' אלעזר בן חסמא ב' ר' יהושע בן חנניה ב' ר' אלעזר בן ערך ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [ג] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [ד] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [ה] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [ו] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [ז] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [ח] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [ט] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [י] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [יא] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [יב] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [יג] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [יד] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [טו] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [טז] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [יז] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [יח] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [יט] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [כ] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [כא] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [כב] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [כג] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [כד] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [כה] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [כו] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [כז] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [כח] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [כט] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [ל] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [לא] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [לב] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [לג] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [לד] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [לה] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [לו] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [לז] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [לח] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [לט] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [מ] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [מא] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [מב] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [מג] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [מד] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [מה] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [מו] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [מז] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [מח] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [מט] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [נ] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [נא] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [נב] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [נג] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [נד] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [נה] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [נו] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [נז] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [נח] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [נט] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [ס] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [סא] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [סב] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [סג] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [סד] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [סה] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [סו] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [סז] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [סח] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [סט] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [ע] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [עא] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [עב] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [עג] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [עד] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [עה] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [עו] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [עז] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [עח] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [עט] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [פ] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [פא] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [פב] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [פג] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [פד] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [פה] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [פו] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [פז] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [פח] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [פט] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [צ] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [צא] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [צב] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [צג] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [צד] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [צה] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [צו] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [צז] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [צח] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [צט] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [ק] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קא] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קב] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קג] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קד] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קה] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קו] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קז] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קח] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קט] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קי] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קיא] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קיב] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קיג] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קיד] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קטו] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קטז] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קיז] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קיח] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קיט] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קכ] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קכא] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קכב] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קכג] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קכד] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קכה] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קכו] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קכז] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קכח] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קכט] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קל] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קלא] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קלב] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קלג] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קלד] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קלה] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קלו] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קלז] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קלח] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קלט] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קמ] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קמא] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קמב] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קמג] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קמד] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קמה] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קמו] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קמז] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קמח] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קמט] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קנ] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קנא] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קנב] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קנג] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קנד] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קנה] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קנו] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קנז] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קנח] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קנט] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קס] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קסא] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קסב] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קסג] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קסד] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קסה] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קסו] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קסז] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קסח] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קסט] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קע] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קעא] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קעב] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קעג] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קעד] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קעה] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קעו] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קעז] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קעח] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קעט] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קפ] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קפא] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קפב] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קפג] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קפד] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קפה] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קפו] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קפז] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קפח] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קפט] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קצ] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קצא] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קצב] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קצג] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קצד] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קצה] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קצו] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קצז] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קצח] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קצט] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קצ] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קצא] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קצב] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קצג] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קצד] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קצה] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קצו] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קצז] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קצח] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [קצט] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [ר] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [רא] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [רב] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [רג] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [רד] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [רה] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [רו] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [רז] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [רח] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [רט] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [רי] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [ריא] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [ריב] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [ריג] אלעזר בן שמוע ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [ריד] יוחנן הסנדלר ב' ר' יוסי הגלילי ב' ר' עקיבא ב' ר' יוסף הגר ב' ר' טרפון ואת ר' [רטו] אל

[מד] כראוי • פירוש שלא שהה שיעור מליחה לכל לע מחפצם המלח בכל מקום מותר • ובגמלח מצד ג' עיין ס"ד • והכא מותר אפי' בלא הפ"מ • ע"ש : [מה] בנגדו • והחתיכה עצמה אסורה לע להכשיר ס' • ס"ך : [מו] יבשלנו • דאעפ"ג לע יצא כל דמו ע"י צליה וע"י ביצוע יצא להכשיעול פועל יותר מצליה • ואם ביבלו מותר דתולין לומר שיצא הכל ע"י צליה • ולגלי מותר בלא מליחה רק להחלה צריך קצת מליחה כשאר גלי ואפי' לע ניקר תוכו מגידי הדם קודם ג' ימים מותר לגלי ועיין לעיל סימן ס"ד להחלה ים לנקרו קודם ג"י ובדיעבד מותר אפי' לקדרה ס"ך • ועי' ע"ז דאם מלח כשר שהה ג"י בכלי מוקב ואח"כ מלחוהו בכשא"מ דמותר דממ"נ אם המליחה פועל יועיל לרככו כדעת הריב"ם הרי יצא הדם במליחה ראשונה ואי אין המליחה פועל כדעת הגאונים אף במליחה שניה לא יצא והס"ך כתב תוכ"כ ואם שהה הכשר בהכלי שא"מ שיעור כביצה בהיר יהיה זב ממנה לתוך הכלי שא"מ נאסר מעשה כבוש כמבושל אף להט"ז ואם מלח כשר שהה ג"י עם שאר כשר שמלחו להוציא דם נאסר הכשר שהה דבולע מהדם שיוצא משאר הכשר כיון שאינו מפליט • והס"ך כתב דמ"מ פושט קצת ואמרינן ליידי דיפלים יפלים ואם מלח כשר שהודח הדחה אחרונה בכשא"מ עם הכשר שהה ג"י אסור הכשר כשר וכמ"ש כשר • עיין ביאורים ס"ק כ"ב • עוד כתב הט"ז דאם מלחו ונלחו דמותר לבשלו לכתחלה והמ"י אוסר ובהפ"מ אז לכבוד שבת מותר • ובכל הל"ל יש לסמוך להמיקל כיון דהוא רק הומרת הגאונים ומומן שהה ג"י הדין כמו בכשר ויש להתיר ע"י ביטול במיס גם' אחר המליחה דלא הוי מבטל איסור לכתחלה כיון דבהפ"מ סמכינן להמחבר בסעיף י"ח עש"ס ס"ק כ"ז והמיס שבלעו איסור יפשכו ואין זה מבטל איסור • והטעם שיחזור ויבלע השומן מהמיס אין זה ביטול איסור • דהבליעה בת אחר הביטול • ועוד דכוונתו להתיר השומן דמיח קרוב לסי' פ"ד סעיף י"ג- [ה]אבל לעבדו בשומן אחר עד ס' נראה לאסור: [מז] ואם שרו • בקיקרו מחופי דם סגי בהעברה בעלמא בדיעבד בלא נחשוב לותו בשהה ג' ובלא נקרו אין די בהעברה ובעינן שיהא • פ"ז ובחשובת מ"ב סימן ק"ך מסיר בהעברה לף שלא נקרו יניחידי דם • ובשהשכר קרוב לע מהני שריה: [מח] ונתערבה אותה חתיכה באחרות • פירוש בחתוכות שלא נמלחו מותרין אחר שימלחו כולן או למייני שתערבה תתיכה שנמלחה אחר שהשה ג' ימים בשעה שמלחו קודם שהשו למותר לבשל כולן בלא מליחה • ודוקא לבשל כ"א בפ"ע או כולן ביחד ולהרכות עליהן עד ס' כלקמן סי' ק"ע ס"ק: [מט] להתבבד דאין מיסורה מחמת עצמה רק מחמת דם הבלוע והדם חינו רלוי להתכבד: [נ] בלא מליחה• בשלן צריך דוקא ס' מחשש דשמא יבשלם ויהן טעם כמו בסי' ק"ע דדוקא בשהה ג' שחין בו רק גזרת הגאונים מותר ברוב משא"כ בזה ס"ך • והכר"ו מחיר לף בזה ברוב עיין ביחורים ס"ק כ' • ובחב הט"ז שאם נתערב תתיכה אלא נמלחה בתתיכות שמלחו ג"י לתלות שחין בו אלא ס' כולן אחד ס' ואם נתערב תתיכה אלא נמלחה בתתיכות שמלחו ג"י לתלות כולן אלא אחד ס' ואם נתערב תתיכה אלא נמלחה בתתיכות שמלחו ג"י לתלות שחין בו אלא ס' כולן

על ידי וכיון דלא נבלע רק ע"י רתיחת הציר יוצא ע"י מליחה אלא לפיו להס"ך דמשוה הדם עצ"ג לדם בעין אפ"ה מסור כאן כיון דהציר בולע מהמיסור הדבוק בה וחוזר ומבליע להמתיכה מצ"ב דדם לחחר שבא להציר שוב הוי כדם פליטה דלמרינן ביה לחידי דיפלוט כמבואר בסימן ס"ט סעיף ב' בהגה"ה דדם שנתך מהמתיכה לחתיכה מיחשב דם פליטה: (ו) **ואם נגע** עט"ז ס"ק ט"ו מומיכת דהדחה חיכה סוממת וקבי הפליטה ועיין בשו"ת ב"י סי' ח' ואפשר דחליא בפלוגתת המבואר בסי' ס"ט סעיף ך' דלדעה קמייתא דסובר דציר הוצא אחר שיעור מליחה הוא מוהל ג"כ פעולת המליחה עושה להפליט כל הדם ג"כ מעין לנו לומר שיהיה הדחה סותם וקבי הפליטה כיון שלין הוכחה בש"ס ע"ז ולדעת החוסר שם דס"ל דאפילו ציר הוצא לאחר שיעור מליחה חשיב דם כמ"ש הש"ך ס"ק פ"ה וע"כ צ"ל דפעולת המליחה עושה שהדחה שאחריה יסתום וקבי הפליטה ואחה היא פעולה המליחה לפי דעתם חדע שאם אחר המלח המלח סביב החתיכה וביאל כך אסור ואם הדיחו וביאלו מותר אלמא דהדחה סותם ולהכמ"ס ס"ל דבשיעו חליטה להסחים וקבי הפליטה כתב הכ"ו דמודה לאחר הדחה סותם פוגם אין מליחה פועל שוב והוכיח מהא דהכמ"ס לא אסר רק לכתל בלא חליטה משמע דלמולתו מותר ולא הביאותי דהא בשמועת בכלי אע"מ הוא בכוש בציר ובכוש ס"ה במבושל: (ז) **נכבש בחובו** · עט"ז ס"ק י"ו שהקשה מסימן ס"ט דמכבשל בלא הדחה אחרונה וה"ה דמיי להקשות מסעיף ע"ו דהא מכבשל ג"כ בדמו: (ח) **אם שהה** · עפ"ך ס"ק ל"ו עד כיון דפולט ציר חיכה בוצעת וכו' חמוה לי כיון דס"ל דלף כשמוגם בחוך הציר ג"כ פולט מ"כ אחרי שהה בבלא יום אלא כשהה הס"ך בס"ק ל"ו הא אחר י"ב שעות נפלט הציר וא"כ כשמוגם יותר מי"ב שעות בהציר נפלט הציר דידיה וכולט ונאסר וכן כשנפל לציר קודם שיעור מליחה ושהה בציר שיעור מליחה דנפלט דס דידיה לא יהיה מותר רק בהס"מ אלא ודאי דסברת הרב היא דכשמוגם בחוך הציר אין לו פליטה ולכן קשה למוך על הס"ך בזה: (ט) **שע"ג קרקע** · עפ"ך ס"ק מ"ח עד כ"ק נראה דהייט למעלה מהציר דמה שבחוך הציר נאסר כל כמו בחין לציר מקום לזוב שם בחין לציר דס"ך בס"ק מ' ע"ש:

עא (א) **ושאר הראש מותר** · עפ"ך ס"ק ח' שכתב דלפי' אחר בשר בשמלח עמו כבר פלט כל דמו ולילו לפ"ה מותר ומחוילין דבריו מלד דהא הרשב"א עלמו הביאו הס"ך ס"ק י' מחלק בין מוח שברחס למוח בשמלחות משום דשורייקי סומקי דממ שבקרקום המוח הוי כדם כשום בחוכו אבל דם חיברים במעט מליחה נפלט ומחמלה ולפ"ז נראה דאחר בשר שפלט דמו ולילו נאסר מהמוח שבגלגולת דאפי דדם הכשום שבשורייקי דממ אין יכול לנאת דרך הגולגולת מ"מ אחר הדם שבגוף המוח והקרום ודאי מחמלה דרך עלם הגולגולת כמו דם המוח אל אחר עלמות אחין חילוק ביניהם והרש"ם והרשב"א לא כחבו זה רק לחרן ללא חקשה שיאסר הרחם משום דדם שבשורייקי דהוי דם בעין ועל זה מחרלין דהקרום והגולגולת אפסיק ושוב לא הוי רק כדם פליטה דאחרין ביה בבב"פ בס"ם הס"ך בסימן כ"ב ס"ק ו' וס"ק ח' גבי וריזין אבל שלא יאסר אחר בשר שנפל אפי' כדם פליטה חין עולה על הדעת כלל ולפעל"ד נראה דאין לסמוך על הס"ך זה דמסברת נראה לטעין לאסור אחר בשר שנפל אחר בשר אוסר כמו אחר עלמות אים בהן מוח שאוסרין אחר בשר בודאי כנ"ל:

עב (א) שיהיה בו ס' · עפ"ך ס"ק ב' שכתב דמהמבר ע"כ מיירי בלא נמלח כו' ולאחר קונאתו שהקשה לאחרי כתב המחבר בביאלו בלא קריצה לציך ס' הא אפי' בקריצה לציך ס' כיון דלא נמלח נראה לאחרן דאם לאחר וכשלא קרצו ג"כ לצער רק נגד הלב וכשלא קרצו צריך לצער ג"כ כאילו היה החלל מלא להא יש דם בגוף בחוכו וזה שיעור גדול ועכ"ו שהוכיח דבלב עוף ליכא דם יותר מכזית מכריחות דף כ"ב לחמר רב ל"ם דלא בלב עוף שאין בו כזית כו' ואין זה ראיה כלל להא דהרי"ף והרא"ש פ' כ"ה דף ק"ע והרמב"ם פ"ו ממ"א כחבו דלא אחר רב רק בדם הבגוף בחללו אפילו בחיים אבל דם שנשחב בבשר שחיבה לא הוי רק דם החבירים ואינו בכרת ובזה נאחר הראיה של הכ"ו דרב לעניו כרת אחר אבל לעניו חיסור דם בעין חלף מה שנשחב בבשר שחיבה הוי דם בעין ובזה נאחר הרמב"ם בפ"ב מהלכות מאכלות אסורות שכחב דאפילו בחיים אבל דם שנשחב בבשר שחיבה לא הוי רק דם החבירים ואינו בכרת ובזה נאחר שחיבה חשיב דם כמ"ש הש"ך בס"ק פ"ה וע"כ צ"ל דפעולת המליחה עושה שהדחה שאחריה עושה חיבה דם ואינו בכרת ולפ"ז אחר שהדיחו ואינו נאסר אלא ודאי דהרמב"ם ס"ל דבשיעו חליטה להסחים וקבי הפליטה כחב הכ"ו דמודה לאחר הדחה בזונו אין מליחה פועל שוב והוכיח מהא דהרמב"ם לא אסר רק לכתל בלא חליטה משמע דלמולתו מותר ולא הביאותי דהא בשמועת בכלי אע"מ הוא בכוש בציר ובכוש ס"ה במבושל: (ז) **נכבש בחובו** · עט"ז ס"ק י"ו שהקשה מסימן ס"ט דמכבשל בלא הדחה אחרונה וה"ה דמיי להקשות מסעיף ע"ו דהא מכבשל ג"כ בדמו: (ח) **אם שהה** · עפ"ך ס"ק ל"ו עד כיון דפולט ציר חיכה בוצעת וכו' חמוה לי כיון דס"ל דלף כשמוגם בחוך הציר ג"כ פולט מ"כ אחרי שהה בבלא יום אלא כשהה הס"ך בס"ק ל"ו הא אחר י"ב שעות נפלט הציר וא"כ כשמוגם יותר מי"ב שעות בהציר נפלט הציר דידיה וכולט ונאסר וכן כשנפל לציר קודם שיעור מליחה ושהה בציר שיעור מליחה דנפלט דס דידיה לא יהיה מותר רק בהס"מ אלא ודאי דסברת הרב היא דכשמוגם בחוך הציר אין לו פליטה ולכן קשה למוך על הס"ך בזה: (ט) **שע"ג קרקע** · עפ"ך ס"ק מ"ח עד כ"ק נראה דהייט למעלה מהציר דמה שבחוך הציר אין נאסר כל כמו בחין לציר מקום לזוב שם בחין לציר שבא להציר דס"ך בס"ק מ' ע"ש:

עא (א) **ושאר הראש מותר** · עפ"ך ס"ק ח' שכתב דלפי' אחר בשר בשמלח עמו כבר פלט כל דמו ולילו לפ"ה מותר ומחוילין דבריו מלד דהא הרשב"א עלמו הביאו הס"ך ס"ק י' מחלק בין מוח שברחס למוח בשמלחות משום דשורייקי סומקי דממ שבקרקום המוח הוי כדם כשום בחוכו אבל דם חיברים במעט מליחה נפלט ומחמלה ולפ"ז נראה דאחר בשר שנפל דמו ולילו נאסר מהמוח שבגלגולת דאפי דדם הכשום שבשורייקי דממ אין יכול לנאת דרך הגולגולת מ"מ אחר הדם שבגוף המוח והקרום ודאי מחמלה דרך עלם הגולגולת כמו דם המוח אל אחר עלמות אחין חילוק ביניהם והרש"ם והרשב"א לא כחבו זה רק לחרן ללא חקשה שיאסר הרחם משום דשורייקי דהוי דם בעין ועל זה מחרלין דהקרום והגולגולת אפסיק ושוב לא הוי רק כדם פליטה דאחרין ביה בבב"פ בס"ם הס"ך בסימן כ"ב ס"ק ו' וס"ק ח' גבי וריזין אבל שלא יאסר אחר בשר שנפל אפי' כדם פליטה חין עולה על הדעת כלל ולפעל"ד נראה דאין לסמוך על הס"ך זה דמסברת נראה לטעין לאסור אחר בשר שנפל אחר בשר אוסר כמו אחר עלמות אים בהן מוח שאוסרין אחר בשר בודאי כנ"ל:

עב (א) שיהיה בו ס' · עפ"ך ס"ק ב' שכתב דהמחבר ע"כ מיירי בלא נמלח כו' ולאחר קונאתו שהקשה לאחרי כתב המחבר בביאלו בלא קריצה לציך ס' הא אפי' בקריצה לציך ס' כיון דלא נמלח נראה לאחרן דאם לאחר וכשלא קרצו ג"כ לצער רק נגד הלב וכשלא קרצו צריך לצער ג"כ כאילו היה החלל מלא להא יש דם בגוף בחוכו וזה שיעור גדול ועכ"ו שהוכיח דבלב עוף ליכא דם יותר מכזית מכריחות דף כ"ב לחמר רב ל"ם דלא בלב עוף שאין בו כזית כו' ואין זה ראיה כלל להא דהרי"ף והרא"ש פ' כ"ה דף ק"ע והרמב"ם פ"ו ממ"א כחבו דלא אחר רב רק בדם הבגוף בחללו אפילו בחיים אבל דם שנשחב בבשר שחיבה לא הוי רק דם החבירים ואינו בכרת ובזה נאחר הראיה של הכ"ו דרב לעניו כרת אחר אבל לעניו חיסור דם בעין חלף מה שנשחב בבשר שחיבה הוי דם בעין ובזה נאחר הרמב"ם בפ"ב מהלכות מאכלות אסורות שכחב דאפילו בחיים אבל דם שנשחב בבשר שחיבה לא הוי רק דם החבירים ואינו בכרת ובזה נאחר שחיבה חשיב דם כמ"ש הש"ך בס"ק פ"ה וע"כ צ"ל דפעולת המליחה עושה שהדחה שאחריה יסתום וקבי הפליטה ואחה היא פעולה המליחה לפי דעתם חדע שאם אחר המלח המלח סביב החתיכה וביאל כך אסור ואם הדיחו וביאלו מותר אלמא דהדחה סותם ולהכמ"ס ס"ל דבשיעו חליטה להסחים וקבי הפליטה כחב הכ"ו דמודה לאחר הדחה בזונו אין מליחה פועל שוב והוכיח מהא דהכמ"ס לא אסר רק לכתל בלא חליטה משמע דלמולתו מותר ולא הביאותי דהא בשמועת בכלי אע"מ הוא בכוש בציר ובכוש ס"ה במבושל: (ז) **נכבש בחובו** · עט"ז ס"ק י"ו שהקשה מסימן ס"ט דמכבשל בלא הדחה אחרונה וה"ה דמיי להקשות מסעיף ע"ו דהא מכבשל ג"כ בדמו: (ח) **אם שהה** · עפ"ך ס"ק ל"ו עד כיון דפולט ציר חיכה בוצעת וכו' חמוה לי כיון דס"ל דלף כשמוגם בחוך הציר ג"כ פולט מ"כ אחרי שהה בבלא יום אלא כשהה הס"ך בס"ק ל"ו הא אחר י"ב שעות נפלט הציר וא"כ כשמוגם יותר מי"ב שעות בהציר נפלט הציר דידיה וכולט ונאסר וכן כשנפל לציר קודם שיעור מליחה ושהה בציר שיעור מליחה דנפלט דס דידיה לא יהיה מותר רק בהס"מ אלא ודאי דסברת הרב היא דכשמוגם בחוך הציר אין לו פליטה ולכן קשה למוך על הס"ך בזה: (ט) **שע"ג קרקע** · עפ"ך ס"ק מ"ח עד כ"ק נראה דהייט למעלה מהציר דמה שבחוך הציר אין נאסר כל כמו בחין לציר מקום לזוב שם בחין לציר שבא להציר דס"ך בס"ק מ' ע"ש:

עא (א) **ושאר הראש מותר** · עפ"ך ס"ק ח' שכתב דלפי' אחר בשר בשמלח עמו כבר פלט כל דמו ולילו לפ"ה מותר ומחוילין דבריו מלד דהא הרשב"א עלמו הביאו הס"ך ס"ק י' מחלק בין מוח שברחס למוח בשמלחות משום דשורייקי סומקי דממ שבקרקום המוח הוי כדם כשום בחוכו אבל דם חיברים במעט מליחה נפלט ומחמלה ולפ"ז נראה דאחר בשר שנפל דמו ולילו נאסר מהמוח שבגלגולת דאפי דדם הכשום שבשורייקי דממ אין יכול לנאת דרך הגולגולת מ"מ אחר הדם שבגוף המוח והקרום ודאי מחמלה דרך עלם הגולגולת כמו דם המוח אל אחר עלמות אחין חילוק ביניהם והרש"ם והרשב"א לא כחבו זה רק לחרן ללא חקשה שיאסר הרחם משום דשורייקי דהוי דם בעין ועל זה מחרלין דהקרום והגולגולת אפסיק ושוב לא הוי רק כדם פליטה דאחרין ביה בבב"פ בס"ם הס"ך בסימן כ"ב ס"ק ו' וס"ק ח' גבי וריזין אבל שלא יאסר אחר בשר שנפל אפי' כדם פליטה חין עולה על הדעת כלל ולפעל"ד נראה דאין לסמוך על הס"ך זה דמסברת נראה לטעין לאסור אחר בשר שנפל אחר בשר אוסר כמו אחר עלמות אים בהן מוח שאוסרין אחר בשר בודאי כנ"ל:

עב (א) שיהיה בו ס' · עפ"ך ס"ק ב' שכתב דהמחבר ע"כ מיירי בלא נמלח כו' ולאחר קונאתו שהקשה לאחרי כתב המחבר בביאלו בלא קריצה לציך ס' הא אפי' בקריצה לציך ס' כיון דלא נמלח נראה לאחרן דאם לאחר וכשלא קרצו ג"כ לצער רק נגד הלב וכשלא קרצו צריך לצער ג"כ כאילו היה החלל מלא להא יש דם בגוף בחוכו וזה שיעור גדול ועכ"ו שהוכיח דבלב עוף ליכא דם יותר מכזית מכריחות דף כ"ב לחמר רב ל"ם דלא בלב עוף שאין בו כזית כו' ואין זה ראיה כלל להא דהרי"ף והרא"ש פ' כ"ה דף ק"ע והרמב"ם פ"ו ממ"א כחבו דלא אחר רב רק בדם הבגוף בחללו אפילו בחיים אבל דם שנשחב בבשר שחיבה לא הוי רק דם החבירים ואינו בכרת ובזה נאחר הראיה של הכ"ו דרב לעניו כרת אחר אבל לעניו חיסור דם בעין חלף מה שנשחב בבשר שחיבה הוי דם בעין ובזה נאחר הרמב"ם בפ"ב מהלכות מאכלות אסורות שכחב דאפילו בחיים אבל דם שנשחב בבשר שחיבה לא הוי רק דם החבירים ואינו בכרת ובזה נאחר שחיבה חשיב דם כמ"ש הש"ך בס"ק פ"ה וע"כ צ"ל דפעולת המליחה עושה שהדחה שאחריה יסתום וקבי הפליטה ואחה היא פעולה המליחה לפי דעתם חדע שאם אחר המלח המלח סביב החתיכה וביאל כך אסור ואם הדיחו וביאלו מותר אלמא דהדחה סותם ולהכמ"ס ס"ל דבשיעו חליטה להסחים וקבי הפליטה כחב הכ"ו דמודה לאחר הדחה בזונו אין מליחה פועל שוב והוכיח מהא דהכמ"ס לא אסר רק לכתל בלא חליטה משמע דלמולתו מותר ולא הביאותי דהא בשמועת בכלי אע"מ הוא בכוש בציר ובכוש ס"ה במבושל: (ז) **נכבש בחובו** · עט"ז ס"ק י"ו שהקשה מסימן ס"ט דמכבשל בלא הדחה אחרונה וה"ה דמיי להקשות מסעיף ע"ו דהא מכבשל ג"כ בדמו: (ח) **אם שהה** · עפ"ך ס"ק ל"ו עד כיון דפולט ציר חיכה בוצעת וכו' חמוה לי כיון דס"ל דלף כשמוגם בחוך הציר ג"כ פולט מ"כ אחרי שהה בבלא יום אלא כשהה הס"ך בס"ק ל"ו הא אחר י"ב שעות נפלט הציר וא"כ כשמוגם יותר מי"ב שעות בהציר נפלט הציר דידיה וכולט ונאסר וכן כשנפל לציר קודם שיעור מליחה ושהה בציר שיעור מליחה דנפלט דס דידיה לא יהיה מותר רק בהס"מ אלא ודאי דסברת הרב היא דכשמוגם בחוך הציר אין לו פליטה ולכן קשה למוך על הס"ך בזה: (ט) **שע"ג קרקע** · עפ"ך ס"ק מ"ח עד כ"ק נראה דהייט למעלה מהציר דמה שבחוך הציר אין נאסר כל כמו בחין לציר מקום לזוב שם בחין לציר שבא להציר דס"ך בס"ק מ' ע"ש:

עא (א) **ושאר הראש מותר** · עפ"ך ס"ק ח' שכתב דלפי' אחר בשר בשמלח עמו כבר פלט כל דמו ולילו לפ"ה מותר ומחוילין דבריו מלד דהא הרשב"א עלמו הביאו הס"ך ס"ק י' מחלק בין מוח שברחס למוח בשמלחות משום דשורייקי סומקי דממ שבקרקום המוח הוי כדם כשום בחוכו אבל דם חיברים במעט מליחה נפלט ומחמלה ולפ"ז נראה דאחר בשר שנפל דמו ולילו נאסר מהמוח שבגלגולת דאפי דדם הכשום שבשורייקי דממ אין יכול לנאת דרך הגולגולת מ"מ אחר הדם שבגוף המוח והקרום ודאי מחמלה דרך עלם הגולגולת כמו דם המוח אל אחר עלמות אחין חילוק ביניהם והרש"ם והרשב"א לא כחבו זה רק לחרן ללא חקשה שיאסר הרחם משום דשורייקי דהוי דם בעין ועל זה מחרלין דהקרום והגולגולת אפסיק ושוב לא הוי רק כדם פליטה דאחרין ביה בבב"פ בס"ם הס"ך בסימן כ"ב ס"ק ו' וס"ק ח' גבי וריזין אבל שלא יאסר אחר בשר שנפל אפי' כדם פליטה חין עולה על הדעת כלל ולפעל"ד נראה דאין לסמוך על הס"ך זה דמסברת נראה לטעין לאסור אחר בשר שנפל אחר בשר אוסר כמו אחר עלמות אים בהן מוח שאוסרין אחר בשר בודאי כנ"ל:

עב (א) שיהיה בו ס' · עפ"ך ס"ק ב' שכתב דהמחבר ע"כ מיירי בלא נמלח כו' ולאחר קונאתו שהקשה לאחרי כתב המחבר בביאלו בלא קריצה לציך ס' הא אפי' בקריצה לציך ס' כיון דלא נמלח נראה לאחרן דאם לאחר וכשלא קרצו ג"כ לצער רק נגד הלב וכשלא קרצו צריך לצער ג"כ כאילו היה החלל מלא להא יש דם בגוף בחוכו וזה שיעור גדול ועכ"ו שהוכיח דבלב עוף ליכא דם יותר מכזית מכריחות דף כ"ב לחמר רב ל"ם דלא בלב עוף שאין בו כזית כו' ואין זה ראיה כלל להא דהרי"ף והרא"ש פ' כ"ה דף ק"ע והרמב"ם פ"ו ממ"א כחבו דלא אחר רב רק בדם הבגוף בחללו אפילו בחיים אבל דם שנשחב בבשר שחיבה לא הוי רק דם החבירים ואינו בכרת ובזה נאחר הראיה של הכ"ו דרב לעניו כרת אחר אבל לעניו חיסור דם בעין חלף מה שנשחב בבשר שחיבה הוי דם בעין ובזה נאחר הרמב"ם בפ"ב מהלכות מאכלות אסורות שכחב דאפילו בחיים אבל דם שנשחב בבשר שחיבה לא הוי רק דם החבירים ואינו בכרת ובזה נאחר שחיבה חשיב דם כמ"ש הש"ך בס"ק פ"ה וע"כ צ"ל דפעולת המליחה עושה שהדחה שאחריה יסתום

נמלח • ס"ך : [ך] **המרה** • כשיעמל המרה והגידין והקנוקנות שבגיד המרה ומעט משר הכבד עמה תפי' לכתחלה מותר לצלותה ע"מ לבשלה בכבד של עוף וכבד בהמה בעינן קליעה ס"ו דוקא • ס"ך : [ה] **וכשבא לבשלה** • ס"ה תפי' לח בח לבשלה צריך להדיחה : [ו] **לבדו** • ותפי' בלח מליחה לפי שהיא מרודה לפלוט חיה בולעת : [ז] **לאסור הבל** • דמחמת שהיא מכווצ בדמים חיו מועיל לה מליחה ואם הורה המורה בכך להתיר ע"י קליעת ס"ו ומליחה ומחבשלה לח מהדרינן עובדא ובדי הכל תפי' הכשר שנתבשל עמו אבל בלח מחיכת מ"ד בס"ם דשלוקה נאסרת ואין לח בקיאין מהו שלוק והקערה שאכלו בה הכבד מותר ואם עירה חומה עם רוטב לקערה אי שם נפסק הקילוח בשירה הקערה ובלח נפסק הקילוח מרפה הקערה • ועי' ביאוריס : [ח] **אפי' נמלחה** • ותפי' לבדה וכבוס במים מעל"ע מותרת לבדה ואם נפלה לציר או לדם בעין דיו כשאר בשר : [ט] **ובדיעבד מותר** • והם"ך בשם ת"ח מותר תפי' בדיעבד : [י] **נוהגין** • ואת שכתב בסעיף ל' וגולהו והרמ"א כתב עליו דיני תחיכת הכבד היינו לדעה הראשונה דכאן : [יא] **מותר** • דדם מיצרק צריך בגליה : [יב] **למטה** • שפעמים מגביהין השפוד ומפיל העליון לתחתון : [יג] **לברה** • הטעם משום היכירא ל"ל משום דהאור מוזל ומבליע הדם ולפ"ז נראה דאם מלחה ידיחנה קודם הגליה : [יד] **אפי'** • וכ"ש תותי ביצרת מטעם כבר"פ ולפ"ז אם נתבשל הכבד בלא מלח אסור לכתחלה לגזרת בשר שלא נמלח עם בשר שנמלח היינו לחומרא בעלמא דמדינת שרי מטעם כבר"פ וכאן כיון דהכרה פוסקים ס"ל דתפי' תחר מליחה יש הרבה דם בכבד תוקמוה תדיחת ש"ך וט"ז כתב דכ"ש בשפוד מש"ה כתב כאן לענן דיעבד • ש"ך : [טו] **על גבי** • ואם הבשר כבר נמלח והודח אסור ועיין ביאוריס ס"ק ה' תירוץ נכון ע"ו : [טז] **בעוף** • אבל בבהמה שיין דרכה להיות דבוקה ג"כ קליפה וכן בעוף כשהיה דבוק : [יז] **צליתה** • תפי' רוצה לאוכלה כך גלויה: [יח] **הדיחה** • ותפי' לח הדיחה קודם גליה ובשלה מותר והמנהג להדיחו קודם גליה ותפי' רוצה לאכלו גליה : [יט] **לקלוף** • תפי' היה דבוק : [כ] **חומרא** • ואם לח קלפוה ובישלו כך ג"כ תפי' קליפה תחר הבישול : [כא] **עצמה** • והש"ך הניח בצ"ע אם נמלחה והט"ז כתב דהיה תוסרת מ"מ דברים תח"כ שאינם תחיכים כיון דהיה עצמה היה תסורה רק מחומרא אבל בשנתבשלה עם בשר אין להקל בזה : [כב] **בביצים** • ה"ה ביצים עם בשר : [כג] **דינו כמבושל** • הט"ז והש"ך הסכימו דדינו כמבושל ממש דאם הוא דבוק בעינן ס' בעוף לבד ואם היו דבוק הכל מצטרף כשנמלח בלח שאינו נמלח עמו תפי' בספק כיון דתכ"ע במליחה הוא רק מחומרא בעלמא והעתוס בלח תסור מספיקא : [כד] **שלא לבשלו** • ואפי' נוהגין היתר לבשל :

עה [א] **בכרס** • ובקורקבן יש דס • ט"ז וש"ך : [ב] **ובדקין** • היינו מה שסביב הכוסת אבל בכוסת גופיה יש דס • ש"ך : [ג] **אסמיק** • ובלח תסמיק כשבישל במיזד בלח מליחה יש לאסור להכי"ן כתב דמעט דס אית ביה והוי כמבשל איסור במיזד • פ"מ : [ד] **דמותרים** • אי לח תסמיק • ש"ך : [ה] **וי"ח בברס** • ואם הודח הכרס תוך שיעור מליחה והוחת אבל בשר במליחתו יש לאסור לתימר אין בו דס כהמחבר רק ניר וכשהודח נשתמו נקבי פליטת ניר ואסור תפי' בהפ"מ • פ"מ : [ו] **השומן** • ואף שהשומן לח נמלח מצד הב' במקום שהוח דבוק מ"מ כיון דהשומן חיגו מוחזק כ"ב בדם תפי' לכתחלה מולחו כך ואין צריך לגרדו מהחלוחת כדי למלחו מב' צדדים אבל שאר שומן מולחו לכתחלה מב' צדדים : [ז] **טרפח** • ואם יש ס' נגד השומן אף השומן מותר ואף בדיעבד ס"ס אוסר התחיכה תפי' בדליכא ס' ס"ה דהשומן חיגו מוחזק כ"ב בדם ומה"ט לח לתמיכין ג"כ גבי שומן חיסור דבוק : [ח] **שומן** • היינו בידוע שהיה שם שומן אבל אין לאסור בדיעבד מטעם דמ"ל לעקריה שלא נמלח : [ט] **ויסלחנו** • היינו בידיחנו ויתזור ומליחנו ותפי' תחר כמה ימים ותפי' הודח • ס"ך : [י] **עם בשר** • והט"ז והש"ך חוסיפים כשנמלח עם בשר בין שהחלמון לבד חו תפי' כשהוח עם הקליפה הקשה דבולע דרך הקליפה להח תפי' כלי חרס שנלחו בו אסור לבשל בו רוחח ט"ז ותפי' להכי דמחיר לעיל בס' ס"ם בכלי חרס מ"מ נראה דבקליפה מודה דקליפה הביצה בביכור מטוקבת עיין ט"ז סימן נ"ה ס"ק כ' ותם נתבשלה תוסרת שאר דברים עד ס' כנגדה ועיין ביאוריס : [יא] **למולחם עם בשר** • הטעם משום שפולטין ניר ושיון בולעין ועוד כיון דהמיס חלקין הן ממרינן בהו מיצרק צריך תפי' בחליחה ואם עירה רוחחין על הצד שמעבר השומן מותר דעיקר חיגו מבליע רק כ"ק ולח מבשל השומן חמשם צריך לגרר השומן ולמולחו בפ"ע שלח יבלע הצד שנתבשל מהשומן ללח שייך שוב לומר כיון שפולטין ניר כיון שנתבשל • פ"מ : [יב] **לבתחלה** • וכ"ל כתב דמותר לף לכתחלה ומכן המנהג ובני מעייס שלח שהו במלחן חו שלח נמלחו כלל והוחמו לחבל בשר שנמלח חו נפלו לניר יש לאסור • פ"מ :

עו [א] **שהאש** • משמע דתפי' הדחה מטום דס בעין לח צריך לכתחלה לפי שהשם שותפו לחוץ • ש"ך : [ב] **נטילה** • ולדידן חוסר חותה עד ס' דלח ממרינן גבי דס בעין לח בכב"פ ולח ציידי דיפלוט : [ג] **הדחה** • פי' הדחה שלחר המליחה : [ד] **צליה** • ואם לח הדיחו קודם הגליה מדיחו חחר הגליה: [ה] **הרחה** • ותע"ג דגבי דס בעין לח ממרינן שהשם שותפו מ"מ זה לח הוי דס בעין גמור ממרינן שהשם שותפו ותפי' לכתחלה מותר לגלותו דשם חתה חוסרו לגליה לית ליה תקנה והוי כדיעבד רק מטום דברים הג"ה כתב הרב דהמנהג להדיחו תחלה ולמולחו כשאר נתבל בשפוד מש"ה כתב כאן לענן דיעבד • ש"ך : [ו] **שלא שהה**• דאז לח נבלע הרבה ויוצא ע"י גליה וט"ז חוסר תפי' בלח שהה והש"ך מסכים עם הרב וכתב הרש"ל דמה שנהגו הכשים להדיח תחר שנלה קלח ותוזרין ונולין חותו לאו מטום היסור נהגו רק שלח יתקלקל הגלי : [ז] **החלולים** • שלף שהשם פירש מדוחק לדוחק מ"מ בכב"פ : [ח] **בשר** • היינו עם ביצים • ע"ו ס"ק ז' : [ט] **מליחה** • או שנמלח ולח שהה ובדיעבד אין לחוש תפי' הפכו : [י] **לאבילה** • דאז יצא כל דמו ותפי' לכתחלה מותר לעשות כן ואם רוצה לאכול גלי תפ"ה צריך לגלותו תני גלייתו : [יא] **הדחה** • ג"פ בשלח נמלח או שלח הודח תחר המליחה : [יב] **ויסלח** • ותע"ג דבשר מי מותר לאכול דס־שבורידין כשום הוא ואסור : [יג] **צלי** • וה"ה לקדרה מותר ע"י מליחה כיון שנקרו ממוסי דס : [יד] **כאחד** • דס"ל דלח מהני ביקור ועיין בסימן כ"ב דלחחר שהוסר הרשם הוי כתבר תבר : [טו] **השפוד** • דגבי שפוד לח ממרינן כבולעו כך פולטו : [טז] **מלוב** • ודוקא שהוסר מתם וגם פסק מלוב תבל תם הוסר מהתם ולח פסק מלוב או שפסק מלוב ולח הוסר מתם מותר • ע"ז וש"ך : [יז] **ברי־עבד** • ומהרש"ל לוסר השפוד תף בדיעבד תפי' לגלות בו בשר תחר ובדיעבד מותר הבשר שנלה על השפוד בלח הגעלה וכן כשנגע בשר בשעת גלי לכלי מחכות הכלי לוסר תפי' המחכל שבתוכו ועיין ביאוריס ס"ק כ' ותם הוחת בשר שלח נמלח לחל תגול תם הבשר מותר לגלי ולח לקדרה ע"י מליחה ותם מוחת במקום שהיו חלק בתוכן שתם יפסך תם מים לח יהח מיד ותם יש לו בשר שנלה על מקום כזה היה נחסר במליחה מעט כלי שת"מ נחסר ג"כ בגלי וכריך נחסר וכן גלי שנלה על מקום כזה היה נחסר במליחה מעט כלי שת"מ נחסר לדעה הרש"ל לגלות בשר דיקא במקום הקרקע כלי מנוקב לעניו מליחה ול על גבי גחלים דוקא לחל על גבי כיסה ממה לסור דגלי שוה למליחה ועיין כ"ז בביאוריס ותם גלחו בשר חיסור בשפוד ודלח דנחסר השפוד : [יח] **שהטוהל** • תפי' שהמוהל טב • ש"ך :

נמלח

דהוי כנתבשל בגירו דגלי דיגו כמליחה וכיון שהדם מחתיו הוי כנתבשלה בדמה : (ב) **בדיעבד** • עט"ז ס"ק י' ומהרש"ל לוסר השפוד תף בדיעבד וכו' והייגו תפי' לגלות בו בשר תחר ועיין ברש"ל הטעם דלח ממרינן בהשר החחר בכב"פ משום דהשפוד פולט בקל במעט חוס קודם שמתחיל פליטת הבשר וכשהגליעה קודם הפליטה לח ממרינן בכב"פ ממנם בדיעבד מותר הבשר החחר שנלה על השפוד וכתב השפ"ג סימן ק"ה בט"ז ס"ק ט"ז וכן כשנגע החיכה בשעת גליה לכלי מחכות הכלי לוסר והמחכל בשהוכה מותר דהוי כשבר שנלה בשפוד וכתב בש"ך בכלל מבואר הטעם משום דממרינן מבריק שריק וכ"ח בט"ז ס"ק ט"ז וכן כשנתבשם דם תחת הכלי תפי' בכ"מ לוסר המחכל שבתוכו דהוי כשנתבשל בדם ולדידי ס"ע דין זה דכלי מחכת בש"מ דהמחכל מותר די"ל כיון שמבשל עכשיו בקדירה הוי כביצול תף מה שמוגח בתוך הכלי ולהיה לזה עיין מ"ש בביאוריס סימן נ"ב ס"ק י"ד עיין שם :

נמלח

עז (א) נמלח · עמ"ך ס"ק ב' והנה לעתו דבפנימי לא אמרי' לא גורע מיבש שייב ולא מיידי דפליט רק מיידי דמריח לפלוט והנה במ"ש בפנימי במלח ומהה דאסור יש לספק בדבריו אם כוונתו שהה והודח שחין לו גם כן שיר אבל כשים לו שיר אמרינן מיידי דמריח למפלט שיר או דמיירי אפי' כשים בתוכו עדיין שיר וס"ל דלא אמרינן בפנימי מיידי דמריח לפלוט שיר רק מיידי דמריח לפלוט דם ויש להקל כיון דהרב מיקל בכל גוונא וכ"ז הוא דוקא ע"י פומא דמולייתא אבל מהיכא שהוכחה לתוך התרגעולא דאיכא חלל רחב דהוי כמו דאמרינן בשמים דף ע"ד שחי בית השחיטה דמחלחל דיינו כמו בשאר שני חתיכות כדמוכח בהום שם והא דמיר בשניהם מלוחים ולא שהו היינו כשמדיח כל ג' לחר צליה אבל אם ג"ל להדיח לאוכל דהא המלח שאסר בשעת מליחה ובודאי ליכא ס' נגד המלח שעל הפנימי ומעל גד הפנימי של החיצון :

עח (א) בין לקולא · עע"ז ס"ק ב' עד ולא אמרינן דחיישינן שמא מתחלה נאסרו ב' או ג' תחיבות וכו' והטעם דממ"נ אם שנקדש מטוה לוחו לחתיכה אחת הרי אין איסור בלוע יוצא מחתיכה לחתיכה בלא רוטב וא"ת אם לא מטוה לוחו לחתיכה אחת הרי אין איסור בלוע יוצא מחתיכה לחתיכה בלא רוטב ומ"מ בחתיכה אחת יאסר זה היו דאפי' בלאי מנרפין כל התחיבות לס' וכדי נטילה לעולם בעינן דכל בלא רוטב בעינן נטילה ועיין בתו"ה ובהגהת תו"ה : (הג"ה שם"ב של הרב המחבר בסימן ס"ט ס"ק כ' הרמ"א שם לא עשה כן הוי בלא הודח וכלל הודח ובחבורי קצת דקומים שקשיתי לפ"ד הט"ז שסק"ל שכ' דהי"א שמתירין בשאר בלא הדחה לחמוצה הוא הרמ"א שכ' ז"ל כובר בעש ב' וכו' אם יחזור וימלחנו יהיה לו דם לפלוט ואגב זה וכו' ע"כ לפ"ז לכתורה קשה על דברי הרמ"א הנ"ל דלדברי הש"ך לא מועיל שימלח פעם ב' דבשלמא בלא הודח כלל מהני שימלח פעם ב' אחר הדחה דהא היה לו דם של עצמו כיודע אבל בשם שהודחה כבר יצא דם ש"ע ולא שייך לומר דאגב דיפלוט דם דידיה וכו' דהא כבר אפשר דהדם של עצמו וע"כ בחתך נתח וכו' נתרכך ויצא דמו ומדוע מהני הדחה ומליחה שניה לפ"ד ש"ך הנ"ל והתרבתי בזה בחידושי של י"ד לך לפ"ד ס"ב דין דודי הרב הגאון בעל המחבר חוות דעת שכתב בסי' ס"ט בשקו"ט דס"ק ז"ל הזהב ושם לא הודח . משמיך ומלח כך בלא הדחה מקום שהתך מותר מלח ממלח בלא הדחה דהא בודאי יש בו ס' נגד התחיבה ש"מ ולפ"ז לק"מ כי גם בתחך וכו' גם בדיעבד שרי ופשום הוא ובחבורי הבאתי כ"פ שברו של הרב המחבר ומהם יישבתי פליחות נשגבות לך דין כאן מקום להאריך הכ"ד ליבוש רוקח מק"ק קאסטניץ יצו) :

פא (א) ומי רגלים · עט"ז ס"ק ג' עד דכל היוצא מן הטמא טמא כו' והוא מדאורייתא כדמוכח בבכורות דף ו' ע"ש ובגרע"ש ולבאורה תמוה לי דמ"כ ל"ל קרא דגמל גמל לאסור חלב טמא (בכורות דף ה') הא בלאו הכי היוצא מטמא טמא ועוד קשה לחמאי ליה דגיס טמאין מדרבנן הא יוצא מטמא לכן ל"ל דהאי כל היוצא מטמא מקרא דהטמאין לאסור צירן נפקא לן ולאו דוקא קאמר צירן רק מה' דהטמאין נפקא לן בל היוצא מהן ונקט צירן לדוגמא וכן מקרא דנפקא בבהמה טמאה לאסור צירן כמבואר בהוספות חולין דף ע"ח ד"ה שאני שיר נפקא לן ג"כ לכל היוצא מהן תדע דהא ע"ג ליכא קרא אחריתא לאסור כל היוצא מהן דהא לא מקשה בבכורות מקרא דגמל גמל למיסר חלבה רק דהטמאים נפקא מטמע דליכא קרא אחריתא דאילו היה עוד קרא לכל היוצא מטמא היה מקשה גם ממנו חלא ודאי דכל היוצא ג"כ מקרא דהטמאים נפקא ומש"ה נדגיס טמאים דליכא קרא דהטמאין דהא אפילו צירן מותר מדאורייתא לף כל היוצא מהן תימה לי על התוספות בבכורות דף ו' שהקשו דהא מטהר שמטא טמאי בהמה ומיהא לי יוצא מטמא מדאורייתא דליתסר משום כל היוצא מזה דזה לא מיתיצב בתירוצים שהיכנו ע"ש ולפי מ"ש לא קשיא דג טמא דליתסר משום כל היוצא מזה היה לסס להקשות קושיא זו ג"כ לגיס דמותר מדאורייתא דליתסר משום כל היוצא מזה דזה לא מיתיצב בתירוצים שהיכנו ע"ש ולפי מ"ש לא קשיא מידי דבדגיס לא שייך הא דכל היוצא כלל לאפוי צירן מותר : **(ב) שליא** · עמ"ך ס"ק י"ל שכתב וכ"ש שליא של שחר בהמות טמא וכו' · והפר"ח הקשה מהא דתנן השוחט את הבהמה בשם"ס בכורות דף ז' מדמה הא מילתא לשליא של שה שטהור ופי' רש"י וז"ל מאי לאו אפי' הגולד והשה מהה אפ"ה הינו טמא דאמר שליא לא מן הגולד ולא מן השה אלא פירשה בעלמא היא ואי הטעם משום מיעום מה לי שהוא מן השה או לא ועוד מה שייך מיעום לעניו טומאה ועוד דהא אפי' מי רגלים של סוסים וחמורים אסורים לן דמחוסרין לכן נראה ללא שייך כל היוצא מהטמא טמא רק בדבר המטמא מגופה אבל בדבר שאוכר בהוכה אבריה שמים לא שייך כל היוצא מטמא וכהייה לזה דבבכורות דף ו' ליצטריך קרא לפרה הגולד מן הגמל אף היוצא מהטמא ולמ"ד דטמאים לא מצריך קרא וגם קשה להם דאף ג"ל דהא דתלה פרה הגולד דהא היוצא מטמא הוא לסימנא בעלמא ע"ש בראשי בגירסא ע"ש אלמא אף שייך בדבר הנוגע בטמא ואית ליה סימני טומאה הא כל היוצא ובזה מיושב ג"כ קושית התוספות בחולין דף ס"ד בד"ה שאם ריקמה שהקשו ללמה לי לקרא דשה היעה לאסור ליתא טמאה הא בלא"ה כל היוצא מטמא טמא ולמ"ש לא קשה ועל מה שהיכנו התום' שם עדיין קשה ללמה לי קרא לפרה הגולד מהגמל ולפי מ"ש ז"ל מה שמוכיח הש"ס מגליא של מה דאיתיו לא לולד ולא לשה רק פירשה בעלמא והכוונה שהוא כדבר תחר הנוצר בה כמו שפי' רש"י בפ' ק"ק דף מ"ז גבי תרנגולת החזיקה שהוציאה ביצה גוצה בעלמא הוא וז"ל דבר המופרש ממנו ש"מ ומש"ה מותר ג"כ בשליא של השור לאשם שהיה שייך לולד או לשה והיה כחלק מהם לאסור כמותם אבל אם שחטו בה מותר מטעם שפירשה בעלמא הוא וז"ל שייך בדבר הנוצר כל היוצא מהטמא טמא מש"כ בשאר מן שהי לאפי' ביוצא וחלב אי לאו דרבינהו קרא היו מסורים משום שמ"ה מש"ה לף שליא לאסורה אבל בטמאין אין נוהג שמ"ה ויהלי דמורייתא המבואר בבכורות שם דמותר לף שמ"ה נוהג בו מ"מ לף דבשעה שיצא מהזכר היה לאסור משום שמ"ה מ"מ היה קיים ליה להש"ס שנשאה עפרא בעלמא בטעיה ומותר ובעינן עוף טמא הגולד מביצת טהורה או תיפכא כתבו התוספות בד"ה תרנגולתא (בלה דף ל') דבעינן ד' סימני טומאה ותמוהין דבריהם דמ"כ מה מקשה הש"ס בסוגיא דשאר בלאי למה לי נאמר ע"ש גבי הא דמקשה מבלי עשרים ואחד עופות טמאים וה"ל שני כתובים הבאים כאי, ומ"מ ופי' רש"י דל"ל שאר כו' וע"כ ל"ל דמקשה מהאי שהוא מיותר בקרא וכמ"ש התום' בד"ה לא נאמר פרושו דמקשה מתורין שהוא מיותר ע"ש דעל שאר שהוא מיותר לף מקשה כלל דהא בעינן שאר לאסור מיותר דממנו פריך ועיין רש"י ריש דף ס"ח ד"ה שאר נאמר

צא **[א] שצריך להדיח** • דוקא שמתך מהן לח מבל שאיסם יבשים מ"ל הדמה • **ג"ך** • ודבר מרים לפי' יבש נעון לח דמי : **[ב]** **להדיח** • היינו הדמה בעלמא בלא שיפשוף **מבל** במקום דוחקא דסכינא ושמוטית בעינן שיפשוף עד שידע בחומד הדעת שסר ממנו המשמוטית כגון שחתך בשר בסכין שחתך בו חלב מבל דוחקא בלא שמוטית או שמוטית בלא דוחקא מותר בהדמה ודבר רך כגון קיסמין דסימן ע"ו סעיף ה' וכיוצא בזה בעי גרידה ודבר דמ"מ כלל בהדמה כגון מים בשר דבטל במיעוטו וכשעשה במיזד אסור למבטל או למי שנתבטל בסכינו ואם נמלח או נצלה בלא הדמה שנצלע המשהו שעל פניו ב"ק אפ"ה מותר בלא קליפה וכן בחיסורי מעהו מותר לפי' בדבר לח דמ"מ כלל בהדמה ועיין ביחורים : **[ג]** **אסור** • ולא יפה עושין הולבי דרכים שמוכלין בכלי של עובד כוכבים להיל נריך הדמה ודברים שמ"מ בהדמה נאסר לעושין במיזד או למי שנעשה בשבילו ואם נתתכסן בבית עובד כוכבים ומ"מ לעשות שיפשוף להכלים כדיעבד למי ומותר : **[ד]** **ודוקא** • הם"ך חולק אהנ"ה זו וסובר לפי' בלע בחמין מותר בהדמה וביחור דבריו דקאי על מה שכתב המחבר בקערה של חיסור והיינו שנשתמש בו בחמין וע"ז כתב דבדבר יבש מותר כו' לפי' דבר לח בלא הדמה ועי' מ"ש בביחורים דהעיקר דכלי דנשתמשו בו בקביעות חיסור לפי' זעק ולא נכנס בו חיסור ובא להשתמש בו רותח או בקביעות זעק בעינן שפשוף גדול ולא סגי בהדמה ואפי רותח להשתמש בחקרקי זעק בקיעות וכלי שבלע בחמין חסור להשתמש בקערה של חיסור סגי לד"ה בקיעות ושנשתמש בכלי שנריך קיעות או שיפשוף קודם הקיעות והשיפשוף נריך דבר היינן לחוכו הדמה וחסור ליהן לכתחלה דבר שחין דרכו בהדמה גזירה שמא יבשה להדיח : **[ה]** **גבינה** • פי' בלע הדמה וחייבין דלמא יבשה להדיח וכבר נתבאר דוקא כשחתך מהן לח : **[ו]** **בשר רותח** • ולפי' לפי שחוץ לקדרה ג"כ הכל חסור לדידן ש"ך לבל טעם הבלוע מיזו יוצא רק ע"י רוטב ולא מיקרי רוטב אבל רוטב זעק שנפל על דבר גלוד בגון דם או חלב שנפל על לפי חוץ לקדרה לא מיקרי רוטב אבל רוטב זעק שנפל על בשר רותח שבקדרה שהוא בלי רחשין כיון דקי"ל בשעשה הרוטב רותח הוי כרותח שבקדרה אבל בבלי שני לף שמוצח בקוכו דבר גוש דהוי בבלי רחשין לרש"ל מ"מ לא הוי כרוטב ועיין ביחורים : **[ז]** **הבל אסור** • לפי' העליון עדיין קר בולע ונאסר אבל אין לו דין רותח כ"ז שאין היס"ב ולא נאסר מליסור הגופל עליו ולא ממרינן שתאה גבר רק לענין שבולע מתאה **[א]** ובלי בון היו נאסר בשעות על התאה רותח רק מקום הנגיעה נאסר ואחר בולע שנפל על בשר בון שנאסר היו נאסר הבשר מדאורייתא עד שהגיע למאכל בן דרוסתי ואיני נאסר בהגאה והחלב חסור בהגאה מדאורייתא ודבר לא נל מיקרי חיבור הן לענין שאה הן לענין זה אבל זה ואיני ביחורים : **[ח]** **חלב צונן** • לאו דוקא צונן ממש אלא פי' שאין היס"ב מקרי בון ואם והוא כ"ש מקרי בון כדמוכח בסי' ע"ב ס"ו בהג"ה גבי ואם נפף ובסימן ק"ה נתבאר דאין מחמירין אפי' בבלי שבי כ"ו שיש"ב דהוו בב"ל לענין מבליע ומפליט רק שיהיו מפליט ומבליע בחמד וכלי רחשון ממש שחסור מהאי והוטמד על מקום קר וכן דבר גוש היו מתקרר מחתה ואם נפל עליו דבר אחר שהוסר מהאי והוטמד על מקום בון חסור אבל מ"מ היו יכול לבלוע מחתה הבון רק כדי קליפה וכיו עיכוי שנפסק הקילוח וכיו לא נפסק הקילוח בולע כ"ק רק דאם לא נפסק הקילוח מבבל ג"כ ומפליט ובולע בחמד ואם נפסק הקילוח היו מבבל רק שמפליט ומבליע וכן דבר גוש אף שיש לו דין כ"ב מ"מ היו מבבל ועיין ביחורים : **[ט]** **ושאר הבשר מותר** • ואם הוא אבל האם לא ממרינן שתאה גבר ונאסר הבל ועיין ביחורים : **[י]** **מותר בדיעבד** • והט"ז מנריך **ס'** נגד הקליפה ומחלק דבסהקליפה ניכרת בעינן **ס'** נגד הקליפה ומה"ך מסיק דבשהקליפה היה ניכרת אפילו דבר הנבלל לא בעינן **ס'** נגד הקליפה ומותר הבל ול"ק שוב מסי' **ס"מ** דפסק דבעינן **ס'** נגד קליפת הקערה דשם הקליפה ניכרת ועיין ביחורים ס"ק ח' עוד מילוק אחר וכן בין קליפת הבלי לקליפת מאבל ובעירוי שנפסק הקילוח עי' ביחורים בסי' **ל"ב** ום"ס **ל"ד** דמ"ש **ס'** נגד הקליפה לכ"ע ע"ש : **[יא]** **ולצורך גדול** : הם"ך מסיק דוקא בשעשה המלח פעולת פלימת דם פסק כתו אבל בשר בשר שמלתו שלא הפליט המלח דם לעולם ברותח ואפי' בהפ"מ אסור וכן קודם שנתה שיעור מליחה אסור אפי' בהפ"מ ובשעשה המלח פעולת פלימה אפי' בשאה שיעור כבוש בניר היועל לאחר שיעור מליחה מותר בהפ"מ כמבואר בסי' ס"מ ע"ש : **[יב]** **עליון** • לענין כ"ק ודאי דאין חילוק לכ"ע אפי' בשהתחתון הפל ש"ך ועי' **פי' ק"ה** דלדידן אין חילוק במליחה אפי' לאסור הכל ולא שייך לומר כאן מיידי דעריך לפלוט לא בלע מ"נ בבב"ם דדוקא גבי דם אמרינן הכי ולא בשאר איסורים : ש"ך : **[יג]** **ושניהם** • כתב הת"ח דהייט אם הבשר מלוח לבדו אבל אם החלב מלוח לבדו אפילו בשהחלב מותר והש"ך מסיק בע"ע וכ"ל לאסור אפי' בשהחלב לבדו מלוח וחלב כך שהיינו מהותך לא מקרי דבר בלוע ועיין ביחורים דבשהבשר לבדו מלוח ואפל לחלב דאין הבשר נאסר רק כדי קליפה ודוקא להרבה חלב דסוי כעין הדמה לבשר : **[יד]** **לגמרי** • פי' אפי' מליח הכל מותר • ש"ך [ה] ועיין ביחורים דיק הלח מותר אבל היבש אסור דבולע מהלח המלוח כמו מלוח ואפל שמבליע בהאפל : **[טו] מקום אחר** • ואם נפל על כל הכלי וזופה לעזוה לקלוף כל הכלי ג"כ יכול לקלוף כיון שלא נבלע בו רק כ"ק ובסימן קכ"ח הלא מהני קליפה דשם נבלע בכולו ע"י חמין משא"כ הכא במליחה ועיין בל"י שכתב דלא מהני הגעלה ע"י עירוי לכלי שנאסר במליחה כדי קליפה ע"ש : **[טז] שמינה** • או הבשר או הגבינה : **[יז]** **ע"ל** • דשם נתבאר לדידן אין חילוק בין כחום לממן וכל מליחה הוו מפערין בם' : **[יח]** **בולחו** • ואף אם לא נמלח כלל ומי בעי קליפה כדין אם לנון ואף שהלבי שוקע לתוך החלב והחלב לף עליו דכל שהוא במקומו גובר ומקרר בקליפה **פני** : **[יט]** **בקעים** • וכזה לא מהני ס' ואף לחיכא ס' לאסור ועיין ביחורים ס"ק ט"ו : **[כ]** **בתבלין** • וה"ה מחוכל במלח ומאר דבריס החריפים יש להחמיר ובעיון דוקא שלא יהיה נאכל מחמת חיבוזו • עיין ביחורים ס"ק י"ד : **[כא]** **אפוי ומבושל** • פי' לאפוי ומבושל חמוד כבלי למר ברוחה ולמר בנון ובעיון דוקא מבושל עד שיהיה כמאכל ב"ד עכ"פ וקודם לכן אף שהוא רותח מכלי ראשון שהוא מבשל ולאו דכיך הוא ואין לו דין בישול ועיין ביחורים : **[כב]** **דינא הבי** • הטעם כיון דנלה או נאפה או נתבשל אע"ג דנונן הוא דכיך ובולע ואפי' לא נמלח כלל ומ"מ אחלב מותר ולא חמרינן דמפליט הלבי או האפוי והמבושל ש"ך ולאו דוקא שנפל לדבר גלוד אלא אפי' בגע לתחיכה נאסר הבל בשהוא מתוכל • ועיין ביחורים : **[כג]** **חפסד מרובה** • וכשהחלב מלוח קלת אפי' נאכל מחמת מלחו כתב הש"ך לאסור להא במליחה מועטת אפי' כאי היינו מותר רק בהפ"מ בסעיף ה' מטעם לאחן לף בקיחין ובללי אפי' היינו ממלח כלל ג"כ היינו מותר רק בהפ"מ ואחרי קולי לף מקיחין בשביל הפ"מ ובשהחלב היינו נמלח כלל סיים שם"ך בע"ע אם יש להחיר בהפ"מ ע"ם מ"מ יש לסמוך להרש ולהחיר בהפ"מ בשהחלב לף נמלח כלל :

המשך

בחתן במליחה ונליה משום שם"ל בבל האסורין במליחה ונליה בם' בשנותר בסימן תס"ו וס"ב בעונן לבני לב"ע בהדמה בשאר איסורין בסימן תס"ו ס"ק ס' ומש התרכתי והמחירין שם לף המים ע"ב שבני הדמה היינו רק חומרא בעלמא ובמי שנהג בהדמה ובדבתיבנא בסוף הקונטרס המ"ל בסימן ת"ס ס"ק ל"ג ומב"ם בהדמה ולפ"ז בשעין קליפה הל"ל ג"ב תלוי בפלוגתא הל"ל להמחן שם"ל בהדמה אלא חומרא בעלמא דמוחר במקום שנהגו להקל ולפילו בחתן במ"ם ס"ק ל"ג ומב"ם בהדמה ולפילו חומרא בעלמא היינו אוסר מחרת אפילו בב"ק ונראה דה"מ דמתבשר בפ"י סעיף ג' שבתב דשם שחט בלע הדמה ידיח שתחתו עליו הט"ז והש"ך ס"ל דהדמה הוא מדינא ולבך אוסר האחרים ב"ק ולדינא ס"ל בין דהפמ"ז מבריע בהלבות שפת דאיני אוסר בנון אף דהמים

סימן צ"א בחידושים סק"ו [א] ובלי נונן • עיין לקמן בביחורים סי' ק"ה סק"ט : **באותו** ס"ק **וחלב רותח** • **ל"ל נונן** . **שם ובשר נונן** : **ל"ל רותח** : **שם בחידושים ס"ק י"ד [ב] ועיין בביחורים דק בלו**

שוכר • **נפי שם שבתב בפ"ק מקודם דבחלב לבד מלוח לאסור בחלב ס"ב שבת בלא גם בלא לאסור**

צ (א) ובין בך • עט"ז ס"ק ג' שתמה להרשב"ל בתה"ל שבתב הטעם משום למיעין שמא לף פלט בל חלבו בקדרה הרחשונה דל"ב למה הוצרך בש"ם לומר בין דחמר ל"י ובחל עצמו לאסור בח"ל ובחל בשר בחלב בקדרה בחשונה וכו' ובלחה דשרשב"ל ס"ל בפי' החמרון שבחבו החום' חולין דף ל"ו ד"ה חלא מעתה דלף דבקדרה רחשונה לף יצא בל החלב מ"מ בישול הבני חיבו חולש יותר מבישול הרחשון וכל מה שסופו לצאת יצא בקדרה הרחשונה וע"ב ל"ל לדבריהם דבבחל יצילת נוף החלב בעינן וב"ז שלא יצא נוף החלב לף בעמו חיבו חוסר דבינן שמחלק על העיקר אם חלב בין בלא פירש בש"ם רש"י ז"ל בחולין דף ק"מ בעשם חיבו ממור מהעיקר וכן מוכח מהא דבעי התם בכולה תשערינן חו במאי דפיק מיניה משערינן ולא בעי כן בכל האיסורין ותדרשה קי"ל בכל האיסורין דאפילו הסיר האיסור אלא חסור וכאן בבחל בעי לה וע"ש בתוס' ד"ה חלא מעתה דשם חיבו משערין במאי דפיק מיניה ג"ל לבעור רק בגד החלב שיצת ולא בגד החלב הנשאר בתוכו שבתבו שם דשם משערין במאי דפיק מיניה חבל בשר בחלב ועי"ז מבשי הש"ס בווחת הרשב"ל שבתב דחיבו בין חלב בבחל בלל וח"ב לא היה לו להיות בבישול שני בבחל מן המין בקושיית התוס' שם דף ל"ז בד"ה וכחל מן המין וז"ל בין דחב"ב ליבעי ס' לבד מבחל ותירוצם לף שיוב רבנן בח"ל דהא שוב אין חלב בבחל בלל וח"ב לא היה לו להיות בבישול שני בבחל מן המין בקושיית התוס' שם דף ל"ז בד"ה וכחל מן המין וז"ל בין דחב"ב ליבעי ס' לבד מבחל ותירוצם לף שיוב רבנן בח"ל דהא שוב אין חלב בבחל בלל וח"ב לא היה לו להיות בבישול שני בבחל לומר הטעם דילמא לף פלט בל חלבו וכו' ומשום חלב הנשאר חוסר ובח"ם ולף משום נוף הבשר שבבחל ומש"ה בבחל מן המין לף בבישול שני : **(ב)** **יש להתיר בדיעבד** • עש"ך שבתב שבבחל ומש"ה בבחל מן המין לף בבישול שני : **(ב)** **יש להתיר בדיעבד** • עש"ך שבתב חלב לבדה מותר ע"י קרישה ס"ו • ולבחורה קשה בין דחיישין לדעת רש"י לאסור לבלל עם בשר ע"י קרישה ו"ב הטעם דבשאר חלב לף לחר הקרישה ומחיישין ג"ב לדעת רש"י לומר דהחלב לחר שפירש נאסר מטעם בשר בבחל גופיה דהא לסברין לף קרישה לפילו נתבלל בדבה לם בן לפילו ע"י קרישה היה לנו לאסור לפילו לבדה ול"ל דלף חיישין שיאתר כ"ב חלב לחר הקרישה שיהיה יכול לצאת נוף החלב וכל שחיבו יוצא נוף החלב ממש חיבו חוסר כמ"ש לעיל משא"ב עם בשר הבשר נכנס לתוך הלחלוחית החלב הנשאר ותוסרו : **(ג)** **העליון מותר** • ונקשה לם הבחל למעלה למה לף תאסר כיון דהבשר מפעפע למעלה וכנסם טעם לתוך החלב שבגומות ותוסרה דלף רש"י מודה דבשר לחר חתיך חלב שבתוכה בפירש דהא תסוכה בביאת עם בשר לפילו אינה ס' ונ"ב לף נאסרה רק קודם שיצת החלב דאחר שיצת בשר נתבטלו ונראה כיון דחלב תחוכה דבבחל לף תסרו רק בשתערב תמוניות ממש נוסף לתוך החלב וכן בשעשה בשר לחלב או להיפך לף תסרו ומש"ה בתותי בישרל תמוניות ממש בחלב ואינו בשבלע עם בשר אבל עילוי בישרל אין בו רק טעם ותותר ואינו תסור : **צא** **(א)** **שצריך להדיח** • הני הדמה הוא בלע שיפשוף בש"ם הרשב"ל דף ק"ב ע"ש עוד שבתב דיש שנריך שיפשוף גדול בידים שיבע יותר מהדמה הבשר שמדיחין תותו בשביל דם והחוח עד שידע בחומד הדעת שסר ממנו המשמוטית והביחו הש"ך בסי' י' ס"ק כ' והייט בשחתך בשר בסכין שחתך בו חלב דאיכא דוחקא דסכינא והוא דבר שמן והוכיח זה מחולין דף י' דטעם נריך שיהיה לו ג' סכינים לחלבים ולבשר לף דבשר מי דרכו בהדמה בלע ע"ב לנריך שיפשוף ובשר מי אין דרכו בשיפשוף אבל שמן בלע דוחקא דסכינא אוחו דבר שמן והוכיח לף בעמו שיפשוף בש"ם הרשב"ל גופיה שם במ"ה ע"ש שמביא ראיה מקרא דויאמינו לעניו מבשל דבשלחו בעי הדמה ומה דבשלחו כתב הרשב"ל בשם הגה"ה שבתב דביבש מותר בשלע בלע הבלי רק בגון מבשל דבשלחו בעי הדמה ומה"ע ס"ב שבתב דבשר בחלב הבל היבש אסור בלע בחלב לבדו אבל אם החלב לבדו מלוח והבל מבליע בהבל ע"ש ובדבר מריף פליג שם מהרב בתוב בדברים מריפים נראה דאפי' יבשים בעי הדמה וכ"כ הפ"מ בלמוכח בסעיף ה' דבשניהם מלוחים אפי' יבשים בעי הדמה ומה"ע ס"ב מה בלע מחלק בת"ח בין לח ליבש כמו שמחלק בד"מ דבת"ח מקשה אהא דת"ח דמייני לעניו תבלין דהוא ד"ח ודבר מריף יבש בנון לח דמי בלמוכח מהא דבשניהם מלוחים יבשים בסעיף ה' • ועש"ך ס"ק ג' וים שם ע"ם וע"ל סי' ס"ם ס"ק פ"ם בתוס' דשם בתב דבבלים נמי דינא הבי : **(ג)** **אסור** • עט"ז ס"ק ג' שבתב דהמי מלח שהוא בבלי אינו דלף שנל דבמבח"ל אם הח דמבח בשר בחלב ובדבים אלו בא"ב מבוחר בש"ם בתוס' ד"ה וכחל עצמו אסור שוייה רבנן בחתיכה גבילה פי' בין דבבר נאסר החלב שבגומות ול"נ בש"ם התום' בד"ה וכחל מן המין לף שיהיו יוצא נוף החלב מ"מ חוסר החלב המקלח שנאסר בגומות בעצמו בשר לף בשר הבחל שאוסרין בעצם וזהו ג"ב כוונת הרשב"ל שבתב דחיישין שמא לף פלט בל חלבו ומ"ב לא היה לו להיות בבישול שני בבחל מן המין בקושיית התוס' שם לף ל"ז בד"ה וכחל מן המין וז"ל בין דחב"ב ליבעי ס' לבד מבחל ותירוצם לף שיוב רבנן בח"ל דהא שוב אין חלב בבחל בלל וח"ב לא היה לו להיות בבישול שני בבחל מן המין בקושיית התוס' שם לף ל"ז בד"ה וכחל מן המין וז"ל בין דחב"ב ליבעי ס' לבד מבחל ותירוצם לף שיוב רבנן בח"ל דהא שוב אין חלב בבחל בלל וח"ב לא היה לו להיות בבישול שני בבחל לומר הטעם דילמא לף פלט בל חלבו וכו' ומשום חלב הנשאר חוסר ובח"ם ולף משום נוף הבשר שבבחל ומש"ה בבחל מן המין לף בבישול שני : **(ב)** **יש להתיר בדיעבד** • עש"ך שבתב חלב לבדה מותר ע"י קרישה ס"ו • ולבחורה קשה בין דחיישין לדעת רש"י לאסור לבלל עם בשר ע"י קרישה ו"ב הטעם דבשאר חלב לף לחר הקרישה ומחיישין ג"ב לדעת רש"י לומר דהחלב לחר שפירש נאסר מטעם בשר בבחל גופיה דהא לסברין לף קרישה לפילו נתבלל בדבה לם בן לפילו ע"י קרישה היה לנו לאסור לפילו לבדה ול"ל דלף חיישין שיאתר כ"ב חלב לחר הקרישה שיהיה יכול לצאת נוף החלב וכל שחיבו יוצא נוף החלב ממש חיבו חוסר כמ"ש לעיל משא"ב עם בשר הבשר נכנס לתוך הלחלוחית החלב הנשאר ותוסרו : **(ג)** **העליון מותר** • ונקשה לם הבחל למעלה למה לף תאסר כיון דהבשר מפעפע למעלה וכנסם טעם לתוך החלב שבגומות ותוסרה דלף רש"י מודה דבשר לחר חתיך חלב שבתוכה בפירש דהא תסוכה בביאת עם בשר לפילו אינה ס' ונ"ב לף נאסרה רק קודם שיצת החלב דאחר שיצת בשר נתבטלו ונראה כיון דחלב תחוכה דבבחל לף תסרו רק בשתערב תמוניות ממש נוסף לתוך החלב וכן בשעשה בשר לחלב או להיפך לף תסרו ומש"ה בתותי בישרל תמוניות ממש בחלב ואינו בשבלע עם בשר אבל עילוי בישרל אין בו רק טעם ותותר ואינו תסור : **צא** **(א)** **שצריך להדיח** • הני הדמה הוא בלע שיפשוף בש"ם הרשב"ל דף ק"ב ע"ש עוד שבתב דיש שנריך שיפשוף גדול בידים שיבע יותר מהדמה הבשר שמדיחין תותו בשביל דם והחוח עד שידע בחומד הדעת שסר ממנו המשמוטית והביחו הש"ך בסי' י' ס"ק כ' והייט בשחתך בשר בסכין שחתך בו חלב דאיכא דוחקא דסכינא והוא דבר שמן והוכיח זה מחולין דף י' דטעם נריך שיהיה לו ג' סכינים לחלבים ולבשר לף דבשר מי דרכו בהדמה בלע ע"ב לנריך שיפשוף ובשר מי אין דרכו בשיפשוף אבל שמן בלע דוחקא דסכינא והוא דבר שמן והוכיח לף בעמו שיפשוף בש"ם הרשב"ל גופיה שם במ"ה ע"ש שמביא ראיה מקרא דויאמינו לעניו מבשל דבשלחו בעי הדמה וכ"כ בהג"ה שבתב דביבש מותר בשלע בלע הבלי רק בגון מבשל דבשלחו בעי הדמה ומה"ע ס"ב שבתב דבשר בחלב הבל היבש אסור בלע בחלב לבדו אבל אם החלב לבדו מלוח והבל מבליע בהבל ע"ש ובדבר מריף פליג שם מהרב בתוב בדברים מריפים נראה דאפי' יבשים בעי הדמה וכ"כ הפ"מ בלמוכח בסעיף ה' דבשניהם מלוחים אפי' יבשים בעי הדמה ומה"ע ס"ב מה בלע מחלק בת"ח בין לח ליבש כמו שמחלק בד"מ דבת"ח מקשה אהא דת"ח דמייני לעניו תבלין דהוא ד"ח ודבר מריף יבש בנון לח דמי בלמוכח מהא דבשניהם מלוחים יבשים בסעיף ה' • ועש"ך ס"ק ג' וים שם ע"ם וע"ל סי' ס"ם ס"ק פ"ם בתוס' דשם בתב דבבלים נמי דינא הבי : **(ג)** **אסור** • עט"ז ס"ק ג' שבתב דהמי מלח שהוא בבלי אינו דלף שנל דבמבח"ל אם הח דמבח בשר בחלב ובדבים אלו בא"ב מבוחר בש"ם בתוס' ד"ה וכחל עצמו אסור שוייה רבנן בחתיכה גבילה פי' בין דבבר נאסר החלב שבגומות ול"נ בש"ם התום' בד"ה וכחל מן המין לף שיהיו יוצא נוף החלב מ"מ חוסר החלב המקלח שנאסר בגומות בעצמו כמו שבר לף בשר הבחל שאוסרין בעצם וזהו ג"ב כוונת הרשב"ל שבתב דחיישין שמא לף פלט בל חלבו ומ"ב לא היה לו להיות בבישול שני בבחל מן המין בקושיית התוס' שם לף ל"ז בד"ה וכחל מן המין וז"ל בין דחב"ב ליבעי ס' לבד מבחל ותירוצם לף שיוב רבנן בח"ל דהא שוב אין חלב בבחל בלל וח"ב לא היה לו להיות בבישול שני בבחל מן המין בקושיית התוס' שם לף ל"ז בד"ה וכחל מן המין וז"ל בין דחב"ב ליבעי ס' לבד מבחל ותירוצם לף שיוב רבנן בח"ל דהא שוב אין חלב בבחל בלל וח"ב לא היה לו להיות בבישול שני בבחל לומר הטעם דילמא לף פלט בל חלבו וכו' ומשום חלב הנשאר חוסר ובח"ם ולף משום נוף הבשר שבבחל ומש"ה בבחל מן המין לף בבישול שני : **(ב)** **יש להתיר בדיעבד** • עש"ך שבתב חלב לבדה מותר ע"י קרישה ס"ו • ולבחורה קשה בין דחיישין לדעת רש"י לאסור לבלל עם בשר ע"י קרישה ו"ב הטעם דבשאר חלב לף לחר הקרישה ומחיישין ג"ב לדעת רש"י לומר דהחלב לחר שפירש נאסר מטעם בשר בבחל גופיה דהא לסברין לף קרישה לפילו נתבלל בדבה לם בן לפילו ע"י קרישה היה לנו לאסור לפילו לבדה ול"ל דלף חיישין שיאתר כ"ב חלב לחר הקרישה שיהיה יכול לצאת נוף החלב וכל שחיבו יוצא נוף החלב ממש חיבו חוסר כמ"ש לעיל משא"ב עם בשר הבשר נכנס לתוך הלחלוחית החלב הנשאר ותוסרו : **(ג)** **העליון מותר** • ונקשה לם הבחל למעלה למה לף תאסר כיון דהבשר מפעפע למעלה וכנסם טעם לתוך החלב שבגומות ותוסרה דלף רש"י מודה דבשר לחר חתיך חלב שבתוכה בפירש דהא תסוכה בביאת עם בשר לפילו אינה ס' ונ"ב לף נאסרה רק קודם שיצת החלב דאחר שיצת בשר נתבטלו ונראה כיון דחלב תחוכה דבבחל לף תסרו רק בשתערב תמוניות ממש נוסף לתוך החלב וכן בשעשה בשר לחלב או להיפך לף תסרו ומש"ה בתותי בישרל תמוניות ממש בחלב ואינו בשבלע עם בשר אבל עילוי בישרל אין בו רק טעם ותותר ואינו תסור :

הגהות והשגות רע"ק

סימן צ"א בחידושים סק"ו [א] ובלי נונן • עיין לקמן בביחורים סי' ק"ה סק"ט : **באותו** ס"ק **וחלב רותח** • **ל"ל נונן** . **שם ובשר נונן** : **ל"ל רותח** : **שם בחידושים ס"ק י"ד [ב] ועיין בביחורים דק בלו**

שוכר • **נפי שם שבתב בפ"ק מקודם דבחלב לבד מלוח לאסור בחלב ס"ב שבת בלא גם בלא לאסור**

דהמיס ע"ח בהדחה וע"כ אפי' מצהו אין כאן רק להדחה הוא רק חומרא בעלמא לכתחלה וע"כ ס"ל אינו אוסר כמליחה ולזיה כ"ק והא שכתבו בסימן י' שצריך קליפה מיירי שהבשרן אינו נקי ומצוי טיפת דם על שחיטה שעל פניו כן נראה לי: (ד) ודוקא · עפ"י ס"ק ג' ודבריו קצת תמוהין דמה שכתב דלאו אינו אלא מהאיסור בכל גוונא יש לתמוה מין לו הבנה והיה מה שדעתו דלפילו רמז הכלי היטב צריך להדיח מה שנשתמש בו ולא סגי בהדחה ככלי נראה דס"ל דבכלי בעינן שיפשוף דוקא וכמו שנתבאר לקמן ומ"ש דק"ו הוא דאוסר להשתמש בו צונן לא קאמר דע"כ הא דאוסר להשתמש בו יבש מיירי לריכא בכלי בליעה לפי ריכא בליעה ולפי לאסור להשתמש בו יבש אם דהא אם ולפי לאפלים ולאוסר והכא מיירי בהרב שבלע הכלי בצונן לריכא בליעה בכלי ולא ולפי לאסור להשתמש בו יבש אם ולפי לאפלים ולאוסר והכא מיירי בהרב שבלע הכלי בצונן לריכא בליעה בכלי אין רמז מהלה בכלי בליעה לפי ריכא בליעה ולפי לאסור להשתמש בו יבש אם ולפי לאפלים ולאוסר והכא מיירי בהרב שבלע הכלי בצונן לריכא בליעה בכלי פליטה כלל סגי בקיומו להעביר הבשן שעל פניו בקיומו סגי אלן מה שנראה לי בכוונת דברי הח"ת שלייצב כל התמיהות שתמה עליו הש"ך בהדה הכלי שנשתמש בו צונן ולפי להשתמש בו צונן כמבואר לקמן סי' קכ"ו ס"ק ס"ו וע' נב"י בשיר דיליף לה מהא דקתני מדיחן ומצטיל מלמע בשיעור דוקא דלתנ"ה למה לי להדחה בעלמא בהדחה רק בשיפשוף גדול וכ"מ מקומות שהמ"ח שהקשה מהא דכלים של עובד כוכבים שהודחו מהא דבעה"ע והילך נשוה לרבן שלא כל בני הגולה לטובה דהא כבר היה הדחה לכלי ומה"ת נצריך עוד הדחה למחכל אלא ולפי לסובר דמהכלי שנשתמש בו חיסור בקביעות לא סר המנוגים בהדחה רק בשיפשוף ולפי דברי הב"ד שהבחתי דהשיפשוף הוא במקום נעיצה בסכין יפה כתב הד"מ הביאו הש"ך בסימן קכ"ג ס"ק י' דמותר ליתן לתוכו תחר השיפשוף אפי' ד"ח כמו תחר נעיצה בסכין כמבואר בסוף סי' קכ"ג ומה שהקשה שם הש"ך מדברי הח"ת מכלן דמשמע דאסור ליתן לתוכו דבר חריף לא לא קשה כלל דהח"ת מיירי בהדחה בעלמא בלא שיפשוף לאחר שיפשוף אפי' דבר חריף לא מותר ליתן לתוכו וכמ"ש בד"מ הביאו הש"ך בסי' קכ"ג סק"ק י' וע"כ מיירי בלא שיפשוף רק בהדחה בעלמא ויון דבהדחה בעלמא לא סר המנוגים מעל הכלי וכמבואר בסי' קכ"ג סעיף ג' וכדמוכח מהרך לשות שהבחתי צריך דבר הניתן לתוכו הדחה וע"כ מקשה מבעה"ע ומחלק שפיר בין כשנבלע ע"י תמין ובין כשנבלע ע"י צונן ומילוק ברור הוא אחר שכתב הב"ד דהשיפשוף הוא במקום נעיצה בסכין והמוס' בחולין דף ק"ל ד"ה והלכתא כתבו דסכין ג"ס נעיצה רק כשנבלע ברותח אבל כשנבלע בצונן לא בעי רק הדחה אלא נסתר ומחלוק זו המנוגים כל כך ע"ם וה"ג בכלי לענין שיפשוף ולא קשה שוב מה שהקשה הש"ך להא דבסי' קכ"ג מבואר דאוסר להשתמש בו צונן ולא קשה מידי דשם מיירי ע"י שיפשוף כמ"ש בד"מ בשם ס"ק ד' על דברי הטור הללו דאוסר ליתן לתוכו תומן ומדמה לה למ"ש הרשב"א דאוסר לחתוך דבר חריף בסכין ע"י נעיצה אלמא מיירי בשיפשוף דהוא במקום נעיצה כמ"ש הב"ה ס"ל וכוונת הח"ת בהרחיב שמביאה בסי' קכ"ג הוא כמו שהביא הב"ד רהיה דהדחה בכלים הוא שיפשוף קשה מהא דבעינן נעיצה בסכין וכן הוא כוונת הח"ת דכלי שנשתמש בחמין לא מהני הדחה כמו שהיו מועיל בסכין הדחה בסי' קכ"ג רק נעיצה לף דבסי' י' לא בעינן בסכין רק הדחה וע"כ הוא מעשה דבסי' קכ"ג מיירי שנבלע ברותח משום דבסי' קכ"ג בחולין דף ח' בד"ה והלכתא ושיפשוף בכלים הוא במקום נעיצה כמ"ש הב"ה ס"ל ומה שהקשה הש"ך מהא דמביא הח"ת רהיה מהא דמיתיר הרשב"ץ לאלות בשר בכלי יי"נ הא בשר חי דרכו בהדחה לא קשה מידי דבהדיא כתב הע"ז בסי' י' ס"ק ט"ו והש"ך שם בס"ק י"ט לחלק לענין זה והא לא הודח הסכין דצריך הבשר קליפה מחמת שנבלע בעין שיפשוף היינו להשתמש בקביעות צונן ומלמע לא מהני הדחה לכלי חרס גזירה דילמא אתי לאשתמושי בחמין ע"ם הש"ך דבסי' ביצה ולפי לאסור ובכי מיירי התוס' והמרדכי פ' אין מעמידין בע"ז דף ל"ב ויש ס"ם בש"ך שכתב בס"ד פ' אלו ערפות ופ"ל פ' אין מעמידין אין טעם היאסור כמ"ש הר"ן בשבחים משום דכיון דלא מהני הבעלה לכלי חרס גזירה דילמא אתי לאשתמושי בחמין ע"ם דבסי' ביצה ולפי לאסור ובהדיא התירו שם התוספות ביצה ובן מוכח בד"מ סי' קכ"ו דלק נגד להשתמש בו בקביעות גזירה זו ואפי' בשאר כלים רק הטעם בכלי חרס הוא משום שכתב הרשב"ם פ' כל הבשר דף קי"ח והר"ן בשבחים ובחולין דכ"ח כיון דבלועתן מרובה פולטין אף בצונן ומש"ה אסרו בלח והתירו ביצה ופ"ז בשאר כלים שאין מועיל הגעלה כגון כלי עצם מותר להשתמש בו דלך ערפות שלמים בסי' ס"ו ס"ק ס"ו מסיק דאפילו בכ"ח מותר אחר הדחה :

ביאור מזה דכלי שנשתמש בו בקביעות אסור אפי' צונן בלח כביצה ובא להשתמש בו רותח או בקביעות צונן בעינן שיפשוף כמבואר סי' קכ"ו סעיף ג' ובשם רוצה להשתמש בתקרוי צונן סגי בקיומו אפילו לדעת הרמ"א כיון שלח נשתמש בכלי רק בצונן ובכלי שבלע ברותח אסור להשתמש בקביעות צונן משום גזירה דילמא אתי לאשתמושי ברותח ובתקרוי צונן לדעת הש"ך סגי בקיומו ול"ח לח אסור אפי' אחר שיפשוף ולדעת הרמ"א והעיקר כדבריו בעינן שיפשוף ואחר שיפשוף מותר ליתן לתוכו אפילו דבר חריף דשיפשוף הוי במקום נעיצה וכן הדין אפילו בכלי חרס וכלי שנשתמש בו בתקרוי אסור סגי בקיומו כמבואר בסי' י' וכשנשתמש בכלי במקום שצריך קיומו או שיפשוף ולא עשה כן צריך דבר הניתן לתוכו הדחה ולכתחלה אסור ליתן לתוכו דבר שאין דרכו בהדחה משום גזירה שמא יבשל בהם :

(ה) הבל אשור משום דהחחה גבר הוה לכאורה בהא דהחחה גבר יש הפרש בין כשהחחתון חם ובין שהחחתון קונן דהוה כשהחחתון חם והעליון קר אין החחתון גובר רק להבליע בו ולהפליט ממנו אבל לא להיות נקרא רותח לענין שם הניתן אחיכה קרוי על אחיכת רותחת ושניהם היחר ואח"כ נפל על האחיכה הקרה העליונה אסור ואפי' לאחיכה נאסרת בשעת נפילה על האחיכה החחתונה אסור אבל ולא אמרינן דנאחב כיון שהחחתון רותח וגובר עליו דהא אפילו מונח על האש ממש אינה נאסרת מהאיסור הנופל עליו עד שיהיה היס"ב וכן מוכח במסכת שבת דף מ"ח במותר ליתן לתוך המיחם מיס מכוונין כדי להפסיד מלמע דלא אמרינן דהמיחם החחתון שהוא חם גובר ומבשל להעליון הקר כל זמן שאינו רותח אבל אם נעשה רותח עד שהיס"ב חוס זה הוא כחוס כלי לאשון כיון שהחחתון רותח מכ"ש והעליון נרחת אמרינן דהחחתון גיבר ושונה אותו כרותח על כלי לאשון ונראה לזה מהא דאמרינן בפסחים דף ע"ז דאזיל רונב ומרחא ליה לחרם והלר מבוי ליה לפסח והוי כלי מחמת דבר אחר וא"כ ה"ה בנחת אם העליון הוא מים שבישל דילהו הוי כהיס"ב חייב משום מבשל בחולדות האור כשנעשה רותח שהיס"ב וכן הדין בבה"ח רק דשם בעינן שיהיה כמאכל בן דרוסאי אבל להבליע ולהפליט מבליע ומפליט מהחחתון לרותח אף שהעליון עדיין קר מלמע הלקו הפוסקים אבל כשהחחתון קר והעליון אם לכאורה נראה דמקרי להעליון והעליון נחשב קר אף שעדיין לא פסק כח החמימות מהעליון והיס"ב מ"מ נחשב העליון כצונן להא מפשט זה כלי אינו מבליע ומפליט מאחר שנתקרר מחחתה כמו שהקשה הש"ך בשם ס"ק והא שכתבו בסימן י' שצריך קליפה מיירי שהבשרן אינו נקי ומצוי טיפת דם על שחיטה שעל פניו כן נראה לי: (ד) ודוקא · עפ"י ס"ק ג' ודבריו קצת תמוהין דמה שכתב דלאו אינו אלא מהאיסור בכל גוונא יש לתמוה מין לו הבנה והיה מה שדעתו דלפילו רמז הכלי היטב צריך להדיח מה שנשתמש בו ולא סגי בהדחה ככלי נראה דס"ל דבכלי בעינן שיפשוף דוקא וכמו שנתבאר לקמן ומ"ש דק"ו הוא דאוסר להשתמש בו צונן לא קאמר דע"כ הא דאוסר להשתמש בו יבש מיירי לריכא בכלי בליעה לפי ריכא בליעה ולפי לאסור להשתמש בו יבש אם ולפי לאפלים ולאוסר והכא מיירי בהרב שבלע הכלי בצונן לריכא בליעה בכלי אין רמז מהלה בכלי בליעה לפי ריכא בליעה ולפי לאסור להשתמש בו יבש אם ולפי לאפלים ולאוסר והכא מיירי בהרב שבלע הכלי בצונן לריכא בליעה בכלי פליטה כלל סגי בקיומו להעביר הבשן שעל פניו בקיומו סגי אלן מה שנראה לי בכוונת דברי הח"ת שלייצב כל התמיהות שתמה עליו הש"ך בהדה הכלי שנשתמש בו צונן ולפי להשתמש בו צונן כמבואר לקמן סי' קכ"ו ס"ק ס"ו וע' נב"י בשיר דיליף לה מהא דקתני מדיחן ומצטיל מלמע בשיעור דוקא דלתנ"ה למה לי להדחה בעלמא בהדחה רק בשיפשוף גדול וכ"מ מקומות שהמ"ח שהקשה מהא דכלים של עובד כוכבים שהודחו מהא דבעה"ע והילך נשוה לרבן שלא כל בני הגולה לטובה דהא כבר היה הדחה לכלי ומה"ת נצריך עוד הדחה למחכל אלא ולפי לסובר דמהכלי שנשתמש בו חיסור בקביעות לא סר המנוגים בהדחה רק בשיפשוף ולפי דברי הב"ד שהבחתי דהשיפשוף הוא במקום נעיצה בסכין יפה כתב הד"מ הביאו הש"ך בסימן קכ"ג ס"ק י' דמותר ליתן לתוכו תחר השיפשוף אפי' ד"ח כמו תחר נעיצה בסכין כמבואר בסוף סי' קכ"ג ומה שהקשה הש"ך מדברי הח"ת מכלן דמשמע דאסור ליתן לתוכו דבר חריף לא לא קשה כלל דהח"ת מיירי בהדחה בעלמא בלא שיפשוף לאחר שיפשוף אפי' דבר חריף לא מותר ליתן לתוכו וכמ"ש בד"מ הביאו הש"ך בסי' קכ"ג ס"ק י' וע"כ מיירי בלא שיפשוף רק בהדחה בעלמא ויון דבהדחה בעלמא לא סר המנוגים מעל הכלי וכמבואר בסי' קכ"ג סעיף ג' וכדמוכח מהרך לשות שהבחתי צריך דבר הניתן לתוכו הדחה וע"כ מקשה מבעה"ע ומחלק שפיר בין כשנבלע ע"י תמין ובין כשנבלע ע"י צונן ומילוק ברור הוא אחר שכתב הב"ד דהשיפשוף הוא במקום נעיצה בסכין והמוס' בחולין דף ק"ל ד"ה והלכתא כתבו דסכין ג"ס נעיצה רק כשנבלע ברותח אבל כשנבלע בצונן לא בעי רק הדחה אלא נסתר ומחלוק זו המנוגים כל כך ע"ם וה"ג בכלי לענין שיפשוף ולא קשה שוב מה שהקשה הש"ך להא דבסי' קכ"ג מבואר דאוסר להשתמש בו צונן ולא קשה מידי דשם מיירי ע"י שיפשוף כמ"ש בד"מ בשם ס"ק ד' על דברי הטור הללו דאוסר ליתן לתוכו תומן ומדמה לה למ"ש הרשב"א דאוסר לחתוך דבר חריף בסכין ע"י נעיצה אלמא מיירי בשיפשוף דהוא במקום נעיצה כמ"ש הב"ה ס"ל וכוונת הח"ת בהרחיב שמביאה בסי' קכ"ג הוא כמו שהביא הב"ד רהיה דהדחה בכלים הוא שיפשוף קשה מהא דבעינן נעיצה בסכין וכן הוא כוונת הח"ת דכלי שנשתמש בחמין לא מהני הדחה כמו שהיו מועיל בסכין הדחה בסי' קכ"ג רק נעיצה אף דבסי' י' לא בעינן בסכין רק הדחה וע"כ הוא מעשה דבסי' קכ"ג מיירי שנבלע ברותח משום דבסי' קכ"ג בחולין דף ח' בד"ה והלכתא ושיפשוף בכלים הוא במקום נעיצה כמ"ש הב"ה ס"ל ומה שהקשה הש"ך מהא דמביא הח"ת רהיה מהא דמיתיר הרשב"ץ לאלות בשר בכלי יי"נ הא בשר חי דרכו בהדחה לא קשה מידי דבהדיא כתב הע"ז בסי' י' ס"ק ט"ו והש"ך שם בס"ק י"ט לחלק לענין זה והא לא הודח הסכין דצריך הבשר קליפה מחמת שנבלע בעין שיפשוף היינו להשתמש בקביעות צונן דקביעות צונן כרותח דמי משום גזירה דילמא אתי לאשתמושי ברותח ומ"ש הש"ך דבכ"ח לאסור ובכי מיירי התוס' והמרדכי פ' אין מעמידין בע"ז דף ל"ב ויש ס"ם בש"ך שכתב בס"ד פ' אלו ערפות ופ"ל פ' אין מעמידין אין טעם היאסור כמ"ש הר"ן בשבחים משום דכיון דלא מהני הבעלה לכלי חרס גזירה דילמא אתי לאשתמושי בחמין ע"ם דבסי' ביצה ולפי לאסור ובהדיא התירו שם התוספות ביצה ובן מוכח בד"מ סי' קכ"ו דלק נגד להשתמש בו בקביעות גזירה זו ואפי' בשאר כלים רק הטעם בכלי חרס הוא משום שכתב הרשב"ם פ' כל הבשר דף קי"ח והר"ן בשבחים ובחולין דכ"ח כיון דבלועתן מרובה פולטין אף בצונן ומש"ה אסרו בלח והתירו ביצה ופ"ז בשאר כלים שאין מועיל הגעלה כגון כלי עצם מותר להשתמש בו דלך ערפות שלמים בסי' ס"ו ס"ק ס"ו מסיק דאפילו בכ"ח מותר אחר הדחה :

ביאור מזה דכלי שנשתמש בו בקביעות אסור אפי' צונן בלח כביצה ובא להשתמש בו רותח או בקביעות צונן בעינן שיפשוף כמבואר סי' קכ"ו סעיף ג' ובשם רוצה להשתמש בתקרוי צונן סגי בקיומו אפילו לדעת הרמ"א כיון שלח נשתמש בכלי רק בצונן ובכלי שבלע ברותח אסור להשתמש בקביעות צונן משום גזירה דילמא אתי לאשתמושי ברותח ובתקרוי צונן לדעת הש"ך סגי בקיומו ול"ח לח אסור אפי' אחר שיפשוף ולדעת הרמ"א והעיקר כדבריו בעינן שיפשוף ואחר שיפשוף מותר ליתן לתוכו אפילו דבר חריף דשיפשוף הוי במקום נעיצה וכן הדין אפילו בכלי חרס וכלי שנשתמש בו בתקרוי אסור סגי בקיומו כמבואר בסי' י' וכשנשתמש בכלי במקום שצריך קיומו או שיפשוף ולא עשה כן צריך דבר הניתן לתוכו הדחה ולכתחלה אסור ליתן לתוכו דבר שאין דרכו בהדחה משום גזירה שמא יבשל בהם :

(ה) הבל אשור משום דהחחה גבר הוה לכאורה בהא דהחחה גבר יש הפרש בין כשהחחתון חם ובין שהחחתון קונן דהוה כשהחחתון חם והעליון קר אין החחתון גובר רק להבליע בו ולהפליט ממנו אבל לא להיות נקרא רותח לענין חם הניתן חחיכה קרוי על חחיכת רותחת ושניהם היחר ואח"כ נפל על החחיכה הקרה העליונה אסור ואפי' לחחיכה נאסרת בשעת נפילה על החחיכה החחתונה אסור ולא אמרינן דנאחב כיון שהחחתון רותח וגובר עליו דהא אפילו מונח על האש ממש אינה נאסרת מהאיסור הנופל עליו עד שיהיה היס"ב וכן הוא בשבת דף מ"ח במותר ליתן לתוך המיחם מיס מכוונין כדי להפסיד מלמע דלא אמרינן דהמיחם החחתון שהוא חם גובר ומבשל להעליון הקר כל זמן שאינו רותח אבל אם נעשה רותח עד שהיס"ב חוס זה הוא כחוס כלי לאשון כיון שהחחתון רותח מכ"ש והעליון נרחת אמרינן דהחחתון גיבר ושונה אותו כרותח על כלי לאשון ונראה לזה מהא דאמרינן בפסחים דף ע"ז דאזיל רונב ומרחא ליה לחרם והלר מבוי ליה לפסח והוי כלי מחמת דבר אחר וא"כ ה"ה בנחת אם העליון הוא מים שבישל דילהו הוי כהיס"ב חייב משום מבשל בחולדות האור כשנעשה רותח שהיס"ב וכן הדין בבה"ח רק דשם בעינן שיהיה כמאכל בן דרוסאי אבל להבליע ולהפליט מבליע ומפליט מהחחתון לרותח אף שהעליון עדיין קר מלמע הלקו הפוסקים אבל כשהחחתון קר והעליון אם לכאורה

צב **[א] העובד כוכבים** • עיין לקמן סי' צ"ח דבעינן קפילת לו מסיח לפי תומו : **[ב] שטעמו** • הטעם למיישיון שהחלב הנבלע בבשר ול"נ יפה ומתערב בשאר החלב וצ"ל למיטעמיה דמין במינו הוא ולהכי בעינן ס' ועיין ביאורים דבשאר איסורין לית מיישיון להכי וגם מתבאר שם יסוד הרבה קושיות על דין זה ע"ש וכ"מ בהיתירא דמהני טעימה כמ"ש הש"ך סי' צ"ח מהני לף בכה"ג : **[ג] בעינן ס'** • ולף דבסי' ק"ה מבואר דלאו לאוסר רק כדי שלילה בכולה

שהבשר מותר חון לרוטב ולפ"ה לאסור עד ס' הוחיל ולאיכא הבל בקדירה כמ"ש הש"ך סימן צ"ב ס"ק ג' : (ח) **ובמקום שהבשר** • עש"ך ס"ק ח' שהקשה מתוס' והרבה פוסקים שכתבו דבעינן ס' נגד הקליפה שנאסרה תחלה במליחה וכו' והא דלף מקשה כן מהמחבר שפסק ג"כ דהחלב מותר כולו ולף בעינן ס' נגד הקליפה ומה גם שזהו דעת כ"י כמו שנרשם כאן וכהג"ה בשם כ"י שהגיהו בעמעו פוסק שם דבעי ס' נגד הקליפה והיה לו להקשות דברי כ"י להדדי וגדלה להמחבר לק"מ די"ל דקיס לפו לחז"ל דהטעם הבלוע בקליפה מועט הוא ואינו יכול להטעים רק כדי קליפה ולף יותר כמ"ש הש"ך דומה קצת לזה בסי' צ"ד ס"ק י"ג ולכן כשנתפשט יותר ודאי כבר איכא ס' ומתבטל הטעם ולף שייך לומר גבי קליפה לף ידעינן כמה בפיק מינה דהכי קיס להו לחז"ל דאינו יכול להטעים יותר ובמליחה הנריכו ס' נגד הקליפה מטעם נבלה וטעם עמו של הקליפה חוסר משא"כ בחלב דהוה לח בלח דלף לחמרין גביה טעמא נבלה כמבואר בסי' צ"ב ולף שהש"ך שם ס"ק י"ד כתב דבב"ח לפי' בלח חב"י נראה דוקא הש שהחלב היה בפ"ע וב"י ס"ל דאפי' בלח חב"י לף הוי בטל ברוב המתערב ודאי היה ניכר שום פעם החיסור בפ"ע לף שייך לומר חב"י וכמ"ש הש"ך שם בסי' ק"ח דהיכא דלף הוברר החיסור לף לחמרין חב"י ומכ"ש הכא בלח שהיכף נתערב החיסור בכל ההיתר ומכ"ש לפי מ"ש לעיל בס"ק ה' דבדבר המתערב לף שייך ביטול שיחבטל מקצת לפפוף בשעת מזיגה לבר רוחח בשאוזה בלוף שיהיה מזיגה בלוף ואיכא ממילא שיחבטל החיסור בפ"ע ולף אפשר דלפי' בשאוזה לבר המתערב לף שייך ביטול במקצת ולף שייך ביטול בשהוא

זיתים שבלעו כזית בשר ונפלו לתלב יהיה צריך ג' פעמים ס' דג' זיתים חלב שנתנם לתוך הבצלים ונתבשל ונפלטין ונפלטין ויהיה צריך ג"פ ס' [א] וכפי' ל"ד ס"ו מבואר דמ"ל דק פעם אחת ס' ותמ"ל מנחתי בכ"ו שהקשה זה ותחר העיון גרולה ללא קשה דהתם אפשר לסותנו דפליגי בחולין לי לסור ע"כ הטעם משום דליכא רק פעם קלוש כמו שפי' הר"ן גבי ל"מ בר ל"מ ונעשה קלוש בהיתירא מותר דלימא יכול לחול עליו איסור חדש ובאיסורא לסור כמו בל"מ ב"ל ומ"ה אפשר לסותנו בהיתירא ג"כ מותר כמ"ש המ"ח בח"מ סי' תמ"ו ס"ק ל"ח דזיתים שבלעו חמץ ונתבשלו ונסחטו קודם פסח דמותרין מטעם זה וכ"ה דעת המהר"ם מלובלין בתשובה והפ"ו והמ"ל שמתירין הבצלים ומ"ה אין החלב הנכנס להבצלים נ"ב כיון דטעם הבשר הבלוע בבצלים ודאי לסופו ליסחט ועשוי טעם קלוש שלש יהיה רלוי לחול עליו איסור בשר בחלב לפ נ"ב החלב דמטעם קלוש הוא ל"ב ועיין חולין דף ק' בתוספות ד"ה בשקדים דכל שסופו לנתת הוי כבר ואינו נ"ב מחמתו משל"כ חלב שנכנס לתוך תחיכה בשר דהטעם בשר ודאי לא יסחט מגוף הבשר חלב הנכנס לתוך הבשר נ"ב ומ"מ בקדרה הולרך הטעם דמקומר דמקדרה על חרס לא נסחט האיסור כלל ואפילו בהיתירא לסור עיין בסור סימן ק"ג ואפילו מלן דס"ל לפשר לסותנו מותר מודה בכלי חרס לשסור מדלווריימא · ועיין כ"ן בסוגיא דמ"ח שקשה דזיתום שמא בלע ואפלא הכיא פעמים ואפילו הכי כאן י"ל דס' בשקדים דכל שסופו לנתת הוי כאלו יצא

מפעמין כמלח וחבלין מ"מ אין נריכין לפער רק בכמות הנריסין מפעם דאין הלאסר חמור מהלוסר וכיון דהלוסר אינו יכול לאסור בניסוך זה בחיכורו גם הלאסר אין יכול לאסור בחיכורו דל"ע לא מהני רק לענין הכמות להיות נריך ס' נגד שניסך לבל בעניו חיכוך הטעם מפערין בהלוסר כמו במלח הבלוע מדם הל"ל • וזה שייך בפאר חיסורין דבל בבשר בחלב לא שייך נביה לומר אין הלאסר חמור מהחיסור כמ"ש התוס' מולין ק"ח ד"ה גדי דחלב גופיה חוסר ולא נאסר הוא לגוכן בתר טעם דידיה וכן הוא : (ב) לתוך קדרה של בשר • עט"ז ס"ק ב' וש"ך ס"ק ד' שהביאו מחלוקת רש"י וד"י וזה ע"פ והלכותיו תימה לחמי הסמיע המחבר המחלוקת ובפי' ק"ה הביאם והרחה דהמחבר חזיל לפיעתו שבתב בפ"י והביאו הש"ך ס"ק מ' דאפילו בפל לתוך הרוסב בעיון ניעור אלא יהיה ממהר לבלוע וא"כ נגד לאסור אחרות אין ל"מ בין הש"י לר"י אפילו לר"י בעיון ניעור מתחלה ועד סוף ואי לא ניעד לחמרי' דממהרת לבלוע וחל"נ • וגוף החתיכה אסור אפילו לרש"י בל החתיכה מאחר שהוא דבר גלול ואיכא הבל הקדרה כמ"ש הש"ך והש"ך א"כ אין ל"מ בלל ולבן לא הביאם • והט"ז והש"ך מולקין בזה אב"י מש"ה הביאו המחלוקת ומ"ש הט"ז בס"ק ב' דמדברי הש"ע מוכח דס"ל כרש"י כוונתו מדכייל המחבר דבבל מקום שאסרה החתיכה לוסרת השאר רק שבתב בד"א בשלא ניעד דאם ניעד הכל מותר ולא כתב ג"כ דמשבחת לה שיהיה החתיכה לסורה והשאר מותר כגון בלא ניעור בלל דס"ל בר"י וע"כ מיירי בהן בכולה חון לרוסב אע"כ כיון דכייל דבב"מ שהחתיכה לסורה לוסרת השאר ע"כ ס"ל כרש"י ומיירי בחקשתה תוך הרוסב דאז בחמת בל הקדרה לסורה לוסרת השאר בלא ניעור בלל ואפי' בלא ניעור בלל הדין כן כמו שפי' בזבר הרמב"ם וע"פ בשעה הדבר דקשה המחבר ניעור לבסוף והכה לפי מסקנת הט"ז ס"ל מ"מ בדברי הרמב"ם ופ"ה בשעה הדבר דקשה המחבר ניעור לבסוף והכה לפי מסקנת הט"ז ס"ל דקאמר בחולין דף ק"ח מיבלע בלא מיפלט לא פלט כמו שפירש הר"ן דהיינו פליטה הלוסרת ע"ם בר"ן הפי' : (ג) נאסרה אותה חתיכה • עט"ז ס"ק ג' שתירץ בשם הד"מ דאלב הוי ליסור ממן וע"כ ס"ל דס"ל דממן לינו מפעפע בשום דאי מפעפע בשום לבל החתיכות הבל מנערף אפילו בלא רוסב בלל וניעד לבסוף דקתני לפו דווקא כמו שפי' המ"מ בהרמב"ם פ"מ מהל' מ"א וכן ס"ל בש"ך ס"ק ג' שפי' דמייני שהבשר ממן ומפעפע בהאלב דניעד לפו דווקא ס"ג דס"ל דלא אמריון סברת המפעפע לעיון שיהיה יוצא הבלוע בלא רוסב רק לענין לאסור בל החתיכה כמבואר בסי' ק"ה : (ד) וכן אם לא ניעד • עש"ך ס"ק ו' שתירץ המפפקפא ליה להרב שם בל בש"י מו בתש"י דהקדרה מוחרת ממ"נ ולפפל"ד נראה לייבב בפפיעות דהא פפק הרמ"א בסי' ק"ה סעיף י"ח דאפי' במילתה מנערפין בל החתיכות לפשים ומ"מ קליפה בעי מעפע דלא בקיאין בין בחום לממן ע"ם ועיין במ"י בח"ח בלל ל"ז דין ב' דבללי ג"כ הדין בן דמנערפין בל החתיכות לם' ומ"מ נעילה בעיון מבח פפק דבין בחום לממן ומ"כ בלן דלפ בבחום הדין דאסור בל החתיכה משום גלול והבל הקדירה במ"ם הש"ך ס"ק ג' הדין פשוט דבעיון ם' בגילוף בל החתיכות משום פפק ממן ואוסה החיכה לסורה בולה משום פפק בחום בללי שהוא נקדרה דבעיון ס' ונעילה בלן בקדרה דחיכה הבל הקדירה בעיון ס' ואוסה החיכה לסורה ואפילו בולה חון לרוסב הדין בן ואין חילוק בין בולה חון לרוסב ובין מקצתה ברוסב דפפק ברש"י דמקצתה ברוסב הוי בולה חון לרוסב ומש"ה סתם הרב ולחיכוך הש"ך דבא דהמחיכה לסורה ויהיה מקצתה ברוסב דמל"ע ומיירי בשאינו בולע בפל טעם אפילו דיוצא דאסו לם יפול בבלה חוך הקדרה ויהיה מקצתה חון לרוסב לא תאסר ועוד דהחום מכחיש זה דכי לא הקבל הרוסב טעם מהבשר בשהוא מקצתה חון לרוסב ונראה בוותא דבריו דהנה לעיל בס"ק ג' הביא בשם ד"מ לחרץ דהא דלאסר בל החתיכה ובסי' ק"ה מבואר דאינו חוסר רק בדי נעילה וכתב הטעם משום דהחלב ממן ע"ם וסובר הש"ך דהד"מ לא חירץ בן רק לדעת הטור והוא בעצמו ס"ל דחלב בחום [ב] והא דלא הביא בסי' ל"ב דלדידן לא נאסר בל החתיכה רק ל"ג הוא משום דלא בקיאין בין בחום לממן ודייינינן בל מילי לממן וזהו בוונת הש"ך דהא לא נאסר בל החתיכה רק משום ספק ממן ונגד לאסור אחרות אוקמוה חדיעה ובקיאין וחבבינן להחלב לבחום ולא בא הבלוע של חלב לחוך הרוסב בגגה של חתיכה דהייגו שלא נתפפע בשר רק עד ל"ע ומייירי שהבלי נעילה חון לרוסב ולא דנגד החתיכה חבבינן להחלב לממן נגד לאסור אחרות חבבינן ליה לבחום והא דפייש שם"ך דהחתיכה של בש"ח שנגעה באחרות לאוסר ל"ע מייירי בבשר שאחבשל בחלב והבשר בחום לאם היה הבשר גוף האיסור היה לוסר עד ס' משום דלא בקיאין וכן אם היה החלב ממן ל"ב לוסר עד ס' בנגדו רק לפוקמים חדיעה וחובבין החלב והבשר לבחום ומש"ה יינו לוסר רק בדי נעילה וכן הוא בוונת דבריו שבבאן שחוחן החתיכה שנגעו חון לרוסב בחותה בחתיכה בהבי נעילה סמוך למקום נעילת הטפה דאז לוסרת החתיכות ל"ב בל ל"ז אבל אם הבשר ממן בהבלי נעילה בעיון ס' נגד הבולה אבל אם נגעו למעה מהבלי נעילה היה לוסרת בדבי נעילה מהחתיכה החחרת בחוך הרוסב אין החתיכות החחרות בולעין אפילו בדבי נעילה בל"ע הוא דבש"ך בס"ק ב' בשם הרמב"ם ובש"ך בס"ק ג' בשם הרמב"ן דבשעת הבישול אין הבלי נעילה יוצאין ואין בולעין ואפילו בדבי נעילה ואפילו בשעת הבישול ואפילו בשאינו בולע בפל בלל ואפילו בשהחתיכה בולעת בפל בלל ואפילו בשהחתיכה בולעת בפל בלל ואפילו בשהחתיכה בולעת

לדעת רש"י ובב"ח דחל"ג דלוכייתא חם להחמיר דחל"ג ודוקא בניתר מח"כ וכמ"ש הש"ך מכל מ"מ הכי נמי נעילה בתוך הרוטב ודמי לף הש"ך מודה דבעינן ס' נגד כל התחיכה דהא הטעילה לא מיסור דבוק הוא דדוקא בשאר מיסורין הכריע הש"ך בסי' ק"ו ס"ק ט' דלא הוי מיסור מחמת עלמו מכל מ"מ הרי הוא מיסור מחמת דבוק ועי' איסור לח • סע"ז ס"ק ט"ז שכתב בשם רש"ל דלח בלח שלא כדרך ביטול לא אמרינן חל"ג דחפי' בסי' ק"ו ס"ק ט"ו נראה דלא מחלק בין דרך ביטול לשאינו דרך ביטול מדהסיג על מ"ר מהא דחלב בחלב נבלה הוא ואי ס"ל ג"כ החילוק הנ"ל אין כאן הפגה לחולי הספר מ"ר מיירי שלא כדרך ביטול והש"ס ע"כ מיירי בדרך ביטול כדמוכח שם : (יא) אבל לא בבב"ח • עש"ך ס"ק ט"ו שהסיג על הש"ר ונראה לייש"ב דעתו דהש"ס לא מוכח רק בחלב שנאסר מבשר דל"ג ובניתן ס' נגד החלב ולא מהני ס' נגד הבשר הבלוע דהחלב נעשה גוף המיסור מתחוורייתא לכל כזית חלב שנאסר מבשר שנתערב בשלשים זיתי חלב היתר ואחר כך נתערב תערובות זה בתערובות אחר דאז מדינא מ"ל ס' דק נגד כזית חלב הרמ"ן ולא נגד כל התערובות דדוקא בשר בחלב נעשה החלב גופו של מיסור לכל החלב שנאסר שנתערב בחלב אחר אין חילוק והוי כמו שאר מיסורין רק משום תומרת בעלמא דכל הבא מבב"ח בבב"ח דייקינן ליה בש"ס הש"ך בסי' ק"ו ס"ק ט' : (יב) יבש ביבש • עש"ך ס"ק י"ו שכתב דבמילתיה לא אמרינן במקום הפ"מ תל"ג ולפ"ז הא דמבואר בסי' ק"ה דבעינן ס' נגד כל התחיכה שהאיסור דבוק בו ומיירי שלא במקום הפ"מ דהפ"מ לא אמרינן במליחה כלל ל"ג וכ"ש בהיסור דבוק ונראה דכפ"מ אפי' לותה תחיכה שהאיסור דבוק מותרת בעלמא דל"ג בין הכל ועש"ז ס"ק ט"ז שפלפל בדין תרי מההו ודעתו ללא אמרי' תרי מההו רק שכתב דמ"מ ס' בעינן נגד התחיכה ולפ"ז נראה דהתחיכה לא נעשה נבלה במהותו מ"מ בעינן ס' נגד הלח [ה] דכל שנעשה נבלה בתבשיל התחר בתבשיל הבשר הוי כאלו אוכל היסור ומ"מ עוד דבלח בלח אסור כיון דגוף המהו אוסר ל"ל דה"ה אם נתערב לח בלח במהו ונאסר ואח"כ ניתנו עם יבש לתוכר ג"כ היכא במהו אפי' אוכל בהיכא ס' נגד הלח דעיקר הטעם דתרי מהו לא אמרינן כתב הרמב"ן בחידושיו לחולין דף ק' דמהו לאו יכול לנתח מחתיכה אפי' ע"י רותח ובלח בלח הלח גופי' ונכנס ביבש עם הטעם שבתוכו ופשוט (ובמ"מ סי' תס"ז דשם עיקר הדין יתבאר אי"ה בתורך) ותחיכה שבלעה היסור ואח"כ המהו תוהו למקום ונתערב בלח לדעת הרמב"ד שכ' הרמב"ן בתה"א בשמו הטעם דבלח בלח אמרינן תל"ג משום דהיסור נתערב בכל ההיתר ע"ש מ"ש כ"כ הרי נתערב היסור בכל ההיתר אך כיון שכל החתרוצים לא הזכירו רק טעם המרדכי משום חשיבות תחיכה מ"כ כיון דבשעת בליעת היסור היה חשיבות להתחיכה ול"ג אף שבתחה אח"כ לא יצא מידי היסורה ובעינן ס' נגד כל התחיכה ופשוט : (יג) טפת הלב • מקודם שנאמר דברי הט"ז והש"ך נאמר דברי הסמ"ק שהביאו שהן תמוהין שהסמ"ק תלה הספק אי ביטול מפעפע בכל הכלי אי לא בהא דבעי הש"ס זחים ל"ו בביטול במקלת הכלי אי מעין מריקה ותפיחה כל הכלי והוא תמוה הדא דהתם ש"מ בביטלו סתרו זה שהקשו וז"ל ואי קמבעי ליה אי מפעפע לא לף מ"כ נאמר איסורין נמי תיבעי ליה עכ"ל ועוד דהא בעיא זו ליפשוט לה התם דבתחתת בעינן מ"ם כל הכלי ובתהומה לא בעינן ומה שתירץ הכר"י דלא מצינן למילף לא מתחתת דמולין מקדשים לא גמרינן ולא מתהומה דתרומה הוי התיכה בלע דל"ש במקום דהוי התיכה בלע כמו דמדמה ליה התם בש"ס ומפשיטות דהתם לא מצי למפשט דמתחתת לא מצי גמר דבתחתת גזירת הכתוב הוא דהא אפי' ביטול בלא בלוע מספקא ליה להש"ס אי בעין מ"ם וגם ממעטינן התם שאר דברים דקרא דלותה ממעט דרק בתחתת ולא בשאר דברים ומתרומה לא מצי גמר דמשם לא מוכח רק דמועיל הגעלה בתחתת אבל במקום שנתבשל בכל הכלי מפעפע בכל הכלי לא מועיל הגעלה :

ועתה נבא לבאר דברי הש"ך ס"ק י"ח שהן דברי הב"י בש"ס דממ"ג אי מפעפע בכל הכלי הרי נתבטל ואי אינו מפעפע אז לא יאסור מטעמא מפעפע לפניה והוי כאילו נפלה בתבשיל והן משוללי הבנה דמינן לנו שהש אינו מפעפע בכל הכלי לפי ועדיין מפעפע לפניה ועוד דש"ך יהיה הקדירה ג"כ מותר מכח ממ"ג זה ובעצמו כתב בס"ק י"ט דהקדירה לאורה ונראה לפרש דבריו דהנה המרדכי והת"ה בסי' קפ"ג הקשו דניחת דהבליעה שבקדירה נעשה נבילה ותירצו דהבליעה שבדופני הקדירה מקורצת הוא עם המאכל שבקדירה וע"כ צ"ל דלף הבליע שבלע הקדירה קודם ביטול זה ג"כ מקושר הוא כיון שהבליעה בא ממה שבישל בתוכה וגם עתה הוא מבשל בתוכה ולהיות זהה דהא המרדכי פש"ה הקשה קושיא זו דניחת דהבלוע ג"כ יחדין דש"ח שנפל על הקדירה ותירץ דמקושר הוא וכקדירה יש ג"כ בליעה ממה שבלע בשר אלא ודאי דגם הבליעה שמבשר מקושר הוא וזהו כוונת דברי הסמ"ק דאם ביטול מפעפע בכל הכלי לאו לך שייך שבשר דמקושר כיון שהוא למעלה מהרוטב וע"כ צ"ל שבשר זו דלהבלוע שבשר הרוטב לא היה שייך לומר ממ"ג דהא לא נ"ש מפעפע שבתוכו הש"ה והמרדכי דמקושר הוא וע"כ צ"ל דהוצרך לסברא דממ"ג אלא נימא שנתפשט לף למעלה מהרוטב ואם לאו מקושר הוא וכן צ"ל שבשר זו בדברי הש"ך ס"ק כ"ג בתי' הב' והג' שכתב אם ובפרט דהבלוע שלמעלה מרוטב הוא מבשר אלא מביטול זה ולף הש"ך בתירוץ ג' אם תפשר דמודה בזה ולפילו אי נימא שבשר דמקושר לף במה שלמעלה מהרוטב מ"מ הוצרך לסברת דממ"ג אלא נימא דבעי ביטול כמו שנפל למעלה מהרוטב שכתב דבעינן שיצא הכלי לזה כתב ממ"ג דאי מפעפע בכל הכלי הרי נתבטל וכמו שפי' הב"י דהיינו שנתבטל בלחלוחית של כל הכלי ואם אינו מפעפע אז לף יאסור דמסתמא מפעפע לפניה וכו' פי' דמה שהעטה מתפשט בבלוע שבשר הרוטב אינו יכול לאסור הבלוע שבקדירה משום דכל מה שמתפשט העטה להבליעה שבקדירה שהוא כנגד הרוטב הוי ממש כנפל לתבשיל כיון דמקושר הוא כמ"ש המרדכי על דין זה דעיפת חלב והת"ה הל"ל :

ועתה נפרש מ"ש הש"ך בס"ק כ"ג שהוא תמוה שכתב בתי' הב' דמייירי שנפל העטה דהא מ"מ כשנותן הבשר ונתחמם הקדירה יש בו בלוע בשר וכ"ש ונראה דרצונו לומר דבתי' הת' כתב ממ"ג דאם מפעפע למעלה ירד העטה ג"כ למטה וכו' וע"ז כתב בתי' הב' דלף אם נימא דביטול אינו מפעפע בשום תמיד ואין כאן ממ"ג דהא יש לחוש שמא היה קודם ביטול חזק והיה מפעפע בכל הקדירה ואח"כ לא היה ביטול כ"כ ולא ירד העיפה למטה ונעשה הבלוע נבילה וזה כתב דמשכחת לה שנתן הבשר תחר נפילת העטה או תחר שהוחם התבשיל דלא בעטה שבת הבליעה למעלה היה ביטול חזק מפעפע בכל הכלי ירד ג"כ העיפה למטה וזהו ברור :

ועתה נבאר דברי הט"ז ס"ק י"ט שהם מ"ש בדעת הר"מ דלף בנפל כנגד הרוטב בעינן ס"ם הוא משום דלא ס"ל סברת דמקושר שכתבתי לעיל ומ"ש בשם הסמ"ק דגם הקדירה

מותרת דאם מפעפע לפניה הוי כנפלה לתבשיל ואם אינו מפעפע לא יאסר גם התבשיל שיבשל בה אח"כ דמ"ש מן הרמצון וכו' הוא תמוה מאד דהא התורם העידה על כלי חרס שא"י מידי דפיו לעולם ופולט מעט מעט ולבדבי הש"ז יהיה מועיל הגעלה לכלי חרס והוא תמוה מאד וגם הלשון תמוה שכתב שאינה זזה ממקומה כלל ולא הגביל עד היכן מקומה ולפרש דבריו נראה דהש"ז מדמה כלי חרס לתחיכה דהא בתחיכה קי"ל ג"כ דאפשר לסותחו לסור ופולט מעט מעט ג"כ כמו בכ"ח וגם יותר חזק דמילתיה' דהתיכה יותר מכ"ח ולכבי מדמה כלי חרס ממש לתחיכה וכמו שבתחיכה יש חילוק בין כשנבלע בה בליעה קודם ביטול זה ובין שנפל עליה היסור כשהוא ברוטב בשעת ביטול אלף פעמים מ"כ אמרינן דפולט מעט מעט אבל אם בשעת ביטול נפל עליה על תחיכה שנתקמה ברוטב לדעת ר"י בסי' ק"ו אז כשהולה ברוטב רק שפניה מגולין אפילו לדעת הש"י כמ"ש הב"י הכל מצטרף לבטל ואמרינן שנתפשט הכל בשוה וע"כ צ"ל דבשעת ביטול כיון דעדיין לא נסתרך ונדבק בה הבליעה כח הביטול מועיל ומחלקה בשוה וסובר הש"ז דבכלי חרס ג"כ הדין כן ויש חילוק דכלי חרס שנבלע בה היסור קודם הביטול אמרינן דפולט מעט מעט כיון דבשר נסתרך ונדבק בה הבליעה פולט מעט מעט כמו בתחיכה משא"כ כשנפל פיפה על הכלי חרס בשעת ביטול וכש"ח נותן בפיו ביטול שלם בכל הכלי ודאי לאין להקשות בנפל בגד הרוטב ועשה הבליעה שבקדירה נבילה יחזור ויאסר התבשיל כיון דאין הביטול מחלק בשוה דזה כבר תירץ המרדכי והת"ה הביאותיו לעיל דהבליעה מקושר הוא עם התבשיל שבתוכה כשהוא בנגד הרוטב רק דיש חשש שמא עמד הפיפה על חלב בעצמה ולא נגע כלל בהבליעה של בשר כיון שאין בהבליעה מפעפע בכל הכלי ודאי לאין הביטול מועיל לפלוט מעט מעט ולדעת הש"ז צריך לומר דס"ל דכיון שהוא בשעת ביטול ולא יצא בפעם הראשון גם בפעם הב' לא תעבור ומדמה נמי כ"ח לתחיכה ומש"ה מתיר הקדירה ג"כ כדעת הרש"ל שהביא בש"ך ס"ק י"ז דפליג אהמ"א שכ' בס"ק ו' בהג"ה דאם בישלו בקדירה תבשיל אחר דינו כמו בפעם הראשון גלמא להקדירה נאסרה באיסורה ונראה דדעת הרמ"א ואו"ה כמ"ש לעיל דאם נאמר דאין ביטול מפעפע בכל הכלי ד"ל לתחיכה דאף שנאסר בישול אחר בשר בחלב מ"מ כיון שלא נאסר בבליעה אלא מחמת שנתבשל בו בשר בחלב ואין בו עתה בשר בחלב ממש לא נאסרה הקדירה בבליעה אלא באיסורה ונראה דדעת הרמ"א ואו"ה כמ"ש לעיל דאם נאמר דאין ביטול מפעפע בכל הכלי ד"ל לתחיכה רק שהבלוע אין יוצא לעטה ממנה הוא משום דאין טעם הבליעה יוצא מתחיכה כלל דבשר מפ"ש בכלי דיוצא בלא בשר וגם אפי' לר"י דס"ל דפולט בשר שנפל במקלתה בשר מפעפע בכל הכלי : (טו) יאסר התבשיל • עש"ך ס"ק כ' דבעינן ס' פחות מעט ולא כמ"ש הפוסקים ס' פעמים ס' ע"ש ולפעש"ד דבכי כל הפוסקים נכונים ובכבי הש"ך תמהין מאד לדבכיו שכותב כשיפין בשר פחות מעט בלעו עיפה תחת חלב בעינן ס"ת פעמים ס' ה"ה אם כזית בשר בלע כזית חלב ונפל לתבשיל בעינן ג' פעמים ס' לבטל הבי זחים בשר וחלב ובהדיא מבואר בסימן זה ס"ת גבי כזית בשר שנפל לחלב ועת היוכח מרתיחה דלא מהני טעימה משום דחלב שבתחיכה ונפלט לתבשיל והכי נמי כאן כזית בשר שבלע כזית חלב שנפל לתבשיל ואפ"ה ת"ל רק פעם ת' ס' כמבואר שם ואפי' ס"ת זיתים חלב לא בעינן רק ס' ולא תמרינן הת זיתים ס' מהנהו ס' זיתים ג"ל ולא נשאר רק נ"ט של היתר ואין כאן אלא ל"ע זיתים של חלב היתר ואפ"ה מותר וע"כ הוא משום דהשאר חלב כיון דאינו מבטלין זה"ז דהדבר פשוט דבשלמא בשהוא בפעם הרמצון שלא כנגד הרוטב נעשה הבליעה שבבגדו נבלה כיון דאינו מקושר מש"כ כשהיה בפעם הרמצון כנגד הרוטב ולא נעשה הבליעה נבלה כיון דמקושר הוא כמ"ש לעיל ואחר שהוכרח התבשיל ג"כ אין הבליעה ע"י נעשה כלי שני כמ"ש הת"ה הביאו הט"ז פוף סימן ק"ב ואין חשש רק לשמא היה בליעת החלב עמד בפ"ע כמש"ל ואיה לחוש דשמא בשעת ביטול הבי תתפשט הפיפה יותר ותכנס לבליעה של בשר ונעשה גם הבליעה נבלה וזה כתב הת"ה דאם לא עכשיו בפעם התחת גם עתה לא תעבור וכוונתו כיון דקיימין בחשש דביטול אינו מפעפע בכל הכלי וע"כ אינו שולט למעלה מהביטול שלמעלה מועיל להפיפה שתתפשט תוך למקומה ומקום הכיקן ממחת חוש החש אין כפ בבליעה להתפשט ורחיה מליבן מקלת הכלי כשלא נשחמש רק במקלתו דמהני כמבואר בסי' קכ"ג ולא אמרינן כיון דתיכף כשנעשה רותח ממחת חוש החש מתפשט הבליעה וליבון אינו מפליט רק שורף במקומו כמבואר שם ויהיה צריך לבבן כל הכלי אלא ודאי דאין הבליעה מתפשט רק ע"י ביטול ואם אין ביטול מפעפע אין הפיפה יכול להתפשט ולהכי מתיר התו"ה וע"כ צ"ל שבשר זו דלהש"ת קשה לפי' בנפל בגד הרוטב תיכף כשמתחיל לערות הבי בת הפיפה אלא כנגד הרוטב וכשעדיין רוטב בתוך הקדירה נראה דודאי דין כלי רחשון יש עליו ונאסר מקום הקדירה ויעמוד ס' פעמים ס' בביטול הבי אלא ע"כ הוא כשבתבי יד) והוא מפעפעת ברוטב הקדרה • אין זה דומה לנלי שאינו תוסר רק כדי נעילה דע"י הביטול שבתוכה עדיף ומפעפע יותר אף למעה מהכדי נעילה ועוד דאיכא זיעה והבל הקדירה שבתוכה מוליך הבליעה יותר דהא אפי' בכף שהכניסו לקדירה דעת הפרי חדש סי' ק"ד דע"י הזיעה מפלטת הטעם מלמעלה אף דהש"ת מקלתו לף הש כולו וכ"ש הכא דהש כולו ומש"ה מיישין שמפעפעת עד שמוך לרוטב אף שהוא רחוק הרבה יותר מכדי נעילה לפפילת הפיפה אף הא קשיא דמ"ש מי ביטול מפעפע בכל הכלי ע"כ הבי נתבטל בלחלוחית הכלי כמ"ש הב"י הביאו הש"ך ס"ק י"ח ואי אינו מפעפע בכל הכלי ע"כ צ"ל דאינו מפעפע כלל יותר מכנגד מקום הביטול ואין לו שום התפשטות יותר ממקום הביטול דלעלת"ה היה צריך מו"ם כל הכלי דהא ס"י עד היכן מתפשט וע"כ צ"ל דאי ס"ל דאינו מפעפע אין לו שום התפשטות וא"כ למאי מיישין הכא שמפעפע עד שמוך לרוטב ונראה דס"ל דדוקא למעלה ממקום הביטול אינו מפעפע אפי' כחום הבערה יותר דהא ת"ל מו"ם רק מקום הביטול אבל דרך יבידה למעה מפעפע יותר ולפיעת הש"ז בס"ק י"ט דס"ל דלא ממרינן דמחבול בלחלוחית הכלי נוכל לומר בפשיטות דהא מיישינן דמפעפעת עד שמוך לרוטב הוא משום חשש דביטול מפעפע בכל הכלי ונוכל לומר דכל הכלי לאו דוקא רק שהכוונה יותר ממקום הביטול עד מקום שהוכל ולכך כריך מו"ם כל הכלי דהא לף ידעינן עד כמה ולהכי מיישינן גבי פיפה שמתפשטה עד מקום שהיתה בכחה להתפשט ואולי לף היתה בכחה יותר רק עד שמוך לרוטב וגם אין זה דומה למחלוקת רש"י ור"י בריש הסימן לף שכאן ג"כ מקלת הקדירה נוגעת ברוטב דז"ת דלפי' לרש"י דס"ל דמקלתה ברוטב אין יוצא הטעם ממנה הוא משום דאין טעם הבליעה יוצא מתחיכה כלל רוטב מפ"ש בכלי דיוצא בלא רוטב וגם לפי' לר"י דס"ל דפולט בשר שנקלתה ברוטב הוא משום דביטול מפעפע בכל התחיכה משא"כ בכלי דאין ביטול מפעפע בכל הכלי : (טז) יאסר התבשיל • עש"ך ס"ק כ' דבעינן ס' פחות מעט דלא כמ"ש הפוסקים ס' פעמים ס' ע"ש ולפעש"ד דבכי כל הפוסקים נכונים ובכבי הש"ך תמהין מאד לדבכיו שכותב כשיפין בשר פחות מעט בלעו עיפה תחת חלב בעינן ס"ת פעמים ס' ה"ה אם כזית בשר בלע כזית חלב ונפל לתבשיל בעינן ג' פעמים ס' לבטל הבי זחים בשר וחלב ובהדיא מבואר בסימן זה ס"ת גבי כזית בשר שנפל לחלב ועת היוכח מרתיחה דלא מהני טעימה משום דחלב שבתחיכה נ"ל ונפלט לתבשיל והכי נמי כאן כזית בשר שבלע כזית חלב שנפל לתבשיל ואפ"ה ת"ל רק פעם ת' ס' כמבואר שם ואפי' ס"ת זיתים חלב לא בעינן רק ס' ולא תמרינן הת זיתים ס' מהנהו ס' זיתים נ"ל ולא נשאר רק נ"ט של היתר ואין כאן אלא ל"ע זיתים של חלב היתר ואפ"ה מותר וע"כ הוא משום דהשאר חלב כיון דאינו מבטלין זה"ז דהדבר פשוט דבשלמא בשהוא בפעם הרמצון שלא כנגד הרוטב נעשה הבליעה שבבגדו נבלה כיון דאינו מקושר מש"כ כשהיה בפעם הרמצון כנגד הרוטב ולא נעשה הבליעה נבלה כיון דמקושר הוא כמ"ש לעיל ואחר שהוכרח התבשיל ג"כ אין הבליעה ע"י נעשה כלי שני כמ"ש הת"ה הביאו הט"ז פוף סימן ק"ב ואין חשש רק לשמא היה בליעת החלב עמד בפ"ע כמש"ל ואיה לחוש דשמא בשעת ביטול הבי תתפשט הפיפה יותר ותכנס לבליעה של בשר ונעשה גם הבליעה נבלה וזה כתב הת"ה דאם לא עכשיו בפעם התחת גם עתה לא תעבור וכוונתו כיון דקיימין בחשש דביטול אינו מפעפע בכל הכלי וע"כ אינו שולט למעלה מהביטול שלמעלה מועיל להפיפה שתתפשט

אפי' מצם אחד כיון שאין טעמן שוה ודאי לאיזן לוסרין דהא אי יטעמנו קפילא הטפה ודאי דיומר דליה ביה טעם שוב לא בעינן ס' יותר ולא קאמר ג"כ קושיית המ"י כלל פ"ה ס"ק מ"ח שהקשה על דין זה דאיסורין מבטלין מהא דפסק הרמב"ם דאיסורין אין מבטלין זאת"ז ולא קאמר מידי דהרמב"ם מיירי לענין ביטול דאיסור לאיסור אינו מבטל אבל הכא דבלא"ה אינה רוב היתר רק משום טעם בעיקר לאסור וכשהטעם אינו ניכר לקפילא יהיה מאיזה טעם שיהיה מותר והוא פשוט מאד: (עז) א"צ ס' רק נעץ הטפה אבל נגד הטפה צריך · ואף דבסי' צ"ד ס"ק ס"ס ס' רק נגד הכף שבתוך התבשיל לאל נגד מה שנשלעלה מן התבשיל ס"ק ס' וא"כ כאן כיון שהטפה למעלה מן התבשיל לא ניכר ס' נגדה זה אינו דהא התום' בזבחים דף ע"ו ד"ה ביטל כתבו בהדיא דדוקא כשהקדרה חם כולה ממרינן דמשפעט בכל הקדרה אבל כשמקצת הקדרה קר אינו מפעפע בכולה והוי מעשה דחם מקצתו לא חם כולו וא"כ בסי' צ"ד דמיירי במקצת הכלי קר לא ממרינן דחם כולו מצא"כ הכא דמיירי בכלי כולו חם וזה פשוט והמ"מ בהלכות פסח סי' ג"ל ס"ל הקאמר מהא דסי' צ"ד דמ"ש ס' רק נגד מה שנתחב מהכא שמיכל ס' בהטפה אינו מפעפע בכל הכלי ומחלק דלפי דביטול מפעפע בכל הכלי היינו דמבליע בכל הכלי אבל מ"מ אינו מפליע שמה שנשלעלה ואינו מחלק כלל בין כלי חם כולו לכלי שחם מקצתו והשה מלבד שפותר דברי הרמ"ם וכל הפוסקים דס"ס קי"ל דממרינן ככ"פ הוא תמוה מהא דממרינן סוף עבודת כוכבים דף ע"ו ביורה גדולה כשם שבלעו ניצוצות כך פלטו ניצוצות ולדברי המ"ח הא הבליעה היה ע"י הביטול בכל הכלי בכל מקום והפליטה אינו רק ע"י ניצוצות וגם ניצוצות גופיה אין הבליעה והפליטה שוין דלהבליע הן מבליעין לפי שלא כנגדן כמו בפשט חלב דהכא ולהפליט אין מפליטין רק כנגדן וגם רואה מהא דזבחים ס"ו גבי תרומה דביטל במקצת כלי דל"ל מו"ש כל הכלי רק נגד מקום הביטול וע"כ צריך לומר דהוא מעשה בכב"פ וצ"ל דתרומה שאני דהוי התירא בלא כמו שכתב הכר"ו דהא המ"ח כתב זה לענין חמץ בפסח דהוא ג"כ התירא בלא לאו ודאי דפליטה ובליעה שוין דבכב"פ כמבואר בסי' קכ"ח רק דהחילוק הוא בין כלי חם כולו לכלי חם מקצתו וכמ"ש התום' שם ד"ה ביטל ואשתמיטתיה להמ"ח דברי התום' הללו ולפ"ז גם כלי שנתבשל בו איסור בקצתו בשעה שהיה חם כולו לא מהני הגעלה אם תחבו קצת ליומר ואפי' בכלי מתכות דע"י חמין לא ממרינן דחם מקצתו חם כולו וצ"ל דלפליט ממה שנשלעלה כדמוכח בסי' צ"ד ולפ"ז אם נפל טפה על היד של כלי במקום שאין היס"ב אז בכלי גופיה למעלה מן הרוטב במקום שעדיין לא הוחם עד שיה"ס אין איסור כלל דלא נתפשט ממקומה כלל וצ"ל ס' אפי' נגד הטפה דממקום זוגן הוא מתפשט כלל בהכלי רק עד כדי קליפה כדין חם לתוך זוגן שבהטפה חם ובהטפה קרה הוא נבלע כלל ובהדחה סגי ובצ"ח סי' הל"ת סעיף ה' ובמ"ח ס"ק ט' צ"ל שכתב התעלון היו נבלע כלל ולא נתפשט ממקום קבולו של הכלי לכל מה שכנגד ס' ובמ"ח סי' הל"ל ובתב דהיינו דוקא בהדין כן ולמד זה מהא דביטול מפעפע בכל הכלי הל"ל וכנגד הביטול של הכלי בעובי בולע בולעו וגם ממ"ם שם התם' בשם הי"ב דהא ממרינן חם מקצתו לא חם כולו מוכח דדוקא במקום שדרך היה שיהא היס"ב בתוכו מקום בהיד ומחמת הביטול שלמעה לא ממרינן דחם כולו לכל מקום שדרך היה שיהא היס"ב בתוכו מקום בהיד ודאי דבולע היד מחמת הביטול ולפ"ז אם נפל טפה על יד של כלי במקום שהיס"ב דינו כנפל על הכלי למעלה מהרוטב לכל במקום שאין היס"ב אפי' בנוף הכלי למעלה מהרוטב במקום שאין היס"ב אין חשש כמו בח"ח סי' הל"ל וכן לא מהני הגעלה בתחיבת מקצתו ליומר לפי שלא בלע רק במקצתו העליון לא שלא בלע רק במקצתו כשבשעת הבליעה היה חם כולו והוה בכלי מתכות עיין בסי' קכ"ח בב"ד שכתב דבכלי מפעפע בכל הכלי היינו בשעת הכחום אפי' בתחיבה אינו מתפשט רק כדי נפילה מכ"ש בכלי וכ"כ הח"ח בח"ח סי' תמ"ז ס"ק ל"ו ומשמע שם דבדברי הקיקיון בין כחום לשעת זה ואפשר כיון דשם הוא רק משום פשוט דהא חמץ כחום גמור הוא משא"ה בקיקיון לבל במקום שיש שרך שמוציא בליעה גופיה אפשר דלא בקיקיון גם זה לא קאמר לי על הש"ך שם דמחלק בין גלי לביטול דהא מהר"מ שם למד ביטול מפעפע דפרק כ"ג בפסחים דמיירי בגלי: (יז) נהגו העולם · עש"ך ס"ק כ"ה דבחדשה מותר וא"ל דבימים אפי' בחדשה קודם נפילת הטפה הלבה הרתיחה והבליעה שם בשאר וכשנפלה הטפה הרי נעשה הבליעה עלה ולאחר נפילת הטפה חזרה והלבה הרתיחה ונעשה כל הקדרה עלה [ו] דכולי האי אין לחוש דדמי קלח לפסק ספיקא וגם הוא בלרבנן דהא הבליעה של שאר שנעשה עלה עם השאר שבתוך הקדרה אין במינו הוא דאינו רק מדרבנן מיהו בקדרה חדשה ושירה אח"כ על מקום הטפה נאסר הכל כשאין ס' פעמים ס' לאין כלן רק פסק אחד שמא הלבה הרתיחה קודם נפילת הטפה ומכלל המגהי הוא: (יח) דינו כמו בפעם ראשון · עיין מה שכתוב בס"ק י"ג בשם תו"ה: (יט) ע"י ס' · עש"ך ס"ק כ"ד שהביא בשם תו"ה דבשאר על המיס דמותר מכח ממ"נ דאי לאו עברה גם בפעם הב' לא תעבור כו' ולכאורה הוא תמוה דהא בהג"ה סעיף ז' כתב בשם בקדרה תבשיל אחר דינו כמו בפעם ראשון ובעיין ס' בגד הטפה ולדבריו לאחי בעיין ס' נימא ממ"נ אם עברה נתבטל בס' ואם לא עברה גם בפעם הב' לא תעבור והתו"ה בעלמו כתב זה גבי תבשיל אחר להחיר מכח ממ"נ זה וסייס דס' בעיין משום דהתורה העידה על כלי חרס שפולט מעט מעט ובשאר כתב הוי דינא נגי מיס להחיר בלא ס' מכח ממ"נ ולא כתב כלל הא דכלי חרס פולט מעט מעט ולכן נראה דהגה הטור הביא בשם בעה"ע הביאו הט"ז בסי' צ"ג ס"ק ח' דמבשר לחלב כיון שבישל בו בתחיים הוקלקם טעם בלע הבשר והוי כטעם קלוש דהיינו חוסר מבשר לחלב דטעם קלוש הוי חוסר בהחירא והטור פליג שם וש"ס בפ"ז דהוי מדרבנן והגה אף להטור דפליג שם אף דבהחיכה מותר לפשרו בהחירא כמ"ש הט"ז בסי' צ"ב ס"ק ח' דמבשר לחלב דטעם קלוש דהיינו חוסר מבשר לחלב דטעם קלוש הוי חוסר בהחירא והטור פליג שם וש"ס בפ"ז דהוי מדרבנן והגה אף להטור דפליג שם אף דבהחיכה כה"ג אפי' בחיסורא מותר לנמרי דהרוטב מחלק הטפה שאופל בטעת ביטול בשוה ויוצא דבהחיכה כה"ג אפי' בחיסורא מותר לנמרי דהרוטב מחלק הטפה שאופל בטעת ביטול בשוה ויוצא כל הטפה לכולם בשוה ואף בהחיכה נאסר הכלי והקדרה עומד על הקדרה ואפי' בטעת ביטול אין הטפה יוצא ממנה לגמרי מ"מ ודאי לענין זה מהני כשנפל עליה בטעת ביטול דלא נאסר רק טעם קלוש מש"ה מהיר בנפל על קדרה עם מיס דהוי טעם קלוש דהחיכה מצא"כ בנפל על קדרה עם בשר דאז תיכף בטעת נפילת הטפה נאסר הטפה מטעם בשר שנלע מהקדרה וא"כ אף שנקלש הטעם שנפל בטעת ביטול מ"מ הוי כטעם קלוש לחיסורא לאסור לעולם: (כ) ואם נשפך · עש"ך ס"ק כ"ה דלריך ס' נגד מה שתומדין מה שיש חלב בעין תחת הקדרה וכו' ואח"כ דלא בעיון ס' נגד החלב שבגידי הקדרה משום דבשר לא מיקרי חיבור כמ"ש לעיל בסי' צ"ח ס"ק י' ע"ש ומכאן רחיה לדברנו שם ומה דלא בעיון ס' ג"כ נגד הבלוע בכירה שכתב דצ"ל ס' רק נגד הבעין נראה כיון דאין הבלוע יוצא מדופן לדופן בלא רוטב דבר מועט כזה לא מקרי רוטב כמ"ש התום' בפסחים דף ע"ה ד"ה יטול והמרדכי פ' ג"ה ולפ"ז שתי קדרות שמונעין זה זזה אפי' לחין מותר כשיש ס' נגד הבעין דזה לא מקרי רוטב להוציא הבלוע מדופן לדופן ורחיה דהא בגלי דקאמרינן אין הבלוע יוצא מחתיכה לחתיכה בלא רוטב אף שבודאי הן לחין הרבה מלא ודאי דזה לא מקרי רוטב וה"נ בדין זה דהא דין זה דמדופן לדופן נלמד מחתיכה לחתיכה מכח ק"ו כמבואר בפוסקים ועש"ך ס"ק ל"ג שכתב בשם מהרש"ל דאם קדרה מרותחת מחמת האש כוונתו אלל האש ופשוט: (כא) אינו אצל האש · עש"ך ס"ק ל"ב שכתב דאם הוא אצל האש הוי ככ"ר ואפי' העמידו עליו קדרה נוכרת נאסר התבשיל דתחתה נבר עכ"ל ל"ל תמוה דין זה אם החלב חילו מבפה כל עובי הכוליים שיהיה מגיע עד בגבל המלכל שבקדרה רק שהקדרה עומד' על החלב נראה דודאי התבשיל מותר דאפי' אם היה החלב בקדרה אצל האש ותחב בתוכה קדרה זו הא מבואר בש"ך סי' קכ"ו ס"ק י"ז דכלי שהכניסה מקצתה ברוטב דלא נתפשט הבליעה בכל הכלי אף בכלי מתכות ע"ש ואף דבחתיכה הדין דתחתה נבר ואסר כל מ"מ בכלי ממרינן אם מקצתו לא חם כולו וכן מבואר בסי' צ"ד בכף דע"ל ס' דק מה שנתחב בקדרה ומ"כ בשאר בלי שנשלעלה מהחלב שבתוך התבשיל שבתוך הבליעה לתבשיל שבתוך הקדרה כיון שאפי' עובי הכוליים חילה עובית הבליעה ואפי' אם החלב מבפה כל עובי הכוליים שבתוך התבשיל שבתוך הקדרה כיון שאפי' עובי הכוליים חילה עובית הבליעה ואפי' אם החלב מבפה כל עובי הכוליים עד שמגיע בכל

כגון שהוא בגומא אפ"ה נראה דאם מונח בקדרה הרבה התיכות דאין הבלוע יוצא מחתיכה לחתיכה אחרת ש"מעלה בלא רוטב דהמים שבתוכה ודאי דאין לו דין רוטב כל זמן שהוא כגון: (כב) רק כלי שני · ולפעת הגי' בסי' ק"ה ס"ק ד' דס"ל דאפילו בכ"ם כ"ז שהים"ב חוסר ה"ג אסור כ"ז שהים"ב רק שאינו מסור בהחירא אבל בכלי מתכות אפילו בכ"ח שהים"ב אסור ולכאורה צריך עוד להפליט מהקדרה ולהבליע להמאכל כמפליט ומבליע כאי דמי דמודה הגי' שם וזהו דוקא שהקדרה נוגעת אבל כשהקדרה רוחתת בולע מעלמו ואף שהתבשיל חסור: (כג) ואם לא נפסק הקילוח · ואף שנזחל על כירה נוגעת קודם שהגיע אל הכשר לא ממרינן דמהתחלה כיון דהקילוח מקוצר עדיין בכלי הרחשון מיהו מניחו להתקרר כן הוא בהש"ד והגה לכאורה יראה שהיכה לזה מהאו"ה כלל ל"ד דין כ"ח שכתב וז"ל דאותו כלי שאין העירוי בו בתחלת הניזוק בזה לא ממרינן שיהיה העירוי כך"ב ואיהו מבשל וגם בשבת היה לאסור לערות הרותחין רק על התבלין אבל בניין לא וכן פסק הש"ך בסי' ק"ה ס"ק י"ח ע"ש וכן פסק עוד בסי' ס"ח ס"ק ל"ה שכתב שכבר נעשטן המים שנפלו על התרנגולת קודם שהגיע אל הכלי ע"ש לכן נראה דלף התה"ד והרב לא קאמרי רק שיהיו יכול להתקרר מהתחלה מאחר שהטפה התחרונה היה מניחה הרחשון להתקרר כמ"ש התה"ד שם בתשובה ע"ש ויכול להפליט אז להבליע אבל בהא מודים שבודאי היה יכול לבשל לבשל היה יכול רק מה שיש לו לפנות המחממות בכלי רחשון שלפנותיו הוחמו בחור כמ"ש התום' בשבת דף מ' בד"ה ש"מ בטעם שהכ"ר מבשל והך דיוק דהת"ד והרב שבכאן אין לו לפנות המחממות שלדבריהם יש לו לפנות המקדרות רק שהעירוף אינן מניחות להתקרר היינו מבשל רק שמבליע ומפליט כמו כלי שני לרב דאמר עילאה גבר אית ודאי דלא נתקרר מהתחלה ומוסכם דכלי רחשון להבליע ולהפליט ואפ"ה מודה רב דכ"ם היינו מבשל כיון שאין לו לפנות המחממות כ"כ המ"י בת"ח כלל ס"ח דדבר גוף אף שיש לו דין כ"ר להרמ"ל היינו מבשל מכ"ם הכא שיש לו לפנות המקדרות מכ"ם שאינו מבשל ואף דהתה"ד בסי' קפ"ח שם מביא רחיה לאך דיוק מבשת דף מ' ומש קרי ליה מבשל מ"מ הא סיים בעלמו דדחיה זו דחוקה רק שמומ על הסברא מכח דאין הטפה השניה מבלעת מכח הראשונה להתקרר אין סברא זו מוכחת רק לענין שיהיה מבליע אז מפליט כ"כ אבל לא לענין מבשל ואף דהתה"ד ס"ל דמבשל מכל מקום הוא"ה והרב והש"ך חולקים עליו בהא וס"ל דאינו מבשל ומש"ה כלים בסי' צ"ה וסי' ס"ח הל"ל דבעיון שיהיה מבליע ומבליע כאחד עש"ך סי' ק"ה ס"ק ה' וכן לענין שבת מותר דאינו מבשל אינו מפליט ומבליע כאחד עש"ך סי' ק"ה ס"ק ה' וכן לענין שבת מותר כמ"ש התו"ה וזה ברור ועש"ך ס"ק כ"ז שהביא בשם רש"ל שהקשה למה לי שהחלב רותח כיון שהבשר רותח מסור כדין קר ואם שנוגעין וכו' אין לתמוה על קושיתו דהא בעלמו פסק הביאו הט"ז בסי' ק"ה ס"ק ה' דבאיסור קר ואיבר אם דאינו אסור כמו במליחה דזה אינו בגלוי לפיפה אסור כמבואר בסי' צ"ח סעיף ה' בהג"ה ע"ש: (כד) הכל אסור · עש"ך ס"ק ל"ו עד הכא כיון שהקילוח בא עליו מלמעלה וכו' ואף דהכא מיירי שנזחל על כירה ומהכירה זב לקדרה ע"כ צ"ל דמיירי שהקדרה עומד בגומא למטה והקילוח בא עליו מלמעלה וכו' ע"ש וקאי אתם להספה התחה והטמן עילאה ואף דהטמן הוא על הספה אף מלמעה ומהאדדין וע"כ הוא משום דהטמן נסמך על הספה מיקרי עילאה ואם החלב היה זב תחת הקדרה ודאי דהוי החלב תחתה: (כה) הקדרה להרתיח · עש"ז ס"ק כ"ח ומפיקא לחומרא והיינו בכסוי הבלוע מבשר וגפל מיפת חלב דע"ל מדחוריית מצא"כ בשאר חיסורים דאפ"ג מדרבנן וגם ע"ל דמבשלין בקדירה שאר דברים דאי במבשלין בו גם כן בשר הא הבלוע הע"ג נופלת בקדירה הוא מין במינו והוא ג"כ מדרבנן והגה הפר"ח הקשה דא"כ לעיל בגי ניעור וכיסה ג"כ ניחוש להכי ע"ש ויש לחלק דדוקא לעיל לענין לנפל מהחתיכה לחמרין כיון שכיסה הקדירה הכבל והזיעה שהחלב בקדרה ג"כ מוציא הטעם מהחתיכה כמ"ש הפר"ח להזיעה ג"כ מפליט ומחלקו בשוה מצא"כ לענין הבלוע בכלי חרס שאין הרוטב יכול להוציאה לחפי' כעגד הרוטב הקדירה מסורה רק שאין מיהיה דוקא כעגד הרוטב דאז מקושר תמיד עם הרוטב שבקדירה ואיכו מועיל מה שהוא מקושר עם הזיעה גם אם היה אפי' נגע בלא קיפור ג"כ · ואין להקשות על דין דכסוי דהא בגבי כף מ"ש ס' רק נגד מה שנתחב תוך הרוטב וא"כ גבי כסוי אמאי צריך ס' נגד כל הכסוי דז"א דגבי כיסוי כיון שמכוסה והרוטב מגיע עד לכיסוי הוי הכיסוי כחלק מן הקדירה ממש וכדופן הקדירה שהוא נגד הרוטב נתבשל ממש: (כו) החלב שבמחבת · הא בלא נתבשל כזית ירקות בכלי של מיסור ונפל כולו לתבשיל ודאי בלא בעיון ס' רק כדי כל הכזית ולא כדי כל הקדירה דכיון דנתבטל כל הכזית גם הטעם שבתוכו נתבטל ולעולם מ"ש לעשר רק כנגד כל הכמות שנפל לתוכו והכא אמי מ"ש לעשר רק כחלו כל החלב נפל כיון דאין עולה זיעה רק מהחלב ולפ"ז אפילו בחיסור דהטעם שבמחבת הוי נ"ט בר נ"ם לחיסורא אין לריך לעשר רק נגד מה שבמחבת אך קשה לי דהא מבואר בהדיא בת"ה בפסקיו סי' ק"נ דאם הקדירה רותחת אפילו במקום שהזיעה נוגעת אסור ומ"כ מיירי הכא ע"כ בקדירה נוגעת ומ"כ פיפת הזיעה הנופלת הוי כעירוי דהיינו אסור רק כדי קליפה ומי תימא כיון שהזיעה חם בת עליו מלמעה על השוליים תחתה גבר מ"מ לא יהא אלא תחב להקדירה ברוטב שאינו מחמם את כולו כמ"ש לעיל בס"ק כ"ב וגם כיון דהזיעה נסמך על הקדירה והקדירה עומד במקומו הוי הקדירה תחתה כמ"ש בס"ק כ"ד ונ"ל כיון דהזיעה מסבבת כל הקדירה והוי רותח הוי כאלו כולו בתוך הרוטב וגראה דאם בס"ק בכף שתחב לתבשיל אף דחם מקצתו לא חם כולו מ"מ הכף עד מקום שמגיע הזיעה והיס"ב בזיעה אף שאינו מפליט ע"י הזיעה לכן מ"ש לעיל בסי' ק"נ דאף מקום שמגיע הזיעה הוי כעירוי דוקא כעגד הרוטב דמ"ש בת"ה בפסקיו שם דלריך בקדירה מש"ה לריך שיהיה דוקא כעגד הרוטב ואיכו מועיל מה שהוא מקושר עם הזיעה גם אם היה אפי' נגע בלא קיפור ג"כ · ואין להקשות על דין דכסוי דהא בגבי כף מ"ש ס' רק נגד מה שנתחב תוך הרוטב וא"כ גבי כסוי אמאי צריך ס' נגד כל הכסוי דז"א דגבי כיסוי כיון שמכוסה והרוטב מגיע עד לכיסוי הוי הכיסוי כחלק מן הקדירה ממש וכדופן הקדירה שהוא נגד הרוטב נתבשל ממש: (כז) החלב שבמחבת · הא בלא נתבשל כזית ירקות בכלי של מיסור ונפל כולו לתבשיל ודאי בלא בעיון ס' רק כדי כל הכזית ולא כדי כל הקדירה דכיון דנתבטל כל הכזית גם הטעם שבתוכו נתבטל ולעולם מ"ש לעשר רק כנגד כל הכמות שנפל לתוכו והכא אמי מ"ש לעשר רק כחלו כל החלב נפל כיון דאין עולה זיעה רק מהחלב ולפ"ז אפילו בחיסור דהטעם שבמחבת הוי נ"ט בר נ"ם לחיסורא אין לריך לעשר רק נגד מה שבמחבת אך קשה לי דהא מבואר בהדיא בת"ה בפסקיו סי' ק"נ דאם הקדירה רותחת אפילו במקום שהזיעה נוגעת אסור ומ"כ מיירי הכא ע"כ בקדירה נוגעת ומ"כ פיפת הזיעה הנופלת הוי כעירוי דהיינו אסור רק כדי קליפה ומי תימא כיון שהזיעה חם בת עליו מלמעה על השוליים תחתה גבר מ"מ לא יהא אלא תחב להקדירה ברוטב שאינו מחמם את כולו כמ"ש לעיל בס"ק כ"ב וגם כיון דהזיעה נסמך על הקדירה והקדירה עומד במקומו הוי הקדירה תחתה כמ"ש בס"ק כ"ד ונ"ל כיון דהזיעה מסבבת כל הקדירה והוי רותח הוי כאלו כולו בתוך הרוטב וגראה דאם בס"ק בכף שתחב לתבשיל אף דחם מקצתו לא חם כולו מ"מ הכף עד מקום שמגיע הזיעה והיס"ב בזיעה אף שאינו מפליט ע"י הזיעה לכן מ"ש לעיל בסי' ק"נ דאף מקום שמגיע הזיעה הוי כעירוי דוקא כעגד הרוטב דמ"ש בת"ה בפסקיו שם דלריך בקדירה מש"ה לריך שיהיה דוקא כעגד הרוטב ואיכו מועיל מה שהוא מקושר עם הזיעה גם אם היה אפי' נגע בלא קיפור ג"כ · ואין להקשות על דין דכסוי דהא בגבי כף מ"ש ס' רק נגד מה שנתחב תוך הרוטב וא"כ גבי כסוי אמאי צריך ס' נגד כל הכסוי דז"א דגבי כיסוי כיון שמכוסה והרוטב מגיע עד לכיסוי הוי הכיסוי כחלק מן הקדירה ממש וכדופן הקדירה שהוא נגד הרוטב נתבשל ממש: (כח) החלב שבמחבת · הא בלא נתבשל כזית ירקות בכלי של מיסור ונפל כולו לתבשיל ודאי בלא בעיון ס' רק כדי כל הכזית ולא כדי כל הקדירה דכיון דנתבטל כל הכזית גם הטעם שבתוכו נתבטל ולעולם מ"ש לעשר רק כנגד כל הכמות שנפל לתוכו והכא אמי מ"ש לעשר רק כחלו כל החלב נפל כיון דאין עולה זיעה רק מהחלב ולפ"ז אפילו בחיסור דהטעם שבמחבת הוי נ"ט בר נ"ם לחיסורא אין לריך לעשר רק נגד מה שבמחבת אך קשה לי דהא מבואר בהדיא בת"ה בפסקיו סי' ק"נ דאם הקדירה רותחת אפילו במקום שהזיעה נוגעת אסור ומ"כ מיירי הכא ע"כ בקדירה נוגעת ומ"כ פיפת הזיעה הנופלת הוי כעירוי דהיינו אסור רק כדי קליפה ומי תימא כיון שהזיעה חם בת עליו מלמעה על השוליים תחתה גבר מ"מ לא יהא אלא תחב להקדירה ברוטב שאינו מחמם את כולו כמ"ש לעיל בס"ק כ"ב וגם כיון דהזיעה נסמך על הקדירה והקדירה עומד במקומו הוי הקדירה תחתה כמ"ש בס"ק כ"ד ונ"ל כיון דהזיעה מסבבת כל הקדירה והוי רותח הוי כאלו כולו בתוך הרוטב וגראה דאם בס"ק בכף שתחב לתבשיל אף דחם מקצתו לא חם כולו מ"מ הכף עד מקום שמגיע הזיעה והיס"ב בזיעה אף שאינו מפליט ע"י הזיעה לכן מ"ש לעיל בסי' ק"נ דאף מקום שמגיע הזיעה הוי כעירוי דוקא כעגד הרוטב דמ"ש בת"ה בפסקיו שם דלריך בקדירה מש"ה לריך שיהיה דוקא כעגד הרוטב ואיכו מועיל מה שהוא מקושר עם הזיעה גם אם היה אפי' נגע בלא קיפור ג"כ · ואין להקשות על דין דכסוי דהא בגבי כף מ"ש ס' רק נגד מה שנתחב תוך הרוטב וא"כ גבי כסוי אמאי צריך ס' נגד כל הכסוי דז"א דגבי כיסוי כיון שמכוסה והרוטב מגיע עד לכיסוי הוי הכיסוי כחלק מן הקדירה ממש וכדופן הקדירה שהוא נגד הרוטב נתבשל ממש: (כט) החלב שבמחבת · הא בלא נתבשל כזית ירקות בכלי של מיסור ונפל כולו לתבשיל ודאי בלא בעיון ס' רק כדי כל הכזית ולא כדי כל הקדירה דכיון דנתבטל כל הכזית גם הטעם שבתוכו נתבטל ולעולם מ"ש לעשר רק כנגד כל הכמות שנפל לתוכו והכא אמי מ"ש לעשר רק כחלו כל החלב נפל כיון דאין עולה זיעה רק מהחלב ולפ"ז אפילו בחיסור דהטעם שבמחבת הוי נ"ט בר נ"ם לחיסורא אין לריך לעשר רק נגד מה שבמחבת אך קשה לי דהא מבואר בהדיא בת"ה בפסקיו סי' ק"נ דאם הקדירה רותחת אפילו במקום שהזיעה נוגעת אסור ומ"כ מיירי הכא ע"כ בקדירה נוגעת ומ"כ פיפת הזיעה הנופלת הוי כעירוי דהיינו אסור רק כדי קליפה ומי תימא כיון שהזיעה חם בת עליו מלמעה על השוליים תחתה גבר מ"מ לא יהא אלא תחב להקדירה ברוטב שאינו מחמם את כולו כמ"ש לעיל בס"ק כ"ב וגם כיון דהזיעה נסמך על הקדירה והקדירה עומד במקומו הוי הקדירה תחתה כמ"ש בס"ק כ"ד ונ"ל כיון דהזיעה מסבבת כל הקדירה והוי רותח הוי כאלו כולו בתוך הרוטב וגראה דאם בס"ק בכף שתחב לתבשיל אף דחם מקצתו לא חם כולו מ"מ הכף עד מקום שמגיע הזיעה והיס"ב בזיעה אף שאינו מפליט ע"י הזיעה לכן מ"ש לעיל בסי' ק"נ דאף מקום שמגיע הזיעה הוי כעירוי דוקא כעגד הרוטב דמ"ש בת"ה בפסקיו שם דלריך בקדירה מש"ה לריך שיהיה דוקא כעגד הרוטב ואיכו מועיל מה שהוא מקושר עם הזיעה גם אם היה אפי' נגע בלא קיפור ג"כ · ואין להקשות על דין דכסוי דהא בגבי כף מ"ש ס' רק נגד מה שנתחב תוך הרוטב וא"כ גבי כסוי אמאי צריך ס' נגד כל הכסוי דז"א דגבי כיסוי כיון שמכוסה והרוטב מגיע עד לכיסוי הוי הכיסוי כחלק מן הקדירה ממש וכדופן הקדירה שהוא נגד הרוטב נתבשל ממש: (כן) החלב שבמחבת · הא בלא נתבשל כזית ירקות בכלי של מיסור ונפל כולו לתבשיל ודאי בלא בעיון ס' רק כדי כל הכזית ולא כדי כל הקדירה דכיון דנתבטל כל הכזית גם הטעם שבתוכו נתבטל ולעולם מ"ש לעשר רק כנגד כל הכמות שנפל לתוכו והכא אמי מ"ש לעשר רק כחלו כל החלב נפל כיון דאין עולה זיעה רק מהחלב ולפ"ז אפילו בחיסור דהטעם שבמחבת הוי נ"ט בר נ"ם לחיסורא אין לריך לעשר רק נגד מה שבמחבת אך קשה לי דהא מבואר בהדיא בת"ה בפסקיו סי' ק"נ דאם הקדירה רותחת אפילו במקום שהזיעה נוגעת אסור ומ"כ מיירי הכא ע"כ בקדירה נוגעת ומ"כ פיפת הזיעה הנופלת הוי כעירוי דהיינו אסור רק כדי קליפה ומי תימא כיון שהזיעה חם בת עליו מלמעה על השוליים תחתה גבר מ"מ לא יהא אלא תחב להקדירה ברוטב שאינו מחמם את כולו כמ"ש לעיל בס"ק כ"ב וגם כיון דהזיעה נסמך על הקדירה והקדירה עומד במקומו הוי הקדירה תחתה כמ"ש בס"ק כ"ד ונ"ל כיון דהזיעה מסבבת כל הקדירה והוי רותח הוי כאלו כולו בתוך הרוטב וגראה דאם בס"ק בכף שתחב לתבשיל אף דחם מקצתו לא חם כולו מ"מ הכף עד מקום שמגיע הזיעה והיס"ב בזיעה אף שאינו מפליט ע"י הזיעה לכן מ"ש לעיל בסי' ק"נ דאף מקום שמגיע הזיעה הוי כעירוי דוקא כעגד הרוטב דמ"ש בת"ה בפסקיו שם דלריך בקדירה מש"ה לריך שיהיה דוקא כעגד הרוטב ואיכו מועיל מה שהוא מקושר עם הזיעה גם אם היה אפי' נגע בלא קיפור ג"כ · ואין להקשות על דין דכסוי דהא בגבי כף מ"ש ס' רק נגד מה שנתחב תוך הרוטב וא"כ גבי כסוי אמאי צריך ס' נגד כל הכסוי דז"א דגבי כיסוי כיון שמכוסה והרוטב מגיע עד לכיסוי הוי הכיסוי כחלק מן הקדירה ממש וכדופן הקדירה שהוא נגד הרוטב נתבשל ממש: (כא) אינו אצל האש · עש"ך ס"ק ל"ב שכתב דאם הוא אצל האש הוי ככ"ר ואפי' העמידו עליו קדרה נוכרת נאסר התבשיל דתחתה נבר עכ"ל ל"ל תמוה דין זה אם החלב חילו מבפה כל עובי הכוליים שיהיה מגיע עד בגבל המלכל שבקדירה רק שהקדירה עומד' על החלב נראה דודאי התבשיל מותר דאפי' אם היה החלב בקדירה אצל האש ותחב בתוכה קדירה זו הא מבואר בש"ך סי' קכ"ו ס"ק י"ז דכלי שהכניסה מקצתה ברוטב דלא נתפשט הבליעה בכל הכלי אף בכלי מתכות ע"ש ואף דבחתיכה הדין דתחתה נבר ואסר כל מ"מ בכלי ממרינן אם מקצתו לא חם כולו וכן מבואר בסי' צ"ד בכף דע"ל ס' דק מה שנתחב בקדירה וא"כ כיון דאפי' עובי הכוליים אין הבליעה עוברת ואפי' המקצת מעובי הכוליים שלמעלה מן החלב אינו נאסר היאך יתפשט הבליעה להתבשיל שבתוך הקדירה כיון שאפי' עובי הכוליים חילה עובית הבליעה ואפי' אם החלב מבפה כל עובי הכוליים עד שמגיע בכל

הגהות והשגות רע"ק

שם בביאורים אפי"ז [ו] דכולי האי אין לחוש · תימו מוכרח די"ל הש"ך כוונתו לחדש כעין מה שכתב בסק"ג בתירוצו הב' שנפל הטפה כהעדיין לא חם התבשיל או שנפל הטפה ותח"כ נתן בו הבשר :

דהא כלי מיהו מקבל מום כ"כ בכלי לחמון כמאר דבריס המחבשים דהא כלי כשמוליחו ריקן מהבישול שוב מיהו מבליע ומפליט בלל כמ"ם הט"ו כאן ומאר דבריס גופיס לפי' מוליחס ריקן יש להס דין כ"ב לרס"ל וקודס שהוגמו על זוען לכ"ע מבליעין ומפליטין וק"ו הדבריס שאס שאר דבר גוש המחבשל מיהו מבשל כשהוליחו מכ"ב כ"ם כלי ודאי דלא עדיף מהמיס שבתוכו שעל ידן מחזיק הכלי מום ויש להמיס והכלי כשמופלין על ליזה דבר זוען ערוי שנפסק הקילוח כיון שנפסק הקילוח מהכלי לחמון שדפנותיו הוחמו בחור גם מה שהביא רליה מהא דשבת לאסור ליקן שנמן לחוך כלי שבשל מיס מחוך הכ"ב גרשה דלאו רליה היא דהכא יש להבין בדברי התוס' שבת דף מ' ד"ה ס"מ שהקשו מ"ם כ"ב מ"ב ותירלו דכ"ב מחוך

מוסכין מע"ש מטעם עירוי רק שמ"ל לטעמר רק נגד הכדי קליפה דעירוי הינו מבליע רק כדי קליפה ועי' בסי' ל"ג במידושים ס"ק ס' : [ח] **ב"פ ס'** · הטעם דלמת נמאר מעט מלב ונכנס מקדרה בשר לתוך הכף נ"ט מלקים ו"נ ולכן צריך לבטל גם הפעם הב' · ע"ז : [ז] **רסגי** · ואפי' בחיסור עצמו שנפל לקדרה כמה פעמים קי"ל דמ"ש ס' מלא פעם אחת ואם נתן מבשיל בכף והחזיר לקדרה בעינן ס' גבד כל פעם שהחזיר המבשיל דהמבשיל נ"נ כל פעם ובכף של חיסור בפ"מ מ"ש ס' רק נגד הכף דבלא בלח לא ממרינן מנ"נ : [ז] **הבף אסור** · ולא הוי כהנעלה דהנעלה צריך שיהיה מעלה רחיחות ולעניו חיסור חוסר כשהיס"ב ע"ז· ואם לא היה בקדרה בשר רק מים מבושר לתתן טעוף ס' בהג"ה : [ח] **בין עם בשר** · וה"ה שאר דבריס דהא נ"ל : [ט] **ב"י** · מטעת התחיבה אפי' הינו ב"י מחלב דהא נ"ל ואוסר אח"כ כדין שאר חיסוריס ומותר בהנאה ואם חזר ונתערב בהבשיל אחר ואינה הפ"מ מ"ש ס' רק נגד הכף בלא בלח דבלא לא ממרינן בפ"מ מנ"נ בשאר חיסורין וכאן כיון שבשר נאסר דין שאר חיסורין יש לו ואם הוא תוך מעל"ע לבישול החלב נ"נ מדחיסורייתא כדין חלב לבשר ואחר מעל"ע מטעת התחיבה מותר הכל דנעל"פ הוא לכתחלה ודאי אסור לחזותנו בשום דבר דנעל"פ לסור לכתחלה ועי' ביחורים שהבשיל דאם הוא מבל לכתחלה ודאי אסור לחזותנו בשום דבר דנעל"פ לסור לכתחלה ועי' ביחורים לחוף בו הרחם וכן שאר דבריס שאין נרכי אכילה ושתיה מותר וכן אם בישל בו אחר מעל"ע מ"ש להשל"ך דמי הקדרה לנהר לבל המאכל שנאסר נריך להשליך לבה"כ ואסור ליהן לכלב אפי' אין הכלב שלו : [יא] **לכתחלה** · המילוק שבין קדרה לכף לפי שהכף בלע החלב בשעת שהחו הלכך אף אחר שפנס לאסור כדין קדרה שהינו ב"י מטמ"ב הקדרה לא בלע טעם חלב רק אחר שפנס : [יב] **בין עם בשר** · ומנד המנהג שזכר בסעיף ה' לאסור לכתחלה דבריס : [יג] **ברי עבד** · דוקא שהחב במין שהחב בפעם הרחשון דאלו חזר והחבה במין שהיתה בלוע ממנה בתוך מעל"ע מהחיבה בפעם שהובירה וכ"ם אם התבה לבתחלה דבריס למותר אפי' תוך מעל"ע מתחיבה : [יד] **אסור** · והש"ך הניח בתימה דזה אפי' לדידן מותר כיון דאיכא ג' נ"ם להיתר ויקבע בו תבמים של תחיבה אף אחרון ודוקא בהבשה לבל בקדרה שבלוע מבשר בעין ותבה בו שוס כף ואחד הינו ב"י מבואר בהג"ה היאך המנהג לדידן : [טו] **ששים** · אפי' שניהם ב"י והבשה בס"ז להא לפי טעם הא' דסי' ל"ה ס"ג חיישינן שמא נגע הכף בקדרה ואל"כ יש לאסור הכף ונ"ל דאע"ג דטעם הב' דהחם חיישינן שמא נאסרו המים וכאן אין אחם בשר ולא עם חלב רק לעניות בחין שהם ס' : [טז] **כמין** · נ"ל בחין הכלי שהיינו שאין לאוכלו לא עם בשר ולא עם חלב רק לעניות בחין שהם ס' : [יז] **ולאסור הבלי** · ה"ה בישם ס' בהקדרה נאסר הכף לפי המנהג והך חיסור אפי' בשאר דבריס · ועי' ביחורים : [יח] **חומרא** · אבל אם בישל מים בכלי בשר ותחבו בו בף חולבת ב"י המים אסורים : [יט] **מבשר** · פי' מבשר עצמו או שחותכו בסכין של בשר דק דק אבל אם תתך במקום אחד מהן מ"ש רק ס' נגד הנמילה אם היה פחותה מסכין : [כ] **מה שבלע** · וכשהם ס' אפי' הבלוים מותר לאפשר לאותנו דהיתירא מותר אבל אם נתתנו בסכין של חיסור בעינן ס' נגד כל מה שנאסר מהבלל ואף שהם ס' אסורין הבלוים לאפשר לאותנו דאיסורא אסור : [כא] **ואח"ב בישלו** · פי' תוך מעל"ע אבל אחר מעל"ע אפי' נגד החלב מ"ש ס' אבל בקדרה של חיסור מוגן מעל"ע מטעת חימום המים ובפ"מ דלא ממרינן בלח בלח אע"ג מ"ש לשאר המדומע במים וקדרה שנאסר מבשר בחלב והואתו זו מים אפילו בפ"מ מוגן מעל"ע מטעת חימום המים ונריך לשאר נגד כל המים דהבעת מבשר בחלב בבל"ח דיינינן ליה לאפי' בפ"מ בלח בלח אע"ג ואם בישל דבר שיבל מבשר בחלב לחלב אי סי' קכ"ב בש"ך ס"ק ב' דמותר אם הוא אחר מעל"ע להבשר : [כב] **בסכין** · אפי' היה הסכין למטה והבשר למעלה לא ממרינן מחמה גבר לחגב דוחקא דסכינא מרותח בלא ול"ד לשחט בסכין עובד כוכבים דמ"ל רק קליפה לף בדיק השחיטה רוחם אף שהיא מרותח בלא רוחם אף בדיק השחיטה רוחם אבל הכף לא מהני לשאר בשר בחלב : [כג] **ששים** · ומן השחט נריך ס' נגד כל הלבב ואע"ג דבשפל חיסור על התיכה שחוץ לרוטב מ"ל רק כדי נטילה הכף לדוקא דסכינא ורחיחות מהפשט בכולו ואף לדיקא ס' מ"מ בשינן כדי נטילה דשם החיסור נסרך יותר · ע"ז · ובי' ביחורים : [כד] **קליפה** · משום שמוטית בשין שעל הסכין והא דבסי' ל"ו בשינן כדי נטילה בסכין שהינו ב"י אף להמחבר שם מפורש שם : [כה] **הנעלה** · והי"ה בהינו ב"י אם רוצה להשתמש בשר או חלב רק לשאר דבריס מותר בלא הנעלה ולפי המנהג שבתב רמ"א לעיל נריך הנעלה אפי' לשאר דבריס בהינו ב"י : [כו] **כלי שני** · והרמ"ל כתב דשבר גוים לעולם הוי בב"ר ב"ז שהיס"ב ולדידן הין נ"מ בזה לאפי' בב"ם מחמירין כ"ז שהיס"ב ואפי' שבר גוים הינו מבשל להרמ"ל רק מבליע ומפליט ולהכי בב"ח מותר בהאלה דלמו דרך בישול הוא ואם החב בף בגרלפי"ן הו בדומן במקום דליבא רוטב בעינן ס' וכדי נטילה אפי' בב"ם בל זמן שהיס"ב ושניהם ב"י והבלים הינן נאסרין זה מזה בשאר חיסורין בשהבלוע בחוש דבבלוע בקיאין בין בחוש לשמן ובשמן נאסרין ובבשר בחלב אפי' בחוש זה מזה בשאר חיסורין : [בז] **גבינה** · פי' שנפל על תנור פגמל"ם חמה גבינה : [בח] **קליפה** · ונ"ל דמי לסי' ק"ה בחיסור שנפל על היתר דנריך נטילה דאין דרך גבינה ליבנס בל בך והגבינה אסור ב"נ · ולדידן בדי שלא לחלק בין בחוש לשמן אף גבינה חוסר עד ס' ועי' ביחורים · ונגד טעם היושע מן הבלי אף לדידן הינו חוסר רק ב"ק בדבר נגוב לגמרי אבל בדבר שיש בו רטיבות קצת חוסר עד בדי נטילה להמחבר ולדידן עד ס' וכן בבלוע שמן אף בדבר נגוב לגמרי חוסר עד ס' · ס"ך סי' ק"ה : [כט] **דהיתירא** · ומרי אפי' הקערה אפי' בעירוי שלא נפסק הקילוח ואף דבסי' ל"ה ס"ג בהג"ה בתב דאם שניה בשר על בשר על בלי חלב לאסורה שאני הבח בין דים פוסקים סוברים דשמנונית בדשם נטל"פ משה"ה מתיר בלן ובשמקה מע"ד הטעשה מדשם אפי' הבשר בעין מותר לטותן לפגם :

צה [א] **רחוצה יפה** · בלומר לאפוקי אם ידוע שלא היתה רחוצה יפה דבשחם לחברין גבי ביטול להוח נקיה ורחוצה לבל גבי הדחת בלים לחברין משחם שלא היתה רחוצה בין שחברו עבשיו · ס"ך : [ב] **נ"ט בר נ"ט** · ודוקא בשעטה ס' בבלי ובעט ס' בחוכל לבל ל"ע בר ל"ע ע"י חוכלין הרבה חביב בשעטה ס' · וכן בשעת ביטול בנון שנפל על הבשר שאחבשלו בו דגים בנגד הרוטב חלב בפחות מס' חסורין הדגים לף דיעבד עם בשר ועי' ביחורים ולעניו

בלח רוטב רק עד במה שיאסר אם עד בדי נטילה או בבולו לעניו זה לא משוינן עצמנו לבקיחים לבל בנגוד לגמרי בתב הס"ך בהדיא בסי' ק"ה ס"ק י"ז דבקיחים ואינו חוסר רק כ"ק בבחום לף דג"ב ודאי יונח ע"ם ויותר גדלה דבלי ין מקבל טעם בלוע שמן שהחיבה לפי' הבלוע שמן בחו שהחבלוע שבבשם לחוך הקדרה נעשה נבלה בין בעוד החבשיל בחוכה בין בשהורק החבשיל והך החבית רחיה מהל"מ ין בו שום רחיה דהל"מ בתב זה נבי קדרה לאין מה שבחוכו ס' ו"נ מבל"ב בחן דמייני בלף שיש ס' בנגדו דלא ס"נ מעטם הח"ה הל"ל מאין יאסר לבל אם החבו לשמן מבושל לירקות בחוך מע"ע של הבשר בעינן ס' נגד כל הכף ולא ממרינן בין דלא נעשה נבילה הבלועות בכף חיסבי בם' נגד חני הכף דנרלה דלף דהחלב לא נ"נ דמקושר הוא עם החלב שבקדירה ויש בהחלב שבחוך הקדרה ובשדופיני הקדרה המקושרים ס' נגד הבשר ואין החלב מקבל מעטם לבל הבשר ודאי מקבל מעטם מהחלב ונ"נ ואוסר לירקות וכ"ב הבר"ו ס"ק ה' לבל אחר מע"ע שהבשר בפנס והחלב נרחה ודאי דלא נ"נ מעטם הח"ה הל"ל הדין עם הב"ח ומ"ש הבר"ו בסי' ל"ב בם"ח בשר בחלב בבלי אפי' לבחר שבבר נ"נ בחלב אפי' נעל"פ אסור עיין בסי' ק"נ מה שהבחתי רחיה לאחור דבריו : (ז) **בקדרה חדשה** · עם"ך ס"ק ט"ו שהמה דהא המחבר מחיר נ"ם בר נ"ט בבישול והם"ו בלף החחרון חולק דבבלי אסור בין שאפשר לקובעו על שאר דבריס עיין בסוף ספר נקודות הבסף : (ח) **מיהו אם עבר** : עם"ו ס"ק נ' שהמה דהא המחבר מחיר נ"ם בר נ"ט בבישול והם"ו בלף החחרון שבשר בחלב אפי' נעל"פ אסור עיין בסי' ק"נ מה שהבחתי רחיה לאחור דבריו : (ז) **בקדרה חדשה** · עם"ך ס"ק ט"ו שהמה דהא המחבר מחיר נ"ם בר נ"ט בבישול והם"ו בלף החחרון חולק דבבלי אסור בין שאפשר לקובעו על שאר דבריס עיין בסוף ספר נקודות הבסף : (ח) **מיהו אם עבר** : עם"ו ס"ק נ' שהמה דהא המחבר מחיר נ"ם בר נ"ט בבישול והם"ו בלף החחרון חולק דבבלי אסור בין שאפשר לקובעו על שאר דבריס עיין בסוף ספר נקודות הבסף : (ט) **או שיש במאכל ס'** · עם"ו ס"ק ז' שהמה דלטעם שמת נגעו הקערות במחבת ה"נ יש לאסור מטעם שמת נגע הבף בקדרה וכו' ע"ש · לף הקשה רק שיש לאסור הבף אבל הקדרה ודאי שרי בין שיש ס' דאפי' היה בקדרה בשר וכו' ס"ב בזה ובסימן ל"ו על הט"ז ס"ק ה' : (י) **ונוהגין להחמיר** · ע' ס"ך ס"ק י"ז שבתב דזה לא קאי אים במאבל ס' ע"ש · ונרחה ללא בתב זה רק אמ"ש הרב שנהגו לאבול המאבל אבל הבף ודאי לאסור לפי המנהג להא אפי' אם היה הבף הינו ב"ש היה נאסר אפי' יש ס' בין שבקדרה ב"י דנגד הבף הינו מועיל מה שיש בקדרה ס' נגדו מב"ם בבשכף ג"ב ב"י וב"ב הש"ך בהדיא לעיל ס"ק ח' דהבף לאסור לעולם אף שיש ס' נגד הבף ומיירי בש ס' : (יא) **בצלים** · עם"ך ס"ק ב"ב בהוחמו מים בתב בשם הב"י הטעם אמ"ל ואף להחיסור נפגם וקי"ל לחין הנאסר לאוסר אלא במקום שהחיסור עצמו יבול לילך ל"ל לחיסור פגום הוי בממהו ובל היבא לחיבא מהו לחיסור עם הנאסר בעינן ס' · בדי בל הנאסר והנה לפי דעת הש"ך דהטעם משום ס"ם בר ב"ע לחיסורא בוחותו דהטעם שיבא שוב לא הוי בע"ל ל"ש לבשר אח"ב רק לפי שיעור המדומע במים להמחבר דסובר דבשאר ליסורין לא אמרינן אמ"ל וה"ג לדידן בהש"ם משום ס"ם בר ב"ע לחיסורא וכוותו דהטעם שיבא שוב לא הוי בע"ל ל"ש לבשר אח"ב רק לפי שיעור המדומע במים להמחבר דסובר דבשאר ליסורין לא אמרינן אמ"ל וה"ג לדידן

הרחמנה בש"ם הרשב"ח ואטעם קלוש הינו יכול לחול עליו חיסור חדש שם שבר בחלב רק כיון שבבר נאסר החלב ואוסר במו שאר חיסורין בטעם קלוש של חיסור והוי דינו בשאר חיסורין ללא אמרינן אמ"ל חדש בלא בלח חלי זית של הטעם קלוש של בשר ואפי' זית חלב ודאי דלא היה לוקה משום בב"ח להא אי אפשר לחול על טעם קלוש חיסור חדש של בב"ח וממילא לא הוי אמ"ל : (ח) **אבל הבף אסור** · עם"ך ס"ק מ' שבתב דלדעת הרב אפילו לא היה בקדרה אלא מים הבף אסור משום דאפי' יש ס' במים הבף אסור דהא בתן מייני בים ס' והנה הרב בהג"ה לקמן סעיף ה' בתב בהדיא דאם יש ס' הבל שרי ולק"מ דלפי המנהג שבתב שם רמ"א דנוהגין לאסור הבלי אחב"י אף גם בים ס' אסור במו שאבאר שם : (ו) **כ"ז שהוא ב"י** · עם"ך ס"ק י' שהשיג על הב"ח במ"ש דבעינן שיהיה ב"י משעה שבישל בה החלב · ולפע"ד נראה להדין עם הב"ח דהא הת"ה בסי' קפ"ג בתב בהדיא דאם יש ס' הבל שרי ולק"מ ב"פ ס' בנחתב ב"פ משום דהחלב שבבח לא נ"נ דבעודו בחבשיל הוא מקושר [ב] וכשהוציאו דין בלי שני יש לו והלבות פסוקות הן דאם דמקושר מותה מסי' ל"ג דמהני טעימה ואלו לא היה מקושר לא היה מהני טעימה דהוה חיישינן שבלוע ממה שבקדרה ו"נ והדר פליט והוה מין במינו במו בתחיבה בריש סי' ל"ב וב"ב המרדכי פ"ה והא דנעשה בלי שני פסק בן הס"ז בסי' ל"ב ס"ק ל' וביון דהחלב לא נ"נ בין דמיירי בים ס' בחלב מאין יאסר בין דהבשר פגום וגם הש"ך סותר דברי עצמו שבתב בס"ק ב' שאם שמנו בבף חיסור מים והיה במים ס' דלא מחשבו מע"ע ולדבריו קשה דאם הא המים שבבשו להבף נעשה נבלה דקי"ל בבל החיסורין מנ"נ ואין לומר בין דחיסור נפגם הוי בטחם החיסור מפ"ב בבב"ח דהוי חיסור מחמת עצמו במ"ם הש"ך סי' ק"ה ס"ק י"ז דז"א דבל שים עדיין טעם פגום הוי בהולך עם הנאסר מאשו חיסור דטעם פגום מאשו מיהא חיבא ובמאשו חיסור הולך עם הנאסר בעינן ס' נגד בל הנאסר ועיין לקמן בש"ך סי"ב וב"ב ק"נ וב"ג ומ"ש שם ועוד רחיה מסי' ל"ב סעיף ו' בהג"ה שבתב ואם בישל תבשיל אחר בהו בשעם שלוקה דבלי אין מקבל טעם בלוע שמן בחו שהחיבה לפי' הבלוע שמן בחו שהחיבה לבבלוע שבבשם לחוך הקדרה נעשה נבלה בין בעוד החבשיל בחוכה בין שאפשר בחו שהחיבה לבבלוע שבבשם לחוך הקדרה נעשה נבלה בין בעוד החבשיל בחוכה בין שאפשר לקמן בש"ך סי"ב וב"ב ק"נ וב"ג ומ"ש שם ועוד רחיה מסי' ל"ב סעיף ו' בהג"ה שבתב ואם בישל תבשיל אחר בהו בשעם שלוקה דבלי אין מקבל טעם בלוע שמן בחו שהחיבה לפי' הבלוע שמן

לציצה ס"ע בר ס"ע הוא להקליפה הוי כמו כלי דז"ל דהא כתב ולכן מסרו ציצת תפרות וגבי תפרות ס"ע בר ס"ע לחיסור הוא ועוד דבשעת ביטול לא הוי ס"ע בר ס"ע כמ"ש סם"ק ס' ל' רק כוונת הרשב"ץ לומר דלא מקשה להא התירו ציצה מסורה מלמע דחיטו פוטר כלל לכך הקליפה ס"כ ס"ע תיטו בוטל כלל לכך הקליפה ומיהו ולכן מסרו ציצת תפרות וגו' פוטר ציצה מסורה מלמע דחיטו ובודאי פוטר ובוטל שפיר לכך הקליפה ומיהו ולכן מסרו ציצת תפרות וכו' כלומר דעיקר הטעם הוא שמסרו ציצת תפרות והתירו ציצה נבילה משום שזו פוטרת ציר תפרות וזו פוטרת מיד בעלמא מלמע דטעם בשר יכול לפוטרו וה"ג יכול לבוטלו טעם בשר לכך הקליפה: (ג) ויש מהמירין · עיין ס"ז ס"ק ג' עד ו"ע ולפי מה שכתבתי כאן כוונתו דהא ליכא הוכחה כמ"ש לעיל דלא מייירי כאן רק משום חיסור דל"ע בר ל"ע וסיים אבל ממה שחתמו ים ללמוד וכו' כוונתו דעיקר הלימוד הוא ממה דמינינו שהרשב"ם מכלו דגים שעלו בקערה מלמע דאף שכבר חלן בו אבל קשה לי דלפשר דלמ"ה למיתתו שמתיר גם בביטול ל"ע בר ל"ע ומשום ביטול לגלי וסובר דגם בביטול לא חשיב טעם משו"ה מתיר ג"כ לעיין שכתב אבל בסי' ל"ב סעיף ז' בהג"ה גבי קילוח מן הקדרה רותחת וכו' דלא מקשה משם לבאן ועש"ך ס"ק י"ג שכתב בטעם הדבר שאנו מוסבין קילוח העירוי וכו' תמיה לי דגבי דאנו מוסבין כאלו הוא בתוכו מ"מ הא המיס לא נאסרים מחמת העירוי רק כדי קליפה והרמ"א פוסק לעיל בסי' ל"א כהמחבר דבחלב מותר כולו מטעם דל"ת בקליפה וא"כ לא נאסרו המיס והאיך יאסרו להכלי בשלמת גבי קערות שהודאו לעיל המיס בלעו דרך כולו ונאסרו הכל משו"כ הכא ועיין ש"ך סימן ל"ד ס"ק ז' ולפעל"ד נראה הטעם פשוט כיון שכתב לעיל בסי' ל"ד דהמנהג לאסור הכלי שחיטו ב"י אף דלא שייך שום טעם מטעמים של היתר חוסרין דהכא חלמא דהמנהג הוא לאסור כלי בקיבול ל"ע בר ל"ע בביטול לף דגבי מאכל מתירין בדיעבד ל"ע בר ל"ע בביטול מ"מ בכלי המנהג לאכלו וכן לדעת המחבר והרב לעיל בסי' ל"ד ס"ה לחפילו בקדרה חדשה שקיבל ל"ע בר ל"ע בביטול ע"י שני כפות דאסרו ועיין בש"ך בדף החרון בטעם החילוק בטעם דבמאכל מתירין ל"ע בר ל"ע בביטול ואכלי אסור לחפי' להמחבר ע"ש וה"ע לאסור מה"ע וה"ע דוקא שאסור לבשל בהכלי לכתחלה אבל ולפי מה ביאנו בדיעבד המאכל מותר להמנהג אינו רק לאסור הכלי לכתחלה:

(יא) דאין עירוי כבלי ראשון · עש"ך ס"ק כ' שהקשה כיון דקי"ל דעירוי מבשל מ"כ מפליט ומבליע ג"כ רק בכלים נקיים מותר להוי ל"ע בר ל"ע להתירא לחלל בשאיר לאסור אפי' בדיעבד וכו' · ומאד תמוהין לי דברי הש"ך דהא הוא בעצמו פסק להחלב מותר כולו מטעם דכל היכא דהקליפה לויה ליכא מותר · עיין לעיל סי' ל"א ס"ק ח' · וע"כ כתב כיון דהטעם הולך דרך המיס להכלי דהא מ"ע מתיב ליה לי"ע בר ל"ע דהתירא וכיון דדרך המיס הולך הטעם להכלי והמיס בעצמן אינן נאסרים מטעם דע"ז לקולפן מה"ת יאסרו להכלי · ולפ"ז אפשר לייתב גמי קושית הש"ך על הרמ"א דהכא סובר דאין עירוי יכול לחתם שהרי אנו מפליגין לכלי זה ומפליגין לכלי זה ומכיון דהכא פסק לעיל בסי' ל"ג דאפילו מותר בדיעבד ל"ע בר ל"ע בהדיא רק דעיקר קושית הש"ך היה כיון דעירוי מבשל הרי המיס בולעין וכיון דהכא סובר דאין עירוי יכול לחתם ל"ל דהמחבר מותר כולו קושית זו לא קשה כלל וכמ"ש לעיל אך הש"ך אפשר דס"ל כיון דעירוי מבשל ממש יוכל לחתם ג"כ שני כבשים נוגעים שיבלעו זה מזה אבל אנן אכשרי שפיר דוקא בנוגעין זה בזה אבל חוטן כלים שלא נגעו בהחיסור כלאפה דודאי מותרין כיון שאין יכולין לבלוע רק בחצעית המיס והמיס גופייהו מותרין הן מה"ת יאסרו להחיים · ואם הודח כלי של חלב בין כלים של בשר ע"י עירוי אין לאסור רק כלי הנוגע בכלי של חלב כמ"ש לעיל ואם היו יודע שיצא הכל שרי כמו בסי' ק"ה סעיף ע' בהג"ה שכתב ואם מ"י שיצו נגע הכל שרי מטעם דבטל ברוב ע"ם ואף דבגי כלים פליג סש"ך בסימן ק"ב ס"ק מ' וסובר דהיכו בטל ברוב ע"ם שאני התם דאפשר למיקס לטעמא מש"כ הכא בעירוי שהיכו אסור רק כ"ק ח"ת ולמיקס לטעמא דמי ממש להא דסי' ק"ה כל"ל: (יב) לא חיישינן · עש"ך ס"ק י"ד שכתב שהוא מטעם ס"ם מטעם דבידוע שהיה ב"י לליכא אלא חד ספק לאסורין · קשה דהא סתם כלים כשמדיחין הן מלוכלכין מה"ת ש"ך ס"ק ג' וש"כ ספק דילמא שיכו ב"י לאו ספק הוא דמלוכלך הין חילוק בין ב"י לשאיכו ב"י ומאו"ה שכתב זה הס"ם הין רגיל שיהיו דחיכו סובר כדעת הרב דחיכן נאסרין ע"י עירוי דחין עירוי בכלי ג' שיעשה שיבלעו זה מזה וחיכן נאסרין רק בהודחו בכלי לחשון ואף שמשתמש יש ס' נגד הלכלוך משו"כ לפע"ז והש"ך שאוסרין בעירוי כשהוא מלוכלך ועירוי הין חוסר רק כדי קליפה ובקליפה ליכא ס"ם ונ"ל כיון דעירוי היכו רק כ"ק ובשהקליפה פיהא ניכרת מותר כמבואר בסי' ל"א ס"ק כ"ב בשאיר דמותר ואפי' להט"ז דסובר שם בסי' ל"ג דהקליפה מדינא ובעיכן לעולם ס' לבטל מ"מ הין להחמיר כיון דהרבה פוסקים והרמ"א מכללן מתירין לגמרי בעירוי על שני כלים ולפ"ז יש להתיר בעירוי אפילו בספק ל' רק בידוע שהודחו כלי לחשון אף יש לאסור לפי דעת הט"ז בס"ק ל' ממש שהו"א כתב שם עוד טעם להחזיק חיסור ולומר כמו שמצינו עכשיו ביחד כן היה ביחד בשעת הדחה הוי כמו ממקום למקום אינורא דל"ב לפ"ז אפילו הודחו בכלי לחשון ספק ל' יש להתיר ולא דמי להא דב' ל"ג בחסובה סי' מ"ג בשמלא שומן וחלב ביחד וספק אם נמלחו ביחד וכתב שם ללא שייך סברת הכתן במלח ע"י חלש ע"ם שהם מיירי שהכניסם ביחד

[ב] שיטעמנו • ופשיטא לדידן מועיל בדיעבד כשטעמו יבערגל ואמר ליה טעם ואח"כ בישלו בחלב דרק על טעימת קפילא אין סומכין לדידן אבל לכתחלה אין סומכין לטעימה לפי' להתחבר • ס"ך : [ג] מקושח • דס"ל לכל דבר חריף מחליף לשבח כמו חלתית וגם לא שייך בד"ח במקום לפיכך דוחקת לסכינא כ"ע כר כ"ע כמ"ש בס"ק ס' לכל בד"ח במקום לפיכך דוחקת לסכינא כ"ע כמ"ש בשי"ך ס"ק : [ד] שיגע • היינו כשידוע בבירור עד כמה נגע אבל מן הסתם דרך לחתוך בכל הסכין ובטיגן ס' נגד כל הלהב דמלתא דלא רמיא עליה לחיתם לאו מדעתיה והא דלא סגי בס' נגד הצלילה דמיירי שבסכין הוא פחות מכ"ש : [ה] הצנון • היינו דוקא בסכין של חיסור אך כל ס' נגד כל הצנון כשאתך דק דק משום דטעמא נכלה ומ"מ באחך רק במקום ס' די בס' נגד מקום הצלילה ולא תמרינן דהכ"ג הוי חיסור דבוק ויצטרך ס' נגד כל הצנון כיון דאין הצלילה חשוב מאחת עצמו וגם אינו חיסור ניכר ומובדל לא תמרינן ביה חיסור דבוק אבל בסכין של בשר לאחר לעולם צ"ל ס' רק נגד הסכין אף אם הוא פחות מכ"ש ע"ר • וכתב עוד דבסכין של בשר כשיש ס' צ"ל להסיר הצלים ובסכין של חיסור צריך להסירן אף בדאיכא ס' וקודם הניסוח אין חילוק כלל בין סכין של בשר לסכין של חיסור כשאתך במקום אחד די בכ"ג ואם אתך דק דק חשוב כולו לבטלו באחד לכתחלה : [ו] כולו אסור • דס"ל דע"י דוחקת וחריף מחשבינן החיסור בכולו והיינו לכתחלה כמו שמסיק ובדיעבד לא הוי רק כשנתבטל : [ז] הירק • וה"ה זכוכית של שומים וכלים ג"כ אין חריפים ולא בלע רק כ"ק • ס"ך : [ח] זנבותיהן • והיינו עד חני הצנון אבל למעלה משם לא חלינן במרע וחלינן ובידוע שהסכין ג"י וע"י אם אתך בו הצנון חשוב הצנון אבל בשאר דבריס חריפים אף בכה"ג מותר כיון דהרבה פוסקים מקילין אפי' בצנון בחב"י : [ט] חבוצים • ובמקום הספד שרי ע"ז • ובתרס"ו כשאין יכולין לשתותו מי הוי ל"ח בצנון וכשיכולין לשתותו מי הוי כשירות ממוסים דשרי במקום הספד ואם הוא כבר מלובן בניצים שוב לא הוי ל"ח • ואם עמד בכלי חיסור עד שנתחמץ הרי מקבל טעם הכלי גם לחר מימותו שכבר נעשה חריף ונאסר ואם הורק לכלי חחר קודם שנתחמץ כיון דהיה לפגם הטעם שני והיה כ"מ בר כ"ע בשעה שהיה לפגם הוי כ"ע בר כ"ע דהסירא דמותר אף שכשעשה חריף מותבת הטעם אח"כ • ועיין ביחוריס ס"ק ד' : [י] מלוחים • היינו כשאין מלוחים ניותר אבל מצוי מעט מלח לא מיקרי חריף ואם היה חיסור בעין על הסכין אף במליחה מועטת אסור לחוי אלו בקיאין בין מליחת גלי לקדרה : [יא] זנגביל • והש"ך מיהו בדבר חריף יבש בהדחה ואח"כ דכו חוזן במדוכה לא כשהטעם בשר היה כחוש אלו בולע מגד דוחקת וכן עיקר וכשמיס שקיבלו טעם בשר ואח"כ דכו מלח שבולע כל הטעם מכלי וכוי כשעם הבלוע בשר מ"מ כשאדכו אח"כ בשמיס לא נאסרו לאחל דל"ח רוטב וכשבלוע שמן דאז בולע חגד בולע המדוכה טעם בשר מ"מ כשאדכו אח"כ בשמיס לא נאסרו לאחל דל"ח אף שבולע כל הטעם מכלי וכוי כשעם בלשון שמקבל הטעם הוי כ"מ בר כ"מ להסירא • ועיין ביחוריס : [יב] תבלין • וכוקא שנידוכו דוחקת אבל בשאר בשר ליח לן בה: [יג] אינו בי"י • וכן עיקר • ס"ך : [יד] מי לימונ"ש • ולהמחמירין בכרוב פרוס מחמירין אף בכלו • פ"ח • והש"ך כתב דבמי לימו"ם מותר כיון שיש עוד סברא לומר שיש לסם כלים מיוחדים וכן המנהג : [טו] לפתות • וקשה הא לפת מותר בכל גוונא • ונראה להגיה כגון חפותים או פירות יבשים כו' ואם תחך התולע עם ספרי מותר ט"י קליפה כיון שמקילין בדבר שנפסד אל תשם קלה ואף בצנון חיוו חוסר מכ"ק : [טז] בלבד • שהוא פחות מקליפה שהקליפה נאסרה בשר כיון דמיירי שהסכין חיוו חוסר יותר מכ"ק : [יז] צנון • משמע בהדחה אלא שמחוך לחותם ס"א להדיחם עש"י ההדחה נסרך בהם ביותר : [יח] צנון • ומשמע דבשאר חלוק בין סכין של חיסור לסכין של בשר לסכין של חיסור כשאתך במקום אחד די בכ"ג ואם אתך דק דק חשוב כולו לבטלו באחד לכתחלה : [יט] בולו אסור • דס"ל דע"י דוחקת וחריף מחשבינן החיסור בכולו והיינו לכתחלה כמו שמסיק ובדיעבד לא הוי רק כשנתבטל : [כ] הירק • וה"ה זכוכית של שומים וכלים ג"כ אין חריפים ולא בלע רק כ"ק • ס"ך : [כא] זנבותיהן • והיינו עד חני הצנון אבל למעלה משם לא חלינן במרע וחלינן ובידוע שהסכין ג"י וע"י אם אתך בו הצנון חשוב הצנון אבל בשאר דבריס חריפים אף בכה"ג מותר כיון דהרבה פוסקים מקילין אפי' בצנון [ב] חבוצים • ובמקום הספד שרי ע"ז • ובתרס"ו כשאין יכולין לשתותו מי הוי ל"ח בצנון וכשיכולין לשתותו מי הוי כשירות ממוסים דשרי במקום הספד ואם הוא כבר מלובן בניצים שוב לא הוי ל"ח • ואם עמד בכלי חיסור עד שנתחמץ הרי מקבל טעם הכלי גם לחר מימותו שכבר נעשה חריף ונאסר ואם הורק לכלי חחר קודם שנתחמץ כיון דהיה לפגם הטעם שני והיה כ"מ בר כ"ע בשעה שהיה לפגם הוי כ"ע בר כ"ע דהסירא דמותר אף שכשעשה חריף מותבת הטעם אח"כ • ועיין ביחוריס ס"ק ד' : [כב] מלוחים • היינו כשאין מלוחים ניותר אבל מצוי מעט מלח לא מיקרי חריף ואם היה חיסור בעין על הסכין אף במליחה מועטת אסור לחוי אלו בקיאין בין מליחת גלי לקדרה : [כג] זנגביל • והש"ך מיהו בדבר חריף יבש בהדחה ואח"כ דכו חוזן במדוכה לא כשהטעם בשר היה כחוש אלו בולע מגד דוחקת וכן עיקר וכשמיס שקיבלו טעם בשר ואח"כ דכו מלוח שבולע כל הטעם מכלי וכוי כשעם הבלוע בשר מ"מ כשאדכו אח"כ בשמיס לא נאסרו לאחל דל"ח רוטב וכשבלוע שמן דאז בולע חגד בולע המדוכה טעם בשר מ"מ כשאדכו אח"כ בשמיס לא נאסרו לאחל דל"ח אף שבולע כל הטעם מכלי וכוי כשעם הבלוע

מה מרגלות והוי כתלו הוא שמן ומפעפע בכל הכלי · ולפ"ז מ"ש המ"ח בסי' תמ"ו ס"ק כ' נכי מנות המסומים בשמן דלישו לאסר רק מנות הנוגעות במקום שנתבשלה מיירי שלא נגעה בחתר דכשנגעו בחתר נאסרו נאסור בפי' חוץ שלישן נוגעות כמו שאסור כל התרגולת לפי' חוץ שלישן נוגעות מחמת שנאסרו מהצפוך שפעפע בכל הכלי וה"ל נאסרו מהחתר כיון שנתפעפע הבלוע בכל החתר כנ"ל: (ו) **שטחו באליה** · ע' מהרי"ע מי"ד סי' ח' דלפי' פחות מכ"ע אסור כלן ע"ש בטעם הדבר וכן מוכח מהא דלאסר רבה הפת שם ולא נזה לטועמו דזה אין לומר שטעמו והיה כה טעם דע"כ מאי מקשה מברייתא הא החוש מכחיש שים בו טעם וכן הדין בשלל חלב על שם מרובה לפי' חלב לונן דבדבר הלפוי ויש בו בקעיט בפת לאסור לפי' בלונן כמבואר בסוף סי' ס"ט סעיף ז' ועיין במ"ש ע"ש ולפמש"ל סי' ס' לק מהני ע"ש ולפשר דהיינו ומי טעמא דהכא דחלש העמיד הקדירה במקום שהיה זב לאסור · לממש נראה דוקא הקדירה לאסורה לבל המאכל שבתוכה מותר דהא ס"ל כיון נגד הבשין שחתה הקדירה כמ"ש הש"ך סי' ק"ג וכודאי מה שמ"מ להחקמת הוא דבר מועט הרבה וכודאי ליכא ס' נגדו כמש"ל בסי' ק"ה ע"ש והא דאסור בפת דבפת לפי' פחות מכדי ק"ע לאסור כמ"ש לעיל בשם המהרי"ע ע"ש:

בשם הרב המופלג השנון ר' ליבוש רוקח

[**הנה** ס"ב הגאון בעל חוות דעת מתרץ קושיית הרשב"ץ דלילמא לאחרה התורה גיעולי עובדי כוכבים משום בשר בחלב ע"ש בסי' פ"ז בדרך עניש לאחרי בחדושי על יו"ד בדרך **תירוץ** · דהתם העולם מתקלין קושית הרשב"ץ דלי ס"ד להתורה לאחרה שמיעת עובדי כוכבים בגילה וקי"ל דבשר בחלב לינו לאסור רק בשבשר מהור וכו' · והקשיתי דהלכת קושיית הרשב"ץ לדוכתא דל"ל דבשר בחלב · דהא לפי הס"ד בקושיית הרשב"ץ קלי דילמא טעם בעיקר דבשן · וי"ל דין כלן טעם בגילה · ובלמה לאחרה ג"ע רק בשביל בשר בחלב · והוא קושית נפלאה · ובלפע"ד דהתם יהוע דבזמנים קף ל"ז ע"ל קאמר רב נחמן לאחר רבה בר אבהו כל יום ויום טעמא גיעול לחבירו ע"ש ברש"י וט"ש גם בתום' בדף ל"ו ע"ל בד"ה ואם עם פת וכו' ובחולין דף קי"ב בתוס' ד"ה שהמינין תום' ל"ע בר ל"ע בר ל"ע ע"כ מותר לבשל תחילת שלמים וכו' ע"ש כי קלרתי והנה בחולין דף ק"ח ע"ב ליתא ביעול שלחרים לוקלים לוחו מחמת ביעולו עיין רש"י ז"ל בד"ה לחרים · ובריש לעומר שנתבשל כל צורכו והנה לפ"ש לשאר דבר חדש דבשם ביעולו בקדירה בשר לבד · ולחרי כן ביעלו בזה הקדירה חלב מותר התבשל מן התורה · דהוה ל"ע בר ל"ע מד טעם בקדירה וטעם השני בחלב קודם ביעולו כל צרכו ומותר מן התורה ודמי לעותר רק מדרבנן לאסור ללת גרע מכבוש ודו"ק : ולולי דמסתפינא סייעי לומר דבר חדש דקדירה ביעלו בה בשר ומ"ל בה חלב מותר בהגאה לפי מה שכתבתי דהוה רק מדרבנן וקי"ל דבש"ח שלינו לאסור מן התורה מותר בהגאה · לק בלמת חלילה לומר כן כי לק נלמדו דברים אלו רק למדומה מי יש לפקפק על זה ולפ"ז לק קשה קושיית הרשב"ץ ז"ל · דפי ס"ד טעם בעיקר הדבק והתורה לחרה לגעות ג"ע בשביל בש"ח לבד ממ"ש בפ"ז בסי' ס' דבשר עובד כוכבים בש"ח יחד ואלן נבשל שלר דברים הא בש"ח שנאסרו בשלר ליסורין דמי עש"ך סי' ק"ג ד"ה ועיין חוות דעת ואם החתם דילמא ביעל בה העובד כוכבים בשר ואלן נבשל חלב הא ג"כ מן התורה אסור לאחרה ביעול בשר בחלב ע"כ מוכח דטעם בעיקר לאוריית' ודו"ק היעב וכוונתי קלת בזה לבבוד מוהרי הרב הגאון המפורסם מוה' **משה** חב"ד דק"ק קלפנטין יצן והנלי מחד :

כ"ר **ליבוש רוקח** מקאסנטין ישן]

הלכות תערובות צח

ביאורים חידושים

צח (א) **יטעמנו עובר כוכבים** · עיין ט"ז ס"ק כ' עד סייגו במידי דבעי עדות דוקא שם פריך שם מבשויה ותרומה ובבשויה ותרומה ג"כ עד לחד נאמן ולדברי הש"ז בדבר שי"ג שני עדים ועד ל' נאמן עליו לף מבלפ"ת נאמן מאי מקשה הש"ס · ונראה לפרש כוונת הט"ז דהכא יש הוכחה ברורה דודאי בהא דקאמר הש"ס אין מבלפ"ת נאמן אלא בעדות שאר איסורין במקום שלא איסורין יתחזק איסורא דאי נימא דמועיל ג"כ שאר איסורין בהא דקאמר שלא לעדות שאר שלא איסורין יתחזק איסורא דאי קף ל"ו עד מפי עד מהו לעדות בבור רב אסי אסר ל"ל רב אסי לאסי אסי הא תני דבי מנשה אין עד מפי עד בשר אלא לעדות אשה תני אלא להעדות שהשתא כשרה לה בלבד ואם נאמר לשמון זה ממעט גם שאר איסורין ל"ב לרב אסי דתני אלא לעדות אשה אלא לכל אסי ממעט נמי שאר איסורין לאין עד מפי עד בשר לשאר איסורין כשלא יתחזק איסורא ול"ב לרב אסי דתני אלא לעדות אשה ול"ב לרב כשר דהא מ"ל דהלכה כ"ד דוקא דאי ג"כ בשר עד מפי עד ג"כ בשר דהא לפני ב"ד כלל וזה לא ניתן להאמר כלל דהא ביבמות פ"ח אמרי' שבראי הוא מידי דהוה מחתיכה אסור אחת מתוך שתים ואחת עד ל' ואמר רבי דשמון הוא דאמרינן ופירש"י דאל"ה מין לך אדם אוכל משל חבירו וכו' ודאי אתה יכול ליתחזק איסורא אלמא דהאי לישנא דקאמר אין בשר אלא לעדות אשה לא ממעט שאר איסורין ה"נ גבי מבלפ"ת וע"כ לא ממעט אלא מידי דבעי עדות דוקא מש"ה ופרושן של דברים דבלל הך דמייתי אתם דהיינו תרומה ומבויה מיתן מעשה עדות דוקא אלא דוקא לבעי הגדה לפני ב"ד דוקא להא עד מפי עד פסול בהן כמבואר בש"ע בא"ה סי' ז' ע"ש והוא מעשה דעד הראשון לא הגיד בפני ב"ד אלמא דבעינן הגדה בב"ד דוקא ואפי' בעדות אשה גופיה לף דעד מפי עד בשר למקום עיגונא מקילו מ"מ בעינן שיעיד האני בב"ד דוקא כדמוכח ביבמות דבעינן דוקא בשר בחלב ב"ד ובדאיכא שני עדים קרי לה אתם ניחא אלא בדשות ב"ד וכן בשבויה למאן דמכשיר עד מפי עד דל"ל דהוי כעדות אשה בעינן הגדה בב"ד כמו בעדות אשה דוקא במקום דאכשר רחמנא עד ל' כגון לשבויה ובסוטה וכן בעדות אשה להירושלמי דמיקי ליה מקרא וכן גבי קרבן ודאי דבעי הגדה בב"ד דוקא דכל זמן שאינו מגיד בב"ד לאו עד עליו כמבואר בש"ע לענין עד ל' לשבויה ומסתמא בכל מקום דיכולת רחמנא לעד ל' חד דיכלת אית ליה בכל מקום דקרי ליה רחמנא עד בעינן ב"ד דבלאו ב"ד לא שם עד עליו וכן בכל מקום דמהימן עד ל' מדרבנן בעין לאוריית' תיקנו ובעי ב"ד דוקא כדמוכח מהא דתרומה ובבויה דלין עד מפי עד כשר כהו ובעדות אשה דהימנוהו אפי' חוץ לב"ד מקום אשה דייקא ומקום שיגונא מ"מ תיקנו שיהיה ב"ד בגמר ההגדה שיהא קלת בעין לאוריית' אבל באיסורין הא דמהימן עד ל' הן מכח סברת הש"י ביבמות שם והן מכח סברת התום' מקרא דוספרה לף קדי דמהימן בשם עד בלל ולא מעשה עדות הוא דהא ל"ל שם ההגדה בב"ד בלל · וזהו כוונת הש"י ללת אתי לאפוקי רק מידי דבעי עדות דוקא דהיינו שיהיה שם עדות עליו דבעינן שיגיד בב"ד משא"כ באיסורין ללת בעי עדות בלל רק הוכחה דאת עד ל' מהימן אפי' בלת ב"ד · ובזה ל"ש דברי הרש"ש בש"ש גבי בכור שעובד כוכבים מבלפ"ת אינו נאמן בעדות בכור לומר שביכלה מעות להסביא מקחו משמע דבלאו הלי טעמא מהימן מבלפ"ת משום דזה הוי בשאר איסורין ומתרומה ים ללמוד דמבלפ"ת מהימן דהא בתרומה אין עד מפי עד נאמן אפי' בתרומה · ואפ"ה מבלפ"ת מהימן מש"ם באיסורין דעד מפי עד נאמן מש"ם דמבלפ"ת מהימן מבשר בקרבן לאיתחזק איסורא ודלי לאין מבלפ"ת מהימן דבאיתחזק איסורא בדבר לאינו בידו בעין שני עדים דוקא ואפי' במקום דעד ל' מהימן אין מבלפ"ת נאמן במידי דבעי עדות מש"ם במידי דבעי עדות הוא שביבדו לעשות כמו שלומר שלומר ומשמת מומר ומבלפ"ת שלינו מהכוון על הדבר לף שייך סברת זו כלל בלא לאחתזק איסורא כי הכא שהיה לו מזקת היתר רק לאיתרע החזקה מחמת שנפל לתוכו איסור זה לף מקרי לאיתחזק איסורא ומהימן במבלפ"ת כל"ל : (ב) **ואין נוהגין** · עש"ך ס"ק ה' דאטעימא ישראל סומכין כגון בגדיים כו' ע"ש· ממש נראה דזהו דוקא כשאסירו האיסור משם ואין שם אלא טעמו אבל כשגוף האיסור מעורב אין נוהגין לסמוך אטעימא כלל כדמוכח בסי' ק' סעיף ד' גבי גיד דכשמיומה בעינן ס' לף שבודאי אין בגידין בל"ע · והעיקר נראה דאפי' בטעם אין לסמוך אטעימא כמו שיתבאר בס"ק שאח"ז : (ג) **בתר שכא** · עש"ך ס"ק י' שחמה על הרב שיקר טעם דמין בא"מ דבעי ס' דבשי ס' מבטל ע"ש בשמע ולא בשמע ע"ש שהאריך · ולפענ"ד נראה דהאין עם הרב לף מבעיא לענין אם שוון בטעם ואין שוון בשמע אלא דוודאי דאוריית' דהא גבי בכ"ש כמין בא"מ מבטל בהרב בא"ח דין ד' שני דשוא אי מדאוריית' בעינן ס' ולא הכריע והכיאו הש"ך סי' ק"ג ס"ק י' ע"ש ודעת מהרש"ל דבעינן ס' מדאוריית' והוכיח זה מדברי התום' בפ' ח"ע דף מ"ד והש"ך שתר זה להתוספות מיירי בקמת בקמת דהוי לה בלא וכו' אלמא דבלא בשא במבא"מ אפי' במקום דליכא טעמא רגון קמח בקמח שהטעמים אינן נבללין אסור מדאוריית' לכ"ע והטעם כיון דבלא בשא יש בילה וא"ל לומר דמה שהוא מהבילה הוא וכן מוכח מהבילה שהביא הש"ך שפסקים שם בסי' ופי' במקום דליכא טעמא מדאוריית' דהא העור בא"ח סי' תפ"ב כתב דכותח ליה בהו טעם ע"ם ואפ"ה קאמר הש"ך שאוכל החילה הוא וכן מוכח מהבילה שהביא הש"ך שפסקים שם בסי' ופי' במקום דליכא טעמא מדאוריית' אפי' למלקות כשיש בילה בא"פ וכן פסק העור שם וזו דלילה שאין עליה תשובה ואין להקשות מת"ה החיך מבית לאיה לאסור עד ס' הא שם לף מזכיר הש"ך רק בילה בא"פ נראה דהש"ה סובר כיון שהתום' בזיר ל"ו בד"ה כיצד בא"פ כתבו דהא דמפלפל הש"ם שם מי כיצד בא"פ דאוריית' הוא ע"י תערובות דכשהוא בעין מתבטין היא ע"ש וכש"י ע"ש ול"ל לפמ"ש התום' שם בשל ברוב מ"מ גילה לנו הלמ"מ דבא"פ אפי' בשל ברוב הש"ה כיון דלא בשל ברוב לענין מלקות בבי כזית בא"פ וע"כ ג"ל דהלמ"מ היא דלא נלמוד מקרא דאחרי רבים ה"ל לענין איסור לא בטיל ואוסר עד ס' ובש"ל דגמרינן מזרוע בשילה ונראה דה"ש דהרמב"ן שהביא העור סי' ג"ח דבמבא"מ כשהממש נתערב ומ"ש דקשה להבי פוסקים דס"ל דבעש בעיקר לא הוי דאוריית' רק בבזית בא"פ אפי' ליכא לבעש בעיקר הא אפי' בלא בעש אסור כשהממש נתערב ומ"ש דקשה להבי פוסקים דס"ל דבעש בעיקר לא מהני ביטול מדאוריית' ובמ"מ ברובא בטיל וע"כ החילוק שים בין מב"מ לא"ש בדין זה חזלינן בתר שמא דהא בלבתא כרבא דחזל בתר שמא רק שהש"ך כתב דבמקום שהאיסור מבוש בעש ועד ס' אסור מדאוריית' ובמ"מ ברובא בטיל ומ"ש דקשה לבי פוסקים דס"ל דבעש בעיקר לא מהני ביטול מדאוריית' אבל אם בעש בעיקר אפי' בלא בעש אסור כשהממש נתערב ומ"ש דקשה להבי פוסקים דס"ל דבעש בעיקר לא מהני ביטול מדאוריית' ובמ"מ ברובא בטיל ומ"ש דקשה להבי פוסקים דס"ל דבעש בעיקר לא מהני ביטול מדאוריית' ובמ"מ ברובא בטיל וע"כ החילוק שים בין מב"מ לא"ש בדין זה חזלינן בתר שמא דהא בלבתא כרבא דחזל בתר שמא רק שהש"ך כתב דבמקום שהאיסור מבוש בעש ועד ס' אסור מדאוריית' ובמ"מ ברובא בטיל וע"כ החילוק שים בין מב"מ לא"ש בדין זה חזלינן בתר שמא דהא בלבתא כרבא דחזל בתר שמא רק שהש"ך כתב דבמקום שהאיסור מבוש בעש

חזלינן

צח [א] חלב · בגי"ה דהוא תרבא אבל הרמב"ן כתב דחלב ובשר בעשן ג"ל דמיירי בשאר בשר בחלב : [ב] **יטעמנו** · עש"ו דללחוך בלשון מותר כאיסור במקום שפק כגון בא"י שם מלות לו במרה לעיל אבל הכא דבעינן בעיטה-ממש ליתן לתוך פיו לאסור ובעינן קפילא : [ג] **עובד כוכבים** · עש"ך דבעובד כוכבים דלאו בעינן מספ"ת ובקפילא אפי' בלא מספ"ת ומסיק דמספ"ת לף מהימן בלאיסור לאוריית' · ועי' ביאורים דבשבוף האיסור מעורב לף **מהימן** אפי' בעטימת ישראל ואפי' במקום דליכא בעש הוא מדאוריית' דהא העור בא"ח סי' תפ"ב כתב דכותח ליה בהו טעם ע"ם ואפ"ה קאמר בשאר איסורים שבעין בשמן אף שאין שוין בטעמן אין מבטלין אז"ז ובעינן ס' נגד שניהן · ועי' ביאורים סוף ס"ק ח' : [ד] **נודע** · הטעם כיון דמ"מ מדאוריית' בכוחא בעל רק **לדבק** הלריכו ס' ה"ל בפיקוח דלבעין מעש"כ בלא נודע אם היו רובו היתר ה"ל בספ"ק ולחומרת וכן במב"מ הוי בפיקוח לאוריית' : [ו] **שמא** · והש"ך מולק דלדבריה הל הולך בתר הטעם רק בי"ג ובאר דברים שתוספין במין במינו אזלינן בתר שמא · ועי' ביאורים : [ז] **בא"ם** · **ואם** יפל בשר עוף לחלב דעת הט"ז וש"ך דהוי ספק דרבנן ומותר : [ח] **בטינו ובא"ם** · **ובספך** אחר שנפטן דאלו קודם הלי נאסר אש"כ כשנתבשה פחות מס' והש"ך תוסר את ג"ח · וע"ש מתיר כהמחבר וכן עיקר· ואם נפל לג"ח ואש"כ נתערב ואש"כ נתערב שם עוד תחיכה אסור הרומב כיון שבשר נאסר ואפשר לסותנו מדאוריית' אבל אם ניתוסף עוד רומב עד ס' אחר שנפשך מותר דאל"כ בשאר איסורין דרבנן : [ט] **אסור** · דספק מחמת חסרון ידיעה לף נאסר לספק ודוקא כשספק רק ליחידים אבל כשספק כולל לכל הדור נאסר ספק רק במקום דליכא תקנה כגון גבי כחל שים תקנה לשער נגד כולו וכדומה משוין תקנה לשער נגד כולו· ע"ש: [י] **רתיחת מליחה** · ואפי' שהה שיעור כביאה מ"מ לף נאסר הכלי רק כ"ק · ועי' בפי' ס"ט בביאורים ס"ק כ"ט : [יא] **בכלי** · אפי' שמן אבל במאכל אפי' כתום מותר עד ס' להרב : [יב] **ויסירנו** · אבל בפתות מס' לף ומהני תקנה זו כמו בכל איסור כשהסירו שלם : [יג] **איסור** · להייגו שלא ידעינן כמה היתר בלע אבל כשידעינן שלא בלע בתוכו שלף בלוע ע"ש רק כזית היתר וכזית איסור ג"ע ס' נגד כולו רק נגד הב' זיתים ובמקום הפסד אפי' בכלי יצן ג"ע לשער רק נגד האיסור ולא אמרינן דהבלוע נעשה נבלה : [יד] **הבזית** · דס"ל דלא אמרי' נבלוע דנ"ל : [טו] **חרס** · הש"ך מסיק דלא אמרי' בגוף החרס נ"ל אבל ביצן הבלוע נ"ל ובמקום הפסד בנב"ח אסור ובשאר איסורים מותר : [טז] **איסור** · אפי' איסור דרבנן : [יו] **פליטתה** · ואם חיכה מכיהה הוי בריה בשים בה אפרות ולא בטילה כדלקמן סי' ק' : [יח] **הנוהגין** · אפי' איסור דרבנן : [יט] **עצמן** · כגון של עובד כוכבים או עלה ואפי' אין אסורין רק מדרבנן ואם ידוע בבירור שלינו נותן טעם כגון קורט מלח ליורה גדולה מותר ואם נפל לדבר שנזה בטעמת מותר ומבטל לינו אסור רק מדרבנן לכן בספק מותר להטעים לעובד כוכבים מסלפ"ת אבל שומן לף מקרי דבר דעבידי לטעמת וכשים ס' מותר לטעום בעלמו וכשמרגישין טעמו אסור אפי' ביותר מס' : [כ] **כל אחר** · והוא הדין אם כזית בשר נ"ל מחמת חלב וכן כזית בשר נ"ל מכח ס"ש שהסירו בשמן ג"ע כל אחד מלמלף לבטל טעם חבירו אבל שני זיתים שאין טעמן שוה אל"ל מדכרים שטעמן שוה אין מבטלין זא"ז ובעינן ס' נגד שניהם וביכם ביכם אין איסורים מבטלין זא"ז וכן שני איסורים שאסורין משם אחד ואין טעמן שוה אין מבטלין זא"ז · ועיין ביאורים ס"ק מ' : [כא] ב"ש זיתים · ולדידן דקי"ל דתחיכה נעשה נבילה אפי' בלא נודע אסור בכה"ג : [כב] **ונתערבו** · היינו בשוגג אבל במזיד נתבשר דינו בסימן ל"ם סעיף ה' ע"ש :

עצמות

חלין בחר טעמא מבל הכא דמיירי ליכא טעם ודלמי דחלין בחר טמא ופסול וכ"ה בהגהת ש"ד סי' ל"ם בהדיא דיבש ביבש מבמ"מ דלורייתא היינו כשחלוקין בשמא ולפ"ז נזקק דברי הרמ"ח גם לעניו מי שווין בשמא ומין שווין בטעמן דהוה רק מדרבנן דהכי מ"ו חולין ל"ח ד"ה למעט כעיקר כתב דמלן דמ"ל דמע"כ דרבנן הוא מקרא דאחרי רבים וע"כ הא דלא כתב דגוף טעם הפלפל מדרבנן ע"כ דזה ס"ל דהא ילפיק מהטמיאין למסור גיהן וכל היוצא מהן כמ"ש לעיל סי' פ"ח ומה"ט יהיה טעם הפלפל גרע ממאכ כל היוצא ומש"ה הוכרח רש"י לומר דמטעם ביטול הוא מדרבנן ומ"מ הא במבמ"מ לא שייך ביטול ברוב ואפילו בשאר לקמן ולפ"ז מלן דסבירא ליה דבמבמ"מ לא שייך ביטול ברוב ואסור עד ס' אפי' בלא טעם ולא יליף ממאכ"ם רק שיהעדיף הראשון גופיה ליסור ולקולת לכזית מפת זמיין ומ"ש היקף אפאר למילף כלל לטעם כעיקר בשן בשיעו בשמא כיון דבזה שייך ביטול ברוב מקרא דאחרי רבים וקרא דמאכרת לא ילירי רק בשרה פחו ביין לו ענבים במים ולא שייך ביטול ברוב ואפילו ברוב במבמ"מ כמ"ש לעיל ולא גילה רחמנא כלל לטעם לא יהבטל ברוב רק דרחמנא גילה דבמבמ"מ דבלא הטעם ג"כ חיו בטל ברוב וזה גילה רחמנא בכאים ג"כ טעם שיהעדיף הראשון גופיה ליסור כל"ל אבל במב"מ בשמא דשייך ביטול ברוב מקרא דאחרי רבים לומר דהטעם הנלגם הוא חמור מהעיקר ולא בטל זו מין לנו כיון דקרא דמאכרת לא ילירי מזה דבלא"ה לא שייך ביטול והדבר מוכרח ול"ש דברי הרב רמ"א דבמבמ"מ בשמא לא בטל אפי' ליכא טעמא ובמב"מ בשמא בטל אפי' ליכא טעם כל"ל והשתא אין לדחות מש"ס דלפמ"ש מתיישבו כל קושיות התוס' שהקשו מהרבה תמורים דהלכתא כוותייהו בכל מקום ומשמע מדבריהם דס"ל דטעם כעיקר מדרבנן חדא הא דאמר רבא בחולין ל"ם רבא אמר לא נזרכה לטעם כעיקר דבקדשים אסור ובחולין שרי ולפמ"ש נחייש דבקדשים דילפינן לטעם כעיקר מכל אסר יגע בבשרה שאם פסולה היא תספל מוכח דטעם כעיקר אפי' במב"מ בשמא רק שחולקין בטעם דכל הקדשים מב"מ בשמא ין כדמוכח מחום' זבחים ל"ו ד"ה ואם טם וכן כתב הרשב"א בחי' לחולין מקום דכולן שוין בשמא שהקרא בשר ולף דבחולין שרי כה"ג במ"ם לעיל בקדשים אסור וזהו שאמר רבא דהא דחמא בבריחא זהו היתר הבא מכלל איסור דבזרוע בעיולה לא התיר הכתוב אפי' כשמומן הזרוע ל"ם בשאר כחום דכה"ג בקדשים אסור בקדשים אסור טעם כעיקר אפי' במב"מ לעיל מקרא דכל אשר יגע ובחולין שרי במב"מ בשמא מקרא דלאחרי רבים ואי אקשה הא דאמר בפסחים מ"ה דזיר וחטאת ב' כהובים ולפמ"ש ל"ל הוי ב"כ דזיר מייבי רק במבמ"מ וחטאת מייבי במב"מ י"ל דסוגיא דהתם כלשבי ע"כ חזיל דס"ל דבאר טעמא מחלוקת לענין מב"מ והוויו שבי כהובים וזה מיושב נמי קושית התום' בזבחים דף ע"מ ד"ה הא דכתב בשר טעמא מחלוקת לענין מב

ממהרש"ל וכוונתו לכמו במינו ומ"מ לכ"י לק"מ דמיירי שיאסר המינו להא המינו של היתר ג"כ קיבל פליטה מהאיסור והי להפליטה שנפלט לרוטב נתבטל והוחזר מ"מ הפליטה שקיבלה מינו אין לו במה להתבטל וע"כ צ"ל דהפליטה גופיה נתבטל בס"מ ומשם לפליטת היתר ס"ב ה"נ כן הוא הא טעם של האיסור נתבטל בטעם ההיתר וה"ב מה נכך שהטעם נרגש הלי טעמא דהתירא הוא כיון שמעורב ג"כ בטעם היתר וכיון דהיכא ס' בין הכל מותר הטעם של איסור ואם נפל במינו אחלה ותמ"כ לק"מ מף הש"ך דפליג אהמ"י שם ס"ק מ' היינו דוקא בנתערב בג"פ אבל בנפל למינו אחלה שבכר הותר מקודם מף הש"ך מודה דמותר מף הרשב"ם דאוסר בסימן ק"ט בשבילן אק"כ מ"מ מודה דאיסור אינו אלא מדרבנן ומותר בנפלך דהיכא ספק ואם נתערב בס"מ אחלה מף הס"ז מודה דאסור כיון שבכר ס"ל כמ"ש קודם כמ"ש הס"ז ומף דאע"ג דאיסור מדרבנן וכאן מיירי בנפלך ספק דרבנן זה אינו דכיון שנפל מקודם ת"ק לרוטב נפחות מס' נאסר הרוטב ואפי' נפל אח"כ לתוכו עוד תחיכות כשרות שהן מינו מ"מ הרוטב שנאסר מחמת שקיבל טעם לי לאפשר לוקה לחתוכו ומותר לעולם דלאפשר לסותמו ומסור לעולם מדלוורייתא לפי' בשאר איסורים לגבל אם לא ניתוסף עוד רוטב עד דהיכא ס' נגד האיסור אחר שנפלך והיה ספק דאז לפי' לק היה ס' מקודם אז אינו אסור רק מטעם חל"נ דאינו אלא מדרבנן ומותר בספק • ואין להקשות מהמחבר דהא בסי' ק"ל ד' ספיק ל' ספק דלא אמרינן רואין רק בנפל היתר אחלה ע"ש דז"א דכבר כ' הרמ"ש בשבודת כוכבים דף ע"ג דלא בעינן אחלה רק ביין נסך ע"ש וזה ג"כ ק"ל לחמי' נימא דטעם הנפלט מתחיכת איסור נתבטל בטעם הנפלט מהב' תחיכות דהיתר דהא חזינן לפעמים תחיכה שאינה מטעים יותר מהרבה תחיכות כחומות וחלו אין בקיאין ומלן לימא לן לחיכא רוב בטעם היתר נגד טעם האיסור דז"ל דחולין דהטעם הנפלט הוא מהרוב כמו בג' תרגולות וד' טריפה ומצא ג' ביצים לף דיש לספק דלמא כל הג' ביצים הטריפה הבילה חולין שהן מהרוב ה"נ דבוודאי דמה לי טעם הנפלט או ביצה הנפלטת :

(ה) ואי"א לעמוד • עט"ז ס"ק ו' שכתב להרשב"ם האוסר בסירכא משום דהוי מסרון ידיעה • לף דשם כתב הרשב"ם טעם לחר משום דיכלת מחזקתה מחיים ע"ש מ"מ הא התם הב"י שם בשור של הרשב"ם דמ"מ יהיה מותר בסירכא מטעם ס"ם וסובר הש"ז דטעם הרשב"ם הוא דסובר ללא חציב ס"ם משום דהוי מסרון ידיעה : **(ו) דבכלי חרס** • עט"ז ס"ק ח' עד ליש להחמיר בכלי חרס לפי' חדש לשער נגד כולו וכו' • ולכאורה הוא תמוה מאד דאי לגוף החרס נעשה ג"כ נבילה מ"מ לא יהא אלא ניד הנשה דודאי אסרה רחמנא ואפ"ה אין לריך ס' נגד פליטתו כיון שאין בניהן ע"ע כמבואר בסי' ק' סעיף ב' ומכ"ש הכא בחרס דעץ בעלמא הוא דע"ג שנפל גוף החרס ואפי' היה החרס אוסר מחמת עלמו כגון שנדר שלא יאכל ויבשה מעפר וחרס או חרס של עובד כוכבים ודאי לאין עלמו אוסר ועוד דהא עיקר הדין בחיסורים דסני בטעימת קפילא והכא אם יטעמנו קפילא ודאי דיאמר לית ביה טעם דהחרס ודאי לאין יכול להטעים ועוד דהא מסיק דבשאר איסורין לא אמרינן אפי' בכ"ח חל"ג ול"כ כמאי מיירי הא לפסק דיש לשער בכ"מ נגד כולו אי בשאר איסורין הא מסיק דע"י ואי כשבלע מבע"מ שבכר בשאר איסורין דמי ואי בבלע בשר ואחבשל בה עבשיו חלב הא בהיתר דף ק' בד"ה בשקדם לתוכו נבילה כיון דלא בשעת בישול דכל שאפשר לנטות לף שלא יגע עדיין לא ס"ל וה"ו הוי ממש דכוותיה • ואפשר דזהו ג"כ כוונת התום' דלוקא בתחיכה שאינה נבילה כבר טעם איסור שאין סופו לנטות ולא"ת להפריד האיסור ל"ל לבל בשעת בישול דסופו לנטות לף שלא יגע עדיין לא ל"ל וה"ל דהא הבליעות זה מזה • ולפמ"ש לא קשה דהוא טעם הבשר שנפלט לנטות סופו שלא יגע לא יהיה כאלו כבר יצא ובבלוע שבאחב הש"ך ס"ק כ"ח דבספ"ק לא אמרי' דל"ל בספוקים דבשל עז לא נעשה נבילה ואע"ג דבלח בלח ל"ה התחלת ספק אינו לוקה רק לאחת • גם תירוץ הב' שכתב הבר"ן דחייב מעשה דרותין אין במינו כאילו אינו אלא משום שאין מבטלין זה את זה ולפי' טעם ג"כ ליתא • דל"ל היה לו לומר רבותא גדולה מזו לפי' התחלת ספק אינו לוקה רק לאחת • ואפי' לדלוקה בקדשים משום רותין מצ"ל בחולין אם ה"ת אם ע"ו ולמה נקט מילתיה בחיסורין וכתב הטעם משום דאין מבטלין זה"ז אלא ודאי דהטור חולק עם הרמב"ם דמביא הפלוגתא לי אמרינן שבשר הקדשר אבל אם הוא אמרי' דגוף הכלי נ"ע וכתבם לאמרי' ע"ש : **(ז) מלח ותבלין** • עש"ך ס"ק ל' • דאם נפל לדבר שאוה בטעמו בשאר בשר עכ"ל • ולפ"ז אמרי' דבשאר במינו כאלו אינו מינו להא רחוי ליתן טעם כנגדו בפ"מ כמו בשאר ל"ם • עש"ך סי' ל"ד ס"ק ה' • ז"פ דהבלין אינו טעם גמור רק משום פירסום הפעולה אסור אחבל כמבואר בפ"ב דתמ' ערלה בר"מ ע"ש • תדע דאינו אלא מדרבנן בפ"ק כ"ם ובשבר שאוה בטעמו ליכא פירסום פעולה כלל • ודע דמלח האסור מצ"ע עלמו אוסר אפי' לא

ק"ג : [ב] **ואמ"ה** · לפי' פגומה בעצמה מכל מקום אינה מותרת · עי' סימן ק"ג : [ב] **ואמ"ה** · דוקא מבהורין לכל בממיתים או בשרפים בעל החבר ואם לקח בריה מ' מהמרובות ובישלה בפחות מס' גם הרובע לאסור · ועי' ביאורים ס"ק ו' : [ג] **אפרוח** · לכל בישה שיש בו דם בעל וכל דבר חשוב דלא בעל אינו רק מדברנן ולכן אם יש ספק אם הוא דבר חשוב מותר לכל אם הוא ודאי דבר חשוב רק שהאיסור ספק קטן ביני ספק מרפה לפי' בחלף לא בעל : [ד] **ד' אצבעות** · בשור גדול ובינוני קטן ב' לאצבעות : [ה] **והרומב בנ"ט** · ודבריהם המחוסרים כגון מלה אין טעם לאוסר : [ו] **השאר מותר** · ולדידן לריך ס' נגד כל היתר שהצומן דבוק בה בשאיסור דבוק מ"ג : [ז] **ניטוח** · ובשפך וים ספק מי ליכא ס' מותר · ס"ז : [ח] **הכל** · היינו בשא"ל להתיר ע"י סימון : [ט] **אסורים** · למאחר שנמצאו ג' הומחז טעים בהן הולעים :

קא [א] **בהנאה** · ואוסר התערובות ג"כ בהנאה ומותר למוכרו לעובד כוכבים חון מדמי איסור שבהן ואם נתערב איסור הנאה באיסורי לכילה מותר בהנאה · ועי' ביאורים ס"ק ו' : [ב] **לקולא** · דתומרת דר"ל ליכה אלא מדרבנן : [ג] **בחלב** · לפי שמניחים נעשו גוף ממ' ולריה לוקה אם לכל אלי זית מחלב ואלי זית מבשר · ע"ז : [ד] **טעם** · דהא אין הכלוב ר"ל וכן בניה שהומדה בחלב לרפה לבל נתערבה בחלב אפילו שהוא גוף האיסור הוי ר"ל לבל בניה עובד כוכבים לאין בו אלא רק תערובת חלב אמת שאינו עומד רק אלום אלא אם אין האקנים לא אלי אלא אמת חלב אמת בשר הוי ר"ל ובניה שהומדה בעור קיבה אם יש בהחלב אלא בשר הוי ר"ל לבל אם ליכא אלא רק אלום מעמיד לא הוי דאין איסור בא"ח אלום מעמיד כמבואר בסי' פ"ז · ועי' ביאורים ס"ק ג' : [ה] **קליפה** · מייירי בבא"ח דהקליפה נעשה גוף האיסור דבשאר איסורים בסימן דלא אמרי ר"ל לא דהא לא נאסר אם אינו אלא רק אלום אלא אם אין עומד לא אלום אלא דבשאר איסורים בסימן דלא אמרי ר"ל לא בטל · ס"ק ג' : [ו] **להתכבד** · וגם דבר שבמנין דבאלום דאם יקלפוהו יהיה הקליפה ר"ל לא בטיל · ס"ך : [ז] **הסירו** · היינו אחר שנודע התערובות דאין לא הוי כיון שאלום תיקון גדול · ס"ך : [ח] **שלם** · אפי' שנפצם

דאוורייתא אפי' בשוגג אסור דקאמי' שוגג אמו מזיד : (ד) **בשוגג מותר** · עש"ו ס"ק ח' במה שהיקן לקושית הב"י מהא דסי' ק"י דאוסר בהפיל בשוגג ליס · ובקצה להאיך שייך מנו נגד שבדעת שקאמו שוגג אמו מזיד · וכוונתו, נראה דהא עיקר הטעם לר' יהודה דאוסר אפרש בניהן דף ל"ד אלום לפתי לתערומי דהיינו דאיכון שהיה מזיד ואשקר ואומר שהיה שוגג אף אם ס"ל דלא קאסיק שוגג אמו מזיד ואלום דיש לו אמו אלי שהיק אסיון אלא אם כן אמר אלי שהיק אסיון לו אמו · ואף דיש לו אמו · ואף דיש לו אמו אלי שהיק אסיון לו אמו · הוא אלום לאיסורא ולאי לאין לרצונו לאכול ואריך לומר הטעמא לאכם שהתערב כאן איסור והפיל אחד ליס ואוב אין לו אמו · ואף דיש לו אמו אלי שהיק אסיון לו אמו · לא חשיב כ"כ כאלו אי שהיק אסיון לו אמו · אלא אם כן אמר

לא בטל לגמרי דלמא דלתא דדכו חפי' כדלקמן לא בטיל וחפי' ל"ל מודה בחת שדכו וחד דרבנן לגמ' בטל ולפ"ז בדבר שהוא תרי לדרבנן בטל : (ג) **ובב"ח** • עב"ז ס"ק ג' • ע"ש דמעמיד בעור קיבת גבילה הוי ר"ל משום ליסור בב"ח מייירי ע"כ שיש טעם בבר בחלב דמטעם מעמיד לבד אין בו ליסור בב"ח כמבואר לעיל סי' פ"ז בסעיף י"ל בס"ד עכ"ל : (ד) **הסירו הנוצה** • היינו לאחר שמודע התערובת כמ"ש הש"ך בסי' ק"ט ס"ק י"ב גבי ביצת חמ"כ ע"ש : (ה) **כבש שלם** • תמוה לי דהא בפסחים דף פ"ח גבי חמשה שנתערבו עורות פסחיהן קאמר התם ל"ש הלא שנתערבו לאחר זריקה אבל קודם זריקה לא כיון דבשעת זריקה לא חזי לאכילה ע"ש ולפי דעה זו אפי' לא היה חזי לאכילה הא נחבטל ברוב דמה לי נמלח יבלח או לב נקוב וע"י מקום דם שנתערב בדם הא בחתיכה באכילה כדמוכח בסי' ק"י ופסח ע"כ שלם הוא ע"ל מקום דאין לחוש להקטיר החימורין משום מפורשת נזבחים דאם לא נמלח ואתן כאב ואין לומר מקום דאין לחוש להקטיר החימורין כלישנא בחיבורים דכולן יולאין לבית השריפה כמבואר בזבחים דף ע"ח מעשה דהוי דרכו למנות דתשובין הן כיון שעולין לגבוה כמ"ש התום' שם ד"ה ולא יהא אלא נמלח ומותר לימורים או שנאבדו דמוקי הבאר בחליפה כמבואר בפסחים ע"ז אלא דאפי' היה בחליפה בחרייתא והכא הכי"ו הקשה דאמאי אסור כהן לאכול הא בטל ברוב וכו' ולא ידעתי מאי קושיא דנהלה אלא צריך ביעול ברוב רק במקום שנפסק גולד מכח התערובת ואם לא היה רק אחד לא היה נפסק רק מכח התערובת גולד הנפסק צריך ביעול ברוב דומיא דסאכילה שיש רוב מזכין ואלו לא היה רק המזכין או המחייבין לא היה נפסק רק מפני שנאיסה לפניו גולד הנפסק מטע"כ בדבר שאפי' אם לא היה רק ל' ג"כ היה הנפסק כמו הכא דאפי' לא היה רק ל' צריך ביעול ואליה עליו ל"כ כל חד וחד אסור מדאורייתא משום הנפסק שנולד עליו בפ"ע לא צריך ביעול ואליה מהא דמקשה בחולין י"ב וכ"מ דחיים למיעוטא הולך אחר הרוב ומאי קושיא הא ע"כ ר"מ לא פליג אביעול ברוב וביעול ברוב הוא אפי' אחד בסוף העולם וכיון דרובא כשרות ניתנו יחבטל הטריפה ברוב אלא ודאי כיון דאפי' לא היה רק בהמה אחת היה נפסק גם הא אלא מנד התערובת ל"ש צריך ביעול ברוב : (ו) **עור שומן** • עיין ט"ז ס"ק י' שהביא בשם רש"ל שאמה בשומן דף ק' כתב דאחר שנאתכה אינו אסור אפילו מאיזה צד שהיה משובח בשלימותה • ולפ"ז אפילו אם היה רק בהמה אחת היה נפסק גם הא אלא מנד התערובת הטריפה ברוב אלא ודאי כיון דאפי' לא היה רק בהמה אחת היה נפסק גם הא אלא מנד התערובת וז"ל מיהלפי תרדין בחיין מייירי דתרדין וכרוב אין דרך בבשלן עליהן רק מחתכין תוחן וכו' • שאני התם דתרדין וכרוב החשיבות הוא מעשה דבר שבמינן וכיון דבשהן חיין דרכן למנותן חשיבי מבי"כ הכא דהחשיבות הוא מעשה דאחוי להתכבד לפני חורחין וכיון דלעולם אין ר"ל דבשהיא חיה אין מבדלין בה ובשמבשלה מתחכין לוחה וג"כ חיה ר"ל לא שייך בה חשיבות ר"ל • ומ"ש הש"ך דתחיכה חיה בשולה לא מסתברא דיכון דתחיכה קצה לפי חורחין וכיון דלעולם אין ר"ל שבשרה ביחד לחויה להתבשל הא כמו כן ר"ל בשרה מחיכות בשר קטנים ואפ"ה בעלין וכ"כ הש"ך ע"ש ולכן אין להחמיר אלא בשומן שבויים וכמבשלוחות הן ממינים שאין שווין מ"מ כיון דבעלמ"ה נחיר להמתין עד אחר מעל"ע מותר • ועי' ביאורים ס"ק ג' וע"ל להסיר אחד מהן : (ח) **מעמו** • פי' אפי' אסור ניעל אחר מעל"ע מותר • ועי' ביאורים ס"ק ג' וע"ל להסיר אחד מהן : (ח) **מעמו** • ס"ק ב' : (ז) **הוצאות** • ויש להחמיר להגעיל הכלים דאפשר בהגעלה ובכ"ח דמ"מ בהגעלה מותר בכבלבוטות הן מחמיס שויס וכמבלבוטות הן ממינין שאין שווין מ"מ כיון דבלמ"ה נחיר להמתין עד אחר מעל"ע מותר • ועי' ביאורים ס"ק ג' וע"ל להסיר אחד מהן : (ח) **מעמו** • פי' אפי' אסור ניעל אחר מעל"ע מותר • ועי' ביאורים ס"ק ג' וע"ל להסיר אחד מהן : (ח) **מעמו** • והש"ך מקל • ועי' ביאורים ס"ק ל' שהעיקר כהרב ובפרע שהוא תערובת ועוד דאפי' אם יהיה בהן ס' נגד אחד שנתערב בהן אינו בטל דהא אפשר לברר ע"י שיבדוק בכל אחד ואחד ויוציא אותו שנתערב ואפי' אם נתערב בהן ס' נגד אחד ואינו יודע איזה הו

קג [א] כל דבר • תפי' נב"ח • ועי' ביאורים : [ב] ביוצא • כגון מהר"ל ודבר שבמנין וכה"ג וכן כל דבר שאוסר במשהו אף שפל"פ לאסור כמבואר בח"מ סי' תמ"ז בהג"ה מס לא שפסל מלאכלה לדם : [ג] פגומין בעצמן • לכל כשפגמו מכמות שהיה פגם מועט ואפי' כריה שהיה פגומה ומאוסה משנולדה מ"מ כשמתקלקלה מכמות שהיתה בעל תשיבותה • ועיין ביאורים ס"ק ג' : [ד] קצת • לכל דבר שאינו נ"מ לא לעצמו ולא לפגם וממהה גוף האיסור לחזקו לאוסר עד ס' ולאיה מג"ה בסי' ק' סעיף כ' : [ה] כועט • ואפי' ממהה גוף האיסור לחזקו בטל ברוב : [ו] מרובה • וכן ניכר שם האיסור ודוקא שבטל האיסור לגמ' התירה דקמ"ל קמא בטיל התירה לגמ' איסורא או שנפל האיסור בנ"מ בעין רוב בהיתר • ועי' ביאורים ס"ק ל' : [ז] בד"א • קאי לרים הסימן : [ח] השביח • דוקא אחר שנתבשל אסור אבל קודם שהתבשל מותר אע"פ שאפשר שיתבשל אח"כ כיון דהתחת פגום הוא • ש"ך : [ט] ס' נגד וכו' • אבל נגד הבלוע בקדרה ס"ל ס' דכיון דהיה פגום לפ"כ וגם ס"ל רק לפי שיעור המדומע • ועי' ביאורים ס"ק ו' : [י] הקדרה • דהוי ל"מ כר"ע האיסור לכף והכף בתבשיל ומהתבשיל לקדרה וכולו היתר כיון שהוא פגום וה"ה אם היה הכף בלוע.מאיסור בעין משופת ותחבו לקדרה עם תבשיל שנמל"ל בו ואח"כ בישל בקדרה זו נמי שרי דהוי ל"מ בר ל"ע ג"כ כיון שהעיקר שרי היה בהיתר וכן אם בישל תבשיל בקדרה שאב"י של איסור ונתן התבשיל לתוך דבר מריף ג"כ מותר מטעם הנ"ל : [יא] ואלמלא המלח • וה"ה אפילו שהוא פגום מפני שאין שם מלח ואלו היה מלח היה מצטרף ג"כ מותר ואם נפל איסור פגום לתבשיל ואח"כ נפל מאותו התבשיל לתבשיל אחר שאם האיסור לבדו היה מ"ס לר"ע אבל בהצטרף שניהם ס"ל דלא מקודם שהאיסור לא הותר ולא ניתן להתבשל אלא מפני שהוא מצטרף עמהם : [יב] פגום • ואף דבלע"ה סתם כלים אינן נ"י מ"מ כתב זה ללמוד ממנו דבשר פגום שמן ודבש וחלב שפגום היינו חלב בזיר"ה • ועי' ביאורים ס"ק ח' : [יג] הפסד • והע"ז לאסור אפי' במקום הפסד וגם בשמן פוסק הש"ך דמצטרף בין בשמן מי בין שלוק : [יד] הדיחה • ובסתם לחמיץ דהוי מודחת : [טו] ויש מתירין • דס"ל דאפי' ניתת האיסור ג"כ נפגם והעיקר כדעה לקמוה : [טז] בקדרה בבישול • ודוקא רובו דבר חריף ואם בישל דבר חריף בקדרה בשר שאינו נ"י ואח"כ בישל חלב תוהר • ועי' ביאורים ס"ק י' : [יז] לילה • דוקא כל הלילה גורס להפיג טעם : [יח] המים • מאחר דיש פוסקים ס"ל דאחר לילה א' נפל"פ ואף לא קי"ל כן מ"מ מהני לזה שלא יהיו נחשבים כבלה להצריך מע"ע מחיסום המים ודוקא שעבר לילה בין ביטול האיסור לחיסום אבל כשחיסם קודם שעבר לילה נריך מפל"ע אחר החיסום ופליג ג"כ לעבר לילה בין בשר לחלב שהחיר הרב והסר • ועיין מעם הדבר בביאורים ס"ק י"ח : [יט] הפסד • היינו קלת דבשפ"מ בלא"ה מותר מטעם די"ס דאין מוסרין אל"כ בהיתר לא שבלע בהיתר לא כדלעיל בפי' ג"כ :

קד [א] דדבורא • הש"ך כתב דבשם מוכח דאע"ג דעולה על שלחן מלכים מספקא לן לי נפל"פ : [ב] איסורין • בש"ך כתב הטעם דחיישינן שמא יפלוך בעצמה שהוא שיעור למלקות דהיינו בשמנה קלבים • והט"ז תולק וכתב הטעם דאף בכל איסורין שבתורה בפגם יבש בלח שאיכר האיסור רק שא"א לבלר ויש לחוש שמבית האיסור בפ"ע לחזר פיו לאסור דבשאיכר האיסור לא נהפך האיסור רק שא"א לבלר ויש לחוש שמבית האיסור בפ"ע לחזר פיו לאסור דבשאיכר האיסור לא נהפך האיסור לגמרי אבל בשאיכר

דקמני סיפא לימתי בזמן שהוא גוש בקערה אבל אם הוא מפוזר אהוב ואי פסול מקום מגעו מקום מדומע מלרכה כי מפוזר יש לו להיות מדומע יותר ועוד למאי פסול מקום מגעו וכו' לא כיון דחשיב כמו כולה תרומה ע"י דימוע יפסל הכל אף על פי שאין הכל כמו בעיסה מדמעת דמלן דפוסל פוסל לגמרי ומלן דמכשיר מכשיר לגמרי עכ"ל . ולייבא תמיהות אלו נראה דמייירי שהמוס והמלן בעין ומיכרין רק ג"ח לכרך השלן מהמקפה כדרך כל שלן הניתן במקפה וה"ה לין התיסור נהפך להיתר ע"י בימול ברוב כמ"ש הש"ך ומשום הכי זר לוקה עליהן בכל"פ ול"ד לעיסה המדמעת דשם כיון שלין התיסור ניכר אם מעט בעיקר לתגרייתא ההיתר נהפך לתיסור והוי כאלו כולו תרומה ומלן דמכשיר ס"ל מעט בעיקר לאו דתוריינתא דלא התיסור נהפך להיתר הוי כולו מולין ומצ"ב כלן דלין ההיתר נהפך לתיסור ולא התיסור להיתר כיון דלא שייך בהו ביטול ג"כ ומ"מ לברכו מ"ה לית פוסל רק מקום מגעו דהיתר מפסיק בין כל אחד כיון דלא נתבטל (ב) והתרומה לא נתבטל כיון שניכר ומשום הכי נפסל מקום מגעו ומעיקרא ס"ד דמייירי בדליכא כזית בכל"פ ואפי' ביעור הוא וכיון שלא"מ לברכו ומ"מ לאכול התיסור בלא ההיתר רק ע"י תערובת מש"ה מקפה והא בפלי הבלין ברובא דאפי בזית ביעור ע"י תערובת מותר כמ"ש המרדכי"ת שם בד"ה לענין חמץ וגם מבכרת כך הוא דהטעם דאפי ביעור לתסור כהב בשו"ת חכם צבי סי' משום דלתבצי' לתכילה כשאכל כזית ביעור ובין דאכל רק ביעור לתסור כהב בשו"ת חכם צבי סי' הרי לא אתבצי' להתיסור לתכילה הרי מוכח מכלן דבמקום שניכר התיסור ומ"מ לברכו אף על גב דאתבצי' להתיסור לתכילה בדליכא ביעור לתלקות לא שייך ביטול ובדליכא ביעור בפל ברובא ומש"ה בפרגים מפמוקי פרגים דליכא ביעור לתלקות בכעדשה ואיכא ביעורא כיון שניכר התיסור אף על גב דלברכו לא בפל מש"כ בפאר תיסורים בפחות מכזית דליכא ביעור הוי אפי ביעור ע"י תערובת דמותר . ולפ"ז במקום שניכר התיסור ומ"מ לברכו אף על גב דאיכא ביעור למלקות ואיכא ביעורא כיון שניכר התיסור אף על גב דמ"מ לברכו לא בפל מש"כ בפאר תיסורים בפחות מכזית דליכא ביעור הוי אפי ביעורא

[טָ] ויש ליזהר · היינו אפי' דבר שדרכו בהדחה דדבר שאין דרכו בהדחה אפי' נותן טעם לכתחלה : [י] **בדיעבד מותר** · והע"ז לוסר כב"ם כשהים"ב והיינו כשאין ה"מ מיסור גלוי אבל בחיסור והיתר גושים ואחד כלי שני חזי לריך להפליט מגוש ולהבליע לגוש אין כח בב"ם להפליט ולהבליע וכשים בו ד"ח כ"ע מודו דמבליע כמבושל בפי' ס"ם סעיף ט' לף דשם לריך להפליט ממלח ולהבליע לשבר : [יא] כדי קליפה · ובשיירה דבר גדול הרבה עד שמסבבו מכל לד הע"ז לוסר כשהים"ב · ועי' ביחורים דאפי' למאן דלוסר בב"ם היינו לענין שם נפל דבר לאוכל אבל אינו יכול לבלוע מחמתה וכן בשיורי לעולם אינו בולע מחמתה וכן בדבר גוש שהכריעו שדין כ"ך ים לו היינו שיכול לבלוע ממה שלמעלה אבל אינו בולע מחמתה וגם אינו מפליט ומבליע כאחד וכן כ"ר ממש שהוסר מהאור והעמידו על היסור נוען אינו בולע מחמתה אף שלא נהקרר ולוסר שם נפל דבר לאוכל ודוקא דבר גוש כמו אבר אבל חורז ודומן שהוא גדול ושפיר אין לו דין דבר גוש שם לא שאין גדולין ושיורי שלא נפסק הקילות מבשל מדלוסר"ת אפי' בב"ח לוסר מדלוסר"ת ונפסק הקילות הוא רק לרבנן ואם נחזל על דבר נוען ובעת שבא אל ההיתר עדיין לא נפסק הקילות מב"ר יש לו דין כ"ר רק שאינו מבשל [א] ולא מפליט ומבליע כאחד : [יב] **ואם האחר צונן** · מהרש"ל לוסר כשההיסור שם אף שההיתר נוען כמו במליחה ביחיסור מליח והיתר אפל אלוסר אפי' בנוגעים שם לא בהפ"מ ואם דבר גדול נוגע בשבר רוחש ס"ל דק נגד מה שנגע דשבר לח לא חשיב מיבוד · ועי' במ"ם לעיל סי' ע"ב : [יג] **בבלי היתר** · דוקא לענין שם הקערה נוגעת והיינו בחוכה היסור רוחח למרינן חחאה גבר שאינו **לוסר** רק כ"ק אבל שם נחן קערה חולבת נוגעת על שבר רוחח לא נאסר מהקערה כ"ק וגם לא בעינן ס' בשבר רק בנגד קליפה ושם הקערה רוחחת ונחן עליו שבר אז שם הקערה היא רוחחת מחמת שהוחם בה חמין אז חיקף כשהורק ממנה החמין דין כלי שני יש לו ואם הוחם בחור אז אפי' הכלי עילמה לוסר השבר שחחיו · ועי' ביחורים ס"ק ע' : [יד] **לערות** · משום דאסבל עולה מהגר למעלה ומחברו בניהוק · ט"ז · וכחב בד"מ דהקערה שומן היסור שם על שומן היחר קר שלוסר הכל לפי שיעים כל השומן מחוך החמיחות : [טז] **עם גידו** · היינו משום שומן הגיד לחין בגידין בע"מ : [טז] **היתר שמינה** · משום לחיל היחר ומפעם לאיסור וכיון שנכנס האיסור בחחיכה כ"ע מחזיקו היחר שמן ומולידו בכולו אבל באיסור בלוע כחוש בפעיף ז' אפי' החחיכה שמינה לא אחרינן פיעום ואינו יולא כלל · ש"ך · וכן כשהבלוע שמן והחחיכה כחושה ס"ל דק נגד הבלוע וכן אם נגע איסור זה שנחפעם כבר ועשה שמן וכ"מ לדידן באיסור דרבנן הינו לוסר רק כדי נטילה ולא אחרינן שנחפעם כבר ועשה שמן לדידן באיסור דלוריים אפי' כחוש לגמרי לוסר עד ס' כמבושר לקמן סעיף ע' במליחה · ש"ך : [יח] **ס' נגד האיסור** · וכל החחיכות מעורפות כדלקמן ס"ם במליחה : [כ] בב"ח · היינו בשר חם שנגע בגבינה חמה אבל בשר שנאסר מחלב שנגע בשבר אחר אינו לוסר לחין בלוע יולא בלא רוטב · ע"ר · וש"ך כחב דלוסר והיינו דוקא כשנחבשל בחלב ומ"מ אינו לוסר לחיות בנגע חם רק כדי נטילה כשהבשר שמן לוסר רק מחמת בלוע בקיאין בין כחוש לשמן אבל כשהבשר שמן לוסר כל אבל חם נפל על חחיכה שנחקררה ברוטב אף שלוסרין כל החחיכה משום דלא בקיאין בין כחוש לשמן אבל חם נפל על חחיכה שנחקררה לא נחחיבו לוסר אלא כשהבשר שמן ומבליע ומפליט כשהוא כחוש ואפי' בכחוש לא נחחיבו לוסר אלא כשהוא בקיאין בין כחוש לשמן

שכבר יצא כל טעמו דהא טעם קפילא התבשיל הרתחון ומתר דלית ביה טעם וכן בשר מבושל בם' ובעמנו שהיה טעם ברוטב לא יאסר אם נפל לתבל אח"כ זה ודאי דלא ניתן להתתר מלא ודאי דטעם עצמו ליתו נמחק לעולם כי מחד קצה הדבר לומר דאחר שנתן התיבור טעם בקדרה אחת שלא יאסר הקדרה התחרת: (יז) וי"א דכל מליחה • ואין למוד מדבר זה להתיר במליחה בקליפה בספק איסור תורה מטעם ס"ם כמ"ש הש"י דהא תפילו באיסור דרבנן מתתרינן לטער שם' תפילו בכחוש כמו שסייט הרב מכ"ם בספק איסור תורה וכ"כ בתשובת נודע ביהודה: (יח) דאם איבא ס' • ותם דבגלוע בקילין בין כחוש לשמן וגם"כ היה לנו להתיר באיסור כחוש לותן תהיכות שלא נגעו באיסור גופיה רק בהתחיכה שנגע באיסור כיון דבתחיכה שנגע באיסור אין בו רק איסור בלוע ואין איסור בלוע כחוש יוצא שלא רונש מ"מ כיון דהתחיכה בעין בטעת נגיעת תחיכה לתחיכה ומצוין התיבור לשמן נגד התחיכה הוגעת לתוסרה כולה מצוין תותו לשמן נגד כל התחיכה כיון דבטעם אחת הן אבל אם נגע אחר שנפלק מן התיבור לתחיכות אחרות אין בו אלא איסור בלוע ואין איסור בלוע כחוש נותן טעם לפגם ואין לך אם נגע אחר דהתחיכה שנגע באיסור אין בו רק איסור בלוע ואין איסור בלוע יוצא שלא רונש מ"מ כיון דהתיבור בעין בטעת נגיעת תחיכה לתחיכה ומצוין התיבור לשמן נגד התחיכה הוגעת לתוסרה כולה מצוין תותו לשמן נגד כל התחיכה כיון דבטעם אחת הן אבל אם נגע אחר שנפלק מן התיבור לתחיכות אחרות אין בו אלא איסור בלוע ואין איסור בלוע כחוש נותן טעם לפגם ואין לך אם נגע אחר

(יט) אע"פ שיש קצת קולא • עב"י ס"ק כ"ה ויש שם ט"ס כמו שהניה הש"ז בעמו בדף תחרון וכ"ל לפי הג"ה שהניה שם אבל נגד התלב שבו ותם אין ס' בתחיכה עצמה אין שאר התחיכות מצטרפות לבטל כל התחיכות ולפי המנהג תנו מצרפין כל התחיכות לבטל כל התחיכה שהתלב דבוק כנ"ל: (כ) לכ"ע מליחה אינה אוסרת • עט"ך ס"ק ל"ח דתפילו באיסור ניה שמנוגים מותר באיסור דרבנן בהפסד קצת • ותם שכתב הש"ך בסי' ע' ס"ק מ"ו דלדידן שאין בקילין בין כחוש לשמן תפסור במליחה עד ס' תף דשם שמלחו מדרבנן נראה הטעם דהא לכתורה קצה דהא בלוע לשמן תפסור במליחה תהם עד ס' כיון דדרך המלח להכניע הם כמו שדרכו להפליט ולא שייך בזה שיעור קליפה כלל כמ"ש בסי' ס"ע ס"ק מ' ע"ש רק דהכת"ם ס"ל דאין דרך מלח להכניע הם כמ"ש שם וכמ"ש הש"ז בשמו בסי' ע' ס"ק כ' תבל לדידן הש"ל הדיח דמלח ולא הדיח דתסור בדיעבד והוא מטעם דדרך מלח להכניע הם אף למאן דלא ס"ל מליח כרותתו יש לתפסור תפי' בכחוש לגמרי גבי הם משום דדרך מלח להכניע הם משא"כ בשאר תיבורים דאיבו בלוע רק מטעם רתיחות התחיכה משום מליח כרותתו ניבו בלוע רק כדי קליפה משא"כ בשלח נגד הם דדרכו להפליט ולהכניע בכולו אף בלוע מליח כרותתו כמו שביארתי בריש סי' ס"ט ואם דהוגרך הש"ך אם למעשה דלא בקילין בין כחוש לשמן הוא מטעם דתלו בטעם דדרך מלח להכניע היה רתוי להתיר בהפ"מ כמבואר בסי' ס"ב דמותר אף

קח [א] בתנור • ודוקא כשלחמ שמן מצוס דשהיתר מפעם לאיסור אבל בשאיסס כחוצים מותר לכתחלה • ע"ש ס"ק ג' וש"ך • וכבד שלא נמלח אינו אסור כיון שאר שלא נמלח אסור לכתחלה • ע"ז • ובדיעבד הכל שרי : [ב] מותר • ופת שנפלו עס הלבי כיון דאפשר לאוכלו בלא חלב הוי כלכתחלה ואסור • כמבואר לעיל סי' ע"ז : [ג] ופיו • תרתי בעינן גדול ופיו פתוח ודוקא פתוח ממש אבל פתוח מעט למעלה אסור לכתחלה ובסי' ע"ז דמתיר בתנור גדול מייירי ג"כ בפתוח • ע"ז : [ד] קטן • פי' לפי' סתום • ע"ז : [ה] בשר • כלומר שלא נפתוח בשר עס חלב בתנור אחד : [ו] לאובלו • לפי' בתנור גדול ופתוח למעלה : [ז] לקנות • ומשמע לקנות מעובד כוכבים דבריס שנתבשלו בכליהס משום שהס כליס אינן ב"י לף דעעל"פ אסור לכתחלה לא משבינן הקניה לכתחלה : [ח] חריף • או שנשפה לריח ואפשר לפי' עס פת ובתנור גדול ופתוח מלאו אסור לפי' בדיעבד והשבר שאינו חריף שיש ג"כ בתנור אינו נאסר ואינו מצטרף לס' : [ט] מותר • ולכתחלה טוב להמתין : [י] ב' חלב • היינו בפת מועט או שיש היכר בפת אבל בפת מרובה אסור לפי' לאוכלו לבדו גזרה שמא יאכלנו בחלב : [יא] הויעה • לפי' שנשפה לריח אין לחוש שזוח"ז אס אין המחבת מזיעה תחת שיהס : [יב] הספד • היינו הפ"מ ואף לאיזן אסור בלוע יוצא בלא רובע מ"מ בריחא יש להקל משעה דכל האכנס בספק מכייא לבטל : [יג] קטן • שנ"ך שהקשה מהוס' דעבודת כוכבים והגיה בצ"ע : [יד] מגולה • אבל היא המתבשלים אוסר דהקדירה מפסקת וה"ה בשלי אס כ"ש בקדירה ואס התנור פתוח קצת לפי' לכתחלה מותר וזה החילוק בין ביצוע לשלי: [טז] אפשר• לפי' העובד כוכבים לא ישמע לעשות מדעה חדשה בכל פעם ע"כ מותר גס לישראל להשתמש בה לכתחלה ואס הוא ב"י לאסור ספת הרמשון שהוציא לאור שנת תרפ"ג מצוס שמוציאים לאיסור בעל המכתה ואס אינו מכירו אך בתרי בעל פ' דהוא תכר"ל כיון דאין לאיסורו מחמת עצמו : [טז] קליפה ולא הגעלה • דמדה דיפה בכלי שתשמיפה ע"י הסור לדניך ליבון: [יז] יין • לפי' שאס יינס שנותר בהשלה מצוס לדיות כי האי תציב לוכל : [יח] חמה • ס"ס תציב פחות ופת גוונא : [יט] לטועמו • לפי' באיסורי תכילה לבד ג"כ לאסור לטועמו : [כ] בהנאה • ג"ע שלקמן סי' קכ"ג אוסר אס אינס לכתחלה בהגאה ויש לייעב בדוחק • ם ך : [כא] להבדלה • משמע דפלפלין מותר להבדלה • ע"ז : [כב] להריח • ול"ד לבשיף ס' משוס דמוזק היין. נכנס בתוצמו ומזיקו אבל בשאר איסורין לאסור :

אבל יבשלמ לחודא מותר לבשל באיסור והיתר זש"ו וגס סיוס דברי המרדכי שסיוס לאסור לגלות אע"ה זש"ו כוונתו ליבשלמ ועובד כוכבים כמו שהתחיל בזה וכן נריך לפרש כוונת הרמ"א בסי' ק"ח דאוסר לגלות זש"ו ביבשלמ ועובד כוכבים ובמהר לפיה אבל בשלא מהר לפיה ס"ם מפורש הוא דמותר בפ' ע"מ לא הלכת לגור וכו' והא דכתב הרמ"א בלשון ויש ליזהר לפתש הוא משוס דליס רשיי מוכרתא מהא דשני פשוס משוס דהעובד כוכבים מירתת בפי ממה שמירתת ביבשלמ מאיסור ולא משוס גזירה שמא יבשל בשר בחלב אבל בשאר איסורין

העולם ומה הפרש יש בין מועט בעני בחיש לו בשתי תנויות לכן נדמה דדוקא במוכרים שיך דין זה דהמה בע' תנויות במקום לחזלין בחר רובע לחזלין בחר רוב המוכרים ולע בחר רוב בשר ואפי' היכא בתנויות הנעילה הדמה בשר נעילה יותר ממה שיש בשר בשר בכל הע' תנויות אפ"ה בשר לחזלין בחר רוב המוכרין כיון דהספק הוא מציאה מוכר נלקח לחזלין בחר רוב המוכרין ולע בחר רוב בשר ותערובות תנויות מייבי בגווע דהיה ידוע שתנות לחת מוכרת תמיד בשר עריפה והע' תנויות מוכרין בשר בשר וכל התנויות הן של עובדי כוכבים מוכרי בשר ובכא היה תנות מוכר בשר בשר ואיה מוכר בשר עריפה לע אם היינו הולכין בחר רובע היינו הולכין בחר רוב מוכרין ואפי' היה בתנות לחת בשר נגד כל הע' תנויות לע היינו מנייחין על רוב בשר רק לרוב המוכרין וכיון דברוב המוכרין תלוי לע שייך היה ביעול ברוב ושייך נו דין קבוע כמו שכתבו הרמב"ן והרשב"ץ נבי הלומר לשלומו לע ולקדש לי לשה דאסור בכל הנשים שבעולם כיון דהספק הוא בין לחנשים לע שייך ביעול וה"ל קבוע ואסור מדאורייתא ע"ם וה"ל כיון דהספק בין המוכרים לע שייך ביעול וה"ל קבוע דאוריית חבל בגווע שכתב הש"ך שתערב ריעה עריפה הרחה דכבה"ג מנרפין לרוב אפילו אם היו שתי בתנות לחת ולע חזלין בחר הנשים רק בחר רוב בהמות אם לן רוב בשרות מה הפרש יש בין גוד תערובות בין שלשה בעלי חיים מה לי בין שלשה מוכרין כיון דעיקר התערובות הוא בבהמות וחכי אם הנשים בעלמן יהנו לאוכלן מוהרין הן לאכול מחמת ביעול ברוב ומה"ת לע יהיו יכולין לימכר מה שהן בעלמן רשאין לאכול מדאורייתא ולפעל"ד לא שייך זה לשון קבוע דאוריית' לא שייך ביעול ברוב ומה"ת שתערב ריעה עריפה בין הרחות דכבה"ג מנרפין לרוב אפילו אם היו שתי בתנות לחת ולע חזלין בחר הנשים רק בחר הב

אלו ניכר האיסור במקומו וגם לאו דבר משוב כגון שיודע שיצרפל אחד יודע לענין קפוץ מיכר האיסור קניק היה כיון שידוע שיצרפל אחד בסוף העולם ניכר האיסור קף שאינו ידוע לאיזו היצרפל היודע ע"ש ומ"מ לומר כך דהא מצוי בזמיר דף י"ב בחומר בעלותו אף וקדם לי אפשר לשאול בכל הצעים שבעולם ובכהו התוספות והרבה פוסקים שם דלאו מלתא מדרבנן שידוע שהשליח והשתא ודאי יודעין מזה • ועוד דלא"כ אף יאמר אדם שיודע בהמה שהמוכר והקונה בעולם ואם יבא לידו יכירנו שוב יהיה אסור לכל העולם לשחוט בהמות או אם ידוע שם היזה ממוזגת בעולם אסור לכל העולם ליתא אפשר דהא הממוזגת ידועה • אלא ודאי כל זמן שאין מלוי בפעת לידת הספק או אא"כ איסור וכיהר ידועים במקומן לא הוי קבוע • והכא הכ"מ מקונין הוכיח דבדבר שלא ניכר האיסור לא מקרי קבוע דל"ל יהיה אסור לכל העולם בזריעה משום נחל מיקן ע"ש ומשמע מדבריו דקרקע שייך ביטול ו"מ למי שאסר על עצמו קרקע ידוע מלזכות בגדל או בשבועה ובכה המקום דמותר מטעם ביטול ברוב • ולפ"ז שפיר כדאי לחלוק על דבריו מ"מ תורה היא כי לפעל"ד לא שייך ביטול קרקע בקרקע דל"ל שדה שאבד בו קבר דמיימה מדלוייתא כמבואר בהלכות אלו מעשה ניהול בתר רובא • ופוד דבהדיא כתב רש"י בגיטין דף ל"ד גבי נטיעה של עלה שאתערבה בנטיעות דמחוברין לא בעל דה"ל קבוע מפ"ש גוף הקרקע דלא בעל ודוק : (ז) ליקח מבאן ואילך אסור • עם ז שפירש כגון שאתך מחציה אחת ומקצתה ר"ל ומקצתה אין ר"ל דהכל אסור מטעם דל"ת לומר על מחציה אחת שיהיה אינה אסור וחציה מותר • ולכאורה קשה דהא אינו נזכרים דל"ת לומר אם קרב רשם אחד דיקרבו כל הרשמין ומשמע דכל הכמות אסורין רק שהרשמין מותרין והרי מחזיקין בהמה אחת הרשם להיתר והבהמה לאיסור • וגראה דעיקר טעמו הוא משום דליכא למימר ממ"נ אם היא של איסור הרי הכל היתר כיון דיש ממנה עדיין תהר"ל ילוק כל"ל : (ח) והא דאסור • עט"ז ס"ק ז' עד ומו קשה • כוונת דבריו שמעיקרא הקשה מהא דמחיר לכתחלה בסי' ל"ז בטור ובסי' ע"ז בטור וש"ע בתקנה דנכבשיהו לדיידי משם"ס למאן דשרי בדיעבד לא מוכח משם כמ"ש הש"ך ולכן מקשה מהא דמוכח בסי' ל"ז ס"ק ז' שכתב לייתב דעת הרב דלמ"ד שחזרו ובאו יחד למקום אחד כל הרשמין שוב לא יחשב קבוע • ולכאורה שמחמת שחלה כולן ונעקרו מקביעות תמיהין דבריו דלא יתיישבו בזה כלל הקושיות שהקשה • ועוד דהא מוכח משם"ס שם דמתרץ שמא יבואו עשרה כהנים בב"ח ויקחו ש"ם ברש"י דמוכח לפפי' בשו רק רובן למקום אחד דאסרין וליתיב זה גלתה דהנה מקודם מצי הש"ם מקושיא לדיבטיל ברובא דב"ח חשיבי ולא בעלי ומקשה ש"ם דיקח ומשמ כל דפרים מרובא פרים פי' דהכי לא בעיל מעשה חשיבות דב"ח ואסור לאכול כולם ביחד מ"מ נימא כל דפרים והאי ודאי דהתירא הוא ומשני הש"ל קבוע פי' דחז"ל נתנו על דברים החשובים דין קבוע ופריך דנכבשיהו לדיידי ובדבר שהוא נייד לא שייך דין קבוע כדמוכח בזריר דף י"ב ובכמה דוכתי ומ"מ לפ שבעל דין קבוע כל זמן דנייד וכן לפילו אם בשו למקום אחד שבעל ג"כ דין קבוע להש"ך מ"מ דין ב"ז לא בעיל קאי בדוכתיה ואסור לאכול כולם וע"ז מצי שפיר שמא יבואו י' כהנים ב"ע פירש"י דהניחו כשיהיה הרוב ב"ע לפ דבעל דין קבוע כיון דכבר נדו ממקום קביעתן וכמ"ש הש"ך שם דמ"מ כיון דהתירא כתן מעורב לא בעל מטעם הביטול בתר רובא ולא בשו למקום אחד לפילו ודאי בשוקן לין מוקר שפירשו דהניחו פילו בשו למקום אחד לפילו אם בשו למקום אחד או כמ"ש הש"ם ויקח ויגמא כל דפרים ומשני דה"ל קבוע וכיון דבמקום הבני בעל דין קבוע ולא מקשה רק תירוצא דבע"ח לא בעיל מוקר פילו ליקח או מה שפירש דבע"ח על תירוצא דבעל דין קבוע מרובא פרים כקושית הש"ם על תירוצא וכיון דלין היתיר רק מטעם כל דפרים שיש התרוצים שכתבו התוס' דלא בעל מטעם הביטול והכי נמי דלא בעל דין קבוע ולא בעל מטעם הביטול ולא בעל

סמ"ך ס"ק ל"ו דלפי' נדו כולם ממקומן למקום אחר שוב לא הוי קבוע וע"ש בדבריהם מכ"ש תערובת השני שהוא במקום אחר דלא הוי קבוע ומ"ה כשיש עוד תערובות ג' מותר מטעם ס"ם וכיון דלא מצטרפין לס"ם רק ב' תערובות התחתונים אסור לאכול כולו כאחד כמו בב' תערובות לדעת ר"י משו"כ בספק איסור תורה שנתערב דלפי' אד בחד מצטרפין לס"ם ולומר בספק שני שמא הוא מרפה כמבואר בסי"ך בכללי ס"ם דין ד' ע"ש מש"ה בתערובות השני ג"כ שרי לאכול כולו כאחד ואע"פ שהוא במקום אחר שוב לא הוי קבוע וע"ש בדבריהם מכ"ש דהרב מוכיח מהאו"ה כיון דלדעת האו"ה דסבי בב' תערובות ומש"ה כשיש עוד תערובות אסור לאכול כולו כאחד הכי נמי להרמב"ם דמצריך ג' תערובות ולא מצרפין תערובות הא' לס"ם אסור לאכול התערובות השני כולו כאחד וכן מוכיח כיון דמתיר בס' איסור לאכול התערובות השני כאחד אע"פ שהספק שני שמא הוא מרפה ה"ל לדיון מותר כנ"ל :

בית הספק

מקודם נבאר ענין הספק שנחלקו בו קדמאי ובתראי אי דאורייתא או דרבנן

והנה הרמב"ג בתה"ת והר"ן בקידושין הקשו מהרמב"ם דסובר דספיקא דרבנן מהא דילפינן דאחזקינן בתר רובא מפסח וקרבנות בחולין דף י"ח והרמב"ם כתב היתך מצינן למילף דאחזקינן בתר רובא מפסח וקרבנות הא בלא"ה כל ספק מותר מפי ליכא רובא • ועוד הקשה דמ"ל למה לי קרא ממאי להתיר ספק והא בכל התורה ספק מותר • ועוד הקשה הרב"ו מהא דר"ה דף י"ח נבי הא דאמר התם מיכן הקילו עומר דילמא הניא שלים ביד עובד כוכבים והתורה אמרה קנירכם כו' והרמב"ם הקשה מני קושית הא ספיקא מותר מדאורייתא ועוד מנין ליה להרמב"ם דין זה • ולפענ"ד נראה דהרמב"ם הוצרך זה מש"ס ערוכה אמר סופה דף כ"ח וזה יתיישבו כל הקושיות • דאמר התם רב גידל רמי כתיב וכסבר תשב יגע בכל אמש לא יאכל אמש ודלמי הוא דלא יאכל הא ספק יאכל וכתיב כל עוף יאכל כבר עבור ודלמי הוא דיאכל אבל ספק לא יאכל כו' ומש ליכא יתורא למעוטי דכל ליתנהו דקרא ממעוטא על הודלמי ולא על הספק • ומזה מוכח נמי דמאי דין היכא דכתב רחמנא קום ועשה לבב ולא תעשה כגון בכל הלאוין דכתב רחמנא תא זה לא תאכלו כגון חזיר וחלב אמרינן חזיר ודלמי וחלב ודלמי לא תאכל אבל ספק יאכל דומיא דדרים הש"ס דהא דכל טמא לא יאכל דספק יאכל ובמקום דמזהיר קרא בקום ועשה כגון בחולה יקח אשה וכן לקיחת תרומ' וחכילת מצה אמרי' דמהויב שיהיה בודלמי ולא בספק כמו דדרים עשור ודלמי ולא ספק • ולא קשה שוב כל הקושיות הנ"ל דבחולין אמא דילף מפסח וקרבנות דבקרבנות כמו דדרים בהא דכתיב זכר זכר ודלמי ולא ספק ה"נ דכתיב תמים ודלמי ולא ספק וה"נ נבי עריפה דילפינן מקרא בתמורה דף כ"ע מכל אשר יעבור פרט לעריפה שהיא עוברת דכתיב אשר יעבור ודלמי ולא ספק אלא שהיא כתיב כל שהיא עוברת לא יעלה היינו דוקא היא עוברת ודלמי לא יעלה אבל ספק יעלה אבל הספק דכתיב אשר יעבור יהיה קודם דכתיב אשר יעבור ודלמי ולא ספק • ולא קשה נמי

ועתה נבוא לבאר דיני ספק ספיקא על סדר קונטרס הש"ך בסייעתא דשמיא

בס"ק א דספק גוף וספק בתערובות לא מהני • ועכ"ו מהניא קושית הש"ך בס"ק ו' והוא נ"כ בב"ח מלמטה עיסה דהיינו שנטמא הא ספק חלל לר' יהושע הא הוי ספק ג' גוף וספק ג' בתערובות ע"ש • ולפענ"ד לא קשה מידי דהא מצוה בזיז דף י"ב נבי הלומר לשלוחו צא וקדש לי אשה לאסור בכל הנשים וכתבו התוס' שם בד"ה לאסור דכ"ע מודו דאחזקינן בתר רובא לדידיה לאסור מטעם קנס ע"ש ו"כ הכא נבי חלמא עיסה לדיקא קנס מותר אפי' מדרבנן ו"כ לאיסור גיטו רק משום מעלה עשו ביוחסין ומשום הכי מותר אפי' בספק ספיקא כי הא • וע"ש בב"ח דמוכיח דמקילין בחלמא עיסה אפי' בספק ספיקא דלא שייך כאשר כתבתי :

בס"ק ב' ס"ם בשני גופים לא אמרינן כגון בישה מספק עריפה וים ספק מס שגמרה קודם שנעשה עריפה דספק אחד בתרנגולת וספק אחד בביצה ע"ש • ועכ"ו שהקשה מלחמת עיסה לפי פרש"י דליכא ספק בשם וספק בשם אחר שנתגלגלו השם ספק קרוב לה ומת הבעל ונשחת בתוך ג' חדשים וספק בן מ' לרחמנן ודליכא מלן דמתיר אפילו בשת כמבואר בא"ה סי' ב' חלמא דהוי ס"ם אפילו בב' גופים • ולא ידעתי דהא מלן דמתיר בשת עיסה מפרש דעיסה היינו שנטמא בה ספק חלל ולא בעריפ"י ובזה מותר מטעם שנתבטל בס"ק מ' ולפשב"ד דבשת גופים בעריפ"י בחמת שנתגלגלו בשני ספיקות ביחד בעולה והכא בספק אחד בעולה ספק בעריפה ספק בשני ספיקות ביחד בעולה ספק בעריפה וספק בשני ספיקות ביחד בעולה ספק בעריפה ספק בשני ספיקות ביחד בעולה ספק בעריפה וספק בשני ספיקות ביחד בעולה ספק בעריפה וספק בשני ספיקות ביחד בעולה ספק בעריפה ו

מעשה דלעין יכולין לומר שמא זה יצא לשמן עד שנזכר מקודם מהו ריעותא ומה חיסור יש כשיוצא לשמן דהייט שהבהמה מבכרת וכיון שיש ספק בגוף הביכור וספק השני תלוי בחתיכה הוי ס"ם גמור וכן גבי שליח בגדה י"ח מין לנו לומר שמא יצא רוב הולד עד שנדע מקודם שיש ולד בשליח לא נוכל לומר שמא יש בהמקלת רוב וכן בשמנת ס"ח ביד עובד כוכבים לא שייך לומר לעם עובד כוכבים כתבו עד שנאמר מקודם שהעובד כוכבים כתבו דביאכאל לא שייך לומר זה ומ"ם דלאחר שחיטה לא שייך לפלוגי בין יצא לשון וכו' כוותהו דכיון שמוקמין ספק יצא לשון ממילא מונן שהוא מחיים וע"כ להזכיר מחיים דלאחר שחיטה לא שייך לספק זה משנ"ב ספק נגע ספק ערלה דלקי לומרין ספק נגע יש לפרש ספק נגע בהתערובות עד שיאמר גם ספק השני דהייטו ספק ערלה :

בס"ק יז יח עד ע"כ ר"ל בודאי חיסור תורה דמי ודאי חיסור דרבנן מותר כשיש ספק שם הוא זו שם לא וכו' • דבריו תמוהין מאד דמשמע מדבריו דאלו לא היה בגביעה משמע לחיסור דאורייתא רק גזרה משום דבר שאר היה מותר בספק חליפין כגון בהיתם בציר עובד כוכבים בלא סימן ואם ודאי ליתא דהא פת עובד כוכבים ודאי לחיסור רק משעם גזרה ואפ"ה אסור בלא מותר כמבואר בסי' קי"ח בממ"ג דין ג' להן וכן חומץ ומוריים אסורים בלא חותם אפי' בחשבת שאם ייעכ לחיזו אסור אלא משום גזרה • ע"ש בש"ך :

בס"ק כ בספק חיסור דרבנן שיש לו חזקת חיסור הוכיח ש"ך לאסור • והכי"ו רוצה להוכיח דמותר מכמה הוכחות ואין בכל דבריו והוכחותיו כלפי לפתור דברי הש"ך • ומקום שמצינו רואה לפתור דברי הש"ך משם מוכח להיפך דמ"ש על הש"ך שמצינו רואה מעורבין דף ל"ה לאסור במקום חזקת חיסור והקשה הוא דהא הרמב"ם פוסק כת"ק דר"י דמתיר אפי' בחזקת חיסור וכן הקשה הפר"ח ע"ש ומשם רואה להיפך דהא אפי' ת"ק חולה לחיזו מעשר רק בעשמ כולך העומאה דרבנן אבל בעשמ בא העומאה דרבנן • והא דמדמה הש"ס ספק עירוב לולד העומאה לר"מ ע"כ היינו משום דבעירוב הקילו הרבה יותר משאר ספקא דרבנן וכדאמה לו להש"ס לדמות ספק עירוב לולד העומאה דרבנן וגם מה שהמה הכי"ו על המ"מ בעירב בתרומה שהיא בספק עומאה לא הביאותי דכיון דעגד מכילה לסורה מספק אוב לא הוי סעודה הרלויה ביה"ש משא"כ בספק מבע"י עשמ"ח ספק מעשיכה הספק חיזו אלא עגד העירוב וכ"כ המ"א בח"ח הלכות שבת גם מה שהביא רמיה מהא דאחרוג חיזו ביטל בביה"ש דבשיעי שבאב הר"ן העעם משום דהוי ספק דרבנן אף לחיחזק בר חיובא ואין משם רמיה כלל דהתם היינו עעמא כיון דבעילה לולד הוא ביטול לולב בא' מספק מעשה אלא רמיה לחיזו דרבנן מקמי ספיקא כמ"ש הרשב"א והר"ן בעעם מה שחיזו חיזו דרבנן לא מיקרי חיזו מעלמל דרבנן מקמי ספיקא ע"ש • ומדע דאלת"ה ודאי דהיה צריך ליטול בלא ברכה כמו אם נספקה לו בשאר ימים אם נטל לולב וכמו במסופק בספירה דסופר בלא ברכה ואף דבספק קלא ק"ש חיזו חוזר וקורא למ"ד ק"ש דרבנן בברכות אף כ"ש ע"ש הוא מעעם דק"ש לדעעמא דחוב חיזורא אית ביה כמו בספק התפלל חיזו חוזר ומתפלל ובאב הרא"ש העעם אף למתפלל אדם כל היום כולו בחולה נדבה מ"מ בספק התפלל חיזו חוזר ומתפלל תפלה לדעעמא דחוב חיזורא אית ביה וכן הוא בק"ש אף למותר לקרות ק"ש כל היום בחולה נדבה מ"מ בספק התפלל כמו בספק התפלל וכן הוא בכל הברכות לדעעמא דנדבה מותר לברך ולהודות אפי' בהזכרת שמו יח' כמו שמותר בי"ח ברכות להתפלל בחולה נדבה ולדעעמא דחוב אסור אפי' בלא הזכרת שמו להפ אם ביכך על הפת בריך רחמנא מלכא דעלמא וכו' יש ובספק אסור לברך אפי' בבה"ג ומעעם זה ל"ל לדון זכות על החומרים בשעמדות ובקשות ברוך אתה ה' דדוקא דלך מוב אסור להפ חזיק דהכא פיוטים וזמירות שייסדו ובקשו בלשון ברכה והולחה בהזכרת שמו ומה הפרש יש בין ברוך ה' ובין ברוך אתה ה' • וכן הדין בשמן המותר לעעות שמן שלא לעוקד ושמן חוב אסור משום שלא לחיזן חיסורא ומשום ספיקא • גם מה שהוכיח מהא דיש ביצה למקשה מהא דספיקא אסורא ע"ש ליישבי כגון שמולד ביה"ש דאסור מעעם דחיחזק חיסור דביה"ש הוי כחיחזק חיסורא שלא ודאי דאפי' חיחזק חיסורא מותר תמיה לי דל"ל לדבריו מותר לעשות מלאכה דרבנן בביה"ש הא ודאי ליתא כמבואר בשבת ל"ז דשין מעברין ושין מעבידין וכן מוקלה אסור ביה"ש ותיובת מבואר דדוקא לעשות חיסור ביה"ש אסור כיון דיום שבת ויום חול לפניו הוי כחתיכה מב' חתיכות דליקבע חיסורא כמ"ש הפר"ח מספ"כ בדבר המולד ביה"ש ולא ידעינן אם הוא חיסור כחתיכה ספק חלב דמי וגדולה מזו כתב מהרי"ע דהמחוקי עשמה אפי' אלא היה לגבייהו כחתיכה ספק חלב דמי וגם מה שהקשה דהא ליכא חזקת משובת והשתא הוא דילדה לאו קושיא הוא דקי"ל כרב בקדושין דחזקה העשויה להשתנות לאו חזקה הוא ומה שהוכיח מהא דמנחות דף ס"ח דר"פ ור"ה מכלי חדש בחורתא דשיתסר דגהי מסר לשמש בח"ל דרבנן ולספיקא לא חיישינן ואף דליתחזק חיסורא לחודם ואין מכאן ראיה כלל וגדולה מזו היה לו להקשות דהא חדש דשיל"מ הוא ובדשיל"מ חסור אפי' בספק דרבנן אלא ודאי דשם העשמ מחניכא הוא דשם שאין לאו ספק הוא לאו לחן בקיאין בקביעת דילחא רק שהשו יחזור לקלקולו וכל היכא דאתי לאיסורא לחורייתא חשבו והיכא דלא אתי לאיסורא לחורייתא לא חשבו • ומהאי טעמא ניחא הא דלא תיקנו בכל מילי דרבנן שני ימים כגון בפורים ותמוכה ותעניתים וכן לולב לזיו ניטל בשמיני מה"ט :

בס"ק כז בענין ס"ם גגד חזקת חיסור בחיסור דאורייתא הסכימו הט"ז והש"ך דבמקום דהספק מגגד לחזקה ממש כגון בספק שחיטה לחסור • והכי"ו הסכים כהרשב"ש לכחיר מכח הוכחת הרשב"ש דהא מוכח בכתובות פ"ק גבי גלמת עיסה דס"ם חליש מרוב וכיון דבמקום חזקת חיסור מכ"ש דס"ם מהני וכן מוכיח מהא דהפוסקים בחשובותיהם שמכו לרוב מהני גגד חזקת חיסור מכ"ש דס"ם מהני וכן מוכיח מהא דל"ג וגם הוכיח מספק דוסמ שנחתכ עינוה לשמש בס"ם אף לחיחזק חיסור דל"ג וגם הוכיח מספק דוסמ שנחתכ שהחיר הרשב"ש אף לחיכא ספק שמא דרס בסימנים דהוי ספק בשחיטה וש"מ דאפי' ספק בשחיטה דהוי חזקת חיסור תמ"ה מוכח בס"ם • והנה לפ"ד קשה קושיית הרשב"ש מה שמוש לחזיל לטעמי' דס"ל דבשחיטה בחייה בחזקת חיסור עומדת עד שיוודע לך ממה נשחטה ואפי' שבר בו עשמות וכו' ע"ש הדבריס תמוהים. לכאורה עד שהש"ך כתב דמשבשתא הוא ע"ש ולפעד"ז נראה ללאו משבשתא הוא דהא לכאורה קשה לפי מה שהסכימו כל הפוסקים דבספק אם היא עדיין חיה זבוחה כגון בספק אם השחיטה חיזו מועיל שייך לומר חוקמיה אחזקה דבשחה בחייה בחזקת שחיטה זבוחה עומדת ולא שייך לומר נשחטה הותרה משא"כ בשאר ספיקי טריפות שייך לומר נשחטה הותרה ע"ה לחיחזק חיסורא ומאי מצי הש קניבת הושט נגילה הוי וכיון דיש ספק אי ניקב הושט כרי ג"כ לחיחזק חיסורא וכן ביצמות ל"ח דמקשו הושט נגילה הוי ס"ם מצי מחיכות מחיכות ומצי ס

ב ג וכן כיצה שמשלח בקליפתה בתרנגולת שחירש לה ספק טרפה או לפי' הטילה וים ג"כ ספק שם נגמרה קודם בקליפתה אין זה ס"ם כיון שהן בב' גופים שספק ע' בתרנגולת וספק כ' בביצה. וכן לפי' נתערבה לפילו בלילך דספק הג' בתערובות לפ"ה לאסור :

ד וכן אם יש ב' תרנגולות אחת טרפה ואחת כשרה ומשלח ביצה וים בה ספק ג"כ אם נגמרה קודם ואח"כ נתערבה הוחיל ואחת מהן ודאי טרפה הרי הספק הראשון לאסור מן התורה ואסורין כולם :

ה אבל אם התרנגולת ספק טרפה נתערבה עם כשרה ומשלח ביצה ביציהם הביצה מותרת לפי' היתה ודאי בלע קליפה בשעה שנולד הספק טרפות כיון דבשעה שנולד הביצה ספק ביצה שם הספקות ביחד מותרת. ועיין ביאורים :

ו אבל אם יש ב' ביצים שהפילו שניהם ע' מהן ספק טרפה הרי יש כאן תערובות אד אחד ואסור:

עד כאן ס"ם הבא ע"י תערובות מכאן ואילך ס"ם בגוף

יא ס"ם משם ע' כגון קטנה שמתגדלה אחת בעלה ובעלה וים ס"ם ספק בחומם ספק ספק בחומם אחד הוא ובשלן ואם"ל בדגלן ספק כשהיא קטנה ופיתוי קטנה חומם היא לאסורה משם חומם אחד הוא ודוקא כשים ריעותא לפינו כגון שנמצא שלא יהיה משם אחד אבל בדבר שאין למחם רק במקום שים ריעותא ואיכא נדדי היתר בעיון שלא יהיה משם אחד אבל בדבר שאין למחם רק בחוליס והיעותא לפינו רק שים שני ספק שם היא ריעותא מוחלת וע"ל בגוש מחצה מחצה או ספק שיכלה ואפי' בספק ספק על הדומם או ספק אחד ספק שחיטה או ספק ספק לאחר שחיטה ולכוותיה מותר :

יב כשהספק הב' מחיר יותר מהבילו מחיצין ס"ם משם אחד :

יג יד טז ס"ם שלינו מתפלך בגון שמע הסכין פגום אחר שחיטה שים ס"ם שמע בעשם מפרקת נפגם ואם"ל בסימן לימר בשיעור בחרע ואם"ל בסימן לינו ס"ם כיון דלינו מתפלך לאם תמר הספק הב' קודם דסיינו לימר בשיעור בחרע ואם"ל בסימן לימר בשיעור בחרע ואם"ל בסימן לינו ס"ם כיון דלינו מתפלך בגון שמע הסכין פגום אחר שחיטה שים ס"ם שמע בעשם לימר בשיעור בחרע ואם"ל בסימן לימר בשיעור בחרע ואם"ל בסימן לינו ס"ם כיון דלינו מתפלך לאם תמר הספק הב' קודם דסיינו לימר בשיעור בחרע ואם"ל בסימן לימר בשיעור בחרע ואם"ל בסימן לינו ס"ם כיון דלינו מתפלך בגון שמע הסכין פגום אחר שחיטה שים ס"ם שמע בעשם לימר בשיעור בחרע ואם"ל בסימן לימר בשיעור בחרע ואם"ל בסימן לינו ס"ם כיון דלינו מתפלך

עד כאן ס"ם הבא ע"י תערובות מכאן ואילך ס"ם בגוף

יא ס"ם משם ע' כגון קטנה שמתגדלה אחת בעלה ובעלה וים ס"ם ספק בחומם ספק ספק בחומם אחד הוא ובשלן ואם"ל בדגלן ספק כשהיא קטנה ופיתוי קטנה חומם היא לאסורה משם חומם אחד הוא ודוקא כשים ריעותא לפינו כגון שנמצא שלא יהיה משם אחד אבל בדבר שאין למחם רק במקום שים ריעותא ואיכא נדדי היתר בעיון שלא יהיה משם אחד אבל בדבר שאין למחם רק בחוליס והיעותא לפינו רק שים שני ספק שם היא ריעותא מוחלת וע"ל בגוש מחצה מחצה או ספק שיכלה ואפי' בספק ספק על הדומם או ספק אחד ספק שחיטה או ספק ספק לאחר שחיטה שים ס"ם שמע בעשם לימר בשיעור בחרע ואם"ל בסימן לינו ס"ם כיון דלינו מתפלך לאם תמר הספק הב' קודם דסיינו לימר בשיעור בחרע ואם"ל בסימן לימר בשיעור בחרע ואם"ל בסימן לינו ס"ם כיון דלינו מתפלך בגון שמע הסכין פגום אחר שחיטה שים ס"ם שמע בעשם לימר בשיעור בחרע ואם"ל בסימן לימר בשיעור בחרע ואם"ל בסימן לינו ס"ם כיון דלינו מתפלך

יב כשהספק הב' מחיר יותר מהבילו מחיצין ס"ם משם אחד :

יג יד טז ס"ם שלינו מתפלך בגון שמע הסכין פגום אחר שחיטה שים ס"ם שמע בעשם מפרקת נפגם ואם"ל בסימן לימר בשיעור בחרע ואם"ל בסימן לינו ס"ם כיון דלינו מתפלך לאם תמר הספק הב' קודם דסיינו לימר בשיעור בחרע ואם"ל בסימן לימר בשיעור בחרע ואם"ל בסימן לינו ס"ם כיון דלינו מתפלך בגון שמע הסכין פגום אחר שחיטה שים ס"ם שמע בעשם לימר בשיעור בחרע ואם"ל בסימן לימר בשיעור בחרע ואם"ל בסימן לינו ס"ם כיון דלינו מתפלך

כ ספק דרבנן שים לו חזקת לאסור :

כא תערובת אד באד בלאסור דרבנן הוי כלאיתחזק לאסורא ואפי' נפל ע' ליס לאסור .

כב אבל נתערב אד באחרי שלא במינו אפי' בפחות מס' ונאבד ע' מהן אע"פ שישנו בעולם מותר כיון שהוא מדרבנן ובמינו בלע"ה בטל ברוב :

כג לאסור דרבנן שהוא דבר חשוב שנתערב דינו כלאיסור תורה :

כד כה כו לאסור דרבנן או ספק ת"ד שנתערב אד באד אם נתערב לאח"כ ע' מהן ברוב והוא ד"א לינו בטל דכ"ע הוי כגופו של לאסור באד באד וכל הדינים שנזכרו בספק לאסור אפי' בספ"מ ואפי' לינה כאילו לאחד :

כז כח כט ל לא לב אם יש לו חזקת לאסור אפי' בס"ם לאסור אם לא שים ג' ספיקות ודוקא בעין בספק בשחיטה שים לו חזקת לאסור ממש אבל בספק דרוסה מותר אם ס"ם אף בשהמה בחייה בחזקת לאסור עומדת מ"מ לענין דרוסה אין כאן חזקת לאסור ועי' ביאורים דבשהספק במעשה המכשיר כגון בספק נקב בוושט או בספק בשחיטה ספיקות אבל בעלר ספק ע"פ שים חזקת לאסור אם לא שהספק נקב בוושט או בלב לאם היה נקב בוושט הוי עכלה והיא בחזקת שחינה שחוה זבוחה מ"מ כיון שאין הספק במעשה המכשיר מהני ס"ם ודוקא בשב' ספיקות עומדין נגד החזקה אבל בשהספק ע' לבד הוא נגד החזקה לאסור . ועי' ביאורים :

לג לד בשהלאסור מנוי עפי לע הוי ס"ם ולע ספק דרבנן וכן בספק חסרון תכמה . עיין בסימן ל"ג וכ"ה :

לה אפי' במקום שים לברר הלאסור ע"י בדיקה בס"ם וי"ח וים להחמיר במקום שאין הפ"מ :

לו אין להתיר בס"ם כ"ע בחוחן המפורשים במקומן או חוחן שנתברר למעלה או הדומה להן ממש או שים בלע זה בדיים להתיר וגם זה אחר רוב העיון ועי' ביאורים דבמקום שע"י לספק רק מחמת שנמצא בה ריעותא וים ספק אם יש ריעותא ס"ם לידון ס"ם :

עבור שבבוד ה"ה הרב החריף הבקי נגע מלע ספרע ר' **ליבש** רוקח ז"ב של המחבר **חוות דעת** הרבה עלי מילין להבית הספר הנעים חוות דעת בדפוס שלי ע"כ לע ממעתי להבית בשמו כמה דבריס נחמדים אחר כל הלכתא דבר אחר שנוגע לחוחו הלכתא ופה אני מביא בשמו מה שהשיב לרב אחד בהיותו שנוגעים לחרבעה ס"ע . וזה העתקת המכתב :

היקר בתילמידים תשר מען ה' לחותו בזכות תבחותיו הגחונים הקדושים זללה"ה ובקרב הימים תקוה להבית אחת מכתבי הדפוס תשובותיו שנוגעים לחרבעה ס"ע . וזה העתקת המכתב :

לכבוד ידידי ה"ה ש"ב הרב הגדול החריף המפורסם היחסן כש"ת מוה' יוקיל חב"ד דק"ק זלחיין ושח"כ נתקבל להיות מגיד מישרים ורחש ב"ד פה ק"ק לבוב הגירה . קבלתי מכתבו הנעים והנאני מאד . ומה שביקש כ"ת להודיע לו מחדושי על ש"ע יורה דעה בחתי למלחות לשונו הטוב (וחדלתי פה) לך מה שתשתה בעבודת כוכבים דף ס"ז בחום' ד"ה ולידך על דברי הר"ר יקר מקורין שבחב דע"כ לע קחמר כ"ש כל שהוח למכות חלע כשהוח בעין לבטל לע ע"י חערובות והתשה כ"ת שלכחורה חש"ס חלינן מוכח להיפך משבועות דף כ"ח ע"ב דחיחת שם ת"ם רע"ח גזיר שתרה פחו ביין וכו' וע"ע עכ"ל דמר : חחובי ידידי ש"ב הרב ל' לחמת חגיד שלכחורה קובעת עלומה היח ובחבחי בספרים מלחתי שהרגיש בזה בשער המלך וגם הגודע ביהודה הובח בחשובותיו בשם גדול אחד ע"ם בסי' ל' לך גלע"ד לייחב ע"ד הנכון דהנה חיחת בכמה מקומות דלע חמר ר"ם רק למכות חבל לקרבן נריך כזית והמפרשים הסבירו דחחבי' חללו האיסור דילמא שהיתר מחשבים ובשביל שהיתר חבל ולא בשביל האיסור ודוק . ולפ"ז לק קשה לי"ב הוח מעשה מחשבים ע"ם כשהוח בעין ח"ל שבחב ומורי הר"ר פרץ וכו' דכיון דמעשה בעיקר דחורייחא ח"כ חשוב כמו בעין ע"ם חבל לפ"ד לק"מ דעיקר הסברח בעיקר שמחלק בין חערובות לד' ן הוח מעשה מחשבים ע"כ כחב רבינו יקר דסובר ר"ם כ"ם רק כשהוח בעין חבל ע"י חערובת ח"ח לומר מחשבים חבל בעלמח הטעם בעיקר חבל לענין כ"ם שהברח להיות בעין ודוק . ולפ"ז לק קשה קושית המר והפוסקים הל"ל . דמקדק בדברי החום' ובלשונו הזהב בדברי הר"י שבחב ו"כ שפיר ליעטריך מבחב להיחר מבעלך לאיסור כגון בחני זית יין שנבלע בחני זית יין פת ע"ם ולכאורה קשה למה להריך החום' חיבח כגון וכו' דמבלעדי זה ידעינן הפי' של מבחב ובפרט שבם פלפלו החום' בבר בדבר זה ולמה דוקא כאן בדברי הרב יקר כחבו כגון וכו' לך בחמת ח"ל שברח לחח דע"כ לק לחמרינן דבחערובת לק שייך לומר מחשבים בחופן שבחערב ממילא דוקא בשעירב בידים חזינן דמחשבים ווודאי מלוי ונכון הוא ובכור . ולפ"ז מיושב דברי הר"י דשם בחום' פי' הר"י דלימעריך מבחב לר"ם כגון שנבלע וכו' היינו דבחערב ממילא ואין לנו הוכחה דמחשבים בל"ל ע"כ יש לחלק בין חערובות לבעין אבל שם בשבועות קאמר הש"ם ח"ם ר"ע לומר גזיר שמח פחו ביין וכו' ע"כ קאמר הש"ם דלע כר"ם דמה הפרש יש בין חערובות לבעין דבחרווייהו שייבא מחשבים דהא חזינן שמח ביין ג"כ מחשבים האיסור בידים ודו"ק . ואחרחי דבר זה לפני כבוד חבי מורי הרב הגאון המופלא ל"י וקלסי' מאד וגם מאד בחם שייחר בעיניו חזי יניד בשמי בפני כבוד מותני הרב הגאון המפורסם לשבח ר' משה חב"ד דק"ק קאסנטין ישן :

כ"ד ידידו ש"ב וידידו הרש"ת הק' **יהודה ליבש** רוקח **בהרב הגאון המפורסם מהו' שלום צבי הירש** אב"ד דק"ק קרעמניץ **חתן הגגיד מהו' מנשה** שפירא מקאסנטין ישן :

ביאורים — הלכות תערובות כיא — חידושים

קיא (א) מאלו הב' חתיבות . עם"ך ס"ק ד' דחם נתערבו הב' חתיכות דחין תולין מעשה דבבר נעשה כל ג' גוף המיסור וכבר"ו והפר"ח השיגו דהם מכח מעשה המרומה פ"י מעשה ס' דילפינן מיניה הח דשחני חומר מבואר שם דהדין כן נ"כ בחם נתערבו השחי קופות ע"ם . ואני תמה על המיסחו דחדברת משם דחיים להם"ך דבריהם בחם היו הקופות ניכרות קחני סחם הריני חומר חולין לחוך חולין נפלה ובסיפא נבי חם נתערבו הקופות לא קחני רק חינה מדעתת דמשמע דרק בחם נפלה לפחות ממחה חינו חוסר דהיינו דחין בו דין דימוע לחסור בחחד ומחה חבל להתיר בפחות מרוב מחן שמעת ליה דחלו היה כחן ב"כ חומר בפחות מרוב היה ליה למקח בסיפא ג"כ הלשון כמו בריבתא הריני חומר חלח ודאי דרק לענין דימוע הקילו חבל לא לענין להתיר בפחות מרוב . ותמה אני על גדול שבמותו שבחה ללמוד מהח לדיחה מדעתת להתיר בפחות מרוב דודאי לענין דימוע קיל חדע דהח שפק בנוף ודאי לחסור בחערובות לדידן ולכ"ת דמתיר בספק בנוף וספק בחערובות מ"מ בפחות מרוב ודאי לחסור ולאו גבי דימוע חנן בפ"ג דחרומות משנה פ' ב' גבי ספק חרומה לדיחה מדעתת וכן מבואר ברמב"ם בפרק י"ד מהלכות חרומות החרומה ודחה חוסר במחה וספיקה בשנים חלמא דמעיקרא כך חיקנו ולא חמרו דימוע רק בודאי חרומה ולא בספק וכ"ה כמה פעמים ברמב"ם שספק חרומה לינה מדעתת וגבי לחסור לא שחני לן בין ספק לודאי לפי מה דקי"ל דלא כר"ת לענין ספק בנוף וספק בחערובות והחיך חיסק לדעתין לדמות למילף לחסור מדמוע משמ"כ בהיו החתיכות ניכרות ולא נתערבו ילפינן שפיר מריבתא דחתניתין דחרומות שם דקחני הריני חומר חולין לחוך

בלחסור דרבנן ועיין ביאורים ס"ק ע' דהעיקר כהבור ולחסור לפי' בשני בני חדם : [י] השני . ודוקא בלחסור דרבנן . ע"ז וע"ך : [יא] מצטרפות . ודוקא כשאין בכ"ע לבטל רק בשחיכן חבל כשים בחחד לבטלו לע מעטרף דלע נכנם בספק כלל רק מעטם שחני חומר כו' שייך להתיר ולפי' למחן דס"ל חכ"ע דבעינן לאיזו נפל לע שייך לומר חכ"ע דהוי כאילו הכל בטילו הכל מעורב כיון שנכנם הכל בספק ולע למרינן ביה חכ"ע : [יב] ערוך . ולפי' בחדם ע' חס יהוי בבירור שחיכם עתידים להתערב כגון שע' של בשר וע' של חלב או שבע' ים מחיקות ובשני קיוהא חיכם מעטרפין : [יג] שיערבנו . הט"ז מחיר בלע הערובות ודין ניכוף דספיף זה לינו רק בלאיסור דרבנן או ביבש ביבש . ס"ך :

קיא [א] בגון . וה"ה בגיעה של עובד כוכבים לפי' לאיסור שים לו עיקר בדאורייתא: [ב] רבה. ובלאיסורי מדאו דינו ביבורת דלי נתערבו מקודם חד בחד כל ע' הוי כבופו של לאיסור ואם החתיכה היתה ניכרת ועכשיו מחמת שנפל ע' לקדירה לע ניכר שוב ליזה לאסורה לפי' נפלה לקדירה לאסורה לע תלינן דלאיסורא נפל והמפרש מותרת רק הבפרת ג"כ לאסורה ואם נפל לקדירת היתר והחתיכה בעין החתיכה לאסורה ולפי' דעליה ספק מכח חד בחד והחערובות ממה מותרת ואם נפל החתיכה ע' ביבש לחתיכה אחרת ונתערב החתיכה הרפפה נעשרת בלאיסורה והחערובות הב' מותר . ועיין ביאורים ס"ק ע' : [ד] דרבנן . וע"ל עד הח דספיף ב' לפי' בשיעור דרבנן ג"כ מותר הח כשהלאיסור מלד עלמו לאורייתא לאסור דז"ל דשחי לומר קיל תפי:[ה]אבל· ובב' חתיכות וקדרה אחת דמותר לפילו החלאיסור רבה ומשבחת לה כשקדם ופילך הלאיסור דע"ח שוב לבדוק : [ו] שיתבטל . היינו מב"מ או מ"ח ומ"מ דלמרינן סלק כו' : [ז] ס' . מייני בחתיכה הר"ל דלא מועיל ס' ובספק הקילו : [ח] שתיהן . ואפילו אחת קטנה ואחת גדולה לע תלינן הלאיסור בקטנה ואפילו נפל בזע"ו וכבר החירו הע"ז ומ"מ כשאחז ונפל הב' לקדירה אחרת גם הע' לאסור לע שכבר נאכל כל הע' קודם שנפל להב' ואם אחז ונפל מקדירה ע' מהן לקדירה אחרת לאסור אף הב' וכן אפילו אם הקדירה ע' לאסורה רק שאם אחלה בה אחלה בה לאסור חומה יותר כגון בהאיה או מדאורייתא אין תולין : [ט] מותרות . ומייני בגוונא דליכא ניכוף כמבואר לקמן דאי ליכא בשאיכם ניכוף לבטל הלאיסור בלע"ה מותר כמבואר שם . ס"ך .

עוד כתב דבשני בני אדם אפי' אין בשום ע' כדי לבטל מותר כשנאכלו ליאחל בזע"ו תולין להקל בלאיסור דרבנן ועיין ביאורים ס"ק ע' דהעיקר כהבור ולאסור לפי' בשני בני אדם : [י] השני . ודוקא בלאיסור דרבנן . ע"ז וע"ך : [יא] מצטרפות . ודוקא כשאין בכ"ע לבטל רק בשחיכן חבל כשים בחחד לבטלו לע מעטרף דלע נכנם בספק כלל רק מעטם שחני חומר כו' שייך להתיר ולפי' למחן דס"ל חכ"ע דבעינן לאיזו נפל לע שייך לומר חכ"ע דהוי כאילו הכל בטילו הכל מעורב כיון שנכנם הכל בספק ולע למרינן ביה חכ"ע : [יב] ערוך . ולפי' בחדם ע' חס יהוי בבירור שחיכם עתידים להתערב כגון שע' של בשר וע' של חלב או שבע' ים מחיקות ובשני קיוהא חיכם מעטרפין : [יג] שיערבנו . הט"ז מחיר בלע הערובות ודין ניכוף דספיף זה לינו רק בלאיסור דרבנן או ביבש ביבש . ס"ך :

לתוך מולין נפלו ונמכר כ"ל כיבמות דמע"פ שלח רבו מותר ולענין פחות מרוב ודאי לאין תילוק בין ליסור תרומה לשאר ליסורין יליפין פשיט וכן הוא בגרמב"ס שם דגבי קופות ידועים קאמר מע"פ שלח רבו ומחלק בין תרומה לתורייתא לדרבנן וגבי קופות מעורבין וכן בספק תרומה לא קאמר רק היכא מדמעת ולא חילק כלל ומוכח דאסור בפחות מרוב מזה מוכח כהש"ך מטעם דכשהתערבו אחד באחד נעשה כל אחד בספק איסור ואוסר בתערובות כדין כל ספק איסור רק שהיתר מדמעת כמו כל ספק תרומה דהיתר מדמעת · ואעפ שהקשה הכר"ו מנפשיה ואפ"ה לחמיר לפי' נהתערבו מעיקרא מהא דסי' ק"י ס"ח דאסור בתערובות דבר חשוב לפי' בתערובות הסיום עד דליכא ג' תערובות והוא ס"ם מפורש בטעמא של עובד כוכבים שנפלה לריכות ומריבות לב' אסור ואעפי שהי בהתר ביבות ליכא רק אחד של איסור ומ"ל כשנפל ג' מהן למקום אחר לבעלם יהיו מותר מטעם שאני אומר להא שם יש בהיתר רוב לפי' דאורייתא אמרי' שאני אומר ובש"ך ס"ק ה' מבואר דלפי' נדבר חשוב אמרינן שאני אומר ואעפ שאין בהתערובות רק ספק על ספק ועד שנתערב אמרי' שאני אומר כשכבר נולד הספק ולהיה מהכרמב"ס שם בהלך בשני ועשה מהכרות ושניהן קיימות דשהיתן תלויות ולא אמרינן כיון שכבר נאסרו אשיהם דמי לנתערבו קודם הנפילה שכתב הש"ך בס"ק ה' דלא אמרינן שוב שאני אומר דדוקא בהיו ריבות קודם ולא נולד שום ספק עד שנתערב אמרי' שאני אומר כשכבר נולד הספק ולהיה מהכרמב"ס שם בהלך בשני ועשה מהכרות רק שלא על עמו על הכהכרות הרשבות ממילין המהכרות שעשה ברשבון וגם הלדש מעשה שנולד ספק על הכהכרות והלדש לף שהה ומבל בשהיים וע"ם במל"מ דכתב כן בהדיא ול"כ כי חזר הלדש וגבע בשהכרות נימא שאני אומר כמו הכא בחזר ונתערב מהשתי קדרות לקדרה אחרת ול"ל דבשהכרות ולדש דמטמלין הוא משום דהוי כי ליכא רוב בתערובות דהא גבד לשאר דבר אחר לף בעינן רוב כמש"ל בס"ק ב' שלח ודאי כיון שנולד כבר ספק קודם התערובות ונשארו לוסר התערובות הלחרת ג"כ ורליתי במ"ל דבר תמוה שם שכתב דבשפל פ' מהם ליש דסי' ק"י סעיף ו' בעינן סיפול דוקא קודם שנודע הספק וכש"ם זשהיש מוכח להיפך דמקשה שם אדב מהא דיומאו כולן נימא לסיפולא מיא לף דשם המיתה אחר שנולד הספק ואין ראיה מכאן דבעינן נהכל קודם שנודע הספק דהכא הוא אחד באחד · והנה בהא דאמרינן בקדרה אחת שלא ניתר נסחפקתי שם הוא אפי' כשהחתיכה עדיין ניכרת או דלמא דלאו מותר רק כשאינו ניכר דלא מותר כל התערובות אבל כשהחתיכה ניכרת ועומדת בסיפולא היאך שייך לומר דהחתיכה תהיה לסורה ופליתה ושעמה מותרת והא תניא דכתרי ודמיא לפ"ם הש"ז בסי' ק"י ס"ק ע"ם · עוד יש לנבר שאם הקדרה אחת לסורה רק שאם תחלה בה תאסור לותה יותר מסיסור הקדוש כגון שהיתה לסורה ופליתה מדרבנן אם תחלה החיסור בה תאסרה בהאחה או בסיסור לורייתא ג"כ אין חולין דדוקא כשאין דין כלל על האחרת חולין אבל כשיש שום דין על האחרת אין חולין לפמרי' מאי חזית · ואין ראיה מהא דהם תחלה בסופרת ז' שלח מבלה אף שאחה מקלקלה יותר אף ש"ה חולין שאני התם דשם עיקר הטעם משום דמשיעה פחות אבל בשלח מעשה זה אף שאחה מקלקלה יותר כגון בליבת רוב מ"מ לף ש"ה חולין שאני התם דשם עיקר הטעם משום דמשיעה פחות אבל לעולם זה אף שאחה מקלקלה יותר ואם החתיכה ג"כ היה חולין אבל על האחרת חולין אבל בשים שום דין על האחרת אין חולין לפמרי' מאי חזית · ואין ראיה מהא דהם תחלה בסופרת ז' שלח מבלה אף שאחה מקלקלה יותר ואם החתיכה הבשלה לסורה אסורה כה אחסור לותה בה אבל אם החתיכה לסורה ואחת מהן נפלה לחוך מאה מהן ואינו יודע איזו מהן נפלה אסורות כולן ואין אחת מהן בטלה ואפי'

כמומי בכור אף לחשידי קי"ל כרבן שמעון בן גמליאל בבכורות שם דלא מייתינן לגומלין ובע"ה קי"ל דמייתינן לגומלין ולפמ"ש ל"ק דע"ה בדמומי חשידי שלא לחיתבון הן משמ"כ כהניס לא חשידי רק לחיתבון :

סעיף יד ואם טבר לו דבר • הט"ז נס"ק י"ג והש"ך נס"ק כ"ט הפסו על העט"ז שפסק כחכמי הס"ל במעשה דממם שמלא בריאה לאחר מיכוכה שפסקו דלא"ל להחזיר המעות משום דהממ"ס • והקשו דהא לאפי' בספק מרפה חייב להחזיר הדמים • ולפענ"ד לק"מ דדוקא בספק מרפה שגולד קודם המכירה ולא היה לאפשר כלל שיהיה לה היתר הוי מקה מעות כיון דמ"מ לשורה היא ולאו היה יודע בשעת מכירה שהיא לשורה משפק ואין לה שום היתר לא היה קונה משה"ה הוי מקח מעות לגבל ודאי אם השפק גולד אחר המכירה כגון שקנה בשר קודם שנשחק הריאה ואח"כ נתגלה הריאה ונאשר הבשר שקנה דלא"ל להחזיר הדמים כיון שבשעת המכירה לא היתה לשורה בודאי מחמת השפק לא הוי מקח מעות משום דהממ"ס וה"ל מיירי שנתחכה הריאה שהיתה בה החתם אחר המכירה ובשעת המכירה לא היה על הבהמה שום היסור כיון דהיה לשאר בבדיקה ואף שנתחכה אח"כ ונתרפה יכול הלה לומר מייתי לחיה דהממ"ה ול"ד לשאר שפק מרפה שהיתה לשורה בודאי בשעת המכירה מכח השפק אף לא היה לשאר בשר קודם שהחיה מותרת • כל"ל בדוק שהעיקר כהטע"ז :

סעיף טז (ך) ום"ם **פטור מלשלם דמי הבהמה** • עש"ך ס"ק ל"ב עד דלמא כשרה היא והמע"ה וכו' • והנה לפמ"ש הש"ך בח"מ סי' ש"ו ס"ק ע' דלשפי' שאם ס' היסור דחייב ס"כ יש לחייבו ולשאר כיון דהיסר שלוי ניכר הוא לוי חייב רק מטעם שלא יהא כל ס' הולך וזה לא שייך רק במחכוון להזיק ולא במחכוון להכשיר ולא דמי לעשה שפק בשחיטה דהוי כהיזק ניכר כמ"ש הרמב"ן בדיני דגרמי גבי כהיס שפיגלו :

סעיף יט (ז) מאיש פלוני טומחה • עש"ך ס"ק ל"ה עד ואולי לשפי' לא הזכיר לו המשלח כו' • לכאורה יש כאן ס' להא הך דיוס מקורן ממפי דמאי ובכבורות ל"ו מדמה הש"ם להא דדמאי לכאן שאמר בכור זה נתן לי ישראל בחומו • ובפי' שי"ד בשפק הש"ך ס"ק ח' להעיקר דש"ך לומר כלל פלוני וכתב הב"י הטעם משום דבכבורות שם מסיק להלכתא כליצנא קמא דש"ך לומר פלוני והא דבדמאי צריך לומר פלוני הוא משום דבעל מלחורייתא משא"כ בכבור שפ"ע בו משום בחזיד הוא רק מדרבנן וש"ך גבינת עובד כוכבים לעיני ג"כ רק מדרבנן שפ"ע בו משום בחזיד הוא רק מדרבנן ואין שום חילוק וג"ל דש"ם היה יצ"ל חלמון דהא בחלבון שתם המחבר בס"ג להיתר וכ"מ מלשון רמ"א שכ' וכ"ז כשידעינן כו'. ד"ל שנמצא על החלמון משום דהעיקר כדעת האוסרים בחלמון כמבואר בד"מ בת"ח ובש"ך שסק"י ומש"ה דין המחבר בסעיף זה מתשובת הא"ש נשאר לדינא משום דלא מיחשב ספק כלל כיון דדעת הגאונים עיקר. ומשמע מלשון רמ"א דמסכים על ב' הדינים שהזכיר המחבר ואם כמה שכתוב לפנינו שנמצא בחלבון א"כ לרמ"א כל שאר הביצים מותרין אף החלבונים ואיך כ' וכ"ז כשידעינן כו' כנ"ל ודו"ק :
(שם) יקח החלמונים כו'. ובמ"י סק"כ כ' דמשמע מהרבה פוסקים דגם החלבונים הכשרים יקח ומותרים ובודאי דאין להקל נגד הש"ע אך מה שסיים שם בשם אגודה יקח חלמוני הכשר וכל חלבון העולה עמו כשר אפשר דהב"י נמי ס"ל וכ"כ שם המ"א : (רמ"א סעיף ח') ומ"מ נהגו להחמיר כו'. סרה החולבת ויצא ממנה דם עם החלב עיין סולת למנחה כלל ס"ה דאסור באכילה ואין תקנה אף אחר שנצטנן ונפל הדם למטה :

סימן סח (ט"ז ס"ק א') ובטור כ' למולגו ואין חילוק ביניהם כו'. נ"ל דר"ל דאפילו הגורס למלגו מודה דגם לצלי שרי באותביה אבה"ש וכמו שסיים ומ"מ פסק כו' אבל באמת דיש חילוק ביניהם דמאן דמפרש לצלותו מתיר במליגה עיין סעיף י"ב וקי"ל : (ס"ק ד') שיש לעשות התריכה אחר נקיבת כו' כצ"ל :

סימן סט (ט"ז ס"ק א') ה"א משום דם בעין כו'. זהו טעם הרא"ה ואין כוונתו שיהיה דינו כדם בעין רק חיישינן שאחר י"ב שעות דאז לא שייך איידי אז יבלע וחשו חז"ל שמא ישהה במלחו י"ב שעות : (שם) וכיש אוסרין ס"ל טעם הראשון כו'. ואף דלהרא"ש אינו רק דרך עצה שמא ישהה י"ב שעות י"ל דהיש אוסרים ס"ל דבפליטת דם לא אמרינן איידי לכן מיד כששהה שיעור מליחה נאסר בסופו ומה דקשי' לי' לפמ"ג למה לא סי' כפשוטו דהי"א הוא הסמ"ק וכמ"ש הט"ז עצמו ס"ק ז' נ"ל לישב כי כשהביא הרא"ש יש אוסרים הובא בב"י כ' טעם אחר כיון דלא נתרכך אינו מפליט בשפע וחוזר ובולע הדם שפלט וסבר הרא"ש מדין בשר שנמלח שנתנוהו על בשר שלא נמלח דמפליט דם שבלע ע"ש. ולכן בא הט"ז לבאר דטרם ליישב קושית הרא"ש דהיא קושיא אלימתא ולכן מפרש ט"ז דס"ל דנהי דם שעליהם אין דינו כדם בעין מ"מ ע"י שאינו פולט בשפע בולע מהדם שפלט ומ"מ דמו יוצא שפיר ע"י מליחה שפולט מעט מעט ממילא לבסוף נשאר בו דם בלוע ודם של עצמו אין בו ומה שהוצרכו לזה ולא אמרו שבולע מדם שעליו מחמת שאין פליטתו בשפע י"ל שבאו לומר דאפי' יש ס' בחתיכה נגד דם שעליו אסור כמ"ש הד"מ ד' דלהאי טעמא לא מהני ס' דהא בולע גם דם של עצמו אחר שפלטו ומעתה לא סתרי אהדדי דברי הט"ז דבסק"ז הביא טעם הסמ"ק דס"ל דדם שעליו דינו כדם בעין וכאן בא ליישב דברי היש אוסרין שבהרא"ש דאינהו הא לא ס"ל כסמ"ק מדהוצרכו לתלות הבלועה במה שאינו פולט בשפע וא"כ ודאי קשי' עלייהו קושית הרא"ש לכן מתרץ דאינהו בהא ס"ל כהרא"ה שהמליחה מפלטת כל דמו רק שאינו בשפע וכאמור ודו"ק. וא"ל מדוע לא נתרץ דברי הי"א אלו בקיצור דגם אינהו ס"ל כסמ"ק דדינו כדם בעין ומה שהוצרכו לטעם אחר הוא לאסור אף ביש ס' נגד דם שעליו. דז"א דלא נועיל ברי' זה כיון דעכ"פ דם פליטתו שחוזר ובולע ודאי אינו נחשב כדם בעין אף שכבר נפלט כמו דחזינן בבשר שנמלח על בשר שלא נמלח דמקרי לגבי חתיכה אחרת דם פליטה ובודאי דה"ה וכ"ש לגבי עצמה (וכמבואר מלשון הרא"ש הנ"ל דלגבי עצמה עדיף וכ"כ מבוא שערים כ"כ) ול"ד ללב דשם יש טעמא דשיע עיין ש"ך סימן ע"ב ס"ק ס' מבואר דלולי דשיע לא גרע זה מזה ותו מדאצרכו לומר דאינו פולט בשפע מוכח דאין דינו כדם בעין וכיון שכן אם באו הי"א לאסור ביש ס' מה בצע בטעמם לא די שאין טעם זה אוסר ביש ס' אדרבא טעם זה מוסיף היתר אפילו באין ס' כיון דדם זה שחוזר ובלע מפליטתו יצא ע"י מליחה יצא גם זה אי נימא דאין דינו כדם בעין ואף לדידהו לפום סברא דהשתא דנימא דהוי דם בעין וגם דנימא דאין ברור שחוזר ובלע ושמא לא בלע עכ"פ ביש ס' נגד דם בעין שרי ע"י הדחה ומליחה שיפליט מה שבלע מהם פליטתו איידי דיפלוט דם דידיה מש"ה הוצרך הט"ז לומר לדידהו דדם שעליו אין דינו כדם בעין רק טעמם משום שאין ישאר בו דם דידיה ודו"ק. ואכתי קצת קשה למה הוצרך הט"ז להוסיף אלבייהו טעם שבולע מדם שעליו ולא סגי לי' בדם פליטתו שהרי לא הזכירו רק זאת. ותו קשה דלדידהו אפי' בכל מליחה שנמלח כדינו היכא שרי הא מיד בגמר כל פליטת דמו בולע את מה שפלט ושוב אינו יוצא כיון שאין בו דם של עצמו. ונ"ל ליישב ב' הקושיות כי קושיא ב' כבר הקשו כך על הרא"ה עיין בפמ"ג בפתיחה ד"ה ועתה כו' ותירץ בכל חתיכה יש ס' נגד הפליטה שנשאר עליו ע"ש ולכן הוצרך הט"ז להוסיף דגם אינהו ס"ל שבולע גם ממה שיש עליו ונגד שניהם ליכא ס' ודו"ק היטב. ואכתי קשה דלא הוצרך הט"ז לטעם דם שעליו אלא נימא דגם הי"א ס"ל דאמרינן שפיר איידי גם בציר ומש"ה כל מליחה שריא משא"כ מליחה זו שאינו פולט בשפע בולע מדם פליטתו ולא נימא דיש בו ס' ומש"ה אסור ולא מהני' בי' שידיחנו וימלחנו דאחר הדחה נסתם נקבי פליטת הציר. ולא יפליט מה שבלע מדם פליטתו מיהו י"ל השתא דאתינן להכי דבאמת זהו כוונת הט"ז וכך הוא שיעור דבריו דהי"א ס"ל טעם א' דהדחה אינה רק משום דם שעליו אבל לא לרכך ממילא נפלט כל דמו במליחה זו ולכן אסור שבולע מדם פליטתו שעליו ומ"ש ט"ז מדם בעין שעליו ר"ל דם פליטתו שעליו דבלא"ה האי דם בעין שכ' הוא לאו דוקא דהא אין דינו כדם בעין. ויותר נראה דט"ז כתב האמת משום דכולי עלמא מודו דחתיכה שלא

לבושי שרד

שפתי כהן

סימן סו (ס"ק י') נראה מבואר הא כל מה שנתערב לפני רק ל' בא' מותר בפר"ח ומ"י כלל ע"ב כשיגו עליו ותוסרין חד בחד עיי"ש וכדעת הע"ז ס"ק כ': (שם) אבל מה שהקיל מהרש"ל בנמלא על החלמון ס"ל כלל כו'. חזר בו ממ"ש התלה לפני נמלא על החלמון חשוב ספיקא וכ"כ הט"י ס"ק י"ג מטעם דדעת הגאונים עיקר ומבואר בפרי בד"מ ובת"ח. דיעת דתשובות הרח"ש שמאר נמי לדידן כיון דנמלא על החלמון וס"ל דדיניס שבתיקון המחבר בסעיף זה שתרים כיון שנמלא על החלמון והיינו שכתב רמ"א לעיל וכ"ז כשידעינן כו' ר"ל דבבכי מיירי המחבר לפי שנמלא בחלמון אפ"ג דדין הרח"ש שמהרח"ש מיירי שהתחיל לטרוף ובבכ"ג דהיס אוסרים ס"ל דבפליטת דם לא אמרינן איידי לכן מיד כששהה שיעור מליחה נאסר בסופו ומה דקשי' לי' לפמ"ג למה לא סי' כפשוטו דהי"א הוא הסמ"ק וכמ"ש הט"ז עצמו ס"ק ז' נ"ל לישב כי כשהביא הרא"ש יש אוסרים הובא בב"י כ' טעם אחר כיון דלא נתרכך אינו מפליט בשפע וחוזר ובולע הדם שפלט וסבר הרא"ש מדין בשר שנמלח שנתנוהו על בשר שלא נמלח דמפליט דם שבלע ע"ש. ולכן בא הט"ז לבאר דטרם ליישב קושית הרא"ש דהיא קושיא אלימתא ולכן מפרש ט"ז דס"ל דנהי דם שעליהם אין דינו כדם בעין מ"מ ע"י שאינו פולט בשפע בולע מהדם שפלט ומ"מ דמו יוצא שפיר ע"י מליחה שפולט מעט מעט ממילא לבסוף נשאר בו דם בלוע ודם של עצמו אין בו ומה שהוצרכו לזה ולא אמרו שבולע מדם שעליו מחמת שאין פליטתו בשפע י"ל שבאו לומר דאפי' יש ס' בחתיכה נגד דם שעליו אסור כמ"ש הד"מ ד' דלהאי טעמא לא מהני ס' דהא בולע גם דם של עצמו אחר שפלטו ומעתה לא סתרי אהדדי דברי הט"ז דבסק"ז הביא טעם הסמ"ק דס"ל דדם שעליו דינו כדם בעין וכאן בא ליישב דברי היש אוסרין שבהרא"ש דאינהו הא לא ס"ל כסמ"ק מדהוצרכו לתלות הבלועה במה שאינו פולט בשפע וא"כ ודאי קשי' עלייהו קושית הרא"ש לכן מתרץ דאינהו בהא ס"ל כהרא"ה שהמליחה מפלטת כל דמו רק שאינו בשפע וכאמור ודו"ק. וא"ל מדוע לא נתרץ דברי הי"א אלו בקיצור דגם אינהו ס"ל כסמ"ק דדינו כדם בעין ומה שהוצרכו לטעם אחר הוא לאסור אף ביש ס' נגד דם שעליו. דז"א דלא נועיל ברי' זה כיון דעכ"פ דם פליטתו שחוזר ובולע ודאי אינו נחשב כדם בעין אף שכבר נפלט כמו דחזינן בבשר שנמלח על בשר שלא נמלח דמקרי לגבי חתיכה אחרת דם פליטה ובודאי דה"ה וכ"ש לגבי עצמה (וכמבואר מלשון הרא"ש הנ"ל דלגבי עצמה עדיף וכ"כ מבוא שערים כ"כ) ול"ד ללב דשם יש טעמא דשיע עיין ש"ך סימן ע"ב ס"ק ס' מבואר דלולי דשיע לא גרע זה מזה ותו מדאצרכו לומר דאינו פולט בשפע מוכח דאין דינו כדם בעין וכיון שכן אם באו הי"א לאסור ביש ס' מה בצע בטעמם לא די שאין טעם זה אוסר ביש ס' אדרבא טעם זה מוסיף היתר אפילו באין ס' כיון דדם זה שחוזר ובולע מפליטתו יצא ע"י מליחה יצא גם זה אי נימא דאין דינו כדם בעין ואף לדידהו לפום סברא דהשתא דנימא דהוי דם בעין וגם דנימא דאין ברור שחוזר ובולע ושמא לא בלע עכ"פ ביש ס' נגד דם בעין שרי ע"י הדחה ומליחה שיפליט מה שבלע מהם פליטתו איידי דיפלוט דם דידיה מש"ה הוצרך הט"ז לומר לדידהו דדם שעליו אין דינו כדם בעין רק טעמם משום שאין ישאר בו דם דידיה ודו"ק. ואכתי קצת קשה למה הוצרך הט"ז להוסיף אלבייהו טעם שבולע מדם שעליו ולא סגי לי' בדם פליטתו שהרי לא הזכירו רק זאת. ותו קשה דלדידהו אפי' בכל מליחה שנמלח כדינו היכא שרי הא מיד בגמר כל פליטת דמו בולע את מה שפלט ושוב אינו יוצא כיון שאין בו דם של עצמו. ונ"ל ליישב ב' הקושיות כי קושיא ב' כבר הקשו כך על הרא"ה עיין בפמ"ג בפתיחה ד"ה ועתה כו' ותירץ בכל חתיכה יש ס' נגד הפליטה שנשאר עליו ע"ש ולכן הוצרך הט"ז להוסיף דגם אינהו ס"ל שבולע גם ממה שיש עליו ונגד שניהם ליכא ס' ודו"ק היטב. ואכתי קשה דלא הוצרך הט"ז לטעם דם שעליו אלא נימא דגם הי"א ס"ל דאמרינן שפיר איידי גם בציר ומש"ה כל מליחה שריא משא"כ מליחה זו שאינו פולט בשפע בולע מדם פליטתו ולא נימא דיש בו ס' ומש"ה אסור ולא מהני' בי' שידיחנו וימלחנו דאחר הדחה נסתם נקבי פליטת הציר. ולא יפליט מה שבלע מדם פליטתו מיהו י"ל השתא דאתינן להכי דבאמת זהו כוונת הט"ז וכך הוא שיעור דבריו דהי"א ס"ל טעם א' דהדחה אינה רק משום דם שעליו אבל לא לרכך ממילא נפלט כל דמו במליחה זו ולכן אסור שבולע מדם פליטתו שעליו ומ"ש ט"ז מדם בעין שעליו ר"ל דם פליטתו שעליו דבלא"ה האי דם בעין שכ' הוא לאו דוקא דהא אין דינו כדם בעין. ויותר נראה דט"ז כתב האמת משום דכולי עלמא מודו דחתיכה שלא

טורי זהב

סימן סה (ש"ע סעיף א') וחוטי הלב וחוטי העוקץ כו'. ובסי' הקודם סעיף י"ג חשיב להו בין האיסורים משום חלב והוא מחלוקת רש"י והרמב"ם דעיין ב"י וב"ח:

סימן סו (ט"ז ס"ק א') ומשמע בטור ושו"ע כו'. דמ"ש אם ידוע שהוא מרוקם ר"ל על הקשר ואם אינו ידוע היינו במקום אחר : (שו"ע סעיף ד') שמאחר שהן טרופות בקערה כו'. ר"ל דע"י שהתחיל לטרוף מתערב חלבון האיסור אף לתוך החלמונים אע"פ שנראים החלמונים עדיין שלמים דהא לא טרף רק התחיל לטרוף דבכה"ג מיירי כמובא בס"ז סק"ג ובב"י אם"ה גם החלמונים אסורים דוודאי נתערב גם בהם משא"כ סיפא בשבורות ולא התחיל לטרוף אז רק החלבונים נתערבו ולכן חלמוני הכשרים מותר : (שם) ונמצא דם בחלבון כו'. ה"ה בחלמון ואין שום חילוק וג"ל דס"ם היה יצ"ל חלמון דהא בחלבון סתם המחבר בס"ג להיתר וכ"מ מלשון רמ"א שכ' וכ"ז כשידעינן כו'. ר"ל שנמצא על החלמון משום דהעיקר כדעת האוסרים בחלמון כמבואר בד"מ בת"ח ובש"ך ססק"י ומש"ה דין המחבר בסעיף זה מתשובת הא"ש נשאר לדינא משום דלא מיחשב ספק כלל כיון דדעת הגאונים עיקר. ומשמע מלשון רמ"א דמסכים על ב' הדינים שהזכיר המחבר ואם כמה שכתוב לפנינו שנמצא בחלבון א"כ לרמ"א כל שאר הביצים מותרין אף החלבונים ואיך כ' וכ"ז כשידעינן כו' כנ"ל ודו"ק : (שם) יקח החלמונים כו'. ובמ"י סק"כ כ' דמשמע מהרבה פוסקים דגם החלבונים הכשרים יקח ומותרים ובודאי דאין להקל נגד הש"ע אך מה שסיים שם בשם אגודה יקח חלמוני הכשר וכל חלבון העולה עמו כשר אפשר דהב"י נמי ס"ל וכ"כ שם המ"א : (רמ"א סעיף ח') ומ"מ נהגו להחמיר כו'. סרה החולבת ויצא ממנה דם עם החלב עיין סולת למנחה כלל ס"ה דאסור באכילה ואין תקנה אף אחר שנצטנן ונפל הדם למטה :

סימן סח (ט"ז ס"ק א') ובטור כ' למולגו ואין חילוק ביניהם כו'. נ"ל דר"ל דאפילו הגורס למלגו מודה דגם לצלי שרי באותביה אבה"ש וכמו שסיים ומ"מ פסק כו' אבל באמת דיש חילוק ביניהם דמאן דמפרש לצלותו מתיר במליגה עיין סעיף י"ב וקי"ל : (ס"ק ד') שיש לעשות התריכה אחר נקיבת כו' כצ"ל :

סימן סט (ט"ז ס"ק א') ה"א משום דם בעין כו'. זהו טעם הרא"ה ואין כוונתו שיהיה דינו כדם בעין רק חיישינן שאחר י"ב שעות דאז לא שייך איידי אז יבלע וחשו חז"ל שמא ישהה במלחו י"ב שעות : (שם) וכיש אוסרין ס"ל טעם הראשון כו'. ואף דלהרא"ש אינו רק דרך עצה שמא ישהה י"ב שעות י"ל דהיש אוסרים ס"ל דבפליטת דם לא אמרינן איידי לכן מיד כששהה שיעור מליחה נאסר בסופו ומה דקשי' לי' לפמ"ג למה לא סי' כפשוטו דהי"א הוא הסמ"ק וכמ"ש הט"ז עצמו ס"ק ז' נ"ל לישב כי כשהביא הרא"ש יש אוסרים הובא בב"י כ' טעם אחר כיון דלא נתרכך אינו מפליט בשפע וחוזר ובולע הדם שפלט וסבר הרא"ש מדין בשר שנמלח שנתנוהו על בשר שלא נמלח דמפליט דם שבלע ע"ש. ולכן בא הט"ז לבאר דטרם ליישב קושית הרא"ש דהיא קושיא אלימתא ולכן מפרש ט"ז דס"ל דנהי דם שעליהם אין דינו כדם בעין מ"מ ע"י שאינו פולט בשפע בולע מהדם שפלט ומ"מ דמו יוצא שפיר ע"י מליחה שפולט מעט מעט ממילא לבסוף נשאר בו דם בלוע ודם של עצמו אין בו ומה שהוצרכו לזה ולא אמרו שבולע מדם שעליו מחמת שאין פליטתו בשפע י"ל שבאו לומר דאפי' יש ס' בחתיכה נגד דם שעליו אסור כמ"ש הד"מ ד' דלהאי טעמא לא מהני ס' דהא בולע גם דם של עצמו אחר שפלטו ומעתה לא סתרי אהדדי דברי הט"ז דבסק"ז הביא טעם הסמ"ק דס"ל דדם שעליו דינו כדם בעין וכאן בא ליישב דברי היש אוסרין שבהרא"ש דאינהו הא לא ס"ל כסמ"ק מדהוצרכו לתלות הבלועה במה שאינו פולט בשפע וא"כ ודאי קשי' עלייהו קושית הרא"ש לכן מתרץ דאינהו בהא ס"ל כהרא"ה שהמליחה מפלטת כל דמו רק שאינו בשפע וכאמור ודו"ק. וא"ל מדוע לא נתרץ דברי הי"א אלו בקיצור דגם אינהו ס"ל כסמ"ק דדינו כדם בעין ומה שהוצרכו לטעם אחר הוא לאסור אף ביש ס' נגד דם שעליו. דז"א דלא נועיל ברי' זה כיון דעכ"פ דם פליטתו שחוזר ובולע ודאי אינו נחשב כדם בעין אף שכבר נפלט כמו דחזינן בבשר שנמלח על בשר שלא נמלח דמקרי לגבי חתיכה אחרת דם פליטה ובודאי דה"ה וכ"ש לגבי עצמה (וכמבואר מלשון הרא"ש הנ"ל דלגבי עצמה עדיף וכ"כ מבוא שערים כ"כ) ול"ד ללב דשם יש טעמא דשיע עיין ש"ך סימן ע"ב ס"ק ס' מבואר דלולי דשיע לא גרע זה מזה ותו מדאצרכו לומר דאינו פולט בשפע מוכח דאין דינו כדם בעין וכיון שכן אם באו הי"א לאסור ביש ס' מה בצע בטעמם לא די שאין טעם זה אוסר ביש ס' אדרבא טעם זה מוסיף היתר אפילו באין ס' כיון דדם זה שחוזר ובולע מפליטתו יצא ע"י מליחה יצא גם זה אי נימא דאין דינו כדם בעין ואף לדידהו לפום סברא דהשתא דנימא דהוי דם בעין וגם דנימא דאין ברור שחוזר ובולע ושמא לא בלע עכ"פ ביש ס' נגד דם בעין שרי ע"י הדחה ומליחה שיפליט מה שבלע מהם פליטתו איידי דיפלוט דם דידיה מש"ה הוצרך הט"ז לומר לדידהו דדם שעליו אין דינו כדם בעין רק טעמם משום שאין ישאר בו דם דידיה ודו"ק. ואכתי קצת קשה למה הוצרך הט"ז להוסיף אלבייהו טעם שבולע מדם שעליו ולא סגי לי' בדם פליטתו שהרי לא הזכירו רק זאת. ותו קשה דלדידהו אפי' בכל מליחה שנמלח כדינו היכא שרי הא מיד בגמר כל פליטת דמו בולע את מה שפלט ושוב אינו יוצא כיון שאין בו דם של עצמו. ונ"ל ליישב ב' הקושיות כי קושיא ב' כבר הקשו כך על הרא"ה עיין בפמ"ג בפתיחה ד"ה ועתה כו' ותירץ בכל חתיכה יש ס' נגד הפליטה שנשאר עליו ע"ש ולכן הוצרך הט"ז להוסיף דגם אינהו ס"ל שבולע גם ממה שיש עליו ונגד שניהם ליכא ס' ודו"ק היטב. ואכתי קשה דלא הוצרך הט"ז לטעם דם שעליו אלא נימא דגם הי"א ס"ל דאמרינן שפיר איידי גם בציר ומש"ה כל מליחה שריא משא"כ מליחה זו שאינו פולט בשפע בולע מדם פליטתו ולא נימא דיש בו ס' ומש"ה אסור ולא מהני' בי' שידיחנו וימלחנו דאחר הדחה נסתם נקבי פליטת הציר. ולא יפליט מה שבלע מדם פליטתו מיהו י"ל השתא דאתינן להכי דבאמת זהו כוונת הט"ז וכך הוא שיעור דבריו דהי"א ס"ל טעם א' דהדחה אינה רק משום דם שעליו אבל לא לרכך ממילא נפלט כל דמו במליחה זו ולכן אסור שבולע מדם פליטתו שעליו ומ"ש ט"ז מדם בעין שעליו ר"ל דם פליטתו שעליו דבלא"ה האי דם בעין שכ' הוא לאו דוקא דהא אין דינו כדם בעין. ויותר נראה דט"ז כתב האמת משום דכולי עלמא מודו דחתיכה שלא

סימן סח (ס"ק ח') לפי שהקרוס מפסיק. לאו דוקא שלא הטעם מפסיק : (ס"ק כ') ונראה דהיכ חזיל לטעמי' שכ' בד"מ וז"ל וכ"כ הרב"י בציון סברת רמ"א לעיל דהכי מיירי כגון שנמלא על החלמון אבל בנמלא על הקרום אפי' בשפע ובמפשט ודו"ק היטב :

סימן סט (ס"ק ח') לפי שהקרוס מפסיק. לאו דוקא שלא הטעם מפסיק : (ס"ק כ') ונראה דהיכ חזיל לטעמי' שכ' בד"מ וז"ל וכ"כ הרב"י בציון סברת רמ"א לעיל דהכי מיירי כגון שנמלא על החלמון אבל בנמלא על הקרום אפי' בשפע ובמפשט ודו"ק היטב :

טורי זהב

הודחה יש עלי' דם וכן כתוב הגש"ד שער ג' ד"ה אכן ע"ש ולא פליגי רק אי דינו כדם בעין או לא ממילא השתא קאמר הט"ז קושטא דמילתא דכל שלא הודח כיון דלדידהו כבר יצא כל דמו אם כן כי היכא דאסור מחמת שבולע מדם פליטתו ה"ג בולע מדם שעליו ולהגדיל האיסור כ"כ ודו"ק. וכל מ"ש ברור בדעת הט"ז באופן שיצא לנו דאיכא אוסרין עוד אף אי לא הוי דם שעליו כדם בעין מכל מקום אסור מטעם הנ"ל ולא מהני ס' וכדברי דמ"ד ואפי' ע"י הדחה ומליחה שנית ודלא כם"מ בפתיחה שכ' דטעם החמישי שהוא סמ"ק מחמיר יותר מכל הטעמים דלא מהני מליחה שנית ע"ש והרי גם לטעם שישי שהוא הרא"ש לי"א אלו נמי לא מהני מליחה זמחמיר יותר מסמ"ק דאפילו בס' ומליחה שנית אסור והרמ"א בסעיף ב' שמיקל בקצת דינים לפי שסומך על טעמים האחרים שאין מליחה זו מפלטת דמו ודע דאף לי"א הללו לדרך הט"ז אין אסור אלא לאחר ששהה שיעור מליחה דאל"כ ה"א מהני מליחה שנית דעדיין יש בו דמו ופשוט ואולי להסמ"ק גם בזה אסור כמ"ש בהגה"ה סע' ב' ובמה שביארנו דברי הט"ז מיושב מה ששמעתי להקשות דלפי דעת טורי זהב למה כתב רמ"א בחתך כל נתך לשנים דאם לא עשה כן הוי כלא הודח כלל והא גרע מיניה דאלו בלא הודח מכשירין בהפסד מרובה משום דיפליט איידי דם דידיה ואלו בחתך כבר נתרכך ויצא כל דמו ונאסר מהדם רעין לפי דעת ט"ז. ולהנ"ל אתי שפיר דהא האוסרין האלו שכתב ט"ז לא סבירא ליה דדינו כדם בעין רק דכיון שאין פליטת הבשר בשפע בולע מדם שעליו ומדם פליטתו מה שאין כן בחתך לב' דפליטתו בשפע ליכא כלל טעם הי"א אלו משום דכל משך מליחתו איידי דטריד לא בלע ובעת ההדחה ליתיה להאי דם וק"ל. ואי תקשה אפכא למה כ' רמ"א דינו כלא הודח הא קיל מיניה די"א אלו מודי בהא דשרי לק"מ דרמ"א כתב כן לדינא לדידן דאין ה"מ אסור מטעם הסמ"ק ובה"מ שרי ובלא"ה צ"ל כן דהא ודאי לטעם דלרכך קיל בהא דכבר נתרכך ודו"ק ועמ"ש בגליון הת"ח דף ה': (רמ"א ס"ב) וה"ה אם היה ס' בכלי כו'. עיין מ"ז ס"ק י' דהיינו דוקא ע"י הדחה ומליחה ואפי' בה"מ ועיין מ"ש בגליון ת"ח דף ה' להוכיח דשרי אף בלא מליחה ע"ש באורך. ועוד ראי' מדכ' רמ"א וה"ה דמשמע דשוים הם והרי בהדחה מועטת לכ"ע שרי בלי מליחה שנית ובש"ד עצמו סק"ה כ' דמשמע דהגר"ז שוים: [הגה"ה מיהו מ"ש בזה לתרץ קושית הנ"י לא דק דמאן דיבר בס' גופי' א"צ מליחה בשלא נתבשל עדיין דלהמ"י גם בס' בעי מליחה שנית לצאת שאר הדעות ואנו אין מפלפלין רק אם נתבשל שרי ודוק. ע"כ הגה"ה]: וכן מוכח בס"ז ס"ק ז' מדכתב דלמ"ד לרכך אסורים הני תרתי ומ"ש המ"ז דכתנתו לי"א שברא"ש ודאי דז"א חדא מדכתב כנזכר בסעיף א' והיינו טעם ב' שהביא שם דאלו בי"א שברא"ש לא הזכיר רק ריכוך ותו די"א שברא"ש מצי ס"ל ג"כ טעם המרדכי וכמ"ש בגליון ת"ח שם א"כ מה זה שכ' אבל לטעם דלרכך. ותו די"א שברא"ש מצי ס"ל לרכך ע"פ הבשר לא הבשר עצמו או דמה ואז מהני הדחה מועטת ולמה כתב אסורים הני תרתי. ועוד ראי' ממ"ש הט"ז דבדיעבד סומכין על טעם דם שעל הבשר דלטעם זה א"צ הדחה ומליחה. ומ"ש המ"ז דר"ל טעם המרדכי תימא הוא שהרי לא הביא הט"ז כלל עדיין טעם זה. ומאי דקשי' לי' לפ"מ דעבדינן תרתי דסתרי אינו קושיא כי תופסין האחרונים עיקר כסמ"ק לכן שרי הדחה מועטת או ס' דיעבד אבל לכתחלה הא חששין לכל השטות ובה"מ סמכינן על שאר השטות לומר דאין דינו כדם בעין רק הדחה האמורה בש"ס הוא מטעם ריכוך או כמרדכי ומש"ה בעי ע"פ מליחה שנית ולק"מ מה שהקשה בש"ד ס"ק י"ז מ"ש מלא הודח ואין כו' דהתם כיון דסמכינן דאין דינו כדם בעין א"כ צריכים אנו לומר טעמים האחרים על ההדחה שבש"ס לכן ודאי צריך מליחה שנית משא"כ ב"ש ס': (שו"ע סעיף ד') ועיסות צריך למלחם כו'. עוף שבני מעיו לתוכו שלא נקרע כלל ונמלחה כך ע"י שו"ת שער אפרים סי' נ"ט ועיין שו"ת נחלת שבעה סי' כ"ז והנופחין עור התרנגולת קטנים קודם מליחה אסור עיין סולת למנחה כלל ט' ס"ק ט': (רמ"א סעיף י"א) להשהות במליחה שיעור שעה כו'. עיין בכור שור פסחים דף נ"ח: (רמ"א סעיף י"א) או לכבוד אורחים. דין איזה נקרא אורחים עיין סולת למנחה כלל ט"ו: (שו"ע סעיף י"ב) ואין לאכלו מבושל אלא צלי כו'. אי מותר ליתן כלי תחתיו לקבל שמנונית עיין גבעת שאול סי' ב': (שו"ע סעיף ט"ז) אלא בכלי מנוקב כו'. עיין סולת למנחה כלל י"א דין ב' מעוברי דרכים שמולחין בשר וכורכין בבגד פשתן:

סימן ע (רמ"א סעיף ו') בשר שנפל לתוך ציר שעל הקרקע כו'. עיין מ"ב סי' ס"ד:

סימן עב (רמ"א סעיף ג') ואם אין שלם כו'. עיין תשובת ב"ח החדשות סי' כ"ב:

סימן עה (שו"ע סעיף א') אין מחזיקין דם כו'. אי מחזיקין דם בעור בהמה עי' ט"ז סימן כ"ג ס"ק ז' ומ"ש: (ט"ז ס"ק א') הוה במקום קיבה בבהמה כו' כצ"ל: (שם) דהא כ' הטור בסי' מ"ט וב"י כו' כצ"ל: (שם) דהא כ' הטור בסי' מ"ט כל הטרפות בבהמה כו' כצ"ל: רמ"א סעיף א') אך יזהר שלא למלחה עם בשר כו'. עיין סולת למנחה ריש כלל ע':

סימן עו (שו"ע סעיף ו') לקבל שמנונית הנוטף כו'. ובכבד עיין סולת למנחה כלל ט' דין י':

סימן עז (שו"ע סעיף א') עופות או גדיים כו'. עוף שנמלח עם זפק ונתבשל. עיין כנ"י סימן כ"ז להתיר דלא כהמג"י:

סימן פא (שו"ע סעיף ב') גבינות וכו'. עיין בכור שור חולין דף י"א:

סימן פב (שו"ע סעיף ב') כל מי שהוא כו'. עיין כנ"י סי' כ"ד וע' דין וילדע טובין בסולת למנחה כלל ס"ו: (ט"ז ס"ק ז) ראיתי להזכיר תרי מלתא כו'. עיין בכור שור חולין דף קל"ט:

סימן פג (רמ"א סעיף ד') ראש רחב ושדרא. ר"ל חוט השדרה שהוא אינו בדג טמא:

סימן פד (שו"ע סעיף ה') תולעים הנמצאים בקמח כו'. עיין חדושי רז"ה סי' כ"ג ועיין סולת למנחה כלל מ"ו דין י': (רמ"א סעיף ו') תולעים הגדילים כו'. עיין סולת למנחה כלל מ"ו: (שו"ע סעיף ט') דה"מ שלא נמצאו אלא א' או ב' כו'. ע"י בכור שור חולין דף נ"ח ועוד שם בסוף כל הספר ובמנחת יעקב כלל מ"ו ס"ק ס"ו ובסולת למנחה שם: (ט"ז ס"ק ס"ז) נ"ב שאותן שלקחו קודם שנודע שיש שם מילוזין כו'. ע' ת' ב"ח החדשות סי' כ"ג:

סימן פו (שו"ע סעיף א') אם אמר לו של עוף פלוני הוא כו'. עי' כנ"י סי' כ"ד ובכור שור ע"ז דל"ט:

סימן פט (ס"ק ג') אדרבה מכינים עצמם לאכילה כו'. ע"י בכור שור חולין דף ק"ה שחולק ע"ז:

סימן צ (ס"ק י"ג) וכשא"מ דנקט כו'. כוונתו מה שהזכיר תחלה ששמוהו בבלי מנוקב הוא משום דם ולא משום החלב דע"פ שנעשה כבוש בתוכו הט"ז לשיטתו בס"ק הקודם:

סימן צא (ס"ק ב') עם המי מלח ואוכלים בקערה שלהם כו'. כוונת דבריו דהט"ז ס"ל דאע"ג דבעי הדחה במניח בכלי איסור היינו לכתחלה אבל דיעבד שרי וכן מבואר להדי"א מדבריו בסק"א דהכא כו"ע מודים אפילו הריב"א דפליג בקליפה. והטעם נ' משום דאזיל לשיטתו דמפרש בסק"ג דמיירו שהכלי נקי וא"כ ההדחה הוא חומרא בעלמא לכתחלה ולזה כ' כאן דמי המלח דליכא בהו הדחה נאסר כולו ר"ל לכתחלה ולכן אין להניח לכתחלה והביא בשם הת"ח דבעת הדחק הוי דיעבד ומותר להשים בכלי שלו לכתחלה והפר"מ נדחק בזה ע"ש ודו"ק: (ס"ק ז') נמצא ע"כ דס"ל שכל שאינו קולף אוכל איסור כו'. אין זה קושיא די"ל דחוס ביה"ש דוחקא דסכינא מבליע הרבה כמו רותח גמור מדינא והא דאינו אוסר רק כ"ק טעמא אחרינא הרי במ"ש הטור סי' ק"ה הובא בט"ז שם ס"ק ד' שאין רותח יותר רק כ"ק אבל עכ"פ שיעור כ"ק נאסר כולו מדינא משא"כ היכא שכולו רותח ואינו אוסר רק כ"ק הוא חומרא מדרבנן ודו"ק:

סימן צב (ט"ז ס"ק י"ט) לזה אמר שמא נתפשט כו' עד שלא יהא ס' בתבשיל כו'. ר"ל דמה"ט לא מהני ס' פעמים ס"א כיון שלחלוחות אינו מבטל. וק"ק הרי בריש דבריו כ' דהטעם דלחלוחות אינו מבטל דלמא אין בו רק מעט לחלוחית א"כ ס"פ ס"א עכ"פ מותר ממ"נ דאם יש הרבה לחלוחית כבר בטל ואם יש מעט בטל עתה. וי"ל דהט"ז אזיל לשיטתו דפסק בסי' צ"ח דגוף החרס נ"נ ועכ"פ לענין ביטול הטפה דוקא לחלוחית מבטל מש"ה חיישינן דלמא מפעפע בחלק גדול והלחלוחית בו מעט מש"ה לא מהני ס"פ ס"א. והש"ך פסק דמהני ס"פ ס"א לשיטתו דגוף חרס אין נ"נ כן נ"ל. והפר"מ נדחק ולפע"ד כמ"ש ודו"ק היטב: (רמ"א סעיף ח') ולכן תולין בשר כו'. עיין תשובת ב"ח החדשות סי' כ"ד: (שו"ע סעיף ט') אבל חלב מהותך כו'. עיין סולת למנחה כלל נ"ה ס"ק י"ט:

סימן צד (ס"ק י"ג) בד"ה שוב ראיתי באשר"י כו'. שצריך נטילה שכ' כו' כצ"ל: (שם) והמיקל בזה אינו אלא מן המתמיהים. עיין בכור שור חולין דף ק"א: (ס"ק י"ד) דבדבר יבש ליכא דפנות המקררות ומבשל מש"ה כ"ז שהיס"ב ר' כצ"ל: (שם) והדוחן בלוע מחלב כו'. ל"ד בלוע אלא ממש יש בו דאל"כ אין נ"ט נאסר ועי' סי' ק"ה בש"ך ס"ק כ"ב:

שפתי כהן

דס י"ל לק"מ מפליט ומבליע שרי לפי שהדם הנבלע יולא במליחה וכהכניסה כב"י דעת כמה פוסקים דכל שלא נתבשל יולא במליחה וכ"כ ע"ז ס"ק ו' וכוונתו בטוף כן נ"ל:

סימן סט (ס"ק ד') ומ"מ לפי' מה שחזן לקליפה לאסור וכמ"ש בסמוך. ר"ל כמ"ש רמ"א בסמוך לאסור בתין כפ"מ עד ס' כרי דהדם בעין מפעפע בכל התחיכה וכתן כ' רמ"א על דין חתך כל נתח ועל דין הסרת עלפיס דאם לא עשה כן הוי כלא הודח ור"ל דאוסר עד ס' ובחגס עמד פ"מ בזה ע"ש. ודע דלריך להבין להמחבר דס"ל בסי' ק"ה דמליחה לינו אוסר רק כ"ק לוך כ' בסעיף ג' יש אוסרים דמשמע כל התחיכה הא נכי ניחא דהוי דם בעין מ"מ בקליפה סגי וכמ"ש רמ"א פ' כ"ה בדם בעין שנפל על הבלי דאוסר כ"ע ועיין מבוא שערים ד' י"ג ד"ה דאי ובש"ד סי' ק"ה ס"ק ל"ח ד"ה כ"ב:

סימן ע (ס"ק מ"ז) ז"ל הת"ח שם כו'. ועיין בסולת למנחה שם מדין לפת לחנים:

סימן עט (ס"ק כ') ואין לחלק דדוקא נמלח בה אסור כו'. עי' כנ"י סי' ס':

סימן פא (ס"ק ב') דמי רגלים דחמור כו'. עיין כנ"י דמתיר לחולה שאין בו סכנה:

סימן פד (ס"ק מ"ג) והנמלחים בדגים בחעיכם כו' וכ"כ בחוחס. ועי' סולת למנחה ריש כלל מ"ז:

סימן פו (ס"ק ח') אסור מן התורה דלא פליג כו'. לאו דוקא דאינו רק מדרבנן ומ"מ מחמירין בספקו משום לא פלוג כ"כ פרמ"ג. וק"ל שמ"ל לזה דבשלמא ילדה מיד לחר שנטרפה שרי מדאורייתא כמ"ש ע"ז סק"ו ובש"ך מיירי כאן שלא נגמרה עדיין ונגמרה מיד לחר שנטרפה וזה לחסור מדאורייתא כדמסיק הש"ס בחולין דף ל"ח דבילה כוי גופא דתרנגולת ונטרפה גם כבילה בעריפת לחה וברור ודו"ק:

סימן פז (ס"ק י') ובספרי התרכתי בזה כו'. עי' ז"ת מנחת יעקב סי' כ"ז: (ס"ק ל"ב) ויש לסמוך בהכ"ג על תשובת רשב"ש כו' כל"ל: (ס"ק ל"ו) ול"ע לדינא כו'. בפריסה סי' רכ"ד ס"ק ל"ד מבואר דבכל דוכתא לא כוי זוז"ג אלא כיכא שאין בהיסור לבדו ולא לחריכן דכדי להחמיץ שאני ט"ס:

סימן פט (ס"ק י') כל הדברים המובאים בחחרונים כו'. עי' ח"ל סי' כ"כ:

סימן צב (ס"ק כ"ב) אבל בקדרה חדשה ודאי כו'. ל"ל שנפל הטפה כשעדיין לא חס לו קודם שנתנו הבשר דאלו בתירון הרחשון שבשק"ג כ"ג לא שייך לפי המעבג. ולילה למיתר דהמעבג לינו חושש רק שבתחלה לא עלה הרתיחה ואח"כ עלה משא"כ כאן שחושש דבעת ביטול הבשר עלה הרתיחה ובעת נפילת הטפה לא עלה ואוב אח"כ עלה להא לא חיישינן דאלו עלה תחלה כיון שעלה אוב לא ירד דז"א דודאי חיישינן ומכ"ש שכתבו האחרונים ברים הסי' לענין כזית בשר שנפל לתוך יורה גדולה דאחן לא בקיאין בענין זה מרתיחתו ש"ב לילה למיחש שמא ביני וביני דכיינו בעת נפילת הטפה נח ודו"ק היטב:

סימן צג (ס"ק ל') ל"ש משכחת לפטמים כו'. ועוד י"ל דנ"מ לענין שתי קדרות בס"ם קי"ל דהיכא דשניהם בשפק מלטרפין ל"ש אם בשלו בקדירה זו ועוד בקדירה חולבת ולא נודע ליזהו מלטרפין שניהם לבטל קדרה זו. ול"ל כיון שנתערבו הקדרות נעשו שניהם ליסור עי' דיני ס"ם לות ד' כ' דבכה כולו היתר ובסי' ל"ח סעיף ד' (ע"ש בש"ך ס"ק י"ח) לף דמיירו בליסור מ"מ י"ל שהקדרות בשמת ניכרים רק שאחר שעירוי התבשולים מהם לא נודע ליזהו והמחבר לטעמי' דלא ס"ל בשאר ליסורים ולדידן משכחת בלח בלח וכיון שהקדרות ניכרים ל"ל שנעשו ליסור עיין היטב בדיני ס"ם. ס"ל דגם בנתערבו ל"ע אי לחמרינן לנעשו ליסור ודוק היטב:

סימן צה (ס"ק כ"ח) ירחה לי כו'. הל"ל סי' ל"ח והח"ל סי' ק"ח פסקו בעו"ע ועיין גבעת שאול סי' י"ע ועיין פר"ח לו"ח סי' תנ"ג סעיף כ' ועיין בס"י סי' כ"ה הסכים לבעו"ע:

סימן צח (סס"ק ג') אבל בשין בשאינו מינו כיון דליכא למיקם כי עי' בס"י סי' ל"ח: (ס"ק כ') ס"ס ס"ס לענין המומר קונס בשר ויין כו'. עיין בכור שור חולין דף ל"ז:

סימן צט (ס"ק י"ד) אבל בי"ת ח"ת לחלק בהכי כו'. והב"ח בי"ג דדמי לבב"ח עי' ש"ך ס"ק ט"ו:

לבושי שרד

שפתי כהן

סימן קב (ס"ק ז') וכ"כ מוכח נמי לפע"ד כו'. עיין גבעת שאול סימן ל"ח:

סימן קג (סס"ק ט"ז) ותן דבריו נרתון. וכן נ"ל מוכח מסי' ל"ד סעיף ז' ט"ס דסכין שמינו ד"י סגי בקליפה וק"ל:

סימן קה (ס"ק ג') ויתחיל להרתיח וכשור דין חומץ כו' כנ"ל: (שם) דבחומץ לא הוי כבוש אלא מע"ל כו'. המג"א בחמיר בחומץ חזק הרבה וכן רלוי להורות עי' שפתי דעת כאן אות ג': (שם) ותימה כיון דלא נעשה כבוש כו'. עמנ"י כלל ג' ס"ק ז' ובסולת למנחה שם: (שם ס"ק כ') דלט"ג דכלי שני הוינו מבליע ומפליט אבל בכ"ח מבליע וכן כו' כנ"ל: (ס"ק י"ח) שאוסר במליחה ובליבה כו'. תן כוונתו לומר דהוי איסור מחמת עצמו אלא בללים (דברי הכל) בלוע כמ"ש הט"ז ס"ק י' בשם רנ"ל אלא במליחה ובליבה בעינם להוציא מז גוף האיסור ודוקא בעת מליחה ובעת בליבה בעודנו על האש ומוטף דם ממנו אבל אם באש הוינו אוסר דהוי בלוע וכאן בלוע ואינו יולא בלי רוטב כיון דבלא"כ רנ"ל ס"ל דהאי דיעת דבלוע הינו יולא בלי רוטב הוא רק באש ולא בללים ומליחה כמ"ש הש"ך בשמו בס"ק זה. נמלא ש"ך כאן ופ"ז לא פליגי גם לא פליגי ש"ך אאחר שכאב הט"ז בס"ק יו"ד דכאד אי בשר שנאסר מחמת שנמלא בכשא"מ וא"כ לא נמלא כלל הינו אוסר ואינו בולע כלום ואינו יולא בלי רוטב כיון דבלא"כ רנ"ל ס"ל דהאי דיעת דבלוע הינו יולא בלי רוטב הוא רק באש ולא בללים ומליחה כמ"ש הש"ך בשמו בס"ק זה. נמלא ש"ך כאן ופ"ז לא פליגי גם לא פליגי ש"ך אאחר שכאב הט"ז בס"ק יו"ד דכאד אי בשר שנאסר מחמת שנמלא בכשא"מ וא"כ לא נמלא כלל הינו אוסר וכיונו באש ולא בללים ומליחה כמ"ש הש"ך בשמו בס"ק זה. מיהו קק"ל נפמ"ש הט"ז בס"ק כ"ו דס"ל כוי שמן מ"כ למאי נ"מ הכיא בשם רנ"ל דהוי בלוע אבל בלוע וכן למה פסק בס"ק ט"ז דהינו אוסר כלי לפי שהוא בלוע הרי אוסר אפיר מחמת שהוא בלוע וכיון דבשמא מש"כ בשם רנ"ל דס"ל דהאי בלוע הינו יולא בלי רוטב ואינו אוסר אלא במליחה ובליבה ובעודנו על האש ומוטף דם ממנו אבל אם באש הוינו אוסר אפיר מחמת שהוא בלוע וכיון דבשמא מש"כ בשם רנ"ל דס"ל דהאי דיעת דבלוע הינו יולא בלי רוטב הוא רק באש ולא בללים ומליחה כמ"ש הש"ך בשמו בס"ק זה. נמלא ש"ך כאן ופ"ז לא פליגי גם לא פליגי ש"ך אאחר שכאב הט"ז בס"ק יו"ד דכאד אי בשר שנאסר מחמת שנמלא בכשא"מ וא"כ לא נמלא כלל הינו אוסר וכיונו

סימן סמ (ביאורים ס"ק א') וכן קשה על הרב בהג"ה פעיף ב' שכתב דאם יש ס' דמותר • נ"ב באמת בי"ש חולין פ' השוחט סי' י"ח כ' דלפי מ"ש דס' אין מועיל להקל במליחה צריכין בכה"נ קליפה מכל צד : (שם ס"ק נ') ודוחק לומר דמותר ע"י בליעה דוקא כו' • נ"ב יעוין בכ"י סי' ס"פ בשם מהר"י בן חביב שמקשה דדברי הרמב"ם פותרים • דאיסר בשר באומצא ומתיר ע"י מליחה ואם נאמר דדוחקא דשנים גורס שיפרש הדם מטקום למקום ל"ש : (שם ס"ק פ') ואין זה קושיא די"ל דס"ל כהרמב"ם כו' • נ"ב מבואר בחי' רשב"א שבת דף קס"ג ויעי"ש בתוס' ד"ה חלב אשה כו' ובחידושי הר"ן לחולין דף קי"ח בד"ה וכשם שאין כו' משמע נ"ב פרעת הרשב"א ואף ההולך בדרך אם הוא בעל שדה אף שהיה נוח לו אז בדרך שלא ירדו נשמים אחרי שיורדים ניחא ליה שיפלו גם על זרעי שדהו • ועל"פ ס"ל דאינם מכשירים אבל מ"מ קשה לכוון בזה דברי הר"ן שכ' על ונאבלין בירים מסואבות בזה"ל א"נ משכחת לה כשהודחו על ידי נשמים שלא מרעה כו' דמשמעת הלשון שהרחת הבשר היה שלא מרעת • אבל באמת חמעיין היטב ברמב"ם פרק י"ב יראה דאף במי נשמים שבאו שלא לרצון אם נתלשו מטקום הנתחן לרצון הוי כתחלתו ברצון אם הדיח במי נשמים לרצון הוי כתלוש אז ברצון • ויעוין בפ"ד דמכשירים פשנה ב' ובפי' הרמב"ם שם ובמהר"ם ח"א בפרק י"ב : (שם ס"ק פ"ו) לשון הרב בהג"ה סותר זה • נ"ב ליכא סתירה : (שם ס"ק פ"ו) אמנם לפי מה דקיי"ל דאפשר לסותחו דהיתירא סותר כסותר"ם מלובלין • נ"ב היותר נכון כמ"ש בגליון המלתי בסימן צ"א ס"ק ח' עפ"ד הרשב"א בתה"א דף צ"ח בזה"ל דוד אי נאסרה וכשנפלה בקרקה אחרת אין אנו יודעים שנסחט ממנה כל האיסור ומש"ה אין אנו סתירים עכ"ל ומפילא היכא דליכא חזקת איסור ואדרבה לא היה עדיין בחתיכה איסור מצד הדם כשנולד אח"כ ספק ומקפינן הבשר בהוקת היתר ותלינן דלא נאסרה כלל מהדם דמה שפירש יצא לחוץ אף שהדם עצמו נאסר מעת שפירש מ"מ על התיכה בשר לא היה איסור מחמתו אם פירש ויצא ויעוין תוס' חולין דף ק' ד"ה כשקדם ומילקו כו' ואפי' נאמר דדוקא הוא ס"ל כו' : (שם) והפעם דכל אפשר לסותחו לא נשאר רק מעם קלוש • נ"ב מדברי הפ"ו בס"ק כ"ו נראה דלא נחית לסברא זו וע"כ לא מתיר בכישול הראשון אלא ע"ד סמ"ג דמה שפירש יצא ע"י בישול לחוץ הקדירה ונתבטל ומה שלא יצא בודאי לא פירש • ולא קאמר דמה שלא יצא אינו אלא מעם קלוש : (שם ס"ק ל"ב) דהיש מי שאוסר ס"ל דציר היוצא לאחר שיעור • נ"ב ליתא כן בב"י : (שם ס"ק ל"ג) ונראה דרצון הש"ך ושיעור דבריו כך הוא • נ"ב א"א לומר כן שזה היה כוונת הש"ך דהא מלשון הש"ך מבואר דלענין דין הקליפה יש חילוק בין דעת הרש"ל לדעת הרמ"א ואי כדברי המחבר שהש"ך מיירי מהקליפה שעל כל פני השטח לא א"ש דהא לדעת הרמ"א בלא"ה אינו צריך לקלוף שם אלא סביב החתיכה: (חידושים ס"ק ט"ו) ושומן ששחה ג"י הדין כמו בבשר • נ"ב יעוין בפ"מ בסוף פתיחה להלכות מליחה :

סימן עא (ביאורים ס"ק א') ותמוהין דבריו מאד דהא הרשב"א עצמו הביאו הש"ך ס"ק י' • נ"ב בסה"ב בדף ע"ח ע"ב בד"ה עוד שם היכא דאישתלי כו' מבואר דדעתו שאף שהדם שבטוח עצמו אינו יוצא ונחלק בזה אדעת הרא"ש בבד"ה ויעוין בפ"מ סי' ס"ח בס"ק כ' שמחליט בלא"ה אינו צריך לקלוף שם אלא סביב החתיכה: (חידושים ס"ק ט"ו) ושומן ששחה ג"י הדין כמו בבשר • נ"ב יעוין בפ"מ בסוף פתיחה להלכות מליחה :

סימן עב (ביאורים ס"ק א') אין זה ראיה כלל • נ"ב אכתי יש ראיה לשיטת המפרשים שסביא הס"ם שמקייסים הני' שלפנינו דרב מחייב אדם הכנים בשעת שחיטה הוא דם הנפש והוא שבבשר הלב הוי דם אברים • ום"ש הסחבר הזה לני' הרמב"ם קדמוהו סהרלב"ח בתשובה בדף קפ"א סובא בלח"ם דין ו' • ובחה"ב דף ע"ב סביא הני' שלפנינו :

סימן עג (ביאורים ס"ק ד') כנ"ל סעם הרש"ל ועיין עוד בפ"ש בס"ו ס"ק ח' . נ"ב ז"א דלפי זה אפילו איכא ס' בקדירה הכבד אסורה וסהרש"ל אינו אוסר רק בליכא ס' : (שם ס"ק ו') דהא סעם האיסור • נ"ב לקושיא זו נתכוון הכרתי ופלתי בסעיף ו' אות ה' בפלתי : (שם ס"ק ו') ולפמ"ד דוקא לענין חלב קסיבעיא ליה • נ"ב לפ"ד אין שיורות לאיבעיא זו שם בתרומות • וה"ל הרוקח סי' תמ"ה ר"י בעי פולטת כלבד בולב סהו • פי' פולטת ואינה בולעת וכו' עכ"ל : (שם ס"ק הנ"ל) תדע דלא קא סיבעיא בבישלה עם טרפה כנ"ל • נ"ב י"ל דנקיט סילתא דפסיקא דחלב הוא שמן ופבעי' אם כבד בולע שמנונית :

סימן פז (ביאורים ס"ק א') ולא דק כו' • נ"ב כוונת הפליתי דבכלל תעבירו באש הוא גם שפודין שאינם רק כלי צלי ולא משכחת בהם בישול רק שיש לדחות שהיה צורך הנעלת ליבון גם בשפודין דאם היו צולין בשפוד בשר קדם ליבון השפוד היה נבלע בשר כדי קליפה ואף שכ"ק לבד לאו בישול ואינו אסור סה"ת משום בב"ח מ"מ אם היה מבשל אח"כ אותה החתיכה עם אותה קליפה בלועה חלב היה איסור בישול בב"ח ממש וא"כ היה צורך להורות הכשר ליבון שפודין שמועיל שהבשר הנצלה באותה השפוד אחר הליבון מותר לבשל אחר הצלייה ואם נאמר דגם בחתיכה עצמה מיקרי הפליטה מן הקליפה לתוך החתיכה כנ"ס בנ"ס אם באה ראשונה לתוך הקליפה מ"מ דרך פליטה אין טקום לדברי הנ"ל דאף שע"י הצלי בלע הבשר כדי קליפה מן החלב שהיה בשפוד ע"י צלי מ"ם כיון שכעידה תוך קליפת הבשר עדיין היתר הוא והוי נ"ס בנ"ס מן החלב לשפוד ומן השפוד לקליפת הבשר סמילא ליכא לאסור אף כשיתפשט מן הקליפה לתוך החתיכה ע"י בישול: (שם ס"ק ב') כיון שהוא רק איסור דרבנן • נ"ב יעוין בפלתי שמקשה דהא הסים נעשה נבילה וקושיא זו סתרץ המחבר ולפענ"ד י"ל לכאורה בפשיטות דסה שהסים נ"ב אינו אלא סדרבנן ולא החסירו סבב"ח דרבנן שפותר בהנאה כדראיתא בסעיף א' ויעו"ש בפר"ח ס"ק ג' :

סימן צא (ביאורים ס"ק ג') סאחר שעשה כן במויד היו כסבטל איסור במויד • נ"ב צ"ע דהא נ"ב יעוין לשון תרשב"א שסביא הב"י בסי' ק"ה בד"ה ולא שייך סליחה ומבואר סדבריו אף דאף שיפלפו כיון דליכא בכדי נתינת טעם אין לחוש ועי"ש ועפי"ז י"ל להיפך דדוקא משום הנדבק בחוץ שנשאר בעינו הוא שיש לחוש : (שם ס"ק ז') והוא ש"ס ספרש חולין דף ק"ח ע"ב • נ"ב דברי הפר"ח הסה בסימן פ"ו ס"ק ג' ויעוין בפליתי סי' צ"ב ס"ק ג' שספרש דברי הגסרא בחולין רק לענין אכילה : (שם) וכן סורה דקדוק לשון רש"י שכתב בשר שנפל לחלבי נ"ב ברש"י שלפנינו שם בע"ז אי' כגון חלב שנפל לכבד בחלב סהו • פי' פולטת ואינה בולעת וכו' עכ"ל : (שם ס"ק ח') ובסליחה הצריכו ס' נגד הקליפה סמעם דהקליפה נעשה נבילה • נ"ב צ"ע דאם הטעם משום נ"נ היה לש"ע לפרש דדוקא בכלי ישן וב"י שנעשה כל הבליעה נבילה : (שם ס"ק ט') וא"כ בב"ח דבשעשא תלי רחמנא ודאי דאין ציר בשר אסור עם חלב • נ"ב יעוין בפ"מ סי' פ"א בש"ך ס"ק א' שמחלים בציר בשר אסור עם חלב • וצ"ע שסובר שיש בציר סעם בשר בתולדה ובעצמות • ויעוין מ"ש בשיר התערובות בשער י"ב פ"ב בד"ה ודע שראיתינו • וגם צ"ע דהא בבשר ובגיגה מיירי שהבשר כבר נמלח תחלה לדמו • וכיון שכן הרי הציר שבתוך הבשר כבר קיבל סעם בשר ברתיחת הבשר בסליחה ראשונה כששהה שיעור סליחה ואם כן אפילו דציר בעצמותו מיא בעלמא ואפאי לא יאסור הציר היוצא סהבשר בסליחה שני סצד סעם הבשר שבה את הגבינה : (שם) דהכי איתא התם סמאן לאסר ציר • נ"ב צ"ע דלפ"ד סאי סקשה הגסרא בכבורות דף ו' ע"ב סעמא דרבן סנסל גמל כו' הא לאו הכי ה"א דחלב דבהמה סמא שרי מ"ש סהא דתניא הסמאים לאסור ציר ורובן כו' ומ"ש בשם הת"כ ליתא כן וז"ל הת"כ סמאים לאסור ציר ורובן ואת הקיפה שלהן הם פרט לשאין בהם בנ"ט • וספרש בק"א דקאי על רובן וקיפה שאינם נאסרים רק אם קיבלו סעם • אבל גם פירושו צ"ע לפי פי' רש"י דקיפה היינו רסוקי בשר ורובן היינו שומנא כדאי' בחולין דף ק"ל אם כן הסה בשר עצמו והק"א לשיסתי' דספרש רובן היינו שבו נתבשלו • וקיפה תבלין שסתבשלין בהדי בשר ויעוין בבכורות דף הנ"ל ובתוס' חולין קי"ב בד"ה וקיפה שלהן • ויעוין בהרא"ם בפסוק ושקץ יהיו לכם ובק"א על פסוק הנ"ל פ"ג אות ס' ובזית רענן ספרש פרט לשאין בהם בנ"ט כגון שנתערב במאכל פחות מנ"ט עכ"ל ונראה דלא קאי אצירן ורובן וקיפה רק שהוא ליסוד בפ"ע דבשר סמאה אינו אוסר רק בנ"ט • ובהגהות שערי דורא שער כ' ספרש רובן היינו סי תבשיל שנתבשל בהם וקיפה היינו תבלין ושאר הדברים שנתבשל בהם וכו' • ודע דלפ"ד סכע"ק לאו דאורייתא ע"כ רובן שומנא כמבואר בחי' הריטב"א בסוגיא הנ"ל בחולין : (שם) ואברים שצלאן והעלן אין בהם משום ריח ניחוח • נ"ב לא דק ולא דמי לדם דבשילו סתורת דם מצד חום בישול כ"כ מבטל גם מצד חום המליחה אבל באברים שצלאן אין הטעם רק משום דלא טעלו עוד ריח וכ"כ רש"י בזבחים דף מ"ו ע"ב בלישנא דגם שם אין בהם משום ריח : (שם ס"ק י"ג) ומאי קושיא הא דכמכא צונן וה"ל חם לתוך צונן דסני בקליפה • נ"ב י"ל דכמכא מליח רק שנאכל מחמת מלחו סקרי צונן נקרי חם הבא עליו גם מלשון הש"ע כאן שכתב אפילו כשנאכל מחמת מלחו משמע דלא מיקרי צונן ומה שמדקדק הש"ך ס"ק כ"ב דהא אפילו בצונן גמור בעי קליפה תירצתי כשתחתי' צונן הוא חומרא בעלמא וע"כ כשא"א לקלפו סותר כמבואר סאו"ה כלל נ"ם אבל כשתחתון מליח אף שנאכל מחמת מלחו חמור מפי ובעי מדינא קליפה : (שם ס"ק י"ד) נראה דכאן לא מהני ס' • נ"ב כ"כ הפר"ח בס"ק י"ח :

סימן צב (ביאורים ס"ק א') והנה לכאורה קשה דא"כ בצלים ג' זיתים שבלעו כזית בשר • נ"ב יעוין מ"ש בריש סי' צ"ו ויעוין בפ"ם סימן צ"ב בש"ד ס"ק א' : (שם) כיון דטעם הבשר הבלוע בבצלים ודאי דסופו ליפחם ולעשות סעם קלוש • נ"ב צ"ע עפ"ד התום' דף צ"ז ע"ב ד"ה וכחל דאף שסופו לצאת בגמר 'הבישול נשאר באיסורו למאן דאמר אפשר לסותחו אסור : (שם) ונראה דלק"מ דהא לא חיישינן שהנרסין בלעו עדשין יותר מכמות הנרסין • נ"ב צ"ע התם הקולא שדי• אם יש ס' נגד המלח והטעם כיון דאין הדם יכול להתפשט יותר סס לכך גם הנאסר ממנו אינו אוסר רק עד ס' אבל גבי גרסין בנונא דליכא ס' ואעפ"כ אין סעם הנרסין נרגש בעדשים אין להקל בזה סצד הכלל שאין הנאסר חמור מן האוסר דהא בסתם כל איסור דייקינן כיכול להתפשט בטעמו בס' רק כעת אפשר לא נתבשלו הנרסין היטב ולא בלעו כל טעמן וכסבואר בפוסקים לכלל סונה דאין המתבשל מפליט תמיד כערך פוה ויש להצריך ס' נגד טעם העדשים שנעשו איסור מן הנרסין ובטלי ס' נגד כמותן כאילו היה נרסין שהיה צריך ס' באם אפשר למיקם אטעמא דהא טעם העדשים שנבלע תחלה בנרסין ונעשו נבילה כשחוזרין ונבלעים בעדשים מוליכים אף טעם מן הנרסין מכין שאין סעם הנרסין מתפרד מכל וכל מן העדשים נשאר סעם העדשים נבילה כאילו היה נרסין : (שם ס"ק ה') אבל העיקר נראה לפענ"ד לתרץ קושית הש"ך בסי' ק"ה הנ"ל כו' • נ"ב יעוין בישיש פ' גה"נ סי' ט"ה שסבלפל בזה וכתב בזה"ל ואף דאיכא לומר דמתחלה לא נאסר בב"ח בלא רוטב דדרך בישול אסרה תורה ולא מה שקיבל סעם זה שהרי בב"ח חידוש דאי תרי כולי יומא כו' מ"ט אסור סרדבנן כו' יע"ש . אמנם י"ל דקאי שם אמ"ש בתחלה בבשר חם שנונע בגבינה חמה אבל בגונא דהכא היכי שנופל חלב על חתיכה שחוץ לרוטב כיון שהחתיכה בתוך הקדירה ומפשות חלב נפל עליה נראה דהוי נגד אותה חתיכה בישול בב"ח ממש • וז"ל רש"י בסנהדרין דף ד' ע"ב דרך בישול חלב צלול כמים ואיכא בישול • אבל חלב אינו בישול אלא מיגון עכ"ל . ויעוין בפר"ח ופליתי ר"ם פ"ו . ויעוין חולין דף ק' ע"ב ברש"י ד"ה נזירה שמא יעלה שכחב בזה הלשון בשר בהמה עם חגבינה בתוך אלפס רותח דהוי ליה בישול ע"כ : (שם ס"ק י"ג) ותירץ דמקושר הוא ובקדירה יש נ"ב בליעה סמה שבלע כבר • נ"ב צ"ע מה בכך • כיון דהחלב הבא לאסור מקושרת ונגררת בתר התבשיל שבתוך הקדרה ונתבטלת בס' אין הבלוע שמכבר נאסרת • אבל באמת במרדכי ובתה"ד מבואר • דרוטב היתר הנבלע ברוטן הכלי והרוטב שבתוך הכלי הכל אחד ומצטרף לבטל טיפת החלב : (שם ס"ק ס"ו) ולפענ"ד דברי כל הפוסקים נכונים • נ"ב אכתי אינו מיושב מ"ש המרדכי והובא בב"י בזה"ל והר"ם היה רגיל להורות כשנופל איסור על דופן הקדרה פי' מתיר אם יש בתבשיל ס' פעמים ס' כנגד הטיפה עכ"ל הרי שאף בטיפת איסור שיער כן ומשכחת שהאיסור הוא מינו של הבלוע בהקדרה והתבשיל ובכהאי גוונא סתראני להצריך ס' פעמים ס"א פחות סעם : (שם ס"ק פ"ו) בלע טפה אחת חלב שא"צ רק ס' פעמים נגד הס' טיפין • נ"ב לדבריו די ס' פעמים פחות מנ"ט : (שם ס"ק כ') ועש"ך ס"ק ל"ג שכתב בשם סהרש"ל דאם הקדירה סרותחת סחמת האש בוונתו אצל האש ופשוט • נ"ב בש"ך איתא רותחת והקרי בחולם : (שם ס"ק כ"א) נראה לי תמוה דין זה דאם החלב כו' • נ"ב אשתמיטתי' מ"ש הש"ך בזה"ל הוי כמ"ר ועדיף סמנו כו' ובוונתו כיון שהאש סחמם את הבשר בלי הפסק קדירה הוי ע"י אור ממש שבזה אסרינן הם מקצתו חם כולו כמ"ש הש"ך סימן קכ"ח שעדיף מכ"ר : (שם ס"ק כ"ו) דהטעם שבמחבת הוי נ"ט בר נ"ט דאיסורא א"צ לשער רק נגד מה שבמחבת • נ"ב בפ"ג בסימן זה בס"ו סוף ס"ק כ"ט כתב להיפוך : (שם ס"ק כ"ו) ולשונו אינו מדוקדק דהא בהריא כתב בסימן צ"א ס"ק ז' דאפי' עירו כו' • נ"ב וכמבואר באריכות בסימן ק"ה בש"ך ס"ק י"ד • ובכר העיר ע"ז בסי' כלל נ"ה נ"ו ס"ק ט"ו :

סימן צג (ביאורים ס"ק א') לא מצינן למיפך לגיעולי קדשים דהא הרמב"ם ס"ל כו' • נ"ב יעוין בדברי הרמב"ם פי"ו סהלכות מ"א הלכה א' ב' ובפמ"ג בש"ד סימן ס"ה ס"ק ג' כ' דדין ניעולי כלים נוהג גם כעת מדאורייתא לדעת הרמב"ם אף שסובר סכע"ק דרבנן : (שם ס"ק ג') דז"א דבעודו בקדרה מקושר הוא וכשהוציאו מהקדירה נעשה כלי שני • נ"ב צ"ע דהא גבי איסור אף כשהתערובות בצונן אוסר ונעשה נבילה למ"ד בלח בלח נ"כ אמרי' דנ"נ ודברי התה"ד הם לענין בב"ח בכף חולבת וכך מדויק דברי תה"ד שם שכ' דלאחר שהוציאו הכף מן הרותחים כל הבליעה בתוכה חשוב כמו כ"ש ולא פליט ולא בלע • כוונתו שאין הבלועה בשר והבלועה חלב פולטים ובולעים זה סזה : (שם ס"ק ד') וצריך בר נגר דיפרקינה • נ"ב קדמוהו הפר"ח והפליתי : (שם) ולכן נראה כוונת דברי הש"ך דהנה הרשב"א פסק כו' • נ"ב יעוין בש"ך שכתב להדיא וכשהוציאו טן הקדירה נעשה כל הכף נבילה סבב"ח והיינו כסברת התה"ד לשיטת המצריכים ב"א ס' דכ"ז שהוא בקדרה לא נ"נ דהבלוע שבקדרה חשוב מקושר למה שבקדרה והא הטעם בקדרה שבישל בה בשר ואח"כ חלב שטועיל בה פעימת קליא ולא אמרינן שנעשה החלה נבלה חלב הבלוע בקדירה • גם המחבר זה שהביא כמה פעמים סברא זו עם הוכחה הנ"ל ע"כ אא"ל בכף שנעשה הבלוע בה נבלה רק אחר שהוציאה מהקדרה והכף עודנו חם אז הבלוע שבתוכה נעשה זמ"ז נבלה וכיון שכן סתורים דברי המחבר דלפ"ד עת שיצא הכף כבר נקלש טעם חלב שבה ואינה נ"נ עוד בהתחברות טעם הבשר שבכף אבל במהרי"ל סימן קס"א סבואר שלדעתו אף בבישול הרבה שהונעל הכף מכל החלב שהיה בה מ"ט אמרינן דנ"נ דמתחלה כשתחב הכף כל מה שבלע קודם נמר פליטתו נעשה אותה בליעה נבילה מכח בב"ח ושוב לא יותר מכח אפשר לסותחו יעו"ש ולדידיה אתי שפיר מה שאין צריך נ' פעמים ס' אבל לדעת מהרי"ל צריכים ליישב הקושיא מקדירה שבישל בה בשר וכו' כנ"ל ויש לישב עפ"ד הי"ש ס' פ' נה"נ סוף סימן ס' יעו"ש : (שם) והא"ש דברי הש"ך כו' • נ"ב הש"ך בעצמו כ' בנה"ק דצריכים אף בהתירא הגעלה גמורה וצריכים שיעלה הרתיחות יעו"ש ומש"ש בזה"ל וכמ"ש בדין תחיבת כף מבואר שהיה הש"ך סובר דמה דלא חשבינן בתחיבת כף בהגעלה הוא משעמא שכתב הסמ"ק שהובא בב"י סימן צ"ד וא' מהטעמים שהגעלה אינה סועלת כ"א ברותחין כ"כ שטעלה רתיחה וגם בתחיבת כולו • והש"ך משוה לזה דין הוחמו מים בקדירה ולפ"ד המחבר לא דמי אהדדי : (שם ס"ק פ"ו) דכל דבר הבא מבשר בחלב ככב"ח דיינינן ליה : נ"ב צ"ע דהא הש"ך כתב באותו ס"ק שמצא בהנהות סהרש"ל כדבריו :

סימן צה (ביאורים ס"ק א') ועוד נ"ל דלא הוי נ"ט בר נ"ט בשעת כישול כו' • נ"ב צ"ע בדברי הר"ן פ' כה"ב בד"ה וכתב בס' התרומות קערות כו' : (שם ס"ק ד') דבכישול חשיב קצת כנ' נ"ט דהיינו לקדרה • נ"ב מבואר כן בסהר"ם שי"ק לחולין דף קי"א וצ"ע סלשון הש"ך הסובא כאן בס"ק א' שכתב דוקא כששעם א' בכלי ושעם ב' באוכל כו' • אבל באמת המחבר הזה לא הועתיק יפה לשון הש"ד כמבואר להמעיין בהש"ד וי"ל דהא דל"א מאוכל לאוכל נ"ט בנ"ט דוקא היכא שלא היה הפסק כלל אפילו פעם א' ע"י נ"ט בכלי רק הב' נ"ט הוא מאוכל לאוכל כגוונא דפשטידא המבואר בש"ד • אבל בפמ"ג סי' זה ובראש יוסף דף ק"א סחלים דפעם א' מאיכל לאוכל אינו בא בחשבון נ"ט בנ"ט :

סימן צו (ביאורים ס"ק א') והכר"ת הקשה דהא חלב שנכנס להבצלים נ"נ • נ"ב קושית הפליתי דאף אם החלב הנכנס לבצלים אינה נ"נ משום שמקושר למה שבקדרה ס"ט הבשר שבבצלים נ"נ ויעוין מ"ש המחבר זה ע"ז ריש סימן צ"ב : (שם) ועיין בב"י הטעם כו' • נ"ב הב"י בד"ה ואיכא למידק מקשה דלמא זה סעמו של בעל העיסור ויעוין בדרישה ס"ק ד' : (שם ס"ק צ') ע"כ מיירי בהוריקו לכלי אחר קודם שנתחמץ כו' • נ"ב יעוין ראש יוסף לחולין דף ק"א : (שם ס"ק ו') כמ"ש הטו"ז והמג"א בהלכות פסח בכמה דוכתין וע"כ צ"ל כו' • נ"ב אכתי צריך עיון דהא המור סבירא ליה דאין חנ"נ ולא מחלק כלל ונם סביא דעת אביו הרא"ש דאף בפסח בטל חמץ יבש ביבש בדוב : (שם) כמ"ש חח"י בסימן תס"א גבי מרדה ע"ש • נ"ב וכן נראה מדברי המג"א בסימן תמ"ו ס"ק מ' גבי כלים :

סימן צז (ביאורים ס"ק ה') אבל אחר העיון לק"ט דכבר כתבתי • נ"ב סתירה לזה מדברי האו"ה כלל ל"ט פעיף ו' : (שם ס"ק ו') עיין מהרי"ט חי"ד סימן ח' כו' • נ"ב כבר העיר ע"ז בפלתי :

סימן צח (ביאורים ס"ק ג') ודעת מהרא"י דבעינן ס' מדאורייתא והוכיח זה מדברי התום' בפ' א"ע דף מ"ד : נ"ב אמת שכ"כ הש"ך בשם מהרא"י אבל ליתא כן במהרא"י שהבהגהות ש"ך סי ל"ט דלא הזכיר כלל מששים והרי ז"ל שם • צ"ע בתו' פ' א"ע ובפ' גה"נ דמשמע שם סובא דבשא"ם בדבר יבש אפילו מדאורייתא לא בטל ברוב ונ"ם אם נתערב כו' אי הוי ספיקא דאורייתא אי דרבנן מהרא"י ז"ל עכ"ל • ויעוין יש"ש חולין פ' גה"נ סימן מ"ד : (שם) וא"ש דברי הרב רמ"א דבסבא"ט בשסא לא בטל כו' • נ"ב ז"א למאי דפסקינן כשהפוסקים שחולקים על רש"י וסוברים דשעיטת קפילא אף בפחות סס' : (שם ס"ק ו') ולכן נראה דודאי לא עלה על דעת המרדכי כו' • נ"ב צ"ע דהא המרדכי מיירי בכלי שנתבשלה בה עתה היתר וכתב דלכך לא נעשה הכלי נבלה מצד בליעת האיסור כיון דיש לו תקנה בהגעלה וליכא • ואי כוונתו מחמת שסופו לצאת עתה בבישול לא היה לו להזכיר התקנה של הליבון דהא אין הבישול פולם הבליעה שצריכין להפליטה בליבון • גם פשטות לשון המרדכי מורה שלא נחכוון כלל למה שכתב כאן המחבר בכוונתו רק כדברי האחרונים : (שם ס"ק ו') ולא אמרינן דנשער במינו כאילו אינו במינו • נ"ב יעוין בת"ח כלל פ"ה ועל תירוץ המחבר קשת דהא אסרינן אף בנפל לתבשיל מתובל וכמו בסחמיץ וכסבואר בפ"ב דערלה משנה ס' • וברמב"ם פמ"ו סה' ס"א דין י"ז : (שם ס"ק ח') ונראה לפרש בפשיטות כגון שנתערב איסור ערלה כו' • נ"ב לא הבנתי סה לי אם כל השלשה חתיכות אסורים דלא שייך ביטול להתיר כולם כיון דליכא נגד שום חתיכות של איסור ב' חתיכות של היתר ע"כ אף כשהאיסורים באיסורים חלוקים לא משתרי ואין שם ביטול רק לענין חיוב סלקות כ"כ כשיש ב' חתיכות באיסורין סחולקים וחתיכה א' של היתר דאיכא בתערובות זה רוב איסור וכשבאים לבטל חתיכה של איסור ליכא נגדו באותו התערובות רוב חתיכות היתר :

סימן צט (ביאורים ום"ק א') והנה לקושיא הא' יש לומר דס"ל דהלחלוחית שבעצמות אין בהם בנ"ט כו' • נ"ב אכתי קשה להרמ"א לפי סה שפירשו הב"ח וסט"ז בסימן צ"א דהחרם בעצמו נ"נ ואוסר (ויעוין לעיל ס"ק ו') ולכך צריכים ס' נגד החרם אף בכלי חדש : (שם ס"ק ב') דטעם קלוש אית בהו כס"ש הכר"י • נ"ב צ"ע דאי הדין אין בבנ"ט אסור אכילת הניד עצמו הוא גזה"כ וכדברי הגסרא חולין דאמרינן עץ בעלמא הוא הרי דאין שם איסור על סעם קלוש יעוין בזה בפליתי :

סימן ק (ביאורים ס"ק ג') ולפע"ד לא קשה כלל דהא הביצה חשיב בריה אינו סטעם האפרוח שבתוכה 'רק סטעם שלמות הביצה • נ"ב הש"ך הוא שנחית לסברא זו . אבל דעת הב"י שביצה אינה בריה כ"א כשיש בה אפרוח דהוי בריה מצד האפרוח וכס"ש להדיא בב"י בסימן ק"י : (שם ס"ק ה') וז"ל התה"א דף ק"ד דוקא שאיסורה מחמת עצמה כגון נמלה או גיד • נ"ב בחידושיו לחולין דף ק' ובחי' ריטב"א בסס' סכות ליתא דברים אלו אמנם בר"ן לאלפסי פ' גה"ן בסוגיא גה"נ שנתבשל עם הנידין כתב בזה"ל אבל צפור סהורה כו' אע"פ שהיא בבריותה כיון שדבר אחר גרם לה לאסור לאו בריה היא יע"ש כל דבריו • ום"ם אין הכרע אם אינה אסורה מתחלת בריותה אי הוה בריי' מחמת שהאיסור מצד עצמה• והא דצריכין לחלק בין איסור מצד עצמה או לא ל"ל דלכאורה יש נבילות שאיסורן מתחלתן כגון נפל ובוצת אפרוח יעוין הפלפל בזה בתה"א ובפר"ח סימן פ"ב ס"ק כ"א ובסימן זה ס"ק ב' ובדברי הרשב"א בתשובה סימן מ"ו (שאינו מכוון לתדברים שכתב הפר"ח בשמו) ויש לי אריכות דברים בזה : (שם) כמ"ש הרשב"א בחירושיו לחולין דף ק' • נ"ב דברי הרשב"א שם אינה רק לענין חלב • ויעוין בחי' הרשב"א פ' גה"נ בד"ה אלא בוולדת וידוע דשרץ שמו אף בלי ריחוש ושורץ על הארץ אינו רק לתנא שאיסורים הוא מעת ששורץ על הארץ • ומלבד דברי הרמב"ם בסה"מ אין ראיה סהנמ' די"ל דהנמלה הנזכר הוא נמלה שאיסורו אף קודם שיצ"ו כי דברי הכו"ם

אינם אסורים רק במילבין המתחווים בפירות בעפושו דהיינו פירות תלושין שאסורין רק בעת שפירשו ובפירות מחוברין אף לדידן דבעינן ריחוש י"ל דהריחוש נא בשעת היצירה וכן מבואר בפליתי סימן פ"ד ס"ק ה' : (שם ס"ק ז') רק שחולקין אם יש כח בהטעם לאסור אחרים · נ"ב יעוין פסחים דף כ"ב :

סימן קא (ביאורים ס"ק ה') ולא ידעתי מאי קושיא · נ"ב יעוין בתה"א דף קי"ב ע"ב : (שם ס"ק ו') וראיתי לכתוב בכאן מה שמצאתי בספר נודע ביהודה סימן ל' בפשפיד"א המטולא בנבינה כו' · נ"ב ליתא בנב"י · ונראה מדבריו שם שלא היה נבינה בקרעפליך רק חמאה הבלועה והממולא היה דבר אחר לא נבינה דביש נבינה האוסרת בעצמותה מדין בב"ח אפשר שדנין בה דין החר"ל אף שהנבינה לבדה כשהיתה נפרדת מהקרעפליך לא היה ראוי להתבכבד· ונקל לחלק בזה בין היכא שנאסרה רק הקליפה והשאר מהתחיכה לא נאסר דלא דנין בקליפה דין החר"ל כדעת הרמ"א :

סימן קג (ביאורים ס"ק א') והא וראי ליתא דהא בכלאי הכרם נ"כ לקי שלא כדרך הנאתו : נ"ב ברמב"ם בפ' ט"ו דין ל' מפרש דבבב"ח וכלאי הכרם מותר נפל"פ : (שם) אבל כשנסרח גוף האיסור פקע שם איסור מכל וכל · נ"ב יעוין חולין דף ע"ח ע"ב כנון שעשאן ציקי קדרה : (שם) והניח חלוקה דנסרח · נ"ב אין מזה ראיה דהניח גם חלוקה אחרת שנזכר מקודם דהיינו שאכלו חם : (שם) והניח חלוקה דנסרח ולא כתב סתם · נ"ב ולענ"ד אף אם נאמר דנפל"פ ושלא כדה"נ הדא הוא מ"ם אין לאסור דבר המותר שקיבל טעם לפנים מבב"ח דמפע"ק לאסור תערובות אינו אלא בטעם מושבח · אבל בטעם לפנם לא אמרינן מכע"ק ופמילא בפל בתערובות ויעוין סוף סימן ק"ך . נ"ב ונם א"צ לשער נגד כל האיסור רק לפי המדומע : (שם ס"ק י"א) ושמא הלכה כמ"ד אין חנ"נ · נ"ב לפענ"ד לא דק דלשיטת הב"י אין פפק רק דלמא כדברי הסמ"ק דאין להחסיר מאחר שאין נוף האיסור בו · אבל הטם בעצמותן המה בודאי נבילה מצד שנאסרו מבב"ח · ומפילא מופרך כל מ"ש המחבר בדבר זה · ולפענ"ד נראה דפשוט דהתיכה לגבי הטים אף שבלעו מבב"ח אינו אלא מדרבנן דהא עצמות הטים אינה בב"ח ולכך לגבי תבשיל שנתבשלה אחר שעברה לילה לחיטום הטים יש לחקל מטעם פפ"קא דרבנן שטא נפגשו הטים בלילת הלילה · אבל כשעברה הלילה בין בישול בב"ח לחיטום הטים ולא אחר חיטום הטים דאין פפק רק דלמא נפגם טעם הבב"ח ופפק זה מקרי פפ"קא דאורייתא ואוסרי כל התבשיל תוך מעל"ע אחר בישול הבב"ח אף שעברה לילה כי סר"א לחומרא ואין חוקה להתיר רק מצד צירוף צדדי ספ"קא · אבל בחומטו מים ואח"כ עברה לילה דמתיר בבה"ג א"צ לוטר דהוי ס"ם כי די בפפ"ק אחד וכנ"ל :

סימן קד (ביאורים ס"ק א') כתב בשו"ת חכם צבי סי' פ"ו · נ"ב ז"ל הח"צ סימן פ"ו א"נ י"ל היינו דוקא בעושה מעשה שמחשיבו לאותו פחות מכזי שיעור · אבל בחתך פחות מכזית שאינו עושה מעשה שמניח בביתו ואינו מבעיו כיון שאינו עושה דבר שמראה בו שמחשיבו לא אמרינן ביה חיי לאיצטרופי עכ"ל ולפ"ז גם בתבלין שנתנו במקפה מהראוי לוטר דין ח"ש . וחילוק הראשון שכתב שם הח"צ הוא מדברי רש"י ז"ל בשבת דף ע"ד ע"א ד"ה מותר לאפות פחות משיעור ובהנהות אשר"י ר"פ המוציא יין . ובכר השיגו בזה בהגהות מל"ט פרק י"ח משבת ד"א · ותורף דברי המחבר המה מה שמשיג וכתב בזה"ל משא"כ בשאר תערובות וכו' הוי ח"ש ע"י תערובות דמותר ע"כ · לא הבנתי דאף לפ"ד מהרש"א הנ"ל וכדעת הרמב"ם פרק י"ד ממ"א ודעת הר"ש סס מבול יום פ"ב ס"נ דח"ש ע"י תערובות אסור אלא דליכא ביה אד"א אבל איסור דרבנן יש אפי' בכ"ש מטנו בתערובת היכא דליכא ס' וכן ביאר להדי' במנחת כהן בספר התערובות ח"א פרק ד' : (שם ס"ק ב') ואף דהרמ"א פפק דהחלב מותר כולו · נ"ב גם ע"ז העיר בפליתי : (שם ס"ק נ') ובעינן שאמרו בחולין דף י"א סכין איתרעי בהמה לא איתרעי · נ"ב לא דמי דהתם מיד דתלינן שלא נשחטה הבהמה בסכין בהיותו פנום ליכא שום ריעותא דטריפות אבל כאן עכ"פ איתרעי הבהמה שנטרפה · וכיון דכל הכשר החלב הוא מחמת חזקה שבא מכח רוב שהיה לבהמה שנחלבה מסנה והרי היא טריפה לפנינו כעת · ובשנחזיקה מזמן לזמן כשהיתה כבר טריפה גם חלבה כטוה א"ו דחזקה דמעיקרא עדיפא ואמרינן השתא הוא דאיתרע :

סימן קה (ביאורים ס"ק ב') ואי טעם נופיה מדרבנן לא בשבחת מב"ם לר"י מדאורייתא · נ"ב אישתמיטתי' דברי הרשב"א בסוגיא דזורע בשלה בד"ה אמר רבא ויעוין בתוס' ע"ז דף ס"ו ע"א ד"ה טכלל דרישא · ובתוס' יבמות דף פ"ב ע"א ד"ה ר' יהודה : (שם) א"ו דטעם נופיה ודאי מדאורייתא מקראי דהסמאין · נ"ב צ"ע דא"כ איך אפשר ללמוד מבב"ח דטעם כעיקר הא בב"ח לא שייך ביטול ברוב דהיתר בהיתר הוא ומשניהם נעשה איסור לא שייך ביטול ומה שמותר בס' הוא משום דבבה"ג לא שייך ביטול וכמ"ש התוס' בע"ז והרא"ש המובא בס"ז וש"ך יו"ד סימן רצ"ט · וא"כ אף אם לא הוי חידוש גבי בב"ח מצד היתר בכישה נ"כ א"א ללמוד מטנו מטע"ק · שוב מצאתי בספר ראש יוסף לחולין דף ק"ח שמפרש בזה הטעם אינה בב"ח ולכך לגבי תבשיל אחר בישול מבב"ח אינו אלא מדרבנן דהא עצמות הטים אינה בב"ח שם · אבל לא שת לבו שנשאר הקושיא על הסוגיא בפסחים ונזיר שלא דחו מללמוד מכע"ק מבב"ח רק משום דחידוש הוא · ולפי הנ"ל אף אי לא הוי חידוש בב"ח לא היה אפשר ללמוד מטנו מכע"ק : (שם ס"ק י') ולפי זה לכאורה תמוה מאי שנא מהא דתניא בתוספתא פ"ק דחולין דף ע"ב · נ"ב ז"ל דאותו משהו המתפשטת להלאה לא נרמה לתנשילה שתהא נבלה דאיסור שסופו לצאת אין עושה נבילה ואין על אותו משהו נגד הנשילה שם אוסרי דהא אין איסור בנשילה טמנה והכלל שאין הנאסר יכול לאסור אלא במקום שהאיסור יכול לילך וכן מבואר באו"ה ובשארי קדמונים בזה"ל שאין הנאסר יכול לאסור אלא במקום שהאוסרו יכול לילך האוסרו דוקא · משא"כ כשאין הולך האוסרו רק משהו אחרת : (שם ס"ק ט"ו) וס"ל למהר"ם כטו שכתב בגה"כ · נ"ב זה א"א לוטר בשיטת מהר"ם כדמוכח מהראיה שמביא מהר"ם מטיפת חלב שטותר בלא ניער וכמה והוא לשיטתו שסובר שגם חלב מיקרי שמן · שוב מצאתי שהעיר בזה הפמ"ג ס"ק ל' : (שם) ויכול להטעים כמה קדירות בזה אחר זה · נ"ב לא אבין דבריו דלפ"ד למה מועיל ס' בכל האיסורים ניטא דפולט וחוזר ופולט בתוך אותו תבשיל ומטעים הרבה פעמים וא"ו כאלו נפל מחדש ע"כ צ"ל דאין מציאות בסתם איסור (דלא עבידי למעמא כמו פלפלין) אף שנשאר גם בעצמותו בתוך התבשיל שיטעים יותר מס' ויעוין בר"ג פנה"נ שמבואר מדבריו שיעור ס' הוא שישר גדול וע"ד המיעוט באמת יכול להזדמן שיטעים ביותר מס' אבל לא חיישינן לזה טן הסתם ואם מזדמן כדברי המחבר שקפילא אוטר שיש טעם ויצ"ו עצמות האיסור כולו לפנינו מבורר שנשתנה זה משארי נ"מ וחז"ל השנו מדותיהם להצריך באיסור הנופל בכמה קדירות ס' כל קדירה כאלו כל האיסור נשאר רק באותו קדירה וקישי' הש"ך כאן באם נמלח כולו בס' נ' חתיכות ויש חתיכות מהם נ"מ זיתים דמם"נ לא הוי אפשר לכוית החלב לאסור במעמו רק א' מהחתיכות ומפילא יש רוב היתר ומלשון הש"ע שכתב אם בכ"א בפ"ע ס' מבואר דגם בכה"ג אסורים כל החתיכות :

סימן קו (ביאורים ס"ק א') וכסברת המרדכי · נ"ב ז"א דדברי המרדכי אינו רק לענין ביטול ברוב ולא לענין ביטול בס' · גם לפ"ד המחבר לפ"ד אפשר לפוחטו אסור ליכא איסור רק מצד המשתי שבתוכה שאינה מתבטלת וז"א כלל במשמעות · גם נוף הספרא הוא רחוקה לדעת כמובן ובפרט דדברי המרדכי אינו אלא היכא שההיתר עודנו אינו ניכר והכא גבי חתיכה לאחר פחיטה האיסור משהו הנשאר אינו ניכר וגוף החתיכה ניכרת היא :

סימן קז (ביאורים ס"ק א') לכן נראה דודאי יש לחלק בין ב' פסחים · נ"ב ל"ד לספרת הר"ן דגבי פסחים כל פסח הוי איסור להמניו על פסח אחר :

סימן קח (ביאורים ס"ק ה') דבאיכא ששים בטל הטעם ואין מרגישו בפיו · נ"ב צ"ע דיבש ביבש בם' טותר לאכול כל חתיכה בפ"ע והרי האיסור בפ"ע :

סימן קי (ביאורים ס"ק ג') כיון דהפפק הוא מאיזה טוכר נלקח אולינן בתר רוב המוכרין · נ"ב יעוין בס' הפלאה פ"ק דכתובות דף ס"ו ד"ה בגמרא מנ"ל · ויעוין בחידושי רשב"א חולין בד"ה מעשה דההוא מבחא שמסיים בסוף כל אות הדיבור בזה"ל ואע"ג דחדא מריפה הוא כיון דרוב חנויות שבמקולין מוכרין ממנה כלו ויע"ש וכן כתב בתה"ב ויעוין גם בחידו' ריטב"א : (שם ס"ק ו') ועד דבהדיא כתב רש"י בגיטין דף נ"ד גבי נטיעה של ערלה שנתערבה בנטיעות דמחובר לקרקע לא בטל דה"ל קבוע · נ"ב ליתא כן ברש"י וכזה"ל איתא דכ"ז שהוא במחובר חשובה ולא בטילה כו' וע"ש וכל דבר חשוב שאינו בטל הוא רק מדרבנן : (שם ס"ק ז') ולכאורה קשה דהא שנינו בזבחים · נ"ב יעוין שו"ת נאוני בתראי סימן ה' : (שם ס"ק ט') מש"ה בנאכל ודאי ליכא למיחש דיעורם ועושה במזיד · נ"ב כמו שחיישינן לאיערומי כ"כ יש לחוש שיפול לים או יאכיל לאינו יהודי: (שם ס"ק י"ב) אלמא דכל שאפשר לבוא לידי הקרבה לא עבדי' תקלה ברעי' דלא ליתי לידי תקלה · נ"ב ז"ל דאשאי התם שהפר עומר מאליו לתקרבה ביוה"כ ובודאי אתי לידי הקרבה ע"כ טריד לב דכהן להקרבתו וחיישינן לתקלה שיקרבהו קודם כן מבואר מתוך פרש"י שם משא"כ הכא דכ"ו שלא מת א' מהן אין לבו של כהן לתקרבתו ואין הבהמה בכלל עומדת להקרבה כי אם במיתת א' מהן ומי יודע אימת יטות א' מהן דדלמא ירבה שנים לוטן מרובה או שהבהמה שדעתו להקרבה היא תמות אם כן על כל פנים אינו יודע איזה בהמה תהיה להקרבה ויוכל להיות שיאריכו חיי הבהמה יותר מחיי כהן : (שם ס"ק י"ג) ותמיה לי דאם כן נכוס הכוסות דמיתר לוטוך שנים בתערובות · נ"ב אפשר לחלק דשאני לח בלח בצונן שעצמות חלקי ההיתר בכ"ם שהם הטה בטעמם לבד רק מצד שתוף תערובות האיסור הלח שהוא יחד עם חלק החיתר נרגש להאוכלים טעם האיסור ומפני זה נאמר התערובות משא"כ באפיית המצה שבחלק ההיתר יש טעם משהו שקלטה מן האיסור ולא נשאר בתשריבות אף חלק מה שהיה עליו שם היתר בעצמותו כי כל חלק נעשה איסור מפני משהו איסור שבתוכה · ומקום סיוע לדברי מדברי תהב"א בסוף דף צ"ז ע"ב ותחלת דף צ"ח יעו"ש · ונם בחידושיו לחולין דף ק"ח בד"ה קסבר אפשר · ויעוין לעיל סימן צ"ב בס"ז ס"ק פ"ז ס"ש בשם מהרש"ל פה שמחלק בדין חנ"נ בלח בלח בין צונן למבושל ויעוין מחלוקת הפ"ז ונקה"כ בדין תרי ושהו ובב"ח סי' צ"ח סוף סעיף ס"ו : (שם ס"ק י"ז) ונראה לישב דע"כ הרמב"ם דמצריך ג' תערובות כו' · נ"ב אין דבריו מחוורין והנכון לכאורה כמו שמתרץ במנ"י כלל מ"ג ס"ק נ' דלדעת המחבר ותרמ"א שאסור לאכול אף א' מן התערובות ב' א"א לאכול התערובות נ' בב"א שיש באכילה בו בודאי הא' שנתערב בהנשל הב' :

בית הספק (ביאורים) כנון בכל הלאוין דכתב רחמנא את זה לא תאכל כנון חזיר וחלב אסרינן כו' · נ"ב צ"ע לענין איסור לאו הבא מכלל עשה על הסמאים ונלפר פספק כל מפרסת וגו' אותם תאכלו · וכמבואר ברמב"ם פ"א מהמ"א ודאי מפרסת פרסה וגו' יאכל אבל לספק לא יאכל : (שם) אבל השתא דכתיב אשר יעבור יהיה קודש דרשינן אשר יעבור ודאי לא ספק · נ"ב לפ"ד קשה מה מקשה הגמרא דנילוף ממשקה ישראל הא ממשקה ישראל לא הוי מטעמינן ספק טריפה · יעוין בסמ' נרה דף כ"ח ע"א וע"ב ובתוס' שם : (שם ס"ק כ"ז) לכאורה קשה לפי מה שהסכימו כל הפוסקים דבספק אם היא עדיין אינה זב"וח כנון בספק אם השחיטה אינו מועיל · נ"ב לא דק בלשונו והמעיין יראה שדבריו תמוה דחוקה דאינה זבוחה אין לפרושי דכמו שלא היתה זבוחה בחייה כן עתה אינה זבוחה בספק ונשתנית מכפי שהיתה רק החזקת איסור דאינה זבוחה הוא שאומרין שאף שנשחטה עתה באיסורה הראשון שחוחזקה באיסור שאינה זבוחה היא וכן מורה לשון התום' ביצה כ"א ע"א ד"ה בחזקת ולשון הרשב"א ד"ם ומה שהקשו התוספות ביבמות רק לפי פירש"י שמפרש מטעם חזקת איסור אמ"ה אף דאיסורו אינו אלא בחיותה ום"ם אולינן בתר חזקה זו לחוש לאוסרה וה"ה בספק דרוסה אף כשהבהמה מתה אסתלק ופקע איסור הראשון דאמ"ה ואמאי אמרינן נבי יבמה אשה זו בחזקת היתר לשוק · נלכן הקשו התום' ביבמות להדי' כמבואר בדבריהם שם מדברי רב הונא דבהמה בחיי' כו' ער שיודע לך בטה נשחטה לההולכים בשיטת רש"י ז"ל דעתם כדעת הסוברים דליכא איסור דאינו זבוח דוזבחת לא נאמר לאיסור רק להיתר כמ"ש תום' שבועות כ"ד האוכל : (שם) וכן ביבמות ל"א דמקשו התום' בר"ה אשה זו דנימא נשחטה הותרה ומאי קושיא הא כל שיש בספק בנקיבת הווושט · נ"ב בחדושי הרשב"א שם מפורש בס' מריפה יש סברא להמריך מצד ריעותא ולמשמעות זו נתכוין בד"ם במה שמביא ראיה מתום' יבמות : (שם) ומזה אני אומר שצדקו דברי הלבוש לעיל סי' כ"ד נבי נשמטה הגרגרת · נ"ב צ"ע דבתום' ב"מ דף כ' ע"ב ד"ה איסורא מטונא מבואר דבספק שמא במקום נקב קא שחיט איכא חזקה לאיסורא יעו"ש · אמנם בתום' בכורות דף כ' ע"ב ד"ה חלב שכ' ד"ל"ק היכי אכלינן ע"כ יראה דליכא חזקה לסיוע ספק זה וכן משמע מדברי תום' חולין דף פ"ו ע"ב סד"ה סמוך מיעוטא וי"ל שהתום' לשיטתם שמפרשים בחזקת איסור היינו איסור דאינו זבוח וחזקה לא שייכא רק כשהספק בשעת השחיטה אם נשחטה שחיטה כשרה או לא אבל כ"ו שהבהמה חי לא שייך לוטר שם חזקה נגד ספק שמא יש נקב בווושט ולכא אלא רוב ומיעוט ודוחה הרוב את המיעוט ולא חזי לאיצטרופי עוד עם חזקה בשעת שחיטה ועדיף משליא · אבל אין לדחות מה שהבאתי ראיה מתום' ב"מ דשאני התם דהחשש דלמא במקום נקב קא שחיט הוי כספק אם נעשה מעשה שחיטה דהא במקום נקב לא נעשה מעשה שחיטה דכבר נקוב היה משא"כ אם אין חשש רק על נקב שלא במקום שחיטה ז"א דאם לזה נתכוון המחבר אין מקום לתירוצו גבי ס' דרוסה דלהוי ספק בשחיטה דלמא היה שחיטתו במקום הדריסה ולא היה שם מעשה שחיטה · ובאמת לדעתי אין סברא לחלק דעיקר סברת הרשב"א דדבר שצריך הכשר צריכים שנדע שנעשה המעשה ההכשר וא"כ כשיש ספק דילמא היה הנקב בווושט אף שהספק אינו אלא על נקב שלא במקום שחיטה כיון שיש נקב בווושט תו לא לא מהני ביה שחיטה ממילא אם נשחטה ויש ספק נקב מה לי אם הנקב במקום שחיטה או שלא במקום שחיטה דאין שם שחיטה רק בווושט שלה בולו בלי שום נקב :

ספר מחצית השקל

על הלכות מליחה

פירוש רחב ונחמד להשכיל כל דברי הש"ך החתומים. גם יפיץ אור על פני דברי המחבר והרמ"א והט"ז. ומגלה תעלומות כוונותיהם אשר היו סתומים וחתומים עד כה:

חברו הגאון רבינו **שמואל קעלין הלוי** זלה"ה אב"ד דק"ק באסקוויץ בן לאותו צדיק הגאון המובהק כמו"ה **נתנ"ע הלוי** בעהמ"ס מחצית השקל על שו"ע או"ח:

הלכות מליחה

סימן ס"ט ס"ק א' צריך כו' הבשר ויצא דמו כו' כנ"ל. תרי מעמי כו' כ"ל שהמליחה רחשובה לא מעלה ולא מוריד מהני כו'. וכן נמי נ"ל כו' כ"ל נבי דם כעין שנפל ע"ג בשר שעולה מגל החם שחשוב ללא ממרין נבי כו'. ולטעם שכ' הגמרי' בשם סמ"ק לא מהני הדחה ומליחה שניה: ס"ק ב' ואם כו' לא בקען כו' לא חתך נחך לשניים. ועד שצרה בכלי הוא לאו דוקא כו' כנ"ל. העתיק כו' אלא כשצורה לוחו קלח כו'. ר"ל ולא העתיק חיבת בכלי. ועפ"ז ס"ק ג': ס"ק ג' חתך כו' כמ"ש המרדכי כו' ועיין פ"ח סק"ד שכתב המרדכי לא כוון יפה. שכל עיקר לחייהו היה ממ"ש בפ"ק דחולין (דף ח' ע"ב. השוחט בסכין של עובד כוכבים. רב ממר קושף ורבב"ח ממר מדיח כו'. דכ"ע ביה"ג נוקן מאן דממר מדיח שפיר. מ"ד קושף אגב דוחקא דסכינא בלע) וכי היכי דבליע הדר מפליט זו היא לחייהו. וחמה מני עליו שהרי חיהו גופי' והחום' והרמ"ה כ' בפ"ק דחולין עלה להא לחייהי דלוקה דלביה"ג דכותח קלח מהני דוחקא דסכינא. אבל בעלמא דוחקא דסכינא לחוד חיהה מבליע כלום. ומינה שאין מפליט כלום. ולחייהו היא הפוכה כו'. ומיהו אפשר ליישב. עיקר הדין לאו מטעמי' אלא ה"ם מטוש דממר מיברק שריק ונופל במקום החיתוך. ולפ"ז אפי' לא חתך בסכין אלא ביד צריך לחזור ולהדיח כו' עכ"ל. מ"ל לחזור כו' לחמרין שם בלף הכ"ל מהר"י מ"כ הטבח צריך ג' סכינין. ר' שמחה בה ור' שחחך בה בשר ור' שחחך בה חלבים. ופריך וליחקן לי' חדא ולחחוך בה בשר והדר לחחוך בה חלבים כו'. חוספות ד"ה ולחקן כו' ועל הסכין שחחב בה לא צריך שיחחוב ויבוז והדר יחחוך. דסכין ששחחבין בה רגילין לשחרה אלא החקלקל כו' עכ"ל. והר"ן דחה פירוש זה דמ"מ קשה יחחוב ויבוז יחחוך דהא בלא"ה כל חימת שבא לשחוב צריך לבדוק הסכין חם הוא פגום. וכשילחה פגום ישחיזנה לבלחי היות בה פגימה. ע"כ פי' הר"ן דטעמא הוא משום דם בעין שעל הסכין ואע"ג הא נוקן בנוקן ובהדחה סגי. מ"ל דילמא משחלי להדיח. ומ"ל הא דרבו להדיחו. מ"ל דמייחי דחללוהו בי מבחא שאין צריך שוב להדיחו יותר ומ"ש ל"ל שיחחוב והדר יחמוך שכאי הדם בעין של השחיפה שעל הסכין יחקנח בשבר ע"כ. וקשה שהרי כשחוחך מ"ש השבר לפילו הדיחו הטבח מאחר שחחך בתך לבשים צריך לחזור ולהדיחו ומ"ש מה בכך שיחקנח הדם בשבר מאחר שצריך להדיחו. מ"ו דס"ל להר"ן דאם חתך מא"ש לבשים כו' (מא"ש יחמהו מאד לחוכן כשפיו ממנו השבר המחוון כו'): ס"ק ד' או כו' כמולח בשמ"ח כו' ופפ"ה שכי שלמעלה מן הטלפים כמ"ש שם בס"ק ג' ולא מסריכן להו כו': ס"ק ה' רק כו' מועטת לא שבי כו' דלהי לפי הטעם שהדחה משום דם בעין שעליו שבי בהדחה מועטת לבחחלה יש להחמיר כדעת הר"ן שהטעם כדי שיצרכך השבר דבעי' הדחה גמורה כו'. שבי ליה בדיעבד כו' דבדיעבד שמכי' על הפוסקים שפי' הטעם שהדחה משום דם בעין שע"ג: ס"ק ו' מותר כו' בכלי מיסור כו'. ועפה ע"י כשום במבושל יכנס המיסור שבכלי לחוך השבר. ויחסר ואז הוי כ"ע לפנס כו' ועפ"ח סס"ק י"ח בב' כ"ל ואחי העלימי בר"ם ק"ס לחיסור כו' ולא כהב"ך ע"ם עכ"ל וכ"כ המג"א סימן חמ"ז ס"ק מ"ז לחיסור להכשיר היל בסוף מע"ל ונפ"ל לא הוי עד לחחר מעל"ע ממש שהפליטה שלטוף מעל"ע בחוך השבר היל מוחבחח ומוסרח ומ"ש חין חסור השבר שמלח והודח כהוגן שצרה מעל"ע דאל"כ הפנימה בלה מחילה קודם הכליעה ומוחר: ס"ק י"א דין כו' שיעור מליחה חחר שהשבר כו'. ועפ"ח ס"ק י"ב שאם נשההה זמן מה דפוי' קודם החחלת הקריצה חע"פ שלא יבשה חחר שהשבר כשיעור מליחה כיון שנשההה שיעור מליחה בשפשר רחשון ואני חע"פ שנקרש בשניים מצרפו לשיעור מליחה לפי שאין כח הקריצה לבטל קלח דם שנפלט קודם לכן עכ"ל: ס"ק י"ב אם כו' עד לעניו הלכה כו' הוח מסיים דברי הב"י: ס"ק י"ג ואפילו כו' אלא כמ"ש הרב מיהו במקום הפ"מ יש להמיר דלא קאי אמחוך לי' לחוד דהיינו לא שהה שיעור מליחה אלא גם אי שהה כמלא שיעור מליחה נ"ב כ' להחיר במקום הפ"מ וכ"כ הפ"ז בס"ק ט':

ס"ק י"ד פוחר כו' דמשמע דכאן שמלא כו'. אבל בם' מ"י חולק עליו שאין שום משמעות וגם הסברת נוטה שצריך לחזור ולהדיחו וכי אי יוצא לב"ע לעשה כדי שיחרכך דלמא מהני מליחה רחשונה שהיתה אחר שהדחה מועטת. או ס' מהני הדחה ומליחה שניה. ולעשה משום דם בעין שא"צ להדחה ומליחה שניה מ"מ לא יזיק. וא"כ טוב לעשות לכ"ע עכתו"ד. אם הדיחו תחלה ואח"כ מחכו לחלקים להב"י מועיל הדחה כל דהו דממ"נ כדי שיחרכך הא הודח תחילה כל צרכו וחרכך ובשביל שנחחו חח"כ והוי דם בעין בזה בהדחה מועטת שבי כמ"ש ס"ק י"ח: ס"ק י"ז במלח כו'. מיהו בדיעבד כ"ל חפילו יש לו מלח אחר וזה לא נחבאר בדברי הכל: ס"ק י"ח רק כו'. ומ"ה חסור למלות בו חלא צריך להדיחו ועפ"ח ס"ק י"ח וי"ט שאם מוצח במלח בקצח שנדבקת בשבר ובריכה שפיפה גדולה להשבירה מעל פניו ולא שבי' ליה כהדחת שאר בשר אחר מליחה עכתו"ד. ועפ"ז ס"ק י"ב: ס"ק כ' ויש כו' קלי שמי כו'. דלא חימת דקלי רק אסיפת חמלח מצד אחד שכ' ג"כ המחבר בדיעבד ועי"ש כ' הרב ויש חוסרים אפילו בדיעבד אבל אם נשאר מקום מבלי מלח גם הרב מודה שמותר בדיעבד ע"כ כ' קלי שמי כו' דמומחא יהיה הוא כו' ומותר בדיעבד כו' שאין מדקדקים גם אם נשאר מקום מבלי מלח אבל אם לא נמלח מלא מצד אי' וכן עופות אפילו מלחו מב"י מלא מלוי רק בחוץ או בפנים אפילו בדיעבד אסורים ועפ"ז ס"ק י"ג שכ' ח"ל ועופות צריך למלחן גם מבפנים וה"ה כל דבר חלוב. וע"כ יש ליזהר לפחות הקנוקנות של ריאה קודם המליחה עכ"ד. וכ' גם מ"י כלל ע"ו ס"ק מ"ה ולפי טעמו מה דקי"ל דאסור דיעבד אם נמלח מצד אחד. מ"כ ה"ה בריאה. ולא ידעתי החיך חוקק על הריב"ם (ותפסו המחבר בסס"י ע"ב וגם"ך גם לפסק הלכה) שכ' טעם המחבר לפחות קנוקנות בריאה משום דנרחה כמו דם בעין בקנוקנות אבל בדיעבד ולמי שמותר. והחיך חוקק עליו בלי רחי' כלל ועוד דהא קי"ל בלב אפי לא קרעו קודם מליחה קורעו לחחר מליחה ומותר אף לחיכא חלב בחוכו ולא נמלח בשניים. מ"ו דוקא בעוף וכ"ג צריך לפחות כדי ליעול חמנה שכבד וכני מעייה ע"כ צריך למלות גם מבפנים. מצא"כ בלב וריאה אף לחיכא חלב בחוכו כיון שאינו קרוע הוי כחחיכה עבה שג"כ לחחכה לשניים ואפשר לדחוק ולומר דגם הש"ז לא קאמר רק לכחחילה יש להזהר מטעם זה אבל מ"מ בדברי הריב"ם מבאר טעם אחר וכמ"ש עכתו"ד: ס"ק ב"א ורוקא כו' הא לאסור כו'. המובן הפשוט בדברי הרב דקאי לחחזיר וה"ק הא דמותר בדיעבד לצורך אם בבר נחבשל רך כו' אלא אם הוא חוך י"ב אעפ"כ כו' אלא אפשר ע"י ללעוך דשיינו כמקום הפ"מ כ' רחיה בסימן ע' ס"ל שפשוט ניר עד יום שלם. ומ"כ גם לאחר יב"ם יחזור וימלח לד הסיני חוך מעל"ע. ודוחק לחלק דהכא לא מקרי הפ"מ כיון דיש היתר בלאו הכי כ' הב"ך דמ"ם הרב ודוקא כו' קלי לחקל כלומר הא לאסור בדיעבד אלא במקום הפשר מרובה אבל אם לא נחבשל עדיין שיחזור וימלח לד הסיני שיינו דוקא חוך יב"ם. אבל לאחר י"ב שעות אין לו חקנה במליחה אלא בלויה ולפ"ז כהב"ך: ס"ק ב"ד אא"ר כו' צריך להדיחו כו' לחזור ולמלחו כו'. ולא ממרינן שנשההו נקבי הפליטה ולא מהני המליחה

סעיף

שהיה בדעתו לנתנו ולמכרו בלי הדחה ע"י קליפה . וכן אחר שמלחו דשהה כמלחו ס"ת לומר שהיה בדעתו לנתנו ולמכרו בלי הדחה אחרונה ע"י קליפה דא"כ לא היה לריך למלחו תחלה כדינו שהרי גלי לא בעי מליחה והיה יכול לנתנו מיד שמ"ל שהיה בדעתו בשעת מליחה לקדירה ואח"כ נמלך לנתנו בלי הדחה אחרונה ע"י קליפה דמלחא דלא שכיחא הוא כה"ג ואין זה להקפות על הר"ן דלוקמי מתני' לקדירה ובכה"ג ומ"ל הא אפשר להרן כמ"ש הפלחי שהדחה אחרונה ע"י מ"ש דגם בזה אין להקפות על הר"ן דלוקמי מתני' לקדירה ואתרי גווני שהדחה דהחה אחרונה כמים גמרים והדחה אחרונה ע"י מ"ש דעדיפא לי' לאוקמי מתני' בחד גווני ולגלי וא"כ הוכחת רמ"א עולה יפה לאסור להדיח קודם מליחה כמי פירות ודו"ק ועפ"ז ס"ק י"ז שכ' ויש מי שכתב לחדן (על הקושי' דהא הוכשר בהדחה קמייתא) דהוסס"ל דלא היה לריך להדחה רחשובה דס"ל טעם הדחה רחשובה משום דס"ש הכשר . ולחן אין דס שהרי לא הוכשר והכל יפלה פיהו דוודאי אין שום דס מכשיר אלא דס שחיפה אבל כשאוכל בשר יוצא דס האברים ולריך הדחה אחלה עכת"ד והכי מוכח בס"ש דף ל"ג דקאמר על מאני' הכ"ל טעמא דלא יצא מהן דס הא יצא מהן נאכלי' בידים מסולאות ואמאי ידים שניות הן ואין שני עושה שליחי בחולין . וממאי דבחולין עסקינן כו' דלאו קדשים כו' כי יצא מהן דס מכשיר והח"ל חייא כו' מיון לדס קדשים שאינו מכשיר ואפי קושיית רבי דדס קדשים הינו מכשיר מכל מקום כיון דיצא מהס לריך להדחה רחשובה והוכשרו בה . אלא ודאי דלא כהיב מהכיס אלא כדחיית הט"ז : ס"ק ל"א בי כו' . בסעיף כ' וע"ש בס"ק פ' : (ס"ק ל"ב) דאין כו' דלקמן ס"ק פ' יתבאר כו' בל"ג : ס"ק ל"ג ואין כו' כשאינו מלוכלך כו' . והטעם שאין מליחה לכלים להפליט כמ"ש בס"ך ס"ק פ"ג : ס"ק לד כדי כו' ועשה ובילה כו' . דהיינתא לדידן דס"ל חב"ג גם בשאר איסורים אבל הא גם הטור כ' ס' כדי המלח שבו וס"ל לקמן כו' : (ס"ק ל"ה) וכל כו' וגם הטור כ' כו' . ומיי

כיוצא בו הם"ך : ס"ק ב"ח ומותר כו' בפ"ע כו' דנהי דבטל ברוב ולא גזרינן שמא יבשלם יחד ויהן טעם מ"מ תסור לעשות כן לבשלם יחד דמז התוסר יהן טעם מלא נריך לבטל כ"א בפ"ע ותלי' בכל חד לחיסורא ברובא הוי והיתר הוא . כמיבאר עלי' כו' ות"ל הא מין מבטלין חיסור לכתחלה י"ל דלא מקרי מבטל חיסור כיון שמותר לבשל כ"א בפ"ע : תו ליתן כו' ותלי' חיסורא בזה שהשליך תו נתנו לעובד כוכבים : מלא חומרת הגאונים כו' ואין להקשות עמ"ם הרב וכן הדין כו' והא הבשר שנתבשל בלא מליחה מדינא אסור דכ"ל הלא כ' הם"ך בס"ק ל"ז וח"ם הרב וכן כו' לא קאי אלא אנתן טעם כלל ות"ל להשליך ס' לתתבשל אבל נריך ס' לחתבשל כה"ג אלא נריך ס' אפי' נתן טעם כלל ות"ל להשליך ס' תו ליתנו לעובד כוכבים וח"ם : ס"ק נ"ט ואפילו כו' מחמת דס כו' והדס חיטו דחוי' להתבשל עכ"ל ועי' במ"ם בסימן ע' ס"ק ל"ו : ס"ק ע"ח ע"ש כו' כדי לחלוט כו' הוא דעת הרב וס"ל שהמלח חיטו מוציא חלא הדם שעל שעת הבשר והסמוך לו ומ"ה נריך ליתנו תחר המליחה במיס רותחי כדי לחלוט ולעלות הדם שבאחר בתוכו אלא יצא תח"כ בבישול וח"ל לא ימלחנו כלל ויחלטנו מיד ברותחין דחייסינן שמא קודם שתרגיש הבשר בחוס המיס תפליט מן הקרוב לשעה ולהכי כו' ודעת הרב כו' : ס"ק ע"ט ונתבלא כו' שהמלח נתמחה כו' . אבל בלא"ה ודאי ליכא למיחש שהדם שהמלח מחייבם מין בו כח לבטל בלא"ה ומ"ה הוצרך לבלוע בשר ומ"ה הוצרך לשהות בשר כי הדם שהמלח מפליט

כ"ל נהי דליכא משום מיסור דם כו' : ס"ק י"ז היינו מליבא דכ"ע כ"ל צלא לדעת הים מי שמוסר לבד כי כ"כ הרב דעלה קאי מליבא דכ"ע : ס"ק י"ט וסובר כו' מפילו הדחה כו' כ"ל תף שכ' המחבר בכשיכה מלוחה והעריפה תפלה מוחרת בהדחה בלא קליפה הרי דעכ"פ בעי הדחה . היינו (בלא) לסברת הרמשוחה דמחיר מפילו בנוגעין זב"ז בלא קליפה ומש"ה מלריך עכ"פ הדחה מבל לדעת המוסרת בנוגעין זב"ז ואינו מחיר מלא בסמוך כו' ולהי לפילו הדחה כו' : ס"ק כ"ג וע"ל כו' דדוקא בריחת הלור ים מילוק דממחת הלור לוחו שהוא גובר לת מבצו לו מצן לוחו ממחת מליחה אין כח בלוחו שהוא חפל לבטל לת המליחה כי כן הוא דרך המליחה שמיחה יכולה להחבטל כ"ת ע"י הדחה : ס"ק כ"ד י"א כו' דסימן ס"ע כו' . ודעת הסברת רמשוחה כהים מי שמוסר שם דגיר לאחר שיעור מליחתו רוחת הוא ומזיב דם והסברת שני ס"ל כדעת רש"י והרמ"ם דמוהל בעלמת הוא ולפי שהכריע שם המחבר לחלק בין לכתחלה ודיעבד גם כאן כ"ה צלא שהרב שם הגיה לאסור אפי' דיעבד כ"ק וכאן לא הגיה כלום לפי שהולך לשיטתו שכ' בח"מ דאפילו למאי דמחמירי' כו' מ"מ הכי שרי משום דמצריך שריק : ס"ק כ"ו או כו' ונראה כו' . כ"ל משם על מלא והודה שהוסיפו הח"ה והר"ן וממילא גם דברי הטור לריך לפרש כן לף צלא כ"כ להדי' והי"מ מחיירים לפי' כה ג : ס"ק כ"ז וי"מ דם של עלמו כו' . לבל מודה בבשר שממלח ופלטו כל דמו שאסור לייש בי' דם של עלמו לומר מיידי דפליט כו' : ס"ק ב"ט לבתהלה כו' וכן מ"ש הרב כו' קודם שנפל' כו' שאל"כ היה מבליע הדם בעין שעליו לחוכו ואינו יולא שוב כו' דאין כח בחיכות כו' וה"ה דלדידהו אם לא ממלחה החיכה עשמה בלא הדחה אלא שהחוכו לבשר שממלח אחין כח בחיכות אלא שעל החיכות החמרות אלא להחבלע הדם שנפל מהם לחוכו אבל לא להבליע הדם בעין שעליו לחוכו ומש"ה כ' הש"ך והיינו צלא כ' הפוסקים כו' : ס"ק ל' ואפילו כו' וגם משמע כו' מודים כו' משעם מלוח כרותח ולא בעי שיהה כיפה אלא אם רולה להסכו משעם כבוש כמבואר אבל משום מליח כרותח נאסר מיד וכיון דאחן משערי' במליחה בם' נאסר כולו מיד : בש"ך מ"ו משמע כו' כ"ל דכיון דמיד כו' . בשלמת בשר שנפל לגיר שהגיר נפלט בשר מן הבשר וחוב אין רוחח כ"ב ואינו מוסר הבשר אלא אם שהה בו בדי שיעור כביסה אבל הבא מיד שנפלט מן הבשר אלא שהה שיעור מליחתו נופל עליו ס"ב כו' : מחמת המליחה כו' לחפוקי בשר שנפל לגיר אלא הוי מליחה רק גיר שאינו רוחח כמו מליחה בעי שיעור כביסה כו' : ס"ק ל"א שבבר כו' דאה טעמא כו' שהרי נסחמין נקבי הפליטות גיר ע"י ההדחה : ס"ק ל"ב ואם נגע כו' גם מהרש"ל כו' שמביא בש"ק ל"ד דס"ל אלא אמרי' מיידי דפליט גיר אלא בנגע בו' : ס"ק ל"ג אך כו' וזה דעת המחבר כו' כ"ל בשטיף ה' : ס"ק ל"ד דאמרינן כו' כשידיחנו כו' כ"ל אפילו הדיחו קודם שנפל לגיר צריך לחזור ולהדיחו פעים קודם שימלחנו : ס"ק ל"ה יש כו' לבע"ב כו' אף מהרש"ל מודה וכמו שיתבאר בש"ק מ"ח : ס"ק ל"ו אם כו' לשאר מילי כו' כ"ל שמבליע ומפליט לשם : כ"ם ק"ה וע"ל סי' כו' כ"ל ומרמז הרב שם בזה לטעון בשר שנפל לגיר פי' כאן בשעי נכבש בשעור שלא הוי בכוש כדי שיכיות כמבואל ממש שלא יפא מחי"ב ע"י מליחה : בכלי ממוקב כו' ים לגיר מקום לחוב דאינו בעין שהרי סובר להים מוסכים אם שהה שיעור מליחה ונפל לגיר שהניח הרב הוא דעת מהרש"ל כמ"ש בש"ק שאח"ז דאינו אסור אלא בשיעור שיכיות כמ"ש מ"י וא"כ אלא שהה שיעור שלא יפא מח"כ ע"י מליחה : בכלי ממוקב כו' מדיתין מוחו מאר המליחה ובהכי מיירי הרב בהג"ה : ונפל לגיר שמודה מהרש"ל להחיר ע"כ אפילו בשיעור שיכיות מחיר ובאמת ליתא לדברי מהרש"ל מ"ש דבשהה שיעור מליחה ונפל לגיר אינו אוסר אלא בשיעור שיכיות והסכים עמו המ"י מהרש"ל דבלא שהה שיעור מליחה ונפל לגיר אפי' בשיעור שיכיות מותר ע"י הדחה ומליחה שנית אח"כ ככבש בחוכו יום שלם חוק הט"ז בם ק י"ד דנם בכבוש כדי שיכיות הוא כמבואל שמ"ם ולא מהני מליחה אח"כ והניה בדברי הרב ע"ש : ס"ק ל"ז אך כו' ונ"ל דס"ל כו' כ"ל מ"ם מבשר שממלח ע"ב בשר שכבר נמלח שאם לא כלה זמן פליטת גירו עדיין מוחר למאי דמחמירי' כו' גיר לא בלע דם ומ"ם נפל לגיר שאסור אע"פ שלא כלה זמן פליטת גירו עדיין ע"ב ונ"ל דס"ל כו' . דם לאחביני זה ל"א כו' וה"ה גיר דפליט גיר דידי' יפליט גיר דאחביני אמי ל"א לסברת מהרש"ל כו' דלמאי דעת מהרש"ל עיקר כ"ל בשאי הדברים הא' דלא גימא גיר דפליט גיר לא בלע גיר והב' דלא גימא ג"כ מיידי דפליט גיר דידי' יפליט גיר אי דם לאחביני ומש"ה שלא לצורך הספד גדול אפי' ע"י הדחה ומליחה שנית אסור אבל הב מבל לצורך הספד גדול מוקמה מדינא דמאי דמאי מיידי דפליט גיר לא בלע ומהני הדחה ומליחה שנית ואף דבי מוקמת מדינא דמאי מיידי דפליט גיר לא בלע ולא בעי הדחה ומליחה שנית לענין דליבעי הדחה ומליחה שנית לא מקרי שלא לצורך הספד גדול וחומשין דלמא דעת מהרש"ל עיקר כו' : דעת הרב כו' ובהכי מיירי שב' בח"ח מיהו כל"ל עמ"ש בש"ק ל"ט : ס"ק כ"ח דהייבו כו' שא"ז כו' כל הא כ' הרב לעיל בסמוך בשלמת בשר ע"ב בשר שבבר שלמת שאם לא כלה זמן פליטת גירו ואינו נאסר אלא בשיעור שיכיות מייבי נמי לצורך הספד גדול ולא מהיר אלא אם יש לו שהות ליום ועז"ב כו' לאחר יב"ם כו' שגם לעיל לא כ' הרב להחיר רק במקום הפ"מ מ"ב הבא דבעי ליצרף מיידי דיפליט גיר דידי' כו' מה דלא ס"ל להמהרש"ל אפילו במקום הפ"מ מסור : ס"ק ל"ט ע"ש כו' ומעשה מלוח כרותח נאסר נקבי כו' . ולא מהני לפ"ז זמן ההדחה ומליחה שניה וכדלעיל בס"ק ל"ב : קודם שנפל כו' כ"ל כדין בשר אחר מליחה ובש"ז ס"ק ט"ז ה' כ' אחזר הרב כאן ממ"ם בח"ח שם שע"י ההדחה נהמעו נקבי הפליטה וכאן לא ס"ל הך סברת הש"י דהודחו נסחמו נקבי הפליטה ע"ם והחבו ל"ל סימן מ' כחב כיון דלא מלינו בפוסקים לחשוים הך סברת הש"י דהודחו נסחמו נקבי הפליטה כי מ"ם הש"ך ס"ק כ"ו והש"ז ס"ק ט"ז שזה דעת הר"ן בשם הר"ב יוצה ליחא ול"ל הר"ן ים ליחבר שלא להניח בשר אחר הפל אצל בשר מלוח בעוד מלא עליו מע"ם שדעתו למלוח החפל לאחר כן לפי שהחפל כיון שלינו מרוח לפלוט דם בולע מה שפלט הפלוט כו' אבל החיר כו' מאחר שדמה בחוכו כשם שהמלח מפליט דם של גופה כך הוא מפליט שבלע הם ממקום אחר ומ"מ מפילו לשברת זו כל שעלמה ויולא מידי דמו והודה אין מניחין אותו אצל בשר אחר בעוד שעלמו עליו ופולט דם לפי שזה בולע דם פליטה האחר ושוב אין לה תקנה במליחה עכ"ל ונקט והודה משום שאם לא הודה כיון דעדיין פולט גיר אינו בולע (כמ"ש הש"ך בס"ק הכ"ל) אבל מכיון שהודה אינו פולט גיר ובולע ועשעמ מאי אין לו תקנה במליחה אח"כ או משום שע"י ההדחה נסחמו נקבי הפליטה ושוב לא יפחח בשביל היה שבו ע"י המליחה אח"כ כן דעת הש"ך (מע"ד) אבל אין זה מוכרח כי י"ל דדעת הר"ן שאסור בהודה לאו משום שנסחמו נקבי הפליטה אלא כיון שבשר פלט דמו ואין רק גיר אינו מועיל או מליחה לה להפליט דם הבלוע דס"ל כדעת מהרש"ל בס"ק ל"ז דלא אמרין מיידי דפליט גיר דידי' יפלוט דם הבלוע אבל לפמ"ש רמ"א דלעולם הפסד גדול אמרי' מיידי דפליט גיר דידי' כו' מ"ל שאפילו הודח מוחר ע"י מליחה שאח"כ כי מאחר שלפ"ז בדברי הפוסקים רשאוים לא הוחזק כלל סברת הש"ל אין לנו להמניף כזאת ומש"ה מסיק דהמיקל לא הפסיד והסכים עמו המ"י סקי"ד ובפ"ח ס"ק כ"ב ע"ש : ס"ק כ"ז : ובן כו' פי' כו' בש"מ כו' וגם ים לגיר מקום לשוב אבל אין כו' ל"ל במה שנפל אפילו הבשר בש"מ וכמו שיתבאר לף קודם שיעור כו' לא חליא בגיר כו' ל"ל במה שנפל לגיר זה בלא"ה כיון שהוא תוך שיעור מליחתו ומוחר בש"מ מאסור כמ"ש בסימן ס"ע בס"ק ע"ה : אחון לגיר כו' ומשום שהדם שבחוכו פירש ממקום למקום : בגרגרת כו' שהוא בש"מ רק שהניח הבשר ע"ג עשם שבחוך הגרגרת שהדם שב דרך העלמים כמ"ש בסימן ס"ע סע"ז ויש לו דין כ"מ ולמ"ש מלא כו' בשולי הגרגרת כו' דהטעם במולח בשר בש"מ שאפילו מה שחון לגיר מאסור משום שהדם פירש ממקום למקום כל"ל מאחר שהמקום דחוק לצאת אבל כאן שהדם ים לו מקום לזוב כי המליבה מינה מוצעת בשולי הגרגרת ואין הדם פירש ממקום למקום אין מה שחון לגיר מאסור רק מה שבחוך הגיר כיון דבשר הגיר כו'

מחצית השקל

שהוא רוחח יותר מאסור מה שבגיר : ס"ק מ"ב מיהו כו' כיון שהודח כו' . כ"ל מיבא משום שיתבבך הבשר וינא דמו ע"י מליחה שהרי בשר הודח ונתבבך בדם שנפל לגיר רק משום גיר שעליו פשיעא דמהני הדחה מועטת וכמ"ש בסימן ס"ע בס"ק ה' שיעור הדחה כדלעיל סימן ס"ע ס"ג בהג"ה : ס"ק מ"ו מיהו כו' לאעפ"י כו' . להרא"ם בכשא"מ אינו אוסר אלא שבתוך הגיר מא"כ שהה בחוכו כשיעור שיכיות ומדמי ליה לבשר שנפל לגיר דאינו אוסר אלא בשיעור מליחה ומ"מ בשלמת בשר שנפל לגיר מיד ונהני דהכא' לאסור בשר שנמלח בכשא"מ מיד קודם שנפל לגיר מי יימר כו' דגיר זה רוחח הוא כ"ל ומעשה מלוח כרותח נאסר מיד ולכך אנן דמשערי' כל מליחה בם' נהגי' לאסור מיד בו' מ"כ מוכח מדברים כו' מדאוסר מיד כ"ק מעשה מליח ה"ה כרותח ממילא אסור לדידן בם' : ס"ק מ"ז דינה כו' דלאוי להסתפק כו' וכ' בפ"ת שבקבלה בידו מחכמים מופלגים ואין זה הספק רק בקרקע שמינה מרופפת או ברצפת שניה לבד רצפת לבניה שקורין ציגע"ל ודאי ס"ת שמ"מ מקרי דהרי הוא כשאר כ"מ הנשפרים שמ"מ יש"מ : ולא מהני מליחה כו' כמ"ש בסימן ס"פ ס"ק ע"ה : ואפ"ה החיר כו' ויחבאר הטעם בסוף הס"ק : מפילו בכלי מוקב כו' כ"ל ואין להסתפק אם הקרקע מקרי כ"מ או כשא"מ כיון שבבל ענין שאסור : מעשה בלא בלע כו' משום שעדיין פולט גיר . ואי הוי כב"מ ממרי' מיידי דפליט גיר לא בלע והוא מ"ם הנהה ס"ד ואגב דאוקמא כו' ועז"ב הא מתבאר כו' בלע מיהא מ"מ ממרי' מיידי דפליט גיר לא בלע ועז"ב כל שכן שאסור : מיהו לף כו' מוכז מדלעיל שב' דמייבי בבשר שלא שהה עליו שיעור מליחה ואפ"ה מחיר מה שלמעלה מן הגיר ועז"ב מיהו לף מפילו להרב כו' כמ"ם בסס"ק ע"ה : ס"ק מ"ח דינא כו' מיידי כו' כמו בנפל בשר שלא נמלח לאוך הגיר בבשא"מ דמהני לה מליחה מא"ב מיידי דיפלוט כו' ואין כח גיר לפרום מהקום למקום ה"ל המלח שעל החיכות המחבות בבשא"מ אין בו כח לפרום הדם בהוך החיכה ממקום למקום כיון שלא נמלחה היא עלמה ומהני לה מליחה מא"כ משום מיידי דיפלוט וכ"מ בח"ח כו' : ס"ק מ"ט דציר כו' בשאר ספיקות כו' . כ"ל דאזלי' בהו לחומרא : ס"ק נ' מפילו כו' מרוצין מהגיר כו' . ומעשה זה מחיר בהשוחת מ"ב בבשר שנפל לחוך הגיר שעל הקרקע"י צריך לשרותו נגד חני שעה ואח"כ כשמוציאו מן הכלי שבתה בו ונותנו על הלף שמולח הבשר כ"ז בר"ם ס"ע בהג"ה ומ"כ כשמוציאו מיעתפו המים קודם שימלחנו שלא יחם המלח כו' כמבואר כ"ז בר"ם ס"ע בהג"ה ומ"כ המים שנעשו מחחלה קודם מליחה על הקרקע ודאי מרוצין הן מן הגיר שנחף אח"כ כשמולחו ולא חשוב עוד רוחח לאסור הבשר ומש"ה מוחר ע"י הדחה ומליחה אם הוא בשר שלא שהה שיעור מליחה קודם שנפל להגיר ואם שהה שיעור מליחה קודם שנפל לגיר אפי' בהדחה לחוד :

סימן ע"א

ס"ק א' הראש כו' וחוקך הרחם לבניס כו' כדי להיות מולח גם המוח מולחו יפה כו' והמוח בחוכו כו' וכדי לעשות מלוה מה"מ יעקוב כו' : ס"ק ב' והוכר כו' מכ"ם כו' . עפ"ח סק"ב שכ' ואעפ"י שאם לא חחך הרחם לבניס לכתחלה יכול למלחו כך הרי שאלת המליחה מפליט כל דם שבחוכו ומ"ם כשחחכו ומלחו מבפנים לריך למלחו גם את השער ולדעת הג"ה בסימן ס"ע ס"ד לף דיעבד אסור אם לא מלח את השער היינו אפשר כשחוכו הקנאת דרבנן עלי' רמי' שחקנו למלוח החיכה מכל מדין ולא סלוג רבנן ולפיכך אם עבר ולא מלחה מכל מדין נאסר על שעבר ע"ד הכמים שהרי לא הלריכו לחחוך מחיכה עבה לבניס קודם מליחה כמ"ש הש"ך בסימן ס"ע ס"ק י"ד שכתב ס"ק ג' הטלפים כו' לף שמלחו כו' . כ"ל גם הטלפים : דרך הטלפים כו' לפי שעשות הטלפים מדוקי' מאוד עד שאין הדם יכול לפלוט דרך הטלפים לחוץ : וימאר אם כו' ומש"ה נפלט לחוץ : שמא פי' כו' ול"ל מהרבה שאר עשות גרועים מטלפים דגם בהם המקום דחוק לדם מלינא ופוסם ממקום למקום מ"ו הטעם פשוט כו' : ס"ק ד' ועל כו' לף לישבד כו' . ובחוך כו' אבל הבשר שחוץ לטלפים מוחר מפילו עומדים על הטלפים וכמש"ב אם בס"ק י"ג : ס"ק ו' ועל כו' דלבהחלה כו' ואם מלחו בדיעבד ולא הסיר המלח קודם המליחה רק שהמלח ס"ו מפילו לא בטלו עדיין מוחר ואם בטלו שרי מפילו בלא מחיכה ס"ו אם ניקר העשן נגד הקרום והניח הקנה למעלה כמ"ם המחבר : ס"ק ח' ושאר וכו' אפ"ה מוחר כו' . מעשה שנפל לגיר ואם לאו ספק ספיקא הוא דשמא לא נפל לגיר ואפי' נפל שמא נמלח קודם שנפל לגיר ואפי' נמלח שמא נמלח כשיעור ואפי' לא נמלח שמא הדיחו קודם שנפל לגיר ואפי' הדיחו שמא לא הדיח כשיעור ואפי' הדיחו כשיעור שמא לא הדיח בכל הדחה שלריך ואפי' הדיח בכל הדחה שלריך שמא לא הדיח בכל מקום שלריך ואפי' הדיח בכל מקום שלריך שמא לא הדיח בכל הבשר ואפי' הדיח בכל הבשר

ס"ק ו' ואפילו כו' ע"ש קנח כו' . משום שמין זה קונני כ"כ כי דרך הרב כן בכמה מקומות כיון שמין בדברי המחבר הכרע לא כ' בלשון י"ח לכן דקדק הש"ך בלשונו וכ' ע"ש קנח כו' דהמחבר כ' כו' כ"ל דע"כ מסור שב' חלב קאי דומי' דהיתר שב' תחלה ועד"כ עד שיהא בו ס' מעמע דשם יש בו ס' כו' : ס"ק ח' ויקלוף כו' ונמסר כ"ק כו' . כמבואר בסוף הג"ה וכל היכי שנמסר כ"ק אין מבטלין בם"מ תפילו נתבשל תח"כ לא שני' ביעול בם' ובעי גם קליפה : דתפילו נמלח כו'. דהא ע"כ בנמלח מיירי דאי לא נמלח הלב רק הבשר שעם הלב לחוד ח"כ כשנתבשל ויש ס' נגד הלב תמלי לריך לקלוף סביב הלב ג"כ שנמלח הלב עם הבשר ומיד בשעת מליחה נמסר כ"ל ומסתמא מ"ם ותפילו בדתיכת ס' כוותו דומי' דמחבר ס' כנגד הלב : ס"ק ט' לאסור כו' והדין דהנהת כו' ומולק עליו ליתא דגם הג"ה ש"ד מוסר בין מליחה ובין בצלייה : שתשתא כמ"ש בם"ק מ' . בכדי שפילה ק כו' דמדיעת בדבר כחוש אין מליחה מוסרת רק כ"ק ולפי כ"ע חלת מעשה שת"ת בקיחים ושערי' בין בצלי בין במליחה בם' מ"כ כי היכי שנמלח הלב עם הבשר אף שהשם לדברי הגהות ש"ד מוקמי לה לדיעת דמליחה מוסרת רק כדי קליפה ה"ג בצלי מוקמי לה לדיעת שת"ת הבשר שנמלח עם הלב רק כ"ע : ס"ק י' להקל כו' דלהחלה קו' תפילו על סתך שיקלוף הבשר תח"כ כיון דעכ"פ צריך קליפה גם בדיעבד חייבי' לומת מפלתי : ס"ק י"א וטוב כו' לכ"ע כו' . כ"ל גם דעת הש"ד שתוסר שתר בשר שנמלח עם הלב תו יוקחין תם קולף סביב הלב והיינו לדעת הפוסקים כו': ותיינו דבוק הש"ך. רק שנוגע בו צריך קליפה סביב דגם בהכי צריך עשה הל"ע לנתת לכ"ע : ולהצריך קליפה כו' כ"ל תפי' בתיינו דבוק בו: מונח תוך כו' שתיינו דבוק בו : תשבי דם לב בעין כו' ותוסרת כל הבשר עד ס' לחוי להחמיר תפילו בתיינו דבוק להצריך קליפה דהא תפילו בכבוד כו' כ"ל תפילו לתסרת דתמדי לב לכבד מ"מ הלת תפילו בכבוד כו' : ס"ק י"ב ואין כו' וכמ"ש כו' . בם"ק ג' לכיון שע"י מליחה ולפי' מתייבים הדם תוך חלבו לת תשבו תו רק דם פליפה רק שים להחמיר לקולף קצת סביב הלב כמו שתתבאר כו' נמי תמליחה כו' ומש"ה הקשה שדברי הרב סותרים זת"ז שהרי כ' כאן ותין תילוק בין בשר שעם כו' ותפילו תם תפרשו בדתיכת ס' נגד הלב מ"מ סותר למ"ש לעיל בדתיכת ס' נגד הלב עשתו תסור ותיקן דכאן מיירי לפי הש"ס ומ"ש לעיל ותפילו דתיכת ס' הלב עשתו תסור היינו כו' היינו רק מצד תומרת בעלמא ותין צורך לכל זה כי לעיל ותפילו בדתיכת ס' כו' קאי תסמוך לי' לביאור תכל במליחה כ' כאן שתין תילוק בין בשר שעם הלב תו הלב עשתו תפילו בדתיכת ס' הכא תוכר רק שיקלוף קצת סביב הלב : ס"ק ט"ו אין רגונו לומר כו' ש"מ תפילו הוא דבוק דעוף כו' . דלא תמרי תכ"ג כו' וגם ל"ל להמחבר תיסור דבוק והיינו בו בסוף הש"ך שכ' ועוד דלא נתסרה התתיכה כו'. ומוכר תפילו כו' מלתא בתפי נפשיה היא וכ"ל תפילו תין בתתיכה הדבוקה ס' כו' תבל הש"ך סק"ז כ' וז"ל וכ"ל ועוד דגם בלא העור עליו יש להקל שהרי גם בהרגגולת תמרו כן ושם העור דבר תועט ממילא הש"ך בעור חוץ שהופשט עכ"ל וכ' גם' עבודת הגרשוני סי' כ"ט שהש"ך קאי לדסמוך ליה עש"ם תחלה והיינו להיכא שיש עוד תיזה לד לקולא כגון שיש ס' בקדירה כנגד הלב רק שתו תפערי' ס' בעוף עשתו משום שהלב דבוק בו שהוא עשתו הומרת בכה"ג יש להקל גם בלא עור עליו תבל תדברי פ"ח ס"ק י"ד נלתה שתתיר בכל עין שכ' ע"ד תסרש"ל וז"ל ותין דבריו נרתין בלא התוזת תומרת ע"ש וכ' הש"ז גם ק הל"ל בתשו' ר"י מינץ סי' ס"ו תקיל יותר להתיר העוף גם כשהיה בלא כנפי' דתפ"ה תקרי עוף שלם והסכים עשתו הש"ז היכא שיש עוד תיזה לד לקולא תהיינו שתע תפערי' ס' בכל התתיכה היכי שיש תיסור דבוק שהוא עשתו תומרת ע"ש וכ' הש"ל ודתי כשהעוף לפניו בעין שיכול לשער תם יש בו ס' כנגד הלב בלא"ה יפערנו כי לא תמרו תז"ל רק תם העוף שלם תין שפק שלא יהא בו ס' כנגד לבו תבל תם תיינו שלם תין הכלל שבודאי תין בו ס' כנגד הלב כי תפשר בר' רבעי העוף יהיה ס' כנגד הלב רק שתם הוא בעין שתין יכול לשער יש להתמיר לעשתו לתסור תבל לתתרים י"ל כמ"ש הפ"ז להתיר בתם יש עוד תיזה לד לקולא תבל הפלתי בסק"ג תתיר בדיעבד תם הוא בעין שתיינו יכול לשער (דהיינו שתין העוף שלם לפניו כגון שנתבד תו נתכל תימנו) שהרי תלו היה לפניו היה תפשר לשער למרתית העין תם יש בו ס' תו לא ות"ל בשתין לפניו ה"ל כשפך לדלקמן סימן ע"ת ומקילינן להקל דהוי ס' וע"ת היכי דוקא בשפך תיסור בהיתר תין בתינו ונודע שהיה רובו בהיתר הדין כן דה"ל ס"ד ולקולא תבל לא בשפך תין בשפ"מ דשעם בעיקר דתוכייתא והכא דם בשבר הוי תבשפ"מ הא העלה תבו' לתומת שמואל בתלח בדבנן תף בש"מ תלינן להקל בשפך ודם שבשלו ומלחו דרבנן ע"כ יש להקל עכ"ת :

כתב בם' מ"י כלל כ"ז ס"ק י"ז שמעתי מ"ו תמי זקני הגאון המפורסם מו"ה שמשון ז"ל שמוזות שלוין בתגני' שקליפה תוך הרוטב ומקלת לחון ושכח הלב בחוכו שהי' מפקפק לתסור בזה משום שים לחום לדעת רש"י שהובא בסי' ל"ב לעניין תתיכה שמקלתה חון לרוטב וכו' וה"ה הכא בחוזות שתין מלפרשין כל העוף לבטל לגמ' שתין להחמיר בזה תדא דהא מבואר בש"ך סימן ל"ב ס"ק ד' וי"ב שדעת כל התמרוטים כו' כדעת ר"י שם שקליפה תוך הרוטב משעשע בכולו ועוד דתף שם תנו רוטים להחמיר ולחום לדעת רש"י מ"מ גם רש"י שפסק דתפילו מקלתה תוך הרוטב תיינו משעשע היינו לשתר התתיכות שבקדירה תבל לחוקה תתיכה גם רש"י תודה דמשעשע בכל התתיכ' כו' וכמבואר ב"כ בש"ז סימן ל"ב ס"ק כ' כו' (ש"כ ה"ה משעשע בכל החוזות ומלרפה כולה לבטל הלב שם) ומ"מ יש להצריך נטילה במקום דביקות הלב כו' עכ"ל ע"ש : ס"ק י"ז וליבא כו' ותין דבריו מוכרתים כו' והיינו משום דחזיל לשיטתו בש"ק שתת"ז שעשה לתסור דבוק משום שתוקה תתיכה ממהרת לבלוע בתסור בחלה וש"ל דזה דוקא בתיסור דבוק בחולדתו תבל לא בנעמצ דרך ביטול בתתיכה שת תוקה תתיכה תיכה ממהרת לבלוע יותר משאר תתיכות שבקדירה תבל לפי מ"ש העור בסימן זה השעשע לתיסור דבוק דיש לחום שת תוקה תתיכה נשאר לבדה ברוטב ונשארה ותוסרת התתרות (פי' שת תוקה תתיכה שהתיסור דבוק בה שאר לבדה ברוטב ושאר התתיכות היו תון לרוטב וש"כ תין מצטרפות שאר התתיכות שבתון לבטל התיסור ובשוקה תתיכה שהתיסור דבוק בה לבד לא היה בה כדי לבטל ונשארה תף שניער וכיסה תש"כ משעשע תל"ג ותוסרות התתרות תפילו כי תיכת ס' נגד כל התתיכה תפ"ה התתיכה תסורה תטעם לשאר בשר (שהרי טעם זה בוודאי שתין לחלק בין תיסור דבוק שתולדתו תו דרך ביטול נצטרך בתתיכה גם בכה"ג שייך ה"ע שכ' העור וכ"ז כו' כ"ל בין תם העוף שלם תו לא : ס"ק י"ט ואין כו' במיס ובשלה כו' שדבוק בה כו' כ"ל תתר שהלב דבוק בשלה בעי בשלה עשתה ס' נגד הלב ולא תלרפי' המיס עכ"פ תוכח דלא כשעש"ז שתם שהלב דבוק בשלה עשתה ס' נגד הלב ולא תלרפי' המיס עכ"פ תוכח דלא כשעש"ז שתם גם בבהמה תיתא להתי כללא דוודאי יש בו ס' נגד הלב למה הולרכו לנקף המיס תו לבשר תם יש ס' נגד הלב והכי היה להם לסמוך על הכלל שנסרו תז"ל ת"ו שתין כלל זה תסור בידיעו רק בעוף ולא בבהמה :

סימן ע"ג

אירא בם' כ"ה דף ק"י תמר ליה תבי לגב שפרא כי סלקא להתם בעי מיעייהו בבדא תה תתון בי' ופירש רש"י דבעי' זו קאי תפילו תתר מליחה תי שרי לבשלו עם שתר בשר תשום דיש בו רבוי דם ושמא תין כח במלח להפליט כל הדם וכשהוח מבשלו תוזל ופולט ול"ת פי' דלתתר מליחה בשיעת דתחשבת בלוי ומותרת לבשלה עם בשר רק הבעיא בגמרא קאי תקודם מליחה תם מותרת לבשלה עם בשר כיון דכולה דם והתוקה התיכה ובעיין לת תפשיטת ותזלינן לתומרא למר כדתית לי' ולמר כדתית לי' ודעת המחבר כרש"י (כמ"ש בם"ק ב') ומ"ש המחבר תלת קורטו שתי וערב ומיהו' תחוכו למטה וגולהו ותח"כ יכול לבשלה הוח ע"פ תה דתי' בתום' התם רבה בר' הונת תיקלע לבי רבה בר רב נחמן תשכח ההוח כבדא דבליע דמי ת"ל תמי עבדיתו הכי ת"ל תלת היכי ניעביד תמר להו קרטורו שתי וערב ותחוכו לתחת וכחכו התוספות והרת"ם הת דקתמר קרטורו שתי וערב ותיתוכו לתחת לבשלו בקדירה תחר גליו' לפירש"י תו תחר תליתה לפר"ת קתמר וכיון דתמתינן כדעת רש"י תש"ה קתמר תלת קרטו כו'למטה וגולהו ותח"כ כו' : **ס"ק א' לפיכך** כו' לבשלו ע"י כו' . כ"ל תפי' לבשלו בלת בשר וע"י קדירה ש"ו ומליחה לר"ת תפילו עם בשר תוחר ותפילו למאי דתתתינן כרש"י ת"ת הלת הבשר תוחר לסברת ת' תשום שפולטת ותינה בולעת ותינו תסור רק הכלי והוח רוצה לתסור הכלי תפ"ה תסור דת"ג דהבשר תינה בולעת ת"ת בשלה תין לסתוך ע"ז ותין לבשלה : **ס"ק ג'** ואם כו' תבל לכתחלה תין כו' ובס"ק שתח"ז בשתל תשם המרה תתיר תפילו לכתחלה תבל הפר"ח בסימן ק"ד והמ"י בכלל הל"ל ס"ק י"ב תתיירים גם בתקובות הסכין הרבה פעמים תפילו לכתחלה גם תם רוצה לבשלו תח"כ שהרי כ' הרב וכן בשיעל המרה וזה תפילו לכתחלה וכמ"ש הש"ך עשתו ת"כ בוודאי שוויש הס עכת"ד : **ס"ק ז' בלא כו'** פשיטת כו' ל"ל משום דהמחבר תייבי בצלי' שכ' ושולהו ותח"כ כו' תקב"ג גם הרב בתר הכי בלת צלי' ותח"ל תפילו בלת מליחה: דזה תינו כו' ל"ל דלת ה"ל לכתוב בלת צלי' לדייק תזה תבל ת"ת תתלח תלת לכתוב בהדיא והיינו תם נתלח הכבד : **ס"ק ח'** וכן כו' דבליקה נתסר כו' . משום שתבשלה הרבה ושוב תינה תרודה ופלים ושולטת : וכ' בת"ח כו' תבל הקערה כו' ותייבי בלת עיכה לתוכו רותח דכ"ע תבל תם נודע שעיכו לתוכו רותח דכלי תסתון פשיטא דתוסר הקערה כ"ק לכ"ע כתבואר בגמ' תדמיקר לי' בלע כ"ק וכ"ם לפי"ד תכ"ל בש' כ"ם סימן ע' דכתב שתף לתחר העיכוי דיינו ככ"ר כ"כ המ"י ס"ק ג' : **ס"ק ט'** תפילו כו' תסדרי' עובדת ותסוכה תשום דבכה"ג גם ר"ת תודה דתסור כו': שרי בדיעבד כו' תף ת"ת בקיתין בין שתוק לתבוש תבל תם"ה תכיר שתם שפולטת ותינה שום שם בשבלה לבדה בקדירה תבל תם בתבשלה בקדירה עם בשר ותינה בת ביעול ס' כו' תמתוניתא כו' דתע"ג דתיירי דעבודה לפתום דם לת בלעה ה"ד דם לת בלעה תבל תמוניתא דתיסורא בולע : **ששהתה** ג"י בלת שרי' ולת תהני לי' לעיי' לבשלו תח"כ תבל לתכול תותה שרי כדין בשר שלת נשרה תוך ג"י שתהתר לעיל בסימן ס"ט סי"ב ג"ע סימן קכ"ת לכ"ע שם שנדול ס' היה מסתפק בנכבש הכבד בתים תע"ש תי נתסרה תו לת כיון דשם לת שייך למגזר תטו שלוק ולת תניתו דכבוש יהת בשלוק דהרי תמרו כבוש ה"ה כתבואל והשיב לו דכך תמרו על כבוש תע"ש תבל בנכבש תע"ש תפילו רק תעשר תשער תשעט ממילא הה"נ בשור שור תעשה בו ה"ה בתבואל תבל תפילו תכבוש יהת בשלוק דהרי תמרו כבוש ה"ה בתבושת בתר עשק ובס' מ"י סק"ב תבל הפ"ת ובס' תעיל לדקה התירו הכבד תשום שתין טעו לתסור גם כבוש בתיס תעש"ל ותפילו לדעת התוסרים הל"ל כ' בס' מ"י דה"ד בכבוש כל תע"ל בתוטן תיס עשתן הגאון המפורסם תו"ה שטשון תיעיב תבשר תבש תו"ת תבל תס עיכה תתנו תוך תעל"ע ושפך עליו תהתיס תחריס הביא בשם תו"ת תגאון המפורסם תו"ה שטשון הלכה לתעשה שהתיר בכה"ג כל שלת שהה בתוטן תיס תע"ל בלי הפסק כלל (וכן הדין בכשר שנתבשל בתיס תעל"ע בסימן ס"ט) : **ס"ק י'** ובדיעבד כו' לתסור כו' בכבד שנתבשל לבדו בקדירה תפילו דיעבד תשום שתין טעו בקיתין בין שלוק לתבושל ולדידהו ה"ג לתסר תפילו בדיעבד תטעם שתין טעו בקיתין בחליפה : עם בשר תותר כו' דהא כיון שכשר בחלטה שוב תין דם יוצא תתנו שיתסור הכשר : הכבד כשנתבשל כו' תפי' לבד תשום דלת סתכי' לתעשת דפולטת ותינה בולעת ה"ה הכת כו' לת שרינן תת"ה ותינה בולעת ת"ת בשלה קאי גם תריסת בחליפה והת ליתא דלת קאי תעשה זה שפולטת זת"ז רק תסיפא כשנתבשל כו' ותקן לת סתכי' להתיר תה"ת כל"ל תבל בחליפה דשוב תינו יוצא ותותר ות"ת בדיעבד גם לדידן תפשר שהדין כן והק"ל :

ולבן אסרי' כו' ר"ל כתו התם שתסרון ידיעתו גרתה לנו לתסור תף דיעבד ה"ג תה"ת כו': שקשה לפ"ז כו' דבל"ז שהיה תעשה היתר בכבד שנתלתה תשום שפולטת ותינה בולעת תבל גם תחר בתליפה יוצא ממנה דם ותת"ה תקן לת"ל תתי תעשה תסרי' תפילו דיעבד תבל בכשר לעיל ס"ם תעשה ההיתר בדיעבד שתחרי שנתלע שוב תין יוצא דם תבל לפי הל"ל דגם בכבד תחר שנתלע שוב תין יוצא דם תלת תתסרון ידיעתנו גרתה לנו ליתשר תפילו דיעבד ת"כ קשה ת"ת בכשר לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד ותבושל לבדו תסור ה"ה תחלטה תעיכה ותכבושה : **ס"ק י"א** יקרעינו כו' שכשתפושות כו' ל"ל שנתבשל לבדו בכבד כו' : **ס"ק י"ב** ובדיעבד כו' ותשום דכבכ"פ כו' דהת תעשה כבכ"פ תותר תפילו לכתחלה כדתתר רבת בפסחים דף ע"ד (ויבתאר לקתן בסימן ע"ז) הת תוליית שרי תשום דכבכ"פ : וכשתסירין הכשר כו' כל"ל : ושרי בש"ם כו' והוא תפרש טעם תחר על תה שתותר בדיעבד תשום דכבכ"פ . וגם ת"ת והכשר כו' והוא טעם על תה שתסור לכתחלה כבדא עלוי' בשרא שהוא נגד התום' שדתו זה ד"ת בשרא עלוי' בשרא נמי לתסר תה"ט כו' : **ס"ק י"ג** ובשפודין כו' ונתפך כו' והוי כבדא עלוי' בשרא וכ' בם' ת"ת כלל כ"ת דין י"ב . וכ' בתורת תסש וז"ל ונרתה לי השפודין שעושין תחוצין בגלגל ותתגלגל תעיתן ע"י תקלות הדין בהתי בשר שלת נמלח תתם שתסרון ידיעתו גרתה לנו ליתשר תפילו דיעבד ת"כ קשה ת"ת בשר שלת נמלח תתם לבשל בקדירה תבל תם יוצא תתנו דם ת"ת בתוכר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק ב'** תשתא כו' ת"ל לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק ג'** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק ד'** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק ה'** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק ו'** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק ז'** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק ח'** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק ט'** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק י'** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק י"א** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק י"ב** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק י"ג** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק י"ד** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק ט"ו** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק ט"ז** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק י"ז** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק י"ח** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק י"ט** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק כ'** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק כ"א** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק כ"ב** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק כ"ג** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק כ"ד** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק כ"ה** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק כ"ו** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק כ"ז** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק כ"ח** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק כ"ט** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק ל'** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק ל"א** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק ל"ב** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק ל"ג** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק ל"ד** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק ל"ה** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק ל"ו** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק ל"ז** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק ל"ח** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק ל"ט** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק מ'** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק מ"א** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק מ"ב** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק מ"ג** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק מ"ד** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק מ"ה** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק מ"ו** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק מ"ז** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק מ"ח** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק מ"ט** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת תתין נוהגין כן שתפילו תם הכבד תותר ותה"ת כו' : **ס"ק נ'** ותירון זה כו' ות"ת ג"כ בזה ת"ת הת"ת ולפת"ת לעיל ס"ם ס"ז דתותר בדיעבד כו' . ותירון זה כ

דבוקה מבל נמצא בתוך הביצול לזה כ' כלומר כו' : ס"ק כ' וי"א כו' ואפילו מינו כו' דלכי עדיף ממליחה:ס"ק כ"א גבי לב שאם לא קלפה קודם בישול צריך לקלוף תמ"כ:ס"ק כ"ב ואם כו' דבכל גווני כו' אפילו אין בעוף לבד ס' רק בלילוף שאר דברים שבקדירה : ל"ת תנ"ב כו' וגם לא ס"ל ליסור דבוק כמבואר בסימן ע"ב ס"ק ס"ו : וכ' שם מ"י בלב כ"ה ס"ק מ' וז"ל ובגמרא שאם יש תחיבות בשר בשר בתוך העוף שאינו גדל מלב של אותו עוף לחמרי' דיש בעוף בוודאי ס' נגדו כמו בלב בסימן ע"ב מב"ל : ס"ק ב"ג מיהו כו' דבוקה בעוף כו' וה"ב מאחת מאלתה שבבד עם העוף : לתין בבבד נאסר כו' אפילו בדליבת ס' משום שפולטת ואינה בולעת ואף לא קי"ל הבי עב"פ אין להחמיר לאסור בבבד גם בדאיבת ס' : כמ"ש שאינה נאסר כו' משום שפולטת ואינה בולעת דומי' דלב כו' וה"ב מדברת בין בלב ובין בבבד התיר ה"ב ירוחם ונהי בלב קי"ל לאסור משום לפעמים הדם מחייבם בתוך חללו ואינו יוצא לחוץ כמ"ש בסימן ע"ב ס"ק ז' מ"מ בבבד דליבת אפי סברת גם אחן ס"ל בב"י להתיר בדאיבת ס' דהא מסתבר להתיר כמ"ש הרב בח אלא דבישל דעתו נגד דבריו ולפי הנ"ל גם הב"י מחיר : לשונו כו' ואין זה הלשון שב' הרי"ו בשוף החות אלא הלשון שב' בתחלת החות דומי' דלב ושם מדברים מתבאר להיפך כנ"ל : דהא ס"ל כו' . כמ"ש בתחלת החות :

דבצלי שאני כו' כ"ל בשלמת בקדירה שיש מקום לדם הבבד להתפשט בבל חלל הקדירה ודאי אינו מוכ ומתבלע בבבד כי מיידי דטרוד לפלוט לא בלע מבל בלי שאין לדם מקום להתפשט אלא בשום התחיו וה"ב אין רשאי כו' ב"ל דהא מ"ש בשוף החות בלי לא"ל כוותי' כמ"ש בס"י ולענין בשול הלא מתאר בתחלת החות שם דלפילו בדליבת ס' הבבד מותרת שאינו בולע לפי שפולט תמיד ומהי דלא קי"ל הבי בדליבת ס' מ"מ בדליבת ס' לפאר לב"ע אין הבבד מסורה וכמ"ש בח"ח שם לולי דברי הר"י ולפי בל"ל אין הוכחה מדברי הר"י נגד דבריו וע' במ"י סק"ו וז"ל אבן מצחתי דברי זה ממ"ש שהעתיק הרב בתן במהרי"ל בדיני דם ובבד ואין שפק שטעות נפל בספרים לפי שהי' כ' מהרי"ל ובעה המעתיק וב' מהרי"ו שהוא ר"ת של כ"י בתובאר בפוסקים ושוב העתיקו וב' מיב ע"ו תוא מ"ח כי שם מבואר היכי בבד לב' יהוחס כי לא לחבס בטל הרב דבריו אם לא הי' מדקדק היטב בדברי החולק בו לבן אין לזוז מדברי הרב בתן בו' עב"ל והסבים עמו הפלאי : ס"ק ב"ד ובמצא בו' מדב' ודבוק בו לב בו' מדאוכך בו' דאי מיירי בדבוק בו בבר השמיענו לאסור דבוק בסימן ע"ו ס"ג וכתובו הב"ה עצמו בתחלת דבריו בתחיבה עצמו ס' בגד התאסור ס"ו דמיירי לפילו בו' : שלא הזכירו בו' ולפי הב"ל עיקר הבבותא דבעי ס' בלא המולי' ולמה לא הזבירו זה התו"ס והת"ח : בפסביר"ת בו' הבי שמצרפי' הפסביר"ת לבד התחיבה שאסור דבוק בה שהוא עצמה בב"ל לבפל התיסור ופסביר"ת דומה בו' : ואגב זה נקט בו' ומ"ה ס"ם שלא הזבירו הרב בת"ח ותו"ה דבעי ס' בלא המולי' שאיסור דבוק בבר בו' בם פעמים ולא הוצרבו פה להשימענו :

סימן ע"ד

ס"ק ב' שלא בו' בלומר בו' ב"ל שלא התמר הבוונה דוקא שלא לבשלו עם שאר בשר אבל בפ"ע מותרים מפה"ב שר"ל שלא לבשל בקדירה אפילו בפ"ע . ועיין בע"ז סימן כ' בהג"ה ס"ד מעשה בו' עד סוף הסי"ק מס"ם :

סימן ע"ה

ס"ק א' בגון בו' ועוד דם"ל בסי' ו"ן דקורקבן בו' ב"ל : שהוזבר בס"ם בו' דף ו"ן דת"ר שימי בר חייא מקיפים בבני מעייה (פי' ג"י שם שנקב מחייה שם לא נוקבין נקב אלא ומדמין זה לזה) וב' לעיל בסימן ו"ן ואין מדמין שלא בפתח ובדקין אבל לא בלב ומחול וקורקבן הרי שאין קורקבן בבלל הקפת בני מעייה שהוזבר בס"ם וה"ב קורקבן אינו בבלל בני מעייה שהוזבר בס"ם שאין מחזיקין בהם דם בדתמרינן בו' בנדרים דף ל"ד בשב"ג בני מעייה מוכליהן לאו בר אינם שאין קורקבן רחוי' להתבבד בהם לא אבלי לי' אנשי והרי תמרו שהם בני מעייה ולא הוזבר קורקבן ומ"ל להטור וב"י להוביח על קורקבן דלא הוי תחיבה הרחוי' להתבבד ג"ו דקורקבן הוי בבלל בני מעייה וה"ב הבא הוי בבלל בני מעייה שלא להתבבד בם"ו דומה בו' : ובזה יתורץ מה שהוצרבו התו"ה והת"ח בשם הרא"ש ותו"ם דבאחי בשר בשר בחלב אסור מן התורה אפילו בדיעבד אפילו בבבד בלא בישול ואפילו בבבד שאינו פולט בלל ואפילו בבבד שאינו פולט בלל ואפילו בבבד שאינו פולט בלל

סימן ז דיני חלב ודם מליחה וכבוש

אות א אשה שמלחה לבעלה בשר לבשר ולא הזכירה בשעת מליחה אם נמלח הבשר ובשלו הבעל בלי מליחה ושוב נזכר שלא כחבה לו שנמלח אין לומר דמסתמא מלחה כיון דמקח ולא עלה בדיעה כמיח להודיעו שלא נמלח שכובשת שבעלה ימלחנו קודם בישול ואפילו ובשר ונתן בשר עליו בידו המקח להחיר הבשר ושם בתוך דבריו כתב בפשיטות דדם שבשלו הוא שלא מדרבנן (פרישה מ"א סי' י"ח):

הד"ט גם הרב להרעא דרבנן חות קע"ב ס"ל דאיסורו מדרבנן וב"פ ג"כ הפר"ח כ"ם ס"ע • ועיי"כ להרב מחזיק ברכה שם ובענין זוכר חות ד' סי' ה' וע"ל סי' י"ח חות כ"ח ועיין להרב שבות יעקב ח"ב סי' כ"ם דדחה סברת הרב פ"ח המזכר:

ב בשר שמחך דק דק וחח"כ נודע שהיתה שם תחיכה קטנה מבשר שלא נמלח ואין בשר הבשר ס' אגד חותה תחיכה יהביגן להמי ביבשר דין יבש ביבש ושם הביח דאין דוחקה דסכינא מועיל שלא כחוש דביח הבחיכה אבל בעוף גמור סני בהדחה (כרם שלמה סי' י"ב ו"ג):

ג בשר שנמלח ושהה כדי בישור מליחה והדיחוהו וחזרו ומלחוהו בחחיכות חחרות שלא נמלחו ושהוהו כבישור מליחה והדיחוהו הכל מוחר כדיעבד ע"י מליחה ג' להחיכה רחשונה ואם נחבשל קודם מליחה ג' בבשר חחר צריך ס' נגד כל החחיכה (מעיל שמואל סי' ח'):

הד"ט ועי"ל חות י"ב ועיין להרב משחח בנימין סי' ל"ג בדין בשר שהודח חוך שיעור מליחתו שים לו הקנה במליחה שנית שלא כמ"ש החורת חטחת כלל ו' סי' ה':

ד בשר שהשה ג"י בלי מליחה שנמלח בחחיכות חחרות שלא נשההו ובחבשלו כולם אין להחיר חותו בשר ולא כמ"ד דחד בחרי בטיל ולא מהני ס"ו הלוי סי' ע"ו וי"ט שם סי' י"ח:

הד"ט ועי"כ להרב בעי חיי סי' קי"ב דגם הוא מסר חותה חחיכה חפי' בבלי לכחחלה לחות לסברת רס"ו סי' ל ב ובדיעבד יש לכמוך חמחירין והחחיכות חחרות חותרות ועיין בכה"ג שלו הגב"י סי' ס"ע ועי"כ לו שם סי' קי"ד והמשכים ועיין להרב בית יהודה בחשובה פרגיל סי' ס"ג שהניח חילוקי דיעות בדין בשר שהשה ג"י בלי מליחה ובחבשל בלי מליחה חו גליה חו נמלח בשר חחר חו לבדו בכלי שהיו מנוקב • ועי"כ להרב מהל יעקב סי' כ"ם שהשה סברת הר"ח בן שמון ופעמח מעים שחין בבשלו חחר מליחה משום דבמליחה לח יפא כל הדם וע"י ביבול יפא והח דים בשר כדי כל החחיכה לח משום דבעשים נבלה אלא משום שלא ידעינן כמה דמא נפיק מיניה ע"ם • ועיין להרב זרע חמת ח"ב סי' כ"ב שהוח מהמחיכים בשר חו צורך לבשל הבשר המזכר חחר הגליה יפה יפה ובלזה כוון הרמ"ע בסי' קי"ג להחיר ושמח שהגחוגים מסרו ס"ל שלא נגלה כל נרכו ומ"מ שלא במקום הע"כ חו צורך גדול חו לכבוד חין להקל ע"ם ועיין להרב מעיל צדקה סי' י"ב דהמחיר בזה ושלח שמלחוהו כשיעור מליחה לקדרה ולא חותו חח"כ מסר לבשלו חפי' במקום הפח"כ ומשין הפרש בין חחר הגליה לחחר שנמלח ונגלה גם הרב שבות יעקב הפליג לחסור בח"ב מ"ם ס"ע וז"ל בשר שהשה ג"י בלי מליחה כשר העליחי בשמח יעקב כלל ד' סק"ב שמין שום חקנה לחכלו מבושל חפי' מלחו וגלחו חחלה ואל חשניח בחשובה חדשה שנדפסה אצל ליקוטי פרדם שהחיר שבשר הודח ולא בוש שנחעלם ממנו כל דברי שם עכ"ל • ועיין לו שם בדף ל"ב ע"ב שבשוף חשובתו כחב שהניע דבריו לפני הגחון הרב שחול מכ"ד דקדקה ונשה וגלן כשהה חדש ואח"כ נעשה לו רמשו ס' אגד חותה הרב הדמ"ח בסי' קי"ג ומ"ם הרב בשם עוזר להחיר הניסול אחר ההדחה ועליה ע"ם ויותר ממנו עיין להרב נודע ביהודה סי' כ"ד שהחה בב' ידים גם הורחת רש"י הנזכר במה שהקיל בעורות ואף בשבורו כל שעדיין לח הופשם מ"ח להחיר רק בלי בשר שומן ולהקל שומן לחוד ים לו דין בשר דוקא ומחין בדבריו ממש במ"ם דכל עוד עוף ים לו דין שומן ולהקל חלילה עכ"ד ולענין מעשה מי יבא אחרי הפרים החדישים החלו לחשר חלו לעומת חלו הללו מחירים הניסול אחר הגליה והללו חוסרים לפי' בהמ"ך אין לנו חלח לילך בעקבות המנהג ובחירה מקומות שנתייסבתי היו נוהגים לבשלו אחר הגליה כהרמ"ע ובחירה מקומות היו נוהגים שלא לאכלו רק גלי ובחשר פה פיריגי מפחי שנהגו והאחי לכל ח' וח' לעשות כמנהגם ועיין להרב שער אפרים סי' פ"ח ולהרב מעיל צדקה סי' ל"ה שהשיב על דברי הרב ב"ע וע"ן ופסק דאף להנהגים היסור בחשבל מ"מ אין לאסור כבוש וכ"כ הפר"ח להחיר לך הכלי שנכבש גו אם לא היו ס' כמים כנגד הכבד אסרו בלי ספק • ועיין להרב שם נדקה סי' ל"ז בדין בשר עוף שהשה ג"י בלי הדחה שקרעוהו אח"כ לכמה קרעים ומלאוהו יותר מהרחוי ורלו מי שרייחה כשריים שאר בשר בעלמא ואחר מליחה והדחה אחרונה אזל כומקא ואחא חיורא כשאר בשר ומ"ש אסר לבשלה ולאפוקי מסברת ס' חכם דהוי ס"ד להחיר לך הכלי שנכבש בחוכחה מהכבה על שהיה רוצה להחזיק בסברתו ועיין ג"כ לקמן חות י"ם:

ה כבד שנמרה במים מע"ע הניח סברת הרב שער אפרים סי' פ"ח להחיר ומה שהניגו הרב ל"ן סי' קכ"ו והרב חוות יאיר סי' כ"ז ושפסקו להחמיר והשפ"ח כתב דהומרת יתירה היא והרב נחלת שבעה והרב בחר עשק אסרו לף לגלי והרב המחבר ניחר הטעין והויא הנורמה לכחח דהיתרא להחירו (מקום שמואל סי' כ"ז):

הד"ט ועיין להרב זרע אמת ח"ב סי' כ"ג דהעלה דלף שלין חילוק בין בשר לכבד נעשין שם שהה ג"י בלא הדחה דביבשול אסור ובלי מותר מ"מ לעשין כבוש אפי' האוסרים בבשר כבוש לף בלגי מ"מ בכבד יודו דמותר לף ביבשול אחר לגיה ואפ"ה לף להרבו המתירים וכמ"ש הרב מחזיק ברכה סי' ע"ג סק"ו עכ"ז לכחחלה רחוי להחמיר כמ"ד דגם הכבד בכוש אסור לף לגלי ובפרט שהוח הפסד מועט ע"ם • ונראה ודאי דלף שהשה הדברים דמסתמא דלעולם הכבד הפסד מועט הרי הוח במבואר מעלמו דדוקא בכבד של עוף קטן אפשר לומר כן וכמ"ש הרב נחלת שבעה סי' כ"ה דאלו בשל שור וכ"ם בשניה פשומה ף"ל לומר כן ועי"ע כ לעיל סי' ל' חות ח' וף"ל זה להחיר בשבשר החרין גו הרב פחד יצחק בשבשר שלו הפסד מרובה וכמו שניינתי לעיל ע"ם:

ו תמוה מאד על מ"ם הרב מהר"י עייאש במנהגיו בשם הרב רבו בדין בשר מחוסך דק דק שצורין חומו בלי מליחה בכלי שים בו שמן ושומן שאסר הבשר והחיר הכלי מהטעם שלא נאסר הבשר דק אחר מעל"ע ואף הכלי פנוס כמ"ש רע"ז ורמ"ך סי' ק"ה והוא הפוך מאד דשם היינו מוסרים הבשר משום פליטת הכלי היה מקום לומר דכיון דטעם הכלי אחר מע"ע פנוס היינו חוסר הבשר אבל חנו בחים לאסור הכלי מפליטת הבשר שלא נמלח ומה פנס שייך בשר שהוח בשר ורמ"ז ורמ"ך מייבי בחים לאסור בשר של היתר מחמת כלי היסור ואבר שיעפיה לף דק שם לא שנאמר דמ"ם דאין מוהנין לאסור הכלי כ"ל לשבור בו פעם אחרת ע"ם (זרע יעקב ס"ם ע"ז):

ז מוביל ומייתי בידיה טעמים נכוחים לאבר ולקיים הורחת הרב חורת השלמים שפסק להחיר מה שאסר הרב הדמ"ם סי' שע"ג בדין בשר שהודח הדחה ראשונה ע"י שניגוב והגלידו המים ונקרטו ושהה כן יותר מע"ע שהדמ"ם אסר הבשר והכלי מטעם הבשר אחר שם"ד ניחא ע"ם ראיותו (קניח מגה סי' כ"ע):

הד"ט ועיין להרב פחד יצחק ערך בשר שהשה וכו' שם נשחחו ג' ימים דיש שחעת לעת וכו':

ח הכלל לפי המנהג בדין שהיית בשר פחות מג"י בלי מליחה אחר הדחה ראשונה ושמנהג מנעודה לאסור ושל עירו סירחרא להחיר אף להחלה (פחד יצחק חות ב' ערך בשר שהשה פחות):

הד"ט מני קריתי ושניתי מעשה הכתב ידו של הרב המפורסם ר"מ ור"ת פיל מולדתי הרב"י פיתחיעא זצ"ל בהסכמת הרבנים המפורסמים הרמ"ז והרב"ך בענין מוזות פסוחות שקודם נמר ג"י היו נוהגים לנקוב נקב אחת הנוחר שמוך לחזה וגם למעה בין יריכים במקום הדקין והיו זוכקין מים על פני כולן וגם בנקב החזה עד שילאו המים מהנקב שלמעה להשהוחה חח"כ ג"י חחריס והסכימו שמנהג ניהגם הוא ואין להוזות דלית מינייהו לעלמא דחתי ויהקע הדבר ולא יאמר דשם לא יפחחו כולם כראוי לשרוחם במים אין להחיר כי אין המים עוברים ע"פ כולם וכ"ם וק"ו בן בנו של ק"ו אם לא ניקב שלא חועיל שפיכת המים על עוף שלם לא לעוף עלמו ולא לקרביס לף כדיעבד אם נחבשל הגוף של העוף אינו כדאי לאסור הכלים שנחבשל בהם כדין בשר שנמלח מצד ח' אבל לקרביס אין התקומה והביח דאיה מהרב מבשח בנימין ודמשק אליעזר והר"ם הלוי סי' כ"ו ואף שהפר"ח סי' ע"ב חלק עליו כבר דחה דבריו הרב נקט הקמח והביח ג"כ מ"ם הרב שער אפרים ונחלת שבעה סי' כ"ו ע"ש • ורמיתי ג"כ כ"י של הרב דוד ניסוני שכתב שהיה דעתו להקל אפי' בהפסד מועט לדברי הגאונים הנ"ל ומ"ז ורב"ך הנ"ל וסיים בלשון זה אבל מה שאמר עוד אם נפרפו דברי בהבל פיהם של קדושים אשר בארץ הממה וכו' ע"כ לשון של זהירות זצ"ל • ולפי סדרן של כתובים נתנו לידי למידה שלא ערערו כלל על המנהג להחיר שהיית הבשר פחות מג"י אחר הדחה ראשונה רק על תופן הדחתן ופשוט הוא דהיכא דאיכא לאסור הסהיה אפי' אחר הדחה מעליא אין לנלגל עליהם ח"ו ובמקום שנהגו להחיר אין להרשר עליהם דיש לסס רב הרמ"ע ז"ל סי' ס' ודעימיה המתירים בפשיטות:

ט בשר שהשה ב' ימים בלא מליחה ואל יום ג' בשבת אחיר ע"י הערמה לרחוץ ידיים על הבשר בשבת ולטלטלו כלאחר יד ולשומו במקום הנשמים או לדחפו ברגלים או בדרך אחר ע"י שיטוי הוך כלי של מים ובפרט בשר שמן כחוזות פשומות דאיכא הפמ"ל לאכלן בלי וכן נהג במקומו ולא מימו בידם חכמים וכן שמע מהר"ם מוקפורנו שנהגו כן ע"פ מוריס הזקניס ולאחר אחר האיר ה' אח עיניו בספרו של הרב עדות ביעקב סי' ל' שהניח הכל ועיין בח"ת מיכוני הקנר הלז סי' י"ד חות י"נ ובהמשות שם (שם ערך בשר שהשה):

י הסכים לדעת השואל מדעת דמ"ם רם"ך בסי' ל"ה סקל"ג ול"ו חמוהים בדין כבוש כשואל דס"ל דאמרי' לעניו שיבלע האיסור בכלי מהכוח ולכי עז דמדברי הפוסקים ליתא (שם ערך הבשר בלים):

הד"ט ועיין ג"כ להרב פני מהיה סי' ל' מ"ם בדין כבוש כשואל ולהרב מעיל צדקה סי"ם ל"ה דבחב בפשיטות דהכלי שנכבש בו יש לאסור בפשיטות אם אין ס' כמים נגד הבשר ועי"כ להרב מקרי לב סי' ע"ז מ' וע' ולהרב דבר משה ח"ח סי' י"ח ולהרב בני חיי סי' קס"ה וגם בסי' קמ"ו בדין חבית של חומץ שנמצא בה נר של חלב ולא נודע היך ומתי נפל תוך החבית אם יש בחומץ כנגד הנר אין לפפק דהכל מותר דכיון דבבוש כשואל ונשואל ברי אם יש ס' של היתר לף תהיה החולדה גדולה מיולדת ובכן אינה נהנית ס"ד שער ג' העתיקה מרן סי' ק"ע ובמו"ה כלל ל' חות ג"ז ואם אין בחומץ ס' נגד הנר הכל לאסור החומץ והחבית אף בספק אם עברו כ"ד שעות של בדיעבד מותר וזה חשוב דיעבד כיון שיש בו בספק גדול מכל הקערה הגדולה שמלעה בציר ודם כיון דהיא גוף האיסור ואין בה לבדה הפמ"ר לא הותרה • והקערה של הרב נבי ס' דמחיר כלי מרם מחר יעשן יב"ח ולאסור כס' הרב דב"ם סי' קנ"ג (שם סימן כ ס):

הד"ט ועיין בספרי הקנר הלז ח"ח הנדפס סי' ז' חות כ"ח וסי' י"ם חות ס' ולקמן סי' י"ח בדיני הבשר כלים ובשילהן ועיין למהר"ם הלוי סי' ל"ח דהורה להחיר בדיעבד בשר שנמלח על דף פשוט בלחי יוצא במדרון וכסברת הרמ"ח סי"ם דלא כהרב שלבוש שם בהחלה יש להחמיר כסברת הפ"ד סי' קע"ג ועיין להכלי"ח סי' ל"ח דבין כלי מרם שמדיחין בו הבשר שנמלחו והודחו בו קערות בחמין דלף שם היה הכלי ב"י הקערות מותרות:

יד המגיה על מה שכתבו העולם לנהוג להחיר לאכול ולשתות דם חים שנקרש ומחיכם בהמה לף בחולי שלין בו סכנה מעשה שהיכין כ"כ ועשה כעין ומין בו שום לחלוחית וכעין מ"ם הרמ"ח סימן פ"ז סעיף י' וה"ה בשה שנקרש בדופני חבית סעיף ע"ז וכל

כדמוכח לקמן שמיבש ולקן בו לחלוחית ומעט (שבות יעקב ח"ב סימן ע') :

הד"ט ועי"ב להרב בעי חיי סי' ק"ג שמחיר המוסק"י בפשיטות ומעשים בכל יום לעינינו במקומות ומיני מתיקות לריח טוב והרמ"ה הוא יחיד לאסרו ומהרב שלטי גבורים פ' השוכר את הפועל דף ע"ב הכריח כדבריו מדהחירו להריח בו ולבדך וכמ"ש מכן סי' רי"ו ס"ב והביא ב"ב מ"ש הרמב"ם דהמור הוא המוסק"ו ומה שהשיג עליו הרלב"ד ושלדעתו ודעת הרמ"ה הוא מין עשב או פילן ועיין לרמב"ן פ' כי תשא והרלב"ע ובדבריו בחיי וזולתם :

מן ג' רבינו עוף שמלחה ומעלין הלב שלם דבוק בחוטו שפק להחיר ע"פ מ"ש המרדכי בפ' כל הבשר שלא מסרו הגאונים רק בבישול אבל במליחה אין פעפוע ודי להסיר מקום הדבוק וכ"כ ב"י הגאונות לשבי"י בשם מ"ז דאין האיסור מפעפע בלי רוטב וגם הסמ"ק כ"כ דבשלמא סגי בקליפה וכן עשה מעשה כמה פעמים להחיר במליחה בקליפה לבד סביב מקום דיבוקן ולהשליך הלב לגמ שלא היה העוף שלם והא דאמר שמוחל מליח כרוחל מייבי כשאינו נאכל מחמת מלחו וכפירכת"י שם (שו"ת כ"י מהרב עזריאל לתיובה סי' ע"ח) :

הד"ט ועי"כ להרב דבר משה מ"ח סי' ז' דהחיר למעשה עוף שמלח שלם וסגור היטב מטום לב המוהב לחקל ועוב לקלוף סביב הלב וכן מטום הכבד די בקליפה סביב הכבד כמ"ש מור"ם סי' ע"ג וע"ג ועף למהר"ם הלוי סי' כ"ד היטו שלא חומרת ועיין להפר"ח שם שכתב דאין הוכחה לאיסור · ועי"ב להרב שער אפרים סי' כ"ט ועיין להרב נודע ביהודה סי' כ"ה על דבר עוף שלנו חוטו בכלי ומשלח חוכו לב דמשמע מת' חכם שם יש לחוש שהרובע לא הגיע למעלה ודבעינן ס' בהחלק שבחוך הרובע והסכים הרב המחבר לדעת השואל להקל ולא להחמיר ולא מטעמו בלבד שלא מטעמים אחרים ג"כ ע"ש ולהרב נאמן שמואל סי' י"ד בשלמא עם הלב וכבד דמחלק בין סגור לפתוח דבסגור יצליך בני מעיו והכבד והעוף יאכלנו שלי ואם היה פתוח גם העוף שרי לבשל והלב יש לקרעו והכבד יאכלנו שלי · ועיין להרב תורת חסד סי' ס' בדין הרכה עופות שמלחו יחד ומשלו ג' מהם שחומות ואחר בני מעים והכבד אפי' במליחה שניה והחיר העופות אפי' הסגורות בלי מליחה ג' · ורמיחי להרב פרוביינצאלי בחשובותיו כ"י סי' קכ"ח בדין עופות שמלחו יחד ומשלו ג' מהם שחומות ואחר בני מעים והכבד אפי' ים בין כולם והרובע ותוחו העוף לבשל הכבד שם' הכל מוחר חון מהעוף שמשלו עשו ועיין בעור וש"ע סי' כ"ב וק"ו ולא בייך לאן הכ"ב כיון שאין איסור העוף מחמת עשו וש"ם אם הוציאו אח"כ מהקדירה חיזה מחיכה ומאחר לבסוף תוחו הכבד לבדו בשפוד נריך ללבן אחריו השפוד אם רוצה לצלות בשר ושבח מהב הצרפתים שאין צולין הכבד לבדו בשפוד נריך ללבן אחריו השפוד אם רוצה לצלות לרב שפרא כשחעלה לפ"י חשאל אם לחוון בית וכו' (שם סימן פ"ב) :

יז חתיכת שומן שלא הוסרו הקרומים שלא נמלח שהעבירה בב' חתיכות בשר שנמלחו והודחו כראוי ושמו הכל בכלי שאינו מנוקב ונמלחו להכניסן לקיום ואחר י"ב שעות הרגישו בבשר והסירו משם השומן כיון שהבשר יבוש אפי' בשומן רק ובידים ועורקין דקים ומעטים ואם נמלחו הקרומים עמה שהבשר הכשר בודאי כמעט ב"פ ס' מהדם הבלוע בשומן (וע"ל בסי' זה חוח ס"ל) ומכל מקום לא יאכה דעתו להקל לפי שלא מצא בפוסקים מי שכתבו וכן הרי"ף חמיו ומהרי"ב כתבו דאין לנו לחדש דבר מדעתנו מסברא ועי' רוקח סי' תי"ח ות"ח כלל ל' ס"ו דאין מילוק בין בשר לשומן וע"ש להרב בן המחבר חוח ג' דהוכיח דאין משם ראיה לניד"ד ולדעתי דיעת אין מנו לריכים לזה דים להחיר חוחו הבשר ע"י מליחה ב' כשאר בשר שמחיר מיניה וע"ש הגהות הרב בן המחבר שגם הרב ב"ן סי' קכ"ח ומהרב מחחת יעקב כלל ד' סק"ב י"ב חסרו לבשלו ומהשיג על הרב"ע סי' כ' ומהרש"ל חסר לפי' דיעבד ועי"ב בשבות יעקב ח"ב ס"ס ט' והריק"ס סי' י"ג ומהרי"ל חתי הרש"ז סי' ל"ו ועיין לפר"ח סי' ס"ם סקמ"ח שם נחעבד חחיכה ל' שע"ע ג"י מה דיעה שאחלק על הרב חורת חמת סי' קע"ע והביא ב"ב מ"ש הרב מעיל שמואל סימן י"ח והוסיף מדיליה דמ"ש להפר"ח פי' דברי מרן כמוהו ליחא שם (סימן ל"ח ומ"ל) :

הד"ט וע"ל חוח ד' ולהרב מכחם לדוד סי' י"ג דאיהו נמי מיחיה בשאלה על עניו של מעלה והחיר אפילו לכחחלה לעשות הכרכשאות ולשהוחן ולאוכלן גלוים ועי"ב להרב בית יעקב סי' קע"ח בדין בשר שנחה ג"י בלי מליחה שנמלח והודח ומלחו בכלי שע"מ עם בשר אחר שנמלח ע"מ שביאר היטב הרבה סניפים הנייכים לזה · ועל מאחר הרב המחבר הנזכר שאפשר שאם אחב שמגו מקומו להחיר לבשל אחר הגליה למה הקליחו כ"ב במלח וכנ"ל אני אומר לע"ד אחר שם ד' לחין זה השגה דמשמע מעיקרא לבני נחכוין הקונה לעשו ולא לבשלו כיון שלקח בשר מרובה כ"ב ולפי שבדי שיקניים הבשר בעיסונו היה לריך לבשלו אחלה שלא"כ יסריח מש"ה אמר לו כן ולא לחורות לו אח הדרך ליל בו לעניו דיעה ואח"ב שהיה מחיר ג"כ לבשלו כמוהג מקומו וק"ל :

יח בשר שנשרה במים כ"ג שעות ואח"כ במים אחרים עוד שעה ושמים חין הבריות מנטרפות ומוחר לאוכלו נקלח כבום רק מעל"ע לנופין דוקא ולא בסיכונין ושוב מצא להכשר נקה"כ סימן קל"ה בשעמת טעים למ"ם רש"י שם בסוף קמן ט"ו על מה שלריכין הכ"ד שעות לנופין (שב יעקב סימן כ"ז) :

הד"ט נהירנא כל הויגא עליח רווק הדר בא' מעבי פיימוניבי לשרת בקדש שמעתי נאומרים לי לבבד שנשרה במים ובחוך מעל"ע נעשעו הכלי היו נוהגים להחיר והיה הדבר קשה בעיני וכחבתי בחוחו פרק לזקן ע' בחכמה ובשניס רב ומ"ל בא' מהבריכים ההמה שם הלמת הוא שנהג מדיומחיסה כך ועל מה סומכים · והשיבני דבר בשמו עם דודים דהכי נהיגי מקבלה שבידם מפם הר"ם פרוביינצאלי ומהשבנת ג"כ גודרת' דשעות הכלי מבלבל ומוגע הבשיפה ובהיותי מהשם על זה שנה ה' לידי ס"ע בהגהות הרב גור מריה ובדקתי ומלאתי בסי' ק"ה סק"ב שכתב וז"ל קבלה בידנו מחכמי מעטובה שבבשר שנשרה במים כ"ד שעות ובחוך הכ"ד שעות הסירו הבשר מהמים חע"פ שהחזירוהו מיד לחוחן המים מותר הואיל ונפסק השריה בזמן מועט היות ע"כ והנה בין מהר"ב נור מריה הלוי הנ"ל בין הרמ"ף הנ"ל שיהין ילידי מעטובה הן ואי אימא דע"י שעות בלבד תחבטל הבשיפה הלא לחמוהה הרב ג"ל הנ"ל הוה קמ"ל בשם הרמ"ף שהיה בדור שלפניו רבוחא בפי מאחר השמיעו בזמח ומה גם דבדבו כמו דבו זכירוחיו לעומה בשם הרמ"ף ושם שם ממש סמוך ונראה בחוחו סעיף עשמו הזכירו והדעתי דברי לפי

סלוו בס"ת הנדפס סי' ח"י חוט ס"ה ע"ש והחמת הגיד דמיון לי כעת שעת הכושר לחזור ולרחוץ במקורן של הפוסקים הנ' ואינני כעת רק מעתיק הדברים דבריהן כהוייתן שכתבתי ומפאתי זה לי ימים ומפאת שכבר קדמוני במה שיש לי קלח עיון בכל דברות ולכל תמירות של פוסקים הנ' והיינו שיש לעיין לע"ד לכת המקילים משום דקלי לישורא ואינו חלח שלהבת כי מה יחמרו בכשרי של מיסור שכשה בו קדירה של היתר לו כשרי של כשר שכשרו בו קדירה של חלב לו מיפכא והלה כל עיקרו של כשרי חינו חלח משום החדים העולים ולח תמיכין דמקלח קלי לסכוריה לו טעמיה ולמה לח נחמר כן בניד"ד כיון דלפי החמת עולה עם השלהבת מממשו של חלב שיפסר בפשיטות וידעתי לע"ד שיש לדחות קלח לך בשעת הדחק הזחת לח הורכיתי להיות תמור גולל ספרים :

בח **הגר"ח** הגיד שחלת חכם ותשובה כללה ממהר"י חזן בדין חום ג' שחחרי הוסר הקרוש והדמה יפה כשכור שמלח הניחו תוך הפחשני"ל ונפשה תוך מחבת ברזל נג' פחשניליי"ם מחרים ומחר שנחפו נודע שלח נמלח המוח והחריך מהרי"ח הנ' ומסיק דכיון שחין ליסורש מנ' עשמה רק מחמת שלח נמלח ח"כ חלו היה דכר שחינו ניכר הייטו חומרים חד בחרי בציל והשתח דניכר זוקנו והשחר מוחר ודי לחסור הפחשני"ל ונפשה המוח בחוכו לך הרב המחבר ס"ם ע"ז ולח"מ חוח שלח נמלח ח"כ חלו היה דכר שחינו ניכר הייטו חומרים חד בחרי בציל והשתח דניכר זוקנו והשחר מוחר ודי לחסור הפחשני"ל ונפשה המוח בחוכו לך הרב המחבר ס"ם ע"ז ולח"מ חוח קפ"ח דם"ל דבדיעבד מוחר חם שחו בשפוד בשר שנמלח על שלח נמלח ע"ם ואסר נ"כ לכתחלה בסימן שלחחריו ליתן בגליס בשפוד בין חתיכה לחתיכה ודלח מהרדב"ז הנ' סי' שנ"ז דחוסר גם בדיעבד עוד הניח שכן מנח נ"כ לרשד"ם בסי' מ"ו שהרשה לחסור לכתחלה חבל הרב מקור כרוך מיקל חפי' לכתחלה והרשה רחוח ומסיק דכיון דהוסר זקן פה קדוש לחסור לכתחלה תע"ב למחמיר במקום שלח נהגו הימר ע"ם ושחין המחלוקת רק על הגליס דחלו הכשר לכ"ע שרי ומה גם לפי מ"ם הרשד"ם דהכגל בולע ואין החם שוהב ממנו דכ"ם שלח ישחוב הכשר (שם סי' ק"ד וט"ו) :

לא **בשר** שלח הודח ולח נמלח חין לכתחלה לנלוחו כך וכהרמב"ן וסייעתו ונפח ונתן במ"ם בפ' הפוחח ובפ' העור והרוחב דחניח הרוחה לחכול וכו' ומולחו יפה יפה ומ"ם החום' דמדכריהם משמע דלנלי ג"ל הדחה קמייתח ובכן דקדק הרמח"י בהגהות ש"ד שער ג' חות ז' ועיין נ"כ למרן סי' ע"ו ורמ"ח ורש"ך ושקיל וערי במ"ם הר"ן וזולחו בעיון הדחה רחשונה ואחרונה (שם סי' קע"ז) :

לב **אחר** שמוך שניידל לחסור לנלוח כשר ע"ג התנור מ"ם מכלי שפוד שמח חחר שנפלם הדם ע"ג התנור יכלע כיון שחין בתנור חם לפלוט הדם שוב מסיק להחיר מהניח דפ' כיצד צולין דף ע"ה ע"ח ומ"ש רש"י שם שחף חוס תנור גרוף וקטום שורף נגד ויברוף נ"כ הדם ונפג ג' מכם שבדור השיב כן על שנסתפק הרב עזריה יהושע ועיין מרן סי' ל"ז (וע"ל חות כ"ח), שם סימן קי"ז :

לג **הראה** בחנכע שפעה ג' מכם שחסר כשר שכשרה כמי היה כחני שעה כללי שח"מ למלחו כרחוי לניחת לחיין כה מי היה יפה להפליט דם החבריס כמלח עלמו לחריף וכרותה דמי ועיין בפ' כל הכשר רב דיימי מלח במלחת גלגליתת ומנפר לה וכו' וכ"ם הרמב"ם וכיב"ה דקודם נתינה בכלי להדיחו יגפן מעליו המלח וכ"כ הרשב"ח שם דמיס שבכלי הדמה לחבל בדיעבד חם לח נפן וכו' חין לחסרו ועשמת עשים הריב"ה שם דמיס שבכלי הדמה מתיסין כח המלח ולח חשיב חו רוחת והסכיס עמו חלן כ"ם כמי היס שחיון לוסרין כיון שהמיס מעורבין במלח כ"כ ג"כ הגהות ש"ד הב"ח ופסקו מור"ם סי' ס"ע וע' בשם התגור והביח ג"כ טעמיס לחביס ושייס במלי לפחת לחין זו לניכה לפיס לפשוט הוח להחיר הכשר במליחה רחויה (משחת ומשה סימן כ') :

הד"ט ולי חני עבדו חחר הס"ד נרחה דהק"ו דדן מופרך הוח דשחני מלח שערבו בו מיס מימי מלוחים מעבעין דהייטו מי היס שמהן ממש ע"י רחיחתן בחם ישחר המלח ומי חמרת שמי היס מבעלין כח המלח המעורב בהן מחחר שכר כח המלח היחך מוזר בו הכח בעציית המלח ממימי היס עלמו ומ"מ דייטו הרחיות מחרות שהביח בידו מחזקה להחזיק בהורחתו הקדושה :

לד **השיב** תשובה מהשבה למהר"ם נחויב"ח בדין חתיכת שומן שלח נוקרה מקרומיה המסורים משום חלב ומלחה כן ומחר המליחה שמוה בכלי מלח מיס והדיחוה יחד בחתיכת בשר שלח נמלחה ונשחחו שם בידם כרביע שעה גם דרכה של חשה למלוח בלח דעת השומן בקרומין של חלב והשיב להיתר לף שלח נודע חם היה ס' נגד הקרוש ובשלוה חחר היקור מחר המליחה כל שהוח לנוכך וכיוצח לף לדעת רבני חשכנח ומה שעמו מחר המליחה בכלי מלח מיס בשבר מחר חינו כלוש וסכלים של החשה הנ' יש להקל כל שחינן ב"י • ועיין נ"כ להרב ממחם מ"ת בין קודש ע"ם עיין בעור יורה דעה סימן ק"ח ובנידון דידן לח היה דיין ולף חם חמני לומר שהיה בין קודש שנחנו ממנו בחומן כיון שהיין מותר לף המומן מותר

ומה גם דמספק לן יפלגו אם כשלקחו ממנו לצומן בחומן כבר נפל העיבור אם לא היה ימר מעל"ע (ועיג"כ לעיל תוח כ"ד) (שו"ת הר"מ פרובינציאלי כ"י סי' קכ"ב) :

לח שומן הדקין שבמתניה ג' ימים בלי הדחה שמלחוהו ומחערב בשאר מחר כיון שאין המיסור מחמת עצמו רק מפני הריפוי שבו ולכן נחתך בפ"ע לחתיכות שאבדו בו הורידין אם היה בשומן ס' כורידין ואם קלח מהם ניכרין יסירם והשאר מותר ואין לזה דין דבר שיש לו מתירין כיון שפ"מ לשומן לכלות שילך לאיבוד עיין מרן סי' ס"ע במחלוקת הרי"ף והאבי"ה שהובא בהגה"ט סי' ק"ע (וע"ל תוח י"ח) (שם סימן קכ"ד) :

לט תרנגולת שהפילה ביצה לפילו הפילו בהכאה אם לינה מעורה בגידין מ"ש למלחה ומוחרת בחלב כשאר ביצים דשלמא ביצה שהפילה בהכאה אם לינה מעורה בגידין מ"ש מעורה בגידין מאורה מספק מבר מן הסי דהיינו ליסור תורה ותפילו לפ"מ במלחו בשאר תוסרת מה שיתבשל עמה אם אין בו ס' וה"ד בהפילה ע"י הכאה לו חולי אף אם הפילה מעצמה הכל מותר ע"פ (וע"ל סי' י' תוח ס') :

מ בדק ומצא סעד וסיוע להולחא הרמ"א בחאו' ס"ם ל"ד בדין דגים יבשים שמושחין תוחן בשומן חזיר דפשיטא למוכ"ס להחיר שלכתורה תמוה ותיהו ז"ל טעמא מעיס ומסיק דדוקא לקוחת מהידוע שמושחן מסור מבל ממי שיהו ידוע שמושחן מותר ואם היו נודע המעברו לך נודע שים שליון מושחין מפור לקוחת לכתחלה ממקום קביעותן ובדיעבד צריך קליפה לך אם נתפרסו ממקום קביעותן מותר לקוחת אם הרוב אין מושחין תוחן בותלי אף שקטנן ותלי מעברין ובצל נפש יחוש ויפול מסס לעולם כדי קליפה (שם ח"ב סי' כ"ט) :

מא ציר דג טמא שנפל לקדירה שני בם' דבטל ותלי תורפי' ולפ תמיר ציר דגים מציר בשר וכ"ש אם יש בו מיס ודוקא ציר טמא בציר טהור אין לו ביטול דתיידי דחריף טופח על חד בדפפי' יהיב טעמא ומידי דלטעמא עביד לפ בטיל ונפש ונתן במ"ם הרמב"ם ומרן ע"ם (שם סי' קפ"ח ופ"ם) :

מב הורה בעטוחנותו שמה שהחיר לשעבר עוף שנשלה בשגן אם לבו שמקפת העוף תוך הרוסל והלב מוגה בתוכו מקפת לפף מה שחוץ מהרוסל מפורף לבפל הלב והביה רחיה מפ' ג"ם דף ל"ו ע"ב הלר תמר תימה יהי לתלרבה תלוחה טוענ עלמה יש רחיה שהיו מפורף מה שחוץ לרוסל לבפל הלב אף שהוא תוך הכלי וכ"ם כשקלחו חוץ לכלי ונפש ונתן על מ"ם מרן סי' ל"ב על ג"ם העור שם בשם רמב"ם ותמה ג"כ על הפר"ח כ"ם ל"ט שלפ הרבים בזה ותמה ג"כ על הרשב"ץ שבתוחו ע"ם (פני יהכן סי' ל"ט) :

מג נשא ונתן בתמוה על מה שהחיר הרב עדות ביעקב סי' ג' דגים מלוחים בחביות שלפ ווקרו מהחולעים שבפיהם מבח פלוגתת דרבוותא ופפקו להקל והרב המחבר סתר רלוותיו והעלה לליסור מדין בבום דספקו מדהוריעת (מגן שלום סי' ה') :

מד חלב ממא שנפל תוך בד שמן זית ותין ס' לבטלו והרגישו בו תחר ב' וג' שעות הגם לבלסורה נהלה פשוט להחיר משום דנגיל לא בלע ולא פלא מ"מ כיון דלחום פ' אין מעמידין דף ל"ה ע"ב שמן זית עז ותריף מפלים תף בינוני יש לחוש לדבריהם בהפמ"ו ולא נהמ"ב כיון שיש לנרף להחיר מ"ם רמב"ם ומרן סי' ג' וזולתם דס"ל דשמנונית ובשר פוגמין תת השמן וה"ה לחלב ע"ם (תדרת תליהו (ביקי) סי' נ"ו) :

מה דחה רחיית מרן בסי' ס"ע מהח"ד לביעור מליחה שהוא שעה ג' מספתים דף כ"ח ע"ג תל ע"פ להחיר בע"ם דחיכת שמי גלייתו וכו' פי' מקדמי' לה שעה ג' וכו' דלין זו רחיה דהא ודאי ביעור שעה לחו ביעור החחלת גלייתו עד גמרו הוא דמשמע עלוכה בשבח מלשלין תת הספת לחטוב וכו' ותף לכתחלה ול"ל דהאי גלייתו דחיכה דומה שבת לחמר הכא תינו הכנת הללי ולהא יהבי שעה ג' כהא דחמרינן בפ"ק די"ב דיהבו רבנן שעה ג' ללקט בו עניים וה"כ אין מכאן רחיה (בכור שור דף קי"ד ע"ב) :

מו מי שלקח דגים מהשוק ומסתפק בג' מסס אם היה עמח ושכח להשליכו ושתהו בכלי דעת מלחה כולה ואחר שעה שנים שנפל כל ג' בפ"ע ובא הבעל ונזכר ומצא זה הלא מחופה בגיונים מפונן בכלי על הפח ושאל אם מהם שנמלח יחד לוסר תת כולן · נם הגיד שעובד כוכבים מסיח לפי תומו אמר שהיו קשקשים לחומו הלא ופסק הרב בי"ו דלפוס ביטנא אין להחיר מכח ס"ם דהיינו ספק אם היה הלא ממא ופספ אם היתה המליחה בחופן שחינו נאכל מחמת מלחו דשרי כמ"ש בסי' ל"ם לליחת דהוי ספק ג' בנופו וספק ג' בשעובדת דחינו ס"ם כמ"ם בסי' ק"י ועובד כוכבים מל"ת אפי' בדרבנן הרבה סובריס דחינו נאמן וכן דעת מרן כמ"ם בספ"ח סי' ס"ע סק"מ ובשלוחייתא ודאי חינו נאמן ועיין לרשב"ז סימן תקל"ג (חיים שאל חלק ג' סי' ע"ד תוח מ"ח) :

הד"ט וע"פ מה שנוהגים תפלו למלוח דגים לענין הכל יודעין דאין מרבין עליהן מלח יותר שיאכלו מחמת מלחו ותשרבה אם לפעמים מעננין דג מליח הנאכל מחמת מלחו כגון דג שקורין חוחו שתלמוני שורין חוחו תחלה פמים לבטל תריפות המלח עד שיחזור כמעט לדג חפל ובכגון דף גם הרב בי"ו יסיח מפלגו להחיר הדגים שמלח עמהם חוחו הדג :

מז עמד וימודד מרם נרחל של רב ת' שהוא דשחלב היוך יש בו ליסור תורה וחלק עליו לליחת ולימת רק מפום שיפרחל קדושים הם ופורפים עפמם ממנו ופקל הרב המחבר קונפרם ההוא תורת מיפור ותחריו בחו מזה ומזה כ' כחובים הל' מלים פ' חלמוני שבחב ליזה הפנות עליו פקל בשם שפפי לל ומצל תחר תשובות על ההפנות מהרב המחבר קפלו בשם תשובות תן להחזיק בהורחתו שתין ביוך חלב ליסור תן התורה בלל (תורת לנדיק ביורה דעה סימן ק') :

מח חתיכת בשר שלפ נמלחה שהוגמה בקדירה במיס רותחין וקודם ביטולה הוציאוה משם ותין בקדירה ס' נגד התתיכה והורה מורה ק' דשם לף נשתהה בקדירה כדי ביטולה כבניד"ד מותרת לפי' לבשלה ע"י תתיכה ותליחה קודם ביטולה ואם נשתהה בקדירה לי לסור לבשלה לפילו ע"י תתיכה ותליחה לתתם מותרת לתכלה נלי · ונחלק עליו הרב המחבר ובלפי החתם לף אם לף נתבשלה לי ליכל ס' נגד התתיכה תליכל דב"ע לין לה תקנה לפי' לתכלה נלי (שם סי' ג' וג') :

הד"ט וכשר שלטה בתשובה הנ"ל עין כל שלי הרב מחזיק ברכה בסי' ע"ג תוח י"ד ובפ"ח סי' תם"ו תוח יו"ד והביא ג"כ מ"ם השכה"ג בי"ד סי' ס"ע הגב"י תוח כ"ד ומ"ם הרב ב"ד סי' ע"ו ותורת תסד סי' ח' דף ז' ע"ל וביעב"ל חידושי חולין דף קכ"ג ושבולי הלקט כ"י סי' י"ל בשם רב נטרונאי גאון ומ"ם הרב מהר"ם שמתר דבזמן הזה כמה בני חדם שעו בזה ומלריכים ס' בשר שתבשל בלי תליחה לף שתהוהו ברותחין לליחת דהיינו דסי' ס"ם סי"ל מיירי בשאינם רותחים לבל כשתהוהו ברותחים ודאי תותר וכתבואר גבי כבד וכ"ם בשאר מיירי בשאינם רותחים ס"ם בשר שתבשל בלי תליחה לף שתהוהו ברותחין לליחת דהיינו דסי' ס"ם סי"ל ע"ם ותסיק בספיקות דכל שהמיס רותחים ושעת הדחק בע"ם יש להקל בלי פקפוק ע"ם דפח"ח :

סימן ח דיני סימני בהמות · חיות · ועופות · דגים · וביצים :

אות א ביצה שמצחת כולה חלבון ורמצה ג' חד וג' כד העלה מתחלה לחסור ושוב כתב שמפי השמועה למד שתרגולת בשפוקת העלת ביצים מעלת ביצה ג' שכולה חלבון ומ"מ כשהעובד כוכבים מוכר ביצים אין לסמוך בזה להחיר כיון שאין בה סימן פרסה (תבוי יעקב סימן ק"ח) :

ו שנה ופירש מ"ם הכ"ן בפ' ג"ע דף תרמ"ן לפום סביומיה דלף ביומא עמלה לפחות מותר להכוותה היא דבא הכ"ן להביא על מה שהקשו שם מאי לישעריך קרא להתיר ביומה נגמר מלפרות דביפיק מינה ובני דמי לאו דעכורה היא הא קי"ל כל היוצא מן העמא עמא ואפי' היכה הביאה עמלה ר"ל המפרות מותר למעברא קא גמיל שכן הדין בביצה עדפה לכן יש להוכיח משם היתר הביאה והוגרכו לכתוב לדעריה וכו' עיין שם (עו"ת כ"י מהר"ם פרובנצאלי סימן קמ"כ) :

הד"ט ועיין להרב שלמת יעב"ץ ח"א סי' קל"ג דהביא הגדמים שכל המחרוצים דמו מ"ם מוכ"ס סי' פ"ו ס"ז בדין מפרות שגולד מביצת גבלה ומרפה דפסק מרן להיתר ומוכ"ס כה הביא בשם הת"ה דלא נהגינן כן בגלכתחלה יזהר והרואה הרב המחבר דהדין עכו"ל וכדעת הרמ"ז שם ולא מעשיעה שפי' דברי הת"ה כ"ל. דלמ"פ שבדיעבד המפרות מותר שם הוביב הרגגולת על ביצת גבלה ומרפה מ"מ יש לעשות כן לכתחלה דהגם דמפרות הגולד מגבלה ומרפה מותר לכתחלה למי שלא נעשה בשבילו אך יש בו איסור ממש להוביב הרגגולת עליהם ושמא אף בדיעבד נאסר המפרות למי שנעשה בשבילו ע"ש ראיותיו ועיין להרב בעי חיי בדין עוף שנמצא פתוח" (היינו לוונץ דמתפתחת בשרגים כל יומיי) דבשל ומתן על מ"ם מרן ומוכ"ס סי' ס' ותחוי שיירד להתיר לחכלה אחר שעמדה מעל"ע קודם שחיפה מלאכול דברים מסוכרים מ"מ מחרי רחוקו מ"ם רש"ך שם סק"ס בשם הח"ח בשם הל' י' ובשם הת"ה מסיק ומני דהירמ אח דבר ה' שקץ יתקשה אף שלא מלה דבר איסור מעל"ע קודם שחיפה ע"ש ועיין להרב בעי חיי בדין עוף שנמצא בפתוח בשלא בדין פרת יבראל שילדה ואיבקתו אמו עשרה ימים ומתה הפרה והביאו הטעל לינק ממורה ואחר ג' ימים ותוך זמן ההנקה רוצה לשחטו והתירך בשחטו ומתו על מני דמיגין בפ' כל התוסיים דף ל' ע"ב וברש"י ותוס' שם והביא ב"י בשם מהר"ם מ"ד סי' ד' דנשחל על עגל שיצא מבהמה דרומה הזאב דהעלה דמותר לשחוט העגל וממנו נקח להתיר בניד"ד אך מלא אח"כ לרמ"א סי' ס"ח דרשה דמותר פלפולו ואמה על דבריו מכמה מפני והביא ב"כ מ"ם קרב בית יעקב סי' ע' סעיף ג' ואמה ב"כ עליו והתירך ב"כ בדברי הכמה"ג סי' ס' הגב"י אות י' וסוף דינה פסק כרש"ך ופר"ח שפתו לשחוט העגל וממנו לקח להתיר בניד"ד אך מלא אח"כ לרמ"א סי' ס"ח דרשה דמותר כל פלפולו ואמה על דבריו מכמה מפני והביא ב"כ מ"ם קרב בית יעקב סי' ע' סעיף ג' ואמה ב"כ עליו והתירך

אבל דמסתק מליעזר מוכח דלמ"ד דוקא דבש אלא ס"ס מיס ודבר לח ולדעתו ז"ל של הרב התבו"ב לא נראה לו כן ע"ש · ומי יתן ידעתי על שום מה לא נכנסו הדברים בתוך שומעת כמותו כיון דלמ"ד צריך דוקא מעיקרא ביטול מיסור לכתחלה כשמעורבין בתוכן ואינו עושה רק הסרת הבר שהיה קרוב לבא לידי מיסור אם יהיה פורשים מהתוכן בשפשה תוכו ועוד דכיון דמ"ד לסגמו אם לא ע"כ למה יאסר ולא יהיה דינו כדין דבש · ואם תייבין אנו לבדוק אם יאבן או לא הנה כמ"ל כתב דאסור להעליה עין והרב בית יעקב דמה דאיתותו ולעל"ד נלדלי התיוב נראין ודיין נדחין דלפי מ"ש לעיל אין לך תוכן בלתי נתלע המעם אם רב כפי מיכות חזקו של תוכן הגס דממקרא דוידם תולעים ויבאש מוכח דהסרתון קודם לתולעים דמ"מ מי יוכל לעבר זמן התחלת הסרתון להתחלת התולעים והוא ברור לענית דעתי ואין ענין לזה מש"ל לוחש י' :

ז ברוב פירות שמלת ומחך ותח"כ מצאו בתלת השמד ב' וג' תולעים מחים אם יש לחוש שמחר שמלאו הכרוב בהו התולעים שם מציה דבר או ממקום שמוך לו או שהכלי או השק שהיה בו המלח רחב שלא נפל כל המוצ למעלה יש להקל במקום הפסד (שב יעקב סי' כ"ח) :

הד"ט ועיג"כ למהר"ם פרובינציאלי בתשובותיו כ"י סי' קל"ה שהביא תשובת הרב הלל ממודינא דדין ירקות מבושלות שמצאו ב' תולעים בהן שהביא מ"ש מרן פי' פ"ד בשם הרשב"ם אם בב' התחזקה אז בג' ונשא ונתן-במ"ש מרן שם ובסי' ק' בשברת הרשד"ד ומסיק שיש לחוש על ממון של ישראל ולא לתסור רק אם ימצאו בהן ג' והסכים עמו הרמ"ך מזכר דדוקא בשם אחד

ו ויקרא ואיזה מאכל קשה שיהיה אפוי בתנור יקח סלת ויעשה ממנה חלות מצות ורקיקי מצות ויביאם אל הכהן ויקרב הכהן את החלות אל המזבח ויתן אותם על המזבח ויקח הכהן את החלות ויתן אותם לפני המזבח ויקח הכהן את המצות ויתן אותם על המזבח ויקח הכהן את הרקיקים ויתן אותם על המזבח ויקח הכהן את הסלת ויתן אותה על המזבח ויקח הכהן את השמן ויתן אותו על המזבח ויקח הכהן את הקמח ויתן אותו על המזבח ויקח הכהן את המים ויתן אותם על המזבח ויקח הכהן את הכלים ויתן אותם על המזבח ויקח הכהן את הכל ויתן אותו על המזבח ויקח הכהן את הכל ויתן אותו על המזבח ויקח הכהן את הכל ויתן אותו

ומביא במומן ועיין לעו"ס כלל ל"ד אות ד' וה' שמוסר אפי' ג' וד' ל"ע בג"מ להיתרא וע"ל אות י"ח ולהכא פרווינקלי כת"י סי' קל"ג בדין מים שהוחמו ביורה של גבינה ובשלו בהם בשר דים מתירין ים תוסרין (ועיין במהר סי' מ"ה) ולדעת הרב המחבר ים להתיר מטעמא דל"ע בג"ע ועיג"כ להרב פרי חדש סי' מ"ח ומ"ע דבשע ומהן בעניין זה בין בכלים בין בתוכלים ודהיכא דשרי בכלים שרי בתוכלים דקיבשע פליטת התוכלים מפליטת הכלים (שם סי' קמ"ה) :

כא **העיד** על עצמו שמקר עמו כו שהתיר כבד שביגנה בחמאה להה לף בחמבשלה לבדה מסיק מור"ם בסי' ע"ג ס"ח לאסור ולף למתירין ה"ל בדם תמהינן לתייבי דשריד למפלט לף בלע ולף בשאר תיסורין ועיין לממ"ג והר"ן על מ"ם בחולין לף ק"י למאן התם בכבדא לתיסורא משום שמוציאה דניקף מיניה לתף הכבד משרה תפי' בתיסור דרבנן וע"ם שדחה מ"ם רש"ל בחולין סי' כ"ד לרש"י מוחר לחין לתייהו רתיה ומגם לרש"י תסור ודוקא בכבד מי לף תם לללוחו תחלה פשוט הוא דחו לף שייך תייבי לשריד וכו' ופשיעא לל"ע תסור תם ומבשל בתיסור (נודע ביהודה סי' כ"ט) :

כב **הורה** להתיר יין שבשלו בכלי בשר ב"י והניסו בכף חלב ב"י ע"פ הגהת מור"ם סק"ג ס"ל ומי שהתיר הכלים לף ידע למה דף"ל החלב פוגם ביין מ"מ הקדרה מסורה במ"ם שם ס"ב וכן הכף מפני שהטעם הולך מכלי לכלי בלי ממעות המיס כמ"ם הרשי"ז סי' נ"ה סק"ח וכ"כ שם רש"ך סק"ה בשם הר"ן מבל היין יש להתיר בלי ספק כיון שהחלב עצמו חינו תוסר בין רק מפני שהטעבל בו בשר והוי בב"ח וח"כ הרי הבשר פוגם וחינו דומה למ"ם מור"ם סי' ק"נ ס"ב כי שם התיסור התמסון יכול לתסור מלד עלמו משא"כ כלן לתין החלב תוסר היין מלד עלמו בלי עירוב טעם בשר וכן יש ללמוד מרשי"ז סי' נ"ה סק"ג ע"ש (שם סי' ל"ח) :

כג **מבו"ד** עשה למהר העולם ליעול ידיהם בין תכילת גבינה תחר דגים תו להיפך ובבשר תחר דגים כמ"ש הכנה"ג בח"ת סי' קע"ג דתולי כיון דתסור לתכול גבינה עם דגים מפני הסכנה כמ"ש מרן סי' פ"ו ס"ה הכת וטעם ובדבריו והביא ג"כ מ"ם רע"ז סי' פ"ז דהגיה דברי מרן ובש"ל תין לתכול דגים עם בשר ולף כגירסתו תין לתכול דגים עם חלב ולף ניחה להרב המחבר הגהתו (ועיג"כ לרש"ך) שם והסיב על הסגחם והביח מה שלדד הרב כנה"ג בי"ד סי' פ"ז דתחה מ"ם הרב שתירת יסודה ושמע מפי הרופחים שגם בתכילת דגים ובחלב יש סכנת נפשות ע"ם והרב המחבר תירן קושיתו ומסיק לתיך פיסיה תמירא סכנתת מתיסורא ויש ליעול ידיו בין תכילת דגים לגבינה דים לחוש לסכנה בבשר ודגים וכמ"ם רש"י סנ' מפי הרופחים גם מהרי"ל בסכים לדעתו תכן ביגה תחר דגים תו תיפכא התיר בפשיעות דתין הכיגים בכלל בשר רק תין בש"ע הוא (וע"ל סי' י"ד אות ה' ולהרב מטה יוסף ח"ב סי' ז') (בתרות המיס בחי"ד סי' ל') :

כד **שחחה** עובדת כוכבים שבחה והגידה שהניחה בשניגה כלי חלב עם כלי בשר רק שיודעה בודחי שבל בשר הודחו קודם הדחת כלי חלב תין מחזיקין תיסור בכלי בשר המודחין ומ"מ על חשם תשר פיהם דבר שוח יאסרו מעל"ע כלי בשר שמשם ותילך תיסורן דרבנן תשו ב"י שם ו"י ושביקן לקולא כן השיב למר נכדו ותלמידו הר"ח בשמוהר"ך דוד (סו"ת ב"י מסר"ם פריווינקלי סי' קי"ח) :

כה **קערות** של בשר שהודחו בחמין על החש או מוחה לו תוך יומה תולבת שהיה ע"י ומקומות תין ספק שהיומה לריך שבשר שבלעה ממעונית או מרק הדבוק בקערות ותין בזה תולק לף בדין הקערות דלבתילה נרחה מהרב מ"ל ומהרב בימין זלב סי' שמ"ה שגם הן תסורות לף בן דעתו ז"ל בין שלף בלעו רק טעם פגום וה"ז דומה לתומח בף תולבת שהיה ב"י בקדירה של בשר שהקדירה ותבשיל מותרים לף תם תין ס' נגד הכף והכף לבדה תסורה בשבשמ"ג לתוין קמ"ל ועוי"ל סי' ל"ד והטיב דבריו לפני הר"ב זלמן ז"ל ויישבו בעיונו לף היה מפקפק למעשה ומוה ז"ל הוכיח ממ"ם הרב תיסכלן בשעירים על ס"ל הנ"ל שתין דברי הס"ל סותרין להוכחתו שהקערות מותרות ויובה תסורה ותם היו לנו ולנו מלוכלכין תו לנו ולנו בשבשמ"ג לתוין קמ"ל ועוי"ל סי' ל"ד והטיב דבריו לפני הר"ב זלמן ז"ל הוכיח ממ"ם הרב המחבר תין בזה ספק כיון שהחלב עלמו בלע ולנו ולנו מלוכלכין תו לנו ולנו מלוכלכין תו לנו ולנו מפקפק למעשה ומוה ז"ל הוכיח ממ"ם הרב המחבר תין בזה ספק כיון שהחלב עלמו בלע ולנו ולנו מלוכלכין תו לנו ולנו סותרין להוכחתו שהקערות מותרות ויובה תסורה ותם היו לנו ולנו מלוכלכין תו לנו ולנו ליבשות ים ידים מוכיחות שנעשו קודם שקנה הקיבות מהעובדי כוכבים ותף שלידד להתיר הרשמוות יש מב"ד של ליוורנו ופסק דיעם שלף לתלק משום שהשעה היתה לריכה לכך (מים רבים סי' ב' והמשכיל) :

לג **אין** לממהם במקולין להפסיק סעודתן בבה"מ לתכול בשר תחר גבינה שתכלו בסעודה לשעה וכדעת מור"ם סי' פ"ע ס"ח ותירן מ"ם וזה הרע"ז שם סק"ג ע"ש (בכור שור דף ק"ו ע"ג) :

לד **מי** שמכר מרלוף ע' של ממתה לד' חכשים וע' מהם ברביע שלו לתחר שהחיכה בקדרה על האור והגיקה בכלי של קיום למען תעמוד יחים רבים ומלח בה כמלח כדור של חלב וסביבותיו פירורי חלב ולף יכול לברכה והרה גבר דודחי של החמתה בין זה בין של חבריו הכל מסור ושלוחה שמלחה במה בשמלח דתין הפלב מלוי ליתול בתוחה שעה וידים מוכיחות דהערבייס זייפוה תבל הקדרה יש לדון להתיר מס"ם (בית יהודה ח"ב סי' ל"ג) :

לה **כלי** חלב שתינו ב"י שעירו נתוכו כוסכום"ו (היינו מין דייסת) מכלי ע' ושוב שמו בדייסת חלב היינו שמתחוהו בתלב ובתוך מעל"ע למתיתתו מזכו ובשלו בו דגים ותתבו בו כף בשר ב"י וע' תכם תסר לפי דעירוי הוי כב"ר וס"ל כמתבשל בו תבשיל של חלב טעה בתלתי חדש דהע דקי"ל דעירוי כב"ר היינו שם דבר התוסר היה שעת עירוי תבל כתן תחר עירוי דדייסת שמו בו חלב ועוד דלע שייך בליעה ופליעה רק בדבר לח תבל ביבש כה"ג תינו מבליע תלע כדי קליפה ובכלי לע שייך קליפה (שם סי' ק"ו) :

לו **תורתו** בידו של הרב דוד יבחל זקנו בהסכמת מסר"ע קנסינו לאסור בגבינות של מי שעשה גבינות בעבר העובדי כוכבים ובשבר כלה הקיבה שהיתה לו במהג תף מבהמות טרפות דוקא קיבות יבשות של עובדי כוכבים שדרכן ליבשן בעודן לעצן ובעמיד בהן גבינות ואסרן וגם הרב המחבר נין ובבד לו הסביר פניס להורלתו בלי חילוק בין תלו ותלו ותלו בשבשמ"ג לתוין קמ"ל ועוי"ל סי' ל"ד והטיב דבריו לפני הר"ב זלמן ז"ל הוכיח ממ"ם הרב המחבר ת

הד"ם ועיין להרב שמם נדקה בחי"ד סי' כ"ו וז' בדין עכם הקולית שמכבר ונקבר לא שמעי"י ומחלתו עמו הרבה עופות וחסר החוז כמהג עיר מולדתי שמכרים קדמוניות בחמירו מהגיסים ע"פ סברת הרמ"ק אף שעור וכבר מקיפין לוחו וליבת סוס ריעותא וכיוצא של מעלה שלא הרגישו רק אחר הביסול ושהופשט העכם ונאכל הבשר שעליו ומ"מ הבשיר שאר העופות שמחלתו עמו בלי שום כנגד העוף דסוף סוף אף שנתפשט שם מהג המחמירים מ"מ די לנו חומרו לאסור לה עכמו הואיל דשיעור מליחה שם' היא עכמה מוחרת ומחלוקת הפוסקים וע"פ שהסכימו להורותו מהר"י בסבלן מוינציליה . והמורם מדברי כולם דדוקא הקילו בחליחה לא שם היתה התערובת בשיעור שהיו מוסרים לך לע"ד דק וקלים מקורי עכשיו שכתב ריפה דבר בעצו עם סופר מליר לשרם שרי ועלה בהשכמה לפסק הר"ם שהשתא עובא לאכלתא וכו' ופוק חזי לשלי רבבי ב' עמודי עולם הרב"ך שפתותיו שוכים והרב פר"ח שהרוחה פרי חדם לומר שהשיגו שגוותו בכרוכית על חומרא זו עובא שלין לה עורם ועוף ושהשתבשו גו פנחי דמתא ע"ם ולף במקום שנתפשט המהג כבר כתב הר"ן בפסחים עלה דאל תשנו ממהג מבותיכם היינו כמה שנהגו לסלק עכמ שידעו היתרו לך כמה דהוה ס"ל דמדיעת חסור ובהרחי חזו שה בעמת לסיתרא יכולים להחיר • עוד הוסיף מדיליה הרד"ף הנ"ל שלינו נקרא מהג אלא בדבר שנתפשט ליסורו בכל המדינה ובכל יושביה אבל לא כמה שנהגו בו חכמי הורחה מספיקא ושיניהו רוחות שמורי הורחה שבעיר פעמים שנכנזים פעמים שספרדים פעמים מילמדים זה רוחה דבריו של זה היום וזה דבריו של זה למחר וכל ז' מהגיג כפי שבראו וכו' ומפני זה נקבע בדבר מהג אבל יוכל להשחמת • ליברת דלריכה עיונא רבא לעשות הפך מהג אבל דבר פשוט כזה לפי לכחלה שמי יכולים לשנות וכו' דבריה שרבנים הרחשונים הוי שיני בזו ליסורא וכשיגא לחוץ העולם ספרו של הרפר"ח דהוה בר סמכא חזרו לנהוג כמותו ע"ם לשונו של זהורים דבריו לו בהשבל וכ"ם שלין לערער על הנהגים להחיר התערובת לף שנתבשל עמו ולין ס' נגד העוף כיון שחומרא יחידא היא לאסור לפילו בעוף בעלמו והנו בלא עוף עלה דם"ם כלל גדול בידינו דמדלורייתא לא מחלקין בין ליסור לליסור ורובא דאורייתא ומדרבנן דוקא בעינן ס' וע"כ לף אם נתבשל הקולית בידי"ד בחליבות אחרות של היתר כל שנתבשה התערובת לף למחמירים ליסור דרבנן בעלמא הוא וכיון דמעיקרא ליפלינן בקולית זך לין לך פשיקא דידיע בדבר שליסורו דרבנן גדול מזה ופשיטא לע"ד להקל בזה בהפמ"ל או בלעוך שבת וי"ט וכדומה : **שוב** ראיתי להרב המחבר בסי' כ"ם דנתבשל בידון ע"ו. תלבנגולות שנתבשלו יחד בסל אחד וכ' מהם נתבשלו פ"ח ונלקח"ם ח"ח אם סי' רנ"ב נידון ע"ו שנתבשל יחד ולהחיר לח שנתבשלו אחד ובסבלת שנתבשלו יחד ובחוך הסעודה נמלא נא' מהם עכם הקולית שנתבשל ונקבר לא שנתבשל ונשיפתו חזל לאסור הכ' שנתבשלו אחד ולהחיר לח שנתבשלו ובסבלת מהר"ם ע"ם ולהרב דב"ם סי' רם"ע וכידון זה שלא נתבשל לפי מדלורייתא יש להקל וכן נהפמ"ל שהיקום שנהגו בהקום עיר מולדתי כנ' וע"ם להרב בן הרב הנתבר מ"ם בשם הרב תורת חיים להרח"ם סי' ע"ו ופיש מהירות ח"ב סי' ק"ע וק"ך ולהרב יהל יוסף סי' כ"ח שנתבשל ונתן ע"ד הרב ס"ל הנ' סי' נ' ומסיק גם הוא להיתרא ומנוסף גליו בסי' כ"ע פסק תרוך מלא וגדום ממהר"ח אבוליפי"ם דבקיל ומרי טוכא על דבריו לך לעניו דיוק גם הוא מהמחירים ע"ם ובסי' נ' • ועיע"כ להרב זרע חמת סי' ע"ז בדין עוף אחר שנתחוהו וטענו קצת מיחבריו בהרבה חיבורי עופות אחרים וחא"כ מלחו בשוק שבירה למעלה מג' מנעופות לך מחני השוק ולמעשה וחזר ונקבר שלא נתבשלו" העלה לאסור העוף ולהחיר התערובת ועיע"כ שם בסי' ער"ב בדין ס"ז שנתבשלו ביחד ונתערבו ג"כ הכבדים וטומן הדקין שלהם ושלא מהם לאחרים ובשלום בשבר אחר ושום נתלו בס' ספק שוק שנתבר ונקבר לו שחט"י לך עור ושבר שעל השבר היו שלמים והעלה שהם השבר מחני העכם שריקת הגידים ודחי התערובת מותר ולף בחותו עוף נמה דעתו להקל לך שם השבר הוא מחני העכם ולמעה וכ"ם שם הוא למעה מג' מנעופות לו העוף הוי ספק ערפה ואסור ומ"מ העופות אחרים כשריס מכחה טעמים וה"ה שומן הדקין שבתוך אחר שנודע התערובות או לפי' קודם שם הותך בג' קדירות לך הכבדים המעורבים אסורים משום חה"ל ע"ם • ועיין להרב נודע ביהודה סי' כ' בדין קולית שמוך לגוף שנתבר וחזר ונקבר בקולמום ונמלח בג' עופות יחד ולא הרגישו עד אחר המליחה והדחה ושכיים מחחלה עם השומן דיפה הערין שלחתן ואחר שביחר ועכה שמוכות למי שהשביר הב' עופות דחה דברי החוסר משום דחשם שבר הקולית היח חומרא בעלמא שמא תיעכול ניבי ובמקום הפמ"ר הרמ"א מחירו ולף בלי הפסד כלל יש מי שמחיר בסי' ל"ו ס"י בנתבר וה"ה כלן לכן שם נמלח עם חיטו ויש רוב נגדו יש להחיר מה שנמלח עמו בקליפה לף שם הוא שומן ושם נתבשל בלא קליפה מותר בדיעבד ועוב לקלפה שם תפשר בנקל ע"ם ועיע"כ להרז"ה הנ' סי' י"ד בדין שוף שנתבשל בעופות אחרים ואחר כך הרגישו שנתבר הנף שמוך לנוף בלתי הרחק רוחב גודל רק בהשמרף מה שנכנם תוך הנוף כבוכנא בשפיתא ואין בשפר עופות וכוטב ס' העלה להטריף חוחו עוף לחום לסברת רש"ך סי' כ"ג סק"ע והחיר התערובות • ועיין להרב בעי חיי סי' קמ"ג עד קמ"ז ובסימן קכ"ה בדין קולית העוף שנתבשלה שמוך לנוף שנתבשלה שמוך לבוקע לחשמא והרגישו בו אחר מליחתה כמ' עופות אחרים ואחר כך הרגישו שנתבר

סי' ק"ג סעי' כ"ו ומה לן סתיר ע"י נסיון לבטל הקליות כתבר עלה בדעת הטועל לעשות ג"כ ל' לליתף ובס עמד בס"ד הרב לתוספות שמועל ופר"ח סי' ס"ג בשם המרדכי ופר"ח סי' ס"ז סקכ"ג (וע"ל סי' י"ב לוח ו') (פרי מגדיל סי' כ"ו) :

יח תשובה הביא למהר"ם מווילנא בדין מי שפתח ז' בתמות ובוב נמצאת ח' מהן מרפא ונתערבו אז בזה וקודם שניכר הספק נמכר חני בתמה ח' בחזקת כשרות ודעת מהר"ם הנ' גם החני האחר כשר לפי שנתן קודם בתמה ח' חניה כשרה וחניה מרפא ובפרט בחיסורא דרבנן ומה בין זה לדין שומן קורקבן דמדמין החתיכות והרב העטיל פקפק על טעמי הוריותיו ומ"מ מסכים גם הוא להתיר בחיסורא דרבנן (וע"ל לוח ח') (תשובות נחומי בתרתי סי' ה') :

יט עוד לו שם בשם הרב העטיל הנ' על מעשה הנ' שלקחו מהז' בתמות בשעת ד' ד' לשומות וג' נתיירו ומסתפק הרמ"ס הנ' אי נימא ס"ספק ברובא ליתא והמתירים מותרין מ"ד לא אמרי הכי אלא מהר אחר שעולה הספק לך כאן שעולה הספק אחר שעודנו החיסור היו הנשארין מסורין ע"כ אין הולכין אחר רוב לשומות רק לשומות וכוב בתמות ורוב בתמות שנתערבו קבועין הן ולכל ח' מהשומות נימא מרובא פרים והביא לו הרב העטיל דכיון דע"ש לעשם שלקח הד' לשומות נשת ח' מ"ב פשוט לכל ח' וח' אמרי מרובא פרים ואף לאחשבי מרבעתן תלויות יחד ופרבו נשת ח' י"ל דאח"נ לאחרי חיסורא נרובא ליתא וכמ"ש בשבים דף ע"ב שמא יכוחו עשרה כהנים נשת ח' ע"מ ואף דמשם יש להוכיח דאם פרבו קודם שעולה הספק יש להתיר הנ' הנשתים מש"ס דחיסורא נרובא ליתא מ"מ יש לחלק והביאו"ד ז"ל מהני מה שפירש קודם הספק ועל מ"מ לי מזלינן בהר רוב בהמות שנשחטו לכאן כשרות הביא שלא ירד לסוף דעתו דמה לי בהמה שלקח לפני שנתערבו עמי ליתא דהלשון שהיתר הוא במקום הרוב בחופן שהנ' הנשתים לחסורין (שם סי' ו') :

כ עוד שם מהרב ב"ח בחופן שהיו לו ב' לוחות שחוטות ומכר ח' מהם לשמעון ושהיה לשמעון הקורקבן שלה ומלחו בשבר הרבה ומלח ג"כ בשר בפ"ע ובהלחה תחרוסה עיכ כל השבר בכלי ח' וחזר ומלח הכל ביחד בכלי ח' בתליתה קצת ובישל החוותא והקורקבן בי"ע ח' ובישל י"ע ב' בישל קורקבן הר' עם השבר ובשעת תכילה נמצא עשה עם מלח ח' לגד חון ותודו של עשה תחוב בשבר הקורקבן לגד פרים ולא היה ניכר הנקב מלד פרים והיה ניכר שנשחה קודם התתיכה וגם שמעון מלח החוותא בשבר הרבה ומלח עוד בשר ותרנגולת בפ"ע ואחר הלחה תחרוסה חילק והניח חוותא עם התרנגולת ובשר עם בשר ומלח כל ח' בכלי בפ"ע ופשק הרב"ח שהתיתר שמלח עם החוותא תם אין ס' בהיתר נגד החוותא וקורקבן הערפה הכל תסור וגם עשות החיסור מצטרפין עם ההיתר והשבר האחר שנשל רחוק לבטל החיסור ומ"מ חזרו לחיסור בתליתה הניח שאחר הלחה חוזק החתיכות שהניח טוף עליהן ואם אין ס' בכל היתר גם השבר אחר נאסר מיד כשהוא יחד קודם הלחה הלחה בכל חלל שמעון שלא נתערב השבר אחר הלחה בתליתה קצת יש חילוק בין אם יש ניכר למעה כגי' ושבר שמלח תחלה עם החוותא אין בכל חלל שמעון תסור אם אין ס' נגד החיסור ואם הניחו בו ס' נגד כל החתיכה והשברים הנשארים אחר הלחה ולא היו ס' נגד החיסור אלא שהיו ס' נגד השבר שנשאר בחופן שהרי הוא בטל ברוב אף שהחיסור שנשאר בחופן הוא ס' נגד כל החתיכה שהניח בתוכו ואין לומר

ב״ח

כרתי ופלתי

על

שלחן ערוך יורה דעה

אשר חיבר כבוד אדמו״ר הרב הגאון האמיתי עיר־ישראל הודו והדרו תל שהכל אליו פונים ממנו יתד ממנו פנה קדוש ד׳ מכובד שר התורה זקן שקנה חכמה והרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים הרבה רשכבה״ג וכו׳ כקש״ת מוה׳ יהונתן זצללה״ה מאייבישיץ בהרב הה״ג מוהר״ר נתן נטע זצללה״ה אבד״ק, או״ה וכמה קהילות קדושות טיב החיבור ומהותו ואיכותו סידורו וטעם שם הנ״ל הכל נאמר בהקדמת הספר זיל קרי׳ בי׳

חלק שני

זה עתה יוצא לאור מחדש במהדורת־פאר
מאירת עינים ומושלמת

הוצאת **פאר התורה** בע״מ
ירושלים תשי״ח

סה חותין האסורין משום דם ומשום חלב ודיני גיד הנשה ובו י"ד סעיפים.

א יש חותין שאסורין משום דם שבהן בגון חותין שביד שבבתף ושבלחי התחתון שבצד הלשון מבאן ומבאן ובלשון ובצואר וחותי חלב וחותי העוקץ וחותי הדקין שהם בתוך שומן הדקין במו בית עכבייש מסובבין זה בזה :

הגה"ט (ומותרין להסיר נ"כ נ' חותי תורך אלא החזה מבפנים וכן חותין חותין מחורי לאחים (ע) ואינו אלא חומרא בעלמא) :

וקרום שעל המוח שבקדקד וקרום שעל הביצים וכליהה לא מהני בהו אפי לא שיהתכם תחילה (ותמוכה לתחת) ואח"כ ימלחם וה"מ לבשלם בקדרה אבל לצלי אינם צריכים לא התיכה ולא מליחה משום דנורא משאב שאיב ויש מי שאומר דהוקא כשפני החותין על פני האש אבל אם הם מובלעים בתוך הבשר אין האש שואב אא"כ התכם :

ב הרוצה לצאת ידי חתיבות חותין אלו לא יכמוך על חתיכת הבשר אלא יחתוך הבשר והעצם לשנים :

הגה"ט (ג) (ומס לא נעלם וכמלם אלא חתיכה לריך ס' נגד כל החותין : (נ) ובללי סגי בקליפה וע"ל סי' כ"ב) :

הגה"ט (וחותי לוותר לא מהני בהו אם חתכם רק מיחתוך המפרקת לכתיס) :

ג גף העוף כיד הבהמה והלכך צריך לחתוך עצם האגפים ולמלהם וכן עצם הלחיים בעוף :

הגה"ט (וי"ו אמין לריכין ליזהר בשעת חותין אלו מכוס שהקין הם והדם יולא מהם ע"י מליחה וכן המנהג שהין חותין מן העוף כולם חותין רק חותי הלוותן ובהומן יש ליזהר ליעלן מהם או יחתכם עם המפרקת לכתיס מיהו בדיעבד אם קוסר רק הרחם מן העוף סני . ונוהגין לחתוך בירכי העופות בפרק המרכובה החתתונה מכוס שלפעמים נמלחים חותי תדומים ברגלי העופות ואם לא עשה כן מותר בדיעבד אפילו נתבשלו כך הע"פ שנמלאו חותין תדומים שאינו אלא מומן בעלמא) :

ד (ד) ביצי זכר כל זמן שלא היה לו שלשים יום מותרים לקדירה בלא קליפה אפילו אם יש בהם במו חותין אדומים ואם היה לו שלשים יום אם יש בהם במו חותין אדומים אסורין לקדירה בלא קליפה אבל לצלי מותרין :

הגה"ט (ונהגו לנקר את הביולים לף כשהם פחותים משלשים וכן להסיר מכס גיד הנדול ולחתוך כהם הרבה חתיכות ונהגו ליקח מן הכתף הכשר בקיבין הרי"ז ואין בו אסור רק הוף מכוס מיהום . עוד נהגו בלונב"ל שקורין לידווי"ך לללותו ולא לבשלו ואין בו אסור מכס מבשלו ואפי' לכתחילה מותר. וכן מותבין להסיר העיונית דוירדא והבשליכא ולא לאכילה ואין אסור בדבר וכן נהגו לחתוך בין הפרסות של רגלי הבהמה ולהסיר מכס בשר לבן ודק מכוס מיהום ואם לא עשה כן אין לחוש) :

ה גיד הנשה נוהג בבהמה וחיה אפי' אין בף שלהם עגול ונוהג בירך של ימין ובירך של שמאל ואינו נוהג בעוף מפני שאין בף שלו עגול אבל אם נמלא לו בף עגול נוהג בו ואין צריך לבדוק אחריו אם הוא עגול :

הגה"ט (ואין חילוק בין חיה לבהמה בכל דבר האסור מכוס גיד או מכוס דם וכן בעוף אם היה לו בף ולכן כל דבר שמקרין בבהמה לריך לנקר בחיה גם כן רק מה שאסור מכוס חלב ע"ל לנקר בחיה) :

ו נוהג ה בבוי :

ז אינו (ו) נוהג בשליל בר שאינו טעון שחיטה (ז) וי"א שנוהג בו אם שלמו לו חדשיו ומלאו חיה (ונהגו להחמיר כסברת אחרונה)

ח שני גידים הם בירך אחד פנימי סמוך לעצם והשני חיצון סמוך לבשר ושניהם אסורים וצריך לחטט אחריהם אלא (ט) שהפנימי (י) אסור מן התורה והוא הפושט בכל הירך והחיצון אסור מדבריהם וקנוקנות שבשניהם אסורים מדבריהם וצריך לחטט אחריהם ושומנם ישראל קדושים הם ונהגו בו איסור :

הגה"ט (ורמבי הקנוקנות נכנכים ברמבי בעלמא ע"כ המנקר לריך לסבור רמבי בעלמא הוא ולכן חלבה ודמו מותר ומי ג"כ והרי עוף דלית בהן גיד סגי בלי חיתוך ולא חיישינן לשמא יבא לאכלו בחלב ולא בשר בחלב ולכן נהגו להחמיר כן היכר מהרלב"ח מיהו נדולה של חבמים וסופרים שבורה על חלב דשליל להחיר ועל הגיד לאסור ויש המיה מנמרי' דכריתות דף ק"ה ע"ב דקאמר יליף דם חנניס ודניס שכולו היתר וקאמר הנמ' מה שכולו היתר מי חלב הרי חיה מותר ומי ג"כ והרי עוף דלית בהן גיד ודמו מסור מלא דלא בעי מחיטה. ו) וקשה שליל שנמחטה אם יוכיח דלא בעי מחיטה ודמו מ"מ מסור כדקיי"ל דדמו מסור וע"כ ל"ל בשליל גיד הנמה מסור ומין כולו היתר דהא ליכא ג"ה מפ"כ בדניס מיהו יש לדחות דמיהו כולו היתר מפ"כ שליל והנה סוני' דנמ' ריש פרק ג"ה מפמע דחד דינא הית לי' ונם יש להקשות הא דאמרי' בפסחים דף כ"ג דס"ל לרי"ס דגיד מותר בהנאה מק"ו דחלב מה חלב דעתם כרת מותר בהנאה מכ"ש גיד דליכא כרת וגמ' פריך מה לחלב שהותר מכולו מלל חי' ע"ם וגמ' לא פריך מה לחלב שהותר בשליל וכחיטת הסס מחירתו מפ"כ גיד הית מותר בשליל ומין מחיטת הסס מחירתו כלל. ז) ולכן נראה טעמו של דבר דמין הגיד מותר מכוס דהכר"ן נתן טעם למה מין דם שליל מותר קרי כתן כל בבהמה תאכלו ותי' דם הית בכלל לאכילה ומתי' יחסב והכתוב מומר תאכלו ע"ל וזה קלת דוחק בכל התורה כולה סתיה בהיתו לאכילה . והנה הס מין בגידין בנ"ט ועוד הוא והתורה הסרתו מינו בכלל לאכילה וכ"כ התוס' בפסחים דף כ"ב ד"ה ורבי שמעון וכו' דכיון דמין בגידין בנ"ט לא בייך בי' לאכילה הכל ולכך לא מוקמינן לגיד מכ"ם דלא מוקמינן אדם וזה נכון וברור :

אך זהו הס מין בגידין בנ"ט מכל מ"מ יש בהו בנ"ט לף בייך זו בשאת כל בבהמה תאכלו ולף גיד במשמע והנה סוני' דרים פרק ג"ה הוף בכל למ"ד דיש בנ"ט ומ"כ פסיטא דשחיטת הסס מחרת ומד דיבא הית לי' עם החלב דמ"ם וגם הן סוני' דפסחים דאמרינן מי כשהותרה נעלה חלבה וגידה הותרה ע"כ הכל למ"ד יש בגידין בנ"ט ע"ם ומ"כ לף גיד שוה לחלב לעניו היתר שחיטת הסס ולימא למיפרך כלל משליל ומ"ם ודו"ק :

ב ג"ה מותר בהנאה כ"כ הרמב"ם. ג) ועשנו עליו חכמי לונ"ל כיון דפסק כר"ת כ"מ שנאמר לף תאכל לף היתר הנאה וקאמר הנמ' בפסחים דף כ"ב הלכך גיד מותר דכשהותרה נעלה היא וגידה הותרה נעלה היא ומ"ם ומ"כ הלכך לא מיסור בשום מקום ולא בשום מקום ולא בשום מקום ולא

(ז) יש מלאכה שהיא אסורה בכל שבת ושבת, ואין מלאכה שהיא אסורה בשבת ראשונה של פסח ואסורה בשבת אחרת של פסח, ואין מלאכה שהיא אסורה בשבת אחרת של פסח ומותרת בשבת ראשונה של פסח, ואין מלאכה שהיא אסורה ביום הכיפורים ומותרת בשבת, ואין מלאכה שהיא אסורה בשבת ומותרת ביום הכיפורים, ואין מלאכה שהיא אסורה בשבת ובשאר כל ימות השנה ומותרת ביום הכיפורים, ואין מלאכה שהיא אסורה ביום הכיפורים ובשאר כל ימות השנה ומותרת בשבת, ואין מלאכה שהיא אסורה בשבת וביום הכיפורים ובשאר כל ימות השנה ומותרת בשבת ראשונה של פסח, ואין מלאכה שהיא אסורה בשבת ובשבת ראשונה של פסח ומותרת ביום הכיפורים ובשאר כל ימות השנה, ואין מלאכה שהיא אסורה בשבת וביום הכיפורים ובשבת ראשונה של פסח ומותרת בשאר כל ימות השנה, ואין מלאכה שהיא אסורה בשבת ובשבת ראשונה של פסח וביום הכיפורים ומותרת בשאר כל ימות השנה, ואין מלאכה שהיא אסורה בשבת ובשבת ראשונה של פסח וביום הכיפורים ובשאר כל ימות השנה, אלא שבשבת ראשונה של פסח אסורה בכל מלאכה ומלאכה, ובשבת ובשאר כל ימות השנה אסורה בכל מלאכה ומלאכה חוץ מן המלאכות שהתירה תורה לצורך אוכל נפש, ובשאר כל ימות השנה אסורה בכל מלאכה ומלאכה חוץ מן המלאכות שהתירה תורה לצורך אוכל נפש ולצורך מילה, ובשבת ראשונה של פסח אסורה בכל מלאכה ומלאכה חוץ מן המלאכות שהתירה תורה לצורך אוכל נפש ולצורך מילה ולצורך הקרבת הפסח, ובשבת ובשאר כל ימות השנה אסורה בכל מלאכה ומלאכה חוץ מן המלאכות שהתירה תורה לצורך אוכל נפש ולצורך מילה ולצורך הקרבת הפסח ולצורך הקרבת שאר קרבנות ציבור, ובשבת ראשונה של פסח וביום הכיפורים ובשאר כל ימות השנה אסורה בכל מלאכה ומלאכה חוץ מן המלאכות שהתירה תורה לצורך אוכל נפש ולצורך מילה ולצורך הקרבת הפסח ולצורך הקרבת שאר קרבנות ציבור ולצורך הקרבת כל קרבנות יחיד, ובשבת ובשאר כל ימות השנה אסורה בכל מלאכה ומלאכה חוץ מן המלאכות שהתירה תורה לצורך אוכל נפש ולצורך מילה ולצורך הקרבת הפסח ולצורך הקרבת שאר קרבנות ציבור ולצורך הקרבת כל קרבנות יחיד ולצורך הדלקת הנר של שבת, ובשבת ראשונה של פסח וביום הכיפורים ובשאר כל ימות השנה אסורה בכל מלאכה ומלאכה חוץ מן המלאכות שהתירה תורה לצורך אוכל נפש ולצורך מילה ולצורך הקרבת הפסח ולצורך הקרבת שאר קרבנות ציבור ולצורך הקרבת כל קרבנות יחיד ולצורך הדלקת הנר של שבת ולצורך הדלקת הנר של יום טוב, הא למדת שכל מלאכה שהיא אסורה ביום הכיפורים אסורה בשבת ובשבת ראשונה של פסח, ושבשבת ראשונה של פסח אסורה בכל מלאכה ומלאכה אסורה בשבת ובשאר כל ימות השנה, ושבשבת ובשאר כל ימות השנה אסורה בכל מלאכה ומלאכה חוץ מן המלאכות שהתירה תורה לצורך אוכל נפש ולצורך מילה ולצורך הקרבת הפסח ולצורך הקרבת שאר קרבנות ציבור ולצורך הקרבת כל קרבנות יחיד ולצורך הדלקת הנר של שבת ולצורך הדלקת הנר של יום טוב, הא למדת שכל מלאכה שהיא אסורה בשבת

עליירי דנתערב לח בלח דיכם ביכם לף בלינו מינו מהתורה בעל כרוב וע"ל סי' ק"ע במ"ם. ודע כי בילה שים כה טפת דם דלסור משום דסלה בכולה לוחו בילה שנתער בלחרי הוי מין במינו כי טעם דם כל שהוא וטעם בילה לאר בו התכלת חד טעם עם שאר בילים כ"כ פר"ח (ח) כ"ל שהוא מותר ולדידן דמחמירין לאסור הבילה בכל לד שיהי' גמלא הדם גם זה טריפה ס"ך ופ"ח :

(ט) מותר והיינו דבילה לינו מוכח על חתיכה לבל לם מוכח על חתיכה לסור דהא בילה לסור מחמת עלמו דסדי תכלת בכולה כדלקמן סי' ק"ס לינו לסור המוכח על היתר ולדידן לעולם בס' (י) מותר לתכלס עיין פלתי הבילה שיסבה עליה תרנגולת ג' ימים לסוריס וה"מ דלא ספטה מלרעה לבל בדספטה מלרעה תמיד מי שלין לינטעים יתכלנה וג' ימים משמע מע"ש (יא) ומותר והרמב"ם בפ"ג מהל' מ"א פסק לפי' בלי קשקשים מותר וכבר הביאנו הרא"ד והמ"מ דחק עלמו ביותר ולפי הלרכתי בחידושי לבל הכל בהריכות גדל כן לא חפלתי להעתיקו והיותר קרוב הוא שם"ל לרמב"ם לם הוא מכנים הדם ולחר שותבו בזה יש לחוש למרלית עין ובעינן קשקשים לבל לם הוא המכנים הדם ובעלמו שותבו בזה ליכא מרלית עין ות"ל קשקשים . וזהו שדייק הרמב"ם ושתבו היינו הוא המכנים . לכך לא לסרו והוק ות"ע (יב) לם פירש ממנו ולפי מהני היכרא כמו בדם דגה נחלקו התוס' ורמב"ם ובמלחמ דרבנן סומעין להקל :

(א) בדם הקפם וסחיטה דעת הרמב"ם הכל קרוי שהקפם יולא בו והתוס' חולקים עי' תיו"ט וב"ז (ב) ובגלא במ"ח ודעת הטור דלוקה ועי' פלתי מ"ש לייחב דברי הטור מה שטעון עליו הפר"ח ולדעת הר"ן וסייעתו הוא רק ספק ליסורא ע"ש (ג) בהדחה היינו לפי דיעה דהדחה קמייתא להעביר הלכלוך דם לבל למ"ד שהוא לרכך הבשר ת"ל הדחה (ד) מפרקתי היינו קודם שתלת נפשה (ה) ולעלי מותר היינו שנלנה כל לרכו שהוא שים לעייתו ו שב"ח (ו) ונהגו להחמיר עמ"ש בזה פלתי כי מנהג זה עפ"י הרמב"ם וכלן חמיר מלומלת דשמיק דלף לעלי בעי חתיכה כמ"ש בפלתי וכן משמע ברמב"ם דלת בשר בחלב ת"ל כפר"ח לבל לעלי וכ"מ ברמב"ם (ז) לחותבו עיין פלתי מ"ש שהעיקר לחתוך כל לבר ולבר לבל לבר ת' ת"ל לחתוך יותר . (ח) וה"ה לם חותך עיין פלתי מ"ש דבזה יש להחמיר ולהלריך לף לעלי מליחה (ט) כדי לקרב וה"ה בעוף מהרי"ט (י) שמביע דם דוקא עלם מפרקתו וכדומה לבל מותר להכות על רלשהפר"ח (יל) וי"ל דמשום זה היינו לבשלו לבל לעלי ת"ל ס"ך (יב) לחלטו חי וה"ה לקדירה במליחה (יג) בדיעבד מותר כן הסכמו מחרונים דלף דשמיק מ"מ חתכה ומלחה ס"ד :

א המוח והרחם לסורים ושאר מותר בג עלם נלנולת מפסיק ופפי' כ זנת תחלה מ"מ לסור דכמו דחין כח בחם להפליט כן חין כח במלה להפליט (ג) נקב וסני בנקיבת העלם לפי' הקרום קיים דחין הקרום מעכב חום לם (ג) להסיר השער עי' פלתי שחלקתי בין בבמה לעוף דבבמה לפי' מונח במקום לחו מותר מבח"כ בעוף וכ"כ חלקתי בין בם מים על השער לזה לסור ופה לחו מותר ע"ם : (ד) כ"כ לם הרחם בפני עלמו הרחם כ"כ ולריך ס' נגדו ומ"מ הרחם בלסורו ולי דבוק ויש בבל עוף ס' נגד המוח הבל שרי לפיהו הרחם גופי' לבל המוח לסור כחתיכה שנתבשל בדמו (ה) כשאר לסורין עי' פלתי שהעלתי בעוף שנתבשל עם רחמו שלם ולא נודע לם העוף ס' נגד דם שבמוח וקרום דחם ים עוד סניפים להקל ים לסמוך על רבינו קלונימוס דמתיר בתרדי

ה **נמצא** הדם בביצה במקום שאינו אוסר את בולה ולא זרק הדם ושבח ושרף הביצה עם הדם (ח) נ"ל שהוא מותר :

ו **נמצא** דם בביצה ששמהו על החמין להצטמק ביון שאין במקום הביצה רושב (ט) מותר בל החמין :

ז **ביצים** המוזרות (פי' שנפסדו ונעשו כעין מעוה) אפי' ישבה התרנגולת עליהם ימים הרבה ד (י) מותר לאובלם ובלבד שיזרק הדם :

ח **מותר** לאבול ביצים צלויות אע"פ שאינם יבולות ליבדק :

הג"ה (וכן מ"ל לבדוק הביצים לם ים בהם דם דסומכין על רוב בילים שאין בהם דם ומ"מ נהגו להחמיר כשעושין מלבל עם בילים ביום מרוקים בהם לם ים בהם דם) :

ט **דם** דגים אע"פ שהוא מותר אם קבצו בבלי אסור משום מראית עין לפיבך אם ניכר שהוא מדגים בגון שיש בו קשקשים (יא) מותר :

י **דם** אדם אם פירש ממנו אסור משום מראית עין לפיבך אם נשך הבבר בשינו ויצא דם משינים ע"ג הבבר צריך לגרדו אבל שבין השינים מוצצו :

הג"ה (וכל דם דגים ודם אדם הוחל ומדינא שרי אינו לוסר תערובתו) :

סז כמה דברים האסורים משום דם ובו ו' סעיפים

א **בדם** בהמה וחיה נמי אין איסור כרת אלא (א) בדם הנפש שהנשמה יוצא בו אבל דם האברים אינו אלא בלא תעשה והני מילי בשפירש מן האבר ויצא לחוץ או שנצרר בחתיכה או שפירש ממקומו ונתעורר לצאת א (ב) ונבלע במקום אחר אבל אם לא פירש ולא נצרר מותר :

ב **לפיבך** מותר לאבול בשר חי (ג) בהדחה בלא מליחה ובלבד שלא יהא בו מהחושון שדם בהם שהדם שבחושין הוא בכנום ועומד בבלי וע"ל סי' פ"ו :

ג **השובר** (ד) מפרקתה של בהמה אסור לאבול מבשרה חי אא"ב מולחו יפה וע"י מליחה מותר אף לקדירה (ה) ולצלי מותר אפי' בלא מליחה: הג"ה (ו) (ונהגו להחמיר (ז) לחותבו ולמולחו ג' פף בללי (ח) וה"ה לם חותך בשר ג מבית הסחיטה קודם שתלת נפשה ים לומרים שים ליזהר לבשור לשבור מפרקת הבהמה או לחתוב בשר בחלב (ט) בדי שלא יבלע מיתתה מסוס (י) שמביע דם בלברים) :

ד **נצרר** הדם מחמת מבה אסור לבשלו ער שיחתוך המקום וימלחנו יפה אבל מותר לצלות בין בשפוד בין על גבי גחלים אפילו בלא חיתוך ומליחה :

הג"ה (יא) (וי"ח דמשום זה ים להחמיר לקלוף ב"ה או לחתוך בשותו בשר קודם מליחה הוחל ועלרר שם הדם בשעת סחיטה) :

ה **בשר** שלא נמלח ונתנוהו בהומין להלמית דמו בתובו אם נתאדם הבשר זהו סי' שנעקר הדם ממבומו והחומין אסור וגם הבשר אסור לאבלו חי ואין לו היתר אלא בצלי ואם לקדרה לריך חתיבה ומליחה ואם לא נתאדם הבשר החומין מותר וגם הבשר מותר (יב) לאבלו חי :

ו **חומין** שנתנו בו בשר פ"א להלמלת לא יצמית בו בשר פעם אחרת מפני שבבר תשש בחו אבל בף שלא הלטו בו בלל מותר לחלוט בו אע"פ שאינו חזק :

הג"ה (י"ח בזמן הזה אין בקיאין בהליטה ואסור לומת בחומץ וכן נוהגין במדינות אלו שאין מלמיתין בשר בחומץ קודם מליחה ואין לומות ומ"מ (יג) בדיעבד מותר) :

סח דיני מליגת הראש ובו ט"ז סעיפים

א **הטומן** הראש לצלותו לריך שיכוון שיהא בית השחיטה למטה כדי שיזוב הרם דרך שם ואם הניחו על הלדדים (א) המוח והקרום אסורים אא"ב (ב) נקב עלם המוח והיה הנקב למטה לפי שהדם זב דרך שם :

הג"ה ולבתחלה נהגו להחמיר שלא לגלות סוס רחם שלם לפי' רוצה להניח בחית השחיטה חייבין שמא יתכפך מלדדיו :

ב **הניח** על נחיריו אם נעץ בו קנה או דבר אחר מותר ואם לאו אסור המוח והקרום :

ג **יש** מי שכתב דלהסור את השיער בלבד א אפי' הניח על הלדדין מותר ויש מי שאוסר:

הג"ה והסברא רלשונה היא עיקר וכן נוהגין לחרוך הרחם (ג) להסיר השער וכן עופות מסיורי נוות בעליהם דהוחיל ואינו מונח על מקום אחד שלא מעבירו הגה ונהה לא חיישינן שנבלע בו הדם ואינו אסור שלא בעמה ומשונה תעוד במקום אחד ונוהגין לחרוך על קל ותנן שאין להם חמיות כ"ש לנבל הדם ומ"מ יעבירם על הלם תמיד שלא יסחת במקום אחד הרבה) :

ד **אם** בישל הראש שלם הבל אסור אלא א"ב יש ס' בנגד המוח וקרומו :

הג"ה (ואם בלאו בך שלא הלטו בו מחירין ודן בי מידי הקרום והמוח אסור והשאר מותר ולכתחלה נוהגין ליעוד המוח קודם מליחה מתוך הגולגולת ולחתוך הגולגולת שתי או ערב שלא מתחיל הקרום ליעב ויש מסירין הקרום ובדיעבד אם חתכו שתי או ערב סני לפי' לא הסיר המוח קודם המליחה ולפי' בשלו בך (וע"ל סי' ע"ח וסי' ע"ב ול"ב) אם הרחם נאסר אי מחירין חתיכה (ד) נעשה נבילה דהוי בזה (ה) כשאר לסורין :

הבא

לקולא ולא לחתזיק לסורא דלמא לא היה במקום לוסרו והעמיד בילה על חזקת היתר ולריך עיון כי מחברים לא דיברו בזה ונעכ"ד בבילה בשולה ים להקל בכל לופן ואין רק ספיקא דרבנן ודו"ק :

ד **מותר** לאבלם הב"י כ' בשם שבולי לקט בשם גלוניס דאם שהתה הבילה תחת תרנגולת ג' ימים לסור משום שקוק והב"י כ' דרש"י סובר דבתיב נפש יפה תאבלנו לפי' יאבה עליו ימים רבים וביקש הש"ך לחלק בין לסטנים לאינו לסטנים ויפה דיבר הפר"ח דהביא מגמ' פרק מקום שנהגו דלאחר ג' ימים הבילים נפסדים ואינם רלויים לאבילה לפי' לאינו לסטנים כמ"ש רש"י שם דמוך ג' ימים לא הוי הפסד גדול דנפש יפה תאבלנו אבל בלאינו לסטנים מירי בבילים דלא ספטה מלרעה למה יחזי בי"ד ובמועד התרנגול לאחר ג' ימים משום פסידא דבילי לף אם יחזיר הש נפסדים ולא יבילוהו לאפרוח ודבר חפץ וע"ב בבילים רלוי לאפרוחי מיירי ורש"י כתב להדי על ספטה מלרעה לפי' יאבה ימים רבים וגם הב"י דהביא על שבולי לקט היינו בספטה מלרעה וכבון ובירושלמי פי' מקום שנהגו משמע בעינן ג' ימים מע"ל ע"ש:

סז א ובבלע במקום אחר ובטול מסיים לעיל עליו ותמה הפר"ח הא בף דשובר מפרקתו של בהמה דתמרינן מבלוע דם בחברים מיבעי' לן מי נידחי' שרי מ"ל ת"ל בך דבלע דם מיבעי' דלא ליפטר וספיקא לחומרא לבל מה טיבו של מלות לספיקא ועיקר קושי' אלו לעיטות הטור דפי' כרי"ף ורא"ם דהסלקא דעתא למיבל בהומלת דלעיטת רש"י הסלקא לי מהני מלית ק"מ רק לעיטתם דהסלקא לי' לי למיבל בהומלת יפה תמה לי דם שבלע ממקום למקום בלאו פסיעה דאסור למיבל בהומלת. ה) ומרחה הטור לף מפרש בד"ן דהספק לי לאסור דם הבלע ממקום למקום או לאו רק הספק דדם שבבית השחיטה ע"י שבירת מפרקת בלע בבל חברי בהמה ות"ב דמעט הוא הדם נגד הבהמה ובבל חבר ואבר שבו דמו דם חבר אם בלע דם שחיטה ומתחלק לחברים הלא מלער היא ובטל בד בתרי ולבך שרי' אי מ"מ אסור הוי בטיל לאינו לסטנים ונם חבר אינו מתחלק לחברים בשוה אולי לזה מועט ולזה הרבה עד שאין רוב וע"ם :

ב אף לפלי הפר"ח כתב דלא בש"ך דנתן טעם לחתיכה לחוש לדעת רש"י דס"ל דלי מליחה מהני מספקא לן לבל בחתיכה ודלי מהני והפר"ח בסיעו דלרש"י למאן דלוסר לית ליה תקנתא בלל והוא כתב דמוכחין לדברי רמב"ם דכתב בפרק ו' מהלכות מ"א כיצד יעשה חוסך החתיכה ומלחו או בלבו והיינו דמדמהו לחומלת דשמיק ויפה כתב דלפי' ת"ל חתיכה כמו בחומלת דשמיק ולבון רמב"ם דבתב גם או בלבו לבסוף משמע דבך תהבו גם על פלי קלי ולא דמי לחומלת דשמיק שם הדם עומד בפתח החתיכה בשם ניכר ובקל יחול בו הסוס משא"ב הבל בזה לאין רושם ניכר בלל והדם עתון בבשר יש לחוש דלא יחול בו חוס בשא ולריך חתיכה וזה פשוט . ולפי דלא הבניתי הן במליחה הן בפלי הדם נבלע בבל חברים ות"ב בל חברים בבלל בלושים מדם והוי בל בהמה לחתיכה לחת ות"ב בשמחתך הבהמה לבתחוס הייבו תחוך והבע עלמך בתה תחביה לריך לעטות בחתיכה וכתה יהי' כמות החתיכה בלא די בחתבתו ומקום הדם לזוב וכלן שבל חברים בקבלו כולם בחתיכה ס' יחשבו ובבתוה חברים היינו חתוך וע"ל הוא הדבר אשר בתבתי בם"ק ס' בי לא בריר לן שנבלע בבל חברים ואפשר דחיכא דלא בלעו לבך בלעו מהני נתות חברים דלו אפשר לא בלעו ולא יזוב הדם ע"ם ות"ם לפ"זחם נתת חבר ס' ס"ל לחתיכה עוד ופטוט וברור :

ג **בישר** מבית שחיטתה הפר"ח תמה דבזה בשאר בוכיח הר"ן מנמ' בעי לף לפלי מליחה ונבי טובר מפרקת הסבימו דע"ל מליחה ע"ם ורחה דהא בית שחיטה רותח קלת לב"ע ות"ב יש לחוש דהום מבלע הדם ולא שייך לויידי דטריפי דסימני טריפי ולא בשר ולבך מחמירין להלריך ג"ב מליחה כיון דבלעו ע"י קלת חמין :

א אפי' הניחו על הלדדים וכו' וב"ב הר"ן ונתן טעם להסיר השער לינו משב' על הרמן זמן רב ומותר והקשה הפ"ח הרמ"ח בבג"ה נמן טעם משום דלינו מונח במ"ח הא מנית במ"ח מסור וי"ל בשהשה לף המונח במ"ח כיון דלא שהה לינו מבליע ומפליט ומותר אבל בעוף דרכיך בתעט רבע מפליט ומבליע והרמ"ח דיבר מעוף ולבך לריך ליתן טעם דלינו מונח במ"ח ומה שהקשה עוד דהוא נגד דעת רש"י ותוס' דפי' בבבלא להסיר שער והרמ"ח ב' דבן עיקר בר"ן דלהסיר שער וסותר דברי רש"י ותוס' . ונראה דס"ל להרב דרש"י ותוס' לף מיולקים עם הר"ן כי ברוב לינו משהה להסיר שער בן יתמשך העור ויבי' נפבד וזהו שם מין שם מים על השער אבל בשם מים על השער מנין ובל יחרך השער ושוהה טובי ולבך התוס' והרש"י בתבו דשם מים על השער וזהו שאסור דהוא משא"ב הר"ן והרב מיירי דלף שם מים וא"ב לינו שוהה ומותר וד"ק :

ס

ע) פי' בעור.

ב **אם** נגלו כתב המרדכי מעשה בר"ק שבשלו רחם חזיר שלם והמירו ר"ק בוסיל ומין בדמו כזית **והמ"ח** בשיב וכן בפר"ח ונראה דמיירי דנתבשל עם כל בחוזק ולפ"ז נודע לפ"ס נגד המוח **או** לפ"ל ור"ק ס"ל כרמב"ם ור"ח כהן דלפ"ז מין בפ"מ נתערב פחות מכזית בפ"פ טעם כעיקר לפי' דלעיל דחלי טיעור לפ"ז טייך בתערובות ועיין לקמן **סי'** ק"ט מ"ם שם ופ"כ דהוי דרבנן ר"ל מין **במינו** ונשפך דמלינן להקל ולפ"ז בפ"מ מינו מינו מבוטר ברפ"ם למ"ד טעם כעיקר ל"ד וים להקל ובפרע דם שבשלו ג"כ דרבנן ובפמת **ים** לגרף דבריס לפ"ם ים שפר לדדים לפקל כי כזה טעם כעיקר ל"ד :

ה **הבא** למלוג הראש (ו) צריך לחתוך חוטין שבלחי קודם מליגה **וכן צריך** להדיח **בית** השחיטה בדי שלא יהיה שם שום דם וכן בשמולגין **העוף** :

ו **בשמולגין ראש או רגלים א"צ למלחם תחלה** :

ז **חמשימין** רגלי הבהמה על האש ולהסיר הטלפים ולחרוך השער בלא מליחה תחילה מותר ויש מחמירין **והותבין ראשי הטלפים** מעט ומניחים החתך למטה כדי שיזוב הדם (והכי נוהג) :

ח **פרסות** הרגל שנמלחו בקליפתן ולא חתך ראשן לא נאסרו :

ט **מותר למלוג** (י) **תרנגולת** ברמץ (לפר שם) **או** להבהב באור **והוא** (יא) שידיח בית השחיטה תחלה **יפה** (וכן שפר שם שם דבק בו בעין) **ואם** היה לקדרה יזהר שלא ישהנה כדי שיוכל הלב והכבד להתחמם ולהפליט :

כג"ה (יב) (ולפ נהגו עכשיו למלוג כלל ברמץ לפי' ת"נעולת מיהו שם עבר ושפלו בעוף הרלפ כולו לפסור והפפר מותר והכמה לפ נפשר הרפ כולו רק הקרוס והמוח שם לפ הניפו על בית השחיטה לו לתחירין ולפ דן ניס מידי ושם לפ הדיח בית השחיטה לו שפר שם בעי' שעליו לריך (יג) ליטול לו לקלוף מקום הדם והשפר שרי) :

י **אין** מולגין גדיים וטלאים ועופות (יד) **בכלי ראשון** אא"כ ניקר את **החלב** ומלחן (טו) **וכן לא יערה עליהם מכלי ראשון ואם עירה** די (טז) **בקליפת** העור **ואם ראש העוף** למעלה בשמערה עליו (יז) **א"צ קליפה** :

כג"ה (ולפ מיקרי עירוי פלפ כשלפ פסק הקלוח מכלי הרלשון כשנגע למטה לבל שם פסק כבר לפ מיקרי עירוי ומיהו מותר) :

יא (יח) **אפילו** בכלי שני יש **אומרים** שלא **ימלוג ואם מלג מותר** :

כג"ה (דקיי"ל כלי שני (יט) מיהו מבשל לפי' היד סולדת בו ובדיעבד שרי לבל לכתחילה חשור ונכן נהגו במלו כמדיעות שלפ למלוג שום דבר רק להר מליחה ומיהו לכבוד פורחים לו לעורך שבת מותר להניח בכלי שני לפי' לכתחיל : מתיכה מלפה קרא וכפור כדי למהר מליחתו וטוב ליזהר לכתחילה שלפ להניחו רק בניס שמין היד סולדת בהן (כ) ומין חילוק בין כלי חרס לו כלי נחושת לו שפר כלים לענין כלי שני) :

יב **ואם** מלג עכו"ם **או שפחה** שבבית ישראל **עיפות** ולא ראה הישראל **אם בכלי ראשון או בכלי שני אם** העכו"ם יודע בטיב יהודים ויש שם נער **או** נערה שיודעים בטיב הענין (כא) **מותר** (וע"ל סי' ס"ט מדין זה) :

יג **תרנגולת** שנמלגו יחד בכלי שני ונמצא אחת מהן טריפה ל"א נאסרו האחרות :

יד **מים** שמלגו יש ליזהר שלא להחזירם להרתיחם בדי למלוג בהם שנית **או** בדי להדיח בהם קערות : (ונהגו שלפ להשתמש במי מליגה כלל לפי' לפיס רק לוגיס) :

טו **אם** נמלגה תרנגולת בכלי שני במחבת חולבת **אפי'** היא בת יומא הכלי והתרנגולת **מותרים אם עירה המים תחילה אבל אם עירה מים על התרנגולת אם הראש למטה יש מי שאוסר** (כב) **ויש מי שמתיר** :

א **צריך** להדיח וכו' הגה בניף הדין **אם** שמלחו **או** נשלו **או** נשלו **אפור** מהמורס **או** רק מדרבנן **מפשו** רוב פוסקים המחרוים דעת התוס' וסייעתו דלעיל **דרבנן** ממש רש"י ורמב"ם **שבירה** להו דלוריימא דבפ' כ"ם פירש"י הלב קורעו לפ **קורעו** מיהו עובר עליו בלב עוף **אבל** לב בהמה דיש בו כזית עובר עליו **אף** דהוה כבר **נתבשל** וכן בפ' עור ורובע **אפרינן** הקפה **אם** דם **ואכלו** חייב פירש"י בשור וביעל.

ב) **ותמהו** הפ **אפרינן** בגמ' דמנחות דף **ע"פ** ע"פ דם שבשלו **ודם** שמלחו **אינו** עובר **עליו ולכך** פסקו **הטיפוך** דבשמת **אינו** עובר : **ולדידי** ג) דבריהם **לפקשות** על רש"י בלפי

מובן כי רש"י **מזיל** לשיטתו דאפרינן **דם** במחות יתיב רבע וקאמר להפ שמעתא **דם** שבשלו **אינו** עובר עליו ופריך **אבני** מבריימא דקתני הקפה הדם **ואכלו** חייב ומשני **כאן** בשמה דהדר כאן בשור דלפ הדר ופריך הגמ' בשור אף דהדר **אינמ** כיון דאדחי הפ"ר **יוחנן** דם שקרום **ואכלו** הוסיל **ואדחה** ידחה **ופירש"י** קס"ד **אפי'** בחולין (יש להבין למה **נשר** למפרך מהן בריימא הקפה הדם **ואכלו** דחייב על רבע **ולפ** פריך על דפוטר בדם שנקרש **אפי'** בחולין לדעת רש"י **ובבריימא** מחייב בדם קפוי וי"ל דיו"ל פטור דנקט ר' **יוחנן** היינו מכרת דבעיין דם הרלוי לזריקת קדשים כ"ש רש"י בד"ה דם שבשלו והפ דתנן הקפה **ואכלו** היינו מלקות **דלפו** ליכא דכי יהי' גרע מדם **שברים** דפיכם כלל **בגדר** הזי' **ולפו** לכפרה **ולזריקה** עומדת ומ"מ הס בלפ תעשה **ום"ס** לדם קרוס **אבל** לזעירא שפיר פריך דאמר **אינו** עובר עליו **משמע** גם מלקות ליכא **והפ** דפריך **הפ"ר** מר"י **לפ** בגופפ דיוקא רק לרפי' דאין לחלק בין קפה בחמה ובין קפה בכיסול דר' יוחנן **לפ** בקרוס **פטור** אף דהדר ברי' **משום** דכיון דאדחי **מדחי**) **ומשני** הגמ' כאן **בחטאת** הפנימיות כאן **בחטאת** חילונות **פירש"י** הפ תנן הקפה הדם דחייב היינו בחטאת חילונות **וס"ס** בחולין דחזי' לכפרה **והפ** דאמר זעירי **אינו** עובר עליו **בחטאת פנימית** וע"ז **קאמר** הגמ' טעמא למילתא דר"ח דאחלק בין פנימית לחילונית דהזה כתיב **וכתיב** והזה **וקפה** וכדומה לאו בר הזי' **ניהו** ורבא דידי' אמר **אפי' בחטאת** פנימית **ואכלו** חייב הוסיל **וכנגדם** רלוי בחטאת חילונות על כרחך **לפ** כן **מסקנא** דמילתא דזעירי דקאמר **אינו** עובר עליו **מלינן** דר"ח דאחלק בין פנימית לחילונית **אמר** למילתא **בפנימית** לבל לפ בחילונית **ומכ"ש** חולין **ולרבא** דלפ אחלק בין פנימית לחילוני לעולם חייב **ומכ"ש** בחולין דתנן הקפו **וכו'** דחייב **ולישנא** דזעירי כלל **ולעולם** חייב **ועיין** ת"י **נדפסים** בס"ם דפוס פ"פ דמבואר להדיח לפירש"י רבא חולק על זעירא דקאמר **אינו** עובר עליו **והוא** בתרתי :

ולבן מה כל הנעשה מלחרוים ופר"ח בתוכח על רש"י מגמ' הכ"ל הפ לרש"י הדבר מבואר דבחולין לכ"ע עובר ורבא נחלק בכל הדבר דזעירי **ואין** כאן תימה על רש"י **והתוס'** דחולקין בזה על רש"י הוא דאזלו לשיטתן **שבשלו** שם בת"י על רש"י דאין יפתור רבא דבריהם שאמר **אביי** משמו **וגם** מה **קשיא** לי' לגמ' ל"ל קרא דת"ל מליחה לדם קדשים תיפוק לי' דם שמלחו **אינו** עובר עליו **ומה** קושית **הפ** תיקו **ומשאר** לגול **וא"כ** עדיין **רלוי** להזי' **וקרינן** בי' **והזה** ולכך **פי' הפ** דמחלקין **בין** הטחת פנימית לחילונית **הייט** דדם בבל שמלחו **או** בשלו לכ"ע **אפשר** לי' . **ובאמת** דעת לגבון בבל הקושי' **התוס'** על רש"י **בקל** יש ליישב **מה** שבשלו על הגמ' דפריך ל"ל קרא דאין למלוח דם קדשים תיפוק לי' דת"ל דם שמלחו **ובקשו** דלשני דמיירי בדם לגול **וזה** אינו קושית **דהפ** רש"י **נופל' פי'** דם שמלחו **בין** בחולין **ובין** בקדשים **דאו** לפ חזי' **למילתא** ולפ דרש"י נופל' מחלק **בין** הטחת נפלות לאין נפלות **ס"מ** דרש"י ס"ל דזהו הכל בס"ד דלפ נחית לחלק **בין** ולקח **ובין** והזה והכל פטור **ומ"כ** כל סוגיא **לעיל** לכ"ד דלפ מחלק **בין** הטחת להטחת **ולפ** ס"ד **שהבדל** בין ולקח והזה **ומ"כ** פשיטא דאין לחלק **בין** דם קרוס לגלול **ושפיר** פריך הגמ' ל"ל קרא למעט מליחה מדם **אבל** למסקנא דחדית לן גמ' **שהבדל** בין נפלות לאין נפלות דזהו כתיב והזה **וכו'** פשיטא דאין מקום לקושית הגמ' . **ובאמת** למסקנא נדחה כל הכ"ל ופשיטא דלרש"י ל"ל דקושית הגמ' ל"ל קרא למעט מליחה מדם **לפ** לקי למסקנא דהפ **מילטריך** בחטאת הנפלות **ועל** כרחך לריך לומר דקאי לס"ד דלפ נסיק **שהבדל** **וא"כ** קושית **תוס'** מיושב **ומה** שהקשה

דמס נתחו לח"כ אין מועיל הדחה קמייתא ופשוט : (ד) חתך דעת הש"ך דוקא חתך בסכין דהוחק סכין מפליט משא"כ אם נתח ביד לכתחיל ע"ל והפר"ח מחמיר ועיין פלתי ואין להחמיר : (ה) או שהסיר וכו' אבל לא הסיר כלל נחשב כחתיכה אחת עבה ומותר ס"ך . (ו) מעט ולא הרבה כדי שיהי' המלח נמס ויתפשט היטב לתוך הבשר לפעול או"ה (ז) ונם הכלי אסור כיון לנמס בו חמין (ח) מותר לחזור ולף דשורה בו מע"ל מ"מ נטל"פ וע' מש"ל סי' ק"ה (ט) ויש מוסרין דהמלח היה מבליע דם בעי' שעליו ושוב לא יפלוט דהוי כדם בעין . (יוד) בהפסד מרובה היינו אם חזר ומלחו דאז אמרי' דפלט מה שבלע אבל אם בשלו כך בלו מליחה שני' ים להחמיר לפי' במקום הפסד פר"ח : (יא) מותר בדיעבד דאמרי' לחבך חכמים דס"ל טעם הדחה להעביר דם בעין והדח' כל דהוא ג"כ מעביר דהש משא"כ לטעם כדי שיתרבך מה יועיל הדחה כל דהו וכך אם הדיחו תחלה ואח"כ חתכו לחלקי רבי' מועיל הדחה כל דהו דכמש"כ כדי שיתרבך הא הודה תחלה כדי לורכו ונתרבך. ובשביל שנתחו אח"כ והוי דם בעין בזה בהדחה מועטת סגי : (יב) אם הי' ס' וסתם חתיכה שלשים נגד דם שעליו אם לא ידעי' ודאי שהוא ס' או"ה . (יג) בחתיכ' וכו' נראה לף אים ס' מ"מ קליפת החתיכה אסורה דכל חשש איסור דמלח הי' מבלי' דם שעליו בעין ושורת הדין דאין מלח מבליע יותר מכ"ק רק אין מחמירין להקריב אפיס והיינו להחמיר ולא להקל להלטרף לבטל קליפה הנאסר וע"ל סי' ק"ה : (יד) שאר חתיכות מותרות דלגבי אחרות מיקרי דס בעין שעל חתיכה דס פליטה וכבולעו כך פולטו או מיידי וכו' וע"ל הא הך חתיכה דאסורה נ"ב ונאסור לאחרים דאין הנאסר יכול לאסור כיון דאין בליעת דס בעין הולך עם בליעות אחרים : (טו) תוך י"ב שעות דשריר לפלוט ליר ותע"ג דלקמן איכא מ"ד דסובר כ"ד שעות כאן יש תקנה בכלי ט"ז ופר"ח : (טז) אחר שנמלחה אבל אם שהה שעה כמלחה שריך להדיח בצינית ושוב לא יפלוט דהוי כדם בעין . (יוד) בהפסד מרובה היינו אם חזר ומלחו דאז אמרי' דפלט מה שבלע אבל אם בשלו כך בלו מליחה שני' ים להחמיר לפי' במקום הפסד פר"ח : (יח) מותר בדיעבד דאמרי' לחבך חכמים דס"ל טעם הדחה להעביר דם בעין והדח' כל דהוא ג"כ מעביר דהש משא"כ לטעם כדי שיתרבך מה יועיל הדחה כל דהו וכך אם הדיחו תחלה ואח"כ חתכו לחלקי רבי' מועיל הדחה כל דהו דכמש"כ כדי שיתרבך הא הודה תחלה כדי לורכו ונתרבך. ובשביל שנתחו אח"כ והוי דם בעין בזה בהדחה מועטת סגי : (יט) אם הי' ס' וסתם חתיכה שלשים נגד דם שעליו אם לא ידעי' ודאי שהוא ס' או"ה . (כ) בחתיכ' וכו' נראה לף אים ס' מ"מ קליפת החתיכה אסורה דכל חשש איסור דמלח הי' מבלי' דם שעליו בעין ושורת הדין דאין מלח מבליע יותר מכ"ק רק אין מחמירין להקריב אפיס והיינו להחמיר ולא להקל להלטרף לבטל קליפה הנאסר וע"ל סי' ק"ה : (כא) שאר חתיכות מותרות דלגבי אחרות מיקרי דס בעין שעל חתיכה דס פליטה וכבולעו כך פולטו או מיידי וכו' וע"ל הא הך חתיכה דאסורה נ"ב ונאסור לאחרים דאין הנאסר יכול לאסור כיון דאין בליעת דס בעין הולך עם בליעות אחרים : (כב) תוך י"ב שעות דשריר לפלוט ליר ותע"ג דלקמן איכא מ"ד דסובר כ"ד שעות כאן יש תקנה בכלי ט"ז ופר"ח : (כג) אחר שנמלחה אבל אם שהה שעה כמלחה שריך להדיח בצינית ושוב לא יפלוט דהוי כדם בעין והדח' כל דהוא ג"כ מעביר דהש משא"כ לטעם כדי שיתרבך מה יועיל הדחה כל דהו וכך אם הדיחו תחלה ואח"כ חתכו לחלקי רבי' מועיל הדחה כל דהו דכמש"כ כדי שיתרבך הא הודה תחלה כדי לורכו ונתרבך. ובשביל שנתחו אח"כ והוי דם בעין בזה בהדחה מועטת סגי : (כד) אם הי' ס' וסתם חתיכה שלשים נגד דם שעליו אם לא ידעי' ודאי שהוא ס' או"ה . (כה) בחתיכ' וכו' נראה לף אים ס' מ"מ קליפת החתיכה אסורה דכל חשש איסור דמלח הי' מבלי' דם שעליו בעין ושורת הדין דאין מלח מבליע יותר מכ"ק רק אין מחמירין להקריב אפיס והיינו להחמיר ולא להקל להלטרף לבטל קליפה הנאסר וע"ל סי' ק"ה : (כו) שאר חתיכות מותרות דלגבי אחרות מיקרי דס בעין שעל חתיכה דס פליטה וכבולעו כך פולטו או מיידי וכו' וע"ל הא הך חתיכה דאסורה נ"ב ונאסור לאחרים דאין הנאסר יכול לאסור כיון דאין בליעת דס בעין הולך עם בליעות אחרים : (כז) בתוך י"ב שעות דשריר לפלוט ליר ותע"ג דלקמן איכא מ"ד דסובר כ"ד שעות כאן יש תקנה בכלי ט"ז ופר"ח : (כח) אחר שנמלחה אבל אם שהה שעה כמלחה שריך להדיח בצינית ושוב לא יפלוט דהוי כדם בעין והדח' כל דהוא ג"כ מעביר דהש משא"כ לטעם כדי שיתרבך מה יועיל הדחה כל דהו וכך אם הדיחו תחלה ואח"כ חתכו לחלקי רבי' מועיל הדחה כל דהו דכמש"כ כדי שיתרבך הא הודה תחלה כדי לורכו ונתרבך. ובשביל שנתחו אח"כ והוי דם בעין בזה בהדחה מועטת סגי : (כט) אם הי' ס' וסתם חתיכה שלשים נגד דם שעליו אם לא ידעי' ודאי שהוא ס' או"ה . (ל) בחתיכ' וכו' נראה לף אים ס' מ"מ קליפת החתיכה אסורה דכל חשש איסור דמלח הי' מבלי' דם שעליו בעין ושורת הדין דאין מלח מבליע יותר מכ"ק רק אין מחמירין להקריב אפיס והיינו להחמיר ולא להקל להלטרף לבטל קליפה הנאסר וע"ל סי' ק"ה : (לא) שאר חתיכות מותרות דלגבי אחרות מיקרי דס בעין שעל חתיכה דס פליטה וכבולעו כך פולטו או מיידי וכו' וע"ל הא הך חתיכה דאסורה נ"ב ונאסור לאחרים דאין הנאסר יכול לאסור כיון דאין בליעת דס בעין הולך עם בליעות אחרים : (לב) בתוך י"ב שעות דשריר לפלוט ליר ותע"ג דלקמן איכא מ"ד דסובר כ"ד שעות כאן יש תקנה בכלי ט"ז ופר"ח : (לג) אחר שנמלחה אבל אם שהה שעה כמלחה שריך להדיח בצינית ושוב לא יפלוט דהוי כדם בעין והדח' כל דהוא ג"כ מעביר דהש משא"כ לטעם כדי שיתרבך מה יועיל הדחה כל דהו וכך אם הדיחו תחלה ואח"כ חתכו לחלקי רבי' מועיל הדחה כל דהו דכמש"כ כדי שיתרבך הא הודה תחלה כדי לורכו ונתרבך. ובשביל שנתחו אח"כ והוי דם בעין בזה בהדחה מועטת סגי : (לד) אם הי' ס' וסתם חתיכה שלשים נגד דם שעליו אם לא ידעי' ודאי שהוא ס' או"ה . (לה) בחתיכ' וכו' נראה לף אים ס' מ"מ קליפת החתיכה אסורה דכל חשש איסור דמלח הי' מבלי' דם שעליו בעין ושורת הדין דאין מלח מבליע יותר מכ"ק רק אין מחמירין להקריב אפיס והיינו להחמיר ולא להקל להלטרף לבטל קליפה הנאסר וע"ל סי' ק"ה : (לו) שאר חתיכות מותרות דלגבי אחרות מיקרי דס בעין שעל חתיכה דס פליטה וכבולעו כך פולטו או מיידי וכו' וע"ל הא הך חתיכה דאסורה נ"ב ונאסור לאחרים דאין הנאסר יכול לאסור כיון דאין בליעת דס בעין הולך עם בליעות אחרים : (לז) בתוך י"ב שעות דשריר לפלוט ליר ותע"ג דלקמן איכא מ"ד דסובר כ"ד שעות כאן יש תקנה בכלי ט"ז ופר"ח : (לח) אחר שנמלחה אבל אם שהה שעה כמלחה שריך להדיח בצינית ושוב לא יפלוט דהוי כדם בעין והדח' כל דהוא ג"כ מעביר דהש משא"כ לטעם כדי שיתרבך מה יועיל הדחה כל דהו וכך אם הדיחו תחלה ואח"כ חתכו לחלקי רבי' מועיל הדחה כל דהו דכמש"כ כדי שיתרבך הא הודה תחלה כדי לורכו ונתרבך. ובשביל שנתחו אח"כ והוי דם בעין בזה בהדחה מועטת סגי : (לט) אם הי' ס' וסתם חתיכה שלשים נגד דם שעליו אם לא ידעי' ודאי שהוא ס' או"ה . (מ) בחתיכ' וכו' נראה לף אים ס' מ"מ קליפת החתיכה אסורה דכל חשש איסור דמלח הי' מבלי' דם שעליו בעין ושורת הדין דאין מלח מבליע יותר מכ"ק רק אין מחמירין להקריב אפיס והיינו להחמיר ולא להקל להלטרף לבטל קליפה הנאסר וע"ל סי' ק"ה : (מא) שאר חתיכות מותרות דלגבי אחרות מיקרי דס בעין שעל חתיכה דס פליטה וכבולעו כך פולטו או מיידי וכו' וע"ל הא הך חתיכה דאסורה נ"ב ונאסור לאחרים דאין הנאסר יכול לאסור כיון דאין בליעת דס בעין הולך עם בליעות אחרים : (מב) בתוך י"ב שעות דשריר לפלוט ליר ותע"ג דלקמן איכא מ"ד דסובר כ"ד שעות כאן יש תקנה בכלי ט"ז ופר"ח : (מג) אחר שנמלחה אבל אם שהה שעה כמלחה שריך להדיח בצינית ושוב לא יפלוט דהוי כדם בעין והדח' כל דהוא ג"כ מעביר דהש משא"כ לטעם כדי שיתרבך מה יועיל הדחה כל דהו וכך אם הדיחו תחלה ואח"כ חתכו לחלקי רבי' מועיל הדחה כל דהו דכמש"כ כדי שיתרבך הא הודה תחלה כדי לורכו ונתרבך. ובשביל שנתחו אח"כ והוי דם בעין בזה בהדחה מועטת סגי : (מד) אם הי' ס' וסתם חתיכה שלשים נגד דם שעליו אם לא ידעי' ודאי שהוא ס' או"ה . (מה) בחתיכ' וכו' נראה לף אים ס' מ"מ קליפת החתיכה אסורה דכל חשש איסור דמלח הי' מבלי' דם שעליו בעין ושורת הדין דאין מלח מבליע יותר מכ"ק רק אין מחמירין להקריב אפיס והיינו להחמיר ולא להקל להלטרף לבטל קליפה הנאסר וע"ל סי' ק"ה : (מו) שאר חתיכות מותרות דלגבי אחרות מיקרי דס בעין שעל חתיכה דס פליטה וכבולעו כך פולטו או מיידי וכו' וע"ל הא הך חתיכה דאסורה נ"ב ונאסור לאחרים דאין הנאסר יכול לאסור כיון דאין בליעת דס בעין הולך עם בליעות אחרים : (מז) בתוך י"ב שעות דשריר לפלוט ליר ותע"ג דלקמן איכא מ"ד דסובר כ"ד שעות כאן יש תקנה בכלי ט"ז ופר"ח : (מח) אחר שנמלחה אבל אם שהה שעה כמלחה שריך להדיח בצינית ושוב לא יפלוט דהוי כדם בעין והדח' כל דהוא ג"כ מעביר דהש משא"כ לטעם כדי שיתרבך מה יועיל הדחה כל דהו וכך אם הדיחו תחלה ואח"כ חתכו לחלקי רבי' מועיל הדחה כל דהו דכמש"כ כדי שיתרבך הא הודה תחלה כדי לורכו ונתרבך. ובשביל שנתחו אח"כ והוי דם בעין בזה בהדחה מועטת סגי : (מט) אם הי' ס' וסתם חתיכה שלשים נגד דם שעליו אם לא ידעי' ודאי שהוא ס' או"ה . (נ) בחתיכ' וכו' נראה לף אים ס' מ"מ קליפת החתיכה אסורה דכל חשש איסור דמלח הי' מבלי' דם שעליו בעין ושורת הדין דאין מלח מבליע יותר מכ"ק רק אין מחמירין להקריב אפיס והיינו להחמיר ולא להקל להלטרף לבטל קליפה הנאסר וע"ל סי' ק"ה : (נא) שאר חתיכות מותרות דלגבי אחרות מיקרי דס בעין שעל חתיכה דס פליטה וכבולעו כך פולטו או מיידי וכו' וע"ל הא הך חתיכה דאסורה נ"ב ונאסור לאחרים דאין הנאסר יכול לאסור כיון דאין בליעת דס בעין הולך עם בליעות אחרים : (נב) בתוך י"ב שעות דשריר לפלוט ליר ותע"ג דלקמן איכא מ"ד דסובר כ"ד שעות כאן יש תקנה בכלי ט"ז ופר"ח : (נג) אחר שנמלחה אבל אם שהה שעה כמלחה שריך להדיח בצינית ושוב לא יפלוט דהוי כדם בעין והדח' כל דהוא ג"כ מעביר דהש משא"כ לטעם כדי שיתרבך מה יועיל הדחה כל דהו וכך אם הדיחו תחלה ואח"כ חתכו לחלקי רבי' מועיל הדחה כל דהו דכמש"כ כדי שיתרבך הא הודה תחלה כדי לורכו ונתרבך. ובשביל שנתחו אח"כ והוי דם בעין בזה בהדחה מועטת סגי : (נד) אם הי' ס' וסתם חתיכה שלשים נגד דם שעליו אם לא ידעי' ודאי שהוא ס' או"ה . (נה) בחתיכ' וכו' נראה לף אים ס' מ"מ קליפת החתיכה אסורה דכל חשש איסור דמלח הי' מבלי' דם שעליו בעין ושורת הדין דאין מלח מבליע יותר מכ"ק רק אין מחמירין להקריב אפיס והיינו להחמיר ולא להקל להלטרף לבטל קליפה הנאסר וע"ל סי' ק"ה : (נו) שאר חתיכות מותרות דלגבי אחרות מיקרי דס בעין שעל חתיכה דס פליטה וכבולעו כך פולטו או מיידי וכו' וע"ל הא הך חתיכה דאסורה נ"ב ונאסור לאחרים דאין הנאסר יכול לאסור כיון דאין בליעת דס בעין הולך עם בליעות אחרים : (נז) בתוך י"ב שעות דשריר לפלוט ליר ותע"ג דלקמן איכא מ"ד דסובר כ"ד שעות כאן יש תקנה בכלי ט"ז ופר"ח : (נח) אחר שנמלחה אבל אם שהה שעה כמלחה שריך להדיח בצינית ושוב לא יפלוט דהוי כדם בעין והדח' כל דהוא ג"כ מעביר דהש משא"כ לטעם כדי שיתרבך מה יועיל הדחה כל דהו וכך אם הדיחו תחלה ואח"כ חתכו לחלקי רבי' מועיל הדחה כל דהו דכמש"כ כדי שיתרבך הא הודה תחלה כדי לורכו ונתרבך. ובשביל שנתחו אח"כ והוי דם בעין בזה בהדחה מועטת סגי : (נט) אם הי' ס' וסתם חתיכה שלשים נגד דם שעליו אם לא ידעי' ודאי שהוא ס' או"ה . (ס) בחתיכ' וכו' נראה לף אים ס' מ"מ קליפת החתיכה אסורה דכל חשש איסור דמלח הי' מבלי' דם שעליו בעין ושורת הדין דאין מלח מבליע יותר מכ"ק רק אין מחמירין להקריב אפיס והיינו להחמיר ולא להקל להלטרף לבטל קליפה הנאסר וע"ל סי' ק"ה : (סא) שאר חתיכות מותרות דלגבי אחרות מיקרי דס בעין שעל חתיכה דס פליטה וכבולעו כך פולטו או מיידי וכו' וע"ל הא הך חתיכה דאסורה נ"ב ונאסור לאחרים דאין הנאסר יכול לאסור כיון דאין בליעת דס בעין הולך עם בליעות אחרים : (סב) בתוך י"ב שעות דשריר לפלוט ליר ותע"ג דלקמן איכא מ"ד דסובר כ"ד שעות כאן יש תקנה בכלי ט"ז ופר"ח : (סג) אחר שנמלחה אבל אם שהה שעה כמלחה שריך להדיח בצינית ושוב לא יפלוט דהוי כדם בעין והדח' כל דהוא ג"כ מעביר דהש משא"כ לטעם כדי שיתרבך מה יועיל הדחה כל דהו וכך אם הדיחו תחלה ואח"כ חתכו לחלקי רבי' מועיל הדחה כל דהו דכמש"כ כדי שיתרבך הא הודה תחלה כדי לורכו ונתרבך. ובשביל שנתחו אח"כ והוי דם בעין בזה בהדחה מועטת סגי : (סד) אם הי' ס' וסתם חתיכה שלשים נגד דם שעליו אם לא ידעי' ודאי שהוא ס' או"ה . (סה) בחתיכ' וכו' נראה לף אים ס' מ"מ קליפת החתיכה אסורה דכל חשש איסור דמלח הי' מבלי' דם שעליו בעין ושורת הדין דאין מלח מבליע יותר מכ"ק רק אין מחמירין להקריב אפיס והיינו להחמיר ולא להקל להלטרף לבטל קליפה הנאסר וע"ל סי' ק"ה : (סו) שאר חתיכות מותרות דלגבי אחרות מיקרי דס בעין שעל חתיכה דס פליטה וכבולעו כך פולטו או מיידי וכו' וע"ל הא הך חתיכה דאסורה נ"ב ונאסור לאחרים דאין הנאסר יכול לאסור כיון דאין בליעת דס בעין הולך עם בליעות אחרים : (סז) בתוך י"ב שעות דשריר לפלוט ליר ותע"ג דלקמן איכא מ"ד דסובר כ"ד שעות כאן יש תקנה בכלי ט"ז ופר"ח : (סח) אחר שנמלחה אבל אם שהה שעה כמלחה שריך להדיח בצינית ושוב לא יפלוט דהוי כדם בעין והדח' כל דהוא ג"כ מעביר דהש משא"כ לטעם כדי שיתרבך מה יועיל הדחה כל דהו וכך אם הדיחו תחלה ואח"כ חתכו לחלקי רבי' מועיל הדחה כל דהו דכמש"כ כדי שיתרבך הא הודה תחלה כדי לורכו ונתרבך. ובשביל שנתחו אח"כ והוי דם בעין בזה בהדחה מועטת סגי : (סט) אם הי' ס' וסתם חתיכה שלשים נגד דם שעליו אם לא ידעי' ודאי שהוא ס' או"ה . (ע) בחתיכ' וכו' נראה לף אים ס' מ"מ קליפת החתיכה אסורה דכל חשש איסור דמלח הי' מבלי' דם שעליו בעין ושורת הדין דאין מלח מבליע יותר מכ"ק רק אין מחמירין להקריב אפיס והיינו להחמיר ולא להקל להלטרף לבטל קליפה הנאסר וע"ל סי' ק"ה : (עא) שאר חתיכות מותרות דלגבי אחרות מיקרי דס בעין שעל חתיכה דס פליטה וכבולעו כך פולטו או מיידי וכו' וע"ל הא הך חתיכה דאסורה נ"ב ונאסור לאחרים דאין הנאסר יכול לאסור כיון דאין בליעת דס בעין הולך עם בליעות אחרים : (עב) בתוך י"ב שעות דשריר לפלוט ליר ותע"ג דלקמן איכא מ"ד דסובר כ"ד שעות כאן יש תקנה בכלי ט"ז ופר"ח : (עג) אחר שנמלחה אבל אם שהה שעה כמלחה שריך להדיח בצינית ושוב לא יפלוט דהוי כדם בעין והדח' כל דהוא ג"כ מעביר דהש משא"כ לטעם כדי שיתרבך מה יועיל הדחה כל דהו וכך אם הדיחו תחלה ואח"כ חתכו לחלקי רבי' מועיל הדחה כל דהו דכמש"כ כדי שיתרבך הא הודה תחלה כדי לורכו ונתרבך. ובשביל שנתחו אח"כ והוי דם בעין בזה בהדחה מועטת סגי : (עד) אם הי' ס' וסתם חתיכה שלשים נגד דם שעליו אם לא ידעי' ודאי שהוא ס' או"ה . (עה) בחתיכ' וכו' נראה לף אים ס' מ"מ קליפת החתיכה אסורה דכל חשש איסור דמלח הי' מבלי' דם שעליו בעין ושורת הדין דאין מלח מבליע יותר מכ"ק רק אין מחמירין להקריב אפיס והיינו להחמיר ולא להקל להלטרף לבטל קליפה הנאסר וע"ל סי' ק"ה : (עו) שאר חתיכות מותרות דלגבי אחרות מיקרי דס בעין שעל חתיכה דס פליטה וכבולעו כך פולטו או מיידי וכו' וע"ל הא הך חתיכה דאסורה נ"ב ונאסור לאחרים דאין הנאסר יכול לאסור כיון דאין בליעת דס בעין הולך עם בליעות אחרים : (עז) בתוך י"ב שעות דשריר לפלוט ליר ותע"ג דלקמן איכא מ"ד דסובר כ"ד שעות כאן יש תקנה בכלי ט"ז ופר"ח : (עח) אחר שנמלחה אבל אם שהה שעה כמלחה שריך להדיח בצינית ושוב לא יפלוט דהוי כדם בעין והדח' כל דהוא ג"כ מעביר דהש משא"כ לטעם כדי שיתרבך מה יועיל הדחה כל דהו וכך אם הדיחו תחלה ואח"כ חתכו לחלקי רבי' מועיל הדחה כל דהו דכמש"כ כדי שיתרבך הא הודה תחלה כדי לורכו ונתרבך. ובשביל שנתחו אח"כ והוי דם בעין בזה בהדחה מועטת סגי : (עט) אם הי' ס' וסתם חתיכה שלשים נגד דם שעליו אם לא ידעי' ודאי שהוא ס' או"ה . (פ) בחתיכ' וכו' נראה לף אים ס' מ"מ קליפת החתיכה אסורה דכל חשש איסור דמלח הי' מבלי' דם שעליו בעין ושורת הדין דאין מלח מבליע יותר מכ"ק רק אין מחמירין להקריב אפיס והיינו להחמיר ולא להקל להלטרף לבטל קליפה הנאסר וע"ל סי' ק"ה : (פא) שאר חתיכות מותרות דלגבי אחרות מיקרי דס בעין שעל חתיכה דס פליטה וכבולעו כך פולטו או מיידי וכו' וע"ל הא הך חתיכה דאסורה נ"ב ונאסור לאחרים דאין הנאסר יכול לאסור כיון דאין בליעת דס בעין הולך עם בליעות אחרים : (פב) בתוך י"ב שעות דשריר לפלוט ליר ותע"ג דלקמן איכא מ"ד דסובר כ"ד שעות כאן יש תקנה בכלי ט"ז ופר"ח : (פג) אחר שנמלחה אבל אם שהה שעה כמלחה שריך להדיח בצינית ושוב לא יפלוט דהוי כדם בעין והדח' כל דהוא ג"כ מעביר דהש משא"כ לטעם כדי שיתרבך מה יועיל הדחה כל דהו וכך אם הדיחו תחלה ואח"כ חתכו לחלקי רבי' מועיל הדחה כל דהו דכמש"כ כדי שיתרבך הא הודה תחלה כדי לורכו ונתרבך. ובשביל שנתחו אח"כ והוי דם בעין בזה בהדחה מועטת סגי : (פד) אם הי' ס' וסתם חתיכה שלשים נגד דם שעליו אם לא ידעי' ודאי שהוא ס' או"ה . (פה) בחתיכ' וכו' נראה לף אים ס' מ"מ קליפת החתיכה אסורה דכל חשש איסור דמלח הי' מבלי' דם שעליו בעין ושורת הדין דאין מלח מבליע יותר מכ"ק רק אין מחמירין להקריב אפיס והיינו להחמיר ולא להקל להלטרף לבטל קליפה הנאסר וע"ל סי' ק"ה : (פו) שאר חתיכות מותרות דלגבי אחרות מיקרי דס בעין שעל חתיכה דס פליטה וכבולעו כך פולטו או מיידי וכו' וע"ל הא הך חתיכה דאסורה נ"ב ונאסור לאחרים דאין הנאסר יכול לאסור כיון דאין בליעת דס בעין הולך עם בליעות אחרים : (פז) בתוך י"ב שעות דשריר לפלוט ליר ותע"ג דלקמן איכא מ"ד דסובר כ"ד שעות כאן יש תקנה בכלי ט"ז ופר"ח : (פח) אחר שנמלחה אבל אם שהה שעה כמלחה שריך להדיח בצינית ושוב לא יפלוט דהוי כדם בעין והדח' כל דהוא ג"כ מעביר דהש משא"כ לטעם כדי שיתרבך מה יועיל הדחה כל דהו וכך אם הדיחו תחלה ואח"כ חתכו לחלקי רבי' מועיל הדחה כל דהו דכמש"כ כדי שיתרבך הא הודה תחלה כדי לורכו ונתרבך. ובשביל שנתחו אח"כ והוי דם בעין בזה בהדחה מועטת סגי : (פט) אם הי' ס' וסתם חתיכה שלשים נגד דם שעליו אם לא ידעי' ודאי שהוא ס' או"ה . (צ) בחתיכ' וכו' נראה לף אים ס' מ"מ קליפת החתיכה אסורה דכל חשש איסור דמלח הי' מבלי' דם שעליו בעין ושורת הדין דאין מלח מבליע יותר מכ"ק רק אין מחמירין להקריב אפיס והיינו להחמיר ולא להקל להלטרף לבטל קליפה הנאסר וע"ל סי' ק"ה : (צא) שאר חתיכות מותרות דלגבי אחרות מיקרי דס בעין שעל חתיכה דס פליטה וכבולעו כך פולטו או מיידי וכו' וע"ל הא הך חתיכה דאסורה נ"ב ונאסור לאחרים דאין הנאסר יכול לאסור כיון דאין בליעת דס בעין הולך עם בליעות אחרים : (צב) בתוך י"ב שעות דשריר לפלוט ליר ותע"ג דלקמן איכא מ"ד דסובר כ"ד שעות כאן יש תקנה בכלי ט"ז ופר"ח : (צג) אחר שנמלחה אבל אם שהה שעה כמלחה שריך להדיח בצינית ושוב לא יפלוט דהוי כדם בעין והדח' כל דהוא ג"כ מעביר דהש משא"כ לטעם כדי שיתרבך מה יועיל הדחה כל דהו וכך אם הדיחו תחלה ואח"כ חתכו לחלקי רבי' מועיל הדחה כל דהו דכמש"כ כדי שיתרבך הא הודה תחלה כדי לורכו ונתרבך. ובשביל שנתחו אח"כ והוי דם בעין בזה בהדחה מועטת סגי : (צד) אם הי' ס' וסתם חתיכה שלשים נגד דם שעליו אם לא ידעי' ודאי שהוא ס' או"ה . (צה) בחתיכ' וכו' נראה לף אים ס' מ"מ קליפת החתיכה אסורה דכל חשש איסור דמלח הי' מבלי' דם שעליו בעין ושורת הדין דאין מלח מבליע יותר מכ"ק רק אין מחמירין להקריב אפיס והיינו להחמיר ולא להקל להלטרף לבטל קליפה הנאסר וע"ל סי' ק"ה : (צו) שאר חתיכות מותרות דלגבי אחרות מיקרי דס בעין שעל חתיכה דס פליטה וכבולעו כך פולטו או מיידי וכו' וע"ל הא הך חתיכה דאסורה נ"ב ונאסור לאחרים דאין הנאסר יכול לאסור כיון דאין בליעת דס בעין הולך עם בליעות אחרים : (צז) בתוך י"ב שעות דשריר לפלוט ליר ותע"ג דלקמן איכא מ"ד דסובר כ"ד שעות כאן יש תקנה בכלי ט"ז ופר"ח : (צח) אחר שנמלחה אבל אם שהה שעה כמלחה שריך להדיח בצינית ושוב לא יפלוט דהוי כדם בעין והדח' כל דהוא ג"כ מעביר דהש משא"כ לטעם כדי שיתרבך מה יועיל הדחה כל דהו וכך אם הדיחו תחלה ואח"כ חתכו לחלקי רבי' מועיל הדחה כל דהו דכמש"כ כדי שיתרבך הא הודה תחלה כדי לורכו ונתרבך. ובשביל שנתחו אח"כ והוי דם בעין בזה בהדחה מועטת סגי : (צט) אם הי' ס' וסתם חתיכה שלשים נגד דם שעליו אם לא ידעי' ודאי שהוא ס' או"ה . (ק) בחתיכ' וכו' נראה לף אים ס' מ"מ קליפת החתיכה אסורה דכל חשש איסור דמלח הי' מבלי' דם שעליו בעין ושורת הדין דאין מלח מבליע יותר מכ"ק רק אין מחמירין להקריב אפיס והיינו להחמיר ולא להקל להלטרף לבטל קליפה הנאסר וע"ל סי' ק"ה : (קא) שאר חתיכות מותרות דלגבי אחרות מיקרי דס בעין שעל חתיכה דס פליטה וכבולעו כך פולטו או מיידי וכו' וע"ל הא הך חתיכה דאסורה נ"ב ונאסור לאחרים דאין הנאסר יכול לאסור כיון דאין בליעת דס בעין הולך עם בליעות אחרים : (קב) בתוך י"ב שעות דשריר לפלוט ליר ותע"ג דלקמן איכא מ"ד דסובר כ"ד שעות כאן יש תקנה בכלי ט"ז ופר"ח : (קג) אחר שנמלחה אבל אם שהה שעה כמלחה שריך להדיח בצינית ושוב לא יפלוט דהוי כדם בעין והדח' כל דהוא ג"כ מעביר דהש משא"כ לטעם כדי שיתרבך מה יועיל הדחה כל דהו וכך אם הדיחו תחלה ואח"כ חתכו לחלקי רבי' מועיל הדחה כל דהו דכמש"כ כדי שיתרבך הא הודה תחלה כדי לורכו ונתרבך. ובשביל שנתחו אח"כ והוי דם בעין בזה בהדחה מועטת סגי : (קד) אם הי' ס' וסתם חתיכה שלשים נגד דם שעליו אם לא ידעי' ודאי שהוא ס' או"ה . (קה) בחתיכ' וכו' נראה לף אים ס' מ"מ קליפת החתיכה אסורה דכל חשש איסור דמלח הי' מבלי' דם שעליו בעין ושורת הדין דאין מלח מבליע יותר מכ"ק רק אין מחמירין להקריב אפיס והיינו להחמיר ולא להקל להלטרף לבטל קליפה הנאסר וע"ל סי' ק"ה : (קו) שאר חתיכות מותרות דלגבי אחרות מיקרי דס בעין שעל חתיכה דס פליטה וכבולעו כך פולטו או מיידי וכו' וע"ל הא הך חתיכה דאסורה נ"ב ונאסור לאחרים דאין הנאסר יכול לאסור כיון דאין בליעת דס בעין הולך עם בליעות אחרים : (קז) בתוך י"ב שעות דשריר לפלוט ליר ותע"ג דלקמן איכא מ"ד דסובר כ"ד שעות כאן יש תקנה בכלי ט"ז ופר"ח : (קח) אחר שנמלחה אבל אם שהה שעה כמלחה שריך להדיח בצינית ושוב לא יפלוט דהוי כדם בעין והדח' כל דהוא ג"כ מעביר דהש משא"כ לטעם כדי שיתרבך מה יועיל הדחה כל דהו וכך אם הדיחו תחלה ואח"כ חתכו לחלקי רבי' מועיל הדחה כל דהו דכמש"כ כדי שיתרבך הא הודה תחלה כדי לורכו ונתרבך. ובשביל שנתחו אח"כ והוי דם בעין בזה בהדחה מועטת סגי : (קט) אם הי' ס' וסתם חתיכה שלשים נגד דם שעליו אם לא ידעי' ודאי שהוא ס' או"ה . (קי) בחתיכ' וכו' נראה לף אים ס' מ"מ קליפת החתיכה אסורה דכל חשש איסור דמלח הי' מבלי' דם שעליו בעין ושורת הדין דאין מלח מבליע יותר מכ"ק רק אין מחמירין להקריב אפיס והיינו להחמיר ולא להקל להלטרף לבטל קליפה הנאסר וע"ל סי' ק"ה : (קיא) שאר חתיכות מותרות דלגבי אחרות מיקרי דס בעין שעל חתיכה דס פליטה וכבולעו כך פולטו או מיידי וכו' וע"ל הא הך חתיכה דאסורה נ"ב ונאסור לאחרים דאין הנאסר יכול לאסור כיון דאין בליעת דס בעין הולך עם בליעות אחרים : (קיב) בתוך י"ב שעות דשריר לפלוט ליר ותע"ג דלקמן איכא מ"ד דסובר כ"ד שעות כאן יש תקנה בכלי ט"ז ופר"ח : (קיג) אחר שנמלחה אבל אם שהה שעה כמלחה שריך להדיח בצינית ושוב לא יפלוט דהוי כדם בעין והדח' כל דהוא ג"כ מעביר דהש משא"כ לטעם כדי שיתרבך מה יועיל הדחה כל דהו וכך אם הדיחו תחלה ואח"כ חתכו לחלקי רבי' מועיל הדחה כל דהו דכמש"כ כדי שיתרבך הא הודה תחלה כדי לורכו ונתרבך. ובשביל שנתחו אח"כ והוי דם בעין בזה בהדחה מועטת סגי : (קיד) אם הי' ס' וסתם חתיכה שלשים נגד דם שעליו אם לא ידעי' ודאי שהוא ס' או"ה . (קטו) בחתיכ' וכו' נראה לף אים ס' מ"מ קליפת החתיכה אסורה דכל חשש איסור דמלח הי' מבלי' דם שעליו בעין ושורת הדין דאין מלח מבליע יותר מכ"ק רק אין מחמירין להקריב אפיס והיינו להחמיר ולא להקל להלטרף לבטל קליפה הנאסר וע"ל סי' ק"ה : (קטז) שאר חתיכות מותרות דלגבי אחרות מיקרי דס בעין שעל חתיכה דס פליטה וכבולעו כך פולטו או מיידי וכו' וע"ל הא הך חתיכה דאסורה נ"ב ונאסור לאחרים דאין הנאסר יכול לאסור כיון דאין בליעת דס בעין הולך עם בליעות אחרים : (קיז) בתוך י"ב שעות דשריר לפלוט ליר ותע"ג דלקמן איכא מ"ד דסובר כ"ד שעות כאן יש תקנה בכלי ט"ז ופר"ח : (קיח) אחר שנמלחה אבל אם שהה שעה כמלחה שריך להדיח בצינית ושוב לא יפלוט דהוי כדם בעין והדח' כל דהוא ג"כ מעביר דהש משא"כ לטעם כדי שיתרבך מה יועיל הדחה כל דהו וכך אם הדיחו תחלה ואח"כ חתכו לחלקי רבי' מועיל הדחה כל דהו דכמש"כ כדי שיתרבך הא הודה תחלה כדי לורכו ונתרבך. ובשביל שנתחו אח"כ והוי דם בעין בזה בהדחה מועטת סגי : (קיט) אם הי' ס' וסתם חתיכה שלשים נגד דם שעליו אם לא ידעי' ודאי שהוא ס' או"ה . (קכ) בחתיכ' וכו' נראה לף אים ס' מ"מ קליפת החתיכה אסורה דכל חשש איסור דמלח הי' מבלי' דם שעליו בעין ושורת הדין דאין מלח מבליע יותר מכ"ק רק אין מחמירין להקריב אפיס והיינו להחמיר ולא להקל להלטרף לבטל קליפה הנאסר וע"ל סי' ק"ה : (קכא) שאר חתיכות מותרות דלגבי אחרות מיקרי דס בעין שעל חתיכה דס פליטה וכבולעו כך פולטו או מיידי וכו' וע"ל הא הך חתיכה דאסורה נ"ב ונאסור לאחרים דאין הנאסר יכול לאסור כיון דאין בליעת דס בעין הולך עם בליעות אחרים : (קכב) בתוך י"ב שעות דשריר לפלוט ליר ותע"ג דלקמן איכא מ"ד דסובר כ"ד שעות כאן יש תקנה בכלי ט"ז ופר"ח : (קכג) אחר שנמלחה אבל אם שהה שעה כמלחה שריך להדיח בצינית ושוב לא יפלוט דהוי כדם בעין והדח' כל דהוא ג"כ מעביר דהש משא"כ לטעם כדי שיתרבך מה יועיל הדחה כל ד

ואסור (כב) אפילו הכי, אפילו בשעת הדחק. (כג) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (כד) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (כה) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (כו) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (כז) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (כח) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (כט) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (ל) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (לא) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (לב) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (לג) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (לד) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (לה) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (לו) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (לז) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (לח) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (לט) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (מ) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (מא) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (מב) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (מג) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (מד) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (מה) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (מו) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (מז) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (מח) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (מט) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (נ) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (נא) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (נב) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (נג) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (נד) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (נה) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (נו) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (נז) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (נח) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (נט) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (ס) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (סא) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (סב) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (סג) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (סד) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (סה) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (סו) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (סז) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (סח) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (סט) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (ע) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (עא) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (עב) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (עג) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (עד) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (עה) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (עו) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (עז) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (עח) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (עט) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (פ) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (פא) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (פב) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (פג) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (פד) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (פה) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (פו) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (פז) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (פח) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (פט) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (צ) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (צא) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (צב) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (צג) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (צד) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (צה) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (צו) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (צז) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (צח) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (צט) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (ק) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קא) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קב) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קג) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קד) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קה) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קו) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קז) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קח) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קט) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קי) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קיא) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קיב) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קיג) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קיד) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קטו) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קטז) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קיז) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קיח) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קיט) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קכ) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קכא) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קכב) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קכג) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קכד) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קכה) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קכו) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קכז) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קכח) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קכט) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קל) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קלא) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קלב) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קלג) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קלד) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קלה) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קלו) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קלז) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קלח) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קלט) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קמ) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קמא) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קמב) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קמג) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קמד) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קמה) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קמו) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קמז) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קמח) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קמט) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קנ) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קנא) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קנב) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קנג) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קנד) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קנה) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קנו) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קנז) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קנח) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קנט) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קס) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קסא) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קסב) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קסג) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קסד) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קסה) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קסו) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קסז) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קסח) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קסט) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קע) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קעא) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קעב) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קעג) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קעד) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קעה) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קעו) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קעז) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קעח) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קעט) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קפ) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קפא) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קפב) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קפג) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קפד) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קפה) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קפו) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קפז) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קפח) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קפט) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קצ) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קצא) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קצב) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קצג) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קצד) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קצה) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קצו) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קצז) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קצח) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (קצט) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (ר) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (רא) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (רב) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (רג) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (רד) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (רה) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (רו) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (רז) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (רח) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (רט) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (רי) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (ריא) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (ריב) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (ריג) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (ריד) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (רטו) אפילו בשעת הדחק אין שוחטין בסכין שיש בו פגימה כל שהיא, שנאמר (ויקרא כא) ושחט אותו, ולא שחוט שיש בו פגימה. (ריז) אפ

(ל) מסל"ת ודעת הב"י לק"מ שיודע הטבוח"ס מנהג ישראל והסכים הש"ך בזה ועש"ם פלתי למה לא נסמוך על טעימת עכו"ם וע"ש דהעלתי לק"מ דטעם העכו"ם ומגיס טעם דס · מ"מ י"ל לק"מ דמה שבמוך החתיכה דס הוא לא רחמנא אסרי ול"ש : (לא) שנתבשל עמ"ש בפלתי דה"ס בכ"ר לק"מ שהוא בשר ס"מ דהס נתבשל וכבלע : (לב) בלא מליחה וכו' אם נתבשל והשאר שכחה אם מלחה והדיחה והוליחה דס דעת הט"ז להכשיר והש"ך ופר"ח חלקו עליו ועי' פלתי שהשכמתי עם הט"ז ובפרט במילת' דרבנן ועיין פלתי שפלפלתי אם לא נחמיר ויקח קפילא לטעום חתיכה שכו הספק ע"ס · כתב בתשובת ר"ל אשה שמלחה בשר וחי' אם חתיכת בלא מליחה שחלב עם הבשר הוי מין בשו"מ ואי ליכא ס' הוי ספיקא דאוריית' ולחומר' והפר"ח בש"ק מ"ד הסכים עמו ועיין פלתי שכתבתי דאם קלף כל הבשר מותר ואין לאסור עוד · ועיין פלתי למה לא ליחוש טעימת כיון דלפ"ד הוי מין במינו מינו · אבל אם נתערב שומן בחלב הוי מין במינו ופספק דרבנן להקל והפר"ח ערער ע"ז וע' פלתי שהשכמתי עם ר"ל · (לג) אותו בשר והבשר בכלי ס' דהבשר היתר הוא רק שבלוע בו דס ומהכ"ת לא יצטרך לבעל האסור פר"ח . (לד) תפי' בדתיכא ס' משום דאמרי' דלא יצא לגמרי עד שיתבטל רק בתוכו חתיכה פירש ממקום למקום ואסורה ועיין פלתי שפלפלתי דהא ה"ל ספקא דרבנן ע"ש · (לה) בשר כתב הט"ז בשם מהרש"ל בשר ששהה ג' ימים בלי מלוח ואח"כ בכלי ג"מ מותר דבמש"כ אם פולט דס הא פלטה בכלי מלוח ואי אין פולט אף בכלי ג"מ לא יפלוט והכא"ג שפיר דלמא נתע יוצא ולכך מתחלה לא יצא ועכשיו יצא בכלי שג"מ ואסור : ואם כי מסתברים דברי מ"מ אין לאסור יותר רק מה שבתוך כלי כיון דבלא"ה רבו החולקים ומתירין והוה רק חומרא דגזונים אין לנו להחמיר · (לו) ששהה ואם מלאו עם שאר בשר דעת הט"ז להחמיר והביגו הש"ך והדין עמו דאף דאין פולט דס מכל מקום פולט ליר כשאר החום מעיד אם תמלח בשר כזה שיהיה הכלי מלח ליר ואיידי דערוד לפלוט ליר לא בלע : (לז) ואין להשהות עיין פלתי מ"ש בזה דלא תיקשי מששיה שפיר טריפה : (לח) ספק אם נמלח תוך ג' וכ"ש אם יש ספק בשמיעת בשמא אם נשחט תוך ג' אם

(ובאר מהיכן סני לו ט (ל) במסיח ל"ת שהדיחה יפה לו שישראל אפילו קטן הגה

יוצא ונכנס דמרתת הוחיל ויודע מנהגי ישראל מיהו אם מותר לעכו"ס אבל ידיחו בלא רשותו והוה עבר על דברי אסור דאף חזיון דלמו מירתת · ואין לסמוך ג"כ אדברי ו"ש ב"ר ס"ג :

יא י בשר (לא) שנתבשל (לב) בלא מליחה צריך שיהיה בתבשיל ששים כנגד (לג) אותו בשר ואז מותר הכל :

הגה"מ (ויש מוסרים יש מותר תחיכה (לד) אפי' בדתיכא ס' נגד התחיכה והכי נהוג אם לא לעורך כעון לכבוד שבת או לכבוד מורחים דאז יש לסמוך אדברי המקילין ואם נמלחה חתיכה ולא נמלחה כראוי דינה כאלו לא נמלחה כלל וכן (לה) בשר (לו) ששהה ג' ימים בלא מליחה אף אם נמלח ואם נתבשל צריך ס' כנגדו :

יב בשר ששהה ג' ימים מעת לעת בלא מליחה נתייבש דמן בתוכו ולא יצא עוד ע"י מליחה ואין לאוכלו מבושל אלא צלי ואחר שצלאו לא יבשלנו ואם בשלו מותר יב (לז) ואין להשהות בשר ג' ימים בלא מליחה דחיישינן שמא יבשלו :

יג ואם שרו אותו במים תוך הג' ימים יכול להשהותו עוד ג' ימים אחרים שחות חצי שעה (בשר שנמלח יג (לח) וספק אם נמלח תוך ג' מותר) : בשר

ט במסל"ת ואפי' יש אפילו אין הא דס בשר טוי מין בש"מ ויוכל להתברר ע"י מעימת ל"ב שיעמו העכו"ס דסמכינן לטעימת עכו"ס כמבואר לקמן הלכות תערובות ומה לנו לנתמות לסמוך לטעימתו ואם אמר אין בו דס הרי הודה ומופר ואם לאו אסור ודוחק לומ' דלעניו אם הודה סמכינן עליו אבל לעניו נתמות בעינן שבקי בהבחנה דלא כן משמע בתשובת לק' ריים סי' ל"ח ע"ש ל"ב מה ל"ל ע"ש ל"ב מה ל"ל ע"ש ל"ב מה ל"ל

כמחפה יום כ' ועדיין תוך ג' ימים לממרי, כעבד בכמה בחזק' חיים והשתא דמת וכן הוא בכמפעמת דנדה כתוכות קדושין ובדוכתא טובא כעמד חי על חזקתה וכ"ם ברמ"ה חי מקדם דס"ל רמ"ה חי מבערב ובזה ל"ל הוא"ל דהוי רק חומרת דגאונים הקלו כי כן הדין: יד וכן הדין בהתכבד בלי מליחה הרב הס"ך הקשה הא הוי עם בשר מין בשמ"מ

ומ"כ לא בטל בכ"ש ויתן טעם (ולשיטתו לזיל סמ"ג יבשלם ויתן טעם (מא) ראוי' דס"ל לקמן סי' ק"ט דלפי' בחיסו' דרבנן לא בטל חד בתרי ע"ס) ומחומרת דגאונים לא קאי כי לא החמירו כך אלא על הרמ"ה דכ' בכישל ק' ו) וברמה דכבר הקדמתי להק' הא לפשר להתברר ע"י טעימת קפילא ואיך שייך כיטל ויש בזה ב' תרוצים או כמ"ש הר"ן דכל חתיכה מלא דס רק לא לפשרו רק דס הוא למעלה ולא מה שבתוך חתיכה אלא מ"מ דס הוא ורחמנא שרי ומ"כ לית יטעים קפילא ירגיש טעם דס המותר בבלוע בחתיכה ומ"כ גם קו' הס"ך מיושב דלפ דיבשל לא יתן טעם דאיסורא דלישרא היתר ובטעם היסור בטל ברוב טעם היתר או י"ל דכשיבשל הוסף לח"כ מיס שהוא יותר מס' נגד הדס ומ"מ אכ"מ ואוסר אלא ל"ו למטעם דכבר בטל טעמו בס' ומ"כ גם לפ שהשתא דיבשלם יתנו טעם ליתא דכבר בטל טעם הדס ביותר מס' ואין עליו רק תורת תערובת מין במינו ולק"מ ודו"ק: טז בשר הס"ך לית יועיל לני על לכלוך דהוי דס בעין וכבוש כמבושל י"ל דכל החתיכה ל' נגד דס בעין שעל החתיכה ואם למרו כן בדס בהדחה בתרייתא מכ"ש בהדחה קמייתא דיודע דיותר דס טח על החתיכה בבתרית' מקמית' וכחתיכה שכבוש במיס מכל לד ועבר לא יתכן שם לא המיס יותר מן החתיכה ומ"כ הרי כאן שני פעמים שלשים נגד הדס ובטלה מכל לד ומק"מ: אמנם בגוף הדבר לית יועיל לני לאחר כבישה כיון דכבוש כמבושל והרב פר"ח הקשה דמחבר גופי' בסעיף י"ח פסק בכלי שלישי מה שנכבש בלי אין מועיל לני מיהו על פי קצוי' י"ל דמחבר מספקא לי' אי כבוש כבישול לגמרי ואין מועיל לני או לא וכאן דהוי נסרה במיס דהרבה רבותא ס"ל דבמיס לא הוי כבישה דוקא בחומץ ויין והרבה ס"ל שלשה ימים דוקא לכך ירף זו לזה והכשיר לגמי לא בטל לקמן בלי לא רלה לסמוך לכך סברת המיקל דלני יועיל בכבישה לאוד אחר גוף הדין לרוך לימוד מה יועיל לני ב) ונראה דס"ל למחבר כבוש עושה פעולה לבשל לפלוט או לבלוע אבל להפליט ולבלוע כאחד יקדון כבוש כיורה רותחת דהא לא נח מכבישתו והוי כלא נח מרתיחתו והרי זה כדין יורה רותחת דמבלע בלא מפלט לא פלט ועשה רק פעולה להפליט או להבליע אבל לעשות פעולת בליעה ופליטה כאחד לא שמעי דהוי כיורה רותחת ג) ורמ"י לקמן בשם הכנסיות זע"ז מותרים חוץ מן החסית וקצי' לי' הא קיימ"ל כבוש כמבושל ובכתיבת תנן במשנה ורד חדש שכבשו בשמן יפן וכו' משמע דכבוש אסור (וע' ר"ם שם דלפי ירושלמי הני נשלק) ולכך ס"ל ודאי גבי ורד פועל בכבישה שיהי' השמן נבלע או טעם ורד בשמן אבל תרומה ותולין שיהיה מופלט טעם תרומה ומבליע בתוך תולין תרתי לא עבדי ומ"כ כל הכ"ל נכון דחתיכה בלוע בדם ובכבש כ"ז שבלוע בתוכו אינו אוסר דה"ל דם שלא פירש רק דכבישה הפליט הדם מחתיכה ואם חוששין דאזר הכבישה והבליע דם הפליט לתוך חתיכה זהו חששא רחוקה דיעשה שני פעולות ברתיחת הכבוש לפלוט ולהבליע ולכך מקלי' בלי משמ"כ לקמן ס"כ דהלישר מלא דם לפניך והחתיכה נכבש בו ופועל הכבישה להבליע דם שבלישר וחד פעולה עושה לברור אסורים ולכך לא מהני לני:

טז ס' נגד קליפה מקערה ע' ס"ך ופר"ח ומדבריהם נלמוד דאין קערה נאסרת רק כ"ק דמליח אינו אוסר יותר מכדי קליפה ד) ולריך לימוד הא הלישר שהה בתוכו כדי שיתן על הקור כל שהוא ואין לומר דכיון דאינו אוסר יותר מכדי קליפה אינו בטל בס' נגד קליפה דהא ס"ל בסי' צ"ח ס"ב דאם נפל חתיכה של איסור לתוך ס' נגד קליפה אינו בטל ואוסר כל הקדירה ואפי' בלי נקיבה הק' הדרישה בשהה כדי שיתן על הקור הא ס"ל בכוש כמבושל ותי' דגבי כלי לא מקרי לישר בכוש דאין מליחה לכלים וזה סותר לדברי הס"ח בסי' תמ"ז דמבואר לף בכלי ממרין בלישר בכוש כדי שיתן על הקור ע"ש ומ"כ להס"ח קושית הדרישה במקומה עומדת. ויש להכין הא דפוסי של גבינות נכרים טעם המתירין דלית בי' נקיבה והטעה דורש דאוסר דלפשמים נקבים סתומים וס"ל כלי שלישו מנוקב ס"מ דבכלי הוי בכישה בכדי שיתן וכו' ולכך מחלק בין נקבים סתומי' דלא ליכא בכישה וס"מ דהוי בכוש: לכן נלפה דיש לחלק אם חתיכה במלח ולא זב הלישר ממנו בזה אין איסור בכלים דאין מליחה לכלים אבל אם הלישר זב ממנו לא שייך אין מליחה לכלים דלישר מסוה לי' רותח והוי לף בכלי בכושה ובע"ש כאן מיירי ללא זב הלישר וכן יש להחמיר ועכ"פ לדקו דברי מ"א דהא בגבינות דהתיר מהרש"ל דפוסי' ונתן טעם דכל איסור בלוע הוא דרבנן גבינות וכו' דחלב טמא לא שכיח ע' ס"ם בכ"ה אבל בחדון המ"א חמץ דהוא איסא תורה מהרש"ל מודה דיש לאסור ואין להקשו' לשיטות המ"א דבכלי אי כבישה הא דאמרינן חזלין דף ק"ו ע"ב דליתא לדרבין דאמר מליח הוא כרותח דהתי פגכא דמלחי בי' בשרא ותבר' ר' אמי וכו' וקשה מלמ לשיטות מליח תברי' דלמא רק מחורת בכוש דמלחי בי' ומשה בכדי שיתן על הלור והוי בכישה לכלים ואי דרבין ס"ל ג"כ בכוש הוי כמבושל דלמא כך ס"ל כוש כמבושל רק כרותח דלי ומליח הוי כרות' דלי ונאסר הפגכא מחמת בליעה רות' דלי ול"ל דגמ' ידע להך עובדא דפגכא דלא שהה זמן בכדי שיתן וס"מ תברי' ר"ל וספיר מוכח:

זעי"ל דהא יש להבין מכלן לסגמ' לומר דליתא לדרבין דכבוש הוי כמבושל מהך פגכא הא הוי מוכ' רק דמליח הוי כרותח אבל כבוש כמבושל לא שמעינן ומכלן לדחות דברי רבין דאמר הוי כמבושל וי"ל דוודאי הא ס"ל כבוש הוי כמבושל וכי יחלוק זו כמה מסניות בזרעים דכבוש מבשל ול"ל כבישה בלא כבוש בלי שיתן על הלור וכו' ס"ל דאין מבשל ול"ל הטעם דליכא כאן דבר רותח דמרתח ליה עד שיהא כבישה בשלמא אם מליח כרות' הרי דבר דמרת' בשהה בכדי שיתן הוי כבוש אבל אי מליח הוי כרות' ולוכן הוא ובי בשביל דשהה פורתא יהיה כבישה מבושל ומ"כ אד בחברתא מיקר שייך אם מליח הוי כרות' אף כבוש בלי הוי כמבושל ומ"ם ומ"כ אף הא דהקשינן דלמא לכך שברה לפנכא משום כבישה מיושב דהא בלא בהך תלי' לי אין מליח כרות' אף כבישה ליכא ודוק:

יא ושהה וכו' משמע אף בלא שהה שיעור מליחה לקדרה ומ"מ קרוי רותח' ואף דלקמן סי' ל"ח משמע דקודם זמן זה לא מיקרי רותח עמש"ל לחלק בין דם לשאר בלועים מיהו י"ל דאף דאין רותח מ"מ בעת כבישה אוסר ומוכן יוכיח דהיו כרותח להבליע ומ"מ משוי' לי' כבוש וה"ה בזה בלא קרוי רותח ומ"מ משוי הוי כבוש אלא דמ"כ יקשה למעלה מכבישה דבשי קליפה למה הא אין קרוי רות' ולריך לו' דקודם שמלחו בכלי ל"מ מלחה בכ"מ ושהה זמן ומ"כ הוי בכלי שלישי אבל מ"מ ושהה בכדי שיתן על הלור וכו' והוי רות' דהא בשמת שהה כדי מליחה בלירוף שני כלים ומשמע כי הלי לא משמע קלת כן מ"מ בלישע נכון:

יב אלא כדי קליפה ואם לא נודע ליזה לד היה מונח תוך הלישר כל חתיכה לאסור פר"ח ונראה דיש ספק תולי רוב חתיכה היה בתוך הלישר אבל אי ברור לן דלא היה רובע מ"כ ברובע בטל דל"ל חד בתרי גמור רק רובע ועי' לקמן הלכות תערובות:

כא ויש מוסרין כל חתיכה דנתעורר הדם לנתת וכו' והוי דס שפירש ממקום למקום ח) ויש להק' הא דאמרי' דגים ועופות שמלחן זע"ז מוסרים ופריך הגמ' אי בשמ"מ אמאי אמרי' דגים עופו' ועופות נמי וקשה מאי קושי' רבין דס"ל מליח הוי כרותח מודה דמלח מוליח דס דטבע מלח להוליח דס דכי ל"ל לרבין מליחה לקדרה ומ"מ מודה רבין לשיטת ר"פ בשמלח בכשמ"מ מוסר הא נתעורר הדם לנתת וכו' ומ"מ הגמ' ביקש להורות דלא כרבין דמליח בתמת כרות' וזה מבו' מדקתמ' דגים מסורים דבלע דס פליטת עופות ס"מ

ח) יסוב על קו' הס"ך בחרי מופנים כ) יסוב נכון על קו' פר"ח ג) יסוב הגון בדברי המחבר ורמ"י מתרומות ד) הערה על הס"ך ופר"ח ה) יסוב ע"ז ו) תי' על קושי' הס"ך ז) יסוב על קו' רשב"ש ח) קו' מגמ'

מזה לג (גג) ויש מי שמצריך רוחצין כי עדיין בלוע בדם וע"י רוחצין לג יפלוט :
(גד) אחר דכיר הוא לאחר שנמלח מליחה חיוי דם רק מוהל : (גה) ויש מוסרין
דמ"ל דליכ הוי דם ומבניע כ"ק מיהו אם הדיחו רק פ"פ תו לא תסיב דם או רוחצת :
(גו) כדי קליפה ומהרש"ל חולק ומוסר כל מה שבליר ואפ יש ס' מותר לבל מה שחוץ
לגיר לג מלערף לס' דדם חיוו מפעפע ורמ"ל
דלא מלריך רק קליפה לין מועיל ס' :
(גו) ויש כו לכלוך לבל אם לין מלוכלך לין
מליחה לכליס ומותר : (גז) לבל הפסד
מרובה שריכין לפי' מלוכלך : (גח) עד
שידיחנו ודלי לכל הדעות לריך הדחה
בתרייתא ושיקרו מגמ' רק לדיעה קמייתא
ס"ל להיות הדחה בתרייתא רלוף ויכול
להניחו זמן מה תוך כשנ"מ דהא חיוו רותח
ולהדיחו אח"כ משא"כ לדיעה"ז אפי' בכשנ"מ
ולריך תיכף הדחה גם לדיעה קמייתא אם
קולף הבשר סביב עד שלין כאן דם כעין
בשא מותר הבשר בתכילה לבל לדיעי, זו מה
יועיל הא פולט דם ולריך ע"כ הדח' לקררו
לבעל הפליטה : (גט) לריך להגעילו לסברי
שני-לבל לסברא קמייתא לא לריך דפסק
כח חוס המל' ודס : (ס) ויש מתירין
אפי' ליכא גומות בסכין דהולכה ובשא
בסכין גורס שלין דדם מתעבב שם :
(סא) דלין מליחה לכליס לאו דוקא דהא
להפליט יש מליחה לכליס רק עיקר הטעם
דם מברק שריק מאחוריס : (סב) לבל סכין
לריך הדחה ולין לדקדק ג"כ לוך יכי'מתחיל'
מוס דלמא משתלי ולא ידיה הא כליס לין
דרכן בהדח' ואפשר סכין שאני מיהו בלא"ס
כך בהדחה הוא רק חומרא : (סג) עד
שיזוב היינו חלי לגייתו ע"ל סי' ע"ד :
ע (א) מותרת לבל לכתחילה לאסור רק
בדעבד מותר פר"ת : (ב) קודם
שיפלוט פי' קודם שיגמור לפלוט ופשוט :
(ג) הטופות מותרים וה"א דאותרים העופו'
ובולעין מדגים כי דגים כ"ב דלין הנאסר
יכול לאסור ודם בלועה בדגים לין נבלע
כלל בעופות : (ד) ולא בלעו היינו דגים
גמלאו ולא שייך רפו קרמייהו ושרידי לפלוט
אבל אם ליכש מלוחים לא שייך טרודים
לפלוט ולגב דיפליט דם דידיה לא אמרינן
ואסור וע' פלתי : (ה) ודא תפל היינו
אפי' לא נמלח מעולם וה"כ דעת הרבה
מחברים דלגב דיפלוט דם דידי' יפלוט דם
אחרינו אבל המחבר ס"ל כהך דס"ל דם
דגים לין מוסך עמו דם עופות ולכך אף
דיפלוט דם דידי' לא יפלוט דם דעופו' וע'
פלתי : (ו) או זה ע"ג זה אע"ג דטריפה
שנמלחה עם שחיטה לילפ לקמן מ"ד דאסו'
בכוליעת פליטת לירן טריפה אחי אמא"כ דם
מברק שריק ואין בולע ס"ך : (ז) וכן אם
הדגים מוכחים ואם ספק לאסור דסתם מליח
דרך להתכבד פר"ח : (ח) לאחר שנהו כו'
ואעפ"י שגם דגים שהו ואין פולטי' הרבה
מ"מ לאחר שנהה כבר נפלט כל דם עופות
ואע"פ שאנו מחמירין לעיל סי' ס"ט ס"ב
במעשה דרס"י התם המוהל בעין משא"כ
כאן רק לחלוחית : (ט) ואם נמלאו לבל
לכתחילה אין למלוח דבעי הדחה דלמא
משתלי דלאו כל הדגים דרכן בהדחה לפי
הזמן ולפי טיב הדגים וטיב הביסול משתני'
ע' פר"ח : (י) והודח לאו דוקא לפילו
לא הודח מ"מ הא אין פולטים יותר
(יא) כמו מתיכה הב"י הביא בשם הגהת
ס"ד מעשה בי' ומעלה חלב לוען על דגים
מלוחים וכתיר ר"י בהדחה כדין טהור מלי'
ומעמ תפל : (יב) לא בעומדים וכו' ואז
אפי' הדחה אין לריך והא דכי לקמן סי'
ק"ס דבעי הדחה היינו בנוגעים ס"ך :
(יג) כשמתיקן כחושות ע' לק' סי' ק"ס
דשם הכל מבואר אם מתחי עלאי שייך
במליחה ומחבר נמשך אחרי רשב"א דשייך
בי' וע"ל סי' ק"ס : (יד) כמושה דאזיל
היהר ומפעם לאיסור ועיין סימן ק"ס :
(טו) ויש מתירין אפי' למאן דמחמיר לעיל
סי' ס"ט ס"ם לאסור בקליפה דהתם הוחיל
שהמל' הוליף לור ומולח בכ"מ ודם מברק
שריק ת"ח וכתב הש"ך דכמה דוכתי דלא
ממכי' ממברק שריק רק בזה הוחיל ובלא"ה
דעת
מוהגין ואין לבמות ומ"מ אינו אסור רק לאותו תתיכה המוכחת למעשה בכלי יוגעת
בלור שבל שאר תתיכות שבליס הנמלחים עמה מותרת כא וסכי נהוג) :
יט אחר שנמלח הבשר והודח מותר ליתנו אפי' במים שאינם רותחין
(נב) ויש מי שמצריך ליתנו במים רותחין (והמנהג כסברא ראשונה
וכן עיקר) :
כ בשר שנמלח ושהה כדי מליחה ונתנו אח"כ בכלי בלא הדחה
ונתמלא מציר (נג) מותר ולפ"ז בשר שנפל לתוך ציר היוצא מהבשר
אחר ששהה כדי מ"ח מותר ויש מי שאוסר בזה ובזה ויש לחוש לו
לכתחילה :
הגה (נד) (ויש מוסרין אפי' בדיעבד (נה) כדי קליפה וסכי נהוג ודוקא מה שמונח
בתוך הלור לבל מה שחוץ לגיר שרי וטכלי שנפל בו מותו הגיר מסור וכן אם היה
הכלי מולבת (נו) ויש כו לכלוך מסור הבשר דהא לאחר שיעור מליחתו נאחב כרותי לבל
(נז) אם הוא הפסד מרובה ואית בי' ג"כ לורך סבודת מלוה יש להקל ולומר דלאחר
שנמלח שיעור מליחה לא מתחיב לירו כרותה וע"ל סי' ל"ו) :
ולפי דבריו אע"פ ששהה הבשר במלח כשיעור אסור לאכל ממנו עד
(נח) שידיחנו יפה יפה ואסור לחתוך ממנו בסכין קודם שידיחנו ואם
חתך (נט) צריך להגעילו :
הגה (ס) ויש מתירין לחתוך בסכין לאחר שנמלח שיעור מליחה (סא) דלין מליחה
לכליס וכן עיקר דמותר (סב) לבל הסכין לריך הדחה ת"ח או נעילה בקרקע אם
נתייבשה עליו הלור ואפי' קודם שיעור מליחה לין הליסור מסוס הסכין אלא מסוס שילא
דם בעין על הבשר ואם רולה להדיחו אם היטיב וחזור ולמלחו אם מותר) :
ובשרוצים לעשות מליח להתקיים לאחר ששהה במלחו בכלי מנוקב
בשיעור הראוי מדיחים אותו יפה יפה ואח"כ חוזרי ומולחי אותו ואפי'
בכשא"מ ואפי' לפי סברא זו אם רוצה למלוח ולאבול צרי בלא הדחה
עושה ואינו חושש לדם שעל המלח שהאש שואבו ומונע המלח מלבלוע
דם והני מילי במולחו ומעלזוז לצלי אבל אם שהה במולחו המלח בולע
הדם ונאסר ולפיכך מדיחו יפה יפה וצולה ואובל (וע"ל סי' ע"ז מדין בשר
שנמלח ולא הודח ונלגם כך) :
כא במקום שאין מלח מצוי יצלה הבשר (סג) עד שיזוב כל דמו ואח"כ
יבשלוהו :

ע דין מליחת הרבה בשר ביחד ובו י"ס

א מולחין הרבה חתיכות זו על גב זו אע"פ שהתחתונ' גומרת פליטתה
קודם לעליונה לא אמרינן שחוזרת ובולעה מדם העליונה לפי שהוא
שוהה הרבה לפלוט ציר וכ"ז שפולטת צירה אינה בולעת ואפי' מתקבץ
הרבה ציר ועומד בגומא שבין החתיכות מותר. בד"א במולח עם בשר ואפי'
בשר שור עם בשר גדיים וטלאים ואפי' עם עופות שאי אפשר להם לגמור
כל פליטת צירן עד שיגמור בשר שור לפלוט את דמו :
הגה (ומ"מ נוהגין להחמיר לכתחלה שבל מתיכה שים לה בית קיבול כגון דופן שלימה
מהבין מותה שיזוב הדם לבל בדיעבד אין לאסור) (ע) מותרת ולא חיישינן שמלח הדם הנשאר ממליחה הרחשונה) :
אבל בשר דגים אפי' בשר עופות עם דגים אסור למלוח לפי שהדגים
פולטים כל צירן (ב) קודם שיפלוט העוף את דמו ואם עבר ומלחן יחד
(ג) העופות מותרין אבל הדגים צריך ליטול מהם בדי קליפה ואם לא
ניטלו קשקשיהם בשנמלחו מותרים :
הגה (ויש מוסרין כל הדגים אם אין ס' נגד העופות דאז מעורין במליחה בס' וכני
נהוג ודוקא לית בהו קשקשים דרפו קרמייהו לבל אם לית בהו קשקשים מותר
ע דאין פולטים מיד (ד) ולא בלעי מן העופות לחיידי דעריבי לפלוט לא בלע מידי
דהני אינם אלא כדי שיתמלאו הדגים מן העופות) :
ב במה דברים אמורים בשמלח שניהם יחד או שהעוף מליח ב (ה) ודג
תפל אבל אם דג מליח ועוף תפל ונתנם זה אצל זה (ו) או זה ע"ג
זה אף דגים מותרים בלא קליפה :
הגה (ז) וכן אם הדגים מוכחים על העופות מותרים אפי' נמלחו יחד דם חיוו מפעפע
מלמטה למעלה ולא גרע מתתיכה המוכחת בלור דמה שלמעלה מן הלור שרי וכן אם
היתה הדגים מלל העופות מלא (ח) לאחר שנהו העופות במלחן שיעור מליחה אף הדגים
מותרים אע"פ שמיכה מלוחים (ט) ואם נמלחו דגים בכלי שמלח בו בשר הדגים
מותרים דאין הדגים בולעים הדם שבכלי דאין מליחה לכליס והא דאמרינן דאם הדג
תפל והעופות מלוחים אסורים היינו דוקא שהדג פלט כבר דמו (יו) והודח אבל אם
עדיין לא פלט דמו ולא נמלח מעולם מותר לחגב דיפלוט דם דידיה יפלוט ג"כ הדם
שבולע מן העופות (יא) כמו מתיכה שנאלה לגיר קודם מליחה דמותר מהאי טעמא
כמו שיתבאר לקמן סי' זה וע"ל בתיכה מליחה לאחרינן דסוי כרותה) :
ג בשר שחושה שמלחו עם בשר טריפה או שהטריפה מלוחה והבשרה
טפילה והם נוגעים זה בזה אסור בדי קליפה שאעפ"י שאינו בולע
מדם הטריפה בולעת מצירה אבל אם הבשירה מלוחה והטריפה טפילה
מותרת בהדחה בלא קליפה בין נתן בשירה למעלה בין נתנה למטה
ויש מי שאוסר בנוגעים זה בזה וסובר שלא הותרו (יב) אלא בעומדים
בסמוך בדי שפליטה של זה נוגעת בזה :
הגה (וכשטריפה מלוח ובשר תפל אפי' בכה"ג לאסור וע"ל סי' ק"ס מלגו דיוקא) :
ד הא דאמרי' דאינו אוסר אלא בדי קליפה היינו (יג) בששתיהן בחושות
אבל אחד מהן שמינ' אפי' אם חתיכה הטריפה (יד) בחושה וחתיכה
הבשר' שמינה מפעפע האיסור בבולה אם היתה הטריפה המלוחה למטה
משום דתתאה גבר
ה יש אומרים שבשר שנמלח אסור להשהותו במלחו לאחר פליטת כל
ציר דהיינו י"ב שעות לפי שחוזר ובולע מלחלוחית דם שעליו ושאר
המלח · (טו) ויש מתירין להשהותו במלחו אפי' כמה ימים ולבתחלה
יש

ד"ח דווקא מלחו לבל תפילין מותריס לגב דיפלוט דם דידהו וכולו וע"כ דהנך רבוותא סברי כרמ"ח דבמת מותר וכן הנהון ואין להחמיר :

ע) סמיכה בדברי ר"ת ג) ישוב על זה בדוחק

ג פרט כל דמו ולפ"ז תחרומים דכיון דהוה נסתמו נקבי פליטה ולפ"ז יועיל
לפי' מליחה שנית וכרב הל"ל ערער מנלן דלפ"ז יועיל מליחה שני' ונסכים עמו
כרב פר"ח. ס) ומי מלחתי חון מהפ דכתב הר"ן דהפ לאחר שיעור מליחה עדיין ס
בחתיכה ותי' דהוי ס שלפ פי' וכתב דלכך דעת הרמב"ס ערס דנתן לקדירה לריך
להחליט החתיכה ברותחין וקסה תיתח לעת ביסול קודס ביסול חיך יתנו וימלח בשר
שכשר נמלח והוחח בכלי שחינו מנוקב ומין כאן עדיין חליטה וזו לפ מלינו לרמב"ס
דבשר נמלח והוחח היסי' אסור למולחו שנית בכשפ"מ קודס חליטה וע"כ לריך
לומר דכשהוחח כשר נסתמו נקבי פליטה ואף שימלח שנית לפ יליפ דס מקרבו ולכך
מותר עד עת ביסול כי כח ביסול מוליח ובשתת לריך חליטה וזה ברור וממנו מלינו
שמיכה אבל מ"מ במקום הספד מרובה יש לסמוך ולהקל ד יום שלש בט"ז הגיה כי די בכביסה
שיתן על הסוור והש"ך והפר"ח כתבו דוודאי חייבי בכלי מנוקב ג"כ לפ
הוי כביסה ולכך לריך עת עת ועדיין לפ הועיל דגם במע"ל לפ יתייבש ומה קמ"ל
בזה רמ"א גבי ליר ה"ה במיס נמי כמ"ש הט"ז ואפשר לומר דנסתפק רמ"א אי כביסה
בא"מ קרוי כבושה וגם זה שפק אם כביסה בהומץ הוי כ"ש כמבושל דלפ יועיל מליחה
אפ"כ להוליח ולבטל כח ליר ולכך הוי מרי ספיקות שפק אי הוי כביסה בא"מ שפק
אי הוי כביסה גמורה בלי בכדי שיתן על הסוור
והוי ס"ם ולכך בשיטן תרתי ולישנ רק חד
ספיקא וכן במיס לית פוסקים דלפ הוי כביסה
ולכך בשיטן ליר ומע"ל דלית בי"ה תרתי:

ח בשר וכו' עם תתיכות שנמלח בכשפ"מ
כתריך הש"ך להתיר ע"פ ובשאת שם תנו
רופים לתוכו' מחמת כשפ"מ פשיטה דיש
להתיר. ב) אבל לדידי קשיא לפ"ד שכ תתיכי'
שנמלח בכשפ"מ נאסרה מחמת דס שפירש
ממקום למקום ג"כ ואם כן תתיכות תפלות
בלעו מממילות לותו תתיכה ולפ"ד לריך
כאן שיו הנאסר יכול לאסור אלא אם כן
בתחלת הוכלת עמו ולפ"ז אין הנאסר
וכו' ואם כן כולו מסור. ג) ואפשר הוציל
דכך דלאסור מטעמא שפי' היא חומרא
בעלמא ולפ רלו לדון בי' ג"כ והקלו אבל
לכתחילה יש להחמיר ויש לפרש כן במרדכי
ודו"ק:

א חותכו לשנים הש"ך והפר"ח העלו
למלוח מובחר לחותכו לשנים
דאם מלח הראש סביב סביב ס"ד כמבושר
שעיף ג' ולכך כתבו זהירות בעלמא קתני
ולדידי נראה דהפ יש מרבוותא דס"ל דאין
למלוח על השער דהשער מעכב כח המלח
(ול"ל הפ דבקדמיים מולחין הראש ואינו
מסיר כלומר כמבושר בגמ' ורמב"ם הל'
מ"ק התם לפ מיירי מליחה להוליח דם רק
גזירת הכתוב למלח קדשים ואפי' מנחות) ורשב"ם חולק ול"ל בנחתך ונמלח לד פניס
ג"כ אף דנימא דמליחת לד חוץ שער מעכב הפ נמלח לד פנימי ולדעת הרבה מחברים
לד אחד אם נמלח ג"כ כשר ול"ל מה יש לחוש אבל בנמלח רק לד חוץ אולי שער
מעכב ואין כאן מליחה כלל לפ אם לחוש לד ולכך לריך לפתוח ולמלחו עבר ועבר אבל
בשיב תיירי דליכא שער ואין כאן בית מיחש:

ב וינקוב גם הקרוס וכתב הש"ך דלפ מסני לותבי' לנחירי' ודן בי' מידי וכו' דהיינו
דאין נק' הקרו' אבל העלס פתוח בנחירים רק הקרוס שסוס ומפסיק ולכך
בללי אין חשש להפסק קרוס דנורא מעלה שליט ולכך שני שלפ יסתוס
הנקב אבל במליחה הקרוס מפסיק ולכך לריך ג"כ לנקוב הקרוס ומיהו אם תוחב מץ
או ברזל בנחירים לנקוב הקרוס ל"ל עוד לנקוב בעלמ גלגלת דבנחירים עלמ פתוח רק
קרוס מפסיק והפ נקב הקרוס וחדש מיהו דינקוב וקרוס וה"ה בנחירים
בנקובת קרוס שני וברור. וכך כתב הרמ"ס גיד בשם סי' ד' דלפ דנאסר המוח מ"מ
בשר מותר דקרוס מפסיק והקשה במע"מ הל העלס מפסיק ולפ"ז לק"מ דבנחירים העלס פתוח מלפ הפ דקי' דמזה שיעור מבואר דגם במוח עלמו מחזיקין דס ומלו מוס'
חולין דף ל"ג בד"ה ריפה בכשפ"ת וכן הרמ"ס בפ' ג"ה סי' ז' וי"ד מבואר דכל תשפ"ת בקרוס יש דס ובנקב כן משמע בחידושי רשב"א פרק ג"ה גבי ריפה
בכשפ"ת ול"ש דמלין זה ולמה לפ נימא בפשוט במוח גופי' נבלע דס והוי חתיכה שנתבשל בדמו. ודוחק לומר דס"ל דהוחל המוח ממלא כל חלל הגלגלת כעודע ול"ל בתוך עלמ
גלגלת אין מקום שיתפשט הדס חוץ למוח ויחזור ויתבלע כי אין מקום פנוי ול"ל הוי רק דס שפי' ממקום למקום אחר לפי דעת התוס' וסייעתו מותר ול"ל לפ דמי לחתיכה
שנתבשל בדמו שיולא הדס ע"י ביסול לחץ וחוזר ונתבלע משא"כ בגלגלת ולכך חשבו רק מחמת דס הקרוס יהי' נבלע והוי דס שפירש מחזיקין בהס עלס מפסיק ואין
ויותר נראה כי לגבי מוח מועיל מליחה וללי ואין הפסק בעלמ כמו שחינו מפסיק בשאר שים בהן מוח אתמ בקרוס לפיל בי' שוריקי סומקי בהס עלס מפסיק ואין
מועיל מליחה ועיין ס"ד ס"ק י':

ג ושאר הרחם מותר ס"ד ס"ק ח' נתן שני טעמים או דעלס מפסיק או דכשב"פ והסכים הש"ך לטעם הרמון ואני תומה דבר מוכרח הוא דכיון דקיימ"ל חכ"א בשאר
לישורין נמי וידוע דהא לתמרי' עלס גלגלת מפסיק היינו לפליטת דס אבל לשמועת דלישורא לא הנע עלמך אם יבשל רחם טרפה וכי מעכב עלס גלגלת פליטת'
ולפ"ז כיון דנעשה נבלה ואסור פליטת שמיעות דלישורא להנאתר דלנבי' אין עלס מפסיק וע"כ ל"ל אין הנאסר יכול לאסור דדס לא נאסר כלל ואלו כשב"פ הא פועל ג"כ
לא שייך אין הנאסר יכול לאסור והדבר מוכרח ודו"ק:

א דכבולעו כך פלטו ועיין לתרוים שהביאו תע"ג דלגבי דס לא שייך כב"פ מ"מ סברת לב. שיש מסייע דהיינו כדס פליטה ובזה תי' דע"י מליחת מתייבש דס ונעשה דס
פליטה והתרוים כתבו דכ"מ לעיין שתר בשר שנמלח ומ"ל לזה רק יש ב"מ שהוא לילי אם אסור ולא שייך כב"פ רק מחמת
שיש מהני דכל לב לפי' מבחוץ שיש כמ"ש התוס'. ובחמת עיקר כתך תי'. ד) ובזה מיושב קו' רשב"א והי"ם בחולין דעתן אלו תי' לב שיש לא קאי מהכ"ת לגמ' לחדשו
ולדחות מה דקיימ"ל להלכה ככ"פ דבר שהיו ע"ם שתריך ולפמ"ש ניחא דודאי שיש יהיו דלמ"כ לא שייך כבב"פ דהוי דס בעין רק בגמ' שבר דלא מהני לב שיש רק למשוי
דס פליטה אבל לא למנוע לגמרי הבליעה והגמ' דמה כיון דתניא לסך שברת נוכל לומר דמעכב הבליעה לגמרי ופ"ש:

עד

ס) רמיה מר"ן דלא כל"ל. ב) קו' על הש"ך. ג) יסוב ע"ז. ד) יסוב על קו' רשב"א.

ומותר אבל אם בשלו (ב) בלי קריעה אסור ב ( ) עד שיהיה ס' כנגד הלב (ד) דלא ידעינן כמה נפיק מיניה :

כג"ס (ואפי' בדליכא ס' הלב עלמו לאסור (ה) ויקלוף מעט סביב הלב ויש מתמירין בו לאסור כך אפי' במליחה לאסור שאר בשר שנמלח עמו ולומרים דלא למרינן כבולעו כך פולטו גבי דם הלב הכמוס בתוכו דהוי דם ממש ולא מיקרי דם פליטה והמנהג להקל וכן עיקר דגם זה מיקרי דם פליטה ושייך למימר בו בכב"פ מידי דהוי לדם שבחוטין כמו שנתבאר לעיל סי' כ"ג ויש מתמירין נקלוף קלת במקום שהי' הלב דבוק (ו) ועוד לחוש להבריסם ולקלוף קלת סביב הלב ואז הכל מותר (ז) ואין חילוק בין בשר שעם הלב או הלב עלמו ואין חילוק בין אם הלב סנור או פתוח למעלה ומוסגין לכתחלה לחתוך ערלת הלב ולחתוך נידין שבפיים (ח) ואינו נלע חומרת וזהירות בעלמן) :

ג (ט) אין עוף שלא יהא בו ס' (י) בנגד לבו ומותר אפי' הוא דבוק בעוף :

כג"ס (וכל עוף יש בו ס' ג אפי' אין בו הרגש והרגלים התחתונים כדרך שמוסגין להסירה עד התרכובת התחתונה ולכן אם העוף שלם הכל מותר ואם אין שלם (יא) וליכא בו ס' נגד הלב הדבוק בעוף (יב) י"ל דחכ"ל ובעינן ס' בקדרה נגד כל העוף וכן מוכנין ואפי' ליכא ס' בקדרה העוף מסור הוחיל ואין בו ס' נגד הלב הדבוק בו ואם אין הלב דבוק בעוף מלערף כל הקדרה לבעל הלב בפ' וע"ל סי' ל"ב בדין חכ"ל ואין לך בהמה שהוא ס' נגד לבה) :

ד הריאה אינה צריבה חיתוך אבל נהגו לקרוע ולפתוח הקנוקנות הגדולים שבה ומנהג יפה הוא :

עג דין צליית הבבד ובו ו סעיפים

א הבבד יש בו ריבוי דם לפיכך לכתחילה (א) אין לו תקנה לבשלו אלא על ידי מליחה קורעו שתי וערב ומניח חיתובו למטה וצולהו (ב) (שיהא רחוי לאכילה) (ג) ואח"כ יכול לבשלו :

הגה"ה

עג (ד) אין לו תקנה אע"פ שרולה לאסור הכלי שבשלו בו הכבד (ב) שיהי' רחוי' לאיינו חלי לגייתו (ג) ואח"כ יכול לבשלו ולגלותו בתנור עם שאר בשר מותר ולא שייך בהו

ב עד שיהי' ס' נגד הלב התחרונים העלו בכלל דלפ שנמלח הלב לפניהם דמו מ"מ בשיעור ס' נגד כל הלב משום דנמלח מבד מ' דלא ידעינן כמה דם הי' בתלו ע"ש . ומיי תמה בעוף למה יצטרך לשער נגד דם חלנו יותר מכזית שהוא במילתא דרבנן רק עוף שאין בדמו יותר מכזית לכך היינו טעם כיון שנמלח הלב נמי' ערוכה היא ל"מ דלא בלב עובר עליו . ובשמת הייתי מסתפק דוקא עוף שאין בדמו יותר מכזית אבל עוף שיש בדמו יותר מכזית אפי' נמלח הלב ונתבשל עם הבשר אסור דהא בעינן ס' נגד הלב ולא נתבטל . ואפשר דלא בעינן ס' נגד הלב אלא בדבר שנתבשל עם הלב ולא בעוף שנמלח לבד דהא בעוף אין הדם מתפשט בכל העוף כמו בבשר ולכך אין הלב מבטל הדם שבעוף אלא בס' נגד הלב ולא בס' נגד כל העוף ולכך אם נמלח הלב לבד ונתבשל עם העוף אסור אפי' יש בעוף ס' נגד הלב דהא הדם שבעוף לא נתבטל בס' נגד הלב

והגה דזה לי כבוש הוי כמלוח לו רק כמבושל לימן מורגש במליחות ולימן נכנס בגדר ספק חסרון דיעה כי ס"ל לחדש לעמוד בו ולפי' גוף הדבר לי כבוש כמבושל **לו** לגו ס"ל לחדש לעמוד בו כי הם נחלקו בו חכמי גמרא רבין ור"י לי כבוש כמבושל **ולפיך** יחלקו בדבר שהצירה והמליחות יבוד הספק הכהן עם מי וס"כ כ"ם לי כבוש יותר **מע"ל** הוי כמלוח וס"כ הם הוי ס"ם גולי **לימן** כמלוח ולת"ל דהוי כמלוח גולי הלכה **כם"ק** וכו' ור"י דלף מלוח מותר וספיקא **דרבותא** ובפרט בכה"ג דרובא מתירין כ"ל **ספק** והרי ים כלן ס"ם גמור ובפרט **במלתא דרבנן** :

והגה הרב בעל ח"י טען לפירש"י דכל הספק בגמ' הוא לייירי בגמ' ואם כן **בכבד** שלא נמלח לא ליירי בגמ' ואם כן **לף** בכבוש י"ל נאסרת כיון דלא הומלח **בכבד** ואמת כי בסמ"ק שכ' בשלי דס וז"ל **וכבד** במליחה לפירש"י מסיק דשרי לבשלו **לבדו** ולפיר"ת לפי' בלי מליחה ובהגו עולם כפירש"י הרי לפי' לבשלו לבדו ס"ל לרש"י **לאסור** בלי מליחה והיינו כהכ"ל שלא דמוס, **ורבי"ם** סותרי' זה דהקשו לפירש"י מה **קשמר** למיסר חברת נמי תנן לאוסרת וכו' **דלמא** לייירי בלי מליחה וקשה לית קמני **ולימן** נאסרת וע"כ ל"ל דלאסור נפשי' מדרבה **קודם** שנמלח דמה רב ויותר טרודה לפלוט **ולא** בלעה כדחזינן לריב"ב דמפליג בין כבוש **למבושל** דכ"ש שדמה רב לין בולעת משל"כ **כשדמה** מועט וכ"כ מהרש"ל להדיא ע"ש : **ובאמת** קשה לומר דסמ"ק יחלוק על זה נגד תום' ורשב"ם ונגד הסברת מהרש"ל **שפשר** לומר דס"ל לסמ"ק כדעת מהרש"ל **הניחו** הב"ד בס"ק ט' דלא לין ס' כרובע **ס"כ** נאסרה וכ"כ וחוזרת ואוסרת הכבד **ולפ** שהם"ך הניא דקי"ל לין בלאסר יכול **לאסור** וכמ"ש מהרש"ל גופי' וי"ל דודאי **מחמת** טרודה לפלוט לא בלע בשפע שיהי' כ"כ הבליעה מספיק לאסור הכבד אבל דבר **מועט** לשפר דבלע ול"כ תו לא שייך לין **בלאסר** יכול לאסור כיון דבלע קלא וחכ"ל **ומברא** זו כתב הרש"ל בשמעתא דניס ועופות **וכו'** ע"ש אך י"ל דכ' לאוסרת לחברי **הוא** לא לפשע בגמ' ול"כ הוי ס"ם גולי **לין** בולע כלל לפי' משהו ולא שייך מכ"ל

דלין בלאסר וכו' ולת"ל דבולע קלא דלמא לא נאסרה להרוטב מעולם דלין הכבד לאסורה וזהו בגמלחה הכבד אבל קודם מליחה לפירש"י לכ"ע לאוסרת לחברים ל"כ לין לבשלו **לבדו** דשמנת מיירי שלין ברוטב ס' ול"כ הרי חוזר ונלאסר כמ"ש ואיכא לאיסורא אבל מ"מ התם' לא ס"ל כן כמ"ש דל"כ לין מקום לקושיתו ברש"י דטוקמי בפיו מלוח ול"כ **יאסרה** מחמת בליעת רוטב מכל הנ"ל בהם שלקח ובהא נחתא דהעיקר כדעת המתיר בכבד שנכבש וכמ"ש הפר"ח וכן נכון ושכיח בזה בפיהם ומעשרין המדינה שכבדיהם שלפ **מווזות** פעומות דרכן להיות בתוך המים כדי שיתלבנו ויתקשו מוגמין יותר מע"ל ויש להתירן כנ"ל אבל הכלי **לאסור** דהא בולע דס כבד וכן מניחין ג"כ הלב **ובזמן** בתוך המים וכן לאסורין אבל מ"מ אין לאוסרין הכבדים אף לפיטו ס' לגד הלב ובשומן דכמו דהוחיל דעריך לפלוט אין בולע דס עלמו אף דס לחריתי אין בולע וכן ל"ו **לבדעת** הסמ"ג והר"ן דפי' הא דמוקי לי' לאוסר' בכבד דלאסורה הא דקתני ואיכא נאסרת הוא משום דמה ולגדדין קתני ולכאורה קשה אם לאמרינן לאוסרת בכבדא של איסור **אבל** לא משום דס דלא לאסרו הדם שנפלט מכבד ס"כ אין קתני ואינו נאסרה דפולעת ואינו בולעת ל"ל שעשה זה הא הדם אין נאסר כלל ואם אין לאוסרת שאלי חתיכות אין **מאסור** כבד עלמו ומה טעם של ריב"ב לאסור בשלוק אפי' דנימא דבולע הא לא לאסרוהו מז"ל כלל ולפי מ"ם ניחא דפטיטא נאסרת מחמת דס הכבד דלא לאסרו מז"ל **דמה** כלל רק אם נתבשלת עם שאלי בשר שלא נמלח נאסרת דאף הדם הוא לאסור מ"ת טרודה לפלוט דמה ואינה בולעת ורי"ב לאוסר בשלוק עם שאלי בשר ואע"פ דאף מדם לאחר כהכ"ל לב וכדומה אינו נאסרת :

ב **וכן** נוהגין וכו' בבישול עם בשר טריפה עיין פר"ח ס"ק ס' כי דעת רשב"ם כיון דאמרינן בכבדא לאיסורא מיירי וקאמר אינה נאסרת ס"מ דאין בולע אפי' שמנונית וכו' והפר"ח כתב דזהו רק לדחות הדם כבד אינו לאסור ומשנה מיירי משמנונית ואינו נאסר ג"כ אבל לכי דאמרינן דדם כבד לאוסר ול"כ לא מיירי מתניתין כלל משמנונית **שאמרינן** לגבי שמנונית נאסרת ולא שייך מיירי וכו'. תירוץ ס"ל לרשב"ם לולי דקיש לי' לגמ' הך דינא בלא"ה מסכ"ת לפסוק ולומר דמיירי בכבד' דאסורא ואינו נאסר דגם שמנונית אינו בולע מכ"ת לחדש כן ולספק ול"ל דגמ' ידע דאין בולע שמנונית ולכך נסתפק בפשוט ופירוש המשנה ועיין ר"י דכתב קיש ליה לגמ' דאוסרת היינו בכבדא דאיסורא. **ובגמת** ספק זה הוא בירושלמי ר"י בשי שלקו מהו ולא אפשיטא הרי לפניך הספק ואם בשי מערבא נסתפקו אף בני בבל נסתפקו והרי ספק איסור תורה . ויש להבין **להר"ן** דפי' לגדדים קתני ואינה נאסרת קלי על דם אבל ודאי בולע הא ס"ל תכ"ק בכל איסורין ולא ס"ל הך סברא אין הנאסר יכול לאסור כי דחק ליה בשמעתא דטפת **חלב** בשני ידיים ס"ב למה אינה נאסרת הא רוטב נאסר מחמת דם וחכ"ק ואתיכה בלעה מרוטב ואין הנאסר יכול לאסור ול"ל ס"ל להר"ן . ודוחק לומר דהך משנה מזלא כתבא דס"ל **אפשר** לסוחטו מותר ולא לאמרינן ג"כ. ויותר נראה דס"ל לר"ן דלא שייך דעריך לפלוט לא בלע דאולי קודם שהי' הפליטה כמעט רגע הי' הבליעה ואמרינן ביורה רותחת **דמבלע** בלא מפלט לא פלא ועי' במפורשי מ"ם שם ועכ"פ מדברי כולם נלמד דקדמי' בליעי' לפליט' ס"ב אין שייך טריד לפלוט לא בלע הא קדמה בליע' רק לייירי בזה אופן דיבי' הכבד פולטת לאסור המים ואח"כ לחזור ובלוע בזה לאמרינן לייידי דטרידי וכו' אפי' בשמנונית כמו בדם דהא קדמה פליטה לבליע' בהכרח ודו"ק :

ג **וכן** נוהגין וכתב הש"ך בשם ת"ח כלל כ"ד דהקערה שאכלה בה הכבד נוהגין להתיר ונראה דמיירי דאכלו בה ולא ידעו שם עירה לתוכו כרותח דכלי ראשון רק שמנת **אפשר** לסוחטו מותר ולא לאמרינן ג"כ. ויותר נראה דס"ל לר"ן דלא שייך דעריך לפלוט לא בלע דאולי קודם שהי' הפליטה כמעט רגע הי' הבליעה ולאמרינן ביורה רותחת **דמבלע** בלא מפלט לא פלא ועי' במפורשי מ"ם שם ועכ"פ מדברי כולם נלמד דקדמי' בליע' לפליט' ס"ב אין שייך טריד לפלוט לא בלע הא קדמה בליע' רק לייירי בזה אופן דיבי' הכבד פולטת לאסור המים ואח"כ לחזור ובלוע בזה לאמרינן לייידי דטרידי וכו' אפי' בשמנונית כמו בדם דהא קדמה פליטה לבליע' בהכרח ודו"ק :

ד **ואם** יש ס' הכל מותר ואפי' לותו תחיכה לדעת רוב מחברים ובזה נ"ל לייישב מה שעשו על ר"ת דס"ל בגמלח הכבד דיוצא בשאר בשר מה ראי' יש לאקריבו לי' קני' בקופיץ הא ודאי גמלחה הריאה ומכ"ת לא ימלחו הכבד ג"כ ול"כ פשיטא דמותר וזהו עיקר הטעמה על ר"ת ולפי הנ"ל יש לייישב דשם שכחו למלוח הכל ובא לפני **רבי** ברי' דרשב"פ והתירו ואכלו דהי' ס' נגד הכל ואי הכבד הי' לבוק בקנה והוי לאיסור לבוק ולריך ס' נגד כל הכבד זה לינו הכבד הי' נאסרת ולא שייך נאסרת בי"ס ואכל הקדרה **הי' ס'** ולכך אכלו אבל הכבד לאוסרת ול"כ הי' הריח' נאסר מכבד מחמת לאיסור לבוק עם הכבד ולא הי' מה שבקדרה מלטרף וחכ"ל ומזה נוכיח דגם לינו לאוסרת כלל ונגד הריאה הי' כל קדרה מלטרף ול"ש ודו"ק . כי הוא תי' הגון לפיר"ת ואין בו מטענה כלל :

ה **מידו** הכבד עלמה לאסורה בת"ח כתב כי רבינו ירוחם לאסר וכבר תמה הלח"מ ומהרוני' כי לא נמלא ברי"ו רק הפוכו והרב בעל מ"י כתב שנ"ל מהרי"ל במקום מהרי"ו שהוא כתבן וכהן הוא אבל בנוף הדין יש לתמוה הא מבואר הכבד לינו לאסרת . ובמת י"ל להך דסברי בחתיכה שנתבשל בדמה אף דלינו ס' מ"מ חתיכה לאסור **דחייטינן** שנתבשל הדם בחתיכה ולא יצא והוי דם שפי' ממקום למקום ס"כ לין קתני כבד לינו לאסרת עפני שטרודה לפלוט ולינה בולעת מה בכך מ"מ יאסור הדם פי' **ממקום** למקום ול"ל דחתיכה יש בה שני בחינות בליעה ופליטה הם מבלבלים טוב עניין החתיכה עד שדם הבלוע פורש לגמת ולינו יוצא מחמת בלבול טיב החתיכה כי הם שני **כפכים** בליעה ופליטה אבל כבד דלינו בולעת כלל אין כאן בלבול בעלמת' ולכך הדם שנעקר ופירש לגמת יוצא ואין כאן לאיסור וזהו לדינא דגמ' אבל לפי דקיימ"ל לאסור **כבד** שנתבשלה דלולי שלוק הוא ול"כ בולעת ולפ"ז עדיין יש לחוש שיהי' הבליעה מבלבל להפליטה ויהי' פירש ממקום למקום כנ"ל ולכך לאסור ול"ש כן הוא לייישב דברי **מהרי"ל** לאבל החרונים הסכימו להקל ולהתיר הכבד עלמה ואכן הוא כן בזה ס"ל דק"ל לדוחק הנ"ל דק י"ל אף לפ"ד אם דם כבד פירש לאסר כשאר דם מ"מ בתוך הכבד אף **שפי'** ממקום למקום לא נאסר כמ"ש התו' דשריא לנו כבדא משמע דיש היתר בכבד יותר משאר חתיכות והיינו י"ל כמ"ש דמותר בפרוש ממקום למקום כי כולו דם גם הא דם כבד שפי' לאוסר לא ליפשט כבד אין דמו לאוסר כלל ותמ"ל לאוסר לגמ לא פי' ממקום למקום ול"כ שריא ודו"ק :

עד **א** הט"ז הביא בשם ת"ח כלל ל"ח בשם ס"ד בשחוט שנלקה בלי ניקור והתירו רבינו משולם וסייעתו דשיעורו דשחוט ולבי כשר שבו היא ס' והרב הת"ח כי דמשמע דכללא הוא בכל טחולין דמל"כ מה קמ"ל אלא דקשה לי' למה כתבו הפוסקים אין לך עוף שאין בו ס' נגד הלב ולא כתבו כן בשחוט ס"מ דנמסר הדבר למראה עין וכן **כשמיר** והחרונים החמירו ביותר וק"ו לקבל במקום שכח מחמירין אבל מ"מ נוטי' הדברים כמ"ש הת"ח דלכל טחולים אתכוונו דמל"כ מה קמ"ל והא דהקשה הת"ח לתניהו בהדי לב **לקמ"** דולדי בלב הוצרכו לקבלה לאין לך עוף דלף דהיה רוב עופות ולכאי חד עופות דלית בהו ס' בבירור לאסור דדם בשר אין בשחוט ס"מ ולדעת רמב"ם ורש"י דם שבישלו לתוריית **דמבלע** בלא מפלט לא פלא ועי' במפורשי מ"ם שם ועכ"פ מדברי כולם נלמד דקדמי' בליע' לפליט' ס"כ לין שייך טריד לפלוט לא בלע הא קדמה בליע' רק לייירי בזה אופן דיבי' הכבד פולטת לאסור המים ואח"כ לחזור ובלוע בזה לאמרינן לייידי דטרידי וכו' אפי' בשמנונית כמו בדם דהא קדמה פליטה לבליע' בהכרח ודו"ק :

ד **ואם** יש ס' הכל מותר ואפי' לותו תחיכה לדעת רוב מחברים ובזה נ"ל לייישב מה שעשו על ר"ת דס"ל בגמלח הכבד דיוצא בשאר בשר מה ראי' יש לאקריבו לי' קני' בקופיץ הא ודאי גמלחה הריאה ומכ"ת לא ימלחו הכבד ג"כ ול"כ פשיטא דמותר וזהו עיקר הטעמה על ר"ת ולפי הנ"ל יש לייישב דשם שכחו למלוח הכל ובא לפני **רבי** ברי' דרשב"פ והתירו ואכלו דהי' ס' נגד הכל ואי הכבד הי' לבוק בקנה והוי לאיסור לבוק ולריך ס' נגד כל הכבד זה לינו הכבד הי' נאסרת ולא שייך נאסרת בי"ס ואכל הקדרה **הי' ס'** ולכך אכלו אבל הכבד לאוסרת ול"כ הריח' נאסר מכבד מחמת לאיסור לבוק עם הכבד ולא הי' מה שבקדרה מלטרף וחכ"ל ומזה נוכיח דגם לינו לאוסרת כלל ונגד הריאה הי' כל קדרה מלטרף ול"ש ודו"ק . כי הוא תי' הגון לפיר"ת ואין בו מטענה כלל :

ה **מידו** הכבד עלמה לאסורה בת"ח כתב כי רבינו ירוחם לאסר וכבר תמה הלח"מ ומהרוני' כי לא נמלא ברי"ו רק הפוכו והרב בעל מ"י כתב שנ"ל מהרי"ל במקום מהרי"ו שהוא כתבן וכהן הוא אבל בנוף הדין יש לתמוה הא מבואר הכבד לאוסרת . ובמת י"ל להך דסברי בחתיכה שנתבשל בדמה אף דלינו ס' מ"מ חתיכה לאסור **דחייטינן** שנתבשל הדם בחתיכה ולא יצא והוי דם שפי' ממקום למקום ס"כ לין קתני כבד לינו לאסרת עפני שטרודה לפלוט ולינה בולעת מה בכך מ"מ יאסור הדם **ממקום** למקום ול"ל דחתיכה יש בה שני בחינות בליעה ופליטה הם מבלבלים טוב עניין החתיכה עד שדם הבלוע פורש לגמת ולינו יוצא מחמת בלבול טיב החתיכה כי הם שני **כפכים** בליעה ופליטה אבל כבד דלינו בולעת כלל אין כאן בלבול בעלמת' ולכך הדם שנעקר ופירש לגמת יוצא ואין כאן לאיסור וזהו לדינא דגמ' אבל לפי דקיימ"ל לאסור **כבד** שנתבשלה דלולי שלוק הוא ול"כ בולעת ולפ"ז עדיין יש לחוש שיהי' הבליעה מבלבל להפליטה ויהי' פירש ממקום למקום כנ"ל ולכך לאסור ול"ש כן הוא לייישב דברי **מהרי"ל** לאבל החרונים הסכימו להקל ולהתיר הכבד עלמה ואכן הוא כן בזה ס"ל דק"ל לדוחק הנ"ל דק י"ל אף לפ"ד אם דם כבד פירש לאסר כשאר דם מ"מ בתוך הכבד אף **שפי'** ממקום למקום לא נאסר כמ"ש התו' דשריא לנו כבדא משמע דיש היתר בכבד יותר משאר חתיכות והיינו י"ל כמ"ש דמותר בפרוש ממקום למקום כי כולו דם גם הא דם כבד שפי' לאוסר לא ליפשט כבד אין דמו לאוסר כלל ותמ"ל לאוסר לגמ לא פי' ממקום למקום ול"כ שריא ודו"ק :

עד **א** הט"ז הביא בשם ת"ח כלל ל"ח בשם ס"ד בשחוט שנלקה בלי ניקור והתירו רבינו משולם וסייעתו דשיעורו דשחוט ולבי כשר שבו היא ס' והרב הת"ח כי דמשמע דכללא הוא בכל טחולין דמל"כ מה קמ"ל אלא דקשה לי' למה כתבו הפוסקים אין לך עוף שאין בו ס' נגד הלב ולא כתבו כן בשחוט ס"מ דנמסר הדבר למראה עין וכן **כשמיר** והחרונים החמירו ביותר וק"ו לקבל במקום שכח מחמירין אבל מ"מ נוטי' הדברים כמ"ש הת"ח דלכל טחולים אתכוונו דמל"כ מה קמ"ל והא דהקשה הת"ח לתניהו בהדי לב **לקמ"** דולדי בלב הוצרכו לקבלה לאין לך עוף דלף דהיה רוב עופות ולכאי חד עופות דלית בהו ס' בבירור לאסור דדם בשר אין בשחוט ס"מ ולדעת רמב"ם ורש"י דם שבישלו לתוריית **דמבלע** בלא מפלט לא פלא ועי' במפורשי מ"ם שם ועכ"פ מדברי כולם נלמד דקדמי' בליע' לפליט' ס"כ לין שייך טריד לפלוט לא בלע הא קדמה בליע' רק לייירי בזה אופן דיבי' הכבד פולטת לאסור המים ואח"כ לחזור ובלוע בזה לאמרינן לייידי דטרידי וכו' אפי' בשמנונית כמו בדם דהא קדמה פליטה לבליע' בהכרח ודו"ק :

ג **וכן** נוהגין וכתב הש"ך בשם ת"ח כלל כ"ד דהקערה שאכלה בה הכבד נוהגין להתיר ונראה דמיירי דאכלו בה ולא ידעו שם עירה לתוכו כרותח דכלי ראשון רק שמנת **אפשר** לסוחטו מותר ולא לאמרינן ג"כ. ויותר נראה דס"ל לר"ן דלא שייך דעריך לפלוט לא בלע דאולי קודם שהי' הפליטה כמעט רגע הי' הבליעה ולאמרינן ביורה רותחת **דמבלע** בלא מפלט לא פלא ועי' במפורשי מ"ם שם ועכ"פ מדברי כולם נלמד דקדמי' בליע' לפליט' ס"כ לין שייך טריד לפלוט לא בלע הא קדמה בליע' רק לייירי בזה אופן דיבי' הכבד פולטת לאסור המים ואח"כ לחזור ובלוע בזה לאמרינן לייידי דטרידי וכו' אפי' בשמנונית כמו בדם דהא קדמה פליטה לבליע' בהכרח ודו"ק :

ד **ואם** יש ס' הכל מותר ואפי' לותו תחיכה לדעת רוב מחברים ובזה נ"ל לייישב מה שעשו על ר"ת דס"ל בגמלח הכבד דיוצא בשאר בשר מה ראי' יש לאקריבו לי' קני' בקופיץ הא ודאי גמלחה הריאה ומכ"ת לא ימלחו הכבד ג"כ ול"כ פשיטא דמותר וזהו עיקר הטעמה על ר"ת ולפי הנ"ל יש לייישב דשם שכחו למלוח הכל ובא לפני **רבי** ברי' דרשב"פ והתירו ואכלו דהי' ס' נגד הכל ואי הכבד הי' לבוק בקנה והוי לאיסור לבוק ולריך ס' נגד כל הכבד זה לינו הכבד הי' נאסרת ולא שייך נאסרת בי"ס ואכל הקדרה **הי' ס'** ולכך אכלו אבל הכבד לאוסרת ול"כ הריח' נאסר מכבד מחמת לאיסור לבוק עם הכבד ולא הי' מה שבקדרה מלטרף וחכ"ל ומזה נוכיח דגם לינו לאוסרת כלל ונגד הריאה הי' כל קדרה מלטרף ול"ש ודו"ק . כי הוא תי' הגון לפיר"ת ואין בו מטענה כלל :

ה **מידו** הכבד עלמה לאסורה בת"ח כתב כי רבינו ירוחם לאסר וכבר תמה הלח"מ ומהרוני' כי לא נמלא ברי"ו רק הפוכו והרב בעל מ"י כתב שנ"ל מהרי"ל במקום מהרי"ו שהוא כתבן וכהן הוא אבל בנוף הדין יש לתמוה הא מבואר הכבד לאוסרת . ובמת י"ל להך דסברי בחתיכה שנתבשל בדמה אף דלינו ס' מ"מ חתיכה לאסור **דחייטינן** שנתבשל הדם בחתיכה ולא יצא והוי דם שפי' ממקום למקום ס"כ לין קתני כבד לינו לאסרת עפני שטרודה לפלוט ולינה בולעת מה בכך מ"מ יאסור הדם **ממקום** למקום ול"ל דחתיכה יש בה שני בחינות בליעה ופליטה הם מבלבלים טוב עניין החתיכה עד שדם הבלוע פורש לגמת ולינו יוצא מחמת בלבול טיב החתיכה כי הם שני **כפכים** בליעה ופליטה אבל כבד דלינו בולעת כלל אין כאן בלבול בעלמת' ולכך הדם שנעקר ופירש לגמת יוצא ואין כאן לאיסור וזהו לדינא דגמ' אבל לפי דקיימ"ל לאסור **כבד** שנתבשלה דלולי שלוק הוא ול"כ בולעת ולפ"ז עדיין יש לחוש שיהי' הבליעה מבלבל להפליטה ויהי' פירש ממקום למקום כנ"ל ולכך לאסור ול"ש כן הוא לייישב דברי **מהרי"ל** לאבל החרונים הסכימו להקל ולהתיר הכבד עלמה ואכן הוא כן בזה ס"ל דק"ל לדוחק הנ"ל דק י"ל אף לפ"ד אם דם כבד פירש לאסר כשאר דם מ"מ בתוך הכבד אף **שפי'** ממקום למקום לא נאסר כמ"ש התו' דשריא לנו כבדא משמע דיש היתר בכבד יותר משאר חתיכות והיינו י"ל כמ"ש דמותר בפרוש ממקום למקום כי כולו דם גם הא דם כבד שפי' לאוסר לא ליפשט כבד אין דמו לאוסר כלל ותמ"ל לאוסר לגמ לא פי' ממקום למקום ול"כ שריא ודו"ק :

עד **א** הט"ז הביא בשם ת"ח כלל ל"ח בשם ס"ד בשחוט שנלקה בלי ניקור והתירו רבינו משולם וסייעתו דשיעורו דשחוט ולבי כשר שבו היא ס' והרב הת"ח כי דמשמע דכללא הוא בכל טחולין דמל"כ מה קמ"ל אלא דקשה לי' למה כתבו הפוסקים אין לך עוף שאין בו ס' נגד הלב ולא כתבו כן בשחוט ס"מ דנמסר הדבר למראה עין וכן **כשמיר** והחרונים החמירו ביותר וק"ו לקבל במקום שכח מחמירין אבל מ"מ נוטי' הדברים כמ"ש הת"ח דלכל טחולים אתכוונו דמל"כ מה קמ"ל והא דהקשה הת"ח לתניהו בהדי לב **לקמ"** דולדי בלב הוצרכו לקבלה לאין לך עוף דלף דהיה רוב עופות ולכאי חד עופות דלית בהו ס' בבירור לאסור דדם בשר אין בשחוט ס"מ ולדעת רמב"ם ורש"י דם שבישלו לתוריית **דמבלע** בלא מפלט לא פלא ועי' במפורשי מ"ם שם ועכ"פ מדברי כולם נלמד דקדמי' בליע' לפליט' ס"כ לין שייך טריד לפלוט לא בלע הא קדמה בליע' רק לייירי בזה אופן דיבי' הכבד פולטת לאסור המים ואח"כ לחזור ובלוע בזה לאמרינן לייידי דטרידי וכו' אפי' בשמנונית כמו בדם דהא קדמה פליטה לבליע' בהכרח ודו"ק :

סי' עה (א) ובקיבה ובקורקבן דעת הפרים דאין מחזיקין דם והמחרוני הסכימו ועיין
פלתי בהמבתי דאין לדחות דברי כמה גדולים אם ים עוד לדבריהם לגרפו (ב)
בכמ"מ ומי הסמיק הכל לאסור (ג) ויש מולקין בכרם וכן נוטים דעת רוב מחבריס (ד)
שסה שומן דבוק כיינו בידיעין ודאי שומן דבוק אבל אין לאסור מספק ללמע שומן דבק
ומ"ש לקרומו (ה) ובדעבד אין לחוש ומהרם"ל מחמיר בזה וכ"כ דעת הסמ"ק ואין
להחמיר כ"כ בקיבור דרבנן ובפרט דהקליפה מפסקת ומסייק הקליפה ודי . (ו) מותר
דעכ"פ פולטים ליר . (ז) יש לוסרין ללע בדיעבד לן לפלטו ליר ועיין פלתי דהוכחתי
מדברי הטוס' והרמ"ם דהא דאין מחזיקין דם בבני מעיים ספק בעלמא הוא רק הוחיל
ודם שמלאו דרבנן הוא הקילו ע"ם (ח) שומן הכחוש בספר שנות יעקב מקיל בשומן
הכחוש בסהם ג' ימים בלע מליחה דהוחיל דהיל רק חומרת הגאונים ולע מליכו כן
בפוסקים ואין לנו להחם מה דלע מליכו בקדמונים :

(א) ונוף לפי' ליכו על הפם ממש רק כחוש לגי בקיבה (ב) לונן דלגי הוא חם
ותמגי גבר (ג) כדי נטילה ואין דקיימ"ל במליחה ולגי נסי לף כאן לריך ס' (ד) בלי
הדמ' ליכו הדמ' לאחר מליחה קודם לגיה :
(ה) קוד' לגיה ואם לע הדיח' מדיחה אחר
לגי כ"ו. (ו) לסור דמחסב ע"י מלח לדם בעין
ומ"ש לוסר ופר"ח דעתו להתיר בדיעבד.
ואין לזוז מדברי הגהה : (ז) בלי מליחה
ליכיו מליחה גמורה לקדירה (ח) לפי'
מבפך הספוד פעמים הרבה וכ"כ הרא"ם
(ט) כדי סיכי' רלוי ליכיו לבשלו דים כאן
דם בתוך החתיכה ובישול יפע לתוך הקדירה
אבל אם רולה לאוכלן לגי אין כ"ח אם שהם
או לע כ"כ פר"ח והסיג על הס"ק ולסיעתו
מזיל . דס"ל דם שפירש ממקום למקום
בתוכו החיכה מותר אבל לפי דעת רמ"ם
ויתר פוסקים והקריימ"ל לעיל גבי כשה"מ
דאסור ם"כ כשלולו הרי החחיל הדם לפרוש
וחח"כ שנועלו מלגי הוי דם שפי' ממקום
למקום ואסור ולכך לדקו הברי הס"ק לף
בלי ביכול חח"כ ג"כ אסור : (י) לריך
הדחה דעת רבי' לדריך הדחה ג"פ ומהרם"ל
דעתו דסגי בפ"ח ולזה הסכים הפר"ח
ונהגו ג"פ : (יא) בשר חי אסור בשעת
בעלמא לף דבולע דם הכ"ל דם מבריס שלע
פי' ושרי אבל זה בלוע מדם חוטין והוי
דם שפירש ואסור : (יב) ויש מי שאומר
הקטן החרונים מ"ם מטפילת בר חוורת
דאינו בולע ומ"ם מספוד דבולע וחלקו
דבספוד במקום שנתחב שית בי' דוחקא
דספוד ומסייע לבלוע ועוד חי' ע"ם ו"ל
בפטוע דודאי לף לתמרינן נורא משחב שחיב
וככ"פ וכדומה מהסברות מ"מ לע ימלע
שלע נבלע בו כל שהוא רק מה שבך ודאי
חיכף בחוכל של היתר ס' ושרי אבל בספוד
לף דבולע דבר מועט מ"מ אין כאן דבר
לבטלו ומשהו חיסור ג"כ לאסור והכי בלוע
חיסור ואם יכוב כן בספוד בגליית הרב'
יתקנן אחת לשחת והרי כאן חיסורא לבד
מלריכין תמיד הכשר לספוד : (יג) ויש מי
שהורה ובדעבד דעת מהרם"ל וב"ח להתיר
פר"ח הביא דעת רשב"ם לאסור : (יד) ויש
מתירין ולאחר שסרו הבשר וספוד מעל השום
ולע נגלו חלי לגייתו כאשר הספוד והט"ז
כעיד מעשים בכל יום שמסירין הספוד
מהאם לתקן האם והבשר שוהה על הספוד
בלי לאם וכ"כ פר"ח ויש להחמיר לכתחילה :
(טו) תעפ"י וכו' ואפי' אם הוא מוכל עב
ג"כ כשר דלע כמהרם"ל דאוס' ס"ך ופר"ח:
(טז) אין נותנין וכו' בגמ' יש תקנה בתרי
בלע דמלחי וזהו הכל קודם שנלגה חלי
לגייתו אבל אח"כ א"ל ולכך השמיט מחבר
דקודם שנלגה כל כך לא רלה לסמוך
להתירא היש בו כמה ספיקות ולאחר כך
אין לריך ובלע"ה מותר :
א ואפילו אם וכו' ואפילו כל לירו דטפיל'
בר מזוזת ג"כ פלט כל לירו (ב) וכ"ם
זה נמלח פנימי הס"ך הסיג בזה וס"ל אם
נמלח פנימי ושהה כדי מליחה והחילון תפל
או
לקדרה ולע שהה כדי לגי' אבל אם נמלח החילון ולע שהה נמלח שמא הפנימי אסור כיון דלע טריד ע"כ הוא בולע דם חילון ואינו פולט ובשניהם חיי'
מלוחים ל"ל דמייתי דפטיעא כבולעו כך פולטו ועוד מי מייתי ראי' ממתן כרעיו ובני מעיו לתוכו דלמא התם מייתי שנמלחו יפה אבל למה דפירשתי
דנמלחו לקדרה ולע שהה לע מלי מדחי סהיא דומיא כרעיו וכו' מייתי דשהה כדי מליחה והוחם כמו לקדירה דמסתמא מולחן כדרך שעושין לגלי עכ"ל ולכאורה דברי קצי'
להולמן דמה קצי' לי' מי מייתי בלע נמלחו והיינו אבל בנמלחו ולע שהה אסורים מה מייתי ראי' ממתן כרעיו דלמא התם מייתי שנמלחו ונם מה כוונתו במליחה זו אם
כוונתן

ם) דחי' לרחי' הט"ז לדברי הפרישה ב) קוס' עלומה נתו' בסבת ג) יחוב על זה ד) פלפול בדברי המרדכי :

עה דין מליחת המעיים ובו ג"ם

א אין מחזיקין דם בבני מעיים א כגון בכרס (א) ובקיבה ובדקים ובחלחולת (פי' הכרסתא והוא המעי הדבוק בפי הטבעת) **בלא שומן שעליהם לפיכך אם בשלם בקדרה בלא מליחה מותר אא"כ אסמיק :**

הגה וכ"ם אם נמלחו (ב) בכלי שמיכו מנוקב דמותרים מיכו לכתחילה לריכים מליחה בכלי מנוקב והדחה תחילה כשאר בשר (ג) ויש מולקים בכרס ומומרים דמחזיקין בה דם ואפי' בדעבד אסור בכרס ובית הכוס' כשאר בשר :

אבל שומן שעליהם דינו כשאר בשר לפיכך בשמולחין החלחולת ושאר מעיים אין מולחין אותם בצד פניהם מעבר המאכל אלא בצד החיצון (ד) **ששם השומן דבוק :**

הגה (ואם מלח החלחולת מלד פניה ולע מלד חוץ הוי כאלו לע נמלח כלל ואם נתבשלה כך טריפה אם ים עליה שומן מבחוץ ואם לע נתבשלה עדיין יחזור וימלחנ' מבחוץ ומותרת : ביליס הגמלאי בעופות לאחר שחיטה אם לע נגמר חלבון שלסה רק החלמון לבד לריכים מליחה כשאר בשר ומותר למלחן עם בשר ואם נגמר לף החלבון ואפי' הקש' הקליפ' עליו כמו שהיא מכרת בשוק נוהגין למלחן לף יזהר שלע למלחן עם בשר מיהו (ה) בדיעבד אין לחוש ובל שומן אפי' של עופות דיכו כשאר בשר לעניין מליחה והדחה) :

ב בני מעיים בלא שומן שעליהם אע"ג שאין מחזיקין בהם דם (ו) **מותר למולחם עם בשר :**

הגה (ז) ויש מוסרין למלחם עם בשר ובכי נוהגין לכתחלה ובדיעבד מותר :

ג (ח) **שומן הבנתא** (פי' שומן הקרוי מיסטר"ל בלע"ז) **שעל הדרקים מלא חוטים דקים מלאי' דם ולפיכך יש אוסרים אותה לקדיר' אפי' ע"י חתיכה ומליחה ועכשיו נוהגין היתר ואותם חיטים של דם בשאדם בקי בהם מותחין ונפשלים היטיב עד שלא ישאר אחד מהם :**

עו דין בשר לצלי ובו ו"ם

א הצלי אין צריך מליחה לפי שהאש שואב הדם שבו מעצמו אבל אם דם אחר (א) **נתף על הצלי אפילו אותו דם הוא** (ב) **צונן לא אמרינן האש שואבו ואוסר ממנו** (ג) **כדי נטילה :**

ב רצה למלוח צלי ולאכלו בלא (ד) **הדחה עושה ואין לחוש לדם שעל המלח ויש מי שאומר דהני מילי בשמולחו וצולהו מיד אבל אם שהה במלחו בולע ונאסר לפיכך מדיחו יפה** (ה) **קודם צלייה :**

הגה (ו"ח דלגי בעי הדחה תחלה ו"ח לריך ג"כ קלת מליחה תחילה והמנהג להדיחו תחלה וגם בשמלח קלת כאשר בשר בספוד ולולהו מיד קודם שיתמלא המלח דם מיהו אם לע הדיחו ולע מלחו כלל או מלחו בלע הדחה תחלה ובלע כך מותר ובלבד שלע שהה כך במליחתו בלע הדחה שיעור מליחתו לבל אם שהה כל כך קודם שלקלחו (ו) לסור ואין חילוק בכל זה בין חוורות ושאר עופות החלוקים ובלבד שלע יהיו מלוחים בביליס או בשאר בשר לבל אם הם מלוחים דיכם כביטול ולריכי מליחה תחלה כמו לקדירה ונהגו להחמיר כשלולין בשר (ז) בלע מליחה שלע לספוד הספוד תמיד כדי שיזוב הדם (ח) ובדיעבד אין לחוש ואין חלוק בכ"ז בין אם רולה לאכלו כך גלי או רולה לבשלו אח"כ רק שיגלנו תחלה (ט) כדי שיכי' רלוי לאכילה דהייכו כחלי לגייתו י"ל דכל גלי (י) גריך הדחה אחר לגייתו משום דם הבוק בו וכן נוהגין לכתחילה מיכו אם לע הדיחו ואפי' בשלו כך מותר ואפי' נמלח תחלה קודם לגייתו ולע טודח אחר המליחה

אפ"ה מותר ולע חייסין לדם ומלח שעליו דוורא משחב שחיב) :

ג לא נקב הורידין בעוף בשעת שחיטה אסור לאוכלו ואפילו צלי עד שיחתוך אבר אבר ויצלה רצה לאבול ממנו (א) **בשר חי אסור עד שיחתוך וימלח ואם נקר הבשר מחושי דם אובל אפילו בלא מליחה חי או צלי ואפילו כולו באחד ויש שהחמירו שלא לאבלו כולו באחד אפי' בצלי אלא לאחר התיכת הווריד ורוב שני הסימנים :**

ד יש מי שאוסר להתוך בסבין צלי שאצל האש שלא נמלח כך זמן שאינו נצלה כל צורכו מפני דם שנבלע בסבין (יב) **ויש מי שאוסר השפוד שצלו בו בשר בלא מליחה** (יג) **ויש מי שהורה שאסור להשהות הצלי על השפוד לאחר שהוסר מן האש לאחר שפסק הבשר מלוב שמא יחזור הבשר החם ויבלע ממנו** (יד) **ויש מתירין בכל זהובן המנהג להתיר** (ומנו מהרין לכתחילה ומתירין בדיעבד) :

ה צלי שלא נמלח וחתבו ע"ג בכר (טו) **אעפ"י שיש בבכר מראה אודם מותר אם נצלה עד כדי שהוא ראוי לאבילה לרוב בני אדם** (הייכו חלי לגייתו וה"ם שמוסל בלע ככר כמי שרי) :

ו בשר שצולין בלא מליחה (טז) **אין נותנין בלי תחתיו לקבל שמנונית הנוטף ממנו עד שיצלה עד שיהא ראוי לאבילה ע"י צלייה זו :**

עז דין עופות שנמלאו בשר שלא נמלח ובו סעיף אחד

א עופות או גדיים שממלאים אותם בשר שלא נמלח אם לצלי מותר אפי' פיהם למעלה (א) **ואפי' אם נמל' החיצון דכמו שבולע דם המילואים כך פולטו :**

הגה ו (ב) (וכ"ם אם נמלח הפנימי ולע החילון דברי הטורא משחב שחיב הדם מן החילון ואינו נבלע בפנימי) :

ולקדירה אסור עד שימלח החיצון לבדו ופנימי לבדו אבל אם לאחר שמילאו מלח החיצון אינו מפליט דם שבפנימי :

הגה (וכ"ז בדיעבד אבל לכתחילה אין לעשות שום מוליתא זו רק אם נמלאו שניהם וכ"ז מיירי

סי' עה א כגון בכרס. הס"ך והט"ז ופר"ח פוגם כלאחד חוקקין על פריסה אסר דעתו
דגם בקורקבן אין מחזיקין דם אף לאמרו בגמ' בכרס נמלא בו קורט דם
אבל למאן דאסר בכרס מודה דדם בקורקבן בחזקת ליסו' וע"כ לאחם טרח הט"ז ונהניח
רלויה דגם בקורקבן נאמר קורט דם ללהך דיעה דדייקי מן ק"ך מודה הפרישה. ובאמת
הט"ז ביקש להכניע רלויה הוחיל ורס"ו לע הקשה למה למנוע טרפה בניקבה הקיבה
הקרקבן הא תני ליה בבהמה ניקבה הקיבה ס"מ דאין לקרקבן עניו עם נקיבה ע) וזהו
לע קשה מידי דודאי אין קורקבן קיבה בבהמה דהא רס"ו בסי' ברכות דף ס"ח
ע"ב קורקבן טוחן פירס"י קורקבן בעוף הוא המסב בבהמה ע"ם וה"כ רס"י לעיל ו
דס"ל בהמסב ס"ל להיות ניקב מעבר לעבר ובקורקבן אפי' בחתם לריך להיות מעבר
לעבר ע"כ פשיטא לריך למחני ולק"מ :
אבל עכ"פ כ' רס"י דהוא המסב בבהמה
ס"מ דאל מקום אין לי' ואם אם אין מחזיקין
דם למה מחזיק בקורקבן יותר ולע ידעתי
מה חום אסר תעיד ביותר בקורקבן מן
המסב הכ"ל ולקח ים סתך מהא דאמרינן
בני מעיים לוכלהון לאו בר גם ואם בא
לקנות יקנה בשר הוא הטעם דעיקר
בריאת הגוף הוא כח הנפש בשר כדאמרינן
הרולה שיבריא יאכל בזית בשר מבית שחיטה
קודם שתלא נפשה וכו' דשם כח הנפש
והנפש הוא הדם ולכך נהגו לית בי' דם
אין כח נפש בו ולכך לאו הגון הוא לבריאות
וזה ברור כי אין יאמר דשב"ג לוכליהן
לאו בר גם אין בא בהא ואין
כאן ודאת בני אדם מצוה בלוכלים אלא
כוונתו שהיא אינו הגון לבריאות כמו שאר
בשר ולכך יש לזהין שאר בשר. וע"כ דברי
פרים מבוארי' ועיין רמב"ן על התורה פ'
ויקרא גבי עולת עוף כי המזבח בפ'
קודם קדשים דתנן עוף נעטל את הזפק
ואת הנוצ' את בני מעייה טייט קורקבן
כמאכל אבל יוסי אומר דעובל קורקבן
עיין רמב"ן ומזרחי הרי דמשהו נקט שהם
בני מעייה ומתכוון לקורקבן לבד ולכן דין
פרישה ל"ע ואין לדחות לותו בשני ידים
ו"מ אם ספק אם נמלח הקורקבן דיש
להכשירו מכח ס"ם חולי אין נמלח וחש"ל לא
נמלח חולי אין בו דם כדעת הפרישה :
ובימי חורפי ב) הקשתי הא דהוכיחו התו'
בפ"ק בסוחט בסבת דמרינן עלה מסורס
בחביטה ליומו והטעם שמרו מטו' מוקלה
והקטן התום' לית לה מלי לבשולי אן לגלותו
או למולחו ומזה הוכיחו דדם שלע פירש
מותר ומותר לאכול בחומלע בני מליחה
כלל והקשתי דלמע רולה לאכול בני מעייה
ודם ל"ל מליחה כלל דאין בדם ודאי
הנמי לאסור משום מוקלה וכדומה .
ג) וכעת אחר העיון נרחה לייחב בפשיטות
וכי ברור לן שאין בו דם הלע החום יעיד
שכמה פעמים נמלא בדם דם ועיין ר"ן
מה שכתוב בזה רק לע ברור ומ"מ מותר
דאימת יאכל לאחר מליחה ולגי הא דם
שבשלו דרבנן וספיקא דרבנן להקל וכאן
לע הוי לתחזיק לאיסורא דאין מחזיקין דם
בב"מ וכו' ואי ברולה לאוכלו בחומלע
פשיטא דלית כאן אחם שלו דים בו דם
מכל מקום דם מבריס שלע פירש מותר
וזו הכל ל"ח דם מבריס שלע פי' אסור ל"כ
אסור לאכול בני מעייה דלע ברירי לן דלית
בהו דם ובעודנו חי הוי ספיקא דאוריי'ת
ושפיר דייקו התו' דמותר לאכול בחומלע
דלא"כ ל"ל מסוס מוקלה כקו' התו'
וע"ם והו"ק :

א וכ"ם אם נמלח הפנימי וכו' הרב הס"ך
הסיג על זה ודעתו היכי דנמלח הפנימי
ושהה כדי מליחה והחילון לע נמלח דטריפה
וממילא מובן דאם נמלח החילון ולע שהה
כדי מליחה פשיטא דטריפה והרב פר"ח
ומ"ו טעמו עליו המ"י כתב דמדברי מרדכי
בפ' ב"ה בהך שמעת' דמלייתא מוכח דלא
כס"ך אין בדבריו ממש ד) ודברי מרדכי
בלא"ה לריך ביאור דז"ל מרדכי בשם ר"ת
דהך מלייתא לייר דשייכא הפנימי והחילון
לקדרה ולע שהה כדי לגי' אבל אם נמלח החילון ולע שהה נמלח הפנימי אסור כיון דלע טריד ע"כ הוא בולע דם חילון ואינו פולט ובשניהם היי'
מלוחים ל"ל דמייתי דפטיעא כבולעו כך פולטו ועוד מי מייתי ראי' ממתן כרעיו ובני מעיו לתוכו דלמא התם מייתי שנמלחו יפה אבל למה דפירשתי
דנמלחו לקדרה ולע שהה לע מלי מדחי סהיא דומיא כרעיו וכו' מייתי דשהה כדי מליחה והוחם כמו לקדירה דמסתמא מולחן כדרך שעושין לגלי עכ"ל ולכאורה דברי קצי'
להולמן דמה קצי' לי' מי מייתי בלע נמלחו והיינו אבל בנמלחו ולע שהה אסורים מה מייתי ראי' ממתן כרעיו דלמא התם מייתי שנמלחו ונם מה כוונתו במליחה זו אם
כוונתן

ם) דחי' לרחי' הט"ז לדברי הפרישה ב) קוס' עלומה נתו' בסבת ג) יחוב על זה ד) פלפול בדברי המרדכי :

כוונתו דגמלחו ולא שהה הא על זה אינו דיוק דסיפא כה"ג אסור ואיך אפשר לתוקמי בכה"ג בפסח מה לאסור ואי כוונתו מליחה לגמרי לקדירה ושהה הא כתב זה תח"כ דסתמא דמילתא דלא נעשה כן בפסח ועוד עדיין קשה אי לייר בגמלחו ולא שהה מה רבי' מייתי מפסח דגמל שם לא גמלחו כלל הן חילון והן פיומי וזהו מותר לכ"ע כמ"ש דהוה מילתא דפשיטא ולריך ביאור לכאורה ומה שכ"ל או שנימא כי המ"י והפר"ח שעמו על הס"ך דהא בפסח כתבו התוס' בקונט' דאיך נתנו הכבד לתוך הפסח דהוי כבדא עלוי בשרא ותי' דכי' מולחין אותה מליחה גמורה כמו לקדרה דמתמעט ריבוי הדם אף בכבד ע"ש וא"כ סחילון שלא נמלח הא נאסר הכבד וקונט' זו לא על הס"ך לבד רק במרדכי הכ"ל ג"כ דהא אינו מוקי להך פסח בגמלח חילון ולא שהה ה"ל יאסור הכבד דהא כתב בחילון גמלח ולא שהה והפיומי לא גמלח כלל לאסור כיון דלא עדיד הוא בולע וא"כ כ"ש שכבר נמלח ושהה רק בחתם גמלח מליחה גמור' ושהה לייני בכבד אבל עדיין לא הודח וא"כ כבדא עלוי בשרא לא שייך כיון שכבר נמלח ושהה אין כאן שפע דם כמ"ש התו' אבל מ"מ ליכא למיחוש דבלע מהחילון דהא עדיד לפלוט ליר ולא בלע כדקיימ"ל בכמה דוכתי ואין כאן שעשה על הס"ך ונס מה שעשן הפר"ח מקונט' הרשב"ץ דהקשה מה מייתי רבי' מגמון כרציו דלמא לייר דמלחו לבני מעייס ש"מ דס"ל דמ"מ הפיומי מותר ג"כ לא קשה דכוונתו דלא הודח

ובזה יובנו דברי המרדכי דודאי לחלק בין לא גמלחו כלל או גמלחו שניסה ולא שהה ה"ל דהוסיף דגמלח דם שעל החתיכה הוי לגבי חברתא כדם בעין וכא שם מבליעו בחתיכה ולא שייך כי כבולעו כך פשוט זהו ס"ד לחלוק ולפ"ז לא קשה דגמלח ושהה כדי מליחה מ"מ כ"ז שלא הודח עדיין יש לאסור משום דם פליט שעל החתיכה וא"כ ה"ס דודאי בפסח דגמלי לגלי שתמע ליירי הן מלח ושהה הן לא שהה אבל לאחיזו עדיף מיניה גמלחו שניסה דבלא גמלחו ודאי מותר רק כל שייתע בגמלחו שניסה ס"ד לאסור וכ"ל הטעם משום ס פליטה שפיר שייע מהך דנותן וכו' ול"ל דשהה כדי מליחה מה בכך הא מ"מ יש עליו שם דם ולכך ייק המרדכי בלשונו והודח אבל אי גמלחו דמרינן בכב"פ אבל לא בגמלח שניסה וקשה שפיר מה מייתי רבי' מגמון כרציו וכו' הא בכבד ע"כ גמלח ואי הלא הודח הא ליכא למיחש דהא פיומי הודח והחילון לא גמלח אסור כמ"ש הס"ך וע"כ כ"ל דגם החילון גמלח והודח ולא מרינן שתמע דגמלח ומ"כ שפיר ק' מה שייתע הא מוכח כן דאייר בגמלח לקדרה והודח ודברי המרדכי ברורים ומוריים כדברי הס"ך והמ"י לא ירד לעומק הכונה: וספר"ח טען מ"ש משפוד בתוך הלני דמותר והלא זה כפיומי הודח וגמלח וחילון לא גמלח כלל וקשי' זו לכאורה גם למרדכי קשה גמלח חילון ולא שהה ופיומי תפל לאסור למה לא יהי' שפיר לאסור רק זה י"ל דכל החתך דיבלע מן החתיכה קודם שיפלוט ויבלע ע"י מליחה ואין מליחה לכלים וכו' וע"ל אי לא קשה להבליע למרינן מ"מ לכלים אבל לס"ך קשה דס"ל דיבלע מן החילון הנלקח שפיר קשה מ"ש משפוד מיהו י"ל דס"ל למרדכי שתני כלים דלא מסרך ולכך לא מהני הגעלה וגם כבכ"פ לא למרינן: ומ"ש הפר"ח רציה מדברי הרמב"ם דפסק בהלכות מ"א פ"ו בשופות שלנו ומלח תעש"י שהכשר שבתוכו חי ואפי' פיהן למעלה כו' מיירי שמלח תחלה השופות כדמשמע מדבריו שלכו"ע אבל לגלי מולח וכו' הרי דגם לגלי בעי מליחה וכו' תעש"י שהכשר שבתוכו חי מ"מ דכ"ם לגלי ומבואר כמ"ש בריטב"א והכי משמע מדברי הרמב"ם דלא כדעת הס"ע סי' ע' דלמה הניח בשר שהכשר שבתוכו חי ואפי' פיהן למעלה ומ"מ מותר דע"י מליחה יפלוט וה"ס ע"י חוס אם דחין סחילון מעכב כח שהה ליך לפניט ולהפליט הדם אבל לפי דהכריע הרמ"א לעיל לאסור לף כאן יש לאסור וגם כתבתי ולפי מה שכתב דיוקא אם לא הפר אפשר לסותנו לאסור ולומר דיוקא לגמרי ואין סייר אפי' כל הכו ולא סייך אפשר לסותנו כמ"ש התו' בחולין דף קי"ב ד"ה תרי גלי

ע"ש מי הכניח שהגיד שנפלט הכל מבלי סיור כל הכו ולכך אסרינן ס"ק הרמב"ם דל"ל תכ"ל בשחר חיסורין ואפשר דגם אפשר לסותנו מותר ופשיטא דמותר:

אי"בא יש רצי' להך דס"ל אין מחזיקין דם בבני מעיים אפי' ליר ל"ל ס"ק קשה אין נותן מעיים לתוך הפסח ואפי' דס"ל דלא גמלח בחילון והמרדכי ס"ל דבני מעיים יש להם ליר וחיירי דגמלח ק' הכי רבוותא דסברא דאין להם ליר עכ"ל דלא גמלח הא דעת הס"ך דמ"מ אסור דפיומי ה"ל כגמלח ושהה לגמרי וע"כ מוכח דהכי רבותא לא ס"ל כדעת הס"ך וכיון דהס"ך לא מלא רציה ברורה דיש פוסקים החולקין ע"ז מהכ"ת נחדם מחלוקת בין מחברים ופוסקים ודוק:

והנה אם החילון גמלח ולא שהה ופיומי תפל לאסור גלי דעת המרדכי לאסור מספק ויפה טען הפר"ח הא ק"ל דאם היה בשר שלא גמלח אלא בשר שלא גמלח אלא ע"י מליח ולא ע"י ביזול זה דוחק ואולי מרע דמעתא המרדכי הוא מכלל דיפלט דם דידיה ומ"מ זה מזה דוחק לומר שחוס אם מבליע אח"כ ביותר ואינו יוצא לא ע"י מליח ולא ע"י ביזול זה דוחק ואולי מרע דמעתא המרדכי הוא מכלל כת המוסרין בסי' ע"ו אבל לפי דקי"ל דבני יש להקשות מ"ש ויפה טען ועב"פ דמיון שעשה הס"ך לומר ה"ס אינו פיומי גמלח ולא שהה וחילון גמלח ושהה לאסור דבולע ג"כ מפיומי קודם הגלי' אינו מוכרח דבחילון כת אם ביותר ומפליט מה שבלע מפיומי מקדם כמ"ש בחתיכה שלא גמלחה דכח מלח יוצא וה"ס כח אם ולא"ד דגלי לריך מליחה ג"כ הא דטפלי לי' לבר מוזג ע"כ מלוח הי' ומפלה הוי כגמלח והודח ואין יוכלו ע"ש בתו' דהוכיחו ג"כ בזה וע"כ דמותר ה"ק מגלן לעשות מחלוקת ודוק:

עט א ואם ים לה קרנים יגע מספק חזיר מזה מבואר דקרנים לבד לא הוי סי' דטהור הוא רק הוסיל ויש לה פרסות סדוקים ואין לספק רק בחזיר בזו קרנים לאות דאינו חזיר והוא כפי' ריב"ס בחולין דף כ"ט ד"ה אלו וכו' דמפרש על הא דתמרינן בגמ' ת"ר אלו הן סימני חי' להתיר חלבה כל שיש לה קרנים וכו' ה"ק אין לריך לחזור על טלפי' יש לה טלפי' לריך אתה לחזור על קרנים ופי' ריב"ס דח"ק ס"ל קרני' סימן להתיר חלבה דחי' היא והיינו מרוקת וכו' וטלפי' סימן דמין טהורה דלא דיש נה קרנים עדיין י"ל חי' טמאה היא אבל ניש לה טלפים אהוא סימן לאכול רק אחיר ואחיר אין לה קרנים ור' דוסא ס"ל קרני' לאחד סי' לחי' טהורה דטמאה אין לה קרנים והא דקתני בנדה כל שיש לה קרנים יש לה טלפי' הא מני ר' דוסי היא וכ"כ הר"ן ג"כ וסייס וסתמא דגדה ר' דוסא היא משמע מזה דהלכה כר' דוסא כיון דסתם משנה כוותי' וכמו שדעת פר"ח בסתמא דהלכה כסתם משנה ומזה לן לקוץ שהק' מהר"ם רבקש ותמהר משמי' הגאון מוה' מרדכי קרמניק ז"ל על הא דכתב הר"ן בשם ר"ה דשופר של בהמה טמאה פסול לשופר של מלוש והקשה הא היו במליאות דכל שיש לו קרני' יש לו פלטיס ולא טעו בפשוט ולא העלימו בין מדברי ס"ע בסי' זה דבעי' תרוייהו קרני' וטלפי' רק בתם הקשו בהר"ן דס"ל להלכה כר' דוסא בשם הרשב"א ודא"כ קשי' דברי הר"ן מהדדי: ויראה לף דיהיס כן דהלכה כר"ד מ"מ לק"מ דודאי בתם"ק דקתמי כל שיש קרניס הוא סימן לחיה ג"כ בתרוקות ומפלגי ליירי כמ"ש התו' ובנמי וא"כ ר' דוסא עלי'

כרתי

עט (ה) נתפרשו היינו להכיר בין סמא' לטהמ' לעניו חלב וכיסוי לא נתפרש רק מקבלת חז"ל: (ב) יש לה קרניס מזה מוכח דבסתם טעמ' יש לה קרניס חוץ חזיר ע' פלתי ד"ל הא הם הדוקות וכו' סימן חיה טהורה ע"ש אבל סתם קרן אין סימן (ג) ועהורה וכו' הא ילדה כמין עוף לאור' דאין

עט סימני בהמה וחיה טהורה ובו ג"ס

א סימני בהמה וחיה (א) נתפרשו בתורה והם שני' מעלת גרה ופרסותיה סדוקות וכל בהמה וחיה שאין לה שינים בלחי העליון ולא ניבים שהם תלתלי בשר בעין שינים בולטים בחניכים · וי"א שניבי' הם שני שינים למעלה א' מבאן וא' מבאן בקצוות הלסתות (פי' ויכה את מיכהו על הלחי תרגומו על לסתיה) בידוע שהיא טהורה והיא שיביר בן גמל שאין לו ניבים עד שיגדול וכל שמעלת גרה היא מפרסת פרסה חוץ מגמל וארנבת ושפן שהם מעלי גרה ואינם מפרימים פרסה ולהם אין לחוש שיש להם שינים למעלה או ניבים לפיכך המוצא במדבר בהמה ואינה מבירה ופרסותיה חתיכות שהרי אינו יכול לבדוק בהם יבדוק אם איילה שינים ולא ניבין למעלי בידוע שהיא טהורה והוא שיביר בין גמל ובל שמפרסת פרסה מעלת גרה חוץ מחזיר לפיכך מצא בהמה שפיה חתוך שהרי אינו יכול לבדוק בו יבדוק ברגליה אם פרסותיה סדוקות בידוע שהיא טהורה והיא שיביר חזיר (ב) אם יש לה קרנים יצא מספק חזיר וטהורה ואין בהמה טמאה שכשרה שתחת העוקץ שלה הולך שתי וערב לאיזה צד שיחתכו אותה אלא הערוד (פי' תמור הבר) לפיכך המוציא בהמה שפיה ופרסותיה חתוכים שהרי אינו יכול לבדוק בהם יבדוק בבשר שתחת בנפי העוקץ אחר שישחטנה אם הולך שתי וערב טהורה והיא שיביר ערוד:

(בשר מלח מסור לאכלו מן התורה)

ב טמא' שילד' כמין טהור' אע"פ שיש לה כל סימני טהר' אסור'. (ג) וטהורה שילד' כמין טמא' מותר' אע"פ שיש לה

ע) יעוב על קו' המ"י והפר"ח על הס"ך ב) תי' נכון על קו' מהר"מ רבקש

לה כל סימני טומאה ודוקא שילדתו בפניו אבל אם הניחה מעוברת ואח"כ (ד) מצא מין טמא הולך אחריה (ה) אע"פ שכרוך אחריה ויונק אותה אסור שמא מן הטמאה נולד ונברך אחר הטהורה :

ג (ו) א הנולד מן הטריפה (ז) מותר :

פ דין חיה טהורה ובו ו' סעיפים

א חיה טהורה חלבה מותר ודמה אסור ושעון ביסוי א וחכמים נתנו סימנים מפי השמועה בקרנותיה אם הם (א) מפוצלות (פי' שברסה פילולין יולאין מהס) ודאי חיה טהורה היא ואם אינם מפוצלות צריך שיהיו בהם ג' סימנים ברובות והדורות והרוקות (פי' כרוכות עשויות גלגלי גלגלי כבלים הדורות עגולות ולא רחבות הרוקות שיש בהס הריגים סביבס תכופים ומובלעים זה בזה) והוא דמבלעו חרקייהו ואם חסר אחד מאלו הג' סימנים (ב) חלבה אסור :

ב בד"א במין שאינו מכירו אבל ז' מיני חיה האמורים בתורה אם היה מכיר אחד מהם אפי' לא מצא לו קרנים חלבו מותר ודמו טעון ביסוי :

ג ב (ג) שור הבר מין בהמה הוא :

הקרש

(א) מפולגות רש"י פי' שיש הרבה ענפים מתפלגין ממנה ור"ע פי' שרשי קרנות בפופין כתגמון והרשב"ם תפס שני פירושים להקל ויש להחמיר בכל הפירושים :

(ב) חלבה אסור אבל כשרה דאיירי דמפרים פרסה דקרנים אינם סימן טהרה כאשר התרכתי בפלתי סי' ע"ט ופ"ל רמ"ז לזה: (ג) שור הבר רמה מין חיה טהורה תוס' זבחים

דסוחיל דהי' לתחת קרן אחת ס"מ דהי' טהור הא אפי' יש לה קרניס ג"כ י"ל טמא ולפה לומר דכל סוגי הגמ' סס שלא מליבא דהלכתא מתמר וכבר עמד בזה הפר"ח ג"כ ולא ת' בזה גם לפמ"ל דקרני' היינו תרוקות וכמ"ש התי"ע ס"כ גס לר' דוסא קשה מה רבי' מתחת חולי לא הי' תרוקות ולכן נרחה לומר בדרך חדוד כי ודאי מסמעות הלכה דוקא יש לה קרני' שתים הוא דס"ל לר"ד דיש טלפים אבל לא בקרן אד דאל"כ מה רבי' קרס דנקע דאע"פ דיש לה קרן אחד בקילור הל"ל אפי' אין לה רק קרן אחד יש לו טלפים ולפ קרס בכלל אלא ס"מ דהך כולא ליתי רק גבי קרס דיודעין בו דהוא טהור בסימני טהרה וקרן אחד להתיר חלבו אך לפ"ז פסיעתא דגס לר' דוסא אין רבי' לתחת רק י"ל דבאל"כ מוכח דטהור הי' דקאמרינן בברייתא דהי' רק לשעה ונגח מגלן זה דלמא עדיין הוא ביערות ואיי היס הרחוקים וע"ל דקאיא לי' דאמרינן דגלוי וידוע שטמאים בהמות מרובים על הטהורים לפיכך מנה הכתוב טהורים וקאמר תחת טהור הי' למה לא מנה תחת ג"כ וכיון קומיא זו הקשה התוס' בדבור הב"ל על ר"ת ולזה קאמר הגמ' דלפי שעה ונגח ולכך אין נממה במספר בבין לילה לילה מבד ופ"כ מוכח דטהור הי' רק הא תיתא לרבנן לבל לר' דוסא וי"ל לדרבה שמא הי' וכלל מסר לנו מרע"ה בל שים לו קרני' יש לו טלפי' וטהור והא תחת דשמא היס ויש לו קרניס ופ"כ כללו של משה פלסתר ח"ו ולכך קאמרינן דלפי שעה הי' ואין זה סותר הכלל הנמסר על בהמות לדורות לך תינח לפ שהי' לו שני קרנות לבל לפ הי' לו רק קרן אחד אין זה סותר הכלל. כמש"ל וע"כ כל"ל כתי' הרשזון דטהור הי' ולא נמנה במספר טהורין וזהו מכוון הגמ' דביקש ללמוד לכ"ע דטהור הי' ולפ"ק מוכח בפשוט כמ"ש רק לא תימא לר' דוסא אין לומר דלפשה די"ל דלכך לאמרו דלפשה הי' מבלי לספור הכלל המקובל ממשה ולזה קאמר הגמ' מדקאמר קרן אחד הי' לו פ"כ אין נספר הכלל ופ"כ דטהור הי' כתי' הכ"ל רק דלא תקשה פ"כ למה לא הכריעו חז"ל לפ בהמה לפ חיה בפלמא לפ הי' אין טמא אפשר דגס בהמה טמאה יש לה קרן א' לבל לפ טהור הי' הא כל בהמות טהורות הידועין לנו אין להן קרן א' ובלי ספק שפוא חיה ולזה קאמרי דגס בהמה יש לה קרן א' שור של מדה"ר וכו' וגס קרס אין חיה יש לה הכריע ופ"ס ומיושב הכל לך לא יתלוק מאליהות ול"ל דפ"כ מודה דרובא כן מ"מ מיעוטא דשכיח דגס טמא יש להן ולכך לא סמכינן להך סימנא דקרני ולכאורה קשה הלא הרבה דברים אין להם סימנים אלא שנתלקטו מפי השמועה ואפשר דהך סימנא לא נאמר אלא לדבר שיש בו ספק אם הוא מן המנויין אם לאו כגון חלב ודם שא

ד הקרש אע"פ שאין לה אלא קרן אחד הרי היא חיה :

ה (ד) כך שיסתפק לך אם הוא מין חיה או מין בהמה חלבה אסור ואין לוקין עליו ומכסין את דמו :

ו כלאים הבא מבהמה טהורה עם חיה טהורה הוא הנקרא (ה) בוי חלבו אסור ואין לוקין עליו ומכסין את דמו :

דיני דברים היוצאין מן החי

פא שכל היוצא מן הטמא טמא (ודברים היוצאין מן החי והם מותרים) ובו ט' סעיפים :

א חלב בהמה וחיה טמאה או טריפה וצירה ומי רגליה אסורים כבשרה

א (א) ויש מי שמתיר במי רגליה אבל מי רגלים דאדם (ב) לדברי הכל מותרים :

ב גבינות שנעשו מחלב בהמה ונמצא טריפה אם הוא טריפות שאפשר שלא ב (ג) אירע לה אלא עתה בגון ניקב קרום של מוח וכיוצא בו מותרת דאמרינן השתא הוא דנטרפה אבל אם הוא קודם שחלבה נטרפה בגון יתרת אבר שנטרפה בו או הוגלד פי המכה שבידוע ששלשה ימים קודם השחיטה היה כל הגבינות שנעשו מחלבה אסורות : הג"ה (מיהו בהוגלד פי המכה אין לאסור רק הנעשה ממנה תוך ג' ימים אבל מה שנעשה מחלבה קודם לזה כרי אבל כיתרת או שאר טרפות הבא מן הבטן שנעשה ממנה (ד) מעולם מסור) :

ואם היתה בעדר עם בהמות אחרות ונתערב חלבה עם חלב האחרות הולכים בו אחר שיעור ששים :

הג"ה ג (ואם (ה) יש ס' בהמות בעדר ולא ידעינן בודאי שחלב מן הטריפה היא יותר מחלב שאר האחרות לחודי אסרי' משמע דאיכא ששים ומותר ודוקא בשנתערב החלב אבל (ו) אם נתערבו הבגיעות אין בטלות דהוי תיכף להתכבד אפי' בחלף לא בטל :

ואם (ז) נטרפה ע"י סירכה אין אוסרים הגבינות שנעשה מהלבה משום ד דהוי ספק ספיקא :

הג"ה ה (ויש מוסרין (ח) אפי' בסירכא שנחלב תוך ג' ימים וכן יש להורות אם אין הפסד מרובה) :

יאלי

זבחים ועי' פלתי מ"ם : (ד) כל שיסתפק וכו' יש להקדק אם נאה בהמה לפנינו ואין מכירין אם חיה או בהמה מה טיבו דמין חיה מרובה מבהמה ול"ל נימא כל דפרים מרובה קפרים או י"ל מינים הן בחיה יותר אבל מינין הן בבהמה יתר ד"מ מין שור מחזיק חלף לבי מחזיק ת"ק ול"ל אין לילך בתר רובא מיהו בגמ' אמרינן ספיקא דעזי כרכוז דהיה טיבו בקרנים ול"ל מסתמא דיינינן בחיה רק ספק כה"ג דים טמוי לפנינו ואין לדחות דאל"כ כל חיות דאין בהם מכירין יכי' ספק ואמתני במצוה כוי שוה לחי' וכו' ולא קתני סתם כל ספק יש בו דרכים וכו' אלא סתמא הוא בחזקת חי' : (ה) כוי הש"ע קולר אם האם חי' דמוסתין לזרע אם ולפי מי חלב' מותר וסמ' על דין במקומו . וגראה דאף דיש לו לכוי קרני לבי בדמותן מ"מ מוסתין לזרע בהמה דלא מלינו שנתנו חז"ל סימן בכוי לבדוק בסימני קרני . ואין לתמוה אם בא לפנינו לבי בקרנותו היך סמכינן על כיוצא לולי נולד מן בהמה וחי' וחזבו אסור ובסימני קרנות אין רחי' ול"ל הו דהוי ס"ס דהוסתין יזרע הב ג"כ ספק הו כיון דהוי לה ספיה לא הנשו כ"ז אלא נודע לנו שהוא מן לבי ואין והו"ק :

פא (א) ויש מי שמתיר מי רגלים הוא דעת הרמב"ם וצי' פלתי מה שהעלתי בעדנו : (ב) לד"ה מותרים דהיינו בהופן דלית ביה משום שיקוץ כגון שנתנו לו לאכול בלי דעת שהוא מי רגלים : (ג) אירע לה אלא עתה בגון שנתנו לו לאכול עתה דעת ב"ז אם ודאי נטרפה קודם שחיטה רק שהוכל לומר שמוך לשחיטה ג"כ ספיקא מותרת ומדברין בעכיו לאחר שחלבה נטרפה והחלב מותר אם לא דיעלא ממזקתה זה זמן טובא . ולא כן דעת הרמב"ם במשמרת הבית דכל שהיו טוכל לומר שקרה לה לאחר שחיטה קרה רק במקום שנוכל לתלות לאחר שחיטה והסכים עמו הרב פר"ח ועיין פלתי דהסכמתי לדעת הט"ז ע"ש והוא הכון : (ד) עולם אפילו קודם י"ב חודש כיון דהוא ודאי טריפה אין היב"ח סימן והויגו בבורו שהיו טריפה אבל אם יש לתלות דהיה כשירה ויש מחלוקת ביותרת גופי' אם הטריף או לאו לאחר י"ב חודש כשר דמדברין מדמי יב"ח ס"מ דיותרת כשר היה כמ"ש לעיל דוכתי : (ה) ואם יש ס' בהמות והא דגבי בילם בעינן ס"ל דים במינה קטנים וגדולים ואף-כאן נימא דים בהמות קטנים וגדולים תי' טע"ז והש"ך דכבילים ניכר הקטנות והגדולות מש"כ בבהמה ועיין פלתי שתלתי תי' לאחר מסובא וע"ש מ"ש הלא ממדברין גבי רחמן רחמן בעל ע"ם כן להקל וכן להחמיר : (ו) אם נתערבו היינו דהחלב הי' נפרד וניכר מיזה יכשר ומיזה יפסול ועשו מכל לאחר גבינות ונתערבו אז לא בעלים אבל אם נתערבו בעוד החלב ועשה גבינות הכל בעל וזהוא פשו"ת : (ז) ואם נטרפה ע"י סרכה וכו' דהוי ס"ס ספק לא נטרפה ואת"ל נטרפה דלמא לאחר ש"כ לאחר החליב' ואף דמעמא בכתם למפרע דים ג"כ ס"ס ספק מעלמא אתי כו' ואת"ל מנופח דלמא הסתם דחזיה עיין פלתי מ"ם דהך ספק בכתמים דלמא מעלמא לאו ספק מעליא כדמסיקנן בגמ' ועיין פלתי שהארכתי למה לא נימא כאן נמלא וכאן היו : (ח) אפילו בסירכה

דיני דברים היוצאין מן החי

פא שכל היוצא מן הטמא טמא (ודברים היוצאין מן החי והם מותרים) ובו ט' סעיפים :

א חלב בהמה וחיה טמאה או טריפה וצירה ומי רגליה אסורים כבשרה

א (א) ויש מי שמתיר במי רגליה אבל מי רגלים דאדם (ב) לדברי הכל מותרים :

ב גבינות שנעשו מחלב בהמה ונמצא טריפה אם הוא טריפות שאפשר שלא ב (ג) אירע לה אלא עתה בגון ניקב קרום של מוח וכיוצא בו מותרת דאמרינן השתא הוא דנטרפה אבל אם הוא קודם שחלבה נטרפה בגון יתרת אבר שנטרפה בו או הוגלד פי המכה שבידוע ששלשה ימים קודם השחיטה היה כל הגבינות שנעשו מחלבה אסורות : הג"ה (מיהו בהוגלד פי המכה אין לאסור רק הנעשה ממנה תוך ג' ימים אבל מה שנעשה מחלבה קודם לזה כרי אבל כיתרת או שאר טרפות הבא מן הבטן שנעשה ממנה (ד) מעולם מסור) :

ואם היתה בעדר עם בהמות אחרות ונתערב חלבה עם חלב האחרות הולכים בו אחר שיעור ששים :

הג"ה ג (ואם (ה) יש ס' בהמות בעדר ולא ידעינן בודאי שחלב מן הטריפה היא יותר מחלב שאר האחרות לחודי אסרי' משמע דאיכא ששים ומותר ודוקא בשנתערב החלב אבל (ו) אם נתערבו הבגיעות אין בטלות דהוי תיכף להתכבד אפי' בחלף לא בטל :

ואם (ז) נטרפה ע"י סירכה אין אוסרים הגבינות שנעשה מהלבה משום ד דהוי ספק ספיקא :

הג"ה ה (ויש מוסרין (ח) אפי' בסירכא שנחלב תוך ג' ימים וכן יש להורות אם אין הפסד מרובה) :

יאלי

פא (א) ויש מי שמתיר מי רגליה הוא דעת הרמב"ם וצי' פלתי מה שהעלתי בעדנו : (ב) לד"ה מותרים דהיינו בהופן דלית ביה משום שיקוץ כגון שנתנו לו לאכול בלי דעת שהוא מי רגלים : (ג) אירע לה אלא עתה בגון שנתנו לו לאכול עתה דעת ב"ז אם ודאי נטרפה קודם שחיטה רק שהוכל לומר שמוך לשחיטה ג"כ ספיקא מותרת ומדברין בעכיו לאחר שחלבה נטרפה והחלב מותר אם לא דיעלא ממזקתה זה זמן טובא . ולא כן דעת הרמב"ם במשמרת הבית דכל שהיו טוכל לומר שקרה לה לאחר שחיטה קרה רק במקום שנוכל לתלות לאחר שחיטה והסכים עמו הרב פר"ח ועיין פלתי דהסכמתי לדעת הט"ז ע"ש והוא הכון : (ד) עולם אפילו קודם י"ב חודש כיון דהוא ודאי טריפה אין היב"ח סימן והויגו בבורו שהיו טריפה אבל אם יש לתלות דהיה כשירה ויש מחלוקת ביותרת גופי' אם הטריף או לאו לאחר י"ב חודש כשר דמדברין מדמי יב"ח ס"מ דיותרת כשר היה כמ"ש לעיל דוכתי : (ה) ואם יש ס' בהמות והא דגבי בילם בעינן ס"ל דים במינה קטנים וגדולים ואף-כאן נימא דים בהמות קטנים וגדולים תי' טע"ז והש"ך דכבילים ניכר הקטנות והגדולות מש"כ בבהמה ועיין פלתי שתלתי תי' לאחר מסובא וע"ש מ"ש הלא ממדברין גבי רחמן רחמן בעל ע"ם כן להקל וכן להחמיר : (ו) אם נתערבו היינו דהחלב הי' נפרד וניכר מיזה יכשר ומיזה יפסול ועשו מכל לאחר גבינות ונתערבו אז לא בעלים אבל אם נתערבו בעוד החלב ועשה גבינות הכל בעל וזהוא פשו"ת : (ז) ואם נטרפה ע"י סרכה וכו' דהוי ס"ס ספק לא נטרפה ואת"ל נטרפה דלמא לאחר ש"כ לאחר החליב' ואף דמעמא בכתם למפרע דים ג"כ ס"ס ספק מעלמא אתי כו' ואת"ל מנופח דלמא הסתם דחזיה עיין פלתי מ"ם דהך ספק בכתמים דלמא מעלמא לאו ספק מעליא כדמסיקנן בגמ' ועיין פלתי שהארכתי למה לא נימא כאן נמלא וכאן היו : (ח) אפילו בסירכה

ב שלא מירא לה עתה דעת הט"ז דאף דבמת קודם שחיטה קרי רק ד"ל סמוך לשחיטה נעשה מכסירין למפרע והפר"ח הסכים לדעת רשב"ם במשמרת הבית דפי' סמוך לשחיטה היינו לאחר שחיטה אבל קודם שחיטה מה לי רגע אי זמנים טובא ובמת יפה דיק הט"ז מתוך לשון רשב"ם והמעיין יראה בכתם דוכתי בדבריו דכוונתו סמוך לשחיטה ואי כוונתו לאחר שחיטה אין שייך לשון טרפות וגם הבית יוסף וכתב להדיא דהוא ודאי מזמן טובא ולא כתב בפשוט דודאי דרחתה כתם דאי חוסמן מעלמא אף בלא נמי וכסגה דיוקים הרבה ברשב"ם בחידושיו ובספרו ת"ה מוריס ע"ז מכם דלאחולין אינו מעמא למפרע לכ"ע ומתרין לוקי מכם מחזקתה אף דודאי רחתה עכשיו וממנו יליף התו' להתיר הגבינות לדעת ר"ם וכל הספק רק אם עכשיו או זמן מרוך וכן בגמ' דתניות דלך עבלה למפרע דלכך תרתי לריעותא וכן במקום והרי חומן לפניך ומסר לפניך ומ"מ לולא תרתי לריעותא כי"ו מכסירין ומ"ם זה מטריפה :

ובאמת מסמרת הבית דהה להרמ"ה בקש לומר לסיטתו דים קו' מן סרכה הלא יוכל לפרש דסמוך פי' לאחר שחיטה מיירי ואין כאן מקום להסיג אבל בהמת בלע"ה לק"מ מן סרכה דאוסרה הרשב"ם למפרע דהרשב"ם ס"ל כהנך פוסקים סרכה בת יומא לא שמי' סרכה והיא ריר בעלמא ול"ב אם חזינן סרכה גמורה ודאי הוא מאמול ול"ב יגאה בהמה יום ג' מחזקתה ולק"מ להאומריס אין סרכה פחות מני' ימים דבלע"ה לק"מ :

ג ואם יש ס' בהמות הא דבעינן בבלים ס"ה ע' כרתי מ"ם בסם ע"ז וס"ך. ובמת עיקר גזרה בבילה הי' בילה שים בו מפרות או דם וה"ל מין בשע"מ ופשיטא מהתורה לריך ס' ולכך חשבו חולי בילים מהריס הם קטנים וליכא ס' אבל כאן הוי מין במינו ודמי לנסמך : והנה הטור כתב דאם נתערב כתב רשב"ם דבטל בששים ותמה הב"י מה קמ"ל הא ומה לריך לרשב"ם ואפשר דמיירי כשהי החובכים מן בהמות לתוך כלי אחד ואם כן אם רשמן טריפה ואח"כ חלבו מן בהמה טריפה אין בהמות אחרות ס"ה רשמן בטל להחמיר וכן להיפוך וקמ"ל דלא נעשין איסור דתלי' בע"ט לא נעשין רשמן רשמן בטל כן להקל וכן להחמיר :

ד דהוי ס"ם כ"כ הרמ"ה והטור ולפי מ"ש הטור בא"ע סי' ל"ע דאם נמלא בה מומין והיא מרוסה הקדושין בטלים ודאי וא"ל גע כך היה דעת הטור ע"ש בבית שמואל דס"ל חזקה כאן נמלא וכאן הי' הוא ודאי וע"ש שהאריך. ג) וקשה ל"כ למה כאן ספק הא הוא מעוס כאן נמלא וכאן הי' לודאי עד שא"ל גע אפי' בטעמת בדי מכ"ם כאן הכל שמא ומשמ וא"ל דבשלמא כאן אף כאן נמלא הוי חזקה אך יש חזקת כשות בבהמה כנגדה ומתרין השתא דאתרע ולכך ה"ל ספק מש"כ אם אף לחזקת בגוף מכ"ת לעומת זה יש חזקת פנוי' וס"ל תרתי במקום אחד ולכך ודאי הוא אבל כאן ליכא אחד כנגד אחד ולפי זה דהעלתי כאן נמלא הוי חזקה ל"כ י"ל לכך אנו מחמירין בגבינות אם אין נוכל לתלות שקרה תיכף ולדעת משמרת הבית אחר שחיטה אף דליכא חזקת הגוף מעוס דליכא כאן נמלא והוי חזקה ופ"ז כ"מ אם בתין לדון על החלב גרידא אבל אם נתערב החלב בשאר חלב המותר ל"כ לחלב זו יש חזקת היתר ובבהמה יש חזקת הגוף כרי כאן תרתי חזקות ואליס מחזקה כאן נמלא ואתרין העמד חלב על חזקתה ובהמה על חזקתה ועכשיו נטרפה והחלב מותר וכן משמע ברים נדה. ד) דדייק התוספת להכשיר גבינות מן ב"ה דאמר כיון דליכא ריעותא מנופים לא אתרין העמד אלא דדייק התוספת טעמא דליכא ריעותא אבל בלע"ה מוקמינן מחזקת כשרות וקשה לכתורה טפי ה"ל לתוספת להוכיח דהא ב"ה מודה לחולין דיה שעתה היינו דמוקמינן מחזקה מע"ג דחזקה מגופה ל"כ מכ"ם גבינות. ה) וא"ל דבל"ה הקשה מהרי"ם לובלין ל"ל קאתרין דהעמד טהרות על מזקתן ולכך דיו שעתן וא"ל בקדשים התמירו דלא מסגיחין בחזקת טהרות ולכך נתן גמרא טעם חזקת אלא ול"ל דבתי כתום' דחולין אין רגיל דים כאן אבי חזקות חזקת גוף וחזקת טהרות ולכך מביא למפרע דתרי חזקות אליס מחזקה כאן נמלא וכו' ואל תשיבנו כתם יבש דמחזקינן למפרע וכו' ג"כ תרי חזקות חזקת הגוף ואחזקת טהרות דבלע"ה ל"ל דהרמ"ם והטור דמכשירין בסרכה מכח ס"ם קבי' לי' כתם דליכא נמי ס"ם ספק מעלמא ואת"ל מנופח דלמא מאי"כ לאחר שהתסק' רשתה וכם"ך ט' ביקש לחלק בין טריפה לכתם דכאן ליכא רוב בהמות וז"ש בש

בסרכה מזה משמע דס"ל לרמ"א דעת המתירין הוא לפי' תוך ג' ימים והכ"ך חולק תוך ג' ימים ליכא כאן ספק דלמא לאו"כ עטרפה והתירה . ועיין פלתי שבררתי דעת הרבה אחברים דס"ל דגם בתוך ג' ימים י"ל מלאחר לחליבה עטרפה ונתהווה הטריפות לאחר שיום אחד ליכא לספוקי דסרכה בת יומא לאו סרכה : (ט) שליא וכו' ועיין מש"ל בפלתי בבהמה טמאה דליכא לאיסור מ"מ מותר ד"ת אבל בטהורה דליכא לא"מ לאסור אם לא דהחיתת הפה מתיר ועי' פלתי : (י) ויש מי שאוסר וכו' בשופר דכל זמן שהם מחוברים מותרים ואח"כ כשנפרד מהאוכל אסור. ועי' פלתי מ"ש בזה דכך דעת הש"ל כדעת מרדכי דדבר שלא יצוי עומד בפ"ע לא שייך ביטול וע"ש למאן דאוסר לפי' לב"ש לאסור דהוי לאיסור אמ"ש ולא"ש בזה : (יא) ויש מי שאוסרין בחלב צלול הנמצא בקיבה כשרה שינקה מהטריפה : (יב) והכי נהוג וכ' הרמ"א בת"ח דאם ינקה כל ימיה לאסורה דנתפטמה באיסור עיין לעיל סי' ס': (יג) יכול להחזירו כיון דפירש מתוך חולי לא קרוי חזרה : (יד) ואם הוא חולה שיש בו סכנה אסור דגם איסור דרבנן אסור לחולה שאין בו סכנה ואי דהוה קמן לוכל נבילות דה"ל לספי בידים ובידים לפי' במילתא דרבנן לאסור. ולכן אם הש"ו מניקו לא ידעתי מה לאיסור' אית בי' התיקוק לוכל נבילות ואין מלווין להפריטו ולספי בידים לא שייך דא"י ספי לי' ולא ישראל : ואי דישראל מלוה ליתנו בידים שבות כזה במקום חולה אף שאין בו סכנה מותר : (טו) וכן לא תאכל פי' אם היא מחמת חולאת לא שייך לאכול ומותר לה מ"מ לא תגיק לבן בימים הסמ"ך :

מ דבש צירעין וגיזין (פי' מיני דבורין הן) מותר ויש מי שאוסר : הג"ה (ואין לנו לריכין לחוש לו כי היכו מלוי בינינו כלל) : סימני

ברי הוא פשוט שאין רצוי לאכילה עכ"ל משמע ברצוי לאכילה אסור וחולק על הטור והפר"ח סייע לזה ממשנה דקתני הסומט בהמה ומלא בה שליא נפש היפה תאכלנה והיינו דהחיתת הפה מתירתו וכן קתני בברייתא כל בהמה תאכלנו לרבות השליא ופירש"י דהחיתת הפה מתרת ש"מ דלולי כן היי אסורה ש"מ דלאו פירצא בעלמא היא דלא"כ למה לי קרא ויפה דייק ומכח זה ביקש לומר דהטור רק בשליא חמור מהיר הוא מאיס ולא בשאר שליא של שאר מיני טמאים והסיוע על הש"ך דמשוי' לי' מהדדי ובלאמת לומר בטור דוקא המור החוק דהא בגמ' ביקש לסייע לזה דחמור שיליא מן הדדם דשליי אלו מותר הואיל מותר אלא מדם וש"מ דלאו תלי' בחמור דאלום דא"כ לית מכיא רבי' מדדם והך סייעתא קאי למסקנת דאמרינן מי תניא תניא ומה ענין לענין טומאה דשליא אין טמאה לענין להך טעמא דאלום סוף כל סוף לאו פירצא הוא אלא ש"מ דכל שליא פירצא היא מבלי הבדל וא"כ קושית פר"ח מהך דגרייתא קושיא גליתא היא. ה) ומה שהקשה לייסב הוא דרש"י פירש וכ"כ הר"ן בהא דתניא דשליא היאו מטמא טומאת נבילות אלא שאר הוא אלא כשאר אוכל בעלמא עכ"ל הרי דמשוה ליה אוכל רק לאו בשר וא"כ ודאי אם בשלו לאוסרה מחמת נבלה או טמאה התורה אוסרה בשר נבילות ובשר טמאות והך לאו בשר היא ואין כאן ענין לאוסרה וא"א יכול לומר דעובר על אכילת בשר נבילות או בשר טמאות אבל אם בשלו לדון מאיסור אבר מהמי זה אינו תלוי בשאר כלל הא אינו לא יאסרנו מקרא הוי אבילה ואלו ודאי לאו בשר מיקרי ואם אבל כלל הוא כל היוצא מן החי יהיה בשר או שאר מאכל לאסור ולכך תיעטריך קרא להתיר אבל ובילים ולפ"ז הך שליא אמת לאו בשר הוא א"א הוא יוצא ממחי מאכל אבר מהמי ולכך בשולחו בהמה כשרה ומלא הא שלי' הרי הוא לאסור משום מ"ה דהא מוכל הוא אף שאינו בשר ולכך תיעטריך קרא כל בהמה להורות שחיטת האם מתרת וכן המשנה קמ"ל השולחו בהמה ומלא הא שלי' דמותרת דקמ"ל כמ"ש רש"י דשחיטת האם מתרת משום מ"ה דזולת זה לאסור משום מ"ה אבל בטמאה דליכא איסור מ"ה רק איסור טומאי וזהו הואיל לאו בשר הוא ואף הוא כמאכל אחר אינו בכלל איסור טומאי וא"ש דלכך שליא חמור וכל טמאים מותרים וסייע להו הגמ' משליא שלא שייך בשחיטת האם ה"ה בטומאה גמי איסור מ"ה משא"כ בטהור' לאיסור משום מ"ה כי' פשיטא לאסור משום מ"ה ואפי' גמי חלב ליכא מ"ד לאסור ומכ"ש שליא . ולכן לדקו דברי העור ברמזים שכתוב שליא בבהמה טהורה שאינו מותר רק מה שליא יצא אבל מה שליא חמור מותר דבבהמה טהורה ליכא לאיסור מ"ה שני ושני . ואמת על הרמב"ד דהשיג על הרמב"ם ופ"ל שליא של בהמה טהורה ג"כ מותר קשי' לי' הך דפר"ח דהא לישנא דגורת הדין לפי' יצא כולו מותר דהוי פירצא רק מדרבנן לאסור אין לנו לאסור יצאה הרמב"ם דהוסיף להחמיר בשליא שיצאה רק מקצתה לאסור לפי' שקצתה בזו שעל הולד ואם אמו מחמירין בחבר שיצא לחוץ כל שהוא לאסור אבר מן החי ולכך אין לנו לאסור המיעוט מקצת ורוב שליא שבאו מעוטא בחר רובא והוי כלא יצוד ואם אמו מחמירין בחבר שיצא לחוץ הוא של תורה אבל בהמה דמחמירין איסור של דרבנן אין לנו לאסור המיעוט ול"ש . כלל של דבר בשליא דבהמה טמאה אן חמור והן שאר בהמות דעת העור להתיר אבל שליא דעזורה לאסור, לכ"ע משום מ"ה אבל אין מוסר תערובתו כמ"ש הגהת הרמ"א דאין כ"ע כלל דהוי כזה כפירצא ודו"ק :

ז ויש מי שאוסר כזה דס"ל נסיובי דחלבא התירה אבל מי נסובי באיסורא קיימי וכתבו והא דשרינן חלב אף שמי חלב מעורב מידי דהוי דם שנא פירש מותר ונחתר שפי' לאסור כ"כ הרמ"א. ב) ומחברים ומי לא הבנתי הא נופלי' קשי' מכ"ל דחלב עלמו כל זמן שלא פי' הנסובי מותר הא לאחר ליבשא בגמ' נפקא לן שירותא דחלב מהך קרא דחילי הלב הגלמר ביבי דוד ע"ה מגלן למשרי חלב שם מעורב בו מי חלב דאסור ולדמותו לדם שלא פירש הוא ככל האסורים שנתערבו בהיתר דאסורין עד שיפרוש איסור מהיתר והא דמלינו היתר בחרילי חלב הוא שנבר נתבטל ונפרד המי חלב מנוף נבילות וזהו מותר והכך ליכא שריותא לבל כל זמן שהאיסור מעורב מלגן דמותר הא לא מלינו בקרא היתר לך ליבשא (ואפשר דלמ"ד ליבשא ג"כ דילף מזבח חלב ודבש דמה בכך דשבח ע"י בזבח אלא דעכ"פ שבח ליכא לאחר שביטלו ויוליאו מי החלב מחלב יבי' מותר ויאכלו ויתעגנו על רב טוב) אבל כל זמן שלא נפרדו מגלן דשריי ולכן נראה דס"ל דאי לאסור ג"כ החלב לעולם לאסור לף דבישל ודכותי' נפרד ע"י שלא ישאר בו ליזה טיפת ממי חלב וא"כ לוסרין וכי תימא הא בעל ברוב ונפרש הוא מין במינו י"ל כך דלעולת ס"ל כדעת מרדכי בסוף פרק הזרוע בחולין בקושי' על יבמה שרקקה וכו' דתבטל ברובא ותירץ כל לבר שלא היה מעולם עומד ויכיר בפני עלמו רק תיקף נתערב לי' בישול ברוב ולוסרת לעולם ע"פ שהאריך ועיין לעיל סי' י"ד מה שכתבתי בזה וג"כ זה הטיפת מתחלת בריותה הא לאסור ומעורב עם נסיובא ודאי לאין הטיפות בעיליס ואי לפשר לאוכלן וע"כ לריך לומר דלא לסירי רק כשהם נפרדים לבל בעודן מעורב אינו לאוסרים כמו דם שלא פירש לכך אין איסור בתערובתן מתחלה ודו"ק :

ד והנה ג) יש לבאר להך רבותא דלוסרים מי חלב משום איסור מ"ה רביע עליה אם מותר למוכרן לנכרי דאם הוא משום מ"ה אף לנכרי לאסור דב"ל נלעווה על מ"ה והיינו בלולן דאינו מלוי לנכרי במקום אחר כמו בתרי עברי דנהרי דאף דודאי אין לאסור רק משום בשר מהמי מ"מ נם בזה דעת רמב"ם לאסור לב"ל עיין לעיל סי' ס"ב לכאורה הייתי לומר הא דילף הגמ' בבכורות היתר מן חרילי חלב ומיהד ליבשא מן זבח חלב ודבש מהתם קרא במידי דאסורי ואם להבין ליבשא קמא היך שביק ד"ת וילף מדברי קבלה והרמ"ם בפסקו הביא כליבשא בתרא מן זבח חלב ודבש והשתא ליבשא קמא והרב בעל מעדני מלך עמד בזה ומה השמיט הרמ"ם ליבשא קמא בגמ'. ד) ונראה דמקדם מביא הגמ' רבי' ממשלי דכתב חלב עזים ודחי דלמא לסחוט וכן בהך דחרילי חלב קאמר הגמ' וכ"ת לסחורה תורתך דמלחמה בסחורה ואם להבין הך סחורה מה ניכו הא לסחור בהליכה ואי למוכרו לנ"י הא מ"ה אף לנ"י לסחור כנ"ל ודוחק לומר למוכרו לנ"י דמלו לו חלב זה ולא הוא כך, עברי דנהר כיון דיש לו בלא"ה דלמא יקנה אותו ואי דלהוי לו בהרווח עדיין לסיר משום לפני עור לא תתן מכשול ועי' לקמן סי' קי"ל רק אם בגמ' דקאי חלב מידום הוא וקאי הגמ' לר"מ דס"ל דם נעבר ונעשה חלב מידומו הוא דהא גופו דם ולרבנן דס"ל אין דם נעבר רק מברי, מתפרקין וכו' חידושא הוא וצ"ע שאל הגמ' דלמא בחמת לאסור ומכלן מידומו ג"כ הקושיא בין לרבנן דלמא לאסור משום אבר מהחי ולר"ח ג"כ איסור מוסיף משום דם ואף"כ ודאי הא דדח' הגמ' דלמא לסחורה לרבנן לא דמי דס"ד דאסור משום אבר מהחי בחמת מותר רק לאיסורא משום דם ושפיר י"ל לסחור' לאין ב"ל מלוה על דם (והא לא קשיא ג"כ דחזינן דהתורה התירה משום איסור מ"ה למה יאסרו משום דם הא לא קשי' דמתרין גמ' דחולין דף ס"ט דאין לדמות הבא מכח שאר אסורים להבא מן מ"ה דקיל דאית ליה היתר בשחיטה ע"ם) ועל הך דחרילי חלב י"ל דלמא היה נעשים מחלב שחוסה ומותרת דלית ביה משום איסור מ"ה דשחיטת פרה מתרת אך זהו לאיסור מ"ה אבל לאיסור דם אין מועיל שחיטה וא"כ ג"ם דתרווייהו לריכי דהך זות חלב דבש ל"ל מצחה קרא במילתא דאיסורא דמה בכך הא רצוי לסחורה ולהתעבר וכהנה שבחה התורה ארץ אבר מבניה ברזל וכו' וכן זה דעומד להתעבר ע"י סחורה רק הוא אסור למכור לנכרי רק תיבח לרבנן לר"מ מה תיבח למיעל דלמא לסיר משום דם ומותר לסחור' ולכך מביא מהך דחרילי חלב ול"ל לסחור' דלאו תורתך במלחמה ולחלב שחוסה ה"ל מצחה קרא דאין משום דם ול"כ כמ"ש מותר לכל מ"ד ולכך הואיל דלא קיימ"ל כר"מ דדם נעבר ונעשה חלב רק כרבנן דחיברי' מתפרקין וליכא חשש רק משום מ"ה וכזו לא שייך סחורה ופשיר יליפין מהך דכתיב זבח חלב ודבש ולכך הביא הרמ"א הך קרא ול"ש :

אך עם כל זה נחמתי ודאי דעתי נוחה דמה בכך דאסור לבני נח משום מ"ה מ"מ יתכן בו סחורה אם יש לעכו"ם כאבר שביח לרוב בהמות בעדר החולבים ל"כ מותר למכור כדאמרינן בגמ"ה דלא אסור רק בחרי עברי דנהרא ומ"ש דלא שביח כמדומה לי לדחוק ול"כ שפיר יתכן לסחורה ועוד נראה דאם חשש איסור חלב משום דם נעבר ונעשה חלב גם יהי' אפל חמור מן עיקר דקיימ"ל לדעת רוב פוסקים דם שנשלו הינו עובר עליו ומכ"ש חלב שנתפסף מדם לחלב דנביטלו מותר ד"ת ול"ש מה מייתי רבי' מן חרילי חלב הא נביעות ושלי מחלב ומן תמלית עופי נביעות כמ"ש המחברי' ומודע לכל ל"ש אין כאן חשש איסור משום דם ועדיין לא נפשט והוא רק פלפולא בעלמא לחדד תלמידים וקב"ה חדלי.

ולדינא

ג) מי' על קושי' פר"ח. ב) קושיא על רמ"א מגמ'. ג) פלפול אם נסיובי למאן דאוסר חלבא שרי לב"ל. ד) פלפול בגמ' ויסוב על הרמ"א.

פלתי יו"ד סי' פא הלכות דברים היוצאין מ' החי פלתי

ולדינא נראה ג) דלכ"ע מותר לנכרי דקטיף ליה מיד ס"ד בגמ' לאסור חלב משום תע"ם וה"ק אף לב"ש אסור ג"כ מדאם לוריס נראי' לברהם מביאו ז"ל דנתן לנ' אנשים שנדמה לו כערבייס חמאה וחלב הא יכני' ליה לאיסור' ומש"ה צייך תרי עברא דנכרי' דמתין היכ לאם הם בתו כחום היום ומתין היכ להם חמאה וחלב זולת מביא לברהם ס וצייך ספקי להו לאסורא וה"ל לכל רבי' בגמ' לכן נראה דמתחילה כשאר קמחר הגמ' ריבוי לאסור חלב גמליס ופריך הגמ' ל"ל קרא דטמאים לאסור ליהן ורוטבן וכו' הרי לנו' דף דרשא אף דחלב מגמל מ"מ לא בי' לאסריהן ליה רק מדרבון דהוא כרוטב דבר אסור וה"ה אף לב"ש אסור משום דכתיב דטמאים לאסור רוטבן ואף זהו רוטב תע"ם מבל אלו לא נאסר רוטבן אף חלב לא ס"ד למיסר דלא גרע מגמל ולפ"ז הך קרא דטמאים ליאסר נאמר ולא לב"ש ואין איסור בב"ש ברוטבן וה"ה אף חלב תע"ם מותר דלית ליה לאיסור' דרוטבן וה"ם ולק"מ והוק הטיב : והמעכ כסברא דאמוסה והוא דעת הרמ"ם דתניר דס"ל דוקא לענין בשר בחלב לא מיקרי מי חלב מבל בעלמא חלב מיקרי והרי הוא בכלל היתרא והס"ד כתב בס"ק י"ב דה"ל לכל זה דמותר דחזיון מקרא דשרץ לן חלב ה"ה דכתב קרא לא תאכל נפש עם בשר תזהרה לתע"ם דוקא בשר מן החי שהוא גופו של חי וכו' ודבריו נגד גמ' בחולין דף ס"ט דמסתפקא לן בגמ' אילת מבר לחוץ דאסור מקוש תע"ם מה לחוש לחלבו ומקמר הגמ' כל חלב למ"ם ושריש רחמנא ודחי הגמ' התם יש היתר לאיסורו בשחיטה ולפי דברי הס"ד הא דברי חלב לעצמן דוקא בשר בעלמו אסור תע"ם ולא הנסתנף ממנו ה"ה גם המסתנף מבשר זה יהי' מותר ומה מספקא ליה וקיימ"ל לחומרא כדלעיל סי' י"ד ס"ה וע"ש ל"ל דליתא דבאמת אף המסתנף אסור רק רחמנא שרי' והייגו חדושי' ופשוט :

פלתי יו"ד סי' פב הלכות עופות כרתי

א מקוש דורס ואוכל הרב הס"ך בס"ק ג' מהריך דדעת המחבר כדעת רוב מחברים המפרשים דדוסה הנאמר בה הוא עוף דרוסה הנאמר לעיל סי' כ"ו ולבך קיל בו בפירושו כי סמך על מש"ל ע"ם וכ"כ הפר"ח . ולע"ד לא עיינו כל הצורך דהא כתב מחבר לעיל סי' כ"ה סימנים בעופו אין לאכלו לפי שאינו יודע אם דורס וכו' והייגו שיטת רמ"י דפי' תלתא הדרי בכולהו בי"ע עופות טמאי' הדרי ג' סימני טהרה בכולן דלשיטת רמב"ו דפי' י"ט עופו' לית לכל אחד רק סימן טהרה אחד רק הדרי הסימנים בזה זה סימן ובזה זה סי' ג"כ הוו במציאות כלל שיהי' לעוף טמא שלשה סימנים טהרה בגופו ע"כ טהור הוא וברור דהוו דורס ול"ל דדעת מחבר כרמ"י דשלשה סימנים בגופו הדרי בכולהו וה"ק יש לחוש דהוא דורס ואע"ג דהוא טמא ע"כ הטמאים ה"ל דסימנים טהרה בגופו ע"כ טהור הוא וברור דהוא

ג (ט) וקשקשת ג' יהיה בחזה מקום בגוף שיהיה רק שיכר שקבוע בו בקביעות חזק ולא נדבק בזו לריך בדיקה אם לא שים לו הרבה קשקשים כולי האי לא חייסינן שכולם נדבקו פר"ח : (ג) ואין ניכרים ואם העמיד הדג מול השמש ונראה בו קשקשים מותר : (ג) כל שים לו קשקשת יש לו סנפיר נראה רוב דגים דהכל נפרט בעבע ברועים הכל אחר רוב דכולי ברועים יש הרבה דברים יולאין מטבע כמו שהעידו הטבעיים בטבעי ב"ח אבל מהתורה והמלות נהוגין הכל אחר רוב ורוב שים להן קשקשים להן סנפיר ואם נמלא ב"ח דאין להם סנפיר אין זה סותר הכלל דמן המישוב הוא וחז"ל דברו ברוב דגים ולפך בדג ספרדי הפרסי שים לו קשקשת ואין לו סנפיר אין בו סתירה לדברי חז"ל ור"ל להלן בין חיים של יש ובין הדג כי זהו דוחק וכל חיות הם בללין בשם דגים רק הן מן מישוב ועיין פר"ח (ד) מתלימות שם מניחין זה אלל זה מתחברות יפה זה אלל זה (ה) מלותות ור"ת כמו דהתיכי שים לו קשקשים טהור אף אותן שמלחו ודאי הוי ממין טהור וכשרו הקשקשים קמ"ל דספיקא לחומרא ואמרינן אח"כ הניחו הדג שאין בו קשקשים לתוך הכלי ומ"מ לא אמרינן נאסור חתיכה שבו קשקשי שמלה עם חתיכות דגים טמאין ונאסר דלא בריר לן דטמאין הן ואיכא ספיקא טובא (ו) ודאי וכו' ול"ל דכשר ואח"כ כתב בבאו דג בני קשקשים אין סומכין על רשם ושדרה לומר דקשקשים כשרו ולכאור' קשה מ"ש זה מזה ועיין פלתי דעיקר הוא בטור וברמ"א הסתירה מיניה וביה וכתבתי בפלתי להסבי ר שדבריס נפי הב"י דסתם לא חייסינן לכשרו במיס אבל בדגים מלוחים חייסינן הטעו"ח בשעת מליחה הסיר הקשקשים כדרך מולחי דגים דמסירין קשקשים בעת מליחה אבל סתם קשקשים קבועין בחוזק בדג עד שבקל לא חייסינן דכשרו והש"ך בשם הגאון מהרל"ח וכן הפר"ח (בקלת שינוי) פירשו דאם אחיכה שאין עליה קשקשים רק רשם ושדרה מוכח בחביות אין לסמוך על סי' רשם ושדרה להתיר אבל אם מוכח אלל אחיכת דג שהוא ודאי טהור או דים בו קשקשים או שהוא טרית והוא דג טהור בהא סמכינן ארשם ושדרה דאמרינן יניד עלין ריעו מדהא טהור הא נמי טהור ועיין פלתי שפלפלתי בבאין וסתירה לסברת הרלב"ח והעלתי עיקר דמ"ל אבל זה רק פשוט רוב קשקשים אינן נוסרין ומישוב נוסרין רק טמאין אין להם רשם ושדרה ומישוב אית להו ולכך בבא ובמלא אחיכות דג דים לחוש בשעת מליחה הסיר קשקשים ולו רשם ושדרה מוסר דרוב טמאים ל"ל רשם ושדרה ואזלין בתר רובא אבל בבא הדג שלם ואין בו קשקשים ואריכין אנו למיחש דשרו דלא שכיח . אנו אומרים עד דתלך בתר רובא דרוב טהורים אית להו רשם ושדרה אזיל בתר רובא דאין רוב כשרים מנשרים קשקשים והוא טמא מטמישוב הוא ומה חזית דאזלת בתר רובא זיל בתר רובא להחמיר עיין פלתי שהארכתי : (ז) היה לו קשקשים וכו' והמחבר השמיט זה אף דרובא להחמיר עיין פלתי שהארכתי : (ז) היה לו קשקשים וכו' והמחבר השמיט זה אף דמזכר בגמ' דס"ל דעיקר סימנים הם לסייע להכיר ע"י הדג בטביעת עין שהוא מדגים טהורים אבל כל הכל תלוי בע"ע ועמ"ש פלתי וגם דעת הרמב"ם כן והוכחתי

פג דין סימני דגים ודגים מלוחים ובו י"ם

א סימני דגים מפורשים בתורה כל שיש לו סנפיר וקשקשת טהור וסנפיר הוא ששט בו וקשקשת הן הקליפות הקבועות בו : הג"ה (ודוקא שהם נקלפים ביד או בכלי אבל אם אי אפשר לקלפן מעור הדג לא מיקרי קשקשת) :

ואפילו אין לו אלא סנפיר א' (א) וקשקשת אחת מותר ואפילו אין לו עתה ועתיד לגדלם לאחר זמן או שהיה לו בעודו במים והשירן מיד בעלותו ליבשה מותר :

הג"ה (וי"א דאין להתיר בקשקשת אחת רק כשהיו עומדת תחת לחייו או שנשרו או שנפירו וטוב להחמיר) :

ב יש מיני דגים שקשקשים דקים מאוד (ב) ואינם ניכרים ואם ברכוהו בבגד או נתנו אותו בכלי מלא מים ונמצא קשקשים מותר :

ג א (ג) כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר ויש שיש לו סנפיר ואין לו קשקשת לפיכך מצא חתיכות דג שיש לו קשקשת אין צריך לחזור אחר סנפיר מצא לו סנפיר לא יאכלנו עד שידע שיש לו קשקשת :

ד מצא חתיכות דגים ויש באחת מהן קשקשת אם החתיכות (ד) מתאימות כולן מותרות חזקה מדג אחד באו ואם אינן מתאימות את שנמצאו בהם קשקשים מותרות והשאר אסורות אפילו כולן (ה) מלוחות ביחד : הג"ר ב (ואם נמלא שם דג שים לו רשם רחב ושדרה מותר לאכול (ו) ודאי (ז) היה לו קשקשים אבל אם הדג שלם ואין אנו רואים בו קשקשים אין לסמוך ארשם ושדרה) :

ציר

א כל שים לו קשקשת וכו' בגמ' הקשה לכתוב רחמנא קשקשת ולא בעי סנפיר דכל שים לו קשקשת ים לו סנפיר ומשני יגדיל תורה וכו' והכא לדעת הרמב"ם דפסק מהתורה מותר רק גזירת חז"ל לאסור בספק של תורה ואפילו לא מתחזיק היתרא דהא לפי מ"ש ולפי מ"ש התוס' גבי כוי דפריך הגמ' מילטריך קרא למעוטי ספיקא ופי' התוס' דקמי שמי' גלי' היינו כמ"ש ועיין לקמן סי' ק"י בכללי ס"ס דס"ל דכוי מוסר מתורה דלא אסרה התורה ספק ג"כ בבא לפנינו דג ואין בו סנפיר בבירור אבל אין אנו יודעים אם היה לו קשקשת ונשרו או לא היה לו מותר מספק דאולי היה לו ונשרו ג) ג"כ מה פריך הגמ' ל"ל סנפיר הא מילטריך בכה"ג ג"כ היינו מתירין מספק אבל עכשיו כשאין רואין בו סנפיר בודאי ודאי טמא ולא היה לו קשקשת מעולם ואסור ואפי' להחולקים מרמב"ם מ"מ מודים לעכ"ד דלית ביה מלקות והאוכל דג שאין לו קשקשת ואין יודע אם נשרו במים ברור לעכ"ד דלא מלקין דהא ספק הוא אבל בשעת דכתב התורה סנפיר וחזרו דלית ליה ודאי דג טמא הוא ואם אוכלו חייב מלקות וטובא מילטריך דבעי ב' סימנים וג"כ בדלית ליה סנפיר מילקי לקי ב) וי"ל בגמרא פריך ממשמע שאמר לאכול יודע אני שלא תאכל ומשמע שאמר לא תאכל יודע אני אכול ומשני לעבור בלאו ועשה וג"כ הקושי' לא לכתוב בעשה רק קשקשת וכו' אבל בלאו לכתוב ומשני סמעיון הכל :

ב ואם נמלא שם דג וכו' עיין ס"ק ז' מ"ש בזה והכא מקור הדבר בגמ' דע"ז דף מ"ח בטרית שאינו טרופה דמותר דהייט כל שהרשם והשדרה ניכר ופליגי בהן ר"ת ס"ל בעיון תרווייהו רשם ושדרה ור"ת ס"ל או רשם או שדרה ופריך הגמ' ומשני כי תנא ההיא בהרשה ופלמודא דמי' רשיעין לטמאים וכתב הרא"ש וקשה על שדרה לא תי' לאתי לא תנא שדר' וכו' הלכך כ"ל דשדרה לא פריך דלא תשיב שלא שימני ברשם אבל גוונאי לא תשיב מיהו ק' במה שנתפקו הגאונים בדג הנקרא ברבוטא ור"ת דקדק דסימני עוברין דתוריית' ומתוך כך התירו ואתאי לא בדקו בשדרה שהרי ר"ת פירש"י דהתרווייהו קפריך ואתרווייהו משני אלא שהתלמוד קילר ואיכא נמי דג טהור דדמי' לטמא בשדרה וכ"כ איכא למימר דשיכר דגים טמאים דרשם ושדרה לא חיישינן שמא יש בהן ממין דגים טמאים לפי שהנהו לא שכיח בינהו וכו' הלכך אין לסמוך ארשם ושדרה להתיר דג עליהם ג) עכ"ל והשבר נראה כסותר עלמה מיני' ובי' וכתב הב"י ודאי בנמלא דג ברשם ושדרה ואין עליו קשקשת מותר דאמרינן נשרו אבל בבא דג בלאי מלוח אין חוששין שמא נשרו במיס ולכך כיון שאין בו קשקשת אסור וכתב הש"ך בשם הרא"ש ג"כ המהרש"ל. ולכן פי' הש"ך דברי הגמת רמ"ה במה דכתב אבל אם יש רשם שלם על לופן הלזה : והכי הש"ך השמיט מה דכתב הב"י גופי' כתב דהוא דוחק דאם נאמר דנשרו קודם מליחה נימא ג"כ דנשרו בעלותו ממיס והכל כשר ד) אבל בנמלא ל"ל זה דוודאי לנשרו מעלמן לא חיישינן דבשר רוב דגים להיות קשקשים קבועים בהם לבל ישרו בקל רק בדג מלוח חיישינן דבידים הסיר

מה ס"ל לי ס"ל דליכא כלל דג טמא דים לו רגם ושדרה מ"כ קשים ליה קוסי' הנמרא ולמשוב בסימנים ולפי ס"ל דלא שכיח ולפ"ז ר"י דחולק ע"כ דס"ל לא שכיח וכי יחלקו אמוראי במציאות הגרלה אם שכיח או לא שכיח כל ליידי דגים ודייגים יבחינו זאת ומילתא דשכיח אין יפול בו מחלוקת אמוראים בדבר שעומד להתברר וכ"כ לפי' הרמב"ם דרגם ושדרה בעינן להכיר בטב"ע ול"ל דס"ל לר"ה דברגם לחוד ובשדרה לחוד ומ"מ להכיר בטב"ע ול"כ ר"י יסבור דבחד בטב"ע להכיר בטב"ע ודבר זה כמעט מהנמנע דיחלקו אמוראי אם ים הכרה בחד בטב"ע או לא מה יחלקו עין רגתה ותעד אם ים טב"ע בחד או לא וכל רואה יכיר ויכריע אבל ל"ל דאמוראי נחלקו בפירש הברייתא דקתני כל ברגם ושדרה ניכר ר"ה ס"ל אין הטעם משום סי' דלא דבגמת דלא שכיח אסרה חז"ל ואיסור תורי לא התירו חז"ל בזה דלולי מזדמין דג מהמיעוט שים לו רגם ושדרה והוה טמא בגמת וכמ"ש הב"י ולולי מתרמי כהאי ולכך פי' דבגמת מכיר בטב"ע ולזה לריך סיסי' רגם ושדרה ול"כ בעינן תרוייהו רגם ושדרה לטב"ע כ"ע מודים לריך תרוייהו אבל ר"י ס"ל דאין הטעם משום סי' דהוציל דלא שכיח לא חיישינן עוד וע"כ או רגם או שדרה לר"ה סי' חד סגי דלדידי' לא חסבו לדבר בלתי שכיח והגמ' דפריך מסימני דגים לר"י פריך דס"ל משום סי' ולא לר"ה דלדידי' משום טב"ע ולק"מ ומשני הגמ' הכל מליבא ר"י אבל לר"ה לק"מ דס"ל הטעם משום טב"ע ול"כ כיון דקי"ל הלכ' כר"ה ברגם ושדר' בעינן הטעם משום טב"ע ולכך בסימטו ברגתוניס כך סימן ברגם ושדרה ניכר וגם הרמב"ם נתן טעם משום טב"ע ולק"מ וברור ודו"ק : ויהא

מה דטעין הר"ן בגמ' דף ל"ע דקאמר מבני הפי לחנותא דבהרא שריא ופריך מ"ע אלימא משום דרדיפי והפי דג טמא דלית לי' שדרה לא קאי וכו' והקשה הר"ן הא שדרה לחוד לא הוי סי' ותי' דלר"ן פריך דס"ל לו רגם לו שדרה וטעין הפר"ח מיך יתמר שתם גמרא נגד הלכתא דקיימ"ל רגם ושדרה בעינן בטמא טפי ה"ל להקשות דליכא למ"ד דס"ל כך דהא מתרגין להדי' דלא נחלקו ר"ח ור"י רק בירק אבל לחכול גופן של טרית ודג בעינן רגתו ושדרה ומ"כ מיך יתיר מבני לחנותא בשדרה לחוד (וטמא לפי דעת המו' דמשדר' לא ק' ממשה דסימנא גווחי לא קשיב וקשה ג"כ מה לורך לחבני לשנויי על כך קושית בדגים וכו' בגמ' ופלוגתא וכו' הא בגוף הדג מוד' ר"י דלריך רגם ושדרה וסימני גווחי לא קשיב ורגם לבד לא מכני להתיר הדג ול"ל דחבני לא ס"ל כך דעולא ום"ל אף בגוף פליגי ולפ"ז הפי לחנותא חבני הוא דמתיר ולדידי' ספיר מלי למימר כמ"ש הר"ן דגמ' קאי אליבא דר"י ולפ"ז גם דברי הפר"ח יש לדחות י"ל הא דפסק ר"פ הלכתא כר"ה משום סיון דר"י מודה לגופן לכ"ע לריך רגם ושדרה ס"ל לר"י נדחק לחלק בין לירן לגופן ולא פלוג ובפרט שם מתה מתיר לירן סופן להתיר גופן וסרי זה ספק לאיסור תורה אבל לפי חבני דס"ל בטמא בגופן נחלקו ושדרה לחוד הי' סי' לר"י ס"ל לחבני דהלכתא כוותי' ג) אך עם כל זה להרמ"ם דלא ס"ל תי' התום' דסימני גווחי לא קשיב ול"כ אין הכרח לומר דחבני פליג לעולא וגם הוא ס"ל דלא נחלקו בגופן הקוסי' במקומו) אבל לפי הנ"ל ניחא דוודאי כ"ע מודים דלא שכיחי במדינות הים טמאים ים להם שדרה כמו טהורים וכמ"ש הרמ"ם דילף מפרש ועזני' רק מ"מ אין לומר בברייתא דיהי' זה לפי' טהרה בשדרה ורגם הא הברייתא טמטא קתני בכל מדינות ותרעות ואפי היס מקום אחר דבר המלך מלכו של עולם ודתו מניע וטמא שכיחי וכי תחלוק בין מדינה למדינה תחיר טרית ובזה תשכור טרית ולכך ס"ל לאסור בכל מקום אבל בעובדא דחבני דקאמר בפירוש הפי לחנותא דבבהרא שריא ופריך מ"ע אלימא משום דרדיפי והפי דג טהור ושם לא שכיחי הדג שים בו שדרה וטמא ומ"כ שפיר שדרה סימן ולא קשה ממ"ע דבחותו מקום דלא שכיח הדג טהור ושם הדג טהור ושם לא שכיחי הדג שים בו שדרה וטמא ומ"כ שפיר שדרה סימן ולא קשה ממ"ע דבחותו מקום דלא שכיח

ממ"מ ומ"כ לף עכו"ס נאמן כמו גבי ביצים דמרתת: (יז) ממ"כ היה וכו' ודעת העט"ז לף לומר על שניהם כדיס דכרור לו שהם מדג טהור נאמן והם"ך ופר"ח השיגו ע"ז פלתי שהסכימו לעט"ז כיון דהוחזק בכשרות ולף נחזקת מסקר: (יח) וה"ה לחיכת מרכות' דס"ל דבקרבי ליכף סימנים כלל: (יט) מי מלחתי' מעור ממע וכן מהרכה פוסקים דלריך לירוף של דג פלוני וטהור דעל מי מלחתים לחוד לף סמכינן וכו' וברי' דמי מלחתי' לחוד מיירי מוקי לי' בחיכת סימנים לכ"ע לף סמכינן על ממירת פיו עד שיאמר של דג פלוני וטהור רק הוחיל ובף מלרן מרחק ג"ל מי מלחתי': (כ) חוכל על פיו עי' פלתי כי כתבתי כי דברי הטור תמוהים והעלתי דיש הכדל לף שעוברי דגים שלימים מ"מ בעי שיאמר של דג פלוני והוף טהור שהוף מהיי היס מי בף לסיכה ודי שמוכ' יודע. אבל לף לם נימוחו חלין כלן סמך היתר רק במה שחומר של דג פלוני וטהור לריכין להוקחים להכיר שבחוחו דג שחומר שממנו נלקחו הוף דג טהור ומכינן שלקחן הימנו אבל לף לם ידע' שהוף טהור רק מפי המוכר לף מהימן ונכון הוף בפי' דברי הטור זלזה נרחה נוטה הב"ז שלף שדבריו מעורבבין: (כא) עהורים עמ"ם פלתי קיוס לדברי ר"ת כי סימני דגים דחורייתא ואין עליו קושי': (כב) דרך בית היעיי ופס נמלף

טהורים הם אינו נאמן ד (יז) אא"כ היה אדם שהוחזק בכשרות:

ה ביצי דגים אם שני ראשיהם כדים (פי' ענולים ועביס ככדי') או חדים טמאים (יט) (וה"ס בקרבים כמי דיגת הכי) אחד כד ואחד חד שואל לישראל המוכר אם אמר ליה (יט) אני מלחתים והוצאתים ה מדג טהור (כ) אוכל על פיו ואם אמר ליה (כא) טהורים הם אינו נאמן אלא אם כן היה אדם שהוחזק בכשרות ועכשיו פשט המנהג לקנות ביצי דגים בסתם בין שלימים בין נימוחים ואפי' מן העכו"ם ובלבד שיהיו אדומים אבל השחורים אין אוכלין אותם בלל:

ט דג שהור שנמצא במעי דג טמא בין שנמצא ו דרך (כב) בית הרעי בין צמצא דרך בית הבליעה בין שיצא לחוץ שהור:

דג

פלוני דמירתת דסף חשוד דלף מירתת ומכ"ם מי שלינו ודלי חשוד פסיעת דלף מירתת דיאמר מי יחפש לחרי וכמ"ם ר"ת וס"ל בפמת לף מהני ובמולין כי' הגירסף בפ"י וזה מירתת כמ"ם ר"ת דסני בחותם ף' ע"ם. ודינו מוכרח אבל לפי דלף קי"ל כר"ת קו' על הרי"ף מי הכריחו לעשות מחלוקת בין הסוגי' ולף תי' כהכ"ל ועכ"ל דס"ל בחומר של עוף פלוני ף"ל סימנין כלל ואפי' בעריפות נאמן לולי חשם עריפה כדמסמע לשון לפיכך ועי' לקמן סי' פ"ה מ"ם שם ומ"כ ל"ל דקו' הגמ' דיועיל של דג פלוני הם זה לף מדכיר רק ולבדוק בסימנין ומה ענין זה לתמירתו הם זה ף"ל סימנין בפמת מי לריך תרוייהו שפיר פריך אבל הם אין לריך לף שייך כלל הך קו' ופשוט ומ"כ ס"ל למחבר ודלי מני מלחתים יותר עדיף מתמירת דג פלוני ודוחק:

דעדיף מתמירת דג פלוני ודוחק:

ועב"ם מיושב דברי רמ"ל במקלת שהניח לו עכו"ם ותמהו לחרונים מהכ"ת להמין לולי יסקר ובפרע בלישור של תורה ומני הוספתי הם ישראל מפקיד הלנו חתיכת דג ומ"י לומר שהוף טהור שלך הוף לינו נאמן דלמא החליפו ולריך לכ"ע מותם ומלו בחמר מעבר ליס הולחתים מדג פלוני ומלחתיו יהי' נאמן דבר זה רחוק מהשכל ולכן נרחה דס"ל לרמ"ל מ"ם המחבר מני מלחתיו מועיל למה יועיל. כיון דחינו מירתת כלל אלא ודאי דפירושו דלומר של דג פלוני ומני מלחתיו וסבירא ליה כמו שכתב המ"מ דבדגים לף סמכינן על ממירת של פלוני עד דיאמר מני מלחתיו ואם כן כיון דס"ל בבלים קאמר ף"י של עוף פלוני נאמן אף גם בלומר מלחתיו והיינו של דג פלוני ג"כ וזהו ברור בכוונתו אף כי דבריס סתומים: ובחמת ף) מני תמה מה כל החרד' שהחריכו כתו' למה לף מסני בע"ז סימני לאו דאורייתא דהא אם ממרינן דאין נקח מבני אדם שתם שהינו בחזקת בדיק וה"ל מהתורה נאמן רק הז"ל החמירו ושפיר פריך וימחי בסימנין וה"ק סימנין לאו דאורייתא דהא מהתורה נאמן רק מדרבנן מסרוכו והימני' רבנן בדרבנן הן אמרו והן אמרו מסל"כ בביצה דאיירי בא"י ומתורה היכו נאמן מ"כ פסיעת דלף סמכינן אסימנין דרבנן ועי' בר"ן שהתלה החל בזה ובנסוף השיגו לדבר לחר ובחמת על הרי"ף לק"מ דה"ל דס"ל כרמב"ם דגם גבי ביצה לף חייבי בא"י רק נסתם ישראל שהינו מומחה לבל על התום' יש לתמוה:

ד אא"כ הוחזק בכשרות ודעת העט"ז דחפי' שני דלסים כדים לו ת"ם מ"מ לם הוף מוחזק בכשרות והעיד מדג טהור נאמן הס"ך ופר"ח השיגו עליו דשקורי משקר ודלי.

ג) ומי תמה הל מבואר בתו' ור"ן להדיח עובדא דירושלמי דסוי מרחין לו ביצת דג ואמר טמא וה"ל כמו שהתה לומר על טהור טמא כן תוכל לומר על טמא טהור ובעלו דלף טועה הי' רק סימנין ל"ד הרי דאמר על טהור טמא היינו לאו טועה הי' רק הי' להן סי' טומחה והיינו שני דלסים כדים לו חדים וכ"כ הר"ן להדיח דהי' שני דלסים כדים ומ"מ ה"ל דטמא הטהור ז"מ דאדם כשר האומר כן נאמר כמבואר בירושלמי ולדעת הס"ך ופר"ח הלף יפה הורה האדין שהוף טמא ולית הימנות' כזה שאמר מדג מהור הס. ג) ואולי אמרו כן להחמיר כשיטת ר"ת דס"ל דסימנין תורה והך בירושלמי בטועה הי' ובחמת לף הי' לו סי' טומחה ולכך ה"ל דסופך לטעות בהיפוך אבל בחמת בים לו סימני טומחה כיון דסימני טהרה תורה מהכ"ת להתיר (אלא שהם כתבו כזה לקמן בסי' ביצים ג"כ וזהו לכ"ע ל"ד) ד) אבל בחמת גם ז"ת אין לך סימני מבוארין ביותר בתורה מסימני בהמה מעלת גרה ומפריס פרסה ומהריון פרה שילהם גמל הרי ים במליחות אין טהור שיולד אין שים לו סימני טומחה ומ"מ הוף וגם ולדה מהור עי"ל סי' ע"ט וה"ל גם בעופת ודגים יתבן כן שמולידין בלים בסימני טומחה והם אלד כאר מעיד שהן גולדין ממין טהור הכל טהור ופשוט: והנה ה) החמת תגד כי אני בעניי מלאתי אות לדברי רבינו שם דס"ל בדגים סימנים דאורייתא ולף קשיא כלל קושית התוס' מירושלמי דמסמע שם גם בדגים אינה אלא טמא וגם מהא דתלף סימני דגים בבלים כמ"ם התוס' בעכו"ם דהף דפרכינן בגמ' ואיתוח דלמא מעוף טמא הוף והקשו ז"ל ניחוש בתר רובא והקשו ותי' הר"ן שמוך מיעוט דגבלות ועדשות למעוטי דטמאין ואתרע לי' רובא עכ"ל וקשה הף דקי"ל עוף שבא לפנינו הינו נאכל אלא במסורת מרבו לייד שבבי בהן ניחוש בתר רובא דפרוס מרובא פרוס ופרוס מרוב טהורין וחפי' בדיקה ס"ל כדקי"ל בבל ח"י טרפות שם"ל בדיקה דסמכין תרובא וכמו כן ס' מיני טרפות שנסתפקו הזו ז"ל בסימנין לימא ודאי דטהורין ומרובא פרוס וסימנין טהורין הן וכלן ל"ם תי' הר"ן דהף כשרה לפניך מדלית חשם טריפות וכ"ל כמו דקי"ל בבדיקת הריאה דלריך לבדוק ואם נסתפק לו בסומי הריאה ומעתק דגים וסימני טהורין בתר רובא דהוי מיעוטי דאכיח וחייסינן ליה ולריך בדיקה ומספק מטרפינן והם"ם בעופות אף דרובא טהורין מ"מ טמאין מיעוטא דאכיח לכך לריך בדיקה ומסורת היינו בדיקה וספיקא להחמיר ולכך לף הקשה סתום' ור"ן רק תביאה דזהו דמי' לחלב בהמה דמותר לאוכלו ולף חיישינן דלמא יש טרפות בריאה והוא מיעוטא דאכיח כיון דליתא ולף"ל לבודקו אפי' במעוטא דאכיח מזלינן בתר רובא והם"ם ביאה לגבי מין טמא דמ"ם ומפיר הכ' תום' והר"ן:

אך לפ"ז קשה מאי מייתי הגמ' ראי' דסימנים לאו דאורייתא מת' ספיקות לבדקי בסימנין דמה ראי' יש ודאי יש מין טמא דג"כ להן ביצים ראם אחד כד ואי' חד דרך מעוטי הס ולכך סמכינן ד"ת על סימנין דדוב הן ארוב עופות שראם אחד כד ואחד חד טהור הוא ול"כ מזלינן בתר רובא ומהרינן כל דפרים מרובה פרים משל"כ בת' טריפות כיון דאפשר לעבדקה ה"ל בטריפות ריאה ומעטי דאכיח חוששין ואיכן דספק בסימנים אסרינן אבל בביצה לף שייך כן וקושית גדולה היא לכאורה ול"ל דכך המשך סוגי' הגמ' דודאי אם זה אמת דים מיעוט דים להן סימני טהרה ומ"מ אמאין ל"כ הין ליך בביצה אחר הרוב כמ"ם הר"ן דסמוך מיעוט דנבלה וטריפה ואתרע רובא רק שלא תאמר אינו בגמלא כלל אפי' מיעוטי ול"כ פסיעת המחבר והוכיח הגמ' מת' ספיקות לבדוק וכו' וע"כ דמעוטי דאכיח הוא וה"ל כבדיקת הריאה ולפ"ז בביצים אסורים דסמוך מיעוטא דאכילות וטריפות כמ"ם הר"ן.. ולפ"ז הכל תתוקן דיפה אמרו ברוך שבחר במשנתם ולשונם דכמו סימני ביצה רוב לף תמצא שלא בטהורין ומיעוט בטמאים כך בדגים רוב לף תמצא שלא בטהורים ומיעוט בטמאים וכמו שמבואר בירושלמי דתסכת בדגים טמאין סימני ביצים בסימני עהרה ומקרה אחד זה כמו זה אך מ"מ בדיעבד הכחל בביצים של עוף אסורים ול"ל ניחוש בתר רובא דסמוך מיעוטא דאכילות וטריפות אמרינן דחזלינן בתר רובא ולף שייך סמוך מיעוטא דאכילות וטריפות ולפ"ם אלד בסימנים לאו דאורייתא דבדגים אמרינן דחזלינן בתר מיעוטא דאכילות

מעלין בי"ט לביתו הרחס וכ"כ ר' מאי אמר מתניתין לאו בדחזיון דכלא וכו' ולפ"ז פירש רב מאי אמר מתניתין לאו דוקא דמעלין דרך בית רעי אלא בכ"מ שמעלין מותר אלא ס"מ דכתך לן פליג ר' מאי והכ"ך דעתו להתיר לפי' בבית רחס ואולי י"ל דהס הסוגי' למ"ד דג טמא מתרין כמבואר בגמ' דג טמא מתרין ופ"כ בית רחס להיות בו הולך לפי דקי"ל זה וזה מעלין בי"ט רק בגמרין תוך הנוף ע"כ אין כאן בית רחס כלל ואין בגמרין בנוף הדגים כשיולאין מביאים כמו בעהורין שיולאין לחוץ לפס בגמרין ובגדלין ובטמא מצפני' אבל אין להן בית רחס כלל ואין דנין בכל הנוף ופ"ע :

ז דג טמא וכו' והטור נתן טעם לדבר מפני שהוא כאוכל בשר בחלב ואיני יודע מה ראה לכתוב כן ועוד שהרי הרא"ש והרשב"א והר"ן כתבו בפירוש שאין בדבריו כלום ומה שכתב הטור הוא מדברי הרמב"ן בחידושיו ומה שכתב הרמב"ן הוא מדברי הראב"ד בהשגות ומה שכתב הראב"ד הוא מדברי הגאונים ז"ל שכתבו בתשובה שכך שמעו מרבותיהם ומה שכתבו הגאונים הוא מדברי חכמי התלמוד שאמרו בפרק אלו טריפות (חולין דף קכ"ב) גבי בהמה שנמצא בה נקב בקיבה ובמעיים ונמצא בה שליא של עוף טמא אסורה ואמרו שם בגמרא מאי טעמא אסורה אמר רב יהודה אמר שמואל משום דאכלה שליא של עוף טמא ואמרו שם בגמרא מאי טעמא אמר שמואל משום דאכלה דג טמא ואמרו שם בגמרא מאי טעמא אמר שמואל משום דאכלה בשר בחלב ואמרו שם בגמרא מאי טעמא אמר שמואל משום דאכלה נבלה ואמרו שם בגמרא מאי טעמא אמר שמואל משום דאכלה שרץ הרי שמואל אוסר בכל אלו משום שהן מאכילין את האדם דברים האסורים לו מן התורה ואע"פ שאין בהם איסור אכילה אלא מדברי סופרים ואע"פ שאין בהם איסור אכילה כלל אלא מדברי סופרים כגון בשר בחלב ונבלה ושרץ שאין בהם איסור אכילה כלל אלא מדברי סופרים ואע"פ שאין בהם איסור אכילה כלל אלא מדברי סופרים אפילו הכי אסרו חכמים שלא יאכילו אדם את חבירו דברים האסורים לו מן התורה ואע"פ

בית, מותר ע"ם: (ח) ואפילו חורו נקב ודעת למרווים להתיר וכן כתבתי בפלתי ס"ם: (ח) אפי' נקב לחוץ והפ"ח תמה למה חסם לפי' מקלתה בחויר ועיין פלתי רק"מ: (ע) בקמח ודעת הפר"ח אם הקמח מונח בכלי ולא ע"ג קרקע ממש מותר אף ע"י תולע פירש ועי' פלתי דכתבתי ח"ו להקל ואין נכל דברי פר"ח ממש וכרור דאסור:

(י) שמע יחזור וכו' עיין פלתי דכתבתי לעת הצורך להתיר למוכרו לנ"י ע"ם וכ' הס"ז מאן דמכתי' נקנק בפרי ולא חיים דסתולע יפרוש דרך נקב ויחזור ס"ה נקמח לא חיישינן דיפרוש דרחם ויחזור למקומו עי' פלתי דאין דמיוגו יפה וכאן ים לאסור. ודעת הע"ז לאסור אם נעשה מהקמח הכ"ל וכדומה יין שרף שמע יבא לאכלן בעינו וכבר הזיגו הפר"ח דאין לנו לגזות מלבינו גזירות חדשות וכאן הוא: (יא) והוא שריחם ודעת הפר"ח לאסור אפי' רחוק ועיין פלתי מה שכתבתי בזה בתריכות ובהבנת כוונת רס"י דנראה להדיא מדבריו דבעי ריחם מ"מ ים להחמיר ע"ם: (יב) כמין נקודה שחורה מע"פ דאין כאן ריחוק מזה הוכיח הס"ך דתולע עלמו אסר רמ"א ועפ"פ שלא פירש הוגיל ולא נתבטל עדיין ואפשר ליטול הנקודה מחמירין אבל אם כבר נתבטל עם נקודה בדיעבד אין לאסור: (יג) פרי שהתליע וכו' אם אין דרך להתליע מ"מ כחמירו המחרוגים לאסור ועיין פלתי כי לדעת רמ"א דמכסיר לגבינו הטעמים מבסמ' טריפה דמכסירין קודם ג' ימים דאמרינן הטעת הם דאתרע אף בזה אמרינן הטעת בתלום אתרע ומותר מיהו על תולע עלמו ים לפקפק דלית ליה חזקת היתר ע"ם: (יד) ומ"מ נריך לבדקן היינו חולה לפירות וכדומה שמע ימלא לחוץ ורוחשים והפירי וכדומה מסורים אם פי' הס"ך והע"ז מיקל בקמח וכדומה דס"ל בדיקה כלל ואין נראה דטבע ריחום המילווען לרחוק ממקום למקום ול"ב קרוב לודאי שירחנו עי' פלתי: (טו) לאחר יב"ח דחוך אין מועיל לגוגי' ונס אין מועיל מיס חמין דהתולע במותו ג"כ אסור כנ"ל פי' מת. ונס לפעמים טבע תולעת מבלי לזוז מספרי והוא לדוק בו בתכלית הלידוק ולא ירחום בשביל מיס דהוא מחובר אבל לאחר יב"ח אם אין טבע הולעת לזוז מפרי אסור דאין כאן פירש הוגיל ולא נתבטל עדיין ואפשר ליטול הנקודה מחמירין אבל אם כבר נתבטל עם נקודה בדיעבד אין לאסור: (יג) פרי שהתליע וכו' אם אין דרך להתליע מ"מ כחמירו המחרוגים לאסור ועיין פלתי כי לדעת רמ"א דמכסיר לגבינו הטעמים מבסמ' טריפה דמכסירין קודם ג' ימים דאמרינן הטעת הם דאתרע אף בזה אמרינן בתלום אתרע ומותר מיהו על תולע עלמו ים לפקפק דלית ליה חזקת היתר ע"ם: (יד) ומ"מ נריך לבדקן היינו חולה לפירות וכדומה שמע ימלא לחוץ ורוחשים והפירי וכדומה מסורים אם פי' הס"ך והע"ז מיקל בקמח וכדומה דס"ל בדיקה כלל ואין נראה דטבע ריחום המילווען לרחוק ממקום למקום ול"ב קרוב לודאי שירחנו עי' פלתי: (טו) לאחר יב"ח דחוך אין מועיל לגוגי' ונס אין מועיל מיס חמין דהתולע במותו ג"כ אסור כנ"ל פי' מת. ונס לפעמים טבע תולעת מבלי לזוז מספרי והוא לדוק בו בתכלית הלידוק ולא ירחום בשביל מיס דהוא מחובר אבל לאחר יב"ח אם אין טבע הולעת לזוז מפרי אסור דאין כאן פירש הוגיל ולא נתבטל עדיין ואפשר ליטול הנקודה מחמירין אבל אם כבר נתבטל עם נקודה בדיעבד אין לאסור: (יג) פרי שהתליע וכו' אם אין דרך להתליע מ"מ כחמירו המחרוגים לאסור ועיין פלתי כי לדעת רמ"א דמכסיר לגבינו הטעמים מבסמ' טריפה דמכסירין קודם ג' ימים דאמרינן הטעת הם דאתרע אף בזה אמרינן בתלום אתרע ומותר מיהו על תולע עלמו ים לפקפק דלית ליה חזקת היתר ע"ם: (יד) ומ"מ נריך לבדקן היינו חולה לפירות וכדומה שמע ימלא לחוץ ורוחשים והפירי וכדומה מסורים אם פי' הס"ך והע"ז מיקל בקמח וכדומה דס"ל בדיקה כלל ואין נראה דטבע ריחום המילווען לרחוק ממקום למקום ול"ב קרוב לודאי שירחנו עי' פלתי: (טו) לאחר יב"ח דחוך אין מועיל לגוגי' ונס אין מועיל מיס חמין דהתולע במותו ג"כ אסור כנ"ל פי' מת. ונס לפעמים טבע תולעת מבלי לזוז מספרי והוא לדוק בו בתכלית הלידוק ולא ירחום בשביל מיס דהוא מחובר אבל לאחר יב"ח אם אין טבע הולעת לזוז מפרי פעמים דמותר

ומה שכתוב עליו הפר"ח דזה הבעלי שבקע זמן יתהוה המילוון"ן שיחתו לא ידעתי וכי ימר שמעולם הוה הרחם הזה וכפירות הללו ע"כ יודה שעולה בזמן ומ"כ רגע מ' קודם הזמן לא היה ומה"כ היה ומ"כ לולי זהו הרגע שעולה הרחם ומתהוה ומקדם לא היה ולדברי פר"ח ג"ל שמעולם היה והוא מן הנמצא אלא שלדעתי מ"ל ס"ם דלמה לי ממרינן לוקי פירות על חזקתן ועכשיו הוא שנתרפ' וכי עדיף מטריפו' בבהמה וחיינו הך דארץ שמנ' במבוי דהעלו הסום' לחולין ממרינן עכשיו נמלא ולא היה לנפרע ולפי' להחולקים היינו שפיר נמלא הבר מבל כאן בפירות הללו לא נמלאו רק אלו מוסכין מכ"ת נחזיק למפרע לחולין הכל מותר ולפי' להחולקים י"ל בין שומשמה לאיסור עכ"פ לא נרע מטרפות בהמה ומכ"ת להחמיר נפ בספק השני שנתן הט"ז דלמא נמחה וכתב הפר"ח בלפי' לא דייך ולפי נקלה הא עדיין במותו קיים וגם זה לא דיבר בכוונה בהרב הכ"ל דמילוון"ן הקטנים בשולט בהם חוס שם הם כלי' מליחה וכפשם וכאין הן מבלי ממש לכן אף בזה כיון דהיינו ניכר ומ"כ מכתורה בעל רק מדרבנן ברי' לא בטיל ה"ל בספיקא דרבנן לקולא וכאן לא מתחזק לאיסור' דרוזיינן נופי' יש להם חזקת היתר והוי כמו נשפך באיסורא דרבנן דתילינן לקולא אף דתחזק לאיסורא משום דמבטיל לתחזיק היתרא וה"ה זה ובפרט רוב מהבריס ס"ל בתחזיק לאיסורא ג"כ לתמרינן ספק דרבנן לקולא ולכן הכוון לדינא כמ"ש :

ח בי ים מתירין תוחם בכל עין הוא מ"ש בשם רלבי"ה דלא נאסר פרים אלא בדבר גדולי קרקע כמו פירות וכדומה אבל בשר דגים גבינה אין בו כלל משום שרץ לפי' פרש והרב הפר"ח להריך להסיג . ובאמת בנוף הדבר לאמת אתו שרצים מן מהבריס חולקים ולא חילקו כלל בין פירות לבשר אבל הפריז על מדה לדבר גדולות נגד הגי"ם וחו"ם כתלו טעו בדברי הרלבי"ה דכל מנאת הרלבי"ה לחלק בזו שם פירשו מתוך הבשר דגב דגים דפשיטא לסור דשם חורתי דחולעת להיות דבק בגרעין משא"כ בבשר וגבינה חורח לפרוש מחוכו על גביו ומלבד מ"ו לומר על גדולי מקרי לבב ובפרט חו"ם שמפיו אנו חיים ממש בהורמת מ"ו פיהי כותב ופוסק דברים בלתי ברירי ליה ומעיין ומדייק ובדברי רלבי"ה אף גם הא לפי דעת פר"ח אין חילוק בין בשר לפרי רק שם פי' מנהו למוכו וכן להיפוך דהיינו רביתי' וזולתו לא מ"כ בשך שם פירשה לאויר אין לנייר חילוק בין פרי לבשר ואולם מרדכי כתב להדיא בפ' מ"ש בשם רלבי"ה דבך מיבעי' פירשה באויר בפירות אמנם ולא בבשר ודגים יאמר נא הרב פר"ח מה הבדל יש לענין פירש לאויר בין פירות לבשר ודגים והדבר ברור דס"ל בדבר שאין גדולי מקרקע אפי' פירש מותר מדינא והרב פר"ה לא דיבר נכונה. ואני מלאתי שהי' לרלבי"ה ראי' כי כוונ מפרש בפירש"י קוקליני היינו תולעי' שבבהמה כדמשמע לשון הגמ' דרך בית הרעי מיבעי' וזה לשון הסייד בבהמה ואלו בדגים היה הלשון במעי' אי בעי לאסכמי ישראל מינו מוחזק בבשרות אפי' לרלבי"ה רלי' בהגמ' תני דבגמ' תנא אבל לא מ"י אפי' בלומר לי' ואנה מיכול פירש"י אבגע בתוך הדגי' תנו אותם שלא תרקב ואקוך בם וקשה מיך יתכן בתוך הדגים התולעים הא שם יקחם ויתנם למקום אחר או לאותו מקום אין לך פירש גדול מזה שלוקח תולע ביד מן פרי או דג ונתנו למקום מיוחד ול"ל היינ אותם רק שאין הלשון אבגע לי' קוסי' התוס' ליך ס"ד למסרי הא מפורש בברייתא לרבו דרבים שבבהמה ולכך תי' דבגמ' תנא אבגע

מפוגי הס"ם : (ג) ואנו מכירין דתל"כ דלמת טעם וחוסב שהוא טהור ושיגו (ד) ולא אמר שמו ולא דוקא אפי' שלמר שמו רק שאין יודעים שהוא טהור רק לורחא דמילתא נקט משתמע לה לומר שמו ידעו לה הוא טהור דעופות שכיחי : (ה) טב"ע זהו דעת הרמב"ם דס"ל בפ"י לה מכני של עוף פלוגי טהור דלה מירתת . אבל לפיהך פוסקים סגי בלומר של עוף פלוגי דמירתת

(ו) ביצה טריפה דאזלינן בתר רובא והא דלה אזלינן בתר רוב דרובא טהוריס תי' הוס' ד"ה יותר מיניס שטהוריס מטמאים אבל עופות גופא יש במין טמא יותר : (ז) כיוצא והס הביאה בגמרא קודס שקרא לתרנגולת טריפה מ"מ לפורה עיין פליתי מ"ס בזה ועשיתי סמוכים מדברי הגמ' : (ח) נתערבה בחלף טולן לפורות להרב המחבר דל"ל דבר שבמנין קשה ועי' פלתי מ"ס בזה : (ט) גלי תערובת דביצת נבלה דרבנן וספקא דרבנן לקולא אבל ספק טריפה פיש מדאורייתא ולהחמיר : (י) והוא שהיו מעורה בגידין עיין לקמן סי' פ"ז מ"ס בזה ומ"ש שם בפלתי ע"ש : (יא) והס הס בקליפתה עיין פלתי מ"ס בזה בתריכות כי מדברי תוס' משמע החילוק בין קלופת אבל לה מטעם שכ' הס"ך דהס עוליס לטיעור ס' זהו היו רק הטעם דאין להס פליטה כ"ב והוא בביצת לפרוח אבל ביצת עמא אין בקליפתה כלל בקליפ' דמעבב הקליפ' ע"ש : (יב) אם היה קלופה לף שאחריס בקליפתן מ"סרת הוחיל חיסור קלוף ס"ך בשם פריסה ע"ש והס החיסור לאו קלוף והכיתר קלוף משמע מסתימת לחון הס"ע דשרי ועיין פלתי לקמורה סותריס דברי ירושלמי ומ"ש ביסוד מדברי הגמ' וע"ע : (יג) ס"ל כתב הס"ך רביס נותניס טעם דים במין ביסס קטניס וגדולים לפיכך הוסיפו לחת במין. ולפ"ז לס נתבשל עס תבשיל ל"ל ס"ל וה"ב לס בביצה טרופה לריך ס"ל אבל הרמב"ס כ' הולי הוא ברי' הוסיפו לחי במין וה"ב לס בביצה טרופה בטלה חציתה ולס נתבשל בתבשיל מ"מ לריך ס"ל עיין פלתי שהארכתי מה שביקש הס"ך לומר דדעת התוס' כרמב"ס וע"ש דגרלה הפוכו וגס הלרכתי בביאור דברי הרמב"ס דקרוי ברי' מה כוונתו. וכתבתי דגס ברמב"ס ל"ל במינו קטניס וגדוליס ע"ש (יד) לו דס במקום המוסר לעיל ס"ו דהוי כבשר ול"ע : (טו) וקליפות לסור

דלל פלוג ביה. ו) ודברין מנומנמים דהיך שייך בשל תורה לל פלוג ואדרבה מבואר ברשב"ל בחידושין לחולין ות"ה דכל שבטרפה סמוך ליליתה ומתמול נגמרה מסתורה מותר רק מדרבנן משום מעורה בגידין ולכך עלה ברוח הב"י דיהיה בו ספקא לקולא כמו בספק נבלה והעלה הב"י משום לל פלוג עשאו כשל תורה ודין כו ספיקא להחמיר . וזה ברור ופשוט : ועשיתי ג) סמך לזה מהך פ"ק דביצה דתנן ה' ביצה שנולדה בשבת וי"ט לסורה וספיקא לסורה ומוקמינן לי' בגמ' בס"ד דקאי לספק טרפה ויש להבין מה קמ"ל פשיטא דכל ספק תורה לסור ומה תרי' ספק ביצה דקאי לספק טרפה ובשבת דמתמול נגמרה קודס חל חיסור שבת וי"ט כדקיי"ל דביצה דמתיולדה היום מתמול נגמרה כן ביצת טרפה לף שנגמרה קודס חל חיסור טרפה דנולד בי"ט וזכו כולת רק חיסור דרבנן מ"מ ספיקו לסורה ומצתה לף קשה הא בחמת ג"ל חיסור דלדעת התוס' חייבי בביצת לפרוח וכמו שכ' הס"ך והוא דעת תוספת וברור : איברא מ"ש הס"ך דלכך לריך חיסור לחר חיבו בלופות מלטרפות זהו לף נרלה לתוס' דמה קמ"ל אם בלופות פשיטא דחיבו בליפה מלטרף להא ליתכבו ומה קשה בלופות

בחיבו בלופות לריך חיסור לחר חיבו בלופות הא בליפה מלטרף ובקלופה מה יבטרף והברי הס"ך קשין להולמן אם לף בדוחק ולכך פי' התוס' דלף חייבי מלירוף רק לגליל קלי חיסור במ"ז והייבו בביצת לפרוח וע"ז קשה לחלק דוקא בחיבו בלופות אבל בקלופות לריך יותר ממ"ז וכו' וזה פשוט . ואי קשה ה"ב דלף חיבו קלופות מ"מ אסור רק יש חילוק בשטריס מה שקבו התוס' בדף י"ה ד"ה בבביצה מירושלמי דלמי בקלופות הא בס"ד לף חייבי בביצת לפרוח ומותר לגמרי וזה לף מליבו חילוק בירושלמי שכתבו בירושלמי משמע דיש חילוק בין קלופות לחיבו קלופות לגבי לפרוח ה"ה דיש מקום לחלק אף לשיטת בליס שמחין בין קלופות לחיבו קלופות וזה כבר נשמר תוס' מזה וכתבו כיון דהזיקן דשכ"פ יש חילוק בין קלופות לחיבו קלופות לגבי לפרוח ה"ה דיש מקום לחלק אף לשיטת בליס שמחין בין קלופות לחיבו קלופות וזה שכתבו בירושלמי משמע דיש חילוק בין קלופות לחיבו קלופות ושמא לשיטת זה גמי יש חילוק עכ"ל הרי כמ"ש דהתוס' ס"ל בירושלמי חייבי בביצת לפרוח רק קו' התוס' מגלן להקשות ועכ"פ נלמד דביצת לפרוח לריך עכ"פ שיור וביצת עוף עמא חיבו חוסר כלל :

והנה מדברי הס"ע משמע דאם הביצה האסורה חיבו קלופה דחיבו חוסרת אף שהביצה של היתר קלופה ולף כן משמע בירושלמי שממנו מקור הדין לחלק בין קלופה לחיבו דמבואר להדיא אם הטהוריס קלופות דלריך שיור אחר ול"ל דם"ל שני קלופות ה' דעמאה וחד דטהורה מעכבים הפליטה אבל לף קלופה אחת. ואולי דס"ל דהא בגמ' פריך סתם ביצה בס' והא אמרי מיכלי וכו' והקשו התוס' הא י"ל בקליפות ותירץ דסדרן הי' לבשל בלי קליפה וקשה עדיין לוקמי הא דאמרינן ביצה בס' לף שנתבשלה עם שתי בלים רק עם תבשיל ובהכי ניחא דלף פליג ר"ב אהך דקי"ל ביצה בס"ח וה"ב אין כאן רק קלופה אחת ולריך לומר דהגמ' פליג בזה ום"ל אפי' קלופה אחת מעכב הפליטה אך זה יש לדחות דבאמת הא"ל כן רק דעדיין קשה מהך דאמרי מיכלי על הברייתא דקתני להדיא בלים עם בלים אחריס דאסור ולכך מתרץ בית בו אפרוח דגם הך ברייתא מיושב :

ז וצריך ס"ח כתב הס"ך בס"ק לפי הטעם שים בביצת גדולות או קטנים אם נתבשלו עם תבשיל ל"ל רק ס' וכמ"ש המחבר אבל לפי דעת הרמב"ם דהוי ברי' ולכך הוסיפו ל' אפי' בתבשיל נמי וכ' הס"ך דמתוס' חולין דף ל"ח ד"ה לביבי דהקשו מ"ש ביצה מעשר ליסורים ולף תי' דגם לריך ס' רק דבמינו גדולים וקטנים ס"מ דלף ס"ל הך סברה ודברין לף הבנתי דז"ל התוס' דמספקא לי' בהא דאמר ריב"ל ביצה בס' לסורה או בס' היתר או בנ"ט היתר והקשה תוס' דלקמן אמר ריב"ל כל לסורין שבתורה בס' משמע ס' היתר כמו גיד בס' ואין גיר מהמינן וי"ל דהתם משמי' דבר קפרא אמר לה אבל הכא מדקאמר בס' לסור משמע שפיר בס' אל היתר נמי לסור וכו' עכ"ל ונרלה להבין הס"ך דקושי' מתוספת למה בשאר לסורין בס' וכאן בס"ח . ובזה תמך יסוד רלוי' אלו ואין זה נכון דס"ב מה זורך תוס' להביא רלי' מן גיד מדרבנן אם אמרינן בנ"ט היתר דקושי' יותר חזקה ונס תי' התוס' אבל הכא וכו' לינו ענין כלל לקושי'. ד) לכן ברור דקושי' התוס' מאי מספקא לי' כיון דאמר סתם כל לסורין שבתורה בס' ולף הוצית בביצה מן הכלל ס"מ דלף ביצה בכלל וכ"ת לף דיוקא מכלל דכאן בעינן ס' היתר ובשאר לסורים סגי בנ"ט לזה הביא התוס' רלי' מגיד דגם שם פי' בס' היתר וה"ב ל"ל בביצה נ"ב שיהי כל לסורין בדקדוק מבלי יוצא מהכלל ותי' התוס' דהשיא בר קפרא אמרו ולף קשה מ"מ למה לנו לעשות מחלוקת בין ריב"ל ובר קפרא נימא בס' היתר וה"ב ל"ל בביצה נ"ב שיהי כל לסורין בדקדוק מבלי יוצא מהכלל ותי' התוס' דהשיא בר קפרא אמרו ולף קשה מ"מ למה לנו לעשות מחלוקת בין ריב"ל ובר קפרא נימא דגם ריב"ל ס"ל דבעי בס' היתר וע"ז כתבו מדקאמר בס' משמע בס' של היתר והייבו כיון דבאנו להשוות ריב"ל עם בר קפרא ה"ב כמו דלב"ק פי' שעים שעים היתר דכן הדין בגיד וכו' ה"ב לף במילתא ריב"ל פי' שעים שעים היתר ושפיר מספקא ולף"ם ודו"ק . ולפ"ז נק"מ דסוף כל סוף סתמא קאמר כל לסורים בתורה ואלו בביצים לריך ס"ח וקו' התוס' על נכון. ואדרבה יש קלת רלוי' דלף ס"ל לתוס' כדעת רמב"ם דלרמב"ם הא דאמר ר' נחמן ביצה בס' ע"ב פליג אמתי דקיימ"ל ביצה בס"ח דל"ל דר"ב מייבי בתערבה בימוח דבטלה חציות דה"ב לף פריך הגמ' והא מיא בעלמא וצ' מדוסי רשב"ח ול"ל דפליג וב"ב תו' בדף ל"ז ע"ב ד"ה ביצה דלכך קאמר ר"ב ביצה ולף שאר לסורין משום דליכא ביצה טמא וכו' וזהו דוחק דהא ר"ב לף מייבי בעמא רק בית בו אפרוח ולף תי' בפשוט דביצה לריכין להוליף מדעת מ"ד וכפי דקי"ל בעמא דלריך ס"ח מלבד הביצה וטובא קמ"ל ועכל"ל דתוס' ס"ל הטעם משום בימוח קטניס וכו' וה"ב לף ר"ב ס"ל כן רק ר"ב מייבי בביצת עס תבשיל וסגי בס' וה"ב ליכא משום טעת דבשאר תבשיל ליכא בביצה וטובא קמ"ל ועכל"ל דתוס' ס"ל הטעם משום בימוח קטניס וכו' וה"ב לף ר"ב ס"ל כן רק ר"ב מייבי בביצת עס תבשיל וסגי בס' וה"ב ליכא משום טעת דבשאר תבשיל ליכא בביצה הביצה האסורה בימוח ולחת יש לדעת מחברי' דס"ל ביצה קרוי ברי' רק הס ס"ל כדעת ר"ם ורשב"ח דבריה בעל בלף ושפיר ק' למה נתערב בלף לסור הא ברי' בטלה משב"ב דשפיר לקמן סי' ק' דאפי' בלף לף בעל ברי' ל"ל דביצה הוו ברי' ופשוט :

ו אם היה בקליפתה היכה לוסרת שהו כי לעפ"ם שבגמ' לף מזכר חילוק זה בירושלמי תרומה פ"י מזכר החילוק והס"ך כתב בס"ק י"ד דמירושלמי אין רלוי' דירושלמי קאי על ביצת לפרוח והעטם בהיכה קלופות ל"ל ס' הוא דקליפות ומפר"ח הביא גי' בירושל' דגאמר בהדיא וכן היא בגירסת הר"ן ביצת טמאות שבלקן שהיכה מותר הדא דתימא בבלקן בקליפתן אבל בלי קליפות שיעור אחר יש בחמת לפי גירסא זו אין מקום לדברי הס"ך אבל בחמת בתוס' חולין דף ס"ד ע"ב ד"ה געולי גירסא אחרת רב הונא אמר קליפי לסור מעלות את הסיתר הדא תימא שבלקן בקליפתן וכו' אבל קלופת בהיכו קלופות היכו קלופות לריך שיעור אחר וע"ז סובבים ובברי ב"ך לריך שיעור בביצת לפרוח ובחמת נכון היא דאי כגירסת הר"ן היך קאמר אבל היכם קלופות וכו' לריך שיעור אחר מעמע עכ"פ בכולו היכו קלופות לריך עכ"פ שיעור רק בקלופות יש שיעור אחר להחמיר דיהיב יותר טעמא אבל עכ"פ לריך לעולם שיעור והא דאמרינן מותר לגמרי וה"ל שיעור כלל וכדאמרינן בגמ' אבל לגי' התוס' ניחא דקאמר מעלות לסור וה"ב לריך שיעור וקאמר בקלופה לריך יותר שיעור ומצתה לף קשה הא בחמת ה"ל שיעור דלדעת התוס' חייבי בביצת לפרוח וכמו שכ' הס"ך והוא דעת תוספת וברור :

איברא מ"ש הס"ך דלכך לריך שיעור אחר היכן קלופות מלטרפות זהו לף נרלה לתוס' דמה קמ"ל אם בלופות פשיטא דחיבו בליפה מלטרף ומה קאמר קלופות

בחיבו קלופות לריך שיעור אחר היכו קלופות הא בליפה מלטרף ובקלופה מה יבטרף והברי הס"ך קשין להולמן אם לף בדוחק ולכך פי' התוס' דלף חייבי מלירוף רק לגליל קלי חיסור במ"ז והייבו בביצת לפרוח וע"ז קאמר לחלק דוקא בחיבו בלופות אבל בקלופות לריך יותר ממ"ז וכו' וזה פשוט . ואי קשה ה"ב דלף חיבו קלופות מ"מ חסור רק יש חילוק בשטריס מה שקבו התוס' בדף י"ה ד"ה בבביצה מירושלמי דלמי בקלופות הא בס"ד לף חייבי בביצת לפרוח ומותר לגמרי וזה לף מליבו חילוק בירושלמי שכתבו בירושלמי משמע דיש חילוק בין קלופות לחיבו קלופות לגבי לפרוח ה"ה דיש מקום לחלק אף לשיטת בליס שמחין בין קלופות לחיבו קלופות וזה כבר נשמר תוס' מזה וכתבו כיון דהזיקן דשכ"פ יש חילוק בין קלופות לחיבו קלופות לגבי לפרוח ה"ה דיש מקום לחלק אף לשיטת בליס שמחין בין קלופות לחיבו קלופות וזה שכתבו בירושלמי משמע דיש חילוק בין קלופות לחיבו קלופות ושמא לשיטת זה גמי יש חילוק עכ"ל הרי כמ"ש דהתוס' ס"ל בירושלמי חייבי בביצת לפרוח רק קו' התוס' מגלן להקשות ועכ"פ נלמד דביצת לפרוח לריך עכ"פ שיור וביצת עוף עמא חיבו חוסר כלל :

והנה מדברי הס"ע משמע דאם הביצה האסורה חיבו קלופה דחיבו חוסרת אף שהביצה של היתר קלופה ולף כן משמע בירושלמי שממנו מקור הדין לחלק בין קלופה לחיבו דמבואר להדיא

אם הטהוריס קלופות דלריך שיור אחר ול"ל דס"ל שני קלופות ה' דעמאה וחד דטהורה מעכבים הפליטה אבל לף קלופה אחת. ואולי דס"ל דהא בגמ' פריך סתם ביצה בס' והא אמרי מיכלי וכו' והקשו התוס' הא י"ל בקליפות ותירץ דסדרן הי' לבשל בלי קליפה וקשה עדיין לוקמי הא דאמרינן ביצה בס' לף שנתבשלה עם שתי בלים רק עם תבשיל ובהכי ניחא דלף פליג ר"ב אהך דקי"ל ביצה בס"ח וה"ב אין כאן רק קלופה אחת ולריך לומר דהגמ' פליג בזה ום"ל אפי' קלופה אחת מעכב הפליטה אך זה יש לדחות דבאמת הא"ל כן רק דעדיין קשה מהך דאמרי מיכלי על הברייתא דקתני להדיא בלים עם בלים אחריס דאסור ולכך מתרץ בית בו אפרוח דגם הך ברייתא מיושב :

ז וצריך ס"ח כתב הס"ך בס"ק לפי הטעם שים בביצת גדולות או קטנים אם נתבשלו עם תבשיל ל"ל רק ס' וכמ"ש המחבר אבל לפי דעת הרמב"ם דהוי ברי' ולכך הוסיפו ל' אפי' בתבשיל נמי וכ' הס"ך דמתוס' חולין דף ל"ח ד"ה לביבי דהקשו מ"ש ביצה מעשר לסורים ולף תי' דגם לריך ס' רק דבמינו גדולים וקטנים ס"מ דלף ס"ל הך סברה ודברין לף הבנתי דז"ל התוס' דמספקא לי' בהא דאמר ריב"ל ביצה בס' לסורה או בס' היתר או בנ"ט היתר והקשה תוס' דלקמן אמר ריב"ל כל לסורין שבתורה בס' משמע ס' היתר כמו גיד בס' ואין גיר מהמינן וי"ל דהתם משמי' דבר קפרא אמר לה אבל הכא מדקאמר בס' לסור משמע שפיר בס' אל היתר נמי לסור וכו' עכ"ל ונרלה להבין הס"ך דקושי' מתוספת למה בשאר לסורין בס' וכאן בס"ח . ובזה תמך יסוד רלוי' אלו ואין זה נכון דס"ב מה זורך תוס' להביא רלי' מן גיד מדרבנן אם אמרינן בנ"ט היתר דקושי' יותר חזקה ונס תי' התוס' אבל הכא וכו' לינו ענין כלל לקושי'. ד) לכן ברור דקושי' התוס' מאי מספקא לי' כיון דאמר סתם כל לסורין שבתורה בס' ולף הוצית בביצה מן הכלל ס"מ דלף ביצה בכלל וכ"ת לף דיוקא מכלל דכאן בעינן ס' היתר ובשאר לסורים סגי בנ"ט לזה הביא התוס' רלי' מגיד דגם שם פי' בס' היתר וה"ב ל"ל בביצה נ"ב שיהי כל לסורין בדקדוק מבלי יוצא מהכלל ותי' התוס' דהשיא בר קפרא אמרו ולף קשה מ"מ למה לנו לעשות מחלוקת בין ריב"ל ובר קפרא נימא דגם ריב"ל ס"ל דבעי בס' היתר וע"ז כתבו מדקאמר בס' משמע בס' של היתר והייבו כיון דבאנו להשוות ריב"ל עם בר קפרא ה"ב כמו דלב"ק פי' שעים שעים היתר דכן הדין בגיד וכו' ה"ב במילתא ריב"ל פי' שעים שעים היתר ושפיר מספקא ולף"ם ודו"ק . ולפ"ז נק"מ דסוף כל סוף סתמא קאמר כל לסורים בתורה ואלו בביצים לריך ס"ח וקו' התוס' על נכון. ואדרבה יש קלת רלוי' דלף ס"ל לתוס' כדעת רמב"ם דלרמב"ם הא דאמר ר' נחמן ביצה בס' ע"ב פליג אמתי דקיימ"ל ביצה בס"ח דל"ל דר"ב מייבי בתערבה בימוח דבטלה חציות דה"ב לף פריך הגמ' והא מיא בעלמא וצ' מדוסי רשב"ח ול"ל דפליג וב"ב תו' בדף ל"ז ע"ב ד"ה ביצה דלכך קאמר ר"ב ביצה ולף שאר לסורין משום דליכא ביצה טמא וכו' וזהו דוחק דהא ר"ב לף מייבי בעמא רק בית בו אפרוח ולף תי' בפשוט דביצה לריכין להוליף מדעת מ"ד וכפי דקי"ל בעמא דלריך ס"ח מלבד הביצה וטובא קמ"ל ועכל"ל דתוס' ס"ל הטעם משום בימוח קטניס וכו' וה"ב לף ר"ב ס"ל כן רק ר"ב מייבי בביצת עס תבשיל וסגי בס' וה"ב ליכא משום טעת דבשאר תבשיל ליכא בביצה וטובא קמ"ל ועכל"ל דתוס' ס"ל הטעם משום בימוח קטניס וכו' וה"ב לף ר"ב ס"ל כן רק ר"ב מייבי בביצת עס תבשיל וסגי בס' וה"ב ליכא משום טעת דבשאר תבשיל ליכא בביצה הביצה האסורה בימוח ולחת יש לדעת מחברי' דס"ל ביצה קרוי ברי' רק הס ס"ל כדעת ר"ם ורשב"ח דבריה בעל בלף ושפיר ק' למה נתערב בלף לסור הא ברי' בטלה משב"ב דשפיר לקמן סי' ק' דאפי' בלף לף בעל ברי' ל"ל דביצה הוו ברי' ופשוט :

ו אם היה בקליפתה היכה לוסרת שהו כי לעפ"ם שבגמ' לף מזכר חילוק זה בירושלמי תרומה פ"י מזכר החילוק והס"ך כתב בס"ק י"ד דמירושלמי אין רלוי' דירושלמי קאי על ביצת לפרוח והעטם בהיכה קלופות ל"ל ס' הוא דקליפות ומפר"ח הביא גי' בירושל' דגאמר בהדיא וכן היא בגירסת הר"ן ביצת טמאות שבלקן שהיכה מותר הדא דתימא בבלקן בקליפתן אבל בלי קליפות שיעור אחר יש בחמת לפי גירסא זו אין מקום לדברי הס"ך אבל בחמת בתוס' חולין דף ס"ד ע"ב ד"ה געולי גירסא אחרת רב הונא אמר קליפי לסור מעלות את הסיתר הדא תימא שבלקן בקליפתן וכו' אבל קלופת בהיכו קלופות היכו קלופות לריך שיעור אחר וע"ז סובבים ובברי ב"ך לריך שיעור בביצת לפרוח ובחמת נכון היא דאי כגירסת הר"ן היך קאמר אבל היכם קלופות וכו' לריך שיעור אחר מעמע עכ"פ בכולו היכו קלופות לריך עכ"פ שיעור רק בקלופות יש שיעור אחר להחמיר דיהיב יותר טעמא אבל עכ"פ לריך לעולם שיעור והא דאמרינן מותר לגמרי וה"ל שיעור כלל וכדאמרינן בגמ' אבל לגי' התוס' ניחא דקאמר מעלות לסור וה"ב לריך שיעור וקאמר בקלופה לריך יותר שיעור ומצתה לף קשה הא בחמת ה"ל שיעור דלדעת התוס' חייבי בביצת לפרוח וכמו שכ' הס"ך והוא דעת תוספת וברור :

איברא מ"ש הס"ך דלכך לריך שיעור אחר היכן קלופות מלטרפות זהו לף נרלה לתוס' דמה קמ"ל אם בלופות פשיטא דחיבו בליפה מלטרף ומה קאמר קלופות

בחיבו קלופות לריך שיעור אחר היכו קלופות הא בליפה מלטרף ובקלופה מה יבטרף והברי הס"ך קשין להולמן אם לף בדוחק ולכך פי' התוס' דלף חייבי מלירוף רק לגליל קלי חיסור במ"ז והייבו בביצת לפרוח וע"ז קאמר לחלק דוקא בחיבו בלופות אבל בקלופות לריך יותר ממ"ז וכו' וזהו דוחק דהא ר"ב לף מייבי בעמא רק בית בו אפרוח ולף תי' בפשוט דביצה לריכין להוליף מדעת מ"ד וכפי דקי"ל בעמא דלריך ס"ח מלבד הביצה וטובא קמ"ל ועכל"ל דתוס' ס"ל הטעם משום בימוח קטניס וכו' וה"ב לף ר"ב ס"ל כן רק ר"ב מייבי בביצת עס תבשיל וסגי בס' וה"ב ליכא משום טעת דבשאר תבשיל ליכא בביצה הביצה האסורה בימוח ולחת יש לדעת מחברי' דס"ל ביצה קרוי ברי' רק הס ס"ל כדעת ר"ם ורשב"ח דבריה בעל בלף ושפיר ק' למה נתערב בלף לסור הא ברי' בטלה משב"ב דשפיר לקמן סי' ק' דאפי' בלף לף בעל ברי' ל"ל דביצה הוו ברי' ופשוט :

) השגה על הס"ך. ב) רלוי לזה מגמ' דביצה. ג) יעוב על קו' ס"ך בסי' ה"ב על רשב"ח. ד) פי' לחר בתוס' ממה שפי' הס"ך.

והנה כל הפוסקים פירשו דברי רמב"ם דגמן טעם דבילה קרוי גרי' הייגו בית גו בעלמו קרוי גרי' וכבר כתבתי לעיל דלא יתכן בדברי הרמב"ם דס"ל דבילה לא בעיל וקטי' לי' הך סוגיא דבילה ופשוט דס"ל בילה בס"ת הא גרייתא מפורשת בילה שים גו אפרוח שמתבשל עם שאר בלים בע"ט והייגו ס' ולא ס"ס כמו ג"ט בכל דוכתי בס' בעלמא לחידך טעמא דים במינו גדולים וקטנים ל"ק הסיגו ס' והייגו ג"ט דבעלמא אם לאחר מעשה לותן לית כאן רק ס' ובמתבשל בתמת סגי בס' בג"ט אבל בהרמב"ם הא לחידך בתמת סגי בס' בתבשל לא סגי בס' ג"כ חיך קתני בג"ט וכי יפלגו לחומרא מברייתא מפורשת: לכן הי' דעתי נוטה לומר דבגמ"ס עמדו הים"ס והפר"ח למה בבילה שהוא גרי' הוסיפו חז"ל בפליטתו משעור ס' ולמה לא נימא כן בשאר גרי' גיד הנשה וכדומה ועמ"ש ליישב בדוחק למעוד. ג) ולכן נ' דגם הרמב"ם ס"ל בעלמא הפוסקים דלכך הוסיפו ל' דים במינו קטנים עם גדולים רק הרמב"ם ס"ל מדקתני סתם בילה בס"ת משמע לחידך אפי' עם תבשיל דהא סתמא קתני ולא חילק והא בתבשיל לא שייך כך בעלמא דקטנים עם גדולים לכך נתן הרמב"ם בעצם הטוסיפו במנין היותו גרי' והייגו דאי משום גרי' לחוד לא תקנו להוסיף ולכך בבל גרי' לא מייגו חומרא כזו רק כאן בבילה עם בלים בלא"ה שורת הדין להיות ס"ת משום קטנים וגדולים ובילה מלאו היותו גרי' לאסור אפי' בתבשיל דלא שייך כך בעלמא אפי' עם בלים בין עם תבשיל בעלמא ותמיד יהי' ס"ת ולא"ה וא"כ גם בריית' מתיא על נכון בילה בבלים בעצם משום גדולים וקטנים וזהו עיקר בעצם ולא"ה בע"ט דהיה היא שיעור ג"ט כמ"ש לדעת תיכף הפוסקים: ובלאחת מס"ל דמירושלמי משמע דאם חיבור חייגו קלוף דאסור ואם ניתר דבגמ' ס"ל כן רק כמ"ש התוס' דאורחא הוא למבשל בלי קלוף עדיין קשה הא בתבשל בחים ופ"ב חמים בולעין דחים הוי כקלופי ואפ"ג לדעת ר"י וחזרין ובלעין בבילה של היתר אף שחייגו קלופים דחים הן כקלופין ואפ"ג לא פריך הגמ' מידי ונ"ל דפליטת בילה ב"כ קלוף וחייגו עובר דרך שני קליפות ולכך אף דחמים נ"כ מ"מ כאשר יכנסו לתוך בילה היתר בלתי קלוף אין בליעת בילה מאסורה הואיל ואין בחתר עובר שני קליפות ואין בחתר יכול לאסור ודוחק דלא סגי דב"ס מן בילה הולך עמו עם חמים ולא שייך תו אין בחתר יכול לאסור גם בלא"ס יש להבין הא דקאמרי חייבי כאשר מיד דבעי בעלמא מיגו דחייבי זה הרוח נבוקה בקרבה הא אם בתבשלה בבילה עם חייגו חייגו בתבשיל הא בחמת יהיב טעמא דאין חייגו קלופה וכשהיתר קלוף מקבל טעם ואם בשאר בלים וכולם אין קליפות הא ס"ל אין בחייגו אין כאן טעם כלל ולא יורגש מעולם דהא הוה אין בחייגו וא"כ מאין יודעין דחתן טעם או חייגו נותן לכן יותר טוב לומר דבזה ודאי תלמודא דידן חולק אירושלמי וס"ל אם בילת אסור בקליפתה חייגו אוסרת אפי' היתר קלוף וכל כוונת התוס' לייחב דלא פליג הגמ' לגמרי וס"ל להתיר אפי' באסור קלוף לזה תי' דרגילין טי' לבשל בלים בקליפתן אבל בזה אם האיסור חייגו קלוף יהי' טהורה לא אוסר דמיד בעלמא ניהנו והקשו אם התוס' כמו שכתב הרשב"א דא"כ הא דפרכינן על ר"ל מהא דאתרי חייבי וכו' ולא פריכינן מברייתא דסכה ולפ"ז ניחא דברייתא י"ל ס"מ בשניהן חייגו קלופות אבל מילתא דר"ל חייבי בסיתר קלוף כמ"ש דחייבי בתבשיל ולכך פריך מהא דאתרי חייבי וכו' דע"כ חייבי בתבשיל דאל"כ מהא ידעו כמ"ש אם לא שנאמר כמ"ש דאף דסתים חייגו קלופים מ"מ ס"ל בקלוף דרושב ר"ל כמ"ש ודו"ק: מיהו ד) על פי קושי' הרשב"א י"ל תי' אחר והוא יחוש מ"ש דנחלקו אם יש בנידון בטעם ולא אמרינן ליקום למילתא ע"י קפילא דטעם קלום' אית להו וכזו נחלקו חי טעם ממש הוא או לא ולפ"ז י"ל ודאי יהבי טעמא רק מטוש קלום וכך ברייתא ס"ל כתנא אין בנידון בג"ט דטעם קלום לא טעמי' מיקרי וא"כ אף גשולי בילי' לאו טעמא מיקרי ואפי' אבל ר"ל דאמר גיד בס' ע"כ ס"ל יש בנידון בג"ט דחוק לומר דקאי על שומן שהוא רק מלות פריסה ועיין ר"ת דס"ל דאם אין גיד אוסר אין שומנו אוסר וא"כ ס"ל יש בנידון בג"ט והייגו דטעם קלום טעמא נקרא ג"כ אף בבילה כן ולכך בעיגן ס' ולק"מ ולכך פריך מהא דאתרי חייבי שהוא יחד שלא תמוט דאין בו טעם כלל רק מיגו בעלמא וא"ש: וקשיא הסיגור ס"ה הרוטב מלטרף לס"ת בילה ופשוט: ח וי"א וכו' זהו דברי בעה"ת וקשה עלי מיהה דברי הגמ' בגמרא פריך מהך דאתרי חייבי וחרח לייחבו ובעה"ת יהחה חוחו דקשה לו מהך דאתרי חייבי וכבר כתבתי דאין מתנייחין בחה דאתרי חייבי וכבר תמה הים"ם ע"ש. ט) ומה שכ"ל דס"ל לבעל התרומות הטעם דבעיגן ס"ל כמ"ש הרמב"ם דמשום דהואיל דלא בעיל גוף הבילה עשהו בפליטתו היכר להוסיף ל' ואפשר דס"ל דלא ממרו כן בשאר גרי' דלא שכיח שיבשל בלים שאינם ס"ת אם לא בהיכר הרי הריעותא ולכך גזרו בו חז"ל להוסיף במנין ל' וס"ל לבה"ת לא משום קטנים וגדולים ובילה מלאו היותו גרי' לאסור אפי' בתבשיל דלא שייך כך בעלמא ותמיד יהי' ס"ת ולא"ה וא"כ גם ברייתא מתיא על נכון בילה בבלים בעצם משום גדולים וקטנים וזהו עיקר בעצם ולא"ה בע"ט דהיה היא שיעור ג"ט כמ"ש לדעת תיכף הפוסקים: ובלאחת מס"ל דמירושלמי משמע דאם חיבור חייגו קלוף דאסור ואם ניתר דבגמ' ס"ל כן רק כמ"ש התוס' דאורחא הוא למבשל בלי קלוף עדיין קשה הא בתבשל בחים ופ"ב חמים בולעין דחים הוי כקלופי ואפ"ג לדעת ר"י וחזרין ובלעין בבילה של היתר אף שחייגו קלופים דחים הן כקלופין ואפ"ג לא פריך הגמ' מידי ונ"ל דפליטת בילה ב"כ קלוף וחייגו עובר דרך שני קליפות ולכך אף דחמים נ"כ מ"מ כאשר יכנסו לתוך בילה היתר בלתי קלוף אין בליעת בילה מאסורה הואיל ואין בחתר עובר שני קליפות ואין בחתר יכול לאסור ודוחק דלא סגי דב"ס מן בילה הולך עמו עם חמים ולא שייך תו אין בחתר יכול לאסור גם בלא"ס יש להבין הא דקאמרי חייבי כאשר מיד דבעי בעלמא מיגו דחייבי זה הרוח נבוקה בקרבה הא אם בתבשלה בבילה עם חייגו חייגו בתבשיל הא בחמת יהיב טעמא דאין חייגו קלופה וכשהיתר קלוף מקבל טעם ואם בשאר בלים וכולם אין קליפות הא ס"ל אין בחייגו אין כאן טעם כלל ולא יורגש מעולם דהא הוה אין בחייגו וא"כ מאין יודעין דחתן טעם או חייגו נותן לכן יותר טוב לומר דבזה ודאי תלמודא דידן חולק אירושלמי וס"ל אם בילת אסור בקליפתה חייגו אוסרת אפי' היתר קלוף וכל כוונת התוס' לייחב דלא פליג הגמ' לגמרי וס"ל להתיר אפי' באסור קלוף לזה תי' דרגילין טי' לבשל בלים בקליפתן אבל בזה אם האיסור חייגו קלוף יהי' טהורה לא אוסר דמיד בעלמא ניהנו והקשו אם התוס' כמו שכתב הרשב"א דא"כ הא דפרכינן על ר"ל מהא דאתרי חייבי וכו' ולא פריכינן מברייתא דסכה ולפ"ז ניחא דברייתא י"ל ס"מ בשניהן חייגו קלופות אבל מילתא דר"ל חייבי בסיתר קלוף כמ"ש דחייבי בתבשיל ולכך פריך מהא דאתרי חייבי וכו' דע"כ חייבי בתבשיל דאל"כ מהא ידעו כמ"ש אם לא שנאמר כמ"ש דאף דסתים חייגו קלופים מ"מ ס"ל בקלוף דרושב ר"ל כמ"ש ודו"ק: מיהו ד) על פי קושי' הרשב"א י"ל תי' אחר והוא יחוש מ"ש דנחלקו אם יש בנידון בג"ט דטעם קלום' אית להו וכזו נחלקו חי טעם ממש הוא או לא ולפ"ז י"ל ודאי יהבי טעמא רק מטוש קלום וכך ברייתא ס"ל כתנא אין בנידון בג"ט דטעם קלום לא טעמי' מיקרי וא"כ אף גשולי בילי' לאו טעמא מיקרי ואפי' אבל ר"ל דאמר גיד בס' ע"כ ס"ל יש בנידון בג"ט הדוחק לומר דקאי על שומן שהוא רק מלות פריסה ועיין ר"ת דס"ל דאם אין גיד אוסר אין שומנו אוסר וא"כ ס"ל יש בנידון בג"ט והייגו דטעם קלום טעמא נקרא ג"כ אף בבילה כן ולכך בעיגן ס' ולק"מ ולכך פריך מהא דאתרי חייבי שהוא יחד שלא תמוט דאין בו טעם כלל רק מיגו בעלמא וא"ש: וקשיא הסיגור ס"ה הרוטב מלטרף לס"ת בילה ופשוט: ח וי"א וכו' זהו דברי בעה"ת וקשה עלי מיהה דברי הגמ' בגמרא פריך

בבר יעדתי בסי' פ"ב לכתוב קונטרס בסוגיא דנשר בביאור שיטות הפוסקים אשר יגעתי ומצאתי וקראתיו פני נשר ע"ש פני הנשר לארבעתן כי הוא נשר בולל ארבעה סימנים אם לטהרו אם לטמאו והמעיין בו ימצא מרגוע לכל פירושים מחברים אפס אל ימהר לדחות דברי בקנה כי אם במסילה יעלה ויהיה לרצון לפני צורי ויצילני משגיאות כי בו בטחתי :

בתשובות ל"ל הצריך למסור לווז הבר ובר לווז הבר לפי שים להן כל ג' סימנים שבגופו וים להן תרעומו ולפ רגל רחבה בשל לווזה רק הוזיל ואין בו מסור, לפוכלן מסרו וכתב תעפ"י שים מקומות שמטע שפוכליס פומו וכנו בו היתר מ"מ במקום שלא נקבע בו המסורת אין לפוכלן וכתב שמטע מע' שמטעו מ[illegible]וסי' להם שאין כיצד שלהם רגם ע' כד ורפם ע' חד וכו' וע"ז התליע דפ"ב הוא ודאי טמא וכו' ע"ם עכ"ל. ולהיות כי לבבי לע כן ידמה לפוסרן בשום לד ליסור בכן הוזיל וביטה זו עמוקה בש"ם והתרוצים קלרו בו ביותר ולבל יתבלבל בו המעיין בלי דעת על מה סיבו ובדברי דיעם הללו הוטבעו אמרתי להביא פוסקים רלשונים בדיעם הללו בקורה ומתוכו יבואר נדון המוטלל מה יעשה בה אם לאסור או להתיר : מסקינן בגמ' דחולין דף ס"ב ע"ב כ"ל עופות טמאים הן וד' סימני טהרה יש להם ופסק הוא וקורקבן נקלף. ולפ"ז עופות שיש להן ג' סימני טהרה בכולהו בי"ט תרי בעורב ולתיכו חד בפרס וחד בעזניה ד' סימני טומאה בשר וזולתן עוף הבח בסי' ע' טהור והבה דעת הגאונים רס"י ור"ת די"ט עופות יש להן ג' סימני טהרה לך מהו סי' חדש בזו דברי רס"י בסותרי, זע"ז בדוכתא טובא בש"ם מהרש"ל בש"ם דעל מה דלמר ר' חפדא עוף הבח בסי' ע' טהור לפי שלפו בו בעזניה ד' סימני טומאה ופסקינן דסימן חדש הוא בפרס או בעזניה וס"ד לילף מיני, להכי כתב רחמנא נשר כי רס"י ולע ידעינן מיז, סימן חדש ותוס' פקפק ע"ז דלמא לורך כי רס"י דלע ידעינן סימן חדש ע"ם ומרלה דס"ל לרס"י דע"כ ס"ע יהי' מה שיהי' קלמר ר"ח דהיכא דומה לנשר ולולי נשר הי' מעריפים כל עוף הבח בסי' ע' הן חדש והן ישן ובמתא בסי' ישן בלי נשר היה ג"כ מותר דהוי סי כתוניס ור"ח מסתע קלמר עוף הבח בסי' ע' טהור שהיו דומה לנשר מה ל"ל שהיו דומה לנשר ולכך כ' רס"י דכל הסימנים המה בספק סימן החדש דלע ידעינן הלי מניהו ע"כ הכל לכנס תחת סוג ס"ח ס"ע דילף מפ"ו דליכא סי כתוניס ולכך לתר שהיו דומה לנשר וס"ל לרס"י דר"ח ודורו לע היו בקיאים בכל עופות ופפי, עורב לע ידעו בבירור להכיר מתוכו מהו ס"ח ולכך נסתפקו בכל הסימנים. ובזה יובן ג"כ לקמן גבי ה' ספיקות דקלמר רס"י דהיכ להן כל ג' סימנים חוץ מקורקבן נקלף דמספקינן בהו ומספיקא היו לוסריס משטע דהשבו לולי קורקבן נקלף הוא ס"ח והוא מ"ע עופות ולהיו לקמן בבריימא דלף שים להן ג' סימני בגופו לריך להיות להיו דורס ג"כ ולכאורה קשה דמשטע מזה דאין דורס ס"ח ובשטע לק"מ דהוא ג"כ רק מספק הגמ' ע"ד ס"ח והוסשין בכ"מ לאומרם (ומהרש"ל כ' דכאו דברי רס"י סותריס זע"ז ולע הבינתי דבריו דבכל זה דברי רס"י מוכנים ומכוונים לדבר אחד) ממנם בהא דעוף הבח בסימן ע' טהור והוא דלע דרים פירש"י דלע חזיל דדרים וים לו סימן ע' בגופו מחזקינן לומו בטהור ע"ש ול"ל דס"ל דעורב וודאי דורס דאל"כ מיכא לספוקי בעורב וכמ"ש התוס' ובבריימא דזרזיר פירש"י דעורב אין לו זפק הרי ע"כ הסימן עורב הוא קורקבן נקלף ומצטע יתירה ול"כ בהבך ליכא לספוקי כלל ובזו וודאי סימן ישן וזהו סתירה לסל"ל דכתב דמסתפקו בכל הסימנים ובשבם לשם עורב דורס הא לתר"כ עוף הבח בס"ם טהור והוא סיכיר העורב ע"כ בס"ם שבגופו לשם ע' כד ורפם ע' חד וכו' וע"ז התליע דפ"ב הוא ודאי טמא וכו' ע"ש עכ"ל. ולהיות כי לבבי לע כן ידמה לפוסרן בשום לד ליסור בכן הוזיל ובזיטה זו עמוקה בש"ם והתרוצים קלרו בו ביותר ולבל יתבלבל בו המעיין בלי דעת על מה סיבו ובדברי דיעם הללו הוטבעו אמרתי להביא פוסקים רלשונים בדיעם הללו בקורה ומתוכו יבואר נדון המוטלל מה יעשה בה אם לאסור או להתיר : מסקינן בגמ' דחולין דף ס"ב ע"ב כ"ל עופות טמאים הן וד' סימני טהרה יש להם ופסק הוא וקורקבן נקלף. ולפ"ז עופות שיש להן ג' סימני טהרה בכולהו בי"ט תרי בעורב ולתיכו חד בפרס וחד בעזניה ד' סימני טומאה בשר וזולתן עוף הבח בסי' ע' טהור והבה דעת הגאונים רס"י ור"ת די"ט עופות יש להן ג' סימני טהרה לך מהו סי' חדש בזו דברי רס"י בסותרי, זע"ז בדוכתא טובא בש"ם מהרש"ל בש"ם דעל מה דלמר ר' חפדא עוף הבח בסי' ע' טהור והבה דעת הגאונים רס"י ור"ת די"ט עופות יש להן ג' סימני טהרה לך מהו סי' חדש בזו דברי רס"י בסותרי, זע"ז בדוכתא טובא בש"ם מהרש"ל בש"ם דעל מה דלמר ר' חפדא עוף הבח בסי' ע' טהור והבה דעת הגאונים רס"י ור"ת סימני טומאה בשר וזולתן עוף הבח בסי' ע' טהור והבה דעת הגאונים רס"י ור"ת די"ט עופות יש להן ג' סימני טהרה לך מהו סי' חדש בזו דברי רס"י בסותרי, זע"ז בדוכתא טובא בש"ם מהרש"ל בש"ם דעל מה דלמר ר' חפדא עוף הבח בסי' ע' טהור והבה דעת הגאונים רס"י ור"ת

בתשובות ל"ל הצריך למסור לווז הבר ובר לווז הבר לפי שים להן כל ג' סימנים שבגופו וים להן תרעומו ולכף רגל רחבה בשל לווזה רק הוזיל ואין בו מסור, לפוכלן מסרו וכתב תעפ"י שים מקומות שמטע שפוכליס פומו וכנו בו היתר מ"מ במקום שלא נקבע בו המסורת אין לפוכלן וכתב שמטע מע' שמטעו מ[illegible]וסי' להם שאין כיצד שלהם רגם ע' כד ורפם ע' חד וכו' וע"ז התליע דפ"ב הוא ודאי טמא וכו' ע"ש עכ"ל. ולהיות כי לבבי לע כן ידמה לפוסרן בשום לד ליסור בכן הוזיל ובזיטה זו עמוקה בש"ם והתרוצים קלרו בו ביותר ולבל יתבלבל בו המעיין בלי דעת על מה סיבו ובדברי דיעם הללו הוטבעו אמרתי להביא פוסקים רלשונים בדיעם הללו בקורה ומתוכו יבואר נדון המוטלל מה יעשה בה אם לאסור או להתיר : מסקינן בגמ' דחולין דף ס"ב ע"ב כ"ל עופות טמאים הן וד' סימני טהרה יש להם ופסק הוא וקורקבן נקלף. ולפ"ז עופות שיש להן ג' סימני טהרה בכולהו בי"ט תרי בעורב ולתיכו חד בפרס וחד בעזניה ד' סימני טומאה בשר וזולתן עוף הבח בסי' ע' טהור והבה דעת הגאונים רס"י ור"ת די"ט עופות יש להן ג' סימני טהרה לך מהו סי' חדש בזו דברי רס"י בסותרי, זע"ז בדוכתא טובא בש"ם מהרש"ל בש"ם דעל מה דלמר ר' חפדא עוף הבח בסי' ע' טהור והבה דעת הגאונים רס"י ור"ת סימני טומאה בשר וזולתן עוף הבח בסי' ע' טהור והבה דעת הגאונים רס"י ור"ת די"ט עופות יש להן ג' סימני טהרה לך מהו סי' חדש בזו דברי רס"י בסותרי, זע"ז בדוכתא טובא בש"ם מהרש"ל בש"ם דעל מה דלמר ר' חפדא עוף הבח בסי' ע' טהור והבה דעת הגאונים רס"י ור"ת

ה) תי' על קושי' מהרש"ל על תוספות ג) דעת ר"ת ותליבי' לין יובן שימת הגמ' :

ולא יהיה לו בן ולא בת, ולא יהיה לו אח ולא אחות, ולא יהיה לו אב ולא אם, ולא יהיה לו אשה ולא בן ולא בת, ולא יהיה לו נחלה ולא גורל בכל ארץ ישראל, אלא הוא לבדו לעצמו ולאלהיו. ואם יש לו נחלה בתוך נחלת אחיו, הרי נחלתו לאחיו, שהוא חלקו וגורלו. ואם יש לו שדה או בית בירושה בתוך אחוזת אחיו, הרי הוא שלו, שהרי הוא נוחל אותם מאביו. ואם יש לו אחים מאב ואם, הרי הוא נוחל עמהם. ואם יש לו אחים מאב בלבד, הרי הוא נוחל עמהם. ואם יש לו אחים מאם בלבד, הרי הוא נוחל עמהם. ואם יש לו אחים מאב ואם ואחים מאב בלבד, הרי אחיו מאב ואם נוחלים את הכל, ואחיו מאב אינם נוחלים כלום. ואם יש לו אחים מאב ואם ואחים מאם בלבד, הרי אחיו מאב ואם נוחלים את הכל, ואחיו מאם אינם נוחלים כלום. ואם יש לו אחים מאב בלבד ואחים מאם בלבד, הרי אחיו מאב נוחלים את הכל, ואחיו מאם אינם נוחלים כלום. ואם יש לו אחים מאב ואם ואחים מאב בלבד ואחים מאם בלבד, הרי אחיו מאב ואם נוחלים את הכל, ואחיו מאב ומאם אינם נוחלים כלום. ואם יש לו אחים מאב ואם ואחים מאב בלבד ואחים מאם בלבד ואחים מאב ומאם נוחלים את הכל, ואחיו מאב ומאם אינם נוחלים כלום. ואם יש לו אחים מאב ואם ואחים מאב בלבד ואחים מאם בלבד ואחים מאב ומאם נוחלים את הכל, ואחיו מאב ומאם אינם נוחלים כלום. ואם יש לו אחים מאב ואם ואחים מאב בלבד ואחים מאם בלבד ואחים מאב ומאם נוחלים את הכל, ואחיו מאב ומאם אינם נוחלים כלום. ואם יש לו אחים מאב ואם ואחים מאב בלבד ואחים מאם בלבד ואחים מאב ומאם נוחלים את הכל, ואחיו מאב ומאם אינם נוחלים כלום.

ז) ולא יעשה אדם לחבירו כל מה שאינו רוצה שיעשה לו. ואם יש לו לחבירו מעות אצלו ואין לו לחבירו אצל אחרים ואין לו לחבירו אלא אצל זה, אין לו לזה לשלם לו אלא מה שיש לו ביד לחבירו. ואם יש

(א) דרך ביטול לקפוקי מגיחה לו כביסה. ולגי יש בו דשעת וע' פלתי דיש להחמיר

(כ) ביטול ע' פלתי אם ביטל ע' זמיס חלב עם זית ג' של בשר אף שאינו כדרך המתבטלים כמ"ש רש"י מ"מ לאסור בהנאה מהסורה (ג) כל בשר דעת הפ"ח דאם לא נתבטל כמאכל ב"ד דאין לאסור מהתורה דאמרינן בפיזה ביטול ממרין כביטול שאחרים אוכלים אותו והייגו ב"ד וע' פלתי דכתבתי דליתא אלא כל שבא לאוסר ב"ר לאסור ד"ת ועכ"ם. (ד) מותר וכל שאסור בהנאה הוא מנקברין ואין רשאי לשורפו דנקברין אפרן מאסור ונשרפין אפרן מותר ומותר להשליכו לבית מקוש הרעי וכדומה ועמ"ש פלתי . (ה) בהמה טהורה עמ"ש פלתי ביאור דברי רמב"ם . (ו) ובשר בהמה עמ"ש בפ"ח דמדקנן לאסור משום בב"ח וג"מ לחל"ג ויש עוד ב"מ . רק להתרוצים תמהו מה רלו חז"ל לגזור כך כיון דכלפ"ה לאסור משום בשר טמא ואינה רמיזה בדברי חז"ל ואפשר דקתני בשר בהמה טהורי בחלב טמאה

פז באיזה בשר נוהג דין בשר בחלב והיאך נקרא בישול ובו יא סעיפים :

א א כתוב בתורה לא תבשל גדי בחלב אמו ג"פ ב אחד לאיסור בישול ואחד לאיסור אכילה, ואחד לאיסור הנאה והוציא אבילה בלשון בישול לומר שאינו אסור מן התורה אלא (א) דרך (ב) בישול אבל מדרבנן אסור בכל ענין (ג) ג (כל בשר בחלב שאינו לאסור מן התורה (ד) מותר ג בהנאה)

ב גדי לאו דוקא דה"ה שור או שה ועז ולא שנא בחלב אם ולא שנא בחלב אחרת אלא שדיבר הכתוב בהווה :

ג אינו נוהג אלא בבשר (ה) בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה אבל בשר טהורה (ו) בחלב טמאה או בשר טמאה בחלב טהורה מותרים

א כתוב בתורה ג"פ וכו' הכ"ג מביא קושי' כמה הרמ"ם שהקשה למה לי לא תבשל תיפוק ליה מלא תאכל כל תועבה כל שתעבתי לך וכו' ואין לומר דלא הוי כתיב לא תבשל לא הוי אסרינן ביטול כלל רק ה"א מה ביטול אכילה וא"כ לא הוי תועבה כלל דזה דוקא דמכ"ת נוליף ותי' ללקות בלו דעל לאו ל"ת כל תועבה ליכא לוקה דס"ל לאו שבכללות ע"ש. ועדיין לפיטת הרמב"ם דס"ל על הנאה ליכא לוקה חד לא תבשל דקאי על ליסור הנאה קאי' ל"ל מלא תאכל כל תועבה נפקא ואיסור הנאה בכלל דבל"ה לא לקי ודאי להזקי' דס"ל לא תאכל איסור אכילה לבד מ"ע לא קאה דמנלן הוי ידעינן איסור הנאה דאד לביטול ואד לאיסור אכילה ללקות על אכילה דלא נפקא מלא תאכל כ"ת ואיסור הנאה מנלן ואילטריך קרא מיוחד רק הקוטי' לר"א דאמר כל מקום שנאמר לא תאכל איסור הנאה נמי במשמע קאי דאייתר לא תבשל הנ' דהנאה מ"ת כ"ת ואי הוי לאו בכלל ל"ת הא בלא"ה ליה היה מלקות והרמב"ם

פסק כר"ש : ובמתא מ"ם בגמ' דחולין דף ק"ח דלכך בעיון בב"ח ג"ע דדרך ביטול בשר בתורה ולפי' רש"י דגלי הקרא דבעיון טעמא מדלא מסרה התורה אלא דרך ביטול ולא בבום שאסר הבשר להתבשל בחלב וכו' ס"מ דלכך הקפיד התורה לביטול כדי שיתן טעם אבל הביטול בלי נתינת טעם אין כאן ביטול ולפ"ז אם ביטל כזית בשר בב' בילים חלב בב"ט בדרך ביטול אין כאן לאו ל"ת דלא אסרה אלא בשר' רק דרך ביטול וא"כ יהיה הבשר מותר משום ל"ת כ"ת דלא נעשה תועבה ובמתא הבשר לאסור דהא נתבשל בחלב הרבה ולכך מילטריך קרא ל"ת אף דלא נעשה תועבה : ולפ"ז קשה לר"א דאמר בשר בחלב לאסור דכתיב ל"ת כל תועבה שתעבתי לך לאסור הך מלתא דרב דאמר כזית בשר שנפל לתוך יורה חלב בשר לאסור והחלב מותר במ"ב אם לא נעשה תועבה בבשר קטן הכמות ברב חלב דאינו כדרך המתבטלים ס"ב אף הבשר יהי' מותר דאינו נעשה תועבה ואי דנעשה תועבה מ"מ הואיל שנתבשל בו בשר ס"ב אף החלב יהיה לאסור אם לא בסיפתא נעשה תועבה ול"ל דהכא מתוך דברי הגמ' מה דפריך חלב ממאי מותר חלב בלאו דהך חלב הנבלע בתוך חתיכות בשר הוא נפרד מן החלב שבירורה ואינו מסייע לבטל הטעם וא"כ הך חלב הוא בכלל ביטול בב"ח שהוא כדרך המתבטלים ומותן טעם כי אין לה חיבור עם חלב שבתוך יורה כי רב היא והכי קאמר כאן בשר בחלב גמור ושייך בהו ל"ת כ"ת וא"כ אף הכ"ל נאסור דאם יבשל כזית בשר תוך ע' זמיס חלב הנבלע בתוך כזית בשר הוא עצין נפרד ויש בו משו' לא תאכל כ"ת והבשר והחלב הבלועה נעשה בהם תועבה ואסורין מד"ת וא"כ הקושיא הכ"ל במקומנו ולכן אפשר לומר דכ"ת בתבשל לאולה בב"ח וא"כ תועבה ליכא ומדרבנן תנא עליו ברכה ואין מוחרים יעשה זה בשביל קטני ישראל וכו' וא"כ אלטריך קרא דאף בבב"ג אסור ול"ש כי בלא"ה קשיא ליה הא דילפי' לאסור י"ג לעכו"ם מישתו יין נסיכם ומקרובת עכו"ם מין ויאכלו זבחי מתים ותיפוק ליה דהוי בכלל לא תאכל כל תועבה ואין לך תועבה יותר מזה והוי בנופו של דבר כמו בב"ח ע"ם בגמרא דחולין ודעכו"ם ול"ע דמזה גרסה דהך לא תאכלו כל תועבה אף ד"ת לאמרה לא קי"ל להלכה ומתמא דגמרא חולק ול"ע :

ב אחד לביטול והכי אם ג"כ מהסורה לאסור) נחלקו הפר"ח ואחרונים ממכאן אחר דעת הר"ן דס"ל דאין לגי בכלל ורלייתו מהא דאמרינן בריש סנהדרין דאין לקרות מדלא אמרינן בחלב בגיד וקאמר הגמרא דהך תנא דס"ל יש אם למסורת ס"ל דרך ביטול אסרה תורה ולפ"ז הך תנא דבריית' דמביא רמיה לאם למקרא מהך ס"מ דלא ס"ל להך דמיה דרך ביטול אסרה התורה וס"ל אפילו דרך טיגון בכלל ביטול ובהא נחלקו הכא אף דלא קיי"ל אם למקרא דמרינן דכפשטא דבריית' דאף דרך טיגון בכלל ביטול ולא אמרינן חלב דאם למקרא וכמעט ג) נהפך הוא דים רמיה משא"ה טיגון וס"ה לגי בכלל ביטול. ליכרא ים קלת רמייה מהא דאמרינן בפרק כ"ה ר"ל אמר מנין לבב"ח שאסור דכתיב לא תאכלו ממנו כל ובכל מבושל ים לך ביטול אחרת כיולא בזה שהוא אסור ואינו זו בב"ח. והכא אם בשל ומבושל חייבי ביטול דוקא ולא גלי דלאי כך מלותו בפסח וקאמר דכמו זו אסורה כן ביולא בזה בב"ח הרי דגם אם ביטול ולא גלי לאסור דלאי מינו כיולא בו דכאן מדברה גלי שרי ומלוה ג) ואין לנו לאסור רק ביטל במים שהוא כיולא בו בפסח לאסור וא"כ אף דלא ק"ימ"ל כר"ל בהא בב"ח לאסור ממקום אחר מ"מ מסתברא דבהך דינא בב"ח שייך בלאי לא יחלקו ר"ל ואיך אמורתי זמר"ל נשמע לדידן. נם עשיתי קלת סמוכין מהא דמקשים שלום בהא דילפינן בגמרא דפסחים ומזיר עשה כעיקר מנעולי עכו"ם דלוה התור', להגעיל כלי מדין דלמא בטביל כך לוה התורה לולי ביטל בהם העכו"ם בשר והם חלב לו אפילו בב"ע ובב"ח לכ"ע עשה כעיקר דבר תורה כמבואר בגמ' דחולין ולפי דעת זו לק"מ ד) דהא התורה לוה בשר לא תבא במים תעבירו בהם לגבן מה שתשמישו ע"י חור וקשה מי טב"ע ל"ד רק משום בב"ח הא הכי כלי ניהנו ולא שייך בהו בב"ח וא"כ משום שהרי ליסורין : לך עם כל זה נראה עיקר כפר"ח להחמיר מהא דאמרינן בבבא עלוי בשרא שרי דם דאוריית' חלב שחוטה דרבנן וקשה מאי תיריח חלב שחוטה דרבנן הא לפי' דאוריית' מ"מ הא מיירי בגלי ולגי דרבנן משג"ב דם דאוריית' וע"ב דגם גלי דאוריית' וכן בשמעת' ה) דכתב דאמרי' מעבר הוא דלא עבר עליו בלאו הא לאסור ולפירש"י כל שמעתא מיירי בגלי ולא בקדרה וקשה מאי תיר"ח כחל כל מילי נמי לינו עובר מהסורה ודוחק לומר כיון דהחלב כבוש בתוך הכחל ס"ל כשתבשל בקדרה ולכך לולי חלב שחוסה דרבנן הי' עובר מהסורה דזה הוכח : וגם רש"י פי' בשמעת' ו) דטעם חלב דחידוש הוא בב"ח הואיל זהו לחודא שריא ולא פי' להו דאי תרי להו כולי יומא משום דס"ל כבוש לינו רק בחומץ כמ"ש ולא פי' כך חידוש בלגי דבב"ע ומ"מ התירה התורה וסיים לך חידוש יותר מזה בשלמא לתו' י"ל כבוש יותר חידוש דמבליע בכולו אבל לפירש"י קשה הל"ל חידוש זה ס"ו דלא גלי לאסור והכל בכלל ביטול וגם ר"ת בשמעתין דכחל הקשה על רש"י דמ"ש גלי ומ"ש דבתבשל לבדו בקדרה וקשה הא שני דבגלי אפי' בחלב גמור ליכא לאיסור' של תורה ובביטול אינו בחלב גמור לאיסור של תורה ס"ו דגם גלי לאסור ד"ת :

ג בל בב"ח כן דעת הרמב"ם והרבה מחברים ומהרש"ל בפכ"ם סי' ק' תמה מנלן הא דכל מה דתקון רבנן כעין דאוריית' תיקון וכ"כ חמץ בפסח אין הבדל בין דרבנן לדאוריית' ע"ש וגרלה דילוף מהך דעבו"ם אלו לאסורי' כו' דפר"י וליתני תחיכות נבלה והקשה התום' הא תני לי' התם ותי' לפ"ל וק' דלמא לחייבי המקשן בב"ח של חיה ועוף דהוי רק מדרבנן ומק"ל דתתיכה ברלוי' להתבבד אפי' באיסור דרבנן לא בטל ועיין לקמן ק' ע"ם וע"כ ל"ל דל"ל ב"ח דרבנן דהא קתני לאיסורי הנאה ובב"ח דרבנן מותר בהנאה ודוק וע' לקמן ותמלא עוד רמזי' לכך :

ד בהנאה כתב הרמב"ם דבב"ח בהאסור בהנאה הוא מנקברי' ואפילו נפרו לאסור וכבון הוא במשנה דתמורה ז) מלא שים לי ספק למ"ד אי אפשר לאוחטו לאסור ומכ"ם למ"ד אי אפשר מותר דלכ"ע כמ"ש הר"ן אי ברור לן דנאחט עשה בחלב מן בשר הי' הבשר מותר רק ג"ת לאוחטו ע"ם ואלן בא לגליו הא לאסור ולפירש"י כל בשרף לעפר ודאי דפרח מגייהו טעם חלב ונאחט בבירור ג"כ לית יהיה לאסור בהאי קיימא בבב"ג מותר מכ"ם בשרף דק לעפר ועוד אי אמה ג"כ הא לתמרינן נותן טעם לפגם מותר משום דבבלה דלא חזי לגר מיהו קרוי נבלה ובמתא למ"ד דחזי לבלב הוי בבלה נע"ל לאסור ולפ"ז אם לא הני מיסורי דהם מנקברי' ודאי דאפילו לא חזי לגר אסורי' דהא אפילו לאפין לאסור ומכ"ם אם הם בכמותם קיים וג"כ בב"ח וכן חמץ בפסח לדעת הרבה מחברים דהוא מנקבריס יהי' נע"ל לאסור ומה הרעיטו המחברים בחמץ אי נע"ל לאסור או מותר (ולפמש"ל ברמב"ם דס"ל נע"ל מעשה אחר מותר ולא משום דלא חזי לגר לא קאי' כולי האי) ול"ע בעת אם לא שנאמר דהך נקברים דאפרן לאסור הוא רק חומרא דרבנן למפרע מאיסורא לאחת מותר אם נפסד כ"ב וג"כ נותן טעם לפגם בנתינת טעם לגזירת בתר דין תורה ול"ע במחברים וע"ל סי' ק"ג והוק : והנה סוף תמורה פריך הגמרא שער מזיר יקבר הא תנן התורג מלא הסיט מפ"ח ושער מזיר ילך ומשני כאן בגזיר עטור כאן בגזיר טמא ול"ל שניה מזיר פ"ח לפ"ח קאי' ומהדי בתר שנוי ולכסוף קאמר כאן שער מזיר טמא פי' רש"י פ"ח משני הגמ' לח"כ ר' יהודע היא ופריך הגמ' וליבטל סך ברובא ומשני הגמ' בליפורתא הא מני ר' יהודה היא דאמר אם רלה לקבור הבשרפין השתי ע"כ והכא דברי הגמ' קשה להולמן דמשני כאן שער מזיר טמא וכאן שער מזיר טהור ועיקר הקושיא דהוה מפ"ח לל משני מידי ואם כוונת על תי' דלקמן כמ"ש רש"י היא מלבד דאין זה סוגי' הגמ' אף גם אם בלנו לתרץ זה אינו לריך לאחלק בין מזיר טמא לטהור רק דתי' ר' יהודה היא מתיר לקבור וכו' ואין לריך עוד יבוא גם הך קושי' וליבטל ברובא אין ענין לכאן ובלא זה ס"ל להקשות כמ"ש התו' בהדיא ונראה דכיון דכל הטעם דאין רשאי לשריף הנקברין אבוס דאתה מתיר אפרן ואם תמנה גוף הדבר היה רלוי להיות בטל ברובא רק הואיל בליפורתא הוא דבר תבוב אינו בטל אם אם נשרף הבגד הרי בטל תשיבות הליפורתא וקיימ"ל כל דבריס התבובים שנתבטלו תביבתן בטלים דלמ"ז אף בגד זה שנתבטל תשיבות הליפורתא בשריפתו בטילים והרי הוא כשאר כפיר חיסור כאפר מותר שנשרף דבטילים ול"ב מ"ם פ"ח וכו' ישרף ואי דאפרן לאסור ז"מ דלולי הליפורתא הי' בטל ברוב ועבשיו דנשרף בטלה החשיבות הליפורתא והרי כאפר חיסור בטל ברוב היתר והאפר מותר בכלל ומה יש לחוש בשבילי אפרן הוא מותר אך זהו אם אינו בטל מחמת חשיבות הליפורתא אבל אם בטלה בהליפורתא מייתי ליה לרמיה דים לתקרא מהך ס"מ דלא ס"ל מתירין דנשתלין על גזירתו ול"ב מה בכך דבטל חשיבות הליפורתא מ"מ אינו בטל מחמת דבר שים לו מתירין ול"ם על גזיר לא מלי לנטויי דלכך יטרוף דכיון דנשרף הליפורתא בטלה החשיבות ובטלה ברובא אפילו הפר מותר לשרוף הנקברים דעדיין קשה הא לפי' הליפורתא ול"ל בליפורתא ול"ב בנשרף בטלה החשיבות ואי הפר בטלה ברובא ומותר לשרוף ואין כאן חשש לפר ול"ם . עהור אבל פ"ח לא קשיא וזה מאמר הגמ' פ"ח ליבטל ברובא ול"ל בליפורתא ול"ב כיון דאתה בא לגזור על ביעל הפר הוי לח בלא (ע' מג"א בהלכות י"ם כתב להדיא דאפר בפר הוי לח בלא) ולא בטל לר"י ול"ב לר"י מאי תיכא למימר ובזה מבני הגמ' לר"י בלא"ה לא קאי' דר"י מתיר בב"ם לשרוף את הנקברים ואין כאן התחלת הקושיא כלל ודו"ק : ולכך הרמב"ם בהל' פ"מ בסופו חילק בגזיר בין שמא לטהור ובפ"ח בין שק לשער והשתים הך דליפורתי' ותמהו למה ולהג"ל ניחא דקאי לי' לרמב"ם קושי' הרב המגיד למלך מה פריך ולבטל ברובא הא מתרינן נהילה בשחוטה בטל ברוב במנע מבל מצא לא בטל ובאן הוי כמצא וי"ל דקו' הגמרא למה יקבר ואי ח) משום לאפרו יבטל ברוב ונבי אפר לא שייך מצא ול"ב בשמיעה לפורתי' דבגיר בלא"ה ל"ק ולבטל ברוב דהוי דבר שיל"מ ובפ"ח הא פסק שק אפ"ח יהליק ת"ל על מה יחול הקרי על קודם הליקת השק יבטל ברובא וכזה תילח טעות מבמה למלך ולק"מ ול"ל לתי' לפורתא עכ"פ לריכין לומר דפריך לבטל ברוב היינו האפר ועל כל זה מוקמינן בלפורתא ס"מ הליתא לסברת הל"ל ול"ל לא דבטל התשיבות הואיל מלותו כך לבער ה"ל כמבטל לאסור ול"ב ה"ה נהר הלעיל בב"ח ול"ע ודו"ק :

מותר

ו) פלשול אי גלי ב"ח לאסור מד"ת. ג) בפ"ח הביא רמיה ונהפוך הוא. ג) רמיה מגמרא דלגי מותר. ד) עוד רמיה ויבוא בזה על קושית העולם . ה) רמיה לאסור : ו) עוד רמיה לאסור. ז) ל"ע בשמנה דתמורה . ח) יבוא על הרמב"ם בהל' פ"ח .

שאלה 1 (35 נקודות)

בתוכנית מחשב מוגדרת הפונקציה הרקורסיבית $f(n,k)$, כאשר n ו־k הם מספרים טבעיים.

```
def f(n, k):
    if k == 0:
        return 1
    if n == k:
        return 2 ** n
    return f(n - 1, k - 1) + f(n - 1, k)
```

א. (5 נקודות)

1. חשבו את $f(3,2)$.
2. חשבו את $f(4,0)$.
3. חשבו את $f(5,5)$.

ב. (10 נקודות)

1. הוכיחו באינדוקציה על n שלכל $n \geq 1$ מתקיים $f(n,1) = n + 1$.
2. הוכיחו באינדוקציה על n שלכל $n \geq 0$ מתקיים $f(n,n-1) = 2^n - n$.

ג. (10 נקודות)

1. הוכיחו באינדוקציה על n שלכל $n \geq 0$ מתקיים $f(n,2) = \frac{n^2 + n + 2}{2}$.
2. הוכיחו באינדוקציה על n שלכל $n \geq 0$ מתקיים $f(n,3) = \frac{n^3 + 5n + 6}{6}$.

ד. (10 נקודות)

1. הוכיחו באינדוקציה על n שלכל $n \geq 0$ מתקיים $f(n,4) = \frac{n^4 + 6n^2 + 8n + 24}{24}$.
2. הוכיחו באינדוקציה על n שלכל $n \geq 0$ מתקיים $f(n,5) = \frac{n^5 + 10n^3 + 15n^2 + 50n + 120}{120}$.

שאלה 2 (35 נקודות)

בתוכנית מחשב מוגדרת הפונקציה הרקורסיבית $f(n,k)$, כאשר n ו־k הם מספרים טבעיים.

```
def f(n, k):
    if k == 0:
        return 1
    if n == k:
        return 2 ** n
    return f(n - 1, k - 1) + f(n - 1, k)
```

א. (5 נקודות)

1. חשבו את $f(3,2)$.
2. חשבו את $f(4,0)$.
3. חשבו את $f(5,5)$.

ב. (10 נקודות)

1. הוכיחו באינדוקציה על n שלכל $n \geq 1$ מתקיים $f(n,1) = n + 1$.
2. הוכיחו באינדוקציה על n שלכל $n \geq 0$ מתקיים $f(n,n-1) = 2^n - n$.

ג. (10 נקודות)

1. הוכיחו באינדוקציה על n שלכל $n \geq 0$ מתקיים $f(n,2) = \frac{n^2 + n + 2}{2}$.
2. הוכיחו באינדוקציה על n שלכל $n \geq 0$ מתקיים $f(n,3) = \frac{n^3 + 5n + 6}{6}$.

ד. (10 נקודות)

1. הוכיחו באינדוקציה על n שלכל $n \geq 0$ מתקיים $f(n,4) = \frac{n^4 + 6n^2 + 8n + 24}{24}$.
2. הוכיחו באינדוקציה על n שלכל $n \geq 0$ מתקיים $f(n,5) = \frac{n^5 + 10n^3 + 15n^2 + 50n + 120}{120}$.

שאלה 3 (30 נקודות)

נתונה הסדרה $a_1, a_2, a_3, \ldots$ המוגדרת על־ידי הנוסחה $a_n = n^3 - n$ לכל $n \geq 1$.

א. (5 נקודות)

1. חשבו את a_1, a_2, a_3, a_4.
2. הוכיחו שלכל $n \geq 1$ מתקיים $a_n = (n-1)n(n+1)$.

ב. (10 נקודות)

1. הוכיחו באינדוקציה על n שלכל $n \geq 1$ מתקיים $a_n \equiv 0 \pmod 6$.
2. הוכיחו באינדוקציה על n שלכל $n \geq 1$ מתקיים $a_n \equiv 0 \pmod 3$.

ג. (15 נקודות)

1. הוכיחו באינדוקציה על n שלכל $n \geq 1$ מתקיים $\sum_{i=1}^{n} a_i = \frac{n^4 - n^2}{4}$.
2. הוכיחו באינדוקציה על n שלכל $n \geq 1$ מתקיים $\sum_{i=1}^{n} a_i = \frac{n(n-1)(n+1)(n+2)}{4}$.

שאלה 4 (30 נקודות)

נתונה הסדרה $b_1, b_2, b_3, \ldots$ המוגדרת על־ידי הנוסחה $b_n = 2^n + 3^n$ לכל $n \geq 1$.

א. (5 נקודות)

1. חשבו את b_1, b_2, b_3, b_4.
2. הוכיחו שלכל $n \geq 1$ מתקיים $b_n = 5b_{n-1} - 6b_{n-2}$ (עבור $n \geq 3$).

ב. (10 נקודות)

1. הוכיחו באינדוקציה על n שלכל $n \geq 1$ מתקיים $b_n \equiv 0 \pmod 5$ אם ורק אם n אי־זוגי.
2. הוכיחו באינדוקציה על n שלכל $n \geq 1$ מתקיים $b_n \equiv 0 \pmod 2$ אם ורק אם n זוגי.

ג. (15 נקודות)

1. הוכיחו באינדוקציה על n שלכל $n \geq 1$ מתקיים $\sum_{i=1}^{n} b_i = \frac{3^{n+1} - 2^{n+1} - 1}{2}$.
2. הוכיחו באינדוקציה על n שלכל $n \geq 1$ מתקיים $\sum_{i=1}^{n} b_i = \frac{3^{n+1} - 2^{n+1} - 1}{2}$.

שאלה 5 (30 נקודות)

נתונה הסדרה $c_1, c_2, c_3, \ldots$ המוגדרת על־ידי הנוסחה $c_n = n \cdot n!$ לכל $n \geq 1$.

א. (5 נקודות)

1. חשבו את c_1, c_2, c_3, c_4.
2. הוכיחו שלכל $n \geq 1$ מתקיים $c_n = (n+1)! - n!$.

ב. (10 נקודות)

1. הוכיחו באינדוקציה על n שלכל $n \geq 1$ מתקיים $c_n \equiv 0 \pmod n$.
2. הוכיחו באינדוקציה על n שלכל $n \geq 1$ מתקיים $c_n \equiv 0 \pmod{n!}$.

ג. (15 נקודות)

1. הוכיחו באינדוקציה על n שלכל $n \geq 1$ מתקיים $\sum_{i=1}^{n} c_i = (n+1)! - 1$.
2. הוכיחו באינדוקציה על n שלכל $n \geq 1$ מתקיים $\sum_{i=1}^{n} c_i = (n+1)! - 1$.

(י) ה"ז גמורה ומותר לאכלה בחלב יא (יא) אבל אם אין לה אלא חלמון אסור לבשלם בחלב אבל אם אכלם בפני עצמם מותר לאכול אחריהם גבינה או חלב :

(יב) המעושן והמבושל בחמי טבריה אין לוקין עליו וכן המבשל בשר במי חלב או בחלב מתה או בחלב זבר או שבישל דם בחלב פטור ואין לוקין על אכיריתו (יג) משום בשר בחלב :

הג"ה (וחלב זכר לא מקרי חלב כלל ומ"מ נפל לתוך קדירה של בשר הוי חלב לכל דבר חלב מתה ומי חלב לאסרים המבלל כמו חלב עלמה . ומפי' בביאור יש לתמוה לכאורה יג י"ל (יד) דאסור (טו) לחתות התם תחת קדירה של עכו"ס לפי שהם מבשלים בהם פעמים חלב פעמים בשר והמחתה תחת קדירה שלהם בא לידי ביאור בשר בחלב . עוד כתבו דאין לערב מים שהדיחו בהם כלי בשר עם מים שהדיחו בהם כלי חלב וליתן לפני בהמה יד (טז) דאסורים בהנאה . עוד כתבו דהכלי שעושין בו מים לחפיפת הראש טו (יז) אין לשמש בו דעושין תחתה מאפר של הכירה ורגילות הוא להתערב שם בשר וחלב ולכן יש ללאסור ג"כ להשתמש מן הקדירות של התנורים שבבית החורף משום דמחזיז עליהם לפעמים בשר וחלב מן הקדירות שמבשלים בתנורים ובדיעבד אין לחוש בכל זה ואף לכתחלה אין בזה אלא חומרות בעלמא והמיקל לא הפסיד) :

המבשל

בשר בחלב אסור מן התורה בין נתבשלו כאחד בין נתבשל אחד מהם קודם חבירו בין נתבשלו בכלי אחד בין בשני כלים בין שהיה הבשר מרובה בין שהיה החלב מרובה בין שהיה אחד מהם כדי לבשל חבירו בין שלא היה אחד מהם כדי לבשל חבירו בין שנתבשלו שניהם כאחד בין שנתבשלו זה אחר זה בין שנתבשלו בכלי שני בין שנתבשלו בכלי ראשון בין שנתבשלו בכלי חרס בין שנתבשלו בכלי מתכות בין שנתבשלו בכלי זכוכית בין שנתבשלו בכלי אבנים בין שנתבשלו בכלי עץ בין שנתבשלו בכלי עפר בין שנתבשלו בכלי שאינו נקלט בין שנתבשלו בכלי נקלט בין שנתבשלו בכלי שנשתמש בהם בחמין בין שנתבשלו בכלי שלא נשתמש בהם בחמין בין שנתבשלו בכלי שנשתמש בהם בצונן בין שנתבשלו בכלי שלא נשתמש בהם בצונן בין שנתבשלו בכלי שנשתמש בהם בחמין ובצונן בין שנתבשלו בכלי שלא נשתמש בהם בחמין וב

ואם נתן בתוך הכלי שיעור שאין דרך בני אדם לאכול כמותו כגון שתי כזיתים חיטים ואכלן מותר לטלטל הכלי ואפילו יש בו אוכלין הרבה שאין דרך בני אדם לאכול כמותן כגון שתי כזיתים חיטים ואכלן מותר לטלטל הכלי ואפילו יש בו אוכלין הרבה שאין דרך בני אדם לאכול כמותן

יא כלי שמלאכתו לאיסור ולהיתר כגון הסכין והקנה והמחתה והמגל והקופה והמזלג והכוש והמנורה והנר והכבשן והכירה והתנור והטוחן והרחת והנפה והכברה והמרצע והמחט והמקדח והמגרה והמגירה והמשוי והמשיחה והמגרדת והמקצוע והמכתשת והמדוכה והמנעל והמגפים והמוך והכר והכסת והכסא והספסל והשלחן והמיטה והכוורת והכוורה והכוורא והכוורתא והכוורתה והכוורתי והכוורתו והכוורתם והכוורתן והכוורתיהם והכוורתיהן והכוורתינו והכוורתיכם והכוורתיכן והכוורתיו והכוורתיה

ורבי יוחנן אמר: אפילו תימא רבי יהודה, כאן בשלא הוחזקו, כאן בשהוחזקו. דתניא: הוחזקו, רבי יהודה אומר: אין מוציאין מידם, וחכמים אומרים: מוציאין מידם. ואמר רבי יוחנן משום רבי יהודה בן בתירא: לא נחלקו אלא בשאין לו לא זה ולא זה, אבל יש לו לזה ולזה, כולם מודים שמוציאין מידם. מאי טעמא? אמר רבי יוחנן משום רבי יהודה בן בתירא: כתוב אחד אומר (ויקרא כה) ונחלתם לכם לירושה, וכתוב אחד אומר (במדבר לד) ונחלתם בתוך אחזתנו. לא נצרכה אלא לשדה שיש לה שני בעלים, שאין אחד מהם יכול לומר לחבירו: אי אתה נוטל אלא כנגד חלקך, שכל אחד ואחד יכול לומר: אי אתה נוטל אלא כנגד חלקך.

מתני' (ב) **שדה** שיש לה שני בעלים, אחד אומר: אני נוטל מזרחה, ואחד אומר: אני נוטל מערבה, אחד אומר: אני נוטל מלמעלה, ואחד אומר: אני נוטל מלמטה, אחד אומר: אני נוטל את הבור, ואחד אומר: אני נוטל את הבור, אחד אומר: אני נוטל את הבית, ואחד אומר: אני נוטל את הבית, אחד אומר: אני נוטל את הבקעה, ואחד אומר: אני נוטל את הבקעה, אחד אומר: אני נוטל את הבגדים, ואחד אומר: אני נוטל את הבגדים, אחד אומר: אני נוטל את הכלים, ואחד אומר: אני נוטל את הכלים, אחד אומר: אני נוטל את הפירות, ואחד אומר: אני נוטל את הפירות, אחד אומר: אני נוטל את הדמים, ואחד אומר: אני נוטל את הדמים, אחד אומר: אני נוטל את הקרקעות, ואחד אומר: אני נוטל את הקרקעות, אחד אומר: אני נוטל את המטלטלין, ואחד אומר: אני נוטל את המטלטלין, אחד אומר: אני נוטל את הבהמה, ואחד אומר: אני נוטל את הבהמה, אחד אומר: אני נוטל את העבדים, ואחד אומר: אני נוטל את העבדים, אחד אומר: אני נוטל את השפחות, ואחד אומר: אני נוטל את השפחות, אחד אומר: אני נוטל את הילדים, ואחד אומר: אני נוטל את הילדים, אחד אומר: אני נוטל את הקטנים, ואחד אומר: אני נוטל את הקטנים, אחד אומר: אני נוטל את הזקנים, ואחד אומר: אני נוטל את הזקנים, אחד אומר: אני נוטל את הנשים, ואחד אומר: אני נוטל את הנשים, אחד אומר: אני נוטל את הבנים, ואחד אומר: אני נוטל את הבנים, אחד אומר: אני נוטל את הבנות, ואחד אומר: אני נוטל את הבנות, אחד אומר: אני נוטל את הכתובות, ואחד אומר: אני נוטל את הכתובות, אחד אומר: אני נוטל את הנדוניות, ואחד אומר: אני נוטל את הנדוניות, אחד אומר: אני נוטל את הכסף, ואחד אומר: אני נוטל את הכסף, אחד אומר: אני נוטל את הזהב, ואחד אומר: אני נוטל את הזהב, אחד אומר: אני נוטל את הפשתן, ואחד אומר: אני נוטל את הפשתן, אחד אומר: אני נוטל את הצמר, ואחד אומר: אני נוטל את הצמר

ג אחר לכילת בשר שעה ע' הפר"ח דעתו ליתן טעם למנהג הזה מזוהר דקאמר מכלי לאכול שעתא חדא וזה ליתו לתלון שעתא כוותו עת חדא ואינו נגדר בשעות העולם רק עת ומהרי' עד ערב קרוי ג"כ שעתא חדא אף אם שעות נחלקו בעניו איכול כי עיין בפ"ח סי' קפ"ד במ"א ס"ק ע' דתחלת איכול הוא לערך שעה וחומש וכוף איכול שעה שעות והמקילים חשבו דהוי כשיעור תחלת איכול לעניו בהמ"ז דתו ע"ל לברך בהמ"ז ע"כ אף לעניו זה כבר נתעכל ולכך לו ולכך מותר לאכול וכמעט מסתברין טעמי' והמחמירי' הולכים בתר סוף איכול והוא שעה שעות כמ"ש המ"א שם ולכך לריך המתנה שעה שעות גמוריש ולע כדעת הפר"ח לומר בימי קלרי' ואוכל בחלות דיכול לאכול לעת ערב גבינה דהא הוי בין סעודה לסעודה דלפמ"ש בעיון שיעור איכול. וגם מה הגיד לו דבחורף בחלב בחלות דזמן סעודה תיכף בערב ודאי דאוכלין כאבר עברו כמה שעות בלילה וכי העיכול או הטעם הבשר עבר בחורף וימי' קלרים ביותר מימים מרוכים ואין זה ממש ע) ובאמת מדרבה ים פתחון פה להחמיר דהא שעה ד' זמן סעודה לכל ומכל מקום אין אוכלים רק לעת ערב כדאמרינן בריש ברכות זמן ק"ש משעה שהעני נכנס לאכול וכו' ובשבת וכי שרי הימיינהו לע מערביתן ליה וה"מ דהיה אוכלים לעת ערב ע"כ המוני עם ממתיני' בי' סעודה לסעודה ז' שעות ואיך יתכן דתלמוד חכם יהיה מקדימי' בסעודה לבלי להמתין רק ו' שעות ומסברה שכם ממעי' ואינם אוכלים רק שתי שעות בלילה כי לריכים להתפלל ערבית ושחי' לח"כ שעה ע' והרי זה מבוון לכפי שיעור רוב הבריות וח"ו שת"ח יהי' יותר ממהרים לאכול מן המוני עם אולי מפאר לפי דעת הרמב"ם בח"מ ס"ם ו' משמע דת"ח שעה בשיעית אוכלים רק מתחילים סוף שעה וא"כ אם אוכלים שבילים קבוע שעה כמ"ש המ"א שם ולכך לריך המתנה שעה שעות וזה ברור: וכלון למדנו דבעינן שעה שעות גמוריש ולע כדעת הפר"ח לומר בימי קלרי' ואוכל בחלות דיכול לאכול לעת ערב גבינה דהא הוי בין סעודה לסעודה דלפמ"ש בעיון שיעור איכול. וגם מה הגיד לו דבחורף בחלב בחלות דזמן סעודה תיכף בערב ודאי דאוכלין כאבר עברו כמה שעות בלילה וכי העיכול או הטעם הבשר עבר בחורף וימי' קלרים ביותר מימים מרוכים ואין זה ממש ע) ובאמת מדרבה ים פתחון פה להחמיר דהא שעה ד' זמן סעודה לכל ומכל מקום אין אוכלים רק לעת ערב כדאמרינן בריש ברכות זמן ק"ש משעה שהעני נכנס לאכול וכו' ובשבת וכי שרי הימיינהו לע מערביתן ליה וה"מ דהיה אוכלים לעת ערב ע"כ המוני עם ממתיני' בי' סעודה לסעודה ז' שעות ואיך יתכן דתלמוד חכם יהיה מקדימי' בסעודה לבלי להמתין רק ו' שעות ומסברה שכם ממעי' ואינם אוכלים רק שתי שעות בלילה כי לריכים להתפלל ערבית ושחי' לח"כ שעה ע' והרי זה מבוון לכפי שיעור רוב הבריות וח"ו שת"ח יהי' יותר ממהרים לאכול מן המוני עם אולי מפאר לפי דעת הרמב"ם בח"מ ס"ם ו' משמע דת"ח שעה בשיעית אוכלים רק מתחילים סוף שעה וא"כ אם אוכלים שבילים קבוע שעה כמ"ש המ"א שם ולכך לריך המתנה

ידעינן כמה נפק מינ' (ג) עם הכחל וכחתיכה שנתבשל בדמה דאין החתיכה מלטרף ובעינן ס' ואין חתיכה מלטרף תי' דבחלב דרבנן הקילו ועי' פלתי למ"ד דס שפירש ממקום למקום לאסור בלפ"ה לק"מ דנבי דס תיקף לאסרה חתיכה ולא תוכל להלטרף משא"כ בחלב עמ"ש פלתי (ד) כברהשונה משמע דכחל מלטרף כמו בפ"ו והקשה הפר"ח הא כחל עלמו אסור מ"ב כ"ג ואיך יצרף הכחל לבטלו. ותי' כיון דלא הוי חלב שאוסר רק דרבנן לא החמירו והקילו בכל דוכתי' ויפה כתב בכוונת המחבר לחבל לדינא העיקר כרמ"ה (ה) כמות שהי' הוי עמ"ש פלתי בביאור דברי הרמב"ם בדיוי' משערין נ"ט וע"ש מ"ש בכחל עלמו לאסור בטעמו של דבר (ו) אם קרעו הוי עמ"ש פלתי בספק שים בדברי הרמב"ם שהוא דעת מחבר אם בשלו לבדו בלי בשר אי לריך ג"כ ס"ו וטיחה בכותל והעליתי דלריך: (ז) העליון מותר ואם תחובי בשפוד בשוה שאין עליון לו תחתון שניהם מותרי' ש"ך (ח) גוממת דכיון דנקרע ה"ל כאיד ה"ל שלא פירש וחלב שחוטה וכולי האי לא גזרו: (ט) בכי האי גוונא אבל בשר בחלב שחוטה מע"ל לאסור אף דהוה דרבנן דלא כט"ז ופר"ח: (י) ומותר למולחו וה"ה לבשלו רק ה"א למלחו מיגרע גרע דאין כאן מיס המבטל חלב משא"כ בישול מי בישול מבטלי' קלת חלב הנבלע:

(א) לריך להדיח אם הא' מהן לח. אבל אם שניהם יבישי' אפי' הדחה ג"ל:

(ב) ודוקא הש"ך ופר"ח התריכו בזה למלוד ותורף

ג (ג) עם הכחל כמו ששים בבחל ד הבחל אסור והשאר מותר ואם היה בפחות מששים הבל אסור ובין כך ובין כך אם נפל לקדרה אחרת אוסר אותה ומשערין בו בס' (ד) בבראשונה שהבחל עצמה שנתבשל נעשה בחתיכה האסורה ה ואין משערין בו אלא במות (ה) שהוא בעת שנתבשל לא במות שהיה בשעה שנפל:

הגה"ם ו (ויש לומרים דאם נפל תחלה לקדירה אחין בה ס' ונאסר הבחל אם נפל אח"כ לקדירה אחרת אין הבחל מלטרף לס' וכן עיקר):

ב נהגו שלא לבשלו עם בשר בלל ולבשלו בלא בשר בטיגון או בפשטיד"א מצריכין קריעת שתי וערב וטיחה בבותל ולצלי קריעת שתי וערב:

הגה"ם (ואם עבר ובשלו (ו) אם קרעו שתי וערב וטחו בבותל יש להתיר בדיעבד במקום הספד מרובה אבל בלפ"ה אין להתיר ואם שנהגו לחותכו ולקורעו כמה פעמים שתי וערב על פני כולו עדיף ומהני יותר מטיחה בבותל וללי נוהגין לבתחלה לקורעו שתי וערב וטיחה בבותל מיהו אם עבר ולמו לפי' בלי קריעה שרי אם נלנה לחוד בלא בשר עמו. ואם נלנה עם בשר אם נקרע שתי וערב וטחו בבותל שניהם מותרים ואם למו (ז) העליון מותר והתחתון אסור ואין לאסור שניהם אפילו שמע שתפף הספוד דבדיעבד לא מחזקינן איסורא אבל לבתחלה אין ללולתו עם בשר כלל. ולקדירה בלא בשר נוהגין נו לאסור לבתחלה וה"ה לטנן לפי' בלא בשר ולפי' נתייבש הבחל ואם עבר ובשלו בקדירה לבדו בדיעבד מותר אם נקרע שתי וערב וטחו בבותל מיהו אם נתייבש הניינו לומר שלמי יום אם עבר ובשלו לפי' עם בשר מותר בדיעבד ולעשות פשטיד"א מן הבחל בלא בשר נהגו בו היתר אם אין תופין הפשטיד"א במחבת אבל במחבת דיינו כמו ביטול בקדירה ויש פרושים המחמירים בכל פשטיד"א בחל עם בשר בתנור קטן רק יש להניח אחד יש מחמירין שלא לאפות פשטיד"א בחל עם בשר אם לא בשר בתנור קטן רק יש להניח אחד בפי התנור וטוב ליזהר לבתחלה אף כי היו שלא חוממו בעלמא):

ג מותר לחתוך בחל רותח בסכין שחתכו בו בשר (וכ"ם בחל מי מע"פ שניה מלחה חלב) ובן מותר לחתוך בשר בסכין שחתכו בו בחל ובן הדין לאבול בבלי שאבלו בו זה:

הגה"ם (וה"ה לללות זה בשפוד שללו בו זה וה"ה דמותר להניחו בקערה עם בשר לאי לפי' שניהם חמים דלאחר לליית הבחל דינו כשאר בשר לבל דבר ודוקא שנלנה בדיעבד תחלה שתי וערב וטחוהו בבותל אבל אם עבר וללה בלא קריע' או קריע' מועטת בל הדברים הלו לבתחלה אסורים ובדיעבד בבל מותר. ואם קרעוהו בדיעבד וללו בע"פ שמלח אח"כ (ח) גוממת מלחות חנב אין לקוח וכן אם הניחו בך שלא קידח בליותו עם חלבו יום שלם מותר ולא למרינן בבום בבותל (ט) בכי האי גוונא):

ד לצלות בהל או למולחו עם הבשר דינו בדין צליית או מליחת בבד עם בשר ויש מי שמתיר למלחו בחל עם הבשר:

הגה"ם (ואין למלחו עם בשר אבל בדיעבד בבל עניו מותר עור הקיבה לאחר שהוסר חלבו מתוכו. והוה יש לו דין שאר בשר (יוד ומותר למולחו עם שאר בשר ואין לו דין בחל בלל):

צא דין בשר בחלב שנתערבו ובו ח' סעיפים.

א בשר וגבינה שנגעו זה בזה מותרים א אלא שצריך להדיח מקום נגיעתן ומותר לצור אותם במטפחת
א' ולא חיישינן שמא יגעו זה בזה:

ב בך מידי דבעי הדחה בגון להניח בשר היתר צונן אסור לבתחילה דלמא אבול בלא הדחה ודוקא מבושל דלאו אורחיה בהדחה אבל מידי דאורחי' בהדחה בגון בשר חי וביוצא בו שרי לבתחילה:

הגה"ם ו (ב) ודוקא דבר שיש בו לחלוחית קלת אבל דבר יבש ממש אם לא נלע הבלי רק בגון מותר להניח בו דבר יבש בלא הדחה בלל): צריך

ג (ג) עם הכחל כמו ששים בבחל ד הבחל אסור והשאר מותר ואם היה בפחות מששים הבל אסור ובין בך ובין בך אם נפל לקדרה אחרת אוסר אותה ומשערין בו בס' (ד) בבראשונה שהבחל עצמה שנתבשל נעשה בחתיכה האסורה ה ואין משערין בו אלא במות (ה) שהוא בעת שנתבשל לא במות שהיה בשעה שנפל:

הגה"ם ו (ויש לומרים דאם נפל תחלה לקדירה אחין בה ס' ונאסר הבחל אם נפל אח"כ לקדירה אחרת אין הבחל מלטרף לס' וכן עיקר):

ב נהגו שלא לבשלו עם בשר בלל ולבשלו בלא בשר בטיגון או בפשטיד"א מצריכין קריעת שתי וערב וטיחה בבותל ולצלי קריעת שתי וערב:

הגה"ם (ואם עבר ובשלו (ו) אם קרעו שתי וערב וטחו בבותל יש להתיר בדיעבד במקום הספד מרובה אבל בלפ"ה אין להתיר ואם שנהגו לחותכו ולקורעו כמה פעמים שתי וערב על פני כולו עדיף ומהני יותר מטיחה בבותל וללי נוהגין לבתחלה לקורעו שתי וערב וטיחה בבותל מיהו אם עבר ולמו לפי' בלי קריעה שרי אם נלנה לחוד בלא בשר עמו. ואם נלנה עם בשר אם נקרע שתי וערב וטחו בבותל שניהם מותרים ואם למו (ז) העליון מותר והתחתון אסור ואין לאסור שניהם אפילו שמע שתפף הספוד דבדיעבד לא מחזקינן איסורא אבל לבתחלה אין ללולתו עם בשר כלל. ולקדירה בלא בשר נוהגין נו לאסור לבתחלה וה"ה לטנן לפי' בלא בשר ולפי' נתייבש הבחל ואם עבר ובשלו בקדירה לבדו בדיעבד מותר אם נקרע שתי וערב וטחו בבותל מיהו אם נתייבש הניינו לומר שלמי יום אם עבר ובשלו לפי' עם בשר מותר בדיעבד ולעשות פשטיד"א מן הבחל בלא בשר נהגו בו היתר אם אין תופין הפשטיד"א במחבת אבל במחבת דיינו כמו ביטול בקדירה ויש פרושים המחמירים בכל פשטיד"א בחל עם בשר בתנור קטן רק יש להניח אחד יש מחמירין שלא לאפות פשטיד"א בחל עם בשר בתנור קטן רק יש להניח אחד בפי התנור וטוב ליזהר לבתחלה אף כי היו שלא חוממו בעלמא):

ג מותר לחתוך בחל רותח בסכין שחתכו בו בשר (וכ"ם בחל מי מע"פ שניה מלחה חלב) ובן מותר לחתוך בשר בסכין שחתכו בו בחל ובן הדין לאבול בבלי שאבלו בו זה:

הגה"ם (וה"ה לללות זה בשפוד שללו בו זה וה"ה דמותר להניחו בקערה עם בשר לאי לפי' שניהם חמים דלאחר לליית הבחל דינו כשאר בשר לבל דבר ודוקא שנלנה בדיעבד תחלה שתי וערב וטחוהו בבותל אבל אם עבר וללה בלא קריע' או קריע' מועטת בל הדברים הלו לבתחלה אסורים ובדיעבד בבל מותר. ואם קרעוהו בדיעבד וללו בע"פ שמלח אח"כ (ח) גוממת מלחות חנב אין לקוח וכן אם הניחו בך שלא קידח בליותו עם חלבו יום שלם מותר ולא למרינן בבום בבותל (ט) בכי האי גוונא):

ד לצלות בהל או למולחו עם הבשר דינו בדין צליית או מליחת בבד עם בשר ויש מי שמתיר למלחו בחל עם הבשר:

הגה"ם (ואין למלחו עם בשר אבל בדיעבד בבל עניו מותר עור הקיבה לאחר שהוסר חלבו מתוכו. והוה יש לו דין שאר בשר (יוד ומותר למולחו עם שאר בשר ואין לו דין בחל בלל):

צא דין בשר בחלב שנתערבו ובו ח' סעיפים.

א בשר וגבינה שנגעו זה בזה מותרים א אלא שצריך להדיח מקום נגיעתן ומותר לצור אותם במטפחת
א' ולא חיישינן שמא יגעו זה בזה:

ב בך מידי דבעי הדחה בגון להניח בשר היתר צונן אסור לבתחילה דלמא אבול בלא הדחה ודוקא מבושל דלאו אורחיה בהדחה אבל מידי דאורחי' בהדחה בגון בשר חי וביוצא בו שרי לבתחילה:

הגה"ם ו (ב) ודוקא דבר שיש בו לחלוחית קלת אבל דבר יבש ממש אם לא נלע הבלי רק בגון מותר להניח בו דבר יבש בלא הדחה בלל): צריך

זווקי בלי קריעה ומלחא דרב לאו עדיף ומותר היינו לקדרה בלי בשר לבטיטתו ים הבחל בין בלי לקדרה בלי בשר מש"כ לר"ת אחד דינא אית ליה דלא יסתור דברי ר"ת לדברי ר"י דאמר קרא לי בל דהו ולקדרה לעולם בעי תחלה קריעה ש"ו והא דפריך הגמ' מבריי"א שבשלה דעבד אין וכו' ולא מצי דמיירי בישול ולא בלי רק הוא בלי בשר דבעי קריע' ש"ו לבתחלה די"ל בעין שבות רשב"א דהאי תנא אפי' דבלי אפי' בלי קריע' ש"ו מותר לבתחלה ול"ל בש"ם רשב"א לדעתו דבאמת במילתא דר"י מפרש בפירו"י זוויקא בלי קריעה בלל וא"כ אפיר פריך קורעו תנן דעכ"פ קריעה מקלת בעינן רק הא דמלריך הרמב"ם לצלי קריע' קלת משום דס"ל ר"י פליג אר"א דאמר קרא לי דמשמע דבעי קריעה בל דהו דהדח למה פסק להחמיר בר"א במילתא דרבנן וגם מצלן לעשות מחלוקת דלמא ר"א לקדרה מיירי בלי בשר ור"י בלצלי ומבש"ת לחדש מחלוקת ודוחק לומר דמסברא ס"ל מצלן לחלוק אלא ס"ל בפירו"י בי זכי דוחק:

ואפשר לומר הא דס"ל לגמ' בקושי' והא קורעו תנן ומשמע קריעת ש"ו ולא מפרש ליה בקריע' קלת דס"ל בלצלי אם לא נקרע בחל בלל ואין בו נקב לזוב חלב והוא בעוס בתוך הבחל אין האם מפליט בלל החלב מתוך בחל חולה לגב האם דהא בעוס בתוכו ואינו רק להבליע בתוך בשר הבחל אבל אינו מפליט חולה. וא"ב קפי' לי' קושי' התוס' למה קתני לא קורעו אינו עובר עליו ומותר ולא קתני יקרענו אחר בישול ול"ל בתי' התוס' דבבר נתמעט ולא חשבו האם הוא בנד אם התוס' לא יפליט בלל וע"ב ל"ל לא קרעו וקרעו פי' קריעת ש"ו אבל קריעה יש בו וא"ב ודאי הדם זב חולה וא"ם תי' התוס' דלא בלריכו אח"ב קריעה וקושי' הגמ' שפיר ומשני הגמ' לקדרה בלי בשר וקריעה בל דהו ולא קרעו בלל מ"מ אינו קורעו לאחר בישולו דע"י בישולו ודאי בבר נפלט החלב הבתוב לתוך הקדרה ומתפשט במים וקדרה למעו' דבשאר בשרים וכמ"ם התוס' ולבך השתא במסקנא מיירי בקריעה בל דהו במשהו

בישולו דע"י בישולו ודאי בבר נפלט החלב הבתוב לתוך הקדרה ומתפשט במים וקדרה

ו וי"א דאם נפל בו' ודאי לדעת הרמב"ם דלבך בחל מלטרף הוא"ל והוא דרבנן ג"ב ה"ה בפשט שני' וכן לעולם דסוף בל סוף איסור דרבנן הוא וכן משמע ברמ"ה בבדק הבית. ג) אלא יש להבין אפי' לשאר שיטות המחברים מ"מ אם אמרי' בראשי איסורי' לא אמרי' חב"ב אלא בקדירה אפי' נפלט ונבלע חלב הבלוטה בה אינו אוסר וכמו בן חלב הנפלט וחוזר ובולע הבשר לא נאסר מידי דהוי דבישל לבדו בקדירה אפי' נפלט ונבלע חלב הנפלט נאסר מן טעם בשר וב"ב בשר מן טעם חלב והם הנבלעים בתוך בשר הבחל וגם בזה יש לדקדק הא כיון דבבר נאסרו בב"ח תו ה"ל לשאר איסורים ולא שייך גבי' חב"ב בם"ם מהרש"ל בבמה דוכתי וא"ב לבאורה יש לתמוה על רשב"א דפוסק בר"ח לא ה"ל לומר דין זה ואולי בל זמן שלא נתבשל חלב זה עם שאר בשר אין שם חלב עליו ולא שוויתו חז"ל לחלב ולבך אף שהבשר מקבל טעם מחלב אינו נאסר דאין שם חלב עליו אבל אם נתבשל בשאר בשר שם חלב עליו דאוסר שאר בשר וא"ב דבבר שם חלב עליו אף לבשר שבבחל תובר החלב וא"ב שפיר הוי חתיכה וגלה דמקבל טעם מן חלב והוי ב"ח ואין ב"מ דחלב נאסר מן הבשר מ"מ הבשר שבבחל מקבל טעם מן חלב וה"ל בשר וחלב ודוק והבחל עלמו אסור וכתבו התוס' והרא"ם דבתוכו מגוממת חלב דלא נפלט וא"ב הוי באיסור שניהו מחמת עלמו ובטל דאותו חלב שבגוממת אינו ר"ל אבל אם נפל בקדירה פחות מס' לדעת רשב"א דב"ח היוי באיסור מחמת עלמו ואינו חר"ל ולא בטל בלל:

צא א ודוקא וכו' האחרונים הש"ך והפר"ח התריכו בזה למאוד ומניהם לדבר ע' נתכוונו בבלי חרם יש להחמיר אפי' שדרכו בהדחה כמ"ש הש"ך בס"ק ג' וז"ל ע"ב והוא דעיקר

ע) יבוב על קושי' ת"ח. ב) יבוב בדברי המ"מ. ג) קושיא על רשב"א.

ג צריך ליזהר שלא יגע בשר בלחם שאם יגע בו בשר (ג) אסור לאכלו עם גבינה ובן יזהר שלא יגע בו גבינה שאם יגע בו אסור לאוכלו עם בשר :

ד בשר בחלב רותחין שנתערבו יחד ואפילו בשר צונן לתוך חלב רותח או חלב צונן לתוך בשר (ד) רותח הבל אסור משום דתתאה גבר אבל חלב רותח שנפל על בשר צונן או בשר רותח שנפל לתוך חלב צונן (ה) קולף הבשר והשאר הבשר (ו) מותר וההלב מותר כולו ואם נפלו זה לתוך זה צוננין מדיח הבשר ומותר :

ב (ז) ובמקום שהכשר צריך קליפה אם לא קלפו וכשלו כך מותר בדיעבד) :

ה מליח שאינו יכול ליאכל מחמת מלחו דהיינו בעין מליח שמולחים לקדרה ג (ח) ושהה כדי מליחה לקדירה כל זמן שלא הדיחו מיקרי אינו נאכל מחמת מלחו :

הג"ה (וי"ת דלאחר שנתה במלחו שיעור מליחה לא מיקרי מח"כ רותח ד (ט) ולעורך גדול כעין הפסד מרובה והוא לעורך שעודת מלוח ים לסמוך למקילין אבל בלע"ה אין להקל כלל אפילו לא נמלח הבשר מצני לדידן רק מלד אחד כל שנמלח מליחה שאינו נאכל מחמת מלחו מאכ רותח אבל כל שלא נמלח כ"כ מחשב צונן אפילו נמלח מצני לדידן וי"ת ה (י) דאנן אין בקיאים בדבר ויש לנו לחשוב אפילו מליחת גלי כרותח ועוב להחמיר במקום שאין הפסד מרובה :

ומליח

ותורף דבריהם כמו שסיים הש"ך בס"ק ג' לי נמי והוא עיקר דס"ג כלי חרס שנתני דגם הרשב"ם מודה בכ"ח וכו' ועמ"ש פלתי דס"ל לרמ"א כלי של בשר לתת לתוכו חלב או להפוך כ"ע מודה דהכל נדון ככלי שתף ומותר לעשות בתוכו ואיסור דנקט רמ"א לאו דווקא רק מיירי בשר לבני חלב או להיפוך : (ג) אסור לאוכלו דלמא משמני ומכיל בלי הדח' ואיירי שיש בו לחלותים קלח ואם לאו מותר : (ד) בשר רותח דוקא בקדירה אבל ע"ג גלי אין לאסור רק כדי קליפה (ה) קולף דעלתי גבר ואדמיקר לי' בלע קליפה מיהו בעי (ו) מותר מפקפת הפוסקי לא זו בשר לתוך חלב הוא הדין היתר לתוך איסור מ"מ הדין כן (ז) ובמקום עמ"ש פלתי כי דעת הש"ך דוקא בכך דלריך קליפי, משום דתתאה גבר דאז אדמיקר לי' בלע רק מחמירין לקלוף בהא ג"ל ס' אבל היכא דמדינא לריך קליפה לאו משום הקליפי כמו שאר איסור והש"ך ופר"ח ומהרש"ים ל"ל לחלק בין שהקליפי ניכר ושומד במקומו אז טעמו לובר משא"כ אם אין קליפה ניכר ואין שומד במקומו אז לא בטל ואפי כתבתי לחלק בין שהתירא בלע כמו בשא"כ וכין דאיסורא בלע כמו כל איסורי, ועמ"ש פלתי ו"ע (ח) ושהה אבל קודם שהשה אין חשוב כרותח והא דלעיל סימן ס"ח מצמע מיקף חשוב רותח דעת רבי, לחלוק בין בשר לגיר דגיר מיקף רותח והש"ך מחלק לעניין דם עבע מלח לדם מיקף רותח אבל בשר לעניין מום שהתיכה בעלמה לריך שיהי, שעור מליחה ו"ע, פלתי דסוכחתי לא כש"ך רק שהמחבר בסיסור תורה חשש להחמיר אפי' קודם שהשה שיעור מליחה אבל בשא"ח הוא כמלח עם גבינה לגיר סיולא אף כאן בשר כמלח מבשר טעם דבשר לגמרי כדין כשוב ומקודם לוסר כדי מליחה לא הוי רותח מה דפסק לעיל בסימן ס"ע דאם נמלח בכלי אע"פ ושהה רק כדי סימן על הסלר וכו' נאסר הבשר לגמרי כדין כשוב ומקודם לוסר כדי קליפה כרותח דלגי ויש רולה לומר לוסר מיקף לגיר הוי מיקף רותח ולא הבנתי מה טיעול אף כאן בשר כמלח עם גבינה לגיר סיולא מבשר הוא רותח והוא יאסור גבינה וכן להיפוך וכל טעם סיולא מהתיכה לאתיכה ע"י מליח נקרא לגיר. ח) ויותר מסתבר לומר כמ"ש הש"ך דלגבי הש הוי יותר רותח מבשר טעם דבשר הש לגיר מלח ולכך מלח מוליח הש ומתערב בו והוי מיקף רותח וע"ז מוריס דברי הש"ך בס"ק י"א ע"ש : אלא דלא ידעתי מהא דמ"ב דמחרינן קודם שהשה שיעור מליחה מקרא נאכל מחמת מלחו ומ"מ לגבי הש הוי רותח מבליע ט"כ מכלן לר"ת להוכיח דמליח לקדרה הוי אינו נאכל מחמת מלחו דהא מליחת קדשים הוי כמליחה לקדרה ובנמ' דמנחות מחרינן דל"ל למלוח לדם קדשים דמ"כ ס"ל דם שמלחו והוי כללי ע"ש וקשה מה רלוים הש שאני הש כשאבל מחמת מלחו דהא קודם שיהיה מליחה הוי נאכל מ"מ ומ"מ לגבי הש הוי רותח . ונחת כי בלא"ה ל"ע לפי דעת הר"ן בשם הר"ן מלברלוני דקודם שהי שיעור מליחה לא מיקרי רותח. ט) ל"ב עדיין קושית ר"ת בחקומו לוך יהיה מליחת הש קדשים כמבואר וכללי הא לא שהה שיעור מליחה דתיכף מולחו ומעלהו וע"ג כבש מזבח היה מולחו. י) כמבואר בנמ' ורמב"ם וכ"כ הר"ן גופיה בפרק ג"ה דלא היה בקדשים שהה במליחה רק תיכף היה מעלהו לגמרי מליחה ול"ע ומה שכ"ל דהוכחת הגמ' אם תמרינן הש קדשים לריך מליחה ל"ב קרבנות יום הכיפורים לריכים הש מליחה ול"ב פרו של אהרן הכהן זורק ממנו בק"ק ופ"ב שחט שעיר וזורק ממנו בק"ק ופ"ב זורק מהש פר על הפרוכת לחוץ ופ"ב מהש שעיר על הפרוכת מחוץ היה מערב הש פר והש שעיר וזרקו על מזבח הזהב ל"ב אם בזריקה ל' של הפר היה מעולה בהש זריקה לגבי הזהב של פר על מזבח הזהב כבר עבר שיעור מיל וכבר היה כרותה דלגי ואין הש הש עליו וזהו שהה שיעור מליחה לגי מ"מ הכ"ל הקשה ומרע דהתי שמעתא הוא ר"י מלברלוני והוא כמ"ש בתו"ה דף ע"ב כתב להדיא דפחות מכן אין הש ולגיר הנפלטים מלוחים כ"ב היהיה כחמין לכבוש מה שבתוכן וזהו דלא כמו שכתב הש"ך דהש שהי . והוסיף לחלק דמבליע הש היקף דאל בא המלח אבל לבשל הש אין בא המלח דמגלן הא לר"ת ולעשות ממנו הוכחה : ועוד הר"ן כ) הקשה מדגים ועופות דתמרינן דפלטי דגים וניחי בלעי הש שופות תפילו קודם שהי ש"ת וקשה מה קושי, הא להבליע הש היקף ומה ואיך כללן הר"ן בחדא דמגלן לעניין שאר דבריס הוי מליחה לקדרה כרותח לכן היה יותר נראה בכוונת המחבר כי בלתת ש"ל דעות חלוקים הש במחבריס כמ"ש המחרונים

ע) קוש' הש"ך על רמ"א. ב) קוש' על המג"א בסי' תס"ד. ג) תי' אחר על קושית הש"ך. ד) חילק בין דבר שנאסר בקליפה בבב"ח ובין שנאסר בבליעת איסור ויסוב לכל הקושי'. ה) וזה נגד דעת מהרש"ל בפסחים. ו) קוש' על מהרש"ל. ז) יסוב בדברי תו' ויסוב בדברי רמב"ם. ח) קוש' במ"ע דשותר דבריו. ט) קוש' על הר"ן . י) יסוב על הר"ן. כ) קוש' הר"ן ויסוב בדברי מחבר דמשפקא ליה לפסק להחמיר

דהוי נספך: (יח) ומין חילוק ודמי דס"ל למחבר כדעת רשב"ם דלמ במליח יש הבדל בין תחמי לעלמי גבר רק ס"מ כדבר שמן מבל בכחום דמינו מוסר יותר רק כדי קליפה מין חילק דיותר מכ"ק מינו מוסר ובכ"ק לף דתמי לונן מדמיקר לי' בלע קליפה מיהו בעי ולכך מין חילוק: (יט) הלכך ולף לממרינן כבב"פ לו מיידי דטריפי וכו' דלמ לממרינן כן רק בדם ולף בשאר בלישה דלמ כתו"ס כלל י"ב ס"ך. ועמ"ש פלתי דתני' במחלוקת רמ"י ורשב"ס ע"ס: (יג) על כלי כולו דלמ שייך קליפה מבל במקלת כלי יכול לקלוף ומ"ל הגעלה: (יד) מ"מ הליר עמ"ס פלתי דתני' בין נאכל לשאינו נאכל ע"ס:

(א) טועם הפ"י ע' לקמן סי' ל"ח(ב) ותותב תחיכה לסורה עמ"ס פלתי טעם לסורה לס טעם הפ"י ולית ביה טעם חלב ע"ס: (ג) היורה דלמ בולע ופולט רק לפלוט

ומליח בעין דבעי לה לארחא אפילו לאחר שהדיחו הוי אינו נאבל מחמת מלחו וכל זמן שלא שראו במים דינו ברותח לאסור בדי קליפה (יא) ואין חילוק בין מליה עליון ותפל תחתון למליח תחתון ותפל עליון לעולם המליח מבליע בתפל ואינו בולע ממנו ו (יב) הלבך בשר וגבינה המלוחים שנגעו זה בזה צריך לקלוף שניהם מקום נגיעתם ואם אחד מהם מליח והשני תפל המלוח מותר בהדחה והתפל צריך קליפה:

סג"ס (וי"ן דבכל מליחה אנו מסתרין בס' וע"ל סי' ק"ס כילד נוהגין והם דטהור מלוח ונמלח תפל ברי היינו שהנמלח יבש מבל מם הוף דבר גלול נאסר הטהור מאחר שאינו נאכל מחמת מלחו בולע האיסור שנלוו ומניחם אסורים ודוקא שהטהור לח קלת מבל הוף יבש לגמרי אינו בולע מדבר לח שנלוו):

ואם הם יבשים אפילו הם מלוחים או לחים ולא מחמת מליחה שגי בהדחה:

סג"ס (כל ליר מבשר שנמלח אפי' לף נמלח רק לגלי חסוב רותח ולבן אם נפלה ליר על הבשיחה או (יג) על בלי אוסר (ז) אפי' במקום שאין הבשר אוסר דלמ נחשב רותח (יד) מ"מ הליר חסוב אינו נאכל מחמת מלחו וליר של בשר שאוסר שנפל על הבלי לריך הגעלה ואם הוף בלי חרס לריך שבירה ואם לף נפל רק על מקום אחד בבלי עץ וכיוצא בו קולף מקומו ודיו:

ו היכא אמרינן דאינו אוסר אלא כדי קליפה בשאין שום אחת מהחתיכות שמינה שאם היתה שמינה בולה אסורה (ע"ל סי' ק"ח ס"ק) ובן חברתה אסורה בולה מפני שהשומן מפעפע (וע"ל סי' ק"ס):

ז הא דמפלינן בין נאבל מחמת מלחו לאינו נאבל מחמת מלחו הני מילי בבשר חי אבל צלי רותח שנפל למליח אפי' נאבל מחמת מלחו בעי קליפה ואם יש בו בקעים או שהוא מתובל בתבלין והוא צלי רותח אסור:

סג"ס (והוא הדין לפוי ומבושל וי"ן דאפי' בס גונים דינם בל ין לגמוג אם אין הפסד מרובה:

ח אין בשר בחלב נאסר על ידי מליחה או ע"י כבוש אלא באבילה אבל לא בהנאה:

צב הינין אם נפל חלב לקדרה של בשר ובו ט' סעיפים

א בזית בשר שנפל לתוך יורה של חלב רותח (א) טועם העכו"ם הקדירה אם אמר שיש בה טעם בשר אסורה ואם לאו מותרת אפי' בפחות משישים א (ב) ואותה חתיכה אסורה בד"א בשקדם והוצי' החתיכה קודם שתפלוט חלב שבלעה דהיינו קודם שתניח (ג) היורה מרתיחה ב אבב אם לא הפסיק לסלקו עד

נפסק וממרים להוליא דס לף גס ממהר לחמס הדגים ולהיותן רותחי' כללי ומ"ם. ומיושב כל הקושי' וע' בח"ס דף ע"ב כמ"ל דמיירי הר"י מלברלני בחתיכה בחמת להוליא דמו והרשב"ץ טען עליו קושי' הר"ן. והר"ן תי' כהב"ל. וזהו לעי"ד ברור ומ"ב בשבר וגבינה דתו ליבא גבי' פעולת מלח להוליא דס תיכף מחמת וחומר ומ"ס עכ"ל מחבר וברור דיש להחמיר לף דהוף לסור דהכל מדרבנן מ"מ נראה דדברי הב"ל נכונים:

ד ולצורך וכו' והתרומים העלו דאם בשר בבר פלע דמו שוב לף בספסד אין להתיר דהא כתב הרמ"ם סיכי דלף פסק בח המלח שוב לף שייך דבשאם בדי מליחה דפסק הרתיחה וכותח יוכיח וכיון דבבר נפלע דמו במה יפסוק בח המלח ואי דפלע ליר מבשר זהו ס"ל לתרומים דעיקר פליטה בדס וליר דבר מועט הוף: והנה מי מוסיף אפי' אם נמלח להוליא דמו ויש בלן ליר דפלע בעודנו שיעור מליחה הרי זה לוסר אפי' שאם זמן רב דגבי ליר הפלוט לף שייך נפסק בח המלח. וכן מוכרחים לומר בהבנת דברי הרמ"ם דבתב בקושטא למה תפיבה מלחה ליר שוב בומן מליחה למה בתשר הפסיק מלפלוט דמו ומ"ב לף שייך לחייבי דעריך לפלוט לף בלע לף יאסור ליר הבשר ול"ל דלאחר שאם שיעור מליחה פסק הרתיחה דבותח יוכיח וקאה מה הוף גופי' מתרץ דבבותח לף פסק בח וזה פסק בח ומ"ב ל"ל דגם בליר לף שייך פסק בח דליר ומלח שבו עומד ברתיחתו תמיד ומ"ב יש להתמיר כי הדברים מוברחים מהרמ"ם: וגראה ב) כי גם רמ"י ס"ל דמליחה לקדרה הוי רותח בבושטא לף שייך פסק בח דליר ומלח שבו עומד ברתיחתו תמיד ומ"ב כמו שמתרו בשמו בשובדא דרמ"י לעיל ס"ע ס"ל לרמ"י ומ"ב קשה לי' לרמ"י מדך דבותח ולבך מקרי רותח וקשי' מן בותח דמשמע מלו מינו נאכל לף שאסה הוי כרותח ולחלק דבאן פסק בח המלח ובאן לף פסק לף ס"ל לרמ"י ומ"ב קשה לי' לרמ"י מדך דבותח ולבך פירש"י הל דהייקי הגמ' בותח הוי נאכל מחמת מלחו הל מינו נאכל הוי דמי מליח לתורת ובזה לעולם לאסור בח"ס רמ"י אפי' שאה הוי כרותח דלוקה על דס שבשלו החזיר המחבר דתיכף מינו נאכל קליפה מיהו כן משמ"ב גבי בשר וחלב שהוא במליחה רק לסמוך על בך רבותא דמיסור דמרבנן הקיל לסמוך על בך רבותא דבשרי דמקדם לף הוי כרותח דלי דמכלן לענין שאר דבריס הוי מליחה לקדרה כרותח: בזו נראה לעי"ד בדעת המחבר מבל לעי"ד מין זה הכוונה בר"ן כי מלבד דקשיא ליה בך דלעיל לף גם דהר"ן תו על בך קושי' דדגים ופופות וז"ל וי"ל כיון דבשרי דקדרה מיקרי רותח בעוד שמלחו עליו לגבי דגים דרפו קרמייהו מיקרי רותח מקמי הכי בשבעל דרפו קרמייהו וממהרין לפלוט בשבעל זה יהיה רתיכות המלח יותר מן חימום דעופות מה ענין זה לזה ומה זה הלמון דכיון וכו'. וגם למה קאמר בגמ' דבשבעל דרפו קרמייהו ממהרים לפלוט והעיקר חסר וה הל"ל דבשבעל דרפו קרמייהו הס כרותח יותר מעופות. ג) ולכן נראה דודאי ס"ל תיכף הוי כרותח רק ס"מ בדבר שמין המלח פועל פעולה לחרת מבל בשמלת פועל פעולתו להוליא דס מין פועל לחמס ואינו עושה שני פעולות כאחד ולבך מלריך הר"י מלברלני דשאה שיער מליחה דהוף מיירי בבשר ומלח להוליא דמו וע"ב כ"ז שיעור מליחה המלח עושה להוליא דס מבל בשאה שיעור מליחה שבבר בלה להוליא דמו אז בחתיכה שיהי' רותח ולבך בדס קדשים כיון דשם אין למלח רק הפעולה לחמס תיכף הוי כרותח דלי וכן תי' הר"ן גבי דגים וזהו מאמרו כיון דהוי כרותח בעוד המלח עליו לאחר שאה ס"ע והיינו דבבר פסק פעולתו להוליא דס תיכף

ד) כוונה לחרת בהר"ן. ב) יסוב על קו' תוס' על רש"י. ג) דין דמ"ה תליא במחלוקת רמ"י ורשב"ם. ד) ל"ע בס"ע. ה) חילוק בין חתיכה לקדרה. ו) טעם קלום מיקרי מינו. ז) תי' דלא בעי ס"ם זתים. ח' קו' על קדרה שבישל בה בשר.

ב"ה

מבחן — יום ה', כה ניסן תשפ"ה — כיתה ח'

הוראות: משך המבחן שעתיים. יש לענות על כל השאלות. כל שאלה מנומקת. מותר להשתמש במחשבון פשוט בלבד.

שאלה 1 — חשבון ואלגברה (25 נקודות)

א. (5 נק') פתרו את המשוואה: $\frac{2x-1}{3} - \frac{x+4}{5} = \frac{1}{15}$

ב. (5 נק') מצאו את כל הזוגות (x, y) של מספרים שלמים המקיימים: $x^2 - y^2 = 45$.

ג. (5 נק') נתונה הסדרה: $3, 7, 11, 15, \ldots$
1. (2 נק') מצאו נוסחה לאיבר הכללי a_n.
2. (3 נק') חשבו את סכום 50 האיברים הראשונים בסדרה.

ד. (5 נק') פתרו את מערכת המשוואות:
$$\begin{cases} 2x + 3y = 12 \\ x - y = 1 \end{cases}$$

ה. (5 נק') מכונית נסעה מעיר א' לעיר ב' במהירות קבועה. אילו נסעה במהירות גדולה ב-10 קמ"ש, היתה מגיעה שעה קודם. אילו נסעה במהירות קטנה ב-10 קמ"ש, היתה מגיעה שעה מאוחר. מצאו את המהירות ואת המרחק בין העיירות.

שאלה 2 — גיאומטריה (25 נקודות)

א. (5 נק') במשולש ABC נתון: $AB = 13$, $BC = 14$, $AC = 15$. חשבו את שטח המשולש.

ב. (5 נק') במשולש ישר-זווית ABC ($\angle C = 90^\circ$) נתון: $AC = 6$, $BC = 8$. חשבו את אורך הגובה CH ליתר.

ג. (5 נק') במעגל שרדיוסו $r = 5$ ס"מ נתונה מיתר AB באורך 8 ס"מ. חשבו את המרחק של המיתר ממרכז המעגל.

ד. (5 נק') במקבילית $ABCD$ נתון: $AB = 10$, $AD = 6$, $\angle A = 60^\circ$. חשבו את שטח המקבילית.

ה. (5 נק') הוכיחו: במשולש שווה-שוקיים, הגובה ליתר הוא גם חוצה הזווית וגם תיכון.

שאלה 3 — הסתברות וסטטיסטיקה (25 נקודות)

א. (5 נק') בכד יש 5 כדורים אדומים ו-3 כדורים כחולים. שולפים שני כדורים בזה אחר זה ללא החזרה. מה ההסתברות ששני הכדורים יהיו אדומים?

ב. (5 נק') בכד יש 5 כדורים אדומים ו-3 כדורים כחולים. שולפים שני כדורים בזה אחר זה עם החזרה. מה ההסתברות ששני הכדורים יהיו אדומים?

ג. (5 נק') נתונים הנתונים הבאים: $4, 7, 7, 8, 9, 10, 12$. מצאו את החציון ואת ממוצע הנתונים.

ד. (5 נק') בכיתה ח' יש 30 תלמידים. 18 מהם משחקים כדורגל, 12 משחקים כדורסל, ו-5 משחקים גם וגם. כמה תלמידים לא משחקים אף אחד מהשניים?

ה. (5 נק') הוכיחו: אם n הוא מספר טבעי אי-זוגי, אז $n^2 - 1$ מתחלק ב-8.

שאלה 4 — בעיות מילוליות (25 נקודות)

א. (5 נק') אבא ובנו יחד גילם 60. לפני 10 שנים גיל האבא היה פי 4 מגיל הבן. מצאו את גיל כל אחד כיום.

ב. (5 נק') מחיר חולצה לאחר הנחה של 20% הוא 96 ש"ח. מה היה המחיר המקורי?

ג. (5 נק') שני צינורות ממלאים בריכה. הצינור הראשון לבדו ממלא את הבריכה ב-6 שעות, והצינור השני לבדו ב-4 שעות. כמה זמן ימלא את הבריכה אם יפעלו שני הצינורות יחד?

ד. (5 נק') מספר הוא כפולה של 9 וגם כפולה של 15. מהו המספר הקטן ביותר שמקיים זאת?

ה. (5 נק') בחנות יש מבצע: "קנה 3 ספרים, שלם רק 2". כמה עולה ספר בודד במבצע, אם ידוע שסך הכל שילמו 180 ש"ח?

בהצלחה!

לין לריך ניער נסוף וכן בכיסה פר"ח (ז) וכן אם לא ניער אם החתיכה מקלפה בתוך הרוטב ונפל עליה טפת חלב שלא כנגד הרוטב לר"י כאלו נפלה בתוך הרוטב לרש"י כאלו נפלה חוץ לרוטב וכזו דעת הט"ז דאותו חתיכה נאסרה ואין שאר הקדירה מלטרף. עמה לבטל החלב בס'. וכיון שנאסרה כ"ג ואוסרת אח"כ כל הקדיר' עד שיהי' ס' נגד כל חתיכה. ודעת הס"ך דאין אוסרת כלל בקדירה רק חתיכה לבדה אסורה ומכ"ש שאין מלטרף עם החתיכה לבטלה ועמ"ש פלתי לדברי ט"ז שאסור אח"כ הקדיר' וגם אין מלטרף עם החתיכה לבטל אבל מ"מ בעינן בקדיר' ס' עכ"פ נגד חלב שנפל דאמרי' בפעם נפיל תיקף מפעפע בכל הקדירה. (ח) אם יש ס' וכו': הס"ך מפרש דמונח חלי בתוך רוטב : ובעינן ס' בקדי' כר"י דמפעפע בכל קדירה רק לינו מלטרף לבטל דלמ' כרש"י דאין קדיר' מלטרף לבטל ועמ"ש פלתי אפי' לדעת רש"י לרי' ס' בקדר' כמ"ש בתריכות ולק"מ (ט) ולא נודע וכו' ועיין פלתי דהבאתי דעת הס"ך דהוחיל דלא נודע לא ממירין חכ"ג וכתבתי דלא נהירא בספק תור' דבב"ח מהתורה כ"ג גם כתבתי י"ל דלא נודע פי' זה ספ' אם נפל"תוך הקדירה ג"כ או לא נפל ולא כ"ג והבאתי ראי' ממ"ם דבכה"ג לא מחזקינן לאוסרא גם כתבתי דנתבטל היכף ברגע נפילה טרם בליעה חזר לאיסור להיתר. (י) תהר"ל ובב"ח הוי איסור מחמת עלמו והוי תהר"ל: (כ) אלא בב"ח דהאי לחוד' שרי והאי לחודא שרי ובחיבור' חד לאסור (יב) חוזרת להיות מותר' עמ"ש פלתי ד"ק ממ"ש המחבר לקמן בסי' ק"מ ע"ש: (יג) ונפל עליה לאסור וניער אח"כ לאחר נפילה דאל"כ במה יאסור הקדרה (יד) אבל אם היינו דהדין כבליעת ר"י דהוי ככולו בתוך הרוטב ומתפשטת בכל הרוטב ומקלח

בסוף ס) ובעל פ"ח פירש דלא נודע היינו אם נפל לחתיכה שחוץ לרוטב או בתוך רוטב או חתיכה גדול שיש בו ס' ולו קטן לית ביה ס' וכיון דמספקא לן אי חכ"ג מספק לא ממירין ומוקמינן בחזקת היתר ונראה לי לרמיז לדבריו במה דמוסבי דקדש וסילקו דמפלא לא פלא ופי' רשב"ם קודם שתגוח קלת לא פלא כלל וקשיא ל"כ מה לרי' כזית חלב שנפל בתוך יורה גדולה לפי' קטנה נמי דהא חלב לא בלעה כלל משמני' דבשר להך תוקימת' וכבר עמד בזה מהר"ם שי"ן:והכיתו בקושי' ונראה לייחב דוודאי גם המ"מ דעתו כי הרמב"ם סובר כרשב"ם וכתב דלריך חומד גדול לכוון דלא יגוח קלת ול"כ וודאי גם ספק זה הי' לו לרב ג"כ ולכך ביורה קטנה אסור דלמא נח קלת מרתיחה כי מי מדון לשער זה בלמלוס ול"כ פלט שמנונית ואוסר אבל ביורה גדולה התחיכה ס' רק לומר דחלב הנבלע וחזר ונפלט נשאה כיון דיש ספק אולי לא נח ולא פלט לא נשאה נבלה מספקא לא ממירין כ"כ ואינו אוסר כל היורה ול"ש ודוק : ממנ ג) אף כי שמועתו מכוונת בזה לענ"ד ל"ל דתיקף דרל' חלב נופל נכנסו כל חתיכות לבית הספק ולא ידע לזה ל"כ תיקף נתערב חתיכה בחתיכה ולא נודע לזה והל"ל מין במינו וחד בתרי בעל דבר תוריה וחזר ואיסר להיות היתר ול"כ פשיטא דיכול לנער אח"כ ומידי בחתיכות קטנות לישתבו חס"ל ואפילו גדולות דהוא רק חששא דרבנן ולא החמירו ואפילו ניחא דהא הבלוע הוי חלב ול"כ ס"ל מין בשא"מ ואינו בטל אחד בתרי מ"מ זהו רק לדעת הטור מדרבנן שאם יבשלם יתן טעם ובפרט כאן לפ שייך זה דהא מניר הקדרה וליכא טעם ובחיכא טעם בחמת אסור ול"כ הא ס"ל מין במינו ותיקף ברגע נפילה טרם שיתן טעם לחבירו אחד בתרי בעל וחזר לאיסור להיות היתר ומחמת הבלוע הרי נוניר הקדרה ול"ש ולק"מ וברור דתיקף אחד בתרי בעל ואפילו נבלה נופף בעל ומחמת הטעם נוער ודוק : ולא קשי' ליה לין שייך ביטול לכיון דיכול להתברר. ע"י טעימת עכו"ם דמיירי הרבה חתיכות קטנות וכי יטעום הכל וסברה זו ל"ל בכמה דוכתי בפירות הבאים ממחקים דכתבו דבטילי דלף מלינו למקיס ועיין בפ"ח סי' תמ"ז ל"ל ג"כ סברה זו ע"ש :

ח ואז חתיכה עלמה חוזרת וכו' המחרוני' הקשו דלקמן סי' ק"ו פסק דמ"מ החתיכה אסורה ואולי ג) תיירי לקמן במין בשא"מ דהוא איסור תורה אסר כדעת המחמירין לא ממירין ומוקמינן בחזקת היתר ונראה לי לרמיה לדבריו במה דמוסבי דקדש וסילקו דמפלא לא פלא ופי' רשב"ם קודם שתגוח קלת לא פלא כלל וקשיא ל"כ מה לרי' כזית חלב שנפל בתוך יורה גדולה לפי' קטנה נמי דהא חלב לא בלעה כלל משמני' דבשר להך תוקימת' וכבר עמד בזה מהר"ם שי"ן:והכיתו בקושי' ונראה לייחב דוודאי גם המ"מ דעתו כי הרמב"ם סובר כרשב"ם וכתב דלריך חומד גדול לכוון דלא יגוח קלת ול"כ ודאי גם ספק זה הי' לו לרב ג"כ ולכך ביורה קטנה אסור דלמא נח קלת מרתיחה כי מי מדון לשער זה בלמלוס ול"כ פלט שמנונית ואוסר אבל ביורה גדולה התחיכה ס' רק לומר דחלב הנבלע וחזר ונפלט נשאה כיון דיש ספק אולי לא נח ולא פלט לא נשאה נבלה מספקא לא ממירין כ"כ ואינו אוסר כל היורה ול"ש ודוק : ממנ ג) אף כי שמועתו מכוונת בזה לענ"ד ל"ל דתיקף דרל' חלב נופל נכנסו כל חתיכות לבית הספק ולא ידע לזה ל"כ תיקף נתערב חתיכה בחתיכה ולא נודע לזה והל"ל מין במינו וחד בתרי בעל דבר תוריה וחזר ואיסר להיות היתר ול"כ פשיטא דיכול לנער אח"כ ומידי בחתיכות קטנות דליתנ

(יא) ומפני מה אמרו שאין מוציאין בשבת לא מן הכלים ולא מן הכלים לא מן הכלים ולא מן הכלים, מפני שהוא דומה לעושה לבנים, שהרי הוציא כלי מתוך כלי ונתנו על הקרקע, ונמצא הכלי השני שהוציא לבנה לכך, ואם הוציא כלי מתוך כלי ונתנו על הכלי השני, הרי זה כמי שהוציא לבנה מתוך לבנה, ואם הוציא כלי מתוך כלי ונתנו על הקרקע, הרי זה כמי שהוציא לבנה מתוך לבנה

ואי לא לא ליתני ליה ולא ליתני ליה אלא מהכא ומהכא ליתני ליה מהכא ומהכא לא ליתני ליה

ירומצ ומתפצע בחתיכה כדעת ר"י לפי' מקלתו חוץ לרוטב בכל החתיכות ורמ"י עכ"פ בלותו התיכה ולפ בקדרה מתפצע מצ"ב בשפת חלב דלולי הכל הקדרה מתפצע בחתיכה ולמה מתפצע בקדרה ולנו בביטל ברוטב דבחתיכה ודלי מתפצע בכל חתיכה לפ דלא סגיע הרוטב רק למקלת החתיכה מ"מ בקדרה מספקא לי ביטל במקלת מתפצע בכל הקדרה ג"מ דיותר נח להתפצע בחתיכ' מן קדרה ולנו בטפת חלב כלי הכל דלין לוסר מתיכה למה יאסור כל הקדרה ויהי' ספק בהתפצמות. ולכן סמ"ק והגך רבותא לפסר ס"ל כטעמא דתוס' בטעם דשפת חלב מצוי זומן וה"ב בקדירה אבל לפי דעת הר"ן מצוי הכל הקדי' וכמ"ש לפ בשר"ת לומר דמפצפע בקדירה מה דלין מפצפע בחתיכה ול"ע:

יג ואם לא נפסק וכו' ל"ל ברמ"ן דלי י"ל לפ נפסק הקלוח לא לוסר כדי קליפה הא לתרין חס לתוך לונן מ"מ בעי קליפה ול"ל דדבר גוש שאני ולפ דרמ"ן לינו מחלק בין גוש לינו גוש ומ"מ בזה לעניין עירוי מודה דים לחלק והא דלתרין נתפ מרוטבו על החרס לפ דנפסק הקלוח ל"ק דלשמואל הא מוקי ליה בחרס רותח ולשמואל הוי מתפה רותח ולרב הא עלה' גבר ומודה רמ"ן דל"ל שלא נפסק הקלוח ולפ לתרץ רמ"ן רק למ"ד דתתאי גבר לבל למ"ד עלאי לעולם קרוי עילאי לפי' נפסק קלוח לפ המרמ"ן דעתו סס לפי' לשמואל לפי' תתאי לונן מ"מ בעי קליפה רק דל"ל ס' נדעת ר"ת קסה הא נפסק הקלוח ולכן לריך עיון ועי' לקמן סי' ק"ה סס יתבאר בעניין בעין פסוק הקלוח ביותר ול"ע:

יד על הכיסוי וכו' ומהר"ל חולק דלולי דשעת נפילה לפ הי' זיעה ולח"כ נעשה זיעה ומלבד דהוא ס"ס שמא לפ נתפצפע כלל מ"מ שמא עלה הרתיחה תיכף וכו' ולפ נס לפירש"י דפירש בחתיכה מלי ברוטב וחלי חוץ לרוטב לינו לוסר רק החתיכה ול"ל בכיסה מתחלה לוך כל קדרה מלערף למעל מתחלה לפ העלה הרתיחה רק חלי מתיכה ול"ל ל"ל לותו מתיכה וכשחזר כשעלה רתיחה בכל קדרה לוסר לותו החתיכה כל קדרה לפ ס"מ דלמרינן תיכף עלה רתיחה בכל ודו"ק:

א קדרה וכו' כתב העור בשם ב"ע וז"ל אם ביטל חלב בקדרה של בשר ב"י וים בו ס' לינל מ"ד מבטל הם עבשיו חלב כיון שהרי בעל ומותר בשר ובקדרה נמי מותר ולינל מ"ד דה"ל כ"ח ולינו יולא מידי דופיו לעולם וכו' וכתב הוא שיכול לבטל הם מלינה מין שיללה ולפי תמה לינל מותר לבטל הם וכי עדיף מהנעלה דלפ מהני לכ"ח דפולט תמיד מעט מעט עכ"ל ותמה הב"י למה לפ הוסיף להקשות לינל דביטול מהרון הי' חלב ולין לכן בנתיב דבר המפליטן ותי' בשם מהר"י מבינ דם"ל בעודו רותח לין החלב נבלע בקדרה כלל רק מפליט ולפ מבליע ודבריס נלן מלבד שהביאו כל מהרונים לפ הא קשה ג"כ לפי' בדלית ס' ותבטיל החלב נאסר מ"מ יהי' מותר לבטל בו לח"כ כל מין שיללה ולפי דחלב כ"ב ובולע הקדירה ליסור הא לפ בלע כלל. ולכן נראה דלפ על דעת וסברת ב"ע השיג העור כלל דמיירי בכלי שהם שמשמני בתוכו הוא ס' נגד הבלוע וכמ"ש הב"י בקדירה רחבה ודופן הקדירה דק מהדקה ול"ב לעולם מותר לשתם בו דהא כל בלוע יתבטל ולפי דלין מבטלין ליסור לכתחילה י"ל מדלא דזה לינו ליסור ועוד דכיון דזולת זה ג"ל להשתמש בקדרם ה"ל לעבד ומותר וזה ברור בכוונתו ולין כלן קושי' עלי' (ועיין מש"ל דשפשר כל בלוע בקדרה הוי דרבנן ומ"ל לב"ע בליסור דרבנן מבטלין ליסור כדעם הרבה מחברים ולין כלן קושי' רק העור טען על הך דעם דלוסר לבטל בשר ס"מ דלא ס"ל הך סברה ומתיר בחלב דעשם בשר בשר נפלט וש"ז שפיר קטען הא בב"ח לפ מהני לי' הבלעה וזה ברור בכוונת העור: ומ"מ נראה כי הך דבולת בשם דס"ל כדעת הרמב"ם בפי' המשנה ובספרו בהל' מעשה קרבנות דפרי' כ"ח בקדשים זולת חטאת מהני מריקה וצטיפה זולת חטאת שהחמירה תורה כמו בשאר דברים וכבר עמד הרב ב"ז ג"כ לין לחרוכה ס"מ בעלמא מותר וכתב שכן דייק מהר"ם דמפצפע בכל הכלי ולפ עיין ביטיב דמפצפע בכל הכלי דמרינן להדיא בגמ' דזבחים אותה פרט לתרומה דפ"ל מריקה וצטיפה בכל הכלי וס"מ דלין ללמוד מינה מפצפע לבל בעלמא מבב"ח שלפ למילף ובפרט דשבחב תורה כחטאת דווקא בחטאת שבירה ולפ יתמה בו דבר לוכן וגם טרחי' במקום קדום ומה שכתבתי הוא ממת נכון בעז"ה ודו"ק ביעב: וכתב העור בשם הרשב"ץ לס ביטל בשר או חלב ואח"כ ביטל בשר ירקות הוי הבעל' מסה"כ לס ביטל ליסור לפ יוסף ירקות הבעל' ורחי' שלו מהא דמרינן בסוף מסכת עכו"ס הספוד ומסבלא מלבנן בתור וכה"ג הא גבי קדשי' תנן הספוד והמסבלא מגעילין ברותחין ומשני הבמ' שאני התם דכל יום נעשה ניעול להבירו וביטל בו שלשים דלותנא לו חצי' ואח"כ שלשים הוי הבעל' ולילף מניה הרשב"ץ למה יהי' זה מה דמבטל הלינה להבעלה הא לינו פלט בעלמא פלט הוסיף והיתרה בלע לפ כי מבטל אח"כ היתר קלי' לי' טעמי' ומותר אבל אם ליסור' בלע לפ דקלוח ליה טעמי' מ"מ טעם ליסור ים בו ולפ מהני עד דמגעיל לי' שפיר וזהו דיחו ורחי' שלו וכתב הב"י דהתום' והרמ"ם הקשה היאך כל יום נעשה ניעול לחבירו הא ממעט בהכילתו והוי ליה כ"ע בר כ"ט ותירלו דמב"מ מן התורה ברוב בטל ובכלי מקדם תוקמי מדאוריימא: ולפ"ז לין הוכחת הרשב"ץ כלום והם"ך בנה"כ הביא על הב"י וכתב שלין דברי הרמ"ם והתום' וסייעת' סתירה לדברי הרשב"ץ דהם לפ נהו לליה בפשם הסני שלמים דהם ממעט בהכילתו וע"ז כתבו דתוקמי מדאוריימא ובטל ברוב כיון דבפשם שני עדיין לין כלן ליסור ועדיין לפ נעשה נותר וכן בחטאת שנתבשל אח"כ שלמים בסביל כהן מבטל נתבטלו ברוב לבל ודלי מי הבעלה לפ מהני תקשה היאך מבטל בפשם הג' קדשים כיון דכבר נעשה נותר דודאי כשנאסר הכלי לפ שייך למימר בו תוקמא מדאוריימא וברובא בטל ולפ שייך למימר כל יום נעשה ניעול כיון שכבר נאסר אך מוכרח לומר ברשב"ץ דהם היתרה בלע מהני ליה הבעלה זה ועי"ש שהאריך. וכן כתב תשובת הגאון מהור"ר נרשון ספר עבודת הגרשוני ע"ש. והנה מה שהאריך הגוף הדבר הם כבר נעשה נותר לין לסמוך על ביטול ברוב ולפ דיש להבין הא הרשב"ץ גופי' מדמה לה דמהני הבעלה לו לפ ל"ט בר ל"ט היתרה ולימור דבהיתר' ל"ט בר ל"ט כשר דלפ

ואם לאו, דינה כדין כלי שאין דרכן בכך ואינן ראויין אלא לשבר, ואין בהן משום מכירה. (ה) הגה: וכן כל כיוצא בזה (ב"י בשם הרא"ש). ואם יש בהן דבר שדרכו בכך, כגון שיש בהן זכוכית שראוי לחלון, הרי זה כמכר (ב"י בשם הרמב"ם). (ו) המוכר כלי זכוכית לחבירו, אפילו הן שבורין, הרי זה כמוכר לו את הזכוכית שבהן, ואפילו לא שקל עמהן כלום. (ז) המוכר כלי לחבירו, אפילו הן שלמים, אינו מוכר לו אלא את הדמים, שהרי אין דרכו של אדם לקנות כלי חרס אלא כדי לשבר ולהשתמש בחרסיהן. (ח

(א) זה משפט זוג, וכיצד יעשה בהם הכהן בטהרתם. (ב) יביא לכהן שני צפרים חיות טהורות, ועץ ארז ושני תולעת ואזוב. (ג) וצוה הכהן ושחט את הצפור האחת אל כלי חרס על מים חיים. (ד) את הצפור החיה יקח הוא ואת עץ הארז ואת שני התולעת ואת האזוב, וטבל אותם ואת הצפור החיה בדם הצפור השחוטה על המים החיים. (ה) והזה על המיטהר שבע הזיות וטיהרו, ושלח את הצפור החיה על פני השדה. (ו) וכבס המיטהר את בגדיו וגלח את כל שערו ורחץ במים ויטהר, ואחר כך יבוא אל המחנה וישב מחוץ לאהלו שבעת ימים. (ז) וביום השביעי יגלח את כל שערו, את ראשו ואת זקנו ואת גבות עיניו, את כל שערו יגלח, וכבס את בגדיו ורחץ את בשרו במים ויטהר. (ח) וביום השמיני יקח שני כבשים תמימים ובת שנה אחת תמימה ושלשה עשרונים סלת מנחה בלולה בשמן ולג אחד שמן. (ט) והעמיד הכהן המטהר את האיש המיטהר ואת הדברים האלה לפני ה' פתח אהל מועד. (י) ולקח הכהן את הכבש האחד והקריב את האשם ואת לג השמן והניף אותם תנופה לפני ה'. (יא) ושחט את הכבש במקום אשר ישחטו את החטאת ואת העולה במקום הקדש, כי כאשם החטאת הוא לכהן קדש קדשים הוא. (יב) ולקח הכהן את דם האשם ואת לג השמן והניף אותם הכהן תנופה לפני ה'. (יג) ושחט את הכבש במקום אשר ישחט את החטאת ואת העולה במקום הקדש, כי כחטאת הכהן כן האשם הוא לכהן קדש קדשים הוא. (יד) ולקח הכהן מדם האשם ונתן על תנוך אזן המיטהר הימנית ועל בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית. (טו) ולקח הכהן מלג השמן ויצק על כף יד הכהן השמאלית. (טז) וטבל הכהן את אצבעו הימנית מן השמן אשר על כפו השמאלית והזה מן השמן באצבעו שבע הזיות לפני ה'. (יז) ומיתר השמן אשר על כפו יתן הכהן על תנוך אזן המיטהר הימנית ועל בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית על דם האשם. (יח) והשמן אשר נשאר בכף הכהן יתן על ראש המיטהר, וכפר עליו הכהן לפני ה'. (יט) ועשה הכהן את החטאת וכפר על המיטהר מטמאתו, ואחר כך ישחט את העולה. (כ) והעלה הכהן את העולה ואת המנחה על המזבח, והקטיר הכהן את המזבח וכפר עליו, וטהר. (כא) ואם דל הוא ואין ידו משגת, ולקח כבש אחד אשם לתנופה לכפר עליו, ועשרון סלת אחד בלולה בשמן למנחה ולג שמן, (כב) ושתי תורים או שני בני יונה אשר תשיג ידו, והיה אחד חטאת והאחד עולה. (כג) והביא אותם ביום השמיני לטהרתו אל הכהן, אל פתח אהל מועד, לפני ה'. (כד) ולקח הכהן את כבש האשם ואת לג השמן והניף אותם הכהן תנופה לפני ה'. (כה) ושחט את כבש האשם ולקח הכהן מדם האשם ונתן על תנוך אזן המיטהר הימנית ועל בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית. (כו) ויצק הכהן מן השמן על כף יד הכהן השמאלית. (כז) והזה הכהן באצבעו הימנית מן השמן אשר על כפו השמאלית שבע הזיות לפני ה'. (כח) ונתן הכהן מן השמן אשר על כפו על תנוך אזן המיטהר הימנית ועל בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית, במקום דם האשם. (כט) והשמן אשר נשאר בכף הכהן יתן על ראש המיטהר, לכפר עליו לפני ה'. (ל) ועשה את האחד מן התורים או מבני היונה, מאשר תשיג ידו. (לא) את אשר תשיג ידו, את האחד חטאת ואת האחד עולה, על המנחה, וכפר הכהן על המיטהר לפני ה'. (לב) זאת תורת אשר בו נגע צרעת אשר לא תשיג ידו בטהרתו.

(לג) וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר. (לד) כי תבאו אל ארץ כנען אשר אני נותן לכם לאחזה, ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם. (לה) ובא אשר לו הבית והגיד לכהן לאמר כנגע נראה לי בבית. (לו) וצוה הכהן ופנו את הבית בטרם יבא הכהן לראות את הנגע, ולא יטמא כל אשר בבית, ואחר כן יבא הכהן לראות את הבית. (לז) וראה את הנגע והנה היו הנתקים בקירות הבית שקערורת ירקרקת או אדמדמת, ומראיהן שפל מן הקיר. (לח) ויצא הכהן מפתח הבית והסגיר את הבית שבעת ימים. (לט) ושב הכהן ביום השביעי וראה והנה פשה הנגע בקירות הבית. (מ) וצוה הכהן ופצו את האבנים אשר בהן הנגע והשליכו אותם אל מחוץ לעיר אל מקום טמא. (מא) ואת הבית יקצה מבית סביב והשפכו את העפר אשר הקצו אל מחוץ לעיר אל מקום טמא. (מב) ולקחו אבנים אחרות והביאו אל תחת האבנים ועפר אחר יקח ויטח את הבית. (מג) ואם ישוב הנגע ופרח בבית אחרי הפצות את האבנים ואחרי הקצות את הבית ואחרי הטיח את הבית. (מד) ובא הכהן וראה והנה פשה הנגע בבית צרעת ממארת היא בבית טמא הוא. (מה) ונתץ את הבית את אבניו ואת עציו ואת כל עפר הבית והוציא אל מחוץ לעיר אל מקום טמא. (מו) והבא אל הבית כל ימי הסגיר אותו יטמא עד הערב. (מז) והשכב בבית יכבס את בגדיו והאכל בבית יכבס את בגדיו. (מח) ואם בא יבא הכהן וראה והנה לא פשה הנגע בבית אחרי הטיח את הבית וטהר הכהן את הבית כי נרפא הנגע. (מט) ולקח לחטא את הבית שתי צפרים ועץ ארז ושני תולעת ואזוב. (נ) ושחט את הצפור האחת אל כלי חרס על מים חיים. (נא) ולקח את עץ הארז ואת האזוב ואת שני התולעת ואת הצפור החיה וטבל אותם במי הצפור השחוטה ובמים החיים והזה אל הבית שבע הזיות. (נב) וחטא את הבית בדם הצפור ובמים החיים ובצפור החיה ובעץ הארז ובאזוב ובשני התולעת. (נג) ושלח את הצפור החיה אל מחוץ לעיר אל פני השדה וכפר על הבית וטהר. (נד) זאת התורה לכל נגע הצרעת ולנתק. (נה) ולצרעת הבגד ולבית. (נו) ולשאת ולכהרת ולנתק. (נז) להורות ביום הטמא וביום הטהר זאת תורת הצרעת.

(א) וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר. (ב) דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש איש כי יהיה זב מבשרו זובו טמא הוא. (ג) וזאת תהיה טמאתו בזובו רר בשרו מזובו או חתם בשרו מזובו טמאתו הוא. (ד) כל המשכב אשר ישכב עליו הזב ישמא וכל אשר ישב עליו ישמא. (ה) ואיש אשר יגע במשכבו יכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב. (ו) והישב על הכלי אשר ישב עליו הזב יכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב. (ז) והנוגע בבשר הזב יכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב. (ח) וכי יירק הזב בטהור ושלח בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב. (ט) והרכב אשר ירכב עליו הזב ישמא. (י) וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו ישמא עד הערב והנושא אותם יכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב. (יא) וכל אשר יגע בו הזב ולא שטף במים ידיו יכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב. (יב) וכלי חרש אשר יגע בו הזב ישבר וכל כלי עץ ישטף במים. (יג) וכי יטהר הזב מזובו וספר לו שבעת ימים לטהרתו וכבס בגדיו ורחץ בשר במים חיים וטהר. (יד) וביום השמיני יקח לו שתי תורים או שני בני יונה ובא לפני ה' אל פתח אהל מועד ונתן אותם אל הכהן. (טו) ועשה אותם הכהן אחד חטאת והאחד עולה וכפר עליו הכהן לפני ה' מזובו. (טז) ואיש כי תצא ממנו שכבת זרע ורחץ במים את כל בשרו וטמא עד הערב. (יז) וכל בגד וכל עור אשר יהיה עליו שכבת זרע וכובס במים וטמא עד הערב. (יח) והאשה אשר ישכב איש אתה שכבת זרע ורחצו במים וטמאו עד הערב. (יט) ואשה כי תהיה זבה דם יהיה זובה בבשרה שבעת ימים תהיה בנדתה וכל הנוגע בה יטמא עד הערב. (כ) וכל אשר תשכב עליו בנדתה יטמא וכל אשר תשב עליו יטמא. (כא) וכל האיש אשר יגע במשכבה יכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב. (כב) וכל הנוגע בכל כלי אשר תשב עליו יכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב. (כג) ואם על המשכב הוא או על הכלי אשר היא יושבת עליו בנגעו בו יטמא עד הערב. (כד) ואם שכב ישכב איש אתה ותהי נדתה עליו וטמא שבעת ימים וכל המשכב אשר ישכב עליו יטמא. (כה) ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים בלא עת נדתה או כי תזוב על נדתה כל ימי זוב טמאתה כימי נדתה תהיה טמאה היא. (כו) כל המשכב אשר תשכב עליו כל ימי זובה יהיה לה כמשכב נדתה ואשר תשב עליו טמא יהיה כטמאת נדתה. (כז) וכל הנוגע בהם יטמא וכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב. (כח) ואם טהרה מזובה וספרה לה שבעת ימים ואחר תטהר. (כט) וביום השמיני תקח לה שתי תורים או שני בני יונה והביאה אותם אל הכהן אל פתח אהל מועד. (ל) ועשה הכהן את האחד חטאת והאחד עולה וכפר עליה הכהן לפני ה' מזוב טמאתה. (לא) והזרתם את בני ישראל מטמאתם ולא ימותו בטמאתם בטמאם את משכני אשר בתוכם. (לב) זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת זרע לטמא בה. (לג) והדה אשר תדוה בנדתה והזב את זובו לזכר ולנקבה ולאיש אשר ישכב עם טמאה.

(א) וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבתם לפני ה' וימותו. (ב) ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש מבית לפרכת אל פני הכפרת אשר על הארון ולא ימות כי בענן אראה על הכפרת. (ג) בזאת יבא אהרן אל הקדש בפר בן בקר לחטאת ואיל לעולה. (ד) כתנת בד קדש ילבש ומכנסי בד יהיו על בשרו ובאבנט בד יחגר ובמצנפת בד יצנף בגדי קדש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם. (ה) ומאת עדת בני ישראל יקח שני שעירי עזים לחטאת ואיל אחד לעולה. (ו) והקריב אהרן את פר החטאת אשר לו וכפר בעדו ובעד ביתו. (ז) ולקח את שני השעירים והעמיד אותם לפני ה' פתח אהל מועד. (ח) ונתן אהרן על שני השעירים גורלות גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל. (ט) והקריב אהרן את השעיר אשר עלה עליו הגורל לה' ועשהו חטאת. (י) והשעיר אשר עלה עליו הגורל לעזאזל יעמד חי לפני ה' לכפר עליו לשלח אתו לעזאזל המדברה. (יא) והקריב אהרן את פר החטאת אשר לו וכפר בעדו ובעד ביתו ושחט את פר החטאת אשר לו. (יב) ולקח מחתה מלא גחלי אש מעל המזבח מלפני ה' ומלא חפניו קטרת סמים דקה והביא מבית לפרכת. (יג) ונתן את הקטרת על האש לפני ה' וכסה ענן הקטרת את הכפרת אשר על העדות ולא ימות. (יד) ולקח מדם הפר ונתן באצבעו על פני הכפרת קדמה ולפני הכפרת יזה שבע פעמים מן הדם באצבעו. (טו) ושחט את שעיר החטאת אשר לעם והביא את דמו מבית לפרכת ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר והזה אותו על הכפרת ולפני הכפרת. (טז) וכפר על הקדש מטמאות בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם וכן יעשה לאהל מועד השכן אתם בתוך טמאתם. (יז) וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקדש עד צאתו וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל. (יח) ויצא אל המזבח אשר לפני ה' וכפר עליו ולקח מדם הפר ומדם השעיר ונתן על קרנות המזבח סביב. (יט) והזה עליו מן הדם באצבעו שבע פעמים וטהרו וקדשו מטמאות בני ישראל. (כ) וכלה מכפר את הקדש ואת אהל מועד ואת המזבח והקריב את השעיר החי. (כא) וסמך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר החי והתודה עליו את כל עונת בני ישראל ואת כל פשעיהם לכל חטאתם ונתן אותם על ראש השעיר ושלח ביד איש עתי המדברה. (כב) ונשא השעיר עליו את כל עונתם אל ארץ גזרה ושלח את השעיר במדבר. (כג) ובא אהרן אל אהל מועד ופשט את בגדי הבד אשר לבש בבאו אל הקדש ונתם שם. (כד) ורחץ את בשרו במים במקום קדש ולבש את בגדיו ויצא ועשה את עלתו ואת עלת העם וכפר בעדו ובעד העם. (כה) ואת חלב החטאת יקטיר המזבחה. (כו) והשלח את השעיר לעזאזל יכבס בגדיו ורחץ את בשרו במים ואחרי כן יבא אל המחנה. (כז) ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת אשר הובא את דמם לכפר בקדש יוצא אל מחוץ למחנה ושרפו באש את עורתם ואת בשרם ואת פרשם. (כח) והשרף אתם יכבס בגדיו ורחץ את בשרו במים ואחרי כן יבא אל המחנה. (כט) והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי בעשור לחדש תענו את נפשתיכם וכל מלאכה לא תעשו האזרח והגר הגר בתוככם. (ל) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו. (לא) שבת שבתון הוא לכם ועניתם את נפשתיכם חקת עולם. (לב) וכפר הכהן אשר ימשח אתו ואשר ימלא את יד לכהן תחת אביו ולבש את בגדי הבד בגדי הקדש. (לג) וכפר את מקדש הקדש ואת אהל מועד ואת המזבח יכפר ועל הכהנים ועל כל עם הקהל יכפר. (לד) והיתה זאת לכם לחקת עולם לכפר על בני ישראל מכל חטאתם אחת בשנה ויעש כאשר צוה ה' את משה.

(א) וידבר ה' אל משה לאמר. (ב) דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש איש מבית ישראל ומן הגר הגר בישראל אשר יקריב קרבנו לכל נדריהם ולכל נדבותם אשר יקריבו לה' לעלה. (ג) לרצונכם תקריבו זכר תמים בבקר תקריבו אותו. (ד) אל פתח אהל מועד יקריב אותו לרצונו לפני ה'. (ה) וסמך ידו על ראש העולה ונרצה לו לכפר עליו. (ו) ושחט את בן הבקר לפני ה' והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם וזרקו את הדם על המזבח סביב אשר פתח אהל מועד. (ז) והפשיט את העולה וניתח אתה לנתחיה. (ח) ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח וערכו עצים על האש. (ט) וערכו בני אהרן הכהנים את הנתחים את הראש ואת הפדר על העצים אשר על האש אשר על המזבח. (י) והקרב והכרעים ירחץ במים וקטר הכהן את הכל המזבחה עולה אשה ריח ניחוח לה'. (יא) ואם מן הצאן קרבנו מן הכשבים או מן העזים לעלה זכר תמים יקריבנו. (יב) ושחט אתו על ירך המזבח צפונה לפני ה' וזרקו בני אהרן הכהנים את דמו על המזבח סביב. (יג) ואת קרבו ורחצו במים והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה עולה הוא אשה ריח ניחוח לה'. (יד) ואם עוף עולתו לה' והקריב מן התורים או מבני היונה את קרבנו. (טו) והקריב הכהן אל המזבח ומלק את ראשו והקטיר המזבחה ונמצה דמו על קיר המזבח. (טז) ומרקו את מוראתו והשליך אתה אצל המזבח קדמה אל מקום הדשן. (יז) ובקעו בכנפיו לא יבדיל והקטירו הכהן המזבחה על העצים אשר על האש עולה אשה ריח ניחוח לה'. (יח) ואם נפש כי תקריב מנחה לה' סלת יהיה קרבנו ויצק עליה שמן ונתן עליה לבונה. (יט) והביאה אל בני אהרן הכהנים וקמץ משם מלא קמצו מסלתה ומשמנה על כל לבונתה והקטיר הכהן אזכרתה המזבחה אשה ריח ניחוח לה'. (כ) והנותרת ממנה לאהרן ולבניו קדש קדשים מאשי ה'. (כא) כל מנחה אשר תאפה בתנור סלת חלות משחים בשמן ורקיקי מצות במשחה בשמן. (כב) מחבת על מרחשת תהיה מנחתך סלת תהיה משחה פתות אתה מנחה היא. (כג) וקצות אתה פתות ויצקת עליה שמן מנחה היא. (כד) ובשל מבשל מנחה בקערה ועשית את מנחתך מחבת בשמן תעשה. (כה) והבאת את המנחה אשר תעשה מאלה ליי והקריבה אל הכהן והגישה אל המזבח. (כו) והרים הכהן מן המנחה את אזכרתה והקטיר המזבחה אשה ריח ניחוח לה'. (כז) והנותרת ממנה לאהרן ולבניו קדש קדשים מאשי ה'. (כח) כל מנחה אשר תקריב לה' סלת לא תאפה חמץ כי כל שאר וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה'. (כט) קרבן ראשית תקריבו אתם לה' ואל המזבח לא יעלו לריח ניחוח. (ל) וכל מנחה למלחת לא תעלה מאשי ה'. (לא) כל קרבן מנחתך במלח תמלח ולא תשבית מלח ברית אלהיך מעל מנחתך על כל קרבנך תקריב מלח. (לב) וכי תקריב מנחת בכורים לה' אביב קלי תקריב לחרש ברסן מנחת בכוריך. (לג) ונתת עליה שמן ושמת עליה לבונה מנחה היא. (לד) והקטיר הכהן את אזכרתה מגרסה ומשמנה על כל לבונתה אשה לה'.

(א) וידבר ה' אל משה לאמר. (ב) דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם מועדי ה' אשר תקראו אתם מקראי קדש אלה הם מועדי. (ג) ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון מקרא קדש כל מלאכה לא תעשו שבת היא לה' בכל מושבתיכם. (ד) אלה מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם במועדם. (ה) בחדש הראשון בארבעה עשר לחדש בין הערבים פסח לה'. (ו) ובחמשה עשר יום לחדש הזה חג המצות לה' שבעת ימים מצות תאכלו. (ז) ביום הראשון מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבדה לא תעשו בהם. (ח) והקרבתם אשה לה' שבעת ימים ביום השביעי מקרא קדש כל מלאכת עבדה לא תעשו. (ט) וידבר ה' אל משה לאמר. (י) דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל הארץ אשר אני נותן לכם וקצרתם את קצירה והבאתם את עמר ראשית קצירכם אל הכהן. (יא) והניף את העמר לפני ה' לרצונכם ממחרת השבת יניפנו הכהן. (יב) ועשיתם ביום הניפכם את העמר כבש תמים בן שנתו לעלה לה'. (יג) ומנחתו שני עשרנים סלת בלולה בשמן אשה ריח ניחוח לה' ונסכו יין רביעית ההין. (יד) ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה עד הביאכם את קרבן אלהיכם חקת עולם לדרתיכם בכל מושבתיכם. (טו) וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה שבע שבתות תמימות תהיינה. (טז) עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה לה'. (יז) ממושבתיכם תביאו לחם תנופה שתי שנים עשרנים סלת תהיינה חמץ תאפינה בכורים לה'. (יח) והקרבתם על הלחם שבעת כבשים תמימים בני שנה אחת ופר בן בקר אחד ואילם שנים יהיו עולה לה' ומנחתם ונסכיהם אשה ריח ניחוח לה'. (יט) ועשיתם שעיר עזים אחד לחטאת ושני כבשים בני שנה אחת לזבח שלמים. (כ) והניף הכהן אתם על לחם הבכורים תנופה לפני ה' על שני כבשים קדש יהיו לה' לכהן. (כא) והעבירו בעצם היום הזה מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבדה לא תעשו חקת עולם בכל מושבתיכם לדרתיכם. (כב) ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך בקצרך ולקט קצירך לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם אני ה' אלהיכם. (כג) וידבר ה' אל משה לאמר. (כד) דבר אל בני ישראל לאמר בחדש השביעי באחד לחדש יהיה לכם שבתון זכרון תרועה מקרא קדש. (כה) כל מלאכת עבדה לא תעשו והקרבתם אשה לה'. (כו) וידבר ה' אל משה לאמר. (כז) אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפרים הוא מקרא קדש יהיה לכם ועניתם את נפשתיכם והקרבתם אשה לה'. (כח) וכל מלאכה לא תעשו ביום הזה כי יום כפרים הוא לכפר עליכם לפני ה' אלהיכם. (כט) כי כל הנפש אשר לא תעונה ביום הזה הזה ונכרתה מעמיה. (ל) וכל הנפש אשר תעשה כל מלאכה ביום הזה הזה והאבדתי את הנפש ההוא מקרב עמה. (לא) כל מלאכה לא תעשו חקת עולם לדרתיכם בכל מושבתיכם. (לב) שבת שבתון היא לכם ועניתם את נפשתיכם בתשעה לחדש באחד בערב מערב עד ערב תשבתו שבתכם. (לג) וידבר ה' אל משה לאמר. (לד) דבר אל בני ישראל לאמר חמשה עשר יום לחדש השביעי הזה חג הסכות שבעת ימים לה'. (לה) ביום הראשון מקרא קדש כל מלאכת עבדה לא תעשו. (לו) שבעת ימים תקריבו אשה לה' ביום השמיני מקרא קדש יהיה לכם והקרבתם אשה לה' עצרת היא כל מלאכת עבדה לא תעשו. (לז) אלה מועדי ה' אשר תקראו אתם מקראי קדש להקריב אשה לה' עלה ומנחה זבח ונסכים דבר יום ביומו. (לח) מלבד שבתות ה' ומלבד מתנותיכם ומלבד כל נדריכם ומלבד כל נדבותיכם אשר תתנו לה'. (לט) אך בחמשה עשר יום לחדש השביעי באספכם את תבואת הארץ תחגו את חג ה' שבעת ימים ביום הראשון שבתון וביום השמיני שבתון. (מ) ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עץ עבת וערבי נחל ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים. (מא) וחגותם אתו חג לה' שבעת ימים בשנה חקת עולם לדרתיכם בחדש השביעי תחגו אתו. (מב) בסכת תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסכת. (מג) למען ידעו דרתיכם כי בסכות הושבתי את בני ישראל בהוציאי אתם מארץ מצרים אני ה' אלהיכם. (מד) וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל.

(א) וידבר ה' אל משה לאמר. (ב) צו את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד. (ג) מחוץ לפרכת העדות יערך אתו אהרן מערב עד בקר לפני ה' תמיד חק עולם לדרתיכם. (ד) על המנרה הטהורה יערך את הנרות לפני ה' תמיד. (ה) ולקחת סלת ואפית אתה שתים עשרה חלות שני עשרנים יהיה החלה האחת. (ו) ושמת אתם שתים מערכת שש על השלחן הטהור לפני ה'. (ז) ונתת על המערכת לבונה זכה והיתה ללחם לאזכרה אשה לה'. (ח) ביום השבת השבת יערכנו לפני ה' תמיד מאת בני ישראל ברית עולם. (ט) והיתה לאהרן ולבניו ואכלוהו במקום קדש כי קדש קדשים הוא לו מאשי ה' חק עולם. (י) ויצא בן אשה ישראלית והוא בן איש מצרי בתוך בני ישראל ויתגו במחנה בן האשה הישראלית ואיש הישראלי. (יא) ויקב בן האשה הישראלית את השם ויקלל וייבאו אתו אל משה ושם אמו שלומית בת דברי למטה דן. (יב) וינחו אתו במשמר לפרש להם על פי ה'. (יג) וידבר ה' אל משה לאמר. (יד) הוצא את המקלל אל מחוץ למחנה וסמכו כל השומעים את ידיהם על ראשו ורגמו אתו כל העדה. (טו) ואל בני ישראל תדבר לאמר איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו. (טז) ונקב שם ה' מות יומת רגום ירגמו בו כל העדה כגר כאזרח בנקבו שם יומת. (יז) ואיש כי יכה כל נפש אדם מות יומת. (יח) ומכה נפש בהמה ישלמנה נפש תחת נפש. (יט) ואיש כי יתן מום בעמיתו כאשר עשה כן יעשה לו. (כ) שבר תחת שבר עין תחת עין שן תחת שן כאשר יתן מום באדם כן יתן בו. (כא) ומכה בהמה ישלמנה ומכה אדם יומת. (כב) משפט אחד יהיה לכם כגר כאזרח יהיה כי אני ה' אלהיכם. (כג) וידבר משה אל בני ישראל ויוציאו את המקלל אל מחוץ למחנה ויסקלו אתו באבנים ובני ישראל עשו כאשר צוה ה' את משה.

(א) וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר. (ב) דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל הארץ אשר אני נותן לכם ושבתה הארץ שבת לה'. (ג) שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמר כרמך ואספת את תבואתה. (ד) ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה' שדך לא תזרע וכרמך לא תזמר. (ה) את ספיח קצירך לא תקצור ואת ענבי נזירך לא תבצר שנת שבתון יהיה לארץ. (ו) והיתה שבת הארץ לכם לאכלה לך ולעבדך ולאמתך ולשכירך ולתושבך הגרים עמך. (ז) ולבהמתך ולחיה אשר בארצך תהיה כל תבואתה לאכל. (ח) וספרת לך שבע שבתות שנים שבע פעמים ושבע שנים והיו לך ימי שבע שבתות השנים תשע ושנים וארבעים שנה. (ט) והעברת שופר תרועה בחדש השביעי בעשור לחדש ביום הכפרים תעבירו שופר בכל ארצכם. (י) וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרור בארץ לכל יושביה יובל היא תהיה לכם ושבתם איש אל אחזתו ואיש אל משפחתו תשובו. (יא) יובל היא שנת החמשים שנה תהיה לכם לא תזרעו ולא תקצרו את ספיחיה ולא תבצרו את נזיריה. (יב) כי יובל היא קדש תהיה לכם מן השדה תאכלו את תבואתה. (יג) בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחזתו. (יד) וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו. (טו) במספר שנים אחר היובל תקנה מעמיתך במספר שני תבואת ימכר לך. (טז) לפי רב השנים תרבה מקנתו ולפי מעט השנים תמעיט מקנתו כי מספר תבואות הוא מוכר לך. (יז) ולא תונו איש את עמיתו וייראת מאלהיך כי אני ה' אלהיכם. (יח) ועשיתם את חקתי ואת משפטי תשמרו ועשיתם אתם וישבתם על הארץ לבטח. (יט) ונתנה הארץ פריה ואכלתם לשבע וישבתם לבטח עליה. (כ) וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו. (כא) וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית ועשת את התבואה לשלש השנים. (כב) וזרעתם את השנה השמינית ואכלתם מן התבואה ישן עד השנה התשיעית עד בוא תבואתה תאכלו ישן. (כג) והארץ לא תמכר לצמיתות כי לי הארץ כי גרים ותושבים אתם עמדי. (כד) ובכל ארץ אחזתכם גאלה תתנו לארץ. (כה) כי ימוך אחיך ומכר מאחזתו ובא גואלו הקרב אליו וגאל את מכר אחיו. (כו) ואיש כי אין לו גואל והשיגה ידו ומצא כדי גאלתו. (כז) וחשב את שנות ממכרו והשיב את העודף לאיש אשר מכר לו ושב לאחזתו. (כח) ואם לא מצאה ידו דיו להשיב לו והיה מכרו ביד הקונה אתו עד שנת היובל ויצא ביובל ושב לאחזתו. (כט) ואיש כי ימכר בית מושב עיר חומה והיתה גאלתו עד תם שנת ממכרו ימים תהיה גאלתו. (ל) ואם לא יגאל עד מלאת לו שנה תמימה וקם הבית אשר לו בעיר אשר לא חומה לקנין לצמיתם לעשה לדרתיו לא יצא ביובל. (לא) ובתי החצרים אשר אין להם חומה סביב על שדה הארץ יחשבו גאלה תהיה לו ובצאת ביובל יצא. (לב) ובערי הלוים בתי ערי אחזתם גאולת עולם יגאלו הלוים. (לג) ואשר יקנה מן הלוים ויצא מבית ומעיר אחזתו ביובל כי בתי ערי הלוים הוא אחזתם בתוך בני ישראל. (לד) ושדה מגרש עריהם לא ימכר כי אחזת עולם הוא להם. (לה) וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו גר ותושב וחי עמך. (לו) אל תקח מאתו נשך ותרבית ויראת מאלהיך וחי אחיך עמך. (לז) את כספך לא תתן לו בנשך ובמרבית לא תתן אכלך. (לח) אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים לתת לכם את ארץ כנען להיות לכם לאלהים. (לט) וכי ימוך אחיך עמך ונמכר לך לא תעבד בו עבדת עבד. (מ) כשכיר כתושב יהיה עמך עד שנת היובל יעבד עמך. (מא) ויצא מעמך הוא ובניו עמו ושב אל משפחתו ואל אחזת אבתיו ישוב. (מב) כי עבדי הם אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לא ימכרו ממכרת עבד. (מג) לא תרדה בו בפרך וייראת מאלהיך. (מד) ועבדך ואמתך אשר יהיו לך מאת הגוים אשר סביבתיכם מהם תקנו עבד ואמה. (מה) וגם מבני התושבים הגרים עמכם מהם תקנו וממשפחתם אשר עמכם אשר הולידו בארצכם והיו לכם לאחזה. (מו) והתנחלתם אתם לבניכם אחריכם לרשת אחזה לעולם בהם תעבדו ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרך. (מז) וכי תשיג יד גר ותושב עמך והמך אחיך עמו ונמכר לגר תושב עמך או לעקר משפחת גר. (מח) אחרי נמכר גאלה תהיה לו אחד מאחיו יגאלנו. (מט) או דודו או בן דודו יגאלנו או משאר בשרו ממשפחתו יגאלנו או השיגה ידו ונגאל. (נ) וחשב עם קונהו את שנת ממכרו עד שנת היובל והיה כסף ממכרו במספר כימי שכיר יהיה עמו. (נא) אם עוד רבות בשנים לפיהן מן כסף גאלתו יתן מכר ממנו. (נב) ואם מעט נשאר בשנים עד שנת היובל וחשב לו כפי שני שכיריו יתן גאלתו. (נג) כשכיר שנה בשנה יהיה עמו לא ירדנו בפרך לעיניך. (נד) ואם לא יגאל באלה ויצא בשנת היובל הוא ובניו עמו. (נה) כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים אני ה' אלהיכם.

(א) לא תעשו לכם אלילם ופסל ומצבה לא תקימו לכם ואבן משכית לא תתנו בארצכם להשתחות עליה כי אני ה' אלהיכם. (ב) את שבתתי תשמרו ומקדשי תיראו אני ה'. (ג) אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם. (ד) ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו. (ה) והשיג לכם דיש את בצירה ובצירה תשיג את זרע והיתם לחמכם לשבע וישבתם לבטח בארצכם. (ו) ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד והשבתי חיה רעה מן הארץ וחרב לא תעבר בארצכם. (ז) ורדפתם את אויביכם ונפלו לפניכם לחרב. (ח) ורדפו מכם חמשה מאה ורבבה ממכם ירדפו ונפלו אויביכם לפניכם לחרב. (ט) ופניתי אליכם והפריתי אתכם והרביתי אתכם והקמתי את בריתי אתכם. (י) ואכלתם ישן נושן והוצאתם ישן מפני חדש. (יא) ונתתי משכני בתוככם ולא תגעל נפשי אתכם. (יב) והתהלכתי בתוככם והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי לעם. (יג) אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים מהיות להם עבדים ואשבר מוטות עלכם ואולך אתכם קוממיות. (יד) ואם לא תשמעו לי ולא תעשו את כל המצות האלה. (טו) ואם בחקתי תמאסו ואם את משפטי תגעל נפשכם לבלתי עשות את כל מצותי להפרכם את בריתי. (טז) אף אני אעשה זאת לכם והפקדתי עליכם בהלה את השחפת ואת הקדחת מכלות עיניים ומדיבות נפש וזרעתם לריק זרעכם ואכלוהו אויביכם. (יז) ונתתי את פני בכם ונגפתם לפני אויביכם ורדו בכם שנאיכם ונסתם ואין רודף אתכם. (יח) ואם עד אלה לא תשמעו לי ויספתי לייסרכם שבע על חטאתיכם. (יט) ושברתי את גאון עזכם ונתתי את שמיכם כברזל ואת ארצכם כנחשת. (כ) ותם לריק כחכם ולא תתן ארצכם את יבולה ועץ הארץ לא יתן את פריו. (כא) ואם תלכו עמי קרי ולא אבה לשמע לי אוסיף להביא עליכם מכה שבעתים כחטאתיכם. (כב) ושלחתי בכם את חיה השדי ושכלה אתכם ואת בהמתכם והמעיטה אתכם ונשמו דרכיכם חרבות. (כג) ואם בזאת לא תוסרו לי והלכתם עמי קרי. (כד) והלכתי אף אני עמכם קרי והכיתי אתכם גם אני שבעתים על חטאתיכם. (כה) והבאתי עליכם חרב נוקמת נקם ברית ונאספתם אל עריכם ושלחתי דבר בתוכם ונתתם ביד אויב. (כו) בשברי לכם מטה לחם ואפו עשר נשים לחמכם במשקל והאכלו ולא תשבעו. (כז) ואם עד זאת לא תשמעו לי והלכתם עמי קרי. (כח) והלכתי עמכם בחמת קרי ויסרתי אתכם שבעתים על חטאתיכם. (כט) ואכלתם בשר בניכם תאכלו ובשר בנותיכם תאכלו. (ל) והשמדתי את במותיכם והכרתי את חמניכם ונתתי את פגריכם על פגרי גלוליכם ותקעצה נפשי אתכם. (לא) ונתתי את עריכם חרבה והשמותי את מקדשיכם ולא אריח בריח ניח

עברה מע"ל וחלב כ"כ ומסור כי חמבין מע"ל המח רון דמו כ"כ פר"ח (יח) מם מינו ב"י ומף למעם"ל סי' פ"ז בב"ח מף נע"פ מסור ומ פסר כמן דים ס' בקדירה לף מממירין כולי המי לומר כ"כ ומוסר נע"פ ונ"ע. (יב) מותר למת ובו' מבל להמס חמין כגון לפת וכדומה מסור ועמם"פ דלף יהיה סתירה מסלי פסח דמותר ע"ם (יג) המיסור ובדיעבד דבמלו מותר הם"ז מוסר עד דמי הנאה מים ועמם"פ. (יד) לף בשר ובו' ומע"ג דהוי נ"ע בר כ"ע מ"מ כיון דהוף קדרה מדמה ולף נודע בחיזה מין יממנו מם בשר או חלב מחמירין לכתחילה מבלי למעם לף בשר ולף חלב (טו) כמין הכלי והעיקר מם אפשר לאכול בלי שומן בשר או חלב יאכלו רק כמין כלי מבל מם אי אפשר לאכלו כ"כ הוה כדיעבד ואכלי' בשר או בחלב כי זה דיעבד דלף סגי בלף"ם לאכלו בלי שומן (טז) אלף כנגד הבשר עי' פלתי דהקשתי דים למער נגד כל הבלועי' מבב"ח וע"ם מ"ם ע"ז. (יז) ל"ל וכו' כ' מהר"ם לובלין דגם בגליס מותריס ועיין פלתי דהמתי בל"ע. ולדיבף נראה דבגליס מסורי' (יח) נגד וכו' ואם בגלי' בלועים מבב"ח דעת הב"י דבגליס כ"כ ונראין ס' נגד בגלי' אפי' לר"ת ודעת הם"ך ופר"ח דבגלי' דמין למער מסוריס דהם. לף אייך בהו להודע שרי' רק בהיתר שמקבל טעם מאיסור ואין כ"כ לדעת ר"ת וכן עיקר (יט) תוך מע"ל ואף חמבין מע"ל מן ביטול בשר ולף מן ביטול מים דמה שנפלע למים הוי כ"ע בר כ"ע דהיתרא ומותר לגמרי ואין לנו חומשין רק לבשר הבלוע אלף נפלע במים ואייך מע"ל מזמן הסוף ודוקא בביטל בשר לבל מם ביטל חלב ואח"כ מים למ"ד בשאר מסוריס כ"כ הרי חמבין מע"ל לכ"ע מיוס ביטול המים אבל למ"ד דלף אמרינן כ"כ בשאר מסוריס לף מ"מ בעלה המים דהוף כ"ע בר כ"ע דלף אמרינן לף מ"מ בעלה הם"ך דהוי כ"ע בר כ"ע דאסורא ואי"כ הפליטה שמפליט החלב למים הם בחיסרא ומחותו זמן מוסריס ועיין מ"ם פלתי דאין מוסרין רק לפי ערך הבליעה ולף נאנו להאייך נגד כל חלב הבלוע יאמרך מע"ל מעת ביטול החלב (כ) כנגד מקום שכין מכאן מוכח דם"ל למחבר דלף אמרינן חם מקלתו בלע כולו כ"כ מחרוים ועיין מ"ם פלתי דאין מכאן דוקא (כא) מקום שכין דוקא דידע מקום שכין שחתך מבל מפתם אמרינן בכל מקום חתך מהרם"ל ופר"ח. ומ"מ אף דיש בו ס' מ"מ אייך נ"מ להכשר בשר (כב) בכלי רמזן ומהרם"ל לחלק בין גוש לנגלל ועיין סי' ק"ה מ"ם בזה בחריכות (כג) נעילה ומף חתך דבר קשה אייך נעילה אפי' בלי כ"ם ולונן לגמרי פר"ח (כד) לתנור ובו' עמ"ם פלתי דהקשתי דים למער נגד כל הבלועי' מבב"ח וע"ם מ"ם ע"ז. (יז) ל"ל וכו' כ' מהר"ם לובלין דגם בגליס מותריס ועיין פלתי דהמתי בל"ע. ולדיבף נראה דבגליס מסורי' (יח) נגד וכו' ואם בגלי' בלועים מבב"ח דעת הב"י דבגליס כ"כ ואייך ס' נגד בגלי' אפי' לר"ת ודעת הם"ך ופר"ח דבגלי' דמין למער מסוריס דהם. לף אייך בהו להודע שרי' רק בהיתר שמקבל טעם מאיסור ואין כ"כ לדעת ר"ת וכן עיקר (יט) תוך מע"ל ואף חמבין מע"ל מן ביטול בשר ולף מן ביטול מים דמה שנפלע למים הוי כ"ע בר כ"ע דהיתרא ומותר לגמרי ואין לנו חומשין רק לבשר הבלוע אלף נפלע במים ואייך מע"ל מזמן הסוף ודוקא בביטל בשר לבל מם ביטל חלב ואח"כ מים למ"ד בשאר מסוריס כ"כ הרי חמבין מע"ל לכ"ע מיוס ביטול המים אבל למ"ד דלף אמרינן כ"כ בשאר מסוריס לף מ"מ בעלה הם"ך דהוי כ"ע בר כ"ע דלף אמרינן לף מ"מ בעלה הם"ך דהוי כ"ע בר כ"ע דאסורא ואי"כ הפליטה שמפליט החלב למים הם בחיסרא ומחותו זמן מוסריס ועיין מ"ם פלתי דאין מוסרין רק לפי ערך הבליעה ולף נאנו להאייך נגד כל חלב הבלוע יאמרך מע"ל מעת ביטול החלב (כ) כנגד מקום שכין מכאן מוכח דם"ל למחבר דלף אמרינן חם מקלתו בלע כולו כ"כ מחרוים

ובמועל דלא תקשה עליו מכך עובדא דרב וזה ברור ותקשה בממ"ג הך בלעת מיכה היתה אם קר והבייתה חם . ומ"כ מי לתרוייהו חם . ומ"כ רב הא ד"ל עלתי גבר הא ד"ל נתבשלו ולכ"ע נ"ט בר נ"ט אסור ומ"כ מה ראוי יש וע"כ דהבייתה היה קר והקערה חם ותקשה מ"כ מה צורך ולמ"ל דהוי במועל ומועל מועד וע"כ צריך לומר דלפ' בכה"ג אינו אסור רק כדי קליפה ואינו הבליעה הולכת יותר ולא הוי כנתבשלה וים לב"י פרים בהגהה ודוק ומ"מ נכון כרב הס"ך דלעירי דאסיקנא נגובי' ביותר ואין בהם לחות :

א שנתבשלו במחבר ורמ"ע הביאו דעת המומרים אם עלו דווקא או לפ נתבשלו ואני מצאתי מן להסוברים דווקא עלו דבגמ' דשילהי ע"ז אמרינן כל יום נעשה ניעול לחבירו ופריך בגמ' מעתה ושלמים דזה נאכל ליום ג' וזה לבני ימים מע"ל . ומשני מעתה דנשחט ביום והדר מבשלו שלמים דנשחטו מעתמול דכלו זמנים בהדדי והדר מבשל שלמים דנשחט ביום דלמה לזמן וכו' וים להבין מה ביקש בגמ' בזה בביאל שני גווני שלמים דלמעתמול והביום ולא קאמר תיקף לאחר ביאל מעתה מבשל שלמים דנשחטים ביום ולמה לי ביאול שלמים דלמעתמול :

אמנם לפי מה שהעלו התוספת למען דאמר ביאלו מקדם לוקמי דלתורייתא לבטל מין במינו ברוב וזהו ולפי לסמוך ברוב ים קלת פקפוק עד שאמרו לדבר שיש לו מתירין דלכך לא בטיל דמה לך לסמוך ברוב המתין עד שיהיה מותר ומ"כ בהעלת נגד שלמים דנשחטו בו ביום ים לכן שי לסורי' אחד לאיסור זריס לשלמים ושני לאיסור נותר דמחר בלוע בהעלת נותר ומ"כ כשיבא מהר לאכול שלמים ים לכן בו בלוע ב' לאיסורי' לאיסור זריס ולאיסור נותר ובשביאם יעברך לסמוך לביטול ברוב וכל כמה דנוכל למעט שלא יהא לכל לאיסור בסמיכת הרוב עבדינן כמו בדשמ"מ הכ"ל ולכך מבשל תחלה שלמים דלתמול שלריך לאכול בו ביום ומ"כ אין כאן בלוע לאיסור רק מאיסור זריס ועי"ז סומך לביטול ברוב וכשמבשל אח"כ שלמי' דנשחטו היום אין בהם בלוע רק מחמת נותר כי בלוע דאיסור זריס מהעלת נגד שלמים דנשחטו ולכך לו כי חזר לאיסור להיות היתר וגם הוא כ"ט בר כ"ט שליסי וכלה יתבשל ואין כאן רק לאיסור נותר וסמוך על הרוב ומ"כ משולש אין לוכל תמיכת קדשים שים בו בלוע ב' לאיסורי' משא"כ בלו היה תיקף מבשל שלמים דזמנם עד למחר היה בו בלוע שני לאיסורים כאחד ולסמוך למרווייהו על ביאול ברוב כולו הלי לא רלו להקל וזהו ברור . ומזה מוכח דמתבשלו לאסור דלמו מותר אין כאן ביאול נותר כלל דה"ל בר כ"ט היתרא כמ"ם התוס' ודלי לדעת הרמב"ם דהמריקה היה תיקף קודם שנעשה נותר ומ"כ הגמ' דפריך היתרא דלמתי לידי לאיסורא היינו לפ שבשעה מותר מ"מ לבסוף מיקרי לאיסורא מ"כ לפ"ד זו לפ כ"ט בר כ"ט היתרא לא מיקרי כמו גבי חמץ בפסח לדעת הרבה מחברים וזהו מותר לגבי למסקנא דהוי היתרא דכי מטו זמן לאיסורא ליתא בעיני דלפ זו כ"ט בר כ"ט היתרא הוא ומ"ם לגבי זולת דעת הרמב"ם וסייעתו ברורים דהבריס כמ"ם : והנה ע) לדעת המומרים נלמ"ד מותר והא דאמרינן תנור שנתו נאלי' דבעי ניסק משום שמנונית ע"ג . יש לבאורה להסקות מה פריך הגמ' והשתא דאיתותב רבה וכו' למה קדרות בפסח וכן במקדש ישבר ומה קושיא דלמא לעולם אימו יוצא בכ"ח מידי דופיו אפי' בליבון וכאן בפסח ומקדש הוי דאיסורא לאסור לגבי שם בתנור הבלוע בלמ"ס אימו אוסר דהוי כ"ט בר כ"ט רק מה שהוא בעין ע"ג התנור וזהו ודאי דשרף בשריפות התנור וליבונו ול"ל דקושיא הוא לרב דס"ל כ"ט בר כ"ט לאסור ומ"כ ע"כ ליבון התנור מ ונ"ל הבליעה ג"כ ושפיר קאמר למה יפשרו . וזה ג) ים לייחב הא' עזרת שהביא הרמ"ם בפ"ב דפסחים דבתנור וקדרה אין עושין כאחד . והקשה הרמ"ם הא גמ' ערוכה היא דמהני רק דאין עושין כאחד בירושלי' ולפמ"ש ניחא דס"ל דכי לריכין אנו לדחוק בין היסקו מבפני' ומבחוץ הוא הכל לרב דס"ל כ"ט בר כ"ט לאסור לגבי דקיימ"ל. כ"ט בר כ"ט מותר לאיסור לעול דאין מועיל שוב הכשר לכ"ח והיסק התנור הוא רק לשרוף העבר ע"ג ות"ק . ולהרבה ים קלת רלוי בגמ' הניח תיובתא דר הבה לאסור התנור ולפ"ש פריך מרב ומשני תי' ל' לחלק בין מתכות לכ"ח . וקשה ל"ש לוק רבה בתיובתא ולמ"ם ניחא דהא קיימ"ל כ"ט בר כ"ט מותר וע"כ האיסור הוא משום הטיחה שע"ג וזה אין חילוק בין מתכות לכ"ח ודו"ק :

ב והמנהג לאסור לכתחלה וכו' ובשר עוף אני מסופק אם יש להחמיר בו כיון דהוא כולו דרבנן או לא ודי' נראה דהואיל דתו' נסתפקו בהא אין לחלק בין דאורייתא לדרבנן : תנור דעתו בהליה וכו' ולא תי' דשתי כותח דהוא רק דרבנן דהמו' ס"ל כותח דרבנן כמש"ל סי' ל"ג דס"ל לתוספת בהא אין לחלק בין דאורייתא לדרבנן :

ג רק עלו וכו' וכתב הש"ך בסק"ו שאחד מהן ל' הכלי או הדגים חמין כמ"ש תוס' ורמ"ם וכו' ומותר דברי עלמו דבסימן הקודם ס"ק ל"ג כתב דאין רגיל מתוס' ורמ"ם אם מתלי אם דהמוספות כתבו למר כדלעיל ליה וכו' ועיין מש"ל :

ד **יראה** לי שאם נתן וכו' עיין ש"ך מ"ש בשפ"ח וכתמת לא נעלם מדברי הש"ך דעת הש"ח בש"ח דמי לגג שהוא נותני' בו מבני הגעל' . ליברא מ"מ הקשה שפיר דכמו דלר"ח ל"ל דהגעלו שני פעמים אף גם לר"ת י"ל דתחלה הגעילו במי אפר לפגום הבלוע ואח"כ הגעילו במים חמין דהבלוע כבר נעשה פגום ולא יאסור המים להיות כ"כ : אך ודאי אם אמרינן מ"ם התוס' בקושי' ואמרינן לא אסרה התורה אלא דוקא בת יומא ולא הקשה אסתם בממ"ג מי אסרה התורה ש"מ דאסור יהי' איך שיהי' כוונתם די"ל מאי קושי' מהגעל' הא נותן טעם לפגם בעלמא שרי רק בגעולי מדין גזרת הכתוב לאסור ומ"ש איך יהי' נבלה ולכך כתבו התוס' דז"א דאימו מפלת גזרת הכתוב דלמ"ד נותן טעם לפגם מותר בחמת לא הגעילו רק ב"י ומ"ש אין מקום לקושי' הש"ך דקשה לפי' הש"ך דהגעילו במי אפר וקשה למ"ד נעל"פ אסור אף הגעילו ול"ל דמ"ד דאסור ס"ל כמ"ד לאפשר לסותני מותר דהא בגמ' דע"ז לרב מספקי' לי' אי נעל"פ אסור ורב ס"ל תנ"ב :

איברא לא הבנתי כלל דלעת הש"ך קדרה בשר ובישלו בו מיס עם אפר הבלוע נעשה פגום שבולע מי אפר ופונם הבשר ומ"ש אם בשלו אח"כ חלב אימו אוסר דה"ל נעל"פ וכן כלי בלוע מאיסור ולפ"ז למה אסרי' התורה דבר הבא בכח היינו שבולע ע"י אם לריך ניבון כי אם יולא כל הבלוע ע"י הגעלה קשה ל"ל לבון יגעיל השפוד במי אפר ומ"ש יפגום הבלוע בתוכו ואח"כ יכול לגלות בו כי אף דיולא הטפה הבלוע הא הוא פגום מעיקרי' וע"כ לא מייתי התורה בכך ודוק כי דברים אלו ברורים למבין :

א צנון וכו' הר"ב הפר"ח הסיג דלא שמעינן דמאן דסבר נלמ"ד מותר דיהי' חוששין דלמא מאן דאסר לא שמעינן ובאמת רמ"י דס"ל נתבשלו מותר מותר משמע דמלמ"ד נלמ"ד אסור ג) דרמ"י פי' בזבחי' דלכך אסר רבה ב"ע תנור משום דאין מוליא בלועו ומי ס"ל לרמ"י נלמ"ד מותר ובתנור אסור משום שיחה

ע"ג

ה) קו' לדעת הנלמ"ד מותר. ב) ישוב על זה. ג) הוכחה מרמ"י דנלמ"ד אסור.

צה דגים וביצה שנתבשלו בקדירה של בשר אם מותר לאכלן עם גבינה. ובו ז' סעיפים.

א דגים **א** (**א**) שנתבשלו או שנצלו בקדירה של בשר (**ב**) רחוצה יפה שאין שום שומן דבוק בה מותר לאכלם בכותח משום דהוי נ"ט בר נותן טעם דהיתרא ואם לא היתה רחוצה יפה אם יש בממש שעל פי הקדירה יותר מאחד בששים בדגים אסור לאכלם בכותח :

ב ביצה שנתבשלה במים בקדירה חולבת מותר לתת אותה בתוך התרנגולת אפילו לכתחלה אבל נתבשלה בקדירה עם בשר ואפילו בקליפה אסור לאכלה בכותח :

הג"ה (ג) (ויש מחמירין בגלויים וכיצוד לאסור כ"ט בר כ"ט ב והמנהג להסור לכתחילה

(ד) וכדיעבד מותר בכל ענין ודווקא לאכול עם חלב והבשר עלמו אבל

(ה) ליתסר בכלי שלהן (ו) מותר לכתחילה וכן נהגו וכן אם לא נתבשלו או נללה תחלה רק ג עלו בכלי של בשר מותר לאוכלן עם חלב עלמו וכן להיפוך . וכן אם היה הכלי שנללה או נתבשלו בו פגום שלא היה בן יומו מותרין היתר לכתחילה לאכלן עם המין השני . וכ"ז כשהאוכל אינו דבר חריף אבל אם היה דבר חריף כגון שנתבשלו דברים חריפים בכלי של בשר אפי' אינו בן ג"י או שדכו תבלין במדוך של בשר אם אכלו בחלב חוסר אפילו בדיעבד עד לאיכף ס' נגד הבשר הבלוע בהם ומ"מ לא מיקרי מאכל דבר חריף משום מעט תבלין שבו רק אם כולו הוא דבר חריף ורובו כאולו וע"ל סי' ל"ו) :

ג קערות של בשר שהודחו ביורה חולבת בחמין שהיד סולדת בהן אפי' שניהם בני יומן מותר משום דהוה ליה נותן טעם בר נותן טעם דהיתרא והוא שיאמר (ז) ברי לי שלא היה שום שומן דבוק בהן (ח) ואם היה שומן דבוק בהן צריך שיהיה במים ששים כנגד ממשות שומן שעל פי הקערה :

הג"ה (ויש חוסרין אפילו אין שומן דבוק בהן מ"מ אם הכלים אינן בני יומן מבליעת כלי רלמון ואין כל הכלים מותרים (ט) והמיס מותרין לכתחילה אבל אם שניהם בני יומן ואין בהם ששים כנגד הממשות שבכלי ודוקא שהודחו יחד ובכלי רלמון אבל אם הודחו זה אח"ז או בכלי שני אפי' ביחד הכל ברי (י) ואם שירה מכלי רלמון של בשר על כלי של חלב דינו כב"ר ואוסר אם היה בן יומן אבל אם שירה מים רותחים שאינן של בשר ואין של חלב על כלים של בשר ואל חלב ביחד ואפי' שומן דבוק בהם הכל ברי (יא) דאין שיירי כב"ר ממש ביעשה שהכלים שמער עליהם יבלעו זה מזה ואם נמלא קערה חולבת בין כלי בשר אין

(יב) חייבין שמא הודחו ביחד בדרך שנמסרים :

ד (יג) **יראה** לי שאם נתנו אפר במים חמין שביורה קודם שהניחו הקדירה בתוכה אע"פ שהשומן דבוק בהן מותר דע"י האפר הוא נותן טעם ג פגם :

ה (יד) אין מניחין כלי שיש בו כותח אצל כלי שיש בו מלח אבל מותר להניחו אצל כלי שיש בו הומץ :

הג"ה (ודוקא שם הכלים מגולים ואפי' הכי שם עבר ונותן ביחד מותר ואין חוששין שמא נפל לתוך המלח) :

ו מותר ליתן בתוך תיבה בד של בשר אצל של חלב :

הג"ה (טו) (ויש מחמירין לכתחילה ויזהר לכתחילה במקום שאינו לריך)

ז מלח הנתון בקערה של בשר מותר ליתנו בחלב :

הג"ה (והמחמיר נם בזה תבא עליו ברכה כי יש מחמירין לכתחילה)

צו דין מאכל חריף שנהתך בסבין של בשר ובו ה' סעיפים.

א **א** (**א**) צנון או סילקא שחתכם בסבין של בשר בן יומו או (**ב**) שאינו מקונח אסור לאכלם בחלב עד שיטול ממקום ההתך כדי נטילת

(**א**) שנתבשלו לכתחלה אין לבשלם בקדירה של בשר אלא מותר לאוכלן בכותח אבל אם בישל בקדירה של בשר מותר לכתחלה לאוכלן בכותח כשפשפ ליטול דגמ' ואפילו עבר ובישלן בשל בשר ע"ד לאוכלן בכותח ולא קנסינן ליה פר"ח :

(ג) רחלה יפה ופתח כלי רחולה יפה עד שנודע בבירור שאין רחולה : (ג) ויש מחמירין עיין פלתי דעתיתי סמוכין לזה מגמ' ע"ש : (ד) ובדעבד היינו שכבר נתנו בכותח : (ה) ליתסר אפילו ע"י עירוי כן מסקנת אחרונים : (ו) מותר לכתחלה שניהם חמין ה"ל כנתבשלו ואם תחתון חם דעת הב"י דהוי כעלו ודעת הש"ך כנתבשל דתחתי גבר ועמ"ש פלתי בסימן ל"ד והש"ך סתר דבריו כאן כתב בהב"י ולעיל הניח בל"ע : (ז) ברי לי' וכו' לע"פ שפתח כלי' מודחים זו אין לוקה להדיחם אינו בחזקת מודחים : (ח) ואם היה שומן אם שניהם ב"י אפי' שומן דבוק רק בא' מהם מ"ש המיס מקבלים טעם מן הדבוק ואין כאן נותן טעם בר כ"ט ואם שומן דבוק בשניהם אפילו שניהם אינו ב"י דהשומן נאסר היה שומן באחד ושניהם אינו ב"י אותו שים בו שומן בולע מהכלי שאין בו שומן ובלוע בכלי הוא נבל"פ ומותר לכל הכלי שאין בו שומן בולע משומן שבכלי שי לאסור וכן ל' ב"י ואחד אינו ב"י ושומן דבוק באחד מהן הוי כמי כלל זה הכלי שאין בו שומן דבוק בו אינו אוסר רק כשהוא ב"י אבל אם השומן דבוק בכלי אינו ב"י ה"ל אוסר הכלי דהוא ב"י ומי' כ"ג ואוסרים הכל ופשוט : (ט) והמיס דלא נ"מ בהו מחמירין : (י) ואם שירה דכיון דאיירי דלא נפסק הקלוח אם כן טעם בשר ונעשה חלב בחיס כל' כי הס עוברים מקלה אל קלה ולא הוי כ"ט בר כ"ט והוא חומרא בעלמא : (יא) דאין שירוי ומ"ך החמיר אם לא במקום ה"מ ופר"ח החמיר אף במקום ה"מ והכוון אתו ולכתחלה לעולם כך פשיטא דאסור דהא יש כאן בלוע מבב"ח ושירוי מבשל כ"ק וגורס דביאול בב"ח ונעמ"ל בסי' ק"ה בגורס הזה : (יב) ולא וכו' דאמרינן הטתם דבא הכלי לאם ולא הודח עמהן גם ס"ם הודח או לא ולא ותש"ל הודח שמא לא היה בו : (יג) ירלה לי וכו' הש"ך חולק ועמ"ש פלתי לייסב הש"ך וכ"כ גוף תמיהתו ומה שקשה מהרי"ל וע"ל סי' פ"ז : (יד) אין מניחין לכותחא אם כפל כוס אחד בעין אבל חתך אף אי כפל כוס לא בלח ולית בעינו : (טו) ויש מחמירין היינו מנולה אבל מכוסה אף לכתחילה מותר :

(א) נצון דעת המחבר הוחיל והם חריף מצוי לי' לע"ט בר כ"ט כהד כ"ט אף דבתבשל לא אמרינן כן טעם חריף מצוי לי' יותר פר"ח חולק ועיקר כמחבר : (ב) שאינו מקונח היינו בידעינן ודאי אבל ספק סכין

סכין סגי בקלישה (ג) יטעמנו ומותר לכתחילה על סמך טעימה זו פר"ח ודלמ"ה בהג"ה
(ד) רה"י לאגו ב"י דחורפת מסוי כי' לסבח : (ה) כנגד מה שנוהג להסכין סיימו מס
הוס פחות מכדי כ"ע הא בלמ"ה סגי בס' נגד הטילה קטנה
בלע ומס הסכין קטן ממנו מ"ל דק נגד מקום סכין וזהו לר"ת מבל לר"ת דתנ"ך בכל
מיסורים צריך לבטר נגד כל נמון אף דגדול
מסכין דכל תפיכ' נ"ב וכתב הס"ך היכי
דבעי כ"מ ומתבשל צריך ס' נגד נ"מ מבל
לא בגד כל נמון דלמ אמרי' כי' מיסור דבוק
ולמ כמהר"ם לובלין : (ו) הירק וכו' מ"מ
יש בהו חריפות קנת וכן זבובות וגריך קליפה
ת"ח : (ח) ומס ספק וכו' הס"ך ופר"ח
הביגו כיון דמס תחך ודאי מסור דהוא ודאי
דבר חריף ה"ל ספק תורה להחמיר רק
לו"ם מיירי הלמ ברירה לן דהוא דבר חריף
וגריך יסוב לדבריהס דהא יש לירק הוא
חזקת היתר והעמד הדבר על חזקתו דלמ
נחתך בסכין של מיסור ולף בשל תורה
מזלינן להקל (ט) תבלין וכו' דה"ל חורפא
דתבלין ודוחקת דסכינתא עדיף מנתבשלו
ומצויא לי' לסבח (י) ויש לוסרין דחורפ'
מצויא לסבח ועיין מ"ש פלתי דלמ מסרה
תורה למ בת יומא ולמ חייסינן דיסתמ
בו דבר חריף :

(א) אין לומין ומדוכה שהכין בו תבלין בין
לבשרי ובין לחלבי ודכו בו בשר מסור
לדוך בו עוד בשמים טרם הגעלה מפי' לדוך
בו בשמי לבשר ט"ז ופר"ח הסיג דאין
להוסיף על גזרת חז"ל : (ב) ומס לם ובו'
הס בעיר וכל גלילות הנחשובים לופים בל
פת חטים עם חלב ומחיסי בבוקי הנה לאבול
בל פת גלוסקלות כפת שאפה בחלי' ובע"ס
פוסיים בו בי הוא דבר שאין ריבור
יכול לקייס בו והביתר שלסס גמ' חייבי
במקרס אבל עירבו סיזוע לבל ואין נחשוש
שאינו לופה בחלב ובל פת שעשה בך ה"ב
בוין סיזוע לרבים תו ליבא טעות ושמשמ
דבבל יודעים דהוא נעשה בחלב ואף בי
מהרי"ט בחלק י"ד סי' י"ח דחס סברת זו
לוחזים בו מבלי שומעים קול מוחה. ומחמת
חלב שחלבו עבו"ס ואין רואה שאינו עלמו
אפר"ח דבמקום דחלב טמא ביוקר הן מחלב
טהיר לא חייסינן . והירא ומרך לדבר ה'
יממור נפשו ויזבה ללחס שאינו לר"ת אבל לר"ת דתנ"ך בכל
מסכין קטן ממנו מ"ל דק נגד מקום סכין וזהו לר"ת אבל לר"ת דתנ"ך בכל

נטילת מקום שהוא בעובי אצבע או (ג) שיטעמנה ולא יהא בו טעם בשר
שאז מותר בהדחה ב ו"א (ד) דהוא הדין לאינו בן יומא והוא מקינח
ואם לא נשל בידי נטילת מקום וגם לא טעמם ובשלם בחלב צריך ששים
(ה) בנגד מה שנוגע מהסבין בהם והוא הדין לחתבן בסבין של עבו"ם :
הג"ה (ומס תתבן דק דק ג (ו) צריך לטעה ס' נגד בל נמון . ו"א מס תחך נמון בסבין
של מיסור בולו מסור וכן מס תחבו בסבין של בשר מסור בולו בחלב וכן בוהגין
לבתחלה אבל בדיעבד אין לאסור רק בדי נטילה . וב"ז מס תחך הנמון עלמו אבל מס
תחך (ז) הירק שעל הנמון אין לרום (ח) ומס יש ספק אם נתחך בסבין של מיסור
מזלינן לקולא לבן קונין הנמוטת שיש בהן תחוכן לנד זבובותיהן כי תלינן שנעשה במרת
ותלינא ובמקום שאין נמלא לקנות רק התחוכים בסבין בוהגין לקנותו ולהתיר ע"י
נטילת מקום) :

ב אם חתך בו שומן ובצלים (ותמכא שקורין קר"ן) וביוצא בהם מדברים
החריפים ופירות המוצים ד ודגים מלוחים דינם שוה לחתך בו צנון :
הג"ה (ומ"מ מותר לאכול מרקחת חריפים של עבו"ס בגון זנגביל וכיולא בו דיש להס
בלים מיוחדים לכך או תולסין לותו):

ג ה (ט) תבלין שנדוכו במדוכה של בשר בן יומו אסור לאכלם בחלב
(ו"ח (י) לפי' לינו בן יומו)

ד מי לימונ"ש שמביאים העבו"ם ובן החיבות דג מליח שמביאים
העבו"ם בחביות מותרים :
הג"ה (מפני שמניחים ו סרבה ביחד ואף אם נאסרו מקלתן שנתבשלו ברחשוה עם
סבין עבו"ם נתבטלו בחחרים הנחתבים לחר בן שקורין נאסרין בי בבר נתבטל טעם
הסבין ברחשוים ולבן בולם מותרים וכל ביולא בזה ולבן לוכלין בקלת מקומות הברוב
שקורין קומפס"ט מ"ע דפרוש וחתוך . ויש מקומות שמחמירין בזה ואין לשנות המנהג
אבל שאר דברים שאין חריפין בגון תפוחים או לפחות יבשים וכדומה נוהגין בהן היתר
כמו בנימוני"ס ואין להחמיר בלל) :

ה חתך קישואין בסבין של בשר מותר לאבלם בחלב בגרידה בלבד
שיגרוד מקום החתך ואם חתך בו לפת אפי' גרידה אינו צריך אלא
הדחה בעלמא ולא עוד אלא אפי' צנון שחתך אחר הלפת שרי בהדחה
במו הלפת לפי שטעם הלפת משונה ומבטל טעם הנפלט מהסבין :
הג"ה (ודוקא לפת שטעמו משונה אבל ירק או לחס ושאר דברים לא ואפי' בלפת אין
להתיר לחתוך צנון רק פעם אחת אבל לא הרבה פעמים אס לא שחתך בל פעם
לפת בין חתיבת צנון לצנון :

צז שלא לרוש עיסה בחלב ובו ג' סעיפים.

א (א) אין לשין עיסה בחלב שמא יבוא לאובלה עם בשר (ב) ואם לש
בל הפת אסור אפי' לאובלה לבדו (ג) ואם היה דבר מועט בדי
אבילה בבת אחת או ששינה צורת הפת שתהא ניברת שלא יאבל בה
בשר מותר . ביוצא בו אין אופין פת בתנור שטחו באליה א ואם אפאו
דינו בעיסה שנילושה בחלב :
הג"ה (ולבן נוהגין לנוס פת עם חלב בחג הסבועות גס בשומן לבבוד שבת בי בל זה
מחשב בדבר מועט גס בי לורתן מסוה מעחר פת וב"ס פלמדי"ן ול פסקיד"ם
דמותרין ואין לאפות בוס פת עם פלמדי"ן ול פסקיד"ם דחייסינן שמא יזוב מן השומן
על הפת ב (ה) ואס זב תחתיו דינו בחיו נילם עמו וגוהגין לסוס הטפילה בפי התנור
ואפי' הוא במחבת נוהגין להחמיר לבתחלה) :

ב תנור שטחו באבן אין אופין בו פת עד שיסיקנו מבפנים עד שיתלבן
ואפי' אם הוא של בוביא (פי' בלי חרס שמסיקין תחתיו ומופין עליו עוגות)
אין לו היתרא על ידי היסק מבחוץ :

ג פת שאפאו עם הצלי ודגים שצלאן בתנור א' עם הבשר אסור לאבלם בחלב . והני מילי בתנור קטן אבל
בתנור גדול המחזיק י"ב עשרונים ופיו פתוח מותר . וגם הצלי מבושה ובן פשטיד"א שמבושה הנקב שבו
מותר אפי' בתנור צר (וע"ל סי' ק"ח בילד נוהגין) :

איסור

בוונו תרתי חומרת ל"ת ודומה לחלוק בזה מלבוש ומסר"ס לובלין ויש להחמיר :

ד ודגים מלוחים וכו' נראה דאס דגים עלו בקערה של בשר דהוי נותן טעם בר נותן טעם מותר לח"ב לבשלן אפי' בבשר חריף ולא לחמירין חורפא מחלי' אלא בטעם שני
ולא בטעם ג' דהא כותח הוא מלוח גמור בדאמרינן אס בעיני בעלה דעתו נגד בל אדם עיין בהסב"ה דחיכא למ"ד דאיכא מחשת מלחו אין קאמר מותר
לאבלו בבותח וכי יהי' זה עדיף מאחר דברים המלוחים ואין לומר דבאן הוי דוחקא דסבינא דהא קאמר אפילו לבשלו בבותח וזהו דאפי' לבישול מועיל יותר מדוחקא דסבינא
ועי"ב לגריך דבירן דהוי בבר בטעם ג' תו ל"א מצוי' לי' לסבח ודו"ק :

ה תבלין וכו' בן יומו וכו' תמה הס"ך אפי' לינו בן יומו נמי חורפא מצוי לי' לסבח בדלקמן סי' ק"ג ונראה דקאי לי' למיחבר בגמ' דקאי דגים שעלה בקערה מותר
לאבלן בבותח ע"ב בקדרה ב"י דבאינו ב"י לב"ע מותר ולמן שאחך בסבין דמשמע ג"ב ב"י דומיא דקערה ואולו בוותח הגמ' אפילו באינו ב"י ה"ל לגמרא להודיענו
דלא נימא דוקא דומיא דקערה ולבך ס"ל תרתי פעולא לא אמרי' בחורפא לצוי' סבח וגם לני"ע בר ב"ע לא אמרינן דב"ב אין לו בח ו"ח ובל"מ מלקמן סי' ק"ג דסס אין
לגריך לגומן טעם בר ב"ע דהוי חיסורא :

ו הרבה וכו' פי' דרך משל הסבין הוא זית ונטילת מקום מן ק' ליטונ"ס הוא ס' זתי' ב"ב אין נאסרו ע"ב רק ק' דאלו נתן ביותר היה נתבטל בהס ו"ב דלא נאסור
ע"ב רק ק' ובאן יש ר"ת לימנו"ס ב"ב נתבטל יבש ביבש חד בתרי ו"ח ול"ל לדחוק הס"ך ולבך בזיתי' דאינו ב"ב הרבה בחמת חסור ובל"ח ו"ח בח"ח סי' תמ"ט
ומה שהקשה בשל"ה דלמא פלט וחזר ובלע וב"ב דהא יש לסמוך אדעת האומרי' בלוע לא ב"ב וגם חורפ' אינו יותר מקדם וסילבו דיורה דמבלע ולא פלע והיינו בח"ח התוס'
דאינו עושה ב' פעולות אף בזה בן העיקר דסמבינן דבאיסור בלוע לא אמרי' ב"ב בדעת הת"ה לחלק בין חוכל לבלי ודו"ק :

א ואם אפו דינו בדין שנתבשל עם חלב והנה אס טעם הפת ולית ביה טעם חלב דלמ"ב דאסור דאל"ב הא דאסרה רבה לפת לטעה טעמת הא עיטמת זו דהיתר' ונמסר
לבל אדם ול"ל דבאמת טעם וטעם בי' טעימת דחלב ס"ב מה תועבתא מבריירתא הא סור שחוט לפניך דיש בו טעם חלב ומה יועיל בו תיובתא ופירוק וע"ב ל"ל דהוסיל
משום גזירה לאמרינן אף אפי' אין בו טעם חלב לולי לפעמים יתן טעם ומ"מ יאבלנו . ולפ"ז יש לפקפק על פסקי מהרי"ט חי"ד דפסד אס החלב בעיסה נתבטל
בם' מותר הא אפי' טעימה לא מבני ומ"ם טעימה דהיתרא הוא ס"ל לחלק בתנור לפעמים נותן טעם ולפעמים אינו נותן טעם ואסרוהו משום ל"פ אבל אס אין נותן בו
רק מעט חלב לומר מעט דיתן הרבה לא גזרינן ואף שסבר' קלוסה הוא זה בלסור דרבנן בבר הורה זקן אבל על בל פנים מעטימה ליבא לסמוך :

ושמעתי שזקני בני מדי הגאון המפורס' מהורר ליב זוקן ז"ל הורה בפת שחתיו חלב שבולו מסור ולוה לחלקה לבתים לבל ב"ב בבר אחד ול"ב מ"ם מלו אפה תחלה
דבר מועט דמותר ה"ה בים בבל בית בבר מועט אחו אינה היברת ול"ע ואס יש מקום עוד לידד להקל בדאי לסמוך עליו :

ב ואם זב תחתיו וכו' הס"ך התריך דהך אס זב תחתיו ל"ד רק ביון דחזינן דזב מספקא לולי זב תחתיו ולא הוי רק חד ספיקא ג) ומתר דברי עלמו לקמן סי' קב"ב העלה
לעיקר דאס בישל במקלת בלי מותר להשתמש בזה שני בלי הגעלה ס"מ דאינו מפעפע וגס יש להבין הא בך רק גזירה דרבנן ובאחד ספיקא סגי דספיקא דרבנן לקולא
ובדבריו משמע דאסרינן לפת ודוחק לומר דהוי מתחזק איסור מה מתחזק איסורא יש בבן. ממבס בלח"ם הפרישי על הסמה דהא איבא ב"ע בר ב"ע דהיתרא הרוטב בתנור והתנור בפת
והוי היתרא והג"ה ס"ל בלו בדיעבד אסור אבל לבתחלה אפי' בדיעבד מותר ליתא לדיוקו ולבך לריך להיות דווקא דמזוב תחתיו ולמן רמ"א מדוקדק ואין לסמוך :

ג) יסוב על קו' הרשב"א. ב) יסוב על קו' תוס'. ג) הסגה על הרב הס"ך.

א ברכות שלש ראשונות שלש ואחרונות שלש ואמצעיות
(א) תפלת שמונה הן, אלו הקודמין אותה אחד מהן
חייב. (ב) ואלו הן: ברכת אבות, וברכת גבורות,
וברכת הקדושת, וברכת אתה חונן, וברכת עבודה,
וברכת הודאה, וברכת שלום, וברכת נוסח המינים.
ג ברכת אבות ברכת אבות ברכת גבורות ברכת הקדושת
ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת הודאה ברכת
שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות ברכת גבורות
ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת
הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות
ברכת גבורות ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת
עבודה ברכת הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים.
ד ברכת אבות ברכת אבות ברכת גבורות ברכת הקדושת
ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת הודאה ברכת
שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות ברכת גבורות
ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת
הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות
ברכת גבורות ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת
עבודה ברכת הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים.
ה ברכת אבות ברכת אבות ברכת גבורות ברכת הקדושת
ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת הודאה ברכת
שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות ברכת גבורות
ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת
הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות
ברכת גבורות ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת
עבודה ברכת הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים.
ו ברכת אבות ברכת אבות ברכת גבורות ברכת הקדושת
ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת הודאה ברכת
שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות ברכת גבורות
ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת
הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות
ברכת גבורות ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת
עבודה ברכת הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים.
ז ברכת אבות ברכת אבות ברכת גבורות ברכת הקדושת
ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת הודאה ברכת
שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות ברכת גבורות
ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת
הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות
ברכת גבורות ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת
עבודה ברכת הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים.
ח ברכת אבות ברכת אבות ברכת גבורות ברכת הקדושת
ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת הודאה ברכת
שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות ברכת גבורות
ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת
הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות
ברכת גבורות ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת
עבודה ברכת הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים.
ט ברכת אבות ברכת אבות ברכת גבורות ברכת הקדושת
ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת הודאה ברכת
שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות ברכת גבורות
ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת
הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות
ברכת גבורות ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת
עבודה ברכת הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים.
י ברכת אבות ברכת אבות ברכת גבורות ברכת הקדושת
ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת הודאה ברכת
שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות ברכת גבורות
ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת
הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות
ברכת גבורות ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת
עבודה ברכת הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים.
יא ברכת אבות ברכת אבות ברכת גבורות ברכת הקדושת
ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת הודאה ברכת
שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות ברכת גבורות
ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת
הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות
ברכת גבורות ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת
עבודה ברכת הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים.
יב ברכת אבות ברכת אבות ברכת גבורות ברכת הקדושת
ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת הודאה ברכת
שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות ברכת גבורות
ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת
הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות
ברכת גבורות ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת
עבודה ברכת הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים.
יג ברכת אבות ברכת אבות ברכת גבורות ברכת הקדושת
ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת הודאה ברכת
שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות ברכת גבורות
ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת
הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות
ברכת גבורות ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת
עבודה ברכת הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים.
יד ברכת אבות ברכת אבות ברכת גבורות ברכת הקדושת
ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת הודאה ברכת
שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות ברכת גבורות
ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת
הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות
ברכת גבורות ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת
עבודה ברכת הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים.
טו ברכת אבות ברכת אבות ברכת גבורות ברכת הקדושת
ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת הודאה ברכת
שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות ברכת גבורות
ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת
הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות
ברכת גבורות ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת
עבודה ברכת הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים.
טז ברכת אבות ברכת אבות ברכת גבורות ברכת הקדושת
ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת הודאה ברכת
שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות ברכת גבורות
ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת
הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות
ברכת גבורות ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת
עבודה ברכת הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים.
יז ברכת אבות ברכת אבות ברכת גבורות ברכת הקדושת
ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת הודאה ברכת
שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות ברכת גבורות
ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת
הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות
ברכת גבורות ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת
עבודה ברכת הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים.
יח ברכת אבות ברכת אבות ברכת גבורות ברכת הקדושת
ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת הודאה ברכת
שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות ברכת גבורות
ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת
הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות
ברכת גבורות ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת
עבודה ברכת הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים.
יט ברכת אבות ברכת אבות ברכת גבורות ברכת הקדושת
ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת הודאה ברכת
שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות ברכת גבורות
ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת
הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות
ברכת גבורות ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת
עבודה ברכת הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים.
כ ברכת אבות ברכת אבות ברכת גבורות ברכת הקדושת
ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת הודאה ברכת
שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות ברכת גבורות
ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת
הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות
ברכת גבורות ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת
עבודה ברכת הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים.
כא ברכת אבות ברכת אבות ברכת גבורות ברכת הקדושת
ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת הודאה ברכת
שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות ברכת גבורות
ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת
הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות
ברכת גבורות ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת
עבודה ברכת הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים.
כב ברכת אבות ברכת אבות ברכת גבורות ברכת הקדושת
ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת הודאה ברכת
שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות ברכת גבורות
ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת
הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות
ברכת גבורות ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת
עבודה ברכת הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים.
כג ברכת אבות ברכת אבות ברכת גבורות ברכת הקדושת
ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת הודאה ברכת
שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות ברכת גבורות
ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת
הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות
ברכת גבורות ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת
עבודה ברכת הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים.
כד ברכת אבות ברכת אבות ברכת גבורות ברכת הקדושת
ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת הודאה ברכת
שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות ברכת גבורות
ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת
הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות
ברכת גבורות ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת
עבודה ברכת הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים.
כה ברכת אבות ברכת אבות ברכת גבורות ברכת הקדושת
ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת הודאה ברכת
שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות ברכת גבורות
ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת
הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות
ברכת גבורות ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת
עבודה ברכת הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים.
כו ברכת אבות ברכת אבות ברכת גבורות ברכת הקדושת
ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת הודאה ברכת
שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות ברכת גבורות
ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת
הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות
ברכת גבורות ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת
עבודה ברכת הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים.
כז ברכת אבות ברכת אבות ברכת גבורות ברכת הקדושת
ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת הודאה ברכת
שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות ברכת גבורות
ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת
הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות
ברכת גבורות ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת
עבודה ברכת הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים.
כח ברכת אבות ברכת אבות ברכת גבורות ברכת הקדושת
ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת הודאה ברכת
שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות ברכת גבורות
ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת
הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות
ברכת גבורות ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת
עבודה ברכת הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים.
כט ברכת אבות ברכת אבות ברכת גבורות ברכת הקדושת
ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת הודאה ברכת
שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות ברכת גבורות
ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת
הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות
ברכת גבורות ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת
עבודה ברכת הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים.
ל ברכת אבות ברכת אבות ברכת גבורות ברכת הקדושת
ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת הודאה ברכת
שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות ברכת גבורות
ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת עבודה ברכת
הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים. ברכת אבות
ברכת גבורות ברכת הקדושת ברכת אתה חונן ברכת
עבודה ברכת הודאה ברכת שלום ברכת נוסח המינים.

בכ"ט דמין במינו לית ביה בכ"ע ובפ"מ חית בי' טעם מורגש מה כ"מ בכסם כלל מי מרגישין טעם לאסור ומי לא מותר דלמ תלת לאסור וכיתר במין ופ"מ רק בהרגשת טעם דטכ"ע דתורייתא מתברת ועמ"ש פלתי כי רמ"פ יש לו לכתורה רחיה מנחרת ולכתורה דברי רמב"ם מורים כן אבל הטלתי מ"מ לדינא כפ"ך נס בררתי מה נקרא מינו ומינו מינו ע"ם כיון דלעינן דזיל"מ ומאר דברים המוסרים במקומו תלוי מין ופ"מ בתר טעם (ח) בתינו מינו ומי קאמר יטעום קפילא לדעת רמ"פ דמינו אם אף דטום בטעמא קרוי לינו מינו לק"מ דפ"ל

אבל אם נתערב (ח) בשאינו מינו ונשפך בענין שאין יכולין לעמוד ולשערו אפילו נודע שהיה רובו היתר אסור

כמ"ם רס"י ופריך הפ מין טעם טום וקאמ ומה קאי' הפ דאוסר בתבלין היינו רובו היתר המורגש הטעם כמ"ם התום' אם להדיע ד"ה תבלין וכיון דסם ממתיקים הקדירה וטוים בטעמם כמ"ש רס"י פ"כ למה לפ יאסור אם כאן טעם ערלה לפירים"י סכל בתיסורים אחד רק בטעות נפרדי' ופפי' נאמר דאך טעמא דתבלין לינו טעם גמור רק טעם כל דהו ומדרבנן אסור מ"מ קאמ מנלן להקשות דלמא רבנן אסרוהו כעין תורה בכל תוקף ומה דוחקו לפקים המשנה דלפ תלתא חזקי' במיני מתיקה אין הפי' טוחיל ורחוי לטעם"י שאין ממתקי' הקדירה בפחת כמ"ש רס"י ופריך הפ מין טעם טוה אבל אם נתערב (ח) בשאינו מינו ונשפך בענין שאין יכולין כמ"ש רס"י ופריך הפ מין טעם טוה וקאמ ומה קאי' הפ דאוסר בתבלין היינו המורגש הטעם כמ"ש התום' אם להדיע ד"ה תבלין וכיון דסם ממתיקים הקדירה וטוים בטעמם כמ"ש רס"י פ"כ למה לפ יאסור אם כאן טעם ערלה לפירים"י סכל בתיסורים אחד רק בטעמ

להקל יש להקל כנסתפק כדעת הרמ"א שכדאי לסמוך עליו: והנה הוחיל והלכתא רבתא לדינא ול"מ מצרפים גדולים לדעת מה נקרא מינו לו לינו מינו ומחרוסים מקרו בו לף אין נחקור בזה כתב הפ"ז בשר שור וחיל שני מינים בשמע והתו"ס כתב דוקא כשהן שלימים והד"מ נראה שהינו מסכים עמו. ובשמת הרמב"ם שכתב בפ"ד מהלכו' מ"מ דין ו' כנ"ל דכתב התוכל מכל מה שחייב בתרומה ומעשר מלטרף לכזית בשר נבילה וכזית כמו התוכל נבילות השור והשה ונבי וכו' ונלו דס"ל דשור ושה מין ג' הן הין דומה להכי דילפי' מיניס דמין לחד וחיסור לחד פשיטא דמלטרף הלא ודאי דסבירא ליה דהוי שני מינים ופשיטא הן חיסור ג': חיברא לפי דעת התוס' ורש"י הנ"ל דשפילו בחיסור לחד מין מלטרף רק מין ג' ולרבא ל"ל שם לחד קשיא הא דמסקינן במעילה דף י"ו דשבר מהמי מפרה וגמל מלטרפין וכן נבילת פרה וגמל למ"ד דחיסור חל על חיסור והא ידוע דשם משוני בשם יותר משור ושה וזה ג') רלוה לעני"ד דחיסור הוי מין במינו דשם חתיכה עליו בשום וכן משמע ברשב"ץ ור"ן שטרחו ליישב לרש"י דשפיק מין במינו לא בטל וחלב בשבר הוי מין במינו מהאי כזית דתרבא דנפל לבשרא שנתבטל וכו'. ושאה מה קשיא דילמא לייתי חלב שור לבשר בשר ורבא בשר שמא חזיל וקיימ"ל כוותיה מיהו יש לדחות לשבשר דחלב שאני דכמו דשמרינן דש פר ודש שעיר לכ"ע הוי מין במינו דשהא ילוף ר"י ול"ל דבשר ומ"כ י"ל לף בחלב כן משמ"כ בשר חיכתו שלא זה לא כשל זה עד דבשרא דמורח לריך ביטול רב וכו' לבל עכ"פ מכ"ל שאה: ושמת כי דברי הרשב"ד דשניג על מ"ש הרמב"ם דכל מיני שבל מלטרפין דבעינן טעם לחד ל"ש מה בכך דטעמן לחד הא שמם לאו לחד וקיימ"ל כרבא והוא נשתייע מחזיקה דמוקי לי' בשיני מתיקה ולא חם לדברי רבא ול"ש לכאורה. ואולי ס"ל לרשב"ד הואיל ושאי' לי' קושי' התוס' של רש"י דייני' לרבא חזקי' שלא כהלכתו ואיך יחלוק רבא לחזקי' ותי' התוס' לא ס"ל לשך ס"ל ודאי אם לבל בעין חלי זית חעה וחלי זית שעורה שבל והם שויס בטעמם לף רבא מודה דהא עושם לישור ויש לו רשי' מהך הש"ל דאבל שבר מהמי מן פרה וגמל חייב ובריר דהם משוניס בשם ולחלק בין שלא לחתיכה לא ס"ל רק אם בלול יבא בתערובות דיש כאן יותר לבטלו וזו אין שויס בשם דהיתר מבטל האישור ואין האישור כיון שחלוקים בשמם אבל בשאה בעין בלי תערובו' מודה רבא אם אם שויס בטעמם וקושי' הגמ' לרבא מהא דקתני תוספת ומלטרפת וקאי' מה מלטרפ' ול"ל למלקו' הא שני לישורי' אין מלטרפין כמ"ש התוס' בפי' המצניע דלאביי לא יתכן מלטרפת למלקות וע"ש מלטרפת ביבש ושפי' פריך לרבא הא בשר שמא חזיזין וביבש בתערובת דאיכא טעמא היתר ודאי דאית לן למיזל בשר שמא והיתר כיון שנותן טעם בחתיכ' נעשה נבל' ג"כ אין בשאר מינו כמו בחתיכה הרשאוה וכשי' פריך הגמ' ודברי הר"י מוכרחים: וגראה הא דסריק בפשפך לפי' התוס' בפי' מין במינו ולא בעולה ואין מקו' נקושי' הגמרא לבל לפירש ר"י ג"ם דשם אין החתיכה רשאוה אין במינו עם החתיכות השאוות לף החתיכ' שקבל' טעם ממנו וכ"ב היא נקרעת בשם כמו החתיכ' הרשאוה והוי ג"כ אין בשינו מינו כמו החתיכה הרשאוה וג"כ ג"ם ושפיר פריך הגמ' ודברי הר"י מוכרחים: וגראה הא דסריק בפשפך לפי' התוס' בפי' מן התבשיל ויאנו בעולם רק חינו לפנינו אלו תלינן להקל ולומר דהי' שאים וכזה יוצאו דברי רשב"ץ בחידושיו דכתב שא נתערב חתיכות ולא נודע שא הי' שאים בכלל היתר כמבואר מין במינו תולין להקל והקשה הפר"ח לפילו בחתיכות ה"ל תולין להקל שנאבדה החתיכות ולק"מ דשם כל זמן שינאו בעולם שאנו לריכין לדון עלי' לינו בכלל היתר כמבואר לקמן בסי' ק"י משל"ך כאן מ"מ מותר דאנו תולין דהי' ס':

ה ואם נתערב במינו ולינו מינו כו' הש"ך החזיק בסברת מהרש"ל לחלוק על דין זה והט"ז מגן בעדו מדוחק ז) לבל בשמת אין מקום לחלוק על הרשב"ל כי דבריו ברורים כי אם נפל חתיכת נבילה ושני חתיכות שחוט' לתוך התבשיל מוהל היוצא מנבל' הוא המוסר התבשיל ולעומת זה יוליא מוהל לתוך התבשיל משני חתיכות הכשרות ונמלא מוהל האיסור בטל ברוב מוהל ההיתר ואין כאן תבשיל שום טעם איסור שלא יבוטל ברוב. ורלוי על זה יש מדברי תוס' ורש"ם דהקשו לזיל בתקדם בשלו בקדירה של חטאת שלמים הא ס"ל כ"ש בר כ"ע דאיסורא ותי דבבלי מקדם הטעמידו על ד"ת דמין במינו ברובא בטל. וקשה מ"מ לזיל יאכל זר רוטב של שלמים הא לית ביה כ"ע דחטאת שלמים הא ס"ל כ"ש בר כ"ע דאיסורא ותי דבבלי מקדם הטעמידו על ד"ת דמין במינו ברובא בטל. וקשה מ"מ לזיל יאכל זר רוטב של שלמים הא לית ביה כ"ע דחטאת

ס' אין בקדירה כנודע ורוטב אינו מינו ומ"ש ל"ל דאמרינן סלק הרוטב ושלמים מבטל וזהו פשוט:

וכן

ע) רלוי' דבשר שור וכבש הוי מב"ב. ב) השגה על פר"ח. ג) פלפול אי נידון וכבש הוי מב"מ. ד) ישוב על קוס' תוספת. ה) רלוי' מרש"י דהוי מב"מ. ו) רלוי' למ"ד דבשר בשמאר וכ"ב נקרא ע"ש המוסר. ז) תי' נכון על קוס' הש"ך ורלוי' לזה מתו' מרש"י.

כוון מסור : (יג) כתלו מכירו עמ"ס פלתי דסס ע"כ המחכל מתקלקל יש להתיר בלי מיס ע"ס : (יד) מבל סס נפל עמ"ס פלתי כי דין זה ל"ע ותלי' ק"ח מוזר וניעור מסור : (טו) לבטל כזית הבלוע כי כל מה שבקדירה מתחבר ומלערף עם מה שבלע קדירה ולפ שייך כ"כ : (טז) גבי כלי כ"כ היינו גוף הכלי ולפ הבלוע : (יז) שבלע כו' דס"ל בבלוע כ"כ : (יח) ק"ל לפ"ד דאין תומרים בבלוע כ"כ : (יט) כלי חרס דעת הט"ז דגוף חרס כ"כ ואין כן דעת שאר אחרונים דתליא אי לחמרינן חב"ר בחלי תחיכה או לפ כמ"ש ס"מ במרדכי ס"מ כל בבלוע חיירי בחרונים : (כ) ס"ח מבואר לעיל הטעם י"ל הואיל והוו ברי' הוסיפו במעין ו"ק דיש בבליס גדולים וקטנים ועמ"ל סימן פ"ו : (כא) והוא וכו' דמרגיזין הטעם ביותר מס' : (כב) תבילו בלוף וכו' וכתב הש"ה שהוא מדרבנן ועמ"ס פלתי והעלתי שם אינו מחבלין מפורסמים רק שמתבלי הקדירה ובדומה לזי מדאורייתא בס' ומדרבנן החמירו בבל הבלין גמורים פלפלין וקנמון וכדומה כל כמה דמרגיזין טעם מהתורה לפ בטיל ע"ס

ו בחצי זית של איסור שנתערב בהיתר צריך ס' חצאי זיתי היתר לבטלו :
ז ביצה שיש בה אפרוח או טפת דם שנתבשלה עם אחרות צריך (כ) ששים ואחת לבטל פליטתה :
ח בחל מתבטל בתשעה וחמשים :

הג"ה (כל האיסורים הנזכרים בזמן הזה כולם מתבטלים בששים מלבד חמץ בפסח ויין נסך כאשר נתבאר בהלכותיהם ובלבד שהאיסור אינו כ"ט בקדירה אבל אם כ"ט בתותה קדירה (כא) והוא אסור מלד עלמו

ט (כב) אפילו בחלף לפ בטל כ"ז שמרגיזין טעמו ולכן . מלח ותבלין ודברים דעבידה לטעמא אם אסורין מחמת עלמן אינן

ז אבל אם נפל לקדירה רחבה כו' דין זה ל"ע. ג) כי התה"ד טרח ליתב על מה שאין מתניחין בתחיבת הכף לדעת אם נתחב פעם או פעמים ונתן טעם דאין בלוע בקדירה כ"ג וגם כל מה שבקדירה מלערף לבטל האיסור וכל האי' וכן מש"ל בסי' ל"ד בבלילים וכו' לפ שייך כאן בגוף איסור ודכיון דבלע כ"ב דלף נפלע מה שבתחיבה אבל הבשר מבואר במרדכי פרק ג"ה דהואיל דהוה מינו במינו ובעלמא ס"ל לר"י דלפ בעל כלל רק הואיל דיהיר מדרבנן הקילו בו וכולי האי לפ הקילו רק עכ"פ הלריך ס' ואו"ה נותן טעם דלפ יהיר הבליעה חמור מגוף איסור לפ הבנתי דזה הלאמר לעניו מין במינו וכדומה אבל בעניו הכמות אם כזית איסור נתן טעם בב' זתים היתר וג"כ פסיטת דלריך ק"ד זתים לבטלו לף הגוף איסור ל"ל רק ס' ולף כאן מ"ם דנתן טעם בפ"ל בב' זתים ז"ז סוף כל סוף אני זתים נעשה נפלה והגע עלמך אם נתן טעם בזית אחד היתר ואח"כ בזית אני היתר ואניהם נפלה לקדירה וכי לפ בעינן ק"ך זתים בלוע ממה שהוא בעין והגמ' מתמה אחב אמאי מותר וכו' והתוס' לפ כתבו אם רק דינהון כאינו מינו ובטל בס' אבל שלפ יהי' לריך יותר זהו לפ שכן והדברים ל"ע ומ"ם מהרי"ל בתשובה דבכף של איסור בתחיבת ב' פעמים לפ הי' נר' לאסור היינו משום הנעלה כמש"ל בתריכות אבל בדבר זה לפ שייך הנעלה ולכן תלוי העיקר כדלק' אי לחמרינן חוזר וניעור ע"ש :

ח ב"ח וכו' הט"ז דעתו בב"ח אפי' גוף החרם נעשה נבלה דאל"כ מה טעם יש לחלק בין דבר שיש לו תקנה בהנעלה לאין לו תקנה ע"ש . ולדברי ג"כ קשה מה בכך שיולא בהנעלה הא קי"ל אפשר לסוחטו אסור אם לפ כמש"ל במהרי"ל דבאפשר איסורין לחמרינן אפשר לסוחטו מותר וגם בב"ח אפשר לסוחטו דימתין מעל"ע ויהיה האיסור בנבלע בתוכו פגום ומותר וממילא יותר מהנעל' דבעי מעשה ודוחק לומר דאפ"ה אם יבטל בו דבר חריף יהיה אסור אבל החמת המעיין במרדכי נראה דטעמו כמ"ש הרמ"ס דלפ לחמרינן חתיכה ב"ל בחלי חתיכה והטעם משום דהוו דבר מסויס ויכיר ולפ חל עליו נבלה ו"ל ס"ס בבלוע בכלי בטלמת אם היו נפלע מכלי הרי הוא עומד לפניך בכלי והוי כמו חתיכה מש"ל בדבר שנפרד בהנעלה ל"ל אין כאן חתיכות ודבר הניכר לומר עליו כי הוא זה דכשיפרוד מן הכלי יהיה בלוע בלחי ממש והוי כמו חלי חתיכת דאין ל"ל וזהו נכון ברור בסברה . וכן מבואר במרדכי דכתב על הך דכלי ל"ל דאין לחמרינן ב"ל בחלי חתיכה ו"ל דכשבדל בין ב"ח לשאר כלים תליא בדעת הרמ"ס אם לחמרינן נעשה נבלה בחלי חתיכה :

מ אפי' בחלף וכו' וכתב הש"ך ס"ק ב"ש בשם או"ה דהיינו בעל רק מדרבנן . ואני לא ידעתי מנא ליה להו התוס' כתב להדיא דלריך ליתן טעם ו"ל דמכל הנהו דלפ כ"כ נקיט עד שחפי' בעניעת בליסור טעם קלוש לוסר יהי' בתבלין מ"מ מותר ד"ת וכן רש"י בחולין ד"ה לחמרו בס' וכן הריטב"ק בלשון רש"י ומוכח דהך דלקמן מדיוק לסור . ובנמ' דחולין מוכח להיפוך בדף ל"ד ע"ב דאמרי' שב שעורים משערין כאלו הם בבל וקפלוט . ופריך לשער בפלפל' ותבלין דאפי' בחלף לא בעל ואלו אין זה טעם גמור רק מדרבנן החמיר' אבל ד"ת אף תבלין בעל בס' מה קושי' הא ר' יוחנן ד"ת קאמר וכי ר"י לדין דרבנן קאמר : וגם כיון דדין ברור דלריך טעם גמור כמ"ש הט"ז להדיא ותבלין כ"ע ביותר ואל"כ עדיין קשה למה לא יהיה ד"ת . ואפשר כי לשון המשנה משמע דהוא דקתני המחמץ המחבל במין בשאינו מינו להקל ולהחמיר ושיינו דבעינן כ"ע קשה מה להחמיר הא שורת הדין כך דלסור בב"ע ומה שאומרת ים כאן בבל בבל דהו ואומרת שהחמירו במחבל לאסור אפי' טעם כל דהו ומזה יליף הש"ה דינו . היה נראה דודאי הוא טעם קלוש רק באיסור אפי' טעם קלוש לוסר כאו כ"ע בב"ע ול"ל שפיר פריך הגמ' ולשערי' בתבלין דנבי איסור אינו טעם קלוש לוסר אבל במקום דהיתרא בלע דלא נאסור טעם קלוש אין בתבלין כח לאסור יותר מס' דהוא רק טעם קלוש ותרומה היתרא בלע כמ"ש הרשב"ם במשמרת הבית ולכך לא בעי מריקה שהיפה בכל הכלי ול"ל זולת דאמרו להחמיר היה מותר ולכך נאמר שאמרו להחמיר מדרבנן אבל באיסור נראה שהוא מהתורה ול"ע ודו"ק :

ובן יש קלת ראי' מדברי הרמב"ם בפי' המשנה דבתב בבלים בבלל תבלין ול"ל שיך קאתי בפ"י מהלכות תרומה בבל שנתנו לתוך עדשים ממותק בב"ט דמשמע בס' הא לטעמא עביד ק"ו אף לטעמא עביד . מ"מ בעינן ב"ט גמור היכא דיתברר בלא כמו תרומה וחולי י"ל תבלין כמו בבלים ושומי' דהוא לתבל הקדרה אבל בטלמותו אינו תבלין וכן ד"ה שם' כדאמרינן בבל וקפלוט שיערו בס"מ דאין ב"ט יותר מס' ד"ת רק מדרבנן החמירו ובהכי ניחא מה שהקשו אין בבל תבלין הא בבל בבלל תבלין הא אמרינן בבל וקפלוט רק בס' דזהו ד"ת וזהו דרבנן אבל תבלין גמור כגון פלפלין וכדומה ודאי ד"ת בלף דיהיב טעמא גמור ומודה לו"ה בהך דשוי דברי תורה ול"ש ודו"ק :

י מלח ותבלין הכא דעת או"ה בלל ב"ה דאם נפל תבלין למינו אינו לומרים לשער בללו נפל לאינו מינו רק מותר בס' כמו שאר אסורים וראי' מדאמרינן ליר במאתי' ואלו נפל ל"מ הא מלח לטעמא עבידי ואינו בעל אפי' בלף . ויש להבין מנלן זה דהא ב"ע לריך להיות מורגש הטעם ולאמאקים לי' לחכמים שליר אינו טעמו מורגש כיותר ממאתים ולריך לומר דם"ל ל"ל כמ"ש מהר"י מין במינו לא בעל למעמ הא דאמר ר"י במאתי' היינו בעין בשאינו מינו ל"ו דזה ידע הגמ' דל שיעורו יותר וע"ב במינו אינו אלא ב' ל"ל למעמ הא דאמר הגמ' דבל"מ שיעורו פחות דוודאי לא החמירו במינו יותר מאינו מינו הכל החשש למעמ שאתי לידי טעם בל"מ וה"ם . אלא דהרב בעל מ"י בל"מ כלל פ"ם טעם שני טעמות דל"ב לילך אחרו בליר במאתים הוא מין במינו ולא יהיב טעמ' ונזרי' ולומר שמא אינו מינו הא ס"ל לא גזרינן והסתירה מיני' וביה :

ועוד הקשה לילך בתב בל"מ נותן טעם יותר מר' והא או"ה בתב שער ב"ג דין ו' דבקדרה לוסר ליר רק עד ס' ע"ם וכר' דלק"מ דקושי' רשמונה וכי לא הרגיש בזה שבתב הוא"ה בשער ב"ג דין ו' להדיא דליר דג אחת עם דג שהוה בשל בס' וקשה הא ר"י ס"ל במאתים ור"י ס"ל בי"ו וס' מה בעי הכא . וגם בתב דליר אפי' אבל שנתערב בקדרה בס' דלף ר"י לא אמר רק במינו ולכאורה קשה הא ר"י מודה בליר דהוה זיעה דבטל ול"ב כל חומרת הוא מטוס אינו מינו ולילך יקיל באינו מינו אבל הדבר מבואר במרדכי פרק ג"ה דהואיל דהוה מינו במינו ובעלמא ס"ל לר"י דלפ בעל כלל רק הואיל דליר מדרבנן הקילו בו וכולי האי לפ הקילו רק עכ"פ הלריך מאתים להיכרף דמין במינו ולק"מ ולכך לדידן דלפ קיימ"ל כר"י ומינו ג"כ הוא כשאר איסורים וסני בס' כמו אינו מינו ול"ש מטוס אינו מינו רק להיכרף דמין במינו לא בעל והא דפסק דסני בס' היינו לדידן דלפ קיימ"ל כר"י דמין במינו לא בעל אבל לר"י בעמת לריך יותר ולפ מטוס גזירה דל"מ רק להכיר דמין במינו לא בעל ובקושי' שניי' גם בזה לא הרגיש דים כאן ג' עניניס דאו"ה ס"ל תבלין דלפ בעיליס הם דרבנן כנ"ל וכי גזרו רבנן הכל במינו כמ"ש הרמב"ם בפי' המשנה דכל מה דנזרו הכל במינו רק ס"ל כל מה דדרך ליתן לתוך התבשיל היינו מינו כמ"ש התוס' נבי דבר שיש לו מתירין ע"ש . ול"ב בתבלין הנותנים בקדרה שדרך ליתן לתוכו לטעמא עבידי ולפ בעיליס לפי' בחלף ותבלין שאין דרך ליתן בתוכו אין בבלל לטעמי' ודינו בס' ול"ב שפיר קדייק בתבלין מותר ולא גזרינן לאו דרך ליתן בתוכו תבלין דפפילו בחלף לא בעל ול"ש . וזהו כל דברי או"ה בכמה דוכתי דמתיר תבלין בקדרה בס' במידי דלאו תורתא ליתן בתוכו והיינו דס"ל דבעי אין במינו הוא במידי דתורתא קרוי עין במינו והדברים ברורים בכמ"ש ואין בזה פקפוק בלל :

ומעתה מ"ש הת"ח לתרץ הא דאמרינן המתבטל ומחמץ מינו במינו היינו כמ"ש רצוי ליתן לתוך הקדרה הדין דין לחמץ דכן כתב הש"ה בחמ"ל . אך קשה לומר כן במשנה והדוחק מבואר . ויותר יר' דכ"ל כמ"ש לעיל בליר דהחמירו כן י"ל בתרומה החמירו לאסור במין במינו והכי דייק ליעקב דמשנה דערלה דקתני כל המחמץ ומתבטל ומדמע בתרומה בערלה וכלאי כרם ולא קתני סתם כל המחמץ באיסורים ולמה נחר בשלשה אלו אלא דאלו דהחמירו חכמים בשעורי החמירו לאסור אפי' במינו אבל מינו במינו לא החמירו חכמים לא בעל בשאר אסורים אבל עכ"פ לדיעת הרמ"ם כמ"ש הרמ"ך :

ג) עוד ראי'. ב) ראי' לס"ך. ג) קושי' בס"ע.

אלא לפ"ז דכל הטעם דר"י ס"ל משום מין במינו עבדי היכר ג"כ הרמב"ם דפסק בסוף פט"ו מהל' מ"א דבג טעמ שבכשו בגיר עם בג טהור שיעורו במאתים עכ"ל הרי דפסק לדידן דלג קיימ"ל כר"י ומ"כ לריך לומר דגזרו לעו מינו והדבר מוכח דלג כלו"ס :

אמנם העולה מזה דמ"ם הפר"ח להתריך דמתבל לף בהינו מינו לג משמע כן בדברי לו"ה רק דס"ל כמ"ם כל שדרכו לתת לתוכו הוי מין במינו ומה שיין דרכו לג הוי מין במינו וכזה סרו כל קוסים הפר"ח דלמע יגרע מהמן מדמע דלוסר לפי' לינו מינו דסם כיון שדרכו להעמיד בו ה"ל כמין במינו ומה שיין דרכו להעמיד בחמת לג מהני והדבריס פשוטים וברורים ודו"ק :

יא קדירה שים בו ג"ע זתים וכו' זכו דנפל בתשעה ומחשים זתים כזית חלב וכזית דם כיון דלג הוי בטעמ

א חתיכת נבילה שיש בה בשר ועצמות שנפלה לקדירה היתר **א** (א) עצמות איסור מצטרפין (ב) עם ההיתר

כלל פסיעה דמותר דהא בג יטעום הקפילה התבשיל לג יורגש לג טעם חלב ולג טעם דם ומ"כ מתין הרגליס לאסור . ומ"ם בתו"ה כלל כ"ד על הגליון בשם תשובת הגאונים כי הרא"ן לוסר לפשר ס"ל כרש"י דפחות מס' לג מהני טעימה ותפילו ברור לנו דליכל נותן טעם מ"מ בעינן ס' וכיון דס"ל דתין לוסרים מבטלים זת"ז מ"מ ליכ חלב מסי יע לבטל דם וכן ליפכא ותין כלן ס'. ו) ולזה הטעם לפשר שכ' הרמ"ם והטעם דקיימ"ל לוסרין מבטלין זת"ז דלפי' לדעת רש"י ליכא פקפוק שכל התבשיל לוסר משום חלב כמה חיב לתוך התבשיל שם טוב בשמן ובטעמן פשיט' דמלטרפין לאסור קדירה לטעימה לפי' להקל פשיטא דמותר דהא ליתי כלן טעם וזה פשוט ואם נפל חלב כמה חיב לתוך התבשיל שם טוב בשמן ובטעמן פשיט' דמלטרפין לאסור קדירה ומשם שלמה היה ופסקה הרמב"ם שאור של תרומה ושל כלאי כרם ותין לזה להחמיץ ותין לזה בשלה חיב להחמיץ וכן שיטו שם בשלה קדשי קדשים ופיגול שהתבשלו ותין בהם ליתן טעם בכל שהיסם מלטרפים לאסור לזרים ע"ם מיהו שם טוב בטעמם ותין טוב בשמם כי לחלב בשמם ולחלב חיב שם מיוחד וכל כיוצא בזה לפי דקיימ"ל כרבא בתר שמא לזלינן תליא בדעת רש"י והתוס' דפי' הקונטרס בעל ג' מינין משם ג' לפי' לוסר לחד ושוב בטעמן כדחזקי' במיני מתיקה ומ"מ טורלך רבא לומר ר"מ היא ז"מ דלדידן לג מלטרפים לפי' לתבל שהוא נותן טעם ושיין מש"ל דדוחק לחלק בין לוסר דרבין לדלוריית דמנלן לנמ' להקשות . לעמש לפי מש"ל ברמב"ם ולרא"ד לוסרים והדבר בספק ושני מינים בלוסר ג' כמו פת ויין של עבל לף לדעת הרמב"ם מלטרפים מ"מ לענין לאסור התבשיל מודה הרמב"ם כמש"ל כיון דעשמ בלתי שוה לדידן לג מלטרפים :

אמנם בענין דלוסרים מבטלין זת"ז שכתב העור ים להבין מה ביקש הטור בזה דהא מ"מ לוסרא ליכא ודוחק לומר כמש"ל דכתב כן לדעת רש"י דלג סמכינן לקפילה כהנ"ל ברא"ן . ומה שהרא"ם דקמ"ל דלוסרים מבטלין כמו חד בב' בהיתר ומ"כ כ"מ טובא לג נתברר מהיכא תיתי לאסור בהגלה עם שני תהיכות לוסר בהגלה דנהי דהיתר המותרים בהגלה לבטל היכ"ת לוסר הרוב והכל מותרים בהגלה לף זה הינו לפף לוסר דלוסרין לינן מבטלין זת"ז מודה בדין זה לענבי לוסר הגלה הכך ב' כהיתר יחבשו והוי כלוסר שנתברב בב' תהיכות היתר . ולפי גרלה לם ככר של כלאי כרם נתברב בספק בשני ככרות תתן כיון דתמרינן בחד בתרי חזר הלוסר להיות היתר דהעושב בטל לגבי רוב ונספך לרוב ומ"כ לף בלוסר דמבטלין זה לת זה המיעוט נספך לרוב ופרח מיני' לוסר כלאי כרם ונעשה לוסר חתן ומ"כ לם לת"ל לם יחלקו במליות חיך דל"ל דאחר ספק יתבטל ברוב ועבר הספק הרי תהיכות הלי מותרים דבר תורה דלוסר ערלה ככר פרח ומתבטל וים כלן רק לוסר חתן וכאחר עבר ספק הרי כלן ספיתר במקומו וזה ברור והדבר גדול השמיענו רבינו בזה :

איברא דדעת הרמב"ם בפי"ח מהל' פסולי מוקדשין הפיגול והנותר שבללן ואכלן חייב דלין לוסרי מבטלין זת"ז . (ול"ל פיגול ונותר דנקט לדוגמא בעלמא דהא ספק בותו ספק בפיגול ונותר מלטרפין ואיך יתכן שיבטלו זה את הלף לדוגמא נקט) וע' שם בכ"מ דפסק כר"ת. ג) ועיין תשובת שער לפרים דתמה למה שם הטור דעת הרמב"ם בזכרון לותו תחר הדלת ע"ם וזקני הגאון המפורסם מבי תמי מהורר ליב זוק"ל ז"ל. נ) ת' כ"מי מורפו כתשר נאמר ר"ת כשם שבתשובה הרמב"ם לשיטתו דפסק בהלכות המץ ומלה בהלל דמלות לינן מבטלות זה את זה ומ"כ לף לוסרים לינן מבטלים זת"ז כמאמר ר"ת כשם שהמלות לינן מבטלות זת"ז כך לוסרים לינן מבטלים זת"ז ולכך לדידן דלף קיימ"ל בהלל לף הך דיעל דלוסרים לינם מבטלים זת"ז ליעל והרב בעל שער לפרים קלסו מרגליות טובה ואני בעניי לף זכיתי להבין רחיה מקומו דלין בהלכה כהלל מדרבה הרמ"ם כתב בפי' בפרק ע"פ דמספקא לן מי הלכה כהלל חו לף ע"ם ולכך עבדינן כריכה ג"כ וכן תמרו בשתע דלף לאתמר וכו' ומ"כ שם כדבריו דתניא זה בגופי' היכי דאתמר אתמר היכי דלף אימר לף אתמר ומ"כ לין הטור חולק על הרמב"ם דפסק דלוסרין מבטלין זת"ז דבשתע של הרמב"ם דלמרינן רוחין בקדשים ועומתה אבל לף בלוסרין ובקדשים וזהו רק בקדשים אבל לף בלוסרין דלף למרינן רוחין והטור פסק כן בלוסרין ולף למרינן רוחין ושפיר פסק דמין במינו בלוסרין ברוב בטל וע"ם : ובזה יובנו דברי רשב"ם דהוכיח. ו) הוזיל כל יום נעשה גיעול לחברו ס"ם הוזיל והיתר בלע מהני גיעול כה"ג והכ"י כתב דהטעם בכלי מקדם מדתוריית מין במינו בטל וכ"כ התוס' והרא"ם גבי נותן טעם בר נותן טעם ועי' לעיל סי' ל"ג בהה"כ ומ"ם שם ולפי הנ"ל ניחא דהתוס' כתבו דלמרינן רוחין בקדשים לאו בכל דוכתי רק היכי דאתמר אתמר היכי דלף אתמר ומ"כ בהגלה דכבר נעשה נותר כמש"ל הגלה היה לאחר נותר ל"ל בטל ברוב דרוחין כאלו חינו מינו דהא אתמר גבי פיגול ונותר בגמ' אבל בהך דנותן טעם בר נ"ע שהוא לאסור זריס בזה לג אתמר ולף למרינן רוחין ושפיר י"ל ברוב בטל כתי' התוס' ודו"ק :

ובהכי יתבתי בגמ' בפ' ג"ה. ז) בזרוע בשלה על הבריית דקתני זהו היתר הבא בכלל לוסר אמר רבא לג נגרסה אלא לבש"ע דבקדשים אסור והכא שרי עכ"ל . והקשה התוס' הא ליכא טעם דליכא ס' ולו מאה וגם מין במינו ברוב בטל ועיקר קושי' מאי שרי בקדשים אפילו בחולין אסור . וגרלה דוחקי מ"ד בם' דמשערין כל האיל נגד הזרוע והוא ס' . והכא למ"ד אין בניחין בנותן טעם לג היה מסיר הגיד מאיל דהא אין לוסר וע"כ ל"ל דבלירוף הגיד הוא רק ס' דלל"כ מנלן לשער בם' הא הגיד היה בחיל ולף הוא מלטרף לבטלו ונפיש לי' מס' וע"כ לריך לומר דכך היה הסיעור בלירוף הגיד ס' וה"כ ניחא לפיד לומ"ד יש בניחין בנותן טעם ודאי דהיה מסיר הגיד מן האיל דהא לוסר ואיך יבטל לוסרא ואי"כ בשרי ליה שיעורא דם' דהא הם' הוא בלירוף הגיד וה"כ כך בריית' זהו היתר וכו' הוא כמ"ד דים בניחין בנותן טעם וה"כ היה מסירים הגיד ובשרי ס' והוא היתר מכלל לוסר רק מה בכך בשרי ס' רוב ליכא ודאי ובמין במינו ברוב בטל ומה נ"מ בם' ול"ל רוחין כלאו חינו מינו רק הא לג תמרי' כן רק בקדשים ולג בשאר לוסרין וזהו מאמר רבא לג נגרסה אלא לבש"ע דבקדשים לאסור דלמרינן רוחין וס"ל אין מינו והוא טעם כעיקר ואסור משא"כ בחולין דלא למרינן רוחין ודו"ק :

א עצמות האיסור כו' הרי"ו בשם גאון הביא דס"מ אין במינו דד"ת ברובא בטל בשא"מ לא והרב בעל הפר"ח. ח) החזיק על ידו כיון דלית להו פליטה מנופו דמיא לקדירה דלמרינן לאו היתרא בלע ולא לוסרא ולאו לבטל ולאו לצרף גוף האדם . ולכן אין זה אלא כמין במינו דהוא רק איסור דרבנן והרב בכ"ה כתב שאין נראה כן דעת הרשב"א והרא"ם והכוון אתו דמלבד הוזיל וסאתו לא חילק אף הא גם הא הקשו במה דלמרינן בגמ' למ"ד בם' עלמות מצטרפין משמע דאין עלמות מלטרפים לבטל לוסור. ולפי דעת הרי"ו מה קושיא דהא זהו רק לסמכתא שלמדו חז"ל לפיו מינו כי במינו ברוב בטל ולא למרו בם' רק משום לתא דאינו מינו ובאינו מינו הא בלאו הכי אין עלמות מלטרפים לבטל האיסור ולדרב' לפי דבריו של פר"ח הנ"ל לפי' עלמות היתר בע"מ אין רצוי לצרף דהוי בלוסרא. ט) ולכן נראה כי בלא"ה תמהו איך למרינן בגמ' למ"ד בם' בשר בהדי עלמות מצטרפין הא עלמות מלטרפין לבטל לוסור ועיין בהרא"ם דדחק דבגמ' רק לסמכתא בעלמא נקט ובכר תמה בזה הרא"ה בב"ה ולכן מה שנראה בקושיות הפר"ח הנ"ל כי הרא"ם וכולם עמו ואמרו די"ל דים בהו בעלמות לחלחת רק מ"מ לא עדיפי לחלחת מניד דקיימ"ל אין בניחין בנותן טעם . ולכן בלאמת טעם קלוש יש בהן דגם החום יעיד אם תבטל עלמות במים יפתנו המים בטעמן ואיכפת רק כמו שלריכין אנו לומר בהא דמחלקו חז"ל אם יש בניחין בנותן טעם או לא ודאי דלא יחלקו במליחות חיך אוכל יטעם כמ"ם הרשב"א רק טעם קלוש אית ובהו מחלקו אי הוי טעם גמור וא"כ אף עלמות פליט' יש לה ורק הוא טעם קלוש כמו ניד ולא טעם כעיקר הזה אסרה התורה אבל עכ"פ כיון שים טעם יהיה קלוש בתכלית הקלוסות עכ"פ מסייע לבטל טעם לוסור מידי דהוי מי' ולא דמי' לקדירה לית לי' פליטה כלל . ואם כן מיושב קושית הפר"ח על ככון לף לפ"ז למ"ד יש בניחין בנותן טעם דס"ל לפי' טעם קלוש אסרה התורה אף בעלמות י"ל כן להחמיר בקושית'. יש להבין דמהדר הגמ' למלוש סמך מן זרוע בשלה לסיעור האיסורי, אף דרש"י כ' בהדיא דהל"מ דשער בבשר כלפת וזהו בם' כנודע וכמו דלמרינן בגמ' וי"ל דס"ל להך תמורתי הקבלה היה בניד כמ"ם רש"י ובגרלה מגמ', ומשני ניד דמעמו קלוש לכ"ע וא"כ שפיר סוגרכו לספק בסיעור נותן לבל למ"ד יש בניחין נותן טעם ולא יחלקו להל"מ דבזה קשה המחלוקת וכמ"ש הרמב"ם וע"כ דהי' מעמר לוסרים וא"כ עוד ספק. ולפ"ז שך סוגיא דזרוע בשלה ע"כ הכל למ"ד יש בניחין נותן טעם וא"כ שפיר ס"ל למ"ד בם' דעלמות יש להם פליטה קלושה וקושית התוס' דלא עדיף מגיד לק"מ דבאמת אסור ולכך עלמות לוסר ואפילו היתר מבטלין . ולזיל סבר כדעת הפוסקים דלית להו פליטה כלל ולא דמיא לניד ולכך לוכח בכלל לוסר וגם הינו בכלל לירוף דהוי כמו קדירה כמ"ש הפר"ח דלית להן פליטה כלל. אך עדיין קשה מינה עלמות די"ל דלית להו פליטה מנופי' קליפת בילה מצ"ל הא ודאי ל"ל פליטה ודמיא לקדירה כקו' פר"ח ולריך לומר רק במינו דהקלו כמ"ש הפר"ח. וקשה בירושלמי שאל אם עלמות היתר מלטרפים לבטל ופשיט דקליפי היתר מעלי' האסורים קשה לוך

ללמוד

ז) עיין לוסרים מבטלים זת"ז בחוה מופן מיירי. כ) קושי' על הטור דחולק על הרמב"ם מבלי הזכירו. ל) תי' הגאון מהר"ל החיר' להתי'. ד) ישוב לחר. ס) עוד ישוב לחר. ו) ישו' לרש"י וקו' ב"י. ז) ישוב בגמ' דחולין לף נגרסה אלא לאכ"מ וכו'. ח) קושי' פר"ח בעלמו לוסר. ע) ישוב על זה ונס קושי' על הר"ם.

ע' פלתי בקוצי' הפר"ח מ"ש מקדירה לאו דאיסורא בלע ודהתירא לא בלע (ג) ההיתר ודעת ריו"ז דוקא כמין במינו וע' פלתי (ד) שלא לגרף וכו' עשׂות היתר מלטרפין להיתר (ה) לבטל ועשׂות הרכות גדוגים כבשר ס"ק. (ו) כי כן עיקר הקסה הב"ח ה"ל לאיסור דבוק ותי' הש"ך דלא תמרינן כ"ג הואיל דמועיל הגעלה ועמ"ש פלתי. ז) מלטרפת לפי שיש מקבלת טעם לאיסור לפל לפי דמלטרפין להתיר במקל תחיכה לסורס דאפשר לפחטו לאסור וע"ל סי' ק"ו (ח) ואין כוהגין כן ולריכין ס' נגד כל תחיכה ותחיכה מ"מ לסורה (ט) ונתמעט דגס לאיסור היה יותר וג"כ נתמעט הא לא ידעינן כמות האיסור מלטרפין גם מה שבלע ומהרש"ל פוסק בכל פעם מלטרפין רק כמו שהוא לפניו מבלי הבדל. (י) בשוגג היינו במקום לפל בי"ד ח"כ לפל מהני הביטול (יא) לאסור למכרו ודעת הש"ך אם אין מוכר ביוקר ליסראל מותר ועיין פלתי (יב) לא בלא והש"ך הביג בב"ח מ"ש ועמ"ש

(ג) ההיתר לבטל האיסור ואין צריך לומר שעצמות ההיתר מצטרפין עם ההיתר אבל המוח שבעצמות איסור מצטרף עם האיסור וגוף הקדירה אינה מצטרפת לא עם האיסור ולא עם ההיתר :

הגר"ם (ויש מתמרינן שלא (ד) לגרף האיסור עם ההיתר (ה) ב ובמקום הפסד יש לסמוך למקילין ומתירין (ו) כי כן עיקר) :

ב במה דברים אמורים שעצמות האיסור מצטרפין בשנפלה חתיכת הנבילה לקדירה היתר כשהיא חיה אבל אם נתבשלה תחלה ואח"כ נפלה לקדירה היתר עצמות שבת מצטרפי' עם האיסור לפי שבלעו מבשר הנבילה בשנתבשלה לבדה :

ג בשאר איסורים חוץ מבשר בחלב חתיכה הבלועה מאיסור (ז) מצטרפת לבטל האיסור :

הגר"ם (ח) ואין נוהגין כן כי קיימל לן בכל האיסורים חתיכה נ"ט כדלעיל סימן ל"ב) :

ד משערין ברוטב ובקיפה (פי' דק דק של בשר ותבלין הממתפ בגוני קדירה) ובחתיכות ומשערי' החיתר והאיסור כמו שבא לפנינו אעפ"י שהיה בהיתר יותר מתחלה (ט) ונתמעט בבישולו ונבלע בקדירה ג והש"ך במין בשאינו מינו אבל אם הוא מין במינו משערין גם במה שבלעה הקדירה ועומד בדופני הקדירה ומשערין זה באומד יפה ורואין אותו כאילו הוא בעין אבל מה שבלה ואבד מחמת האור אינו מצטרף שזה כלה לגמרי : ה אין מבטלין ד איסור לכתחלה ואפילו נפל לתוך היתר שאין בו שיעור לכתחלה לבטלו אין מושיפין עליו היתר כדי לבטלו עבר ובטלו או שריב' עליו ה אם (י) בשוגג ו מותר ואם במזיד אסור למבטל עצמו אם הוא שלו וכן למ' שנתבטל בשביליו ז (יא) ואסורים למכרו ג"כ ליסראל אחר שלא יהנה ממה שביטלו) ולשאר כל אדם מותר :

הגם (ודוקא שנתערב יבש ביבש או ח (יב) אפילו לה בלא למען דאמר שאין מומרים בו ח"כ כדלעיל סי' ל"ב אבל מתיכה שבלועה

בסי' פ"ו ס"ק ט"ו ע"ש ופ"ש והדין דין לחת ודוק בין במינו ובין לאו במינו מינו ולק"מ ומיושב כל קושיות פר"ח ורש"ש :

ב ובמקום הפסד וכו' הקסה הב"ח הא הוי לאיסור דבוק ותי' הש"ך דעלם ס"ל ככלי מתכות דמועיל בו הגעלה ולא כ"ג ולפי מש"ל דיש פליטה יש לפקפק דהך פליטה מה שכתב הגר"א בסי' ק"ה דאפילו בכלי מתכות לא מהני הגעלה אלא בכלי שיש לו פליטה כמו שכתב הש"ך בשם הרשב"ם ועיין בסי' ק"ה ס"ק ל"ב ובמ"ש שם בשם הרשב"ם ותוס' ופסק הש"ך בסי' ק"ה ס"ק ל"ב דאפילו בכלי שיש לו פליטה אינו מועיל אלא ג' הגעלות ולא ב' ולפי"ז לפי מה שכתבנו לעיל בשם הרשב"ם דאפילו בכלי שיש לו פליטה אינו מועיל אלא ב' הגעלות ולא ג

ם ויו"א וכו' הסמ"ק סס"ק ט"ו הסיג על מו"ה בשם שכתב לפי' במקום דכ"ע אם לא נודע בנתיים ומתרבה היתר מ"מ מותר דמ"כ מה פריך הגמ' חלב נבלה הוא דלמא מיירי דלא נודע בנתיים ומה שהקשה מהממרומ' ומחומץ למ"ד חכ"ע בכל איסורי י"ל דלא נודע בנתיים וכהגס יתר קושי' וכמה לא עמה מו"ה מלבו כי אם דבריו לריכין לומר בתו' בכורות דכ"ב ד"ה יתיב כו' דכ' אם אין ס' דהייתר לגבי איסור' ויי"ל לתוכו אם יוסי' היתר עד שלא אסור ומאי איסור' מותר מירבה כ"כ איהי' ס' נגד היתר ומשמ לפי' בנפסק לא אמרינן רחמון רחמון בעל כמו התיכה של בשר שבלוע טעם נבלה לפי' למ"ד חכ"ע בשאר איסורים כמו בב"ח דלא אמרינן חתיכה אפשר עכ"ל הרי דכתבו להדיא דמועיל רבייה ולכאורה דבר תמוה הוא דבנמ' אמרינן חלב אמאי מותר וכו' דאין מועיל רבייה בכמה דוכתי ומה דוחקא לר"ת מבלי לומר כפי' ר"ת דהוא מכח קושי' התו' דמשני סלק את מינו וכו' הא לר"ת עדיין אין לריך ס' רק נגד נבלה ולפירוש הכ"ל גס לר"י קשה הא מועיל רבייה אמ"כ ואין לריך שיעור נגד כל האתיכה ולכך ס"ל. ל) לאו"ה אתרוך דזה הכל בלא נודע בנתיים אבל בנודע חכ"ע לגמרי ופ"ם. ומראה דכי אתלקין בין נודע ללא נודע היינו בשאר איסורים דהוא מדרבנן והן אמרו בחלק בין נודע ללא נודע דקודם שנודע לא האיסור אבל בב"ח אם לו אפי' שאר דאין לחלק בין נודע ללא נודע בכל דבר סוגי' דתו' אם בחולין למ"ד דכ"ע בשאר איסורים דאורייתא כמש"ל סי' ל"ב בתריבות ופ"ם: ומ"ש הסו"ה אתרוך בביטול האיסור לחלק בין נודע ללא נודע הקשה הס"ך אין אמרינן בחולין למ"ד דכ"ע בשאר איסורים דאורייתא כמש"ל סי' ל"ב בתריבות ופ"ם: ומ"ש הסו"ה אתרוך בביטול האיסור לחלק בין נודע ללא נודע הקשה הס"ך אין אמרינן בקדירה או בתוך קנקנים וכיוצא בהם מותר להשתמש בו ולכתחילה ואפי' בבן יומו לפי שאי אפשר לבא לידי נתינת טעם אבל אם נבלע בכלי שדרכה להשתמש לעיתי' בדבר מועט בקערה וכיוצא בה אסור להשתמש אפילו בשפע גזירה שמא ישתמש בה בדבר מועט ויבא לידי נתינת טעם:

בריה

ו **י איסור** של דבריהם אין מערבין אותו בידים כדי לבטלו ואם עשה כן (טו) במזיד אסור אבל אם נפל מעצמו ואין בהיתר כדי לבטלו (טז) מרבה עליו ומבטלו:

הג"ה (וי"א דאין לבטל יא איסור דרבנן אלו להוסיף עליו כמו באיסור תורייתא וכן נוהגין ואין למנות. איסור שנתבטל כגון שהיה ס' כנגדו ואתוסף בו אח"כ מן האיסור הרמתון יב (יג) חוזר ומיעור ואפשר ל"ם מין במינו ל"ם מין בשאינו מינו לא שנא יבש לא שנא לח לא שנא נודע בשעייה אלו לא נודע בשעתי'. כגון חלב שנפל למים ונתבטל בס' ואח"כ נפל מן המים לקדירה אל בשר מותר אע"פ שאין בשאר שהיה נגד החלב (יד) (שהרי נתבטל במים וכל כיולא בזה):

ז **אם נבלע** איסור מועט לתוך כלי של בשר אם דרכו של אותו כלי להשתמש בשפע היתר מותר להשתמש בו לכתחילה בין שהאיסור מועט ואי אפשר לבא לידי נתינת טעם ולפיכך איסור משהו שנבלע בקדירה או בתוך קנקנים וכיוצא בהם מותר להשתמש בו ולכתחילה ואפי' בבן יומו לפי שאי אפשר לבא לידי נתינת טעם אבל אם נבלע בכלי שדרכה להשתמש לעיתי' בדבר מועט בקערה וכיוצא בה אסור להשתמש אפילו בשפע גזירה שמא ישתמש בה בדבר מועט ויבא לידי נתינת טעם:

בריה

מדרבנן והן אמרו בחלק בין נודע ללא נודע דקודם שנודע לא האיסור אבל בב"ח אם לו אפי' שאר דאין לחלק בין נודע ללא נודע לכל סוגי' דתו' אם בחולין למ"ד דכ"ע בשאר איסורים דאורייתא כמש"ל סי' ל"ב בתריבות ופ"ם: ומ"ש הסו"ה אתרוך בביטול האיסור לחלק בין נודע ללא נודע הקשה הס"ך אין אמרינן בחולין למ"ד דכ"ע בשאר איסורים דאורייתא כמש"ל סי' ל"ב בתריבות ופ"ם: ומ"ש הסו"ה אתרוך בביטול האיסור לחלק בין נודע ללא נודע הקשה הס"ך אין אמרינן בקדירה או בתוך קנקנים וכיוצא בהם מותר להשתמש בו ולכתחילה ואפי' בבן יומו לפי שאי אפשר לבא לידי נתינת טעם אבל אם נבלע בכלי שדרכה להשתמש לעיתי' בדבר מועט בקערה וכיוצא בה אסור להשתמש אפילו בשפע גזירה שמא ישתמש בה בדבר מועט ויבא לידי נתינת טעם:

בריה

י איסור של דבריהם וכו' מרבה עליו ומבטלו והקשה הפרישה מהמרומזים דבפ"ח סי' תרע"ו בשמן של נר מצוה שנתערב בשמן מאר ואין בו ס' שמין להוסיף עליו ולבטל אע"פ שהוא איסור של דבריהם וכו' מרבה עליו ומבטלו והקשה המחרונ

באמת ע: הרמב"ם יש לכתורה לתמוה דכיון דהוה פסק כר"ם ודוקא בהודע ס"מ דס"ל הטעם משום דכמורס דמי' ח"כ למה לן פסק כר"י דמעלין המדומע בשבת דהא כתורס דמיא ופי' המשנה פסק להדיא דלא כר"י וכן משמע מספרו דהשמיט כך דר"י ול"ל דס"ל לף דבס"ד תליא מלתא דר"י כר"ם אבל למסקנא דקאמרי' ר"י ס"ל דיכול ליתן עין בלד זה ולאכול בלד אחר לף תליא מילתא דר"י כר"ם דלף דלעניז חוזר וניעור ס"ל כמורס אבל לעניז אכילה הא אסור לאכול עד שיורס ולכך אסור להשלותו בשבת דמתקן: ומה שטעז על הרמב"ם דס"ל כל שהוה בג"ט בין בגיזו מיזו ובין בגיזו דבעי' ס' לף לאמרינן חוזר וניעור וקשה דא"כ הא דקתני סאה של תרומה שנפלה למאה הנציב וחזר ונפלה לאחרת הרי זה מותר עד שתרבה וכו' אע"ג דאיכא ס"ט ודברינו בלתי מובנים דפשיט' בהגבית אמרינן דאיסורא ליתא והלף כך הס דברי הרמ"ם דפשק דאמרינן חוזר וניעור ולכך ר"ם יזיעה מתירתו דכל כעומד להריס כמורס ובפי' אמרינן בירושלמי לרבנן הרמה מתירתו ולהפר"ח מה ג"מ בהרמה הא חוזר וניעור ג"ו כיון דהורס תו לף אמרינן חוזר וניעור ובפרט דכבר בתבתי דהכל דרבנן. ג) ובכך מיושב קושי' התוס' בפ' הערל דהקשו לר"ת דס"ל הוחיל ויכול ליתן תרומה לכהן הוי דחיל"מ ג"כ ק' למה תרומה עולה בק"ח ע"ם וי"ל דוודאי והו מבואר בגמ' דבכורות גם אמרינן איסורא כמאן דליתא דמי' אמרינן חוזר וניעור אבל אי לאו כמאן דליתא ל"ת חוזר וניעור והכא הא אמרינן דחיל"מ לף בטל עד שתהא **מאכלה** באיסור תוכלו בהתר היינו אי איסורא כמאן דליתא דמי' שפיר י"ל מה לך לסמוך אביטול וכו' אבל אי איסורא כדליתא ופרח איסור לגמרי ג"כ לף שייך עד שתאכלנה **וכו'** וזהו נכון בסברא ולפ"ז בתרומה דקיימ"ל צריך להריס בזה אינו חוזר וניעור כלל אפי' בפחות מס' דקבעטו חז"ל לתלות-לומר ליה כאן איסור וג"כ כיון דאין חוזר **וניעור דפרחה איסור** אף דחיל"מ לף שייך ולכך לף ס"ל רק בלחם פנים שנימוח דשם לף תקנו חז"ל הרמה ודרך כן י"ל לר"ת. ד) והוה נכון והא דפריך הגמ' בנדריס **דלהוי תרומה** דיחל"מ דיכול למשקל בשמת מלי לשנוי כן אבל קושטא דמילתא משני אפילו במקום דלף שייך הרמה מ"מ לף שייך דבר שיש לו מתירין הוחיל ללאו מלוה וכו' **והוק כי זה ברור**: וכבר הכי ס"ל לרמב"ן בשין בשינו בס' חוזר וניעור היינו בלח בלח אבל ביבש הא אמרינן חד בתרי בטל ולף אמרינן חטו יותר מס' משום דסתם קתני אפי' לח בלח **בזה דעד ס'** חוזר וניעור מה שיתבע דס' הכי ואלו אינו אינו ול"ל להיפוך בתרומה דקתני סתם דבשינן לרבנן הרמה אפי' ביבש מטעם דמחוס' הרמה ולף מטעם דסתם, קתני אפי' לח בלח **אינרא** בדברי הרמ"ם פ"ה יש לספק דהביא רבי' מן הך דתרומה דבשינן הרמה אז רצוי' להרמה לר"ם דכמורס דמי מה דעתו לי דעתו לעולם אמרינן חוזר וניעור אז רק בס'. והפר"ח נסתפק בזה ולף ידעתי מה ספיקו הא בע"ז סתם הרמ"ם ביין שנפל לבור עד ס' חוזר וניעור ולף יותר והדבר מבואר דס"ל להלכה כר"ת ורמב"ן **וג"ל דס"ל** הך כאה דתרומה מיירי בלח ולף ביבש ובכי ניחא דלבסוף העלה דהא דבשינן רבנן הרמה משום דזולתא חוזר וניעור אבל לף שהרמה מעכב דהוה רק נזל שבע **ומקדש** הבית רבי' דיש הבדל בין יזיעה לזיעה דמר"ם נשמע לרבנן דעד כאן ס"ל לרבנן דלף תלי בידיעה בתרומה דבעי הרמה אבל במקום דלף לריך הרמה לף והדבריס **לכאורה** סותרים דהא לדעתו הרמה בתרומה רק'נזל שבע. אבל לפי הנ"ל ניחא דמ"ם הרמ"ם במקום דלף לריך הרמה היינו במקום דלף חוזר וניעור כגון בערלה דשערו **במתים** לף רבנן מודים דמ"מ בשינן יזיעה דלר"ם דס"ל כל העומד להריס כמורס ומ"מ בעי יזיעה הרמ"ם לף ס"ל כמ"ם לעיל ברמב"ם דלף חוזר כמורס דמי רק לאחר **יזיעה** רק ס"ל סתם ופ"ה למה מלריך כ"ם יזיעה אלף כדי שיבוטל איסור ופ"ה בערלה משלה מ"מ לר"ם לריך יזיעה ופ"ה לף לרבנן לריך יזיעה דבערלה לף יחלוקו **רבנן** אר"ם להקל ום"מ הלין הדבר חוזר להיתרו רק לאחר יזיעה וזהו הטרלה הרמ"ם דבאר בתרי דלף שייך בי' חוזר וניעור כי לף נוסף האיסור חזר לאיסור לאחר **יזיעה**, וזהו כוונת הרמ"ם לנכון ופיהו כותר דבריו כלל. ומעתה כיון הרמ"ם ורמב"ן והר"ן והרשב"א בחדא מתניתא בריבריהם בשום תופן והפר"ח בזה מלבו **להקל** בלח עד רובו ולף ידעתי למה לף עד תלי דהוה שום בשום ג"כ איסור תורה וספק אסור ספק תלוי ואם כי המשנה דתקנו דקתני עד רובו ובגבינה זה אין לנו לומר נגד **דעת** של תורה אבל ברור כמ"ם דהגבנה אפי' דאז לכ"ע אינו חוזר וניעור. ולכן כל מ"ם זה בתריכות לך למותר והדין הין למת כמ"ם הרמ"ח דבכל דוכתי אמרינן חוזר **וניעור** ואפי' נודע להא דמהני יזיעה היינו בדבר שאין ס' אבל בדבר שאין ס' לף מהני יזיעה והא דכ' הרמ"ם בהלכות י"ל סתם דעד ס' דאסור רואה שנפל בעוד ס' ול"ל בעודו וסתם כפי' ול"ע לקמן בהלכות יין נסך סי' קל"ד עכ"פ אין פקפוק כלל בדברי הרמ"ח ומיהו אל תזוז:

אינרא ג"כ קשה קושי' הר"ן ג"כ איך אמרינן לעיל בחתיכת בשר שנפל בחלב דלף מהני קפילא רק ס' מה יהני ס' הא יש לחוש דפליט והדר הר"ן תי' דאינו חוזר וניעור אבל בחתיכה הקושיא במקומו וכ"ל דאינו פולט ובולע רק פ"א מיהו גם אי אמרינן אינו חוזר וניעור הא ברובא ודאי אמרינן חוזר וניעור **וג"כ** דלמא פליט והדר פלט עד דליכא רובא כלל וכ"ל דאחשא לא שייך ביעול דיש להכיר על ידי סימני עומשא ואם כן הוה הדין לפור נמי גזירת הכתוב דלף לבטל ואם כן שפיר יסלק תותא יאסור כל היורה וכ"ע. ולפי מ"ש דלח בלח לא אמרינן נתשא נפילה אפי' בב"ח אפשר לק"מ ודו"ק:

א בריה הפר"ח בזה התוספס ממש מכל הפוסקים וכן מבואר בגמ' דניטן פרק נזיקין דכל שאי דלף בטילה ברי' ודבר חשוב אינו אלף דרבנן. ג) מיברא דמהרי"ל בתשובה דייק מתוס' דב"מ דהקשו בקפין ע' לתוך המנוי' וכו' דלבטלן ברובא ויקי' חייב במעשר ודבר שבמנין לא הוי דאינו אלף מדרבנן ובבי' נמי לא הוי דחיל"מ **והיינו** דלף נאסר מתחלת בריותו וכו' מכח דברי' הוי דאורייתא וכ"ב דייק מתוס' דמעילה דהקשו דהאומר פרוטה בכיס הקדש דמעל והקשו ליבטל ברובא ול"ל דהוי דחיל"מ **דהא** אינו אלף דרבנן ותי' לאחד תי' דהוי דבר חשוב וזה כמעט מוכרח דס"ל דבר חשוב מבטיל לף בטיל. ד) וביותר יש לתמוה דהרמב"ם פסק להך מסנה וכ"מ כי' דהוי **דבר** שיש לו מתירין והקושיא במקומו דזה ודאי דרבנן והדבריס ל"ע: ומה שכ"ל כי בחסיפת זקנים לב"מ הביא בשם תוס' גופי' כי י"ל אף דרק מדרבנן לף בטיל ע"מ כיון **דרבנן** עשאו יש בידם לבטל ד"ת ועיין יבמות די"ל אפי' בקוס ועשה אם מלאו דבר הדומה לד"ת יש בידם לעקור רק התוס' והרש"ם בם' הל"ל מששו חולי לף לאמרו החכמים **רק** להחמיר ולף להקל. ונראה דשם חכמים קבעוהו לודאי יתד שלף תמוע על שפילו לבטל ד"ת יהו כך ק"ל פשיטא דאף באיסור דרבנן אמרינן לף בטיל דשם קבעו דבריהם **לודאי** עד שיבוטלו ד"ת ואיך לף יהי' באיסור דרבנן אבל אם חזינן דלף החמירו באיסור דרבנן ושם אמרו דבטיל ס"ת דלף קבעו לודאי רק ששאו להחמיר ולכך באיסור דרבנן **לף** החמירו וכרי זה דומה לספיקא דאסור בשל תורה ומותר בדרבנן ופ"ה דהוה רק חומרא איך נקל לבטל עי"ש איסור ומלוה של תורה. וזה ברור בסברא ופ"ה נחזה אבן **בבריה** לף מלינו חילוק בין של תורה לדבריהם ואבר מן החי שאינו בו רק מלות פי' ג"ש ברי' וכמו כן גיד הנשה שאינו אסור מתגרה כמבואר סי' ס"ה **הוי** ברי' כמבואר אבל בדבר שבמנין דשה אינו מלינו בגמ' דיבמות להדיא פרק הערל אפי' שהה עגול בעגולי' עולה משום תרומה דרבנן הרי הך דבר שבמנין הוה רק באיסור **תורה** ולף בשל דרבנן ופ"ה דברי התוס' דהקשה דיבטל ברוב ואפי' הוי דבר שבמנין הא לאו רק מדרבנן ול"ל דחז"ל קבעו לד"ת להא אפי' במילתא דרבנן בטיל ס"ת **דלף** עשאו כוודאי וזהו שכתבו וברי' לף הוי דוקא לף באיסור דרבנן לף בטיל ופ"ה דחכמים עקרו ד"ת וע"ז כתבו דהא לף הוי ברי' הוחיל ואינו לאסור מתחילת **ברייתו** והא דלף כתבו דהוי חה"ל דזה אפי' מדרבנן לף בטיל כמ"ם גבי גבינות של גוים דס"ל לתוס' בב"מ הך דקפך הוי בכם בעורן דלף הוי חה"ל ונס ב"ח דחשיבי לף **כתבו** דפ"ה יקשה לך מסנה לר"פ בזוחלים פרק התערובות דלף מיירי: ומעתה נס הך דמעילה ו) ניחא דעל דבר שיש לו מתירין שפיר כתבו דהוי דרבנן **דל"ל** כהכ"ל דחכמים עקרוהו דס"ל לתוס' דאי לאו הכי תי' דמשני דהוי דבר שבמנין לף אם אין הקושי' מכך דביטול איסור רק הקושי' מכך דביטול מה יועיל ביטול הלף דחיל"מ לף בטיל ומדריך **מרכ'** עליהן ומבטלן ולר"ת דאמר אפילו בדרבנן דחיל"מ לף אם אין הקושי' מכך דביטול איסור רק הקושי' מה יועיל ביטול הלף דחיל"מ לף בטיל ומדריך **לר"ת** ג"כ דשיך ס"ל דחיל"מ בדרבנן בעול וכן מורה פשטן של גמ' ומש כן יקשה להו להכך מ"ד כך מסנה דמעילה דהא דכיון דבדרבנן בטיל אף לעקור ד"ת אינו מועיל **ולזה** כתבו התוס' דהוו דבר חשוב כמבואר ג"כ אף בדרבנן לף בטיל ופשיר י"ל דבקרבנו חכמים לך זהו כתבו התוס' לייחב המסנה לכל תמורתי אבל קושטא דמילתא כיון **דקיי"ל** כר"ת דאף בדרבנן דחיל"מ לף בטיל ג"כ שפיר י"ל אף בדחיל"מ לדידן ופ"ה: והנה ז) הרב בעל מסנה למלך טען בהא דתמרו בתם' שקליס הכהניס דורסיס מקרא לעלמן לפטור **משקליס** דכתיב כל מנחת כהן כליל תהיה ואיך יכי' עומר מסלסה דמ"ל הא שקליס בעל ברוב שקלי יסראל ומותר להביא עומר ולהיות נאכל לכהן בתבטל **ול"ל** פי' לקושיתו אף דמסנה שם ר"י כמבואר בירושלמי דקאמר וכי מתיבין לר"י מחטאת שמתו בעליס וכו' ור"ם ס"ל מין במינו לף בטיל די"ל דהא העלו התוס' יבא ביבש אף **לר'** יהודה בטל וזו הוי יבש ביבש. ואפשר לומר מדרבא רחיי דיש להבין מה קושי' מגזירת הכתוב התורה לאמרה שאינה עומר אף שיש לכהניס חלק בו יאכל תלף **שכך** הוכחות הכהניס ע"כ אין מחויבים בשקליס כי כל העובר פי' פקודי' כמ"ם בירושלמי דאי מייבים דכי עובר פי' בימא ג"כ אין תקנו חז"ל דמטבע לף יתבטל ויתנו **מכשול** דג"כ לף יתבטל שקליס ויהי' עומר נאכל שלף כדת והא דתורה לותה היינו דד"ת בעליס שקליס ואין כאן אחד בתרי בטל ולף אמרינן חטו מינו מינו וג"כ מהכ"ת יהי' **איסור** ומבוכה בקרבנות וע"כ ל"ל דקיס להו דבלא"ה אין חיוב שקליס על דעבר בימא ובזה מיושב לפי מ"ש רמב"ן בתורה דעד מניז השני בשנה שניי' היה כהניס בכלל נותניס **שקליס** וקשה איך הי' לחם פניס שבת בשבתו מן ניסן עד חייר נאכל לשניות החולקים הא ים לכהניס חלק בו ולפ"ז לק"מ דקודם שתקנו חכמים דמטבע לף יתבטל אין כאן **מקום** קושי' דבתבטל ודו"ק ופ"ה והלשון במשנה מדוקדק: וזהו שם תקנת חכמים היה מוחלט לבל יתבטל בשום לד אבל שם תקנה הי' רק להחמיר ולף להקל אין כאן שנשה **מכך** לחם פניס לשעורר עי"כ מבוכה בקדשים לף תקנו ובזה י"ל עו' תי' לחר על מ"ם מהרי"ל דמוכח מתוס' מקפך זכו' דבריה מתורה לף בטיל דלק"מ דהא בם"ד לף ס"ל **לתוס'** דתקנו' חכמים לבטל ד"ת רק ס"ל רק להחמיר תקנו ופ"ה קשה מכך דשקליס ול"ל דקו' הס"ל דמתורה לף בטיל ושפיר י"ל דבריה מן התורה לף בטל אבל למסקנא **כתי'** הפס"ז אין כאן הוכחה ממשנה דשקליס כמ"ם וכרי' ד"ת בטל. ואין שיור רק הקושי' במה דאמרו בכמה דוכתי בש"ם לף בחמרא תורא שלח לתקלה דהא תיכף לף ניכר **ובטל** בחד בתרי בכל עושות וחוזר חיסור להיות היתר ואפי' למ"ד אין מבטלין חיסור מהתורה חסור כאן הא לף נתכוונן לבטל ובמסת קושי' זו דבר שבמנין לכ"ע מדרבנן **כמ"ש** התוס' יקשה מכך דשלח לתקלה לר"פ דלף ס"ל כ"ח תשיבי. ח) ולריך לומר. ט) דס"ל דכבר נתבאר לקמן בשמעת' דקבוע בסי' ק"י דשם ל' יודע ומכיר החיסור לף **דשם** לף ידעינן לף שייך שם ביטול וג"כ יש לחוש ל' יעמוד בבר גבוה שאין ס' לף מהני יזיעה והא דכ' הרש"ם בהלכות י"ל שתם דעד ס' דשאון רשאון בעל ל"ל בעודו ושתם **ההר** ויעוד העוף ויאכלנו והוי תקלה דהא מוכל דבר שלף נתבטל כיון דיודע הוא העומד בדשם הסר ודוחק:

ובאמת לפי מ"ש הר"ם בשם ערלה דלכך נאסור מלורע לף בעל דהתורה הקשו לעשתה ולריך לומר לדבריו עשתה גופא לבטל וליכא למימר דהוי ברי' הא הר"ם ס"ל בריה בתלף בעול וכאן נאמר בכ"ם וס"ל דעשתה לף שייך ביעול דיש להכיר על ידי סימני עומשא ואם כן הוה הדין לפור נמי גזירת הכתוב דלף לבטל ואם כן שפיר **אם** לפיוך זאת וזה לף תאכלו אלו על מצולות הרי זה לתקן לעשתה דלף יבטל והרי שלח לתקלה:

אינרא בחולין דף קע"ו אמרו נמי בשילוח הקן דלף אסור משום ל"ת כל תועבה דלף אמרה תורה שלח לתקלה הקושיא הכ"ל במקומו ואולי י"ל דתקלה יהיה כך שהוא יולד זה **העוף** ואח"כ יתערב בבך עוף ואחר עמו ויאכלו דאד בתרי בטל ובאמת אין זה מותר ואחוז ואיעור דאסורים אין מבטלין זע"ז אך זהו דחוק כיון דאין איסור **ניכר** אמרינן מרובא קפרים. ויותר נראה דאף דאיסור נתבטל בהיתר מ"מ אם איסור לף זז ועדיין טמון והרחוי' דחיל"מ דאמרי' עד שתאכלנה באיסור וכו' ס"מ דעוד איסור **טמון** דאל"כ מה שייך תאכלנה באיסור וא"כ הוי לתקלה דעכ"פ יאכל איסור גם יש להביא רבי' מהא דאמרינן יבמות דף ק"ד לריכי לקרבי בדם ושרבי לזהיר גדולים על קטנים **משום**

ו) יעוב קושי' התוס'. ב) תי' על קוס' תו' ביבמות. ג) קו' מהרי"ל מתו' דבריה לף בטל ד"ת. ד) תמי' על הכ"מ. ה) תי' על קושי' מהרי"ל. ו) ותי' על הכ"מ. ז) דחי' על רבי' בעל המ"ל ממשנה דשקליס. ח) רבי' מן שלח לתקלה. ט) דחי' ע"ז.

ס"ק: (ו) שאסור מתחלת ברייתה והרע"ק חולק ועמ"ש פלתי דכ"מ אם הרחם הקרקעים מילווין נקראים בריה: (ז) ושור הנסקל ואף לאסור מחמת אבר מן החי מ"מ מחמת לותו ליסור ליכו לאסור מתחלת ברייתו עמ"ש פלתי כי הנסת ס"ד חולק: (ח) ין שמו עליו והא דלא נתן טעם זה בגבילת עוף טהור כמ"ש הרמ"ס בחמת דאף מחיכה אם בגבילה עליו דחזילין כתר אם עכ"פ ד"מ תרנגולת שנתגבלה אם נחתך אבר נקרע מחיכת תרנגולת עי' פלתי: (ט) ד' מצבעות סיינו בנסה ובדקה כ' מצבעות לו"ה פר"ת: (י) ס' נגד שומנו ואם הוא דבוק בחחיכה אחת לריך ס' נגד כל החחיכות מאיסור דבוק ועמ"ש פלתי שם להקל: (יא) אם נמוח עמ"ש פלתי דים להקל ומכ"ש בנשפך: (יב) ג' תולעי' הופיל בריה דלא בעל הוא מדרבון בעינן דאתחזק בג' תולעי' ועמ"ש פלתי:

(א) אפילו אם הוא מסורה בהגלה ואם נתערבה חחיכה ה"ל דאסורא בהגלה

ד ירקות מבושלות שנמצאו בהם ז (יא) ג' תולעים הירקות אסורים אבל מי השלקות מסננן ומותרים וכן הבשר ירחצנו ויבדקנו ומותר:

קא דין חתיכה הראויה להתבבד ובו ט' סעיפים

א א חתיכה הראויה להתבבד דינה כבריה דאפי' באלף לא בטלה (א) ואפי' אם היא אסורה בהנאה בין

ברי' נשמה תיפוק ליה דלא לאסור מחמת ברייתו דאיכו חייב בעבל עד שיגלם פני הבית ול"ל לדבריו של ר"ם קאמרי כג"ם סתום' דא"כ אף ברית נשמה נמי י"ל כן כמ"ש סתום' פ' אלו הלוקין. ול"ל דקושטא דמילתא, דבלאי כרס דאסור מחמת ברייתה מ"מ מותר לית ביה ברי' נשמה ובחמת דברי תו' בחולין קאי' להולמן דהקשו גר"ם תרומה לא יתבטל בק"ח ול"ל דאיכו אסור רק מחר שנתמרת דא"כ צלה וכלאי כרם מכ"ל ב) ודקשה בלא"ם מיך אפשר דמלריך ר"ם משנה שנברת למה ס"ל כן בעבל לברי' הא קודם רלויים בית מותר ונ"ע:

אבל ע"פ קלת משנת מהבריסם דכתבו דמשנת מירות מ' אסור תרומה ואיכו אל רק לאחר הפרשה וקודם זה אסור אבל ס"מ דס"ל אסור אבל ותרומה המחירתו כאד יחשב וה"ם ג"א ופח"כ בחחיכה נעשה נבלה וטיינו כהגהת ס"ד ונ"ע. וכחמת קושיחם לר"ם מן עלה וכו' וי"ל דהא דחז"ל לחמרו ברי' לא בעל הייכו לחשיבת ולהיכר דלא בעני שיעור ועי' מהדכי אבל לר"ם דס"ל כל אסורו למלקות מ"כ לא שייך כל זה וס"ל לר"ם דלא קבעו חז"ל דבריה לא תבטל ודו"ק:

שוב ראיתי כי לק"מ ג) דודאי לעניו שס"ל שיעור למלקות לא נ"מ במה שאסור מתחלת ברייתו או לא דבי"ם עבשיו סוף ברי' וחל עליו אלא דבעל סוף ברייתו ואפי' בעיל לא יצדק שיע' לא מי' כמ"ש רש"י דאיכו אסור מתחלת ברייתו דס"ל לעניו מלקות ושיעו' לא נ"מ בזה אבל כאן לעניו דלא בעיל דסוף מדרבון וחז"ל קבעוהו מסוס חסיכות בזו ספיר י"ל כיון דלא אסור מתחלתו הוי כבשו לו ממקום אחר כמ"ש סר"ן ובעיל וא"כ ל"ק לר"ם דלא ס"ל לר"ם דלקי מ"מ לעניו דלהוי ברי' דלא לבעל ל"ק כן וזו"ק:

כתב הגסת ס"ד דמתבלה בחיטה הוי ברי' דלא כי' לה שעת סיתר וביקה סב"ח לומר דלא במותה אל אבר מן החי אלא הוא דלא כמ"ש רמב"ם בפ"ד מהמ"א דלא בחיים אלמלא עוף טהור חייב משום נבלה וכמ"ש דלא הנסת ס"ד לא כתב כן ס"ת ס"ל דאם בכך דלא היה חיים אלמלא בחיים סוף כל סוף לא היה לזה הטוף עת סיתר ד

מינו הלש כמינו ס"כ לרבע דבחר שמע מזיל בשר בהמה ואיה תרין מינין הן לרמב"ם סק בחה"ל דוקא מינו כמש"ל וס"כ ל"ל כך ועיין לקמן סי' ק"י דדעת המחרוכ"ד דלאו דווקא הוא ברמב"ם אבל לפ"ז נראה כן :

ולכן נראה דבלח"ם קשה מה פריך הגמ' ולתני תחיכה וגבילה והייכו כמ"ש התוס' ד"ל דתנא התם דמ"כ בב"ח לאפוקי דלא תימא דלפי דמיון בב"ח לנבלה דנבלה רחוי להתכבד לפני תורחים ס"י משא"כ בב"ה אסור בהנאה ואי דבש"ד ס"ל הא לברור לן דבב"ח אסור בהנאה ז"ל דכבר תנא לי' בקידושין המקדש בב"ח ג"מ וכן בתמורה דהוא מנקבריס וגם הקושיא דבמתא ל"ל בב"ח בתוס' ותי' התוס' וכמש"ל דקמ"ל דלא תימא דלפי שאין בהנאה דחוק כמ"ש דהא כבר שמעינן לי' במס' אחריני (ולולי דעת תוס' ורמ"ם הייכו קומרין דאין זו קושי' הא כבר תנא ליה בחולין דע"ז נשנית קודם חולין ואיך שבקו רבי בע"ז ונטר עד חולין אבל הגמ' דמשני הא תנא ליה הייכו בערלה דנשנית מקדם רק התוס' לא ס"ל כן ובבלה דעתי' ולכן נראה דכך קושית הגמ' ולתני נבלה ותי דתנא לי' בב"ת ותי כמ"ש להורות דאפשר לסותו מסור וכן דלפ"ז דאיכו רחוי לא"י מ"מ חה"ל הוי לתני סס בחולין תמור' תחיכה וגבלה בב"ח דבמ"ד אין הבדל בין איסור אכילה להנאה לענין ביטול והוי שמעינן מיניה **תרתי** וע"ז משני הגמ' תנא תרתי אית לי' וכו' וא"כ לי אפשר למתני בב"ח דס"ג באיסור אכילה לבד לא שייך חה"ל וא"ם ומיושב כל הקושי דבאפשר בחלב טובי קמ"ל כמ"ש :

אמנם לפי מש"ל ברמב"ם דס"ל חה"ל לעניין טומאה לא בטיל ג"מ עשאו ליתד שלא תמוט שלא יתבטל ולא חלקו בשום דבר ס"כ ס"ס לעניין איסורי הנאה ולכן יש להחמיר :

ב ואפילו מינו איסור רק דרבנן ס) יש זה מקום עיון באיסור דרבנן דאין איסור רק באכילה אי בטיל או לא כי בגמ' דיבמות אמרו דבר שבמנין במילת' דרבנן בטיל ולכך אמר ר"ל הואיל ותרומה דרבנן עיגול בעיגולים עולה והקשה התוס' והר"ם חביבי תלמן בבלאי כרם לר"מ דס"ל שדרכו למנות לא בעילה הא כלאי כרם דרבנן ותירלו דגבי תרומה היכא תרתי דרבנן בזמן הזה וגם פירות שאינו דגן תירוש ויצהר ולכך בעיולים אבל חדא איסור דרבנן לא בעיל ועוד תירלו הואיל וס"ל כל שדרכו למנות לא בטיל ס"כ נהי, חד דרגא בלא שדרכו למנות דחשיב טפי אפילו דרבנן לא בטיל ו"ל דלזין דלא קיימ"ל כל שדרכו למנות רק את שדרכו למנות ובטיל בדרבנן ו"כ הרי כאן ספק על ליזה מצוי תירוליס בתו' ונסמך ובמת יש קלת רחי'. ב) מגמ' סוף ע"ז בסמטא דאלו מוסרין בכל שהו דפריך ולחשוב ככרות של בעל הבית לענין חמץ בפסח וים להבין למה נקט חמץ בפסח ולא סתם לענין כלאי כרם דרבנן דקתני התם במס' ערלה ותי' כבר תנא ליה עדיין לא אסיק אדעתי' אבל לפי הכ"ל יש ליישב התוס' המלו ביבמות מאן דס"ל תרומה בזמן הזה דרבנן דבטלה קדושת תרן אף בכלאי כרם דרבנן דבטלה קדושה ו"כ לא קשה ולתני ככרות של בעש"ב לענין כלאי כרם די"ל התי תנא ס"ל כהרבה תנאי דס"ל תרומה בזמן הזה דרבנן ואף כלאי כרם דרבנן ובאיסור דרבנן בטל דבר חשוב ולכך פריך מחמץ בפסח דהוא ודאי לאוריי"ת ודו"ק :

ועב"פ הרי לפניך מחלוקת בתוס' מי בחד איסורא דרבנן דבר חשוב כמו את שדרכו למנות (ודוחק לומר דאיכא תחיכה הרחוי להתכבד חשוב יותר ואף בדרבנן לא בעיל) בעיל לו לא ובמה ברב הב"י יליף מדברי הרמב"ם דכתב דאולין בשחטה בעזרה יש בו דין חה"ל אף דרמב"ם כתב חולין שנשחטה בעזרה אסור מדבריהם ואחרונים הביאו דדק לומר על דבר שאינו מפורש בתורה מדבריהם אף שהוא בחמת איסור דבר תורה :

והנה לכאורה יש רחוי' ברורה דהרמב"ם ס"ל חולין בעזרה לאו דאוריי"ת דהא אמרינן בפסחים כל מקום שנאמר לא תאכל אף איסור הנאה במשמע והרחי' מדאילטריך קרא בנבלה להתיר נתינה לגר ומכירה לע"ו ואמרינן שם לר"י דס"ל דברים ככתבן גר בנתינה לע"ו במכירה מיהו יליף לי' ומשמי דכתיב לכלב תשליכון אותו אותה תשליכון אותו אותה תתה משליך ואי אתה משליך כל איסורי, שבתורה לע"ו ואמרינן שם לר"י דס"ל דברים ככתבן אותו ל"ל ומשמי דכתיב לכלב תשליכון אותו אותה תתה משליך ואי אתה משליך כל איסורי, שבתורה ופריך הגמ' למ"ד דלא בעינן דברים ככתבן אותו ל"ל ומשמי דכתיב לכלב תשליכון אותו אותה תתה משליך ואי אתה משליך כל איסורי, שבתורה ע"כ והרמב"ם פרק ח' הלכה ט"ו מהלכות מ"א פסק דלא תאכל אף איסור הנאה משמע ובהלכות עבודה זרה פרק י' פסק כר"י לע"ו דוקא במכירה וכו' וא"כ יש להבין מהיכן יליף הרמב"ם דינו דלא תאכל איסור הנאה משמע וע"כ יליף מן אותו ואם כן ליכא לימוד על חולין שנשחטו בעזרה לאוסרן ואם כן מבואר דס"ל דלאו דאוריי"ת :

אבל בחמת בתר עיון נראה דאין כאן רחוי' דהרמב"ם אי יליף מהך דלכלב תשליכון אותו הי' לו להביאו פרק הזה דקאמר איסור הנאה במשמע רק הביא רחוי' מחלב ונבלה וכך דלכלב תשליכון אותו לא זכר כלל . ולכן נראה ליישב בהקדם הקושי (כי במקום אחר הארכתי בפלפול ליישב דברי הרמב"ם ואין כאן מקומו) הוא דהם בש"ז דרש לא תאכל אלא תמכרנו לנכרי דייק לשון הרמב"ם איסור ליתן להם משמע הנאה אבל נותן לגר תושב ש"מ דס"ד אף גר תושב בכלל איסור ואם כן ג"ם דלכאורה אף דאילטריך מכירה לנכרי להורות דווקא מכירה מ"מ נתינה גבי מיותר דהא אינו מחויב ליתן ול"ל דקמ"ל דנתינה בי' מותר ולא הוי בכלל איסור משא"כ בגופי' מנין דילפי' מדכתיב מכור לנכרי דייק מכירה נמלא הא כתיב בהדיא לנכרי ולא לגר תושב אלא אף לגר תושב אסור למה לי דכ' נכרי לאמעוטינן דבותא יותר לגר תמכרנה וע"כ ל"ל דמותר וא"כ נתינה גבי מיותר ול"כ להורות כאן נתינה מותר הא בכל איסורים שבתורה אסור ודינו דר"ת מוכרח אבל אי אמרינן לא תחנם לא אמרינן מחנת חנם והך דמכור לנכרי כבר כתבנו התוס' לקבוע איסור עשה עוסף על הלאו וא"כ נתינה בגר אינו מיותר דאי לא כ' ה"א דאסור מלאו דל"ת ולא קשה למה כ' לנכרי מחנת חנם והך דמכור לנכרי כבר כתבנו התוס' לקבוע איסור עשה עוסף על הלאו וא"כ נתינה בגר אינו מיותר דאי לא כ' ה"א דאסור מלאו דל"ת ולא קשה למה כ' לנכרי תמכרנה ונ"ל דמותר וא"כ נתינה בגר מיותר ול"כ להורות כאן נתינה מותר הא בכל איסורים שבתורה אסור ודינו דר"ת מוכרח אבל אי אמרינן לא תחנם לא אמרינן

כבלוע ר"ל מ"מ גזרת חכמים היה לאסור הנבילות עשהו כנופו של איסור ועיין פלתי שהבאתי רמיה לזה ט"ס (ו) דהרי קליפה מיהו רלוי להתכבד אפילו בכ"ח דלאסרה מחמת עלמה ולא מחמת בלוע (ז) רלוי להתכבד ואם הקליפה בעלמה לבד מה"ל דעת הפר"ח וכן נרלי' דעת ס"ך דלא בטיל ועיין פלתי להקל (ח) שאחר שנתערב כיון דבדבע דנתערבה לא היה מה"ל כבר נתבטלה ומו לא חסוב לאסור (ט) וכן כבש שלם ואפילו כבר נתבשלו דקודם בשול בלע"ה לא חשיב מה"ל. וע"כ ל"ל לפי' נקרהו מנידי' והחלבי' והקרומות מ"מ מיקרי כבש שלם לבטול (י) רלם וכו' אבל רלם בהמה משמע דחשיב ודעת מהרש"ל דלא חשיב מיהו שם הלמון בתוכה לימו בטל מחשיב' ואין הרלם מגרע חשיבות. (יא) עור שומן וכו' ודעת לחם חמודות דבטלה ונראה לף דשומים ממנו מחיכות ומכבדין לורחים מ"מ אין חה"ל דאין ל' רלוי להתכבד רק הרבה ביחד ל"כ כל ל' מיקרי לימו רלוי להתכבד (יב) או שלא במיכם ואו"ם ס"ל דווקא במיכם ועיין פלתי שפלפלתי בזה והבאתי רלוי' כדברי או"ם. (יג) אין תולין לע"ג דנפל ל' ליס לנו תולין לומר לימור לאסור נפל דשם לימו בשולם ואין לנו לריכין לדון עליו אבל כאן דאיתנהו בשולם ולנו לריכין לדון על חמיכה זו ג"כ שם טריפה לו כשר לא תלינן כי'. (יד) מדמין עיין פלתי דווקא שנתערב חד בתרי אבל חד בחד אין סומכין על זה הדמיון (טז) רלם כבש הב"ח רלם כבש שנמלח בו מיס והנגופים נתערבו ים לבדוק בחוט שדרה אם נמלח שם מיס תולין שהוא ממה שהיה ברלשו מיס ומשך המיס לשדרה נ"כ והט"ז פקפק על על זה כיון שלא נמלח בכותב קדמון :

(א) דבר שיש לו מתירין עמ"ש פלתי למה ס"ד להקל בספק חדש בט"ז

ס ז (טו) ראש בבש שנמצא טרפה ולא נודע מאיזה בבש הוא והקיפו הראש לצוארו של אחד מהבבשים ונמצאו החתיכות דומות ומכוונת יפה יש לסמוך על זה להתיר האחרות :

קב דין דבר שיש לו מתירין. ובו ד' סעיפים :

א כל (א) דבר שיש לו מתירין בגון ביצה שנולדה בי"ט שראוי למחר א אם נתערבה באחרות בין שלימה בין

דהוי דבר שבמנין דהוי דמ"ל ודן בזבחים פי' דמשנה כהאי תנא דליטרא קליעות דהוי דבר שבמנין ס"מ דלא ס"ל תי' דלא ס"ל כיב אמי דב"ח ל"ב דך משנה לית יתורך קומי' דמוסי לבטלן חד בתרי ול"ל דמוקמי למשנה דתנא דליטרא דקליעו' היא וקשה הא הוי בטולן ובדור דלא בטיל ומעשה דר"ת דסתיר בתערובו' תרנגולים ואמר דלא הוי דבר שבמנין הוחיל הם בטולן ברור דמתכוון לחם"ל דקדוי בנמ' בזילבי ע"ז דבר שבמנין וכן בפוסקים אבל לא לאת שדרכו למנות דהא אפי' בהמות לא היו בכלל את שדרכו ומכ"ם עופות דודאי היה ג"כ בזמן ר"ת כמו בזמן גמרא דהיה מוכרים עופות בסליס כמו שפירש' דמוכרים עדר בהמות ומכ"ם עופות כמ"ש רשב"ם בתשובה אבל לדידן בזמינו דאין עופות נמכרים ביחד פשיטא דאין הטולה והטעור מכבש מבטל מדבר שבמנין וכבון ופשוט ועיין סמ"ק ותמלא להדיא כדברי :

ו שלא במיכו הד"מ הסיג על או"ם דכתב דווקא במיכו ורלוי' מן ברי' ולא ידעתי בשלמא ברי' דאיכו במליחות רק בהיכו מיכו דבמיכו כמעט לא ילוייר וע"כ אסרו חכמים בהיכו מיכו אבל חה"ל מלגן לומר כן ואי דגמרא עביד לריכתא כבר כתבנו לעיל דאין כאן רלוי' כי עיקר הדין במשנה דע"ז נמנית וכ"כ הרמב"ם בפשה מיכים הצנוים הכל במיכו והמחרוכים לקמן סימן ק"י כתבו דמיכו לאו דווקא ולא שמו עין במ"ש הרמב"ם בפי' המשנה בערלה פ"ב משנה ז' וז"ל וכל הדברים בזה"ז דיכים בזה העכן שכל דבר אסור שלא נתנו בו חכמים שיעור אלא נאמר בו אוסר בכל שהוא כמו יי"ב ומה שמנו מן הדברים במיכו כל שהוא שלא במיכו בע"ע וכו' עכ"ל. הרי הדברים מבוארים שכל מה שמנו חכמים הכל במיכו ונתכוין לאותן שמנו חכמים במ' ע"ז ושם לא מזכר ברי' :

זבן מורים דברי הרמב"ם ג) בפ"ל מהל' מאות הטומאה דפסק נבילה בטלה בשהותה לעניו טומאת מגע שם"מ לשהותה שתעשה נבילה ותמה הרלב"ד דהא זה לר"י נאמר דם"ל מין במיכו ל"ב אבל לדידן דמין במיכו בטל מה כ"מ וכבר כתב הר"י קורקוס דדוחק לומר דסוגי הללו בגמרא הכל לר"י נאמר וגם קשה שם בגמרא הא יבש ביבש אף ר"י מודה דבטל וא"כ עדיין מה כ"מ אי בטיל בשהותה הא מין במיכו בטל. לכן י"ל דחז"ל קבעו דבר חשוב לא בטיל לא לבד לעניו איסור אלא אף לכל הדברים שאילו לעניו טומאה והרמב"ם ס"ל שאם חתיכה שייירי חה"ל וא"כ תו לא בטיל רק ס"ל כ"ת מין במיכו משא"כ בא"מ בטיל ולכך נבילה בשהותה דה"ל לאכל נבילה בשהותה אינו מועיל דבר חשוב ולק"מ. וזהו רק בטומאה אבל לא לעניו איסור :

אלא דעדיין קשה ק"ל דג טמא ודג טהור וכן בהמה טמאה טהורה שמי מיכים הם ואיך כתב הרמב"ם חתיכות בשאם חיים ושוף ודג טמא שנתערב עם טהורים דה"ל חה"ל ולא בטיל ול"ל כאו"ם דחתוכים ס"ל מין במיכו דהא כבר סוכחתי לעיל מדברי הרמב"ם דין ו' דלקמ בחתוכים ס"ל משא"מ ול"ע. ול"ל דשודא הרמב"ם לאו"ם דחתיכות הוי הכל מין ל' דנקרהים הכל חתיכה דג רק ס"מ בשאם בגדר התיכה ר"ל אם הם נקרהים בשם חתיכה ושם משותף הוא לכל המיכים אבל אם הם קטנים ביותר דק מדקים שאין שם חתיכה עליהן ל"ש שם מיכים עליהם וזהו טמא וזהו טהור ול"ש ודברי או"ם דמחלק בין שלמים מוכרחים ול"ע :

ז ראש כבש וכו' הפ"ת חוכך להחמיר דאם ממרו בגמרא גבי גרב של דגים לסמוך אזה היינו דלא לתחזיק דהיה אם לאיסור אבל כאן דלתחזיק דיש לאיסור לית נסמך להאי סימן. ויש פנים להיפוך שם חולי הוא הדג טמא כל חתיכות ביחד הוי מתים עם זה החתיכה כמו הטהור רק זה החתיכה לא הוסם בגרב אבל כאן שכל התערובות לפנינו ורואים שהך מתים ואיך לא לכך סמכינן אלא עם כל זה הא קי"ל כיחים לאו דאורייתא ודידי' זה סי' מובהק לסמוך בשל תורה קשה לעיין בשכל. לכן ל"ל דאיכא רובא דכשריס ומהתורה אד בתרי בעלמא דאי הוי בטל רק הואיל דהוי חתיכה הרואי להתבשל זהו דרבנן וסמכינן לסימן פסוט ג"כ אף דאיכו מובהק ביותר וכבון :

א ואם נתערבה וכו' בפ"ח סי' תקי"ג סעיף ל' ב' כתב הש"ע על בילה שנולדה בי"ט אם נתערבה בחלב כולן אסורות ואם ספק אם נולדו בי"ט או בחול אסורה וכ' ג) המג"א סעיף ה' דהש"ע הפוך הסדר כמ"ש הטור כי אם כתב ספק אם נולדו וכו' ואם נתערבו בחלב הכל מותר כמ"ש הרא"ש ולריך עיון דבי"ד סי' ק"ב ספק הש"ע לאסור אפילו נתערב הספק ואפשר אם חייבי בחיסור תורה ובי"ט לחר שבת ובפ"ח בחיסור דרבנן ובי"ט דעלמא ע"כ ויש להבין דהא בגמרא דבילה למרינן על הך בריית' בילה שנולדה בי"ט לאסורה וכו' וספיקא לאסורה אם נתערב אפילו בחלב כולן לאסורות ופה"ג למ"ד דבילה שנולדה בי"ט לאסור מחמת גזירה ס"ל בספיקא דרבנן ולקולא ומשמי הגמ' דספיקא חתי לספק טרפה ופה"ג ס"ל בי' דבר שיש"מ לבטיל ברובא ומשמי הלי תנא ליטרא קליעות הוא וס"ל כל שדרכו למנות ולביבי דרבנן לא בטיל רב אמי אמר דבר שיש"מ אפי' בספיקא דרבנן לא בטל ע"כ. ד) ויש להתעורר על המחבר בממ"כ לי ס"ל לאיסור תורה ס"ם לאסור מפוש הוי ספק בנופו וספק בתערובות ס"כ לס"ד דאיירי בבילה שנולדה בי"ט וכתנא דליטרא קליעות הלך אתי וספיקא לאסורה אם נתערבה בחלב לאסורה בדרבנן לא ממרינן ס"ם ולי ממרינן כפירש ר"ת דאם נתערבה בחלב אבל אם ספק ס"כ לף בחיסור תורה מגלן להחמיר בספק בנופו וספק בתערובות דכל חולי דר"י הפוס' הוא מכך דאיירי דאם נתערבה בחלב וכו' ואם ממרינן דאולמי קלי כדעת ר"ת שוב לין כאן ראיי' וקשה בממ"כ :

ואפשר ה) לומר בשלמא לי ספיקא לאסורה לייירי בספק טריפה ל"ל אם נתערב בחלב וכו' אבל אי ודאי טריפה דאולמי קלי כבריית' מצין דבר שיי בבריית' קתני נולדו בי"ט לאסורה ספיקא היינו ספק טריפה לאסורה ואם נתערב בחלב וכו' והחיך מפורש זה על ודאי טריפה מה שמין זכר לו בבריית' וע"כ לאולעיל קאי וספק טריפה לאסורו אם נתערב בחלב וכו' וקשה הא הוי ס"ם ול"ל דהוי ספק ל' בנופו וס"ל בתערובת כמ"ש הר"י אבל להך תירולא דספק היינו ספק נולדה בי"ט ספיר י"ל דאף אם נתערב בחלב קאי על ריש בבריית' בילה שנולדה בי"ט דהוי ודאי וזה אם נתערב בחלב לאסורה אבל בספק אינו אסור בחלב אפילו אם נתערב בחלב ספיקא דדרבנן לא בטילי. וקשה לר"פ לעיל ריש בילה דמשני על נתערב בחלב הא תנא דליטרא קליעות

ד דהרי הקליפ' וכו' הש"ך תמה דהרב רמ"א מצב לדין זה יולא מתום' חולין ושם לא נמלא דבר רק דלא למרינן ס"כ בחלי חתיכה. אבל שלא יהי' חתיכה ר"ל לא הבנתי כיון דנוף החתיכה הגיע בשהותה נבילה לף יתכן לומר עניו הא"ל הא לף אין שם איסור עליו ול"ל דכ"ל לף דאין נעשה נבילה מ"מ אפשר לאסור מטעו אסור דלכמן סימן ק"ו ושם כן החתיכה זו לעולם אסור דהא לי אפשר להיות נפחט ולכך קרינן ביה הא"ל. אבל התום' בחולין בשמה דוכתי ובשמעתא החתיכה כ"כ וכו' שברו דתליא זה בזה ל"ל החתיכה נעשה נבילה לף אפשר לסותטו אסור לא למרינן ס"כ כיון דקליפה לא נעשה נבילה אפשר לסותטו מותר ואין כאן שום איסור עליו ולענמר אצוב להיתרא ולפיך נימא דהוי הא"ל זו חדא ועוד כיון דקיימ"ל כר"ת דקליפה הינו אוסר תערובתו בלח בלח ואין לריך לפי' ס' אע"ג דטכ"ע דאוריית' ולפיך נימא דיבש ביבש לא יתבטלו הקליפה לפי' בלף מטעם הא"ל דהוה הכל נזירה דרבנן דל"ש דאוריית' לף חוסנין ולמילתא דרבנן ניחום דבר זה אין לו ביאות והרלב"ח ויתר הפוסקים ס"ל דהוי הא"ל היינו משום ס"ל כריב"ם דלא בלח אוסר בל"ט ובני ס' ול"כ ה"ם ביבש דלא בעל אבל אם דקיימ"ל כר"ת דאין לריך ול"כ הדבר במכ"ם ביבש ויפה פסק הרמב"ן וק"ל: ה מלבד תרנגולת בגולתה וכו' הס"ך ד

וביותר ג) גרסה לומר דודאי לר״ת דאפי׳ ס׳ ל׳ בנופו ול׳ בתערובות הוי ס״ס לף בשל תורה ממרינן כן בסוגי׳ דגמ׳ גבי בילת טריפה ולר״י דאוסר ס״ל אם נתערבה לספיקא קאי לף בדרבנן ממרינן ס״ס בסוגיא דגמ׳ לשיטתו רק בס״ע נספתק אם הדין כר״ת או כר״י ולכך בחיסור תורה בחמיר כר״י ואוסר ס״ס וכה״ג וכך הס דברי כאן אבל בחיסור דרבנן הקיל לסמוך אר״ת דמקיל אפי׳ בשל תורה וכך הס דברי בע״ת אבל בסוגיא דגמ׳ מתפרשות אן הס נתערבה אודאי קאי בין בילת שרופה אן בילת שנולדה ביו״ט אן בילת טריפה ודו״ק: ובפלפול התלמידים ב) בדרך חדוד ממרתי לתרץ דברי הס״ע דס״ל ודאי בשאינה ראויה לאכילה אפי׳ באלף (ב) ואפילו ספק אם נוקדה ביו״ט ונתערבה באחרות אסורות ואם נתערבה ב (ג) בשאינה מינה (ד) בטל בששים:

הס״ה (ומיהו ג (ה) הס לגבו בו מאכל אן נתנו בקדירה לתקן הקדירה כגון שמלאוהו בתרנגולת חיגו בטל ועיין בע״ח סי׳ תקי״ג):

ב (ו) יש מי שאומר שלא אמרו דבר שיש לו מתירין אלא ד בשהמתיר עתיד לבא על בל פנים או אם המתיר בידו לעשותו בלא הפסד אבל דבר שאינו בידו ואינו ודאי שיבא המתיר אינו בדין דשיל״מ (ז) לפיבך ביצה של ספק טריפה שנתערבה באחרות אינו בדין דשיל״מ (ח) לפי שאין המתיר בודאי ואינו בידו:

בלי

ספיקא דרבנן לקולא ועיין במ״מ שבתב להדיא דזה בזה תליא. ועוד מה קאי לי׳ למה הוי ס״ס דאיכא ב׳ ספק מוכן לאסור ומ״ס התירוץ דמוקלא הוי כעין של תורה כולהו בילת ביו״ט לאסור הא ס״ל ספק מוכן לאסור ומ״ס התירוץ דמוקלא הוי כעין של תורה הוא דמוק ועוד ספק פירות נוספים הוי ג״כ ספק מוכן והוא הדין בביצה דכולא חדא גזירה ניהו ומה דלא הקשה לר״ת ג״כ אין הטעם דמוקלא הוי כשל תורה רק לדברי ר״ת בלא״ה נסתלק הקושי׳ ממתיתין דלפנינו בתרנגולת ולכן ס״ל לומר דודאי יהא הך סברת דיל״מ לפילו בדרבנן ממרינן ספק להחתיר רק תרתי לא ממרינן אם הך ספק נתערב בהתרים ומהדין שיבטל רק דלמו בטל מחמת דשיל״מ ב׳ פעמים לא ממרינן הך עד שתאכל בחיסור וכו׳ על תרוכתו ולח״ב על תרוכתו נאמר עוד שני׳ עד שתאכלו בחיסור וכו׳ זהו לא שמרי׳ ולח״ב ס״ם דמספק מוכן ל״ק לי׳ דידע דהוי דבר שיש לו מתירין וכן מנתערב וכו׳ ל״ק לי׳ דים לומר נ״ב דהוי דשיל״מ מבל קאי ספיקא חסורה למה הא ספיקא דרבנן לקולא ואיבא למימר משום דשיל״מ דאם כן למה נתערבה בלחלף ספיקא חסורה משום דבטל ברוב מ״מ מחמת חיסור מוקלא לא בילת עריפה מצוי בכל שבמה דרבנן ספיקא חמירא מדיעא ולא מטעם דבר שיש לו מתירין ולח״ם דאפילו בלחלף ספיקא חסורה משום דבטל ברוב מ״מ בחדא פעמא מתירין ומצי לאתלן לספק עריפה וכו׳ ופריך סיפא וכו׳ ולסיק ר״פ דהאי תנא דליטרא קליעות וכו׳ דס״ל דבילה הוי דבר שבמנין ולא בטיל ומשום הכי אפילו בלחלף ספיקא חסורה משום דבטל ברוב מ״מ הוי דבר שיש לו מתירין ואפי׳ בדרבנן ספיקא חסורה ולח״ק אם כן לבטל בלחלף תרתי לא ממרינן זה אילו הוא לא מתורת דבר שיש לו מתירין רק מבח דהוי דבר שבמנין ושפיר מוציל דבר שיש לו מתירין לאסור אפילו בספק דאורייתא ולח״ם ואפשר דזהו הטעם של ספר התרומות דפוסק להלבה בתרא דליטרא קליעות דלפת״ם ר׳ אבי בתרא דהוי דבר שבמנין ושפיר מוציל דבר שיש לו מתירין לאסור אפילו בספק דאורייתא ולח״ם ומפשר דזהו הטעם של ספר התרומות דפוסק להלבה בתרא דליטרא קליעות דלפת״ם ר׳ אבי בתרא דהוי דבר שבמנין ושפיר מוציל דבר שיש לו מתירין לאסור אפילו בספק דאורייתא ולח״ם ומפשר דזהו הטעם של ספר התרומות דפוסק להלבה בתרא דליטרא קליעות דלפת״ם ר׳ אבי בתרא

קאי כוותי׳ דהטעם דהתיר בח״ח לא מחמת ס״ם דהא פסק בי״ד סי׳ ק״י ספק בנופו ופספק בתערובות לא ממרינן רק לגלא ממרינן מכח דבר שיש לו מתירין ולח״ם:

ומעתה דברי הס״ע וכיוצא בי״ד בספק דבר שיש לו מתירין דאוריית׳ בגון חדם וכדומה וכמ״ם הס״ע בספק דספקו ובתערב בלחלף לאסור דבל׳ ספיקו לאסור אין לריך לטעם דשיל״מ דספיקא דאוריית׳ לאומרת ל״כ מהי סברת דשיל״מ לאסור תערובתו אפילו בלחלף. ומצ״ב בבילה דהוא לאסור מדרבנן ולדידן דקיימ״ל דבילה לא הוי דבר שבמנין אם אתה אוסר ספיקו מטעם דשיל״מ מי לפסר לאסור תערובתו מבח טעמא דתרתי ל״א ולא״ם: וכ״ת ופסר״ח בטיקו קולי׳ התרוכי לאיך אמרו בגמ׳ לפ״ד חדם מדרבנן דאכלו בי״ז דיסן דהוי ספיקא דרבנן הא הוי דשיל״מ ותירך הרי״ף דחדם חוזר לאיסורו בכסף הבאה ולא הוי בכלל דבר שיש לו מתירין ופסר״ח הסיג דמבוחא בירושלמי וכמה דוכתי׳ דחדם הוי דבר שיל״מ ונם דאותו התבואה סניתרת בעומר הזה אן לא תחזור מעולה לאיסור הזה ולא דמי לחתן בכסף דאם יבא בסף שניה יבי חוזר אותו דבר לאיסורו ויפה דיבר עד שהסה להבין איך סי׳ הדבר בעצם מרי״ף ומרדכי ובילה שנולדה ביו״ט לא יסי דבר שיל״מ דביו״ט הבאה בשיסי׳ בילה לחרת גולד יהיה ג״כ לאיסור הסיא. ג) ולבן נראה דס״ל לאמרי״ף בדעת הירושלמי הביאו התוס׳ בר״ה וכן הר״ם דמעשה שהראו לגאי בסיי בצוי׳ מימים קדמוניות חל לאיסור חדם עליו ולא״ב חדם בזמן הזה דרבנן ובעלה מלות חדם בסיבוב בהמ״ק ויבוב לאיסור חדם לחול יסי׳ בל התבואה לאסורה ולא יועיל מה שעברה עליו יום הלף בגלות כמו שהי בזמן בילה לא״י כיון דחדם קי״ל דרבנן ולפ״ז הא בל מעשה דבל׳ לאיסורו ולא הוי ודאי דבר שיל״מ ועיין תו״ה לאיבא למ״ד דתיקו הוי דבר שיש לו מתירין מולי יבא לגיהו רק בתבו דמאבל מתקלקל ומב״ם דיש לומר בן לסקל ומסו סי׳ בוותו בחלת. אבל בחלת אי׳ זה דוחק ואם בן אין לבו סיור רק תירוץ המרדבי דאין בקיאין בקביעת הרגלים. ולא דקאה אם בן בילה שנולדה ביו״ט שי יסי׳ מותר דאין בקביעות דירה בקיאים מותר במו חדם למ״ד דרבנן דמ״ם ודאי למ״ד חדם מדרבנן ל״ל הא המסקינן אם בחזקת דאין לאבול בזיבסר מסוס דהוי דבר שיל״מ ם״ת למסקנא לא ממרינן הך ספיקא דרבנן דאוריית׳ ל״ב אין בהן רגיי׳ וקאה ול״ל אן הכיון דקיימ״ל הבאה הוי דאוריית׳ בל שנולד ביו״ט לאפילו לאו יו״ט אחר שבת בבלל דאוריית׳ ולא בהמרם״א דס״ל הא דקאמרינן בשלמא מסוס שבאה וכו׳ דמירי דווקא ביו״ט אחר שבת אבל בילה שנולדה ביו״ט לאפילו לאו יו״ט אחר שבת בבלל דאוריית׳ ולא הבי סברה. ומ״ם הל״ל דמ״ם לבתחילה יש להמתין מבלי לסמוך אבטול דבריו בלתי ברורי׳ אם יתוודע לאח״ב לאיסור בוודאי מותר לאבול בי בעל בשיעורו שבשעיו מסופק יהיי בבלל עד שאתה תאבלנו בחיסור וכו׳ אין לדבר זה הבנה בלל: ובדרך חדוד מאדתי לפי מ״ם דבילה בקליפתה לא חזי לאבל ולפ״ז בילת עריפה בשבת לאסור לעלות דלא חזי לאדם ולבלב ג״ב לא חזי ולפ״ז אם נתערב בילת עריפה בשבת בתחלת אף דמחמת חיסור עריפה בעל ברוב מ״מ מחמת חיסור מוקלא לא בעיל בשבת דיבול להמתין עד למחר. ו) אך זהו היכא חזוך לחיסורו לשבת הבאה דיהי׳ מוקלא שנית ולא הוי דבר שיש לו מתירין אך היכא דהוי ג״ב מוקלא בש״ס התרת״ם גבי עגל שבלו מ׳ ימים בשבת ולא אמרינן בגלי מילתא למפרע ג״ב בילת ספק עריפה שנתערב בשבת אחר בשבוע ההוא בלו ב״א יום דתרנגולת ג״ב ל״ל לחיוב בעלה מחמת מוקלא ואי דחוזר חיסורו לשבת הבאה זה היה ודאי יתברר דבשרה היה ולא״ב עבשיו מ״מ מוקלא בש״ם בשם מהרש״א וכלמרם״א וכלמרם נבי בבור שנפל לבור בע״ג דאתגלה דהיה בעל מום מ״מ הוי מוקלא אבל לשבת הבא יהיה מותר וחזי לאדם וליבא מוקלא בלל ולא״ב ס״א דאסור ולזה קאמר רשב״א דלא דאיהו ברור שיהיה אתיר בא ולא״ב אינו בבלל דבר שיש לו מתירין ולא״ב הוי בחיסור החוזר לשבת הבא ואתבעל ודברים אלו ברורים ואף שאינו בלבון רשב״א מ״מ אמרו לג״מ. בתוספן הזה ובתב דבריו בפשוט: ועוד י״ל ז) דאולי אמרה לדעת רבינו שאתה דס״ל לר״ת דספק ל׳ בנופו וספק אחד בתערובות מותר אבח ס״ם מ״מ בדבר שיש לו מתירין לא ממרינן בן עיין לקמן סי׳ ק״י. ולא״ב חלב מספק בהמה טריפה שעשו ממנו גבינות והספק הוא ספק דרוסה או נפולה דאית ליה בדיקה לאחר שחיטה ואותו גבינה חס״ל בתערב בנבינות ל״ב מותרים הוי לדעת ר״ת ס״ם בכוודע ולא נימא דהוי דשיל״מ שהרי אם ישחוט יבורר שפשר שהיא מותרת ולא״ב הרי בזה דשיל״מ אין מועיל ס״ם ה״א דלא נסתוך על היתר ביעול ולא בזיל הבא אם יהיה אסור יהיה ג״ב בעל ברוב ולא״ב ממ״ב יאבל בזה אם יהיו לאבל וכל היתרא דהוא ס״ם ואם יבורר דהיא טריפה אין בבן רק ספק דתערובות ה״א דיהי׳ נדון בילו דבר שיש לו מתירין ולזה קמ״ל דלא ממרינן בן כיון דאין הטיר בא ודאי אבל בלחלף דשב״א בא בזיבסר מסוס דאיכא בתיב יאוב ח) נראה לל״ת דאם בתב הר״ן דלבך דבר שיש לו מתירין באיהו לא בעל דהיתר בהיתר באיהו לא שייך ביעול דאפשר בחול יאוב לא מיהו רק לאיסור בהיתר אם לאיסור גורם דהוי בילו ם״ת זה דוחק ואם בן אין לנו סיור רק תירוץ המרדבי דאין בקיאין בקביעת הרגלים. ולא דקאה אם בן בילה שנולדה ביו״ט אבי יסי׳ מותר דאין בקביעות דירה בקיאים מותר במו חדם למ״ד דרבנן דמ״ם ודאי למ״ד חדם מדרבנן ל״ל הא המסקינן אם בחזקת דאין לאבול בזיבסר מסוס דהוי דבר שיל״מ ם״ת למסקנא לא ממרינן הך ספיקא דרבנן דאוריית׳ ל״ב אין בהן רגיי׳ וקאה ול״ל אן הכיון דקיימ״ל הבאה הוי דאוריית׳ בל שנולד ביו״ט לאפילו לאו יו״ט אחר שבת בבלל דאוריית׳ ולא בהמרם״א דס״ל הא דקאמרינן בשלמא מסוס שבאה וכו׳ דמירי דווקא ביו״ט אחר שבת אבל בילה שנולדה ביו״ט לאפילו לאו יו״ט אחר שבת בבלל דאוריית׳ ולא הבי סברה. ומ״ם הל״ל דמ״ם לבתחילה יש להמתין מבלי לסמוך אבטול דבריו בלתי ברורי׳ אם יתוודע לאח״ב לאיסור בוודאי מותר לאבול בי בעל בשיעורו שבשעיו מסופק יהיי בבלל עד שאתה תאבלנו בחיסור וכו׳ אין לדבר זה הבנה בלל: ובדרך חדוד מאדתי לפי מ״ם דבילה בקליפתה לא חזי לאבל ולפ״ז בילת עריפה בשבת לאסור לעלות דלא חזי לאדם ולבלב ג״ב לא חזי ולפ״ז אם נתערב בילת עריפה בשבת בתחלת אף דמחמת חיסור עריפה בעל ברוב מ״מ מחמת חיסור מוקלא לא בעיל בשבת דיבול להמתין עד למחר. ו) אך זהו היכא חזוך לחיסורו לשבת הבאה דיהי׳ מוקלא שנית ולא הוי דבר שיש לו מתירין אך היכא דהוי ג״ב מוקלא בש״ס התרת״ם גבי עגל שבלו מ׳ ימים בשבת ולא אמרינן בגלי מילתא למפרע ג״ב בילת ספק עריפה שנתערב בשבת אחר בשבוע ההוא בלו ב״א יום דתרנגולת ג״ב ל״ל לחיוב בעלה מחמת מוקלא ואי דחוזר חיסורו לשבת הבאה זה היה ודאי יתברר דבשרה היה ולא״ב עבשיו מ״מ מוקלא בש״ם בשם מהרש״א וכלמרם״א וכלמרם נבי בבור שנפל לבור בע״ג דאתגלה דהיה בעל מום מ״מ הוי מוקלא לשבת הבא יהיה מותר וחזי לאדם וליבא מוקלא בלל ולא״ב ס״א דאסור ולזה קאמר רשב״א דלא דאיהו ברור שיהיה אתיר בא ולא״ב אינו בבלל דבר שיש לו מתירין אך היכא דהוי ג״ב

ותמ"ם פלתי : (ע) לפי שריך וכו' ומכרי"ל חולק דבטולה מועטת מיקרי דסיל"מ זינחן גדול אם טולה שוה כפי המיסור לף שכל התערובות שוה יותר מיקרי טולה מרובה אבל בפחות מיקרי טולה מועטת והוא בכלל דסיל"מ ועמ"ם פלתי וים לחום למכרי"ל : (י) לסגעילו ולבמו אפשר דסכלי נפחת ע"י ליבון בחם והוי כמו מאכל מתקלקל : (יא) וכל כיולא בזה ודעת הס"ך להסתין מעל"ע דאז שב להתירו ד"ת ולף דמ"מ מדרבנן אסור ועמ"ם פלתי : (יב) היכי שמאכל מתקלקל ואם חיטו מחובח כמו שכשיו לית לן בה כיון שחיטו מקולקל דהא בילה שנולדה ביו"ט הוה דסיל"מ שיכול להמתין עד למחר והבשר ידוע

ג ה כלי שנאסר בבליעת איסור שנתערב באחרים ואינו ניכר בטל ברוב ואין דנין אותו כדבר שיש לו מתירין :

(ט) (כפי שריך להולית עניו הולות (י) להגעילו (יא) וכל כיולא בזה) :

ד יש מי שאומר דקא שייך דבר שיש לו מתירין (יב) היכא (יב) שהמאכל מתקלקל :

הגי"ה (בא הדבר שים לו מתירין חיטו בטל היינו דוקא אם התיסור בעין חו שים עדיין ממשות

ביצה מביאים ולא ידעינן אם נולדה מבשירה חו מערימה וחזו שלשון וספקא דכל הספק בביצה ושייך דומי דריסת דמיירי מביצה וא"כ ל"ק קו' הס"ך דזהו ג"א לסתברר לעולם : גם י"ל אף דודאי רבא"ש דאמר דין זה דאין מתירין בא ודאי טוב לגיבא דר"י דס"ל ספק בנופו וספק בתערובות אף מיקרי ס"ס דאל"כ הא הוי ס"ס וא"כ לר"י אספיקא אפקי מ"מ לפירש"י דאספיקא אפקי אין הכוזק רק אספק רק בפי' דרך כלל בביצה דספקא אל ביצה אסורה וגם אם נתערבה בביצה הך ספק חו וודאי בחלה אסורות אבל ביסי' בפי' דוקא ספק אבל ודאי מותר לא יסבול בפי' בבריית' וכזה ל"ק דלמא מסוס דסיל"מ ספק ודאי מא"ל. ג) ובהכי יבואי למאן דס"ל בפי' חוזר ליסורו הוי דסיל"מ כדעת הרמב"ם בחמץ בפסח וא"כ מה פריך הגמ' על ספיקו אסורה אספק טריפה לחה בחלה אסורה וא"כ מה פריך הגמ'

ואי לא, מאי טעמא דרבי יוחנן? משום דסבר: כל מקום שנאמר בו לאו ועונש, אין בו לא לאו ולא עונש, אלא אזהרה בעלמא הוא.

ורבי שמעון בן לקיש? הכתיב ״ולא תעשה״ ״ולא תעשה״ — שתי פעמים.

ורבי יוחנן? הא כתיב ״ולא תעשה״ ״ולא תעשה״ — שתי פעמים!

ורבי שמעון בן לקיש? הא כתיב ״ולא תעשה״ ״ולא תעשה״ — שתי פעמים!

אלא שהיה מכה בידו ואומר לו הרי אני מוכר עצמי לך ואתה מכה בידך

פרקי אבות

פרק ו

משנה א

כל התורה נקנית בארבעים ושמונה דברים. בתלמוד, בשמיעת האזן, בהגיית השפתיים, בבינת הלב, בהבנת הנפש, בענוה, בשמחה, בטהרת הגוף, בנקיון הכפים, בהתמדה, בדקדוק השפתיים, בקריאה ובשנוי, בהבנה ובהשכלה, ביראה, בחכמה, בהכנעה, בסבר פנים יפות, בשמוש חכמים, בחבת חברים, בפלפול עם התלמידים, בישוב, בהתאפקות, בקבלת עול, בקבלת הדין, בהכרת מקומך, בהנחת חלקך, בשמירת פיך, בשמירת לשונך, בבושת פנים, בקבלת יסורים, בהכרת יצרך, בשמחה בחלקך, בהגבלת דרכיך, בשמירת מצות, בהכרת חברך, בהכרת הדין, בהכרת הפורענות, בישוב הדעת, בסבלנות

קך דין עכבר שנמצא בין או בשבר ובו ג' סעיפים.

א עכברא דדברא (ה) נותן טעם לשבה הוא שהרי עולה על שולחן מלכים אבל עכברא דמתא מספקא לן אם משביח בשבר וחומץ אי אם פוגם ולפיכך אם נפל לשכר או לחומץ בצונן והסירו שלם אם לא שהה בתוכה מעת לעת מותר אבל אם הי' רותח או אפי' צונן ושהה בתוכו מעת לעת בין שהסירו שלם בין שנחתך לחתיכות דקות ויכול לסננו בענין שלא ישאר ממנו בתוכו כלום בין שנימוח בתוכו לגמרי ונעשה בולו משקה ולא נשתייר ממנו שום ממשות ניתר ע"י שיהא ששים בהיתר כנגד העכבר ב ואם נחתך לחתיכות דקות והוא בענין שאין יכול לסננו בגון שנתערב השכר או החומץ במאכל עב הבל אסור ואין שם ביטול דחיישינן שמא יפגע בממשות של איסור ולא ירגיש: הגה"ס (ב) ודוקא בארץ ים לחום שם נשאר שם שלא יוכל להוליאו אבל בשאר מיפורים אין לחוש):

ב אם נפל ליין וישמן או לישאר משקין פוגם בודאי ואין צריך ששים לבטל פליטתו: הגה"ס (ולפי זה שם נפל לשמן כמי דיגת הכי ויש מתחירין בשומן ואפי' שם הוא קשה לפיכך שם שפכו מידי יום יום שומן בקדירה ושם לא יצרו עליו שומן רותח ג שכל שאור (ג) עליו שומן רותח ד (ד) אפי' יש ששים בשומן נגד כל העכבר. ושם לא יצרו עליו ויודע שלא היה שם העכבר כשיצרו עליו והשומן נפ לפיכך כשהיה קשה וכן במלח העכבר עליו סני לי' (ה) בשולת מקום ולא מחזיקין איסור אמת היה השומן רך בשעת שם הבשול הוי כאכוזל ד דמותר מכח ספק ספיקא ספק נפל שם בששים קשה ואת"ל בשהוא רך אמת מתקשה קודם שיעור בששים ובמקום שהשומן (ו) מקום לשכול שאור להדליקו ג"כ בניח הכשכת מקום הקריבהו נפ לפחתך ובמקום הפסד גדול יש לסמוך אדברי המקילין):

ג דברים המאוסים שנפשו של אדם קצה בהם בנמלים וזבובים ויתושים שבל אדם בודק מהם למיאוסן ו אפי' נתערבו בתבשיל ונמחה גופן לתוכו (ז) אם ההיתר רבה עליו מותרים ומ"מ בכ שאפשר לבדוק ולהעביר במסננת בודק ומסנן (מיהו בחלש ובכרפס יש לחוש כמו בעכבר):

דין

הלא מכתת מפסח תגור חלות גלולה בשמן ואפילו חביתי כה"ג תיכף למ"ד בולע למ"ד בולע בשמן קודם לפי' ולמה מצאי שירי מנחה דכתיב לכולי' לומר (למת להרמב"ם דלוקת בחצות בעי כ"ת שבירה ול"כ קשה קושי' הכ"ז הא מנחת חוטא ולקחות לא היה שמן ועל זה מצאי הגמ' שירים וכא לאסור ליתן על שירי מנחות חוטא שמן מדרבנן כמבואר במשנה פיש לוקה והך תגור של מתכות הי' במקדש מזמן מקדש מימי משה וביחיש ועדיין לא נגזרה זו ולק"מ):

אמנם למ"ד לילית גילה פוגמת שפיר פריך דל"ל מנחת מאפה דהא מנחות נאפות ביום ול"ב ל"מ לאפי' בלילה דאפשר בלילה ול"ב מה לריך שבירה הא הוי נעל"פ ול"ל דמבטל בהו בלילה דהא מנחות אין לופין בלילה ושפיר פריך ומצאי הגמ' שירי מנחות לופין בכהנים לאחר שנקרב הקומץ בתמור אית בי' שמן וזהו לופין בלילה כי קלר עליהן היום ול"ב בהאיר השחר לריך שבירה דעדיין אינו נותן טעם לפגם ולק"מ. ולכן יש לפר דבוותא יתי לתלות בו ולא ידעתי מה דוחק יש לשיטה זו ודו"ק:

והא דלא תי' התום' והרמ"ה ור"ן דמשמה התורה אולי יבשלו בכהנים דבר תריף דרשאים לאכול בשר קודם מבושל בחומץ ותבלין ודבר תריף וחורפא משוי לי' וכו' דשפוד ואפכלא מה ל"ל דבלאי לא שייך דבר תריף בקדשים ובפרט בתור של מקדש ויותר נראה דמ"ל דבר תריף חומרא בעלמא ולאו ד"ת ודו"ק:

ובזה לילה פוגמת יש לומר דבלאי הכי ל"ל בשמשה בין השמשות לפי ש"ת סי' תל"ח ברחת דמשמע בי חמץ בולע כדי קליפה אפילו אין בו שומן ע"ש שהאריך ול"ב למה לי דאופין בו שירי מנחות בשמן בלא"ה בתור שאר שבירה דהא בשירי לריך שבירה ואינו רק ב"ק ול"ל דרמ"י אז דס"ל כדעת ר"ת לס"ד דשירי מבטל כולו וס"ל בכדי קליפה אז ל"ש ס"ל דיגת דרחת ומ"ב הרמב"ם דס"ל דיגת ודרחת וגם דשירי אינו מבטל רק ב"ק ס"ל דבלאי הא דמצאי הגמ' שירי מנחות לא ס"ל כלל משום שמן רק שהם מבליע בכלי והא דמצאי הגמ' שירי מנחות ולא מנחות עלמן משום דמנחות נאפות ביום ושירי ליתא לילה פוגמת ולכך מצאי שירי מנחות דהן בלילה ואין כאן ליתא לילה פוגמת אם כן לעולם בלי שמן מוסרת ולא קשה מידי לרמב"ם ודוק. כי זהו בהעלם נמור מהכה"ג ומקום הניח לי ודו"ק:

א עכברא דדברא וכו' הב"ד תמה דמנלן לב"ע לומר עכברא דדברא ודלמי מצביה בשכר וחומץ דבגמ' לא משמע רק הואיל ועולה על שולחן מלכים לא משים לבל מה שנין לנטל"פ ופשבר לומר דקאי לי' לרבינו הב"י לתיזה נורך הביאו הגמ' הך פלפולא לי עכברא דדברא משים לו עולה על שולחן מלכים הלא לדיוקא אין כ"מ בזה כלל דעכברא בפ"ע ולענין פליטה ג"כ לא נ"מ דהא אפילו דמתא לי נפל במקום שמצביח אסור וכן בדברא חיך לוכל טעם לי מצביח לו פוגם ולכך ל"ל לכך מספקא לן לי מצביח לו פוגם אם הוא בעלמותו פוגם י"ל לא טעם פליטתו פוגם וזהו שפיקא גמ' לי הוא מצביח לו לא די"ל דכעלמותו כן פליטתו ול"ב עכברא דדברא דהוא בעלמותו מוסבח אף טעמו ליכא ספק הוא מוסבח למאור ואין בזה ספק ולכך הביאו הגמ' ודבריו נכונים:

ב ואם נתחתך וכו' עיין לחרוים מה שהאריכו וביחו' והעיקר הב"ד וגם"ב כי ווודאי ברי' לא הוי כמ"ש הש"ך להדיא דכי חמור ברי בעבדה מבזיח בבילה דלא הוי ברי' ממנ הטעם נראה כמ"ש ג"כ הב"ד והכ"ב דכאן מתיכות דקות עומדת בפ"ע ול"ש לחסירו לרוב עובי הבשר ול"ב הוי יבש ביבש. ולפי שהעלתי לקמן בסי' ק"ע בדברי הת"ה ומהרש"ל דיבש ביבש מין בח"מ בכזית בכפ"פ והטעם דהא שם לאכלן כולן יבא לידי חיוב מלקות דזית נתער' בשאה זיתים אבל אם נתערב ביותר ל"ח לבא לידי חיוב מלקות דאם אכל ק' זיתים הרי עדיין אין כאן ברור זית לאסור ואי אכל יותר בכר עבר איסור בכפ"פ ואין כאן לירוף למלקות ול"ב שרץ בתוכל כזית לוקה איסור מלקות בשעשה אפי' נתערב בפלף זיתים אם יאכלן כלן יבא לידי מלקות דלא סגי שתוך איסור אכילת ק' זיתים יאכל עדשה שרץ בפ"ח והוי חיוב מלקות ואם לי בשבילה זית פוך ו' זיתים שמניח תוך אכ"פ לידי חיוב מלקות ואם לי בשרץ במאה שעכ"פ בתכ"פ תוכל איסור חיוב מלקות ול"ב ואלי דאין בעיל ביבש מינו ול"ש. ודברים אלו ברורים לשיטה הנ"ל ואם יש לדקדק לשיטתו עיין לקמן סי' ק"ע אבל כאן הדין דין אמת לשיטתו מבלי פקפוק: ובגוף הדבר אי ברי' הוי או לא דע כי הרמב"ם והרשב"ם מסולקים בדין ליברי שרים המובדלים המטמאים שהן ח' שרלים המאוסים בתורה כי דעת הרמב"ם בפ"ב מטמ"ח דין ח' דאחר מיתתן המוכל לאבר מהן מ"מ איעורו כעדשה כמו המוכל מהשרץ ואין חילוק בין בבמותם לאבריהם אפ"פ שלעניו טומאה יש הבדל ע"ש במ"מ וכן משמע תוס' ע"ז גבי רבלי דבוריס ולפ"ז ברור דאבר מהם לא יקרא בריה דשיך איעור כמו שרץ ואין בו לומר לא תאכל בין גדול לקטן. אבל הרשב"ם בח"ה דף ק"ד ע"ב כתב להדיא ח' שרלים המטמאים שטומאתן בכעדשה לכילתן כמי שלקות כעדשה. וכן הדין לאברים שלהם שמטמאין בכל שהן אף אם איסור אכילתן כן וכו' הרי דס"ל דלוקה על אכילתו בכל שהוא ואם כן הרי זה בכלל לא תאכלו ממנו בין גדול בין קטן כיון דאין איעור לאכילתו ואלו יחלק אין שמו אבר שלם עליו והרי זו בריה גמורה כמו אבר מהמי ואדרבה אם ע"פ בעינן כזית רק סגי בכ"ש בשר וכאן ל"ל איעור כלל:

אך עם כל זה כ' רשב"ם להדיא דלא מיקרי בריה לעניו שלא יבטל ופשבר דגם אבר מן החי לא מליבו לרשב"ם שמשה חותו בכלל בריה שאינו מתבטלין לא בת"ה ולא בחיוסיו ונם לפשבר לא מיקרי אסור מתחלת בריותו דהא בחייהן בעיבן איעור כמבואר בגמ' ושם בת"ה (לפ"ז ניש לפקפק דאיסור זה מבלי לאכול שרץ היה בחייה ג"כ רק למלקות לא היה עליו לילית ניש איעור ע"פ איסורא היה תיכף ולא דמי לנבילת עוף טמא דאסורא דנבילה לא חל כלל מחייה ושרי זה דבר תדם) ול"ב דמעשה הזה לא תבטלו ואלו בשר הבהמה הטהורה שנתערב בשר השרץ ואבר מהחי ומבושל ואבר מהמי ואדרבה אם ע"פ בעינן כזית רק סגי בכ"ש בשר וכאן ל"ל איעור כלל: בלפ ואמת כי לפון רש"י דכתב לכילתו כעדשה פירוש ע"ז רק ים לדחוק דהוא הי' ה"ה לעניו לרשב"ם שמשה חותו בכלל בריה שאינו מתבטלין לא בת"ה ולא בחיוסיו הך דין אית ליה והוי:

ג הבל לפור דכל פעם שבירה נראה כדי קליפה וכתב הפר"ח זהו למ"ד חב"ב אבל למ"ד אין ב"ב עבשיו דיש ס' נגד הכל מותר ובאמת קשה לפי דברינו הא דין זה בגמ"ה והוא כופר בלא יודע ל"ל חב"ב וכאן הא לא יודע וע"ב ל"ל דכאן לא הוי בלא דאינו בטל דאינו יפה דתיקף נקרם וב"ב הא כתב הוא"ה והוא דעת התום' בכורות שכתבתי לעיל דלף דמותר מ"מ לפפר לפוחטו לפור ב"ב ה"ה למאן דלא ס"ל חב"ב מ"מ לפפר לפוחטו לפור וב"ב. הרמ"ה והרש"ם ס"ל דלא לפרינן הב"ב בבל לפיפה ול"ב קשה להדדי ול"ו כמ"ש ואין להקשות לפי דקיימ"ל דדבר הנאפר ע"י קליפה ל"ל ס' נגדו לבטל ול"ב מה בכך שנאפר כדי קליפה מ"מ הא בטל ול"ל ס' ודוחק לומר שירבה כ"כ הקליפה מידי יום ביומו עד שיהיה הרוב וזהו מודה ר"ת ור"י המולקים לריב"ח דזה דוחק ולכן נראה כפי מש"ל בדבר לפור מודי' ולא אסרו רק בב"ח כמש"ל:

ד דמותר מכת ס"ם כו' בח"ח כלל כ"ב ד"ג כתב דאם ידוע שהיה שומן רך בשעת נפילת העכבר לפרינן מספק פולי נכבש בתוכו יום שלם קודם שנקרש אפילו קרוש לפניו. וכן אם ידעינן שהיה רך מע"ל רק לא ידעינן אם שהה העכבר בו כל מע"ל מ"מ הכל אסור דספיקא דאוריית היא כמו שהחמירו הרש"ם ומרדכי אם ספק היה אם כשיריש שומן הרותח ולא כאו"ש שהחיר בשניהם עכ"ל ע"ש והביאו הב"ד. ואלי תמה לא ניימא העמד השומן על חזקתו בחזקת היתר ובשבין דנפלה שעה אחת קודם שנקרש ומכ"ש להחזיק ריעותא והא דמחזיקין טומאה מזמן לזמן כבר כתבו התום' ריש נדה דזהו לחולין לכ"ע מותר ולא נחלקו חזקיה ור"י רק לקדשים ע"ש ריש מס' להדיא בקופה שהשתמשו בו וחש"כ נמלא בו שרץ אין מחזקינן ריעותא לטהרות שהשתמשו בו מקדש דלחולין לכ"ע מותר ולא נחלקו חזקיה ור"י רק לקדשים ע"ש ריש מס' נדה ול"ב מכ"ש להחזיק ריעותא למפרע אפי' בזמן. ואמת כי לדעת הרשב"ם גבי בהמה שנמלא טריפה שם הוגלד פי המכה דהיה ודאי ג' ימים קודם מחזקינן לאיסור למפרע דכל שלי אתה יכול לומר ברגע זו נעשית ואתה ל"ל שנעשה מקדם כבר אתרע מחזקינן למפרע וא"כ לף בזה דהא עכשיו נקרם ול"ש לומר עכשיו נפל בתוך השומן ואתה ל"ל למפרע ול"כ זהו בכלל ספק חולי היה כבום אע"ל אבל לפי הרמ"ש הכריע לעיל סי' ע"ש דלף בהוגלד המכה מ"מ גביות שנעשה מקדם ג"י מותרים דהעמיד על חזקתה ואמרינן עכשיו אתרע ונטרפה ול"ב למה לי נימא כן גם בזו תפשתי ולא ידעתי הבדל דבר בשום תופן. ה) ומ"ש הרמ"א רלי' מהא דחשבו להחמיר בספק אם היה העכבר

ג) רמיז דל"ל סוף לילה פוגם. ב) רמיז לילית לילה פוגמת. ג) ישוב נכון על קו' בה"ז. ד) תמיה על ת"ח. ה) דחיה לרמ"א רמ"א.

מבחן דוגמה לבחינת הפסיכומטרי

כתיבה

הנחיות: (א) משימתך היא לכתוב חיבור בנושא שיוצג בהמשך. החיבור ייבדק על-פי יכולתך לבנות טיעון ולנסח אותו בצורה ברורה ומדויקת. (ב) החיבור צריך להיכתב בעט בכתב יד קריא. (ג) אין לכתוב את החיבור בטיוטה ולהעתיקו לאחר מכן. (ד) משך הזמן המוקצב לכתיבת החיבור הוא 30 דקות. (ה) אורכו של החיבור לא יפחת מ-250 מילים.

נושא החיבור:

בשנים האחרונות גוברת ההכרה בכך שהתקשורת ההמונית אינה רק מראה של המציאות, אלא גם גורם המעצב אותה. לדעת חלק מהחוקרים, אמצעי התקשורת אינם רק מדווחים על אירועים, אלא גם קובעים מה ייחשב לאירוע חשוב ומה לא. לדעת אחרים, אמצעי התקשורת משקפים בעיקר את העדפות הקהל, ואין להם השפעה ממשית על סדר היום הציבורי.

כתוב חיבור שבו תדון בשאלה: האם אמצעי התקשורת ההמונית יוצרים את המציאות החברתית, או שהם רק משקפים אותה?

הנחיות לכתיבת החיבור:

1. **מבנה החיבור:** החיבור צריך לכלול פתיחה, גוף ומסקנה. בפתיחה יש להציג את הנושא ואת עמדתך. בגוף יש לפתח את הטיעונים ולתמוך בהם בדוגמאות. במסקנה יש לסכם את הדברים ולהציע פתרון או כיוון חשיבה.
2. **שפה וסגנון:** יש להקפיד על שפה תקנית, על משלב לשוני הולם ועל סגנון ברור. אין להשתמש בסלנג או בביטויים יומיומיים.
3. **הנמקה:** כל טענה שתעלה צריכה להיות מנומקת. אין להסתפק בקביעות כלליות ללא הסבר.
4. **דוגמאות:** מומלץ להביא דוגמאות מהחיים או מתחומי דעת שונים כדי להמחיש את הטיעונים.
5. **ניסוח:** יש להימנע מחזרות מיותרות ומניסוחים עמומים. כל משפט צריך לתרום לקידום הטיעון.

שים לב: החיבור ייבדק על-פי היכולת שלך לבנות טיעון, ולא על-פי עמדתך בנושא. ניתן לכתוב מנקודת מבט כלשהי, ובלבד שהיא תהיה מנומקת ומגובשת.

הבנת הנקרא

הנחיות: בפרק זה ארבעה קטעי קריאה. לכל קטע שאלות אחדות. ענה על כל שאלה על-פי הקטע בלבד, גם אם לדעתך יש מידע נוסף בנושא.

קטע א

בשנים האחרונות גוברת ההכרה בכך שהתקשורת ההמונית אינה רק מראה של המציאות, אלא גם גורם המעצב אותה. לדעת חלק מהחוקרים, אמצעי התקשורת משקפים בעיקר את העדפות הקהל, ואין להם השפעה ממשית על סדר היום הציבורי. אחרים סבורים כי התקשורת יוצרת את המציאות עבור הצופים, משום שרוב הידע שלנו על העולם מגיע אלינו דרך כלי התקשורת, ולא מתוך התנסות ישירה.

1. לפי הקטע, מה סבורים חלק מהחוקרים לגבי אמצעי התקשורת?

א. שהם משקפים בעיקר את העדפות הקהל.
ב. שהם יוצרים עבור הצופים את המציאות.
ג. שהם אינם משפיעים כלל על סדר היום הציבורי.
ד. שהם מראה של המציאות, ללא כל עיבוד.

2. מדוע, לדעת הסבורים כי התקשורת יוצרת את המציאות, רוב הידע שלנו על העולם מגיע אלינו דרך כלי התקשורת?

א. משום שהתקשורת מכוונת במיוחד לקהל הצופים.
ב. משום שהתנסות ישירה היא נדירה יחסית.
ג. משום שהחוקרים מאמינים שהקהל אינו מסוגל לחשוב בעצמו.
ד. משום שהתקשורת מייצרת את כל האירועים שעליהם היא מדווחת.

3. איזו מהטענות הבאות **אינה** נכונה לגבי הקטע?

א. לדעת חלק מהחוקרים, התקשורת משקפת בעיקר את העדפות הקהל.
ב. לדעת אחרים, התקשורת יוצרת את המציאות עבור הצופים.
ג. לדעת כולם, התקשורת משפיעה על סדר היום הציבורי.
ד. לדעת חלק מהחוקרים, רוב הידע שלנו על העולם מגיע אלינו דרך התקשורת.

קטע ב

בשנים האחרונות גוברת ההכרה בכך שהתקשורת ההמונית אינה רק מראה של המציאות, אלא גם גורם המעצב אותה. לדעת חלק מהחוקרים, אמצעי התקשורת משקפים בעיקר את העדפות הקהל, ואין להם השפעה ממשית על סדר היום הציבורי. אחרים סבורים כי התקשורת יוצרת את המציאות עבור הצופים, משום שרוב הידע שלנו על העולם מגיע אלינו דרך כלי התקשורת, ולא מתוך התנסות ישירה.

4. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

5. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

6. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

7. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

8. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

9. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

10. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

11. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

12. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

13. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

14. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

15. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

16. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

17. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

18. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

19. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

20. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

21. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

22. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

23. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

24. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

25. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

26. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

27. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

28. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

29. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

30. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

31. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

32. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

33. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

34. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

35. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

36. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

37. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

38. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

39. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

40. מה מהבאים **אינו** מקור לידע שלנו על העולם, לפי הקטע?

א. התקשורת ההמונית.
ב. התנסות ישירה.
ג. אמצעי התקשורת.
ד. כל המקורות הנ"ל הם מקורות לידע.

נסיום מיגו נאכל מחמת מלחו: (ז) לכתחלה אפי' דבר שדרכו בהדחה דודאי ידיח מ"מ **יש ליזהר** לכתחלה: (ח) מלח כ"ק עמ"ס פלתי דעתי הס"ך אפי' נפסק קלוח ואני כתבתי **דבעיק** דוקא דלא נפסק קלוח אם לא בדבר גוש או חוט שלא האם כמו בפסח שנללה בהם **ונסף** מרוטבו דאז אפי' לא נפסק מותר כדי קליפה: (ט) דכ"ם מיגו מסור ומהרש"ל **מחמיר** בדבר גוש דהוי ככלי ראשון ועי' פלתי

כי דעת המוס' דלא כוותי' ואין לנו מלא ה חום של כלי שני אינו מבשל ויא שג"כ אינו מפליט ולא מבליע ויא דברי דמ"מ הוא מפליט ומבליע ואוסר כדי קליפה וראוי לחוש ליזהר בדבר

(י) **לכתחלה אבל בדיעבד מותר בלא קליפה ובהדחה בעלמא סגי**: (וע"ל סי' ס"ה ס"ב וס"ה ומס נתבארו דיני כלי שני ושירוי)

ג **נפל איסור חם לתוך היתר חם דכלי ראשון או אפילו איסור צונן לתוך היתר חם הבל אסור דתתאה גבר על העליון ומחממו עד שמפליט בתחתון ואין צריך לומר דהיתר צונן לתוך איסור חם שהבל אסור אבל אם העליון חם והתחתון צונן אינו אסור** (א) **אלא כדי קליפה אפילו אם העליון חם אסור**:

כניס (וכ"ז לא מיירי מלא בתוס כלי רמחן כגון מיד שמסיר מן האש מניחו עם הסיתר מבע מס כבר מונח בכלי שני **ומח"כ** מניח הסיתר שלנו או עליו מיגו מוסר כלל (יט) דכ"ם מיגו מוסר כמו שנתבאר ומס הניחם זה שלנו מס

תרומה מיבליע כדין תרומה בק"א דיו להיות כתרומה והא קיימ"ל כל הנבלעים זה עם זה מותרים ולא פס יהיה נבלע מותר כמו שאין תרומה מוסר וע"כ לריך לומר דהא שומים ונבלים לא בתרומה מוסר ולא כ"כ מריף ודלא כשומים ונבלים ומ"ם והדבר מוכרח:

ולבן יותר נראה ברא"ם דס"ל כרס"י דפי' הא דבעי בחלא מהו משום דלמא חזק החלא מוצא ליתן טעם לפגם וס"ל לרמ"ם מרתי לא עבדי החורפא של החומץ לעכב הפגם ולהפיגו ולמכר בבציפה עד שלא יגמרך מע"ל כולי האי לא לתרין ולכך פירש הרמ"ם דהי' מעת לעת כך כ"ל בדברי הרמ"ם אך היכי דברי הרמ"ם אך חיכים עכ"פ **דאיכ** ברורה הכ"ל מכרעת דשומן הוא כליר לעניו כשום וא"כ י"ל דהמחבר להחמיר נקט אבל לעיל בלא"ס חיכא ספיקא חולי הוא מבעיא כלל ג"כ כולי האי לא רלה להחמיר בשומן דהוי מרי ספיקא מי מבעיא ואי הוי בבעיא כולי האי לא מחמירין אבל כאן בפשע להחמיר שומעין:

ד"ה חום כלי רמחן פר' עיין ב"ך שהאריך בס"ק ס' בדיני שירוי ורמחן ותלה דעת הס"ך דדעת ר"ת והכי קיימ"ל לחומרא דשירוי מבטל כ"ק ואפי' נפסק קלוח עכ"פ מבליע כדמוכח פרק כ"ל והא דכתב רמ"א לעיל סי' ס"ת. ב) בדנפסק הקלוח מותר לערות על התרנגולת הייגו דהיגו מפליט ומבליע כאחד ולא הבעיתי דברים כי הלא **רמ"א** לעיל בסי' ל"ב ס"ז בהג"ה כ' להלכה והוא מתבוכת מהר"ם דאם הלך קלוח מקדירה ונפסק הקלוח דלא הוי שירוי ואפילו קליפה לא לריך וזה דלא כש"ך. ג) וברור הס"ך **נתכוון** להא דאמרינן אם בשר שם לתוך חלב צונן דבעי קליפה וכן דפריך מנפח מרוטבו וכו' והא כולה נפסק קלוח אבל עדיין לא הועיל דאם אמרינן דהך **קלף** הייגו לא מתורת שירוי ומ"מ בעי קליפה דהיגו מבטל רק מבליע ע"כ מנלן תו לומר לשיטת ר"ת דשירוי מבטל ומ"מ מיגו מבטל יותר מכ"ק הלא לא מליגו זכר לזה ועל **רמ"י** דהך חב לתוך צונן קאה לחלק לומר דמבטל ומ"מ רק כדי קליפה וכל הוה ן הוא מסא דקיימא לן תתאי גבר וקליפה מיהו בעי וכמ"ש התוס' בשמה דוכתי ואם אמרינן **דאם** מיגו שירוי דנפסק קלוח ע"כ מנלן הא ובמ"ש בשמת התוס' בזבחים כשאר נתנו לחלק בין נפסק קלוח ומוקי להך דפסחים בנפסק קלוח שפעו הך דשירוי מבטל **לגמרי** ע"ש. וגם לדעת ר"ת ושייעתו אין חילוק בין בלוע למבטל דמה דמבטל בולע ודאיגו מבטל מיגו מבליע כגראה להדיא מדברי תוס' בזבחים וכן ברשב"א דף ל"ב דמבית **רמ"א** מהך דירושלמי דמה דביטל מבליע והוא דס"ל כ"ם בולע הולרך לכתוב בדחוקים ע"ם ולפיעות הס"ך אף לר"ת בנפסק קלוח ל"ל דמבליע וזה לא יתכן לר"ת דלדידי' **ליכא** חילוק בין בלוע לביטל ועל רמ"י הס"ך מהך אם לתוך צונן כבר כתבתי לעיל בסימן ל"ב דיש לומר דמיירי דבר גוש ומהך דנפף מרוטבו בתמת לשמואל קמי' ולרב בתמת **אין** כ"מ בין נפסק קלוח לפיגו נפסק וכך ל"ל אף לשיטות הס"ך דהא בגמ' אמרינן לרב בנפף מרוטבו וכו' דמחמת לחרם והחרם מעוה לרועב והוי לי מחמת ד"א מבואר דאף מבטל ולא דמבליע לבד ול"ל אף לשיטתו הבדל בין רב לשמואל:

איברא דקמ"ל מלך למהר"ם כך חילוקא ולהקל בין נפסק קלוח לפיגו נפסק וכמ"ל דכל חרדה של תוס' היה כדי לומר לר"ת דשירוי מבטל בכולו וא"ם כך דהלא והנעלה מכל לפי דקיימא לן דשירוי לא מבטל יותר מכדי קליפה והייגו כמ"ש התוס' מהך דשמואל ג"כ מלך להקל תו בין נפסק ללא נפסק ולכן היה עולה ברוחי דזה קשה לי למהר"ם לרב דאמר עלמי גבר ומבטל כולו ג"כ חיך מבטחת לי' כלי שני המזכר בכל דוכתי דאם היה כלי לוען ונתן לתוכה רותחין מכלי לחמון חם כן עלמי גבר והוי לי' כ"ר כמו לשמואל דגבן לוגין לכלי רותח מכלי לחמון דתתאי גבר. ודוחק לומר דאם כך רותחין שנתן לכלי לוען וגברו הימים ודין חמין עליהם כדין עלמי **מזר** ועירם לתוך כלי לוען כולי האי לא אמרינן עלמי גבר ומדון ככלי שני דזה דוחק וגם קשה המחבר דנקט לתוך הקערה מותר לתת לתוכו תבלין אם בקערה מערין מן כלי לחמון ולרב אם ל"ל עלמי גבר אם מבטל לגמרי כדאמרינן גבי נטף מרוטבו שמחמת כ"ב הים לומר דמיירי דבר גוש ומבטל אותו ואם כן הרי כאן כלי לחמון לגמרי ולכך ס"ל למהר"ם כי ס"ל לרב עלמי גבר היינו כלי נפסק קלוח ואם דמותר לערות לתוך הקערה היינו בנפסק קלוח ס"כ מליגו לה לרב כ"ם:

אלא הך קושיא מנוחת לתוך הקערה וכו' עדיין קשה לתוס' זבחים דס"ל לרב ושמואל פליגי בנפסק קלוח ומ"מ סובר רב עלמי גבר ואם כן קושיא במקומו לרב לוך נותן לתוך הקערה ותמחוי והיה נראה דס"ל לתוס' היה לומר דלף דס"ל לרב עלמי גבר מ"מ בתבלין שאני דס"ל לר' יהודה דלפי' בכלי לחמון היגו מתבטלים אם כן לף לרבנן מ"מ היגו מבטל בכלי שני אף דעלמי גבר ומ"ם. אך דמהר"ם לא ס"ל הך סברא לחלק בין נפסק קלוח ול"ל דלף לרב יש הבדל הקושיא **מנחת** מרוטבו וכו' במקומו לוך מתרינן לרב ניחא דא בנפסק קלוח רב מודה. לכן נראה לחלק כי יש הבדל בין נפסק קלוח היגו בדבר המתבטל בקערה וכלי דמפסיק **ביגו** לגבן הא ודופני הכלי מחזקי' החום ולכך כשהערה ונפסק קלוח פסק חום הכלי מהא ואין לו כח לבטל מבל נלי שלא הא היה בעלמו קולא כח וחום הא ול"ל בכל **מקום** שיבחת חומו בקרבו מחום הא והוי כמעלמל כלי לחמון ממקום למקום ול"ל אם בפסק דהוה נלי הוי כלא נפסק קלוח כי תמיד על הרוטב שנללה בהא כח הא. ואם יפרד **מעם** הכבר הוי כשני קדירות לחמונות המופרדים זה מזה וכח הא בו וזהו ברור וכנון. ול"ל גם חם שנפל לתוך לוען יש לפרש כך חום נלי הלא דל"ל ס"ל לפרש ולא היה נן להרב לסתום דבר חם שנפל לתוך לוען דמיירי בחם נלי וע"ע. ואפשר דזהו כוונת רמ"א ל"ל מדמיקר בלע קליפה בעי הוא חומרא בעלמא מיירי בנפסק קלוח: מיהו ד) **כתום'** והרא"ם דהקשו בשבת דף כ' בגומן מדם תמין לתוך לוען ולא לוען לתוך חמין ופירש"י משום דתתאי גבר והקשה התוס' והרשב"א והרא"ש ול"ל קשיא לרב דס"ל עילאה **גבר** וכן לשמואל הא קליפה בעי וכנכנו בדוחק, וקשה מאי קושיא דלמא מיירי בנפסק קלוח הלא ס"מ דאף בנפסק קלוח ס"ל דפליגי וכן משמע מכמה דוכתי והתוס' **והרי"ן** דכתבו כן היינו דס"ל לר"ת בלא נפסק קלוח מבטל מלטוש אבל לפי דקיימא לן דמבטל רק כ"ק אין ראוי לנפסק קלוח ולא מליגו לו לר"מ ממש חבר. **וכן** ל"ל בר"ן דהיגו מחלק בין נפסק קלוח לאין נפסק ול"מ הקשה לחמין נפסק בהך דחמין לתוך לוען קו' תוס' ולא תי' דמיירי דנפסק וברור. ודע הא דלעיל ס"ל להרבה פוסקים דביטל **במקום** כלי לריך הנעלה בבל כלי בשירוי לא לחמרינן כן דמהכ"ת יפשפש לעורך משך הכלי ולא בעובי הכלי עד דלא נאסר רק כ"ק ול"ו בשירוי מיגו מתפשט כלל ודו"ק:

והנה ב"ם סי"ת כביו הס"ך דעת מהרי"ן שנמשכו אחריו סרב ב"י והרמ"א דהכלי נחושת אין בולע אלא מעל גבי האש ומבטל רק כ"ק אין ראוי לנפסק קלוח ולא מליגו לו לר"מ ממש חבר. **ונאחד** עצי' לתוכו רותח עטון מריקה ושטיפה וע"כ בכלי נחושת דאי בכלי חרס לריך שבירה. ו) לך משום הא לא אריא די"ל לעולם בכ"ח לייתי וכשיטות הרמב"ם **בשי'** המשנה ובחיבורו דהד דפ"ח דבעי שבירי היגו בחשפת בעי אבל בשאר קדשים אפילו בק"ק טעון רק מריקה ושטיפה זהך מתני' הכל בכ"ח ובשאר קדשים דדין כ"ת **במריקה** ושטיפה ואתם כי דברי הרמב"ם תמוהים כעודע וכמ"ל בכמה דוכתי. והרב הבה"י כתב שיש לרמב"ם ראי' מירושלמי שהביא הסמ"ג בהלכות הגעלה ולא רלינו משם **רמיה** כמהאי שם. אבל מהך ירושלמי פרק הביר יש רמיה דקשה לעולם אין שירוי מבטל רק כ"מ בולע ופריך זשפיגיה אף בכלי נחושת כן ואית לך לומר כן, וקשה מה **לו** להביא רמי' מברייתא דקתני אף בכלי נחושת כן וכן המתרץ הרמב"ן דמי' בכ"ח אין בעלמו ממנו המשנה דקתני להדיא דלריך מריקה ושטיפה וע"כ בכ"ח דכ"ח לריך שבירי **ומה** לריך להקשות מברייתא וע"כ ל"ל דהמשנה אין רמי' דמ"מ י"ל דמיירי בכ"ח וסני במריק' ושטיפה בשאר קדשים ולכך בעי מברייתא. ומשם מהך ברייתא יפה קשטן הס"ך בירושלמי דאף בכלי נחושת לריך מריק' ושטיפה בשירוי גרידא:

אך לפ"ע ר"ן נגד קושית שלו כי אם על הרשב"א ג"כ אסר הס"ך גופיי הביאו כי אם בתב"ה דף ל"ב ע"ב כתב ומפירושו של הרמב"ן ז"ל אנו למדין דאפילו כלי נחושת **שאחרו** לתוכו בין מבלי שני בלוע הוא לריך הנעלה שלא אמרו אם בירושלמי שאינו בולע אלא כשהאור מהלך תחתיו שלא להלריכו מריקה ושטיפה כמערה **לתוכו** מעשת רותח אבל בולע הוא לריך הנעלה עכ"ל. וגם זה קושי' הס"ך דהא להדיא קתני לו שיערה לתוכו רותח לריך מריקה ושטיפה ובברייתא בכלי נחושת **וגם** לרמב"ן ל"ל דהמשנה דלא ברמב"ם דס"ל דמהני בכ"ח מריקה דמפרש בירושלמי על המשנה אחד ובו' דמיירי בכלי חרס ובולע וקשה למה לריך שבירה הא לרמב"ן בולע **בלי** ביטול ת"ל מריק' ות"ל אף בכ"ח לא יועיל שבירה ול"ל דמ"מ בכ"ח לא מהני הנעלה ולכך לריך שבירה וזהו דלא כרמב"ם דלרמב"ם מהני נחושת מבואר במשנה **בספסים** דף ע"ו בתוס' ד"ה בשלמא והקשו דיהי' השפוד חומר הפסח ותי' דאין שפוד של עץ קובע חום כ"כ כמו חרס וסובת. וקשה הא אפי' בכלי נחושת מבואר במשנה **דשירוי** לתוכו רותח לריך מריקה ס"מ דמקבל חום שמבטל ולבעלי ר"ת ביטול וגלוע אך הוא ות"ל אף יבטל לא יועיל עץ ודוחק לומר דזהו לשיטת רשב"ם דס"ל שירוי מבליע אבל **לא** מבטל ת"ל אף בשירוי כלי מבליע אבל מיגו שיהיה הכלי מקבל חום שיללה האוכל לא דהיגו מבטל כלל רק מבליע. ובזה יש לישב קושי' הראב"ד דהקשה **למה** הקשו התוס' לרב ולא לשמואל דלפמ"ש ניחא דבס"ד בלא"ה פריך הבא' לשמואל ממשנה ומה יתן ומה יוסיף אם יוסיף התוס' להקשות ולתי' הגמ' דמוקי ליה בחרס **רגמה** לק"מ די"ל כמו שירוי רק מבליע ולא מחמם ות"ל לחלק בין כ"ח לשברי כלים ולק"מ אבל לרב דמוקי בס"ד בחרס לוען ומ"מ לתמרין דחרס מקבל חום ולוען הפסח **ל"כ** שפיר הקשו לרב מי ניחא הא השפוד אוסר דלחלק בין כ"ח לעץ לא ס"ל לתוס' בקושי' כלל ותי' לחלק ות"ם. אלא זה דחוק הרי"ו הוא דמתרץ כן ור"י ס"ל **בפרק** אין בין נפסק קלוח לפיגו נפסק וכך ל"ל אף לשיטות הס"ך דהא בגמ' אמרינן לרב בנטף מרוטבו וכו' דמחמת לחרם והחרם מעוה לרועב והוי לי מחמת ד"א מבואר דאף מבטל ולא דמבליע לבד ול"ל אף לשיטתו הבדל בין רב לשמואל:

לבן נראה דר"ת מפרש בגמ' דקאמר על שירוי לתוכו רותח בלוע בלא ביטול היגו שכבר נתבטל בקדירה ראשונה ושירה לתוך כלי שניי, ולא שייך בו ביטול רק בלוע ול"ל לפ"ז קמ"ל הקרפ ומבטח דלא תימא דווקא אם נתבטל בכלי זה הוא דלריך שבירה ומריקה אבל אם נתבטל ואח"כ נח לכלי דלא נתבטל תו בתוכו דהא כבר מבוטל **ושומד** ואין לריך מריקה קמ"ל דמ"מ לריך הוחיל בכלי בולע ולפ"ז ל"ל דמיירי בכלי המבטח מכלי העומד על האור בתופן שהוא בולע דהיגו כ"ש שעומד על האור וכך הפי' לאחד **שביבל** בתוכו ע"ג האור אף שעיר, לתוכו רותח ע"ג האור בלוע ומבטח מיירי בתור מהלך תחתיו וקמ"ל אף דנתבטל בו מ"מ הוחיל ובולע לריך מריקה וכו'. **ולפ"ם** הך דירושלמי דלריך דוקא תור מהלך תחתיו דוחק זה מיגו בולע ומבטח מיירי בתור מהלך תחתיו וקמ"ל אף דנתבטל מקדם ולא ק"מ. ול"ל הא דהוכיח תוס' בשבת **מעם** הכבר הוי כשני קדירות לחמונות המופרדים זה מזה וכח הא בו וזהו ברור וכנון. ול"ל גם חם שנפל לתוך לוען יש לפרש כך חום נלי הלא דל"ל ס"ל לפרש ולא היה נן להרב לסתום דבר חם שנפל לתוך לוען דמיירי בחם נלי וע"ע. ואפשר דזהו כוונת רמ"א ל"ל מדמיקר בלע קליפה בעי הוא חומרא בעלמא מיירי בנפסק קלוח: מיהו ד) **כתום'** והרא"ם דהקשו בשבת דף כ' בגומן מדם תמין לתוך לוען ולא לוען לתוך חמין ופירש"י משום דתתאי גבר והקשה התוס' והרשב"א והרא"ש ול"ל קשיא לרב דס"ל עילאה **גבר** וכן לשמואל הא קליפה בעי הוא חומרא בעלמא מיירי בנפסק קלוח ולא מליגו לו לר"מ ממש חבר. **וכן** ל"ל בר"ן דהיגו מחלק בין נפסק קלוח לאין נפסק ול"מ הקשה לחמין נפסק בהך דחמין לתוך לוען קו' תוס' ולא תי' דמיירי דנפסק וברור. ודע הא דלעיל ס"ל להרבה פוסקים ד ביטל **במקום** כלי לריך הנעלה בבל כלי בשירוי לא לחמרינן כן דמהכ"ת יפשפש לעורך משך הכלי ולא בעובי הכלי עד דלא נאסר רק כ"ק א"ו בשירוי מיגו מתפשט כלל ודו"ק:

והנה ב"ם סי"ת כביו הס"ך דעת מהרי"ן שנמשכו אחריו סרב ב"י והרמ"א דהכלי נחושת אין בולע אלא מעל גבי האש ומבטל רק כ"ק אין ראוי לנפסק קלוח ולא מליגו לו לר"מ ממש חבר. **וכן** ל"ל בר"ן דהיגו מחלק בין נפסק קלוח לאין נפסק ול"מ הקשה לחמין נפסק בהך דחמין לתוך לוען קו' תוס' ולא תי' דמיירי דנפסק וברור. ודע הא דלעיל ס"ל להרבה פוסקים ד ביטל **במקום** כלי לריך הנעלה בבל כלי בשירוי לא לחמרינן כן דמהכ"ת יפשפש לעורך משך הכלי ולא בעובי הכלי עד דלא נאסר רק כ"ק א"ו בשירוי מיגו מתפשט כלל ודו"ק:

נמשת אין מזה הוכחה רק ממקום אחר כמ"ש שם רמי' רבנת ע"ם ובזה כל הקו' מיושבים:

עוד

ו) עוד רמיה דאפי' חומץ גרוע מריף. ג) פלפול בדין שירוי. ג) השגה על הס"ך בדין נפסק קלוח. ד) רמיה מתוס' ורשב"א ורע"ם דס"ל אפי' בנפסק קילוח הוי שירוי. ה) קושי' הס"ך על רי"ו. ו) דחי' על זה ד"ל דשבר כרמב"ם:

עוד היה נראה דס"ל לרי"ו ורשב"ץ דמה דמספקא לי' בגמ' דינן פסיעה ליה לתלמודא דבני מערב כאחד שכיח בבבלי ליכעי דלמ' ליפסיע ובירושלמי ליפסע מזלזלין בתר ירושלמי וס"ל דודאי בנותן לתוך כ"ב רותח אף דאין בכלי בולע דקסה לבולוע הואיל ואין האור מהלך תחתיו מ"מ כשבר והמרק שבתוך כלי הס מתבשלים מיני ובי' ומלומקים ומתבשלים וכמ"ש הרמ"ך בפרק כירה ע"ש.

ו"כ ס"ל ביסוד בלע בלוע וזהו טוב"ג לריך מריקה. ובכעי' בס"ם דביקים הגמ' לפסוע דביסוד בלי בלוע לריך מריקה מדתנן שעירה לתוכו רותח ופירש"י דס"ל דכמו בלוע בלי ביסוד לריך מריקה הוא הדין ליפסע נמי וזהו דוחק דמי יסקלן בפלס ממד דיעשון מריק' מה לא בלע כלל ומה טיבו של מריקה זו אם לא בלע כלל להא דעבן מריקה אם לא בלע בלוע ביסוד שפיר שייך לשון מריקה להוליא הבלוע:

אבל לפי הנ"ל ניחא דבס"ד ס"ל בירושלמי דאין כלי מחזיק בלוע אלא אם אור מהלך תחתיו וס"כ הא דקתני עירה לתוכו רותח היינו משום שהבשר ומרק מתבשלים כמ"ם ושפיר פסעה דביסוד בלי בלוע לריך מריקה ודחי הגמ' דלמא כאידך מ"ד דס"ל כלי בחזיק בלוע ואפילו אין אור מהלך תחתיו ואם כן אף מ"ד בירושלמי ס"ל ביסוד בלי בלוע לריך מריקו, וס"כ שפיר י"ל אין כ"ע בלוע רק הבשר ומרק מתבשלים ומלמקים והוי ביסוד בלי בלוע:

ובזה היה אפשר לייסב ג"כ קושי' הלח"מ על הרמב"ם דהעתיק המשנה נטף מרועבו וכו' ולא פי' בחרס וסולת רותחת דהא קיימ"ל בשמועה וכבר כתבתי לעיל מזה ע"ש.

ונראה דוודאי ס"ל לרמב"ם שם מתרינן קליפה מיהו בעי ל"ק כיון דרובב נאסר כדי קליפה הוא בלע בפסח כדי נטילה וכן בסולת כדי קמילה רק שם מתרינן ביסוד בלי בלוע לריך מריקה קשה למה לא קתני במשנה ואיך השמיט המשנה דוכחים דך דינא דבשת קתני לי' או שעירה לתוכו רותח דאין עירוי מוסר כלל אפי' כדי קליפה וע"כ משום ביסוד בלי בלוע אבל למ"ד דאין לריך עירוי מבשל כדי קליפה ולכך לריך עירוי משום בלוע. וא"כ א"ש הא דפריך הגמ' לשמואל מדמיקר לי' בלע קליפה מיהו בעי לא מסבר טבעית דאולי תיכף מקרר לי' עד שפילו אין מבליע כדי קליפה (ועיין במ"א דהוא רק חומרא בעלמא וקשה מגלן להקשות דלמא אינו חומרא) רק קושי' הוא ממשנה דעירוי לתוכו רותח וכו' ול"ל משום ביסוד בלי בלוע דא"כ תפשוט וכו' וע"כ ל"ל דהוי בלוע אבל לעיל פריך הגמ' להיפוך דאי ס"ד דמוכח ממשנה דמ"מ אם כדי קליפה א"כ ע"כ ביסוד בלי בלוע אין לריך מריקה דאל"כ למה לא קתני לי' במשנה כמש"ל ואם קשה למה השמיט המשנה דין זה דמספקא לי' אי ביסוד בלי בלוע לריך מריקה כמבואר בספרו ולכך פסק דחס לתוך לונן קולף וא"כ אף כאן להתמיר אפי' בחרס לונן וסולת לונן לריך נעילי כמש"ל ודו"ק. ועכ"פ נרגו דאין מקום לקושי' הש"ך על רי"ו מכמה עצ"ע וקושי' על רשב"א ותוס' ודו"ק:

ו אם שניהם חמי' מכלי ראשון וכו' עי' ס"ק ח' דהביא דעת מהרש"ל דבר גוש ואפי' חורז ודותן אם הס בכלי שני מ"מ דין כלי ראשון יש להם הואיל ויכא מחילות המקררת והש"ך לא הכריע ואני לא הבנתי מ"כ מנלן לתוס' בזבחים ובשבת להוכיח מהא דתני עירה לתוכו רותח דבכל עירוי מבשל כדי קליפה דלמא הכלי מקדר לדבר אם שנפל לתוכו עד שתיכף נלטנן ואין כח לבשל אפי' כ"ק ואם דאמרינן בעירה לתוכו רותח דלריך מריקה אם מיירי דעירה בשר קדשים לכלי והוא דבר גוש ושומר חומו תמיד ואין הכלי לונן מקררו כלל והוא תמיד כלי ראשון ובזה ודאי דמבשל בכלי לפחות כדי קליפה אבל במערה דבר לנוז המבשל חומו ע"י קירור הכלי דלמא תיכף מבשל חומו ואינו מבשל כלל ולכך שמועל דת"כ דס"ל קולף הייט בבשר שנפל לתוכ והוא דבר גוש ואינו מפשר חומו כלל ונפשר תמיד כלי ראשון ומדרכה בזה יש לייסב דיוקא דמשנה דקתני שלא יתן לתוך כלי ראשון דמשמע דמותר לעירות ובסיפא קתני אבל נותן לתוך הקערה משמע בעירוי מסור וכבר כתבו התוס' דדיוקים סותרים ולפי הנ"ל ש"מ דלא פסיקא לי' לדיק יאמר דלא יערה עליהן דמשמע אפילו דבר נלוז וזהו מותר דאינו מבשל וכן ל"מ לומר אבל מערה דכאורה ודותן ודכוותי' דבר גוש מסור לעירות דזהו מבשל מרועבו על התרס וכו' אין כאן רצוי להיפוך די"ל דאף דממהר לבלוע אבל שיקבל חום ויחזור וילנה הסיפא פסיעת דשום לשאר פריך הגמ' אבל לעניו מהירת הבליעה שפיר י"ל כמ"ש. ואמת דדעת הרמב"ן כמ"ש הרשב"א בשמו בת"ה דף ל"ב לא משמע כן דדייק מן הלי פיבכא דמלח' בי' דתברי' אף דמליח אינו מבשל ומשה הא שם בב"ח וממהר לבלוע אפי' בלי ביסוד ומ"כ מה רצי' יש לשאר כלים אלא ש"מ דלא ס"ל כן ואפשר דהקושי' למה תברוהו יניח תוכו למלוח בו שני' דאף דממהר לבלוע לפלוע לא שמעינן ומ"כ הרי מותר למלוח בו דאינו חם כלל אבל זה דוחק בכוונתו ופשוט דאינו לא ס"ל לחלק רק לפיעתו דס"ל בלוע וביסוד תרי מילי נינהו ומה כן הא דמצני בירושלמי כ"ח בולע אין הכוונה דיש הבדל בין כלי חרס לשאר כלים בולע שאני ואי דאין לריך מריק' ופסיפא רק הגעלה כמ"ש הרמב"ן שם הא בב"ח ניחא בעלילות מריק' ופסיפא דס"ל כרש"י ותוס' דכ"ח אין בו הגעלה כלל ולכך פריך שם מכ"ש דאית בי' מריקה ס"מ דמבשל אבל לפי' תוס' שפיר משמע דבב"ח יש להחמיר ומ"כ דהרמב"ם והרש"ס בלע"ה מחמירין בכלי י"ל בב"ח:

ח אסור לערות וכו' היינו בעליון לונן ותחתון חס דהבל אסור אבל שניהם חמין אף שתחתון יותר חס מ"מ מותר דדין זה לקוח ממשנה דפ"ה דמכשירין כתבתי משנה ב' המערה מלונן לונן ומחס לונן טהור מלונן לחס טמא וקיימ"ל כת"ק דדוקא לונן לתוך חס אבל וכ"כ הרמב"ם בהלכ' טומאת אוכלין ונתן טעם הבל וזיעה עולה למעלה ומערבו אבל זולת זה מותר דאין בתוספתא ניזוק וכמ"ש מהרי"ל בתשובה סי' ע"ב והט"ז נתן טעם משום ניזוק ומ"כ אפי' בלוכין אי שניהם חמין אסורי, ואינו רק בלונן לתוך חס:

ט שהחלב של בהמה כחומס וכו' ולזה נתכוונו הרש"ם בפ' כל שעה והטור בח"מ סי' תס"ז שכתבו שחלב שנפל בהררה דאינו אוסר כל ההררה כוונתו בחלב כחום ול"ע על דברי הס"ת הביא המרדכי ס"פ ג"ה בשמו דכתב דלכך פירש"י על הא כזית דתרבא דנפל בדיקולא שהוא קלחת דאלו הוא בלי רותח. ד) אפי' אותו חתיכה שנפל עליה לא היה נאסר רק כדי קליפה ול"ע דהא חלב מפעפע ועכ"פ אותו חתיכה כולו אסור ואין כעת הס"ת לעיין בו ול"ע:

י ודיותר שנללה עמו שמיכה וכו' עיין ש"ך ס"ק י"ע בקושי' דברי הטור דהא הכא נאסר יכול לאסור. ותי' הש"ך לחלק בין גופו של איסור דהא נפעם מיתיר אבל לגבי בלוע בזה לא אתרמין מפעם והרמ"א מחלק בד"מ בין חלב כחום דבשר אתרמין מפעם ולא בשאר מילי. ותמה הט"ז עליו בס"ק י' דהא ילפינן הך דינא לדקדק ממ"ש התוס' דהא שומנו של גיד מפעפע ותי' דשומנו של גיד כחום ועוד תי' דאין שומן אוסר יותר מגיד. וכיון דגיד היינו אוסר אף שומנו אינו אוסר והייט דבעת הריב"ח וכו' וכ"כ הרש"ם שם וקשה מה בכך לו יהי' השומן היתר נמור ולא נשנו בו איסור כלל מ"מ הא יש כאן שומן ומפעם לגיד בשפעפע בכל הירך. ה) והא להך תי' לא אתרמין שומן הגיד כחום וכן כתב הרש"ם בפרק כל שעה דהטעם המשנה בתרגולת בפסח דאסור כל תרגולת מחמת גלגול שפיד מוליך הטעם בכולו אבל אם לא נתגלגל אינו אוסר רק כדי קליפה ולא מהלק בין אם התרגולת שמיכה או דוחה בין דייק הא"ח ס"ק ח' בשם המ"א דאפי' בחרס לונן וסולת לונן לריך נעילי כמש"ל דמספקא לי' אי ביסוד בלי בלוע לריך מריקה כמבואר בספרו ולכך פסק דחס לתוך לונן קולף וא"כ אף כאן להתמיר אפי' בחרס לונן וסולת לונן לריך נעילי כמש"ל ודו"ק. ועכ"פ נרגו דאין מקום לקושי' הש"ך על רי"ו מכמה עצ"ע וקושי' על רשב"א ותוס' ודו"ק:

ז אסור שהניחו וכו' עיין ש"ך ס"ק י' שהביא דעת מהרש"ל דדעתו דואיל הכלי ליח לי' פליטה מנופו ג"כ לא שייך תתאי ועלאי ולעולם אוסר ואפשר כולו וכן דעת הרא"ה והש"ך הסיגו וטעו מסוגיא דפסחים דף ע"ו בסוגי' דנטף מרועב על החרס דשם משמע דאף בכלי שייך עלאי ותתאי ש"ס. ג) וח"ו לומר דהי' סוג' דגמ' במקומו בהעלם דבר אבל ים לייסב דש"ל דוודאי לעניו בליעה ופליטה בזו י"ל בכלי שואיל כיון דליח לי' פליט' מנופו לא שייך כיס תתאי ועלאי ואבלוע ולבלוע וזהו לעניו בליעה אבל שייך נוף כלי מקבל חום מן הדבר שנפל לתוכו עד שיהי' חומו וילנה להדבר הנופל ברועבו בזו אין חילוק בין כלי לתוכל דמה עניו זה שיקבל בעלמתו חום להך דל"ל פליטה בעלמי' הלא אנו דנין על נוף ועלם הדבר שם מקבל חום ומשמר חומו כ"כ או לא וא"כ מה הבדל יש בכלי לתוכל וא"כ שם בפסחים קו' הגמ' מנלף מרועבו על התנור דיהי' התנור מקבל חום ויהי' כ"כ שיחום וילנה הדבר בזו אין הבדל בין כלי לתוכל ובפיר קדייק כרב דש"ל עלאי נבר ולק"מ:

אמנם שאר הראשי' שהביא הש"ך המה רבי' ברורים דמ"מ בכלי חרס יש מקום להחמיר ולא מעלם מהרש"ל דל"ל מנופו פליט' רק כמ"ש התוס' בזבחים דף ל"ם ע"ב ד"ה עירה הביאו בשם הירושלמי דביקש לומר דעירוי אינו מבשל כלל וס"ל כלכי שני וביקש להביא ראי' מהך דתנן עירה לתוכו ודמה לותו דתנן עירה לתוכו רותח וכי' בכלי חרס ד"מ בולע טפי אפי' בכ"ם ומ"כ כיון דסברה זו מזכר בירושלמי ותו' וגב דעת מהרש"ל נוטה להחמיר ס"כ מנין לדחות ולהקל ומהא דפריך הגמ' מנטף מרועבו על התרס וכו' אין כאן ראי' להיפוך די"ל דאף דממהר לבלוע אבל שיקבל חום ויחזור וילנה הסיפא פסיעת דשום לשאר פריך הגמ' אבל לעניו מהירת הבליעה שפיר י"ל כמ"ש. ואמת דדעת הרמב"ן כמ"ש הרשב"א בשמו בת"ה דף ל"ב לא משמע כן דדייק מן הלי פיבכא דמלח' בי' דתברי' אף דמליח אינו מבשל ומשה הא שם בב"ח וממהר לבלוע אפי' בלי ביסוד ומ"כ מה רצי' יש לשאר כלים אלא ש"מ דלא ס"ל כן ואפשר דהקושי' למה תברוהו יניח תוכו למלוח בו שני' דאף דממהר לבלוע לפלוע לא שמעינן ומ"כ הרי מותר למלוח בו דאינו חם כלל אבל זה דוחק בכוונתו ופשוט דאינו לא ס"ל לחלק רק לפיעתו דס"ל בלוע וביסוד תרי מילי נינהו ומה כן הא דמצני בירושלמי כ"ח בולע אין הכוונה דיש הבדל בין כלי חרס לשאר כלים בולע שאני ואי דאין לריך מריק' ופסיפא רק הגעלה כמ"ש הרמב"ן שם הא בב"ח ניחא בעלילות מריק' ופסיפא דס"ל כרש"י ותוס' דכ"ח אין בו הגעלה כלל ולכך פריך שם מכ"ש דאית בי' מריקה ס"מ דמבשל אבל לפי' תוס' שפיר משמע דבב"ח יש להחמיר ומ"כ דהרמב"ם והרש"ס בלע"ה מחמירין בכלי י"ל בב"ח:

ח אסור לערות וכו' היינו בעליון לונן ותחתון חס דהבל אסור אבל שניהם חמין אף שתחתון יותר חס מ"מ מותר דדין זה לקוח ממשנה דפ"ה דמכשירין כתבתי משנה ב' המערה מלונן לונן ומחס לונן טהור מלונן לחס טמא וקיימ"ל כת"ק דדוקא לונן לתוך חס אבל וכ"כ הרמב"ם בהלכ' טומאת אוכלין ונתן טעם הבל וזיעה עולה למעלה ומערבו אבל זולת זה מותר דאין בתוספתא ניזוק וכמ"ש מהרי"ל בתשובה סי' ע"ב והט"ז נתן טעם משום ניזוק ומ"כ אפי' בלוכין אי שניהם חמין אסורי, ואינו רק בלונן לתוך חס:

ט שהחלב של בהמה כחומס וכו' ולזה נתכוונו הרש"ם בפ' כל שעה והטור בח"מ סי' תס"ז שכתבו שחלב שנפל בהררה דאינו אוסר כל ההררה כוונתו בחלב כחום ול"ע על דברי הס"ת הביא המרדכי ס"פ ג"ה בשמו דכתב דלכך פירש"י על הא כזית דתרבא דנפל בדיקולא שהוא קלחת דאלו הוא בלי רותח. ד) אפי' אותו חתיכה שנפל עליה לא היה נאסר רק כדי קליפה ול"ע דהא חלב מפעפע ועכ"פ אותו חתיכה כולו אסור ואין כעת הס"ת לעיין בו ול"ע:

י ודיותר שנללה עמו שמיכה וכו' עיין ש"ך ס"ק י"ע בקושי' דברי הטור דהא הכא נאסר יכול לאסור. ותי' הש"ך לחלק בין גופו של איסור דהא נפעם מיתיר אבל לגבי בלוע בזה לא אתרמין מפעם והרמ"א מחלק בד"מ בין חלב כחום דבשר אתרמין מפעם ולא בשאר מילי. ותמה הט"ז עליו בס"ק י' דהא ילפינן הך דינא לדקדק ממ"ש התוס' דהא שומנו של גיד מפעפע ותי' דשומנו של גיד כחום ועוד תי' דאין שומן אוסר יותר מגיד. וכיון דגיד היינו אוסר אף שומנו אינו אוסר והייט דבעת הריב"ח וכו' וכ"כ הרש"ם שם וקשה מה בכך לו יהי' השומן היתר נמור ולא נשנו בו איסור כלל מ"מ הא יש כאן שומן ומפעם לגיד בשפעפע בכל הירך. ה) והא להך תי' לא אתרמין שומן הגיד כחום וכן כתב הרש"ם בפרק כל שעה דהטעם המשנה בתרגולת בפסח דאסור כל תרגולת מחמת גלגול שפיד מוליך הטעם בכולו אבל אם לא נתגלגל אינו אוסר רק כדי קליפה ולא מהלק בין אם התרגולת שמיכה או דוחה בין דייק הא"ח ס"ק ח' בשם המ"א דאפי' בחרס לונן וסולת לונן לריך נעילי כמש"ל דמספקא לי' אי ביסוד בלי בלוע לריך מריקה כמבואר בספרו ולכך פסק דחס לתוך לונן קולף וא"כ אף כאן להתמיר אפי' בחרס לונן וסולת לונן לריך נעילי כמש"ל ודו"ק. ועכ"פ נרגו דאין מקום לקושי' הש"ך על רי"ו מכמה עצ"ע וקושי' על רשב"א ותוס' ודו"ק:

ז אסור שהניחו וכו' עיין ש"ך ס"ק י' שהביא דעת מהרש"ל דדעתו דואיל הכלי ליח לי' פליטה מנופו ג"כ לא שייך תתאי ועלאי ולעולם אוסר ואפשר כולו וכן דעת הרא"ה והש"ך הסיגו וטעו מסוגיא דפסחים דף ע"ו בסוגי' דנטף מרועב על החרס דשם משמע דאף בכלי שייך עלאי ותתאי ש"ס. ג) וח"ו לומר דהי' סוג' דגמ' במקומו בהעלם דבר אבל ים לייסב דש"ל דוודאי לעניו בליעה ופליטה בזו י"ל בכלי שואיל כיון דליח לי' פליט' מנופו לא שייך כיס תתאי ועלאי ואבלוע ולבלוע וזהו לעניו בליעה אבל שייך נוף כלי מקבל חום מן הדבר שנפל לתוכו עד שיהי' חומו וילנה להדבר הנופל ברועבו בזו אין חילוק בין כלי לתוכל דמה עניו זה שיקבל בעלמתו חום להך דל"ל פליטה בעלמי' הלא אנו דנין על נוף ועלם הדבר שם מקבל חום ומשמר חומו כ"כ או לא וא"כ מה הבדל יש בכלי לתוכל וא"כ שם בפסחים קו' הגמ' מנטף מרועבו על התנור דיהי' התנור מקבל חום ויהי' כ"כ שיחום וילנה הדבר בזו אין הבדל בין כלי לתוכל ובפיר קדייק כרב דש"ל עלאי נבר ולק"מ:

אמנם שאר הראשי' שהביא הש"ך המה רבי' ברורים דמ"מ בכלי חרס יש מקום להחמיר ולא מעלם מהרש"ל דל"ל מנופו פליט' רק כמ"ש התוס' בזבחים דף ל"ם ע"ב ד"ה עירה הביאו בשם הירושלמי דביקש לומר דעירוי אינו מבשל כלל וס"ל כלכי שני וביקש להביא ראי' מהך

לגמרי לא לימרינן ט"ס בתריכות: (יד) נסר בחלב ועמ"ס פלתי אם הפי' דנלקה נסר עם גבינה אבל נסר בלוע ונלקה עם שאר דבריס אין איסור מחמת עלמו ואינו אוסר אף י"ל נסר בחלב הואיל והי לחודי' שרי הוי איסור מחמת עלמו ועיין פלתי דעיקר הפי' רחמנן ט"ס בתריכות (טו) הנוגעת וזה בקיאין להבחין בין כחוש לשמן ודם איסור כחוש פ"ח: (טז) בתחלוה חמה אבל אם נוגעת אפילו קליפה לא בעי דלא שייך לדמיקר וכו' כיון שהוא רק איסור בלוע ש"ך ופר"ח חולק: (יז) אפילו באיסור שאינו שמן ואי יש בו שתין אם לוסר רק כ"ק או מפעפע יותר נסתפק הש"ך ול"ע: (יח) ואם נתבטל כו' דכולי' נעשה נבילה דהוי איסור דבוק ואין הקרוס מפסיק לבל יהיה איסור דבוק ואין לתמוה כיון דאין אף במליחה בעינן ס' אם כן מה תרי נתבטל הא מעת מליחה נאסרה ואי דלא בלי מליחה הא אסורה משום דם דבכולה משערינן ואפשר דיש ספק אם נתבטל בלי מליחה מחמת דם ס"ל ספיקא דרבנן אבל מחמת חלב ס"ל ספיקא דאורייתא דאף דאיסור דבוק דרבנן מ"מ גוף איסור דאורייתא ול"ע: (יט) והקרומות פי' עינן נפרד גיד וקנוקנות דאיסור דרבנן סני בקליפה אבל קרומית מחלב שאיסור דאורייתא אף שכחוש מ"מ בעי נ"מ פ"ת: (כ) דאין חלב וכו' ואי"כ אין מלטרפין לבטל וכל אחד לריך ס' ודווקא במליחה דלעיל פסק דחלב מפעפע: (כא) אם אין ידוע הש"ך ופר"ח כתריכו ושרש דבריהם כיון דאיסור מפעפע מחתיכה לתתיכה היה מספיקה לבטל החלב ול"ל נגעה בכולם הא יש ס' ואי בלא נגע לבטל אד בתרי ומהר"מ מ"ל חתיכה נעשה נבילה ואי"כ פולע ומזר ובולע אבל לעיסת מחבר לא ס"ל חתיכה נעשה נבילה אבל הפרי חדש פי' דכל התוכות יש שיש אבל הרוב ליכא שיש וכיון דלא ידעינן מייתינן למא נגע ברוב ומסרן ולא שייך ברובא בטל דרוב נאסרו: וכן

בו שמונית כלל כנון חמץ בפסח לכ"ע מליחה חיתה אוסרת רק כדי קליפה ועיין בח"ח הל' חמץ כיולד נוהנין וע"ל סי' ל"ד אם הקרומים או תוגיס של חלב נמלחו עם בשר י"ל דבפסד מרובה יש להתיר במליחה ע"י קליפה אע"פ שבשר נהנו לבשר כל מליחה בסי' אפילו באיסור כחוש ויש לסמוך על זה שאינו אלא שמן לבשר בסי' אבל לא בשאר איסורין וכל זה בשאינו שמייך בו שמונית כגון חלב או ניר וכה"ג אבל באיסור שמן בקיאין וכל זה באיסור שמייך בו שמונית כגון חלב או ניר וכה"ג אבל באיסור שמן

י בד"א בשהאיסור וההיתר שניהם מלוחים ואפילו איסור מלוח והחיתר תפל אבל אם ההיתר מלוח והאיסור תפל אינו צריך אלא הדחה: (וע"ל סי' ע' ויש מוסרין אם נוגעין זה בזה ויש להקל במקום הפסד):

יא זה שאמרנו באיסור מלוח והיתר תפל שאם הוא שמן אוסר עד שיהא בו ס' לבטלו דוקא בשהיה האיסור המליח למטה וההיתר תפל למעלה משום דהתאה גבר אבל אם היה ההיתר תפל למטה והאיסור המליח למעלה אינו אוסר אלא כדי קליפה:

הג"ס (ויש מוקין ומומרים דבמליחה אין חילוק אם הוא למעלה או למטה וכני נהוג):

יב גבינות שנעשו בדפוסי א"י אע"פ שנמלחו בתוכן מותרים:

הג"ס (וס"ס אם נמלח סיתר בשאר כלי איסור ואפילו אינו מנוקב דאין מליח כרותח ש"ך להפליט מן הכלי מה שבלוע בתוכו ודוקא בדיעבד אבל לכתחילה אסור):

יג מלח או תבלין שהם בקערה של בשר מותר ליתנם בחלב:

הג"ס (וס"ס אם היו בכלי איסור דמלחר שהם יבשים אינו בולעים מן הכלי רק שהכלי הוא נקי ואין איסור דבוק בו והמחמיר לכתחלה תבא עליו ברכה):

יד מלה הבדוע מדם כוין ממליחת בשר ונתנוה בקדירה או שנתנוהו בקדירה בשר מלוח בלא הדחה אם יש ס' בנגד המלח מותר:

הג"פ (בא"ם שהמלח עדיין נותן טעם בקדירה מאחר שאין המלח אסור מחמת עלמו אלא מחמת דם שבתוכו דכל מקום שאין המלח יכול ליכל עם אין הטעם אסור יותר מן האוסרו):

חתיבה

טו דבר שיש לו פעפוע בצלי אם היה אחד חם ואחד צונן התחתון גובר לריכך אם נפל חם על צונן אינו אוסר אלא כדי קליפה ואם נפל צונן על חם אם אין בהיתר ס' כנגד האיסור הבל אסור:

ז הא דחתיכת איסור אוסר חברתה בנגיעתה דוקא בשאיסורה מחמת עלמה כגון נבילה יב (יד) או בב"ח אבל אם אין בה איסור אלא מה שבלע ממקום אחר אינה אוסרת אחרת (טו) הנוגעת בה אפי' אם נצלה יחד בד"א בשבלעה איסור שאינה מפעפע אבל בלעה מדברים המפעפעים בטבען כגון שומן אוסרת חברתה בין בצלי בנוגעת זו בזו חם בחם או (טז) בתחתונה חמה ועליונה צוננת שהאיסור הבלוע בעצמה מפעפע ויוצא מחתיכה לחתיכה:

הג"ס (וכ"ז בב' חתיכות אבל כלי שבלע איסור אוסרת היתר שנוגע בו (יז) אפילו באיסור שאינו שמן):

ח בוליא שצלאו בחלבו אינו אוסר אלא כדי קליפה שהקרום מפסיק:

הג"ס (ויש מוסרים וכן נוהגין ואין לשנות ודינו כשאר חלב הנלקה עם בשר (יח) ואם נתבטל כך הכוליא נ"ל ולריך ס' נגד כולה וה"ס הקרוס שעל היותרת):

ט מליח שאינו נאכל מחמת מלחו דינה ברותח מפליט לאסור כדי קליפה אם הוא שומן הגיד וקנוקנות שבו (יט) והקרומות יש להחמיר ולהצריכם נטילת מקום ואם הוא חלב ממש צריך ס' לבטלו ואם הבשר שנמלח עמו הוא שמן אפי' בשומן הגיד וקנוקנות שבו צריך ס' לבטלה וליטול ממקום שנגע כדי נטילת מקום ולפחות קליפה. וכל זה לענין חתיכה עצמה שהיה החלב דבוק בה ולענין שאר חתיכות שנמלחו יחד אם אין בכל אחת מהן בפני עצמה ס' לבטל החלב אסורות ואין מצטרפים ביחד לבטל החלב (כ) דאין חלב מפעפע מחתיכה לחתיכה בלא רוטב (כא) ואם אין ידוע אם נגע בכולם כולם אסורות ואם ידוע שלא נגע אלא באחת ואין ידוע איזה היא כולן מותרות (כב) דחד בתרי בטל אפי' הן התיכות הראוים להתכבד:

הג"ס (וי"ש דכל מליחה אינה אוסרת רק כ"ק ולפי זאין חלב אלו בקיאין בין בשר שמן לכחוש נוהגין לשער בכל מליחה בס' כמו בביטול דאם אינה יודע אי לריך ס' בין הכל ביחד נגד כל התתיכה שהחלב דבוק בה אז הכל שרי מלבר חותה התיכה שהאיסור דבוק בה מיהו חותה התיכה שהאיסור נגע בו לריך קליפה מעט ואם אינו יודע אינה נגע הכל שרי ואם אין ס' הכל אסור ואין לשנות המנהג ולע"פ אם אינה נקלף קולף אם היה האיסור שמן ומפעפע מ"מ יש לסמוך בכה"ג דדברי המקילין וסבירא להו דאין אוסר במליחה רק כדי קליפה כדי שלא נלערב לשער בין איסור שמן לכחוש אין אין אנו בקיאין וכל זה באיסור שמייך בו שמונית כגון חלב או ניר וכה"ג אבל באיסור שאין

יא בד"א בשהאיסור וההיתר שניהם מלוחים ואפילו איסור מלוח והחיתר תפל אבל אם ההיתר מלוח והאיסור תפל אינו צריך אלא הדחה: (וע"ל סי' ע' ויש מוסרין אם נוגעין זה בזה ויש להקל במקום הפסד):

יא זה שאמרנו באיסור מלוח והיתר תפל שאם הוא שמן אוסר עד שיהא בו ס' לבטלו דוקא בשהיה האיסור המליח למטה וההיתר תפל למעלה משום דהתאה גבר אבל אם היה ההיתר תפל למטה והאיסור המליח למעלה אינו אוסר אלא כדי קליפה:

הג"ס (ויש מוקין ומומרים דבמליחה אין חילוק אם הוא למעלה או למטה וכני נהוג):

יב גבינות שנעשו בדפוסי א"י אע"פ שנמלחו בתוכן מותרים:

הג"ס (וס"ס אם נמלח סיתר בשאר כלי איסור ואפילו אינו מנוקב דאין מליח כרותח ש"ך להפליט מן הכלי מה שבלוע בתוכו ודוקא בדיעבד אבל לכתחילה אסור):

יג מלח או תבלין שהם בקערה של בשר מותר ליתנם בחלב:

הג"ס (וס"ס אם היו בכלי איסור דמלחר שהם יבשים אינו בולעים מן הכלי רק שהכלי הוא נקי ואין איסור דבוק בו והמחמיר לכתחלה תבא עליו ברכה):

יד מלה הבדוע מדם כוין ממליחת בשר ונתנוה בקדירה או שנתנוהו בקדירה בשר מלוח בלא הדחה אם יש ס' בנגד המלח מותר:

הג"פ (בא"ם שהמלח עדיין נותן טעם בקדירה מאחר שאין המלח אסור מחמת עלמו אלא מחמת דם שבתוכו דכל מקום שאין המלח יכול ליכל עם אין הטעם אסור יותר מן האוסרו):

חתיבה

טו דבר שיש לו פעפוע בצלי אם היה אחד חם ואחד צונן התחתון גובר לריכך אם נפל חם על צונן אינו אוסר אלא כדי קליפה ואם נפל צונן על חם אם אין בהיתר ס' כנגד האיסור הבל אסור:

ז הא דחתיכת איסור אוסר חברתה בנגיעתה דוקא בשאיסורה מחמת עלמה כגון נבילה יב (יד) או בב"ח אבל אם אין בה איסור אלא מה שבלע ממקום אחר אינה אוסרת אחרת (טו) הנוגעת בה אפי' אם נצלה יחד בד"א בשבלעה איסור שאינה מפעפע אבל בלעה מדברים המפעפעים בטבען כגון שומן אוסרת חברתה בין בצלי בנוגעת זו בזו חם בחם או (טז) בתחתונה חמה ועליונה צוננת שהאיסור הבלוע בעצמה מפעפע ויוצא מחתיכה לחתיכה:

הג"ס (וכ"ז בב' חתיכות אבל כלי שבלע איסור אוסרת היתר שנוגע בו (יז) אפילו באיסור שאינו שמן):

ח בוליא שצלאו בחלבו אינו אוסר אלא כדי קליפה שהקרום מפסיק:

הג"ס (ויש מוסרים וכן נוהגין ואין לשנות ודינו כשאר חלב הנלקה עם בשר (יח) ואם נתבטל כך הכוליא נ"ל ולריך ס' נגד כולה וה"ס הקרוס שעל היותרת):

ט מליח שאינו נאכל מחמת מלחו דינה ברותח מפליט לאסור כדי קליפה אם הוא שומן הגיד וקנוקנות שבו (יט) והקרומות יש להחמיר ולהצריכם נטילת מקום ואם הוא חלב ממש צריך ס' לבטלו ואם הבשר שנמלח עמו הוא שמן אפי' בשומן הגיד וקנוקנות שבו צריך ס' לבטלה וליטול ממקום שנגע כדי נטילת מקום ולפחות קליפה. וכל זה לענין חתיכה עצמה שהיה החלב דבוק בה ולענין שאר חתיכות שנמלחו יחד אם אין בכל אחת מהן בפני עצמה ס' לבטל החלב אסורות ואין מצטרפים ביחד לבטל החלב (כ) דאין חלב מפעפע מחתיכה לחתיכה בלא רוטב (כא) ואם אין ידוע אם נגע בכולם כולם אסורות ואם ידוע שלא נגע אלא באחת ואין ידוע איזה היא כולן מותרות (כב) דחד בתרי בטל אפי' הן התיכות הראוים להתכבד:

הג"ס (וי"ש דכל מליחה אינה אוסרת רק כ"ק ולפי זאין חלב אלו בקיאין בין בשר שמן לכחוש נוהגין לשער בכל מליחה בס' כמו בביטול דאם אינה יודע אי לריך ס' בין הכל ביחד נגד כל התתיכה שהחלב דבוק בה אז הכל שרי מלבר חותה התיכה שהאיסור דבוק בה מיהו חותה התיכה שהאיסור נגע בו לריך קליפה מעט ואם אינו יודע אינה נגע הכל שרי ואם אין ס' הכל אסור ואין לשנות המנהג ולע"פ אם אינה נקלף קולף אם היה האיסור שמן ומפעפע מ"מ יש לסמוך בכה"ג דדברי המקילין וסבירא להו דאין אוסר במליחה רק כדי קליפה כדי שלא נלערב לשער בין איסור שמן לכחוש אין אין אנו בקיאין וכל זה באיסור שמייך בו שמונית כגון חלב או ניר וכה"ג אבל באיסור שמן

יא בד"א בשהאיסור וההיתר שניהם מלוחים ואפילו איסור מלוח והחיתר תפל אבל אם ההיתר מלוח והאיסור תפל אינו צריך אלא הדחה: (וע"ל סי' ע' ויש מוסרין אם נוגעין זה בזה ויש להקל במקום הפסד):

יא זה שאמרנו באיסור מלוח והיתר תפל שאם הוא שמן אוסר עד שיהא בו ס' לבטלו דוקא בשהיה האיסור המליח למטה וההיתר תפל למעלה משום דהתאה גבר אבל אם היה ההיתר תפל למטה והאיסור המליח למעלה אינו אוסר אלא כדי קליפה:

הג"ס (ויש מוקין ומומרים דבמליחה אין חילוק אם הוא למעלה או למטה וכני נהוג):

יב גבינות שנעשו בדפוסי א"י אע"פ שנמלחו בתוכן מותרים:

הג"ס (וס"ס אם נמלח סיתר בשאר כלי איסור ואפילו אינו מנוקב דאין מליח כרותח ש"ך להפליט מן הכלי מה שבלוע בתוכו ודוקא בדיעבד אבל לכתחילה אסור):

יג מלח או תבלין שהם בקערה של בשר מותר ליתנם בחלב:

הג"ס (וס"ס אם היו בכלי איסור דמלחר שהם יבשים אינו בולעים מן הכלי רק שהכלי הוא נקי ואין איסור דבוק בו והמחמיר לכתחלה תבא עליו ברכה):

יד מלה הבדוע מדם כוין ממליחת בשר ונתנוה בקדירה או שנתנוהו בקדירה בשר מלוח בלא הדחה אם יש ס' בנגד המלח מותר:

הג"פ (בא"ם שהמלח עדיין נותן טעם בקדירה מאחר שאין המלח אסור מחמת עלמו אלא מחמת דם שבתוכו דכל מקום שאין המלח יכול ליכל עם אין הטעם אסור יותר מן האוסרו):

חתיבה

טו דבר שיש לו פעפוע בצלי אם היה אחד חם ואחד צונן התחתון גובר לריכך אם נפל חם על צונן אינו אוסר אלא כדי קליפה ואם נפל צונן על חם אם אין בהיתר ס' כנגד האיסור הבל אסור:

ז הא דחתיכת איסור אוסר חברתה בנגיעתה דוקא בשאיסורה מחמת עלמה כגון נבילה יב (יד) או בב"ח אבל אם אין בה איסור אלא מה שבלע ממקום אחר אינה אוסרת אחרת (טו) הנוגעת בה אפי' אם נצלה יחד בד"א בשבלעה איסור שאינה מפעפע אבל בלעה מדברים המפעפעים בטבען כגון שומן אוסרת חברתה בין בצלי בנוגעת זו בזו חם בחם או (טז) בתחתונה חמה ועליונה צוננת שהאיסור הבלוע בעצמה מפעפע ויוצא מחתיכה לחתיכה:

הג"ס (וכ"ז בב' חתיכות אבל כלי שבלע איסור אוסרת היתר שנוגע בו (יז) אפילו באיסור שאינו שמן):

ח בוליא שצלאו בחלבו אינו אוסר אלא כדי קליפה שהקרום מפסיק:

הג"ס (ויש מוסרים וכן נוהגין ואין לשנות ודינו כשאר חלב הנלקה עם בשר (יח) ואם נתבטל כך הכוליא נ"ל ולריך ס' נגד כולה וה"ס הקרוס שעל היותרת):

ט מליח שאינו נאכל מחמת מלחו דינה ברותח מפליט לאסור כדי קליפה אם הוא שומן הגיד וקנוקנות שבו (יט) והקרומות יש להחמיר ולהצריכם נטילת מקום ואם הוא חלב ממש צריך ס' לבטלו ואם הבשר שנמלח עמו הוא שמן אפי' בשומן הגיד וקנוקנות שבו צריך ס' לבטלה וליטול ממקום שנגע כדי נטילת מקום ולפחות קליפה. וכל זה לענין חתיכה עצמה שהיה החלב דבוק בה ולענין שאר חתיכות שנמלחו יחד אם אין בכל אחת מהן בפני עצמה ס' לבטל החלב אסורות ואין מצטרפים ביחד לבטל החלב (כ) דאין חלב מפעפע מחתיכה לחתיכה בלא רוטב (כא) ואם אין ידוע אם נגע בכולם כולם אסורות ואם ידוע שלא נגע אלא באחת ואין ידוע איזה היא כולן מותרות (כב) דחד בתרי בטל אפי' הן התיכות הראוים להתכבד:

הג"ס (וי"ש דכל מליחה אינה אוסרת רק כ"ק ולפי זאין חלב אלו בקיאין בין בשר שמן לכחוש נוהגין לשער בכל מליחה בס' כמו בביטול דאם אינה יודע אי לריך ס' בין הכל ביחד נגד כל התתיכה שהחלב דבוק בה אז הכל שרי מלבר חותה התיכה שהאיסור דבוק בה מיהו חותה התיכה שהאיסור נגע בו לריך קליפה מעט ואם אינו יודע אינה נגע הכל שרי ואם אין ס' הכל אסור ואין לשנות המנהג ולע"פ אם אינה נקלף קולף אם היה האיסור שמן ומפעפע מ"מ יש לסמוך בכה"ג דדברי המקילין וסבירא להו דאין אוסר במליחה רק כדי קליפה כדי שלא נלערב לשער בין איסור שמן לכחוש אין אין אנו בקיאין וכל זה באיסור שמייך בו שמונית כגון חלב או ניר וכה"ג אבל באיסור שמן

יא בד"א בשהאיסור וההיתר שניהם מלוחים ואפילו איסור מלוח והחיתר תפל אבל אם ההיתר מלוח והאיסור תפל אינו צריך אלא הדחה: (וע"ל סי' ע' ויש מוסרין אם נוגעין זה בזה ויש להקל במקום הפסד):

יא זה שאמרנו באיסור מלוח והיתר תפל שאם הוא שמן אוסר עד שיהא בו ס' לבטלו דוקא בשהיה האיסור המליח למטה וההיתר תפל למעלה משום דהתאה גבר אבל אם היה ההיתר תפל למטה והאיסור המליח למעלה אינו אוסר אלא כדי קליפה:

הג"ס (ויש מוקין ומומרים דבמליחה אין חילוק אם הוא למעלה או למטה וכני נהוג):

יב גבינות שנעשו בדפוסי א"י אע"פ שנמלחו בתוכן מותרים:

הג"ס (וס"ס אם נמלח סיתר בשאר כלי איסור ואפילו אינו מנוקב דאין מליח כרותח ש"ך להפליט מן הכלי מה שבלוע בתוכו ודוקא בדיעבד אבל לכתחילה אסור):

יג מלח או תבלין שהם בקערה של בשר מותר ליתנם בחלב:

הג"ס (וס"ס אם היו בכלי איסור דמלחר שהם יבשים אינו בולעים מן הכלי רק שהכלי הוא נקי ואין איסור דבוק בו והמחמיר לכתחלה תבא עליו ברכה):

יד מלה הבדוע מדם כוין ממליחת בשר ונתנוה בקדירה או שנתנוהו בקדירה בשר מלוח בלא הדחה אם יש ס' בנגד המלח מותר:

הג"פ (בא"ם שהמלח עדיין נותן טעם בקדירה מאחר שאין המלח אסור מחמת עלמו אלא מחמת דם שבתוכו דכל מקום שאין המלח יכול ליכל עם אין הטעם אסור יותר מן האוסרו):

חתיבה

ס"ל איסור בלוע ואינו יולא מאותו חתיכה כלל ולא מועילים שתרי חתיכות להתירו ואינו נפחט היתר אלא ס"ל עד שתתן טעם וכו' היינו לאסור אחרת אבל אותה חתיכה אסורה ואינו בטיעור וכשה לבשוף לחכמים לף אותו חתיכה מותרת דהא נפחט ומותרת ול"ל לוך יתכן לומר בדברי חכמים שני פירושים אבל לפי החולקים ניחא דלא מיירי כלל דלא ניער כלל דזה לינו בסוג פלוגתא שלשה וכ"ע לינו אוסר הקדירה רק מיירי בכישה מתחלה או לבשוף ולכך לחכמים בכל גוונ אף החתיכה מותרת

ול"ש. ולכן יפה כתב הש"ע דבכל גוונ אפי' בב"ח לא מיקרי איסור מחמת עלמו עיקר כי דמוק לי' הלבוש:

וגם לפי הש"ך וסייעתו דמיקרי מחמת עלמו י"ל בבאתי בשתי מה שבאל יש בין ח"כ לבב"ח לשתרי איסורים דבעלמא לענין חתיכה ברתוי להתבבד בשיר יש שבאל לוקה על אכילת בשר וחרי כאן גופו של איסור משא"כ היתר בלוע מאיסור לינו לוקה ול"ל אין כאן היתר גופו של איסור אבל לענין זה שיש איסור אחרת חתיכה אחרת בממ"ב אם אמרינן דאותו חתיכה ב"ל אפילו אם בא אליהו אם בא אליהו ואמר דנפחט האיסור לגמרי מ"מ אסור ול"ל פשיטא דאותו חתיכה הנאסר יכול לאסור דמה בכך דאין האיסור הולך הא גוף חתיכה הולך כמ"ש הר"ן להדיא ש"ל בכל אסורים כן כמ"ש הר"ן ואי אמרינן דאלו ברוב לנו דנפחט הוא הוזר להתירו ול"ל כיון דאיסור יכול להתפשט מה בכך דסיתר מתפשט הרי נפחט ול"ל אף בב"ח נימא כן ונומר דבבל דבב"ח אף דברוב דנפחט החלב מ"מ הבשר אסור משא"כ בשתרי איסורים אלו ברוב דנפחט האיסור חוזר להתירו ול"ל ש"ל. אך זאו דוחק דלא מלינו בשום פוסק (זולת בתשובת מהרי"ל שכתבתי לעיל בשמו סי' ל"ד) לחלק בין בב"ח לשאר איסורים לשיעת האומרי בכל איסורים נעשה נבלה ול"ל אין מדברי הטור ום"ע רא' שם סוברים דבשר בחלב אוסרים היינו דלא מוכח להו לומר הך סברא אין הנאסר יכול לאסור ול"ק קו' התוס' ל"ל הקליפה יאסור עוד כ"ק דס"ל כר"ת דלא אמרינן בשאר איסורים חתיכה נעשה נבילה ובב"ח לא שייך קליפה אלו הוי שאר איסורים ולא חתיכה נעשה נבילה לר"ת ול"ל ש"ם אבל לפי דקיימא לן חתיכה נעשה נבילה בכל איסורים וקליפה יחזור ויאסור כדי קליפה וע"ל ס"ל דאין הנאסר וכו' ל"ל אף בב"ח ול"ל כן דמשכ"ת לחלק. ואפשר דמ"מ יש להמתיר דאין קו' כר"ת להמתיר אבל לא לסקל דאולי אין הלכה כר"ת רק ר"ת אזלא הך דאין הנאסר יכול לאסור וי"ל דכיון דנעשה נבילה אוסר כדעת הר"ן (ואף דמשמע לעיל סי' כ"ב כרא"ם דלא אמרינן בחלי חתיכה נעשה נבילה ואם אין כאן רואי דקליפה יחזור ויאסור כדי קליפה מ"מ מכח דמלח קאי כמ"ש המפורשים) אלא דזה דחוק דבלא"ה אף דמבלע וכו' קאית להו כסל"ל וכמ"ש:

יהנה לכאורה סייתי לומר דדברי הכ"ל מוכרחים בתוס' בפסחים דף ע"ה נחתך וכו' דהוכיחו דמקום דוחק דהא אמרינן גבי חמשה שנתערב וכו' דמיירי כאן בהדי דאוכל חזה ושוק ואין יעשה כן הא חזה ושוק דאסורים לזרים ל"ה לנלותו עם הפסח ולריך לאותבו ולא הוי מקום אלא דבדיעבד אין לריך תלמוד הא פסח אלי אם ובאלי הא מבואר בגמ' דאולין דאיסור לאסור רק כדי קליפה או נטילה וש"ל מה קו' ליקחו גדי כאשם שאין מפעפע וילין וחזה ושוק עם כדי נטילה יתנו לכהן ומשמע עמש ומשאר מותר לזרים בלי פקפוק. ולכן ג) הייתי אומר לכאורה דס"ל כרבינו אפרים וש"ל ול"ל דבר הנאסר בכדי נטילה יכול לאסור עד כדי נטילה וכן תניד אלו מאירי נעשה נבילה רק דלא מיירי כ"ג רק בב"ח כהכ"ל ובזה לא שייך כן כמ"ש הכ"ל ובזה אלי זית חלב ואלי זית בשר לוקה משא"כ בשאר איסורים דאין חיתר מלטרף לאיסור רק בקדשים וכ"ש המרדכי וש"ש משמע בקדשים דקיימ"ל היתר מלטרף לאיסור אף ר"ת מודה דחתיכה נעשה נבילה. ד) ובזה סקושית שפיר דיחזור

ל) קו' על הב"ח. ג) קוס' על תוס' בפסחים. ג) יעוש על זה לכאורה. ד) סתירה על זה.

דיחזור הנעילה כנ"ל ונעשה נבלה לאסור כדי נעילה וכן תמיד עד שנאסר כל תחיכה ול"ב זהו דעת ריב"ן דה"ל לאסור כל הפסח לזריס דנעילה הנאסר מחזה ומוק ומוזר ולאסור דה"ל היתר מלטרף לאיסור וכן תמיד כך עלתה בדעתו לכאורה. לך מכך דתנן בזבחים דף ל"ז רקיק שנגע ברקיק יטול מקומו ואמרינן אם נגמ' עד שיגלע בבשרה וע"ש ברש"י דכתב בהיתר מלטרף לאיסור ואמרינן דהיינו לאסור רק מקום שנגלע קצ"ל דהא כל תחיכה והרקיק יאסור כנ"ל ודוחק לומר כך לתי' כמ"ד לא אמרינן תחיכה נעשה נבלה וה"ה בקדשים וקו' ריב"ח מה פריך הגמ' לקמן למה ליה לי' תקנה ליתי כהן וכו' מה קושי' דלמא ס"ל כהלכתה דתחיכה כ"ב דזה דוחק וצריך לומר לפ"ז לרבינו אפריס אין עיקר טעמא בב"ח משום דיותר מלטרף לאיסור רק הוקיל הא לחודא שרי כמ"ש התוס' וזהו לפ שייך בקדשים ול"ש ול"ב התמוה על ריב"ן במקומו עומד ול"ע:

אי בראי מדברי כולם שכתבו דלכך אין קליפה חוזר לאסור כ"ק דאין נעשה נבלה אי אין הבלוע יולא לפ שכתי משנה דנגע בחרסו של תנור יקלוף מקומו דהא מיירי בתנור אם כמ"ש תוס' שם בד"ה אגן כו' ול"ב לולה בחומו קליפת הפסח כמבואר שם בגמ' ואם כן הרי איסור גמור ונבלה גמור ואמה לפ יאסור אבי כ"ק דהא נבלה גמורה ותוס' שם תירץ דלכך אגי בקליפה ולפ נעילה דהיא רובא מעט אבל קוטי' הנ"ל לפ מיובא בהיפ קליפה ויהי' בעי פעמייב כ"ק ודוחק לומר הא דקאמי יקלוף הייגו מלבד קליפת הנגיעה דזהו דוחק ול"ע:

א ובן עיקר דף דלפ אמרינן נ"ב אפשר לסותטו אם ויש להקשות הא דאמרינן חולין דף ק"מ ע"ב ואפשר לסותטו אגמי היא ומייתי פלוגתא דר"י וחכמים בקיפה חלב שנפלה על תחיכה דלאסור בקדירה דברי ר"י וחכ"א עד שתתן בעשר ברובע בקליפה ותחיכות וכו' ודחי הגמ' דלמא במין במינו לפ אין בעיל פליגי. ג) וקשה הוה לי' להקשות בקלרה דלמא כ"ע ס"ל אפשר לסותטו אסור רק פליגי אי חב"ב דהא דרשב"ם לפ תלי' ואפי' במקום דלפ אמרינן אפשר לסותטו אסור דהיכי דמי אי בקונדס הם דלמא במין במינו קמפלגי. ומין לריך להקשות בדוחק דילמא במין במינו פליגי דמה שנין פלוגתא דמסוגה מודיס דעריפה דאפשר לסותטו אסור וכה"ב ל"ל בקוטי' הם דלמא במין במינו קמפלגי. ומין לריך להקשות בדוחק דילמא במין במינו פליגי דמה שנין פלוגתא זו לכאן ה"ל לפלוג שתמא אי במינו בעל אי לפ מצא"כ קוטי' זו. וליכא למימר דאין קאני דברי חכמים בניעור ובשר הבעל לפי הב"ל מודיס חכמים דלותו תחיכה לאורה רק שרי תחיכה מותרים ולפ בניעור ובשר אף לותו תחיכה אסורה דהא לב"ע אפשר לסותטו אסור ובניעור ובשר הבעל אסור ול"ב ול"ש מעשה דהא בב"ח אסור ול"ש מ"ע דמ"ד דלף בב"ח אין

עמ"ג דעירה רוטב ג"כ. (כ) הכלים משום דמוקמינן הכלים בחזקת כשרות רק ע"ז יש לפקפק ג"כ דגים נמי מלא הוזיל וסכיח להיות כך בדגים בחילפם חיישינן ועיין פלתי ול"ל דבמת הכלים מותרים לאחר מע"ל שכם בלע"ה נטל"פ וכ"כ מהרש"ל בתשובה (נ) להחזיר הכף לעפ"י שכף ס' נגד התיסור מ"מ אין הכלי מלטרף לבטל התיסור כדאמרינן בגמרא גבי קדירה . (ד) כנגד כל הכף דאין תומרים בכלי נ"ב וע"ל סי' נ"ח דמחלק בין חרס למתכות (ה) נגד התבשיל ודעת הש"ך כנגד כל הכף ולא ידעינן כמה היה בכף וכמה בלע ויש להחמיר (ו) דהרי נעשה נבילה בכף וחף על גב דהכף כלי שני הוחיל והיה בתוך הקדירה שהוא כלי רחשון והוליאו משם עדיין חום כלי רחשון עליו וזבוב אי הוה נותן טעם לפגם דעת הש"ך במקום דליכא הפסד מרובה לאסור ובחלא ובכרא אפי' במקום הפסד מרובה יש לאסור : אין

דלקמן סי' ק"י וכ"בשינוי דיידי והמחרונים מסוריס כי התיסור לבסוף (ודברי הפר"ח בזה מגומגמים) ואם נתערבו אלו נ"ע דגים אח"כ עם דגים שבקדירה אם יש בין הכל ק"ע דגים עהוריס מותריס הכל דאלו נ"ע ברובע בטילים שהוא ס' דגים עהוריס אבל פחות הכל מסוריס אפי' לדעת המחבר דלא ס"ל בשאר איסורים נעשה נבילה מ"מ הכ"ע דגים שנתבשלו עם שאר ואפילו לדעת המוסריס אין לאסור (ב) הכלים שנתבשלו בהם תבשילין הכלי על חזקתו) :

ב זבוב וכיוצא בו מדברים המאוסים שנפש של אדם קצה בהן שנמצא בתבשיל זורקן והתבשיל מותר שאין פליטת דברים אלו הפגומים אוסרת :

הג"ה (וכן המנהג פשוט אע"ג דיש מחמירים דברי המקילין עיקר ואין לשנות) המנהג ואם נקט עם הכף דג טמא מן הקערה או שאר דבר שאינו פוגם מסור (ג) להחזיר הכף לקדירה אם מחזירו לריך שפיש מן הקדירה נגד התיסור ולא נגד (ד) כל הכף (דלא תומרינן גבי כלי חתיכה נעשה נבילה) אבל אם היה מעט מן התבשיל עם התיסור בכף והוחזר לקדירה לריך שפיש גם נגד (ה) מעט התבשיל דהרי (ו) ב נעשה נבילה בכף :

אין

לנ"ט טהוריס מכ"ש שיש רוטב למעלה ממנו לגד פי התילפם ג"כ כל הדגים שלמעלה מלטרפים בביטול ע"י הרוטב דמוליך בליעה בכולו וג"כ תיסור רק חשש להיכף חולי בפי התילפם מונח הדג טמא וכשמערה מלמע' למעלה ג"כ כל דגים שהש"כ בשורה הסמוכים לפי התילפם כבר נשפך הרוטב ונערה לקערה ואין לבשוף רוטב רק על דני' המונח בפי התילפם ושם מונח דג טמא ומוליך הרוט' הבלוע לנ"ט דגים שהורי' ודגים שלמע' היתנו אינם יכולים להלטרף בביטול כי אין כאן רוטב והרי נאסרו אלו הנ"ט דגים ואם אלו נ"ט דגים נאערבו עם דגים שבקערה לריך ג"כ קי"ט דגים כדי שיהיה נ"ט בטילים ברוב כנ"ל. רק יש כאן חשש אחרינא דהא מערה דגים עם רוטב וא"כ הרוטב מוליך טעם לתיסור בלוע שבתוך נ"ט דגים הנאסרים כנ"ל לכל הדגים שבקערה בא מתילפם כלי רחשון ונערה על מה שבקערה כלי שני וס"ל עירוי ועירוי פסקינן דמשכח ומבליע כדי קליפה וא"כ כל קליפת דגים נאסרו. ולזאת דעת הש"ך ופר"ח דבאת כל הדגים שבקערה תסוריס כ"ק רק הפלפול על גוף הדג אבל קליפה בעי (והיינו למ"ד תתיכה נעשה בשאר תיסורים וא"כ כל נ"ט דגים הנאסרים תוסריס זולתן אבל לדעת המחבר דלא תמרינן בי' נעשה נבילה א"כ ס"ל רק נגד פליטת גוף דג טמא ונזה ברור קליפת דגים רבים שבתוך הקערה בהלטרפות יהיה ס' נגד הדג. ועיין ס"ח סימן תמ"ז גבי זחים וכו') אלא דא"כ דגם דעת רבינו ברוך תומה דתסוריות הקליפות ג"כ אם זה דטרח להתירה בדגים הנאסרים דאינו תוסריס לתחיב בנעיצתן כי אין בלוע יולא מתתיכה לחתיכה בלי רוטב לד' דניש מהכא בלאו הכי הא בטמא הרוטב תוסר הקליפות ויותר מקליפה בלא"ה אין תוסריס דלא הוי רק עירוי אבל יתכן למהרש"ל דס"ל דבר גוש נידון ככ"ל וא"כ לף המה דבר גוש ותוסריס כל הדגים בכ"ר. אך לא יתכן לדעת רמ"א דלא ס"ל דבר גוש. גם קשה אם דעת רבינו ברוך דקליפת כל הדגים אסור אין שאם כל כך ומשאם שאם ולא ביאר ואין לא דייק לחומרא : ולכן נראה כי סרוטב המעורה מחילפם לקערה חינו עובר בכל דגים הקערה ובפ"ע רק תחילה בא על שור העליונה המונחת ברחש הקערה ואח"כ שב ויורד על דגים שלמעה חימנו. ואם כן לא נאסרו דהוי נפסק הקלוח רק שורה העליונה נאסר ומתערב ואלו הוזיל ולא נאסרו רק מכח עירוי אין תוסריס תערובתן כדקיימא לן דבר הנאסר כ"ק מחמת עירוי ונתערב אין תוסר תערובתו הן בלח הן ביבש. ולכך לף אם נפל כאן רבינו ברוך רק בדגים הנאסרים ספיר יש לחוש דבדבר גוש לא שייך נפסק קלוח מהר"ם ס"ו) הנ"ל דהא כאן פי' מחילפם ולא תמרינן ברובע אינא : ובמת חין מקום לדבריו דודאי אין רוחה בסיר דבר מימרו' תרווייהו חייבי שהם במקו' קביעות ולא פירשו דלף דקחני פירשו חייבי בפרשו לפניהו ולא קרי פירש רק קבוע כאילו לא פרשו כלל וכ"כ התוס' והרשב"ח בתורת הבית ועיין לקמן בטור סי' ק"י מ"ש בזה :

ובאמת ג) אין כאן סתירה כלל כי הא דתמרינן ס' תוסרת משום דתיסורת ברובע אינא דהוי להחמיר דלא תימא דהוי ס"ס שפק היה התיסור בתוך שהש אז לא ואח"ל היה לומא זה שנתערב תת"כ בתערובות הבאי אין טבעת התיסור ולכך קתמרינן תיסורת ברובע אינא וא"כ שפק הרחשון אינו בנדר שפק. וכן בתרומה שנתערב בק"ן חביות לא מקילינן לומר תיסורת ברובע אינא כי להקל לא תמרינן אבל לחומרא תמרינן ולק"מ. וא"ק עדיין לכאורה רבי' מהר"ם מכך דתמרינן תיסורת ברובע אינא דחי' מעיקרא דלחומרא תמרינן אבל לא להקל והוא תמר להקל זה אינו בהלכה דנמשך אחר דברי רש"י דכתב מ' אינו תוסרת אם נתערבו בתחרים אבל הם התרבעים תסוריס ולא תמרינן תיסורת ברובע אינא משום דע"ז אינו בטל ברוב : הרי ס"ל לרש"י דשורת הדין להקל ולהתיר התרבעים ולומר תיסורת ברובע אינא רק שאין ע"ז בטלה ברוב : והא דלא תלינן ברוב נבי חביות ולהתיר התמצים שלא נפתחו ס"ל דלאו דווקא ע"ז דאינו בטלה ברוב ה"ה לכל התיסוריס דתלינן בטילים לא תמרינן תיסורת ברובע אינא, דמי לזיר :

והתם חביות דבר חשוב שאינו בטל כמו ע"ז :

וא"כ ס"ל למהר"ם בנדון דידן וכי תנו דנין על ביטל הג טעמא שהוא תפילו בלקף לא בטיל הא זה ניכר רק תנו דנין על פליטתו אם היה בדבר מועט ולא נתבטל אי נמי דלא נתבטל ג"כ זהו דבר דיש לו ביטול ולא תמי' לע"ז ושפיר תמרי' תיסורת ברובע אינא :

אך זהו הכל מיותר ונכון מוכח דיבר הר"ם תיסורת ברובע אינא רק ה"ל למימר כלל גדול בתורת כל דפרים מרובע קפרים וזה שמערה הדגים מלילפם לקערה כל הדגים המעורים וה לאחר זה שייך לומר על הכל דפרים מרובע קפרים וסם טהוריס עד שנשאר טעמא לנסוף כדלקמן סי' ק"י וכמש"ל ופשיטא דמותר. וע"ל הא פי' לפניהו וגידים ג"כ תו לא שייך מרובע קפרים וה"ל קבוע זה אינו דקיימ"ל לקמן סי' ק"י כשיעת רשב"א דאם פי' קודם שנתהוה הספק תפילו פירש גיד ובפניהו מכל מקום מיקרי פרום מרובע קפרים וג"כ כאן הא לא נודע מן הג טמא עד אחר כך ואם כן תמרי' כל דפרים וכו' :

וברור דלא היה זה בהעלם מרביהו ברור רק ברוך דס"ל כשיעות ר"י רבו דס"ל תפילו קודם שנתהווה הספק מ"מ בפרום לפניהו ה"ל קבוע. ועיין לקמן סי' ק"י ג"כ לפי דקיימ"ל כרשב"א לחלק בין קודם ובין לאחר שנודע הספק ודאי יש להקל. ואפי הרמ"א דעתו ג"כ להקל מ"מ דס"ל כמו נספק דתלינן להקל והשיבו התחרונים דלא תמרי' כן רק במין במינו דד"ת ברובע בעל מבן במין שאינו מינו דעכ"ע דתוריינא לא תמרינן כן ובזו דנים טמאים בדני' טהורים הוי מין בשאינו מינו והתריך בזה הש"ך דבביטול ודאי אסור מן התורה ולא דמי לזיר :

ומה שנראה לקייס דברי רמ"א דזה תתיכות איסור שנפלה לקדירה וג"כ ודאי פליטה ואח"כ נפלה לקדירה אחרת יש כאן ספק אי תמרינן ודאי שכבר פלטה בפ"א תו ליכא כאן פליטה אני' כי שוב לא תפלוט או מידי ספיקא לא נפקא דלמא תפלוט השתא וספק הזה עקרו בתו' בפרק גיד הנשה גבי כחל דפריך הש"ס הלא נפל לקדירה אחרת לא יאסור דכ' התו' שני מרוצים או דספיקא הוי דספיקא דרבנן לקולא אי דודאי קי"ל לחז"ל דודאי לא תפלוט עוד וג"כ אף כאן הא מתחלה היה הדג טמא בתוך הדגים רבים ובתילפם מלא רוטב וג"כ ודאי פליטה כל התפשרי וחא"כ כשנתמעט הד"ם והרוטב ונתן בתוכו שני שתחזור ותפלוט לאסור הא לאחר תירוץ אין לחוש לפליטה שניה כדתמצא בטענלה דתמרינן ודאי פליטה ולא תוסיף לפלוט עוד (ולחלק בין כלים לאוכל' דוחק) או עכ"פ מידי ספיקא לא נפקא וכבר כתבנו לעיל ס"ס ל"ש דאין תומרים על חד תתיכה שתפלוט ותחזור ותפלוט ג"כ ה"ה הכא. וא"כ נגדון דידן יש להתירו מכח ס"ס ספק אי הדג טמא לבד עד שחוז' ואוסי' או לא רק אי' בחמי' תבשיל ותא"ל דלא הוי חזר ופלט. ויש כאן מקו' לומ' אינו רק זהו לא תמרינן אע"כ לבד לדידן דתמרינן אע"כ ג"כ חזרה ופלטה כל פליטה חזרה ובולעה מן מה שבתילפם ו"ל וא"כ כשיהיה עם כ"ט דגים תפלוט ותאסר. וא"כ דכל חשש דתבלע הדג טמא מן מה שבתילפם וכל מה שבתילפם הכל מן דג טהור והרי זה עם דג טהור מין במינו דהא הבלוע ג"כ טעם דגים ואף דקיימ"ל בשר שבלוע מיס כדגים כשר זהו לעניין מין במינו לא בטיל דלא תלי' בע"ע כלל. אבל בזה ההבדל בין מינו למינו הוא דטעם כעיקר דתורייתא ובים בו בלוע רק ממינו הרי אין טעם כעיקר ונדון הכל כמין במינו ולדברי הכל ד"ת מותר רק מדרבנן ובנשפך חזלינן להקל דהא כל החשש שמא מוסשן להחמיר הוא דבלע הדג טמא מתילפם וכ"ש וזהו פליט ובלע בדגים טהוריס ובפרט כי נעשה נבלה בשאר חיסורין ג"כ דרבנן ודוק :

ודא דלא מכשרינן מטעם הטעמ דגים על חזקתן וכשרים היו ותמרינן דלא היה הדג טמא במקום תוסר. וכמו בנבילות לעיל סי' פ"ו דתמרינן בח"כ נטרפה להכשיר למפרע ואף בזה נימא כן י"ל הוחיל והבלע של דגים ובילים להתפך בתילפם ע"י ניעור וכדומה הוי דבר שכיח וחלי' מחזקי. וכמו בנבילות שהוא בזה ודאי דתמרינן בח"כ נטרפה בחולין זהו היתר הבא מכלל תיסור. פי' התוספ' דלפטמים קלת זרוע וקלת חיל חוץ לגרונו ובמס ע"ז פירשו התוס' להיפוך דזרוע וקלת מועט מחיל תוך רוטב עד שתין בו שהש והתורה התירה. וקשה תיך מחזקינן ריעותא לוקימין החיל בחזקת כשרות דלא היה כך דודאי אין רוחה בסיר בשר דאי רוחה פשיטא תסור. דמסכ"ת להתיר תערובות תיסור וע"כ דאין רוחה וח"ת חייסינן ש"מ דלא תמרינן לוקי מחזקתה בחיל ודרך להיות מתבשל שכיח ולכך חייסינן ליה וה"ה כאן :

ב נעשה נבילה בכף ואע"ג דכף כלי שני מ"מ היה בקדירה והוא כלי רחשון עדיין חום הכלי רחשון עליו. ולא הבנתי לכאורה חם טוליא תתיכה גדולה ויש לה דפנות מכלי רחשון מ"מ קיימ"ל דלא כמהרש"ל דדבר גוש אינו רק עירוי. ומ"ש תתיכה גדולה ומ"ש כף דחוש כ"ר עליו ול"ע לכאורה :

ומה שנראה לייסב היא דודאי חם לחוד לוכן תתאי נבר משום דהלוכן מקרר לחם ולכך אם עירה מכלי רחשון לכ"ש דופני הכ"ש הקרים מקררים לחוש כלי רחשון ולכך אפילו בדבר גוש שיש בו חוש מכ"ר בהניע לכ"ש כ"ש מקררו והוא גם כן רק כ"ש אבל כף הכ"ל שהוליאו מתבשיל ועדיין בידו ולא הכניסו כלל לכ"ש עדיין חוש כ"ר עליו כי לא נתקרר בשוש הבר ולכך יש לו חוש כ"ר ומ"ש וחם כן ה"ה דבר גוש שהוליאו מתבשיל ועדיין שהוש בכ"ש נפל עליו דבר חיסור בוער בחוש כלי רחשון דהא לא נעטען עדיין בכלי שני :

ובזה

ג) קום' פר"ח על מהר"ם . ב) יסוב על זה :

(א) מן הראוי כאן, בעת שהמערכת הזקן כבוגר בכל ענפי הצבא ובכל מקצועותיו, שיתן ביטוי לתודתו ולהוקרתו לכל אלה שהקריבו את חייהם למען עמנו וארצנו, ולכל אלה שנפגעו בגופם ובנפשם במלחמה הנוראה ההיא. אנו מבקשים להביע את תודתנו ואת הוקרתנו לכל אלה שהקריבו את חייהם למען עמנו וארצנו, ולכל אלה שנפגעו בגופם ובנפשם במלחמה הנוראה ההיא. אנו מבקשים להביע את תודתנו ואת הוקרתנו לכל אלה שהקריבו את חייהם למען עמנו וארצנו, ולכל אלה שנפגעו בגופם ובנפשם במלחמה הנוראה ההיא.

(ב) כמו כן ראוי שנזכיר לטובה את כל אלה שעמדו לצדנו בשעת הצורך, ובמיוחד את ידידינו בארצות הברית, שהושיטו לנו עזרה חיונית

שאלה 1 (20 נקודות)

יהי A קבוע שאינו שווה ל-0 ולכל $n \in \mathbb{N}$ נגדיר $a_n = A^n$. הוכיחו כי $\{a_n : n \in \mathbb{N}\}$ היא קבוצה אינסופית.

שאלה 2 (20 נקודות)

יהיו A, B קבוצות. נאמר כי A *שוכנת* ב-B אם $A \subseteq B$ וקיים $f : A \to B$ חד-חד-ערכית ועל. נסמן זאת $A \sqsubseteq B$.

א. (5 נק') הוכיחו כי $\sqsubseteq$ יחס רפלקסיבי וטרנזיטיבי.

ב. (5 נק') הוכיחו כי $\sqsubseteq$ יחס אנטי-סימטרי.

ג. (10 נק') הוכיחו כי $\sqsubseteq$ יחס סדר חלקי.

שאלה 3 (20 נקודות)

יהי A קבוצה. נגדיר $\mathcal{P}^0(A) = A$ ו-$\mathcal{P}^{n+1}(A) = \mathcal{P}(\mathcal{P}^n(A))$ לכל $n \in \mathbb{N}$.

הוכיחו כי לכל $n \in \mathbb{N}$ קיים $f : \mathcal{P}^n(A) \to \mathcal{P}^{n+1}(A)$ חד-חד-ערכית.

שאלה 4 (20 נקודות)

יהי A קבוצה. נגדיר $\mathcal{P}^0(A) = A$ ו-$\mathcal{P}^{n+1}(A) = \mathcal{P}(\mathcal{P}^n(A))$ לכל $n \in \mathbb{N}$.

הוכיחו כי לכל $n \in \mathbb{N}$ קיים $f : \mathcal{P}^n(A) \to \mathcal{P}^{n+1}(A)$ חד-חד-ערכית.

שאלה 5 (20 נקודות)

יהי A קבוצה. נגדיר $\mathcal{P}^0(A) = A$ ו-$\mathcal{P}^{n+1}(A) = \mathcal{P}(\mathcal{P}^n(A))$ לכל $n \in \mathbb{N}$.

הוכיחו כי לכל $n \in \mathbb{N}$ קיים $f : \mathcal{P}^n(A) \to \mathcal{P}^{n+1}(A)$ חד-חד-ערכית.

שאלה 6 (20 נקודות)

יהי A קבוצה. נגדיר $\mathcal{P}^0(A) = A$ ו-$\mathcal{P}^{n+1}(A) = \mathcal{P}(\mathcal{P}^n(A))$ לכל $n \in \mathbb{N}$.

הוכיחו כי לכל $n \in \mathbb{N}$ קיים $f : \mathcal{P}^n(A) \to \mathcal{P}^{n+1}(A)$ חד-חד-ערכית.

שאלה 7 (20 נקודות)

יהי A קבוצה. נגדיר $\mathcal{P}^0(A) = A$ ו-$\mathcal{P}^{n+1}(A) = \mathcal{P}(\mathcal{P}^n(A))$ לכל $n \in \mathbb{N}$.

הוכיחו כי לכל $n \in \mathbb{N}$ קיים $f : \mathcal{P}^n(A) \to \mathcal{P}^{n+1}(A)$ חד-חד-ערכית.

שאלה 8 (20 נקודות)

יהי A קבוצה. נגדיר $\mathcal{P}^0(A) = A$ ו-$\mathcal{P}^{n+1}(A) = \mathcal{P}(\mathcal{P}^n(A))$ לכל $n \in \mathbb{N}$.

הוכיחו כי לכל $n \in \mathbb{N}$ קיים $f : \mathcal{P}^n(A) \to \mathcal{P}^{n+1}(A)$ חד-חד-ערכית.

שלוחין ושותפין

סימן קפב

(ב) ואם לאו, אינו יכול לחזור בו, שהרי כבר נתחייב לו בדבר זה. ואם מת השולח, אין השליח יכול לעשות, שהרי בטל השליחות במיתת השולח. ואם מת השליח, אין יורשיו יכולין לעשות, שהרי לא נתחייב לו אלא הוא בעצמו. ואם מת הלוקח, יורשיו יכולין לעשות, שהרי נתחייבו לו אלא שמוטל עליהם להודיע לשולח שמת השליח, כדי שלא יבא לשלם לאחר.

(ג) מי שאמר לחבירו: לך ומכור עבדי זה בעשרה מנה, ולך ומכור שדי זה בעשרים מנה, ולך ומכור ביתי זה בשלשים מנה, ולך ומכור שדי זה בארבעים מנה, ולך ומכור ביתי זה בחמשים מנה, ולך ומכור שדי זה בששים מנה, ולך ומכור ביתי זה בשבעים מנה, ולך ומכור שדי זה בשמונים מנה, ולך ומכור ביתי זה בתשעים מנה, ולך ומכור שדי זה במאה מנה, ולך ומכור ביתי זה במאתים מנה, ולך ומכור שדי זה בשלש מאות מנה, ולך ומכור ביתי זה בארבע מאות מנה, ולך ומכור שדי זה בחמש מאות מנה, ולך ומכור ביתי זה בשש מאות מנה, ולך ומכור שדי זה בשבע מאות מנה, ולך ומכור ביתי זה בשמונה מאות מנה, ולך ומכור שדי זה בתשע מאות מנה, ולך ומכור ביתי זה באלף מנה, ולך ומכור שדי זה באלפים מנה, ולך ומכור ביתי זה בשלשת אלפים מנה, ולך ומכור שדי זה בארבעת אלפים מנה, ולך ומכור ביתי זה בחמשת אלפים מנה, ולך ומכור שדי זה בששת אלפים מנה, ולך ומכור ביתי זה בשבעת אלפים מנה, ולך ומכור שדי זה בשמונת אלפים מנה, ולך ומכור ביתי זה בתשעת אלפים מנה, ולך ומכור שדי זה בעשרת אלפים מנה, ולך ומכור ביתי זה בעשרים אלף מנה, ולך ומכור שדי זה בשלשים אלף מנה, ולך ומכור ביתי זה בארבעים אלף מנה, ולך ומכור שדי זה בחמשים אלף מנה, ולך ומכור ביתי זה בששים אלף מנה, ולך ומכור שדי זה בשבעים אלף מנה, ולך ומכור ביתי זה בשמונים אלף מנה, ולך ומכור שדי זה בתשעים אלף מנה, ולך ומכור ביתי זה במאה אלף מנה, ולך ומכור שדי זה במאתים אלף מנה, ולך ומכור ביתי זה בשלש מאות אלף מנה, ולך ומכור שדי זה בארבע מאות אלף מנה, ולך ומכור ביתי זה בחמש מאות אלף מנה, ולך ומכור שדי זה בשש מאות אלף מנה, ולך ומכור ביתי זה בשבע מאות אלף מנה, ולך ומכור שדי זה בשמונה מאות אלף מנה, ולך ומכור ביתי זה בתשע מאות אלף מנה, ולך ומכור שדי זה במיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשני מיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשלשה מיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בארבעה מיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בחמשה מיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בששה מיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשבעה מיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשמונה מיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בתשעה מיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בעשרה מיליון מנה, ולך ומכור שדי זה באחד עשר מיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשנים עשר מיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשלשה עשר מיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בארבעה עשר מיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בחמשה עשר מיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בששה עשר מיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשבעה עשר מיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשמונה עשר מיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בתשעה עשר מיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בעשרים מיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשלשים מיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בארבעים מיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בחמשים מיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בששים מיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשבעים מיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשמונים מיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בתשעים מיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה במאה מיליון מנה, ולך ומכור שדי זה במאתים מיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשלש מאות מיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בארבע מאות מיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בחמש מאות מיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשש מאות מיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשבע מאות מיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשמונה מאות מיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בתשע מאות מיליון מנה, ולך ומכור שדי זה במיליארד מנה, ולך ומכור ביתי זה בשני מיליארד מנה, ולך ומכור שדי זה בשלשה מיליארד מנה, ולך ומכור ביתי זה בארבעה מיליארד מנה, ולך ומכור שדי זה בחמשה מיליארד מנה, ולך ומכור ביתי זה בששה מיליארד מנה, ולך ומכור שדי זה בשבעה מיליארד מנה, ולך ומכור ביתי זה בשמונה מיליארד מנה, ולך ומכור שדי זה בתשעה מיליארד מנה, ולך ומכור ביתי זה בעשרה מיליארד מנה, ולך ומכור שדי זה באחד עשר מיליארד מנה, ולך ומכור ביתי זה בשנים עשר מיליארד מנה, ולך ומכור שדי זה בשלשה עשר מיליארד מנה, ולך ומכור ביתי זה בארבעה עשר מיליארד מנה, ולך ומכור שדי זה בחמשה עשר מיליארד מנה, ולך ומכור ביתי זה בששה עשר מיליארד מנה, ולך ומכור שדי זה בשבעה עשר מיליארד מנה, ולך ומכור ביתי זה בשמונה עשר מיליארד מנה, ולך ומכור שדי זה בתשעה עשר מיליארד מנה, ולך ומכור ביתי זה בעשרים מיליארד מנה, ולך ומכור שדי זה בשלשים מיליארד מנה, ולך ומכור ביתי זה בארבעים מיליארד מנה, ולך ומכור שדי זה בחמשים מיליארד מנה, ולך ומכור ביתי זה בששים מיליארד מנה, ולך ומכור שדי זה בשבעים מיליארד מנה, ולך ומכור ביתי זה בשמונים מיליארד מנה, ולך ומכור שדי זה בתשעים מיליארד מנה, ולך ומכור ביתי זה במאה מיליארד מנה, ולך ומכור שדי זה במאתים מיליארד מנה, ולך ומכור ביתי זה בשלש מאות מיליארד מנה, ולך ומכור שדי זה בארבע מאות מיליארד מנה, ולך ומכור ביתי זה בחמש מאות מיליארד מנה, ולך ומכור שדי זה בשש מאות מיליארד מנה, ולך ומכור ביתי זה בשבע מאות מיליארד מנה, ולך ומכור שדי זה בשמונה מאות מיליארד מנה, ולך ומכור ביתי זה בתשע מאות מיליארד מנה, ולך ומכור שדי זה בטריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשני טריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשלשה טריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בארבעה טריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בחמשה טריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בששה טריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשבעה טריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשמונה טריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בתשעה טריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בעשרה טריליון מנה, ולך ומכור שדי זה באחד עשר טריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשנים עשר טריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשלשה עשר טריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בארבעה עשר טריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בחמשה עשר טריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בששה עשר טריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשבעה עשר טריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשמונה עשר טריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בתשעה עשר טריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בעשרים טריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשלשים טריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בארבעים טריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בחמשים טריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בששים טריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשבעים טריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשמונים טריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בתשעים טריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה במאה טריליון מנה, ולך ומכור שדי זה במאתים טריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשלש מאות טריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בארבע מאות טריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בחמש מאות טריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשש מאות טריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשבע מאות טריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשמונה מאות טריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בתשע מאות טריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בקוודריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשני קוודריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשלשה קוודריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בארבעה קוודריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בחמשה קוודריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בששה קוודריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשבעה קוודריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשמונה קוודריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בתשעה קוודריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בעשרה קוודריליון מנה, ולך ומכור שדי זה באחד עשר קוודריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשנים עשר קוודריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשלשה עשר קוודריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בארבעה עשר קוודריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בחמשה עשר קוודריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בששה עשר קוודריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשבעה עשר קוודריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשמונה עשר קוודריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בתשעה עשר קוודריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בעשרים קוודריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשלשים קוודריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בארבעים קוודריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בחמשים קוודריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בששים קוודריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשבעים קוודריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשמונים קוודריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בתשעים קוודריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה במאה קוודריליון מנה, ולך ומכור שדי זה במאתים קוודריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשלש מאות קוודריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בארבע מאות קוודריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בחמש מאות קוודריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשש מאות קוודריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשבע מאות קוודריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשמונה מאות קוודריליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בתשע מאות קוודריליון מנה, ולך ומכור שדי זה בקווינטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשני קווינטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשלשה קווינטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בארבעה קווינטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בחמשה קווינטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בששה קווינטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשבעה קווינטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשמונה קווינטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בתשעה קווינטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בעשרה קווינטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה באחד עשר קווינטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשנים עשר קווינטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשלשה עשר קווינטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בארבעה עשר קווינטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בחמשה עשר קווינטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בששה עשר קווינטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשבעה עשר קווינטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשמונה עשר קווינטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בתשעה עשר קווינטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בעשרים קווינטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשלשים קווינטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בארבעים קווינטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בחמשים קווינטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בששים קווינטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשבעים קווינטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשמונים קווינטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בתשעים קווינטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה במאה קווינטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה במאתים קווינטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשלש מאות קווינטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בארבע מאות קווינטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בחמש מאות קווינטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשש מאות קווינטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשבע מאות קווינטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשמונה מאות קווינטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בתשע מאות קווינטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בסקסטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשני סקסטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשלשה סקסטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בארבעה סקסטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בחמשה סקסטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בששה סקסטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשבעה סקסטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשמונה סקסטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בתשעה סקסטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בעשרה סקסטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה באחד עשר סקסטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשנים עשר סקסטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשלשה עשר סקסטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בארבעה עשר סקסטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בחמשה עשר סקסטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בששה עשר סקסטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשבעה עשר סקסטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשמונה עשר סקסטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בתשעה עשר סקסטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בעשרים סקסטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשלשים סקסטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בארבעים סקסטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בחמשים סקסטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בששים סקסטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשבעים סקסטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשמונים סקסטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בתשעים סקסטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה במאה סקסטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה במאתים סקסטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשלש מאות סקסטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בארבע מאות סקסטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בחמש מאות סקסטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשש מאות סקסטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בשבע מאות סקסטיליון מנה, ולך ומכור שדי זה בשמונה מאות סקסטיליון מנה, ולך ומכור ביתי זה בתשע מאות סקס

(ד) חד בתרי ופס ב' גג' ביצם וכן בלח שני מדות כשלשה נכוכו שלשה מחרוגים והעלו ברובע בטל וצ' פלתי דד"ת ודלמי בטל רק מדרבנן דעת הרמב"ם ורש"ל להחמיר דכנגד ג' בעינן שלשה. ויש להקל הוציל דהוה רק דרבנן. (ה) אבל לא יאכל וכו' דאכל ודלמי **מיסור** דמתערב אבל בהוכל בפ"ע י"ל על כל אכילה היתר לבד ואכך בתערובות ב' גג' **מאסור** ד' ביחד דהוכל מיסור ודלמי וכן ג' **גג' מותר** לאכול בפ"ע ופשוט. (ו) **אפי'** זה **וכו'** עיין פלתי דזה מוסרח דרבנן ומהפורש **מותר** **אפילו** מאד **מאד** (ז) **ואינו** מכירו **דהיינו** בנפרד לחתיכות קטנות שאין ניכר (ח) יבש ביצם דעת הש"ך ופר"ח דהוא **מדרבנן** ותש"ד דעתו דד"ת בס' ועמ"ש **פלתי**

ב (ד) **חד בתרי בטל ומותר לאכלן אדם אחד כל אחת בפני עצמה**
(ה) **אבל לא יאכל שלשתם יחד ג' . ויש מי שאוסר לאכלם אדם אחד** (ו) **אפילו זה אחר זה** :

הגי"כ (וכן יש לנהוג לכתחלה ויש מחמירין להצליך אחד מן ליתן לע"י **ואינו** אלא **מומרח** בעלמא וכל זה כשנתערב **אינו** אבל אלא **אינו** (ז) **ואינו** **מכירו** **אפילו** (ח) יבש ביצם ד' נרים שפיס ואין חילוק בין כל זה

בחזרה כמ"ש התוספת רק כל הענין על הטעם שנקבלו החיתין מצטרפין ופ"ג כזה שפיר קאמר הגמר' דבטיל ולא שייך קושי' מהרש"ל שם בעליו עליו דהא אין לנו דין על גוף הצטרפות אלא על טעמן ובטעמן בעלמא ולא שייך שם בעליו עליו כלל וכלל ולולי דריבה התורה במצרת ס"ת לטעם זה כעיק' ג"כ מכ"ש לומר לענין ממון שם בעליו עליו אבל חיתין בחיתין דנוף חיתין נתערבו דהא לא מיכרי ונם קיבלו טעם ג"כ כזו שייך שפיר שם בעליו עליו דהא חיכף של חבירו בעין ופ"ם ונם קו' מהרש"ל מיושב דלף דחיתן בצטרפין בטילים היינו דלא שייך שם בעליו על טעם גרידא ונוף החיתין אתי שפיר בחזרה כמ"ש אבל במים ומלח שמצורב בציפס ופ"ת בפסרס והחזרה בפשיטא דשם בעליו עליו ופס כן מפסבר תירוץ הסני :

והנה הרגים הר"ם מלובלין בתוספת דכתבו דלמירי ברותחין ופי' הוא כנ"ל דלא למירי בקמח בקמח ובפת החיתין וקשה ליה למה חיתין בצטרפין בטל הלא ים כאן טעם ומין בפ"ם הטעם לוסר וכתב נזה הלשון דמין במינו מין הטעם בטל לר"י וכו' עכ"ל ומותח דמרן לא ידעינן דמין בפ"ם לא יפסור טעם לר"י מכלן זה דלא יפסבר ר"י טכ"ע דלוריימא ולולי ס"ל כר"ן דלא למרינן טכ"ע רק היכי דימות נופו של מיסור בחיתיה חלב בגריסין אבל אם משך המיסור ורק טעמו נשאר זכו טעמו ולא ממשו ולינו מסור ד"ת אז יש לומר בתחומין הקילו כת"ם התוספת בכמה דוכתי אז י"ל דס"ל לר"י דלף מדרבנן מותר ויש רגלים לזה ממתני' דתרומ' פרק עשירי ר"י כל המתבשלין זה עם זה מותרין חוץ מן בשר ע"כ בחינו מינו למירי דמין במינו הא לר"י לא בטיל ום"ת בחינו מינו ס"ל כר"ן דטעמו לא פוסר לפי' מדרבנן רק בכשר טעמו חזק :

ולפ"ז לתירוץ הרשבון בתוספת דתירלו למירי קמח בקמח וקרוי לח בלח הקושי' בפמ"ע קב חיתין ביו"ד קבין שעורין מ"ע בטיל הא מין בפ"ם לח בלח בעים' ובאן הא חיכף תערובת של מיסור ואומר עשרה קבין לאו דוקא רק יותר זה דחוק דיבחר הגמרא מבין מה דלא קאי הקרא לשומו לומר תיכף מבין רב ס' או ע' ולכן ל"ל דוודאי לענין מין במינו דלא בעל למירי דווקא לח בלח והטעם כתבו התוספת דבענין דבר המתערב כבל הסיתר ואינו עומד בפ"ע בזה לף קמח מתערב יפה ואין עומד בפ"ע ומה לי אם הקמח חם או נוזן אבל לענין טכ"ע במין בפ"ם דלח בלח טכ"ע היינו לה בלח חמין וכדומה שמתערב בסיתר לגמרי אבל קמח בקמח כיון שהוא נוזן אין נותן טעם בסיתר ואין מתערב כ"כ שיעשה סיתר מיסור דהא כל קורט קמח עומד בפ"ע ולא דמי ליין ושמן כמ"ש הרמב"ם ולכן לא שייך בזה טכ"ש. ולבך בבילה לענין דיהא אין במינו דלא יתבטל לר"י לף קמח בקמח קרוי לח בלח ואינו בטל אבל בחין מינו שחיכף בקמח בקמח ולענין אין במינו הוי קמח בקמח לח בלח ולא בטיל לר"י אבל חיתין בצטרפין בטיל אין לא קרוי לח בלח לאסור בלוען. וע"כ דברי התו' יפה מתפרשים דתירלו קמח בקמח ולענין אין במינו הוי קמח בקמח לח בלח ולא בטיל לר"י אבל חיתין בצטרפין בטיל אין בפ"ם בלח לאסור בלוען. וע"כ דברי התו' יפה מתפרשים דתירלו קמח בקמח ולענין אין במינו הוי קמח בקמח לח בלח ולא בטיל לר"י אבל חיתין בצטרפין בטיל אין בפ"ם בלח לאסור בלוען.

ומחמת שכ"ש לא פוסר לענין נותן טעם קרוי קמח בקמח יבש דהא נוזן הוא ולית ביה משום כ"ע :

וא"ב נראה לדיוק אין במינו שנתערב קמח בקמח ים להקל במקום שפסד כיון דדעת הרבה פוסקים דקרוי יבש ביבש ואפילו לדעת התוספת דקרוי לח בלח לפי מה שכתבתי הוא רק לענין מילתא דר"י דאין במינו לא בטיל אבל לא לענין שכ"ע ואין במינו לו יהי' דס"ל לח בלח הא זה ג"כ ד"ת ברובע בעל רק מחמת גזירה אסרו גזה ים להקל דאם הוא אין בפ"ם ג"כ אפשר דאין כאן חשש לחומרא וכדאי הרמב"ם לסמוך עליו ובפרט הך דקמח בקמח מיקרי לח בלח כמש"ל דר"י ס"ל אין במינו לא בטל לא בלח כש"ל וכך גופי' אין לו יסוד מוחלט דכל הסברת הוא דר"י ס"ל תרומה בפ' ומאה במינו וכן בשוני פרק ס"ל לר"י דלא בטיל והקשה תוס' הא בלפ"ה אין במינו לא בטיל וגלל כן הוכרח התוספת לחלק בין לח בלח ליבש ביבש ומלבד שעוד תירלו התוספות הא דידי' והא דרבי בלפ"ה ים לייבש בקל הא פרכינן בחולין דף י"ב ע"ב הבא דאמר ר"י דג טמא לירו במפתים ופריך והא אמר ר"י אין במינו לא בטל ומשני שאני ליר דזיעה בעלמא היא ופי' התוס' ד"ה שאני פירש ולא אסור מדרבנן וכ"כ הרשב"ץ בחידושיו ליר מדרבנן הוא דאסור ובבל דבריהם לא אמר ר"י אין במינו לא בטיל. ובבך שמעתא דליטרא קליעות זבחים פ' התערובות משמע דר"י ס"ל תרומ' דרבנן ובפרט בפירות לכ"ע דרבנן ופ"ל מחמת אין במינו הא בדרבנן בעל וכן כלאי כרם לאמן דס"ל תרומ' דרבנן דבעלה קדושת ארץ אף בלאי כרם דרבנן כמ"ש התוס' בזבחים ריש פ' כל הזבחים ויבמות דף פ"ח ע"ב ול"ל דרמוי בהן מתוקמא הכל בתרומה וכלאי כרם והוא מדרבנן ואין במינו בטל ולבך הוצרכו לומר דמחמת חביבתא לא בטיל ולק"מ ול"ע על התוס' דלא הזכירו מזה דבר. ג) ממת דיש להבין בבך סוגי דבילה הל"ל דתמרינן חיתין בחיתין נמי נכי דלר"י לא בעל הא שם מיסור תחומין דקיימ"ל דהוי רק דרבנן כמ"ש התוס' ואם כן בדרבנן הא מין במינו בטל כר"י ול"ע לכאורה. ד) ומה שיש לייבב בזה הוא בקרא דתרתי קולות נעלה בבך דהא מין במינו בטל ואם כן בדרבנן הא בטל הא לה הוי לי' דבר שיש בו מתירין ובבטל"מ אין בו מתירין ובבטל"מ אפילו בפלוגתא לא בטיל הא בבך יש לעורר דהא מב"מ לא בטל הא הוי לי' דבר שיש בו מתירין ובבטל"מ אפילו בפלוגתא לא בטיל ול"ל אם נריכין למימר תחומין שאני דהקילו בו ביותר משאר בטל"מ ופ"כ סרי כאן ב' קולות בתחומין וכולי האי לא אמרינן ודוק ולכן הנכון למעשה כמ"ש :

ב **חד** בתרי בטל ואם נתערב תרי בתלתא בחריך הש"ך והפר"ח דגם כן בטל ומב"ש לא בלח. ואולם מהרש"ל בתו"ס גבי בניס דלעיל סיתן ק"ו מבותר דאם יש ב' בניס בטל ואם נתערב תרי בתלתא בחריך הש"ך והפר"ח דגם כן בטל ומב"ש לא בלח. ואולם מהרש"ל בתו"ס גבי בניס דלעיל סיתן ק"ו מבותר דאם יש ב' בניס בטל

שנאמרו נריך מ"ע לבטלן ולא פחות מזה מורה דבעי' תמיד בפל בשמעתות הרמב"ם בפלכי' מ"ע וכמ"ש הר"ב מהרלב"ח ואין נריך להחריך בפשתקתו כי בבר הצעתיקו המחרוגים. וגם ודאי לד"ת בשעת דבל שהוא יותר מהשני קרוי רובע ובטיל דמבל עניגו של ר"י דילף מב"מ לא בטל ורבנן עוקין הוא דבתי' דס פר ודס שעיר ודס פר מרובה משל שעיר ולא בטל ואין דס פר בפל בשל שעיר והנסיון יוביח רק מרובה במדה יותר ומ"מ רלוי הי' שיהא דס שעיר בטל. והבאתי רמי' מירושלמי פ"ק דהלב ר"י

והוא מקלוט גדול בדין לו"ה משמתי להאריך כי נראין הדברים לע כדברי זה ולע כדברי זה יכב ביצם מבע"מ אין לריך ס' אבל גם ברוב לע בעיל אבל לריך כזית בכדי אכילת פרס אם יש כ"כ בעל ד"ת ואם לאו אינו בעל וכ"כ מהרש"ל והוא הנכון וקרב בלורה של הגמרא ותס"ד דנקט ס' לאו דוקא ומלא שרם הדבריס הש"ך וסייעתו ס"ל בעינן כזית בכע"פ וגם דיהיב טעמא דאל"כ הוי יבב ביצם ובעל ע) ודעת תה"ד ומהרש"ל אפי' לא יסיב טעמא ולא הוי אלא יבב ביצם מ"מ כזית בכע"פ לוסר ודעמה נעיין בלורת הסמועה זו ופוסקים אן הוא דעת של תורה מכריע (והנה לפי דעת הרמב"ם דבילה ממזר, ג' זתים ודעת רשב"ם ע' הלכות י"כ מיקרי בית הפרס ג' בילים ע"כ כזית בית הפרס ס' משמים ולע בעיל אבל יותר בעל ובזה יובנו דברי הגמ' סוף בילה דקאמר הרי שנתערב קב חיטין בעשרה קבין שעורין וכו' וים להבין למה בתר הגמ' במקן זה ולע בשאר מינים והלא דבר הוא ולפי הכ"ל בחיטין ושעורין אין נימא סולל ומן בהאו מינו הוא בעל אמת דהוה יבב ביצם כמש"ל בתום' ומ"מ בעינן יותר מכזית כע"פ ואם לאו לע בעיל ולכך קאתר ס' בעשרה שהוא יותר מע"פ חלק לאד דבשאבה הוי בכע"פ ודוק) דשם פרק אלו עוברין ס"ל לתבי היתר מלתרף לאיסור ד"ת ורבא סולק רק ס"ל בכע"פ דאוריימא ופריך הגמרא שבי קיורות ס' סולין וס' תרומה ולפניהם שתי קופות אחד חולין וס' תרומה ונפלו אלו לתוך אלו כשר שאני אומר חולין נפל וכו' ואי ס"ד כזית בכע"פ דאוריימא אין אתרינן שאני אומר ומשני תרומה דרבון והק' תום' הא הוי מב"מ וברובע בעיל ובקופה אינה רוב ותירן התום' דבעי למימר בכל ענין אפילו אינו מינו כגון קמח חיטין בקמח שעורי' לא בעיל כלום עכ"ל. ומזה למד הש"ה דיבב ביצם אין בע"מ לא בעיל ברוב אבל מ"מ לא מוכח עדיין דלריך ס' ובלע בכוונה כתב ס' כי ס' מלן דכר שמיה רק בכע"פ שביעורו נודע כ"ל והש"ך לפיטתו פי' דהא דתירלו התום' דאיירי בינינו מינו קמח חיטין בקמח שעורים התום' ס"ל קמח בקמח קרוי לח בלח וע"כ לא הוי יבב ביצם. נמלא ודאי למ"ד קמח בקמח מיקרי יבב ביצם אף הש"ך ע"כ מודה דבכע"פ אפילו יבב ביצם קמח בקמח אסור אלא אף להפוסקים דחולקים דהוי לח בלח ים להבין אין ס"ד דבכע"פ לא שייך אלא בלח הא כל ההבדל בין לח ליבש הוא דלח כ"ט וע"כ ד' מיני מדינה דלית בהו טעם כמ"ש הטור ח"ת סימן תמ"ב לא שייך בהו בבע"פ דהא הוי יבב ביצם ואסה בגמרא תמרינן להדיא הכא לכותח וכו' דלית בהו כע"פ משמע הא אית בהיא חייבים עליו בפסח והרי הם יבב ביצם דאין נותנין טעמא כלל ומ"מ לוסרים בכע"פ. ואמת דגם גרס"י דפסחים דף מ"ה ים לדקדק דכתב דרבון דפליגי בכותח לי' להו טכ"ע דאוריימא ות"מ תמרינן היה בכע"פ והרי הם כביצם ביצם דמה יוסיף הטעם הא טכ"ע לאו כלום הוא מיהו זה לאו קושי' דתרתי בעינן טעמו וממשו כדאמרי' בע"ז ולכך טעמא לאו' אינו לוסר ממשו לאו' ג"כ אינו לוסר הוי יבב ביצם טעמו וממשו הוי תרתי כע"פ ועשה אסור דאוריימא אבל מעור רחיה כג"ל הל"ל הוי תרתי דהא אינו אלא קושיא בעלמא ומ"מ תמרינן בכע"פ דאוריימא ס"מ אף ביצם כן הלא כמ"ך. ויש לתוק דפירושו אי קיושא כמ"ש הרש"ה טעם אחד ע"ש עכ"פ טעמו לא מיקרי ומ"מ לא הוי יבב ביצם ואוסר בכע"פ אך זה דוחק. ואין להביא ראיה להיפך לר' חייא בהן דס"ל טעם כעיקר תורה דוקא בשים בכע"פ. ונקשה ל"ל טעם מהכא הא לא יהיה רק יבב ביצם ואם הוא בכע"פ אוסר וכי יגרע ע"י ס"ע וא"כ מנ"מ לי טעם כעיקר דאוריימא או לא. הא לא קשיא דבשביל טכ"ע א"ל לאכול רק כזית מתערובות מבע"כ בשביל כע"פ אינו לוקה עד שיאכל כל ו' זתים וגם אם נתערב ביותר מבשה זתים הוי חלי שיעור ולא בעיל ואסור מבע"כ ביבב ביצם אם הוא יותר מתבטל. ואין להקשות מ"ש טעם כעיקר דאסור חלי שיעור ואפילו ע"י תערובות דאם נתערב יותר מזי, בבשה זתים מ"מ אסור כמ"ש הטור בסי' ק"ת ע"ש. ואלו ביבב בכע"פ אם נתערב ביותר מכע"פ מותר הואיל הוא בתערובו, ואלי שיעור ע"י תערובו, לא תמרין. וכ"ת בגמת לר"ת כהן דס"ל בטכ"ע דאסור חלי שיעור אפי' ע"י תערובות ה"ה ביבב ביצם שנתערב יאסור אפי' בכ"ש זית דאיסור במקה סיפר דמ"מ הא מבשו חלי שיעור הוא בשלמא בלא בעין טכ"ע תמרינן כיון דבטל טעם שוב אין שיעור לאיסור להא בעל שורם האיסור שהוא הטעם וזה לא שייך ביבב לכאורה ע"כ אפי' מבשו אינו :

ובחידושי אמרתי כי הא דחלי שיעור ע"י תערובו' דס"ל לרמב"ם אינו אסור (ועיין תו' בפרק אלו עוברין ד"ה לעינן חמץ ובמהרש"ל שם) הטעם היא מבשו דכל הטעם דחלי שיעור אסור דחזי לגרופי וזה שייך בעין אבל לא בשנתערב ואתבטל דאין שייך לגרופי כלא כבר נתבטל ולא שייך תו לגרופי . אך ק"ל חוזר ושיעור שפיר שייך בהו חזי לגרופי אם נתערב כגון אם יפול תוך תערובות עוד איסור וע"כ חוזר ושיעור ק"ל שיעורא. ועתה הרבה מחבריס כדלעיל סי' ל"ח דבלח בלח אמרינן חוזר ושיעור אבל לא ביבב וע"כ י"ל ר"ח בהן ס"ל כן ולכך טעם כעיקר שהוא אסור חלי שיעור אפילו בתערובת דהא חזי לגילגרופי בתיבבות האיסור וחוזר ושיעור מבע"כ ביבב דאין חוזר ושיעור ולא שייך חזי לגילגרופי ולכך אינו אסור חלי שיעור ע"י תערובו' וק"ל. אבל העיקר כי לא החמירה התורה ביבב יותר מכ"ג אם יתבטל יהיה מותר דלא יהיה נרגש טעמו יבטל איסור אף בעשו עומד בפ"ע מ"מ אלו לא נתבטל היה טעמו מעובד ובלתי נרגש אף ביבב לא מתאירין בחלי שיעור ולכך בעמת דעת מהרש"י ביבב ביבב בע"מ בם, בחלי שיעור אסור ד"ת רק גם החמירו יותר מבשה דאין נ"ט בביצוע כלל ולכך בחר בלשונו בשה ובעמת העיקר דחבבה התורה בטעם כעיקר לעינן ע"ל שיבל כל הזתים . והנה התה"ד כתב ראי' מן תום' פ' אלו עוברין ומן נ"ה ולכאורה נב"ה אין זכר לו אלא דסובב יהולך לבטל דינה בם פירבו בתו' דב' תיירי בחיו מינו ולא בלח וע"ז כובב כל קושיתו ל"ה מאי קושי' הגמרא מבזית כע"פ הא בלח"פ טעם כעיקר דאוריימא ולא מלינו בזה חולק בתוספת וקושי' זו הקשו התוספת בפרק נ"ה ושם תירלו דתיירי אין במינו אבל בפסחים דתי' בחיו מינו ע"כ הקושיא במקומו . ועכ"ל לא הש"ך דתיירי יבב ביצם והוכחת מהרש"ו כרחי מוכח אלא בלח :

ג) והנה בלח"פ יש לת"ה רחיה מגמרא זבחים פרק התערובות דאמר ר"ל פיגול נותר ושמא שבללן זה עם זה ואכלן פעור דע"ח אלא ירבה אחד על מציורי ויבטלו. ופריך הגמרא וא"ט ברוב לאו דאוריימא והתנן העושה עיסה מחיטין ושורז אם יש בה טעם דגן יוצא י"ח בפסח וכו' וזהו תיובתא להרב הש"ך וסייעתו דאב פריך הא ר"ל תיירי שפרכן זה בזה ביצם עד שאם נבללים היטב ואל"כ מותר להוי יבב ביצם. אבל עיסה שהוא לח בלח אסור ותליא בנ"ט וטכ"ע ע"ו דאף יבב ביצם ושפיר פריך להוי כ"ע ברוב. ואמת גם לדעת הרב בעל ת"ה לריך יישוב מה פריך לר"ל מעיסה וכו' דלמא שם הטעם משום טעם כעיקר וזהו דאוריימא לכ"ע כלי חולק אבל כאן הוא יבב ביצם והאיסור משום בכע"פ וזו דילמא לא ס"ל לר"ל כמו דלא הוי ס"ל לאביי ורבוי י"ל דהש"ה חזיל בשיעות ר"ח כהן דטכ"ע היינו בשתערב בכע"פ דאם יאכל בכזית יתמיב אף על זית דכ"ע חייב. וא"כ שפיר פריך הגמרא כיון דחזי, אם יש בו טעם וכו' דעכ"ע דאוריימא ס"מ הך דינא דכזית בכע"פ דאוריימא דהא בהא תלי' כמ"ש וא"כ קשה לר"ל דהא הוי כזית בכע"פ וע"ע תמרינן כיון דבטל טעם שוב אין שיעור אסור להא בעל שורם האיסור שהוא הטעם וזה לא שייך ביצם לכאורה :

ד) ולפ"ז לכאורה גם קו' הכ"ל מתוך שהקשינו לדעת הש"ך לוך לפשר שהתום' יפרשו הך דשני קופות אלא בלח ס"כ יקשה לו כזית בע"פ הא ע"ל דתום' שבפסחים ס"ה דסובר כהן ואו"כ לא תמרי' דאחד בתערובת שייך (ואביי דלא ס"ל כע"פ ומ"מ קאמר בחולין טעמו ולא ממשו דאוריימא לאסור בתר דקבלה מרבנן. ועוד דלפי דבריו דלמידן ע"ע מבשר בחלב לפילו בפחות מכזית בע"פ לוסר כמו בשר בחלב רק רבא דחה דבריו ולק"מ) אך בתר עיון אין כאן שרש דכיון דר"ח ס"ל ע"י תערובו' מ"מ אסור חלי שיעור ואו"כ אם נתערב זית בשבעה זיתים ג"כ אסור מן התורה רק מלקות ליכא. ואו"כ אף לליכא בכע"פ דאוריימא מ"מ כיון דאם נתערב אד בחד ודאי ד"ת התוכלו לוקה אף לכע"פ ל"ד (ועיין תוספת מזיר כתבו להדיא) ואפ"ז אם נתערב ביותר מחד בחד הוי חלי שיעור ואוסר ג"כ תערובתו ועדיין י"ל עשה כעיקר לאיסור ולא למלקות וא"כ אף לא אמרינן בכע"פ דאוריימא מכל מקום שייך עשה כעיקר לענין חלי שיעור ועדיין קשה תיפוק לי' דהוי עשה כעיקר. מ"מ אין מזה ספירה להך דזבחים דתמרינן דתליא זה בזה דחדא מי ייתר דלענין לגאת ידי מלה אם הוא רק לאיסור ולא מלקות דיוקא . ועוד הקושיא לר"ל דס"ל חלי שיעור מותר מן התורה ג"כ פשיטא אם נתערב זית ביותר דלי' ביה איסורא ד"ת ואין יוצא ידי מלה ועכ"ל דבכע"פ דאוריימא והוי איסור מלקות בשיעור גמור :

ויותר נראה לפי דעת הת"ה דסוגי' דשם מוכח כך ומיושב ג"כ קו' התו' ד) דלמה פריך מהך דעושה חיטין וכו' ולא מן כל עשה כעיקר דלמא מינו הוא דוודאי מן עשה כעיקר לא רלה להקשות ולהוכיח בכע"פ מה ענין זה לזה רק כך הוכיח העושה עיסה ע"כ נותן קמח חיטין וקמח שעורין ובלגן זב"ז ונותן מים ועושה עיסה ואח"כ בתופה תופה וע"כ מתחילה תיכף בשעת בלולה נעלו קמח חיטין בקמח שעורין כי ברובו בעל וע"ע חיטן בשעורין ליכא עדיין דשם לונן הוא וע"כ כשהתבטל מה יועיל אח"כ בתופה העיסה וע"ע זה בזה הא כבר נתבטל וקמח שעורין מיקרי. וכי בעשה יחזור ויעור להתיר וע"כ ל"ל דיבב ביצם מין בשם"מ לא נתבטל וע"כ קושה לפיה לא נתבטל קמח חיטין ולכך אם לפיים יש בו טעם חיטין מותר דעשה חיטין בעינן וע"כ קאי לר"ל דמוכח יבב ביצם לא בעיל ברוב כדעת תה"ד ולכך לא פריך מכ"ע דעלמא . ה) והנה לכאורה יש לתי, להסיק מן תוספת חולין פ"ק דהקשו בממ"כ מי תיירי בע"ע יאסור מטום טכ"ע ולי' במינו הא ברובא בעיל. ונקשה דילמא תיירי בע"ע ומכל מקום ל"ל לא רלה הגמרא להקשות דים לומר דתיירי יבב ביצם ונפרך היטב עד שע"ה לחיות ניכר כמ"ש בסימן זה ולא שייך טעם כעיקר ול"ל דע"כ תיירי ביצם ביצם שיתערב ולינו ניכר מה פריך הגמרא מסתי קדירות הא יבב ביצם ברובא בעיל וע"כ ל"ל דס"ל להגמרא דליתנהו במציאות יבב ביצם ונפיר הקשו מטכ"ע ות"כ דברי הס"ך מוכרחים לכאורה : ג"כ מה פריך הגמרא מסתי קדירות הא יבב ביצם ברובא בעיל וע"כ ל"ל דס"ל להגמרא דליתנהו במציאות יבב ביצם ונפיר הקשו מטכ"ע ות"כ דברי הס"ך מוכרחים לכאורה : ממנס נראה הת"ה דייק לי' דינו מדברי תוס' הללו דהתום' תירלו דתיירי במין במינו ומ"מ פריך אם בכע"פ בלינו מינו אף בשאר גזירה שמא יבוא לחלוק אבל בבשר בחלב אינו מינו ו) והקשה מהרש"ל ג"כ אף בכע"פ לאו דאוריימא מ"מ ס"ל לאסור במינו גזירה שמא יבוא לחלוק אבל בשר בחלב אינו מינו ס"ל לגזור גזירה שמא יבוא לחלוק אבל בשר בחלב אינו מינו ו) והקשה בע"מ אף אם נתערב יותר מששים ומ"מ ס"ל לאסור משום טעם כעיקר וע"ש שהאריך לחלק אבל י"ל בפשוט בשלמא בשר"ח אי תיירי בחלי שיעור אבל בבשר בחלב אפי' בכ"ש זית לאיסור אפי' בכ"ש אינו נאסר אלא משום טעם כעיקר דאוריימא ולק"מ אמרתי בחידושי. אבל העיקר כי לא החמירה התורה ביבב יותר מכ"ג אם יתבטל יהיה מותר דלא יהיה נרגש טעמו יבטל איסור אף בעשו עומד בפ"ע מ"מ אלו לא נתבטל היה טעמו מעובד ובלתי נרגש אף ביבב לא מתאירין בחלי שיעור ולכך בעמת דעת מהרש"י ביבב ביבב בע"מ בם, בחלי שיעור אסור ד"ת רק גם החמירו יותר מבשה דאין נ"ט בביצוע כלל ולכך בחר בלשונו בשה ובעמת העיקר דחבבה התורה בטעם כעיקר לעינן ע"ל שיבל כל הזתים . והנה התה"ד כתב ראי' מן תום' פ' אלו עוברין ומן נ"ה ולכאורה נב"ה אין זכר לו אלא דסובב יהולך לבטל דינה בם פירבו בתו' דב' תיירי בחיו מינו ולא בלח וע"ז כובב כל קושיתו ל"ה מאי קושי' הגמרא מבזית כע"פ הא בלח"פ טעם כעיקר דאוריימא ולא מלינו בזה חולק בתוספת וקושי' זו הקשו התוספת בפרק נ"ה ושם תירלו דתיירי אין במינו אבל בפסחים דתי' בחיו מינו ע"כ הקושיא במקומו . ועכ"ל לא הש"ך דתיירי יבב ביצם והוכחת מהרש"ו כרחי מוכח אלא בלח :

ה) רחי' לתה"ד. ב) רחיה לתה"ד מגמ' זבחים . ג) יבוב לדברי הש"ך . ד) יבוב על קו' התו' . ה) לפתורה רחיה לש"ך . ו) רחיה לתה"ד ויבו' על קו' מהרש"ל :

(א) כאשר ישנם שלושה גופים, אזי כאשר הגוף האמצעי נמצא בין שני הגופים האחרים, כך שהקו המחבר את מרכזי שני הגופים החיצוניים עובר דרך מרכז הגוף האמצעי, אזי נאמר שהגוף האמצעי מסתיר את שני הגופים האחרים. (ב) כאשר ישנם שני גופים, אזי כאשר הגוף האחד נמצא בתוך הגוף השני, כך שהקו המחבר את מרכזי שני הגופים עובר דרך מרכז הגוף הפנימי, אזי נאמר שהגוף הפנימי מסתיר את הגוף החיצוני.

ג. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

ד. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

ה. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

ו. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

ז. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

ח. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

ט. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

י. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

יא. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

יב. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

יג. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

יד. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

טו. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

טז. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

יז. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

יח. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

יט. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

כ. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

כא. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

כב. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

כג. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

כד. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

כה. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

כו. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

כז. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

כח. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

כט. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

ל. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

לא. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

לב. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

לג. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

לד. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

לה. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

לו. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

לז. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

לח. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

לט. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

מ. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

מא. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

מב. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

מג. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

מד. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

מה. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

מו. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

מז. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

מח. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

מט. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

נ. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

נא. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

נב. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

נג. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

נד. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

נה. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

נו. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

נז. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

נח. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

נט. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

ס. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

סא. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

סב. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

סג. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

סד. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

סה. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

סו. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

סז. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

סח. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

סט. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

ע. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

עא. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

עב. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

עג. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

עד. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

עה. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

עו. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

עז. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

עח. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

עט. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

פ. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

פא. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

פב. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

פג. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

פד. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

פה. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

פו. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

פז. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

פח. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

פט. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

צ. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

צא. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

צב. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

צג. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

צד. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

צה. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

צו. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

צז. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

צח. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

צט. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

ק. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

קא. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

קב. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

קג. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

קד. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

קה. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

קו. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

קז. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

קח. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

קט. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

קי. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

קיא. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

קיב. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

קיג. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

קיד. הגוף המסתיר מסתיר את הגוף המוסתר בכל נקודה שבה הקרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר עוברת גם דרך הגוף המסתיר, ואין קרן העוברת דרך נקודה זו של הגוף המוסתר ואינה עוברת גם דרך הגוף המסתיר.

קטו

ואי לא לא. ואי לא לא והא אמר רב יהודה אמר שמואל אין מעמידין אפוטרופוס לנכסי יתומים אלא בבית דין של שלשה ובבית דין של שלשה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה

ואי לא לא. ואי לא לא והא אמר רב יהודה אמר שמואל אין מעמידין אפוטרופוס לנכסי יתומים אלא בבית דין של שלשה ובבית דין של שלשה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה ומומחה אין מעמידין אלא בבית דין שיש בו מומחה ומ

נחמרות והקטו הם מחבר גופיה פוסק וכן רמב"ם מרע דהך דינא דל"ת ספק ג' נגופו ות' בתערובות ועיין פלתי דים לדחוק דמיירי דהך מוכר טריפות לם ניכר ליזה בהמה וד"ת חד בתרי בטל וה"ל רק קבוע דרבנן מבל זה דוחק רק הכוון כמ"ש הב"ך קבוע חידוש ומין לך כו הלא חדושו ודי להטריח בחד ספיק' מבל לא בתרי ספיקא ועיין פלתי ולפי זה לם ט' מוכרות בשר נגילה ות' שחושה והוה קבוע כמחלה על מחלה ונחערב בהחרים אף המחבר מודה דלא מהני ס"ם דהא מדרבנן זולת החידוש הוי ודאי ליסורא דהא רובא ליסורא (יז) אלא ליחר ספיקים ואם מכר בל בהמה קודם שנתוודע הטריף' דעת הרב בעל דרכי נועם דלותן לחושים שהיו נתחרובה הבשר טריפה ועיין פלתי שכתבתי דהכל

הג"ה (ויש חוסרים בכה"ג משום דהל מקוח דליסור במקומו הוי כמחלה על מחלה והוחיל וכפק הרמבון מלור מן התורה ומין כאן עוד ספיקא לחתיר רק תערובות לא מיקרי ספק ספיקא וכה"ג) :

ה מי שלקח בשר ממקולין . (פי' בית המטבחיים) **ואפילו חתיכה הראוי להתכבד ונמצאת טריפה במקולין י ולא נודעו חתיכ' הטריפה ואינו יודע מאיזה לקח כל מה שלקחו מהמקולין קודם שנמצאת הטריפה מותר שלא נפל הספק בקבוע יא** (יז) **אלא לאחר שפירש וביון שהרוב בשר מותר יב אבל ליקח מבאן ואילך אסור ואפילו חתיכה שאינה ראוי להתכבד**

דמ"ם קבוע ומ"ם שאר טריפות ויפה דיבר לכאורה דאין לנו לבדות דין זה מליבינו בל רלוי למנס נלע"ד דך דינא נעמוד מנמרא דלמרינן שם בעובדא דהסוח טבחא לנישבא בתרא דלמרי' בשבינל שומא זו דלעצורי נתכוון ואסור כל מקולין ודייקינן טעמא לנצורי הא בלא"ה אסור כל מקולין הא"ר מקולין ובטבחי ישראל בשר הנמלא ביה נכרי מותר וכו' וכתב הרשב"א דלתירי מותן שלקחו מהמקולין שבבר נודע הטריפות במקולין והקשה הרשב"א ג"כ ה"ל קבוע ופשיטא דאסור ומפריך ממקולין וטבחי ישראל דמותר התם ליכא קביעות משמ"כ בהך עובדא ותירך רשב"א דמי יודע דהתי טבחא מכר לשתרי מקולין דילמא רק לקוחן מקולין שמכר ע"ם וקשה הא הטבחים ה"ל קבוע כמ"ם הסום' ומהרש"א ע"ם והוא פשוט ולכך המקולין שלקחו מהם מיקרי נם כן קבוע דהא לקחו ממקום קביעות ובתוך

מותן הטבחים חד הוא דמוכר טריפות הטבח הרשע הזה ומ"כ המקולין הלוקחים מהטבחים ים להם ספק אם לקחו מהטבח טריפות או לא והיינו מתני' טבחים שמוכרים בשר בשר ואחד מהן טריפות ולקחו ואינם יודעים מאיזה לקחו אם מזה הטבח או לא ספיקו אסור דה"ל קבוע ואין לך דין ברור יותר מזה דמפורש במשנה דהמקולין לקחו ואינם יודעים אם ממוכר טריפות לקחו או לא ומ"כ פשיטא דה"ל קבוע ג"ל וכי המקולין שלקחו אף דיעמא דלקחו מזה הטבח וכי ממנו לבד ומאותו הבשר אתחזק בטריפה לבד לקחו הלא מיותר הבהמות ומשאר טבחים שמוכרים בשר בשר ואינם בנדר ספק קבוע ג"כ לקחו ומ"כ הרי ים בהן אף ספק בתערובות וה"ל ס"ם ספק אם זו החזיקה מאותו טבח או משארי טבחים ואת"ל מאותו טבח דלמא מן הבשירה לקחו ומתרינן דבשר. והיינו דין הגמר בפ"ע דלקח ונתערב בחר דה"ל ס"ם וזה ס"ם עדיף מס"ם הנ"ל דשם ס"א להתפך ולומר ספק בשר טריפה ואת"ל מטריפה נקח דלמא לא מזה הטבח נלקח דמ"ם סוף כל סוף הוא טריפה משא"כ להפ"ע שפיר מתפך דילמא זהו מן החזיקה בשר שלא נלקח ואם תמלי לומר זהו הנלקח במקולין דלמא מן המקולין המוכרין בשירות נלקח (ועיין לקמן קונטרס הספיקות) ומ"כ דין הלזה מוכרח ולא עיכו מלבן הפוסקים לומר חידוש הוא רק מדברי הגמרא ודוק היטב כי חריף הוא :

ו ולא נודע התערובות עמ"ל כשם הרמ"ה והנה קשה הא דפריך הגמרא על רב דתמר בשר שנתעלם מסור מפא דתנן מ' חניות וכו' ובגמלא הלך אחר הרוב והוקרך לדחוק ביד מ"י למה לא מהני בפשוט בגמלא ביד ישראל ויתרלל לקחו קודם שנודע הטריפות במקולין וה"ל פריס וזהו בגמלא שנמלא בידו קודם לידת הספק והולכין אחר הרוב כמ"ש כאן בם"ע ובשר שנתעלם מהעין ליכא דישראל מסמרו ואי תמרינן כמ"ד בהשב"א דהכל תרי לישנא דרבי אי תמר תתם בשביל שומא זה או לעצורי קמבוין פליגי בבך דינא אם פירם קודם לידת הספק או לא ומ"כ פשיטא דה"ל קבוע ג"כ ולא מלי הגמ' לתוקמי מתני' בבך דמ"כ תקשי הניחא להך לישנא לחריגא מת"ל ומ"ם. ובזה יש להבין דברי הרמב"ם מה שהתרכנו בו בסימן ס"ג אין כתב בגמלא ביד מ"י אסור משום עילום עין ובקשה מדברי גמ' גמלא ביד מ"י שתי והמ"מ כתב דכן מבואר בירושלמי מ"מ בקשה כמ"ל אין הניח דברי תלמוד בבלי ותפש דברי ירושלמי ולא כך היה המדה ועיין מה שכתבתי לעיל סי' ס"ג ולפ"ז ב) ניחא דרמב"ם ס"ל ודלי דברי ירושלמי נכונים הם בשברת דמ"י לא משנים ולא משער כלל רק משנה דחיקי ליה לגמרא דקתני בסדיא נמלא הולכין אחר הרוב ולית ליה פתר רק בגמלא ביד מ"י ול"ל בגמלא ביד ישראל וקודם לידת הספק דמ"כ תיקשה להך לישנא כנ"ל. אבל לפי דקיי"ל כהך לישנא קמא דקודם הספק מותר מ"כ י"ל ביד ישראל וקודם הספק ואהדרן לסברת הירושלמי דנמלא ביד מ"י אסור וכן פסק הרמב"ם . תמנס מדברי רשב"א בחידושיו ות"ס דף ק"ב לא משמע הכי דס"ל דתרי ליתי פליגי בהך דינא מי קודם שנולד הספק קרוי פרים או לא וע"ם ומ"כ קושית הכ"ל בת"ע ולפי מ"ש לעיל סי' ס"ג דלהך קתני בגמלא הלך אחר הרוב ולא קתני מותר הא הרוב לפיכך ט' מוכרים בחולה

ואם הוציא בשתי ידיו כאחת או בשתי רגליו כאחת או בגבו או בכתפו או בשתי כתפיו חייב שהרי לא הוציא אלא כדרך שמוציאין כל אחד ואחד:

הלכה יב

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בין בידו בין ברגלו בין בכליו בין בכל גופו בין שהוציא דבר שדרכו להוציא בין שהוציא דבר שאין דרכו להוציא בין שהוציא בשוגג בין שהוציא במזיד בין שהוציא בעל כרחו של חבירו הרי זה חייב חטאת:

הלכה יג

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים ברגלו בין שהוציא בידו בין שהוציא ברגלו בין שהוציא בכליו בין שהוציא בכל גופו בין שהוציא בגבו בין שהוציא בכתפו בין שהוציא בשתי כתפיו בין שהוציא בשתי ידיו כאחת בין שהוציא בשתי רגליו כאחת הרי זה חייב חטאת:

הלכה יד

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה טו

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה טז

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה יז

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה יח

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה יט

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה כ

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה כא

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה כב

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה כג

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה כד

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה כה

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה כו

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה כז

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה כח

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה כט

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה ל

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה לא

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה לב

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה לג

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה לד

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה לה

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה לו

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה לז

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה לח

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה לט

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה מ

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה מא

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה מב

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה מג

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה מד

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה מה

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה מו

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה מז

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה מח

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה מט

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה נ

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה נא

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה נב

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה נג

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה נד

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה נה

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה נו

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה נז

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה נח

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה נט

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה ס

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה סא

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה סב

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה סג

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה סד

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה סה

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה סו

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה סז

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה סח

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה סט

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה ע

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה עא

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה עב

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה עג

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה עד

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה עה

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה עו

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה עז

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה עח

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה עט

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה פ

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה פא

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה פב

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה פג

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה פד

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה פה

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה פו

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה פז

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה פח

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה פט

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה צ

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה צא

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה צב

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה צג

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה צד

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה צה

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה צו

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה צז

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה צח

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה צט

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה ק

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קא

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קב

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קג

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קד

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קה

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קו

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קז

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קח

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קט

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קי

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קיא

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קיב

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קיג

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קיד

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קטו

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קטז

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קיח

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קיט

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קכ

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קכא

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קכב

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קכג

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קכד

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קכה

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קכו

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קכז

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קכח

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קכט

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קל

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קלא

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קלב

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קלג

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קלד

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קלה

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קלו

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קלז

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קלח

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קלט

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קמ

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קמא

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קמב

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קמג

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קמד

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קמה

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קמו

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קמז

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קמח

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קמט

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קנ

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קנא

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קנב

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קנג

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קנד

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קנה

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קנו

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קנז

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קנח

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קנט

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קס

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קסא

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קסב

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קסג

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קסד

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קסה

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קסו

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קסז

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קסח

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קסט

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קע

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קעא

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קעב

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קעג

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קעד

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קעה

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קעו

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קעז

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קעח

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קעט

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קפ

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קפא

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קפב

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קפג

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קפד

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קפה

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קפו

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קפז

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קפח

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קפט

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קצ

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קצא

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קצב

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קצג

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קצד

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קצה

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קצו

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קצז

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קצח

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה קצט

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה ר

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה רא

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה רב

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה רג

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה רד

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה רה

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה רו

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה רז

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה רח

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה רט

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה ש

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה שא

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה שב

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה שג

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה שד

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה שה

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה שו

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה שז

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה:

הלכה שח

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים בשוגג ובמזיד ובעל כרחו של חבירו חייב חטאת

(כג) והא דאסור וכו' ופר"ח ומהרש"ל כיקצו לתרץ דלכך פסק כמחבר לעיל סי' ט"ז בשו"ע שנתערב לכבשיהו הואיל והוא דבר שיש לו מתירין דלמחר מותר לא חיישינן דיקא מקבוע ועיין פלתי . (כד) הגילה מותרת דסוי פרים ומרובע פרים ולא גזרינן דיקא מקבוע דמגילה לתרנגולת לא גזרינן ס"ך . ולדידן דקיימ"ל כפי' ממילא לא גזרינן שמא יקח וכו' בלא"ה לא קשה דהא לפמן סוף סי' ממילא (כה) מותרת נראה שם סגילה ג"כ דבר חבוב מ"מ מותר דהא מרובע פרים ורוב כשרים ולפ"ז לריך שלא יהיה רוחה מעלת ביצים דמו ס"ל רואה מן קבוע אבל במקום שלין בגילה חבוב ס"ל ממילא בטל אפילו פירש לפניהו דלין כאן תערובת (כו) ס' מכן דעת מה"ך להכשיר בנאכל ולא שייך להחמיר (כז) אם נפל לא פירש אבל אם פירש שאסור קורא עלי' שם היתר דמרובע קפרים ס"ל שם נפל אה"כ ליש שהחריבי בשיורי קיימי ס"ך והמחבת כהן פי' דוקא שפירש לאחר שנודע לבל אם פי' קודם שנודע תערובת ונפל ליש שכל מותר וכ"כ פרי חדש (כח) שנתבד וכו' דוקא דלעיו בלל בעולם אבל ביצו בעולם לא אל פי שלין לפניהו ואין

טז אבל אם נתפזרו כולם וכו' זהו דעת רביהו שכנא לתרץ העור והש"ך בש"ק ליז ביקש להכיא ראיה מדברי רשב"א ופסק לא מזכר רק בפירשו כולם ממילא שהיו בפניהו בזה כתב רשב"א הואיל ולא נשאר קביעות הוי כשלא בפניהו אבל למיך אמת יקח מקבוע לא מליהו ברשב"א הבדל אי נעקרו כולם או נשארו קלת ונתחדש מפי רביהו שכנא ז"ל ודמוהו למ"ש בח"מ הלכות שבת דאם בחלר ג' רוב ג"י ויערבו ג' ופירש ג' ונפל עליו סגל מפקחין אם פירש כולן ובשעת פריסתן פי' אחד ונפל עליו סגל אין מפקחין והש"ך בש"ק ל"ז כתב דאין הכדון דומה לראי' וכן נראה לכאורה דלא דמי כלל אבל יש לומר בשמת ר"ש כתב כן לייש דברי הטור והרא"ש דפסקו לעיל סי' ס"ו נגי מוא"כ דמהני כשיפה וס"ל לחלק כי נזרינן שמא יקח מקבוע דבלא"ה לא בריר לן דבהך שפיר ליכא מיסורא וכבר כתבתי לעיל בשם הרא"ש כל דפרים וכו' מידי ספיקא לא נפקא רק שהורה היתירה וכזה רצו חז"ל לגזור שמא יקח מקבוע דבלא"ה בחזקת ספק אבל אי בריא לן דודאי ארי' ולא נזרינן שמא יקח מקבוע ולכך בנעקרו כולם ליכא כאן מקום קביעות כלל ולא"כ אין כאן ספק לאוריי' לא נזרינן שמא יקח מקבוע וכן שם בשבת בפי' מקצתן הדבר ספק כמ"ש הרא"ש רק שהורה התירה ובפקוח נפש מזלי לסקל משא"כ בנעקרו כיון דודאי מרובע פרים ודאי עכו"ם הוא ואין כאן ספק כלל ואין מתלין שבת ולמד מכר"ש דיש של תערובות מה' שבת ולא"ש ודו"ק :

ט) **אלא** שים קלת תימה על רמ"א דסבתב דכרי ר' שכנא מה שבי' כעור דלא יהיה סגירה בין מ"ש בסי' ק"י ובסי' י"ו ובעור ספיר יש לומר דיעו של רביהו שכנא מוכרת דסא מסך דעבעת מוכא דגזרינן שמא יקח מקבוע ולהו בסכדרין קאמר ר"ל עור שנמח שנתערב בעוורים שנמצרו דיעס וכו' ולהו בעוורים מעלי' לא קאמי מעוס דאי' תקנתא דכבשיהו וכו' ע"ש תוס' ומהרש"ל ורש"ל ס"מ יש תקנה בכביסה ולא גזרינן שמא יקח ולכך ס"ל לעור לחלק בנעקרו כולם לא גזרי' שמא יקח וכו' ותסס בעור שנתערב בעוורים מעלי' ליכא תקנתא דעקרו כולן ולא"ם ואזה מי' שי ר"ם ואי קשה לף בזבחים בכשיהו ויעקרו כולן ולא שייך שיקח מקבוע דיש לחלק בין קדשים לחולין ואי קשה ס"כ מנלן כלל הך דיעל לחלק בין נעקרו כולן למקלתן הא בשר הנסקל בסכדרין מיירי בחולין ובהו לא גזרינן שמא יקח מקבוע דס"ל לומר כן דהא טבעת חולין לסור בפי' וע"כ שמא יקח מקבוע ובקי' הך דשר הנסקל ולריך לחלק בין נעקרו כולן למקלתן והך דזבחים יש לחלק בין קדשים לחולין ובהרי הטור ניחא . אבל רמ"א דלא כניס כלום על דיעו של מחבר לחלק בין פי' ממילא למתבון אם כן קו' הא"ל בתקומו עומדת אם ס"ל לחלק בין חולין לקדשים ס"כ מנלן כלל דבחולין נעקרו מקלתן לא מהני והא דלא מהני בקדשים הא יש לחלק ומעבעת ע"ז לא קשה לי' דבלא"ה קשה הא הוי פי' ממילא דמותר ולריך לומר כרשב"א בש"ה דשם הוי פי' בפניהו ואי ס"ל לחלק קוסי' הש"ז בתקומו יהי' נעקרו כולם בקדשים דשם אין לחלק ול"ע ודאי דס"ל כמ"ל דשם דפריך הגמרא ולכבשיהו ולא תמרינן יש דיחוי מלל קדשים משום דבידו לכבוס ולעיילן ואין כאן דיחוי כלל אם כן זה יש בידו לעיילן אבל לעשות שיעקרו כולם כמ"ש רביהו שכנא אין בידו ברור פעמים יזדמן ופעמים לא יזדמן ולא"כ לא"ת לעשות בזה לופן דבש"ה נדחים ודוק ולא קשה קו' הש"ז ג) : והיה נראה לומר דים רואה לדיוק של ר"ש מגמרא דפריך ולכבשיהו וכו' ומשני שמא יבואו עשרה כהנים פי' רש"י והדרי לקביעותן וקשה מלן מכריח לו שיקח כל תערובת שור שיסור שנתערב בחלב ויקח ממנו רק תשעה מתוס ויכבשיהו דלישי וכל דפרים מרובע פרים ואין בו שור לסור דתו ליכא למיתם דיקחו עשרה ויחזרו לקביעותן ללף דיחזור ספק אם לסור בתוכו דהא אין כל תערובות ביחד ולריך לומר דודאי לומר דהא נפרש יקח מקבוע לסור רק ס"מ בנעקרו מלקתן אבל בנעקרו כולן מותר ס"כ הא דפריך ולכבשיהו וכו' ידע שמא יקח מקבוע רק הקו' ולכבשיהו שיעקרו כולם ועל זה משני הגמרא לעקרו כולם למען יבואו עשרה וכו' ולהדרא לקביעותן דהא חיישינן בנעקרו כולן ופריך הגמרא תעו וכו' ומשני הגמרא שבתמת לף בנעקרו כולם בקדשים חיישינן שמא יקח מקבוע בקדשים החמירו ו"ם ודיעו של רביהו שכנא מוכרח בגמ' ודוק ומיושב קושי' הט"ז ג) :

יז ג) **שנים** מחרונים לסור נראה הטעם משום דטוי מבטל לסור לם יהיה כל התערובת מותר וזהו ע"י מעשה שלו הרי מבטל לסור אבל כשמיח שני' לאסור אין כאן מבטל לסור . ובזה יש להבין דברי תוס' בזבחים הנ"ל דהקשו לר"ת דמחלק בין קדשים לחולין ס"כ נתערב בחטאת המתות לו בשר הנסקל לאחי יתותו מ"מ כולן ילאו עד שיסתאבו וכו' דהו קרוי חולין ומהני כביסה ויוכשרו לכל דפרים מרובע פרים וכו' וקשה לקו' לעפ"י בגמרא דעביד לריכותא דלי תמא בזבחים ולא בע"ז ס"ת ס"מ קדשים אבל בהדיוט לא וכו' וקשה לית לף מאבר לטעות למה יתותו ילאו עד שיסתאבו ויפדו והוי הדיוט ובטלים ומותרים דברובא בטלים . וי"ל דלכאורה יש לתרץ קו' תוס' דאיתא יכבשיהו לי קודם פדי' הא ס"ל עדיין קדשים דעדיין לא נפדו ולא שריק ולא לאחר פדי' בשבר יצא לחולין קשה הא לף דיכבשיהו מ"מ ג' לריכים להיות אסור משום מבטל איסור וכמ"ש ופ"ר שפורה קודם כביסה ואינו יודע מי יהיה בלחרונה ע"כ לריך לפדות הכל ועכ"פ יש בתוכן שיש דנאסרים באיסורין ג"כ לית לף פודין קדשים להחילין לכלבים ובזה פורה שיש דודאי יתותו וזהו אסור ואסור לפדותן ד) . ואין מקום לקו' תוס' לך זהו אם הטעם דמחלקין בין חולין לקדשים משום קדושת קדשים וה"ל לף דהומס כל כמה דלא נפדה קדושת קדשים עליהו אבל בר"ת מבואר בתוס' דהא דמחלק בין קדשים משום דבקדשים חיישינן שמא יבאו עשרה כהנים ע"ם ה"כ כשבשר הומס ורק מחוסר פדי' לא שייך הפי טעמא וה"כ שפיר מצי לכבוס דלא יבאו וכו' דהא בעל מום וה"כ שפיר הוקשו דיכבוס ויפדה ושיש לחרונים לא יפדה ואין כאן פודין ואין כאן ספק . אבל בלריכותא בגמ' מחלק להדיה בין הקדש להדיוט משום חומרא דקדשים וה"כ יש לומר הא דתמרינן דהדיוט לא אין הפירש שיתבטל להדיה רק הכוונה דכשבשיהו דלייתי . וכן ל"ל דאיך סלקא דעתך בהדיוט בעל הא מתני' היא תתיכת גבילה וכו' אינו בעל דס"ל תהי"ל וה"כ איך סלקא דעתך דיתבטל ע"י כביסה ה"ק ל"ק למה יתותו ירעה וה"כ יתבטל דממ"כ קודם פדיה לא יתבטל כלל ואי לאחר פדיון הא אין פודין וכו' וה"ם ודו"ק :

יח **האחרונים** וכו' זהו הכלי לייבב דלא יהיה סתירה בטור אבל הש"ע דלא עשה חילוק זה ה"כ קשיא דבאן לאסור בפי' במתכוין ובסי' ט"ז בתותו ואת בנו שנתערב פסק דבשבשיהו דלייתי ובזה תירל המהרש"ל ופר"ח דהואיל והו"ל דבר שיש לו מתירין לא שייך שמא יקח מקבוע דהא מחר הכל מותר ומה"ת יעשה כן בשביל יום א' מה דמחר ארי' לגמרי ויש לעיין במ"ש בסי' תקי"ז בביצים שמבית נכרי למכור בי"ט לעפ"י שרוב ביצים מעי"ט מ"מ לסור דאין הולכין בדשיל"מ אחר הרוב כ"כ הר"ן ולקשה ה) מ"מ נכרי סמכיתין למכור בשוק מביתו ובביתו רוב ביצים דאתיילה מעי"ט ליתא כל דפרים מרובע קפרים ואי דה"ל קבוע הא ליתו ניכר ול"ל גזרינן שמא יקח מקבוע ולקשה הא בדבר שיש לו מתירין לא חוששין דיקא מקבוע וה"כ זה סותר לסברתו ויש לדחוק דגבי ביצה בילע"ה מיכא חזקה הסתא דילי"ה ולכך לא מקילין לסמוך לפרים וכו' כיון דחזקה סותרת . ו) ויש רואים לסברא זו של מהרש"ל מהא דתמרינן בביצה זימן שביט ומלא שלשה מאורים ולקתני גמרא בממ"נ אי לחריבא ניהו לאו אפילו חד וכו' וי"ל למה נקט הגמרא כלל הך חששא דלחריבא ניהו דזה תליא בפלוגתא דר' ורבנן הניח ט' ומלא עבר ר"ת מנה מונח מנה מוטל הכל ורבנן חוששים אף ליכא חד וכו' ולפ"ז לפמה יש כאן לאסור ברור דנתערב בו חד דאיהו מוכן (ועיין ר"ן ויש"ם דכתב במשנה רק הך טעמא דמעורב) ז) ול"ל אי ליכא רק הך דמעורב בו חד לאיסור קשה חולין והא יש כאן לאסור ברור דנתערב בו חד דאיהו מוכן (ועיין ר"ן ויש"ם דכתב במשנה רק הך טעמא דמעורב) ז) ול"ל אי ליכא רק הך דמעורב בו חד לאיסור קשה ליך קתני לאסורה לכבשיהו דייתי וכל דפרים מרובע קפרים ולכך קאמר גמ' עוד טעם דכולא לחרינא ניהו . רק קשה ליך לפשר למכבשיהו וכו' הא יש גזירה שמא יקח מקבוע וע"כ ל"ל גבי דשיל"מ לא גזרינן כך והדבר מוכרח :

יט **הביצה** מותרת וכו' הש"ך הטתיק בשם הת"ח דבילה הוי פירש ולא גזרינן שמא יקח מקבוע דמבילה לגבי תרנגולת לא גזרינן עכ"ל והוא ללא לורך דהת"ח כתב זאת לשיטת הפוסקים דאפילו פרים ממילא גזרינן שמא יקח מקבוע אבל לפי פסק המחבר והרמ"א לא הניח בפי' ממילא לא חיישינן שיקח מקבוע בלא"ה בבילה לית בשם דהא הוי פירש ממילא :

כ **ונאבל** וכו' דעת ת"ה דאם אכלה בשוגג לא שייך למיגזר שוגג אטו מזיד דכי יאכל לאיסורא . והש"ך והט"ז הסיגו דגנזור דיאכל לותו לא"י וכיב וזהו אין קושיא כ"כ דהפי' שוגג אטו מזיד דיעשה הדבר במזיד ויאמר שוגג אני יפיל ליש במזיד ואמר שוגג אני וא"כ כאן בשכילה שיך נימא דיאכל בשוגג וכי נחשוד דיאכל לאיסור במזיד ואם יאכל לעכו"ם במזיד ויאמר שוגג אני זהו בשעת שרי דה"ל נאכל בהוא הא בשוגג ליכא חשש שיהיה מזיד ויאמר שוגג אני וא"ם . אלא הא דקתני המבשל בשבת פלוגתא דר"מ ור"י אי גזרינן שוגג אטו מזיד לא הבינתי דה"ה הא לא אתי לבשל בשבת במזיד וכמו דלא חיישינן דיאכל לאיסור שיך לפשר להשש דיעשה אב מלאכה בשבת לבשל בידים . וכל סוגיא דשמעתין בניטין סובב על זה . וי"ל דודאי אי שורת הדין לחשש שוגג אטו מזיד בכל גוונא חוששין אף דיעשה עבירה בידים הן קלה הן חמורה . ולזה סוגי' הגמרא על נכון אבל אין פסקינן גבי ביצל אי גזרינן שוגג אטו מזיד רק הכ"ו כתב בנפל ליש חוששין ביותר וגזרינן שוגג אטו מזיד וע"ז דעת הת"ה כיון דשורת הדין דלא לגזר כלל רק אין מחמירין די דנחמיר היכי דליכא חשש דמ"מ ישמר חוקת התורה אבל בזה שם יעבור במזיד יאכל לאיסור כולי האי לא עבדינן דנגזור שוגג אטו מזיד ומ"מ יש לחוש לדברי המחרונים לאסור כי האי בחומרא בעלמא ולק"מ בשום לד :

כא **אחד** משם וכו' נראה דאם ביצל בכלי ונאכל והכלים עדיין קיימים לאסור דהא אנו בחים לדון מה טיבן של כלים אם בעי הגעלה בכלי שתף וחרס שבירה דביצל בו המיאור ס"כ הרי אנו דנין עליה וחזר הדבר לידי ספק והכל בכלל הספק וזהו פשוט . ולי קשה הא דפריך בפרק התערובות על רב דאמר טבעת של ע"ז שנתערב בק' טבעתים ונפל ע' ליש הותרו כולם ופריך הגמ' כל הזבחים שנתערבו בחטאת המתות ושור הנסקל כולן ימותו למאי ימותו כולן וכו' וקשה מאי קאי' לף על אותו בהמה ממתה לריכין אנו לדון מה טיבו של העור והאפר אי לאסורה בהנאה וכיון שאנו לריכי' לדון בכלל הספק הא לא קאי' דהא נתערבה לאסורה בקדשים וגם קדשים שמתה טו' כשור הנסקל וכולן לאסורי בהנאה בכל קדשים שמתו ואין לאתה לריכי' לדון עליו כלל :

כב **הותרו** כולן וכו' ים כאן מקום שלריך תלמוד ולכן הולרכתי להתריך במקלת וכבר כתבנו בפי' התערובת לאמר רב טבעת של ע"ז שנתערב בק' טבעתים ונפל ע' מהם ליש הותרו כולן ופריך הגמ' כל הזבחים שנתערבו כו' כולן ימותו למאי ימותו כולן כיון דמת ע' מהן הותרו כולן משני הגמ' טוא דאמר כר"ת דאמר אם קרב

ע) תמי' גדולה על רמ"א . ב) יבוא על זה . ג) קו' גדולה בתוס' דזבחים . ד) יבוא על זה בדוחק . ה) קו' על פר"ח . ו) יבוא על זה . ז) ורעיא לזה .

ממילתא דרב וגב כרמב"ם פוסק כרב ופוסק כחכמים דס"ל עולין לין לין בטלי' והוי דלורייתא ולא ממרינן שמי לומר מצא"כ מילתא דרב דרבנן מחמת ע"ז לו דבר תשוב ממרינן שמי לומר וכגמ' דקאמר לרב דכ"ל מב"מ לא בטלי כר' יהודה ויליף לי' מן דס פר לדס שעיר ופ"כ ליכא למימר עולין לין מבטלין ובטילין דבר תורה כמו שאמרי לקורין ובפיר קאמר הגמ' דרב ס"ל כר"א ולא כחכמים דאליבייהו ליכא הבדל מצא"כ לדידן דלא קיימ"ל כר"י ורו"ק):

בד לדתיר ס"ם דקאמר הס"ך דלקמן סימן ק"מ בטעות של ע"ז וכו' מתיר הרמב"ם אפילו בב' ספיקות וכמן מלריך ג' ספיקות. ו) ותי' הס"ך בשם מהר"מ גלון שכתבו דקאי' בגמ' דרב ס"ל בבי טעות של ע"ז ס"ם לחודא מותר וממרינן דס"ל כר"ם והא ר"ם מלריך דוקא שלש ספיקות לדעת הרמב"ם ופירושו בגמ'. ולכך ס"ל לרמב"ם לחלק בין דבר שאין בו שיעות לאכילה רק הנאה כמו טבעת וכדומה התירו בשני ספיקות אבל דבר שיש בו אכילה כמו רמוני בדן בעינן ג' ס' לכך בסימן זה דתירי באכילה בעינן ג'

כרתי

אין באיסור יותר מב' : ו) להתיר ס"ס וכשיך כתב דרוב פוסקים מתירים אפי' בשני ס"ס וכקצה ג"ך דלקמן כי' ק"מ מתיר אפי' בב' ספיקות ותירץ הס"ך לחלק בין דבר שיש בו אכילה לשאר הנאה

נפל אחד מהתערובת הראשונה לאלף כולם אסורים ולא נאמר בטל ברוב כד אלא ו) להתיר ספק ספיקא שאם יפול מן התערובת השני' למקום אחר אינו אוסר :

הג"ה (ומ"מ אין כה לאדם אחד לאכול את כולם ודוקא שהאיסור שנתערב הוא ודאי איסור אבל ספק איסור שנתערב ונפל מאותו תערובות למקום אחר תערובות השני שרי י"ח בו דהבר שיש לו מתירין שלא

בספיקות ר"ס"ך לקמן סימן ק"מ דלא שייך בי' לאכילה סני בב' תערובות עכ"ל. ג) וברנא דבריס ים לפקפק בתירץ זה. דהא בהלכות יו"ט בילה שנתערב ביו"ט דשוי"מ שנתערב גו"ל לאכורה ואם כפקא נתערב מוהר' ע"ם מ"מ דהוי גורם ואם נתערב בהלף מאכורה מוודאי ולא אפשר ע"ם והא לא הוי רק ב' ספיקות ואפי' ספק דשאון מגופו ומ"מ מתיר הכ"ע ולמה לאכור פה והוי מידי דאכילה. ועוד מנ"ל לשמואל לומר בטעות ס"ם לא מהני מר' יהודה דאסר ברימוני בדן בספק דלמא הוא איסורי לאכילה ואפילו לר"ם בעיון פכ"פ ג' בפיקות בזה מחמיר ר"י דאין ס"ם מועיל אבל בהסורי הנאה כמו טבעת דאפילו ג' ספיקות רהוקה ואימה דלר"יב"ס לפילו אלף לא מהני כלל ופ"כ מנ"ל לשמואל לאכור כל ס"ם אפילו בטבעת . ועוד קשה הא דמצני ופ"ק ר' אליעזר היא ופירשו בו שני פרוסים וכקצה לרמב"ב מכל הני דנ"ל בפירוש רשאון דלכך נקט שלשה ולא שיש כדי שיאפרו שיש כי נשאפרו בעי שיש דהא רמב"ם לא ס"ל כן ופירש שיש שיש אפילו דמנכר אבל בהערובת יכול להיות נאפר אחד. ואי בפי' הבני דר"ה דפת היא דלא שני בב' תערובת הא התם דבר אכילה ואם נאמר דשם בפת יש רק שבח עלים והנאה בעלמא לא מיקרי כמ"ש התוס' או י"ל דקאי על אורג הבגד וכו' הא לבישת הרמב"ם דיש חילוק בין תרי ספיקות לשלשה ספיקות לשמואל ראי' כלל מר"ה דס"ם עד עולם הכור דלא מלינו לר"ה רק בתרי בפיקות ועדיין י"ל בשלשה בפיקות ר"ה מודה ומהמיר מטום חומרא דע"ז בתרי ספיקות אפי' במילתא דהנאה לבד אסור כמו בשאר היסורי אכילה. ז) ונלמה כי נחדוכי בדרך פלפול אמרתי לייבב זאת הא דאמר בר"ה לשיטת הרמב"ם והוא דקתני מריבוי לשלש ומשלש לשנים ודייק הגמ' למה קתני לשלש ולא ג' כ לשנים רק י"ל בפל משלש לשנים עם הא' שפל למוכן ומותר לאוכלן ברשות ב"ד ב"כ ס"ד דגם שלשה רשאונים יהיה מותרים הא זאו בפירש לתוך שיש וראכל הוי בפל להוך היס ויותר טוב מלו שאכל בשוגג דהותרו כולן מכ"ם זה דאכל ברשות וגבי יאותו במשנה דמדמה הגמ' לנפל ליס וכתב ריי"ק לא דממיהן הוחו בידים כהב מהרש"ק הוחיל ונשנה במלות ב"ד הוי ליה בפל ממילה ור"כ לא זהו כמוהו דהא הותר לאכול והוי כנאכל בשוגג ור"כ לא אלו מותרים וקמ"ל בגרייבא דמ"מ הכורים ולא הותר רק להרוגים וטונה קמ"ל דלא מיקרי ולא דמי לנאכל וכו' דהא אלו מתירין לאוכלו דמולין היתר הוא ואיך ניתא תו אישור פרים וטובא קמ"ל וזהו הטהא דנאמר דנפל אחד הב' נ' ור"כ נתערבה ד' טבעתים ור"ת ס"ל שיש שיש אפי' לריך שפילה לשיות שיש לפירש רמב"ם ואם כן אלו קתני נפל לשיש וסך הכל שלשה ר"ת דנאמת בנאכל הוי בפל ואכולם הותרו אבל אי"ת אלא דהא לריכא שיש ליפול ור"כ אין בתערובת הבני שיור רק אחד ואיך יוכשר דהא ליכא ס"ם כמ"ש דאיך ניתא בפל אישור אי לא ואמ"ל האישור לא נפל אלא אחד זו לאו אישור דהא ליכא רק אחד ור"כ ר"ת בנפל נ' בחמת הותרו הכל לכך קתני שלשה ומ"מ לא הותרו כולם ור"ם תירץ הגמ' לשיטת הרמב"ם :

אך עם כל זה קובי' הכותם' במקומה טומדת ולכך נראה דהתום' סס דף ע"ב ד"ה נתערבו כתבו דעת ר"ת דהא דס"ל לר"י דס"ם לא מהני היינו דוקא בדבר חשוב כמו רמוני בדן. אבל בשאר דברים שאינו מהבטלין לף לר"י מהני בפק ספיקא ולכך נקט ר"י רימוני בדן . ומקשו הא בגרייבא קתני לר' יהודה רימוני בדן למה נשנו וכו' כ"ל לכאוי לכך נשנו דלא מהני ניה כ"ם ע"כ . והנה הרמב"ם קשיא ליה למה נקט רימוני בדן ומי דוקא רימוני בדן יקשה התום' ליתא דלכך נשנו ולכך כ"ל לרמב"ם ודאי לר' יהודה דלא מהני בפק ספיקא כלל בכל התורה ודאי אין הבדל ברימוני בדן ושארי דברים ולכך לא מלי ר' יהודה לומר דרמוני בדן נכך נשנית לענין בפק ספיקא דלר"י אין הבדל אבל ר"ם דס"ל לביטתו דבעי ג' ספיקות דוקא בזו דוקא בדבר חשוב החמירו ולא בשארי דברים שאינו מתבטלים ולכך נאמר בברייתא דס"ל בטבעת דאינו דבר חשוב ומהני בי' אפק אף בנפל מהני ס"ס ה"א דלא מתירין בחביות סתומות והוא דבר חשוב ה"א דלא מתירין בנפל דהא לא סגי' בס"ס . מיהו זה יש לדחות הוחיל וקאמר ר"ל הביות סתם לר"ל עדיין לא ידעינן דאירי בחביות סתומות דהוא דבר חשוב והא דאינו בטל משום דהוי כל שדרכו למכות שאינו (ומכל מקום אינו נגדר חשוב שיהי' לריך ג' ספיקות וכן משמע בתוס' דוקא שאר דברים חשיבי ובהו אינו מועיל ס"ס) ומש כן שפיר עביד לריכותא אבל על תי' הס"ך קשה וד"ק :

בה אשור לאדם ל' הס"ך והפר"ח תמה בתערובת שלשתי למה לא יהכל לאדם ל' ונראה דלפי הנ"ל ניחא דב"ל להרמ"א הרמב"ם דמלריך ג' ספיקות הוא משום חשיבות התערובת כנ"ל ואי אתה חומר שיאכל ל' בב"א ל"א כלל רק ב' ספיקות דלמא הך ב' ספיקות לרובא היתרא וכן הך דפרים לרובא היתרא אבל הך ספק דלמא כך דאכל מאתי' היתרא הוא ליכא דהא אוכל כולם כאי ולכך לריך שלא יאכל כאי ויהי' ג' ספיקות. ובחידושי אמרתי למה בעי ג' ספיקות מריבוי לשלש וכו' וי"ל דאם כן כפק הרשאון נפילה מריבוי או ספק דלמא לא נפל טבעת דאישורא וספק האי דלמא דאכל דילמא לאו היינו שנפל מריבוי והכוונה דילמא לאו דאישורא היא ולפ"ז כרי גם בנדר שם אוסם חד ספק הרשאון אם נפל מרובא טבעת באיסור וספק האי דאכל דילמא אם זה טבעת האיסור היינו ספק הרשאון אם זה טבעת איסור או היתר הוא הוא כל כפק אם הוא טבעת האיסור וי"ל אמת שכל ספיקות הוא הכל אם הוא טבעת איסור אבל אין הספיקות דומים כי הספק בנפילה לאבליכי אם זה הטבעת הוא הוא דנפל אם כן אסור להכלו כאי דאם כן אזלא לי' ספק האי דנפל לשמים הרי יכול להאכלו כאי ומ"מ נשאלו שי ספיקות וכיון דלא אמרי אין קרוי שם אוסם אחד :

כו דדבר שים לו מתירין וכו' הקשה הס"ך ג"כ בנפל ל' מהן ליש להטעם כמ"ש התוס' מתורת ס"ם דלמא איסורא נפל ואת"ל היתר דלמא הך לאו איסורא היא הא בשו"מ לא מהני נפל דהא לא מהני ס"ם ולעיל כתב המחבר דשו"מ דנפל ליש ל' מתערובות דמותר הכל והרמ"א לא הניח. ו) יבמת נראה ברור דעיל בנפל מ"ם התוס' מתורת ס"ם לאו עיקר טעמא הוא רק התוס' נתנו סמך וטעם . ובפרע להרמב"ם דמלריך ג' ספיקות בתערובות והא בנפל ליתי רק תרי ספיקות מכ"ם דדוקא לומר לר' יהודה דס"ל לא מהני ס"ם ג"כ יחלוק הדין של רב בנפל אחד ליש ואחד ליטנא ברש"י כמ"ש הוא דאמר כר"א דר"א ס"ל בפת הלא מהני ס"ם וה"ה בשאר איסורים ע"ם בתוס' וקשה מיך אפשר לא מהני ס"ם ג"כ יחלוק הדין של רב בנפל אחד ליש ואחד ליטנא ברש"י כמ"ש הוא דאמר כר"א דר"א ס"ל בפת הלא מהני ס"ם וה"ה בשאר איסורים ע"ם בתוס' וקשה מיך אפשר הא ר"א סבר הם קרב רשם של ל' יקרבו כולם והיינו דין בפל דרב והא ר"א ס"ל ס"ם הלא ברור דעיקר היתרא דילפינן מקרא מוס בם וכו' וזהו טעמא של תוס' רק לסמיך בעלמא ולכך פריך הגמ' מנ"ל לר"א ותירץ דיליף לי' מן מוס בם ומה קו' ומה לריך לקרא הא ס"ם כלל הוא בכל התורה ג"ו דס"ל לגמרא דלאו ס"ם גמור הוא ולכך בולרך למילף מקרא וס"ם סניף בעלמא ופ"כ לף הלא מוטיל ס"ם בפל מותר דים לן קרא מוס בם. ובאמת לפי סברא זו דבשו"מ מהני בפל ובנרת מברס"ק דמפרש הא דפריך הגמ' ממאי ימותו כולם הא הוי בפל ומתקשה מברס"ק הא הומת בידים ותי' מברס"ק הוחיל הומת בלווי ורשות ב"ד היינו בפל ממילא ים לייבב קובי' התוס' יבמות דף פ"ב ד"ס מסוס וכו' דהקשו לרב אחי דס"ל תרומה הוי דשו"מ דיכול ליתנס לכהן ג"כ תרומה עולה בגי' ומאה . ולא תירץ כלום. ז) ולפי הנ"ל ניחא דהא לריך להריס סאה אחת וליתנס לכהן מפני גזל שבע והכהן מוכלה ברשות ב"ד אם כן היינו בנאכל בשוגג ומה בכך דתרומה דשו"מ הא בזה דיעבל סאה ונאכל הותרו כולם ולית לן חסש כלל ולק"מ :

אך לא הבנתי מה דפריך בשילהי ט"ז וליתני בכרות של בעה"ב לעיון חמץ בפסח דאוסרים הכל כל תערובת וכן פסק רשב"ם ביבם ביבם לא בעי כלל . ח) וקשה הא לריך לסרוף דאפילו תערובת מאה לריך סריפה ומכ"ם בשתערב בכר בין בכרות דלריכין סריפה או זורק לרוח וכיון דסורף או זורק ל' הא הותרו כולם כמו יתותו בפרק בזאבים דמחויב להמית הכל ואי את ל' הא הותרו כולם. וכן בחמץ ולא קרוי נפל בידים כיון דחיוב עליו במלות חכמים לבערו וה"ל כיתותו בתערובת בזאבים . ולכן ל"ע עכ"פ דין הנ"ל נכון בנפל אין עיון לס"ם דעלמא אף דעלמא לא קרוי ס"ם מ"מ בנפל מותר וד"ק :

אין

ח) תי' הס"ך על הרמב"ם. ב) קובי' על הס"ך. ג) יסוב על קובי' התוס'. ד) יסוב על קובי' התוס'. ה) קו' לשמי תירולים הנ"ל על הרמב"ם. ו) יסוב על קובי' הס"ך. ז) יסוב על קובי' תוס' ביבמות. ח) קו' בגמ' דע"ז.

כז אין להתיר מרס דין הלזה היא במרדכי כי ר"ת שלל לר"ת הא דתמרין ספיקה שלא שייך כי' תלמה רק הכאה ועיין פלתי : (לח) ומודעו טייעו דכי' בגילה שמולדה ביו"ט לאסורה ונתערבו בחלב לאסורה הא ס"ל ס"ם ותירץ ר"ת ספיקות בגופו תלמ' אבל אם היה רק חד בגופו רק לא נודע עד שנתוודה ס"ם בדשי"מ לא מהני עכ"ל ותמה הפר"ח הא ר"ת ס"ל ספק אחד בגופו וספק ספק בתערובות מכל מקום לא מהני כיון דחד בגופו ואחד בתערובות : אחד בתערובת מהני ונתערבה בחלב תולין קולי אבל בספיקה בחמת מותר' מכח ס"ם (לב) כגון שוף דין זה ל"ע כי אין קרוי חזקת איסור כי שוף בחזקת והניחו בצ"ע ג) ונראה לייצב דהרמב"ם איסור לענין אחרים ס"ם אבל לא לענין מריפות : בהלכות יו"ט השמיט הך וספיקו לאסורה רק כתב סתם בילה שמולדה ביו"ט לאסורה נתערב בחלב לאסורה ונתן הש"מ טעם לכך השמיטו הרמב"ם דלמד מכ"ש דנתערבו בחלב לאסורה . ויש להבין ק"כ למה כתבה ברייתא וספיקו לאסורה ולא נלמוד מכך דנתערבה לך לפי' ר"י דנתערבה לספיקו קלי ק"כ טובא קמ"ל וספיקו לאסורה . ואם נתערב בחלב לאסורה ספיקו נתערב בחלב לאסורה ולא מהני ס"ם אבל אם נתערבה בחלב לא קלי על ספיקו רק על ודאי וק"כ שפיר קאה ל"ל ספיקו לאסורה הא נלמוד במכ"ש מן נתערב וכו' כמ"ש הש"מ רק ב"מ אם טעם נתערב בחלב הוא מחמת דסיל"מ עד שתאכל באיסור תאכלנה בהיתר ונם ספיקו לאסורה נמי טעמו עד שתאכל באיסור וכו' הכתן עד למחר ותלה מידי ספק ק"כ קאה תרתי ל"ל הא חד טעם הוא להו אבל אם הטעם דתערובת לא בטל מחוש בילה דבר תחוב והרכו לאחות בחבריו זה לא יחוב שיהיו ספיקו לאסורה כי מה יועיל חציות לאסור הספק ולהוליא מחזקת כשרות בחמה חציני ולא בעלי . ומ"מ ס"ל להב"ח אין מוחזק לספק הרוחם וזה פשוט . וק"כ ק"ת אמר למילתי' למ"ד אם וספיקו לאסורה מיירי בילה טריפה ונתערבה בחלב מחוש דהוי תחוב דהכו לאחות ושפיר י"ל נתערב בחלב קלי ולא קאה ספיקו לאסורה ל"ל הא נלמוד מכ"ש וכו' דז"א דהא לא בטיל הוא מחמת חציות ומה ענין זה לספיקו ולכך ס"ל לר"ת שלל לר"ת אבל ר"ם שלל לפי דעת סר"י דספק ק' בגופו שמולדה ביו"ט נתערבה בחלב לאסורה מפני דסיל"מ וק"כ קאה ספיקו לאסור ל"ל נלמוד במכ"ש כמ"ש הש"מ וע"כ ל"ל דהך נתערבה בחלב על ספיקו לאסורה קלי כנ"ל ושפיר טעון ר"ם הא הוי ספק ספיקו ותי' ר"ת בדבר שיש לו מתירין לא שייך בהו ס"ם בדבר שיש לו מתירין בס"ם דשפק ק' בגופו **אמנם** כ"ז לפיעת ר"ת דס"ל ספק ק' בגופו וספק ק' בתערובת הוה ס"ם ק"כ יפה הקאה ר"ם ול"ל הלא מהני ס"ם בדבר שיש לו מתירין לפי דעת סר"י דספק ק' בגופו וספק בתערובת הוה ס"ם בלא"ה לק"מ ול"ל להך דס"ם בדבר שיש לו מתירין לא שייך בהו קלי ול"ל הלא מהני ס"ם בדבר שיש לו מתירין בספק בתערובת לא הוה ס"ם בלא"ה לק"מ ול"ל להך דס"ם בדבר שיש לו מתירין לא שייך בהו קלי ול"ל הלא מהני ס"ם בדבר שיש לו מתירין בספק בתערובת

והנה האחרונים ובראשם הרב ה"ה השי"ך בדיני ספיקות באו ללקט אמרים מתוך דברי הפוסקים קדמונים ולקבוע בו מסמרות נטועים ומה רב חילו ואחריו קמו האחרונים ובראשם הרב המובהק במדע בעל פר"ח פלפל בחכמה אשר כמעט לרב חקירתם לא מצאתי דבר לחדש רק הואיל ומלאכת שמים היא יגעתי ומצאתי איזה דברים להוסיף הראוים להעלות על הספר ומתוקה שנת העובד לשמה אם מעט אם הרבה יאכל וקראתי קונטרס זה בית הספק כי נולדה לי בו ספיקות רבות כי לא זכיתי לכנום בהיכל החכמה רק בפרוזדור שם ביתי:

ושורש המחלוקת לכל הספיקות הוא ספק עלום שנחלקו בו הקדמונים בשם דקיימ"ל ספיקא דאורייתא לחומרא מן זה דכר תורה וכך היה המסורת לידון בכל ג"ם מאי יתיילד בו ספק לדון ולהחמיר או מהתורה הכל מותר דלא מסרה התורה אלא ליסור ברור כדמליגו ספק טומאה בר"ם להקל רק מדרבנן תקנו מבלי להקל בשל תורה ולדון בכל הספיקות של תורה להחמיר:

ודעת הרמב"ם כמה פעמים בספרו שהוא מדרבנן וכן דעת הרשב"ד מכל דעת הרשב"א והר"ן שהוא מהתורה למסור הספק וכתב הרב הגדול המוסמך מהרי"ץ להרמב"ם **כאיך** יתכן מצא תלוי לדעת הרמב"ם ולכך העלה זו מחלוקת התנאים מי בעינן בשצה **תלוי** חתיכה ס' מצתי חתיכות או לא דלמ"ד בעינן ס"ל ספיקא דעלמא של תורה להקל **רק** בב' חתיכות דלמחזק לסור, ולז מהתורה להחמיר וחייב בשצה תלוי ולידך ס"ל כל ספיקא לסור מהתורה לכך ס"ל לא בעינן חתיכה ס' מב' חתיכות והרמב"ם פי' כמ"ד בעינן חתיכה ס' מב' לכך ס"ל מי לא לחחזק לסורה ספיקא דאורייתא להקל:

אמנם לית נוטה דעת הנותנים בעלי תוס' נחלקו בו הרב מהרי"ץ ובעל פר"ח וכולן **לא** מלאו רמי' ברורה להיכן דעת המ' נוטה ולמי בעניי יגעתי וגרמה שמלחתי רמי' ברורה מדברי התוס' סוטה פרק בשם דלמרינן שם ונסתרה והיא נעמלה וכו' גלמדך שעשה ספק כודאי והקשו התוס' מכ"ל דעשה כודאי דלמא לא הוה רק ספק זמ"מ מצור דהא ספיקא לחומרא וכו' וקשה מאי קושי' הא כאן לא לחחזק לסורה דשם נחזקת היתר לבעלה עומדת ואם כן סורת הדין דמותרת ד"ת רק מחמת קלקה וספיקה כחמירה התורה בספק זו כודאי לאוסרה ולק"מ וע"כ ל"ל דהתו' ס"ל כהרשב"א דבשל תורה לחי' לא לחחזק לסורה ספק לסור מהתורה ושפיר הקשו וק"ל:

נראה דזה גם כן רמיז של הרמב"ם דתירץ התוס' דחיקו לי' ולא מלא מקום לתרץ קושי' התוס' אם לא בסברתו דספק של תורה לקולא כמ"ש. ויש להבין שם ברש"י מה שאמר הגמ' מה סוטה שלא עשה בה טובג כמזיד עשה בה ספק כודאי ברת שעשה בה טובג כמזיד לינו דין סיסיה ספק כודאי ופירש"י טובג כמזיד בא על מתותו וסבר שהוא מכתו והיא חשבה שהוא בעלה ויש לדקדק טובג של הבעל מאי בעי הכא הלא תלוי בהאשה אם היא מזידה או טובגת שהבעלת לבעלה ולא ס"מ אף שהוא ידע שהיא בעולת בעל וכן מוכח בפרק ג' אחין ביבמות בשמעתתי דאלביא דהחליפו נשותיהן וכן סוף הדרים בהאך עובדה היא חשבה שהבעלת לבעלה ומותרת אף האבועל ידע דאין האשה ולא"ע לכאורה:

ונראה דגם לרש"י קשה קושי' התוס' מניין דעשה ספק כודאי הלא ספק של תורה לומרת בלי ודאי לך לחמרינן בגמ' דכתובת גבי שני לומרים את ואנים **לומרים** לא את אם נשתה לא תלא ופריך הגמ' הא הבעל בהשה תלוי קאי ומצי שניאת לאחד מעדים והוא טעין ברור שהדין עמו ובעלה הרשתון את ופשור מהשה **תלוי**. ומ"ש ס"ם בסוטה דנאחד הבועל אם הוא טוען לא בעלתי אותה אם כן לגבי נשתה נימא ואין לנו לך לסרה התורה הואיל ואין קיצוי ובתירה ואסרה תורה כודאי דברור לנו פעלתי אין לך מסרה התורה והרי היא לסורה לו כודאי בועל וזה הוא עשה ספק כודאי. ולפ"ז דספק כוודאי מייתי מבועל כל הקושי' סובב והולך על הבועל וגם בו נאמר דעשה **כוודאי** כמזיד וכזה עמד רש"י מה בכך דהוא טובג ואינו יודע שהיא אשת רעהו כיון **שהשה** מזידה ואסורה כמ"ש התוס' ולכך פי' רש"י דגם היא טובגת וא"כ מותרת לו **כיון** דמניהם טובגים ודו"ק: וכיון שברורו דכל כוונת רש"י לייסב הקושי' תו' דמכ"ל **דעשה** ספק כודאי והולך רש"י לפרשו על בועל ס"מ דס"ל כתו' והרשב"א דלרמב"ם **בלא"ה** לא קשה פשיטא דלריך להיות כודאי דספק גרידא ד"ת מותר. ולקמן יתבאר מה כ"מ לדיוק כין מחלוקת של רמב"ם והרשב"א לי"ס:

הרמב"ן כתב שרשיות הרמב"ם מהא דלמרינן סוף קדושין ד"ת שתוקי כשר דלי מזלו הזגלים לגבי ה"ל קבוע וספק והתורה לחמר ממזר ודאי לא יבא לכל ספק **יבא** ומזה יליף הרמב"ם ה"ם לשאר לסורים שבתורה כמו דממזר דספיקא מותר: **דיש** להבין דבריו דא"כ מה פריך הגמ' מי הכי מאי טעמא שתוקי לסור מדרבנן וכו' קשה מאי קושי' הא כל לסורים שבתורה כן ד"ת ספק מותר וחכמים לסרוה ספיקא דאורייתא לחומרא:

וקושי' זו לינו מיוחדת להרמב"ן כ"ל לרמב"ם יהי' לומ' דינו מאיזה מקום שירלה **עכ"פ** מודה דספק דאורייתא מדרבנן להחמיר וא"כ מאי פריך מסתוקי כנ"ל ולכן גרמה דכך הקושי' לם רלינו דהזכחים הולכין לגבה וא"כ כל דפרים מרובא קפריס **ובדור** לא שכעלה לכשר ולית כאן ספק ועי"ז קשה מאי טעמא מכרוה וא"ם ולק"מ דהא לית כאן ספק:

והנה יש לדייק לסוברים דהרמב"ם יליף לי' ממקום אחר כדמשמע מלשונו דליף לי' מספק טומאה בר"ם וא"כ למה לי קרא להחיר ממזר ספק הא כל **ספיקות** שבתורה מותרים ומזה העלה הפ"ח ולפ מהרי"ץ דהיכא דהיכא תרתי דסתרי בשאר לסורי לסור משא"כ בממזר דלפ תרתי דסתרי מותר דרך משל הוא ממזר ספק ולוקה משום ובת חורין וא"כ בממ"ש אם היא ממזר הלי מותר בבת חורין הוא הוא ישראל לי מותר בממזרת ולכך כתבה התורה מיעוט להתיר בשניהם לפ דסתרי. ולי הדבר דחוק דיתירו לו עכ"פ לסור אחר ולכן כ"ל דספק ממזר נשא לבת ישראל והולידו בת ונשאת לכהן ויש כאן ספק אם הולד כשר להכוהנה ואם היא היתר שלקה ממזר לבת ישראל מחמת ספק לסור לכולן ק"ל גבי הולד ג"כ ספק וכו לא שייך לחירו לעמוד בעבודת הקודש מחמת ספק לסור לקולא דהא נעשה מעשה ובפרט בעובד עבודה בשבת דים ג"כ ספק אם הוא ממזר עבודתו פסולה ומחלל השבת ובזה לא שייך ספק לסור להקל הא לתחזק לסורא ובשאר תלוי קאי ופשיטא דים לומרו אבל השתא דגילי לנו התורה ממזר ודאי ולא ספק ק"ל לזו ממזר לא אסרה התורה כלל והרי הוא **מותר** לגמרי ולפ בגל הולד מבתו ג"כ לינו בכלל הספק ועבודתו כשרה כלי פקפוק ודו"ק: **ובזה** יש לייסב מה שעשו הר"ן והרשב"א על הרמב"ם מהך סוגיא דחולין מ"ל דחזלינן כמה רובא וכו' ויליפין מפרה דילמא טריפה היא וכו' וקשה מה בכך לא יהא ספק וספיקא של ד"ת להקל וכו' וע"ם במפורשים דדחקו עלמה דסוגי' דשמעתי' דחולין מזלי למ"ד לא בעינן חתיכה ס' מב' חתיכות וספיקא של תורה להחמיר וזה לכל עין הרואה. ולפי הנ"ל יש לייסב דהא דדייק שם מסוגיא מעולה דלמא טריפה היא כוותה ונקרבו בשבת הא לתחזק לסור, ואיך מחללין בספק שבת וכן במה דילף מעגלה ערופה להיפוך יליף איך מסרינן לבחל היתל הואיל וערפו שם העגלה דלמא הך עגלה טריפה היה ואין כאן טריפה כלל ואיך אתה בא לאסור הבחל מספק הא ספק איסור של תורה להקל והבחל בחזקת היתר עומד ובפרט מהומה דמשהרת עשתים פשיטא דלא קשה דהכוונה איך יליף העמדים מחזקת טומאה דלמא טריפה

שאלה א' (40 נקודות)

א. הסבירו את ההבדלים בין הפונקציות הבאות, וציינו את תחום ההגדרה של כל אחת מהן:

$$f(x)=\frac{x^2-4}{x-2} \qquad g(x)=x+2$$

ב. חשבו את הנגזרת של הפונקציה $h(x)=\ln\left(\frac{x^2+1}{x}\right)$ בנקודה $x=1$.

ג. מצאו את כל הערכים של a ו־b שעבורם הפונקציה

$$F(x)=\begin{cases} ax^2+bx & x<2 \\ 3x+1 & x\geq 2 \end{cases}$$

גזירה בכל $\mathbb{R}$.

ד. חשבו את האינטגרל $\int_0^{\pi/2} \sin^2 x\,dx$.

שאלה ב' (30 נקודות)

נתונה הפונקציה $f(x)=x^3-6x^2+9x+1$.

א. מצאו את נקודות הקיצון המקומי של f וקבעו את סוגן.

ב. מצאו את תחומי העלייה והירידה של f.

ג. מצאו את נקודות הפיתול של f ואת תחומי הקעירות והקמירות.

ד. סרטטו סקיצה של גרף f בתחום $[-1,5]$.

ה. מצאו את שיעורי x של נקודות החיתוך של גרף f עם הישר $y=1$.

שאלה ג' (30 נקודות)

נתונה המשוואה הדיפרנציאלית $y'=\frac{y}{x}+x$ עבור $x>0$.

א. הראו כי $y=x\ln x+cx$ הוא פתרון כללי של המשוואה, כאשר c קבוע.

ב. מצאו את הפתרון הפרטי העובר בנקודה $(1,2)$.

ג. הוכיחו כי לכל פתרון פרטי של המשוואה, המשיק לגרף בנקודת החיתוך עם הישר $x=1$ עובר בנקודה קבועה, ללא תלות ב־c.

ד. חשבו את שטח התחום החסום בין גרף הפתרון הפרטי מסעיף ב', הישר $x=1$, הישר $x=e$ וציר ה־x.

שאלה ד' (40 נקודות)

נתונה הפונקציה $g(x)=\frac{x^3}{x^2-1}$.

א. מצאו את תחום ההגדרה של g ואת נקודות החיתוך עם הצירים.

ב. מצאו את האסימפטוטות האנכיות והאופקיות של g, אם קיימות.

ג. מצאו את נקודות הקיצון המקומי של g וקבעו את סוגן.

ד. מצאו את תחומי העלייה והירידה של g.

ה. מצאו את נקודות הפיתול של g ואת תחומי הקעירות והקמירות.

ו. סרטטו סקיצה של גרף g בתחום $[-3,3]$, תוך ציון כל האסימפטוטות והנקודות החשובות.

ז. חשבו את השטח החסום בין גרף g, הישר $x=2$ וציר ה־x.

שאלה ה' (30 נקודות)

נתונה הפונקציה $f(x)=\sqrt{x}\,e^{-x}$ עבור $x\geq 0$.

א. מצאו את נקודות הקיצון המקומי של f וקבעו את סוגן.

ב. מצאו את תחומי העלייה והירידה של f.

ג. מצאו את נקודות הפיתול של f ואת תחומי הקעירות והקמירות.

ד. חשבו את $\lim_{x\to 0^+} f(x)$ ואת $\lim_{x\to\infty} f(x)$.

ה. סרטטו סקיצה של גרף f בתחום $[0,5]$.

ו. חשבו את השטח החסום בין גרף f, ציר ה־x והישר $x=4$.

ז. מצאו את הנפח המתקבל מסיבוב השטח החסום בין גרף f, ציר ה־x והישר $x=4$ סביב ציר ה־x.

בהצלחה!

ב) ואזי אין בדבר מחלוקת אלא

ז) ואיז אי כרמב"ם ורש"י. ח) רש"י ברא, לפנינו ברא, כי ר' ומהיל ושמה ולא כי אפי' ו) ואיז אי כרמב"ם ורש"י, ופ"ק

ג) ביבמ' דלעיל אפילו אי אין פה"ג. ד) רש"י ברא, לפנינו ברא, כי ר' ומהיל ושמה ולא כי אפי' ו) ואיז אי כרמב"ם ורש"י, ופ"ק

ז) ואיז אי כרמב"ם ורש"י, ופ"ק

ח) רש"י ברא, לפנינו ברא, כי ר' ומהיל ושמה ולא כי אפי' ו) ואיז אי כרמב"ם ורש"י, ופ"ק

ג) ביבמ' דלעיל אפילו אי אין פה"ג. ד) רש"י ברא, לפנינו ברא, כי ר' ומהיל ושמה ולא כי אפי' ו) ואיז אי כרמב"ם ורש"י, ופ"ק

(א) **שומנו** של ניד לפי' בסימנים שם לפי שהוא מדרבנן כמו תרומה פר"ח : (ב) לומר וכו' כתב הש"ך בשם הגימוקי יוסף דבסימנים משמו לפי שמרינן שהני לומר והפר"ח כתב הש"ך בשם הגימוקי יוסף דבסימנים משמו לפי שמרינן שהני לומר והפר"ח סימן מקום לדברי הי"א : (ג) נפל לתוך **האיסור** ועמ"ש פלתי בזה דהוא לכאורה נגד דעת הי"א : (ד) והיתר וכו' כתב הש"ך מ"מ בשל יכיר היה איסור ואיזה היתר ובשעת נפילה לא נודע וכו' אבל אם תחלה נתערבה התיכות היתר והתיכת איסור ס"ל לחומרא ולא שמרינן שהני לומר והפר"ח סימן ע"ז דמ"מ ס"ל קריבן כי' לחומרא ועיין פלתי שהבאתי דלי' לדברי פר"ח ממשנה שלימה דתרומות ע"ש : (ה) היינו רבה דבשל תורה בעינן רוב לפי שהוא איסור נפל בדרבנן כיון דספיקא דרבנן לקולא לא בעינן ריבוי : (ו) גם בזו תולין להקל. הרב הש"ך וכן הפר"ח הסכימו דלין כדמיון ממש דבשל דרישא הקילו לפי דאיסור רבה על היתר מצ"ב בהיפוך בשל בעינן מחלה על מחלה אבל אם האיסור רבה לא שמרי שהני לומר ומ"ש פלתי בזה שגם בשל דרישא יש להחמיר להלכין מחלה על מחלה : (ז) אבל אם **האיסור** רבה ע"ש פלתי שדעת הרמ"ה דגם בזו לכתחיל וכן נוטה דעת הפר"ח . ומני טרחתי לייצב מה דקשה להרמב"ם שכתב כתולין בכל אלו תולין להקל. ועי' מ"ש בשל ברוב בדרבנן כיון דספיקא דרבנן לקולא לא בעינן ריבוי : (ח) רבה כתבו המחרונים וכ"ת דתיכה ל' של איסור ואחד של היתר היכף מצ' קדירות ל' של איסור ואחד של היתר היכף דמ"כ יבורר הספילה על ידי מדידת הקדרה אם הוסיף בכמות או לא ותירלו דנלעמת הקדירה אמ"כ ואין ידוע אם איזו היא האיסור ואין בו אלא טעם או בכמות ואין ידוע אם איזו קדירה ואינו ידוע אם איזה קדירה נאסרה : (ט) כי' איסור של תורה וכו' בזה אין להקל עד שיהיה רוב היתר וא"כ לו יהי' דנפל אם האיסור הוא בטל ברוב וכו' ועי' פלתי מה שהקשתי דלפ היתר רוב מ"מ יש לאסור בכל"פ דאוריית' ועמ"ש בל"ע : (י) שתי קדירות כתב הש"ך ה"ה בקדירה אחת וכ' תחיכות וכתחיכה של איסור אינו מינו ידוע אם הוא בקדירה אחת או בשתים דאין כאן אלא ספק אחד ואפי' אם נתערבו שתי הקדירות ואינו יודע אם איזו היא האיסור ואיזו היא ההיתר אפי' אז אין תולין להקל אלא שחבמים הצריכו ששים היינו שתי הקדירות ממין אחד והאיסור ממין אחד אין תולין להקל עד שירבה (יא) ההיתר ששים על **האיסור** :

קיא דין כלים מריפות שנתערבו בכשרים ובו ז' סעיפים.

א שתי קדירות אחת של היתר ואחת של איסור ולפניו שתי חתיכות א' של היתר וא' של איסור אם החתיכה היא מאיסור דרבנן בנון (א) שומנו של גיד ונפלו אלו לתוך אלו מותרים שאנו תולין (ב) לומר האיסור נפל לתוך (ג) והיתר לתוך היתר א ואפילו אם ההיתר שבקדירה (ד) אינה רבה על שלפניה ב וכן הדין אם לא היה באן אלא קדירה אחת של בשר שחושה ונפל בה אחת מאלו השתי חתיכות ואין ידוע איזהו אנו תולין דשל היתר נפלה אפי' אין ההיתר רבה על האיסור או אם לא היה כאן אלא חתיכה א' באיסור דרבנן ויש שתי קדירות אחת של היתר ואחת של איסור ואין ידוע לאיזה נפלה (ו) ג גם בזו תולין להקל :

ב בד"א שתולין בכל אלו להקל אפילו אין ההיתר רבה על האיסור שאין האיסור ד ג"כ רבה על ההיתר (ז) אבל אם האיסור (ח) רבה על ההיתר אין תולין להקל :

ג (ט) הי' האיסור של תורה אין תולין להקל לומר לתוך האיסור נפל עד שיהא בהיתר רבה על האיסור כדי שיתבטל מתוכו מדברי תורה :

ד ה היה ההיתר רבה על האיסור כדי שיתבטל בתוכו מדברי תורה תולין להקל כיצד שתי קדירות אחת של בשר שחושה ואחת של נבילה ונפלה החתיכה נבילה לתוך אחת ההן אם ההיתר שבקדירה רבה קצת על חתיכת נבילה תולין להקל לפי שדבר תורה מין במינו בטל אלא שחבמים הצריכו ששים היו (י) שתי הקדירות ממין אחד והאיסור ממין אחד אין תולין להקל עד שירבה (יא) ההיתר ששים על **האיסור** :

היו

א אפילו אם היתר שבקדירה אין רבה כי' הש"ך בשם נמוקי יוסף דכתב וז"ל **ואפשר** דלעניין מסורי מצה החמורים לא שמרינן שהני לומר לפי' בשל תורה והפר"ח הביא כיוצ בפחות מריבוי אלא שהני לומר לפי' בשל בריבוי שמרינן שהני לומר לפי' בשל תורה והפר"ח הביא כיוצ דאיסור מצה לו היו אלא מדרבנן בדין הוא שנתלה להקל כמו שאר איסורים דרבנן כי אף שהחמירו מצה בזה לא החמירו . ודבריו נכונים דרך כלל אבל אם נתנו לב"י מה שמסורי מצה בסימנים דרבנן כמעט לא תמצא רק בתמץ נוקשה שהוא דרבנן ומ"מ דעת הרבה מפרשים לאסור במצה וכן עכל דרבנן עיסה שלא נטלה ממנו חלה בזמן הזה ובללו בתמת יום לפקפק כי אף דשמרינן תולין בלי רבייה מצה דמסיקנא דרבנן לקולא והכא עכל ותמץ עיקר לסורו ס"ל דשי"מ כנודע ובגמ' דבילה אף לאיסור דרבנן מ"מ שמרינן ספיקא להחמיר ומ"כ אף בללו דספיקא להחמיר אפשר דלא שמרינן תולין בלי רבייה ופ"ע :

ב וכן הדין וכו' דעת הש"ך דוקא בכ' תחיכות אחת של איסור ול' של היתר ואינה ידועה בפ"ע זה **איסור** וזה היתר ונפל עד שהני לומר שיהא בהיתר נפל אבל אם אינו ידוע אם האיסור או ההיתר נפל אבל אם כשערבו קודם נפילה פשמה **איסור** בטלה אחד מהן שנפל ס"ל כנפל איסור ודחק הש"ך עלמו בכוונת הפריסה והרב הפר"ת הביא דמ"מ אף בניכר שתחזק **איסור** קרינן כי' ובשתחזק **איסור** אף שמקיל לעיל דספיקא דרבנן לקולא. ג) ומני תמה אלא מצה שלימה היא עם' תרומות פרק ז' משנה ה' שני קופות אחת של תרומה ואחת של חולין וכו' ואינו ידוע איזה של תרומה ואיזהו של חולין אכל אע' פשוט אחד מהן פטור וכו' אפלה ע' מהן לתוך חולין אינו מדמעת והשני נוהג בה תרומה וחייבת בחלה ור' יוסי פוטר אפלה שני' למקום אחר אינו מדמעת אפלה שתיהן למקום ע' מדמעת וכו' ע"כ וקשה הא הני שם **איסור** הוא בטל ברוב ואינו ידוע איזה תרומה ואינו חולין וא"כ ה"ל כנתערבו ותחזק **איסור** כמו שכתב הש"ך וע' שמרינן שהני לומר ומשם כן למה בשל תוך חולין אינו מדמעת הא לע' שמרינן שהני לומר לתוך חולין נפלה ופ"ע :

אך יש להבין ע"כ טוח לפי שבשתערבה בשל ע' מהן תולין להקל שהני לומר וכו' ובאיסור דרבנן לא בעינן רבה דבדאוריית' בעינן רבי' וא"כ קשה הא דתנן שבעת של ע"ז שנפלה לריבוע ומריבוע לשלם אסור אמ"מ הא הכי ריבוי יש בהו אחד של איסור ודמי' לכ' קופות של איסור וא' של היתר ומעורבי' זה בזה וכשפל ע' מהן למקום אחר לשלם וכדומה הלא שמרינן היתר לתוך היתר נפל ואפ יש בהיתר רוב כדתנן לשלם

ע) קו' על הש"ך ממשנה דתרומה. ב) קו' על הש"ע ורמב"ם ג) ישוב על זה. ד) ישוב אחר.

רק מחמת שהני לומר מקילין יש לחוש דגם בפ"מ נקיל וה"ם דכל תי' התו' הכל לענין תרומה משמר אבל באיסורים דעלמא לא שייך תירוץ התוס' דליכא למיגזר וזה הוא הדין של הפ"ע ולק"מ ודו"ק היטיב :

ו **אני** לומר למקום האיסור הרמצון וכו' והקשה למה לי למקום האיסור הרמצון הא הך קדירה נאסור וא"כ פשיטא דתלינן נפילת האיסור בהך קדירה. **ותירץ** הכ"מ ז"ל דאיסור דאורייתא דלא תמרינן שהני לומר בהך תמרינן מכח הך סברא תלינן במקום שנפל הרמצון וכו' והמחרוצים הסיגו ע"ז דגם זה הוא רק סברא בעלמא וח"ו עלי' בספק דאורייתא וכס תירצו דמשום סיפא נקט והס"ד תירץ דה"א כאן גרע הואיל והי' לו חזקת היתר רק בשעת הוא נפל דנפל וזכו דוחק ולי נראה דהמחבר לשיטתו דס"ל דלא תמרינן הכ"ל בשאר איסורים ומס כן י"ל דמיירי דהאיסור נפל בקדירה שהחזיקו רק כ"ע זשיס וא"כ הרי הקדירה לאסורה וא"כ רבה עלי' עוד ב' זשיס היתר וחזרה הקדירה להיתירה (ומיירי בלח בלח דלא שייך לפסר לסוחטו מסור) ואח"כ נפל עוד תתיכה אחר ולא נודע לי' היתר לי האיסור ומס בתרו לדון הואיל והקדירה בחזקת איסור גס התתיכה זו בחזקת איסור דבלא"ס הקדירה לאסורה ז"ל דהא הקדירה מותרת דרבה עלי' היתר וחוזרת להיתירה אבל מס בתרו לדון הואיל ואתחזק בנפילת האיסור אף זה הקדירה מתחזק דנפל האיסור מס ואסור הקדירה ומה בכך שאח"כ חזרו להיתירה וע"ז נתכוון המחבר :

ז **מצטרפת** עיין כרתי שהקשו הס"ל הנ"ל וע"ש מה שתירצו המחרוצים בדוחק ועי' לעיל רים סי' ל"ב ולדידי קשי' דל מהכא הא כ"ש קיימ"ל לפסר לסוחטו מסור ומס כן עכ"פ תוכ"ד הקדירה מסור ומה יסייע הקדירה הכ' לבטל ולכן י"ל דודאי אלו היס איסור דרבנן לא היס צורך לכל זה דתמרינן שהני לומר רק בכל בשאר דאורייתא ולכך בעינן ס' והא הנ"ל מפסר לסוחטו כל מדרבנן ונ"כ חזר הדבר לומר שהני לומר ונ"ל לירוף ולק"מ :

ה **ויש** מתירין המחרוצים עמדו בזה מ"ם מצני שבילין ל' טמא ואחד טהור והלכו שניהם ל' בזה ואחד בזה דקיי"ל לי בפי' לשתול בזה אחר זה שניהם טהורים ותלינן כל אחד בטהור הלך ונ"כ ב' בב' ב"ה מס נאו לשתול בזשי"ז נטהר תותס ולומר לכל ל' דשל היתר נפל והדבר והטיקר הקושי' הוא לקמן בהלכות שהם גבי שני שמלאו כתס על הלוק ל' ג"כ הקוי'. ו) ועיקר התירוץ כמ"ש דבשני שבילין מס בא אחד לשתול לתכס הלכתי בדרך ל' ולא ידעתי בזיזה מין לורך בשתלתו להזכיר שגס חבירו הלך בא' מצני דרכים אלו וא"כ התכס דנשתל רק עליו מתיר וכן לשני אבל הכא מס בא לשתול לתכס תתיכה של איסור שנפל לקדירה ודאי התכס תותר אפי' לדעת הסוברים דאפי' נתחלפו בשני שיש כאן ב' קדירות ומיהו יודע למיזה ולפ"ז דלריך להזכיר גס של חבירו הרי כשתל עליו ועל חבירו ואסור ודו"ק :

ז) יבוא על קושית המחרוצים :

סליק בעזר האל

אין זו נקט לא שהס כי קנרתי בלשוני אשר כתבתי שעמדתי בוויכוח עס חכמי וגדרי גוילים הוא להגוד מעליונו חרפת הגוילים המומרים עליונו כי לאחנו מחרפים ומגדפי' תותס להס ולאתם בספרים שלנו . והמת עד לעולמו כי המכשלה הזאת הבא בספרים הוא משום כי כך הסדר להיות ממשך אחרי ספרים קדמונים וכפי אשר ימלאו אם המוכחת כן יחזיקו בו ויתבטו לעון לעשות בו מיזוי ומגרעת מבלי משים על לב כי הכל משתנה לפי הזמן ועויב הענין וכספרים קדמונים כן היה וכן נמלאדכרים בלתי טובים על העמים בזמן ההוא וביחוד עכו"ס גויס נכרים כי שורש הדברים מוסב על עמלקים אשר אנו מלווים בתורה להמחות את שמם ולאבד זכרם ולאחרם ולקללם ובהם הכוונה כאשר בעו"ס בתחילת הגולה התחילו הם העמלקים להיות רודים בקרב ישראל ומשם הוסב ג"כ על שאר עמי' התוחזים מעשה עמלק בידיהם ויאמרו לא ירחה יה ולא יבין אלקי יעקב וכופרים בהשגחות ומניחות אלוקות ותייחסי' הכל לא הטבע וכוכבי השמים כאשר מלינו כמה פעמים במשנה חגיס המיוחסים לכוכבי לכת ומזרות השמים קלנדית וסטרי' ורוב קביעות' היה בכל שעה המדינה על ע"ז בלו והם הכלדים שנזמו בדברים רבים מעשה תעתועים בקסמים וכשפי' לדרום אל המתים ולהתחבר אל השדים וכדומה מהתועבות אשר שנא ה' והתחברות אסור בהם והם אשר נקראים מקדם דרך כלל הגוללי' כי מלכם ברחשם נקרא תמיד נבוכדנלר ועל שמו יקראו עס גוללים עיין רד"ק על פסוק יס יוס קראו גוללי וכו' תמלא כדברי על אלה וכאלה בלו בספרים קדמוניס דברי קנטורי' כאלה וכך יפה להס ונאה להס ולשמותם ולאחריהם בכל דור ודור זמן וזמן לא שיו להדפים כמעשה הרחשונים ובשבתא כיון דעל על והגיע אלינו הרעה הזאת אבל בחמת אין הכוונה על הגוללים בזמיס הללו כי העמיס גוללים אשר אנו יושבים בקרבם דרך כלל שמרו משפט ונדקה מאמיניס בבריאת העולם ומניחות אלקות והשגחותו ותורת משה ועבדיו הנביאים ורודפים ומנגדים לכת הגדוקים הכופרים בתחיית המתים והשתרת הנפש אם כן רחוי להתחזק להס טובה ולהגלם ולפארם ולהביא אליהם ברכה ולא קללה ח"ו וכפרט כי מטיבין וגומלי חסד אתנו לתת לנו מחיה בקרב הארץ וכבר נאמר בפי ירמיהו להתפלל בשלום העיר כי בשלומו אתס חייס וכן אמרו חז"ל הוי מתפלל בשלומה של מלכות וכן חוב על כל קהלה וקהלה מקום אשר שם בית הדפוס להסיר מכשלה הרוחים וגדופים ואף אני אומר בתודעה רבה אס המלך ימלך בספר הזה לפעמים מלות בלתי נאות . הוא טעות . ושגירת דלשיונ' כי לרוב חולשתי לא יכולתי להשגיח בעין פקיחת ונסלח וכו' רי לכל העם בשגגה והגני מתפלל בשלומו של מלכות דרך כלל מלכי וזוכסי גוללים החוסים בגל כנפיהם כל בני עמינו כי' יברך תותס ויתנך חילס אמן ואמן :

ב״ה

משמרת שלום

על

שלחן ערוך יורה דעה

מאת הרב הגאון הגדול וכו׳

מוהר״ר **שלום שכנא** זצ״ל טשערניאק

מפיטשאיוב שהי׳ אב״ד בערימליא ומאציוב יע״א

והוא באור מספיק לברר וללבן דברי רבינו הפמ״ג על ש״וע יו״ד ויפרד לשני ראשים. ראש אחד. הוא לברר וללבן כוונת המשבצות זהב. והראש השני הוא לבאר היטב כוונת השפתי דעת. ובתוכו יובא כל דין והלכה. או קושיא שהניח הפמ״ג בצ״ע. מה שתירצו האחרונים הבאים אחרי׳ו. או מפמ״ג עצמו במקום אחר. וגם חידושי דינים אחר רוב סימני השו״ע בעניני הוראות או״ה, הנהוגים בכל עת. ונחוצים מאד לדעת אותם. אשר לקט ואסף בדברי הראשונים והאחרונים. ובפמ״ג עצמו באו״ח במקומות מפוזרים השייך ליו״ד וגם הוסיף המחבר הגאון זצ״ל מדיליה.

חלק שני

המהדורה השניה נדפסה בשנת תרס״א בוורשא

ועתה יוצא לאור

במהדורה מתוקנת ומושלמת, באותיות חדשות ובהגהה מדויקת

בעיה״ק ירושלים תובב״א

הוצאת „פאר התורה״ בע״מ

ירושלים, תשי״ח

כל הזכויות שמורות

דפוס „ספרא", ירושלים

משמרת פתיחה להלכות מליחה ש ל ו ם

בעיקר הא' בא"ד א' והב"י בסי' פ"ז כתב דהר"מ סובר דם שבישלו עובר עליו כו'. ר"ל דממ"ש הר"מ בהמ"א פ"ט הלכה ו' וכן המבשל בשר כו' מובא לשונו ממש לקמן בסי' פ"ז במחבר סעיף ו'. ודייק הב"י שם. דהר"מ ס"ל דאבל משום דם לוקה. ותמה הפמ"ג על המ"מ שכתב דלא נתבאר בדברי הר"מ האיך ס"ל בדם שבישלו. ועל זה תירץ די"ל דה"ק המ"מ דלא נתבאר בדברי הר"מ אי דם שבישלו חייב עליו כרת או לא*) אבל מלקות חייב. כמו שמשמע בפ"ט הל' ו' כנ"ל. או אפשר אפילו מלקות אין בו (בדם שבישלו להר"מ. לפי שיטת המ"מ). ומ"ש הר"מ בפ"ט ה"ו. ואין לוקה על אכילתו משום בב"ח. דמשמע הא משום איסור אחר לוקה. לא קאי על דם. אלא קאי על חלב מתה:

בא"ד ב' אבל מלקות אין בו. ודינו כחצי שיעור כו' ותדע בעוף לא נאמר מבשרם ר"ל דז"ל הר"מ שם. אעפ"י שחלב בהמה טמאה וביצי עוף טמא אסורין מה"ת. אין לוקין עליהם. שנאמר מבשרם לא תאכלו. על הבשר הוא לוקה. ואינו לוקה על הביצה ועל החלב. והרי האוכל אותו כאוכל חצי שיעור שהוא אסור מה"ת ואינו לוקה. עכ"ל. וביאר המ"מ שם דלאו מבשרם ממעטינן להו ממלקות דהא בעוף לא נאמר מבשרם. ואמאי אינו לוקה על ביצי עוף טמא. אלא הטעם כיון דמרבויא מרבינן לחלב וביצה. לכך אין לוקין עליהם:

בא"ד ג' אבל התוס' חולין כתבו ההיא דכריתות. ר"ל הא דאמרינן שם בדף כ"ב ע"א. דהאוכל לב בהמה חייב כרת משום דיש בו כזית דם. קודם בשול מיירי כו':

בא"ד ד' ובדף קכ"ז ב' כתב קשיא מפינכא כו'. ר"ל דהרשב"א שם הקשה אשיטה זו. דס"ל דלכלי חרס שנבלע בה רק איסור דרבנן. מהני הגעלה. והא אמרינן במנחות דדם שמלחו או שבישלו דרבנן. ואפ"ה אמרינן בפ' כל הבשר. בפינכא (ר"ל קערה של חרס) דאימלחא בה בישרא בי ר"א ותברה. ואמאי לא עביד לה הגעלה. כיון דלא בלעה רק איסור דרבנן. אלמא מבואר להדיא דעת הרשב"א דהלכתא כסוגיא דמנחות דדם שמלחו או שבשלו דרבנן.

בא"ד ה' עיין פסחים כ"ג ע"ב כצ"ל כו' והנה הא דפריך ור"ש ע"כ הק"ו כפשוטו כו'. ר"ל דפרכינן שם. ור' יוסי הגלילי [דס"ל כשהותרה נבלה בהנאה חלבה וגידה לא הותרה] אשכחן חלב דשרין רחמנא בהנאה [דכתיב ביה יעשה לכל מלאכה] אלא גיד נימא דאסור [בהנאה] ומשני מייתי לה בק"ו [מחלב] ומה חלב שענוש כרת מותר בהנאה. גיד שאינו ענוש כרת לא כ"ש. ופרכינן ור"ש דאוסר [גיד בהנאה] משום דס"ל אין בגיד בנו"ט. ולא הותר בכלל נבלה. מ"ט לא מייתי לה. להתירו בהנאה. מק"ו מחלב. ומשני. איכא למיפרך מה לחלב שכן הותר מכללו אצל חיה. תאמר בגיד שלא הותר מכללו אצל חיה. וכתב שם התוס' ד"ה ומה חלב כו' וא"ת לימא שור הנסקל יוכיח שאינו בכרת. ואפ"ה אסור בהנאה. וי"ל דה"פ. ומה חלב נבלה שענוש כרת. ואסור באכילה. ומותר בהנאה. כמו נבלה עצמה. גיד שאינו ענוש כרת. לכ"ש שיהא בכלל היתר נבלה. והשתא לא שייך למימר תוכיח. ולא מצי למיעבד נמי ק"ו מדם. דדם אינו בכלל נבלה. אבל חלב הוי שפיר בכלל נבלה. עכ"ל.*) וע"ז קאמר הפמ"ג דזה דפרכינן לר"ש. אמאי לא יליף גיד מק"ו מחלב. ע"כ דלא כהתוס'. שנלמוד לר"ש. ומה חלב נבלה שענוש כרת כו' גיד שאינו ענוש כרת. לכ"ש שיהא בכלל היתר נבלה. דהא לר"ש אין בגי"ה בנו"ט. ואינו בכלל נבלה. אע"כ דהק"ו כפשוטו. דנימא ומה חלב כו' גיד שאינו ענוש כרת לכ"ש שיהא מותר בהנאה. [וקושיית התוס' שור הנסקל יוכיח באמת נשאר בקושיא. או מסתמא יש איזה תירוץ ע"ז] ואם כן קשיא אמאי לא פריך דנעביד ק"ו מדם. דע"ז ליכא לתרץ כלום. דדם לא הותר מכללו. ואם נאמר דדם שבישלו דרבנן ניחא. דע"ז היה ג"כ למיפרך. מה לדם שכן יש היתר לאיסורו אם מבשלו [וכבר קדמו בזה הכו"פ בסימן ס"ה בפלתי סק"ב. במוסגר ע"ש] אך לפ"ז התוס' לשיטתם בחולין דס"ל דם שבישלו דרבנן. [דלא כרש"י] מה הוקשה להם ק"ו מדם. ר"ל דהא מבואר בהתוס' דלפי תירוצו שפירש הק"ו. ניחא דלא עביד הק"ו מדם. והא אף אי הק"ו כפשוטו. ג"כ ל"ק אמאי לא עביד הק"ו מדם. משום דאיכא למיפרך מה לדם. שכן יש היתר לאיסורו אם מבשלו.

ועיין בישוי"ע סי' קי"ז סוסק"ב שכ"כ. וכבר קדמו הפמ"ג:

בא"ד ו' והנה לפ"ז כ"ש גרע מכ"ר, דאלו בכלי ראשון. ספק נפל דם בעין כו'. נ"ב בדקדוק נקט כן. ודוקא בדם צלול. אבל בחתיכה שלא נמלחה עדיין. ויש בה דמה. והודחה מדם בעין שעליה. ועומד כלי שני. וספק אם נפל בה החתיכה, וסילקוה. או לא נפל בה כלל. מפליט כלל. וכה"ג איתא בפמ"ג או"ח סימן תמ"ז במ"ז סוס"ק א', דגיד שיש בו מותר מטעם ס"ס. שמא לא נפל כלל. ואת"ל נפל שמא הלכה כמ"ד דכ"ש אין דם ונפל לכ"ש. וספק אם יש ס' דהוי ס"ס. שמא הלכה. דאין מפליט בכ"ש. ושמא היה ששים. ע"ש. א"כ מכש"כ הכא בספק אם נפל כלל. שוב ראיתי דמבואר להדיא בסימן ק"ה במ"ז סק"ד דאי ספק. אי נפל איסור לכ"ש. מותר משום ס"ס. ע"ש. ועיין במ"ש בפתיחה להל' בב"ח אות ה'. ועיין סי' צ"ח בשפ"ד סוסק"ז:

בא"ד ז' הא חתיכה שנמלחה מעט. וספק נגע בה ד"א. או לאו ממ"נ מותר כו'. ר"ל דלכאורה י"ל כיון דדם שנמלח מעט הוי דאורייתא. הוי כאן ספד"א. שמא נגע בה. עז"ק הפמ"ג. דזה תינח אם היה כאן הדם בעין. ונמלח מעט. היה אסור בספק נגע בו. אבל כאן דאנן צריכין שיצא הדם מהחתיכה ממ"נ מותר. דאי הוי מליחה מועטת. לא מפליט כלל מהחתיכה ואף אם נגע הדבר שאצלו. לא בלעה כלום. ואי תאמר דשמא אין אנו בקיאים איזה מקרי מליחה מועטת. וזה שנראה לנו שהוא נמלח קצת. שמא הוא מליחה מרובה. והוה אינו נאכל מחמת מלחו. ומפליט מהחתיכה. א"כ שוב ליכא רק איסור דרבנן וכאן דהוי ספק אם נגע כלל. הוי סד"ר לקולא. ומיהו מס"ס. אין להתירו. [ר"ל בדרך ס"ס. אף למ"ד דם שמלחו או שבישלו דאורייתא ספק שמא לא נגע. ואת"ל נגע. שמא הוי נמלח מעט דלא מפליט כלל]. דהוי [ספק השני. ספק] חסרון ידיעה. אלא כדאמרן מטעם ממ"נ. ודע דאף בודאי נגע אם אין שם ציר כלל. כשר בהפ"מ. עיין בסי' צ"א בשפ"ד סקט"ו. ועיין בסי' ע' בשפ"ד סקט"ז. ובמש"ש:

בא"ד ח' אמנם כן בתה"א ע"ה ב' כו' דמש"ה אותביה אצדדים כו'. ר"ל דאמרינן בחולין דף צ"ג ע"ב. בלישנא קמא שם דאם צלאו להראש כשהוא שלם. והניחו אצדדין אסור. ולל"ב אף אי אותביה אצדדין אי דך ביה מידי שרי. ופסק הרא"ה כל"ב לקולא. דהילכתא כל"ב תמיד. ותו דדם שבישלו דרבנן הוא. וע"ז השיג עליו במ"ה. דלגבי איסורא חוששין אף לל"ק אם הוא מחמיר. ומ"ש דדם שבישלו דרבנן פעמים חוששין אפילו בספקותיו כשל תורה כו'. ועוד דשמא הדם חם. ופולט דם מועט. ואפילו לא הגיע לבישול. ונבלע במוח קודם שנתבשל. שהוא אסור ד"ת וכדמוכח גבי בי דוגי כו' ועוד שמעינן ליה מדרב דימי דאמר כבדא עילוי בישרא אסור. מ"ט דם דאורייתא. עכ"ל. אלמא דברי הבית יעקב יש להם מקום ברשב"א*):

בא"ד ט' והנה דעת המחבר כו' אין ראיה [דס"ל דם שבישלו ד"ת. די"ל. דלכך לא מהני מסל"ת משום] דאיתחזק איסורא [ולכך השמיט בסימן ס"ח סעיף י"ב. דיהני מסל"ת]. ולא ס"ל (ג"כ להמחבר) עכו"ם אנקיותא קפדי [ולכך השמיט בסימן ס"ט סעיף י' דיהני מסל"ת].ונ"ב עיין בש"ך שם ס"ק מ"ב. ובשפ"ד שם. דלהרמ"א שם לכך מהני מסל"ת. משום דס"ל הסברא דעכו"ם אנקיותא קפדי והוא נגד החזקה והוי שוב ספק השקול. עש"ה:

בא"ד י' ואיכא לעיוני דם היוצא ע"י כבישה כו' ושם העלתי (ע"ש במ"ז סוס"ק א') דהוי ד"ת [וכן הוא לקמן בסי' ע' בש"ד סקכ"ט. וסי' ע"ג. בשפ"ד סקי"ד] עיין בחוו"ד סי' ע"ו ביאורים סק"ד דהביא מדברי או"ה כלל ו' דין כ' דהוא דרבנן. ולכן בספק כבוש בדם ג"כ מותר. וכפל דבריו אלו בסי' ק"ה. חי' סק"ו. וביאורים סק"ה. ועיין ביד אברהם סי' ס"ט סעיף ט"ו ובסימן ק"ה. דמביא גם כן בשם או"ה דדם על ידי כבישה הוא דרבנן. אכן עיין בסי' ק"ה בשפ"ד סק"ב. ד"ה תשובה כו'. וכן משמע באו"ה כלל ל' כו' אסור מה"ת. ע"ש. וזה סתירה למה שהביא החו"ד בשם או"ה עצמו. דהוא דרבנן. וספר או"ה אינו לפני לעיין בו ועלה בלבי לתרץ דשם באו"ה כלל ל'. מיירי בנכבש בשר בתוך דם בעין בלי תערובת מים כלל. דבזה ס"ל באמת דהוא ד"ת. משא"כ בכלל ו' דמיירי דמעורב הדם במים. וא"ר להקריב על גבי המזבח. בזה לא הוי רק דרבנן. כמ"ש או"ה שם בכלל ו' זה הטעם להדיא. אך לפי זה צ"ע על השפ"ד בק"ה שם. דמביא ראיה לשאלה שלו. מאו"ה כלל ל'. והרי שאני באו"ה שם. דמיירי בנכבש בדם לחוד משא"כ בנכבש בשר שיש בו דמו. במים או במשקין. כיון דא"ר להקריב על גבי המזבח. לא הוי רק דרבנן. כמ"ש באו"ה כלל ו' כנ"ל. והצעתי דברי אלה לפני הגאון אבד"ק בערזאן. והשיב לי דבסתירת ד' או"ה כוונתי אל האמת. הבאתי דבריו לקמן בסי' ק"ה על השפ"ד סק"ב אות ד'. ע"ש. ועיין בט"ו מהדו"ג סי' קמ"א שנשאל בזה. בבשר דהוי ספק. אם נשרה במים מעל"ע שלם קודם מליחה. אם להורות כדברי הפמ"ג. או כהחוו"ד דדם שנכבש הוי דרבנן. והוי סד"ר לקולא. וגם אליבא דהט"ז (בסי' ק"ה סק"ג) ספק כבוש מותר. דדומה למקוה. ואף דהנה"כ מדחה. דשאני זה. דאיתחזק איסורא. כיון דעכ"פ נשרה כאן איסור. מ"מ בזה דדם האיברים שלא פירש מותר. הוי איתחזק היתרא. והגאון הנ"ל דחה דברי השואל בזה. ומסיק לאסור. ועיין בס' יד"י סי' ס"ט. בקצור סקצ"ח. העלה דמותר כשיש ס' נגד הקליפה. ובס"ק ק"ב שם. העלה דלצלי פשיטא דמותר. אלא אף לבשל המיקל לא הפסיד. אך צריכין שיהיה במים ס'. נגד הדם בעין. ע"ש באורך מזה:

בא"ד י"א ומ"ש התוס' קי"א ד"ה דם. פי' הקונטרס כו'. ר"ל דהתוס' שם כתב בשם רש"י. דדם כבד אף שפירש הוא לאו דאורייתא מדלא חשיב דם הכבד. בהדי הא דקתני בכריתות פרק ר"ש. דם הטחול ודם הלב ודם הכליות ודם האיברים. הרי אלו בל"ת. ועל זה כתב הפמ"ג דמה שכתב בשם רש"י. הוא ט"ס. דברש"י לא נמצא זאת שם אלא צ"ל ר"ת. דלעיל בדף ק"י ע"ב. בתוס' ד"ה כבדא. הביא זאת בשם ר"ת:

בא"ד י"ב וכן משמע מהא דאמרה ילתא לר"נ אסר לן דמא. שרי לן כבדא. אלמא כפי' חשיב דכולו דם. ואפ"ה שרי מ"ה. ר"ל דלכאורה מאי זאת דאמרה אסר לן דמא כו' דהיכן אסרה לנו בכעין זה. דהא לא אסרה תורה. אלא דם צלול. או דם שפירש מהחתיכה. אבל דם שלא פירש אף בשאר בשר מותר. ומהכ"ת לאסור לאכול כבד. אלא ע"כ מוכח מזה דכבד כיון דהיא כולה דם. הוי כדם שפירש. ואפ"ה שרי לן רחמנא. וע"ז אמרה אסר לן דמא שרי כו'. א"כ ממילא מוכח. דדם שפירש מהכבד מותר מה"ת. כמו כבד עצמה דהוי כפירש. (עיין בכו"פ סימן ע"ג בפלתי סוסק"ה דדייק כן. לענין דם הכבד שפירש בתוכה ממלמ"ק. ע"ש ובמה שכתבתי על המ"ז דסי' ע"ג. סק"ח אות ב'. ע"ש):

בא"ד י"ג ותמה עליהם מכח קושיות התוס' כו' ר"ל דבחולין (קי"א ע"א) אמרינן כבדא עילוי בישרא אסור [מ"ט] דם דאורייתא. וכתב שם התוס'. אע"ג דאמר בהקומץ. דם שבישלו דרבנן. מ"מ כשנפלט. עד שלא נתבשל. הוי

ה ג ה " ה

נ"ב המעיין במ"מ. יראה די"ל כן בכוונתו. כי מקודם הביא. דיש מי שכתב שכשאמרו שהאוכל מלב בהמה חייב כרת (משום דמו) דוקא אכלו קודם בישול. אבל אחר בישול לא כו' ולא נתבאר זה בדברי רבינו. עכ"ל ע"ש. שוב מצאתי דהש"ך בספרו הארוך סי' ע"ב. תירץ דה"ק המ"מ. דלא נתבאר מדבריו לחלק בכך. אלא משמע מדבריו אפילו בישלו חייב כרת. ע"ש. ותמיהני על הפמ"ג שלא הביא תירוץ זה דהש"ך בס' הארוך הנ"ל. ועיין בתפארת ישראל על משניות בחולין פכ"ה משנה ג' סקכ"ז ע"ש:

והא דאמרינן לר"י הגלילי. כשהותרה נבלה וגידה לא הותרה עיין בתוס' שם. ובמהרש"א שם תירוץ ע"ז. ע"ש:

הערה מהרב הגאון אבד"ק בערזאן שליט"א וז"ל

*) **עיין** בפלתי סוסי' ס"ט. במ"ש בישוב דברי ר"ת. דנראה כהבי"ע. אבל ביא"פ סי' צ"ב. במ"ש על דברי תשו' בית יהודה העלה דהעיקר להקל. ואני מצאתי באו"ה כלל ו' דין י"ח. מפורש דגם בתחלת צלייתו. הוי רק מדרבנן. ובעיקר מחלוקת הפוסקים. כבר הביאו האחרונים. דברי הגמ"ר. ובגדי ישע. דבעוף לכ"ע דם שמלחו ובשלו דרבנן. ועיין בשו"ת שו"מ מהד"ג סי' ר"ב. בשם בעל מקמ"ח לדחות דבריו בזה. ומ"ש עליו ולענ"ד ראיה מהירושלמי פ"ג דשבועות ה"ד. רבב"מ בעי ע"ד ר"י דאמר בכולל שבועות חלות על האיסורין. ניתני (במתניתין דיש אוכל כו'). שבועה שלא אוכל ואכל כו' מה אנן קיימין. אם באומר שבועה שלא אוכל בשר כל ימות השנה. והפסח בתוכן. שלא אוכל עשרת ימים הללו. ויו"כ בתוכן. במיחל שבועה על האיסורין (דאי בסתם שלא פי' ימים אלו. אמרינן דנתכוין על ימים המותרין. ואי במפרש. לא חל גם בכולל. פ"מ). רבב"ח בעי. ולמה לא אמר שבועה. שאוכל משחיטת פלוני (בשבועה אם אוכל). אין בה חלב (בתמיה) בשוחט צביים אין בה גה"נ (בתמיה) בעופות אין בהם דם (בתמיה) וקשה הא משכח"ל בנשבע שלא יאכלנו באומצא דליכא משום דם. ועיין רוקח סי' ת"י שהוכיח מירושלמי דפאה. דסובר דם אומצא שרי. וצ"ל דהתם הרי בבישול מיירי. שהרי חייב משום חלב. והאוכל חלב חי פטור. וגם מסתמא יאכלנו בבישול. והוי כמפרש בבישול. וס"ל דם שבישלו עובר עליו. ומוכח דגם בעוף חייב. וא"ל דהתם בעודנו חי. ובדם שבחלל הלב. אבל ז"א דאין בו כזית. ועיין כריתות כ"ב. ותשובת ר"י מינץ סי' י"ט. ובע"כ כמ"ש. אבל גוף דברי הירושלמי צ"ע. וקשים להבין דהתם הרי מיירי בבהמה. דשייך בה חלב. ובע"כ דנשבע גם על בהמה. ואכמ"ל. וגוף דברי ר"י מינץ הנ"ל. שחולק עליו הפר"ח. הנה מצאתי במבוא שערים. לרנ"ש שעל השע"ד סי' צ"א שפסק כהר"י מינץ. והביא מש"ס פג"ה. שהביא הפר"ח ועיין בב"ח סי' ס"ח. מ"ש בשם רש"ל. ומה שכתב עליו בזה. עכ"ל:

הוי דאורייתא. ומיהו קשה לפי׳ ר״ת דס״ל דדם הכבד דרבנן. עכ״ל. ובזה תמה השער אפרים על רש״ל והגש״ד. דס״ל דם הכבד שפירש דרבנן מכח קושיית התוס׳ הנ״ל. אר״ת. דהא אמרינן בגמ׳ דם דאורייתא. כנ״ל (עיין לעיל סוף אות ח׳. בהערה):

בעיקר הב׳ בא״ד י״ד דאנן לא ק״ל כהרמב״ם כו׳ מ״מ [אפשר] הא אמרינן דנשאר [קצת] דם בתוכה כו׳ והנה במעשה דרש״י [נ״ב, עיין בסימן ס״ט במחבר סעיף כ׳]. כו׳ כו׳. ויש לראות בסעיף י״ט. הביא המחבר ב׳ דיעות. עיין בש״ך שם סקע״ח. ותבין. כו׳ ועתה אבוא לפרש כו׳ והמשמרת הבית השיג עליו כו׳ א״כ יבליע דם פליטה שעליו כו׳. ז״ל המ״ח. משובש הוא זה. (ר״ל. טעם הרא״ה) שאם הדחה ראשונה. היא אינה אלא מחמת שמא ישתהה הבשר במלחו יותר מפליטת דם וציר. זו חששא רחוקה היא. האי גברא בעי ליה לשעתא. ואתה מזקיקו להדיח גזרה שמא יבעי ליה לאורחא. וישתהה זמן מרובה כיום תמים כו׳. ועוד דאי משום הא. מאי הועילו באותו הדחה ראשונה. והא איכא לחלוחית דם שע״פ. שהוא פולט מחמת מלחו. דמחמתו צריך הדחה אחרונה. אפילו לפ״ד [ר״ל דהרא״ה ג״כ ס״ל דהדחה אחרונה היא מחמת הדם פליטה. שנשאר על החתיכה]. ואם ישתהה מלהדיח אחר מליחה. יותר מכדי פליטת דם וציר יחזור ויבלע בבשר עכ״ל. (ובזה יבוארו לך דברי הפמ״ג). ודע דיש עוד טעם להדחה ראשונה. במ״ה שם. כדי שיתלחלח הבשר וידבק בו המלח. והוא מובא לקמן במ״ז סק״ד ושפ״ד סק״א. ע״ש:

בא״ד ט״ן אף למ״ד בה״מ במליחה לא נ״ב. מ״מ בבישול אח״כ נ״נ (שכבר מובלע ע״י מליחה). נ״ב עיין בשפ״ד סימן צ״ו סוסק״ט שכ״כ. וכ״ה בחי׳ רע״א סימן צ״ב. על הש״ך שם סוס״ק ט״ז. ד״ה כ״נ עיקר. ע״ש. ועיין בדג״מ תנינא על הש״ך בסימן כ״ב סק״י שכתב ג״כ הכי. דלא כש״ך שם. דכיון שנתבשל אח״כ שפיר נ״נ ע״ש. וע״ע שם על הש״ך בסי׳ צ״ב סוס״ק ט״ז שכפל זה. דאף לדעת הסוברים. דל״א במליחה חנ״נ מ״מ חתיכה שקבלה איסור במליחה. אם נתבשלה אח״כ בקדירה. שפיר נ״נ. ובעינן ס׳ נגד כל החתיכה. ועיין בס׳ יד״י סימן צ״ב. בפי׳ הארוך סקכ״ז [הבאתי דין זה באורך בסימן צ״ב על השפ״ד סקט״ז אות ב׳. ד״ה ואם. ובסימן צ״ו בשפ״ד סק״ט אות ג׳. ע״ש]:

בא״ד ט״ז ויש לחקור מליחה כו׳ ושומן נפסד בצלייה אין תקנה לערבו עד ס׳. ובה״מ שרי. ואף בלא ה״מ דשומן גימוח ולא שייך פירש ממלמ״ק. מ״מ מבטל מקרי. ר״ל דאין תקנה לערב השומן בס׳. דלכתחילה אסור לבטל. ואין לומר דלמאי נ״מ. הלא אנן ק״ל דאף בדאיכא ס׳. אותו חתיכה אסורה. דנ״מ בה״מ דאז גם לדידן שרי. כמ״ש בסימן ס״ט סעיף י״א בהגה״ה. ועוד דבשומן הרי אף בלא ה״מ. ג״כ שרי. גם לדידן משום דשומן נימוח. ולא שייך לומר פירש ממלמ״ק. עיין בסימן ע״ה בש״ך ס״ק ח׳. אבל מ״מ לערבו בידים. כיון דמבטל מקרי. אסור. ועיין בסימן ס״ט במ״ז סוס״ק ל״ב. ובשפ״ד שם סקנ״א. ועיין בחוו״ד סימן ס״ט חי׳ סקמ״ו דלערבו בשומן אחר. עד ס׳. נראה דאסור. ויש להתיר על ידי בישול במים. בס׳. אחר המליחה כו׳. ע״ש. ועיין בטו״ט מהדו״ק סימן ק״ד שדחה לדברי החוו״ד. דאף במים אין לבטלו. ועיין עוד שם בסימן ק״ה. ששוב כתב דנראה דלא כהפמ״ג והחוו״ד. רק שמותר לבטלו בשומן עצמו. וזה יותר עדיף מתקנת החוו״ד. דלא חל הביטול. רק אחר שהתחיל להרתיח. משא״כ בתקנה זו דמערבו בשומן. דנעשה הביטול בזמן היתר. ולא בא עדיין אף לאיסור דרבנן. ע״ש באורך. ועיין ביד אפרים סעיף י״ב שהאריך בזה. ובהגהות רע״א על החוו״ד כ׳ וז״ל לענ״ד נראה להתיר בה״מ. והיינו דמתחלה ימלח השומן כדינו. ואחר המליחה והדחה יערב בשאר שומן שנמלח והודח כדינו. ועיין בספרי התשובות סי׳ ל״ח עכ״ל. והוא מובא לקמן בסי׳ ס״ט בפ״ת סקכ״א ע״ש. ועיין בספר בר ליואי. חלק יו״ד סי׳ י״ד שפקפק על היתר דהחוו״ד. אך בענין זה. אם מלח השומן כדינו. ונודע לו אחר כך. או נזכר שעבר עליו ג׳׳. בכה״ג נ״ל דכ״ע מודים שרשאי לבטל עם שומן אחר. להוסיף עד ס׳. ע״ש. ועיין ביא״פ סי׳ ע״ו סעיף א׳ שהמציא תקנה לשומן ששהה ג׳׳ בה״מ. ע״ש באריכות מזה:

עיין בהגהות מוהרש״ק ז״ל שכתב דנשאל בדין בשר שלא נמלח עדיין. וספק אם הוא תוך ג׳׳. או לא. מה דינו. שהנה הרב (בסימן ס״ט. סעיף י״ג) לא כתב רק באם כבר נמלח. וספק אם הוא תוך ג׳׳. ולא אם עדיין לא נמלח. ע״ש דצידד בזה לכאן ולכאן. וסיים דלמעשה צ״ע. ויותר נראה לחומרא. ע״ש באורך:

בא״ד י״ז כתב המנ״י בקונטרוס אחרון הנקרא סולת למנחה כו׳ ולדינא צ״ע. עיין בלבו״ש בח״ד סעיף ל״ה דפסק דחתיכת עור של בהמה שנפל לתבשיל אוסר עד ס׳. משום דם שבו. משום דהתבו״ש והשבו״י חולקים על הט״ז בסי׳ כ״ג סק״ז. וס״ל דגם בעור יש דם [מובא במ״ז שם] אבל עיין בסי׳ ע״ז סעיף א׳ ביא״פ דחולק עליו דאין לאסור דם העור כלל משום דם. ע״ש באורך מזה. אבל שוב ראיתי דבשו״ת בית שלמה חיו״ד סימן קי״ט תמה על היד אפרים. דמה לו להשיג על הלבו״ש. הלא במנ״י בקונטרוס סולת למנחה כלל ט״ו דין י״ג מפורש כהלבו״ש. דדם עור בהמה אסור. וגם יש ראיה ברורה למנ״י ולבו״ש. מהטור ושו״ע סי׳ ס״ח ע״ש שהאריך בזה בסברא נכונה*):

הלכות מליחה

משבצות זהב סימן ס״ט

ס״ק א, בא״ד א׳ אמנם מ״ש כו׳ מ״מ אמאי לא פירש כפשוטו מטעם הסמ״ק. עיין בלבו״ש בח״ד ס״ק ק״ח שפירש בטוב דברי הט״ז בזה. וגם הסיר מעליו קושיית הפמ״ג אמאי לא פי׳ כפשוטו מטעם הסמ״ק. ע״ש. וגם הפמ״ג עצמו. בסימן ע״ו במ״ז סק״ד תירץ אמאי לא פירש מטעם הסמ״ק דהוי דם בעין. ע״ש:

ס״ק ד׳ בא״ד א׳ ועיין מה׳ ע׳ [כתב טעם להדחה ראשונה] כי אם לא יתלחלח [הבשר לא ידבק בו] המלח ולא יוציא דם. ויראה דיעבד יש להתיר. נ״ב עיין במה שכתבתי על השפ״ד סק״ו מזה באורך:

ס״ק ו׳ בא״ד א׳ גם לענין כבד או נשרה מעל״ע מהו דינו. עיין לקמן בשפ״ד סק״ס. הביא דין זה באריכות ע״ש ובמש״ש אות ב׳. ובאם ספק אם נשרה מעל״ע. עיין בסימן ע״ג בשפ״ד סקי״ד דשרי. ע״ש:

ס״ק ז׳ בא״ד א׳ ומיהו היה מקום לאסור מטעם פירש ממקום למקום כו׳ אלא דרא״ש לא סובר לחלק בזה. ר״ל לחלק בין חתיכה תפלה לחתיכה מלוחה דיש בה חמימות. והדם פירש ממקום למקום. דהא הרא״ש סובר פירש ממל״מ מותר [עיין בסימן ע״ו בש״ך סק״ב. ובסימן זה במ״ז ס״ק כ״ז]:

בא״ד ב׳ ואפשר שרא״ש סובר דהמלח מבליעו לדם שעליו ג״כ כו׳. נ״ב הוא ענין בפ״ע. ואינו קאי אקודם לו. ור״ל דהב״ח והמנ״י. תירצו את הרא״ש. שלא תקשי עלי׳ מסברת הסמ״ק. דאם לא הודח. המלח מבליעו להדם בעין ושוב אינו נפלט. דבדם בעין ל״א כמ״פ והרא״ש גופיה מודה בזה. די״ל דהרא״ש ס״ל. דאדרבה דרך המלח להפליט הדם ולא להבליעו. וליכא למימר נמי. דמעצמו נבלע בחתיכה. כו׳ דמסתמא נתייבש ע״פ. ואינו נבלע בחתיכה. עז״ק הפמ״ג. דא״א צריכין לזה. אלא שאפשר דהרא״ש גם כן סובר שהמלח מבליעו לדם שעל החתיכה. או מחמת רתיחת החתיכה נבלע הדם מעצמו. אלא דבהא פליג על הסמ״ק. דלא נקרא הדם שע״פ דם בעין אלא דם פליטה. דאמרינן ביה כמ״פ. ולכך לא חייש הרא״ש שמא נבלע הדם שע״פ. דכמ״פ ע״י הדחה ומליחה שנית:

ס״ק ח׳ בא״ד א׳ אלא [ה״ק הט״ז]. דעכ״פ [חזינן] במליחה מועטת חיישינן לא״ז [דס״ל אף בדם פליטה. ל״א ככ״פ] ה״ה לדידן [דבאין הפ״מ חיישינן לטעם הסמ״ק] חיישינן [גם כן. אף במליחה מועטת] שמא יבליע דם בעין כו׳:

בא״ד ב׳

שפתי דעת סימן ס״ט

ס״ק ג׳בא״ד א׳ לא ביד דליכא דוחקא. נ״ב ובפר״ח סי׳ ס״ח סק״ד פסק דאף בכה״ג צריך לחזור ולהדיח ועיין בסולת למנחה כלל ט״ו דין ד׳ סק״ז. דכתב דטוב לחוש לדבריו לכתחלה. ע״ש. גם בלחה״פ סקכ״ב. ובבל״י סק״ג. הביאו בסתמא את הפר״ח. כו׳ שלא יחתוך בסכין דם שע״פ בשר. ר״ל דאם יחתוך בסכין שחיטה את הבשר חיישינן שמא יחתוך בסכין מלוכלן עדיין בדם שעל פניו. את הבשר כו׳ ועפר״ח אות ד׳ הקשה כו׳ עיין בביני״א שער או״ה סי׳ נ״ד מ״ש בשם הלבוש. ועיין בנימוקי רי״ב בהשמטות ע״ש:

בא״ד ב׳ יראה לי אם יחך אחר הדחה לב׳. או חתיכה שלא הודחה כ״א מצ״א. שרי דיעבד עכ״פ בה״מ. נ״ב הא בשומן כה״ג מותר אף באין ה״מ ע״י הדחה ומליחה שנית. כמבואר לקמן בשפ״ד סקנ״א ע״ש:

בא״ד ג׳ כתב המ״י כלל ד׳ כו׳ ויש לעיין ביה כו׳ לא מצד א׳. עיין בנו״ב מהדו״ת חלק או״ח סי׳ כ״ז. מובא בפ״ת סקכ״ח, ועיין בטו״ט מהדורא ג׳. סי׳ ק״מ שהאריך בזה. והעלה דמותר לבשלן. וכן הוא מורה תמיד. ודברי הפמ״ג תמוהין. דא״כ אף במולח לאלתר לא יועיל הדחת השומן שבחוץ להבשר. לדעת חמיו של המנ״י. ויצטרך להפשיט העור תמיד קודם המליחה. וזה לא שמענו, וגם מה שחושש הפמ״ג. דהדחה לרכך לא מהני מצד א׳. דבריו תמוהין. דלמה נחשב זה צד אחד. הרי כ״ז שלא נפתחה הוי כחתיכה עבה. וסותר דברי הפר״ח וגם דברי עצמו במ״ז סקי״ג. בעוף שלא נפתח שמותר לבשלו. דהוי כחתיכה עבה. וקשה הרי הוי כנמלח בלי הדחה. כיון דלא הודח בעבר השני. וגם הרי נמלח ע״ג העור והאיך מועיל הדחת העור להבשר. כו׳ ואף בקרביים שבפנים. שנתן עליו הרב דין בשר ששהה ג׳׳. לדעתי הוא חומרא. כי חשש נתקשה הוי רק במה שמגולה לאויר. אבל מה שהוא בפנים. ואינו מגולה לאויר. לא נתקשה. והחוש מעיד על זה. כשיפתחנו. אף אחר ג׳׳ ימצא אותם מלוחלחין ומלאים דם. וכיון דכל דין ג׳׳ בלי מליחה. הוא חומרא. הבו דלא להוסיף עלה. ואני מורה להקל בזה לגמרי עכ״ל. ועיין בהגהותיו על הפמ״ג כתב. דבאמת מיירי כאן הפמ״ג בנפתחה האוזא. ולא הודחה אלא מצד חוץ. אבל בלא נפתחה ודאי דמהני לכולה. ע״ש. ועיין בסי׳ ע״ב בשפ״ד סק״כ:

ס״ק ד׳. נ״ב עיין בחוו״ד ביאורים סק״ד. וע״ע שם בחי׳ וביאורים סק״ג. דהניח בצ״ע. אם חתול אכל קצת מהחתיכה. אם צריך להדיח במקום האכילה. ועיין בס׳ יד״י סי׳ ס״ז

הערה מהרב הגאון אבד״ק בערזאן שליט״א וז״ל

*) **אעתיק** לו מ״ש בתשובה להרב מהר״ש דוד הכהן. מק״ק האראבאניץ באונגרין. במ״ש האחרונים להשיג ע״ד הט״ז בסימן כ״ג. מיומא מ״ח. דדריש מדם הפר מדם הנפש. ולא מדם העור. ולא מדם התמצית. ומ״ש בשו״ת ספ״י סי׳ נ׳. די״ל דהתם הכוונה שיקבל הדם מהפר. ולא מהדם שנפל על העור ע״ש הוא דחוק. דבש״ס שם דריש בתר הכי דם מהפר יקבלנו. וגם מדנקט נמי ולא מדם התמצית מוכח דמיירי בדם העור עצמו. אך דיש לי לדון דכיון דהש״ס ממעט דם העור. משום דאינו דם הנפש. ולא חזי לכפרה. א״כ הרי כל טעמא דדם שבשלו אינו עובר עליו. הוא משום דלא חזי להקרבה. ולכן אצטריך בכריתות ד׳. קרא מיותר לרבות דם התמצית. וקרא לדם האיברים. ולא ילפינן זה מזה. א״כ בדם העור דליכא קרא לרבות ממילא אין בו איסור דם. כמו דם שמלחו ושבשלו. ולפמ״ש בנה״כ סי׳ פ״ז בהשמטות. דדם היוצא ע״י מליחה כיון שלא היה מעולם דם בפ״ע כ״ע מודו דשרי. ובמק״א ביארתי טעמו. דדם בעין שבישלו י״ל דאזלינן בתר מעיקרא ולא ילפינן מחלב דחידוש הוא. כמ״ש המג״א סי׳ רט״ז. לענין מוסק. והעלתי. דתליא בפלוגתא. אי דם נעכר ונעשה חלב. דלדידיה חדשה תורה בדם גופיה. דאזלינן בתר השתא. אבל למ״ד איבריה מתפרקין. י״ל דבדם אזלינן בתר מעיקרא. אבל היכא דהדם היה מובלע באיברים. ולא נאסר מעולם. ויצא ע״י מליחה לכ״ע הוי רק מדרבנן. א״כ ה״נ בדם העור. ודאי דלא מיתסר מדאורייתא. ולא נאסר מעולם. כיון דא״ר לזריקה. וגם מדרבנן י״ל דשרי. דדוקא בדם שבישלו דמשכח״ל בדם זה איסור תורה לפעמים. לכן גזרו בו רבנן. משא״כ בדם העור דלא משכח״ל איסור תורה. י״ל דל״ג בה רבנן. וכה״ג כתבו התוס׳ ביבמות כ״ז סוף ע״ב. בד״ה ולימא כו׳ דגזרינן דלמא אתי למיעבד איפכא באותן היבמות עצמן אבל אם כבר חלץ כו׳. כיון דבאלו היבמות ליכא שום חששא כו׳. ע״ש. וגם כבר אמרו בירושלמי פרק ב׳ דשבועות ה״ד. אין מחדשין על הגזרה. וע״ע כה״ג בה״מ פ״ה מחי״מ ה״כ. ובעיקר הדבר אם יש דם בעור. יש להביא ראיה מהא דמולחין הראש ע״ג העור. ואם א״ב דם. דמי למעיים. המבואר בסימן ע״ה סעיף א׳. וע״ש במ״ז ס״ק ד׳ בשם הגש״ד ותבין. ואולי י״ל דשאני עור דחלחולי מחלחל כדאיתא בחולין ק״ט. אבל בחולין קכ״ו ע״ב. את שא״א ליגע בה [אפילו ע״י הכנסת חוט השערה. כמ״ש רש״י שם קכ״ה ע״א ד״ה נקובין]

שפתי דעת סימן ס"ט

ס"ז. בפי' הארוך סק"ה. דהכריע בראיות ברורות דצריך הדחה. ופסק כן בסי' ס"ט בקצר סק"ג. ע"ש :

ס"ק ו' **בא"ד א'** והנה המחבר נמי סובר כו'. רבים מתקשים בזה דאין לדבריו אלו המשך לזה הדיבור. ולענ"ד פשוט וברור משום דלטעם הרשב"א במ"ה. דהדחה ראשונה היא כדי שיתלחלח הבשר. וידבק בו המלח. והוה אמינא. דהמחבר בסעיף ב'. שסתם כהיש מתירין. ע"י הדחה ומליחה שנית. דהוא משום דס"ל כטעם הרשב"א הנ"ל. ולכך אף באם הודח ונתייבש ואח"כ נמלח יש לחוש לסברתם כי המלח לא נדבק בהבשר. ולא עשה פעולתו. ונצטרך הדחה ומליחה שנית. לזה אשמעינן הפמ"ג שאף המחבר לא ס"ל כטעם הרשב"א. אלא כהמרדכי. ולכך רק לכתחילה לא ימתין עד שיתנגב אבל בדיעבד אינו מעכב. [ודבריו כאן הם אחד עם מ"ש במ"ז סק"ד. ע"ש]. ונ"ב אבל במנ"י כלל ט"ו סק"ג. כתב [על מ"ש. בת"ח בשם או"ה. אבל לא עד שיתנגב לגמרי]. וז"ל. באו"ה מסיים. וכ"ז היינו דוקא לכתחלה. אבל בדיעבד מותר. ונראה [פירושו]. דהיינו לאחר בישול. אבל אם לא בישלו עדיין. ונמלח כך. אפשר כיון דאית ליה עוד תקנה ע"י הדחה ומליחה שנית. לא מקרי דיעבד. עכ"ל. ועיין בחוו"ד. חידושים סק"ו. דמחלק. בין אם הבשר עוד לח קצת. אז מותר בדיעבד. אבל בנתייבש ונגוב לגמרי. אפשר דאסור אף בדיעבד. ע"ש. ובעינן דוקא הדחה ומליחה שנית וכן בס' כנפי יונה כתב כן. דבנתייבש בעינן הדחה ומליחה שנית. אף בדיעבד. וכ"כ בספר יד"י. ע"ש :

ס"ק ח' **בא"ד א'** וכשיעור שיתנו על האש כו'. נ"ב השיעור הזה דכדי שיתן על האש. לא ביאר הפמ"ג כמה הוא. ועיין בס' בל"י בהקדמה כתב. דהוא שיעור מיל שהוא י"ח מינוטין. ע"ש. ועיין במה שכתבתי לקמן על המחבר סעיף י"ח מזה באורך :

ס"ק י' **בא"ד א'** והמנ"י כלל י"ב אות י"ד תירץ כו' ומשמע דאוסר הבשר ג"כ. ז"ל ספר רש"כ (הנדמ"ח על הפמ"ג) האי משמעות לא ידעתי מה הוא. הלא מפורש בט"ז ומנ"י. דהבשר אסור. ואולי צריך תיקון. וכצ"ל. ומש"ה אוסר הבשר. עכ"ל. ולפענ"ד ז"א ואין צריך להגיה כלום. כי הדבר ברור לכל מעיין. דכוונתו של הפמ"ג. דהמנ"י תירץ דברי הט"ז בסקמ"א. שאוסר הבשר אם נכבש מעל"ע. [שלא תקשי עליו. סברת הנה"כ והש"ך שם סקס"ח דאף אי נכבש מעל"ע. מ"מ אז נוט"ל] שסובר. כיון דמולחין הבשר לקיום מסתמא מולחין אותו היטב עד שציר זב ממנו. ונעשה ד"ח. ובדבר חריף קי"ל. דאף לאחר מעל"ע מחליא ליה לשבח. ועז"ק הפמ"ג. דמשמע שם במנ"י. שהוא עצמו אוסר ג"כ הבשר אם נכבש מעל"ע. כהט"ז. ולא ס"ל כהש"ך ונה"כ שם [ובא לאפוקי דלא נימא. דהמנ"י תירץ כן אליבא דט"ז וליה לא ס"ל] :

בא"ד ב' ועיין א"מ. תמה על מ"ש הט"ז שם. [ר"ל בסי' ק"ה בט"ז סק"א] שהתיר באם נכבש דבר איסור [מעל"ע בכלי] ואח"כ בישלו [בהכלי] היתר. דשרי. הא הט"ז בעצמו כ' [להיפוך] בסימן צ"ג [בסופו]. חלב שנשתהה מעל"ע בכלי. אוסר אם בישל אח"כ [בשר] כו'. כו' וקושיא שנייה י"ל דבסימן ק"ה מיירי הט"ז באיסור דרבנן [נכבש מקודם]. אלא דמסתימת לשונו [של הט"ז שם]. לא משמע כן [שמיירי. רק באיסור דרבנן] ובסימן ק"ה יבואר בעזה"י [יישוב נכון לקושיא זו. עיין במ"ז שם סק"א ובבה"ט שם. ובמ"ש בחי' דינים שם. דין כ'. באורך מזה] :

ס"ק י"א **בא"ד א'** ומשמע דצירוף לא מהני. נ"ב עיין בחי' רע"א על הפמ"ג. מביא בשם הפר"ח דמצרפא השהייה קודם שנקרש. וגם מצאתי להמנ"י בסולת למנחה כלל ט"ו דין ג' סק"ד. שפסק כהפר"ח. ע"ש. וכן במה"ש גם כן מביא לדברי הפר"ח ועיין בס' יד"י. שהעלה דכ"מ באפי רבדבי ושכ"מ דעת רש"ל ביש"ש ובהגש"ד. ושכן דברי הש"ך. ע"ש לכן בדיעבד אם נתבשל. בודאי דיש לסמוך עלייהו. ולכתחלה בודאי דיש לחוש להפמ"ג ולשהות אחר ההפשר שיעור שעה. וכן פסק בחכ"א כלל ל' דין ה'. ע"ש. ובשפ"ד לעיל סי' ס"ח סקל"א :

בא"ד ב' ומיהו שחיטה וניקור ומליחה [דנאמן אף דאיתחזק איסורא כיון] דבידו הוא ולפ"ז ע"א אומר שלא היה נקרש. צ"ל דלא מיקרי איתחזק איסורא [ולכך נאמן] אף שאין בידו הוא כו' דלא מקרי איתחזק בכה"ג. נ"ב עיין בטו"ט מהדורא ג' סי' קל"ד מה שהעיר על זה. ע"ש :

בא"ד ג' ודע דבשר שמלא קרח והידיחוה כך כו' דיעבד יש להקל. ועיין בטו"ט מהדורא ג' סי' קל"ג שכ'. וז"ל. ופעם אחד אירע שהיו אוזות שלא הודחו תוך ג"י אך הכניסום מקורשים לבית תוך ג"י והתרתי. מטעם דמים הנפלטים מן הקרישה [בעת שנפשרו בבית] גופיה הוי כהדחה. ויראתי לסמוך עלי לבדי. וכתבתי להגאון מו"ה אפרים זלמן מרגליות ז"ל. והסכים להוראתי. והתרתי עכ"ל. ושוב ראיתי דהוא מובא ביד אפרים סעיף י"ג. דמכשיר בזה ובה"מ דוקא. ע"ש. והוא חידוש דין למאוד. ואינו מבואר באחרונים אך כדאי הם הגאונים הנ"ל. לסמוך עליהם ולהכשיר בזה בהפ"מ :

ודע כי מבואר לעיל בסימן ל"ו במ"ז סק"ה דהדחה א' במים קרים יש למנוע דמטרשי ליה ולא יפלוט. וטוב לשרות במים שעמדו בבית מעט שתפוג צינתן. ע"ש. וכבר מבואר כ"ז בב"י כאן. ועיין ביא"פ. שהביא לדברי הב"י בזה. ועיין בטו"ט מהדו"ג סי' קל"ג שנשאל בזה על מה שנהגו הקצבים בחורף. להשרות הבשר בנהר שלא יהא בשר ששהה ג"י בלי מליחה. אי שפיר למיעבד הכי. דהרי מים צוננין מטרשי ליה. והשיב דאין בזה בית מיחוש. ופירש דברי הט"ז בסימן ל"ו דבהדחה ראשונה אף הוא מודה דמותר במים קרים. ע"ש באורך. וכן מצאתי בשו"ת של המנ"י הנדפסים בסוף הספר סימן י"ד שכתב דמשמעות כל הפוסקים. דמועיל הדחה ראשונה במים קרים. לרכך הדם והבשר. ולא דמי לריאה. ע"ש. אכן עיין בספר ראש אפרים ח"ב בקונטרוס הראיות לסימן ל"ו. אות י"ז. שהאריך בזה ותמה למה אין העולם נזהרים בזה. ואין מקפידים להדיח אף במים קרים גמורים. והרי הרמ"א אוסר בשאר משקין. משום דמטרשי ליה. ונהי דהט"ז והש"ך פליגי שם עליו בסי' ס"ט. היינו דס"ל דשאר משקין נמי לא מטרשי משא"כ בקרים דמבואר להדיא בש"ס דמטרשי ואם כן להך טעמא דהדחה א' הוא כדי שיתרכך. אין לשרות בקרים. ולכתחלה חיישינן לכולהו טעמי. ועיין בפמ"ג בפתיחה להי' מליחה. ובסי' ס"ט במ"ז סק"י"ז. עכ"ל :

ולענין מה דמתיר הפמ"ג בדיעבד. כשהדיחו כשהוא נקרש. עיין בחוו"ד חי' סק"י וביאורים סק"ה. דחולק עליו. ואוסר אפי' בדיעבד. אבל בבשר ששהה ג"י. ובתוך הג"י הודח כשהיה נקרש. לא מהני לכ"ע. כמבואר להדיא בתשובת משאת בנימין סוסי' ק"ח. בשם תשובת הרשב"א. וגדולה מזו מבואר בפמ"ג עצמו. לקמן בשפ"ד סקנ"ג בסופו דאף אם שראו תוך הג"י. כשהי' נקרש, לא מהני. ע"ש :

ס"ק י"ב **בא"ד א'** וכבר התבאר זה בט"ז. דלא עדיף ס' מה"מ כו' וה"ה ביש ששים. עיין במ"ש על המ"ז סק"י. בשם הלבו"ש בזה :

ס"ק י"ג **בא"ד א'** ויראה לי דכ"ש לא נמלח רק מעט כעין מליחת צלי [אף דשהה] שרי לצלי כו' דלא כאו"ה [דמתיר בלא שהה לצלי] וכתב [בת"ח שם] שאין ראוי לאסור ומשמע גם לא להתיר [ואוסר מספק]. ואחר כך כתב כו' ואם כן הרב בש"ע סי' ע"ו כו'. כ"ש בלא מוליח כ"א מליחת צלי. [אף דשהה דמותר לצלי. דזה קיל מנמלח ממש ולא שהה. וע"כ דחזר בו ממה שאוסר בת"ח. בלא שהה. לצלי]. וכ"ת דמ"ש בת"ח [ואם נמלח מעט. כמו מליחת צלי] לקדרה אסור [דמשמע]. הא לצלי שרי. היינו תרתי למעליותא. כו' בש"ע סי' ע"ו בתרתי למעליותא. ר"ל דהא דמתיר הרמ"א שם בלא שהה לצלי. היינו דנמלח גם כן רק מעט. והשתא אין כאן חזרה בדבריו במ"ש בש"ע סי' ע"ו ממ"ש בת"ח. עז"ק הפמ"ג. דהש"ך ע"כ לא ס"ל כן דהא בנה"כ בסי' ע"ו כו'. ואלו למ"י

משבצות זהב סימן ס"ט

בא"ד ב' והנה הב"ח אוסר אף בה"מ בשהה ונמלח לקדרה. דלא כהרב [עיין בט"ז סק"ט] כו'. והנה לכאורה אין נ"מ [בין הט"ז והב"ח. כיון דהא דמתיר הב"ח בלא שהה. או בנמלח מעט. הוא רק בה"מ. ובה"מ הרי להט"ז מותר. אף בשהה ונמלח לקדרה]. אלא הנ"מ דהב"ח היקל בתרתי כו'. כו' הא בסי' צ"א מבואר הטעם דא"א בקיאין. נ"ב ע"ש בסעיף ה' בהגה"ה :

ס"ק ט' **בא"ד א'** אף שהה ונמלח לקדרה. אפ"ה שרי בה"מ. נ"ב וכ"ש בלא שהה דמותר להט"ז בה"מ לבשלו. וכמשמע מדברי הט"ז כאן :

ועיין בחוו"ד חידושים סקי"ב דכ' דלהט"ז בס"ק ט"ו ס"ל דכל דאפשר בצלייה. לא מיקרי ה"מ. אם כן בלא שהה אף בה"מ אסור לבשלו. כיון דאפשר בצלייה ע"ש. וכ"כ בחי' רע"א ע"ש. ולע"ד צע"ג דהרי דעת הט"ז בסימן ע"ו סק"ה. דאף בלא שהה אסור לצלי. ואם כן אף להט"ז בלא שהה שייך ה"מ. ומותר לבשלו. וכמבואר בשפ"ד סקכ"א להדיא דבלא שהה וה"מ מותר לבשלו לכ"ע. ע"ש. ולכן נלענ"ד לתרץ דבריהם דכתנתם. דהא הרמ"א בסי' ע"ו פסק בלא שהה דמותר לצלי. והט"ז כאן בס"ק ט"ו ס"ל דדעת הרמ"א. דכל דאפשר בצלי לא מקרי ה"מ. אם כן לפ"ז מה דמתיר הרמ"א כאן בה"מ לבשלו. ע"כ דוקא בשהה. אבל בלא שהה דאפשר בצלי לא שייך ה"מ. ואסור לבשלו. אבל באמת להט"ז גופיה דחולק על הרמ"א בסימן ע"ו וס"ל דאף בלא שהה. אסור לצלי. באמת בה"מ מותר לבשלו. וזה ברור. למעיין :

ס"ק י' **בא"ד א'** משמע כהג"מ וסמ"ק דהוה דם בעין. ר"ל דאי כטעם הרא"ה. אם כן אף בלא הודח כלל. ואין ס' נגד הדם בעין. יהא מותר באין ה"מ. כו' ולפ"ז אם לא הודח ונמלח. ואחר כך הודח מעט ונמלח [ר"ל. ונתבשל כך] יש לאסור בה"מ ממ"נ כו' :

בא"ד ב' כתב הרב נראה מדבריו כו' ואין נראה אלא הטעם משום דם שע"פ הבשר [ר"ל. ולכך ביש ס' מותר דלא כאו"ה]. וכתב המנ"י למה ליה [להת"ח למימר אליבא דאו"ה]. דחיישינן שמא פירש. תיפוק ליה. דאין המלח מוציא דם. [כיון דלא הודח. וס"ל לאו"ה הטעם. כדי לרכך] וי"ל על ידי מליחה שנית כו'. ר"ל. ומאו"ה משמע דאוסר ביש ס'. אף על ידי מליחה שנית :

בא"ד ג' ויראה לפרש דאכתי קשיא. הא לדידן לא שייך טעם הרא"ש כו'. ר"ל דאכתי קשיא. כיון דהרב בת"ח קאמר דלכך או"ה אוסר אף ביש ס'. משום דס"ל לרכך. וס"ל כהי"א שברא"ש. והרא"ש הא דחה אותם. משום דכמו בחתיכה תפלה אצל מלוחה שרי. דאמרינן אייתי דיפלוט דם דידיה. יפלוט גם מה שבלע ממק"א. כן ה"נ בחתיכה זו. אמרינן דיפלוט מקצת דם שפירש וחזר ונבלע. אגב דמו שנשאר בו ולא פירש כלל. ואנן ק"ל כן דחתיכה תפלה אצל מלוחה שרי. אם כן למה הוצרך הרב לומר. דהטעם לדידן. משום דם שע"פ בשר ולכך ביש ס' מותר. הא אף אי נימא כאו"ה דהטעם הוא כדי לרכך. אפ"ה שרי. דהחשש היש אוסרין שברא"ש דפירש וחזר ונבלע. נדחה לדידן. וכ"ת לומר. אף בלא מליחה שנית. דלטעם לרכך הוי בעי הדחה ומליחה שנית. משא"כ אם אומר דהטעם משום דם שע"פ. לכן כיון דיש ס' נגדו. לא בעי. הא ליתא כמ"ש. ר"ל דהוי תרתי דסתרי כנ"ל. [ועוד י"ל בכוונתו. דאי איתא דהרב דפליג על או"ה ומתיר. היינו בלא מליחה שנית. ומינה או"ה דאוסר. הוא ג"כ בכה"ג. בלא הדחה ומליחה שנית. הדרא קושיית המנ"י לדוכתא למה ליה למימר אליבא דאו"ה דחיישינן שמא פירש. תיפוק ליה כיון דס"ל לרכך. כיון דלא הודח לא יצא עדיין הדם. ולכך אוסר בלי הדחה ומליחה שנית. וע"כ דאו"ה אוסר ע"י מליחה שנית. ג"כ. והרב מתיר ע"י מליחה שנית. וא"כ למה ליה למימר הטעם משום דם שע"פ בשר נימא לרכך. ועוד יותר קשה דהא לאו"ה גופיה אמאי אסור. כיון דס"ל חתיכה תפלה אצל מלוחה שרי]. לזה תירץ הפמ"ג :

בא"ד ד' אלא הרב בת"ח חשש לטעם הי"א שהביא הרא"ש. ר"ל דאי היה ס"ל הטעם כדי לרכך. שפיר הוה חיישינן לטעם הי"א שברא"ש. דכיון דלא נתרכך לא פליט בשפע. ופירש הדם ממלמ"ק. ואין קושיא מחתיכה תפלה אצל מלוחה דשרי. די"ל שאני התם כיון דהחתיכה בעצמה אינה רותחת. ודם של עצמה לא פירש. שפיר אמרינן איידי. משא"כ נמלחה בלא הדחה. כיון דהחתיכה רותחת פירש הדם שבה ממלמ"ק. ולא היה יכול לצאת. כיון דלא נתרכך. ודמי למליח בכשא"מ דאינו יוצא עוד על ידי מליחה שנית. כיון דהדם פירש ממלמ"ק. לכך הוכרח הרב לומר דלדידן עיקר הטעם לא משום ריכוך. אלא משום דם שע"פ בשר [ולכך מותר ביש ס'. ור"ל ע"י מליחה שנית] ואין כוונתו משום דם בעין. [דא"כ אף בלי מליחה שנית יהא מותר. כיון דיש ס' נגדו. וזה א"א לומר דהרב מתיר בת"ח ביש ס' אף בלי מליחה שנית. כנ"ל]. אלא כהמרדכי שלא יתמלא המלח. מדם שע"פ הבשר. ולא יוכל לפלוט הדם מהבשר. ולפ"ז ביש ס' מותר. וליכא החשש של הי"א שברא"ש. כי המלח לא עשה שום פעולה. ובעינן הדחה ומליחה שנית דוקא. כדי להפליט הדם שבתוכו :

בא"ד ה' ומש"ה אתיא פיסקא דהרב כהוגן כו'. ר"ל דעיקר לדידן הוא טעם המרדכי. ולכך בה"מ מותר. וע"י הדחה ומליחה שנית. ובאין ה"מ חוששין להחמיר לטעם דדם בעין. ובהודח מעט מותר כיון דהעביר הדם בעין. וגם המלח לא נתמלא מדם. ועשה פעולתו. וביש ס' נגד הדם שע"פ מותר. וע"י הדחה ומליחה שנית דהא עיקר כהמרדכי. ולא נפלט עדיין הדם. כו' וז"ש הט"ז. דלרכך. היינו י"א כו'. ר"ל דלפ"ז דאמרינן דמאי דמתיר הרמ"א ביש ס'. הוא דוקא ע"י מליחה שנית. א"כ מה זה דקאמר הט"ז. דלטעם דלרכך אסור. והא גם לטעם הר"ן דלרכך. מועיל הדחה ומליחה שנית. עז"ק הפמ"ג. דכוונת הט"ז לטעם הי"א שברא"ש דס"ל לרכך. וחיישינן שמא פירש ממלמ"ק. ודמי למליח בכשא"מ כו' :

ודע דלפי מה שהעלה הפמ"ג. דבהודח מעט. מותר אף בלא הדחה ומליחה שנית. וביש ס' מותר ע"י הדחה ומליחה שנית דוקא. דברי הט"ז מתפרשים לצדדין. וה"ק. הך היתירא [דהודח מעט. ואף בלי מליחה שנית]. וכן היתר שאח"כ. דיש בחתיכה ס' נגד הדם. [ע"י הדחה. ומליחה שנית]. החין דוקא למ"ד טעם הדחה משום דם שעל הבשר. [שלא יתמלא המלח ממנו]. אבל למ"ד לרכך [וחיישינן שמא פירש ממלמ"ק] אסורין הני תרתי :

ועיין בלבו"ש ס"ק ק"ט שדחה דברי הפמ"ג בזה ופסק בפנים שם דביש ס' נגד הדם בעין. לכתחלה ידיחנו וימלחנו שנית. ובדיעבד אם נתבשל בלי מליחה שנית שרי. ע"ש. והובא בפ"ת סק"ח ע"ש :

ס"ק י"ב **בא"ד א'** ונראה אם נתן בשר. ונמצא קצת מלח אפי' בלא ה"מ שרי. כו'. עיין בחוו"ד חי' ס"ק י"ז. וביאורים סק"ח. דזה דוקא אם הדף שהניח עליו הבשר הוא חלק ברהיטני שאין בו משום דין מליח בכשא"מ. רק משום מליח בלא הדחה דבזה מותר דודאי איכא ס'. אבל אם הדף אינו חלק ברהיטני. דאז יש ג"כ חשש למוליח בכשא"מ. דבזה לא מהני ס'. דהא הטעם משום דהוא דחוק מלפלוט למטה הדם שבתוכו. ופירש ממלמ"ק. ומי יודע כמה דם הפריש המלח ממלמ"ק בהחתיכה. אך נראה דאינו אסור. רק אם נראה ציר בכלי. ואם נראה ציר אסור אף דלא נמצא המלח. רק על מקום אחד. ולא סגי בחתיכת מקום זה דאינו ידוע מקום הפליטה היכן. ע"ש. ועיין בשו"ת ב"ש חיו"ד סי' קמ"א מה שנשאל שם. וסיים שם דבנדון דהחוו"ד. המיקל בה"מ. לענין הבשר שלמעלה מהציר לא הפסיד. שבלא"ה רבו המקילין בכשא"מ מה שחוץ לציר.

והרא"ש מתמיה מאד על המחמירין וגם או"ה היקל בספיקו. ע"ש :

ס"ק י"ג **בא"ד א'** ולדעתי כל שבקע תוך שיעור מליחה כו'. עיין בהגהות מוהרש"ק ז"ל שתמה למה תלה זה בדעתו. הלא כן מבואר בש"ך סקכ"ד. ע"ש. ולדעתי ח"ו לומר

שפתי דעת סימן ס"ט

למ"י לא סמך על או"ה. ר"ל דלאו"ה שרי בלא שהה לחוד. לצלותו. אף דנמלח מליחה מרובה. אע"כ מפרש הש"ך כו'. אמנם יש לעיין [לענין דינא. דאין ראיה שנימא מדמתיר הרמ"א בסימן ע"ו בלא שהה. לצלי. דכ"ש נמלח מעט ושהה. דשרי לצלי. די"ל] כיון שא"א בקיאין [איזה מקרי אינו נאכל מחמת מלחו]. אפשר [בנמלח] לצלי [ושהה] אסור לצלי [דשמא הוא אינו נאכל מחמת מלחו]. ושאני לא שהה [אף דנמלח לקדרה] דבזה אנו בקיאין. ונ"ב עיין בחוו"ד ביאורים סק"ז. דמחלק כן בפשיטות. ועיין בפ"ת סוס"ק ז' דהביא בשם התפל"מ. כמו שמסיק הפמ"ג כאן, ע"ש:

ס"ק **י"ד בא"ד א'** ועוד מ"ש מלא הודח. ואין ס' [דמותר בה"מ] דבעי מליחה שנית. [דחיישינן] לטעם המרדכי. [דהמלח נתמלא מדם שע"פ ולא היה בכחו להוציא הדם שבחתיכה]. וביש ס' לא בעי. [והא לא נפלט עדיין הדם שבחתיכה]. וכ"ת [דאמרינן דיוצא שפיר הדם שבחתיכה. רק החשש דדם שע"פ נבלע בתוכה]. דבאין ס' אמרינן על ידי מליחה שנית יוצא כל הדם שבלע [ולכך ביש ששים נגד הדם שע"פ לא בעי מליחה שנית] הא בורכא. דאם כן [ר"ל. אם נאמר דדם שע"פ נבלע. רק יוצא שוב ע"י מליחה]. יוצא במליחה הראשונה גם כן. אלא כמ"ש שם כו'. [ועיין בהגהות מוהרש"ק ז"ל ובלבו"ש בחו"ד ס"ק ק"ט]:

ס"ק **ט"ו בא"ד א'** דפעמים יש ששים בחתיכה. עיין בספר יד"י בארוך סקט"ז ובקצר סקכ"ד בשם רש"ל וכו"פ. דקליפה בעי כמו בכל איסור שנמלח עם היתר. דאף שיש ששים צריך קליפה. ולא כחו"ד סק"א. ע"ש. וכ"ה בחי' רע"א. וחי' ב"מ. ובהגהות א"ב בשם הישו"ש:

בא"ד ב' ולכאורה נגד דם שע"פ יש לפעמים ששים כו'. נ"ב מבואר דעתו דאבל שלשים פעמים יש תמיד בחתיכה נגד הדם בעין. וכמבואר להדיא לעיל בשפ"ד סק"ג. ועיין בספר שבילי דוד. ובספר יד"י בארוך סקי"ד שתמה על כל האחרונים. הפר"ח ומנ"י וכו"פ ופמ"ג וחוו"ד. שכולם למדו במכש"כ דאם נגד דם פליטה ומלח יש שלשים נגדו. מכש"כ נגד הדם בעין בלי מלח. דודאי יש שלשים נגדו. דנעלם מכולם ד' או"ה בכלל ב' דין ה'. דאין בחתיכה רק ט"ו פעמים נגד הדם בעין. [והחילוק מפני מה נגד דם פליטה ומלח יש ל' נגדו ונגד דם בעין לא. עיין בדבריהם מ"ש בזה]. וגם אני מצאתי מבואר בלחה"פ סקע"ח. ובבל"י סקס"ו שהביאו בשם הפ"י. דששים נגד דם שעליו. היינו ג' חלקים מים וחלק אחד בשר. ע"ש. וחידוש הוא. שהשמיט הפמ"ג דבריהם:

ס"ק **י"ז בא"ד** עיין ש"ך כו'. ר"ל דקשיא ליה להפמ"ג. למה לו להש"ך להביא מת"ח. הלא יש לדייק כן. מרמ"א גופיה. מדמתיר באם אין לו אלא מלח דק. למלוח בו לכתחלה. נשמע מזה. דאף אם יש לו מלח אחר בדיעבד אם מלח במלח דק ש"ד. דכל שעה"ד לכתחלה. ודיעבד באין שעה"ד. שקולים הם. על זה תירץ. דה"א דבאם יש לו מלח אחר הוי לכתחלה. דהא יכול למלוח פעם שנית. לכך הביא מת"ח:

ס"ק **י"ח בא"ד א'** ואם א"א להדקן כו' עיין אחרונים. נ"ב. כן מבואר בב"ח. וכ"ה בת"ח כלל ט"ז ד"י. וכן יש לדייק מדברי הש"ך כאן. מדקאמר דלכך לא השמיענו הרמ"א. גם באם אין לו אלא מלח גס דהרי יכול להדקו. משמע דכשהוא גס גם כן מותר. רק לכך לא הוצרך להשמיענו. דהרי יכול להדקו ולא הוי שעה"ד. אם כן ממילא באין יכול להדקו. ואין לו אלא מלח זה. מותר באמת. וא"ל דאם כן הדק"ל אכתי אמאי לא השמיענו הרמ"א במלח גס ובא"א להדקו. דיש לומר דהרמ"א בסתם מלח מיירי שיכולין להדקו ופשוט:

סק"כ **בא"ד א'** משמעות זה לא ידענא כו' ר"ל דז"ל הת"ח שם ואחר הדחה ימלחנו כו' משני צדדין. וכ' הרא"ש שצריך שלא ישאר מקום מבלי מלח ואוזים צריך למלוח גם בפנים. והמרדכי כתב. דיש מתירין בדיעבד אם נמלח בפנים ולא בחוץ. ויש אוסרין אפילו בדיעבד עכ"ל. עז"ק הפרי מגדים דמאי משמע בת"ח יותר מכאן בש"ע. אי משום דכאן בש"ע הביא המחבר מקודם הדין שלא ישאר מקום מבלי מלח. ואחר כך הביא דצריך למלוח מב' הצדדים. וא"כ כשסיים הרמ"א ע"ז וי"א. איכא למימר דהרמ"א אדסמיך ליה קאי. משא"כ בת"ח הציג מקודם דצריך למלוח מב' הצדדים. ואחר כך הביא הדין דצריך שלא ישאר מקום מבלי מלח. דז"א [כי באם היה הת"ח הביא היש אוסרין תיכף אחר זה היה שפיר אבל] הלא הת"ח הפסיק באמצע בדין זה דצריך למלוח האוזות גם בפנים. וקאמר דיש מתירין בדיעבד אם נמלחו בפנים לחוד. ויש אוסרין אפילו בדיעבד. אם כן גם כאן שפיר איכא למימר דהי"א בדיעבד אינם אוסרין אלא בנמלחו מצד אחד. לא בנשאר מקום פנוי בלי מלח. הג"ה [והא דלא הקשה הפמ"ג עוד יותר דהרי מבואר להדיא בת"ח דפלוגתתם הוא בנמלח מצ"א כנ"ל. די"ל דלרבותא של היש מתירין נקט כן. אבל להי"א באמת יכול להיות שאוסרין אף בנשאר מקום בלי מלח ולכך לא תמה רק מאי משמע בת"ח יותר ממה שמשמע ברמ"א]:

בא"ד ב' אמנם בת"ח שם כתב ונ"ל ה"ה בנמלח מצ"א כו'. נ"ב ז"ל הת"ח שם בדין ז' וכ"כ באו"ה להתיר בדיעבד בנשאר מקום פנוי בלי מלח. ונראה לי דה"ה אם לא מלחו משני צדדים דחד טעמא הוא. ונראה דבמקום הפ"מ יש לסמוך אהמתירין בדיעבד עכ"ל (ובזה יבוארו דבריו):

ודע דנראה לענ"ד דבזה יש ליישב קושית הפמ"ג הנ"ל דמזה היה משמעות של הש"ך ממ"ש הת"ח. ונ"ל דה"ה כמו דמתיר או"ה בנשאר מקום פנוי בדיעבד. כמו כן מתיר בנמלח מצד אחד. בדיעבד. ואי איתא דהיש אוסרין בדיעבד שהביא מקודם. הם ג"כ אינם אוסרין אלא בנמלח מצד א'. אבל בנשאר מקום פנוי הם ג"כ מתירין בדיעבד. אם כן הלא איכא למימר. דאו"ה דוקא בנשאר מקום פנוי מתיר. אבל בנמלח מצד אחד, אוסר אף בדיעבד. וס"ל כהיש אוסרין. אע"כ משמע מהת"ח דהיש אוסרין בדיעבד. הם אוסרין גם בנשאר מקום פנוי. כמו בנמלח מצ"א. דשתין הם. ולפ"ז שפיר קאמר הת"ח דלאו"ה דפסק כהיש מתירין בדיעבד בנשאר מקום פנוי דה"ה דמתיר בנמלח מצ"א בדיעבד (וצע"ג על הפמ"ג שלא הרגיש בזה):

סקכ"א **בא"ד א'** ולט"ז ג"כ כו' ואם כן לכ"ע כו'. עיין בחוו"ד חי' ס"ק י"ב ובחידושי רע"א על הט"ז סק"ט. ועיין במ"ש על המ"ז שם דהם כתבו לשיטת הט"ז בסקט"ז ואליבא דהרמ"א בסימן ע"ו ע"ש. והוא ברור בעזהי"ת:

עיין בבל"י סקי"א שהביא בשם הט"ז דלא שהה מותר לצלי. והוא ט"ס:

סקכ"ב **בא"ד א'** בהודח נסתמין כו'. נ"ב עיין לעיל בסימן ל"ו במ"ז סק"ה. דבהודח בפושרין יש לצדד להקל דלא אמרינן דנסתמו נקבי הפליטה ע"ש וצ"ע:

סקכ"ג **בא"ד א'** קשיא לי כו' ויכול לעשות זה ברוחצו [ר"ל דיניח מלח מתחת החתיכה ויניחנה כך. עיין בסי' ע' בשפ"ד סק"ד]. כו' ולא ידעתי מנא ליה הא ולומר שאין המלח מפליט אלא מרתיח והדם יורד ופולט גם דם אחר כו'. דבריו אלו לכאורה הם מקושי הבנה. ובס' רש"כ כתב דכצ"ל ולומר שאין המלח מפליט לבד אלא גם מרתיח והדם עולה ובולע

צד

משבצות זהב סימן ס"ט

לומר שהפמ"ג שכח דברי הש"ך שבס"ק כ"ד. ובפרט דדברי הש"ך לקוחים מדברי הרמ"א סוף סעיף כ'. ועיין בט"ז סקט"ז. והפמ"ג עצמו מדבר מזה בשפ"ד סקכ"ד ומ"ז שם. לכך נראה לענ"ד. דזה דקאמר הפמ"ג ולדעתי. אין כוונתו על גוף הדין. דצריך לחזור ולמלוח. מקום החתך. אלא ר"ל דלדעתו הטעם הוא דצריך לחזור ולמלוח וחתיכה עבה א"צ לבקוע לשנים. דדוקא כשהוא נמלח מכל צד כו'. ואין מקום להסתפק בזה. אף לפי הסברא. חוץ מזה דמבואר להדיא ההיפוך מד' כנה"ג. ברמ"א וט"ז וש"ך. כנ"ל. ועיין בסי' ע"א. במשבצות סק"ג. ודוק: *)

בא"ד ב' ובקו"א סי' ע"ז הביא בשם בי"ה נשים שמפרידין כו' דיעבד אסור. נ"ב ואם מסיר את הנפוח והעור חוזר למקומו. הבי"ה אוסר לכתחלה. והמנ"י בסו"ל מתיר אף לכתחלה. ובמג"ע להג' מה"ר יעבץ. אוסר אף דיעבד. כ"כ בס' יד"י. בקצר סקל"ג. ואעתיק לך לשון המג"ע. בדיני מליחה אות כ"ה. צריך לזהר שלא לנפח עור העוף קודם מליחה. וכן הנופחים בשר עגל. עון כפול הוא בידם. שיש בו משום אונאה וגניבת דעת. גם נותנים מכשול בהכשר הבשר. שאין המליחה מועלת במקום המנופח. אפי' כבר יצא ממנו הרוח. כי אחר שנפרדה העור מן הבשר. אעפ"י שחזר ונדבק אין כח במלח להוציא הדם מן הבשר. שנתפרדה חבילה. והוא איסור גמור. עכ"ל. ולפ"ז במקומות האלו שכל הקצבים נופחים להעגלים כל בעל נפש יצוה לב"ב שלא יקחו מבשר עגל ממקום המנופח. כי לדעת המג"ע אין תקנה לזה הבשר: *)

בא"ד ג' ואי דשמא הלב וכבד פלטו עסי' ע"ב וע"ג דאין בכך כלום. נ"ב הוא בסימן ע"ב סעיף ב' והמנהג להקל כו'. ובסי' ע"ג סעיף ה' בהגה"ה. ועיין בהגהות מוהרש"ק בזה. כו' ולא נמלח אף מצ"א דאבר אחר הוא. נ"ב כ"כ לקמן במ"ז סוס"ק ט"ו ועיין בסי' ע"א במ"ז סק"ג מה שהקשה שם. ועיין בס' יד"י בארוך סק"כ דתירץ דשאני מוח. דהוא רך ולח. ע"כ לא נחשב לאבר אחר כמו מוח שבעצמות דמהני מליחת העצם להמוח שבו. כו' ובסי' ע' אבאר עוד. נ"ב ע"ש במ"ז סק"כ:

בא"ד ד' כתב במנ"י כו' עוף שנמלח עם הזפק כו' ולדינא צ"ע. נ"ב גם בחוו"ד חי' סק"ח. הניח ד"ז בצ"ע. ועיין בהגהות מוהרש"ק. דמתיר בזה אם יש ס' נגד הפרש לחוד וא"צ ששים נגד כל הזפק. ולא אמרינן ביה איסור דבוק ולבסוף סיים שם דנראה לו להקל לגמרי בזפק ע"ש באריכות ועיין בתשו' כנסת יחזקאל חלק יו"ד סי' כ"ז מתיר בזה. וחולק על המנ"י וכתב שם דשאל לכל גדולי הוראה וכולם נהגו להתיר בזה. והוא מובא בשע"ת או"ח סי' תס"ז סקל"ו וביא"פ לקמן בסי' ע"ז סעיף א' הביאו ג"כ. וסיים שם דאין להתיר רק בה"מ. ע"ש וכן פסק בלבו"ש בח"ד סעיף ל"ו ס"ק ק"ל. ע"ש ועיין בסי' ע"ה בפ"ת סק"ד דמביא ג"כ לד' הכנ"י הנ"ל ועיין בבינ"א שער או"ה סי' ל"ב מ"ש בזה [ועיין בחי' רע"א על הפמ"ג כאן שכתב. וז"ל ומטעם אחר יש לחלק. דסברת פירשא מועיל להקליש הטעם. היינו דוקא בקיבה דהוא מותר. והוי כמו נ"ט בר נ"ט דהיתירא משא"כ בדם דאיסורא לא מהני דנקלש. עכ"ל. וכבר קדמו בחילוק זה הפמ"ג עצמו בסי' פ"ז בשפ"ד סק"ל. בסופו. ע"ש]. ועיין בעקרי הד"ט סי' ז' אות כ"ח:

סק"ט **ט"ו בא"ד א'** אפ"ה שרי דהוה כס"ס פלוגתא דרבותא כו'. קשיא לי נימא דאף אחר י"ב שעות ואף באיה"מ. יהא מותר למלוח צד השני משום ס"ס. שמא כהפוסקים. דנמלח מצ"א מהני. ויצא כל הדם ואת"ל כהפוסקים דלא יצא כל הדם שמא הלכה כהפוסקים דהוא פולט ציר כ"ד שעות. ובודאי דיכולין לצרף דברי הפוסקים הנ"ל לס"ס. כיון דכתב הת"ח הובא בהקדמת הפמ"ג בכלל ו' דכל היכא דמתיר בה"מ הוא משום דנראה לנו דעת המתירין עיקר. וכאן הרי קי"ל דבה"מ אמרינן דפולט כ"ד שעה. ובה"מ בנתבשל מותר בנמלח מצ"א. אלמא דדעתם הוא עיקר. א"כ הוי בנ"ד ס"ס טובה. ושו"ר דיש להעמיס זה בכוונת דברי הגאון בחי' רע"א על הט"ז כאן. ע"ש ועיין בד"ק סי' נ"ה סק"ה מ"ש שם. וכ"ש כאן וצ"ע.

בא"ד ב' אמנם כן יראה לומר דסברתו מה בכך כו' וטרוד אמרינן כו'. עיין בס' רש"כ שכתב דלא הבין דבריו אלו דהרי בסי' ע' במ"ז סק"א. וט"ז. ביאר הפמ"ג דהט"ז והש"ך מחולקין הם. דלהש"ך בציר אמרינן טרוד ולא נבלע. ולא ככ"פ. ולהט"ז נהפוך הוא דטרוד בציר לא אמרינן. אלא ככ"פ. וא"כ מה זה שכתב הפמ"ג אמנם כו' דסברתו כו' וטרוד אמרינן. ולא יבלע מדם כלל. הא לט"ז קיימינן. ולדידיה הא בציר ל"א טרוד ורק ככ"פ. ותו מה שכתב הפרי מגדים אתי שפיר בלא"ה. לא ידענא. הא עדיין הקושיא במקומה עומדת דהא לשיטת הט"ז לא התיר הרמ"א בציר ככ"פ רק בה"מ. היכא דליכא טרוד כלל. ע"ש בסי' ע' סקט"ז. ולט"ז לא שייך כאן ה"מ. דהא חזי לצלי ע"ש. ולענ"ד לק"מ. כי המעיין בסימן ע' במ"ז סקט"ז ובשפתי דעת ס"ק נ' בדין הששי. יראה דהפמ"ג הסביר דלשיטת הט"ז דלא ס"ל דאיידי דטרוד למיפלט ציר לא בלע לכך מתיר הרמ"א בהונחה חתיכה תוך יב"ש שיש לה ציר אצל חתיכה הפולטת דם אף באיה"מ משום דהט"ז ס"ל דאף רש"ל מודה. דגם כשיש לה רק ציר אמרינן ככ"פ. ובנפלה לציר דהחמיר רש"ל הוא משום דשהה שיעור כבישה. ואף הרמ"א שם דאוסר מיד מה שבציר הוא משום דכשהחתיכה משוקע בציר לא שייך כלל טרוד. ובלע הרבה. לכך ל"א ככ"פ אלא בה"מ. משא"כ בהונחה אצל חתיכה מהני זה דטרודה למיפלט ציר. עכ"פ דאינו בולע הרבה. ולכך אמרינן ככ"פ אף באיה"מ. ולשיטת הש"ך שם. לכך מתיר הרמ"א בחתיכה אצל חתיכה אף באיה"מ. משום דטרודה למיפלט ציר לא בלע כלל. ובזה אף רש"ל מודה [עיין בש"ך סי' ע' ס"ק ל"ב] ובנפלה לציר דלא שייך טרוד אוסר באיה"מ. משום דחוושש לדעת הרש"ל דל"א בציר ככ"פ [עיין בש"ך שם ס"ק ל"ז] ועפ"ז עולים דברי המ"ז כאן כהוגן דמתחלה הולך כאן הפמ"ג ע"פ סברת הש"ך דסימן ע'. והקשה ויש לראות כיון דהודח תו לא פולט ציר כו' עש"ך שם ס"ק ל"ז. ר"ל כנ"ל דכתב שם דבנפלה לציר דל"ש טרוד. רק ככ"פ. החמיר הרב באיה"מ. דחשש לדברי הרש"ל דס"ל דל"א ככ"פ רק ביש לו דש"ע לא ביש לו רק ציר. ורק טרוד אמרי' בציר כגון בחתיכה מלוחה תוך יב"ש שנגעה בחתיכה הפולטת דם. אם כן כאן כיון דהודח. שוב אינו טרוד הצד שנמלח. וכשימלח צד השני יבלע וככ"פ ל"א אלא בה"מ. והט"ז הא ס"ל כאן דקודם שנתבשל לא שייך ה"מ. ועל זה תירץ הפרי מגדים. דבאמת צריך כעת למלוח מב' הצדדין. ואם כן הצד שנמלח כבר גם כן טרוד למיפלט ציר ולא יבלע. ושוב אומר דהמעיין בסימן ע' בט"ז סקט"ז לשיטתיה דסבירא ליה דבחתיכה אצל חתיכה אף בשיש לו רק ציר אמרינן ככ"פ אף באיה"מ. א"ש כאן בלאו הכי דאף אם יבלע ככ"פ [וזה ברור בעזהי"ת למעיין]:

בא"ד ג' דסבור הייתי לומר כו' היינו נמי מב' צדדין כיון די"א מצ"א אין מפליט. ר"ל דהא הצד שהוא כבר נמלח. הוי כאינו מלוח. כיון ששהה שיעור מליחה. פסק כח המלח. וכעת אם ימלח רק צד השני הוי גם כן רק נמלח מצד אחד ועיין בחי' רע"א על הרמ"א. שעמד גם כן בזה. דהיה מהראוי למלוח כעת מב' הצדדין ע"ש. כו' ומיהו בהודח דמתיר הט"ז הוא במליחת ב' צדדין. עיין בס' תוי"ק דכתב דימלח מתחילה צד הנמלח כבר דאל"כ

העדה מהרב הגאון אבד"ק בערזאן שליט"א וז"ל

*) **העירוני** חכם אחד. דכתנת המשבצות. בעופות שיש חלל באמצע. בזה חידש הפמ"ג. אבל בבשר עב דעל ידי התתך יוצא דם וצריך להדיח ונסתם הפליטה פשיטא דצריך לחזור ולמלוח כמו שכתב הש"ך סקכ"ד. עכ"ל.

*) **עיין** חמודי דניאל הל' מליחה סי' ל"ז מ"ש בזה. ולע"ד סמוכין לסברת רי"ע ממשנה פ"ב דעוקצין מ"ה בפי' הר"מ וז"ל. אח"כ אמר כו' האגוז האחד והשקד האחד האוכל שלה וקליפתה. חבור זה לזה. כמו שקדם. כי הקליפות שומרין להן כל זמן שהקליפה מחוברת באוכל חבור טבעי. אכן כשסרה הקליפה. אין ספק כי אינו מטמא. ואעפ"י שהוחזרה למקומה כו' עכ"ל. ועתוסי"ט שם. וה"נ בנ"ד כיון שהוגבה פעם א'. אף שחזר למקומי אינו חיבור. ועפ"ז נראה דאם הוציאו המוח פעם א' מהראש. וחזרו והניחוהו לתוכו. ומלחוהו על גבי העצם. דלכ"ע לא מהני המליחה גם בנקיבת העצם. וכן במליחת עצמות לגבי מוח שבתוכם. עכ"ל.

משבצות זהב סימן ס"ט

דאל"כ יש לחוש שיתחיל לפלוט הדם. טרם שצד הב' יפלוט הציר ע"ש. אך מדסתמו האחרונים נראה דבדיעבד או אם א"א להכיר איזה צד הוא הנמלח כבר אינו מעכב :

בא"ד ד' ולא הבינותי. אדרבה בזה נתחזקה קושייתו. עיין בס' יד יוסף דפ' בטוב לדברי הנה"כ בזה. ועיין בטו"ט מהדו"ג סימן ק"ל שמפרש גם כן לדברי הנה"כ.

ועיין בחי' רע"א שתירץ לתמיהת הט"ז דלק"מ וכ"ה בחידושי ב"מ ע"ש :

בא"ד ה' כתב הבל"י אות כ"ו דראוי לבקוע העופות לשנים כו' ויפה כתב וכן הנהגתי אני. נ"ב עיין עוד בפרי מגדים או"ח בהנהגת או"ה סדר א' ס"ק ל"ז דכ"כ. ועיין במראה כהן שהביא בשם הגאון בעל תשובה מאהבה דראה אנשי מעשה חותכים לאורך העופות לשנים. למען אשר יכולים למלחם עד שלא ישאר מקום בלי מלח. וכן ראוי לעשות לכל ירא ד' ע"ש. והפמ"ג הוסיף טעם לשבח דיש חשש אולי לא ימלח בפנים במקום הריאה אל שאר אבר. ויהיו אסורין אף דיעבד. דהא הם לא נמלחו כלל. ושוב ראיתי דבסולת למנחה כלל ט"ו דין ז' סק"י מביא כן בשם רש"ל בפכ"ה סימן פ"ג שכתב דאוזות או תרנגולים. יבקענה לשנים כדי שיוכל למלוח מצד הפנימי ג"כ היטב ע"ש :

בא"ד א' סקט"ז ואולי סובר [המחבר] דהר"מ סובר דמותר לחתוך לתחכות דקות ויחלוט דלא כהרא"ה [שס"ל דאסור לחתוך לנתחים דקים. באם לא שהה במלחו יום שלם] ועמ"ש בפתיחה נ"ב קושיית הפרי מגדים בפתיחה שם [בעיקר הב' עדיין במקומה עומדת היאך אפשר לומר להר"מ שס"ל דנשאר דם בחתיכה אחר שיעור מליחה. דמותר לחתוך כל נתח לב' רק דאחר כך יחלוט. דאם כן למה הצריכו חכמים כלל מליחה. יחלוט בלחוד. וע"כ דהמליחה היא כדי להוציא הדם שבששט וחליטה היא לדם הנשאר בתוכה. אם כן אסור לחתוך כל נתח לב' דלדם שעל פי הששט בעי מליחה שנית. ושם בפתיחה כתב ובפנים אבאר וכאן לא ביאר כלום וצ"ע. [ועיין ביד"י סימן ס"ז סק"ה דלק"מ ע"ש] :

בא"ד א' ס"ק י"ז ומיהו הא ל"ק אי משום דם בעין פשיטא כו'. ר"ל דאמאי לא דחה הט"ז אותו בפשיטות. אמה שתירץ דהתוס' רק אהדחה אחרונה תירצו דהודח במי פירות. אבל הדחה ראשונה לא בעי בבשר זה משום דלא היה דם בעין. ולעולם דהדחה א' במי פירות אסור . דז"א כיון דהתוס' ס"ל הדחה ראשונה משום דם בעין פשיטא דשרי במי פירות דבזה גם כן יכולין להדיח הדם בעין שע"פ הבשר וכל החשש במי פירות הוא רק לטעם דלרכך. דאפשר הם אינם מרככים. אלא מטרשי ליה. ולטעם זה. בעי בבשר שלא הוכשר גם כן הדחה א'. ואיכא חד הוכחה לשניהם. ועל זה תירץ הפרי מגדים דאף מי שסובר הדחה א' משום דם בעין יכול לסבור דאסור במי פירות. דנהי לרכך לא בעי. אבל אם מטרשי ליה אסור ולכך הוכרח הט"ז לדחות אותו דאף לטעם דם בעין בעינן גם בבשר זה הדחה א'. ואיכא חד הוכחה לשניהם כמבואר :

בא"ד א' סקי"ח דלשעה מועטת כזה לא חיישינן שיפלוט ממאכל ויבליע לבשר. כצ"ל. כו' ואפילו ב"י שרי דיעבד. וכ"כ בחו"ד חי' סק"ל בשם הט"ז. ועיין לקמן בט"ז ס"ק נ' וצ"ע :

בא"ד א' סקי"ט עט"ז מ"ש חנ"נ [לאו דוקא דהא המחבר לית לי' חנ"נ בש"א אלא] ה"ה דלא ידעינן כמה נפיק מיניה. כו' לא ידענא מה ענין מליחה לכאן [דמיירי בבישול] דהוי איסור דבוק לסברת רש"ל. עיין בחו"ד ביאורים סק"י דפירש לדברי הט"ז בזה. ועיין בשאלות ותשובות ב"א חיו"ד סימן כ"ח בזה. ועיין בספר יד יוסף ובצ"ל מ"ש ע"ז ע"ש :

בא"ד ב' והנה א"ל דה"ק דבאו"ש דחה הב"ח סברתו. אמנם בספרו פג"ה כו'. אחר שעיינתי ביש"ש ומנ"י שם נראה ברור בכוונתו. דהפרי מגדים רצה ליישב קושייתו שהקשה מה ענין מליחה לכאן. וגם עוד קושיא דהא דברי הט"ז כפולים כיון שהביא מקודם דברי רש"ל באו"ש. ושהב"ח דחה אותו. למה לו להביא עוד דברי רש"ל בישו"ש בפג"ה [וכמו שתמה באמת במנ"י שם דדברי הט"ז כפולים] ועל זה רצה הפרי מגדים לומר דדברי רש"ל באו"ש ובישו"ש. אינם אחדים בטעמא. כי באו"ש מחשב אותה לדבוק מחמת טעם. דממהר לבלוע. ונתבשלה בדמה. ולזה הביא הט"ז. דהב"ח דחה אותו. [כי אין זה איסור הדבוק דמיד שבא לקדרה נמס המלח והדם שע"פ להקדרה ומתערב בה ואח"כ הביא עוד דברי רש"ל בישו"ש פג"ה דמחשב לה לדבוק מחמת טעם הב' של דבוק שמא היתה פ"א חוץ לרוטב] ושמא היתה מקצתה חוץ לרוטב בשעה שנתנוהו לקדרה [והיינו מדאמר בישו"ש הטעם דשמא לא נימוח המלח שיהא בטל ברוטב בששים. דלכאורה מאי שמא הוא. הא בודאי יהא נימוח. כי כן טבע המלח. בבואו למים הוא נימוח. וע"כ דה"ק הישו"ש דהוי דבוק דשמא כשנתנו החתיכה בקדרה. היתה מקצתו חוץ לרוטב. ולא נימוח המלח. ונבלע בה הדם והמלח מיד על ידי רתיחת המליחה]. וע"ז השיג עליו הט"ז דהא ק"ל דאין אוסר במליחה יותר מכ"ק עז"ק הפרי מגדים דז"א כי אף אם נאמר דבישו"ש חשש שמא היתה מקצתה חוץ לרוטב. אין הטעם דנבלע בה הדם על ידי רתיחת המליחה. אלא דכח הרוטב שבקדרה מבשל מקצת ההתיכה שחוץ לרוטב בדמה. ועוד דא"א כלל לומר דהישו"ש חשש לזה. דהא באיסור דרבנן. לא חיישינן שמא היה חוץ לרוטב. כו' עי' סימן ע"ב. נ"ב הוא שם במ"ז סוף הסימן. ובשפתי דעת שם סק"ח. ועיין בסימן צ"ב במ"ז ס"ק י"ב מזה ובמש"ש. כו' שקורט א' ביורה גדולה בטל הוא. עיין ש"ך שם. נ"ב. הוא שם בש"ך ס"ק כ"ח. ועיין בשפתי דעת שם ס"ק ל"ב מ"ש בזה. ובסימן ק"ב בשפתי דעת סק"ג פשט ספיקו מישו"ש פכ"ה סימן פ"ח :

סק"כ עמ"ש בצ"ט. נ"ב הוא שם במ"ז ס"ק א' במ"ש. ואי קשיא אמאי אין גוף הקדרה מצטרפת כו' ע"ש :

בא"ד א' סקכ"א כיון די"א ד"ח לא הוי כ"א קורט. עיין בהג' מוהרש"ק ז"ל. שכתב וז"ל מלח ודאי הוי ד"ח. ומה דס"ל דלא הוי ד"ח רק קורט ש"ח היינו רק בפירות לאפוקי שאר פירות חמוצים דכותי' דקורט ש"ח נמי פירא הוא. אבל מלח דאינו פרי לכ"ע הוי ד"ח עכ"ל. ועיין בדג"מ תנינא בסימן צ"ה על הש"ך ס"ק כ"ה. דלפמ"ש הש"ך עצמו. בסימן ס"ט ס"ק ס"ח וס"ק פ"ג משמע דמלח לא הוי ד"ח ע"ש. ועיי' בחו"ד סימן זה. ביאורים ס"ק כ"ד בשם המנ"י דלק"מ :

בא"ד ב' מש"ה התרתי בה"מ וע"ש הא לא"ה כו' גם בסכין איסור כו' אין להתיר. נ"ב לדעת החו"ד בס' מק"ח להפ"פ סימן תמ"ז ס"ק י"א. וכ"ה בשו"ת ב"ש חיו"ד סימן ק"ס דאף אם נבלע איסור במלח. אינו יוצא מהמלח בלי רוטב ע"ש. אם כן בנ"ד יהא מותר בפשיטות. אבל שבתי וראיתי דאין זה כלום. דהא מסתמא נבלע בשום פעם בהסכין חמאה מכבר. ואף דהוא כעת אב"י. יהא המלח מחליא ליה. ובלוע שמן יוצא בלא רוטב. וכן מבואר להדיא בשו"ת ב"ש חיו"ד סימן קס"ח דלא יפה הם עושים המורים. אם חתכו בסכין של חלב צנון ואח"כ חתכו אותו בסכין ש"ב. דמתירין הסכין הב'. דדוחקא וחריף לא עדיף מרותח דאינו מוציא בלוע מאכל בלי רוטב. דהא בבלוע שמן יוצא בלי רוטב. ועכ"פ נבלע מכבר. שומן תוך הסכין ע"ש. ולפ"ז עכ"פ. באם ידוע בבירור דלא נשתמש בהסכין אלא בכחוש. יש להתיר מכח דאין בלוע יוצא מהמלח בלי רוטב. ושו"ר בטו"ט מהדו"ג סימן קפ"ב שכתב וז"ל ובנדון המלח שנפל לחלב רותח. ומלחו בו בשר כו'. מ"ש רו"מ להתיר דבלוע ואינו שמן אינו יוצא בלי רוטב. זה טעות. חדא דעל הבשר קודם המליחה כיון שנשרה במים יש עליו לחלוחית. והוי כרוטב. ועוד דמלח על הבשר נימוח. והוי כרוטב כו'. ועוד מלח שאני. דהרי יכול להוציא הדם מן הבשר. ואף דהוי בלוע בבשר. וה"ה שיכול להבליע מה שבתוכו לבשר. גם לא ראה דברי הפמ"ג בחתכו מלח בסכין חולב. ומלחו בו בשר. ולמה לא התיר מכח דאין בלוע יוצא בלי רוטב. ולמה לא חקר אם היה הסכין בלוע משמן או כחוש

שפתי דעת סימן ס"ט

צד אחר. ור"ל דבשלמא אי אמרינן דהמלח מפליט והדם נגרר רק אחר המלח. והשתא כשמולחו אחר י"ב שעות ומניח על צד שנמלח עכשיו. שפיר קשיא. הא הדם נגרר רק אחר המלח. ואינו מפעפע למעלה מצד קרירות חלק העליון. אבל אי נימא דהמלח מרתיח כל החתיכה והשתא כל החתיכה רותחת ובולע גם צד הנמלח כבר. אם כן לפי סברא זאת הא גם בפעם הראשונה שנמלח צד הא' נימא ג"כ דחתיכה כולה רותחת ממילא יצא כל דמה מב' צדדים. א"ו לא שייך לומר כן אם כן קשיא קושיית הפמ"ג ממ"נ. ואהא קאמר והיאך שיהי' קשיא עכ"ל. ואחר מחכ"ת ז"א ודבריו לא ניתנו להאמר כלל. ולא עיין כלל בבל"י. ואחר העיון א"צ להגיה כלל וא"ש. כי בבל"י לא מיירי כלל מדין נמלח מצ"א. אם מותר למולחו על צד השני ולהניחו למטה. כי על מ"ש המחבר כאן. וכן חתיכה שלא נמלחה אלא מצ"א מותר. על זה כתב הבל"י בס"ק כ"א וז"ל מצד אחד מותר. ואם ידעינן בודאי שהונחה על צד שנמלחה כל שעת מליחה אין להתיר אף לעת הצורך ולצלי מותר על כל צד. פ"י עכ"ל. וביאור דבריו דהפ"י אומר דמה דמתיר המחבר בנמלח מצ"א. ולצורך ה"מ. אנו ג"כ סומכין ע"ז כשנתבשל הוא דוקא כשהניחה בצד הנמלח למעלה. אבל אם ידעינן שהיתה מונחת עם צד הנמלח למטה. אף לצורך ה"מ אסור דדם אינו מפעפע למעלה. [ואי איתא דמיירי בנמלח מצ"א. אם למלחו שנית על צד אחר ולהניחו למטה. חוץ מזה דלשונו לא משמע כן. אלא בלא"ה א"א לומר כן דהא להמחבר מותר בנמלח צד אחד לחוד. וגם הו"ל לציין דברי הפ"י על הרמ"א וגם בלחה"פ ס"ק כ"ו הביא דברי הפ"י על דברי המחבר א"ו ברור ופשוט דפירושו כנ"ל. וכמו שמבואר בס' רב משולם. הובא ביא"פ כאן ע"ש] ועז"ק הפמ"ג. ולא ידעתי מנא ליה הא. כי מה שייך ענין זה דאמרינן דם אינו מפעפע למעלה. להא שנימא דבאם צד הנמלח למטה. לא נפלט הדם. כי הא דאמרינן דדם אינו מפעפע למעלה. היינו שאין בכח המלח שהוא למטה. שיוליך הדם ממטה למעלה. אבל הכא להמחבר דמתיר בנמלח צ"א [ולדידן בה"מ כשנתבשל] לעולם דאף אם הניח צד הנמלח למטה. ג"כ מותר. ואין הטעם שהמלח שהוא למטה בחתיכה מפליט הדם בהחתיכה משטח העליון ג"כ לצאת למעלה ולחוץ. אלא הטעם שהמלח מרתיח כל החתיכה אף חלק העליון. ויורד הדם ממעלה למטה (עיין בט"ז ס"ק מ"ד) ופולט גם דם אחר ר"ל מצד העליון שהוא צד האחר שלא נמלח. ותיבת ולומר. הוא כמו ונימא. ועיין ביא"פ שהאריך בזה ומסיק שם דבאמת בה"מ מותר למלוח על צד השני ולהפוך צד זה למטה. אלא דבש"ע לא מיירי מתקנה כה"ג כו' ע"ש. ועיין בס' יד"י בארוך ס"ק כ"ה שכתב דכבר קדמו להפמ"ג בקושיא זו בספר תפארת למשה. והוא תירץ דלק"מ. דשלא במקום הפסד דקי"ל דאינו מועיל מליחת צ"א. אמרינן דאינו כרותח כלל אם כן לא פלט צד הנמלח זולת מחמת כח משיכת המלח שעליו. אם כן מי מפיס לן מקום הפליטה בפנים שיהא בשוה דבמקום שהיה הרבה מלח משך יותר ובמקום שמעט מלח לא משך אלא סמוך לשטח. ואחר כך כשחוזר ומולח צד הב'. ונעשה כל החתיכה רותח. אז בולע בפנים. מקום שפלט ממקום שלא פלט. ולצדדין שפיר מתפשט עכ"ל ודפח"ח :

סקכ"ה עיין בארח"ח סימן תנ"ט במג"א סק"ג. ובחק יעקב שם סק"י דהביא דדעת הר"מ והרע"ב. דשיעור מיל הוא שני חומשי שעה. שהוא כ"ד מינוטין. ודבריהם עיקר על פי הסוגיא. ומסיק כן. בין לענין חמץ להקל. ובין לענין מליחה להחמיר. ועיין בפר"ח שם ועיין בכו"פ ס"ק י"ז שהביא גם כן דהר"מ סבירא ליה דהוא שיעור ארבעה ועשרים מינוט. וכ"כ המנ"י בסו"ל כלל ט"ו דין ח'. דעיקר כדעת הר"מ. ועיין ביא"פ כאן ובגליון רש"א. ועיין במחה"ש כאן שהביא ג"כ לדעת רש"י והר"מ. ורע"ב גם בזכל"א ח"ג אות מ' מביא בשם החינוך ב"י סימן ס' שהאריך בזה ומסיק דבמליחה יש להחמיר כדברי הר"מ ע"ש מה שציין עוד בזה :

ס"ק כ"ו בא"ד א' אבל לא נתבשל אף שהודח יחזור וימלחנו. עיין בדג"מ שכתב דגם הש"ך אינו מחמיר אלא כו' ע"ש דבריש דבריו כתב דבג' רבעי שעה אין צריך לחזור ולמלוח. ולבסוף סיים דביותר מחצי שעה סגי. ועיין בשאלות ותשובות מהר"ם שיק סי' צ"ב שנשאל בזה. והשיב דסיום דבריו הם עיקר. ובאם נשתהה קצת יותר מחצי שעה והודח. אין צריך לחזור למלחו שנית ע"ש. וכן מבואר בפ"ת ס"ק י"ב :

בא"ד ב' גם בכו"פ אות ג'. תמה עליו. נ"ב. גם בסולת למנחה כלל ט"ו דין ח' סקי"ז בהגה"ה לבנו שם תמה גם כן על הפר"ח הכי דהא הוי ממ"נ. ע"ש :

ס"ק ל' בא"ד א' רבים מחקו [תיבת ועוד. שבש"ך]. דהוא קושיא ראשונה. ר"ל דחוץ מזה הדיוק דהא הוכשר בהדחה קמייתא. אין שום משמעות דמיירי בהדחה א'. ואם כן מה זה שכתב הש"ך מקודם דמשמע להדיא דמיירי בהדחה ראשונה. לכך מחקו תי' ועוד. והש"ך קאמר דיוק א'. ועז"ק הפמ"ג דבספרו ראש יוסף כ' [דא"צ למחוק. והדיוק הראשון של הש"ך. הוא] מדכתבו לצלי כו'. נ"ב וכן פירש בתוס' שבת (להגאון מו"ה רפאל מייזליש זצ"ל). ע"ש :

בא"ד ב' ולזה י"ל דהיה ששים נגד הדם. ודיעבד איירי [מדקאמר] ונאכלין כו'. ר"ל דקושיא שנייה יש ליישב. דלעולם התוס' מיירי בהדחה ב'. ולכך לא קשיא להו להתוס'. מהדחה א'. איך היתה. דעל זה יש לומר דמתניתין איירי בחתיכה כזו. דהיה בה ששים נגד הדם שע"פ דבזה אין מעכב אם הדיח הדחה א'. ואף דלכתחילה גם ביש ששים. בעי הדחה א'. מכל מקום מתניתין מיירי בדיעבד. מדקאמר ונאכלין בידים מסואבות [ולא קאמר ואוכלין אותו בידים מסואבות. דהוי משמע לכתחלה]. רק מהדחה ב'. קשיא להו. דבזה ליכא לתרץ כלום. כי נגד דם ומלח שעליה ליכא ששים בחתיכה. וסוברים התוס' כרש"ל דהוי המלח איסור דבוק [ובעינן בקדרה ששים. נגד כל הבשר. דנ"נ] ומש"ה [שפיר] קשיא [ליה להתוס'. מהדחה ב'. ולא ניחא להו. בלא הידוח. והיה ששים בקדרה עם הבשר. נגד הדם ומלח]. דאין לצרף שאר הקדרה [להבשר. דהוי דבוק]. ואף בישלן במי פירות [דליכא להקשות הא הוכשר בשעת בישול. מ"מ] קשיא [הא בהדחה ב'. הוכשר]. ותירץ התוס' דהודחה במי פירות. ונ"ב לפלא לי שהשמיט הפמ"ג תירוצו של הכו"פ בסק"ה. דמיישב ראיות הרמ"א מהר"ן. בסברא והוכחה עצומה. ועיין מה שתירץ במילואים מ"ש לתרץ דברי הרמ"א. וכן תירץ בחי' רע"א. וחי' יעב"ץ. ואחר מחכ"ת נעלם מהם שכבר קדמם בזה בכל דבריהם במנ"י כלל ט"ו סקנ"ד. ונסתייע מדברי רנ"ש במבוא שערים סימן ט"ו. ועיין במחה"ש שהאריך כאן. ובחו"ד ביאורים סק"ט מה שכתב בזה :

ולענין דינא עיין בפ"ת סקי"ד שהביא מתשובת רדב"ז החדשות סימן ל"ז דשם איתא להדיא דאף הדחה ראשונה שרי במ"פ. ע"ש. ועיין ביא"פ בשם המח"ב דמפר"ח מוכח דלכתחלה לא ידיח גם הדחה ב' במ"פ. וכ"כ בכרתי. ודלא כבל"י. ובתשו' כה"ג מחמיר בהדחה אחרונה אפילו בדיעבד. עכ"ד. ועיין במנ"י שם שכ' דבדיעבד נ"ל פשוט דאף דעת הרב להתיר. ועיין בעקרי הד"ט חיו"ד סי' ז' אות כ"ט שהביא בשם הבעי חיי סי' ק"י דאוסר אף דיעבד. ורמז לעיין בפר"ח סקל"א דמתיר בדיעבד. ע"ש :

ס"ק לא בא"ד א' ועיין סי' צ"א במה שכתב [הש"ך בס"ק ט"ז שם] בשר וחלב שנגעו זה בזה כו' חולק הצ"צ. ר"ל דהצ"צ בסימן ל' שם תמה. אמאי אמרינן כאן. דהמים מחליש כח המלח. וגבי בב"ח אף אם הבשר לבדו הוא מלוח. שניהם אסורים. ולא אמרינן דהחלב מחליש כח המלח שעל הבשר. ומחלק הצ"צ. שהחלב שהוא בעצמו הוא האוסר להבשר. מבליע מיד. אדמחליש ליה. משא"כ מים כו'. כו' ואי"ה בה"פ בסימן תמ"ז ותס"ז אבאר. נ"ב הוא בסימן תס"ז. באשל אברהם סוס"ק ל"ג. ועיין במנ"י כלל ה' סקכ"ג שהשיג על הצ"צ בזה באריכות. ונשנו דבריו בקיצור בה"פ בסימן תס"ז בח"י סקמ"ו. ועיין בחוו"ד סי' צ"א ביאורים סקי"א מ"ש בזה. ועיין במ"ש מזה בסימן צ"א בשפתי דעת סקט"ו :

שפתי דעת סימן ס"ט

ס"ק לג **בא"ד א'** אפילו היה ב"י [מותר] דאין מליחה כו' כמ"ש [הש"ך] באות פ"ג [ע"ש] אם לא במקום ה"מ. ר"ל דבה"מ וסעודת מצוה קי"ל דאחר ששהה במליחתו לא מיחשב כרותח ואינו נאסר אף אם היה לכלוך חלב. כו' דיש חילוק בין איסור דם כו'. קאי אלעיל מיניה דמפני מה באם הוגח הבשר לאחר שיעור מליחתו לכשא"מ. ונמצא ציר. דלא נאסר רק כ"ק. ובאם היה לכלוך חלב. דאסור הבשר כולו. אם אין ס' נגד הלכלוך. עז"ק הפמ"ג. משום דאיסור דם. קיל מאיסור אחר. ומקילין בו כ"ק כו'. ועת"ח כלל ו'. וכלל י"ד. ובמ"י שם. נ"ב כתנתו למ"ש הת"ח בכלל ו' דין ז' ובכלל י"ד דין ה' ובמנ"י שם סק"א וי"ג. ע"ש :

ס"ק לה **בא"ד א'** ממ"ש המחבר בסימן ק"ו [סעיף ב'. ע"ש] חתיכה שיש בה חלב כו'. וע"כ דאין בה [בהחתיכה לבד] ששים [נגד החלב]. דאי יש בה [בחתיכה עצמה ס']. אמאי לא יוציאה לבדה. ואי אין בה ס' אכתי החתיכה אסורה [אף אם לא יוציאה לבדה. משום דבוק. אע"כ דהמחבר לית ליה דבוק] ולזה יש לומר דמיירי בחלב כחוש. ר"ל דמזה אין להוכיח דלעולם אית ליה דבוק. וכאן מיירי דיש בהחתיכה עצמה ס'. והא דחשש המחבר שלא יוציאה לבדה כדי שלא תאסר מהחלב שבה. הוא משום. דמיירי בחלב כחוש. דבעינן נטילה מדינא [אף ביש ס'] אם הוא בלא רוטב. דדינו כצלי. [עסי' ק"ה. ברמ"א סעיף ה']. ולכך כתב המחבר שיניחנה בקדרה כך עד שתצטנן. שאם יוציאה כשהיא רותחת יאסור החלב כ"ג מהחתיכה. [הגה"ה עיין בחידושי רע"א תמה. הלא יכול לאוקמי כן דברי המחבר אפילו בחלב שמן. כי הא דעת המחבר בסימן ק"ה ס"ה דבשמן בצלי בעינן ס' ונטילה ע"ש. וראיתי בס' רש"כ שפירש כיון שכתב הפר"ח. הביאו המ"ז בק"ה סקי"א (וכן הביא בשם המ"כ). דבשמן הנטילה הוא רק מחומרא. ובכחוש. מדינא. ולכן אם לא נודע מקום הנטילה. בכחוש דהוא מדינא. צריך ליטול מסביב כל החתיכה ובשמן דהוא מחומרא. א"צ ליטול מסביב. ולזה אמר הפמ"ג. דאיירי המחבר בכחוש ולא נודע מקומה. וכשיוציאה יצטרך ליטול מסביב. ע"ש. ואחר מחכ"ת לא ניתן להיאמר כלל. דהרי המחבר שם מיירי. בחתיכה שדבוק בה חלב א"כ אנו רואין מקומו שדבוק בו ויודעין היכן ליטול ושפיר תמה בחי' רע"א הנ"ל. ופשוט] :

בא"ד ב' אלא מדכתב המחבר שם [בריש דבריו צריך לזהר. שלא יסיר שום דבר מהקדרה. דחיישינן שמא תשאר באחרונה. בשעה שאין בקדירה ס' לבטל החלב ע"ש] והא ע"כ יש בהחתיכה [עצמה] ס' מיירי. דאל"כ החתיכה אסורה מחמת דבוק. אף אם לא יוציאה. אע"כ דלית ליה דבוק. ומיירי באין ס' בחתיכה רק בצירוף הקדרה. כו' ודע דהמחבר אפשר רבותא קאמר כו' ר"ל דאף לפי מה דס"ל להמחבר דל"א דבוק אין אנו צריכין לדחוק דמ"ש המחבר צריך שיהא בו ששים דקאי אקדרה. אלא לעולם דקאי אחתיכה. וכגון אם מבשלה לבדה בקדרה. והא דנקט בכה"ג לאשמעינן דלפעמים יש בחתיכה עצמה ס'. נגד דם ומלח שעליה. וכ"ת דמלת צריך". קשיא. דאי המחבר קולא קמ"ל היה לו לומר בלשון זה. אם יש בחתיכה עצמה ס' שרי. משא"כ אם אומר בלשון צריך". איכא לטעות. דמיירי ביש בקדרה שאר דברים. ומצריך דוקא שיהא בחתיכה עצמה ס'. דז"א כי אף לפי מה דמפרשינן. דהמחבר קאי אקדרה. גם כן קשיא קצת מלת בו דהוה ליה למימר אם יש בה. [כי מלת בו יותר משמע דקאי על החתיכה] וע"כ דלא חיישינן לטעות מחמת דידוע דעתו. דל"א דבוק. אם כן שפיר איכא לפרושי דקאי אחתיכה וכנ"ל. ועיין לקמן בשפ"ד סקמ"ד ע"ש. ולעיל סי' כ"ב בשפ"ד סק"ח במוסגר הב'. ע"ש :

ס"ק לו **בא"ד א'** ומ"ש הש"ך אפילו חתיכה עבה כו' יש סברא להיפוך כו'. ר"ל דבת"ח כתב. דאפילו חתיכה קלישתא [דדמה מועט. אפ"ה] אין בה ס' נגד דם שבמלח שעליה. [דלא כהגהות ש"ד דמיקל בח' קלישתא ע"ש]. אלמא דחתיכה שאינה עבה היא הרבותא. אבל עבה דדמה מרובה. הוא פשיטות דאין בה ס'. ובש"ך מבואר להיפוך דאפילו עבה אין בה ס'. אבל קלישתא. נראה דהוא פשוט יותר דאין בה ס'. דמהו הסברא בזה. עז"ק הפמ"ג. די"ל בדוחק. דלפי מה דקי"ל בש"א גם כן תנ"ג. דלא כר"א. א"כ אין בקלישתא שום מעלה מה דדמה מועט. ולא נבלע בהמלח רק מעט דם. כי מכל מקום המלח נ"ג. [וצריך לשער נגד כל המלח] כמו בעבה. אם כן אדרבה יש סברא להיפוך. דקלישתא פשוט דאין בה ס' נגד המלח. דבשרה מועט. משא"כ עבה. דבשרה מרובה. הוה אמינא דיש בה ס'. לזה נקט הש"ך הרבותא דאף בעבה אין בה ס' [ונ"ב. אף דהת"ח ג"כ ס"ל דאמרינן חנ"נ ב"א מ"מ י"ל דלכך נקט אף בשאינה עבה. כדי לדחות דעת הגהות ש"ד דאומר דיש ס' בקלישתא. כנ"ל] :

בא"ד ב' ועיין ב"ח כאן וי"ל דדם שנפלט כו' ר"ל דבהגהת ש"ד מחלק בין חתיכה עבה [דדמה מרובה ליכא ס']. לשאינה עבה [דדמה מועט. דאיכא בה ס']. והב"ח דחה אותו. דהלא בין בזו ובין בזו. איכא חדא לטיבותא. וחדא לריעותא. דעבה מלחה מועט. ודמה ובשרה מרובה. [ויש מעלה דמלחה מועט ובשרה מרובה. יש נגדו ריעותא דדמה מרובה] ובאינה עבה. מלחה מרובה. ודמה ובשרה מועט. [ויש מעלה דדמה מועט, יש נגדו ריעותא. דמלחה מרובה ובשרה מועט]. ולפ"ז הו"ל לש"ך לומר כן. דבין בעבה. ובין באינה עבה. עז"ק הפמ"ג. די"ל דמה שנפלט הדם מהחתיכה. הוא נופל להארץ. ומה שנשאר דם במלח שע"פ. שוה בחתיכה עבה כמו בקלישתא. ואם כן בעבה. דבשרה מרובה. הו"א דיש בה ס' נגד המלח. לזה נקט הש"ך דאף בעבה ליכא ס' :

ובדין שומן שנתבשל בלא הדחה. שאחר המליחה. עיין בסי' ע"ה. בשפ"ד סק"ט. ובמש"ש ע"ז :

ס"ק לז **בא"ד א'** ול"ד למליגה בכ"ש [דשרי בדיעבד כמבואר בסי' ס"ח סעיף י"א. משום] שיש לו דש"ע כו' כו' וא"כ להרב דכ"ש אין מפליט. ומבליע. [כמבואר בסי' ס"ח בש"ך סקכ"ח ובמ"ז שם סק"ט. בריש דין החמישי]. שרי. ר"ל אי לאו דס"ל דהמלח גורם להתבשל. כו' דלא דמי למ"ש [הש"ך] בסי' ע' [סקל"ט. דיש לחלק] דבהעברה כו' :

בא"ד ב' כבר הקשינו בט"ז אות כ"ג. כצ"ל כו'. נ"ב עיין במ"ש על המ"ז שם. ועיין ביד"י בארוך סקל"ה. דתירץ דהרש"ל לשיטתו באו"ש סי' ס"ז. וביש"ש פ"ה סי' ל'. דס"ל דכל שיש שאר דברים אף שאינם כמו החתיכה מסתמא יש ס'. כיון דמהר"ם ס"ל. דבחתיכה עצמה יש ס'. ומזה הוכיח סברתו. דאינו מועיל לצרף שאר דברים. אלא בחתיכה עצמה צריכין ס'. מטעם איסור דבוק דלמא לא נמס המלח תיכף ע"ש. מעתה שפיר אומר. דבכ"ש מותר. דמ"נ אי נימס תיכף. יש ס'. ואי לא נמס תיכף והוי דבוק. אם כן צריך המים להפליט מהמלח. ולהבליע בבשר. וכ"ש אינו מפליט ומבליע כאחד. עכ"ל. ודפח"ח :

בא"ד ג' ולפ"ז היכא שאין המלח עושה פעולה כו'. וכן חילק בחח"ד חי' סקל"ד. וביאורים סקי"ב. ועיין ביד"י שם מ"ש בזה. כו' ועיין באו"ח שי"ח [במחבר סעיף ט'. הבאתיו במ"ז סקכ"ג. ע"ש] דהרב לא הגיה שם על המחבר [דאף בכ"ש אסור ליתן בשבת בשר מלוח]. משמע דסובר דכ"ש [אף עם מלח] אין מבשל אלא מפליט ומבליע כו'. כו' עובדא בא לידי כו'. ובהנאה יש להתיר הבשר. נ"ב עיין בפמ"ג או"ח סי' שי"ח במ"ז סק"ח

משבצות זהב סימן ס"ט

כחוש. וע"כ דמלח לא שייך זה. ותמוה לי שמורה הוראה ידמה מלח לדין אין איסור בלוע יוצא בלי רוטב עכ"ל. ולענ"ד אין על המורה הנ"ל תפיסה כ"כ. דהלא הגאון החו"ד והגאון בשו"ת בית שלמה ס"ל כן. וגם מצאתי דמבואר הכי להדיא בפמ"ג או"ח סי' תמ"ז בא"א ס"ק י"ט דאף אם חתך בפסח בסכין ב"י מחמץ. שום. או מלח קשה ומלח בו בשר. והודח דשרי. דאף דהשום והמלח אגב דוחקא וחריף בלעי מ"מ בלוע אינו יוצא מאוכל בלי רוטב אף במליחה כו' ע"ש. אלמא דגם הפרי מגדים עצמו ג"כ ס"ל כהחו"ד וב"ש הנ"ל דגם ממלח אינו יוצא בלוע בלי רוטב. ועל ראיותיו של הטו"ט. יש להשיב לענ"ד. דמה שהקשה הלא הבשר יש עליו לחלוחית. וגם המלח נימס. והוי כרוטב. י"ל החו"ד לשיטתיה בסימן ק"ה חי' ס"ק כ"א. וביאורים ס"ק י"ב. דאף מדבר לח וצלול גם כן אין יוצא בלוע כחוש בלי רוטב. והפרי מגדים בתמ"ז שם. ע"כ גם כן ס"ל הכי. ומ"ש בתנ"א בא"א ס"ק ל"א. דכיון דנידוך ונעשה כקמח ל"ש בלוע. י"ל דכ"כ רק לתרץ את המג"א שם גבי זנגביל. ועיין בחו"ד בסימן צ"ו ביאורים סוס"ק ו' שתמה באמת על המג"א בזה והוכרח לתרץ דמיירי בבלוע שמן. (ועיין בתנ"א בא"א ס"ק ל"ה וצ"ע אמאי החמיר שם בקריין. כיון דנפרד ל"ש בלוע. ובתמ"ז שם במלח אף דנידוך כקמח וגם נמס. הקיל דהוי בלוע). ומה שהקשה דהרי המלח יכול להוציא הדם מהבשר אף שהוא בלוע וה"ה כו' ג"כ אינו ראיה. כי אמרינן דטבע הדם לגרור אחר המלח. [וכמ"ש הפרי מגדים בפתיחה. דלהמחבר דסבירא ליה דמליחה אין אוסרת בכחוש רק כ"ק לא קשיא מתורת מליחה דפועלת להוציא הדם מכל וכל. כי טבע הדם לגרור אחר המלח ע"ש]. משא"כ שיוציא המלח בליעתו שבו בלי רוטב שפיר י"ל דאינו יכול. ומ"ש ראיה מהפרי מגדים כאן ג"כ אינו ראיה דיש לומר דמיירי בסתם סכין חולב או איסור. דודאי מסתמא נבלע בו בשום פעם דבר שמן. ומצאתי בשו"ת ב"ש חיו"ד סוסי' ק"ס שפירש כן לדברי המ"ז כאן. דסכין דרכו לחתוך בו דבר שמן לפעמים ע"ש. [ואף אם אומר דלא נשתמש בשמן. לא מהימן. כי כל מלתא דלא רמיא כו'] אבל באם ידוע בבירור דלא נשתמש בו אלא בכחוש. כגון סכין חולב. דלא נשתמש בו אלא זמן מה. ורק בכחוש. או בסכין דנטרף ע"י איסור כחוש. וחתכו בו מלח. מודה הפמ"ג דמותר אף באי"מ. אם מלחו בו בשר. משום דאין יוצא הבלוע מהמלח לבשר בלי רוטב. וכמ"ש הפמ"ג להדיא. בתמ"ז כנ"ל : *)

א"ה כבר נשאל בזה בטו"ט מהדו"ק סי' קי"ג. מח"א. ע"ד הפמ"ג בתמ"ז בא"א סקי"ס. ובחו"ד סי' ק"ה סקי"ג. [שסבירא להו דגם בדבר הצלול. אין בלוע יוצא בל"ר]. מדברי התוס' חולין ק"ח ע"ב ד"ה שנפל. שכתב דבמים שהוא צלול. ל"ש בלוע. אלא שנתערב בהם האיסור. והשיב לו. דלא הבין כוונת הפמ"ג וחו"ד. דהם מדברים. דבשעת שנבלע היה גוש. רק דאח"כ נימס. אז כיון דבשעת הבלוע היה גוש. נחשב בלוע. ושוב אינו יוצא. אף כשנימס אח"כ. אבל התוס' מיירי דבשעת הבליעה. הוי צלול. אז שפיר לא נקרא בלוע רק תערובת ובזה נסתר שאר ראיותיו. ובאמת עיקר דברי התוס' שם אין הכרח ומפרש"י פ"ג דפסחים בסוגיא דטכ"ע ד"ה ור"ע טכ"ע מנליה. מוכח דאף במים נחשב טעם. ולא תערובת ממשו. וממילא אם הוי רק טעם. הוי בלוע דא"י בלי רוטב. וכן מוכח בכמ"ד. דגם בדבר צלול. נחשב טעמו ולא ממשו. שלא כדברי התוס'. וצדקו דברי הפמ"ג. וחו"ד בלא"ה. אך אם כן הו"ל להזכיר דבפלוגתא תליא מלתא. אך כוונת דבריהם כנ"ל. וא"ש לכ"ע. ע"ש. ועפ"ז יש לעיין ביתר הראיות שהראה הגאון לשם :

בא"ד ג' ומנהג בורות הוא. כי ליבון מה יפעל באוכלין. נ"ב עיין ביד"י בארוך סקל"ג. שהאריך להוכיח בראיות ברורות. דמהני ליבון במלח טאלפין. רק זה אמת כהפמ"ג דצריך ליבון יפה. ועכ"פ עד שיהא קש נשרף ע"ש. כו' עמ"ש בצ"ו. נ"ב ע"ש במ"ז סק"ט וי' ובשפ"ד שם סקי"ט. ע"ש :

ס"ק כב **בא"ד א'** משא"כ לומר שבשר [ע"י רתיחת המלח שעליו] יבליע [הדם שע"פ] בכלי. זה אין נראה כו' ובש"ך אבאר. נ"ב עיין בשפ"ד סוס"ק ל"ז. דהניח שם דין הקערה בצ"ע. ומה דפשיטא ליה כאן יותר להתיר הקערה. מהתם. אין זה מטעם דשם א"צ רק להבליע החלב הנאסר להכלי. משא"כ הכא להפליט הדם מהמלח. ולהבליע בהכלי. דז"א. דהרי גם הכא. יש דם שע"פ הבשר. וא"צ גם כן רק להבליע בהכלי. וגם המלח הא נמס בהמים. אלא החילוק הוא. עיין בשפ"ד סקל"ז ול"ח (וכ"ה בחו"ד חי' סקל"ד. וביאו' סקי"ב) דשאר ד"ח גרע דלא פסק כחן. משא"כ הכא דאיכא סברת הרש"ל דהמלח פסק כחו. ונ"ב לפי דברי הג' בחי' רע"א [שאביא בסמוך בסוס"ק שאח"ז]. דדייק מהרמ"א כאן דלא כהפמ"ג בסי' ס"ח. אלא דעל ידי המלח והציר. הוי כ"ר ממש ומצטרף כל הקדרה לס'. אם כן פשיטא דבאין ס'. דנאסרה הקערה גם כן. וק"ל. ועיין בפמ"ג או"ח בסי' שי"ח במ"ז סק"ח. וא"א סק"ל :

ס"ק כג **בא"ד א'** ואיהו סובר בפרק כ"ה סי' ע"א. דכ"ש מפליט [מגוש ללח]. ומבליע מלח לגוש. אבל לא מפליט ומבליע כאחד. כגון להפליט מגוש. ולהבליע לגוש אחר. ע"ש]. ואיך כתב כאן דשרי [ר"ל. והא כאן הוי מדבר לח לגוש. מדם שע"פ לבשר. וגם המלח הוא נמס והוי לח. ולהבליע לחוד. כ"ש יכול. כנ"ל]. ועיינתי ביש"ש פכ"ה סי' צ"ג וכתב [וז"ל שם. ולכאורה יראה מתשובת הרשב"א דוקא בשר תפל שנפל לכ"ש כו' אבל בבשר ששהה במלחו. ולא הודח הוה אסור. וליתא] דאין כ"ש מפליט ומבליע כאחד כדלעיל סי' ע"א (עכ"ל) ולא הבינותי [מה דמיון מסי' ע"א לכאן]. דהתם [אומר] אין [כ"ש] מפליט מגוש [ומבליע] לד"א. אבל כאן [הא] המלח נמס במים. [והוי מלח לגוש. וגם דם שע"פ החתיכה הוא לח] וכיון שאין במים כמו החתיכה כו'. כו' ולא מהני מליחה שנית לי"ש כו' עסי' ע' [נ"ב. ע"ש בט"ז סקט"ז. ובש"ך סקל"ז]. וגם לדידן [דאנו חולקין שם על הרש"ל] מכל מקום [כיון שהוא בתוך הכ"ש. עם מים] הא נסתמין נקבי הפליטה כו' :

בא"ד ב' ומש"ה הזכיר כו' הוי דם שלא פירש ושרי לדעת הרא"ש כו'. ר"ל דלכאורה אם יכול הכ"ר לבשל הלחלוחית שבתוך החתיכה אף בלא נמלח. יכול גם כן לפרוש הדם שבחתיכה לחוץ. אם כן אמאי מתיר הרא"ש בלא נמלח. עז"ק הפמ"ג דמיירי דיש ס' בקדרה נגד דם שבתוך החתיכה. ואם כן מה שנפרש לקדרה נתבטל. ומה שנפרש בתוך החתיכה עצמה ממקום למקום. הוי דם שלא פירש לדעת הרא"ש מובא בסי' ע"ו בש"ך סק"ב. ובסי' זה במ"ז סקכ"ז. והא דאוסר הרא"ש בנמלח. הוא משום דם שע"פ. דזה פירש מהחתיכה ולחוץ. ומקרי פירש אף להרא"ש ומיירי דליכא ס' רק נגד דם שבחתיכה. לא נגד דם שע"פ. ועז"ק הפמ"ג. ולא הבינותי. דהא כתב הרא"ש. דבשר אין מתבשל [אף בנמלח]. אם כן אמאי אוסר. היאך יכנוס הדם לתוכה. ועוד קשה. אי הא דמתיר בלא נמלח מיירי ביש ס' נגד הדם שבחתיכה. ובכה"ג בנמלח אוסר. ואמאי. והרי ודאי יש ס' נגד דם שבחוץ. דהוא פחות מדם שבתוך החתיכה. ועל זה תירץ הפמ"ג. דלעולם הא דמתיר הרא"ש בלא נמלח. הוא אף באין ס' משום דאין לו כח שיפרוש הדם מהחתיכה ולחוץ. רק זה דבר קשה לומר וכו' :

בא"ד ג' ונראה דאיהו נמי ה"ק כו'. ר"ל דבאמת יש חילוק דבנמלח ע"י רתיחת המלח. יש לו להכ"ר כח לבשל גם הלחלוחית שבתוך החתיכה. ובלא נמלח אין לו

הערה מהרב הגאון אבד"ק בערזאן שליט"א וז"ל

*) **השיג** ע"ד טו"ט מהדו"ג כו'. והביא דברי פמ"ג בתמ"ז. דגם מהמלח. א"י בלי רוטב. והביא בשם או"ה להקל כדעת רמ"א. וע"ש בש"ע ס"ט. וט"ז סקכ"ב. ומ"ש מ"ד הוד"ד סי' ק"ה. דגם בצלול. אין בלוע יוצא בלי רוטב. הנה במש"ז סי' צ"ב סקט"ז. ד"ה עוד כתב כו' כתב להדיא. דבלח ל"ש דין. אין בלוע יוצא בל"ר. והביא מתוס' חולין ק'. ע"ש. וכ"ה ברא"ש סוף פ"ה דע"ז. ועיין תוס' חולין ק"ח ע"ב וריטב"א שם בזה. ועיין רשב"א ור"ן חולין ק"ב. וב"י סי' ע"ו. גבי בי דוגי. דבלח בלח. לא שייך בליעה. אלא בלבולי מבלבלי. עכ"ל.

במחלוקת פוסקים כמ"ש הש"ך בסי' ק"ה סקי"ח. ע"ד רש"ל בזה. והביא בשם או"ה להקל מטעם דשם א"צ רק להבליע החלב הנאסר להכלי. משא"כ הכא להפליט הדם מהמלח. ולהבליע בהכלי. דז"א. דהרי גם הכא. יש דם שע"פ הבשר. וא"צ גם כן רק להבליע בהכלי. וגם המלח הא נמס בהמים. אלא החילוק הוא. עיין בשפ"ד סקל"ז ול"ח (וכ"ה בחו"ד חי' סקל"ד. וביאו' סקי"ב) דשאר ד"ח גרע דלא פסק כחן. משא"כ הכא דאיכא סברת הרש"ל דהמלח פסק כחו. ונ"ב לפי דברי הג' בחי' רע"א [שאביא בסמוך בסוס"ק שאח"ז]. דדייק מהרמ"א כאן דלא כהפמ"ג בסי' ס"ח. אלא דעל ידי המלח והציר. הוי כ"ר ממש ומצטרף כל הקדרה לס'. אם כן פשיטא דבאין ס'. דנאסרה הקערה גם כן. וק"ל. ועיין בפמ"ג או"ח בסי' שי"ח במ"ז סק"ח. וא"א סק"ל :

משבצות זהב סימן ס"ט

לו כח לבשל. רק הלחלוחית שע"פ החתיכה. וזה הוא באמת דיוקו של הט"ז. שכתב דע"כ הרא"ש דאוסר הוא דוקא בנמלח. דאי ל"ד. ואפילו בלא נמלח כו'. כתנתו מדכתב הרא"ש. הלחלוחית והדם שבתוכו מתבשל. ולכך אסור. ע"כ בנמלח דוקא קאמר. דאי לאו דוקא. ונאמר דהכ"ר יכול לבשל הלחלוחית שבתוכו אף בלא נמלח. ז"א דכיון שס"ל שאין בכח הכ"ר שהוסר מאש לבשל הבשר. א"כ היאך יכול לבשל הדם שבגוף החתיכה. וע"כ דדוקא בנמלח אוסר דבזה על ידי רתיחת המלח יש כח לבשל גם הדם שבגוף החתיכה. ולהבליע דם שע"פ לתוך החתיכה. ומש"ה הטור דכתב. הלחלוחית מתבשל היינו הלחלוחית שבחוץ. כיון דמיירי בלא נמלח ולענין שבת. והרא"ש דמיירי לענין איסור דם. כתב משום דמתבשל הלחלוחית והדם שבתוכו [משום דאיירי בנמלח] ומשמע אף דיש ס' נגד דם שע"פ. אפ"ה אוסר. משום דם שבתוכו. (ונ"ב ומיירי הרא"ש בלא שהה במלחו. דיש בו עדיין דמו). כו' א"כ אף בלא נמלח הדין כן. ר"ל דנימא דאף שאין בכח הכ"ר לבשל גוף הבשר. מ"מ יש בכחו לבשל הלחלוחית שבתוכו כו' מה בכך הא עכ"פ מפליט ומבליע. ר"ל ולמה לו להרא"ש לומר משום דהלחלוחית מתבשל ונימא כיון דעכ"פ הכ"ר מפליט ומבליע. לכך אסור. ותירץ דלזה הטעם. היה מהני מליחה שנית. לכך הוכרח לומר משום דנתבשל :

בא"ד ד' אלא דקשיא. דילמא הרא"ש מיירי בשהה שיעור מליחה כו'. ר"ל דקשיא אמאי לא דייקינן מהרא"ש. דהוא מתיר אף בנמלח אם לא שהה במלחו ש"מ דעד כאן לא אסר הרא"ש אלא בשהה דפלט כל דמו ותיכף כשבא למים נסתמו נקבי הפליטה. ול"א ככ"פ ע"י מליחה שנית (עיין בשפ"ד ס"ק ל"ז ודוק). אבל בלא שהה דיש בו עדיין דמו דבזה ל"א נסתמו נה"פ. אף דנתבשל הדם שע"פ. ונבלע בבשר. מ"מ מהני ליה שוב מליחה שפיר כיון דהבשר גופיה לא נתבשל. כו' וכ"ת אה"נ [ר"ל דתאמר דבאמת דייקינן כן מהרא"ש דמתיר אף בנמלח אם לא שהה ז"א] דלא שרי לדידן אלא בלא נמלח כלל. [ר"ל דאל"כ הי' לו להט"ז להשמיענו זה דאף בנמלח אם לא שהה דמשמע מהרא"ש דמותר. דזה יותר רבותא. ממה דהשמיענו הט"ז בבשר חי]. וע"ז תירץ הפמ"ג :

בא"ד ה' מ"מ הרא"ש שכתב דאין מבשל. מ"מ מפליט ומבליע כו'. ר"ל דמדכתב הרא"ש. נהי דהבשר אין מתבשל. (ר"ל. והיה צריך להיות מותר) הלחלוחית והדם מתבשל. ולכאורה הא אף דהכ"ר אינו מבשל להבשר רק מפליט ומבליע ג"כ אסור כיון דנסתמו נה"פ (דהרי מיירי בשהה). ולא מהני מליחה שנית. וע"כ יש לומר דמיירי הרא"ש בלא שהה דבזה שפיר משום זה לחוד דהכ"ר מפליט ומבליע. היה מהני עדיין מליחה שנית דלא נסתם נה"פ. ולכן הוכרח הרא"ש לומר משום דהלחלוחית נתבשל ונבלע לכך אסור א"כ ממילא מבואר בהרא"ש להדיא דאף בלא שהה אסור (כן פירש ידידי המופלג ה"ר יהודה נ"י מק"ק פיטשאיוב. והוא קצת דוחק עדיין. ומי שלבו רחבה יפרש באופן אחר) :

בא"ד ו' ועיין כה"ג כו' דוקא יבש הא היה רוטב כו'. ז"ל הת"ח בכלל ב' ד"ד כתב רבינו ירוחם בספר אדם וחוה. בשר שלא נמלח חי. שנתנוהו בכלי רותח שהוסר מעל האור. ונדבק בדופני הכלי יבש. כתבו התוס' שמותר וכ"כ הרא"ש עכ"ל. ונ"ל דאין להקל בזה. אא"כ יש ס' בקדרה נגד אותו חתיכה עכ"ל הת"ח. ועל זה הביא הפמ"ג דהכה"ג כתב. דדוקא ביבש מיירי הא עם רוטב אף לר"י והרא"ש מבשל. והקשה כיון דהת"ח קאי על הר"י דמיירי ביבש היאך כתב דאין להקל כמו שהקילו הר"י והתוס'. אלא בעינן ס'. והא לא שייך ס'. אם החתיכה בלי רוטב רק ביבש. והביא מ"ש הרב בתשובה. דאה"נ קאמר בת"ח דאין להקל אלא ביש ס'. וכאן ביבש דלא שייך ס' אסור. אך אכתי לפ"ז לא אתי שפיר מה דסיים הת"ח שם. מיהו באותו חתיכה עצמה. יש להקל בזה. אי איכא ס' בקדרה כנגדו. מאחר דגם בנתבשלה ממש. רבו המתירין (עיין במחבר סעיף י"א) עכ"ל. והא ביבש מיירי. עז"ק הפמ"ג דהמעיין במנ"י שם ס"ק ז' יראה דה"ק הרב בתשובה על מה שהקשה לו א' עמ"ש בת"ח דאין להקל. אא"כ יש ס'. דהיאך שייך כאן ס'. כיון דביבש מיירי והשיב לו מאחר שאין שייך ס'. אם כן ע"כ לא כוונתי. אלא במקום דשייך ס' כגון שהיה בקדרה ג"כ דברים אחדים (כגון רוטב) ולא באתי רק להוציא מדעת הר"י (דמתיר אף ביבש דלא שייך ס' בי'). עכ"ל. ומש"ה א"ש מה שסיים הת"ח דאם יש ס' דאותה חתיכה עצמה מותרת דמיירי באמת ביש רוטב בקדרה :

בא"ד ז' אלא הכה"ג לשיטתיה דמפרש [דהא דמתיר הר"י הוא] דוקא בלא רוטב [ר"ל ובכה"ג חולק עליו הת"ח] אם כן [מה זה שסיים הת"ח דאם יש ס' דאותו חתיכה עצמה מותר. הא] לא שייך ביה שיעור ס' (ונ"ב אף אם נדחוק לדידיה. דסוף דברי הת"ח מיירי ביש רוטב. אכתי קשה אמאי באמת מתיר אותו חתיכה עצמה. כיון דיש ס'. והא היא נתבשלה ממש אף לרבינו ירוחם. כיון דהיא עם רוטב בכ"ר. ובנתבשלה. ממש חתיכה בלי מליחה אנן קי"ל דאותו חתיכה אסור. אף ביש ס'. משא"כ להמנ"י. הרי הר"י ל"ד נקט ביבש אלא ה"ה עם רוטב מתיר דאינו מבשל כיון שהוסר מהאור. וע"ז פליג הת"ח דאין להקל אלא בעינן ס' ברוטב דוקא ודלא כר"י דמתיר אף בלא ס'. מדמתיר ביבש. ושפיר סיים הת"ח דאנן קי"ל בנתבשלה ממש חתיכה בלי מליחה. דאף אם יש ס' נגדה. מ"מ אותה חתיכ' עצמה. אסור מ"מ כאן בנפלה לכ"ר שהוסר מהאור מותרת אותו חתיכ' ג"כ ביש ס' מאחר דבנתבשלה ממש רבו המתירין מכש"כ כאן דאיכא ג"כ דעת הר"י והתוס' דמתירין אף באין ס' דלא נתבשלה כלל לדידהו. יש להתיר עכ"פ. גם לדידן אותו חתיכה ביש ס') :

בא"ד ח' אמנם אף להרב [דחולק על רבינו ירוחם וס"ל דכ"ר שהוסר מאש מבשל] אפ"ה פסק בכלל כ"ו והיינו לאוכלו כך או על ידי מליחה תחילה (כצ"ל דהא בבשר חי עסקינן וכ"ה במנ"י). ור"ל דאי לבשלו כך פשיטא דאסור. דעכשיו מבשלו עם דמו בלא מליחה. ועז"ק הפמ"ג ולא הבינותי. איך יוכשר על ידי מליחה כיון דפסק הת"ח דלא כר"י. אלא דהכ"ר שהוסר מהאור מבשל לבשר חי. והיאך יועיל לו שוב מליחה כיון דנתבשל בדמו [הגי"ה ולענ"ד לק"מ די"ל משום דהוי כעין ס"ס שמא כדעת המתירין אותו חתיכה ביש ס' אף בנתבשלה ממש בלי מליחה. ואת"ל כהאוסרין שמא כהר"י והתוס' דבנ"ד לא נתבשלה כלל ומהני לו מליחה. וזה ברור למעיין בת"ח דאף שהשיג על ר"י במה דמתיר אף באין ס'. מ"מ צירף דעתו לסניף. ביש ששים לענין אותו חתיכה. עם דעת הפוסקים המתירין אותו חתיכה גם אם נתבשלה ממ"ש ע"ש במ"ש מיהו באותו חתיכה כו' מאחר דגם בנתבשלה ממש רבו המתירין ודוק] :

בא"ד ט' ועיין באו"ח שי"ח בט"ז אות י"ג כו'. ר"ל דז"ל (המחבר שם ס"ט). כ"ר לאחר שהעבירוה מעל האש כו' יש מי שאוסר לתת (בשבת) לתוך כלי זה בשר מלוח. אפילו הוא של שור. הגה"ה. ונ"ל. דבלא מלוח נמי אסור אלא דנקט מלוח. דבלא"ה אסור משום דם שבו. עכ"ל. וכתב הט"ז שם על זה. וז"ל דהרא"ש דנקט מלוח היינו לכלול בזה עוד איסור. בלאו איסור דבישול שבת. אלא אפילו בחול מחמת הדם וזהו כוונת רמ"א שכתב ונ"ל דבלא מלוח כו' אלא דנקט מלוח. ר"ל הרא"ש דנקט מלוח. הוא בשביל דבלא"ה אסור כו'. ונ"ל דגם הש"ע יכול לסבור כך [דאף בלא נמלח אסור]. דלחלוחית פשיטא דמתבשל. אלא המחבר מיירי אם אין בו לחלוחית כגון שהוא יבש בלא רוטב. מכל מקום כיון שיש מלח עליו. הוא מתבשל. וע"כ לא כתב רמ"א בלשון פלוגתא וי"א. עכ"ל. ולכאורה דברי הט"ז קשים להולמם. דהא לשיטת הרמ"א כאן אסור בכ"ר שהוסר מאש אף בלא נמלח לענין איסור דם גם כן. וגם אמאי לא פירש הט"ז כן דהרמ"א קאי על המחבר. וא"ש דלא כתב וי"א. כי בא לפרש דברי המחבר. עז"ק הפמ"ג. דהכי פירושו של הט"ז שם. דהרמ"א קאמר דהא דנקט הרא"ש מלוח הוא משום איסור דם. ר"ל לאשמעינן רבותא באיסור דם. דאף דנמלח. וליכא כ"א משום דם שע"פ אפ"ה אסור. ואה"נ דאף בלא נמלח אוסר הרא"ש גם בחול משום דם [לשיטת הרמ"א אליבא דהרא"ש כאן. ואדרבה זה גרע מנמלח]. אלא דנקט מלוח. לאשמעינן רבותא

שפתי דעת סימן ס"ט

סק"ח שכתב בפשיטות לאסור בהנאה. וע"ש באשל אברהם סק"ל ובסי' שכ"א בא"א שם סוס"ק כ"ד. כו' והקערה צ"ע לדינא. נ"ב עיין במ"ש על המ"ז סקכ"ב. וכש"כ הכא. דליכא למימר דפסק כחו. וכמו שאומר הפמ"ג עצמו. וצ"ע :

בא"ד א' סקל"ח והה"ה מלח תוך שיעור מליחה אפשר דאוסר אף ליש"ש. ר"ל דע"כ לא היקל בכ"ש אלא בשהה הבשר שיע"מ דצירף עוד טעם דהמלח פסק כחו (כמ"ש הפרי מגדים בס"ק הקודם). והא דקאמר בלשון אפשר היינו דמספקא ליה להפרי מגדים לעיל היכא שאין המלח עושה פעולה. אי מפליט ומבליע בלחוד להיש"ש. או מבשל ג"כ. לכך אם רק מפליט ומבליע שרי כאן ע"י מליחה שנית. דתוך שיע"מ ל"א דנסתמו נה"פ. משא"כ אי מבשל אסור :

בא"ד א' סק"מ עש"ך דיעבד שרי היינו בנתבשל. נ"ב עיין במנ"י כלל ט"ו ס"ק מ"ג. שחולק על הש"ך. וס"ל דאסור להת"ח אף בדיעבד אם נתבשל בלי מליחה שנית. והא דמתיר הת"ח בדיעבד. היינו על ידי מליחה שנית ואשמעינן דלא נאסר הבשר מהדם שבמלח. דמישרק שריק. וכן משמע קצת מלשון הרב בסימנים עכ"ל. ועיין בחידושי רע"א וחי' יעבץ וחידושי ב"מ. וכל אריכות דבריהם מבואר במנ"י שם. ועיין בבה"ט ס"ק ל"ד מה שהעתיק בשם הפר"ח. ולא הטיב לראות. וכמו שהעיר עליו בחכ"א בהלכות אבילות בקונטרס מצבת משה אות י"ב בשם בנו ע"ש. והמעיין בחידושי יעבץ יראה כן. שכתב שם באמת בשם הפר"ח דחולק על הש"ך וס"ל דאין להתיר גם בנתבשל כך ע"ש. ועיין ביא"פ סי' צ"א סעיף ד' בשם שו"ת אדמת קודש ח"ב חיו"ד סימן י"א סעיף ה' דבמקום שאין מלח מצוי רק בחנות של עכו"ם א'. והוגד שקונה מלח שנמלח בו שחוטות וטרפות. אסור למלוח בו. וכן אסור לתתו לתבשיל כו'. וגם מלח שנשאר בשולי הכלי שמולחים בו דגים ונתייבש בחמה. השיב דאסור למלוח בו. לפי שכבר מלח במלח זה את הדגים והוציא דם פסק כחו ע"ש. ועי' בפ"ת כאן ס"ק ט"ז בשם חמ"ד סי' ל"ט. שכתב דמלח של הערינג שיבשו. אסור למלוח בו בשר. ואפילו בדיעבד יש לאסור דגרע ממלח שמלחו בו בשר. כיון שנכבש מעל"ע בציר ע"ש : סקמ"ב **בא"ד א'** דוקא עבדו ושפחתו שייך מירתת כו'. נ"ב וכ"כ בחו"ד חי' סקל"ז. וביאורים סקט"ו באורך. ועיין ביד אברהם. ובס' יד"י בארוך סקמ"א. מ"ש בזה באריכות ע"ש. כו' ולי נראה דהמחבר לשיטתו דפסק כו' עד אלא מירתת מהני. ר"ל דלכאורה קשיא אריב"א. דאוסר כאן במירתת. והא בחולין דף ג' ע"א איתא. אביי אמר הכי קתני הכל שוחטין. ואפילו כותי. בד"א כשישראל עומד ע"ג. אבל יוצא ונכנס לא ישחוט לכתחילה כו' אמר רבא ויוצא ונכנס לכתחילה לא [בתמיה] והתנן המנית עכו"ם בחנותו [של יין] וישראל יוצא ונכנס מותר [דמסתפי עכו"ם ולא יגע ביין] כו'. אלא אמר רבא ה"ק. הכל שוחטין ואפילו כותי. בד"א כשישראל יוצא ונכנס אבל בא ומצאו ששחט חותך כזית בשר ונותן לו אכלו מותר לאכול משחיטתו כו' ע"כ. אלמא דיוצא ונכנס מותר לכתחילה. משום דמירתת. ויש לתרץ ולומר דמה דאמרינן כאן בגמרא לרבא דמותר לכתחילה ביוצא ונכנס היינו ג"כ ע"ס שיבדקנו אח"כ ע"י כזית בשר (והחילוק בין לכתחלה ודיעבד. היינו דלכתחלה לא ישחוט ע"ס הבדיקה שאח"כ. אלא עד דאיכא גם ישראל יוצא ונכנס. ובדיעבד בבדיקת כזית בשר לחוד מותר). ואין להקשות אם כן אמאי במנית עכו"ם. מותר לכתחלה. ביוצא ונכנס אף דליכא לברורי. די"ל דש"ה. דלא נגע העכו"ם ביין. בשעה שהישראל פירש ממנו. משא"כ הכא בהמה זו. ביד הכותי נתונה. [ואמרינן שם בגמ' דף ג'. סוף ע"ב. להדיא חילוק זה]. או י"ל דשאני י"נ. דקיל מש"א. או י"ל דשאני התם כיון דליכא לברורי. משא"כ הכא דאיכא לברורי ע"י כזית בשר צריך לברר. [וכמו דמבואר בתוס' שם ע"א. ד"ה המנית וד"ה אבל ע"ש]. ואם כן הכא נמי כיון דאיכא לברורי. ע"י קפילא. אם הדית העכו"ם הבשר. או לא. לא סמכינן על יוצא ונכנס לחוד. ולזה קאמר הפמ"ג. דהמחבר דפסק כאן. דמירתת מהני. ולא בעי לברר ע"י טעימת קפילא. הוא הולך לשיטתו דפסק בסי' א' כגאונים. שפירשו הא דאמרינן שם בדף ג' ע"ב. כולהו כרבינא לא אמרו (דרבינא מוקי בלישנא קמא. למתניתין הכי. הכל מומחין שוחטין כו'). דאמר מומחין אין. שאין מומחין לא. [משום דס"ל] רוב מצויין אצל שתיטה מומחין הן. ר"ל ומותר למסור להן לכתחלה לשחוט. אעפ"י שאין ידוע אם מומחה הוא או לא. על סמך שיבדקנו אחר שחיטה. משום דאי ליתא קמן [אח"כ לבדקו] סמכינן ארוב מצויין אש"מ הן כו' הילכך לא חיישינן דלמא אישתלי ולא יבדוק אותו. והקשה הרא"ש עליהם. דאם כן אמאי לא מוקי מתניתין בהכי. וה"ק הכל שוחטין לכתחלה. אעפ"י שאין [ידוע אם הן] מומחין. ע"ס שיבדקנו אח"ש. ואם שחטו. וליתא קמן. שחיטתן כשרה. ותירץ דלא שייך למיתני הכל שוחטין לכתחלה. כיון דמחוסר תיקון הוא אח"ש. שאסור לאכול בלא בדיקה. ולא מקרי כה"ג לכתחלה. ע"כ. ואם כן היאך אפשר לומר. דהא דמוקי רבא. ביוצא ונכנס לכתחלה. הוא דוקא ע"ס הבדיקה שאח"כ. בנתינת כזית בשר. כנ"ל. דהא קשיא היאך שייך לומר. הכל שוחטין לכתחלה. והא מחוסר תיקון. דאסור לאכול הבשר. עד שיתנו לו כזית בשר. ולא מקרי כה"ג לכתחלה. ונהי דמהמניח לא קשיא. דלכך מותר שם לכתחלה. ביוצא ונכנס לחוד. דש"ה דלא נגע. או די"ג קיל. או דשם ליכא לברורי. כנ"ל. משא"כ הכא דאיכא לברורי. שפיר י"ל דצריך ליתן לו כזית בשר. וה"ה כאן. י"ל דבעינן טעימת קפילא. אבל מהכל שוחטין לכתחלה. קשיא. דמשמע דמותר בלי שום תיקון. אע"כ דלרבא דמוקי מתניתין הכל שוחטין ביוצא ונכנס לכתחלה. מותר אף בלי שיתנו לו כזית בשר אח"כ. דמירתת לחוד מהני. וה"ה הכא דמהני. אף דאיכא לברורי ע"י טעימת קפילא (ובזה יבוארו דברי הפמ"ג :

בא"ד ב' ומ"ש הש"ך שכ"מ בת"ח כלל א'. תמה עליו כו'. ר"ל דז"ל הת"ח שם. ולענין הילכתא נקטינן להתיר בשתיהן. בין בעכו"ם מסל"ת ובין בישראל יוצא ונכנס. וכ"כ הב"י גבי עכו"ם שמלג תרגולים. עכ"ל. ומזה הביא הש"ך דמשמע בת"ח. דלהמחבר מהני מסל"ת כמו מירתת. ועל זה תמה עליו הכה"ג. דהא מ"ש הת"ח. וכ"כ הב"י. לא קאי ע"כ רק אדסמיך ליה. אישראל יוצא ונכנס. אבל אמסל"ת לא קאי. דהא במליגת תרגולים לא הזכיר הב"י רק ישראל יוצא ונכנס. ולא הזכיר כלל מסל"ת. (ועיין בסי' ס"ח סעיף י"ב. ובש"ך שם) כו' ועש"ך סי' ס"ח בשם חמ"ד סי' ל"ט. שכתב דמלח של הערינג שיבשו. אסור למלוח בו בשר. ואפילו בדיעבד יש לאסור דגרע ממלח שמלחו בו בשר. כיון שנכבש מעל"ע בציר ע"ש : סקמ"ב **בא"ד א'** דוקא עבדו ושפחתו שייך מירתת כו'. נ"ב וכ"כ בחו"ד חי' סקל"ז. וביאורים סקט"ו באורך. ועיין ביד אברהם. ובס' יד"י בארוך סקמ"א. מ"ש בזה באריכות ע"ש. כו' ולי נראה דהמחבר לשיטתו דפסק כו' עד אלא מירתת מהני. ר"ל דלכאורה קשיא אריב"א. דאוסר כאן במירתת. והא בחולין דף ג' ע"א איתא. אביי אמר הכי קתני הכל שוחטין. ואפילו כותי. בד"א כשישראל עומד ע"ג. אבל יוצא ונכנס לא ישחוט לכתחילה כו' אמר רבא ויוצא ונכנס לכתחילה לא [בתמיה] והתנן המנית עכו"ם בחנותו [של יין] וישראל יוצא ונכנס מותר [דמסתפי עכו"ם ולא יגע ביין] כו'. אלא אמר רבא ה"ק. הכל שוחטין ואפילו כותי. בד"א כשישראל יוצא ונכנס אבל בא ומצאו ששחט חותך כזית בשר ונותן לו אכלו מותר לאכול משחיטתו כו' ע"כ. אלמא דיוצא ונכנס מותר לכתחילה. משום דמירתת. ויש לתרץ ולומר דמה דאמרינן כאן בגמרא לרבא דמותר לכתחילה ביוצא ונכנס היינו ג"כ ע"ס שיבדקנו אח"כ ע"י כזית בשר (והחילוק בין לכתחלה ודיעבד. היינו דלכתחלה לא ישחוט ע"ס הבדיקה שאח"כ. אלא עד דאיכא גם ישראל יוצא ונכנס. ובדיעבד בבדיקת כזית בשר לחוד מותר). ואין להקשות אם כן אמאי במנית עכו"ם. מותר לכתחלה. ביוצא ונכנס אף דליכא לברורי. די"ל דש"ה. דלא נגע העכו"ם ביין. בשעה שהישראל פירש ממנו. משא"כ הכא בהמה זו. ביד הכותי נתונה. [ואמרינן שם בגמ' דף ג'. סוף ע"ב. להדיא חילוק זה]. או י"ל דשאני י"נ. דקיל מש"א. או י"ל דשאני התם כיון דליכא לברורי. משא"כ הכא דאיכא לברורי ע"י כזית בשר צריך לברר. [וכמו דמבואר בתוס' שם ע"א. ד"ה המנית וד"ה אבל ע"ש]. ואם כן הכא נמי כיון דאיכא לברורי. ע"י קפילא. אם הדית העכו"ם הבשר. או לא. לא סמכינן על יוצא ונכנס לחוד. ולזה קאמר הפמ"ג. דהמחבר דפסק כאן. דמירתת מהני. ולא בעי לברר ע"י טעימת קפילא. הוא הולך לשיטתו דפסק בסי' א' כגאונים. שפירשו הא דאמרינן שם בדף ג' ע"ב. כולהו כרבינא לא אמרו (דרבינא מוקי בלישנא קמא. למתניתין הכי. הכל מומחין שוחטין כו'). דאמר מומחין אין. שאין מומחין לא. [משום דס"ל] רוב מצויין אצל שתיטה מומחין הן. ר"ל ומותר למסור להן לכתחלה לשחוט. אעפ"י שאין ידוע אם מומחה הוא או לא. על סמך שיבדקנו אחר שחיטה. משום דאי ליתא קמן [אח"כ לבדקו] סמכינן ארוב מצויין אש"מ הן כו' הילכך לא חיישינן דלמא אישתלי ולא יבדוק אותו. והקשה הרא"ש עליהם. דאם כן אמאי לא מוקי מתניתין בהכי. וה"ק הכל שוחטין לכתחלה. אעפ"י שאין [ידוע אם הן] מומחין. ע"ס שיבדקנו אח"ש. ואם שחטו. וליתא קמן. שחיטתן כשרה. ותירץ דלא שייך למיתני הכל שוחטין לכתחלה. כיון דמחוסר תיקון הוא אח"ש. שאסור לאכול בלא בדיקה. ולא מקרי כה"ג לכתחלה. ע"כ. ואם כן היאך אפשר לומר. דהא דמוקי רבא. ביוצא ונכנס לכתחלה. הוא דוקא ע"ס הבדיקה שאח"כ. בנתינת כזית בשר. כנ"ל. דהא קשיא היאך שייך לומר. הכל שוחטין לכתחלה. והא מחוסר תיקון. דאסור לאכול הבשר. עד שיתנו לו כזית בשר. ולא מקרי כה"ג לכתחלה. ונהי דמהמניח לא קשיא. דלכך מותר שם לכתחלה. ביוצא ונכנס לחוד. דש"ה דלא נגע. או די"ג קיל. או דשם ליכא לברורי. כנ"ל. משא"כ הכא דאיכא לברורי. שפיר י"ל דצריך ליתן לו כזית בשר. וה"ה כאן. י"ל דבעינן טעימת קפילא. אבל מהכל שוחטין לכתחלה. קשיא. דמשמע דמותר בלי שום תיקון. אע"כ דלרבא דמוקי מתניתין הכל שוחטין ביוצא ונכנס לכתחלה. מותר אף בלי שיתנו לו כזית בשר אח"כ. דמירתת לחוד מהני. וה"ה הכא דמהני. אף דאיכא לברורי ע"י טעימת קפילא (ובזה יבוארו דברי הפמ"ג :

בא"ד ג' ודע קטן שאומר שהדיח הבשר ושם בקדרה כו'. נ"ב עיין ביד"י בארוך סקמ"ב שכתב דנעלם ממנו דברי הט"ז בסי' ק"ך סקט"ז ודברי המג"א באו"ח סוסי' תל"ז.דקטן נאמן בדרבנן במה שבידו אף דאיתחזק איסורא. וכ"כ הפמ"ג עצמו באו"ח שם בא"א. ולכאורה עלה בדעתי לומר דדוקא אם הוא עדיין בידו כמו באו"ח שם. משא"כ כאן דכעת כבר נתבשל. אבל א"א לומר כן מהא דסוכה (דף מ"ב) דאמרינן קטן היודע לשמור ידיו. אוכלין על ידו טהרות. ופרש"י שסתם ידים שניות לטהרות. אוכלין טהרות שנוגע. אם יודע ליטול מקודם. אף דלאחר הנגיעה. תו אין בידו. והפמ"ג עצמו שם הביא זה. עכ"ל. והנה הראיה זו מסוכה. מבואר לקמן ביו"ד סי' קכ"ז בש"ך סקל"א. ע"ש. והא דמבואר בסי' קכ"ז ברמ"א דקטן אינו נאמן בדרבנן באיתחזק אף דבידו. מחלק הפמ"ג באו"ח שם. היינו דאינו נאמן להעיד שאחרים עשו. אבל באם אומר שהוא בעצמו תיקן מהימן. כל שבידו לתקנו וצ"ע. ונלע"ד דלא נעלם מהפרי מגדים כלום. כי דברי הט"ז ביו"ד סי' ק"ך שם דפירש [על מה דקאמר המחבר שם סעיף י"ד דאין מאמינים קטן על טבילת כלים] דהטעם לפי שטבילת כלים דאורייתא. ע"ש. דמשמע דעל טבילת כלים שהם דרבנן. כגון כלי זכוכית נאמן. עיין בפמ"ג או"ח סימן תנ"א במ"ז סוסק"ו שמביא לדברי הט"ז הנ"ל. ואעפ"כ העלה הוא דאף בטבילת כלי זכוכית דהוא דרבנן ובידו. מכל מקום כיון דאיתחזק איסורא אינו נאמן. וכפל דבריו שם במ"ז סקל"א. והוא מובא ביו"ד סי' ק"ך בפ"ת סקי"ד ועיין בחי' רע"א על הט"ז שם. אלא דזה אמת דצריך ליישב דברי הפרי מגדים באו"ח מסי' תל"ז לסי' תנ"א שלא יהא סותרים זה את זה. כי לפמ"ש

שפתי דעת סימן ס"ט

בתל"ז דקטן נאמן בדרבנן. אם הוא בידו. אף באיתחזק. אם אמר שבעצמו תיקן. ומ"ש הרמ"א ביו"ד קכ"ז. היינו דאינו נאמן להעיד שאחרים עשו כנ"ל. אם כן אמאי כתב בתנ"א דאינו נאמן על טבילת כלי זכוכית. וגם הכא אמאי אינו נאמן שהדיח הבשר קודם נתינתו לקדרה. ועיין בחכ"א כלל ע"ב סעיף ט"ז. וצ"ע :

ס"ק מג **בא"ד א'** כל שלא שאלוהו דומיא דסי' צ"ח. ר"ל דכמו שם מהני מסל"ת אף בלי קישור דברים. כיון דיש מעלה דאין יודע. אם או"ה תלוי בזה. אף דיש ריעותא דשואלין אותו. ה"ה הכא אף דיש ריעותא דיודע מנהג ישראל. מכל מקום כיון דיש מעלה שלא שאלוהו. אלא מעצמו סיפר דהדיח. דמהני אף באין קישור. ועיין בפ"ת סקי"ז מה שהביא בשם הנו"ב. ע"ש :

בא"ד ב' כתב הצ"צ כו' והפר"ח אות י"ד כו'. אעתיק לשון הצ"צ בקיצור [כמובא בלחה"פ סק"ס. ובבל"י סקמ"ח ובלקט הקמח]. בעלת הבית שהביאה לביתה בשר ושומן וחלב. ובקשה מאשה אחרת. שתעשה הבשר והשומן בהכשר. בהדחה ומליחה לקדרה. והיא עשתה כן. ואח"כ מצאה בעלת הבית מונח בכלי הבשר והשומן וגם החלב. ושאלה לאשה ההיא אם נמלח החלב עם הבשר ושומן. והשיבה שאינה יודעת ומסופקת אם נמלח הכל כל מה שמונח בכלי. או לא. והשיב לאיסור. אבל אם לא היה אלא שומן לחוד ונמצא החלב עליו. ואירע כמעשה דלעיל. שנסתפקו אם נמלח החלב עם השומן. ואין ס' בשומן נגד החלב. הוי חלב ושומן מין אחד. ומב"מ בטל ברוב [מה"ת] ואזלינן לקולא [צ"צ סי' מ"ג עבודת הגרשוני י"ד]. וכתב פר"ח. ואין נראה הוראתו בזה. (במה שהתיר כשלא היה רק שומן לחוד). שאלו היתה יודעת בודאי שהניחה אחד מלמלוח ולא נודע לה כעת אם חלב [הניחה. ונמלח רק השומן. ואף שהיו מונחין יחד הוי טהור מלוח וטמא תפל דשרי]. אם שומן [הניחה. וכיון שהיו מונחין יחד הוי טמא מלוח וטהור תפל דאסור] הוי תלינן לקולא דחלב הניחה מלמלוח. אבל השתא דאיכא תרי ספיקי. דשמא לא הניחה שום חתיכה מלמלוח [וכיון דנמלח החלב והשומן יחד פשוט דנאסר השומן]. ואת"ל הניחה. שמא שומן הניחה. ולא חלב [א"כ כיון דהיו מונחין יחד. ג"כ נאסר השומן מחמת טמא מלוח וטהור תפל] ואין כאן ספק שקול להתיר. ואף בדרבנן אזלינן לחומרא בכה"ג עכ"ל. ועז"ק הפמ"ג דלא הבין דברי הפר"ת. דאכתי י"ל דהוא ספק השקול. אם נמלח החלב עם השומן. או לא נמלח כלל. ועיין כו"פ סוסק"י שתמה כן על הפר"ח דסוף סוף יש כאן ספיקא דרבנן. אי נמלח החלב. או לא נמלח. דמותר :

ועיין במגדול עוז להג' רי"ע ז"ל בדיני מליחה פרק ב' דין מ"ט דכ' גם כן דלא כהפר"ח וכן בחכ"א כלל ל"ב סוסי' י"ג פסק כצ"צ וכו"פ ועיין בעקרי הד"ט חיו"ד סי' ז' אות י"ז בסופו :

בא"ד ג' אמנם מ"ש עוד [הצ"צ שם] דלא שייך רואין כו'. ר"ל דהצ"צ שם כתב דאין להתיר גם בנמצא מונח יחד שומן ובשר וחלב. מטעם סלק הבשר שהוא א"מ כאלו אינו. והשומן שהוא מינו. רבה על החלב ומבטלו. דל"א רואין. אלא בנשפך. לא כשהוא לפנינו וא"א לעמוד על שיעורו כמבואר בצ"ח סעיף ג'. על זה תמה הפמ"ג. דלהרשב"א דהוא מאריה דהאי דינא דסי' צ"ח ס"ב. דאמרינן בנשפך רואין הא"מ כאלו אינו. גם כאן שפיר אמרינן רואין הבשר הא"מ כאלו אינו. והשומן רבה עליו. והוא מותר מה"ת (דמדאורייתא מב"מ בטל ברוב) רק מדרבנן צריך ס' אף במינו. תו הוי ספיקא דרבנן ולקולא. דשמא לא נמלח החלב עמם כלל. ושאני בהא דמבואר שם בצ"ח סעיף ג'. דכשהוא לפנינו וא"א לעמוד על שיעורו. דל"א רואין משום דהוי ספק חסרון חכמה (עיין בט"ז שם סק"ו. וש"ך שם סק"ט) משא"כ הכא דהספק הוא אם נמלח החלב דהוא לכל העולם. דמי יכול לידע זאת. ודמי לנשפך ואינו ידוע אם היה ס'. ונ"ב עיין בסי' צ"ח בשפ"ד סוס"ק ח' מ"ש בזה. עש"ה :

ודע דאף בנמצא בשר לחוד עם חלב יחד. וספק אם נמלח. התיר בפלתי סק"י וכרתי סקל"ב את הבשר לקלוף אותו. והשאר מותר מס"ס שמא לא נמלח החלב עם הבשר ושמא כפוסקים דמליחה אינה אוסרת יותר מכ"ק הביאו בחוד"ד חי' סוס"ק ל"ו. ובחכ"א כלל ל"ב סי' י"ג. ועיין בבינ"א שער או"ה סי' מ' סקנ"ז. ועיין בשפ"ד סי' ק"ה סקל"ד. בשם שו"ת שבו"י ח"ב סי' ק"ט. ובמש"ש בשם יתר האחרונים בזה. ועיין בפמ"ג או"ח תל"ט בא"א סק"ה במוסגר :

בא"ד ד' וכ"ת דספק שמא החלב ובשר נגעו זה בזה. ושומן מרחוק. מה"ת לומר כן. נ"ב עיין בנו"ב מהדו"ק חיו"ד סוסי' ל"ב. ובסי' ל"ג שם בהגה"ה. שכתב באמת כן. דבמליחה קשה לומר רואין שא"מ כאלו אינו. ומינו רבה עליו. דאולי לא נגע האיסור. רק בהא"מ לחוד. ע"ש. והסכים לו בלבו"ש בח"ד ס"ק קכ"א משום דבמליחה אינו מתערב ממש כמו בבישול. גם אין ידוע בבירור שנגעו כולם נגיעה ממש. ע"ש. אכן עיין בשו"ת ב"ש חיו"ד רסי' קל"ה שהשיג על הנו"ב ולבו"ש בזה. והוכיח בראיות ברורות דל"ח לזה. דכל שנמלחו יחד. אין זה ספק שמא לא נגעו זה בזה. אלא אם נגע בא'. ודאי נגע גם בחברו. ולכן גם במליחה אמרינן סלק ע"ש. ולענ"ד אף אי נימא דחשיב ספק שמא לא נגע רק בהא"מ לחוד. גם כן א"ש דאמרינן סלק. דהרי הוי ספק ספיקא בדאורייתא. וספק בדרבנן. שמא לא נמלח החלב. [או בנידון דהנו"ב ולבו"ש שם בס"ט שנמלח עם רוב היתר מינו. וגם עם א"מ. שמא אינה טרפה]. ושמא נגעו כולם יחד. דסלק הא"מ כאלו אינו. ומינו רבה ומבטלו. ולדרבנן דבעינן ס'. שוב הוי סד"ר שמא לא נמלח החלב כלל [ובנדון דידהו. שמא אינו טרפה כלל] וכמ"ש הלבו"ש עצמו שם בס"ק קי"ט. דמה דמתיר [בפנים שם. בחתיכה שנמלחה ברוב היתר מינו. ואח"כ נודע שהחתיכה היא ס"ט] לשאר הבשר. מטעם דלא נודע עד לאחר שנתבטל ברוב מה"ת. הוי סד"ר שמא אינה טרפה כלל. הוא אף כשאין יודע בבירור שנגע בשני החתיכות היתר. ויש לספק שמא לא נגע רק בא'. דהו"ל חד בחד. דלא בטל מה"ת. דמכל מקום שרי משום דנגד איסור תורה יש ספק ספיקא. שמא אינה טרפה. ושמא נגע בשתיהן. ובטל ברוב. ונגד דרבנן דבעי ס'. מועיל ספק הא'. ע"ש דהעמיס זה בנו"ב חיו"ד סי' כ'. אם כן כה"נ בנ"ד לענין סלק י"ל כן. ומה שחש הלבו"ש בס"ק קכ"א. דבמליחה אינו מתערב ממש כמו בבישול. כנ"ל. עיין בסי' צ"ח בשפ"ד סק"ח. דשדי נרגא גם בבישול. היאך אמרינן סלק כו' ומאן נימא לן שהחתיכה כשרה פלטה כ"כ כמו הנבלה וליכא רוב כו' אדרבה לח בלח יותר קיל דמתערב יפה. ע"ש דעפ"י זה יישב שם לדברי צ"צ כאן. והרי באמת הפמ"ג כאן. גולה דעתו. דל"ח לזה. ואף במליחה אמרינן סלק. וגם הנו"ב לא החליט. דל"א במליחה סלק. רק דכ' דקשה לומר סלק. ובאמת בסי' ל"ג שם בפנים. צידד אדרבה במליחה לומר סלק. ואף לדברי הש"ך בצ"ח סק"ח דאוסר שם בבישול הא"מ. מכל מקום בנ"ד דלמא לא נגע הא"מ בחתיכת האיסור. וכבר בטל האיסור במינו קודם שהגיע להא"מ. ואפי' אם מפעפע אח"כ מחתיכה לחתיכה. כבר נתבטל. ע"ש. ועיין בחוד"ד סי' צ"ח ביאורים סוף סק"ד. ותראה דלק"מ מה שהעיר בשפ"ד שם סק"ח הנ"ל. ונלפענ"ד אף למאן דחש לסמוך על דברי הכו"פ ודעמי' שהבאתי באות שלפ"ז. דמתיר בספק אם נמלח חלב עם בשר לחוד. לקלוף הבשר. מכל מקום עכ"פ בנ"ד דיש גם שומן שהוא מינו והוא רוב נגד החלב. אי קולף להבשר הא"מ. י"ל דאיכא כמה ספיקי להקל. שמא לא נמלח החלב כלל. ושמא כפוסקים דגם במליחה אמרינן סלק וכדברי הב"ח וט"ז בצ"ח. שפוסקים כמחבר. דגם הא"מ מותר. וכ"ה במנ"י כלל פ"ה סקמ"ה. וחוד"ד שם בחי' סק"ח דכן עיקר. ובישוע"י שם סק"ה. (ואולי במליחה גם הש"ך מודה. וכמו שצירף זה לסניף בנו"ב. כנ"ל). ושמא כראבי' דמליחה אינה אוסרת אף בשמן יותר מכ"ק. ועיין לעיל בשפ"ד. סוסי' מ"ט סק"ה. ד"ה תשובה. ובסי' ק"ה ס"ק ל"ד. ובמה שכתבתי שם :

ובמה שתירצתי לעיל. לחשש הנו"ב ולבו"ש. דלא נימא במליחה סלק דשמא לא נגע האיסור רק בהא"מ. דמכל מקום הוי ספק ספיקא כנ"ל. [וכעין שכתב הש"ך בסי' פ"ג סקט"ו. ובדיני ס"ס אות ט"ז. ע"ש] מצאתי כעת בשו"ת מהר"ם שיק חיו"ד סי' קי"ד. שתירץ

בזה

משבצות זהב סימן ס"ט

רבותא באיסור דם. ועז"ק הפמ"ג דהמעיין בת"ח כלל ב' מבואר [כן] דרבותא קאמר [הרא"ש. וז"ל הת"ח שם. ואע"ג דהרא"ש מיירי בנמלח. נראה דכש"כ אם לא נמלח כלל דגרע טפי. מאחר דחשבינן ליה ככ"ר שמבשל הלחלוחית. א"כ כי לא נמלח כלל. איכא יותר לחלוחית ודם שבתוכו כו' עכ"ל]. ולא קאי שם באו"ח [הרמ"א] על המחבר. דלא זכר כלל [המחבר שם] מאיסור דם. [ולא מיירי רק מאיסור שבת. משא"כ הרא"ש כתב להדיא משום איסור דם. לכך פירש הט"ז דהרמ"א שם קאי על הרא"ש] ובזה כתב הט"ז שם דמש"ה לא כתב וי"א כו' :

בא"ד ו' אבל המג"א שם פירש כו'. ר"ל דהמג"א שם בסק"ל [עיין במחה"ש שם] פירש דהא דקאמר המחבר שם. דבשר מלוח אסור ליתנו בשבת. היינו דהודח אחר המליחה. ועז"ק הרמ"א דבלא נמלח כלל נמי אסור. אלא דלכך נקט [המחבר] מלוח. דבלא"ה [ר"ל. דאי בלא נמלח להוציא דמו]. אסור משום דם שבו. [בלאו איסור שבת. לכך נקט מלוח. ר"ל דנמלח להוציא דמו והודח כדינא. דאסור ליתנו משום דנתבשל הלחלוחית שעליו בשבת]. והפמ"ג הוסיף. ואפשר המחבר מיירי בלא הודח. אלא דמסתמא יש בקדרה רוטב כמו החתיכה. ואיכא ס' נגד דם ומלח שעליו. ועז"ק הפמ"ג. אלא דלהמג"א לא אתי שפיר רק דברי המחבר והרמ"א שם. אבל בראש"ש א"א לפרש כן. דהא מיירי בלא הודח. וגם באין ס' נגד הדם ומלח שע"פ. שהרי כתב. הדם ומלח מתבשל ונבלע בבשר. ואם כן למה ליה להרא"ש להזכיר נמלח ולא הודח לענין שבת. דהא ממילא אסור משום איסור דם. ואף בחול. אבל לט"ז א"ש כנ"ל :

בא"ד יא וע"ש בט"ז [סי' שי"ח סקט"ו] מדיני זוז"ג ולטעמי עבידי. ויבואר לקמן בצ"ת וק"ב. ר"ל דמבואר שם. דדברי הט"ז שם. תמוהין. והוא בצ"ח בשפ"ד סקכ"ח בקיצור ובסי' ק"ב לא מצאתי מזה. אך תמיהת הפמ"ג על הט"ז שם מבואר באריכות בשער התערובת בחלק הג' פרק א'. ד"ה. ועיין בט"ז :

עיין לעיל בסימן ס"ח בשפ"ד סקכ"ו ד"ה שאלה כו' תשובה. מה שמלגו על ידי עירוי גרע כו' אם כן אין רבע שהודח מעיקרא מצטרף כו' ע"ש. ועיין בפ"ת כאן סקט"ו דהביא בשם הבית יהודה דחולק עליו. ועיין בחי' רע"א כאן דחולק גם כן על הפמ"ג שם. כי מהרמ"א כאן משמע דכל הקדרה מצטרף לס' ע"ש. אכן עיין בטו"ט מהדו"ק סי' ק"ט. שפסק למעשה להחמיר בזה. ע"ש :

ס"ק כד **בא"ד א'** דלא כש"ך סי' ס"ח אות ל"ד כו' והנך רואה שבד"מ השחה כו'. כבר תמה כן על הש"ך דסי' ס"ח מהד"מ במנ"י כלל ל"ב סק"א. כו' ה"ה באשה ששכחה אי מלחה. מקילין. ר"ל דבזה הוי ספק השקול. דאצלה לא שייך לומר. מה"ת הטריחה ומלחה. דזה דרכה תמיד כו' אלא דאכתי אין דומה לעובדי כוכבים כו' מש"ה הביא כו'. ר"ל דלכאורה קשה בדברי הט"ז. שהביא לשון הד"מ באריכות. דמן תיבת ומה"ט אם מלג כו' הוא מיותר. ולהמעשה שהביא הט"ז די לו להביא ראיה מכאן מדמהני מסל"ת. לז"ק הפמ"ג דאכתי אין ראיה. מדמותר כאן במסל"ת. די"ל דשאני הכא דעכו"ם אנקיותא קפיד. ולכך ליכא למימר מה"ת יטריח א"ע וידיח. כי י"ל שפיר דהטריח והדיח כדי לנקות הבשר מהמלח. והוי ספק השקול וגם מסל"ת לכך מותר אף דאיתחזק איסורא. משא"כ בהך אשה דליכא רק ספק השקול. אסור כיון דאיתחזק איסורא. לזה הביא הט"ז מקודם. דברי הד"מ דמתיר במליגה במסל"ת. דשם ליכא ספק השקול כיון דעכו"ם אנקיותא קפיד קרוב יותר שמלב בכ"ר. דנוח יותר כנ"ל. ואפ"ה מתיר במסל"ת אף דאתחזק איסורא כשאר איסור דרבנן. ה"ה באשה ששכחה. דמקילין בה בספק השקול אף דאיתחזק איסורא. כשאר סד"ר לקולא :

בא"ד ב' ומדרבנן אמרינן סמוך מיעוטא לחזקה כו'. ר"ל דביבמות (דף קי"ט ע"ב) ובכמ"ד. אמרינן דאף ביש רובא להיתירא. אם יש חזקה לאיסורא. מצרפינן המיעוט דלאיסורא. בהדי חזקה. והוה פלגא ופלגא. ואם כן כאן נצרף המיעוט דשוכחין ואין מולחין תחלה. בהדי חזקת איסור. עז"ק הפמ"ג. דהא דאמרינן סמוך מיעוטא לחזקה. הוא מדרבנן. וזה שייך באיסור דאורייתא. דאי הוי פלגא ופלגא אסור דספיקו לחומרא. אבל באיסור דרבנן. אף אם נאמר דהוי פלגא ופלגא. הרי הוי סד"ר ולקולא [ועיין בגליון רש"א דצוה לעיין שם בתוס' ד"ה רבי מאיר. ור"ל דמבואר שם דלא אזלינן בתר רובא דתלוי במעשה. וכן תמה על הט"ז בבינ"א שער או"ה סי' כ"ט. אך עיין ביד אברהם דתירץ זה בטוב. וכן תירץ בטו"ט מהדו"ג סי' קכ"ג. ע"ש שהאריך בזה דלק"מ] :

ודע דבספק אם הדיח הבשר אחר המליחה [אף דליכא בקדרה משאר דברים. כמו החתיכה]. עיין בלחה"פ סקמ"א דהביא בשם הבית יעקב סי' קע"א דמותר. ועיין בס' יד"י סקמ"ב שכתב גם כן דיש להקל כמו הקובץ שמצא הט"ז. מאחר דבלא"ה יש דעות דבחתיכה עצמה יש ס'. וגם דעת הרש"ל באו"ש סי' ט"ז ובישו"ש פנ"ה סי' ל'. דכל שיש שאר דברים בקדרה. אף דאינם כמו החתיכה. מסתמא יש ס'. ע"ש :

בא"ד ג' ואדרבה שם גמגם לאסור כו'. ר"ל דמבואר בסימן שי"ו סעיף ו' הלוקח בהמה מישראל. הרי זו בחזקת שביכרה. עד שיודיעו המוכר שעדיין לא ילדה. הגה"ה. וי"א שהוא ספק בכור. ע"כ. ומבואר בפמ"א שם. דלהרמ"א דקאמר שהוא ספק בכור. דלאו על המוכר רמיא להודיעו. אם היא חייבת בבכורה. ה"נ בנ"ד לאו עליו רמיא להודיעו. שהוא סובר שבודאי ימלח תחלה קודם שיבשלו. כו' אמנם רמ"א בשי"ו לא הכריע לאסור. ר"ל דלהפמ"ג נראה דלא כהפמ"א דסבר דהרמ"א פוסק שם כהי"א. ומדמה נ"ד לשם. אלא דגם שם מספקא ליה להרמ"א אם לפסוק כהמתירין. או כהי"א. ואף אם נאמר דנחמיר שם מספיקא. הוא משום דשם הוי איסור דאורייתא דספיקו לחומרא. משא"כ הכא דסד"ר לקולא. דשמא כדעת המחבר שם. דאי איתא דלא מלחו. הו"ל להודיעו. ובספיקא דפלוגתא לא איכפת לן במה שיש חזקת איסור. דרק בספק המקרה אם יש חזקה אוקמינן אחזקה וליכא כאן ספק אלא ודאי [עיין בסוף סימן י"ח בשפ"ד סקל"ד. ובסימן ק"י בדיני ס"ס בשפ"ד סקכ"ח באריכות] :

בא"ד ד' ומ"מ לענין דינא אין אומר לא איסור ולא היתר. נ"ב עיין בחי' רע"א. שהביא בשם השבו"י. דחשש לאסור ועיין בהגהות מוהרש"ק ז"ל שכתב וז"ל ולדעתי נראה להתיר דבשי"ו שם בש"ך (סקי"א) מחלק בין סימן ט"ז להתם. דהתם אינו יודע המוכר אם לגדל קבעי לה. דדלמא בעי לה לשחיטה. משא"כ בסימן ט"ז. ידוע דלשחיטה קבעי לה ע"ש. אם כן הכא דידוע דלאכילה קבעי לה. לכ"ע שרי וז"ב. עכ"ל. [ועיין בתוס' פסחים דף ד' ע"ב ד"ה לאו שכתב דגבי טבל סמכינן אחזקת חבר. וא"צ לשאול אותו. משום כיון דשולח לו לאכול. מסתמא תקנה. שלא יבוא לידי מכשול. ע"ש. ועיין בבינ"א שער או"ה סי' כ"ט סקמ"ד באורך. וע"ש בשער רוב וחזקה סי' ט'. ובפמ"ג או"ח סי' תל"ז בא"א סק"ד]. ועיין בסי' שי"ו באבן העוזר שם. דחולק על הש"ך שם. במה דמשמע מדבריו דאם הלוקח גילה דעתו. דלא קנאו לשחיטה. אז זה שנולד ודאי לאו בכור הוא לכ"ע. דז"א. אלא מהש"ס מוכח. דתמיד זה שנולד הוי ספק בכור. דעל הלוקח מוטל לחקור. אם בהמתו שקונה חייבת בבכורה. ואם כן לפ"ז ה"ה בנ"ד אף דידוע דלאכילה קבעי לה. הוי ספק. דלאו על המשלח רמיא שהוא סובר שימלח אותו קודם הבישול וכמ"ש בפמ"א כנ"ל. וליכא לחלק. רק כמ"ש הפמ"ג. דשם הוא ספד"א וכאן הוא סד"ר לקולא. ועיין ביד אברהם דמתיר גם כן. ומחלק דדוקא התם מוטל על הלוקח לחקור. אבל הכא בשולח תליא להודיע שלא יעבור על לפני עור כו'. ועיין ביד"י שכתב דאין להקל בזה כלל. וכמה פעמים באים מכשולות על ידי זה. ע"ש. גם

משבצות זהב סימן ס"ט

בזכל"א מביא בשם המח"ב שפסק לאסור כהשבו"י : ועיין בעקרי הד"ט חיו"ד סימן ז' אות א' *):
סקכ"ה **בא"ד** ולאו לפרושי מלת יודיע בש"ע קאי [אלא הביא דברי הדרישה דקאי על הטור. וכן פירש בחידושי רע"א ע"ש] :

סקכ"ז **בא"ד א'** ואם יפרש כ' דברי הפרישה כפשוטו (כצ"ל) דמה שפירש יצא לחוץ. ר"ל
ואף אם נאמר דהט"ז פי' דברי הרא"ש [בהכל שוחטין סוסי' י"ט] כמו
הפרישה [שמובא בש"ך סימן ע"ו סק"ב ע"ש] שפי' דברי הרא"ש כפשוטו דמה שפירש יצא לחוץ ומה שלא נפלט לחוץ לא זז ממקומו כלל. [ולקושית הש"ך שם יתרץ כמו שתירץ הגה"כ שם. עיין בסי' ע"ו בשפתי דעת סק"ב] ואה"נ דהרא"ש אוסר בפירש ממל"מ אף לאח"מ. אבל על כל זה בדברי הרא"ש בתשובה. ובתשובת הרשב"א מבואר בפירוש דהרא"ש סובר דפירש ממל"מ לאח"מ מותר :

עיין בהגהת א"ב על הש"ך ס"ק מ"ו. שהניח בצ"ע מדברי הרא"ש בפכ"ה דין מ"ט. ור"ל
דכתב שם הרא"ש וז"ל ומי הוא הנביא שהגיד שהדם פירש ממל"מ ואינו יוצא לגמרי. אין אלו אלא דברי נביאות כו' עכ"ל. משמע מזה. דאי הוה ברירא לן. דפירש ממל"מ מודה הרא"ש דאסור ובמח"כ גאו"ת נעלם ממנו דברי הפר"ח והכה"ג בהגהות הב"י הובא במ"ז לעיל סימן ס"ז סק"א שתירצו זאת דהרא"ש בפכ"ה לדבריו דרבינו פרץ קאמר. אבל איהו גופיה סובר דאי נמי פירש ממל"מ דשרי. ואין משם סתירה לדברי הרא"ש בתשובה ע"ש
ועיין בשפ"ד סי' ס"ז שם סק"ד :

בא"ד ב' ומ"מ הרוחנו בתירוצו כמו שאבאר. ר"ל דמכל מקום הרוחנו בסברא זו
[דמה שלא נפלט בבישול. לא פירש כלל] לדידן. דלכך מותר אותו חתיכה לדידן בה"מ. וכשא"מ אסור אף בה"מ וכמו שביאר במ"ז סק"כ ט"ס ע"ש ובשפ"ד סק"מ ס"ק ע"ד:

סקכ"ט **בא"ד א'** ובל"י אות מ"ט כתב אם יש עוד צד [היתר כגון] אם נשפך כו' יש
להתיר. [התרנגולת. כהגה"כ. וע"ז קמתמה הפמ"ג] לא ידענא כו'. כו' עוד יש לחקור. אם נפלה אח"כ אותו חתיכה לקדרה אחרת כו' ויראה לאסור. נ"ב עיין בתו"ד חי' ס"ק מ"א. וביאורים ס"ק ט"ז. דמתיר מטעם דהוי אפשר לסוחטו דהיתרא ע"ש. והפמ"ג לשיטתיה בסימן צ"ב בשפתי דעת סק"א. ובסי' צ"ד סוס"ק כ"ג ובסימן צ"ו סק"ח במה שתמה שם וצוה לעיין בתה"א. והחו"ד לשיטתו בסימן צ"ו ביאורים סק"א. ועיין ביא"פ כאן סעיף י"ב ד"ה ואחר שצלאו לא יבשלנו כו'. במוסגר שם העלה כהפמ"ג כאן ע"ש :

בא"ד ב' עוד יש לחקור. אם לא הדיח בראשונה כו'. המיקל לכבוד ע"ש. נ"ב עיין בשפתי
דעת ס"ק מ"ו וס"ק ס' ובחו"ד חי' ס"ק מ"א דמותר בפשיטות. ונ"ב כ"ז מיירי בלא נמלחה. אבל אם לא הדיח בראשונה ונמלחה ונתבשלה ויש ס' עיין בחידושי רע"א. דאף בה"מ אסור אותו חתיכה. ע"ש וכ"כ ביד"י בארוך סוס"ק נ"א :

ובשומן שנתבשל ויש ס' עיין בסימן ע"ה בש"ך סק"ח. ובשפתי דעת שם :

בא"ד ג' וכ"כ בל"י אות מ"ו בשם הכה"ג (כצ"ל) דאין אותו חתיכה מצטרף. נ"ב עיין
בכרתי סימן צ' סק"ג ובת"ח כלל ל' דין ב'. וכן משמע במנ"י שם סק"ו מובא במ"ז סימן צ' סק"ב ע"ש. ובמנ"י כלל כ"ד סק"ה מבואר הכי להדיא. כו' ואם נפלו ב' זיתים. אחד כבד [חי] ואחד חלב [לנ"ט זיתים היתר] אין מבטלין זא"ז [דהזית כבד אינו בולע. וליכא נגד הזית חלב רק נ"ט זיתים] דהא בחולין ק"י (ע"ב) וכו'. ר"ל דלכאורה לפ"מ דמבואר בסימן ע"ג סק"א. בט"ז. דהא דכבד פולטת ואינה בולעת הא רק לדם. אבל שמנונית וציר של טרפה שפיר בולע. והכי ק"ל [עיין בנו"ב מהדו"ק חיו"ד סימן כ"ט ע"ש] א"כ כאן מבטלין זא"ז. עז"ק הפרי מגדים כיון דבחולין ק"י רצה הש"ס להביא ראיה דכבד אוסר בשר המתבשל עמו. מהא דתנן הכבד אוסרת ואינה נאסרת. ודחו דילמא התם מיירי בכבדא דאיסורא [כגון מטרפה] ומשום שמנונית [פירש"י ומשום שמנונית קאמר דאוסרת את המתבשל עמה. לפי שבולע מן הטרפה ואינה נאסרת אם של היתר היא ובישלה עם טרפה אינה נאסרת לפי שטרודה לפלוט דם] וכן פי' הרא"ש והר"מ. אלמא לדידהו כבד אינו בולע אף שמנונית של טרפה. ולפי זה בנ"ד אין מבטלין. ואף שיש שאר פירושים שם בגמ' דלדידהו כבד המתבשלת עם טרפה נאסר. דבולע שמנונית. מ"מ מידי ספיקא לא נפקא והכא לחומרא
והכא לחומרא כו' ועמ"ש בסימן ע"ג. נ"ב עיין שם במ"ז סק"א מזה :

סק"ל **בא"ד א'** ואף דהתם בה"מ דוקא כו'. נ"ב לכאורה חוץ מזה דתירוצו אינו מובן. כי
אף אם נאמר דבנמלח מצ"א ויש ס' אותו חתיכה מותרת. אף באיה"מ. אכתי קשיא. אבל ס' בעינן באיה"מ. אם כן שפיר הרמ"א מיירי כאן בנמלח מצד אחד ובאיה"מ [דדוקא בה"מ מתיר הרמ"א בסעיף ד'] אלא דגם קושייתו אינה קושיא. כי פשוט דהט"ז ה"ק דאין לומר דמה דקאמר הרמ"א חתיכה שלא נמלחה כראוי דינה כאלו לא נמלחה כלל [ר"ל ומשמע אף בה"מ אסור ובעינן ס' כמו בלא נמלחה כלל] פירושו דנמלח מצ"א. דהא הרמ"א הכריע בסעיף ד'. דנמלח מצד אחד מותר בה"מ. ואמאי מצריך כאן [אף בה"מ] ס'. וכ"פ במנ"י כלל ב' סק"ד את דברי הט"ז כאן. לכן נלענ"ד דקשיא ליה להפרי מגדים. אמאי לא נימא דשפיר מיירי הרמ"א בנמלח מצד אחד באיה"מ. וקמ"ל דהוה כלא נמלח כלל ובעינן ס' נגד כל החתיכה. דלא תימא כיון דנמלח מצד אחד. ויצא מצד אחד דמו. לא בעינן ששים נגד כל החתיכה. על זה תי' הפמ"ג. כיון דלצורך ה"מ אף בלא נמלח כלל אנו מתירין אותו חתיכה ביש ס'. א"כ בנמלח מצד א' אין להחמיר לאסור אותו חתיכה אף באיה"מ [כמבואר בהקדמה בכללים כלל ו' בסופו דהיכא דמותר בה"מ. אם יש עוד ספק מותר אף באיה"מ. וכאן יש עוד ספק שמא כדיעה זו דנמלח מצ"א יצא כל דמה ודיעה זו עיקר כיון דהרמ"א פסק בסעיף ד' כותה בה"מ] והרמ"א אומר דבינה כאלו לא נמלחה כלל. דמשמע דדינו כמו בלא נמלחה כלל דאותו חתיכה אסורה אף דיש ס'. אע"כ דמה דקאמר הרמ"א ולא נמלחה כראוי. היינו לא שהתה במלחה כראוי לשהות. ולא מיירי כלל מנמלח מצד אחד כמו שכתב הט"ז. ושו"ר בס' יד"י בארוך ס"ק נ"א תמה על המ"ז בזה. ולפמ"ש לק"מ. גם מה שהשיג שם על הפרי מגדים לדינא דאף בנמלח מצד אחד ויש ס' באיה"מ דאותו חתיכה אסורה. דאין כאן אלא ספק אחד אי נמלח מצד אחד מהני או לא. לענ"ד אחר המחילה. לא ידענא כלל מה קאמר. כי שפתי הפרי מגדים ברור מללו כי יש כאן ב' ספיקות ממש שמא כדיעה זו דעל ידי מליחת צד אחד יצא כל דמה ושמא כהמתירין אותו חתיכה על ידי בישול בס'. וזה כלל גדול בפרי מגדים ולבו"ש ושאר אחרונים בכל דוכתי. דהיכא דיש ב' ריעותות דכל ריעותא בפ"ע בעי ה"מ כשנצטרפו ב' הריעותות בדבר א' אסור אף בה"מ דתרי קולי כו'. ולהיפוך באם יש כאן ריעותא אחד. ויש שני צדדי היתרים דעל כל צד היתר לחוד סמכינן להקל בה"מ באם נצטרפו יחד מותר אף באיה"מ. כמו הכא דאף בלא נמלח כלל ביש ס' סמכינן בה"מ על המתירין אותו חתיכה. ובנמלח מצד אחד אף באין ששים סמכינן בה"מ. אדעה זו דיצא כל דמה על ידי מליחת צ"א. לכן בהצטרפם יחד. דהוא נמלח מצד אחד. וגם יש בבישול ששים. מותר אותו חתיכה אף באיה"מ. וזה ברור ועיין בד"ק סימן נ"ו סק"ה. ובחידושי רע"א לעיל על הט"ז ס"ק ט"ו :

שפתי דעת סימן ס"ט

בזה לקושיית השפ"ד דסימן צ"ח סק"ח הנ"ל. דמכל מקום הוי ספק ספיקא שמא היה בין הכל ס'. ושמא פלטו כולם בשוה. והיה רוב ממינו. ומותר מן התורה. ולדרבנן. שוב אמרינן שמא היה ס'. ע"ש :

ס"ק מד **בא"ד א'** ודע דמ"י כלל ב' אות ה' כו'. נ"ב ז"ל הת"ח שם בדין ב'. באו"ה
כתב דחתיכה שנמלחה ולא שהתה כשי"מ או שהתה ג' ימים בלי מליחה. אע"ג דנמלחה. הוי כאלו לא נמלחה כלל. ואם נתבשלה בקדרה אע"ג דאיכא ס'. אותה חתיכה אסורה. ואף אם לא נתבשלה לגמרי. רק ששמוהו בקדרה שמקצתה חם. והיד סולדת בו. נאסר כמ"ש הגש"ד וכתב במנ"י שם. לכאורה משמע. מ"ש הרב. שמקצתה חם. אקדרה קאי. וז"א. דאם כן היאך שייך לומר מקצתה חם. כיון שהי"ס בו. כי לעולם לא נמצא בקדרה חם יותר. רק שהי"ס בו. ועוד דהא עכצ"ל דמיירי מכ"ר (דכ"ש פשיטא דשרי) ואם כן הא הדין זה כתב הרב בסמוך דין ד' (לשון הת"ח בדין ד'. הבאתי על המ"ז סקכ"ג. ע"ש). אלא פשוט כוונת הרב על הבשר עצמו. כלומר דהבשר עצמו לא נתבשל. אלא ששמוה בקדרה ונעשה הבשר מקצתה חם. שהי"ס בבשר. נאסר. משא"כ אם אין הי"ס בבשר. אזי ידיחנו וימלחנו. וכן מבואר בהגש"ד דעל החתיכה קאי עכ"ל. עז"ק הפמ"ג דלהמנ"י כמו באם אין י"ס בבשר אף שי"ס בקדרה מותר. ה"נ יהא מותר בתוחב כף חולבת לבשר. אם אין י"ס בכף. אך י"ל דלא דמי דמכל מקום אף להמנ"י עכ"פ מפליט ומבליע אלא דמהני מליחה שנית כיון דאינו מבשל [דבמקום שרק מפליט ומבליע חוזר ויוצא ע"י מליחה שנית. כמ"ש בת"ח בלל ט"ו ד"ג]. משא"כ בכף.
אף אם מפליט לחוד אסור :

בא"ד ב' ומ"מ אין להקל כאן [ואף אם אין יד סולדת בחתיכה כיון דיד סולדת בקדרה
נאסר הבשר כו' לעולם מ"ש בת"ח שמקצתה חם והיס"ב. קאי אקדרה]. ומה שהביא [המנ"י] ראיה. דאם כן היינו דין ד'. יש לתרץ דשם [בדין ד'] בבשר שור מיירי כו' [ועיין בחי' ב"מ] ומלת בו תשוב לקדרה. [עיין במ"ש לעיל על השפ"ד סקל"ה] והש"ך אפשר בכיון [שינה] וכתב בה [דלא כמ"ש בת"ח בו כדי] להסיב המלה על הקדרה ולא [נטעה. דבת"ח קאי
על הבשר :

ס"ק מה **בא"ד א'** ולדידן בלא"ה [צריך ס' נגד כולה כי] תנ"ן ומיהו אף לדידן [יש נ"מ
בטעם הש"ך דאי לא"ה] עכ"פ בה"מ. היה לשער בדם [ר"ל כי הדם שנפלט מהחתיכה עם טעם הבשר שבה. הוי לח בלח. ובה"מ בלח בלח. בש"א ל"א תנ"ן].
אלא דלא ידעינן וכו' :

ס"ק מו **בא"ד א'** וי"ל כמ"ש בט"ז [דשאני הכא. דאיכא עוד טעם להתיר] דמה שפירש
[ע"י בישול] אמרינן כו'. עיין בהגהת א"ב על הש"ך כאן במה שהניח בצ"ע מדברי הרא"ש בפכ"ה דין מ"ט. ועיין במ"ש על המ"ז סקכ"ז אות א'. דלק"מ :

עיין בפ"ת סקי"ח שהביא בשם אא"ז הרב ז"ל שמצא כתב אגודה. דמותר לבשל בשר
בלי מליחה. בחמי טבריה. ע"ש. ובאמת הוא מבואר להדיא באגור סוף החידות ע"ש מטעם דהדם יוצא בתוך המים הנוזלין. ואינו חוזר ונבלע. ועיין בס' יד"י. שכתב דזה דוקא להמתירין אותו חתיכה ביש ס'. רק דלכתחלה אסור לבשל בשר בלי מליחה על ידי ס'. דאין מבטלין איסור לכתחלה. ולכן בחמי טבריה דמה דיוצא אינו חוזר ונבלע ומה שנשאר היתר הוא. אין כאן ביטול איסור. משא"כ לדידן דאוסרין אותו חתיכה מטעם דפירש הדם בפנים ממקום למקום. פשוט שאף בזה. גם כן פירש הדם בפנים ממקום למקום. ע"ש :

בא"ד ב' עתה ראיתי כו' אף לא הודח בראשונה. עיין במ"ש על המ"ז סקכ"ט אות ב'.
בשם חי' רע"א. וס' יד"י. ועיין בשפ"ד סק"ס. ובחוו"ד חי' סקמ"א :

ס"ק נ' **בא"ד א'** דל"ת מליחה לא מהני ליה כו'. נ"ב כן מבואר במנ"י כלל ד' סק"א
בשם או"ה. דאף דאנו נוהגין בשאר בשר לצלי לכתחלה ימלחנו מעט מקודם. מכל מקום שאני הכא דחשיב דיעבד. כיון דכבר נתקשה הדם בתוכו. וא"צ כלל מליחה. ובא הש"ך לאפוקי מזה. אלא דגם הכא בעינן מליחה קצת. דכל מה דאפשר למיעבד עבדינן :

ס"ק נא **בא"ד א'** ויש לראות לקמן סי' ע"ו כו' וכ"ת הכא כו'. ר"ל. דהא הכא אסרינן
לבשלו לכתחלה. דדלמא נשאר עדיין בו דם שלא יצא בצלייה. אם כן לפמ"ש הש"ך בסימן ע"ו. דצלי שלא נצלה כ"צ אסור לאוכלו כך משום דעדיין נשאר בו דם שפירש ממקום למקום על ידי צליה. אם כן ה"ה הכא יהא אסור לאוכלו אף בצלי דנשאר בו עדיין דם. והוא פירש ממקום למקום על ידי צלייה. וכ"ת דשאני התם דהוי לכתחלה דהא יכול לצלותו כראוי. משא"כ הכא דהוי דיעבד דאל"כ יאסר הבשר. ובדיעבד שרינן ול"ח לזה. דאם כן למה ליה לאהדורא אטעמא כו'. ודוחק לומר דהכא אף שנשאר בו דם. אפ"ה לא דמי להתם. דהכא מה שנשאר בו לא פירש כלל. כיון שנתקשה ג' ימים. וכמו דלא היה בכח האש להפליטו [אף שהוא מונח על האש עד שנצלה כ"צ] מחמת דנתקשה. כה"נ לא היה בכוחו להזיזו ממקומו. ומה שפירש יצא לחוץ. דזה דוחק. זהו דבריו בתוס' ביאור קצת [הגה"ה ולענד"נ לתרץ. דשאני התם כיון שהוא לוקחו באמצע צלייתו מהאש. והדם בעת הצלייה הוא פורש ממקומו לצאת לחוץ. לכן כשהוא לקח אותו מהאש. נשאר בו בבירור דם שפירש ממקום למקום. לכך אסור. משא"כ הכא דשמא לא נשאר כלל. בו דם. וכמ"ש בלבוש. דלכך בבישלו אחר הצלייה מותר. דאמרינן שיצא כל דמו ע"י צלייה וכן הוא בב"ח בשם מהרי"ל. ע"ש. ואת"ל כהפוסקים דס"ל דנשאר בו דם. שמא לא פירש. כיון דנתקשה. ואפי' אם פירש שמא כהרא"ש דפירש ממקום למקום לאחר מליחה מותר] :

בא"ד ב' הנה הבל"י בסימן ע"ה הקיל [בשומן] לענין ג"י כו'. נ"ב עיינתי בבל"י
בסי' ע"ה. ולא מבואר שם כלום מזה. אך בסימן זה ס"ק נ"ב הביא לדברי השבו"י דמתיר בשומן אוזא ששהה ג'. וגם מתיר בשומן אוזא שלא הודח בראשונה. והוא סיים ע"ז דאין להקל אלא בה"מ ע"ש. ומבואר דהבל"י היקל בשומן ששהה ג"י דמותר בה"מ והחמיר בשומן שלא הודח בראשונה לאסור באין ה"מ. ועז"ק הפמ"ג דלדידיה נהפוך הוא דשומן שלא הודח בראשונה יש להקל אף באיה"מ ובששהה ג"י אסור אף בה"מ. ועיין בנו"ב מהדו"ק חיו"ד סימן כ"ד ובלבו"ש בח"ד סעיף ל"א שכתבו גם כן דהמורה להתיר בשומן אוזא ששהה ג"י כהשבו"י. הוא בר נזיפה. ואף הכלים אסורים. ובפ"ת סק"כ מביא כן גם בשם תשובת רע"א סימן מ"ד וכ"ה בחוו"ד חי' ס"ק מ"ו. וביא"פ כאן. גם במח"ב העלה כהפרי מגדים כאן. וכ"ה בכל האחרונים דלא כגליון רש"א שמביא בשם השבו"י להקל. וסתם הדבר כאלו אין חולק עליו. וז"א. וכ"ה בכו"פ סוסי' ע"ה. דאין לנו לחדש מה דלא מצינו בקדמונים ע"ש :

בא"ד ג' ודע דאין תקנה ליטול מס' אוזות. נ"ב עיין לעיל בסוף הפתיחה ובמה שכתבתי
שם באות ט"ז מד"ז באורך. וע"ע ביא"פ סוסי' ע"ו שהמציא עוד עצה חדשה לזה. כו' ואפילו [בשר] ששהה ג"י דשרי לצלי אין לבטלו אח"כ [ר"ל אחר צלייתו] בס' ולבשלו כו'. כו' ועמ"ש בט"ז. נ"ב עיין במ"ז ס"ק ל"ז. כו' ולקמן יבואר עוד. נ"ב הוא בשפ"ד ס"ק ס' :
ס"ק נ"ב

העדה מהרב הגאון אבד"ק בערזאן שליט"א וז"ל

*) **בדין** שלח לחברו בשר הביא רו"מ דברי כמה אחרונים. ויעויין בהגהת יד רמ"א על
האו"ה בסופו בשם נכד הב"א ז"ל שהעיר מב"ר פ' חיי. ובאמת שכ"ה בירושלמי פ"א דדמאי ה"ב. ועתוס' חולין ה' ע"ב. ד"ה צדיקים וכו' שהביאו ממד"ר הנ"ל וע"ע בירושלמי פ"ג דדמאי ה"ג רשב"ג שלח ליה ר"י ברבי אתרוג כו' ובתוס' חולין ו' ע"ב בד"ה אשת חבר. ובפ"מ על הירושלמי שם מדברי הר"מ פי"א ממעשר. וע"ע בירושלמי פ"ה דמעשרות ה"א השולח לחברו עטנין כו' לא יאכל עד שיעשר כו' ניחא ע"ה. חבר חשוד כו'. אלא כיני נהגו בני אדם להיות משלחין לחבריהם טבלים בדברים הללו וכו'. הרי דלאו כל מילי שוו בזה. וע"ע בש"ג פ"א דע"ז. בהא דלא יושיט יין לנזיר. שהביא מהא דפ' או"ב. דצריך להודיע לחברו. ומ"ש הפמ"ג דהוי סד"ר ולקולא. מצאתי בתשובת רדב"ז ח"א סימן ס"ב שפסק דהיכא דאפשר שיתברר אח"כ. ל"א סד"ר להקל. וגם השבו"י העיר שם בסברא זו. אבל לא הביא דברי רדב"ז. אבל מהט"ז ונה"כ יו"ד סי' שצ"ז לא משמע כן. ויש לחלק דבמידי דאכילה הוי גנאי יותר וכה"ג כתב הרשב"א בחולין ט' לענין בדיקת סירכות. עכ"ל.

שפתי דעת סימן ס"ט

ס"ק נב **בא"ד א'** דהתם בדיל מיני' משא"כ כו'. נ"ב במנ"י כלל ד' סק"ו. תירץ דדוקא התם דהתרנגולת היא ס"ט. לכן ל"ח בזמן מועט לתקלה. דהוי ס"ס שמא לא יבוא לידי תקלה ושמא אינה טרפה. משא"כ כאן דליכא רק חדא ספיקא. דאם ישכח ויבשלו. יאכל ודאי איסור. ובסולת למנחה תירץ דשאני היכא דכבר נקבע האיסור בלבו בזה ל"ח בזמן מועט שמא ישכח. משא"כ הכא דעד הגי' הוא מותר לבישול. לכן שפיר חיישינן שמא בשעה שכלין הגי' לא יבוא אז האיסור בלבו כלל ויחזיקנו כבראשונה. והנה ב' התירוצים האלו ממש מבואר גם בחידושי יעב"ץ בשם אביו החכ"צ. ועיין במחה"ש שתירץ דהתם הוי דיעבד שהרי כבר נולד בה ס"ט. ואם לא יהיה רשאי לשהותה תאסר. משא"כ הכא דהוא לכתחילה. ועיין בטו"ט מהדו"ג סימן קט"ז מה שתירץ בזה. ועיין ביד' ס"ק נ"ו שכתב דתירוץ הכו"פ [הובא בשפ"ד כאן] תלוי בפלוגתת הט"ז בסימן פ"ד סק"ז וסק"ט דכ"כ. והש"ך שם בס"ק י"ז מתיר אף בכה"ג. ותירוץ הסו"ל הוא ברור בסברא וכעין זה תמצא בס"ז או"ח סימן תל"א סק"ד ע"ש :

סקנ"ג **בא"ד א'** ועבל"י שאם חל יו"ט כו' ואם ישרה הבשר וימלח קודם י"ט כצ"ל. וכן הוא בבל"י ס"ק נ"ח ולחה"פ ס"ק ס"ח. ולדינא עיין בפ"ת ס"ק כ"ט ובשע"ת באו"ח סימן שכ"א סק"ט. גם בס' מג"ע להגי' רי"ע ז"ל מתיר גם כן בבשר שחל יום ג' בשבת להערים ליטול ידיו עליו בשפיכת מים הרבה וכ"כ בעיקרי הד"ט חיו"ד סי' ז' אות ט'. ועיין פרי מגדים אורח חיים סוסי' ת"ק במ"ז ס"ק ד' וסי' שכ"ג סוסק"ז ושכ"א בא"א סק"ז :

סקנ"ד **נ"ב.** עיין בס' יד"י בארוך ס"ק נ"ט. דתירץ דאף דלכתחילה בעינן לרכך חצי שעה מ"מ פשוט דבעת שמונח בהמים א"א לה להתקשות. וכיון שאין גומר להתקשות אלא בסוף הגי'. אם כן כששהה פחות מעט. ומניחו בהמים. כשיבוא הגי' א"א להתקשות אז כיון שמונח במים. וכשישהה חצי שעה בהמים יתרכך לגמרי ויפול כל השהייה דמקודם ע"ש. וכן תי' בהגהת א"ב. סעיף י"ג בהג"ה. בשר שנמלח. וספק אם שהה ג' מותר. נ"ב אבל אם הספק הוא קודם המליחה. אם שהה ג'. עיין לעיל בסוף הפתיחה אות ט"ז בסופו. מש"ש בשם הגהות מוהרש"ק ז"ל. ועיין בפלתי ס"ק י"ב. ובכרתי ס"ק ל"ח שכתב דאם יש ספק בשחיטת בהמה. אם נשחט תוך ג' מותר. דאמרינן אוקי בהמה אחזקת חיים. והשתא הוא דנשחט ע"ש. ובחכמת אדם כלל ל"ב סימן י"א :

סקנ"ז **בא"ד א'** ועמ"י כלל ב' אות ו' [דתירץ דלק"מ על הש"ך] כי דם עיקרו ד"ת החמיר הש"ך ולא מקילין ביה אא"כ יש עוד צדדים. והש"ך אזיל לשיטתו בסימן ע' ס"ק מ"ט בשם הרשב"א. דדם שבישלו שהוא קרוב לדאורייתא אינו כדאורייתא. [כ"ה במנ"י שם. ועיין בבינ"א שער או"ה סימן כ"ג ע"ש] כו' וכתב עוד שם [המנ"י] דמה שתמה הש"ך על הרב כו' בטל באחרות [לק"מ כי באמת הרמ"א מודה בנתבשלה בלי מליחה ולא היה ס' נגדה אם נתערבה אח"כ באחרות דלא מהני. והא דכתב הרב כאן דסגי ברוב] היינו בנתבטלה בס' כו'. נ"ב כן תירץ גם במטה יהונתן. ובשו"ת תולדות יצחק. הובא בפ"ת ס"ק ל"ב. ועיין בחידושי יעב"ץ :

בא"ד ב' ואמת בת"ח כלל ב' דין ב' כתב דינא [דנתבשלה בלי מליחה דסגי ברוב] אנתבשלה ב"ס [מקודם וכמ"ש המנ"י] ומ"מ סתימת לשון הרב כאן [משמע אף] שנתבשלה לבדה קשיא. נ"ב עיין בכו"פ הובא בחוו"ד ביאורים סק"כ תירץ בטוב וע"ש בחידושי סק"נ. ועיין בפ"ת סוס"ק ל"ב בשם השו"ת תולדות יצחק סימן נ"ב שהעלה כן להלכה. ועיין בגליון רש"א וצ"ל מה שתירצו בזה. כו' אמנם לא ידענא כל החרדה הזאת שמה כו'. קאי אדלעיל מיניה מה שתמהו הפר"ח ונה"כ על הש"ך. עז"ק הפרי מגדים דאף אם נאמר דהמחבר ס"ל ג"כ דם שבישלו דרבנן. וס"ל דאיסור דרבנן אף בשא"מ בטל ברוב. מ"מ הקשה שפיר הש"ך. כיון דאפשר יבוא לידי איסור תורה בשום פעם גזרינן כו' [ועיין בהגהת א"ב על הדג"מ כאן ועיין בחוו"ד ביאורים סוסי' ק"ט מה שמיישב בטוב ע"ש] :

בא"ד ג' ובמנ"י אות י' כתב דחומרת הגאונים יש להתיר ברוב. אבל בדין של הט"ז ס"ק ל"ה. תחיכה שלא נמלחה אין בטילה ברוב כצ"ל. ותי' משמע נמחק. דכן מבואר במנ"י שם סק"י להדיא :

ולדינא עיין בחוו"ד חי' ס"ק נ' סתם כהט"ז. ועיין בחי' ב"מ שאוסר בזה גם בלחה"פ ס"ק ע"ב. בהגה"ה שם ובס"ק ע"ד בשם הפר"ח דצריך לחזור ולמולחן. גם בס' מג"ע בדיני מליחה דין מ"ג. כתב ג"כ דצריך לחזור ולמולחן. דלא כרש"ל ע"ש. ועיין בבל"י ס"ק ס"ג שכתב דודאי לכתחילה צריך לחזור ולמולחן. אבל באם אין לו מלח. או שהוא סמוך לשבת. ואין לו פנאי. יש להתיר אף לכתחילה. וכ"כ הכה"ג גם כן כרש"ל. והוי כיבש ביבש שנתבאר בסי' ק"ט עכ"ל. וכדבריו ממש כתב במ"ז סקל"ה ע"ש. ועיין בטו"ט מהדו"ק סימן ק"ד שנשאל בשומן אוזות שנתערבו בלא מליחה. בתוך רוב שומן שכבר נמלח והשומן הזה היו עורות. וגם של ב"מ. אך השומן של ב"מ כבר נפרש לחתיכות דקות מאד. מה דינו. וכן אם היה נעשה כן בבשר או בנ"ד אם היה גם שומן העורות מונתח לחתיכות קטנות. מה דינו. והשיב דהנה הט"ז ס"ק ל"ה הביא דא"צ למלוח את כולן. אך באמת יש לפקפק. חדא דהרי כ' הט"ז עצמו דדינו כיבש ביבש בסימן ק"ט. אם כן נצטרך להשליך כשיעור שלא נמלח. או דיהיה אסור לאדם אחד לאכול הכל. וגם באנו לפלוגתא דש"ך עם הרמ"א (בסעיף י"ד). דלש"ך לא מהני רוב. דאם יבשלם יתן טעם. והן אמת. לפי מה שהקשו האחרונים על הש"ך דהרי דם שבישלו דרבנן ובכה"ג דעת כמ"פ דדי ברוב. (עיין בק"ט בש"ך סק"ט) וכתב הפרי מגדים (בשפתי דעת ס"ק זה) לתרץ משום דדרך לפעמים לערות על הבשר. ואפשר לבוא לידי איסור תורה. אם כן לפי זה בשומן דאין דרך כלל לערות עליו ברותחין מודה הש"ך דדי ברוב. מיהו אכתי הרי להרמ"א בק"ט וכמ"פ אף באיסור דרבנן בעינן ס' וכן קצת אחרונים תירצו הש"ך בע"א. דדם עיקרו ד"ת אם כן לפ"ז גם בשומן ראוי להצריך ס'. וכן לפמ"ש בכו"פ לתרץ קושיית הש"ך ארמ"א. דס"ל כהר"ן דגם לאחר מליחה יש דם והוי מב"מ (וכן הוא בחוו"ד ביאו' ס"ק כ) אם כן אפשר לומר דשומן חמור בזה. דהוא אינו מוחזק כ"כ בדם. ומודה הר"ן דלא נשאר בו לאחר מליחה כלום. והדר הו"ל מבשא"מ. ובעינן ס' כו', לכן בין בשומן. בין בבשר. נראה דיש להורות לחזור ולמלוח את כולם. וכן הביאו בשם נה"כ דאינו בטל ברוב בזה. אך בנ"ד יש חשש אחר. דאם יחזור וימלח את כולם יחד. יהיה הדם נבלע באותן שכבר נמלחו. לכן בחתיכות בשר צריך למלוח את כ"א לבדה. וכן בשומן אם אפשר יעשה כן. אבל אם א"א כגון שנפרך לחתיכות דקות אם הוא שומן של ב"מ מותר למולחן יחד. אבל בשומן של עור אוזא דזה מוחזק בדם. וכמ"ש בנו"ב מהדו"ק להשיג על השבו"י [לענין שהה ג"י בל"מ]. או בבשר שנחתך לחתיכות קטנות. נראה דבאיה"מ יש לאסור הכל. ובה"מ יראה למלוח כשיעור מה שלא נמלח לצד אחד לבדו והמותר למלוח לצד אחר. וגם בתוך מעל"ע יש לסמוך על הפוסקים דהודח לא נסתמו נקה"פ. עכת"ד ע"ש באורך. ועיין בסימן ע' בפ"ת סק"ב בשם תשובת צ"צ סימן ח' ותשובת מ"ב סימן ל"ג ומנ"י כלל י' ס"ק י"ד בשם ס' תמים דיעים ע"ש ובפר"ח שם. ועיין בטו"ט מהדורא ג' סימן קמ"ה. ובעקרי הד"ט חיו"ד סימן ז' אות ג' ובס' זכל"א בשם ס' מעיל שמואל. ועיין במה שכתבתי בסי' ע' על המ"ז ס"ק ט"ז אות י' באורך מזה. ועיין בחכ"א כלל ל"ב סוסי' ז' שכתב גם כן על הט"ז דס"ק ל"ה דנ"ל דבאם אין הפסד כ"כ ימלח כל חתיכה לבדו. שלא יגעו זב"ז וגם בכדי שלא יתערב הציר. ואם הוא שומן חתיכות קטנות. דמחמת קטנותן. א"א למלוח כ"א לבדו. נ"ל דמוטב למלוח כולם יחד. מלבשל בלי מליחה. ואפילו אם המלוחות הודחו כבר אחר המליחה כו'. ע"ש. ומיהו נכון לעשות כמ"ש בטו"ט הנ"ל. ליקח מהתערובת כשיעור מה שלא נמלח ולמלוח אותו לבדו. והמותר למלוח במקום אחר לבדו :

ס"ק נח

משבצות זהב סימן ס"ט

סקל"א **בא"ד א'** ובצלי מותר דהוה דם שלא פירש כצ"ל ועיין מ"ש בש"ך ס"ק נ"א ונ"ה. ובסימן ע"ו בשפ"ד ס"ק י"ג ע"ש. ועיין בב"י מה שהביא בשם הרא"ש בשם הר"מ :

סקל"ב **בא"ד א'** והמ"י בכלל ד' אות ט' כתב כו' וי"ל דמש"ה שרי לבשל כו' ר"ל דבמנ"י שם כתב דמהאגור משמע דהבשר ששהה ג"י שנמלח עם שאר בשר שנמלח להוציא דמו דמותר לצלי. והטעם צ"ל דעל ידי צלייה יפלוט ג"כ דם דאחריני. והט"ז שאוסר לצלי צ"ל שסובר דהאגור הוא מאותן הפוסקים שסוברים דעל ידי צלייה מוציא כל הדם שנתקשה. וע"כ סוברים ג"כ דמותר לבשל אחר הצלייה. משא"כ להרא"ש ות"ה דאוסרין לבשל אחר הצלייה מטעם דאף על ידי צלייה לא ברירא לן שמוציא דם אם כן ליכא למימר איידי דיפליט דם דידיה כו'. וסיים המנ"י דנראה לו דלפי מה דהכריעו הב"י והרמ"א דבדיעבד מותר בבישל אחר הצלייה. [וע"כ דבדיעבד סמכינן לומר דיוצא כל הדם ע"י צלייה] א"כ זו נמי כדיעבד דמי דאם אתה מתירה לצלי יאסר הבשר. ועל זה דחה הפמ"ג די"ל דהא דמותר בדיעבד בבישל אחר הצלייה לדידן. אין הטעם דאמרינן דיצא כל דמו. אלא הטעם משום דאמרינן דמה שנשאר ונתקשה בו. לא יצא ג"כ על ידי בישול. ואם כן שפיר אסור כאן לצלי דשוב ליכא למימר איידי דיפליט כו'. ועיין בחוו"ד ביאורים רס"ק י"ח מ"ש בזה :

בא"ד ב' ואין לומר דפולטת ציר ולהתיר עכ"פ בה"מ דשמא נתקשה כו'. נ"ב הוא סברת הכו"פ. דאף דבשר ששהה ג' ימים לא פליט דם. מכל מקום ציר פולט בשפע. ואיידי דטרוד למיפלט ציר לא בלע דם. וכן כתב בתפלה למשה. וכן הוא בחידושי ב"מ. ועיין בחכמת אדם כלל ל"ב סימן י"ב. והפמ"ג דחה זאת דשמא נתקשה ואינו פולט גם ציר בשפע. ואינו טרוד ובולע שפיר. ולדינא עיין ביא"פ שמביא בשם מהר"י הלוי להתיר. ובשם החוו"ד והוא בחי' ס"ק מ"ו ע"ש. גם בדג"מ תניגא הסכים להמנ"י הנ"ל. רק יראה להורות שימלחנו. וישהה כשיעור וידיחנו ושוב. יצלנו ע"ש : כו' ממ"נ או [כדעת הסוברים דאי] הודח נסתמו כו' ואי [כסוברים דאף אחר הדחה] לא נסתמו נקבי כו'. ודוחק לומר [דלעולם ס"ל דלא נסתמו נקבי הפליטה. רק] דט"ז אייר ביש ציר בכשא"מ ושהה שיעור כבישה [ר"ל. דבזה שפיר יש חילוק בין כ"מ לכשא"מ. עיין בסי' ע' בש"ך סק"מ ובשפ"ד שם בסופו]. דאין משמעות לשונו [שמיירי בכך]. ויראה [דלעולם ס"ל הודח נסתם נקה"פ. והא] דלא החמיר כו'. ונ"ב עיין בחוו"ד ביאורים סקי"ח שתירץ לקושיות המנ"י :

בא"ד ג' כתב המנ"י כלל ד' אות ב' כו' וכל כוונתו לפי מה שהסכים כו'. ר"ל דז"ל המנ"י שם. ולא ידעתי לאיזה ענין העתיק הט"ז קובץ זה. דהלא זו הדעה. הוא הדעת של או"ה ממש שהצריך מליחה תחלה וצלייה. (ר"ל. דלאו"ה בשר ששהה ג' ימים אף אם רוצה לצלותו. ולאוכלו כך צלוי. צריך שימלחנו תחלה שיעור מליחה). וגם הוא מכת הסוברים דמותר לבשל אחר הצלייה. אבל לפי הכרעת הב"י משמע דלכתחלה אין לו שום תקנה לאוכלו מבושל כלל וכדעת הטור עכ"ל. ולכאורה מהיכן משמע מהכרעת הב"י ומהטור. דלא כהקובץ. דדלמא הא דהכריעו. דלכתחלה אסור לבשלו. היינו בלא נמלח קודם הצלייה כשיעור מליחה. ותירץ הפמ"ג דכונתו דהרי הטור כתב דבשר ששהה ג' ימים לא יצא עוד דמו על ידי מליחה. ואין לאוכלו מבושל. ולכאורה נימא. דהא דקאמר דאין לאוכלו מבושל. היינו כשאר בשר על ידי מליחה ובישול אבל אחר הצלייה מותר. אך הרב בד"מ ובת"ח [כלל ד' ד"ב] כתב דמדקאמר הטור סתם. ואין לאוכלו מבושל. ולא חילק בין קודם צלייה. בין לאחר צלייה. משמע דאף אחר צלייה אסור לבשלו. וכן הב"י דהכריע לאסור לכתחלה לבשלו אחר הצלייה מוכח דתפס כן בדברי הטור. ואם כן אותו הוכחה יש גם כן אף בנמלח מקודם. דגם בזה אוסר הטור לבשלו אחר הצלייה. דאל"כ היה לו לפרש דעל ידי מליחה וצלייה. יכולין לאוכלו מבושל :

בא"ד ד' דחולק על או"ה. ואף במליחה וצלייה אוסר דאו"ה כו'. ר"ל דבת"ח שם בדין א' מביא. דאו"ה כתב. דאף לצלי צריך שימלחנו תחלה שיעור מליחה. ואם כן ע"כ הא דמתיר או"ה לבשל אחר הצלייה. היינו דנמלח גם כן מקודם. דאל"כ אסור לדידיה אף לצלי. ואם כן אי נימא דהא דכתב הת"ח בדין ב' שם בשם ת"ה דאסור לבשלו אחר הצלייה. היינו בלא נמלח דוקא (דלדידיה לצלי מותר. אף בלי מליחה) אבל בנמלח מודה דמותר לבשלו. אם כן מה זה שסיים על זה הת"ח. אבל או"ה כתב דמותר לבשלו אחר הצלייה. [ואו"ה ע"כ בנמלח מיירי. כנ"ל]. דהא איהו בשם ת"ה נמי הכי ס"ל. אע"כ דהת"ח בשם ת"ה אף על ידי מליחה וצלייה אוסר לבשלו. כו' היינו אף בלא מליחה. או [מליחה] מועטת. כו' ולולי דברי הת"ח [שכתב שם בדין ה"א. דאו"ה מצריך לצלי שימלחנו תחלה שיעור מליחה]. הייתי מפרש מ"ש או"ה כו' :

בא"ד ה' ולענין דינא כו' ויראה דיש למלוח כו' ובהפסד מועט אין להקל. נ"ב מבואר דעת הפמ"ג להתיר להלכה למעשה בה"מ על ידי מליחה תחלה שיעור מליחה ואח"כ לצלותו עכ"פ כחצי צלייתו ולבשלו אח"כ. והא דאסר במעשה שבא לידו דלא כבל"י. י"ל דלא היה ה"מ. ובא לאפוקי מהבל"י דמתיר אף באיה"מ. ועיין בפמ"ג או"ח סי' תע"ו בא"א סוסק"א שכתב דמשום שמחת יו"ט מתירין כה"ג. ע"ש. ועיין בחוו"ד חי' סקמ"ו דמתיר גם כן בה"מ או לכבוד שבת. ועיין בבל"י סקנ"ה. ובלחה"פ סקס"ה. דחישבו דעת הרבה פוסקים. המתירין לבשלו על ידי מליחה כראוי. וצלייה מקודם. גם בס' מג"ע (להגי' רי"ע ז"ל) מתיר לבשלו באופן כנ"ל. ועיין בספר זכל"א מביא בשם הכה"ג דלכ"ש מותר לבשל אחר הצלייה וכ"ה מכ"י הרד"ק ע"ש. ובס' יד"י התנה עוד שגם יתן הבשר במים רותחין [אחר המליחה וצלייה] דהוי כחליטה. כי בתשובת רדב"ז ח"א סי' קל"ח מתיר לבשלו אחר הצלייה בכה"ג אף לכתחלה. ובאיה"מ. עכ"פ בה"מ דאנו מקילין. יש לעשות כן. ע"ש. ועיין בעקרי הד"ט חיו"ד הל' מליחה סי' ז' אות ד'. דהביא מחלוקת הרבה פוסקים בד"ז אם רשאי לבשלו אחר מליחה וצלייה. וסיים דאין לנו לילך רק אחר עקבות המנהג באותו מקום. אם כפוסקים המתירין. או לא. ע"ש. ונראה דבה"מ אם מולחו כראוי. וצולהו ואח"כ נותנו למים רותחין מאד. כמ"ש הידי' בכה"ג גם הוא מודה דמותר לבשלו. לפ"מ שהביא שם באות מ"ח בשם המחזיק ברכה דבשר בלא מליחה. אם נתנוהו למים רותחין מאד. אף דאין ס' נגדו. מותר בשעה"ד או לכ"ש [ובפ"ת סקי"ח הביא כן. ג"כ בשם בר"י] ע"ש. מכש"כ בנ"ד דאינו אלא מחמת חומרת הגאונים. סניף טוב הוי זה דחלוטה. להרבה פוסקים המתירין לבשלו על ידי מליחה כראוי וצלייה דמקודם. ועיין בפ"ת סקכ"ה במוסגר שהביא לרדב"ז הנ"ל. ע"ש מ"ש עליו. ועיין בחכ"א כלל ל"ב סוסי' ט'. ובבינ"א סי' כ"ח :

בא"ד ו' וכבד שנשתהה ג' ימים. אין להתיר ע"י צלייה לבשלו לכתחלה. וכן הסכים הצ"צ והמ"י. נ"ב עיין בלקט הקמח דמביא בשם השער אפרים ומהרמ"ע דמתירין לבשלה אחר הצלייה. גם בזכל"א מביא בשם הכו"פ. דהסכים להשער אפרים להתיר לבשלה אחר הצלייה. ועיין בחכ"א כלל ל"ד סי' י"ג. ועיין בפ"ת סקכ"ו בשם חמודי דניאל סי' ל"ד. מבואר דגם בכבד אין להתיר לכתחלה לבשלה. וכ"ה בעקרי הד"ט סי' ז' אות ה'. כו' ושומן אווז גם כז דעתו לאסור. נ"ב עיין בשפ"ד סקנ"א. ובמה שכתבתי שם אות ב'. שכן דעת כל האחרונים :

ס"ק לג **בא"ד א'** ובלא נקרו אין די בהעברה. עיין בשפ"ד סקנ"ג מ"ש בשם תשו' מ"ב סי' ק"ח. וכן הביאו בחוו"ד חי' סקמ"ז. ועיין במנ"י כלל ד' סק"ד הכריע דקודם הבישול יש להחמיר כאו"ה. ואין לאוכלו אלא צלי. ובאם נתבשל יש להקל כהמ"ב. ע"ש. ועיין ביא"פ מ"ש בזה. וע"ע שם במ"ש ופעם אחת אירע כו' והורה המורה שמותר כו'. נ"ב המורה הזה הוא הגי' מוהרש"ק ז"ל הבאתי זה לעיל על השפ"ד סקי"א אות ג' באורך. מטו"ט מהדו"ג סי' קל"ג :

ס"ק ל"ה

שפתי דעת סימן ס"ט

ס"ק לה **בא"ד א'** דלא דמי למ"ש המרדכי סוף חולין. בהא דאין דם מבטל רוק כו'. ר"ל דאמרינן בפרק מצות חליצה. יבמה שרקקה דם. חליצתה כשרה. לפי שאי אפשר בלי ציחצוחי רוק. ונימא דהרוק מתבטל בדם. ותירץ המרדכי שם. דכיון דבא לעולם על ידי תערובת לא בטל. אלמא מבואר לכאורה היפוך מד' או"ה. לזה מחלק הפמ"ג דל"ד דהתם הרוק והדם באו לעולם שניהם מעורב. ולא היה שום אחד מהן בשום פעם בפ"ע. בזה באמת לא בטל. משא"כ בענבים. ובחתיכה שלא נמלחה דההיתר היה בעולם בפ"ע מקודם. רק לאח"כ כשבא האיסור נתערבו. ולא ניכר האיסור קודם שנתערב. בזה בטל. ודבריו אלו נשנו בסי' ק"ב במ"ז סקי"א. ומ"ש כאן ויש לחלק בע"א. עיין במ"ש על המ"ז שם ותבין:

בא"ד ב' והרב הביא יותר רבותא אפילו נתבשלה בלי מליחה והוכרה ואח"כ נתערבה כו'. נ"ב עיין בסי' צ"ב בשפ"ד סוסק"ח. וכן מבואר בסי' ק"א בשפ"ד סוסק"ה. ובסי' פ"א במ"ז סק"ד. וצ"ל דמ"ש כאן והוכרה הוא לאו דוקא. אלא כל שבישל החתיכה שלא נמלחה בפ"ע. ואח"כ נתערבה באחרות. אף שלא נודע עד לאחר שנתערבה [דהתחיכה שנתבשלה מקודם בפ"ע. לא נמלחה] לא שייך בה טעם הב' של או"ה. כי לא הוי נולד בתערובת כיון דהאיסור היה בעולם בפ"ע מקודם שנתערב. אלא שלא נודע לנו. אלא כדי להגדיל הרבוז"א נקט כן. דאף דהוכרה קודם שנתערבה דבזה בודאי לא שייך טעם הב' של או"ה. אפ"ה אומר הרמ"א דהיא בטלה מטעם א' של או"ה. דלא הוי איסורה מ"ע. ועיין במ"ש על השפ"ד סקנ"ט מזה. כו' ולפ"ז מב"מ היתר בהיתר מ"ה לא בטל כו'. נ"ב אבל בחלב במים בטל משום דהוי מבשא"מ. דאף בהיתר בהיתר בטל. ועיין בסי' צ"ט בשפ"ד סקכ"ב. ועיין במ"ש בסי' פ"ז על השפ"ד סקי"ז באורך מזה:

ס"ק לז **בא"ד א'** ומבטל איסור לא הוה כו' ועמ"ש בש"ך כו'. נ"ב צוה לעיין שם דחזר מזה והוא בשפ"ד סוס"ק נ"א. דכיון דלבישול לא חזי. תו הוה מבטל איסור. ועיין בשפ"ד סקס"א מזה. ולעיל בסי' ס"ד במ"ז סוס"ק א' הניח זה בצ"ע. ע"ש:

ס"ק מ' **בא"ד א'** אין כח במלח להפליט אף איסור שמן. עיין בסי' ק"ה בט"ז סקכ"ח. וש"ך סקמ"ד. ותי' רע"א על הש"ך שם כו' אבל להבליע כו' ועמ"ש בסי' צ"א. ע"ש בשפ"ד סק"ג מזה:

ס"ק מא **בא"ד א'** כדכתב דוקא כבוש מעל"ע. ר"ל מדסתם הט"ז. דכלי לא מפליט בזמן קצר. משמע דאף על ידי חומץ. דרק במאכל נאמר בסי' ק"ה בחומץ וציר השיעור כדי שיתנו על האש. ולשון הש"ך [בס"ק ס"ח] משמע כו'. ונ"ב עיין בשפ"ד שם דל"ד הוא אלא אף להש"ך גם חומץ אין מפליט מכלי בפחות ממעל"ע. ועיין בנה"כ ובש"ך סקס"ח דאפילו במעל"ע מותר. דאז גוט"ל. ועיין בחי' ב"מ מ"ש בזה ונעלם ממנו שכבר קדמו בזה במנ"י כלל י"א סקי"ד דתירץ שהט"ז סובר כיון דמולחין הבשר לקיום. מסתמא מולחין אותו היטב עד שהציר שזב ממנו נעשה דבר חריף. ובד"ח קי"ל דאף לאחר מעת לעת משוי ליה לשבח. וכה"ג כתב בעולת שבת בתנ"א סעיף י' עכ"ל. הובא בקיצור לעיל בשפ"ד סק"י והועתק להלכה בחוו"ד חי' סקנ"ט. ועיין בדג"מ תנינא. שהניח גם כן את הש"ך בצ"ע. דהלא הוא עצמו פסק בסי' צ"ה סקכ"ה [ובסי' צ"ו סקי"ח]. דמלח הוי ד"ת. ר"ל ואמאי לא נימא כאן דהמלח והציר מחליא ליה ע"ש. ולהמנ"י י"ל דהש"ך מיירי במליחה מועטת דאינו חריף. וכ"ה בחוו"ד. ובחכ"א:

ס"ק מד **בא"ד א'** והביא מ"ש רמ"א בסק"ה י"מ מה שחוץ לציר. וא"י [למה תלה הדבר ביש מקילין דסי' ק"ה] אמאי לא הביא מ"ש רמ"א בסי' ע' ס"ו כו' בדם דאינו מפעפע [לכ"ע] למעלה. ונ"ב עיין בחוו"ד ביאורים סקכ"ז דתירץ זאת בטוב. ע"ש. [וכה"ג. איתא בסי' ק"ה. דהפמ"ג בשפ"ד שם סק"א. תמה על הש"ך שם. דדם שאני דאינו מפעפע למעלה. והחוו"ד כאן. ובק"ה ביאורים סק"ב. מיישב דבריו ע"ש]:

בא"ד ב' ובנה"כ תמה כו'. ולא ידענא דכשיעור שיתנו על האש דאסור לדעתו בסי' ע' [בט"ז] אות י"ז כו'. נ"ב כבר קדמו בישוב דברי הט"ז כן. במנ"י כלל י"ב סקט"ו. כו' כתב הכה"ג כו' והעתיקו הבל"י כו' נ"ב וכן תמה עליו בדג"מ תנינא. ע"ש:

ס"ק מה **בא"ד** ואם מגיע הציר לעליונה יש לעיין [אם נאסר מהעליונה מה שחוץ לציר]. נ"ב עיין בש"ך סקע"ז. ובשפ"ד שם ובסי' ע' סק"מ:

סעיף י"ח **במחבר א'** כשיעור שיתנו מים על האש ויתחילו להרתיח. נ"ב השיעור הזה כמה הוא. הבאתי לעיל על השפ"ד סק"ח בשם הבל"י דהוא כמו שיעור צלי דהוא כמו מהלך שיעור מיל [שהוא י"ח מינוטין] אבל עיין בחי' רע"א כאן דהניח דברי הטור ומחבר כאן בצ"ע. דבטור וש"ע רסי' ק"ה לא נזכר לשון זה. רק סתם אם כדי שיתנו על האש. משמע דמשערינן תמיד על הך חתיכה ששרה בציר אם היו נותנים אותו על האור אם הרתיח כו'. ע"ש. הרי משמע דלא כבל"י שנתן זמן קצוב לזה. תמיד. גם בזכל"א מביא בשם הרב"ד סי' י"ז שכתב וז"ל. נ"ל דמשערינן בכלי בינונית לא ששולו עב שמתאחר להרתיח. ולא ששולו דק דממהר להרתיח. וכן במים לא מרובים ולא מועטים. וכן באש. לא מרובה ולא מועט. עכ"ל. ועיין בס' ידי' בארוך סקפ"ד דתירץ לקושיית רע"א הנ"ל. ומסיק שם דלא כהבל"י. כי מהרא"ש והטור משמע. דהוא שיעור ממוצע בין הר"ת דנאסר מיד ובין הריצב"א דמצריך שיעור צלי. הרי דהוא פחות משיעור מיל. ע"ש. וכתנתו דז"ל הרא"ש פכ"ה סוסי' מ"ט. הובא בב"י כאן. ומה שכתב הרב אלברצלוני [דכי אמרינן מלח בכשא"מ הבשר אסור] צריך שישהה כשיעור צלייה [אבל לא נשתהה שם כ"כ. מותר] ובשם ר"ת ז"ל כתוב דנאסר מיד. אין אני אומר לא כדברי זה ולא כדברי זה. לפי שהאיסור הוא מחמת שנכבש בציר כו'. ושיעור כבישה הוי כאלו נתנו על האור כדי שירתיח ויתחיל להתבשל. עכ"ל. אלמא דהרא"ש הוא המכריע בין ב' הדיעות לא כר"ת דאוסר מיד ולא כהרב אלברצלוני דמצריך שישהה שיע"מ שהוא י"ח מינוט. אלא באם שהה בציר כדי שיתנו על האור. נאסר [וכן משמע בטור. ובב"ח מבואר להדיא דהרא"ש הוא המכריע בין ב' הדעות הנ"ל. ע"ש]. אלמא מבואר דהשיעור כדי שיתנו על האור כו' אינו כ"כ כמו שיעור צלי או מליחה שהוא י"ח מינוט. ועיין בפלתי סקי"ח. ועיין בספר תפארת ישראל למשניות בתרומות פרק י' משנה י' סקמ"ב בסופו שכתב שם בפשיטות. דכדי שיתן על האור וירתיח. הוא י"ח מינוטין. ע"ש וצ"ע:

עיין בשו"ת שאילת שלום סוסי' מ"ד שנשאל במשרתת שטעתה ושרה בשר בי"ש דסברה שהוא מים. והשיב לעיין ביו"ד סי' ס"ז [סעיף ה' ו'] לענין חומץ. ואף לדידן דא"א בקיאין. מותר בדיעבד. בלא נתאדם הבשר. ובפרט די"ל דאין דרך י"ש להאדים הבשר ולהוציא דם כמו חומץ. אמנם אם שהה שיעור כדי שיתן על האש וירתיח יש להחמיר לאוסרו מטעם כבוש די"ש חזק יותר מחומץ. ועיין ביו"ד סי' ק"ה ובמג"א או"ח סי' תמ"ז. ע"ש ועיין בפמ"ג או"ח סוסי' תמ"ז בא"א סקמ"ו ד"ה דגים חיים שקורין קארפין כו' יש לומר כבוש בחריף כדי שירתיח. ע"ש:

שם בהגה"ה עד שנראה ציר בכלי. נ"ב עיין בפ"ת ס"ק ל"ו בשם חמודי דניאל סימן ל"ח. דאפשר זה דוקא בתחילת מליחה. אבל באמצע מליחה אם הושם בכשא"מ. או נפל על הקרקע נאסר מיד. דהדם פירש ממקום למקום וצ"ע ע"ש. ובאמת כן משמע גם בדברי חמודות פכ"ה אות רל"ג בסופו ע"ש. אכן עיין בספר יד"י ס"ק פ"ט דהאריך להוכיח בראיות ברורות מהפוסקים דגם באמצע מליחה. אם מגביה מיד ואין ציר תחתיו בכלי או על הקרקע הוא היתר גמור. וכן עיקר להלכה למעשה ע"ש. ונראה פשוט דאחר שיעור מליחה שנפל לכשא"מ ולא נראה ציר בכלי לכ"ע שרי בלא קליפה. ועיין בסימן ע' בש"ך ס"ק י"א. ובשפ"ד שם רס"ק י"א:

ס"ק מז משום דסמ"ק [בשם ריב"א] חולק ואומר כו':

ס"ק מח **בא"ד א'** עט"ז בשם רש"ל. דמה שחוץ לציר שרי. נ"ב אף אם ספק אם הוא לאחר שיע"מ. או לא. מותר מה שחוץ לציר. כמבואר בש"ך ס"ק ע"ה.

אבל

משבצות זהב סימן ס"ט

ס"ק נה **בא"ד א'** לא ניחא ליה לומר [מה"ט. דהוא רק מחומרת הגאונים] דמותר לבשל כולן כאחד. כו' כפי הבנת הש"ך. ר"ל דלהבנת המנ"י [הובא בס"ק שלפ"ז] דהרמ"א מיירי בנתבשלה תחלה עם ס' נגדה. א"צ להשליך אחד. ודע דעמ"ש הש"ך להשליך אחד כתב בס' יד"י בארוך סקס"ב וז"ל דהא בכאן די אם צולה אחד. ונראה דכתב כן. דהנה המחבר כתב ואפילו היא חהר"ל. ובסי' ק"א ס"ל דחתיכה חיה לא הוי ר"ל. וע"כ דכחנתו גם כאן באופן דהוי ר"ל. בנתבשל כך [ע"י מליחה. בלי צלייה מקודם]. והרמ"א הוסיף דה"ה בנתבשל בלי מליחה כלל ונתערב עכ"ל. ובזה תסור קושיית הפמ"ג בסי' ק"ב בשפ"ד סוס"ק י"א הובא בחי' רע"א כאן:

ס"ק נט **בא"ד א'** ועיין או"ה שנתן עוד טעם [משום דתחילת ביאתו לעולם ע"י תערובת]. וכאן מיירי שהוכר האיסור מתחלה. ר"ל דנודע מקודם שהיא שהתה ג' ימים בלי מליחה ואח"כ נתערבה. דבזה לא שייך טעם הנ"ל. לכך לא הביא הש"ך רק הטעם דלא הוי איסורה מ"ע. ונ"ב עיין במ"ש על המ"ז סקל"ה אות ב'. שהנחתי שם זה בצ"ע מדברי הפרי מגדים בסי' פ"א במשבצות זהב סק"ד ובשפתי דעת סי' צ"ב סוסק"ח. וסי' ק"א סוסק"ה. ונראה ליישב בדוחק דמה שכתב כאן שהוכר האיסור. וגם במשבצות זהב סקל"ה. והוכרה. אין הכוונה שנודע האיסור. אלא אה"נ אפי' לא נודע. אלא כיון דהאיסור היה בפ"ע. קודם שנתערב. לכך קרי ליה שהוכר האיסור. ועיין בטו"ט מהדו"ג סי' רמ"ה. ובפמ"ג או"ח תצ"ז. בא"א סקי"ד:

מה שכתב וכו'. ובטו"ט מהדו"ג סי' רמ"ה. ובפמ"ג או"ח תצ"ז. בא"א סקי"ד:

ס"ק ס' **בא"ד א'** ודע כבד שנכבש במים [מעל"ע] אסור כו' מ"מ כבוש אפשר עדיף משלוק. ר"ל דבשלוק הכבד נאסר [עיין בסי' ע"ג בש"ך סק"ח]. ה"ה בכבוש כו' ובכבוש [הכבד בציר] כשיעור [שיתנו] על האש כו' ועמ"ש בסי' ע' בט"ז. נ"ב ע"ש במשבצות זהב סקי"ז ובשפתי דעת סקכ"ט ול"ו. ונ"ב עיין בלקט הקמח שהביא להקל בכבד שנכבש במים מעת לעת. ואין ס' נגדו. וכן בלחה"פ סי' ע"ג סק"ה בהגה"ה. הביא בשם הפר"ח דכתב על הצ"צ. דחומרא יתירא היא. וגם הבאר עשק התיר הכבד והכלי אסורה. גם בבל"י סי' ע"ג סק"ו. הביא להבאר עשק. וש"א. ופר"ת. דהכבד שרי והכלי אסור. דלא כצ"צ. ע"ש. גם בזכל"א הביא בשם הרמ"ב. דרבו המתירין בזה. הפר"ח. וש"א והמקום שמואל ומהר"ם שטערין. וכו"פ. ומעיל צדקה. ע"ש ועיין בעיקרי הד"ט חיו"ד סי' ז'. אות ה'. ובחכ"א כלל ל"ד סי' י"ב. ובמטה יהונתן בסי' ע"ב. ושו"ר דהפמ"ג עצמו בסי' ע"ג בשפ"ד סק"י הביא בשם הפר"ח והכו"פ להקל לעת הצורך. ועיין שם ביא"פ. ובפ"ת סק"ד שם. דהאריכו להתיר בזה. רק התנו דבעינן שיהיה במים ס' עכ"פ. נגד דם בעין שעל הכבד. או שהודחה מקודם. ובזה משמע שם. דיש להקל אף באיה"מ:

ובאם יש ספק אם שהה הכבד מעת לעת במים. יש להקל אף להפמ"ג גם באין צורך. כמבואר בסי' ע"ג בשפ"ד סוס"ק י"ד. וע"ש בחוו"ד חי' סק"ח:

בא"ד ב' אם שפכו המים תוך מעל"ע. ונתנו מים אחרים כו'. ועיין מה שכתבתי בק"ה. ע"ש במ"ז סק"א שסיים שם ע"ז. דבה"מ ראוי להתיר בכה"ג. ועיין בפ"ת סקל"ג דהביא זאת בשם הגה"כ דסי' קל"ה. ועיין ביא"פ מזה ואף באיה"מ ע"ש. ועיין בעקרי הד"ט חיו"ד סי' ז' אות י"ט. ובפמ"ג או"ח סי' תע"ג בא"א סוס"ק י"ד. ועיין במה שכתבתי בחי' דינים לסי' ק"ה דין א':

בא"ד ג' עוד שם כבד שנמלחה בכשא"מ אסור כו'. עיין בהגהות מוהרש"ק ז"ל שכתב וז"ל מיהו להמתירין כבד אף שנכבש מעל"ע. נראה דלדידהו גם בכשא"מ שרי. דלא גרע מליחה בכשא"מ. מכבוש. דמבלבל נמי טעם החתיכה. ויש להקל לעת הצורך. ולכ"ש. ע"ש. ולפע"ד צ"ע אם לסמוך להקל בזה אף בה"מ או לכ"ש. דאמאי לא אישתמיט חד מהנך פוסקים שהבאתי לעיל (באות א') דמתירין כבד שנכבשה מעל"ע לאשמעינן דגם אם נמלחה בכשא"מ דמותר. וגם המעיין במנ"י כלל כ"ד ריש סק"ב נסתפק מתחלה שם. בכבוש אם נאסרה הכבד או לא. משום דלא מצינו דכבוש יהא כשלוק. אלא דחזר מזה משום דהצ"צ דחה זאת. וס"ל דכבוש הוי כשלוק. ובנמלחה הכבד בכשא"מ אוסר המנ"י שם בפשיטות. משום דכיון דהטעם בבשר שנמלח בכשא"מ דאסור הוא משום דפירש הדם שבתוכו ממקום למקום. אם כן ה"ה בכבד. אף שאינה בולעת מכל מקום נאסרה מדם שבתוכו. ע"ש. אלמא בכבוש לא אסר מטעם דהכבישה מבלבל הדם שבתוכה ממקום למקום כי בכבוש לא אמרינן דמבלבל הדם ממקום למקום כמבואר בת"ח כלל ג' דין א' בסופו בשם הגהות ש"ד [הובא בקיצור בש"ך כאן סקס"א] ובסי' יד"י בארוך סקס"ו מביא לשון הגהות ש"ד דמחלק בין כבוש לנמלחה בכשא"מ. דהתם מרתיח החתיכה. וגורם שהדם בתוכה פירש ממקום למקום. משא"כ בכבוש דצונן הוא. ומה שמפריש המים יוצא מיד. ע"ש. אם כן לדידן אף דמקילין לעת הצורך. או לכ"ש כהמתירין כבד בכבוש. אבל בנמלחה בכשא"מ לא. כי בזה אף הם מודו דאסור דעד כאן לא התירו. אלא בכבוש במים מעל"ע. דבזה כיון דס"ל דלא הוי כשלוק. אם כן אינה נאסרת מהדם שנפלט ממנה על ידי כבישה משום דפולטת ואינה בולעת. משא"כ בנמלחה בכשא"מ. אף דאינה נאסרת מהדם הנפלט ממנה. משום דאינה בולעת. אבל מכל מקום היא נאסרת משום דהדם שבתוכה פירש ממקום למקום. וראיה לזה. דהפמ"ג כאן מביא בשם המנ"י לאסור הכבד בכבוש. או בנמלחה בכשא"מ. ובסי' ע"ג בשפ"ד סק"י חזר והביא בשם הכו"פ ופר"ח. להקל בכבוש לצורך. ובנמלח בכשא"מ לא הביא להקל. גם בס' זכל"א בכבוש הביא להקל. דרבו המתירין כנ"ל. ובנמלח הכבד בכשא"מ. סתם לאסור כהמנ"י. ובכבוש המנ"י גופיה בסולת למנחה כלל כ"ד דין ב' סק"ב. כ' דבה"מ וכה"ג יש להקל בכבוש. כפר"ח. ושער אפרים סי' פ"ח. ע"ש. וכן בבל"י סי' ע"ג סק"ו כ' להקל בכבוש. ובסק"י שם פסק כהמנ"י דאם נמלחה בכשא"מ יש לאסור. ע"ש. גם בחכ"א כלל ל"ד סי' י"ב. בנכבש הכבד במים מעל"ע הביא בשם הכו"פ להקל. ובסי' ט"ז שם בנמלחה הכבד בכשא"מ הביא לאסור בשם המנ"י. באין חולק על זה [ועיין בחכ"א שם בסוף סי' הנ"ל שהעתיק בשם המנ"י דאפילו נמלחה הכבד ונפל לציר או דם בעין מותר ע"ש. והפמ"ג בסי' ע"ג במ"ז סוסק"א דחה את המנ"י בזה. ע"ש". ועיין במה שכתבתי על המ"ז שם. וכ"ה בחוו"ד שם חי' סק"ח דדינו כשאר בשר. לענין זה]:

בא"ד ד' ודע דמכאן אין ראיה דדם בעין לא הוי איסור דבוק. ר"ל מדקאמר כאן המחבר דבשר המלוכלך בדמים. אם יש במים ס' נגדה מותר. וגם הרמ"א הסכים לזה. כמבואר בש"ך סקס"א. ונימא דהחתיכה אסורה מטעם דבוק. כיון דאין בהחתיכה עצמה ס' נגד דם בעין שעליה. וע"כ דדם בעין שעליה לא הוי דבוק. ותפשוט מזה דהא דקי"ל דאם נתבשלה חתיכה בלי מליחה ויש ס'. דבה"מ אותו חתיכה גם כן מותרת. דהוא אף אם לא הודחה החתיכה מדם בעין שע"פ. עז"ק הפמ"ג דאין מכאן ראיה דשאני הכא כו' ומכל מקום כבר כתבנו [לעיל בשפ"ד סקמ"ו] דה"ה לא הודח כו':

ס"ק סא **בא"ד א'** ואף דלקמן בסי' ע"ו אוסר [הש"ך] בצלי שלא נצלה כ"צ באות י"ג [שם. נ"ב עיין במ"ש לעיל על השפ"ד סקנ"א אות א'] מ"מ כאן יש כמה צדדים להקל. עיין בחי' רע"א מה שכתב על הש"ך כאן כו' חדא דהוי מבטל איסור כו' נ"ב חזר ממה שכתב במ"ז סוס"ק ל"ז אלא כמ"ש בשפ"ד לעיל סוס"ק נ"א. ע"ש:

ס"ק סד **בא"ד א'** עסי' ק"ה. בש"ך [ס"ק כ"ג] כו' ועוד דדוחק לומר דמיירי בקערה חמה [ר"ל. דהא הרמ"א קאי על המחבר דמיירי בקערה קר] כו' ומדכתב [הת"ח] ואי חמה כו' ויש רוטב. ר"ל דאי איתא דהת"ח ברישא דכתב ואם הקערה קו' ושמו בו רותח כו' היינו ביבש לגמרי. א"כ בסיפא דכתב ואם הקערה חם אסור. אי ליכא ס' נגד קליפת כו' ע"כ קאי רק ארוטב. דאי גם איבש דרישא ז"א. דבזה באמת אם נקלוף אותו די [דביבש לגמרי. אין מפליט מכלי רק כ"ק. אם הבלוע בכלי הוא כחוש. ואף דא"א

בקיאין

שפתי דעת סימן ס"ט

בקיאין בין כחוש לשמן הוא רק בב' חתיכות. אבל בבלוע אנו בקיאין. כמבואר בק"ה בש"ך שם] אם כן אמאי לא ביאר באמת הת"ח בסיפא (בקערה חמה) שמיירי דוקא ברוטב. אבל ביבש הגם דהקערה חמה די בקליפה. אע"כ דהת"ח ברישא דקאמר ואם שמו בו רותח מיירי ביש בו רטיבות קצת. לכך בסיפא בקערה חמה סתם דבעינן ס' נגד קליפת הקערה וקאי אתרויהו איבש וארוטב דרישא [דכיון דהיבש יש לו רטיבות קצת ומפליט מדינא כ"נ. לדידן דא"א בקיאין בין כחוש לשמן. אוסר עד ס'] :

בא"ד ב' וה"ה דהוי מצי להקשות בפשיטות אמ"ש בת"ח להדיא כו' [ולא הוה הוצרך לדייק דהרמ"א כאן מיירי בקערה קר. ולהקשות עליו]. אלא דעל הגה"ה [כאן] נמי רוצה להקשות. ובס' יד"י תירץ בפשיטות משום דבת"ח כלל כ"ג. אינו מתיר בא"א לקלוף. אלא בלצורך. [עיין בש"ך סי' צ"א סוס"ק ח' ע"ש] אם כן כאן בכלל י"א י"ל דמיירי שלא במקום הפ"מ משא"כ ברמ"א דלקמן בסי' צ"א מתיר בא"א לקלוף בפשיטות. ואף באין ה"מ וחזר בו ממה שכתב בת"ח (נ"ב. וכן מצאתי מבואר במנ"י כלל כ"ג סק"א. ע"ש). לכך הקשה הש"ך שפיר עליו. אם מיירי כאן בקערה קרה אמאי מצריך ס'. אף דא"א לקלוף ע"ש כו' ועמנ"י שם אות י' דהעלה לדינא דברוטב צריך ס' נגד כל קליפת הקערה [אף כשהקערה קרה] דא"א שלא יתנענע כו' :

בא"ד ג' ומ"ש הש"ך. דאי בקערה חמה ל"ק כו' משא"כ אי נימא כו' בלא"ה לק"מ יע"ש.

ר"ל דהא דקאמר הש"ך דלפירוש הראשון דהרמ"א מיירי בקערה חמה לק"מ כו' ועוד כו' ה"ל כנתבשל בתוכה. לשיטתו אזיל בסי' צ"א סק"ח. דמבואר מדבריו שם דאף היכא דהקליפה אסורה מדינא. בא"א לקלוף שרי. לכך הוכרח כאן לתרץ כנ"ל. משא"כ אי נימא כהמג"א בתס"ז סקל"ג. דס"ל דהא דמתיר הרמ"א בא"א לקלוף. הוא דוקא היכא דהקליפה הוא מחומרא. כגון בתת"ג והתחתון צונן. דהקליפה הוא רק מצד חומרא. אבל היכא דהקליפה אסורה מדינא. אף בא"א לקלוף צריך ס' נגד הקליפה. אם כן בלאו תירוץ של הש"ך כאן. לק"מ באם הרמ"א מיירי בקערה חמה. כי אז נאסר הקליפה מדינא. ולכך מצריך הרמ"א ס' נגד הקליפה. יע"ש בסי' צ"א. בשפ"ד סק"ח [עיין במג"א שם שתירץ כן לקושיית הש"ך הנ"ל. ע"ש ובמחה"ש שם]:

בא"ד ד' ועמנ"י על מ"ש הת"ח. ול"נ דהוא ממש דעת הי"ח כו'. ר"ל דהת"ח שם מביא מקודם דעה דס"ל דקערה זו חשובה כרותח. ויש חולקין דלאחר שהדיחו הקערה חשובה צוננת אם נתן בו רותח. וסגי בקליפה. בין ברותח נגוב בין ברותח לח. וברותח לח כרוטב מותר אי איכא ס' נגד הקליפה. ולי נראה דקערה זו כדין תתאה גבר כו' ועל זה תמה המנ"י שם סק"ט דלמה כתב בלשון ולי נראה. הלא הוא ממש דעת היש חולקין. ועו"ק הפמ"ג דהיה אפשר לומר נפקא מינה ביניהם. דלהי"ח לא הוי צוננת גמור. אלא דלא הוי כרותח דכ"ר. אבל ככ"ש הוי. ומש"ה ברותח יבש די בקליפה ואם הוא לח קצת נטילה (אינו מדוקדק כ"כ. כי הת"ח כייל להי"ח דבין ברותח נגוב בין ברותח לח סגי בקליפה כנ"ל). והת"ח סובר דהקערה חשובה קר לגמרי. ולכך שייך בה דין תת"ג. אבל אי היה להקערה דין כ"ש אף ברותח לח קצת היה אוסר עד ס'. דלא שייך תת"ג כשהתחתון חם דכ"ש. אמנם בסי' צ"ב ס"ז כתב הרמ"א עצמו דאף בתחתון כ"ש אמרינן תת"ג. אבל עמנ"י כלל נ"א. דס"ל אליבא דהת"ח דכשהתחתון חם דכ"ש ל"א תת"ג. אם כן שוב איכא למימר כנ"ל. אבל ז"א דמכל מקום א"א לפרש כן כונת הת"ח. כי בת"ח משמע דחולק עם הי"ח לדינא ואם נפרש הנ"מ כנ"ל לא פליגי בדין זה אלא בסברא דלהי"ח אף דיש להקערה דין כ"ש אפ"ה אמרינן תת"ג ואף אם שמו בו רותח לח קצת סגי בקליפה. ולהת"ח הקערה אף כ"ש לא הוי. ולכך אמרינן תת"ג. או אפשר דזה כונת הפמ"ג. כי בת"ח מבואר דגם להי"ח הקערה הוי צוננת. וגם עיקר הפלוגתא חסר מן הספר. (ועיין בסי' צ"א במ"ז סק"ה וסי' צ"ב מ"ז סקכ"ה) :

ס"ק סה בא"ד א' דקערה שהיא רחבה אין ס'. עיין בבינ"א שער או"ה סי' מ"ג דבקערות שלנו יש ס'. ע"ש. וכ"ה בהגהות יד שאול. ועיין בהגהות א"ב דדחה ראיית הש"ך מאו"ה. ועיין בחכ"א כלל מ"ה סי' כ"א ע"ש. ובחנם תמה בטו"ט מהדו"ג סי' רמ"ז. בשאלה ג'. על השואל שם :

ודע דהא דמבואר כאן דסגי בס' נגד קליפת הקערה אף כשהקערה חמה ושמו בו לח. מטעם כיון שהקערה נאסרה ע"י מליחה לא בלעה רק כ"ק [כמבואר ברמ"א סי' צ"ח ס"ד] הוא דוקא שלא בישלו בקערה זו תוך מעל"ע. אבל באם בישלו בה בתוך מעל"ע ואחר כך נאסרה על ידי מליחה כ"ק. ואחר כך נתחממה על ידי האש עיין בסימן צ"ח בשפתי דעת סוס"ק י"ד דהניח בצ"ע. דשמא מבליע מכ"ק לכל הכלי. ונ"נ הבלוע. ואם שמו בו לח צריך ס' נגד כל הכלי ע"ש. ונ"ב אבל בהפסד מרובה שרי כמ"ש בש"ך שם סקי"ח. ועיין בשפ"ד שם דבש"א חוץ מבב"ח. אף בהפסד קצת לא נ"נ הבלוע בכלי ע"ש. ועיין בסי' צ"ב בחידושי רע"א על הש"ך ס"ק כ"ז :

ס"ק סו בא"ד א' ע"ש בש"ך בשם הת"ח [דבכ"ח אסור להשתמש בלא הדחה] נ"ב משמע אבל על ידי הדחה מותר. אכן עיין במנ"י כלל י"ב סק"ו. ובכלל י"ז סקי"א.

דחולק על הש"ך והוכיח דגם בדרך ארעי אסור להשתמש בכ"ח על ידי הדחה כיון דאין לה תקנה בהגעלה שמא אתי לאשתמושי בחמין. וכן הוא בפר"ח מובא בסימן צ"א בשפתי דעת סק"ג. והסכים שם כן. וגם הביא ראיה מפינכא. וכן מביא בלחם הפנים סימן צ"א סק"ה את הפר"ח הנ"ל. ועיין ביד אברהם שם. ועיין בחי' ב"מ. וס' יד"י דמגיהים בש"ך כאן תיבת בלא הדחה. דצ"ל אפילו בהדחה. ועיין בחכ"א כלל נ"ו סי' ב' :

ס"ק סז בא"ד א' דאלו בשר להוציא דמו בלא"ה כו'. ר"ל דבזה אף אי אמרינן דיש מליחה לכלים להפליט מכל מקום מותר. דאיידי דטרוד למיפלט לא בלע הדם מהכלי ואין הכלי הנאסר מדם. חמור מדם עצמו [עיין בסי' ע' במחבר סעיף א'] כו' דחמה קצת כמ"ש הט"ז [בס"ק ל"ט להי"א. ועיין בחי' רע"א שם מ"ש ע"ז] כו' וכ"ת מאי קמ"ל[יש לומר] דעיקר הרבותא כו' ודפוסי הגבינות כו' חיישינן דלמא מישתלי [כיון דלאו אורחא דגבינות בהדחה] :

ס"ק סח בא"ד א' עש"ך כו' ואין כח במלח להפליט מכלי. עיין באחרונים דהביאו דברי המג"א בתמ"ז סקט"ז. דהסכים להדרישה. שאם שהה בציר כדי שירתיח מפליט מכלי. ובחי' רע"א מביא דכן הוא דעת התפל"מ. [ונ"ב לדידהו צריך ליישב קושיית הדרישה דבאמת הרמ"א מיירי כאן שאינו שוהה כדי שיתנו על האש כו' ואע"ג דהרמ"א סתם. עיין במחה"ש שם. ועיין בכו"פ סקי"ח דתירץ באופן אחר] ועיין בחכ"א כלל נ"ז סי' י' דהכריע דבאיה"מ יש להחמיר כהמג"א. ובה"מ להקל כהש"ך. וטעמו עיין בבינ"א שער או"ה סי' נ"ט. ועיין במה שכתבתי בסי' צ"ו על המ"ז סק"ט דכן הוא דעת הפמ"ג באו"ח. ועיין במה שכתבתי כאן על המ"ז סקמ"א :

בא"ד ב' וא"כ בין לט"ז ובין לש"ך בכלי אין איסור בחומץ פחות ממעל"ע. נ"ב במג"א תמ"ז סקכ"ח דכתב דבחומץ שאינו חזק כגון הנעשה מיין או משכר יש להקל כן. אבל בחומץ חזק אין להקל נגד הש"ע דסי' ק"ה. ובחי' שם סקל"ד היקל בזה. ועיין בשפ"ד סי' ק"ה סק"ב דבחומץ חזק השיעור הוא כדי שיתנו על האש. וכמ"ש בבל"י סי' ק"ד סק"ב [ובסי' ק"ה סק"ד] ועיין בפמ"ג או"ח סי' תמ"ז בא"א שם דבה"מ יש לצדד להקל בחומץ כש"ך וח"י ועיין בלחה"פ סי' ק"ה סק"ד דהקיל גם כן בחומץ דשוה לשאר משקין. ובעינן מעל"ע כהש"ך ופר"ח שם. גם בזכל"א חיו"ד אות כ' הביא דבמפתחות כנה"ג שבס' קב"ל סי' קס"ה. וכן מצא מכ"י הרב הגדול מהרי"ך ז"ל. דל"ש חומץ משאר משקין דבעינן מעל"ע. ע"ש. לכך בה"מ ודאי דיש להקל וכמ"ש הפמ"ג כנ"ל. ועיין בחכ"א כלל נ"ח סי' ג'. ובבינ"א שער או"ה סי' נ"ט. ועיין במה שכתבתי לקמן על השפ"ד דסי' ק"ה סק"ב :

עיין בדג"מ על הש"ך כאן שכתב וז"ל ובמג"א סי' תמ"ז פסק כהדרישה כיון שאין המלח מפליט כו'. נ"ב בדבריו צריך להגיה. ונמשך אחר דברי המג"א כמו שהוא לפנינו. אבל עיין ביא"פ שם דמגיה במג"א שם. ועוד דמה שמביא כאן הדג"מ כיון שאין המלח כו' הם דברי הבאר שבע המובא במג"א שם אבל המג"א עצמו סיים שם כדרישה. דבמליחה אף בשהה בציר כדי שירתיח מפליט מכלי [ועיין בס' הארוך מש"ך אחר שכתב כאן דלעולם אין כח מלח והציר מפליט מכלי. סיים ע"ז וכה"ג כתב בס' באר שבע דף פ"ו ע"ש. ועל הבאר שבע כבר תמה במנ"י כלל י"ב סקי"ד. דהלא הציר הזב מן הבשר לח הוא. וע"י כבישה מוציא מכלי ונבלע בבשר. ע"ש] :

ס"ק עג בא"ד א' ועמ"ש בק"ה. נ"ב ע"ש בש"ך סקי"ט ושפ"ד שם. ובחו"ד כאן ביאורים סקכ"ו :

ס"ק עד בא"ד א' דמה שחוץ לציר אין כבוש ואף מה שבתוך הציר כו'. ר"ל אם מטעם כבוש הוא. אם כן אמאי אסור לדידן אף מה שחוץ לציר דהלא מביא הרמ"א בק"ה י"מ מה שחוץ לציר. וכאן הוא לכ"ע כיון דדם אינו מפעפע למעלה [עיין במ"ז סקמ"ד] ועוד דלפי זה אף מה שבתוך הציר יהא מותר בלא שהה כשיעור שירתיח. ואמאי אסור לדידן אף בלא שהה אף מה שחוץ לציר. [ועיין בחו"ד ביאורים סקכ"ח. דמיישב לדברי הש"ך. ע"ש] :

בא"ד ב' יש לומר דהתם [משום דאיכא עוד] טעמא אחרינא כמ"ש הט"ז אות כ"ז כו' משא"כ כאן [דליכא רק סברת הרא"ש דפירש ממקום למקום מותר על זה לחוד לא סמכינן] ואסור אף בה"מ. ונ"ב לפ"מ דמבואר במנ"י כלל י"ב סקט"ז בשם הגהות ש"ד דלכך בצלי שלא נצלה כ"צ מותר (המנ"י לא ס"ל כהש"ך בסי' ע"ו סקי"ג. כמבואר במנ"י כלל ט' סקי"ב) וסמכינן על התוס' והרא"ש דמה שפירש ממקום למקום כ"ז שלא יצא לחוץ לא מקרי פירש. ובכשא"מ אסרינן. משום דבמליח בכשא"מ החמירו מחמת דעבר אתקנתא דחכמים ע"ש. אם כן ה"נ יש לחלק הכא. דלעיל בשכח ובישל בלא מליחה. לא עבר אתקנתא. לכך אנו סומכין בה"מ על הרא"ש דמתיר בפירש ממקום למקום. משא"כ הכא דמלח בכשא"מ ועבר אתקנתא דחכמים לכך אף בה"מ אסור. אך להפמ"ג לא ניחא לומר כן. דאם כן אמאי אסור לדידן אף במלח בשוגג בכשא"מ מדסתמו הפוסקים. וגם בנפלה תחיכה בתוך שיע"מ לכשא"מ. כמ"ש בש"ך סקע"ה. והרי לא עבר אתקנתא. ושוב ראיתי דבסי' ע"ו בשפ"ד סקי"ד מביא להמנ"י הנ"ל. וכתב עליו. דלפ"ז ה"ה בשר שנתבשל בלי מליחה אף שוגג. מכל מקום עבר מקרי. ע"ש. ור"ל דאל"כ אמאי סתם הרמ"א לעיל. ולמה לא ביאר דבאם בישל בשוגג בלא מליחה. דאותה חתיכה מותרת אף באיה"מ. אע"כ דגם זה עבר מקרי. ואם כן אכתי אמאי לעיל מותר עכ"פ בה"מ. וכאן בכשא"מ אסור אף בה"מ. לכן תירץ כאן. דלעיל איכא תרתי. דעת הרא"ש דמתיר פירש ממקום למקום. וגם סברת הט"ז שם. דהתם לא הוי פירש כלל.

משא"כ

משבצות זהב סימן ס"ט

אבל באם א"י איזה צד של החתיכה היה מונח בציר עיין בב"י וב"ח ופרישה סקכ"ב ובמעדני יו"ט פכ"ה סימן מ"ט אות י' שהביאו תשו' הרא"ש שכתב דלעולם ר"ת ס"ל דבשר שנמלח בכשא"מ מותר מה שחוץ לציר. והא דר"ת עשה מעשה בתרנגולת שנמלחה בכשא"מ שאסר כולה. י"ל דמיירי דלא נודע איזה צד היה מונח בתוך הציר ע"ש. ולכאורה כמו לדידהו בתוך שיע"מ דאינו אסור רק מה שבתוך הציר אפ"ה באם א"י איזה צד היה מונח בציר אסור כולו כה"נ לדידן. בנפל לכשא"מ אחר שיע"מ אי אינו ידוע איזה צד היה מונח בתוך הציר. די"ל דאסורה כל החתיכה. ומצאתי באמת במחה"ש על הש"ך ס"ק ע"ו שכ' וז"ל והיכא שהחתיכה נפלה לציר בכשא"מ לאחר שיע"מ שמותר מה שחוץ לציר. אם לא נודע איזה צד היה מונח בציר כל החתיכה אסורה פר"ח ס"ק ס"ב. וכתב ע"ז הפלתי סקי"ט. ונראה דמיירי שיש ספק אולי רוב החתיכה היה בתוך הציר. אבל אי ברור לן דלא היה רובא בציר אם כן ברובא בטל דאין צריך חד בתרי גמור. רק רובא עכ"ל. ור"ל שמותר אם מרבה עליו עד ס'. או שחותך החתיכה לשנים ומבשל כ"א בפ"ע דאל"כ כשיבשל יתן טעם וכמ"ש בס"ק נ"ח עכ"ל. ולענ"ד ברור דלהכו"פ מותר לבשלה אף באין מרבה עד ס' דהרי הוא ס"ל בפלתי ס"ק י"ד הובא בחו"ד ביאורים סק"כ דהדם הנפלט והציר כשר המובלע בחתיכה טעם אחד להן ע"ש בחידושים סק"נ. אך המחה"ש אזיל לשיטת הש"ך בסקנ"ז. דהוי מבשא"מ ולכך חשש אם יבשל יתן טעם. ונכון להחמיר כן רק דוקא בנפל הבשר אחר שיע"מ להציר שיצא מהבשר תוך שיע"מ דבזה מיירי המחה"ש. אבל בנפל אחר שיע"מ לכשא"מ ונתמלא מציר שיצא או. כמ"ש בסעיף כ' ולא נודע איזה צד היה מונח בציר. נתבטל ברוב שאר החתיכה שהיה חוץ לציר. וא"צ להרבות עד ס' לכ"ע. דהרי בנמלחה בכשא"מ או שנפל תוך שיע"מ לכשא"מ דאם מקצת החתיכה שחוץ לציר נתערבה ברוב שכתב בט"ז ס"ק מ"ד וש"ך ס"ק ע"ו דמותר. דבזה סמכינן אפוסקים דמתירין מה שחוץ לציר מבואר במשבצות שם. דאף בבישול דהוה לח שרי ע"ש. כה"נ בנפל אחר שיע"מ לכשא"מ דמבואר בט"ז כאן בשם רש"ל דאם נתערבה החתיכה שהיתה בציר חד בתרי [והוא ל"ד אלא אף אם בחתיכה עצמה יש רוב נגד מה שהיה בציר כמ"ש הכו"פ כנ"ל] דמותר דבזה סמכינן אדעת רש"י דמתיר אף אותה חתיכה שהיה בציר. דרצה לומר דמותר לבשלם אף באין ס'. ולזה כוון הט"ז במ"ש ובזה יש לסמוך אדברי רש"י כו'. דאל"כ הרי בכל יבש ביבש הדין כן דבטל ברוב. ובאם רוצה לבשלן ביחד מרבה עד ס' כמבואר בק"ט ס"ב. אע"כ דר"ל דאף לבשלן ביחד באין ס' מותר דכיון דנתבטל מדאורייתא חד בתרי סמכינן אדעת רש"י כו' [וכן הוא באמת דיוקו של המ"ז שם ג"כ מדכתב הרש"ל כדאי הם כו' ע"ש] והוא מבואר למעיין בדברי רש"ל המובא בש"ך ס"ק ע"ו. ועיינתי בישו"ת פכ"ה סימן צ"ז שם. וז"ל ואחר כל מו"מ אני אומר נהי דנהגינן לאיסור כדברי ר"ת [בעובדא שלו שנמלחה תרנגולת בכשא"מ דאסר כולה] וכן במעשה של רש"י בבשר ששהה שיע"מ ואח"כ שמוה בכשא"מ. נוהגין לאיסור. אבל נתערב באחרות אפילו חד בתרי בטל. מאחר דמדאורייתא אין כאן איסור. אלא שמדרבנן אסור עד ס' בבישול. כדאי הם רש"י במעשה שלו. והרשב"א והרא"ש במעשה דר"ת להתיר כה"ג עכ"ל. אלמא דהרש"ל כלל תרוייהו דהן בנמלחה בכשא"מ ונתערבה מקצת החתיכה שחוץ לציר חד בתרי. והן בנפל לכשא"מ אחר שיע"מ. ונתערב מה שהיה בציר חד בתרי אף דבשאר איסור יבש ביבש אם רוצה לבשלן צריך להרבות עד ס'. מ"מ כאן כדאי הם הפוסקים המתירים לגמרי לסמוך עליהם בכה"ג שנתערב ברוב דא"צ ס' בבישול :

בא"ד ב' ובתוך ציר יש לאסור כולו. נ"ב עיין במנ"י כלל י"ד סק"ב שכתב. דאף מהרש"ל אינו אוסר מה שבתוך הציר. אא"כ שהה בתוכו כדי שירתיח אבל בלא שהה כ"כ אינו אוסר יותר מכ"ק. דהא אפילו בנפל לציר גמור. אינו אוסר יותר מכ"ק אם לא שהה כדי שירתיח כמ"ש מהרש"ל פכ"ה. ואף דאנן לא נהיגין כן היינו בציר גמור משא"כ בזה. דבלא"ה דעת הפוסקים דבכ"ע סגי בקליפה עכ"ל. הובא במ"ז סקנ"ג ובשפ"ד ס"ק פ"א בקיצור. ועיין בחו"ד חי' ס"ק ע"א. וביאורים ס"ק ל"ג. ולפ"ז באם חתיכה אחר שיע"מ. נפל לכשא"מ. או על הקרקע. ולא שהה בציר כדי שירתית. וא"י איזה צד היה מונח בציר. פשוט דמותר. דתמיד יש בחתיכה רוב נגד הקליפה. ואף בשהה אם ידוע דלא היה כבוש רק מיעוט החתיכה בציר מותרת [וכמ"ש באות שלפ"ז] אלא דבלא שהה כדי שירתיח אין צריך לידיעה כלל :

ס"ק מט בא"ד א' ולא ידענא דמה אריא כו' אפילו נפל בחוץ כו' נ"ב עיין בספר יד"י בהגהות ש"ד שער ז' ע"ש שיישב דבריהם על נכון ועיין בספר שבילי דוד מה שתירץ בזה :

ס"ק נ' בא"ד א' ובאמת צ"ע דהא כו' נ"ב עיין בהגהת א"ב מה שתירץ בזה. וכבר קדמו בחו"ד ביאורים ס"ק ל"ד. ועיין בספר יד"י. וספר שבילי דוד מ"ש בזה :

ס"ק נג בא"ד א' ובנה"כ תירץ דסכין כו'. נ"ב עיין במנ"י כלל י"ז סקט"ו. שתירץ בזה בע"א ע"ש :

שפתי דעת סימן ס"ט

משא"כ הכא דליכא רק סברת הרא"ש. אסור אף בה"מ. כנ"ל. וע"ע שם. דתמה על המנ"י הנ"ל דגם בלא נצלה כ"צ ימתין עד שיהא צלוי כ"צ. ע"ש. ר"ל ואף דשוגג הוא. מכל מקום הרי אף בשוגג כל שלא עשה כתק"ח עבר מקרי. והאריך להוכיח שם דפירש ממקום למקום אסור לדידן לא משום קנס. ע"ש. ומזה תראה דלא כחכ"א כלל ל"ב סי' ט"ז דכתב שם דבאם מלח בכלי מנוקב. ובתוך שיע"מ נפל לכשא"מ. כיון דבזה לא שייך למיקנסיה [דהרי לא עבר אתקנת הכמים]. מה שלמעלה מן הציר מותר. דלא כש"ך סקע"ה. עכ"ל. וז"א כי הפמ"ג בסי' ע"ו דחה את המנ"י הנ"ל. והעיקר כמ"ש בש"ך כאן סקע"ה בשם המ"ב ואו"ה ופסק כן הפמ"ג סוסי' ע' בשפ"ד. דין ג' בסופו. ובחוו"ד כאן חי' סקס"ה ובסוסי' ע' בחי' סקל"ב דין ב' שם. וכן בס' ידי" כאן כ'. דחו"ו לסמוך על החכ"א בזה. ובסוסי' ע' הביא דכן בת"ל ובכנפי יונה אוסרים בזה אף מה שחוץ לציר. ועיין בסי' ע'. בשפ"ד סק"מ. וסקמ"ז. ועיין בטו"ט מהדו"ק רסי' קי"ב שהסכים גם כן להשואל שם. דדברי החכ"א בזה תמוהין. ומלשון כל הפוסקים ראשונים ואחרונים. משמע להיפוך. ע"ש:

ס"ק עו **בא"ד א'** עש"ך הביא דברי רש"ל כו' והניח דין זה בצ"ע. עיין בחי' רע"א תמה. הא דם לגבי בשר הוי א"מ. ומאי מהני הביטול דחד בתרי. ע"ש. י"ל דהרש"ל ס"ל כמ"ש הכו"פ [סקי"ד. וסק"ט. מובא בחוו"ד ביאורים סק"כ]. ותשו' ג"ו מובא בגליון רש"א על הש"ך סקנ"ז דדם איברים טעם בשר יש לו והוי מב"מ. ואף דהש"ך שם ס"ל דהוי מבשא"מ. מכל מקום רוצה לסמוך על הרש"ל כאן. מחמת דדם שמלחו ושבישלו דרבנן. וזה גופא חומרא בעלמא לאסור מה שחוץ לציר. [וכמ"ש הש"ך ברס"ק נ"ז. מיהו אמהרי"א והמחבר לק"מ כו' הוא חומרת הגאונים כו' דמאחר שאינו אלא חומרת כו' ע"ש. וה"ה הכא] ועיין בחוו"ד חי' סקס"ו. דהעתיק בשם הש"ך בפשיטות להקל:

ודע דכל זה מיירי בחתך מקצת החתיכה שהיתה בציר [או דיש ס' נגדה] כי זה מדינא נאסר ואוסר בבישול עד ס' וכן מבואר בזכל"א. ופשוט:

ס"ק עט **בא"ד א'** ומ"מ איני יודע היאך בטל הוא כו' במעט ציר. נ"ב [וזה הוא קושיית הט"ז על הב"ח. בסקמ"ו במ"ש. דא"כ היאך מדמה אותו למים. כמבואר בחוו"ד ביאורים סקל"א. ע"ש]. התמיה הוא רק לשיטת הש"ך בסוף סי' ע'. דבעינן רוב מים לבטל הציר. ע"ש. משא"כ למה שכתב המג"א בתמ"ז מובא שם בסוסי' ע' בחי' רע"א. ובפ"ת סק"נ. דאפילו אין המים מרובים. וכן הוא במנ"י. כלל י"ד סוס"ק י"ב. דמשמע מדברי הרב בת"ח שם דמים כ"ש מבטלין כח הציר אפילו אם הציר הוא הרוב. לק"מ. וצ"ע:

ס"ק פב **בא"ד א'** ועת"ח כלל י"ד ובמנ"י אות ד' הניח דבריו בצ"ע כו'. ע"ב עיין בדג"מ תנינא מ"ש לתרץ ע"ז. כו' מעשה שמלחו בשר ונטף ציר כו'.

ובסי' צ"א אבאר עוד. ע"ש בשפ"ד ס"ק י"ח. וכאן בפ"ת ס"ק ל"ח וביא"פ מזה:

בא"ד ב' וכן משמע קצת בחולין ק"א [דאמרינן שם] ההיא דרבין [דס"ל דמליח אינו כרותח] ליתא. דההיא פינכא (קערה). דהוה בי רב אמי [דמלח ביה בשרא] ותברה [אלמא דמליח כרותח ע"כ. ולכאורה מגלן] דילמא משום כבישה דשהה [הבשר בהפינכא] כשיעור [שיתנו] על האש וירתיח [לכך תברי. אבל אי שהה משום מלוח. אינו כרותח. אלא] ש"מ כל שמליחה אין פועלת כו'. נ"ב עיין בסימן ק"ה במ"ז סק"א. דנדחה ראיה זו דכתב שם. די"ל דידוע היה להגמרא שלא שהה כ"כ. ע"ש ובפרי מגדים או"ח סימן תנ"א במ"ז ס"ק ל"א. ועיין במ"ש על המ"ז דסי' ק"ה שם. דכבר קדמו הכו"פ בסימן זה ס"ק י"ח. וצ"ל דהפמ"ג הולך כאן בתירוץ הב' של הכו"פ שם וא"ש למעיין:

ס"ק פה **בא"ד א'** ומ"מ לדידן שאף דקי"ל לאחר שיע"מ כו' אין הטעם משום דמוהל היוצא דם הוא. ר"ל דא"כ אם הניחו בכשא"מ לאחר שיע"מ ליתסר כל החתיכה דהדם פירש ממל"מ. וגם בנתבשל בשר בלי הדחה אחרונה נצטרך ס' נגד כל החתיכה עיין בחוו"ד ביאורים ס"ק ל"ב ולזה כוון הפרי מגדים ועיין בהגהת א"ב מה שתמה על הש"ך כאן:

ס"ק פו **בא"ד א'** וי"ל מ"מ תוך שיע"מ איך שרי [לחתוך באם רוצה להדיח הבשר שם ולמולחו אח"כ] והא מיד כשחותך יוצא דם בעין ונאסר [הבשר] מיד כי אין שיעור לדבר [ומאי מהני אף אם מדיחו תיכף]. וכ"מ בת"ח כלל י"ז דין ה' שכתב שם וז"ל. אבל תוך שיע"מ אסור לחתכו. דעל ידי החתיכה יוצא דם בעין עליו ויש לחוש שלא יאסר הבשר מדם בעין שעליו ע"ש. ועיין בחוו"ד ביאורים ס"ק א' באריכות מזה. וכאן בחידושי רע"א הקשה כן מסברא. וכתב שמצא להחוו"ד שעמד בזה ע"ש. אבל באמת כבר קדמם השפתי דעת כאן בקושיא זו מת"ת. וכן תמה בדג"מ תנינא מהת"ת. ועיין ביד אברהם ובספר יד יוסף מה שתירצו בזה:

בא"ד ב' ואולי המעט [דם בעין] בטל הוא [בס' כמבואר לעיל בשפ"ד סק"ג דנגד צד אחד יש בחתיכה ס' ע"ש] כו' ומ"מ קשיא ר"ל דמדסתם הרמ"א [דאם רוצה להדיחו אח"כ ולמולחו מותר] משמע אף אם רוצה לחתוך החתיכה מארבע רוחותיה. ואמאי הא בזה הוא נאסר מדם בעין שעליו דליכא ס' נגדו. וגם דבת"ח סתם לאסור בתוך שיע"מ בכל ענין כנ"ל:

חידושי דינים לסימן סט

א) נשאלתי מידידי המופלג ה"ר משה נ"י מפה. שנשאל מא' שלקח עוף להבהב אותו קודם מליחה משיורי נוצות שעליו ובעת הבהוב נתחב ראש העוף לתוך קדרה רותחת עם תבשיל שעמד שם. מה דינו. והשבתי לו בפשטות דהתבשיל מותר אי יש ס' נגד ראש העוף לחוד. כי אין לדמות זה לפלוגתת ר"י ורש"י שבסי' צ"ב דנימא שלפ"מ דכתב הט"ז שם סק"ה. דהרמ"א פסק כר"י נצריך כאן ששים נגד כל העוף כיון שמקצת העוף היה בתוך הרוטב הפליט מכל העוף. דז"א דשם מיירי שהחתיכה שהיא מקצתה ברוטב היא כולה רותחת שהיס"ב. ולכך לר"י מפליט מכולה [כמ"ש במ"ז סי' צ"ד ס"ק א' ד"ה ודע להשיג על הכו"פ במה שהביא ראיה לדין כף. מחתיכה שמקצתה ברוטב. דר"י ורש"י. דהתם מיירי שכולה חם שהיס"ב. משא"כ כף קר שמקצתו ברוטב ע"ש]. משא"כ בנ"ד דהעוף שחוץ לרוטב הוא קר. ואף להכו"פ ברסי' צ"ד סק"א. שדימה דין כף קר שנתחב מקצתו לתבשיל. לפלוגתא דר"י ורש"י. בחתיכה שמקצתה ברוטב. מ"מ הרי לא החמיר שם. רק דצריך לשער. גם נגד מה שהיה בקדרה מן הכף. אף שלא היה כ"כ בתוך הרוטב. אבל מ"מ סיים דרק מה שיש מהכף בקדרה אוסר אבל הבלוע בכף שחוץ לקדרה לא. דאפילו לר"י שס"ל דרוטב מוליך בכל. היינו דהבל הקדרה מסייעו. והוא חם לגמרי. אבל במה שחוץ לקדרה אין הבל וחום הקדרה מסייעו ע"ש. אם כן בנ"ד כיון שהעוף הוא קר. וחוץ לקדרה. דדמי ממש לדין כף דרסי' צ"ד. דרק נגד מה שנתחב משערינן. גם יש לצרף לסניף דברי החמ"ד סימן א' הובא בפ"ת סימן ק"ה סק"ח שכתב דאינו נאסר תיכף אם סלק מיד האיסור. אא"כ שהה קצת. כמ"ש בסימן צ"ב ס"ב. ומה לי ניער וכיסה מיד, או סילק מיד האיסור ע"ש. וה"נ בנ"ד ברגע ראשונה שנתחב ראש העוף בתבשיל לא נפלט הדם מהעוף הקר שחוץ לקדרה. לתוך התבשיל. אך בדין העוף יש לעיין. דלכאורה יש לאסור כולו דתת"ג [ונחשב העוף כאלו הוא חם. ופירש בו הדם ממקום למקום] עיין בסימן ק"ה ס"ו. ולדידן דא"א בקיאין בין כחוש לשמן אף באינו מפעפע. עיין בש"ך סי' צ"א סק"ה וסימן צ"ב סוס"ק ג' וסימן ק"ה ס"ה בהג"ה וש"ך סק"ו. ס"ז שם. ושוב אינה ד' לידי ס' טו"ט מהדו"ק וראיתי שנשאל בזה שם בסי' ק"ז. בתרנגולת שנתחב ראשה ברותחין קודם מליחתה. ואסר מורה א' כל התרנגולת. והשיב וז"ל הנה לפי מושכל ראשון היה נראה בעיני נמי כן, כיון דתת"ג ואנן לא בקיאין בין כחוש לשמן. ואף להמקילין בכחוש. י"ל היינו רק אם התאה יבש כגון בצלי. אבל במים רותחין אם כן נדון מה שלמעלה כאלו היה למטה. ובלמטה ודאי אוסר כולו. ומ"ש רו"מ דמיירי [ר"ל הא דאמרינן תת"ג או במקצתה ברוטב] דנתחמם קצת החתיכה. מכל הפוסקים לא משמע כן. רק משמע דהחתיכה עכ"פ אסורה מיד ואין שיעור לדבר כו' [וזה דלא כחמ"ד שהבאתי]. אך תיכף נזכרתי שודאי בטעות הורה. ונעלם מכם דברי הכו"פ ברסי' צ"ד דמשערינן רק מה שנתחב מהכף. וע"ש מפורש אומר דלא שייך תת"ג. רק במה דהוי בתוך הבל הקדרה. בזה נאסור אף מה שחוץ לרוטב. אבל מה דהוי חוץ להבל הקדרה אינו נאסר ואינו מצטרף. והדבר מוכרח מכל הפוסקים דלמה אין משערין רק נגד מה שנתחב מהכף. ולא נגד כל הכף כו' בע"כ מוכח דמה דהוי חוץ לקדרה. ל"ש ביה תת"ג. ואם כן דין שלכם מפורש בכו"פ להיתר לכך בודאי דטעה המורה בזה עכ"ל. ועדיין לא הונח דעתי דהרי באמת הרגיש בזה הפמ"ג במ"ז רסי' צ"ד סוסק"א ד"ה הנה בסופו. וכתב שם דלא נחה דעתו בזה כיון דקי"ל דאף בכלי אמרינן תת"ג שאם נפל כלי איסור צונן על היתר חם תת"ג כו'. א"כ כ"ש בנתחב מקצתו דכף בתבשיל ורוטב [דנימא תת"ג. והוי כאלו כל הכף חם] וסיים דמ"מ צריך לחלק בין מאכל לכלי דבכלי אינו מפליט מכולו כשהכלי צונן אף דהתחתון חם. ול"ד לתחיכה צוננת ע"ש. הרי משמע דבמאכל קר שנתחב לתבשיל מקצתו אמרינן תת"ג כה"ג וצ"ע, ועיין בחוו"ד סי' צ"ב ביאורים סק"ה במ"ש. דאטו אם יפול נבלה תוך הקדרה. ויהיה מקצתה חוץ לרוטב לא תאסר כו' ע"ש, ובביאורים ס"ק כ"א כתב דכלי שהכניסה מקצתה ברוטב כו' ואף דבחתיכה הדין דתת"ג ונאסר הכל ע"ש. ובסימן ק"ה ביאורים סק"ט כתב וז"ל משא"כ בחתיכה צוננת של איסור שתחבו לתבשיל דבעינן ס' נגד כל החתיכה ע"ש. אלמא דדברי המורה יש להם מקום ולא טעה כ"כ. אך עיין ביא"פ סי' ע"ו סעיף א' שכתב שם וז"ל. ובאמת הוא תמוה קצת שנאמר שמקצת החתיכה שבשולי הבשר. תגרום חמימות למעלה בכל החתיכה שתבלע ממנה. ואפילו היא גדולה כמה. ועינינו רואות שהיא קרה ממש. ולא הגיע לשם מחום אשר בקצה מזה כלום כו' עכ"פ נלפענ"ד שיש להקל גם אם היה החתיכה למטה. כיון דבלא"ה אין האיסור אלא משום דם ודם אינו מפעפע למעלה במליחה. וה"ה בצלי ועיין בב"י סימן ק"ה בשם הרשב"א כו' וגם דם כחוש לגמרי כו'. וכיון שהוא דרבנן ועיין בת"ח כלל ל"ז להקל לצלי בכחוש באיסור דרבנן כו'. ובכל גוני די בשחותך מה ששלט בה האור. עד מעט למעלה ממנו כ"ק והשאר מותר בבישול. ואף בהפסד מועט. או לצורך יש להתיר כו' ע"ש. וכל דבריו שם שייך בנ"ד ג"כ. ועפ"ז אם נתחב ראש העוף לחלב רותח צ"ע לדינא:

ב) ז"ל המנ"י בסו"ל כלל י"א ד"ב כתב בתורת האשם. אמנם מה שראיתי מעוברי דרכים שמולחין בשר וכורכין אותו בבגד פשתן ומניחין אותו כך בעגלה. י"ל שזה אפילו בדיעבד אסור. דודאי הנקבים סתומים אם לא שיהא הבגד ארוג מרוחק הנקבים. וכפי עיני המורה. ומשום לא פלוג. נ"ל לבטל המנהג הזה לגמרי עכ"ל. הנה מלבד חשש איסור זה יש עוד חשש שנתקנת הלחלוחית והמלח מהבשר על ידי הכריכה. על כן יש להתלחלח קצת הפשתן. ולתלות אותו על העגלה. כדי שיטפטף היטב או יעשה נקב בהפשתן עכ"ל המנ"י. ועיין בידי סימן ס"ט ס"ק ק"ג שכתב על זה ובאמת על ידי תלייה יש חשש יותר דיתקנת המלח מעליו. על ידי תנועת העגלה. על כן יש לבטל המנהג לגמרי. וכעת לא ראיתי ולא שמעתי לנהוג כן ע"ש ועיין בבינ"א שער או"ה סי' כ"ה סק"מ שהביא גם כן ענין זה דקצת עוברי דרכים. שמולחין בשר. וכורכין אותו בבגד פשתן. ומניחים אותו בעגלה ורמז להא דאו"ח סי' תצ"ט סעיף ג' ודברי המג"א והא"ר שם. אמנם מצא בסו"ל כלל י"א ד"ב בשם תורת האשם כו' ובאמת גם קושיית הא"ר נ"ל דלק"מ כו' כמו שאנו רואין לעינים בבגד פשתן שקודם שנתלחלח היטב יכול לסנן עליה מים. וכאשר נתלחלח היטב לא יכול לסנן עליה. כי כבר נסתמו הנקבים כו' ולכן ודאי אפילו בדיעבד אסור ע"ש. ועיין בטו"ט מהדו"ק סימן ק"ו שנשאל במי שלקח בשר ושמו בשק שהיה בו מלח. והיה ה"מ. וכ"ש. והורה המורה להיתר. על ידי הדחה ומליחה שנית. וטעה וסבר שעיקר החשש משום דנמלח בלא הדחה א'. ושכח כי יש עוד חשש דכשא"מ. והשיב לו דלכתחלה בודאי לא טוב עשה. אך בדיעבד שכבר הורה. ח"ו לא האכיל טריפות. והנה מה שהביא ד' המג"א סימן תצ"ט כו' דהרי דעת הט"ז בסימן ס"ה סק"ב דמותר לצלות כבד בתוך נייר. והח"י סי' תס"א הביאו, משמע שמסכים עמו לדינא. והרי בצלי נמי אסור כשא"מ. כמ"ש בחוו"ד סימן ע"ו. וכן הפמ"ג סי' ס"ה עמד בזה. ובע"כ דס"ל לט"ז דע"י הנייר פולט מיד והוי ככ"מ. ומכ"ש השק. ואף שכתבתי בחיבורי להוכיח דבצלי כשר כשא"מ. ועיין בצל"ח ר"פ כ"צ, מכל מקום נראה דשק ודאי הוי ככ"מ כיון דיש בו נקבי נקבי, ומ"ש בסו"ל בשם תורת האשם דאסור. היינו בסמרטוט דאין בו נקבים אבל לא בשק. ועיין ביו"ד סימן ר"א סעיף ל"ה דבשק לא נקרא שאובין. ולא בעינן כשפ"ה. משום דמלא נקבים. והרי אף בקרקע יש דיעות דלא הוי כבשא"מ. משום דארעא חלחולי מחלחל ולדעתי שק עדיף מקרקע. ולכן נראה דבדיעבד כשר הבשר ע"ש. וע"ע שם בסימן ק"ח. שהביא ראיה לדין זה מיומא דף נ"ח ע"א. גבי בעי רמב"ח הניח סיב במזרק כו' עיין שם:

ג) אם נמלח בשר והודח אח"כ ובישלו אותו. ונסתפקו אם שהה הבשר שיע"מ. או אפשר דשמו הבשר לקדרה בתוך השיעור מליחה, הנה בשו"ת שו"מ ובספר שנות חיים להגאון מוהרש"ק ז"ל אוסרין בזה. ועיין בטו"ט מהדו"ג סימן קכ"ד וסימן קל"ט שנשאל בזה. וכתב לחלק דאם ידוע להאשה השעה אימתא נמלח. כגון בשעה ששית. רק דספק לה על שעת הדחה. אימתי הודח אם תוך שיע"מ. או אחר כך. בזה ודאי דמותר. דראוי לומר דמוקמינן הבשר בחזקת מלוח, והשתא הוא דאיתערע, ושוב הוי סד"ר להקל. אבל אם הוי להיפוך דידוע לה השעה של הדחה. רק דהספק הוא לה על זמן המליחה אם נמלח שיעור מליחה קודם הדחה, או שלא היה שיע"מ. עד עת ההדחה, בזה יש לומר השתא הוא דנמלח ולא קודם וטרפה עכ"ד. ולענ"ד צ"ע דהרי דעת הט"ז ס"ק כ"ד להתיר בספק אם נמלח כלל מחמת סד"ר לקולא. מכ"ש בנ"ד, כיון דדם שמלחו ושבישלו דרבנן ונעשה בודאי דבר המכשירו רק שספק אם שהה כשיעור המתירו, ועיין באו"ח סי' שצ"ד סעיף א' דבספק אם הונח שם העירוב, אם לאו, לא מהני. ומבואר במשנה למלך להלכות בכורות פ"ד הלכה א' דטעמא דל"א סד"ר לקולא אלא היכא דנעשה שום דבר המתירו. ואין אנו יודעין אם נעשה בזמן המתירו. או אם נעשה בשיעור המתירו. אבל אם אנו מסתפקים אעיקרא דדינא אם נעשה לו דבר המתירו בכה"ג לא אזלינן לקולא ע"ש. ועיין בפרי מגדים סימן ק"י בדיני ס"ס סוף אות כ' ובפ"ת שם בשם השעה"מ והכה"ג מדברי הט"ז הנ"ל וש"ך סימן ק"ב ס"ק כ', ובסימן ק"ג סעיף י"א בהגה ע"פ פירוש הט"ז שם, ועיין במג"א סימן תקפ"ה סק"ג ועיין בפ"ת ביו"ד סי' ר"א סקמ"ד, ואף החולקים על הט"ז כאן י"ל דמודים בנ"ד ועיין בשאלות ותשובות נפש חיה חיו"ד סימן ו' שהאריך שם, וכתב דנשאלה שאלה זו, לפני חותנו הגאון האב"ד דק"ק קוטנא ע"ש דהעלה דבה"מ ולצורך שבת אפשר דיש להקל ע"ש. ובפרט במקומותינו דנהיגי הנשים ליתן תמיד הכשר למים רותחין מאוד קודם הבישול דיש צירוף דחליטה. עיין בפ"ת סקי"ח בשם בר"י. ובעקרי הד"ט סימן ז' אות מ"ח:

ד) עיין בעקרי הד"ט חלק או"ח סי' י"ד אות ל"ו שהסכים לפסק הלקט דצוקער נדון כמלח לענין מליחת הקרבנות, וכתו שוה למלח לשאוב חלה, ולכן נלע"ד במקום שאין מלח אין שום פקפוק למלוח בצוקער, ואפשר מרוב פשיטות לא דיבר בראיות ברורות והעלה דח"ו לסמוך על זה אף לעשות מזה איזה סניף וסמך בעלמא ע"ש. וכעין דבריו מבואר בטו"ט מהדו"ק:

שפתי דעת סימן ע׳
סימן ע

ס״ק א בא״ד א׳ הנה תראה שדבר גדול כו׳. ועל כן אמר דאין קפידא כו׳. ר״ל כדי שלא נטעה מלשון של הרא״ש וטו״מ שכתבו שא״א להם לגמור כל פליטת צירן. עד שיגמור בשר שור לפלוט את דמו. דמשמע הא כשגמר בשר שור לפלוט דמו שהוא שיעור מיל או שעה פלטו העופות גם את כל צירן. לכך צוה הש״ך לעיין בס״ק כ״ד. דשם במחבר סעיף ה׳ וש״ך שם פ״ק כ״ד בשם הת״ח כלל י״ד ד״ד [וכלל יב דין י״ד] מבואר דלכתחלה אסור להשהות חתיכה במלחה עד לאחר פליטת צירה שהוא יב״ש. אם כן קשה אמאי באמת התיר המחבר כאן למלוח גו״ט ועופות עם בשר שור יחד. דמסתמא יהיו מונחין במלחן יותר משעה כי בבשר שור אין קפידא שיהא מונח כמה שעות שירצה [עד פחות מיב״ש]. והא בעופות צריך למהר הדחתן תיכף אחר שיעור שעה. אע״כ דהלשון הוא ל״ד. אלא כונתם דא״א לעופות לגמור פליטת צירן. קודם שיגמור בשר שור פליטת דמו וצירו. דגו״ט ועופות נמי פולטין צירן יב״ש כמו בשר שור. דסתמא כתב הרשב״א כו׳ [זהו דבריו. אבל עיין בספר הארוך להש״ך רסי׳ זה ד״ה והרשב״א כתב בת״ה כו׳. שדייק באמת מלשון הרא״ש והטור שכתבו שא״א לגו״ט ועופות לגמור כל פליטת צירן עד שיגמור בשר שור לפלוט את דמו. שמשמע שגומרין פליטת צירן. קודם בשר שור צירו. ואפ״ה מותר ע״ש. ולפלא שלא הביא הפמ״ג דבריו] :

ס״ק ד׳ בא״ד א׳ והביא ראיה ממ״ש המחבר סי׳ ס״ט סעיף י״ח כצ״ל כו׳ מיהו אם הדגים מונחים גבוהים במקצת. נ״ב עיין בש״ך סק״ט כו׳ כמו מקום חתך [ר״ל באבר המדולדל] דאסור מה״ט [דאי אפשר לצמצם עיין לעיל בסימן נ״ה סעיף ה׳. ובש״ך שם ס״ק י״ב] כו׳ ועיין מה שכתב בסי׳ ס״ט. נ״ב ע״ש בשפ״ד ס״ק כ״ג כו׳ והרב שחילק בין מונחים למעלה כו׳ נ״ב קאי אדלעיל מיניה. שהביא בשם הש״ך דאין חילוק להמחבר בין אם הדגים מונחים למעלה או למטה. ועיין בש״ך סק״י. כו׳ אלא דמחמת פליטת צירן של דגים אין לחוש לאחר שיע״מ כמבואר סימן פ״ג. נ״ב ע״ש בש״ך סק״ז ותבין כו׳ ומיהו משום דם שלהם [ר״ל מה שבלעו מהעופות] שפולטין אף לאחר שיע״מ [מעט מעט אוסרין להעופות] ונ״ב עיין בספר יד״י סק״ג דתמה על הפמ״ג דהלא כתב הש״ך בסי׳ ק״ה ס״ק י״ח. וכ״פ הפמ״ג עצמו שם דחתיכה שפלטה כ״צ. ובלעה דם. אין אוסר אחרת על ידי מליחה וצלי. דהוי איסור בלוע דאינו יוצא בלי רוטב. דכל שאין לו תקנה על ידי מליחה וצלי. תו הוי איסור בלוע. והוא מא״ה סוף כלל י״ב. וכל עיקר דין זה דבפלט כ״צ ובלע דם. דאין לו תקנה עוד. לא נלמד אלא מדגים דהכא, א״כ מכש״כ בהם. דהוי איסור בלוע ואינו יוצא כלל. ובמה יאסרו העופו׳ עכ״ל :

בא״ד ב׳ וכ״ש אם יש שומן בדגים. דאף אחר שיע״מ יש לאסור העופות נ״ב עי׳ בסי׳ פ״ג בשפ״ד סק״ז וכאן בשפ״ד סק״ח דציר דגים שמנים הוי ד״ת ולא מקילינן ביה לומר דלאחר שיע״מ צירו מועט. וכיון דהדגים נ״נ צירן אוסר להעופות אף תוך מעל״ע אף דהעופות טרודין דבאיסור לא אמרינן איידי דטרוד עיין בש״ך ס״ק י״ח. ונ״ב לפי מה שתמה בידי״ ע״פ דברי הש״ך דסימן ק״ה הנ״ל. דהוי רק איסור בלוע בדגים אם כן גם בדגים שמנים מותרים העופות דבבלוע ל״א דמפטם לי׳. עיין בסימן ק״ה בש״ך שם סקי״ט ובשפ״ד שם סקי״ח ויש״ט ובחוו״ד שם חי׳ ס״ק כ״א. ועיין בחידושי בית מאיר שם תמה באמת על הש״ך שם סקי״ח דכתב דדם לענין זה הוי כחוש ובאם בלוע הוא בחתיכה אינו יוצא בלי רוטב. דא״כ התוס׳ והרא״ש והר״ן בסוגיא דדגים ועופות לא היו מוכרחים להתיר העופות משום דמישרק שריק. ולמה לא אמרו מצד דאין איסור בלוע של דגים יוצא כו׳ ע״ש. וכעין זה תמה בחוו״ד שם ביאורים ס״ק י״ג ע״ש. וכן יש לתמוה אמאי הש״ך גופיה אומר כאן משום דאיידי דטרידי העופות לפלוט לא בלעו. נימא משום דהוי בלוע בדגים ואינו יוצא כלל. ועיין ביד״י כאן בארוך סק״ג ויתורץ לך הכל ע״נ ועיין בספר שבילי דוד מ״ש בזה :

ס״ק ה׳ בא״ד א׳ וה״ה דנ״מ בחם לצונן דתת״ג די בקליפת הקשקשים נ״ב עיין בחידושי רע״א דכתב ג״כ הכי וכבר קדמו הפמ״ג כאן כו׳ ומ״ש הרשב״א בארוך דגים רפי קרמייהו ונסרך בהם הדם ביותר [ולכך לא מהני להו מליחה. אלמא אי לאו זה דנסרך בהם הדם היה מועיל להן מליחה להדגים אף דליכא בהו מדם ש״ע כלום דקדמי ופלטי עוד קודם שבולעין מהעופות. ואם כן כשהדגים הם עם הקשקשים דאז לא נסרך כו׳ והם תפלים דודאי בלעו מהעופות אף הקשקשים מותרים ע״י מליחה] זה לפי שיטת מקצת רבותיו דסוברים דם מעלמא נמי פולט [ר״ל דבשר שפלט כ״ד וצירו ובלע דם מועיל לו מליחה. וקשיא לדידהו אמאי אסורין הדגים. לזה תירץ הרשב״א שאני דגים דרפו כו׳ ונסרך בהן הדם ביותר ואין המלח מפליטו] משא״כ לדידן [דחתיכה שבלעה דם מעלמא ואין לה מש״ע כלום אינו מועיל לה מליחה. ולכך אסורין הדגים משום דרפו וקדמו ופלטו צירן מיד קודם שבולעין מהעופות. וכשהם עם הקשקשים דבזה לא רפו ולא פלטי מיד ואמרינן בהו איידי דטרידי כו׳ אם כן כשהדגים הם תפלים. והם עם הקשקשים לא מהני להקשקשים מליחה. כיון דאין בהם לחלוחית כלום מש״ע] ואף בשניהם מלוחים נמי יש לאסור [הקשקשים] כמ״ש כו׳ (זהו דבריו בתוס׳ ביאור) :

ס״ק ו׳ בא״ד א׳ ואף לדידן י״ל כן לאסור בדגים. ר״ל כיון דחזינן להנך פוסקים דסבירא להו דבבשר מהני מליחה לדם הנבלע בו אחר שפלט כל דמו וצירו. ואפ״ה ס״ל דבדגים לא מהני מליחה אח״כ משום דנסרך בהן הדם ביותר. ה״נ לדידן היכא דלא פלטו עדיין הדגים דם ש״ע דלא מהני להו מליחה משום דנסרך כו׳ [נ״ב סברא זו כתב הש״ך בספרו הארוך ע״ש] :

בא״ד ב׳ ובכלל י״ג ד״ג כתב דגים מלוחים והעוף תפל כו׳. ולישנא דאו״ה דמה״ט מתיר יש לפרש כו׳. נ״ב כן פירש הש״ך בספרו הארוך וז״ל. ז״ל או״ה בכלל י״ג ד״ג כתב הסמ״ק דחקא בששניהם מלוחים. אבל אם הדגים לבדם מלוחים והבשר תפל. אף הדגים מותרים. דהוי טהור מלוח וטמא תפל עכ״ל. וכן מתיר בסמ״ק מה״ט אם הבשר מלוח והדגים תפל עכ״ל או״ה. וצריך לכאורה לפרש דה״ק דמה״ט דאמרינן דהתפל אינו פולט כלום. מה״ט מתיר בסמ״ק אם הבשר מלוח והדגים תפלים. דכיון דהדגים אינם פולטים כלום אמרינן דמה שבולעין מן העופות חוזרין ופולטין. אגב דם דידהו על ידי מליחה. משא״כ אלו הוי דגים פולטין דהוי אסורין כאלו נמלחו זע״ז עכ״ל [ובזה יובנו דבריו היטב] :

בא״ד ג׳ משא״כ אי הוה מפליט אוסר דאין פולט בשפע כו׳. ר״ל דלכאורה אם נימא דמיירי בקשקשים עליהם אם כן בזה הא אף בששניהם מלוחים נמי מותר דאמרינן איידי דטרידי א״כ לא אתי שפיר דברי או״ה שכתב ומה״ט מתיר בסמ״ק משום דהתפל אינו פולט. והא אף אי התפל פולט גם כן שרי. דכיון דהם עם הקשקשים אמרינן איידי דטרידי. לז״ק הפרי מגדים דז״א כי בדגים תפלים אף אם נאמר דהמליח מפליט מהם. אבל מ״מ אינם פולטים בשפע וליכא למימר בהו איידי דטרידי הדגים כו׳. כו׳ ומ״ש וכ״ז כשנמלחו יחד כו׳ ומ״מ זה דוחק לומר מ״ש ומה״ט מתיר כו׳ ר״ל דמ״ש או״ה בכלל י״ג ד״ג בתחילתו בשם הסמ״ק ודוקא בששניהם מלוחים הוא דאסור ע״כ מיירי בנטלו הקשקשים. דאי בלא נטלו הא הרא״ש מתיר. מובא ברמ״א כאן. והאו״ה גופיה פסק כותיה בדין א׳ שם. ולזה קאמר הפרי מגדים דכיון דמה דקאמר או״ה ברישא ודוקא בששניהם מלוחים ע״כ מיירי בנטלו הקשקשים כנ״ל. אם כן דוחק הוא לפרש דמה שסיים לבסוף וכן מתיר בסמ״ק מה״ט אם הבשר מלוח והדגים תפל דמיירי בלא נטלו הקשקשים דהו״ל לפרישי בהדיא כיון דחזינן ברישא דסתם מיירי בנטלו :

בא״ד ד׳ דהמעיין בכלל ה׳ דין ב׳ משוה שם ציר למונח אצל מלוח כו׳. ר״ל דמשוה שם. בשר שנפל לציר. למונח אצל מלוחה. ועז״ק הפרי מגדים. וכ״ת דוקא בבשר אין הציר מפליט ממנו יותר מהניחו אצל מלוחה. משא״כ דגים דרפו קרמייהו הציר עושה

משבצות זהב סימן ע׳
סימן ע

במחבר סעיף א׳ ואפילו מתקבץ הרבה ציר ועומד בגומא שבין החתיכות מותר. נ״ב עיין במנ״י כלל י״ד סק״ז שכתב דדוקא כשהבשר עדיין בכ״מ. אבל אם שמוה בכשא״מ. לאחר שיע״מ אף שלא נמצא ציר בכלי רק בגומות שבבשר נ״ל דדינא כנמצא ציר בכלי ונאסר כ״ק ע״ש. ולפ״ז גם בהא דמבואר לעיל בסימן ס״ט סעיף י״ח בהגה״ה. דשאר חתיכות שעליה הנמלחות עמה מותרות ועיין בש״ך שם ס״ק ע״ז אמרינן דבאם יש ציר בגומות שבין התחתונה לעליונה. העליונה גם כן אסורה דדינה כאלו נוגעת בציר שבכלי. [ועיין בשפ״ד שם] אבל עיין בספר יד״י סימן ס״ט בארוך ס״ק צ״ב דהאריך לחלוק על המנ״י בזה ע״ש וצ״ע :

ס״ק א בא״ד א׳ ומ״ש התוס׳ דציר ולא דם הוא לתרוצי כו׳ ר״ל דהתוס׳ שם אחר שהביא פר״ת דמישריק שריק. תמה עליו ממעשים בכל יום שמוצאין גומות בחתיכות התחתונות מלאות ציר ונוהגין היתר בדבר והא בזה לא מצי שריק. ויש מפרשים משום דפליטת ציר מושכת הרבה אחר פליטת הדם וכ״ז שמושך פליטת הציר פולטת מה שבולעת מן העליונות ומה שנמצא בגומות ציר [של היתר] הוא ולא דם עכ״ל. ולכאורה קשה למה ליה להתוס׳ למימר דמה שנמצא בגומות כו׳ הא להי״מ דס״ל דכ״ז שיש בה ציר פולטת גם דם שבלע ממ״א אם כן אף אם נימא דציר הנמצא בגומות הוא דם פליטה אפ״ה לק״מ. דאמרינן דאיידי דהחתיכות התחתונות יפלטו ציר דידהו יפלטו גם הדם שבלעו בגומא. עז״ק הפרי מגדים דהתוס׳ בא לתרץ לר״ת. דהוא לא ס״ל איידי דיפלוט ציר יפלוט דם שבלע. וגם להי״מ אכתי קשיא בנמצא ציר בגומא והחתיכה שהה יותר מזמן פליטת ציר אמאי מותר עז״ק התוס׳ משום דמה שנמצא בגומות ציר של היתר הוא ולא דם :

בא״ד ב׳ ודע דאין לחלק בין בשר בהמה ועופות כו׳ כמו שאבאר לקמן. נ״ב עיין בשפתי דעת סוס״ק א׳ כו׳ עוד אבאר לך כו׳ וסתר [הרשב״א] דבר זה מדגים אמאי [אמרינן בש״ס דדגים ועופות שמלחן זה עם זה. דאסורין הדגים משום דדגים רפו קרמייהו וקדמו ופלטי] יחזרו להיתרן הראשון על ידי מליחה. ר״ל דמאי איכפת לן שהדגים קדמי ופלטי הציר שלהן הא לדידהו אף דאין בו גם ציר ש״ע כלל אפ״ה ע״י חום המליחה פולט דם שבלע מעלמא. כו׳ ומקצת רבותיו סברי דשאני דגים דרפו קרמייהו כו׳ ר״ל דהרשב״א מתרץ שם אליבא דמקצת רבותיו דסברי דדגים שאני כיון דרפו טובא בולעין הן הרבה. והדם הבא להם מעלמא נסרך בהן ביותר ואין כח במלח להוציאו [כיון דקדמי ופלטי הציר שלהן. משא״כ בשר אף בקדם ופלט כל דמו וצירו. שנמלח עם בשר שיש בו דם. כיון דלא רפו קרמייהו לא בלע טובא. ולא נסרך בו ביותר. ויוצא שפיר הדם שבלע ע״י מליחה. כמו שיוצא דם ש״ע על ידי מליחה]:

בא״ד ג׳ ועפ״ר אות י״ז [כצ״ל] ובש״ך אות כ״ח. דלא כב״ח שכתב דבפלט כ״ד וצירו ליכא מאן דמתיר. ר״ל דהב״ח כתב. דהפלוגתא דרשב״א. עם מקצת רבותיו. מיירי בפלט דמו והודח. ועדיין יש בו צירו דבזה דעת מקצת רבותיו דמהני עדיין מליחה. אבל בפלט כל דמו וצירו. ליכא מאן דמתיר בכה״ג דא״כ אמאי אסורין הדגים משום דגמרו כל פליטת צירן ע״ש אבל בפרישה שם ובדרישה אות ו׳ מבואר דאפילו בפלט הציר גם כן מקצת רבותיו שם הרשב״א מתירין על ידי מליחה. ושאני דגים דרפו טובא ונסרך בהם הדם ביותר כנ״ל. [ועיין במ״ז ס״ק י״ד וס״ק ט״ז] ועיין בס׳ הארוך לש״ך שדחה דברי הב״ח באריכות ע״ש. וכמ״ש בקיצור בש״ך ס״ק כ״ו ע״ש :

בא״ד ד׳ וריש דברי הת״ח כלל ו׳ ד״ה מורין כן כו׳. ר״ל דז״ל שם אבל קודם לכן (ר״ל קודם י״ב שעות ונפל לציר) נראה דשרי דאמרינן אידי דיפלוט ציר דידיה פולט מה שבלע. ה״ה אם נמלח בשר אצלו דשרי אם הוא תוך יב״ש למליחת הראשונה. וראיתי הר״ש שכתב בא״ו. דלא מהני הא דאמרינן אגב דפלט ציר דידה פולט מה שבלע. רק לענין אם נמלח אצל בשר. אבל אם נפל לציר כו׳ ולשון ש״ד וט״ד לא משמע כן אלא דהכל דין אחד הוא בין שנמלח עם בשר בין אם נפל לציר כו׳ וכן משמע לשון האשר״י דכ״ז שפולט ציר.אינו בולע מציר שאצלו עכ״ל. עז״ק הפמ״ג דתחילת דברי הת״ח מורין כט״ז דבין בנפלה לציר בין בהונחה אצל מלוחה. דשרי. הוא הכל מטעם אידי דיפלוט ציר דידי׳ כו׳ ובעינן בתרוייהו מליחה שנית. ובסוף שסיים וכ״מ באשר״י דכ״ז שפולט ציר אינו בולע הוא כמ״ש הש״ך ופשוט :

ס״ק ב׳ בא״ד א׳ והוא מהרא״ש פכ״ה [עי״ש בסי׳ ל״ז] דאף שמוצאין ציר בגומות אין לחוש דהמלח [שעל הבשר] מונע [את הדם] מלהבליע [בבשר] וה״נ אין המלח השני כו׳ שאין טבע המלח הא׳ להפליט דם הבלוע בו. כי אדרבה המלח דרכו שמפליט הדם מהבשר ומושכו אחריו. ונשאר בתוכו. ואינו חוזר לבשר. כ״ה ברא״ש שם. כו׳ וחילק בין [התם] שהבשר רותח. משא״כ כאן דאין חשש. אלא מחמת מלח הב׳. [אבל] לשון הרב [בסעי׳ ו׳] לא משמע כן כו׳ נ״ב עדיפא מזה יש לתמוה על חילוק הט״ז דהא גם כאן הבשר רותח מחמת מלח השני. עיין בחוו״ד סימן ס״ט ביאורים סק״א. ובסי׳ זה ביאורים סק״ב. ובידי״ בארוך סק״ב :

בא״ד ב׳ ומיהו מבשר ששהה במלחו כמה ימים [דמבואר לקמן בסעיף ה׳ דמותר בדיעבד] אין קושיא [דאמאי לא אמרינן כיון דכבר פלט כל צירו המלח מבליע דם שבו עם לחלוחית דם פליטה שעל הבשר לתוך הבשר והכא הט״ז אוסר בשהה כדי פליטת כל צירו ונמלח] דמש״ה שרי [שם] דכבר תשש כח המלח כו׳ [משא״כ הכא דהוא רותח מחמת מלח הב׳] אמנם לדינא כפי הנראה מש״ך אות ג׳ [בתירוץ הא׳] שרי אף שנמלח לאחר פליטת צירו והמ״י הסכים ג״כ להתיר אף [בנמלח] לאחר מעל״ע כו׳ דכאן הלחלוחית שע״פ מעט הוא. וסמכינן אטעמא דמשרק שריק כיון שמונח בכ״מ. משא״כ בחתיכה שפלטה כ״ד וצירה שנפלה בין המלוחות או נפל ציר עליה. כיון שיש שפע דם וציר. לא סמכינן אטעם דמישריך שריק. דשמא לא נשרק כולו ונבלע מעט. כ״ה במנ״י שם :

בא״ד ג׳ ובל״י באות א׳ הביא כו׳ ומש״ך אין ראיה כו׳. נ״ב גם במנ״י כלל ט״ו ס״ק מ״ד כתב גם כן כהבל״י דכן משמע בש״ך אות ג׳ כהט״ז. ולדינא עיין ביד אברהם דהביא דגם בשו״ת מקום שמואל פסק כהמנ״י דמתיר אף לאחר מעל״ע. וכ״ה ביתר אחרונים :

ס״ק ג בא״ד א׳ ואי לומר אף הקשקשים שרינן כו׳. דזה נמי פשיטא. נ״ב עיין בשפתי דעת סק״ה דאוסר באמת הקשקשים והניח בצ״ע אם נדמה אותם לכ״ע מנוקב :

ס״ק ד בא״ד א׳ והנה הרשב״א בארוך כו׳. א׳ שהמלח מחמם התפל. ומפליט ממנו מעט אלא שאין כח כו׳ כצ״ל. כו׳ כמבואר ברב מרי בר רחל. [נ״ב עיין בחולין (דף קי״ב ע״ב) מובא במחבר סעיף ג׳. עיין בש״ך סק״ח] אפ״ה כה״ג [דהטמא טפל] אין בו [באותו מעט הנפלט מהטמא] כח להתבלע בטהור המלוח שהוא טרוד. ואם כן בחלב שהוא לח לא [שייך] טרוד כו׳:

ס״ק ה בא״ד א׳ דקרוב לודאי שנתהפכו כ״פ ואסורים. נ״ב עיין ביד״י בארוך סק״ח. ובקצר ס״ק י״א מה שכתב בזה ע״ש :

ס״ק ז בא״ד וכן מורה דקדוק לשון הרמ״א. ר״ל שכתב דאין הדגים בולעים הדם שבכלי. דהוא לכאורה יתור לשון :

ס״ק ח בא״ד א׳ אף דלא שייך חנ״נ בדבר שאפשר להפריד האיסור. עסי׳ צ״ח. נ״ב עיין במ״ש על השפתי דעת סק״ו ותבין. כו׳ ולו נימא דם שלהם הוי כמו ציר כצ״ל :

בא״ד ב׳ ועמ״ש לקמן [הוא במ״ז ס״ק ט״ז ע״ס] העלתי לט״ז אין חילוק כו׳ כצ״ל. עיין לעיל במ״ז סוסק״א וס״ק ג׳ והוא ברור דתיבת יש הוא ט״ס :

משבצות זהב סימן ע׳

ס״ק ט בא״ד א׳ אלא שאין פולטין בשפע. ולא שייך טרוד ולא ככ״פ. ומש״ה [ר״ל כיון דאמרינן דאף דגים דרפו קרמייהו ופלטו צירן מיד. דמ״מ פולטין ציר מעט מעט. זמן מרובה. אתי שפיר מפני מה] דג מלוח ועופות תפלים שרי הדגים אף לטעם א׳ של הרשב״א לעיל (במ״ז סק״ד) דהמליח מפליט קצת מתפל אלא דאין כח באותו מועט להתבלע במליח שהוא טרוד לפלוט. ואי איתא דדגים דרפו. וקדמי ופלטי. אין פולטין אח״כ שום ציר כלל. אם כן כיון דמפליט הדג מלוח קצת מעוף תפל. הוא נבלע בהדגים. כיון דאינם טרודין. אע״כ דהם טרודין לפלוט קצת ולא בלעי [והא דאמרי׳ כיון דאינם פולטין בשפע. ל״א איידי דטרוד או ככ״פ. הוא דוקא בבולעין בליעה ממש כגון שהעופות נמלחו ופולטין הרבה. משא״כ הכא דדג המלוח אינו מפליט מעוף התפל. אלא מעט. ולנגד זה המעט. מהני מה דדגים טרודין לפלוט קצת. עיין בט״ז סקי״ב בטעם הב׳ ודוק] :

ס״ק י בא״ד ולענין דינא עיקר כסברא א׳ בה״מ עכ״פ. נ״ב עיין במ״ש על השפתי דעת סקי״ט :

ס״ק יב בא״ד ודם שבמלח אין טבעו [של מלח] להפליט [אותו] אלא למשוך אליו [את הדם] עיין בראש [פכ״ה סי׳ ל״ז. הבאתי לשונו לעיל על המ״ז סק״ב אות א׳ שם] :

ס״ק יד בא״ד וירצה דמ״ש המחבר י״מ א׳ הוא ספר התרומות. נ״ב עיין בהגהת הט״ז כאן מבואר כמו שפירש הפרי מגדים :

ס״ק טו בא״ד ומפני שלא כתב המחבר כו׳ לא כתבו הרב ו״א. נ״ב עיין בשפ״ד סקכ״ו ע״ש :

ס״ק טז בא״ד א׳ דהרב משוה מדותיו בין שהונחה אצל חתיכה שלא נמלחה. ר״ל שהונחה אצל חתיכה שלא שהתה עדיין שיע״מ כו׳ וכ״מ בת״ח כלל ו׳ כו׳ וה״ה הונחה אצל חתיכה שלא נמלחה. גם כן פירושו כנ״ל. והאי דקרי ליה שלא נמלחה הוא משום דלא פלטה עדיין דמה. כיון שלא שהתה במלחה כשיעור הראוי לשהות :

בא״ד ב׳ וצריך להבין לט״ז כיון דאין חילוק כו׳ אמאי במלוחה. [ר״ל. בהונחה אצל חתיכה שנמלחה ולא שהתה שיע״מ] היקל [הרמ״א] בה״מ. לאחר יב״ש. ותוך י״ב שעות [אף] באין ה״מ. ובנפלה לציר לא היקל [בתוך יב״ש] אלא בה״מ [דוקא. נ״ב והא דלא הקשה הפמ״ג לט״ז. גם אמאי בנפלה לציר לאחר יב״ש. אף בה״מ אסור כמשמע לכאורה מלשון הרמ״א שכתב ומ״מ לצורך הפסד גדול יש להתיר כו׳ דהיינו תוך יב״ש. משום דיש לדחוק דמה שכתב הרמ״א תוך יב״ש לרבותא נקטיה דאף בתוך יב״ש אינו מותר אלא בה״מ דוקא. אבל לעולם אף לאחר יב״ש באיכא ה״מ שרי כמ״ש במ״ז סקי״ט. ועוד נראה לומר דהפמ״ג כלל באמת גם זה בקושייתו. דהא כתב אמאי במלוחה היקל בה״מ לאחר יב״ש. ר״ל ובנפלה לציר לאחר יב״ש. גם בה״מ אסור. ובתירוץ הפמ״ג גם זה נתיישב. דכיון דבחתיכה אצל חתיכה אמרינן ככ״פ אף באין ה״מ. לכך אחר יב״ש ג״כ מותר בה״מ. דבה״מ סמכינן אדעה זו דאחר יב״ש. ג״כ יש לה ציר. משא״כ בנפלה לציר. דל״א ככ״פ אלא בה״מ. שוב א״א להקל אחר יב״ש. לסמוך בה״מ אדעה דיש לה ציר עדיין. דהא הוי תרי קולי בה״מ. דלא מקלינן. עיין בש״ך סקל״ח. ובשפ״ד שם. ובמש״ש]. י״ל דמכל מקום החמירו יותר בנפלה לציר [כי] י״ל דבלע טובא משא״כ במלוחה יש צירוף דאגב דטרוד לא בלע כ״כ. ר״ל דאף דהט״ז ס״ל שאף בהונחה תוך יב״ש אצל חתיכה שהיא בתוך שיע״מ דלא אמרינן דאיידי דטרוד למיפלט ציר לא בלע. אלא דודאי בלע כמו בנפלה לציר. ובעינן גם בזה מליחה שנית. מכל מקום יש חילוק. דבנפלה לציר. לא שייך כלל טרוד ובלע הרבה. משא״כ בהונחה אצל מלוחה. מהני הא דטרודה לפלוט ציר דלא בלע הרבה. ולכך מותר בזה אף באיה״מ :

בא״ד ג׳ דלא דמי לדגים שאין להם דם ש״ע. ר״ל דלכך דגים שנמלחו עם עופות אסורין משום דרפו וקדמי ופלטי דם ש״ע. ואח״כ בלעי מהעופות. משא״כ בבשר תפל. דיפלוט מה שבלע אגב דם דידיה. כו׳ וזה דחה הצ״צ בסי׳ ח׳. דרבינו יונה סובר דלא אמרינן איידי בציר כו׳. ר״ל דלעולם סובר דע״י הדחה לא נסתמו נקבי הפליטה. והא דאוסר בפלט דמו והודח והונח אצל מלוחה. אף דיש בו עדיין ציר. הוא משום דס״ל דלא אמרינן איידי דיפלוט דידיה יפלוט מה שבלע מחבריה רק בדם. כגון בשר תפל שלא פלט עדיין דמו. אבל בפלט דמו והודח ל״א איידי דיפלוט ציר דידיה יפלוט דם שבלע. והא דמתיר כשפלט דמו ולא הודח. הוא מטעם דהוא טרוד למיפלט ציר לא בלע כלל. ולפ״ז בפלט דמו והודח וחזר ונמלח ונפל אצל בשר שהוא בתוך שיע״מ. דלא נאסר. דכיון דהוא טרוד למיפלט ציר לא בלע כלל. ונ״ב וכ״ה בפר״ח באריכות. ועיין בחי׳ רע״א על הט״ז כאן. וכבר קדמו הצ״צ ופר״ח בזה. ועיין במנ״י כלל ו׳ סקי״ג. ע״ש :

בא״ד ד׳ גם אין לומר [דראיית הט״ז] מדכתב רבינו יונה. ול״ד לדגים כו׳ משמע הא אי הוה להו שרי כו׳. ר״ל דמשמע מהרבינו יונה דדוקא בנמלחו הדגים עם העופות. זה שאני מבשר תפל שהונח אצל בשר מלוח. משום דהדגים קדמי ופלטי. ולא נשאר בהם דם ש״ע. הא דגים תפלים שהונחו אצל עופות מלוחים שרי משום דיש בהם עדיין דם ש״ע ואמרינן איידי כו׳ כמו בבשר תפל. ודם דגים הא לא הוי רק ציר כמ״ש רש״ל. אלמא דס״ל לר״י. דאף בציר אמרינן איידי דיפלוט כו׳ ואפ״ה אוסר בבשר שפלט דמו והודח שהונח אצל מלוחה. וע״כ דס״ל דהודח נסתמו נקבי הפליטה. עז״ק הפמ״ג דז״א כי מנא ליה לט״ז דר״י סובר כרש״ל דלמא ס״ל דדם דגים דינו כדם ממש. אבל לעולם בציר. ס״ל לר״י דל״א איידי דיפלוט כו׳ ולכך אוסר בפלט דמו והודח שהונח אצל מלוחה. וכשלא הודח מתיר משום דטרוד למיפלט ציר לא בלע כלל. כנ״ל :

בא״ד ה׳ גם הלשון שכתב הט״ז דמשוה לדין שפלט כל צירו. קשה קצת. ר״ל דמשמע שזה הוא ראייתו שס״ל לר״י דהדחה סותם נקבי הפליטה. מדמשוה כו׳. דאי איתא דראייתו של הט״ז הוא. מהא דכתב ר״י. ול״ד לדגים כו׳ כנ״ל. לא היה לט״ז רק לומר וכן משמע מדברי הר״י בפשט דגים ועופות דהדחה סותם נקבי הפליטה. ולא יותר. כו׳ ויראה [דזה הוא ראייתו של הט״ז. דבבא אמצעית בדברי ר״י. לכאורה] מיותרת היא דלא הו״ל להזכיר כו׳ ובבא ג׳ דאם [יניח בשר שפולט דם על בשר שהוא אחר שיע״מ. שפולט ציר] יש לחוש שמא יניח כו׳. ובבא ב׳ בפלט כל צירו נדע במכ״ש דאסור [כצ״ל] אלא [ע״כ] מש״ה נקט׳ [לבבא ב׳] למר [דבבא א׳] דהודח [הוא] מטעמא דנסתמין נקבי הפליטה הוה. וכן בפלט כל צירו כו׳ ר״ל דלכך נקט׳ לבבא הב׳ לאשמעינן דלא נטעה דבבא א׳ בפלט דמו והודח דאוסר להניחו אצל מלוחה הטעם הוא משום דלא טרוד ויבלע. ואף דכשימלחנו שפיר יפלוט ציר שלו בשפע. דס״ל דלא נסתמו נקבי הפליטה. אפ״ה אסור מטעם דל״א בציר איידי דיפלוט ציר דידיה יפלוט דם שבלע. לכך אתי בבא ב׳ לגלויי טעמא דרישא. דכמו בבבא הב׳ בפלט כל צירו כגון אחר מעל״ע. אף שפולט קצת ציר עדיין [עיין לעיל במ״ז סק״ט] אפ״ה אסור מטעם דכיון דאינו פולט בשפע. לא שייך לומר ביה איידי דטרוד למיפלט לא בלע. כה״נ ברישא הטעם משום דהודח נסתמו נה״פ. וכשימלחנו לא יפלוט ציר שלו בשפע. ולא שייך ביה לומר איידי דיפלוט דידיה יפלוט מה שבלע :

בא״ד ו׳ אמנם מ״ש הט״ז ראיה מרבו של הרשב״א כו׳ ובקצר ש״ג ב״ג באמת דחה דבריהם כו׳. נ״ב מחמת שלשון הרשב״א בתה״א נצרך לכאן ולכמה מקומות אעתיק לך לשונו בדף ע״א שם. וז״ל וכן ראיתי משמו של מורי הרב ז״ל אפילו בשר שנמלח והודח. ואח״כ נמלח עמו בשר. דמולחו פעם שנית. ושפיר דמי. דכמו שפולט דמו ע״י מליחה כך יפלוט דם שבלע מעלמא. מחמת חם המלח. ולפי דבריהם מה שאמרו [בגמרא] דגים ועופות שמלחן זה עם זה. אסורין הדגים. לא אסורין לעולם קאמרינן. אלא אסורין בלא חזרת מליחה קאמרינן. ואינו מחוור בעיני כו׳ ואפשר דדגים שאני כיון דרפו טובא. בולעין הן הרבה. והדם הבא להם מעלמא. נסרך בהם ביותר ואין כח במלח להוציאו. ועדיין אין

שפתי דעת סימן ע׳

בו פעולה להפליט ולהבליע. לא כמו דגים שהונחו אצל עופות מלוחים. כו׳ ודע דיש לחקור כו׳ דאלו אמרינן דס״ס הוא בכלל י״ג וצ״ל דאוסר מה״ט כו׳. נ״ב ז״ל הש״ך בספרו הארוך שם. לכן נ״ל פשוט דס״ס הוא בכלל י״ג וצ״ל וכן אוסר בסמ״ג מה״ט אם הבשר מלוח והדג תפל. וה״ק דכי היכי דדגים מלוחים והבשר תפל. מתיר בסמ״ג משום דהוי טהור מלוח וטמא תפל. ה״נ דאסור הדגים אם הבשר מלוח והדגים תפלים. מטעם דהוי טמא מלוח וטהור תפל. משום דפשיטא ליה לאו״ה דבדגים לא מהני מליחה אחר כך עכ״ל. ועז״ק הפמ״ג דאכתי טעמא דמלתא לא ידענא דאמאי לא מהני מליחה לדגים לאו״ה דהנה ד׳ טעמים כו׳ :

בא״ד ה׳ א״כ קשה למה אמרינן בגמרא דגים רפו קרמייהו קדמו [ופלטו קודם שבולעין מהעופות הא] לו [אף אם נימא] דמושך זמן פליטתן כמו עופות [נמי] אסורין [הדגים]. בשלמא לפרישה ולאינך. ר״ל למקצת רבותיו של הרשב״א. דס״ל דנסרך בהם הדם ביותר לא קשיא דלמה לא אמרו בגמרא הטעם דנסרך בהם הדם. ואף דמושך זמן פליטתן. משום דאי היינו אומרין דמושך זמן פליטתן אזי לא היה שייך לאסור משם דנסרך בהם הדם. דהא לא בלעו כלל. כיון דטרידי למיפלט. עיין בדרישה אות ג׳. אלא השתא דהגמ׳ אמר דקדמי ופלטי. ושפיר בלעו מהעופות. אמרינן כיון דרפו נסרך בהם הדם ביותר [וכן מבואר בס׳ הארוך מש״ך ע״ש] משא״כ או״ה דסובר בדם נמי לא אמרינן איידי דטרוד [למיפלט] לא בלע קשיא כנ״ל. כו׳ אם לא [דנימא דלעולם אין ט״ס באו״ה כלל י״ג וכמו שהוא לפנינו. ומה״ט מתיר בסמ״ק כו׳ אלא דבכלל ה׳] דנפל לציר מיירי דנשתהה שם קצת והוה [הדגים] כמלוחים. ורפו [קרמייהו] קדמי ופלטי [וכמו בשניהם מלוחים] ול״ד כבשר לציר. ר״ל דלא דמי לבשר תפל שנפל לציר דלא מחשבינן להבשר כאלו הוא מלוח ופולט דמו [כמ״ש בש״ך סקכ״ט וסקמ״ח. ע״ש]. דשאני דגים כיון דרפו. הציר עושה אותן כמלוחים. משא״כ בכלל י״ג דמיירי דהדגים רק הונחו אצל עוף מלוח :

בא״ד ו׳ ואין לומר דאו״ה גורס כהרמב״ם כו׳. ר״ל קאי אמה שהקשה לעיל לאו״ה למה הוצרכו בגמ׳ לומר דדגים רפו וקדמו ופלטו. הא אף אי מושך זמן פליטתן כו׳ כנ״ל. עז״ק הפמ״ג דאין לומר דאו״ה באמת לא גורס בגמ׳ קדמו ופלטי. רק גורס. דגים כיון דרפו קרמייהו בולעין מן העופות וכגירסת הרמב״ם כן בגמ׳ כמשמע בהמ״א פ״ו דין ט״ז. ומבואר במגיד משנה שם. ובס׳ הארוך מש״ך. דאכתי קשיא לאו״ה. למה הוצרך בגמ׳ לומר כיון דרפו בולעין. דהא בלאו הכי דרפו. הם בולעין. דהא ס״ל דאף שפולט דם. ל״א איידי דטרידי לא בלעו. והעיקר חסר לדידיה דהגמ׳ היה צריך לומר כן כיון דרפו ונסרך בהם הדם אין פולטין :

בא״ד ז׳ עוד רגע אדבר כו׳ דבשר שנמלח והודח [שנמלח] עם בשר מלוח [להוציא דמו] מהני מליחה שנית. והרשב״א הקשה כו׳. נ״ב עיין במה שכתבתי לעיל על המ״ז סק״א :

ודע כי לדינא אם הדגים תפלים והונחו אצל עופות מלוחים. אם מהני לדגים מליחה. לא ביאר הש״ך כאן דעתו. אבל עיין בס׳ הארוך מש״ך שכתב דבה״מ יש לסמוך אהני רבותא המתירין. גם בב״ח הסכים להרמ״א. ע״ש. ועיין ביד״י בארוך סוסק״ו שהביא דהא״ר בשער ל״ו ובשער מ״ד הכריע לאסור הדגים כדי קליפה. ולא יותר. דבזה בין להמחבר ובין לרמ״א שרי. ובל״ז להרבה פוסקים אין נאסר אלא כ״ק. לכך ימלחם תחלה ואח״כ יסיר מהם כ״ק ע״ש. ועיין בסי׳ ק״ה בשפ״ד סקל״ח בחילוק הב׳ במה שכתבתי שם. וע״כ צריך לחלק. דדם הואיל ומעורב בציר שמן כו׳ וכתב בהגהות מוהרש״ק ז״ל שם וז״ל ולפענ״ד אין נראה כן דאדרבה משמע מכל הפוסקים. דדם הוי כחוש לגמרי כו׳. ולכך נראה דבכ״ע יש להקל בה״מ בקליפה. ומה שכתב הרב שם בסי׳ ע׳. היינו או די״ל דנפל לציר גרע דהוא יותר חזק וחריף ונבלע בו יותר מכ״ק. או י״ל דהתם מיירי בענין דהקליפה גם כן הוי ה״מ כו׳ בכה״ג מקילינן מט״א. ע״י הדחה ומליחה כמ״ש הרב שם. אבל מודה הרב היכא דאפשר להקל. מטעם דמליחה אינה אוסרת רק כ״ק מקילין אף בדם. בפרט בחתיכה אצל חתיכה שלא בציר. ובכלי מנוקב נראה דיש להקל בזה בקליפה. עכ״ל. (ואין להקשות. לכאורה מה יענה הג׳ מוהרש״ק ז״ל. בהא דדגים ועופות שנמלחו זה עם זה דאסר הרמ״א כאן כל הדגים. דכאן לא שייך תירוצו דהא ע״כ מיירי בכלי מנוקב [מדמתיר העופות]. וגם כאן אסורין הדגים. אף ע״י מליחה. דיש לתרץ דהרמ״א כאן דסתם לאסור כל הדגים. מיירי באמת באיה״מ דוקא. וסמך א״ע אמ״ש בק״ה. להתיר בכחוש בה״מ בקליפה. ולכך הביא הפמ״ג שם ראייתו ממה שכתב בסימן ע׳ ס״ו. ומכל מקום לצורך הפסד גדול יש להתיר גם בזה תוך יב״ש. ע״י שיחזור וידיחנו וימלחנו. ולא הביא מהרבה מקומות בה׳ מליחה דמבואר ברמ״א לאסור בכולו במליחה. משום דנוכל לומר דמיירי באיה״מ. אבל שם דכתב הרמ״א להדיא לצורך הפסד גדול כו׳ מזה דייק. והא אף לאחר יב״ש יהא מותר ע״י קליפה. אע״כ דדם כיון דמעורב בו ציר שמן לשמן יחשב. ועל זה קמדחה הג׳ מוהרש״ק כנ״ל). ואף דאנן באמת בדגים ועופות שנמלחו שניהם. אסרינן כל הדגים אף בה״מ. אבל מכל מקום יש לצרף דברי הגאון הנ״ל בנ״ד. כיון דבלא״ה הרמ״א והב״ח מתירים לגמרי בדגים תפלים. ולשיטת המחבר דאוסר בדגים תפלים. הא הוא ס״ל אף בנמלחו שניהם. דלא נאסרו הדגים אלא כ״ק. וגם הש״ך בספרו הארוך מתיר בה״מ לגמרי. אם כן ע״י קליפה יש להקל אף באין ה״מ. וגם הוי ספק ספיקא דשמא כדעת הפוסקים המתירין. ואת״ל כהאוסרין גם בדגים תפלים. שמא כהראב״ה וסייעתו. דכל מליחה אינה אוסרת יותר מכ״ק ודעת הרבה מאחרונים. בכל ס״ט שנמלח עם בשר. להקל בקליפה מטעם ספק ספיקא. ואפילו להחולקין בזה. בנ״ד מודו דקיל מהתם. מכמה טעמים. וק״ל :

סוס״ק ו׳ בא״ד ח׳ הפן הב׳ כו׳ והרשב״א סובר בהודח נסתמו כו׳ ומורו הרב אין סובר כן. נ״ב זה הוא לשיטת הב״ח והט״ז בסקט״ז. אבל עיין במ״ז שם סקט״ז חשב זאת לדוחק. ועיין במה שכתבתי שם אות ו׳ ותבין. כו׳ ומזה תבין שהט״ז באות ט״ז כו׳. ר״ל דלכאורה למה ליה לט״ז שם להביא ראיה. דמה שהביא בת״ה דף ע״א בשם מורו הרב. אינו רבינו יונה. מדהביא הר״ן בשם הר״י להיפוך. הלא מתה״א גופיה יש להוכיח כן. מדהביא בתה״א דף ע׳ בשם מורו הרב [ומבואר שם במ״ה דהוא רבינו יונה] דבשר ששהה במלחו עד לאחר גמר פליטת צירו אסור. לפי שהדם שע״פ. נבלע בבשר. ואי איתא דבדף ע״א מה שכתב בשם מורו הרב. הוא גם כן ר״י. הלא סתרי אהדדי. אבל לפי מה שיישב הפמ״ג בב׳ פנים כנ״ל דלעולם בדף ע״א הוא גם כן הר״י. ולא סתרי אהדדי. א״ש דהוצרך הט״ז להוכיח מהר״ן. דבתה״א דף ע״א אינו ר״י. דאי מתה״א גיפיה. הוי משמע שפתר דבדף ע״א מה שכתב בשם מורו הרב. דהוא גם כן הר״י. כמו שהביא בדף ע׳ בשם מורו הרב. ונתכוין להר״י כמ״ש במ״ה שם כנ״ל. ועיין בב״ח בסוסי׳ זה מבואר מדבריו שתפס דבדף ע״א מה שכתב בשם מורו הרב הוא גם כן הר״י. אבל עיין בס׳ הארוך מש״ך דהשיג עליו דהרי הר״ן הביא בשם הר״י להיפוך. א״ו הוא הרמב״ן או שאר רבותיו של הרשב״א ע״ש והוא אחד עם מה שכתב הט״ז שם :

ס״ק ח׳ בא״ד א׳ הביא ג״כ כמ״ש הט״ז באות ה׳ ומה שכתב שם הט״ז בסק״ח. דם דאורייתא כו׳ [נ״ב. עיין בחי׳ רע״א. וכבר קדמוהו הנה״כ והמנ״י והפמ״ג]. ועמ״ש לעיל גבי ספק אם נמלח תחלה. נ״ב ע״ש בסי׳ ס״ט בט״ז סקכ״ד ומ״ז שם :

ס״ק ט׳ עיין בש״ך כאן שכתב מה שלמעלה מן החתיכה כו׳. נ״ב עיין במנ״י כלל ז׳ סק״ב. שכתב בנמלח בשר. שפלט כ״ד וצירו. עם בשר שלא פלט דמו. דנאסר. היינו דוקא שבשר שלא פלט מונח למעלה. ואפשר דאפילו מן הצד. אבל מונח למטה. אמרינן דאינו מפעפע למעלה. עכ״ל. אלמא דמספקא ליה אי דם מפעפע למן הצד. וכתב בדג״מ תנינא שנעלם ממנו דברי הש״ך כאן. דמשמע דוקא למעלה אין מפעפע. אבל מן הצד מפעפע. ע״ש. ונ״ב דברי הגהות או״ה המובא בש״ך כאן מובא במנ״י עצמו בכלל כ׳ סקכ״ג ולפענ״ד יגדל התימה. דעיין בד״מ כאן אות ג׳. ובב״ח כאן. מביאים בשם או״ה. שכתב וז״ל הא דדגים אסורים דוקא כשמונחים

שפתי דעת סימן ע'

זו בצד זו וכ"ש אם הדגים למטה כו'. עכ"ל. אלמא דמבואר להדיא באו"ה דמפעפע למן הצד וא"צ לדיוקא בזה. וכן משמע מדברי רמ"א כאן. ועיין בסעיף ו' בהגה"ה בתחלתו. אח"ז רב מצאתי דהמנ"י בקונטרוס סו"ל כלל ז' ד"א סק"ב. הרגיש בעצמו דבכלל כ' ד"א וי"ב. לענין דגים מבואר כן להדיא דמפעפע למן הצד. ע"ש :

ס"ק יא **בא"ד א'** ודע דהא דאסורין הדגים בנמלחו עם עופות בשהו קצת וראינו שפלטו קצת. הא לא"ה הדגים מותרים. נ"ב וכן מבואר בב"ח כאן להדיא ע"ש. כו' זה לפי שיטת מ"ד כו' אסורים כל שראינו שעופות עכ"פ פלטי קצת. נ"ב היוצא מדבריו כך הוא. אם סילק הדגים והעופות לא פלטו עדיין כלל. הדגים מותרים לכ"ע. דממה יאסרו דהא לא בלעו כלל. ואי העופות פלטי קצת אסורין הדגים לכ"ע. דכיון דעופות התחילו לפלוט הדגים ודאי התחילו לפלוט. [כדאמרינן בש"ס דגים רפו קרמייהו קדמי ופלטי. בתר דנייחי דגים פלטי עופות] ואין שיעור למשך פליטתן. ומיד חיישינן דפלטי כל צירן. ובלעו מהעופות. אך זה תלוי בפלוגתא. אם מלח תחלה העופות ובתוך שיע"מ מלח דגים והניחם אצלם. והדגים עדיין לא פלטי כלל. דלהרמ"א והב"ח דמתירין בדגים תפלים ע"י מליחה. גם בזה מותר דככ"פ. ולשיטת הב"י וט"ז וש"ך. גם זה אסור. ונ"ב לפי מה שהבאתי בסוסק"ו להקל כ"ק גם בזה י"ל כן. ופשוט :

ס"ק יג **בא"ד א'** עש"ך חילק בין רוצים לבשל מיד כו'. עיין במנ"י כלל כ' סקכ"ח. דתירץ עוד. דלכך כתב הרמ"א לשון דיעבד היינו לאותן הנוהגים ומרחיקים ויש להם כלים מיוחדים לבשר ודגים. כמ"ש בת"ח כלל ע"ו די"א. ע"ש :

ס"ק טז **בא"ד א'** ואולי סברתו כו' משא"כ לענין איסור דם כו' וכ"מ בת"ח. ר"ל דז"ל הת"ח כלל כ' דין י"א. וכתב ב"י בשם הר"ן דאין הדגים אסורין. אלא כשהעופות נמלחו מליחה לקדרה. אבל בלא"ה לא עכ"ל. וכבר נתבאר לעיל דכל ציר אפי' ממליחת צלי חשובה כרותח. ולכן בכ"ע הדגים בלעי ואסירי עכ"ל. ודייק הפמ"ג מדסיים הת"ח ולכן בכ"ע הדגים בלעי. דר"ל כיון דכבר נתבאר דעתו. דציר הנוטף אפילו ממליחת צלי חשוב כרותח. אם כן כאן דבאיסור דם מיירי אף שאין נוטף מהבשר הוא חשוב כרותח. אם כן בכ"ע. ר"ל אף דרק נוגעין. ולא נטף עליהם דם מכל מקום בלעי ואסירי [ונ"ב הפמ"ג כ"כ רק לפילפולא כדי לתרץ את הש"ך שלא פירש כפשוטו. אבל לדינא עיין בסי' צ"א בשפ"ד סקט"ו שכ' ואני מסופק באיסור דם כה"ג ויראה ג"כ להתיר ע"ש] :

בא"ד ב' וצ"ע אי יבשלם יתן טעם דרך בישול והרי בלועים תחלה ע"י מליחה [עיין לעיל סי' ס"ד במ"ז סוטק"א. ובסי' ק"ה במ"ז סוסק"ב לענין בב"ח וכ"ה בנו"ב מהדו"ק חיו"ד סי' כ"ו. ע"ש] ואולי יש לחלק. ר"ל בין אם מבשל גוף הבשר עם הדגים עצמן דאז דוקא יש סכנה. משא"כ כשהטעם בשר נבלע מקודם רק ע"י מליחה אף שנתבשל אח"כ בהדגים ליכא סכנה. ונ"ב עיין בסי' קט"ז ביא"פ סעיף ג'. דאוסר לבשלם אח"כ. ועיין ביד"י בארוך סק"י דמתיר לבשלם אח"כ משום דהא דאין סכנה במליחה כפי הנראה הטעם משום דדוקא במקבלים גוף הטעם זה מזה יש סכנה משא"כ במליחה שאינו יוצא גוף הטעם כמ"ש התוס' בחולין. ד"ה ורוטבן. וכ"ה בשאר פוסקים. ומה"ט מותר בבישל דגים בכלי ב"י מבשר. משום דאין מקבלין גוף הטעם זה מזה זולת ע"י נ"ט בר נ"ט. וכ"כ או"ה שם על זה. דאין סכנה במליחה. וז"ל. וכן מצינו חילוק בין סכנה לאיסור בכלי ב"י מבשר לדגים עכ"ל. ובלא זה כתב המג"א באו"ח סי' קע"ג דכעת נשתנו הטבעיים. עכ"ל. ונ"ל להביא ראי"ה מדברי שו"ת אדמת קודש ח"ב חיו"ד סי' י"א סעיף ה' הובא ביא"פ סי' צ"א סעיף ד' שכתב שם דמלח שמלחו בו דגים אסור למלוח בו בשר להכשיר מדמו. ולא מטעם סכנה. דאין סכנה במליחה כו' ע"ש. ואכתי כיון דאחר המליחה יבשלו הבשר. אם כן גם משום סכנה יש. אע"כ משמע דהיכא דהבלוע היה ע"י מליחה אף כשמבשל אח"כ ליכא ביה סכנה :

בא"ד ג' ועמ"י כלל כ' [ס"ק כ"ז] הניח בצ"ע בכבוש כו'. נ"ב עיין בפ"ת סק"א שהביא בשם הבית יהודה שהביא ראיה דגם בכבוש אין סכנה [ועיין בפמ"ג או"ח סוסי' קע"ג במ"ז. דהניח בצ"ע אי ס"ס מהני בסכנה כמו באיסור או לא ע"ש. ועיין במ"ש בחידושי דינים לסימן ק"ה. דין י"ט] :

ס"ק יח **בא"ד א'** ומיהו דם הנפלט ע"י כבישה הוה ד"ת כו'. ועמ"ש בסי' ק"ה. נ"ב ע"ש בשפ"ד סק"ב והחזיק כן הפמ"ג בכמה דוכתי דדם ע"י כבישה הוי ד"ת. ועיין בחז"ד ביאורים סק"ד ובסי' ק"ה ביאורים סק"ה וחי' סק"ו דהביא בשם או"ה דהוא דרבנן. גם ביד אברהם סי' ס"ט סעיף ט"ו וברסי' ק"ה מביא גם כן בשם או"ה הכי. ועיין במה שכתבתי לעיל בפתיחה אות י'. ובמה שכתבתי בסי' ק"ה על השפ"ד סק"ב :

ס"ק יט **בא"ד א'** ועיין סי' ק"ה סעיף י' דכתב הרב במקום הפסד ופירש הש"ך [כאן באות שאח"ז היינו] ה"מ. ונ"ב עיין במנ"י כלל כ"א סקי"א שכתב דאבל דעת הש"ך עצמו משמע שס"ל דהעיקר כמו שפסק בת"ח כסברא הא'. מובא בסי' ק"ה בשפ"ד סקל"ט. ועיין בחי' רע"א כאן בשם כנה"ג שהשיג על הש"ך. דאף הרמ"א גופיה מיקל אף בהפסד קצת :

ס"ק כב **בא"ד א'** ומיהו אם מחמת תתאה גבר כו' כמ"ש המ"א בא"ח תס"ז (סקל"ג). נ"ב עיין בסי' צ"א במ"ז סק"ז ובשפ"ד סק"ח וסקי"ב ע"ש כו' ולדידן אין חילוק בכ"ז כמו שיתבאר [באות שאח"ז. ובסי' ק"ה סעיף י"א בהגה"ה. ובש"ך שם סקמ"א ע"ש] :

ס"ק כו **בא"ד א'** והוה זו ואצ"ל זו [דאם הביא המחבר שיש אוסרין ליתן בשר תפל למה לו עוד לומר או שנמלח ופלט כ"ד והודח. דזה כ"ש דאסור]. אלא נקט לה משום סיפא כו' דככ"פ [אמרינן] אף שאין לב כו' ושאני דגים [שנמלחו עם עופות דלא מהני להו מליחה] דרפו קרמייהו [ונסרך בהם הדם ביותר] כו' ומה שכתב [הש"ך] דנסתמין נקבי הפליטה. ירצה בזה כו' ר"ל דדברי הש"ך שכתב ונראה דהיינו כו' משמע דקאי על דברי המחבר שציין הש"ך עליו. ומפרש הטעם מפני מה אוסרים בנמלח ופלט כ"ד והודח משום דנסתמו נקבי הפליטה. ולזה קשה. דהא להיש אוסרים פשיטא דאין הטעם משום דנסתמו נה"פ. אלא דהטעם לדידהו כיון דאוסרין בבשר תפל משום דס"ל דאף שיש לה עדיין דם ש"ע ל"א ככ"פ. מכ"ש בנמלח והודח דאין לה רק ציר דל"א ככ"פ. לז"ק הפמ"ג. דהש"ך מפרש להי"מ הא' דחולקין בבשר תפל דשרי משום איידי דיפלוט דם דידיה כשימלחנו יפלוט גם מה שבלע. אם כן מפני מה הם מודו להאוסרין בפלט כ"ד והודח. נימא איידי דיפלוט ציר דידיה כו'. וע"כ דס"ל. דהודח נסתמו נה"פ. אך דלכאורה אכתי מנא ליה לש"ך זה. אימא דמש"ה אוסרין. דס"ל דל"א איידי דיפלוט כו' רק ביש לה דם. ולא כשיש לה רק ציר. ומנ"ל דס"ל דהודח נסתמין כו' אלא דסברתו מדקשיא כו' ועמ"ש בט"ז [סקט"ז. ועיין במה שכתבתי שם אות ו'] :

בא"ד ב' ולפ"ז קשה למה לי הי"מ הא'. ר"ל כיון דהמחבר פסק דלכתחלה יש לחוש להאוסרים. אף בדין הא'. ובדיעבד כהמתירין אף בדין הב'. למאי נפקא מינה הביא כלל הי"מ הא' דמחלקין דבדין הא' שרי. ובדין הב' אסור. דהא המחבר סובר דאין חילוק. אבל למה שכתב מהר"י כהן הביאו הש"ך [סקכ"ט] א"ש כו'. כו' וכפי הנראה אף לפי דבריו לית כאן כ"א ב' דינים. ר"ל דאף לפי גירסתו. אם נאמר דמה שכתב המחבר או שנמלח ופלט כ"ד. היינו שהודח גם כן. ועז"ק ויש מתירין [בבשר תפל] אבל לא בפלט כ"ד והודח. וי"מ בכל זה [אף בהודח] ליכא כאן רק ב' דינים. אמנם [יותר] היה נראה. דג' דינין יש כאן כו'. ר"ל דלפי מה דמגיה הבאר הגולה במחבר כנ"ל. איכא ג' דינים. דה"ק. י"א ליתן בשר תפל. או נמלח ופלט כ"ד [אף שלא הודח] ויש מתירין [בהנך תרתי] אבל לא בפלט כ"ד והודח. וי"מ בכ"ז [ר"ל אף בהודח אחר שפלט כ"ד]. והרב חולק בדין הג'. ר"ל דהא כתב בת"ח. דהודח נסתמו נה"פ. ואם נאמר דחזרה יש כאן מת"ח [וס"ל להרמ"א כאן. דל"א דנסתמו נה"פ] כמ"ש הט"ז [סקט"ז] הודה לו כו' :

משבצות זהב סימן ע'

הענין מתחזר בבשר שיצא מידי דמו והודח. וכל שהוא בולע דם מעלמא. אינו פולט עכ"ל. ר"ל משום דלהרשב"א עצמו לא נראה לו החילוק. דדגים שאני. כיון דרפו נסרך כו'. וכמ"ש בקצר שם. וז"ל וראיתי סתירת דבר זה. ממה שאסרו דגים שמלחן עם עופות. ואלו היה להם היתר במליחה. לא היה אמרו בגמ' אסורים ולא היו שותקין מללמד עליהם את ההיתר עכ"ל. ומשמע דהט"ז מפרש מה שהתיר מורו של הרשב"א. מיירי בהודח תוך יב"ש. שאז עדיין יש בו ציר. ולכך מתיר ע"י מליחה. משום דס"ל דלא נסתמו נה"פ ואף בציר אמרינן איידי דיפלוט כו'. אבל בפלט כ"ד וצירו בזה אף מורו הרב מודה דאסור. [וכן פירש בב"ח סוסי' זה]. ועז"ק הפמ"ג דז"א. כי מורו הרב הוא מתיר אף בפלט כ"ד וצירו. וטעמו דס"ל דאף שאין להבשר רק דם שבלע לחוד. מכל מקום ע"י חום המלח הוא נפלט. כמו שהמלח מפליט דם ש"ע. והא דלא מהני לדגים מליחה. הוא משום דרפו ונסרך בהם הדם ביותר. כמ"ש הרשב"א בתה"א. כנ"ל. וזה מוכרח דאל"כ אלא כט"ז. אם כן בפשיטות הוא יכול הרשב"א לחלק לדעת מורו הרב דשאני דגים דאין להם ציר גם כן. משא"כ בשר זה דיש בו עדיין ציר. וגם בקצר סתר דעת מורו מדלא מהני מליחה לדגים. מדאמרינן בש"ס אסורין כנ"ל. ואי איתא כמו שפירש הט"ז. אין כאן סתירה. דשאני דגים דקדמי ופלט את כל צירן. משא"כ בשר זה תוך יב"ש דיש בו ציר. [וכן תמה בס' הארוך מש"ך על הב"ח כן ע"ש]. ודוחק לומר שלעולם כהט"ז. ובאמת בזה פליגי מורו הרב עם הרשב"א. דמורו ס"ל דלא נסתמו נה"פ ולכך עדיין יש לבשר זה ציר לפלוט בשפע. ומותר ע"י מליחה משום איידי דיפלוט כו'. ול"ד לדגים דאין להם אפילו ציר. והרשב"א ס"ל דע"י הדחה נסתמו נה"פ. ולכך אין לבשר זה גם כן אפילו ציר. ולכן השוה אותו לדגים. דזה דוחק. כי עיקר הפלוגתא תלוי אי הודח נסתמו נה"פ. או לא. וזה חסר מן הספר. וגם דאכתי קשיא. דהא הרשב"א בתה"א דתירץ דדגים שאני דנסרך כו' לדעת מורו תירץ כן וליה לא ס"ל. ואי איתא כנ"ל. הוה ליה למימר הכי דמורו דס"ל דלא נסתמו נה"פ מחלק בין בשר זה דיש בו ציר עכ"פ. משא"כ בדגים כנ"ל. אע"כ דמורו הר"י מתיר. אף בבשר שפלט כ"ד וצירו. ואין מדבריו ראיה דלא נסתמו נה"פ [ועיין בפרישה אות י"ז ודרישה אות ו' ובש"ך ס"ק כו'. ובספרו הארוך]:

בא"ד ז' גם מ"ש ראיה מה שלא הזכיר הטור כו' אפילו הכי היה לטור לומר רבותא כו'. ר"ל דממה שכתב הטור בסוסי' זה. בשר שנמלח כבר ופלט כל דמו שמלחו עמו בשר אחר אסור. ויש מתירים גם בזה ע"י מליחה. עכ"ל. והוא הפלוגתא של הרשב"א עם מורו הרב. ודייק הט"ז מדהשמיט הטור ולא אשמעינן רבותא דאפילו בהודח אחר שפלט כ"ד דאז נסתמו נה"פ. ואינו פולט אח"כ אפילו ציר. אפ"ה מתיר רבו של הרשב"א על ידי מליחה. אע"כ דס"ל לטור דהדחה אינה סותמת נה"פ. ואין בהודח שום רבותא יותר מלא הודח. עז"ק הפמ"ג דע"כ אין זה דיוק דהא אף להט"ז אכתי קשה אמאי לא השמיענו הטור בהודח. ויש בו רבותא. דאף שאינו טרוד. ודאי בולע. אפ"ה מתיר רבו של הרשב"א משום דס"ל דאף בציר אמרינן איידי דיפלוט ציר דידיה כו'. משא"כ בלא הודח פשיטא דמותר. משום דטרוד למיפלט ציר לא בלע כלל [ועיין בב"ח כ' ג"כ. דהטור סתם במקום שהיה לו לבאר ולומר בשר שנמלח ופלט כ"ד והודח. שמלחו עמו בשר. אסור. דהא עיקר האיסור הוא בשביל שהודח. דאם לא הודח מודה הרשב"א דשרי ככיון דטרוד לפלוט ציר אינו בולע דם. עכ"ל]. ועל זה אומר הפמ"ג דאין לומר דהט"ז ס"ל דהטור סובר דבציר ל"א איידי דטרוד למיפלט לא בלע. ולכך אי ס"ל דאין הדחה סותם נה"פ. אין בהודח שום רבותא מלא הודח. דז"א. דהא הרא"ש סובר דאף בטרוד לפלוט ציר לא בלע דם. ומסתמא הטור נמי ס"ל כן. וע"כ דהטור שלא בדקדוק השמיט תיבת והודח. ובאמת היה צריך לאשמעינן דאף בהודח מתיר על ידי מליחה. אם כן נסתר דיוקו של הט"ז דהטור ס"ל דעל ידי הדחה לא נסתמו נה"פ מדהשמיט תיבת והודח. [דהא אף לדבריו קשיא למה השמיט תיבת והודח כנ"ל]:

בא"ד ח' ולענין דינא הצ"צ בסי' ח' הקיל בה"מ כו' והיינו בה"מ עכ"פ. נ"ב עיין בפ"ת סק"ב. ועיין בטו"ט מהדורא ג' קמ"ה שנשאל בד"ז בבשר שכבר נמלח והודח. ששכחו וחזרו ומלחוהו עם בשר שנמלח להוציא דם והיה ה"מ וצורך שבת. והיה עדיין תוך יב"ש. והורה לקלפו תחלה כ"ק. אח"כ לחזור ולמלחו כדין שיע"מ. ע"ש. ולפלא שלא הביא שם את התמים דיעים. ותשו' משאת בנימין והצ"צ ופר"ח. שמקילין בזה. מובא במנ"י כלל ו' סקי"ד. ובמ"ז כאן. ולדידהו א"צ כלל לקלוף. ואף הפמ"ג מיקל בה"מ עכ"פ שאם הוא עדיין תוך יב"ש ל"א דנסתמו נה"פ ואיידי דטרוד למיפלט ציר לא בלע. ובנידון דידיה היה ה"מ וגם לכ"ש כנ"ל. ועיין בעקרי הד"ט חיו"ד סי' ז' אות ג'. ובס' זכל"א דמביאים בשם המעיל שמואל דמתיר בזה על ידי שימלחנו פעם ג'. גם בלקט הקמח הביא פוסקים המתירין בזה על ידי שיחזור וימלחנו. ועיין בחכ"א כלל ל"ב סימן כ"ג שפסק גם כן להתיר בה"מ. כצ"צ ופר"ח וכו"פ :

והע דכל זה כשהודח תוך יב"ש. אבל אם הודח אחר יב"ש וחזרו ומלחוהו עם בשר שנמלח להוציא דם. אף בה"מ אסור. כיון דלא אמרינן דיש בה ציר אחר יב"ש אלא בה"מ. וגם דע"י הדחה לא נסתמו נה"פ. גם כן א"א אומרין אלא בה"מ. אם כן הוי תרי קולי בה"מ דלא מקילינן. ואף מי שפוסק לגמרי כהצ"צ להקל אף בהפסד מועט או אף בלי הפסד כלל. מכל מקום אף לדידיה אין להקל בהודח אחר יב"ש ונמלח כו' אף בה"מ. כי יש ספק ספיקא לאיסורא שמא כפוסקים דעל ידי הדחה נסתמו נה"פ. ושמא כסוברים דאחר יב"ש אין לו ציר. וכעין זה כתב הפמ"ג בשפ"ד רסקל"ח. ואף באיסור דרבנן אי יש ספק ספיקא להחמיר מבואר בפר"ח סי' ס"ט ובדיני ספק ספיקא אות י"ג. ובפמ"ג סי' ק"י בדיני ספק ספיקא. ובמחודשים שם אות ו'. בשם המשנה למלך דאסור. ועיין בפ"ת בדיני ספק ספיקא אות ט"ז מה שהביא בשם השער המלך בזה. ואני מצאתי בס' קובץ על הר"מ בפ' כ"ז מהל' שבת ד"ג שהאריך לדחות כל ראיית השעה"מ. והעלה דיש לדון בזה להחמיר. ועיין בפמ"ג או"ח סי' ק"ס בא"א סוס"ק ט"ז. שכתב דאף מאן דמתיר ספק ספיקא לחומרא בדרבנן זה בספק מעשה. אבל בספק ספיקא דפלוגתא לא. דהוי רובא לאיסורא ממש. ע"ש. אך בנ"ד א"א צריכין לזה כיון שביא"פ הביא בשם מהר"י הלוי סי' ל"ה שכתב גם כן להחמיר דהודח נסתמו נה"פ. וגם בחז"ד חי' סקי"ט וסקל"ב סוף דין ג' סתם כן. בודאי דאין להקל בלי ה"מ. וכמ"ש הפמ"ג. וגם בחי' ב"מ כ' דמה שכתב הצ"צ להקל אף בלי הפסד אינו מוכרח כלל. וגם בכו"פ סק"ג. הביא ראיה מהר"ן. דהודח נסתמו נה"פ. רק דמכל מקום בה"מ יש לסמוך אמקילין. ע"ש. אם כן אי הודח אחר יב"ש ונמלח כו' הוי תרי קולי בה"מ כנ"ל. ועיין במה שכתבתי על השפ"ד סקל"ח באורך מזה :

ס"ק יז **בא"ד א'** ואף לא נמלח כלל והודח בראשונה לדעתו אסור כו'. נ"ב דעת הפמ"ג הוא דדוקא בכלי מנוקב. ויש לציר מקום לזוב. בזה יש נפקא מינה בין הט"ז והש"ך. אבל בכשא"מ עם ציר שנפל לתוכו בשר אף שהודח מדם בעין שעליו ושהה רק כדי שירתית. אף להש"ך סקל"ו אסור אף בה"מ דהעיקר כתירוצו הב' שם. כמ"ש בשפ"ד סק"נ בדין הב' שם. ועיין בחי' רע"א הנדפס על הפמ"ג שם בדין הא'. וכמו שכתב במ"ז כאן בשם הפר"ח דתפס כתירוץ הב' דש"ך סקל"ו :

ס"ק יח **בא"ד א'** משא"כ כשנגעה עם חתיכה שנמלחה עתה זה להט"ז ג"כ שרי [בלי מליחה שנית. דכיון דטרודה לפלוט דם. לכ"ע אמרינן דלא בלע. וכמו שכתב לעיל במ"ז סוס"ק א'. בשפ"ד סק"ג. ריש דין הג'.] כו' וכתב עוד הט"ז דאם לא הודחה וברא"ש כו' כצ"ל. ובאות א' שם כתב [או"ה] הטעם ככ"פ. וז"א דהא מחזקינן לדם שעליו לדם בעין [והאו"ה גופיה ס"ל כן] אלא [ע"כ] טעם הב' עיקר [עיין בשפ"ד סקכ"ט. במה שכתב שם סוף אות א' ותבין] :

בא"ד ב' ולהש"ך והמנ"י עכ"פ באין ה"מ כו' בדם בעין ל"ש ככ"פ. נ"ב משמע דבה"מ דסבירא לן דדם שע"פ הוי דם פליטה. או בהודח מקודם אף באיה"מ. ושהה

שפתי דעת סימן ע׳

ס״ק כז **בא״ד א׳** משא״כ לפי מה דפירשתי [בס״ק שלפ״ז. עפ״י הגהות באה״ג] דג׳ דינין יש כו׳ ככ״פ בציר. ר״ל כיון דלפ״ז הי״מ הא׳ קאי גם אבשר שפלט כ״ד ולא הודח. אשמעינן שפיר במה שכתב על ידי מליחה כי הי״א דמתירים בזה אף בלי מליחה שנית. משום דאיידי דטרוד למיפלט ציר לא בלע כלל. קמ״ל דמטעם ככ״פ. ובעינן מליחה שנית דוקא. דלא ס״ל דאיידי דטרוד למיפלט ציר כו׳ וי״מ בכ״ז. כצ״ל. כו׳ וכ״ש אם נגיה [במחבר. דצ״ל] וי״מ אבל לא בפלט כל צירו [ואיכא ג״כ ג׳ דינים וה״ק י״א ליתן בשר תפל או שפלט כ״ד. וי״מ אבל לא בפלט גם כל צירו. וי״מ בכ״ז]. א״ש טפי. ר״ל דעל זה דהמחבר מתיר בדיעבד גם בפלט כל צירו. עז״כ הרמ״א. ואפילו בדיעבד נוהגין כו׳. משא״כ לפי מה דמגיה הבאה״ג. לא א״ש הלשון כ״כ. (או אפשר. דזה הוא כונתו. דלפי מה דמגיה הבאה״ג. אם כן מדלהי״מ הא׳ אסור בהודח משום דנסתמין נה״פ. משמע דהי״מ אינם חולקים רק בזה. אבל בפלט כל צירו מודו. וז״א כמו שהוכיח הש״ך סקכ״ו. משא״כ להגהות הפמ״ג. א״ש). ועיין בביאור הגר״א. וחי׳ ב״מ שפירשו באופן אחר דהי״מ הב׳ הוא דעת ר״ת המובא בב״י דס״ל דאף בשר שפלט כ״ד וצירו. שנמלח עליו בשר מותר אף בלי מליחה. משום דמישריק שריק. ע״ש. ולדינא אין נפקא מינה לדידן בכ״ז :

ס״ק כט **בא״ד א׳** והביא מ״ש או״ה כלל ה׳ כו׳ והמרדכי לשיטתו כו׳ ומש״ה הביא מ״ש או״ה. ר״ל דכיון דהביא הש״ך מה שכתב או״ה בשם המרדכי. למה לו עוד להביא דבדין ב׳ שם. פירש או״ה הטעם דאין כח ברתיחת הציר להבליע הדם בעין שעליו לתוכו. על זה תירץ הפמ״ג משום. דמזה לחוד ממ״ש או״ה בשם המרדכי. אכתי אין ראיה לדידן. די״ל דעל ידי רתיחת הציר. שפיר נבלע הדם שע״פ החתיכה לתוכו. ואפ״ה המרדכי מתיר. מטעם ככ״פ כמ״ש או״ה שם אות א׳. והמרדכי לשיטתו. דלא ס״ל דדם שע״פ הוי דם בעין [דהא כתב טעם. דבעינן להדחה קמייתא. כדי שלא יתמלא המלח מדם שע״פ. ולא יוכל לפעול פעולתו שיפלוט הדם מהחתיכה]. ואם כן לדידיה יש לדמותו לחתיכה שנמלחה להוציא דם. על גבי חתיכה שלא נמלחה עדיין. דמותר משום דככ״פ אגב דם דידיה כשימלחנו. כה״ג כאן אגב דיפלוט דם שבתוכו. יפלוט נמי הדם שע״פ שנבלע בו. משא״כ לדידן דחיישינן באיה״מ. לטעם דדם שע״פ הוי דם בעין [עיין סי׳ ס״ט ס״ב בהגה״ה]. אם כן אם נפל חתיכה שלא הודחה מדם שע״פ לציר אסור באיה״מ. דבדם בעין ל״א ככ״פ. לכך הביא הש״ך דבדין ב׳ פירש או״ה הטעם דמותר משום דאין כח ברתיחת הציר כלל להבליע הדם שע״פ לתוכו. דלפ״ז שרי לדידן גם כן והפמ״ג הוסיף עוד דע״כ או״ה תפס טעם זה לעיקר [ולא כמו שסתם או״ה שם באות א׳ משום ככ״פ]. דהא או״ה גופיה אוסר גם כן חתיכה שלא הודחה מדם שע״פ ונמלחה כך. וע״כ דס״ל דדם שע״פ הוי דם בעין. ואפ״ה התיר בנפל לציר קודם שהודחה מדם שע״פ. אע״כ דהוא מטעם האמור. דאין כח ברתיחת הציר להבליע הדם שע״פ לתוכו [ועיין במ״ז סקי״ח ותראה שזה הוא כונתו כאן. ע״ש] :

בא״ד ב׳ ודע דמ״ש או״ה כו׳ לאו דוקא. ר״ל דהא אף דם בעין ע״י מליחה ובישול הוא גם כן דרבנן אלא [החילוק הוא כן] דם בעין [הוא עב לכך] אין יוצא על ידי מליחה כו׳ ועוד [יש לחלק. כי] דם פליטה תחלת התייתו כו׳ משא״כ דם בעין תחילתו ד״ת אף [דכשנמלח. או] שבישלו אח״כ [הוא נעשה דרבנן. אפ״ה הוא חמור יותר] ומיהו [ז״א. דהא] דם פליטה על ידי כבוש כו׳ [ועיין בשפ״ד סקמ״ג ע״ש]. כו׳ ועיין עוד בכלל ה׳ ד״ב כתב או״ה דאם [חתיכה שלא נמלחה וגם לא הודחה מדם שע״פ ונפל לציר. אם] נכבש תוך הציר שיעור כבישה אסור. דלא גרע משריית מים [עיין לעיל סי׳ ס״ט סעיף ט״ו ובש״ך שם סק״ס. ע״ש] כו׳. כו׳ והמ״י כלל ה׳ אות ה׳ כו׳ הא [כששהה] כשיעור [שיתנו] על האש וירתיח [מותר. כי] יוצא על ידי מליחה. דאו״ה כלל ל׳ כו׳ דלא כהרא״ש [מובא בסימן ק״ה סעיף ב׳. ע״ש]. והרב בסימן ק״ה [שם. אף] דסובר. [דבד״ח. כששהה] כשיעור [שיתנו] על האש. הוי כבוש. מכל מקום [כאן מתיר. כששהה שיעור זה. משום דלא הוי כמבושל ממש]. ויוצא [הדם] על ידי מליחה. כו׳. ואם כן לדידן [דקי״ל דכשיעור שיתנו על האש. הוי כבוש בד״ח] עכ״פ באין ה״מ [דקי״ל דדם שע״פ הוי דם בעין. א״כ] בלא הודח בראשונה [ונפל לציר] יש לאסור כששהה כשיעור על האש כו׳. נ״ב ואף הש״ך והמנ״י מודו כן. ולהט״ז אף בה״מ אסור. עיין במ״ז סוס״ק י״ח :

בא״ד ג׳ אמנם הש״ך סימן ק״ה אות ב׳ כו׳ ומש״ה באות ל״ו כו׳. ר״ל דהמנ״י בכלל ה׳ אות ה׳ תמה על מ״ש הש״ך כאן בס״ק ל״ו [אמ״ש הרמ״א. אם לא נכבש בתוכו יום שלם] דכ״כ בהגהות ש״ד על שם רבינו שמשון ב״א. דז״א. אלא דברי הרמ״א לקוחים מד׳ או״ה המובא בת״ח דין ב׳ שם [בהאתיו לעיל]. עז״ק הפמ״ג. דהמנ״י לשיטתיה שמפרש מ״ש או״ה אם נכבש בתוך הציר שיעור כבישה. כונתו מעל״ע. מש״ה תמה על הש״ך כנ״ל. אמנם באמת לק״מ. דמדברי הש״ך סימן ק״ה סק״ב שהביא שם בשם או״ה כלל ל׳ דבחומץ לא הוי כבוש אלא מעל״ע ע״ש. משמע דהש״ך סבירא ליה דאו״ה בדבר חריף ממש אוסר בשהה כשיעור על האש [דאל״כ מאי ראיה הביא הש״ך שם מאו״ה. לחלק לדידן בין שאר ד״ח לחומץ דהא או״ה לשיטתו דס״ל בכל ד״ח לא הוי כבוש אלא במעל״ע] ואם כן או״ה כיון דכתב שיעור כבישה. ומיירי בציר שהוא ד״ח. ע״כ כוונתו כשיעור שיתנו על האש. ואין לומר דדוקא לשאר איסורים אוסר או״ה בד״ח בשהה כשיעור על האש אבל מ״מ לא הוי כמבושל ממש שלא יצא הדם מאתו על ידי מליחה אלא בשהה מעל״ע דאז הוי כנתבשל עם דמו. אבל בשהה כשיעור על האש. אינו רק מפליט ומבליע. ואם כן כאן או״ה כונתו מעל״ע [וכמו שחולק הש״ך באמת כן בס״ק ל״ו ע״ש] דאם כן אמאי מתיר האו״ה גם כשלא הודחה מדם בעין שע״פ. ונפל לציר אם לא שהה בתוכו שיעור כבישה. הא בדם בעין ל״א ככ״פ. א״כ אף אם לא שהה רק כשיעור שיתנו על האש. דמבליע הדם בעין לתוכו אסור. אע״כ דאו״ה דכתב שיעור כבישה כוונתו בשהה רק כשיעור על האש. מש״ה הביא הש״ך ראיה לדברי הרמ״א מדברי רבינו שמשון ב״א כו׳ והגה יש לעיין כו׳ וחלב צונן נפל על התפלה כו׳. נ״ב עיין בחד״ד ביאורים סק״ה ע״ש :

ס״ק לא **בא״ד** עיין אות לט ובט״ז. נ״ב לדינא עיין במ״ז סקט״ז. ובמש״ש אות ח׳ :

ס״ק לב **בא״ד א׳** עש״ך דגם הישׁ״ש [המובא להלן ברמ״א ובש״ך סקל״ז] מודה לכאן כו׳ אף להרב [דמצריך בנפל אחר שיע״מ לציר בה״מ מליחה שנית דוקא] ולט״ז [בהונחה אצל חתיכה] ג״כ צריך מליחה שנית דטרוד למיפלט ציר לא בלע לא אמרינן אלא ככ״פ במליחה אמרינן [בנפלה] בציר חמור יותר כו׳. נ״ב עיין במ״ז סקט״ז אות ב׳ ובשפתי דעת סק״נ בדין הששי ע״ש :

ס״ק לד **בא״ד א׳** עש״ך דאמרינן ע״י הדחה ומליחה (תיבת שנית נמחק דהא בתפל קאי) כו׳ דטרוד לא שייך דתפל [הוא] ועוד [כשנפל] בציר אף [אי היה הבשר נמלח והוא] תוך שיע״מ לא שייך [לומר] טרוד [למיפלט לא בלע] כמ״ש הרב שיחזור וידיחנו [וימלחנו. נ״ב עיין באות שאח״ז דכפל דבריו דכאן. והודיע לנו הפמ״ג דבענין הדחה יש חילוק דאחר שיע״מ שנפל לציר צריך להדיחו רק בהעברה בעלמא וכמ״ש בש״ך ס״ק ל״ט. ובתוך שיע״מ בעינן שיפשוף היטב ול״ח לסתימת נה״פ כמ״ש בש״ך ס״ק מ״א. וכן חילק הט״ז בס״ק ט״ז דלפי הסברא דנסתמו נה״פ דהוא רק בנקבי הציר ולא דם. וכ״כ במנ״י כלל ה׳ ס״ק י״ד] :

ס״ק לה **בא״ד א׳** ויש לראות אם שהה כו׳ ואמאי כו׳. נ״ב עיין לעיל במ״ז סק״ח ובשפתי דעת ס״ק נ׳ בדין הג׳ ע״ש ותבין :

ס״ק לו **בא״ד א׳** ועמ״י כלל ה׳ אות ה׳ תמה עליו בתרתי כו׳ ר״ל דמש״ה כו׳ ר״ל דהא דכתב הש״ך דמ״ש הרמ״א יום שלם. דכ״כ בהגהות ש״ד ע״ש רשב״א המובא בת״ח ד״ט. עז״כ המנ״י שם, דשגגה הוא דהרי הא דכתב הת״ח דין ט׳ בשם הר״ש ב״א דצריך שישהה בציר מעל״ע. מיירי בפלט הבשר כבר כל דמו. וע״ז השי״ז עליו הת״ח שם דכיון דכבר פלט כ״ד נאסר מיד. וכ״כ הרב בש״ע סוסי׳ ע׳ [מיהו מה שבתוך הציר נאסר מיד] אבל מ״ש הרמ״א שם אם לא נכבש בתוכו יום שלם. זה הוא מאו״ה שהביא בת״ח כאן דין ב׳ וקאי אבשר שלא פלט כ״ד וזה אינו נאסר אלא בכבישת יום שלם. גם מ״ש הש״ך ומיהו מהרש״ל כו׳ מבואר מדבריו שנתעלם ממנו דברי מהרש״ל בפכ״ה סימן ע״ז שכתב כן להדיא. ולא הוצרך לדיוקא עכ״ל. ועל זה קאמר הפרי מגדים דלקושיא א׳ י״ל דמש״ה לא הביא [הש״ך] הא דת״ח ד״ב [בשם או״ה] דמשם משמע כו׳ מדלא כתב או״ה שיעור מעל״ע [אלא כתב סתם שיעור כבישה. משמע דמיירי בשהה כדי שירתיח דהוא שיעור כבישה בד״ח בכל דוכתי. ועיין בשפ״ד ס״ק כ״ט ובמש״ש דיש הוכחה אחרת לזה ע״ש]. וראיית הש״ך מהת״ח דין ט׳. הכי הוא. מדחלק הרב שם על ר״ש ב״א בפלט כבר כ״ד דנאסר מיד. ומשמע שם דבתוך שיע״מ מודה ליה דלא נאסר אלא במעל״ע כו׳ וע״ש בת״ח מ״ש וכן יראה דעת הרא״ש כו׳ נ״ב מובא לשונו בש״ך ס״ק מ״ו ע״ש וקושיא ב׳ של המנ״י תירץ הפרי מגדים דמ״ש הש״ך ומיהו ודאי מהרש״ל כו׳ שהרי סובר כו׳. אה״נ דהש״ך ידע דברש״ל מבואר כן בפירוש אלא נקט לה לפי האמת דהרש״ל סובר כן ואף אי לא היה ביארו בפירוש נשמע מדיוקא :

ס״ק לז **בא״ד א׳** והקשה דבת״ח משמע כו׳ ועיין בת״ח כלל ו׳ דין ה׳ אין הכרע. נ״ב עיין לעיל על המ״ז סוסק״א בארתי דבר זה באריכות כו׳ אבל לאחר הבישול אה״נ דבה״מ אף בלא מליחה שנית שרי כו׳. נ״ב עיין בחו״ד ביאורים סק״ח. וחי׳ ס״ק כ״ג שכתב דקשה לסמוך על הש״ך בזה ע״ש :

ס״ק לח **בא״ד א׳** אבל לאחר יב״ש אף בה״מ אסור דאיכא תרתי פלוגתא דרבותא לאסור. ר״ל וכיון דעל כל פלוגתא לחודיה לא סמכינן אמקילין. אלא בה״מ. דהן זה דנימא כמ״ד דאחר יב״ש יש לו עדיין ציר אינו אלא בה״מ. והן זה דנימא דבציר גם כן אינו אלא בה״מ. אם כן בהצטרפם יחד הוי תרי קולי בה״מ דלא מקילינן וכמ״ש בט״ז סוסי׳ צ״א סקי״ב והטעם מבואר במ״ז שם דהוי ס״ס לאיסורא ע״ש. וה״ה הכא. עיין בלבוש בפתיחה לטרפות עצמות אות ז׳ שכתב דאף דעבדינן כהט״ז ואין מקילין תרי קולי בה״מ. מ״מ היכא שיש ה״מ בצירוף ס״מ או כ״ש ויו״ט או אורחים מקילין גם תרי קולי ע״ש. גם בטו״ט מהדו״ת סי׳ קנ״ב כ״כ. דבאם יש ה״מ. וגם לכ״ש יחד. דמותר בב׳ קילי. כיון דיש תרתי לטיבותא נגד שתי הריעותות ע״ש. ועיין בספר ד״ק בכללי ה״מ אות ח׳ [ובסי׳ נ״ה סק״ט במוסגר] שכתב דמו״ח הביא ראיה מדברי הש״ך כאן. דתרי קולי לא מקילינן. ואמר כן לפני הרב הפרי מגדים בחייו להלכה למעשה. ואחר כך חיבר הרב הפרי מגדים חיבורו. וכ״כ בסתם ולהלבו״ש לא הוזכר זה רק בדברי הט״ז דסוסי׳ צ״א. וגם כתב להקל בזה כשיש ה״מ וכ״ש יחד. אבל מסתימת דברי הש״ך כאן משמע שאין להקל כלל. (ראיה זו דמדברי הרמ״א וש״ך כאן מבואר כמ״ש הט״ז סוסי׳ צ״א אמורה גם בדג״מ תנינא ע״ש וכ״ה בחידושי רע״א סי׳ ס״ט על הרמ״א סעיף י״א ע״ש) וע״ע בד״ק שם אות ט׳ שכתב דמ״ש הלבו״ש דבה״מ ולכ״ש יחד יש להקל אף בב׳ קילי אין לומר כן בב׳ פלוגתות כו׳ ע״ש. ובמקמ״ע שם כ׳ וז״ל. ר״ל דוקא בנדון דהלבו״ש שם. דאחד מהחששות הוא חסרון בקיאות שייך להקל בה״מ וכ״ש יחד, משא״כ ב׳ חששות של ב׳ פלוגתות דהוי יחד רוב גמור לאיסור יודה לבו״ש דאין להקל כלל. ולפ״ז מסולק השגת הד״ק על הלבו״ש מש״ך סימן ע׳ סקל״ח. דהא הש״ך מיירי מב׳ פלוגתות. אך מ״ש הד״ק דהוי רוב גמור. צ״ע לפמ״ש הש״ך בסי׳ רמ״ב סוף הוראת או״ה דאם אין הרבים מסכימים מטעם אחד לא הוי רוב גמור ע״ש. גם כיון דהא דקי״ל להקל בה״מ הוא משום דעיקר כפוסקים המתירין. א״כ אפילו בב׳ פלוגתות מסתבר להקל כהלבו״ש עכ״ל הנה מ״ש לעיין בש״ך סי׳ רמ״ב עיין מזה בספר ראש אפרים. בקונטרס הראיות לסימן ל״ט אות י״ג באורך. ומ״ש דהיכא דאנו מקילין בה״מ היא משום דעיקר כהמתירין. כן מביא הפרי מגדים בהקדמה בכללים אות ו׳ בשם הרמ״א בהקדמתו לספרו ת״ח דלכך הוא לפעמים מיקל בה״מ. משום דנראה לו דעת המתיר עיקר לדינא ע״ש. ולכן צ״ע בנ״ד. דהוא דרבנן מחמת דם שמלחו אם הוא לאחר יב״ש אם להקל כשיש ה״מ ושעה״ד או לכ״ש יחד כלבוש דמיקל כה״ג והש״ך גופיה כאן הרי לא ביאר להדיא שאף בה״מ ולכ״ש או שעה״ד יחד דאסור. וכיון דכל הטעם דתרי קולי בה״מ לא מקילינן. הוא כמ״ש הפרי מגדים סוסי׳ צ״א דהוי ס״ס לאיסורא. וכ״כ בטו״ט מהדו״ת בקו״א סימן י״ד. אם כן יש לצרף דברי השעה״מ מובא בפ״ת בדיני ס״ס אות ט״ז דדעת הרמב״ם והרבה מהראשונים. דבדרבנן אפילו איכא תרי ספיקי להחמיר אזלי׳ לקולא ע״ש. אכן עיין במ״ש על המ״ז ס״ק ט״ז סוף אות ח׳ בשם ס׳ קובץ שהשיג על השעה״מ בזה וגם הבאתי מדברי הפמ״ג באו״ח סימן ק״ס בא״א סוס״ק ט״ז דבס״ס דפלוגתא לחומרא בדרבנן. לכ״ע אסור. דהוי רובא לאיסורא ממש ע״ש. וצ״ע בכ״ז :

ס״ק מ׳ **בא״ד א׳** אפילו מה שלמעלה מן הציר. אסור לדידן בסימן ס״ט [סעיף י״ח בהגה״ה] דמליח בכשא״מ [אסור אף מה שחוץ לציר] אלא [דאי הת״ח בשם או״ה דמחלק בין יש לציר מקום לזוב דמותר אף מה שבציר בין אין לציר מקום לזוב דאסור מה שבציר מיירי] בכ״מ. ואפ״ה יש חילוק כו׳ : כו׳ אבל חתיכה תפלה שנפלה לציר בכשא״מ שרי כו׳ וגם לא איכפת לן במה שנשרה בתוך הציר. ר״ל כשיעור שירתיח. ונ״ב אבל לדינא אם שהה כדי שיתן על האור וירתיח עיין לקמן בשפ״ד סק״נ בדין הב׳. ובמה שכתבתי על המ״ז סקי״ז :

בא״ד ב׳ ומה שהניח [המנ״י זה הדין] בצ״ע לא ידענא כו׳. נ״ב עיין ביד אברהם על הש״ך סקמ״ז דתמה גם כן על המנ״י שהניח בצ״ע. דאישתמיט ליה דברי הש״ך שם. ובספרו הארוך. ועיין במה שכתבתי על המ״ז סקי״ח אות ב׳ באריכות מזה ע״ש :

ס״ק מג **בא״ד א׳** הטעם דעיקר התייתו [של דם פליטה הוא ע״י מליחה. שהוא] דרבנן. משא״כ דם בעין [שנתהוה] על ידי דוחקא דסכינא [שהוא ד״ת] ואין צורך [לומר כן בכותנת דברי הש״ך] אלא [כותנתו] דם פליטה קליש כו׳. ר״ל דאל״כ אלא דעיקר החילוק משום דדם בעין הוא ד״ת אם כן תקשי הלא דם הנפלט על ידי כבישה הוא גם כן ד״ת. ואפ״ה אמרינן ביה ככ״פ (כ״ה לעיל בשפתי דעת סקכ״ט). ולהחו״ד דס״ל דם על ידי כבישה דרבנן אינו מוכרח :

ס״ק מה **בא״ד א׳** וקליפה בעי בחתיכה א׳ אף להמנ״י וב׳ חתיכות להמנ״י א״צ. נ״ב עיין לעיל בשפתי דעת סק״ד וסק״ו. ע״ש :

ס״ק מו **בא״ד א׳** עש״ך כו׳ כל מה שבתוך הציר אסור מיד כו׳. הפמ״ג תפס בפשיטות דכותנת הש״ך רק לאסור הכל מה שבציר דלא כרש״ל דאינו אוסר מה שבציר אלא כ״ק. אבל מה שלמעלה מן הציר פשיטא דשרי אף להש״ך. דלא כמו שהבין הבה״ט סוסי׳ זה. ע״ש. וכבר השיג עליו בפ״ת סק״ד. והוא ברור ופשוט. וכן השיג על הבה״ט בהגהות מוהרש״ק ז״ל בפשיטות. דהרי דם אין מפעפע למעלה ע״ש :

ס״ק מז **בא״ד א׳** ומה שכתב [הש״ך] דאין לפרש [דאו״ה מיירי] לאחר שיעור מליחה דאפילו כלי מנוקב אסור [ר״ל] היינו דאין שייך להסתפק. אי מקרי כלי מנוקב [ושרי. או כשא״מ ואסור. כיון שאף אם הוא כלי מנוקב. אסור] כו׳ ועמ״י שם אות כ׳ בשם המ״ב כו׳ אלא מיירי כו׳. ר״ל דעל מה שכתב הת״ח שם בכלל ו׳ ד״ח.

שפתי דעת סימן ע'

דצריך קליפה במקום שנוגע בקרקע לציר. הביא המג"י שם דהמ"ב בס' ס"ד השיג על הרב בזה ופסק להתיר אף במקום שנוגע בציר. לפי שהמנהג שאחר הדחת הבשר. מניחין אותו על גבי הדף עד שיזוב מימיו וא"כ נתלחלח הקרקע מהמים שזבו קודם המליחה ואח"כ כשנוטף הציר קמא קמא בטל. עכ"ל. ואפשר דגם הרב מסכים לזה. רק דכאן מיירי שמלח הבשר במקום אחר שלא במקום שזבו המים מתחלה אבל באותו מקום שזבו המים תחלה גם הוא מודה דישרי עכ"ל המג"י. ולהפמ"ג פשיטא ליה דבאם היו מים על הקרקע דהציר הנוטף אח"כ בטל הוא אף להרב. דהרי הרב עצמו כתב אח"כ שם בדין י' וכאן בהגה"ה דאפילו מים מועטין מבטלין כח הציר. אע"כ דהרב כאן מיירי בלא היו מים על הקרקע כלל ועיין במחה"ש על הש"ך סק"נ דמביא גם כן בשם המ"ב דאם נתלחלח הקרקע מהמים שזבו קודם המליחה. באם נפל לתוכו בשר שלא שהה עדיין שיע"מ מהני מליחה שנית. ואם שהה שיע"מ סגי בהדחה. ועיין בבל"י סקל"ז דכתב דלפי מה שכתב הש"ך בסק"נ דבעינן שיהא המים מרובין מהציר אם כן מה בכך שנתלחלח הקרקע מהמים. ע"ש. ונ"ב אין לאסור רק בודאי היה הציר מרובה. אבל בספק אם המים שעל הקרקע מרובין שרי כמבואר בשפתי דעת סק"נ בשם או"ה וגם יש לצרף דברי המג"א באו"ח סי' תמ"ז סקל"ט :

ודע דעל זה דמבואר כאן דבשר בתוך שיע"מ שנפל לציר שעל הקרקע מספקא לן אי הוה כלי מנוקב או כשא"מ ולכך אינו אסור רק מה שבציר. ולמעלה ממנו כ"ק. כתב בכרתי סקכ"ו. דמקובל הוא מגדולי בעלי הוראה מומחים זקנים שהיו בדור דדוקא ברצפה של עפר וכן רצפה של אבנים גמורים שקורין גיהויאני שטיניר אבל רצפה מלבנים שקורין ציגיל אפי' גיברענטי ציגיל הם כ"ח גמור. ואין כאן מקום ספק דהוי כשא"מ. וכן נהגו כל בעלי הוראה בפראג. עכ"ל. וה"ה אם הרצפה מכוסה בנסרים דהוי כשא"מ כמבואר בחו"ד חי' סקל"ב דין ו'. ועיין במג"י בסולת למנחה כלל ו' ד"ח בהגה"ה. סקי"ט. שכתב וז"ל ונראה דכ"ז בקרקע מעפר תיחות משא"כ ברצפה מאבנים ולבנים. דהוי ככלי אבן ולא מקרי כלי מנוקב. אם לא שיש לו מקום לזוב. כגון ביני וביני או שהוא בשיפוע. ועיין במג"א סי' תנ"ט סק"ט. עכ"ל :

ס"ק מט בא"ד א' וכפי הנראה דהתם הוי ספק חיסרון חכמה כו'. כן מבואר להדיא במג"י כלל א' סק"ו. ע"ש באורך. וכ"ה בספר תפארת למשה. ע"ש :

ס"ק נ בדין הא'

בא"ד א' ובה"מ יש לעיין בו דאפשר להתיר [ר"ל. דכמו דאמרינן בסי' ס"ט סעיף ב' בהגה"ה. במלח ולא הדיח תחלה דבה"מ מותר ע"י הדחה ומליחה שנית. וע"כ דבה"מ אמרינן. דדם שע"פ לא הוי דם בעין אלא דם פליטה, א"כ ה"ה הכא] וי"ל לאיסור. דע"כ [אנו] מתירין בסי' ס"ט [שם בה"מ. משום] דיש [עוד] צירוף טעם הרא"ש דאין דרך המלח להבליע. ע"ש בסי' ס"ט במ"ז סק"ז בשם הב"ח והמג"י. משא"כ הכא דהוא ע"י כבישה. והוא מבליע בודאי ולצורך ה"מ וס"מ [יחד] המיקל כו' ואמרינן כו'. נ"ב ובדין השני כתב הפמ"ג בפשיטות לאסור. אף בהודח מקודם מהדם בעין. ונכבש בציר בכשא"מ. כדי שירתיח. דהעיקר כתירוץ הב' שבש"ך סקל"ו. אם כן מכש"כ בלא הודח. כן העיר בחי' רע"א על הפמ"ג. ועיין במ"ז סקי"ז. בשם הפר"ח. ובמה שכתבתי שם :

בדין הב'

בא"ד ב' ובנפלה לציר [ושהה] כשיעור על האש. לט"ז [בס"ק י"ז. ע"ש] להרב אין תקנה כו' ובכשא"מ אף להש"ך אסור [גם] בה"מ בתירוץ הב' [שבש"ך סקל"ו ע"ש]. והכין מסתבר כו'. כו' בדין השלישי. בא"ד ול"מ בלא הודחה [עדיין החתיכה ששהתה חצי שעה] דטרוד [למיפלט] ולא בלעה כלל [דבזה פשיטא דשרי אף לרש"ל כמבואר בש"ך סקל"ב] אלא אפילו הודחה ובלעה [דהא אינה טרודה] או [אף לא הודחה] ונפלה לציר. דבלע אף שלא הודחה. כמו שהתבאר [דבנפלה לציר. לא שייך טרוד. עיין בשפ"ד סקל"ב וסקל"ז] אפ"ה גם לרש"ל שרי ע"י הדחה ומליחה שנית. [עיין בש"ך סקל"ה ובשפ"ד שם] כו' לפי סברת הט"ז בתי' ונוסחתו [עיין בט"ז סקי"ז] כו' ומה שאוסר רש"ל לדגים תפלים [שלא פלטו עדיין דמן. והונחו אצל עופות מלוחים. ולא מהני לדגים מליחה. ואמאי. נימא דבזמן מעט שיפלטו דם ש"ע המועט. יפלטו דם המרובה שבלעו מהעופות. הוא משום דס"ל לרש"ל] דם שלהם הוה [רק] כציר [עיין בט"ז סקכ"ח] או דרפו קרמייהו ונסרך בהם [הדם ביותר. עיין בשפ"ד סקל"ה] והרב באמת מתיר שם. ר"ל דלפי מה שכתב הרש"ל דלכך לא מהני מליחה להדגים. משום דדם של הדגים לא הוי רק כציר ובציר ל"א ככ"פ. אם כן הא הרמ"א פסק כאן בה"מ אף בציר אמרינן ככ"פ. עז"ק הפמ"ג. דהרמ"א הרי באמת מתיר לדגים תפלים על ידי מליחה. עיין בסעיף ב' בהגה"ה (והא דמשמע שם דמתיר אף באיה"מ. הוא משום דחולק עם הרש"ל באמת וס"ל דדם דגים הוי דם ממש) :

בא"ד ג' ובכשא"מ אף מה שחוץ לציר נאסר מיד כו'. עיין בחכ"א כלל ל"ב דין ט"ז. וח"ו לסמוך על דבריו דהעיקר כמ"ש הפמ"ג כאן ובהרבה דוכתי בפשיטות. וכ"ה בכל האחרונים וכמ"ש בש"ך סי' ס"ט סקע"ה. ועיין בסי' ע"ו בשפ"ד סקי"ד. ובמה שכתבתי לעיל בסי' ס"ט על השפ"ד סקע"ד אות ב' מזה באורך :

בדין הרביעי

בא"ד ד' ואם נפלה לציר בכ"מ כו' להרב שרי בה"מ כו' ובזה מהרש"ל מיקל יותר כו' אין אוסר מה שבתוך הציר הציר כ"א כ"ק. ר"ל דבה"מ רש"ל הוא המחמיר. דלהרב שרי על ידי מליחה שנית. משום דבה"מ ס"ל דאף ביש לו רק ציר אמרינן איידי דיפלוט כו'. ולהרש"ל דס"ל דל"א כלל בציר איידי אסור אף בה"מ מה שבתוך הציר עכ"פ כ"ק. ובאיה"מ הרש"ל מיקל יותר. דלהרב נאסר מה שבתוך הציר כולו מיד ולהרש"ל אינו נאסר רק כ"ק. עיין בש"ך סקמ"ו :

בא"ד ה' ואם שהה כשיעור כבישה על האש בכ"מ לט"ז [סקי"ז] אסור ולש"ך [בסקל"ו] אפשר לצורך גדול וסעודת מצוה מתיר גם בזה מטעם ככ"פ. ר"ל דכמו להש"ך בסקל"ו הדין בבשר שהוא תוך שיע"מ. ונפל לציר בכלי מנוקב. ושהה כשיעור שירתיח. דמהני מליחה אליבא דב' תירוציו שם. כה"נ בבשר שהוא אחר שיע"מ ונפל לציר בכ"מ. ושהה כדי שירתיח ויש הפסד מרובה דאמרינן איידי דיפלוט ציר דידיה כו'. כו' אבל הודח לט"ז [בס"ק ט"ז] נאמר דחוזר כאן [ברמ"א] ממה שכתב בת"ח [וס"ל כאן דע"י הדחה לא נסתמו נה"פ]. ובה"מ שרי איידי דיפלוט ציר דידיה כו'. ולש"ך [סקל"א ע"ש] אין כאן חזרה ואסור להרב [כאן. אף] בה"מ [מה שבתוך הציר] מיד דנסתמין כו' :

בא"ד ו' ובכשא"מ אין איסור מחמת מליח בכשא"מ [ר"ל ואם נפלה לציר בכשא"מ תוך יב"ש ולא שהה כשיעור שירתיח אין איסור מחמת מליח בכשא"מ לאסור מה שחוץ לציר ג"כ] דכבר עבר שיעור מליחה [ופלט כל הדם. ולא שייך לומר דהדם פירש ממקום למקום. והדין שוה כמו בנפל לציר בכ"מ דמה שבתוך הציר נאסר מיד באיה"מ אף תוך יב"ש. ובה"מ בלאחר יב"ש] אלא [בזה חמור יותר בנפל לכשא"מ] אי שהה כשיעור על האש [דבזה] להרב אסור אף לש"ך בתירוץ הב' [דסקל"ו. ולכן אין להקל בזה אף בה"מ וס"מ כי תירוץ הב' שם עיקר כנ"ל]. כו' וליש"ש מטעם דלא אמרינן כו' ר"ל דהא רש"ל סובר דלכבוש כשיעור שירתיח מהני מליחה. כמבואר בט"ז סקי"ז ושי"ך סקל"ו דתוך שיע"מ דיש לו עדיין דם אי נפל לציר ושהה כשיעור שירתיח. מותר לרש"ל. ע"ש :

משבצות זהב סימן ע' ע"א

רק כדי שירתיח. מותר להש"ך. וזה דוקא כשהציר הוא בכלי מנוקב. אבל בכשא"מ. תלוי בב' התירוצים שבש"ך סקל"ו. והפמ"ג בשפ"ד סק"נ בדין הב' הכריע דהעיקר כתירוץ הב' שם. ואף בהודח ויש ה"מ. אסור להש"ך גם כן. וכמו שכתב על המ"ז סקי"ז. ועיין בחי' רע"א על הש"ך סקמ"ז וסקמ"ט וסקל"ו דדעתו כהפמ"ג כנ"ל. ובס' רש"ך במחי"כ טעה והעתיק להקל אף בכשא"מ בפשיטות. והן אמת דיש מקצת מהאחרונים שכתבו כן. דביד אברהם על הש"ך סקמ"ז כתב דמהש"ך שם משמע. דבשר תפל שנפל לציר אף בכשא"מ מותר. כשלא שהה מעל"ע. ובחנם הגיח המג"י בכלל ו' סק"ז דין זה בצ"ע דאישתמיטתיה דברי הש"ך הללו. וכן הוכיח בספרו הארוך עכ"ל [ועיין בחוו"ד חי' ס"ק ל"ב דין א'. ע"ש]. גם בס' יד' פסק כן דבשר שלא נמלח ונפל לציר בכשא"מ. ושהה כדי שירתיח דמותר בה"מ. אבל לפענ"ד יש להחמיר כהפמ"ג. דמה שהביא היד אברהם מהש"ך סקמ"ז. לא מוכח כלום. חדא די"ל דהש"ך שם מיירי בלא שהה כדי שירתיח. ואשמעינן דבשר תפל שנפל לציר בכשא"מ לא הוי עליו דין נמלח בכשא"מ שתיאסר מיד [עיין בשפ"ד סקמ"ח]. ואף אם נימא דהש"ך שם מיירי גם בשהה י"ל דאזיל שם לתירוצו הא' שבש"ך סקל"ו. אבל לתירוצו הב' שם. באמת דהיה יכול הש"ך בסקמ"ז לאוקמי בבשר שלא נמלח כלל. וכמ"ש בחי' רע"א שם. גם עיינתי בס' הארוך להש"ך. ומשם גם כן לא מוכח כלום. דכל אריכות דבריו שם הוא רק להוכיח להוציא מדברי האגודה ותשו' שארית יוסף. שמחלקין בבשר תפל שנפל לציר דדוקא בכלי מנוקב הוא דשרי. אבל בכשא"מ אסור. אלא דעיקר כהרב בת"ח. דדוקא חתיכה שנמלחה בכשא"מ הוא דאסור. משום דפירש הדם שבתוכה ממקום למקום. אבל חתיכה תפלה. אינה נאסרת. אלא משום שבלע דם. ואם כן ימלחנה ויצא אגב דמו. ע"ש. וזה מיירי לענין אם תיאסר מיד מתורת נמלח בכשא"מ על זה הוכיח שם הש"ך דשרי. דאין כח בהציר שיפרוש הדם שבחתיכה ממקום למקום. אבל בשהה בציר בכשא"מ כדי שירתיח לא גילה הש"ך שם כלל דעתו. ואם כן לא נעלם מהמג"י כלום. ולכך הניח הדין בצ"ע. לכן נראה שהנכון להחמיר אף בה"מ כהפמ"ג. והגי' רע"א. והפר"ח. והכו"פ סק"ד. שתפסו לעיקר תירוץ הב' שבש"ך סקל"ו :

סימן עא ס"ק א' בא"ד א' וכבר יישבו הם ז"ל. די"מ סברי [דהא דאמרינן בחולין דף צ"ג ע"ב] דרישא בכיבשא [אותביה אבית השחיטה

דייב דמא ושרי כו' אינו כמו שפירש רש"י. דרישא בכיבשא היינו שמטמינין הראש ברמץ כדי להעביר השיער אלא] היינו צלייה הא [כשרוצין להניחו קצת על האש רק כדי] להעביר השיער [ואח"כ לבשלו] גרע טפי. כיון שלא יצא דמו עדיין ושמא כח האש יפריש [הדם] ממקום למקום ולא יצא על ידי מליחה עוד [כיון שנבלע בכח האש אין יוצא אלא ע"י אש דככ"פ] מש"ה [ס"ל] דמולחין [תחלה] על השיער להעביר הדם מעל פני השטח ושוב [כשמניחו קצת על האש רק כדי להעביר השיער] אין כח האש [בשיעור מועט כזה] פועל כ"כ בעומק [רק בשטח וכבר יצא הדם משטח העליון ע"י מליחה. כ"ה בב"ח. ונ"ב עיין בישו"ש הגה"ה סי' י"ב רצה ג"כ ליישב כן דעת הי"מ וחזר ותירץ דאעפ"כ שפיר תמה הרשב"א עליהם מה תועלת במליחה הראשונה ע"ש סברתו בזה. ועיין בדרישה סק"א. דכתב דלי"מ י"ל דרישא בכיבשא מיירי דמלחו אותו תחלה. ע"ש. וא"כ אף להי"מ שפיר פירושו של רישא בכיבשא שמטמינין אותו ברמץ רק להעביר השיער. וכמו שפרש"י. ועיין בפרישה אות ג' דאיסורא יש בזה לעשות כהי"מ משום דכשמולחין אותו תחלה חלק חיצון מהבשר פלט דמו. וא"כ חזר ובולע במליחה השנייה מפליטת דם שאר הראש ע"ש]:

בא"ד ב' ועיין פרישה כו' ומש"ה הביא ק"ו ממוח שבעצמות כו'. ר"ל דעל מה שכתב הרשב"א חותך הראש ומולח יפה לצד פנים. וחוזר ומולח על השיער שאין השיער מעכב את המלח להפליט הדם שהרי מוח שבעצמות נכשר על ידי מליחה. ואין העצם מעכב ק"ו לשיער שבראש. על זה כתב בפרישה סק"א. וז"ל דס"ל להרשב"א דודאי אין לסמוך אמליחה על גבי שיער לחוד מק"ו דמליחה על גבי עצם. דש"ה דאין ודאי שיש דם במוח שבעצמות. אלא מכח חומרא בעלמא מולחין אותו מש"ה סומכין על מליחה דעל גבי עצם משא"כ בראש שיש בו ודאי דם. והכי הצעת דברי הרשב"א צריך לחתוך הראש לשנים ולמלוח מצד פנים יפה. ובזה יוצא ידי חובתו מדינא. דסגי ליה אם מלחו יפה מצ"א. אלא שאנו מחמירין למלוח מב' צדדין. ובזה מקילין למלוח על גבי שיער כיון דמדינא אינו צריך למלוח שם כלל. יען דמלחו בפנים יפה. וכמו שמקילין במוח שבעצמות. כיון דליכא שם ודאי דם עכ"ל. [ובזה יבוארו דברין] כו' ומה שכתב [הפרישה] דמוח שבעצמות לחומרא בעלמא [מולחין אותו משום] דמוח שבעצמות אין מוחזק כו':

ס"ק ג' בא"ד א' ועמ"ש בסי' ס"ט [הוא שם במ"ז סקי"ג]. כו' וראיה מלב סי' ע"ב [ע"ש בסעיף ב'. וש"ך שם סק"ה]. אבל אם בקע לב' תוך שיע"מ. צריך מליחה מצד הב' כו' [נ"ב כמבואר בסי' ס"ט ברמ"א סוף סעיף כ' ובט"ז שם ס"ק, ט"ז וש"ך סקכ"ד] והטעם ביארנו לעיל סי' ס"ט [במ"ז סקי"ג. ע"ש. ומכאן ראיה למה שכתבתי שם דלא קשיא על הפמ"ג שם תמיהת הגי' מוהרש"ק ז"ל. כי הפמ"ג לא תלה דין זה בדנפשיה אלא דלדעתו מפרש הטעם בזה. כמו שכתב שם וכאן. ע"ש. והוא ברור] :

בא"ד ב' וראיתי להפר"ח אות ב'. כתב דכשבקע הראש לשנים [ועבר ולא מלח גם על השיער] אסור לדידן כו' לא הבינותי כו'. ר"ל דמשמע מהפר"ח דבנמלח מצ"א. יצא כל הדם. אלא דנאסר משום דעבר אתקנתא דרבנן שהצריכו למלוח מב' הצדדין לכתחלה. על זה הקשה הפמ"ג דאם כן אמאי קי"ל בסי' ס"ט סעיף ד' בהגה"ה דבנמלח מצ"א. דוקא תוך יב"ש. יכול לחזור ולמלוח צד הב'. ואי כהפר"ח מאי חששא איכא בזה. הלא כבר יצא כל הדם אלא דעבר אתקנתא. אם כן יהא מותר למלוח צד השני אף לאחר יב"ש או מעל"ע. דהא רוצה לעשות כתיקון חכמים. וכבר קדמו בכו"פ בכרתי סק"ב וכתב על הפר"ח דהוא דוחק. והחילוק שכתב הפמ"ג. בין אם לא חתך החתיכה עבה לשנים. דסגי אם מולחו כך. ובאם חותך אותה לשנים. דבעינן מליחה מכל צד. הסביר גם כן הכו"פ שם. וז"ל דבשלמא אם הראש שלם ונמלח סביב אין האויר מקרר ומעכב חום המלוח להפליט דהא שלם סביביו. אבל כשהוא חתוך ונמלח רק מצד א' אם כן בצד השני שולט אויר ומקרר החתיכה. ומונע כח חום המליח שבצד שנייה להפליט. עכ"ל. ועיין בישו"ש פכ"ה סי' פ"ג. שחילק גם כן וז"ל ומה שהקשה הרשב"א אם כן [אי איתא. דבעינן למלוח הבשר מכל צד]. חתיכה עבה ליבעי לחותכה לשנים. או אם חתך את"כ ממנה ליבעי מלח במקום החתך. ובעיני לק"מ. כי דרך המלח להפליט הדם. ומתפשט לחוצה. בכל צדדיו ומש"ה צריך למלוח. כנגד כל היכא שהוא פתוח. וק"ל לרבנן שאפי' היא עבה ביותר מפליט כל דמו. אבל אי לא נמלחה מכל צדדים אז אותו הצד שלא נמלח עומד הדם על שפתיו לצאת. ואין שם מלח שיפליט אותו בכח לחוצה עכ"ל :

בא"ד ג' יש לראות איך סגי כו' ודמי לריאה וטחול. עיין בס' שבילי דוד תירץ דמוח שבראש מוצמד בטבעו אצל הגלגולת כמו שאר מוח שבעצמות וריאה מובדל מהגוף בחיים. ע"ש. ועיין במה שכתבתי בסי' ס"ט על המ"ז סקי"ג. תירוץ לזה בשם הי"ד. ועיין בהגהות מוהרש"ק ז"ל מה שכתב באורך מזה :

במחבר סעיף ב'. הטלפים מתתך אותם למטה כו'. עיין בסולת למנחה כלל ט"ו דין ט"ו סקל"ד בהגה"ה שכתב דנוהגין להסיר ראשי הציפרנים באוזים ותרנגולים. ואם לא הסירן אין אוסרין בדיעבד. דדוקא בטלפי בהמה החמירו. וכ"כ בבית הלל סי' ס"ח. וכן משמעות הפוסקים עכ"ל. גם בלחה"פ סי' ס"ח סקי"ב. ובבל"י שם סק"ז. כתבו וז"ל. ועכשיו נוהגין להחמיר אף באוז. אם לא נחתכו הציפרנים ונמלחו כך לאסור מה שמחובר

לציפרנים

שפתי דעת סימן ע' ע"א

בדין החמישי

בא"ד ז' בשר לאחר יב"ש [והונחה אצל חתיכה במליחה תוך שיע"מ]. להרב אסור באיה"מ. והרש"ל מיקל כו' כמבואר [בש"ך] באות ל"ג כו' ונאסר מיד כמ"ש [בש"ך] אות ל"ח [עיין בשפ"ד שם]. ואף דרש"ל [גופי'] בלא שהה שיעור כבישה מתיר [כמבואר בש"ך סקמ"ו] ואם כן ליכא תרי פלוגתות דרבתא לאסור. אפ"ה החמיר הרב. נ"ב ר"ל דהרב חשש אליבא דנפשיה לסברת הרש"ל. עיין בשפ"ד סקל"ח. ותבין :

בדין הששי

בא"ד ח' ואף רש"ל מודה כאן כו' דנתקרר קצת. ר"ל דלכך לרש"ל באם נפלה התיכה שהיא לאחר פליטת דמה לציר דלא שייך טרוד. כיון שהיא בציר. וכ"פ אגב ציר לית ליה לרש"ל. ואפ"ה אינו נאסר אא"כ שהה כשיעור שירתיח [כמבואר סוס"ק ל"ו. וסקמ"ו] ובאם נגעה חתיכה שפלטה כ"ד ויצירה. [דלא שייך. טרוד וכ"פ]. לחתיכה שהיא בתוך שיע"מ דנאסרה מיד. עז"ק הפמ"ג. דשאני ציר שהוא בכלי או על הקרקע דנתקרר קצת. משא"כ בציר הנוטף עליו מן החתיכה מיד. דלא נתקרר [עיין בשפ"ד סק"ל] : כו' הכלל העולה דחתיכה אצל חתיכה כ"ע כו' אליבא דהש"ך ואינו צריך מליחה שנית. נ"ב כמבואר בש"ך סקל"ב : כו'. ובנפלה לציר אף בכלי מנוקב ויש מקום לזוב כו' כיון שהוא משוקע בציר ל"ש טרוד. [נ"ב כמבואר בש"ך סקל"ז] אלא דהרב סובר [דבה"מ אמרינן] כפ"פ אגב ציר. ויש"ש סובר דל"א כפ"פ בציר [אף בה"מ]:

בא"ד ט' ולט"ז בהונח התיכה [שהיא תוך זמן פליטת צירה]. אצל חתיכה [שהיא בתוך שיע"מ] נמי כפ"פ אמרינן. ולא טרוד [ולכך בעינן מליחה שנית גם בזה. עיין בט"ז סק"א. וסקט"ז]. כו' ואפ"ה בנפלה לציר החמיר הרב טפי כו'. ר"ל דלט"ז דס"ל אליבא דרמ"א דחתיכה הפולטת ציר הנוגעת בחתיכה שפולטת דם דאינו מותר אלא מטעם כפ"פ אגב ציר דידה. ול"א כלל דאיידי דטרוד למיפלט ציר לא בלע. כמו בנפלה לציר. אם כן אמאי החמיר הרמ"א בנפלה לציר דלא נאמר כפ"פ אגב ציר. אלא בה"מ ותוך יב"ש. ואחר יב"ש אף בה"מ. אסור. ובנגעה בחתיכה והיא תוך יב"ש היקל אף באיה"מ ואחר יב"ש בה"מ. עז"ק הפמ"ג דאף לט"ז ניחא מה שהחמיר הרב טפי בנפלה לציר דל"א כפ"פ והסברא מבואר לעיל במ"ז סקט"ז. משום דאף דהט"ז ס"ל דגם בחתיכה אצל חתיכה. ל"א איידי דטרוד למיפלט לציר לא בלע כלל. אבל מכל מקום מהני זה דטרוד. דאינו בולע הרבה. ולכך אמרינן כפ"פ אף באיה"מ משא"כ בנפלה לציר דבלע הרבה דבציר לא שייך כלל טרוד ל"א כפ"פ אגב ציר אלא בה"מ [עיין במה שכתבתי על המ"ז שם. אות ב'] :

בא"ד י' ולש"ך הוא כפשוטו. ר"ל דלש"ך החילוק הוא כפשוטו דבנפלה לציר דלא שייך טרוד אלא כפ"פ ובאיה"מ חשש הרב לסברת רש"ל דל"א כפ"פ אגב ציר. משא"כ בנגעה בחתיכה דלא בלע כלל. משום דטרודה למיפלט ציר. דזה אף רש"ל מודה. כמבואר בש"ך סקל"ב כנ"ל :

סימן ע"א ס"ק ג' בא"ד א' ולכאורה החילוק דשאר עצמות חלחולי מחלחל [ונכנס כח המלח להמוח דרך הנקבים] משא"כ הטלפים. אלא דאם כן תיפוק ליה [להש"ך] דמש"ה צריך לחתוך [מעט מהטלפים] דאין המליחה מועיל על גבי טלפים אלא [דלכך לא רצה הש"ך לומר כן] דאם כן מאי מהני חתך מעט והא במקום הטלפים הנשאר לא יפעול המלח]. והא צריך למלוח בכל מקום. וע"כ דהמלח נכנס בפנים לטלפים. אלא מטעם כשא"מ. ר"ל דהטלפים הם אזוקים מאד עד שאין הדם יכול לפלוט דרך הטלפים לחוץ [עיין במחה"ש דכ"כ] :

ס"ק ה' בא"ד א' א' הקרום דלא מהני ליה כ"א חתיכה ומליחה [נ"ב כמבואר בסי' ס"ה סעיף א ע"ש] כו' ולזה מהני [בצלייה] תקנה שיניחנו על נחיריו [ונועץ בו קנה. או ד"א. וא"צ לנקוב גם העצם כמבואר סי' ס"ח סעיף ב'] או [שיניחנו] אביה"ש [כמבואר בסעיף א' שם] ויוצא [הדם] דרך שם וזה מהני באמת בצלייה כדאמרינן בגמ'. רישא בכיבשא אותביה אנחיריו ש"ד. והיינו [לאו דוקא בהטמנה רק כדי להסיר השיער. אלא] אף בצלייה כמבואר בסימן ס"ח [שם. וע"ש במ"ז סק"א] וכ"ת דהקרום עכ"פ כו' והרשב"א כו'. ר"ל דבסי' ס"ה סעיף א'. הביא ויש מי שאומר כו'. והוא הרשב"א. ואמאי מתיר הרשב"א בצלייה. אף אם לא ניקב הקרום כמבואר בסי' ס"ח בש"ך סק"ב. ולז"ק הפמ"ג דהרשב"א בעצמו הקשה קושיא זו כו' וז"ש הרב [המחבר כאן]. במליחה ינקוב העצם והקרום כו' :

בא"ד ב' ולא הבינותי [מה דמצריך הלבוש בצלייה גם נקיבת הקרום ובמליחה פלוגתא אם מהני] דבצלייה שרי אף בלא נקיבת הקרום] והוא מוכח מגמ' רישא בכיבשא כו' ולמליחה ודאי שרי על ידי נקיבת הכרום ואין בזה חולק. כמו שמבואר כאן במחבר בסתמא] ועכרו"פ [דכתב] אי אותביה אנחיריו ודץ [עץ או ברזל] בקרום המוח [דרך נחיריו וניקב [הקרום] ש"ד [וא"צ לנקוב עצם הגלגולת. דבנחיריו העצם פתוח. והא דכתב הש"ך דלמליחה לא מהני אותביה אנחיריו ודץ ביה מידי. היינו בלא ניקב הקרום. ע"ש]. והוא פשוט. ר"ל דפשוט הוא דאותביה אנחיריו ודץ ביה מידי. הוי כמו נקיבת העצם. כמבואר סי' ס"ח סעיף א'. דלצלי אם הניח הראש על הצדדין. בעינן דיהיה ניקב העצם. ובסעיף ב' שם. אם הניחו על נחיריו ודץ ביה מידי ש"ד א"כ הוא הדין למליחה דבעינן נקיבת העצם והקרום. דאי אותביה אנחיריו ודץ ביה מידי וניקב הקרום דמותר :

ס"ק ז' בא"ד א' גם יש חילוק בעוף בין צלייה למליחה אם לא אותביה אנחיריו דבעוף בצלייה הראש נמי אסור כו' כצ"ל. כו' הא בנקיבת העצם המוח מותר וקרום אסור בלא נקיבת הקרום. נ"ב ואף בלא ניקב גם העצם. אלא דאותביה אנחיריו. גם כן הדין כך דהקרום אסור והמוח מותר. כמבואר בסי' ס"ח בשפ"ד סק"ו. ע"ש :

ס"ק ח' בא"ד א' ונ"מ בשר אחר שפלט כ"צ. ונמלח עם הראש שרי כו'. עיין בחו"ד ביאורים סק"א שהשיג על הש"ך בזה ועיין בהגהת א"ב על החו"ד שם מה שכתב בזה. כו' ומה שכתב [הש"ך] הוסר הבשר. ר"ל דאל"ה אסור הבשר [שפלט דמו וצירו. מפני] שקבל דם מבשר [שעל] הראש [שהוא עתה תוך שיע"מ]. ונ"ב עיין בחידושי רע"א על הש"ך כאן. כו' ויש לספק בעצם הקוליות כו' או דיש לחלק בין גלגולת דמפסיק [ר"ל. משום דעצם הגלגולת אין בו נקבים]. לשאר עצמות דהם חחלחולי מחלחל. [עיין כאן במ"ז סק"ג בסופו ובסי' ס"ח במ"ז סק"ב]. עיין בחוו"ד ביאורים סוסק"א. דפשיטא ליה דאסור בזה :

בא"ד ב' ועיין בראי"ש פג"ה סי' ז' [כתב. דלכך שאור הראש מותר. לפי] שהקרום מפסיק. ובר"ן כתב קדרה (ר"ל. עצם הגלגולת) מפסיק כו' עיין מה שכתבתי סי' ס"ח [כוונתו. למה שכתב שם במ"ז סוסק"ב. וע"ש שהביא בשם המעיו"ט. שהגיה בראי"ש קדרה מפסיק. ועיין בכו"פ אות ב' שכתב. דלכך כתב הרא"ש דהקרום מפסיק. ולא כתב דהעצם מפסיק. דבנחיריים העצם פתוח. עיין שם. ועיין בשאלות ותשובות הרא"ש כלל צ"א אות ו' הובא בשפ"ד סי' ס"ח רסק"ט. שכתב כה"ג. ועיין בתוס' גיטין דף נ"ו ע"ב. ד"ה נקר כו' דדרך חוטמו נכנס ולא ניקב הקרום. ע"ש. ועיין בש"ע הרב לעיל בסי' ל"א סקט"ו. בשם שבילי אמונה. הבאתיו על המ"ז שם סק"ד]:

הגה"ה לש"ך ס"ק ח'. דע דמה שכתב הש"ך כאן דטעם א' עיקר כתב על זה בפלתי סק"ג. וז"ל דבר מוכרח הוא. דכיון דקי"ל חנ"נ בש"א. וידוע דהא דאמרינן העצם מפסיק. היינו לפליטת דם. אבל לשמנונית דאיסורא לא. ולפ"ז כיון דנ"נ. אוסר פליטת שמנונית דאיסורא להנשאר דלגביה אין עצם מפסיק. ועכצ"ל אין הנאסר יכול לאסור כו'. דדם עצמו לא נפלט כלל. ואלו מטעם ככ"פ. הא פולט דם. אם כן לא שייך אין הנאסר כו' עכ"ל. ולפענ"ד דבריו צ"ע. דהא על מה שכתב הב"י בסי' ס"ח בשם האגור בשם מהר"י מולין. דנעשה המוח נבלה ואוסר כל הראש. וכתב עליו דאין לחוש לזה. כתב הט"ז שם בסק"ב וז"ל ונראה הטעם. דאי תאמר שעצם הקדרה בולע. ככ"פ. עכ"ל. ולהכו"פ הרי קשיא על הט"ז. דהלא אי אמרינן. דהעצם בולע דם ופולט לבשר הראש. אם כן נימא דהמוח נ"נ. ואוסר לשאר הראש. דהא לא שייך לומר אין הנאסר יכול כו'. דהא האיסור עצמו שהוא הדם שבמוח באמת הוא יוצא להראש. וע"כ דצריכין לומר כמו שביאר המ"ז שם. דר"ל דאפילו יוצא דם דרך העצם להראש. מכל מקום הרי הוא נפלט לאש. ונפרד הדם מהראש לגמרי. ובכה"ג דנפרד האיסור לגמרי ל"א חנ"נ. ע"ש: וצ"ע. ועיין במטה יהונתן דהביא בשם אדמ"ו. דהוכיח באמת בראיה מוכרחת דטעם שני הוא עיקר. ועיין בשפ"ד כאן סקי"א שתמה גם כן על הכו"פ בזה. מטעם אחר. ע"ש :

ס"ק ט' בא"ד א' לא כפרישה הביאותיו לעיל כו'. נ"ב עיין במ"ז סק"א. ובמה שכתב שם באות ב' ותבין. כו' ומוח שבראש יש בו דם כמו בבשר. ואסור. ר"ל ואסור המוח אף שיש ס' נגדו. נ"ב וכן כתב ביד אפרים כאן סעיף ב' ואני מצאתי דכן מבואר בכרתי סי' ס"ח סק"ד להדיא. ע"ש :

בא"ד ב' וראיתי להמנ"י כלל ט"ו הרבה להשיב אפו כו' ולא ידענא כו' וכן כתב המנ"י גופא. ר"ל דעל מה שכתב הש"ך כאן דעצמות שנתבשלו בלי מליחה המוח אסור. משום דמחזיקין דם במוח. ומה"ט אם נמלח עם שאר בשר שרי. כתב במנ"י שם סקכ"א. דנתעלם ממנו מקור הדין בב"י ובמרדכי ות"ת. דמבואר להדיא להיפוך דאין מחזיקין דם במוח שבעצמות. ולכן אסור לכתחלה למלחן עם שאר בשר. ואינו צריך למלוח העצמות רק לכתחלה כמו בבני מעיים. אבל דיעבד שרי. ויותר תימה על הש"ך. דלדעתו דמחזיקין בהם דם. אם כן אמאי יהיה אסור לכתחלה למלחן עם שאר בשר. אלא ודאי דטעם הרב. דאין מחזיקין בהם דם וכמשמעות המרדכי. ודמי לגמרי לב"מ. וכ"ז במוח שבעצמות. אבל במוח שבראש מבואר להדיא מש"ס ופוסקים. דמחזיקין בו דם. ואסור אף דיעבד בלי מליחה. ואפשר שזה הטעה להש"ך. שבין מוח למוח נתחלף לו. עכ"ל. ועז"ק הפמ"ג דלא ידענא למה חרה אפו כל כך על הש"ך. דהרי בב"י סוף סי' ע' כ'. דהרשב"א חולק על המרדכי וס"ל דיש דם במוח שבעצמות וכן כתב המנ"י גופיה שם. דהרשב"א ס"ל הכי. ואם כן יש לומר דהרב פסק כתרוויהו לחומרא. שלא למולחן עם שאר בשר דשמא כהמרדכי דאין בהם דם. ואם נתבשלו בלי מליחה אסור. דשמא כהרשב"א דיש בהן דם. ועוד יש לומר דהרמ"א פסק לגמרי כהרשב"א דיש בהן דם. והא דאוסר למולחן עם שאר בשר. דיש לומר דאפילו לרשב"א. אין במוח שבעצמות רק מעט דם. ויש לחוש שמא ברגע אחת יפלטו דמן. עוד קודם שיבלעו את הדם משאר הבשר. ואף דהעצמות פולטין ציר. מכל מקום לכתחלה אסור. ול"א בכה"ג איידי דטרוד למיפלט ציר לא בלע. או ככ"פ. דעד כאן אנו מתירין בסי' ע' סעיף א' למלוח הרבה חתיכות זה על גב זה. אף שהתחתונות גומרות פליטת דם שלהן קודם לעליונות. דאיידי דטרידי למיפלט ציר לא בלע או ככ"פ. משום דהתם יש צירוף גם טעם הר"י דאורליינוש דס"ל דכיון שתהתונה פתוחה לפלוט דם ש"ע. בעת התחלת בליעתה מהעליונה. פולטת מה שבלעה מעליונה אף לאחר שכלה פליטת התחתונה מדם ש"ע. כיון דלא נסתמו רגע א' נה"פ של דם. משא"כ הכא. דמעט דם שבעצמות פלטו תיכף ונסתמו נה"פ של דם עוד קודם שבלעו מהבשר וליכא צירוף טעם הר"י דאורליינוש. [ודמי ממש לדגים שנמלחו עם העופות עיין בחולין קי"ב ע"ב בתוס' ד"ה ודגים רפו. דמבואר שם תירוץ הר"י דאורליינש באורך. ותבין. ועיין ביד אברהם כאן דהביא ג"כ ראיות להש"ך דלא כהמנ"י] :

ס"ק י' בא"ד א' ומיהו הא קשיא למה ליה לש"ך לומר [בס"ק ט'] דיעבד כו' ולא משום שפולט ציר. ר"ל הא אף אי יש במוח שבעצמות רק ציר גם כן דיעבד שרי משום איידי דטרוד למיפלט ציר לא בלע. ופשוט :

ס"ק י"א בא"ד א' יש לראות איך מולחין עצמות יבשות [שאין בהם מוח] עם בשר [שעליהם] דלא שייך טרוד. ולא ככ"פ. [דהא העצמות אין להם מש"ע מה לפלוט. וא"כ יאסרו העצמות שבלעו דם מהבשר] ולזה יש לומר דמיא לכ"מ כו' בסי' ס"ט [סעיף י"ז בהגה"ה ובש"ך ס"ק ע' דאף בשאר כלים אסור לכתחילה ע"ש]. הכא נוהגין להתיר. אלא במוח שבעצמות [קשיא. דהא א"צ לנקוב העצם כמ"ש בהגה"ה] וע"כ פליטתו [של המוח] דרך שם [א"כ] לתסור העצם כו' וא"ל דמוח יש בעצמות כצ"ל. ויש בעצמות ציר. ואגב דפולט ציר דידיה] פולט [דם שבולע מהמלח] וקשה ליש"ש סי' ע"ז [כצ"ל דסבירא ליה דל"א אגב דיפלוט ציר דידיה יפלוט דם דאחריני. ונ"ב לשיטת הט"ז אליבא דיש"ש ניחא עיין בסי' ע' בשפ"ד סק"נ בדין הששי] :

בא"ד ב' ועיין בצ"ט [במחבר סעיף א' ובהגה"ה במקום הפסד] עצמות האיסור מצטרפין להיתר באין בהם מוח [אלמא דאין מוח בעצמות גופא]. כו' הב"ח הביא ראיה מפ' כ"צ כו' ר"ל דבפרק כיצד צולין שם מוקי אביי דרבי ס"ל דשבירת עצם בקרבן פסח מבעוד יום שרי ואמרינן מיתיבי רבי אומר נמנין על מוח שבראש. [פירש"י אפילו לא נמנה אלא על המוח יצא] ואין נמנין על מוח הקוליות [מפני שאסור לשוברה ולהוציאה. אבל מוח הראש יכול להוציא ולגוררו בקיסם דרך האף] על מוח שבראש מ"ט נמנין. הואיל ויכול לגוררו. ואי ס"ד שבירת העצם מבע"י שפיר דמי קוליות נמי נתברי' ונפקוהו למוח דידי'. ונמנו עליו כו' ע"כ והביא הב"ח ראיה. דמותר למלוח קולית כמו שהוא. וא"צ לשוברו מכאן דאמרינן דהיו צולין הקוליות שלם. אלמא דמוח שבקוליות יוצא דמו בצלייה אע"פ שהוא סתום מכל צד. אם כן ה"ה במליחה דמליח כרותח דצלי ועיין בספר הארוך לש"ך דדחה ראיית הב"ח דהא בלא"ה צ"ל דשאני פסח. דהא בכבדא עילוי בשרא קי"ל דאסור לכתחלה ואיכא מ"ד דאסור אפי' דיעבד. ובפ' כ"צ אייתי בשמעתא. מתניתין דנותן כרעיו ובני מעיים לתוכו ואיכא נמי כבד. וא"כ ע"כ בצ"ל דבפסח לא רצו להחמיר משום דכתיב ביה ראשו על כרעיו ועל קרבו. וכמ"ש המרדכי בהדיא בפכ"ה והתוס' ריש פרק כיצד צולין. וא"כ ה"נ במוח שבקוליות עכ"ל. ועיין בהגהת מנחת אהרן שם אות ה' ו'. ועיין בישו"ע שכ' לתרץ זה להב"ח. והש"ך לא עמד על דעת הב"ח לעומק כוונתו. ע"ש דבריו הנעימים בזה :

בא"ד ג' מ"ש הכו"פ באות ג' [דהעיקר כטעם הא' שבש"ך סק"ח] דהעצם [הגולגולת] מפסיק ולכן כו' [נ"ב עיין במ"ש בהגה"ה לש"ך סק"ח לעיל]. עסי' ק"ה [בט"ז סקי"ג לענין] בב"ח. ואפי' מאן דחולק שם [ר"ל. הש"ך שם סקי"ז] בשאר איסורין במליחה כו' : כו' הבל"י אות א' עצם לחוד יע"ש. הוא ל"ד כו'. ר"ל דעל מה שכתב המחבר סעיף א' הראש חותכו לשנים כו' כתב הבל"י דהוא למציוה מן המובחר. ובאמת גם ניקב עצם המוח לחוד מהני. ט"ז וש"ך. עכ"ל. עז"ק הפמ"ג דל"ד נקט דלמליחה בעינן גם נקיבת הקרום וכמו שכתב המחבר סעיף ג' להדיא ובש"ך סק"א וסק"ה. כו' כמו שכתב בט"ז וכמו שכתב רמ"א בהגה"ה. ר"ל דהבל"י נגרר אחר לשון הט"ז בסק"א שכתב ובאמת גם ניקב העצם לחוד מהני. וגם רמ"א בהגה"ה טעיף ג' שכתב ואם נמלח הראש שלם בלא נקיבת העצם. וזה גם כן לאו דוקא. דבאמת פשוט. דבעינן במליחה. דיהיה ניקב גם הכרום :

סימן ע"ב

שפתי דעת סימן ע"ב

סימן עב

ס"ק ב' בא"ד א' וכתב עוד דאין לאכול שום לב אף של עוף. ונ"ב אף לב של חיה. דעיין במג"א באו"ח סי' ק"ע סקי"ט הביא בשם כתבים שלא לאכול לב בהמה חיה ועוף. ע"ש ועיין בס' בל"י סק"ג שכתב וז"ל ואין לאכול נשים מעוברות וזכרים בפרט בני תורה לב אפילו של עוף שקשה לשכחה. אבל שאר נשים ובתולות אוכלות הלב אפילו של בהמה. וכ"כ בכה"ג עכ"ל. ועיין לעיל בסוסי' י"א ברמ"א. בשם תשב"ץ בשם ר"י חסיד. וצע"ג ליישב. אך לפי מה שכתב בס' ד"ק שם סק"ג. דפשוט דלאו דוקא שיאכל מזה השו"ב בעצמו. אלא ע"י אכילת א' מב"ב של השו"ב די. וכ"ה המנהג א"ש. די"ל דכחזנת הרמ"א גם כן. על אכילת ב"ב של השוחט :

ס"ק ג' בא"ד א' או נפל לציר לאחר פליטת כ"ד וצירו כו' ולב דשיע לא בלע כלל. נ"ב וכמו שכתב הש"ך נ"מ זו. ועיין במטה יהונתן. ובחי' ב"מ דתמהו על הש"ך. שסתם דבריו. כי לפי שיטת הרמב"ן. דמחלק בין בישול דל"א שיע. ובין צלייה ומליחה דאמרינן שיע. דוקא בצד הפנימי של הלב אמרינן שיע. אבל בצד החיצון של הלב ל"א שיע. והיה לו להש"ך לבאר דמיירי בנחתך הלב ונמלח. ונפל לציר על צד הפנימי וגם מקום החתך אינו בציר. אבל בנפל לציר על צד החיצון או מקום החתך בציר. אך להרמב"ן אסור. עכת"ד. ולענ"ד אחר מח"כ גאו"ת נתעלם מהם דברי הש"ך בספרו הארוך כאן שכתב וז"ל. כבר הבאתי דברי האגודה דלב כ"ש מבחוץ דשיע וכן כתב התוס' ריש פ' כ"צ וכן כתב המרדכי פכ"ה. וכן משמע מדברי הרמב"ן והרשב"א והר"ן שהבאתי עכ"ל. אלמא דמבואר להדיא דעת הש"ך דאף להרמב"ן והר"ן שס"ל כותי' אדרבה מבחוץ הוא כ"ש דשיע. [ועיין בפלתי סק"א. וביד אברהם כאן]. ואם כן הש"ך כאן שפיר מיירי אף בלב שלם ונפל לציר. ושוב עיינתי ביש"ש פכ"ה סי' מ"ח הביא דז"ל הרמב"ן ואני תמה על זה. [ר"ל. על מאן דמתיר לב אפי' בבישול] היאך נתיר כן. שהרי הלב חלול ופתוח בכמה מקומות להכניס ולהוציא הדם. והיאך לא יאסור עצמו. וכל מה שמתבשל עמו בקדרה. דליכא למימר שיע נמי בחוץ ולא בלע. שאם כן תתירנו כשנתבשל עם נבלה. אלא [ודאי] משמע. דמאי דאמרינן שיע. בצלי הוא. עכ"ל. אלמא מבואר בדברי הרמב"ן. כמו שכתבו משמו. המטה יהונתן וח ב"מ הנ"ל. דרק בצד הפנימי של הלב הוא שיע. ולא מבחוץ. ולכך בצלי שרי. כיון דצד פנימי אינו בולע. דשיע. ומה שיוצא לחוץ דרך הנקבים שבלב. נורא מישאיב שאיב. משא"כ בקדרה אף שמצד פנימי אינו בולע. אבל מכל מקום בולע מצד החיצון. דאינו שיע. מהדם שיוצא דרך הנקבים לקדרה. אך לפי זה אמאי עמדו על הש"ך כאן ותירצו בדוחק דהש"ך מיירי בנחתך ונפל על צד הפנימי כנ"ל. יותר היה להם לתמוה על דברי הש"ך בספרו הארוך שכתב להדיא להרמב"ן דלב שיע נמי מבחוץ כנ"ל. לכן נלפע"ד ליישב דלעולם הש"ך כאן מיירי אף בלב שלם ונפל לציר על צד החיצון ולכך סתם הש"ך. והא דהקשו דהרי להרמב"ן מבחוץ אינו שיע. לק"מ. דהא כל ראייתו של הרמב"ן דלב אינו שיע מבחוץ הוא. דאל"כ יהא מותר הלב אף כשבישלו עם נבלה והרי הש"ך בספרו הארוך שם מביא דהר"ן והרשב"א תמהו על הרמב"ן דאין זה ראיה משום דאין חלקת הלב מונע רק מלבלוע דם דשריק אבל שמנונית דאיסורא דסריך לא. והש"ך שם תפס כן דלענין שמנונית דאיסורא ל"א שיע. [והאריך להוכיח שם דלא כיש"ש שס"ל דאף בשמנונית דאיסורא אמרי' שיע]. אך אעפ"כ העלה דשיטת הרמב"ן דמוקי הסוגיא דלב שיע. הוא רק בצלי. היא שיטה המחודת בש"ס ע"ש. ולא מחמת ראייתו של הרמב"ן דאי איתא דבבישול מיירי יהא מותר אף אם בישלו עם נבלה. דז"א. דבשמנונית דאיסורא ל"א שיע כנ"ל. אלא מחמת דלהרמב"ן דמוקי רק בצלי אתי שפיר טפי לשון הסוגיא. יע"ש באורך מזה. ואם כן לפ"ז אף לשיטת הרמב"ן דמפרש הסוגיא בצלי דוקא. לפי דעת הש"ך אף מבחוץ הוא שיע והא דאסור בבישול משום דלא מצינו בגמרא הסברא דשיע רק בצלי. אבל בבישול בולע ול"א שיע כלל ואם כן שפיר מה דכתב הש"ך כאן דנ"מ כו' מיירי גם בנפל על צד החיצון לציר דשיע ולא בלע ואינו קאי ע"פ שיטת הרמב"ן מכח ראייתו הנ"ל דס"ל דלב מבחוץ אינו שיע אלא קאי ע"פ הראיות שהוכיח בספרו הארוך. דהעיקר כהרמב"ן ולכך סתם הש"ך כאן. ומ"ש הש"ך בספרו הארוך דלב כ"ש מבחוץ דשיע. וכן משמע מדברי הרמב"ן והרשב"א והר"ן שהבאתי. אין הכוונה דמשמע כן מדברי הרמב"ן עצמו דז"א דבדברי הרמב"ן מבואר להדיא להיפוך כנ"ל. אלא כוונתו ממה שתמהו הרשב"א והר"ן על ראיית הרמב"ן שהביא מקודם ודוק וא"ש הכל ודלא כמו שדחקו הם בדברי הש"ך כאן. והוא ברור בעזר השי"ת למעיין [וכשהייתי בצל קורת הגאון מהרי"א איטינגא אבד"ק לבוב ז"ל. הוטבו דברי אלה בעיניו למאוד עיין בב"ח כאן דמבואר בדבריו בפשיטות דלב שיע בפנים ובחוץ ועיין בשפ"ד סק"ד ובמ"ש שם] :

בא"ד ב' וכן משמעות הטור במ"ש וי"א לב דבולע משאר בשר. ועיין פרישה דלא כמ"ש יש"ש כו'. נ"ב האי משמעות לא ידעתי מה הוא דבטור אינו מבואר כלל זה הלשון אלא דזה אמת. דעל מ"ש הטור דאף להרמב"ם [דמתיר לב שלם שנתבשל דלב שיע ולא בלע אפילו בבישול] דאם בישלו עם הבשר אוסר הבשר וצריך ס' כנגד הלב מבואר בב"י שם ובפרישה סק"ג בשם הר"ן דגם הלב נאסר אם אין ס' בבשר כנגד הלב. דל"א שיע אלא גבי דם דשריק. אבל לגבי שמנונית בשר זה שנעשה נבילה לא דמסריך סריך ע"ש. אלמא מבואר דלא כיש"ש דס"ל דאף לשמנונית דאיסורא אמרינן דלב שיע. אבל בטור גופיה אין שום משמעות לזה. [ועיין ביד אברהם כאן שתמה על הב"י שהביא דברי הר"ן בזה בסתמא שהרי הר"ן הוא יחיד בזה דהא קי"ל בסוסי' ק"ה וסימן ס"ט דאין הנאסר אוסר אלא במקום שהאיסור עצמו יכול לילך לשם ע"ש. וכבר קדמו בזה הש"ך בספרו הארוך שתמה כן על הפרישה שמביא לדברי הר"ן בסתמא והא קי"ל אין הנאסר כו' ע"ש אך אעפ"כ הביא שפיר הפמ"ג ראיה לענין שמנונית דאיסורא ממש כגון של נבלה. דל"א שיע. דבזה שפיר קי"ל כהר"ן וכמ"ש הש"ך בספרו הארוך שם כ"ז להדיא. ותמהני על הפמ"ג שלא הביא דברי הש"ך שם שהאריך להוכיח דלא כרש"ל מחמת דברי הר"ן אלו. וגם דבהגהות אשר"י מא"ז כתב בהדיא כריב"א ור"י דלגבי שמנונית דאסורא ל"א שיע. וכ"כ באגודה ר"פ כ"צ ומה שהביא רש"ל שם עוד ראיות לדבריו בזה אין בהם ממש עכ"ד ע"ש]

ס"ק ד' בא"ד א' ואם נמלח הלב בלא הדחה כו' דבחוץ בלא"ה [שרי כי] אין עליו דם בעין. נ"ב מכאן מבואר דדעת הפמ"ג ג"כ דמאן דס"ל לב שיע דהוא שיע מבחוץ ג"כ. וכמ"ש בס"ק שלפ"ז וק"ל :

ס"ק ה'בא"ד א' ולפ"ז קשה אמחבר. איך כתב ואם בישל בלי קריעה מאי איריא כו' נ"ב עיין בחו"ד ביאורים סק"א שתרץ זאת בטוב כי אם קרעו א"צ לשער רק נגד הלב. וכשלא קרעו. צריך לשער ג"כ כאלו היה החלל מלא. דהא יש דם כנוס בתוכו וזה שיעור גדול ע"כ. כו' ומה שהניח [הש"ך] בצ"ע [לדינא באם נמלח הלב. אם סגי לשער בס' נגד דם הכנוס בחללו] קשה הא בסימן כ"ב אות ט' כ' דהרב כו' ולא סגי נגד דם הכנוס [וכמ"ש הרב בסי' ס"ה סעיף א' בהג"ה. והש"ך שם לא הניח בצ"ע] ואולי אין ראיה דאפשר בגוף החוטין יש דם כו' נ"ב עיין בסימן כ"ב בפ"ת סק"ב בשם התפל"מ דאפילו החוטין עצמן מצטרפין לס'. ועיין בש"ך שם סוסק"ח דבחרידין עצמן אין דם. והעיקר כמו שתירץ הפמ"ג לעיל בסימן כ"ב בשפתי דעת סוסק"ט במ"ש ואפשר משום זה הניח כו' ע"ש ואף דלהפמ"ג מספקא ליה שם בזה הוא משום דלשיטתיה אזיל דתפס שם. דהא דהחרידין נאסרו. הוי רק חומרא ולא הוי בעינן משום ס' נגדן ע"ש. אבל למ"ש בספר רביד הזהב סי' כ"ב סק"ד דלכך בעינן לשער נגד כל החוטין משום דהחוטין נאסרו במלילה מדינא.שבלעו מדם בעין שבתוכן. דדוקא לגבי בשר שסביבן מקרי דם פליטה כיון שבליעת הבשר הוא דרך החוטין

משא"כ

משבצות זהב סימן ע"א ע"ב

לציפרנים. אבל מדברי הפוסקים לא משמע כן. רק שקאי על הבהמה ולא על העופות. בית הלל. עכ"ל :

ואם לא חתך הטלפים ונמלחו כך. עיין לעיל בסימן ס"ח סעיף ח' במחבר דלא נאסרו. וברמ"א שם ויש אוסרים מה שבתוך הטלפים כו'. והכי נהוג. ועיין בש"ך כאן סק"ג. משום דאין המליחה מועיל ע"ג הטלפים דהוי כמולח בכשא"מ. ואינו דומה ממש לנמלח בכשא"מ לאסור ע"ז אף מה שחוץ לטלפים. עיין בש"ך סימן ס"ח סוס"ק י"ג. משום דבלא"ה רוב הפוסקים מתירים אף מה שבתוך הטלפים עיין שם. ומה"ט שכתב הש"ך דרוב הפוסקים מתירים. לגמרי העלה במנ"י כלל ט"ו ס"ק ל"ד דאם בישלו הרגל אחר שנמלח עם הטלפים ולא חתך מה שבתוך הטלפים אף שאין ברגל עצמו ס' נגד מה שבתוך הטלפים שנאסר. מכל מקום משערין גם שאר הדברים שבקדרה ע"ש. ומבואר מדבריו דעכ"פ ס' בעינן בין הכל נגד מה שבטלפים. אך דל"א דבוק. ועיין בעקרי הד"ט חיו"ד סי' ז' אות כ"ז שהביא בשם הרב תורת חסד סימן י' דאם נמלחו עם הטלפים בלא חתוכן לא נאסרו ויחתכם וימלחם שנית. ואם מלגן בלי חיתוך ומליחה ב'. צריך ס' במים ובבשר הרגלים כנגד הטלפים ע"ש. הובא ביא"פ כאן. ומבואר דסבירא ליה גם כן דל"א דבוק. אך זה דסתמו ולא ביארו לענין מה דנהוג בעת המליגה ברותחין לתחוב הרגל בהרותחין ולשהות קצת ולהוציאו כמה פעמים לחוץ כדי להסיר השער אם כן כשהוציאו אותו והרגל חם שהיס"ב הוא נ"נ כיון שאין בו בפ"ע ס' נגד מה שבטלפים. ואף אחר כך כשתוחבין אותו שוב ויש ס' נגדו מ"מ נימא דנשאר באיסורו מטעם אפל"ס. וזה חמור מדבוק. ונלפע"ד דלכך סתמו ולא התנו דזה דוקא כשנתחב רק פעם א' ונשתהה עד שיסירו ממנו השיער. משמע דבכל גוני מקילין להתיר שאר הרגל כיון שיש בין הכל ס'. והטעם בזה נ"ל לומר כיון דחנ"נ בש"א הוא דרבנן. וגם אפל"ס דעת הרבה מהאחרונים דבש"א הוא רק דרבנן עיין בפלתי סי' ק"א סק"ז ובפרט דכל האיסור דם שמלחו ושבישלו הוא רק דרבנן ולדעת המחבר וסייעתו אין כאן איסור כלל. וכן דעת רוב הפוסקים וכמ"ש הש"ך בס"ח כנ"ל. והפר"ח פסק כן לגמרי עיין בלחה"פ ובל"י שמביאים דבריו. ועיין בעקרי הד"ט שם בשם הרב בעי חיי סימן י"ח והגא"מ בשם סמ"ק והרב שארית יהודה ושו"ת פרי עץ חיים ח"ג סי' מ"ב המקילין בזה. ועיין בזכל"א להלכות מליחה סימן זה מ"ש בשם כנה"ג סימן ס"ח בהגב"י אות ל"ד ע"ש. וכיון דברגל עצמו עכ"פ יש רוב נגד מה שבטלפים שהוא מב"מ לדעת הכו"פ סי' ס"ט הובא בחד"ד שם ביאורים ס"ק כ'. ומדאורייתא ברובא בטל וכדאי הם המחבר וסייעתו שהוא רוב הפוסקים המתירים לסמוך עליהם בכה"ג שלא נימא ביה חנ"נ ואפל"ס. וכמ"ש כה"ג בש"ך סי' ס"ס ס"ק ע"ו בשם רש"ל בישו"ש פכ"ה סי' צ"ו. וכן הוא בט"ז שם סקמ"ד וסקמ"ח להתיר ברוב אפי' בבישול ואין ס' כלל. מכש"כ בנ"ד דיש ס'. רק לסמוך עליהם שלא נימא אפל"ס וחנ"נ. וגם יש לצרף דעת האומרים דבש"א והם דרבנן דל"א בהו כלל חנ"נ ועיין בחכמת אדם כלל מ"ד סוסי' י"ג דלהסוברי' כן אף אפל"ס מותר באיסור דרבנן כדמוכח להדיא מדברי הרמב"ם שהביא הפר"ח ע"ש. וע"ע שם כלל נ"א סי' כ"ד ע"ש. וגם עיין בלבו"ש ס"ק מ"ב בחידושי דינים שלו ע"ש ודו"ק. ועוד י"ל בנ"ד דאין מה שבטלפים יכול לאסור לשאר הרגל בעת שהוציאו מן הרותחין יען דדם הוי כחוש לגמרי. וא"י לאסור בלא רוטב. עיין בט"ז סימן ק"ה סוסק"י. ובש"ך שם ס"ק י"ח ועיין במ"ז שם סקט"ז. דהא בחום בישול ובלי רוטב אין פולט. ועיין בלבו"ש בח"ד ס"ק קנ"ב. דבשר שיש בו דם ש"ע בחם בחם הוי איסור בלוע. ואין כוונת הש"ך דהוי איסור מ"ע דבאמת הוי בלוע כמ"ש הט"ז שם בשם הרש"ל. אלא דמליחה וצלייה טבעם להוציא דם ודוקא בעת מליחה וצלייה דנוטף דם אבל חם בחם הוי איסור בלוע. ולא פליג הש"ך אמ"ש הט"ז סקט"ז דכבד או בשר שנאסר מחמת שנמלח בכשא"מ וה"ה לא נמלח כלל. אינו אוסר. והיינו בחם בחם ע"ש [וזה דלא כמ"ש החד"ד בסי' ק"ה ביאורים סקי"ג דחתיכה שיש בה דש"ע שנגעה חם באחרת יש לאסור דדבר שהוא תולדת אש דרכו להפליט דם]. (וצ"ע עפ"ז במ"ש השפתי דעת סימן כ"ב סק"ח וז"ל. ולפ"ז היכא דידוע שהי' פ"א חוץ לרוטב יודה הש"ך דצריך ס' נגד כל העוף. ועוף אסור עכ"ל. והרי שם באיסור דם מיירי. שו"ר דלק"מ דלכן נחשב שם איסור מ"ע. לא בלוע. כיון שיש דם בעין כנוס בתוך הורידין רק שהש"ך שם כתב דנחשב לדם פליטה. רק לענין דנימא ביה ככ"פ. [אף דבשאר דם בעין ל"א ככ"פ] משום דהורידין עצמן אין בהן דם והם מפסיקין בין הדם להעוף ע"ש. ועיין בפר"ח סימן כ"ב שכתב דדם שבורידין הוא בעין וכמונח בכלי דמי ע"ש. ודמי למ"ש בחו"ד סי' ע"ב ביאורים ס"ק ב' ע"ש. ואף דהרגל בעת שמוציאין אותו מהמים הוא לח קצת מ"מ לא הוי רוטב ע"ז. עיין בחוו"ד סימן ק"ה ביאורים סקי"ג. ובפמ"ג אר"ח סימן תמ"ז בא"א ס"ק י"ט. אף דהמלח נמס. והוי לח קצת ע"ש ובמה שכתבתי מזה באורך בסימן ס"ט על המ"ז ס"ק כ"א אות ב' ולכ"ע א"צ לשער רק נגד הבשר שבטלפים. עיין רסי' צ"ט דכאן העצם של היתר הוא :

כימן עב ס"ק א' בא"ד א' וראיתי להמ"י כלל כ"ז כו' הנה מ"ש ראיה מהר"מ כו' ר"ל דעל מ"ש הת"ח שם בשם הטור הלב מתקבץ הדם בתוכו בשעת שחיטה הילכך צריך לקורעו. כתב המנ"י שם וז"ל פירש"י מושך הדם מבית השחיטה בנשימתו תוך הלב. ע"כ. ולפ"ז היה נראה לכאורה דבשליל שנמצא בבהמה דניתר בשחיטת אם. דא"צ לקרוע הלב שבתוכו. אכן בדברי הר"מ מבואר דאף בשליל נמשך הדם לתוכו. וצריך קריעה עכ"ל. ועל זה השיג עליו הפמ"ג. דכיון דקאי אליבא דפירש"י שם מאי הביא ראיה מהר"ם דהא הר"מ לשיטתו דהוא ס"ל דיש דם ש"ע כנוס בתוך הלב ולכן כתב דאף בשליל יש דם כנוס בתוך לבו. משא"כ לרש"י דס"ל דצריך לקרוע הלב רק משום דם המתכנס לתוכו. בשעת שחיטה. שפיר י"ל דבשליל לא נמשך. הדם לתוכו וא"צ לקרוע. ומ"ש המנ"י דהר"מ כתב דאף בשליל נמשך הדם לתוכו באמת ליתא כן בר"מ אלא כתב בשליל דדם הנמצא כנוס בתוך לבו. חייבין עליו כרת (ע"ש בהלכה ה') ואדרבה בהלכה ד' שם. דכתב הר"מ דדם המתכנס ללב בשעת שחיטה שהוא בל"ת. לא ביאר דגם בשליל הוא כן. אם כן לרש"י דס"ל דאין כלל דם כנוס בלב אלא צריך לקרוע רק משום דם המתכנס בתוכו מביה"ש ודאי בשליל א"צ לקרוע הלב שבו. ומ"מ לדינא אף בשליל צריך לקרוע כמ"ש המנ"י ולאו מטעמיה אלא דיש לחוש להר"מ ורי"ף ורא"ש דס"ל דיש דם כנוס בלב וה"ה בשליל [וזהו דבריו. ונ"ב עיין בב"ח רסי' זה. ומבואר שם דדעת הר"מ והרשב"א הם אחדים. ולהפרי מגדים אינו כן וצ"ע] :

ס"ק ב' בא"ד א' עט"ז אף [דלגבי] דם בעין. לא שייך ככ"פ [מ"מ] כיון דמתייבש על ידי צלייה ומליחה [מה שזב] הוה כדם פליטה כו' ועמ"ש [על] הש"ך אות ג' :

ס"ק ג' בא"ד א' דלב שיע לא קאי [בגמ'] במסקנא כו' **ועש"ך אות ד' כצ"ל :**

ס"ק ד' בא"ד א' עש"ך אות ז' (וט"ז סק"ה) בשם הגהות ש"ד דמתייבש כו'. ומ"ש [הט"ז] בשם רש"ל באוז שהופשט עורה כו' וסבור הייתי לומר [שהט"ז] באות ט' מיירי כו' בחתיכה גופא ס' [וכיון דאיסור דבוק הוא רק חומרא בעלמא] לכן היקל בהופשט העור [דגם האוז גופיה מותר משא"כ הכא מיירי דאין שאר דברים בקדרה דבזה בעינן שיהא באוז ס' מדינא לכך סתם כרש"ל]. אכן דבריו [בס"ק ט'] שם לא משמע כן. ר"ל דהא כתב הט"ז שם סתמא דגם בלא העור יש להקל. ולא התנה שיהא בקדרה גם כן שאר דברים. ונ"ב עיין במ"ז סק"ט בשם עבודת הגרשוני דפירש כן באמת דברי הט"ז שם. ולא הוצרך הט"ז לבאר. דמיירי שיש שאר דברים בקדרה משום דהוא נלמד מענינו ממה שהביא מקודם בשם הפרישה ע"ש :

משבצות זהב סימן ע"ב

ס"ק ה' **בא"ד** ויראה לפרש כו'. נ"ב עיין בטו"ט מהדו"ק סימן קט"ז מ"ש בזה ע"ש :

ס"ק ז' **בא"ד א'** ועיינתי בב"ח ולא הקשה אלא אמ"ש [הרמ"א כאן] ואין חילוק כו' דהבין [הב"ח] דמ"ש הרב כו' דהא יש חילוק דלב אסור ובשר מותר במליחה אף באין ס' [וזה באמת אינו תמיהא כלל דמ"ש הרב לעיל ואפילו בדאיכא ס' הלב עצמו אסור מיירי דוקא בבישול] וכמ"ש הש"ך באות י"ב. ומ"ש הרב כאן [ואז] הכל מותר [ואין חילוק כו'] גם על הלב קאי. כו' ולא עמדתי על כוונתו כאן. ר"ל דלא עמד על כוונת הט"ז. דמשמע מהט"ז דהב"ח הקשה דהרמ"א כאן קאמר דבבישול הלב עצמו אסור. אף בדאיכא ס'. ובסעיף ג' קאמר דאם העוף שלם הכל מותר. דזה הקושיא אינו מבואר כלל בב"ח (ועיין בשפ"ד ס"ק י"ב מזה) :

ס"ק ח' והא דל"ק ליה [להת"ח על או"ה] ממשנה [דתנן] קורעו לאחר בישולו היינו [פירושו] צלייה [דבבישול לא מהני ליה קריעה אח"כ] במאי איירי [אי בסגור כבר נאסר ואי בפתוח א"צ קריעה] עמ"י כלל כ"ז אות ט' כצ"ל למעיין וג"ב עיין בב"ח כאן באורך מזה :

א) **כתוב** בספר לחם הפנים ס"ק כ"ה בהג"ה בשם מו"ח המג"א דמה שקורין טרפה הארץ. אם נמצא בעוף בבישולו. דאין צריך ס' נגדו. והוא הביא ראיות ברורות לד' מו"ח בספרו חוקי דעת אות ל' סעיף ט"ז ע"ש. וכ"כ בבל"י סקי"ד בשם המגן אברהם. ועיין בחכ"צ סימן ע"ד בלשון השאלה מבואר דבעוף קורין להטחול שלו טרפה הארץ. והוא מובא בגליון רש"א סימן מ"ג סעיף א' :

ב) **עיין** בטו"ט מהדו"ג סימן קמ"ז שנשאל על שוחטי בהמות שאין מוכרין הלב לאלתר ומונח כך יום או יומים בלא קריעה. אם ניחוש בו לכבוש. לומר דהוי כבוש בדם או לא. והשיב להקל בדיעבד. אבל לכתחילה ודאי יש ליזהר שלא להניחו מעל"ע בלא קריעה ע"ש. ועיין במה שכתבתי בחידושי דינים לסימן ק"ה. דין כ"ג ע"ש :

ג) **עיין** בחו"ד ביאורים סק"ב במ"ש ועוד דבשעה שאיסור בעין מונח על החתיכה כו', ולא שייך לומר אין דבר הבלוע יוצא כמבואר בסימן ק"ה סעיף ט' בהג"ה כו' ע"ש. ודע דהחו"ד לשיטתיה בסימן ק"ה ביאורים סקי"ח. אם כן לפי זה בדין זה של החו"ד כאן אף אם אין הלב דבוק וחתכו העוף לחתיכות נאסרו מהלב אבל עיין בפרי מגדים סימן ק"ה בשפתי דעת סקל"ח בדין הב' שכ' דבלוע כחוש. אין יוצא מחתיכה אף שעדיין האיסור לא סר ע"ש. והאריך בזה בשער התערובת ח"ב סוף פרק ג'. והביא כן בשם המ"ב סי' ס"ט. והראיה שהביא החו"ד כאן. ממ"ש בסימן ק"ה בהג"ה. כבר תירץ השפתי דעת בסימן ק"ה שם. דאולי הרב מדבר בנוגעין כולן באיסור ע"ש. ועיין בש"ת בית שלמה חיו"ד סי' ק"ס בהג"ה מבן המחבר שם הבאתי דבריו לקמן בסימן ק"ה על השפ"ד שם ע"ש באורך :

ס"ק ט' **בא"ד א'** והלבו"ש שכתב דבהמה אין דרך לצלות עם הקרביים הוא לאו דוקא כו'. ר"ל דהלבוש כתב דאף בהמה יש ס' נגד לבה. והא דנקטי הפוסקים עוף. משום דאין דרך לצלות (נ"ל דל"ד נקט לצלות דהא לענין בישול קאי דבצלי אין איסור מנ"י בהגה"ה) בהמה שלמה עם קרביה עכ"ל (ועיין בדברי חמודות פכ"ה אות קכ"א). ועז"ק המנ"י שם באות ט"ז (כצ"ל). דאין הכוונה של הלבוש לומר דהא דבכל עוף יש ס' נגד לבו. היינו דוקא משום שיש בתוכו גם כן כל הקרביים דזה ודאי אינו כו' אלא כונת הלבוש דלכך לא כתבו הפוסקים דין זה [דאף בבהמה יש ס'] לפי שאינו בנמצא לבשל בבהמה שלמה. וגם הקרביים דהיינו הלב. להצריך ס' נגד הלב :

בא"ד ב' כתב המנ"י כלל כ"ז אות י"ז בשם ח"ז כו' ובקו"א בסלת למנחה כ' כו' היינו להחמיר אף בכחוש. נ"ב ז"ל המנ"י ושם שמעתי ממו"ו ח"ז זצ"ל שאוזות שצולין באגנים. וקצתה תוך הרוטב וקצתה לחוץ ונשכח הלב בתוכו שהיה מפקפק קצת לאסור בזה מטעם שיש לחשוש לדעת רש"י לענין טיפת חלב שנפל על החתיכ' שמקצת תוך הרוטב ומקצתה לחוץ דלא מצטרפין הכל לבטל בששים. אם כן ה"ה הכא באוזות שאין מצטרפין כל העוף לבטל הלב. אך [שוב] אמר שאין להחמיר בזה. חדא דהא מבואר בש"ך סימן צ"ב שדעת כל האחרונים כר"י שאם מקצתה תוך הרוטב מפעפע בכולו. ועוד דאף אם אנו רוצין להחמיר ולחוש לדעת רש"י. מ"מ הרי גם רש"י שפסק דמקצתה תוך הרוטב אינו מפעפע היינו לשאר חתיכות שבקדרה. אבל לאותו חתיכה גם רש"י מודה דמפעפע בכל החתיכה. ולכן אוסר רש"י אותו חתיכה כולה וכמבואר בט"ז סימן צ"ב סק"ב אף דלחד תירוצא שבש"ך סימן צ"ב סק"ג ובט"ז שם סק"ג מבואר דדוקא חלב. משום דהוא שמן מפעפע. משא"כ גבי דם. לדעת רש"י אפילו מקצתה ברוטב אינו מפעפע יותר מכ"נ. מ"מ הא כבר השיג הש"ך שם ובסימן ק"ה על תירוץ זה. והוכיח דאף חלב הוא כחוש. ואפ"ה אמרינן דמקצתה תוך הרוטב מפעפע לאותו חתיכה בכולו ע"ש. ועוד דקימ"ל בחם בחם בלא רוטב לשער בכל דבר בס'. בין כחוש בין שמן. (ר"ל אלמא דמחזקינן דאף כחוש מפעפע בכולו. אם כן אף דדם הוא כחוש מצטרף כל האוזא לס') ועז"ק בסולת למנחה שם עמ"ש הנ"י דקימ"ל לשער בכל דבר בס' כו'. וז"ל אף דיש לחלק ולומר דלהחמיר חיישינן [דבעינן ס' אף בכחוש משום דא"א בקיאין ושמא הוא שמן ומפעפע בכולו] ולא להקל [ר"ל משא"כ כאן דהוא להקל לומר דמפעפע אף למה שחוץ לרוטב. ולצרף הכל לס' אמרינן באמת כיון דדם הוא כחוש דאינו מבליע רק כ"נ במה שהוא חוץ לרוטב. וא"כ נאסור מה שהוא ברוטב וחוץ לרוטב כ"נ. משום דליכא ס' נגד הלב] מ"מ כאן יש כמה צדדים להקל עכ"ל. ועז"ק הפרי מגדים דאינו יודע מה הם הצדדים רק תלוי בפלוגתא דר"י ורש"י. ולפי מה שפסק הט"ז בצ"ב כרש"י יש לאסור האוז. ר"ל דרש"י רק לחומרא אמר דהחלב מפעפע לאותו חתיכה בכולה. אבל לקולא אמרינן דאינו מפעפע רק כ"נ. ואם כן כאן יש לאסור האוז מה שהוא בתוך הרוטב וחוץ לרוטב כ"נ :

בא"ד ג' ולפ"ז יש להחמיר גם בחלק שחוץ לרוטב שאסור ולא הוה ממ"נ. ר"ל דלכאורה מה שחוץ לרוטב (חוץ מכ"נ הנוגע במה שברוטב) מותר ממ"נ דאי מפעפע בכולו הרי יש ס'. ואי אין מפעפע. הרי לא בלע כלל. עז"ק הפמ"ג דיש להחמיר ולאסור. גם מה שחוץ לרוטב. כי יש לחוש שמא אח"כ (ר"ל אחר שנאסרה מה שברוטב) נתהפכה המקצת אוזא שהיה בחוץ. לתוך הרוטב ונאסרה ג"כ מהלב. ושוב ליכא ממ"נ כי מקודם נעשה חצי אוזא נבלה. ואח"כ כשנתהפך נאסר השאר. [ואין לומר דאכתי מה שחוץ לרוטב יהא מותר דסד"ר לקולא. דזה אינו ספק. כי דרך הוא להתהפך וכמו שביאר זאת הפמ"ג להלן אי"ה] ולדינא עיין בחו"ד ביאורים ס"ק ב' דכתב דאם האיסור בתוך הרוטב גם רש"י מודה דמצטרף מה שחוץ לרוטב. וגם בשאר איסורים קי"ל כר"י. לכן הכל מצטרף ע"ש. ובמ"ש באות שאח"ז :

בא"ד ד' ומיהו אם הניחו בכלי ויודעין בודאי שהלב היה חוץ לרוטב כו' ואי ספק אסור [ולא שייך לומר סד"ר לקולא כנ"ל] כי דרך הוא להתהפך כמו דגים על העופות המבואר בסימן ע' [בט"ז סק"ה וש"ך סק"ח בשם רש"ל ע"ש] ונ"ב עיין בהגהות מוהרש"ק ז"ל. שכתב דבזה ודאי הכל מצטרף. ומ"ש דדרך להתהפך אינו נראה דמידי ספק לא נפקא. ומה דאמרינן דדרך היינו רק בחד ספק מ"מ אי לאו דדרך. לא הוי מחזקינן כלל ריעותא. אבל בס"ס כמו הכא דיש ספק. אם הלכה כרש"י או כר"י. נראה להקל עכ"ל. ועיין בנו"ב מהדו"ק סי' כ"ה שנשאל בזה הדין ממש. בעוף שצלו תוך בעקין ונמצא בו לב. והעלה דתמיד מותר בזה העוף לגמרי הובא דבריו בקיצור ביא"פ כאן והוא סיים. דלדעתו נראה דבמקום שיש לחוש שהיה העוף כולו חוץ לרוטב. יש להחמיר להצריך נטילה. ובפרט דזה לא מיחשב הפסד כלל כיון דבלא"ה צריך קליפה כמבואר בהג"ה. וכן דעת המנ"י להצריך נטילה ע"ש. ועיין בעקרי הד"ט סימן ז' אות מ"ב בשם פני אהרן סימן צ"ט :

ס"ק י' **בא"ד א'** ויש לראות הא בסי' ק"ל כתב [המחבר] חתיכה שיש בה חלב לא יוציאנה כו' ואמאי לא אסר לה מספק (כצ"ל) ור"ל דקשיא אמ"ש המחבר שם בסעיף ב' חתיכה שיש בה חלב שנתבשלה בקדרה שיש בה ס' לבטל החלב צריך ליזהר שלא יסיר שום דבר מהקדרה כו'. וגם לא יוציאנה תחילה שחלב שבה יאסור אותה ע"ש אלמא

שפתי דעת סימן ע"ב

משא"כ לגבי עור החוטין עצמן. הוי דם הכנוס דם בעין. דל"א ביה ככ"פ [וכ"כ התבו"ש אות ו'] ועוד אף אם נימא דהוי דם פליטה מ"מ כיון דבחרידין עצמן אין בהם דם. רק דם הכנוס. אם כן חיישינן שמא לא פלטו מה שבלעו מבפנים במליחה. דלא שייך לומר בהו איידי דפולט דם דידיה. יפלוט נמי מה שבלע. ומש"ה כיון שנאסרו תחילה החרידין במליחה מדינא מש"ה צריך ס' כנגד עור הווורידין עכ"ל. אם כן לפ"ז א"ש דלכך הניח הש"ך כאן בצ"ע. דאפשר דסגי לשער רק נגד הכנוס משום דהלב לא נאסר במליחה. מהטעמים המבואר בש"ך כאן סק"ג. משא"כ התם דבלא"ה צריך לשער נגד כל החוטין משום דנאסרו במליחה מדינא כנ"ל :

בא"ד ב' והמנ"י כלל כ"ז אות י"ב העלה כו' ולא מהני שיעתו [דנימא דל"א] דממהר לבלוע הלב קודם העוף משום דשיע דכיון שהוא בפ"ע [ממהר לבלוע] והגש"ד דאמר מ"ש בשערים דס' נגד דם הלב סגי כצ"ל ול"א דלב נ"נ [משום דמהני הא] דשיע [דאין ממהר לבלוע הוא] מיירי שדבוק [הלב] בחתיכה שיש ס' כו' בזה ל"א דלב בולע קודם [משום דהוא שיע] משא"כ כשהוא בפ"ע [ודאי דהלב נ"נ מקודם] ועוד [דחיישינן] שמא פ"א היה הלב חוץ לרוטב עכ"ל :

בא"ד ג' ולפ"ז אף שדבוק כו' וכשיש בחתיכה ס' נגד דמו בנמלח [הלב] יש להקל בה"מ. נ"ב ובמנ"י שם מבואר גם כן הכי שכתב דהיכא דהלב דבוק בחתיכה ונמלח ואיכא בו ס' נגד דמו. הסומק על דעת המקילין במקום ה"מ. או בע"ש לא הפסיד כמ"ש מהרש"ל. כי דבריהם מסתברים עכ"ל. ועיין בטו"ט מהדו"ק סימן קט"ז שהעלה ג"כ דבנמלח הלב. ויש ס' בחתיכה נגד דם הלב יש להתיר. אבל היכא דאין בחתיכה ס' נגד דם הלב אז ודאי בעינן ס' נגד כל החתיכה שעם הלב ע"ש. והשיעור כמה הוא נגד דם חללו. מצאתי בחידושי יעב"ץ שכתב דהגר"א ברודא ז"ל התיר לכבוד שבת או בה"מ בחצי עוף שנתבשל עם לבו לאחר מליחה ולא קרעו הלב ע"ש והוא מילתא דמסתברא. כיון דכתב הש"ך בס"ק ט"ז. דאף אם הלב לא נמלח. או שהוא מטרפה יש בעוף שלם ס' נגדו ע"ש. ולפי ראות עינינו חלל הלב. אינו יותר גדול מבשר הלב. ואם בעוף שלם יש ס' נגד בשר הלב וחללו. אם כן בנמלח הלב ויש ה"מ או בע"ש דסמכינן על הרש"ל וסייעתו דמקילין לשער רק נגד דם שבחללו. אי יש חצי עוף יש ס'. ועיין במנ"י כלל כ"ז ס"ק ט"ו. שהביא בשם הגה"ה אשר"י פכ"ה בשם ראבי"ה קבלתי שברור יש בעוף שלש פעמים ס' נגד דם הלב ע"ש. ועיין בפר"ח ושו"ג מובא בזכל"א חיו"ד אות ס' בהלכות מליחה סימן ע"ב פסקו בנמלח הלב לשער באומד יפה נגד דם שבחללו ע"ש. אך אין להקל אלא באופן שכתב המנ"י והפרי מגדים דדוקא בה"מ או ע"ש. והלב דבוק בהמקצת עוף שיש בו ס' נגד דם שבחללו. אבל באין דבוק. או באיה"מ. בודאי דיש לחוש לרוב האחרונים שפסקו דבעינן לשער תמיד נגד כל הלב. ועיין בחכמת אדם כלל ל"ד סימן ה' ו' שכתב דאם אין הלב דבוק אם כבר נמלח הלב בהפ"מ יש לסמוך ארש"ל ופר"ח דא"צ ס' רק נגד דם שבחללו. ומה שכתב המנ"י דבאינו דבוק כיון שהדם מתייבש בתוכו אם כן נ"נ וצריך ס' נגד כל הלב. לא משמע כן מדברי הש"ך הגם שמתרץ (בש"ך סק"ז) דברי מהרא"י מ"מ אינו מוכרח. ומ"ש בדבוק לסמוך בה"מ לשער רק נגד חללו [כשנמלח הלב] לא הבינותי שהרי כבר כתבו האחרונים השיעור וכולם מיירי בנמלח הלב שהרי דבוק ואם כן נמלח העוף כבר כו' ע"ש. ועיין בטו"ט מהדו"ק סוסי' קט"ז שהשואל שם תמה על החכ"א בזה. דהרי שפיר משכחת לה נמלח העוף בלי הלב כגון שלא נפתח והשיב לו דהוא תמה בלא"ה ג"כ עליו. אשר חכמת אדם לו לדבר כשדברים האלה והרי קי"ל דבלא נמלח בכ"מ דמותר אם כן משכחת לה דלא נמלח בפנים במקום הלב ע"ש. וכעין זה יש לתמוה עמ"ש הש"ך סימן ע"ג רס"ק כ"ג שהרי היא דבוקה. ועיין בשפתי דעת שם :

ס"ק ז' **בא"ד א'** והמנ"י כלל כ"ז אות י"ב כתב דהלבוש מיירי באין בחתיכה ס' נגד דם הלב כצ"ל דודאי נ"נ ואני אומר כו'. ר"ל דהמנ"י שם תירץ את הלבוש ממה שהשיג עליו הש"ך שלא כתב כמ"ש הגש"ד. דהטעם משום דמתייבש הדם. משום דהגש"ד מיירי באיכא בחתיכה ס' נגד דם הלב דאז לא שייך לומר חנ"נ ולכך כתב דהטעם דהלב עצמו אסור משום דמתייבש הדם. אך כיון דהלב עצמו אסור נימא דבעינן ס' נגד כל הלב. עז"ק הגש"ד. דלזה מהני שיעתו. דאינו ממהר לבלוע. משא"כ הלבוש מיירי באין בחתיכה ס' נגד הלב. דאז ודאי דהלב אסור משום דהוא נ"נ. עז"ק הפמ"ג דאכתי שפיר השיג הש"ך על הלבוש דלמה ליה למימר דהטעם משום דהלב נ"נ. דזה לא שייך לומר רק באין ס' נגד דמו. נימא הטעם של הגש"ד משום דמתייבש. דלפ"ז ניחא מפני מה אסור הלב אף ביש ס' :

בא"ד ב' אז דינו כשאר בשר [דביש ס' נגדו] בה"מ. או לצורך ע"ש [יש] להתיר אותה חתיכה כו' דמשמעות אורחים בעלי תורה. נ"ב עיין בסולת למנחה כלל ט"ו ד"ג סק"ה בשם תורת האשם באורך מזה מובא בקיצור בפ"ת סי' ס"ט סקי"ג :

ס"ק ח' **בא"ד א'** הנה הרב בת"ח שם ד"ו כתב דכבר נאסרה כו' ואז יוצא [לכ"ע דהא] לרוב דעות במליחה [אין אוסר רק] כ"ק. [ואפילו למאי דאנן מחמירין בכ"מ בס'. שאני הכא דזה גופא חומרא לחוש דהוי דם בעין. דהעיקר דהוי דם פליטה ואינו אוסר כלל. דאמרינן ככ"פ. ולכך אף לדידן סגי בקליפה]. כו' ומ"ש דמוכח דעת הרב אפילו נמלח בעינן נגד כל הלב [ולכאורה מאין מוכח כן. דהא י"ל דמ"ש הרב ואפילו בדאיכא ס' כוונתו באמת רק כנגד דם שבחללו. אלא ראיית הש"ך הוא] דהא [הרב] אהמחבר קאי כו' :

ס"ק י' **בא"ד א'** ונהי דדיעבד אמרינן דהוי דם פליטה. אבל לא לכתחילה כו' עמנ"י שם אות ז' [דכתב שם דמשמעות הפוסקים דלכתחילה יש לקורעו קודם מליחה וצלייה אפילו לבדה ולכך אפילו לפי מה שחולק על הש"ך. וס"ל דבאינו דבוק א"צ קליפה אפ"ה אסור למלוח או לצלות לב שלם עם בשר ע"ש. וע"כ הטעם כמ"ש הפמ"ג. דלכתחילה חיישינן דהוי דם בעין. ועוד שמא ישכח ויבשלנו כך בלא קריעה]. ונ"ב בגוף הקושיא כבר עמד בזה בספר תפארת למשה. דדברי הש"ך אינו מדוקדק. דלכתחילה בלא"ה אסור למלוח אפילו לבדו כיון שאינו נקרע ע"ש :

ס"ק י"א **בא"ד א'** ועמ"י כו' חולק עליו וכתב דוקא דבוק. נ"ב גם בס' בל"י סק"ח כתב בשם כנה"ג דבאו"ה משמע כב"ח דדוקא דבוק ע"ש. אבל עיין ביא"פ דדחה המנ"י והעלה כש"ך. וגם מתרץ שם קושיית הדג"מ :

ס"ק יב **בא"ד א'** הבין [הב"ח] דבמליחה [קאמר הרב לעיל דאף בדאיכא ס'] אסור הלב עצמו כו' בבישול מיירי [ובזה קאמר] דהלב עצמו כו'. ויש ליישב קצת כתנת הב"ח כיון דמתיר [הרמ"א] שאר בשר [שנמלח עם הלב] היינו [מטעם] שנתייבש כו' מה"ט יש לאסור [במליחה את] הלב כמו בבישול [דאסור הלב עצמו משום] דנתייבש [כמבואר בש"ך סק"ז] וה"ה כאן [במליחה נמי יש לאסור את הלב מה"ט דנתייבש] ומ"מ צ"ע כדאמרן. ר"ל דהא ברמ"א אינו מבואר לאסור במליחה את הלב ומה הוקשה לו דברי הרמ"א אהדדי :

ס"ק טו **בא"ד א'** דל"א חנ"נ לדידיה. ועוד מאי האי דקאמר כו' כצ"ל :

ס"ק טז **בא"ד א'** ולא כתב הש"ך אי אפילו בנמלח (כצ"ל) דלדעתו [בס"ק ה'] אין חילוק [משא"כ הרש"ל דס"ל דבנמלח א"צ רק לשער נגד דם שבחללו הוצרך הרש"ל בישו"ש לבאר להדיא דבהופשט העור אף בנמלח אין ס']. ונ"ב לפי מה שהבאתי לעיל בסק"ה

שפתי דעת סימן ע"ב ע"ג

בסק"ה בשם חידושי יעב"ץ דבחצי עוץ יש לצדד להתיר בה"מ בנמלח. א"כ ה"ה הכא דיש להתיר בה"מ דבודאי אף כשהופשט העור יש בו חצי עוף ועיין בפר"ח מזה :

ס"ק יז **בא"ד** ע"י צימוק בבישול לא מקרי איסור דבוק. נ"ב וכ"כ בכו"פ סק"א. ועיין בחכמת אדם כלל ל"ד סימן ז' דתמה מאי שנא מתולע וחתיכת קרעפיש שנמצא בדג דחשיב דבוק כמ"ש בט"ז סימן צ"ב סק"ב ע"ש. ובמחה"ש מזה. ועיין במ"ש בסימן פ"ד על השפ"ד רס"ק ל'. ובמ"ש בסי' צ"ב בחידושי דינים שם דין ט' בסופו דלק"מ עפ"י ד' הפמ"ג באו"ח בהנהגת או"ה סדר ג' ס"ק ל"ח :

ס"ק יט **בא"ד א'** וכן בחתיכת עוף אם יכולין לשער כו'. נ"ב כן מפורש יוצא מפי הרמ"א כאן ממ"ש ואם אין שלם וליכא בו ס' : כו' ועכו"פ בנמלח לב העוף דיש לשער בכזית כו'. נ"ב עי' בחוו"ד ביאורים סק"א שהשיג על הכו"פ בזה. ועיין בהגהת א"ב שם שמיישב את הכו"פ. ועיין בחכ"א כלל ל"ד סימן ה' :

ס"ק כ **בא"ד א'** ב' עופות שהיו סגורים. ונמלחו כך. ולא נטלו מהם כו' כצ"ל כו' אבל להט"ז לפי מה דברירנא שם. אין לאסור. נ"ב לפמ"ש [המ"ז בסימן ע' ס"ק ט"ז] שם דלהט"ז ע"כ החילוק בין הונחה במלחה אצל חתיכה אחרת ובין נפל לציר. דבמליחה יש צירוף דאגב דפליט ציר לא בלע ע"ש א"כ גם להט"ז הכא דלא טרידי לפלוט ובלעי אסירי [חידושי רע"א] :

סימן עג ס"ק ה **בא"ד** אמנם יש להקשות דכאן כו'. נ"ב עיין לקמן בשפ"ד ס"ק י"ח דלק"מ :

ס"ק ח **בא"ד א'** ולא זוי ספק ספיקא [שמא הוא מבושל ואת"ל דהוא שלוק שמא הלכה כמ"ד דאף בשליקה מותרת] דהוי [ספק זה אם היה מבושל או שלוק] חסרוז ידיעה. כו' ועמ"י שם אות ג' תמה ע"ז כו'. נ"ב וכן הסכים להמנ"י בכרתי סק"ז. ועיין בחוו"ד ביאורים סק"ג. וחי' סק"ז :

סוס"ק ט **בא"ד א'** י"ל לדגים ועופות שי"א העופות כו'. נ"ב עיין לעיל בסימן ע' בשפ"ד סוס"ק ד' ובמש"ש. כו' ומיהו [כשנתבשלה הכבד לבדה] במים אין שייך [לומר] דנ"נ [המים] ויבלע בכבד כו' :

ס"ק י **בא"ד א'** וז"א דלא קאי [הטור] כ"א [אנתבשלה] לבדה בלא חליטה כו' העתיק דברי הטור כו'. ר"ל דמה שהעתיק הת"ח בשם הטור. הילכך אין להתירו בחליטה. אבל אם נעשה בדיעבד שרי. שפולטת ואינה בולעת. אין הכוונה בדברי הת"ח שתפס דהטור כתב טעם זה שפולטת ואינה בולעת. גם אנחלטה דשרי בדיעבד מה"ט. דז"א דכיון שנחלטה שוב אין בה דם לפלוט כלל. והת"ח גופיה ידע דטעם זה שפולטת ואינה בולעת קאי רק אנתבשלה לבדה. רק הת"ח העתיק במכוון סיום דברי הטור שכתב דשרי בדיעבד גם בנתבשלה משום דפולטת ואינה בולעת כדי ללמוד ממנו דין דנחלטה לדידן דכמו בנתבשלה דאסור לדידן אף בדיעבד משום דא"א בקיאין בין שלוק למבושל. כה"נ בחליטה. דא"א בקיאין אסור אף בדיעבד :

בא"ד ב' ופר"ח וכו"פ מתירין לעת הצורך. נ"ב ואני מצאתי דהמנ"י גופיה בסולת למנחה כלל כ"ד דין ב' ס"ק ב' כתב דבה"מ וכה"ג יש להקל ולהתיר בכבוש כהפר"ח והשער אפרים סימן פ"ח ע"ש. ועיין במ"ש לעיל בסי' ס"ט על השפ"ד ס"ק ס' אות א' שהבאתי שם כל דעת הפוסקים המקילין בזה אף באיה"מ. וכ"כ בחוו"ד כאן חי' סק"ח. וכ"ה בבל"י סק"ו. אבל הכלי שנכבשה בה אסורה כמבואר באחרונים :

אם נמלחה הכבד בכשא"מ כתב במנ"י כלל כ"ד סק"ב דאסור. הובא לעיל בשפ"ד סי' ס"ט ס"ק ס' וכתב עליו דהוא פשוט דאסור אף לצלי. כמו בשר שנמלח בכשא"מ ע"ש וכ"ה בחכמת אדם כלל ל"ד סימן ט"ז. ועיין במ"ש שם לעיל בסי' ס"ט על השפ"ד שם אות ג' באורך מזה :

ס"ק יב **בא"ד א'** עש"ך כו' ואלו לטעם הלבוש. נ"ב עיין במילואים מ"ש לתרץ את הלבוש בזה. ועיין בספר יד"י בארוך ס"ק ז' שתירץ את דברי הלבוש באריכות וביאר דברי הש"ך כאן ע"נ ע"ש :

ס"ק יג **בא"ד א'** דשפודין שמתגלגלין מעצמם אף האידנא שרי. נ"ב וכ"כ המנ"י בסולת למנחה כלל כ"ד דין י"ב בשם תורת האשם :

ס"ק יד **בא"ד א'** וא"כ אכתי לדידן דעיקר כר"ת קשיא [אמאי כתב הרמ"א אפילו ע"ג בישרא דמשמע כ"ש תותי בישרא. דהרי לר"ת אסור בזה לכתחלה] ולזה יש לומר דא"כ אמאי כתבו כו' ע"כ משמע אף לר"ת שרי לכתחילה. ר"ל דהתוס' בקושייתם שהקשו למ"ד כבדא עילוי בישרא אף בדיעבד אסור. כתבו דלמ"ד דרק לכתחילה אסור. ל"ק מפסח. דבפסח לא החמירו. ותירצו דמאן דאוסר אף בדיעבד יעמיד כגון שמלח הב"מ. דאפילו לקדרה התירו ר"ת כו'. ואפילו לפי מנהגנו שאין מבשלים כבד כו' מ"מ נתמעט דמו. והוי כבישרא ע"ג בישרא דשרי לכתחילה. משמע מהתוס' דכעת א"א צריכין שוב לתירוץ דבפסח לא החמירו. דבלא"ה א"ש לא מיבעיא לר"ת דכבד שנמלחה אין בה דם כלל. שוב ליכא איסור דכבדא עילוי בשרא. ואף לכתחילה מותר. אלא אף למנהגנו דאף אחר מליחה יש בה עדיין דם. מ"מ נתמעט דמו (ע"י המליחה) והוי כבישרא ע"ג בשרא דשרי לכתחילה. ואם כן אכתי מה הרוחנו בזה התירוץ. דשרי אף לכתחילה. דהרי ע"כ אנו מוכרחין לבוא לזה הסברא דבפסח לא החמירו. דהרי לר"ת כבד שנמלחה ונצלה תותי בשרא אסור לכתחילה. ובפסח היה הכבד בתוכו. והיה תותי בשרא ג"כ. אע"כ משמע דאף לר"ת כבד שנמלחה שרי לצלותה תותי בשרא. אף לכתחילה וק"ל :

בא"ד ב' והנה דם הכבד כו' מהא דחולין ק"א דם דאורייתא. ר"ל דאמרינן שם כחלא עילוי בשרא שרי מ"ט חלב שחוטה דרבנן. כבדא עילוי בשרא אסור דם דאורייתא ע"כ. אלמא דם הכבד הוי מה"ת. והל"ח כתב דלעולם דהוא רק דרבנן וה"פ דם עיקרו דאורייתא משא"כ שם חלב שחוטה דרבנן. כו' מ"מ דם הכבד דהוא דרבנן. כה"ג [דא"י אם שהה מעל"ע או לא] הוה ספק דרבנן ולהקל ועוד [אף אם נימא דהכבד הוא ספק אי אסור גם מה"ת] דהוי ס"ס שמא כו' כמו שיתבאר [בסימן ק"י] בקונטרס הספקות [באות ט"ז ע"ש] :

ס"ק טו **בא"ד א'** ויש להסתפק כו' או דילמא דלר"ת דלאחר שיעור מליחה. הוה כשאר בשר ובהודח דנסתמין יש פלוגתא יש להקל [ר"ל דהוה כעין ס"ס שמא כר"ת שמא כהפוסקים דע"י הדחה לא נסתמו נה"פ ומהני לבשר מליחה שנית] ולמעשה צ"ע. נ"ב עיין ביד"י בקצר ס"ק כ"ה ובארוך סק"כ. דרק כ"ק יש לאסור בזה ע"ש. כו' כתב המנ"י שם אות כ' דאם לא הודח הכבד בראשונה ונמלח ושהה כשיעור. יש להתיר לצלי [כיון דדם הכבד דרבנן] בצירוף הטעם דאין בולעת [אפילו בבישול מכש"כ במליחה] ולמעשה הניח בצ"ע. נ"ב עיין לקמן בשפ"ד סקי"ט דפשט דין זה מאו"ה ע"ש :

ס"ק יט **בא"ד א'** דדין שאר בשר יש לה. דבלא הודח בראשונה [ונמלח] אסור דאל"כ אמאי לא כתב הטעם כו' דהוה נמי [שייך זה] הטעם לנמלח בלא הדחה :

משבצות זהב סימן ע"ב ע"ג

אלמא מבואר. דאם לא יוציאנה תחילה. אף אותו התיכה מותרת. והמחבר שם ע"כ מיירי דאין בחתיכה עצמה ס' נגד חלב הדבוק בה [וכמו שדייק השפ"ד לעיל בסימן ס"ט סקל"ה ע"ש ובמש"ש] ואם כן אמאי לא אסר החתיכה. אפילו אם לא יוציאנה מחמת ספק שמא היתה החתיכה נשארה לבדה ברוטב ונאסרה כיון דמיירי באיסור דאורייתא וק"ל :

סימן עג ס"ק א' **בא"ד א'** והמעיין בדבריו יראה דמפרש דשיטת רש"י כו'. ז"ל הסוגיא בחולין ק"י ע"ב. אמר ליה אביי לרב ספרא. כי סלקת להתם. בעי מנייהו כבדא מה אתון ביה [פירש"י כבדא מה אתם נוהגין בו מותר לבשל בקדרה. או אסור מפני שפולט דם. ואף על פי שכולו דם. אפ"ה לאחר שפירש ויצא. הרי הוא דם ואסור]. כי סליק אשכחיה לרבי זריקא [ובעא מיניה] א"ל אנא שלקי ליה לרב אמי [כבד] ואכל כי אתא [רב ספרא] לגביה [דאביי] א"ל [אביי] למיסר נפשה לא מיבעיא לי [דפשיטא ליה כיון דטרודה היא לפלוט לא בלעה] כי מבעיא לי למיסר חברתה [אם דם היוצא ממנה אוסר בשר אחר המתבשל עמו אמר לי'] למיסר חברתה נמי לא תיבעיא לך דתנן הכבד אוסרת ואינה נאסרת א"ל דילמא ההיא בכבדא דאיסורא ומשום שמנונית [פירש"י ומשום שמנונית קאמר דאוסרת את המתבשל עמה. לפי שבולע מן הטרפה ואינה נאסרת אם של היתר היא ובישלה עם טרפה אינה נאסרת לפי שטרודה לפלוט כל שעה ואינה בולעת. אבל דמאי דנפיק מינה דכשרה מיבעיא לי אי אסור אחריני. או לא. דאיכא למימר דמא דהיתירא הוא שהרי עיקרה דם. וכ"ז שלא פירש. פשיטא לי דמותר. וכי פירש מיבעיא לי מאי] וז"ל התוס' שם בד"ה כבדא כו' אומר ר"ת דכולא הך שמעתא. איירי בכבד שלא נמלחה. דאי בתר מליחה פשיטא דשרי לבשלה בהדי בשר. דפלט דמו על ידי מליחה כמו שפולט ע"י צלייה. אלא בלא מליחה מיבעיא ליה. אי שרי לבשל עם בשר. דשמא דם הכבד אע"פ שפירש מותר. דהא כל הכבד דם הוא. ושרייה רחמנא. ועוד י"ל בע"א. דבלא מליחה פשיטא דאסור וע"י מליחה הוא דמיבעיא ליה. כיון שיש בכבד רוב דם. שמא אינו יוצא כולו ע"י מליחה. או שמא יוצא עכ"ל. וז"ל הרא"ש שם מתוך פירש"י משמע דלבשלו בקדרה אחר מליחה מיבעיא ליה ומספקא לי' משום דיש בו ריבוי דם. שמא אין כח במלח להפליט כל הדם עכ"ל. [ובמעיו"ט שם מפרש דהוכחתו של הרא"ש דרש"י ס"ל כתירוץ הב' שבתוס' הוא מדלא פרש"י שום טעם. בספיקו של אביי למה נסתפק בו שיהיה מותר. אם היה הספק קודם מליחה. ור"ל דרש"י בד"ה כבדא. פירש ספיקו של אביי. וכתב מותר לבשל בקדרה או אסור מפני שפולט דם כו'. הרי דבצד ההיתר כתב סתם מותר לבשל. ולא פירש שום טעם. ולאיסור כ' טעם. מפני שפולט דם כו'. ואי איתא דהאיבעיא הוא קודם מליחה יותר הו"ל לרש"י לפרושי הסברא של צד ההיתר מפני מה יהא מותר לבשלו אף בלא מליחה. אע"כ דרש"י מפרש לאחר מליחה. ולכך ההיתר הוא פשוט. כיון שנמלח מותר לבשלו כשאר בשר. רק בצד האיסור מפרש מפני שפולט דם] ועז"ק הפמ"ג דמהט"ז משמע דלרש"י האיבעיא בגמרא הוא בין קודם מליחה בין אחר מליחה. מדכתב הט"ז לרש"י בעיא זו קאי אפילו אחר מליחה. וס"ל לרש"י בפשיטות. דהמלח אינו מוציא כל הדם מחמת רוב דם שבכבד וא"כ אין נ"מ בין קודם מליחה לאחר מליחה. והאיבעיא הוא בתרווייהו אם מותר לבשלה עם בשר דהדם שיפרוש ממנה. ג"כ שרי. או לא :

בא"ד ב' והיינו דמסופק הואיל וכולה דם והתירה התורה שמא אף פירש שרי. ר"ל דהרי ורש"י בד"ה כי מיבעיא לי למיסר חברתה. כתב וז"ל אם דם היוצא ממנה אוסר בשר אחר כו'. ובד"ה ומשום שמנונית קאמר כו' מיבעיא לי אי אסור אחריני. או לא. דאיכא למימר דמא דהיתירא הוא שהרי עיקרה דם [והתורה התירה אותה] וכ"ז שלא פירש פשיטא לי דמותר וכי פירש מיבעיא לי עכ"ל. ואי כהרא"ש הרי לרש"י קודם מליחה פשיטא דאסור והאיבעיא הוא רק לאחר מליחה ואם כן לא הו"ל לרש"י כלל לחקור אם דם שפירש מן הכבד מותר. או לא. רק לומר דאיבעיא ליה. אם יש בו עוד לאחר המליחה דם. או כבר יצא ממנו כולו. משא"כ להט"ז ניחא. דרש"י מפרש מפני מה נסתפק אביי שיהי' מותר לבשלו עם בשר אף בלא נמלחה. או בנמלחה כיון דנשאר בו עדיין דם. דהסברא הוא כיון דכבר היא כולה דם. ואפ"ה התירה התורה שמא אף כשפירש ממנה הדם ג"כ שרי [ועיין במהר"ם שיף על התוס' שם מבואר ג"כ הכי ע"ש] :

בא"ד ג' ור"ת סובר לאחר מליחה ודאי שרי [דס"ל דע"י מליחה יצא כל דמה כנ"ל] ומיבעיא קודם מליחה. ומיהו יש לומר לרש"י מיבעיא אי פירש מ"ה אסור. ולר"ת מ"ה מותר. ר"ל ומיהו י"ל דגם רש"י ס"ל דאחר מליחה ודאי שרי, דיצא ממנה כל דמה. והאיבעיא הוא רק בלא נמלח כר"ת. אך דבזה חלוקין. דלרש"י האיבעיא אי דם הכבד מ"ה אסור. ולכך אסור כשפירש בבישול מדרבנן דהדם אינו בעיני'. או דם הכבד אף כשפירש זהוא בעיני' מותר מ"ה כמו שהתירה כבד עצמו ורק מדרבנן אסור ולכך בבישול דאינו בעיני' ולא ניכר מותר [עיין בשפ"ד סקי"ד] ולר"ת פשיטא ליה דמ"ה מותר כמ"ש בתוס' רק איבעיא להו אי גם מדרבנן מותר. או לא. [ועיין בראש יוסף לחולין שם מזה] :

בא"ד א' והמעיין ברש"י יראה דמיבעיא כמ"ש. ר"ל כמ"ש לעיל באות ב' מרש"י ד"ה כי מיבעיא לי וד"ה ומשום שמנונית כנ"ל. ועיין במ"ש בסימן ס"ט על המ"ז ס"ק כ"ט אות ג' ע"ש : כו' ומ"ש [הט"ז] דשמנונית דאיסורא בולע כו' לפי מה דדחה כו' ר"ל דלכאורה משמע מהט"ז דכתב אליבא דרש"י דשמנונית דאיסורא בולע וקשיא הרי לפי מה דדחה בגמרא ומשני דילמא התם בכבדא דאיסורא ומשום שמנונית. בדברי רש"י שם ד"ה ומשום שמנונית מבואר להדיא דכבד אף שמנונית דאיסורא אינו בולע. עז"ק הפרי מגדים דהט"ז אליבא דנפשיה כ"כ ולא אליבא דרש"י :

בא"ד ה' ומ"ש הט"ז דפסקו כר"ת היינו הטור [דאיהו] פסק כר"ת. דלאחר מליחה דיעבד שרי [אף אם בישלו עם בשר משא"כ המחבר הלא אינו מתיר בדיעבד אלא כשבישלה לבדה]: כו' והקשה הט"ז על הטור כו'. והעיקר חסר דאפילו עם בשר אחר. ר"ל דז"ל הטור הכבד יש בו ריבוי דם. לפיכך אין לו תקנה לבשלו ע"י מליחה אא"כ קרעו ש"ו כו' וצולהו ואחר כך יכול לבשלו. ור"ת התיר לבשלו ע"י קריעה ומליחה. ואין נוהגין כן. ומיהו בדיעבד שרי. ואם חלטו בחומץ כו' והגאונים כתבו שא"א בקיאים בחליטה. אבל אם נעשה בדיעבד או אפילו נתבשל לבדו בקדרה שרי בדיעבד שפולטת ואינה בולעת עכ"ל. ומבואר בב"י ובפרישה אות ה' שם. דמ"ש הטור אח"כ נתבשל לבדו בקדרה שרי בדיעבד. כותנתו אפילו בלא מליחה. דאי במלחו. הלא עדיפא מינה קאמר מקודם דבדיעבד שרי כר"ת. דהוא אפילו אם בישלה עם בשר. אע"כ דאף בלא מליחה קאמר דאם נתבשל לבדו בדיעבד שרי ע"ש. ולהט"ז לא הונח לו בזה דאכתי קשיא הלא במ"ש הטור מקודם דעל ידי מליחה בדיעבד שרי כר"ת. עיקר הרבותא הוא דאפילו אם בישלו עם בשר אחר שרי דבלא בשר אף בלא מליחה ג"כ שרי. ואם כן עיקר הרבותא חסר בדברי הטור וע"כ דהטור בא לאשמעינן דגם בבישלה לבדה אינו מותר בדיעבד כ"א כשנמלחה. וא"כ קשיא דמתחילה משמע דדוקא ע"י מליחה שרי בדיעבד. ואחר כך כתב דבדיעבד שרי ואפילו בלא נמלחה [כמ"ש ב"י כנ"ל] ולזה תירץ הט"ז דתרי מיני דיעבד נינהו דמקודם כשכתב הטור ובדיעבד שרי כר"ת כוונתו בדיעבד שהורה המורה שמותר לבשל הכבד לבדו ע"י מליחה כר"ת דס"ל דמליחה מוציא כל הדם שבכבד. אף שעדיין לא נתבשל מותר לבשלו כיון שכבר הורה [ונ"ב אף דלרש"י ג"כ מותר לבשל הכבד לבדו. דהא האיבעיא בגמרא הוא רק אם לבשלה עם בשר. מ"מ לרש"י דס"ל דהמליחה לא הועילה כלום לכבד אסור לבשלו אף לבדו משום דאיכא חד מ"ד דבשליקה נאסרת. וא"א בקיאין מהו שליקה ומהו בישול. עיין ב"י בשם הג"מ ובש"ך סק"ח. והב"י כתב משום דחשו שמא יבשלה עם דברים אחרים ע"ש]. ומ"ש הטור אח"כ דנתבשל לבדו בקדרה שרי בדיעבד כו' ואפילו בלא נמלחה היינו בדיעבד כשנתבשלה כבר. אבל בלא נתבשלה עדיין אלא שהורה המורה דמותר לבשל הכבד אף בלא מליחה לבדה. כמתניתין

משבצות זהב סימן ע"ג ע"ד

דכבד אינה נאסרת משם שפולטת ואינה בולעת מהדרינן עובדא. והא דכתב הט"ז מקודם דהטור פסק כר"ת דאם נמלחה אף אם בישלו עם בשר שרי בדיעבד. היינו דאיכא תרתי. שכבר נתבשל. וגם אישתלי המורה ופסק כר"ת אז לא מהדרינן עובדא. וכמ"ש הפמ"ג לעיל מזה [נמצא לפי דברי הט"ז ג' חילוקי דינים יש בזה. א' אם נמלחה ובישלה עם בשר. אינו מותר אלא כשכבר נתבשלה וגם הורה המורה כר"ת אז לא מהדרינן עובדא. ב'. אם בישלה ע"י מליחה לבדו אז מותר באחד מהני תרתי. דאם כבר הורה המורה כר"ת אף שלא נתבשלה עדיין מותר לבשלו לבדו. או כשכבר נתבשלה לבדו אף שלא הורה כר"ת מותר. ג'. אם לא נמלחה ונתבשלה לבדה מותר בדיעבד. ואם עדיין לא נתבשלה אף שהורה כבר המורה כמתניתין דכבד אינה נאסרת ומותר לבשלה לבדה ואף בלא מליחה אפ"ה מהדרינן עובדא] :

בא"ד ו' וראיתי להמנ"י כלל כ"ד אות ב' כתב דנמלחה הכבד ונפלה לציר [אינה נאסרת משום דהיא] פולטת ואינה בולעת ואפילו [אם נפלה לתוך] דם בעין ולא ידענא כו' עיין בחכמת אדם כלל ל"ד סוסי' י"ב הביא לדברי המנ"י הנ"ל דאם נמלחה הכבד ונפלה לציר או לדם בעין דמותר. ובמחכ"ת נעלם ממנו דהפמ"ג דחה לד' המנ"י הנ"ל בסברה ברורה. וגם בחוד"ד חי' סק"ח פסק בפשיטות דאם נפל לציר או לדם בעין. דדינה כשאר בשר ע"ש. ועיין בט"ז סק"ו במ"ש וכן עיקר להלכה. ועיין לעיל בסי' ס"ט בשפ"ד סק"ס. במ"ש שם באות ג' בסופו :

אם מותר לצלות כבד מוכרך בנייר על האש עיין בט"ז לעיל סי' ס"ה סק"ב דמתיר וכ"פ בכרתי סימן זה סק"ג. וכ"ה בבל"י סק"ט. ובלחה"פ ס"ק ב'. ועיין בחק יעקב סי' תס"א סק"ז משמע דסובר כט"ז בסי' ס"ה הנ"ל ע"ש וכ"כ בשמו בטו"ט מהדו"ק סימן ק"ו. אבל עיין במ"ז סי' ס"ה שם. דצידד לאסור בזה. וגם ביא"פ שם הביא בשם חי' אהעו"ז דתמה על הט"ז וכתב לאסור הכבד וכ"ש בשאר בשר או מוח. וכ"נ דעת המח"ב ע"ש. גם בחכ"א כלל ל"א סי' ז' אוסר אף דיעבד. וביאר באורך בבינ"א שער או"ה סימן כ"ו ס"ק מ"א. גם בפ"ת סק"א הביא בשם שו"ת תשובה מאהבה ותשובת הגאון בעל נו"ב. שהשיגו על הט"ז בזה. ועיין בהגהות א"ב על הט"ז שם. ועיין בחוד"ד סימן ע"ו ביאורים ס"ק א' שכ' דבשר צריך לצלותו ע"ג גחלים דהוי ככלי מנוקב. אבל אם צולה אותו ע"ג כירה במקום שאם ישפך מים לא יצאו מיד דאסור במליחה אסור נמי בצלייה. דכיון שהדם מתכנס תחתיו הוי כשנתבשלה בדמה ע"ש. וא"כ ה"ה בנ"ד הרי הדם מתכנס תחת הנייר וחשיב ככשא"מ וכמ"ש המ"ז בסי' ס"ה שם. ועיין בהגהות מוהרש"ק בסי' ע"ו על השפ"ד סק"א דדחה לד' החוד"ד הנ"ל וכתב דבצלי א"צ כלי מנוקב. ואין בזה בית מיחוש בדיעבד ותמה על המ"ז דסימן ס"ה שדחה לדברי הט"ז בדין לצלות כבד על נייר. משום דהוי כשא"מ. ולפמ"ש הא ליתא ע"ש ובטו"ט מהדו"ק סימן ק"ח. ועיין בספר כרם שלמה שכ' דאי מנקיב הנייר בנקבים שרי לצלות עליו. אכן עיין בשו"ת מהר"ם שיק חיו"ד סימן פ"ז שהאריך בדין זה דצליית כבד על נייר. והעלה לאסור בכל ענין ודלא ככרם שלמה הנ"ל ע"ש. ועוד דבכה"ג סימן ס"ח בהגהות הטור אות ה' מבואר מדבריו שם דגם בצלי יש קפידא בכשא"מ כמו במליחה (וכ"ד הצל"ח בפסחים ר"פ כ"צ) וכ"ה בעקרי הד"ט חיו"ד סימן ז' אות כ"א בשם חקרי לב סימן ל"ו. ואף שהיא"פ סימן ע"ו חולק על הכה"ג הנ"ל והביא ראיה דבצלי לא איכפת לן מה שהוא בכשא"מ כיון דנורא משאיב שאיב [ועיין בעקרי הד"ט עצמו שם אות ל"ב בשם בעי חיי סימן קי"ז] מ"מ הרי כתב שם היא"פ וז"ל. ודוקא בטיגון בכלי בלא מים כלל. והוא צלי קדר אסור שמתבשל בדם שבו. אף בלא מים. דהא אין האור שולט בו לשואבו. אבל כל שהוא מגולה אצל האש. והאש שואב אותו. אין חשש. ובקדרה ומחבת שאני. שאין דרך האור לשאוב דרך כלי שמגין בעדו מן האור. ונשאר הדם בתוכו ומתבשל בו. ושוב לא יצא ע"י צלייה עכ"ל. וא"כ ה"ה בכבד שנצלה מוכרך בנייר אם נימא דהנייר הוא כשא"מ. אם כן כיון שעושין זאת כדי שהנייר יגין על הכבד שלא יתלכלך באפר והנייר אינו נשרף מחמת לחלוחית הכבד. אם כן הרי זה כמו צלי קדר דאסור דמו. דהרי הכבד אינו מגולה לאש. ואין כח האש שולט בו כ"כ. וראיה דהרי היא"פ עצמו הסכים בסימן ס"ה להא"ע שם שחולק על הט"ז שם כנ"ל. לכן ודאי דאין להקל בזה אף דיעבד :

ס"ק ב' בא"ד א' ומ"מ [בעוף] המנהג כרמ"א דאף לבשלי אחר צלייה כו' ר"ל דמ"ש הטור דיפה לנוקבו בסכין לחומרא הוא קאי על כבד של עוף (למעיין בטור שם) וא"כ לפ"מ שדייק הט"ז מתיבת לחומרא אם כן גם בכבד של עוף. אם רוצה לבשלו אחר צלייה לא די בנטילת המרה. עז"ק הפמ"ג. דמ"מ המנהג כרמ"א. דבכבד של עוף אף לבשלו אחר צלייה. די בנטילת המרה :

ס"ק ג' בא"ד א' עט"ז דא"א בקיאין בין מבושל לשלוק כצ"ל :

ס"ק ד' בא"ד א' וכמ"ש הר"מ כו' דריב"נ סובר כן כו' ר"ל דהר"מ שם מפרש דכל הסוגיא בחולין. דכבד אוסרת ואינה נאסרת. אליבא דר"י בן נורי אתמר. אבל רבנן סליגי עליו וסברי דכבד נאסרת ולא ס"ל כלל דכבד פולטת ואינה בולעת. ולפ"ז בבישול הכבד לבדה אסור מדינא. אבל רוב הפוסקים סוברין דהא דכבד אוסרת ואינה נאסרת בבישול. הוא אליבא דכ"ע. אך לכך אנו אוסרין לבשל כבד לבדה. משום דאיכא מ"דבחולין שם. והוא רבי ישמעאל בנו של ר"י בן ברוקה דס"ל דכבד שלוקה אוסרת ונאסרת. וא"א בקיאין מהו שלוק ומהו מבושל. ונ"מ בין הפירושים בכבד שנכבשה במים מעל"ע. או בציר כדי שירתית. דלהר"מ דס"ל דבבישול נאסרה הכבד מדינא. א"כ אף בכבוש נאסרה. משא"כ לרוב הפוסקים הנ"ל. מותר בכבוש. דרק בבישול אנו אוסרין משום דא"א בקיאין בין בישול לשלוק שהוא כשנתבשל הרבה אבל כבוש דהוא אינו רק כמבושל ולא כשלוק מותר (אבל אין זה מוסכם לכ"ע כי הצ"צ סובר דכבוש הוא כשלוק עיין לעיל בסי' ס"ט בשפ"ד ס"ק ס' וכמש"ש אות א' ואות ג') ולדינא עיין בשפ"ד סוס"ק י'. ובמש"ש: ובאם נכבשה במים. ויש ס' במים. עיין בשפ"ד סקכ"ג מ"ש בשם המנ"י :

ס"ק ח' בא"ד א' כן הגיה שם המנ"י אות ו'. ר"ל כדי שלא תקשי קושיית הש"ך בס"ק כ"ג. ובנה"כ כאן. ועיין בכו"פ סק"ה דהסכים ג"כ להמנ"י להגיה כן ע"ש. כו' ויש לראות כו' ולזה י"ל כו' כיון שמרובה בדמים מה שפירש נופל לחורן. נ"ב כבר עמד בזה בפלתי סק"ה ותירץ כן. והסביר הדבר דחתיכה יש בה שתי בחינות בליעה ופליטה. והם מבלבלים טוב ענין החתיכה עד שדם הבלוע פורש לצאת. ואינו יוצא מחמת בלבל טוב החתיכה כי הם ב' הפכים בליעה ופליטה. אבל כבד דאינה בולעת כלל. אין כאן בלבול בעצמותה ולכך הדם שנעקר ופורש לצאת יוצא. ועיין עו"ש שתירץ דאף לדידן דקימ"ל לאסור כבד שנתבשלה דאולי שלוק הוא. ואם כן בולעת. ולפ"ז עדיין יש לחוש שהבליעה יבלבל החתיכה ויפרוש הדם ממל"מ. מ"מ י"ל דאף למ"ד דם כבד שפירש אוסר כשאר דם. מ"מ בתוך הכבד אף שפירש ממל"מ לא נאסר. כמ"ש התוס' דשריא לנו כבד. משמע דיש היתר בכבד יותר משאר בשר. והיינו יש לומר דמותר בפירש ממלמ"ק כי כולו דם ע"ש. ועיין במ"ש לעיל בפתיחה אות י"ב. ולדינא עיין בשפתי דעת סקכ"ג מזה. ובמש"ש :

בא"ד ב' וזה אינו דודאי [כבד] עצמה יותר מסתבר להיות מותר דאין בולעת משא"כ [לאסור] אחרים [הכבד יותר חמור שעדיין פולטת] נ"ב וכן תמה על הט"ז בדג"מ תנינא. ובחוו"ד ביאורים סק"ז ע"ש מ"ש על זה. כו' ולא ידענא כוותו כאן. גם בדג"מ תנינא שם העלה שדברי הט"ז בזה תמוהים. ולא הבין להולמם. ועיין בי"י בארוך ס"ק י"ג מזה. ועיין בספר עצי לבונה מ"ש בזה :

סימן עד ס"ק א' בא"ד א' דמסתמא אין בו ס' וכן כבד כו' הא אם שיערוהו ויש ס' יש להתיר. נ"ב אין לשער כשהטחול לפנינו על ידי משקל אם יש בו ס' נגד החלב. וכה"ג בכבד אם יש בהעוף ס' נגדו. דעיין במנ"י כלל פ"ה דין י"ח ס"ק נ"ח שכתב בשם הדברי חמודות דטועים המשערים ע"י משקל. והביא ראיה מדברי הרמב"ם בפירוש המשניות פ"ב דחלה שכתב שאין לשער על ידי משקל כלל. לפי שאין כובד הדברים במשקל שוה והמשער כן טועה. וכה"ג כתב בתשובת מבי"ט סימן קמ"ג ע"ש. וגם בסולת למנחה שם כ' דכ"כ בשער אפרים סימן נ"א ונ"ב ונ"ג בשם כמה גאונים וכ"כ בפר"ח סימן צ"ט סק"ו דטועים המשערים על ידי משקל. אך דלפעמים יש ללמוד ממנו אומד דעתינו. וכ"ה במנ"י כלל כ"ז ס"ק ט"ז ע"ש. וכ"ה בחכ"א כלל נ"ב סי' ג'. ובפתשו' סי' צ"ח סק"ב. ציין בזה כמה פוסקים. וע"ש מה שהביא בשם החינוך בית יהודה סי' ל"ג. ועיין בעקרי הד"ט חיו"ד סי' י"א אות ה' דעות. דיש תמיד ס'. פשיטא דיש להקל לשער במשקל במליחה. ועיין בשו"ת ספר יהושיע. פו"כ סימן ק"א. מה שכתב בזה. דבמליחה א"צ ס' נגד הקרום דאינו אוסר רק בקליפה. והוא תמוה למעיין בכ"מ פט"ו מהמ"א. דדוקא בקרומין האסורין מצד חומרא סגי בקליפה. משא"כ בקרום הטחול. ועיין סי' ק"ה ס"ט. ועיין בכו"פ סי' ס"ד. ובחכ"א כלל כ"ח דין ה' בזה. ובכ"ז למעשה קשה להקל בטחול במשקל נגד כל האחרונים שהחליטו. דא"א לשער בטחול. ואי מהני משקל. הא אפשר לשקול במשקל. וצ"ע. ועיין בב"י סי' ק"ה. שהביא בשם האגור. בשם ר"י מולין דטחול שנצלה בלי ניקור. צריך ס' וגם נטילה. וצ"ע מדוע לא הובא כאן באחרונים. והנה מה שכתב המ"ז לפקפק ע"ד הב"ח. דכיון דבטחול גופיה. הוי איסור תורה. ל"ש להקל בשאר הבשר משום ספק דרבנן. יעוין בשעה"מ הל' מקואות כלל ו' כמה ראיות להיפוך. (א"ה. ובדברי קדשו של רבינו הרדב"ז ז"ל. הובא בישועת יעקב סי' כ"א סק"א. וסי' פ"ז סק"ג וסי' צ"ט סק"ב וכמ"ד שם. מבואר כהפמ"ג. הבאתי דבריו בסי' צ"ב על המ"ז סק"ב ועיין במה שכתבתי על המ"ז דסי' פ"ז סק"ב. וצ"ע בש"ך סי' צ"ח סק"ת. דנימא דגם המינו אסור. וכבר הרגיש בזה בטו"ט מהדו"ק. ובתנינא בקו"א סוף סי' ס'. ע"ש). ועיין מה שכתבתי בחיבורי לחו"מ סי' קצ"ח ס"ט ובמה שכתבתי שם מנדרים י"ט. יש שם ט"ס. וצ"ל דיש ראיה מהא דספק משקין לאוכלין טמא. ולכלים טהור. ועיין פ"ד דטהרות מ"י. ופי' הר"מ שם. ואחר זה מצאתי בפמ"ג או"ח. בפתיחה לנט"י שהעיר בזה. וע"ע בשו"ת ספ"י. סוסי' ל"ט מה שכתב בזה וגם מה שכתב המ"ז לאסור הטחול מטעם דבוק. עיין בשפ"ד סי' ק"ה סקל"ח דין א'. דבה"מ יש להקל. וע"ע בחוו"ד סי' צ"ב ביאורים סקי"ב. ושפ"ד שם. סקט"ו. ונו"ב מהדו"ק סי' כ'. ובמ"ז סוסי' ק"ו ג"כ בזה. וכמ"פ מזמן שחותכין הטחול לשנים. ואם נמלח חלק העב בלא ניקור. ודאי דלכ"ע אסור. ואם נמלח צד הדק לחוד. יש להקל. והמורה יחקור על זה. בבוא השאלה לפניו אם נחתך כי שכיח כן כמה פעמים. עכ"ל.

*) הנה אני מצאתי בשו"ת אבקת רוכל לאא"ז הב"י סי' רט"ו באמצע התשובה שפסק בפשיטות להתיר ביטול חלב בבשר ע"פ משקל בששים במליחה. ע"ש. וגם בזל"א ח"ג יו"ד אות ב' בשם שו"ג. כדין מלחו בשר בלא ניקור. דיש להקל לשער ע"י משקל. אם הבשר בלא עצם. ושכן המנהג פשוט ונעשה כן מעשה כמ"פ. וצ"ל משום דכמה פוסקים מקילין במליחה בקליפה. גם בשמן. לכן יש להקל עכ"פ במשקל. וא"כ בטחול דיש דעות. דיש תמיד ס'. פשיטא דיש להקל לשער במשקל במליחה. ועיין בשו"ת ספר יהושיע. פו"כ סימן ק"א. מה שכתב בזה. דבמליחה א"צ ס' נגד הקרום דאינו אוסר רק בקליפה. והוא תמוה למעיין בכ"מ פט"ו מהמ"א. דדוקא בקרומין האסורין מצד חומרא סגי בקליפה. משא"כ בקרום הטחול. ועיין סי' ק"ה ס"ט. ועיין בכו"פ סי' ס"ד. ובחכ"א כלל כ"ח דין ה' בזה. ובכ"ז למעשה קשה להקל בטחול במשקל נגד כל האחרונים שהחליטו. דא"א לשער בטחול. ואי מהני משקל. הא אפשר לשקול במשקל. וצ"ע. ועיין בב"י סי' ק"ה. שהביא בשם האגור. בשם ר"י מולין דטחול שנצלה בלי ניקור. צריך ס' וגם נטילה. וצ"ע מדוע לא הובא כאן באחרונים. והנה מה שכתב המ"ז לפקפק ע"ד הב"ח. דכיון דבטחול גופיה. הוי איסור תורה.

שפתי דעת סימן ע"ג ע"ד

ס"ק כב בא"ד א' כתב המנ"י כלל כ"ה אות א' כו' ולא ידענא הא מנלי' דבלב בא הקבלה דשיערו חכמו"ל. דיש ס' נגד דם הכנוס והמובלע בבשר משא"כ כבד כו' ולמעשה צ"ע. נ"ב נעלם מהפרי מגדים בשעה זו דברי הש"ך סימן ע"ב סקט"ז דכ' דיש ס' נגד כל לב ואף לב שנאסר כו'. וגם נעלם ממנו דברי עצמו שם. דגם נגד לב טרפה יש ס'. וכן הוא משמעות דברי הפוסקים שם. ולפ"ז דברי המנ"י כאן הם ברורים. [כ"ה בס' יד"י בארוך ס"ק י"ב] גם במחה"ש מביא לדברי המנ"י הנ"ל ע"ש. גם ביא"פ סימן ע"ו סעיף א' כתב דעוף שלם שהונח אצל התנור והוחם במקום א' חתיכה קטנה כשיעור הלב יש להתיר כו ע"ש. וזה הוא כמ"ש המנ"י :

ס"ק כג בא"ד א' הש"ך האריך כו'. עיין בחוד"ד ביאורים סק"ו מה שהקשה בזה. ותירץ דאפשר דבשלוק יכול לפרוש הדם ממל"מ. משא"כ בבישול כו' ע"ש. ולפענ"ד נראה דלפי מ"ש על המ"ז סק"ח אות ב' בשם הכו"פ לק"מ וברור הוא בסברא. דיש לחלק כן. דבבישול כיון דאין בה בחינת בליעה. רק בחינת פליטה. לא שייך למימר ביה פירש ממל"מ. משא"כ בשלוק דיש בה בחינת בליעה ג"כ. הבליעה יבלבל החתיכה ויפרוש הדם ממל"מ. כמו בשאר בשר וק"ל. אבל לדינא דעת הכו"פ עצמו בזה להתיר הכבד וכ"כ בפר"ח ולחה"פ. אבל עיין בס' בל"י ס"ק י"ב. דכתב דבכה"ג הביא דרוב האחרונים פסקו כהרמ"א דכבד עצמה אסורה. ועיין ביד אברהם שכתב להתיר הכבד שנמלחה ונתבשלה ויש ס' בה"מ ע"ש באורך. וצ"ע לדינא :

בא"ד ב' דנמלחה [העוף] מצ"א [ר"ל מצד חוץ] והכבד [הרי היא כאלו] לא נמלחה כלל אף מצד אחד [אף שהי"א דבוקה כיון דאבר אחר הוא. כמבואר בסי' ס"ט במ"ז ס"ק י"ג. ובסימן ע"א במ"ז סק"ג. ובסי' ע"ב בשפ"ד ס"ק כ' ע"ש] ובה"מ. [דבאין ה"מ בלא"ה גוף העוף אסור כיון דנמלח רק מצ"א. ונ"ב בפשיטות היה לו לתמוה על הש"ך דמשכחת לה כגון שלא נפתח העוף ונמלח רק מצד חוץ או שלא נמלח בכל מקום ולא נמלח בפנים במקום הכבד. דבכה"ג מותר העוף אף באיה"מ עיין בסי' ס"ט במ"ז ס"ק י"ג ד"ה בשער אפרים כו' מה בכך שלא נפתחה כו' עיין שם. ובש"ך שם סוס"ק כ'. במ"ש שאין מדקדקין בכך. ועיין במ"ש בסי' ע"ב על השפתי דעת סק"ה סוף אות ג' בשם הטו"ט מהדו"ק סימן קט"ז שתמה כה"ג על החכמת אדם כלל ל"ד סימן ו']. אלא מסתימת לשונו [של הרמ"א] משמע כו' :

ס"ק כד בא"ד א' גם מדאמר בעינן ס' מן העוף [משמע דקמ"ל אף באינו דבוק דאי דכשדבוק פשיטא וכי] אכתי לא שמעינן איסור דבוק כו' והיה נראה לומר [דלעולם הרמ"א מיירי כשדבוק ול"ק פשיטא] דהרב קמ"ל דל"ת כו' :

אם נגע כבד בשעת צלייה לקדרה עם תבשיל. עיין במ"ז סימן ק"ה ס"ק ט"ז. ובמה שכתבתי בסימן ע"ו בשם האחרונים בדין זה :

סימן עד

ס"ק ב' או אהרב קאי [שכתב] דנוהגין [שלא לבשל הכליות] דבמדינות אלו אין נוהגין כן כו' :

סימן עה

שפתי דעת סימן ע"ה

סימן עה

ס"ק א' בא"ד א' ולדבריו ה"ה ודאי לא נמלח [יהא מותר] כיון דנתבשל הוה ספק דרבנן כו'. ולפענ"ד אי מהא לא אריא דהרי כתב בפלתי שם סק"א. דגם הפרישה לא כתב דקורקבן אין בו דם רק למ"ד דבכרס אין מחזיקין בו דם. משא"כ לר"ת שהוא דעת היש חולקין ברמ"א. מודה דמחזיקין בו דם. וכ"ה במ"ז סק"א. אם כן כמו דקי"ל בכרס כר"ת לאסור אף דיעבד בנתבשל בלא מליחה. כה"ג בקורקבן. אך בספק אי נמלח הקיל. דאז הוי כעין ס"ס שמא נמלח. ואת"ל דלא נמלח שמא כדעת הפרישה דאין בו דם. ואף אי נימא דספק זה שמא כפרישה. אינו ספיקא דפלוגתא ממש. מ"מ בספק זה אי נמלח. או לא. ונתבשל. כיון דגם בבשר כה"ג דעת הט"ז בסימן ס"ט סקכ"ד להקל מחמת סד"ר לקולא. ואף הש"ך בנה"כ שם לא נחלק עליו רק משום דאיתחזק איסורא וגם שם צידד הכו"פ להקל כהט"ז. [עיין בפלתי סימן ס"ט סק"ו] מכש"כ כאן דיש גם צירוף שמא כהפרישה. ואין בו דם כלל. והוי כעין ס"ס וכמ"ש הכו"פ שם להדיא להתיר מטעם ס"ס ע"ש. וכן כתב בבית הלל מובא בלחה"פ סק"א. משא"כ בודאי לא נמלח כיון דבכרס אסור. ה"ה בקורקבן כנ"ל. אבל לדינא אין לזוז מדברי הפמ"ג כאן. דלא כמ"ש בפלתי ובית הלל וכמ"ש הרב מח"ב. מובא בזכל"א ע"ש. ועיין במ"ז סק"א מזה ובמה שכתבתי שם. ועיין בחכ"ש דמצא ברש"י שבת קנ"ב ד"ה קורקבן ובבכורות ס"א דקורקבן הוא המסס בבהמה ומבואר כמ"ש הט"ז סק"א :

ס"ק ו בא"ד א' אסור אף בה"מ כו' ונסתמין נקבי הפליטה ולא אמרינן ככ"פ וצ"ע. נ"ב לכך הניח בצ"ע די"ל דשאני ציר של תוך שיעור מליחה דפולט ציר בשפע ואין נסתמין. ורק לאחר שיע"מ דאז אינו פולט בשפע. לכן נסתמין וכמ"ש במ"ז לעיל בסוסי' ע' סק"כ. אבל לדינא סיים שם הפמ"ג דיש להחמיר בזה. ועיין בחוו"ד כאן חי' סק"ה דפסק לאסור בזה אף בהפ"מ כהפמ"ג :

ס"ק ט בא"ד א' ובאורח מישור אות ג' כו'. עיין בסולת למנחה כלל י"א דין י"ב סקי"ז שכתב שם וז"ל הא דאסרינן אף בדיעבד. דוקא אי ידעינן בודאי שהשומן היה דבוק בהן. משא"כ בחלחולת דמן הסתם יש בה שומן דבוק. וכמבואר לקמן כלל ט"ו דין י"ב. דלא כאורח מישור כו'. ע"ש. ובזה יתיישב תמיהת המשבצות זהב סק"ד על המנ"י כלל ט"ו אות כ"ה. עיין במה שכתבתי על המשבצות זהב שם :

בא"ד ב' ואם נתבשל שומן בלא הדחה אחרונה כו' דיש ס' בשומן גופא. נ"ב עיין לעיל בסי' ס"ט סעיף ט' בחי' רע"א מביא להקל בזה מדברי הפמ"ג כאן בשם כה"ג. ולענ"ד חוץ מזה דקשיא מצד הסברא. כי הלא המלח נ"ג לדידן [עיין לעיל סי' ס"ט. בט"ז סקי"ט, וש"ך סקל"ד ובשפ"ד שם]. אם כן לפי זה אף אם נימא דאין בו כ"כ דם כמו בשאר בשר. מכל מקום הרי המלח נ"ג. ואנן קימ"ל דליכא בחתיכה רק שלשים נגד המלח שעליו [כמבואר לעיל בסי' ס"ט שם ברמ"א]. אלא דגם בלא"ה ברור דאין להקל בזה כלל. כי הלא הבל"י בסי' ס"ט סקנ"ב הביא בשם הרוקח, ואו"ה. ובמרדכי. והגהות ש"ד. ות"ח. דאפילו שומן אוז שנתבשל בלי הדחה בתרייתא אסור. וכן כתב בלחה"פ סי' ע"ה סקי' בפשיטות. ע"ש. ועיינתי בת"ח כלל א' דין ו' וז"ל שם. משמע מפרש"י והרא"ש שבשומן מחזיקין דם. ולכן כתב המרדכי פכ"ה על דבר שומן אוז שנמלח ולא הודח והושם בקדרה אסור. דבשומן מחזיקין דם. וצריך הדחה אחרונה עכ"ל. מכאן שמעינן דאין חילוק בין בשר לשומן דבכל מקום דמחזיקין דם אם נמלח ולא הודח באחרונה אסור. כי ליכא בו ס'. עכ"ל הת"ח. וכ"ה מבואר ברמ"א כאן סוף סעיף א'. שכתב וכל שומן אפילו של עופות דינו כשאר בשר לענין מליחה והדחה. ושו"ר בחי' רע"א עצמו כאן. ציין על דברי רמ"א אלו וז"ל. בין לענין הדחה ראשונה. בין לענין הדחה שניה. ת"ח כלל א' דין ו'. עכ"ל. וזה כמ"ש. וכ"ה בדברי חמודות פכ"ה אות רכ"ז בסופו בשם המרדכי ע"ש. ודברי הת"ח הנ"ל מובא בפמ"ג עצמו. לעיל בסימן ס"ט בשפ"ד סקנ"א. לכך ברור דאין להקל בזה בשום אופן. דכ"ה בכל האחרונים בפשיטות לאסור בזה :

אבל אם השומן נמלח בלא הדחה ראשונה. עיין לעיל סי' ס"ט בשפ"ד שם. דדעתו להקל בזה בפשיטות אף באיה"מ. ע"י הדחה ומליחה שנית. ע"ש. כו' ובנתבשל בלא מליחה כשיש ס' אף אותה חתיכה מותרת. נ"ב וכן הסכים במנ"י כלל ט"ו סקכ"ה :

ס"ק יב בא"ד א' דאפילו דיעבד אסור כל שנגמר החלמון. נ"ב אבל בלא נגמר עדיין לגמרי גם החלמון. עיין בב"ח שכתב דבזה נוהגין העולם למולחו עם בשר. ואפילו ספק אם נגמר החלמון או לאו. נמי מקילין. אך בעל נפש לא ימלחנו עם שאר בשר. אם לא שברור לו. שאין החלמון נגמר. וכדי להתרחק מן האיסור יעשה גדר שלא ימלח כלל עם העוף או שאר בשר. אפילו כשאין החלמון נגמר. כדי שלא יבוא למלחן עם בשר גם כשהחלמון נגמר. ע"ש. וכ"ה בבל"י סק"ח בקיצור. ע"ש :

ס"ק יג בא"ד א' שמעתי אומרים כו' ואולי השומע טעה. נ"ב וכן הסכים לזה החוו"ד בחי' סקי"ב. ועיין בעצי לבונה שהאריך דלא טעה השומע ויפה הורה המורה. וא"צ להסיר בזה השומן מעל הכרכשא. ועיין בס' יד"י דכתב ג"כ הכי. ע"ש. ובודאי דלכתחלה יש לחוש לדברי הפמ"ג והחוו"ד ולהסיר השומן מהכרכשא. וגם ביאו"פ ציין לדברי הפמ"ג בזה :

דע דבהגהות מוהרש"ק ז"ל כתב וז"ל הנה להאוסרין בכרס וביה"כ. אוסרין נמי בקיבה. דבקיבה נמי מחזיקין דם ויש לו ממש דין כרס. כן משמע מלשון הב"י לשיטות הללו. עכ"ל. ועיין בבל"י סק"א. שכתב כן בפשיטות. דבקיבה וקורקבן מחזיקין דם. וכתב דכ"ה דעת הט"ז וש"ך וכה"ג. ע"ש. ועיין בחכ"א כלל ל"ד סימן י"ט שכתב דקיבה אינו מוחזק בדם. ובסימן כ"א כתב דקורקבן מוחזק בדם ע"ש. וצ"ע. דהלא שוה קיבה לקורקבן בזה. ועיין בכרתי סק"א. מבואר ג"כ להדיא דקיבה שוה לקורקבן לדידן. ע"ש. אך בס' יד"י בקצר סק"ז כתב דגם היש חולקין בכרס. ס"ל בקיבה. דאין בו דם. כמ"ש בסה"ת. וא"ז ומרדכי ואו"ה. ע"ש :

אם כולי האי. נ"ב עיין בחוו"ד חי' סק"י כתב לאסור. ובביאורים סק"א תמה דהלא אף בכ"ח. מליחה אינו מבליע בה רק כ"ק. אם כן יהא קליפת הביצה במקום קליפה. ע"ש דהניח בצ"ע. אבל עיין בכרתי סק"ה שכתב באמת כן דמשליך הקליפה ודי. וכן כתב הפר"ח מובא בבל"י סק"ח. וכ"ה בחכ"א כלל ל"א סי' י"ב. וע"ע שם דפסק דאם נילוש עיסה באלו שאין להם רק חלמון לבד יש לסמוך על הפר"ח להתיר :

עיין בשו"ת בית שלמה חיו"ד סי' קל"ח שנשאל בדין אם נמלחה האם של עוף. ובתוך האם היה מונח ביצה שנמצא בה. והביצה היה נגמרת בחלבון. ובקליפה רכה. ואח"כ נתבשל האם עם הביצה. ולא היה ס' נגד הביצה. והשיב דבאמת ד"ז אינו מוזכר באחרונים. אם האם בכלל ב"מ. או לא. אמנם ברור בעיניו דאינה בכלל ב"מ. וכן מבואר להדיא מדברי הרמב"ם כו'. וכיון שכן. ל"מ לדעת הרש"ל נאסרה הביצה. אלא אף לדעת הרמ"א. מכל מקום בנ"ד פשיטא. כיון שלא נמלחה הביצה כלל. רק האם נמלחה בחוץ אם כן לא שייך לומר איידי דטרוד למיפלט כו' ובלעה הביצה דם מהאם. ואוסרת עד ס'. ע"ש. ועיין בעקרי הד"ט חיו"ד סי' ז' אות ט"ל וסי' י' אות ט"ו. ועיין בס' יד"י בקצר סקט"ז שכתב דאם נמלח האם עם ביצה בתוכה. יש להתיר. ע"ש בפי' הארוך סוסי' זה סוסק"ח. דאף דמליחת האם בחוץ אינו מועיל להביצה. מכל מקום לא נאסר הביצה בזה. דהמלח מושך הדם אליו. ואינו נכנס לפנים כו'. ע"ש ועיין בטו"ט מהדו"ג סי' ק"ל. שנשאל בביצה שהיא בקליפתה הרכה ומעורה עדיין בהאם שלה ומכוסה בגוף האם. ונמלח כך על גבי האם. ועם בשר יחד. ואח"כ נטלו הביצה ונתנוהו לתבשיל. והשיב דד"ז נחלק לב' דינים. אחד אם נחשב זה לנמלח גוף הביצה. או לא. והשני מצד שנמלחה עם בשר ויש חשש שיבלע בה דם מהבשר. הנה בחקירה א'. נראה דמליחת האם מהני לביצה שבתוכה. כיון דאינו מגולה לאויר הוי כחתיכה עבה וכדין תרנגולת שלא נפתחה ונמלחה דאין לו דין דנמלח מצ"א. ואף דלענין לב וכבד וב"מ לא מהני מליחה זו יען דהוי אבר אחר. נראה דוקא התם כיון דהתרנגולת חלולה בפנים כו'. אבל האם שהביצה מונח בה. דבוקה בכל הצדדים בפנים נחשב כאבר אחד ממש. ואפילו אי נימא דאין מחזיקין דם באם של עוף כמו בשאר ב"מ כו' מכל מקום המלח שולט דרך שם לפנים ומכש"כ דנראה דאם אין דינו כב"מ ומחזיקין בה דם כמו בשאר בשר. ולא גרע מזפק וקורקבן שאינן בכלל ב"מ. מיהו לדינא לא מלאני לבי להקל. רק אם הביצה מעורה בגוף האם דאז הוי אבר א' ממש. אבל אם אינה מעורה. יש להחמיר ולא מהני מליחת האם להביצה שבתוכה. ובדין הב' מה שנמלח עם בשר. הנה אם לא היה עם האם. היה ראוי לאסור כדברי מהרש"ל. אך כיון דנמלח עם האם. י"ל דזה דומה למה שכתב במחבר סי' ע' (סוף סעיף א') דאם הדגים הם עם הקשקשים. מותרים

משבצות זהב סימן ע"ד ע"ה

בא"ד ב' דאין הנעלה באוכלין. נ"ב ולדינא עיין לעיל סי' מ"ג בפ"ת סק"ד וביא"פ סי' ס"ד סעיף י'. ובחוו"ד כאן חי' סק"א. אבל עיין בחי' רע"א דכתב דלענ"ד אם ידוע שנמלחו הטחול ובשר שעמו יחד ולא נמלח הטחול לבדה. יש להתיר גם הטחול בקליפה. דגם דבוק הוי חומרא בעלמא ויש לסמוך על המקילים דל"א דבוק. ויצטרף הכל לס'. כיון דבלא"ה יש סברא. דבטחול גופא יש ס'. עכ"ל. גם בהגהות מוהרש"ק ז"ל על המ"ז כאן כתב וז"ל. הנה לדינא נראה להקל. להתיר אף הטחול. כיון דלדידן יש עוד ספק אולי כסוברים דיש ס' בטחול. גם אף אם ספק הוי. כיון דהמנ"י העלה. דבספק טרפה. משערין במליחה בקליפה. אם כן ה"נ. ביש ספק אם יש ששים ואף להנו"ב שחולק על המנ"י כו'. גם מדברי הרמ"א סוסי' ס"ד. מוכח דעל כל הקרומים. כתב דבה"מ די בקליפה. ושם נזכר גם טחול. מוכח דאף חלב טחול הוי כחוש. וכיון דהוי כחוש יש לסמוך להתיר גם הטחול בקליפה. מכל טעמים הללו כנלפע"ד. עכ"ל. ועיין בסי' ק"ה בשפ"ד סקל"ח. דין א' בסופו. ע"ש. וכאן אפי' באיה"מ. וכמ"ש בחי' רע"א כנ"ל. אבל בנמלחה הטחול תחלה לבדה. כיון דמבואר שם. דהת"ח אוסר אותה חתיכה אף בהפ"מ דאפשר לסוחטו אסור. ה"ה הכא יש לאסור הטחול. ועיין בזכל"א חיו"ד סוסי' זה. ובחכ"א כלל ל"ד בסופו :

סימן עה ס"ק א' בא"ד א' ואה"נ לסברת הרב כו' מודה הפרישה דגם בקורקבן כו'. ר"ל ובזה תסיר ראיית הט"ז שכתב מדמצינו לר"ת שכתב שבכרס מחזיקין בו דם מדאמרינן במחט שנמצא בביה"כ שאם יש עליה קורט דם כו'. דבאמת לדעת ר"ת ודעמיה דדייקו מן קורט דם. מודה הפרישה דגם בקורקבן יש דם. מכח ראיה זו גופיה. אך דהפרישה קאי על הטור שס"ל דבכרס אין מחזיקין בו דם. וע"כ דלא ס"ל ראיה זו. [וכמ"ש בב"י בשם הר"ן. דדחה ראיית הר"ת מקורט דם. ע"ש. והוא מובא בדרישה עצמו שם]. אם כן ה"ה בקורקבן. אם הוא בכלל ב"מ. אין מחזיקין בו דם (זהו כונתו למעיין. וכבר קדמו בזה בפלתי סק"א. ובחי' ליו"ד במטה יהונתן. ע"ש) :

בא"ד ב' ולענין דינא ודאי אין לסמוך על זה. ולעשות ממנו ספק ספיקא כו'. והדרישה יחיד הוא. נ"ב אתי לאפוקי מדברי הכו"פ. דמיקל בקורקבן שנתבשל. וספק אי נמלח מטעם ספק ספיקא הובא בשפתי דעת סק"א ע"ש. וכן הוא ביא"פ בשם המח"ב. והשיבולי לקט בכת"י ע"ש ובחוו"ד חי' סק"א. (ועיין בגליון רש"א. שכתב דבקורקבן. אי איכא עוד ספק. מתירין מכח ספק ספיקא. וראיתי בס' רש"כ שנדמ"ח על הפמ"ג. תמה עליו מאין לקח זה. ובמח"כ שכח דכן מבואר להדיא בכו"פ. ובבית הלל. מובא בלחה"פ סק"א. אבל לדינא ודאי דיש להחמיר כמ"ש הפמ"ג ומח"ב ויא"פ. כנ"ל. ועיין במה שכתבתי על השפתי דעת סק"א). ועיין בזכל"א חיו"ד הל' מליחה סי' ע"ה שהביא גם כן לדברי המח"ב. והשפתי דעת הנ"ל. דאין לעשות ספק מסברת הדרישה דלא כפלתי. ובית הלל ע"ש: כו' ודע ה"ה זפק של עוף מחזיקין בו דם כו'. עיין ביא"פ סעי' ב' דכתב על זה דלכן שייך ביה גם כן איסור דנמלח מצ"א. ע"ש. ועיין מה שכתבתי במשבצות זהב סי' ס"ט סוס"ק י"ג. ועיין במה שכתבתי שם אות ד' באורך מדין עוף שנמלח עם הזפק ונתבשל שהבאתי דעת כל האחרונים בדין זה :

ס"ק ד' בא"ד א' כתב המנ"י כלל ט"ו אות כ"ה כו'. ואני לא ידענא שום חילוק כו'. נ"ב עיין בחי' רע"א. וחי' ב"מ. ובחכ"א כלל ל"ד סי' כ"ג דהביאו כולם דברי המנ"י הנ"ל וצ"ע שלא הביאו כלל להמ"ז כאן שהשיג על המנ"י בסברה ברורה. ושו"ר ביד אברהם שכתב וז"ל במנ"י כלל ט"ו אות כ"ה כתב דדוקא בחלחולת בדיעבד טרפה [ר"ל. אפילו בסתמא וכדמוכח בקו"א כלל י"א דין י"ב]. משא"כ בשאר מעיים מותר בדיעבד אם לא נמלחו רק מצד הפנימי. ע"ש. ור"ל בסתמא. עכ"ל. וכוונתו דלכאורה קשה על המנ"י כמו שתמה עליו המשבצות זהב דמאי שנא זה מזה. דאי שומן דבוק. אף בדקין טרפה. גם בדיעבד. ואי בידוע שאין שומן דבוק אף בחלחולת מותר. עז"ק דהמנ"י מיירי בסתמא, וא"י אי היה שומן דבוק. או לא. דבחלחולת אסור בדיעבד. ובשאר דקין מותר. וכמו שחילק המנ"י כן בסולת למנחה כלל י"א. דין י"ב סי' קי"ז. הבאתיו על השפתי דעת סק"ט. ע"ש :

עיין בפ"ת סק"א שהביא בשם הרדב"ז ח"א סי' קצ"ד שדעתו נוטה לדעת המקילים בכרס דאין מחזיקין בו דם. ולפלא לי שהביא רק דעת הרדב"ז. דהרי בכרתי סק"ב. כתב על מה שכתב הרמ"א ויש חולקים בכרס כו' דכן הוא דעת רוב מחברים ע"ש. ובס' לחה"פ סק"ה כתב גם כן דדעת רוב הפוסקים ואחרונים. כדעת הי"ח. דבכרס מחזיקין בו דם. וכן הוא עיקר דלא כרדב"ז סי' קצ"ד. שכתב שהנסיון מוכיח שהכרס אין בו דם. שאין להשגיח בנסיון שלנו. שהוא היפך דעת רוב הפוסקים. ע"ש. גם בבל"י סק"ד כתב בשם כנה"ג. בשם רוב הפוסקים. שכן עיקר. ע"ש. גם בפר"ח כתב דכן הוא דעת האחרונים. דבכרס מחזיקין בו דם. וכן הוא עיקר דלא כרדב"ז. מובא בזכל"א. וכתב שם. דכן פסק בשו"ע זולת אי איכא שום ספק. כגון אם נמלח או לא. וכדומה דאז מותר משום ספק ספיקא ע"ש. ונראה לענ"ד. דבזה גם הפמ"ג מודה להקל דרק בקורקבן חולק על הכו"פ כיון דלכל האחרונים קורקבן אינו בכלל ב"מ. ואף להפוסקים דס"ל דאין מחזיקין דם בכרס. מכל מקום בקורקבן מודו. דיש בו דם. [וכמ"ש בפר"ח דבקורקבן לכ"ע יש בו דם]. והדרישה הוא יחיד בזה. לכן אין לעשות ממנו ספק לצרפו לספק ספיקא. משא"כ בכרס דהוא ספיקא דפלוגתא אי מחזיקין בו דם. לכך אי יש עוד ספק. אי נמלח. או לא. מותר מספק ספיקא ועיין בחכ"א כלל ל"ד סי' כ' שכתב דבדיעבד כשנתבשל כרס בלי מליחה. בה"מ יש לסמוך על הב"י דאין בו דם. ע"ש. גם בעקרי הד"ט חיו"ד סי' ז' אות ל"ו. הביא בשם שו"ת פרי עץ חיים סי' מ"ב דכרס הוא בכלל ב"מ. וכ"ה בתשב"ץ ח"ב טור א' סי' ג'. ע"ש וצ"ע :

ס"ק ה' בא"ד א' ומיהו יראה בקליפה קשה יש להתיר בה"מ. [ר"ל כשנתבשלה עם שאר דברים. או נילוש בעיסה. ויש ה"מ]. דבכ"ח גופא כו' ואם כן אין להחמיר

משבצות זהב סימן ע"ה ע"ו

מותרים. דהקשקשים הם במקום קליפה. ואין מליחה אוסר יותר מכ"ק. אם כן ה"נ האם עומדת במקום הקליפה. ואינו נאסר הביצה מדם הבשר. ואף דהרמ"א שם כו'. מכל מקום בנ"ד יש ספק ספיקא שמא כהרמ"א כאן. דביצים שנמלחו עם בשר מותרים בכ"ע. ואת"ל כרש"ל דאוסר. שמא כמחבר בסימן ע'. דאינו אוסר יותר מכ"ק. ואם כן האם עומד במקום הקליפה. ומותר הביצה כו' בפרט דדם שמלחו ובשלו דרבנן. וגם עיקר דם הוי כחוש. ואינו אוסר יותר מכ"ק לכמ"פ כו'. ואפילו האם עצמה נמי מותר. דהאם מחזיקין בה דם. והוי כשאר בשר הנמלח עם בשר. ואפילו אם אין מחזיקין בה דם. מכל מקום לא גרע מב"מ שנמלחו עם בשר. שמותר בדיעבד כו'. ואין לומר דראוי שיתסר הביצה עכ"פ ע"י שבלע מן האם. דז"א כו'. ולא מיבעיא אם הביצה מעורה דמותרת. אך גם אם אינה מעורה. עכ"פ יש לה תקנה אם לא נתבשלה. ליקח הביצה מן האם. ולחזור ולמלחה. אך אם נתבשלה בלי מליחה שנית. אז באין מעורה יש להחמיר דאולי הוי כאבר אחר. והוי כלא נמלח כלל ואסור כיון דנתבשל בלי מליחה. אך באם מעורה מותר אף שנמלח עם בשר. ע"ש באורך :

ביצים הנמצאים בעופות לאחר שחיטה ושהו ג' ימים בלא מליחה. עיין במחה"ש דמביא בשם השבו"י. דמתיר בפשיטות ע"י מליחה שאח"כ. וכתב עליו דבזה אף הכו"פ [שחולק על השבו"י בשומן ששהה ג' ימים] מודה דמותר ע"ש :

ס"ק **ו' בא"ד א'** ומה שכתב הט"ז בהונחה כו'. וכמ"ש שם באות ט"ז [כצ"ל. דכן הוא שם בסי' ע' בט"ז רס"ק ט"ז]. וקצת צ"ע שם דהראיה שהביא כו' זה בציר ולא במליחה. ר"ל דהט"ז שם בס"ק ט"ז כתב וז"ל. אלא דיש עוד תירוץ בתוס'. דס"ל דשפיר בולע כו'. וכמו שזכרתי ר"ס זה. עכ"ל. וכתן למה שכתב שם בט"ז סק"א. דהביא ראיה דחתיכה שפולטת ציר. שהונחה אצל חתיכה הפולטת דם. דבעינן מליחה שנית. ממה שכתב הרמ"א בסעיף ו' שם. דאם שהה שיע"מ ונפל לציר כו' יש להתיר. ע"י שיחזור וידיחנו וימלחנו. עז"ק הפמ"ג. דצ"ע. דמאי ראיה הוא. דרק בציר בעי הרמ"א מליחה שנית. משום דכשמונחת החתיכה בציר. אינה טרודה לפלוט. ושפיר בלעה. משא"כ בהונחה אצל חתיכה מלוחה. י"ל דס"ל להרמ"א. דכיון דטרודה לפלוט ציר אינה בולעת. וא"צ מליחה שנית. [ועיין בסימן ע' שם. במ"ז סק"א. ד"ה ועתה אבוא כו'. דריש דברי הת"ח כלל ו' מורין כט"ז. ע"ש] :

סימן עו

ס"ק **א' בא"ד א'** ומכל מקום מה שכתב הט"ז בשם השערים [אנן לא קימ"ל כן. אלא אנן ק"ל בצלייה ומליחה כו' מדינא אין אוסר כו' ונ"מ כו' ולשערים כו'. ר"ל דהש"ד בשערים שהביא הט"ז הוא ס"ל דבצלייה ומליחה אפילו כחוש לגמרי אוסר עד ס' מדינא. ולשיטתו צריך ליישב הא דאמרינן בחולין צ"ו ע"ב (על מתניתין דירך שנתבשל בה גיד הנשה כו') לא שנו אלא שנתבשל בה. אבל נצלה בה קולף. ע"ש. היינו דוקא ג"ה שאין בו כח לפעפע. וה"ה חלב של ג"ה לא עדיף ממנו. והטור ומחבר בסימן ק"ה ס"ל דרק שמן אוסר עד ששים. אבל חלב כחוש אינו אוסר במליחה רק כ"ק. ובצלייה רק כ"נ. ואנן קיימ"ל דהעיקר כהטור. אלא שא"א בקיאין מהו כחוש ומהו שמן. ולכך אנן בעינן אף בכחוש ס'. ונפקא מינה באיסור דרבנן. ואין בו כלל טרך שמנונית כמו חמץ בפסח. ולענין משהו דהוא רק דרבנן. דבזה אוקמינן אדינא דכחוש אינו מפעפע במליחה רק כ"ק ובצלייה כ"נ [עיין בסימן ק"ה סעיף ה' בהגה"ה. וש"ך שם סקט"ז. ובמנ"י כלל ס"ג סק"י]. משא"כ אם היינו אומרים כשערים. דכחוש מדינא אוסר עד ס'. אף בזה היה לנו לאסור [עיין בסימן ק"ה. במ"ז סק"ז] :

בא"ד ב' ומיהו אף בשמן לגמרי ויש ס' צריך בצלייה כ"נ ומליחה כ"ק. הטעם כו'. ר"ל דלכאורה הא הוי תרי חומרי דסתרי אהדדי. דאי שמן הוא. כיון דמפעפע עד ס'. אי יש ס' לא נצריך כ"ק או כ"נ. ואי כחוש הוא. לא ניבעי ס'. עז"ק הפמ"ג דכיון דא"א בקיאין ואנו מסתפקים מהו. אי מקרי כחוש. או שמן. עבדינן כתרי חומרי. ולא מקרי כה"ג כסיל בחושך הולך. ועוד דלפי הטעם שכתב הרשב"א. דודאי נשאר רושם במקום שנפל האיסור בצלייה. יותר מבשאר החתיכה. א"כ אין כאן כלל תרי חומרי דסתרי אהדדי. דאע"ג דשמן הוא. ומפעפע בכל החתיכה ובעינן ס'. מכל מקום צריך קליפה משום דנשאר רושם באותו מקום [כ"ה כותנתו. למעיין במנ"י שם. ועיין בסי' ק"ה. בש"ך סקט"ו. ובשפ"ד שם] :

ס"ק **ב'** בסופו. ואם בישלו כך בלא הדחה כו' אבאר באות ד'. נ"ב ט"ס וצ"ל אות ה' כי כן הוא במ"ז סק"ה ד"ה נסתפקתי. ע"ש ובשפ"ד סק"ט וסקט"ו. דהניח זה הדין בצ"ע. ועיין במה שכתבתי שם :

ס"ק **ד' בא"ד א'** א"כ קשה קצת. ר"ל דשוב אין לומר דלכך כתב הרמ"א וי"א משום דהמחבר כתב דא"צ לצלי מליחה. והרב ס"ל דאם א"צ מליחה ה"ה דא"צ הדחה ועל זה כתב וי"א כו'. דזה היה תינח אם היה מביא רק דעת רש"י. ולסיים דלפי זה צריך הדחה ג"כ. משא"כ אם מביא מתחלה וי"א הא'. שהוא הרמב"ן. דבעינן הדחה תחלה. זאף בלא מליחה כלל. אלמא דאין תלוי כלל בזה. דאף דלא מצריך מליחה. אפ"ה מצריך הדחה. א"כ י"ל דהמחבר ג"כ אף שס"ל דא"צ מליחה. אבל בהדחה מודה דבעי. דהא לא הוזכר בדבריו מהדחה כלל. ואמאי כתב בלשון וי"א :

בא"ד ב' ומיהו אין מוסרים שם [בסי' ס"ט ס"ב בהגה"ה. באין ה"מ] מטעם סמ"ק [דדם שע"פ הוי דם בעין]. ואפ"ה מתירין כאן דיעבד בלא הדחה א' [ונצלה כך] דבצלייה כ"פ [והרי בדם בעין ל"א כ"פ ועכ"כ דמ"מ דם שע"פ לא הוי כדם בעין ממש. כמ"ש בש"ך כאן סק"ט. וא"כ] עדיין אין מיושב שפיר [דהדק"ל. אמאי לא פירש שם הט"ז דהי"א שבסעיף ב' שם סוברים כסמ"ק] :

ס"ק **ה' בא"ד א'** ובה"מ שרי אף לבישול עסי' ס"ט. נ"ב ע"ש בשפ"ד סקכ"א. ומ"ז סק"ט. ובמש"ש. ע"ש. כו' והוא ממה שכתב בת"ח כלל ה' כו'. וא"כ יש כאן חזרה בהגהותיו. נ"ב עיין בנה"כ על הט"ז כאן :

בא"ד כ' ומכאן אתה למד דהרב שכתב ואפילו נמלח ולא הודח כו'. כפל דבריו בשפ"ד סקט"ו שכתב וז"ל. ומה שכתב רמ"א ואפילו נמלח קודם צלייתו. לא קאי אמ"ש לעיל דלהתיר בבישול. אלא בפ"ע הוא כו' ע"ש. נ"ב עיין בב"ח כאן מבואר להדיא. דהרב בהגה"ה כאן. שסיים ואפילו נמלח תחלה קודם צלייתו. ולא הודח אחר המליחה אפ"ה מותר. כוונתו אף בבישלו כך אחר צלייתו ע"ש. ור"ל דמשמע ליה דהרב קאי אדסמיך ליה שכתב מקודם. ואפילו בישלו כך מותר. ועל זה סיים. דאפילו נמלח קודם צלייתו ולא הודח כו' אפ"ה מותר בבישלו כך ועיין בשפ"ד סק"ט. משמע דתפס ג"כ. דהרב מתיר אף בבישלו כך

אם נמלחו ב"מ עם כבד. העלה הרדב"ז ח"ב סי' תרפ"ט דיש לחוש להמחמירים בזה. ולאסור הבני מעיים. הובא בזכל"א סי' ע"ג ובפ"ת שם סק"ה *). ושוב ראיתי בס' יד"י סי' ע"ג בקצר סקכ"א ובארוך סק"י שהעלה שם דבדיעבד מותר אם נמלח ב"מ עם כבד משום דשריק או איידי דטרוד לפלוט ציר לא בלעי. וכ"כ בתשו' הרדב"ז סי' תרפ"ט. אך אח"כ כתב דיש לחוש לדברי המחמירין כו' וברור דגם הרדב"ז לא דחיק עצמו. אלא ליישב המנהג דשם. ע"ש :

סימן עו

בש"ך ס"ק ב'. עיין בעצי לבונה שתירץ דהדרישה תירץ לדידן כו' ע"ש. וכבר קדמו בחי' יעב"ץ. וכעין זה כתב הפמ"ג לעיל בסימן ס"ט במ"ז סוס"ק כ"ז. ובס"ק כ"ט שם. ע"ש :

שם בשפ"ד **בא"ד א'** ובזה אין קושיא [לכאורה] עליו [די"ל] דלבוש סברא כו'. כו' ועל הפרישה באמת יש לתמוה דמהרא"ש מבואר דאפילו נשאר בתוכה שרי לדידיה [וכמו שתמה הש"ך. דהרא"ש ס"ל דפירש ממקום למקום בתיך החתיכה. כ"ז שלא פירש לחוץ מותר] ולהליץ בעד הפרישה יש ליישב כו' היינו [דהא אנן] אומרים דודאי מליחה אין פועלת כו'. ואף דאנן מחמירים [ואמרינן חנ"נ. אף] במליחה. מכל מקום בעיקר מליחה. כו' וא"כ בצלי" כו'. וצ"ל דמה שפירש האור שואבו לגמרי כו'. ר"ל דלעולם הרא"ש ס"ל פירש ממקום למקום אסור. ומה שכתב הרא"ש ולא חשיב כפירש מה שהולך בתוכו מצד זה לצד זה. אינו קאי אדסמיך ליה שכתב ומה שנשאר בתוכו כו' אלא קאי אדלעיל מיניה שכתב כי מה שיוצא לחוץ נורא משאיב שאיב ליה. והרא"ש בא לתרץ שלא תקשי כיון דפירש ממקום למקום אסור. א"כ נימא דאסור לצלות בשר בלא מליחה. דלא מהני כלל מה שיוצא הדם ע"י האש. משום דמיד שפירש הדם ממקומו ונתעורר לצאת נאסרה החתיכה. ומאי מהני ליה אח"כ. כשיוצא הדם לחוץ. ונורא משאיב שאיב ליה. דמכל מקום מעט דם ודאי נשאר. ואפשר לסוחטו אסור. ובשלמא במליחה גופא. אין להקשות כן. דהא מיד שפירש הדם ממקומו לצאת ע"י חום המלח. נאסרה החתיכה. ונ"נ. ואף אח"כ כשיוצא לחוץ. לא יועיל. כיון דנ"נ. ואפשר לסוחטו אסור. דיש לומר דהרי חנ"נ בש"א. הוא רק דרבנן משם לתא דבב"ח. והר"ן כתב באמת דל"א חנ"נ בש"א במליחה. כיון דל"ש למיגזר אטו בב"ח. [דהא בב"ח גופיה. ע"י מליחה. שרי מה"ת] ואף דאנן קימ"ל להחמיר. ואף בש"א ע"י מליחה אמרינן חנ"נ. מכל מקום במליחת בשר להוציא דמו כיון דא"א בענין אחר. לא החמירו בכה"ג לומר חנ"נ. משא"כ בצלי. דגבי בב"ח הוא אסור מן התורה כבישול. ושפיר גזרינן ביה חנ"נ בש"א. משום לתא דבב"ח. אם כן קשיא כנ"ל. על זה תירץ הרא"ש. דלא חשיב כלל כפירש. מה שהולך בתוכו מצד זה לצד זה ע"י כח האש כיון דסופו לצאת לחוץ. דכל מה שבא אליו כח האש לזוז הדם ממקומו. יוציא אותו לגמרי. ובכה"ג ל"א חנ"נ כמו בכלי מתכות. דכיון דאפשר להפריד האיסור ע"י הגעלה. ל"א חנ"נ. [זהו דבריו בתוס' ביאור. ועיין בנה"כ ותראה שיש להעמיס זה בכוונת דבריו שם] :

בא"ד ב' ומ"מ דברי הרא"ש מורין כפשוטו [ר"ל דמשמע מדברי הרא"ש דקאי אדסמיך ליה. דמה שנשאר בתוכו. אף שפירש ממקומו לא מקרי פירש. ושרי] ונ"מ לדידן [דקי"ל פירש ממקום למקום אסור] ודאי אסור כו'. ונ"ב בלא"ה צ"ל בכוונת דברי הרא"ש. כהש"ך דהא בתשובת הרא"ש ותשובת הרשב"א. מבואר להדיא דהרא"ש ס"ל פירש ממקום למקום מותר [כמ"ש במ"ז בסימן ס"ט סקכ"ז] וכבר הביא הפמ"ג בהקדמה בכללים כלל ט' בשם מהרש"ק דאף דהיכא דסותר הרא"ש א"ע מדבריו בפסקים לתשובה. פסקים הם עיקר. מכל מקום אם בתשובה הדבר מפורש. ובפסקיו רק מדיוקא נשמע להיפוך דבריו בתשובה הם עיקר [ופסקיו הוא ס' הרא"ש אשר לפנינו]. ע"ש. וא"כ מכש"כ כאן. דאי נימא כהש"ך. אין כאן סתירה כלל מפסקיו לתשובה. ואדרבה הם אחדים. פשוט דצ"ל כש"ך :

ס"ק **ג' בא"ד א'** כמו שיתבאר בסימן ע"ז. נ"ב ע"ש בט"ז סק"ב. וש"ך סק"א. ופמ"ג שם :

ס"ק **ו' בא"ד א'** כפי הנראה אף במעלהו ומולחו על האש. אפ"ה למאן דאוסר כו'. נ"ב. וכ"כ בשפ"ד סק"ת. ועיין במ"ז סק"ה דהביא ראיה ברורה לזה מיש"ש פרק השוחט סי' י"ח. ע"ש :

ס"ק **ט' בא"ד א'** ול"ד לס"ס ס"ט [סעיף כ'] דאוסר כ"ק כו' **ואין טבע המלח להפליט מה** שבתוך המלח. נ"ב כמ"ש הרא"ש מובא בסימן ע' במ"ז סק"ב וסקי"ב. ע"ש. ובמה שכתבתי שם. כו' ולא רצה הש"ך לפרש דמלת ונצלה קאי אלא הדיחו תחלה [ולא מלחו כלל. לאשמעינן דלכתחלה אסור]. דמיותר הוא. דכבר אשמעינן בריש הגה"ה. די"א דצלי בעי הדחה תחלה כו'. והמנהג להדיחו תחלה ע"כ תירץ דקאי כו'. וכבר כתבנו שזה צ"ע. דבעינן ס' נגד המלח. נ"ב עיין במ"ז סק"ה. ד"ה נסתפקתי כו'. ובמה שכתבתי שם. כו' ונוראות נפלאתי על הל"ח פ"ק דחולין כו'. כצ"ל :

בא"ד ב' גם בפכ"ה אות קפ"ו שכתב שם דיש פוסקים כו' לא ידענא כו' והרא"ש מיירי כו'. ר"ל דהרא"ש שם כתב וז"ל. הילכך אין ליתן כלי תחת הצלי עד שימלחנו. וישהה במלח כדי צלייה. ע"כ. וכתב שם הל"ח דלכך השמיט הרא"ש ולא הזכיר הדחה אחרונה. דהרי יש מן הפוסקים דס"ל. דא"צ הדחה אחרונה לצלי. ואולי גם הרא"ש סובר כן עכ"ל. ועל זה תמה עליו הפמ"ג בתרתי דמה שכתב דיש פוסקים דסברי להו כו' דמשמע דהרבה פוסקים ס"ל כן דלצלי אף בשהה במלחו א"צ הדחה אחרונה. וז"א דהרי כל הפוסקים ס"ל דבעינן הדחה אחרונה לצלי. זולת הס"ה שכתב דאין מניחים כלי לקבל השמנונית עד שידיחנו יפה דמשמע מדבריו דבאם אינו רוצה לקבל השומן. א"צ הדחה אחרונה לצלי. אף אם שהה במלחו. ועוד דהרי אף הס"ה גופיה מודה דלקבל השומן צריך הדחה אחרונה. והרא"ש שם הא מיירי לקבל השמנונית. והתנה שישהא במלחו. ואי נימא כדבריו. דלכך השמיט הרא"ש הדחה אחרונה משום דס"ל דא"צ. הוא דלא כמאן דבזה כ"ע מודו דצריך הדחה. וע"כ דצ"ל כמ"ש הל"ח שם בתחלה. דלכך השמיט הרא"ש הדחה אחרונה. משום שהוא פשוט שצריך. ולכן לא חשש להזכירה. וכמ"ש הב"י על הטור :

ס"ק **י' בא"ד א'** והוסיף הש"ך מלת בשר [כדי שלא תאמר דהרמ"א קאמר] שאין חילוק בין אוז לעופות [דזה פשיטא] דחדא הוא [דמהיכי תיתי לחלק בין אוז לעופות]. אלא [הרמ"א קאמר. דאין חילוק] בין בשר.לאוז ועופות [ותיבת] החלולים אאוזות נמי קאי. כו' (עיין בבה"ט סק"ט במוסגר בשם הרב משעברשין גירסתו ברמ"א כאן. ע"ש. כי הוא נכון מאד) :

ס"ק **יב' בא"ד א'** אבל לגלגל תמיד אסור לכתחלה כו'. עיין בכו"פ סק"ח. ולחה"פ סק"ח. ובבלי" סק"ט. שכתבו להקל בזה אף לכתחלה להפך כל שעת צלייה כהרא"ש :

ס"ק **יג' בא"ד א'** ועפר"ח אות י"ד כו'. ולא הבינותי כו'. נ"ב כבר כתב בכו"פ סק"ט. דהפר"ח לשיטתו דפסק כהרא"ש. דפירש ממקום למקום מותר. אבל לפי דעת רמ"א ויתר פוסקים. וכדקי"ל לעיל גבי כשא"מ דאסור. א"כ כשצולהו. התחיל הדם לזוב. ואח"כ כשנוטלו קודם שנצלה כ"צ. הוי דם שפירש ממקום למקום ואסור ע"ש. וגם בדג"מ כתב כו'. ועיין בבל"י סק"י דהביא בשם הכה"ג סוסי' ס"ט אות ש"ז. דחולק גם כן על הפר"ח בזה :

הערה מהרב הגאון אבד"ק בערזאן יצללה"ה

*) **המעיין** ברדב"ז. ימצא דכמה חכמים התירו וגם הוא כתב שמדברי הפוסקים נראה להקל. אלא שצידד ליישב המנהג שבמקומו. ומה שכתב בהגהות י"ש סי' ע"ה. ראיה מתוס' פסחים ע"ד ע"א. המעיין ימצא שהקשו רק איך מותר לכתחלה. אבל על דיעבד פשיטא להו דשרי. וכן מצאתי במרדכי פכ"ה סי' תרצ"ה. דמוכח להקל. אך לכאורה יש לדון ע"פ מה שכתב הלח"מ פ"ד מיבום דהיכא דאיכא ב' פסולי דלכתחלה. גם דיעבד אסור. אבל כבר הוכחתי בתשובה להרב אבד"ק קרעמיניץ נ"י. דלאו כללא הוא ועיין תוס' יבמות ק"ד ע"א. ותבין. ובפרט דלשיטת כמ"פ גם לכתחלה שרי למלוח ב"מ עם בשר. וכמ"ש בסי' ע"ה ס"ב. והיכא דיש דעה להתיר לכתחלה עכ"פ אין לאסור דיעבד. וכמ"ש כה"ג הב"י באו"ח סי' תנ"ו בד"ה כתב ריי"ו. ובמג"א סי' רנ"ד סקי"א. וסי' שכ"ג סקי"א. וא"א שם. וסי' תקל"ג סק"ב. וא"א שם. עכ"ל :

שפתי דעת סימן ע"ו ע"ז

ס"ק יד בא"ד א' לא ידענא. דמה ענין תוס' ורא"ש לדידן. דהם ס"ל דפירש ממקום למקום שרי. ולכך הם מתירין באמת גם במולח בכשא"מ מה שחוץ לציר. ובחתיכה שנתבשלה בדמה. או יש ס'. אף אותו חתיכה מתירין. משא"כ לדידן] דאנן קי"ל מולח בכשא"מ [אסור אף מה שחוץ לציר] וחתיכה שנתבשלה בדמה אסור [אותו חתיכה אף ביש ס' משום דפירש ממקום למקום אסור]. ה"ה כאן :

בא"ד ב' ולפ"ז כו' אף שוגג מ"מ עבר מקרי. וא"י דה"ה לא נצלה כ"צ. כו'. ר"ל דלהמנ"י בשם הגהות ש"ד דלכך נמלח בכשא"מ אסור לדידן כל החתיכה משום דעבר אתקנת חכמים. אבל פירש ממקום למקום שרי. א"כ לפ"ז אמאי לא כתבו הפוסקים דבשר שנתבשל בלי מליחה בשוגג. דאי יש ס' אף אותו חתיכה מותר גם לדידן כיון דשוגג הוא ולא שייך למקנסי. ואי נאמר דמכל מקום עבר מקרי דהיה לו לעיין שלא יבשל בלי מליחה. א"כ ה"ה בלא נצלה כ"צ גם כן נקנסיה. דהיה לו להמתין עד שיצלה כ"צ. ויצא כל דמו :

בא"ד ג' קשיא לי דבת"ח כלל ט"ו כתב כו' [והוא מתרומת הדשן סי' קס"ז] ובפרק תמיד נשחט כו' וכיון שכן בחצי שעה כו'. נ"ב עיין בבכ"ש למס' פסחים דף נ"ח ע"ב תמה ג"כ על התה"ד. מכח קושיא אחרת על ראייתו מפסחים. דשיעור מליחה הוא שעה. והוא מובא בעקרי הד"ט סי' ז' אות מ"ה. ע"ש. וכבר תמה כן בפלתי סי' ס"ט סק"ד. ע"ש מה שכתב על זה ועיין בשו"ת מהר"ם שיק חלק יו"ד סי' צ'. שהקשה לו שואל אחד על התה"ד. קושיא זו [שהקשה הפמ"ג כאן. ונעלם מהם שהפמ"ג כאן עמד בזה] והשיב לו באריכות פילפול עצום על זה. ומיישב גם קושיית הבכ"ש והעלה דדברי התה"ד בראיה זו. נכונים וברורים. ע"ש ועיין בישועת יעקב סימן ס"ט סק"ח. ועיין בהגהות חכ"ש [לה"ג מוהרש"ק ז"ל]. שתירץ ג"כ לקושיית הבכ"ש. והעלה דצדקו דברי התה"ד. וסיים דבטוח הוא כד שכיב. יפוק התה"ד לותי'. דתירץ מילתי' בקושטא. ושו"ר דבמחכ"ת של התבו"ש. נעלם ממנו לשון רש"י במשנה דר"פ תמיד נשחט. שכתב להדיא דבעי לשחוט הפסח אחריו. ולצלותו מבעוד יום. א"כ מוכח דגוף הצלייה. צריך להיות מבע"י. וע"ע ברש"י שם. ד"ה צליית הפסח ע"ש :

ס"ק טו בא"ד א' ומה שכתב רמ"א ואפי' נמלח כו'. אלא [ענין] בפ"ע. הוא. נ"ב עיין במ"ז סק"ה ומה שכתבתי שם באות ג' ואות ד'. דאינו צריך לומר כן. ע"ש:

ס"ק כג בא"ד א' וביש"ש פכ"ה סי' נ"ז. כו' משא"כ בשפוד כשר כו'. ר"ל דבט"ז סק"י כתב בשם רש"ל. דלגבי שפוד ל"א ככ"פ אף דיעבד. ובש"ך כאן ובמנ"י כלל י"ח כתב דדעת הרש"ל להתיר בשפוד בדיעבד כהרב. ועז"ק הפמ"ג דעיין ביש"ש פכ"ה סי' נ"ז. מפורש לכאורה כט"ז דכתב שם. דשפוד שצלו עליו בשר שלא נמלח. נאסר השפוד. משום דבלע דם. דגבי שפוד ל"א ככ"פ. ונשאר בו דם וצריך ליבון. ואם צלו עליו אח"כ בלא ליבון בשר שלא נמלח. נאסר הבשר. ול"א כה"ג ככ"פ. ר"ל דלכאורה נימא. דכמו שהדין כשצולין בשר שלא נמלח על שפור כשר. דל"א כיון דהשפוד בולע דם ונאסר. תיזר ואוסר הבשר. משום דלגבי בשר אמרינן ככ"פ. א"כ ה"ה בבשר הב' שצולין עליו. לאחר שנאסר השפוד מבשר הא' ג"כ נימא דהבשר אינו נאסר מהשפוד. משום ככ"פ. די"ל "שאני בצולין בשר שלא נמלח על שפוד כשר. דאף דהשפוד בולע דם ונאסר. אינו חוזר ואוסר הבשר. ואמרינן כבולעו מן השפוד כך פולטו. משום דהבליעה והפליטה באין כאחת. כי אימת בלעה השפוד דם. כשנתחמם היטב הבשר על האש. עד שהתחילה לפלוט דמה. ואז שייך לומר ככ"פ. משא"כ בבשר הב'. שצולין על השפוד. לאחר שנאסר כבר. א"כ מיד כשיתחמם הבשר קצת. קודם שיפלוט עדיין דמו. ויבלע דם הבלוע בשפוד. א"כ אף לאח"כ כשיתחיל לפלוט דם ש"ע לא יפלוט דם שבלע מן השפוד. כיון דהבליעה מיד. והפליטה לאחר זמן [עיין בסי' ע"ז ט"ז סק"ב ומ"ז שם שפ"ד שם סק"א]. וא"כ יש לתמוה על הש"ך והמנ"י שכתבו דהיש"ש מתיר בשפוד בדיעבד. וז"א דלהיפוך מבואר לכאורה. ועל זה תירץ הפמ"ג. דאמנם שוב ראה דהיש"ש שם סיים. דמ"מ אין כח בידו לאסור לאחרים. בשר שצלו על שפוד זה בלא ליבון. ולפ"ז צדקו שניהם הט"ז והש"ך יחדיו. דהש"ך והמנ"י דכתבו דרש"ל מתיר דיעבד בשפוד כנ"ל. כוונתם. בצלו שוב עליו בשר שלא נמלח. דבזה כתב היש"ש דאין כח בידו לאסור הבשר לאחרים כנ"ל. והטעם אף דהיש"ש ס"ל דהשפוד נאסר מדינא. דבלע דם. ולגבי ל"א ככ"פ. מ"מ מותר בשר הב'. דבדיעבד אמרינן כבולעו בשר הב' מן השפוד. כך פולטו. [ואין לאסור לאחרים מחמת חשש זה דקודם שיתחמם הבשר לפלוט כו'. די"ל בעת שהאש יפעול בשפוד. שיפלוט דמו. כן הבשר ג"כ יפלוט דמו. וא"כ הבליעה והפליטה באין כאחת]. אבל לגבי שפוד עצמו ס"ל להרש"ל. דל"א גבי' ככ"פ אף בדיעבד. ונפקא מינה בתחב השפוד לתבשיל. דאוסר את התבשיל מחמת דם הבלוע בו. ולפי זה א"ש דהרי הט"ז לא כתב בשם רש"ל לאסור דיעבד. כשצלו שוב בשר על השפוד. אלא דכתב דהרש"ל אוסר אפילו דיעבד. דלגבי השפוד ל"א ככ"פ. וכוונתו. כגון אם תחבו השפוד לתבשיל דאוסר את התבשיל. בדם הבלוע בו. וקאמר הפמ"ג דלדינא באיה"מ יש לאסור את התבשיל. ובה"מ לא חיישינן לדברי רש"ל. ואמרינן אף לגבי שפוד. דכמו שבלע דם מהבשר כך פלט תיכף. ואין בו כעת דם כלל. ומותר התבשיל. וכמ"ש הט"ז סק"י (זהו דבריו. אחר העיון ביש"ש שם) :

בא"ד ב' כתב או"ה כלל ל"ו. אות י"א. שאם שכחו וצלו בשר [על השפוד] בלא ליבון דשרי הבשר [וגם השפוד עצמו א"צ עוד ללבנו. אף לכתחלה] ומשמע אף שנמלח והודח [בשר הב'] אפ"ה שרי. מטעם כי ככ"פ. הבשר הב' או [לכך מותר. משום] דבדיעבד סומכין לומר בשפוד ככ"פ [ואין בו כעת דם כלל. ומ"ש] דא"צ עוד ללבן השפוד [אף לכתחלה]. כוונתו דבצלייה שנייה כו' ויראה [לי] דהיינו [דוקא] שנצלה אח"כ כו' והמנ"י כלל י"ח אות ב'. העתיק [דברי או"ה] בסתם [דאם צלו שוב בשר על שפוד זה. גם השפוד א"צ שוב ללבון. ולא ביאר המנ"י כלל כוונתו ומשמע דתפס. דאו"ה קאמר. אף בצלו שוב בשר שלא נמלח] ולפי הנראה כו' :

סימן ע"ז

ס"ק א בא"ד א' והכין הוא ודאי מראית שפילת בר גוזלא כו'. ר"ל דאיתא בפרק כ"צ (דף ע"ד ע"ב) אמר רבה האי מולייתא שריא דככ"פ. ואמרינן התם לסייע לרבה. מהא דרבין סבא טפליה [בעיסה. רש"י] האי בר גוזלא לרב ואמר ליה אי מעלי טפליה. הב לי דאיכול. [אלמא דאמרינן ככ"פ] וכתב התוס' והרא"ש. ראיה מכאן שאפילו נמלח החיצון ושהה שאין בו דם. אמרינן ככ"פ. דומיא דהאי טפילא שאין בו דש"ע כלל. ועז"ק הש"ך דמכח ראיה זו גופא יש להוכיח דאפילו נמלח החיצון. ושהה והודח ששוב אינו פולט אפילו ציר. אפ"ה אמרינן ככ"פ. דומיא דההיא עיסה. דאין לה פליטה כלל מגופו ואפ"ה אמרינן ביה ככ"פ. וק"ל :

ס"ק ב' בא"ד א' ומה שכתב או"ה דנמלח החיצון אסור. דבליעת הפנימי נשאר בתוכה להרב [דתפס דאו"ה מיירי דהחיצון שנמלח שהה במלחו]. צ"ל דה"ק דבליעת הפנימי כו' ולש"ך [שכתב דאו"ה מיירי דהחיצון שנמלח לא שהה] ה"ק דבליעת כו'. כו' הב'. כששניהן לא שהו שיעור מליחה גם כן מותרים. נ"ב עיין בחו"ד ביאורים סק"א.

דכתב היינו דוקא כשמדיח כל א' אחר הצלייה אבל אם א"א להדיח אסור כו' ע"ש :

בא"ד ב' ומדבריו אתה למד אף שלא הודח הפנימי כו' אפ"ה נאסר הפנימי מדכתב [הש"ך דהיכא דנמלח הפנימי] ושהה [ולא כתב גם והודח] משמע דרק שהה ולא הודח. נ"ב מאי דפשיטא ליה לפמ"ג כאן עיין בחו"ד ביאורים סק"א. שנסתפק בזה אם כוונת הש"ך במה שאוסר בפנימי שנמלח ושהה. דוקא בהודח שאין לו אף ציר. אבל בלא הודח שיש לו ציר. אמרינן איידי דטרוד למיפלט ציר. או דמיירי אפילו בלא הודח כו' ע"ש שהעלה דלדינא יש להקל בזה. כיון דהרב מיקל בכל גווני. וכן כתב שם בחידושין סק"ב וז"ל ואינו מותר רק כשהפנימי יש בו ג"כ דם או ציר עדיין ע"ש. ועיין בעצ"ל מזה :

בא"ד ג'

משבצות זהב סימן ע"ו

כך. אלא דמפרש דהרב מיירי בלא שהה במלחו. אבל בשהה נסתפק הפמ"ג שם וכאן. מה דינו בבישלו כך. ועיין מ"ש באות שאח"ז :

בא"ד ג' נסתפקתי אי הודח ונמלח ושהה כו' ולא הודח ונצלה. ובישלו כך מהו כו' לא מצאתי גילוי לדין זה. עיין בשפ"ד סקט"ו דהניח ג"כ בצ"ע. ובשפ"ד סק"ט הביא דבלבוש משמע שמותר. ולדעתו צ"ע. ומה שכתב הרב סוף סעיף זה. ואפי' בישלו כך מותר ואפילו נמלח תחלה קודם צלייתו ולא הודח כו'. זה מיירי בלא שהה במלחו. משא"כ בשהה. אך עיין בסימן ע"ח בשפ"ד סק"ב דחזר בו הפמ"ג ממה שנסתפק כאן. וכתב שם דמותר אף בשהה. משום דמצא דין זה מבואר להדיא ביש"ש פ"ק דחולין סימן כ"ח דמותר בדיעבד ע"ש. ולפ"ז אתי שפיר הרמ"א כאן מיירי בבישלו אח"כ וכמו שהבין הב"ח כנ"ל. ומיירי אף בשהה. דהא דברי הרמ"א לקוחים מאו"ה. ואו"ה מיירי בשהה. כמ"ש הפמ"ג לעיל מזה [ושוב א"צ לדחוק ברמ"א כמו שרצה כאן במ"ז ובשפ"ד סקט"ו דמיירי בנצליה כך וגם לא כמ"ש בשפ"ד סק"ט דמיירי בלא שהה. כיון שהפמ"ג עצמו הודה לדינא בסי' ע"ח. דאף בשהה ובישלו כך דמותר בדיעבד. ופשוט] :

בא"ד ד' אמנם כן מה שכתב בלבו"ש כו' מותר לתת כלי תחתיו [לקבל שמנונית כיון ששהה שיעור מליחה אין דם מעורב במה שנוטף ממנו]. ואף דלכתחלה אסור. בדיעבד מותר. עכ"ל (נ"ב אין זה לשונו ממש. אלא כ"כ שם. מותר לתת כלי כו' ולכתחלה יש למנוע. ובדיעבד יש להתיר). ויש לתמוה [על הלבוש. דמשמע מדבריו כאלו לא מוזכר כלל דין זה בשום מקום] הלא הוא דין דס"ה. שהביא הב"י ות"ה [סימן] קס"ט [שכתבו] אין מניחין בי דוגי (כלי) כו' [ר"ל. ולמה לא הזכיר הלבו"ש דדין זה דלכתחלה אסור הוא מספר התרומה] ואם בא [הלבו"ש] לומר דיעבד שרי. ומס"ה (כצ"ל) אין ראיה לענין דיעבד. [דהספר התרומה כתב סתם דאסור לתת כלי תחת הבשר בשעת צלייתו. אא"כ הודח הבשר. ויכולין לומר דאף בדיעבד קאמר דאסור] מכל מקום הא אפי' לכתחלה היה רוצה [הלבו"ש] להתירו [דהא כתב מקודם. מותר לתת כלי תחתיו דמשמע אף לכתחלה אלא דאח"כ סיים דלכתחלה יש למנוע]. ואיך לא הזכיר דברי ס"ה [דאוסר בזה] כו' מדהוצרך הלבו"ש להתיר דיעבד [מטעם] דאין דם נוטף [ולמה לא קאמר משום דיש ס'] י"ל דלא כו' :

בא"ד ה' וכ"מ ביש"ש פרק השוחט כו' והרי התם כו' ואפ"ה אסור. ר"ל דאמרינן בחולין ל"ג ע"א. הרוצה לאכול מבהמה קודם שתצא נפשה חותך כזית בשר מבית השחיטה. ומולחו יפה יפה ומדיחו יפה יפה וממתין לה עד שתצא נפשה. ואוכלו. וכתב שם בתוס' ד"ה ומולחו. הא דלא אידכר הדחה קמייתא. דמיירי לצלי כו' עכ"ל. וכתב ביש"ש שם דמהר"י הוכיח מתוס' דס"ל דבצלייה לא איכפת לן במה שלא הודח הדחה קמייתא. דס"ל טעם הדחה א'. היינו כדי לרכך הבשר ובצלייה ל"צ לרכך. דחום האש מרככו היטב. ומכל מקום יראה לנהוג בו איסור אפילו בדיעבד כדברי סמ"ק ומהר"י טרושין. ע"כ. ולפ"ז מוכח להדיא. דבשר שנמלח ולא הודח מקודם. אסור מיד לצלי. ואין שיעור לדבר. דאי תימא בעי שיעור. א"כ מה דייק מהרא"י מתוס' דהכא דהא אמרינן שצולהו מיד בלי שהייה כלל. אלא ודאי דמהרא"י ס"ל דנאסר מיד אף בלא שהה במלחו. עכ"ל היש"ש שם. ומזה דייק הפמ"ג דלדידן דאסרינן אף בלא שהה. מחמת דאנו ס"ל כסמ"ק. דהדחה א' הוא משום דם בעין כמ"ש מהרא"י. ע"כ אף במלחו על האש [אם לא הדיחו מקודם] ג"כ אסור. דאל"כ הדק"ל דהאיך דייק מהרא"י מתוס' כנ"ל דהרי התם בגמ' מיירי במעלהו מיד לצלי. (ר"ל דהא איתא בגמ' שם. דאף אחר הצלייה צריך להמתין עד שתמות הבהמה) וכמ"ש היש"ש כנ"ל. ודלמא מיירי במולחו על האש. אע"כ דאף במולחו על האש. אפ"ה אסור לדידן דס"ל הדחה קמייתא משום דם בעין כסמ"ק. וע"כ דייק שפיר מהרא"י מתוס'. דמוקי לצלי דלצלי לא בעי כלל הדחה א'. דהוא ס"ל. דהדחה א' הוא כדי לרכך כנ"ל. (ונ"ב לדידן דתרץ הסוגיא שם דלא הזכיר הדחה א' כשאר תירוצים שבתוס' שם כגון דחללי בי טבחי כו'. ע"ש) :

בא"ד ו' ועיין תבו"ש סי' כ"ז משמע מלשונו שכתב מולחו יפה יפה ומדיחו ומותר [לאוכלו בין מבושל] בין לצלי כו'. ר"ל מדכתב התבו"ש בין מבושל בין צלי. משמע דשוה בזה צלי למבושל דבעינן לשהותו במלחו שיע"מ. כו' ומהר"ן מוכח גם כן שהקשה בשיעור מליחה כו' ר"ל ולמה אמרו בגמ' וממתין עד שתצא נפשה הא ודאי בשיעור מליחה וביושל יצאה נשמתה. ותירץ הר"ן לצלי איירי. אלמא דלצלי א"צ שהייה במלחו שיע"מ :

ס"ק ז' בא"ד א' עט"ז דה"ק בשר עם ביצים כו' כצ"ל. כו' והש"ך באות י"א מפרש כו' וא"ש טפי. נ"ב עיין בבל"י סק"ח. הביא בשם כה"ב. דכן הוא עיקר. ופירוש הט"ז הוא דוחק. ע"ש :

ס"ק י' בא"ד א' וצ"ע אם אין יס"ב בסכין מהו. אמנם לקמן בה' בב"ח [עיין סימן צ"ד סעיף ז'] משמע כו'. נ"ב עיין כאן בשפ"ד סקכ"ג באורך מזה. ובמה שכתבתי שם :

ס"ק י"א בא"ד א' עט"ז. דבחצי צלייתו. שוב אין בו דם כלל. ומותר לבשל. נ"ב עיין בטור סוסי' ס"ט שכתב שם דבמקום שאין מלח מצוי. יצלו הבשר עד חצי צלייתו ואח"כ יבשלוהו. והב"י שם הראה מקורו שכן דייק הטור. מדברי הגאשר"י פכ"ה. וביד אברהם שם סימן ס"ט סעיף כ"א תמה דנעלם מהב"י. שכן ברא"ש רפג"ה סי' ז' מבואר להדיא עד חצי צלייתו. כמ"ש הטור. ולא הוצרך לעשות דקדוק קלוש מהגאשר"י. ע"ש. ונעלם ממנו שכבר תמה על הב"י שם כן. בחי' על הטור. מהג' מוהרש"ק (בעהמ"ח תפארת שמואל על הרא"ש) שנעלם מהב"י והב"ח סוסי' ס"ט דברי הרא"ש פג"ה סוף דין ז' בשם גאון. ע"ש. ועיין בבל"י סק"י שכתב דא"א בקיאים בחצי צלייתו. ונוהגין כמ"ש ש"ד סוסי' ס"ט. לצלותו כ"כ. עד שיתייבש מבחוץ וזהו אליבא דכל הדיעות. ע"כ. ועיין לעיל בט"ז סוסי' ס"ט. ובמ"ז שם :

בא"ד ב' וכ"ש ליתן הבי דוגי תחתיו. נ"ב עיין בזכל"א דהביא בשם השו"ג דלא נהגו ליתן כלי תחת הצלי כלל. אפילו אחר שנצלה כל צרכו ואין לשנות ע"ש. ובבשר ששהה ג' ימים בלא מליחה. מבואר בתשובת גבעת שאול סי' ב'. מובא בפתש"ו סק"ב. דאסור לקבל השומן. אף אחר חצי צלייתו. מיהו בדיעבד שרי. ע"ש : כו' ואי נמלח [ושהה שיע"מ] ולא הודח באחרונה [ונתנו כלי תחתיו לקבל שומן הנוטף ממנו] כתבנו לעיל בשם לבוש דיעבד שרי. ולדינא צ"ע. נ"ב לא ידעתי אמאי הניח דין זה בצ"ע. כי מסה"ת אין ראיה לאסור אף דיעבד כמ"ש במ"ז סק"ה. וכתב שם דהמנ"י הביא דברי הלבו"ש בזה. גם עיין בדברי חמודות פכ"ה אות קפ"ו. דהביא גם כן דברי הלבוש אלו. ולא ראיתי לא' מן האחרונים שיחלקו על הלבוש בזה :

אם הניחו בשר אצל תנור חם שיס"ב. דנצלה הבשר מבחוץ. אף אם הדיחו תחלה הבשר מדם בעין שעליו. יש לאסור הבשר לקדרה. דאין הדם יוצא עוד ע"י מליחה. כ"ה לעיל בסימן ס"ח בשפ"ד סוס"ק י"ב. ע"ש. ומשמע דאבל צלייה מהני ליה. ועיין בסי' צ"ד במ"ז סק"ג. ציידד לומר דאף צלי לא מהני ליה דפירש הדם ממקום למקום. ול"ש מישב שייב ע"ש ועיין כאן בחו"ד ביאורים סק"א וחי' סק"ז דכתב דאם הונח בשר שלא נמלח אצל תנור חם. דהבשר מותר לצלי. ולא לקדרה ע"י מליחה. ע"ש. ועיין בפ"ת סי' ס"ח סק"א דהביא משו"ת הר הכרמל. חיו"ד סי' י"ג באוזא שהניחוה על הספסל שאצל תנור בית החורף ונגע בחרסית התנור עד דאסמיק הבשר מבחוץ ונצרר הדם מחום התנור עד שכמעט נצלה.

מקום

משבצות זהב סימן ע"ו ע"ז

מקום הזה באו. שאין מועיל מליחה לאוז לבשל רק לצלי מותר. ע"ש. ועיין ביא"פ כאן דמביא לשו"ת הר הכרמל הנ"ל. וכתב עליו דלע"ד אם לא חם כולו רק במקום אחד לבד יש להתיר השאר בבישול. והחו"ד מיירי כשכל החתיכה הוחמה והורתחה מחום התנור. ע"ש באורך דהעלה דאם לא היה חם רק במקום אחד. לחתוך זה החתיכה ששלט בה האור עד למעלה ממנו כ"ק. ויאכלנו צלי. והשאר מותר בבישול. אף אם יש רק הפסד מועט או לצורך ע"ש. וכן כתב בספר יד"י סי' ס"ח בארוך סק"ח ובסימן זה בקצר סקכ"ז. ובארוך סקי"א :

בשך או כבד שנגעו בשעת צלייה בקדרה עם תבשיל העומדת אצל האש עיין בסימן ק"ה במ"ז סקט"ז דמבואר שם מהו דינו של התבשיל והקדרה. ועיין בחו"ד כאן ביאורים סק"ב. דמביא בשם הפמ"ג שם. דמתיר בכלי מתכות את התבשיל. ואוסר את הקדרה. ובכלי חרס. אפילו המאכל שבתוכה אסור. וכתב עליו. דלדעתו צ"ע. במ"ש להתיר בכל מקום את התבשיל. ע"ש. ובהגהות מוהרש"ק על השפ"ד סקכ"ג כתב דהחו"ד לא העתיק יפה. כי הפמ"ג בסימן ק"ה שם. מתיר אף בנגעו בקדרה של חרס. ולדינא ראוי להחמיר כהחו"ד. וכמ"ש בתשובה. עכ"ל. ועיין בסימן ע"ג מזה בפ"ת סק"ג בשם תשובת הר הכרמל וביא"פ שם בסעיף ד' מה שכתב עליו כשנגעו בקדרה ריקנית ע"ש. ועיין בשו"ת שו"מ מהדו"ת סי' ע"ה. ועיין בספר יד"י בקצר סקכ"ז דכתב דבשר או כבד שנוגע לכלי מתכות עם תבשיל שעומד אצל האש. אם אינו מתכנס הדם תחתיו. אף הכלי מותר. אבל בכלי חרס יש לאסור לכתחלה הקדרה ולהתיר התבשיל. ובדיעבד כשבישל באותו קדרה. וכן אם יש הפסד קצת לאסור הקדרה אף הקדרה מותר. וסיים דכן כתב הפמ"ג בסימן ק"ה. ובפירוש הארוך שם סקי"ב ביאר הדבר ודחה גם כן את החו"ד שלא העתיק יפה לדברי הפמ"ג. והעלה דאין להחמיר בזה בסברות בעלמא. ע"ש. ומכל מקום כיון דהר הכרמל. ויא"פ. וחו"ד והג' מוהרש"ק ז"ל. כולם מחמירים בזה. ודאי דראוי לחוש בזה לדעתם באין ה"מ ולאסור אף התבשיל. ובה"מ או לכ"ש כדאי הוא הג' הפמ"ג ז"ל לסמוך עליו ולהתיר התבשיל אף בכ"ח :

אך דע דכ"ז בנגע הכבד בקדרה עם בשר או שאר תבשיל. אבל כשהיה חלב בהקדרה. עיין בשו"ת נפש חיה חיו"ד סי' ט' שכתב דיש להחמיר. דהיתר דמשאיב שאיב. ומשריק שריק. וככ"פ. לא שייך רק גבי איסור דם. ולא בשאר איסורים. ע"ש. והוא פשוט. ודין הכבד או הבשר שנגע בהקדרה עם חלב. עיין במה שכתבתי בסימן צ"ה. על השפתי דעת סק"ד אות ד'. ד"ה ואגב מה שכתב שם בשם הפרי מגדים או"ח בא"א רסי' קע"ג. עש"ה :

בשך שנצלה בתנור אחר שגרפו כל הגחלים. ולא נשאר רק חום התנור. עיין בחו"ד ביאורים סק"א דכתב. דצלי נראה דצריך לצלותו על גבי גחלים. או במקום שאם ישפך שם מים יצאו מיד. דדינו ככלי מנוקב. אבל אם צולה אותו על גבי כירה. במקום שאם ישפך מים לא יצאו מיד. דאסור במליחה. אסור נמי בצלייה. דכיון שהדם מתכנס תחתיו. הוי כנתבשלה בדמה. ע"ש. ועיין בסימן ע"ג בפ"ת סק"א שהביא בשם הצל"ח בפסחים ר"פ כ"צ. דאוסר בזה. ע"ש באורך. גם בחקרי לב חיו"ד ח"א סי' ל"ו. מובא בעקרי הד"ט חיו"ד סי' ז' אות כ"א כתב דאינו רואה מקום להתיר. אם הניח בשר על גבי התנור עצמו. אם יש גומות בתנור. אך אם אין בו גומות. או על גבי מתכות חלק ש"ד. אפילו לכתחלה. וכדין מליחה בכשא"מ דסימן ס"ט סט"ז. עכ"ל. אבל עיין באות ל"ב שם הביא בשם בעי חיי סי' קי"ז דמתיר לצלות בשר על גבי תנור בלא שפוד. יהביא ראיה מההיא דפרק כ"צ (דף ע"ה ע"א). וברש"י שם שכתב שאף חום תנור גרוף וקטום שורף בגד. וישרוף גם כן הדם. וגם חכם אחד בדור השיב כן להרב עזריה יהושע שנסתפק בזה. ע"ש. ועיין בזכל"א. דהביא גם כן הכי בשם כנה"ג בהגהות הב"י אות כ"ה. דמאי דאמרינן בכיצד צולין. מוכח דאף גרוף וקטום שורף הדם. ומוה"ר עזריה יהושע עמד בספק זה. וכתב לו חכם או המיוחד שמדברי תוס' ורש"י שם נראה דיש להתיר. והרב דב"מ ח"ג סי' ג' עמד על זה וכתב שחכם א' היה רוצה לאסור. והוא ז"ל דחה דבריו. דאין לערער כלל ע"ז. אם התנור הוא חם הרבה. ע"ש. ועיין ביא"פ דהעמיק הרחיב בד"ז. ודחה לדברי חו"ד הנ"ל שכתב דדין צלי בכשא"מ. הוא כמו מליחה בכשא"מ. דאין הנדון דומה כלל ע"ש שהאריך להתיר בזה. והביא הרבה ראיות והעתיק כל דברי האחרונים בדבר זה והעלה דבצלי אין קפידא במה שמקום מושבו בתנור הוא כשא"מ. ודוקא בטיגון בכלי בלא מים כלל. והוא צלי קדר אסור שמתבשל בדם שבו אף בלא מים דהא אין האור שולט בו לשואבו. אבל בלא כלי. שהוא מגולה אצל האש. והאש שואב אותו אין חשש בזה כו' וקדרה ומחבת שאני. שאין דרך האור לשאוב דרך כלי. שמגין בעדו מן האור כו' ע"ש. וגם בהגהות מוהרש"ק ז"ל על השפ"ד סק"א. כתב דבחידושיו הוכיח להיפוך מדברי החו"ד שפסק דבצלי בעינן כ"מ. דז"א ובודאי אין בזה בית מיחוש ובפרט בדיעבד. ע"ש. ועיין ביד"י בקצר סקכ"ז ובארוך סקי"א דהביא להחו"ד בזה. וסיים שם דמיהו אם התנור חם ביותר כמו תנור שאופין בו. הדבר נראה לעינים שאם ישפך עליו קצת מים יבלע תיכף. ונשאר מקומו יבש. בזה הוי ודאי ככ"מ. דדם שנפלט. האש שורפו ומכלהו. ע"ש דהביא ראיות לזה. ומשמע דבזה נראה דאף החו"ד מודה דכיון שהתנור חם כ"כ לא יתכנס הדם תחתיו. אך בדברי היא"פ הנ"ל מבואר להדיא דבצלי לא איכפת לן כלל. במה שיתכנס דם תחתיו. ועיין במה שכתבתי בסימן שאח"ז על המ"ז סק"ג שהבאתי ראיה מהלבוש לזה :

סימן עז

ס"ק א' בא"ד א' ומשמע דמפרש הט"ז כו' וא"י א"כ איך כתב הב"י כו' ר"ל מדכתב הט"ז דמה שכתב המחבר ואפילו נמלח החיצון מיירי אף בשהה דפלט כל דמו וע"ז הביא הדב"י כתב שלא כהגהות מיימני שאוסר בנמלח החיצון אלמא דמפרש הט"ז מ"ש הב"י בשם הגמ"י דאוסר בנמלח החיצון מיירי בשהה במלחו. וז"א דאם כן היה לו להגמ"י לכתוב דהחיצון אסור. כי הפנימי ממה יש לו ליאסר. ואיך כתב הגמ"י דאם נמלח החיצון אסור הפנימי (ועיין בשפתי דעת סק"ב דמגיה דצ"ל יאסור הפנימי ע"ש וא"ש דבאמת כוונת הגמ"י דהפנימי יאסור את החיצון) כו' ולו [אם נימא] דסותר [הרב א"ע ממ"ש בת"ח למ"ש כאן בהג"ה] מ"מ דבריו שבהגה אחרונים כו' נ"ב וכמ"ש הפרי מגדים בהקדמה בכללים כלל ט' ע"ש :

בא"ד ב' ובלא הודח אסור באין ה"מ לש"ך בסי' ע' כו' ה"ה כאן כו' ולט"ז שם אות ט"ז יש לחלק בין מליחה לציר כו'. כוונתו דהמעיין בסימן ע' בט"ז סק"א וס"ק ט"ז וש"ך שם ס"ק ל"ב ול"ז שיטתם כך הוא דלהט"ז חתיכה שהוא תוך יב"ש הפולטת ציר בין אם הונחה אצל חתיכה מלוחה בתוך שיע"מ הפולטת דם. בין אם נפלה לציר. הכל הוא מטעם ככ"פ. ולש"ך שם בהונחה אצל מלוחה הוא מטעם דאיידי דטרודה לפלוט ציר לא בלעה כלל. משא"כ בנפלה לציר כיון שהיא משוקע בציר אינה טרודה ורק מטעם ככ"פ. והגה הרמ"א שם בהונחה אצל מלוחה מתיר אף באיה"מ. ובנפלה לציר רק בה"מ. ובשלמא להש"ך ניחא דלכך בהונחה אצל מלוחה מתיר אף באיה"מ משום דאיידי דטרודה לפלוט ציר לא בלעה כלל. ובזה אף הרש"ל מודה. משא"כ בנפלה לציר. דהוא רק מטעם ככ"פ חשש הרב באיה"מ לרש"ל דס"ל דבאב אין לה רק ציר ל"א ככ"פ. משא"כ לט"ז דלדידיה אף בחתיכה אצל מלוחה. הוא גם כן מטעם ככ"פ ולא ס"ל כלל הסברא דטרודה לפלוט לא בלעה א"כ הוא שוה ממש לנפלה לציר. קשיא אמאי מחלק הרמ"א ביניהם ותי' במשבצות זהב שם ס"ק ט"ז. דלט"ז ג"כ יש לחלק ביניהם דבהונחה אצל מלוחה. אף דל"א איידי דטרידי לא בלעה אלא דודאי בלעה. אבל מ"מ מהני זה עכ"פ הא דטרודה לפלוט דלא בלעה הרבה. ולכך אמרינן בזה ככ"פ אף באיה"מ. משא"כ בנפלה לציר דלא טרודה כלל ובלעה הרבה. ל"א ככ"פ רק בה"מ. ועפ"ז אומר הפמ"ג כאן. דלש"ך בסי' ע' דס"ל שם. דלכך מותר בהונחה אצל מלוחה אף באיה"מ משום דטרודה ולא בלעה כלל [ורק בנפל לציר לכך בעינן ה"מ משום דע"כ בלעה] משמע דאבל אי היה בולעת בהונחה אצל מלוחה. היה דינה שוה לנפלה לציר ולא היה מותר בה רק בה"מ כמו כאן בנמלח החיצון ולא הודח. דליכא הסברא דאיידי דטרודה למיפלט ציר לא בלע דהא ע"כ בלע.כי אין לפנימי מעבר לצאת הדם שבו רק דרך החיצון. באמת אסור החיצון באין ה"מ. משא"כ לט"ז שם. דאף דס"ל דגם בהונחה אצל מלוחה היא בולעת אפ"ה הוא מחלק בין זה לנפל לציר. דבהונחה אצל מלוחה מותר אף באיה"מ. דמהני הא דטרודה דלא בלעה הרבה. אם כן ה"ה כאן י"ל דמותר החיצון אף באיה"מ. דאף דם פנימי יוצא דרך החיצון. מ"מ הוא יוצא רק מעט מעט. כיון דחיצון טרוד למיפלט ציר לא בלע הרבה. ובכה"ג אמרינן ככ"פ אף באין הפ"מ (עיין בס' רש"כ נתקשה בדברי הפמ"ג כאן במ"ש דלט"ז יש לחלק בין מלוחה לציר. דהא אדרבה לט"ז אין חילוק ובשניהם הוא מטעם ככ"פ ולפמ"ש לק"מ וברור) :

סק"ב

שפתי דעת סימן ע"ז

בא"ד ג' אמנם מה שכתב דהמחבר והרב הבינו בהגמי"י כו'. אבל [בדברי הב"י. היאך אפשר לומר דהבין דהגמי"י מיירי בנמלח החיצון ושהה. דהרי] הב"י כתב דהגמי"י כתבו כו' אסור הפנימי [א"כ] ע"כ מפרש דהגמי"י מיירי. דחיצון נמלח ולא שהה כו' [וכן תמה במ"ז סק"ב על הט"ז כן. ע"ש]. כו' אלא שמה אעשה כו' דהגמי"י מחולק עם תוס' שלפנינו. ר"ל דז"ל הב"י. ומה שכ' הטור להתיר לצלי אפי' נמלח החיצון ולא נמלח הפנימי. כ"כ התוס' בריש פכ"צ. דלא כהגמי"י שכתב בשם התוס' דהא דמולייתא שריא. ה"מ בששניהם מלוחים. אבל אם החיצון נמלח. והפנימי לא נמלח אסור הפנימי. ע"כ. ועז"ק הפמ"ג. דסבור הייתי לומר באמת דלא כש"ך. מכח הוכחה זו מדסיים אסור הפנימי. ע"כ דגם הב"י הבין. דהגמי"י מיירי בלא שהה החיצון. וגם דהא הב"י קאי על הטור שהשמיט מלת ושהה. רק קאמר סתם אפילו נמלח החיצון. סובר הב"י. דהטור קאמר בין בשהה בין בלא שהה מותר. ועל זה כתב דלא כהגמי"י שאוסר את הפנימי באם החיצון נמלח ולא שהה. אלא דגם כעת לא א"ש דמה נעשה לזה שכתב הב"י כן כתב התוס'. דלא כהגמי"י בשם התוס'. אלמא מבואר דהגמי"י מחולק עם תוס' שלפנינו. דבתוס' שלפנינו מבואר. דאפילו נמלח החיצון ולא נמלח הפנימי שרי. והגמי"י כתב בשם התוס'. דבנמלח החיצון לבדו אסור. ואי איתא דהגמי"י מיירי. דחיצון לא שהה. אם כן אין מתוס' שלפנינו. סתירה. לדבריו. דבתוס' שלפנינו דמתיר אף בנמלח החיצון לבדו. מבואר להדיא דמיירי דהחיצון שהה (עיין במה שכתבתי על המ"ז סק"ב אות ג'. דהבאתי שם לשון התוס' אבל בלא שהה י"ל דמודה התוס' דנאסר הפנימי. וכמ"ש הגמי"י בשמו. וע"כ כהש"ך דהב"י הבין דהגמי"י מיירי בשהה החיצון. דלפי זה הוא מחולק עם התוס' שלפנינו [ואנפ מצאתי כן מבואר להדיא בס' הארוך להש"ך שכתב דהב"י הבין דהגמי"י מיירי בשהה. מדכתב הב"י דהגמי"י מחולק עם התוס' שלנו. ע"ש] אך אי נימא דמיירי בשהה הדק"ל דאמאי כתב הב"י בשם הגמי"י דאסור הפנימי. דהו"ל למימר דאסור החיצון. אם לא דנימא דבאמת ט"ס הוא. וצ"ל דאסור החיצון. או נחסר אות י' וצ"ל יאסור הפנימי ור"ל את החיצון :

בא"ד ד' ועיין בפר"ח אות ב' כו' וי"ל דהר"מ מיירי כו'. ר"ל דהפר"ח השיג על הש"ך במה שאוסר בנמלח הפנימי ושהה. והחיצון תפל או לא שהה. משום דלגבי פנימי ל"א ככ"פ ולא מישב שייב. דז"א אלא אין חילוק בין פנימי לחיצון לענין זה. שהאור שולט בפנים כמו בחוץ. וכתב וז"ל וכן דעת הר"מ שכתב בפ"ו עופות שהניחן שלימין ומלא חללן בשר או ביצים ובשלן אסורות. שהרי דם יוצא לתוכן ואעפ"י שמלחן יפה יפה ואפילו היה הבשר שבתוכן שלוק או צלוי. ואם צלאן הרי אלו מותרות. אעפ"י שהבשר שבתוכן חי. ע"כ. הרי לך בהדיא שסובר הר"מ כדעתינו. שהרי ברישא כתב שעופות שמלא חללן בשר. אפילו היה הבשר שבתוכן צלוי. שאסורות. וטעמא דהוי ע"י בישול. אבל אם צלאן מותרות. אף שהבשר שבתוכן אין בו דם כלל. ולא אמרינן שהעופות מבליעין דם בבשר ונאסר. מפני שאינו מפליטו לחוץ. וכן בסיפא כתב אעפ"י שהבשר שבתוכן חי. כלומר ל"מ כשהבשר שבתוכן צלוי דאז פשיטא שמותר הכל בין כשנמלחו העופות ובין שלא נמלחו. דאפילו תימא דמיירי הר"מ בסיפא. כשנמלחו העופות. מכל מקום הרי להר"מ. אין המלח מוציא כל הדם. ואכתי היה לו לאסור הבשר שבפנים. מחמת הדם שמבליעין העופות בו. [אע"כ דגם בפנימי אמרינן ככ"פ] עכ"ל. ועז"ק הפמ"ג דאין ראיה מהר"מ שס"ל דלא כש"ך. די"ל דהר"מ מיירי שהעופות נמלחו תחלה ופלטו דמן. ומה שכתב הפר"ח דמכל מקום יש ראיה מהר"מ. דהא הוא ס"ל דמליחה אין מוציא כל הדם. דהרי הר"מ אוסר לבשל בשר שנמלח כדינו. בלי חליטה מקודם. ואם כן אף אם נמלחו העופות אכתי נשאר בהם דם. אמת הוא דהר"מ ס"ל כן. ואפ"ה אין ראיה. די"ל דרק לבישול מצריך חליטה מחמת מעט דם שנשאר בפנימיות החתיכה. אבל צלייה שאני כיון דרק מעט דם הוא שנשאר בפנימי (ר"ל. באמצעית החתיכה) דעל השטח יצא כבר ע"י מליחה. אם כן לכך אינם יכולים העופות לאסור הבשר שבפנים מחמת מעט דם שנשאר בתוך העופות. דקודם שתרגיש צד החיצון חום האש כבר נתקשה המעט דם שיש בתוכן. ולא יצא כלל ממקומו. דצלייה הוי כמו חליטה. אבל לעולם היכא דהפנימי נמלח ושהה. והחיצון לא נמלח. ויש בו דמו אסור הפנימי. כמ"ש הש"ך. דלגבי פנימי כיון שאינו אצל האש. ל"א ככ"פ. כנ"ל :

בא"ד ה' ועיין כו"פ. ולא הבינותי כו'. ר"ל דהפלתי סק"א תירץ על ראיית הפר"ח מהר"מ דלא כש"ך. דאפשר הר"מ ס"ל כדעה זו במחבר סי' ע' סעיף ו' דאם הניח בשר שכבר נמלח והודח אצל בשר שנמלח להוציא דם. מכל מקום מותר דע"י מליחה יפלוט דם שבלע. וה"ה ע"י חום אש דאין החיצון מעכב כח האש לילך לפנים ולהפליט הדם. אבל לפי מה דהכריע הרמ"א שם לאסור. אף כאן יש לאסור עכ"ל. ועל זה תמה הפמ"ג עליו בתרתי. חדא דאף אם נימא דהר"מ ס"ל כדעה דסימן ע' הנ"ל. מכל מקום אכתי לא דמי. דשאני התם. דע"י כח המלח שמולח החתיכה. מוציא הדם שבה. משא"כ הכא. אם נימא כש"ך. כיון דהפנימי אינו אצל האש. אין מגיע עליה כח האש כ"כ לומר ביה ככ"פ. ועוד דע"כ הר"מ לא ס"ל כדעה זו דסימן ע' הנ"ל. כיון דהר"מ ס"ל דמלח אינו פועל שיפלוט כל הדם שבחתיכה. אם כן בשלמא בחתיכה שיש בה דם ש"ע. מה שפירש ע"י המליחה יוצא לחוץ. ומעט דם הנשאר. הוא חולט. ושוב לא יפרוש כלל ממקומו. משא"כ בחתיכה שיש בה דם שבלע מעלמא. אם כן כיון דהמליחה לא יפלוט כל הדם שבלע מעלמא. וישאר בה קצת דם שהוא דם שפירש כבר. אסור (ולומר שהר"מ דוקא בדם ש"ע ס"ל דאינו נפלט כלו ע"י המלח. אבל בדם שבלע מעלמא מודה דנפלט כולו ע"י המלח. זה דוחק) :

רס"ק ג בא"ד א' עש"ך דהק' כו'. כצ"ל :

ס"ק ה בא"ד א' ומ"מ בצל שהוא חריף. איני אומר בה לא איסור ולא היתר. נ"ב עיין בלחה"פ סוס"ק ו'. ובבה"ט סק"ה שכתב דבהיות שמהרשד"ם הורה לאיסור. המחמיר תע"ב. ע"ש ושוב ראיתי בשבו"י ח"ב חיו"ד סי' ס"ז נשאל בדבר זה והשיב דלפום ריהטא היה נראה דאסור לעשות כן לכתחלה. ובדיעבד מותר. וכן כתב בתשובת מקור ברוך סי' ל"ו. להשיג על תשובת מהרשד"ם דאוסר. גם הפר"ח השיג על המהרשד"ם על שכתב בסימן מ"ו. לאסור אפילו דיעבד ע"ש. אכן כאשר ירדתי לעומק הדין. נראה דהבצלים שהם נקרשים לפנינו. פשיטא דהוי כבישול ונאסרין מדם שנבלע בהן. וחוזרין ואוסריו הצלי. דהוי כבישול ממש. כמו מילוי ביצים וקמח. וכ"ש דברים חריפים כאלו. ששואבין הדם אצלו. וכה"ג כתב המרדכי פג"ה. דד"ח כמו בצל שנצלה עם האיסור. שואב האיסור אצלו. וכן כתב הת"ח כלל ל"ב ד"ב. אם כן ה"ה בזה. יש לאסור אף דיעבד עכ"ל. אבל מכל מקום נראה דאין להחמיר רק לאסור הבצלים. אבל הבשר פשיטא דשרי כמ"ש השפ"ד סוף סימן ע"ח. ע"ש. ופשוט :

עיין ביא"פ כאן שחולק על הלבו"ש בדין חתיכת עור של בהמה שנפל לתבשיל. ועיין במה שכתבתי מזה לעיל בסוף הפתיחה שהבאתי משו"ת בי"ש דחולק על היא"פ והעלה כדברי המנ"י בסו"ל ולבו"ש. וע"ש מה שכתב הג' האבד"ק בערוגן בזה :

סימן עח

שפתי דעת סימן ע"ח ע"ט

סימן עח

ס"ק א בא"ד א' וכפי הנראה [דכוותו] דבמליחה כה"ג כו'. דהא דגמרא (הבאתי הסוגיא בסימן ע"ז. לשפ"ד סק"א) דהוה טפלי לבר אוזא במלוחה איירי. [א"כ לפ"ז שוב א"א לומר דכונת הש"ך היה כנ"ל]. ומכל מקום לדידן ודאי אין נפקא מינה כו'. ואף [כי] מדברי הטור יש להוכיח כו' אינו [כן] אלא הכל כו' :

ס"ק ב בא"ד א' אף שדבריו [ביש"ש] שם צריכין ביאור [במה שפירש דברי מהרא"י] בתה"ד סי' קס"ט. מכל מקום כו' *) :

הלכות בהמה וחיה טהורה

סימן עט

ס"ק א בא"ד א' ולא מהני מה שמסודק מצ"א : נ"ב וכן כתב בפר"ח מובא בלחה"פ ובבל"י סק"א. ע"ש :

ס"ק ג בא"ד א' ועסי' ט"ז דנ"מ לעדות וכדומה כצ"ל. ומ"ש ט"ו ט"ס. דכ"ה בסימן ט"ז בש"ך סקי"ז דנפקא מינה לעדות ולקדושי אשה. ע"ש : כו' אף דיליף שם שם מעגלה. ועגלה מקדשים כו'. ר"ל דהא דמת אסור בהנאה ילפינן לה ממרים דכתיב ותמת שם מרים ותקבר שם וילפינן בגז"ש שם שם מעגלה ערופה ועגלה ערופה כפרה כתיב בה כקדשים. וסד"א כיון דקימ"ל בקדשים. דהנהנה לוקה. גם בנהנה מן המת לוקה. קמ"ל הר"מ דאינו לוקה. ועז"ק הפמ"ג. דבאמת טעמא דמלתא לא ידענא. אמאי אינו לוקה. וכבר הוקשה זאת להמ"ל בהל' אבל שם. כיון דקי"ל הנהנה מקדשים לוקה. גם הנהנה ממת יהא לוקה. דהא מת ילפינן לה בגז"ש מקדשים. וקימ"ל דעונשין מיתת ב"ד ומלקות על דבר הגלמד מגז"ש :

בא"ד ב' עיין תשובת הרשב"א כו' ואפשר מדרבנן אסור לא מ"ה. נ"ב עיין בסימן שמ"ט בבל"י סק"א שנשאל על עורות של מתי גוים שבעלי מלחמות הפשיטו עורות משונאיהן. ועיבדו אותן. והשיב דמותר. כיון שהש"ך כתב בשם הרמב"ן ותוס'. דמת גוי מותר בהנאה. ובעורות כתוב בהדיא בתוס' זבחים. דמ"ה עור של אדם שרי בהנאה. אלא משום גזירה שמא יעשה אביו ואמו שטיחין. וזהו על מת ישראל דאסור מ"ה בהנאה. אבל בגוי דלא הוי רק דרבנן. לא שייך למיגזר על עורותיהן. ע"ש [ועי' מה שאכתוב באות שאח"ז] :

בא"ד ג' אנו אין לנו אלא דברי המחבר לקמן [סי'] שמ"ט [סעיף א' שכתב] דאין חילוק ובכל גחני אסור. נ"ב ומכל מקום נ"מ גם לדידן כי במת עכו"ם לא הוי רק דרבנן. ונ"מ בספק. כמ"ש בתשובת אבן השוהם סי' ל' דמת עכו"ם אינו אסור רק דרבנן. מובא בפ"ת סי' שמ"ט סק"א. ועיין בצ"ל כאן שכתב ג"כ דהרי דברי המחבר בסימן שמ"ט הוא לקוח מדברי הרשב"א בתשובה סי' שפ"ה ובתשובת הרשב"א גופיה מבואר דמת עכו"ם דאסור הוא מטעם גזירה. וא"כ אינו רק דרבנן. [וכ"מ מהבל"י שהבאתי באות שלפ"ז]. ונ"מ בספק. ע"ש. ובגוף הדבר שהשיג הפמ"ג מהמחבר דסימן שמ"ט. עיין בנה"כ על המחבר שם. דכתב באמת דמתוס' בבא קמא משמע שמת עכו"ם מותר בהנאה. וכן משמע ממה שכתב הרב המגיד בפ"ב מהמ"א בשם הרמב"ן. ע"ש וגב בברכת הזבח מובא בבל"י סי' שמ"ט שם תמה על הש"ע שם. ע"ש. וגם עיינתי בלח"מ שצוה הפמ"ג לעיל לעיין בו בפי"ד מהל' אבל הכ"א. ואמת כי בתחלה האריך להוכיח דגם הרמב"ן ס"ל דמת עכו"ם אסור בהנאה. וכדעת הרשב"א והרא"ה וריטב"א דאין חילוק בין מת ישראל למת עכו"ם. דלא כמשמע מהרב המגיד והרב החינוך דהרמב"ן ס"ל דרק מתי ישראל אסור בהנאה. ואח"כ כתב דמצא להרמב"ן בחידושיו דספוקי מספקא ליה במת עכו"ם. אי אסור בהנאה או לא. ולכך הא דכתבו הרב המגיד והחינוך בשם הרמב"ן דבשר ישראל מת אסור בהנאה. אינו משום דס"ל דלהרמב"ן מת עכו"ם מותר בהנאה. אך מלתא פסיקתא נקטי. ומדברי הר"מ אינו מוכח היאך ס"ל במת עכו"ם אי אסור או לא. ואחר כל האריכות שם העלה הלח"מ בסיום דבריו שם דהר"מ ס"ל דמת עכו"ם מותר בהנאה ושכן מצא בירושלמי דשבת מבואר בפירוש דמת עכו"ם מותר בהנאה ותמה על הרשב"א וריטב"א ורא"ה שכתב דמת עכו"ם אסור בהנאה. איך לא השגיחו בדברי הירושלמי הללו. ע"ש. ולפי' זה אין תפיסה כל כך במה שהשיג הפמ"ג ממחבר דסימן שמ"ט. אבל לדינא יפה כתב הפמ"ג דאין חילוק דאף במת גוי אסור בהנאה. כמו שמבואר בכל האחרונים. אך מ"מ בעכו"ם. אינו רק דרבנן. ונ"מ בספק כנ"ל :

ס"ק ד בא"ד א' עש"ך. והלשון לכך שכתב [הש"ך. דמשמע לכך חלב אדם מותר כיון דהכלל דהיוצא מן הטמא טמא אינו אמור אלא במה שאיסורו בל"ת. אבל לא למה שאיסורו אינו אלא בעשה] אין מדוקדק כו' כדאיתא באפ"י ובת"כ. ר"ל דאמרינן בכתובות פ' אפפ"י (דף ס') יכול יהא חלב מהלכי שתים טמא. ודין הוא. ומה בהמה שהקלת במגעה החמרת בחלבה. אדם שהחמרת במגעו. אינו דין שתחמיר בחלבו. ת"ל ואת הגמל. כי מעלה גרה הוא. הוא טמא ואין חלב מהלכי שתים טמא אלא טהור. אלמא דבעינן לימוד דחלב אדם מותר כדי שלא נלמד דאסור מק"ו. אלא דלא תקשי. מהכלל שאמרו כל היוצא מטמא טמא. להר"מ דס"ל דבשר אדם אסור מ"ה. וחלבו מותר. לזה תירץ המ"מ דכלל זה לא נאמר. אלא בל"ת. משא"כ באדם שהוא רק בעשה :

ס"ק ה בא"ד א' דדוקא דמות בהמה. הא דמות עוף כו'. נ"ב ואם נמצא דמות אדם במעי בהמה. עיין בס' מ"ע להנ"ג רי"ע ז"ל שכתב דאסור באכילה. מיהו אסור רק מספק. ולא ידע למה השמיטוהו הפוסקים. ע"ש. ועיין עו"ש שכתב דבהמה הנבראת ע"י ס' יצירה ודאי מותרת. וכן בשר היורד מן השמים מותר. שאין דבר טמא יורד מן השמים. כמ"ש גמרא ערוכה ע"ש. וכ"ה בעקרי הד"ט חיו"ד סי' א' אות כ"ב. וז"ל עיין בטור ברקת דכתב דבשר היורד מן השמים א"צ ניקור ואין בו איסור ג"ה. וא"צ שחיטה. וכ"כ ג"כ הרב של"ה פ' וישב. ומכל מקום בכל כה"ג אפשר דיש לשוחטו משום מראית עין. [שדה הארץ ח"ג סי' א']. עכ"ל :

עיין בתשובת חת"ס סי' ע"ד. מובא בפ"ת סק"א. דמבואר בדבריו שם דאם אוזות או בר אוזות הטילו ביצים. וגדלו אפרוחים. והאפרוח הם בדמותן כדמות אוז הבר. ולא ראינו שהיה ביניהם זכר מבר אוז הבר. דפשיטא דמותרים. משום הכלל. דכל היוצא מן הטהור טהור ע"ש. ומצאתי להיפוך מזה. בדג"מ תנינא כאן סעיף ב'. שכתב וז"ל. נראה דבעופות לא שייך להתיר. טמא היוצא מן הטהור. עיין תוס' נדה דף כ' ע"ב ד"ה תרנגולתא דאגמא. ע"ש. ועיין במה שכתבתי בארוך מזה על השפ"ד בסימן פ"ב סק"ח. ע"ש :

ס"ק ה בא"ד א' ובטמא ליכא לאשכוחי [ר"ל. דבנולד מן הטמא ליכא לאשכוחי דיהא מותר הולד משום זוז"ג. כגון בנתעברה מטהור]. דאין טמא מתעבר מטהור כו'. כו' ומה שחילק [הש"ך] בין ביצה [מטרפה שגדל באיסור ור"ל כיון] דאגודה ומעורה כגופא דמיא. קשה דא"צ תו לחילוק בין ולד דיש לו חיות בפ"ע. ר"ל דבלא"ה א"ש דולד טרפה לכך מותר. כיון שהזכר שנתעברה ממנו היה כשר. הוי זוז"ג דמותר. משא"כ בביצת טרפה דאסורה. משום דליכא אלא חד גורם. דדלמא ספנה מארעא ולא קיבלה מתרנגול. [וחילוק זה. מצאתי מבואר. בראב"ן סי' רס"ג ע"ש] :

ולדינא

משבצות זהב סימן ע"ז ע"ח ע"ט

ס"ק ב' בא"ד א' וכ"ת דיש חילוק בין מליחה לצלייה [דבמליחה אסור אף אם הבליעה והפליטה באין כאחד] הא בורכא כו'. וכ"ת אה"נ אלא שסתירת דבר זה כו'. ר"ל וכ"ת אה"נ דבאמת בנ"ד בזה החקירה שנמלח מחדש דהבליעה ופליטה באין כא' מותר. אם כן קשיא אמאי בדגים ועופות אסורין הדגים נימא כיון דהבליעה ופליטה באין כא' ש"ד ומדלא אמרינן כן ש"מ דבמליחה אף היכא דבאין כא' ג"כ אסור. וה"ה בנ"ד א"כ באמת קשיא כנ"ל הלא מהרא"ש משמע דאף במליחה היכא דהבו"פ באין כא' מותר. ובשלמא לשיטת הב"י ודעמ' (מובא בסימן ע' בט"ז סק"ח וש"ך סק"ו שם) דס"ל דדגים תפלים שלא נמלחו ולא פלטו עדיין דמן שהונחו אצל עופות מלוחים דאסורין הדגים. ול"א דאיידי דיפלטו דם דידהו יפלטו גם מה שבלעו כמו דאמרינן בבשר תפל שהונח אצל בשר מלוח דמותר מה"ט דאיידי כו'. דשאני דגים דרפו קרמייהו בלעו טובא והדם הבא להם מעלמא נסרך בהם ביותר. א"כ לק"מ דלעולם בנ"ד בזה הבשר שנמלח מחדש. כיון דהבו"פ באין כאחד מותר. ושאני דגים ועופות שנמלחו זע"ז דאסורין הדגים. ולא מהני בהו מה דהבו"פ באין כא' כיון דרפו קרמייהו והדם נסרך בהם ביותר ואינו יוצא. אבל מה נענה להרמ"א בסעיף ב' שם. דס"ל דדגים תפלים שלא נמלחו עדיין שהונחו אצל עופות מלוחים שרי הדגים משום איידי דיפלטו דש"ע יפלטו מה שבלעו כמו דאמרינן בבשר תפל שהונח אצל בשר מלוח. וע"כ דלא ס"ל דדגים כיון דרפו נסרך בהם הדם ביותר. אם כן קשיא כנ"ל דאם כן אף בנמלחו שניהם הדגים ועופות. אמאי אסורין הדגים משום דקדמו ופלטי כל צירן קודם שיבלעו מהעופות דהא הבו"פ באי כא' וגם במליחה מהני זה. כמו שמשמע מהרא"ש כנ"ל :

בא"ד ב' ויש לנו הרהורי דברים כו' דמה תירץ לזה כו' ר"ל דהא ע"כ אנו מוכרחים לומר. דכל הנ"מ אם הבו"פ באין כא'. או לא. הוא רק היכא דאין לה דם ש"ע לפלוט. הא ביש לה דש"ע בלא"ה שרי משום איידי דיפלוט דש"ע. יפלוט ג"כ מה שבלע. וראיה לזה דהא אנן פסקינן כספר התרומה (שהוא הי"מ הא' שבסי' ע' סעיף ו') דבשר תפל שלא נמלח ולא פלט דמו שהונח אצל בשר מלוח שרי. והרא"ש ג"כ ס"ל כן. והא בזה הבליעה מיד והפליטה לאח"ז כשימלחנה. וע"כ דכיון שיש לה דש"ע אמרינן איידי כו' ולא איכפת לן כלל בכה"ג במה דלא באין הבו"פ כאחת ואם כן מה תירץ הרא"ש. דלכך נמלח בכשא"מ אסור דהבו"פ לא באין כאחד. והא בזה. כיון דיש לה דש"ע. לא איכפת לן במה דלא באו הבו"פ כא'. וע"כ דצ"ל תירוץ אחר דלכך אסור במולח בכשא"מ משום דנבלע בחוזק וא"י עוד לצאת :

בא"ד ג' ובשלמא התוס' ריש פכ"צ ד"ה כבולעו כו'. ר"ל דהתוס' שם כתבו דבמולייתא אפילו נמלח החיצון ושהה והפנימי לא נמלח דשרי מטעם כב"פ. ואף על פי שמעשים בכל יום לאסור בשר שנפל לציר. ועדיפא מינה היה ר"ת אוסר. תרנגולת שנמלחה בכשא"מ אף שלא שהתה עכ"ל. אלמא דהתוס' גם כן נחית לחלק בין מולייתא לנמלח בכשא"מ. י"ל בא' מב' פנים או דאה"נ דהתוס' באמת כתן דהחילוק ביניהם. דבנמלח בכשא"מ שאני משום דנבלע בחוזק. דהא בתוס' אין מבואר להדיא הסברא. במה הם חלוקים. או אף אם נימא דהתוס' כתן ג"כ כמ"ש הרא"ש דבמולייתא הבו"פ באין כא' משא"כ בכשא"מ דהבליעה מיד. והפליטה לאח"ז. ג"כ לק"מ כי י"ל דהתוס' באמת לא ס"ל כס"ה. אלא אף היכא דיש לה דש"ע בענין דהבו"פ יהיו באין כא' ואוסר בבשר תפל אצל בשר מלוח כיון דהבו"פ לא באין כא'. וה"ה בנמלח בכשא"מ מה"ט. משא"כ להרא"ש דס"ל כסה"ת קשיא כנ"ל :

ס"ק ג' בא"ד א' כתב הלבוש אם מלחו לכ"א בפ"ע. ולא שהו במליחה ומלאם [ואח"כ שהה אותם יחד במלחן. הפנימי והחיצון] אסור יע"ש ויש לעיין [מאיזה טעם אוסר הלבוש בזה] או מחמת כו' ואני רואה שטעמו דל"א כה"ג ככ"פ כו' שהמקום דחוק ול"ד לצלייה כו' וצ"ע נ"ב עיין בדברי חמודות פג"ה אות נ"ז הביא דברי הלבוש הנ"ל והעתיק בשם הלבוש עצמו הטעם משום דאין מקום לדם שבפנימי לזוב לחוץ כו' משא"כ בצלייה דנורא משאיב שאיב ע"ש. ולפ"ז כותנת הלבוש הוא. דבמליחה שאני דהפנימי הוה כנמלח בכשא"מ כמ"ש הפמ"ג משא"כ בצלייה דנורא משאיב שאיב. (ואם נאמר כן. יש מהלבוש ראיה למ"ש היא"פ סימן ע"ו דבצלייה לא איכפת לן במה שמקום מושבו הוא כשא"מ. ועיין במ"ש לעיל מזה. בסוסי' ע"ו באורך) :

ס"ק ד' בא"ד א' מ"מ כאן אין לו מקום לזוב. עיין בשפ"ד סק"ד דדייק דהש"ך ס"ל דגם כאן בה"מ עכ"פ שרי דלא כט"ז כאן בשם יש"ש ע"ש :

ס"ק ה' בא"ד ול"מ אם הפנימי לא נמלח דאסור [אלא] אפילו כו'. וביאור דברי הט"ז כאן תמצא במ"ז רסי' ע"ט ע"ש ובמש"ש :

סימן עח

ס"ק א' בא"ד א' ומ"ש בציר באו"ה כלל ט' ד"ב כ' ביצים מתובלות. נ"ב ע' בבל"י סק"ב שכ' דנראה לו. דאו"ה מיירי בדיעבד לכך כ' או בביצים והרמ"א דכ' דאף לכתחילה מותר לכן כ' ציר דזה מותר אף לכתחילה. כו' ועמ"י כלל כ"ח אות ו' (י"ז ט"ס) כ' דאפשר כו' והניח בצ"ע. וכן הא"מ אות א' הרגיש בזה נ"ב בא"מ מבואר שמצאו בכ"י של או"ה שהיה כתוב בציר במקום תיבת ביצים. עיין בבל"י סק"ב ועיין בחד"ד חי' סק"ב דהעתיק בשם המנ"י בפשיטות לאסור וכונתו לכתחילה. דרק בדיעבד הניח שם בצ"ע אבל לכתחילה פשיטא ליה דאסור למשוח בביצים כמבואר להדיא במנ"י שם :

בא"ד ב' ובת"ח כתב [אם משחו בשומן] דיעבד שרי כו' ורמ"א [כאן בהג"ה] כתב [להתיר] אף לכתחילה. נ"ב וכן דייק במנ"י שם סק"ז. כו' ומה שהגיה לעיל [בסוף סי' ע"ז] הרב כו' היינו אפילו לא הודח [הבשר שנמלח] אח"כ הדחה אחרונה דעדיין טרוד לפלוט ציר אפ"ה לכתחילה אסור לצלותו עם בשר שלא נמלח ודיעבד שרי [אם נצלה בשר שנמלח] אפילו הודח [דאינו טרוד לפלוט אפילו ציר] כה"ג דהבליעה כו'. כו' ואפילו לא הודח הבשר הא' [שלא נמלח] מראשונה [ר"ל מדם בעין שעליו] דלגבי צלייה מיחשב [דם שע"פ] דם פליטה [אף] לגבי דידיה [כמבואר בסי' ע"ו ס"ב בהג"ה ובש"ך שם סק"ט] כ"ש כו' :

ס"ק ב' בא"ד א' ועפר"ח אות א' כתב דבפשטידא צריך נטילת מקום כו'. אפשר דהרב נמי יודה לזה. עיין בחד"ד חי' סק"ג וביאורים סק"א דפסק גם כן. דצריך נטילה. ועיין בכרתי סק"ד כתב דהפר"ח חולק על הרמ"א. ואין לזוז מדברי הרמ"א במילתא דרבנן. גם המנ"י בסו"ל כלל כ"ח דין ב' כתב וז"ל בפר"ח סימן ע"ח חולק על האחרונים. בזו והצריך נטילת מקום עכ"פ. ואין דבריו מוכרחים. נגד כל הני גדולי האחרונים עכ"ל. ועיין בשפ"ד סק"ב מזה :

בא"ד ב' ודע דעוף לאו דוקא. ר"ל מה שנקטו בגמ' ובפוסקי' הטופל עוף בבצק ה"ה בבשר בהמה כו' מ"ש המחבר אם נמלח והודח מותר בכל גוונ'. [לכאורה הוא מיותר. דבזה פשיטא דשרי אלא בא] לאפוקי מסברת הר"מ כו'. נ"ב כן הוא בב"ח ובכרתי סק"ג ע"ש :

הלכות בהמה וחיה טהורה

סימן עט

כדי להבין דברי הט"ז דסי' ע"ז סק"ה בפירושו לטור סימן זה ע"פ ביאור הפמ"ג כאן מוכרחני להאריך קצת. דז"ל הר"מ [בהמ"א פ"א הלכה א'] מצות עשה לידע הסימנין

שמבדילין

הערה מהרב הגאון אבד"ק בערזאן זצללה"ה

*) אכתוב לו הערה אחת נחוצה לדינא. הגם שאינו נוגע לספרו. במה שכתב הרמ"א דמותר למשוח בשמן. דאינו מעכב הפליטה. הנה מהתוס' עירובין י"ד ע"ב בד"ה פוק כו'. נראה דשמנונית ממתיק את המלח. א"כ י"ל דאינו פועל פעולתו. וכבר כתב הב"י סי' צ"א בשם הרשב"א. דמלח אינו נבלע בחומו אלא בחריפותו. ולפי מה שכתב הא"ז הל' מליחה סי' תע"ו. בטעם הסוברים דבמליחה לא שייך תתאה גבר. משום דמלוח אינו רותח אלא חריפותו פולט ודוחק הדם. י"ל דתליא בפלוגתא הנ"ל. ולשיטת הסוברים במליחה תת"ג. ס"ל דהוי ע"י חומו. אבל הרשב"א גופיה סובר במליחה דין תת"ג וס"ל דתליא בחריפותו [ועיין נו"ב מ"ת חאו"ח סימן כ"ג בדין רתיחת מליחה. ובצל"ח ר"פ כ"צ כתב היפוך דבריו שבנו"ב] ועכ"פ לפ"ד תוס' הנ"ל. יש לפקפק בדינו של הרמ"א. ועיין ברש"י שבת ק"ח שפירש בענין אחר. ועיין בד"מ בשם או"ה. דנקט שומן אוז. עכ"ל.

משבצות זהב סימן ע"ט

שמבדילין בהן בין בהמה וחיה ועוף שמותר לאוכלן ובין שאין מותר לאוכלן שנאמר [בפרשת קדושים] והבדלתם בין הבהמה הטהורה לטמאה ובין העוף הטמא לטהור. ונאמר [בפרשת שמיני] להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל. סימני בהמה וחיה נתפרשו בתורה. והם ב' סימנין כו' [סיום לשונו הוא כמ"ש המחבר סעיף א'] וז"ל הטור כאן כתיב להבדיל בין הבהמה הטמאה לטהורה. פירוש האסורה לאכילה. ולמותרת. ובמה יבדילו ביניהן בסימניהן. ושני סימנים בטהורה שהיא מעלת גרה ופרסותיה סדוקות. דכתיב וכל בהמה מפרסת פרסה ושוסעת שסע שתי פרסות מעלת גרה בבהמה אותה תאכלו כו' וכל בהמה וחיה שאין להם שיניים בלחי העליון כו' [כמ"ש המחבר] וכתב על זה הב"י וז"ל. כתיב להבדיל בין הבהמה הטהורה לטמאה. תימא דלא אשכחן קרא אלא בהאי לישנא להבדיל בין הטמא ובין הטהור דהכי איתא בסוף שמיני וכ"כ הרמב"ם ז"ל. ומה שאמר פירוש האסורה לאכילה. ולמותרת. פי' דאף על פי דטמא וטהור כתיב. א"א לפרשו לענין טומאה וטהרה. דבחייה אין קבלת טומאה בבע"ח בין אסורים בין מותרים. ובמיתתן אפילו הטהורים טמאים [וע"כ דפירושו דטמא וטהור שאסור לאוכלו ומותר לאכול] ואע"ג דכתיב בתריה [דההיא קרא] ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל [ר"ל ולמה הוצרך להביא רישא דקרא ולדחוק דטמא וטהור הוא אסור ומותר. ולא הביא מסיפא דקרא דכתיב ביה להדיא הנאכלת ולא תאכל] כבר אמרו חז"ל [לדרוש מסיפיה דקרא] וכי צ"ל בין צבי לערוד והלא מפורשים בתורה הם. אלא בין שנולדו בה סימני טרפה [ר"ל חולאים שהיא] כשירה לנולדה בה סימני טרפה פסולה [ר"ל חולאים המטריפין]. אבל קשה לי דהא [אף רישא דקרא] להבדיל בין הטמא ובין הטהור דרשו גם כן ממנו חז"ל וכי צ"ל בין פרה לחמור אלא בין נשחט חציו של קנה לנשחט רובו. אם כן כיון שלא חשש הטור לדרשת חז"ל [ודורש מפשטי'] דקרא דצריך לידע כו'] טפי הוה עדיף לאתויי סיפא דקרא דחיה הנאכלת ואשר לא תאכל דפשטי' דקרא מיירי באסורה לאכילה ומותרת. ואפשר דהטור אקרא דהבדלתם בין הבהמה הטהורה לטמאה. דבפרשת קדושים סמיך. והר"מ הביא פסוק זה ג"כ. ותיבת להבדיל [שכתב הטור] אינה מדוייקת [דהוה ליה למימר והבדלתם כיון שקאי אקרא דפרשת קדושים] דהשתא [א"ש כי כוליה] קרא דלהבדיל בין הטמא והטהור כו' שבקי' [הטור] לדרשת חז"ל. אך על הרמב"ם קשה דאיהו אייתי ההיא קרא [דלהבדיל בין הטמא והטהור]. כיון דלא חש לדרשת חז"ל טפי הוה עדיף לאתויי מסיפא דקרא כמ"ש. י"ל דאה"נ דלא מייתי אלא מסיפא דקרא ותדע דהא כתביה [הר"מ] לכוליה קרא ולא כתב דפירוש טמא וטהור הוא אסור ומותר משמע דמאכלת ולא תאכל דסיפא דקרא מייתי לה. ומ"מ איני יודע. מי הביאו לטור לכתוב זה. דהא לא נחית כאן למנות המצות ולא היה לו להתחיל אלא מב' סימנים בטהורה שהיא מעלת גרה כו' עכ"ל הב"י. ובזה יבוארו לך דברי הט"ז והמ"ז כאן :

באה"ד א' ומ"ש הב"י דמדוייק רק מלת להבדיל [אינו מדוייק] קשיא לי הא בפרשת קדושים כתיב בין הבהמה הטהורה לטמאה. והטור מהפך וכתב בין הטמאה לטהורה. ר"ל דהא הב"י כתב דאי הטור קאי אפ' שמיני קשה דהלא שם כתיב להבדיל בין הטמא והטהור והטור כתב להבדיל בין הבהמה כו'. משא"כ אי הטור קאי אפ' קדושים מדוייק לשונו ששם כתוב והבדלתם בין הבהמה כו'. אך דלפי זה עדיין מלת להבדיל שכתב הטור אינו מדוייק. דהו"ל למימר והבדלתם. ועל זה תמה הפרי מגדים דהלא עוד חוץ לזה. אינו מדוייק לשונו. דבפרשת קדושים הקדים בפסוק טהורה לטמאה. והטור הקדים טמאה לטהורה. משא"כ בפ' שמיני הקדים באמת טמא לטהור :

[הג"ה לענ"ד י"ל דלק"מ דהרי חזינן שהב"י שעיין על דברי הטור העתיק באמת בזה הלשון כתיב להבדיל בין הבהמה הטהורה לטמאה תימא כו' עכ"ל א"כ י"ל דלפני הב"י היה כתוב בטור באמת כן טהורה קודם לטמאה ופשוט למעיין) :

באה"ד ב' והדרישה אות א' תירץ כו'. ר"ל דהדרישה שם תירץ קושייתו של הב"י כי לכאורה קשה על הר"מ שכ' מ"ע לידע הסימנין שמבדילין דמאי מ"ע שייך בזה הקרא הלא זולת זה המקרא מפורשין הן בתורה. ועו"ק דהר"מ מייתי תרי קראי דשמיני וקדושים ומייתי קרא דקדושים שהוא מאוחר ברישא. לכן נראה לפי ענ"ד דהכל עולה בקנה אחד. ויפה כתבו הר"מ והטור שהביאו קרא דקדושים דקשיא להו עליו כמו שהקשו רז"ל על פסוק דפרשת שמיני וכי צ"ל והלא מפורשים הם. ואם בא ללמד הבדלה בין חציו של קנה כו' או בין נולדו בו סימני טרפה כו'. זהו נשמע מקרא דשמיני ומה בא ללמדנו בקרא דקדושים. אלא ללמדנו שמ"ע עלינו לידע הסימנים המבדילין בין בהמה וחיה כו'. פירוש אף שמפורשין בתורה. מ"מ פעמים ימצא בהמה או חיה שפיה ופרסותיה נחתכו וצריך אתה לידע להבדיל באיזה בהמה רגיל להיות מעלה גרה דהיינו במי שאין לה ניבין כו'. דזה הסימן אינו מפורש בתורה. והטור כדי לקצר כתב לשון שני המקראות [יחד] שכתב להבדיל שהוא לשון הקרא דשמיני. וכתב בין הבהמה כו' שהוא לשון הכתוב דקדושים. והר"מ לכך כתב קרא דקדושים ברישא מחמת שהוא המיותר ומניה ילפינן דמ"ע לידע וכו' ומיהו מייתי גם קרא דשמיני אע"ג דכבר דרשו רז"ל מה שדרשו. כדי להחזיק הלימוד דמאחר שיש לפנינו ב' כתובים בע"א. האחד מיותר לזה. (ובזה יבוארו דברי המ"ז) :

באה"ד ג' והעמיס פירוש זה גם בר"מ ז"ל [דלכך הביא הר"מ ב' הפסוקים דקדושים ושמיני. לומר כיון דחד מיותר ע"כ ללמד דמ"ע לידע להבדיל כו'] ולדברי הדרישה [מדוייק גם תיבת להבדיל אך] אכתי תקשה דהטור מהפך כו' ועיין במ"מ ובלח"מ דעשה הוא באכילה וצריך ליישב זה לדעת הדרישה. ר"ל דעמ"ש הר"מ מ"ע לידע הסימנין כ' המ"מ שם. דביאור מצוה זו הוא שאנו רשאין לאכול הטהורין ולא הטמאין כמו שאמרו בת"כ אותה תאכלו ולא בהמה טמאה. וידוע שלאו הבא מכלל עשה. הוא עשה. וכתב על זה בלח"מ שם. וז"ל. כ' המ"מ דמ"ש הר"מ מ"ע לידע לבדוק בסימניהון כו' הוא מפני עשה דאכילה. ונמצא לדעתו דעשה דבדיקת הסימנין. ועשה דאכילה אחד הוא. וביאור עשה דאכילה. טעם עשה דבדיקה. כלומר צורך הבדיקה הוא מפני איסור האכילה. ונראה דהוצרך לפרש כן דאל"כ למה לא מנה הר"מ בפתיחת הלכות אלו. עשה דאכילה דבהמה חיה ועוף. אלא ודאי דדא ודא אחת היא עכ"ל. ובדבריהם מיושב גם קושייתו של הדרישה. דמאי מ"ע שייך בזה כנ"ל. דלק"מ דבאמת לאו מ"ע בפ"ע היא. דעיקר העשה הוא באכילה. משא"כ לדעת הדרישה דתירץ דמ"ע ממש הוא והיינו דצריך לידע להבדיל בסימן דניבין שאינו מפורש בתורה. אם כן צריך ליישב לדבריו. אמאי באמת לא מנה הר"מ שם במנין המצות עשות העשה דאכילה :

באה"ד ד' והנה דברי הט"ז כו' אבל קושיא הב' [שכתב הט"ז בשם הב"י דלמה הניח רבינו מה שדרשו חז"ל. ר"ל כיון דהוצרך הקרא לדרשת חז"ל שוב א"א לדרוש ממנו דצריך לידע להבדיל בסימנין. זה] לא הקשה כלל הב"י כו' אלא דהב"י הכי קשיא ליה אי דורש הטור מפשטיה [דקרא דשמיני דלהבדיל בין הטמא והטהור] אמאי לא דריש מסיפיה כו' ואי שביק [לסיפיה דקרא] לדרשת חז"ל [שדרשו ממנו להבדיל בין סימני טרפה כו'] הו"ל למישבק כוליה לדרשה [דגם מרישיה דקרא דרשו רז"ל ממנו להבדיל בין נשחט חציו של קנה לנשחט רובו] כו' דאדרבה אי משמיני [קוליף הטור דצריך להבדיל בסימנין בזה] קשיא [ליה להב"י] אמאי לא [ליף] מסיפיה [דההיא קרא דבין החיה הנאכלת כו'] אבל אי [ליף הטור] מקדושי' כו' :

באה"ד ה' ויש ליישב בדוחק כו' קשיא להר"מ עכ"פ דהביא רישיה וסיפיה [דקרא] דשמיני [דעליה שפיר קשיא דכיון דהביא קרא דשמיני ע"כ דלא שבקיה לדרשת רז"ל. דדריש מפשטיה. א"כ למה לו להביא רישא דקרא דשמיני דלהבדיל בין הטמא והטהור ולא די לו בסיפי' דקרא דבין החיה הנאכלת כו'] ולא ניחא ליה להט"ז במה דתירץ הבית יוסף דאה"נ [דהר"מ] מסיפיה [דקרא דחיה הנאכלת] דריש והביא כל הקרא כו' והט"ז תירץ [קושיית הב"י] בע"א כו' [ויתר דברי המ"ז כאן הם מבוארים למעיין במ"ש למעלה] :

שפתי דעת סימן ע"ט פ'

ולדינא עיין בס' בי"ה שכתב דנתעברה אחר שנטרפה. אסור הולד. ועיין בבל"י סק"ט שכתב דבס' ברית מטה משה תולק עליו. וכן משמע בכה"ג דלא כבי"ה. וגם בס' עצמות יוסף האריך בזה ומסיק דלכל מילי עובר ירך אמו. לבד לענין ולד טרפה. וכן ראוי להורות. עכ"ל. וע"ע בבל"י סי' נ"ז סקכ"ז דכ"כ. והקשה על הלחם הפנים שכתב בסימן נ"ז שם סקכ"ג דאם נטרפה ואח"כ ילדה. דהולד טרפה. דהא כתב הש"ך בסוס' ע"ט דהא דנולד מן הטרפה מותר. מיירי אף בודאי טרפה. ע"ש שנדחק בזה. וגם עיין בס' עצ"ל. דתמה על הלחם הפנים. מדברי התוס' ביצה (דף ו') ע"ש. דהניח בצ"ע. ולענ"ד י"ל דלדינא גם הלחם הפנים מודה דמותר הולד. וראיה דבסימן זה העתיק הלחם הפנים גופיה בסק"י לדברי הש"ך כאן דהא דנולד מן הטרפה דמותר. מיירי אף בנטרפה ואח"כ נתעברה. והא דכתב הלחם הפנים בסימן נ"ז להיפוך. הוא משום דרצה מתחלה להחמיר לפסוק כהבי"ה אבל לא החליט כן להלכה פסוקה. וראיה דצוה שם. לעיין במה שכתב בסימן פ"א. ובאמת בסימן פ"א סק"ו הביא מתחלה לאסור הולד בנטרפה ואח"כ נתעברה. והא דסוס' ע"ט כו' מיירי בנתעברה ואחר כך נטרפה. וכמ"ש בספר בי"ה. אבל אח"כ בסיום דבריו הביא דבספר ברית מטה משה. חולק על הבי"ה. ע"ש. ותמוה לי על היד אברהם שכתב כאן בפשיטות דהא דנולד מן הטרפה מותר. מיירי דוקא בנתערבה ואח"כ נטרפה. אבל אם נזדמן לפעמים דאחר שטרפה נתעברה הולד אסור ע"ש. וז"א כמבואר בש"ך כאן ובפמ"ג ובל"י כנ"ל. וכ"ה בחכ"א כלל ל"ז סי' ו' ויתר האחרונים. אך מחמת דיינק הולד מטרפה תמיד יש לכאורה לאסור דהוי כנתפטמה כל ימיה מאיסור. וכמ"ש הפמ"ג כאן במ"ז סק"ה לענין ולד דרוסה. וכן מצאתי מבואר בספר מ"ע להה"ג רי"ע ז"ל שכתב דלמאן דאוסר בנתפטמה כל ימיה באיסור. אין להתיר ולד טרפה. רק כשפירש מאמו ויינק מכשרה. אבל אם לא ינקה אלא מחלב אמה אסורה ודאי לדברי האוסר בנתפטמה רק בדבר איסור. ע"ש. ושו"ר שכ"ה בסימן פ"א בבה"ט סקי"ב בשם הת"ח ועיין בסימן ס' בש"ך סק"ה ובה"ט סק"ג במוסגר בשם בי"ע סי' א'. ומה שכתב על זה במ"ז כאן סוסק"ה. ועיין בלבו"ש בח"ד סקפ"א שכתב דנ"ל. דגם מאן דאוסר נתפטמה כל ימיה באיסור. אפילו בדיעבד. היינו אם שחטה כך מיד. אבל אם ב' או ג' ימים אח"כ מאכילה היתר שוב אין לאוסרה. ע"ש. אכן עיין בט"ז סי' פ"א סק"ח שהביא להת"ח הנ"ל וכתב במ"ז שם דכפי הנראה שם אם ינקה מטרפה. אף שנתגדלה אח"כ ואכלה שאר דברים. מכל מקום אסורה. הואיל ועיקר גדילתה מטרפה. ע"ש. אבל עיין לעיל בסימן ס' בשפ"ד סק"ה. ד"ה סוף דבר הכל נשמע. שהעלה דבאיסור אכילה אפשר כ"ע מודים דשרי דיעבד. בנתפטמה כל ימיה. וכ"ה בחכ"א כלל כ"ו סי' י"ד. וע"ע שם בשפ"ד במה שהביא בשם הכה"ג בהגהות הב"י אות י'. לענין עוף שקורין פאטה כו' ע"ש. ועיין בעקרי הד"ט חיו"ד סי' ב' אות כ"א בשם שו"ת פני יהושע מקראקא סי' ד'. דכל שאינו ודאי שינקה תמיד מטרפה אינמקום לאסור. וה"ט שאין בפוסקים מ"ד דעגל שינק תמיד מטרפה. אסור. שמסתמא אוכל ג"כ דבר אחר וזו"ג מותר. ע"ש. ועיין ביא"פ סי' ס' סעיף א' שהעתיק ג"כ לדברי שו"ת פ"י סי' ד' הנ"ל. באורך. ע"ש. וע"ע בעקרי הד"ט חיו"ד סי' ח' אות ו' בשם הרב בעי חיי בדין עוף פאט"ה (דמתפטמת בשרצים כל ימיה). ובשם הרב פרשת הכסף (דף נ"א ע"ד) שנשאל על עגל שינק מאמו עשרה ימים ומתה הפרה. והנהיג העגל לינק מחמורה. ואחר איזה ימים ותוך זמן ההנקה רוצה לשוחטו. והביא מה שכתב בשו"ת פ"י סי' ד' כו' וממנו לקח להתיר בנ"ד. אך מצא אחר כך לרמ"א סי' ס' [סוף סעיף א'] דנראה דסותר כל פילפולו. והביא ג"כ מה שכתב הרב בי"ע סי' א' (הנ"ל) ותמה ג"כ עליו. וסוף דינא. פסק כרש"ך ופר"ח ופר"ת שדחו סברת הרמ"א להתיר לשוחטו מיד. אך לא מלאו לבו למעשה נגד מור"ם ולבוש וכה"ג ובי"ע. ולפי שאלו ב' האחרונים ג"כ כתבו. דלכ"ע אחר מעל"ע של יניקתו. מותר לשוחטו. כן הורה ג"כ למעשה ע"ש. ועיין בט"ז מהדו"ת סימן רל"ו. שיצא לדון בדבר חדש. דלא תלוי כלל אי נתפטמה באיסור הנאה או איסור אכילה. אלא דהיכא שנתפטמה כל ימיה בדבר שאיסורו הוי מגופו. כגון חֵלֶב ודם וכדומה או שינקה מטמאה כה"ג מותר. אף בנתגדלה כל ימיה ממנו. אבל באיסור שאינו מצד מהותו וגופו רק מכח ענין אחר. כגון כרשיני עכו"ם וכדומה. דהאיסור הוי מצד שהוא של ע"ז. אין חילוק בין אם זה כרשינין. או בשר וכדומה. כה"ג אף באיסור אכילה אסורה הבהמה שנתפטמה ממנו. ועיין בסימן רל"ז שם שנשאל בדבר זה בולד טרפה שיינק מאמו. והשיב דהולד מותר. ע"ש באורך :

בש"ך ס"ק ז' ופשוט הוא. וכן מוכח להדיא בש"ס ס"ג דבכורות. נ"ב עיין בס' תפארת למשה שכתב דאפשר דאשמעינן הט"ז דאפילו יש טהורה בעדרה אסור דזה לא מוכח בש"ס. ע"ש :

סימן פ

ס"ק א' באה"ד א' ויש לראות [דמאי ראיה הביא הש"ך מסימן פ"ב] דשם סעיף ג' [דכתב הרמ"א דאין לאכול שום עוף אלא במסורת] הוא מטעם שכתב רש"י כו' [הובא בט"ז שם סק"ד. ע"ש] משא"כ בסימני חיה ובהמה כו' אלא דאיהו נמי ה"ק. ר"ל דאין כוונת הש"ך לומר דכיון דא"א בקיאין בסימני מפוצלות. וכרוכות. והדורות. לכך אין לאכול שום חיה. אלא במה שיש לנו במסורת. דז"א דהא כל עיקר הנ"מ בסימנים אלו. הוא רק לידע. אם הוא חיה וחלבו מותר. וצריך כיסוי. או בהמה הוא. ולא לידע ע"י זה אם הוא מין טמא או טהור. כמ"ש הש"ך סק"ב. אם כן אף אם א"א בקיאין בסימנין אלו מכל מקום מותר לאכול מבשר כל חיה אם הוא מפריס פרסה ומעלה גרה דבזה אנו בקיאין. ושוב ליכא לספוקי לטמא. רק איכא לספוקי לענין החלב. כיון דא"א בקיאין בסימנים הללו. שמא בהמה הוא. אלא דאה"נ דכוונת הש"ך הוא באמת לענין החלב. וה"ק דאין לאכול שום חלב חיה. אלא במה שיש בידינו במסורת דהוא חיה. כיון דא"א בקיאין בסימנין דמפוצלות כו' כיון דרבו בו הפירושים מה הם. (ועיין בפ"ת סק"א) :

ס"ק ב באה"ד א' עש"ך דאין זה סימן לטהרה כו'. נ"ב ודלא כתשובת בית יעקב סי' מ"א שכתב דבחי' אף שהיא מעלה גרה ומפריס פרסה אינה טהורה. אלא כשיש אלו הסימנים ג"כ. וכבר דחה אותו בפ"ת סק"א מלשון המחבר כאן. וסימן ע"ס. ע"ש. והוא פשוט בפשיטות גמור. דבהדיא מבואר כאן בב"י. וז"ל ולא בא כאן רבינו ללמדנו פה דיני החיה. אלא כי היכי דלא תימא. למה לי סימנין להבדיל בין חיה טהורה לבהמה טהורה. כיון דשתיהן טהורות הן כו' ע"ש. ובפרישה אות ג'. וגם בטור סי' ע"ט כ' וז"ל וחיה היא בכלל בהמה שאינה ניתרת אלא באלו שני סימנים. ע"ש. וגם ז"ל הר"מ בפ"א מהמ"א ה"ח אין לך בכל בהמה וחיה שבעולם שמותר באכילה חוץ מעשרת המינין המנויין בתורה. ג' מיני בהמה. והם שור כו' ושבעה מיני חיה איל וצבי כו' וכל העשרה מינין ומיניהם מעלה גרה. ומפריס פרסה. ואעפ"י שכולן מותרין באכילה צריכין אנו להבדיל בין בהמה טהורה. וחיה טהורה. לענין חלב וכיסוי. וסימני חיה כל מין שהוא מפריס פרסה ומעלה גרה. ויש לו קרניים מפוצלות כו'. עכ"ל. אלמא דמבואר בר"מ להדיא. דכל העשרה מינים. ומיניהם כל שהוא מעלה גרה ומפריס פרסה. הוא מותר באכילה. והסימנים האלו הוא רק לידע אם הוא חיה או בהמה. לענין חלב וכיסוי. כנ"ל :

ס"ק ד באה"ד א' וכן הנולד מאביו חיה ואמו בהמה. הוה ספק לא ודאי כו'. לענ"ד פשוט. דט"ס יש כאן. וצ"ל מאביו בהמה ואמו חיה. דבזה שפיר הוי ספק. משא"כ באביו חיה ואמו בהמה. הרי כתב הפמ"ג לעיל מיני' דלוקין על החלב שלו. כי לזרע האם ודאי חוששין. וכן לעיל בסימן ס"ד בשפ"ד סק"א כתב דכוי הבא מבהמה וחיה. אם אמו בהמה יש כרת בחלבו ואם אמו חיה חלבו אסור. ואין לוקין עליו. דלמא אין חוששין לזרע האב ע"ש לכן ברור כמ"ש :

באה"ד ב' כתב הכו"פ אות ד'. מין ב"ח שבא לפנינו. ואין אנו יודעין [מה טיבו אם הוא חיה או בהמה]. אמאי לא אזלינן בתר רובא דחיות הנה [דמיני חיה הם ז'. ומין

שפתי דעת סימן פ' פ"א

בהמה הוא רק ג'. וא"כ נימא כל דפריש מרובא פריש] תירץ [אף] דמין חיה ז' ומין בהמה [הוא [רק] ג'] מכל מקום כו' ואמת הוא. כמו עופות טהורים מרובים מטמאים [דאמרינן בחולין ס"ג ע"ב. דעופות טמיאין הוי כ"ד ועופות טהורים אין מספר] אפ"ה אמרינן מאה עופות טמאין יש במזרח וכולן מין איה הן. (כצ"ל. דכ"ה בגמ' שם). ולא הולכין בתר רובא [נ"ב כן מבואר בתוס' שם. ד"ה ודלמא. ע"ש] :

בא"ד ג' עוד כתב באות ה' דלא כתב המחבר [כאן סעיף ו'] אם האם חיה דחוששין לזרע האם [ודאי או] חלבה מותר כו' וכוי אף שיש לו קרני צבי ממש. אפ"ה ספק הוא [דחוששין לזרע בהמה. דלא מצינו שנתנו חז"ל סימן בכוי. לבדוק בסימני קרניים]. ואין להקשות [אם בא לפנינו] צבי בקרנותיו. [איך סמכינן על סימנא ניחוש] שמא מבהמה וחיה הוא [וחלבו אסור. ובסימני קרנות אין ראיה]. וי"ל דהוה ס"ס. [דרק ספק הוא] שמא חוששין לזרע האב. ועוד דלא שכיח [לכך לא חששו כ"ז שלא נודע לנו שהוא מן הצבי ותייש] עכ"ל כו'. ור"ל דמה שכתב הכו"פ דהוי ס"ס. היינו שמא הוא צבי ממש. דאמו צבייה. ואביה צבי. ואת"ל דהוא מתייש הבא על הצבייה. שמא אין חוששין לזרע האב. והפמ"ג תמה עליו בתרתי חדא במה שכתב דלכך לא כתב המחבר באם האם חיה ואביה בהמה דחלבו מותר דסמך כו'. דז"א דודאי אסור בכה"ג החלב מספיקא. דאמת שיש כאן ודאי בכל קורט חלב. חצי קורט כשר. דלזרע האם ודאי חוששין. אבל מכל מקום אסור לאוכלו דשמא חוששין אף לזרע האב. וא"כ בכל קורט מעורב בו חלב בהמה וכמ"ש התוס' כן בחולין דף ע"ט לענין כיסוי דכל משהו דם כו' ה"ה לענין חלב. וכמו לענין מתנות דחייב רק בחצי מתנות כמבואר בסימן ס"א סעיף י"ח. דצבי הבא על עז וילדה. הולד חייב בחצי מתנות. והטעם מבואר בט"ז שם דחייב מחצה מצד אם שבו דהוא בהמה. דחייב במתנות. ומחצה פטור דשמא חוששין לזרע האב. ועוד תמה עליו במה שכתב לענין צבי דהוי ספק ספיקא. דמאי ספק ספיקא הוא זה. דאם אתה בא לחוש שמא הוא בא מבהמה וחיה. מהיכן אתה יודע שהיה אביו בהמה ואמו חיה. דבזה יש לך עוד ספק שמא אין חוששין לזרע האב. דלמא הוא בא מאמו בהמה ואביו צבי. והולד כדמותו. דלזרע האם ודאי חוששין. וליכא אלא חדא ספיקא. אם הוא צבי ממש. או אם הוא מאמו בהמה. ואביו צבי. כו' ומיהו הא אמינא כו' ולדינא צ"ע נ"ב עיין בפ"ת סק"ב. כו' ראמים שלנו. היינו הבופל"י [שהם קטנים הם] מין בהמה. דראם כו'. נ"ב וכן הוא בדרכי משה. ובב"ח בשם הגמי"י פ"ח מהמ"א. ועיין בפלתי סק"ב מה שכתב בזה. גם בעקרי הד"ט חיו"ד סי' ח' אות ה' בשם בעי חיי סי' קנ"ט. דהביא בשם הכה"ג בהגהות הב"י. דהביא בשם סמ"ג שהובא בשמו מהג"מ ובל"ח פ' או"ב אות ו' ודמשק אליעזר (דף קס"א) דכתב בשם ר"י דראמים שלנו. מין בהמה הן לכל דבר. וחלבה אסור ודמה פטור מלכסות. ע"ש. ועיין באו"ח סי' תקפ"ו במג"א סוסק"ג. ע"ש :

הלכות דברים היוצאים מן החי

סימן פא

ס"ק א בא"ד א' דרוטב ע"י בישול הוה טכ"ע דאורייתא [דנפקא לן ממשרת. דכתיב גבי נזיר. ומיניה אנו דנין לכל התורה] כו' ודרשה דהטמאין לכאורה [לדידהו הוא רק] להמחה [את השרץ] וגמעו כדאיתא כו' ולדידן [דקי"ל טכ"ע דאורייתא] שקולים הם ויבואו שניהם. ר"ל דהתוס' שם תירץ לדידן דקי"ל טכ"ע דאורייתא באמת לא אצטריך למידרש מהטמאין לאסור רוטבן וקיפה. דהא הוא אסור מחמת טכ"ע. אלא אצטריך לענין אם המחה את השרץ וגמעו דחשיב כאכילה. והקשה התוס'. א"כ היכי דריש מהטמאין לאסור צירן כיון דאצטריך ליה להכי. ותירץ דשקולים הם. ר"ל אם המחה את השרץ וגמעו. וצירן היוצא מהשרץ שוים הם. ואנו למדין מהטמאין שניהם :

בא"ד ב' מ"מ ציר ע"י מליחה לאו טכ"ע הוה כמו דמוכח בתוס' חולין ובכורות כו'. ר"ל מדהקשה התוס' לפ"מ דטכ"ע דאורייתא. למ"ל למידרש מהטמאין לאסור רוטבן וקיפה. ולא הקשה גם למ"ל לאסור צירן מהטמאין. אלמא מוכח דצירן לא הוא כטכ"ע. וגם בת רוצו שתי' התוס'. דבאמת רוטבן וקיפה אסור מחמת טכ"ע. רק אצטריך הטמאין להמחה השרץ וגמעו. שהקשה התוס' א"כ היכי דריש מהטמאין לאסור צירן. כיון דאצטריך להטמאין. להמחה את השרץ. כנ"ל. אלמא דצירן לא נפקא מטכ"ע. וא"כ אף דמרבינן באמת מהטמאין לצירן דאסור. מכל מקום י"ל דהוא רק לענין טמאים. משא"כ גבי בב"ח כיון דחידוש הוא [דאי תרי ליה כולא יומא בחלבא. שרי מ"ה] לא גמרינן ליה. ממה דאמרינן גבי טמאים. כו'. וממלת גדי דאימעט דם [שבישלו בחלב. דאין בו משום בב"ח כדאמרינן בחולין דף קי"ג ע"ב] אימא ה"ה ציר. נ"ב עיין בהגהות הג' מוה' יוסף שאול ז"ל. מה שתמה עליו בזה. כו' אמנם ודאי מסתברא דגילוי מלתא[בעלמא] הוא [דגלי לן קרא גבי טמאים לאסור צירן כמו בשרן. דה"ה לכל מקום דציר חשיב כמו הבשר] וחייב עליו בבישול ציר [שיצא מבשר ע"י מליחה] עם חלב מ"ה ואסור בהנאה. עיין בפ"ת סק"א שכתב בשם חת"ס סי' פ"א דמבואר בו שדעתו אינו כן.

ועיין בסימן פ"ז בפ"ת סקי"ט שם שהעתיק דברי החת"ס אלו באריכות. ע"ש :

ס"ק ב בא"ד א' הנה עייניתי במרדכי כו' הנה לא זכיתי כו'. ר"ל דבשבת (דף ק"י ע"א) איתא. מהו לשתות מ"ר [משום רפואה]. בשבת ופשטינן דאסור. ועז"ק המרדכי שם וז"ל מכלל דפשיטא ליה. דבחול מותר ומיירי אעפ"י שאין בו סכנה. דאי בחולה שיב"ס פשיטא דשרי [אף בשבת]. וכיון דבחול מותר משום רפואה. אף לחולה שאב"ס. א"כ בדיעבד מותר. אם השתין תינוק בקדרה. ועוד דמסקינן בפ"ק דבכורות דמ"ר של חמור. כיון דשתי להו אינשי לירוקנא. אסירי. אבל מ"ר של סוסים וגמלים כיון דלא שרי להו אינשי. פירשא בעלמא הוא. וה"ה למ"ר דתינוק עכ"ל. ותמה הפמ"ג על המרדכי. דמאי ראיה הביא. מדמותר מ"ר לחולה שאב"ס נלמד דאם השתין תינוק בקדרה דמותר. דהרי י"ל דלעולם מ"ר דאדם אסור מדרבנן עכ"פ ואפ"ה לחולה אף שאב"ס שרי. כמבואר ביו"ד סי' קנ"ה סעיף ג' בהגה"ה. דאיסור דרבנן מותר לחולה להתרפאות בו אף שאב"ס. ולהמחבר שם. דלא מפליג בין איסור דאורייתא לדרבנן. מכל מקום הרי כתב שם דשלא כדרך הנאתן מותר. משא"כ אם השתין תינוק בקדרה יש לומר דאסור לבריא מדרבנן עכ"פ. ושוב אומר הפמ"ג. ומיהו גם זה לא ידענא. דמאי הוצרך כלל לראיה. דהרי י"ל בלא"ה דשרי. כיון דהוא ודאי נוט"ל בקדרה :

בא"ד ב' אין ראיה דאומר [מה דקאמר בגמ' דמ"ר דחמור] דשתי אינשי ומעלי לירוקנא [ופשיט ליה דאסור. אין הכוונה דשתי אינשי שיש להם חולי הירקון. דא"כ תיבת ומעלי הוא מיותר. והוה ליה למימר דשתי אינשי לירוקנא אלא] ר"ל דבריאין שותין כו' וגם מהמרדכי אין ראיה וכאמור. ר"ל דמה שהביא המרדכי בשם הג"מ בכורות דמ"ר דחמור אסור. י"ל דג"כ כותנתו כנ"ל דשתי להו אינשי. דמעלי להנצל מלבוא לחולי הירקון. אבל באמת לחולה אף שאב"ס וכגון מי שיש לו כבר חולי הירקון. מודה המרדכי דשרי ובשאר מי רגלים חוץ דחמור. מותר אף לבריאים. וא"ש הראיה שהביא המרדכי. ועיין בשו"ת מהר"ם שיק חיו"ד סוסי' קל"ה. שהאריך בדברי הפמ"ג אלו :

בא"ד ג' העתיק דברי המרדכי. וכן דסוסים וחמורים מותר כו' והכה"ג בהגהות הב"י אות ה' תמה עליו [דהרי בבכורות שם. מבואר לחלק בין חמורים לסוסים] וסבר כו' ובאמת במרדכי שלפנינו ליתא כן. דהרי גם במרדכי מחלק בין מ"ר דחמורים. לסוסים וגמלים כנ"ל. אך יכול להיות דלפני או"ה. היה גירסא אחרת במרדכי. כו' סוף דבר שאין כ"כ השגה על הב"ח כו' הא לחולה שאב"ס שרי. נ"ב וגם בתשובת כנסת יחזקאל סי' כ"ט חולק על השי"ך. והעלה להתיר מ"ר. דחמור לחולה שאב"ס. מובא בגליון רש"א. ובפ"ת סק"ב. ע"ש :

ס"ק ג בא"ד א' ודוקא בהשתין לקדרה דאין ניכר [כיון דמעורב בתבשיל. הוא דשרי]. הא בפ"ע אסור. נ"ב הא במ"ר דבהמות טמאות כיון דסתם המחבר כדעה

א'

משבצות זהב סימן ע"ט פ' פ"א

ס"ק ג" בא"ד א' ומיהו ג"ה דיליה לכ"ע מ"ה עסי' ס"ה. נ"ב גם בלחם הפנים כאן ובסימן ס"ה ס"ק י"ב כתב דג"ה של אדם אסור מ"ה לכ"ע. דהא עיקר מעשה בדידיה הוה. ועוד דכף דידיה עגול. וכ"מ בתשובת הרשב"א סימן שס"ד ע"ש. ואף דאנן קי"ל דגם בשר אדם אסור מ"ה מ"מ י נ"מ כמ"ש המ"ז לעיל סי' ס"ה סק"ד. לענין דבג"ה אין בו בנו"ט. גם פסול לעדות מ"ה דג"ה הוא בל"ת. משא"כ משום בשר אדם לא מיפסל. דאינו רק בעשה ע"ש. וגם נפקא מינה לקדושי אשה. עיין לעיל סי' ט"ז בש"ך סקי"ז :

בא"ד ב' ועיין מה שכתב בש"ך אות ג' [כצ"ל] ואין לעשות ממנו ס"ס [ר"ל בבשר אדם וספק אי נפל לתבשיל וכדומה. דיש ס"ס מ"ה שמא לא נפל. ואת"ל נפל שמא כדעה דבשר אדם מותר מ"ה. ורק מדרבנן אסור. שוב אמרינן סד"ר לקולא. דשמא לא נפל וכמ"ש הש"ך בכללי ס"ס אות ט"ז. דז"א. כי אין לצרף דעה זו דס"ל דבשר אדם לא הוי רק דרבנן לס"ס. כיון] דהרב הכריע שהוא מ"ה (עיין בהקדמת הפמ"ג ליו"ד בכללים אות ו'. ע"ש) :

ס"ק ה' בא"ד א' דלכל מילי עובר ירך אמו [ומ"מ] לענין טרפות [לא. כיון] שתלוי בחיות כו' כתב עוד הט"ז שמצא כתוב כו' ועש"ת בית יעקב.

נ"ב עיין בעקרי הד"ט חיו"ד סי' ב' סוף אות ד' בשם שבו"י ח"א סי' נ"ד שהעלה להחמיר בולד דרוסה. ועיין לעיל סי' נ"ז בבה"ט סק"י ובפ"ת סק"ד מזה. ועיין בלבו"ש בח"ד סי' כ"ה סק"פ באורך. ועיין בטו"ט מהדו"ת בקו"א בהשמטה שכתב דספיקו של הט"ז הוי רק בודאי דרוסה. אבל בספק דרוסה. ודאי דמותר הולד. דהוי ס"ס טובה. ע"ש טעמו וניימוקו באורך. ועיין בשו"ת צ"צ החדש סי' נ"ז שנשאל בזע מעוברת שדרסה זאב וילדה. והולד חי ובריא. והשיב להתיר הולד ע"ש. ועיין בשו"ת שואל ומשיב מהדו"ת ח"ב סי' מ"ט. ועיין במקמ"ע סימן נ"ז סקמ"ו :

עיין בכו"פ שכתב דלכאורה קשיא הא דטרח (בזבחים דף ע"ד) בפ' התערובת האי טרפה ה"ד כו'. לוקמי בכה"ג דנדרסה האם. א"כ הולד טרפה מחשש דרוסה. ובקל תוכל להתערב ואין מכיר אותה. ע"ש תירוצו באורך. ועיין בטו"ט מהדו"ת בקו"א בהשמטה לסימן נ"ז. בתשובה לק"ק סאניתיץ שתירץ באופן אחר. ע"ש ועיין מה שתירץ בלבו"ש בח"ד סקפ"א :

סימן פ **ס"ק א' בא"ד א'** עט"ז והוא לשון הפרישה אות א' [ולפ"ז חלב מבהמה שהיא טרפה מבטן כו' אפ"ה הם בעונש כרת. נ"ב עיין לעיל סי' ס"ד במ"ז סק"א. ושפ"ד סוסק"ב שם. דנסתפק הפמ"ג בזה :

בא"ד ב' ועיזי דבאלא דהיינו עז הבר כו' דכשרות למזבח [אלמא דמין בהמה הוא]. כו' ועבל"י אות ג' כו'. ז"ל הבל"י שם. עז הבר מין חיה הוא דאמר רב יהודה קרש. טביא דבי עילאה. ואין ספק דמכסין דמו ושוחטין אותו ביו"ט. עכ"ל. ולהפמ"ג ז"א. אלא דהוא ספק כי להר"מ עז הבר מין בהמה הוא. ולהרשב"א הוא מין חיה. וע"כ יש ט"ס בבל"י שם דמאי ראיה הביא מקרש טביא. לעז הבר. ר"ל דבקרש אמרינן בחולין (דף נ"ט ע"ב) דחלבו מותר [דקרש חיה הוא] אעפ"י שאין לו אלא קרן אחד. ואמר רב יהודה שם דקרש. הוא טביא דבי עילאה [כ"ה בר"ן צבי מיער הנקרא דבי עילאה]. ואין שם שום חולק בגמרא ע"ז [והביאוהו הרי"ף והר"מ בפ"א מהמ"א הי"ב. עיין במ"מ ומג"א שם. וכ"ה בראי"ש ובטור לגירסת הב"ח. וכ"פ במחבר סעיף ד'] משא"כ עיזי דבאלא (באל"א. הוא יער. רש"י) פלוגתא הוא בגמ' שם (דף פ' ע"א) דרב המנונא אמר דכשרות לגבי מזבח [דלאו חיות נינהו אלא בהמות]. ורב הונא פשט ג"כ בגמ' שם דהן בהמות. דמינא דעז נינהו. ואמימר שרי תרבייהו [לאכילה. דס"ל חיות נינהו]. והרשב"א פסק כאמימר דהוא חיה. והר"מ פסק דלא כאמימר אלא כרב הונא דהוא בהמה. דמינא דעז נינהו. כמ"ש המ"מ :

אך מה דחשש הפמ"ג והניח בצ"ע אם ספק זה שמא עז הבר חיה הוא. הוי ספק לצרפו לס"ס. צ"ע לענ"ד דהרי ספק טוב מיהא הוי. דהא הרשב"א אינו יחיד בזה. כי הרא"ש בפ' או"ב סי' ג'. והטור כאן פסקו ג"כ. דהוא חיה כאמימר. וברמב"ם גופיה אינו מבואר להדיא שפסק דהוא בהמה דלא כאמימר. אלא דהמ"מ בפ"א מהמ"א ה"ח. מובא בב"י כאן. תמה על הר"מ שלא הזכיר דין עיזי דבאלא. שחלבן מותר. כאמימר דשרי תרבייהו. ותירץ שהר"מ סובר דהלכה כר"ה דפשט שהן מין בהמה. ורב המנונא ס"ל הכי. ובאמת הב"י תמה על המ"מ בזה. שעדיין קשה. שאם כדבריו. הו"ל להר"מ לכתוב שהם מין בהמה. כמ"ש הר"מ בשור הבר דהוא מין בהמה. ע"ש בב"י דהניח בצ"ע. והן אמת שהלח"מ שם בפ"א מהמ"א ה"ח. תירץ קושיות הב"י די"ל דאדרבא משום דכבר פירש הר"מ. דלאו דוקא שור ישוביי. אלא ה"ה שור הבר. מינה נלמד לעז. דה"ה לעז הבר. דהוה מינו. ולא הוצרך לפרש וגם בדמש"א תירץ לקושיית הב"י. מובא בחי' הגהות על הב"י. אבל מכל מקום אינו מבואר להדיא בר"מ שס"ל כן. ומצאתי באמת בדברי חמודות פרק או"ב אות ה' שתירץ בע"א. דלכך השמיט הר"מ דין עז הבר. כיון דאשכחן בגמ' שם לאמוראי בתראי דמקשי ודלמא כו' ולא דחו לדרב הונא בהדיא. א"כ משמע דאף לדידהו. לא מיפשט פשיטא להו דמין חיה הוא. אלא נשאר להם בספק. ומש"ה סתם הר"מ ולא פירש אם הוא מין חיה. או בהמה. והניחו בכלל ההיא שמסר שם. שכל שיסתפק לך אם הוא מין חיה או בהמה חלבו אסור ואין לוקין עליו ומכסין את דמו עכ"ל. א"כ כיון דהרשב"א וראי"ש וטור פסקו דהוא חיה עכ"פ נוכל לצרף דעתם לס"ס. בפרט די"ל כהד"ח. דגם להר"מ ספיקא הוי כנ"ל :

הלכות דברים היוצאים מן החי

סימן פא **ס"ק א'** כדי להבין דבריו : אעתיק הסוגיא לזה. דתנן במתניתין דבכורות דף ה' ע"ב. בהמה טהורה שילדה כמין בהמה טמאה מותר באכילה.

וטמאה שילדה כמין בהמה טהורה. אסור באכילה. שהיוצא מן הטמא טמא. והיוצא מן הטהור טהור. ואמרינן עלה בגמ' שם דף ו'. מנא הני מילי. דת"ר [כתיב בפ' ויקרא] אך את זה לא תאכלו ממעלי הגרה וממפריסי הפרסה. משמע שיש לך שהוא מעלה גרה ומפריס פרסה. ואי אתה אוכלו. ואיזה זה טהור שנולד מן הטמא. או אינו אלא טמא הנולד מן הטהור. ומאי דכתיב ממעלי הגרה וממפריסי הפרסה. ה"ק דבר הבא ממעלי הגרה וממפריסי הפרסה. לא תיכול. ת"ל גמל טמא הוא. הוא טמא. ואין טמא הנולד מן הטהור טמא. אלא טהור. [פרש"י ת"ל גמל טמא הוא. וסתם גמלים נולדים מן הגמלה וכתב הוא. דמשמע הוא טמא ואין אחר שהוא גמל טמא וכגון שנולדה מן הפרה]. ר"ש אומר כתיב גמל גמל שני פעמים אחד גמל הנולד מן הגמלה. ואחד גמל הנולד מן הפרה. ופריך ורבנן. האי גמל גמל. מאי עבדי ליה. ומשני חד לאסור עצמו. וחד לאסור חלבו [של גמל]. ור"ש. לאסור חלבו. נפקא ליה מאת הגמל. ופריך טעמא דרבנן דדרשי מגמל גמל. ור"ש מאת הגמל. הא לא"ה הו"א דחלב מבהמה טמאה שרי. מאי שנא מהא דתניא. הטמאין לאסור צירן ורוטבן. ומשני אצטריך. סד"א. הואיל דבהמה טהורה נמי חידוש הוא. [מה דחלב שלה שרי]. דאמר מר דם נעכר ונעשה חלב. וכיון דחידוש הוא [דמעיקרא היה דם והשתא מישתרי] **בבהמה טמאה נמי לישתרי.** קמ"ל. ותו אמרינן שם בדף ז' ע"א בעו מיני' מרב ששת מי רגלים של חמור מהו. דסוסים וגמלים

הערה מחרב הגאון אבד"ק בערזאן זצללה"ה

*) ועוד יש נ"מ לפי מ"ש בפמ"ג או"ח סי' י"ז בא"א ס"ק ב' ובמ"ז סי' ש"ה סק"ד וסוף סימן שמ"ד לצדד די"ל [דאף להרשב"א דס"ל] דספק דאו' לחומרא מה"ת הוא רק בל"ת הא עשה ספיקו לכ"ע י"ל רק מדרבנן לחומרא ועיין שו"ת תורת חסד חלק או"ח סי' מ"ו אות ב' במוסגר מזה, ע"ש. ועוד נ"מ לפמ"ש בספר עצי אלמוגים סימן קצ"ח הובא בשו"ת מהרי"א הלוי ח"א סימן נ"ב **דבאיסור עשה לא אמרי' תצי שיעור** אסור מה"ת :

משבצות זהב סימן פ"א

וגמלים לא מיבעיא להו. דלא עכירי ולא דמי לחלב. ופשיטא דשרי. על ומיא נפיק. כי מיבעיא להו דחמור דעכירי ודמי לחלב מאי מי אמרינן מגופיה קא מימצצי ואסורי או דלמא. מיא על ומיא נפיק. והאי דעכורי הבלא דבישרא הוא. אמר להו רב ששת תניתוה שהיוצא מן הטמא טמא. מטמא לא קאמר [דהוי משמע. מגופיה דטמא] אלא מן הטמא קאמר דמשמע ממינו של טמא. והוי נמי ממינא דטמא הוא [שבתוך הטמא היה. ואע"ג דלאו מגופיה מימצן אסירי]. ואיכא דאמרי דסוסים וגמלים. לא קא מיבעיא להו. דלא שתי אינשי. כי קא מיבעיא להו דחמור. דשתי אינשי. ומעלי לירוקנא. מאי אמר להו רב ששת תניתוה היוצא מן הטמא טמא. והוי נמי מטמא קאתי. מיתיבי מפני מה אמרו דבש דבורים מותר מפני שמכניסות אותן לגופן. ואין ממצות אותו מגופן. [פרש"י. שאוכלין מפרחי האילן ומהן נעשה הדבש במעיהן. ואין ממצין את דובשנו מגופן. וקשיא לרב ששת דהא הכא. כיון דלאו מגופייהו מימצי שרי. ורב ששת אמר כל שהיה בתוך הטמא אסור] ומשני רב ששת הוא דאמר כרבי יעקב דאמר. דובשא רחמנא שריה [ולאו הטעם משום שמכניסות אותו לגופן הוא. אלא משום דרחמנא שריא בהדיא. וגזה"כ הוא] דתניא רבי יעקב אומר. אך את זה תאכלו מכל שרץ העוף. שרץ עוף טמא אי אתה אוכל. אבל אתה אוכל ממה שעוף טמא משריץ ואיזה זה דבש דבורים. יכול אף דבש הגזין והצירעין. אמרת לא דמרבה אני דבש דבורים שאין לו שם לחי. דקורין אותו דבש סתם. ומוציא אני דבש הגזין והצירעין שיש לו שם לווי. ופריך כמאן אזלא הא דתנן [במכשי' פ"ז מ"ד] דבש הגזין והצירעין מותר באכילה. ומשני. דלא כרבי יעקב. ע"כ. והנה דעה א' כאן שהוא הרא"ש והטור פסקו. כל"ב דרב ששת. דקמיבעיא להו אף במ"ר דסוסים וגמלים. אלא דנקטו מ"ר דחמור משום דאורחא דאינשי למישתי ליה. וכיון דפשט להו רב ששת לאיסורא. שמעינן דכל מ"ר דטמאה. אסורין [וכמ"ש בב"י ועיין דרישה אות א'] והיש מי שמתיר שהוא הרמב"ם. ע"כ ס"ל כל"ק דרב ששת [אלא דקשיא דמהרמב"ם נראה שפוסק דאפילו מ"ר דחמור מותר. וזה אסור אף לל"ק. והוא קושיית המ"מ והב"י ע"ש. ובדרישה אות א' מ"ש בזה. ועיין בפלתי סק"א שתירץ זאת בטוב. ע"ש]. ועתה אבוא על סדר דבריו :

באו"ד א' לכאורה [קשיא דהא] חלב טמאה מגמל נפקא והטמאין לאסור צירן כו' ולא פריך מהיוצא מטמא טמא כו'. ר"ל דמשמע מהט"ז דטעם האוסר במ"ר דנפקא לן מן כל היוצא מן הטמא טמא וע"ז קשיא ליה להפרי מגדים דהא ע"כ ליכא למילף מדרשת הפסוק דאך את זה לא תאכלו ממעלי הגרה וממפרסי הפרסה דדרשי מיניה בגמ'. דכל היוצא מן הטמא טמא. רק לענין דפרה הגולד מן הגמל שהוא טמא. שהיא כעין גופי' של גמל דאי תאמר דמהכא נפקא כל מה שהיוצא מטמא טמא. ואף מ"ר. אף דלא הוי כעין גופה אסור. א"כ ה"ה חלב טמאה וצירה גם כן יש למילף מכאן. דמ"ש ממ"ר ואם כן קשיא דהא בגמ' יליף דחלב טמאה אסור מגמל גמל. וצירה דאסור יליף מהטמאין. וגם הא דפריך בגמרא למה לי גמל גמל לרבנן. וא"ת הגמ"ל לר"ש דחלב טמאה אסור. תיפוק ליה מהטמאין דדרשי מיניה לאסור צירן ורוטבן דה"ה לחלב. ומשני דחלב חידוש הוא ובעינן קרא מיוחד לו כנ"ל. אמאי לא פריך למה לי גמל גמל דהא מדרשת הפסוק. דאך את זה לא תאכלו כו' נפקא לן דכל היוצא מן הטמא טמא ואף מ"ר וציר וחלב [ואף למאי דמשני דחלב חידוש הוא ובעינן קרא מיוחד לו ג"כ קשיא לי למה לי הטמאין לאסור צירן] אע"כ דמקרא זה. דאך את זה לא תאכלו. לא יליף אלא דבר שהוא כעין גופו של גמל כמו פרה הגולד מגמל. כדדריש זאת בגמרא שם. אבל ציר וחלב דלא הוי כעין גופה לא נלמד מכאן. ומש"ה הוצרך הטמאין לאסור צירן ורוטבן. וחלב משום דחידוש הוא בעינן גם קרא דגמל גמל. וא"כ מ"ר דזה לא הוי גם כן כעין גופה גם כן לא נפקא מקרא דאך את זה לא תאכלו דהוציא מן הטמא טמא. וע"כ דמ"ר דאסור או דילפינן לה גם כן מהטמאין דמ"ר הוי כעין צירה. או כיון דחזינן דחלב אסור מגמל גמל ה"ה למ"ר. וע"ק הפרי מגדים. דהן אמת שגם רב ששת בגמ'. ג"כ דייק לה דמ"ר אסור. ממתניתין דהיוצא מן הטמא טמא. ומשמע דמקרא דאך את זה לא תאכלו ממעלי הגרה כו' דילפינן מיניה דכל היוצא מן הטמא טמא לענין פרה הגולד מן הגמל. נלמד ג"כ למ"ר דגמל דאסור. וא"כ קשיא כנ"ל [למ"ל הטמאין לאסור צירן. וגם אמאי לא פריך למ"ל גמל גמל תיפוק ליה דחלב טמא אסור מכל היוצא מן הטמא טמא כנ"ל]. אך י"ל דאולי רב ששת לסימנא בעלמא נקט לה דמלשון המתניתין דכל היוצא מן הטמא מוכח דמ"ר אסור להוציא מסברת בעל האיבעיא. אבל לפי האמת הא דס"ל לרב ששת בל"ק דמ"ר דחמור אסור. וולל"ב אף מ"ר דשאר טמאין עיקר הלימוד הוא מהטמאין. דמר חשיב כמו צירן ורוטבן. או מגמל גמל דדרשינן מניה דחלב טמאה אסור. ה"ה למ"ר דחמור דהם ג"כ עכירי ודמי לחלב [וולל"ב דאף מ"ר דשאר טמאות אסור. יש לומר ג"כ דנלמד מחלב דלא ס"ל הסברא דמיא על ומיא נפיק] :

באו"ד ב' ועיין ברמב"ם פ"ג ממ"א ה"א כו'. ר"ל דז"ל הר"מ שם כל מאכל היוצא ממין מן המינים האסורין שלוקין על אכילתן. הרי אותו המאכל אסור באכילה מ"ה כגון חלב בהמה וחיה הטמאים עכ"ל. ומשמע דהר"מ יליף. דחלב טמאה אסור מן כל היוצא מן הטמא טמא. וזה תמוה. דהיה לו להביא קרא דגמל גמל דמזה ילפינן בגמרא דחלב טמאה אסור. והכה"ג בהגהות הב"י הרגיש בזה כו' :

באו"ד ג' ומ"ש [הט"ז] י"מ [ס"ל כיון דמ"ר אין באין מגופה רק] דמיא על ומיא נפיק אפשר אף מ"ר דחמור קאמר [דשרי כהרמב"ם] כמ"ש הב"ח [לתרץ על קושיית **הב"י דהרי אף לל"ק דרב ששת מ"מ עכ"פ במ"ר דחמור אסור דהר"מ ס"ל]** דלית הלכתא כרב ששת דאמר כרבי יעקב מדחזינן [דמבואר בסתם מתניתין דמכשירין] דבש גזין וצירעין מותר אלמא [דהטעם] כיון שאין [הדבש] מתמצית גופן אף דעכירי נמי שרי [ודלא כרבי יעקב, ורב ששת שס"ל כותיה ולפ"ז אף מ"ר דחמור אף דעכירי. כיון דאינם באים מתמצית גופן שרי] וכנראה מדברי המ"מ שם פ"ג ה"א. ובפ"ד ה"כ כתב דהוה [מ"ר דחמור. כמו] פירשא בעלמא כמו עור הבא נגד פניו של חמור [ר"ל שליא חמור דמותר מה"ט דהוי פירשא] ע"ש. כו' ויש לראות דהמחבר כאן סתם כדעה א' דמ"ר אף של שאר בהמות [טמאות] אסורים [דהוא כרב ששת בלישנא בתרא] ולקמן [סעיף ט'] סתם כדיעה א' דבש גזין כו' ובגמרא בכורות משמע דרב ששת פסק דלא כמתניתין דמכשירין ר"ל דהא אמרינן בגמרא שם דרב ששת ס"ל כרבי יעקב ואמרינן שם דמתניתין דמכשירין דמתיר אף דבש גזין וצירעין. הוא אזלא דלא כרבי יעקב :

באו"ד ד' אמנם במ"מ פ"ג ממ"א ה"א כתב דרב ששת סובר כו'. ר"ל דהמ"מ שם כתב דיי"ל דרב ששת לא ס"ל כרבי יעקב אלא בהא. דלאו הטעם בדבש דשרי. כמו שאמרו בברייתא משום שמכניסות אותו לגופן. ואין ממצות אותו מגופן. דלפי זה היה צריך להיות מ"ר מותרים. כיון שאינם מתמצות מגופן. אלא כרבי יעקב דהטעם דדבש שרי. הוא משום דרחמנא שריא לדבש בהדיא. וגזה"כ הוא מקרא. דאך את זה תאכלו מכל שרץ העוף כו'. אבל בהא שמחלק רבי יעקב במדרש הכתוב. בין דבש דבורים שאין לו שם לווי. לדבש גזין וצרעין שיש לו שם לווי לא ס"ל לרב ששת כותיה. אלא כיון דדרשינן מקרא הנ"ל. דאבל אתה אוכל. מה ששרץ העוף משריץ. לא מפלגינן בין דבש לדבש. ואף דבש גזין מותר. וכסתם מתניתין דמכשירין. וכעת א"ש. דהמחבר שסתם כאן דמ"ר אסור. וסתם לקמן דדבש גזין מותר. לא סתרי אהדדי דאתיא כרב ששת :

באו"ד ה' ודע דהר"מ ז"ל פ"ג ממ"א כו' וכמ"ש המ"מ שם דרבינו כו'. נ"ב עיין במ"ש בפתיחה להלכות מליחה אות ב' שהבאתי שם לשון הר"מ והמ"מ בזה ע"ש. כו' ע"ש סימן מ"ט [סק"ד שם] מ"מ התם מיעוטא כתיב [ר"ל כמ"ש בשפ"ד שם דכתיב ואת הגמל כי מעלה גרה הוא. דדרשינן הוא טמא ואין חלב מהלכי שתים טמא. אלא טהור ע"ש ובמש"ש] משא"כ בחלב פרה הגולד מגמל [דליכא מיעוטא] ויש לומר דק"ו הוא מאדם. ר"ל אך י"ל דחלב מפרה הגולד מגמל מותר. משום דיש ללמדו בק"ו מאדם מה אדם שהחמרתו במגעו

שפתי דעת סימן פ"א

א' דאסור כבשרן. אוסר גם בנפל לתבשיל. אך אי יש רוב נגדו. גם בזה י"ל דשרי. כמ"ש להדיא בשפ"ד סי' ק"ג סוסק"ב ע"ש. כו' ויש לעיין אמאי כיון דאיסור תורה הוא. ר"ל דלא הותר לחולה שאב"ס רק איסור דרבנן. כמ"ש בסימן קנ"ה ס"ג בהגה"ה :

ודע הא דתפס הפמ"ג כאן. דאיסור דבל תשקצו בדברים המאוסים. הוי ד"ת. אין זה דבר מוסכם לכ"ע. דבמחלוקת שנויה. כמ"ש הפמ"ג עצמו לעיל סי' י"ג במ"ז סק"א. ע"ש. וכ"ה בפמ"ג או"ח סי' קנ"ד בא"א סקי"ט. ע"ש. ועיין במנ"י כלל מ"ח סק"ב :

ס"ק ד בא"ד א' ומ"מ איכא לעיוני. בבהמה שהיתה מנענעת בראשה כו' דחזקה דהשתא וסמוך מיעוטא [דטרפה חיה] לחזקה כו' אם לא דנימא דהוי [מיעוט דטרפה חיה] מיעוטא דמיעוטא כו'. נ"ב וכעין זה כתב הפמ"ג לעיל בסי' ל"א. בשפ"ד סוס"ק א' לענין בר אוזא דממסמס קועא דמא. ע"ש. ועיין במה שכתב בסוס"ק שאח"ז. ועיין בהגהות מוהרש"ק ז"ל שכתב. דמה שכתב הפמ"ג להטריף בזה למפרע. אף קודם יב"ח. היינו משעה שהתחיל השחיזדיל אף שהיה קודם יב"ח. אבל מקודם שהתחיל השחיזדיל. ודאי דמותר. וזה פשוט ע"ש :

ס"ק ה בא"ד א' ולכאורה ביתור טחולין בסומכיו [דהוא רק ס"ט מחמת] דיש פלוגתא בפי' כל יתר כנטול דמי [דלרש"י דס"ל כל יתר כנטול דמי היינו כאלו שניהם נטולים כשר. דהרי ניטל הטחול כשר. ולהרמב"ן דס"ל לכל יתכנ"ד. היינו כאלו היתר לחוד ניטל ממקומו הדבוק טרפה בזה דהוי כניקב הטחול בסומכיו]. א"כ ביותר מי"ב חודש כו'. אלא שאין לסמוך על זה ביתרת כו' נ"ב בה"מ אף בלא יב"ח יש להכשיר בזה כמבואר בסי' מ"ג סעיף ה' בהגה"ה וש"ך שם סק"ט. וכ"כ הפמ"ג בסימן מ"ב בשפ"ד סוס"ק ד'. ובלבוש בח"ד סק"נ. אך נ"מ באיה"מ דחוששין להרמב"ן לא מהני יב"ח או להט"ז שם בסק"ח. דמטריף בזה אף בה"מ. או אפשר דנקט הפמ"ג כאן זה רק לדוגמא בעלמא ללמוד ממנו דביתרת והוא ס"ט. לא מהני ביה יב"ח כגון ב' כבדים ואינם נוגעין דלרש"י טרפה. ולהרמב"ן כשר. דאנן קי"ל כרש"י ואוסרין אף בה"מ [כמ"ש בש"ך סי' מ"א. סקט"ז. ושפ"ד שם] :

והנה הפמ"ג לעיל בסי' נ"ז בשפ"ד סקמ"ח. כתב בפשיטות דב' כבדים דאין נוגעים. או ב' טחולים בסומכיו מהני יב"ח. ונראה דהפמ"ג חזר בו כאן מזה. מטעם דאף שהש"ך כתב דבספיקא דפלוגתא מהני יב"ח. מכל מקום ביתרת נראה לו להפמ"ג כאן להחמיר. כיון דהרשב"א בחד תירוץ כתב דלכך יתרת לא מהני ביה יב"ח משום דיתרת חיה יחיה אפילו אלף שנים. א"כ לפי זה אף בספק יתרת. לא מהני יב"ח. וגם הוא ספיקא דפלוגתא. וי"ל דהש"ך לא היקל אלא בספיקא דפלוגתא לחוד או בספק יתרת לחוד. ולא בהצטרפם יחד :

אך עיין בלבו"ש בח"ד סקל"ב כתב דעיקר להלכה כמ"ש הפמ"ג בסימן נ"ז דלא כמ"ש כאן להיפוך. ע"ש דהעלה דהמתיר בה"מ לא הפסיד. ועיין בפלתי סוף סי' נ"ז. ועיין בלבו"ש סי' ל"ה סקכ"ה שפסק לענין יתרת מגבה. ומסופקין אם היה בו כשיעור ט"ד או לא דמהני יב"ח. ע"ש. ובאמת גם הש"ך בסימן נ"ז סוס"ק מ"ח כתב דהעיקר כתירוץ הראשון שברשב"א. דלכך לא מהני ביתרת מה שחיה יב"ח כיון דהוא ודאי טרפה. דלא מהני יב"ח אלא בס"ט. דלפי זה אף ביתרת. והוא ס"ט מהני יב"ח. ועוד ראיה ברורה לזה. דאף להרשב"א מהני יב"ח בספק יתרת. דז"ל הש"ך בס' הארוך סימן זה [אחר שהעלה שם. דיתרת שהוא טרפות הבא מהבסן אף מה שנחלב קודם יב"ח אסור. שכבר הוכיח הרשב"א. דיתרת שהוא ודאי טרפה. אפילו חיה כמה שנים טרפה כו']. ואין להקשות לפי זה מאי הקשו התוס' והרא"ש דלמא היינו טעמא דפרה. משום דאוקמי אחזקתה. הא איכא למימר דתלמודא פריך. וליחוש דלמא טרפה היא מן הבטן. דאז היא חיה כמה שנים. אלא ודאי ס"ל. דאפילו בודאי טרפה. אינה חיה יותר מיב"ח. הא ודאי ליתא. דודאי לא יכחישו הפוסקים. כל הני הוכחות שכתב הרשב"א שם. אלא דס"ל דא"א לומר דפריך וליחוש דלמא טרפה היא מן הבטן. דאם כן הוי נמי ספק טרפות. כיון דלא ידעינן בודאי דטרפה היא. אלא דניחוש להכי. וא"כ כיון שחיתה יב"ח. יצאה גם מטריפות מן הבטן תדע שגם הרשב"א בחי' ובת"ה ובמ"ה. בנה יסוד על קושיא זו דהתוס' והרא"ש. אעפ"י שהוא עצמו כתב בתשובה דיתרת ושאר טרפה. שהוא ודאי טרפה. ל"א טרפה אינה חיה. או כדפרישית. עכ"ל. הרי מבואר להדיא דגם להרשב"א דס"ל דיתרת חיה יחיה. אפ"ה בספק יתרת מהני יב"ח. דאל"כ היאך בנה יסוד אקושיית התוס' והרא"ש. הא י"ל דכחנת הגמ' במה דפריך ודלמא טרפה היא. היינו מחמת יתרת. ולכך היתה יכולה לחיות :

והנה בגוף הדבר בספיקא דפלוגתא להסוברין דמהני יב"ח מקשין בזה קושיא עצומה. דאם כן יתבטל כמה מיני ספק טרפות. דאם אנו רואין פ"א שחי יב"ח. יהא מוכרע דהלכה כמאן דמכשיר. והוא קושיית הרא"פ סי' ל"ה. ס"ק ק"מ ובד"ק סי' ל"ה סקל"א. ע"ש. וכ"ה בפ"ת רסי' מ"ח. בשם ס' עמק הלכה סי' ח'. ובספר עמודי אור סימן מ"ט שתמהו כן. ע"ש. ובגידולי הקדש שעל הד"ק לסימן ל"ה אות כ"ה. ובמקמ"ע סי' מ"ח סק"ג. ועיין בטו"ט מהדו"ת בקו"א סי' ט"ו שהאריך שם לתרץ. מפני מה אינו מועיל להכריע רק לזו הבהמה שחיתה יב"ח ולא לאחרת. ע"ש וע"ע שם דכתב דבגוף הדין דמהני יב"ח בספיקא דפלוגתא אינו נראה לו כיון דהפמ"ג בעצמו כתב. דאם רבו המטריפין לא מהני יב"ח א"כ אף אם האוסרין והמתירין הם שוין. עכ"פ נצרף המיעוט דטרפה חיה. לדעת מחצה האוסרין. והוי נמי רובא. ע"ש. ונ"ב אי משום הא לא איריא דלפ"מ דצידד הפמ"ג באות הקדום לומר דמיעוטא דמיעוטא הוא זה דטרפה חיה. א"ש. אך בלא"ה א"ש. דהרי אף אם נצרף מיעוטא דטרפה חיה לדעת מחצה האוסרין. אכתי ליכא רובא לאיסורא. דהרי לדעת מחצה המתירין איכא בהדיא רוב טרפות אינם חיות. וע"כ לא החמיר הפמ"ג. דלא מהני יב"ח. אלא היכא שרבו המטריפין. דבזה שפיר י"ל מאי חזית למיזל בתר רובא דטרפות. דאינם חיות. זיל בתר רובא דרוב המטריפין. כמ"ש הפמ"ג בסימן נ"ז סקמ"ח בסופו כן להדיא. ע"ש. ואף בזה הניח שם וכאן בצ"ע. אבל היכא דהם שוין. והוא ספיקא דפלוגתא ממש. אכתי י"ל דיש להקל בשהה יב"ח. כרש"ל וש"ך סי' נ"ז. ופמ"ג שם ולבו"ש שם כן :

אבל שו"ר דהרבה מאחרונים ס"ל כמ"ש הפמ"ג כאן. דביתרת שהוא ס"ט לא מהני יב"ח. ועיין בפרי תבואה סי' ל"ה ס"ק קל"ח בשם הפר"ח. שיש לחוש בדבר ולהחמיר בספק יתרת. ע"ש באורך ובס"ק ק"מ שם הביא גם בשם חי' ה"ר זאב הלוי שכתב דבטרפות דחסר הורדא או יתיר הורדא כיון דהוא מחלוקת יש להכשיר בחי יב"ח כמ"ש הש"ך בשם רש"ל עכ"ל. וכתב עליו דאע"ג שהש"ך הסכים לרש"ל. דבפלוגתא מהני י"ב חודש מ"מ הא להרשב"א בחי' הב' אינו כן. וגם הפר"ח כתב שיש להחמיר בספק יתרת כהרשב"א בהך תירוצא. גם כי דברי הש"ך צ"ע. במ"ש דבספק יתרת מהני שהיי' ואף על גב שהרשב"א כתב תי" אחר גבי יתרת. הרש"ל כתב שהתירוץ הראשון שדחה הוא עיקר. ע"ש. ובאמת מבואר למעיין ברש"ל שלא דחה תירוץ הרשב"א בזה. שכתב דיתרת מתולדה יכול לחיות כו' אם כן שפיר י"ל דמודה רש"ל דלא מהני יב"ח לספק יתרת ולדבריו על חנם כתבו הפוסקים מגהג זה לאסור בחסר. או יתיר בורדא. דאטו מי לא איתרמי שנמצא כך בבהמה שחיתה יב"ח. וא"כ נימא דמחמת זה קם דינא ואיברר דהלכה כמאן דמכשיר. עי' שם שהאריך שאין להקל בחסר ויתיר הורדא מחמת יב"ח. וכן מבואר בשאלות ותשובות זכרון יוסף ורק בגבינות שלהם יש להקל. אבל לא על גוף הבהמה. וגם בד"ק סימן ל"ה ס"ק ל"א כתב דאין להקל בספיקא דפלוגתא אם חי יב"ח. דאם כן על ידי בהמה אחת נכריע דכשר לעולם ע"ש. והנה כבר הבאתי לעיל דבטו"ט מהדו"ת תירץ לקושיא זו. אך יען דהגאון מוהרש"ק ז"ל עצמו צידד להחמיר לבל להקל בספיקא דפלוגתא וגם במפרש על הד"ק שם. העמיק הרחיב בזה הענין ודחה לדברי הלבוש בס' נאות דשא שדחה תי' ב' שברשב"א והעלה דעיקר כתשובת הרשב"א. ואין להתיר בפלוגתא בטרפות ע"י יב"ח. דלא כיש"ש. וכ"ז בס"ט הנעשה אח"כ. אבל בס"ט שמיצירה כגון יתרת. אפילו אם הספק במציאות יש לנו לחוש לתירוץ ב' שבתשובת רשב"א דכה"ג מצי לחיות. ולא מהני י"ב חודש. ומכ"ש בהצמדם יחד שהוא ספק פלוגתא בטרפות שמיצירה. הנכון ודאי שאין להתיר על ידי יב"ח כו' והיה אפשר לדחוק ולי"ש דמ"ש הש"ך להקל. היינו בספק פלוגתא לחוד מהני יב"ח ובספק יתרת מהני יב"ח ודוקא כה"ג. אבל לא בפלוגתא וביתרת יחד עכ"ל וכמו שכתב בסיום דבריו

שפתי דעת סימן פ"א

כן הוא דעת הפרי מגדים כאן. דבספיקא דפלוגתא וגם הוא ביתרת יש לחוש לתירוץ הב' שברשב"א ולא מהני ביה יב"ח :

בא"ד ב' והוי יודע דספק פלוגתא דרבים סוברים כן [שהיא טריפה] אף חי יב"ח אין להתיר ובזה צ"ע. נ"ב וכ"כ לעיל בסי' נ"ז בשפ"ד סוס"ק מ"ח. ועיין בלבו"ש בח"ד ס"ק כ' דהסכים כן. וכתב דהכי מסתברא. דבכה"ג שרוב הפוסקים מטריפין ומיעוט מכשירין לא מהני יב"ח. אך כתב שם דבהמה שנשחטה. ונמצאת חסרה המרה ונטרפה. החלב מן קודם יב"ח מותר. אך דרוב הפוסקים מטריפים חסרה המרה. ובכה"ג לא מהני יב"ח כמ"ש השפתי דעת. מ"מ הפמ"ג לא מיירי. רק לענין הבהמה עצמה דכיון דאין בה אלא מיעוט המכשירין ומיעוט חיה. אם כן הוי ספק השקול. משא"כ לענין החלב והביצים. שיש ג' מיעוטים דהיינו מיעוטא דחיה. ומיעוט המכשירין. ומיעוט שאינם נולדים כך אם כן יש ב' מיעוטים להכשיר. דהיינו מיעוט המכשירין. ומיעוט שלא נולדה כך. ואולי ג"י קו"ש או יב"ח קודם ומיעוט א' להטריף דהיינו מיעוט דטרפה חיה. והוי רוב להכשיר. ואם כן אף דהבהמה טרפה החלב מן קודם יב"ח מותר. וע"ש בס"ק כ"ז דביתר מרה. או אפי' מן קודם יב"ח אסור החלב והביצים ע"ש באורך. ועיין בטו"ט מהדו"ת סימן קע"ב. מ"ש על דברי הפמ"ג כאן. וע"ע בלבו"ש סימן ל"ח סקל"ד דהיכא דהבהמה אסורה מחמת ס"ס לאיסורא לא מהני יב"ח :

כתב הלבו"ש. בח"ד סעיף ו' וז'. דפרה שנשחטה ונמצא שהיה נקב בחצר הכבד. רק שנסרכה בסירכא. ועדיין ניכר שהיה נקב. רק שאנו רואין שהסירכא סותם דהבהמה כשרה. מכל מקום חלב שנחלב ממנה ג"י קודם שחיטתה אסורה. וכן בהמה שנשחטה ומצאו שניטל ממנה כוליא מחמת חולי. אפילו למאן דמתיר הבהמה [ר"ל הרש"ל מובא בסימן מ"ד בט"ז ס"ק י"ג. ועיין בפ"ת שם בשם שו"ת יריעות האהל סימן כ"ה. דבמקום ה"מ יש לסמוך ולהתיר כרש"ל. וגם בתשובת משכנ"י סי' כ' מסיק דהמיקל לא הפסיד] מ"מ החלב אסור. ונ"ל דבזה אסור החלב יב"ח קו"ש עכ"ל. ועיין בטו"ט מהדו"ת סי' ו' שתמה השואל שם על הלבו"ש בזה והוא השיב לו דלאו כלום הוא. אך מכל מקום לדינא יפה אמר. ואין מסתבר כדברי הלבו"ש וראיה מן הש"ס דלא כותיה. ממה דפריך במנחות דף ז'. וטרפה מהכא נפקא מהתם נפקא. ממשקה ישראל. מן המותר לישראל כו'. ומה פריך. דילמא איצטריך קרא. לאם הקדישה כשהיא טרפה. ואחר כך חזרה להכשרה ואם כן ממשקה ישראל לא הוי פסול. דהרי עתה הוי ממשקה ישראל וגלי קרא דאעפ"כ פסול לקרבן. כיון דבשעת ההקדש הוי טרפה כו' ובע"כ דאם נתרפא חוזר להכשירו למפרע. וכן לפי ד' הלבוש. הרי משכחת לה טרפה יולדת כו' ע"ש. ועיין בד"ק סי' מ"א סק"י. שהשיג ג"כ על הלבו"ש בזה. ועיין בגה"ק שם אות ה' ובמקמ"ע שם ס"ק כ"ד. ועיין במ"ש בחידושי דינים לסימן מ"א דין ל' ע"ש :

מה דמבואר בסימן זה. להטריף החלב למפרע ג"י קו"ש. עיין בפ"ת סק"ז בשם תשובת ב"א סי' ט"ז שכתב דהני ג"י. הם מעל"ע ע"ב שעות. ותוך ע"ב שעות אסור אף שיש ג"י כשתחשוב מקצת היום ככולו ע"ש. והוא הביא ראיה לזה. מתשו' הרשב"ש סוסי' תקס"א. ועיין בטו"ט מהדו"ג סימן קמ"ט שכ"כ וכ"ה בספר ד"ק סוסי' ל"ט ס"ק פ"ה. ושו"ת עטרת חכמים חיו"ד סימן ד' :

עיין בשאלות ותשובות נחלת שבעה סימן כ'. הביאו המנ"י בסול"מ כלל ס"ה ד"ג נדון פרה חולבת שיצא ממנה דם עם החלב. דהחלב אסור. ואין תקנה. אף אחר שנפל הדם למטה. והכלים שעמדו בו החלב מעבר לעבר אסורין ע"ש. והובא בפ"ת סק"י ומביא בשם החינוך ב"י. דפסק גם כן לאסור בזה כיון דיש אדמומית בחלב. מוכח דעדיין לא לגמרי נשתנה הדם לחלב. ע"כ יש לאסור משום דם ממש. והחמאה שנעשה מזה החלב יכמכרנו לנכרי ע"ש. (ועיין בנ"צ דתמה. דהרי איתא בש"ס בכורות דאי לאו דגלי קרא. דחלב שרי. היה אסור משום אמ"ה. ואם כן בזה דיש דם בחלב. דלא התירה התורה בכה"ג. יהא אסור למכור לנכרי משום דהוה כאמ"ה. ותירץ דלק"מ דהא כאן אין האיסור אלא משום דם ומבואר בח"מ דאין ב"נ מצווה על דם מן החי) וע"ע בפ"ת שהביא בשם תשובת בנין עולם סי' ל' שהשיג על החינוך ב"י הנ"ל. דמסיק לדינא להתיר החלב בס' נגד הדם. וכתב על זה הפ"ת דנ"ל. דאף החינוך ב"י לא קאמר אלא היכא שלא יצא הדם בפ"ע מדד הבהמה. רק שכל החלב יש בו שורייקי סומקי ואדמומית. ואף כשמסנינן החלב. כשעומד זמן מה חוזר לאדמומית דבזה ניכר הדבר שלא נשתנה הדם לגמרי לחלב. אבל היכא שהחלב בפ"ע הוא נקי וצלול רק שאחר כך נחלב בו קצת דם בפ"ע מדד הבהמה. כמו בעובדא דבנין עולם שם. גם החינוך ב"י מודה דיש להתיר על ידי ס' ותולין במצוי שהוא דם מכה שנתהוה בכחל. אלא דאם אפשר יש לסנן עכ"ד ועיין גם בשאלות ותשובות צ"צ החדש סימן נ"ד שצידד ג"כ להקל מטעם דיש ודאי ס' וכתב לדחות דברי חינוך ב"י סימן ל"ח הנ"ל ע"ש. ועיין בשאלות ותשובות מהר"ם שיק חיו"ד סימן צ"ה שנשאל בענין דם שנמצא בחלב שהועמד לחמאה. וכבר בישלו מאותו חלב. ואז לא ראו בתוכו דם. ואפ"ה בשעת שתיה הרגישו שהיה החלב משונה בריחה וטעמא. והשיב דהכלים מותרין ואחזוקי ריעותא למפרע לא מחזקינן. וכן הוא מורה תמיד להכשיר הכלים שלא ראו בהם דם. ע"ש. וע"ע שם בסימן צ"ו שנשאל על דבר חלב. שנמצא בה דם ואדמומית. איך הדין של שאר החלב שאין בה דם. ואם יש ששים נגד הדם כו'. ע"ש דהעמיק הרחיב בזה. וסיים דהחלב שנמצא בה דם בודאי הדם אסור כמו שהיה וממילא אם נשתהה בכלי מעל"ע. או נתבשל. בודאי הכלי אסור אבל אם לקחו מן החלב. שהיה לו מראית חלב. אלא שנחוש משום חשש חינוך ב"י הנ"ל. שלא נשלם ונגמר לגמרי עדיין החלב. נראה דהוי הרבה ספיקות כו' ונהי דע"י הספיקות האלו אין יכולין להתיר מחמת דהוי ספק חסי"ד מכל מקום אם נטלו מהחלב. ונתערב באחרים ויש הפ"מ. הרי פסקינן בסימן נ"ג דבמקום הפ"מ יכולין להתיר ע"י ספק ספיקא אף שהוא חסי"ד כו' וגם הכלים שלא נתבשל בהם. או נכבש בהם הדם בעין ההיא. אלא החלב. נ"ל דמותרים ע"ש. וע"ע בסימן קכ"ד שם בענין זה. ועיין בשו"ת שם אריה חיו"ד. סי' ס"ט שנשאל בחלב שהעמידו אותה בקדירות ואחר ב' או ג' ימים נמצא בהם תערובת דם. וזה יוצא מדדי הבהמה בשעת חליבה מאיזה פצע וחבורה שיש בדדים כידוע והטריף החלב. כי א"א לדעת אם יש ס' בחלב. והוי ספד"א. אך מחלב זאת כבר בישלו והיה תערובת גדול בכל הכלים. והפ"מ. ועל כל זה לא רצה להתיר הכלים שנתבשל בהם ע"י כ"ר או עירו מחלב זאת שהיה מעורב בדם. אף שהיה ספק אם יש ששים. אך בהכלים שבישלו בהם חלב זאת. ולא נודע עד אחר מעל"ע מהבישול. יש להתיר אותן. ע"ש באורך טעמו ונימוקו בזה. ועיין בשו"ת שאילת שלום סי' קצ"ג. באורך מד"ז :

ס"ק ז בא"ד ודברים פשוטים המה. נ"ב עיין בהגהות מוהרש"ק ז"ל מה שכתב על זה. ע"ש :

ס"ק ט בא"ד א' ועוד הקשה הש"ך כו' ועל מה שכתב בט"ז [במ"ז סק"ח. בשם הכו"פ ע"ש]. ועיין משמרת הבית פ"ז ב'. משמע דיש סירכא פחותה מג' ימים. נ"ב עיין בפלתי סק"ה שכ"כ בשם המשמרת הבית והביא שם שכן הוא דעת הרא"ה ג"כ. ומה שהביא הש"ך ראיה מטור חו"מ סי' רל"ב אין ראיה כו'. דהא כבר כתב הסמ"ק שם כו'. ולעד"נ. דד"ז תליא במחלוקת רש"י ותוס' כו' [מובא במ"ז שם]. ועל זה סמך רמ"א דמתיר בה"מ. אף מה שנחלב תוך ג' ימים. כיון דרוב גדולים ס"ל כתוס' דיש סירכא בלי ניקב ע"ש. והמ"ז שם הציג משמו דלפי זה מה שכתב דאף בתוך ג' ימים יש ספק ספיקא שמא אינה טרפה. ואת"ל טרפה. שמא כתוס'. ויש לתלות דהחלב הוא מקודם שנעשית הסירכא [ור"ל. כי מלשון הכו"פ יש מקום לומר. דאף בסירכא שהוא ודאי טרפה. התיר הרמ"א בה"מ תוך ג' ימים. מחמת דסמך בה"מ על התוס' וסייעתו. דלדידהו אין גבול לסירכא. ודמי לניקב קרום של מוח. לזה אשמעינן הפמ"ג דמטעם ספק ספיקא הוא דמתיר הרמ"א. אבל בודאי סירכא. כל מה שנחלב תוך ג' ימים. אף בה"מ אסור. דאנו חוששין אף לשיטת רש"י]. ועיין במ"י כלל ע"ב סקי"ט דכתב ג"כ דאין דברי הש"ך מוכרחים ומ"ש שכן משמע מדברי הרא"ש והטור ח"מ סי' רל"ב. אין שם שום משמעות בדבריהם. והא דיש סוברים דמבטל המקח. כבר תירץ ותיקן הסמ"ע שם בס"ק כו'. ע"ש דהאריך וסיים דנ"ל דאף שבש"ך האריך להביא דעת המחמירין. מכל מקום כדאי הרב וסייעתו לסמוך עליהם בה"מ. וכמו שפסק בש"ע [ועמ"ש באות ג'] :

משבצות זהב סימן פ"א

במגעו הקלת בחלבו בהמה שהקלתה במגעה אינו דין שתתיר חלבה (הג"ה ובשלמא חלב מגמל עצמה. אף דיש ללמדו ג"כ בק"ו זה. מ"מ הרי יש דרשה דגמל גמל דאסור אבל פרה הנולד מגמל דהיא עצמה דאסורה לא נלמד אלא מרבויא דקרא דאך את זה לא תאכלו ממעלי הגרה כו'. אם כן על חלבה שפיר נוכל לדרוש מק"ו מאדם דמותר כנ"ל :

בא"ד ו' ועיין תוס' ברכות ו' ב' כו' דהמחהו לא נפיק מצירן דאיירי בהקפה. ר"ל דעל מה דדרשינן בגמרא שם מהטמאין לאסור צירן ורוטבן וקיפה שלהן הקשו שם בתוס' דלמה ליה לאסור רוטבן וקיפה מהטמאין תיפוק ליה דאסור מחמת דילפינן ממשרת. דטכ"ע אסור. ותירץ דאיצטריך לרוטב וקיפה לאשמעינן דמיחו כממש. דאם המחה השרץ וגמעו דסד"א דבשתייה לא מחייב כיון דאכילה כתיב בהון. קמ"ל דבכלל אכילתו הוא. ומיהו מצירן לחוד **לא** הוי שמעינן דליהוי שתייה כאכילה. דהוי מצינן לאוקמי כשהקפהו ואכלו עכ"ל [וכ"ה בתוס' חולין קי"ב ע"ב ד"ה הטמאין] אלמא מבואר מהתוס' דבצירן או הקפה ואכלו לוקה. דהא התוס' שם קאי לענין מלקות. דהא לאיסור לחודיה נפקא ממשרת דטכ"ע אסור. והוצרך לרבות מהטמאין דהמחה את השרץ ושתה אותו דהוה בכלל אכילה דלא תאכלו. אך מצירן לחוד לא הוה מצינן למילף דשתייה הוי כאכילה דהו"א דצירן הוא דוקא בהקפה את הציר ואכלו כנ"ל. אלמא דבהקפה לצירן פשיטא ליה לתוס' דהוא בכלל לא תאכלו ולוקין עליו :

ס"ק ב' בא"ד א' דלא תטעה לפרש [דהמחבר מיירי כגון] שספק הוא שמא לאחר שחיטה [ניקב] כמה שכתב המשמרת הבית פ"ז כדבעינן למימר לקמן [ר"ל בט"ז סק"ג] דהבהמה כו' כמו נשבר הגף [וספק אם הוא מחיים או לאח"ש] עסי' ק"י (סעיף ט' בהג"ה) דמתירים [העוף מטעם ס"ס שמא לאח"ש נשבר ואת"ל קו"ש שמא לא ניקבה הריאה כה"נ כאן לענין החלב. דאיכא ס"ס. שמא אח"ש ניקב ואת"ל קו"ש שמא החלב מקודם שנטרפה אבל היכא דהוא ודאי שניקב קו"ש אף די"ל דרגע קוה"ש נעשה מ"מ אסור החלב למפרע] לכן אומר [הט"ז] דעת המחבר אינו כן. [אלא דמיירי שאירע לה הטרפות קודם השחיטה. והוכחתו] מדכתב [המחבר] ואם היא יתרת כו' :

ס"ק ג' בא"ד א' ומה שכתב [המחבר] דאם ידוע שקודם שנחלבה. היינו דלעולם אסור. נ"ב עיין בש"ך סק"ד שתירץ בע"א. דל"ד הוא. וביש"ס כתוב קודם שנשחטה. ע"ש. כו' דע דשלש חזקות יש חזקה שאין מבוררת כלל. [כגון] שחיה יב"ח לא אמרינן [דהוה חזקה] למפרע כו' כתבו התוס' חולין י"א א' ד"ה אתיא. ר"ל דהא דאולינן בתר רובא אמרינן שם. דאתיא מפרה אדומה דאמר רחמנא ושחט ושרף. מה שחיטתה כשהיא שלמה אף שריפתה כשהיא שלמה. וליחוש דלמא טרפה היא. אלא לאו דאמרינן זיל בתר רובא. והקשו בתוס' שם. כיון דפרה צריכה להיות בת שתי שנים. א"כ דלמא לאו משום דאזלינן בתר רובא הוא. אלא משום דאוקמה אחזקה שאינה טרפה. למ"ד טרפה אינה חיה. והיא היתה חיה יב"ח ותירץ. דכל חזקה שלא נתבררה. ולא נודעה אפילו שעה אחת לא הוי חזקה :

בא"ד ב' הן אמת מההיא דריש נדה חביות ומקוה כו' ומ"מ ספיקא הוי כו'. ר"ל דלכאורה יש להביא ראיה מדאמרי' בריש נדה דהא דתנן מקוה שנמדד ונמצא חסר כל טהרות שנעשו ע"ג למפרע טמאות. דהוא משום דאיכא תרתי לריעותא. ר"ל חזקה דהשתא דחסר המקוה מקודם בחזקת שלם. [וכן אמרינן שם כן לענין חביות דתנן היה בודק את החביות יין להיות מפריש עליה תרומה וכו'] אלמא משמע דאי לאו דהיה כאן תרתי במקום אחד. כגון אי לא היה חזקה דהעמד טמא שטבל בחזקת טומאתו לא הוי מטמאין למפרע אף דחזקה דהשתא דחסר המקוה. חזקה טובה היא למפרע דדרך המים להתחסר מעט מעט. וע"כ משום דחזקה דמעיקרא שנתבררה שהיתה שלם עדיפא ולא איכפת לן במה שיצאה אח"כ זמן מה מהחזקה במה דחסר ואתאי ועל זה קאמר הפרי מגדים דמ"מ אין ראיה מכאן. די"ל דלעולם חזקה שנתבררה. ויצאה אח"כ זמן מה מהחזקה (כגון בשוחט שנטל קבלה. ואח"כ נמצא שאינו יודע דדרך הוא לשכוח מעט מעט) באמת אסור מספיקא למפרע. והתם דבעינן תרתי במקום חדא. הוא כדי לטמא הטהרות שנעשו ע"ג למפרע בתורת ודאי. משא"כ אי לא היה רק חדא חזקה דחסר המקוה לפניך לא הוי מטמאינן הטהרות למפרע רק מספיקא [עיין לעיל סימן א'. במ"ז סק"י. ושפ"ד שם סק"ח :

ס"ק ד' בא"ד א' וה"ה אם יש פחות מס' בהמות כו' תלינן להקל. נ"ב עיין בהגהות מוהרש"ק ז"ל. דהביא ראיה לזה מפרק ה' דתרומות משנה ט'. כו' ודע דגבינה שלמה כו'. עיין בסי' ק"א במ"ז סק"ד ושפ"ד סק"ב שם מזה :

בא"ד ב' אמנם ראוי שתדע כו'. ולאחר שחיטה נמצא אחד טרפה כו' ול"ד למ"ש או"ה כו'. נ"ב עיין בסי' ס"ט במ"ז סקל"ה. ומ"ד המ"ז כאן יש ראיה למה שכתבתי על המ"ז שם ועל השפ"ד שם ס"ק נ"ט באות א' ע"ש :

ס"ק ה' בא"ד א' וראה דיש מחלוקת כו' ובכו"פ אות ד' כתב דתלוי במחלוקת רש"י ותוס'. נ"ב ודע דבדברי המ"ז כאן בשם המ"ה והכו"פ ישבתי לתמיהת המשבצות זהב בסימן ל"ט סעיף קטן א' על הכרתי ופלתי וכתב דאין רואה ס"ס עיין במש"ש דלק"מ. כו' ואף דכתב מהריב"ל כו'. נ"ב עיין בש"ך דיני ספק ספיקא אות י"ט. ובפר"ח שם בכללי ס"ס סימן ח'. ובמשנה למלך פ"ד מהל' בכורות הלכה א' בסופו. ד"ה ומיהו עדיין אני חוכך כו'. ועיין בחי' רע"א ליו"ד סימן שי"ד סעיף י' שהוכיח. דהדין מפורש מדברי המחבר שם דהיכא דנעשה דרבנן על ידי גלגול. ל"א בזה סד"ר לקולא ע"ש :

כו' מ"מ בלא נודע הספק עד אח"כ שנעשה דרבנן יש להתיר בה"מ עי' בסי' ק"י בדיני ס"ס בשפתי דעת דין א' ד"ה אחקור ודין י"ט בסופו :

ואם נודע לאיש אחר אם זה מקרי נודע או דוקא כשנודע להבעלים עיין בלבו"ש בח"ד סימן ל"ד שכתב דאף אם נודע לאיש אחר [אם אינו שותף וגם אינו מב"ב] אם אינו נודע לבעליו. לא מקרי נודע ע"ש וכן הסכים לזה בטו"ט מהדו"ת סי' קנ"ח ע"ש : אבל ז"ל הש"ך בספר הארוך סוסי' צ"ד בירושלמי פ"ב דערלה בעי אי ידיעת חבירו חשוב ידיעה בינתים. או צריך דוקא ידיעת בעלים ולא איפשיטא ונראה דהכא (בתחב הכף שני פעמים עיין במחבר סי' צ"ד סעיף ב') כיון דבלא"ה יש הרבה פוסקים [דאף בלא נודע בינתים] דא"צ אלא פ"א ס' סגי בידיעת חבירו אפילו לדעת הש"ע וסייעתו והיינו דכתבו הטור וש"ע סתמא. ולא נודע בינתים משמע הא אם נודע בינתים. סגי בידיעת מאן דהוא עכ"ל. ולפ"ז בנ"ד דמוסכם לכ"ע דבנודע מקודם. וע"י גלגול נעשה סד"ר דל"א בזה סד"ר לקולא [כמ"ש בש"ך בדיני ס"ס אות י"ט. ובתורת השלמים בקונט' הספיקות אות ל"ב ול"ג]. ועוד כמ"פ כנ"ל. באם נודע לאיש אחר. צריך לילך לחומרא דמקרי נודע מקודם. כיון דבירושלמי לא נפשט האיבעיא. וצ"ע על הלבו"ש והטו"ט. שהחליטו לדינא דידיעת איש אחר מקרי תמיד לא נודע ולא הזכירו מדברי הירושלמי והש"ך בספר הארוך. ושו"ר גם בחידושי רע"א סימן צ"ט [עמ"ש הש"ך שם ס"ק כ"א. דביבש ביבש מב"מ. בה"מ יש להקל בנודע דל"א חוזר וניער] שכתב וז"ל בירושלמי מיבעיא אי ידיעת חבירו חשיב ידיעה. או דוקא ידיעת בעלים ולא איפשיטא. ועיין בס' הארוך מש"ך סי' צ"ד עכ"ל. וכותנתו כמ"ש דמשמע בס' הארוך דצריך לילך לחומרא כיון דלא איפשיטא האיבעיא ולכך שם באם נודע לאיש אחר לא הוי ידיעה בינתים. ואמרינן חוזר וניער. ורק בסי' צ"ד דלהרבה פוסקים לא בעינן אלא פ"א ס'. בין בנודע בין בלא נודע לכך הקיל הש"ע גם לדעתו. דמחלק בין נודע ללא נודע דאף בידיעת חבירו מקרי נודע. משא"כ לענין חוזר וניער. דליכא מאן דמיקל דאף בלא נודע אינו חוזר וניער. צריך להחמיר. דאף בידיעת חבירו מקרי לא נודע. וה"ה בנ"ד להיפוך. דמוסכם לכ"ע דבנודע הספק מקודם שנתגלגל לדרבנן דל"א סד"ר לקולא כנ"ל. ואדרבה אף בלא נודע מקודם. אין אנו מתירין אלא בה"מ. ודעת כמה פוסקים להחמיר אף בה"מ כמ"ש בתשו' ב"א חיו"ד סי' כ"ז ובשאלות ותשובות ב"ש חיו"ד סי' קל"ה. אם כן אף שאנו נוהגין כהפמ"ג ולבו"ש להקל בלא נודע

משבצות זהב סימן פ"א

עד שנעשה דרבנן בה"מ והסכים כן הד"ק בסימן ל"ז סק"א. מ"מ עכ"פ בנודע מקודם לאיש אחר צריך להחמיר. דמקרי נודע מקודם. וחי נפשי שאחר כתבי זאת מצאתי בשאלות ותשובות בי"ש חיו"ד סימן קכ"ח בסופו שכתב וז"ל ולהלבו"ש שכתב בפשיטות דכל שלא נודע להבעלים. אף שנודע לאיש אחר לא מקרי נודע אישתמיט ליה דד"ז הוא בעיא בירושלמי פ"ב דערלה. ועיין בפי' הר"ש. ואף שיש לחלק קצת. מ"מ אין נראה עכ"ל וזהו כמ"ש. אך מ"ש שיש לחלק קצת נעלם ממנו דברי הש"ך בס' הארוך הנ"ל. דמבואר דיש ללמוד מהירושלמי לכל מקום. דיש חילוק מדינא בין נודע ללא נודע דאזלינן לחומרא. כיון דלא איפשיטא האביעיא. אבל לדינא הרי גם הבי"ש סיים דאין נראה לחלק כנ"ל. וע"ע מזה בשאלות ותשובות בי"ש חיו"ד שם סי' ס"ג. ועיין בתשו' דבר משה סימן נ"א נ"ב שהשיג ג"כ על הלבו"ש הנ"ל. והעלה גם כן דידיעת אחרים הוי ידיעה. ודברי הלבוש לאו דסמכא הוא בזה ע"ש דהביא ראיות לזה. ועיין בשו"ת הרי בשמים הנדמ"ח חיו"ד סוסי' ו' שהביא ראיה דידיעת אחרים ל"ח נודע ע"ש. ועיין בטו"ט מהדו"ק סימן קנ"ו שכתב דכל שנודע לא' בסוף העולם ספק זה נחשב נודע ע"ש באורך והוא היפוך דבריו שבמהדו"ת סי' קנ"ח שהבאתי לעיל:

בא"ד ז' סק"ז עט"ז ויש לראות כו' ומכל מקום קשיא. ר"ל דהרי מ"י חלב הוא נסיובא דחלבא. ואחר שמבשלין הנסיובא. ונעשה גבינה. המים הנשארים. זהו מימי חלב. ומבואר בב"י (מובא בש"ך סקי"ג). דהיש מי שאוסר שהוא הר"א ממיץ. אינו אוסר רק במימי חלב. אבל מי חלב שהוא הנסיובא גם הוא מודה דשרי וע"כ גם הט"ז מפרש כהב"י דהיש מי שאוסר מיירי במימי חלב. דהא כתב הט"ז לאחר שמבשלין הנסיובא ואם כן צ"ע במה דכתב הט"ז ויש מי שאוסר פירושו במ"י חלב. דהו"ל למימר מימי חלב. ואולי באמת ל"ד הוא. ולא חש לדקדק כ"כ. כיון דפירש להדיא. לאחר שמבשלין כו' דזהו מימי חלב. אך קשיא מה מקשה הט"ז על היש מי שאוסר מנודר. בחלב דמותר בקום. דהרי קום פירושו מי חלב. שהוא נסיובא. וזה אף להר"א ממיץ שרי באכילה כנ"ל:

בא"ד ב' שוב ראיתי במנ"י כו' כתב דהט"ז הבין [דהר"א ממיץ] דאוסר. היינו במי חלב [שהוא הנסיובא ולכך קשיא ליה ממה דאמרינן דהנודר מחלב מותר בקום שהוא הנסיובא והוצרך לדחוק דשם מיירי לענין איסור הנאה. ובאמת משמע שם בסוגיא דנדרים דלענין אכילה קאי] ואינו כן דמימי חלב [בזה הוא] אוסר [הר"א ממיץ אבל במי חלב מתיר] ולפ"ז א"ש הנודר [מחלב דמותר] בקום [דהיינו מי חלב] עכ"ל. ועז"ק הפמ"ג לא ידענא איך העביר [המנ"י] עיניו כו' אך דזה קשיא באמת על הט"ז דאמאי קשיא ליה מגדרים. דהא שם מדבר מנסיובא דחלבא ע"ז תירץ הפרי מגדים. עיין סימן רי"ז בפרישה אות כ' הביא לשון מ"ו [שהוא הרש"ל] ז"ל. הנודר מחלב מותר בקום והעיקר לעיל בסי' פ"ז [ומשם יראה] הנודר מחלב אסור בנסיובא כו'. ר"ל דז"ל הטור שם הנודר מחלב. אם קורין לקום. על שם החלב אסור בו. ואם לאו מותר בו. פירוש קום. מי חלב הנבדלין ממנו עכ"ל. והקשה הב"ח שם כיון דכתב הרא"ש דנסיובא דחלבא אסור מ"ה לבשלו בבשר. כדכתב רבינו לעיל סוסי' פ"ז. א"כ אפילו אין קורין הקום ע"ש החלב. למה יהא מותר בו הלא חלב גמור הוא. ותירץ שאני בנדרים דבזה הלך אחר לשון בני אדם הילכך אע"ג דיש לקום דין חלב מ"ה [לענין בב"ח] מ"מ בשעה שנדר מחלב לא היה דעתו אלא על מה שנקרא חלב בלשון בני אדם. וכיון דמי חלב הנבדלין לא נקרא ע"ש החלב אינן בכלל הנדר ולכך מותר בקום ע"ש והפרישה שם בשם הרש"ל ס"ל דמדחזינן דלעיל בסי' פ"ז אמרי' דהא דמי חלב בבשר מותר מ"ה. הוא רק במימי חלב לאחר שמבשלין הנסיובא. הא מי חלב שהוא הנסיובא עצמה הוא בכלל חלב ואסור מ"ה. נשמע דגם בנדרים הוא כן דהנודר מחלב באמת אסור בנסיובא. ומה דקאמר הטור מותר בקום היינו מימי חלב שנשאר לאחר בישול הנסיובא. ולזה קורא הטור מי חלב הנבדלין. ולפי שיטת רש"ל והפרישה שפיר קשיא ליה להט"ז כאן ממה דמבואר דהנודר מחלב מותר בקום שהוא מימי חלב. דהא להר"א ממיץ הוא אסור באכילה מחמת דאתי מן החי. ואין לומר דהר"א ס"ל דמאי דאמר דאמר בנדרים דמותר בקום היינו במי חלב שהוא הנסיובא. על זה קאמר הפמ"ג דע"כ ז"א:

בא"ד ג' והנה להר"א ממיץ דאוסר מימי חלב באכילה כו' ר"ל דהא הר"א ממיץ שאוסר מימי חלב באכילה. וטעמו דדוקא חלב בעיניה שהתירה אותו התורה להדיא אבל מימי חלב אסור מחמת דאתי מן החי. אם כן אמאי מתיר באמת הנסיובא [כדאמרינן בגמרא להדיא דמותר לאכול כותח שהוא עשוי מנסיובא] וע"כ כמ"ש הרא"ש דנסיובא הוי מן התורה כחלב ממש הן לענין בב"ח דכשיבשלו עם בשר לוקה עליו מ"ה. וגם לענין היתר אכילה כשהתירה התורה חלב באכילה גם נסיובא בכלל. ואם כן לדידיה מה דאמרינן בנדרים דהנודר מחלב מותר בקום. ע"כ פירושו דמותר במימי חלב לא במי חלב. שהוא הנסיובא דזה הוא חלב מקרי מ"ה. וכמ"ש רש"ל והפרישה כנ"ל. ואם כן שפיר קשיא ליה לט"ז על הר"א ממיץ דס"ל דמימי חלב אסור באכילה מחמת דאתי מן החי. דהרי בנדרים מבואר דמימי חלב מותר באכילה. וכ"ת דלעולם שם פירושו דקום היינו מי חלב שהוא הנסיובא ול"ק מה דהוא חלב מ"ה לענין בב"ח דבנדרים שאני דהלך אחר לשון ב"א. דז"א דאם כן אמאי לא ביארו דבנדר בלשון תורה דאסור בנסיובא. והן אמת שתירץ כן הב"ח. דבנדרים הלך אחר לשון ב"א כנ"ל אבל להט"ז לא ניחא ליה בכך כנ"ל. דבלשון תורה ליתסר. וכ"ת אה"נ דז"א דהא במשנה שם קאמר דג שאני טועם כו' ושם מיירי בנודר בלשון תורה. וא"כ כשסתם אח"כ שם. דנודר מחלב דמותר בקום ג"כ מסתמא כה"ג מיירי בנודר בלשון הקרא ואם כן אמאי באמת מותר בקום שהוא הנסיובא דהרי בלשון הקרא. נסיובא הוא בכלל חלב. כנ"ל וע"כ דפירושו דקום. הוא מימי חלב. וא"כ קשיא הלא הוא אסור משום אמ"ה להר"א ממיץ. והוכרח הט"ז לתרץ. דשם לענין הנאה קאי. ולפ"ז הט"ז בסי' רי"ז ס"ק י"ד שפירש דקום היינו מי חלב הנבדלין. והש"ך שם ס"ק ט"ז דפי' דקום היינו נסיובא הם פליגי. דהש"ך מפרש כהב"ח דבנדרים שאני כנ"ל. והט"ז לא ניחא ליה בכך כנ"ל מפרש דקום היינו מימי חלב. דמי חלב הנבדלין. קורא למים הנשאר לאחר שמבשלין הנסיובא וא"ש מה דקשיא ליה לט"ז כאן להר"א ממיץ כנ"ל. עיין בקרבן נתנאל על הרא"ש ריש פ"ו דנדרים אות ז' ע"ש:

ס"ק ח' בא"ד א' וכפי הנראה שם כו' אף שנתגדלה אחר כך ואכלה שאר דברים אסורה. נ"ב ודעת הלבו"ש בח"ד ס"ק פ"א אינו כן עיין במ"ש על השפ"ד לעיל בסי' ע"ט סק"ח בהאתיו שם ויתר דברי האחרונים בזה ע"ש. כו' וענה"כ כתב דלחנם העתיקו כו'. נ"ב עיין בשפ"ד סקט"ו. דתמה על הנה"כ דהרי הש"ך גופיה העתיק ג"כ שם לדברי הת"ח ע"ש:

בא"ד ב' ולפ"ז באם ינקה מחלב דאיסור יוצא הוי ס"ס כו' עסי' נ"ט. נ"ב ע"ש בשפתי דעת סק"ב. ובמ"ז שם סק"א דבה"מ יש לסמוך ע"ז. דבעיא דלא איפשיטא. נכנס בגדר הספק ע"ש: ובסימן ט"ז במ"ז סוס"ק ט"ז. והעיקר הוא בסי' ק"י. בדיני ס"ס אות כ"ח. ובמחודשים שם אות ד' ע"ש. אך בזה בלא"ה יש לצדד לפמ"ש בסי' ע"ט על השפ"ד סק"ח באורך ע"ש:

ס"ק ט' בא"ד א' הט"ז העתיק דברי הרא"ש [דאתי לאחלופי בבהמה טמאה. כיון שאין דרך לאכול בשר אדם. והרא"ש לשיטתו דס"ל דבשר אדם מותר מ"ה] ובאמת [לא הוצרך הט"ז לזה. כי] לדידן דבשר אדם אסור בעשה כו' א"כ בפשיטות הטעם דאתי לאחלופי לומר דכמו באדם [דבשרו אסור מ"ה ואפ"ה] החלב [שלו] שרי. ה"ה מטמאה (נ"ב כבר קדמו בתמיה זו על הט"ז כאן במנ"י כלל ס"ה סק"ז ע"ש). ובאדם [באמת] הותר החלב שלו מקרא [דואת הגמל כי מעלה גרה הוא. דדרשינן מיניה בכתובות בפ' אעפ"י. הוא טמא ואין חלב מהלכי שתים טמא. משא"כ בחלב בהמה טמאה אדרבה מרבינן מקרא דגמל גמל. בפ"ק דבכורות דאסור] אבל לאחר שפירש [מותר וליכא למיגזר כי] הרואה כו' ובדבם הוי להיפוך כמבואר [בש"ך ס"ק י"ח]:

שפתי דעת סימן פ"א

בא"ד א' והמ"י כלל ע"ב אות ט"ז כו' דמטריפין [החלב] אף קודם ג' ימים כל שהוא ודאי סירכא. כמו שלא כסדרן [דהוא ודאי טרפה] ובה"מ הוא דכשרה [החלב קודם ג' ימים. דלא כש"ך דמתיר החלב אף בודאי סירכא מקודם ג' ימים בפשיטות. ואף באיה"מ] ודוקא בשאר טריפות הוא דמתירין קודם ג' ימים בהוגלד. ונ"ב אבל בשו"ת תולדות יצחק מובא בפ"ת סק"ח. כתב דלא התיר הרמ"א. גם בהוגלד מה שקודם ג' ימים. רק בה"מ. ע"ש טעמו: **ודע** דרק בהוגלד לחוד מותר קודם ג' ימים. אבל במכה ישנה הביא במ"ז סי' ל"ט סק"א. בשם תשובת הב"ח דאף החלב מן קודם ג' ימים אסור. וכתב עליו דאסור עד יב"ח. והשיג על הב"ח במה שמתיר הכלים לאחר מעל"ע. ע"ש. וכן הוא בלבו"ש שם סקכ"ד ור"ח. וכתב על זה בס"ק כ"ה שם בשם הב"ח. דאכן הכלים שנשתמש בהן החלב מן קודם ג' ימים. אם אינם ב"י בעת שנמצא המכה כשרים. כיון דנוט"ל דרבנן הוי ליה סד"ר. ע"ש הטעם דאף שניכר למראה עינינו שהוא מכה ישנה. מכל מקום אינו רק ספק. דאפשר שבג' ימים יכול ג"כ להתהוות כך. ולכן כל יב"ח עד ג' ימים קו"ש. אינו רק ספק. ומה שהקשה המ"ז. דהוי סד"ר על ידי גלגול. לק"מ. דהרי אם לא נודע הספק עד שנעשה דרבנן. שרי. ובכה"ג איירי הב"ח שהכלים היו אב"י בעת שנמצא הריעותא. ע"ש. ובכה"ג בהפ"מ. גם הפמ"ג מודה. כמ"ש כאן במ"ז סק"ה. ע"ש. ושו"ר בפרט"ב סימן ל"ט סעיף כ"א מביא ג"כ לדינו של הב"ח דאם נאבדה הריאה. ונמצא בצלעות מכה ישנה כנגד הריאה שנראה מזה. שהריאה היתה סרוחה לצלעות. יש לאסור החלב למפרע עד יב"ח. אבל הכלים שנשתמש בהן. והם אב"י מותר. וכתב על זה ברא"פ שם סקכ"א. דמה שכתב המ"ז על הב"ח שהתיר הכלים שאב"י. דהרי כיון דהספק הוא מן התורה. וע"י גלגול הוא דרבנן. אין לומר סד"ר לקולא. כמ"ש מהריב"ל לק"מ. דבאמת הב"ח לא כוון להתיר מטעם סד"ר. דבאמת מחמת המכה שנמצא בצלעות אין איסור מדאורייתא אפילו על הבשר דמוקמינן לבהמה אחזקת כשרות. ומה בכך שיש מכה בצלעות שמא לא נסרכה הריאה לשם כלל. אלא דכיון שיש רגלים לדבר שהיה שם סירכא. והריאה לא נבדקה. חוששין שהיתה סרוכה לה. וממילא דחיישינן נמי לקודם ג' ימים. כיון דמכה ישנה היא. ומכל מקום אין להחמיר בזה כ"א על הבשר או החלב. שיש בזה חשש דאורייתא. משא"כ לענין הכלים שהם נוט"ל והוא דרבנן. ואיכא ספיקי טובא. שמא לא היה סירכא כלל. ושמא לא היה סירכא המטרפת מדינא. ושמא לא נעשה עד ג' ימים קו"ש. ומה בכך שהתחילה המכה בדופן מכבר. מכל מקום הריאה לא נתקלקלה עד ג' ימים קו"ש. ולכן יש להקל. עכ"ל:

ועיין בסימן ל"ט בשפ"ד סקמ"ו. דנסרכה במקום רביתא. או באומה. ויש מכה. הוה רק ספק סירכא. כו' ומה שכתב שם הפמ"ג. ובסוף הפתיחה לסימן ל"ט בפשיטות. דאף לתוס' אין סירכא פחותה מג' ימים צ"ע. דהרי כאן הביא בשם הכו"פ להיפוך ולא השיג עליו. ושכן הוא דעת הרשב"א והרא"ה ג"כ. דיש סירכא פחותה מג"י. שו"ר בלבו"ש סי' ל"ט בס"ק ר"ז עמד בזה. וכתב דהפמ"ג חזר בו מזה בסימן פ"א והודה לדברי הכו"פ. רק כתב שם דאף שדברי הכו"פ נכונים. וכן המנ"י רוצה להתיר תוך ג' ימים בה"מ. מכל מקום אין לנהוג כן מחמת דעת החולקים העומדים בשיטת רש"י ז"ל. ע"ש. וע"ע שם בס"ק ר"ו במוסגר. ולענ"ד צ"ע. דרק בסירכא שהיא ודאי טרפה. בזה יש להחמיר לאסור החלב דתוך ג' ימים אף בה"מ. מספיקא דשמא כרש"י וסייעתו. אבל בסירכא שהיא רק ס"ט. דבזה יש ספק ספיקא להכו"פ. פשיטא דיש להכשיר בה"מ אף בתוך ג' ימים. וכ"כ הפמ"ג בפתיחה לסימן ל"ט. דבספק סירכא יש להתיר החלב דתוך ג' ימים. ע"ש:

הן אמת דהלבו"ש בס"ק ר"ו שם במוסגר תמה באמת על הפמ"ג שם שהתיר תוך ג' ימים בספק סירכא. וכתב עליו דאישתמיטתיה מה שכתב הש"ך בסימן פ"א סק"ט. דגם בודאי סירכא. מותר החלב קודם ג' ימים ותוך ג' ימים. אף בספק סירכא אסור. ואם כן אין נפקא מינה כלל לענין החלב. בין ודאי לספק. ע"ש. ולענ"ד משום הא לא אירעא. דיש ליישב דלק"מ. דהרי הש"ך כאן שכתב דתוך ג' ימים אסור החלב אף בספק סירכא לשיטתו אזיל. דס"ל אין סירכא פחותה מג"י. לכ"ע. וא"כ ליכא אלא חדא ספיקא. משא"כ להכו"פ הנ"ל. הרי יש ספק ספיקא. וגם הרמ"א כאן דמתיר תוך ג' ימים בספק סירכא. ע"כ דס"ל כן. והפמ"ג בסוף הפתיחה שם אינו חולק בזה על הכו"פ. וס"ל ג"כ דיש דעה דיש סירכא פחותה מג' ימים. וכמ"ש כאן בשפ"ד ובמ"ז סק"ה בשם המ"ה [והרא"ה] דס"ל כן. רק בזה חולק עליו בסוף הפתיחה לסימן ל"ט שם. במה שכתב הכו"פ כאן דתליא במחלוקת רש"י ותוס' והרמ"א פסק בה"מ כתוס'. ואף בודאי סירכא מתיר הרמ"א תוך ג' ימים בה"מ. על זה השיג עליו שם מתרי טעמי. חדא דאין זה מוכרח. דשמא גם לתוס' סירכא דמי להוגלד פי המכה. ועוד דאנו מחמירים ככל השיטות ע"ש. וא"כ בודאי סירכא אסור תוך ג' ימים מספיקא. דשמא כרש"י. ואין סירכא פחותה מג' ימים ועיקר הוא טעם הב'. כי בספק סירכא באמת דעתו שם. להקל תוך ג' ימים. והיינו משום דיש ספק ספיקא. כי הפמ"ג לא נד לגמרי. מסברת הכו"פ. ומודה לו דתליא בפלוגתא אי יש סירכא פחותה מג' ימים או לא. כמ"ש הפמ"ג כאן. דגם הרשב"א ס"ל. דיש סירכא פחותה מג' ימים כנ"ל. ולכך בספק סירכא יש ספק ספיקא [ועיין באות שאח"ז]:

בא"ד ג' ועיין מה שכתבתי בסימן ל"ט. איזה מקרי ודאי סירכא כו'. נ"ב ע"ש בסוף הפתיחה לסימן ל"ט שכתב וז"ל וכפי הנראה סירכא מגב לגב הוי ג"כ ודאי. ומחיתוך לגב נ"ל דהוי ודאי. ואם נסרכה למקום אחר. לא לריאה עצמה. כו' ודאי משוינן לה. וספק סירכא היא מאותן המוזכרים מסעיף י"ח ואילך. שא"א נוהגין להתיר כמ"ש רמ"א. זהו ספק סירכא. ויש להתיר החלב תוך ג' ימים כו' ע"ש. ועיין בלבו"ש סי' ל"ט ס"ק ר"ו שהשיג על הפמ"ג וכתב עליו דנטה קו יותר מדאי. להחמיר בלי טעם וראיה. דפשט לשון התוס' והרא"ש והטו"מ ולבו"ש בסימן פ"א וכל הפוסקים הנמשכים לדעתם לא משמע הכי. וכן משמע להדיא מדברי הסמ"ע סי' רל"ב. שאין שום סירכא. שיהא טריפותה בתורת ודאי (נ"ב עיין בש"ך סי' קי"ט סקכ"ט במוסגר) וכבר הבאתי מדברי הפר"ת. דלהאומרים טעם הסירכא משום שתתפרק אינו אלא ס"ט. דשמא תתפרק מהאמצע. וכן להאומרים משום דאסב"נ. הוי ג"כ רק ס"ט. דשמא קרמא עילאה לחוד הוא דאינקב. וכמעט כל הפוסקים ס"ל דיכולה להתהוות סירכא ע"י נקיבת קרום א'. ואף אם נמצא משמעות באיזה פוסקים. דס"ל לדונו לודאי טרפה. מכל מקום אינו אלא ס"ט לדעת חוה"פ. וכ"ה בדברי הראב"ד כו'. וכ"מ בת"ח כלל ע"ב ד"ה. ובאמת דהמנ"י כתב דהת"ח מיירי בסירכא שהיא ס"ט. אבל סירכא של"כ. הוא ודאי טרפה. כיון דהוא טרפה מדינא דש"ס. הוא נמשך אחר דברי הש"ך סי' פ"א. ולא כמן יפה דודאי מהת"ח משמע שאין שום סירכא שיהיה ודאי טרפה. ומה שכתב דשלכ"ס טרפה מדינא דש"ס אינו ראיה כלל. דכל עיקר טרפותה בש"ס. אינו אלא משום ספק. לכן נלע"ד דבאיה"מ ראוי להורות כפמ"ג דמחיתוך לגב. ואפילו נסרכה למקום אחר. דיש לדונו לודאי טרפה. אבל בה"מ כולהו הוי ספיקי וכן סירכא עם עוד ריעותא דטרפה מטעם תרל"ר. נמי בה"מ לא הוי רק ס"ט. אלא א"כ אם נתמעכה הסירכא. ועברה במיעוך. ונמצא נקב תחתיו זה הוי ודאי טרפה כיון שיש נקב ברור. אבל אם לא יכלה הסירכא לעבור כלל במיעוך. אינו רק ס"ט. כל שלא נראה נקב תחתיו אחר שעברה במיעוך או שחתכה בסכין סמוך לריאה. באופן שידוע שלא נעשה הנקב עכשיו. וכן נמי לפי ראות עיני הבודק. אם נראה לו לפי ענין הסירכא שכאשר אם היה חותכה בסכין. היה נמצא תחתיו נקב. יש לדונה לודאי טרפה. וזולת זה אינו רק ספק טרפה בה"מ. אבל באין ה"מ. כל דמקרי שלכ"ס. יש לדונו לודאי טרפה. עכ"ל ואף שהעליתי באות הקדום בספק סירכא. יש להתיר החלב דתוך ג' ימים בה"מ. מכל מקום ז"א רק בספק סירכא ממש. וכמו שצייר הפמ"ג בסוף הפתיחה לסימן ל"ט. דהוא מאותן המוזכרים שם מסעיף י"ח ואילך. כו' אבל בסירכא שלכ"ס. והבהמה נטרפת על ידה אין להכשיר בה"מ החלב דתוך ג' ימים. משום ספק ספיקא הנ"ל. דשמא אינה טרפה ושמא כדעה זו דיש סירכא פחותה מג' ימים דז"א. דכיון דבספק סירכא לא התיר הרמ"א החלב דתוך ג' ימים רק בהפ"מ. וסירכא שלכ"ס. דנחשוב אותו רק לס"ט. ל"א כ"א בה"מ ע"כ הוי תרי קולי בה"מ דלא מקילינן [כמ"ש בט"ז סוסי' צ"א. וש"ך סי' ע' סקל"ח]. וגם דמבואר כן בפת"ב סי' ל"ט סעיף קס"ה וברא"פ שם ס"ק קצ"ד וקצ"ה. דפרה שנטרפה ע"י סירכא. החלב דתוך ג' ימים אסור

משבצות זהב סימן פ"א

ס"ק י"ב בא"ד א' ע"כ שומר נפשו לא יתן בנו למינקת עו"ג נ"ב עיין בד"מ שהביא בשם הג"א פ"ב דע"ז שהביא ראיה לזה מן אחר שאכלה אמו ממין עו"ג. וזה גרם לו לעת זקנותו. שיצא לתרבות רעה ע"כ. ועיין בבל"י ס"ק י"ח שהביא דמה שהעולם מקילין במינקת נכרית. ואפילו אפשר בישראלית ודאי לא יפה הם עושים לא די שמטמאים הלב ומוליד לו טבע רע. אלא שסופו יוצא לתרבות רעה. כמבואר בירושלמי מאלישע אחר. כשאמו היתה מעוברת ממנו עברה על בתי עכו"ם. והריחה מאותו מין. והיה אותו הריח מפעפע בגופו. כארס של עכנא. ומכש"כ שהנכריות אוכלת דבר טמא. וזה יונק הולד. ומכש"כ למ"ש בהג"א דאמו של אחר. אכלה דברים טמאים עכ"ל. ועיין בלחה"פ ס"ק כ"ט הביא דלפי שבזמנינו רבים אין נזהרים בזה. לכך רוב בנים יוצאים לתרבות רעה ורובם הם עזי פנים שבדור. וראיה מאלישע אחר כו' כמבואר בירושלמי ולכן צריך ליזהר בדבר זה עכ"ל. ועיין בתוס' חגיגה ט"ו ע"א. ד"ה שובו :

בא"ד

שפתי דעת סימן פ"א

אף בה"מ. ע"ש באורך. אך לענין הכלים שנשתמש בהו החלב דתוך ג' ימים. והם כעת אב"י. בעת שנמצא דהפרה נטרפה ע"י סירכא שלכ"ס. נלפע"ד דיש להתירן ובזה יש נפקא מינה במה שהעלה הלבו"ש דבה"מ הוא רק ס"ט. וא"כ על הכלים דהם כעת נוט"ל. הרי לא נודע הספק עד לאחר שנעשה דרבנן. והוי סד"ר לקולא. וכן אם החלב דתוך ג' ימים מפרה זו שנטרפה ע"י סירכא שלכ"ס. נתערב מקודם ברוב חלב מכשרה. ג"כ יש להתיר בה"מ מטעם זה. דהרי מדאורייתא חד בתרי בטל. ומדרבנן הוא דבעינן ס'. והוי סד"ר לקולא. כיון דלא נודע הספק עד לאחר שנתערב. ועיין בלבו"ש בח"ד סי' ב' סק"ד. ושוב ראיתי דכן כתב בס' ד"ק סוסי' ל"ט סקפ"ה. בדיני החלב מטרפות דסירכא וז"ל סירכות הם רק ספק. ואם שימש בהחלב שבתוך ג' ימים לשחיטה. בשהיית הכלים מעל"ע קודם שנודע. י"ל דקיל. וכן אי נתערב החלב. בטלה ברוב מצד ספק דרבנן דמב"מ בטל מהתורה ברוב. והטריפות רק ספק. ולא נודע עד לאחר ביטול. ע"י זה בה"מ קיל עכ"ל. ועיין בשו"ת צ"צ החדש סי' נ"ח מה שכתב לענין החלב מסירכא דחיתוך לגב. ע"ש. ועיין בחכ"א כלל ל"ז סוסי' ו'. ע"ש :

ס"ק יא בא"ד א' ואדרבה המ"י תמה עליו דבהמקשה [דף ע"ז ע"ב] משמע דוקא [עור] של חמור [מותר משום] דמאוס. [משא"כ השליא של שאר בהמות טמאות משמע שם דאסור] וכן כתב הר"מ כו' ובהגהות אשר"י בהמקשה. [ג"כ] משמע דשליא של שאר בהמות [טמאות אסור. רק לדעתו] אין אוסר התבשיל [המתבשל עמה] עכ"ל. כו' מה שכתב בהמקשה התם אעור חמור קאי כו' ר"ל דלכאורה מאי ראיה הביא המנ"י לחלק בין שליא של חמור לשאר טמאות. מפרק בהמה המקשה. דהרי שם בגמ' מחלק לענין העור של חמור דמאוס. לעור של שאר טמאות דאינו מאוס. ולא לענין השליא. ומיהו י"ל דהראיה הוא כן. דכמו דחזינן דמחלק שם בגמ' בין עור דחמור לעור דשאר טמאים. כה"נ יש לחלק בין שליא של חמור לשליא של שאר טמאים :

בא"ד ב' ועכר"ו הביא ראיה מבכורות דמקשה משליא של אדם [לשליא של] חמור. אלמא דאין לחלק [אלא כל שליא. פירשא הוא] ומה שכתב עוד. דבטהורה יש לאסור משום אמ"ה. יש לראות בטמאה נמי כו'. ר"ל דהפר"ח דייק דדוקא של חמור מותר. אבל שליא דשאר טמאים אסור. דאל"כ קשיא ממשנה דתנן השוחט בהמה ומצא בה שליא. נפש היפה תאכלנו. והיינו דשחיטת אמו מתירתו. וכן קתני בברייתא. כל בבהמה תאכלו. לרבות השליא ופרש"י דשחיטת אמו מתרת. ש"מ דלולי כן היה אסורה. א"כ ש"מ דלאו פירשא בעלמא הוא. דאל"כ למה לי קרא. דלא גרע משליא של טמאה. אע"כ דהטור רק בשליא של חמור מתיר. דהוא מאוס. ובזה קאמר זהוא פירשא. אבל שליא של שאר טמאים אסור. והוצרך הקרא להתיר שליא של טהורה. והכו"פ תירץ קושייתו משום דהר"ן ורש"י פירשו הא דתניא. דשליא אינו מטמא טומאת נבילות. הטעם משום דשליא לאו בשר הוא. אלא כשאר אוכל בעלמא. הרי דס"ל. דשליא הוא אוכל. רק לאו בשר הוא. וזה הטעם לא מהני. רק אם באנו לאוסרה משום נבלה. או טמאה. דבזה אמרינן דהתורה לא אסרה. רק בשר נבלה או בשר טמאה. ושליא לאו בשר הוא. אבל אם באנו לדון לענין איסור אמ"ה. זה אינו תלוי בבשר כלל דהרי אף חלב וביצה דהם ודאי לאו בשר מקרי. אי לאו דגלי התורה דהם מותרין. היינו אוסרים אותם משום אמ"ה. מחמת דכל מאכל היוצא מן החי אסור ולפ"ז שליא אף דלאו בשר הוא. אבל מכל מקום אוכל הוא. ויהא אסור משום אמ"ה. ורק השליא של חמור. וכל מיני טמאים דמותר. א"ש כי בבהמה טמאה אינו נוהג איסור דאמ"ה. משא"כ בבהמה טהורה. דאית בה איסור דאמ"ה. הוה אמינא דהשוחט בהמה כשרה ומצא בה שליא. דהיא אסורה. משום אמ"ה. קמ"ל הקרא דכל בבהמה תאכלו. דשחיטת האם מתרת לשליא. עכ"ל. ועל זה הקשה הפמ"ג עליו. דאכתי אף שליא של טמאים נמי ליתסר [אף דלאו בשר הוא. ולכא בו משום בשר טמאה. וגם לית ביה משום אמ"ה. דאינו נוהג בטמאה. אבל מ"מ ליתסר] מחמת הכלל דכל היוצא מטמא טמא. ואף דבר דלאו בשר רק מאכל. דהרי בביצת טמאה הקשו בגמ' למ"ל קרא דבת היענה. תיפוק ליה דאסור מכל היוצא מטמא טמא. [וביצה לאו בשר הוא כנ"ל]. ואי תימא דמותר דכל שליא הוא פירשא ולא מאכל. ולכך לא נפקא מכל היוצא מטמא הדרא קושיית הפר"ח לדוכתיה. דלמ"ל קרא להתיר שליא של טהורה. וע"כ דרק בשליא של חמור מותר משום דהוא מאוס והוא פירשא. אבל שליא של שאר מיני טמאים באמת אסור דלאו פירשא הוא. ולכך הוצרך הקרא להורות דשליא של טהורה מותר. דשחיטת אמו מתירתו [ונ"ב עיין בגליון רש"א. דהביא ראיה להפר"ח והפמ"ג מזבחים ל"ה ע"א. א"ר אלעזר פיגל בזבח נתפגל השליל. וע"ש בתוס' כיון דאיכא אינשי דאכלי ליה חייב כרת. הרי דאינו פירשא. ע"ש וגם ביד אברהם הביא ראיה זו מדברי הרמב"ם ס"פ י"ח מהל' פסוה"מ. דאוכל מן השליא. חייב משום פיגול ונותר וטמא כו' ע"ש. ואני מצאתי בטו"ט מהדו"ת סי' ב' שהשואל שם הקשה לו על הכו"פ שחולק על הפר"ח וס"ל דכל בהמות בכלל זה. והרי בש"ט בחים מוכח דהאוכל מן השליא חייב משום פיגול. [והוא כמ"ש. הגליון רש"א. ויד אברהם הנ"ל]. ותירץ לו דלא ידע מה קשיא ליה הרי מבואר בדברי הכו"פ. דדוקא דין בשר אין לו. אבל שאר דין אוכל יש לו. וא"כ הרי פיגול שייך אף במנחות וכדומה. ולא בעינן בשר. לכך חייב עליו משום פיגול. ועוד נראה לומר. דאין הכוונה שם להתחייב עליו באכילה. רק הכוונה שאינו חייב עליו משום מעילה. דאם לא היה חל בו פיגול. היה חייב בו משום מעילה. דעכ"פ הנאה הוי בו. אבל כיון דחל עליו פיגול. יצא מידי מעילה. אבל לעולם באכילה הוא פטור. דאינו אכילה. עכ"ד. גם מה שכתב ביד אברהם לתמוה על הש"ך כאן. שהוא סותר דברי עצמו שכתב בסימן פ"ז סעיף ז'. על מה שכתב המחבר שם לשון הר"מ בפ"ט המבשל שליא בחלב פטור. אבל איסורא מיהא איכא. הרי דלא הוי פירשא. אלא דחשבינן לה כבשר. לגבי איסורא דבב"ח. א"כ ה"ה דיש לחשבו לבשר לגבי איסורא דנבלה וטמאה. ע"ש. ג"כ השואל שם עמד על זה. והשיב לו הגאון מוהרש"ק דלק"מ. דבב"ח עיקר הטעם מכח מראית עין. כיון דעכ"פ דומה לבשר נראה כבב"ח. והוי כמו חלב שקדים וכדומה. אבל בשליא של חמור לא שייך מ"ע. דמי יודע זה. דהרי אפשר דהוא מבהמה טהורה לכך לא שייך מ"ע עכ"ל] :

ס"ק יב בא"ד א' ועפר"ח אות י"ד הקשה דבגמ' חשבינן לחלב חידוש. ר"ל דבפ"ק דבכורות אמרינן שם דחלב טמאה דאסור. נפקא לן מגמל גמל. ופריך טעמא דדרשינן גמל גמל הא לא"ה. הו"א דחלב מבהמה טמאה שרי. מה שכתב מהא דתניא הטמאין לאסור צירן ורוטבן. ונימא דה"ה לחלב. ומשני אצטריך סד"א הואיל דחלב דבהמה טהורה נמי חידוש הוא. [דהרי הוא כאמ"ה. ואפ"ה שרי]. וכיון דחידוש הוא בבהמה טמאה נמי לישתרי קמ"ל. ואי כהש"ך שכתב דהתורה בתר דשרי לן חלב. גילתה דלא אסרה אמ"ה אלא בשר מן החי. שהוא גופו של חי [א"כ היאך קאמר בגמ'. דאי לאו דכתיב גמל גמל לא הוי מצינן למילף דחלב טמאה אסור מהטמאין. משום דהוא דכמו דגילתה לנו התורה חידוש בחלב מטהורה דמותר. ואין בו משום אמ"ה. כה"נ בחלב טמאה. אין בו משום איסור דטמאה. והרי י"ל] מאי חידושי' דחלב טהורה. דאדרבה בזה דשריא לן חלב. גלי לן התורה. דלא אסרה אמ"ה. אלא גופו של חי. ולא במה שיוצא מהחי. אבל בטמאין כיון דגילתה לן בקרא דהטמאין. לאסור אף צירן ורוטבן דהוי כגופן. א"כ ה"ה לחלב דטמאה. דאסור. ולמה לן קרא דגמל גמל. אע"כ דאף באמ"ה אסרה התורה. כל דבר דאתי מחי. ורק חלב התירה ושפיר הוי חידוש וה"א דה"ה לחלב טמאה. והוצרך לגמל גמל :

בא"ד ב' וכו"פ הקשה דחלב של איסור יוצא. אסור. דלית היתר לאיסורו כו'. ר"ל דהכו"פ תמה על הש"ך. ממה דמספקא לן (דף ס"ט) בהמה שיצא ממנו אבר לחוץ. דאסור משום אמ"ה. מהו לחוש לחלבו. וקאמר הגמ' כל חלב אמ"ה הוא. ושריא רחמנא. ודחי. התם יש היתר לאיסורו בשחיטה. ולפי דברי הש"ך. הא השתא דשרי חלב. אמרינן דוקא בשר בעצמו אסור משום אמ"ה. ולא הנסתעף ממנו. א"כ גם המסתעף מאבר זה יהיה מותר. ומה מספקא ליה בגמ'. וקימ"ל לחומרא לעיל סי' י"ד סעיף ה'. והפמ"ג מתרץ קושיית הפר"ח. וקושיית הכו"פ. דלעולם כהש"ך. דבתר דשרי לן קרא חלב דטהורה. גלי לן דאמ"ה אינו נוהג רק בגופו של חי. וקושייתם לק"מ דיש ליישב ולומר דאף אי לאו קרא דגלי דחלב שרי. לא היינו אוסרין חלב משום אמ"ה. דפשיטא דחלב לא הוי כאבר מן החי. אלא דהוי כציר מן החי. והיינו אוסרין חלב רק מחמת דרשה דהטמאין. דגלי לן לאסור בכל איסורין. צירן כגופן. והוה אמינא דה"ה לחלב. דהוי ציר של אמ"ה. ובמה דגלי קרא דחלב שריא. גלי לן דבאמ"ה צירו מותר. ולא הוי צירו כגופו. ואם כן שפיר הוי חלב חידוש. דמהטמאין איתרבי. דבכל איסורין צירן אסור כגופן. ואף אמ"ה בכלל היתה. ושריא לן רחמנא חלב. וגלי לן. דאמ"ה אינו בכלל דרשה דהטמאין. וביה ל"א דצירו כגופו. ואם כן אי לאו קרא דגמל גמל שפיר הוה אמינא כיון דחלב דטהורה נמי חידוש הוא. דה"ה חלב טמאה דשרי. קמ"ל בקרא דגמל גמל. דחלב טמאה אסור. וגם א"ש השתא מה דאסרינן חלב יוצא. כי י"ל דרק בחלב דעלמא. דיש היתר לאיסורו בשחיטה. בזה דוקא גלי לן קרא דלא הוי בכלל דרשה דהטמאין. ולא הוי צירו כגופו. משא"כ בחלב דאיסור יוצא. דאין היתר לאיסורו. לא יצא מהכלל דדרשת הטמאין דצירו הוי כגופו של איסור. ואין לומר כיון דחלב דעלמא חידוש הוא כנ"ל. דבכל איסורין צירן כמותן. ובחלב אף דאתי מאמ"ה. שרי. א"כ ה"ה לחלב דאיסור יוצא. אף דחלוק הוא מחלב דעלמא. במה דאין היתר לאיסורו. וכמו שהיה ההוה אמינא להתיר חלב טמאה [אי לאו קרא דגמל גמל]. משום זה. דחלב טהורה חידוש הוא. אף דבטמאה אין היתר לאיסורו. דז"א דאדרבה כיון דחזינן באמת דכתבה התורה גמל גמל. דחלב טמאה אסור. גלי לן. דאין לך בו אלא חידושו. דרק חלב דטהורה הוא דשרי. משום דיש היתר לאיסורו ולא בטמאה דאין לו היתר. וה"ה לחלב דטהורה. ויש בו איסור דיוצא. דהחלב אסור משום דאין היתר לאיסורו. אבל מי חלב דעלמא. שפיר קאמר הש"ך. דכיון דגלי לן קרא דחלב שרי. ולא הוי כגופו של אמ"ה. א"כ ה"ה מי חלב שלו :

בא"ד ג' כתב הפרישה למה לי גמל גמל [לחלב טמאה דאסור. דהיאך אפשר לומר דה"א כמו דחלב טהורה שרי. ה"ה חלב טמאה דהרי י"ל] דחלב טהורה [שאני כי] לית ביה אלא חד איסור דאמ"ה. ובטמאה תרי [איסורין. דאמ"ה ודטמאה. ואיכא למימר. דהתורה לא התירה רק חלב דטהורה. דאיסור אמ"ה הותר גביה. אבל בטמאה דאיכא גביה גם איסור דטמאה. באיסורו עומד]. ותירץ. בטמאה נמי [ליכא רק] חד איסורא. וירצה דאמ"ה אין נוהג בטמאים [כדקי"ל כן לעיל סי' ס"ב. ע"ש בט"ז סק"א בשם הטור. וה"א דהואיל והותר איסור דאמ"ה בחלב דטהורה. הותר נמי איסור דטמאה בחלב שלה. קמ"ל קרא דגמל גמל] :

בא"ד ד' או למ"ד דם נעכר [ונעשה חלב] דב' איסורים הם ל"ל גמל גמל. ר"ל דבבכורות דף ו' ע"ב אמרינן. דלכך הוצרך גמל גמל. לאסור חלב טמאה. דסד"א הואיל דחלב בהמה טהורה נמי חידוש הוא. דאמר מר דם נעכר ונעשה חלב. וכיון דחידוש הוא דמעיקרא היה דם והשתא מישתרי. בבהמה טמאה נמי לישתרי קמ"ל. ופריך הניחא למ"ד דם נעכר ונעשה חלב. אלא למ"ד דאיבריה מתפרקים. למ"ל קרא דגמל גמל. ומשני אצטריך סד"א. כיון דחלב טהורה חידוש הוא. דכאמ"ה הוא. ושרי. בבהמה טמאה נמי לישתרי קמ"ל. ועל זה קשיא ליה לפמ"ג. דבשלמא למ"ד דהחידוש הוא בחלב טהורה מחמת דהוא אמ"ה. ניחא. כיון דאמ"ה אינו נוהג בטמאה. ושפיר אי לאו קרא דגמל גמל. ה"א דכמו בחלב טהורה הותר איסור דאמ"ה. כן מותר חלב טמאה. ואין בו משום איסור דטמאה. וכמו שתירץ הפרישה. אבל למ"ד דם נעכר ונעשה חלב. כיון דהחידוש הוא בחלב טהורה. מחמת דהוא נעשה מדם. קשיא דמהיכי תיתי למישרי חלב טמאה והרי י"ל דלא שריא רחמנא רק בטהורה. דליכא ביה רק חד איסור דדם משא"כ בטמאה דאיכא ביה ב' איסורים דטמאה. ודדם. דאיסור דם נוהג גם בטמאה כמבואר לעיל סי' ס"ו סעיף א' (עיין במה שכתבתי בסוף אות שאח"ז בשם הנו"ב מהדו"ת חיו"ד סוסי' ל"ה) :

בא"ד ה' אם לא דסוברים כר"ש קלוט אסור ואת לא דרשי. ר"ל דבבכורות ו' ע"ב. אמרינן דרבנן דרשי דחלב טמאה אסור מגמל גמל. ור"ש בעי קרא דג"ג לגמל הנולד מפרה דאסור [דר"ש ס"ל כל שפרסותיו קלוטות אף דנולד מטהור אסור] ויליף דחלב טמאה אסור מאת הגמל. ופריך ורבנן האי את הגמל. מאי עבדי ליה. ומשני רבנן אתים לא דרשי. ולזה אומר הפמ"ג. דר"י ור"א בחולין ק"ב ס"ל דאמ"ה נוהג גם בטמאים. א"כ לא הוצרך גמל גמל. או את הגמל. דחלב טמאה שפיר נפקא מהטמאין. כי לדידהו אין שום הוה אמינא למילף חלב טמאה. מחלב טהורה. דשאני טהורה. דליכא ביה רק איסור אחד משא"כ בטמאה דאיכא ביה תרי איסורין. וע"כ דסוברים בהא כר"ש. דכל דפרסותיו קלוטות אסור. ובעינן לזה קרא דגמל גמל. ובהא ס"ל כרבנן דאת לא דרשי. [ונ"ב זה לא תירץ הפמ"ג. רק לר"י ור"א הנ"ל. אבל למ"ד דם נעכר ונעשה חלב. דאמרינן לדידיה להדיא בגמ' שם. דבעינן קרא דגמל גמל. כנ"ל. נשאר באמת הקושיא. אבל מצאתי בנו"ב מהדו"ת חיו"ד סוסי' ל"ה שהקשה לו השואל קושיא זאת. דלמאי דאמר בסוגיא דבכורות סד"א הואיל דאמר מר דם נעכר ונעשה חלב. כו' נשאר קושיית הפרישה. דבטמאה איכא ב' איסורים כנ"ל. והנו"ב השיב לו דלק"מ. ע"ש תירוצו באורך. ועיין בטו"ט מהדו"ת סי' ו' במה שכתב שם וז"ל ודרך פלפול י"ל קצת כו' די"ל דשאני חד איסורא מתרי איסורי כו' אך הכוונה כך כו' ע"ש. ובטו"ט מהדו"ק סי' קי"ז מזה. ובמחכ"ת נעלם ממנו. שכבר קדמו בזה הפרישה כאן. הובא בשפ"ד כנ"ל] :

ס"ק יג בא"ד א' ולפי מה שכתב הש"ך באות י"ב יש ליישב. ר"ל דשאני במ"ר של שאר בהמות טמאות כיון דכתיב הטמאין לאסור צירן ורוטבן. אמרינן דה"ה למ"ר שלהן. משא"כ במ"ר דבהמה טהורה. דאנו דנין משום אמ"ה. י"ל כיון דחלב שלה שריא. גלי לן רחמנא דלא אסרה אמ"ה. אלא בשרו שהוא גופו של חי ול"א ביה דצירו כגופו. כמ"ש הש"ך באות הקדום. לענין מימי חלב. וה"ה למ"ר שלה. ופשוט :

חידושי דינים לסימן פא

והנה נשאלתי כמה:

והנה נשאלתי כמה פעמים בבהמה שמדד א' יוצא חלב עם אדמומית ומג' דדין האחרים יוצא החלב זך ונקי כשאר חלב דעלמא. מה דינו אם לאסור רק החלב מן דד הזה. ומשאר הדדין מותר החלב. או דכולו אסור. ושאלתי זה להג' אבד"ק בערזאן וז"ל בתוך תשובתו אשר שלח אלי. ובדין דם היוצא מדד אחד. הנה בשאלות ותשובות דברי חיים ח"ב חיו"ד סימן ל"ח נשאל בזה. והסכים להקל בחלב של שאר דדים באופן אם יסכים עמו גדול א' ע"ש. אבל מצאתי בספר חוקי דעת פסק דגם חלב של שאר דדים אסור. אבל לענ"ד אם יבחינו. אחר שיעמדו החלב של שאר דדים בערך יום א' שהוא י"ב שעות ולא ימצאו בשוליו שום אדמומית. זה האות שאין שם שום תערובות דם כלל. כי הדבר מובחן בנסיון שבמשך כמה שעות נופל הדם למטה. כי הדם יותר כבד במשקל מן החלב. ואם כן אם אין

נראה

חידושי דינים לסימן פ"א

נראה שום אדמומית למטה יש להקל. ובפרט אם נראה איזה מקום קשה במשמוש בהדד שיוצא ממנה דם ובשאר הדדין אינו כן. זהו האות שאיזה כאב יש שם. וע"ז יוצא משם דם. ולכן לענ"ד יש להתיר החלב משאר הדדים. באופן שכתבתי עכ"ל. ועיין בטו"ט מהדו"ק סי' ק"ח. ועיין בשו"ת שאילת שלום סוסי' ע"א שכתב גם כן להתיר החלב של שאר הדדים שהחלב מהן נקי. ואין בו שום חשש. והדד שיוצא ממנו דם יחלובו לארץ. עד שיראו שנתרפאית ויוצא החלב נקי בלי תערובות דם. אזי יחלובו גם ממנה לנכון ע"ש. ושמעתי ממורי הוראות שבאמת כעת המנהג באם אירע בבהמה שהחלב שלה יש בה אדמומית. דאסרינן החלב שלה. שאף אח"כ שהחלב הוא שוב לבן וזך למראה עינינו כמקודם. מ"מ אינם מתירין עד אחר שיבחינו ליקח מעט חלב בכלי ויעמוד כך יום שלם. ובאם לא נשקע בשוליו שום אדמומית אזי הוא סימן שחזרה הבהמה לבריאותה ומתירין החלב :

פרה המשתנת דם מהו דינו לענין החלב שלה. דהרי מבואר לעיל בסימן מ"ה בבה"ט סק"ג בשם לחה"פ דשורים המשתינים דם. צריך לבדוק השלחופית של מ"ר אם לא ניקבה. וכ"כ בבל"י שם סק"ד. ובחכמת אדם כלל י"ט סוסי' ד' ובחיים הרי א"א לבדוק. אך עיין בשפ"ד סימן מ"ה סק"ה שכתב. דאם לא בדק בה"מ יש להקל ע"ש הביאו במח"ב. וזבל"א שם. וכן בישוע"י שם סוס"ק א'. כתב ג"כ להקל בה"מ בלא בדק ע"ש. ואם כן ה"ה לענין החלב בחייה דיש להתיר בה"מ. ועיין בטו"ט מהדו"ק סימן קי"ז שהעלה לדינא לאסור החלב, אך ע' בטו"ט מהדו"ת סימן קנ"א. שהשיב להתיר החלב מטעם ס"ס כיון דהלחה"פ עצמו כתב. די"ל דהדם אינו בא מן נקב הכיס. רק מן אחת הגידין הסובבים שמה. ואם כן הוי ס"ס. דילמא לא ניקב כלל הכיס. ואת"ל דניקב הכיס. שמא בפוסקים דגם בניקב הכיס כשרה. ולא שייך לומר דהוי ס"ס דיכולין לבררו דישחוט בהמה ויבדוק דזה נחשב כליכא לברורי. חדא דהא הפרה עומדת לחלבה כו' (נ"ב וכ"כ בשפתי דעת לעיל סימן א' סק"ה. דע"י טורח לא נחשב איכא לברורי) ועוד דלא לחנם נקטו האחרונים שוורים המשתינים דם. והיה להם לומר בהמות המשתינים דם. לכך נראה דדוקא בשור הוי חשש דניקב הכיס. אבל בפרה י"ל דהוי מכח מכה שבכליות וכדומה כו'. ונהי דלמעשה צ"ע. וכשנשחטה הפרה בודאי דצריך לבדוק. מ"מ בה"מ כשנאבד בלא בדיקה. או לענין החלב. נלע"ד להקל ע"ש. ועיין בספר יהושע חיו"ד סי' כ"ז. דהאריך גם כן להתיר בזה החלב. ועיין בד"ק סימן מ"ה ובמקמ"ע שם, צידדו לאסור החלב ע"ש ועיין בשאלות ותשובות בי"ש חיו"ד סימן צ"א. דעל מ"ש לו השואל דהוי ס"ס להיתירא שמא לא ניקב. ואת"ל ניקב שמא כמתירין ניקב כיס השתן. אך העיר די"ל דלא מקרי ס"ס. כיון דהרמ"א הכריע כהמחמירין וכתב והכי נהוג. והשיב לו שאף בלי צירוף דעת המתירין. איכא ס"ס לפמ"ש בספר כנפי יונה. דאם ניקב השלחופית במקום שדבוק לירכיים כשר כמו בחלחולת כו' א"כ גם בכאן הוי ס"ס דשמא לא ניקב ואת"ל ניקב שמא ניקב במקום הירכיים. ועוד דאפשר לומר דאף לדעת האוסרין אינו אלא ספק טרפה. וכ"מ מתוס' ריש דף מ"ח כו'. ע"כ מצטרף לס"ס ע"ש שהאריך לדחות דברי הספר יהושע בזה, ואעפ"כ סיים דנאמן עלינו בעדותו, שהעיד שמעולם לא שמענו פוצה פה ומצפצף לאסור בזה והורה למעשה להיתר לזאת מי שמתיר החלב יש לו על מי לסמוך, ואני אין אומר בזה למעשה עכ"ד, וע"ע שם בסי' צ"ב שחזר והביא ראיה להיתר, מדברי הרא"ש פא"ט סוסי' מ"ה ע"ש באורך. ועיין בשאלות ותשובות שם אריה חיו"ד סוף סימן ס"ג שכתב להתיר החלב ע"ש :

הלכות עופות

משבצות זהב סימן פ"ב

סימן פב

ס"ק א' בא"ד א' והט"ז פירש במחבר פירוש התוס' כו' ר"ל דבחולין נ"ט ע"א. במשנה שם תנן. כל עוף הדורס טמא. ובדף ס"א ע"א ודף ס"ה ע"א (בשם רבן גמליאל) בברייתא תניא הדורס ואוכל טמא. ומהו פירושו דדורס. פרש"י שם במשנה. שאוחז בציפורניו ומגביה מן הקרקע מה שאוכל. ובגמרא דף ס"ב ע"א. פירש"י שנותן רגלו על האוכל כשהוא אוכלו ומחזיקו ברגלו שלא ינוד ולא ינטל כולו אצל פיו. והתוס' בשם ר"ת בדף ס"א ע"א ד"ה הדורס הקשה אפרש"י דהא אפילו תרנגולת עושה כן. ולכך פירש שדורס ואוכל מחיים ואינו ממתין לה עד שתמות [ועיין בב"י שקושיית הר"ת מתרנגולת. קאי רק אפרש"י שבמתניתין ע"ש. ועיין בראש פא"ט סימן נ"ח. ובמעדני יו"ט שם אות ו' דהר"ת חולק גם אפרש"י שבגמרא דלא כב"י כאן דאין נראה כן מד' הרא"ש שם. וגם אישתמיטתיה לשון הר"ן בזה] והר"ן ז"ל הביא פר"ת כנ"ל. ושגם דייק הר"ת ראיה לפירושו. דהא בגמ' אמרינן דורס ואוכל. והאי לישנא משמע דורס ואוכל בעודו ח. כדאמרינן כו'. והר"ן עצמו סיים דהנכון דפירושו דדורס דהכא. הוא כעין הדרוסה שהזכרנו לעיל. גבי נץ וגם [שנועץ צפרניו בבע"ח ודורס] ולישנא דדורס ואוכל דאמרינן בגמ'. דורס כדי לאכול קאמרינן שכל הדורסין כדי שיאכלו מהן. הן דורסין ע"כ [וכ"ה בשלט"ג שם בשם הרמב"ן. וכ"ה בב"י ובפרישה בשם הרב המגיד שכ"כ בשם הרמב"ן. ועיין בש"ך סק"ג]. ולז"ק הפמ"ג. דהט"ז שהביא פי' התוס' בשם הר"ת על המחבר. שדיוקו הוא מדכתב המחבר. שהוא דורס ואוכל דתיבת ואוכל. לכאורה מיותר. אלא דנקט כן כדי לאורויי דסבירא ליה כפירוש הר"ת דלשון דורס ואוכל משמע דדורס ואוכל מחיים כנ"ל. [בשם הר"ת עצמו. שדייק כן מלשון הברייתא] ואף שהר"ן פירש פירוש אחר ונדחק לפרש מה דאמרינן בברייתא דורס ואוכל. דדורס כדי לאכול קאמר אבל מ"מ המחבר היה לו לכתוב סתם כל הדורס טמא. כלשון המשנה ולמה ליה למימר ואוכל. דזה מיותר. דגם בגמרא אנו צריכין לדחוק. דנקט כן דסתם מי שדורס כוונתו לדרוס הבע"ח לאוכלו. וע"כ דמש"ה כתב ואוכל כדי שנדע מפשטות זה הלשון דס"ל כר"ת דלא כש"ך סק"ג שפירש במחבר פירוש הר"ן. [ונ"ב עיין בכו"פ שהאריך והוכיח ג"כ דדעת המחבר אינו כמו שהבין הש"ך אלא דכוונתו כפר"ת ע"ש] :

ס"ק ב' בא"ד א' דהגמרא מקשה על הא דאמרינן בחולין (דף ס"ה ע"א) כל [עוף] הקולט [מן האויר] טמא והיא ציפורתא [נמי] עביד הכי כו' והתוס' הקשו כו' ואיך שיהי' אין ענינו לכאן. ר"ל דצ"ע על הט"ז במה שמחלק בין תרנגול שגם הוא קולט מן האויר. לבין עוף טמא דסימנו שהוא קולט. דתרנגול הוא מניחו לארץ קודם שיבלענו. משא"כ עוף טמא. אינו מניחו לארץ. וסיים דכ"ה לרש"י. דהרי זה החילוק לא אידכר כלל בתרנגול. אלא בציפורתא דמקש' בגמ' שם דהא ציפורתא נמי מיקלט קלטה. ואפ"ה הוא טהור ועל זה מחלק כנ"ל [דעוף טמא אינו מניחו לארץ. וציפורתא מניחו לארץ] ולא אידכר כלל תרנגול. אלא אמה דפירש רש"י במתניתין שם. דכל עוף הדורס טמא. דפירושו דדורס שאוחז בצפרניו כו' ובגמרא שם פרש"י שנותן רגלו על האוכל כו' והתוס' בשם ר"ת תמה על פרש"י דהרי תרנגולת נמי עושה כן. ולהב"י ר"ת דהקשה מתרנגולת אינו קאי רק אפרש"י שבמתניתין. ולהמעיי"ט הקשה גם אפרש"י בגמרא [הבאתי דבריהם על המ"ז דס"ק שלפ"ז] אבל איך שיהיה הוא רק לענין סימן דדורס. אידכר הקושיא לרש"י דתרנגול נמי עושה כן. אבל לענין סימן דקולט ואוכל לא הוזכר תרנגול ואדרבה בזה הקשו בגמרא מציפורתא. ואי כהט"ז אמאי לא הקשו מתרנגול [ונ"ב עיין בפרישה אות ד' שהביא ג"כ בשם רש"י כמ"ש הט"ז כאן וצ"ע] :

ס"ק ג' בא"ד א' ונשר נמי יש לו אותו אצבע כו' וע"כ ב' 'מיני נשר הם. ר"ל דעל פרש"י שפי' דאצבע יתירה. הוא אצבע שאחורי הרגל. הביא הר"ן דאחרים הקשו עליו דהא בגמרא אמרינן דנשר אין לו סימן אחד מסימני טהרה. אלמא אין לו אצבע יתירה. ואי איתא דאצבע שאחורי הרגל. הוא מקרי אצבע יתירה. היאך אפשר שלא תהא בנשר. והלא עיקר הדריסה באותו אצבע הוא. והנשר גדול שבדורסין הוא. ולפיכך פירשו הם. שהאצבע שלפניו. שהיא גדולה מחברותיה קרוי אצבע יתירה. ואין אצבע זה בנשר. שאין לו אלא ב' אצבעות שלפניו שהן שוין. ואחד לאחריו עכ"ל. ולזה אומר הפרי מגדים דיש לתרץ זה לפרש"י. מה דנשר יש לו ג"כ אצבע אחורי רגלו. די"ל דב' מיני נשר הם ור"ל דנשר שלנו שאנו פותרין אפשר דאין זה נשר האמור בתורה והגמרא קאי על נשר האמור בתורה דזה אין לו שום סימן טהרה. ואין לו באמת אצבע אחורי רגלו ונשר שלנו. דיש לו אצבע אחורי רגלו. באמת יש לו סימן א' מסימני טהרה במה דיש לו אצבע יתירה [ונ"ב עיין במעדני יו"ט פא"ט סימן נ"ח אות ג' דתירץ כן לרש"י וכמ"ש ג"כ רבינו ירוחם ע"ש. וכן מצאתי להש"ך בספר הארוך שכתב כן דלפמ"ש רבינו ירוחם גבי סיגונאה [כו'. וכן נשר שקורין אגילא כו'] ומביאו הב"י בסוף הסימן אין האחרים מוכיחי' כלום ע"ש ובב"י ותבין] :

בא"ד ב' ויש לעיין הא דאמרינן פ"ו [הוא ר"ת פרס ועזניה]. לא שכיחי והאיכא מין נשר. ר"ל דבחולין ס"ב ע"א אמרינן שם. דהלכתא דעוף הבא בסימן אחד [מסימני טהרה] טהור כו' דמאי איכא למיחש [שמא הוא מפרס ועזניה. דהם מעופות טמאין. ויש להם סימן א' דטהרה] פרס ועזניה ליתנייהו ביישוב [ולא שכיחי] ועל זה קמתמה הפמ"ג. דהא לרש"י איכא למיחש. שמא הוא ממין נשר שלנו. דהוא יש לו ג"כ סימן א' דטהרה. במה דיש לו אצבע אחורי רגלו. דזה הוא אצבע יתירה :

ס"ק ה' בא"ד א' ובמקומו שאין אוכלין [הוא רק משום] שאין להם מסורת הא [אם במקומו] אמרו להם איסור בפירוש כו' אסור [לאוכלו אם הולך למקום שאוכלין] ואלו לפי מה כו' ועסי' קט"ו בט"ז כו' ר"ל דמבואר שם ברמ"א ס"ג. דאם הולך

שפתי דעת סימן פ"ב

סימן פב

ס"ק א בא"ד א' דאין לסמוך האידנא על מסורת כלל. כי צריך שיהא בר סמכא. ומקובל מאדם גדול כו'. ועכשיו ליכא כה"ג. נ"ב גם בכו"פ ס"ק א' כתב דעכשיו לגרעון הדורות בעו"ה. אין לסמוך רק על אדם מוחזק בכשרות ובר דעה שלמה ששמועתו מכוונת ואומר מפי ת"ח גדול ובקי בהן ובשמותיהן. ולכן מאוד צריך עיון. לחדש בזמנינו מסורת חדשה על עופות לא שערום אבותינו. עכ"ל. ונידון תרנגולים החדשים אשר זה זמן לא כביר. הובאו למדינתינו. והם גדולים יותר מתרנגולים שלנו. וגם יש בהם איזה שינוי שיש להם נוצות על רגליהם. ומקצת אנשים קורין אותם ענגלישע הינער וקצת קורין אותם אמערעקאנישע הינער. זה היה מחלוקת בין האחרונים שלפנינו. והג' מהרי"ש ז"ל האבד"ק לבוב. היה מכת המתירין. ועיין מזה בשו"ת בית שלמה חיו"ד סי' קמ"ד פלפול עמוק באריכות ובסימן קמ"ה קמ"ו קמ"ח. וע"ש שכתב דאף שהאריך בתשובה בכמה צדדים להקל. מכל מקום למעשה לבו מהסס להקל. וגם זה זמן לא כביר הגיע לאזניו. שכמה גדולים שהורו להקל. חזרו בהם כי בא להם מכתבים מאה"ק מכמה אנשים לומדי תורה כי יש חילוק רב בין אלו שהובאו לכאן. לאותן שאוכלים אותם בשם. ע"ש. ועיין בשו"ת מהר"ם שיק סי' צ"ח צ"ט מזה. ובסיום דבריו שם כתב דהגביות עדות שהיה לפני האבד"ק סאנץ. כבר צותו על קבלת עדות זה. ואמרו שבשקר העידו ולכך העלה דאין לנו מסורת ברור. ואסור לאוכלו. ועיין בסימן ק' שם מדין המורכבים מתרנגולים הנ"ל. ועיין בטו"ט מהדו"ג סי' ק"נ. דצותח ככרוכיא על מי שמתיר זה העופות. ומזהיר שהעופות הנ"ל הבאים מאמעריקע מחדש אסורים הם וביציהם. ותולדותיהן כיוצא בהם. וצריך לזהר בהם. כמו מנבילות וטרפות. ויהיה אחד נזהר מחברו מלאכול מכליו אם אוכל מעופות הללו. ע"ש דהפליג מאד להחמיר בזה :

ס"ק ג בא"ד א' ונ"מ להחמיר ככל הפירושים כו'. ר"ל דלכאורה במאי נפקא מינה במה שהאריך הש"ך להוכיח כהר"ן. דהלא אנו קי"ל בסעיף ג' בהגה"ה דאין לאכול שום עוף אלא במסורת. לז"ק הפמ"ג. דנפקא מינה באם יש לנו עוף במסורת. שקבלו דהוא טהור. וכעת חזינן דדרס. צריך לחוש לדברי הר"ן. דזה הוא סימן טומאה. ואמרינן שקבלה בטעות היה. עיין בש"ך סק"ו :

ס"ק ד בא"ד א' הוא שיטת רבינו משה בר' יוסף כו' וא"כ בג' ליכא למיחש למידי. ר"ל דאמרינן בחולין (דף סא ע"ב) גמירי. דכ"ד עופות טמאין הוו וארבעה סימנין [דטהרה א' דאינו דורס. וג' סימנים בשגופו. ב' דיש לו אצבע יתירה. ג' ויש לו זפק. ד' וקורקבנו נקלף]. תלתא הדרי בכולהו. עשרים מהם. שלשה שלשה. ותרי בעורב. חד בפרס. וחד בעזניה כו' [ונשר אין לו שום סימן דטהרה]. וס"ל להר"ם בר' יוסף דבהכ"ד עופות טמאין. לכל אחד מהן אין לו רק סימן אחד דטהרה. לבד עורב דיש לו ב' סימני טהרה. ולכך אם יש עוף שיש לו ג' סימני טהרה שבגופו. אף שאין ידוע לנו אם יש לו סימן הרביעי שאינו דורס. או לא. מכל מקום ע"כ דטהור הוא. דבמאי איכא לספוקי. דכל עוף טמא אין לו רק סימן אחד. ועורב יש לו ב'. וזה שיש לו ג' ע"כ טהור הוא. והוא גורס כן בגמ'. תלתא הדרי בכלהו עשרים. ותרי מהני תלתא איתנייהו בעורב כו'. ופירושו דהג' סימנים שבגופו הנ"ל. דאצבע. וזפק. וקורקבן. חוזרין בכל העשרים. שכל אחד מהם יש לו סימן אחד מהג' סימנים אלו. ועורב יש לו תרי סימנים מהני ג'. אבל רש"י ז"ל גורס כמו שהוא לפנינו בגמ' כנ"ל. עשרים מהם. שלשה שלשה. ופירושו דעשרים מהכ"ד עופות טמאין. יש לכל אחד מהן ג' סימני טהרה. ועורב יש לו רק ב'. מהני ג' סימנין. ומה דקאמר תלתא הדרי בכלהו. ר"ל דהג' סימנין חוזרין בכולן בין מין שיש לו שלשה דהיינו כ' מינייהו. ובין עורב דיש לו ב'. אותן ב' מאלו השלשה הן. ואם כן לרש"י ז"ל. אם בא לפנינו עוף שיש לו ג' סימנין דטהרה. הוא טמא. דאכתי איכא לספוקי שמא הוא מהכ' עופות טמאין. ואין לטהר רק ביש לו ג"כ סימן הרביעי דידוע דהוא אינו דורס. ועפ"ז יובן לך מה שכתב הפמ"ג. דמה שכתב הש"ך דמדינא שרי בג' סימנין אפילו אם א"י. אם הוא אינו דורס. דהוא רק לשיטת הר' משה בר' יוסף. ור"ל משא"כ לרש"י. ז"א. כנ"ל :

ס"ק ח בא"ד א' ובק"א כתב ראיה מב"ק סוף פרק הפרה כו' וכתב בנו שם דלענין הנהגה כו'. ר"ל דהצ"צ בקונטרס אחרון הביא ראיה להמקילין. מדחקרו בגמ' שם (דף נ"ה ע"א). מאי טעמא דשמואל דאמר דאוז. ואוז הבר. הם כלאים זה בזה. ואביי מפרש משום דזה ביציו מבחוץ וזה ביציו מבפנים. ורב פפא אמר הא טעינה חדא ביעתא בשיחלא. והא טעינא כמה ביעתא בשיחלא. ואי איתא דאוז הבר הוא טמא. פשיטא דהוי כלאים לרמב"ם. דומיא דשור וחמור. וכתב על זה בנו שם. דאין ראיה דלעולם אוז הבר הוא טמא. ואפ"ה אי לאו הטעמים שנאמרו בגמ' לא הוי אמרינן דהוא כלאים עם אוז שלנו. דע"כ לא קאמר הרמב"ם דטמא עם טהור הוי כלאים זה בזה. מ"ה. אלא בכלאים דהנהגה. משא"כ לענין הרבעה. יכול להיות דטהור עם טמא. לא יהיה כלאים זה בזה מ"ה. ושמואל שם מיירי דלא בעינן שיהיה אחד טמא ואחד טהור. אלא דעיקר תלוי אם הם ב' מינים. אף דשניהם טהורים או טמאים הוי כלאים. אבל מכל מקום זה אין הדעת נותן שיסבור הרמב"ם דהיכא דהן חלוקין דאחד טהור. ואחד טמא. שיהיו ממין אחד. וגם עיין בתוס' נדה (דף נ' ע"ב) על מה דאמר רב פפא שם דתרנגול דאגמא אסור ותרנגולתא דאגמא שריא. ומפרש שם דשניהם הם מין אחד. ואפ"ה הזכר אסור והנקבה שריא. ואח"כ דחה זה. אלא דהעיקר שב' מינים הם והמין שקורין תרנגולתא דאגמא שרי. הזכר והנקבה. והמין שקורין תרנגול דאגמא אסור הזכר והנקבה. דאין נראה שמין אחד יהיה חלוק בו הזכר מהנקבה ע"ש. אלמא דהתוס' ס"ל דא"א במציאות שיהיה מין אחד ויהיה בו טהור וטמא. וגם אף אי נימא. דיש במציאות שיהיה במין

שפתי דעת סימן פ"ב

אחד טהור וטמא. גם בהנהגה לא הוי כלאים זה בזה בכה"ג. דבעינן דומיא דשור וחמור דהם טהור וטמא. וגם הם ב' מינים:

בא"ד ב' ולענין דינא אין לאכול אותם כו' וביש עוד ספק וה"מ. צ"ע אם יש לצדד ולהקל.

נ"ב לא ידעתי אמאי נטה הפמ"ג להחמיר כ"כ והניח בצ"ע בה"מ אם הוי ספק לצרפו לס"ס. דהן אמת שגם המנ"י בכלל ס"ו סק"ב הביא בשם הצ"צ. דיש למחות ביד הנוהגין היתר והסכים לדבריו. וכתב בשם אמ"ו שאמר בשם אביו אמ"ז זצ"ל דלכך נוהגין איסור בבר אוזות הבר שקורין וויל ענטין. לפי שכל ימיהם נתגדלו באיסור שאוכלין שקצים ורמשים. ע"ש. אבל מכל מקום הרי בכרתי סק"ט ובפלתי סק"ב כתב דאוז הבר שקורין בל"א ווילדי גענז ווילדי ענטין. כיון שכף רגלם רחבה. אין לספק בה"ה. ומותרין בלי פקפוק כלל. ומה שנגררים אחר או"ה להחמיר. אפשר או"ה ראה מין שאין כף רגלם רחבה. אבל במין שכף רגלם רחבה אין לפקפק בהו כלל. אף דהצ"צ פקפק להחמיר בהם. והמנ"י שם בשם אבותיו נתן טעם לאסור משום שאוכלין שקצים ורמשים. והוא שטות. דבעינן נתפטם רק באיסור וגם שיאכל איסורי הנאה. ע"ש. וכן הוא בשפ"ד סי' פ"ו סק"ו. ועיין במה שכתבתי שם דהמנ"י עצמו הרגיש בזה. עש"ה. וע"ע שם אחר סי' פ"ו שחיבר קונטרס מיוחד לזה הנקרא פני נשר לחלוק על הצ"צ באריכות. ולהתיר בר אוזות הבר. ע"ש וגם בבל"י סק"א הביא בשם תשובת חינוך ב"י סי' ל"ב. דבר אוזות הבר שקורין וויל ענטין. שהעידו לפניו אנשים רבים. שאוכלים אותם באיטליא וגם באשכנז בקצת מקומות אוכלין אותם. גם מצא כתוב בכתבי הגאון אב"ד במדינת שוואבען. שהעידו עליו שהוא עוף טהור ע"כ במקומות דנהגי איסור יש לחקור אם יש להם במסורת לאיסור או נהגו כך בטעות. עכ"ל. וגם להצ"צ גופיה. אין איסורן ברור. עיין במנ"י בסולת למנחה כלל ס"ו דין א' סק"ב [במה שנשאל שם באחד שקנה יונים ואכל אותם. ואח"כ נודע שהיו בר יונים שקורין ווילדי טויבין מה דינו של הכלים]. שכתב שם וז"ל. גם בתשובת צ"צ סי' כ"ט. האריך לדחוק בטעם שנוהגין בקצת מקומות איסור בבר אוזות שקורין וויל ענטין. ועיקר הטעם מדברי או"ה. שכתב שיש חשש לחוש באיזה אוזות שיש בהם מין טמא. משא"כ ביונים כו' ע"ש. אלמא דלהצ"צ גופיה לא ברירא ליה. וגם עיין בתשובת חת"ס סי' ע"ד הובא בפ"ת סק"א שמבואר בדבריו שם. דאוז הבר גופיה אין איסורו ברור. ע"ש. וא"כ באוז הבר. וכף רגלו רחבה. כדאי הוא הכו"פ דמתירו לגמרי. ושלדעתו אפשר דגם או"ה מודה בזה דשרי וגם הבל"י בשם חינוך ב"י ועדותו של הג' דמדינת שוואבען לעשות אותם. עכ"פ ספק לצרפו לס"ס. כיון דגם להצ"צ עצמו אין איסורן ברור כנ"ל. ועיין בסימן פ"ו בשפ"ד סק"ז שכתב דלכך לוקחין ביצים מאוזות ובר אוזות. ואין חוששין שמא הם מאוזות ובר אוזות הבר שקורין וויל ענטין. או קאטשקיס. כיון דיש כמה דעות שהן עצמם מותרים. אך הפמ"ג שם קאי דוקא על וויל ענטין או קאטשקיס שאין בהם שום שינוי רק מה שחרטומיהן שחורין דבזה הסכים כיון דאינם אוז הבר ודאי. עכ"פ גם למאן דמחמיר בהן. אינו רק ספק. וכשיש עוד ספק יש להתיר. אבל באותן שהן אוז הבר בודאי שהן וויל ענטין ממש. עומד הפמ"ג בדבריו כאן שהניח בצ"ע. אם לעשות מזה ספק. ולפענד"נ כמ"ש לעיל. ועיין במנ"י כלל ס"ו רס"ק ב'. ובדין אוזות שחרטומן שחורות הנ"ל. עיין בעקרי הד"ט חיו"ד סי' ח' אות ג' בסופו. בשם הרב דברי דוד. שדחה סברת האוסר אוזות שיש להם קצת שחור בחרטומן. באמרו שבא אוז. הבר על אוז בייתי דליתא. ודי לנו להחמיר באוז הבר ודאי. ע"ש. וכ"ה בפ"ת כאן סק"א בשם שו"ת בית אברהם. בקונטרס משפט שלום. שהאריך הרבה להכשיר האוזות שראשי חרטומיהן שחורות. ע"ש. וכן בשו"ת בית אפרים האריך להכשיר האוזות ההם. ע"ש. ועיין בשו"ת בית שלמה חיו"ד סוסי' קמ"ו שהסכים להאוסרין. ע"ש טעמו באורך וע"ע שם בסימן ס"ח שדחה לדברי החס"ל המכשיר. דז"א. ובסימן פ"ו בשפ"ד סק"ז הבאתי דבריו באורך. ע"ש:

עיין בשו"ת חת"ס סי' ע"ד. מובא בפ"ת סק"א. דמבואר בדבריו שם. דאם אוזות או בר אוזות הטילו ביצים וגדלו אפרוחים. ודמות האפרוחים כדמות בר אוז הבר. ולא ראינו שהיה ביניהם זכר מבר אוז הבר. דפשיטא דמותרים. משום דכל היוצא מן הטהור טהור. ועיין במ"ש לעיל בסי' ע"ט על השפ"ד סק"ה. שמבואר להיפוך מדברי החת"ס הנ"ל בדג"מ תנינא סימן ע"ט. והוכיח כן מדברי התוס' דנדה דף נ' ע"ב ד"ה תרנגולתא דאגמא ע"ש. אך כעת עיינתי בתוס' שם ולכאורה אני תמה על הדג"מ דהרי זה דמבואר בתוס' שם דבעוף ל"א הכלל דכל היוצא מן הטהור טהור. הוא רק לפירוש הראשון שם והתוס' שם בסוף דבריהם דחו פי' זה. ופירשו בע"א. וא"כ לא מוכח משם מידי. ויגעתי ומצאתי דבשאלות ותשובות בי"ש חיו"ד סימן קמ"ד. תמה באמת על החת"ס שלא הרגיש בתוס' נדה הנ"ל. שמדברי התוס' שם מבואר דאף אם היה האב והאם עופות טהורים. כיון שהאפרוח יש בו סימני טומאה. אסור האפרוח כדין שאר עוף טמא ע"ש דהאריך בביאור דברי התוס' דנדה שם וכתב דאף שהתוספות בחולין דף ס"ב דחה פירוש זה משום דכל היוצא מן הטהור טהור. וס"ל דכלל זה אף בעוף איתא כו' מ"מ נראה כיון דע"כ הך כללא דכל היוצא מטמא טמא. ליתא בעוף כמבואר בש"ס תמורה (דף ל"א) א"כ דכותיה הך כללא דכל היוצא מטהור טהור נמי ליתא בעוף. וכדעת התוס' בנדה הנ"ל. וע"ע שם בסימן קמ"ו. דכפל דבריו שם. דליתא לדברי החת"ס. מדברי התוס' נדה שם. וכתב דאף שהתוס' בנדה שם כתבו בסוף דבריהם ועוד כיון דלא היו מעופות טמאין הכתובים כו' לא חזרו בזה מדבריהם הנ"ל. אלא דלא הונח בעיניהם פירש"י. משום דנתבאר בחולין דס"א דכל שאינו מהכ"ד עופות טמאים דכתיבי בקרא אף שיש בו ג' סימנים דטומאה מותר עד שיהיה בו ד' סימני טומאה דומיא דנשר. ולפרש"י דבתרנגולא דאגמא מין א' הזכר טמא. והנקבה טהורה. אם כן ע"כ אינו מעופות טמאים דכתיבי בקרא דבהנהו בכל מין יש בו זכר ונקבה. וכיון שאינו מהכתובים. אינו אסור רק ביש בו ד' סימני טומאה דוקא. אבל לעולם אם נולד מביצה טהורה אפרוח כמין עוף מהכתובים טמא. כמ"ש התוס' בריש דבריהם ואף שהתוס' בחולין דס"ב ע"ב [ד"ה תרנגולתא] דחו פירש"י משום דכל היוצא מטהור טהור. מ"מ כיון דלפירש"י והתוס' בנדה דינא להחמיר בכה"ג אין להקל ואם כן בעובדא דחת"ס למאן דחייש לאוז הבר שהוא טמא. ע"כ דחיישינן שמא מהי"ט עופות הטמאין הוא. אם כן כיון שנשתנה האפרוח לצורתו אף למ"ד זו"ג מותר. אסור בזה לפרש"י ותוס' בנדה הנ"ל ע"ש בארוך. וכן מסיק כן בפשיטות בסוסי' קמ"ח. דאם נשתנה תמונת האפרוח למין טמא. אסור אף אם נולד לגמרי מן הטהור. ודברי החת"ס תמוהים מאוד מדברי תוס' דנדה כנ"ל ע"ש. ועפ"ז א"ש דברי הדג"מ תנינא שהבאתי למעלה:

בא"ד ג' כתב הכה"ג בהגהות הב"י כו' ומ"מ העלה כו' וכיון דיש ב' מיני פוחאן. אין לאכול שום אחד מהן. נ"ב עיין בס' מג"ע [לה"ג רי"ע] בפ"ד בסימני עוף טהור. שכתב וז"ל טוס הוא עוף טהור כנראה בתלמוד בכ"מ ופותרין אותו פוחאן והוא בעל כנף רעננים. שש בגוונים שלו עכ"ל. ולפלא לי שהביא בסתמא דפוחאן הוא עוף טהור ולא הביא דברי הכה"ג. שכתב דאף שמשמע בש"ס דב"ק סוף פרק הפרה. ובחולין פכ"ה. דטוס ופירש"י פוחאן שהוא עוף טהור. מ"מ כיון דבא"ט פירש"י. גם על דוכיפת שהוא פוחאן אלמא דפוחאן הוא טמא. וע"כ דיש ב' מיני פוחאן. ע"כ אין לאכול שום אחד מהן כי מי יכניס א"ע לספק דאורייתא כמובא בפרי מגדים כאן. וכ"ה בעקרי הד"ט חיו"ד סימן ח' אות ח' ע"ש. ועי' בהגהות הגאון הנו"ב ז"ל על רש"י פא"ט שם (דף ס"ג ע"א) ד"ה שהודו כפות כו' וקורין לו פוחאן שלבייא וז"ל נ"ב דוקא זה שיש לו שם לחי פוחאן שלבייא. והיינו פוחאן היער. אבל פוחאן סתם בלי שם לחי הוא עוף טהור.

כמו שפירש"י לקמן [בפכ"ה דף קט"ז סוף ע"א] טוסט"א פוחאן ע"ש:

ס"ק יא בא"ד א' כתב הפרישה אות י' על מ"ש הטור כו'. ר"ל דעל מ"ש הטור דביצי עוף טמא אסורין כתב הפרישה שם. וז"ל איצטריך לאשמעינן זה. ד"א מדכתב רחמנא לאסור בת היענה. וכי בת יש ליענה והלא מטלת ביצים אלא לומר דשאר ביצי עוף טמא מותרין. קמ"ל הטור דאסור מדכתיב כי יקרא קן ציפור לפניך אפרוחים או ביצים וגו' עד והבנים תקח לך. דדרשינן הראויים לך. דלמאי אתא. אי לבנים. שלא יקח אפרוחים טמאים. יהלא כבר נאסרו בפרשת שמיני. אלא לומר פרט לביצי עוף טמא. אבל אין לומר ד"א מדרשרינן ביצי עוף טהור הוה שרינן ביצי עוף טמא [ר"ל כיון דביצי עוף טהור נמי חידוש הוא. דליכא מידי דאתי מחי ושריא. והך ביצה כאמ"ה הוא. ואפ"ה שריא. וה"א ד"ה דשריא אפילו בעוף טמא

משבצות זהב סימן פ"ב

ממקום שאין אוכלין חמאה של עכו"ם למקום שאוכלין אותה. אוכל שם עמהם. וכתב שם הט"ז בשם או"ה דלא שייך בזה לומר נותנין עליו חומרי המקום שיצא משם. דמה שאוכלין אותה במקום ההוא. הוא משום דשם עושין אותה בהכשר. ואלו היו עושין החמאה במקומו כמוהם. היו ג"כ אוכלין אותה. ולא כמ"ש הלבו"ש ע"ז לפי שהוא איסור קל. דכל שיש איסור מה לי קל מה לי חמור כו' ע"ש. א"כ לפ"ז ה"ה כאן. אף שבמקומו נהגו איסור מחמת דשכיחי טמאין הדומה לזה. וחשו לאיחלופי. מ"מ הוא מותר לאכול. אם הולך למקום שאוכלין מחמת דשם לא שכיחי טמאין הדומה לו. דכאן ג"כ ל"ש לומר דנותנין עליו חומרי המקום שיצא משם. דגם במקומו אי לא היה שכיח טמאין הדומין לזה. היו ג"כ נוהגין בו היתר:

ס"ק ו' בא"ד א' והמחבר השמיט האי ולא עוד כו' ר"ל דהטור הביא דינו דהרא"ש דההולך ממקום שנהגו איסור בעוף אחד מפני שאין להם מסורת. למקום שיש להם בו מסורת. שיכול לאוכלו שם. ואפילו דעתו לחזור. ולא עוד אלא אפילו בכל המקומות יכולים לסמוך על אותו המקום שקבלו בו שהוא מותר עכ"ל. והמחבר כאן דהעתיק דינו של הרא"ש. ולא סיים דאפילו בכל המקומות כו' משמע דבזה לא ס"ל כהרא"ש. ורק הוא. כיון שהוא כעת במקום הנוהגין בו היתר. מותר לאוכלו שם. אבל המקומות שלו שיצא משם. שלא קבלו במסורת. אין יכולים לסמוך על קבלת המקום ההוא. דהוא טהור:

בא"ד ב' הוא דעת רבינו ירוחם שכתב על [דינו של] הרא"ש. ה"ה להיפוך שאם יצא ממקום שיש להם מסורת למקום כו' נמי שרי כו' ולכאורה יראה בהדיא כו' אסור בין להרא"ש והרי"ו. ר"ל דהא בין הרא"ש בדינו. ביצא ממקום איסור למקום היתר דשרי. ואין נותנים עליו חומרי המקום שיצא משם. והרי"ו בדינו. ביצא ממקום היתר לאיסור דשרי ואין נותנין עליו חומרי המקום שהלך לשם. כתבו הטעם משום דבמקום האיסור לא נהגו בו איסור. אלא מפני שלא היה להם מסורת. ואלו היה להם מסורת. גם הם היו נוהגין בו היתר. א"כ משמע דאבל אם אותם שנהגו בו איסור ג"כ קבלו במסורת דהוא טהור. אלא דנהגו בו איסור מפני דבמקומם שכיח עופות טמאים הדומים לו וחשו לאיחלופי. בזה יודו הרא"ש והרי"ו דאסור. דבזה שפיר שייך לומר נותנין עליו חומרי המקום שיצא משם וחומרי המקום שהלך לשם:

בא"ד ג' אמנם הישי"ש כו' כתב על דברי רי"ו [וז"ל ונראה מדבריו] דהוא [דוקא] יכול לאכול [מפני המסורת שלו]. ולא הם. אף שמרא"ש כו' היינו במקום שאין להם מסורת [ולא נהגו בו איסור אלא שנסתפקו בו מבלי מסורת] לא במקום [שנהגו בו איסור [דבזה אין ראוי לסמוך על קבלתם של אלו] וכן כתב הרשב"א כו'. הנה [הי"ש] מפרש דרי"ו לאו דוקא נקיט שאין להם מסורת [אלא] אפילו [יש להם מסורת דטהור אלא] נהגו [בו] איסור [מחמת טמאין הדומה לו ששכיח שם אפ"ה] לו מותר [לאכול שם] והטעם צ"ל כמ"ש הדרישה כו' לא חיישינן לחילוף [משא"כ באנשי אותה העיר הדרים שם כל השנה חיישינן לאיחלופי]. וכ"ש בדין הא' כו' ולפ"ז [הרי"ו מיירי] דוקא באם דעתו לחזור כו' כי שם יש מינים טמאים הדומים לאלו. [ר"ל ושייך למיגזר בי"ה לאחלופי כמו אצל בני אותו המקום עצמם] והשתא מה שכתב כו' ט"ס הוא וצ"ל על דברי הרי"ו האלו ר"ל דצ"ל בט"ז. כתב רש"ל. ונראה מדברי הרי"ו הללו כו' [וכמו שמבואר להדיא בי"ש דקאי על הרי"ו. כנ"ל] ועוד דאיך שייך [לומר] מותר לאכול על מסורת שלו. על שלהם מיבעיא. ר"ל דאי איתא דקאי הרש"ל על הרא"ש. א"כ איך כתב הי"ש. ונראה מדבריו שהוא דוקא יכול לאוכלו מפני המסורת שלו. דהא הרא"ש איירי דבמקומו אין לו מסורת. והלך למקום שיש להם מסורת. והוי ליה למימר מפני המסורת שלהם. אלא כדכתיבנא דקאי על דינו של הרי"ו. וא"ש:

בא"ד ד' ומה שכתב [הט"ז] דמיושב דברי המחבר תירץ בזה קושיית הל"ח אות שכ"ג (קכ"ב ט"ס) דהמחבר סתם ברישא [לענין ההולך ממקום למקום דמותר] ובסיפא [בסעיף שאח"ז] בסמך המקומות [זה על זה] הביא ב' דעות ולא הכריע [וסיים לחוש לדברי האוסר. והלא כיון שחש לדברי האוסר בזה. גם בהולך ממקום למקום היה לו לחוש לאסור דחד טעמא הוא] ולזה תירץ הט"ז כו' ר"ל דאף היש מי שאוסר [בסעיף שאח"ז] במקומות שאין להם מסורת. לאכול על סמך מקומות שיש להם מסורת. מודה כאן בהולך ממקום למקום דמותר. דהא היש מי שאוסר שם. הוא מטעם האפשר שצידד הרשב"א בת"ה. דאפשר דלאותן שנהגו בהן איסור. אין סומכין על מקומות שיש להם מסורת. שאני אומר. שהם ג"כ ידעו דמותרין הם אלא שנהגו בהם איסור מחמת דבמקומם שכיח עופות טמאין הדומין לאלו. וחשו לאחלופי. משא"כ בהולך ממקום היתר למקום האיסור דמתיר הרי"ו [בדעתו לחזור] לאכול שם כ"ע מודו. דלגביה ל"ש למיחש כיון דאיכא מינים טמאין הדומין לו שמא אתי לאחלופי. ויאכל גם מטמאין. דלשעה מועטת כזה ל"ח לאיחלופי. ומכש"כ להיפוך. בהולך ממקום האיסור למקום המותר. דמותר לאכול דבזה ליכא כאן כלל חשש דאיחלופי כיון דבמקום זה אוכלין אותו כל בני העיר מחמת דלא שכיח גבייהו מיני טמאין הדומין לו [וזה חשש רחוק דניחוש שמא אם תתיר לו לאכול כאן. גם כשיבוא לביתו ג"כ יאכל. ושמא אתי לאיחלופי. דז"א. וכנ"ל. אבל הל"ח דקשיא ליה דברי המחבר אהדדי המעיין שם בדבריו יראה. דסובר דגם בהולך ממקום למקום. איכא חשש דאיחלופי. ול"מ בהולך ממקום המותר למקום האיסור. כיון דבמקום הזה שייך חשש איחלופי פשיטא דאסור לדברי היש מי שאוסר. וכמ"ש הלבוש (ולא ס"ל כפרישה. דבשעה מועטת ל"ח לאיחלופי). אלא אף בהולך ממקום האיסור למקום המותר. דבזה ס"ל להלבוש דמותר. דאם נאסור לו לאכול בכאן מחמת חשש דשמא כשיבוא לביתו יאכל ג"כ ואתי לאחלופי. הו"ל גזירה לגזירה. אפ"ה ס"ל להל"ח שם. דגם בזה אסור. ונותנין עליו חומרי המקום שיצא משם ע"ש. ודעת הט"ז הוא להיפוך. ועיין בש"ך סקי"א]:

בא"ד ה' ואין לפרש דרישא מיירי דאין להם איסור [מחמת חשש איחלופי] אלא מפני שאין להם מסורת. ור"ל ובכה"ג כ"ע מודים. גם לענין מקום שאין להם מסורת. דיכולים לאכול על סמך מקום שיש להם מסורת. והא דפליגי בסעיף שאח"ז. מיירי היכא דנהגו בו איסור מחמת חשש איחלופי דשכיח שם מינים טמאין הדומין לו. ובבכה"ג פליגי גם בהולך ממקום למקום [וכמו שהבין כן הכה"ג. בהגהות הב"י סקמ"ט. דהט"ז פירש כן. וז"א כמו שדחה המ"ז כאן ובשפ"ד סקי"א]. דאם כן מה קאמר בסעיף זה. מותר לאכלו. הא כל בני מקומו מותרין לאוכלו מהיום על סמך מקום זה לכ"ע. ועוד אדקמפלגי בסמך מקומות זה על זה. ליפלוג בגברא גופיה. ולומר. בד"א דהולך ממקום למקום מותר. אלא היכא דלא נהגו בו איסור אלא מפני שאין להם מסורת. אבל אם נהגו בו איסור מפני חשש איחלופי יש מי שאוסר ויש מי שמתיר. אלא ודאי כדאמרן. שאף ברישא בהולך ממקום למקום. מיירי דנהגו בו איסור מחמת חשש איחלופי. ואפ"ה סתם המחבר בזה כי גם מי שאוסר בסעיף שאח"ז. מודה כאן דשרי מטעם הנ"ל. [זהו דבריו ולדינא עיין בבל"י סק"ג שכתב. דלהלכה נקטינן לחומרא. דהולך ממקום למקום. אין להתיר אלא כשהמקום שיצא משם. או הלך לשם. אין נוהגין בו לא איסור ולא היתר. אבל אם נהגו בו איסור. אסור לאכול כו' ע"ש]. ועיין בכרתי סקי"א. ופלתי סק"ד:

ס"ק ז' בא"ד א' ופריך בשלמא למ"ד בחיזרא פליגי. היינו דקתני זו היא סנונית לבנה ופרש"י כו'. ר"ל דרש"י שם כתב דלא גרסינן בגמ'. היינו דקתני זו היא סנונית לבנה שנחלקו בה. אלא למ"ד בירוקה פליגי. מאי זו היא סנונית לבנה. אלא הכי גרסינן. היינו דקתני סנונית לבנה. אלא למ"ד כו' מאי סנונית לבנה. דלאו אדרב יהודה קאי. אלא אמתניתא קאי דקתני בה למינהו. להביא סנונית לבנה. ע"כ. ועז"ק הפמ"ג דהדין עם רש"י בגירסתו. דליכא למימר כגירסא שלפנינו. וקאי אמה דקאמר רב יהודה עוף המסרט כשר לטהרת מצורע. וזו היא סנונית לבנה שנחלקו בה ר"א ורבנן. וקאמר הגמ' דלל"ב דר"א ורבנן בחיזרא פליגי. א"ש מה דקאמר רב יהודה וזו היא סנונית לבנה שנחלקו כו'. אבל לל"ק דאמימר. דבירוקה פליגי. מאי זו היא סנונית לבנה כו' הלא בירוקה פליגי. דז"א כי מדברי רב יהודה

משבצות זהב סימן פ"ב

אין קושיא לל"ק דאמימר. דהא בלא"ה אף אי היה רב יהודה סיים. וזו היא סנונית ירוקה כו'. ע"כ רב יהודה לית ליה כל"ק דאמימר. דר"י פסק דכשר לטהרת מצורע. ול"ק דאמימר פסק כר"א דאוסר. לכך גורס רש"י. היינו דקתני סנונית לבנה כו' מאי סנונית לבנה. וקאי הגמ' אמתניתא דמבואר שם הפלוגתא דר"א ורבנן. וקתני בה להדיא. דבסנונית לבנה פליגי. ומקשה שפיר מינה ל"ק דאמימר. דס"ל דבירוקה פליגי:

בא"ד ב' וכבר היה אפשר לפרש כו' ל"ק דבירוקה פליגי. ר"ל דלולי דברי רש"י. היה אפשר לפרש. דלעולם כגירסא שלפנינו. היינו דקתני זו היא סנונית לבנה. וקאי אדרב יהודה. דבזה באמת פליגי ר"י עם הל"ק דאמימר. דר"י דקאמר עוף המסרט שהוא עוף שנחלקו בו ר"א ורבנן. כשר לטהרת מצורע. סובר דהלכה כרבנן. ול"ק דאמימר סובר. דהלכה כר"א דאוסר. אבל בזה ר"י ס"ל ג"כ כל"ק דאמימר. דר"א ורבנן בירוקה פליגי. ולפ"ז מקשי שפיר בגמ'. לל"ק דאמימר. מאי זה דקאמר ר"י. וזו היא סנונית לבנה שנחלקו כו'. הלא בירוקה פליגי. ועל זה משני [דרב יהודה באמת כתן לירוקה והא דנקט לבנה הוא] לאפוקי מרבתי דאוכמתי:

בא"ד ג' דמוקי הברייתא דאין צדין לחיה ועוף מן הביברין בציפור דרור כו' ובנה"כ השיגו כו'. כדי להבין דברי הס"ז ונה"כ והמ"ז אעתיק לך הסוגיא. דבר"פ א"צ תנן שם במשנה אין צדין דג"ם מן הביברין ביו"ט כו'. אבל צדין חיה ועוף מן הביברין. ונותנין לפניהם מזונות. ואמרינן עלה בגמ'. ורמינהו [דתניא] ביברין של חיה ושל עופות. אין צדין מהם ביו"ט. ואין נותנין לפניהם מזונות. בשלמא חיה אחיה ל"ק. הא רבי יהודה הא רבנן. דתנן רבי יהודה אומר הצד ציפור [מן החוץ עד שהכניסו] למגדל [או הצד] צבי [מן החוץ עד שהכניסו] לבית [בשבת] חייב. לבית הוא דמחייב. אבל לביברין לא [דדוקא כשהכניסו לבית. ונעל בפניו. הוא דהוי צידה. אבל כשהכניסו לביבר ונעל בפניו. אין זו צידה]. וחכ"א ציפור [דוקא] למגדל [כמו שאמרת] אבל צבי אף לגינה ולחצר ולביברין [הוי צידה. וא"כ מתניתין דקתני צדין חיה מן הביברין ביום טוב רבנן הוא דאמרי משנכנס לבבר הוא ניצוד ועומד. ובברייתא רבי יהודה היא] אלא עופות אעופות קשיא [דהא בין ר"י ובין רבנן מודו דאין צידתו אלא למגדל. אבל לבית ומכש"כ לביבר לא] וכ"ת הא נמי ל"ק הא בביבר מקורה [שיש לו גג] הא בביבר שאינו מקורה. והא בית דכביבר מקורה דמי ובין לרבי יהודה ובין לרבנן ציפור למגדל אין לבית לא. ומשני אמר רבה בר רב הונא הכא בציפור דרור עסקינן שאינה מקבלת מרות כו' [פירש"י הכא דקתני גבי שבת ציפור למגדל ולא לבית. בציפור דרור עסקינן שהיא דרה בבית כבשדה. ויודעת להשמט בזויות הבית לכל צד] השתא דאתית להכי חיה אחיה נמי ל"ק. הא בביבר קטן הא בביבר גדול [פירש"י ולא איצטריך לאוקמי כתנאי אלא תרוייהו כרבנן ומתניתין דצדין ביו"ט מיירי בביבר קטן וכן ההיא דשבת. ובברייתא דתניא אין צדין ביו"ט מיירי בביבר גדול] והקשה בתוס' שם תינח מצידה לצידה תירצת שפיר הא בביבר קטן הא בביבר גדול. אלא מזונות מאי תירצת. דבמתניתין אמרינן ונותנין לפניהם מזונות ובברייתא אמרינן ואין נותנים לפניהם מזונות. ותירץ דהא תליא בהא. אם צידה מותר. מותר נמי ליתן לפניהם מזונות. והכי פירושו של מתניתין. אין צדין דגים. ולכך אין נותנין לפניהם מזונות גזירה שמא יצודם. והשתא כשמתרץ בגמ' מצידה ממזונות נמי ניחא. דהא בהא תליא. ומ"מ קשיא דהכא משמע דהיכא דצידה שלהן אסור אפילו לזרוק להם מזונות אסור. ובשבת (דף קנה' קאמר גבי דברים שאסור ליקח מהן דלמשדי קמייהו ש"ד. ויש לומר דהתם מיירי בשבת דחמיר דאוכל נפש אסור. ולא שייך למיגזר שמא יקח מהן. אבל הכא מיירי ביו"ט דאוכל נפש מותר גזרינן דילמא כשיתן להם מזונות יצוד מהם ע"כ. והנה הט"ז הבין. דמאי דמשני בגמרא שם הכא בציפור דרור עסקינן ה"ק דברייתא דאין צדין עופות מן הביברין ביו"ט ומתניתין דשבת דתנן בה דבין ר"י ורבנן ס"ל דציפור שהכניסו למגדל הוא דחייב. אבל לבית וכ"ש לביבר לא. דלא הוי עדיין ניצוד בתוכן. מיירי בציפור דרור. ומתניתין דצדין עופות מן הביבר ביו"ט מיירי באינה דרור. ולכך הביא הט"ז ב' ראיות מכאן. דציפור דרור הוא טהור. חדא. כיון דברייתא דאין צדין עופות ביו"ט מיתוקמא בדרור. אי איתא דציפור דרור הוא טמא. מאי בא להשמיענו דאסור לצודה. משום דדרור היא. ויודעת להשמט מזויות לזויות. הא אפילו באינו דרור כיון דהוא ממא. אסור לצודו מחמת דהוא מוקצה. כיון דלא חזי למידי [ומ"ש הט"ז מחמת צידה הוא אב מלאכה. כתב הפרי מגדים דהוא ל"ד דבאינו דרור הרי הוא בביבר ניצוד ועומד ואין בו משום צידה. רק משום מוקצה אם הוא טמא]. ועוד ראיה מדחילק התוס' דלכך בברייתא דאין צדין עופות ביו"ט מן הביבר. אסרה ליתן להם מזונות ג"כ. משום דביו"ט הותר אוכל נפש גזרינן שמא יצוד מהן לאכילה משא"כ בשבת כנ"ל. ואי איתא דדרור הוא טמא. הרי ברייתא דאין צדין הנ"ל. מיתוקמא בדרור. א"כ אמאי אסרה ליתן להם מזונות. הרי בזה ג"כ לא שייך למיגזר שמא יצוד מהן לאכילה. כיון דטמא הוא. והנה"כ השיג על הט"ז. דאין מכאן ראיה כלל כי מאי דמשני בגמרא הכא בציפור דרור עסקינן. אינו קאי גם על הברייתא דאין צדין עופות מן הביבר ביו"ט. אלא קאי רק אמתניתין דשבת. דמבואר שם דבין לר"י ובין לרבנן הצד ציפור. דוקא למגדל הוא דחייב. אבל לבית וכש"כ לביבר לא. דמיירי שם בציפור דרור. אבל מתניתין דצדין חיה ועוף מן הביבר ביו"ט. וברייתא דאין צדין כו' מיירי באינה דרור (דהוא עוף טהור) וכן פירש"י התם להדיא דהתירוץ דהכא בציפור דרור כו' קאי רק אשבת. וא"כ נסתר הב' ראיות של הט"ז. ושפיר יש לומר דציפור דרור הוא טמא. והנה אמת דברש"י ד"ה הכא כו'. מבואר כהנה"כ כנ"ל. אך לכאורה צריך להבין לפרש"י והנה"כ. דלדבריהם אף לפי התירוץ. מתניתין וברייתא דיו"ט מיירי תרוייהו באינה דרור. אכתי לא מיתרצה דאמאי במתניתין מבואר דצדין. ובברייתא מבואר דאין צדין. ע"ז ביאר הפמ"ג דכוונתם. דמתניתין מתוקמה בביבר קטן לכך שרי. ובברייתא מיירי בביבר גדול לכך אסור. אלא דעיקר הקושיא היה בגמרא ממתניתין דשבת דמבואר שם. דדוקא במגדל הוא דהוי ניצוד בתוכו. אבל לבית וכש"כ לביבר ואף בביבר קטן. לא הוי ניצוד בתוכו. ע"ז משני דשם גבי שבת מיירי בציפור דרור. דהוא לא הוי ניצוד ועומד אף בביבר קטן רק במגדל. ומתניתין וברייתא דיו"ט מיירי באינה דרור כנ"ל [והנה מחמת שדברי המהרש"א על רש"י שם ד"ה הכא דקתני גבי שבת ציפור למגדל ולא לבית בציפור דרור כו'. נצרכים לכאן. אעתיק לך דבריו. וז"ל שם. אבל ברייתא דאין צדין עופות ביו"ט. לא מוקים בציפור דרור. דאם כן אמאי קתני בברייתא ביברין. דהא אפילו בבית נמי אסור. דאינו ניצוד ועומד אלא במגדל. ועוד דעופות קתני. דמשמע נמי שאר עופות. מדלא קתני ציפור כדקתני גבי שבת. ולפי זה האי תירוצא דמחלק בין ביבר מקורה לאינו מקורה. ע"כ קאי גם השתא (ר"ל דאל"כ היאך מיתרצא מתניתין דצדין ביו"ט. וברייתא דתניא אין צדין ביו"ט) ומיהו כו' מצינן למימר שפיר דלא קאי האי תירוצא. דמחלק בין ביבר מקורה לאינו מקורה. אלא דאיכא לפלוגי דמתניתין דתנן צדין ביו"ט. איירי בביבר קטן. וברייתא דאין צדין ביו"ט איירי בביבר גדול עכ"ד בקיצור] ועפ"ז תבין מה שתמה הפרי מגדים על הט"ז:

בא"ד ד' ולפי דבריו [של הט"ז] דברייתא דא"צ מוקי בדרור. לא ידענא כו' דהא לפי ה"א כו' והיא דשבת קשה כו'. ר"ל דקשיא על הט"ז. לאיזה צורך מוקי בגמרא הברייתא דאין צדין ביו"ט בדרור. דהא אף לפי ההוה אמינא [ר"ל קודם שאמרו בגמרא השתא דאתית להכי כ'] שלא אסיק אדעתיה עדיין לחלק בין ביבר קטן לביבר גדול. אוקמינן בגמרא דלא תקשי חיה אחיה. דברייתא דאין צדין חיה מן הביבר ביו"ט ר"י היא. דס"ל גבי שבת בצבי דדוקא לבית הוא דהוי ניצוד ועומד. אבל בביבר לא הוי ניצוד. ומתניתין דצדין חיה מן הביבר ביו"ט. רבנן הוא דס"ל גבי שבת. דאף צבי לביבר הוי ניצוד ועומד. ומה דמקשה בגמרא משבת. דבין לר"י ובין לרבנן צפור למגדל אין לבית לא. הקושיא קאי לתרוייהו. דבין לרבנן דמתני' דיו"ט אתיא כותייהו. קשיא דבמתניתין דיו"ט מבואר דצדין עופות מן הביבר. וכש"כ מבית. וגבי שבת ס"ל דדוקא במגדל הוי ניצוד ועומד אבל בבית וכש"כ בביבר לא. וגם לר"י קשיא מברייתא דיו"ט דקאמר דאין צדין עופות מן הביברין ביו"ט. דמשמע הא בבית צדין. וגבי שבת קאמר. דדוקא במגדל. אבל בבית לא הוי ציפור ניצוד ועומד. אם כן לפ"ז כשמשני בגמרא דההיא

שפתי דעת סימן פ"ב פ"ג

טמא] כמו שאמרו גבי חלב טמאה דכיון דכבר גילה לן קרא דלא נילוף חלב טמאה מטהורה ה"ה לביצים דלא ילפינן מהדדי עכ"ל. ועז"ק הפמ"ג דלא הבין כל דבריו בזה דהרי על מה דדריש בחולין (דף ס"ד ע"ב) אמר חזקיה מניין לביצה טמאה שהיא אסורה מ"ה שנאמר ואת בת היענה. וכי בת יש לה ליענה. אלא איזו זו ביצה טמאה. והקשה שם התוס' ד"ה ריקמה למה לי קרא דבת היענה. תיפוק ליה מכל היוצא מטמא טמא. ותירץ כיון דביצי עוף טהור שרי ונפקא לן מדדרשינן לקמן גבי שילוח הקן. תקח לך ולא לכלביך דממעטינן מיניה עוף טהור רובץ על ביצי עוף טמא. להכי איצטריך בת היענה לאסור ביצי עוף טמא. דס"ד דשרי משום דליכא מידי דאתי מחי ושריא. והך ביצה כאמ"ה ושריא רחמנא. הילכך הוי שרינן. אפילו ביצי עוף טמא. ודיוקא דלך ולא לכלביך. הוה אוקמינן אאפרוחים טמאים. אבל ביצים טמאים לישתרי. דכה"ג קאמר בפ"ק דבכורות. גבי חלב בהמה טמאה. ואע"ג דהשתא איכא תרתי דאתי מחי ושריא. כמו חלב וביצים. מכל מקום חשיב להו שפיר חידוש משום דאין שניהן באין מן החי בענין אחד כו' עכ"ל. וכ"ד התוס' מבואר במ"מ פ"ג ממ"א ה"ו וזה ממש היפוך מדברי הפרישה. ולו אפי' אם נימא דהפרישה סותר דבריהם מ"מ אינו מובן מ"ש הפרישה דקרא דתקח לך ליכא למימר דאתא לאפרוחים טמאים. דכבר אסר אותן הקרא בפרשת שמיני וע"כ לביצים טמאים אתא. דאמאי לא נימא דקרא דתקח לך שפיר אתא למעט אפרוחים טמאים. אך קרא לא אתי לאשמעינן הכא דהן אסורים. דזה באמת גלי לן כבר בפרשת שמיני. אלא בא לאשמעינן דאם האפרוחים טמאים. כיון דאין אני קורא בהן ואת הבנים תקח לך. כיון דהן אסורין אין אני קורא בהן שלח תשלח את האם וקמ"ל הקרא דבאפרוחים טמאים פטור משילוח (זהו דבריו למעיין):

הלכות דגים

סימן פג

ס"ק א בא"ד ב' וסתמא כפירושו. ר"ל אף שסתם המחבר מ"מ הרי הוא כמו שפירש להדיא. דדי באיזה מקום שהוא עומד. דאל"כ היה צריך לפרש דדוקא כשהוא עומד תחת לחיו או זנבו או סנפירו כו' ומ"מ יש לפרש כמ"ש דבהרבה מותר. נ"ב עיין בכרתי סק"א. שכתב ג"כ בשם הפר"ח. דבהרבה קשקשים לא חיישינן כולי האי שכולם נדבקו:

בא"ד א' הברבוטא אף שאין אוכלין מ"מ מסתברין בו כו'. וכ"כ הפר"ח. נ"ב ז"ל הפר"ח ודע דדג הנקרא ברבוטא אף ע"פ שהתירה ר"ת אין לסמוך עליו כו' ובסמ"ק כתב שרבנים גדולים אוכלין אותו ורבינו יחיאל מפאריז היה נזהר. ובהגהת אשר"י כתב שרשב"ם כתב בשם רבינו שלמה שהוא דג טהור. ור"י החסיד אמר כל מי שאוכל ברבוטא לא יזכה לאכול לויתן. ופעם אחת התירו רבינו אפרים. וא"ל בחלום שהתיר שרצים וחזר בו ואסרו. וכן ראוי להורות. ומיהו כדאי הם הני גדולים לסמוך עליהם לפחות להסתחר בו דאינהו מיכל אכלי ליה כו' וכ"כ מהרש"ל ששמע מגדול א' שמותר להסתחר בו ע"ש. וכ"כ בסמ"ע להגאון רי"ע ז"ל דלכ"ע מותר להסתחר בו. וכ"ה בבל"י ס"ק ט"ו. ובספר לחה"פ ס"ק י"ב ובהג"ה שם כתב וז"ל ובתשובת מהר"ם סי' שכ"ח כ' וז"ל. מצאתי כתוב בשם הר"ר ברוך שסיפר שפ"א אכל רבינו אפרים מדג ברבוטא ובלילה נראה לו זקן א' בעל שיבה ובעל שער. והידור פנים ומגודל זקן. והביא לו קופה מלאה של שרצים. ואמר לו קום אכול. ונרתע מאוד. וא"ל הלא שרצים הם. א"ל כך אלו מותרים כמו אותן שאכלת היום. ובהקיצו ידע כי אליהו נגלה לו ומהיום והלאה פירש מהם עכ"ל. הובא בספר ברכות אברהם דף ב' ע"א ע"כ. ועיין במדרש תלפיות אות ד' ענף דגים. שהביא ג"כ לדברי הגאשר"י בע"ז פא"מ דף פ"א בשם רשב"ם בשם רבינו שלמה כו' ופ"א התירו ר"א וא"ל בחלום כו' וחזר בו ואסרו וכל האוסר מלאכלו ינוח ברכות על ראשו ע"ש:

ועיין עוד בבל"י סקט"ו שכתב שם בשם אהל מועד דהדג שקורין אשטוריא"ן מותר. ויש אוסרין אותו והרמב"ן בדקו ושרה אותו במים רותחים ונשרו ממנו קשקשים ומתיר. גם ר"ת מתיר ע"ש. ועיין בנו"ב מהדו"ת חיו"ד סימן כ"ח מבן המח' שם שהאריך בזה לחלוק על השואל שכתב בשם שמש צדקה שהביא חולקים על הרמב"ן בדג אשטוריאן. והעלה דדברי השמש צדקה דחויים הם מעיקרא ופלוגתא שיש לבעלי תוס' בדג ברבוטש אין לו שייכות כלל לדינו של הרמב"ן בדג אשטוריא"ן ואין חולק על הרמב"ן והר"ת דאם נקלפו הקשקשים ע"י פעולה כשריית מים רותחין דשפיר הם נקראי' קשקשים ומותר. ומ"ש השמש צדקה שהרב הגדול מהרש"א נשאל על פארצלעט"א מפני שהוא האשטוריא"ן כשיגדל. והשיב מי התיר לך דג אשטוריא"ן. מי ישגיח ע"ז אם אחרון א' יחלוק על הרמב"ן. במקום שאין לו ראיה מגמרא. ואם שהרב מהרש"א בודאי רב גוברין היה מ"מ אינו כדאי לחלוק על הרמב"ן מסברא דנפשיה בלי ראיה. ואפשר שבאמת לא השיב המהרש"א כן כ"א לגעור בהשואל. ויהיה איך שיהיה אין לנו ליתן מקום לתשובות דחויות כאלה נגד עמודי ההוראה הרמב"ן והר"ת במקום שכל הראשונים ואחרונים שתקו. וגם הפר"ח ואהל מיעד מסכימים עמהם ע"ש. וע"ע שם בסי' ל' מזה באורך. ועיין בישוי"ע סק"ד מזה ומש"ש לענין דג הנקרא שטירי"ל וקשקשים אינן ניכרין בו. רק שמניחין אותו בתוך המים שיש בו אפר. וכששוהה בתוך המים כמה שעות אח"ז נשר מעור בשרו כעין קשקשים. ע"ש. וכבר האריך בזה בנו"ב שם סימן כ"ט. והתיר הדג שטיריל. עיין בפ"ת סק"א העתיק דבריו. והביא בתשו' בגדי כהונה חיו"ד סי' ד' האריך לאסור הדג שטורי"ל. והדג טי"ק כו' ע"ש. כו' כתב הב"י כל שאין לו זנב סדוק. עיין במ"ש סוסי':

ס"ק ג' בא"ד ב' וכתבו התוס' והרא"ש דהני תרי נתן סימנים. ר"ל דרק על שור וחמור דימא. נתן בהו הגמרא סימנים דמה שהוא טהור ביבשה אסור בים. ומה דהוא טמא ביבשה מותר בים. אבל מינים אחרים אינם בכלל סימן זה. דהרי עז היבשה הוא טהור. ובמים ג"כ שרי כדקימ"ל שיבוטא שהוא עז הים שרי. כו' ויש לראות מ"ש הני תרי דיהיב סימנא. והלא הכל תלוי בקשקשת וסנפיר [וא"כ ממילא ידענא דחמור דימא כיון שיש לו סנפיר וקשקשת ושור דימא אסור כיון דאין לו סנפיר רק קשקשת] ואולי דל"ת תורא דימא [ג"כ שרי כיון דקי"ל דכל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר. ואם כן תורא דימא. כיון דיש לו קשקשת ע"כ] הרגלים הם במקום סנפיר קמ"ל [הגמ' דתורא דימא אסור. כיון שאין לו סנפיר. והרגלים אינם במקום סנפיר. ומה דקי"ל] דכל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר כו':

ס"ק ה' בא"ד א' דאפילו קאי אתרוייהו כו'. ר"ל דתיבת אפי' שכתב המחבר הוא לרבותא הן להיתרא דאף שנמלחו ביחד. אפ"ה חתיכות הטהורין לא נאסרו מהטמאין. והן לאיסורא דאף שהן ביחד אפ"ה החתיכות דאין להם קשקשים. מחזקינן להו בטמא. ולא אמרינן מדהא טהור. הא נמי טהור. כמו שאמרינן גבי ציר במחבר סעיף ו' גבי כילכית לדעת היש מי שאומר שהוא הר"מ. עיין בש"ך סקי"ח. דשאני התם גבי ציר. דהוא רק דרבנן תלינן לקולא. משא"כ הכא בהתיכות דגים גופייהו לא תלינן מדהא טהור דהא נמי טהור. כיון דהוא ספיקא דאורייתא:

ס"ק ו' בא"ד א' והגאון מוה"ר ליב חנליש כו' והוה חומרא לפירוש זה. נ"ב עיין בפלתי סק"ב ובכרתי סק"ו שסתר דברי רלב"ח הנ"ל והעלה דעיקר דא"צ לכל זה. רק פשוט. כיון דרוב דגים אין קשקשיהם נושרים ומיעוט נושרים. ורוב טמאין אין להם ראש ושדרה. ומיעוט אית להו. לכך בנמצא חתיכת דג מלוח. די"ל בשעת מליחה הסיר הקשקשים כיון דיש לו ראש ושדרה מותר. דרוב טמאים ליתי להו ראש רחב ושדרה ואזלינן בתר רובא. משא"כ בדג שלם שאינו מלוח. ואין בו קשקשים. וצריכין אנו לומר דנשרו. דלא שכיח. אנו אומרים עד דתלך בתר רובא. דרוב טהורים אית להו ראש ושדרה. זיל בתר רובא. דרוב כשרים אין נושרים קשקשיהם. והוא מהמיעוט טמאין דיש להם ראש ושדרה. ע"ש באורך. והוא ממש כמ"ש הפמ"ג לעיל בריש דיבור זה. ובמ"ז רס"ק ה':

שפתי דעת סימן פ"ג

ס"ק ז' **בא"ד א'** ומה שכתב הרב ספק אי יש שמנונית הוה ס"ס כו'. ר"ל דמה שכתב הרב בת"ח כלל כ' ד"ג בשם או"ה דאם ספק אם יש בהו שמנונית דמותר מספק ספיקא. מובא בט"ז סק"ז. וש"ך סקט"ו. לא מיירי שם דהם מלוחים. והספק ספיקא הוא. שמא אין בהו שמנונית. ואת"ל דיש בהו שמנונית שמא לא נמלחו בתחלה יחד. אלא לאחר שי"מ נתערבו. אלא מיירי באין מלוחים לפנינו. אלא החשש הוא. כיון שמונחים יחד שמא באיזה פעם נמלחו יחד. ולכך באם יש ספק אם יש בהו שמנונית מותר מספק ספיקא. וכמו שפירש במ"ז סק"ו מה שכתב הרמ"א וספיקא לחומרא. ע"ש :

ס"ק ח' **בא"ד א'** אמנם ביש"ש פכ"ה סי' ע"ט פסק בפשיטות דציר [דג] טמא עם [ציר דג] טהור בטל בי"ו כו' וז"א אלא כמ"ש ציר [דג טמא דוקא במינו] בטל בי"ו ולא בא"מ כו' וצ"ע. נ"ב עיין במנ"י כלל כ' דין ט' סק"ז [על מה שכתב הת"ח שם דבציר דגים סגי בס' דלא כהרמב"ם דבעי מאתים] שכתב וז"ל אמת דהמעיין בתשובת מהר"ם שבמרדכי. פסק להדיא דציר דגים בציר ממש סגי בי"ו כו'. ומהרש"ל פכ"ה סי' ע"ט פסק גם כן כמהר"ם. והרב דפסק לכאורה דלא כמאן. סמך עצמו אהרא"ש וטור דכתבו סתמא דבכל האיסורים בעינן ס' וכן כתב הרשב"א בתשובת סי' שצ"ב. שכן דעת גדולי הראשונים. דציר דגים מבטלינן בס' וכן כתב בתה"א דף ק"ד ע"ב כו' וכן פירש הר"ש משאנץ. וצריכין אנו לומר שכן דעת הרא"ש והטור. ואין לזוז מפסק הרב כאן כיון שכן דעת רוב הראשונים. וכמ"ש הרשב"א. עכת"ד. ולפלא לי שלא הביאו הפמ"ג. ועיין בס' תפארת ישראל בתרומות פרק י' מ"ח. בחי' שם שהביא בשם אאמ"ו ז"ל שכתב לתרץ תמיהת התוס' י"ט שם [דמה טעם יש בשיעור ששה עשר דקאמר רבי יוסי] דנ"ל. דר"ל משערין בחלק ט"ז מתתק"ס. דת"ק. דהו"ל ס'. ע"ש ודפח"ח :

ס"ק יד **בא"ד א'** עש"ך. ואזיל לשיטתו בסימן ק"ז אות א' דציר [של דגים טמאים רק ע"י מליחה הוא דרבנן. אבל] ע"י כבישה מעל"ע כו' והמנ"י כלל כ' אות ד' האריך כו' וע"י כבישה [מעל"ע. לא הוי הציר דגים. רק] דרבנן. נ"ב וע"ע שם במנ"י אות י"ד. דכתב דלפי מה שהוכיח באות ד' דאף ע"י כבישה. הציר אינו רק דרבנן. א"כ יש להקל בספק כבוש מעל"ע דהוי סד"ר לקולא. דלא כט"ז כאן סק"ו. וש"ך סק"ד. דפסקו בפשיטות דספק כבוש אסור. ואזלי לשיטתייהו דס"ל ציר דגים ע"י כבישה הוי דאורייתא ולכן אסרו בספק. אבל כבר הוכחתי מש"ס ופוסקים דאינו כן. וספק מותר. עכ"ל. ועיין באורח מישור סי' ק"ה. האריך ליישב דברי הט"ז והש"ך מראיית המנ"י. אבל עיין בסולת למנחה בכלל כ' ד"ג שם בהגה"ה מבנו של המנ"י. שהאריך לסתור כל דברי הא"מ. ודברי אמ"ו במנ"י. הם ברורים כשמש. ועיין בנו"ב מהדו"ק. חיו"ד סוסי' כ"ו. מבואר ג"כ בדבריו שם דציר דגים אף ע"י כבישה. לא הוי רק דרבנן. ע"ש. ונ"ב ומכל מקום אף לפי זה אין להקל רק באינם מלוחים. אך כבושים במים. וספק אי כבושים מעל"ע. או לא. אבל במלוחים. וספק אי נכבשו מעל"ע. אף אם נימא דע"י כבישה. ג"כ לא הוי רק דרבנן. מכל מקום הרי יש ס"ס להחמיר. שמא נמלחו בתחלה יחד. ואת"ל דלאחר שי"מ נתערבו. שמא נכבשו מעל"ע. וכמ"ש הפמ"ג לעיל במ"ז סוסק"ו. וע"ע במנ"י סקי"ד שם שתמה על הירושלמי פ"י דתרומות מ"ח דאיתא שם. דדוקא אם כבש דג טמא במים מעל"ע. ואח"כ כבש באותן מים דג טהור מעל"ע. אז נאסר. משא"כ בכבש זה אם זה מדיחו ומותר. דכיון דכבוש כמבושל. א"כ אין חילוק כלל. וכמו שתמה על זה הר"ש משאנץ ומהרי"ק סי' קנ"א. ע"ש. ועיין בשו"ת מהר"ם שיק חיו"ד סי' ק"א שנשאל לפי מה שכתב הש"ך כאן סקי"ד. איך קונין מעכו"ם דגים שמתו הא ידוע שיש להם בכלי אחד בקאלטער דגים טמאים וטהורים. א"כ שמא נשרו יחד במים מעל"ע. ואף בדגים חיים למה שכתב מרן בחת"ס סי' צ"ד דגם מחיים שייך כבישה. והשיב על זה באריכות. בבניין וסתירה לדברי החת"ס הנ"ל. והעלה דבדגים ע"כ גם החת"ס מודה. דכיון דחיותן במים. איך אפשר לומר שהמים יפעלו עליהם להוציא את כחן לחוץ. ולבשל אותן מחיים. ולא פליג החת"ס. אלא בדבר שא"י לחיות במים. (ולענ"ד צ"ע דאם כן אמאי הוצרך החת"ס שם לתרץ את דברי הפמ"ג באו"ח סוסי' תמ"ז. שכתב דבחי לא שייך בליעה. והרי הפמ"ג מיירי שם בדגים. עיין בפ"ת סי' ק"ד סק"ג במוסגר הביא לדברי החת"ס בזה. ועיין במה שכתבתי בחידושי דינים לסימן ק"ה דין כ"ט שהבאתי דעת האחרונים החולקים על החת"ס בזה ע"ש). וגם מיישב שם קושיית הר"ש ומהרי"ק על הירושלמי הנ"ל. וסיים דפשוט דשרי לקנות מקאלטער. אפילו דגים מתים. ואין לחוש שמא נשרו עם הדגים טמאים מעל"ע. כיון שהמנ"י בכלל כ' האריך בראיות ברורות דציר דגים ע"י כבוש לא הוי רק דרבנן (עיין במה שכתב בחידושי דינים לסימן ק"ה דין כ"ח. בשם האחרונים בזה) ואפילו אם נימא דהוא מן התורה מ"מ היינו להפליט לחוד. אבל להפליט ולהבליע בדג אחר. דיש לנו ספק אחר דמתוך שהוא טרוד לפלוט. אינו בולע. וכדמוכי ירושלמי הנ"ל. דדוקא בזה אחר זה. וא"כ בכה"ג דספק הוא אם שהו יחד מעל"ע או לא. הוי שפיר ספק ספיקא. ע"ש :

עיין בטו"ט מהדו"ג סי' קנ"ד שנשאל בדג שנמצא בתוכו שרץ המים הנקרא זשאבע. והיה מונח מעל"ע בתוכו אחר מיתת הדג והסכים עם הרב השואל שטוב הורה להטריף. דמה לי אם היה כבוש מבחוץ בתוך דבר צלול שיש בו טופח כדי להטפיח. מה לי אם הוא כבוש בפנים. ואדרבה בפנים גרע דאין לו אויר המקרר. והחום בפנים מסייע אל הכיבוש כו'. ומה שכתב המערער דהוי נוט"ל. מי יודע זה. הרי הש"ך בסוסי' ק"ז כ' דרוב הפוסקים ס"ל דדברים המאוסים לא הוי לפגם, וטעמם אוסר. ומחמיר הש"ך שם באיה"מ. גם הרי בעכברא בשיכרא מוכח. דהיכא דהוי לשבח. אף דהוי דבר מאוס אוסר. ואולי מין שרץ זה נו"ט לשבח בדג. ומי מכריע זה. ולכן יפה הורה לאיסור בזה עכ"ד. ע"ש.*) ועיין בפמ"ג או"ח סוסי' תמ"ז בא"א סוס"ק מ"ו ד"ה דגים כו' י"ל כבוש בחריף כדי שירתית. אם היין שרף טופח ע"מ להטפיח. ע"ש. אך י"ל דרק בדבר חריף החמיר דטופח על מנת להטפיח הוי כבוש דעיין שם במ"ז בהקדמה לסימן תס"ז ד"ה ודע עוד דראוי לבאר כו' שהביא משו"ת בית יעקב סי' צ"ט דמשמע מדבריו. כשיש טופח על מנת להטפיח. ומונח חטה עליו. הוי כבוש. והשיג עליו הפמ"ג וכתב דדבריו צ"ע. חדא דהא ביו"ד ק"ה ס"א. בש"ך סק"א. מה שחוץ לכבישה שרי. ובצ"ב ס"ד ברוטב גופא יש מחלוקת אי מוליך מה שחוץ לרוטב. ופסחים ע"ה ב' כו' וביו"ד ק"ה ס"ח כו'. ועמ"א ט"ו בשם תשובת הרשב"א קע"ו כו' ע"ש. כו' והנה מדברי הש"ך כו'. הא ספק כבוש כשיעור על האש וירתיח [אף אם נימא] דהוה [גם כן] כבוש דאורייתא כו' :

ס"ק יח **בא"ד א'** חולק על הט"ז אות ח' כו' אלא בפירוש הגמרא פתוחות וסתומות כו'. ר"ל דהנה רש"י והרמב"ם פליגי בפירוש הסוגיא. דתנן במסכת עבודה זרה דף ל"ט ע"ב. ציר שיש בו דגה. מותר. ואמרינן בגמרא שם איזהו ציר שיש בו דגה, כל שכילכית אחת או ב' כילכית שוטטות בו. ופריך השתא כילכית אחת אמרת דשרי. ב' כילכית מיבעיא. ומשני ל"ק. כאן בפתוחות כאן בסתומות. ופרש"י כילכית. הוא דג טמא. וגדלה מאליה בציר דגים טהורים. ואם יש ציר דגים טמאים אין כילכית גדילה בו. ובחבית פתוחה לא סגי בחדא. דאיכא למימר מעלמא נפל. וכתב הר"ן דלפרש"י צ"ל דכילכית

משבצות זהב סימן פ"ב פ"ג

דההיא דשבת מיירי בדרור אבל ביו"ט מיירי באינה דרור ע"כ דקאמר דגם בברייתא דיום טוב מיירי באינו דרור. דאל"כ מאי אריא בברייתא דנקט א"צ עופות מן הביברין. הא בדרור אפילו בבית אסור. דאינו ניצול ועומד אלא במגדל [וכמו שדייק המהרש"א כנ"ל]. [הגי"ה מה שתמה הפמ"ג על הט"ז דאי איתא דברייתא דא"צ נמי מיתקומה בדרור. א"כ מאי אריא דמביבר א"צ. דמשמע הא מבית צדין. הרי בציפור דרור רק במגדל הוא ניצוד. וכפל הפמ"ג זה כ"פ. לענ"ד לק"מ. די"ל דהט"ז ס"ל דביבר מקורה הוא שוה לבית. אם כן לעולם דהתירוץ הכא בציפור דרור עסקינן קאי אשבת וגם אברייתא דא"צ מן הביבר ביו"ט. ואין לדייק מזה. דהא מבית צדין. די"ל דברייתא איירי בביבר מקורה. דה"ה לבית. והגמרא חזר בו מתירוץ זה שרצה לפלוגי מעיקרא בין מקורה לאינו מקורה. וכ"מ מתוס' שבת (דף ק"ו ע"ב) ד"ה ואין נותנים לפניהם מזונות כדדייק במהרש"א שם דנראה מלשון התוס' שם שהבין דמאי דמשני כאן. הכא בציפור דרור קאי נמי אברייתא דא"צ עופות מן הביבר ביו"ט. ואיירי אפילו בביבר מקורה. דשוה כמו בית. ולא קאי השתא האוקימתא דרצה לפלוגי בין ביבר מקורה לאין מקורה ע"ש. ולפ"ז לק"מ על הט"ז. די"ל דהבין כתוס' שם. אח"ז רב אנה ד' לידי ס' תפארת למשה. ומצאתי דתירץ ג"כ את הט"ז כן דלישנא דקאמר בגמ' וכי תימא הא בביבר מקורה כו' משמע דלפי האמת לא קאי הכי ע"ש. ושמחתי שכוונתי. ואני ת"ל מצאתי מקום להט"ז בתוס' שבת ומהרש"א שם. אבל מ"מ הנה"כ יפה דחה דאין ראיה מכאן דלא כמהרי"ק דהרי י"ל דהמהרי"ק הבין בפשט הסוגיא כפירש"י. דלא קאי התירוץ דציפור דרור רק אשבת. דלפ"ז אין כלל ראיה דציפור דרור טהור] :

בא"ד ה' ופי' ה"א מוקי מתניתין כרבנן דשבת וציפור וחיה שוין באין דרור. ר"ל דאף שהשתא אכתי בגמרא לא אסיק אדעתיה עדיין. לחלק בין ביבר קטן לגדול מ"מ לא קשיא ממתניתין דצדין עופות ביו"ט אברייתא דאין צדין עופות ביו"ט דמיירי תרוייהו באינו דרור. דכיון דמתרץ דמתניתין דשבת מיירי בדרור. א"ש הכל. כי יש לומר דעוף שאינו דרוך הוא שוה לחיה. ולכך מתניתין דיו"ט. דמיתוקמה כרבנן דשבת דס"ל גבי צבי דאף בביבר הוא ניצוד ועומד. ולכך צדין חיה מן הביבר ביו"ט. אם כן ה"ה לעופות. כי מה דאמרו רבנן גבי שבת. דדוקא למגדל. מיירי בדרור. ובברייתא דמבואר בה דאין צדין עופות מן הביבר ביו"ט. הרי מבואר בה. דגם חיה אין צדין. דהיא אתיא כר'. דס"ל גבי שבת. דחיה דוקא לבית הוא דהוי ניצוד. אבל בביבר לא וה"ה לעופות. [הגי"ה ולענ"ד לא היה צריך לדחוק הפמ"ג. דגם לפי הה"א מתניתין ובברייתא דיו"ט ל"ק אהדדי משום דעוף שאינו דרוך שוה לחיה כנ"ל דבלא"ה מיתרצה שפיר כדקאמר בגמרא דמתניתין דיו"ט בביבר מקורה ובברייתא דיו"ט באינו מקורה. ורק במתניתין דשבת דמבואר דדוקא במגדל הוא דהוי ניצוד. הא בביבר אף שהוא מקורה לא הוי ניצוד. לזה מתרץ. דהתם מיירי בדרור. וכמ"ש המהרש"א ברישׁ דבריו כנ"ל. וכן מצאתי באמת מבואר כן בפר"ח או"ח הלכות יו"ט בסימן תצ"ז בדין ציפור דרור שכתב וז"ל ובט"ז יו"ד סימן פ"ב לא דק במה שהקשה על המהרי"ק מההיא דר"פ א"צ שהרי המהרי"ק שם הזכיר בדבריו סוגיא דאין צדין. ואיך היה לו לטעות. בזה והדבר ברור שהמהרי"ק הבין בפשט הסוגיא דמתניתין וברייתא איתרצו הא בביבר מקורה. הא בביבר שאינו מקורה. ומתניתין דשבת לחודה היא מתוקמה בציפור דרור עכ"ל. וגם עיין בפמ"ג או"ח סי' שט"ז בא"א סוס"ק ב'. דהביא ראיה לשו"ת משאת בנימין דס"ל דבעוף אין חילוק בין ביבר קטן לביבר גדול רק בין מקורה לאינו מקורה מסוגיא דכאן. מדקאמר השתא דאתית להכי כו' ולא קאמר אלא תרוייהו משנה וברייתא מיירי במקורה ועופות אעופות ל"ק הא בביבר גדול והא בקטן. אלא ש"מ דבעוף אין חילוק. רק בין מקורה לאינו מקורה. וכתירוצא קמא ע"ש. הרי מבואר כדברי. ועיין בבכ"ש חולין דף קל"ט ע"ב שכתב דלפע"ד עיקר כמ"ש הט"ז דס"ס יש בתוס'. וצ"ל כדמוכח בא"צ. אך לא קאי אריש פרק א"צ כמ"ש הט"ז. דהתם לא מוכח מידי. דמ"ש התם הכא בציפור דרור עסקינן קאי רק אמתניתין דשבת כמו שהשיגו בנה"כ. רק התוס' כוונו למ"ש שם בפרק א"צ דף כ"ה דציפור דרור צריך לקשר בכנפים. שלא תתחלף באמה. ומזה מוכח דטהורה היא. כיון דמזמנה על יו"ט ע"ש. וכבר קדמו בכל זה הפר"ח באו"ח סי' תצ"ז. וכ"ה בראש יוסף למסכת ביצה שם. ובפרי מגדים או"ח סימן תצ"ז בא"א סוס"ק י"ב שם. ועיין בפר"ח שם דבסיום דבריו העלה דהעיקר דשם ציפור דרור. כולל טהור וטמא. ואינו שם מין. וכתב דכן מצא להרב בס' ברכת הזבח כדבריו ע"ש. ועיין ביד אברהם סוסי' זה. ועיין במה שכתבתי לקמן באות ח') :

בא"ד ו' ומיהו לפי המסקנא [דאמרינן בגמרא שם השתא דאתית להכי כו'] דמתניתין ובברייתא דיו"ט כו' ע"כ מיירי נמי [הברייתא דא"צ ביו"ט] באין ציפור דרור דאל"כ [למה נקט בברייתא דא"צ מן הביברין הרי] אפילו מבית אסור [כי] דוקא מגדל הוי צידה שלו [אבל בבית לא כדאמרינן בשבת כנ"ל ונ"ב עיין באות ד' הג"ה שכתבתי דלק"מ] ועיי' במהר"ם שיף בביצה שם ותראה ג"כ דלק"מ כי י"ל דנקט בברייתא ביברין ואגב חיה ודוק ע"ש :

כו' וראיתי שנדפס הג"ה בגליון ש"ע נ"ב כן הוא בזהב מזוקק מבעל הט"ז :

בא"ד ז' ובמ"ש הנה"כ דביצה היינו ההיא דשבת ודאי אין ראיה מביצה. ר"ל ובמ"ש הנה"כ. דשם במסכת ביצה בפרק א"צ מה דמשני הכא בציפור דרור עסקינן. קאי רק אשבת ולא איו"ט. אם כן אין ראיה כלל משם דלא כמהרי"ק. דשפיר י"ל דדרור טמא הוא. נ"ב כמ"ש כן להדיא בנה"כ ע"ש :

בא"ד ח' בהא יפה כתב הט"ז דהתוס' לא ס"ל הכי כו' אלמא דהתוס' ס"ל דליכא מין דרור טמא כלל כו' וע"ש בהג"ה כו' נ"ב זה ג"כ מבואר בזהב מזוקק מהט"ז ע"ש. ונ"ב עיין ברמב"ם ח"ב בתשובת מיימונית דשייכי להלכות מאכלות אסורות סוסי' כ"ב מזה באורך ע"ש דמבואר כהט"ז ולפלא לי שלא הביאו האחרונים זה הערה מהרב הגאון האב"ד דק"ק בערזאן שליט"א. וז"ל מה שהביא רו"מ מתשו' מיימוני. כבר קדמו בס' כרם שלמה ובהגהת י"ש בזה. ויעויין בתוספתא פ"ט דשבת עפר כדי לכסות כו' ציפור כו' דרור כו' ע"ש. ועיין בשו"ק על הירושלמי פ"א דנזיר בד"ה כל עוף טהור מ"ש בכ"ז ועיין מנחות צ"ט ע"ב דמדמי תורה לציפור דרור. ומשמע דטהור. וכמ"ש כה"ג בתוס' חולין (ר"ל בדף קל"ט ע"ב ד"ה תא שמע). וע"ע בתוס' ר"ד מ"ת לביצה כ"ה. שהביא מפא"ט דציפור דרור שכרסה לבנה טהורה היא. והוא כדברי הט"ז עכ"ל*) :

הלכות דגים

סימן פג

ס"ק ב' **בא"ד א'** ומ"ש הר"מ כו' היינו דאם הוא בצורת דג כו'. ר"ל דז"ל הר"מ שם בהלכה י"ב. האוכל כזית משרץ המים לוקה מ"ה. שנאמר אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ כו'. איזו שרץ המים אלו הבריות כו'. כללו של דבר כל שאינו בצורת הדגים לא דג טמא. ולא דג טהור עכ"ל. ואין כונת הר"מ דבריות שהם בעלי קומה

הערה מהרב הגאון האב"ד דק"ק בערזאן זצללה"ה

*) **הערה** מהרב הגאון האב"ד דק"ק בערזאן שליט"א וז"ל. בשפ"ד סקי"ד הביא רו"מ מכמה אחרונים ועיין בכנפ"י יו"ד כאן. שדחה ג"כ דברי המנ"י ועיין בשו"ת שאילת יעב"ץ ח"ב סי' קפ"ח שהעלה דכל ציר דגים מן התורה. כדעת תוס' פ"ב דע"ז. ות"ה ע"ש היטב. ועיין בשו"ת שו"מ מ"ת ח"ב סי' מ"ג מה שכתב בזה. ומה שכתב רו"מ בשם טו"ט מהדו"ג סי' קנ"ד. ועיין שם סי' קמ"ז שכתב בעצמו כדברי השואל. דבכה"ג ל"ש דין כבוש. ויעויין בפר"ח ובל"י סי' ק"ד סק"ז שנחלקו בלחלוחית מעט. אי הוי בכלל כבוש. ועיין במ"ז רסי' ק"ה. בשם מרדכי ואו"ה. דבלחלוחית בעלמא ל"ש דין כבוש. ומה שכתב הבל"י שם ראיה מדין כבוש בקרח. הרי במ"ז דחה שם דבריו לענין כבוש בקרח הנ"ל. וא"כ יש לצדד להקל. דבחלל הגוף ליכא רק לחלוחית בעלמא. עכ"ל.

א"ה אחר זמן רב ראיתי יו"ד הנדמ"ח בלבוב וראיתי. שוב יצא לאור הגהות חכ"ש [להגאון מוהרש"ק ז"ל] וכתב כאן דנעלם מכולם ד' הש"ס בביצה כ"ה דקאמר שם. דציפור דרור צריך לקשור בכנפיה כו' אם כן מוכח להדיא שהוא טהור. ושוב מצא בתבו"ש לחולין הרגיש בזה. ועוד ראיה ברורה מהש"ס מנחות צ"ט דקאמר שם תנא דבר"י משל לאדם שמסר ציפור דרור לעבדו כו'. אם כן מדמה התורה לציפור דרור. ובודאי מדמה לעוף טהור. דחלילה להמשיל התורה לעוף טמא ע"ש. וכבר הבאתי [באות ה'] דבהראיה מביצה כ"ה. התבו"ש אינו יחיד בזה. דכ"ה בפר"ח סי' תצ"ז ופמ"ג שם. ועיין גם במשנה למלך להלכות טומאות צרעת פרק י"א הלכה א' שתמה גם כן על מהרי"ק מההיא [דביצה כ"ה] דציפור דרור צריך לקשור בכנפיה ע"ש. ועיין בס' שערי השמים שהובא בלחה"פ סימן מ"ב ס"ק י"ב ובבל"י שם ס"ק ט'. ובה"ט שם סק"ח במוסגר. ועיין בעקרי הד"ט חיו"ד סי' **ח' אות ט' בשם הים יששכר דף מ"א ע"ב.** והרב טוב עין דציפור דרור עוף טהור הוא עיין שם :

משבצות זהב סימן פ"ג

אף דיש להם סנפיר וקשקשת כיון שאין להם צורת דגים לוקה עליהם מחמת לאו דאל תשקצו. דז"א דהא אמרינן בפרק אין מעמידין חמרא דימא שרי ועז הים שהוא שיבוטא שרי כיון דיש להם קשקשת וסנפיר (עיין בשפ"ד סק"ג מזה) אלא הר"מ שם מיירי באין להם סנפיר וקשקשת אלא דאם יש להם צורת דגים כיון דאין להם סנפיר וקשקשת היה לוקה עליהם מחמת לאו הנאמר בדגים טמאים מבשרם לא תאכלו. כמ"ש הר"מ בהלכה ד' שם. משא"כ כשאין להם צורת דגים. והם ברירות ובעלי קומה אינן בלאו הזה וקאמר הר"מ (בהלכה י"ב) דלוקה עליהם מחמת לאו דאל תשקצו. והפר"ח תמה על הר"מ דהרי גם בעלי קומה שאין להם צורת דג הם ג"כ בכלל לאו דמבשרם לא תאכלו. הנאמר בדגים. ודלא כיש טועים בפי' דברי הר"מ ואומרים דהר"מ קאמר דבעלי קומה שיש להם כו':

בא"ד ב' ומ"מ א"י דכבר עמד הרמב"ן כו'. ר"ל דמאי תמה הפר"ח על הר"מ כנ"ל. דהרי כבר תמה כן הרמב"ן בהשגותיו. הביאו המ"מ בהלכה י"ב שם. דלמה ליה להר"מ לומר דלוקה על בעלי קומה. מחמת לאו דאל תשקצו דהרי הם גם כן בכלל לאו דמבשרם לא תאכלו הנאמר בדגים. ותירץ דהר"מ לא רצה לומר דלוקין עליהם מחמת דמרבינן להו בלאו דמבשרם משום דסבירא ליה להר"מ. דאין לוקין על הרבויין ולכך הביא מלקות שלהן מקרא דאל תשקצו בשרץ המים שהוא לאו. שאין בו צורך לריבו. ע"כ:

בא"ד ג' מ"ש המי"ט ק"פ ב' כו' ק"ק דהא בסיפא כו' או הא או הא כו'. ר"ל דהמעי"ט בפא"ט סי' ס"ז אות מ' שם. כתב על מה שהביא לו החכם מו"ה אהרן רופא דג הנמצא בים ספרדי דיש לו קשקשים. ואין לו סנפיר. והרי ק"ל דכל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר והשיב לו דאפשר שמין זה. הורכב אחר קבלת חז"ל דכל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר. ועוד נ"ל יישוב יותר נכון. דהנה יש לדקדק בקרא שאמר (בפרשת ויקרא יא ט') את זה תאכלו מכל אשר במים. אשר לו סנפיר וקשקשת וגו'. והדר אמר וכל אשר אין לו סנפיר וקשקשת מכל שרץ המים ומכל נפש החיה וגו' מה שלא אמר בכתוב הראשון. לכך נ"ל. דהכתוב הראשון מדבר במיני דגים בלבד. ולא מחיות שבים. ומעתה י"ל דהכלל דכל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר על מין דגים בלבד הוא שאמרו כן. ולא על החיות שבים. ורק בפסוק ראשון דנאמר על דגים מקשה בגמרא דסנפיר הוא מיותר. ומשני להגדיל תורה. אבל בפסוק השני שהוא נאמר על החיות שבים ואין סנפיר מיותר. וצריכה. שהרי יש חיה בים. שיש לה קשקשת ואין לה סנפיר כו' ע"ש. והנה התוס' בנדה [דף נ"א ע"ב ד"ה ולבתוב רחמנא קשקשת כו'] הקשה דמנלן דבעינן בדגים שיהיה תרוייהו. קשקשת וסנפיר. אימא דטהור בחדא מינייהו. או בהא או בהא. עד שיפרוט לך הכתוב יחדיו. ותירץ דאמרינן דומיא דסימני בהמה. דכתבה בה התורה כל מפרסת פרסה מעלת גרה בבהמה אותה תאכלו דשם בעינן תרוייהו מדאסרה רחמנא גמל [אף שהוא מעלה גרה כיון דאינו מפריס פרסה] וחזיר [שהוא מפריס פרסה כיון דאינו מעלה גרה] עכ"ל. ועל פי זה הקשה הפמ"ג כיון דלהמי"ט ע"כ הא דמקשה הגמרא למה לי סנפיר לכתוב קשקשת לחוד דממילא כיון שיש לו קשקשת יש לו סנפיר. לא קאי אריש דקרא. דאשר לו סנפיר וקשקשת דמיירי בדגים [דבסיפיה דקרא דמיירי גם בחית הים. איצטריך למיכתב תרוייהו. דבחית הים נמצא מין שיש לו קשקשת בלא סנפיר כנ"ל] א"כ קשיא דאיך מקשה בגמרא למ"ל סנפיר. דהא י"ל. אי לא הוי כתיב ברישא רק קשקשת. ה"א דבסיפיה דקרא דאשר אין לו סנפיר וקשקשת פירושו דאין לו תרוייהו. הא אי יש לו הא. או הא שפיר דמי. כמו שהקשה התוס' בנדה. ותירוצו דומיא דבהמה דכתיב בה ג"כ שני סימנים מפרסת פרסה ומעלה גרה דשם ע"כ קאמר שיש לה תרוייהו [מדאסרה חזיר וגמל משום דליכא בהו רק חדא כנ"ל] וה"ה הכא. אבל אי הוי כתיב ברישא דקרא. רק אשר לו קשקשת לחוד. אם כן לא הוי דומיא דבהמה. אף דבדגים ממילא הוי ידעינן דבעינן תרוייהו. מחמת דלא נמצא מין בהם שיהיה לו קשקשים בלא סנפיר. אבל מכל מקום בסיפא דקרא דאשר אין לו סנפיר וקשקשת. דמיירי בחית הים. שפיר הוה אמינא דאין לו תרוייהו קאמר קרא. אבל אי יש לו סנפיר לחוד. או קשקשים לחוד מותר. אע"כ דגם בחית הים נאמר הכלל. דכל שיש לו קשקשים יש לו סנפיר. וקושיות הגמ' לכתוב קשקשת לחוד קאי בין אריש דקרא בין אסיפה דקרא. דשפיר הוי ידעינן דבין בדגים ובין בחית הים דבעינן תרוייהו כיון דקפדה רחמנא אקשקשים. ועוד תמה הפמ"ג על התוס' בנדה. שהקשה מנלן דבעינן בדגים קשקשת וסנפיר. דלמא קרא קאמר דאשר לו סנפיר או קשקשת. דאם כן מה דקי"ל דכלל הוא כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר. ומבואר בפר"ח דהוא מהלכה למ"מ. למה לנו הלמ"מ. אי סגי בחדא. [ונ"ב עיין בתוס' חולין ס"ו ע"ב ד"ה כל שיש לו קשקשת. בסופו. ובמהרש"א שם. בסוף דבריו. ודוק]. ודע דכבר קדמו בקושיא זו על התוס' בס' תורת חיים. ועיין בהגהות תוס' שבת על הש"ך כאן סק"א שהעתיק מס' כתנות עור פ' ראה יישוב נכון לזה. ע"ש. ועיין בישועת יעקב סק"ג. שתירץ ג"כ בטוב:

ס"ק ג' בא"ד א' שנשר במים הסנפירין. כצ"ל:

ס"ק ה' בא"ד א' תרוייהו בעינן. [ר"ל דלא סגי בראש רחב לחוד. או בשדרה לחוד. כדאמרינן בע"ז דף מ' ע"א. דהלכתא דבעינן תרוייהו. וכמ"ש בש"ך סוסק"ו. ע"ש] ואם מצאן שלמין [דאין מלוחין]. וצ"ל דנשרו כו' מאי חזית [למיזל בתר מיעוטא דמשורין. זיל בתר מיעוטא כו'. נ"ב עיין במה שכתבתי על השפ"ד סק"ו בשם הכו"פ. דכן עיקר. ע"ש:

בא"ד ב' ומה שכתב הט"ז אדא ופלמורא הוא דבפ"ב דע"ז כו'. ר"ל דבע"ז דף ל"ט ע"ב תנן. טרית שאינה טרופה [שניכרין חתיכות דגים] מותר. ומפרשינן בגמרא איזו טרית שאינה טרופה כל שראש ושדרה ניכר. ומקשינן בדף מ' ע"א. שם מהא דתנן בחולין נ"ט ובדגים כל שיש לו סנפיר וקשקשת. אלמא דאין סימן לדגים טהורים. רק בקשקשת וסנפיר. מדלא חשיב שם. גם סימן דראש רחב ושדרה. ומשני אביי. דהתם בחולין מיירי באד"א ופלמור"א [דגים הנקראים כן]. דדמו ראשן לטמאין. ולאותן דגים הוצרך ליתן הסימן דקשקשת וסנפיר. אבל בדגים דיש להן ראש רחב ושדרה. באמת א"צ לסימן דקשקשת וסנפיר. ולזה קאמר הט"ז דאמאי לא משני בגמ' שם. דבחולין מיירי בדגים שלמין. דבהו לא מהני כלל הסימן דראש ושדרה באם אין להם קשקשת וסנפיר. דמאי חזית לומר דהן טהורים. והא דאין להם קשקשים משום דהם ממיעוטא דמשיירין קשקשיהם במים. דלמא הם ממיעוט דגים טמאין שיש להם גם כן ראש רחב ושדרה. משא"כ בע"ז שם בטרית שאינה טרופה. דהם חתיכות דגים מלוחים. דבהו ליכא ריעותא. מה דאין להם קשקשים. כיון דדרך ליטלן בעת מליחתן. אם כן כיון דניכר בהן. דיש להו ראש רחב ושדרה. שפיר אזלינן בתר רובא. דרוב דגים טמאין אין להם ראש רחב ושדרה. ולזה קאמר הט"ז. דאה"נ דהיה יכול לתרץ כן. אלא דבלא"ה משני שפיר. באד"א ופלמור"א [ונ"ב עיין בס' הארוך מש"ך שהקשה ג"כ קושיא זו לאיזה צורך הוצרך לתרץ בגמ' באדא ופלמורא. כנ"ל. ותירץ דלק"מ. ע"ש ועיין בהגהת מנחת אהרן שם אות ב' שתירץ בע"א. עש"ה]:

בא"ד ג' אמנם מה שהעמיס פירוש זה בב"י כו'. נ"ב וגם בש"ך סק"ו כתב דהמחבר לא ס"ל כן:

ודע דכל מה דהוזכר כאן סימן דשדרה. ר"ל חוט השדרה. שהוא אינו בדג טמא כ"ה בלבו"ש. ונ"ב וכן הוא להדיא. ברש"י ע"ז ל"ט ע"ב. בסופו. מובא בב"י כאן. וכ"ה מבואר בתוס' שם (דף מ' ע"א) ד"ה ובדגים כל שיש לו סנפיר. ושו"ר דכ"ה להדיא בגמ' שם ל"ט ע"א. דאמר האי צחנתא כו' והאי דג טמא כיון דלית ליה חוט השדרה. ע"ש:

ס"ק ו' בא"ד א' וראיה מדגים ועופות שמלחן זה עם זה. [דאמרינן לעיל בסימן ע' סעיף א' דאסורין הדגים. מטעם כי] דגים רפו קרמייהו קדמו ופלטו תוך שיעור מליחה כל צירן [ואח"כ בולעין דם מהעופות אלמא מוכח משם דאף בתוך שיע"מ נגמר פליטת צירן. א"כ ה"ה הכא בדגים טמאין לאחר שיעור שעה אין בכוחן לאסור אחרים כי אין להם ציר לפלוט]. אף די"ל דאין ראיה כ"כ [משם] די"ל [דדגים אף לאחר שיע"מ] פלטו [עדיין ציר מעט מעט]. ואין פולטין עוד בשפע. [ולכך התם אסורין הדגים. דכיון דאין פולטין ציר ש"ע בשפע. ל"א בהו איידי דטרוד למיפלט לא בלע. ולא איידי דיפלוט ש"ע. יפלוט מה שבלע. עיין לעיל סי' ע' במ"ז סק"ט. אבל הכא לעולם אף לאחר שיע"מ יכולין לאסור מחמת דפולטין עדיין ציר] ולפ"ז [ר"ל לפי מה שכתב הש"ך אות ז' כנ"ל]. מבואר הדין כו':

בא"ד ב' ומה שכתב הרב וספיקא לחומרא אפשר דה"ק כו'. ר"ל דלכאורה יש לפשוט ספיקו של הפמ"ג. ממה שכתב רמ"א. וסתם דגים מלוחים כו' אבל אם אית בהו שמנונית אסור מדאורייתא. וספיקא לחומרא. ופשטות דברי רמ"א משמע דקאי אלעיל מיניה וה"ק. דדוקא בסתם דגים דהם כחושים. דהוי צירן רק דרבנן. בזה הוא דיש להתיר אף דנמצאו מונחים מלוחים יחד. משום דהוי סד"ר לקולא דשמא לא נמלחו בתחלה יחד אלא לאחר שיע"מ נתערבו. אבל אם אית בהו שמנונית דהוא אוסר מדאורייתא. אסור בנמצאו מונחים מלוחים יחד. דשמא נמלחו בתחלה יחד והוה ספד"א לחומרא. א"כ מוכח דאף באית בהו שמנונית. אם אין ספק. כגון אם ידוע דלא נמלחו בתחלה יחד אלא לאחר שיע"מ נתערבו מותר. לזה אומר הפמ"ג דיש לדחות ולומר דהרמ"א בסיפא. ביש בהו שמנונית לא מיירי דהם מונחים מלוחים יחד. וספק אם נמלחו בתחלה יחד. או לאחר שיע"מ נתערבו. דבזה באמת אף בידוע דלא נתערבו. רק אחר שיע"מ. אסור. אלא דמיירי במונחים יחד ואינם מלוחים. ומכל מקום החמיר הרמ"א מספיקא. דשמא באיזה פעם נמלחו יחד. כו' וראיתי לאו"ה כו' וצ"ע. נ"ב עיין בשפ"ד סק"ז:

בא"ד ג' ומה שכתב הט"ז ספק כבוש אסור כן כתב הש"ך אות ט"ו כו'. נ"ב עיין בשפ"ד סקי"ד בשם המנ"י דהשיג עליהם. והעלה דע"י כבישה הוא רק דרבנן. ועיין במה שכתבתי שם בשם האחרונים מזה:

ס"ק ח' בא"ד א' ולהר"מ כילכית הוא שם דג כולל. לטהור ולטמא. וההיא דפג"ה כילכית באילפס הוה ל"ק להר"מ. דיש נמי טמא [הנקרא כילכית]. נ"ב עיין ביד אברהם שכתב דצע"ג על הר"מ שכתב דכילכית הוא דג טהור. דהא אמרינן בפג"ה (דף צ"ז) כלכית באילפס הוה. ואמר ר"י לטעמיה קפילא ארמאה. ופרש"י כילכית. שקץ דגים קטנים נתבשל באילפס של בשר. אלמא מוכח להדיא דדג טמא הוא. ואח"כ הראו לי בר"ן פא"מ שכתב דלדעתם כל דג קטן. בין טהור בין טמא. איקרי כילכית. עכ"ד. וכבר קדמו הפמ"ג כאן בכ"ז בקיצור כנ"ל. אך גם הפמ"ג אינו ראשון בזה. דכבר קדמו בב"ח כאן. וכתב דלפרש"י דס"ל דכילכית הוא דג טמא. יש ראיה לדבריו. מהא דפג"ה דקאמר התם דכילכית באילפס הוה. והר"מ דס"ל דכילכית הוא דג טהור. ל"ק עליו מהא דמוכח בפג"ה דהוא דג טמא. דאיכא למימר דכילכית פירושו דג קטן. בין טמא. בין טהור. והאי דפג"ה מיירי בטמא. והאי דשמעתין בטהור. וכן כתב הר"ן בשם ר"ח עכ"ד. וגם בס' הארוך מש"ך הביא ראיה לפרש"י. מהא דפג"ה (דף צ"ז) הנ"ל. ע"ש. ולפלא שלא הביא דברי הר"ן שהביא ראיה זו מפג"ה לרש"י. ואח"כ תירץ דגם להר"ח שפירש שם דכילכית הוא דג טהור ל"ק עליו מההיא דפג"ה. דכילכית פירושו דג קטן בין טהור בין טמא כו'. ובדרך זה תירץ הב"ח דא"ש להרמב"ם *) [ועיין במה שכתבתי על השפ"ד סקי"ח. ותבין דברי הט"ז והמ"ז כאן ע"נ]:

בא"ד ב' ודייק לה מטרית דבעינן שיכיר ראש ושדרה של כל אחד. הא לא"ה אפילו צירן אסור. נ"ב כ"ה בב"ח שהרשב"א דייק זה. משום דקשיא ליה. מ"ש הכא דסומכין להתיר כל הציר בנמצא בו כילכית שהוא דג טהור קטן. או חתיכה אחת טהורה. ואלו בטרית שאינה טרופה. אמרינן בגמ' דבעינן שיהא ניכר ראש ושדרה לכל אחת ואחת. אלמא דאין סומכין בחתיכה על סימני חברתה. אפילו לטבל בצירן (עיין בש"ך סקכ"א. ושפ"ד שם. ותבין) לפיכך תירץ הרשב"א דקל הוא שהקילו בציר דהוא רק דרבנן. אבל בטרית דאכיל גופיה של דג צריך הכרת ראש ושדרה לכל חתיכה וחתיכה. ואפילו על צירן גזרו משום גופן. דכיון שגופן מעורב בציר. אי שרית ליה צירן. אכיל נמי גופן. אבל ציר זה שיש בו כילכית מיירי דאין בו כלל שום חתיכה שיהא בו ספק דג טמא. ולכך מותר הציר עכ"ד. ועיין בש"ך סקכ"א. ועיין בשפ"ד שם שדחה ראיה זו. ועיין במה שכתבתי שם בביאור דבריו:

בא"ד ג' ודע דכילכית זה לרש"י שהוא מין טמא [מ"מ כ"ז שלא פירש מהציר] מותר הוא באכילה [כיון] דגדל במשקה כו'. כמו שרצים לקמן סימן פ"ד (סעיף א'. כצ"ל. וכ"ה בב"ח. ע"ש). כו' שוב מצאתי להב"ח כ"כ להדיא [גם אליבא דרש"י] דכל זמן שלא פירש [הכילכית מהציר הוא] שרי [באכילה] ובפירש [מהציר] אסור כו':

ס"ק ט' כדי להבין דברי הט"ז והמ"ז כאן. ודברי הש"ך סקכ"ד ושפ"ד שם. מוכרחני להאריך קצת. דז"ל הסוגיא בע"ז (דף מ' ע"א) אמר רב ברונא אמר רב קרבי דגים ועוברן (ביצים שלהן) אין נקחין אלא מן המומחה. רמי ליה עולא לרבי דוסתאי מדקאמר רב קרבי דגים ועברו אין נקחין אלא מן המומחה. מכלל דדג טמא אית ליה עובר. ורמינהו דג טמא משריץ [דג עצמו. במעי אמו] דג טהור מטיל ביצים. אמר ליה סמי מכאן עוברן. א"ל רבי זירא לא תיסמי. תרויהו מטיל ביצים גינהו. אלא זה משריץ מבחוץ. וזה משריץ מבפנים. דג טהור לאחר שמטיל ביצתו נוצר הדג מאליו מבחוץ. אבל דג טמא משריץ בפנים במעי האם לאחר שגומרין ביציו במעיו. ופריך למה לי מומחה. לבדוק בסימנים. דתניא כסימני ביצים של עוף טהור. כך סימני עוברי דגים. ואלו הן סימני ביצים כל שראשה א' כד וראשה א' חד טהורה. ב' ראשיה כדין או חדין טמאה. ומשני אמר רבא כשנימוחו [העוברין וא"י להכיר בהן הסימנים] ופריך לרבי דוסתאי דאמר סמי מכאן עוברין. והתניא כסימני ביצים כך סימני עובר"י דג"ם. ומשני תריץ נמי. כך סימני. קרבי דגים. והיכי משכחת לה בסימני קרבי דגים שיהא כד וחד. משכחת לה בשלפוחא (פרש"י. משיא"ה של דג שמלאה רוח). ובעי. אין שם מומחה מאי. (כשנימוחו העוברין קבעי לה). אמר רב יהודה כיון דאמר אני מלחתים [הדגים. וראיתי שדגים טהורים הן ומהן הוצאתי קרביים האלו] מותרין. רב נחמן אמר עד שיאמר אלו דגים. ואלו קרביהן (אלו דגים. שיראה לו הדגים עצמן. אבל באני מלחתים לא מהימן דשמא לא בקי בהן). אורי ליה רב יהודה לאדא דיילא כיון דאמר אני מלחתים. מותרים. ע"כ. וז"ל הטור. קרבי דגים אינם נקחין אלא מהמומחה. אבל מי שאינו מומחה. אין לוקחים אותם ממנו. בד"א כשנימוחו. אבל אם הן שלמים. וניכר בהן סימני טהרה. נקחין מכל אדם. ומהו סימניהון. שבראשם האחד כד ועגול ובראשם השני חד ועגול. כמו הביצה. וכתב ר"ת. שהוא סימן מובהק להתיר עליו כל דג (ר"ל אפילו דג שבא לפנינו ואין לו קשקשים. דאמרינן היה לו. ונשרו במים. מדחזינן דבקרביים שלו יש בהן סימני טהרה. פרישה) ובירושלמי משמע שאינו סימן מובהק. וכן הוא מסקנת א"א הרא"ש ז"ל. והא דאין נקחין ממי שאינו מומחה

הערה מחרב הגאון האב"ד דק"ק בערזאן זצללה"ה

*)בדין כילכית. הביא רו"מ מכמ"ק ויעויין בתפ"ש על הרא"ש דפ"ו דנדרים וק"נ שם אות ו'. ובתוס"ח על המשניות פ"ב דע"ז. העיר ג"כ בזה. ולפי מה שכתב הב"ח לק"מ. ולענ"ד בלא"ה לק"מ מה שהקשו שם מהירושלמי. דמשמע שהיו אוכלין כילכית. די"ל. היינו עם הציר קודם שפירש דאז מותר באכילה. אף לרש"י דס"ל שהוא טמא. כמ"ש הב"ח. והמ"ז. סוס"ק זה (אות ג'. ע"ש). אגב אכתוב מה שמצאתי בשו"ת פ"י בן הרא"ש סי' ל"ב דדג א"צ מסורת. והכל תלוי רק בסימנים. וכמה אחרונים לא ידעו מזה. עכ"ל

שפתי דעת סימן פ"ג

זו יכולה לחיות עכ"פ זמן מועט בציר דגים טמאים. דאל"כ אמאי חיישינן בפתוחה. אי יש בו רק חדא כילכית דלמא מעלמא נפל [ר"ל. ונימא דאפ"ה מדיכולה לחיות בו. ע"כ דציר טהור הוא]. ומיהו אינה היה שם זמן הרבה. דאל"כ אף בסתומות ניחוש דלמא מעלמא נפל. שאין לך סתומה. שלא היתה מתחלתה פתוחה. והרמב"ם פירש דכילכית הוא דג טהור. וכיון דנמצא בו דג טהור. תלינן לקולא שהציר הוא ג"כ מדגים טהורים. וחולק אפרש"י ומפרש להיפוך. דבחביות פתוחות סגי אם נמצא כילכית אחת בחבית אחת. דכיון דהם פתוחות כחבית אחת חשיבי. דאדם עשוי ליקח מזו וליתן בזו. הילכך כמעורבות דמו. ולפיכך אם נמצא דג טהור באחת מהן כולן מותרות ולא חיישינן כלל שמא מעלמא נפל. ובסתומות לא סגי בחדא. דאם פתח רק חבית אחת ומצא בה דג טהור. רק היא מותרת. ובשתי כילכית. דהיינו שפתח עוד חבית שניה. ומצא בה ג"כ דג טהור. כולן מותרות. דבזה הוחזקו כולהו. דצירן הוא מטהורין. והרשב"א פירש דכילכית הוא דג טהור כמו שפירש הר"מ. דכיון דציר דגים דרבנן. תלינן לקולא. דכיון דנמצא בו דג טהור. אמרינן דהציר נמי מדגים טהורים הוא. אך לדינא במה דמחלק הגמ'. בין פתוחות לסתומות. הוא מפרש כרש"י. דבפתוחות לא סגי בחדא. דבנמצא בו רק חד דג טהור. חיישינן דלמא מעלמא נפל. וביש בה ב' דגים טהורים [וה"ה ב' חתיכות עם קשקשים. דניכר דהם מטהורין]. אז החבית מותרת. וגם שאר החביות מותרין. כדמוכח בגמ' שם [בההיא עובדא דעכו"ם שהביא עריבה מליאה חביות ונמצאת כילכית (לרש"י ר"ל שנמצא בו כילכית כדינו. דהיינו ב' כילכות. כ"ה בתוס' שם) באחת מהן והיו החביות פתוחות. כולן מותרות]. משא"כ בסתומות סגי בחד דג טהור דבזה לא חיישינן שמא מעלמא נפל (ולרש"י הטעם דבסתומות ל"ח שמא נפל לתוכן בעת שהיו פתוחות. דכילכית אינה יכילה לחיות זמן רב בציר דגים טמאין. מעת שהיו פתוחות עד כה. כמ"ש הר"ן כנ"ל). והנה הט"ז פירש דדעה א' שבמחבר הוא פרש"י ודעה ב' הוא הר"מ. ולהש"ך לא ניחא ליה לפרש כן מדהשמיט המחבר בדעה הא'. ולא כתב כלשון הטור אליבא דרש"י. דאם כילכית שוטטת בו מותר. שזה סימן שהוא מדגים טהורים שאין דרך כילכית להיות גדילה בציר דגים טמאים. לכך מפרש דדעה א'. הוא הרשב"א דהוא מפרש ג"כ דכילכית הוא דג טהור דלפי זה מדוייק לשון המחבר שלא כתב רק שזה סימן שהוא מדגים טהורים. ור"ל דתלינן לקולא מדיש בו **דג טהור סימן הוא דהציר נמי טהור הוא :**

ס"ק י"ט **בא"ד א'** אבל אם נמצא ב' כילכית כו' כדמוכח כו' והיינו כילכית כדינה ב' כילכית. עיין במה שכתבתי על השפ"ד דס"ק שלפ"ז. ותבין :

ס"ק כ"א **בא"ד א'** ומה שכתב שכ"מ בש"ס דף מ' כו' אמנם י"ל דה"ק כו'. ר"ל דעל מה דתנן שם. דטרית שאינה טרופה מותר. אמרינן בגמ' איזהו טרית שאינה טרופה. כל שראש ושדרה ניכר. איתמר רב הונא אמר עד שתהא ראש ושדרה ניכר. ר"נ אמר. או ראש. או שדרה. אמר רב יהודה משמיה דעולא. מחלוקת לטבל בצירן. אבל בגופן דברי הכל אסור עד שיהא ראש ושדרה ניכר. אמר רב פפא הילכתא. עד שיהא ראש ושדרה ניכר. של כל אחת ואחת. מיתיבי חתיכות דגים שיש סימן אפילו בחתיכה אחת. כולן מותרות. ומשני. הב"ע שהחתיכות שחת. [שהם מתאימות. כשמחברין אותן יחד. ניכר ונראה שהם כולם מדג אחד. והוא מובא לעיל סעיף ד]. ומזה דייק הש"ך. כיון דאמר ר"י משמיה דעולא דמחלוקת דר"ה ור"נ. אינו לענין חתיכות דגים גופייהו. כי בזה כ"ע מודו. דבעינן ראש ושדרה. אלא כי פליגי רק לענין צירן. אם כן ע"כ מה דקאמר ר"פ דהלכתא דבעינן ראש ושדרה ע"כ קאי לענין צירן [דאי לענין גופן לא שייך כלל לומר הילכתא כו' דמאי קמ"ל ר"פ. דהא כ"ע ס"ל הכי]. ואפ"ה קאמר ר"פ עד שיהא ראש ושדרה ניכר של כל אחת ואחת. אלמא דבאם אינו ניכר בכל חתיכה וחתיכה שהוא מדג טהור. אף שיש בו חתיכה דניכר בו שהוא מדג טהור. מכל מקום כיון דיש בו גם חתיכה שאינו ניכר. אסור הציר. (נ"ב. עיין בר"ן פא"מ שם. ותראה שהר"ן עצמו כתן לזה ע"ש) ועז"ק הפמ"ג. דיש לדחות ולומר. דלעולם כשיש בהציר חתיכה דניכר בו. דהוא מדג טהור. שרי הציר אף דיש בו גם חתיכה דאינו ניכר בו. ומה דקאמר ר"פ הילכתא. עד שיהא ניכר ראש ושדרה לכל אחת ואחת. י"ל דאינו קאי לענין צירן. ולאשמעינן דהילכתא כרב הונא. אלא קאי לענין גופן דכ"ע באמת מודו בזה דבעינן ראש ושדרה ובא רב פפא לאשמעינן דל"ת באם ניכר בחתיכה אחת ראש ושדרה דמותר כל החתיכות. אלא דהילכתא דבעינן דיהא ניכר ראש ושדרה בכל חתיכה וחתיכה. וז"ק בגמ' דברייתא דמבואר בה דדי אם ניכר בחתיכה אחת. מיירי במתאימות. ור"פ באינה מתאימות קאמר. דבעינן דיהא ניכר בכל אחת ואחת אבל לעניין צירן יש לומר דמודה ר"פ דדי אם ניכר בחתיכה אחת (לר"ה שיש בה תרוויהו. ולרב נחמן בחדא לחוד) אף דיש בה גם חתיכה דאין ניכר בה דהחתיכה זו אסורה ממילא גזרינן צירן אטו גופן וק"ל. [הג"ה ולענ"ד יש ליישב לפמ"ש הכו"פ ס"ק כ"ג בפשט דברי התוס' שהקשה דאמאי לר"נ שאני צירן מגופן דהא גם צירן אסור מ"ה. וא"כ כמו דחיישינן בגופן אי אין ניכר בו ראש ושדרה. כה"נ בצירן. ותירץ דצירן הוא בטל ברוב. משא"כ גופו. דבריה הוא דלכאורה קשים דבריו להבין. דמאי ביטול ברוב שייך כאן. דהא יש לספוקי שמא כולם טמאים. וע"כ **דצ"ל דס"ל להתוס' דטרית הוא ודאי דג טהור. רק** החשש אולי יש גם דג ממא בתוכן ע"ש. אם כן לפ"ז מאי דקאמר רב הונא דבעינן ראש ושדרה בטרית. ע"כ דקאמר דבעינן בכל אחת ואחת. ור"נ ס"ל דאף אם נמצא בה התיכה אחת דלא ניכר בה רק ראש לחוד או שדרה לחוד מותר הציר. דאף אם זו טמאה היא מ"מ הציר שלה בטל ברוב ציר טהור אבל בגופן דברי הכל דבעינן ראש ושדרה ר"ל בכל חתיכה וחתיכה [דבזה אף ר"נ מודה. כיון דבריה היא ולא בטילה] וא"כ ע"כ מה דקאמר בתר הכי רב פפא דהילכתא דבעינן ראש ושדרה בכל אחת ואחת. קאי אצירן וקמ"ל דהילכתא כר"ה דבעינן ראש ושדרה. דאי אגופן ולאשמעינן דבעינן בכל אחת ואחת פשיטא דהא כ"ע הכי ס"ל. וצדקו דברי הש"ך מאד בראיתו מהש"ס ודוק] :

ס"ק כ"ג **בא"ד א'** ודע דהתוס' כו' אף דהוי דאורייתא מ"מ בטל הוא ברוב (כצ"ל) משא"כ גופן. ר"ל דהתוס' שם הקשה על מה דאמרינן דמחלוקת דר"ה ור"נ. אינו רק בצירן. אבל בגופן אף ר"נ מודה דבעינן ראש ושדרה. דמ"ש צירן מגופן לר"נ. דהא צירן נמי דאורייתא. ותירץ דאף שצירן אסור מדאורייתא מ"מ הוא **בטל ברוב** משא"כ גופן לא בטל דבריה הוא. ותמה הפמ"ג דבפגי"ה כו' ואיך כתבו כאן כו' נ"ב כבר עמד על זה בפלתי סק"ב. ותירץ דהתוס' ס"ל לחלק כדעת הפוסקים בין שהדג כחוש דאז צירו רק דרבנן אבל אם הדג שמן אסור מ"ה ובברייתא דטרית [שאינה] טרופה סתמא קתני. והיה בין דג כחוש או שמן. והקשה התוס' שפיר איך פסקינן להתיר בצירן סתמא לר"נ דילמא הדג שמן. וא"כ צירו אסור מ"ה כמו גופו עכ"ל (נ"ב תיבת דילמא הדג כו' הוא ט"ס. וצ"ל אף **אם הדג** כו' דאי נימא דקושיית התוס' הוא רק דניחוש שמא הדג שמן א"כ לק"מ כלל. **דהא יש ס"ס שמא הדגים טהורין.** ואת"ל דהם טמאין שמא אין בהם שמנונית. וצירן מותר מ"ה. ולדרבנן שוב אמרינן סד"ר לקולא שמא הם טהורין. כמ"ש בט"ז וש"ך סקט"ו. אבל למ"ש א"ש דהכו"פ אומר דקושיית התוס' הוא דמשמע מדסתם בברייתא. דאף אם הדג שמן. **חולק** ר"נ בצירן דלא בעינן ראש ושדרה. והא בשמן צירו אסור מ"ה כנ"ל). והנה גדולה מזה עמד בכו"פ שם. דמאי תירץ התוס' דאיזו ביטול ברוב שייך כאן. דהא יש לחוש. דכולן הם דגים טמאין כיון דאין ניכר בהן ראש ושדרה. וגם מה שייך דגופן יבטלו. כיון דלא ברירא לן דיש כאן דג טהור בהחלט. ותירץ דע"כ צ"ל. דס"ל להתוס' דטרית הוא ודאי דג טהור. וכמ"ש הפר"ח ראיה מנדרים רק החשש אולי גם דג טמא יש בתוכן ע"ש :

בא"ד ב' ועוד [יש לתמוה על התוס'] שכתבו בריה לא בטילה [דהא] זה דוקא כשהוא שלם לא כשהוא מרוסק [דהא התוס' קאי על טרית שהוא מרוסק. ואין ניכר בו **ראש** ישדרה] והו"ל לומר **חהר"ל**. נ"ב גם בזה כבר קדמו בכו"פ שם ע"ש :

ס"ק

משבצות זהב סימן פ"ג

מומחה בשנימוחו היינו דוקא בסתם. אבל אם אומר משל דג פלוני הוא. ואנו מכירין שהוא טהור. או שאומר אני מלחתים. או שאמר אלו הדגים שקרביים אלו באין מהן. נקחין מכל אדם. אבל אם אמר של דג פלוני וטהור הוא. לא מהימן. והרשב"א כתב דאפילו הן שלמין וסימן טהרה ניכר בהן אין נקחין ממי שאינו מומחה. אא"כ אומר של דג פלוני וטהור הוא. או אלו דגים. ואלו קרביהן. וא"א הרא"ש ז"ל כתב כסברא הראשונה. עכ"ל. ובסוגיא דפא"ט (דף ס"ד) אמר רבי זירא על ברייתא הנ"ל [דתניא כסימני ביצים כך סימני עוברי דגים. ואלו הן סימני ביצים. כל שראשה אחד כו'] דהנך סימנים לאו דאורייתא הם. ולא סמכינן עלייהו. אלא למאי הילכתא קתני לה. ה"ק ב' ראשיה כדין או חדין. ודאי טמאה היא [ואי אמר לך עכו"ם. של עוף פלוני טהור הוא. ודאי משקר]. ראשה א' כד וראשה א' חד. ואמר לך של עוף פלוני וטהור הוא. סמוך עליו [דקא מסייעו ליה סימנים]. בסתמא [כשלא אמר לך כלום] לא תסמוך עליו. דאיכא דעורבא דדמי לדיונה. ע"כ. וכתב הב"י כאן דמאחר שהתוס' והרא"ש סוברים דסימנים לאו דאורייתא. כי אמרינן שאם הקרבי דגים לא נמלחו נקחין מכל אדם. אם יש להו הסימנים דראשן א' כד וא' חד היינו דוקא האומר של דג פלוני וטהור הוא. אבל בסתמא שאינו אומר כן אסורים. דומיא דביצים. דאמרינן בהו בפא"ט דראשה א' כד וראשה א' חד. אי אמר לך הצייד של עוף פלוני וטהור הוא. סמוך עליו. בסתמא לא תסמוך עליו. כו'. וא"כ יש לתמוה על רבינו הטור שכתב סתם שאם הם שלמין וניכר בהן סימן טהרה. נקחין מכל אדם. ומשמע דאפילו בסתמא נמי שרי. והט"ז הקשה ברמז על מה שכתב הטור וא"א הרא"ש כתב כסברא הראשונה כיון שהטור עצמו כתב לעיל דכן הוא מסקנת א"א הרא"ש דאין הסימנים מובהקים. ואח"כ חזר וכתב בשם הרא"ש דפסק. דלא כהרשב"א. דס"ל דלא סמכינן על הסימנים. אא"כ באומר של דג פלוני וטהור הוא. אלא כסברא הראשונה. דבסתמא נמי שרי. דסמכינן על הסימנים לחוד. אלמא דס"ל. דהם סימנים מובהקים. וכעין זה הקשה בב"י [מדברי הרא"ש בפסקיו. ועיין בלח"מ פ"ג מהמ"א הלכה כ'. דתמה עליו למה לא הקשה דברי הטור מדידיה אדידיה שכתב בשם אביו דברים סותרים. ע"ש] והנה לקושיא הא' תירץ הב"י. שהטור סובר. דאע"ג דסימני קרבי דגים וסימני ביצים. תרויהו לאו דאורייתא. מ"מ סימני קרבי דגים עדיפי מסימני ביצים. ומש"ה קרבי דגים נקחין מכל אדם ע"י סימנים אפילו בסתמא. וטעמא משום דבסימני ביצים אמרו דאיכא דעורבא דדמי לדיונה. ובקרבי דגים לא אמרו כן. אלמא דאותן דגים טמאים שדומים לטהורים לא שכיחי. דאי הוי שכיחי לא הוי שתקי רבנן מינייהו כי היכי דלא שתקי מביצי עורבא. הילכך אע"פ שאינם סימנים מובהקין להתיר דג עליהם. מ"מ סומכין עליהם להתיר עצמם ודוחק. ובד"מ ובדרישה החזיקו לתרץ כן בפשיטות ואינו דוחק כלל כמ"ש הב"י אלא שפיר י"ל כן מטעם שכתב הב"י עצמו. וגם מתרצים בזה קושיא הב'. דמ"ש הטור מקודם. וכן הוא מסקנת א"א הרא"ש ז"ל. היינו להתיר הדג שאין לו קשקשים על ידי שבקרביים שלו יש בהן סימני טהרה עז"ק דכן הוא מסקנת הרא"ש ז"ל כהירושלמי דאין הסימנים מובהקים **להתיר עליהם הדג. כיון** שאנו רואים בו ריעותא. אבל קרבי דגים עצמם. קונים בסתמא מכל אדם וסומכין על הסימנים. הואיל דליכא בהו ריעותא. וא"ש מ"ש הטור אחר כך שהרא"ש ז"ל כתב כסברא הראשונה ר"ל דלא כהרשב"א שכתב דאין סומכין על הסימנים. אא"כ אומר של דג פלוני וטהור הוא. אז מותר ליקח ממנו הקרביים. אלא דסמכינן על הסימנים לחוד להתיר הקרביים אפילו באינו אומר כלום. ולהט"ז לא ניחא ליה בזה. ופי' דברי הטור בע"א (וכעת יבואר לך דבריהם ע"נ. ועיין בעקרי הד"ט חי"ד סימן ח' אות ז'. דהמהר"ש בן חירגא נתקשה בדברי הטור הלזו. והרדב"ז ח"ג דפוס פיורדא סימן תק"ץ מיישב הכל ע"ש) :

בא"ד א' ומ"ש הט"ז ובזה אפילו עכו"ם נמי מהימן ר"ל כו'. כתנתו דלכאורה מאי קאמר הט"ז. דבזה גם עכו"ם נאמן אלא דסמך הטור א"ע אסי' פ"ו. דהא באמת עכו"ם אינו נאמן. אלא בצירוף הסימני'. וכאן איירי הטור בנימוחו. דאין ניכר בהן הסימני' דבזה דוקא ישראל מהימן. עז"ק הפמ"ג דקשיא ליה להט"ז עמ"ש הטור דבנימוחו כשאומר משל דג פלוני. ואנו מכירים שהוא טהור. ניקחין מכל אדם ומשמע דמכ"ש בשלימין דיש ג"כ הסימנים. דפשיטא דמהימן. ולמה לא ביאר הטור דבשלימין בכה"ג שאומר משל דג פלוני הוא. ואנו מכירין שהוא טהור אף עכו"ם נאמן. ותירץ דסמך א"ע אמ"ש זה בסימן פ"ו :

בא"ד ב' עוד הקשה הט"ז עמ"ש הרא"ש כו' ד"ל דהרא"ש רוצה לומר כו'. ר"ל דר"ת דקדק בסוגיא דע"ז הנ"ל במה דמקשה לרב דקאמר דקרבי דגים אין נקחין אלא מן המומחה דלמה לי מומחה. לבדוק בסימנים דמשני רבא דמיירי רב כשנימוחו. אמאי לא משני. דרב מיירי אף בשלימין רק דקסבר סימני עוברי דגים לאו דאורייתא. ולכך אין לבדוק בסימנים. דה"נ משני בפא"ט גבי סימני ביצים. וע"כ דש"מ מהכא דסימני עוברי דגים דאורייתא. ודחו התוס' והרא"ש שם זה. דלעולם אימא לך דסימני עוברי דגים ג"כ לאו דאורייתא. והא דלא משני הכי משום דאכתי תקשה דאין נקחין אלא מן המומחה' משמע דאין שום צד היתר ליקח שלא מן המומחה. וז"א דאם לא נימוחו שהסימנים ניכרים בהם. ואומר משל דג פלוני וטהור הוא. בכה"ג נקחים אף שלא מן המומחה. כדאמרינן בחולין גבי ביצים דלוקחין מהן כשאומר משל עוף פלוני וטהור הוא. לכך הוצרך לתרץ דרב דקאמר דאין נקחין אלא מהמומחה מיירי כשנימוחו ע"ש. אלמא מבואר בתוס' והרא"ש. דלכך לא משני דרב מיירי בשלימין. וסימנים ל"ד. דתקשי אמאי קאמר רב דאין נקחין בשום צד אלא מן המומחה. דהא בשלימין דניכר בהן הסימנים עכ"פ באם אומר משל דג פלוני ואנו מכירין בו שהוא דג טהור נאמן כל אדם בכה"ג. ואמאי לא דחו בפשיטות דבשלימין באם אומר משל דג פלוני טהור הוא. אף כשאין אנו מכירין אם הוא טהור. נאמן בצירוף הסימנים. לזה תירץ הט"ז דאי היו אומרין כן התוס' והרא"ש לא היה נדחה ראיית הר"ת רק למה דמפרשינן מומחה היינו ישראל הבקי. דלפי זה יש לדחות. דלכך לא משני דרב מיירי בשלימין וסימנים ל"ד. דאכתי תקשה דהא גם באומר הישראל שאינו מומחה שהוא משל דג פלוני טהור. נאמן בצירוף הסימנים. אבל אם נפרש דמומחה היינו ישראל שאינו חשוד ולא בא רב לאפוקי. רק שלא נקח מעכו"ם. או ישראל החשוד. היתה קמה וגם נצבה ראיית הר"ת דסימנים דאורייתא. דאל"כ אמאי לא משני בשלימין. וקסבר רב דסימנים ל"ד. דלפ"ז ליכא להקשות דהא באומר משל דג פלוני טהור נאמן בצירוף הסימנים אף שאינו מומחה. דז"א דשלא מן המומחה היינו ישראל החשוד או עכו"ם. והוא באמת אינו נאמן. לכך נקטו התוס' והרא"ש בלשונם. באומר משל דג פלוני וטהור הוא. ר"ל שאנו מכירין בו שהוא טהור. דבכה"ג בצירוף הסימנים. נאמן אף עכו"ם או ישראל חשוד. כמו דאמרינן בסימן פ"ו. וא"כ אף לפירוש זה. דמומחה היינו ישראל שאינו חשוד. אפ"ה נדחה ראיית הר"ת. כי א"א לשנויי דרב מיירי בשלימין דתקשה לך אמאי קאמר. דאין היתר בשום צד לקנות אלא מן המומחה. דהא אף שלא מן המומחה. דהיינו בישראל חשוד או עכו"ם. יש היתר לקנות באומר משל דג פלוני טהור. ואנו מכירין בו שהוא טהור. דבצירוף הסימנים נאמן.

בא"ד ג' וכתב עוד הט"ז מ"ש הטור כו' ואח"כ כתב הטור כו'. דהב"י **הקשה כיון דהטור** כתב ברישא אבל אם אומר משל דג פלוני וטהור הוא לא מהימן. **דפירושו שהצייד** אומר כן דדג זה טהור הוא [דאי כשאנו מכירין שדג זה טהור הוא. הרי הוא נאמן] אם כן איך אח"כ נקט לשון זה בדברי הרשב"א שכתב והרשב"א כתב כו' אא"כ אומר של דג פלוני וטהור הוא. דכאן פירושו להיפוך שאנו מכירין שהוא טהור. והו"ל להטור לבאר להדיא דלא התיר הרשב"א. אלא כשאנו מכירין שאותו דג פלוני טהור הוא. כדי שלא נטעה לפרש גם כאן. דאף באין אנו מכירין אותו הדג מתיר הרשב"א כיון דנקט לישנא דמקודם דאיירי באין אנו מכירין אותו דג. אם הוא טהור. ותירץ הט"ז דלא חש רבינו הטור. שמא נטעה בזה בדברי הרשב"א כיון דסמך לשון זה דאומר של דג פלוני וטהור הוא. לאו אלו דגים ואלו קרביהן. משמע דמיירי באופן דהוי למעליותא כמהו והיינו ע"כ באומר של דג פלוני ואנו מכירין שהוא טהור [דאי באין אנו מכירין רק **שהצייד** אומר של דג פלוני טהור הוא. הרי זה לא עדיף כמו אלו דגים ואלו קרביהן. **דהרי לסברא הראשונה** בנימוחו. כשאומר אלו דגים

ואלו

משבצות זהב סימן פ״ג

ואלו קרביהן נאמן. וכשאומר של דג פלוני טהור הוא. ואין אנו מכירין לא מהימן]. נ״ב עיין בפרישה ס״ק כ״ד וס״ק כ״ו דתרוץ בע״א דלק״מ דמקודם צ״ל בטור אבל אם אמר של דג פלוני טהור בלא וי״ו. דזה פירושו שהוא אומר לנו שהוא טהור. אבל אנו אין מכירין אותו ואחר כך בדברי הרשב״א גרסינן וטהור הוא בוי״ו שזה מורה שהוא אומר לנו משל דג פלוני הוא. ואנו מכירין שהוא טהור ע״ש. וגם בספר הארוך לש״ך העתיק לשון הטור כאן וכתב דבס״א גרסינן. אבל אם אמר של דג טהור הוא ועיקר ע״ש :

ס״ק י״ב בא״ד א׳ ומ״מ אין להתיר דג ברבוטא ע״ז [שנראה דביציו הם אדומים. ואינם משחורים אף אחר מליחה] שאין זה כ״כ סימן מובהק [לסמוך עליו] כיון דרואין ריעותא [בדג זה שאין לו קשקשים משא״כ בסתם עוברי דגים כיון דליכא בהו ריעותא לכך סומכין על סימן זה שהם אדומים]. ועיין במ״ש על שפתי דעת סק״ג באורך מדג ברבוטא. ועיין בתפארת ישראל על משניות פ״ב דע״ז משנה ו׳ ס״ק נ״ו מש״ש בזה :

ס״ק י״ג בא״ד א׳ אף דקי״ל כתירוצא דרב אשי כו׳ אבל נמצא בבית כו׳. ר״ל דתנן בבכורות ז׳ ע״ב. דג טמא שבלע דג טהור מותר באכילה ואמרינן עלה בגמרא טעמא דחזינן דבלע. הא לא חזינן דבלע אמרינן אישתרוצי אשריץ [פרש״י דג טהור זה. שנמצא בתוך הטמא. נשרץ בגופו ועוברו הוא ואסור] אי הכי כי חזינן דבלע. נימא דהאי [דבלע] איעכלא [ונעשה ריעי] והאי [שנמצא בתוכו] אישרוצי אשריץ [ועוברו הוא וליתסר] ומשני אמר רב ששת כגון שמצאו דרך הריעי [אי עוברו הוא בבית הרחם מיבעיא ליה לאשתכוחי]. רב פפא אמר כגון שמצאו דרך בית הבליעה. ר״נ אמר כגון שמצאו שלם. רב אשי אמר [מתניתין לאו בדחזינן דבלעו אלא שנמצא בתוכו. והאי דקתני שבלע. היינו כי רוב דגים במינן משריצין וזה שנמצא בתוכו הוא מין אחר] כמו שבלע בפנינו דמי עכ״ל הסוגיא עם פירש״י שם. ופסקו התוס׳ והרא״ש כתירוצא דרב אשי. והבין הש״ך בס״ק כ״ט דלרב אשי אף בנמצא בבית הרחם מותר. מטעם זה. דרוב דגים משריצין כתמונתן וזה הדג הנמצא בתוכו שהוא מין אחר ע״כ דבלעו. ודעת הט״ז דבנמצא בביה״ר לכ״ע אסור. והסכים המ״ז ע״י. דכן משמע בגמ׳ ורש״י שם. דבנמצא בביה״ר אף ר״א מודה דאסור. דאי איתא דבלעו מי הביאו לביה״ר. וע״כ דזה הדג הוא ממיעוטא דמשריצין שלא במינם. דלא נחלק ר״א על ר״ש ור״פ אלא במאי דהם מוקי למתני׳ דוקא בדחזינן דבלעו. ובא הוא לומר דלא צריך לאוקמי בחזינן דבלעו אלא אף בלא חזינן. מ״מ הרי הוא כמו שבלע לפנינו מחמת דרוב דגים משריצין במינם. אבל במאי דס״ל לר״ש ור״פ דאפילו בלע לפנינו אסור. כגון שלא נמצא בבית הבליעה ודרך הריעי אלא נמצא בביה״ר גם הוא מודה להם. דבזה ליכא למיזל בתר רובא דמשריצי במינן. כיון דאיכא ריעותא מאין בא לביה״ר. וגם לדידיה מתניתין מיירי דוקא בנמצא בבית הבליעה או דרך הריעי או אף בנמצא סתם ולא ידעינן כעת היכן הוה טיגנ. דבזה שייך שפיר למיזל בתר רובא. וזה מוכח בגמרא דאל״כ היה לו לר״א לפרש דמתניתין לאו דוקא בנמצא דרך הריעי אלא בכ״מ שנמצא מותר. אלא ש״מ דבהך לא פליג ר״א אלא במה שפירש דאף בלא חזינן שבלע כמו שבלע בפנינו דמו. [ועיין בפרישה אות ל״א. ועיין בפלתי סק״ו שמיישב הסוגיא לדעת הש״ך. ואפ״ה הניח בצ״ע שם ובכרתי ס״ק כ״ב אם לסמוך להתיר כש״ך בנמצא בביה״ר ע״ש. ולפמ״ש בספר בי״ה מובא בבל״י ס״ק י״ז. דעכשיו אין אוכלין אף אם נמצא דג טהור במעי דג טהור משום מיאוס ונפשינו קצה בהם ע״ש. אין נ״מ בכל זה רק לענין דיעבד כשנפל לתבשיל] :

ס״ק י״ד בא״ד א׳ עט״ז העלה כו׳ ונ״מ לחמץ בפסח כו׳ נ״ב עיין בשפתי דעת סק״ל. דהט״ז והש״ך חולקין בזה. דלהט״ז תליא העיכול בלעיסה. ואם בלעו שלא על ידי לעיסה אף שאח״כ במעיו נחסר ונתרסק קצת לא הוי כמעוכל. ואם אכלו על ידי לעיסה. אף שנמצא במעיו שלם כמו שבלעו מותר. ולש״ך העיכול תליא אם הוא נחסר ונתרסק. ולכך אם נמצא שם כמו שבלעו אף שאכלו ע״י לעיסה אסור. ואם נחסר אח״כ. אף שבלעו שלא ע״י לעיסה מותר. ועיין בפר״ח דדחה ראיית הט״ז מהגמרא. והעלה דהעיקר דכל שאינו שלם הוא כמעוכל. אבל עיין בפלתי סק״ו דהקשה על הש״ך מדברי האגודה פ״ק דבכורות הביא המג״א באו״ח סימן תס״ז ס״ק כ״ב שכתב דאף לתשובת הר״מ מפינטייז״א. אין להתיר בחטה הנמצאת בתרנגולת בפסח. דמסתמא בלעה אותה שלמה ולא הוי עיכול עכ״ל. ור״ל עכשיו היא בלתי שלמה וכמ״ש המג״א שם. הרי מבואר להדיא דאפילו לדעת הר״מ המחלק בין שלמה לליעוסה. מ״מ בבלעה שלימה ועכשיו חסר שלא מחמת לעיסה. רק נחסר. לכ״ע לא הוי מעוכל. וזה ברור דלא כש״ך עכ״ל. וכן במחה״ש באו״ח סי׳ תס״ז שם כתב דהמג״א סבירא ליה היפוך מדברי הש״ך כאן. ועיין בכרתי סקכ״ג. דנטה קו להחמיר ופסק לדינא דאף אם לעס או נמצא בלתי שלם כמו שבלעו הכל אסור. וזהו שנמצא בתוך המעיים. אבל בהוציאן דרך בית הריעי. בזה יש לחלק בין לעס לבלעה שלם. וכ״ז ששהה שיעור עיכול. אבל בלא שהה לכ״ע לא הוי כמעוכל. ושיעור שהייה להרמב״ם. בדגים ועופות מעל״ע עכ״ל ע״ש. ועיין בשפתי דעת ס״ק ל״א ובמש״ש ע״ש :

העתיק שאלה השייך לסימן פג

אם בישלו דגים ושכחו לפתוח דג אחר קודם הבישול לזרוק הפסולת שבו. ואחר הבישול נמצא בו מונח במעיו דג טמא. והיו בכל הדגים ס׳ נגדו. אך בדג זה גופיה אין ס׳ נגדו. מה דינם של הדגים ודג זה הנמצא מונח בו הדג טמא.

תשובה הנה הדבר מבואר בסי׳ צ״ב בט״ז ס״ק י״ב בשם או״ה דדג טהור שנמצא במעיו לאחר שנתבשל שרץ או דג טמא. ולא היה בדג עצמו ס׳ נגדו. חיישינן שמא פ״א נשאר לבדו ברוטב או שמא הוציאו אותו פ״א חוץ לרוטב ונ״נ ואוסרת השאר עד ס׳ נגדו. ולמד הט״ז שם מזה דה״ה בדג שנמצא שרץ בראשו. ונתבשל כך עם שאר דגים. דבעינן ס׳ נגד כל הראש של דג. דחד דינא וחד טעמא הוא עם שנמצא במעיו. וסיים דלפי הסברא נראה דלא הוי דבוק. כיון דמונח במקום שאפשר לרוטב לבוא לכל הצדדין. וכאן דחנ״נ בש״א אינו רק דרבנן יש לצדד להקל ולא הוי חנ״נ. ומבואר במ״ז שם דכותנתו רק להתיר שאר הדגים כיון דיש בין הכל ס׳ נגד הדג טמא. ולזה החשש דשמא היה פ״א חוץ לרוטב ונ״נ. הוי סד״ר. לקולא. אבל זה הדג שנמצא בו הדג טמא אסור. דלדידיה יש ספק דאורייתא. דשמא היה פ״א חוץ לרוטב ונאסר בנו״ט. ושוב אינו ניתר אח״כ. דאפל״ס אסור מ״ה. והפמ״ג שם צידד להחמיר באין ה״מ. לאסור גם שאר החתיכות כיון דהספק הוי בדאורייתא נגד זה החתיכה שהיה בו הדג טמא. שוב גם לשאר החתיכות. ל״א סד״ר לקולא. ובה״מ יש להתיר השאר וגם זה צ״ע ע״ש. והנה גם לדברי הט״ז שם דמיקל להתיר השאר. משמע לכאורה דלא קאי רק אדינו שנמצא שרץ בראשו. דבזה דוקא יש להקל. דלא שייך הטעם דממהר לבלוע. כיון דמונח במקום שאפשר לרוטב לבוא לכל הצדדין. משא״כ כשנמצא במעיו. דלשם לא יכול לבוא הרוטב כיון דנחבא הדג במעיו. וכה ראיתי בחכמת אדם כלל מ״ד סימן ט״ו שחילק כן. ונראה מדבריו שהבין כן בדברי הט״ז דסימן צ״ב הנ״ל. אבל עיין בחוו״ד שם ביאורים סק״ח וחי׳ סק״ט. דפסק דבדבוק כזה שאינו בתולדה אף שאין הרוטב יכול לבוא מכל הצדדין אפ״ה הכל מצטרף לס׳ רק אותה חתיכה אסורה מחמת חשש דשמא נשאר לבדו דאפל״ס דאורייתא. והוי ספד״א ע״ש. ועיין בטו״ט מהדו״ק סימן קכ״ה שהשיג על החוו״ד. ועיין במ״ש בחידושי דינים לסימן צ״ב דין י׳ באורך מדין דבוק שאינו בתולדה. וראה זה מצאתי בלחה״פ כאן סקי״ד שכתב וז״ל כתב בספר ישמח ישראל. ואם נתבשל עם הדג טמא שבמעיו זורק הטמא בלבד. והשאר מותר. עכ״ל. ונעלם להישמח ישראל הנ״ל מ״ש הרב ב״י באו״ח סוסי׳ תס״ו בשם המרדכי. וז״ל אע״פ שהוא מיאוס מ״מ לא נוט״ל. ואסור עד ס׳. ועיין בט״ז סי׳ צ״ב סקי״ב מ״ש בשם או״ה כו׳. ונ״ל לפי סברת הט״ז שם. באשר שהדג טמא מונח במקום שאפשר לרוטב לבוא לכל הצדדין (וא״ל. הלא נחבא הדג במעיו והו״ל כאיסור דבוק. הלא כבר דחה הט״ז סברא זו בסוסי׳ ע״ב) ואינו דבוק ממש לגוף ל״א בזה חנ״נ. וא״צ ס׳ אלא נגד דג טמא שנמצא בו כיון דחנ״נ בש״א לא הוי רק דרבנן. ולסברת הישמח ישראל. לא היה צריך כלל ס׳ נגד הדג טמא

לפחות

שפתי דעת סימן פ״ג פ״ד

ס״ק כ״ד בא״ד א׳ ומש״ה כתב הר״מ [אצל ביצי עוף אם אומר משל עוף פלוני וטהור] סומכין עליו [ר״ל] עם הסימנים משא״כ דגים כו׳ כו׳ ואמת קשה למה השמיט הר״מ קרבי דגים. ונקט [רק] עוברי דגים ונתן מקום לטעות כו׳ ר״ל דאף שכבר תירץ הש״ך בשם הרב המגיד דלכך השמיט הר״מ קרבי דגים משום דפסק כרבי זירא. דלדידיה לא נאמר כלל בגמרא שום סימן בקרבי דגים. אבל מ״מ לשיטת הש״ך דמ״ש הר״מ [הובא בלשונו בסעיף ח׳] ביצי דגים כו׳ אחד כד ואחד חד. שואל לישראל המוכר. אם א״ל אני מלחתים אוכל על פיו. הוא ל״ד דניכר בהם הסימנים דכד וחד. אלא אפילו בנימוחו העוברין מהני כשאומר אני מלחתים וממילא דה״ה בקרביים דליכא בהו שום סימן דמהני ג״כ כשאומר אני מלחתים. א״כ אכתי קשיא למה השמיט הר״מ קרבי דגים ונתן מקום לטעות בדבריו ולומר להיפוך דדוקא בעוברי דגים ושלימין דיש בהו הסימנים דכד וחד. בזה התיר הר״מ באומר אני מלחתים. אבל בנימוחו העוברין לא מהני אני מלחתים. ולכך השמיט דמהני אני מלחתים בקרבי דגים. משום דבקרבי דגים לא נאמר בהו שום סימן לר״ז. [נ״ב עיין בס׳ הארוך מש״ך ותראה שהש״ך שם בעצמו הוקשה לו כן. וז״ל ומ״מ קשה דהו״ל להרמב״ם למיכתב בפירוש דכשאומר אני מלחתים מהני אף בנימוחו. וכן בקרבי דגים. ע״ש שתירץ זה] :

בא״ד ב׳ ועי׳ גמ׳ ע״ז. לרבי דוסתאי כו׳ ולרבי זירא יש עוברים לטמאים. נ״ב עיין במ״ש על המ״ז סק״ט שהבאתי שם סוגיא זו ותבין כו׳ ונקט אני מלחתים לרבותא דמהני גם כן כמ״ש הט״ז אות י׳ כצ״ל כו׳ ומ״ש הש״ך כו׳. יש לעיין דכ״ש הוא מעוברי דגים. ר״ל דמה בעוברי דגים דיש בהו סימנים אליבא דכ״ע אפ״ה בעינן שיאמר אני מלחתים מכש״כ בעוברי דגים. דלרבי זירא לא מיתני בהו כלל סימנים. דבעינן שיאמר אני מלחתים :

בא״ד ג׳ ומ״ש הש״ך כו׳ וחולק אהמחבר. ר״ל דלהמחבר שהוא הרמב״ם. ליכא כלל לדידיה בקרבי דגים שום סימן לטהרה או לטומאה. א״כ באומר אני מלחתים דמהימן. הוא אפילו בב׳ ראשיה כדין או חדין. רק מחמת דלא כתב זה המחבר בפירוש לכך לא כתב הרב וי״א [ונ״ב עוד י״ל דלכך לא כתב הרב וי״א. די״ל כמ״ש הש״ך בספר הארוך. דאפשר דגם הרמב״ם מודה. דהיכא דניכר דב׳ ראשיה כדין או חדין אף קרבי דגים טמאים בודאי. אלא רק לחומרא לא הזכיר סימנים בקרבי דגים לומר דאפי׳ היכא דראש א׳ כד וראש א׳ חד. לא מהני באומר משל דג פלוני וטהור הוא משא״כ בעוברי דגים ע״ש] :

ס״ק כ״ו בא״ד א׳ והשיג הש״ך על הלבוש כו׳ דאינו [אלא] דאף מוחזק בכשרות שקורי משקר כו׳ ולדידן יבואר הדין לקמן. ר״ל בסימן פ״ו בש״ך סק״א ושפתי דעת שם. ובמ״ז סק״א שם. וכן בפר״ח ובל״י כאן סקי״ד השיגו על הלבוש וגם במנ״י כלל ס״ו סק״ג כתב ג״כ כהש״ך ע״ש. ועיין במילואים הנדמ״ח שתירץ את דעת הלבוש. אחרי דמצינו בבהמה כי טמאה תוליד טהורה וכן להיפוך. ואנן אזלינן בתר האם כדלעיל סי׳ ע״ט ס״ב. למה לנו להכחיש את העד הכשר ולא נאמר כי מקרה קרה היפוך מן הטבע כי הדג הזה היה לו קרביים משונים משאר בני מיניו. ובכל זאת כשר. כי הולכין אחר המוליד וכדלעיל עכ״ל. ובמח״כ נעלם ממנו שכבר קדמו הכו״פ בזה. עיין בכרתי סקי״ז שהסכים להלבוש. ובפלתי סק״ד האריך בזה להביא ראיה להלבוש מהירושלמי. ותמיה להש״ך ופר״ח. ותזר ויישב הירושלמי לדעתם. ומ״מ העלה דז״א. אלא דעיקר כלבוש דאין לך סימנים מבוארים בתורה יותר מסימני בהמה מעלה גרה ומפריס פרסה ואמרינן פרה שילדה גמל. הרי יש במציאות מין טהור שיוליד מין שיש לו סימני טומאה ומ״מ היא וגם ולדה טהור. עיין לעיל סימן ע״ט. ואם כן גם בעופות ודגים יתכן כן שמולידים ביצים בסימני טומאה ואם אדם כשר מעיד עליהם שהם נולדים ממין טהור. הכל טהור ופשוט ע״ש. וכפל דבריו אלו בריש סימן פ״ו. לענין ביצי עוף ע״ש. ולפלא לי שלא הביאו הפמ״ג :

ס״ק כ״ז בא״ד א׳ ומיהו מומחה ומוחזק בכשרות אוכלין אדומים. נ״ב וגם בחכ״א כלל ל״ו סימן כ״א כ׳ דבמדינתינו אין סומכין כלל על הסימנים. ואין לוקחין קרבי דגים מן הנכרי. אלא מישראל שמוחזק בכשרות. וגם בספר מג״ע להג׳ רי״ע ז״ל. כתב גם כן דהאידנא לא סמכינן אסימני קרבי דגים ועוברין. דלא בקיאין בהו. מיהו אי חזינן דג דמטיל ביציו בחוץ כענין שנמצא בשאלות ותשובות פני משה בודאי שהקרביים מותרים וגם הדג טהור כמש״ל [שם] ומוכח בהדיא פ״ק דבכורות דאפילו לקולא סמכינן אהך סימנא עכ״ל. וגם בבל״י סקט״ו הביא מ״ש הש״ך בשם או״ה דאין לסמוך עתה על סימני עוברי דגים. לפי שא״א בקיאין עתה. וכתב עליו דאע״ג די״ל דאו״ה קאי אשחורים וסובר כהב״י וכמו שרצה הש״ך לומר מקודם. ומ״ש דאם כן היה לו לאו״ה לבאר בהדיא הוא דוחק. אלא נ״ל הטעם. כיון דבטהורים יש ג׳׳כ שחורים. וכתב בד״מ ושמעתי שאע״פ שנמצא דג טמא שביציו אדומים. כשמולחין אותן חוזרין לשחרותן. ודילמא קנה מתחילה דג טהור ויש לו עוברי שחורים והן טהורים. ואח״כ לקח עוברי דגים אדומים וכשמולחן ביחד ויהיו האדומים גם כן שחורים וסבר שזהו מן הדג הטהור השחורין. ויבוא לידי איסור דאורייתא לכן יש להחמיר. וכ״כ הפר״ח לאסור כל מיני עוברים זולת מה שמותר מעיקר הדין עכ״ל :

ס״ק כ״ט בא״ד א׳ אמנם הפר״ח השיג עליו דביה״ר [גם] ר״א מודה כו׳. נ״ב עיין במ״ז ס״ק י״ג מזה ועיין במש״ש ע״ז באורך :

בש״ך ס״ק ל׳ נ״ב עיין באו״ח סי׳ תס״ז במחה״ש על המג״א שם שקכ״ב ותבין דברי הש״ך כאן ע״נ וגם בעצ״ל פירש דברי הש״ך כאן באורך :

בשפ״ד שם בא״ד א׳ ואם לא לעסו אסור באיסורא עכ״פ. נ״ב ט״ס הוא. וצ״ל ואם לא נחסר אסור באיסורא עכ״פ. כן מגיה בעצ״ל ופשוט. כו׳ ולכאורה חלוקין הט״ז והש״ך. נ״ב עיין במ״ש על המ״ז סקי״ד בשם הפר״ח והכו״פ בזה :

ס״ק ל״ד בא״ד א׳ נקט נמצא דוקא הא יצא לחוץ אף בלא לעסו ושלם הוי כמעוכל. נ״ב עיין בכו״פ הבאתיו על המ״ז ס״ק י״ד שדעתו להחמיר דבנמצא במעיים אין לחלק כלל. ובין לעס או נמצא בלתי שלם הכל אסור. וכשיצא לחוץ דרך בית הריעי. אז יש לחלק בין לעס ובלעה שלם ע״ש כו׳. וה״ה בחמץ אם נמצאת חטה בצואת תרנגולים. חשיב כמעוכל. נ״ב עיין בפר״ח דכתב דבדר קשה כמו חטים וכיוצא. אף שהקיאום דרך בית הריעי לא חשיב כמעוכל ע״ש. וכ״ה בלחה״פ סקי״ג ובבל״י סקט״ז. וכ״ה בש״ע הרב ז״ל באו״ח סי׳ תס״ז סעיף ס״ג ע״ש :

עיין בתפארת ישראל למשניות פרק ב׳ דע״ז משנה ו׳ ס״ק נ״ה שכתב דיש ליזהר מלאכול זארדעללען דאף שהוא מין דג קטן טהור. עכ״פ ע״י שנכבש במלח זמן מרובה. נמוחו קשקשיו. ושמא נתערב בו דג של טמא. וכן שמע מפה קדוש של אאמ״ו ז״ל. שהיה נזהר מלאכלן מה״ט ע״ש. עיין בשאלות ותשובות בי״ש חי״ד סימן קמ״ט שנשאל. בדגים קטנים הנקרא באבקיס. ויש להם סנפיר וקשקשת. אך הזנב שלהם אינו סדוק לשנים. והשיב להתיר ע״ש. וכ״ה בשו״ת ספר יהושע סי׳ ס״ב :

הלכות תולעים

סימן פד

ס״ק א׳ בא״ד א׳ ואמת הוא מהא [דאמרינן בחולין דף ס״ז ע״א] דלא לישפי אינש שיכרא בצבייתא באורתא דילמא פירש לעיל מצבייתא. והדר נפל לכסא וקעבר משום שרץ השורץ על הארץ] ופירש״י שכר העשוי מתמרים [ומצויין בהן תולעים. בצבייתא ציבי שמסננין אותו דרך עצים דקים. באורתא שאם תפול תולעת על העצים לא יראנה ומשם תפול לכלי. ולמחר כשיראנה יהא סבר שלא פירשה מן השכר] אלמא מים לאו דוקא כו׳ :

ס״ק ב׳ בא״ד א׳ ומ״ש ראיה מרש״י הוא בחולין כו׳. נ״ב עיין במ״ש על המ״ז רסי׳ זה. שהבאתי שם הסוגיא עם פירוש רש״י ותוס׳. ותבין דבריו כאן. כו׳ ואמנם למ״ש הדמש״א כו׳ דלרש״י דלא פליגי התק״. ותנא דבר״י. אינו כמו שהבין התוס׳. דלכ״ע כל שאינם נובעין אף שהם זוחלין שיש להם מוצא ובא מותר. ותמה עליו כנ״ל. אלא לכ״ע בין לת״ק ובין לתדבר״י כו׳ :

שפתי דעת סימן פ״ד

ס״ק ג׳ **בא״ד א׳** אמנם הכה״ג בהגהות הטור כו׳. נ״ב עי׳ לעיל בסי׳ י״ג במ״ז סק״א בשם הפר״ח ועי׳ במ״ז כאן סק״ב ובמה שכתבתי שם ע״ז באורך דאין כאן סתירה :

ס״ק ד׳ **בא״ד א׳** אבל הורק מכלי [מים עם תולעים הגדילים בהכלי עצמו] אל הכלי אף אם פירשו [אח״כ] בכלי שני כו׳ דמתחילה ג״כ היה בכלי [אמרינן דהיינו רביתייהו] כמ״ש הב״י כו׳. כו׳ וזה דלא כמ״ש הט״ז כו׳ נ״ב עיין בפר״ח סק״ד דכתב גם כן כהש״ך. ותמה על הרמ״א שכתב בסתמא דאסור לשאוב בכלי דהיה לו לבאר דזה דוקא בבורות שיחין ומערות. אבל במים שבכלים מותר לשאוב בכלי ולשתות מהם ע״ש. מובא בלחה״פ סק״ב וכ״פ בבל״י סק״ב. ובחכ״א כלל ל״ח סימן ג׳. אבל עיין בפלתי סק״א שהעלה כהט״ז. ולכך סתם הרמ״א דאסור לשאוב. ור״ל אפי׳ מכלי לכלי. ורק לערות מכלי אל כלי מותר. אבל לשאוב אסור. ע״ש סברתו באורך. ועיין בבינ״א שער או״ה סי׳ ל״ד סק״נ מ״ש לתרץ על סברת הכו״פ בזה ע״ש :

ס״ק ז׳ **בא״ד א׳** והלא גמרא ערוכה היא כו׳. מחמת שסוגיא זו צריכין לה כאן. ובשפ״ד סק״ט ובמ״ז סק״ו. אעתיק לשון הגמ׳ שם. אמר ר״ה לא לישפי אינש שיכרא בצבייתא באורתא. דלמא פריש לעיל מצבייתא. והדר נפל לכסא. ועובר משום שרץ השורץ על הארץ [פרש״י ע״ז הבאתי לעיל על השפ״ד סק״א]. ופריך. אי הכי. במנא נמי דלמא פריש לדפנא דמנא והדר נפל למנא. ומשני התם היינו רביתיה. ומנא תימרא דתניא מניין לרבות בורות שיחין ומערות ששותה מהן ואינו נמנע. ת״ל תאכלו מכל אשר במים. וליחוש דלמא פריש לדפנא [דבירא. גירסת הרא״ש] והדר נפיל. אלא ה״נ היינו רביתיה. ע״כ. ולז״ק הפמ״ג. דלמה לא הביא הש״ך. דמבואר כן בש״ס. דמוכח מקרא דאף בבור אם פירש על דופניו בפנים היינו רביתייהו. ופשוט :

ס״ק ח׳ **בא״ד א׳** דלא כלחה״פ אות ד׳ דהביא רק דעת הפר״ח כו׳. נ״ב גם בבל״י סק״ד כתב שלא כלחם הפנים שהביא רק דעת הפר״ח ע״ש. ועיין בעקרי הד״ט חיו״ד סי׳ ט׳ אות י׳ הביא בשם הרב חקרי לב שהשיג על דברי הפר״ח וראיותיו בזה. ע״ש. כו׳ דלא כפרש״י פרק הפרה וכמו שהביא הש״ך אות ב׳ דלדינא אין נ״מ כו׳ כצ״ל :

בא״ד ב׳ כתב הפר״ח אות ל״ג בורות שיש בהם תולעים כו׳. נ״ב עיין בטו״ט מהדו״ג סי׳ קס״ד שנשאל במי נהר ש״ש בו כמין כנים קטנים כמעט אין נראין לעין רק לעין השמש נראים רצוא ושוב בתוך המים. ואי אפשר לסננם מחמת קטנותם. והשיב דמותרין המים הנ״ל. ע״ש. וע״ע שם בסימן ק״ס מזה שנשאל מק״ק טולטשין על דבר התולעים הנמצאים במים. וא״א להסירם גם ע״י סינון. והשיב ג״כ להיתר. וסיים וז״ל. ועוד דהרי בבריה ק״ל דבעינן אסור מתחלת ברייתו. ואם אינו מתחלת ברייתו. אין לו דין בריה. אם כן ה״נ אלו התולעים הנבראים תחלה במים. אין להם דין בריה. ואף דאח״כ פורשין. ע״כ. מתחלת ברייתן אין להם דין בריה. לכך בטילין. ע״ש. והנה גוף סברא זו. חידש הכו״פ בסימן ק׳ בפלתי סק״ד והוא בעצמו סיים שם. דח״ו להקל לסמוך על זה. ועיין בשפ״ד כאן סקל״א דחה סברת הכו״פ. וכ״ה בישוי״ע סק״א. וגם בחוו״ד סי׳ ק׳ ביאורים סק״ה. תמה על הכו״פ. דגם זה מקרי מתחלת ברייתן. כמ״ש כעין זה הרשב״א בחי׳ לחולין (דף ק״כ). וגם תמה עליו מדברי הש״ס דאכל נמלה כו׳. ועוד דאם כן נבלה כו׳. ע״ש. ועיין בשו״ת בי״ש היו״ד סי׳ קנ״ה מה שכתב בזה. ועיין בדג״מ תנינא. שהשיג ג״כ על סברת הכו״פ בזה. משום דהתולעים הם ראויים לפרוש מיד מתחלת ברייתן. ע״ש באורך. ועיין בשו״ת טור האבן סי׳ כ״ו שחולק על הכו״פ ופסק ג״כ דמקרי בריה. ועיין במטה יהונתן סי׳ ק׳ בהגה״ה שם מהמו״ץ דק״ק וילנא שכתב דאין בדברי הטור אבן כדי לדחות דברי הפלתי ע״ש. אכן גם בעקרי הד״ט חיו״ד סי׳ ט׳ אות ט׳ הביא בשם ס׳ חקרי לב דהעלה דיש להמילבין דין בריה. ע״ש. אך דבלא״ה קשים דברי הטו״ט שכתב סברא זו בנ״ד. דלא הוי מתחלת ברייתו. ובבריה צריך להיות אסור מתחלת ברייתו. והרי באמת במי נהרות הנובעין. אסורין התולעים מתחלת ברייתן משום שרץ המים אף קודם שפירשו ואף בגדילים במים שבחריצין ונעיצין המושכין ואינן נובעין. תליא בב׳ דעות שבש״ע סימן זה סעיף ב׳ [וא״ל דבאמת בטו״ט סי׳ ק״ס מיירי במי בור דוקא. דז״א חדא דכל כי האי מלתא הו״ל לפרושי. ועוד דבסימן קס״ד שם מבואר להדיא שנשאל מק׳ אומין. במי נהר. והשיב דכבר נשאל על זה כו׳ ולק״ק טולטשין בחיבורי כתבתי בקיצור להיתר. ע״ש. הרי דבחדא מחתא מחתינהו דהשאלה דסימן ק״ס מק״ק טולטשין הייתי ג״כ במי נהר] ולכן נלפע״ד דהטו״ט לא כוון כלל לומר דכאן לא הוי בריה מתחלת ברייתן. כיון דקודם שפירשו היו מותרין. דז״א כנ״ל. אלא דר״ל דלכך לא הוי בריה. משום דנולדו מעורב בהמים. ולא היו מקודם בשום פעם בפ״ע. טרם שבאו אל המים. לחול עליהם השיבות בריה. ונתבטלו בהמים. ואף דאחר כך לפעמים הם נפרשין לדופני הבור. מכל מקום לא חל עליו שם בריה. דבבריה בעינן שיהיה מתחלת ברייתו. וע״ע שם בסימן קס״ד שכתב היתר בנ״ד. דכיון דבאו לעולם על ידי תערובת אף בד״ח בטל. אך חשש למה שראה ראיה מתוס׳ ביצה (דף י׳.) ד״ה איכא דמשמע דב״ח דחשיבי. אף בבא לעולם ע״ת לא בטל. ועוד ראיה יותר מתמורה (דף ל׳). ועוד ראיה מתוס׳ סוף מעילה (דף כ״א ע״ב) ע״ש. ובמחכ״ת נעלם ממנו דהראיה זו ממעילה. כבר עמד על זה בפלתי סי׳ ק״ב סק״ח. ועיין במ״ז שם סק״א שכתב בשם החו״י דאף ב״ח שבאו לעולם ע״ת בטל. והביא לדברי הפלתי הנ״ל ותירץ דהתוס׳ באמת נקטו בלשונם. פרוטה שנתערבה. ע״ש. והנה זה כביר כשהייתי בעיר הארחוב. והיה שערוריה במי הנהר דשם. שיש בו תולעים קטנים. כנדון שנשאל בטו״ט כנ״ל. ומאז נתפשט המנהג שם להתיר כי כל הרבנים שהיו שם מקדם לא מיחו בידם. ולא היה אז עדיין מים אחרים בעיר והמו״ץ דשם ערך שאלה זו אז לפני הגאון המנוח רצ״ה א״ש ז״ל אבד״ק לבוב והשיב לאיסור. והגאון אבד״ק לובלין שליט״א. השיב להם שיסננו המים בבגד עב כמו זאניס. וכמעט אין הצבור יכולים לעמוד בזה. ובקשו ממני שאעריך שאלה זו לפני הגאון האבד״ק בערזאן. והצעתי דברי הנ״ל באריכות והשיב לי תשובה ארוכה על זה. בפילפול עמוק ורחב. וזהו קצת דבריו. והנה בדין ביטול בדבר שנולד ע״ת. אני תמה שלא הביאו דברי מג״א סי׳ שי״ח סק״ח שהביא מתוס׳ ב״ק ס״ט דלא כ״ל כדעת סמ״ק ואו״ה. (א״ה. כבר העיר בחי׳ רע״א סי׳ ק״ב ס״ד בהגה״ה שם מדברי התוס׳ ב״ק ומג״א הנ״ל. וגם מדברי הר״ן בנדרים (דף נח ע״א) וכן העיר בחי׳ ב״מ שם. וכבר קדמם בזה ברי״ט אלגזי בפי׳ להל׳ בכורות להרמב״ן פ״ג (דף כב ע״א). ד״ה ואפשר ליישב. ע״ש) והמעיין באס״ז ב״ק שם ימצא שהביא שם בשם הר״פ שתירץ באמת קושיות התוס׳ דבנולד ע״ת ל״מ ביטול. והוא מחלוקת הראשונים. ועפמ״ג בפתיחה לס׳מן תמ״ז שהוכיח דגם הר״מ לא ס״ל כאו״ה. אבל מה שכתב הטו״ט מתוס׳ ביצה י׳. במחכ״ת נעלם ממנו דברי הפמ״ג סי׳ תצ״ז בא״א סק״ד שהעיר בזה. ודחה דאין ראיה. ועיין במ״ז סי׳ פ״א סק״ד ושפ״ד סי׳ צ״ב סק״ח ותבין כו׳. ומה שהקשה הטו״ט מהא דתמורה ל׳. כבר האריך בזה בשו״ת ב״א חיו״ד סי׳ ע׳. ועוד כמה מחברים. ואולם בגוף ענין הביטול יש לתמוה שלא הביאו מפלוגתת רמב״ם ורשב״א שבב״י סי׳ קט״ו גבי חמאה של עכו״ם. דלשיטת רמב״ם. אף שא״א להסירו. כיון דניכר ל״מ ביטול כלל. ואם כן ה״נ בנ״ד. ובפרט דאפשר אם יבשלו המים מקודם. ויסננו בבגד עב כמו זאניס אולי יועיל הסנון. להפריש התולעים לגמרי

משבצות זהב סימן פ״ג פ״ד

לפחות יש להכריע דאם יש ס׳ נגד הדג טמא שבמעיו. שזורק הדג טמא. והדג טהור מותר. ומצטרף עם ההיתר לבטל הדג טמא עכ״ל. והנה בדבריו מבואר להתיר גם אותו הדג. אבל מ״מ נראה דיש לחוש ולאסור אותו הדג דיש בו דרכא דאורייתא וכמ״ש הפרי מגדים וחוו״ד הנ״ל. רק סניף טוב מיהא הוי עכ״פ להתיר שאר הדגים אף באיה״מ. כיון דחנ״נ בש״א דרבנן ויש הרבה סברות להקל. דשמא לא היה כלל חוץ לרוטב ושמא כהישמת ישראל דדג הנמצא במעיים אינו אוסר כלל. וגם יש לצרף דעת היש מתירים שהביא הטור בסימן תס״ז עיין במחה״ש על המג״א שם סקכ״ב. דלדידהו אף אם נמצא שלם. אם שהה שיעור עיכול. הוא חשיב כמעוכל. ולדבריהם צ״ל דמתניתין דדג טהור שבלע דג טמא דאסור הוא כתי׳ ב׳ שכ׳ התוס׳ דאתיא כריב״ב דס״ל בדגים שיעור העיכול הוא מעת לעת ומיירי מתניתין קודם שיעור העיכול ע״ש. אם כן בנ״ד שמא כבר שהה דג טמא זה במעיו מעל״ע ונתעכל. ואף דלא קי״ל כוותייהו מ״מ סניף הוי להנ״ל להתיר בנ״ד השאר אף באיה״מ כיון דיש בין הכל ס׳. ועיין מ״ש בסימן צ״ב על המ״ז סקי״ב שם בשם החי׳ ב״מ מש״ש ע״ש. ועיין בהגהות יד שאול על הט״ז ועיין בעקרי הד״ט חיו״ד סימן י״א אות ל״ו מזה ע״ש *) :

הלכות תולעים

סימן פד עיין בט״ז סק״א שם. וכדי להבין דבריהם ע״נ אקדים לך הסוגיא עם פירש״י שם. בחולין (דף סו) ע״ב ת״ר כתיב את זה תאכלו כל אשר במים. כל אשר יש לו סנפיר וקשקשת במים ובימים ובנחלים אותם תאכלו. בימים ונחלים. הוא דאית ליה סנפיר וקשקשת אכול דלית ליה לא תאכל. הא בכלים אע״ג דלית לי׳ אכול. וקאמר שם בתר הכי בגמרא דכל מקום שאתה מוצא שני כללות הסמוכין זה לזה הטל פרט ביניהן [כי הכא דכתיב מכל אשר במים כלל. כל אשר יש לו סנפיר וקשקשת במים חזר וכלל. הטל פרט דימים ונחלים ותנהו ביניהם רש״י] ודונם בכלל ופרט וכלל. במים כלל. בימים ובנחלים פרט. במים חזר וכלל. כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט. מה הפרט מפורש מים נובעין. אף כל מים נובעין. מאי רבי [בכעין הפרט דאף כל] חריצין ונעיצין לאיסורא. ומאי מיעט [דכל פרט למיעוטי אתי] בורות ושיחין ומערות להיתרא [וזה הברייתא נקראת תנא דבי רב כמבואר ברש״י שם] דבי רבי ישמעאל תנא. במים במים שתי פעמים. אין זה כלל ופרט. אלא ריבה ומיעוט. במים ריבה. בימים ובנחלים מיעט. במים חזר וריבה. ריבה ומיעוט וריבה. ריבה הכל. מאי ריבה חריצין ונעיצין לאיסורא. ומאי מיעט בורות שיחין ומערות [מתאכלו יתירה דריש] ופריך ואיפוך אנא [כיון דלאו טעמא יהיב למילתיה. כשאר כעין הפרט. אימא תאכלו למשרי חריצין. וריבוייא לרבויי בורות] ומשני כדתני מתתיה דתני מתתיה בר יהודה מאי ראית לרבות בורות שיחין ומערות להיתרא והוציא חריצין ונעיצין לאיסורא. מרבה אני בורות שיחין ומערות שהן עצורים ככלים [שאין להם מוצא ומובא. אלא עצורין ככלים ולא דמי לאיסורא במידי דהא ימים ונחלים כתיב] ומוציא אני חריצין ונעיצין שאין עצורין ככלים. עכ״ל הסוגיא עם פרש״י שם. ומפרש״י משמע דלא פליגי בריי׳ דתנא דבי רב. עם תנא דבי ר״י. אלא דזה דריש לה בכלל ופרט וזה דריש לה בריבה ומיעט. אבל בזה אף תנא דבי ר״י מודה דחריצין ונעיצין דאסור היינו דוקא בגובעין. אבל בשאינם נובעין שרי. דלא דמי לימים ונחלים. ותמה ע״ז התוס׳ שם (בד״ה במים) דאם כן למה לו להזכיר כלל עצורין. דהו״ל למימר דאיבעי ליה לרבויי חריצין ונעיצין טפי לאיסורא. לפי שהם נובעים כימים ונחלים. לכך פירש דהנך חריצין ונעיצין דהכא [בברייתא דתנא דבי ר״י] איירי באין נובעין. ולהכי פריך כיון דאין נובעין מה לי בורות שיחין ומערות. מה לי חריצין ונעיצין ומשני חריצין ונעיצין אף על גב שאין נובעין דמי טפי לימים ונחלים שאין עצורין ככלים. אבל בורות שיחין ומערות עצורין ככלים. והשתא לתנא דבי ר״י. דדריש בריבה ומיעט מרבה חריצין ונעיצין. שאין נובעין לאיסורא. והיתירא דתאכלו מוקי לה בבורות שיחין ומערות. אבל לתנא דבי רב. דדריש לעיל בכלל ופרט מרבה מתאכלו להיתירא אפילו חריצין ונעיצין. שאין עצורין ככלים. כיון דאינם נובעין ע״כ. וכתב הרא״ש שם [מובא בב״י כאן] דגם לפי׳ התוס׳. הלכה כתנא דבי רב. כי היתה שגורה בפי כל והוא עיקר נגד תנא דבי ר״י. וז״ל הר״מ בפ״ב מהמ״א הלכה י״ח שרץ המים הנברא בבורות ובשיחין ובמערות. הואיל ואינן מים הנובעין. והרי הם עצורים הרי הן כמים שבכלים ומותר. ושוחה ושותה מהם ואינו נמנע אע״פ שבולע בשעת שתיה מאותן השרצים. וכתב הרב המגיד שם שנראה מדברי הר״מ שחריצין ונעיצין המושכין. אע״פ שאינן נובעין אסורין. ולא הותר בלא סנפיר וקשקשת אלא בורות שיחין ומערות שהן עצורין ככלים. ובתנא דבי ר״י. דמשמע התם דפליג את״ק. ואוסר בחריצין המושכין ואינם נובעים. וכן פירשו בעלי התוס׳. וכדתני מתתיה בן יהודה. מרבה אני בורות שיחין ומערות שהן עצורים ככלים ומוציא אני חריצין ונעיצין שאין עצורין ככלים עכ״ל. והטור כתב וז״ל שרצים הגדילי׳ במים שבכלים ושבבורות שיחין ומערות חריצין ונעיצין שאינם נובעין מותרים אע״פ שאין להם סנפיר וקשקשת. והר״מ לא התיר. אלא שבבורות ומערות שהם דומים לכלים. אבל של חריצין ונעיצין המושכין אע״פ שאין נובעין אסורין. וא״א הרא״ש ז״ל לא כתב כן. עכ״ל. (ובזה תבין דברי המ״ז בביאור לדברי הט״ז) :

בא״ד ב׳ כמ״ש הי״ש בפא״ט סי׳ קכ״ג. אלא שפסק הר״מ והרשב״א כתנא דבי ר״י מאחר דתנא דבי מתתיה דאמר מרבה כו׳ חריצין שאין עצורין ככלים. מסייע לתנא דבי ר״י כצ״ל. למעיין בי״ש שם. שתמה על הר״מ. לפי מה שכתב המ״מ משמו שפסק כתנא דבי ר״י. וכן פסק הרשב״א. דהא בכל מקום קי״ל דהלכה כת״ק. ותירץ הי״ש. דמאחר דתנא דבי מתתיה מסייע ליה לתנא דבי ר״י. דאי ס״ל כת״ק לא שייך לומר מה ראית. ולומר מפני שהן עצורין ככלים. אלא הול״ל. דבעינן לרבויי חריצין ונעיצין טפי לאיסורא. לפי שהם נובעים כימים ונחלים וכדמסיק לעיל להדיא בסוגיא. אע״כ צ״ל. דהני חריצים ונעיצין דהכא איירי באין נובעין. ולהכי פריך מה לי חריצים. מה לי בורות. ומשני חריצים ונעיצין. אע״ג דאין נובעין. דמי טפי לימים ונחלים. משום שאין עצורים ככלים אבל בורות שיחין כו׳ לכך פסקו הר״מ והרשב״א כתנא דבי ר״י. ע״כ :

בא״ד ג׳ אלא אורחא דמלתא נקט. בורות דודאי [מסתמא הן] אין זוחלין [וה״ה חריצין ונעיצין אם אינם זוחלין דשרי]. וכ״ת כיון דלפי זה מה דנקט הר״מ בורות הוא ל״ד. אלא משום מלתא דפסיקא נקט בורות. דהן סתמא אינם זוחלין. א״כ מנא ליה להטור. דהר״מ פוסק דחריצין הזוחלין אסור [ונימא דמתיר אף בחריצין הזוחלין. ואינו אוסר אלא בחריצין הנובעין]. והא דלא אמר [דגם] חריצין [שאינם נובעין שרי ונקט רק בורות משום] אורחא דמלתא נקיט. דסתם בורות אין נובעין. י״ל [דהטור דייק לה] מדכתב הר״מ כו׳. כו׳ ולפי זה שלש פירושים בגמ׳ כו׳ ולהר״מ [אליבא דהט״ז והוא פירוש הג׳] כל שזוחלין [אף] לת״ק אסור אף שאינם נובעין [וכי פליגי בחריצין שאינם זוחלין ג״כ. אלא שהם גדולים. דלת״ק שרי. ולתנא דבי ר״י אסור] ופסק [הר״מ] כת״ק. ודבי מתתיה יראה קצת דס״ל כת״ק (ר״ל מדקאמר ומוציא אני חריצין ונעיצין שאין עצורים ככלים. ותיבת שאי״ן עצורי״ם. יותר עדיף לפרש. דר״ל דמימיהן אין עצור במקום אחד כמו בכלי אלא זוחלין הן. דלפי זה חריצין שאינם זוחלין אף שהם גדולים מותר. כת״ק. אבל לומר דעצורין ככלים. פירושו שהם קטנים ככלים. וקאמר דמוציא אני חריצין שהם גדולים ואינם קטנים ככלים. דאסור ואף שאינם זוחלין וכתנא דבר״י זה ותי׳ דמתאכלו קמרבי. ר״ל דהלבוש הקשה מנא ידעינן לדרוש בימים ונחלים

הוא

הערה מהרב הגאון האב״ד דק״ק בערזאן זצללה״ה

*) **הביא** רו״מ שאלה כו׳ והאריך בזה והביא מכמ״ק ואני מצאתי בשו״ת מהר״י מברונא סי׳ קנ״ו בדין תולע שנמצא בתוך שרביט סתום שלא נפתח דלא הוי בכלל דבוק. כיון שאינו מחובר בגופו. והכל מצטרף לס׳. וע״ש. בהגה״ה ועי׳ בש״ך סי׳ פ״ד סק״ל. ומנ״י וחי׳ רע״א שם. שלא הביאו מזה. והמעיין בהגש״ד סי׳ כ״ה ימצא. דדין נמצא בשרביט תליא במחלוקת ראשונים אי הוי בכלל דבוק. וע״ש עוד במבוא שערים אות פ׳ שכתב בפשיטות דאף שהתולע מהלך בתוכו מקרי דבוק כיון דסתום מכל צד וא״י לצאת. וע״ש בהגהות אות ב׳ דלא מקרי דבוק אא״כ דבוק בטבע. או שאפשר שהאיסור ישאר בו כגון אם כולו חוץ לרוטב כו׳ ומבואר דלא כהחוו״ד. ועיין בכרתי סימן ס״ו סק״ה שכתב כהחוו״ד אך שאין לדבריו הבנה שם. ועיין פרי מגדים או״ח הנהגת או״ה סדר ג׳ אות ל״ח. דס״ל דהוי דבוק. ועיין בכנפ״י סי׳ צ״ב בזה. וע״ע בשפתי דעת סי׳ ע״ב ס״ק י״ז שציידד בעצמו דבאינו דבוק בתולדה. אין לחוש שמא הוציא פ״א חוץ לרוטב. ובמ״ש הפמ״ג דכיון דלאותו חתיכה הוי ספק דאורייתא כו׳. כבר כתבתי לעיל בהערה לסימן ע״ד בשם השעה״מ דליתא :

משבצות זהב סימן פ"ד

הוא דאית ליה סנפיר וקשקשת אכול. דלית ליה לא תיכול. הא בכלים אע"ג דלית ליה אכול. דלמא להיפוך. דקרא דאשר יש לו סנפיר וקשקשת בימים ונחלים. אתי לאשמעינן דבימים ונחלים. הוא דאית ליה אכול. אבל בכלים אע"ג דאית ליה סנפיר וקשקשת לא תאכל. ותירץ שאין דרך לגדל סנפיר בכלים. ותמה הפמ"ג. דזה היפוך ממה שכתוב בגמ'. דהרי בחולין (ס"ו ע"ב) באמת מקשה כן כמו שהקשה הלבוש דאימא דדרשינן דבכלים אע"ג דאית ליה לא תיכול. ומשני בגמ' שם לא ס"ד. דכתיב וכל אשר אין לו סנפיר וקשקשת בימים ובנחלים. דש"מ מהכא דבימים ונחלים הוא דלית ליה לא תיכול. הא בכלים אע"ג דלית ליה אכול [ופרש"י. דהא הכא גבי איסורא דאשר אין לו נמי כתיב ימים ונחלים. למעוטי כלים. דהכא ע"כ מאיסורא קממעט להו. א"כ ע"כ ברישא. נמי מאיסורא ממעט להו] ומסיק בגמ' שם דמתאכלו קמרבי אף בורות שיחין ומערות להיתירא דאע"ג דלית להו אכול:

ס"ק **ב' בא"ד א'** ועפר"ח אות ב' כו' אם לדידיה לא מאוס. אף לרוב העולם מאוס שרי. צ"ע דלעיל בסימן י"ג במ"ז סק"א הביא בשם הפר"ח עצמו דאי מאוס לכל העולם ולדידיה לא מאוס. אסור דבטלה דעתו. ועיין בבל"י כאן סק"א ובלחמ"פ סק"א שכתב ג"כ בשם הפר"ח שכל שדרך בני אדם קצה בהם. אעפ"י שזה האוכלו אין נפשו קצה בזה. עובר בבל תשקצו. ע"ש. ועיין בסימן ק"ד במ"ז סק"ד בשם הא"ר דאם אין מאוס לדידיה אף דמאוס לאחרים מותר להדליק ע"ש. וכן כתב בפמ"ג או"ח סי' קנ"ד במ"ז סק"י ובא"א סקי"ט. ועיין בשפ"ד כאן סוסק"ק ג' בשם הכה"ג בהגהות הטור ובה"ט סוסק"כ. ועיין בד"ק סי' ט"ו סק"א. ובגה"ק שם אות א' באורך. והדבר הקשה עלי מה שכתב הפמ"ג לעיל סי' י"ג וכאן בשם הפר"ח לכאורה דברים סותרים. וס' הפר"ח אינו לפני. וכתבתי לכבוד יד"נ. הרב המאה"ג מוה"ר שמואל רוטינבארג מורה הוראה דק"ק ראוונע. לעיין בפר"ח בזה. והשיב לי. וז"ל. עייניתי בפר"ח סי' פ"ד סק"ג. ומבואר כמ"ש הפמ"ג כאן בשמו דלא אזלינן בענין מאיסותא בתר רובא דעלמא. כיון דלדידיה לא מאוס לית לן בה. ומביא ראיה ממה שכתב בפ' א"מ. קיבת עולה. כהן שדעתו יפה. שורפה חיה. ורובי דעלמא אין דעתן יפה. אכן מסיים שם וז"ל אם לא היכא דכו"ע מאיסי להו. וכעין הדברים שמביא המחבר סי' קט"ז. וכמו שהעלתי בסימן ס"ו סקי"ג שאם ישבה תרנגולת עליהם בתוך ג' ימים. שרי למי שאינו איסטניס. ולאחר ג' ימים. לכו"ע אסירי משום שיקוץ. ע"כ. ובסימן ס"ו שם הביא הפר"ח ראיה לזה מפרש"י פסחים. פרק מקום שנהגו. דמוכח בהדיא דדוקא בתוך ג' ימים. חזו הביצים למי שדעתו יפה. מכלל דלאחר ג' ימים לא חזו לשום אדם. וכיון דכן פשיטא שאסורים משום שיקוץ לכו"ע אחר ג' ימים. ע"ש. ולפ"ז שפיר דקדק הפמ"ג בלשונו סי' י"ג סק"א דאי מאיסי לכל העולם. ולדידיה [לחודיה] לא. אסור דבטלה דעתו. והבל"י קיצר במקום שראוי להאריך. ואח"כ מסיים הפר"ח בסימן פ"ד שם דאם לדידיה מאוס אף שלכ"ע לא מאוס. אסור ליה [דלקולא ל"א בטלה דעתו] וקרינן ביה שפיר בל תשקצו. וכן הביא הפר"ח סי' ק"ד סק"ט בשם או"ה וא"ר דבתר דידיה אזלינן בזה אף שאין מאוס לאחרים אסור לו. וא"ש דברי הפמ"ג בשפ"ד כאן סק"ג. דהכה"ג חולק על הפר"ח וסובר דגם אם רוב העולם מואסין בו. אף דלדידיה אין מאוס. אסור ליה. וגם במ"ז סי' ק"ד סק"ד אזיל בתר שיטת הפר"ח דאם אין מאוס לדידיה. אף דמאוס לאחרים [אפילו לרוב ב"א] מותר להדליק. עכ"ד הרב הנ"ל:

ס"ק **ד' בא"ד א'** ועיין פרישה אות ה' מ"ש דכ"ש הוא כו' כ"ש בבור עצמו שגדילין בו כצ"ל. ור"ל דעל מה שכתב הטור שרצים הגדילים במים שהכלים ושבבורות כו'. והא דשרינן דוקא כשלא פירשו. אבל אם פירשו ממקום רביתן כגון לאחורי הבור. או על שפת הכלי מבחוץ אסורין. אבל אם לא פירשו אלא על דופן הכלי מבפנים לא חשיב פירשו ומותרין. כתב על זה בפרישה וז"ל. לאו דוקא נקיט דופן הכלי וה"ה לדופן הבור. דעלה קאי. שכתב בסמוך פירשו לאחורי הבור או על שפת הכלי כו' וכ"ש הוא. דהרי כשהם בכלי כבר נמשכו מן הבור. ואפ"ה שרי. אם לא פירשו אלא על דופן הכלי. כ"ש בבור עצמו. אם פירשו לדופן הבור דשרי. עכ"ל. והנה מדברי הפרישה נראה שהבין. דמה שכתב הטור על שפת הכלי כו' על דופן הכלי. לא מיירי ממים עם תולעים הגדילים בכלי עצמו. אלא מיירי בשואב מבור מים עם תולעים לכלי. ואפ"ה אי לא פירשו. רק לדופני הכלי מבפנים שרי. ועז"ק הפרישה דה"ה אם פירשו על דופני הכלי מבפנים דהתולעים מקום גדילתן בבור היה. אפ"ה אמרינן דלא חשיב פירש בכה"ג. כ"ש כשפירשו בבור עצמו. על דופני הבור בפנים דשרי. דהא שם הוא מקום גדילתן. ועז"ק הפמ"ג דלא הבין כלל דבריו. דהא ע"כ הטור לא מיירי כלל בנשאבו מבור לכלי. אלא בכלים עם מים ויש בו תולעים הגדילין בכלי עצמו. דהרי דעת הרא"ש דאסור לשאוב בכלי מבור. מובא כאן ברמ"א. ואפילו אם נאמר דהפרישה סובר דדעת הטור אליבא דהרא"ש. דמותר בשאב מבור לכלי. וכמ"ש בש"ך סק"ד (ר"ל) בשם הלבוש [דאינו אוסר הרא"ש רק לכתחלה לשאוב]. מכל מקום הא הטור מיירי שם להדיא מתולעים הגדילין בכלי עצמו. דהא קאי שם אריש דבריו שכתב הכה"ג כו' דז"א דפירש על גבי הפרי הוה בעיא דלא איפשיטא והוה ספק ספיקא [ר"ל שמא לא פירש כלל. ואת"ל דפירש ע"ג הפרי. שמא ע"ג הפרי לא מקרי פירש] וע"כ [האוסרין בחורו נקוב לחוץ. משום] דחיישינן לפירש מרחוק ע"ג הקרקע. או הכלי [דאז הוא מקרי פירש בודאי. וליכא רק חדא ספיקא. א"כ] הרי חיישינן כאן לפרישה מרחוק [לכך הוכרח הש"ך לחלק. דשאני במים דלא חיישינן לשמא פירשו מרחוק. כגון על דופני הבור או הכלי מבחוץ. משום דשאני תולעים שבמים דאין דרכן לפרוש. או משום דשאני הכא דאיכא ריעותא דחור נקוב לחוץ] ובהכי ניחא מה שהמחבר לקמן פסק תולעים בקמח אסורים. והקשה הט"ז אות ח' דלעיל פסק המחבר חורו נקוב לחוץ. לא חיישינן [וזה לשיטתיה. שהבין בסק"ו דטעם האוסרין בחורו נקוב משום פרישה קרובה. דשמא פירש ע"ג הפירי. ולכך קשיא ליה. דהרי המחבר מדמתיר בחורו נקוב. ע"כ דלא חייש מספיקא גם לפרישה קרובה. א"כ אמאי אוסר בקמח מספיקא דשמא פירשו. משא"כ להש"ך דבתורו נקוב גם להאוסרין אינו משום חשש דפרישה קרובה. דהרי אף בפירשו הוי ספיקא א"כ בספק פירשו. הוי ס"ס כנ"ל. אלא משום דחיישו לשמא פירשו מרחוק. א"כ לק"מ] וי"ל דלכך פסק המחבר לעיל בחורו נקוב כהמתירין. כי הוה פרישה רחוקה וכדאמרן ולא חייש לזה משא"כ תולעים בקמח דהוה פרישה קרובה ע"ג קרקע או כלי וכשפירשו. אסור בודאי. לכך חיישינן לשמא פירשו. משום דליכא רק חדא ספיקא. וכ"ה במ"ז סק"ח] ועיין בפלתי סק"ד.

מה שכתב לתרץ קושיית הט"ז ועיין בפ"ת סק"ב בשם תשובת שיבת ציון סי' כ"ח:

ס"ק **י"ד בא"ד א'** הא תולעים גדולים כו' ה"ה קמח ע"י נפה וכברה. נ"ב עיין בשפ"ד סקל"א. מה שכתב שם על הסולת למנחה. וצ"ל. דשם מיירי בתולעים קטנים דיש לחוש שמא יעברו דרך נקבי הנפה. משא"כ בתולעים גדולים. דמהני ריקוד. אך עיין במה שכתבתי על המ"ז סק"ז אות ב' בשם שו"ת ב"ש חיו"ד סי' קנ"ד. מה שהזהיר לדקדק בענין הריקוד. והוא נחוץ מאד. ע"ש:

ס"ק **ט"ו בא"ד א'** משא"כ כאן דליכא שום ריעותא כו'. נ"ב עיין במ"ז סק"ז ובמה שכתבתי שם אות א' באורך מזה. ע"ש:

ס"ק **י"ח בא"ד א'** ה"ה כאן כו' ע"כ צ"ע על מה מקילין העולם כו'. נ"ב עיין בהגהת מוהרש"ק ז"ל שכתב וז"ל. הנה הרכיב הדבר אתרי רכשי דמן התורה לא מצינו גזרה כלל. ובע"כ מ"ד הטעם שמא יבוא לאוכלו. ס"ל דאיסור סחורה הוי רק דרבנן. ומ"ד דהוי מן התורה לא ס"ל הטעם מכח חשש שיבוא לאכול. רק דהוי גזירת הכתוב כך. וא"כ הפר"ח סובר כדעת דהוי מן התורה והוי ג"ה לכך ס"ל דזה דוקא אם הסחורה הוי בגוף דבר האסור אז אסרה התורה. אבל בזה גוף הפירות היתר הם רק שיש בהם תולעים. והרי אין נותנים יותר בשביל התולעים כו'. ולכך י"ל דהעולם סומכין על הני פוסקים ז'הוי מה"ת בפרט דהוי ממ"נ אי הוי דרבנן. הוא סד"ר לקולא. והם סומכים ע"ד דהוי מה"ת. ומותר כה"ג. וז"ב ע"ש. אך עיין בעקרי הד"ט חיו"ד סימן י"ז אות א'. הביא בשם הרב כרם

שפתי דעת סימן פ"ד

לגמרי. וכמ"ש רו"מ בשם הגאבד"ק לובלין. ועיין ח"ס יו"ד סי' רע"ז שהוכיח מש"ס דבכורות. דגם בא"א להכיר רק ע"י טורח הרבה. מכל מקום מיקרי ניכר האיסור. ול"מ ביטול. וגם בגוף סברת הטו"ט שהמציא כיון דמתחלה גדילים במים. ולא היו מעולם בפ"ע. אין להם דין בריה. וכפי שביאר רו"מ דבריו. גם בפירשו אח"כ מן המים אין להם דין בריה. הוא תמוה. דהא גם דג טמא יש לו דין בריה. כמ"ש בטור סי' ק"ז וכ"ה בראש"ש וב"י סי' ק'. ועיין במעי"ט פג"ה אות רמ"ב. והרי דגים הוייתן ובריתן במים. ובע"כ דגם בכה"ג יש לו דין בריה. וכה ראיתי בשו"ת ב"א החדשות דף ח' שנשאל ג"כ בנידון כזה. וצידד דאפשר אינם מין תולעים רק התחלת ריקום מהדגים שפרים ורבים בנהרות. וכיון שרוב הדגים בנהר הם טהורים כל דפריש מרובא פריש. ועוד צידד שם דכיון דא"א לפרוש כלל מהמים. ורביתייהו בכך. אין כאן רחישה כלל. ע"ש. וכונתו נהי דבנהר לא בעינן פירש מכל מקום בעינן רחישה עכ"פ כדין מחובר. אבל הרי גם בזה רוב הפוסקים אוסרים גם במונח במקום צר וא"א לרחוש כמ"ש הש"ך סקי"ט. וגם סברתו תמוה. דהא עינינו רואות שרוחשין במים הנה והנה. וגם טעם הראשון נראה דהוי סחי"ד. ואולי בקי יכיר אם הוא ריקום דגים. או תולעים. ואיך נקיל מספק. וגם הוי ספד"א ולחומרא כו'. ועוד האריך בזה בבנין וסתירה לדברי הב"א. וגם מה שכתב לו בזה מחו' ההי"ג האב"ד דק"ק טשארטקוב והביא כמה ראיות המסתעף לזה מש"ס ופוסקים ראשונים ואחרונים. וסיים וז"ל. ועכ"פ לדינא נ"ל דבנ"ד יבחנו וינסו איזה פעמים לסנן במטלית עב כמו זאנעס, וכמ"ש הגאון אבד"ק לובלין נ"י. ואם יועיל שאחר בדיקה לאור השמש לא יהיה נראה יותר שום חשש תולעים הנ"ל. אין נראה לסמוך על קולות הנ"ל. ואם לא יועיל. אזי נלפע"ד לסמוך בשעה"ד על טעמים הנ"ל. ולהקל. ובפרט דספיקו של הגאון מהרא"ז ז"ל בב"א. מסתבר שהוא סחי"ד לכל העולם. ואם כן פשיטא דמצטרף לספק ספיקא. עכת"ד:

ס"ק **י' בא"ד א'** ומה שכתב חומץ שפירשו לאויר כו'. נ"ב עיין בס' הברית שהרבה להזהיר על החומץ. שלא לשום אותו בתבשיל. כי הוא מלא תולעים. ואין לו תקנה אלא שמתחלה יבשל החומץ. ואח"כ יסננו בבגד דק. ע"ש. ועיין בבינ"א שער או"ה סי' ל"ד סקמ"ט. שהאריך לדחות דברי ס' הברית הנ"ל. והבל הוא. ומעולם לא שמענו פוצה פה. ואפילו חסידים ואנשי מעשה אוכלים מאכלים בחומץ. ואין חוששין כלל לבדוק החומץ. אך צריך לזהר שלא לסננו. דאם סיננו. הוי כפירש. ואסור. ומנהג ישראל תורה. עכ"ד. ועיין בס' עצ"ל מה שהביא בשם הכה"ג בחומץ שיש בו תולעים. ועיין בשו"ת מהר"ם שיק חיו"ד סי' ק"ה שהסכים לס' הברית הנ"ל. דבודאי יש לחוש ולעשות התקנה. לבשלו מקודם. ולסננו בבגד שלא יוכל התולע ליפול לתוך הכלי. ומרן החת"ס כשאכל אוגרקיס הכבושין לא אכלן כך. אלא קלפן מתחלה. וקליפתן זרק. ומה שבתוכו אכל. דכל דבר הנכבש ונעשה מחומץ יש בו חשש תולעים. כמ"ש בס' הברית הנ"ל. ע"ש. ועיין בעיקרי הד"ט חיו"ד סי' ט' אות י' שכתב ג"כ דאין ספק דלשפוך החומץ על המאכל ודאי אסור. וכפסק הרמ"ז ז"ל. ואף שיינות שלנו אינן חזקים כל כך. כבר הוכיח בנסיון. שאין הויית התולעים וחסרונן תלוי בחוזק היין. וא"א שיתחמץ היין בין רב ובין מעט. כל שבני אדם נמנעין מלשתותו מפני חמיצותו. שלא יהיה בו שום תולע. ונמצאים בו ג"כ תולעים דקים מן הדקים. שנראים לעין השמש. ולא עלה בידי לסננו לגמרי רק ע"י הרתחה קודם הסינון. וכל ניסיתי שמלאתי כוס זכוכית לבנה כו' ושמתיו נגד השמש. ואחר שנח החומץ ושקט מנענוע הכוס. עיני ראו כמו זר סביב בשפת הכוס העליונה מאוכלסי תולעים קטנים רוחשים ונעים רבו מספר. וע"י הרתחת החומץ. וסינון אח"כ. לא נשאר עוד אחד ממשפחת התולעי. ועיין להרב חקרי לב חיו"ד סי' מ"ב. דדעתו להרתיח תחלה. ואח"כ לסנן. והרב מח"ב כתב שהמנהג [בירושלים] לסנן קודם [הרתחה] ולאחר הרתחה. ועיין להרב בעי חיי סי' קכ"ו כו' וסוף דבריו אמת שהעיד לפניו מהר"א ברזילי שראה בצפת בפני מהר"א פלקו"ן. והר"מ ברזילי אביו. וזולתם. לבשל החומץ תחלה ולסננו. כו'. ע"ש. ואם חייבין אנו לבדוק הנה הרש"ל כתב דאסור להעלים עין. והרב בית יעקב דחה ראיותיו. ולענ"ד צדדי החיוב נראין. דלפי מה שכתב אין לך חומץ בלתי נתלע. והוא ברור עכ"ל. העתקתי לך כל הנ"ל. להוציא מדברי הבינ"א שכתב על דברי ספר הברית שהבל הוא דהרי באמת אינו יחיד הוא בזה. דהרבה אחרונים ס"ל כן. כנ"ל. ועיין בזכל"א חיו"ד אות ת' ערך תולעים מדין החומץ. ע"ש. ובחכ"א כלל ל"ח סי' ח':

ס"ק **י"א בא"ד א'** ועמ"י כלל מ"ו כו' אף דכל את"ל פשיטותא [לאיבעיא ראשונה] הוא להר"מ ז"ל. מכל מקום היינו דוקא היכא דאמרינן בהדיא בגמ' [אחר כל איבעיא] את"ל. משא"כ היכא דלא אמר את"ל. אף דאנן מפרשינן דבאת"ל מיבעיא ליה כו':

ס"ק **י"ב בא"ד** ויש לראות באמת אמאי פסקו כו' ע"ש וצ"ע. נ"ב עיין ביד אברהם מה שכתב לתרץ בזה:

ס"ק **י"ג בא"ד א'** והמתירין סוברים דתלינן [האי חור דנקוב לחוץ. מחמת דתולע] אחר היה ויצא לחוץ וזה [התולע שנמצא עכשיו בתוך הפרי. הוא] לא פירש כלל כן כתב הפרישה כו' ולא פירש אף מקצתו לחוץ כן כתב הכה"ג כו' דז"א דפירש על גבי הפרי הוה בעיא דלא איפשיטא והוה ספק ספיקא [ר"ל שמא לא פירש כלל. ואת"ל דפירש ע"ג הפרי. שמא ע"ג הפרי לא מקרי פירש] וע"כ [האוסרין בחורו נקוב לחוץ. משום] דחיישינן לפירש מרחוק ע"ג הקרקע. או הכלי [דאז הוא מקרי פירש בודאי. וליכא רק חדא ספיקא. א"כ] הרי חיישינן כאן לפרישה מרחוק [לכך הוכרח הש"ך לחלק. דשאני במים דלא חיישינן לשמא פירשו מרחוק. כגון על דופני הבור או הכלי מבחוץ. משום דשאני תולעים שבמים דאין דרכן לפרוש. או משום דשאני הכא דאיכא ריעותא דחור נקוב לחוץ] ובהכי ניחא מה שהמחבר לקמן פסק תולעים בקמח אסורים. והקשה הט"ז אות ח' דלעיל פסק המחבר חורו נקוב לחוץ. לא חיישינן [וזה לשיטתיה. שהבין בסק"ו דטעם האוסרין בחורו נקוב משום פרישה קרובה. דשמא פירש ע"ג הפירי. ולכך קשיא ליה. דהרי המחבר מדמתיר בחורו נקוב. ע"כ דלא חייש מספיקא גם לפרישה קרובה. א"כ אמאי אוסר בקמח מספיקא דשמא פירשו. משא"כ להש"ך דבתורו נקוב גם להאוסרין אינו משום חשש דפרישה קרובה. דהרי אף בפירשו הוי ספיקא א"כ בספק פירשו. הוי ס"ס כנ"ל. אלא משום דחיישו לשמא פירשו מרחוק. א"כ לק"מ] וי"ל דלכך פסק המחבר לעיל בחורו נקוב כהמתירין. כי הוה פרישה רחוקה וכדאמרן ולא חייש לזה משא"כ תולעים בקמח דהוה פרישה קרובה ע"ג קרקע או כלי וכשפירשו. אסור בודאי. לכך חיישינן לשמא פירשו. משום דליכא רק חדא ספיקא. וכ"ה במ"ז סק"ח] ועיין בפלתי סק"ד.

מה שכתב לתרץ קושיית הט"ז ועיין בפ"ת סק"ב בשם תשובת שיבת ציון סי' כ"ח:

ס"ק **י"ד בא"ד א'** הא תולעים גדולים כו' ה"ה קמח ע"י נפה וכברה. נ"ב עיין בשפ"ד סקל"א. מה שכתב שם על הסולת למנחה. וצ"ל. דשם מיירי בתולעים קטנים דיש לחוש שמא יעברו דרך נקבי הנפה. משא"כ בתולעים גדולים. דמהני ריקוד. אך עיין במה שכתבתי על המ"ז סק"ז אות ב' בשם שו"ת ב"ש חיו"ד סי' קנ"ד. מה שהזהיר לדקדק בענין הריקוד. והוא נחוץ מאד. ע"ש:

ס"ק **ט"ו בא"ד א'** משא"כ כאן דליכא שום ריעותא כו'. נ"ב עיין במ"ז סק"ז ובמה שכתבתי שם אות א' באורך מזה. ע"ש:

ס"ק **י"ח בא"ד א'** ה"ה כאן כו' ע"כ צ"ע על מה מקילין העולם כו'. נ"ב עיין בהגהת מוהרש"ק ז"ל שכתב וז"ל. הנה הרכיב הדבר אתרי רכשי דמן התורה לא מצינו גזרה כלל. ובע"כ מ"ד הטעם שמא יבוא לאוכלו. ס"ל דאיסור סחורה הוי רק דרבנן. ומ"ד דהוי מן התורה לא ס"ל הטעם מכח חשש שיבוא לאכול. רק דהוי גזירת הכתוב כך. וא"כ הפר"ח סובר כדעת דהוי מן התורה והוי ג"ה לכך ס"ל דזה דוקא אם הסחורה הוי בגוף דבר האסור אז אסרה התורה. אבל בזה גוף הפירות היתר הם רק שיש בהם תולעים. והרי אין נותנים יותר בשביל התולעים כו'. ולכך י"ל דהעולם סומכין על הני פוסקים ז'הוי מה"ת בפרט דהוי ממ"נ אי הוי דרבנן. הוא סד"ר לקולא. והם סומכים ע"ד דהוי מה"ת. ומותר כה"ג. וז"ב ע"ש. אך עיין בעקרי הד"ט חיו"ד סימן י"ז אות א'. הביא בשם הרב כרם

משבצות זהב סימן פ"ד

הוא דאית ליה סנפיר וקשקשת אכול. דלית ליה לא תיכול. הא בכלים אע"ג דלית ליה אכול. דלמא להיפוך. דקרא דאשר יש לו סנפיר וקשקשת בימים ונחלים. אתי לאשמעינן דבימים ונחלים. הוא דאית ליה אכול. אבל בכלים אע"ג דאית ליה סנפיר וקשקשת לא תאכל. ותירץ שאין דרך לגדל סנפיר בכלים. ותמה הפמ"ג. דזה היפוך ממה שכתוב בגמ'. דהרי בחולין (ס"ו ע"ב) באמת מקשה כן כמו שהקשה הלבוש דאימא דדרשינן דבכלים אע"ג דאית ליה לא תיכול. ומשני בגמ' שם לא ס"ד. דכתיב וכל אשר אין לו סנפיר וקשקשת בימים ובנחלים. דש"מ מהכא דבימים ונחלים הוא דלית ליה לא תיכול. הא בכלים אע"ג דלית ליה אכול [ופרש"י. דהא הכא גבי איסורא דאשר אין לו נמי כתיב ימים ונחלים. למעוטי כלים. דהכא ע"כ מאיסורא קממעט להו. א"כ ע"כ ברישא. נמי מאיסורא ממעט להו] ומסיק בגמ' שם דמתאכלו קמרבי אף בורות שיחין ומערות להיתירא דאע"ג דלית להו אכול:

ס"ק **ב' בא"ד א'** ועפר"ח אות ב' כו' אם לדידיה לא מאוס. אף לרוב העולם מאוס שרי. צ"ע דלעיל בסימן י"ג במ"ז סק"א הביא בשם הפר"ח עצמו דאי מאוס לכל העולם ולדידיה לא מאוס. אסור דבטלה דעתו. ועיין בבל"י כאן סק"א ובלחמ"פ סק"א שכתב ג"כ בשם הפר"ח שכל שדרך בני אדם קצה בהם. אעפ"י שזה האוכלו אין נפשו קצה בזה. עובר בבל תשקצו. ע"ש. ועיין בסימן ק"ד במ"ז סק"ד בשם הא"ר דאם אין מאוס לדידיה אף דמאוס לאחרים מותר להדליק ע"ש. וכן כתב בפמ"ג או"ח סי' קנ"ד במ"ז סק"י ובא"א סקי"ט. ועיין בשפ"ד כאן סוסק"ק ג' בשם הכה"ג בהגהות הטור ובה"ט סוסק"כ. ועיין בד"ק סי' ט"ו סק"א. ובגה"ק שם אות א' באורך. והדבר הקשה עלי מה שכתב הפמ"ג לעיל סי' י"ג וכאן בשם הפר"ח לכאורה דברים סותרים. וס' הפר"ח אינו לפני. וכתבתי לכבוד יד"נ. הרב המאה"ג מוה"ר שמואל רוטינבארג מורה הוראה דק"ק ראוונע. לעיין בפר"ח בזה. והשיב לי. וז"ל. עייניתי בפר"ח סי' פ"ד סק"ג. ומבואר כמ"ש הפמ"ג כאן בשמו דלא אזלינן בענין מאיסותא בתר רובא דעלמא. כיון דלדידיה לא מאוס לית לן בה. ומביא ראיה ממה שכתב בפ' א"מ. קיבת עולה. כהן שדעתו יפה. שורפה חיה. ורובי דעלמא אין דעתן יפה. אכן מסיים שם וז"ל אם לא היכא דכו"ע מאיסי להו. וכעין הדברים שמביא המחבר סי' קט"ז. וכמו שהעלתי בסימן ס"ו סקי"ג שאם ישבה תרנגולת עליהם בתוך ג' ימים. שרי למי שאינו איסטניס. ולאחר ג' ימים. לכו"ע אסירי משום שיקוץ. ע"כ. ובסימן ס"ו שם הביא הפר"ח ראיה לזה מפרש"י פסחים. פרק מקום שנהגו. דמוכח בהדיא דדוקא בתוך ג' ימים. חזו הביצים למי שדעתו יפה. מכלל דלאחר ג' ימים לא חזו לשום אדם. וכיון דכן פשיטא שאסורים משום שיקוץ לכו"ע אחר ג' ימים. ע"ש. ולפ"ז שפיר דקדק הפמ"ג בלשונו סי' י"ג סק"א דאי מאיסי לכל העולם. ולדידיה [לחודיה] לא. אסור דבטלה דעתו. והבל"י קיצר במקום שראוי להאריך. ואח"כ מסיים הפר"ח בסימן פ"ד שם דאם לדידיה מאוס אף שלכ"ע לא מאוס. אסור ליה [דלקולא ל"א בטלה דעתו] וקרינן ביה שפיר בל תשקצו. וכן הביא הפר"ח סי' ק"ד סק"ט בשם או"ה וא"ר דבתר דידיה אזלינן בזה אף שאין מאוס לאחרים אסור לו. וא"ש דברי הפמ"ג בשפ"ד כאן סק"ג. דהכה"ג חולק על הפר"ח וסובר דגם אם רוב העולם מואסין בו. אף דלדידיה אין מאוס. אסור ליה. וגם במ"ז סי' ק"ד סק"ד אזיל בתר שיטת הפר"ח דאם אין מאוס לדידיה. אף דמאוס לאחרים [אפילו לרוב ב"א] מותר להדליק. עכ"ד הרב הנ"ל:

ס"ק **ד' בא"ד א'** ועיין פרישה אות ה' מ"ש דכ"ש הוא כו' כ"ש בבור עצמו שגדילין בו כצ"ל. ור"ל דעל מה שכתב הטור שרצים הגדילים במים שהכלים ושבבורות כו'. והא דשרינן דוקא כשלא פירשו. אבל אם פירשו ממקום רביתן כגון לאחורי הבור. או על שפת הכלי מבחוץ אסורין. אבל אם לא פירשו אלא על דופן הכלי מבפנים לא חשיב פירשו ומותרין. כתב על זה בפרישה וז"ל. לאו דוקא נקיט דופן הכלי וה"ה לדופן הבור. דעלה קאי. שכתב בסמוך פירשו לאחורי הבור או על שפת הכלי כו' וכ"ש הוא. דהרי כשהם בכלי כבר נמשכו מן הבור. ואפ"ה שרי. אם לא פירשו אלא על דופן הכלי. כ"ש בבור עצמו. אם פירשו לדופן הבור דשרי. עכ"ל. והנה מדברי הפרישה נראה שהבין. דמה שכתב הטור על שפת הכלי כו' על דופן הכלי. לא מיירי ממים עם תולעים הגדילים בכלי עצמו. אלא מיירי בשואב מבור מים עם תולעים לכלי. ואפ"ה אי לא פירשו. רק לדופני הכלי מבפנים שרי. ועז"ק הפרישה דה"ה אם פירשו על דופני הכלי מבפנים דהתולעים מקום גדילתן בבור היה. אפ"ה אמרינן דלא חשיב פירש בכה"ג. כ"ש כשפירשו בבור עצמו. על דופני הבור בפנים דשרי. דהא שם הוא מקום גדילתן. ועז"ק הפמ"ג דלא הבין כלל דבריו. דהא ע"כ הטור לא מיירי כלל בנשאבו מבור לכלי. אלא בכלים עם מים ויש בו תולעים הגדילין בכלי עצמו. דהרי דעת הרא"ש דאסור לשאוב בכלי מבור. מובא כאן ברמ"א. ואפילו אם נאמר דהפרישה סובר דדעת הטור אליבא דהרא"ש. דמותר בשאב מבור לכלי. וכמ"ש בש"ך סק"ד (ר"ל) בשם הלבוש [דאינו אוסר הרא"ש רק לכתחלה לשאוב]. מכל מקום הא הטור מיירי שם להדיא מתולעים הגדילין בכלי עצמו. דהא קאי שם אריש דבריו שכתב הכה"ג כו' דז"א דפירש על גבי הפרי הוה בעיא דלא איפשיטא והוה ספק ספיקא [ר"ל שמא לא פירש כלל. ואת"ל דפירש ע"ג הפרי. שמא ע"ג הפרי לא מקרי פירש] וע"כ [האוסרין בחורו נקוב לחוץ. משום] דחיישינן לפירש מרחוק ע"ג הקרקע. או הכלי [דאז הוא מקרי פירש בודאי. וליכא רק חדא ספיקא. א"כ] הרי חיישינן כאן לפרישה מרחוק [לכך הוכרח הש"ך לחלק. דשאני במים דלא חיישינן לשמא פירשו מרחוק. כגון על דופני הבור או הכלי מבחוץ. משום דשאני תולעים שבמים דאין דרכן לפרוש. או משום דשאני הכא דאיכא ריעותא דחור נקוב לחוץ] ובהכי ניחא מה שהמחבר לקמן פסק תולעים בקמח אסורים. והקשה הט"ז אות ח' דלעיל פסק המחבר חורו נקוב לחוץ. לא חיישינן [וזה לשיטתיה. שהבין בסק"ו דטעם האוסרין בחורו נקוב משום פרישה קרובה. דשמא פירש ע"ג הפירי. ולכך קשיא ליה. דהרי המחבר מדמתיר בחורו נקוב. ע"כ דלא חייש מספיקא גם לפרישה קרובה. א"כ אמאי אוסר בקמח מספיקא דשמא פירשו. משא"כ להש"ך דבתורו נקוב גם להאוסרין אינו משום חשש דפרישה קרובה. דהרי אף בפירשו הוי ספיקא א"כ בספק פירשו. הוי ס"ס כנ"ל. אלא משום דחיישו לשמא פירשו מרחוק. א"כ לק"מ] וי"ל דלכך פסק המחבר לעיל בחורו נקוב כהמתירין. כי הוה פרישה רחוקה וכדאמרן ולא חייש לזה משא"כ תולעים בקמח דהוה פרישה קרובה ע"ג קרקע או כלי וכשפירשו. אסור בודאי. לכך חיישינן לשמא פירשו. משום דליכא רק חדא ספיקא. וכ"ה במ"ז סק"ח] ועיין בפלתי סק"ד.

מה שכתב לתרץ קושיית הט"ז ועיין בפ"ת סק"ב בשם תשובת שיבת ציון סי' כ"ח:

ס"ק **י"ד בא"ד א'** הא תולעים גדולים כו' ה"ה קמח ע"י נפה וכברה. נ"ב עיין בשפ"ד סקל"א. מה שכתב שם על הסולת למנחה. וצ"ל. דשם מיירי בתולעים קטנים דיש לחוש שמא יעברו דרך נקבי הנפה. משא"כ בתולעים גדולים. דמהני ריקוד. אך עיין במה שכתבתי על המ"ז סק"ז אות ב' בשם שו"ת ב"ש חיו"ד סי' קנ"ד. מה שהזהיר לדקדק בענין הריקוד. והוא נחוץ מאד. ע"ש:

ס"ק **ט"ו בא"ד א'** משא"כ כאן דליכא שום ריעותא כו'. נ"ב עיין במ"ז סק"ז ובמה שכתבתי שם אות א' באורך מזה. ע"ש:

ס"ק **י"ח בא"ד א'** ה"ה כאן כו' ע"כ צ"ע על מה מקילין העולם כו'. נ"ב עיין בהגהת מוהרש"ק ז"ל שכתב וז"ל. הנה הרכיב הדבר אתרי רכשי דמן התורה לא מצינו גזרה כלל. ובע"כ מ"ד הטעם שמא יבוא לאוכלו. ס"ל דאיסור סחורה הוי רק דרבנן. ומ"ד דהוי מן התורה לא ס"ל הטעם מכח חשש שיבוא לאכול. רק דהוי גזירת הכתוב כך. וא"כ הפר"ח סובר כדעת דהוי מן התורה והוי ג"ה לכך ס"ל דזה דוקא אם הסחורה הוי בגוף דבר האסור אז אסרה התורה. אבל בזה גוף הפירות היתר הם רק שיש בהם תולעים. והרי אין נותנים יותר בשביל התולעים כו'. ולכך י"ל דהעולם סומכין על הני פוסקים ז'הוי מה"ת בפרט דהוי ממ"נ אי הוי דרבנן. הוא סד"ר לקולא. והם סומכים ע"ד דהוי מה"ת. ומותר כה"ג. וז"ב ע"ש. אך עיין בעקרי הד"ט חיו"ד סימן י"ז אות א'. הביא בשם הרב כרם

שפתי דעת סימן פ"ד

שלמה סי' ט"ו וט"ז. דאוסר לעשות סחורה בזיתים מתולעים ע"ש. אבל מצאתי בסולת למנחה כלל מ"ו דין י' שהסכים להפר"ח שהשיג על הב"ה שאוסר לישא וליתן עם פירות מתולעים. דאין דבריו נכונים כיון שאין כוונתו לישא וליתן עם התולעים רק עם הפירות. וגם עיין בספר זכל"א חיו"ד אות ת' ערך תולעים. שהביא בשם הרמ"ב שכתב וז"ל הפר"ח כתב דמותר להסתחר בפירות מתולעים וחלק על הרב בי"ה ודבריו ברורים וכ"כ בסו"ל. ודלא כהרב כרם שלמה סימן ט"ו וט"ז דאוסר עכ"ל. ועיין בלחה"פ רסי' קי"ז סק"א ובבל"י שם סק"א :

ס"ק **י"ט בא"ד א'** עיין מנ"י כלל מ"ו שהביא רש"י כו' משמע דוקא הולכת בתוכה [ורוחשת בתוך הקישות. לכך אסור. אבל היכא דהוא במקום צר. ואין יכול לרחוש מותר] ובנה"כ הרגיש בזה. נ"ב עיין במנ"י שם שכתב דמה שרוצה בנה"כ. לתקן דבריו שבש"ך. ולומר שאין ראיה מדברי רש"י הנ"ל. לא תיקן כלל. ואין דבריו נראין כו' ע"ש. [ועיין בצ"ל על הט"ז סק"י שהביא ראיה מרש"י הנ"ל שס"ל להתיר כהרא"ש כנ"ל. ובמחכ"ת נעלם ממנו שכבר דברו מזה. הנה"כ ומנ"י ופמ"ג. ועיין בפלתי סק"ה מ"ש בזה ע"ש] :

ס"ק **כ"ג בא"ד א'** ויראה מדבריו. דכל שדרכו להתליע בתלוש צריך בדיקה כו'. ר"ל דהא ע"כ מה דקאמר הש"ך.דמיירי המחבר באותן שדרכן להתליע ר"ל בתלוש דהא קאי על לאחר יב"ח. דאז תולעים שבמחובר כבר ליתנייהו. ומדכתב הש"ך דהמחבר דמצריך בדיקה מיירי בדרכן להתליע. אלמא אף דאינו ידוע בבירור דהם מתולעים. רק דדרכן להתליע. אפ"ה צריך בדיקה. וזה דלא כט"ז ס"ק י"ב שס"ל דבספק אם התליעו בתלוש א"צ בדיקה. דלדידיה המחבר כאן. דמצריך בדיקה לאחר יב"ח. ע"כ מיירי בידוע שהם מתולעים כמ"ש במ"ז ס"ק י"א עיין שם :

ס"ק **כ"ד בא"ד א'** או דהוי ספיקי טובא. ר"ל דשמא לא נשאר כלל אחר בדיקת הצוננין. ואת"ל דנשאר. שמא לא יפרוש מת. ואת"ל דיפרוש מת שמא פירש לאחר מיתה מותר. דהא הוא בעיא דלא איפשיטא. כו' כתב הכה"ג בהגהות הטור אות ג' שנה מעוברת צריך י"ג חודש כו' ויש לחוש לדבריו. נ"ב גם בבל"י סק"ט פסק כהכה"ג. ועיין בדג"מ שכתב ג"כ לעיין בש"ך סי' נ"ז ס"ק מ"ג. וק"ו כאן. שהוזכר בגמרא לשון שתא דקאמר תריסר ירחי שתא ע"ש. אך בספר תפארת למשה פסק דסגי ביב"ח עש"ה :

ס"ק **כ"ט בא"ד א'** ומה שהראה מקום לסימן ל"ו ס"ה צ"ע דמאי ראיה הוא לכאן כי זה אפילו לדידן שרי משום דאי איתא דהוה סירכא הוי ניכר קצת תלתלי בשר דאין מדרך הזאב. להעביר סירכא שלא ישאר שום דלדול כמ"ש שם [לעיל בסימן ל"ו במ"ז סק"ז ושפ"ד ס"ק י"א בשם התבו"ש ע"ש] משא"כ כאן דלית שום הוכחה שאין כאן תולעים. אלא העיקר משום ס"ס. נ"ב עיין בחכ"א כלל ל"ח סימן כ"ב דתמה ג"כ עמ"ש הש"ך כאן בשם הרשב"א ראיה מבא זאב מדברי הש"ך עצמו בסימן נ' סק"ג. בשם הרשב"א. דשאני בא זאב ונטל ב"מ דהתם יש קצת רגלים לדבר שנעשה אח"ש משא"כ בשאר ספק. אלא היה לו לכתוב דהוי כנאבדה הריאה ע"ש :

ס"ק **ל' בא"ד א'** עש"ך האריך להחמיר ולומר חנ"נ כו'. נ"ב אף ע"ג דאינו דבוק ממש. מ"מ כיון שמונח בתוכו תמיד מקרי איסור דבוק. וכ"כ רנ"ש במ"ש דף מ' ע"ד. ועי' בט"ז סימן צ"ב סקי"ב (כ"ה במנ"י כלל מ"ו ס"ק כ"ז. והובא בחידושי רע"א על הש"ך כאן ע"ש). ועיין בשפ"ד סימן ע"ב סקי"ז. ובכו"פ שם ס"ק י"א ובחוו"ד סימן צ"ב ביאורים סק"ח וחי' סק"ט. ובחכ"א כלל ל"ד סימן ז'. ובטו"ט מהדו"ק סימן קכ"ה. ובמה שכתבתי לעיל סוסי' פ"ג. ובחידושי דינים לסימן צ"ב דין י' בסופו : כו' ועמ"י היקל ג"כ מטעם הט"ז כו'. נ"ב גם בספר תפארת למשה לאחות כל דברי הש"ך כאן ע"ש :

ס"ק **ל"א בא"ד א'** ויש לעיין להר"ן נמי איכא ס"ס שמא לא פירשו ושמא נימוחו ובטילי. נ"ב כבר קדמו בקושיא זו על הש"ך. בספר תפארת למשה. וע"ש דתירץ בדוחק. דס"ל כיון דנמצא ג' שפירשו אמרינן דגם השאר פירשו כו' ועוד דאם כן איך כתב שהתולע עצמו אסור ושאר התבשיל מותר דהרי כיון שהוחזק התבשיל בתולעים א"כ אוכל התולע עם התבשיל כו'. לא ידענא דע"כ מה דמיבעיא בגמ' פירש ע"ג תמרה מהו מיירי בנולד התולע בפנים כו' אין איסור. ר"ל וא"כ גם בתולעים הנמצאים ע"ג הפירי ג"כ יש ס"ס. דשמא לא פירש כלל. והוא נולד בחוץ. ואת"ל דפירש שמא נימוח. כו' כתב בכו"פ סי' ק' ד"ה והנה לדעת הרשב"א דמילבין לא הוי נוצר באיסורו. ר"ל דהכו"פ שם כתב דבדין בריה פליגי הרשב"א והרא"ש. דלהרשב"א בעינן שיהא אסור מתחילת ברייתו. ולהרא"ש לא בעינן. ואנן קי"ל כרשב"א. אם כן לפ"ז במילבין. דכ"ז שלא פירשו הם מותרין. א"כ לא הוי בריה. והניח בצ"ע. כו' ע"כ אין להקל כלל. נ"ב עיין בפ"ת סימן ק' סק"א בשם שאלות ותשובות טור האבן סי' כ"ו. ובמטה יהונתן בהגה"ה שם. ובעקרי הד"ט סי' ט' אות ט' בשם חקרי לב. ובחוו"ד סי' ק' ביאורים סק"ה ובשאלות ותשובות בי"ש חיו"ד סימן קנ"ה. ודג"מ תנינא סימן זה. וישוי"ע סק"א הבאתי דבריהם לעיל על השפ"ד סק"ח אות ב' ע"ש : כו' וכל שמנפין היטב ואין רואה בה"מ וצורך גדול צ"ע. עיין במ"ש על המ"ז סק"ז אות ב' בשם שאלות ותשובות בית שלמה חיו"ד סימן קנ"ד באורך :

ס"ק **ל"ב בא"ד א'** ולכאורה למאן דמתיר ס"ס כו'. ר"ל דכמו דמתיר ביש חזקה לא"סורא. אם יש ס"ס להיתרא. כה"נ כאן דיש ס"ס שמא ליכא יותר תולעים כלל. ואת"ל דיש שמא נימוחו. א"כ אף דיש חזקה לאיסורא דכיון שנמצא ג' הוחזק דיש יותר לא איכפת לן לזה קאמר הפרי מגדים דל"ד דבכל מקום הס"ס הוא מטעם אחר. ואין החזקה מתנגד להס"ס. משא"כ הכא דהחזקה הוא מכחיש להס"ס. דכיון דהחזקה הוא דודאי יש יותר א"כ שוב ליכא לספוקי שמא ליכא יותר ופשוט :

בא"ד ב' ודע דבא"מ הקשה כו' כמ"ש הב"י באו"ח סימן תס"ז דתבשיל שנמצא בו ג' שעורים הוה חזקה דאיכא ביה טובא אלמא דבדבר דאתי מעלמא נמי הוי חזקה כבר עמד המג"א שם אות י"ב וכתב דמש"ה השמיטו הב"י. ולא הביא דין זה בש"ע שם משום דמעלמא אף שיש ג' כו' :

בא"ד ב' והא"מ כתב כו' דנאמר זה הסופר מוחזק לכתוב בטעות לא אחר. נ"ב עיין באו"ח סימן תס"ז בחי' ס"ק כ"ה שכתב דאף בדבר דאתי מעלמא הוי ג' חזקה ע"ש. ועיין בס' יד שאול סימן רע"ט סק"ב שכתב [עמ"ש המחבר שם ס"ג בשם הרשב"א דס"ת שנמצא בו ג' טעיות אסור לקרות בו עד שיגיהנו] וז"ל ומכאן קשה לי מ"ש הט"ז סימן פ"ד סקי"ז וסימן נ"ז וסימן ק"א בשם הרש"ל. דדוקא בתולעים אמרינן דנתחזק בג"פ דמינה קרבו. אבל בדבר דאתי מעלמא לא שייך חזקה. דהרי כאן מחזיקין אף במילתא דלאו מינה קרבו. ועיין בחי' סי' תס"ז דדחה לדברי הרש"ל. ומכאן ראיה לד' הח"י וש"ב בס' מק"ח כתב דדוקא בדבר הגורם ומסתבר וההיקש השכלי מחייב כך. וגם זה אינו מחוב היקש השכלי דמשום שטעה כאן יטעה גם במק"א וא"ר בפמ"ג סימן פ"ד בשם א"מ הקשה דגם בס"ת שנמצא ג' טעות באין כתב יד סופר אי נימא דלא איתחזק. ולא הבינותי קושייתו דילמא ה"נ וטפי הוי לו להקשות מכאן דגם בסופר א' בנמצא ג' טעות. אמאי מחזיקין והלא לאו מינה קרבו. ומ"ש לחלק בין ס"ת דלא איתחזק בכשרות. לענ"ד תמוה וכי בשביל שנמצא בו טעות לא איתחזק בכשרות. וע"כ דברי רש"ל וט"ז צ"ע עכ"ל. ועיין פמ"ג או"ח סימן קמ"ג בא"א סק"ט מש"ש מזה. אך שו"ר בפ"ת כאן סק"י. שהביא תשו' מקום שמואל סי' ס"ד וס"ו אות כ"ה שכתב דאין כוונת הרש"ל כמו שהבינו המג"א וח"י דהרש"ל סובר דבדבר שאין מצוי בו כנימה דמותר אף אותו התבשיל שנמצא בו ג'. אלא ר"ל לענין לאסור כל אותו המין. משום דהוחזק בתולעים. לזה מחלק. דבדבר דאתי מעלמא לא אסרינן כל אותו המין. אבל זה התבשיל שנמצא בו הג' תולעים. אסרינן אף דאתי מעלמא ע"ש. ולפ"ז לק"מ מהך דסימן רע"ט הנ"ל. ועיין בעקרי הד"ט חיו"ד סי' ט' אות ג' :

ס"ק **ל"ג בא"ד א'** ול"ד לדבש [המוזכר לקמן סעיף י"ג] או חטים מתולעים [המוזכר בסעיף י"ד] דבחטים יש עוד צדדים שבורחים מאפרכסת [ר"ל ממ"ש

משבצות זהב סימן פ"ד

בא"ד ב' או אפשר [ראייתו] מהא דפריך [שם בגמרא] א"ה במנא נמי. דילמא פריש בדופני מנא. ר"ל ומדמשני דהתם היינו רביתייהו ולא מקרי פירש כלל. אלמא דאי הוה אסור כשפירש לדופני דמנא. אזי הוה לן באמת למיחש בסתמא לדילמא פירש [נ"ב וכ"כ הש"ך בספרו הארוך בכותנת הרא"ש הכי עש"ה] :

בא"ד ג' וסובר הט"ז דהפירוש או כמ"ש או"ה כו'. ר"ל דלכאורה קושיא הב' של הט"ז דממה שכתב הטור אבל מסתמא אין לחוש מוכרח דלא ס"ל כהרא"ש דבמקום קרוב [כגון בשואב מבור לכלי דבזה מיד כשפירש לדופן הכלי בפנים אסור] חיישינן בסתמא לשמא פירש. לק"מ דהרי י"ל בפשט דברי הטור במ"ש אבל מסתמא אין לחוש. דקאי אמ"ש לעיל מיניה הטור דשוחה ושותה מבורות וכלים מים עם שרצים שגדילין בהן. דשם אין איסור באם פירשו לדופני הבור או לדופני הכלי בפנים כי אמרינן בש"ס דזה היינו רביתייהו ורק דניחוש לשמא פירשו למקום רחוק דהיינו לדופני הבור או הכלי מבחוץ. לזה קאמר דמסתמא לא חיישינן לזה ואין להחזיק ריעותא כ"ז שאין הוכחה (וכן פירשו באמת הב"ח. והש"ך בספרו הארוך לדברי הטור הכי ע"ש) ולעולם היכא דאסור גם בפירש למקום קרוב מודה הטור. דגם בסתמא חיישינן לשמא פירש. עז"ק הפרי מגדים דהט"ז סובר שהפירוש בדברי הטור [הוא דלא כפשוטו כמו שהבין הב"ח והש"ך כנ"ל] הוא רק כמ"ש או"ה מובא בב"ח דה"ק כו' :

בא"ד ד' או דה"ק לשאוב מבור לכלי שרי כו' ר"ל דלעולם הטור אוסר לישפי שיכרא אף דיעבד. דהוי קרוב לודאי דפירש כי רגילות הוא ע"י סינון לפרוש על הקסמין וליפול למשקה ומ"ש הטור אבל מסתמא אין לחוש שמא פירשו. אינו קאי אסינון דסמיך ליה אלא אדלעיל מיניה קאי. אמ"ש דשוחה ושותה מבורות ושיחין ומערות ואינו חושש לשרצים שבהן. עז"ק דבסתמא אין לחוש לשמא פירש. ור"ל ומותר אף לשאוב מבור לכלי ולא חיישינן בסתמא לשמא פירשו לדופני דמנא דדוקא בסינון חיישינן דרגילות הוא שיפרשו ע"י סינון :

בא"ד ה' ועוד דכיון דהטור פוסק דלא כהרא"ש כו' אמאי כ' שוחה כו'. נ"ב זהו הקושיא אינו אלא לאו"ה שפירש לדברי הטור במ"ש אבל מסתמא אין לחוש דקאי אסינון כנ"ל. דלדידיה שפיר קשיא. אמאי לא ביאר הטור. דמותר אף לשאוב מבור לכלי. כיון דס"ל דלא כהרא"ש אביו. אבל למה שפירש הפמ"ג בד' הטור דכתבתו דאף לשאוב מבור לכלי שרי. א"כ לק"מ דהטור נקט ברישא שוחה ושותה. דזה הוא לשון הברייתא ואח"כ ביאר דמסתמא אין לחוש ומותר אף לשאוב בכלי. ואולי כתבתו דאכתי קשיא. כיון דדעת אביו הרא"ש דאסור לשאוב מבור לכלי. והטור הרי לא ס"ל כותיה מדסתם להיתירא כהרשב"א בחורו נקוב לחוץ. א"כ אמאי כ' בריש דבריו שוחה ושותה ולא ביאר שם דזה הוא ל"ד. ואף בכלי מותר לשאוב. ונתן מקום לטעות בדבריו דדוקא שוחה קאמר. כי ממה שסיים אח"כ אבל מסתמא אין לחוש אין להוכיח כי יש לפרשו בע"א :

ס"ק **ז' בא"ד א'** והעיקר דבמים או משקה כו' וקשיא כו' אבל בתולעים שבפירות כו'. ר"ל דלכאורה מה זה דקאמר הגש"ד ושגגה הוא דשם יש קרא דכל אשר במים. דהרי גם בתולעים שבתלוש יש ג"כ קרא לזה. דהם מותרין. עז"ק הפרי מגדים דכוונתו דשאני במים שבבורות ושבכלים דאמרינן להדיא בגמרא דאיתרבי מקרא דתאכלו מכל אשר במים. ומקשה שם. דהאיך מתיר הקרא לשתות מהם. דילמא פירשו התולעים שבהם לדופני הבור והכלי. וחזרו לתוכן. ומשני דזה היינו רביתייהו. והוי כלא פירש כלל מהמים. משא"כ בתולעים שבפירות או שאר דברים שנתהוה בתלוש אף דזה ג"כ מוכח מקרא דמותר כדאמרינן שם בגמרא דמקרא דשרץ השורץ על הארץ להוציא את הזיזין [כמין יתושים הן. רש"י] שבעדשים ע"ש. מ"מ ליכא למימר בהו דמדהתירה התורה אותם. ע"כ דבזה גם כן לא חיישינן לשמא פירשו על דופני הכד. דז"א די"ל דדוקא בידוע שלא פירש לחץ כגון באין נקוב חור לחוץ. בזה התירה כשידוע שהתליע בתלוש (דהיינו כשהתליע לאחר יב"ח עיין סעיף ח' או בדברים שאין דרכן להתליע במחובר) משא"כ בבורות שיחין ומערות דלא יצוייר כלל שיהיה ידוע שהתולעים שבו לא פירשו בשום פעם וחזרו. וע"כ דאף אם פירשו לדופני הכלי מותר. משום דהיינו רביתייהו אבל בתולעים שבפירות. דלית הוכחה מקרא דאף אם פירשו לדופני הכד דמותר (דהקרא מיירי בידוע שלא פירש כצ"ל) אמרינן דלאו היינו רביתייהו ואסור (זהו דבריו בתוס' ביאור קצת. ועיין בפלתי סק"ד ביאר בע"א. דאף אם נימא דגם בתולעים שנתהוו בתלוש שפירשו על דופני הכד ג"כ היינו רביתייהו. מ"מ יש חילוק ביניהם. דבשלמא בשרצים דהתורה התירה בפירוש מכל אשר במים לאוכלן ובפירשו מן המים אסורין. לזה אמרינן הואיל דהיינו רביתייהו שיפרשו לדופני הכלי ולחזור. קרי ביה אשר במים כו'. משא"כ תולעים בפירות תלושים. אטו כתיב בהו היתירא. רק מקרא דעל הארץ להוציא זיזין דאינו בכלל שורץ על הארץ. דהא לא שרצו. אבל כשפירשו הרי הם שורצים. ומה בכך דחוזרים וכך רביתייהו מ"מ שורצים הם והרי הם בכלל שורץ על הארץ ומי יתירן ע"ש. ועיין בשפתי דעת ס"ק ט"ו) :

בא"ד ב' ועפר"ח אות י"ז כתב קמח הוי כמו משקה ושרי כו' ואין לסמוך ע"ז כלל כו'. נ"ב עיין בסו"ל כלל מ"ו דין י' בהג"ה מבנו של המנ"י שהביא שם לדברי הפר"ח דמתיר בה"מ. בקמח המונח בכלי אפילו אם הקמח הורק מכלי אל כלי [משא"כ בקמח המונח על הארץ]. וכתב עליו דיש לסמוך ע"ז בה"מ. וכה"ג שמעתי שבק"ק פירדא ששנה אחת היה כל קמחיהם מותלע מיד שהביאו מן הרחיים והיה שעה"ד גדול ויצא הדבר בהיתר. ע"י שהיו מנפין אותו היטב. עד שלא נשאר למראית עין שום תולע בקמח ע"ש. אך בכרתי סק"ט ופלתי סק"ד כתב דח"ו להקל בזה. ושו"ר דלקמן בשפ"ד ס"ק ל"א מביא לדברי הסו"ל הנ"ל. והשיג עליו. והניח בצ"ע אם בה"מ וצו"ג יש לסמוך ע"ז כשמנפין היטב ואין רואה ע"ש. ועיין בנו"ב מהדו"ק חיו"ד סי' כ"ז שכתב דאף דמסתבר טעמיה של הפר"ח מ"מ אין להקל נגד שאר הפוסקים הובא ביא"פ ובפ"ת סק"ג ע"ש [ועיין בלבוש בח"ד סעיף ל"ז. ובצדו שם ס"ק קל"ג דפסק ג"כ. דהקמח אסור אף שמונח בכלי ע"ש. וע"ע שם שכתב דקמח המונח על הארץ. ואפו ממנו לחם. ואח"כ נמצא מילבין בקמח הנשאר. אין להתיר הפת אלא בה"מ. ואם הקמח מונח בכלי מותר הפת בלי הפסד כלל. אבל הקמח עצמו אסור. והרוצה שלא לבדוק כלל קמח המונח בכלי אין מוחין בידו ע"ש]. ועיין בחכ"א כלל ל"ח סי' י"א. ובבינ"א שער או"ה סימן ל"ה ס"ק נ"א. ועיין בשו"ת בי"ש חיו"ד סי' קנ"ד שנשאל בענין שהרבה קנו קמח אצל מוכרי קמח. ולשו הרבה מהם עיסות. והרבה אשר עדיין נשאר הקמח ת"י. ואח"כ נמצא אצל מוכרי קמח תולעים שחורים הנקראים גורגעליצא. וגם אצל הרבה קונים נמצא כן ע"ש דהאריך. וסיומא דפסקא. דאם נמצאו התולעים תוך הקמח הן שנתהוו מהקמח או שרחשו ממק"א להקמח. אם הקמח אינו הרבה ודאי יש להתיר ע"י ריקוד לאור היום בנפה דקה. שנקביה דקים מכמות התולעים. אבל בהרבה מאוד לא מלאני לבי להתיר למעשה. כי קשה לנפות כרי רב של קמח בדקדוק יפה. והמתיר בה"מ אף בזה בניפוי יפה לא הפסיד. ואם נתהווה הגורגעליצא בתבואה. לכתחילה אין לטוחנם עד שיבררו מתחילה יפה הכרי מכל התולעים. ובדיעבד ושעה"ד אף שספק אם היה ששים יש להתיר. משום דיש כמה פוסקים. דבטילים ברובא בעלמא כל שנטחנו. וצריך לטוחנם ברחיים של מים וגם דוקא לרקד הקמח לאור היום בנפה דקה וכנ"ל. וכגון דא צריך לאודועי דהיכא דשרינן ע"י ריקוד צריך לדקדק שישאב הקמח תוך השק בכלי אחר וישים במתון תוך הנפה דאם ישאב בנפה עצמה תוך השק כנהוג אזי אינו מועיל ההרקדה כלל. שהתולעים נדבקים בדופני הנפה בחוץ. ונופלים לתוך הקמח המנופה. וגם צריך לדקדק שישים מהכלי הקמח בכל פעם תוך הנפה במתון ובלאט. בכדי שלא ישפך קצת קמח חוץ לנפה או על דופני הנפה בחוץ. וכ"ז דוקא לנפות בנפה דקה שיהיו הנקבים דקים מאוד מכמות התולעים בבירור. ואם עשו ראסטשיניס ועיסות מקמח ואפו הרבה לחמים מזה. ובקמח הנשאר נמצא גורגעליצא אזי אין לצרף ההרקדה שניפו הקמח לשום היתר. דכיון שלא דקדקו בהרקדה לעשותה כפי הנ"ל. לא די שאין ההרקדה מסייע להקל. אדרבה מסייע להחמיר. דכיון שניפו הקמח יש לחוש לפירוש אליבא דכ"ע.

משבצות זהב סימן פ"ד

ע"כ כל הראסטשינוס והעיסות. שעדיין לא נאפו. אסורים לאפותם לצורך ישראל. רק ימכרו לעכו"ם באופן שאין חשש שמא ימכרו לישראל. אמנם העיסות שכבר נאפו באם שודאי נתהוה תוך הקמח ולא אתי מעלמא. יש להתיר מטעם ס"ס. שמא לא פירשו. ושמא נימוחו באפייה. ואם הוא בית שמצוי בתוכו מין זה. ואתי בתוכו מעלמא. שרחשו ממק"א לשם. אם יש מקום לומר ספק שמא עכשיו בא ממק"א לתוך הקמח הזה ג"כ מותר מס"ס דאף שהך ספק שמא לא פירש לא שייך בזה מ"מ יש ס"ס שמא אח"כ בא לתוך הקמח. ואת"ל מקודם היה. שמא נימוח באפייה. ואף הש"ך ונה"כ ופר"ח מודו דדוקא להתהות ברגע א'. הוא דבר רחוק. אבל שיבואו ממק"א זהו מצוי שיוכל לבוא ממק"א ברגע א'. ע"כ מותר מס"ס אליבא דכ"ע עכת"ד. ועיין בטו"ט מהדו"ג סימן קס"ב מזה באורך. ועיין במ"ז ס"ק ט"ז. ובפתשו' סק"ז מש"ש ע"ש:

ס"ק ח' **בא"ד א'** דלא כהב"ח שחילק בין תולעים גדולים דאסורים. משום דכשהמילבין הם גדולים קצת רואין אותן רוחשין בכד ושורצין אנה ואנה. ובין מילבין קטנים [שהם לא נראין אלא ע"י בדיקה בחום השמש ובחום האש] דאין לחוש (כצ"ל) שמא פירשו [וחזרו כיון שאין הדבר מצוי שיהיו נפרשין כלל] ואין אוסרין כו' ולפי מ"ש הב"ח לחלק. יש ליישב לשון המחבר [ר"ל די"ל מה דמתיר המחבר בחורו נקוב לחוץ מיירי במילבין קטנים. ומה דאוסר כאן בקמח מיירי במילבין גדולים ששורצין אנה ואנה] ולדינא אינו כן [אלא אף מילבין קטנים בקמח ג"כ אסור]. כו' עוד כתב הט"ז דרמ"א כו'. נ"ב לפני הפמ"ג היה כתוב בט"ז ס"ק זה. כל מ"ש לפנינו בסק"ט ודברי המ"ז דסק"ט קאי על מה שיש לפנינו בסק"י. וכ"ה עד סוף הסימן:

בא"ד כ' והאחרונים התירו דל"ח לזמן מועט כו' ועי' בשו"ת צ"צ כו'. נ"ב וכן בכרתי סק"י הסכים לפר"ח שהשיג על הט"ז דאין לבדות מלבנו גזירות חדשות ונכון הוא ע"ש. וכ"ה בלחם הפנים ס"ק כ"ד שכן מוכח מצ"צ סימן נ"א. ועיין בבל"י ס"ק ז'. שכן הורה הלכה למעשה ע"ש. וכ"ה בחכ"א כלל ל"ח סוסי' י"א וסוסי' כ"ו. ודייק ג"כ מצ"צ הנ"ל שלא כט"ז סק"ט ע"ש. ועיין בעקרי הד"ט חיו"ד סי' ט' אות ב' בשם הרב חקרי לב סימן נ"ג ונ"ד. וע"ש בסימן י"ז אות א' שהביא גם בשם הפנים מאירות ח"ג סימן ל"ה דמותר לעשות י"ש מהקמח שהתליע ע"ש:

ס"ק י' **בא"ד א'** כתב רש"ל פא"ט כו'. נ"ב עיין בט"ז ס"ק י"ז ושפתי דעת ס"ק ל"ג אי שרי לכרוך הכמהין בבגד פשתן וליתנם בתבשיל ע"ש. כו' ופר"ח אות י"ט כתב עוד טעם משום סכנה כו' נ"ב עיין בסו"ל כלל מ"ו בהגה"ה דין א' סק"ב שהביא גם בשם ס' בי"ה דראה אנשי מעשה שמחמירין שלא לאכול כמהין ופטריות אפילו על ידי בדיקה. והרמב"ם בהלכות דיעות. כתב שאין לאכול אותם. משום שהם רעים לגוף. ועיין במ"ש על השפתי דעת ס"ק ל"ג אות ב':

ס"ק י"א **בא"ד א'** ומ"מ יש לתמוה כו'. עיין בשו"ת בי"ש חיו"ד סימן קנ"ד מש"ש לתרץ את הט"ז מקושיא זאת בטוב. כו' ולי"שב זה כו'. דספק שמא נימוח לא הוי ספק השקול. נ"ב עיין בשאלות ותשובות בי"ש שם שהשיג על הפמ"ג בזה והעלה דספק שמא נימוח הוי ספק גמור ע"ש באורך:

בא"ד כ' ואף דכל היכא דאיכא לברורי _קל מברירין [ולא מהני ס"ס כמבואר בסוסי' ק"י בש"ך ס"ק ס"ו בשם הרשב"א וסיים דאיכא דהוא לפנינו ואין הפסד בדבר יש להחמיר ולבדוק] י"ל [דהבדיקה] לעיין נגד השמש הוי קצת טירחא. (עיין לעיל בסימן א' בשפ"ד סק"ה): כו' ואדרבה המעיין בתרומות הדשן יראה [דס"ל גם] כן דבספק התליעו בתלוש שיש להקל [וא"צ בדיקה] מטעם ס"ס כו'. אמנם בת"ח שם כו'. ר"ל דהת"ח שם כתב וז"ל כתב הרשב"א אם נתלשו ואח"כ התליעו. כ"ז שנמצא בתוך הפרי. ואפילו חורו נקוב לחוץ. לא חיישינן שמא פירשו. אמנם במרדכי כתב דיש להחמיר. וכתב מהר"י בת"ה דהכי נוהגין. ודוקא בודאי מתולעים. אבל ספק אם היה שם תולעים יש לאוכלם ע"י בדיקה כו' ע"ז תמה הפמ"ג על הת"ח דהרי המעיין בת"ה יראה דס"ל דבספק אם התליעו בתלוש א"צ כלל בדיקה משום ס"ס וגם בלא"ה הלשון של הת"ח צ"ע. במ"ש ודוקא בודאי כו' אבל ספק כו' ע"י בדיקה דמשמע דבודאי מתולעים לא מהני בדיקה. וז"א דגם בודאי מתולעים ג"כ יש לו תקנה ע"י בדיקה [זהו כוונתו וכבר עמד בכ"ז המ"י שם בס"ק י"ד ע"ש]:

ס"ק י"ב **בא"ד א'** ויש עוד תירוץ כו' נ"ב הוא תירוץ הב"י וז"ל. ונ"ל דחיישינן שמא קצת מתולעים לא יעלו למעלה ויתבשלו ויאכלם והם אסורים. אע"פ שלא פירשו לפי שגדלו במחובר. אבל אחר יב"ח דליכא למיחש לאותם שגדלו במחובר דהא ליתנייהו. ואף אם ישארו קצת מתולעים ויאכלם לית לן בה. דכיון דגדלו בתלוש. כל שלא פירשו מותרים הם ע"כ:

ס"ק י"ג **בא"ד א'** ולענין נאמנות נשים כו'. נ"ב ועיין בשפ"ד ס"ק ל"ה ובמ"ש שם בשם שו"ת בי"ש סימן קנ"ו ע"ש:

ס"ק ט"ז **בא"ד א'** ומ"ש הט"ז לחלק בין תולעים דעלמא כו' עסי' נ"ז [בט"ז] אות כ"ג י"ש ועיין ה"פ [סימן תס"ז במג"א סקי"ב] ונ"ב עיין בפ"ת סק"ז בשם תשובת מקום שמואל הבאתיו על השפ"ד ס"ק ל"ב אות ג' ע"ש. כו' והנה אם לא נמצא אצל המוכר כו' היינו אומרים כאן נמצא כו'. נ"ב עיין בפ"ת סק"ז בשם החות יאיר ותשובת תפארת צבי ע"ש:

בא"ד כ' ומ"ש דהוי ספיקא דאורייתא אף דבריה כו' רק דרבנן נ"ב עיין בשו"ת בי"ש חיו"ד סימן קנ"ד שתירץ בפשיטות דבלא נימוחו הוי כניכר האיסור. וא"א להסירו דלא בטל. ויש חשש דאורייתא להט"ז לפמ"ש לקמן בסימן ק"ד בט"ז סק"א:

ס"ק י"ח **בא"ד א'** שוב ראיתי בבל"י אות כ"ח בשם חינוך ב"י דמ"ש בהגהות ש"ד [בחטים] שהתליעו. וצוה להשליכם לנהר דונאי. ט"ס נפל בספרים. קמח חטים. (כ"ה בבל"י שם):

ס"ק כ' **בא"ד א'** ומ"מ קשה דבמיעיהם הטעם דמעלמא אתיא לתוכן. ושורץ על הארץ קרינן בו עיין רש"י ד"ה מינם. ר"ל דבנמצא במיעיו דאסור אין הטעם משום דנכנס דרך חוטמו אלא משום דבלעו עם האוכלים. ומתחילה שרצו על הארץ דמעלמא קאתיין. ורק בנמצאין במוח או בכבד בזה צריכין לטעם דנכנס דרך נחיריו. וכ"ה בספר לחה"פ ס"ק ל"ה ע"ש. ועיין בשאלות ותשובות בית אפרים חיו"ד סימן כ"ה שכתב דאין מובן לד' המשבצות. דהרי הט"ז באמת קאמר הטעם דמעלמא אתי לתוכן. ואפשר שכוונתו. דרש"י ד"ה מינם כתב שמשם נכנסין לקנה הילכך לא משתכחי דרך בית הריעי עכ"ל. וא"כ במעיים שהוא דרך בית הריעי. א"צ להאי טעמא דעיילי בחוטמו. ואם כוונתו כך. לשונו צ"ע. וגם כי אין הקושיא על הט"ז. דנקיט טעמא דאיתמר בגמ'. וקושיא זו נופלת על רוב הפוסקים כו' ע"ש באורך:

ס"ק כ"א **בא"ד א'** דמהיים הוה אמ"ה. ושחיטה לא שייך בהו ואסור להושיטו לב"נ. ועיין בחכ"א כלל ל"ח סימן ל' שכתב דשמע בשם גאון א' מק"ק בראד דאע"ג דקי"ל דאם נמצא מורנא בריאה דכשרה הבהמה מ"מ אם נמצא ג' הוחזקה אותה ריאה בתולעים. ואסורה באכילה עד שיבדוק אחר התולעים ע"ש. ועיין בפרמ"ב סי' ל"ו סעיף ס"א שכתב אם נמצא ג' תולעים בענין שהבהמה כשרה. אין לאכול הריאה. כל שנמצא בה ג' תולעים שנתקשו כיון שהוחזקה בתולעים ואסורין מה"ת משום אמ"ה ולא ימכרנה לעכו"ם שגם הם מוזהרים על אמ"ה והבדיקה אם יש שם עוד הוא קשה בבשר הריאה שהוא תפוח. ובעל נפש יש לו להחמיר אף בנמצא רק ב' ועכ"פ יש לחתוך הריאה לחתיכות דקות ולבדוק היטב. ויש מקומות נוהגין שלא לאכול שום ריאה לפי שמצאו הסימפונות מלאים תולעים וא"א לבדקה. וע"ש בראפ"פ ס"ק ע"ב. שהביא זאת בשם איזה חכם שחידש זה שהריאה טרפה בג' תולעים וקלסיה. ואם נמצא הג' תולעים מקצתם בנקב או בשוליו. אפילו יש עוד נקבים בלא מורנא אמרינן

שפתי דעת סימן פ"ד

בתה"ד סימן קע"א שאין מדרך כלל שיטחנו התולעים כי כששופכים החטים בתוך האפרכסת כל תולעים שיש נקב לפניהם שיכולים לצאת רוחשים ובורחים לחוץ דרך דופני האפרכסת מפני קול ונדנוד הרחיים] ובדבש יש עוד טעם משום דאין כוונתו לבטל. אלא לתקן הדבש. ולהפריד כו':

בא"ד ב' ומ"מ אין לגעור במי שעושה כן ע"י בגד עב מאוד. נ"ב עיין בתשובה שב יעקב סימן כ"ט הובא בפ"ת סק"ג ובעקרי הד"ט חיו"ד סימן ט' אות ב' ע"ש ועיין בפמ"ג וא"ח סימן תנ"ג בא"א סוסק"ג שכתב שם בפשיטות לענין כמהים יבשים מתולעים להתיר כה"ג רק שיברור מה דאפשר ע"ש. ועיין בט"ז רסקי"ז בשם רש"ל פא"ט סי' ק' דנהג בעצמו שלא לאכול כלל כמהין יבשים מחמת התולעים שמוחזק בהן. ופר"ח כתב דשומר נפשו ירחק מהן מחמת חשש סכנת שגעון ע"ש ובבל"י סקי"א. משום דחיישינן לנקר נחש. ועיין בלחם הפנים סקי"א סיים. דהלבוש מתיר לאכול כמהים יבשים. עיין בש"ך ס"ק ל"ד ובמ"ש על המ"ז סק"י:

ס"ק ל"ד **בא"ד א'** עכה"ג כו'. ע"כ צריך ליזהר בהם הרבה מאוד. עיין בחכמת אדם כלל ל"ח סי' ט"ז שכתב דהמאלינוס הם מוחזקים בתולעים עד שכמעט א"א לבדוק אותם. ואני מעודי לא אכלתים. וכן ראוי לכל י"ש עכ"ד. וכבר כתב בספר בית הלל דראה אנשי מעשה שלא אכלו רוזיינין מאלינים ע"ש. הובא בלחה"פ סקי"א. ובבל"י סקי"א עיין במ"ז ס"ק י':

ס"ק ל"ה **בא"ד א'** עמנ"י כלל מ"ו אות ל"ב תמה עליו דבסי' קכ"ז כו'. ר"ל דהא התם נמי מיירי דלא איתחזק איסורא. ויש ספק אם נמצא דג טמא כלל. כמו הכא דלא איתחזק כיון דיש ספק שמא לא יש תולעים כלל. ועוד תמה במנ"י על הש"ך [והת"ח עצמו] שכתבו דכיון שיש הרבה צדדים להקל. לכך אשה נאמנת. דהא אדרבה מבואר מלשון הרב בסי' קכ"ז סוף סעיף ג' בהג"ה. דכל דאיכא צדדים להקל יותר אין להאמין לנשים ע"ש. ולקושיא זו הב'. תירץ שם המנ"י. דאפשר יש לחלק בין צדדים ובין הרבה צדדים. ור"ל דבסי' קכ"ז כתב הרמ"א סתם דיש צדדים להקל. וכוונתו דיש איזה צד להקל בזה אמרינן הסברא להיפוך. דאדרבה כיון דיש צד קולא. מקילה לעצמה ואינה נאמנת. משא"כ הכא דיש הרבה צדדים להקל. בזה קאמר הרב דנאמנת בזה. ול"ח לחשש הנ"ל כיון דבלא"ה יש הרבה צדדים להקל. ומפרש הפמ"ג אותן הצדדים שיש כאן דהיינו שמא לא יש כלל תולעים. ואת"ל דיש. שמא נימוחו ובטילי ולזה מצרפינן דשמא בדקה אותם יפה. עיין בלחה"פ ס"ק מ'. שהביא בשם הצ"צ סי' נ"ב דפאוויזלא שנעשה מגוף הפלאמין שמבשלים אותם ומרסקים אותם בבישול והתולעים עצמן מתבשלים ומתרסקין בין הפירות ל"מ אם נעשה ע"י נכרי דשרי. אלא אפילו ע"י ישראל נמי שרי. אבל בפאווידלא הנעשה מווינשיל או קירשין יש לאסור ע"ש. ועיין בבל"י ס"ק כ"ג שכתב. דאין לקנות שום פאווידלא מן העכו"ם ע"ש. ועיין בטו"ט מהדו"ג סימן קנ"ז שנשאל בפאווידלע של עכו"ם. הנעשה מפלאמין לחים שהובא לישראל. אם מותרין. והשיב באריכות. ופלפל ג"כ בדברי הצ"צ הנ"ל במה שהתיר פאווידלע של פלאמין שלא נבדקו מתולעים. והעלה דיש לסמוך ולהתיר בזה הפאווידלא אף בלא ה"מ מחמת הטעמים שנתבארו שם ע"ש. ועיין בשו"ת בי"ש חיו"ד סימן קנ"ו שנשאל על מה שבאיזה מקום נהגו. להניח לקטנים ולקטנות. לבדוק הפלומין שעושין מהן הפאווידלע מן התולעים. והשואל חשש. אף לענין בדיקת נשים מכח ד' הש"ך דס"ק זה דכתב דהא דמיקל הרמ"א לסמוך אבדיקת נשים. הוא מטעם דלא איתחזק איסורא. ובנ"ד שגם אנשים גדולים מצאו בפלאמין אלו כמה מתולעים. אם כן איתחזק איסורא. והשיב וז"ל בקיצור הנה ת' הש"ך הנ"ל תמוה כמו שתמה במנ"י כלל מ"ו (כנ"ל) והעיקר כתירוץ הב'. ובפלאמין יש יותר צד להקל כמ"ש רש"ל בי"ש פא"ט סוסי' ק"ג. אמנם בלא"ה כל החומרא. לענין בדיקת נשים הוא משום שעצלנות הן ואין נאמנות. בדבר שיש טורח. מ"מ זה באיסור תורה. אבל בדרבנן נאמנות כמבואר בפ"ק דפסחים. דהתם ודאי איתחזק איסורא. דהבית היה בחזקת שאינו בדוק ואפ"ה כיון שבידם לבדוק. והוא דרבנן נאמנות כ"ש בנ"ד לא איתחזק איסורא ממש והוא בידם. ומה"ת בטל בששים. ורק מדרבנן משום בריה. ומ"ש השפ"ד כאן דאינו רק דרבנן דהא אפשר להכיר האיסור. זה לא שייך בפאווידלע דנתרסק. וזה הטעם מספיק לסמוך דיעבד גם על ברירת קטנים. דהא אף אינהו מהימני בדרבנן אף באיתחזק. וכ"ש אם היה הברירה בהפלאמין לצורך הפאווידלע מדינא. אבל המעיין בי"ש שם יראה שנהגו בימיו לעשות פאווידלע מווינשיל וקירשין בלי בדיקה. וכתב בשיש ס' נגד פירות אין להחמיר וגם בתשו' צ"צ מבואר שהמנהג לעשות פאווידלע מפלומין בלי בדיקה. שאף אם אין ששים נגד המתולעים. שרי משום דיש בפירי הפלאם עצמו. ס' נגד התולע שבתוכו. ורש"ל לא החמיר רק הנעשה מווינשיל וקירשין שאין בפרי עצמו ס' נגד התולע. מש"ה צריך ס' נגד הפירות המתולעים. אבל בפלאמין מותר בכל גווני ע"ש. ונראה הא דלא חשש לגוף התולע משום בריה. משום דאף בבישול גרידא. יש ספק שמא נימוחו ובתשו' הארכתי דהוא ספק הרגיל וקרוב לודאי שנימוחו. וכ"ז בבישול גרידא. אבל בפווידלא שאחר בישול מרסקין את הפירות מאוד ומסננין אותה ע"י כברה. ואין יוצא דרך הנקבים רק מה שבתוך הפרי. והוזקן עם הפסולת ישארו. פשיטא דכבר נתרסקו התולעים. ע"כ מותר מצד הדין. אף בלי ברירה כלל. רק שח"ו להתיר זה בזמנינו מכמה טעמים. ובפרט שכבר נהגו איסור ומצריכים ברירה דוקא. אבל עכ"פ אין להחמיר ע"י ברירת קטנים. וכל בע"נ יחמיר לעצמו ולא לאחרים דיעבד. אמנם ע"י ברירת נשים. אין מקום להחמיר כלל עכ"ל. ועיין בכרתי סקי"ט שכתב דכעת יותר יש לסמוך על בדיקת נשים מאנשים שהם נמהרים ובעלי עסק. ואין משגיחים כ"כ. ובאמת לאכול ירקות חי. כגון סאלאט וכדומה. דיש כאן ספק תורה כי לא שייך ביטול דיכול לבדוק עד שימצא התולע. ואם כן הו"ל סד"א. וכך מנהגי מיום עמדי על דעתי מבלי לאכול ירקות חי מסאלאטין וכדומה על סמך בדיקות נשים או אנשים שמהירין במלאכתן. אבל במבושלים יש לסמוך. דעכ"פ מועיל בדיקתם להוציא מידי ודאי דיש תולע. א"כ הו"ל ס"ס שמא לא נשאר כלל אחר בדיקתה. ואת"ל דנשאר. שמא נימות. וגם לאחר בישול א"א להכיר ולהסיר התולע: ומה"ת בטל. ורק מדרבנן דבריה הוא. ואם כן יש להקל ע"ש:

ס"ק ל"ז **בא"ד א'** כתב הבל"י אות כ"ט איינגלייקטי ווינשיל כו' וא"י על מה סמך כו'. נ"ב עי' בהגהות מוהרש"ק ז"ל שכתב וז"ל ולדעתי נראה כדעת הבל"י דע"כ טעם הכה"ג הוי דלכאורה מה לי תוך הפרי או על גבה. אך בע"כ הטעם שדברים הללו אוהבין את האויר. או אפשר שאין להם קיום כלל במקום דחוק. רק במקום אויר רחב קצת. ולכך אם מונחים הפירות הרבה יחד. בשלמא בלי משקה אם כן יש ריוח קצת בין כל פרי ופרי. ואינו כגוף אחד. לכך יתכן שיהיה מילבין ביניהם. אך על ידי דבש ומרק. נעשה כגוף אחד ממש. ואין ריוח ביניהם. והוי כמו תוך הפרי. לכך אין חשש בזה רק למעלה. ואדרבה אני מתמה על הבל"י למה לי נטילה. די לקלוף רק למעלה. ולא יותר. ומכש"כ במשקה לבד. אף שהוא סמוך ועב. דאין לאסור רק מה שלמעלה ולא יותר. וז"ב לדעתי. ומה שבקמח אסור הכל אפשר דבקמח מתקיימים. אף במקום דחוק משא"כ בפירות. או דבקמח אין המקום דחוק להם אף בתוך הקמח כמו שדחוק בתוך הפרי או במשקה ומאכל עב וסמיך. ועכ"פ כיון דהעיד הכה"ג שאין בתוך הפרי ה"ה בהרבה אם המה עב וסמיך. ודבוק יחדיו. ולכך אפשר אבמשקה צלול יש להחמיר יותר דדומה לקמח. מיהו משקה צלול יש היתר אחר מכח דלא פירש. ועיין בחיבורי מ"ש היתר חדש במילבין במרקחת עכ"ל. ועיין בטו"ט מהדו"ג סימן קנ"ו. שנשאל מאחד שהיה לו חביות מיני פירות מטוגנים בדבש. ועמד במרתף כל החורף. ותחילה עמד בבית ב' שבועות. והיה פתוח לגמרי. ואח"כ כיסו אותה בדף מלמעלה אך עדיין בצדדי העיגול היה אפשר לכנוס שם תולעים. שאף ליטול משם מרקחת. היה אפשר מן הצדדין. ועמד כך ג"כ זמן מה. ואח"כ כיסו אותה בכיסוי ממש בפשתן מלמעלה. שלא היה אפשר ליפול שם שום דבר. ועמד כך זמן מה. ואח"כ פתחו את החביות והיה על המרקחת ממש. למעלה עיפוש הרבה ועפרורית ובתוך העיפוש נמצא ג' תולעים. מה דין החביות והוא הפסד רב. והשיב להתיר

שפתי דעת סימן פ"ד פ"ה פ"ו

להתיר מתרי טעמא חדא כיון דהט"ז העלה דלא מהני חזקה דג' בדבר דאתי מעלמא. א"כ ה"נ באמת אין דרך מרקחת לגדל בו תולעים. ולכך יש לתלות דמעלמא קאתי. ואף דהח"י שם בסימן תס"ז השיג על הט"ז מ"מ אני בחידושי לה"פ שם ובס' מק"ח הוכחנו דלא כותיה. אם כן ה"נ תלינן דמעלמא אתי. ומותר השאר. ועוד אף אי נימא דלא תלינן מעלמא. מ"מ כיון דאין דרך מרקחת לגדל בו מעצמו תולעים א"כ תלינן שרק מכח העיפוש שלמעלה הוא. וכדרך כל רקבון ועיפוש שנעשה בו תולעים. אם כן אף בזה תלינן שרק במקום העיפוש שלמעלה הוי מקום תולדתן ולא למטה במקום הנקי ויפה שלא נתעפש. ועוד יש לדון כיון דבמשקה בכלי. מותר אף אם נמצא בו תולעים. אם כן ה"נ י"ל מה בכך שהיה שם פירות ג"כ מ"מ כיון שהיה שם גם כן הרבה דבש. והיה טופח ע"מ להטפיח ויותר כו' וכמו דאמרינן בעלמא סלק כו'. ה"נ אמרינן סלק את הפירות כאלו אינן. והתולעים אין חשש בהם מכח המשקה שבחביות. ע"ש שהאריך וסיים דלפי טעם הב'. נראה להקל אפי' במילבין דהיינו אם נתעפש למעלה ומתוך העיפוש נולדו המילבין. בזה יש לתלות דדינו כמו מעלמא. שלא נתהוה מחמת גוף המאכל רק מכח העיפוש ולכך לא הוי רק למעלה מה שאנו רואים ולא יותר. כן נראה להקל בה"מ אפילו במילבין ואף בהפסד מועט עכ"ל. אבל עיין בשאלות ותשובות ב"ש חיו"ד סימן קנ"ה שנשאל על נדון שבמגדל אחד הנקרא שאפע שחלוק בנסרים תחתיים שניים ושלישים הנקרא פאליציס ועמד בתוכו כמה קדרות עם מרקחת. וגם בכלי אחד שומן של פסח וגם בכלי אחד משקה שמתמצה ע"י בישול משזופים ונמצא בפאליצע אחת בשלשה כלים תילעים קטנים הנקראים מילבין. וגם על המשקה משזופים הנ"ל. מה דינו של שאר הכלים. אם יש לחשוש מחמת שנמצא בשלשה כלים א"כ הוחזקה במילבין. ואם יש להקל עכ"פ על המרקחת אשר בפאליציס אחרות בתוך השאפע הנ"ל. וגם מה דין השומן וגם הסאק אשר נמצא בו מילבין. אם להתירו ע"י סינון. והשיב דלהסאק לא מהני סינון. כי החוש מעיד שמשקה עב כמו משקה הנ"ל א"א לסנן על ידי בגד שנקביו דקים מאוד. ואם אין הנקבים דקים. מכמות המילבין. יעברו דרך שם. כי נמצאים מילבין דקים. שיעברו אף דרך נקב דק מאוד. ועיין בפ"ת ס"ק כ"ב. שכתב דכפי תולע הנמצא. צריכין המסננת. דאם התולעים דקים ביותר. צריך מסננת דקה ביותר. שבודאי לא תעבור התולע עכ"ל. ומה שמבואר בסעיף י"ג בדבש שנפלו בו נמלים דמהני סינון לאו היינו מילבין. דנמלים היינו מה שקורין בל"א מערשקיס שנמצאים בקן אחד כמה אלפים והם רוחשים ממק"א לדברים מתוקים לדבש ומרקחת (ע"ש שהאריך דנמלים לא מילבין הם) לכך פשוט שלא מועיל למשקה הנ"ל סינון. ולענין המאכלים שבשאר הכלים (נראה שאין להכשיר המאכלים שבפאליצע זו. דכמו דאם נמצא בג' פירות תולעים בכלי אחד. אמרינן שהוחזק כל הפירות שבכלי בתולעים. ה"ה בנ"ד שנמצא בג' כלים שבשאפע זו תולעים. אמרינן שהוחזק כל מה שבשאפע בפאליצע זה בתולעים. שהרי מצינו בש"ס יבמות (דף ס"ד) דכמו דאם הוחזק באשה שמתו בניה מחמת מילה דלא תמול אח"כ. ה"ה דאחיות מוחזקות דאם מת אצל כ"א מג' אחיות בן אחד מחמת מילה. האחרת לא תמול את בנה. וה"ה בנ"ד. ואף שכתב במק"ח סי' תס"ז דל"א חזקת ג"פ כ"א בדאיכא גורם המסתבר שיהיה כך. וההיקש השכל מחייב שיהיה כן. אבל בדבר שבמקרה. וליכא דבר הגורם. אין חזקה למקריים. מ"מ בנ"ד נמי י"ל כן. דהא הטבע של המילבין שנתהווים מהחמת לחלוחית חם וכיון שנמצא בשאפע בג' כלים אמרינן שזה הגורם שמחמת לחלוחית חם שבשאפע. נתהוו המילבין. ע"כ יש לחוש גם למאכלים שבשאר הכלים. אמנם כ"ז רק לענין המאכלים שבכלים העומדים בפאליצע זו שהוחזק בה המילבין. אבל לענין המאכלים שבכלים העומדין בפאליציס האחרות נל"ע להקל. דכיון שכ"א מופסק בנסרים כמו חדרים קטנים. אין מחזיקין איסור מא' על חבירו. רק באופן שיטול בנחת מכל מאכל שבכל כלי שעומדות בפאליציס אחרות. כעובי אצבע. והשאר אני מתיר באופן שירתיחו אצל האש. ועיין בט"ז ס"ק י"ז. ובתשובת ב"ח החדשות סימן קע"ג. והשומן של פסח אף שעמד על הפאליצע שהוחזקו בה מילבין. יש להתיר בפשיטות. דהא הרמ"א סמך על דברי ראבי"ה להתיר בתולעים המתהווים בבשר וגבינה וכ"ד שאינו גידולי קרקע. אף אם פירשו וחזרו. ואף שהפר"ח והפ"ת הרעישו לחלוק על הרמ"א. מ"מ הרבה אחרונים הסכימו עמו. וע"כ ודאי יש להקל כיון שאין ידוע אם יש מילבין בשומן. עכ"ד בקיצור. ומזה נראה שלא ירד לסברת הט"ז הנ"ל. ועיין בפ"ת סק"ח בשם תשובה מאהבה ח"א סימן צ"ד ע"ש באורך. ועיין עוד בשו"ת בי"ש שם סימן קנ"ט. באחד שיש לו כמה חביות פלאמין של אשתקד. ופתח אותם ומצא עליהם כמו פיזור מילבין. ולקח מכל חביות בעומק כמו רבע. ועוד לא נראה עליהם כלום. והשיב דכיון שהפלאמין נדרסו היטב בהחביות ונעשו כמו גוש אחד. והגי מילבין עיקר יצירתם מהחום השולט במקום הלחות כידוע. מש"ה אינו מצוי כלל שיתהוו מילבין בפלאמין הנדרסין בחביות וסתומים מכל צד. ואם כן אף שבחביות אלו. נמצא מילבין למעלה. ע"כ שהיה שולט החום למעלה שם. מ"מ מסתברא שבאמצע כיון שנעשו גוש אחד. אין שם מילבין. כמ"ש הפרי מגדים בכיוצא בזה בשפ"ד סקל"ז בשם הבל"י. ואף שהפמ"ג פקפק ע"ד מ"מ י"ל דהא עדיפא מטעם הנ"ל וכידוע לחוש. ועכ"פ מידי ספיקא לא נפקא. וא"כ שפיר הוי ס"ס. דשמא אין מילבין בהנשאר. ושמא לא פירשו. ע"ש שסיים דלמעשה אינו סומך בזה על דעתו. עד שיסכים עמו. עוד חכם א' מחכמי הדור ע"ש:

ס"ק ל"ט בא"ד א' משא"כ כשהם הרבה מתולעים. וא"א לברר לא סמכינן אסחינה. נ"ב עיין בטו"ט מהדו"ג סי' קנ"ט וסי' קס"ה מזה ובפתשו' כאן סקי"א בשם תשובת רע"א ז"ל סימן ע"ז ע"ש:

ס"ק מ"ב בא"ד והני דבמעיים אסורים כו' מספיקא כו' ואסור ליתן לב"נ. הערני כבוד יד"נ הה"ג מוה' צבי יחזקאל מיכלזאהן אבד"ק קראסניבראד (וכעת בק' פלונסק) דהרי מבואר בפמ"ג או"ח מהנהגת או"ה סדר ב' אות מ"ג דס' אמ"ה מותר למוכרו לב"נ ע"ש. והשבתי לו דלק"מ. דהרי ריש דברי השפ"ד קאי על ד' הש"ך שציין אהמחבר דמיירי מזה שאסורין לישראל באכילה. ומפרש דהני דבמעיים אסורים ממ"נ דשמא הם מצלמא ואסורין משום שרץ. ואי מהם גדילים, אסורין משום אמ"ה. והנמצאים בין עור לבשר בודאי מהם גדילים. אסורים רק משום אמ"ה. ונ"מ בבן פקועה דאין בו משום אמ"ה. הנמצא בין עור לבשר מותר באכילה. ובמעיו אסורין באכילה מספיקא דשמא מעלמא אתיין ואסור ליתן לב"נ. ר"ל הני דנמצא בבהמה בין עור לבשר דאסורין בודאי משום אמ"ה. משא"כ הנמצא במעיה דהם רק מספק אמ"ה מותר לב"נ. ועפמ"ג או"ח בסי' שט"ז בא"א סוס"ק כ' שלא הזכיר שם באמת רק תולעים הגדילים בין עור לבשר. לענין זה דאסורין ליתנן לב"נ ע"ש:

ס"ק מ"ג בא"ד א' ונמצאים בדגים כו'. ובמעיהם אסורים מספיקא כו'. נ"ב עיין בלחה"פ שכתב דמה"ט נראה לו להזהיר להסיר הבני מעיים מן הדגים שניצודין בתולעים ע"ש. והובא גם בבל"י סק"ל. וע"ע שם בבל"י שכ' דנ"ל להזהיר העם לחתוך מן הראש של הדגים מה שקורין זשאבריס שע"פ הרוב מוצאין שם תולעים קטנים מאוד ע"ש:

ס"ק מ"ה בא"ד א' ועמ"י כלל מ"ו אות י"ג פירש דמ"ש המחבר לדעת המתירין ר"ל היינו בסעיף ד' מאן דמתיר שם פירש מת. משא"כ לדעת האוסרין. אבל פירוש הש"ך הוא רחוק. דהא כתב המחבר אח"כ להדיא דעת האוסרין. כ"ה במנ"י שם וכן פירש בביאורי הגר"א:

ס"ק מ"ו בא"ד עש"ך והפר"ח החמיר מאוד כו' כצ"ל:

ס"ק מ"ח בא"ד א' ובת"ח מתיר לגמרי. נ"ב עיין בבל"י שכ' וז"ל ואפילו לדעת הפר"ח נ"ל דאם נתערב בשאר מאכל שאין להחמיר. כיון שדעת רוב הפוסקין להתיר. ומ"מ יש ליזהר אף לדעת הפוסקים המתירין שלא ליטול ביד או בסכין התולע לבדו ולאכול דהוי פירש לגמרי ואסור. דלא דמיא לקערה כמ"ש הש"ך. כי כן רביתייהו לפרוש בקערה ולחזור. אבל לא בסכין וביד. והוי דומיא שעל השולחן שאסור עכ"ל. אבל עיין בכרתי ס"ק כ"ד. ובפלתי סק"ח. שכתב שבגוף הדבר האמת עם הפר"ח שרבים מן מחברים חולקים. ולא חילקו כלל בין פירות לבשר. וסיים דלכן כל בעל נפש יחמיר לעצמו. כי הרבה רבותא המחמירין אבל אין למחות ביד המקילין. כי יש להם על מי שיסמכו הראבי"ה וסייעתו ו"ש"ש. וכדאי הם לסמוך עליהם אפילו שלא בשעה"ד עכ"ל. ועיין במנ"י כלל מ"ז מ"ח ס"ק י"ב שכתב דכן משמע מב"י דראוי להחמיר ולאסור כשפירשו ע"ש דמשמע דעתו דהעיקר כמ"ש בהג"ה כאן לאסור באין ה"מ ועיין בסולת למנחה שם דין ב' סקי"ב בהג"ה. שהביא לדברי הפר"ח הנ"ל וכתב דדבריו מסתברים לחוש להחמיר בפירשו לגמרי. אכן בפירשו לתוך הקערה. כיון שכבר נתפשט המנהג להקל. כמ"ש כל גדולי האחרונים ויש להם על מי שיסמכו כו' אין להחמיר ע"ש:

ס ק מ"ט בא"ד א' ויש לראות הא יש כמה איסורי הנאה שאין מצותן בשרפה דעפרן אסור. ולאכלו לרפואה לחולי אף שאב"ס. חוץ מבעצי עכו"ם. וכתב הש"ך שם בד"ה או שאר דבר איסור אפילו הוא מאיסורי הנאה. דקי"ל כל הנשרפין אפרן מותר חוץ מעצי עכו"ם וי"נ עכ"ל. וע"ז תמה הפמ"ג דהרי אי הטעם משום דקי"ל כל הנשרפין כו' א"כ אמאי פרט חוץ מעצי עכו"ם וי"נ. והא יש כמה איסורי הנאה דהוא מהנקברין דעפרן אסור כגון בב"ח וכדומה. ותירץ הפמ"ג. דמ"ש הש"ך דקי"ל כל הנשרפין כו' אין כוונתו לאיסורים שמצותן בשרפה דוקא. אלא ר"ל כל האיסורים ששרפו אותן. בין דהוא מהנשרפין. בין דהוא מהנקברין אפרן מותר מה"ת. ורק מדרבנן אפרן אסור היכא דהוא מהנקברים (כמ"ש הפ"י דמה"ת מותר. דהוי שלכ"ה) א"כ מותר לחולה שאב"ס. [וכמו שמבואר בריש הג"ה שם. דכל איסורי דנאה מדרבנן מותר להתרפאות אף לחולה שאב"ס ע"ש]:

הלכות חגבים

סימן פ"ה

ס"ק א בא"ד א' ודע דהני סימנים אפילו כו' ואף דבקרא לא כתיב כו'. ר"ל דבחולין ס"ה ע"א איתא. ת"ר אין לו עכשיו. ועתיד לגדל לאחר זמן. רבי אליעזר בר"י אומר כתיב אשר לא כרעים [ואשר לו קרי. למידרש] אע"פ שאין לו עכשיו. ועתיד לגדל לאחר זמן עכ"ל. ולזה אומר הפמ"ג דאף דדרשא זו דמדכתיב ל"א באל"ף. וקרינן לו בוי"ו. להורות דאף ע"פ שאין לו עכשיו ועתיד לגדל לאחר זמן. רק בכרעים נאמר. מ"מ ה"ה בשאר סימנים הדין כן. דאע"פ שאין לו עכשיו ועתיד לגדל לאח"ז דמותר. ועיין בדרישה אות א' דהניח דבר זה בצ"ע. אך הכה"ג והפר"ח הביאו ראיה לזה דלאו דוקא בכרעים לחוד נאמר מדברי הרמב"ם בפ"א מהמ"א הכ"ג שכתב מי שאין לו כנפים או כרעים כו'. ונ"ב ומצאתי גם בהר"ן פא"ט שם שכתב דכיון דגלי רחמנא בקרסולים הוא הדין לכנפים ע"ש. ועיין בדברי חמודות פא"ט [על הרא"ש סימן ס"ו] אות שנ"א. שהביא לדברי הר"ן והרמב"ם הנ"ל. וכתב דלולי דמת"כ והתוספתא נראה שכל הברייתא ר"א בר"י היא. אמינא דבהא פליגי הת"ק ור"א בר"י ע"ש:

ס"ק ב בא"ד דהיינו שהצייד [אומר כן ששמו חגב דהוא בקי בהן ולכך] נאמן. כמ"ש בט"ז אות א' כו'. נ"ב עיין במש"ש על המ"ז:

ס"ק ג בא"ד א' ועפר"ח סימן פ"א כו' וראיתי להמגיה במ"ל ס"א כו' ואני תמה עליו כו'. ר"ל דבבכורות (דף ז' ע"ב) איתא. רבי יעקב אומר [כתיב] אך את זה תאכלו מכל שרץ העוף. שרץ העוף טמא אי אתה אוכל. אבל אתה אוכל מה שעוף טמא משריץ. ואיזה זה דבש דבורים. יכול אף דבש הגזין והצירעין. אמרת לא. דמרבה אני דבש דבורים שאין לו שם לוי (דקורין אותו דבש סתם) ומוציא אני את דבש הגזין והצירעין שיש לו שם לוי ע"כ. והנה רש"י בשבת כתב דגזין והא מין חגב טהור. והקשה הפר"ח עליו. דהרי מדאוסר בסוגיא הנ"ל דבש הגזין אלמא דמין טמא הוא. והמגיה במ"ל פ"א ממ"א הכ"א תירץ דיש לפרש הסוגיא בדרך אחר. והוא. דהנה הוקשה להב"י בסוסי' פ"א דמנליה לרבי יעקב למעט דבש הגזין וצירעין דהא בקרא לא איכזר דבש. אלא מדיוקא דאבל אתה אוכל מה שעוף טמא משריץ ילפינן לה. ובכלל דרשה זו. הוא דבש גזין וצירעין ג"כ [דמנליה לחלק בין אין לו שם לוי ליש לו] ע"ש. ולכך נראה דה"פ דס"ד לאסור דבש גזין משום אמ"ה אע"ג דמין טהור הוא. והשתא דגלי קרא דדבש דבורים שרי. א"כ ש"מ דאין בו משום היוצא מן הטמא ולא משום אמ"ה וכמ"ש הטור סוסי' פ"א. וזו שאמרו יכול אף דבש הגזין. ומשני דשאני דבש דבורים דאין לו שם לוי. ר"ל דאין ממצות אותן מגופן. ומש"ה לא שייך ביה איסור אמ"ה. אבל דבש הגזין דיש לו שם לוי ע"כ דהיינו משום דממצות אותן מגופן. וא"כ אסור משום אמ"ה עכ"ל. וע"ז תמה הפרי מגדים עליו. דהיאך נוכל לומר. דמה דשריא רחמנא דבש דבורים. בא לומר דאינו אסור משום אמ"ה. דהרי זה פשוט הוא. כיון דקי"ל כמ"ד דאין אמ"ה נוהג בטמאין. ואין לומר דמוקי הברייתא דר"י. כמ"ד דנוהג אמ"ה בטמאין. אכתי קשיא דהא מאן דס"ל בגמרא דאמ"ה נוהג בטמאין מבואר בחולין (דף ק"ב ע"א). דהוא משום דדריש כל שאתה מצוה על דמן. אתה מצוה עליו משום אמ"ה. והני טמאין הואיל דאתה מצוה על דמן. אתה מצוה עליו משום אמ"ה. וכל שאין אתה מצוה על דמן. אי אתה מצוה עליו משום אמ"ה. ופרש"י שם דבא למעט דגים וחגבים. דאין מוזהר עליהן משום דמן דאין בו משום אמ"ה [ואף הרמב"ם שכתב דדם דגים וחגבים טמאין אסור. הוא לאו משום דם רק דדמן חשיב כבשר] א"כ א"א לומר דמה דאוסר ר"י בגמרא. דבש גזין דהוא משום אמ"ה. דהרי בחגבים אין בו משום אמ"ה. (נ"ב לענ"ד בלא"ה קשה על המגיה הנ"ל. דהרי המעיין בסוגיא ופרש"י הנ"ל יראה דרב יעקב ע"כ לא ס"ל כלל הסברא דדבש דבורים שרי משום דאין ממצות אותן מגופן. רק דגזירת הכתוב הוא. דמותר מה שעוף טמא משריץ. וא"כ הדרא קושיית הב"י לדוכתא. עיין בסי' פ"א על המ"ז ס"ק א' דהבאתי שם הסוגיא זו באורך ותבין. וקושיית הב"י הנ"ל כבר תירץ הב"ח בסוסי' פ"א בטוב דלק"מ. ועיין בלבוש שם סעיף ט' מ"ש בזה. ועיין בקרבן אהרן על תורת כהנים סדר שמיני פרשה ח' סוף אות א'. ועיין בספר הישר לרבינו תם על מסכת בכורות סי' תל"ה דבדבריו שם יתורץ לך קושיית הב"י הנ"ל. וקושיית הפר"ח נלענ"ד לתרץ די"ל דרש"י ס"ל דלית הילכתא כרבי יעקב דאוסר דבש גזין וצרעין אלא כסתם מתניתין דמכשירין דמתרת דבש גזין וצירעין וכדעת הר"ת והר"מ שפסקו כן הובא דעתם לעיל בסימן פ"א בטור ומחבר שם סעיף ט'. והוא בר"מ פ"ג מהמ"א ה"ג עי' במגיד משנה שם וא"ש הכל):

בא"ד ב' ועיין בטור סי' פ"א קשה הלשון [שכתב] דבש דבורים אין בו משום אמ"ה. ר"ל מאי קמ"ל פשיטא דהא הטור פסק לעיל בסימן ס"ב דאמ"ה אינו נוהג בטמאין. ונ"ב כבר קדמו בזה בדרישה סימן פ"א ס"ק ז' ע"ש. ועיין בגינת ורדים כלל נ"א:

הלכות ביצים

סימן פ"ו

סימן פו ס"ק א בא"ד א' עש"ך סימן פ"ג אות כ"ו דלא בלבוש נ"ב עיין במ"ש על השפ"ד שם בשם המילואים דיישב דברי הלבוש ושכבר קדמו בזה הכו"פ שם וכאן ע"ש:

ס"ק ב בא"ד א' והלבוש שכתב כו' ואח"כ כתב לפיכך כו' והוא שלא בדקדוק. נ"ב עיין בדברי חמודות פא"ט אות שכ"ו תמה כן על הלבוש. ועיין במילואים ובצבי לצדיק שתירצו בטוב כי לעיל מיירי בעכו"ם צייד. כמו ישראל צייד. ויש טעם להאמינו כי אומן לא מרע אומנתו פן יתפש ויתבדה. אבל בסתם עכו"ם אין קונין בלי טב"ע ע"ש. דלדידהו א"ש מ"ש הרמ"א או עובד כוכבים ולא כתב בלשון י"א. משום דלעיל מיירי בצייד. משא"כ בסמוך מ"ש המחבר אח"כ לפיכך אין לוקחין כו' מיירי בסתם עכו"ם. דבזה רמ"א נמי מודה דבעינן דוקא טב"ע:

משבצות זהב סימן פ"ד פ"ה פ"ו

אמרינן שכולם דחקו לחוץ לבקש המימות. והנשארים נאבדו בזה מהני לבדוק הריאה. אך בנמצא בתוכה ג' תולעים שנתקשו יש לחוש לעוד תולעים כמו אלו שנתקשו בתוכה ובזה הבדיקה קשה ויש לו להשליך הריאה ע"ש. וע"ע מזה שם בקונטרס הראיות אות ל"א. ובקונט' התשו' אות ט"ו. אך ע' בד"ק סימן ל"ו ס"ק כ"א שהעלה דמותר למכור ריאה זו לעכו"ם. וכתב עו"ש דהכלים מותרים אם נתבשל בהם ריאה זו ואפי' התבשיל גופיה מותר ע"י סינון. כי תמיד יש ס' נגד התולעים ע"ש. ועיין בשאלות ותשובות מנחת עני סימן כ"א שהשיג ג"כ על הפרת"ב וכתב שהפריז על המדה. במה שאוסר אף למוכרה לנכרי ע"ש. וכן הוא בתשובת עמק הלכה סימן י"א. ובספר ערוגת הבושם סי' ל"ו סק"ד וסי' זה סק"ה. ובספרו שו"ת שם אריה חיו"ד סי' נ"ו ע"ש. וכ"כ בשו"ת עדות ביהוסף סימן מ"ו. וכן הוא בשאלות ותשובות שבסוף ספר נחלת יעקב סימן ג'. ועיין בשאלות ותשובות בי"ש חיו"ד סימן פ"א שנתוודע לו שבגלילות שלו. כל הכבדים של הבהמות גסות ודקות הסימפונות שלהם מלאים תולעים הנקרא מאטליצע ובכבשים נמצא הרבה יותר זולת בעגלים וטלאים הרכים לא נמצא. והשיב דבין אם תולעים אלו מעלמא אתי. בין אם הם מינה קגבלי הן אסורי' מה"ת כדאיתא בש"ס סוף פא"ט וכיון שכן יש לאסור כל הכבדים ע"ש שהעלה דמותר למוכרם לנכרי. אבל לישראל אסר שם כל הכבדים מכל הבהמות. ובספרי חכמי ספרד ראיתי. שאז בימיהם נהגו בא"י שלא לאכול שום ריאה לפי שמצאו הסימפונות מלאים תולעים כו'. וכן מוטל על כל רב ומורה לאפרושי מאיסורא להזהיר את אחב"י שלא יטמאו את נפשותם באכילת הרמשים שבכבדים עכת"ד. וכן הוא מבואר באמת בספר זכל"א חיו"ד אות ת' ערך תולעים. בשם הרב פרי הארץ ח"ב סימן י"ב. דמנהג שאליניקיו לאסור כבד הכבשים לסיבת ריבוי התולעים הנמצאים בהם ע"ש. וע' בטו"ט מהדו"ג סימן קס"ג שהעלה דאף דהוא מיעוט המצוי. מ"מ בסתמא א"צ לבדוק אחר זה ע"ש. וע"ע בטו"ט מהדו"ת בקו"א סוסי' כ"ד. שכתב דבנדון התולעים הנמצאים בכבד כ' בחיבורי טו"ט סי' פ"ד. היתר למוכרם לנכרים. ובחיבורי נדרי זריזין ח"ב בסופו בקונטרס יוסף דעת סימן ל"ט התיר למכרם לישראל על ידי הכרזה להכריז להשליך הסימפונות ע"ש.

ועיין בטו"ט מהדו"ק סי' ס' ע"ש:

ס"ק כ"ג בא"ד א' אמנם מ"ש המנ"י. עוד ראיה מסוף תמורה כו'. ואפשר דכ"ש אכילה. ר"ל דמהתירו הנאה בעפרן. אף שהוא כדרך הנאתן מכ"ש באכילה שהוא שלא כדרך אכילתן. ועיין ביא"פ שדחה ראיית המנ"י והשיג עליו באריכות ע"ש. ועיין ביד אברהם סימן קנ"ה. דהשיג ג"כ על המנ"י:

מחבר סעיף י'. אבל ירקות עצמם. אם מצא בהם ג' פעמים יש לחוש שמא יש ואינם ניכרות עכ"ל. כפול הדין בסוסי' ק' סעיף ד'. ועיין בט"ז שם סק"ו. דדוקא בתלתא זימני הוה חזקה אבל בב' זימני מותר התבשיל ע"ש. ובמ"ז שם. אך עיין בבכ"ש לחולין (דף נ"ח ע"ב) שהאריך להוכיח שם דלא כהט"ז וסיים וז"ל והא דפסק בש"ע סימן פ"ד דבעינן ג' פ. היינו משום דפסק כהר"ן בשם הראב"ד דס"ל דהרשב"א הו"ל יחיד לגבייהו. אבל לדינא נלע"ד דיש להחמיר בדאורייתא כהב"ח וכהרשב"א והגדולים שהביא השואל שם. דאפילו אי אשכח ב' תולעים הוה חזקה עכ"ל. והובא בעקרי הד"ט חיו"ד סי' ט' אות ז' ע"ש. ולכאורה דבריו צ"ע. דהא הכא בתולעים הוי ג"כ רק דרבנן דמסתמא יש ס'. ורק מדרבנן דבריה אינו בטל. ועיין בפלתי סוסי' ק' שכ"כ להדיא דלכך בעינן בתולעים ג' פ משום דרק מדרבנן הוא. דבריה לא בטל ע"ש. אבל שו"ר דהתבו"ש בעצמו חזר וכתב בהשמטה בסיום הספר. וז"ל לעיל בבכ"ש כתבתי דיש להחמיר בדאורייתא ובתרי זימני הוה חזקה. נשמט שם וצ"ל. ולכן מה דאפשר בבדיקה כגון לסנן הרוטב. כיון דאפשר להכיר האיסור הו"ל דאורייתא. ובב' זימני הוה חזקה. אבל אם א"א בבדיקה. דבכה"ג בטל מדאורייתא. אין לאסור אלא בג' זימני ע"ש.

ועיין בישועת יעקב סימן ק'. בפי' הארוך סק"ט:

הלכות חגבים

סימן פה

ס"ק א' בא"ד א' ומפרש דברי המחבר כפשוטו כו'. ר"ל דמהט"ז משמע שמפרש לדברי המחבר כפשוטו. דמתיר ביש לו הד' סימנים כשקורין אותו חגב או כשיש במסורת ששמו חגב. וע"ז. אומר הט"ז דעכשיו אין לסמוך על מה שקורין אותו חגב לפי שא"א בקיאין בשמותיהן. ותמה הפמ"ג. דהרי ע"כ דברי המחבר שלא בדקדוק הם. דהרי בטור ובב"י מבואר להדיא. דהאידנא אין לאכול אלא במסורת ששמו חגב (עיין בפרישה אות ה' שפירש דאע"ג שקורין אותו חגב. מ"מ אין לאכלו. אא"כ יש במסורת קבלה איש מפי איש ע"ש) ואיך כתב המחבר כאן להיפוך. אמנם הש"ך באות ב' במתק לשונו תירץ זאת דמ"ש המחבר אא"כ שמו חגב אין הכוונה שאנו קורין אותו חגב. אלא דהצייד אומר כן דהוא בקי או שיש לנו במסורת:

ס"ק ג' בא"ד א' אמנם הפר"ח כו' שהרי בפ"ו ממ"א ה"א כתב דם חגבים ודגים טמאין אסור כבשרן כצ"ל. [וכ"ה ברמב"ם. ולפ"ז יובן מ"ש דהרמב"ם חזר בו ממ"ש בפי' המשניות. וס"ל דיש בחגבים דם]. ולפ"ז צ"ל שע"י כבישה אין פולט כ"כ דם כו' [ר"ל דאל"כ קשיא אמאי ציר חגבים מותר. ונימא דאסור משום דם הנפלט מהן דהוא דבר תורה. וסברא זו צ"ל גם בדגים טמאין. דקי"ל דצירן רק מדרבנן ונימא דאסור ד"ת משום דמן. עיין בשפ"ד סוף ס"ק ג' ע"ש]:

הלכות ביצים

סימן פו

ס"ק ב' בא"ד א' והמחבר נקט ברישא לשון הטור וסיים בלשון הר"מ. ר"ל דהמחבר כתב ברישא אם אמר ליה של עוף פלוני הוא ואנו מכירין שאותו עוף טהור הוא. דזה הוא לשון הטור. [כי ברמב"ם לא הוזכר כלל תיבת ואנו מכירין] ומה שסיים ואם אמר של עוף טהור. ולא אמר שמו. זהו לשון הרמב"ם [דבטור איתא בלשון זה. ואם אמר סתם משל עוף טהור ואינו מזכירו כנ"ל] כו' והקשה הפרישה אות ג' דהו"ל כו' ר"ל דכיון דהטור כתב מתחלה. דבאומר משל עוף פלוני. ואנו מכירין אותו מותר. אם כן גם בסיפא הול"ל אבל אם אמר משל עוף פלוני הוא. ואין אנו מכירין אותו אסור דהוי רבותא טפי. גם הוי שפיר דבר וחילופו. ולמה שינה בלשונו. לומר ואינו מזכירו [כ"ה בפרישה]. כו' ועל הרמב"ם ל"ק. דאיהו נקט דבר והיפוכו. ר"ל דברמב"ם לא הוזכר כלל ברישא דאנו צריכין להכיר (עיין בשפ"ד סק"ד) רק דאם אמר לו של עוף פלוני וטהור הוא מותר. ע"ז סיים שפיר. דאם רק אמר לו של עוף טהור הוא ולא אמר לו שמו דאסור. דזה הוי שפיר דבר והיפוכו:

בא"ד ב' ותירץ הט"ז כו'. הא שמו ואין מצוי אף שמכירין [ר"ל אף שהקונה הזה מכיר אותו מין] מישתמיט העכו"ם וה"ה כו'. כו' ומגליה לחדש דבאין מצוי אף שיודעין כו'. ר"ל דבשלמא באם אומר המוכר שהוא מעוף טהור ממין המצוי בינינו. רק שאין אומר שמו דאסור זה שפיר מוכח. דזה נרמז בדברי המחבר במ"ש ואם אמר של עוף טהור [ר"ל דמצוי בינינו] ולא אמר שמו אינו סומך עליו. אבל באומר שמו. רק דאינו מצוי. אף שהקונה יודע דעוף זה טהור הוא לא מהני. מגלן זאת. וע"ז תירץ הפמ"ג דדייק הט"ז דאל"כ היה לו להטור לומר. אם אומר של עוף פלוני כו'. אלא מלת מכירין לומר דכל העם מכירין שמצוי בינינו [ולא מהני מה שהקונה לבדו יודע דמין זה טהור הוא]:

ס"ק ג' בא"ד א' זה לשון הטור ואין סימן מובהק כו'. כדי להבין דברי הט"ז והמ"ז כאן על בוריו אעתיק לך הסוגיא. ולשון הפוסקים בזה. דאיתא בחולין (סג ע"ב) ת"ר לוקחין ביצים מן העכו"ם בכל מקום ואין חוששין לא משום נבלות ולא משום טרפות. ופריך ודילמא דעוף טמא נינהו. ומשני באומר משל עוף פלוני טהור. ופרש"י דאינו

ס"ק ד בא"ד א' במ"ש המחבר של עוף פלוני ואנו מכירין כו' כצ"ל. כו' ואפשר לפרש דהמחבר מיירי בישראל חשוד [ולכך בעינן שאנו מכירין ואף בכה"ג עכו"ם לא מהימן רק בטב"ע דוקא דאיהו] מחלק בין [ישראל] חשוד לעכו"ם. והו"מ מיירי באין [הישראל] מוחזק בכשרות [אבל אינו חשוד ג"כ] מש"ה באומר משל עוף פלוני וטהור הוא די. אף דא"א מכירין [והא דלא כתב הרמב"ם איך הדין בישראל חשוד. דלדידיה ישראל חשוד שוה לעכו"ם ולא הוצרך לכותבו כי הרי ביאר הרמב"ם שם. דבעכו"ם בעינן טב"ע דוקא עי' לעיל בשפ"ד סוס"ק ב']:

ס"ק ה בא"ד א' ועפר"ח כו' ומיהו באמת [למאי דמשני] דבעינן [שיאמר] שע"פ ולא אזלינן כו' ועיין תוס' כו'. ר"ל דאיתא בחולין ס"ג ע"ב. ת"ר לוקחין ביצים בכ"מ ואין חוששין לא משום נבלות. ולא משום טרפות. ופריך ודילמא דעוף טמא נינהו. ומשני באומר משל עוף פלוני טהור והקשה התוס' שם ד"ה ודילמא דעוף טמא נינהו. וז"ל וא"ת כיון דעופות טהורים הוי רובא ניזול בתר רובא. י"ל הא אמרינן לעיל מאה עופות טמאין יש במזרח וכולן מין איה הן. הילכך אפשר דיש בטמאים מינים הרבה עכ"ל. והר"ן שם תירץ עוד די"ל דאע"ג דטהורין מרובין מן הטמאים. מ"מ כי מצרפינן מיעוטא דטמאין בהדי מיעוטא דנבלות וטרפות הוה להו רובא. או מחצה על מחצה. ע"ש. וכתב הפר"ח וז"ל [אמה דפרך בגמ' ודילמא דעוף טמא נינהו]. הקשו ראשונים דמאי פריך דכיון דעופות טהורים הוי רובא. ניזול בתר רובא. ולדידי לא קשה מידי. שום דלישנא דברייתא קשיתיה. דמאי טעמא דברייתא דלא חייש לעוף טמא משום דאזיל בתר רובא. א"כ אדתני ואין חוששין משום נבלות עדיפא מיניה הול"ל. ואין חוששין משום עוף טמא. ולהכי מקשי לברורי פירושא דברייתא מ"ט לא חייש משום עוף טמא אלא דצריכינן לתירוץ של הראשונים. לשנויא דתלמודא דאוקמה באומר משל עוף פלוני. דאכתי קשה דניזול בתר רובא [ולמה לי שיאמר משל עוף פלוני] וע"כ למימר דעופות טמאים יש בהם מינים הרבה באופן שהם מרובים מהטהורים. ולפיכך חוששין לעוף טמא. אבל לביצי נבלה וטרפה ל"ח משום דמיעוטא נינהו. ואזלינן בתר רובא עכ"ל. מבואר מזה שהפר"ח הבין דקושיית התוס' והר"ן היה על המקשה ותירצו כנ"ל וכתב הוא דעל המקשה בלא"ה א"ש ולק"מ. רק דהקושיא והתירוץ אנו צריכין לומר להתרצן כנ"ל. ולזה אומר הפמ"ג. דהמעיין בתוס' שם יראה דגם התוס' עצמו. על התרצן הקשו. והיינו מדכתב התוס' בקושייתו בלשון זה וא"ת כו' ניזול בתר רובא. מזה הלשון מוכח דקושייתם קאי על התרצן דמוקי באומר שע"פ טהור. וע"כ דחייש לעוף טמא. ולא אזלינן בתר רובא. וקשיא להו אמאי לא ניזול בת"ר. אבל אי הקושיא של התוס' קאי על המקשה שהקשה דניחוש לעוף טמא. אין סובל הלשון ניזול בת"ר. אלא כן היה לו לומר. וא"ת ודילמא [לכך ל"ח לעוף טמא] משום דאזלינן בת"ר. אע"כ דעל התרצן קשיא להו. דלמה לי שיאמר משע"פ. וניזול בת"ר [ויהא מותר לקנות אף באין אומר משע"פ]. זהו דבריו בתוס' ביאור [ולענ"ד המעיין בר"ן יראה דמבואר להדיא דעל המקשה קשיא להו. ע"ש במ"ש. וא"ת ומאי קושיא כו'. וגם בתוס' יש דיוק כהפר"ח. דאי איתא דקושייתו קאי על התרצן. אם כן היה לו לציין על באומר משע"פ. ואמאי ציין התוס' על לשון המקשה. ודילמא דעוף טמא נינהו]:

ס"ק ו בא"ד ומיהו בלול כו' שיש להכשיר כה"ג [שנמצא בתוכו ביצה בחלבון לבד בלי חלמון] מאחר שהפר"ח רוצה להקל [אפילו בסתמא. עכ"פ דיש להקל בידוע שנולדה מתרנגולת] ונ"ב כ"כ המנ"י להדיא בסולת למנחה כלל ס"ו דין ב' ע"ש:

בא"ד ב' ודע דראיתי להכה"ג כו' שט"ס הוא [בת"ח כי הרמ"א ס"ל] שאין צריך שיאמר מע"פ ובסימנים לחוד סגי כמ"ש כאן בהג"ה עד שיראה בסימנים ולא התנה שיאמר משע"פ עכ"ל. וע"ז אומר הפמ"ג על הכה"ג ולא ידענא כו' ר"ל דהרי סיים הרמ"א עד שיראה בסימנים. "כמו שנתבאר". ור"ל כמו שנתבאר בסעיף א' דמדינא דגמרא צריך סימנים. ושיאמר משע"פ טהור. ורק כעת דאין שכיח בינינו ביצי עוף טמא א"צ לזה. א"כ בהני ביצים שאין שכיחי בטהורים בינינו יותר מטמאים. קם דינא דבעינן שיראה בסימנים ושיאמר המוכר משע"פ. ואף דלא דמי לגמרי לזמן הש"ס. דאז היה יותר שכיח טמאים מטהורים כמ"ש התוס' חולין דאז היה מאה מינין במזרח וכולן מין איה הן. משא"כ בהני ביצים מטהורים כאילו דלא שכיח בינינו. עכ"פ לא הוי רק מחצה על מחצה. כיון דגם טמאין לא שכיח כעת. מ"מ מה בכך. ר"ל דהרי הוי ספ"א ולחומרא. לכך ודאי דבעינן סימנים ושיאמר משע"פ טהור:

ס"ק ז' בא"ד א' והנה בקצת מקומות אוסרין אוזות ובר אווזות שחרטומיהן שחורות כו'. נ"ב עיין לעיל סימן פ"ב בפ"ת סק"א שהביא בשם תשובת בית אברהם בקונטרס משפט שלום שהאריך להכשיר האוזות שראשי חרטומן שחורות ע"ש. וגם בעיקרי הד"ט חיו"ד סימן א' סוף אות ג'. הביא בשם הרב דברי דוד שדחה מכרת האוסר אותן באמרו שבא אוז הבר על אוז בייתי. דליתא. ודי לנו להחמיר באוז הבר ודאי ע"ש. וגם עיין בשו"ת חסד לאברהם שו"ת בית אפרים דהאריכו להכשיר האוזות ההם. ועיין בשו"ת צ"צ החדש סימן ס' שכתב דבמקום שנהגו לאכלן. אין לסתור מנהגן ע"פ דברי תשובת בית אברהם הנ"ל ע"ש. אך עיין בשו"ת בי"ש חיו"ד סימן קמ"ו. שהאריך להמליץ בעד האוסר אלו האוזות. ע"ש. ע"ע שם מזה בסימן ס"ח שכתב וז"ל ועי"ד האוזות שחרטומן שחורות והביא רו"מ בשם החס"ל שהאריך בזה להכשיר. הנה מ"ש שם שבאוזות דידן יש ג' סימני טהרה. אצבע יתירה וזפק וקורקבן נקלף. נמשך בזה אחר הכו"פ והוא טעות. דאוזא ובר אוזא אין להם זפק כידוע. וכ"כ הבאה"ג סימן כ'. והאחרונים שם. ובתשו' כתבתי טעם למקומות המחמירין שלא לאכול אוזות אלו. דאף שידוע דהביצים (ר"ל שנולדו מהן הני אוזות) הם מאוזות דידן דיש לחוש שמא נתעברה מאוז דבר שחרטומיהן שחורין ולדברי המחמירין באוז הבר שהוא מין סמא. א"כ שפיר יש לחוש לזה דאף שמצד שעיבורו מן הסמא לית לן בה. חדא מטעם שאמרו בש"ס (תמורה ד"ח) לענין אפרוח מביצת טרפה דאימת קגביל כו'. שנית דהא ק"ל זוז"ג מותר. ג' דהא ק"ל כר"א כר"א בחולין (דף נ"ח) דבביצה כיון דאגודה בגופה כגופה דמיא. מ"מ אסור בכה"ג. כיון שנשתנה האפרוח לצורת אוז הבר א"כ ממילא הוא אסור. מטעם שכתב התוס' בנדה דף נ' ע"ש. ומ"ש בתשו' הס"ל דבמקום שנהגו בהן איסור. הוא מנהג שטות תמוה לומר כן על הרבה מקומות. ובהם ק"ק בוטשאטש אשר היה להם רבנים גדולי הדור והיתה מעולם עיר מלאה סופרים. ע"כ ח"ו לפרוץ גדר להתיר במקום שנהגו בהן איסור ע"ש. ועיין במ"ש לעיל בסימן פ"ב על השפ"ד סק"ח מזה. באות ב' שם באורך. והבאתי שם הדג"מ תנינא סי' ע"ט שהוכיח ג"כ מדברי התוס' נדה נ' ע"ב ד"ה תרנגולתא דאגמא וע' במש"ש בשם השו"ת סימן קמ"ד ועיין בס' מגח"י סימן ט"ו בלק"י סק"ג שהביא בשם ספר זבחי רצון סט"ו שכתב דמנהגנו להקל אם רק מעט לובן במו חוט נראה באמצע. החרטום ע"ש:

בא"ד ב' ועמנ"י כלל ס"ו אות ב' כו' ומ"ש שם שנתפטם כו'. ר"ל דבת"ח שם ד"א כתב וז"ל וכן המנהג לקנות ביצי' בר אווזות מקצתן בקליפות לבנות מקצתן ירוקים כו' כתב המנ"י שם ע"ז וז"ל. וכן המנהג לקנות ביצים בר אווזות שקורין בל"א חילדי ענטין שאינם בני תרבות. ומסיק בצ"צ סימן כ"ט. שיש למחות ביד הנוהגין היתר. ומאדמ"ו שמעתי בשם אביו. דלכך נהגו איסור בווילדי ענטין. לפי שכל ימיהם נתגדלו באיסור שאוכלין שקצים ורמשים עכ"ל. מבואר דהמנ"י מפרש מ"ש בת"ח לקנות ביצים מבר אווזות כוונתו מבר אווזות הבר שקורין וויילדי ענטין. אלא דבצ"צ אוסר. ותמה הפמ"ג דהרי י"ל דהת"ח נמי הכי ס"ל כי הת"ח לא כתב רק בר אווזות. וכוון לבר אווזות ממש השכיחין בינינו ולא כוון כלל לוילדי קאטשקיס שהם בר אווזות הבר. וגם מ"ש המנ"י בשם אבותיו טעם להאוסרין. שהוא משום שנתפטמו בשרצים ג"כ קשה דא"כ היה לנו להקל דלטעם הנ"ל יש צד להקל. ר"ל דהרי דעת המרדכי דבאם לא נתפטמה באיסורי הנאה. רק באיסורי אכילה

שפתי דעת סימן פ"ו

שרי כמבואר בס' ס' בש"ך סק"ה (ועיין בשפ"ד שם ד"ה סוף דבר הכל נשמע) וכבר קדמו בהשגה זו על המנ"י בכו"פ. הבאתיו בסימן פ"ב על השפ"ד סק"ח אות ב'. ולדעתי המנ"י עצמו הרגיש בזה דלטעם זה שנתפטם באיסור יש צד להקל דלזה צוה במנ"י שם בסוף דבריו לעיין במ"ש לעיל כלל ס"ה דין י' ס"ק ט"ז י"ז [ושם הביא דעת המרדכי והש"ך דסימן ס' הנ"ל]. ועוד תמה הפמ"ג דודאי אין רוב מאכליהם מתולעים. דמסתמא אוכלין נמי שאר דברים. ואם כן לא הוי כלל נתפטם באיסור (עיין סי' ס' סעיף א' בהגה"ה). וגם בזה קדמו בפלתי סימן פ"ב סק"ב דבעינן נתפטם רק באיסור ע"ש. ולדינא סיים הפמ"ג כאן. דהמנהג לאסור אותם ור"ל מטעם הצ"צ שכתב שיש מיני בר אוזות הבר. שיש להם סימני טומאה.

ועיין לעיל בסי' פ"ב בשפ"ד סק"ח. ובש"ש אות ב':

בא"ד ג' כ"כ בשו"ת שלו (ר"ל בשו"ת שבו"י) ח"ב סי' ק"ט ספק טריפה במליחה [במעשה דעבל מיץ שהיה ס"ט ונמלח עם שאר בשר והורה דמותר מס"ס דשמא אינו טרפה. ושמא כראבי"ה וסייעתו דמליחה אינו אוסר רק כ"ק ושתי הספיקות אלו הוי בגוף אחד כיון] דעל שאר הבשר אנו דנין כו'. נ"ב עיין מזה בסימן ק"ה בשפ"ד סקל"ד ובסי' צ"ח במ"ז סק"ג ושפ"ד סוסי' מ"ט:

ס"ק ח בא"ד א' הוא שלא בדקדוק כו' נ"ב עיין בלבו"ש שכ' שא"צ לזה דבשלמא ילדה מיד אחר שנטרפה שרי דאורייתא כמ"ש ט"ז סק"ו אבל הש"ך כאן מיירי.

שלא נגמרה עדיין. ונגמרה מיד אחר שנטרפה. וזה אסור מדאורייתא כדמסיק הש"ס בחולין (דף צח) דביצה הוי גופא דתרנגולת. ונטרפה גם הביצה בטרפות אמה וברור עכ"ל. כו' יראה לי ביצה גמורה מאותן ששה נבלות כו' ולדינא צ"ע. נ"ב עיין בלבו"ש בח"ד סקט"ו שכ' דבחתם נסתפק. כי פשוט דהוי דרבנן כביצת נבלה ממש. אכן בפסוקת הגרגרת ונקיבת הושט דלרוה"פ דקי"ל כוותיהו דלא הוי מחיים רק טרפה. אם כן ביצתה הוי ביצת טרפה ממש. כיון דיכולה ליגדל אחר שנטרפה. ואפילו להרמב"ם שכתב דהוי נבלה מחיים. מ"מ אין להקל ע"ש דסיים לדינא פשוט דנ"ה ופס"ה ביצתם הוא ודאי דאוריי'. ועיין בפ"ת סק"א. ועיין בד"ק סימן ל"ג בג"ה אות א' שכ' דיש כאן ט"ס בפרי מגדים במ"ש ששה נבלות. דהרי ב' מאותן ו' הם. נ"ה ופס"ה. ובהן פשיטא ליה לעיל בסימן ל"ג בשפ"ד סק"ד. דביצתן אסור מה"ת כביצת טרפה. וצ"ל כאן רק ד' נבלות הנותרים. שהם נבלות מחיים ע"ש. ועיין לעיל בפתיחה להלכות טרפות ד"ה והנה הר"מ כו'. ובפתיחה להלכות שחיטה בשורש הג' בסופו ד"ה אמנם ע"ש. ותראה דהאמת כן הוא:

ס"ק ט בא"ד א' וכשטרפן ובישלם בא"מ בקמח וכדומה אף להש"ך בצ"ח כו' דלא אמרינן סלק [רק להתיר את מינו. אבל הא"מ אסור ע"ש בש"ך סק"ח]

היינו כשנפל בבת אחת [למינו וא"מ] הא כשנפל תחילה למינו כו' כמו שאבאר שם. נ"ב כ"ה בסימן צ"ח במ"ז סק"ה ד"ה והנה הדין נחלק כו'. הדרך הא' כו' ע"ש). עסי' ס"ו סעיף ד'. וי"ל „בין דם "לאיסור "תורה "ממש. ר"ל דלכאורה קשיא אמה דמבואר בסימן ס"ו שם סעיף ד' בהג"ה. דאם היה ספק אם היה הדם במקום האוסרו דיש להתיר התערובות הואיל דמדאורייתא חד בתרי בטיל (רק מדרבנן בעי ס'. הוי סד"ר לקולא) וכתב בש"ך שם סק"י דה"ה בנתבשלו הביצים. ולכאורה הא"מ כגון המים או התבשי"ל והקדרה אמאי מותרין בנתבשלו דלהם לא מהני כלל הביטול דחד בתרי. ובשלמא לט"ז בצ"ח. דאמרינן סלק גם להתיר הא"מ ניחא. אבל להש"ך קשה אמאי שתיק ולא צוה לעיין בסי' צ"ח דצריך לאסור בזה הא"מ. כיון דבנתבשלו נתערבו הביצים והא"מ יחד לזה תירץ הש"ד כאן דיש לחלק בין איסור תורה ממש דבזה דווקא אוסר הש"ך את הא"מ. משום סד"א לחומרא. אבל בדם ביצים. אף דאנן מחמירין ובעינן חד בתרי להוציאו מחשש דאורייתא. ואז מקילין מכח ספק אם הוא במקום האוסרו ירוי סד"ר. אבל מ"מ לאו דאורייתא ממש הוא. כיון דיש כמה פוסקים דס"ל דם ביצים דרבנן. לכך גם הש"ך יודה בזה דגם הא"מ מותר ובזה תסיר קושיית הלבו"ש בח"ד ס"ק ק'. שכתב לתמוה להש"ך דס"ל בצ"ח דל"א סלק. אמאי שתיק הש"ך בסימן ס"ו להא דהתיר הרמ"א ביצים שנתבשלו ע"ש. אבל למ"ש השפ"ד כאן ניחא. ומ"ש עו"ש הלבו"ש וז"ל ותמיהני על המ"ז דסי' ס"ו סק"ה. דחקר אם להש"ך שרי בעובדא דהט"ז. ולמה לא עמד ג"כ איך שרי להש"ך דין הרמ"א בנתבשלו הביצים. וגם מש"ש דאפשר הש"ך יודה כאן. כיון שיש הרבה דעות דדם ביצים דרבנן. אין זה אלא תימה דהרי אינם סומכים ע"ז. ועיקר ההיתר מכח דמדאורייתא חד בתרי בטל. וסיים דבאמת גם להש"ך א"ש דינא דהרמ"א בנתבשלו כי לא התיר שם אלא כל הביצים אבל המים והקדרה אסורים עכ"ל. ולפי מה שפירשתי לדברי השפ"ד כאן מעיקרא אין כאן קשיא דהרי באמת חקר כאן הפמ"ג גם על דין הרמ"א ג"כ. אי שרי להש"ך הא"מ. ומה שלא עמד במקומו שם ע"ז. משום דאין מבואר שם ברמ"א וש"ך דבנתבשלו הביצים גם הא"מ מותר. ומיירי רק מדין הביצים גופייהו. משא"כ בעובדא דט"ז שם דאם נאסור הא"מ מכח חומרת הש"ך צ"ח גם המינו אסור כיון דהביצים מעורבין בהלאקשין. ולכן השמיענו המ"ז שם דגם הש"ך יודה בזה. ומ"ש הלבו"ש דאין זה אלא תימה דהרי כו' כנ"ל לא הבנתי. דהא י"ל דאף שאנו חוששין לחומרא להפוסקים. דדם ביצים מה"ת ובעינן חד בתרי לבטל. מ"מ לענין זה לאסור הא"מ נוכל לצרף דעת הפוסקים דדם ביצים דרבנן. והוי כעין ס"ס שמא לא היה במקום האוסרו. ושמא כסוברים דדם ביצים דרבנן ושוב אמרינן סד"א לקולא. כמבואר כה"ג בש"ך בדיני ס"ס אות ט"ז. וכ"כ הש"ך בסימן ס"ו סק"י. שם ראיה זו לענין להתיר חד בחד ע"ש. והמעיין בש"ך שם יראה שכתב להדיא. דהרב ס"ל דבתערובת סמכינן אפוסקים דס"ל דם ביצים דרבנן. ועיין בביאורי הגר"א שם. וע"כ אוסר הש"ך בצ"ח הא"מ. משום דהוי ספד"א ממש. ולפ"ז אם נתבשלו ג' ביצים ונמצא טיפת דם באחד מהן. ולדידן דספק הוא ב"ן אם נמצא על החלמון או על החלבון [עיין בה"ט סי' ס"ו סק"ז ובפ"ת שם סק"א. בשם ספר נחלת עזריאל בחולין (דף סב) ושו"ת שם אריה חיו"ד סי' י"ז ע"ש] יש להתיר גם הקדרה והמים אף להש"ך ע"פ דברי הפמ"ג כאן. ומצאתי באמת בטו"ט מהדו"ק רסי' ק"ב שכתב להדיא דהקדרה נמי מותרת ע"ש. ונכון להשהותו מעל"ע:

ס"ק י בא"ד א' מ"מ שכל שיחלוק אין שמו עליו [כמ"ש בסי' ק' ס"א] ויראה הפירוש דה"ק כל שהתורה כו'. ר"ל דזה דבעינן שכל שיחלוק לא יהיה שמו עליו הוא מדברי הרא"ש פג"ה סימן ל"ג. ובהרא"ש שם מבואר דר"ל דלכך לא הוי חטה של טבל בריה משום דכל דבר שאם יחלוק אין שמו עליו. נקרא בריה. כגון עוף טמא שלם נקרא עוף. וכשאין שלם. אין קורין אותו עוף אלא חתיכת עוף טמא, וכן גיד נקרא חתיכת גיד. וכן אמ"ה כו'. דכתיב בהו לא תאכל גיד ולא תאכל עוף טמא וכן באמ"ה והוי כאלו פירשה בין גדול בין קטן. כי על שלימותן נקראין כן. אבל חטה לא הוי בריה. דהא כתיב לא תאכל טבל. ולא כתיב לא תאכל חטה. דנימא דאשלימות של חטה קפיד קרא. כמו בהני דמקרי בריה עכ"ל. וכן הוא בתוס' חולין (צ"ו ע"א) ד"ה מאי טעמא דרבנן ע"ש ותבין ומסתמא הטור כאביו ס"ל. וא"כ ה"ה בביצת טרפה היאך אפשר לומר דס"ל דהוי בריה דמי כתבה התורה בפירוש לא תאכל ביצת טרפה דנימא דקפדא תורה אשלימותה. והא ביצת טרפה דאסורה לא נלמד רק מרבויא. אם כן כיון דלא נכתב בפירוש פשיטא דלא הוי בריה כמו בחטה של טבל כנ"ל. ועיין בחידושי רע"א. דתמה ג"כ על הש"ך הכי. וע"ש דתמה עוד מסוגיא דפ"ק דביצה דפרכינן א"ה אימא סיפא נתערבו בביצים באלף כו'. ולא אמר מטעם בריה ע"ש. וכבר קדמו בזה בפלתי סק"ה) ובשלמא ביצת טמאה אפשר דהוי בריה. משום דנלמד דאסורה מדכתיב בת יענה ואמרינן בחולין (דף ס"ד ע"ב) וכי בת יש לה ליענה. אלא זו ביצת טמאה. והרי נכתבה בפירוש. ומ"מ גם בזה אינו ברור דהוי בריה. כי להר"מ בפ"ג ממ"א ה"ו כתב דאין לוקין על ביצת עוף טמא. משום שנאמר מבשרם לא תאכלו על הבשר הוא לוקה ואין לוקה על הביצה ע"ש. ועמ"ש בסימן ק' [ע"ש בשפ"ד סק"ג שתירץ להמחבר שם שס"ל דלא תליא במלקות כלל. ועיין בשעה"ת ח"ג פ"ב ד"ה הנה טעם הדבר דבריה]. כו' ודע כו' ואף בחהר"ל כו'. נ"ב עיין בחור"ד סימן קי"א ביאורים סק"א. ובחידושי רע"א סימן צ"ב על הש"ך סקט"ו. ועיין במ"ש בחידושי דינים שם דין ג' מזה עש"ה:

ס"ק

משבצות זהב סימן פ"ו

דאינו נאמן גם באומר משע"פ טהור רק ביש להם סימני טהרה [דחלבון בחוץ כו'. וראש א' כד כו'] ואפ"ה בסתמא כשאינו אומר של עוף פלוני טהור לא סמכינן על הסימנים לחוד. כי אינו סימן מובהק משום דאיכא דעורבא שהוא עוף טמא דדמי ביציו לדיונה ע"ש. וז"ל הטור סימני ביצים להכיר שהוא מעוף טהור כו' כשראשה א' כד כו' וחלבון בחוץ כו' ואינו סימן מובהק לסמוך עליו לקנות מהנכרים. אלא להכי אהני. שאם יש סימן טהרה. שואלים את המוכר ממה הן. אם אומר משע"פ ואנו מכירין אותו שהוא טהור קונין ממנו. אבל אם אמר סתם משל עוף טהור ואינו מזכירו. אין קונים ממנו. והרמב"ם כ' דאפילו כי אמר משל עוף פלוני וטהור הוא. לא מהני אלא לקנות מישראל. אבל מנכרי אין קונין אא"כ מכירין אותו ויש לו טב"ע שהן ביצי עוף פלוני הטהור. ונראה שאין לחלק בין נכרי לישראל חשוד עכ"ל. וכ' הב"י שם בשם הראב"ד והמ"מ. דהרמב"ם שכתב דבישראל מהני לקנות ע"י שאלה אם אומר משע"פ וטהור הוא ע"כ מיירי בישראל שאינו מוחזק בכשרות. דאי במוחזק בכשרות. הרי לוקחין ממנו ביצים בסתם בלי שאלה. שכבר ביאר כן הרמב"ם גבי ביצי דגים שאם המוכר הוא מוחזק בכשרות נאמן ולוקחין ממנו כל דבר. וכתב עוד הב"י שם. דהרמב"ם לא היה גורס בגמרא לוקחין ביצים מן העכו"ם בכל מקום. כמו שהוא בנוסחא דידן. אלא הוא גורס לוקחין ביצים בכ"מ (ר"ל דלדידיה מיירי הגמרא בישראל שאין מוחזק בכשרות). ועל מ"ש הטור ונראה שאין לחלק בין נכרי לישראל חשוד כתב הב"י בשם מהרי"ן חביב ז"ל הלשון הזה מסופק אם בא לחלוק על דברי הר"מ. או לפרש כוונתו. וצריך שתדע דמ"ש הרמב"ם שואל לצייד ישראל אין כוונתו על ישראל המוחזק בכשרות דזה נאמן אף בלא שאלה (כנ"ל בשם הראב"ד והמ"מ אלא ע"כ מיירי בישראל חשוד. ועל יסוד זה אפשר לומר דבא הטור לחלוק על הרמב"ם. ואמר מה לי שיהיה נכרי מה לי שיהיה ישראל חשוד. אבל ראוי להבין דברי הרמב"ם באופן שלא יקשה עליו זה. ונאמר דיש ממוצע בין ישראל המוחזק בכשרות לישראל חשוד והוא מי שלא ראינו שיצא מת"י דבר שיהיה חשוד ע"ז. וגם לא הוחזק בכשרות. ובזה מיירי הרמב"ם שכתב שואל לצייד ישראל דכיון דאינו ודאי חשוד [נאמן בשאלה] אבל ישראל דהוא ודאי חשוד מודה הרמב"ם שדינו כנכרי. וזה הוא כתנת הטור במ"ש ונראה שאין לחלק כו'. שבא לפרש דברי הר"מ ולא לחלוק עליו. וזה הפירוש [הב'] נראה נכון כפי הענין. אבל מצד הלשון נראה [כפירוש הא'] שבא להשיג על הרמב"ם עכ"ל. ועתה אבוא על סדר דבריו:

בא"ד ב' והדרישה אות ג' הבין כו'. ר"ל דלכאורה קשיא עמ"ש מהרי"ן חביב דלפירוש הב' לא בא הטור רק לפרש דברי הרמב"ם. ולא לחלוק עליו. דהרי ע"כ דחולק עליו. כי להר"מ אין קונין מנכרי ע"י שאלה ואומר של עוף פלוני טהור. ומהטור מבואר דס"ל דקונין. מדכתב ברישׁ דבריו. ואינו סימן מובהק לסמוך עליו לקנות מהנכרים. אלא להכי אהני שאם יש בהן סימן טהרה שואלים את המוכר כו' קונין ממנו כנ"ל. אלמא מבואר דס"ל להטור דע"י שאלה קונים מעכו"ם. ולזה אומר הפרי מגדים דבדרישה אות ג' הבין כן בדברי מהרי"ן חביב. רק לפירוש הא' דמ"ש הרמב"ם דמהני שאלה בישראל מיירי בחשוד. לפ"ז חולק הטור על הר"מ. דלהר"מ אין קונין מעכו"ם ע"י שאלה. ולהטור קונין מעכו"ם כנ"ל. ועל זה סיים הטור ונראה שאין לחלק בין נכרי לישראל חשוד דכמו דקונין מישראל חשוד כן קונין מהעכו"ם דלא כהר"ם שמחלק ביניהם. אבל לפי' הב'. באמת הטור נמי ס"ל כהרמב"ם דאין קונין מעכו"ם. ומ"ש בריש דבריו ואינו סימן מובהק לסמוך עליו לקנות מהנכרים. כונתו אף ע"י שאלה ואומר שע"פ טהור. אין קונין מהם. ומ"ש אח"כ אלא להכי אהני כו' שואלים את המוכר. אינו קאי אדלעיל מיניה דמיירי בעכו"ם. אלא הוא ענין בפ"ע. ומיירי דוקא במוכר ישראל. וע"ז הביא הטור אחר כך גם בשם הר"מ דבישראל שאינו חשוד קונים ממנו ע"י שאלה. וסיים [דאבל בישראל חשוד אין קונין כי נראה] שאין לחלק להרמב"ם בין עכו"ם לחשוד. וכמו דהדין דאין קונין מעכו"ם [אלא בטב"ע דוקא] כה"נ אין קונים מישראל חשוד אלא בטב"ע דוקא [ומש"ה כתב מהרי"ן חביב שמצד הלשון. משמע כפירוש הא'. שבא להשיג על הר"מ. ר"ל דאי כפי' הב'. דהטור רק מפרש לדברי הר"מ ואינו חולק עליו קשיא הלשון שכתב והרמב"ם כתב דמשמע דאיהו לא ס"ל כן. דאל"כ הול"ל כתב הרמב"ם]. וע"פ הבנה זו בד' מהרי"ן חביב [דלפי' הב' אינו חולק כלל הטור על הר"מ]. הוקשה להדרישה ג' קושיות [על פירוש הב'] א' מדכתב הטור שואלים המוכר. משמע אף מוכר עכו"ם. ר"ל דמדסתם ולא פירש מי המוכר משמע דאמוכר נברי דמיניה משתעי לעיל קאי. ב' מדכתב הטור והרמב"ם כתב. משמע מזה דהר"מ פליג. וס"ל לחלק בין עכו"ם לישראל חשוד. וע"ז סיים הטור דנראה שאין לחלק ביניהם [וכמו דמותר בחשוד. כה"נ מותר בעכו"ם] ולא רק מצד הלשון הוא. אלא מזה ראיה עצומה היא. דהטור חולק על הר"מ. ג' אי איתא דלא פליג הטור על ר"מ. א"כ היה לו להשמיענו ברישׁ דבריו רבותא דאפילו מישראל שאינו חשוד. אין לסמוך על הסימנים לחוד ולקנות ממנו בלי שאלה. אלא דוקא באומר של עוף פלוני. ולמה נקט הטור ואינו סימן מובהק לסמוך עליו לקנות מהנכרים. אלא ודאי דחולק עם הרמב"ם וס"ל דבישראל שאינו חשוד לא בעינן כלל לשאלה. ושיאמר משע"פ טהור. ולכך נקט ברישׁא רק עכו"ם. דבזה בעינן לשאלה. וכשאומר שע"פ טהור. קונין ממנו. ודלא כהר"מ דס"ל דאין קונין מעכו"ם אלא ע"י טב"ע דוקא. ולזה אומר הפרי מגדים. דמחמת ג' קושיית אלו. מיאן הט"ז לפרש דברי מהרי"ן חביב כהדרישה [שהבין דלפי' הב' אינו חולק הטור עם הר"מ] דא"כ איך כתב באמת מהרי"ן חביב. דמצד הלשון משמע כפי' הא'. והא יש ראיות עצומות כפי' הא'. דאל"כ קשה הג' קושיות הנ"ל. ולכך מפרש הט"ז. דגם לפי' הב'. הטור מחולק עם הר"מ. ואדרבה דלפי' הא'. הטור מחולק עם הרמב"ם. רק בחדא. והיינו כי לפירוש זה מה דקאמר הר"מ שואל לצייד ישראל. מיירי בחשוד כנ"ל. אם כן בישראל שאינו חשוד. אף שגם לא הוחזק בכשרות מודה הר"מ דקונין בלי שאלה. ולא פליגי רק בעכו"ם. דלהטור קונין ממנו ע"י שאלה. ולהר"מ אין קונין מעכו"ם ע"י שאלה. אלא בישראל חשוד דוקא מהני שאלה. וע"ז סיים הטור. דנראה שאין לחלק [כמו שחילק הר"מ] בין נכרי לישראל חשוד [וכיון דמחשוד לוקחין ע"י שאלה ה"ה מעכו"ם]. ולפי' הב' דמ"ש הר"מ שואל לצייד ישראל כו'. מיירי בישראל שאינו חשוד. אלא דלא הוחזק בכשרות. א"כ הם מחולקין בתרתי. דלהטור באין הוחזק בכשרות [כיון שאינו חשוד] קונין בלי שאלה [כנ"ל. בקושיא הג' של הדרישה]. ולהר"מ בעינן שאלה. ובעכו"ם להטור מהני שאלה [וכ"ש בישר' חשוד דמהני] ולהר"מ לא מהני בעכו"ם שאלה. וכ' הטור דרך פירוש על הר"מ במ"ש ונראה שאין לחלק כו' ר"ל דכמו דביאר הר"מ דאין קונין מעכו"ם על ידי שאלה אלא בטב"ע. כה"נ לדידיה מישראל חשוד אין קונין ע"י שאלה. ואשמעינן הטור דמה דקאמר הר"מ שואל לצייד ישראל. מיירי שאינו חשוד אלא דלא הוחזק בכשרות. אבל חשוד שוה לעכו"ם. זהו כוונת הט"ז. אך דאכתי קשיא [כנ"ל באות זה בתחילתו] כיון דגם לפי' הב' חולק הטור עם הר"מ. אם כן איך כתב מהרי"ן חביב. דלפי' הב' הטור לא בא רק לפרש דברי הר"מ. ולא לחלוק עליו. לזה אומר הפמ"ג:

בא"ד ג' ומ"ש מהרי"ן חביב ולא בא לחלוק עליו. אין ר"ל דלפי' הב' אין חולק [כלל הטור] עם הר"מ דאדרבה כו' אלא [ר"ל] במלת ונראה [שאין לחלק כו'] אין חולק עליו [אלא הטור כתב זאת דרך פירוש על דעת הרמב"ם] אבל כבר [גילה] הטור דעת. שהוא] מחולק עמו במ"ש [מקודם] והרמב"ם כתב ולזה כתב מהרי"ן חביב כו'. כו' והנה הט"ז כתב דלו נראה כו' הוה לטור לומר [בלשון זה. ונראה.] שאין לחלק בין ישראל חשוד לעכו"ם. דמה שמוזכר בפירוש. ר"ל דהא לפי' הא' הטור קאי אמ"ש הר"מ שואל לצייד ישראל דמיירי בחשוד [והוא מוזכר בגמרא בברייתא דלוקחין בכ"מ דמיירי להר"מ בישראל חשוד] וע"ז חולק הטור. ואומר דכמו להר"מ מהני שאלה בישראל חשוד כה"נ יועיל בעכו"ם. כי נראה שאין לחלק ביניהם. ואם כן היה לו להטור לומר בלשון זה ונראה שאין לחלק בין ישראל חשוד [דמודה הרמב"ם דקונין ע"י שאלה] לעכו"ם ואמאי נקט הטור עכו"ם ברישא וכתב שאין לחלק בין עכו"ם לישראל חשוד והלא דרך הוא למנקט דבר הפשוט ברישא. ואח"כ דבר הלמד ממנו [עיין רש"י סוכה (דף כ' ע"א) ד"ה אי הכי כו' שכתב. דבכ"מ ההיא דפשיטא ליה נקט ליה ברישא. ואותו השני שבא להשמיענו. שהוא שוה לו. הוא שונה אחריו. ועי' בתוס' שם ד"ה אחת קטנה. ובמהר"ם שם] משא"כ לפירוש הב' א"ש כי לפ"ז הטור קמפרש לדברי הר"מ ז"ל.

משבצות זהב סימן פ״ו

דמה שקאמר הר״מ דאין קונין מעכו״ם. ה״ה דאין קונין מישראל חשוד ע״י שאלה [וגמרא דקאמר לוקחין ביצים בכ״מ וכן הוא בר״מ שואל לצייד ישראל. מיירי באינו חשוד. אלא דלא הוחזק בכשרות]. ושפיר נקט הטור עכו״ם ברישא. שהוא פשוט ומבואר ברמב״ם להדיא והשמיענו שאין לחלק בינו לחשוד. (ובזה יבוארו לך דברי המ״ז ע״ג) :

אלא דקשיא לי על הט״ז מלשון הטור שבסימן זה. שכתב לקמן וז״ל. ביצת עוף טמא שנתבשלה עם אחרות אם היא בקליפתה אינה אוסרת. ואם היא קלופה אוסרת כו׳. וביצה שיש בה אפרוח או דם אוסרת אפילו ם אינה קלופה. ובספר התרומות ״אינו מחלק בין ביצת עוף טמא לשיש בה אפרוח או דם״ עכ״ל. וכתבו שם הב״י והפרישה אות ט״ו דר״ל דסה״ת סובר דכשם שביצה שיש בה אפרוח או דם אוסרת אפילו אינה קלופה. כך ביצת עוף טמא ג״כ אוסרת אף באינה קלופה ע״ש. הרי דהטור לא דקדק בזה ונקט דבר הפשוט בסופו. דלהט״ז כאן הכי הו״ל להטור למימר. ובס״ה אינו מחלק בין יש בה אפרוח או דם. לביצת עוף טמא. [דהא דבר הפשוט הוא ביצת אפרוח. וזה מוזכר בגמרא להדיא דאוסרת. ואף באינה קלופה. וכמ״ש התוס׳ עיין בט״ז סק״ט. והיה לו להטור להזכיר זה ברישא. וצע״ג] :

ס״ק ו׳ בא״ד א׳ ומיהו בספק טרפה אין מקילין ר״ל אף בילדה מיד שנטרפה מספק אף דהוי ג״כ סד״ר. משום דלא נתנו חז״ל דבריהם לשיעורים (ועיין בשפתי דעת סק״ח. ומ״ז סק״ח) : ודע דכ״ז מבואר להדיא בב״י ובפרישה סק״ח. ועיין במנ״י כלל ע״א סק״ב דפירש דר״ל כיון שגזרו ואסרו אם נולדה מיד שנטרפה. כאלו ילדה אח״כ. שוב לא חילקו ג״כ לענין ספק ע״ש ופשוט :

ס״ק ט׳ בא״ד א׳ ודע שאני נסתפקתי כו׳ ובישלה בקליפתה כו׳. ובק״ב אבאר עוד. נ״ב דע דכל החקירה זו הוא רק במכיר את הביצה האסורה וזורקה. ולא נשאר רק טעמו [דאל״כ פשיטא דכולן אסורות. דדשיל״מ אף יבש ביבש. גם באלף ל״ב] וגם רק לפמ״ש הב״ח והש״ך בסימן ק״ב סק״ט לפסוק דאף טעמו לא בטל בדשיל״מ. דלא כהרמ״א שם. ועיין במג״א סי׳ תקי״ג סק״ו ובאשל אברהם שם. ובשפ״ד סי׳ צ״ב סוסק״י וסי׳ ק״ב סוסק״ט משמע דהסכים כך וכמ״ש הלבו״ש בח״ד ס״ק רנ״ט ע״ש. וכ״ה להדיא בשעה״ת ח״ג סוף פ״ב ד״ה ודבר שיש לו מתירין כו׳. ואף בטעמו ע״ש (וכ״מ בפמ״ג או״ח סי׳ שי״ח במ״ז סוס״ק ט״ו ע״ש וסי׳ תקי״ג בא״א סוס״ק ו׳) דלדידהו יש נ״מ בחקירה זו דאם נאמר דמה דביצים בקליפתן אינם אוסרים דמיא דביעא בעלמא הוא ואינם פולטין כלל מגופן. הייגו רק טעם גמור אין פולטין. אבל משהו מיהו פולטין מגופן. א״כ בדשיל״מ כנ״ל. אסורין הביצים. ואם נאמר דאף משהו אין פולט מותרין כנ״ל. אך לי לפלא גדול. למה נסתפק כלל הפרי מגדים כאן בזה. דהלא מבואר להדיא בארו״ח בב״י סימן תקי״ג בשם הכל בו. מובא במג״א שם סק״ז וז״ל. ביצה שנולדה ביו״ט. אם אינה קלופה ונתבשלה עם אחרות אפילו ס׳ א״צ. דמיא דביעא בעלמא הוא. כל בו. וכ״פ הת״ח עכ״ל. והנה בב״י שם מבואר דמ״ש הכל בו. דמיא דביעא הוא ואין נותנין כלל טעם. הוא למ״ד דטעמו לא בטל בדשי״מ. אבל למ״ש רבינו בשם ר״ת דטעמו בטל. בלאו טעם הכל בו שרי כיון דנתבשל טעמו בס׳ ע״ש. אלמא דאף משהו אינו פולט לטעם זה. דמיא דביעא בעלמא הוא. דהא הכל בו קאי. למ״ד דטעמו ל״ב כנ״ל. ועיין בד״מ שם אות ב׳. ובת״ח כלל ע״ד דין ג׳ השיג על הרב״י. וכתב דהכל בו הוצרך לטעם זה אף למ״ד דטעמו בטל דקמ״ל. דאף ס׳ א״צ ע״ש. ומה שצוה הפמ״ג לעיין במ״ש בש״ך ובסימן ק״ב מה שיבאר בזה. כאן בשפ״ד לא דיבר כלל מזה. ובסי׳ ק״ב במ״ז סק״ו כתב בפשיטות דאפילו משהו לא הוי. וגם באו״ח שם כתב הפמ״ג עצמו בא״א סק״ז דבאין קלופים שרי. דאפילו משהו לא הוי ע״ש. הרי דס״ל בפשיטות דמותר אף בדשי״מ. ועיין בש״ע הרב ז״ל באו״ח סימן הנ״ל סעיף ה׳. וגם בגוף הדבר שהשיגו הב״ח והש״ך בסימן ק״ב על הרמ״א שם. עיין בחוו״ד שם ח״י סק״ח וביאורים סק״ד שפסק דהעיקר כהרב דטעמו בטל בדבר שיש לו מתירין. וכ״ה בפ״ת שם סק״ז בשם תשובת פני אריה סימן ב׳. וכ״ה בש״ע הרב באו״ח שם. וגם במנ״י כלל ע״ד סק״ח העלה ג״כ דהיכא דליכא אלא טעמו ולא גוף האיסור כלל. אף בדשיל״מ בטל בס׳ [אלא היכא דנתערב גוף האיסור אף שנבלל ונימוח לגמרי לא בטל] הובא בקיצור בסימן ק״ב בשפ״ד סק״ט. ולדידהו אין נ״מ כלל בחקירת הפרי מגדים כאן. אם הוא פולט משהו או לא. דמ״נ אם אין מכיר גוף הביצה פשוט דכולן אסורות. ואם מכירה פשוט דכולן מותרות. ואף ס׳ א״צ. כמ״ש הכל בו כנ״ל. ואף אי פולט משהו מגוף הביצה. מ״מ בודאי יש ס׳ נגדו. וטעמו אף בדבר שיל״מ בטל. וכל הנ״מ הוא רק להב״ח והש״ך. דס״ל דאף טעמו ל״ב כנ״ל. וכבר פשיטנא לספק זה מדברי הב״י בשם הכל בו דאף משהו אינו פולט דרך הקליפה כנ״ל. ושכן דעת הפמ״ג עצמו :

ס״ק י׳ בא״ד א׳ להפרישה אות י״א כל שאחד מהן קלופה. הן הטמאה או טהורה. נ״ב אין מבואר כן להדיא בפרישה דאוסר אף באיסור אינו קלוף. אם אחרות הטהורות קלופות. אלא דדייק כן הפמ״ג מדבריו. ועיין בשפ״ד סוס״ק י״ז כו׳ ובה״מ באם טמאה אין קלופה [והאחרות קלופות] אין אני אומר כו׳ נ״ב גם בכו״פ הניח ד״ז בצ״ע :

בא״ד ב׳ ומה שהביא [הט״ז] ראיה כו׳ ממ״ש התוס׳ חולין כו׳. ר״ל דז״ל הסוגיא שם. ביצה בס׳. אמר ליה רב אידי בר אבין לאביי. למימרא דיהבה טעמא [כשמבשלה עם עוד ביצים] והא אמרי אינשי כי מיא דביעי בעלמא. א״ל הב״ע בביצת אפרוח. אבל טמאה לא. וכתב התוס׳ שם ד״ה בביצת אפרוח וז״ל. ונראה דטמאה שהיא קלופה אפשר דאסורה. ובירושלמי גבי גיעולי ביצים משמע דיש חילוק בין קלופות לשאין קלופות. ושמא לענין זה נמי יש חילוק. והא דלא משני הכא הא [דאמרינן דביצה אוסרת בס׳] בקלופה והא [דאמרי אינשי כו׳] בשאינה קלופה. משום דסתם ביצים מבשלים אותן בקליפתן עכ״ל. ומזה הביא הט״ז ראיה מדתירץ התוס׳ דלכך לא משני בגמרא דמיירי בטמאה והיא קלופה משום דסתם ביצים כו׳ והוכרח לאוקמי בביצת אפרוח דאוסרת אף שאינה קלופה. אלמא דמיירי בגמרא. כשהם בקליפתן. ואפ״ה בענין ס׳. ולא מצרפין הקליפות לביטול. ואין לומר משום דהגמ׳ איירי דביצים הטהורות הם קלופין. ורק דביצת האפרוח היא בקליפתה. דז״א דהא חד הוכחה לכולן. דכמו דדייק התוס׳ דלכן לא משני בגמרא. דביצה האסורה היא מטמאה וקלופה. משום דדרך לבשל הביצים עם קליפתן. כה״נ אמרינן לשאר הביצים הטהורות. דאיירי מסתמא שהן בקליפתן דדרך לבשל כן. אך מה שהביא הט״ז ראיה ממ״ש הרמ״א גבי ביצת טמאה דאם היא נקובה דינה כקלופה. וצריך ס״א. אלמא דלא מצטרף הקליפות. דמאי ראיה הוא. דילמא הרמ״א מיירי דביצים האחרות הם קלופות. רק דביצה האסורה היא בקליפתה ומנוקבת. אך י״ל דכוונת הט״ז מדכתב הרמ״א סתם משמע דמיירי דכולן בקליפתן [זהו דבריו] כו׳ ומ״ש קליפות ההיתר הוא מילתא כו׳. נ״ב עיין בט״ז ס״ק י״ג :

סוס״ק י״ג ובש״ך אות י״ד אבאר. ט״ס וצ״ל אות ט״ז ע״ש בשפתי דעת מזה :

ס״ק י״ד בא״ד ובנה״כ תירץ דל״ד. ועיקר התירוץ [דשאני הכא דיש לו] ביצה אחת לא חיישינן [לתקלה] ואיני יודע אם יהיה לו כמה ביצים [ויושיב מהן אפרוחים נאסור אותן. בתמיה]. אלא [כמ״ש עוד שם בנה״כ] דמילתא דלא שכיחא כו׳. נ״ב עיין בהגהות תוספות שבת דצוה לעיין בתוס׳ שבת (דף יז ע״ב) דלק״מ קושיית הט״ז. ועייגתי שם וכתן למה שכתבו התוס׳ שם בד״ה ודילמא בסוה״ד. ע״ש כי נכון הוא :

שפתי דעת סימן פ״ו

ס״ק יא בא״ד א׳ והפרישה אות ח׳ הקשה כן על הטור [עמ״ש או של שחוטה ולא קאמר או של כשרה] ותירץ כו׳ ומיירי בספק שהה כו׳. ר״ל דמבואר בש״ך סימן י״ח סק״א. דבשוחט בסכין בדוק. ונמצאת אח״ש פגומה. דהוי רק ספק נבלה. וכן בספק שהה או דרס מבואר בכמ״ד דהוי רק ספק נ׳. ובאם לא בדק אח״ש אם שחט רוב סימנים כתב בש״ך סי׳ כ״ה סק״א דהוי ודאי נבלה. וביאר הפמ״ג בפתיחה לה״ש בשורש הד׳ ובסי׳ י״ח וסי׳ כ״ה שם החילוק. דכל היכא דאיכא ספק השקול להתירא ולאיסורא. ואיכא גם חזקת איסור. הוי כודאי. משא״כ היכא דהספק אינו שקול. אלא דאיכא רובא להתרא. אף כשנצרף החזקת איסור בהדי המיעוט. לא הוי רק פלגא ופלגא. ולכך בלא בדק אח״ש. דאיכא ספק השקל. הוי ע״י החזקת איסור כודאי. משא״כ בספק שהה ודרס דרוב שוחטין כהוגן ואין שוהין ודורסין. וגם אין מדרך הסכין להפגים בחתיכת סימנים (וגם דיש ס״ס שמא במיעוט בתרא איפגם. ושמא לא שחט כנגד הפגימה וס״ס מטעם רובא). רק דמדרבנן אמרינן סמל״ח. והו״ל פלגא ופלגא. א״כ עם החזקה לא הוי רק ספק ע״ש. ולז״ק בשפ״ד דהש״ך דבא לאשמעינן דל״מ כו׳ אלא אפילו ידענו בודאי כו׳ הביצה מותרת. ול״א דהביצה יהא נגרר אחר התרנגולת. מיירי דוקא ספק שהה ודרס או סכין שנמצא פגום. דהוי רק ספק נבלה. לכך הביצה דאצלה הוי סד״ר מותרת. אבל בספק אם נשחט הרוב דהוי ודאי נבלה. בזה גם הביצה אסורה. כי נגררת אחר העוף. וכמו דמחזקינן להעוף לודאי נבלה כה״נ להביצה :

בא״ד ב׳ ועמ״ש כלל ע״א אות ג׳ כו׳. ר״ל דהמנ״י שם תמה על הש״ך כאן. דהא הש״ך עצמו פסק בסי׳ ק״י. דאף ספק איסור דרבנן אסור ביש חזקת איסור. וע״ז תמה השפ״ד דלפי דבריו שהבין דהש״ך מיירי בכל ספק בשחיטה. אף היכא דהוא ספק השקול ולכך תמה דא״כ גם הביצה יהא אסור. כיון דאיתחזק איסורא. דאף בדרבנן אסור להש״ך בק״י. אם כן היה לו לתמוה עדיפא מזה. דאף למ״ד דסד״ר באיתחזק איסורא מותר. מ״מ כאן יהא אסור הביצה. כיון דנגרר הביצה אחר העוף וכמו דמחזקינן להעוף ע״י החזקת איסור לודאי נבלה. כה״נ להביצה (עיין לעיל סימן א׳ במ״ז סוסק״ו ד״ה ודע) אלא כדאמרן כו׳ ר״ל אבל לפמ״ש השפ״ד דהש״ך כאן לא מיירי בס׳ בשחיטה שהוא ספק השקול. דזה ע״י החזקה הוי כודאי. דבזה הביצה אסור דנגרר אחר העוף. אלא מיירי בספק שהה ודרס. דאיכא רובא להיתר. דגם עם החזקה. העוף לא הוי רק ספק נבלה דמותרת הביצה משום סד״ר לקולא. ולק״מ מה שהקשה המנ״י כי מה דאוסר ש״ך בק״י בסד״ר ואיתחזק איסורא. הייגו ביש ספק השקול חוץ מהחזקה (ועי׳ בחי׳ רע״א סי׳ כ״ז מ״ש על המנ״י בזה) :

בא״ד ג׳ והפר״ח אות י׳ כתב כו׳. ר״ל דתמה הפר״ח על הש״ך במ״ש דל״מ בב׳ תרנגולים כו׳ אלא אפי׳ ידענו כו׳ דאדרבה דין הב׳ הוא כ״ש מדין הא׳. דמה בב׳ תרנגולים. דודאי איתחזק כאן איסור. אמרינן דמותר הביצה. כש״כ בזה דלא איתחזק כאן איסור ודאי ובדין הוא שתהיה הביצה מותרת. עז״ק השפ״ד דלפמ״ש הוא שובא אשמעינן הש״ך. דה״א בידענו שמתרנגולת זו היא. כיון דלהעוף עצמו יש ספק דאוריי״תא. ומחזקינן לה לנבלה. גם הביצה יהא נגרר אחריו. קמ״ל דאף בזה מותר הביצה דאצלה הוי סד״ר :

בא״ד ד׳ ודע וכו׳. והמחבר כתב בסיפא [תיבת ביצת] כמו ברישא [שכתב בסיפא ז״ל אבל] ספק אם היא ביצת טריפה או ביצת שחוטה אסורה ולא כתב בקיצור כמ״ש הטור. אבל אם הוא ספק אם של טרפה או שחוטה. וירצה המחבר בזה לאשמעינן דאף שידענו שזאת הביצה כו׳ א״כ גרע ספי. ר״ל דאף דביצת ודאי טרפה כה״ג לא הוי ג״כ רק דרבנן כיון דהטרפות היה בשעת שחיטה לא גדלה הביצה באיסור [כמו ביצת נבילה] ואם כן ניזמא דבנטרפה מספק שעת שחיטה להביצה הוי סד״ר ומותרת קמ״ל דמ״מ גרע ספי מביצת נבלה כיון דנקרא עליה שם טרפה דהא העוף הוא בס״ט עומד ואין מקילין בביצתי. אף שהוא סד״ר. משום דלא נתנו חז״ל דבריהם לשיעורים. וכיון דאסרו בביצת עוף שנטרף בשחיטה כמו ביצת טרפה מעיקרא שאסור מ״ה. כה״נ לא חילקו בספיקן משום לא פלוג. וכמו דבס״ט מכבר אסור הביצה. כה״נ דאסור הביצה בס״ט בשחיטה. וכמו בילדה מיד שנטרפה דהוי ג״כ רק דרבנן. ואפ״ה מחמירין בספיקן דאף אם נטרפה מספק אסור הביצה כמ״ש בשפ״ד סק״ח (ועיין במ״ש על המ״ז סק״ו). ומשום לא פלוג. ה״ה בטרפות בשחיטה. כו׳. ומינה ברישא נמי הכי כו׳. ר״ל כיון דבסיפא משמע [מהיתור לשון של המחבר כנ״ל]. דמיירי בידענו שהביצה היא מזאת התרנגולת אלא שספק אם התרנגולת בשחיטה. או לא. כה״נ ברישא בכעין זה מיירי שאף שידענו שהביצה היא מזאת התרנגולת. אלא שספק אם התרנגולת היא נבלה או שחוטה. אפ״ה מותר. וכמ״ש הש״ך :

ס״ק יג בא״ד א׳ ועמ״ש כלל ס״ד כו׳. ואית בי׳ שורייקי סומקי [אף שאינה מחוברת באשכול] מקרי מעורה [בגידין] כו׳. עיין מנ״י שם סיים בשם הרוקח סימן תמ״ו. דביצים שהקרימו מותרות. פירוש שנולדו בקרום בעלמא. אע״פ שאינו בקליפה. אבל בלא קרום אסור דהוי אמ״ה עכ״ל. ועיין בפר״ח :

ס״ק יד בא״ד א׳ וכן משמע בחולין צ״ז כו׳. נ״ב עיין במ״ש על המ״ז סק״י. שהבאתי בגמרא. דמיירי בטמאה וקלופה. משום דסתם ביצים מבשלין אותן בקליפתן. ולכך דייק מדלא משני בקלופה. ע״כ מוכח דבאמת אין חילוק כלל בטמאה. ואף בקלופה אינה אוסרת. כו׳ ומ״ש הש״ך דהירושלמי כו׳ עפר״ח. ר״ל דהפר״ח הביא לשון הירושלמי דגרסינן להדיא ביצים טהורות ששלקן עם הטמאות מותרות. הדא דתימר ששלקן בקליפתן אבל שלקן קלופות בשאין קלופות כו׳ אלמא דמיירי הירושלמי בביצת טמאה ולא בביצת אפרוח. ונכתב בצדו עיין בפלתי סק״ו שכתב דבאמת לפי גירסת הפר״ח והר״ן בירושלמי. אין מקום לדברי הש״ך. אבל באמת בתוס׳ חולין (דף סד ע״ב) יש להם גירסא אחרת בירושלמי. וע״ז סובבים דברי הש״ך דמיירי בביצת אפרוח ע״ש :

ס״ק טו בא״ד א׳ מיהו הש״ך באות י״ד כו׳. איירי בירושלמי ועתוס׳ חולין כו׳. ר״ל דמאי ראיה הביא הש״ך מהירושלמי דבביצה טמאה אוסרת כשהיא קלופה. אע״פ שהמותרות הם בקליפתן. דהא לפמ״ש הש״ך עצמו בס״ק י״ד לדברי הירושלמי דאינו מיירי כלל בביצת טמאה אלא בביצת אפרוח קאי. דבה אין חילוק כלל. ואוסרת אף בקלי[illegible]ה. והא דמחלק שם בין כשהיא בקליפתה לשאינה בקליפתה מיירי לענין קליפת ההיתר מעלין את האיסור. דקלופה צריך שיעור יותר ממה כשהן בקליפתן. וא״כ שוב ליכא ראיה כלל. וגם ביש״ש פג״ה סימן מ״ג כתב לדחות להרא״ש והר״ן שהבינו דמ״ש בירושלמי הדא דתימא ששלקן בקליפתן כו׳ קאי אמ״ש מקודם ביצים טהורות ששלקן עם טמאות מותרות. דליתא. אלא קאי אמה שאמר לשם דקליפות איסור מעלין את ההיתר. עז״ק דדוקא כששלקן בקליפתן. אבל שלק קלופות בשאין קלופות או אינן קלופות בקלופות צריך שיעור יותר פי׳ לפי אומד הדעת. וכ״מ מתוס׳ חולין צ״ח שכתב וז״ל ונראה דטמאה שהיא קלופה אפשר דאסורה. ובירושלמי גבי גיעולי ביצים. משמע דיש חילוק בין קלופות לשאין קלופות. ושמא לענין זה נמי יש חילוק ע״ש. ר״ל דמשמע מתוס׳ דאינו מפרש להירושלמי דמיירי בביצת טמאה. אלא דרוצה ללמוד לחלק בביצה טמאה בין קלופות לשאין קלופות כמו שמחלק כן בירושלמי לענין אחר (עיין במ״ש על המ״ז סק״י אות ב׳) :

בא״ד ב׳ ומ״ש ראיה מגמ׳ מבואר דהפסיק כו׳. ר״ל דאיתא שם ההיא פלגא דזיתא דתרבא דנפל בדיקולא דבישרא סבר מר בר ר״א לשערו בתלתין פלגי דזיתא. א״ל אבוהלא תזלזל בשיעורי דרבנן. ועוד האמר ר״י חצי שיעור אסור מה״ת. אמר רב שמן בר אבא כו׳ ביצה בס״א כו׳ איתמר ביצה בס״א והיא מותרת. ההוא דאתא לקמיה דר״ג בר רבי (פרש״י פלגא דזיתא דאיסורא. וכן בעובדא דר״ש בר רבי) א״ל אבא לא שיער במ״ז. ואני אשער במ״ה. ההוא דאתא לקמיה דר״ש בר רבי א״ל אבא לא שיער במ״ה כו׳. ועז״ק השפ״ד דפירושא דשמעתא לא משמע כפרש״י שעובדות דר״ג בר רבי ור״ש בר רבי היה בחצי זית חלב שנפל לתבשיל דא״כ למה הפסיק הגמ׳ בין מעשה דמר בר ר״א לבין הני עובדות דר״ג ור״ש וקאמר באמצע הדין דביצה בס״א דהיה לו לסמוך הני עובדות אחר מעשה דמר בר ר״א דהם מיירי כולן מחד ענין. ולכן פי׳ הש״ך דעובדות דר״ג ור״ש מיירי ג״כ בביצים וא״ש :

שפתי דעת סימן פ״ו

ס״ק **טז בא״ד א׳** וכ״ת דיש להחמיר כו׳. הא בסימן ק׳ אות ב׳ פסק אפילו יש בה דם כו׳ ר״ל אף דשדא תיכלא בכולא. ונוצר מזה אפרוח. מ״מ כיון דעדיין אין בה חיותא לא הוי בריה. א״כ כש״כ ביצת עוף טמא. דלא הוי בריה. כיון דליכא בי׳ חיותא כו׳. ומ״ש להוכיח מתוס׳ חולין כו׳. ומה קושיא כו׳. ר״ל דשם בגמרא איבעיא להו מה דקאמר ר״י בן לוי. ביצה בס״א מותרת אם בהדי דידה או דילמא לבר מינה. והקשה התוס׳ שם דאיך היה מסופק זה. דהא אמר לקמן בגמרא. בשם ר״י בן לוי דכל איסורין שבתורה בס׳ משמע בס׳ של היתר. ונדחק לתרץ זה ודייק הש״ך דמתוספות שמע כטעם הר״מ דלכך הסברא דבעינן ס״א. משום דביצה בריה הוא והוסיפו אחת בשיעורו. דאי כהפוסקים דטעמא הוי משום דיש בביצים גדולים וקטנים. אם כן אמאי לא תירצו התוס׳ בפשיטות דלקמן מיירי בתבשיל. ולכך די בס׳. והכא מיירי בנתבשלה עם ביצים דיש קטנים גם כן הצריכו ס״א. אע״כ כהר״מ דבריה הוא. דלפי זה אף בתבשיל בעינן ס״א. ועל זה קאמר הפרי מגדים דלהר״מ אכתי קש׳א. אמאי לא תירצו התוס׳ דלקמן מיירי בלא אפרוח. מה שאין כן הכא מיירי באפרוח דהוא בריה ולכך בעי ס״א. ומדלא תירצו כן. ע״כ דלא כהר״מ. ואף באין אפרוח בעינן ס״א. ותירץ הפרי מגדים. די״ל דעיקר כוונת הש״ך. רק להביא ראיה דהתוס׳ סבירא ליה כהר״מ. דאף בתבשיל בעינן ס״א. (הגי״ה נ״ב הוא דוחק למעיין וכנראה מהפרי מגדים עצמו שהניח ביש לעיין. ולענ״ד יש לתרץ בפשוט. דבשלמא דיוק הש״ך דאי כהפוסקים דהטעם הוי משום דיש בביצים גדולים וקטנים. אם כן אמאי לא תירצו התוס׳ דלקמן בתבשיל מיירי. שפיר דייק דאף דכללא כייל ר״י בן לוי דכל איסורין שבתורה בס׳. ואף איסור ביצה בכלל. מכל מקום אינו קושיא. דהרי גם באיסור ביצה. השיעור הוא ס׳. ואם נפלה לתבשיל די באמת בס׳. אלא בנתבשלה עם עוד ביצים. חשו שמא יהיה בתוכן קטנים והצריכו עוד אחת כדי להשלים השיעור ס׳ [וזה מדוייק בדברי הש״ך במ״ש דודאי בל כו׳ וגם בביצים סגי בס׳ כו׳ ע״ש] אבל להיפוך א״א להקשות. דאי איתא כהר״מ. אמאי לא תירצו התוס׳ דהא דקאמר ר״י בן לוי כל איסורין שבתורה בס׳. מיירי באין אפרוח. והכא מיירי באפרוח דבריה הוא צריך ס״א. דז״א דהרי כללא כייל ר״י בן לוי כל איסורין שבתורה. ואף איסור בריה בכלל. ולכך הוכרחו התוס׳ לתרץ בע״א. וא״ש דברי הש״ך בעזרת השם יתברך. וגם דלדברי הפרי מגדים קשה עוד דאי איתא כהר״מ אמאי לא תירצו התוספות דלקמן מיירי בטרופה והכא באינה טרופה. ולמ״ש לק״מ. ועיין בפלתי סק״ז מה שתמה על הש״ך. ועיין בספר תפארת למשה מ״ש בזה:

בא״ד כ׳ וראיתי להפר״ח אות י״א [כתב] דוקא כו׳ דאח״כ נעשה [האפרוח] היתר גזרו כו׳ ולא הוסיפו ס״א לדידן. ר״ל דכמו להר״מ דס״ל דבדרבנן די בנ״ט ומ״מ בשומן הגיד כיון דהוא בריה. הוסיף אחת ובעינן ס׳ כה״נ לדידן דגם שאר איסור דרבנן בס׳ ניבעי בשומן הגיד ס״א. די״ל דאנן ס״ל כיון דשומן הגיד גופיה לאו בריה הוא רק ג״ה עצמו הוי בריה. ורק שומן הגיד גזרו אטו גיד לא החמירו כ״כ להוסיף אחת בשיעורו. אך דצ״ע דבכמ״ד וצ״ג דאף בדברים שהם עצמן הוי בריה לא הצריכו ס״א (עיין בפלתי סק״ז מה שתירץ ע״ז):

ס״ק **יז בא״ד א׳** ודע כו׳ ולפענ״ד אף שאיסור אין קלוף כו׳ [עיין במ״ש על המ״ז ס״ק י׳ אות א׳] זה דלא כמ״ש המחבר כאן אוסרת המתבשל עמה אפילו אם אינה קלופה. ר״ל דלשון זה משמע דבין נתבשלה עם עוד ביצים או שאר דברים המתבשל עמה אוסרת אף כשאינה קלופה ואי ס״ל כפרישה מאי רבותא הוא זה. גם ביצת טמאה אוסרת המתבשל עמה. אף כשאינה קלופה. והכי הוה ליה למימר וביצה שיש בה אפרוח אוסרת את האחרות המתבשלות עמה. וע״כ דס״ל דלא כפרישה וביצת טמאה בקליפתה. אינה אוסרת בין לתבשיל או לביצים קלופין. ושפיר סיים דביצת אפרוח אוסרת תבשיל המתבשל עמה אף דאינה קלופה:

ס״ק **יח** ועת״ח כלל פ״ה ד״ו שם [שכתב דנקטינן דעצמות האיסור מצטרפין להיתר ומשמע אף באיה״מ ובש״ע רסי׳ צ״ט ברמ״א החמיר באיה״מ. ואף בקשים י״ל. ורק בהפסד מרובה הוא דיש לסמוך אמקילין. והרגיש בזה במנ״י שם ס״ק נ״ג] יראה דיש לחלק בין מין במינו [דהוא דרבנן. דמה״ת ברובא בטל דבזה] מצטרפין אף באיה״מ [ובכה״ג מיירי בת״ח] ובש״ע לקמן כו׳. אמנם הל״ח [בפג״ה] כתב באות ק״ל [דבת״ח מקיל כש״ע. כי בסימנים של הת״ח נמי סתם דמצטרפין ולא חילק בין מב״מ למבשא״מ] שהת״ח חיבר באחרונה [אחר הגהות ש״ע] וחזר [בת״ח שם] ממ״ש בהגה״ה [רסי׳ צ״ט] כו׳:

פתיחה להלכות בשר בחלב

בא״ד א׳ ולענין הנאה אי היה לוקה דעת הר״מ בפ״ט ממ״א ה״א שאין לוקה ועיין לח״מ שם ובמ״ל וכו׳. נ״ב אינו מבואר כן להדיא שם ברמב״ם דאינו לוקה. אלא דהפמ״ג נמשך אחר דברי הלח״מ שם בהלכה ב׳ ובמשנה למלך שכתבו כן להדיא דדעת הרמב״ם הוא שאינו לוקה בב״ח על הנאה. אבל עיין בכו״פ בסימן פ״ז בפלתי ס״ק י״ג שהשיג על המשנה למלך בזה והעלה כמ״ש הפ״ת דבב״ח מודה הרמב״ם דלוקה אהנאה הואיל ואית בי׳ לא תבשל בפ״ע. ומה״ת להרבות במחלוקת. כיון דאינך רבוותא ס״ל בכל דוכתא בהנאה מלקות ע״ש. ועיין בפתש״ו ס״ק ב׳ מזה באורך:

בא״ד ב׳ ומיהו לדינא אבאר לקמן דודאי כל שנפל חתיכה בשר לכ״ר והוסר מיד אסור באכילה והנאה. עיין בהגהות מוהרי״ש אבד״ק לבוב כתב ע״ז וז״ל. עיין ריטב״א חולין ק״ח שכתב דאין בו איסור תורה ע״ש. וגם בספר לחה״פ סק״ג פסק כהפר״ח דאם לא נתבשל כמאב״ד אינו אסור מ״ה. ומותר בהנאה. אך עיין בכרתי סימן פ״ז סק״ג שכתב ג״כ דכל שבא לחום כ״ר אסור ד״ת דלא כמ״ש הפר״ח ע״ש. ומ״ש כאן הפרי מגדים דשיעור בישול לא נתבאר בר״מ ז״ל. ובגמרא איתא כל שאחרים אוכלין וכתב ע״ז דרק למלכות איתמר שיעורא. אבל לאיסור אכילה והנאה נאסר מיד מ״ה לכאורה. הוי קשיא לי מהו הסברא דלענין מלכות בעינן שיעור כמב״ד. כיון דנאסר מיד ד״ת ע״כ דהוי דרך בישול מיד. אך מצאתי דכבר קדמו להפמ״ג בכל זה הכו״פ בסי׳ צ״ב בפלתי סק״ג וכתב שם וז״ל יש לדקדק כיון דמבואר בברייתא דשיעור בישול הוא כל שאחרים אוכלין אותו והיינו כמאכל ב״ד אם כן קשיא להנך רבוותא דס״ל דבאיסור דרבנן ל״א חנ״ב. מה דוחקא דגמ׳ [בחולין ק״ח אמה דקאמר שם רב כזית בשר שנפל לתוך יורה של חלב דבשר אסור וחלב מותר] במה דפרכינן חלב אמאי מותר. חלב נבלה הוא לשנויי דקדם וסילקו מיד בתכלית מהירות למאוד ולא משנינן דלא נשתהה כ״כ כבישול ב״ד וא״כ לא נאסר חלב הבלוע ד״ת ואינו נ״נ. והרב הגדול החסיד מוה׳ יונה ל״ס מפראג מ״כ תירץ דכמו דכתב הרא״ש בשבת. דהך דבשרא דתורא אינו מתבשל רק אצל האש. מ״מ לחלוחית שבו מתבשל תיכף. כה״נ כאן. והברייתא דנתנה שיעור כמב״ד הוא רק לענין מלקות. אתמר. כי לית בלחלוחית שיעורא וצריך הבשר כדי בישול ב״ד. אבל לענין איסור הרי גם חצי שיעור אסור מ״ה. א״כ מחמת הלחלוחית לחוד נאסר מיד מ״ה. ויפה דיבר ושפתים יושק. רק תמיהני שלא הזכיר הרמב״ם שיעור בישול בחיבורו. עכ״פ לענין מלקות. עיין שם שתירץ ע״ז. דמש״ה השמיטו הפוסקים זה משום דבתוספתא דחולין פכ״ה שאל רק על אכילה כמה יהא חייב. ומפרש כדי שיהא נאכל משום בישול ולא שאל כמה יבשל ויהא חייב. וע״כ דבבישול תיכף מחייב. רק באכילה אם אכלו טרם שנתבשל כמב״ד הרי הוא שלא כדרך הנאתן. וס״ל להך תנא דנפקא לן איסור אכילת בב״ח מן לא תאכלנה ולכך על אכילה פטור כ״ז שאינו מבושל ממש. אבל לפמ״ש דקי״ל דנפקא לן מן לא תבשל והואיל דאפקא אכילה בלשון בישול חייב גם בשלא דרך הנאתן לכן השמיטו זה הפוסקים דלדידן נפל הך דינא בבירא ע״ש. והובא בקיצור במשבצות סימן ס״ח סק״ט. ריש דין ה׳ ע״ש. ואחי הרב היקר כמר משה נ״י. אמר לי דראה בספר שערי שמחה שתמה על הכו״פ בזה דהרי באמת בתוספתא דמכות פ״ג הלכה ג׳ מבואר כמה יתבשל ויהא חייב כדי שיהא נאכל משום בישול. והאריך שם להתיר בהנאה. ועיין בחוו״ד סימן פ״א בחידושי׳ סק״ז ובביאורים סק״ז דכוון שם לסברת הכו״פ בשם הגדול הנ״ל. והעלה שם דהבשר כ״ז שלא נתבשל כמב״ד הוא מותר בהנאה. והחלב נאסר מיד בהנאה. אך עיין בספר יד״י שהאריך בזה והעלה דגם הבשר נאסר מיד בהנאה. ועיין בחי׳ רע״א סי׳ צ״א סעיף ח׳ שכתב דבשר שור שנפל לחלב שהעבירוהו מעל האור י״ל דמותר בהנאה ע״ש. ועיין בשו״ת בית אפרים חיו״ד סימן ל׳ מ״ש שם בזה באורך ע״ש:

בא״ד ג׳ דביומא ע״ד אמרינן שם דטעמא של רבי יוחנן דס״ל ח״ש אסור מ״ה באכילה משום דחזי לאיצטרופי [ומסתפק הפמ״ג מהו הפי׳ של דחזי לאיצטרופי] כו׳ וכבר עמדנו ע״ז בסימן ס״ב ע״ש בש״ד סק״ג ועיין בטו״ט מהדורא ג׳ סי׳ ק״ח שפשט דבר זה ע״ש באורך פלפול עמוק ורחב בענין זה. כו׳ וכן הביא דברי פ״ת אות ב׳ שאפר בב״ח אסור בהנאה ולפ״ז יצא לנו כו׳ נ״ב גם בכו״פ סימן פ״ז בכרתי סק״ד פסק כן ובפלתי שם סק״ד הביא כן בשם הרמב״ם דבב״ח הוא מהנקברין ואפילו אפרו אסור ונכון הוא במשנה דתמורה. אך זה דהחליט כאן הפמ״ג דבב״ח כיון דאסור גם שלכ״ה לכך אפרו אסור מ״ה. עיין בפלתי שם שתמה באמת דהרי כתב הר״ן דאי היה ברור לן דנסחט הטעם חלב מן הבשר היה מותר רק דא״א לסוחטו ע״ש. ואלו היה בא אליהו ויעיד דנסחט היה מותר. א״כ בנשרף לאפר ודאי דפרח מיניה טעם חלב ונסחט בבירור א״כ איך יהיה אסור. השתא בחתיכה קיימת בכה״ג מותר מכש״כ בנשרף דק לעפר. ועוד תמה שם דא״כ בב״ח וחמב״פ דלדעת הרבה מחברים הם מהנקברין יהיה נוט״ל אסור [ולמה הרעישו הפוסקים אם נוט״ל אסור בחמץ או לא. וגבי בב״ח מוסכם דשרי] אם לא שנאמר דהך דנקברין דאפרן אסור הוא רק חומרא דרבנן למיפרש מאיסורא אבל מה״ת באמת מותר אם נפסד כ״כ. וא״כ בנוט״ל בנתינת טעם אזלינן בתר ד״ת ע״ש דהניח בצ״ע ועיין מזה באו״ח סימן תמ״ה במג״א סק״א ובאשל אברהם שם [והנה למעיין בכו״פ סי׳ פ״ז יראה דאעפ״כ החמיר באמת בב״ח בנוט״ל כיון דלוקין בב״ח אף שלכ״ה ואף אפרן אסור. אך עיין בסי׳ פ״ז בשפ״ד סקי״ח ובחוו״ד סימן צ״ד ביאורים סוס״ק ו׳ ובסימן ק״ג סק״א באורך מזה לסתור דבריו אלא כדעת כל הפוסקים דאף בב״ח שרי נוט״ל] ועיין בפ״תשו סימן פ״ז סוסק״ב דכתב בפשיטות דבב״ח אפרו אסור מה״ת ע״ש:

בא״ד א׳ והנה כבוש ומליחה וכדומה כו׳ דאי יבשלנו ישראל אסור בהנאה כו׳. נ״ב עיין בתוס׳ מנחות (דף ק״א ע״ב) ד״ה פיגל במנחה ע״ש ועיין בסי׳ ק״ה במשבצות סוסק״ב ד״ה אמנם. וד״ה עוד למדתי כו׳. וגם נ״מ לענין אכילה בספק. עיין לעיל סי׳ ס״ד במ״ז סוסק״א ולקמן סי׳ קי״א בשפ״ד סוס״ק ג׳ ובחוו״ד סימן ק״ה. חי׳ סק״ו. וביאורים סק״ה. ופ״ת שם סוסק״ד:

בא״ד ה׳ הפרש יש כו׳ ואלו שאר איסורין אף בכ״ש אסור עכ״פ אי ספק אי נפל לח צלול. ר״ל שיש כאן איסור צלול והיתר לח וספק אי נפל מהאיסור הצלול לרוטב ההיתר או לא. דבכה״ג א״צ כלל לבליעה ופליטה [אבל באיסור גוש וספק אי נפל לכ״ש עם היתר אף שהוא לח וצלול באמת אף בשאר איסורין שרי משום ס״ס שמא לא נפל כלל. ואת״ל נפל שמא כמ״ד דכ״ש אינו מפליט כלל וכמ״ש הפמ״ג עצמו לקמן בסימן ק״ה במ״ז סק״ד דאף באיה״מ שרי דהא בה״מ מתירין אף בודאי נפל לכ״ש ועיין בפמ״ג או״ח סי׳׳ תמ״ז במ״ז סוס״ק א׳ ע״ש] ואפ״ה קאמר הפמ״ג דבכה״ג בב״ח בספק אם נפל עד״מ רוטב בשר לחלב בכ״ש שרי דאפילו לדידן דמחמירין בכ״ש דמפליט ומכ״ש כה״ג בנ״ד דא״צ כלל לפליטה. מ״מ כיון דאין מבשל כ״ש לכ״ע. א״כ הו״ל סד״ר לקולא. ודע דרק לאוכלו כך אבל לבשלו אח״כ י״ל דאסור דיהיה אח״כ ספד״א. עיין לעיל סימן ס״ד במ״ז סוס״ק א׳ ובמה שכתבתי מזה בסימן ק״ה בחידושי דינים אות י״א באורך ועיין במ״ש בפתיחה להלכות מליחה באות ו׳ ע״ש. ועיין סי׳ צ״ח. בשפ״ד סוס״ק ז׳ ע״ש:

בא״ד ו׳ גם דברי המג״א דמההיא דחביות בחביות. אבל לא יין ביין וכו׳. דמההיא כרי דחטי כו׳. ר״ל דהמג״א שם הביא ראיה [על מה שמבואר שם במחבר סעי״ב דחמץ שנשרף לאחר שש שאז הוא אסור בהנאה אם אפה בפחמין שלו פת. דהוא אסור בהנאה] דאסור גם למכור הפת לעכו״ם חוץ מדמי איסור שבו. מדברי המרדכי שכתב דיי״נ כיון שהוא דאורייתא אוסר תערובתו לח בלח ולא מהני מכירה לעכו״ם חוץ מדמי יי״נ שבו. כה״ג כאן דמבואר בתוס׳ פסחים דכשהאבוקה כנגדו אסור מדאורייתא. א״כ אסור למכרו לעכו״ם חוץ מדמי איסור שבו ע״ש. והח״י שם תמה עליו דבמרדכי אינו אוסר רק היכא שגוף האיסור דאורייתא הוא מעורב בו. משא״כ הכא שנהנה רק מהאיסור כמבואר מדברי המרדכי שם שהביא דין הנ״ל דיי״נ לח בלח לא מהני מכירה לעכו״ם מהא דאמרינן בהשוכר את הפועל דהלכה כרשב״ג דס״ל ימכר לעכו״ם חוץ מדמי יי״נ שבו רק בחביות שנתערב בחביות. דבזה גוף האיסור אינו מעורב בההיתר ולא ביין ביין שנתערב לח בלח זה בזה [והמג״א שם י״ל דס״ל דשבח עצים בפת הוי כבעין וגופו של איסור מעורב בו כמבואר בא״א שם סק״ז] ועכ״פ מדברי המג״א והח״י מבואר דהיכא דגוף האיסור נתערב בההיתר והוא איסור דאורייתא אסור למכרו לעכו״ם חוץ מדמי איסור שבו וראייתם כנ״ל מזה דאמרינן דאין הלכה כרשב״ג רק בנתערב חביות בחביות דגוף האיסור אינו נתערב ונבלל בההיתר. אבל ביין ביין דנתערב לח בלח אסור למוכרו לעכו״ם חוץ מדמי יי״נ שבו. עז״ק הפמ״ג דמשם אין ראיה. דהרי יש להביא גם ראייה להיפוך מהא דשריא רבא בכריא דחטי דנפל עלייהו יי״נ למיטחינהו כו׳ [מובא ביו״ד סימן קל״ד סעי׳ י״א ע״ש] אלמא אף דגוף יי״נ נתערב בהן והוא איסור דאוריי׳ [ר״ל דמיירי שם בודאי יי״נ. לא מסתם יינם] ומ״מ התיר למכרו לעכו״ם חוץ מדמי יי״נ שבו [ועיין לקמן סימן צ״ד בשפ״ד ס״ק ט׳ ובסי׳ פ״ז במ״ז סוס״ק ב׳] והנה מה שהחליט הפמ״ג בפשיטות כאן ובסימן פ״ז שם דההיא סוגיא דכריא דחיטי מיירי בודאי יי״נ לא מסתם יינם. צ״ע לפענ״ד. דהרי מבואר במרדכי פכ״ש סוסי׳ תקנ״ח דהך עובדא מיירי ביי״נ דרבנן והובא בנו״ב מהדו״ת האו״ח סי׳ ע׳ ועיין בשערי תשובה באו״ח סי׳ תמ״ה אות ה׳ דצוה לעיין בשו״ת ב״א חלק או״ח סי׳ ל״ט ועייתי שם וראיתי דהשיג באמת על הפמ״ג בתרתי. א׳ דבמרדכי מסיים דיש לדחות דהתם ביי״נ דרבנן. והב׳ דהתם בכריא דחיטי. אע״פ שנפל בכדי נ״ט לא נתרבה דמי החיטים מחמת

מחמת האיסור כלל [ובאמת גם בנידון דהפמ"ג אין העכו"ם נותן דמים בשביל טעם הבב"ח שנכנס לירקות]. ולכן קאמר סתמא שריא לזבוני לנכרי. משא"כ בהא דמג"א וח"י דנתרבה דמיו מחמת האיסור. אפשר הוא מהני המכירה חוץ מדמי איסור שבו. ע"ש ועיין בחוו"ד סי' ק"י ביאורים ס"ק א'. ועיין בפמ"ג או"ח בפתיחה כוללת בהקדמה להלכות פסח חלק שלישי פרק ג' אות ד' ה' ו' ז' מזה באורך. ולקמן סימן ק"י בשפ"ד ס"ק ב' ד"ה ודע דאם כו'. ע"ש. וע"ע בפמ"ג או"ח בא"א בריש הפתיחה לתמ"ב ורסי' תמ"ז.

בא"ד ז' הנה משמעות הר"מ פ"ט ממ"א דאין לוקה על אכילה ב' והי' לוקה על בישולו וממילא כו' ועי' בתה"א כו' ר"ל דז"ל הר"מ שם בהל' ו' אבל המבשל בשר מתה או חלב בחלב לוקה על בישולו. ואינו לוקה על אכילתו משום בב"ח שאין איסור בב"ח חל על איסור נבלה או חלב. שאין כאן לא איסור כולל ולא איסור מוסיף [אף דלכאור' הוי בב"ח איסור מוסיף כיון דניתוסף בו איסור הנאה. משא"כ נבלה וחלב לחודיה שרי בהנאה. כבר הביא הלח"מ שם בשם התוס' פג"ה דהקשה כן על הגמ' שם ותירץ דאיסור הנאה לא הוי איסור מוסיף אלא איסור חמור בעלמא ע"ש] ודייק הפמ"ג דמהרמב"ם משמע דהמבשל חֵלֶב בְּחֵלֶב אסור מה"ת משום בב"ח לענין הנאה. דאף דכ' הרמב"ם דאין לוקה על אכילתו משום בב"ח היינו כיון דלוקה על אכילה משום חֵלֶב שוב אין אחע"א. וראיה דלביישול דאין בְּחֵלֶב לחודיה איסור כתב הר"מ דחייל עליו איסור בב"ח ולוקה על בישול חֵלֶב בְּחֵלֶב כה"ג לענין הנאה דלא שייך ביה גם כן אין אחע"א כיון דחלב לחודיה מותר בהנאה דחייל עליו איסור בב"ח. ועיין בתה"א כתב דבב"ח הוי איסור מוסיף. ולדבריו פשיטא דחלב בחלב אסור בהנאה משום בב"ח דשפיר חייל על חלב איסור דבב"ח כיון דהוא איסור מוסיף. ואף שדברי התה"א צ"ע. דהא מבואר בתוס' פג"ה ובר"מ דאיסור בב"ח לא הוי איסור מוסיף כנ"ל [ועיין בפלתי סימן פ"ז ריש ס"ק י"ג] מ"מ נקטינן דחלב בחלב אסור בהנאה דענין הנאה לא נ"מ לן במה דלא הוי בב"ח הוסיף [ורק נ"מ לענין אכילה אם לוקה ב' מלקות] כיון דבחלב לחודיה אין בו איסור הנאה. חייל שפיר בב"ח דאסור בהנאה [עיין בדג"מ שכתב דהסומך על פי' הר"מ במשניות להתיר בזה בהנאה לא הפסיד ועיין בפתשו' סק"ו שהביא בשם החת"ס סימן צ"ב. שנשאל ג"כ בענין זה והביא לדברי הכנפ"י רסי' פ"ז דאוסר בפשיטות בהנאה. והאריך בזה ומסיק דודאי המורה ובא כהדג"מ אין מזחיחין אותו. אבל אי קמי דידי אתי. אני אוסר כהגאון כנפ"י הנ"ל. וכ"מ בהרבה גדולי האחרונים ע"ש. ועיין ביא"פ מזה. ובספר יד"י סי' זה בקצר ס"ק ז' כתב ג"כ דהעיקר כהפמ"ג. דחלב בחלב אסור בהנאה. כיון דהרשב"א בתה"א כתב דהנאה הוי איסור מוסיף. וממילא דאסור בהנאה. וכ"כ הר"ן בחי' ואין לסמוך כלל על הדג"מ בזה ע"ש. ועיין בטו"ט מהדורא ג' סימן קפ"ג במה שמתרץ שם בפילפול עצום דדברי הר"מ בפי' המשניות לא סתרי למ"ש בחיבורו].

בא"ד ח' וכן משמעות המנ"י בההיא דחלב בחמאה [שכ' בסולת למנחה להתיר משום טיגון אלמא דבבישול חלב בחלב אסור בהנאה] לא היה צריך לדיוקא כי כן מבואר בפי' בתשו' שבו"י ח"א סימן ס' שהקשו לו עמ"ש בספר ס"ל טעמי ההיתר משום טיגון. ת"ל דחלב בחלב אין אסור בהנאה. והשיב דודאי אסור בהנאה. להרמב"ם ג"כ. כמ"ש דעת התוס' ע"ש. והוא מובא כאן ביא"פ עיין שם:

בא"ד ט' ומספק אסור שמא נסחט חלב עיין לקמן סימן צ"ב בשפ"ד ס"ק י' במ"ש ומיהו מסופק אני כו' אם לחוש כ"כ כו' ע"ש. דלדינא העלה ג"כ. כמ"ש כאן. כו' ועוד דביבמות ל"ג איכא תרי שינויא כו' ודאי דעבר ב' איסורים כו'. נ"ב וכ"כ הפמ"ג בפשיטות בסימן ק"ב במ"ז ס"ק ז' בסופו ע"ש ובפרי מגדים או"ח בהנהגת או"ה סדר א' ס"ק כ"ה בשם הצ"צ ובפתיחה כוללת בחלק השני בדיני תערובת חמץ נוקשה בשיטה הששית אות ט"ז דהביא ראיה מהש"ך ביו"ד סי' רל"ח ס"ק ה' שכתב דנ"מ למי שנשבע על נבלה דאין חל. וכשהוא חולה אחר כך. אין צריך להתיר השבועה. משמע דסובר הש"ך דאין איסור חל על איסור כלל ואף תרין איסורין אין רביע עליו והניח שם הפמ"ג בצ"ע:

בא"ד י' אמנם מה שכתב המנ"י בסולת למנחה כו' לא ידענא כו' נ"ב גם בס' מחז"ב כתב עליו דז"א הובא ביא"פ. כו' ומ"ש הר"מ בפ"ט ממ"א נוער הקדרה הובא לשונו לקמן סימן צ"ב סעיף ב' במחבר עמ"ש בש"ך סי' צ"ב שם סק"א יעו"ש:

בא"ד י"א והנה נגע חתיכה חמה בשר לגבינה חמה בלא רוטב. לדעתי הוי רק דרבנן ומותרת בהנאה. נראה לענ"ד דהפרי מגדים מיירי דוקא בנגעו זב"ז שלא בכ"ר אצל האש. אלא דהם בכ"ש. וכמ"ש דאף דאנן קי"ל דדבר גוש אף בכ"ש הוי ככ"ר דמכל מקום לא הוי דרך בישול ומותר בהנאה ורק לענין דמפליט ומבליע כאחד הוי ככ"ר. אבל אין לומר דכוונתו אף במונחים בכ"ר אצל האש ונגעו זב"ז. דמ"מ לא הוי דרך בישול. כיון דהם בלי רוטב. דז"א. דהרי כתב הפמ"ג לקמן סימן צ"ד במ"ז ס"ק י"ד דבגוש עם דוחקא מבשל ממש ואסור בהנאה ע"ש. וזה פשוט דדוחקא לא עדיף מכ"ר אצל האש. ועל כרחך דמיירי הכא במונחים כך שלא בכ"ר אצל האש דבזה כתב שם בצ"ד ג"כ דהוי דרבנן והביא דכ"כ המנ"י. וראיה לזה מש"ס פכ"ה ע"ש. ובזה תסיר מעל הפרי מגדים תלונת היד אברהם בסי' צ"ד שם שכתב דהפ"מ הוא סותר לדברי עצמו ממ"ש כאן בפתיחה למ"ש בסי' צ"ד ולמה שכתבתי ניחא ולק"מ. ואף דהמעיין בישו"ש פג"ה סי' מ"ה שם משמע דהם בחם בלא רוטב תמיד לא הוי רק דרבנן דלא הוי דרך בישול מ"מ הפרי מגדים ע"כ מיירי דוקא בכ"ש. וגם עיין בספר יד"י סי' פ"ז בארוך ס"ק א' שכתב דהרש"ל גופיה בישו"ש שם לא כתב כן אלא דרך אפשר. ולהלכה בסימנים אינו מזכיר זה ע"ש דהאריך דלדידן דצלי הוא בישול. ה"ה חם בחם בלא רוטב הוא אסור מה"ת ועיין במה שכתבתי על המשבצות דסי' צ"ד שם לדינא בגוש עם דוחקא ע"ש:

בא"ד י"א ועב"י סימן ק"א הביא ראיה דאף באיסור דרבנן נוהג בו ברי' ודשיל"מ כו' כנ"ל ממ"ש הרמב"ם שהרי הן אסורים בהנאה מדבריהם אם ראוי להתכבד אין בטלה עכ"ל הר"מ הנה ראייתו של הב"י הוא מחולין בעזרה כי מה שכתוב הר"מ דהרי הם אסורים מדבריהם כו' וסובר הב"י בכ"מ דלהר"מ חולין בעזרה כו' ואיך שיהיה נהי מהא דפט"ז ממ"א אין מוכח כ"כ ר"ל דהא מ"ש הרמב"ם שהרי הן אסורים מדבריהם ל"ד הוא אם נימא דסבירא ליה חולין בעזרה דאורייתא כמו שפסק הכ"מ עצמו. ואבב"ח דרבנן לא מצי קאי כנ"ל דהר"מ ס"ל דבב"ח דרבנן כגון בשר עוף ל"א חנ"נ וא"כ שוב ליכא ראיה מהר"מ דגם איסור דרבנן נוהג חהר"ל ושאר דברים ופשוט:

בא"ד י"ג ודע דטכ"ע כו'. אף שלכאורה משמע בתה"א כו' אלא ודאי לדידן כו'. נ"ב עיין לקמן בשער התערובות חלק ב' סוף פרק ב' ד"ה ואני העני. דהיינו דוקא לקולא. אבל לחומרא י"ל דשמא טכ"ע דרבנן ע"ש. ובפמ"ג או"ח בא"א סוף הפתיחה לתמ"ב. כו' וה"ה נ"ט בר נ"ט דאסורא כו' ובכלהון אפשר דהוי דרבנן. נ"ב עיין בסי' צ"ד בשפ"ד סקכ"ב ד"ה תשובה שהעלה דאין להורות להקל בספיקן. וכן בסי' צ"ה במשבצות סק"א כתב בשם תשובת הרשב"א סימן תקי"ו. דמשמע קצת דהוי ד"ת ע"ש. ובפמ"ג או"ח סימן תנ"ב בא"א סוס"ק י"א. ובס' גינת וורדים כלל ס"ה:

בא"ד י"ד ודע דאף דכתב הר"מ כו'. אבל אם בתחילה בישלן ע"י דברים הפגומים כו'. זה לשון הגהות מוהרש"ק ז"ל כאן. ומזה הטעם התרתי לבשל בורית הנקרא זייף. בחלב. מחמת דהבורית כבר הוא לפגם. לפיכך אף שיש חלב בצירי ודעת הר"מ דלוקין על בישול חלב בחלב. וכמ"ש בש"ס דף קי"ג מ"מ עם בורית שכבר נפגם מותר עכ"ל ודע דמה שחילק הפמ"ג בין שנתערב דבר הפגום אחר שנאסר מכבר הבב"ח. לבין אם נתערב עמם קודם שנאסרו. כבר קדמו בפלתי סימן פ"ז סקט"ו ע"ש:

בא"ד ט"ו ומיהו אם נפלו לתבשיל אחר כו' ובטל מטעמא דחד בתרי. עיין בשער התערובות ח"ג ריש פ"ו ובסימן ק"ג במ"ז סק"א. ושפ"ד סוס"ק ד' ד"ה ויש לעיין. ובחוו"ד שם ביאורים סק"א. והגהות אמרי ברוך שם. כו' ועמ"ש לקמן שפ"ד סקי"ח:

הלכות בשר בחלב

משבצות זהב סימן פז

ס"ק א' בא"ד א' ומכ"ש לפי מ"ש היש"ש כו' גזרו כאן שיהא כמו שאר איסורין. ר"ל דכמו בשאר איסורין כבוש ומליחה אסור מה"ת. ושוה לבישול ממש. כה"נ בב"ח. אף דמה"ת מותר בכבוש ומליחה הוא משום דגזה"כ הוא. אבל כיון דגזרו חכמים דכבוש ומליחה אסור כמו בבישול השוו אותם לבישול ממש ואסור אף בהנאה כמו בש"א. דאין חילוק לשום דבר בינם לבישול:

בא"ד ב' שהרי בסי' צ"א ס"ז בההיא בר גוזלא דנפל לכדא דכמכא המבואר בחולין דף ק"ב דאי אין נאכל מחמת מלחו אסור אלמא אף דהוא עוף וע"י מליחה דהוי תרתי דרבנן ואפ"ה אסור וכ"ת לבשל אח"כ קאמר שם דאסור דשוב יהיה רק חד דרבנן הא בורכא די"א צלי צונן נאסר כולו אף דהוי גזירה לגזירה. ר"ל דהא מבואר בסימן צ"א ס"ז בהג"ה די"א אפילו הם צוננים עיין בט"ז שם סקי"ב שהוא דעת הרא"ש דפירש כן מעשה דגמרא בגוזל שנפל לחלב אלמא דגזרינן גזירה לגזירה דשם הוא עוף וצונן ושם ליכא למימר משום בישול שאח"כ דהא מיירי בנצלה כבר וע"כ דהט"ז דוקא בחלב שחוטה מתיר בסי' צ' סקי"ב ע"י כבישה ולא גזרינן גזירה לגזירה. משא"כ בחיה ועוף וכדומה. דהוא שכיח. מודה הט"ז דאף ע"י כבישה אסור וגזרינן גזירה לגזירה. והטעם הוא כמ"ש הט"ז עצמו להדיא בסימן צ"ח סוס"ק ה' דבעוף מצינו דגזרו בו גזירה לגזירה ע"ש ובמ"ז שם דעוף אטו בהמה קיל לטעות וגזרו בו גזרה ע"ש ועיין בסימן צ' בדג"מ שכתב דדברי הט"ז שם סעיף קטן י"ב בחלב שחוטה דלא גזרינן גזירה לגזירה הוא תמוה מהא דאיתא בש"ס בההיא בר גוזלא הנ"ל ע"ש. ולהפמ"ג כאן לא ניחא ליה כן שנאמר דנעלם ח"ו מהט"ז עובדא דש"ס בבר גוזלא. ומובא בש"ע סי' צ"א סעיף ז' ולכך ס"ל דהט"ז ע"כ מחלק בין בשר עוף לחלב שחוטה. ומצאתי באמת בסימן צ' שם ביד אברהם שכתב דנעלם מהדג"מ שם דברי הט"ז דסימן צ"ח סק"ה דמחלק בין בשר עוף דגזרו בו אטו בהמה ועשו חיזוק לדבריהם כשל תורה ולא חשיב גזרה לגזרה משא"כ בשאר דרבנן ע"ש. והפמ"ג כאן כתן ג"כ לזה דלהט"ז יש חילוק כנ"ל. ועיין בסימן צ' בפתשו' סק"ד שצוה לעיין בתשו' חת"ס סימן פ"ו שכתב ג"כ לתרץ את הט"ז מקושיית הדג"מ. ועיין בחידושי רע"א שם מ"ש שם ג"כ לתרץ בזה.

בא"ד ג' מכל הלין יש לצדד בה"מ להתיר בטיגון בהנאה. נ"ב וכ"ה בפר"ת סק"ב. ועיין ביא"פ שהביא דבמח"ב כתב דהעיקר כפר"ח ומטה יוסף דטיגון הוי כבישול ואסור בהנאה מ"ה ואין להקל כלל ע"ש. ועיין בעיקרי הד"ט חיו"ד סימן י' אות ט"ז. ועיין ביד יהודה כאן דהאריך גם כן להשיג על המנ"י בס"ל והפרי מגדים. והעלה בפשיטות דטיגון הוא כבישול עוד יותר מצלי ע"ש. וגם בספר חכ"א כלל מ' סימן א' פסק כהפר"ח דטיגון הוא כבישול וכ"כ בס' זכל"א אות ב' ערך בב"ח ע"ש. ועיין בח"ש ס"א שהביא ראיה לזה מהירושלמי:

בא"ד ד' ועכו"פ אות ב' דאנן קי"ל יש אם למקרא כו'. ר"ל דבסנהדרין (דף ד' ע"א) איתא מתקיף לה רב אחא בר יעקב מי איכא דלית ליה יש אם למקרא והתניא כתיב לא תבשל גדי בחלב אמו יכול בחלב אמו אבל בחלב אימא דמותר לבשל אמרת יש אם

שפתי דעת סימן פז

ס"ק א בא"ד א' מ"מ אין לנו איסור ע"י כבישה כיון שבא הכתוב בלשון בישול כו'. ר"ל דזה דאמרי' דאסור אף שלא כד"א הוא מוכח מדלא כתיב ביה בלשון לא תאכל דנימא דבעינן כדרך אכילתן משמע אף שלכ"א. אבל מ"מ משום זה לחוד היתה יכולה התורה להודיענו בלשון אחר איסור אכילה ולמה אפקה רחמנא בלשון בישול ע"כ דבא ללמדנו גם דאין אסור רק מה דהוא דרך בישול והוה כאלו אמרה תורה לא תבשל ותאכל [אבל מה שאינו ע"י בישול כגון כבוש ומליחה מותר] ושפיר שמעית מינה תרתי מדלא כ' בלשון אכילה משמע אף שלכ"א ומדכתבה בלשון בישול משמע דרק מה דהוא דרך בישול:

בא"ד ב' ועיין חולין קי"ג ע"ב) בהא דהמבשל חֵלֶב בְּחֵלֶב כו' ר"ל דהכי איתא שם איתמר המבשל חלב בחלב רב אמי ורב אסי חד אמר לוקה [משום בב"ח] וחד אמר אינו לוקה [וקס"ד דבאכילה פליגי] לימא בהא קמיפלגי דמ"ד לוקה קסבר אחע"א. ומ"ד אינו לוקה קסבר אין אחע"א. ואמרינן לא. דכ"ע אין אחע"א. ואאכילה כ"ע לא פליגי דלא לקי משום בב"ח. כי פליגי אבישול [דמשום איסור חלב ליכא כלל איסור בבישול ורק משום בב"ח] מ"ד לוקה דהא חד איסורא הוא ומ"ד אינו לוקה להכי אפקה רחמנא לאכילה בלשון בישול להיכא דאאכילה לא לקי אבישול נמי לא לקי. ואיכא דאמרי אבישול כ"ע לא פליגי דלקי כי פליגי באאכילה. מ"ד אינו לוקה. דהא אין אחע"א ומ"ד לוקה להכי אפקה רחמנא לאכילה בלשון בישול. להיכא דאבישול לקי אאכילה נמי לקי. ואיבעית אימא מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי. דמ"ד לוקה מיירי בבישול. ומ"ד אינו לוקה מיירי באכילה. ע"כ. והנה יש כאן ג' אוקימתות. א' דלכ"ע באכילה לא לקי כ"פ בבישול. דחד אמר דלוקה וחד אמר דאינו לוקה דלהכי אפקה רחמנא כו'. ב' דלכ"ע בבישול לקי כ"פ באכילה. דחד אמר לא לקי. וחד אמר דלקי. דלהכי אפקה רחמנא כו'. ג' דלכ"ע בבישול לקי ובאכלית לא לקי. ותמה הפמ"ג על ב' אוקימתות הראשונות. דמגלן לאוקימתא א' לחד מ"ד דס"ל דאינו לוקה על בישולו דמדאפקה רחמנא בלשון בישול מוכח דכיון דאינו לוקה על אכילתו אינו לוקה גם על בישולו. ולהיפוך לאוקימתא ב' לחד מ"ד דס"ל דלוקה באכילה דמדאפקה רחמנא בלשון בישול מוכח דכיון דלוקה על בישולו לוקה גם על אכילה והא איצטריך הך דרשא דאפקה רחמנא לשון בישול ולא כתבה בלשון אכילה למידרש דאף שלכ"א אסור. ולזה אומר הפמ"ג דקושיא זו יכול לתרץ דלב' אוקימתות הראשונות י"ל דהנך אמוראי ר"א ור"א סברי כמ"ד דבכל איסורין לוקה עליהן שלכ"א. ואם כן לא איצטריך להו למידרש גבי בב"ח דאסור שלכ"א כי לא גרע משאר איסורין. ואייתר להו הך דרשא דאפקה רחמנא כו' למידרש לכל מר כדאית ליה כנ"ל [אך מה דקאמר הפמ"ג כמ"ש בפסחים כ"ה מתיב רבא כו' צ"ע כי המעיין שם בגמרא יראה דאין מבואר כלל מזה. והיכן הוזכר מ"ד דבכל איסורין לוקה עליהן שלכ"א. ושאלתי זאת מהגאון האב"ד דק"ק בערזאן. והשיב לי דס"ס הוא. וכצ"ל דהני אמוראי סברי כמ"ש בפסחים /מתיבי רבא כו' דסובר כל איסורין אין לוקין עליהן שלכ"א. ור"ל דס"ל דגם בב"ח אין לוקין שלכ"א ודפח"ח]. ומש"ה א"ש מה דפסק הר"מ בפ"ט ממ"א ה"ו דהמבשל חלב בחלב לוקה על בישולו. ואינו לוקה על אכילתו. [והוא כאוקימתא

שפתי דעת סימן פ"ז

ג' דל"פ ר"א ור"א בזה. וכ"ע הכי ס"ל] ולמה לא פסק דבין בבישול ובין באכילה הוא ספק. דשמא כאוקימתא קמייתא. וכמ"ד דאינו לוקה גם הבישול. או כאוקימתא ב' וכמ"ד לוקה גם אאכילה. משום דהר"מ לשיטתיה דפסק בפרק י"ד ממ"א הלכה י' וי"א. דבכל איסורים שבתורה אינו לוקה עליהם. אלא כדרך אכילתן. חוץ בב"ח וכ"ה ע"ש. ואם כן איצטריך ליה דרשה דאפקה רחמנא בלשון בישול למידרש דבב"ח אסור שלכ"א. ואם כן שוב ליכא לן למידרש כמו ב' האוקימתות. ולכך פסק כאוקימתא ג'. אלא דאכתי קשיא להנך אמוראי הנ"ל. לאוקימתא א' למ"ד דאינו לוקה על בישולו ולאוקימתא ב' למ"ד דלוקה אאכילה דהא לדידהו הוכרחה התורה להוציא אכילה בלשון בישול. למידרש למר כיון דאאכילה לא לקי על בישולו נמי לא לקי ולמר כיון דאבישול לקי אאכילה נמי לקי. אם כן מנא ידעינן לדידהו למידרש דרק דרך בישול אסרה תורה ולמעט כבוש ומליחה [ובשלמא לדידן שפיר כתב הפרי מגדים בריש דבריו דשמעינן תרתי מהך. הן דשלכ"א אסור והן למעט כבוש ומליחה. והיינו כי מדלא כתבה לשון אכילה מוכח דאף שלכ"א אסור ומדאפקה בלשון בישול דוקא ולא בל' אחר מוכח דכבוש ומליחה מותר, משא"כ לדידהו הרי הוכרחה התורה להוציא בלשון בישול דוקא. כדי להשוות אכילה לבישול לענין מלקות חלב בחלב. למידרש לכל מר כדאית ליה. א"כ מנא להו למעט כבוש ומליחה וק"ל]:

ס"ק **ב' בא"ד א'** הוא קאי אמה ששנינו רפכ"ה כ"ה אסור לבשל כו'. ר"ל דתנן שם כל הבשר אסור לבשל בחלב חוץ מבשר דגים וחגבים. ודייק בגמרא הא עוף אסור מדאורייתא. כמאן דלא כר"ע. דאי ר"ע האמר חיה ועוף אינו מ"ה. ותירץ ר"א דה"ק כל הבשר אסור לבשל בחלב מהן מד"ת ומהן מד"ס חוץ מבשר דגים וחגבים שאף מד"ס. מותר. וכתב המ"מ בפ"ט ממ"א ה"ד דהר"מ ס"ל דבשר עוף מותר לבשל רחלב אף מד"ס. ומה דאמר במשנה דכל הבשר. ואף בשר עוף מד"ס עכ"פ אסור לבשל בחלב (כנ"ל). האי לבשל פירושו לאכול. אבל בבישול בלא אכילה מותר אף מד"ס ע"ש. והב"ח כתב דדוחק לפרש מה שכתב במשנה לבשל היינו לאכול. אלא בישול ממש קאמר. וא"כ מבואר זאף בשר עוף אסור לבשל מד"ס. והש"ך ס"ל דהעיקר כמ"מ:

בא"ד ב' עוד כתב הלבו"ש ס"ג תלתא גדי כו'. תמוה דבחולין דריש. נ"ב ע"ש בדף ק"ג ע"ב:

בא"ד ג' כתב בשו"ת שער אפרים סימן ל"ח חמאה שבישלו בקדרת בשר ב"י העלה לנ"ח שרי כו'. נ"ב עיין בפ"ת סק"ד במוסגר דבמח"כ של הפמ"ג לא עיין היטב בש"א שם במה שהעתיק משמו דלנ"ח שרי נ"ב וכן העתיק כן באו"ח סימן תרע"ג בבה"ט סק"א] כי המעיין שם יראה דהעלה דאף לנ"ח אף דמצות דרבנן ג"כ לאו ליהנות נתנו. מ"מ אסור כיון דבנ"ח בעי שיעור. ובב"ח כיון שאסור בהנאה כתותי מיכתת שיעורא ע"ש. וכן העתיק בשערי תשובה באו"ח סימן תרע"ג משמו דאף לנ"ח אסור. גם בספר זכל"א חיו"ד אות ב' ערך בב"ח העתיק גם כן בשם הש"א דאסור גם לנ"ח ע"ש:

בא"ד ד' ועיין שבת פתילות ושמנים שאין מדליקין בשבת אין מדליקין בחנוכה כו'. א"ל והאיכא איסורי הנאה י"ל דאמתניתין קאי כו'. ר"ל דאיתא במשנה ריש ז"ב דשבת (דף כ' ע"ב) אין מדליקין לא בזפת ולא בשעוה ולא בשמן קיק כו' ולא בחלב. ואמרינן בגמרא שם (דף כא ע"א) אמר רב הונא פתילות ושמנים שאמרו חכמים שאין מדליקין בהן בשבת אין מדליקין בהן בחנוכה בין כשחל בשבת בין כשחל בחול. אמר רבא מ"ט דר"ה. קסבר כבתה הנ"ח זקוק לה לתקנה הלכך צריך לכתחלה נר יפה דילמא פשע ולא מתקן לה ומותר להשתמש לאורה של נ"ח הילכך אף כשחל בשבת אסור שמה יטה לצורך תשמיש שיעשה כנגד הנ"ח. והקשה התוס' שם דמנליה לרבא דס"ל לר"ה דמותר להשתמש לאורה דילמא ס"ל באמת דאסור להשתמש לאורה הא דקאמר אין מדליקין בשבת הוא ג"כ מטעם זה דס"ל כבתה זקוק לה ובשבת לא יוכל לתקנה ולהדליקה פ"ש. עז"ק הפרי מגדים דאין לומר לפמ"ש הש"א דמותר להדליק בנ"ח מאיסורי הנאה. דאנן קי"ל דאסור להשתמש לאור נ"ח. א"כ ליכא למיחש שמא יהנה ממנו ואין כאן רק הנאת המצוה. ומצות דרבנן ג"כ לאו ליהנות ניתנו א"כ מה הקשו כלל התוס'. הא י"ל דרב הונא דקאמר פתילות ושמנים שאין מדליקין בהן בשבת כו' כיון אף שמנים מאיסורי הנאה דהם אסורים בשבת דעלמא וקאמר רב הונא דאין מדליקין בהן בחנוכה. ולפ"ז שפיר הוכיח בגמ' דר"ה ס"ל דמותר להשתמש לאורה וחיישינן שמא ישתמש נגדן ויהנה מאיסור הנאה דאי ס"ל דאסור להשתמש לאורה אמאי באמת אוסר להדליק מאיסורי הנאה. לנ"ח. הא מצות דרבנן גם כן לאו ליהנות ניתנו דז"א דמי קאמר רב הונא סתם כל פתילות ושמנים שאין מדליקין בשבת אין מדליקין לנ"ח דנימא דכיון ר"ה אף איסורי הנאה. והרי ר"ה קאמר בלשון זה. פתילות ושמנים „שאמרו חכמים" ולזה כיון הפמ"ג במ"ש „שאמרו חז"ל" שאין מדליקין בהן בשבת כו' דמזה משמע דקאי אשמנים שאמרו חכמים במשנה שם שאין מדליקין בהן בשבת וכעין זה מבואר ברמב"ם פ"י מה"ש הלכה י' ובכסף משנה שם. ובספר הארוך להש"ך רסי' מ"ג ע"ש הבאתי זה בסי' נ"ד על המ"ז סק"א ושם במשנה לא הוזכר כלל איסורי הנאה. ואם כן שפיר הקשו התוס' כנ"ל. ובזה תבין דברי הפמ"ג כאן ובאו"ח סימן רס"ד בא"א סק"א ע"ש:

בא"ד ה' עתה בהעתקה שלישית כו'. תמה עליו דלהדליק נ"ח אסור כו'. ר"ל דתמה על הש"א מפני מה לא אסר לנ"ח משום דכשמדליקו עתה יעבור על בישול בב"ח. ואף דכבר נתבשל החמאה בקדרה עם הטעם בשר. מ"מ יש בישול אחר בישול כמבואר לענין שבת בסימן שי"ח. ועז"ק דלדעתי שמדמה לה לשבת הרי מבואר בסימן שי"ח סעיף ה' בהג"ה וסעיף ט"ו שם דבדבר יבש או אף לח רק דהוא רותח אין בו משום בישול אחר בישול ורק בדבר לח שנצטנן י"א דיש בישול אחר בישול [ועיין בא"א שם ס"ק כ'] וה"ה הכא. אך להפמ"ג נראה דהכא חמור משבת ואף יבש או רותח לח כו' ולהליץ בעד ש"א י"ל קצת דטיגון לאו בישול הוא ר"ל דסבירא ליה דהנר שהוא מחמאה כשמדליקו הוא רק טיגון כיון שאינו צלול כמים הוא נכלל ג"כ במיני טיגון וכמ"ש בסו"ל כלל פ"ה ד"ג ולכך אין בו משום בישול בב"ח. וכ"ת אי ס"ל כן אם כן אף בשעה שנתבשלה החמאה בקדרה ונאסרה ג"כ לא היה רק טיגון ואם כן יהא מותר בהנאה ואף לנרות של חול. יש לומר דס"ל כיש"ש דבב"ח דרבנן אסור אף בהנאה זהו דבריו בתוס' ביאור קצת. אך לפענ"ד היה יכול הפרי מגדים לתרץ את הש"א בפשיטות בדברי עצמו. שכתב לקמן בסימן ק"ה במ"ז ס"ק ב' בסופו ד"ה עוד למדתי דאף דגבי בב"ח יש בישול אחר בישול. היינו רק דאם לקח בשר מבושל ועירב עם חלב מבושל עובר על בישול בב"ח. הא חתיכה שבישלה כבר בחלב מותר לחזור ולבשלה ע"ש. וכפל דבריו אלו בפמ"ג או"ח סימן תרע"ג בא"א סוס"ק א' שכתב שם וז"ל. הא דכתבתי בפרי ליו"ד דבב"ח יש בישול אחר בישול בין בלח בין ביבש. היינו בכ"א לבדו ולערבו יחד בנו"ט על ידי הבישול. משא"כ כשכבר מבושלים ומעורבים יחד הנו"ט ונצטנן י"ל דתו אין עובר בבישולו אח"כ. כי האי דנרות שנעשו מחמאה עם חלב או מחמאה שנתבשלה בקדרת בשר ב"י עכ"ל. ואם כן לפ"ז א"ש דברי הש"א. ועיין במה שכתבתי לקמן על השפ"ד ס"ק י"ח. ועיין ביד אברהם סוסי' זה מה שהאריך ליישב קושית הא"ז על הש"א. ועיין בסימן צ"ט שפ"ד ס"ק י"א שהביא ג"כ לדברי הש"א דתליא אי אמרינן דמצות דרבנן ג"כ לאו ליהנות נתנו או לא. והא"ר והא"ז תמהו עליו. דבלא"ה אסור בשום בישול ע"ש. ולפמ"ש היה מקום ליישב את הש"א בפשיטות כנ"ל. והיה לנו לומר דשרי לנ"ח. אך עיין בסימן צ"ט בהגהות מוהרש"ק ז"ל שם שכתב וז"ל. ולפמ"ש בחידושי להר' ר"ה. שבדבר דאסור שלא כדרך הנאתן. אמרינן דמצות ליהנות ניתנו. אם כן אף אם נאמר דמצות דרבנן ג"כ לאו ליהנות ניתנו. מ"מ כיון דבב"ח אסור שלכ"א אמרינן בי' מצות ליהנות ניתנו עכ"ל. ובפרט למ"ש בשם הפתשו' והש"ת וזכל"א. שכתבו דגם הש"א גופיה אוסר אף לנ"ח משום דנ"ח צריך שיעור ובב"ח כתותי מיכתת שיעוריה פשיטא דאין להקל בזה. אבל בגוף הקושיא

משבצות זהב סימן פ"ז

אם למקרא וע"כ דליכא מאן דפליג ע"ז דאל"כ מנליה דבב"ח אסור דמאן לימא לן דלא לידרש בחלב אמו. אי אזלינן בתר מסורת. ותו פריך שם ע"ב. דהרי יש מאן דס"ל יש אם למסורת. ומשני רב אחא בר איקי אמר קרא לא תבשל גדי. דרך בישול אסרה תורה. ופירש"י ותוס' שם דר"ל דע"כ דמיירי הקרא בחלב דהוא צלול כמים ואיכא בישול אבל חלב אינו בישול אלא טיגון. והביאו האחרונים ה"ה המהר"מ שיף והמנ"י בס"ל כלל פ"ה ד"ג ראיה מכאן דטיגון בב"ח מותר מ"ה דלא הוי דרך בישול. וכתב ע"ז הפלתי סק"ב דאדרבה יש ראיה מגמרא זו להיפוך. דהא תנא דברייתא מייתי לראיה דיש אם למקרא מדאסור בב"ח ולא אמרינן בחלב אמו. ואחר כך קאמר הגמרא דהך תנא דס"ל יש אם למסורת. ס"ל דרך בישול אסרתה תורה. ולפ"ז הך תנא דברייתא דמביא ראיה דיש אם למקרא מהך דבחלב אמו. ע"כ דלא ס"ל להך דח' דדרך בישול אסרתה תורה. וס"ל דאפילו דרך טיגון וצלי בכלל בישול ובהא נחלקו הנך תנאי. ואם כן אנן דקי"ל דיש אם למקרא אמרינן כפשטיה דברייתא. ואף טיגון בכלל בישול הוא. רק לכך לא אמרינן בחלב אמו משום דיש אם למקרא. ועוד הביא שם ראיה דצלי אסור מ"ה כהפר"ח מהא דאמרינן בש"ס חולין דף קי"א ע"א כבדא עילוי בישרא אסור. כחלא עילוי בישרא שרי. מ"ט דם דאורייתא חלב שחוטה דרבנן. וקשה מאי אריא חלב שחוטה דרבנן. הא אפילו אי חלב שחוטה דאורייתא. מ"מ הא מיירי בצלי. ובב"ח צלי רק מדרבנן. משא"כ דם דאורייתא. אע"כ דבב"ח צלי אסור מ"ה והוכרח בגמרא לומר משום דחלב שחוטה דרבנן ע"כ. ומעתה יובן מה שהעתיק הפמ"ג בשם הכו"פ ז"ל. דאנן קי"ל יש אם למקרא. אם כן י"ל טיגון בכלל בישול ולא מוכח מבב"ח דטיגון מותר. ר"ל דרק למ"ד יש אם למסורת מוכח מדאסור בב"ח ולא קרינן בחלב ע"כ משום דאמרינן דחלב הוא טיגון וטיגון לאו בכלל בישול הוא. אבל למ"ד דיש אם למקרא שפיר י"ל דטיגון הוא בכלל בישול. והא דלא אמרינן בחלב משום דיש אם למקרא. וקרינן בחלב. ועל זה השיג עליו בתרתי. חדא דמ"ש דאנן קי"ל אם למקרא. ז"א דהרי הר"מ פסק דאם למסורת ואם כן שפיר מוכח דטיגון הוא לאו בכלל בישול. ומ"ש ראיה מהא דאמרינן בש"ס כבדא עילוי בישרא כו' ג"כ לאו ראיה הוא. דהרי לפי מ"ש הפוסקים דאנן קי"ל דדם שבישלו דרבנן. ע"כ לפ"ז מה דקאמר שם בגמרא דם דאורייתא. אין הכוונה דהוא דאורייתא ממש. דהרי דם שבישלו דרבנן. אלא הכוונה דשם דם איסורו מדאורייתא ועיקרו מה"ת הוא. משא"כ חלב שחוטה עיקרו מדרבנן. ואין לו שורש בדאורייתא. אם כן לפ"ז לעולם דבב"ח צלי הוא רק מדרבנן. והא דלא קאמר בגמרא דכחלא לכך שרי משום דצלי בב"ח הוא דרבנן. כי אכתי יקשה אמאי כבדא אסי'. והרי דם שבישלו גם כן דרבנן ולכך הוכרח בגמרא לחלק דבכבדא אסור משום דשם דם מה"ת הוא. משא"כ בכחל דחלב שחוטה עיקרו דרבנן ועיין בחוו"ד ביאורים ס"ק א'. דדחה ג"כ ראיה זו מסברא אחרת. דאי הוי אמר הגמרא הטעם דצלי דרבנן היה אסור לבשלו אח"כ. דטעם הנבלע על ידי צלייה. כשמבשלה אחר כך הוי דאורייתא. לכך הוצרך לומר הטעם דחלב שחוטה דרבנן. דמטעם זה מותר אפילו לבשלה אח"כ ע"ש:

בא"ד ה' ומעושן ומבושל בחמי טבריה. הנה הר"מ בפ"ט ממ"א כו'. ר"ל דז"ל הר"מ שם. המעושן והמבושל בחמי טבריה וכיוצא בהן אין לוקין. וכתב ע"ז המ"מ שם. וז"ל המעושן. בעי' דלא איפשיטא בירושלמי מסכת נדרים פרק הנודר מן המבושל. וידוע שספק תורה להחמיר. ואין לוקין עליו. והמבשל בחמי טבריי כו' ג"כ נראה שם שהוא שוה למעושן. ולגבי שבת שהמבשל בחמי טבריה פטור כנזכר בהלכות שבת עכ"ל וכתב הלח"מ שם דמ"ש המ"מ ולגבי שבת שהמבשל כו'. נראה דהוקשה לו למה המבשל בחמי טבריה אינו לוקה. כיון דהוא מבשל. ותירץ כיון דגבי שבת פטור. אם כן אין לנו לומר כאן בב"ח דלקי עכ"ל. והביא הפמ"ג בשם הפר"ח דכתב על המ"מ. דאף דהאיבעיא במעושן בפרק הנודר מן המבושל. לא איפשיטא. מ"מ הרי בירושלמי פרק כלל גדול. איפשיטא האיבעיא. דהא מבואר שם להדיא לענין שבת דהצולה והשולק והמעשן והמטגן חייב. ובחמי טבריה פלוגתא הוא שם. אם כן ה"ה לענין בב"ח דמעושן הוא ודאי בישול ולוקה וחמי טבריה הוא ספק. וע"ז כתב דלכאורה יש לתמוה על הפר"ח. דהא י"ל דאין לדמות כלל שבת לבב"ח. דבשבת תליא העיקר אם הוא מלאכה. ובב"ח העיקר הוא אם הוי דרך בישול. ואם כן אף דמבואר בפשיטות בירושלמי פרק כלל גדול לענין שבת דמעושן חייב. מ"מ י"ל דלבב"ח לא הוי דרך בישול לחממה בעשן ואין מוכח משום דאיפשיטא האיבעיא וכן הקשה הכי באמת על הפר"ח בכו"פ ס"ק י"ב ע"ש לזה קאמר הפמ"ג דאמנם יש להבין מקודם דברי המ"מ במ"ש דנראה שם בירושלמי דחמי טבריא שוה למעושן כנ"ל. ולכאורה מהיכן מוכח כן בירושלמי. וע"כ צ"ל מהא דמיבעיא התם הנודר ממבושל מהו שיהא מותר במטוגן ומבושל בחמי טבריא ומעושן. ואח"כ אמרינן דרבנן דקיסרין מיבעיא להו מעושן מהו בב"ח. משמע מדקא מיבעיא להו מקודם גבי הנודר ממבושל במטוגן ומעושן וחמי טבריא. אלמא דכלהו ספיקי הוו ודין אחד להם. או הם בכלל בישול או לאו. ומה דמיבעיא להו לרבנן דקיסרין גבי בב"ח. רק במעושן לחוד הוא משום דחדא מהנך נקטי. וה"ה לחמי טבריא. ולזה כוון המ"מ דמשמע שם דחמי טבריא שוה למעושן דמיבעיא שם ולפ"ז ה"ה טיגון גם כן שוה למעושן מכח ראיה זו וגם כתב שם המ"מ דבשבת מבואר דבחמי טבריא פטור משמע דמשוה בב"ח לשבת וכמו שהבאתי לעיל בשם הלחם משנה בפי' דבריו ואם כן שפיר כתב הפר"ח כיון דהמ"מ למד בב"ח משבת. לענין חמי טבריא דהוי ספק. כה"נ היה לו ללמוד דמעושן ודאי בישול הוי מהא דאמרינן גבי שבת דהמעשן חייב וה"ה בב"ח. ואף דכאן בפרק הנודר לא איפשיטא האיבעיא. מ"מ הרי נפשטה גבי שבת. לפ"ז ה"ה מטגן דחייב בב"ח מ"ה. כמו בשבת דאמרינן דחייב במטגן. אמנם למ"ש הפמ"ג דבאמת יש לחלק בין שבת לבב"ח. שוב אין ראיה לטיגון. בפרט למ"ש לעיל דאנן קי"ל יש אם למסורת כנ"ל ולדינא. עיין מ"ש לעיל באות ג':

בא"ד ו' תשובה כו' הקדרה הב' כו'. ואסור בהנאה וזה פשוט. נ"ב כמ"ש להדיא בט"ז סוסי' צ"ג ע"ש. ועיי' במשבצות ריש סימן ק"ה. ועיין במ"ש שם ובסימן צ"ג מזה באורך דכן הוא עיקר לדינא ודלא כהחוו"ד בסיימן ק"ה סק"ב שיצא לדון ולהתיר בזה בדבר חדש מטעם דבכבוש בהתירא בלע יש להקל ע"ש. וכל האהרונים לא ס"ל כן וכמו שאכתוב אי"ה שם בראיות ברורות לסתור כל דבריו בזה. ושכן הסכים לי הגאון המפורסם האבד"ק בערזאן בתשובה. ע"ש באורך מזה שגם הגאון מוהרש"ק כתב דהפוסק כהחוו"ד בזה הוא טועה בדבר משנה ע"ש ובפמ"ג או"ח סימן תמ"ז במ"ז סקי"ט ותנ"א סקכ"ה:

ס"ק **ב' בא"ד א'** יראה לי כזית חלב שנפל על חתיכה וכו' ויש ס' נגד כזית חלב ולא נגד החתיכה כו' והשאר מותר בהנאה. נסתפקתי בדין אם בישלו בשר עוף בקדרה של חלב ב"י ואחר כך נתנו בשר עוף זה בתוך קדרה שעם בשר בהמה ואין בהצטרפם יחד ס' ערך החלב שנבלע בהעוף. אם מותר הבשר בהמה בהנאה או לא. דהנה ראיתי בספר בית שלמה חלק או"ח סימן נ"ה אות ז' שהסכים להשואל דמותר הבשר בהמה בהנאה מטעם דלענין איסור הנאה הוי נ"ט בר נ"ט דהיתרא ע"ש בארוך [שכתב דאף שיש לדחות קצת ולומר כיון דעכ"פ גם בשר עוף בחלב אסור באכילה לא הוי נ"ט בר נ"ט דהיתרא גם לענין הנאה. ועיין בפי' המשניות להרמב"ם בכריתות פ"ג במשנה דיש אוכל אכילה אחת ע"ש. מ"מ מטעם אחר מותר בהנאה דהא לענין איסור תורה הוי בשר עוף כמו ירקות והוי נ"ט בר נ"ט דהיתרא אלא שחז"ל אסרו בשר עוף בחלב. ולא הוי נ"ט בר נ"ט. וכיון שאינו אלא בב"ח דרבנן מותר בהנאה]. אבל עיין בטו"ט מהדורא ג' סימן קפ"א שנשאל בזה מחכם אחד שאמר כן. והשיב לו וז"ל לפענ"ד ז"א כיון דסוף סוף בשר עוף בחלב אסור מדרבנן. ומה בכך דבהנאה מותר מ"מ מדרבנן הוי נ"ט בר נ"ט דאיסורא. ונאסר הבשר בהמה מדרבנן. ואף דמה דהוי מדרבנן מותר בהנאה. מ"מ זה הוי רק היכא דמגופו ניכר דהוי רק דרבנן כגון בשר עוף או במליחה וכדומה דמגוף התערובות ניכר דאינו מ"ה. אבל בבשר בהמה גופיה ודרך בישול דאין ניכר מתוכו אם הוי מ"ה או מדרבנן. ודאי אסור בהנאה אף דהוי רק דרבנן. ועוד יותר נהי דבשר עוף הוי

משבצות זהב סימן פ״ז

טעם שני מ״מ הרי הבשר עוף בלע מן הבשר בהמה ואם כן בעוף גופיה נתערב בו חלב וטעם בשר בהמה ונהפך לאיסור ושוב נעשה גם העוף אסור מ״ה. ושוב חזר טעם הבב״ח ונבלע בתוך בשר הבהמה והוי איסור תורה. לכך נראה דהבשר אסור בהנאה וגם הבשר עוף עכ״ל. ואחר מחכ״ג תורתו. דבריו אלו אין להם כלל הבנה לפענ״ד. דמ״ש בטעם הראשון דכיון דאין ניכר מתוכו דהוי רק מדרבנן אסור גם בהנאה. ז״א דאטו כ״ע דיני גמירי ויודעין איזו בב״ח אסור מן התורה ואיזו רק דרבנן. ואפילו הכי לא חשו לזה וכתבו כל הפוסקים בסתמא דכל בב״ח שאינו אסור מה״ת מותר בהנאה אף מדרבנן ומה״ת לחלק בזה בין אם ניכר מתוכו או לא. וגם דלפי דבריו יקשה בדין זה של המשבצות כאן אמאי מתיר שאר הבשר בהנאה כיון דמיירי בבשר בהמה ודרך בישול ואינו ניכר מגוף התערובות אם הוא רק מדרבנן. וע״כ דלא חיישינן לזה וכיון דלשאר החתיכות הוי כשאר איסורין מותר בהנאה כמ״ש הפמ״ג. א״כ בנ״ד כיון דמה״ת הוי בנ״ט בר נ״ט ואין כאן איסור בב״ח רק מדרבנן. לכך הוא מותר בהנאה. ומ״ש בטעם הב׳ ומשמע שתפס אותו הגאון הנ״ל לעיקר דהבשר עוף בולע ג״כ מן הבשר בהמה. והוי טעם ב׳ לאיסור. לא הבנתי כלל דא״כ בכל נ״ט בר נ״ט נימא הכי וגם בדגים שעלו בקערה של בשר דאמרינן בש״ס ובטור וש״ע סימן צ״ה סעיף א׳ דמותר לאוכלן בכותח. נימא דהדגים יבלעו מהכותח והוי טעם ב׳ של בשר בהדגים לאיסורא. אע״כ דל״א כן. אך באמת מהו הסברא בזה שלא חיישינן שם להכותח הנבלע בדגים ויתן טעם להבשר הבלוע בהם. דהוי בדגים טעם ב׳ לאיסור כסברת הגאון מוהרש״ק. צ״ע וישוב לזה עד שחפשתי ומצאתי דכבר הרגיש בזה הרב הפמ״ג בספר גינת וורדים כלל פ״ה בסופו. ותירץ דלא אסרה תורה בב״ח אלא כשכל א׳ יכול ליתן טעם לחבירו משא״כ הכא דבשר הבלוע בדגים אין בו כח ליתן טעם בכותח דהוי טעם קלוש דנ״ט בר נ״ט דהיתרא מש״ה לא אסור גם הבשר. ע״ש באורך. וה״ה בנ״ד. והצעתי דברי אלה לפני הגאון האב״ד דק״ק בערזאן. וז״ל בתוך תשובתו אשר שלח אלי. ומה ששאל בדין בישלו בשר עוף כו׳ אם הוא מותר בהנאה דלענין זה הוי נ״ט בנ״ט דהיתרא. והביא משו״ת טו״ט סי׳ קפ״א ורו״מ דחה דבריו. והנה דברי רו״מ נכונים בזה. וכן כתבתי אצלי בגליון הש״ע שלי מכבר להתיר בכה״ג בפשיטות. וכה ראיתי גם בשו״ת שו״מ מ״ת ח״ג סימן קל״א שנשאל בכה״ג לענין ספק. וגם הוא דעתו לאסור וכל דבריו תמוהים. וגם מ״ש דהוי זילזול לדרבנן. וכמ״ש הרש״ח. ומג״א סימן קפ״ד. הוא תמוה דהא טרם שנתגלגל לדאורייתא היה מותר וכבר נעשה נ״ט בנ״ט. ועיין במ״ז רסי׳ צ״ח דהיכא דנתערב במינו בתחלה לכ״ע גם בנתערב שא״מ אח״כ אף הא״מ מותר. וגדולה מזה כתב במ״ז באו״ח סי׳ ש׳ סוס״ק ט׳ דהיכא דהיה סד״ר בתחלה והותר. אזי גם בנתגלגל אח״כ לדאורייתא מותר ע״ש. ואין סתירה לדבריו מהא דפסק או״ה ופמ״ג עצמו. דספק כבוש דבב״ח אסור לבשלו אח״כ דהוי סד״א. דשאני התם דתיכף נולד הספק גם על איסור בישול דאורייתא. אבל היכא דלא היה בתחילה נ״מ רק לדרבנן. ואירע אח״כ שנעשה דאורייתא. בזה י״ל הואיל והותר הותר. והן אמת שדברי המ״ז בזה לענ״ד תמוהים ואין לסמוך ע״ז לדינא. דאין ביד חז״ל להקל על ד״ת ע״י מה שלא גזרו על ספיקו. אבל עכ״פ בנ״ד לענין נ״ט בנ״ט ודאי יש להקל בכה״ג והדין. פשוט להקל בהנאה. וגבי ספק הוי סד״ר. אך דתליא בפלוגתא אם בנצלו אסור יען דהוי רק ב׳ נ״ט. וגם בנידן דידן הא הוי רק ב׳ טעמים. אך דמסתמא נתבשל הבשר עוף עם רוטב. ואיכא ג׳ נ״ט. עיין בחוות דעת סימן צ״ה ובפרט דגם בנצלו דעת הפר״ח ומנ״י ומ״כ להקל בה״מ. וסברת הרש״ח לענין זילזול כבר דחיתי בחיבורי לחו״מ סימן קצ״ח דלגבי אכילה לא שייך כלל זילזול. די״ל דאינו רוצה לאכול מאכל זה. ועיין בש״ס חולין (דף פ״ו ע״א) סברא כזו די״ל בישרא לא מיבעיא ליה ואכמ״ל ועיין בחידושי רע״א סימן צ״ה שחקר ג״כ חקירה כזו לענין חלב שחוטה. וכתב בפשיטות דהוי נ״ט בנ״ט דהיתירא כו׳ ע״ש ומבואר כדברינו. עכ״ל בקיצור:

ס״ק ד׳ **בא״ד א׳** ומ״ש הט״ז דאין לאסור האכילה כמו בחלב אשה כו׳. ר״ל דלכאורה מאין מוכח כן משם. ומ״ש המחבר שם ואם נפל לתוך התבשיל בטל וא״צ שיעור. הא מיירי בבישול. דבזה ליכא מראית עין כ״כ. דהרואה יסבור שמבשל לצורך רפואה ומנליה להביא ראיה לענין אכילה. דבזה י״ל דהיכא דחשו בו למ״ע אף בדיעבד אסרינן [ועיין בחידושי רע״א תמה בע״א. דמחלב אשה מבואר דאף דיעבד אסור. ולא התיר המחבר רק בנפל לתוך התבשיל משום דאינו ניכר וליכא מ״ע ע״ש. ויש לכוון זה בכוונת הפמ״ג ג״כ ובתירוצו יתיישב הכל ומקרוב נדפס ס׳ רש״כ (פי׳ על הפמ״ג) וראיתי דהבין דמ״ש הפמ״ג עש״ך אות ז׳ דפי׳ לבשל כו׳ הוא קאי להקושיא. ונדחק בפירושו. ותמה על מה שהפמ״ג עושה קושיא מהש״ך על הט״ז. וגם לא הבין מה שתירץ הפמ״ג. אבל במח״כ לא ירד כלל להבין דברי הפמ״ג דקושייתו אינו מבואר להדיא. רק נרמז בתירוצו. והדבר ברור דמ״ש לעיין בש״ך אות ז׳, הוא דאדרבה תירוץ על קושייתו הנ״ל] לזה תירץ הפמ״ג דעיין בש״ך אות ז׳ דפי׳ מ״ש המחבר אסור לבשל בחלב אשה. היינו לאכול. והט״ז נמי מפרש הכי. א״כ י״ל דהט״ז קאי אמ״ש רמ״א שם. אבל בעוף דרבנן אין לחוש. ור״ל דהרמ״א קאי על המחבר. וקאמר דלאכול בשר עוף בחלב אשה מותר. ושפיר הביא הט״ז ראיה דכמו דמתיר הרמ״א לאכול עוף בחלב אשה. דהוא תרי דרבנן. כה״נ בבשר עוף עם חלב שקדים. אין לאסור האכילה אם אין לו שקדים. אבל קושיא א׳ שהקשה הפמ״ג בריש דבריו. עמ״ש הט״ז דלא גרע מחלב אשה שחשו למ״ע כה״נ בעוף עם חלב שקדים. דהרי התם הוא רק חד דרבנן דהמחבר ע״כ מיירי מבשר בהמה כמו שסיים הרמ״א. אבל בעוף דרבנן אין לחוש והכא הוא תרי דרבנן. ע״ז לא תירץ כלום. והניח בקושיא. [ועיין בספר יד יוסף שכתב לתרץ זה. וז״ל ונראה דהט״ז מפרש האי אסור לבשל שבסעיף ד׳ כפשטיה בישול ממש ודלא כש״ך בס״ק ז׳. וכמו שנראה מדברי הט״ז בס״ק שאח״ז (ע״ש דיוקו באורך) וע״ז קאי הרמ״א וכתב דוקא כו׳ אבל בעוף דרבנן אין לחוש. ר״ל ומותר לבשלו בחלב אשה. אבל באכילה אף בבשר עוף אסור. ומעתה שפיר מייתי ראיה דאף בבשר עוף כשרוצה לאכול צריך להניח אצלו שקדים (כידוע למעיין דהט״ז מיירי לענין אכילה) מחלב אשה דג״כ אסורה באכילה. אף בבשר עוף כנ״ל. ומסיק דאבל אם אין לו שקדים אין לאסור האכילה בשביל זה כמו בחלב אשה שכתב המחבר דלא בעינן ששים עכ״ל. אך לפ״ז עדיין נשאר קושיית רע״א הנ״ל. ונראה די״ל מדכתב המחבר סתמא בטל וא״צ שיעור משמע אף אם נפל הרבה דהוא מינכר מ״מ מותר בדיעבד וא״ש הכל]:

ס״ק ה׳ **בא״ד א׳** עט״ז העלה דאין לזוז מפסק רמ״א דאין לבשל מדרבנן כצ״ל. ור״ל דסיים הט״ז שאין להקל במה שהחמיר רמ״א דאסור מדרבנן לבשל בשר טמאה עם חלב טהורה. וע״כ הטעם דלפעמים לא מינכר להרואה שהוא בשר טמא ויטעה שבב״ח מותר בבישול. וה״ה בשר עוף דלפעמים לא מינכר ויסבור הרואה שהוא בשר בהמה ויטעו שבב״ח ממש מותר בבישול וכן משמע מרמ״א כו׳:

ס״ק ו׳ **בא״ד א׳** ולא דיענא דהא באות ח׳ הביא דברי הב״י דבעינן שיעור על האש ר״ל כיון דהוי כציר. וקי״ל דהוי כבוש אפילו כשיעור על האש ואוסר כולו כו׳ ואם כן אין קושיא על ש״ע ויראה סתירה מדבריו באות ח׳ למ״ש כאן. נ״ב עיין בס׳ יד יוסף כתב וז״ל ונראה ליישב דבריו דאין כאן סתירה כלל דהא דאמרינן בציר דהוי רותח והוי ככבוש אפילו כשיעור על האש היינו בדם כיון דהמלח עשה פעולת פליטה לכן הוי הציר רותח מיד כמ״ש לקמן סימן צ״א ס״ה בהג״ה שלישית אבל הכא בקיבה לא עשה שום פעולה מ״ה לא הוי ככבוש הכא אלא בפעם שנית משום דבשיעור מיל הראשון לא נעשה אלא רותח ובפעם שני נעשה ככבוש כמו בכל ציר רותח וא״כ יהיה צריך שישהה ב׳ פעמים כשיעור מיל לכן שפיר הקשה הש״ך ע״ש:

שפתי דעת סימן פ״ז

הקושיא של הא״ז על הש״א יש ליישב כנ״ל. ועיין בשו״ת שבו״י ח״א סימן ל״ח שחיזק לדברי גיסו בס׳ א״ז שתמה על הש״א דהא כשמדליק הנרות יעבור על בישול בב״ח. ונשאל השבו״י שם מתלמידו די״ל דבב״ח ל״א בישול אחר בישול. והשיב דשפיר תמה גיסו הרב בס׳ א״ז כי בב״ח אמרינן בישול אחר בישול. אף מאן דס״ל גבי שבת דל״א בישול אחר בישול. וראיה לזה מש״ס חולין (דף ק״ד ע״ב) דאפילו בכ״ש שעולים יחד מקרי בישול לענין ריב״ח. אף שכבר נתבשלו שניהם תחילה כ״א לבדו. וגדולה מזה מצינו בתוחב כף חולבת ב״י בתוך קדרה של בשר דאסרינן הכל בהנאה אם אין ס׳ כמבואר ביו״ד סי׳ צ״ד. אף דחלב הבלוע בכף כבר נתבשל. וגם הבשר. ואי איתא דמ״ה אינו נאסר דאין זה דרך בישול ה״ל להתיר בהנאה כו׳ ע״ש. אבל למ״ש לעיל ע״פ דברי הפמ״ג סימן ק״ה ובאו״ח שם א״ש דברי הש״א. וכל ראיות של השבו״י לק״מ דשם מיירי דהחלב לבדו נתבשל. והבשר לבדו נתבשל. דבכה״ג באמת אמרינן בב״ח. בישול אחר בישול. משא״כ כגוונא של הש״א שהחמאה נתבשלה תחילה בקדרה של בשר דבזה נתבשל תחילה הבב״ח יחד בכה״ג ל״א שוב בישול אחר בישול. ולדינא עיין בעקרי הד״ט חיו״ד סימן י׳ אות ט״ז בנרות שנעשו מחמאה וחלב:

ס״ק ג׳ **בא״ד א׳** כתב הכו״פ אות ה׳ דנ״מ אם נאמר כהב״ח דבבשר טמאה בחלב טהורה אסור מדרבנן משום בב״ח א״כ זית בשר טמאה וזית בשר טהורה שנפלו לנ״ט זיתי חלב אסור דהרי יש ב׳ זיתים האוסרים מחמת בב״ח וליכא ס׳ משא״כ אם נאמר דבשר טמא אין אוסר לחלב מחמת בב״ח. רק מחמת טמא לחוד. הרי זה מותר. דחלב אין מקבל טעם מן הזית בשר טהור רק חלק ס׳. דכזית בשר טמא גם כן מקבל טעם מן הבשר הטהור. והוא מצטרף עם החלב לבטלו. וכן להיפוך דאיסורים מבטלים זא״ז יע״ש וא״כ לדבריו לפמ״ש הט״ז והש״ך דאף מדרבנן אין בו משום בב״ח היה לנו לומר בכה״ג איסורין מבטלין. לזה אומר הפמ״ג ולי נראה אם לומר הוא כמו אם היינו אומרים דטמא וטהור אין טעמן שוה. יש לצדד בזה. אבל באמת אין זה ברור כו׳ ודאי אסור באכילה. נ״ב כמבואר בסימן צ״ח בש״ך ס״ק ל״ג ע״ש במ״ש וטעם דם וחלב אינו שוה ובפמ״ג לעיל בסימן כ״ז בשפ״ד סק״ב ובסימן צ״ד בשפ״ד סק״ד ובשער התערובות ח״ג ריש פ״ה:

בא״ד ב׳ ועמ״ש בשער התערובות וצ״ע. נ״ב ע״ש בח״ג פרק א׳ בד״ה נסתפקתי ובסי׳ צ״ב מ״ז רס״ק ט״ז ובמה שכתבתי שם על דבריו באות א׳ באורך מזה:

ס״ק ו׳ **בא״ד א׳** ומקהו מ״ש הת״ח כו׳. ואפילו בבהמה אין איסור אלא דרך בישול דוקא. וראיה לדברי דהא מותר לבשל בחלב טמאה כו׳ מ״מ היינו דוקא בבישול שהוא מ״ה אבל אכילה שהיא שלא ע״י בישול דאינו רק דרבנן שרי. וגם דברי הרשב״א תמוהים כו׳ כ״ה הלשון בת״ח שם הנה מה שחילק דם בכרת כו׳ ר״ל דלכאורה בלאו כרת היה לו לחלק דדם הוא דאורייתא משא״כ בשר עוף דרבנן. ע״ז תירץ הפמ״ג דאפשר י״ל משום דא״כ אכתי תקשה דהא דם שבישלו ג״כ דרבנן ואפ״ה בלא קשקבים אסור אף ע״י בישול. לכן הוא מחלק דדם שאני דחמיר איסורו שהוא בכרת ופשוט:

ס״ק ז׳ במוסגר **בא״ד א׳** אלא דביצה מינכרה. ר״ל דא״א לומר דמ״ש המחבר בסעיף ה׳ דאסור לבשל ביצים שאין להם רק חלמון בחלב היינו בישול ממש ומשום מ״ע. ומ״ש בסעיף ג׳ דבשר עוף בחלב מותר בבישול היינו מדינא. דז״א כי בביצים לא שייך מ״ע. דבין ביצה לבשר מינכרה. ולא ליתי לאיחלופי [עיין בשפ״ד סק״א] וע״כ דשם לבשלם. היינו ע״כ לאכול. ושפיר הביא הש״ך ראיה משם:

בא״ד ב׳ וע״כ צריך לדחוק דמניח בשפת הקדרה שקדים. כי הרב ס״ל דגם בבישול שייך מ״ע. ולכך אוסר לבשל בשר טמאה עם חלב טהורה. ומיהו לפ״ז גם המחבר דנקט דאסור לבשל חלב אשה ג״כ מיירי בבישול ממש ה״ה דהוי מצי למינקט בשר עוף דאסור לבשלו בחלב משום מ״ע דבאכילה הוא דאסור הרי מצינו דגזרו ביה משום בב״ח. עיין בס״ז ס״ק ה׳. ואולי סובר כו׳:

ס״ק יד **בא״ד א׳** והב״ח בקו״א כתב דהוא לוקה עליו. ולא ידעתי למה הביא ממרחק לחמו. כי כאן בסימן זה ג״כ מבואר בב״ח להדיא דלוקה בחלב מתה משום נבלה. ע״ש וצ״ע: כו׳ ובסי׳ פ״א [ע״ש בשפ״ד סוס״ק א׳] כתבנו דלדעת הרמב״ם יש בו איסור תורה ולא מלקות. עיין בס׳ תפארת למשה סימן זה. דכתב ג״כ הכי. ודע דחלב בן פקועה עם בשר. אם יש בו משום בב״ח דאורייתא או רק דרבנן כחלב שחוטה. נתחבטו בזה האחרונים. דהנה ברי״ט אלגזי להלכות בכורות פרק א׳ כתב וז״ל נלענ״ד דב״פ שהפריס ע״ג קרקע ונתגדל דמ״ה א״צ שחיטה כו׳ בחלב שלו אין בו דין בב״ח מ״ה דכח״ש דמי. ומשמעתין [מהא דגמ׳ שם דף ו׳ ע״ב דרוצה ללמוד דחלב שרי מדאסר רחמנא בב״ח משמע הא חלב לחוד שרי] יש ראיה. דאם איתא דבחלב ב״פ כיון שהוא חי איכא ביה משום בב״ח. מאי ראיה איכא מבב״ח [דחלב לחודיה שרי] הא יש לדחות דאיצטריך דנ״מ לחלב ב״פ דמשום אמ״ה ליכא ומשום בב״ח איכא עכ״ל. ועיין בחי׳ רע״א על הש״ך כאן כתב ג״כ ראיה זו מסוגיא דבכורות דחלב ב״פ אין בו משום בב״ח מ״ה ואחר כך מצא כן בשעה״מ פ״ג מהלכות איסורי מזבח הי״א ע״ש דהניח בצ״ע לדינא. ועיין בפ״ת סקי״ד הביא ששמע בשם הגאון רע״א כנ״ל והוא מצא דגם בשעה״מ כתב כן [ולא ראה דבחידושי רע״א עצמו כתב דמצא בשעה״מ כדבריו כנ״ל]. ושוב ראה בנו״ב מהדו״ת חיו״ד סוסי׳ ל״ו שכתב להיפוך כו׳ ע״ש [והנה הנו״ב שם הרגיש בראיה זו מש״ס בכורות הנ״ל וכתב דלא אשכחן בשום אחד מהפוסקים. שיזכירו חידוש זה. שחלב ב״פ אין בו משום בב״ח מ״ה. וצ״ל דסוגיא דמס׳ בכורות. אזלא לר״מ. דאמר בחולין דף ע״ז ע״א דב״פ טעון שחיטה מ״ה ע״ש דלדעתו פשוט דיש בחלב ב״פ משום בב״ח מ״ה. ועיין בנחלת צבי סי׳ זה וסי׳ פ״א מ״ש לענין מימי חלב דב״פ. ועיין בחת״ס סימן י״ד באורך. ושו״ר בספר יד״י סימן זה בארוך ס״ק י״ב שהביא לד׳ הרי״ט אלגזי הנ״ל והשעה״מ. ומ״ש עליו בחת״ס שם. והעלה דהוא פשוט וברור דהוא אסור מדאורייתא ע״ש]:

ס״ק יז **בא״ד א׳** אפ״ה איכא איסור דרבנן. נ״ב צ״ע למה לו להש״ך להביא זאת בשם או״ה דהרי זה דמי חלב הוא אותו שנשאר אחר שעושין הגבינות. הוא דעת הרא״ש. ועיין בב״י שהביא לדברי הרא״ש שחולק על התוס׳ וס״ל דנסיובא אסור מ״ה. והא דפטור במי חלב. היינו לאחר שהוציאו כל האוכל כו׳. ואפשר דאיסורא דרבנן מיהא איכא לבשל בו בשר. מדקתני פטור. ולא קתני מותר ע״ש. ועיינתי פכ״ה סימן נ״א ברא״ש שם ובאמת אינו מבואר בדבריו דאיסורא דרבנן איכא. אך בקיצור פסקי הרא״ש שם כתב זה להדיא וז״ל. וכן המבשל במי חלב והוא אחר שעושין הגבינות מבשלין החלב. והאוכל צף למעלה ולא נשאר אלא מים בעלמא פטור. אבל איסורא איכא עכ״ל. אלמא דמבואר כן בפסקי הרא״ש:

אעתיק בכאן קושיית העולם ששואלין כהוגן. אמאי מי חלב שנשאר לאחר בישול הגבינות. הוא רק דרבנן. והרי קי״ל דטכ״ע אסור מ״ה. אם כן מחמת שנתבשל הגבינה עם המי חלב. נפלט בו טעם הגבינה. ויהא משום זה המי חלב אסור מ״ה. [וכמו דרוטב מבשר אסור מ״ה עם חלב דמ״ז זמ״ז] וראיתי בספר יד״י תירץ דמסתמא ידעו חכמים שיש במי חלב תמיד ס׳ נגד טעם הגבינה שבו. ועיין בשו״מ ששואל א׳ תירץ לו כן. והוא דחה זה מדברי המרדכי בחולין דדבר המעורב מתחילת ברייתו לא בטל. ונדחק שם לתרץ זה באופן אחר. ולפענ״ד י״ל כהיד״י והשואל הנ״ל ומדברי המרדכי הנ״ל לק״מ. דהרי מבואר בנו״ב מהדו״ת חיו״ד סי׳ נ״ד דדברי המרדכי הנ״ל. הוא מיירי דוקא בביטול אשר מתורת רוב אתינן עליו. אבל לא כן הוא בדבר הבטל בששים שהביטול אינו מתורת רוב רק שאין עוד בו טעם איסור כלל. והסביר דבר זה בנו״ב שם בסי׳ קפ״ו. לענין חלב שנתבטל במים בס׳. דאין אנו צריכין למה שנתבטל במים. דהרי עכ״פ א״א לבוא לידי נ״ט. ותמיד אינו יכול לבוא מחלב זה לתוך הבשר. כ״א לפי ערך שהוא בתוך המים. וכל מעט מים. יש בו חלק א׳ חלב.

שפתי דעת סימן פ״ז

וס׳ חלקים מים. ואם כן אף לפי דברי המרדכי הנ״ל. א״ש בנ״ד. אי נמי דיש בהמי חלב תמיד ס׳ נגד טעם הגבינה שבו. דא״א לבוא לעולם לידי איסור דאורייתא מחמת טכ״ע. ועיין בשפ״ד סימן צ״ט ס״ק כ״ב והגאון אבד״ק ברואן השיב לי ע״ז וז״ל מ״ש ליישב קושיית העולם כו׳ עפ״י דברי הנ״ב מ״ת חי״ד סי׳ נ״ד וסי׳ קפ״ו. ורמז להש״ד סימן צ״ט סקכ״ב. הנה כבר דחו דברי הנו״ב בישו״ע סי׳ י״ד ויא״פ סימן ק״ב. ובשו״ת ספ״י בפו״כ סימן ק״ס. ולפמ״ש בשו״ת שו״מ סימן ל״ח. דמבשא״מ הוי כמאן דליתא י״ל בנ״ד. אבל מ״ש מהשפ״ד סימן צ״ט. אין ראיה כלל. דכבר העלו כל האחרונים דהיכא דמתחילה היה הכל מותר. והאיסור נולד בתערובות. אדרבה לשיטת המרדכי אף בדבר שיל״מ בטל. ועי׳ בחוו״ד סימן ק״ב וכמ״ד. וה״נ בזה. וגם בהא דסימן פ״ז יש לדון עפ״ז. וגם הרי כמה פוסקים לא ס״ל כהמרדכי עיין בב״מ א״ע סי׳ קס״ט מ״ש מהר״ן נדרים פ״ד ע״ב. וגם דברי האשכול אינו כן כמ״ש בחידושי ליו״ד סימן י״ד. וראיתי בספר יזדות נדרים סי׳ רי״ז ס״ק ו׳ ובשו״מ מ״ד ח״א סימן כ״א שתי׳ דגם המי חלב יש בו טעם חלב והתירתו תורה. אם כן אין טעם הגבינה ניכר בו כ״כ ולא הוי דרך בישול. ולא ידעתי לפי דבריו למ״ל לדחוק כ״כ. והלא בפשיטות הול״ל. אי המי חלב יש בה מעצמה טעם חלב. א״כ הוי מב״מ דבטל ברוב מן התורה. נ״ב כן הוא בפלתי סימן פ״א רס״ק ז׳. ושו״ר בספר יד יוסף תירץ כן באמת ולפי דברי רו״מ היה מקום ליישב דבריו. דלענין ביטול ברוב שוב תקשי לשיטת המרדכי הנ״ל. אבל כבר כתבתי דליתא. ובעיקר הקושיא יש לדון בדבר חדש ולהוכיח מזה דאף דילפינן טכ״ע בש״א. היינו בנבלע טעם איסור בהיתר ומתבטל ברוב. אף דבאיסור בעי ס׳. מ״מ הכא דנבלע בו בהיותו היתר וכשבא לתוך האיסור כבר מעורב ברוב היתר בכה״ג טכ״ע לאו דאורייתא. ועדיין צ״ע כי לא נזכר זה בשוק פוסק. אבל גם יישוב של הי״ד הוא סברת הכרס. לחדש שיש תמיד ס׳ נגד הגבינה הרבה שמתבשל בו. דאם כן מבשלין גבינה הרבה במים [ר״ל לפי ערך כמות שיש במי חלב נגד הגבינה] יהא ג״כ הדין כן שיהיו המים מותרין עם בשר. והדבר תמוה. ועוד דאם כן גם מדרבנן יהא מותר [אגב שיטפיה כ״כ הגאון לעני״ד ולק״מ כי אטו המי חלב אסור מדרבנן. משום טעם הגבינה שבו. דז״א. אלא גוף המי חלב עצמו אסרו רבנן וגזרו ביה כיון דלכל מילי הוא נחשב כחלב עצמו. עיין ברא״ש פכ״ה סימן נ״א בשם רבינו שמחה. והובא בש״ך סימן פ״א סק״ב דרק גבי בב״ח לא נחשב כחלב עצמו כיון דקרא קאמר בחלב אמו. כמו שיוצא מהאם. מעורב עם האוכל ע״ש. וזה רק מדאורייתא. אבל מדרבנן גם אצל בב״ח הוא בכלל חלב. ואסור לבשלו בבשר. כמבואר להדיא בקיצור פסקי הרא״ש שם. והוא פשוט לענ״ד] ויש מקום לומר דתמיד יש ספק שמא יש ס׳. וכיון דאיכא חזה״ת גם סד״א לחומרא רק מדרבנן. אבל ג״ז אינו. דאפשר לברר על ידי קפילא. ועיין בחוו״ד סימן ק״א ס״ק ז׳ וסי׳ ק״ב סק״ג וכמ״ד עכ״ל. [ולע״ד יש לתרץ עוד דכיון דכל עצמו של הגבינה מתהוה ע״י הבישול שטבע הבישול שיפריד הגבינה מהמי חלב. יש לומר דגם טעם הגבינה נפרד מהמי חלב. ודוגמא לזה. מצינו בהגהות או״ה. הובא בב״ח סי׳ צ״ח לענין חלב שנפל לתבשיל דמועיל תקנה דמים צוננים אף בפחות מס׳ כיון שטבע של החלב להקפיא ולצוף למעלה גם טעמו נפרד. והב״ח פסק כן בדיעבד. ואף שבט״ז שם סק״ז וש״ך ס״ק ט׳ חולקים עליו. מ״מ עיין בהגהת א״ב על הט״ז שם שהסביר לדברי הגהות או״ה והב״ח בטוב ע״ש. ובנ״ד י״ל דכ״ע מודו שהטבע מפריד הגבינה מהמי חלב מכל וכל ולכן אין בו משום טכ״ע] :

ס״ק **יח בא״ד א׳** ולדינא בשר בחלב כו׳ ומ״מ הבלוע שבתוך כו׳ אבל כו׳. נ״ב לפמ״ש הפמ״ג לקמן סימן ק״ה במ״ז סוס״ק ב׳. ובאו״ח סימן תרע״ג בא״א סק״א. הוי מצי לחלק בפשיטות דהיכא דהבלוע הוא מבב״ח יחד ע״י בישול. שוב ל״א בכה״ג בישול אחר בישול. משא״כ בשר בקדרה ב״י מחלב. דרק החלב הבלוע לבדו הוא שנתבשל כבר ולא נתערבו עדיין על ידי בישול אחר בישול אלא דלא נחית הפמ״ג כאן עדיין לחילוק זה כמ״ש לעיל על השפ״ד סוס״ק ב׳. ומעתה הנך רואה שגם מדברי הש״ך כאן שכתב דמה שנקט המרדכי בשר הוא ל״ד יש להביא ראיה דלא ס״ל החילוק של הפמ״ג בק״ה דאל״כ אימא דבדוקא נקט דאסור לבשל בשר שמא בישל בה העכו״ם מקודם חלב. דבזה אף דחלב הבלוע הוא כבר נתבשל מ״מ בכהאי גוונא הרי אמרינן בישול אחר בישול. אבל לבשל שאר דברים אימא דמותר. כיון דהחשש הוא רק שמא נתבשל בה כבר בב״ח. ועתה כשיבשל בהקדרה יעבור מחמת שיתבשל הבלוע של בב״ח שבו. והרי בכה״ג שבר נתערבו יחד הבשר בחלב בבישול לא אמרינן שוב בישול אחר בישול. ועיין בגליון רש״א שדייק כן באמת מדברי הש״ך כאן. מיהו אכתי יש לדחות לענ״ד דלעולם סבירא ליה גם כן כהפרי מגדים. ואפ״ה שפיר קאמר הש״ך ליזהר שלא לבשל גם שאר דברים. והיינו מחמת חשש דשמא נבלע בקדרה בשר בחלב על ידי כבישה. ועתה יעבור על בישולו [וכמבואר באו״ה המובא במ״ז דסימן ק״ה שם וכמ״ד] ועיין בכו״פ סקי״ג מה שפלפל בדברי הש״ך כאן. ועיין בי״פ סוסי׳ זה בקיצור ה׳ בב״ח אות ג׳ כתב בפשיטות דאף בב״ח שנתבשל יחד ונצטנן. דתו עובר על בישולו :

בא״ד ב׳ ומ״ש הכו״פ כו׳ אף שנוט״ל לא נהירא. עיין בחוו״ד סימן צ״ד ביאורים סוס״ק ו׳ ובסי׳ ק״ג סק״א. באורך מזה לסתור דברי הכו״פ בזה. וכ״ה בכל האחרונים. ועיין במ״ז סי׳ צ״ד ס״ק ד׳ :

ס״ק **כג בא״ד א׳** ולהרא״ש קשיא כו׳ אמנם למ״ש הש״ך שם א״ש. ר״ל דלכאורה מה זה דצוה הש״ך לעיין במ״ש בסי׳ פ״א לז״ק הפמ״ג דכוונתו דהא דעת הי״ש מי שאומר כאן דנסיובא אסור מן התורה כחלב עצמו. ורק מה שנשאר כו׳ אלא מים בעלמא זהו הנקרא מי חלב. הוא דעת הרא״ש. וקשיא ליה להש״ך דהרי לפי מה שתירץ הרא״ש מפני מה לענין בב״ח מ״ח לא הוי כחלב ולענין אמ״ה הוא בכלל חלב. [דאל״כ מגלן דמי חלב שרי באכילה דהא לא גלי לן קרא דשרי רק חלב] משום דדוקא לענין בב״ח. דקרא קאמר בחלב אמו דהיינו כמו שיוצא מהאם שהוא מעורב עם האוכל. אבל לשאר מילי הוא בכלל חלב [ע״ש ברא״ש פכ״ה סימן נ״א]. א״כ נימא גבי בב״ח. מה״ט גם נסיובא דחלבא שרי מ״ה. כיון דנשתנה מכמו שהיה בעת שיצא מהאם. ולזה צוה הש״ך לעיין במ״ש הוא בסימן פ״א ס״ק י״ב לתרץ דאפילו אם נאמר דמי חלב לא הוי כחלב לכל מילי ג״כ ל״ק אמאי אין אוסר משום אמ״ה כי לבתר דגלי לן קרא דחלב מותר ש״מ דהא דאסרה לנו אמ״ה. הוא דוקא בשר מן החי שהוא גופו של חי א״כ כ״ש דמ״ח שרי. ואין בו משום אמ״ה דהא הוא לא הוי גופו של חי עוד יותר מחלב א״כ לפ״ז אין אנו מוכרחין כלל לומר דהטעם הוא דמ״ח מותר בב״ח. משום דנשתנה מכמות שיצא מהאם. אלא משום דלכל מילי הוא לאו כחלב. ושפיר שייך לחלק בין נסיובא דהוא כחלב ממש לבין מ״ח הנשאר אחר שעושין הגבינות שהוא מים בעלמא לכל דבר [זהו דבריו בתוס׳ ביאור קצת] :

ס״ק **ל׳ בא״ד א׳** ודע דהמנ״י כלל י״ אות ט׳ כו׳. עיין מזה לעיל סימן ס״ט במ״ז סוס״ק י״ג. ובמה שכתבתי שם. בש״ך ס״ק ל״ב ועוד כיון שבתו״ח כלל ע״ט ד״ג כתב דבדיעבד יש לסמוך איש מקילין [בצלול ונקרש] ומשמע אפילו במקום שאין הפ״מ. אם כן הוא משוה כו׳ אם כן אף לפמ״ש דבאין ה״מ יש להחמיר אף בקרוש ה״ג בצלול ונקרש עכ״ל. מכאן מבואר דהש״ך ג״כ ס״ל כט״ז סוסי׳ צ״א. דתרי קילי בה״מ לא מקילינן וכמו שמשמע גם מש״ך דסי׳ ע׳ ס״ק ל״ח דאל״כ אין לדבריו כאן כלל הבנה דאיזה הכרח היה לו במה שתלה דבר זה במה דס״ל לרמ״א בתו״ח כנ״ל. דלכך גם לדעתו דמחמיר בקרוש באיה״מ. מ״מ בה״מ יש להקל גם בצלול ונקרש. והרי אף לפמ״ש ברמ״א סעיף י׳ דרק בה״מ יש להקל בצלול ונקרש והש״ך ס״ל דאף בקרוש ממש אסור באיה״מ. גם כן נוכל לומר דבה״מ כשר גם לדעתו אף בצלול ונקרש דבה״מ דינו כקרוש ממש. וכמ״ש ברמ״א. ולהנ״ל

משבצות זהב סימן פ״ח

סימן פח ס״ק **א׳ בא״ד א׳** ואדרבה רש״י פירש דמש״ה כו׳ והט״ו נקטו לשון הרמב״ם כו׳ ר״ל דבריש פכ״ה (דף ק״ד) דייק רב יוסף ממה דאמרינן במתניתין שם דאסור להעלות עם הגבינה אף בשר עוף אי איתא דבשר עוף בחלב הוא רק דרבנן אכילה גופיה גזירה הוא ואנן נגזר העלאה אטו אכילה והא הוי גזירה לגזירה דלא גזרינן כדתנן חלת חוץ לארץ נאכלת עם הזר על השולחן א״ל אביי התם בחלב חוץ לארץ משום דליכא למיגזר אטו חלת א״י דאורייתא דבחו״ל לא שכיחא חלת א״י אבל הכא אי שרית לי׳ לאסוקי עוף וגבינה. אתי לאסוקי בשר בהמה וגבינה ומיכל בב״ח דאורייתא פירש״י אבל הכא אע״ג דלא איבעיא לן למיגזר העלאתו אטו אכילתו אבל איכא למיגזר העלאתו אטו העלאה לאכילת בשר בהמה דכי מסיק להו היינו אכילה דאתי למיכלינהו בהדדי מתקיף לה ר״ש טוף סוף צונן בצונן הוא אמר אביי גזירא שמא יעלה בשר בהמה עם הגבינה באילפס רותח דכ״ר ע״כ. והנה מפרש״י מבואר דלאביי ג״כ לא גזרינן גזירה לגזירה רק הכא דגזרינן הוא משום דכולה חדא גזירה הוא כי אם יעלה בודאי יאכל אותם יחד וגורינן העלאה דבשר עוף אטו העלאה לאכילה דבשר בהמה. וכן הוא לשינויא בתרא דגזרו העלאה דעוף אטו העלאה דבשר בהמה באילפס רותח ועפ״ז תמה הפמ״ג על הט״ז בתרתי חדא מ״ש שאין איסור מ״ה אלא דרך בישול דהרי בבשר עוף מיירי דזה גם דרך בישול רק דרבנן ועוד מה שתירץ הט״ז דבגמרא אמרינן דבכה״ג גזרינן גזירה לגזירה דהרי אדרבה מבואר כאן בגמרא דגם הכא אין הטעם משום דגזרינן גזירה לגזירה רק משום דכולה חדא גזירה הוא. ולזה תירץ הפרי מגדים דהנה הרמב״ם בפ״ט ממ״א ה״כ כתב וז״ל אסור להעלות העוף עם הגבינה כו׳ גזירה שמא יאכל זה עם זה עכ״ל ונגררו אבתריה הטור וש״ע שכתבו ג״כ שלא יבוא לאוכלם אלמא מבואר מדבריהם דגזרו העלאה דעוף וגבינה אטו אכילתם דהוא גזירה לגזירה ואין לומר דמ״ש הרמב״ם והטור וש״ע שלא יבוא לאוכלם יחד קאי אאכילת בשר בהמה עם גבינה וס״ל ג״כ דכולה חדא גזירה הוא העלאה דעוף אטו העלאה ואכילה בבשר בהמה ונקטו סוף הגזירה דזה דוחק דהרי לא הוזכר בדבריהם כלל בשר בהמה ומשמע דקאי אבשר עוף שהזכירו בדבריהם מקודם וע״כ דהם מפרשים שלא כפירש״י אלא דאביי ס״ל דכאן בב״ח גזרינן גזלג״ז והטעם ל״ל כיון דלא בדיל מיניה דכל אחד בפ״ע שרי וה״ק אביי דלא דמי לחלה ורק התם לא גזרינן גזלג״ז בחלת ח״ל אטו חלת א״י דהם ב׳ מקומות. אבל בחד מקום גזרינן דהיינו העלאה דעוף וגבינה אטו העלאה דבשר בהמה וה״ה דאביי הוה מצי למימר דגזרינן העלאה דעוף אטו אכילתו ואכילתו אטו בשר בהמה אלא דחדא מינייהו נקט [עי׳ בלח״מ שם ביאר כן לדעת הר״מ וכ״ה לטור וש״ע ולהפמ״ג הטעם דאביי אומר דהכא גזרינן גזריה לגזירה הוא משום דכאן לא בדיל מיניה דכ״א בפ״ע שרי כמו שכתב הר״ן עיין בש״ך ס״ק ב׳] ולזה אומר הט״ז דאף אם נדחוק בדברי הר״מ וטוש״ע דמה שכתבו שלא יבוא לאוכלם קאי אבשר בהמה ואף שלא הוזכר בדבריהם כלל מ״מ קשיא כיון דהם בצונן מיירי אכתי הוי גזירה לגזירה דגזרינן העלאה דעוף אטו אכילה דבשר בהמה ובשר בהמה גופיה בזה רק דרבנן הוא דאינו אסור מ״ה אלא דרך בישול ותירץ דבגמרא אמרינן לאביי דבכה״ג גזרינן גזירה לגזירה ר״ל דהם מפרשים שלא כפרש״י כנ״ל והמעיין יראה דהפמ״ג רמז במלות קצרות לכ״ז וק״ל ועיין בפלתי ס״ק א׳ ביאר ג״כ לדעת הר״מ דס״ל דלאביי גזרינן כאן גזלג״ז :

ס״ק **ב׳ בא״ד א׳** כתב בשו״ת בית יעקב כו׳. וראיה מחולין ח׳ אשת חבר בין לרש״י ותוספות אין ראיה כו׳ ר״ל דאיתא בחולין ד׳ ו׳ ע״ב מ״ש דף ח׳ ס״ס אשת חבר טוחנת עם אשת עם הארץ בזמן שהיא טמאה אבל לא בזמן שהיא טהורה פרש״י שבזמן שהאשת חבר היא טמאה. ליכא למיחש שמא תשכח ותתן לתוך פיה דבר שאינו מעושר כיון דטמאה היא אינה רגילה לנגוע במה שהיא עסוקה בו אבל בזמן שהיא טהורה הואיל וסתמא נוגעת חיישינן שתשכח ותאכל רשב״א אומר בזמן שהיא טמאה לא תטחון מפני שחברתה נותנת לה ואוכלת ע״כ. ועיין שם בתוספות דפירש הסוגיא בע״א ועכ״פ בין לרש״י ותוס׳ אמרינן בגמרא דחיישינן שתשכח ותאכל ומזה למד הבית יעקב דמי שאכל בשר לא ישב כו׳ ודחה הפמ״ג דהתם שאני דמתוך שעוסקין במלאכתן לכך חיישינן דמתוך שטרודה במלאכתה תשכח ותאכל משא״כ הכא. ועוד שאני התם דהיא חשש דאורייתא דשמא תאכל דבר שאינו מעושר משא״כ הכא דהוא גזירה לגזירה ועיין ביא״פ דדחה ג״כ לדברי הבי״ע הנ״ל כראייתו מהש״ס. וסיים שם דכ״כ בשו״ת תשובה מאהבה בשם ספר כנפי יונה שיש להקל ע״ש. וכן עמא דבר שב״ב הם עוסקים בסעודה לצורך הלילה במאכלי חלב אף שאכלו בשר בצהרים. ואין פוצה פה. ומ״מ נראה במאכלים. דדרך שהמתעסק בהן אוכל בשעת מלאכתו יש לחוש איידי דטרוד בעבידתיה יבלע כו׳. ואם הם שנים שעוסקים ויודעין זמ״ז שאכלו בשר. ודאי אין להחמיר דמדכרי אהדדי כדק״ל לענין קריאה לאור הנר ע״ש :

ס״ק **ג׳ בא״ד א׳** והב״ח הניח בצ״ע דברי הטור דמשמע כו׳ וז״א דבגמ׳ חולין ק״ז ב׳ כו׳ ר״ל דהכי איתא שם במתניתין רשב״ג אומר ב׳ אכסנאין אוכלין על שולחן אחד זה בשר וזה גבינה ואמרינן עלה בגמרא אמר רב חנן בר אמי כו׳ ל״ש אלא שאין מכירין זא״ז אבל מכירין אסור תנ״ה רשב״ג אומר ב׳ אכסנאין שנתארחו לפונדק אחד זה בא מן הצפון וזה בא מן הדרום ר״ל שאין מכירין זא״ז ואוכלין על שולחן אחד זה בשר וזה גבינה ואין חוששין ולא אסרו אלא תפיסה אחת פרש״י בכרך אחד ר״ל שלא אסרו במכירין זא״ז רק כשהם כרוכים במטפחת אחת ופריך תפיסה אחת ס״ד הא בלא שולחן שאוכל עליו נמי אסור ומשני אלא כעין תפיסה אחת. וכתב התוס׳ שם דאם יש דבר מפסיק לא הוי כעין תפיסה אחת. כגון אם מניחין לחם או קנקן או שאר כלים להפסיק בנתיים. או אוכל על מפה אחרת דזה הוי כעין שתי תפיסות. ויש מפרשים דהא דקאמר דלא אסרו אלא בתפיסה אחת כלומר שהן בהוצאה אחת. ופריך תפיסה אחת ס״ד ר״ל כיון שמכירין זא״ז. מה לי בהוצאה אחת. מה לי בשתי הוצאות. ומשני כעין תפיסה אחת דהיינו שמכירין זה את זה דזה חשיב נמי שיש להם הוצאה אחת. ולפירוש זה לא איירי כלל שיהא מותר לאכול על שולחן אחד בשביל הפסק שבנתיים עכ״ל. ועפ״ז תמה הב״ח על הטור במ״ש וי״א שאם יש להם הוצאה אחת שאין להם היתר על ידי היכר והא ליתא דלסברת י״א אפילו כשיש להם ב׳ הוצאות כל שמכירין זה את זה אסור. ולא מהני היכר דהא לדידהו מאי דמסיק בגמרא אלא כעין תפיסה אחת היינו דהם מכירין זה את זה ואף שיש להם ב׳ הוצאות הוא חשוב כעין תפיסה אחת כמו שיש להם הוצאה אחת וכמ״ש התוס׳ דלפירוש זה לא קאמר כלל שיהא מותר על ידי היכר ורק לפי׳ קמא דתפיסה היינו מטפחת דייק שם בתוס׳ דע״י היכר נחשב כב׳ תפיסות ותירץ הט״ז דמ״ש הטור וי״א שאם יש להם הוצאה אחת לא נקט כן לדינא ושנדייק מדבריו דבב׳ הוצאות מהני היכר דז״א כנ״ל אלא הטור נקט כן דרך פירוש ר״ל די״א אלו מפרשים מ״ש בגמרא תפיסה אחת היינו שיש להם הוצאה אחת וכדמסיק בגמרא כעין תפיסה אחת שהם מכירין זה את זה ולדידהו לא מהני היכר שעושין ולפ״ז ה״ה ב׳ הוצאות כל שמכירין זה את זה נחשב כהוצאה אחת אסור ולא מהני היכר :

בא״ד ב׳ ואלו היה הפי׳ בטור לחלק היה להמחבר להזכיר זה כו׳ ר״ל דבשלמא אם אנו אומרים כהט״ז דכמו לדיעה א׳ במכירין מהני תמיד היכר ואף בהוצאה אחת כה״נ ליש אומרים לא מהני תמיד היכר ואף בב׳ הוצאות ניחא מה דהמחבר פסק כדעה א׳ שבטור כתב בסתמא דמהני היכר ולא ביאר דאף בהוצאה אחת דממילא ידעינן זה כי מדכתב שמהני היכר ע״כ דפסק כדיעה א׳ ולדידהו אף בהוצאה אחת מהני היכר משא״כ אי נימא דהפי׳ בטור כהבנת הב״ח דלהי״א לא מהני היכר רק בהוצאה אחת אבל בב׳ הוצאות אינהו ג״כ מודו דמהני היכר אם כן היה לו להמחבר לבאר בש״ע דהא דמהני היכר הוא

משבצות זהב סימן פ"ח פ"ט צ'

אף בהוצאה אחת ולאפוקי דלא נטעה ונפרש דבריו דמיירי דוקא בב' הוצאות וכדיעה ב' שבטור ואין לומר דלכך לא ביאר כן משום דפסק באמת כדיעה ב' שבטור דא"כ קשיא אמאי לא ביאר דהא דמהני היכר הוא דוקא בב' הוצאות ולאפוקי דלא נאמר מדסתם משמע אף בהוצאה אחת ג"כ מהני וע"כ כהט"ז והמחבר פסק כדיעה א' שבטור וא"ש :

סימן פט ס"ק **א' בא"ד א'** ודע דאם לועס לתינוק תבשיל שיש בו שומן כו' להמתין שש שעות משום לא פלוג נ"ב עיין בפ"ת סק"ז שכ' דהתבשיל שהושם בו מעט שומן מותר לאכול אחריו גבינה אף אם לא היה ס' נגד השומן ועיין ביו"ד דפוס ווילנא שהפתשו' בעצמו חזר בו מזה והביא מס' בל"י סקט"ו דאין להקל בזה יע"ש. ועל מה שסיים כאן הפרי מגדים וישראל קדושים ואין לפרוץ גדר כתב בהגהות מהרש"ק ז"ל ע"ז דזה דוקא בלועס. אבל טעם בלשונו ופלט מיד נראה דא"צ להמתין לכ"ע ואין בזה גדר וסייג כלל דבשלמא בלועס כיון דלועס בשר יש להמתין ראו לגזור הא אטו הא אבל בטעם לבד אף אם לקח חתיכת בשר לתוך פיו ותיכף החזירו שלם נראה דא"צ להמתין דבעין אטו אם לעסו לא מיחלף ואם כן מכש"כ אם טעם שומן ופלט דאין צריך להמתין. ואין בזה גדר וסייג כלל עכ"ל :

בא"ד ב' והני שש שעות הם חלק אחד מכ"ד במעל"ע כו'. דודאי אין לומר בימות החורף מתעכל מהר. ר"ל דלא כפר"ח ולחה"פ סק"ה דבימות החורף שהימים קצרים א"צ להמתין רק ד' שעות בקירוב. ועיין בל"י סק"ג שדחה ג"כ לדברי הפר"ח והביא מדברי או"ה ול"ח וכה"ג. דהם חלק אחד מכ"ד ביום. גם עיין בפלתי סק"ג שתמה ג"כ על הפר"ת דכי העיכול או טעם הבשר. עבר בימים הקצרים יותר מימים ארוכים. ולכן אין להקל כלל ע"ש. וכ"ה בחכ"א כלל מ' סימן י"ג. וגם בספר זכל"א מביא בשם גן המלך סימן קנ"ד. והרב פרח שושן חיו"ד סימן א' והרב בני חיי שחלקו על הפ"ח מטעם שכתב הכה"ג וכ"כ שו"ג אך באם אחר שאכל בימות החורף בשר ועברו כמו ד' שעות ושכח ונתן לתוך פיו מעט גבינה מותר לבלוע מעט כדי שלא יהיה ברכה לבטלה ע"ש. אכן עיין בעיקרי הד"ט חיו"ד סימן י' אות ה' שאחר שהביא לדברי אחרונים הנ"ל כתב דהוא אומר דלענ"ד אין זו השגה כלל ואדרבה הכל יודעין דכח העיכול משתנה לפי קרירות המקום והזמן אפילו לאדם אחד בעצמו. ונסיון מוכיח דבחורף העיכול מתהווה יותר במהירות ודי בשש שעות קטנות. ואין הסברא מנגדת להפר"ח אדרבה מסייעתו ע"ש. ובסר"ל כלל ע"ו דין א' ס"ק ה'. כתב על הפר"ת. דאף שאין דבריו מוכרחים כ"כ נגד משמעות הפוסקים. מ"מ המיקל לא הפסיד. וגם לשון הר"מ שכתב כמו שש שעות משמע דלאו דוקא ע"ש. וביא"פ מסיק דבמקום שיש מיחוש חולי יש לסמוך על הפר"ח. וגם עיין בישי"ע ס"ק א' כתב דבמקום צורך גדול יש לסמוך ע"ז. ובחכ"א שם מבואר יותר מזה. דלצורך חולי קצת. יש להתיר שימתין רק שעה ויברך בהמ"ז ויחטט שיניו. וכן הוא בשו"ת חת"ס סימן ע"ג הובא בפ"ת ס"ק ג' :

בט"ז ס"ק **ב'** וכתב ש"ד שנוהגים כרמב"ם ולא כתוס' דמתירים. כצ"ל :

ס"ק **ג' בא"ד א'** הט"ז מאריך דודאי איסור גמור כו'. עיין בבכ"ש למסכת חולין (דף קו.) שחולק על הט"ז. שאין למחות ביד המקילין. הובא דבריו בפ"ת סק"ב ובעקרי הד"ט חיו"ד סימן י' אות ל"ג גם בכו"פ סק"ד וס"ק ז' השיג על הט"ז. ועיין בבל"י סק"ו שכתב דאחר מאכל חלב וגבינה יכול לברך בהמ"ז ע"מ לאכול אח"כ בשר. וכן מצא שכ"כ בכה"ג בהדיא וכן היה נוהג הרב מו"ה זרחיה ע"ש :

ס"ק **ז' בא"ד א'** המוצא סכין חרוץ ברחוב של יהודים ודאי של חלב הוא. עיין בשבו"י ח"א סי' מ"ז שנשאל בסכין שנמצא ברחוב היהודים אך הוא מקום מעבר לרבים ובפרטות ביום חגם שאז רוב עוברין עו"ג. והשיב דאף שבתשו' חו"י סי' רכ"ח לא רצה להתיר הסכינים למעשה כיון דרוב עוברים עו"ג מ"מ נלענ"ד להתיר הסכין בלי שום הגעלה וליבון. דהא מבואר ביו"ד סי' קכ"ב כו' בנותן הכלי לאומן עו"ג לתקנו ונטלו אחר מעל"ע. דמותר להשתמש בו לכתחילה ע"ש. ועיין ביו"ד סי' קכ"ב סעיף ט' בהג"ה בנתן כלי לאומן כו' כתב בפ"ת סק"ז וז"ל ומה"ט פסק בשבו"י באחד שמצא סכינים ברחוב היהודים כו' שהסכינים מותרים בלי שום הכשר. ועיין בחו"י סימן רכ"ח מזה עכ"ל. הנה אף שלא יצא מכשול מת"י הפ"ת כיון שסיים בדברי החו"י. מ"מ לא יצא ידי חובת עיון בזה. כי מי שיעיין בשבו"י שם ויראה שהשבו"י עצמו ראה שהחו"י אוסר למעשה ואעפ"כ העלה הוא להתיר יסמוך ע"ז כיון שהפ"ת אחרון הוא. ויסבור שאין מי שחולק על השבו"י בזה. ובאמת נעלם ממנו דברי הבל"י סי' ס"ג סק"ב שהשיג על השבו"י וסיים דלו נראה כחו"י דהסכינים צריכים הגעלה. דהא עיקר ראיה של השבו"י הוא מנתן כלי לאומן. ובאמת רוב הפוסקים אוסרים גם שם לכתחילה. עיין בסימן קכ"ב. וכיון דיש היתר בהגעלה צריך להגעיל ע"ש. וכאן כיון שהוא מעבר לרבים ורוב עו"ג עוברים הוי כודאי שהוא של עו"ג וצריך הגעלה עכ"ל. וגם במשבצות סימן ס"ג סק"ק ב' השיג על הש"י בראיה זו מטעם אחר. והעלה דאין להתיר ע"ש :

בא"ד ב' ולענין להגעיל כלי מבשר לחלב. וה"ה ללבן אסור. עיין באו"ח הלכות יו"ט סימן תק"ט ס"ה במג"א ס"ק י"א שכתב דמשמע משם דבחול מותר להגעיל כלי חלב לאכול בו בשר או איפכא. אך העולם נוהגין איסור. ומ"כ טעם להמנהג. שאם יעשה כן. לעולם לא יהיה לו רק כלי אחד ויגעילנו כל פעם שישתמש בו וזה אסור דילמא אתי למטעי עכ"ל. ועיין בזכל"א חיו"ד אות ה' בשם הרב מ"ב באו"ח סימן תק"ט שהביא בשם הרב שער המלך שכתב בהלכות יו"ט טעם אחר למה שאסור להגעיל כלי בשר לחלב וכתב הוא וז"ל ובמקומותינו נהגו להגעיל כלי חלב שאב"י להשתמש בו בשר. וכן איפכא ולא חשו לחומרות אלו עכ"ל. ועיין בספר יד יוסף כאן בקצר ס"ק ל"ו שכתב דכעת המנהג שאם רוצה להכשירו מזה לזה עושה אותו טרפה מתחילה ע"ש. וכבר קדמו בזה הפמ"ג באו"ח סימן תק"ט בא"א ס"ק י"א וכתב וז"ל ולהגעיל מבשר לחלב נוהגין להטריף מקודם. ועיין בחת"ס סימן ק"י שכתב וז"ל. אף שמבואר במג"א. דהעולם נוהגין איסור להגעיל כלי בשר לחלב מ"מ אם הכשירו בלא"ה לצורך פסח אני נוהג להתיר להחליף הכלים מבשר לחלב או איפכא. כיון שלא היה ההכשר לכוונת בשר וחלב. רק לכוונת חמץ ליכא חששא ע"ש. וגם זה כבר מבואר להדיא בפרי מגדים או"ח סימן תנ"א בא"א סק"ל. וע"ש בסימן תנ"ב באו"א ס"ק י"ג. ועיין בספר לחה"פ סימן קכ"א סק"ד שאחר שהביא לדברי מו"ח המג"א בסימן תק"ט הנ"ל. כתב ע"ז בשם קיצור של"ה. דאבל אי מכר או נתן שום כלי לאחר שלא היה רגיל בו. מותר להגעיל להשתמש בהיפוכו מבשר לחלב או מחלב לבשר. וליכא למיחש למטעי עכ"ל. [והנה המג"א בתק"ט שם כתב דללבן מחבת שאופין בו מבשר לחלב או איפכא מותר כיון שבכל פעם שרוצה לאפות צריך להרתיחו לצורך האפיה כשיעור ליבון קל. שוב ליכא למיגזר. והפרי מגדים כאן ובאו"ח סימן תנ"א ס"ק ל"א סתם וכתב דגם ללבן אסור. והמעיין במחה"ש על המג"א שם יראה צדקו דברי הפמ"ג עפ"י דברי תשובת מ"ע ע"ש] :

סימן צ' ס"ק **א' בא"ד א'** ובצליה אף בלא קריעה כלל שרי בדיעבד לשיטת הר"מ דאיירינן ביה מותר אף בבישלו לבדו. אף דלא קרעו כלל. אלא דכוונתו דבצליה אף לדידן שרי בדיעבד בלא קריעה כלל. כמ"ש הרב בסעיף ב'. ואף דאנן ק"ל לאסור בבישלו לבדו והטעם דכ"ז שלא פירש לא גזרו ביה רבנן לכך בבישלו לבדו דפירש החלב שבו וחזר ונבלע אסרינן. משא"כ בצליה. מה שפירש יוצא לאש ומה שנשאר הרי לא פירש ובכה"ג לא גזרו על ח"ש ופשוט :

ס"ק **ב' בא"ד א'** והר"מ לשיטתיה בתרתי כו'. הילכך בדאורייתא היכא דהוא בריה בעינן ס"א והוא כמו ביצה ר"ל שנמצא בה אפרוח וכן מבואר להדיא ברמב"ם פרק ט"ו מהמ"א הי"ט וז"ל שם ביצה שנמצא בה אפרוח שנשלקה עם ביצים המותרות אם היתה

שפתי דעת סימן פ"ז פ"ח פ"ט

ולהנ"ל ניחא. כי לפמ"ש הרמ"א דרק בה"מ יש להכשיר בצלול ונקרש. משום דבאיה"מ חיישינן לדעות הפוסקים דמחשבין לה לצלול ממש. ובה"מ הוא דסמכינן ומחשבין לה לקרוש ותינח לדעת הרמ"א דמקיל בקרוש ממש גם באיה"מ. אבל לפ"מ דס"ל לש"ך דגם בקרוש ממש יש דעות דאסור מדינא. וצריך להחמיר כוונתם באיה"מ. אם כן בצלול ונקרש שכתב הרמ"א דרק בה"מ מיחשב לקרוש הרי הו"ל לש"ך בצלול ונקרש תרי קילי בה"מ וצריך לאסור לדידיה אף בה"מ. לכן קאמר הש"ך דכיון שבתו"ח כתב להקל בדיעבד אף באיה"מ גם בצלול ונקרש הרי דמשוה אותו לקרוש ממש אם כן לפ"ז אף לפ"מ דס"ל לש"ך דבאיה"מ יש לאסור בקרוש ממש מ"מ בה"מ יש להקל גם בצלול ונקרש כמו בקרוש ממש :

שם בש"ד **בא"ד א'** ויש לעיין בדבריו דבב"ח יש לומר כו' משא"כ כשרה שינקה מטרפה כו'. ר"ל דמדברי הש"ך כאן משמע דבב"ח אינו מותר בצלול ונקרש על ידי בישול. כיון שהוא מ"ה. ובכשרה שינקה מטרפה. אף שהוא דאוריי' מסיק להתיר. וקשיא ליה להפמ"ג מ"ש זמ"ז. ותירץ די"ל דבכשרה שינקה מטרפה כיון דאיכא ס"ס התיר בה"מ ואף שהוא בדאורייתא לא איכפת לן. כיון שאין ס"ס לאיסורא משא"כ בב"ח אף דיש ג"כ ס"ס זו שמא כמ"ד דמותר אף בצלול ושמא צלול ונקרש דין קרוש יש לו. מ"מ הרי יש גם ס"ס לאיסורא שמא צלול ונקרש דין צלול יש לו. וכמ"ד דצלול אסור. ואת"ל דקרוש הוא. וכמ"ד דקרוש הוא פירשא. מ"מ שמא כסוברים דרק היכא דלא נמלח ואין איסור אלא משום חלב כגון לבשלו עם בשר לזה אמרינן דהוא כפירשא. אבל אם נמלח נהי דהחלב גופו הוא פירשא. אבל מ"מ הטעם שקבלה מעור הקיבה לא הוי פירשא ואוסר אם נותנין אותו לחלב אחר [עיין בש"ך ס"ק כ"ט והוא דעת רבינו ירוחם. ומרדכי בשם ראבי"ה וסה"ת מובא בב"י. דסבירא להו דאף לפי שיטת הגאונים דס"ל דהוי פירשא בעלמא. מ"מ אם נמלחה אסור להעמיד בה גבינה. מחמת טעם בשר שקבלה מעור הקיבה וכשמעמיד בה הו"ל בב"ח ע"ש] ודי לנו להקל במליחה וכבישה בצלול ונקרש. כיון דהוא רק בב"ח דרבנן דבזה כיון דאיכא ס"ס להקל וס"ס להחמיר הוי ספק דרבנן ולקולא. משא"כ ע"י בישול דהוא בדאורייתא הוי סד"א ולחומרא. אבל בכשרה שינקה מטרפה אף שהוא בדאורייתא מ"מ הרי ליכא ס"ס להחמיר ואיכא ס"ס להקל לכך הכשיר בה"מ :

ס"ק **כב בא"ד א'** ועמ"י בשו"ת סימן ט"ז בנמצא עצם חלול בתוך מאכל חלב כו' והבל"י בשו"ת כו'. עיין בפתש"ו ס"ק ט"ו. וביא"פ סיים ע"ז דנראה דבאותן עצמות שרגילין שיהיה בהן מוח ודרכן לצאת בבישול יש להחמיר בתבשיל מעט שאין בו ס' ע"ש. ועיין בבינ"א שער רוב וחזקה סימן מ"ג באורך מדין זה. ועיין בשפ"ד סימן צ"ט ס"ק א'. ובמה שכתבתי שם ע"ז באות ב' שכבר קדמו להבינ"א בבל"י שם :

בא"ד ב' ולא הבינותי כו' וצ"ע. נ"ב עיין בשו"ת מהר"ם שיק חיו"ד סימן ק"ח שתירץ זה בטוב. הבאתי דבריו על השפ"ד בסי' צ"ט ס"ק א' שם :

בא"ד ג' כתב הכה"ג כו'. ויראה דמש"ה אוסר לצד הבשר כו'. ועיין בעקרי הד"ט חיו"ד סימן י' אות ו' שהעתיק מחלוקת כל הפוסקים בזה. וסוף דבריו שהרב המאסף בהגב"י סי' פ"ז אות י"ג. עשה מעשה להתיר. ועיין ביא"פ שהביא ג"כ בשם המח"ב שכן נוהגים בקושטאהל ובכל ערי המריאה לאסור בגבינה ולהתיר בדבש. ולזה הסכים מהר"י הכהן. וכן המנהג בירושלים להתיר שמן הבא בנודות של עור לצד הבשר. וכ"כ הבל"י שנוהגים היתר ע"ש. ובסוף הסי' בקיצור ה' בב"ח אות כ"ג דבדיעבד אם קנה דבש שהביא בנודות של עור נבלה נראה להתיר ע"ש. ועיין בספר זכל"א חיו"ד אות נ' ערך נאד שהאריך בזה :

ס"ק **ל"ג בא"ד א'** אבל בשר יבש כעץ אוסר כו'. וה"ה ע"י שרי' מעל"ע. עיין בפתשו' ס"ק כ"א שהביא בשם תשובת תפארת צבי. דמבואר דלא כפרי מגדים. אלא דגם בשר יבש אינו אוסר. וגם מבואר דאף על ידי שרייי מעל"ע נמי שרי כו' ועיין בש"ך סימן ק"י"ד סקכ"א מבואר דלא כהפמ"ג. וכ"מ בשבו"י ח"ב סימן ע' ע"ש. ועיין ביא"פ סוסי' זה בקיצור ה' בב"ח אות כ"ג ועיין בס' יד"י בארוך ס"ק כ"ד וקצר ס"ק מ"ח שהעלה דבשר יבש כעץ גם אם שוהה מעל"ע מותר ובודאי גם על ידי בישול לא יהיב טעמא. וכמבואר בש"ך סי' ק"י"ד. ומהפרי מגדים נעלם דברי הש"ך שם. אך בנתבשל הכל לפי הענין היבשות אם ראוי להתלחלח בבישול שיהא ראוי לאכילה ע"ש. וכבר קדמו הפ"ת להשיג על הפרי מגדים מד' הש"ך בסי' ק"י"ד. ועי' בדג"מ שם מ"ש על הש"ך בזה. ועיין בשפ"ד סי' קג ס"ק ב' :

בשפ"ד ס"ק **ל"ה** עש"ך דהמעמיד בדבר המותר כו' משא"כ דבר האסור מגופו. עיין בס' יד יוסף שביאר החילוק בזה בסברא נכונה :

סימן פח ס"ק **א'** ואשמעינן דל"ת [דגבינה מותר להעלות על שולחן שאוכלין בשר] כיון שצריך לשהות כו' לכן כתב הש"ך דז"א דודאי מ"ש הש"ע הטעם שלא יבוא לאוכלם הוא ל"ד דהא הוה גזירה לגזירה אלא עיקר הטעם כדאמרינן בש"ס שמא יעלה באילפס רותח וכדומה א"כ פשיטא דה"ה גבינה כו' :

ס"ק **ה' בא"ד א'** דלא כמ"ש הכה"ג כו'. די"א הוא דיעה שלישית כו' ר"ל דהנה הב"ח הקשה עמ"ש הטור וי"א כו' [עיין בט"ז ס"ק ג' ומשבצות שם]. ולזה תירץ הכה"ג דהי"א שהביא הטור אינו דעת הי"מ שהובא בתוס'. אלא דהם דעה שלישית שהם מפרשים. מ"ש בגמ' תפיסה אחת. היינו מטפחת אחת וכדיעה א' שבתוס'. דלפ"ז מהני היכר. רק מצד הסברא אומרים דכל שיש להם הוצאה אחת. לא מהני היכר. וכתב עוד דכ"מ בש"ך עז"ק הפרי מגדים ולא הבינותי דאדרבה הש"ך שלל זה דלא נימא כן. מדכ' הש"ך ופליג אסברא ראשונה. דאלו לזה הפי' של הכה"ג היה אפשר לומר דהי"א שבטור לפרושי קאי. ר"ל דהטור אינו מביא הי"א לחלוק על מה שאמר מקודם דמהני היכר אלא לפרושי דהא דאמר דמהני היכר הוא דוקא בב' הוצאות. הא בהוצאה אחת לא מהני היכר. ולמ"ש הט"ז והש"ך כו' :

סימן פט ס"ק **ז' בא"ד א'** א"כ ודאי דיו לבא מן הדין להיות כנדון כו' כצ"ל. ור"ל דלכאורה קשיא על הש"ך מדכתב בתו"ח כלל ע"ז דין א' בשם מהרי"א. וז"ל רבים נהגו להקל להמתין שעה וסילקו ובירכו ואע"ג דלא מצינו רמז לשיעור זה. מ"מ מי ימחה בידם. הואיל והתוספות וראבי"ה כתבו להתיר מסעודה לסעודה [ע"י סילוק ובירך מיד] עכ"ל וא"כ כיון דעיקר סמך המנהג בהמתנת שעה הוא נלמד מהתוספות וראבי"ה כנ"ל. אם כן דיו לבא מן הדין להיות כנדון דכמו להתוס' וראבי"ה דמתירין מיד ע"י בהמ"ז הוא רק על ידי קינוח והדחה. כמ"ש הרמ"א כאן בהג"ה. כ"נ לדידהו בהמתנת שעה בעינן גם כן קינוח והדחה. וכן תמה על הש"ך כן במנ"י שם אות ג'. ולזה תירץ הפרי מגדים דלק"מ דהרי בת"ח שם. אף להתוס' וראבי"ה דמתירין מיד על ידי בהמ"ז לא הזכיר הרב שם כלל דבעינן קינוח והדחה אם כן שוב אין ראיה משם [ורק כאן בהג"ה הוא שחידש דלי"א דסגי בסילק ובירך מיד דבעינן קינוח והדחה] ועוד י"ל דאפשר הש"ך סובר דאף שמבואר בדברי מהרי"א דהנוהגין להמתין שעה הוא מחמת דסומכין על התוס' דמתיר מסעודה לסעודה מיד. אפ"ה י"ל דרק להתוס' דמתיר אף מיד לכך בעינן קינוח והדחה לטעם הנשאר בפיו משא"כ לדידהו ההמתנת שעה הוא במקום הקינוח והדחה דתו אין מושך טעם :

ס"ק **י' בא"ד א'** ומיהו מים אחרונים אין נוטלין ע"ג קרקע. ומים כו'. נ"ב עיין בספר א"ר באו"ח סימן קע"ג ובשו"ת חכ"צ סימן נ"ה. כתבו דגם מים אמצעים אין נוטלין ע"ג קרקע משום דרוח רעה שורה על כל דבר מזוהם. והן אמת שבפר"ח סימן זה סק"י מבואר כמ"ש פמ"ג. אך בחכ"צ שם האריך לדחות דברי הפר"ח בזה. הובא בקיצור בש"ת באו"ח שם. וכן הוא בספר זכל"א חלק או"ח אות מ' בשם הרב ברכ"י סימן קע"ג שכ' ג"כ דמים אמצעים צריך ג"כ כלי ודלא כפר"ח ע"ש :

ס"ק **יג בא"ד א'** עכה"ג כו' חולק על הש"ך סק"י וכ' דבשאר משקין כו' כצ"ל :

ס"ק

שפתי דעת סימן פ"ט צ'

ס"ק יט **בא"ד א'** אף דלקמן כתב הרב דיש מחמירין בצלי ובישול כו'. ר"ל דבמנ"י כלל ע"ז ס"ק י"ג ובספר א"ז ובה"ט סקי"א במוסגר תמהו על הש"ך במה שהקשה מלקמן רסי' צ"ה ותי' דמירי כאן דיש קצת ממשות דהרי מעיקרא לק"מ דהא רמ"א באמת ס"ל בת"ח כלל נ"ז ונ"ח. ובש"ע סימן צ"ה דבנתבשל אסר לכתחילה לאוכלו בכותח. ואם כן שפיר אשמעינן הרמ"א כאן דמותר לאכול אחריו גבינה אף לכתחילה. לזה תירץ הפמ"ג דהש"ך שפיר דייק כי אף שמרמ"א גופיה אינו מוכח. דהא איהו ס"ל באמת בסימן צ"ה לאסור לכתחילה בבישול כנ"ל. אבל מ"מ הרי מקור דין זה של הרמ"א הוא מהב"י באו"ח סימן קע"ג [עיין בד"מ הביא ג"כ דין זה בשם הב"י באו"ח סי' קע"ג] ולהב"י שפיר קשיא מאי אירי' זא"ז אפילו בב"א שרי דהא איהו ס"ל בסי' צ"ה סעיף א' להתיר נ"ט בר נ"ט בבישול אפילו לכתחילה אע"כ דקמ"ל הב"י דאף שיש טוח בעין. דבכה"ג אסור בבת א'. מ"מ מותר לאכול אחריו גבינה א"כ ה"ה לדידן דין אמת דאף שיש טוח בעין. מ"מ מותר לאכול אחריו גבינה. [ולדינא גם המ"י סיים שם דאפילו לא הודחו יפה. גם כן מותר. וכמ"ש הב"ח ג"כ סוסי' פ"ט ע"ש. ועיין ביד אברהם. דפירש ג"כ דכוונת הש"ך הוא אליבא דהב"י. אך סיים שם. דבסי' א"ז מחמיר. וצוה לעיין בבל"י שכתב דאם נותן הממשות טעם בתבשיל אסור ע"ש. וכ"ה באמת בבל"י סקט"ו. ועיין בחידושי ב"מ דתירץ קושיית הבה"ט נ"ל בע"א דהש"ך סובר כיון דאכל תבשיל שנתבשל בקדרה של בשר. אי נאסור לו לאכול אחריו גבינה. אין לך דיעבד גדול מזה. ובדיעבד מבואר ברמ"א סימן צ"ה שם. דמותר אף בב"א. וקשיא ליה לש"ך שפיר פשיטא. דהא בדיעבד. אפילו בב"א שרי. אמנם ת' הש"ך אינו מתיישב לי דממ"נ אם הבעין נתבטל בס' הוי כלא היה. ואם לא נתבטל. הוי ממש תבשיל של בשר. ולענ"ד קמ"ל הרמ"א דאפילו נתבשל בו דבר חריף. דלא הוי נ"ט בר נ"ט. מ"מ שרי ע"ש. וכ"ה בחידושי רע"א בכתונת רמ"א דקמ"ל דאף אם בישלו חומץ בקדרה של בשר. אפ"ה מותר לאכול אחריו גבינה. וכ"כ בס' יד יוסף ע"ש:

ודע דיש לחלק דדוקא באכל מקודם ד"ח שנתבשל בקדרת בשר. בזה הוא דאמרי' דמותר לאכול אחריו גבינה. אבל להיפוך. באם אכל בשר ממש ורוצה לאכול אחריו ד"ח שנתבשל בקדרת חלב ב"י. או שנחתך בסכין חולב. עיין בפמ"ג או"ח סי' תצ"ד בא"א ס"ק ו' שכ' וז"ל ולאכול צנון שחתך בסכין חולב אחר בשר. תוך ו' שעות. י"ל דאסור עכ"ל. ובספר יד יוסף כאן. בארוך סק"ה. ובקצר סקכ"ט כ' דאם אחר שאכל בשר ורוצה לאכול אחריו ד"ח שנתבשל בקדרה חולבת. אם אב"י יש להקל. אך בב"י או בסכין דמסתמא שמנינותו קרוש ע"פ הניח בצ"ע:

ודע עוד דמה דמבואר כאן בהג"ה דבנתבשל בקדרה של בשר דמותר לאכול אחריו גבינה. עלה על דעת ח"א דאולי להיפוך כשאכל בשר ממש ורוצה לאכול אחריו תבשיל מקדרה חולבת ב"י י"ל דאסור. כיון שהבשר מושך טעם. הוי כאוכל אותן ביחד ואנן קי"ל בסימן צ"ה לאסור לכתחילה בבישול נ"ט בר נ"ט. ובטו"ט מהדורא ג' סי' קפ"ג השיב ע"ז. וז"ל הדבר מביא לידי גיחוך, והדבר פשוט להיתר. וכן עמא דבר ולית מאן דחש לה להחמיר חומרות כאלו ע"ש. וכ"מ מד' הפרי מגדים באו"ח סי' תצ"ד הנ"ל דרק בצנון שהוא ד"ח החמיר]:

ס"ק כב **בא"ד** וכפי הנראה דלחתוך לחם בעינן נעיצה כו' ע' בבינ"א שער או"ה סימן ל"ח ס"ק נ"ה שהשיג על הש"ך שכתב בשם הי"ש דאסור. כן עיין בי"ש ושם מבואר לחתוך בו גבינה ע"ש ואפשר דנוסחא מוטעת נזדמנה לש"ך כו' ע"ש ובחכמת אדם כלל מ' סימן י"ד. דלחתוך לחם לא בעינן נעיצה אלא סגי בקינוח פה שלא יהא שום שמנונית דבוק בו ואף שלא בשעת הדחק ועיין בה"ט ס"ק ט"ו בשם הב"ש שכתב דדוקא בשעה"ד כגון בדרך שאין לו סכין אחר ועיין במ"ז ס"ק ז':

עיין בפ"ת ס"ק ח' בשם רדב"ז דלמנהגנו שמביאין כל מאכל על השולחן בקערות כו' כו' בהיפוך המפה לחוד סגי ע"ש. ועיין במדרש תלפיות אות ב' ענף בב"ח שכתב בשם ספר יש נוחלין דיזהר אדם בשתי מפות א' מיוחדת לאכול עליה בשר וא' מיוחדת לאכול עליה חלב ויזהר שלא יחליפו אותם ע"ש. [ועיין בב"י או"ח סוסי' קע"ג בשם הגאשר"י בשם רבינו קלונימוס דצריך מפה לזה ומפה לזה. וכתב בב"ח שם משום שהקערה רותחת עם בשר תהא בולעת מגבינה שידבק במפה. ולכן תמה על הטור. ובדרישה שם ס"ק ז' ומגי"א סק"א פירשו לדברי הטור דאיירי במטפחת חדשה או כבוסה ועיין בפמ"ג שם באשל אברהם סק"א ומדבריהם מבואר שאין לחלק בכך אלא אף שאוכלין בקערות מ"מ צריך שתי מפות וכן עמא דבר וכ"כ המנ"י כלל ע"ו ס"ק י"ז בשם הב"ח ושיורי כנסת הגדולה ע"ש]:

סימן צ ס"ק ד' **בא"ד א'** אלא ממ"ש המחבר כמו ס' בכחל. [דהו"ל לומר כמו ס' נגד הכחל] היה מקום לטעות ולומר דבחלב שיש בתוך הכחל משערין. קמ"ל הש"ך דז"א וממ"ש המחבר משערין אותו בס' דתי' אותו מיותר. גילה לנו דנגד הכחל משערין והא דלא אמרינן ספק דרבנן לקולא [ר"ל דנשער לפי אומד כמה נפיק מיניה ואף אם יהיה ספק שמא לא שיערנו יפה הרי הוא סד"ר לקולא. ע"ז] כתב הר"ן כו':

ס"ק ה' **בא"ד א'** אבל מ"ש דאם היה ס' כו' אין הנדון כו' דהא אם יש ס' בתחילה כו'. ר"ל דכתב המנ"י שם דאם היה בפעם ראשון ס' ואח"כ קרעו ונפל לפחות מנ"ט מותר. דכיון דלא נאסר הכחל רק משום מ"ע אין להחמיר יותר מבפעם ראשון. ותמה הפמ"ג דהרי בלא קרעו אחר בישול מבואר כאן דצריך תמיד בפעם ב' ג"כ ס' אלא בזה קיל דאם היה בתחילה בפעם א ס' אז בפעם ב' ג"כ סגי בנ"ט כמ"ש כאן בהג"ה [דדוקא בלא היה בפעם א' ס' אז אין מצטרף שוב לנ"ט] אבל עכ"פ נ"ט בעינן משא"כ כשאין נ"ט בהקדרה ב' אז אסור ואף דלא נאסר משום מ"ע וא"כ עיקר היתרו של מנ"י רק משום דקרעו וזה פשיטא דקריעה לא מהני אחר בישול כלל [ועיין בס' יד יוסף סימן ס"ט בארוך ס"ק מ"ה דהביא כן מד' התוס' ושנעלם דברי התוס' אלו מהמנ"י ע"ש]:

בא"ד ב' ולא הבינותי דהמעיין בראש כו'. עיין במ"ש לעיל על הש"ד סימן פ"ו סק"י שהבאתי לדברי הראש אלו באורך ע"ש ותבין:

ס"ק ח **בא"ד א'** ומ"ש בשם הרש"ל צ"ע דבהדיא כו' ובאו"ש אפשר כ"כ. כבר תמה כן במנ"י כלל ל' אות ט' וכתב דהש"ך לא ראה רק תחילת דברי מהרש"ל ולא ראה מסקנתו דמבואר להדיא להיפוך שאוסר בדיעבד אפילו בישלו לבדו ע"ש. וכ"ה בחידושי רע"א. ועיין בידי' בפ' הקצר ס"ק ט"ו דתי' את הש"ך בזה. ועיין בהגהת א"ב שכתב דבאו"ש של מהרש"ל מבואר באמת כמ"ש הש"ך:

משבצות זהב סימן צ'

היתה עם ששים ואחת והיא. הרי הן מותרות. היתה עם ששים בלבד נאסרו הכל. מפי שהיא בריה. עשו היכר בה. והוסיפו בשיעורה עכ"ל *)

בא"ד ב' ויש לעיין דמ"מ הכחל אסורה כו'. וכ"ת דרשב"א סובר כוונתו לתרץ קושית הט"ז על הת"ח דלמה הצריך לטעם הרשב"א לומר דכחל דרבנן. לז"ק דלכאורה קשיא לרשב"א דהרי מ"מ הכחל עצמה אסורה. משום דבשר אחר נו"ט בחלב הכחל. ואם כן איך יצטרף הכחל לשיעור ס'. וכ"ת הוא כמו וכי נאמר לתרץ דרשב"א סובר דל"א חנ"נ בש"א א"כ א"ש כי כאן הוה כמו ש"א דהרי חלב שבכחל אין אוסרו לכחל. כיון שלא פירש. ואינו נאסר הכחל רק מחמת הבלוע של בשר אחר הנבלע בחלבה. ואם כן הכחל עצמו שנאסר מחמת זה הוי כש"א דכל הבא מבב"ח, לאו כבב"ח דיינינן ליה אבל זה תינח רק לרשב"א. אבל להרב עצמו שהוא ס"ל דגם בש"א אמרינן חנ"נ. עדיין יקשה אמאי הכחל מצטרף. ושפיר הוצרך לומר לדידיה דהטעם דכחל הוי איסור דרבנן וכדכתיבנא בס"ק שלפ"ז דהקילו בו כיון שלא פירש דלא גזרו על חלב שחוטה בכה"ג אף דבשאר איסורי דרבנן לא הקילו ואמרינן בכ"מ חנ"נ. הכא הקילו טפי:

בא"ד ג' ועכו"פ אות ג' כתב חלב הכחל. כ"ז שלא יצא אין איסור כו'. ר"ל דהכו"פ שם תירץ קושית הת"ח. מ"ש מדם שבחתיכה דהיא עצמה אין מצטרפת. די"ל דס"ל להרא"ש והטור דדם שפירש ממקום למקום אסור. ואם כן חתיכה זו תיכף כשנפרש הדם שבה ממל"מ נאסר. ואחר כך כשיוצא הדם לקדרה אין החתיכה זו מצטרפת כיון שכבר נאסרה. משא"כ בכחל כ"ז שהחלב בלוע בתוכה אינה נאסרה רק כשיצא וחזר ונבלע. ואם כן טרם שבלעה הכחל כבר נתפשט החלב בכל הקדרה. ולמה תצרף בחשבון. הלא נגד החלב הנפלט לחוץ היא כמו שאר החתיכות. משא"כ בדם דנאסר החתיכה תיכף קודם שיצא לחוץ עכ"ל. וע"ז תמה הפמ"ג עליו בתרתי חדא דהרי אנן אמרינן אף בבישלו עם בשר מצטרף הכחל לס'. אף דבזה ג"כ הרי הכחל נאסר עוד קודם שנפלט חלבה ממנה. משום דהחלב שבכחל בולע טעם מבשר אחר כנ"ל. ועוד דהרי אדרבה ס"ל להרא"ש והטור דדם שפירש בחתיכה ממל"מ מותר. וכ"פ המחבר בסימן ס"ט סעיף י"ב מדכתב שם דאם יש ס' נגדה גם אותה חתיכה מותרת עיין במ"ז שם ס"ק כ"ז וש"ך שם ס"ק מ"ו. ובסי' ע"ו בש"ך סק"ב ואפ"ה כתב שם. דאותה חתיכה אינה מצטרפת לס'. ועוד דהרי גם כשמבשל הכחל בלא בשר ג"כ ל"ש סברת הכו"פ. כי הן אמת שמה שנפלט ממנה חלב לתוך הקדרה אינו חוזר ונבלע רק לפי ערך כמו לשאר החתיכות ויש בכחל ס' נגד זה שחוזר ונבלע בה. אבל מ"מ הרי בודאי נשאר בה עוד חלב שלא נפלט כלל. ואף שזה היתר כיון שלא פירש. מ"מ בהצטרפו עם החלב שיצא וחזר ונבלע בה. אם נותנין ביחד טעם בהכחל. ואף שאין באיסור לחוד כדי ליתן טעם. מ"מ אוסר ומ"מ הניח הפמ"ג זה ביש לעיין כי אינו קושיא כ"כ על הכו"פ. די"ל דס"ל דמותר באמת בכה"ג. ולהפמ"ג עצמו לא ברירא ליה הא מילתא. ובכ"מ הוא מסתפק בזה. ועיקר מקומו הוא בשעה"ת ת"ג פ"א בד"ה נסתפקתי. עיין במה שכתבתי שם ע"ז. ובסי' צ"ב על המ"ז ס"ק ט"ז שהבאתי בשם האחרונים. שהעירו ע"ז עיין שם באורך:

בא"ד ד' ומה שהקשה הט"ז כו' השיב בנה"כ כו'. דמ"מ דם קודם הבישול כשנפרש הוי ד"ת לכך החמירו בו אף בבישול משא"כ חלב שחוטה דתחילתו דרבנן. עיין ביד יוסף שכתב. דלפמ"ש הפרי מגדים לעיל בפתיחה להלכות מליחה ד"ה וראיתי להבית יעקב כו' אמנם כן בתה"א ע"ה כו' שמא בתחילת חומו קודם בישול הוי דאורייתא ע"ש. א"כ בזה א"ש דברי הת"ח דהא מירי כאן לשיטת הרשב"א. ואיכא למימר שפיר. דבדם כיון דבתחילת בישולו הוא מדאורייתא. החמירו בו. משא"כ בכחל. דאף בתחילת בישולו הוא רק דרבנן. לכן הקילו:

בא"ד ה' ודע דיש קצת כו'. ור"ל לאו כר"מ ממש כו'. עיין בחידושי רע"א תמה על הט"ז במ"ש דהרא"ש והטור ס"ל כמו טעם הר"מ דאכתי יקשה עליהם הא דם שבישלו גם כן דרבנן ויהיה סגי ג"כ בנ"ט. וכמו שהקשה הט"ז בעצמו על הת"ח ע"ש. וגרם לו זה מחמת שהבין דהט"ז קאמר דסוברים כטעם הר"מ ממש דשאני כחל שהוא דרבנן. אבל הפרי מגדים נשמר מזה. ופירש דכוונת הט"ז אינו שסוברים כטעם הר"מ ממש. דא"כ יקשה אמאי ס"ל להרא"ש והטור בשאר איסורי דרבנן דבעינן ס' והוא בשלמא להר"מ עצמו ניחא. דהוא ס"ל באמת. בשאר איסורי דרבנן ג"כ בנ"ט וגם יקשה קושיית רע"א הנ"ל. אלא דהרא"ש והטור ס"ל כטעם הר"מ דדוקא גבי כחל הקילו. ולא הצריכו רק נ"ט אך דלא כהר"מ ממש דלדידיה הוא משום דכחל דרבנן ולדידהו הוא משום דכחל קיל יותר משאר איסורי דרבנן. ולפ"ז מדוייק אריכת לשון הט"ז דהיה לו לומר בקיצור דהרא"ש והטור ס"ל כטעם הר"מ ותו לא. והאריך וכתב דס"ל כמו טעם הר"מ דדוקא גבי כחל הקילו כו':

בא"ד ו' והנה יש לחקור כו' ואמאי הא הדם שפירש כו'. ר"ל דהרי כל הטעם דמתיר שם החתיכה. הוא משום דס"ל פירש ממל"מ מותר. ומה שנפלט לתוך הקדרה אינו חוזר ונבלע בה. רק לפי ערך. כמו לשאר החתיכות. ואם כן כשיש בין הכל ס' אינו נבלע בחתיכה זו ג"כ רק חלק ס' ואין בו כדי נו"ט: ותמה הפמ"ג דהרי מ"מ בודאי נשאר דם בהחתיכה שלא פירש ממנה. אף דהוא היתר מ"מ בהצטרפו יחד עם המעט דם איסור שיצא לחוץ. וחזר ונבלע בה ודאי יש בהם בנו"ט בהחתיכה וכל שנרגש הטעם אף שאין באיסור לחוד כדי ליתן טעם. רק בהצטרפו עם ההיתר. מ"מ אוסר עיין מה שכתבתי לעיל אות ג' בסופו מזה:

ס"ק ג' ובגמרא נמי ה"ק. דברי הט"ז כאן צריכין ביאור. דמה חידש בתירוצו שבאמת עיקר התירוץ בגמרא. דשויוה כנבילה בשביל זה דשמא לא נפלט לגמרי כו'. דאכתי קשיא מה תלוי זה במה דאמר רבי יצחק דכחל עצמו אסור. והרי אף אם היינו אומרים דהכחל לא נאסר. מ"מ אוסר לקדרה שניה מטעם זה דשמא נשאר בו חלב. ונלענ"ד בכוונתו. עפ"י מה דקי"ל דאפשר לסוחטו דאיסורא אסור. ואל"ס דהיתירא מותר כמבואר בתשו' מהר"ם לובלין סי' כ"ח הובא בש"ך סי' צ"ד ס"ק כ"ג. ובט"ז סי' צ"ו סק"ה. ובאו"ח סימן תמ"ז במג"א ס"ק ל"ח. ועיין בחוו"ד רסי' צ"ב ביאורים סק"א. ובחוו"ד סימן ס"ט ביאורים ס"ק ט"ז כתב וז"ל דלכאורה בחתיכה שנתבשל בלי מליחה והיה ס' נגדה אם נפלה לקדרה אחרת יש לאסור דאימר לא פלטה הדם בקדרה ראשונה ותפליט בקדרה שניה. אמנם לפ"מ דקי"ל אפשר לסוחטו דהיתרא מותר. ודם שלא פירש מותר הוי אל"ס דהיתרא. ואפילו בכחל רצה הש"ס חולין לומר דנפל לקדרה אחרת לא יאסור. רק דמשני דעשו אותה כחתיכת נבלה. וזה דוקא בכחל דהוי אל"ס דאיסורא. דמאחר שנכנס טעם הבשר להחלב שבגומות. נאסר החלב אף שלא פירש כמ"ש התוס' שם. משא"כ כאן דדם שלא פירש מותר הוי אל"ס דהתירא. והטעם דכל אל"ס לא נשאר רק טעם קלוש. דבאיסורא אסור. ובהיתרא מותר עכ"ל. ועד"ז תירץ הט"ז. דאי היינו אומרים. דהכחל עצמו מותר. לא היה לנו לחוש שמא נשאר חלב בכחל ולא נפלט בקדרה ראשונה לגמרי דהרי קי"ל אל"ס דהיתרא מותר. אבל כיון דאמר ר' יצחק דכחל עצמו אסור נאסר מחמת טעם בשר הנבלע בו כנ"ל

הערה

*) מכאן מבאר דהר"מ ע"כ ס"ל דביצה שיש בה אפרוח אסור מדאורייתא ולכך מצריך ס"א והוא וקשה לענ"ד דעת הר"מ בהמ"א פ"ג ה"א הובא בטוש"ע סימן פ"ו ס"ח דביצה שהתחיל העוף להתרקם בה. האוכלה מכין אותו מכת מרדות. אלמא דס"ל דהוא מדרבנן. וכמבואר במ"מ שם. וגם דהא מבואר בסימן ס"ו ס"ב. דדם ביצים. אם ידוע שהוא מרוקם האפרוח חייבים עליו. ותירץ הש"ך בסימן ס"ו סק"ד וסימן פ"ו ס"ק כ"ג דבסימן ס"ו מיירי דוקא בטיפת דם. וידוע שהוא מריקום האפרוח. דבזה חייבים עליו מן התורה. ובסימן פ"ו מיירי במלא דם וניכר בו מקום התחלת האפרוח. דזה אינו אלא מדרבנן. והט"ז בסימן ס"ו ס"ק א' חולק על הש"ך. וס"ל דאף במלא דם הוי מה"ת ותי' בע"א דבסימן ס"ו דכתב דחייבים עליו היינו על הדם. ובסימן פ"ו מיירי בריקום בשר בלא דם בעין. דזה לא הוי רק דרבנן. ועכ"פ בין לט"ז וש"ך ס"ל דביצה שיש בה אפרוח בביצה. אינו רק מדרבנן. ואמאי הצריך הר"מ ס"א והוא ונלענ"ד ליישב דאליבא דהש"ך א"ש. די"ל דהר"מ בהמ"א. שהובא בסימן פ"ו מיירי דלא יש עדיין ריקום בשר כמו אפרוח רק דהוא מלא דם וניכר התחלת אפרוח. ולכך אינו אלא מדרבנן. והא דכתב בהמ"א פרק ט"ו דבעינן ס"א והוא מיירי דיש ריקום בשר כמו אפרוח ממש דזה אסור מדאורייתא משום נבילה. וכדעת סה"ת הובא בתה"א. עיין בב"ח סימן ט"ו ובשפ"ד שם סק"א. וחיי הכותב. שאחר שעלה במצודתי לומר כן אח"כ מצאתי בתבו"ש סימן ט"ו סק"א שהרגיש במה שהקשיתי ותירץ כנ"ל. ושמחתי מאוד שכוונתי לדבריו הקדושים. ואני אוסיף עוד איזה דיוק בזה. דהרי חזינן דהר"מ דייק בלשונו דבפ"ג מהמ"א כתב ביצה שהתחיל העוף להתרקם בה. ולא כתב סתם ביצה שנמצא בה אפרוח. ובפרק ט"ו מהמ"א כתב

משבצות זהב סימן צ׳ צ״א

אף דהוא מצטרף לבטל לשיעור ס׳ מ״מ שויהו רבנן כחתיכת נבלה דשמא לא נפלט לגמרי החלב שבו. ואל״ס דאיסורא אסור. ועיין בחו״ד סימן זה ביאורים סק״א שתירץ להרשב״א הסוגיא באופן אחר. ועיין ביד יהודה סימן ס״ט בארוך ס״ק מ״ה :

ס״ק ד׳ **בא״ד א׳** אמנם כן מה שהכריח הט״ז מדכתב הר״מ בפ״ט ממ״א הי״ג כו׳ לא ידענא. ר״ל דלשון המחבר כאן שכתב ובין כך ובין כך בין שהיה ס׳ ובין שלא היה ס׳ אם נפל לקדרה אחרת אוסר אותה ומשערין בו בס׳ כבראשונה. הוא לשון הר״מ בפ״ט ממ״א הי״ג ודייק הט״ז מזה. דמדכתב הר״מ דמשערין בקדרה ב׳ בנ״ט והוא כמו בראשונה וקאי אמ״ש מקודם ובין כך ובין כך. אלמא דאף אם בראשונה לא היה ג״ט והוא ג״כ סגי בקדרה ב׳ בנ״ט והוא. וברשב״א מבואר דבזה נעשה הכחל נבלה. ואין מצטרף אח״כ לנ״ט. ובעינן ס׳ והוא. ע״כ דר״מ ס״ל דבאיסור דרבנן ל״א חנ״נ. ונולד מחלוקת בין הר״מ והרשב״א. ועל זה תמה הפמ״ג. דמכאן אינו מוכח. דהרי הר״מ לשיטתיה דס״ל בכל איסורי דרבנן דסגי בנ״ט. ואם כן אפילו אם נעשה הכחל נבלה סגי בקדרה ב׳ בנ״ט דלא גרע משאר איסור דרבנן עיין במנ״י כלל ל׳ ס״ק י״ח ולעולם דהר״מ ס״ל דבאיסור דרבנן אמרינן חנ״נ. ולזה קאמר הפרי מגדים. דאם היינו אומרים דלהר״מ הוי כחל בריה או דהר״ל. הוי א״ש כי בזה סובר הר״מ דהוסיפו אחת בשיעורו. ובדרבנן בעינן ס׳ והוא ובדאורייתא ס״א והוא אם כן שפיר דייק הט״ז. דאי איתא דהר״מ סובר באיסור דרבנן חנ״נ. אם כן כיון דהוא נ״נ. והרי הוא איסור בריה. ולמה כתב הר״מ דאף בקדרה ב׳ סגי בנ״ט וע״כ דסבירא ליה דל״א חנ״נ בדרבנן. אך סיים הפרי מגדים דכ״ז אינו שוה לו. כי נראה דכחל לא הוי בריה להר״מ. וגם לא מצינו דר״מ ס״ל דבחהר״ל גם כן הוסיפו אחת בשיעורו כמו בבריה ודע דממה שהביא הט״ז בשם הב״ח שהוכיח מהר״מ פט״ו ממ״א הכ״ז חלב שנפל לקדרה שיש בה בשר עוף כו׳ מזה שפיר מוכח דס״ל דל״א חנ״נ באיסור דרבנן. רק דמבואר בט״ז דהוא דייק מכחל. דהר״מ ס״ל כן. וכתב דכן כתב הב״י גם כן לדייק כן מפט״ו ממ״א. על זה תמה הפרי מגדים דממה שהוכיח הט״ז עצמו מכחל לא מוכח כנ״ל. וזה כוונת הפמ״ג בסוה״ד במוסגר. אך נפל ט״ס שם. במ״ש ומיהו ממ״ש הר״מ. בפט״ו ממ״א. בשר עוף נוער וצ״ל בשר עוף מרבה. מזה מוכח ודאי כו׳. וקאי על דברי הר״מ שהוכיח הב״י ממנו כנ״ל. וגם המעיין בר״מ פט״ו ממ״א. יראה דלא נמצא שם כלל לשון זה. דבשר עוף נוער. ועיין בשפ״ד סימן צ״ט סוף ס״ק י״ט :

ס״ק ו׳ דבש״ע השמיט הרב זה דלבדו כל שיש ס׳ מותר הכחל אף שלא קרעו כצ״ל :

ס״ק ז׳ **בא״ד א׳** ואפשר היא ויו החיבור דלבדה כו׳. ר״ל דאי החשש. אי שרית לבשלה לבדה ע״י קריעה אתי לבשלה עם בשר שלא ע״י קריעה. דבכה״ג לכ״ע אסור. שייך שפיר למיגזר. אבל דנימא דהוא ויו הפירוד. והחשש הוא שמא יבוא לבשלה לבדה שלא על ידי קריעה. ז״א. דהא לר״ת מותר כן באמת. ואם כן יש ב׳ ספיקות. שמא לא אתי לבשלה שלא על ידי קריעה. ואי אתי לבשלה שמא הלכה כר״ת :

ס״ק י״ב **בא״ד** עסי׳ פ״ז בט״ז אות א׳ מזה כצ״ל ע״ש במ״ז ובמה שכתבתי שם :

ס״ק י״ג הלשון מגומגם דהוה ליה להט״ז לומר וכלי מנוקב כו׳ :

כימן צא ס״ק א׳ **בא״ד א׳** היא היא ממתניתין. ר״ל דבעה״ט דייק ממתניתין דקתני צורר אדם בשר וגבינה במטפחת אחת. ובלבד שלא יהיו נוגעין זה בזה. אלמא דאסור ליגע זה בזה לכתחילה ע״ס שידיחן אחר כך. ש״מ כל מידי דבעי הדחה כו׳ והקשה הט״ז מ״ש שאר דברים דבעי הדחה מבשר וגבינה דמתניתין. ומאי קמ״ל הבעה״ט בזה :

בא״ד ב׳ אבל לפי מ״ש שם דהיכא דהקליפה כו׳ כצ״ל :

בא״ד ג׳ ומ״ש עוד מדתלי טעמא כו׳. ואפשר לומר מדאמר אביי כו׳. ר״ל דעל מה דתנן במתניתין שם. ובלבד שלא יהיו נוגעין זה בזה פריך בגמרא וכי נוגעין זה בזה מאי הוי צונן בצונן הוא ומשני אביי נהי דקליפה לא בעי הדחה מי לא בעי. ותמה הכה״ג על מ״ש הט״ז דדייק מדתלה אביי בהדחה והרי לא היה לו לאביי במה לתלות האיסור דנגיעה. והוכרח לתרץ. דלכך אסור משום דבעי הדחה. ותירץ הפרי מגדים דדייק מדלא תירץ אביי בקיצור. משום דבעי הדחה. ואמר בלשון בתמיה. נהי דקליפה כו׳ הדחה מי לא בעי. שמזה משמע דכלל הוא דכל מידי דבעי הדחה. אסור לכתחילה ליגע ע״ס שידיח אח״כ. והשיב להמקשן וכי לא בעי הדחה שאתה שואל למה אסור ליגע זה בזה. ועוד י״ל דהא ע״כ הקושיא בגמ׳ אינו כפשוטו דסבר המקשן יען דהוא צונן בצונן אף הדחה א״צ דמסתמא לא נעלם ממנו ברייתא מפורשת בפ׳ כ״צ דצונן לתוך צונן בעי הדחה. וע״כ דהכי קשיא לי׳ וכי נוגעין כו׳ צונן בצונן הוא ולא בעי רק הדחה א״כ יניחן ביחד ע״ס שידיחן אח״כ. ולפ״ז אביי דתירץ דבעי הדחה לכאורה דלא חידש כלום וע״כ דה״ק הדחה מי לא בעי וחיישינן שמא ישכח להדיח. הרי מוכח מכאן דכל מידי דבעי הדחה חיישינן שמא ישכח. מיהו י״ל דאינו מוכח רק היכא דמדינא בעי הדחה משא״כ להניח היתר בכלי איסור כגון בקערה מקונחת יפה דבזה הדחה היא חומרא. קשיא ליה לט״ז אמאי חיישינן בזה דילמא מישתלי כו׳ :

בא״ד ד׳ ועיין מ״י כלל כ״א אות ב׳ כו׳. ר״ל דהמ״י תירץ קושיית הט״ז מה ישמיענו הבעה״ט כנ״ל באות א׳ דשפיר השמיענו הבעה״ט דלא נאמר דהתנא עצה טובה קמ״ל דיצרור אותם בעינן שלא יגעו עצמן כדי שלא יצטרך להדיחם. ובאמת אם רוצה לצרור אותם ביחד שיגעו עצמן ע״ס שידיחן מותר. קמ״ל הבעה״ט דז״א דממתניתין משבע דאאיסורא קמזהר וש״מ דכל מידי דבעי הדחה כו׳ :

בא״ד ה׳ והכה״ג שם כתב דבעה״ט כו׳. ר״ל דהכה״ג תירץ כן קושית הט״ז דבעה״ט לא בא למימר דכל מידי דבעי הדחה אסור לכתחילה ליגע ע״ס שידיחן. דזה ודאי מבואר להדיא במתניתין כנ״ל. אלא עיקר הרבותא דקמ״ל הבעה״ט דדוקא בבשר מבושל. אבל בשר חי וכיוצא בו דאורחי׳ בהדחה שרי. ול״ח בזה שמא ישכח. עז״ק הפמ״ג דבאמת הרשב״א בתה״א אינו מביא בשם בעה״ט רק זה דדוקא בשר מבושל אבל בשר חי כו׳. אבל זה דכל מידי דבעי הדחה אסור לכתחלה ע״ס שידיחו. לא הביא כלל בעה״ט. אם כן משמע כהכה״ג. רק בטור אא״ל כן דז״ל כתב בעה״ט ש״מ דכל מידי דבעי הדחה כו׳ ודוקא בשר מבושל כו׳. משמע דבעה״ט קמ״ל זאת הרבותא. דכל מידי דבעי הדחה כו׳ דאל״כ הכי הו״ל למימר ש״מ דהא דאמרינן דכל מידי דבעי הדחה כו׳ הוא דוקא בבשר מבושל כו׳ :

בא״ד ו׳ ודע שבתה״א כתב כו׳. הא דטבח צריך ג׳ סכינים. ר״ל דאמרינן בגמרא הטבח צריך ג׳ סכינים. אחת שמחתך בה בשר ואחת שמחתך בה חלבים. ואחת ששוחט בה. ונתקין ליה חדא. ונחתוך בה בשר ואחר כך נחתוך בה חלבים. המשני גזירה שמא יתתוך חלבים ואח״כ בשר. והוכיח מזה התה״א מאי הוה אפילו אם יחתוך מקודם מ״מ הרי ממילא יחתו הבשר. אלא ודאי דלחלב צריך שיפשוף גדול. וחיישינן שמא ישכח ולא ישפשף :

בא״ד ז׳ ומיהו ממ״ש שם למעלה מקרא כו׳ ר״ל דהבדק הבית פליג על בעה״ט דמתיר בשר חי דאורחיה בהדחה לצור אותו עם גבינה במטפחת אחת בענין שיגעו זה בזה וס״ל דאסור. והשיג עליו במשמרת הבית דשכח מקרא מלא דכתיב וישימו את החלבים על החזות. ומשום דצונן בצונן הוא מישרא שריא ליה קרא כיון דאורחיה בהדחה על זה כתב הפרי מגדים דהרי מזה הראיה שהביא הרשב״א במ״ה מהקרא. משמע דאף חלב שהוא שמן. מותר. ולא כמ״ש בתה״א דעם חלב אסור דחיישינן שמא לא ישפשף. אך גוף הראיה מקרא

אם נמצא בה אפרוח. ולא כתב שהתחיל להתרקם. ולהנ״ל א״ש כי בפרק ט״ו דמשמע דהוא מדאורייתא משום נבלה בעינן אפרוח ממש בריקום בשר משא״כ בפ״ג דכתב דהוא דרבנן. כתב שהתחיל העוף להתרקם. דהיינו במלא דם וניכר שמתחיל להתרקם. אבל להט״ז בסימן ס״ו דס״ל דהר״מ בפרק ג׳ שהובא בסימן פ״ו מיירי בריקום בשר. דזה גם כן הוי רק דרבנן הדק״ל אמאי הצריך בפרק ט״ו בביצת אפרוח ס״א והוא. ושוב ראיתי בספר מ״ע (להג׳ ריי״ע ז״ל) שכתב בסימני ביצים ס״ק כ״ח וז״ל וביצת עוף טהור שהתחיל העוף להתרקם

שפתי דעת סימן צ״א

סימן צא ס״ק א׳ **בא״ד א׳** ואין לומר דמ״ש לקמן הדחה קאי אנתלחלחו. ר״ל דהמחבר בסעיף ה׳ שם שסיים דסגי בהדחה קאי רק על מש״ש או לחים ולא מחמת מליחה. הא ביבשים אף דמלוחים באמת אף הדחה א״צ. דזה דוחק הוא. כי משמע מדברי המחבר שם דקאי אתרווייהו. הן במלוחים ויבשים. או לחים ואינם מלוחים סגי בהדחה. ובהכרח דצריך לחלק כמ״ש הפמ״ג מקודם דבמלוחים גרע ואף שהן יבשים בעי הדחה [עיין בחו״ד חי׳ סק״א. וביאורים סק״ב שהסכים להפרי מגדים דבמלוחים או בדבר חריף אפילו יבשים בעי הדחה. וכ״ה בחדושי רע״א. ועיין במ״ז ס״ק ג׳] :

ס״ק ב׳ **בא״ד א׳** ול״ת דדוקא היכא דאיכא דוחקא דסכינא ע׳ בחו״ד ביאורים סק״א שהעלה כן באמת דבשמן בלא דוחקא דסכינא מותר בהדחה בלא שפשוף וכן דוחקא דסכינא בלא שמנונית אין צריך רק הדחה. ודוקא באיכא תרתי דוחקא דסכינא וגם שמנונית בזה הוא דבעינן שפשוף ע״ש. והנה המעיין בחו״ד שם יראה דעיקר ראייתו לזה דבשמן בלא דוחקא סגי בהדחה ממה שהביא הרשב״א במ״ה ראיה מקרא דוישמו החלבים על החזות ע״ש. אבל הרי כבר ידע הפמ״ג מזה. שיש לומר כן ודחה זה. עיין במ״ז סק״ב במ״ש ומיהו ממ״ש שם למעלה מקרא וישימו החלבים על החזות משמע דשרי אף בחלב אלא שאני תמה כו׳ ע״ש ובמש״ש. אך בתשו׳ ב״א חיו״ד סי׳ כ״ט הובא בפ״ת סק״א דעתו גם כן כהחו״ד דבשמן בלא דוחקא סגי בהדחה בעלמא ע״ש וצ״ע :

בא״ד ב׳ לא מצאתיו שם אלא דמבואר שם דאם מלח כו׳ יע״ש ר״ל ומה ענינו לכאן ודע דהפרי מגדים נגרר אחר לשון שלפנינו בש״ך ולכך תמה אבל באמת בש״ך גופיה יש ט״ס. וצ״ל בסי׳ ס״ט אות פ״ט. כי שם מדבר הש״ך מזה וכמבואר בחו״ד כאן ביאורים סק״ב :

ס״ק ג **בא״ד א׳** אף שמרשב״א כו׳. מ״מ יש לדחות דלכך מתיר הרשב״א אף בלח משום דמיירי בבשר חי. דאורחיה בהדחה כמ״ש הש״ך גופיה דהרשב״א מיירי בבשר חי. ולכך ס״ל להרמ״א שפיר. דבדבר דלאו אורחי׳ בהדחה דוקא יבש בעינן :

בא״ד ב׳ ובאמת יש לתמוה על הט״ז אות ג׳ שכ׳ דהלבוש לא זכר רק יבש ולא התנה דבעינן שגם לא נשתמש בהכלי בחמין וע״כ דביבש מותר אף שנשתמש מקודם בחמין ע״ש והא סיים דלא בלע הכלי [כלום דמשמע מזה דדוקא בלא בלע הכלי כלל מקודם. כגון שלא נשתמש בה בחמין או בצונן ע״י כבישה. ואם כן היה להט״ז שם לתמוה על הלבוש יותר מן הרמ״א. כי להרמ״א אף בבלע הכלי איסור. רק שהוא ע״י צונן כגון על ידי מליחה וכבישה. מותר להשתמש בה ביבש. והלבוש בעינן דלא נבלע בה כלל איסור ואף ע״י כבישה ומליחה. רק כשנשתמש בה איסור בצונן. אז מותר להשתמש בה ביבש] :

בא״ד וראיה מפינכא דר״א דתברה. עיין בפתיחה להלכות מליחה בעיקר הא׳ דהבאתי שם שם הסוגיא ע״ש באות ד׳ :

ס״ק ד **בא״ד א׳** ומיהו מ״ש לעיל אות א׳ בשם הב״ח כו׳. ר״ל דמה דהשמיענו הש״ך לעיל סק״א דדוקא כשהגבינה או הבשר לח אבל בשניהם יבשים א״צ הדחה אין להקשות קושיא זאת דהרי הוא מבואר בטור להדיא דדוקא כשהבשר לח. אז צריך ליזהר שלא יגע בו הלחם די״ל דר״א דוקא בלחם עם בשר אז בעינן שהבשר הוא לח. אבל בגבינה עם בשר אף ביבשים צריך הדחה. לזה קמ״ל הש״ך שם כנ״ל. אבל כאן באות זה שפיר קשיא הלא זה מבואר בטור להדיא :

בא״ד ב׳ וראיה מהירושלמי הדין דאכל קובץ פי׳ גבינה כו׳ למיכל קופר פי׳ בשר כו׳ ואם היינו אומרים כו׳. ר״ל דז״ל הטור וכיון דבצונן בעי הדחה צריך ליזהר שלא יגע בשר לח בלחם שאם יגע בו אסור לאוכלו עם גבינה והכי איתא בירושלמי הדין דאכל קובץ כו׳ עכ״ל. ועז״ק הפמ״ג דאי כהש״ך דמהני הדחה ללחם. וע״כ מה דקאמר בטוש״ע שאם יגע בו אסור לאוכלו עם גבינה. ר״ל בלא הדחה. וה״ק דלא יגע בו. שאם יגע יצטרך הדחה וחיישינן דישכח להדיח. ויאכל אותו עם גבינה. אם כן מה ראיה הביא הטור מירושל׳ דקאמר דצריך לבער הפתיתי לחם ולא אמר דידיחן דחיישינן שמא ישכח ולא ידיחן. הא י״ל דשאני התם דהפתיתין נגעו בגבינה ורוצה לאוכלם כעת עם בשר אז אסור משום דליכא רק חשש אחד שמא ישכח להדיחן משא״כ כאן י״ל דמותר ליגע דשמא יאכל הלחם עם מין שיגע בו. ואת״ל במין ההיפוך שמא ידיחו. ולב׳ חששות לא חיישינן. משא״כ אם נאמר דהטור ס״ל דלחם לא מהני לי׳ הדחה [וכמו שמשמע פשט לשון הטור במ״ש אסור לאוכלו עם גבינה. דר״ל אף ע״י הדחה א״ש הראיה מירושלמי כי ראיית הטור קאי אהא דקאמר דאם יגע בו אסור לאוכלו עם גבינה ור״ל אף ע״י הדחה. ועל זה מביא ראיה מדאמר בירושלמי דצריך לבער פתיתי לחם. ולא קאמר דידיחן. אלמא משמע דלא מהני הדחה ללחם. ואם כן כיון דמוכח מהירושלמי. דאם נגע לחם במין הא׳. אסור לאכול אותו עם מין הב׳ אף ע״י הדחה אם כן אסור לכתחילה גם ליגע לחם במין א׳ אף אם ירצה לאכול אותו כך. דחיישינן שמא ישכח ויאכל אותו במין הב׳. כמו דאסור ללוש פת בחלב מה״ט אבל לכאורה עדיין אינו מיושב לשון הטור לפ״ז במ״ש וכיון דבצונן בעי הדחה צריך ליזהר כו׳ כנ״ל. דמשמע לכאורה דלחם גם כן דמי לצונן אחר דבעי הדחה. והחשש בזה גם כן הוא כמ״ש מקודם. לכל מידי דבעי הדחה חיישינן שמא ישכח ולא ידיח על זה קאמר הפרי מגדים דה״ק הטור וכיון דבצונן בעי הדחה. אם כן בלחם ג״כ בעינן הדחה. וללחם לא מהני הדחה. לכך אסור ליגע לחם במין הא׳ דשמא ישכח ויאכלו עם מין הב׳ [ולענ״ד מה שהקשה הפרי מגדים על הש״ך מראיית הטור מהירושלמי לק״מ כי הש״ך לשיטתיה בספרו הארוך כאן שכ׳ בלא״ה על הטור דאין ראיה מהירושלמי כי להכי צריך לבער פתיתי לחם משום שאכלו עם הגבינה וש לחוש לפירורי הגבינה שנתערב בפירור הפת ע״ש] ולדינא עיין בפ״ת סק״ד באורך שהשיג על הפרי מגדים. והעלה כש״ך. אך בזה יש חילוק אם נגע בלחם שלם. או בפרוס מצד חוץ במקום הקשה. סגי בהדחה. אבל אם נגע בצד הפנימי במקום הרך בעי גרידה ע״ש :

ס״ק ז **בא״ד א׳** וראוי שתדע דעירוי שלא נפסק הקילוח מספק אמרינן דמבשל. דוקא לחומרא אמרינן דהוי ספק, לא לקולא ועיין במ״ש על המ״ז סק״ה שהבאתי כן מדברי המ״ז דסוסי׳ ס״ח. ועיין בפתיחה להלכות מליחה בעיקר הא׳ ד״ה והנה. ובאו״ח סימן תנ״א במ״ז סק״ט. דאין לעשות מזה ס׳ לקולא ע״ש ובסי׳ שי״ח בא״א סוס״ק י״ד וסקכ״א ומ״ז שם סקי״ח ע״ש :

ס״ק ח **בא״ד א׳** עש״ך האריך דהיכא דניכר בעי ס׳ נגד הקליפה כו׳. עיין בכרתי סק״ז. דגם המהרש״א והפר״ח סבירא להו כן. אך עיין בחידושי ב״מ שכתב על הש״ך כאן וז״ל. וכמה תמיה לי סברא זו דגוף הקליפה שנתערב ונבלל בענין דלא שייך קליפה שרי בלא ביטול. וכשמכירו ומסיר גוף הקליפה יהא טעמו אוסר עד ס׳ הא הטעם ודאי נבלע וא״א להפרידו ולמה יאסר עכ״ל. וכבר קדמו בקושיא זו על הש״ך. בפלתי סק״ב. ועיין בחו״ד ביאורים ס״ק ח׳ דתירץ זאת בטוב ופסק בחי׳ סק״י דהעיקר כהש״ך וכתב שם דבעירוי שנפסק הקילוח. לכ״ע א״צ ס׳ נגד הקליפה ע״ש ועיין בשפ״ד סי׳ ק״ה סק״ה ועיין בפ״ת סק״ה בשם תשו׳ תשואת חן סימן י״א שהעלה לדינא דבלא נפסק הקילוח דאסור מדינא אין להקל. ובעינן ס׳ נגד הקליפה ובעירוי שנפסק הקילוח יש להקל ובפרט בב״ח דכל היכא דליכא בישול הוא רק מדרבנן. אבל בש״א אין להקל אלא בה״מ ע״ש. ועיין בחידושי

בה ואין בה דם ואכלה מכין אותו מכת מרדות. ואם נגמר האפרוח לוקה עליו משום נבלה עכ״ל. ומוכח דפסק כט״ז מדהתנה בהתחיל להתרקם שאין בה דם ואפ״ה בנגמר האפרוח כתב דהוי נבלה ולוקין עליו. נמצא גם להט״ז יש ג׳ חילוקים בדבר. דבין בנמצא טיפת דם או מלא דם. או אף בריקום בשר כל שהוא עם דם. אם ניכר שהתחיל העוף להתרקם אסור מה״ת. ובריקום בשר בלא דם. רק שלא נגמר עדיין צורת האפרוח לגמרי. הוא רק מדרבנן. ובאם נגמר האפרוח לגמרי הוא מה״ת. ולוקין עליו משום נבלה. ובזה מיירי הר״מ דהצריך ס״א והוא.

שפתי דעת סימן צ״א

בחידושי רע״א שכתב דכאן מיירי בנפסק הקילוח. דאי בלא נפסק כגון בחלב רותח שנפל על בשר ולא נפסק י״ל דאפילו ס׳ לא מהני דכל דהעירוי תמיד נוגע בבשר אם כן כל טיפה וטיפה נאסר. וכ״כ לקמן סימן ק״ד בעירה שומן רותח על עכבר. ועיין במ״ז סימן ק״ה סק״ו בסופו ע״ש. אמנם לפי מ״ש הכו״פ סי׳ ק״ד כו׳ אם כן בחלב שעירו על בשר מהני ס׳ דבלח ל״א חנ״נ ומ״מ הא הרמ״א פסק בסי׳ צ״ב דבכ״ח אף בלח אמרי׳ חנ״נ ומשמע אף בב״ח דרבנן הכי הוא. אם כן הכא כל החלב אסור ובפרט להסוברים דעירוי שלא נפסק הקילוח מבשל כ״ק א״כ הוי בב״ח דאורייתא ר״ל ופשיטא דאמרינן ביה אף בלח חנ״ג ע״ש. אך בתשובת חת״ס סי׳ פ׳ הובא בפ״ת סק״ו כתב לתרץ בע״א דלא תקשה מסימן ק״ד ס״ב בהג״ה דהתם מיירי שהוריקו השומן בנחת. וידוע שהקילוח נוגע תמיד בתחתית הכלי ונגע תמיד ברתיחתו בהעכבר וכל הקילוח כולו הוא קליפתו. כי כל טיפה שמגיע בהעכבר בא חבירו ודוחפו ונוגע גם הוא כו׳. אמנם כאן מיירי בחלב רותח שנפל בבת אחת שפיכה מרובה על הבשר ועלה על כל גדותיו נמצא תחתית החלב נגע בבשר ואידך לא פגע. וא״א לקלפה. בזה התירו ר״ת ור״י ואשמעינן קולא דנפל גבי בב״ח ומכש״כ בש״א דקילי טפי וקמ״ל בסימן ק״ד חומרא דהורקה בש״א וכ״ש בב״ח עיין שם [ועיין ביד אברהם שכתב דמוכח מן הש״ס דפסחים כר״ת ולא כריב״א. דאיתא שם דלרב דסבר עילאה גבר סגי בקליפה היכא שהתחתון הם ותקשי לרב אמאי החלב מותר חלב נבלה הוא כ״ק. ואוסר הכל דמב״מ לא בטל. סבירא ליה לרב. וכדפרכינן לרב פרק כה״ב (דף ק״ח) אלא ש״מ דהיכא שא״א לקלוף שרי בדיעבד עכ״ל. ואחר המחילה לע״ד לא דק. ולא ידעתי כלל מה קאמר כי לק״מ לריב״א דהרי המעיין בפסחים שם (דף עו ע״א) בפלוגתא דרב ושמואל דאמרינן שם בגמ׳ תניא כותיה דשמואל כו׳ תניא אידך בשר רותח שנפל לתוך חלב רותח. וכן צונן שנפל לתוך חם אסור חכ לתוך צונן קולף. וע״ז הביא שם בתוס׳ ד״ה תניא הפלוגתא דר״ת וריב״א דלר״ת הא דחם לתוך צונן בעי קליפה. הוא רק בדבר דשייך קליפה. ובדבר דלא שייך קליפה כגון החלב מותר ולריב״א בעינן ס׳ נגד הקליפה ע״ש. ואם כן היאך שייך להקשות לריב״א אמאי לרב החלב מותר כנ״ל דהרי היכן מבואר לרב דהחלב שרי. דהא ברייתא זו נאמרה לשמואל דס״ל תתאה גבר אבל רב לא ס״ל כותיה. ויכול להיות באמת דלרב אסור החלב לפירוש ריב״א ומצאתי באמת בס׳ הארוך להש״ך בהגהת מנחת אהרן שם שהקשה לפי׳ ריב״א אליבא דשמואל דהרי אמרינן בע״ז (דף עג) דשמואל ס״ל מב״מ לא בטל. ואי בריב״א אמאי תני קולף ולדידיה הפי׳ דקאי גם אחלב (ר״ל דבעינן ס׳ נגד הקליפה). ומשמע דאי יש ס׳ נגד הקליפה שרי. הא החלב שנאסר כ״ק הוא מב״מ עם שאר החלב ולא יבטל ותירץ. דנ״ל פשוט דשמואל לשיטתו א״ש דס״ל בחולין ק״ט אפשר לסוחטו מותר. והיינו אם בתחילה נבלע חלב בבשר אף שאין בבשר ס׳ נגד החלב. אם נפל אח״כ לבשר א״צ רק ס׳ נגד החלב דלא נ״נ דאפשר ליסחט האיסור ולהתפשט בכולה ולא נאמר רק משום טעם בשר וה״נ הכא לא נאסר החלב רק משום טעם הבשר שנבלע בו וא״צ אלא ס׳ נגד הבשר שנכנס כ״ק בהחלב. ובשר עם חלב הוי מבשא״מ וא״ש בברייתא דמהני ס׳ נגד הקליפה. וכתב עו״ש דלכאורה קשה לרב דס״ל עילאה גבר. הא תניא כותיה דשמואל בשתי ברייתות דמבואר תת״ג. ונראה לי דרב לשיטתו א״ש דהוא ס״ל אפל״ס אסור ומב״מ לא בטל ואם כן קשיא אמאי יהא החלב מותר כנ״ל. א״ו דברייתות אלו ס״ל אפל״ס מותר. או דמב״מ בטל כו׳ לכך לא ס״ל לרב כהאי ברייתא ע״ש באורך דשקיל וטרי דאיכא למימר בהסוגיא כר״ת או כריב״א. ובסיום דבריו העלה דמסוגיא זו מוכח שפיר כריב״א. ועכ״פ מבואר להדיא בדבריו דלשיטת רב באמת החלב אסור לפי׳ ריב״א. והברייתא קאי אליבא דשמואל כנ״ל ולכן ברור לענ״ד. דאגב שיטפיה כ״כ היד אברהם ונעלם ממנו כל הנ״ל. וע״ע ביד אברהם רסי׳ פ״ז שדייק מכאן דעירוי לא מבשל כ״ק ולהנ״ל ליתא] :

ס״ק **ט בא״ד א׳** דקליפת הקערה ניכר. עיין במ״ש על המ״ז ס״ק ז׳ שהבאתי שם כן בשם המנ״י כלל י״ב סק״י. וכלל כ״ג ס״ק י״א. וכלל פ״ה ס״ק ח׳. וכ״ה גם בחו״ד חי׳ סק״י וכמ״ש הפרי מגדים כאן. וזה דלא כמ״ש בס׳ יד יוסף ס״ק י״ד דברי המנ״י בזה :

ס״ק **י בא״ד א׳** ובמנ״י אות א׳ הסכים להש״ך דדי בהדחה. עיין במנ״י כלל כ״ב שם ס״ק ט״ו דהביא בשם או״ה דאף דבשר שנפל לתוך חלב צונן סגי בהדחה. מ״מ כל היכא דלא הדיח ונתבשל כך צריך ס׳ נגד כל החלב שבלע הבשר ע״ש [ר״ל נגד כל הבשר דהא לא ידעינן כמה בלע] ועיין בחידושי ב״מ כאן השיג עליו דודאי ס׳ נגד הקליפה סגי ר״ל דהא לא בלע הבשר כלל כיון דלא שהה שיעור כבישה] והרי או״ה גופיה לא החמיר אפילו בש״א רק קליפה כמ״ש הש״ך כאן בשמו. נמצא לדידן דהיינו הרמ״א שפוסק לקולא בבשר שנתבשל בלא קליפה. ה״ה הכא ע״ש. וכ״ה בחידושי רע״א. ועיין בבינ״א שער או״ה סימן ס״א אות פ׳ שהשיג ג״כ על המנ״י ואו״ה בזה ע״ש באורך. וכבר קדמם הפמ״ג בסימן ק״ה במ״ז סק״ב והתפלא על המנ״י בזה דהרי בפהות ממעל״ע אין בולע כלל והדחה הוא רק נגד מה שע״פ ע״ש דהעלה כן לדי׳ שא״צ ס׳ רק נגד הלחלוחית שעליה ואותה חתיכה מותרת. ועיין בדג״מ תנינא על הש״ך סי׳ ק״ה סק״א :

ס״ק **יא בא״ד א׳** ובמעשה דתה״ד בסעודת ברי״מ יש להתיר באוז טרפה. ר״ל דשם מיירי במליחה ראשונה ואז המלח עשה פעולה להוציא דם אף מהאוז הטרפה ומש״ה לאחר שיע״מ תשש כח המלח ולא הוי רותח אחר כך להוציא ציר איסור מהאוז הטרפה בעת שהונח עם שאר הבשר לאחר שיע״מ. משא״כ בשר כשר שנמלח כבר להוציא דם. ועתה נמלח יפה פעם ב׳. אף לאחר שיע״מ אם הונח עם גבינה. גם בהפסד מרובה אמרינן דהוי רותח וה״ה באוז טרפה כמעשה דתה״ד. רק שהטרפה כבר נמלחה ופלטה דמה ושוב נמלחה פעם ב׳ והונחה לאחר שיע״מ עם בשר אוסר אף בה״מ אבל אין לומר דה״ה כשאוז הטרפה הוא במליחה ראשונה רק דהבשר הכשר הוא במליחה ב׳ דהוא רותח אף לאחר שיע״מ דזה נמי אסור גם בה״מ. דז״א כיון דהטרפה היא לאחר שיע״מ ולא הוי כרותח בה״מ. כיון שהמלח פלט דם. א״כ הוי בטהור מלוח וטמא תפל גוש דשרי : כו׳ ועיין מ״ש בט״ז סימן ס״ט ע״ש בט״ז ס״ק מ״ז ובמשבצות שם :

ס״ק **יב בא״ד א׳** ומ״ש הש״ך בב״י לא משמע כן כו׳. ולפי מ״ש לעיל בשם המג״א כו׳ ר״ל דעל מ״ש הטור ומליח דינו כרותח כו׳ לאסור כדי קליפה. ואינו תלוי בין אם הוא עליון או תחתון. כתב הב״י ע״ז וז״ל כבר כתבתי (בסי׳ ע׳) שזהו דעת התוס׳ והרא״ש. וכתבתי שם שדעת הרשב״א להלק בין מליח עליון או תחתון עכ״ל. ועו״ק הפמ״ג דדיוקו של הש״ך דמשמע מהב״י מדכתב דהטור כתב זה דוקא להתוס׳ והרא״ש ע״כ דלא ס״ל כמ״ש הש״ך כאן. דלהש״ך א״ש דברי הטור אפילו להרשב״א. דהא הטור ע״כ מיירי בכחוש מדאינו אוסר רק כ״ק. וא״כ אפילו אם המלוח הוא עליון מ״מ עכ״פ קליפה בעי כדקי״ל דאדמיקר ליה בלע פורתא ואין נ״מ בזה גם להרשב״א דס״ל דאמרינן במליחה תתאה גבר. וע״ז כתב הפמ״ג דאך לפי מ״ש המג״א דלכך באם נפל בשר רותח לתוך חלב צונן מותר החלב. ולא בעינן ס׳ נגד הקליפה. משום דהא דאמרינן דאדמיקר ליה בלע פורתא. הוא רק חומרא בעלמא. אם כן לפ״ז א״ש דברי הב״י. כי גם בכחוש יש נ״מ. דלהרשב״א דס״ל במליחה תת״ג א״כ אם המלוח מלמטה מדינא בעי קליפה. ואוסר אחר כך בבישול עד ס׳. אבל אם המלוח מלמעלה. הוא רק חומרא בעלמא. ולכן דוקא להתוס׳ והרא״ש. כתב הטור כאן דאין חילוק. אך אכתי לפ״ז יקשה קושיית הש״ך על המחבר דבסימן ק״ה פסק כהרשב״א. וכאן כתב דאין חילוק בין אם מלוח עליון או תחתון. [ודע דכבר קדמו להפ״מ בכ״ז. הכו״פ בפלתי סק״ב. ובהיותי אצל הרב הגאון מהרי״א איטינגא אב״ד דק״ק לבוב זלה״ה. לקבל הסכמה על ספרי. העיר מד׳ המג״א הנ״ל. והראיתי לו שכבר קדמו בכו״פ ופמ״ג כאן ונתן לי ת״ח ע״ז] :

ס״ק

משבצות זהב סימן צ״א

מקרא. יש לדחות. די״ל דמדאורייתא שרי רק מדרבנן אסור שמא ישכח ולא ידיח וכהבדק הבית. ועיין במה שכתבתי על השפ״ד סק״ב אות א׳ :

בא״ד ח׳ והמעיין בתה״א כו׳. דמותר לצור במטפחת אזת בשר חי וגבינה אפי׳ נוגעין זב״ז אבל הטור כו׳ אכלי ר״ל א״כ י״ל דהטור ס״ל דבשר וגבינה גופיה אפילו בבשר חי אסור לדינא עיין בפ״ת סק״א וסק״ב. ובמ״ש על השפ״ד סק״ב :

ס״ק **ב׳** ולא הבינותי כו׳. עיין בלבו״ש על יו״ד שמפרש כונת הט״ז בטוב :

ס״ק **ג׳ בא״ד א׳** והלבוש באמת לא כתב רק כו׳. דאפילו שימש בחם מותר כו׳. הפמ״ג כ״כ אליבא דהט״ז בהבנתו בלבוש. אבל הוא עצמו לא ס״ל כן דעיין בשפ״ד ס״ק ג׳ ובמוסגר שם דדייק מהלבוש להיפוך שהוא מחמיר עוד יותר מהרמ״א ותמה על הט״ז בזה :

בא״ד ב׳ ולפ״ז מ״ש בת״ח כלל י״ז ד״ד על מ״ש א״ח דמותר ליתן מלח בכלי איסור. דהרי מטי״ד משמע דאסור ליתן כיון דלאו אורחיה בהדחה. היה לו לתרץ כו׳ ואפשר דברים חריפים כו׳ נ״ב וגם בחו״ד חי׳ סק״א וביאורים סק״ב כ״כ ועיין מ״ש על השפ״ד אות א׳ מזה :

ס״ק **ה׳ בא״ד א׳** ולא ידענא כוונתו כו׳. עיין בחוות דעת ביאורים ס״ק ז׳ דפירש דברי הט״ז בזה. ועיין בספר יד יוסף בביאר זה בטוב :

בא״ד ב׳ אמנם המעיין בב״י כו׳. שהיה ג״כ על הכירה. משמע שעמדה ג״כ על האש. ואפ״ה כתב הב״י והר״ב גם כן כו׳. אגב שיטפיה כתב כאן הכי. דעיי״ בסי׳ צ״ב שפ״ד ס״ק ל״ד. מבואר דהרמ״א בשם תה״ד שם מיירי בנזחל על כירה צוננת (עיין בסימן צ״ה בשפ״ד ס״ק יח :

בא״ד ג׳ ואם קליפה זו דאדמיקר לה בלע כ״ק אם הוא מה״ת. או מדרבנן כו׳. וזה דלא כמ״ש המנ״י כלל צ״א כו׳. עיין בסימן צ״ב במ״ז ס״ק כ״ה דכפל שם דבריו אלו. ועיין במש״ש בשם הגאון מהרי״א איטינגא אב״ד דק״ק לבוב ז״ל שכתב לי בתשובה לתרץ את המנ״י בזה ע״ש :

בא״ד ד׳ ובלא נפסק הקילוח הוה מה״ת כו׳. ומיהו ספיקא הוי לא ודאי. אעתיק שאלה השייך לכאן. שנשאלתי בהיותי בק״ק פיטשאיוב בעובדא בא׳ שהמשרתת לקחה בלילה הקערות וטעליר פארצילאיינע יקרים. אחר שהדיחה אותם והעמידה אותם על הכירה קרה מן הצד ובאמצע הכירה עמדה קדרה חלב רותח ומעט גחלים סביבה. ובבוקר ראו שנהפכה בלילה הקדרה על ידי חתול. ונשפך החלב תחת כל הכלים של בשר הנ״ל. וספק אימתי נשפך אם בתחילת הלילה שאז היה החלב רותח או בסוף הלילה. שהיה אז החלב מצונן בודאי לפי שהיה מעט גחלים. היה מהנמנע שישמרו חומן. רק לערך שעה. אבל זאת ברור הוא. שהיה בודאי עירוי שלא נפסק הקילוח מחמת שנזחל תחתיהם הרבה חלב. מה דינם של הכלים הנ״ל בהפ״מ. והשבתי להתירן אחר מעל״ע. והיינו כי לפי מ״ש הפרי מגדים כאן דעירוי שלא נפסק הקילוח. רק ספיקא הוא אם מבשל ולא ודאי ועיין בפתיחה להלכות מליחה. בעיקר הא׳ ד״ה והנה א״כ יש ס״ס בנ״ד שמא נשפכה החלב בשעה שהיה צונן. ואת״ל בשעה שהיתה רותחת. שמא עירוי אינו מבשל. אלא מפליט ומבליע בלחוד. ומה״ת מותר בב״ח. כ״ז שאינו מבשל. והיכא דהוא מותר מה״ת מ״ס אמרינן שוב סד״ר לקולא. שמא היה החלב צונן. וכמבואר בש״ך סי׳ פ״ג סקט״ו. ובסי׳ ק״י בכללי ס״ס אות ט״ז. ואף דמבואר במ״ז סימן ס״ח סק״ט בדין הג׳ וז״ל שם ואיכא לעיונא בב״ח. אי יש ספק שנפל ע״י עירוי. אם יש לחשוב לס״ס. עסי׳ ק״י. ואין להקל עכ״ל. וברור דכוונתו לס״ס הנ״ל. ומשום זה נקט דוקא בב״ח והיינו דשמא לא נפל עליו העירוי. ואי נפל שמא עירוי אינו רק מפליט ומבליע ומה״ת מותר. ונגד דרבנן. אמרינן סד״ר לקולא שמא לא נפל. ומה שסיים ואין להקל. ר״ל דאולי אין לצרף דברי הפוסקים דעירוי אינו מבשל אף כ״ק לס״ס כיון דאנן תרי״סין לעיקר דעירוי מבשל כ״ק. ומ״ש הפמ״ג כאן דעירוי אינו מבשל בודאי. היינו לחומרא. כגון להגעיל ע״י עירוי לא. אבל לקולא לא הוי ספק. מ״מ י״ל דהרי כ״ז מיירי רק בעירוי ממש. שלא הלך על מקום קר. משא״כ בנ״ד דהלך על מקום הכירה מצונן. אף שלא נפסק הקילוח. מ״מ י״ל שפיר דס׳ מעליא הוא. אם מבשל כה״ג ואף שמבואר ברמ״א סי׳ צ״ב ס״ז בשם תה״ד סי׳ קפ״א. וז״ל ואם לא נפסק הקילוח הוי כעירוי והקדרה הצוננת נאסרה כו׳ ע״ש. והא שם מיירי אף שנזחל על מקום קר עיין בשפ״ד סימן צ״ב שם ס״ק ל״ד ואפ״ה הוי כעירוי ומבואר בסי׳ צ״ה בשפ״ד ס״ק י״ח דמשמע מתה״ד דמבשל בכה״ג. מדהביא בתה״ד שם ראיה לדינו מהא דאמבטי, בשבת דף מ׳ ע״ב. הרי דמבשל ע״ש. מ״מ י״ל לפענ״ד דלאו ודאי הוא ועכ״פ ספק הוא אם מבשל בכה״ג. דהמעיין בתה״ד גופיה שם יראה דתפס בעצמו דהראיה שהביא לדינו מאמבטי. יש לדחות. דז״ל שם בסוף התשו׳ אף את״ל דהראיה קצת דחוקה. מ״מ הדעת נוטה בנ״ד כו׳. הרי מבואר מסיום דברי ודלא תפס כן לעיקר. רק מכח דהדעת נוטה לומר כן. אבל לא ברירא לית כ״כ. וגם הרי סיים שם התה״ד. הנראה לענ״ד דעתי כתבתי ומבואר בשו״ת חות יאיר סימן ע״ו הובא בספר שה״ג (להגאון מהרחיד״א ח״ב בסופו אות ת׳. בקו״א סק״ב דיש לו קבלה מרבותיו. דכל מקום שכתב הרב התה״ד בסוף התשו׳. הגלע״ד כתבתי הדין ההוא רפוי בידו ע״ש. וא״כ למה שהעלה הפמ״ג דעירוי ממש שלא היה על מקום קר רק ספק הוא אם מבשל. אלא דחשש לומר כן לקולא ולצרף זה לס״ס. אבל בנ״ד דהיה על מקום קר. י״ל דמודה דהוי ספק מעליא. אם מבשל בכה״ג. ויכולין לצרף זה לס״ס. וא״כ איכא בנ״ד ס״ס טובא. וא״ל דהרי ספק זה דמפליט ומבליע יבוא לידי דאורייתא כשיבשל בהכלים. ולא ישאר רק ספיקא חדא אם היה החלב קר ולא נבלע בהן כלל או לא. דז״א דהרי כעת על הכלים אנו דנין. והרי הן מותרין ע״י ס״ס זו להשתמש בהם תיכף ע״י כבוש ומליחה וכדומה. וכשישהה אותם מעל״ע. ממילא יהיו מותרין אף לבישול דשוב לא יוכלו לבוא לידי ספק דאורייתא וגם דהרי בכל כלי איסור מה״ת מותר להשתמש בהן אחר מעל״ע אלא דאמרינן בש״ס. דרבנן גזרו בזה אטו ב״י. אם כן י״ל דבכה״ג שהם כעת כלים של היתר לא גזרו ועיין בשפתי דעת סי׳ צ״ג סק״ג באורך וגם כמה פוסקים צידדו בנבלע בכלי איסור דרבנן. להתיר לכתחילה להשתמש בה אחר מעל״ע הובא בשפ״ד סי׳ ק״ג ס״ק י״ז אות א׳. ובנ״ד י״ל דכ״ע מודו דהרי כעת הבלוע בכלים הוא היתר מחמת ס״ס הנ״ל. ולא בא מעולם לכלל איסור. אלא דאנו חוששין כשיבשל בהן יהא נסתר הס״ס. לזה מועיל העצה להשהות אותם מעל״ע. להנצל מחשש איסור ועיין בחו״ד סימן צ״ב ביאורים ס״ק כ״ג שחידש דאף התה״ד והרב לא קאמרי שאינו יכול להתקרר מהתתאה. רק לזה שיכול להפליט ולהבליע. אבל בהא מודים שבודאי אינו מבשל ע״ש באורך. אם כן לדידיה בפשוט י״ל בנ״ד דמותרין משום ספק דרבנן לקולא שמא היה החלב קר וכדי שלא יבואו לידי ספק דאורייתא ישהה אותן מעל״ע כנ״ל. וכתבתי זאת להגאון האב״ד בערזאן וזה תוכן דבריו אשר השיב לי. הנה מ״ש מהמ״ז סוסי׳ ס״ח. כ״ה גם במ״ז או״ח סי׳ תג״א סק״ט. ומה״ט גם בדרבנן עירוי אוסר א״ש. אבל מ״ש רו״מ מהחו״ד סימן צ״ב שכתב דבנזחל על דבר קר הוא רק מפליט ומבליע. הנה החו״ד תירץ בזה ד׳ או״ה שבסי׳ צ״ה וכפי מ״ש הש״ך שם ס״ק י״ח דמיקל בעירה מכלי של איסור ע״ג כלי היתר. דאין לאסור רק הכלי שבא עליו קילוח העירוי. אם כן אין צריך להפליט ולהבליע כאחד דהא מהכלי איסור נפלט בבישול. ונדחה תי׳ החו״ד. אף דבאו״ה כלל ל״ד דין י״ח ודין כ״א מיירי שם בכלי בשר וחלב. אבל בת״ח כלל נ״ז דין י״ב בסופו מבואר כדברי הש״ך. ועוד דגם באו״ה מיירי שם במלוכלכים ואם כן א״צ להפליט ולהבליע. ובכנפ״י סי׳ צ״ה כתב בתחילה כתירוץ החו״ד ואח״ז תירץ עוד דגבי כלי בשר בחלב כיון דלשי׳ הש״ע שם סעיף ו׳. הו״ל נ״ט בנ״ט. לכן סמך להקל ע״ש. וב׳ התירוצים הנ״ל נדחים מטעם שכתבתי כו׳. והנה בגוף דברי הת״ח. היה נראה כפי מה שסיים שם בכלל נ״ז דין י״ב אחר שהעתיק כמה דינים מאו״ה וגם דין הנ״ל שכל דבריו נ״ל לענין הלכה אלא כמדומה שלא נהגו להקל בכה״ג. אמנם בה״מ או לצורך יש לסמוך עליו. אם כן י״ל דלעיל כלל נ״ו ד״ז שהעתיק דברי התה״ד. היינו שלא בה״מ.

אבל

משבצות זהב סימן צ״א

אבל הוא דוחק. ולכן נ״ל דהמעיין בלשון התה״ד ימצא שכ׳ דהזחילה בא מכח הרתיחה של הקדרה ומיירי שם שעומד אצל האש. ואף דהת״ח העתיק או שאר כ״ר רותח. וכמ״ש גם השפתי דעת סימן צ״ה ס״ק י״ח. אבל היינו ג״כ אם הוא רותח דהיינו שמרתיחין המים מרוב חומם. ואז ס״ל דשולט כח האש הטמון בו בכל הקילוח. כ״ז שלא נפסק. אבל בכלל נ״ז נקט שם כ״ר שהיס״ב. והיינו באינו רותח. רק חם עד שהיס״ב. ובכה״ג שפיר נפסק בהילוכו ע״ג דבר קר. ועוד נראה דהתה״ד לא קאמר רק בידוע שהיס״ב בקילוח הנוגע בקדרה. וזהו שסיים התה״ד והרמ״א אם היס בקילוח כו׳ והאו״ה מיירי בסתמא דתלינן שע״י נגיעתו בכלי שהקילוח בא עליו מסתמא נתקרר טרם הגיע לכלי האחר. ומצאתי בחמ״ד הל׳ כ״ר סי׳ א׳. שפסק דהיכא דיש ספק שמא נפסק הקילוח יש להקל בנידון התה״ד. ואם הוא רחוק עד שאינו ודאי שהיה יס״ב בקילוח. בשעה שנגע לקדרה. יש להקל ע״ש. ולפמ״ש י״ל דתמיד הוי ספק. והתה״ד לא החמיר רק כשידוע שהיס״ב. וגם י״ל דהיכא דהכ״ר הוא מרתיח מסתמא יס״ב. משא״כ בכ״ר דעלמא אף שהיס״ב. מ״מ אחר שיורד העירוי מכלי שנח עליו לצדדין הוי ספיקא להקל וא״ש. ועכ״פ לדינא בנ״ד דהוי ספיקא שפיר יש להקל. וכמ״ש גם החמ״ד הנ״ל. וגם יש לצרף בנ״ד דעת הר״ן פ״ב משבת גבי מוליאר הגרוף שותין הימנו בשבת [וביאר הר״ן שם. משום דהגחלים אינם תחתיה רק מן הצד. אין חומו רב כ״כ. ולא הוי כ״ר ממש. ולכן אחר שהעבירוהו מן האש מותר לשתות ממנו ע״ש. וה״נ בנ״ד. הרי כפי ציור השאלה לא היה עומד ע״ג גחלים. רק הגחלים היו סביב להקדרה. ואף דהק״ע שעל הירושלמי דחה דברי הר״ן בזה כבר קדמו בספר קובץ שעל הרמב״ם בהלכות חמץ ומצה פ״ה הלכה כ״ג והביא לדברי הר״ן הנ״ל. והק״ע שעל הירושלמי שבת דף י״ד ע״ש. וגם לא הובא דבריו בפוסקים. דבכה״ג לא יהיה כ״ר. מ״מ כו׳ כיון שד׳ תה״ד הוא דעת יחידי. יש לצרף גם דעת הר״ן ולהקל. ועוד נ״ל דבנ״ד בלא״ה יש להקל. כיון דלא היה יכול להחזיק חומו רק ערך שעה א׳. ובמשך זמן הלילה איכא כמה שעות. וספק אימתי נשפך. יש להעמיד אחזקה דמעיקרא דנשפך באיחור הזמן, דהא דאזלינן בתר שעת מציאותן. הוא רק בתרומה וקדשים משא״כ בחולין וכמ״ש התוס׳ בנדה ד׳. ועיין בש״ש ש״ג פ״ה. ושו״ה כלל י״ב. ובפרי מגדים סוסי׳ ס״ח. ובמש״ז סימן צ״ד ס״ק א׳ דדוקא בחזקה העשויה להשתנות אזלינן בתר חזקה דהשתא משא״כ בזה אטו היה עומד לכך שתתהפך הקדרה. ועוד יש לדון דתלינן דנשפך ברוב שעות שהיה קר וכמ״ש כה״ג בתבו״ש סימן ע״ז ס״ק ט״ז. לענין אם ספק אי נשחטה אמה היום. והביא מנדה נ״ז דתלינן ברוב ימים. וכה״ג כתב בתשו׳ מהרי״ק שורש קכ״ט. דאם לא נודע אימתי בא עליה. תלינן ברוב ימים שאין בהם עילוף. ועיין תוס׳ עירובין ל״ט ע״ב. במ״ש דתלינן ברוב שנים שאין בהם עיבור. ועמג״א רסי׳ שמ״ד. במ״ש דהוי קבוע. אבל התם ניכר לאחרים כמ״ש הפמ״ג שם. משא״כ כאן לא הוי קבוע. ואף שראיתי בתשו׳ בר״א תא״ע סוסי׳ ע״ו. שחידש דאם היתה ע״פ רוב חלומה ועתים שוטה ונתעברה ל״ש למיזל בתר רובא. משום דהמעשה דאנו מסופקין בה. אימת נעשה. הוא נעשה בזמן קצר בלי שיהוי זמן. אין תולין ברוב זמן. והא דבפסחים ז׳ דבהר הבית חולין משום דרוב ימי שתא חולין. היינו שאנו חושבים הכולל של המעות הבא להר הבית במשך כל השנה. והם חולין ואין דנים כלל על מעשה הנפילה ע״ש. אבל במחכ״ת נעלם ממנו דברי מהרי״ק הנ״ל. וגם דברי התבו״ש שהביא ראיה מש״ס נדה הנ״ל. ואם כן ה״נ בנ״ד. ואולם הנה הבר״א הביא שם ראיה לדבריו. מהא דסימן פ״א בגבינות. דתולין דהשתא נטרף משום כו׳ וקשה הא איכא נמי ריב ימים שקודם עשיית הגבינות. ואמאי לא נימא שנטרף ברוב הימים הנ״ל. ולא ברגע זו שאחר עשיית הגבינות. ובע״כ דבכה״ג ל״ש למיזל בתר רובא. והוא ראיה נכונה. האמנם צדקו דברי מהרי״ק. דודאי היכא דאיכא רוב ימים. שהם בבירור באופן אחר מן המיעוט. כגון שיש לפנינו ימים שא״ב עילוף. או ימי טומאה וימי טהרה. בזה י״ל דאם מסופקים אימת היה הבריאה או הנגיעה. תלינן ברובא. אבל התם בגבינות. באיזו יום שנבוא לתלות בו שנטרף בו. הרי רק על אותו יום דנין ואיזו רוב יש כאן שידוע לנו שאינו כיום זה ולכן ברובא דגבינות אמרינן השתא הוא דאיטרף. ועפ״ז בנידון הבר״א שם שוב דמי ממש לנדון המהרי״ק. וד׳ בר״א תמוהים. אך לפ״ז שוב בנ״ד ל״ש למתלי ברובא דוק ותשכח. ויש לתמוה עמ״ש בחכ״צ סימן ג׳ כו׳. ועכ״פ לדינא יש להקל בנ״ד מהטעמים שלמעלה. עכת״ד הגאון הנ״ל. ועיין בטו״ט מהדורא ג׳ סימן קע״ה] :

ס״ק ז׳ **בא״ד א׳** ועמג״א ה״פ סימן תס״ז אות ל״ג כו׳. ר״ל דהמג״א שם תירץ קושית הט״ז כאן ממ״ש בסימן ס״ט סעיף ט״ז וסי׳ צ״ח סעיף ד׳ דלק״מ. כי היכא דהקליפה הוא מדינא כ״ע מודו לריב״א דאוסר עד ס׳ ולכך כתב הרמ״א שם דאסור. ורק בדין תת״ג דהקליפה אם התחתון צונן הוא רק חומרא בעלמא בזה פליגי עם הריב״א ופסק הרמ״א כוותייהו דשרי דע דלהמג״א הא דמתיר כאן הרמ״א בתת״ג כגון בחלב רותח שנפל על בשר צונן. מיירי דוקא. בנפסק הקילוח קודם שבא על הבשר הצונן. דאל״כ אכתי כ״ק נאסר מדינא מחמת עירוי. וכן פירש בחידושי רע״א אליבא דמג״א. וכ״מ מדברי הפרי מגדים במ״ז סוסי׳ ס״ח סק״ט. בדין הרביעי. ובסי׳ ק״ה בשפ״ד סק״ה ולז״ק הפרי מגדים. דלפ״ז אכתי קשיא מ״ש הרמ״א בת״ח כלל כ״ג דאם עירה כו׳. והא עירה מדינא מבשל כ״ק. עמ״ש סימן ס״ח. וכ״ת דמיירי בת״ח שם בנפסק הקילוח דבזה הקליפה ג״כ רק מחמת חומרא א״כ מה קשיא ליה לת״ח שם כו׳. ר״ל דבת״ח שם הביא בשם או״ה בכלל כ״ט וכלל ל״ו דהחלב שרי. ולא בעינן ס׳ נגד הקליפה כר״י ולא כריב״א. ולפ״ז אם עירה תבשיל בשר לתוך קערה אסורה מותר. ואע״ג דבאו״ה כלל ל״ו כ׳ דכולו אסור אם אין ס׳ נגד הקליפה. היינו דשם קאי לסברת הריב״א. אבל באמת לפי מה דפסק כר״י הכל שרי עכ״ל. ואי כנ״ל בפשיטות היה לו לתרץ דבאו״ה כלל ל״ו דאוסר מיירי בלא נפסק הקילוח דאסור מדינא דע שמכח הוכחה זו דיק גם במנ״י שם בכלל כ״ג ס״ק י״א ובכלל פ״ה ס״ק א׳ שמדברי רמ״א בת״ח כלל כ״ג מבואר שלא ירד לחלק כמ״ש הש״ך כאן סק״ח. דאל״כ מה קשיא ליה מאו״ה כלל ל״ו. והוצרך לתרץ דקאי לריב״א דוקא. דהרי בלא״ה א״ש כיון דמיירי שם בקערה שנאסרה כ״ק. דהקליפה הוא ניכר לכך אוסר עד ס׳ ע״ש. אך עיין בי״ד כאן בארוך ס״ק י״ד כתב וז״ל עיין במנ״י כלל י״ב שכתב דלפמ״ש הש״ך כאן לחלק בין קליפה הניכר. ניהא גם שם בסי׳ ס״ט סעיף ט״ז כיון דצריכין נגד קליפת כל הקערה. וקליפה זו ניכר. ולא ידעתי מה קאמר. דהש״ך לא קאמר רק דקליפה הנאסר תחילה. ואחר כך נתבשלה שמתפשט הבלוע מהקליפה בכולו כיון דהקליפה ניכר ואסורה צריכין ס׳ נגדה. אבל שם. הגם דהקליפה מהקערה הנאסרה על ידי מליחה ניכר הוא. מכל מקום השתא דאינו אלא מערה לה. ותתאה צונן. ואף אם נאסר הרוטב א״א אלא כ״ק. אם כן מה נפקא מינה במה דצריך נגד קליפת כל הקערה מחמת דדרך הרוטב ליגע בכולו. וכי גרע קערה שלא נאסרה אלא כ״ק. ממערה לקערה שכולה אסורה. אעפ״כ מותר כיון שאין הקליפה הראוי ליאכר כעת ניכר. ומה נ״מ במה דקליפת הקערה ניכר עכ״ל. ועפ״ז לא נסתר חילוק הש״ך מת״ח כלל כ״ג כמ״ש המנ״י הנ״ל. אבל המעיין בשפתי דעת ס״ק ט׳ ובחו״ד חי׳ ס״ק י׳ וביאורים ס״ק ח׳ בארוך מבואר כמ״ש המנ״י. והנה הפמ״ג העלה להלכה דיש להחמיר כאן כיון דבת״ח גופיה לא היקל אלא בה״מ. רק דכאן בש״ע פסק להקל בסתמא. וכיון שדעת הט״ז להחמיר כריב״א לכן לדינא אין להקל. אבל בחו״ד שם פסק דהעיקר כהש״ך ע״ש. ועיין בפ״ת סק״ה בשם תשובת תשואת חן סימן י״א ועיין בחידושי רע״א וביא״פ סי׳ צ״ה סעיף ג׳ בשם שו״ת ס״י בכת״י. ועיין במ״ש על השפתי דעת ס״ק ח׳ מזה בארוך :

בא״ד ב׳ מה שיש לחקור בעילאה ותתאה כו׳. עיין בנ״ב סי׳ כ״ח נשאל גם כן על זה ותירוצו הוא ממש כמו שכתב הפרי מגדים כאן הובא דבריו בי״פ אך עיין בהשמטות וחי׳ מנימוקי רי״ב שתמה עליהם דהלא הדבר מבואר ומפורש יוצא מפי גאון עוזנו הרשב״א ז״ל במשמרת הבית בדיני תערובת בית ד׳ שער ראשון שהעיר בזה כו׳ ע״ש :

ס״ק ח׳ עסי׳ ס״ט בט״ז אות ג׳ ט״ס וצ״ל אות מ״ז :

ס״ק

שפתי דעת סימן צ״א צ״ב

ס״ק י״ג במוסגר **בא״ד** ומש״ה לא נקיט או״ה לגבי גבינה דהוי איסור תורה משום דגבינה אין דרכה לבשלה] כו׳. ואני תמה על או״ה דהא בדג טמא עם טהור. אפילו כחושין אסורין. אם נמלחו יחד. עיין לעיל בסימן ס״ג סעיף ה׳ :

ס״ק **טו בא״ד א׳** דהטור חשוב רותח ובולע איסור צלול. עיין בתשובת צ״צ סי׳ ל׳. ונו״ב מהדו״ת חיו״ד סימן מ״א מ״ש לתרץ אמאי לא יצנן הדבר צלול את המלוח. ומדוע יגרע מהדחה אחרונה שאפילו בפ״א לא מיחשב עוד רותח ע״ש. והוא בפ״ת כאן סק״ז. ובשפ״ד לעיל סימן ס״ט ס״ק ל״א. ועיין בחו״ד כאן ביאורים ס״ק י״א. וחי׳ ס״ק י״ג. ועי׳ במה שכתבתי בסימן ס״ט על השפ״ד שם מזה :

בא״ד ב׳ כל שאין ממש ציר. יש להתיר בה״מ במליחה מועטת. עיין במ״ש על הפתיחה להלכות מליחה אות ז׳ ובסי׳ ע׳ על השפ״ד רס״ק ט״ז :

ס״ק **טז בא״ד** דלישנא דהטור מלוח וטמא תפל [משמע לכאורה דמיירי באיסור עם היתר. א״כ] לא שייך לומר בהם שניהם אסורים דהא אחד אסור ועומד. לזה אמר דאבשר וחלב קאי כו׳ וכבר כתבנו בסימן ע׳ דלפי מ״ש הרשב״א כו׳ ע״ש במשבצות סק״ד בארוך מזה :

ס״ק **יח בא״ד א׳** גם היה צד להקל שנפל בחוץ ובמקום אחר כתבתי. הוא לעיל בסי׳ ס״ט בשפ״ד ס״ק פ״ב ד״ה מעשה כו׳. אך עיין שם בפ״ת ס״ק ל״ח בשם תשו׳ פרי תבואה סימן כ״ג שהשיג על הפמ״ג. ודעתו כהמנ״י דלעולם סגי בקליפה ע״ש וביא״פ שם. ועיין בחידושי ב״מ כאן דהביא ג״כ לדברי המנ״י הנ״ל בסתמא [ועיין בפ״ת כאן ס״ק ט׳ הביא בשם כתבי הרב הגאון מו״ה דניאל זצ״ל דאם נפל ציר או חלב מהותך חם בכלי. ואינו יודע באיזה מקום והוא מיעוט הכלי בזל ברוב. ונראה דאם הוא כלי שאפשר בהגעלה. צריך הגעלה ע״ש. וכתב ע״ז בס׳ יד״י ס״ק כ״ח דנכון הוא כן בכלי עץ. כיון דאם היה ידוע מקומו. לא חל איסור זולת על מקום זה. ויש לו תקנה לקלוף מקום ההוא. עכשיו ששכח. הוי כמו שאר תערובת איסור ובטל. אבל בכלי שא״א לקלפו. אז כל שנפל על מקום אחד. גם אם נודע מקומו ממילא חל איסור על כל הכלי דא״א להשתמש בו לחצאין. אם כן גם אם שכח אח״כ מקומו מאי נ״מ. הא הכל הוא איסור אחד על כל הכלי ומחמת זה אינה חוזרת להיתר מיהו הנכון גם בכלי עץ להגעיל כולו ע״ש. והרב דק״ק פאריצק אמר לי ראיה להחמ״ד מדברי המ״ז סימן תס״א סק״ד ע״ש] :

ס״ק **כב בא״ד א׳** כתב הש״ך ל״ד דה״ה כו׳. עיין בהגהת א״ב שכתב לתרץ דברי המחבר כאן. עפ״י דברי המ״א. דיש חילוק בין קליפה דהוא מדינא. דזה בעי קליפה אף בדיעבד. בין קליפה מצד תתאי דאינו רק משום חומרא בעלמא דהוא מותר בלא קליפה כשא״א לקולפו. א״ש דברי המחבר הכא דקאמר דבעי קליפה. ר״ל מדינא מחמת דנמלח ג״כ ע״ש. ולפענ״ד הש״ך לשיטתיה לעיל ס״ק י״ב ע״ש במ״ש על השפ״ד שם דהמחבר ע״כ דלא ירד לחילוק המג״א. דאל״כ קשיא כיון דפסק בסי׳ ק״ה כהרשב״א דגם במליחה אמרינן תת״ג. אמאי כתב כאן דאין חילוק ועל כרחך כמ״ש הש״ך שם. ולכן תמה הש״ך כאן ודוק ע״ש ותבין. ועיין בצבי לצדיק. מ״ש בזה על הש״ך כאן:

ס״ק **כד** עיין בחידושי רע״א. ובפ״ת ס״ק י״א מה שהביאו בשם המ״י בנכבש :

ס״ק **כז** עיין בחידושי רע״א שכתב דבשר שור שנפל לתוך חלב שהעבירוהו מהאור. י״ל למה דפסק באו״ח סימן שי״ח. דאפילו בכ״ר לא בשלה. אם כן אף דפלט ובלע מ״מ הוי רק כמו כבישה ומותר בהנאה עכ״ל. ועיין בחו״ד כאן ביאורים סק״ז ובסי׳ ס״ט חי׳ סוס״ק ל״ד :

סימן צב ס״ק **ב׳ בא״ד א׳** גם דוקא מה שבלע עכשיו לא פליט אבל מה שבלע כבר פולט כו׳. עיין במ״ש על המ״ז סק״א שהבאתי שם דברי הר״ת. וראיית הפרי מגדים כאן הוא מדאמר דאין להתיר להגעיל ב״י כו׳ כי במים שהם צלולים לא שייך בליעה ע״ש. ואמאי הוצרכו לזה בפשיטות נימא דאסור להגעיל כן. ואף ביש ס׳ נגד הכלי. משום דלא פלט הכלי האיסור שבו קודם שנח המים מרתיחה. אע״כ דבליעתו שהיא בהכלי מכבר הוא פולט לר״ת כמו טעם של עצמו :

בא״ד ב׳ ובט״ז כתבנו על מ״ש בשם רב אחד כו׳. [עיין במ״ז סק״ב ד״ה שמעתי אומרים כו׳ ע״ש] ועכשיו ראינו דשפיר קאמר כו׳. עיין במה שכתבתי על המ״ז סוס״ק ב׳. בשם החו״ד ביאורים סוס״ק ו׳. דבזה נדחה ממילא דברי הרב הנ״ל :

ס״ק ג׳ **בא״ד א׳** דאלו אח״כ כיון שמפליט באחרות ע״כ כו׳. ר״ל דע״כ מ״ש המחבר טועמין החתיכה. אם אין בה טעם חלב. הכל מותר. אינו רק אם טעמו להחתיכה קודם שניער דאלו אחר שניער לבסוף לא מהני טעימה דחיישינן שמא מקודם היה בה טעם חלב ונ״נ. רק דאחר כך נפלט החלב לקדרה. ומ״מ החתיכה נשארה באיסורה. דאפל״ס אסור וא״ל דהמחבר מיירי בקדרה רותחת דמיבלע בלע מיפלט לא פליט, ולכך מהני לחתיכה טעימה אף אחר שניער. דז״א מדאוסר המחבר שאר החתיכות בניער לבסוף ע״כ דמיירי שאינה רותחת. שאז מפליט באחרות [עיין במ״ש על המ״ז סק״ב אות ו׳ ד״ה ודע לרש״י כו׳] אם כן מה מהני טעימה לאותו חתיכה וע״כ דהא דמהני טעימה לאותה חתיכה הוא רק קודם שניער ולפי מ״ש בחו״ד ביאורים סוס״ק ו׳ דכאן אין חילוק בין יורה רותחת כו׳ ע״ש. אם כן אף ברותחת לא מהני טעימה לחתיכה זו רק קודם הניעור :

בא״ד ב׳ ומ״ש המחבר בניער כו׳. אפשר דטועם הרוטב לבד. ר״ל דא״צ לטעום כל חתיכה וחתיכה. אלא דהכל מצטרף לבטל טעם החלב. ואם טועם הרוטב לבד ואין מרגיש טעם חלב הכל מותר. ועז״ק הפרי מגדים ואין נראה ר״ל דאולי ברוטב ליכא טעם חלב. ובחתיכה יש. ולכן אפשר דה״ק אם אין טועם העכו״ם כלום ר״ל דנותנים לטעום החתיכות והרוטב ואינו מרגיש לא בחתיכות ולא ברוטב שום טעם חלב. ומ״מ נ״מ שפיר במה דניער מיד דבזה לא חיישינן שמא מקודם היה בחתיכה טעם חלב. ונ״נ ונפלט אח״כ. דמיד הכל מצטרף ולא נ״נ מעולם. משא״כ בניער לבסוף ולא תחילה לא מהני טעימה לחתיכה אם אין בה טעם חלב. דשמא היה בה מקודם ונ״נ. ואח״כ נסחט ממנה ואפל״ס אסור ובעינן דוקא שיהיה ס׳ בהחתיכה נגד החלב. וא״ל בעינן ס׳ בקדרה נגד כל החתיכה :

בא״ד ג׳ ולזה י״ל דהט״ו למדו מקליפה עמ״ש בט״ז. הוא במ״ז סק״ז ע״ש ותבין. כו׳ ומ״ש הש״ך ולדינא בכ״ע משערין בס׳ כו׳. עיין בחידושי רע״א מה שתמה על הש״ך כאן. ולדינא עיין בחו״ד חידושי׳ סק״ג וסק״ד דנ״מ גם לדידן ע״ש :

ס״ק ו׳ **בא״ד א׳** הנה תראה כו׳ דאזיל הט״ז לשיטתיה בק״ה כו׳ ר״ל דאמאי לא הקשה הש״ך גם לאידך גיסא. ואי יוצא החלב ליבעי ס׳ נגד כל החתיכה כמו שהקשה הט״ז ע״ז תירץ דהט״ז לשיטתיה בק״ה [ס״ק י״ג וכאן סק״ז] דס״ל דאף בשר הבלוע מחלב אין אוסר אחרת בלא רוטב ע״ש. אף דקי״ל דאיסור מ״ע אם הוא שמן אוסר בכולו ובכחוש מדינא כ״נ בחם בחם בלא רוטב. ולדידן דא״א בקיאין. אף בכחוש אוסר בכולו ע״כ דמחשב לי׳ לחתיכה הבלוע מחלב לאיסור בלוע ובבלוע קי״ל דגם אנו בקיאין ורק אם הבלוע הוא שמן. אז אוסר בכולו. אבל בלוע כחוש. דאין יוצא כלל [וס״ל דחלב הוי כחוש] ואם כן אף משהו מחלב הנבלע אין יכול לצאת לשאר החתיכות [בלי רוטב] ואין בכוחו של טעם בשר לחוד לאסור. כיון דנפרד החלב לגמרי. ולפ״ז מה דמתיר הרמ״א כאן שאר הקדרה הוא אף ששאר החתיכות הם שמנות דבדבר דלא הוי איסור מחמת עצמו אלא הוא איסור בלוע ל״א ביה דההיתר מפטם ליה [עיין בש״ך סימן ק״ה ס״ק י״ט] וגם כ״נ מהחתיכות לא בעינן כיון דאינו יוצא כלל. ולכן קשיא ליה לט״ז כאן ממ״נ אי ס״ל להרמ״א דחלב הוי כחוש א״כ כיון דרק איסור בלוע הוא הרי אינו יוצא כלל בלי רוטב. ולא ניבעי ס׳ אף נגד החלב. ואי יוצא ר״ל דס״ל דחלב הוי שמן [והיכא דהאיסור הבלוע הוא שמן יוצא בלא רוטב כמבואר סי׳ ק״ה במחבר סוף סעיף ז׳ ועיין בט״ז שם סקט״ו] א״כ נצטרך ס׳ נגד כל החתיכה משא״כ להש״ך בסימן

שפתי דעת סימן צ"ב

[בסימן ק"ה ס"ק י"ז] דס"ל דבשר הבלוע מחלב הוי איסור מ"ע. ומה דמתיר הרמ"א כאן השאר. הוא משום דחלב הוי כחוש. וגם התיכה והחתיכות מיירי דהן כחושות [דאל"כ הרי באיסור מ"ע אמרינן דההיתר מפטם ליה] ונאסרו רק כ"נ [דלא קאמר הרמ"א כאן אלא דלא נאסרו השאר לגמרי] ואף דאנן לא בקיאין ובאיסור מ"ע אף בכחוש לדידן אוסר בכולו. מ"מ לענין זה. לא הוי ממש איסורו מ"ע שנחמיר ביה בכחוש כמו בשמן אלא אוקמוהו אדינא דדי בנטילה ואם כן לכך לא קשיא ליה ואי יוצא ליבעי ס' נגד כל התיכה. דז"א כיון דכחוש הוא אינו יוצא רק כ"נ אלא דקשיא ליה דאמאי בעי כלל ס' נגד החלב. ועפ"ז יתבאר לך מה שסיים הפרי מגדים דמחולק הט"ז עם הש"ך בתרתי [דלהט"ז מתיר הרמ"א השאר אף שהן

שמנות ולהש"ך לא. גם להש"ך אף בכחושות עכ"פ כ"נ בעי ולהט"ז לא בעינן :

בא"ד ב' וכיון שכן לא ידענא מהו כו'. ר"ל כיון דכל עיקר קושית הש"ך הוא רק דלא

ליבעי ס' גם נגד החלב. וקאמר כדאי' בש"ס. א"כ יש לתמוה על איזה ש"ס היה כותנת הש"ך אילימא מהא דאמר בחולין דף ק"ח ע"ב טיפת חלב שנפלה על התיכה. כיון שנתנה טעם בתיכה. תיכה עצמה נ"נ ואוסרת כל התיכות מפני שהן מינה דברי ר' יהודה וחכ"א כו' אמר רב נראין דברי ר"י בשלא ניער. ופריך מאי לא ניער. אילימא לא ניער כלל אמאי אוסרת האחרות והרי מיבלע בלע ההיא תיכה מיפלט לא פליט באחרות את טעם החלב ע"ש. מכאן אין ראיה. די"ל כפי' הר"ן וז"ל בסוף פכ"ה בשמעתא דט"ח ומאי דאמרינן בגמרא מיבלע בלע מיפלט לא פליט. דאלמא כל שלא ניער אין התיכה אוסרת חברתה מחמת פליטתה הני מילי למאן דס"ל אפל"ס מותר דכיון שכן אין תיכה זו שקבלה טעם מן החלב נידונית כתיכת בשר אסור אלא כחלב שקבלה טעם ממנו ומש"ה מקשינן דמיבלע בלעה מיפלט לא פלטה ר"ל פליטה אוסרת לפי שהחלב שבה אפשר שאינו יוצא מחתיכה לחתיכה. ואפילו הוא יוצא ממנה. הו"ל מבשא"מ וא"א שתאסר כל החתיכות כולן מפני שהן מינה. אבל למאי דמסקינן אפשר לסוחטו אסור אפשר דאפילו בשלא ניער כלל אמרינן דכיון שגוף היתר של חתיכה זו נעשית איסור אוסר כל החתיכות עכ"ל. אלמא דלפ"ז אדרבה לדידן דקי"ל אפל"ס אסור שפיר יש לומר דאף בלא ניער אוסרת השאר. ואי נימא דראיית הש"ך מהש"ס כתנתו מהא דאמר בגמרא דצלי באיסור שאינו מפעפע אינו אוסר אלא כ"ק עיין בחולין דף צ"ו ע"ב. אבל נצלה בה קולף כו' ובתוס' שם ד"ה אפילו ואמאי נימא דהקליפה חוזרת ואוסרת קליפה הסמוכה לה. ובעינן זה יאסור הכל. וע"כ דדבר הבלוע אין יוצא בלא רוטב ע"ז תמה הפרי מגדים בתרתי חדא דילמא יש לחלק לומר דדוקא בצלי אין יוצא בלא רוטב אבל בקדרה מתוך הבל ולחות שיש בה יכול לצאת אף בלי רוטב. ועוד דאף אם נימא דאין חילוק מ"מ י"ל דשאני התם. לכך אמרינן בגמרא שם בצלי דאי יוצא להלן מכ"ק בלא רוטב. כיון דמיירי באיסור שאינו מפעפע כמבואר להדיא בגמרא שם כנ"ל אבל חלב י"ל דשמן הוא ויוצא בלי רוטב. וא"ל כיון שכן היאך אמרינן בגמרא מיפלט לא פליט. דהא זלב שמן הוא ויוצא. דז"א דה"ק דמיפלט לא פליט פליט' האוסרת כפי' הר"ן ר"ל דשפיר יוצא החלב ולדידן אוסר עד ס'. רק הגמרא קאי שם לר"י דסבירא ליה מב"מ במשהו. לכן פריך מיבלע בלע מיפלט לא פליט פליטה האוסרת במשהו. כי החלב היוצא ממנה הוא מין בשאנו מינו עם התתיכות ובטל בס' וטעם הבשר עצמו שהוא מינו עם התתיכות אינו יכול ליאסר במשהו דהא ס"ד דאפל"ס מותר כנ"ל בסוף דברי הר"ן. במ"ש ואפילו הוא יוצא ממנה הו"ל מבשא"מ כו' :

ס"ק ח' בא"ד א' ומיהו למ"ש הש"ך בצ"ח כו'. דמשמע כאן אף הרוטב מותר. ר"ל דלהש"ך שם. דס"ל דל"א סלק שא"מ כאלו אינו אלא להתיר המינו. אבל השאינו מינו. באמת אסור מספיקא דאורייתא. וכאן משמע דאף הרוטב מתיר הר"מ שהוא א"מ עיין במ"ש לקמן בשם היד יוסף דתירץ זה בסוב : כו' וכ"כ הב"ח בקי"א דרשב"א אפילו באיסור תורה קאמר. עש"ך בקי"א אות י"ט כצ"ל :

בא"ד ב' וכ"ת אי באיסור תורה מה"ת גילף מתרומה דרבנן כו' עיין בפרק ד' דתרומות משנה י' וי"ב ובסי' קי"א סעי' ז' במחבר ורמ"א שם וזה הדין נלקח ממשניות הנ"ל. דכל דעתיד להתערב הוי כמעורב. ולכן הקשה הפמ"ג דאי נימא כב"ת. דרשב"א אף באיסור תורה קאמר. מנא ידע באמת הרשב"א זה דהא לא נוכל למילף רק דומיא דתרומה בזמה"נ. דהוא דרבנן. או אף למ"ד דתרומה בזמה"נ דאורייתא י"ל דמיירי מתניתין שם דיש פחות ממאה כדין אבל ס' יש. והוא מב"מ ואף כנגדו בשא"מ לא יהיב טעמא ורק מדרבנן דאמרי דתרומה בעי ק"א. לזה אמרינן דהוה כמעורב כיון דעתיד להתערב. אבל בב' קדרות. ונפל איסור דאורייתא. ואין באחת מהן לבטלו. כיון דיהיב טעמא בודאי באחת מהן ואסור מדאורייתא. י"ל דל"א דכיון דעתיד להתערב כו' :

בא"ד ג' דאה"נ דאין מותר אלא לאחר שנתערבו. ר"ל דאף דמבואר ברמ"א סוסי' קי"א דל"א דכל דעתיד להתערב הוי כמעורב. אלא לאחר שיערבנו יחד. אם כן לכאורה אף באיסור דאורייתא שפיר הוי דומיא דתרומה כיון דאחר שנתערבו ב' הקדרות מותר מדאורייתא. כיון דיש עתה ס'. ורק מדרבנן דאמרי גם בש"א חנ"נ. אם כן נ"נ קודם שנתערב לזה אמרינן דהא בדרבנן כל דעתיד להתערב הוה כמעורב. אבל אכתי קשה כיון דקודם שנתערב יחד יהיב טעמא ואסור מדאורייתא ולא בטל דבדאורייתא לא למדנו דנאמר דכל דעתיד להתערב כו' כנ"ל היאך מותר לערבו לכתחילה כדי לבטלו ואחר כך חזר הפמ"ג ואומר דלעולם אף באיסור תורה כן ומיהו מותר לערבו דהא דאין מבטלין איסור לכתחילה הוא רק דרבנן וכל בדרבנן אמרינן דהוי כמעורב. ואפילו למ"ד אין מבטלין איסור ד"ת אפשר להקל. ר"ל דבכה"ג שהכל בספק י"ל דמודה :

בא"ד ד' ומ"מ אין מעלה ארוכה. ר"ל דאין לתרץ דינו דהר"מ כאן אף בחד בחד או לתרץ בזה להש"ך בצ"ח. מה דמתיר כאן אף הרוטב דס"ל כרשב"א דאף באיסור תורה אמרינן דכל דעתיד להתערב הוי כמעורב. דז"א דדוקא בש"א מתיר הרשב"א גם באיסור תורה כיון דאחר שנתערב הוא מה"ת מותר ורק מדרבנן דנ"נ מקודם לזה למדנו מתרומה דבדרבנן אמרינן דהוה כמעורב מקודם. משא"כ בב"ח דהחתיכה נ"נ מקודם מה"ת. מה מועיל הניעור שמערב אח"כ. וע"כ דמוכרחין לומר. דהר"מ מיירי בג' חתיכות דמדאוריי' חד בתרי בטל ועיין בחו"ד ביאורים סוס"ק ו' דתי' דהכא דהוי בישול בלי רוטב הוי כצלי דג"כ לא הוי רק מדרבנן ע"ש ואזיל לשיטתיה כאן ביאורי' סק"ה ובסי' פ"ז סק"א. אבל הפרי מגדים לשיטתיה בסימן פ"ז במ"ז סק"א ד"ה והנה שפסק כפר"ח דבב"ח צלי הוי מה"ת. לכן הוכרח לתרץ כנ"ל מחמת ביטול חד בתרי :

בא"ד

משבצות זהב סימן צ"א צ"ב

ס"ק י"ב בא"ד וכפי הנראה יש ס"ס לאיסורא. עסי' ע' בש"ך ס"ק ל"ח שהבאתי שם מדברי האחרונים שדייקו מהש"ך שם שס"ל גם כן כט"ז דתרי קילי בה"מ לא מקילינן. ועיין מה שכתבתי על השפ"ד שם ובראש ספרי בכללים באורך מזה הדין בשם הלבו"ש והד"ק וטו"ט והוא נצרך מאוד לדינא ובגוף דבר זה שהש"ך גם כן סבירא ליה הכי. הראיתי לעיל בסימן פ"ז שכמעט מפורש כן בדברי הש"ך שם ס"ק ל"ב ע"ש :

סימן צב ס"ק א' בא"ד א' ומ"ש הט"ז הוא לענין מלקות ירצה בזה כו'. ר"ל דלכאורה קשיא מה תירץ הט"ז דנקטו כזית למלקות. דהרי אף למלקות סגי בחצי זית בשר דהוא מצטרף עם חצי זית חלב. דהא אנן פסקינן באמת כלוי (בחולין דף ק"ח ע"ב) דחצי זית בשר וחצי זית חלב מצטרפין זע"ז למלקות. לזה קאמר הפרי מגדים דכוונת הט"ז דלכך נקט כזית משום דדין זה מקורו הוא ממימרא דרב בחולין ק"ח. ונגררו אחר לישנא דרב בגמ' דנקט כזית ורב לשיטתו דס"ל באמת דבעינן למלקות שיהא בכל אחד כזית. והטו"מ אף דהם פסקו לענין מלקות כלוי מ"מ נקטו למילתייהו בכזית ללקות אף על הבשר לחודי' אבל באמת אף אם נפל רק חצי זית בשר לחלב ואכל אותו ביחד עם חצי זית מחלב גם כן לוקה. לפ"מ דפסקינן כלוי כנ"ל :

בא"ד ב' דע כי מ"ש מיבלע בלע. מיפלט לא פליט כו'. ר"ל דאיתא בחולין (דף ק"ח) כזית בשר שנפל לתוך יורה של חלב. אמר רב בשר אסור וחלב מותר ופריך חלב אמאי מותר חלב נבלה הוא פרש"י הרי חלב מעט שנבלע בבשר נעשה נבלה וכשחזר ונפלט בשאר החלב. הו"ל מב"מ. ורב אית ליה מב"מ לא בטל ומשני כגון שנפל לתוך יורה רותחת. דמיבלע בלע מיפלט לא פליט. דמה שבולע אינו פולט. כל זמן שאינו נח מרתיחתו ופריך סוף סוף. כי נייח הדר פליט. ומשני כגון שקדם וסלקו לאותו זית. קודם שתנוח היורה מרתיחתו. והקשה בתוס' בד"ה שנפל לתוך יורה רותחת תימא דבר הנראה לעינים הוא דפליט. דכשנותנין יורה בקדרה רותחת משתנה מראית המים מן הירק. ופירש הר"ש. דהא דקאמר מיפלט לא פליט. היינו קודם שהוא שבע מלבלוע. והא דפריך כי נייח הדר פליט היינו כי נייח מבליעתו ומשני שקדם וסלק קודם שגמר בליעתו ר"ל דהשתא א"ש מה דחזינן דנשתנה מראית המים מהירק. די"ל דהוא מחמת שפלט הירק לאחר ששבע מלבלוע ור"ת פירש דהא דקאמר מיפלט לא פליט. היינו דלא פליט מה שבלע עכשיו. אבל מה שהיה בלוע מקודם פליט ר"ל ולעולם כפירש"י דכי נייח היינו היורה מרתיחתו. ועז"ק הפמ"ג דיש לכל אחד קולא וחומרא. להר"ש דסבירא ליה דקודם שהוא שבע מלבלוע אינו פולט כלום. אף טעם שהיה לו מקודם כמו בירק יש קולא. אם קידם וסילק הבשר קודם שנייח מלבלוע. אף טעימא לקפילא לא בעינן. כי לא בלע החלב אף טעם הבשר. חומרא. אם לא סילקו עד אחר ששבע מלבלוע. אף שלא נח היורה עדיין מרתיחתו צריך ס' בחלב. ולא מהני טעימה אם אין טעם בשר מחמת דחלב הנבלע בבשר ונאסר חזר ונפלט לתוך החלב. ולר"ת קולא אם סילק קודם שנח היורה מרתיחה. אף שהיה הבשר שבע מלבלוע מהני לחלב טעימה אם אין בו טעם בשר. דלחלב הנבלע בבשר ונאסר לא חיישינן דהבשר לא פלט טעם שבלע ממק"א. קודם שנח היורה מרתיחה. חומרא. אם סילק קודם שנח מרתיחה. ואף קודם ששבע הבשר מלבלוע דבעינן טעימה לחלב אם יש בו טעם בשר דהא טעם ש"ע הוא פולט אף קודם שנייח. וקאמר עוד הפרי מגדים. דמ"ש המ"מ דהר"מ מפרש כפי' הר"ש. ז"א דהא הר"מ שם בפ"ט ממ"א ה"ח הצריך טעימה אף אם קידם וסילק הבשר קודם שנייח מבליעתו. ובזה להר"ש מותר החלב בלא טעימה כנ"ל. ולכך נראה להפמ"ג דהר"מ הוא שיטה ג' ותפס שני החומרות חומרא של הר"ש דאם לא סילקו עד אחר שנח מלבלוע. אף שלא נח היורה עדיין מרתיחתו. צריך ס' ולא מהני טעימה. וחומרא דר"ת דאם סילק קודם שנייח מבליעתו בעינן טעימה. אמנם המחבר פסק לגמרי כר"ת. כמבואר בדבריו שכתב. דהיינו קודם שתנוח היורה מרתיחה. ומשמע אף שכבר נח הבשר מלבלוע. מ"מ מהני טעימה *). ואך דלדידן אין נפקא מינה בכל זה ובכל ענין בין סילקו בין לא סילקו בעינן ס'. דאנן לא סמכינן אטעימה. מ"מ בהנודר מבשר ונפל כזית לתבשיל דבהיתר קי"ל דסמכינן אטעימה. בזה יש נ"מ אם הלכה כר"ת אם קידם וסילקו. קודם שנח מרתיחתו. מותר על ידי טעימה. שאין בו טעם בשר אף בפחות מס'. ואי לא סילקו בעינן ס'. ולא מהני מה שאומר שאין בו טעם בשר. דמעט התבשיל שנבלע מבשר נ"נ להנודר ולאחר שנח חזר ונפלט לתוך התבשיל ואינו נרגש דמב"מ הוא ואי נימא כהר"ש אין נ"מ כיון דזה תלוי באומד הדעת אימת הוי נייח מלבלוע כמ"ש במ"מ הובא בב"י ע"ש. ובודאי אין אנו בקיאין בזה. אך יש להסתפק אי אמרינן כלל בנדרים וכה"ג חנ"נ. די"ל דוקא בשאר איסורים גזרינן משום לתא דבב"ת. דדמי להדדי. דאיסורן שוה לכל העולם. משא"כ בנדרים דלכל העולם היתר הוא אפשר דאף להנודר ל"א בזה חנ"נ. ומותר התבשיל אף בלא סילקו ואין ס' ע"י טעימה שאין בו טעם בשר. דמעט תבשיל שנבלע בבשר לא נ"נ. עיין בשו"ת בית שלמה חיו"ד סימן קס"ו מ"ש לתמוה על הפרי מגדים בזה :

בא"ד ג' ואל תשיבני כו'. ר"ל דאין לפשוט זה מהא דהוכיחו הפוסקים בפרק ה' דתרומות משנה ה' ו' דסאה תרומה שנפלה לפחות ממאה חולין ונדמעו. ונפל מהמדומע למקום אחר. אין המדומע מדמע אלא לפי חשבון. אלמא דביבש ביבש. ל"א חנ"נ הובא בר"ן בשמעתא דטיפת חלב סוף פרק כ"ה ובתוס' חולין דף ק' ע"א ד"ה בשקדם ולכאורה מאי הוכחה היא הא י"ל שאני תרומה דאינו אסור לכל העולם דשרי לכהן. ואף בלח ל"א ביה חנ"נ. אע"כ דלא מחלקינן כן אלא אף דאינו אסור לכל העולם אמרינן חנ"נ ובתרומה גופיה אי לאו יבש ביבש היינו אומרים ביה חנ"נ וה"ה בנדרים דאמרי' ביה חנ"נ דז"א דאכתי י"ל דשאני תרומה דלמי שהוא אסור אין לו היתר בשום פעם ודמי קצת לבב"ח. במה שאסור לעולם. משא"כ בנדרים דלהנודר גופיה יש לו היתר על ידי שאלה ועדיין נשאר הס' בזה או בדבר שיש לו מתירין דלא דמי כלל לבב"ח ודאי. דיש להסתפק ביה ואפשר דל"א חנ"נ גבייהו. עיין לקמן במ"ז ס"ק ט"ז דהביא בשם הגה"כ דאמרי' בדבר שיל"מ חנ"נ ע"ש ועסי' ק' במ"ז סק"א שנסתפק בכל הדברים האוסרים למעלה מס' אי אמרינן בהו חנ"נ. ועיין בסימן צ"ב סעיף ד' במטה יהונתן שם בהג"ה מ"ש בזה. ועיין בסי' צ"ח בחידושי רע"א על הש"ך שם סק"ה תמה על הפמ"ג כאן שמסתפק בנדרים להקל. דל"א בהו חנ"נ מטעם דיש להם היתר ע"י שאלה. דבמחכ"ת אישתמיט ליה להפמ"ג דברי הר"ן בחולין סוף פרק כה"ב עיין שם :

בא"ד ד' ויש לחקור כו'. קושיא ב' דעכ"פ ס"א ליבעי. ר"ל דאף אם אנו מקילין דלא בעינן ס' נגד כזית חלב שנאסר בתוך הבשר וסגי בס' נגד הבשר לחוד. אבל עכ"פ יש כזית חלב הנאסר בהבשר ונפלט אח"כ להחלב. ולא יצטרף הוא עם שאר החלב לבטל הבשר וליבעי בהחלב ס"א זיתים. והתירוץ בזה כו'. עיין בפלתי סק"ב תירץ דלק"מ דאיסורין

ה ע ר ה

*) הג"א לכאורה הוי קשיא לי. אמאי לא נימא דהר"מ גם כן פסק לגמרי כר"ת דהרי ז"ל הר"מ שם כיצד חתיכה של בשר שנפלה לתוך קדרה חלב רותחת טועם הנכרי את החלב אם אמר שיש בה טעם בשר אסורה וא"ל מותרת. בד"א שקדם וסילק את החתיכה קודם שתפלוט חלב שבלעה. אבל אם לא סלק. משערים אותה בס' עכ"ל. הרי דהר"מ סתם דבריו ולא ביאר אי כפירוש הר"ש דקידם וסילק היינו קודם שנייח מבליעתו. ולזה כתן במ"ש קודם שתפלוט חלב שבלעה. ר"ל קודם ששבעה מלבלוע שאז אינה פולטת החלב שבלעה. או דהר"מ מפרש כר"ת דקידם וסילקו היינו קודם שנח מרתיחה. ולזה כתן הר"מ במ"ש קודם שתפלוט החלב שבלעה. וא"כ כיון שהשיג הפמ"ג על המ"מ שכתב דהר"מ מפרש כפי' הר"ש. דממ"נ אי מ"ש הר"מ קודם שתפלוט החלב. ר"ל קודם שתנוח היורה. ואף ששבע מלבלוע. הרי בזה להר"ש בעינן ס' דוקא ולהר"מ מהני טעימה. ואי דכתנתו קודם ששבע החתיכה מלבלוע. הרי בזה להר"ש לא בעינן כלל טעימה ולהר"מ בעינן טעימה. אם כן למה לו להפרי מגדים לומר דהר"מ הוא שיטה ג' דאמאי לא נימא דמה דקאמר הר"מ שקידם וסילק קודם שתפלוט החלב שבלעה היינו קודם שנח היורה מרתיחתו ואף ששבר שבע מלבלוע. ואם כן סבירא ליה לגמרי כר"ת. ואחר העיון נראה לתרץ ומקודם נדקדק בדברי המ"מ. מפני מה נראה לו. דהר"מ ס"ל כפירוש הר"ש. דז"ל המ"מ שם. ולא נתבאר בדברי רבינו. באיזה שיעור שישהה שם הבשר. נאמר שחוזר ופולט. וי"מ (הוא הר"ת) כי נייח הדר פליט היינו כי נייח מרתיחתו. וכל זמן שהוא רותח אינו פולט מה שבולע. וי"מ (הוא הר"ש) דר"ל כי נייח מבליעתו הדר פליט. ולפי פירוש זה לא נתבאר בגמרא שיעור זה. ואפשר שכן הוא דעת רבינו ואין זה תלוי אלא באומד הדעת עכ"ל. וביאור דבריו פשוט. דתמה על מה שלא ביאר הר"מ השיעור כמה הוא. שנדע שאז פלטה החתיכה החלב שבלעה. ולזה קאמר דבגמרא איכא בזה ב' פירושים. ולהר"ת נתבאר בגמרא בזה זמן מוגבל. דכ"ז שרותח אינו פולט. ואי הר"מ ס"ל כוותיה. היה לו לבאר להדיא דקידם וסילק קודם שנייח היורה מרתיחה. ולא שיסתום. ולכן אפשר לומר שהר"מ מפרש כפירוש הר"ש. דלדידיה אין מבואר בגמרא זמן קצוב. אימת הוא נייח מלבלוע. והוא רק תלוי באומד הדעת. ולכך סתם הר"מ ג"כ. וכתב קודם שתפלוט החתיכה. והוא ידוע ע"פ אומד. ועפ"ז א"ש כי הפרי מגדים גם כן הוכרח להודות מכח הוכחה זו דמ"ש הרמב"ם קודם שתפלוט החתיכה היינו קודם שנייח מלבלוע. אלא דבזה השיג על המ"מ. דלאו לגמרי סבירא ליה להרמב"ם כהר"ש. מדמצריך טעימה בקידם וסילק כנ"ל. וע"כ דהוא שיטה ג' דמפרש קודם שנייח מלבלוע כהר"ש. ואם סילק גם קודם שנייח מלבלוע בעינן טעימה כר"ת כנ"ל. ואתי שפיר בעזרת השם יתברך.

משבצות זהב סימן צ"ב

דאיסורין מבטלין זא"ז. ואם כן לגבי טעם בשר מצטרף זית חלב הנאסר ג"כ. דסוף סוף מתחלק טעמו לס' חלקים. ואין כאן טעם. ועל חלב הנאסר מצטרף הכזית בשר ע"ש ועיין בחו"ד ביאורים סק"א וס"ק ט"ו. כו' ועב"ח דליבעי ק"ך זיתים ס' זיתים נגד הזית בשר וס' נגד זית חלב הנאסר :

בא"ד ה' רוב ליכא. לומר סלק. ר"ל דאם אירע כזה. והיה ג' זיתי חלב בירקות. ודאי דשרי בפעם א' ס' נגד הזית בשר. דאף אם נבלע כזית חלב. ונפלט לתוך הקדרה אמרינן סלק הרוטב כמש"א. ושאר החלב מינו רבה עליו ומבטלו. אבל בב' זיתים לא שייך סלק :

בא"ד ו' עוד יש לחקור כו'. ודילמא נתן טעם הבשר בחלב וכו' ר"ל דהיאך כתב כאן המחבר שהוא דעת הר"מ בסילקו קודם שנייח דטועם החלב. ומשמע דאם אין טעם בשר מותר. אף דליכא ס'. וניחוש דמקודם נתן הבשר טעם בחלב ונעשה החלב נבילה ואחר כך חזר ונסחט טעם הבשר מהחלב ונבלע שוב להבשר ולא נשאר בהחלב טעם בשר ולכך אומר הקפילא שאינו מרגיש טעם בשר. ובאמת החלב נ"נ מקודם :

בא"ד ז' ואפשר שזה היה קשה להב"י ובכ"מ שם כו'. ר"ל דז"ל הר"מ בהמ"א פ"ט ד"ח אבל אם לא סלק משערים אותה בס'. מפני שהחלב שנבלע בה ונאסר יצא ונתערב עם שאר החלב. והקשה בכ"מ ובב"י למה הצריך הר"מ ליתן טעם בלא סילק שמשערים אותה בס' מפני החלב שנבלע כו' דטעם זה לא איצטריך אלא למאן דס"ל מב"מ אפילו באלף לא בטל. אבל להר"מ שפסק מב"מ בטל בס' לא היה צריך להאי טעמא אלא לסתום ולכתוב. שמשערים אותה בס'. ותירצו משום דאי לאו ה"ט אפילו לא קידם וסילקו הוה ליה למישריה על ידי טעימה שאין בו טעם בשר. אבל השתא שאנו אוסרים אותו מפני החלב שנאסר ויצא ונתערב עם שאר החלב. הוה ליה מב"מ. וא"א למיקם אטעמא עכ"ד. ולכאורה קשה. ודקארי להו מאי קארי להו דודאי אי לא אשמעינן הר"מ בלא סילקו טעמא משום חלב היוצא. לא הו"ל לסתום ולכתוב דבעינן ס'. דנגד הבשר ודאי דסגי בטעימה. ומה היה קשה להם כלל. לזה קאמר הפמ"ג היינו דקשיא להו דלמה ליה להר"מ לומר בלא סילק דהטעם דלא מהני טעימה אלא ס' משום חלב הנאסר ויצא. הרי בלא זה רק משום טעם הבשר לחוד גם כן יש לומר דליהני טעימה. והיינו דשמא מקודם נפלט טעם הבשר לתוך החלב ונעשה החלב נבלה. ואחר כך שוב נסחט טעם הבשר מהחלב ונבלע לתוך הבשר. ומפני כך הקפילא לא ירגיש. והו"ל להר"מ לסתום דבעינן ס'. ועל זה תירצו. דאי לאו ה"ט. הוה לן להתיר באמת על ידי טעימה ואין מחזיקין ריעותא למפרע לחוש שמא היה מקודם בהחלב טעם בשר וני"נ. אלא אמרינן דכמו דעתה לא מרגיש הקפילא טעם בשר כן מקודם גם כן לא נתן הבשר טעם לתוך החלב. והצריך הר"מ ליתן טעם דבעינן ס' משום חלב היוצא והוא מב"מ. וא"א למיקם אטעמא :

בא"ד ח' ומיהו קודם סילוק י"ל דלא כר"ת. ר"ל הא דלא קשיא ליה להכ"מ וב"י קושיא זאת גם בסילקו. דכתב הר"מ טועם החלב. ונימא דלא מהני טעימא דשמא נבלע מקודם טעם בשר לתוך החלב. ושוב נסחט מהחלב הטעם בשר. ונבלע לתוך הבשר וכנ"ל באות ו' יש לומר דסבירא ליה דלא כר"ת המובא בתוס' שם ד"ה שנפל שכתב דאף דאמרינן בגמרא בקידם וסילקו מיבלע בלע. מיפלט לא פליט. מ"מ אין להתיר מטעם זה להגעיל כלי ב"י במים שאין בהם ס' נגד האיסור ולהניחה במים כשהן רותחין משום דמים מיבלע בלעי האיסור שבכלי ולא פלטי שיחזור ויבלע לתוך הכלי דבמים שהן צלולים לא שייך לומר בליעה דלא בלעו אלא שנתערב בהן האיסור. אלא הם ס"ל דאף בחלב שהוא צלול שייך בליעה ושייך ביה לומר מיבלע בלע. מיפלט לא פליט. אם כן בסילקו שפיר מהני טעימה. כי אין לחוש שמא נתן הבשר טעם בחלב. ושוב חזר ונסחט מהחלב לתוך הבשר דאמרינן מיבלע בלע החלב לטעם הבשר מיפלט לא פלטה אח"כ טעם הבשר לתוך הבשר :

בא"ד ט' או דאין חתיכה פולט ובולע מה שפלטה. ר"ל או אפשר דס"ל כר"ת ואעפ"כ ל"ק אמאי מהני טעימה בסילקו די"ל דאין חתיכה פולט ובולע שוב מה שפלט כו'. והא דאוסרין אותו חתיכה. ר"ל דאמרינן בגמרא דאותו חתיכה בשר אסור ומשמע דלא מהני ביה טעימה שאין בו טעם חלב. אף בקידם וסילקו. ובשלמא אי אמרינן דחתיכה בולע מה שפולט שפיר איכא למיחש דהא לר"ת טעם ש"ע הוא פולט שמא פלט הבשר טעם בשר לתוך החלב ונאסר וחזר ונסחט טעם הבשר מהחלב. ונבלע שוב להבשר. והוא מב"מ. דא"א למיקם אטעמא ולכך לא מהני טעימה שהקפילא לא ירגיש טעם חלב. אבל אי נימא דאין חתיכה פולט ובולע מה שפלטה. אמאי לא ליהני טעימה להבשר שאין בו טעם חלב ומכש"כ דקשה לפירוש הר"ש דס"ל דאף ש"ע אינו פולט בסילקו קודם שנייח אמאי לא ליהני טעימה להבשר. וע"ז תירץ דבאמת אי אירע לפעמים דלא נבלע בהבשר טעם חלב דמותר. אלא דעל הרוב הוא בולע. כיון שמונח ביורה מלאה חלב. ואין אנו מאמינים להעכו"ם. כי ודאי שקורי קמשקר עיין במטה יהונתן מ"ש בזה. ועיין בפלתי סק"א שתירץ ג"כ אמאי לא מהני טעימה להבשר ועיין בישו"ע בארוך סק"א מ"ש בזה :

בא"ד י' י"ל דבאוכל אמרינן מה שבתוכו הוא נפרד כו'. ר"ל דלכאורה אמאי אמרינן דזית חלב הנבלע בתוך הזית בשר נ"נ ולא אמרינן דהוא אחד עם שאר החלב שבקדרה. ובקדרה שנבלע בו זית איסור ל"א דמה שנבלע מהתבשיל בקדרה נאסר. אלא אמרינן דמה שנבלע בה מהיתר. הוא אחד עם מה שבתוך התבשיל ומסייע ביחד לבטל הזית איסור. והוא קושיית הפלתי ס"ק ב'. ותירץ משום דכבר חילקו הפוסקים. דאין איסור בלוע יוצא מחתיכה לחתיכה בלי רוטב. אבל בלוע בכלי יוצא. והטעם משום דיותר נאחז הבלוע באוכל וקשה לפרוד ממנו. מן בלוע בכלי. דאין לו במה להאחז בו. ולפי זה הא דאמרינן דחלב הבלוע בהבשר נ"נ. ואין ריבוי החלב שבקדרה מצטרף עמו לבטל הבשר. הוא משום דהוי בתוך חתיכה שהוא דבר נפרד. ואין מה שבחוץ מקושר עמו כלל. וה"מ בבלוע בתוך אוכל. אבל בלוע בכלי ודאי דאין נדבק בכלי. והוא עדיין מחובר עם האוכל שסביב לו. ואם כן אף דקדרה בולע מן אוכל. אין כאן הפסק והבדל. וכל הרוטב שתוך הקדרה מסייע עמו בחיבור אחת ע"ש עיין בחו"ד ביאורים סק"א ובמ"ש לקמן באות י"ב :

בא"ד י"א אמאי הכא כו' מטעם דאיסורין מבטלין זא"ז. ר"ל דהכזית בשר הנאסר מחלב וכזית חלב הנאסר מהבשר מבטלין זא"ז. ומצטרף כ"א לבטל חבירו והוי כשני איסורין. כיון דחלוקין בטעמן. ואמאי ל"א כן בסימן צ"ד ובעינן שם ב"פ ס' :

בא"ד י"ב שוב ראיתי בתה"ד כ' בפירוש לחלק כו'. ר"ל דלא תקשה אמאי אמרינן כאן בגמרא דחלב הנבלע בבשר הוא חלב גבלה. ואין מצטרף עמו החלב שבירה לבטל הבשר. ובחלב שנתבשל בקדרה של בשר (בסימן צ"ג) אמרינן דאם אין בה בנו"ט בשר מותר. ולא אמרינן דהחלב הנבלע בקדרה נאסר. וחזר לתוך הקדרה. וא"א למיקם אטעמא. וע"ז מתרץ התה"ד ומחלק בין כזית בשר כו'. והוא ממש כמ"ש הכו"פ ועיין בסימן צ"ד בשפתי דעת סק"א הביא כן בשם המרדכי ס"פ ג"ה בשם הראב"ן ועיין בשפתי דעת שם ס"ק ד' :

בא"ד י"ג בעינן ב' תנאים שיהא חלוק בטעם. וחלוק בשם כו'. ר"ל דכתב הפרי מגדים לעיל בשפתי דעת סוסי' כ"ז וכ"ה באו"ח באשל אברהם סוסי' תס"ז דהא דבעי התבו"ש חלוק בטעם וחלוק בשם הוא רק מדרבנן. אבל מדאורייתא אם חלוק בטעם אף דשווין בשמן מבטלין זה את זה דרק מדרבנן גזרו בשווין בשמן והילכך כאן בלא סילקו דאמרי' דאסורין מבטלין זה את זה. אף דאין חלוקין רק בטעם. אבל בשמן שווין דבשר הבלוע מחלב וחלב הבלוע מבשר שניהם בב"ח מיקרי מ"מ כיון דאין נפילה מחדש ולפי ראות העין לא הוי רק איסור אחד שנפל כזית בשר לא גזרו בזה. ודי בפ"א ס' משא"כ שם דהוי ב' תחיבות ודמי ממש לב' איסורין וכיון דשווין בשמן מדרבנן אין מבטלין זא"ז. ובעינן ב"פ ס' ועיין בסי' צ"ד בשפ"ד סק"ד :

בא"ד י"ד אמנם מה שקשה מבצלים הבלועים מבשר אבאר בצ"ד. נ"ב הוא קושית הפלתי. עיין בסימן צ"ד במ"ז סק"י. ובשפ"ד שם ס"ק כ"ג. ועיין בחוו"ד כאן ביאורים סק"א מ"ש לתרץ זה :

ס"ק ב' **בא"ד א'** ומ"ש שכן משמע כו' וכן השיג עליו בנה"כ. ז"ל הנה"כ לא מוכח מידי די"ל דהמחבר מיירי שכולה חוץ לרוטב. והא דאוסרת השאר היינו כשניער אח"כ. וכדמסיים בסיפא בד"א כו' עכ"ל. וע"ז תירץ הפרי מגדים. כי עיין במ"מ שם שמפרש דברי הר"מ שהוא לשון המחבר כאן כהט"ז. דאף בלא ניער כלל אוסר. ומה שסיים בד"א שלא ניער תחילה אלא לבסוף. משום סיפא נקטיה דלהיתרא בעינן דוקא תחילה וסוף. וניער בסוף לחוד לא מהני. אבל לאיסורא באמת אף לא ניער כלל או ניער תחילה ולא סוף דאסור וזה כדעת הב"י דס"ל דהר"מ בעי ניכר בתחילה ובסוף דוקא. אבל ניער מיד. אם לא ניער בסוף אסור דלא כמהר"י בן חביב דס"ל דהר"מ מתיר אף ניער בתחילה לחוד. ומה שסיים אבל אם ניער מתחילה עד סוף הוא המשך הלשון שמקודם. דברישא היה מוכרח להזכיר ניער לבסוף דאל"כ למה יאסור האחרות. לכך נקט נמי בסיפא ניער בסוף עכ"ד :

בא"ד ב' ומדאמר בד"א שלא ניער תחילה אלא לסוף ולא אמר להיפוך כו'. ר"ל דלמהרי"ן חביב דס"ל דהר"מ אינו אוסר בלא ניער כלל. אלא עיקר האיסור משום דניער לבסוף אם כן למה לא נקט הר"מ הלשון להיפוך בד"א דאסור שניער בסוף ולא ניער תחילה. דמזה היה משמע דעיקר האיסור משום שניער לבסוף אבל אם היה הניער מתחילה או לא ניער כלל דמותר אלא ע"כ מדנקט הר"מ כן. בד"א שלא ניער תחילה אלא לבסוף משמע כהב"י דעיקר האיסור משום שלא ניער תחילה ג"כ. אלא בסוף לחוד ולעולם ה"ה אם ניער מתחילה לחוד או לא ניער כלל דאסור וכהט"ז :

בא"ד ג' ומיהו ממה שלא כתב הר"מ כו' הא ליתא. ר"ל דזה אין לומר שזה היה דיוקו של הט"ז. דהמחבר אוסר אף בלא ניער כלל. דהא לדעת הב"י הר"מ אוסר בניער מתחילה לחוד ג"כ. אם כן למה לא כתב הר"מ כן. בד"א שלא ניער תחילה אלא לסוף או ניער תחילה ולא סוף אבל כו'. וע"כ דלכך לא נקט כן. דמזה היה משמע דדוקא ניער בעינן. הן בתחילה לחוד או בסוף לחוד. ובזה דוקא אסור. אבל בלא ניער כלל מותר דאל"כ למה לא אשמעינן הר"מ גם זה הרבותא דאף לא ניער כלל דאסור לכך נקט הר"מ רק בד"א שלא ניער אלא לבסוף דבזה אין שום רבותא דאסור. אך נקטיה משום לשון שאח"כ שאמר בסיפא דבעינן ניער בתחילה ובסוף כנ"ל כדי שנדע מדלא נחית ברישא לפרושי ושייר הרבותא. דאף אם ניער מיד אם לא ניער בסוף דאסור. דה"ה דשייר זאת דאף לא ניער כלל דאסור. דהא ליתא ומשום הא לא מוכח. דלעולם ס"ל לא ניער כלל מותר. ורק לכך לא כתב הר"מ והמחבר ברישא. אי ניער בתחילה ולא בסוף משום דהחשש בזה הוא רק דשמא לא ניער יפה. והוי כלא ניער כלל וזה הוא רק לאסור אותה תחיכה. אבל לאסור הקדרה לא שייך זה. דממ"נ אי ניער יפה אף אותה תחיכה מותרת. ואי לא ניער יפה דהוי כלא ניער כלל ג"כ לא נאסרה הקדרה. אלא הוכחת הט"ז מדסתם כו' :

בא"ד ד' וא"כ קשיא אמאי לא ניער כלל כו'. ר"ל תינח דהוכיח הט"ז דהמחבר אוסר אף בלא ניער כלל כנ"ל. אבל עדיין מנ"ל דמיירי במקצתה ברוטב. דילמא מיירי בכולה חוץ לרוטב. ע"ז תירץ דהוכחתו דאם כן כיון דהמחבר אוסר אף בלא ניער כלל. מדסתם כנ"ל. אי איתא דמיירי בכולה חוץ לרוטב. קשיא אמאי באמת אוסר בלא ניער כלל. דהא לא פלט החתיכה. דאין דבר הבלוע יוצא בלא רוטב עיין בט"ז סימן ק"ה ס"ק י"ג וס"ק ט"ו שהביא בשם הת"ה דאף בשר הבלוע מחלב. אינו חוזר ואוסר שאר בשר בלא רוטב. ועיין בט"ז כאן סק"ז ואף אי נימא דמ"מ כ"נ אוסר ובשיטת הש"ך סימן ק"ה ס"ק י"ז ע"ש מ"מ איך סתם המחבר כאן. דהחתיכות כולן אסורות. וע"כ דמיירי במקצתה ברוטב. וכרש"י :

בא"ד ה' ומיהו כשכל החתיכה כו' אפשר הט"ז יודה כו' עב"י. ר"ל דהב"י כתב דאי כולה בתוך הרוטב רק שפניה העליון מגולה לחוץ מודה רש"י שהכל מצטרף לבטל. אבל בהגהות מיימון כתב בפ"ט בשם סה"ג שמתוך פרש"י כו' ומשמע מדבריו שאף בכה"ג שהיא כולה בתוך הרוטב. רק שפניה העליון מגולה. אין הכל מצטרף ע"ש. עז"ק הפרי מגדים דאף שהט"ז החמיר כרש"י הוא רק במקצתה ברוטב. אבל בכה"ג יודה דאין להחמיר כ"כ :

בא"ד ו' ודע לרש"י כו' וביורה רותחת כו'. ר"ל דביורה רותחת הא אמרינן דמיבלע בלע מיפלט לא פליט. אם כן מה אהני הניעור שיאסרו הקדרה דהא אי אפשר לפלוט הטיפה. דמה שבלע כעת ממקום אחר. אינו פולט בשעת רתיחה. רק עדיין יש לומר דהא ר"ת ס"ל. דטעם ש"ע פולט. ואם כן כיון דהחתיכה נ"נ. אף אם לא יפלוט על ידי הניעור. רק טעם בשר לחוד גם כן נאסר הקדרה. לזה קאמר הפרי מגדים דאינו אומר זאת רק להפוסקים דס"ל בסימן ק"ה דאף בב"ח אם חתיכה חמה בלוע מחלב אינו אוסר לחתיכת בשר אחר בלא רוטב. מחמת דס"ל דאף דנאסרה החתיכה ונ"נ. מ"מ אם נפרש ממנה טעם בשר בלא משהו חלב עמו דאין בלוע יוצא אפילו משהו בלי רוטב עיין בסימן ק"ה בשפ"ד רס"ק י"ח אין בכוחו ליאסר אחרים. אם כן לדידהו ה"ה כאן ביורה רותחת. דמיפלט לא פליט הבלוע אין בכוחו ליאסר אחרות בטעם ש"ע לחוד ולדידן דא"א בקיאין כו' :

בא"ד ז' ומיהו י"ל כו'. אבל משהו פולט. ר"ל אם כן אף לדידהו כאן אוסרת האחרות מחמת דיש לטעם בשר משהו חלב עמו ואוסר האחרות. אבל ז"א דהא לרב אמרינן כן. ר"ל דהא בגמרא אמאי דפריך לרב מפני מה החלב מותר חלב נבלה הוא דמעט חלב שנבלע בבשר נ"נ וכשחזר ונסחט אוסר שאר החלב. לרב דס"ל מב"מ במשהו. ע"ז משני דמיירי ביורה רותחת. דמיפלט לא פליט. ואי איתא דמשהו חלב פולט הדק"ל. וע"כ דאף משהו אין יוצא עיין בסימן ק"ה בשפ"ד ס"ק י"ח :

בא"ד ח' בשם רב אחד כו'. ר"ל דס"ל להב זה. דכל הנ"מ בין ר"י ורש"י במקצתה תוך הרוטב ונפלה טיפה חוץ לרוטב דלרש"י נאסרה החתיכה ואחר כך השאר ולר"י הכל מצטרף לבטל זה לא שייך אם נפלה הטיפה כשהקדרה היה רותחת. דבזה אף הר"י מודה דמקודם החתיכה לבדה נאסרה. כי בשעת רתיחה הא אמרינן דמיבלע בלע מיפלט לא פליט החלב. ואחר כך כשנח מרתיחה אוסר השאר. ופלוגתתם אינו אלא בשאינה רותחת כשנפלה הטיפה. ואם כן לפ"ז לדידן דא"א בקיאין. ואף אם אינה רותחת אפשר דזה רותחת מיקרי. אין נ"מ בין ר"י ורש"י ולפ"ז קשה למאי נ"מ פסק הש"ך סק"ד ובנה"כ כר"י ותמה הפרי מגדים עליו. דאי נימא דביורה רותחת אף הר"י מודה משום דמיבלע בלעה החתיכה הטיפה מיפלט לא פליט אותה. ונ"נ ואחר כך אוסרת השאר. אם כן אף בשאינה רותחת מ"ט דר"י. הרי כיון דהטיפה נפלה על מקצת החתיכה שחוץ לרוטב. א"א לרוטב לחלקה לשאר חתיכות אם לא דרך החתיכה. אם כן נימא גם כן דנ"נ החתיכה ואין לומר דבזה לא שהה הטיפה בחתיכה רק רגע משא"כ ביורה רותחת דכ"ז שהיא רותחת הטיפה היא לבדו בחתיכה דלכך נ"נ על זה קאמר הפרי מגדים דז"א דאין שיעור לדבר. ואף ברגע י"ל דנ"נ. אלא מאי אית לך למימר. דהר"י סובר דמחמת הבל הקדרה. ושהיא מקצתה ברוטב. חשוב כאלו כולה ברוטב והטיפה אינו נבלע כולו בחתיכה זו מקודם. אלא מיד כשנפלה על ידי הבל הקדרה נחלקה ונבלעה לכל הקדרה. אם כן גם ביורה רותחת הר"י פליג וסובר דלא נ"נ החתיכה. דמיד כשנפל נתחלקה ונבלעה לכל הקדרה ושפיר שייך לפסוק כר"י אף לדידן ועיין בשפ"ד סק"ב ותבין מ"ש כאן הפמ"ג במוסגר ועיין בחוו"ד ביאורים סוס"ק ו' שכתב דכאן אין חילוק בין יורה רותחת כו' דומיא דהגעלת כלים שהביאו התוס' כו' ע"ש. ובדבריו ממילא נדחה דברי הרב הנ"ל :

ס"ק ג' **בא"ד א'** הנה בת"ה כו' ולא הבינותי דבד"מ כו'. ר"ל דהטור אחר שהביא מחלוקת ר"י ורש"י כתב וז"ל. והיכא שנאסרה החתיכה מחמת החלב שבלעה נעשית כל החתיכה איסור. ואם בישל עם אחרות צריך ס' לבטל כולה עכ"ל. דהקשה בת"ח שם דבסימן ק"ה פסק הטור דבלא רוטב אין אוסר אלא כ"נ וכאן כתב שבישלה עם אחרות ומשמע שנגמר בישולה כך עם האחרות כמו שהיתה מתחילה חוץ לרוטב. ואעפ"כ אמרינן דהחתיכה כולה נאסרה ובעינן ס' נגד כולה. ותירץ דהטור מיירי דניער אח"כ החתיכה בתוך הרוטב עכת"ד. משמע מדבריו דפשטות דברי הטור שכתב אם בישלה עם אחרות מורין דמיירי בלא ניער. רק מחמת הקושיא הנ"ל הוכרח לתרץ דמיירי בניער. ועל זה תמה הפרי מגדים

שפתי דעת סימן צ"ב

בא"ד ה' יעיין בש"ך ק"ה כו' ומשם אין ראיה. ר"ל דאין להביא ראיה דבשא"מ לא אמרינן כל מה שנכנס בגדר הספק מסייע לבטל כיון דעתיד להתערב דז"א משום דהש"ך שם בשם או"ה מיירי באיסור חלב דהוי מה"ת. ומש"ה סיים שם כיון דהוי מבשא"מ לא ק"ל הכי לומר דהוי כמעורב אבל בדרבנן י"ל דאף בשא"מ אמרי' דהוי כמנוער. אבל אם היינו אומרים דע"י מליחה. ואף באיסור שמן אינו אוסר אלא מדרבנן שפיר היה מוכח מש"ך הנ"ל דהא מיירי התם במליחה אבל אנן הא ק"ל דמליחה אוסר מה"ת:

בא"ד ו' ומ"מ בסי' ק"א בסעיף ד'. נ"ב ע"ש ותבין. כו' ולזה י"ל דספק דרבנן א"צ לברר כו' ר"ל דלכך בב' קדרות אחת כשרה ואחת טרפה ונפל איסור דרבנן לאחת מהן דאמרינן שאני אומר אף אם האיסור אינו מינו כיון דעל הקדרה הכשרה הוא ספק אם יש כאן איסור כלל. וספק דרבנן לקולא אמרינן אף במקום דיכולין לבררו. משא"כ בב' קדרות כשרות ונפל איסור דרבנן לאחת מהן ויש כאן ודאי איסור באחת מהן דהא אין בכל אחת מהן לבדה כדי לבטלו י"ל דל"א דהוי כמנוער אלא במינו דאין יכולין לבררו ולא בשא"מ דיכולין לבררו:

בא"ד ז ומ"מ מ"ש הש"ך דמתרומה יליף כו'. ר"ל דקשיא ליה לפרי מגדים לפמ"ש הש"ך דרק במינו אמרינן דכל דעתיד להתערב כו' כיון דמתרומה יליף לה ושם ע"כ במין במינו איירי. א"כ לענין שאני אומר דגם כן מתרומה יליף לה אמאי אמרינן דגם אם האיסור דרבנן הוא מבשא"מ דאמרינן שאני אומר ונימא גם כן דדוקא דומיא דתרומה דילפינן מינה. דהוא מיירי במב"מ. אלא מאי אית לך למימר דשם בתרומות פרק ה' משנה ז' דילפינן מינה הדין דאמרינן שאני אומר סתמא תנן ב' קופות אחת של תרומה ואחת של חולין שנפלה סאה תרומה כו' ע"ש. ולא ביאר להדיא שמיירי דהב' קופות וסאה שנפלה הם מב"מ למשל דהם חסים או שעורים דנימא דקאמר דוקא במב"מ בשמא ומב"מ בטעמא כמו חסים בחסים אלא דאנן דייקינן מדתרומה לא בעי ק"א אלא במב"מ. ע"כ במב"מ. איירי שם. אם כן כיון דבתרומה וערלה וכיוצא בזה דשיערו למעלה מס' פסקינן כרבא דאזלינן בתר שמא. ואף דחלוק בטעם בעי ק"א. א"כ כיון דסתמא תנן שפיר מצי מיירי מתניתין אף אם הב' קופות הם מקמח חסים. והסאה שנפלה הוא מקמח שעורים או להיפוך. והא דבעי ק"א הוא משום דהם מב"מ בשמא. ושפיר ילפינן דאף בחלוק בטעם ויכולין לבררו דאמרינן שאני אומר. א"כ ה"ה בפרק ד' דתרומות משנה י"ב נמי י"ל דמיירי אף בכה"ג במב"מ בשמא וא"מ בטעמא. דהא שם נמי סתמא תנן. ונימא גם כן דיש ללמוד משם דאף במין בשאינו מינו אמרינן דכל דעתיד להתערב דהוי כמעורב:

בא"ד ח' הא כל שהיה האיסור מקודם אלא שלא נודע עד אח"כ כו'. נ"ב עיין בסימן ק"א בשפ"ד סוס"ק ה' ובסימן פ"א במ"ז סק"ד ובמה שכתבתי לעיל בסימן ס"ט על המ"ז ס"ק ל"ה אות ב'. ועל השפ"ד שם ס"ק נ"ט מזה עש"ה:

והנה בביאור דברי הש"ך כאן שכתב אי נמי ה"ק כו' דנ"מ לב' קדרות עיין בחו"ד ביאורים סק"ו. וז"ל היד יוסף עיין בחו"ד מ"ש על הש"ך וכוונתו מדכתב הש"ך בתירוץ הקודם לזה. דמיירי שאין במרק ס' אלא בצירוף החתיכות כו'. וע"ז קאמר אי נמי ה"ק כו' ר"ל דאפילו את"ל דמיירי דיש במרק גופא ס'. מ"מ יש לתרץ כו' וע"ז ק"ד נ"מ לב' קדרות. פירוש דלא אמרינן דא"צ לניעור כלל אלא תלינן דנפל למרק ונתבטל בס' כמו בשתי קדרות באחד יש ס' ובשני אין ס' לקמן בסימן ק"א. לכן קמ"ל דכיון דכאן הוא איסור דאורייתא לא תלינן עכת"ד. אבל קשה דבר זה לא הו"ל לרמב"ם והמחבר לכתוב ברמז כאן הא ד"ז מפורש בסימן ק"א ובתרומות פ"ז מ"ה. ועוד דבחו"ד שם יש סתירה דהקשה עמ"ש הש"ך דקמ"ל דכל מה שנכנס בספק מסייע לבטל הא בדאורייתא ל"א כן ותי' דהכא הוי מדרבנן דאם נפל על החתיכה שחוץ לרוטב הוי כצלי ע"ש א"כ למה כ' דהוי דאורייתא כנ"ל. ועו"ק על החו"ד דהא הש"ך מסיק דאין במרק ס'. וא"כ איכא כאן ספד"א דילמא נפל למרק והוי בישול בב"ח. ועו"ק לי עמ"ש הש"ך בסוף דבריו דהטור מש"ה ס"ל דל"א הכא כל מה שנכנס בס' מסייע לבטל. משום דאפשר ש'טעום העכו"ם כו'. ולמה לא כתב בקיצור משום דהכי הוי ספד"א. ולישב דברי הש"ך נאמר בדרך זה דלא כחו"ד דמשמע ליה להש"ך בפשוט דלישנא דהר"מ והמחבר מיירי דיש בקדרה הרבה חתיכות ואפילו אם נפל על חתיכה אחת חוץ לרוטב ונ"נ. מ"מ היא מתבטלת בחתיכות אחרות מ"ה. כמו כל מב"מ ועיין בכר"פ שהובא בשפ"ד כאן סק"ח אלא מדרבנן צריך ס'. ואף דיש כאן רוטב א"מ. מ"מ הא הש"ך מיירי בתירוץ אי נמי דיש במרק ס' ואם כן ממ"נ מותר מ"ה. דאי נפל על א' מהחתיכות הרי בטלה בשאר החתיכות ברוב מ"ה. ואי נפל למרק. הרי בטל בששים אפילו מדרבנן. ועז"כ הש"ך דנ"מ לב' קדרות פירוש אפילו בכה"ג דהוי ספק דרבנן אפ"ה לא תלינן דנפל למרק כיון דאפשר שיטעום העכו"ם כל חתיכה וחתיכה בפ"ע כמ"ש בסוף ס"ק זה. ואח"כ כתב דכיון דלא נודע לאיזה נפל הרי נכנס כל הקדרה בספק כו' דכחנתו דאמרינן כל מה שנכנס בספק מסייע לבטל והכא לא הוי אלא ספק דרבנן דמה"ת ממ"נ מותר כנ"ל. ואם נפל למרק אע"ג דהשתא הש"ך מיירי דאין במרק גופי' ס' כי הש"ך חזר וכתב מיהו הל' כו' ודמי כו' ואין בא' מהן לבטלו כו' מ"מ הטיפת חלב אינו אוסר להמרק. אלא לטעם בשר שבמרק. ונגד טעם בשר שבמרק. ודאי יש בהחתיכות רוב כנגדה דהא מצטרפין גם ממקצת החתיכה שחוץ לרוטב. לבטל איסור שיש למטה ברוטב כמ"ש החו"ד ס"ק זה. ואין להקשות למה לא נאמר דהמים נ"נ מטעם בב"ח שבה קודם שנתבטל במינה בשאר החתיכות. והמים הם א"מ כנגד בשר. ואם כן יהיה כאן ספד"א. ע"ז נאמר דהש"ך לשיטתיה בסימן צ"ד דכל הבא מבב"ח לאו כבב"ח דיינינן ליה. הילכך המים שהם באים מבב"ח. לא נ"נ מ"ה. וא"ל אכתי עכ"פ המרק יהא נשאר באיסורו. כמ"ש הש"ך בצ"ח סק"ח דהא דאמרינן סלק הוא רק להתיר המינו. אבל שא"מ הוי ספד"א ואסור. הרי הט"ז שם בס"ק ה' כתב דאף הא"מ הוי ספק דרבנן וצריכים אנו לפרש דבריהם במאי פליגי. דהש"ך ס"ל כיון דקי"ל בסי' ק"ט ס"ב בהג"ה שלא במקום ה"מ כהרשב"א דל"א במין במינו נתהפך האיסור להיות היתר. מש"ה אף דאמרינן סלק את שא"מ כאלו אינו ונתבטל במינו מה"ת מ"מ יש עדיין כח לאיסור לאסור את שא"מ. והט"ז ס"ל דבלח גם הרשב"א מודה להרא"ש דאמרינן במב"מ נתהפך האיסור להיות היתר. ואין בו כח לאסור את שא"מ מה"ת. ואם כן הש"ך כאן הא אזיל לשיטת הטור דס"ל כהרא"ש אביו. דאף יבש ביבש מב"מ. אמרינן נתהפך האיסור להיות היתר. מש"ה מותר גם המרק שהוא א"מ. ואחר כך כתב הש"ך דמ"מ פליג הטור על הר"מ וס"ל דבשא"מ ל"א דכל מה שנכנס בספק מסייע לבטל. כלומר אפילו הכא דהוי ספק דרבנן כנ"ל. אפ"ה לא מצטרף כיון דאפשר שיטעום עכו"ם עכ"ל:

ס"ק י' בא"ד א' ובנה"כ שם השיג עליו. דמ"מ נ"נ כו' דגם התם הבשר שבקדרה כו' הנשאר בתחיבה שנייה כצ"ל. ר"ל דעל מ"ש הט"ז בסימן פ"ז דבחלב טמאה עם בשר טהורה או להיפוך ל"א חנ"נ. כיון דלא שייך האי לחודיה שרי. השיג עליו בנה"כ שם דמ"מ כו' החלב טהורה נ"נ. משום בשר. אע"ג דהוא בשר טמא. וכן להיפוך בשר טהורה נ"נ משום חלב אע"ג כו' ע"ש. אלמא דס"ל להש"ך. דבאם מין אחד היתר גמור. אף שקבל טעם ממין הב' שהוא אסור בלא"ה אמרינן ביה חנ"נ. ע"ז הקשה הפמ"ג דהרי סותר א"ע למ"ש בצ"ד סק"ד דלכך לא בעינן להמחבר שם אף בתחב הכף ג' פעמים. רק ב' פעמים ס' משום דכשתחב הכף פעם ראשון בעינן ס' נגד כזית חלב שבכף. ולאחר שהוציאו הכף חיישינן דנשאר בו מעט חלב. ונ"נ עם הבשר שבו שבלע כעת. וכשחזר ותחב אותו בפעם הב' בעינן ס' נגד זה הזית בשר שנ"נ עם המעט חלב מקודם. אבל אם תחבו אותו בפעם הג' מה תאמר שמא בשעת תחיבה השנייה ג"כ לא פלט אלא נ"ט חלקים מהבב"ח שבו. ונשאר חלק ס' ובלע שוב נ"ט חלקים בשר מהקדרה. וכשהוציאו אותו נ"נ. ז"א כיון דהחלק ס' שבו הנשאר הוא אסור בעצמו משום בב"ח. לכן ל"א דנ"נ עם הבשר שקבל מהקדרה בפעם הב' דמי לשאר איסורים. דל"א להמחבר חנ"נ ע"ש. אלמא אף דבשר שבלע הכף מהקדרה בשעת תחיבה הב' הוא היתר גמור דהא מיירי דיש בקדרה ב"פ ס' ומ"מ ל"א שוב כשהוציאוהו דנ"נ הכף אחר

משבצות זהב סימן צ"ב

מגדים בתרתי. חדא. דבד"מ משמע להדיא דדברי הטור מורין דמיירי בניער דוקא דבד"מ נסתפק לדעת רש"י במקצתה ברוטב. אם בעינן ניער אח"כ לאסור השאר. או אף בלא ניער כלל (וכמו שהוא באמת דעת הט"ז כן) ופשט ספיקו מדברי הטור דבעינן ניער דוקא וז"ל. ונ"ל להוכיח מדברי הטור מדכתב אח"כ והיכא שנאסרה מחמת חלב נעשית כל החתיכה איסור. ואם בישלה עם אחרות. צריך לבטל כולה. והשתא יקשה למה ליה למימר ואם בשלה עם אחרות. הלא יכול לאשמעינן דין זה בשאר החתיכות שבאותה קדרה. דהכי הוה ליה למימר והיכא שנאסרה החתיכה נעשית כל החתיכה איסור. ובעינן ששים מן השאר שבקדרה לבטל כולה. מדלא קאמר הכי ש"מ דאין שאר הקדרה נאסר אא"כ חזר ובישל אותה חתיכה עם האחרות. דהיינו שניער או כיסה לבסוף עכ"ל. ועוד מה הועיל הת"ח בתירוצו דמיירי בניער. מ"מ הא מקודם לא נאסר רק כ"נ. ולא היה לנו לשער אלא נגד מקצת החתיכה שחוץ לרוטב ואף רק נגד כ"נ של אותו מקצת במקום נפילת הטיפה דהניעור לא הועיל אלא שיוכל הנטילה לאסור השאר שבקדרה. ואין לומר דמטעם דבוק נאסרה מקודם זו החתיכה כולה דהא הטור פסק בסימן ק"ו דל"א דבוק לענין חתיכה שיש בה חלב. ודוחק לחלק להטור בין שם דהוא בש"א לכאן בב"ח לענין דבוק:

בא"ד ב' והדרישה אות ב' כו' ע"כ הקשה כו'. ר"ל דבדרישה שם הוכיח מדכתב הטור. טיפת חלב שנפלה על חתיכת בשר שבקדרה אם יש בה ס' לבטל החלב מותרת. אלמא מדמתיר בס' ש"מ שסובר שהטיפה מתפשט בכל החתיכה. אף בלא רוטב. וכ"כ הטור לקמן בסמוך דהיכא שנאסר' החתיכה נעשית החתיכה כולה איסור כו' וקשה דלקמן סימן ק"ה כ' הטור דבלא רוטב אינו אוסר רק כ"נ ע"ש על זה קאמר הפרי מגדים דיפה כיון דשפיר מוכח מדמתיר הטור כאן אותה חתיכה אם יש בה ס' ע"כ דס"ל דמתפשט בכולה. דאי רק כ"נ. אם כן לא יועיל ס'. על כן הקשה דברי הטור אהדדי מכאן לסימן ק"ה עיין בדברי חמודות פכ"ה ס"ק ק"ח וקע"ט:

בא"ד ג והנה לרש"י י"ל כל שמקצתה כו'. ר"ל דלדעת רש"י לק"מ דע"כ ל"א דאינו אוסר אלא כ"נ אלא באינה כלל ברוטב משא"כ במקצת' ברוטב אף שאין הקדרה מסייעה לבטל ולא חשבינן לה כאלו היא ברוטב לרש"י מ"מ לענין זה מהני הא דהיא מקצתה ברוטב שתיאסר החתיכה כולה: אלא עיקר הקושיא הוא לר"י. דמיירי בכולה חוץ לרוטב. אמאי בניער אח"כ בעינן ס' נגד כולה. כו' והנה לרש"י משנת טיפת חלב כו' מיירי שהוא מקצתה ברוטב כו' ואפשר אח"כ אוסר אחרות כט"ז ר"ל בלא ניער:

בא"ד ד' ולר"י כולה הוא ענין בפ"ע. ר"ל דאינו קאי אדלעיל דהיינו בכולה ברוטב. אלא ענין בפ"ע. ור"ל לר"י כולה חוץ לרוטב נאסרה כולה דלרש"י בכולה חוץ לרוטב לא נאסרה החתיכה רק כ"נ ומ"ש הטור תחילה כו' ואף שדוחק לפרש כן. ר"ל דמ"ש הטו"מ שם ברישא. דאם החתיכה היא כולה חוץ לרוטב. אינו אוסר אלא כ"נ הוא דוחק לומר דרק לרש"י כ"כ. דהא אכתי לא כתבו פלוגתתן ומשמע דלכ"ע כ"כ. וגם דוחק לפרש מ"ש ולר"י כולה. דר"ל כולה חוץ לרוטב. דלשונם שכתבו שם. אבל אם היא ברוטב לרש"י אפילו מקצתה ולר"י כולה. מדכללו בחדא מחתא. משמע דה"ק לרש"י אפילו מקצתה ברוטב. ולר"י בעינן שתהיה כולה ברוטב. מ"מ עדיף לפרש בדוחק ממה שנגיע בכל ספרי הטוש"ע שם:

בא"ד ה' ומיהו לדידן אין נ"מ בין כו'. חוזר אדלעיל דהביא לר"י ג' תירוצים א) דיש לחלק בין צלי דאינו אוסר אלא כ"נ לחום קדרה אף בלא רוטב דאוסר בכולו. ב) דיש לחלק בין צלול לגוש. ג) דיש לחלק בין כחוש לשמן. ע"ז סיים. דלדידן אין נ"מ. ואף צלי וגוש וכחוש אוסר כולה עיין בשפ"ד סוס"ק ג' המציא נ"מ גם לדידן באיסור דרבנן וכחוש לגמרי ע"ש:

ס"ק ד' בא"ד א' לר"י אין שייך שיער כו'. משא"כ לרש"י שייך לשון ניער. עיין במהר"ם שיף לחולין (דף ק"ט ע"א) שתמה על הב"י כאן. בשם מהר"י חביב. שכתב דלשון ניער שכתב הטור מקושר לפירש"י דוקא דלר"י אין צריך רק שיהא מקצתה ברוטב. דז"א דהא בגמרא נמי איתא כן. ומה יאמר הר"י בו אם הוא דיוק דוקא ניער ולא מקצתה ברוטב ע"ש. וכן בב"ח כאן תמה ג"כ וכתב דלא ידע מה היה קשה למהרי"ן חביב. דהרי במשנה וברייתא פכ"ה. איתא כלשון הטור. ולרש"י הוי פירושו שצריך לנער. שיהא כולה ברוטב. ולר"י א"צ לנער. אלא שתהא מקצתה ברוטב ע"ש. [הגה"ה ונלע"ד דלמהרי"ן חביב לא קשיא לי' תי' ניער שכתב הטור. דז"ל הב"י כתב מהרי"ן חביב שמ"ש הטור ודוקא בשלא ניער הקדרה הוא נקשר עם פירש"י. כי לדעת ר"י א"צ לנער הקדרה אלא שתהיה קצתה ברוטב. אבל לפרש"י אע"פ שמקצתה ברוטב. אין הכל מצטרף עד שינער את הקדרה עכ"ל. והנה בגמ' וברייתא שם אמר סתם ניער. ובמשנה שם איתא ניער את הקדרה. ולר"י הול"ל במשנה סתם ניער. או ניער את החתיכה. וע"כ דדחיק לנפשיה דלאו דוקא נקט התנא ניער את הקדרה שצריך לנער את כל הקדרה כדי שיהיה החתיכה כולה ברוטב אלא אה"נ דסגי כשמנער רק החתיכה עד שתהי' קצתה ברוטב והכי ק"ל למהרי"ן חביב. דבשלמא ממשנה ל"ק לר"י. כי תנא א"צ לפרש דבריו כמ"ש הט"ז סי' ס"ט סק"ב. אבל הטור דנקט ניער את הקדרה. ע"כ דקאי לפירש"י דוקא. וע"ז תי' הט"ז דלק"מ דאה"נ דקאי גם לר"י דסגי לדידי' בניער את החתיכ' קצתה לרוטב. אך כיון שהקדר' מלאה א"א בענין אחר. ועכ"צ שינער את הקדר' כדי שיהיו עליונים למטה והוא ברור למעיין. בעזה"י:

ס"ק ה' בא"ד א' ודע למה דמפרש הט"ז בלא"ה כו'. ולש"ך א"ש. ר"ל לפמ"ש הט"ז סק"ב דלרש"י במקצתה ברוטב אוסר השאר אף בלא ניער כלל. והמחבר ס"ל כרש"י וכאן כתב הט"ז דהרמ"א כאן ס"ל כר"י. והקשה למה לא כתב זה בשם י"א על זה תמה הפמ"ג דהא לשיטת הט"ז בלא"ה א"א להולמו לדברי הרמ"א כאן כיון דס"ל לרמ"א כר"י. אם כן במקצתה ברוטב ולא ניער אלא בסוף גם כן מותר והר"ל להרמ"א לאשמועינן יותר רבותא. דאף בלא ניער אלא בסוף במקצתה ברוטב דשרי. ודאי זה יותר רבותא דבזה היינו יודעין בבירור דפסק כר"י. אבל מזה דמתיר בלא ניער כלל. עדיין י"ל דלא פסק כר"י. וכמו שהוא באמת דעת הש"ך כן דאף לרש"י בלא ניער כלל מותר גם להט"ז לישנא דהרמ"א לא א"ש דמשמע דחידש דאם לא ניער כלל דמותר השאר. דזה אין מוזכר במחבר. אבל לזה שכתב המחבר. דאם לא ניער אלא בסוף דאסור הכל מודה לו. ולהט"ז ז"א דהרמ"א באמת מתיר אף בלא ניער אלא בסוף. אבל להש"ך דס"ל דאף לרש"י בלא ניער כלל מותר השאר ורמ"א כאן ספוקי מספקא ליה אי הלכה כרש"י או כר"י א"ש. דלכך התיר השאר בלא ניער כלל. כי זה אף לרש"י מותר. והחתיכה אסר שמא כרש"י ובניער בסוף לחוד. לכך לא כתב דשרי. דבאמת אוסר הרמ"א בזה דשמא כרש"י ואסור אף הקדרה:

בא"ד ב' וראיתי לאורח מישור כו'. ר"ל דהא"מ תירץ. דלכך בעינן ס' בקדרה אף בלא ניער. נגד הטיפת חלב. מחמת דהוא שמן ויוצא בלא רוטב. על זה קאמר הפרי מגדים דלא הבין כלל דבריו. דהרי קושייתו של הט"ז כן הוא בדרך ממ"נ. אי יוצא החלב מהחתיכה לקדרה. אמאי אינה אוסרת לשאר החתיכות עד ס' נגד כל החתיכה. משום דנ"נ מקודם ואוסר להקדרה בטעם בשר שבה. כיון שמוליך חלב עמה וע"כ דאין החלב יוצא בלא רוטב מהחתיכה ואף משהו אינו יוצא. והוי כאלו נפרד ואינו פולט לקדרה. רק טעם בשר שבה. בלי משהו חלב עמו. וא"י לאסור. עסי' ק"ה בט"ז אות י"ג. אם כן למה בעינן כלל בקדרה ס' נגד החלב:

בא"ד ג' ועיין באר הגולה כו'. ר"ל דז"ל. ועוד דלפ"ז ר"ל מדמצריך הרמ"א ס' נגד הטיפה ע"כ מיירי שמקצתה ברוטב אמאי סגי בס' נגד הטיפה. דגבי בב"ח כ"ע מודו דחנ"נ. ואי לא מסתפינא אמינא דטעות נפל בדפוס וצ"ל ברמ"א. במקום שכתוב אם יש ס' נגד טיפת חלב אם אין ס' בקדרה כו' עכ"ל. ולכאורה הא ברמ"א איירי במקצתה ברוטב. אם כן אכתי קשה מת תיקן בזה שהגיה. אם אין ס' נגד הטיפה. ואדרבה כעת יותר קשה. אמאי שרי הקדרה. דלר"י אסור הקדרה. כיון שאין ס' נגד הטיפה עכ"פ ולרש"י לשיטת הט"ז בעינן ס' נגד החתיכה והבאר הגולה ע"כ ס"ל כהט"ז מדהקשה כנ"ל. על זה קאמר הפרי מגדים דר"ל דהרמ"א פסק כר"י ומיירי בכולה חוץ לרוטב. ולכך מתיר הרמ"א בלא ניער כלל. אף אם אין ס' נגד הטיפה. לפי הגהות הנ"ל דדבר הבלוע

משבצות זהב סימן צ"ב

הבלוע אין יוצא בלא רוטב אף משהו. והוי כנפרד החלב לגמרי. ואף בב"ח אמרינן כן. דאין יכול טעם הבשר לחוד לאסור השאר עסי' ק"ה במ"ז ס"ק י"ד. דבב"ח מחלוקת הוא. וע"ש בשפתי דעת ס"ק י"ח:

ס"ק ו' **בא"ד א'** יען שהסוגיא זו צריכין לה בהרבה מקומות בסימן זה. והפרי מגדים העתיקה בקיצור נמרץ. לכן אציע לפניך הסוגיא באורך קצת כדי להקל על המעיין. דהכי איתא שם טיפת חלב שנפלה על החתיכה. כיון שנתנה טעם בחתיכה החתיכה עצמה נ"נ ואוסרת כל החתיכות. מפני שהן מינה. דברי ר"י. וחכ"א עד שתתן טעם ברוטב ובקיפה ובחתיכות. אמר רבי נראין דברי ר"י בשלא ניער ושלא כסה. ודברי חכמים בשניער וכסה. ופריך מאי לא ניער ולא כסה. אילימא לא ניער ולא כסה כלל. מיבלע בלע ההיא חתיכה מיפלט לא פליט באחרות את טעם החלב. ואלא לא ניער בתחילה אלא בסוף ולא כסה בתחילה אלא בסוף אמאי הא בלע והא פלט מה שבלע וחזרה להיתרה והחלב שיצא ממנה אין בה כשיעור לאסור ומשני קסבר אפשר לסוחטו אסור פירש"י מפני שכולה נעשית איסור. וכיון דאף טעם בשר שבה נאסר. חוזר ואוסר האחרות אפילו הן אלף דמב"מ לא בטל ופריך מכלל דר"י סבר כי ניער מתחילה ועד סוף או כסה כו' אסור אמאי הא לא בלע כלל חתיכה דאשונה יותר מן האחרות ובטיפה הזאת אין שיעור לאסור כולן ומשני טעמא דר"י אימא לא ניער או לא כסה תחילה יפה יפה ובלעה ואח"כ כשניער בסוף פלטה ובהא גזרה לא ס"ל לרבי כותיה. אמר מר ודברי חכמים המתירין נראין לרבי כשניער או כסה. מאי ניער או כסה אילימא ניער או כסה בסוף ולא ניער או כסה בתחילה האמרת נראין דברי ר"י בהא אלא ניער או כסה מתחילה ועד סוף מכלל דרבנן סברי ניער או כסה בסוף ולא ניער או לא כסה בתחילה מותר. אלמא קסברי אפשר לסוחטו מותר ע"כ:

בא"ד ב' השלישי דלידידן דקי"ל אפל"ס אסור באמת בקדרה אוסר כולו חם בלא רוטב. ול"ד לצלי. ר"ל דאין ללמוד מהא דקי"ל בגמרא דכחוש אינו אוסר בצלי אלא כ"ק ול"א דהקליפה חוזרת ואוסרת הסמוכה לה וע"כ משום דדבר הבלוע אין יוצא בלא רוטב. די"ל דשאני בצלי. אבל בקדרה מתוך הבל ולחות שיש בה אוסר בכולה. והא דקאמר בגמרא. אילימא לא ניער כו' מיפלט לא פלט. הוא קאי לפי הס"ד דאפשר לסוחטו מותר. וה"פ דלא פליט פליטה האוסרת במשהו עיין במה שכתבתי על השפ"ד סק"ו לשון הר"ן בזה ותבין:

בא"ד ג' ולפ"ז הא דאמר מכלל דר"י כו'. ר"ל לפירוש הר"ן דס"ל דלמאי דמסקינן אפל"ס אסור אף בלא ניער כלל אוסר הכל אם כן מנא ידע באמת הגמרא לומר אח"כ מכלל דר"י אוסר אף בניעור בתחילה ובסוף דהא כל הדיוק הוא מדקאמר רבי נראין דברי ר"י בהא שאוסר בלא ניער בתחילה אלא בסוף דמשמע דבהא כשניער גם בתחילה אינו מודה לר"י דאוסר. דילמא ז"א דבניער בתחילה ובסוף גם ר"י מתיר ולא גזר לשמא לא ניער יפה. והא דקאמר רבי נראין דמשמע דר"י אוסר עוד איזה דבר שבזה לא נראין דבריו לרבי הוא משום דר"י אוסר אף בלא ניער כלל לפי מה דמשני דס"ל לר"י אפל"ס אסור ומכ"ש בלא ניער בתחילה אלא בסוף. עז"ק רבי נראין דבריו בלא ניער בתחילה אלא בסוף. אבל במה שהוא אוסר אף בלא ניעור כלל. לא נראין דבריו. ע"ז תירץ הפמ"ג דדייק מדאמר רבי נראין דברי ר"י בלא ניער סתם. ואי איתא כנ"ל. דבא למעוטי דבזה דס"ל לר"י לאסור אף בלא ניער כלל לא נראין דבריו אלא נראין דבריו רק בלא ניער בתחילה אלא בסוף לא הו"ל לרבי למיטעם דבריו לומר נראין דברי ר"י בלא ניער. דאכא למיטעי דנראין לו אף בלא ניער כלל. אלא הו"ל למימר להדיא. נראין דברי ר"י בלא ניער בתחילה אלא בסוף דאז הוי ידעינן שפיר דבא למעוטי דבמה דאוסר בלא ניער כלל לא נראין לו דבריו ומדלא חייש רבי לזה. וקאמר סתם נראין דברי ר"י בלא ניער. ע"כ משמע דאף בלא ניער כלל נראין דבריו לרבי ורק לפי הס"ד דאפל"ס מותר לר"י נדחקו בגמרא לפרש דמה דקאמר רבי לא ניער. היינו רק לא ניער בתחילה. אבל ניער בסוף. ולפי הס"ד לא קשה אמאי נקט רבי לא ניער סתם די"ל דידע רבי דנדע לפרש דכוותו לא ניער בתחילה אלא בסוף. דאי לא ניער כלל. הוי זה אינו אסור אף לר"י גופיה. אבל למאי דמשני דר"י ס"ל אפל"ס אסור. דלפ"ז ר"י אוסר גם בלא ניער כלל באמת א"ש דברי רבי כפשוטו דנראין לו דברי ר"י דאוסר בלא ניער כלל. ואם כן ה"ה או כ"ש דנראין לרבי דברי ר"י במה דאוסר בלא ניער בתחילה אלא בסוף וא"כ מה אתי רבי למעוטי דקאמר נראין. אע"כ דר"י אוסר גם בניעור בתחילה ובסוף. שמא לא ניער יפה. ובזה לא נראין דבריו לרבי וק"ל:

בא"ד ד' והנה לפי הבנת הט"ז באות ב' דלרש"י מקצתה תוך הרוטב נאסרה ואחר כך אוסרת אחרות בלא ניער כלל ולכאורה קשה לדבריו דהרי אמרינן כאן להדיא בגמרא דבלא ניער כלל אינו אוסר דמיבלע בלע מיפלט לא פלט ולמה לא משני דמיירי במקצתה ברוטב. א"ו משמע דגם בכה"ג אינו אוסר אחרות בלא ניער וע"כ דהוא יפרש כפי' הר"ן כו'. עיין בחו"ד ביאורים סוס"ק ב' ובסמר יד יוסף שתירצו כן ונעלם מהם שכבר קדמם הפמ"ג כאן. ובעיקר הקושיא כבר עמד ע"ז בפלתי סוס"ק ו' וסיים דצ"ע ליישבו בדוחק ע"ש. ובמ"ז סק"ז ושפ"ד סק"ז ובמש"ש:

בא"ד ה' וקושיא ב' מנליה לגמ' לפרושי דפליגי באפשר לסוחטו כו'. ר"ל מנליה לגמרא לפרושי דפליגי ר"י ורבנן גם בניער בסוף ולא בתחילה. דלרבנן אף בכה"ג מותר משום דס"ל אפל"ס מותר. דילמא לכ"ע אם ניער בסוף ולא בתחילה אסור דגם רבנן ס"ל אפלס"א. ורק פליגי כן. דר"י אוסר בין בניער בתחילה לחוד בין בניער בתחילה ובסוף דחייש תמיד שמא לא ניער יפה. ורבנן ס"ל דשרי גם בניער בתחילה לחוד. ולא חיישו לשמא לא ניער יפה ורבי הכריע בניער בתחילה לחוד כר"י דבזה חייש לשמא לא ניער יפה. ובניער בתחילה ובסוף הכריע כרבנן דבכה"ג לא חייש לשמא לא ניער יפה:

בא"ד ו' ומיהו שלא יטעום בעצמו טעם החלב טוב לנער קודם שיאכל. עיין בחידושי רע"א מה שתמה על הט"ז בזה. וכן תמה בנימוקי רי"ב:

בא"ד ז' גם הגהות רמ"א א"ש כו' דדוקא בה"מ כו' כצ"ל. ור"ל לפי מה שיישב הט"ז דברי הר"מ ומיירי דיש כאן ג' חתיכות דמדאורייתא חד בתרי בטל וסלק הרוטב כמש"א. ורק מדרבנן דאף במינו בעי ס' הוא דאסור ובדרבנן הא אמרינן דכל דעתיד להתערב כו' א"כ הדין א"ש אף לדידן ואמאי השיג עליו הרמ"א. לז"ק הפרי מגדים כי הרמ"א לשיטתיה בסימן קי"א דדוקא בה"מ אמרינן כל דעתיד להתערב כו'. ומיירי כאן הרמ"א באיה"מ:

ס"ק ז' **בא"ד א'** ויש לראות להמחבר מנ"ל סברא זאת דדבר הבלוע אין יוצא בלא רוטב כו' דמפרש כפירש"י דמקצתה תוך הרוטב ובעינן ס' נגד החתיכה אף בלא ניער כמ"ש הט"ז אות ב' וע"כ ר"ל הא דפריך בגמ' אילימא לא ניער כלל מיפלט לא פליט למה לא תירץ דמיירי במקצתה ברוטב דבכה"ג אוסר אף בלא ניער כלל וע"כ דמוכרח לפרש הגמרא כפירוש הר"ן כו'. ועיין במ"ש על השפ"ד סק"ו שהבאתי שם לשון הר"ן ותבין:

בא"ד ב' עסי' ק"ה בש"ך אות י"ז כו'. ומקליפה אין ראיה כו'. ר"ל דלעולם בב"ח י"ל דאוסר אף בלא רוטב דמשהו חלב יוצא ונ"נ עם הטעם בשר. ובאמת גבי בב"ח בחם בחם לא משכחת לה איסור קליפה אלא תמיד נאסר כולו ושאני שאר איסורים דמשכחינן ביה איסור קליפה בחולין דף צ"ו ע"ב דאמרינן שם. אבל נצלה בה קולף ע"ש בתוס' ד"ה אפילו מראש אזנו דאפילו אם יוצא משהו אין בכוחו לאסור כי המחבר הא ס"ל דלאו חנ"נ בש"א. ולכך אין ללמוד משם לבב"ח:

בא"ד ג' ושם אבאר כו'. נ"ב הוא בסימן ק"ה בשפ"ד רס"ק י"ח. ובפמ"ג או"ח סימן תמ"ז במ"ז ס"ק י"ט וא"א רס"ק ב':

ס"ק ח' **בא"ד א'** והייגו בב"ח לא בשאר איסורין. ר"ל דדוקא חתיכה שבלעה חלב הוי חר"ל. משום דבב"ח הוי איסורו מ"ע. אבל אם בלעה חתיכה ש"א ל"א ביה חר"ל. כמבואר סימן ק"א סעיף ב' כו' ואם חתיכה אחת אינו ר"ל מותרת זאת החתיכה ממ"נ עסי' ק"א סעיף ז' ובט"ז שם ס"ק י"ג ותבין והכה"ג כו' וזה תימא. עיין בשפ"ד סק"ט מזה באורך:

ס"ק י' **בא"ד א'** דאפילו בה"מ יש לצדד. עיין בשפ"ד סימן צ"ט סס"ק ט"ו שכתב דאף בה"מ אין בידו להקל ע"ש. ובפ"ת שם סק"ו בשם שו"ת רע"א סימן ס"ז. ועיין בחכמת אדם כלל מ"ד סימן י'. ובבינ"א שער או"ה סימן ע"ה ס"ק צ"ח. ובמ"ש בסימן צ"ט על השפ"ד ס"ק ט"ו אות ב':

ס"ק י"ב **בא"ד א'** ויש לתרץ כו' ר"ל מה שהקשה הט"ז על או"ה ומהרי"ל דהא חנ"נ בש"א אינו אלא מדרבנן. ואם כן הוי סד"ר ל'קולא. ע"ז תירץ הפרי מגדים די"ל דס"ל כיון דלאותו חתיכה גופא. הוי ספק זה דשמא היתה פ"א חוץ לרוטב ספק בדאורייתא לכך גם לשאר החתיכות ל"א סד"ר לקולא כיון דהספק הוא בדאורייתא ג"כ. עיין או"ח סימן קפ"ד במג"א ס"ק ז' בשם הר"ש חיון. ובפמ"ג שם סימן ס"ז בא"א סק"א. דמבואר שם כה"ג. משום שלא יהא זילזול לדרבנן ועי' בישועת יעקב סי' פ"ז סק"ג וסי' צ"ט סק"ב וסי' כ"א סק"א ובכ"ד. הביא כן בשם הרדב"ז דהיכא דמילתא דאורייתא ודרבנן. יחדיו באים לפנינו. ויש שם ספק הנוגע לדאורייתא ולדרבנן. אי אפשר להתיר בדרבנן. ולאסור בדאורייתא משום דיהיה זילזול לדרבנן וכמו דאמרינן בבהמ"ז באו"ח סי' קפ"ד שם. וה"ה בזה ע"ש. ועיין לעיל בסימן ע"ד במ"ז סק"א במ"ש. ועי"ז יש קצת לפקפק כו' ע"ש. ועיין בשו"ת שו"מ מה"ת ח"ג סימן קל"א. אכן עיין לעיל בהערת הגאון אב"ד דק"ק בערזאן לסימן ע"ד במ"ז שם. ולסוסי' פ"ג שהביא בשם שעה"מ הלכות מקואות כלל ו' שכתב כמה ראיות להיפוך מסברא זו ע"ש. ולשיטת המג"א והרדב"ז הנ"ל יקשה על הש"ך בסימן צ"ח סק"ח דלדידיה אסור הא"מ מחמת ספד"א לחומרא. א"כ איך נתיר המינו מחמת סד"ר לקולא כיון דהוא מילתא דאורייתא ודרבנן יחדיו. ומצאתי שנתקשה בזה בטו"ט מהדו"ת. בקו"א סוסי' ס'. והניח בצ"ע. וכבר קדמו בישוע"ע סימן צ"ט סק"ב שם לתמוה על הש"ך בזה. וע"ע בטו"ט מהדו"ק סימן קכ"ז בסופו. וע"ש בסימן קי"ז שנשאל על דברי הרדב"ז הנ"ל, מהא דלעיל בסימן פ"ג גבי ציר דגים. והאריך ליישב. ואדרבה משם ראיה להרדב"ז ע"ש. ועיין בחו"ד סימן קפ"ז ביאורים ס"ק כ' במ"ש. כיון דעיקר הספק נוגע לדאורייתא כו'. ובהגהת א"ב שם השיג עליו כיון דתיכף יש לנו לדון. דלמה שיש ספק דאורייתא תאסר. ולמה שאין בזה רק סד"ר. לא נשוי עליה איסור. עיין חולין (דף ט' ע"א). תנא נבלה מטמא וברש"י שם ד"ה מ"ס בחזקת איסור. גם יש סמוכין לדברי. ממה שפוסק התה"ד סימן ע"ט כו' וכעין זה כתבתי בגליון הפמ"ג ובכמ"ק. דדבר שיש בו איסור תורה ואיסור דרבנן. ונולד בו ספק. מה שנוגע לאיסור תורה. ספיקא להחמיר. ולדרבנן ספק להקל כו'. ע"ש שציין לכמה מקומות מזה ולש"ך סימן נ"ז ס"ק נ"א. וזה כד' שעה"מ הנ"ל ולדינא עיין בבל"י סק"י שהחמיר בזה. ועיין בחו"ד חי' סק"ט וביאורי' סק"ח. ובחכ"א כלל מ"ד סימן ט"ו. ועיין בסימן ע"ב בש"ך ס"ק י"ז וצ"ע על השפ"ד שם שכתב הטעם כיון דלא היה דבוק בתולדה. דלמה לא כתב בפשיטות משום דדם שבישלו דרבנן הוי הספק בדרבנן ולקולא. גם דלפי הטעם דשם יש לצדד כאן ג"כ עיין בחכמת אדם כלל ל"ד סימן ז' ובחידושי ב"מ על הט"ז כאן כתב וז"ל. ולפענ"ד נראה. דבדג שנמצא שרץ דמאיס לכל אדם (לאפוקי קרעפיש דנאכל להו) אין להחמיר בכל זה מחמת המבואר בסוסי' ק"ד. וכן מסיק בעצמו סימן פ"ד. ואולם אם נתבשלו בהדי חלא. אז יש לעיין בדבריו ואף לדברי הש"ך ס"ס ק"ז מ"מ לענ"ד אין להחמיר מצד איסור דבוק עכ"ל. ועיין בספר לחה"פ סימן פ"ג ס"ק י"ד. בשם הישמח ישראל. ומ"ש עליו מדברי הב"י באו"ח סוסי' תס"ו. ועיין במה שכתבתי מזה לעיל על המ"ז דסוסי' פ"ג שהעתקתי שם שאלה השייך לדברי הט"ז ומ"ז כאן. והבאתי דברי האחרונים באורך קצת. וע"ש בהערת הגאון אב"ד דק"ק בערזאן מ"ש בזה:

ס"ק י"ד ועיין או"ה כו'. הוא ענין בפ"ע. ואינו קאי אדלעיל. ופשוט:

ס"ק ט"ו **בא"ד א'** הנה הרשב"א בארוך כו' חילקו דאם נבלע איסור בחתיכה. ר"ל דז"ל התה"א שם. ולהראב"ד ז"ל כתב. דלא אמרו חנ"נ. אלא באיסור בלוע בחתיכה. דכיון שנתן טעם בחתיכה. ואין ממש איסור זה יוצא ומתערב בחתיכות האחרות אלא בזו. הרי היא כגבלה עצמה. אבל לח בלח כגון יין ביין או מים במים וכיוצא בהן. אע"פ שהראשון נאסר מחמת מיעוטו. כיון שנפל שם היתר ונתערבה בטל האיסור לגמרי בהיתר שנפל שם לבסוף כמו שנתערב בראשון. ונמצא שאין האיסור מעורב עכשיו בהיתר הראשון בלבד. משא"כ רהתיכה שנבלעה מאיסור עכ"ל:

בא"ד ב' ולכאורה יראה דה"ק הראב"ד בשלמא כו' אף למ"ד דא"א חנ"נ בשאר איסורים מ"מ הוא מודה דאותה חתיכה אסורה דאפל"ס אסור גם בש"א כמ"ש המחבר בסימן ק"ו סעיף א' ע"ש וא"כ לדידן דאמרינן חנ"נ בש"א הוא משום לתא דבב"ח גזרו כו' הרי הכל מותר לכך א"צ ס' אלא נגד רוטב האיסור שנפל בתחילה כו' אמנם זה טעות דאנן אמרינן דה"ק הראב"ד כיון כו' ולא בב"ח אלא בב"ח גם בלח בלח אמרינן דנ"נ כדמוכח מהה"א דחלב נבילה. עיין במ"ש לעיל על המ"ז סק"ח שהבאתי הסוגיא. דלכאורה מה פריך שם. חלב נבלה הוא. ונימא דלכך לא נ"נ דטעם בשר עם חלב הנבלע בבשר לח בלח הוא. וא"כ אף לאחר שנפלט החלב עם הטעם בשר שעמו ונתערב בשאר החלב א"צ לבטל אלא טעם הבשר. אע"כ דבב"ח גם בלח בלח אמרינן דנ"נ עיין בש"ך ושפתי דעת ס"ק ט"ו:

בא"ד ג' והר"ן הביא טעם שני כו'. ר"ל אחר שהביא טעם הראב"ד הנ"ל. לתרץ אהא דאמרינן בפ"ה דתרומות אין המדומע מדמע אלא לפי חשבון ואין המחומץ מחמץ כו'. ול"א שם חנ"נ. דלא אמרו חנ"נ אלא כו' (כנ"ל אות א') כתב עוד טעם לתרץ זה. דדוקא בדרך בישול גזרו בש"א לימר חנ"נ משום לתא דבב"ח ודומיא דבב"ח דדרך בישול אסרה תורה. ומש"ה מדומע ומחומץ שאינו דרך בישול ל"א בהו חנ"נ:

בא"ד ד' ורמ"א שחילק בין לח ליבש ולא חילק בין אם הוא דרך בישול או לא. ע"כ. דהוא סברת הראב"ד. וא"כ אין חילוק כו'. ר"ל דסיים בכאן קושייתו דהרי להרמ"א שתפס פי' הא' שבר"ן שהוא הראב"ד ס"ל בלח בלח אף דרך בישול לא נ"נ. וביבש בלח אף שאינו דרך בישול נ"נ. ולהרש"ל שתפס פי' הב' שבר"ן נהפוך הוא דבלח בלח ע"י בישול נ"נ ואם אינו דרך בישול אף דהוא יבש בלח ל"א דנ"נ ואם כן אמאי לא חילק הט"ז ביניהם רק בזה דהרמ"א בעי ה"מ והרש"ל לא בעי.

ס"ק מ"ז **בא"ד א'** ומה"ט הרוטב מותר אף שאין ק"ך זיתים ברוטב. צ"ע דהרי סותר ד"ה. שהרי הפמ"ג בעצמו נסתפק בזה בשער התערובות ח"ג פ"א. ד"ה נסתפקתי חצי זית בשר שחוטה כו' ובסימן צ"ח במ"ז רס"ק ג' ולעיל בסימן י"ד בשפ"ד ס"ק י"ז ובסימן פ"ז בשפ"ד סוס"ק ג'. ובסימן צ' במשבצות זהב סוס"ק ב' ד"ה והנה יש לחקור כו' ע"ש. ובנ"ד צידד הפמ"ג לאסור בזה כיון דטעם נרגש וחיך אוכל יטעם ועיין בפמ"ג או"ח סי' שי"ח במ"ז רס"ק ט"ו שכתב דלדברי הט"ז שם אסור בזה אם נפל החצי זית איסור לבסוף ובסימן תנ"ב באשל אברהם סק"ו כתב בפשיטות דשרי. אע"פ שהטעם נרגש. הבאתי דבריו לקמן בשעה"ת שם בח"ג פ"א אות ב' באורך. וזה כמ"ש כאן אך בלא"ה דברי הפרי מגדים שנסתפק להחמיר בזה. הם תמוהים כמ"ש בשו"ת בית שלמה סימן קכ"ה. שאישתמיט ליה דברי הר"ן בע"ז פרק השוכר בשמעתא דקמא קמא בטל שכתב וז"ל. שהרי דבר פשוט שאם כזית נבלה וכזית שחוטה נצטרפו. ונתנו טעם במקיפה מותר עכ"ל. ושוב ראיתי שבהגהות הגאון מהרי"ש האבד"ק לבוב ז"ל כתב לתרץ זה שלא יקשה על הפרי מגדים מדברי הר"ן הנ"ל ועיין בספר שבילי דוד שתמה למה לא פשט הפמ"ג ספיקו. מערלה פ"ב משנה ט"ז דשם מפורש חתיכה של ק"ק ופיגול אסור לזרים ומותר לכהנים. דטעמן שוה מסתמא. והוא טעם גמור ואפ"ה מותר לכהנים ע"ש. והצעתי דברי בתוך שאלה א' שכתבתי להגאון אב"ד דק"ק בערזאן. וז"ל. ומ"ש רו"מ ע"ד המ"ז סימן צ"ב ממ"ש בעצמו בכמ"ד להסתפק בזה. ובשו"ת בי"ש. ובהגהות אבד"ק לבוב ז"ל. תמהו מהר"ן כו'. הנה כבר קדמם בשו"ת ספ"י. בפו"כ סי שס"ח. אבל נעלם מהם. שהפמ"ג בשעה"ת שם סוף פ"ד.

שפתי דעת סימן צ״ב

כך מהמעט שנשאר בו בשעת תחיבה השנייה שלא נפלט שנצריך ג״פ ס׳ משום דזה המעט אסור ועומד משום בב״ח. תיכף עוד אחר תחיבה ראשונה והיי כשאר איסורין להמחבר ולזה כתב הש״ך דהנה״כ אל בית מלחמתו הוא שב. ר״ל דלאו להלכה אומר שם כן. אלא דרך דחיה בהלחמו עם הט״ז. אבל העיקר הוא כמ״ש בש״ך סימן צ״ד סק״ד כנ״ל. עיין בשו״ת טו״ט מהדורא ג׳ סי׳ קפ״ג שנשאל מח״א שהשיב על הפמ״ג דדברי הש״ך סותרין זא״ז. למ״ש בנה״כ. ולדעתו לא סתרי כלל. דהש״ך מיירי שנאסר מכבר מכח בב״ח. ולא נוסף עליו איסור חדש ולכך ל״א ביה חנ״נ. משא״כ הנה״כ מיירי שנאסר מחמת דבר אחר ועתה נוסף עליו איסור חדש. בזה שפיר אמרינן חנ״נ ע״ש. ועיין בחו״ד סי׳ צ״ד ביאורים סק״ד מ״ש בביאור ד׳ הש״ך שם ולדבריו ג״כ לא סתרי ע״ש :

בא״ד ב׳ אפשר דנסחט האיסור ממנה החלב כו׳. נ״ב אין זה כמתנתו. שניחוש דהחתיכה פלטה החלב. והחלב נשאר ולא נסחט כלל. דז״א דמ״נ אם החתיכה לא פלטה הבלוע שבה ולא נסחט ממנה החלב. אם כן גם החלב לא נסחט ממנה. ואם נסחט הבלוע מהחתיכה. אם כן כמו שיצא מאתה החלב. כן יצא ממנה החלב. ואימת נ״נ מה״ת. אי קודם שפלטה. הרי אז היה החתיכה אסורה בלא״ה מחמת החלב. ואי לאחר הפליטה הא לא נשאר בה חלב ג״כ. מה תאמר שאח״כ אסורה. משום דאפל״ס בב״ח אסור מה״ת. ז״א כיון דמקודם שנסחט לא היה בה איסור מ״ה משום בב״ח. יען דלא שייך בה הא לחודיה שרי כו׳. והיאך יתחיל האיסור מה״ת לאחר שפלטה הבליעה. דל״א אפל״ס אסור מה״ת אלא כשמעיקרא בעת שהיה בה טעם חלב היתה אז אסורה מה״ת דבזה אף כשנסחט אח״כ גם כן אסור מה״ת משא״כ היכא דמתחיל האיסור לאחר שאין בה בנר״ט אלא כותנתו דילמא החלב נסחט הרבה עד שלא נשאר ממנו בנר״ט ומהחלב לא נסחט כ״כ. ונשאר בה עדיין כדי נר״ט ונ״נ מה״ת. ולזה קאמר הפרי מגדים דעל זה הוא מסופק ג״כ. אי יש לחוש כ״כ. אלא אמרינן ממ״נ אי נסחט הוא משניהם בשוה. ולא נשאר גם מחלב כדי נר״ט. ולא שייך אפל״ס בכה״ג כנ״ל. ואי לא נסחט נשאר משניהם כדי נר״ט ולא נ״נ מה״ת. כו׳ ולעניו הלכה אף מחלב ושאר איסורין כן הדין מטעם א׳ כנ״ל דילמא טכ״ע בש״א רק דרבנן וכשבלעה החלב נ״נ מה״ת :

בא״ד ג׳ שוב ראיתי בב״ח כו׳ על מ״ש הטור אבל שאר איסורים לא נ״נ כגון חלב בחתיכה כו׳ חלב בגבינה. הוה בב״ח וכן פסק הר״מ דלוקה על בישולו של חלב ונבילה בחלב עכ״ל. הרי בהדיא דחולק על הט״ז (ברסי׳ פ״ז) והש״ך בצ״ד כו׳ ואזיל (הב״ח) לשיטתו בסימן פ״ז דס״ל שם דבשר טמא או חלב טמא יש בו משום בב״ח. והט״ז השיגו שם :

בא״ד ד׳ ועוד דהוה כלח בלח כו׳. עיין בלבו״ש בח״ד ס״ק רנ״ח מ״ש ע״ז : כו׳ וכ״ת טבל הוי דבר שיל״מ כו׳. עיין בלבו״ש שם ס״ק רנ״ט שכתב אע״ג דבלא״ה לא הוי דבר שיש לו מתירין. לפמ״ש הרמ״א בסימן ק״ב דטעמו ולא ממשו בטל בדבר שיל״מ. מ״מ הפרי מגדים בשפ״ד שם סק״ט משמע דהסכים לש״ך שם שהשיג על הרמ״א ע״ש. וכ״מ מדברי המ״ז סימן פ״ו סק״ט עיין במה שכתבתי שם ע״ז באורך :

יא בא״ד א׳ ס״ק והלשון דחוק. דמה ואז. ר״ל לפמ״ש שתירץ הש״ך דמ״ש המחבר חתיכה עצמה חוזרת להיות מותרת. ר״ל דאינה חר״ל ובטלה ברוב כשאינו מכירה. עדיין לשון ואז שכתב המחבר דחוק. דמשמע דקאי אלעיל מיניה והק״ק ואז כיון דאין צריך ס׳ אלא כדי כזית החלב לכך החתיכה עצמה מותרת דבטלה ברוב ולא הוי חר״ל. דמאי תלוי זה בזה. דהא אפילו אם היינו אומרים חנ״נ ונצריך ס׳ נגד כל החתיכה אפ״ה לא הוי חר״ל כיון דאין איסורה מ״ע. וע״כ דדברי המחבר כפשוטו. דכיון דלא נ״נ אלא די בס׳ נגד החלב לכך החתיכה עצמה מותרת לגמרי וא״כ הדק״ל דהרי פסק בסימן ק״ו דהחתיכה אסורה. לזה הביא הפמ״ג דבספר בית ישראל תירץ דכאן מיירי בא״מ חלב בבשר והוא אפשר בטעימה. לז״ק המחבר דאף אותה חתיכה יכול להיות דהיא מותרת. כגון אם טועם עכו״ם ואומר דאין בה טעם חלב. ובסימן ק״ו מיירי במב״מ דא״א למיקם אטעמא. ושמא נשאר בה האיסור ולא נסחט כלל. ובכו״פ תי׳ להיפוך דכאן מיירי בבשר שמן דהוא עם חלב מין במינו דמדאורייתא ברוב סגי ורק מדרבנן בעי ס׳ לכך פסק כאן כמקילין דאפל״ס בש״א מותר ובסימן ק״ו מיירי במבשא״מ דמדאוריי׳ בעי ס׳ ושמא לא יצא ממנה הבליעה. לכן פסק שם כהמחמירין. אך לדידן אין נ״מ בכ״ז דאנן ס״ל חנ״נ בש״א ופשוט דתמיד החתיכה אסור. עיין בבה״ג סימן ק״ו שתי׳ דכאן היינו מדין תורה. ושם דאוסר היינו מדרבנן. ועיין בספר יד יוסף בארוך רס״ק ט״ז. שתירץ דהמחבר כאן נגרר אחר לשון הטור שחולק על הרשב״א. וסמך א״ע על מה שיבאר בסימן ק״ו כו׳ ע״ש. וכבר קדמו לתרץ כן בביאורי הגר״א סימן ק״ו אות ד׳ עיין שם:

בא״ד ב׳ וגם על רמ״א לקמן קשה. לאיזה צורך הגיה שם כן בסימן ק״ו דעיקר כמ״ש המחבר שם ודלא כמ״ש בסימן צ״ב דהרי לדידן אין נ״מ. דאנן ק״ל דגם החתיכה נ״נ בש״א וממילא דאף אם יש ס׳ נגדה דהיא אסורה וע״ז תירץ הפמ״ג דנ״מ באם חתיכה בלעה חמץ בע״פ קודם שש ולא היה בה ס׳ ואח״כ בישלו אותה קודם שש עם עוד חתיכות דיש בין הכל ס׳ נגד החמץ ואף דאין ס׳ נגד כל החתיכה הכל שרי דבהיתר ל״א דנ״נ. לזה אשמעינן הרמ״א ופר״ח דעיקר כמ״ש המחבר בק״ו דאף לדידיה דל״א חנ״נ בש״א. מ״מ אותה חתיכה אסורה דשמא לא יצא ממנה האיסור וה״ה לדידן בנ״ד אסור אותה חתיכה עכ״פ כשיבוא שש. דשמא לא יצא ממנה הטעם חמץ משא״כ למ״ש המחבר כאן. היה לנו להתיר בדין הנ״ל אף אותה חתיכה אך אי טעמו באמת קודם שש לאותה חתיכה וראו שנסחט ממנה הטעם חמץ. אז גם אותו חתיכה שרי ומ״ש התוהק״צ דשמא לא נפלט לגמרי ונשאר בה משהו וע״י טעימה לא ניכר שלא נשאר בה כלום ואפל״ס אסור לא שייך כאן דזה הוא רק היכא שבלע החתיכה איסור דכיון שכבר נקרא עליו שם איסור אף אחר שנסחט ונשאר רק משהו אסור משא״כ כאן שהיה עדיין כולו היתר קודם שש אך הנ״מ לדידן באם לא טעמו קודם שש דאחר שש שוב א״א בטעימת ישראל ואנן לא סמכינן אעכו״ם דאז אותה חתיכה אסור דשמא לא פלטה כלל ויש בה עדיין בנו״ט עיין במה שכתבתי בסימן צ״ד על השפ״ד ס״ק כ״ג אות ג׳. והפמ״ג כאן לשיטתיה שם. וכמ״ש בשפ״ד סימן צ״ז סוס״ק ח׳. משא״כ בלא טעמו. מאן יימר שנסחט כלל ע״ש. ועיין במ״ש שם דכל האחרונים חולקין ע״ז ועיין בפמ״ג או״ח סימן תס״ז בא״א ס״ק ל״ג ד״ה עת״ת. ועיין במ״ש בחידושי דינים לסימן ק״ו דין ב׳ באורך ע״ש :

בא״ד ג׳ ובדברי הקצר נקטינן להלכה דחזר מארוך שהוא ר״ל הקצר חיבר באחרונה עיין בהקדמת הפמ״ג לי״ד בכללים אות ט׳ מזה ע״ש :

יב בא״ד א׳ ס״ק וסבור הייתי לומר כו׳. ומ״מ לא אוכל להבין. ר״ל דסבר הפרי מגדים מעיקרא לומר דזה אי אמרינן דחנ״נ בש״א הוא מה״ת או רק דרבנן הוא תלוי במחלוקת הר״ח כהן והר״ת המובא בב״י סימן צ״ח. דר״ח כהן ס״ל וכ״ה דעת הטור שם דאיסור הנבלע בחתיכה ונתן בה טעם אם אין בו כזית בכדי אכילת פרס. אף דהחתיכה אסורה מדאורייתא מחמת טכ״ע ד״ת אסור. מ״מ אכל כזית מהחתיכה אין לוקין עליו. ככל חצי שיעור שהוא אסור ד״ת ואין לוקין עליו. ור״ת ס״ל דכיון שנתן האיסור טעם בהיתר. הוא נהפך כולו להיות איסור ולוקין עליו בכזית כאלו החתיכה היא כולה איסור. אם כן הפוסקים דס״ל דחנ״נ בש״א דרבנן. ס״ל כר״ח כהן דמדאורייתא ל״א דההיתר נהפך לאיסור לענין מלקות. וה״ה לענין זה דאף שהחתיכה אסורה מה״ת. מחמת טכ״ע. מ״מ אם נפלה אח״כ לעוד היתר שיש בצירוף יחד ס׳ נגד האיסור. אף החתיכה עצמה חוזרת להיות מותר. והיש סוברים שהובא במהרי״ק דחנ״נ בש״א דאורייתא. ס״ל כר״ת. וכמ״ש כן בפלתי סק״ט. אלא דתמה הפרי מגדים דהרי קשה להבין דמהרי״ק אחר שהביא דיש סוברים דחנ״נ בש״א דאורייתא סיים דמ״מ אין לוקין עליו כמו בחצי שיעור. אלמא דמהרי״ק גם להסוברים דחנ״נ מה״ת מדמה לה לח״ש שזה כשי׳ ר״ח כהן ואם כן תינח כל זמן שיש בהחתיכה טעם האיסור. הוא אסור מה״ת כמו ח״ש. אבל כשנפלה

החתיכה

משבצות זהב סימן צ״ב

הרגיש בעצמו מהר״ן הנ״ל. ומ״ש רו״מ בשם ספר שבילי דוד לא ידענא מאי קושיא. דאם גם הבשר של היתר הוא מב״מ שוב אינו נרגש כלום טעם. ואי הבשר של היתר. הוא אינו מינו. שוב י״ל דגם הק״ק ופ״גול. הם מבשא״מ זה עם זה. ועיין בב״ט שער התערובות. בדין ביטול דבר שיש לו מתירין פ״ב. והגה שם שהביא מהגמ״ר דחולין פכ״ה סימן תשל״א בשם ראב״ן. דמפורש דבכה״ג מצא מין את מינו וניער ואוסר הכל. ולפמ״ש הפרי מגדים שם לחלק בין דאורייתא לדרבנן צ״ל דהראב״ן סובר דם שבישלו דאורייתא. וכ״נ להדיא ממה שסיים הראב״ן שם וטעמו ולא ממשו אסור מדאורייתא ע״ש. אם כן לק״מ. ואני מצאתי באו״ה כלל כ״ה דין כ״ב בסופו. בדין מילתא דעבידא לטעמא ולחמץ דלא בטל דאם אין בו כדי להחמיץ ולתבל בטל. וסיים וז״ל. ומותר להרבות עליהן עוד תבלין וחומץ ושאור דהיתר כדי צורכן. ואחר שנתבטלו פ״א. וניתר לגמרי לאכול. אין שייך בזה מצא מין את מינו וניער. דהיתר אינו מינו של איסור. עכ״ל. ומפורש דאף שהטעם נרגש מ״מ אין מצטרפין. ולעיל כלל כ״ד ס״ל לחלק. לענין חוזר וניער בין נודע ללא נודע. וכאן לא מחלק כלל בזה. משום דהוי א״מ של איסור. וי״ל ג״כ דהיינו משום דהא דדבר המחמץ לא בטל הוא רק מדרבנן ועיין בשו״ת מהר״ם שי״ק סי׳ קי״ד שהעלה להתיר בדין זה של הפרי מגדים ולא הביא מכל הנ״ל עכ״ל. ושו״ר בהגהות מוה״ר שי״ק ז״ל על הפמ״ג בשעה״ת שם. שכתב ג״כ וז״ל דבריו תמוהים. ובמח״כ נעלם ממנו כמה סוגיות. ובפתיחה לנדרי זרזין ח״ב כתבתי להיפוך בפשיטות אך אח״כ בכת״י הוכחתי יותר מזה שזה טעות. ואין מקום לספק כלל עכ״ל. ועיין במ״ז סי׳ צ״ט ס״ק י״ג. ובמש״ש. הערה מהרב הגאון האב״ד דק״ק בערזאן שליט״א בעת שנתן הסכמה לספרי והצצתי דבריו בפנים וז״ל במ״ז סימן צ״ב ס״ק ט״ו. העתיק מה שהשבתי לו. והנה עוד נשאלתי ע״ד הפרי מגדים בשעה״ת מפרק י׳ דתרומות משנה ה׳ תלתן שנפל לבור של יין בתרומה ובמעשר שני. אם יש בזרע ליתן טעם ולא בעין ופי׳ הרע״ב והרא״ש שם דאף שטעם עצו ופריו שוה מ״מ כיון דאין העץ קדוש. אינו מצטרף. וקשה דהא מ״מ הטעם נרגש. והשבתי דלפי המבואר בירושלמי פ״ט דתרומות ה״א. דתרומות כרשינין דרבנן. ובכ״מ פרק י״ב דתרומות ה״ז מוכח. דתלתן וכרשינין שוין. א״כ הרי בדרבנן גם הפרי מגדים מודה. והא דהוצרך הרע״ב לומר בערלה והקדש דגם העץ אסור. היינו משום דנ״מ היכא דהוי טעם העץ יותר משהו דבכה״ג מודה הפמ״ג. וכמ״ש בשעה״ת שם. ולפמ״ש החו״ד סי׳ ק״ה דבתרומה טכ״ע דרבנן פשיטא דלק״מ. ובזה י״ל גם מה שהקשו מהר״ן פ״ה דע״ז. ובק״א ביארתי במה שהקשו על החו״ד מזבחים צ״ו. בהא דפריך אותה פרט לתרומה. דלק״מ חדא דבתירוש ויצהר דלכ״ע גם בתרומה משקין כמותן. כדאיתא בחולין ק״ך ע״ב משכח״ל טכ״ע מה״ת בכה״ג. ועוד דהוי ס״ד למילף תרומה מקדשים דלכ״ע טכ״ע מה״ת. עיין חולין צ״ח ע״ב. ורש״י ותוס׳. ומ״ש הכ״מ פ״י מהמ״א דלרמב״ם גם בהקדש הא דמשקין היוצאין כמותן רק אסמכתא. י״ל עפמ״ש הרא״ש פ״ו דברכות. והובא בב״י או״ח סי׳ ר״ב. ובט״ז סק״ט. דטעם פרי עדיף ממשקין היוצאין. אבל מתוס׳ חולין צ״ט ע״א במה שהקשו בהא דשני קופות אחת של חולין ואי של תרומה. מהא דטכ״ע מה״ת. מוכח דלא ס״ל כהחו״ד. וגם החו״ד הביא מדף קי״ב דלא ס״ל כן ובמקמ״ח הביא מתוס׳ נזיר ל״ו ע״ב ד״ה וכזית בכא״פ. ג״כ כן. גם י״ל כעין מ״ש הר״ש פי״א דתרומות מ״ח. בשם ירושלמי דמיירי בתרומה בזמה״ז. וכה״ג כתב בתשובת רשב״א סימן רכ״ב ליישב משנה דמגורה. ולשיטת רמב״ם פט״ו מתרומות הי״ט הקילו גם בתרומה של תורה יותר מבשאר איסורים. ועפ״ד הפרי מגדים נראה ליישב מה שהקשה הרא״ש לשיטת רש״י דסובר דכבוש הוא רק בחומץ וציר מהא דבב״ח חידוש הוא. דאי תרי ליה כולה יומא בחלבא שרי. ונראה עפמ״ש בס׳ מ״א סימן רס״ה בטעמא דכבוש מותר דכל כבוש פולט מעט מעט. וקמא קמא בטל. ואף דחוזר וניער הרי הוי טעם היתר ואיסור יחד שהרי מה שנתבטל מקודם נעשה היתר ע״ש. אך דכבר נתבאר דבדאורייתא לא אמרינן הכי. ורש״י לשיטתיה דס״ל דטכ״ע בשאר איסורים לאו דאורייתא. ולכן ס״ל דכבוש רק בחומץ וציר. דבהנך פולט ביחד הרבה. אבל בב״ח דטכ״ע מה״ת. גם בכה״ג אסור. ואי נימא דטכ״ע בשאר איסורים ילפינן מבב״ח יהיה בכל האיסורים כבוש אסור מן התורה גם בלא חומץ וציר. והוי שפיר חידוש בבב״ח ודוק. ולפמ״ש הפלתי סוסי׳ צ״ט. דכל דין חוזר וניער הוא רק מדרבנן. א״א לומר דכל טעם כבוש הוא משום דחוזר וניער. אבל במחכת״ה. נעלם ממנו דברי תוס׳ בבכורות נ״ו ע״א. במה שהקשו לרב ולאבוה דשמואל. דס״ל אין המים מטהרין בזוחלין אלא פרת ביומי תשרי. אם כן במה טבלו מישאל ואלצפן ושאר אנשים שעשו פסח שני. הלא היו רחוקים מפרת. ותירץ לשיטת ר״ת. דמדינא קמא קמא בטל אלא דאסור משום מראית עין ובימי מרע״ה לא גזור והקשו ע״ז דהא חוזר וניער ע״ש. ומוכח דס״ל דהוי מדאורייתא דאל״כ אכתי י״ל דבימי משה לא גזור וא״כ יש לומר כמ״ש. אך בעיקר הדבר שהחליטו כמה אחרונים דכבוש פולט מעט מעט אלא דחוזר וניער וכמ״ש גם הב״ט בשעה״ת ושאר מחברים. קשה לי. דאם כן איך נפרנס דעת ר״ל דסובר בזבחים ע״ח דטכ״ע לאו דאורייתא. הרי לפמ״ש הריטב״א בע״ז דף ע״ג בשם הראשונים. דהא דחוזר וניער. היינו משום דאין דיחוי באיסורים. וד״ז פלוגתא דר״י ור״ל במסכת מנחות נ״ד. ור״ל סובר יש דיחוי. ואם כן לדידיה ל״ש לומר דחוזר וניער מדאורייתא. ול״ש דין כבוש מדאורייתא. רק בחומץ וציר. אם כן שוב נילף טכ״ע מבב״ח. דליכא למימר דחידוש הוא. דאי תרי ליה כולה יומא בחלבא שרי. דהא לר״ל בכל האיסורים מותר כבוש מה״ת בכה״ג. ומהראוי להיות טכ״ע מה״ת וצ״ע עכ״ל:

והנה יצא לאור שו״ת שאילת שלום. וראיתי בחי״ד סימן ס״ג שנשאל ג״כ מח״א על דברי הפרי מגדים מהמשנה פ״י דתרומות הנ״ל דמוכח עפ״י פי׳ הרע״ב שם. דאף ע״ג דנרגש הטעם. מכל מקום אין ההיתר מצטרף לאיסור ע״ש מה שתירץ ע״ז. ומסיק לדינא דמסתימת כל הפוסקים משמע דשפיר בטל בכה״ג. וטעם הדבר נראה דאף לדברי הר״ן דטעמא ל״ב מה״ת בס׳. היינו משום דכל שמרגישין טעמו. הוי כניכר האיסור ולא בטל. וכ״ז היכא דמרגישין טעמא דאיסורא לחוד. אבל בשמעורב טעם האיסור בהיתר. לא הוי כניכר האיסור ובטל שפיר בס׳ אף לשיטת הר״ן ע״ש. ועיין בסי׳ ק׳ במ״ז סוס״ק א׳ ד״ה ויצא כו׳ דלא עדיף מטעמא דאין היתר מצטרף לאיסור עיין שם :

בא״ד ב׳ ותדע דהכין הוא לר״א דסובר כו׳. ר״ל דהט״ז ס״ל דאף בהמץ בפסח אם נאסרה חתיכה במשהו. אם נפלה אח״כ לאחרות אין אוסר במשהו. והטעם דאין המשהו יוצא כלל מהחתיכה לחוץ אף ע״י רוטב. והש״ך בנה״כ ס״ל דחמץ בפסח אם חתיכה נאסרה במשהו אוסרת אח״כ אחרות במשהו דס״ל דהמשהו יוצא על ידי הרוטב. והא דכ׳ התוס׳ לר״י גבי מין במינו. דאם נאסרה החתיכה ממינו במשהו דאינה אוסרת אח״כ חתיכות אחרות במשהו. התם ה״ט דליכא למימר דאותו משהו שבחתיכה יאסור כל החתיכות אחרות מחמת שהם מין במינו דכיון דהחתיכה לא נ״נ דלא נאסרה בנ״ט אלא במשהו א״כ בחתיכה זו היתר ואיסור מעורבין בה. ולכך היא נחשב א״מ לגבי חתיכות האחרות. ולא שמעינן לר״י דס״ל מב״מ לא בטל. אלא כשאותו המין של איסור הוא לבדו. אבל לא כשכח אחר של היתר ג״כ מעורב במין האיסור. משא״כ בחמב״פ דאוסר בין במינו בין בשאינו מינו במשהו שפיר אמרינן דחתיכה הנאסרה במשהו אוסרת אחרות במשהו כי אפילו אם היא חשובה א״מ לגבי האחרות כיון שהיתר ואיסור מעורבין בה. מ״מ הא אוסר במשהו אפילו בא״מ. ולזה קאמר הפרי מגדים דע״כ כהט״ז דאי כנה״כ מה נאמר לרבינו אפרים דס״ל דל״א חנ״נ בש״א. ולדידיה מה דאומר רב. כיון שנתן טעם בחתיכה חנ״נ כו׳ ע״כ ל״ד דהחתיכה נעשית כולה איסור אלא באמת החתיכה גופיה היתר הוא אלא דנאסרה מחמת שנתערב בה טעם של איסור וקאמר רב דאוסרת כל החתיכות במשהו כיון שהם מב״מ. ולהנה״כ אמאי אוסר במשהו הא החתיכה אף כשנאסרה בנר״ט. הוי א״מ לגבי האחרות. כיון דהיתר ואיסור מעורבין בה תינח לר״ת דס״ל חנ״נ כשנאסרה החתיכה בנר״ט ולדידיה אף החתיכה גופא שהיה היתר נהפך לאיסור וע״כ דר״א ס״ל כט״ז. דאף אם היתר ואיסור מעורבין בהחתיכה. הוה מב״מ. א״כ לר״ת נמי נימא כן וע״כ הטעם לר״ת. הא דלא נקט רב. אף אם החתיכה נאסרה רק במשהו.

דאוסרת

משבצות זהב סימן צ"ב

דאיסרת אח"כ במשהו. משום דהמשהו אין יוצא לחוץ שבזה לא מצינו דפליגי הר"ת והר"א וכיון שהר"א ע"כ סבירא ליה כט"ז. מסתמא גם ר"ת ס"ל כן:

בא"ד ג' ומחולקין לר"א כו'. ר"ל דכ"ע מודו דאין המשהו יוצא כלל. רק בזה הם מחולקין דהר"א דיק אי איתא דחנ"נ בש"א. הו"ל לרב למינקט. אף אם החתיכה לא נאסרה אלא במשהו דאוסרת אחרות במשהו. מה תאמר. דהמשהו אינו יוצא. מ"מ הא גוף החתיכה נ"נ. ותיאסר בטעם ש"ע את האחרות מחמת מב"מ. אע"כ דל"א חנ"נ בש"א. והוכרח רב למינקט. אם החתיכה נאסרה בנו"ט דאז האיסור הנבלע בה בעצמו יוצא ואוסר האחרות. משא"כ אי החתיכה נאסרה רק במשהו. אין בכחו של המשהו. להתפשט ולצאת מהחתיכה כלל. ור"ל ס"ל דלעולם אמרינן חנ"נ בש"א. והא דלא נקט רב. גם אם החתיכה נאסרה במשהו דאוסרת אחרות במשהו. משום דהמשהו אינו יוצא כלל. וא"ל כיון שס"ל חנ"נ תיאסור החתיכה גופא בטעם ש"ע את האחרות. דז"א דס"ל דל"א חנ"נ אלא כשהאיסור עצמו יכול לצאת משהו עכ"פ דאז אמרינן דהחתיכה גופא נ"נ ואוסר אחרות אבל היכא שאין האיסור יוצא כלל לא נ"נ. דאין הנאסר יכול לאסור. אלא במקום שהאיסור עצמו יכול לילך שם:

בא"ד ד' ותדע דהכין הילכתא כו'. ר"ל תדע דכסברת ר"ת כן הוא. דהא אף אנן ק"ל בסימן ק"ה ס"ז דאף אם נאסרה חתיכה בנו"ט מאיסור שאינו מפעפע אינה אוסרת אחרות הגוגעות בה חם בחם משום דדבר הבלוע אין יוצא בלא רוטב. ונימא כיון דסבירא לן חנ"נ. אם כן תיאסר אף בלא רוטב. בטעם של עצמה דנ"נ. אע"כ דאף דאמרינן חנ"נ. מ"מ הוא דוקא במקום שהאיסור עצמו יכול לילך שם משהו עכ"פ. וכיון דבלא רוטב אין בכחו של איסור הנבלע לצאת אף משהו עסי' ק"ה בשפ"ד רס"ק י"ח אף שהחתיכה גופה נ"נ. מ"מ אינה יכולה לאסור אחרים בלי רוטב:

בא"ד ה' וע' תוס' חולין ק' ע"א ד"ה בשקדם כו' ולא תירץ דמשהו לא נ"נ. צע"ג דהרי המעיין בתוס' שם ריש ע"ב תירצו באמת כן. די"ל דמיירי התם שלא היה י"נ כדי ליתן טעם. ולא נאסר אלא ע"י כל שהו. וכיון דלא הוי אלא משהו ל"א חענ"נ ע"ש. דהוא ממש אחד עם לשון הרא"ש שם וצ"ע:

בא"ד ו' וא"כ יפה פסק הט"ז דבר גוש כו' אף לא סילקוהו שרי ר"ל אף אם לא סילקו להחתיכה הנאסר' במשהו חמץ. מ"מ מתיר הט"ז הרוטב של תבשיל הב'. כו' וסילקוהו דקאמר הט"ז ל"ד הוא. ר"ל דאף אם לא סילקו מותר הרוטב. משום דהמשהו לא יצא כלל. אלא משום להתיר החתיכות ג"כ. בענין דהכיר החתיכה וסילקה. דאי לא"ה החתיכות אסורות. דיבש ביבש לא בטל בפסח. כו' אמנם הדבר הקשה מ"ש הט"ז כו' די בס' נגד חתיכה הא' ואמאי. ר"ל דמשמע מהט"ז דעכ"פ ס' נגד החתיכה בעינן. ואמאי כיון דלא נ"נ דאין יוצא המשהו כלל. ואין הנאסר יכול כו' א"כ אף נגד המשהו א"צ ס':

בא"ד ז' אלא דכתב מדרישה אות י"ד נראה כן כו'. ר"ל מה דכתב הגה"כ. דגם מדרישה נראה דס"ל כהט"ז בזה. והשיג עליהם. עז"ק הפרי מגדים דעל הדרישה ל"ק. דאיהו לא כתב אלא דבעינן ס' נגד האיסור ואין כזתנו נגד כל החתיכה הנאסרה במשהו אלא ס' נגד המשהו הבלוע דסובר דהמשהו יוצא מהחתיכה. אבל על הט"ז שפיר הקשה דלדידיה אפילו ס' נגד המשהו א"צ ועי' בחו"ד ביאורים ס"ק י"ב שכתב לתרץ זה. אך בהגהות רע"א השיג שם על דבריו עיין שם:

בא"ד ח' ושאני מחתיכה. ר"ל מהא דנקט רב חתיכה שנאסרה בנו"ט דאוסרת אחר כך במשהו דדייקינן דהא אם נאסרה החתיכה רק במשהו אינה אוסרת שוב אחרות במשהו. אין ללמוד דכל דבר הנאסר במשהו ל"א בי' חנ"נ. די"ל שאני חתיכה. דאין יוצא כלל המשהו מאתה ואמרינן אין הנאסר יכול לאסור כו'. משא"כ בלח בלח דהמשהו הוא בעין ונבלל בתיכו. ואם ניתוסף עוד לח. הלח הראשון הוא מתערב עם המשהו בלח האחרון שפיר י"ל דלח הראשון נ"נ. ובעינן ס' נגדו:

בא"ד ט' וראייתו מאו"ח תס"ז כף שהג"ס כו' ומ"ש הט"ז שם כו' כצ"ל. ור"ל דכתב הטור שם בשם הרוקח. דחטה שנמצאת בקדרה והגיסו אותה בכף ושמו הכף אחר כך לקדרה אחרת כולן אסורות. והקשה בט"ז שם ס"ק י"ז דהא הכף נאסר בקדרה הראשונה מחמת משהו למה יאסור אחר כך לקדרה שנייה. דהא תרי משהו ל"א. כמבואר בטור כאן בשם ר"ת. ותירץ הט"ז דחיישי' שמא נגע הכף בקדרה הראשונה בהחטה עצמו. והחטה נתנה בו טעם ממש ולא היה בהכף בלוע כ"כ שיהא בו ס' נגד החטה. ע"כ שפיר אוסר להקדרה שנייה. ודחה הא"ר זאת דודאי הרוטב שבקדרה מבלבל טעם החטה בכל הקדרה ולכך אף אם נגע הכף בהחטה עצמה לא בלע אלא משהו. ולכן הוכיח הא"ר. דע"כ דוקא בחתיכה ל"א תרי משהו משום דאין המשהו יוצא מהחתיכה כלל משא"כ בכף יוצא שפיר המשהו מאתו. דכיון שאין לכלי פליטה מגופו יש כח גם במשהו לצאת מאתו. לזה מתרץ הפרי מגדים כאן דעת הט"ז דשם. דודאי לא עלה על הט"ז לומר היכא דיש רוטב בקדרה הראשונה. דניחוש דהכף נגע בהחטה ונאסר בנו"ט. דז"א דודאי הרוטב מבלבל טעם החטה בכל הקדרה. אלא הא דתירץ הט"ז שם דברי הטור שם בשם הרוקח דחיישינן שמא נגע הכף בהחטה ונתנה בו טעם מיירי בתבשיל עבה שלא היה בה רוטב דבזה חיישינן שפיר שמא לא נגע הכף אלא בהחטה. ואין בו ס' כו' כצ"ל:

בא"ד י' ואה"נ לתירץ הט"ז שם ברוטב אף בכלי אין לחלק ולומר תי' ולומר פירושו כאן אלא אמרינן דמשהו אין יוצא כלל אף בכלי. ר"ל דלהט"ז לא מוכח מהטור בשם הרוקח דבכלי אמרי' תרי משהו דאה"נ אף בכלי היכא דהוא תרי משהו כגון בהיה בקדרה הראשונה רוטב דנאסר הכף רק במשהו. דאין אוסר אח"כ לקדרה ב'. דהמשהו אין יוסיף כלל אף מכלי. דהרוקח מיירי בענין דיש לחוש שנאסר הכף בנגיעתו בחטה כדי נו"ט כגון שלא היה בקדרה א' רוטב כנ"ל דע דכל זה כתב הפרי מגדים כאן רק לתרץ לדברי הט"ז שם אבל לדינא הוכיח הפמ"ג עצמו באו"ח סימן תס"ז בא"א סוף ס"ק י"ג ובמ"ז ס"ק י"ג ובמ"ז ס"ק י"ז בראיות כהא"ר ע"ש ובתנ"ב במ"ז סק"ד:

בא"ד יא במוסגר [וצריך לדחוק כו' אף דזה איסור וזה היתר. ר"ל דאף דהחתיכה שנאסרה בנו"ט נ"נ ונעשית כולה איסור. אבל מ"מ הרי החתיכות הם של היתר ואפ"ה ל"א דהוי מבשא"מ במה דהם חלוקין שהיא איסור והם היתר. משא"כ כשהחתיכה נאסרה במשהו דלא נ"נ והיא פולטת איסור והיתר יחד. זה הוי א"מ לגבי האחרות כיון שבאיסור עצמו מעורב בו כח מהיתר. וזה דוחק. ועוד דוחק יש להגה"כ דהא הר"א ע"כ לא ס"ל הך סברא עיין לעיל אות ב' באורך]: כו' ודע דמלת אפילו שכתב הטור. יש לפרש דה"ק הטור ל"מ בא"מ כגון דבר שיש לו מתירין כו' נפל לא"מ דדי בס' א"צ ס' נגד כל כו':

בא"ד יב ונ"מ לח בלח כו' ר"ל דלכאורה אין נ"מ בזה דלשיטת הט"ז דבר הנאסר במשהו אמרינן חנ"נ. ולהגה"כ ל"א חנ"נ דהא לט"ז ג"כ לא בעינן ס' נגד החתיכה הנאסרה במשהו. כיון דס"ל דאין המשהו יוצא כלל. לז"ק הפרי מגדים דנ"מ בלח בלח. דלא שייך הא דאין המשהו יוצא. דהרי המשהו הוא בעין ונבלל. וכגון בדבר שיש לו מתירין דהוא במינו במשהו ושלא במינו בס'. דאם נפל ללח הראשון מינו ונאסר במשהו ואחר כך נתוסף לח א"מ דלט"ז לח הראשון נ"נ ובעינן ס' מהנוסף נגד כל הלח הראשון. ולהגה"כ לא נ"נ והוא כמו שצייר הפמ"ג לעיל בד"ה ואם לח נאסר במשהו כו' א"א להקל והוא לשיטת הט"ז:

עיין בסימן ק"ו בחידושי רע"א שהאריך בדין זה דתרי משהו. ועיין בחו"ד כאן חידושים ס"ק י"ב וביאורים ס"ק י"ב דנ"ל דה"ה אם נתערב לח בלח במשהו ונאסר. ואח"כ בישלו עם יבש דאוסר ג"כ במשהו אפילו איכא ס' ביבש נגד הלח ע"ש. ועיין בספר מכתב לדוד (הנמ"ח להגאון מו"ה טעביל אבד"ק ליסא זצוק"ל) בסופו שהאריך בזה והעלה בראיות ברורות כהט"ז עד שהניח בצ"ע ליישב דעת הש"ך. וגם מוכח כדברי הא"ר דבכלי אסור ב' משהו ודלא כמ"ז שם ע"ש דפסק כן למעשה בחמב"פ דבחתיכה קימ"ל כט"ז. אכן בכף שנתחב ברוטב אוסר

שפתי דעת סימן צ"ב

החתיכה אח"כ לעוד היתר שיש ס' נגד האיסור ונסחט האיסור מהחתיכה והלך לו הטעם כיון שיש ס' נגדו. מהיכא תימא. דגם בכה"ג נעשה החתיכה נבלה מה"ת צ"ע דהרי בלאו דברי מהרי"ק היה יכול הפרי מגדים לדחות כן דלא תלוי זה בזה כלל. דהרי אף הר"ת שס"ל דלוקה על כזית מהיתר דהוא נהפך לאיסור מ"מ הוא רק. כ"ז שיש בחתיכה טעם איסור. שבזה כיון שההיתר אסור מה"ת מתורת טכ"ע. לכך הוא נחשב. כמו גוף האיסור ולוקה על כזית מהתערובות. משא"כ אם נסחט האיסור ונתבטל מנלן דבכה"ג החתיכה אינו חוזר להיתרו כבראשונה ועיין בשו"ת בשמים ראש סימן ג'. אח"ז רב אנה ד' לידי ס' גינת ורדים. ומצאתי שם בכלל ס"ח. דדחה באמת כן דלא תלוי זה בזה. משום דע"כ לא אמר (הר"ת). אלא כ"ז שטעמו של איסור עומד בהחתיכה. הוא דהיתר נהפך לאיסור. אבל אפל"ס בשאר איסורים כ"ע מודים דהוא דרבנן. וכיון שכן ודאי אם נאסרה חתיכה מחמת כזית דם וכיוצא בה. שלא היה ס' נגד האיסור ואח"כ נפלה לקדרה אחרת. א"צ ס' מה"ת. אלא נגד הזית איסור כו' ורק כשנרגש טעם האיסור אז אמרינן דההיתר נהפך לאיסור ולא בע"א ע"ש. ולא הזכיר הפרי מגדים שם כלל מדברי מהרי"ק בזה והוא כמ"ש. אך מילתא דתמיהא קחזינא שם. במ"ש שם דר"ח כהן ס"ל דהיתר נהפך לאיסור ולוקה על כזית מהיתר וכפל זה כ"פ וכ"ה לעיל בש"ד סימן כ"ב ס"ק י' ע"ש ובאמת נהפוך הוא דר"ת ס"ל כן ור"ח כהן הוא החולק עליו. וס"ל דאינו לוקה אם אין בו כזית בכא"פ כמבואר להדיא בב"י סימן צ"ח ובכ"ד. עיין ברא"ש פג"ה סוסי' ל"א. ואע"ג דבטור סי' צ"ח. הצריך למלקות כזית בכא"פ לר"ת. עיין באמת בב"י וב"ח שם. מ"ש על זה. ועיין בפר"ח או"ח סימן תמ"ב מזה באורך עיין בחידושי רע"א שכתב עמ"ש הש"ך כאן. דלכ"ע הוא מדרבנן. דלענ"ד מדברי התוס' חולין דף ק' דהקשו דלר"ת היאך הגעילו היורה הגדולה בכלי מדין מבואר דס"ל דהוא מדאורייתא ע"ש. וכבר קדמו בזה הפלתי סק"ט והעלה דלר"ת הוא דאורייתא ושפיר הקשו התוס' בדף ק' לשיטת ר"ת ע"ש באורך. וכ"ה בשפ"ד סימן צ"ה ס"ק כ"א במ"ש. והנה בתוס' ק' כו' וסוברים השתא דמ"ה נ"נ בש"א כו' ע"ש. ועיין ביד אברהם שכתב דאיסור הנבלע בהתיכה. ויש בו כזית בכא"פ לכ"ע אף בש"א חנ"נ מה"ת. ואף הרבינו אפרים מודה בזה ע"ש ובפמ"ג או"ח בפתיחה כוללת בהקדמה להלכות פסח ח"ב פרק א' אות א' ואות ט' י'. ט"ו. ועיין במטה יהונתן כאן מ"ש על דברי התוס' חולין ק' הנ"ל ובפמ"ג או"ח סימן תנ"ב. בא"א ס"ק י"א ד"ה עיין.

ס"ק ט"ו בא"ד א' דאל"כ לא הוה מקשה הגמ' חלב גבלה והוא קושית הרשב"א. נ"ב עיין במ"ש על המ"ז ס"ק ט"ו אות ב' מזה. והפמ"ג תי' דמ"ש הא"ר דגם בב"ח הוא רק מחמת חומרא. כוונתו על ידי כבוש או בשר עוף דהוה רק דרבנן ואפ"ה יש להחמיר בב"ח בלח בלח אף בה"מ. ועיין בחו"ד ביאורים סק"א שתי' את הא"ר מקושיית הש"ך בטוב. ועיין בהגהת א"ב מ"ש לתרץ בזה. ועיין במטה יהונתן בהג"ה מהגאון מה"ר בצלאל הכהן. דתירץ דהא"ר אזיל בשיטת רש"ל שהובא בט"ז ס"ק ט"ו. דאף בש"א דאמרינן דבלח בלח ל"א בהו חנ"נ. הוא דוקא בנתערב צונן בצונן. ואין ס' אבל בחם על ידי בישול. גם בש"א חנ"נ ע"ש. ולפ"ז הא דכתב רמ"א. אבל לא בב"ח. ג"כ בצונן בצונן מיירי. וא"כ יפה כתב הא"ר דאינו אלא חומרא מדרבנן. ובש"ס מיירי ע"י בישול ובכה"ג גם הא"ר מודה ע"ש. וכ"ה בצ"ל. אך במחכ"ת נעלם מהם דברי הנו"ב מהדורה תנינא חיו"ד ריש סימן מ"ט שכתב שם אדרבה להיפוך מזה. וז"ל ואף שרש"ל בישי"ש אוסר אם הוא דרך בישול בלח בלח בש"א. מ"מ מדברי רמ"א לא משמע לחלק בכך וכן מוכח מדברי הש"ך שם ס"ק ט"ו במה שהשיג על הא"ר מהש"ס דפכ"ה. ואי איתא דהרמ"א מיירי בצונן בצונן. א"כ מה ראיה הביא הש"ך. דשם היה בבישול. א"ו דרמ"א מתיר בש"א. אף בדרך בישול דבזה שפיר הביא הש"ך ראיה להשיג על הא"ר דבדרך בישול בב"ח. לח בלח נ"נ מדינא ע"ש. וכפל הנו"ב דבריו אלו. בסוסי' נ"ו שם וכתב שמדברי הד"מ משמע שהרמ"א גם בדרך בישול מיקל בש"א. וכן מוכח מדברי הש"ך ס"ק ט"ו כו' כנ"ל ולא עוד. אלא שלענ"ד דעת הש"ך דצונן בצונן גם בב"ח יש להקל בלח בלח לצורך גדול ע"ש גם בחו"ד כאן ביאורים סק"י כ"כ. ועיין במנ"י כלל פ"ה ס"ק ל"ב מזה באורך. ועיין בסי' צ"ט. בש"ך ס"ק י"ד ובשפ"ד שם הביא לד' המנ"י ע"ש מ"ש עליו בזה באריכות. ועיין בספר ישוי"ע בארוך סק"ז שכתב דנעלם מהש"ך דברי הראב"ד שכתב דהסוגיא שם קאי למ"ד דמב"מ ל"ב. לכן אף בלח בלח נ"נ. משא"כ לדידן. ע"ש באורך. ובמח"כ נעלם ממנו שכבר קדמו בפלתי כאן סק"י מסברתו ובמנ"י שם תירץ כן להדיא את הא"ר. עפ"י דברי הראב"ד בתמים דעים כנ"ל. ובשפ"ד סימן צ"ט שם העלה כש"ך. ודחה להנ"ל ע"ש.

ועיין בחידושי רע"א סימן ק"ז ס"א. על הרמ"א שם:

ס"ק ט"ז בא"ד א' וכתב וכ"ש שיש לומר דלא נ"נ בה"מ ואי איירי בת"ח בכחוש הא בלא"ה שרי כ"ק בה"מ וכן פסק בק"ה סעיף ט' בהרב דבה"מ יש לסמוך בכחוש כ"ק כו' כצ"ל. ור"ל דז"ל הת"ח. וכן השיב לי מהר"ם פדוא בתשובה דבה"מ יש להתיר במליחה ע"י קליפה. וכ"ש שיש להקל לפסוק דאם יש ס' בכל הנמלח יחד דשרי. ול"א חנ"נ. להצריך ס' נגד כל החתיכה שהאיסור דבוק בו. ומ"מ אותו חתיכה אסורה אם אין בה ס' נגד האיסור. מ"מ אין להתיר ר"ל דלא נימא חנ"נ אלא לצורך הפסד גדול עכ"ל עז"ק הפמ"ג. דע"כ הא דמקיל הת"ח במליחה בה"מ דל"א חנ"נ ע"כ בשמן מיירי וה"ק דמהר"ם השיב לו דבה"מ בכחוש יש לסמוך על הי"א דס"ל דמליחה אינו אוסר יותר מכ"ק. ולפ"ז מכש"כ שיש להקל עכ"פ בשמן. דדי בין יחד ס' נגד האיסור. ול"א חנ"נ. דבזה סמכינן אהך י"א דס"ל דמליחה אף בשמן די בקליפה. דאי איתא דמיירי בת"ח בכחוש וה"ק כיון דמהר"ם השיב לו דבכחוש די כ"ק בה"מ. א"כ מכש"כ שיש לסמוך עכ"פ בזה דלא חנ"נ בה"מ בכחוש. ז"א דבכחוש היקל ממש כמהר"ם דבה"מ די כ"ק וכמבואר להדיא בסימן ק"ה בהג"ה סוף סעיף ט' כמהר"ם פדוא ואם כן מה זה שסיים דל"א חנ"נ בה"מ. והרי בה"מ אף נגד האיסור א"צ ס' דדי בקליפה. אע"כ דמה שסיים בתו"ח. וכ"ש כו' ול"א חנ"נ. איירי בשמן דבזה אינו מיקל הרמ"א כ"ק. אלא ס"ל דאוסר עד ס' אף בה"מ. אפ"ה סומך עכ"פ אהך דיעה דמליחה אינו אוסר תמיד רק כ"ק דל"א חנ"נ:

בא"ד ב' והמנ"י שם אות ה' כו'. ר"ל דז"ל המנ"י שם. ראוי להחמיר אף בה"מ בשמן דאמרינן חנ"נ וכן הרמ"א עצמו חזר מפסק זה שהיקל בת"ח כאן בה"מ דל"א חנ"נ בש"ע סימן ק"ה ס"ט. ופסק בסתם דצריכין ס' נגד כל החתיכה עכ"ל. עז"ק הפרי מגדים ולא ידענא כו'. עיין בהגהת מוהרש"ק ז"ל שכתב דלענ"ד ד' המנ"י ברורין כי משמע מלשון הרמ"א שם דבשמן לא סמכינן כלל אהנך י"א. בשום דבר אף לזה דנימא דהכל מצטרף לבטל החלב. וחזר בו ממ"ש בת"ת. ולכן ראוי להחמיר אף בה"מ בשמן. וכדי המנ"י. מיהו בכחוש קצת. כגון בחלב כחוש. יש לסמוך להתיר לצרף הכל ואף להתיר אותה חתיכה. ובכחוש ממש יש להתיר לגמרי בקליפה ע"ש. וכ"מ מדברי הדג"מ כאן. אך עיין בחידושי רע"א. בסימן ק"ה שם. שכתב עמ"ש הרמ"א שם דבעינן ס' נגד כל החתיכה שהחלב דבוק בה. דזה היינו שלא בה"מ. דביש ה"מ לא בעינן רק ס' נגד החלב דבמליחה בה"מ ל"א חנ"נ. ולענין אם אותה חתיכה. שהחלב דבוק בה נשאר באיסורה יש לעיין לדינא עכ"ל. והוא כמ"ש הפרי מגדים כאן רק באותה חתיכה פשיטא ליה להפרי מגדים דנשארה באיסורה דמי יודע אם נסחט ממנו האיסור. והראה מקום לזה. דכ"כ הת"ח בפירוש. אך באם לא נמלחה החתיכה זו בפ"ע מקודם. רק ביחד עם עוד חתיכות דליכא איסור דאפל"ס. רק חשש דממהר לבלוע משום דדבוק. העלה להתירה בה"מ. ועיין בחו"ד חי' וביאורי' ס"ק י"ב דהעלה גם כן הכי. דהרמ"א בק"ה מיירי באיה"מ. כי בה"מ ל"א כלל חנ"נ במליחה. ואף אותה חתיכה שהאיסור דבוק בה מותרת בה"מ. בדאיכא ס' בין הכל ע"ש. ועיין בסימן ק"ו במ"ז סק"ב. ובסימן ק"ה בשפתי דעת ס"ק ל"ח דין א' בסופו ועיין בנו"ב מהדו"ק חיו"ד סוסי' כ'. הובא בקיצור

שפתי דעת סימן צ״ב

בפ״ת סימן ק״ו סק״א. ולדבריו אם הבשר היתר הוא שמן יותר ניקל להתיר אותה חתיכה. כיון דהוא עם החלב מב״מ. כמ״ש בש״ך סי׳ צ״ח סק״א ועיין בחכ״א כלל מ״ד סי׳ י״ג שפסק ג״כ דבמליחה בה״מ אף בשמן ל״א חנ״נ וכ״מ דעת הישוו״ע סימן ס״ט סוס״ק י״ד. דעיין בחו׳ ב״מ על הש״ך כאן וכ״פ בכרתי ס״ק י״ח. ולחם הפנים ס״ק כ״ז. ובבל״י סקי״ז. ועיין בפרי מגדים או״ח סי׳ קס״ח בא״א ס״ק י״ח. ובספר הארוך להש״ך סוסי׳ ק״ה מזה באורך :

ואם בישלו אחר כך החתיכה זו עם שאר החתיכות. עיין בשפתי דעת סימן צ״ו סוס״ק ט׳ ד״ה ודע כו׳ שוב ראיתי שאין להקל כו׳ ובחידושי רע״א כאן דייק מזה בנ״ד די״ל דעתה שהבלוע בתוכו נתבשל נ״נ ע״ש. וכ״ה להדיא בפרי מגדים בפתיחה להלכות מליחה בעיקר הב׳ ד״ה ועתה כו׳ אף למ״ד בה״מ במליחה לא נ״נ. מ״מ בבישול אח״כ נ״נ. שכבר מובלע ע״י מליחה ע״ש. ויש סתירה לזה מדברי הש״ך סימן כ״ב סוס״ק י׳. דהרי מיירי שם בנתבשל אח״כ. אכן עיין בדג״מ שהשיג באמת על הש״ך שם. וכתב דאף המקילים. דל״א במליחה חנ״נ. היינו שנאסרה ע״י מליחה. ושוב מלחוה עם אחרות. אבל אם חתיכה נאסרה על ידי מליחה. ונתנוהו בקדרה בעינן ס׳ נגד כולו דשייך בזה לתא דבב״ח. שהרי חתיכת בשר שבלעה על ידי מליחה חלב. כשנתנה אח״כ בקדרה נ״נ דאורייתא כו׳ ע״ש וכ״כ עוד זה על הש״ך כאן. בדג״מ תנינא. אבל כ״ז הוא רק לטעם הר״ן. שהובא בש״ך סימן כ״ב דהקולא במליחה דל״א חנ״נ. משום דלא הוי דומיא דבב״ח. דלפ״ז שפיר אם נבלע ע״י מליחה ונתבשל אח״כ תו נ״נ. כיון דאיכא משום לתא דבב״ח. אבל לטעם הת״ח שהובא בש״ך כאן דאנו סומכים על הרבה פוסקים דס״ל דכל מליחה אינו אוסר רק כ״ק. דעכ״פ בה״מ ל״א נ״נ היטב אשר דיבר בספר יד יוסף בארוך סקכ״ז. דלפ״ז גם בנתבשל אח״כ יש לסמוך דלא נ״נ כיון שמתחילה לא נבלע אלא כ״ק. ונגד הקליפה יש ס׳ נגדה :

בא״ד ג׳ ועיין ש״ך קל״ד אות ט״ז במה שכתב כו׳. ר״ל דהש״ך שם כתב וז״ל חתיכה שנאסרה במשהו. מחמת חמץ בפסח. ונפלה אח״כ לקדרה כו׳ שרי עכ״ל. ולכאורה טותר א״ע למה שהעלה כאן בנה״כ דחתיכה שנאסרה בפסח במשהו. אוסרת אחר כך אחרות ג״כ במשהו וכן הקשה באמת בחק יעקב סימן תמ״ז סק״ה ובבה״ט שם סק״ב על זה תירץ הפרי מגדים דהש״ך בקל״ד מיירי בערב פסח דאז במינו במשהו. ובא״מ בס׳ דלזה שפיר קאמר שם. דאם נאסרה חתיכה במשהו ממינו. דאינו אוסר שוב אחרות במשהו. אף דהם מינו. דכיון דדבר הנאסר במשהו ל״א ביה חנ״נ. אם כן הוה היתר ואיסור מעורבין בה. והוי כא״מ לגבי האחרות דבטל בס׳. משא״כ בתוה״פ. דאז אף שלא במינו במשהו באמת גם בתערובת הב׳ אוסר במשהו. וכמ״ש כאן בנה״כ ושו״ר דדבר זה הפרי מגדים לא מפי עצמו אמרו. כי כן ביאר הש״ך עצמו בנה״כ כאן שמ״ש בסי׳ קל״ד סקט״ז חתיכה שנאסרה במשהו מחמת חמץ בפסח או דבר שיש לו מתירין כו׳ כותנתו דומיא דבשר שיש לו מתירין. דאינו אוסר במשהו אלא במינו וכמ״ש בסמוך ר״ל בערב פסח ע״ש. ועיין באו״ח סי׳ תס״ז במג״א שם סקי״ג שהשיג על הנה״כ בזה. כי כבר הכריע בת״ח. דחמץ בערב פסח לא הוי דבר שיל״מ ע״ש ביא״פ. אך בדין דתרי משהו. העלה המג״א שם דבב״מ נוהגין לאסור כהנה״כ. ועיין במנ״י כלל ל״ט ס״ק ט״ז. ובאו״ח סימן תמ״ז בחי״י ס״ק מ״ד. ובמג״א ס״ק מ׳ ובמה״ש שם. וע״ע בח״י שם סק״ה שהביא בשם הע״ש. והמג״א דתס״ז. שדעתם כדברי הנה״כ להחמיר בתרי משהו ע״ש. וכן הוא בשבו״י ח״א סימן כ״א דאין להקל אלא א״כ שיש עוד בלא״ה צד להתיר הובא דבריו בשע״ת שם אות ב׳ עיין בחו״ד כאן חידושים סקו״ב דכן המנהג כהנה״כ. ועיין בחיי״א כלל סימן ח׳ ובש״ע הרב וצ״ל סימן תמ״ז סוף סעיף ט״ז ובפרי מגדים במ״ז סוסי׳ תמ״ז. ובא״א רסי׳ תמ״ז. ובסי׳ תס״ז במ״ז ס״ק י״ז. ובא״א שם סוס״ק י״ג ע״ש :

ס״ק **יח** אין לחלק כו׳ בין כ״ח למתכות. עיין בשפתי דעת סי׳ צ״ג סק״כ :

ס״ק **כ׳ בא״ד א׳** הנה תראה כו׳ לו״א דאינו כן. ר״ל דלכאורה מה השמיענו הש״ך בזה. דהפוסקים שכתב ס׳ פעמים ס׳ הוא ל״ד. אלא ס״פ. ס״א פחות מעט. דפשיטא דל״ד הוא. לז״ק הפמ״ג. מפני דהיה מקום לטעות ולומר דס״פ ס׳ דוקא הוא. ואף דהטיפה אסרה עד ס׳ פחות מעט. ועם הטיפה הוא ס״א פחות מעט מ״מ י״ל דס״ל כהר״מ דאיסור דרבנן די לבטלו בנ״ט והוא וס״ל דזה שהטיפה אסרה עד ס׳ ונ״נ הבליעה. הוא רק דרבנן. דכה״ג לא הוי דרך בישול. ולכך לא בעינן רק נ״ט פעמים ס״א פחות מעט ונקטו הפוסקים ס״פ ס׳. משום דזה שוה לנ״ט פעמים ס״א דספ״ס עולה ג׳ אלפים ושש מאות טיפין. ונ״ט פעמים ס״א עולה ג״כ. ג׳ אלפים ושש מאות חסר אחד לכן קמ״ל הש״ך דז״א אלא הפוסקים שכתב ספ״ס ל״ד הוא. אלא בעינן באמת ס״פ ס״א. עיין בחו״ד ביאורים ס״ק ט״ו שחולק על הש״ך. והעלה דדי בס״פ ס׳ ועיין בישוו״ע סק״י. ובשו״ת ראש אפרים סימן כ״ה העלה ג״כ דסגי בספ״ס. אך סיים דמ״מ י״ל דשפיר כתב הש״ך דל״ד נקטו, כיון דלא מיירי שהתבשיל הוא של בשר דוקא. ואם התבשיל מירקות וכיוצא הוי כנפל תערובת מבב״ח לתוך תבשיל זה. דבעינן ס׳ נגד כל התערובות. כמות שהוא. כדי שלא יהיה בתוכו נ״ט מתערובת בב״ח ובזה שפיר כתב הש״ך דבעינן ס״פ ס״א ע״ש. ועיין בשו״ת מהר״ם שיק סי׳ ק״ך שכתב דקבל ממורו החת״ס. דלשיעור ס״פ ס״א שהם ג׳ אלפים ושש מאות וס׳ טיפין. צריך שיהא לקדרה קרוב לד׳ רביעיות של תורה ע״ש :

ס״ק **כ״א בא״ד א׳** ונ״ט לדידן כו׳. ר״ל דלפי מה דקי״ל לקמן במחבר סעיף ו׳ לאסור כשנפלה שלא נגד הרוטב. ולא מהני גם שניחו עד שיצטנן. א״כ לאיזה נ״מ השמיענו הש״ך דלא מהני שינקוב הכלי. וגם דלא יערה בצד האחר לזה קאמר הפרי מגדים דנ״מ לפ״מ שמבואר בסעיף ז׳ ובט״ז ס״ק כ״ב וש״ך ס״ק כ״ט דבע״ש וה״מ יש להקל דאפ״ה דוקא צינון מהני ולא שינקוב הכלי. וגם לא יערה בצד האחר ר״ל היכא דאפשר ליה להמתין אבל היכא דא״א לו להמתין מותר באמת לערות בצד האחר כמבואר בש״ך סק״ל :

ס״ק **כ״ב בא״ד א׳** בין נפל חלב דהוה היתר אז בחדשה כו׳ כצ״ל. ופשוט :

ס״ק **כ״ג בא״ד א׳** וכן בש״ך נרשם סימן צד ולא מצאתיו כו׳ דלא דמי כלל כו׳ כמ״ש לעיל הוא לעיל במ״ז סק״א ולקמן צ״ד בשפ״ד שם סק״ד :

ס״ק **כ״ד בא״ד א׳** ובל״י אות כ״ד כתב בשם רש״ל ושאר אחרונים דלא נהגו לאסור באיה״מ אף להניח עד שיצטנן אלא להתיר בצינון כמ״ש המחבר עם מור״ם בסעיף ה׳ כו׳ ר״ל דע״כ דיוקו של הבל״י הוא מדכתב המחבר בס״ה. וזה תקנתו שיניחנה כך עד שתצטנן. וכתב ע״ז הרמ״א ודוקא בקדרה ישנה ר״ל אסור לערות מיד אבל בקדרה חדשה בכ״ע א״צ ס׳ רק נגד הטיפה. ר״ל ומותר לערות מיד דנגד הטיפה ודאי יש ס׳. אלמא משמע דס״ל להרמ״א דבקדרה ישנה דוקא לערות מיד אסור. אבל ע״י צינון מותר. ואף באיה״מ. וע״ז השיג עליו הפמ״ג בתרתי חדא דהרי בסעיף ו׳ סיים הרמ״א והכי נהוג כהיש מי שמתיר בע״ש או ה״מ אלמא דאוסר באיה״מ. ועוד דבסעיף ה׳ לא מיירי הרמ״א לחלק בין ישינה לחדשה. לענין אם לערות מיד דזה אף בחדשה אסור דאין מבטלין איסור לכתחילה אלא ה״ק הרמ״א. ודוקא בקדרה ישנה. נאסר מקום מהקדרה עד ס׳ ובעינן ס״פ ס״א אם עירה מיד אבל בחדשה אם עירה בדיעבד מיד. א״צ רק ספק נגד הטיפה. וכמו שפיי׳ כן לד׳ הרמ״א בש״ך סוס״ק ל׳ ע״ש :

ס״ק **כ״ז בא״ד א׳** וכבר כתבנו מה שיש להקשות כו׳. עיין בחידושי רע״א כאן ובחו״ד ביאורים ס״ק י״ג בפירושו לד׳ או״ה. גם עיין בצ״ל שתי׳ לקושית הפמ״ג. ועיין ביד יוסף שתי׳ דבמ״ש הט״ז סוסי׳ זה. דכ״ר שהורק מה שבתוכו הוה כ״ש. א״ש דמש״ה לא נעשה הבלוע נבילה. והפמ״ג לשיטתיה במ״ז סק״ל דהניח באמת בצ״ע וס״ל לחשוב כ״ר שהורק כ״ז שיס״ב לכ״ר ע״ש ובמ״ש על המ״ז ס״ק י״ז וס״ק ל׳ :

ס״ק

משבצות זהב סימן צ״ב

איסר אח״כ לקדרה ב׳ כד׳ הא״ר ע״ש. ומ״ש ודלא כמ״ז. כוון לד׳ המ״ז כאן. וז״א כי כבר הוכחתי לעיל (אות י׳) שגם הפמ״ג בתס״ז ס״ל כהא״ר. וכאן כתב רק לתרץ את דברי הט״ז ועיין בא״א רסי׳ תמ״ז. ועיין במה שכתבתי על השפ״ד ס״ק ט״ז אות ג׳ שציינתי שם לכל דברי האחרונים בענין זה :

ס״ק **י״ז בא״ד א׳** א״כ כשהכלי ריקן ויס״ב היי כ״ר ונעשה הבלוע נבלה. זה אינו קושיא. דהט״ז לשיטתיה בסוסי׳ זה שפסק דכלי ריקן ויס״ב לא הוי כ״ר אלא כ״ש. אך דהפרי מגדים שם בשפ״ד ס״ק כ״ז ובמ״ז סק״ל הניח זה בצ״ע ועיין במ״ש על השפ״ד שם בשם היד יוסף דתירץ כן ועיין בחידושי רע״א על הש״ך שם ובצ״ל שם ובחו״ד ביאורים סוס״ק י״ג ודע דמ״ש המ״ז ולא הבינותי לק״מ. עפמ״ש בשפ״ד סקי״ט :

ס״ק **י״ט בא״ד א׳** וגם מה שנראה לכאורה מדבריו כו׳ צ״ע. י״ל דהט״ז אזיל לשיטתו בסימן צ״ח. דפסק דגוף החרס נ״נ. ועכ״פ לענין ביטול הטיפה דוקא לחלוחית מבטל. מש״ה חיישינן דילמא מפעפע בחלק גדול מהקדרה והלחלוחית בו מעט. מש״ה לא מהני ס״פ ס״א. והש״ך דפסק דמהני ס״פ ס״א לשיטתו דגוף חרס אין נ״נ. והפמ״ג נדחק ולפענ״ד כמ״ש לבושי שרד :

ס״ק **כ״ד בא״ד א׳** נגד הרוטב שרי. ביש ס׳ נגד הטיפה ומשמע כו׳ ובאות ב׳ כתב אם נפלה הטיפה נגד הריקן והיה בה מים (אז) ואח״כ תוך מעל״ע כו׳ כו׳ אמנם לא ידענא כו׳ וכ״ת דמיירי כו׳. עיין בחוו״ד חידושים, ס״ק כ״ב. דמוקי לדברי או״ה בחדשה או אב״י ע״ש. ומה שהקשה הפרי מגדים דא״כ איך חילק או״ה בין אם נפל נגד הריקן לנפל נגד המים דהא בחדשה אפילו כשנפל נגד הריקן מותר כו׳ לענ״ד י״ל דאו״ה חילק כן דבאם נפל נגד המים אף דאין בהבשר אח״כ ס׳ נגד הטיפה מותר ואם נפל נגד הריקן. אם אין אח״כ בהבשר ס׳ נגד הטיפה אסור ובאמת אם יש ס׳ נגד הטיפה מודה או״ה דשרי כיון דהקדרה חדשה לא בעינן ס״פ ס״א. כיון שבישלו מים. ובהיתר לא נ״נ. ואח״ז רב מצאתי בטו״ש מהדורא ג׳ סוסי׳ קפ״ד שמוכח שם דהשואל פי׳ כן לד׳ או״ה ותמה על הסמ״ג בזה. ע״ש מה שהשיג לו הגאון מוהרש״ק ז״ל ע״ז ועיין בשו״ת ב״א חיו״ד סימן ל״ז. שדחה לד׳ החו״ד דמוקי לאו״ה דמיירי בחדשה דז״א. וכמבואר למעיין באו״ה. ומ״ש הפרי מגדים לק״מ דודאי מיירי בישינה. ומ״מ כשנכנסה הטיפה לתוך דופן הקדרה אין אוסרת הבלוע דאין איסור בלוע אוסר היתר בלוע וכשנכנסה לפנים גם כן אין אוסרת. משום דהמים שבתוך הקדרה טעם בשר שבהם. הוא נ״ט בנ״ט כו׳ ע״ש באורך :

בא״ד א׳ ודע דלפ״ז אם בישלו בקדרה חדשה כו׳ ויש להקל בספיקו. דע דזה דוקא אם יש בהיתר לחזור. כמו שיעור מדת עובי הקדרה. אבל היכא דהתבשיל הוא פחות מערך הקדרה ויש בו חלק איסור. לעולם משערינן נגד כל האיסור. כ״ה בתו״ד סימן ק״ג ביאורים סק״ו. ועיין בלבו״ש בח״ד להל׳ בב״ח ס״ק ק״מ וקמ״ד. ועיין בשו״ת בי״ש חאו״ח ח״ב סי׳ פ״ז בהג״ה דהסכים לחו״ד דהוא מילתא דסברא. דמי גרע אם היה האיסור לבד בהכלי דמשערינן בכל האיסור. כיון דלא ידעינן כמה בלע. ואם כן מאי מועיל שהם עוד היתר. הלא נימא דבלע את ההיתר וגם את האיסור רק היכא דאין בכח הכלי לבלוע הכל. אז אמרינן לשער בהכלי לפי ערך הבליעה משניהם ועיין בסימן צ״ד בשפ״ד ס״ק כ״ב ועיין בטו״ט מהדורא ג׳ סימן קכ״ז דמבואר שם ג״כ כחילוק החו״ד וזכור זה. כי הוא נ״מ לדינא ועיין בפמ״ג או״ח בהנהגת או״ה סדר ב׳ אות ב׳ מזה :

ס״ק **כ״ה בא״ד א׳** ולדינא שניהם אמת. ר״ל בין תי׳ הט״ז דהר״י מפריז מיירי שהכירה יס״ב. לכך הוי החלב ככ״ר. ובין תירוץ הרש״ל דכיון דהקדרה אצל האש ל״א תת״ב. הם שניהם אמת לדינא ולכך היכא דיס״ב בהכירה. אף אם הקדרה צוננת. אסור ואם הקדרה רותחת ועומדת אצל האש אף אם הכירה צוננת אסור אבל בדברי הר״י מפריז אי אפשר להעמיס תירוץ הט״ז וכמו שתמה במנ״י. דאם כן למה נקט הר״י מפריז בדבריו דהקדרה היתה רותחת הרי אפילו צוננת ג״כ אסור. כיון דהכירה היא רותחת. והוי כצונן לתוך חם. כו׳ המנ״י כלל נ״ו אות כ״א כצ״ל כו׳ וכ״כ בכלל נ״א :

בא״ד ב׳ ורצה לפרש כן דברי הרמ״א בסי׳ ק״ז בדגים. ר״ל דמ״ש הרמ״א שם סעיף א׳ דחיישינן שמא נשאר הטרפה לבסוף ונאסר מה שבקדרה. וחוזר ואוסר כל מה שבקערה. מפרש המנ״י (בכלל נ״א סק״א) דאף דקי״ל דאין עירוי אוסר יותר מכ״ק. ואם כן הדגים שבקערה לא נאסרו אלא כ״ק. י״ל היינו דוקא בדבר צונן מלמטה. דאז תת״ג ואינו אוסר יותר מכ״ק אבל הכא שהדגים שבקערה הם עדיין חם דכ״ש אז ע״י עירוי אוסר כולו :

בא״ד ג׳ ולתרץ קושיית הש״ך שם אות א׳. ר״ל דמה שהקשה הש״ך בק״ז סק״א על הת״ח בשם ההגהות ש״ד למה לי ששים. הא קי״ל דעירוי אינו מבליע יותר מכ״ק ע״ש תירץ המנ״י עם סברא הנ״ל דלק״מ. דכיון דהתחתון חם דכ״ש בכה״ג באמת עירוי אוסר בכולו עז״ק הפמ״ג אמנם תמוה כו׳. ועיין ביד אברהם כאן. ובסוסי׳ צ״ד מזה. נסתפקתי אם עמדה כ״ר עם תבשיל. והוריקו התבשיל ממנה. והכלי היה עדיין חם שהיס״ב ועירוי תבשיל עם בשר מכ״ר אחר לתוך הכ״ר ריקנית הזאת. אם יש לה דין כ״ר כעת לענין אם תחבו בה אח״כ כף חולב ב״י או לא. דהנה בפרי מגדים או״ח סימן רנ״ז במ״ז סק״ה כתב שם זה הדין לענין שבת להדיא. דאם עירו מים מכ״ר. לכ״ר ריקנית חמה יס״ב דין כ״ר יש לה. ועדיין המים מבשלים כה״ג ע״ש. אך ידידי המופלג וכו׳ ה״ר יהודה נ״י מק״ק פיטשאיוב. העירני בזה דהרי לפי מה דמבואר בט״ז סוסי׳ זה דכ״ר שהורק ממנה התבשיל. דין כ״ש יש לה. והפמ״ג כאן במ״ז ס״ק זה. ולקמן בסימן ק״ז בשפ״ד סוס״ק ב׳. ולעיל בסימן צ״א במ״ז סוס״ק ה׳ הוכיח מהרמ״א כאן דלא כמנ״י אלא אף בתחתון הם דכ״ש ויס״ב ועילאה חם דכ״ר אמרינן תת״ג א״כ בנ״ד כיון דהכ״ר ריקנית הוי כ״ש. אף אח״כ כשעירוי לתוכה מהכ״ר. אמרינן תאמה גבר ודין כ״ש יש לה. ועיין לעיל בסוסי׳ ס״ח במ״ז סק״ט. בדין הרביעי בסופו שכתב שם דיש להחמיר באיסור תורה. רק באיסור דרבנן או בשל תורה ויש ה״מ המיקל דאף בכה״ג אמרינן תאמה גבר לא הפסיד ע״ש. ואף לפ״ז עכ״פ נ״מ. באיסור דרבנן או אף בדאורייתא כנ״ד ויש ה״מ. אי נחשב כה״ג כ״ש. או לא. וערכתי שאלה בדין אשה שראתה קרטין בבדיקתה. להגאון המפורסם מהרי״א איטינגא האב״ד דק״ק לבוב זלה״ה ושאלתיו גם על זה. וז״ל בתוך תשובתו אשר שלח אלי. וע״ד השאלה כו׳ ומעכ״ת הביא ד׳ הפמ״ג באו״ח כו׳. ולדעתי הענייה נראה דדין זה תלי״א באשלי רברבי דלדעת המהרש״ל וסייעתו דדבר גוש אוסר גם בכ״ש מטעם דליכא דפנות המקררות. ואע״ג דליכא ג״כ דופני כ״ר. המחזיקות החום זמן ארוך מ״מ בלע. עיין בט״ז סימן צ״ד ס״ק י״ד בשם או״ה. א״כ מכש״כ בנ״ד דאסור דאף אם נאמר דמה שעירוי להכלי ריקנית הוי ככ״ש. מ״מ הרי דופני הכלי ריקנית היו רותחין שהי״ב וליכא דפנות המקררות. ובכה״ג גם בכ״ש אסור. ואדרבה נ״ד גרע טפי דאיכא דפנות המחזיקות החום. דאף שכתב הט״ז סוסי׳ צ״ב. דכ״ר ריקנית דין כ״ש יש לה מ״מ לא אפשר לומר דמש״ה הוי דפנות המקררות. כיון דבאמת הדפנות רותחין הם. אבל לדעת הרמ״א וסייעתו דדבר גוש בכ״ש אינו אוסר. ולדעתו כל שהורק מכלי אל כלי אף דליכא דפנות המקררות אינו אוסר. אם כן אפשר להתיר גם בנ״ד. ומיושב בזה מה שהקשה בפמ״ג סימן צ״ב במ״ז סקכ״ה. על המנ״י דאוסר בנפל חום כ״ר לחום כ״ש מדברי רמ״א שם שהתיר בנשפך כו׳ ע״ש. ולפמ״ש י״ל דהמנ״י סובר כדעת מהרש״ל. דכ״ש לא שרי. רק משום דפנות המקררות. ומש״ה אם התחתון יס״ב. אף דהוא כ״ש אסור דעכ״פ אינו מקרר. ורמ״א המתיר בכ״ש גם בדבר גוש מש״ה מתיר גם בחלב שנשפך ואינו אצל האש. ולפ״ז לפי מה שהכריעו האחרונים כדעת מהרש״ל. נראה לאסור גם בנ״ד. וגם אם נאמר כד׳ הפמ״ג סי׳ צ״ב דאם עירוי מכ״ר לחום כ״ש ויס״ב בשניהם אמרינן תאמה גבר. מ״מ יש לאסור בנ״ד דגוף דברי הט״ז דכ״ר ריקנית דין כ״ש יש לה. עיין בפמ״ג סוסי׳ צ״ב שם. דחוכך בזה להחמיר. וא״כ פשיטא דאסור בנ״ד. ובזה מיושב קושיית מעכ״ת על הפמ״ג דבסימן צ״ב סקכ״ה. בעירוי מכ״ר לחום כ״ש דעתו להתיר משא״כ באו״ח סימן רנ״ז במ״ז סק״ה בעירוי מכ״ר לכלי ריקנית כתב דמבשל משום דגם בכלי ריקנית החמיר דהוי ככ״ר כנלפע״ד. דברי ידידו הדוש״ת

בלונ״ת

משבצות זהב סימן צ״ב

בלונ״ח כותב ברפיון ידים. יצחק אהרן סג״ל איטינגער עכ״ל. והנה אף שסברתו ברורה ונעימה. אבל קשיא לי. דהרי המעיין פג״ה ביש״ש סוסי׳ ל״ח. יראה שסיים שם הרש״ל דנ״ל מ״ש המהר״ם דשרי מיירי אפילו בקדרה רותחת משום דתת״ג ואפילו קליפה לא בעי שהקדרה היא במקום קליפה ע״ש. והנה המעשה דמהר״ם שם היה שנשפך רוטב חם מקדרה של בשר רותחת ושוב נתיישבה קדרה של חלב לתוך אותו הרוטב שעל הקרקע. והתירו מהר״ם משום דאותו רוטב הוה כ״ש ע״ש ברישׁ סי׳ הנ״ל. וע״ז סיים הרש״ל שם בסוף דבריו דמהר״ם התיר אף כשהקדרה של חלב היה רותח משום דאמרינן תת״ג. אלמא דהרש״ל ס״ל דאף בתחתון חם דכ״ש. ועילאה כ״ר. אמרינן תתאה גבר. ובהיותי בצל קורת הגאון ז״ל לקבל הסכמה על ספרי שאלתי מאתו זאת ולא היה לו מענה. והודה לי בזה. ושוב מצאתי בפמ״ג או״ח סימן תנ״א במ״ז סק״ה שכתב באמת שם. דלמ״ד גוש אוסר בכ״ש צ״ע בההיא דינא דסימן צ״ב סעיף ז׳ בהג״ה וזה ממש כדברי הגאון ז״ל:

בא״ד ד׳ כתב עוד המנ״י שם כו׳. ואין להקל למעשה. עיין בסימן צ״ה בשפ״ד סקכ״א שכתב דמ״מ בה״מ וצורך ע״ש במעשה דמ״י אפשר לצדד. ובמ״ז שם ס״ק ט״ו. כתב בלשון זה המתיר בה״מ ולצורך ע״ש. אין לגעור בו ע״ש. ועיין בבה״ט ס״ק כ״ה במוסגר דהעתיק לדברי הצ״צ ומנ״י להקל בזה. אך ע׳ בלבוש בח״ד ס״ק קל״ה שכתב וז״ל. ראיתי קצת מורי הוראות טעו להורות באם נשפך חלב על הכירה שיש אפר עליו והגיע הקילוח תחת הקדרה דאינו אוסר דעל ידי האפר נעשה לפגם. ומקום טעותם ממ״ש הבה״ט בסי׳ צ״ב בשם המנ״י. ובאמת שכ״כ המנ״י כלל נ״ו אך בכלל נ״ז ס״ק כ״ו חזר בו וכתב דצ״ע למעשה די״ל דבשעה קלה כזו. לא נעשה לפגם ע״ש. ואם כן מאחר שדין אפר גופיה הוא במחלוקת. לכן ח״ו לסמוך ע״ז כ״א באיסור קל כגון אם נשפכו מים רותחין מקדרה אל חלב ב״י תחת קדרה של בשר דבכה״ג דעת הש״ך בצ״ה סק״ה וי״ז להתיר בה״מ. וכן בכל כה״ג שיש עוד צד היתר טוב ולא בע״א עכ״ל. והנה זה דהמנ״י חזר בו והניח בצ״ע כבר כ״כ בשפ״ד סימן צ״ה שם. וכ״ה בחידושי רע״א כאן. ועיין בחכ״א כלל מ״ה סימן י״ז כתב דאין להקל. כ״א לצורך גדול ע״ש אך כעת נהגו להחמיר בזה אף בה״מ כהלבוש וע״ע שם כלל הנ״ל סימן י״ח שכתב דאם לא ראה בשעה שזב החלב אלא שמצא שקרקע הכירה הוא לח מקדרה זו לזו. אבל א״י אם נגע בקדרה אחרת. או לאו. וגם א״י כמה זב. נ״ל דאפילו שניהם עומדים אצל האש מותר דהוי ס״ס שמא לא הגיע עד הקדרה הב׳ ואת״ל שנגע שמא היה ס׳ ע״ש. ולדעתי פשוט. דעכ״פ הקדרה צריך לאסור בזה דאצלה לא הוי רק ספק א׳ אם נגע בה החלב או לאו:

ס״ק כ״ז בא״ד א׳ ולא הבינותי כו׳. דמתיר על ידי קליפה היינו בה״מ ואיך סתם הרמ״א שם כו׳ כצ״ל:

בא״ד ב׳ ולדידי נראה דלא כט״ז אלא דמליחה שאני כי המלח שעל הטהור נוגע בטמא והוה כאלו נמלח הטמא ולכך החמיר הרמ״א בסי׳ ק״ה סעיף י׳ באין ה״מ ע״ש משא״כ בחום אש דלא שייך זה שפיר י״ל דהא דמתיר הרמ״א בסימן ק״ה ס״ג. באם האחד צונן ההיתר צריך קליפה. הוא אף באין ה״מ עסי׳ ע׳ בב״י בשם הרא״ש. נ״ב עיין בסימן ק״ה סעיף י׳ בביאורי הגר״א אות ע״ד שכתב דהיש אוסרין שברמ״א שם הוא דעת הר״ן וטעמו דבמקום שנוגע נמלח ממנו האיסור ע״ש. וזה ממש כמ״ש הפמ״ג כאן. ועיין בחידושי ר׳ ע״א שהשיג ג״כ על הט״ז כאן במה שסיים דכיון דכתב הרמ״א בסי׳ ק״ה ס״י דאפילו במליחה יש לאסור במקום שאין הפסד כו׳ כ״ש בחם ע״י האש כי הכא כי אם באנו לחוש לדעת רש״ל דנוגעים זב״ז לא גרע ממליחה. א״כ בלאו פסקא דהרמ״א שם פשיטא דיש לאסור בבשר צונן וחלב רותח דהא הוי כטמא מלית. דלכ״ע אסור אף בה״מ ולדעת רמ״א דמיקל בנוגעים אף בטמא חם ע״כ דס״ל דאין לדמות חם למליחה. אם כן דינא דהכא לא תליא כלל בפסקא דהרמ״א סי׳ ק״ה ס״י ע״ש. וע״ע מזה בט״ז סימן ק״ה סק״ה ובחידושי רע״א שם.

מה שהביא מחידושי הר״ן חולין דף קי״ג ע״ש:

ס״ק כ״ח בא״ד א׳ ויש קצת גמגום שם. כדי להבין דבריו על בוריו אעתיק לשון או״ה דז״ל אם נפלה הטיפה על כיסוי של קדרה רותחת יש לה דין גב הקדרה. בתוך נגד התבשיל להרתיח פ״א. דמתוך שהיתה מכוסה ולא היה יכול לראות ברתיחתו. יש לחוש שמא באותו פעם או אח״כ עלה ס״א רתיחת הקדרה עד למעלה בכיסוי. דהא חשב בגמרא כיסה כמו ניער.דכשמכסין את הקדרה. אז עלה רתיחתו למעלה ומערב הכל יחד. וגם כן וגעו הרתיחות ע״פ כל הכיסוי והוי כמו הקדרה עצמה. לכן צריך ס׳ בתבשיל נגד הטיפה להתיר התבשיל והקדרה אבל הכיסוי ודאי אסור לעולם כדין הקדרה. ומ״מ כשיש ס׳ בתבשיל נגד הטיפה לבד סגי וא״צ נגד כל הכיסוי כו׳ ולא אמרינן שמתחלה נעשה הכיסוי נבלה דשמא בשעת נפילת האיסור לא עלה רתיחה כו׳ דמספק לא מחזקינן איסורא אלא חשבינן אותה שעולה הרתיחה כל פעם בין לקולא בין לחומרא. או לא עלה כלל. ומותר המאכל ממ״נ עכ״ל. עז״ק הפמ״ג דבדבריו. יש קצת גמגום ר״ל דבריש דבריו. כי דיש לחוש שמא באותו פעם או אח״כ עלה הרתיחה כו׳ ולכך צריך ס׳ נגד הטיפה. אלמא מבואר דאף אם לא עלה הרתיחה עד לאח״כ. עכ״פ בס׳ נגד הטיפה די ואחר כך כתב ול״א דשמא בשעת נפילת הטיפה לא עלה הרתיחה. ונעשה הכיסוי נבלה. ואחר כך עלה הרתיחה. ונצריך ס׳ נגד כל הכיסוי דלא מחזקינן איסורא אלא או שעלה כל פעם. או לא עלה כלל. אלמא דבאם לא עלה בתחלה. ועלה הרתיחה אח״כ. בעינן ס׳ נגד כל הכיסוי:

בא״ד ב׳ ומ״ש רמ״א בת״ח כלל נ״ו ד״ה. דאם התחיל להרתיח ונפל על הכיסוי לא נאסר מה שבקדרה כלל אף אם אין בו ששים דעדיין הוי כצונן והרי מיירי שם בכיסוי חם י״ל דכ״ז מיירי שלא התחיל להזיע ג״כ וכדכתיבנא כו׳:

בא״ד ג׳ ובבל״י יש שעוריה כו׳ ר״ל דהבל״י ס״ק ל״ט. כתב וז״ל אם בעת נפילת הטיפה היתה מכוסה. לא שאני לן בין נפלה נגד התבשיל לנפלה במקום הריקן ובכל גוני בס׳ נגד הטיפה סגי וכמ״ש הרמ״א והוא שהתחיל להרתיח לא נאסר מה שבקדרה דהוה צונן ואינו מפעפע למה שבקדרה עז״ק הפמ״ג דיש שעוריה בדבריו במ״ש דהוי צונן דמשמע דאם לא התחיל עדיין הקדרה להרתיח. הוי כצונן דאינו אוסר כלל ואף שהוא מזיע והכיסוי חם. וז״א דבכיסוי חם אף אם אין יס״ב בהזיעה אסור. ואפשר דכוונת הפרי מגדים בפשוט. דמ״ש הבל״י דהוי צונן משמע בדוקא שהכיסוי צונן. אז אינו אוסר להתבשיל. וז״א דאף בכיסוי חם אם לא התחיל להרתיח וגם לא התחיל להזיע. ג״כ מותר התבשיל. ובאמת היה לו להבל״י לומר דהוה כצונן וכלשון הת״ח שהובא בש״ך ס״ק ל״ז:

בא״ד ד׳ דמדין ניער וכיסה האמור בש״ס מוכח כו׳. עיין במ״ש לעיל על המ״ז ס״ק ו׳ שהבאתי הסוגיא דט״ח ותבין. כו׳ דממ״נ ליכא. ר״ל דהא באמת אי לא עלה בתחילה ואח״כ עלה בודאי היה אסור וע״כ הא דמותר המאכל הוא רק משום דלא מחזקינן איסורא:

בא״ד ה׳ וא״כ שפיר כתב כאן הט״ז. שבאיסור תורה. היינו בא״מ יש להחמיר עיין בחוו״ד ביאורים ס״ק כ״ה שפ׳ כן לדברי הט״ז. ולפ״ז יש לשאול היכי תמצא שטעם יהא חמור מן העיקר. והפתרון הוא בדין זה. דהיינו שעמדו על הכירה ב׳ קדרות אחת היא של בשר ב״י ומבשלין בה ירקות עם מים וכדומה. והיא מכוסה בכיסוי של בשר ב״י ובקדרה השני יש בה בשר ממש. והיא ג״כ מכוסה. ובסמוך להם נשפך חלב. וניתז על הכיסוי של ב׳ הקדרות הנ״ל. ובכל קדרה יש בה ס׳ נגד החלב שנפל על הכיסוי שלה דהדין הוא דהקדרה עם בשר היא כשרה והירקות. שהם רק ב״י מבשר. אסורין והיינו משום דלהקדרה עם בשר הוי החשש דשמא בעת נפילת הטיפה לא עלתה הרותח עד הכיסוי בדרבנן דמדאורייתא אף אם נעשה הכיסוי נבלה מ״מ הרי היא עם הקדרה מב״מ. ויש בקדרה רוב נגד בשר הבלוע בכיסוי שנ״נ. ורק מדרבנן בעינן אף במב״מ ס׳. לזה הוי סד״ר לקולא. דשמא לא נעשה כלל הכיסוי נבלה משא״כ בקדרה שהיא עם ירקות אצלה הוי הספק בדאורייתא. כיון דהבשר שנ״נ בתוך הכיסוי. היא א״מ עם התבשיל דאף מדאורייתא צריך ס׳. ועיין בחו״ד חי׳ סקכ״ט שפסק כן. אך עיין בפ״ת סק״ה בשם תשר׳ בית יעקב סוסי׳ נ״ז. וכן במנ״י כלל נ״ה סקי״ב. העלה דאין להחמיר:

בא״ד ו׳ אלא ממ״נ אי עלה הרתיחה אח״כ עלה בתחילה לא עלה אח״כ ג״כ ואי לא עלה בתחילה לא עלה אח״כ ומדינא מותר כו׳ ולפ״ז דין חדש יש בכיסוי מקדרה. ר״ל דאי היה הטעם רק משום דלא מחזקינן איסורא כנ״ל. היה הדין בכיסוי כמו בקדרה דאם נפלה טיפה על כיסוי שהיתה על קדרה של בשר. ואחר כך שמוה על קדרה אחרת דדי בס׳ נגד הטיפה ולא היינו חוששין שמא לא עלה הרתיחה בקדרה הא׳ ונעשה הכיסוי נבלה. ובקדרה הב׳ עלה הרתיחה דלא מחזקינן איסורא. אבל אם הטעם משום ממ״נ כנ״ל. זה אינו שייך רק בקדרה הראשונה. דלכך לא בעינן ס׳ נגד כל הכיסוי דממ״נ אי עלה אח״כ אמרינן דעלה בתחילה ג״כ. אבל על הקדרה השניה שפיר איכא למיחש דשמא הקדרה הא׳ לא היה רותחת כ״כ ולא העלתה רתיחה. והקדרה הב׳ היה רותחת. והעלתה רתיחה:

בא״ד ז׳ וה״ה בקדרה ריקנית חמה שנפלה טיפה עליה. צריך אחר כך ס׳ פעמים ס״א. נ״ב עיין בסימן צ״ח במ״ז סק״ח. דד״ז תליא בפלוגתת הט״ז והש״ך שם ס״ק כ״א ע״ש ודוק:

ס״ק כ״ט בא״ד א׳ דזיעה כממש ממכשירין פרק ב׳ משנה ב׳ כו׳ ואה״נ באיסורא צריך לשער נגד כל הכלי התחתונה. עיין בחו״ד ביאורים ס״ק כ״ו דדעתו. דאפילו באיסור א״צ לשער. רק נגד מה שבמחבת עיין שם:

ס״ק ל׳ בא״ד א׳ ולדינא צע״ג מה שהחליט כו׳. נ״ב עיין במ״ש לעיל על המ״ז ס״ק כ״ה אות ג׳. ועיין בחו״ד חי׳ ס״ק ל״ב. שסיים ג״כ דיש להחמיר בזה. אכן עיין בחו״ד סימן ק״ה ביאורים סק״ט. וחידושים ס״ק י״ג שפסק כט״ז דדין כ״ש יש לו:

בא״ד ב׳ והמעיין לקמן בצ״ד יראה דהראיה משם אינה ראיה. כי הרי המחבר באמת פסק בפשיטות כו׳ ואף רמ״א דהיקל היינו מטעם דמ״ה מב״מ ברובא בטל וכמו שאבאר שם בשפ״ד סק״ד ע״ש משא״כ כאן כו׳:

ס״ק

שפתי דעת סימן צ״ב

ס״ק ל״ב בא״ד א׳ היינו אפילו למ״ד עילאה גבר. ר״ל דמפרש כוונת הש״ך במ״ש ועדיף מיניה. ועיין בהגהת א״ב מה שמפרש לדברי הש״ך בזה. ולדינא עיין בחו״ד ביאורים ס״ק כ״א מ״ש על הש״ך כאן:

ס״ק ל״ד בא״ד א׳ אף דבסי׳ ק״ה כו׳ שאני הכא כו׳ גם בס׳ באר יעקב הקשה כן והניח בצ״ע. והפמ״ג תי׳ בטוב. ועיין ביד אברהם דתירץ כן וכבר תי׳ כן הפמ״ג. כאן ולקמן בשפ״ד ס״ק ל״ח. ובדג״מ על הש״ך שם. ובתנינא על הש״ך כאן. ובהגהת א״ב על הרמ״א כאן ועיין בחו״ד ביאורים ס״ק כ״ח:

ס״ק ל״ח בא״ד א׳ וכבר עמד בזה המ״י כלל נ״ו כצ״ל. כו׳ וכן משמע בפסחים ע״ש בד׳ ע״ו כו׳ ותוכן תירוצו של המנ״י דיש לחלק במאכל אם עירה עליו איסור ונפסק הקינוח מבליע כ״ק ובכלי אין מבליע (כצ״ל) כ״ק רק גרידה ובאוכל כההיא דסימן ס״ח דצריך העירוי להפליט הדם מהתרנגולת ולהבליע בתוכה אין מפליט ומבליע כאחת. אם נפסק הקילוח דאף באוכל. אם עירו עליו ונפסק אינו יכול לפעול רק פעולה אחת להפליט או להבליע לא ב׳ פעולות יחד להפליט ולהבליע וכלי חרס דינו כמאכל דעירוי שנפסק מבליע בו או מפליט מאתו כ״ק והכא במחבר דסגי בגרידא לא מיירי בכלי חרס ולפ״ז מ״ש הש״ך כדלעיל סימן ס״ח דלכאורה מאי ראיה היא דדוקא התם אינו אוסר כ״ק דעירו עליו מים. וצריך להפליט ולהבליע ביחד. משא״כ הכא דעירו עליו חלב וא״צ רק להבליע לחוד שפיר י״ל דמבליע כ״ק. אך דראייתו הוא בדרך זה היינו כמו דיש חילוק במאכל בין נפסק הקילוח כו׳ שא״צ כ״א גרידה ולא קליפה כצ״ל:

בא״ד ב׳ דנזחל על כירה צוננת משא״כ בשנפסק באויר וכמ״ש לעיל בשפ״ד ס״ק ל״ד ע״ש ובחו״ד ביאורים ס״ק כ״ח כו׳ דא״כ איך כתב דלא הוה עירוי כו׳ ר״ל דז״ל התח״ח כלל נ״ו ד״ה. וכ׳ מהרא״י בשערים בשם מוהר״ם דאם נפלה טיפת חלב רותחת על הסכין. שא״צ רק לגרר במקום שנפלה הטיפה והא דאמרי׳ עירו בכ״ר. היינו כשנפל בקילוח. אבל בכה״ג שנפסק לא. וכתב הש״ך בסימן צ״ג סק״ו וז״ל ומדברי מוהר״ם כו׳ דגרידה ונעיצה הוי כקליפה עיין שם. ע״ז תמה הפמ״ג וכן הקשה במ״י שם ס״ק ט״ז דאיך יאמר דגרידה המוזכר במהרא״י. כוונתו קליפה דהא כתב המהרא״י דלא הוה כעירוי כיון שנפסק. ובעירוי גופיה קי״ל דאינו אוסר יותר מכ״ק א״כ ע״כ בנפסק הקילוח. דלא חשיב כעירוי וסגי בגרידה הוא פחות מקליפה ע״ז תירץ הפרי מגדים. דאולי סובר מהרא״י דעירוי אוסר בכולו בכ״ר ממש ואתי שפיר דברי הש״ך דלעולם בנפסק דסגי בגרידה. הוא קליפה [ועיין בחידושי רע״א דפי׳ ג״כ הכי]:

בא״ד ג׳ ודע דאם נפל נר חלב כו׳ אם הוא מתכות יש תקנה בליבון ואם עץ אין תקנה. עיין בכו״פ ס״ק ל״ב שכתב דבנרות שלנו דהחלב עומד ימים רבים ומוסרח למאור טרם שנעשה נרות הוי נוט״ל יש להקל ופסק כן בחכ״א כלל מ״ה סוסי׳ כ׳ ובישוי״ע סוסי׳ זה בקצר ס״ק י״ד כתב דהחוש מגיד בקצת נרות שמסריחין. ויש לסמוך ע״ז במקום ה״מ. אך מדברי הפמ״ג מבואר דאין לחלק בכך ועיין בטו״ט מהדורא ג׳ סימן רל״ז שנשאל על טשיניק של חרס גלייזירט שנפל נר של חלב בתוכה כו׳ שהסכים להשואל דהיטיב הורה לאסרו. וחס להזכיר ולומר דהחלב הוי לפגם ושום מורה הוראה אינו מורה כן. ואף בה״מ ח״ו להורות כן ובנדון שנשאל על לאקשין ברעט שנפל עליו נר דלוק הוא טרפה וצריך הגעלה ואסור להשתמש בו אפילו צונן בתמידות רק ליבון א״צ דאף בשהה קצת לא כתב הפרי מגדים בבירור דצריך ליבון. אך כתב בדרך אפשר. ובאמת י״ל אף דהוי על ידי אור מ״מ כיון דתת״ג והוי צונן די בהגעלה דנהי דע״י אור ל״א תת״ג. מ״מ די בהגעלה כה״ג ע״ש. ועי׳ בפ״ת סוסי׳ זה במוסגר בשם שו״ת בית אפרים חחו״מ סי׳ י״ז וז״ל אם נפל פתילה מנר על פארפורקע ונכבה אם נפל ראש הפתילה שכבר נשרף ונעשה אפר אינו אוסר. אבל מה שלא נעשה אפר עדיין ודאי אוסר. ואם שהה על הכלי בכדי שהיס״ב בכלי הוי כנבלע ע״י אור ובעי ליבון ואם לא נשתהה עכ״פ בעי הגעלה או גרידה והכא בכ״ח לא שייך זה משום שידוע דפתילה מלוחלה בחלב דכיון שנפל בעת שדולק אף שנכבה תיכף כיון שנגע בכלי והיתה רותחת מחמת האור אוסר עכ״ד. ועיין בגליון רש״א. שכתב דכלים השועים. דא״א לגוררם ונוטף עליהם טיפה. נ״ל דיש לגבב היתירים. א׳ מ״ש בכו״פ דהחלב מתוך יושנו נוט״ל. ב׳ לדעת הש״ע סוסי׳ צ״ט. כיון דנגד הטיפה. כל שימוש הוא בשפע כו׳ וכשרוחץ החלב ממנו ולא נודע מקום שהיה עליו הטיפה מתבטל אותו מקום בשאר חלקי הקערה ע״ש. ולפענ״ד צ״ע דמ״ש בשם הכו״פ כבר דחו האחרונים זה כנ״ל. ועיין בספר יד״י סוסי׳ זה שהשיג ג״כ על הכו״פ משום דעינינו רואות דהנרות אין להם שום ריח כלל. ואף אם החלב היה מוסרח תחילה משביח הוא על ידי הבישול ע״ש. ומ״ש דאותו מקום מתבטל ברוב. הן אמת דכ״ה בחמ״ד. הובא בפ״ת סימן צ״א סק״ט. אבל כבר הבאתי שם על השפ״ד סקי״ח בשם היד יוסף דכתב דזה דוקא בכלי עץ לא בכלי חרס ע״ש. ולא נשאר רק זה דלנגד הטיפה. הוי הכלי דרכו להשתמש בשפע. ע״ז לא סמכינן. כמבואר בט״ז סוסי׳ צ״ט. ובשפ״ד שם ס״ק כ״ג כתב דאף בקדרה שאב״י ואיסור מועט. אפ״ה אסור ע״ש אך יש לעיין בזה ע״פ דברי חידושי ב״מ. ויד אברהם סוסי׳ צ״ט. אבל אם נפל על הכלי בעת שעמדה עם תבשיל אצל האש. וכנגד הרותב. עיין במ״ש בחידושי דינים לסימן זה דין ט״ז בשם המנ״י. והכו״פ. וישוי״ע. וחי׳ ב״מ. וחכ״א. ומכ״ש בזה דיש סניף דאולי החלב הוי לפגם ופשוט:

ס״ק

אעתיק קצת חי' לסי' זה

א) אם נבלע איזה איסור בבגד. ואח"כ כרכו בו קדרה. עיין בחכמת שלמה סימן זה ס"ז שכתב דדינו כב' קדרות שנגעו זב"ז וכשר ע"ש :

ב) הא דמבואר כאן בהג"ה ס"ד. דביבש ביבש, ל"א בשום איסור חנ"נ, עיין בפמ"ג או"ח בפתיחה כוללת בהנהגת או"ה סדר ב' סק"נ. דאף שנתערבה חד כשרה. בב' איסור אפ"ה ל"א דהוי כולו איסור. ונצטרך אח"כ שיתערב הג' בד' אלא כל שניתוסף אחר כך והוי רוב היתר שרי ע"ש. ועיין במ"ז כאן רס"ק ט"ז. דמצינו האי דינא אף על ידי בישול בהיה כאן קדרה עם חתיכה ורוטב הרבה ונפל לתוכה חתיכה טרפה כמות ח' הכשרה. וברוטב יש ס' נגדה. דהרוטב מותר, והחתיכות אסורות, כיון דהוא חד בחד כמו יבש ביבש. ואם נפל אח"כ עוד חתיכה כשרה. גם החתיכות מותרות דלא נ"נ ביבש ע"ש. בש"ך סימן ק"ט סק"ט. ועיין בשעה"ת ח"א פ"ג ד"ה יעיין כו' ומיהו אי ב' של איסור וא' של היתר י"ל כו' עיין שם :

ג) עיין בחו"ד סימן קי"א ביאורים סק"א שכתב דאם נתערב תחילה חד בחד, ואח"כ נפל אחד מהב' חתיכות, ונתערב בחתיכה אחרת וחתיכה אחת נשארת במקומה נראה דאותה חתיכה הנשארת אסורה. והשניים שנתערבו כשרים. וטעם לזה דהחתיכה שנתערבה בחתיכה אחרת, ויש לספק בכל אחת שמא היא הכשרה מהתערובת הראשון, ושמא היא הכשרה מהתערובת השני, הוי ממש כאלו נתערב חד בתרי וכאלו נתערב חד בחד מתחילה, ואח"כ ניתוסף עוד חתיכה דמותר כל התערובת דהא ביבש ביבש ל"א חנ"נ. אבל חתיכה הנשארת אין עליה הספק שמא היא השלישית הכשרה ואין עליה רק הספק הראשון מחד בחד משום הכי אסורה ע"ש, ובחידושי שם סוסק"ג ועיין בחידושי רע"א על הש"ך סימן זה ס"ק ט"ז שכתב דלפ"ז אף בהחר"ל, ב' האחרונות שרי כו' ע"ש, והרב אבד"ק פאריצק הראה לי. בשפתי דעת סימן פ"ו סק"י ד"ה ודע דמבואר להיפוך, ולענ"ד דהגאון רע"א כתב להכו"פ ופר"ח רסי' קי"א דאף נתערב א' בא' אמרינן שאני אומר, והפרי מגדים כתב להש"ך קי"א סק"ד, וברור למעיין בחידושי רע"א :

ד) עיין בט"ז ס"ק ט"ו ובה"ט סקי"ג בשם רש"ל דבנתינת טעם דרך בישול אף בלח בלח אמרינן חנ"נ, ועיין בנו"ב מהדו"ת רסי' מ"ט שכתב דמדברי הרמ"א לא משמע לחלק בכך וכן מוכח מש"ך סקט"ו דס"ל דרמ"א מתיר אף בדרך בישול ע"ש, ובאמת כ"ה להדיא בש"ך סימן ק"ג סק"כ וסי' ק"ו סוס"ק ד' וסימן קי"א סקי"ז, ועיין בשפתי דעת כאן ס"ק י"ד, וכ"ה בסימן צ"ח בש"ך ס"ק ל"ד, ועיין בשפ"ד סימן ק"ו סק"א, וכאן בחו"ד ביאורים סקי' ובסימן צ"ד בשפ"ד סוס"ק ו' וחו"ד שם בחידושים סק"ו וביאורים סוס"ק י"א ובסוסי' ק"ג ורסי' ק"ו, ועיין בחכמת אדם כלל מ"ו סוסי' ז' :

ה) הרב הגאון מהרי"א איטינגא אב"ד דק"ק לבוב ז"ל הראה לי חידוש. דזה דקי"ל בש"א באיה"מ גם לח בלח אמרינן חנ"נ הוא לאו דוקא במבשא"מ אלא אף במין במינו בפחות מס' דנתבטל ברוב מה"ת, וגם ליכא נתינת טעם, אפ"ה אמרינן דנ"נ, וראיה לזה מדברי הש"ך סימן ק"א סקי"ז, שכתב שם וגם דוחק לומר כו' ובמקום הפסד גדול א"ל חנ"נ בלח ע"ש, והרי שם מיירי במב"מ דוקא, כמבואר בש"ך סי' זה סוס"ק ח' ובסימן ק"ה סק"ל, ובש"ד סימן קי"א סקי"ז ורס"ק כתב, ובש"ך סימן ק"ז סק"א ובינ"א שער הקבוע סימן ד' :

ו) אם היה ההיתר מעיקרא גוש, בעת שבלע האיסור, אף שאח"כ נמחה החתיכה ונעשה לח, עיין בחידושי רע"א על הש"ך ס"ק י"ד דד"ז תליא בטעם המרדכי והרשב"א, ועיין בחו"ד, ביאורים סוס"ק י"ב שכתב כיון דכל האחרונים לא הזכירו רק טעם המרדכי לכן אף בה"מ, אי נתערבה אח"כ בלח, צריך ס' נגד כל החתיכה ע"ש, וכ"ה בטו"ט מהדו"ק סוסי' קכ"ה ד"ה ובנדון שאלתו השניה ע"ש, ובאמת כבר מפורש כן בשפ"ד סימן צ"ט סוס"ק י"ג, דחלילה להקל בה"מ וצורך גדול אלא דוקא בנתערב תחילה באיסור לח ולא בע"א ע"ש :

ז) עיין במ"ש על השפ"ד סימן זה ס"ק ט"ז אות ב' שהבאתי כל דיעות האחרונים בדין אי אמרינן חנ"נ במליחה בה"מ, וגם היאך הדין בבישלו אותה ע"ש, ובשפ"ד שם מבואר דבב"ח אף במליחה אין להקל ואמרינן חנ"נ אף בה"מ ע"ש :

ח) אי אמרינן בכבוש דבוק וחנ"נ או לא. עיין במ"ש בחידושי דינים לסימן ק"ה דין י"ג, שאספתי שם כל דיעות האחרונים בזה :

ט) בש"א. אפילו איסור גוש, עד"מ זית נבלה, שנפל למ' זיתי רוטב היתר ואח"כ ניתוסף עוד כ' זיתי רוטב, והזית נבלה עדיין בתוכו א"צ ס' כ"א נגד הזית דמה שנפלט קודם להמ' זיתים, לח הוא (ולא נ"נ בה"מ) ומה שיוצא כעת מזית גוש, עכשיו יש ששים ופשוט (כ"ה בשפ"ד סימן צ"ט רס"ק י"ג ד"ה והנה) אבל אי ניתוסף כ' זיתי גוש, אסור הלח אף בה"מ מחמת אפל"ס כמ"ש בחו"ד צ"ח ביאור סק"ד :

י) דבוק שאינו מחובר בתולדה, עיין בש"ך סי' ע"ב ס"ק י"ז, ובשפ"ד שם ובחכ"א כלל ל"ד סימן ז', וכלל מ"ד סי' ט"ו, ועיין בחו"ד כאן חידושי' ס"ק ט' ובאורי' סק"ח שכתב דדוקא כשהוא דבוק בתולדה, כגון חלב הדבוק בבשר, אבל אם בע"א אין רוטב יכול לבוא מכל צדדין, כגון שהוא במילוי, וכיוצא בו (שנדבק אח"כ) לא מקרי איסור דבוק, אך החתיכה אסורה, מחמת חשש שמא נשאר לבדו, דאלפ"ס דאורייתא, והוי ספד"א ע"ש ועיין לעיל בסוסי' פ"ג, בהערת הג' אב"ד דק"ק בערזאן מ"ש שם בזה. ועיין בטו"ט מהדו"ק סי' קכ"ה, שכתב דדברי התו"ד לא נהירין ומדברי מהרי"ל סי' צ"ב בס"ז ס"ק י"ב מוכח להיפוך, ואף הט"ז דחולק היינו מטעם דאפשר לרוטב לבוא לכל הצדדין, אבל בלא"ה מודה למהרי"ל אף דאינו בתולדה הוי דבוק. וכן בש"ך סי' ע"ג ס"ק כ"ד. בתחילת דבריו משמע ליה, דמירי באין הלב דבוק, ואעפ"כ הוי א"ש לו, דאין כל הקדרה מצטרף, אך דקשיא ליה, למה לא יצטרף המילוי דכיון שהמילוי עושהו לגוש אחד. להיות לנחשב דבוק הרי המילוי מקושר והוי כחתיכה אחת, אבל בשאר הקדרה מודה דאינו ראוי להצטרף כיון דהלב מונח בפנים ודברי החו"ד הוא יחיד בזה ע"ש, ועיין בש"ך סי' ע"ב סק"ז ובמנ"י כלל כ"ז ס"ק י"ב, והרי התם הדם שבתוך הלב אינו דבוק בו בתולדה, וז"ל הפרי מגדים או"ח בהנהגת או"ה סדר ג' ס"ק ל"ח באיסור דבוק יש ב' מינים, א' דבוק בתולדה, וזה אף באיסור דרבנן משום דממהר לבלוע יותר, ולדידן דחנ"נ בש"א. צריך לשער נגד כל החתיכה שהאיסור דבוק בו בתולדה כמו חתיכת קרעפיש. מונח בתוך ראש דג טהור ונתבשל כך אז אם הוא איסור תורה צריך לשער נגד כל החתיכה. דשמא היה פ"א חוץ לרוטב ונ"נ משא"כ באיסור דרבנן לא חיישינן שמא היה פ"א חוץ לרוטב. ואף אותו חתיכה ראוי להתיר. ובה"מ אף באיסור תורה יש לצדד בשאר החתיכות דחנ"נ דרבנן ועל ידי גלגול הוא ולא נודע כו' ואם נמצא חתיכת בשר בקרעפליך שהבצק מקיפו מכל צד, אי צריך לשער נגד אותה חתיכה בצק כו' ל"ל דהוי כדבוק ממש שא"א לרוטב לכנוס ולהוציא טעם פליטת הבשר, כ"א שתחילה קיבל החתיכה הקרעפליך הוא ונאסרה כו' עכ"ל, (ועפ"ז א"ש מה שתמהתי לעיל, על המ"ז ס"ק י"ב, דבשפ"ד סימן ע"ב ס"ק י"ז כתב דלא הוי שם דבוק, כיון דאינו בתולדה וכאן במ"ז צידד להתיר השאר בה"מ רק משום דחנ"נ בש"א דרבנן ולהנ"ל לק"מ, דכאן במ"ז מיירי באיסור תורה, משא"כ שם בשפ"ד דם שבישלו דרבנן :

יא) עיין במ"ז ס"ק ט"ז, שחקר לפ"מ דקי"ל דיבש בלח או לח ביבש אין לו ביטול כל שהאיסור מובדל וניכר, אם כן זית רוטב איסור שנפל לקדרה, שיש בה ל' זיתי רוטב היתר, ול' זיתי היתר גוש לימא הגוש שרי דיש בין הכל סי' לבטל הזית רוטב איסור, והל' זיתי רוטב יהא אסור דאין יבש מבטל לח, דנהי דאין בטעמו כח לאסור דמתפשט בכולו בשוה, מ"מ ממשות הזית רוטב איסור נשאר בתוך הל' זיתי רוטב היתר, ואין שייכות לחתיכות לבטלו, וכ"ת אה"נ דהרוטב נאסר אם כן יאסור החתיכות כו' ומדוכתי סובא משמע דאף איסור צלול שנפל להיתר מצטרף הכל אף החתיכות לבטל כו' ואני נבוך כעת בזה עכ"ד, וע"ז בהגהות מוהרש"ק ז"ל שם, שתירץ זה ולענ"ד א"ש ע"ש באורך, ועיין בשפ"ד סימן צ"ט רס"ק י"ג במש"ש, ודע דלח בלח בה"מ [בש"א, לא נעשה נבלה אין חילוק כו' ואחר כך לרוטב אחר או להיתר יבש אחר כך ע"ש ובמ"ז שם ס"ק ג', ואלו בצלול הכל אף הגוש מצטרף ואף הרוטב מותר אף שאין ברוטב לבדו ס' כו' ע"ש :

יב) תבשיל שנתבשל בקדרת בשר ב"ז ונפל בו חמאה ויש ששים נגדו, צריך צינון כדי להפריד החמאה דצף למעלה אח"כ כבסי' צ"ח סעיף ד' (לענין חלב שנפל לתבשיל) כ"ה בפרי מגדים או"ח בהנהגת או"ה סדר ב' ס"ק כ"ז ע"ש, ועיין במ"ז סימן צ"ח סק"ז שכתב דיש לעיין בחלב שנפל לרוטב שומן דאם יצנן יהיה עכ"פ בשומן היתר (שיצוף גם כן למעלה) רוב נגד החלב, ומה"ת מב"מ ברוב (אי צריך בכה"ג גם כן צינון, או לא) ע"ש, וצריך לעיין אמאי נקט הפמ"ג באו"ח שם דוקא תבשיל בקדרה ב"י. ולא כתב כן גם בנפל חמאה לרוטב שומן. דצריך צינון. ואי משום דהשומן של הרוטב ג"כ יצוף למעלה ויהיה רוב נגד החמאה. ז"א דהרי מבשא"מ דמה"ת בס', אך עיין בכרתי סימן צ"ח ס"ק י"ג שכתב דאם המאכל יתקלקל ע"י"ז. שיתן מים צוננים להפריד החלב יש להתיר בלי נתינת מים. ובפלתי שם סק"ו, הביא ראיה לזה מסי' ק"ב סעיף ג'. דאף שאפשר להסיר האיסור ע"י הגעלה מ"מ בטל. לפי שצריך להוציא הוצאות מכש"כ בזה. ואף דבמ"ז שם השיג עליו דיש לחלק ביניהן. מ"מ הרי בחכ"א כלל נ"א סימן ב' הביא מאו"ה כלל כ"ג סוסי' ט' בשם ראב"ן שכתב דמצוה ליתן מים קרים להסיר החלב משמע כהכו"פ ע"ש דסיים להניח עד שיצטנן התבשיל דע"ז לא יתקלקל המאכל כ"כ כי יוכל לחזור ולחממו אח"כ ובנ"ד שיש שומן היתר ברוטב אם נצטרך צינון. ולהסיר כל השומן שלמעלה. בודאי יתקלקל הרבה. אך בתבשיל בלי שומן רק שנתבשל בקדרה ב"י. ונפל בו חמאה. או שנפל שומן לתוך חלב רותח ודאי דצריך צינון כנ"ל :

יג) כתב הפמ"ג או"ח בהנהגת או"ה סדר ב' ס"ק ל"ה דבשאר איסורין דבר הנאסר כ"ק או כ"נ. לא אמרינן ביה חנ"נ ודבוק. כבסי' צ"ו בש"ך סק"ט משא"כ בב"ח ע"ש ולעיל בסי' כ"ב בשפ"ד רס"ק י', כתב וז"ל וראו שתדע דהלכה ודאי קי"ל חנ"נ אף כ"נ או כ"ק. כמבואר בכמ"ד, וברסי' צ"ו דבעינן ס' נגד הנטילה ולא סגי בס' נגד הלהב בסכין של איסור ונהי דדבוק ל"א בכה"ג אבל חנ"נ אמרינן עכ"ל. ועיין בסימן צ"ו בשפ"ד ס"ק ט' שכתב דבאמת יש לראות אמאי ל"א איסור דבוק כה"ג כו' ופלתי סק"ג. ג"כ חזר להחמיר ונ"ל אף למיקל בהא עכ"פ כל הצונן נאסר כו' ע"ש. ועיין בסי' ק"א בשפ"ד סק"ו שכתב ומתוס' אין ראיה דהם בש"א אמרו כו' ומ"ה בכ"ק לא החמירו. אבל בב"ח מודים דמה"ת נ"נ כ"ק. ועיין בסי' ק"ה במ"ז רס"ק י"א. ובחו"ד סי' זה ביאורים סוס"ק ט' ובחו' רע"א סימן צ' על הט"ז סק"ד ד"ה גם י"ל לדינא כו' ע"ש ובסימן כ"ב במ"ז סק"ו :

יד) עיין במ"ז סימן ק' סק"א ד"ה ודע שנסתפק דלפמ"ש הטור סי' זה בשם ר"ת, דדבר הנאסר במשהו לא נ"נ י"ל. ה"ה כל דבר האוסר למעלה מס', כגון מחמץ ומתבל וחזותא. ודבר העבידא לטעמא לא נ"נ אך למעיין בר"ן פכ"ה משמע דבה"ג לא נדון לענין זה במשהו, ויש לצדד מאחר דחנ"נ בש"א דרבנן עכת"ד. ועיין במטה יהונתן כאן ס"ד בהג"ה (מהרב מהר"ש הכהן מו"ץ דק"ק וילנא) שכתב די"ל דהר"ן לשיטתו דס"ל דמחמץ ומתבל וכדומה אוסרין מה"ת ביותר מס' הובא בשפ"ד סימן צ"ח סקכ"ט. ואם כן לא גרע משאר איסורין האוסרי' עד ס' דגורו בהם חנ"נ משום לתא דבב"ח, אבל לפמ"ש הש"ך בצ"ח סקכ"ט, בשם או"ה בפשיטות דאינו אלא מדרבנן בודאי י"ל דל"א בהם חנ"נ כו' ע"ש. ועיין לעיל בסי' ס"ט, במ"ז סוס"ק י"ט ובסי' צ"ח בשפ"ד סקל"ב ובסי' ק"ב בשפ"ד סק"ג וסימן ק"ו בשפ"ד סוס"ק ב' :

טו) ולענין מעמיד עיין בפרי מגדים או"ח סימן תמ"ב בא"א סק"ט בגבינה שהעמיד אותה בחלא אם בישל אותה בע"פ אחר שש, אין צריך ס' כ"א נגד החלא דבמשהו ל"א חנ"נ, ומיהו י"ל דמעמיד הוי כאלו כולו חמץ כו' ובה"מ צ"ע, וע"ש בסי' תס"ז במ"ז סוס"ק י"ז כתב בפשיטות דאף דמעמיד הוה כבעין מ"מ ל"א חנ"נ, ואין מחשבין אלא לפי חשבון ע"ש, ולענין דבר שיש לו מתירין, עיין במ"ז סקט"ז שהביא בשם הנה"כ דאמרינן ביה חנ"נ ובמ"ז סק"א נסתפק בדשי"מ, ונדרים, ועיין בחידושי ר"ע סי' צ"ח על הש"ך סק"ה ועיין פמ"ג או"ח סימן תמ"ז רס"ק ה' :

טז) מה דמבואר כאן בהג"ה ס"ו ובט"ז סקי"ז וש"ך ס"ק י"ט דאף שנפלה הטיפה נגד הרוטב מ"מ הקדרה אסורה, עיין במנ"י כלל נ"ה סקכ"ה שכתב דכ"ז מיירי בקדרה קטן שאין דרכו להשתמש בו היתר מרובה דאם דרכו להשתמש בו בשפע אז מותר הקדרה אפילו לכתחילה, ואף לט"ז וש"ך שהשיגו על דין זה דש"ע סוסי' צ"ט וסימן קכ"ב ס"ה ודעתם להחמיר, מ"מ כאן שנפל הטיפה נגד הרוטב דהוא בנפלה לתוך התבשיל, ואין כאן רק חשש בעלמא שמא לא פעפע לתוך התבשיל ונשאר האיסור מועט בקדרה, גם הם מודים דמותר ע"ש הובא בחי' ב"מ. אך מדברי הפרי מגדים כאן במ"ז י"ז ושפ"ד ס"ק י"ט לא משמע לחלק בכך ע"ש וצ"ע, ובכרתי ס"ק י"ט, ובישוע"א בקצר ס"ק י"ב וחכ"א כלל מ"ה סימן ג' כתבו כהמנ"י, ועיין בבינ"א שער או"ה סימן מ"א ס"ק נ"ח :

יז) טכ"ע אף בש"א לדידן ודאי הוי מדאורייתא ולא מצטרפין לספק ד' האומרים דאינו רק דרבנן, כ"ה בפרי מגדים או"ח בפתיחה כוללת ח"ב פ"א רס"ק י"ז ובהנהגת או"ה סדר ב' ס"ק נ"א ובסוף הפתיחה לסימן תמ"ב ד"ה אבל ולקמן בשעה"ת ח"ב סוף פ"ב ד"ה ואני העני כו', וראיה מסימן צ"ח ס"ב נשפך בא"מ וא"י אם היה ס' אסור כו' ע"ש, דלחומרא שפיר י"ל שמא טכ"ע רק דרבנן וכ"ה בשפ"ד סימן זה סקי"ד ד"ה תשובה כו' שוב ראיתי שזה ליתא כו' ע"ש אף דקי"ל דגם בשאר איסורי דרבנן אמרינן דבוק וחנ"נ כמוכח ברמ"א סי' ע"ב ועיין בט"ז סימן צ' סוסק"ד וסימן צ"ב סקי"א ומ"ז שם אבל פת עכו"ם ובש"ע וחמאה שלהם שנתערב בפחות מרוב ל"א בו חנ"נ (כ"ה בהנהגת או"ה סדר ג' סקל"ז :

יח) אף דאנן קי"ל בש"א חנ"נ רק דרבנן כמ"ש בש"ך סימן זה ס"ק י"ב ובשפ"ד שם דכן עיקר, וכ"ה בכל האחרונים, מ"מ אפל"ס דאורייתא גם בש"א עיין במ"ז סימן זה סוס"ק י"ב וכן הוא בחו"ד חי'. וביאורים סק"ט, ובסי' צ"ח חידושים סק"ח וביאורים ס"ק ד' ומ"ש בשפ"ד סימן זה סק"י דמה"ת חוזר להכשירו דאפל"ס בש"א דרבנן רק התם בנידון דידיה דלחומרא הוא לכן חייש לומר כן, אבל לקולא ס"ל דהוא דאורייתא ועיין בישוע"א סימן זה בקצר סק"ו אך בפלתי סימן קי"א סק"ז כתב דאלפ"ס גם כן דרבנן ועיין בשפ"ד סימן ק"ו סק"ב ובסימן צ"ט בשפתי דעת ססק"ד כו' :

יט) עיין בפ"ת סק"ג במוסגר שכתב דבכ"מ שהוזכר בסימן זה שהקדרה אסורה (מחמת שנפלה עליה טיפה מבחוץ) אם היא של מתכות ובא להגעילה לא מהני כשימלאנה מים וירתיחנה דאם כן צד החיצון לא נגעל אלא צריך להכניסה כולה ליורה עיין במג"א סימן תנ"ב סקי"א עכ"ד :

כ) מה דמבואר בש"ך כאן סק"ל ובשפ"ד שם דבנפל נגד הריקן, והוא ע"ש דוקא באין שהות להניח עד שיצטנן אז מותר לו לערות מיד, מצאתי בסולת למנחה כלל נ"ה ד"ה ד"ב סק"ח, הביא בשם תורת האשם. שכתב דבערב שבת. אף אם יהיה שהות כדי לצננו ולחזור ולחממו, אפ"ה אין זה כבוד שבת לאכול מאכל שנתחמם אחר שכבר נצטנן, ע"כ התירו לערות מצד אחר עכ"ל ע"ש :

כא) דין אם נפל נר חלב על כלי, כבר הבאתי דעות האחרונים בד"ז על השפ"ד סק"ק ל"ח אות ג' ע"ש :

כב) עיין בס' יד"י, סי' ס"ח סוס"ק ח', ובסי' זה בקצר ס"ק ע"ו ובארוך ס"ק נ"ז שהעלה דאם העביר כלי על הלהב של הנר חלב במהירות יש להתירו לגמרי בלא הגעלה ע"ש. ועיין בחמ"ד סימן א' הובא בפ"ת סי' ק"ה סק"ח ועיין בגליון רש"א סימן זה שצידד גם כן בזה, כיון דלא נגע בחלב, אולי שלהבת אין בו ממש ע"ש, והנה זה אם שלהבת אין בו ממש,

חידושי דינים לסימן צ״ב

תלוי בפלוגתת הפוסקים דס״ק שאח״ז, אך עיקר יש לצדד אם העביר במהירות, וכמ״ש היד יוסף שם ראיה מהא דסימן ס״ח שמהבהב באור דאם משנה מקומו תמיד אינו בולע, וגם יש לצרף החמ״ד הנ״ל :

כג) אם מותר להדליק (ציגאר) טיטון מגר של חלב, עיין בבה״ט ובפ״ת כאן סק״ז מ״ש בזה, ועיין בפמ״ג או״ח בהנהגת או״ה סדר ב׳ ס״ק ל״ז בשם שו״ת משאת משה סימן ד׳ דף ל׳ ע״ה, ועיין בעיקרי הד״ט חיו״ד סימן ז׳ ס״ק כ״ד שציין בזה הרבה דעות של פוסקים המתירין והאוסרין ומהנסיון הוכיח שאם נשים נייר לבן למעלה בשלהבת הגר יראו בנייר טיפות רבות של חלב העולות מהלהב כו׳ ע״ש שסיים שלענ״ד יש לעיין לכת המקילים משום דקלי איסורא, ואינו אלא שלהבת כי מה יאמרו בכיסוי של בשר שכסו בו קדרה של חלב או איפכא והלא כל עינינו של כיסוי אלא משום האדים העולים כו׳ ולמה לא נאמר כן בנ״ד כיון דלפי האמת עולה עם השלהבת, ממשו של חלב שיאסר בפשיטות, ועיין בזכל״א חיו״ד אות ב׳ שהאריך גם כן, וציין לכל דברי הפוסקים בזה. וסיים בדברי הרב צרור הכסף סימן ד׳ שכתב כיון דכל הרבנים הנזכרים שם עלו לאסור כוותייהו ודאי נקטינן וכן ראה להרב א״א שהיה אוסר להדליק, בכל גוונא כו׳ ועי׳ להרב חיד״א בשי״ב י״ד סימן צ״ב מ״ש ע״ז ושבעה״ק ירושלים נזהרין בזה, ועיין בס׳ סמא דחיי כ״ו ע״ש והוא ממש כמ״ש כ״ז בעיקרי הד״ט שם, ועיין בדג״מ תנינא לסימן ק״ה סעיף ג׳ שהביא בשם הכה״ג דאפילו בדיעבד אסור לשתות הטיטון אם עשנו בגר של חלב ע״ש ועי׳ בפר״ח ק״ח סקכ״ג הובא בסו״ל כלל ל״ה די״ג ס״ק מ׳ וחכמ״א כלל ס״ב סימן י״ב :

כד) עיין בשפ״ד סוסי׳ זה סקל״ח שהביא בשם הפר״ח דכ״ח חדש שנמצא עליה טיפה של חלב אסורה דשמא נפל עליה גר ולא נפסק הקילוח ע״ש. ומצאתי בס״ל כלל נ״ה ד״ו סקי״ט בהג״ה שכתב על הפר״ח דדבריו נכונים רק היינו דוקא היכא דמוכח מילתא שנפל עליה הגר וכמעשה שהיה. אבל מה שאוסר מן הסתם אין להחמיר דתולין בדבר המצוי לטפטף עליה מגר של חלב, ולא מחזקינן איסורא וסגי בגרירה עכ״ל ע״ש :

כה) בדין מחבת של חלב שנתנו תחת קדרה של בשר כו׳ במחבר סעיף ח׳ עיין במ״ז ס״ק כ״ט, והעולה לדינא בד״ז דאם הקדרה העליונה חמה אף אם יס״ב בזיעה אסורה הקדרה עם התבשיל אם אין בה ס׳ נגד החלב שבמחבת. ואם יש בה ס׳ מ״מ הקדרה אסורה וכ״ז מיירי שיש הפסק אויר עכ״פ בין המחבת להקדרה שעליה שיש מקום להזיעה שבמחבת להתפשט ולצאת לחוץ אבל אם עומד הקדרה על המחבת ממש עד שהזיעה שבמחבת א״י לצאת וגרופל שוב למחבת. גם החלב אסור דהקדרה העליונה הוי אצל המחבת כמו כיסוי. עיין בס׳ יד״י בשם המשאת בנימין, גם באם הקדרה העליונה צוננת דבעינן שיהיה יס״ב בהזיעה אם יש ספק אם היה יס״ב. או לא. עיין בחידושי רע״א בשם הב״ח בתשובה ח״ב סי׳ כ״ד דיש להקל אולם אם יש כמו חלל בכירה כעין גומא והקדרה בתוכו ולמעלה ע״פ הכירה המחבת בענין דאין מקום לזיעה להתפשט בזה מדינא אסור וממילא בספק יס״ב ג״כ אסור ע״ש ועי׳ בי״ד בקצר ס״ק ע״ב ובארוך ס״ק נ״ה שהעלה להקל אם אינה ע״ג ממש. ואין היס״ב הזיעה. הגם שהקדרה העליונה רותחת כיון שיש להזיעה מקום להתפשט דיש להתיר התבשיל ואין לאסור זולת הקדרה ע״ש באורך ועי׳ בשו״ת בית שלמה חיו״ד סי׳ קס״ב באריכות מזה :

כו) עיין בפ״ת סק״ו שהביא בשם הפמ״ג או״ח בהנהגת או״ה סדר ב׳ ס״ק ל״ז. שכתב דברמב״ם מבואר דדוקא זיעת משקין כמותן אבל אוכלין אין זיעתו כמותן כו׳ ע״ש ועי׳ בשו״ת בי״ש חיו״ד סי׳ קס״ד שכתב דהראיה מהר״מ. אינה כלום ומדברי הטא״ח סי׳ תנ״א. מבואר דזיעת אוכלין כמותן. שכתב כיסוי של ברזל כו׳ הובא במג״א שם סק״ל. אלא שיש לדחות קצת שטעמו משום המים החמוצים שבחררה שמזיע מחמתם. כמ״ש הטור סי׳ תס״ו לענין בשר יבש. ע״ש בח״י סק״ח. ובמג״א סוסי׳ תס״ב. ובפר״ח תס״ז ס״ק ט״ו, אמנם יש ראיה מדברי הת״ח כלל ל״ה דין ו׳ לענין כלי של ברזל כו׳ ע״ש ובמנ״י שם ס״ק כ״א ומבואר משם דזיעת אוכלין כאוכלין ושו״ר דבפמ״ג עצמו. באו״ח סימן תנ״א. סק״ל כתב דמדברי הטור הנ״ל מוכח דזיעת אוכלין כאוכלין עכת״ד. וכ״כ עוד כן הפמ״ג באו״ח במ״ז סימן תמ״ז סק״ס ד״ה תשובה. ועיין בסי׳ ק״ח סעיף א׳ בהג״ה כמ״ש. וה״ה אם אפו בכה״ג פת עם בשר כו׳ אבל בזה אח״ז אין לחוש אא״כ הזיע המחבת כו׳ ע״ש והרי שם באוכלין מיירי:

כז) עיין בפמ״ג או״ח סי׳ שי״ח, בא״א ס״ק ל״ה שכתב דאם עירה רוטב בשר צלול חם לתוך חלב רב צונן אע״פ שמתערבים יפה ונאסרו באכילה. שרי בהנאה דלאו דרך בישול הוא ע״ש, ועי׳ לעיל במ״ז סוסי׳ ס״ח סק״ט בדין הג׳ באורך, ועיין בחוו״ד סי׳ צ״א ביאורים סוס״ק ח׳, שכתב גדולה מזה. דדבר המתערב, אפילו כשהתחתון רותח, אם נתן בו מים צוננים מרובים עד שאין היס״ב אין בו משום בישול כלל לענין שבת וכיוצא, וראיתי במג״א שי״ח ס״ק ל״ה דבר תמוה כו׳ ע״ש, וכבר תמה כן על המג״א שם במ״ז סוסי׳ ס״ח סוף דין ג׳ במ״ש אמנם מ״ש בשר רותח לצונן אסור דמבשל כ״ק לא ידענא מהו כו׳ ע״ש :

כח) עיין בחו״ד ביאורי סי׳ צ״א סק״ו. וכאן סק״ב (דאם נשפך חלב והגיע הקילוח לקדרה של בשר) דא״צ ס׳ רק נגד מה שנגע בקדרה משום דדבר לח לא מקרי חיבור. ועיי׳ בשפ״ד סי׳ צ״ה סקי״ח שכתב עמ״ש הת״ח ס׳ נגד מה שנגע בקדרה הא הכל מחובר וצ״ל מ״מ משערי׳ באומד יפה וצ״ע ועיין בחידושי רע״א ס״ז רמז לשפ״ד הנ״ל וזה דלא כחו״ד ועיין בעצ״ל שהניח גם כן לד״ז בצ״ע. דאדרבה כרא״ש סוף ע״ז מבואר דדבר לח הוי חיבור ע״ש אך עיין בטו״ט מה״ד ג׳ סימן רכ״ו שכתב שם בפשיטות כהחו״ד ע״ש ועיין בשו״ת עמודי אש בקונטרס דיני או״ה סימן י״ג שכתב לדחות ראיית העצ״ל מהרא״ש הנ״ל והעלה ג״כ דא״צ ס׳ נגד מה שבצידי הקדרה ע״ש :

הלכות בשר בחלב

משבצות זהב סימן צ״ג

סימן צג ס״ק א׳ בא״ד א׳ והמעיין יראה כו׳ ולזה יש לומר כמ״ש הב״י דכ״ש כו׳ ר״ל דז״ל הטור כתב בעה״ט אם בשל חלב בקדרה של בשר ב״י. ויש בה ס׳ איכא מ״ד דמבשל בה ממין שבישל בה עכשיו. ואיכא מ״ד דאין לה תקנה אלא שבירה. וכתב הוא שיכול לבשל בה מאיזה מין שירצה. ואני תמה היאך מותר לבשל בה חלב. וכי עדיף מהגעלה דלא מהני לכלי חרס והקשה הב״י דעדיפא מיניה הו״ל לאקשויי לבעה״ט היאך מתיר לבשל בה בשר. אחר שבישל בה חלב בלי שום הפסק תבשיל ביניהם. ותירץ דלרבותא נקט שהוא תמה איך מותר לבשל חלב. אף ע״פ שכבר בישל בה חלב ונתמעט טעם בשר הבלוע בה מ״מ הרי לא עדיף מהגעלה דלא מהני לכ״ח וכ״ש שיש לתמיה היאך מתיר לבשל בה בשר אחר שבישל בה חלב. בלי שום הפסק תבשיל ביניהם ע״כ עז״ק הפרי מגדים דלכאורה מה זה שכתב הט״ז דהטור תמה על בעה״ט. והרי על דיעה א׳ של בעה״ט דס״ל דמבשל בה חלב דוקא תמה הטור. דאי על בעה״ט תמה. עדיפא מיניה הו״ל לתמוה עליו היאך מתיר לבשל בה אף בשר. אבל למ״ש הב״י א״ש. דהטור תמה על דיעה א׳ היאך מתיר לבשל בה חלב. וכ״ש דתמה על בעה״ט דמתיר לבשל בה גם בשר כנ״ל. וכ״ה בספר האריך להש״ך ריש סימן זה להטור ע״ש :

בא״ד ב׳ ועיין כו״פ אות א׳ כו׳ ואני תמה על עצמי כו׳. כדי להבין דבריו אעתיק הסוגיות לזה ולהקל מעל המעיין דבזבחים צ״ה ע״ב תנן אחד קדשי הקדשים ואחד קדשים קלים הכלי מתכות שנתבשלו בו טעונין מריקה ושטיפה. ואמרינן עלה בגמרא שם דף צ״ו ע״ב ת״ר חטאת אין לי אלא חטאת כל קדשים מניין. ת״ל קודש קדשים לרבות אף קדשים קלים יכול שאני מרבה אף תרומה ת״ל אותה פרט לתרומה. דברי רבי יהודה. רש״א קדשים קלים. אין טעונין מריקה ושטיפה דכתיב קודש קדשים אמרינן קדשי קדשים אין קדשים קלים לא וכ״ש תרומה דלא אותה לכדאמרינן לעיל דר״ש דריש מאותה דוקא חטאת כשרה אבל חטאת שהיתה לה שעת הכושר ונפסלה אין דמה טעון כיבוס ופריך ותרומה לא בעי שטיפה ומריקה והתנ״א קדרה שבישל בה תרומה לא יבשל בה חולין. ואם בישל בנו״ט פירש״י נאסרין החולין לזרים. אלמא בעי הגעלה לפלוט איסור הנבלע בכלי שלא יאסר ומשני אמר אביי מודינן דהגעלה בעי לא צריכה האי דאימעט תרומה מתורת מריקה ושטיפה אלא לדאמר מר. בישל במקצת כלי. טעון מריקה ושטיפה כל הכלי הא תרומה לא צריך אלא מקום בישול, רבא אמר לא צריכה הא דממעטינן תרומה מאותה אלא לדאמר מר דכתיב מורק ושוטף במים במים ולא ביין במים ולא במזג. הא תרומה אפילו ביין. ואפילו במזג ע״כ. ותו תנן שם (דף צ״ב ע״א) דם חטאת שניתז על הבגד ה״ז טעון כיבוס. חטאת פסולה אין דמה טעון כיבוס בין שהיתה לה שעת הכושר לזריקה ובין שלא היתה לה ש״ה. ואמרינן עלה בגמרא (דף צ״ג ע״א) ת״ר מדמה דכתיב ואשר יזה דמה מדם כשרה ולא מדם פסולה. ר״ע אומר היתה לה שעת הכושר ונפסלה דמה טעון כיבוס לא היתה לה ש״ה ונפסלה. אין דמה טעון כיבוס. ורש״א אחד זה ואחד זה. אין דמה טעון כיבוס פירש״י ר״ע ור״ש פליגי בהאי פסולה דמיעט קרא ולפרושי קאתי ר״ל דר״ע מפרש הא דקאמר בריש הברייתא ולא מדם פסולה היינו דוקא בלא היה לו ש״ה ור״ש מפרש בין בהיה לו ש״ה ובין בלא הי׳ לו ש״ה מ״ט דר״ש. כתיב אותה וכתיב מדמה חד למיעוטא להיכא דהיתה לו ש״ה. וחד ללא היתה לו ש״ה ור״ע אותה בעי למידרש פרט לתרומה דלא בעי שטיפה ומריקה. ומיותר רק חד מיעוטא דמדמה להיכא דלא היה לו ש״ה ור״ש למעמיה דאמר קדשים קלים אין טעונין מריקה ושטיפה וכ״ש תרומה ואיכא תרי מיעוטי אותה ומדמה חד להיתה לו ש״ה וחד ללא היתה לו ש״ה ע״כ. והנה הכו״פ תמה על הט״ז דמה ראיה הביא ממהר״ם במרדכי דשאני התם דלכך אומר מהר״ם. דמדהוצרך רחמנא לגלות בקדשים דבישול במקצת כלי מפעפע בכל הכלי ש״מ בחולין לא משום דמצינו שם בזבחים דאיכא מיעוטא דאותה דדרשינן פרט לתרומה וכ״ש חולין דאין מפעפע בכל הכלי כנ״ל משא״כ בעלמא היכא דליכא מיעוטא. מהכ״ח דלא ילפינן חולין מקדשים. ע״ז תירץ הפרי מגדים :

בא״ד ג׳ עיין זבחים כו׳ וכן פסק הר״מ כסתם מתניתין דריש דם חטאת דאף שהיה לו ש״ה אין דמה טעון כיבוס. כר״ש דממעט מדמה אותה כצ״ל למעיין בגמרא ורמב״ם שם וברור הוא ר״ל דע״כ כהט״ז. דהא דכתב מהר״ם דבחולין אין מפעפע בכל הכלי. הוא נלמד. מצד הסברא לחוד דכיון דגלי בקדשים. ש״מ בחולין לא. ולא משום דמיעטה התורה לתרומה וכ״ש חולין מאותה. והיינו דלכאורה קשה על הרמב״ם דסותר א״ע. דפסק כמתניתין דריש דם חטאת הנ״ל דבין היה לה ש״ה ובין לא היה לה ש״ה. אין דמה טעון כיבוס וכר״ש שם בגמרא כנ״ל. דדריש התרי מיעוטי מדמה ואותה. וזד להיכא דהיה לו ש״ה.

יחד

שפתי דעת סימן צ״ג

סימן צג

ס״ק א׳ בא״ד א׳ ולשון באר הגולה אפשר הוא דוחק יע״ש. ר״ל דעמ״ש המחבר דאסור בנו״ט שר״ל דיטעמנו קפילא כתב הבאה״ג דהרמ״א אפשר הוא חולק ע״ז ע״ש. על זה קאמר הפרי מגדים דתירוצי אפשר הוא דוחק. כי אין שום ספק בזה. דבודאי הרמ״א חולק בזה על המחבר אלא שאין דרכו לכתוב וי״א בדבר שלא מבואר במחבר להדיא להיפוך :

כו׳ הנה הפ״ת אות א׳ כו׳ וכבר ביאר זאת מהרי״א ז״ל בסי׳ קפ״ג באורך. עיין לעיל בסי׳ צ״ב במ״ז סק״א. שהבאתי שם ענין זה באות י׳ וי״ב ע״ש כו׳ ודע דהא דמתירין בע״ש או בה״מ כו׳ אף בה״מ אסור עי׳ בסי׳ צ״ח במ״ז סק״ח דתליא בפלוגתת הט״ז והש״ך שם אות כ״א :

בא״ד ב׳ ודע הא דהכריע הש״ך בצ״ח כ״א בה״מ כו׳. אבל היה יותר חלב כו׳ ר״ל דהכריע הש״ך שם דבכלי עץ ומתכות בה״מ סמכינן על הרמב״ן כגון אם תחבו כף של בשר ב״י לתוך כזית חלב. ואחר כך תחבוהו לבשר או לירקות וכדומה. א״צ ס׳ רק נגד הזית חלב. דבבלוע בכלי ל״א חנ״נ עז״ק הפמ״ג דאבל אם תחבו הכף של בשר לתוך הרבה חלב ואין ס׳ נגדו. ואח״כ תחבו אותו לחלב אחר או לירקות אף הרמב״ן מודה דצריך ס׳ נגד כל הכף ולא סגי לשער נגד הבשר לחוד הבלוע בו כגון בידוע שלא בלע רק זית בשר משום דבעת שנתחב הכף לחלב הא׳. נתן הכף טעם בשר לתוך החלב ונ״נ החלב מה״ת כיון דלא היה ס׳ נגדו ושוב נבלע החלב בכף. לכן אף בה״מ כשתחבו אותו אח״כ לחלב או לירקות. צריך ס׳ נגד כל הכף כמה שנתחב ממנו לחלב הנאסר מקודם מאתו ובכולו משערינן. ודע דאם תחבו אותו אחר כך לבשר. בלא״ה צריך ס׳ נגד כל הכף. כיון דנתחב מקודם לתוך הרבה חלב. א״כ אף אם לא היה נ״נ החלב. כגון שהיה בה ס׳ נגד בשר הבלוע בכף מ״מ הרי לא ידעינן כמה בלע מהחלב וצריך ס׳ נגד כל הכף דבכולו משערינן [כברסי׳ צ״ד] אלא עיקר הנ״מ באם נתחב שוב לחלב או לירקות דבזה כיון דלא היה בחלב הא׳ ס׳ נגדו. דאף בה״מ בעינן אח״כ ס׳ נגד כל הכף. ול״א דדי לשער נגד הבשר שבכף וקמ״ל הפמ״ג דלאו משום דבשר הבלוע בכף וגם חלב הנבלע בו נ״נ. קאתינן עלה. דנתרף דברי הרמב״ן בה״מ דבלוע בכלי לא נ״נ אלא משום דהחלב שבקדרה נ״נ ע״י הכף מה״ת. ושוב נבלע בהכף בכולו. אבל הש״ך בצ״ח ס״ק כ״א דמיירי בתחבו הכף של בשר לתוך הזית חלב. ליכא חשש זה. כי אף אם פלט הכף טעמו לתוך הזית חלב. ונאסר כזית חלב. וחזר ונבלע בכף מ״מ א״צ אח״כ ס׳ רק נגד כל הזית חלב. כי לעולם א״צ לשער רק נגד כל הכמות וכיון דנתבטל כל הכזית. גם הטעם שבתוכו נתבטל. כמ״ש בחו״ד סימן צ״ב ביאורים ס״ק כ״ו. וה״ה דהוי מצי הפמ״ג לפרש דברי הש״ך בצ״ח ס״ק כ״א דמיירי בתחבו הכף של בשר לתוך הרבה חלב. שהיה ס׳ נגד הבשר שבו דבזה שוב ליכא למיחש לשמא פלט וחזר ובלע. דאדרבה אם פלט נתבטל ורק דחיישינן שמא לא פלט ובלע חלב. ונעשה בכף הבשר שבו עם החלב נבלה. שוב הוי בלוע. ובה״מ בבלוע ל״א דנ״נ ועיין בטו״ט מהדורא ג׳ סוסי׳ ק״ץ דמפרש שם באמת כן לדברי הש״ך דסי׳ צ״ח הנ״ל ע״ש :

בא״ד ג׳ ואמנם מה שקשה מצ״ד כו׳ גם אמאי מותרין גם הבצלים כו׳. ע״ש בסימן צ״ד בשפ״ד ס״ק כ״ג ובמש״ש :

ס״ק ג׳ בא״ד א׳ דע דבע״ז ע״ו א׳ כו׳ בצ״ל. וז״ל הסוגיא שם אמר רב חייא לא אסרה תורה. אלא קדרה ב״י ופריך מכאן ואילך ר״ל מאחר מעל״ע ליישתרי אף לכתחילה ומשני גזירה קדרה שאב״י אטו ב״י. וז״ל התוס׳ שם. ויש לתת טעם מה ראו להתיר המאכל שנתבשל בקדרה שאב״י ולאסור הקדרה שאב״י לפי שהקדרה היה בה איסור גמור קודם שנפגם אבל המאכל לא נבלע בו איסור מושבח מעולם עד כאן לשונו. והרא״ש שם שהביא תירץ התוס׳ הנ״ל. הוסיף עוד תי׳ וז״ל ועוד בתבשיל ליכא למיגזר. דילמא אכיל בנתבשלה בב״י דהא לא שכיח לבשל בב״י הואיל דאסור לבשל לכתחילה אפילו כשאין ב״י אבל קדרה אי שרית בה לבשולי באב״י אתי לבשל בב״י ע״ש עז״ק הפמ״ג דע״כ הגמ׳ מיירי אף בכ״ח דאי בכלי מתכות היה להם לתרוצי בפשיטות דלענין המאכל הוי דיעבד. משא״כ הכלי הוי לכתחילה. כיון דאפשר בהגעלה וע״כ דהגמ׳ מיירי אף בכ״ח ועיקר קושיית התוס׳ קאי על כ״ח. דא״א בהגעלה. והוי דיעבד כמו מאכל. והוכרחו לתרץ כנ״ל. וכן מבואר בהגאשר״י דז״ל. אבל אין לומר הטעם דאין להתיר לבשל בקדרה. לפי שזה הוא לכתחילה ונוט״ל לכתחילה אסור. דהא כיון דטעון שבירה הוה ליה כדיעבד עכ״ל :

שפתי דעת סימן צ״ג

בא״ד ב׳ וכן מבואר בהג״א שם דאין לומר כלי כו׳ כצ״ל כו׳ דמפינכא אין כ״כ ראיה כו׳ ר״ל דאיתא בחולין (קי״א ע״ב) דההיא פינכא קערה של חרס דהוה ביה ר״א דמלח ביה בישרא ותבריה ע״ש. אלמא אף דדם שמלחו הוא רק דרבנן ואפ״ה שבר ר״א לפינכא. לזה קאמר הפמ״ג. דאין ראיה כ״כ די״ל דשאני התם. דדם עיקרו דאורייתא. אבל לעולם אם נבלע בכ״ח איסור דרבנן שאין לו עיקר בדאורייתא שפיר יש לצדד דמותר בה״מ [נ״ב עיין בדרישה סימן קכ״א ס״ק ו׳ מ״ש בשם הרשב״א בתה״א ע״ש והוא בתה״א דף קכ״ז שמסתפק שם הרשב״א זה אם אמרינן דכל איסורין מדבריהן בכ״ח מועיל הגעלה. או לא כו׳ דדם שמלחו אינו עובר עליו ד״ת ואפ״ה אמרינן בפכ״ה בפינכא כו׳ ואמאי תברה וליעבד לה הגעלה עכ״ל וכ״ה בת״ה הקצר בית ד׳ שער ד׳ אבל בלע מאיסורין של דבריהן. מגעילו ג״פ ודיו. ואפשר לומר שלא היתירו אלא באיסורין של דבריהן. שאין להם עיקר בתורה כתרומה וחלה בח״ל וכן בישול עכו״ם. אבל שאר איסורים של דבריהם. החמירו בהם כשל תורה כו׳ עכ״ל. ועיין בס׳ ק״ג בשפ״ד ס״ק י״ז בדיני נוט״ל אות א׳ בשם תשו׳ דבר שמואל בשם מוהר״ש. דפקפק מפינכא דר״א. וכ״ה בתשובת הרשב״א עכ״ל ועיין בנו״ב מהדו״ת סי׳ נ״א שכתב דבאיסור דרבנן ואב״י. מצד הדין שרי. דהוה גזרה לגזרה. אך מסיק דבדברי הפוסקים. לא מצא שיחלקו בכך וכן עמא דבר לאסור הכלי באיסור דרבנן. בלי הגעלה לעולם ע״ש. ועיין בט״ז סימן קל״ז סק״ז שכתב ג״כ דהוי גולג״ז ועיין בהגהת הגאון מוהרי״ש ז״ל על הנו״ב שם. דתמה עליהם שלא הרגישו הראיה מפינכא. והר״ן כתב שם. דלא מצי להשהותה. שתהיה אח״כ אב״י. אף דדם שמלחו רק דרבנן. וגם בשו״ת מהרלב״ח סימן קכ״א הביא ראיה זו מפינכא. וגם בשו״ת מהריב״ל ח״ג סי׳ ק״ג כ׳ בהדיא דאף איסור דרבנן ואב״י אסור. והביא שכ״כ בשו״ת הרשב״א ח״א סי׳ קמ״ג כו׳ והוקבע להלכה ביו״ד סי׳ קט״ו ס״א בהגה חלב של עכו״ם אוסרת כלים כו׳ ע״ש ובש״ך שם ס״ק י״ד וט״ו וגם בפר״ח או״ח סימן תצ״ו הביא דברי מהריב״ל והרלב״ח הנ״ל עכ״ד. והנה משו״ת הרשב״א. כבר הביאו הפמ״ג ג״כ בסימן ק״ג כנ״ל. והבאתי לעיל שכ״כ בדרישה בשם הרשב״א בתה״א. ובתוה״ק כנ״ל. ועיין בפ״ת סימן קכ״ב ס״ק א׳ ב׳ ג׳ שציין בזה. ועיין בשו״ת רע״א סי׳ מ״ב. ובשו״ת בית שלמה חיו״ד סי׳ קפ״ו. ועיין בפמ״ג או״ח סימן תנ״א מ״ז ס״ק ל״א בדין כלי חרס. ולקמן ביו״ד במ״ז סוסי׳ צ״ט :

בא״ד ג׳ הנה תראה שסובר מה״ת אסור לבשל בב״י כו׳ אלא ה״פ דחידוש הוא. דב״י פגמה פורתא. ר״ל דע״כ הר״מ דס״ל טכ״ע דרבנן ולא יליף מגיעולי מדין. הוא משום דס״ל דליכא למילף מגיעולי מדין מחמת דחידוש הוא וכמ״ש ברש״י חולין צ״ח סוף ע״ב ע״ש דקדרה ב״י נמי אי אפשר דלא פגמה פורתא ואפ״ה אסרה רחמנא וכמו שאיתא בע״ז דף ס״ז ע״ב ולכך ליכא למילף מיניה טכ״ע דמחידוש לא גמרינן. ולז״ק הפמ״ג דלהר״מ דס״ל גיעולי מדין חידוש הוא אין פירושו דלא ילפינן כלל מגיעולי מדין ואמרינן דהוראת שעה היתה או במלחמת מדין. שהצריכה התורה להגעיל אבל לדורות א״צ כלל הגעלה מה״ת ותקשה לך אמאי פסק הר״מ. דכלי ב״י אסור מה״ת. דזה א״א להיאמר כלל [הג״ה עיין בנו״ב מהדו״ת סימן נ״א בהג״ה שכתב ג״כ הכי וביאר שם מפני מה א״א לומר כן וז״ל. דא״כ מאן דסבר ג״מ חידוש הוא משום דא״א דלא פגמה פורתא. יהיה כל כלי איסור מותר בלי הגעלה מה״ת. ועיין בתוס׳ ע״ז דף ס״ז ע״ב ד״ה ואידך כו׳ בתירוץ שני שכתבו שם דגם ר״ש דסובר נוט״ל מותר מצי סבר כרבנן במסכת פסחים דקדרה ב״י א״א דלא פגמה פורתא. וג״מ חידוש הוא וצריכין התוס׳ לדחוק. דר״ש מחלק בין פגם רבא לפגם פורתא. יאמאי לא ניחא להו לתוס׳ לומר דלר״ש באמת כל נוט״ל מותר אפילו פגם פורתא (כגון ב״י) לא יהיה אסור כלל מה״ת וג״מ חידוש הוא ולא היה רק הוראת שעה במלחמת מדין. א״ו ליכא שום סברא לומר דגיעולי כלים לא יהיה נוהג לדורות כו׳ ע״ש] אלא אף הר״מ מודה דגיעולי כלים נוהג אף היום מה״ת דפרשה דג״מ לדורות נאמרה אלא הכי פירושו גיעולי כלים חידוש הוא. דאף ב״י א״א דלא פגמה פורתא ואפ״ה אסרה רחמנא בלי הגעלה. לכן אין ללמוד ממנו לשאר טכ״ע כגון לחתיכה הבלוע מאיסור ועוד קאמר הפרי מגדים דלכך ליכא למילף מג״מ. משום דהתורה מיירי בכלי מתכות והוי לכתחילה. דאפשר להגעיל משא״כ בחתיכה דהוי דיעבד שפיר י״ל דמותר מה״ת טכ״ע :

בא״ד ד׳ ואפשר כ״ח מ״מ הוי לכתחילה. ר״ל דאכתי קשה כ״ח כיון דטעון שבירה הוה דיעבד ואף כשהוא ב״י לא יהא אסור מה״ת כמו חתיכה דהרי הר״מ מיירי בכ״ח ואפ״ה סיים ולא אסרה תורה אלא בג״מ לז״ק הפמ״ג דאפשר אף כ״ח. אף דטעון שבירה מ״מ מיקרי לכתחילה. דנאמר שמותר לבשל בו. ולכך אסרה תורה משא״כ במאכל שכבר נעשה בו המעשה הוי דיעבד [ומצאתי בר״ן פסחים דף ל׳ (גבי קדירות בפסח ישברו) דמבואר שם כן להדיא דקדרה אע״ג דצריך שבירה מיקרי לכתחילה. ולא דיעבד ע״ש] :

בא״ד ה׳ ובכו״פ תמה על מ״ה קכ״ג א׳ כו׳ ר״ל דז״ל המ״ה שם נתווכחתי עם הרב רבינו משה ז״ל וכה אמר אלי כו׳ אם כן יורה גדולה מכלי מדין. היאך הגעילוה, ואין שום כלי מחזיק ס׳ חלקים כנגד גופו של כלי אמרתי לו. ומי הגיד לנו. שהגעילו במדין יורה גדולה ושמא לא הגעילו היום אלא למחר כשהיתה אב״י וכ״ש למ״ד טכ״ע לאו דאורייתא עכ״ל. ע״ז תמה הכו״פ. דהרי אף למ״ד טכ״ע בחתיכה ל״ד. אבל בגיעולי מדין גיפיה. ע״כ טכ״ע דאורייתא מדהוצרכה התורה להגעיל אותם לז״ק הפרי מגדים. דלפמ״ש הוא א״ש דלעולם למ״ד טכ״ע ל״ד. לא נאסרו המים מפליטת הַיורה דלענין מאכל. דהוה דיעבד לא אסרה תורה טכ״ע ומה שהוצרכה התורה להגעיל הכלים הוא משום דכלי הוה לכתחלה :

בא״ד ו׳ והנה בפסחים ל׳ א׳ פריך כו׳. ז״ל הסוגיא שם. אמר רב קדרות בפסח ישברו פרש״י רב לטעמיה דאמר חמץ אף לאחר זמנו אסור בהנאה כר״י. ואית ליה במשהו וקסבר נוט״ל אסור ופריך ואמאי לישהינהו אחר הפסח וליעבד בהו שלא במינן פירש״י דהא מודי רב לעיל דחמץ שלא בזמנו שלא במינו במשהו מותר והאי משהו חשיב ליה ימשני גזירה דילמא אתי למיעבד בהוא במינו. וז״ל התוס׳ שם אמה דפריך לשהינהו תימא לר״י נהי דס״ל דטעמא דחמץ בקדרה חשיב משהו. שאין רגילין להשתמש הרבה (חמץ) ביחד. מ״מ הא אין מבטלין איסור לכתחילה. ומפרש ה״ר יוסף הואיל ואיכא תרתי לטיבותא. שהוא נוט״ל. ומשהו שלא במינו בכה״ג מבטלין. ולדבריו צ״ל דה״פ. וליעבד שלא במינו אי ס״ל לרב נוט״ל מותר ר״ל כי מספקא לן במסכת ע״ז דף ס״ח ע״ב. אי רב ס״ל נוט״ל מותר או אסור ור״י מפרש דכיון דהקדרות של חרס הן. אם יהיו אסורין אין להם תקנה זה חשיב דיעבד. ואע״ג דלענין איסור קדרה שאב״י אסרינן לה אע״פ שאין לה תקנה. משום דהתם בלע הרבה איסור. אבל הכא ליכא אלא משהו והואיל ושלא במינו הוא יכול לבטל. וכדיעבד דמי עכ״ל. וביאר הפמ״ג דברי התוס׳ דבתי׳ הב׳ חידשו. דאפילו אי רב ס״ל נוט״ל אסור אפ״ה פריך שפיר לשהינהו. דנוט״ל רק לכתחילה אסור אבל בדיעבד מותר. וכ״ח אם נאסור אותו יטעון שבירה הוי דיעבד. אך שלא תקשה אמאי בש״א אסרינן לכ״ח אף כשהיא אב״י. ע״ז חילק התוס׳ דהתם בלע איסור הרבה :

בא״ד ז׳ התירוץ הג׳ כמ״ש הרא״ה כו׳ ר״ל דז״ל הרא״ה. דכי בלע היתירא בלע. ונפגם בעודו היתר אפילו כשהוא מושבח. מסתמא אין בו שיעור כדי לאסור דמסתמא קדרה דלאו ב״י בלוע שבה נתייבש. ואין בפליטתו כדי נ״ט. ורב סבר חמץ לאחר הפסח שלא במינו בנו״ט בכי הא ודאי מבטלין איסורין לכתחילה. ומתרצינן דילמא עביד בהו במינן והוה במשהו נמצא שיש בפליטתו כדי לאסור. אלו היה מושבח. ובכי הא אין מבטלין איסורין לכתחילה עכ״ל :

בא״ד ד׳ והנה אנן פסקינן באו״ח תנ״א כו׳ ר״ל ז״ל המחבר שם קדרות של חרס שנשתמש בהם חמץ כל השנה אפי׳ דייסא ומיני קמחים מותר לשהותן לאחר הפסח להשתמש בהם ב״מ בין שלב״מ וז״ל המג״א שם ד״ה ומותר לשהותן ול״ד לחמץ שנתערב שאסור לשהותו דהתם נרא׳ הוא אלא שאינו ניכר אבל בלוע בכלי אינו נרא׳ ומצוי ר״ל ולכך

אין

משבצות זהב סימן צ״ג

וחד לא היה ש״ה. וגם פסק כסתם מתניתין בדף צ״ה ע״ב הנ״ל. דאף קדשים קלים טעונין מריקה ושטיפה. ואם כן הא בעינן מיעוט דאותה למעט תרומה דלא בעי מריקה ושטיפה. ולא נשאר רק חד מיעוט דמדמה ולא נמעט אלא חטאת דלא היה לו ש״ה. דאין דמו טעון כיבוס אבל היכא דהי׳ לו שעת הכושר יהיה דמו טעון כיבוס וכמו דחזינן באמת לר״ע דמה״ט כיון דס״ל דקדשים קלים טעון מריקה ושטיפה. בעי אותה למעט תרומה. ולכך אינו ממעט רק חטאת דלא היה לו ש״ה. דאין דמו טעון כיבוס כי לא נשאר לו רק חד מיעוטא דמדמה כנ״ל וגם המתניתין דריש דם חטאת הנ״ל עם מתניתין דדף צ״ה ע״ב הנ״ל. באמת סותרין זה את זה. והלח״מ תירץ דהרמב״ם פליג על מה דפירש״י בדף צ״ג ע״א הנ״ל דתחילה אמרה הברייתא הדרשה מדמה מדם בשרה ולא מדם פסולה. ואחר כך מפרשים אותה ר״ע ור״ש וליכא אלא תרי מחלוקת אלא הרמב״ם מפרש דמדאמר ר״ע אומר משמע דפליג אדלעיל ותלתא תנאי הוי. תנא דלעיל סובר דמדם כשרה נתמעט הכל. בין שהיתה לה ש״ה בין לא היתה לה ש״ה ואית ליה קדשים קלים טעון מריקה ושטיפה דלא כר״ש וקרא דאותה למעוטי תרומה דלא בעי מריקה ושטיפה. ור״ע אית ליה דמיעוטא דמדמה לא הוי אלא ללא היה ש״ה. ור״ש טובר דאיכא תרי מיעוטא לתרוויהו ולדידיה לא אתי קרא דאותה למעוטי תרומה דס״ל קדשים קלים אין טעון מריקה ושטיפה כ״ש תרומה והשתא א״ש דאפילו מאן דדריש אותה פרט לתרומה. מצי סבר דבין חטאת שהיה לה ש״ה. ובין לא היה לה ש״ה אין דמה טעון כיבוס דס״ל דממיעוטא דמדמה נתמעט הכל אפילו היתה לה ש״ה. וכת״ק דברייתא עכת״ד. ולהפמ״ג תירוץ הלח״מ הוא לדוחק. וכדי לתרץ זה הוא אומר. דהרמב״ם ג״כ קשיא ליה ארבי דסתם בריש דם חטאת. דבין שהיתה לו ש״ה. ובין לא היה לו ש״ה דאין דמו טעון כיבוס. והוא נלמד מהתרי מיעוטא מדמה ואותה ובדף צ״ה סתם כת״ק דר״ש דקדשים קלים טעון מריקה ושטיפה א״כ בעינן אותה למעט תרומה. וע״כ דרבי סובר כתרוויהו מתניתין ולק״מ. כי ס״ל דלעולם דאותה בעינן למעט ללא היה ש״ה ומדמה למעט אף להיה לה ש״ה ושפיר ס״ל דקדשים קלים טעון מריקה ושטיפה. ולא קשיא מנא ידעינן למעט תרומה דלא בעי מריקה ושטיפה בכל הכלי. דס״ל לרבי דזה ידעינן. ממילא מדגלי רחמנא בקדשים. ואם בכלי נחושת בושלה. דדרשינן מיניה דאם בישל במקצת כלי דבעי מריקה בכל הכלי ש״מ דבתרומה וחולין. לא בעינן מרוש״ט בכל הכלי. והא דאמרינן בגמ׳ דף צ״ו ע״ב הנ״ל. דלר״י דס״ל דקדשים קלים בעי מריקה ושטיפה ממעט דתרומה לא בעי מאותה. היינו דוקא לר״י אמרינן הכי. אבל לרבי שסידר המשניות ע״כ לא אמרינן הכי. אלא אותה בעינן ללא היה ש״ה. דאין טעון כיבוס ותרומה ידעינן מצד הסברא מדאיצטריך בקדשים רחמנא לגלות דבעי מריקה בכל הכלי ש״מ בתרומה וחולין לא. ואם כן שפיר הביא הט״ז ראיה מזה. ודילמא כאן ג״כ הכי מדגלי בקדשים בכ״ח ישבר. ש״מ בחולין כו׳. ודע שנפל כאן ט״ס בפרי מגדים. וכצ״ל וע״כ תרוויהו הילכתא סובר רבי דאותה למעט לא היה ש״ה כו׳ או גילוי מילתא. ואותה ללא היה ש״ה דאין טעון כיבוס (וכעת יבוארו לך דבריו ע״ג) :

בא״ד ד׳ ועם זה יתיישב מ״ש הסמ״ק כו׳ דבזבחים מספקא לן אי בישול מפעפע בכל הכלי והקשה כו״פ סי׳ צ״ב אות י״א. דהרי בזבחים מבואר דבקדשים מפעפע בכל הכלי דהרי אסיק אביי שם דבקדשים אם בישל במקצת כלי טעון מריקה שטיפה בכל הכלי הא תרומה וכ״ש חולין אינו מפעפע בכל הכלי אלא במקום בישול כנ״ל. ואיזה ספק יש כאן בזה ע״ז תירץ הפמ״ג דעם זה שכתב הוא מקודם. דיש מקום לומר דמצד הסברא לחודיה אמרינן מדגלי בקדשים כן ש״מ בחולין להיפוך אם כן יתיישב קושיית הכו״פ די״ל דהנה בגמרא שם אביי תירץ אותה לתרומה לענין בישל במקצת כלי. ורבא אמר למעט במים ולא ביין ובמזג. הא תרומה אפילו ביין ואפילו במזג אם כן היינו ספיקא ר״ל ששפיר קאמר הסמ״ק. דבזבחים מספקא לן אי בישול מפעפע בכל הכלי או לא. והיינו אי נימא דרבא דתירץ. דאותה למעט תרומה לענין דבקדשים בעינן מריקה במים דוקא. משא״כ תרומה מותר להגעיל אף ביין ושאר משקים ולא רצה לתרץ כאביי דאותה למעט תרומה. לענין בישל במקצת כלי הוא משום דחולק עליו. וס״ל דאף בתרומה וחולין אמרינן דבישול במקצת מפעפע בכל הכלי. ולכך תירץ רבא תירוץ אחר. או דילמא רבא אינו חולק על אביי. וס״ל ג״כ דבתרומה וחולין אין בישול במקצת מפעפע בכל הכלי רק לכך לא תי׳ כאביי משום דס״ל דלזה לא הוצרך אותה למעט אך ממילא ידעינן מדהוצרך רחמנא לגלות בקדשים דמפעפע בכל הכלי ש״מ בתרומה וחולין לא. ולכך תירץ דאותה למעט תרומה הוא לענין דבתרומה לא בעינן במים דוקא [הג״ה לפענ״ד צ״ע. כי איך אפשר לומר דרבא ס״ל כאביי רק לכך לא רצה לתרץ כאביי משום דס״ל דזה ידעינן ממילא כו׳ כנ״ל. דהרי על תירוצו ג״כ קשה הכי. למה נצריך לזה מיעוטא דאותה דבזה נמי נימא דהוא נשמע ממילא מדהוצרך רחמנא לגלות בקדשים דבעינן במים דוקא. ש״מ דבתרומה וחולין מותר אף בשאר משקין. וע״כ דרבא ג״כ לית ליה הך סברא הנ״ל דמדהוצרך לגלות בקדשים ש״מ בתרומה וחולין לא. וצ״ע ועיין בספר תפארת למשה שהקשה ג״כ כמו הכו״פ והניח בצ״ע. ובבינ״א שער או״ה סימן מ״ה ובישוי״ע צ״ב בפי׳ הארוך סק״ט. כתבו לתרץ קושיא זו ע״ש :

בא״ד ה׳ עוד הביא מ״ש התוס׳ שם ד״ה התורה כו׳ וז״ל הסוגיא שם בעי מיניה ממרימר. הני מאני דקוניא (פירש״י כלי חרס הוא וטוח באבר) מהו לאשתמושי בהו בפסחא. א״ל חזינא להו דמידייתי ודאי בלעי והואיל ובלעי התורה העידה על כלי חרס שאינו יוצא מידי דופיו לעולם פירש״י דמידייתי פולטין המשקין מדופנן החיצון וכיון דמידייתי ודאי בלעי ושוב אין פולטין שהרי כלי עץ ומתכות כתב לך ישטף כו׳ ובכלי חרס ישבר והקשה בתוס׳ שם וז״ל וא״ת והיכי מייתי ראיה מדכתיב ישבר דילמא גזירת הכתוב הוא דאפילו תלאו באויר התנור. בעי התם רבא בר חמא. אי קפיד רחמנא אבישול בלא בלוע ר״ל יבעי התנור שבירה משום שבישל באוירו. אע״ג שהתנור לא בלע כלום או לא. וי״ל כיון דלכלי נחושת. מועיל שטיפה ומריקה אפילו בבישול ובלוע. אם כן מה שהקפיד בכלי חרס אבישול ובבלוע. ר״ל דאי משום גזירת הכתוב מ״ש כלי חרס מכלי נחושת עכ״ל ועפ״ז מבוארים דבריו :

בא״ד ו׳ ועל דברי הב״ח יש לנו כו׳. ר״ל דז״ל הב״ח. דבעה״ט ס״ל דהא דקי״ל. דכ״ת אין יוצא מידי דופיו לעולם. אין זה אלא בקדרה שבלע איסור דמכלי מדין ונותר הוא דגמרינן ליה. דבלע איסור. אבל בב״ח כיון דבלע היתר. השתא דבישלו בה חלב. נחלש ונקלש טעם הבשר עכ״ל כו׳ וכדמסיק בע״ז התם היתירא בלע. ע״ש בדף ע״ו ע״א ותבין :

בא״ד ז׳ ומ״ש הט״ז מסי׳ קכ״א אין הסירוש כו׳ ר״ל. דז״ל הטור בקכ״א כתב בעה״ט. אי לא מסתפינא. אמינא דאפילו כלי חרס דלאו ב״י. כיון דאיסורא דרבנן מגעילה ג׳ פעמים ודיו. והביא ראיה מן הירושלמי. והביא הב״י שם הירושלמי תני רבי חלפתא בן שאול. קדרה שבישל בה התרומה מגעילה ג׳ פעמים בחמין ודיו עכ״ל. עז״ק הפמ״ג דאין לומר דראיית הט״ז הוא כן. מדמתיר הבעה״ט כ״ח שאב״י ע״י הגעלה. ואמאי הא קי״ל דכ״ח אין יוצא מידי דופיו לעולם. אע״כ דבעה״ט ס״ל דהא דכ״ח אינו יוצא מידי דופיו. הוא גופיה רק גזירה מדרבנן. ולכן באב״י הוי גזירה לגזרה. דז״א דהא בעה״ט הביא ראיה מהירושלמי דמתיר כ״ח שבישל בה תרומה ע״י הגעלה וירושלמי סתמא קאמר. ומשמע אף דהוא ב״י. וליכא אלא חד דרבנן דתרומה בזמה״ז דרבנן לכך שרי ולעולם כ״ח אינו יוצא מידי דופיו דאורייתא אלא ראיית הט״ז. הוא כן דחזינן דהקילו ביה בסי׳ קכ״א בכ״ח שאב״י ועיין בחו״ד ביאורים סק״א מ״ש בזה :

בא״ד ח׳ ואולי דשם בקכ״א אא״ל כן ר״ל דאולי אא״ל דבע״ט מתיר בכ״ח שנבלע בה איסור דאורייתא והוא אב״י ובאיסור דרבנן והיא אב״י ע״י הגעלה ג״פ אלא דתרתי בעי שנבלע בה. רק איסור דרבנן והיא אב״י והירושלמי ג״כ מיירי באב״י וג״ב עיין בסי׳ קכ״א בפרישה אות י״ח ודרישה אות ו׳ דפירש כן באמת ע״ש דאז מהני הגעלה משא״כ כ״ח שאב״י מאיסור תורה אין לו תקנה גם לבעה״ט וא״ש דברי הט״ז כאן דמיירי באיסור דאורייתא :

ס״ק

משבצות זהב סימן צ״ג

ס״ק ב׳ **בא״ד א׳** דעת הט״ז דר״י הלבן כו׳ הא כבוש מעל״ע אוסר כו׳ ואני אומר אף אם נאמר שמ״ש רמ״א שם כו׳ אזפותים ובשבעו מיירי כו׳ דהעיקר כפי׳ התוס׳ ר״ל דאיתא בע״ז דף ל״ג ע״ב כסי רב אסי אסר ורב אשי שרי פרש״י כסי. כוסות של חרס ואין מכניסן לקיום אלא שותין בהם אי שתי בהו עכו״ם פעם ראשון. כ״ע לא פליגי דאסור. כי פליגי בפעם שני פירש״י אי שתי בהו עכו״ם פעם ראשון. דכ״ע אסור. דאיידי דרכיכי בלעי ואסירי עד שימלאום מים ג׳ ימים כו׳ והילכתא פעם ראשון ושני אסור. ג׳ מותר. ובתוס׳ שם דחה לפרש״י וסיים לכך פיר״ת דמיירי הכא. בכסי בין חדשים בין ישנים ושתה בהם עכו״ם יין כמה פעמים. וה״פ הילכתא פעם ראשון ושני. כלומר שתי הדחות במים אינם מועילים להכשירן. שלישי מותר פירוש דאז בהדחה שלישית. ודאי נפלט הכל עכ״ל. ולפי״ז נ״מ דלפרש״י כ״ח חדש בפעם א׳ וב׳ בולע מיד וצריך מילוי ועירוי ג׳. ולהתוס׳ אינו בולע מיד כמו בישן. ומאי דמחלק הש״ס בין פעם א׳ וב׳ לפעם ג׳. לענין הדחה מיירי. וז״ל המחבר סימן קל״ה ס״ד. כלי חרס אם נשתמש בהן העכו״ם כל זמן שלא שבעו לבלוע. צריכים מילוי ועירוי אפילו אינם זפותים. ומאימתי שבעו. מפעם שנייה ואילך לפיכך אם נשתמש בהן העכו״ם פעם ראשונה ושניה צריך הכלי מילוי ועירוי. ואם נתן בהם מים ג״פ. ואחר כך נתן בהם יין ונגע בו העכו״ם. מותר הכלי בשכשוך כו׳ ואם הם זפותים צריכים לקלוף הזפת. או מילוי ועירוי. הגה ובדיעבד דינן ככלי עץ. כמו שנתבאר בסעיף א׳ שם. דבכלי עץ אין לאסור בדיעבד ובנה״כ כאן כתב וז״ל. נ״ל דאין דעת מהרש״ל לומר. דחדשות בולע בחצי מעל״ע כו׳. אלא מהרש״ל מפרש כן דעת הר״י הלבן. שסובר כפי׳ רש״י בע״ז גבי כסי של חרס. אכן אנן לא קי״ל הכי. דכבר הקשו התוס׳ על פרש״י. כמו שנתבאר בסימן קל״ה עכ״ל. והא״מ תמה על הגה״כ. דאדרבה בסימן קל״ה במחבר ס״ד הנ״ל. מבואר כפרש״י דכ״ח חדש בפעם ראשון ושני בולע מיד. עז״ק הפמ״ג. דאין כ״כ חרדה. חדא. די״ל דהגה״כ כוון למ״ש רמ״א שם דבדיעבד. דינו ככלי עץ דמותר בדיעבד. והרמ״א קאי שם על תחלת דברי המחבר אאם נשתמש בהן העכו״ם פעם ראשונה ושניה. ועוד דאפילו אם נימא. דאסוף דברי המחבר שכתב ואם הם זפותים כו׳ או מילוי ועירוי. ע״ז קאי הרמ״א. דבדיעבד דינן כו׳ אבל אמ״ש המחבר מקודם. דכ״ח חדש בפעם א׳ וב׳ בולע מיד לא פליג דבזה גם בדיעבד ס״ל דאסור. מ״מ אין כ״כ קושיא. כי באמת העיקר הוא כפיר״ת בע״ז. ואף חדשים. אינם בולעים מיד. אלא בסי׳ קל״ה בי״נ החמירו כפירש״י ואין ללמוד מיי״נ לשאר איסורים. לא חומרא דבפעם א׳ וב׳ בולע מיד ולא קולא דמפעם ג׳ ואילך אינו בולע בפחות ממעל״ע :

בא״ד ב׳ ולענין דינא באין ה״מ יש להחמיר כט״ז דחדשים כו׳ נ״ב משמע דאבל בה״מ יש להקל. אך עיין בסימן ק״ה במ״ז סק״א שכתב שם דאף בה״מ אין להורות היתר. אמנם בכ״ח גליזירט יראה לו להקל בהפסד קצת ע״ש. וכ״פ בלבוש בח״ד סימן נ״א ס״ק קמ״ז ע״ש. ובחו״ד סימן ק״ה הי׳ סק״ג. וז״ל הגהות מוהרש״ק ז״ל בסימן ק״ה שם לפענד״ג. דאף להסוברים דכ״ח חדש בולע מיד מ״מ אינו בולע רק כ״ק. דדוקא כבוש ממש אוסר כולו. אבל הכא אינו כבוש ולא הוי כמבושל. רק כיון שהוא חדש בולע. לכך עכ״פ אינו בולע יותר מכ״ק וכמו עירוי. ולכך אם היה חלב בקדרה חדשה. ואח״כ בישלו בו בשר. התבשיל מותר. כיון דקי״ל דיש במה שבכלי ס׳ נגד קליפת הכלי. ואם כן מסתמא יש ס׳ ולכך התבשיל מותר והקדרה אסורה. ולזה אין סתירה מהל׳ יי״נ סימן קל״ה כו׳ וכן פסקתי הלכה למעשה גם בלא״ה יש לסמוך אדעת גה״כ דמיי״נ אין ללמוד דחמור בכמה ענינים עכ״ל. וכן כתב בספר יד יוסף בארוך סוסי׳ צ״ג. ועיין בפ״ת סק״ה שכן דעת החות יאיר סימן ק״א. ועיין במה שכתבתי בח״ד לסימן ק״ה דין כ״ה :

בא״ד ג׳ ואם כן שפיר ראיה להתיר בישנים בפחות ממעל״ע מדחזינן בהמפקיד כו׳ לו דמיי״נ אין ראיה ר״ל דאפילו אם נימא דגם קולא אין ללמוד מסוגית ע״ז ל״ג הנ״ל. שמפעם שלישית ואילך אינו בולע מיד אלא במעל״ע. דדילמא כפיר״ת. והסוגיא קאי לענין הדחה. מ״מ מהמפקיד מוכח דכ״ח ששבע. א״א שיבלע אא״כ מפליט תחילה ובחצי מעל״ע ודאי דאינו מפליט. דאין מפליט אלא במעל״ע א״כ ממילא מוכח דכ״ח ששבע אינו בולע אלא במעל״ע ורק אימתי נקרא שבע מלבלוע אנו למידין מיי״נ דהוי רק גילוי מילתא דהוא בשני פעמים. ודע דמבואר במחבר סימן קל״ה סעיף ד׳ דאם עמד בו פעם אחד שש שעות הוא שבע מלבלוע. ועיין במ״ז סימן ק״ה סק״א. ד״ה ואם שכ״כ דבחצי יום הוא שבע ע״ש. וכ״ה בפ״ת סוסי׳ זה במוסגר וצ״ע על החו״ד סוסי׳ זה זה בחידושי׳ סק״ז שכתב שעמד בתוכו משקה ג׳ ימים שהוא שבע ע״ש :

בא״ד ד׳ שמעתי אומרים בשם חכם אחד כו׳ עד סופו נ״ב בלא״ה נדחה דברי החכם הזה. במ״ש הכו״פ ס״ק א׳ בסופו. והסכים כן בחו״ד ביאורים סק״ג וכ״כ בתשובת חות יאיר סוסי׳ ק״א דרק בעין אינו בולע. אבל טעם בולע ונאסר הכלי ע״ש. ושו״ר דמבואר כן לעיל סימן ס״ט בפ״ת ס״ק ל״ה. דלפמ״ש החות יאיר פשיטא שאין להקל אכן עיין בספר יד יוסף למסכת ב״מ דף מ׳ ובשו״ת ס׳ יהושע בפסקים וכתבים סי׳ רע״ט דלא ס״ל לחלק בזה ע״ש :

שפתי דעת סימן צ״ג

אין בו איסור משום ל״י ולימ״צ ראב״ן דיש רוצין להביא ראיה מדברי התוס׳ הנ״ל ד״ה לשהינהו דדוקא אם נשתמשו בהן משהו חמץ שרי אבל אם נשתמשו בהן הרבה אסור דאף דאנן קי״ל כשמואל דס״ל דגם מב״מ בטל. ושוב ליכא למיגזר אטו מינו. מ״מ בעינן דהני קדרות לא נשתמש בהן אלא משהו חמץ דאז לית בהו משום אין מבטלין איסור לכתחילה וכתירוצי התוס׳ הנ״ל. אבל באם נשתמש בהן הרבה חמץ אסור משום אין מבטלין איסור לכתחילה ולא עיינו יפה דהתוס׳ כ״כ אליבא דרב דס״ל כר״י דחמץ שעה״פ אסור מן התורה אבל אנן קי״ל כר״ש דאינו אסור אלא משום קנס. דעבר עליו על בל יראה ואפילו אם נשתמש בהן הרבה שרי להשהותן כיון שאינו בעין כנ״ל בשם ראב״ן אם כן מותר אח״כ לבשל בהן לכתחילה וליכא משום מבטל איסור דלא היה איסור כלל עכ״ד כו׳ מ״ש בשם הרוקח דבסימן רפ״ח כתב לשבור הכלי ובסימן רצ״א כתב הגעלה כצ״ל :

בא״ד ט׳ והבה״ט בסי׳ תמ״ז אות ד׳ כו׳ ר״ל דעמ״ש המחבר שם דחמץ בפסח אוסר במשהו. כתב בהג״ה שם מיהו כלים שנתבשל בהם מותרים לאחה״פ וא״צ שבירה או הגעלה. וכתב הבה״ט שם דאפילו אם נתבשל בהם תבשיל שכולו חמץ ע״ש. ע״ז תמה הפרי מגדים כאן עליו. דמי הגיד לו זה. דאדרבה י״ל דבכיון השמיענו הרמ״א הך דינא. מיהו כלים כו׳ אמשהו. דמיירי המחבר בזה אבל בנשתמש בהן הרבה חמץ תוה״פ בודאי אסור לשהותן. דאין מבטלין איסור לכתחלה ודברי המג״א דסי׳ תנ״א הנ״ל הטעתו דראה דהמג״א שם מתיר הקדירות אף אם נשתמש בהן הרבה חמץ לשהותן להשתמש בהן אח״כ. לכן כ״כ הבה״ט בתמ״ז בפשיטות. אבל באמת לא דמי דהמג״א שם מיירי שנשתמש בהן קוה״פ דבזה אף אם נשתמש בהן הרבה חמץ מותר לשהותן. דאז אין בהן משום אין מבטלין איסור. דלא בא לכל איסור. דתוה״פ גם כן לא עבר עליהם בב״י ובימ״צ. משא״כ בנבלע תוה״פ דוקא משהו בעינן דלא עבר על ב׳ ובצירוף דהוא נוט״ל לאח״פ. דאז אין בו ג״כ. משום אין מבטלין כו׳. אבל בבלע הרבה בודאי אסור משום אין מבטלין כו׳. עיין במהר״ם שיק חיו״ד סימן קי״ב דהעלה כהבה״ט הנ״ל ולא כהפמ״ג. כאן שהשיג עליו ע״ש. ואחר מחכ״ת לא עיין כל הצורך. כי הפמ״ג בסיום דבריו ג״כ ס״ל כהבה״ט עיין בסוף אות שאח״ז :

בא״ד י׳ הן אמת דאנן קי״ל דנוט״ל אסור בכ״ח כו׳ ר״ל דמדקי״ל דאף אם לא נבלע רק איסור מועט בכ״ח. ואף כשהוא אב״י דאסור. ע״כ דלא סבירא לן כב׳ תירוצי התוס׳ הנ״ל. וגם מדקי״ל דאף בהיתירא בלע. ונוט״ל כגון קדרה של חלב אב״י דאסור לבשל בה בשר ע״כ דלא ס״ל כתי׳ הג׳ של הרא״ה. ולא נשאר לנו אלא תי׳ הד׳ של הרשב״א. אם כן יצא לנו דין חדש קהל שאסרו כו׳ דלתירוצי התוס׳ היה בזה ג״כ אסור. נוט״ל מחמת דבלע הרבה ולהרא״ה ג״כ. משום דבשעה שנבלע היה איסורא בלע. אבל לפי מה שהעלינו דהעיקר כהרשב״א שרי בזה לאחר מעל״ע נ״ב וכעת עולים גם דברי הבה״ט כהוגן משום דהעיקר כתירוץ הרשב״א ודלא כמו שהבין במהר״ם שיק דהפרי מגדים העלה דלא כהבה״ט דתמ״ז. דליתא ועיין בפרי מגדים או״ח סימן תמ״ז באשל אברהם סק״א דפסק כן בעצמו להדיא כהבה״ט שם. וכן הוא בפתיחה כוללות בהנהגת או״ה סדר א׳ ס״ק ל״ד ע״ש ולפמ״ש ניחא. ואין משם סתירה לכאן אך גוף הראיה של הפמ״ג כאן לא הבנתי. דהרי י״ל דחיישינן לכל הפירושים לחומרא. ולכך קי״ל בכ״ח שבלע איסור משהו ונוט״ל אסרינן דשמא דלא כהתוס׳ אלא או כהרא״ה או כהרשב״א. ובהיתירא בלע אסרינן נוט״ל דשמא דלא כהרא״ה. אלא או כהתוס׳ או כהרשב״א ואם כן גם בדין זה של הפמ״ג כאן דקהל שאסרו כו׳ וגם בבלע הרבה חמץ בתוה״פ ג״כ נימא דאסור דשמא דלא כהרשב״א אלא כתוס׳ או כהרא״ה. וצע״ג. ולדינא עיין בנו״ב מהדו״ת חיו״ד סימן מ״ח ובפתחי תשובה סי׳ רט״ז ס״ק ד׳. וביד״י סימן זה בקצר אות ד׳ ובארוך סק״ג באורך. ועיין בסימן צ״ט סעיף ז׳ בחי׳ ב״מ. ויד אברהם שם שפסקו כהתוס׳. דמשהו ונוט״ל בכ״ח שרי. ועיין במק״ח סימן תמ״ז ביאורים סק״ב וצ״ע.

ס״ק ד׳ **בא״ד א׳** לא כט״ז אות ב׳ לשער נגד הקצר. עיין בהגהות מוהרש״ק ז״ל מה שתמה כאן על הש״ך וט״ז ששיטתם מהופכין ע״ש. ועיין בחידושי רע״א על הש״ך כאן :

ס״ק ו׳ **בא״ד א׳** ע״י עירוי שלא נפסק הקילוח אוסר בכלי בכולו דבתו״ח כלל פ״ה דין א׳ מבואר דאף בכלי כו׳ כצ״ל :

בא״ד ב׳ והרא״ש כתב בשם ריב״א דכבוש הוי בי״ב שעות. נ״ב עיין ביד יוסף סוסי׳ זה שתמה דלא נמצא כלל כן ברא״ש ע״ש באורך : כו׳ ומיהו להלכה בכ״ח אף שהוא שבע יש לאסור במעל״ע כט״ז וכן הסכים בנה״כ ובחדש בחצי מעל״ע יש לאסור באיה״מ. עיין במה שכתבתי על המ״ז סק״ב אות ג׳ :

קצת חידושי דינים לסימן צג

א) קדירה שבישל בה בשר כו׳ ואם בישל בה בתוך מעל״ע (חלב) אסור (מחבר) ואם עבר על הקדרה אחר שימוש הבשר לילה שלימה ומסופקין אח״כ אם בישלו החלב באותו קדרה.או דמסופקין אם יש מעל״ע. עיין בסימן צ״ה במ״ז סוס״ק י״ד ובמש״ש. ובחידושי דינים לסי׳ ק״ג דין א׳ ודין ב׳ באורך מזה :

ב) עיין בחו״ד חי׳ סק״א. דאם ידוע כמה בשר נשתמש בקדרה תוך מעל״ע כו׳ אם נשתמש בו כזית בשר עם מים. א״צ לשער נגד כל הכזית רק לפי שיעור המדומע במים ע״ש. וכ״ה במ״ז סימן צ״ב סוס״ק כ״ד. ועיין במה שכתבתי שם אות ב׳ והוא נחוץ מאוד לדינא :

ג) ובאם נכבש חלב מעל״ע בכלי. ואח״כ בישלו בה בשר תוך מעל״ע. לשהיית החלב. עיין בט״ז סוסי׳ זה. ועיין בחו״ד סימן ק״ה. ביאורים ס״ק ב׳ שיצא לדון בדבר חדש ולהקל בזה כיון דהוי היתירא בלע ע״ש. אכן עיין במ״ש בחי׳ דינים לסי׳ ק״ה דין כ׳ באורך לדחות דבריו כי כל האחרונים העלו דלא כותי׳. והפמ״ג בכמ״ד העלה בפשיטות דאסור בהנאה ע״ש :

ד) עיין פמ״ג או״ח סימן ש״ז בא״א ס״ק כ״ט שכתב דאסור ליתן בשר וחלב לעכו״ם בחול ולומר בשל לך. וכן בקדרה חולבת ב״י. דלדידיה אסור ע״ש ובפתיחה כוללת שם להלכות יו״ט חלק א׳ פרק ג׳ סוס״ק ה׳ מזה :

הלכות בשר בחלב

משבצות זהב סימן צ״ד

סימן צד

ס״ק א׳ **בא״ד א׳** אמנם צ״ע דעל ידי עירוי לא בלע רק כ״ק כו׳ עיין בחידושי ב״מ שתי׳ זאת. ובעיקר הקושיא כבר עמד ע״ז בנה״כ. כו׳ וכ״ת דבאין ה״מ מיירי. ר״ל והט״ז לשיטתיה בק״ה סק״ד שפסק כיש״ש דאף כ״ש. באיה״מ מבליע בכולו. וכש״כ בעירוי עיין במ״ז שם אם כן אמאי לא השמיענו הט״ז כאן. דאף בכ״ש הדין כן ולמה נקט עירוי ועיין בדג״מ תנינא. ובחו״ד ביאורים סק״ב וחי׳ סק״ד :

בא״ד ב׳ משא״כ בעלמא חזקה דמעיקרא שאינה עשויה להשתנות היא עדיפא מחזקה דהשתא ואפשר כו׳ אסור כה״ג היכא דהחזקה דמעיקרא היא עשויה להשתנות אלא אפילו כו׳ בא״מ דהוה ד״ת ספיקו לחומרא ועיין בשושנת העמקים כלל י״ב סוף חלק ב׳ באורך :

בא״ד ג׳ וה״נ כן הוא. ר״ל דאם הזיעה שבקדירה למעלה מהתבשיל אין יס״ב לא בעינן לשער רק נגד מה שנתחב במאכל. כיון שהכף למעלה צונן ואם הכף למעלה ג״כ חם אף אם אין יס״ב בזיעה בעינן נגד מה שנתחב בקדרה. כו׳ הגה מ״ש ראיה מהחתיכה כו׳ משא״כ כף. נ״ב עיין בחו״ד ביאורים סק״א דדחה ג״כ את הכו״פ כי אין ראיה מפלוגתת ר״י ורש״י לכף. וסיים דמ״מ יש להחמיר כדבריו. ועיין בפ״ת שמביא בשם חת״ס סוסי׳ פ״ב להקל בזה. ושכן נוהגין בעלי הוראות ע״ש. וכן הוכיח בבינ״א שער או״ה סימן מ״ד ס״ק ס״א. מאו״ה כלל כ״ח ד״ג בסופו. ופסק כן בחכ״א כלל מ״ו סימן ו׳ :

שפתי דעת סימן צ״ד

סימן צד ס״ק א׳ **בא״ד א׳** כדמוכח מברייתא כו׳ הרי היא בנו״ט ר״ל דז״ל המרדכי בשם ראב״ן הא דתנן קדרה שבישל בה בשר כו׳ ואם בישל בה חלב בנו״ט נימא דהקדרה תחילה בלעה מן החלב ונאסרה מטעם הבשר שבה. וכי פלטה ליה הו״ל חלב נבילה מב״מ וליתסר במשהו אלא ודאי חלב היתר שנבלע וחלב שבתוך ר״ל בתוך הקדרה מצטרפין לבטל טעם הבשר הנבלע בקדרה עכ״ל ואף לדידן דקי״ל דמב״מ בס׳ ג״כ שפיר מוכח מברייתא הנ״ל דאי איתא דאין מצטרף החלב שבתוך הקדרה לחלב הנבלע בדופן הקדרה לבטל טעם הבשר. אכתי אמאי מהני טעימה אם אין בה בנו״ט בשר. וניחוש שהחלב שנבלע בדופן הקדרה נאסר וחזר ונפלט. והו״ל מב״מ. וא״א למיקם אטעמא וניבעיא דוקא ס׳ נגד הקדרה. אע״כ דבליעה חלב שבדופן הקדרה הוא מקושר עם החלב שבתוך הקדרה לבטל הבשר כן מבואר לעיל סי׳ צ״ג בשפתי דעת סק״א במוסגר כשהשיג שם על הפר״ת וכ״ה בחו״ד כאן ביאורים סק״ו ע״ש :

ס״ק ב׳ **בא״ד א׳** אם שימשו בכף איסור ואח״כ תוך לילה מים ואחר מעל״ע מאיסור תחבו להיתר בהפסד קצת שרי הטעם מבואר שם כיון דדעת הרבה פוסקים דל״א חנ״נ בש״א וגם דעת הסמ״ק הוא שמאחר שאין בגוף האיסור ב״י אין להחשיבו כב״י. לכך בהפסד קצת סמכינן להקל ע״ש : כו׳ אבל אם שימשו מים לאחר לילה מאיסור כו׳ שרי אף באין הפסד. הטעם כיון דאיכא ב׳ סברות להקל דעת ר״ת לילה פוגמת. וגם דעת הסמ״ק הנ״ל לכך מקילין אף באין הפסד. כו׳ וה״ה בישלו בשר ואח״כ חלב ובין בשר לחלב שהה לילה כו׳. ג״כ מטעם הנ״ל דאיכא דברי ר״ת ודעת הסמ״ק :

שפתי דעת סימן צ"ד

בא"ד ב' ואם לאחר מעל"ע מבשר הוא כו' באנו למחלוקת הט"ז והש"ך כו' ר"ל עד"מ אם נתבשל ביום א' בבוקר בקדרה בשר. ולעת ערב חלב. וביום ב' בבוקר מים ונפלו המים האלו לתבשיל דמבשר למים יש מעל"ע ומחלב רק לילה לט"ז בסימן ק"ה דס"ל דאף חתיכת בשר שנבלע בה חלב ונאסרה אין בכחה לאסור אחרות בטעם בשר שלה לחוד. אלא דוקא היכא דמשהו חלב יוצא עמו עכ"פ יש להתיר כאן. כי איכא שני הסברות להקל. דעת ר"ת הנ"ל. וגם סברת הסמ"ק שייך כאן ג"כ. כיון דאיכא מעל"ע מבשר. ואף דבעת ערב כשנתבשל החלב נאסרה הקדרה. מבב"ח. מ"מ למחר בבוקר טעם הבשר נפרד לגמרי והלך לו דנפגם ובטעם חלב לחוד אין יכול לאסור המים רק דנאמר דבעת שנתבשל החלב. נפלט טעם הבשר וחזר ונבלע והוי בעת בישול המים. ב"י מבשר ג"כ לזה אמרינן שוב סברת הסמ"ק וכיון שאין ב"י מבישול גוף הבשר אין להחשיבו כב"י ע"י דבר שנתבשל בהקדירה משא"כ להש"ך שם דס"ל דחתיכה שנאסרה מחלב. אזי אח"כ. אף בטעם בשר לחוד יכולה לאסור אחרות לא שייך בנ"ד טעם הסמ"ק. דכיון דנאסרה הקדרה לעת ערב מבב"ח. שוב בעת שבישלו המים. אף דנפגם אז הבשר ונפרד מ"מ יכולה הקדרה לאסור להמים בטעם חלב לחוד. ונשאר רק סברת הר"ת לחוד וזה אין מספיק להתיר:

בא"ד ג' שוב ראיתי אף לט"ז שם אסור. דנוט"ל משהו אית ביה. אף בנפגם טעם הבשר מ"מ נשאר מאתו משהו ואם כן החלב שבקדרה. כיון שיש עמו משהו מבשר. אוסר המים אף להט"ז שם עיין בשפ"ד סק"י מזה: כו' וה"ט בסימן ק"ג דמ"מ לא החמירו נאסר יותר מאוסר. ר"ל דהיינו טעמא דלכך פסק הרמ"א בק"ג דבשאר איסורים. אם הוא לאחר מעל"ע מאיסור אף שהוא תוך מעל"ע לבישול מים. בכ"ע יש להקל. בהפסד קצת ולא חשבינן מבישול המים דאמרינן דלא חמור מים הנאסר יותר מאיסור גופיה שהוא כעת נוט"ל. ואין בכחו כעת לאסור אף אם יש מעט תבשיל והקדרה היא מחצה או רוב נגדו. כיון שהוא טעם בעלמא ולא ממש כמבואר בסי' ק"ג במחבר סעיף ב' אבל הכא אין שייך לומר. דאין החלב הנאסר חמור מטעם בשר שהוא כעת נוט"ל. ואין בכחו כעת לחוד לאסור. דבב"ח כל אחד בין החלב ובין הבשר הוא האוסר. וכן מבואר לקמן במ"ז סוסי' ק"ג ובשפ"ד שם סוס"ק י"ח וכן הסכים בחי' רע"א על הרמ"א שם סעיף ז' ובחו"ד כאן בחי' סק"ג. דבעינן מעל"ע גם מבישול החלב ולא סגי במעל"ע מבישול הבשר שמקודם ע"ש:

ס"ק ג' בא"ד ולפ"ז אם תחב מקצת האחר כו' דלא כש"ך נ"ב עיין כאן בפ"ת ס"ק ג' באורך מזה. ובבינ"א שער או"ה סימן מ"ד ס"ק ס"א. וסי' מ"ה ס"ק ס"ב וס"ק ס"ג ובחכ"א כלל מ"ו סימן ו' ע"ש:

ס"ק ד' בא"ד א' וסוברים דאף כו' עיין בצ"ב בט"ז אות ל'. ר"ל כמ"ש במ"ז שם דלא כט"ז שם: כו' וכבר כתבנו במקום אחר דבב"ח שם אחד הוא. עיין לעיל בסימן צ"ב במ"ז סוס"ק א' ובמה שכתבתי שם. כו' אמנם הפר"ח אות ד' צעק ככרוכיא. עיין בחו"ד ביאורים סק"ד מ"ש בכוונת דברי הש"ך כאן:

בא"ד ב' ומיהו לענין לח בלח בה"מ אין להתיר אף להש"ך עיין בסי' צ"ב בהג"ה דמבואר שם דרק בש"א קיל לח בלח בה"מ ולא בב"ח וכמ"ש בש"ך שם ס"ק ט"ו להוכיח מהש"ס דלא כהא"ד. אלא מדינא לח בלח בב"ח נ"נ מדאורייתא ועיין בחו"ד שם ס"ק י"א דיישב להא"ד דמהש"ס לא מוכח. רק בחלב שנאסר מבשר דהחלב נעשה גוף האיסור מה"ת אבל כזית חלב שנאסר מבשר. שנפל לשלשים זיתי חלב היתר. ואחר כך נתערב זה בתערובת אחר. דאז מדינא א"צ ס' רק נגד זית חלב הראשון. ולא נגד כל הל' זיתים דהחלב הב' שנאסר מחלב הא'. הוה כמו ש"א ורק משום חומרא בעלמא. דכל הבא מבב"ח. כבב"ח דיינינן ליה בעינן נגד כל החלב הב' עכ"ד ודע לפעמי' אף בב"ח. יצוייר הקולא דלח בלח בה"מ דל"א חנ"נ מגונא שכתב בשפ"ד לקמן סק"י לענין כף ובחו"ד בחי' סק"ט.

ס"ק ו' בא"ד א' שאלה כו' ונתנו מן החלב לקדירה אחרת כו' דצריך בקדרה שניה ס' נגד כל התבשיל שהוציא כו'. דע דלאו דוקא נקט שנתנו בכף זה לקדרה אחרת אלא ה"ה אף אם לקחו בכף זה מעט תבשיל ב"פ וחזרו ונתנו לקדרה זו עצמו דצריך ס' נגד כל פעם. וכן מבואר בס' בל"י סק"ח בשם כנה"ג. ששמע מחכמי דורו ששמעו מפי הר' יעקב ז"ל ע"ש. וכן מבואר במנ"י כלל פ"ה סק"ה. ועיין בספר יד"י שכתב דזה דוקא כשלא נודע בינתיים. אבל אם נודע בינתיים. די בפ"א ס' ועיין בבינ"א שער או"ה סימן מ"ז ס"ק ס"ה. שהאריך בפלפול עצום. וסיים להקל בדין זה. ושאלתי את הגאון אבד"ק בערזאן אם יש לסמוך על הבינ"א בזה. וז"ל באמצע תשובתו אשר שלח אלי. מ"ש ע"ד שפ"ד סימן צ"ד סק"ו אם לסמוך על הבינ"א (הנ"ל) עיין גם בחמ"ד סי' ב' בהלכות תערובות כמה צדדי קולא. ובשו"ת מהר"ם מרוטינבערג האחרונים חיו"ד סימן י"ג בזה עכ"ל.

בא"ד ב' לא ק"ל כן להתיר בלוע. ר"ל דל"א דבלוע לא נ"נ. כו' אף ביבש ביבש שלא במינו באיסור דרבנן. י"ל כמ"ש הש"ך סימן ק"ט אות ט' דלא בעינן ס' מ"מ בלח כו':

ס"ק ז' בא"ד א' והעולם נהגו לשער ב' קמארט. עיין בפמ"ג או"ח בהנהגת או"ה סדר ב' ס"ק י"ג. שכ' דלעת הצורך יש להקל דבקמארט וחצי יש ס' ואין חילוק בין כף עץ ומתכות וחרס ע"ש. ועיין בחו"ד חי' ססו"ק א' ולעיל בשפ"ד סק"א ועיין בידי' שכתב דהעולם נהגו לשער בקמארט וחצי מיהו הכל לפי גודל הכף ועוביו. וכף של מתכות הוא דק הרבה מכף של עץ ודי בפחות ע"ש. ושמעתי באמת מרבנים שיש מקילים בכף של מתכות באם יש קוארט ורביעית ויש עוד שמקילין בקמארט. וכל אחד לפי ראות עיניו ומקומו מדבר. אבל בכף של עץ הכל מודים דבעינן ב' קוארט ובה"מ קוארט וחצי. ואם הוא כף הפרור של עץ אשר הוא נעשה להשתמש בו על הכירה בעת הבישול זה הוא גדול הרבה מסתם כף. ובו יש לחוש אף בב' קוארט אולי אין ס' נגדו. וטוב לשער באומד יפה ע"י מדידה. כמ"ש בשפ"ד סק"א וכמ"ש בבל"י סק"ה דהכל לפי גודל הכף וכ"ה בלחה"פ סק"ו בהג"ה ע"ש:

בא"ד ב' דממ"נ אי כף אחד פולט. גם השני פולט דאין לומר דא' יפלוט ולא חבירו ול"ד לקדירה כו'. כו' ואח"כ כתב אפילו אין בקדירה לבטל אחד מהן אלא ע"י סיוע חבירו עכ"ל צריך ליישב את דברי או"ה ולומר כו':

ס"ק ח' בא"ד א' שהש"ך מדקאמר כאן דהכף נאסר גם ע"י מים. ומיירי ביש ס' נגד הכף. דהא קאי על המחבר דמיירי ביש ס'. עיין לקמן במוסגר ע"כ סובר כתי' הא' של תוס' חולין כו'.

בא"ד ב' ותראה שזה תירוץ (הא') של תוס' דבלוע מן קדרה ממש. ר"ל דבולעין הקדרות ממש זמ"ז. בלי אמצעות המים. כו' ומה אעשה שהרי הרב אינו אומר כן כו'. עיין בחידושי רע"א שתמה ג"כ על הש"ך ועיין בחו"ד ביאורים סק"ה מ"ש לתרץ זה. כו' או בספק מתיר דבזה מיירי דהרמ"א וכאן בש"ך מיירי בודאי נגע כו':

בא"ד ג' אין בו כח לצאת ולאסור משא"כ כשהם בלועים בכף. ר"ל דנ"ט הב' הוא רק שאינו יכול להתפשט ולצאת ממקומו. ולאסור אחרים משא"כ אם נתהוה טעם הב' בעצמו במקום שהוא איסור. כגון כאן בכף שלאחר שלקחו אותו מהקדירה. טעם הקדירה שנבלע בכף. והוא טעם הב' נאסר בתוכו מטעם הכף ל"א ביה נ"ט בנ"ט. עז"ק הפמ"ג דאכתי תקשה דמבואר בתמ"ז במג"א ס"ק כ"ד בשם הת"ה והר"ן. דלכך אסור בפסח השומן או שאר דבר שנתבשל בתוך השנה בכלי חמץ. ול"א דהוי נ"ט בנ"ט. טעם א' בכלי וטעם ב' בשומן ועדיין היתר היה קוה"פ. דדוקא היתר גמור אמרינן ביה נ"ט בנ"ט. משא"כ חמץ דשמו עליו. משמע אי לאו ה"ט. היינו מתירין השומן מטעם נ"ט בנ"ט והרי טעם שני בשומן נתהוה עתה בפסח איסור. כו' ומיהו בסימן צ"ה אבאר. דאה"נ דאסור בחמץ מה"ט דטעם שני נתהוה אחר כך איסור. הנה נשאלתי מש"ב. הבחור החריף ושנון. כמר אהרון ליב נ"י דנעלם מהפמ"ג דברי התוס' בחולין ק"א ע"ב ד"ה הילכתא ובזבחים צ"ו ע"א. ד"ה ואם טש שכתב על הא דאמרינן בגמרא שם. דכל יום ויום נעשה גיעול לחבירו. ומותר לבשל האידנא שלמים בקדירה שבישל

משבצות זהב סימן צ"ד

בא"ד ד' גם מ"ש דלר"י דוקא הבל הקדרה כו' ובחולין ק"ח כו' ר"ל דאי איתא כהכו"פ דגם לר"י דוקא כשהחתיכה כולה בקדרה. דאז דוקא אף אי רק חציה ברוטב אמרינן מתוך ההבל שבקדרה הטיפה שנפלה עליה מתפשטת לכל הקדרה. אבל אי החציה שחוץ לרוטב בולטת חוץ לקדרה אין מתפשט לכל הקדרה. אם כן אמאי הוצרך התוס' בחולין דף צ"ו ע"ב ד"ה אם יש בה בנו"ט. ובדף ק"ח ע"א ד"ה טיפת חלב לפרש להר"י דלכך אין הרוטב ושאר החתיכות. מסייע לבטל משום דמיירי שהחתיכה היא כולה חוץ לרוטב ואמאי לא כתבו דמשכחת לה גם לר"י במקצתה ברוטב אלא שבולטת חוץ לקדירה. כו' הנה בסימן צ"ב ס' פעמים ס"א כצ"ל:

בא"ד ה' ואם נאמר כמג"א או"ח תנ"א דלפלוט אין בו כח שיפליט מכל הכלי אבל להבליע יש הוה א"ש. ר"ל דלעולם כלי היתר קר על חתיכת איסור חם. אמרינן דנאסר כל הכלי. ולפ"ז משכחת בכלי תתאה גבר גם להחמיר והא דכאן סגי לשער נגד מה שנתחב בתבשיל. ול"א תת"ג שיהא כאלו כל הכף חם הוא משום דלפלוט אין בו כח. אלא דלפ"ז קשיא מ"ש הש"ך בצ"ב אות כ"ג דשוב ליכא ממ"נ דשמא התבשיל פעמים בכל הכלי דלהבליע יש בו כח. ומ"מ הטיפה לא התפשטה עד למטה. לתוך התבשיל דלהפליט אין בו כח עיין בש"ך שם ותבין:

ס"ק ב' בא"ד א' דאין חילוק ואפילו נודע כו' הפרישה כאן אות ג' כצ"ל כו' ומ"ש הן בב"ח כו' לז"א כן. ר"ל דלמה הוצרך הט"ז לסיים הן בב"ח הן בש"א. הלא הרמ"א קאי על המחבר דמיירי בב"ח. וממילא כ"ש בש"א וגם הלשון דחוק דהיה לו לסיים להקל אף בב"ח. ע"ז תירץ הפמ"ג. משום דאיכא בכ"א צד רבותא. דבכ"א יש בו סברא להחמיר שנאמר ע"ז דהרמ"א ע"כ מיירי באידך לזה אשמעינן הט"ז דהרמ"א מיקל בתרוייהו. הן בב"ח והן בש"א:

ס"ק ד' בא"ד א' ועיין בכו"פ סי' פ"ז כו' תו לא מהני נוט"ל. עיין לעיל בסימן פ"ז בשפ"ד ס"ק י"ח שהשיג שם ג"כ על הכו"פ בזה. ועיין במש"ש כו' דחקר בחמץ בפסח אמאי מותר נוט"ל ר"ל להרא"ש והטור ומחבר בסימן תמ"ז סעיף י' אבל לדידן דקי"ל כרמ"א שם. באמת אסור נוט"ל בפסח כו' ובסימן צ"ב בטיפת חלב נגד הרוטב. ר"ל מדמהני ס' נגד הטיפה. ול"א דהקדירה שמא אין בה רק נ"ט טיפין בשר. וצ"ע מהט"ח וניבעי בקדירה ס' פעמים ס"א. וע"כ דמקושר הקדירה למה שבתוכה:

בא"ד ב' ורק מדרבנן אסור משום דנתערב בכף צונן בב"ח ר"ל דהא לאחר שלקחו הכף מהתבשיל אז הוא כ"ש ותו מהני כו' ר"ל אבל לעולם היכא שנתבשל בב"ח בכלי. אף לאחר מעל"ע אסור המאכל שנתבשל בה. כמ"ש הכו"פ. אבל מ"מ ממ"ש או"ה. מובא בת"ח כלל פ"ה ובט"ז כאן מבואר דגם בכה"ג שרי נותן טעם לפגם:

בא"ד ג' ואף דמי הקדרה א"צ להשליך. אם מותר למכור לנכרי קדרה שנאסרה מבב"ח עיין בה"ט כאן במוסגר סק"ח. שכתב דצריך שבירה. ועיין באו"ח סי' ת"נ. במג"א סק"ב בשם התי"ח. דאסור למכרו לעכו"ם ע"ש. וכן דעת הרבה אחרונים. אך עיין בחי' ב"מ דדחה לדברי המג"א ומתיר למכרו לנכרי וכן בחת"ס סימן צ"ח הובא בפ"ת ס"ק ו' מתיר ג"כ למכרו. וז"ל הגהות מוהרש"ק ז"ל נראה דאסור למכרו להסוברים. דבב"ח גוף הכלי נ"נ. אם כן הו"ל כבב"ח עצמו. ובחת"ס התיר למכרו לנכרי ולא הביא כלל עניין זה לפלוגתת הפוסקים אם גוף הכלי נ"נ. ולענ"ד נראה כמ"ש עכ"ל ועיין בשו"ת מהר"ם שיק סי' ק"ט שהאריך בזה. וסיים וכן אנו מורין הלכה למעשה דאסור למכרו לעכו"ם אא"כ יש הפסד מרובה או שאר צדדים להתיר יש להקל ע"ש. ושאלתי להגאון האב"ד דק"ק בערזאן. והשיב לי. דכבר כתב בתשובה לק' זאלאזיץ והביא מכמ"ק וגם מצא בתשו' רדב"ז ח"ד סימן כ"ד מפורש להתיר ונעלם מכל האחרונים וכדאי לסמוך עליו עכ"ד. ועיין בפ"ת סק"ו שרמז גם כן לעיין בתשובת הרדב"ז שם:

בא"ד ד' ומה שחקר דבב"ח הוא מהנקבריין שאף אפרן אסור וה"ה נוט"ל לא ידענא מה היא דומיא דעד כאן אפרן אסור משום דנהנה עכ"פ כשישתמש בהאפר משא"כ במאכל שנתבשל בכלי שאב"י מבב"ח דהטעם שיוצא מהקדירה הוא אוכל דבר שנפסד כו':

ס"ק ה' בא"ד א' הני קשיא לי על המחבר פשיטא דיעבד כו' גם מה קמ"ל הט"ז דאם תחבוהו כו' אכתי לא ידעינן דאסור בתמיה כו' וניחא לי כו' דהוה אמינא דהש"ע קמ"ל דאף אם בתחיבה שניה היה בשר כו' כצ"ל כו' כדבעינן למימר בסי' ק"ג. ע"ש במחבר סעיף ב'. כו' שוב ראיתי בפרישה אות ז' דקמ"ל דל"ת השתא שבלוע מבב"ח ונאסר טפי מבפ"א כצ"ל:

בא"ד ב' ולא ידענא מה"ת הסברא שבפעם ב' תאסר הכף יותר מבפעם ראשון ולמ"ש א"ש דה"א דבפעם א' לכך שרי דבודאי היה רוב בתבשיל נגד הכף האב"י. אבל אם תחבו אח"כ למעט תבשיל שאין בו רוב נגד הכף כו' קמ"ל המחבר דאינו אוסר כנ"ל. ועיין בסי' ק"ג במחבר סעיף ב':

ס"ק ו' בא"ד עוד הביא הט"ז כו' בב"ח אינו כן שאם בישלו כו':

ס"ק ז' בא"ד א' ואיך יפרנס מ"ש הרב כאן דאף בשניהם ב"י. אם יש ס' הכל שרי דמשמע אפילו הכף כצ"ל. כו' אף דחם בחם בלא רוטב בכחוש אינו אוסר רק כ"נ מ"מ אין אנו בק"אין כו' כמבואר סי' ק"ה הכין הוא. הא כל שיש רטיבות כו' ואם יש בקדרה ס' נגד הכף כו':

בא"ד ב' ומיהו אם נגע הכף בקדירה ממש יש לעיין דהקדירה נאסרה כו' דהרב ע"כ טעם הב' סובר. נ"ב אין להקשות הא בלא"ה כיון דיש ס' נגד הכף פשיטא דהקדירה מותרת. אף ביש בה בשר ממש דהא הקדירה מקושר למה שבתוכה. עיין בחו"ד ביאורים סק"ט דז"א דשאני הכא דהגרופין הם בלא רוטב. ומדינא אין מתפשט טעם הכף רק כ"נ ורק לחומרא בעינן ס'. אבל לא לקולא ופשוט:

בא"ד ג' ובתוך כ"נ לדופן קדירה יש כח להתפשט כו' הקדרה אסורה כה"ג. נ"ב עיין בשו"ת בית שלמה סי' קס"ז וספר שבילי דוד סי' זה ובס' יד"י בקצר סק"ל. וארוך ס"ק כ"ג שכתבו להתיר הקדרה וכולם כותנו לדבר אחד. דהא אפילו שני חתיכות זא"ז בתוך שיעור נטילה אין הבלוע יוצא מזה לזה מטעם דמחתיכה לחתיכה אין יוצא אפילו בתוך השיעור. וזה דבר מוכרח מאוד ממ"ש הש"ך ברסי' צ"ב סק"ג בשם הפוסקים. דט"ח שנפל על החתיכה. אוסר כל החתיכה. אפילו היא עבה. ואין יוצא מחתיכה אפילו היא דקה מן הדקה. לחתיכה אחרת. וה"ה בכדי שיעור נטילה. וכלי לא עדיף מזה. ואדרבה אין בלוע יוצא מכלי לכלי אפילו שמן. עיין בדבריהם באורך:

בא"ד ד' ודע כו' ובמין הכף ג"כ כו' עד מ"מ נראה לאסור שאב"י מחמת המנהג. עיין בשפ"ד ס"ק י"ז שכתב להיפוך. ועיין במש"ש ע"ז:

ס"ק ט' בא"ד א' והראה מקום לצ"ה בט"ז אות י' כוונתו. ר"ל דלכאורה מה אשמעינן הט"ז כאן. וגם למאי נ"מ צווה לעיין בצ"ה סק"י. שהביא שם טעם או"ה. מפני מה המים אסורין. וע"ז תירץ הפרי מגדים דקמ"ל דאף בהוחמו לשתייה אסורין לפי טעם או"ה שם דזה לא מוכח מהרמ"א שם. כו' ושוב ראיתי במנ"י כו' וכבר כתבנו מה שיש לחלק. ר"ל בין כלי ישראל דאסורין המים. אף בהוחמו לשתייה. ובין כלי עכו"ם דמותרין בהוחמו לשתייה ועיין בשפ"ד ס"ק י"ט מזה:

בא"ד ב' וכן כל היכא דמתירין כו' הואיל ואישתרי אישתרי. נ"ב וכ"כ בשו"ת נטע שעשועים סוסי' י"ב. ועיין בטו"ס מהדורא ג' סימן קע"ב שהאריך בזה. והביא ראיות לדין זה מש"ס ופוסקים ראשונים ע"ש. ועיין בפרי מגדים או"ח סימן תס"ז בא"א סוס"ק ב'. וגם בשו"ת הרי בשמים סימן נ"א האריך להביא ראיות לד"ז ע"ש:

ס"ק י' בא"ד א' אף דלדידיה ה"ה כו' לא נ"נ ולמה נקט המחבר הבלועים מבשר. ולא אשמעינן יותר דאף בבלועים מאיסור הדין כן י"ל דאשמעינן כו' ר"ל

משבצות זהב סימן צ"ד

דבזה קמ"ל יותר רבותא ממאי דאשמעינן זה באיסור. דהלא זה פשוט. שהמחבר ס"ל דל"א חנ"נ בש"א. כו' ול"ד לט"ח על קדירה. נ"ב עיין במ"ש לעיל על המ"ז סק"ד. כו' וקדירה של חלב שבישל בשר בנו"ט עיין במ"ש על השפ"ד ס"ק א':

ס"ק י"א בא"ד אף דלא ק"ל כן. מ"מ משום סברת הרשב"א דנקלש כ"ש הוא מדין דבצלים:

ס"ק י"ב בא"ד א' וראיתי להמנ"י כו' והל"ח בפכ"ה סי' קס"ה כצ"ל ועיין דרישה בצ"ו אות א' כו'. ז"ל הגהת דרישה על מ"ש הטור שם בצ"ו על צנון שחתכו בסכין ש"ב. ואפילו הסכין אב"י. אם עבר ובישלו בחלב. צריך ס' כדי הבלוע בו היינו כדי כל הסכין כתב רנ"ש. דבא לומר שצריך ס' כדי כל הסכין ולא סגי בס' כדי חלק הסכין שחתך בו. והוא לטעמיה אזיל שסובר כהר"פ דמתכות חם מקצתו חם כולו ח"כ עכ"ל. אבל אינו מוכרח די"ל דבא לומר. דל"א שיהא סגי בס' כדי שמנונית שעל הסכין. ונאמר דהשאר חשיב לפגם הואיל ואב"י. לכן קאמר דצריך ס' כדי כל חלק הסכין שחתך בו שחורפיה מחליא ליה עכ"ל. ולזה צוה הפרי מגדים לעיין בדרישה הפירוש בדברי הטור ופליאה דעת הרנ"ש והל"ח ומנ"י ממנו. שהם הבינו דהטור בעי כנגד כל הסכין. משום דס"ל כהר"ף וז"א דמה ענין דוחקא כו':

בא"ד ב' וראיתי להכו"פ כו' דכתבו האחרונים הטעם. משום דס"ל להמחבר דהלכה כו' אין חם כולו. והוא ז"ל כ' דאין מוכח כצ"ל. כו' אין אוסר יותר מכ"ק עסי' זה בש"ך אות ל"ג. ובסימן ק"ה אות כ"ג כצ"ל:

ס"ק י"ג בא"ד א' ז"ל הסוגיא בפסחים דף ע"ה ע"ב במשנה שם גבי הפסח בחרסו של תנור יקלוף מן הפסח מקום שנגע בתנור. משום שנתבשל מחום התנור ולא צלי אש הוא. נטף מרוטבו בתנור על החרס. וחזר אליו שחזר שומן שנתחמם מן החרס. ונבלע בפסח יטול את מקומו כדי נטילה. דשומן נבלע בתוכו הרבה ואותו שומן מבושל מהחרס סכו בשמן תרומה כו' יקלוף משום דבלע משמן תרומה ואמרינן בגמרא. רב אמר עילאה גבר. ושמואל אמר תתאה גבר. תנן סכו בשמן של תרומה יקלוף. בשלמא לרב דאמר ע"ג אמטו להכי סגי בקליפה משום דעילאה צונן הוא. אלא לשמואל דאמר תת"ג כיון דחם הוא הפסח א"כ מיבלע בלע. ואמאי סגי לי' בקליפה. ניתסר לגמרי. ומשני שאני סיכה דמשהו בעלמא הוא. ע"כ וכעת יבוארו לך דבריו:

בא"ד ב' ומה דמשני סיכה משהו היינו שיש ק"א, עיין בס' יד"י בארוך ס"ק ל"ה שכ' דנגרר אחר לשון הט"ז והב"ח שכתבו ג"כ אחד ומאה. ויש גמגום בדבריהם דהא תרומה אינו בק"א זולת במב"מ ושם מבשא"מ הוא. דבזה גם תרומה בס' ע"ש. וכן תמה בהגהת נימוקי ריב. ופשוט למעיין ביו"ד סי' שכ"ג סעיף א' ברמ"א. בשם טור ור"י וסה"ת. דשלא במינה בס'. ועיין בש"ך סי' צ"ב סוס"ק ח' וכמ"ד ושוב יצא לאור הגהות חכמת שלמה להגאון מוהרש"ק ז"ל וראיתי שכתב שנשאל בזה מהכם א' והשיב דלק"מ ע"פ דברי התוס' בביצה דל"ח גבי מים ומלח בעיסה. כיון דדרכו בכך הוי כמב"מ. ואם כן ה"נ זה כוונת הט"ז. כיון דדרך לסוך בשר בשמן הוי כמו מב"מ ע"ש באורך. ואני מצאתי בחי' הרש"ש למס' חולין דף צ"ט ע"א שהביא לתמיהת התו"ח על הרע"ב. שכתב בתרומה במין בשאינו מינו ואין שם כהן בעינן ק"א כו'. אמנם הוא מצא חבר גדול להרע"ב והוא. הר"מ בפט"ו מהלכות מ"א סוף הל' ל' כו' ע"ש ועפ"ז א"ש כאן. אכן עיין בהגהת עמק המלך שהתפלא באמת על הר"מ שם בזה. כי כל השיעורים דק' גבי תרומה ומאתים גבי ערלה אינו כ"א במב"מ. אבל במבשא"מ אם אין מי שיטעום. הוא בס' ככל איסורים שבתורה. ועיין בש"ך סי' צ"ח ס"ק ו' ובפמ"ג בשעה"ת ח"ב ריש פ"א. ד"ה והנה ראיתי כו' דאי באינו מינו כו' ע"ש:

בא"ד ג' ע"כ בין בסיפא ובין ברישא קליפה ל"ד. אלא נטילה. העירני אחי הרב החריף כמר מנחם מענדיל נ"י זה כביר דדבריו תמוהים ובמח"כ נעלם ממנו. דמבואר להדיא בט"ז סי' צ"ו סק"א דכאן סגי בקליפה ולא בעינן נטילה. ועכשיו ראיתי דהקושיא מבוארת בספר יד"י סקל"ה ובבוא לידי ס' עצ"ל. ראיתי שהביא קושיא זו בשם הגאון מוהר"ח אב"ד דק"ק אוסטרא. גם עיין בספר שבילי דוד שהוכיח ג"כ דאף להט"ז דכאן סגי בקליפה. וכ"מ בחו"ד ביאורים ס"ק י"ד. וחידושי ס"ק כ"ד. דדוקא ברישא שהסכין ב"י. בעינן כ"נ. אבל בסיפא דמיירי שהסכין אב"י די בקליפה. ועיין בשו"ת צ"צ החדש סי' ס"ד שהשיג ג"כ על הפמ"ג. וכתב דסגי בקליפה ע"ש. וכ"ה בהגהות מוהרש"ק ז"ל לשער התערובות חלק ב' סוף פ"ג ד"ה ועתה. דלהט"ז ג"כ די בקליפה:

בא"ד ד' וראיתי להפר"ח אות כ"ה כו'. עיין בבכ"ש למס' חולין דף קי"א שכתב דלענ"ד עיקר כהפר"ח ע"ש:

בא"ד ה' עיין בהלכות מליחה. אם נתנו בשר בלא מליחה אצל תנור יקלוף דה"ה הכא דסגי בקליפה. הנ"ל דמבואר דאם נגע הפסח בחרסו של תנור יקלוף דה"ה הכא דסגי בקליפה. דנגע משמע לפי שעה כו' ואפשר אף צלי לא מהני דפירש הדם שבה ממקום למקום. נ"ב בכל הלי מליחה ליתא מזה כלל. רק לעיל בסימן ס"ח בשפ"ד סוס"ק י"ב הביא לד"ז ושם רק לקדרה אסר לה. אבל לצלי משמע דמותר. ועיין במ"ש לעיל על המ"ז דסוסי' ע"ו שהבאתי שם כל ד' האחרונים בדבר זה:

בא"ד ו' קשיא לי כו' דהתוס' בחולין כו' ר"ל דהתוס' שם הקשה דבכל מקום שאנו אוסרין כ"ק. אמאי אין אותו כ"ק. חוזר ואוסר מה שאצלו ובענין זה יאסר הכל. ותירץ לפי שאין טעם האיסור עובר כלל יותר מכ"ק בלא רוטב ר"ל ואין הנאסר יכול לאסור אלא במקום שהאיסור עצמו יכול לילך שם. ולפ"ז הוקשה להפמ"ג דהרי כאן בפסח הקליפה לא הוי איסור בלוע. אלא איסור מ"ע. משום דנטוה ע"י דבר אחר ולא הוי צלי אש אם כן תאסור הקליפה הסמוכה לה. ונהי דאין להקשות דהקליפה הב' תחזור ותאסור הסמוכה לה כ"ק. ובענין זה תיאסר הכל. משום דבקליפה ב' ואילך הוי בלוע. ואין יוצא בלא רוטב. דאין הנאסר כו' אבל זה קשיא דב' קליפות עכ"פ ליבעיא. ודע דכבר קדמו בקושיא זו בכו"פ סוסי' ק"ה. ותירץ די"ל דהא דקתני יקלוף היינו מלבד קליפת הנגיעה. רק דזה דוחק. והניח בצ"ע ועיין בחידושי ב"מ סימן ק"ה על הש"ך ס"ק י"ז שהקשה קושיא זו מעצמו ע"ש מ"ש שם ע"ז וכן הקשה בחי' רע"א סי' צ'. ועיין בחו"ד סימן צ"ב ביאורים סוס"ק ה' מ"ש בזה עיין בט"ז כאן במ"ש ויש ס' בשיעור קליפה נגדו ע"כ לא הוצרך להזכיר כאן ס' כיון דעכ"פ בעי קליפה עכ"ל. ולכאורה קשיא דאי אמרינן דיש תמיד בהקליפה ס' נגד השמנונית. א"כ הקליפה גופא תהיה מותרת ולמה הצריכו כלל לקלוף. ונראה לענ"ד לתרץ דכוונת הט"ז כיון דבעינן קליפה. הרי מיירי שנשאר עוד קצת בשר לאחר הקליפה. ובחתיכה כזו שיש בה שיעור מה לקלוף. מסתמא יש בה ששים נגד השמנונית. אבל בקליפה לבדה אין בה ששים רק פחות מעט מששים נגד השמנונית. וכן הבין בחוות דעת סימן צ"א ביאורים ס"ק ח' בסופו במוסגר ע"ש. ולזה דייק הט"ז וכתב בשיעור קליפה. ומה שהאריך הט"ז להוכיח דלא כהב"ח נ"מ כגון אם ידוע בבירור שאין ס' נגד השמנונית כגון שחתך בסכין גדול. או שידע שהיה נדבק הרבה שמנונית בסכין דלהב"ח די בקליפה. כיון דאין מתפשט כלל האיסור יותר מכ"ק. ולהט"ז אסור. אבל בסתמא באמת אין נ"מ כלל:

ס"ק י"ד בא"ד א' ובלא דוחקא מפליט ומבליע כדמוכח בפרק כ"ה כו' ר"ל דאיתא שם אמר אביי גזירה שמא יעלה בשר בהמה עם הגבינה באילפס רותח. ופריך סוף סוף כ"ש הוא. וכלי שני אינו מבשל ע"כ. והא הכא בגוש מיירי. אע"כ דאף גוש בכ"ש אינו מבשל אלא מפליט ומבליע בלחוד והוי דרבנן ומותר בהנאה. עיין בנשמת אדם בהלכות שבת כלל כ' אות ג' דצוה לעיין בתוס' יו"ט רפכ"ה ד"ה ואסור שכתב דלא גרסינן לקושיא זו סוף סוף כ"ש הוא. ואם כן לא מוכח מידי משם. וצוה עוד לעיין במעשרות פ"א מ"ז. ונותן לחמיטה כו' ופירש הרא"ש והרע"ב חמיטה היא עוגה. וכשמוציאין אותה מן התנור רגילין להחליק פניה בשומן וקמ"ל דלא חשיב בישול. דאש קובעת למעשר כו' אבל האי לא חשיב בישול. הרי להדיא דאע"ג דהוי גוש אינו מבשל כו' ע"ש. והנה מה שהעיר על המנ"י מהתוסי"ט דרפכ"ה לק"מ. דעיין בתוס' חדשים שם דמיישב טוב הגירסא דסוף סוף כ"ש וקושית התוסי"ט לק"מ ע"ש. ומ"ש מפ"א דמעשרות משנה ז' כבר קדמו בכ"ז הפרי מגדים באו"ח

שפתי דעת סימן צ"ד

בה שלמים אתמול. ול"א דקממעט באכילת שלמים דהאידנא ע"י שיבלעו טעם השלמים שבקדירה מאתמול משום דנ"ט בנ"ט הוא ונתבטל קודם שיבוא לידי איסור ע"ש. הרי מבואר דאמרינן נ"ט בנ"ט. אף במקום דטעם השני יתהדה אח"כ איסור. כמו התם דהבלוע יתהדה אח"כ נותר. אבל אני מצאתי להפמ"ג בספרו גינת ורדים כלל ס"ה בסופו שהביא לדברי התוס' חולין ובזבחים הנ"ל. ותמה עליהם וכתב דלא זכה להבין דבריהם. כיון דטעם שני אח"כ נאסר לא הוי נ"ט בנ"ט. וסיים שם. דמשום הכי בשומן שהתיכו בכלי חמץ אסור מדינא כיון דלע"ע טעם שני נתהדה איסור ע"ש באורך. וכל יקר ראתה עין הבדולח של הרב הפמ"ג ז"ל. וקיצר כאן בזה. וסמך א"ע על מה שכבר האריך מזה. ובפמ"ג או"ח בסימן תמ"ז בא"א שם רס"ק כ"ד. רמז באמת למה שהאריך בספרו גו"ר בד"ז ע"ש:

בא"ד ד' ומעורבין בכף בב"ח יחד. אלא שמקושר הוא כ"ז שהיה בקדרה וכשהוציאו כו' כו' ולא מטעמא דהרב לחוד שהטעמים פוגעין כצ"ל. כו' והרב לקמן סימן צ"ה חולק נמי ר"ל מחלק נמי דלכתחלה מותר ליתנן בכלי שלהם ע"ש בסעיף ב' בהג"ה ובט"ז שם סק"ה. ר"ל ואם כן אף לדידן דקי"ל בש"ך שם סק"ד כהיש"ש לאסור בנצלו גם בדיעבד. י"ל דזהו רק בנתנו בכותח ממש. אבל בכלי שלהן מותר בדיעבד. א"כ אף דהמים שבקדרה הוה נצלו מ"מ אין יכולין לאסור הכף. ע"ז תירץ הפרי מגדים דז"א דהמעיין במנ"י כלל נ"ז אות ב' כו' דר"י מתיר משום דהוא נוט"ל מטעם דסובר נצלו אסור כו' כצ"ל. ור"ל דהמנ"י שם כתב דאף למאן דמתיר בנתבשלו הדגים. מ"מ עם הרוטב שלהן הם אסורין בכותח. דהא אצל המים לא הוי רק שני נ"ט ודינם כנצלו עיין סימן צ"ה שפ"ד סק"ד ועפ"ז צריך ליישב דברי המרדכי שכתב מעשה בא לפני ר"י. שבישלו דבש במחבת של בשר ב"י. והריקו חם בקערה של חלב ב"י. והתירוה משום דשמנונית בדבש הוי טעם לפגם כו'. אבל אם היה לשבח משמע דאסור משום דס"ל נצלו אסור עכ"ל. ולכאורה דברי המרדכי תמוהים. כיון דעובדא דר"י בבישלו מיירי. ואם כן איך כתב אבל נצלו אסור. דמשמע בנתבשל מודה להיתר אלא ודאי פשוט כמ"ש. וכיון שמערה המשקה עצמו של הדבש לכלי חלב ליכא רק ב' נ"ט. ודמי לנצלו ממש עכ"ל המנ"י. והנה שם מיירי דהמחבת והקערה היו נקיים. אלמא מבואר דנצלו אסור דיעבד אף רק בנתנו לכלי של מין ההיפוך, והקשה שוב הפמ"ג דמיהו המעיין ביש"ש פכ"ה סימן מ"ג שכתב ממעשה דמרדכי כו' בלא"ה מותר דהא דנצלו אסור דיעבד כו'. נ"ב עיין במ"ש בסי' צ"ה על השפ"ד סק"ד שהבאתי שם דברי היש"ש בזה. ע"ש באות א' ב'. ותבין:

ס"ק ט' בא"ד א' מ"מ הבלוע בכף היתר גמור הוא כו' אפילו שאין [עיין סימן צ"ה ס"ג] מה שנבלע בב"ח בו ומה אעשה כו'. עיין בספר שבילי דוד סעיף ח' שיישב לד' או"ה. דאינם סותרים זא"ז. ועיין בחו"ד סי' ק"י. ביאורים סק"א:

ס"ק י' בא"ד א' כמש"ל בפתיחה. נ"ב וגם בסימן פ"ז במ"ז סק"ב. ועיין במ"ש שם ע"ז. כו' ומה שהשיג על הב"ח והביא מהד"מ כו' במ"ש אבל אין להבינו. ר"ל דז"ל הד"מ שם. כתוב באו"ה דאם בישלו בקדירה של חלב בשר. ואח"כ תוך מעל"ע חזר ובישלו בה בשר כו' הואיל ואינה ב"י מבישול החלב אינו אוסר בשר שני עכ"ל פשוט דר"ל דכשבישלו בו בשר הראשון לא היה ב"י מן החלב כו'. אבל אין להבינו שאו"ה מיירי דכשבישלו בו בשר הראשון היה ב"י מחלב דבזו פשיטא דהקדרה נ"נ וחשבינן ב"י מבישול שני עכ"ל הד"מ. ומבואר דלא כהב"ח:

בא"ד ב' ועוד הא כתב הסה"ת מובא בטור דאף ע"ג דבש"א מחשבין מעל"ע מחימום המים בב"ח אינו כן שאם בישלו בה בשר. **ובתוך מעל"ע** הוחמו בה מים. ואחר מעל"ע לבישול הבשר. בישלו בה חלב מותר ולא כתב רבותא. אפילו בישלו חלב בתוך מעל"ע לבישול הבשר ואח"כ בישלו שוב חלב לאחר מעל"ע מבשר אף שהוא תוך מעל"ע לחלב שרי וכאמור אע"כ דלא כהב"ח:

בא"ד ג' דמההיא דסה"ת ודאי ל"ק דאיהו לשיטתו כו'. ר"ל דעל דין הב' של סה"ת דבצלים הבלועים מאיסור צריך ס' נגד כל הבצלים. כתב הב"ח דזה אינו אלא לר"ת ור"י. דבכל איסורין אמרינן חנ"נ. אבל לר"א א"צ ס' רק נגד איסור הבלוע בהם. ולמה לא כתב הב"ח גם על דין הא' של סה"ת. דבאיסור מחשבין מעל"ע מחימום המים דז"א לר"א. ע"כ דס"ל דדין הא' שייך גם לר"א. והא דהוי ב"י מחימום המים לאו הטעם משום דהמים נ"נ כמ"ש הב"י אלא הטעם דכשנתבשל המים נפלט האיסור ולא הי' במים ס' דאין בתוך הכלי ס' נגד הכלי וחזר ונבלע בו ובעינן מעל"ע מעת שחזר האיסור ונבלע בכלי. משא"כ בכף שפיר כתב הב"ח על הא דכתב הטור. דאם תחבו כף חולבת לקדירה של **בשר**. והיה בו ס'. דהכף אסור ואפילו בדיעבד אוסר אם חזרו ותחבוהו כו' דדוקא אם עדיין תוך מעל"ע לחלב. אבל אם הוא לאחר מעת לעת מחלב. אף על פי שהוא תוך מעת לעת לתחיבתו בבשר. אם חזרו ותחבוהו לבשר. אינו אוסר ע"כ דבזה ליכא למימר. דהכף הוא ב"י מחלב ג"כ. דבעת תחיבתו בבשר הראשון. נפלט טעם חלב שבו. וחזר ונבלע בו דהא תיכף כשנפלט החלב נתבטל בקדרה דהיה ס' נגדו. ומה שנשאר בכף ולא נפלט. הוא נותן טעם לפגם [הג"ה ובזה הסברא היה יכול הפרי מגדים להסיר מעל הב"ח גם מה דקשיא עליו מהד"מ דהרי הד"מ הוא מיירי בקדירה וקי"ל דאין בקדירה ס' נגד הבלוע שבו. ולכך בעינן שלא יהא ב"י גם מבשר. דבעת שנתבשל הבשר נפלט מהקדרה החלב וחוזר ונבלע. ולכן אם היא ב"י מבשר הוה ב"י מחלב משא"כ הב"ח מיירי בכף ויש ס' נגדו. ולא היה צריך הפמ"ג לחפש תירוצים בזה כיון דנחית לסברא זו. ומצאתי בחו"ד ביאורים ס"ק ו'. ובחי' ב"מ שתירצו כן באמת וצ"ע]:

בא"ד א' ומה דקשיא ממ"ש או"ה והד"מ גם בעצמו יקשה כו' ר"ל מה דהקשה הש"ך על הב"ח מהד"מ לא היה צריך להביא קושייתו. משם. אך בעצמו יכול להקשות זאת מהסברא דהא החלב נ"נ ואוסר אף דנפגם אח"כ טעם הבשר זה לציור של הפרי מגדים לעיל בכף של בשר ב"י ותחבו לחלב ואחר מעל"ע מבשר. ותוך מעל"ע לחלב. תחבו אותו שוב לחלב. משא"כ לציור בכף חולבת. אשר הב"ח ופוסקים מיירי בזה. ותחבו אותו לבשר. ותוך מעל"ע לבשר תחבו אותו שוב לבשר. ע"ז היה שייך לומר דהא הבשר נ"נ ואוסר:

בא"ד ה' כי במחלוקת שנויה ר"ל אך יש לומר. וליישב לכאורה את הב"ח. דהא דבר זה תלוי במחלוקת. אי נפרד בב"ח אסור או מותר. עסי' ק"ה בש"ך י"ז דס"ל דבשר שנאסר מחלב אף בטעם בשר לחוד יכול אח"כ לאסור אחרות. אף במקום דאין יוצא עמו משהו חלב ובט"ז אות י"ג דס"ל דאינה יכולה לאסור אלא היכא דעכ"פ יוצא עמו משהו חלב. אבל בטעם בשר לחוד לא דאם נאמר דהב"ח ס"ל כט"ז דכל שנפרד לגמרי. אף בב"ח חוזר להתירו. ואפשר לסוחטו דקי"ל דאסור היינו כו' ה"ה כאן כיון שנפרד הבשר ולהציור בכף חולבת היה צ"ל החלב לא נאסר. כו' ומד"מ אין ראיה ר"ל שס"ל כש"ך דנפרד אסור בב"ח. מדמצריך מעל"ע מבליעה הב' דאיהו לשיטתיה דפסק דנוט"ל בפסח אסור דמשהו הוה. ר"ל ושפיר י"ל דמתיר בנפרד לגמרי כט"ז. לכך אוסר כאן אף דנפגם החלב. באם הוא ב"י מבשר משום דלא נפרד לגמרי כיון דטעם פגום משהו איכא לדידיה משא"כ להב"ח י"ל דסבירא לי' נוט"ל אף משהו אין בו. ונפרד מותר כט"ז. וא"ש דמתיר באם הכף אב"י מחלב. אף שהוא ב"י מבשר. כו' שוב ראיתי שהב"ח בצ"ב. הסכים לדינא דנפרד אסור בב"ח כו' ר"ל ואם כן הדק"ל. אמאי מתיר כאן:

בא"ד ו' אף דבסימן ק"ה מביא הב"ח ג"כ תירוץ הרש"ל אהא דכתב הטו"מ שם דבב"ח אוסרת חברתא. בנגיעתה בלא רוטב. והא ק"ל דאף בב"ח אין בלוע יוצא בלא רוטב דמיירי בבשר חם שנגע בגבינה. דזה חשיב איסור מ"ע. אבל בשר שנבלע מחלב אין אוסר אחרות בלי רוטב משום דחלב הוא בלוע וא"י לצאת בלא רוטב. ובטעם בשר לחוד אין יכול ליאסר דנפרד מותר. מ"מ קשיא על הב"ח איך כתב כאן שפשוט הוא. דהרי סברא דנפרד במחלוקת שנויה. ואיהו בעצמו פסק בצ"ב. דנפרד אסור. ודינו כאן. לא שייר אלא לרש"ל הנ"ל:

שפתי דעת סימן צ"ד

בא"ד ז' וא"כ ודאי אף בה"מ וצורך גדול אסור כאן. נ"ב וכן בכרתי סק"י ובמנ"י כלל פ"ה ס"ק י"ד פסקו כש"ך ופר"ח. דלא כהב"ח. וכ"ה בלה"פ סק"י וחכ"א כלל מ"ו רסי' ח'. אך עיין בחידושי רע"א על הש"ך כאן. צידד בה"מ להכשיר כהב"ח וגם בחוו"ד ביאורים סק"ו. הוכיח כהב"ח, ושאלתי להגאון האב"ד דק"ק בערזאן. היאך לנהוג בזה. וז"ל בתוך תשובתו אשר שלח אלי מ"ש בדין של הב"ח שבש"ך צ"ד סק"י. יעיין בתשובות גאוני בתראי סימן ל"ח שנשאל הב"ח בעצמו בזה. וביאר דבריו על נכון ע"ש. ואם כן יש להקל בה"מ. וגם מצאתי בב"מ ליו"ד. שפסק להקל בה"מ כהב"ח. ורו"מ הביא גם בשם חו"ד וחידושי רע"א שצידדו להקל בה"מ עכ"ל. ואני מצאתי גם בדג"מ תנינא שכתב דיש מקום לקיים סברת הב"ח ע"ש. וכ"ז מיירי שהיה ס' נגד הכף חולבת בבשר הא'. דבזה מה שיצא מהכף חלב. הרי הוא נתבטל ומה שנשאר בכף כיון דכעת כשתחבו אותו שוב לבשר הוא לאחר מעל"ע מן שימוש החלב הוא נוט"ל. אבל בלא היה ס' מקודם נגד הכף. מבואר מדברי החו"ד וחידושי ב"מ. ורע"א. דאף בה"מ בעינן שלא יהא ב"י מתחיבה זו. ולא מהני מה שהוא אב"י משעת החלב:

ס"ק ט"ו בא"ד א' והאי כ"ש לא ידענא דבבישול דגים נמי איכא ג' נ"ט כו'. כבר תמה כו' על הש"ך באורח מישור דמאי כ"ש הוא זה. דהא הוי ממש כדגים שנתבשלו ועיין בחידושי ב"מ דתירץ. דאולי כותנת הש"ך. דהכא יש ג' נ"ט. קודם שבא אל מאכל משא"כ בדגים ע"ש. והפמ"ג תי' דאולי כונת הש"ך. במה דקאמר. דהא הר"ף מתיר דגים שנתבשלו. הוא ל"ד. ור"ל ה"ה נצלו. דהוי רק ב' נ"ט. דלפ"ז הוי שפיר כ"ש דמתיר הר"ף כאן. כיון דאיכא ג' נ"ט. ועוד י"ל דלכך הוי רק כאן כ"ש כיון דרק טעם א' הוא ע"י אוכל. וב' נ"ט ע"י כלי ובדגים רק נ"ט א' ע"י כלי. וב' נ"ט ע"י אוכל. וע"י כלי הטעם הוא יותר נקלש מע"י אוכל. ועיין לקמן בד"ה ולדינא כו':

בא"ד ב' ומיהו במה שנוהגין לאסור שאב"י ואף לשאר דברים הוא משום דבלע בעין וכמ"ש באות כ' כצ"ל:

ס"ק ט"ז בא"ד א' או שהקערה במחבת גופא כצ"ל. כו' או אפשר התם בודאי נגע החמיר וכאן מיקל אף בספק אם נגע:

ס"ק י"ז בא"ד א' אפשר שכוון בזה. ר"ל דלכאורה מאי אשמעינן הש"ך דהא פשיטא. דהרמ"א לא קאי על חלוקה השניה. באם שניהם ב"י וי"ש ס'. דע"ז אין שייך לומר לאכול המאכל כמין הכלי שהוא ב"י כו'. דהא שניהם ב"י. עז"ק הפרי מגדים דהש"ך אשמעינן דהרמ"א קאי דוקא אחלוקה ראשונה. באם הכף ב"י והקדירה אב"י. ואין ס' נגד הכף. אבל לא קאי גם אאם יש בקדירה האב"י ס' נגד הכף הב"י. דבזה באמת ראוי לאכול דוקא כהקדירה האב"י כיון דנגד הכף יש ס'. אבל במין ההיפוך מהקדירה אסור. דנוט"ל לכתחילה אסור. ולדינא דבריו בכאן הם עיקר בסברא. דלא כמ"ש לעיל במ"ז סק"ז. ד"ה ודע כו' ע"ש. וכדבריו כאן מבואר ג"כ. בחכ"א כלל מ"ח סימן י"א. ועיין ביד אברהם וצ"ע בדברי הבינ"א שער או"ה סימן תמ"ז בא"א סוס"ק ט' ד"ה אעתיק מ"ש בשו"ת מגידות כו' ועיין בביאורי הגר"א סימן ק"ה אות י"ז שהביא גם כן לראיה. ולהר"מ שפי' במשנה שם. דחמיטה ותמחוי מיני כלים הן. אם כן אין ראיה כלל. ועיין בהגהת א"ב על הש"ך שם ס"ק ח' שציין לעיין בס' ק"ע על הירושלמי פרק כירה. דף י"ד ד"ה ההין דמתיר בדבר גוש אם אינו בכ"ר ע"ש. ועיין בתשובת חת"ס סימן צ"ה. הובא בפ"ת סימן צ"ד סק"ז. וגם בחידושי ב"מ על הט"ז ס"ק י"ד כתב דמדברי הר"ן בפ' כ"ש הובא בב"י סימן קכ"א משמע ברור דלא ס"ל כלל הסברא דדבר גוש אם לא בחתיכת בשר ע"י דוחקא ע"ש. ועיין ביד אברהם באורך ובחו"ד ביאורים ס"ק ט"ו וחי' ס"ק כ"ו. ועיין בחכ"א כלל ס' סוסי' י"ב. דכתב דבה"מ יש לסמוך על הפוסקים דגם דבר גוש בכ"ש אינו מבליע אא"כ יש גם כן דוחקא דסכינא אז יש להחמיר. ועיין בבינ"א שער או"ה סימן מ"ח ס"ק ס"ו. מזה באורך ועיין בפרי מגדים או"ח סימן שי"ח במ"ז סוס"ק ח'. וס"ק כ"ד וסימן תנ"א בא"א סקל"ח:

בא"ד ב' משא"כ ע"י דוחקא. י"ל מבשל ממש ואסור בהנאה. עיין ביד אברהם שחלק עליו. דדוקא לענין בליעה. שייך לומר אגב דוחקא מבליע. אבל מאי בישול הוא זה. דאין בישול אלא על ידי אור ע"ש. ומה דהקשה שם על הפמ"ג שסותר ד"ע בפתיחה לבב"ח. זה לק"מ לענ"ד כמ"ש לעיל על הפתיחה אות י"א ע"ש וכ"ה בחו"ד חידושים ס"ק כ"ו וביאורים ס"ק ט"ו דמותר בהנאה. וכן הוא בספר יד"י ע"ש באורך. וכ"ה בבינ"א שער או"ה סימן מ"ח ס"ק ס"ו ע"ש ובדין דבר גוש. עיין בסולת למנחה כלל כ"ג דין ז' ס"ק ט"ו בשם תורת האשם שמחלק דהיכא שעירוי הבשר עם הרוטב תוך הכ"ש אז מתקרר גם הבשר ע"י הרוטב ע"ש. הובא בפ"ת סק"ז. ועיין במ"ז סימן ק"ז ס"ק ב' במ"ש בשופך הביצים או הדגים עם הרוטב כו'. או הכל כו' למאן דמחמיר בגוש ע"ש. הרי דלא ס"ל לחילוק זה וכן מבואר מדברי החו"ד סימן צ"א ביאורים סוס"ק י"ג וסי' ק"ז סק"ג. ועיין בפלתי סי' ק"ה ס"ק ו'. ובש"ך שם סק"ח. ע"ש שכתב וכן משמע לכאורה בסוף ש"ד בדיני זבוב. ובאו"ה כו' בשם המרדכי כו' ושם מיירי מהיה רוטב גם כן. אך מצאתי בפמ"ג או"ח סימן רנ"ג בא"א ס"ק ל' שכתב דעם רוטב נתקרר הרוטב. וגם הגוש באפשר ע"ש. ולכן כיון דדעת הרבה מהאחרונים להקל לגמרי בה"מ בדבר גוש. עכ"פ בכה"ג שהוא עם רוטב יש להקל בה"מ עיין באות שלפני זה מזה. וכ"ה ביד אברהם דכשהבשר הוא עם רוטב לא מקרי גוש ע"ש:

ס"ק ט"ו בא"ד א' ולפ"ז יש לראות. א"כ איך חילק הר"פ כו' וסיים קליפה בעי כו' אם כן אמאי בב"י צריך ס' ר"ל דז"ל הר"פ. יש רוצים להתיר בשר רותח שחתכו בסכין חולבת ע"י קליפה. וכדאמרינן גבי ביה"ש רותח וסגי בקליפה ולא דמי דהתם אין כל הבהמה רותח. אבל חתיכה שכולה רותחת. מתפשט בכולה. וכולה אסורה אם אין בה ששים כנגד כל הסכין ודוקא כשהסכין ב"י. אבל אם אב"י כו' מותר. אבל קליפה בעי עכ"ל. ועל זה הקשה הפמ"ג לתי הב' איך חילק הר"פ בין סכין ב"י לאב"י. דבסכין ב"י צריך ס' ובאב"י סיים. דקליפה בעי עכ"פ. וכמו שמפרש הט"ז. דלכך באב"י החתיכה מותרת דנגד הבעין מסתמא יש ס' אך בעי קליפה עכ"פ א"כ ע"כ. הא דבעי הר"פ בסכין ב"י ס' הוא נגד הבלוע של הסכין ולפי תירוץ הב' של הב"י דכל החומרא בסכין חולבת שחתכו בשר רותח. הוא משום הבעין של הסכין. אם כן אמאי גם בב"י הצריך ס'. וע"ז תירץ הפרי מגדים. דבאמת לדינא תי' הא' עיקר. ולכך בב"י צריך ס' אף נגד הבלוע של הסכין. ולתי' הב' של הב"י באמת נפרש מה שסיים הר"פ אבל קליפה בעי. דאינו קאי על סכין אב"י שחתך בשר רותח. אלא אביה"ש קאי וכמו שרצה לפרש כן בדרישה אות ד' דר"ל. אבל קליפה בעי לכל הפחות היכא ששחט בה. אבל אם חתך בה רותח לפעמים כולה נאסר כשאין ס' נגד השמנונית שעל הסכין אף שהוא אב"י (אבל הוא אכתי דוחק למעיין. וכמ"ש בדרישה שם ועיין במ"ש בס"ק שאח"ז: כו' ולפי זה הגבינה נאסרה כ"נ מפאגד"ש. נ"ב וכמ"ש להדיא בש"ך ס"ק ל"ב ע"ש:

ס"ק ט"ז בא"ד א' דלא היה לו להביא זה התירוץ. דכפי שיטתיה באות י"ג אם כן ברישא נמי אף דאין ס' נגד הבלוע בסכין יהא שרי דנגד הבעין מסתמא יש ס' כמו בסיפא באב"י כצ"ל:

ס"ק

משבצות זהב סימן צ"ד

בא"ד ג' ואמנם אני תמה דהב"י בק"ג לא כתב כלל האי לישנא שלא **משכחת דין דסה"ת** בש"א. למאן דס"ל דל"א **חנ"נ** בש"א אלא כתב ולי נראה להתיר כו'. ר"ל ויכול להיות דאף הב"י מודה דלהטור אף דסבירא ליה דל"א חנ"נ בש"א ואעפ"כ **הביא** לדין של סה"ת דהוא משום דלא ס"ל הסברא דעשר ידות. ונ"ט בנ"ט דאיסורא אסור רק הב"י בק"ג כתב כן אליבא דנפשיה לפי מה דס"ל דל"א חנ"נ בש"א. נראה לו להתיר. דאף **באיסור** לא מחשבין מעל"ע מחימום המים. ואף דסבירא ליה להב"י גם כן דנ"ט בנ"ט דאיסורא אסור. י"ל דס"ל להב"י הסברא דעשר ידות. ולכך התבשיל מותר משום דיש ס' נגד מעט האיסור שבקדירה:

בא"ד ד' שוב ראיתי כו' וריש דברי סה"ת כו'. ר"ל שלא הביא הב"י רק ריש דברי סה"ת שכתב דבב"ח. לכך אין מונין ממים. משום דהוי נ"ט בנ"ט והשמיט טעם השני שכ' בסה"ת משום דבב"ח היתר הוא ולא נ"נ בש"א ואיסורא פגום הוא. ר"ל מה שנשאר בקדירה ולא נפלט למים הוי נ"ט בר נ"ט ר"ל. דס"ל דגם באיסור שייך נ"ט בר נ"ט:

בא"ד ה' אמנם הדבר הקשה כו' עיינתי שם ובתוס' חסרו הא דעשר ידות כו'. ר"ל דז"ל התוס' שם. והר"ב בסה"ת. כתב שצריך לחקור שלא היה בכלים מים חמין בתוך מעל"ע לבישול האיסור דמים חשיבי כמו האיסור. לפי שנעשו נבילה. כיון שלא היה בהן ס' לבטל פליטת הכלי. וחזרו ונבלעו. ודוקא בכלי של איסור. אבל בכלי של היתר כגון בשר. בכלי חלב אע"פ שהיה בה מים חמין בתוך מעל"ע אין לחוש שהרי הן היתר דל"א חנ"נ. אלא באיסור. ועוד דאיכא בכלי חלב נ"ט בר נ"ט החלב לכלי ואח"כ למים ושוב לכלי עכ"ל. והנה ראיית הש"ך מהתוס' הוא מדכתבו בחילוק הב'. ועוד דבהיתר איכא נ"ט בנ"ט. ולא כתבו כמ"ש בסה"ת. משום דבהיתר אין צריך לשער. רק לפי המדומע ורק חלק מועט חזר ונכנס מהחלב. דעשר ידות מים כו' ובודאי איכא ס' אח"כ בהבשר. וע"כ דהתוס' לא ס"ל לסברא זו דעשר ידות וחידשו בחילוק הב'. דאף למ"ד דגם באיסור ל"א חנ"נ מ"מ באיסור צריך לחשוב מבישול המים דאז נפלט האיסור וחזר ונבלע משא"כ בהיתר. דאיכא נ"ט בר נ"ט. וזה דלא כב"י. ועז"ק הפרי מגדים. דהן אמת שהתוס' לא כתב להדיא הסברא דעשר ידות. מ"מ דברי התוס' הוא ממש כמ"ש בסה"ת. ואין משום הכרע דלא כהב"י. ר"ל דהרי התוס' כתב לדבריו בשם סה"ת. אך שקיצרו קצת. ואה"נ בחילוק הא' שכתב התוס' משום דבאיסור. המים נעשו נבילה כו' אבל בכלי של היתר כו'. ס"ל הסברא דעשר ידות דאל"כ אינו מובן החילוק בין איסור להיתר. דהרי אכתי אף דבהיתר לא נעשו המים נבילה. מ"מ נחשוב הקדרה ב"י משום החלב עצמו שנפלט אז למים. וחזר החלב ונבלע לקדרה. וע"כ דה"ק דאף שמה שנפלט מקדירה למים. כשחוזר ונבלע הוא רק דבר מועט. דעשר ידות מים נכנס לקדירה. וחלק א' ממה שנפלט. מ"מ באיסור הרי המים **עצמם חשיבי כמו האיסור** דנ"נ משא"כ בהיתר. דלהמים אין לחוש שהרי הן היתר ולא נ"נ. ונגד **זה החלק שחזר** ונבלע מהחלב שנפלט יהיה אח"כ בהבשר ס'. כיון שהוא דבר מועט. ואם כן י"ל דהב"י ס"ל דעיקר כחילוק הא'. ולכן כתב דלמ"ד דל"א חנ"נ בש"א גם באיסור לא מחשבין מחימום המים. וגם בסה"ת כתב שני טעמים. א' משום דבב"ח **דהיתר הוא נ"ט בנ"ט (וזה סיום דברי** התוס') ב' משום דבב"ח דהיתר הוא ולא נ"נ. א"צ **לשער** רק נגד החלב **שחזר** ונבלע **והוא** דבר מועט דעשר ידות כו' משא"כ באיסור דהמים נ"נ (וזה ריש דברי התוס') ואין בתוס' הכרע יותר (דלא כב"י) מסה"ת עצמו (עיין באות שלפני זה):

בא"ד

ול"ד למה דאיתא בסוסי' קכ"ב. בכלי של עכו"ם. דהתם נבלע איסור מעליא לכתחלה.

שפתי דעת סימן צ"ד

בא"ד ו' וא"ת מה נעשה כו' אלמא אין סובר סברא זו. ר"ל מדקאמר הש"ך דהטור אף דס"ל דל"א חנ"נ בש"א. אפילו הכי ס"ל כסה"ת. דמונין באיסור המים. א"כ ע"כ דלא ס"ל כסברת הסה"ת. דלכך באיסור מונין ממים. דהמים נ"נ. ובב"ח אינו כן. משום דהיתר הוא. ועשר ידות ממים. נבלע בקדרה. וחלק א' מבשר דאין המדומע מדמע אלא לפי חשבון. אלא הוא ס"ל הטעם דבב"ח הוא נ"ט בנ"ט דהיתירא ובאיסור נ"ט בנ"ט אסור דאית ליה סברת הסה"ת. אם כן אף באיסור לדידיה דלא נ"נ. נמי נימא כן. דעשר ידות כו'. ועז"ק הפרי מגדים. י"ל דשאני התם דבכל הקדירה משערין כו' משא"כ בידעינן שיעורא. אמרינן אין המדומע מדמע אלא כו' [עיין לעיל בסי' צ"ב. במש"ש על המ"ז ס"ק כ"ד אות ג' ע"ש:]

כו' ר"ל לא לפי חשבון משום דלא ידעינן כמה לשער או נ"ט כו':

בא"ד ז' להב"י שרי ר"ל משום הסברא דעשר ידות ולהש"ך כו' דאו"ה כתב בפירוש כו'. ר"ל דהא או"ה כתב הטעם. דלכך בב"ח. אין מחשבין ממים משום הסברא דעשר ידות. וזה שייך גם בדבר חריף שנתבשל בנתיים אבל על הש"ך בקכ"ב דמתיר גם בד"ח. הניח הפמ"ג בקושיא. ועיין באבן עוזר סימן צ"ו ס"ג שהעלה שם דהא דל"א בד"ח נ"ט בנ"ט. הוא רק משום דהד"ח מוציא כל הטעם. ולא נקלש ונתמעט. אבל מן הד"ח להבליע בדבר אחר אינו מבליע רק קצת טעם. דבזה שוה ד"ח לשאר דברים. ע"ש דסיים. דלפמ"ש הוא ניחא מ"ש הש"ך בסי' קכ"ב בדין ד"ח שבישלו בקדירה של בשר ב"י כו' ולכאורה קשה דהרי ד"ח שנתבשל בו עושהו כממש. אבל להנ"ל ניחא. דהוי שפיר נ"ט בנ"ט. מן הבשר לקדירה ואח"כ לד"ח טעם א'. ומן הד"ח מה שחזר לקדרה הוי טעם שני. הובא בקיצור בחוות דעת שם ביאורים סק"ו. וקלסי'. אך הפרי מגדים לשיטתיה דלא נחית לסברא זו כמ"ש בסימן צ"ו על השפ"ד שם סק"ב. ע"ש במש"ש מזה בארוך. ובעיקר הקושיא על הש"ך בקכ"ב. כבר קדמו בנו של הש"ך. ותמה עליו בנה"כ שם. ועיין במטה יהונתן שם שתמה ג"כ הכי ומיישב דברי הש"ך בטוב. ועיין בחכמת אדם כלל מ"ח טימן ט"ז שתירץ דאע"ג דהד"ח מוציא גוף הטעם. מ"מ מה שנבלע עתה בקדרה מן החריף. אינו רק טעם קלוש ע"ש. וכן תי' בחוות דעת סימן ק"ג ביאורים סק"ט. וכ"ה בחכמת שלמה סימן צ"ו סעיף ב'. ונעלם מהם שכבר תי' כן האו"ז שם לדברי הש"ך בקכ"ב כנ"ל:

עיין בש"ך כאן שדחה לדברי המעד"מ. ועיין בספר יד יוסף שיישב לדברי המעד"מ וכעין זה קדמו לתרץ כן בפלתי סוס"ק ט' דיפה טען המעד"מ. וכ"ה בדג"מ תנינא. ועיין בתפארת למשה. מ"ש על הש"ך כאן:

סק כג בא"ד א' וא"ל דילמא נקט הכי להתיר אף הבצלים. נ"ב עיין בחידושי יעב"ץ מזה כו' מתרי טעמי. ר"ל משני הטעמים שנבלעו בבצלים טעם הבשר וטעם החלב ונ"נ ופשוט:

בא"ד ב' אמנם מה שהתיר הבצלים כו'. אמנם עוד תמיה כו' וצ"ע. דבריו תמוהין בזה. דהיאך יתסרו הבצלים כיון דכבר נתבטל טעמם בס'. והרי להסוברים אפשר לסוחטו מותר אף בבלע איסור היה מותר להסיר החתיכה אחר כך. כמ"ש בטור סימן ק"ו. רק דאנן קי"ל אפל"ס אסור. אבל בבלע היתר דקי"ל אפל"ס מותר. כבר נפלט טעם הבשר. ואין בי חשש כלל. והכי נוהגין כל מורי הוראות. דהבצלים מותרין. וכך מפורש בט"ז סימן צ"ו סק"ה הגהות מוהרש"ק ז"ל. והנה הפמ"ג עצמו הרגיש בזה בסימן צ"ו בשפ"ד סק"ח ד"ה תשובה. דראה במגן אברהם סימן תמ"ז ס"ק ל"ח. דבהיתירא בלע אפשר לסוחטו שרי. אמנם תמה דאפל"ס היינו אם טעמו להחתיכה וראינו שנפלט ממנה הטעם. הא לא"ה מי יימר שנסחט כלל הטעם ע"ש. ולשיטתיה בסימן צ"ב בשפ"ד ס"ק י"א. ולדינא עיין בחידושי רע"א מזה. ובחו"ד חידושים ס"ק כ' ובסי' צ"ו ביאורים ס"ק א'. וכ"ה כמעט בכל האחרונים. דהבצלים מותרין וכ"פ בלחה"פ סימן זה ס"ק כ"ה. ובסימן צ"ו ס"ק ז'. ובבל"י סי' צ"ו סק"ה. וחכ"א כלל מ"ד סי' י"ב. וכ"ה בפמ"ג עצמו באו"ח סי' תמ"ז בא"א ס"ק ל"ח. ובשו"ת חוט השני סימן נ"ה. ובמנ"י כלל ס"א סק"ו:

אך בבצלים. הבלועים מאיסור דבזה לכ"ע הבצלים אסורין. עיין בדג"מ תנינא. שכתב דצריך להמתין עד שיצטנן ויסירם. ועיין בסימן ק"ו בשפ"ד סוס"ק ז'. וכמו שסיים הפמ"ג כאן.

ובאם נכבשו הבצלים. עיין בסימן צ"ו בשפ"ד סק"ח. ובפמ"ג או"ח שם. וחידושי רע"א כאן דבכבוש אף בהיתירא בלע אסורין הבצלים:

סק כד בא"ד א' ולכאורה דמיירי לאחר מעל"ע מחלב. ר"ל דאי בתוך מעל"ע מחלב. בשלמא מה שנפלט למים. שפיר הוי נ"ט בנ"ט. והוא כ"ש מבצלים משא"כ חלב שנשאר בדופן ולא נפלט. ונתערב עם המים שנבלע בדופן. זה לא הוי רק טעם א'. והוא ממש כמו בבצלים. וע"כ דמיירי לכאורה לאחר מעל"ע. דבזה מה שנשאר בדופן ולא נפלט למים. הוא נוט"ל. ומה שנפלט למים. וחזר ונבלע. הוא נ"ט בנ"ט. אך כיון דהרמ"א ע"כ בתוך מעל"ע מחלב מיירי דאל"כ איך כתב כו' אם כן אנו מוכרחין לומר. דלהמים שנבלע בדופן. הוי זה גם כן נ"ט בנ"ט. טעם א' מחלב לקדירה. וטעם הב' הוא מהחלב שבדופן. למים הנבלע בדופן. וא"כ הוא כ"ש מבצלים וק"ל:

סק כו בא"ד א' והמ"י כלל ס"א כו' ואני הכותב כו'. ר"ל דז"ל הי"ש פכ"ה סימן נ"ט. כתב הר"פ. יש רוצים להתיר בשר רותח שחתכו בסכין תולבת ע"י קליפה כדאמרי' גבי ביה"ש רותח וסגי בקליפה. ולא דמי להתם. דהתם אין כל הבהמה רותחת כו' ולעיל בפג"ה סי' מ"ב. נמי הבאתי לד' הר"פ הנ"ל דה"ה דהוה מצי לחלק. דגבי סכין ששחט בה. שהאיסור משום דם. אמרינן מישרק שריק כו'. והנה הש"ך כאן הבין דהמתירין מדמי לה לסכין של עכו"ם ששחט בה. וע"ז דחה הר"פ דהתם כו'. והרש"ל קאמר ע"ז. דה"ה דהוי מצי לחלק כו' וכך תמה עליו. דהרי בסכין של עכו"ם. שיש בו שמנונית דאיסורא. ל"א מישרק שריק. ורק בדם אמרינן הסברא דמישרק ותמה במנ"י שם על הש"ך כאן דהרי במהרש"ל שם בפכ"ה. ברור דכונתו דהמתירין מדמו לה לסכין של שחיטה שחתך בה בשר רותח דסגי בקליפה וה"ה בסכין תולבת. ודחה הר"פ כנ"ל. ועל זה כתב הרש"ל. דה"ה דהוי מצי לחלק דבחתך בסכין של שחיטה בשר רותח סגי בקליפה. משום שאין בסכין איסור רק משום דם. וגבי דם אמרינן מישרק. אלא מחמת רוב דם בלע קצת ונאסר. ולא נאסר כ"כ. ע"כ אמרינן. דאין אוסר יותר מכ"ק משא"כ בחתך בשר רותח בסכין תולבת. וכן מבואר מדברי הש"ך עצמו. בסימן י' ס"ק י"ד שפירש כן לדברי מהרש"ל. ולזה אומר הפרי מגדים דהצדק עם הש"ך. דאף שביש"ש פכ"ה סתם דבריו של הר"פ במ"ש יש רוצים להתיר כו' כדאמרינן גבי ביה"ש רותח וסגי בקליפה. ולא ביאר דבריו. אם מיירי בסכין של עכו"ם ששחט בה ויכולין לומר לכאורה דכוונתו כמ"ש המנ"י בסכין של שחיטה שחתך בו רותח. אבל ילמד סתום מן המפורש דהרי ביש"ש פג"ה סימן מ"ב. כשהביא לדברי הר"פ מבואר להדיא שם. דהמתירין הביאו ראיה מסכין של עכו"ם. ששחט בה דסגי בקליפה מביה"ש. והר"פ דחה כנ"ל. הרי מבואר כהש"ך דמסכין של עכו"ם ששחט. קשיא ליה להר"ף ודחה כנ"ל. וע"ז אומר הי"ש בפכ"ה שם דה"ה דהוי מצי לחלק כו' ושפיר תמה הש"ך כאן עליו. דהרי בסכין של טריפה דאיסור הוא לאו משום דם. רק משום שמנונית דאיסורא ל"א מישרק וגם דברי הש"ך בסי' י' אינם סותרים לכאן. כי הש"ך שם כתב דחום ביה"ש אינו מבליע יותר מכ"ק. ולכך הסכין לא בלע אלא דבר מועט מביה"ש. ואינו אוסר יותר מכ"ק. אם חתך בו רותח וכן מחלק מהרש"ל בפ' כ"ה סימן נ"ט בהדיא עכ"ל. ואין הכוונה כמו שהבין המנ"י. דהש"ך שם קאמר דמהרש"ל גם כן מחלק בין סכין של שחיטה שחתך בו רותח. לשאר סכין שבלוע מחלב או איסור אלא דה"ק וכה"ג מחלק הרש"ל. בין סכין של עכו"ם ששחט בה. דאף דביה"ש רותח. מ"מ אינו נאסר אלא כ"ק משא"כ בסכין חולבת. וחתך בו רותח וכה"ג מביא הש"ך שם מקודם לזה מדברי הרשב"א. דאפילו בסכין של עכו"ם ששחט בה. אף ששמנינותו טוח ע"פ. סגי בקליפה. אלמא דחום ביה"ש. אינו בולע יותר מכ"ק ע"ש. ורק לדינא הסכים הש"ך שם לדברי הרש"ל בפכ"ה. דע"י חום ביה"ש. אינו בולע רק דבר מועט אבל בטעמא שכתב משום דמישרק שריק. לכך בששט בסכין של עכו"ם. סגי בקליפה. לא הסכים לו והשיג עליו כאן באמת. ועיין בבכ"ש למסכת חולין דף קי"א. הקשה גם כן על הרש"ל. דהרי הי"ש גופיה. בפג"ה סימן מ"ב כ"כ דהמתירין של הר"ף ילפי לה. משוחט בסכין של עכו"ם. דאסור משום שמנונית ע"ש. ועיין ביד אברהם. שכתב דהתבו"ש כ"כ מדנפשיה. ולא ראה שכבר הקדימו הש"ך כאן ע"ש. ולענ"ד ח"ו לומר כן. והרי בבכ"ש שם רשם בצדו לעיין בש"ך סוסי' צ"ד ס"ק כ"ו ובמנ"י כלל ס"א ס"ק מ"ב. הרי דלא נעלם ממנו כלל. אלא דהתבו"ש חידש שם בתמיהתו על הרש"ל מדברי עצמו בפג"ה סימן מ"ב. כי הש"ך כאן לא הזכיר בדבריו. רק מדברי הי"ש רפכ"ה סימן נ"ט וע"ז י"ל כמ"ש המנ"י לכך תמוה הוא בבכ"ש מדברי הי"ש בפג"ה סימן מ"ב. דמבואר כן להדיא בדבריו. אך הפמ"ג כאן העמיס זה ג"כ. בכונת הש"ך. כדי שלא יקשה עליו. כמ"ש המנ"י

סק כט בא"ד א' דאל"כ אמאי צריך קליפה באב"י כו' ועוד י"ל דקליפה הוי כלכתחלה ונו"ט לפגם אסור לכתחלה. נ"ב עיין בחידושי רע"א שכתב דמ"ש ברמ"א כאן דהבשר צריך קליפה הוא. משום הכעין שעל הסכין. אבל בידוע שהסכין היה נקי אף בב"י אם יש ס' נגדו א"צ קליפה. ת"ח כלל ס"א עכ"ל. הרי דפשוט דסכין שהוא אב"י והיה בבירור מקונח. דא"צ קליפה. וזה מבואר גם מדברי רמ"א כאן בהג"ה בסופו שכתב ואפילו אין הסכין ב"י. יש לקלוף הבשר משום שמנונית הסכין:

סק לג בא"ד א' ומ"ש על הב"י מתוס' אין ראיה. הם דברים פשוטים. עיין בשפ"ד סק שאח"ז במ"ש. ומיהו לב"י אפשר יש לו להוכיח הוכחה מתוס' כו' ע"ש.

חידושי דינים לסימן צד

א) אם במקום א' היה מונחים הרבה כפות של בשר. וכולם היו אב"י רק כף א' היה ב"י. ולקחו כף א' מהם והכיסו בו קדירה עם חלב. ולא היה ס' נגדו. נשאל בשאלות ותשובות בי"ש חיו"ד סי' קע"ה. הבאתי דבריו לקמן בחידושי דינים לסי' ק"ג אות ל':

ב) אם מותר למכור לנכרי קדרה שנאסרה מבב"ח. עיין במ"ש על המ"ז סק"ד אות ג' שהבאתי שם כל דברי האחרונים בענין זה ע"ש:

ג) עיין בשפתי דעת סק"ו. ד"ה שאלה. דאם תחבו כף בשר ב"י לקדירה מלאה חלב (ר"ל שהיה ס' נגדו) ולקחו עמו כמה פעמים חלב. ונתנו אותו לקדירה אחרת חולבת דפשוט דצריך בקדירה שניה ס' נגד כל החלב שהוציא מקדירה א' ולא סגי במה שיש ס' נגד הכף. כי החלב בתוך הכף נ"נ. בכל פעם ע"ש. דבכף של איסור בה"מ די בס' נגד הכף ולאו דוקא נקט לקדירה אחרת. אלא ה"ה אם לקחו בכף זה ב' פעמים חלב. וחזרו ונתנו לקדירה זו עצמו. דצריך ס' נגד כל פעם וכמבואר בבל"י סק"ח. בשם כנה"ג. ובמנ"י כלל פ"ה סק"ה. וכ"ה בחו"ד ח' סק"ו. ועיין במ"ש על השפ"ד שם אות א' בשם היד"י. והבינ"א בזה עיין שם:

ד) בדין דבר גוש בכ"ש. עיין במ"ש לעיל על המ"ז סקי"ד אות א' ב' בשם האחרונים בזה ע"ש וגם הבאתי שם בשם היד אברהם וחו"ד ובינ"א. וידי' שהשיג על המ"ז סוס"ק י"ד שכתב דעם דוחקא מבשל ממש ואסור בהנאה דז"א אלא דמותר בהנאה:

ה) נשאלתי עוד בהיותי בק"ק פיטשאיוב מאחד שלקחו מחבת שטיגנו בה מקודם כמה ימים עוגות עם חמאה (הנקרא מאלינטשיס) וטעה שהיא מחבת של בשר וטיגן בה תרנגולת. ולא מירק ולא שטף להמחבת משמנונית חמאה הנקרש על פניה. ואחר הטיגון לקחו התרנגולת והניחו אותה בקערות של בשר יקרים (שקורין פארצילאייענע טעליר). והשבתי דהמחבת צריכה ליבון והתרנגולת די לה קליפה מסביב. והטעליר מותרים לאחר מעל"ע ואבאר טעמי ונימוקי בזה. דאף שמבואר באו"ח סוסי' תנ"א סעיף י"א דמחבת מותרת בהגעלה ע"ש בט"ז ס"ק ט"ז ומג"א ס"ק כ"א. מ"מ הרי ביו"ד סי' קכ"א ס"ד מבואר. דמחבת שמטגנים בה. אע"פ שלענין חמב"פ די לה בהגעלה לענין שאר איסורים צריכה ליבון. דשאני בחמץ דהיתירא בלע. וא"ל דבנ"ד כיון דהיתה המחבת אב"י. ג"כ הוי היתירא בלע. דז"א דהרי בלעה המחבת השמנונית חמאה. שהיה נקרש ע"פ עם טעם בשר התרנגולת. דהוי איסורא בלע מבב"ח ממש ובפרט לחילוק מהרמ"ע סימן צ"ו שהובא בש"ך סי' קכ"א סק"ח. פשוט דבנ"ד צריכה המחבת ליבון. אבל התרנגולת מותרת. אף שחמאה הוא שמן ומפעפע. מ"מ כיון דמבואר באו"ה כלל ל"ג ד"ב. הובא בשפתי דעת רסי' צ"ה סק"א דסתם כלי יש בתבשיל ס' נגד הלכלוך שעליו ע"ש. א"כ מכ"ש במחבת שאין לו דפנות רק השוליים דבודאי יש בתרנגולת ס' נגד מעט השמנונית חמאה שנשאר נקרש ע"פ המחבת. אך אכתי הרי קי"ל בסימן ק"ה ס"ה. דבצלי צריך ס' ונטילה. וכתב בהג"ה שם דכל מבושל בלא רוטב דינו כצלי כו' ואפילו איכא ס' צריך נטילה ע"ש. ויען דבנ"ד אם יקחו מהתרנגולת סביב כדי נטילת אצבע לא ישאר ממנה כלום. אמרתי דיש לדון דדי בקליפה. דשאני שם בסי' ק"ה דמיירי באיסור מרובה. לא באיסור מועט כנ"ד. דמה שנשאר על המחבת. הוא דבר מועט ואף שהוא שמן די בקליפה. וראיה לזה ממ"ש המחבר סימן זה סעיף ז' דבשר רותח שחתכו בסכין חולבת כו'. אבל אם אב"י אינו אוסר אלא כ"ק ע"ש. ומיירי שם ע"כ דהיה הסכין מהחמאה. שהוא שמן וכה"ג דאל"כ אמאי ברישא שם אוסרת עד ס'. לפ"מ דס"ל למחבר בסי' ק"ח ס"ד וכמ"ש בש"ך בצ"ד שם ס"ק כ"ז. ועיין בש"ך שם ס"ק כ"ט. דמוכח מדברי המחבר רסי' צ"ו. דאפילו בסכין אב"י מסתמא שמנוניתו קרוש ע"פ ע"ש ואפ"ה אמרינן שם דדי בקליפה. והטעם הוא כמ"ש הב"ח בט"ז שם סקי"ג דהשמנונית שעל הסכין הוא איסור מועט. ואף שאין ס' נגדו אין אוסר רק כ"ק דאינו יכול להתפשט להלן הכ"ק. ומייתי ראיה מריש פכ"צ. וכ"כ בש"ך שם ס"ק כ"ט מכח ראיה זו. ואף הט"ז שם לא נחלק אלא בזה דהוא ס"ל דגם באיסור מועט בעינן ס'. וכן הסכים לדבריו בנה"כ שם. ובמנ"י כלל כ"ג ס"ק ט"ו. אבל בזה מודו דבי"ש ס' עכ"פ כיון שהוא איסור מועט די בקליפה. וא"צ כ"נ. וא"כ ה"ה בנ"ד. ואף דבמ"ז שם סקי"ג כתב דלהט"ז קליפה ל"ד. אלא בעינן באמת כ"נ ע"ש. מ"מ הרי כבר הבאתי שם דדחו לדבריו בזה יען דמפורש יוצא מפי הט"ז עצמו. ברסי' צ"ו ס"ק א'. דהכא די בקליפה ממש וא"צ כ"נ כמו בצנון שם ע"ש. ועיין בפרי מגדים בשעה"ת. ה"ב סוף פ"ג. ד"ה ועתה. שהצריך שם נטילה להלחם. ותמה באמת עליו בהגהות מוהרש"ק ז"ל. דלא ידע למה החמיר לשער בנטילה. הלא קי"ל סיכה משהו בעלמא הוא ול"מ להב"ח והש"ך בצ"ד. אף ס' ל"ב רק קליפה. אלא אף להט"ז שם דבעינן ס'. מ"מ ל"ב כ"נ רק קליפה כו' לכך נ"ל להקל בקליפה ע"ש. וכן בשו"ת צ"צ החדש סימן ס"ד. השיג על הפמ"ג וכתב דסגי בקליפה. ובאמת הפמ"ג עצמו בסימן זה במ"ז שם הרגיש דקשיא לפי הבנתו בט"ז. דאמאי נקט המשנה לשונות מתחלפים (יקלוף ויטול) ועיין בחו"ד חי' סי"ק כ"ג וכ"ד וביאורים סי"ק י"ד שכתב ג"כ דרק כשהסכין ב"י בעינן כ"נ אף שיש ס'. אבל באב"י והאיסור הוא רק משום השמנונית שע"פ הסכין די בקליפה. ועיין ביאורי הגר"א אות כ"ד ובצ"ל שם. ועיין בבכ"ש לחולין דף קי"א ע"ב שכתב דכ"ע ס"ל דסתם סכין אינו נקי וליכא דפליג בהא ואפ"ה החליט המחבר בסימן צ"ד דהטוח שעל הסכין אינו אוסר יותר מכ"ק. ועיין בחידושי יעב"ץ סימן צ"ד על הש"ך סי"ק כ"ט. וגם יש לצרף דעת הר"ן בסוף עכו"ם בשם י"מ. ודברי הרמב"ם פי"ז מהמ"א הלכה ד' שהוא דעת היש מתירין שהובא במחבר סימן ק"ג ס"ה דס"ל שגם הטוח שע"פ הכלי נפגם במעל"ע. ואף דאנן לא קי"ל כוותייהו. וכמו שסתם במחבר סימן קכ"ב ס"ג. ורסי' צ"ו מ"מ סניף הוי להנ"ל. להקל בנ"ד עכ"פ בקליפה. ועיין בנו"ב מהדו"ק חיו"ד סימן ל"ד:

אך הקערות והטעליר ששמו עליהם התרנגולת רותחת קודם שקלפו אותה לכאורה נאסרו, כי אף דקי"ל דגם גבי כלי אמרינן תת"ג כמ"ש ברמ"א סי' ק"ת ס"ג מ"מ הרי אדמיקר לה. בלעו מהקליפה של התרנגולת דהוא איסור מ"ע דאף היכא דלא נאסר רק כ"ק. חשיב גבי

בב"ח איסור מ"ע, כמ"ש בש"ך סימן ק"א ס"ק ו' ונאסרו הקערות כ"ק, כדין חם לתוך צונן, אבל אחר העיון נלענ"ד להתירן אחר מעל"ע והיינו דהרי לדעת הרש"ל פג"ה סימן מ"ה והט"ז בק"ה ס"ק י"ג. לא חשיב בב"ח איסור מ"ע רק בנגע בשר חם לגבינה חמה, אבל חתיכת בשר הנאסרה כבר מחלב, שוב לא הוי רק איסור בלוע כמו ש"א, א"כ לדעתם, לפמ"ש במחבר בק"ה שם ס"ז וז"ל, אבל בלעה מן הדברים המפעפעים כו' או בתחתונה חמה ועליונה צוננת. ודייק בש"ך ס"ק כ"א, דמשמע הא אם התחתונה צוננת ועליונה חמה, אפילו קליפה לא בעי וטעמא דאף דקי"ל, חם לתוך צונן קולף דמקמי דמוקיר ליה, א"א דלא בלע פורתא, מ"מ היינו דוקא מגוף הדבר שאצלו בולע מיד ממנו מעט, מקמי דמוקיר ליה, כיון שנוגע בו אבל אינו יוצא מחתיכה לחתיכה, מקמי דמוקיר ליה עכ"ל אם כן כיון דקי"ל דגם בכלי אמרינן תת"ג כנ"ל אם כן בנ"ד שהטעליר שהם תתאה הוא צונן, והקליפה מהתרנגולת, הוא רק איסור בלוע לרש"ל וט"ז אם כן לא בלעו הטעליר אף כ"ק. מקמי דמוקיר לה, כמו בב' חתיכות. ואף שבפר"ח ופר"ת חולקים על הש"ך דס"ק כ"א וס"ל דמ"מ אוסר כ"ק, הובא בשפ"ד שם, והפרי מגדים תמה גם ממה דכתב באו"ה כלל ל"ו ד"ה, דאם היטל בשר שבלוע מחלב בקערה קרה, הקערה צריך הגעלה, ואיהו סובר דבכלי אמרינן תת"ג ואפ"ה סבירא ליה אדמוקיר יוצא מבשר, חלב הבלוע בו, ואוסר לקערה כ"ק, מ"מ מדסיים הפמ"ג שם דבאין הפסד יש להחמיר כפר"ח ופר"ת, משמע דבהפסד יש להקל כש"ך וכ"פ בחו"ד ביאורים סקי"ד וחי' סקכ"ג ע"ש, גם יש לצרף דברי החו"ד סי' ק"ה שם. ביאורים ס"ק ט"ו וחי' סקכ"ד דאין כלי נאסר ממאכל אפילו יש בו בלוע שמן ע"ש, ובסימן צ"ד ביאורים סוס"ק ט"ו הגם דע"ז לחוד אין לסמוך דעיין בשו"ת בי"א חיו"ד סימן ל"ז משמע דלא ס"ל כחו"ד בזה וכמו שכתב בשו"ת ב"ש חיו"ד סימן קס"ח ועיין בחו"ד עצמו סימן צ"ו סק"ו, גם בט"ז סימן ק"ה ס"ק ט"ז במ"ש איסור שאינו מפעפע, מבואר דלא כחו"ד הנ"ל מ"מ סניף הוי להנ"ל אך לפי מה דסבירא ליה לש"ך בס"ק י"ז שם. דחתיכת בשר הנאסר מחלב, חשיב שפיר איסור מ"ע, אף אם נאסר רק כ"נ או כ"ק, וכמ"ש בש"ך בק"א כנ"ל, אם כן בולעין שפיר הקערות כ"ק מקמי דמוקיר להקליפה של התרנגולת שהוא גוף האיסור הנוגע בהן מ"מ הרי כתב בש"ך בק"ה שם סקט"ו בשם מהרא"י דכל היכא דבטל בס' א"צ לא נטילה ולא קליפה, והרש"ל באו"ש ובפג"ה סימן כ"ח הסכים דבשמן יפה כתב מהרא"י ע"ש, ואף לדידן דס"ל דאף בשמן בעינן נטילה הוא רק תומרא בעלמא. וכמ"ש המ"כ והפר"ח, הובא במ"ז סקי"א ושפ"ד סקט"ו, אם כן בנ"ד כיון שיש ס' בהתרנגולת נגד מעט שמנונית חמאה הטוה על פי המחבת, אף דצריך להחמיר ולקלוף כנ"ל מכל מקום אין לאסור הכלים, וגם יש צירוף דיעות, דס"ל דטיחה שעל המחבת נפגם גם כן במעל"ע כנ"ל, ועל כל הנ"ל סמכתי והתרתי הכלים בהפסד להשהות עד לאחר מעל"ע, ויען כי היה רב א' שערער עלי על שהתרתי התרנגולת בקליפה ולא נטילה הצעתי דברי אלה לפני הגאון המפורסם מהרי"א איטינגער אב"ד דק' לבוב ז"ל, וכתב על השאלה בכתי' ממש וז"ל, השאלה הנ"ל ראיתי וכל פלפולו מ"ש מעכ"ת בזה, הוא אמת ויציב לדינא ויפה הורה מעכ"ת, ולראיה באתי עה"ח יום א' כ"ח מנחם תרמ"ב לפ"ק **יצחק אהרן סג"ל איטינגער**. ובהיותי בק"ק ראחנע, אמר לי כבוד יד"נ הרב המאה"ג מוהר"ש נ"י מורה הוראה דשם, שחסר עוד פרט אחד לשאלה זו, דכ"ז דוקא כשלא נתנו מקודם שומן על המחבת קודם שהניחו עליה התרנגולת, אבל אם נתנו קצת שומן על המחבת אצל האש להתיך אותו כדי לטגן בה אחר כך התרנגולת, אם כן כיון שלא היה בהמעט שומן ס' נגד החמאה הנקרש על פי המחבת הרי הוא נ"נ, ואף בשומן עוף עיין בט"ז סימן צ' סק"ד ובמ"ז שם דלדידן אף בשאר איסורין דרבנן אמרינן חנ"נ ואם כן בעינן אחר כך בהתרנגולת ס' נגד כל השומן ונטילה, ויפה אמר:

ו) אם תחבו כף ב"י מבשר, לקדירה חולבת ב"י עם ירקות ואין ס' נגד הכף, דהכל אסור לדידן על פי דברי הרמ"א בצ"ה ס"ג, ובצ"ד ס"ה. עיין בש"ך שם סק"ח ובט"ז צ"ה סוס"ק ח' ומ"ז שם, ואי מותר בהנאה עיין בשפ"ד סימן זה סק"ט במ"ש וראוי שתדע כו', אמנם אם עכ"פ עבר על הקדירה או הכף לילה עיין בחכמת אדם כלל מ"ה סוסי' י"ד הבאתי דבריו לקמן בסימן צ"ה על המ"ז סק"ד בסופו:

ז) עיין במ"ז סק"ג דיראה לו, דאם תחב כף ש"ב לקדרה חלב שהעלה רתיחה והיה ס' ואח"כ תחבו אותי לקדירה אחרת חלב ונשפך וא"י אם היה ס' דאין לומר דמה"ת הוי הגעלה, והכף נעשה חולב (בתחיבה הא') ורק מדרבנן משום לא פלוג תו הוי סד"ר דשמא היה גם כעת ס' ולא מקילינן בכה"ג ע"ש וטעמו של הפמ"ג י"ל דהרי כתב הב"י בסוסי' צ"ג, אליבא דרבינו ירוחם דכיון דחלב אסור בבשר אינו בדין שיהא הוא הגורם היתר ע"ש ובד"מ אות ד' ובב"י סימן צ"ד כתב דלטעם זה שכתב לרי"ו אפשר דהרשב"א נמי מודה בד"ז ע"ש, ובנה"כ סימן צ"ג מזה, ועיין בכרתי סק"ט ופלתי סק"ה מ"ש לתרץ ע"ז דהכף אסור, ול"א דנגעל בהחלב ועוד דהרי איכא עוד תירוץ בב"י בשם הסמ"ק משום דאנו מצריכים ס' (בחלב הא') נגד כל הכף אפילו בספק אם נתחב כולו והגעלה אינה מועלת כ"א בודאי שתחבוהו כולו ע"ש, אם כן בחלב הב' חיישינן שמא לא נתחב מקודם (בחלב הא') רק מקצתו, וכעת נתחב כולו ואף באומר ברי לו שתחב מקודם כולו גם כן י"ל דהוי כמלתא דלא רמיא עליה.

ועיין בשפ"ד סימן זה סקכ"ח, ועיין בפ"ת סק"א מ"ש על הנו"ב בזה:

ח) ולפי דברי המ"ז. ה"ה כה"ג ביש ספק אחר כגון באם בבירור אין ס' בחלב הב' רק שהכף ש"ב הוא ספק ב"י דאין להקל ולומר דמה"ת הרי נגעל הכף בחלב הא'. ותו הוי סד"ר שמא הכף הוא אב"י. ועיין בחכמת אדם כלל מ"ו סי' ח' שהגיח בצ"ע באם עבר על הכף לינת לילה בין תחיבה א' לתחיבה ב' עד"מ שתחב כף ש"ב לקדירה ש"ח קודם ערבית והיה ס'. ולמחר בבוקר. חזרו ותחבו אותו שוב בחלב ואין ס' די"ל אפשר דהוי ס"ס. שמא פלט הכף הכל בתחיבה הא'. ונעשה כמין שתחבו בו ושמא כמ"ד דלינת לילה פוגם ע"ש:

ט) ועיין בשו"ת שו"מ מהדו"ת ח"ד סימן קפ"ט בעובדא שלקחו כף עץ חולבת. ושפתו בו כמה קדירות ש"ב במקצת היה ס' נגד הכף ובמקצת לא היה ס', וגוף הכף היה ספק ב"י. ואמר דבר חדש דיש להתיר. דהנה בהא דסי' צ"ד. דאם יש ס' נגד הכף. הכף אסור הקשה הגש"ד הובא בב"י וט"ז סק"ג שם דיהי' הגעלה ע"י שנתחב הכף ותי' דילמא אתי למטעי להתיר גם אם לא נתחב כולו דאז לא היה הגעלה. ולפ"ז נלענ"ד ברור דמותר בנ"ד דהרי יש ס"ס מה"ת. וספק בדרבנן. דמה"ת יש ס"ס. שמא הכף אב"י ואת"ל דהוא ב"י. דילמא נתחב תחלה לקדרה שהיה ס'. ואז נעשה הגעלה ואף דמדרבנן אסור. דילמא אתי למטעי הא בדרבנן סמכינן על ספק א' שמא הוא אב"י ע"ש. ובאמת יש לו תנא דמסייע. דמבואר בב"ח כאן דכדאי הוא הרשב"א לסמוך עליו בדיעבד. ולכן בכף של עץ ומתכות ש"ב שתחבו אותו לחלב. ואית ביה ס', שכבר נתמעט כח בלע בשר ונקלש כו' בדיעבד אין לאסור בחזרו ותחבו לחלב בפחות מס' ע"ש, ואף דאין אוסרין בכה"ג אף בדיעבד וכסתימת לשון הטוש"ע סעיף ג', דאפילו בדיעבד אוסרת אם חזרו ותחבוהו בין בבשר בין בחלב, אבל עכ"פ יש סיוע מדברי הב"ח שנימא עכ"פ דלא הוי רק דרבנן ולצדד ביש עוד ספק:

והנה חיסר השו"מ פרט א'. דבעינן שנדע שהקדירות ש"ב העלו רתיחה דאל"כ ליכא הגעלה כלל, ולענין איסור אוסר, וכתי' הא' של הגש"ד, הובא בב"י וט"ז כאן. ועיין בנה"כ סוסי' צ"ג, ובתה"ד סימן קל"א ובפו"כ שם סימן ק"נ ועיין בישוי"ע סימן צ"ד סק"ה דהוא רק מדרבנן. ומה"ת מהני ההגעלה. אף שאין עולה הרתיחה וכמבואר בסמ"ק ע"ש ועפמ"ג או"ח סי' תנ"ב בא"א סק"א מזה ומ"מ עכ"פ בא"י אם הקדרות שיש בהם ס', היו רותחות שהי"ב לכ"ע אף מה"ת לא הוי הגעלה כלל וכמ"ש הב"י כאן בשם הסמ"ק, דהגעלה אינה מועלת כ"א בודאי רותחת ע"ש ולע"ד לא אמר דבר חדש דהרי כבר הרגיש המשבצות בסברה ז', (כנ"ל באות ז') וכתב להחמיר, ונדון של הפמ"ג קיל יותר מנדון של השו"מ דהרי בחקירת המ"ז, אם נימא דהוי הגעלה מה"ת, ליתא כלל חשש דאורייתא ואפ"ה לא רצה לסמוך ולחשבו ע"ז רק לדרבנן, ולהקל בספק אם יש ס' אח"כ מחמת סד"ר, מכ"ש בנדון של השו"מ דיש חשש דאורייתא. דדילמא הכף ב"י ונתחב תחלה לקדרה שאין בה ס', וכמו דיש בנדון דשו"מ, עוד ספק דאב"י כה"נ בנדון הפרי מגדים יש עוד ספק דשמא היה ס' כעת, ואף שהיה בבירור הגעלה כזו תחילה מ"מ לא רצה להקל בצירוף עוד ספק והוא היקל גם בספק הגעלה כזו עם עוד ספק, ולדברי הפמ"ג יש לעיין גם אם בודאי תחבו הכף תחלה לקדרה שהיה ס', ואחר כך לפחות מס', אם להקל בקדרה הב' ע"ז שהכף ספק ב"י וכמו דלא רצה להקל בספק אם היה בקדרה הב' ס', כנ"ל (באות ח') וצ"ע בד"ז, דשו"מ:

אך לפמ"ש בחידושי דינים לסימן ק"ג דין ב', אין נ"מ בזה רק בספק ב"י כזה שתחבו כף זה אתמול בלילה בחלב, והיום בלילה תחבוהו להקדרות ש"ב וספק אם יש מעל"ע אבל בספק ב"י כזה, שנשתמש אתמול הכף בצהרים בחלב, והיום בצהרים תחבוה לבשר וספק אם יש מעל"ע שלם, כשר בלא"ה משום ס"ס (ואף אם בבירור תחבו אותו תחלה לקדירה ש"ב שאין בו ס'). דשמא כר"ת, דלינת לילה פוגם, ושמא יש מעל"ע, (והשו"מ דלא נחית לזה הוא דאזיל לשיטתיה בתשובה ח"ד סימן קפ"ט דשדי נרגא בזה דהוי מש"א, אבל עיין במ"ש על המ"ז ס' צ"ה סקי"ד אות ה' לדחות דבריו):

הלכות בשר בחלב

שפתי דעת סימן צ"ה

סימן צה ס"ק **ג' בא"ד** וכבר כתבנו בט"ז במ"ז סק"ד וסוס"ק ה' אם להתיר לבשל כו' ומרמ"א אין ראיה דמ"ש בהג"ה דאבל ליתנו בכלי שלהם מותר לכתחלה היינו אם כבר נתבשל בכלי של בשר מותר ליתנו לכלי חולב.

ס"ק ד' בא"ד א' כמ"ש הי"ש שם. בדבש שהוריקוהו כו' דנ"מ א' הוריקוהו לחלב ממש כו' ר"ל דז"ל הי"ש שם כ' המרדכי מעשה בא לפני ר"י שבישלו דבש במחבת של בשר ב"י והריקוהו חם בקערה של חלב ב"י והתירה משום דשמנונית בדבש הוי נוט"ל. ונראה דאפילו אם היה נו"ט לשבח שרי. משום דהוה נ"ט בנ"ט. אלא שהר"י רצה להתירה אפילו לריב"ן שאוסר בנתבשלו ונ"מ אפילו לדידן דאנו מתירין נ"ט בנ"ט שנתבשלו היכא שעירוי הדבש בחלב עצמו. לפי שהדבש שנתבשל בלא תערובת מים הוי כמו דגים שנצלו בקדירה של בשר. שאסור לאכול בכותח. ומשום טעם זה דבשר בדבש הוא נוט"ל שרי עכ"ל ובזה יבואר לך ד' הפמ"ג ע"נ:

בא"ד ב' ומדברי הי"ש מוכח כו' הא לכלי חולב כו'. ר"ל דאל"כ למה ליה לאשכוחי נ"מ לדידן בטעם זה דפוגם היכא שעירוי הדבש לחלב עצמו הא שפיר נ"מ אף לדידן בדין זה של הר"י גופא שעירוי הדבש לקערה חולבת דמטעם נ"ט בנ"ט היה אסור לדידן כיון דהדבש הוה כנצלו ובנצלו אף לכלי אסור. אע"כ דס"ל דאף לדידן דבנצלו אסור. הוא דוקא לחלב ובשר עצמו. הא רק לכלי שרי. ולכך אין נ"מ לדידן. בטעם זה דבשר בדבש נוט"ל. אלא באם עירוי הדבש לחלב עצמו:

בא"ד ג' ועיין בל"י אות ד' כו' ואם נצלו דגים במחבת כו' כצ"ל וז"ל הבל"י שם.אם נצלו הדגים במחבת של בשר מיובש בלי רוטב ושמן כלל אסור לאוכלן בכותח. ונראה היינו כ"ק אוסרת ר"ל דרק הקליפה של הדגים נאסרו לאכול בכותח ובאם שיש בהדגים הקשקשים. הסרת הקשקשים הוא הקליפה עכ"ל:

בא"ד ד' לקח זה. ממ"ש הדמש"א ויש חילוק אם בישלו עם בשר אסורין כולו בכותח ובנצלו עם בשר אינו נאסר רק כ"ק ולאכול בכותח כו' הנה ז"א כו' עסי' ק"ה סעיף ה' בהג"ה אבל נצלו בכלי בשר הדין אמת ויציב כמ"ש בבל"י אבל לא כהדמש"א שמחלק אף בבשר בעין בין בישול לנצלו עסי' ק"ה בש"ך אות כ"ג. דדבר הבלוע בכלי אינה אוסרת בלא רוטב רק כ"ק ואף בשומן ר"ל אף אם הבלוע בכלי הוא שמן. אינו אוסר בלא רוטב רק כ"ק. והש"ך שם נסתפק בזה. אף בשפ"ד שם ס"ק כ"ג. הביא כן בשם הפר"ח ס"ק כ"ח. דאף בשמן. רק כ"ק ע"ש ועיין בפרי מגדים או"ח בהנהגת או"ה. סדר ב' ס"ק כ"ד. שנסתפק שם בזה. אך עיין בש"ך סי' צ"ד ס"ק ל"ג. ובמג"א סימן תנ"א ס"ק ל"ז דאף בלוע שמן בכלי אינו אוסר יותר מכ"ק. ובנו"ב מהדו"ק חיו"ד סימן ל' כתב דלא שבקינן מה דפשיטא ליה למג"א בשביל ספיקו דש"ך. ועיין בפרי מגדים או"ח סי' תנ"א בא"א ס"ק ל"ז. ובסימן תצ"ד בא"א סק"ח שפסק כן. וכ"פ בחו"ד סי' ק"ה ח'. סקכ"ה. ובחכ"א כלל נ"ז סימן ג' וצ"ע על החו"ד סימן צ"ד ח'. סוס"ק כ"ח ששתם כש"ך בק"ה ועיין בט"ז סימן ק"ח ס"ק ז' ומ"ז שם. ובדג"מ תניינא מ"ש על הט"ז שם:

משבצות זהב סימן צ"ה

סימן צה ס"ק **א' בא"ד א'** ובש"ד סי' ס' כו' דוקא טעם א' בכלי וב' באוכל הוקלש. הא טעם א' באוכל ואחר כך בכלי כו' אסור. נ"ב עיין בפ"ת ס"ק א' שהביא בשם תשובת פני אריה שהאריך להוכיח דנוסחא זו שבשערי דורא שהביא הפרי מגדים משובשת היא. ובאמת הדין דבאוכל נמי אמרינן נ"ט בנ"ט. וק"ו הוא מכלי ע"ש. אבל עיין בהגהת הגאון מהרי"ש. אב"ד דק"ק לבוב ז"ל שהביא ג"כ לדברי הפני אריה הנ"ל וכתב לעיין בשו"ת מהריב"ל. דדעתו לענין טכ"ע בב"ח דהוא דאורייתא דדוקא באוכל אבל בכלי אינו ד"ת. עיין כו"פ סימן צ"ח סק"ב הרי ראינו דבכלי לא נכנס כ"כ הטעם כמו באוכל. ואם כן אפשר דד' הש"ד יש להם מקום. כפי מה שכתוב לפנינו עכ"ד. ועיין בחו"ד חי' רס"ק ב'. ועיין ביד"י סימן צ"ד בארוך סקי"ט שהעלה כהפמ"ג בזה דמאוכל לאוכל לא הוי נ"ט בנ"ט. ולא כפני אריה הנ"ל שכתב דט"ס יש בש"ד. אך מ"ש הפרי מגדים דדוקא טעם א' בכלי. וב' באוכל. הא להיפוך לא. דבר זה אינו. וכפל דבריו בסימן צ"ה ס"ק א' שהוכיח דטעם א' באוכל וב' בכלי שפיר הוי נ"ט בנ"ט. מיהו בבישל ירקות בחלב יש להחמיר כשיטת התוס' שהביא הרשב"א בתה"א. דזה לא הוי טעם רק דממש החלב נכנס בהם. וכן רוטב של בשר נמי חשיב ממש כבשר. וממנו לכלי. תו הוה רק טעם א'. אבל אם ב' אוכלים יבשים שבלעו זמ"ז ואחר כך בכלי. שפיר הוה נ"ט בנ"ט ע"ש. ועיין בהגהת א"ב על החו"ד ביאורים סק"ד והנה חיליה דהיד"י שם. הוא משום דבדברי הרמב"ם גבי שייפא בצעא. וכן מהא דפרש"י דאבל נתבשלו עם הבשר מודה שמואל לא משמע כהפמ"ג אלא אף טעם א' באוכל. וב' בכלי נמי הוי נ"ט בנ"ט, ועוד הביא ראיות לזה. אבל אני מצאתי דכבר הרגיש הפמ"ג עצמו בספרו גנת ורדים בכלל ס"ז דמדברי הרמב"ן הנ"ל ומפרש"י הנ"ל. וגם ממ"ש הר"ן בהולין קי"א. ואחרים פירשו דשמואל אף בטעם שני התיר וגם בדברי הרשב"א ז"ל בחידושיו בד' ש"טות שכתב כמ"ש הרמב"ן גבי שייפא בצעא משמע דאף בתחילה אל אוכל ואחר כך לכלי חשיב נ"ט בנ"ט ודחה זה. וסיים דלכן הוא אומר דאין להקל כ"א בטעם א' בכלי וב' באוכל. אבל לא מאוכל לאוכל ואחר כך לכלי. ומכ"ש לכמה אוכלין בלא כלי דאין להקל ע"ש. ועיין מ"ש עוד מזה הפמ"ג. בספרו ראש יוסף. ולקמן בסימן ק"ג במ"ז ס"ק ל"ו. ואחי הרב החריף מו"ה מנחם מענדיל נ"י אמר לי בשם ח"א מק"ק בערטש שהראה לו ראיה מדברי הגהת אשר"י בע"ז פרק אין מעמידין סימן כ"ד שכתב שם. בשם רבינו אפרים. שמתיר ליתן יין בפסח בקדרה של חרס שנותנין בה שכר כל השנה אפילו בלא הגעלה משום דהוי נ"ט בנ"ט. דשכר גופיה לאו חמץ גמור הוא אלא ע"י תערובות עכ"ל הרי דחשיב טעם א' בשכר. וטעם ב' בכלי. לנ"ט בנ"ט. ויפה העיר. אבל כבר אמורה עם הספר יד"י סימן צ"ד שם. ודברי הגא"א הנ"ל הובא בב"י או"ח סימן תנ"א. ועיין בפרי מגדים או"ח שם רסי' תנ"ב. במ"ז סק"ב. שהעיר דיקשה קצת מדברי הרא"ש פסחים דף ל'. ובתשובה כלל י"ד. שכתב דהוה כנ"ט בנ"ט וידמה דהתחלה במים ומשם לכלי הרי דחשיב שם לנ"ט בנ"ט אף שטעם א' במים. וטעם ב' בכלי ע"ש:

משבצות זהב סימן צ"ה

בא"ד ב' בס' בית ישראל כאן הביא הא דחולין קי"א. שאני התם דנפיש מרריה טובא.
עיין במ"ש על הש"ד סק"ו שהבאתי שם סוגיא זו ותבין. כו' וטעם חלב בקדרה ג"כ הוה נ"ט בר נ"ט. נ"ב הפרי מגדים לא הביא שום טעם וראיה לזה. שאף דממש גוף החלב נכנס בהקדרה מ"מ נחשב לנ"ט בנ"ט. ומצאתי דבשו"ת שם אריה חיו"ד סימן ס"ו נשאל בזה. מח"א ע"ש מ"ש ע"ז. ועיין בשאלות ותשובות שו"מ מהדו"ת חלק ג' סימן ק"ל מזה:

ועיין בחו"ד סק"א שחידש דבשעת בישול. ל"א נ"ט בנ"ט. ועיין בשו"ת ב"א חיו"ד סימן ל"ז ובטו"ט מהדורא ג' סימן קס"ט. דהאריכו לסתור ראיותיו והביאו ראיות להיפוך. וגם בשו"ת שם אריה חלק חו"מ בהוספות סימן י' כתב דהוטבו בעיניו דברי הב"א בזה:

ס"ק ג' בא"ד א' ומ"ש הט"ז אין לדקדק כו' הם דברים פשוטים וה"ק ר"ל דלכאורה הט"ז כאן ה"ק דאין לדקדק דכאן משמע דדגים שנתבשלו בקדירה של בשר דוקא עם חלב אסור לאוכלם. אבל בפ"ע שרי והרי אסור הדג משום סכנה כמ"ש בסי' ק"ו שיש סכנה לאכול דג שנתבשל עם בשר וה"ה בקדרה של בשר ב"י די"ל דכאן לא נחית לדין זה דסכנה אלא במה שנוגע לענין נ"ט בנ"ט ולדוגמא בעלמא נקטי דגים ואה"נ דהדגים אף בפ"ע אסורים משום סכנה. וכ"כ רש"ל בפרק ג"ה סימן ט"ו. אלא שבאו"ה כלל ל"ט כתב וז"ל כו' וצ"ע לפ"ז ממה שזכרתי כאן כו' ומפני זה תמה במנ"י כלל נ"ז סק"א. דהרי הרש"ל בפרק ג"ה ס' ט"ו פסק דגם בפליטת כלים יש בו משום סכנה אלא דהפוסקים כאן דמשמע מהם דהדגים שנתבשלו בקדרה ש"ב. דוקא עם חלב אסור לאוכלם לא נחתי לדין זה כאן אלא במה שמגיע בדין נ"ט בר נ"ט. וא"כ דברי הט"ז דסימן צ"ה סק"ג מ"ש וצ"ע לפי זה ממה שזכרני כאן כו' עד יש ללמוד כו' דבריו בזה הם מגומגמים מאד בעיני וצריכין יישוב עכ"ל. ור"ל דמאי קושיא על או"ה. מזה שזכר מקודם בשם רש"ל. דרש"ל לשיטתיה דחולק וס"ל דגם בפליטת כלים יש בהם משום סכנה ולדידיה באמת ע"כ הפוסקים לא נחתי כאן רק מדין נ"ט בר נ"ט כנ"ל ואו"ה ס"ל דבפליטת כלים אין בו משום סכנה. ולדידיה בדוקא נקטי כאן הפוסקים דהדגים אסורין בחלב. דבפ"ע באמת שרי ואין בהם משום סכנה. ועז"ק הפרי מגדים. דהמנ"י לא ירד לפשט דברי הט"ז כאן. וגם לא עיין בדברי הרש"ל בישו"ש שם. כי באמת גם הרש"ל ס"ל כאו"ה דאין בפליטת כלים משום סכנה. והט"ז כאן ה"ק. דאין לדקדק דמשמע כאן ר"ל מד' הטור כאן שכתב ורש"י מתיר אפילו נתבשלו הדגים בקורה של בשר לאוכלם בחלב. אע"כ נתבשלו עם הבשר בעצמו עכ"ל דדוקא עם חלב אסור לאכול הדג שנתבשל עם הבשר. אבל בפ"ע שרי. והרי יש בו משום סכנה כיון שנתבשל עם הבשר ממש וכמ"ש בסי' ק"ו. והוא מגמרא דפסחים. וע"ז תירוץ הט"ז. דרש"י כאן לא נחית לדין זה דסכנה. ורק במה שנוגע לדין נ"ט בנ"ט. וכן הוא מבואר ביש"ש פ"ה סימן ט"ו שם להדיא (וקאמר עוד הט"ז) אלא דצ"ע לפי זה מ"ש או"ה בכלל ל"ט דמדמתיר כאן בגמרא דגים שעלו בקערה של בשר מוכח דבפליטת כלים אין בו משום סכנה. ולהנ"ל הא י"ל דלא נחת כאן בגמרא מדין סכנה. רק במה שנוגע לדין נ"ט בנ"ט ולדוגמא בעלמא נקטי דגים ותירץ הט"ז דמ"מ שפיר מוכח דין זה של או"ה דהרי מבואר כאן בגמרא דהרבה אכלו דגים שעלו בקערה של בשר. אם כן נלמד מזה דאין בפליטת כלים משום סכנה ועי' בחו"ד ביאורים סק"ג שפי' כן ג"כ לדברי הט"ז. אבל קשה לו כו' ע"ש. ולדינא עיין בשפ"ד סימן ק"ח סקי"ח דין ח' ד"ה מזה למדתי שאם בישלו דגים במחבת ובחוץ נפל שומן חם וכדומה על המתכת. אין חשש לדגים ע"ש. ועיין במ"ש לעיל בסימן ע' על השפ"ד ס"ק ט"ז אות ב' ג' מזה ע"ש:

ס"ק ד' בא"ד א' ובד"מ נמי הקשה כך אב"י כו' ר"ל דז"ל הב"י כתב סמ"ק אפילו נצלו או נתבשלו דוקא בדיעבד. אבל לכתחלה אסור להעלותם או לבשלם בכלי של בשר כדי לאוכלם בכותח אבל בעה"ת כתב במפתחות דקטנית שבישל בקדירה חולבת מותר לכתחלה לערותן בקדרה של בשר עכ"ל ותמה בד"מ דמאי אבל בעה"ת כו' שמשמע מדבריו דבעה"ת חולק על הסמ"ק וז"א שהרי גם הסמ"ק לא אמר אלא דלכתחלה אסור להעלותן בקערה ש"ב כדי לאוכלן בכותח. אבל אם כבר העלה פשיטא שמותר לכתחלה לאוכלן עם חלב דהא לא פליג על הגמרא שעלו בקערה של בשר מותר לאוכלן בכותח ומותר לכתחלה משמע עכ"ל. ועז"ק הפמ"ג ואלו היינו מפרשים כו' ר"ל דאי לאו זה דבדברי הסמ"ק גופיה מבואר להדיא דדוקא לכתחלה אסור להעלות בקערה ש"ב לאוכלן אחר כך בכותח. אבל אם כבר העלה דמותר אף לכתחלה. אלא אם הוה ס"ל דאף בכבר העלה בקערה ש"ב אסור לכתחלה בכותח לא הוה קשיא עליו מהגמרא מידי דהיינו אומרים דמה דאמרי' בגמרא דגים שעלו כו' מותר לאוכלן בכותח היינו באמת פירושו בדיעבד אם נתנן בכותח מותר לאוכלן וכמו בהא דאמרינן בגמרא גבי קטן היודע לשחוט מותר לאכול משחיטתו דפירושו בדיעבד אם שחט אלא עיקר הקושיא כיון דבסמ"ק גופיה מבואר דאם העלה מותר לכתחלה ליתנו לכותח דהוא ממש כדברי בעה"ת:

בא"ד ב' ועיין פרישה אות ה' כו'. ר"ל דהדרישה תי' דבדברי בעה"ת במפתחות שם מבואר אח"כ דל"ד בקטניות שנתבשלו בקדירה חולבת התיר. אלא אף לכתחלה מתיר לבשל הקטניות בקדרה חולבת כדי לערותן אחר כך בקדירה ש"ב ומש"ה כתב הב"י בלשון פלוגתא. אבל בעה"ת. ועל זה תמה הפרי מגדים דלא תי' כלום דאכתי לא פליגי הסמ"ק עם בעה"ת. דע"כ לא כתב הסמ"ק דאסור לבשל לכתחלה בקדירה ש"ב. אלא כדי לאוכלן אחר כך עם כותח ממש או להיפוך אבל באמת לבשל בקדירה ש"ב כדי ליתנן אחר כך רק בקדרה של חלב או להיפוך מתיר וכדעת בעה"ת דבבעה"ת אינו מבואר דמתיר לבשל לכתחלה קטניות בקדירה חולבת אלא כדי לערותן אח"כ בכלי ש"ב. אבל לא כדי לאוכלן אח"כ עם בשר ממש וכהסמ"ק:

בא"ד ג' ואף שיש לדחוק בדברי הב"ח. ר"ל דיש לדחוק ולומר דמ"ש הב"ח אבל כדי לערותן בכלי של חלב מותר אף לכתחלה אין פירושו דמותר לכתחלה לבשל בקדירה ש"ב כדי לערותן אחר כך בכלי ש"ח. אלא ה"ק דאם בישל או העלה בקדירה ש"ב. דוקא לאוכלו עם כותח ממש אסור לכתחלה אבל רק לערותן בקדירה ש"ח מותר אף לכתחלה. כו' אבל מלת כדי קשה ר"ל דממלת כדי לערותן משמע דמתיר לבשל בקדירה ש"ב. כדי לערותן אחר כך בקדירה ש"ח. הגי"ה ולענ"ד בלאו משמעות דמלת כדי. אא"ל כן בדברי הב"ח דהמשך דבריו מורין להדיא דמתיר אף לבשל לכתחלה בקדרה ש"ב. כדי לערותן בקדירה ש"ח דז"ל (עמ"ש הב"י הנ"ל) לא דק דהלא לא כתב סה"ת שיכול לבשל לכתחלה קטניות בקדירה חולבת כדי לערותן בקערה ש"ב. אלא אם בישלן כבר קאמר דיכול אח"כ. לערותן בקערה ש"ב ואין כאן מחלוקת. ועוד דדוקא כדי לאכול עם החלב והבשר בעצמו. הוא דאסור לכתחלה. אבל כדי לערותן וליתנן בכלי ש"ח מותר אף לכתחלה עכ"ל וביאור דבריו פשוט הוא. דתחלה תמה. דהלא הסה"ת ג"כ אינו מתיר אלא בדיעבד אם כבר בישלן כו'. דהוא כהסמ"ק. ועוד אפילו אם נימא דהסה"ת מתיר אף לכתחלה לבשל קטניות בקדירה חולבת כדי לערותן בקדרה ש"ב (וכמו שביאר כן באמת בדרישה כנ"ל באות ב') מ"מ אינו חולק עליו הסמ"ק דדוקא כדי לאכול אח"כ עם החלב והבשר בעצמו הוא דאוסר לכתחלה לבשל בקדירה דמין ההיפוך. דבזה מיירי הסמ"ק אבל רק לערותן וליתנן בכלי של חלב ובשר. מותר אף לכתחלה לבשלם מקודם בקדרה של מין ההיפוך אף להסמ"ק. והוא ברור ופשוט בכונת הב"ח למעיין בדבריו:

ס"ק ו' בא"ד א' ואף דבשמים לטעמא מ"מ אין איסור מחמת עצמם נ"ב עיין בשפ"ד ס"ק ח':

ס"ק ט' בא"ד א' מ"מ לא הוה כלכתחלה כו'. ר"ל דז"ל הרא"ש פ' כ"ש ובערב פסח קודם שעה ה' נוהר להגעיל אפילו ב"י דלא חיישינן לטעם חמץ הנפלט ע"י הגעלה שיחזור ויבלע לתוך הכלי משום דהוי נ"ט בנ"ט. החמץ נ"ט בכלי והכלי במים וחוזר ונבלע בכלי וכולהו היתר והוי כמו דגים שעלו בקערה כו' ואפילו לדברי המפרשים עלו אין נתבשלו לא. הכא שרי דהתם הבשר הנבלע בדגים חשיב טעם כו' כמובא בש"ך סימן צ"ד ס"ק ט"ו ע"ש אלמא דאפילו המחמיר. בנתבשלו מכל מקום מודו שם. וע"כ

שפתי דעת סימן צ"ה

ואגב אעתיק דברי הפרי מגדים באו"ח בא"א רסי' קע"ג שכתב וז"ל. אם היה על השולחן גבינה בעין והעמידו עליה קערה חמה עם בשר ורוטב והיא כ"ר או כ"ש באי"מ התבשיל מותר דתת"ג אדמיקר ליה לא בלע רק כ"ק דהקערה היא במקום כ"ק וגבינה נאסרת כ"ק. ויש לעיין בזה. דשמא אדמיקר. בלא בעין לא בלע ר"ל דהרי הגבינה אינו יכול לבלוע מהתבשיל. רק דרך דופני הקדרה. שנבלע בה מקודם. ודעת הש"ך בסימן ק"ה ס"ק כ"א דהא דקי"ל דאדמיקר ליה בלע כ"ק. הוא רק כשעליון החם הוא גוף האיסור. אבל כשהוא רק בלוע אף קליפה א"צ לתחתון. ובשפ"ד שם וחו"ד חי' ס"ק כ"ג. וביאורים ס"ק י"ד כתבו להחמיר באין הפסד. כפר"ח ופ"ת. דאף בכה"ג צריך קליפה ואם הגבינה ג"כ חמה התבשיל שבכלי נאסר וגבינה י"ל דאין נאסרת כ"א כ"ק. עיו"ד סימן ק"ה בש"ך אות כ"ג דבלוע מכלי בלא רוטב א"י יותר מכ"ק. וי"ל דלא דמי להתם דמיירי כשהכלי ריקן משא"כ כאן שיש רוטב בתוכה רק שמצד חוץ הכלי בלא רוטב. אולי בכה"ג אוסר יותר מכ"ק. כיון שיש רוטב עכ"פ בעבר הב' של הכלי כו' ע"ש:

ס"ק ו' בא"ד א' אבל בש"ס לא מצאתיו ואולי מהא דשייפא בצעא עיין כו' פ' כו' ר"ל דאיתא שם בגמרא והא דרב דס"ל נ"ט בנ"ט אסור לאו בפירוש איתמר. אלא מכללא איתמר דרב איקלע לבי רב שימי בר חייא בר בריה חש בעיניו עבדו ליה שייפא פירש"י משיחה מסממנים בצעא בקערה בתר הכי רמו לי' בישולא בגווה באותו קערה לאחר זמן טעים ליה טעמא דשייפא אמר יהיב טעמא בקערה כולי האי שחוזר ונותן טעם בבישולא ומאן דשמע סבר דרב אית ליה בעלמא נמי נ"ט בר נ"ט אסור ולא היא דמכאן אין להוכיח די"ל שאני התם גבי הני סממנים דנפיש מרריה טפי ע"כ. עז"ק הפמ"ג. דלמ"ד דבנתבשלו ל"א נ"ט בנ"ט. ממ"נ אי איירי כאן בקערה קר ובישולא חם ומ"ש ושייפא חם הוא ט"ס וכן צריך להגיה בכו"פ ופשוט אין ראיה לרב דס"ל נ"ט בנ"ט אסור. דדילמא משום דס"ל עילאה גבר והוי כנתבשלו. דל"א ביה נ"ט בנ"ט ואי מיירי כאן בקערה חם ובישולא קר. א"כ ל"ק לשמואל. מהא דנרגש טעמא דשייפא. אף דהיה נ"ט בנ"ט משום דלדידיה אמרינן תתאה גבר. והוי כנתבשלו אע"כ משמע דאף למ"ד דבנתבשלו ל"א נ"ט בנ"ט. הוא דוקא בשניהם חמים. אבל באחד קר אף בעליון חם לרב או תחתון חם לשמואל. מ"מ הוי נ"ט בר נ"ט ולשמואל הא דהרגיש רב טעמא דשייפא הוא משום דהיה נפיש מרריה טפי כדדחי בגמרא כנ"ל הג"ה עיין בספר יד יוסף בארוך ס"ק י"ב. שכתב דהראיה מהש"ס י"ל בפשוט דהא גבי דגים שעלו בקערה הוא פלוגתא דרב ושמואל. דרב אוסר לאכול הדגים בכותח. ושמואל מתיר ומסתמא איירי בדגים רותחין שהעלו בקערה צונן כמו שפרש"י שעלו מן הצלי רותחין. א"כ להאוסרין נצלו מנא ידע בגמרא למימר דטעמא דרב הוא. משום דס"ל נ"ט בר נ"ט אסור. דילמא הוא משום. דרב לשיטתיה דס"ל עילאה גבר. וממילא הוי כנצלו ואין כאן נ"ט בר נ"ט כלל. וע"כ משמע דאף לרב דס"ל עילאה גבר. מ"מ לא הוי כנצלו דשניהם חמים, אלא כיון דאחר צונן שפיר הוי נ"ט בנ"ט. ולכך אמרינן בגמרא דטעמא דרב הוא משום דנ"ט בר נ"ט אסור לדידיה. ואם כן כמו שכן הוא לרב. דס"ל עילאה גבר ואעפ"כ הוי נ"ט בר נ"ט. בעליון חם ותחתון קר. כה"נ לשמואל דס"ל תתאה גבר. דהוי נ"ט בר נ"ט. אף בתחתון חם ועליון קר עכ"ל. ודפח"ח:

בא"ד ב' אלא שכוונתו למ"ש הש"ך בסימן צ"ד אות ל"ג כצ"ל:

ס"ק ח' בא"ד א' ולא הבינותי כו' אם כן אין צריך לזה הטעם עיין ביד"י בארוך ס"ק י"ז שכתב דיש כאן ט"ס בדברי הש"ך וכצ"ל. עד דאיכא ס' נגד בשר הבלוע בהם. אבל אם בלעו איסור צריכין ס' נגד כל התבלין ולא אמרינן דתבלין כיון דלטעמא עבידי לא בטילי כיון דאין איסורן מחמת עצמן:

עיין בחו"ד חי' סק"ה. וביאורים סק"ד שחידש דהא דנצלו אסור הוא דוקא שצלו דגים בשפוד שבישל בו בשר או שחתך דגים רותחין בסכין שחתך בו בשר. אבל צלה דגים בקדירה שבישל בו בשר חשיב ג' נ"ט ע"ש. ועיין בטו"ט מהדורא ג' סוסי' ק"ע שדחה לדברי החו"ד. ומ"ש החו"ד ראיה מהתוס' אדרבה משם מוכח להיפוך דמהבשר למים. ומהן לקדרה. לא חשיב רק נ"ט אחד דהא התוס' שם כתב שהוא טעם שלישי. ולדברי החו"ד הרי הוא טעם רביעי. ומהרוטב לא נזכר שם כלל כו' דברוטב שאין בו בשר ממש לא איכפת לן. אם ממעט באכילתן. והתוס' לא הקשו. רק דממעט באכילת קדשים בבשר ממש ע"ש. ואני מצאתי במהר"ם שיף למסכת חולין דף קי"א ע"ב על התוס' שם ד"ה הילכתא דמפורש שם כהחו"ד דכתב שם. דלכן לא כתב התוס' שם דהוי טעם רביעי דשלמים דאתמול נותנין טעם במים שבקדירה וממים לקדירה ומקדירה למים. וממים לשלמים דהאידנא כי י"ל דמ"מ נידוק מהרוטב. דהאידנא שבלע טעם דקדשים ומביאן לידי פסול ע"י שהוא ממעט באכילתן. מפני שלמים דאתמול. ולזה כתב התוס' דמ"מ גם הרוטב הוי ג' נ"ט. דשלמים דאתמול ברוטב. ומרוטב לקדירה ומקדירה לרוטב ע"ש. וכן הבין בדברי התוס' בכו"פ סי' צ"ח סק"ה דקושייתם הוא מהרוטב ג"כ דממעט באכילתן. וזה כחו"ד. ועיין בשו"ת שם אריה. חחו"מ בהוספות סימן י' שכתב על החו"ד דאין דבריו נכונים בזה. דלפי ד' החו"ד יקשה לן מה שתירצו התוס' שם ע"ז. דמב"מ בטל ברוב מה"ת. ובכלי מקדש אוקמייהו אדאורייתא דאכתי קשה הא ממעט באכילת הרוטב. דהרוטב עם הבשר הוי מבשא"מ דל"ב מה"ת ברוב וכה"ג ל"א סלק כו' כמ"ש רש"ל וש"ך בצ"ח דהא"מ אסור. ועכצ"ל דעל הרוטב לא קשיא דממעט באכילתו. רק על הבשר. עכ"ד ולק"מ. דבאמת כבר הרגיש בזה. בכו"פ שם והביא אדרבה ראיה מכאן לדברי הרשב"א דאמרינן סלק אף להתיר הא"מ מדתירצו התוס' והרא"ש על קושייתם דאיך בישלו בקדירה של חטאת שלמים. הא הו"ל נ"ט בר נ"ט דאיסורא דבכלי מקדש אוקמייהו אד"ת. דמב"מ ברובא בטל דקשה אכתי איך יאכל הזר הרוטב דשלמים כו' ורוטב הוי א"מ וע"כ כרשב"א ואמרינן סלק הרוטב ושלמים מבטל ע"ש. ועיין בביאור על המהר"ם שיף שם שכתב ג"כ דלפי דברי המהר"מ שיף דהוכחת התוס' הוא מהרוטב. אם כן מה תירצו על קושייתם מחטאת דמה"ת מב"מ ברובא בטל דאכתי תקשה הא הרוטב הוי א"מ. וצ"ל דלהתיר א"מ. אמרינן סלק. ומזה ראיה לרשב"א וט"ז בצ"ח דלא כרש"ל וש"ך ע"ש. ועיין בשו"ת בית שלמה חיו"ד סימן קס"ז. דהסכים להקל כחו"ד ובהגי"ה שם מבנו כתב דסברת החו"ד הוא מפורש יוצא מפי קדמון רבינו הרדב"ז חלק חמישי ב' אלפים קנ"ח ע"ש. וכיון דגם בנצלו דעת הכו"פ ופר"ח ומנ"י כלל נ"ז סק"ג ולחה"פ סק"ו. ובספר מנחת כהן. וחכמת אדם כלל מ"ח סי'. להקל בדיעבד אך דקשה להקל כמ"ש הבל"י סק"ד. כיון שכן דברי רש"ל והגהת ש"ד והכה"ג כתב שכן נראה לאסור אף בדיעבד מסתימת הב"ח וט"ז ול"ח וש"א ודמ"א ופ"י. עיין בשפ"ד סק"ד. וכן דברי הטו"ט ובית שלמה שם. ועוד אחרונים כהאוסרין בנצלו עכ"פ דיש לסמוך על המהר"ם שיף והחו"ד. דבכה"ג נחשב לנ' נ"ט וכן בפ"ת סק"ב העתיק לדברי החו"ד לדינא. ועיין בשו"ת השיב משה חיו"ד סימן ל"ה:

אך מה שהחליט החו"ד לאסור בחתך דגים רותחין בסכין ש"ב. דזה הוי כנצלו עיין בפ"ת שם. בשם תשובת פרי תבואה סימן כ"ב שחולק וכתב דאין לחוש לו וגם במ"ז סי' צ"ו סק"ג הניח ד"ז בצ"ע ע"ש.

ס"ק ט' בא"ד א' ונ"מ לדידן כה"ג. ר"ל דכמו להמחבר דמתיר נ"ט בר נ"ט בנתבשלו אף לכתחלה ליתנו לחלב ואף על פי כן לבשל לכתחלה בכלי בשר ליתנו אחר כך לחלב אוסר. ה"ה נשמע לדידן דמתירין בנתבשלו עכ"פ ליתנו לכלי חולב לכתחלה. דאבל לבשלו לכתחלה בכלי בשר ליתנו לכלי חולב אסור:

בא"ד ב' וכדי שלא תקשה מאו"ח תנ"ב. דקודם שעה ה' מותר להגעיל כלי ב"י להמחבר אלמא דמתיר לגרום נ"ט בר נ"ט אף לכתחלה. וכאן אינו מתיר אלא בדיעבד משום די"ל התם הוה ב' טעמים מכלי לכלי וג' נ"ט היתר כו' והפר"ח אות ו' כתב דהמחבר חושש לכתחלה לסברת ספר התרומה דהטעמים פוגעין. ולכך אינו מתיר כאן אלא בדיעבד וראיה לזה. דהא מתיר באו"ח להגעיל ב"י קודם שעה ה' אף לכתחלה ולדידי מהא לא איריא כו':

שפתי דעת סימן צ"ה

בא"ד ג' וע"כ כמ"ש הב"ח שם בשם הגהת סמ"ק. ר"ל דע"כ בג' נ"ט וע"י ב' כלים מתיר אף לכתחלה מדמתיר באו"ח להגעיל ב"י קודם שעה ה'. וע"כ הא דאוסר הטור בסימן קכ"א להגעיל כלי חולב לבשר הטעם הוא כמ"ש הב"ח שם. דגזרו דילמא אתי להגעיל גם כלי של איסור ב"י. ואם כן מאי ראיה הביא הש"ך מסימן קכ"א דהמחבר אוסר נ"ט בר נ"ט לכתחלה דהא שאני התם דהוא משום גזירה אטו דאיסורא משא"כ הכא שפיר י"ל דמותר אף לכתחלה. וע"ז תירץ הפמ"ג. דאפשר שסובר כהגהות דרישה דמגעיל כלי חולב בכלי בשר ר"ל דהדרישה בקכ"א אות ה' שם כ' דבאמת כלי חולב ב"י לבשר. מותר להגעיל להטור. והא דקאמר שם הטור דאם מגעיל כלי של בשר לאכול בו חלב או איפכא צריך שלא יהא ב"י מיירי במגעיל כלי בשר בתוך כלי חלב וכעת לא קשיא אמאי מתיר באו"ח קודם שעה ה' להגעיל ב"י דשם איכא ג' נ"ט. וע"י ב' כלים. וכמו שתי' הפרי מגדים לעיל משא"כ בקכ"א. במגעיל כלי חולב בתוך כלי בשר. דליכא רק ב' נ"ט וע"י כלי א' מצריך הטור שלא יהא ב"י משום דבנ"ט בר נ"ט זה אסור לגרום לכתחלה ושפיר מביא הש"ך ראיה משם דלכתחלה אסור להדיח קערה ביורה חולבת דהוא ממש נידון דהתם:

בא"ד ד' שוב ראיתי באו"ח תנ"ב במחבר סעיף ב' שכ' וז"ל יש להיזהר מלהגעיל כלי הבשר וכלי החלב ביחד אא"כ אחד מהם אב"י והרב הגיה וז"ל וכ"ש כלי של איסור. ע"כ נהגו שלא להגעיל שום כלי ב"י. והמג"א שם אות [ז] כתב וז"ל יש ליזהר. ולענין דיעבד עיין ביו"ד סי' צ"ה [ח] ביחד. פירוש שתוחב אותן בב"א ביורה ואין ס' ביורה נגד אחד מהן [ט] שום כלי ב"י אפילו קודם שעה ה' משום גזרה דכלי של איסור דלא מהני ליה הגעלה כ"ז שהיא ב"י עכ"ל. ועז"ק הפרי מגדים הנה המחבר שם כתב יש ליזהר כו' והרב שלא הגיה דלדידן אף בדיעבד אסור דסמך עמ"ש במקומו כאן. ומדהשמיט המחבר דין זה שלא להגעיל כלי חולב לבשר כ"ז שהיא ב"י ש"מ דס"ל דשרי. דהוי חמץ קודם ה' כו' והטור בקכ"א מיירי במגעיל כלי חולב בתוך כלי בשר: כו' ומיהו מדכתב המחבר שם ביחד משמע דלהגעיל כלי בשר וכלי חלב זה אחר זה שרי. ר"ל ולכאורה אף דהמחבר מתיר נ"ט בר נ"ט בנתבשלו לכתחלה. מ"מ מודה דלבשל לכתחלה לשומן אח"כ במין ההיפוך אסור. אם כן היאך מותר להגעיל במים זה כלי חלב. ותירץ אפשר דהמחבר לשיטתיה בבד"ה כאן שכתב על ר"ו שאוסר לכתחלה לבשל בכלי חלב דבר שרוצה לאכול אח"כ עם בשר ואין דבריו נראין אלא לכתחלה נמי מותר כו' א"כ סובר מותר לבשל כו':

בא"ד ה' ויש לראות להב"ח כו'. ר"ל דלהב"ח דתפס ד' הטור דסימן קכ"א כפשוטו דבמגעיל כלי חולב לבשר אף במגעיל אותה ביורה חדשה או באב"י. אף דאיכא ג' נ"ט. וע"י ב' כלים. אפ"ה בעי שלא יהא הכלי חולב ב"י. והטעם הוא משום גזירה אטו דאיסורא א"כ אמאי באו"ח בקודם שעה ה' מתיר להגעיל ב"י ולא גזרינן בשלמא לדידן לק"מ. וכמו שתירץ בדרישה. דהטור בקכ"א מיירי במגעיל כלי בשר בתוך כלי חלב. דליכא רק ב' נ"ט. משא"כ בהא דאו"ח דאיכא ג' נ"ט. וע"י ב' כלים כנ"ל:

בא"ד ו' ואולי יש לחלק בין זמן היתר והבן. ר"ל דבמגעיל כלי חולב לבשר. דמי קצת לאיסור דבשר נגד חלב הוי איסור ושייך לגזור אטו דאיסורא. משא"כ בחמץ קודם שעה ה' דאז הוא עדיין שרי לגמרי ולא יבואו על ידו לטעות להגעיל גם כלי איסור ב"י כעין חילוק זה מבואר בפר"ח או"ח סימן תמ"ז סעיף ד' לחלק בין שעטנז לחמץ קוה"פ ע"ש ועיין בפרי מגדים תנ"א בא"א סקכ"א:

ס"ק י' בא"ד א' משום דאין פולט כלל. בלי אמצעות המים לדידיה כצ"ל:

ס"ק ט"ו בא"ד א' עש"ך. וכותנתו שם הוא. דל"ת דוקא יורה כו' יש בה כח להפליט ולהבליע לטעם זה שהקערה מן המחבת בולע בלי אמצעות המים אלא אפילו יורה כו':

ס"ק י"ח בא"ד א' והוי יודע. שמ"ש דהכלי שאין הנצוק בו שרי יש בו מהעיון. לפי מ"ש הרב בצ"ב ס"ז דקילוח מקדירה רותחת כו' נ"ב עיין בחו"ד סימן צ"ב. ביאורים סקכ"ג דמיישב זה בטוב. ועיין לעיל בסימן צ"א. על המ"ז שם סק"ה. אות ג' בשם הגאון דק"ק בערזאן מ"ש לתרץ בזה:

בא"ד ב' דהא דין זה של הרמ"א דסימן צ"ב ס"ז הנ"ל הוא מדברי תה"ד בסימן קפ"א והביא ראיה משבת מ' ע"ב. אמבטי' הרי מבשל הוא. ר"ל דאיתא שם אמר רב יצחק בר אבדימי. פ"א נכנסתי אחר רבי לבית המרחץ פירש"י בשבת ובחמי טבריא הוי ובקשתי להניח לו פך של שמן באמבטי פירש"י כגון בריכה עשויה בקרקע. שהמים נכנסין שם ונאספין. ובקשתי להניח שם פך שמן להפשיר לסוך הימנו קודם הרחיצה ואמר לי טול בכ"ש ותן טול מן המים בכ"ש. שיצטננו מעט דכ"ש אינו מבשל ואחר כך תן הפך לתוך אותו כ"ש. דהך אמבטי שהחמין נמשכין לה מן המעין. חשיב ככ"ר שנרתחו בו ש"מ תלת. ש"מ שמן יש בו משום בישול כו'. וז"ל התה"ד קדירה מלאה חלב רותח שהיתה אצל האש על הכירה. ומחמת הרתיחה יצא החלב. והיה נזחל ונמשך בקילוח בלי הפסק ע"ג הכירה. מי חשבינן האי קילוח עדיין כעירוי מכ"ר. או נימא כיון דנזחל ע"ג כירה נתקרר. תשובה יראה דחשיב כה"ג כעירוי מכ"ר וראיה מדאמרינן בפ' כירה כו' ואסר לו להניח הפך בתוך האמבטי בשבת. משום דהך אמבטי שהחמין נמשכין לה מהמעין חשיב ככ"ר כו' כ"ז מפרש"י התם. הא קמן דאע"ג דנמשכו התחתונים על גבי קרקע כו' חשיבי עדיין ככ"ר כו' הדעת נוטה בנ"ד כו' הואיל והיה הקילוח נוזל והולך מתוך הרתיחה העומדת אצל האש. כל טיפה וטיפה אחרונה אינה מניחה ראשונה להתקרר עכ"ל בקיצור וכעת יבוארו לך דברי הפרי מגדים ע"ג:

בא"ד ג' הא סילקו מאש כה"ג אף שלא נפסק כו' כצ"ל. כו' גם מ"ש הת"ח בכלל כ"ו דין ז' בקילוח חלב הנוגע בבשר. דצריך ס' נגד מה שנגע בקדרה יש לעיין הא הכל מחובר כו' וצ"ע גם בזה. נ"ב עיין במ"ש בחידושי דינים לסימן צ"ב דין כ"ח מזה בשם ההו"ד ועצ"ל וטו"ט:

בא"ד ד' כי לפי דעת תה"ד דמדמה לה עירוי ר"ל להתה"ד דמדמה הך אמבטי לעירוי מכ"ר אם כן איך יפרנסו מעשה זו דאמבטי כת הפוסקים דס"ל דאין עירוי מבשל כלל והרי בגמרא מבואר דהאמבטי מבשל ובהכרח דיש חילוק בין עומד אצל האש כו' ר"ל וע"כ דמוכרחין לחלק דשאני בהך אמבטי. כיון דנמשך לה תמיד מהמעין הוא חמור מעירוי. וכן ה"נ בהך מעשה דהתה"ד שהיה נזחל מכ"ר שעומדת אצל האש. אבל קילוח מכ"ר שהוסר מעל האור והולך על דבר צונן אין מוכח מכאן:

בא"ד ה' גם מהמשנה האילפס והקדרה שהעבירן כו' ואפשר היה לומר כו'. ר"ל דהכי תנן שם. האילפס והקדירה שהעבירן מן האור מרותחין בין השמשות לא יתן לתוכן תבלין משתחשך דכ"ר כ"ז שרותח מבשל אבל נותן הוא לתוך הקערה דכ"ש אינו מבשל וכתב שם התוס' וז"ל. מהכא ליכא למידק דעירוי ככ"ש מדקתני ברישא לא יתן לתוכן תבלין ולא אשמעינן רבותא אפילו שלא יערה על הקערה שתבלין בתוכה דאדרבה דוק מסיפא. דקתני אבל נותן הוא לתוך הקערה. ולא קתני מערה על הקערה שתבלין בתוכה עכ"ל. ועז"ק הפרי מגדים. דאי איתא כאו"ה. דבאם אינו מערה על התבלין גופייהו אלא מן הצד של הקערה שרי א"כ ע"כ דיוקא דרישא דוקא. דעירוי הוא ככ"ש. דאי איתא דדיוקא דסיפא עיקר. דדוקא בכ"ש מותר ליתן תבלין. אבל לערות על התבלין אסור אכתי למה לא אשמועינן התנא רבותא. דאף במערה על צד של הכלי דשרי וע"כ דל"ד נקט כ"ש וכיון שכן דהא דנקט כ"ש הוא ל"ד אם כן שוב אין לדייק מזה שעירוי ממש אסור. וע"כ דיוקא דרישא דוקא הוא ואף במערה על התבלין שרי. וקאמר עוד הפמ"ג דאפשר היה לומר דהתנא מדבר בקצות כו'. ר"ל די"ל דהדיוקים לא סתרי כי התנא נקט הן ברישא והן בסיפא קצה הדבר דהנה הדבר מתחלק לד' חלקים (א) כ"ר. (ב) עירוי. (ג) עירוי על הצד. (ד) כ"ש. ונקט ברישא כ"ר. קצה הראשון החמיר מכולן אבל ה"ה עירוי דאסור ובא למעט עירוי על הצד דשרי. ובסיפא נקט כ"ש דזה קצה האחרון הקל מכולן אבל ה"ה עירוי על הצד ובא למעט דהא עירוי ממש על התבלין אסור:

משבצות זהב סימן צ"ה

משום דשם הנ"ט בנ"ט. הוא ע"י ב' כלים ונקלש טפי ואם כן ה"ה כאן בהדחה אם אחר הוא אב"י. אף האב"י מותר ומותר לבשל בו בשר ר"ל אם היה הכלי האב"י של בשר וכן להיפוך אף דאנן אסרינן לכתחלה נ"ט בר נ"ט בנתבשלו. דהכא שאני. דהנ"ט בנ"ט הוא ע"י ב' כלים:

בא"ד ב' ומיהו הרא"ש אין סובר דכלים בלעו זמ"ז כו'. ר"ל ולכך הוא מיקל באם הנ"ט בנ"ט הוא ע"י ב' כלים. משום דהוא ג' נ"ט ג"כ טעם א' בכלי טעם ב' במים וטעם ג' שוב לכלי משא"כ לדידן דחיישינן לתי' זה דכלים בלעו זמ"ז בלי אמצעות המים. וא"כ הכלי האב"י של בשר שקבל טעם מכלי ב"י של חלב אין בו רק ב' נ"ט של חלב. והיאך יבשל בו לכתחלה בשר. ועז"ק הפרי מגדים מ"מ ב' טעמים ב' כלים כו' ר"ל דכמו להרא"ש דהוי נתבשלו ג' נ"ט מ"מ לדידיה אף להמחמירין בנתבשלו. היכא דהג' נ"ט הוא ע"י ב' כלים שרי. ה"ה לדידן לטעם זה דיכול לבלוע בלי אמצעות המים. והוי בנתבשלו רק ב' נ"ט אמרינן דאף המחמירין בנתבשלו הוא רק בטעם א' בכלי. וטעם ב' באוכל. אבל היכא דהב' נ"ט הוא ע"י ב' כלים מקילין:

ס"ק י"א בא"ד א' והכל שרי שכתב רמ"א כתונתו אף המים דא"ל דלא קאי רק אכלי. כיון דלא קאי כ"א אחד כלי ר"ל דהא קאי גם אאם הודחו זה אחר זה דבזה אין השאלה רק על כלי הב' והיינו דמתירין המים הוא רק להשתמש כך. אבל כו' אסור לדידן דאסרינן בנתבשלו לכתחלה:

ס"ק י"ב בא"ד א' ולדידן שא"א בקיאין בין כחוש לשמן ואף בכחוש בלי רוטב אסרינן נחשב ככ"ר ונ"ב אף דשם אנו מחמירין באמת ע"ש במ"ז סקי"ד ובשפ"ד סק"ל דגוש אף בכ"ש מפליט ומבליע בכולו. מ"מ כאן בהדחה. אם כלי אחד לא נשתמש בו בכ"ר רק בכ"ש ובדבר גוש. כיון דלדעת המחבר כאן בלא"ה שרי. משום נ"ט בר נ"ט אלא להרמ"א אסור. בזה סמכינן עכ"פ על הרמ"א בצ"ד דהוה כ"ש ונ"ב עיין במה שכתבתי לקמן על המ"ז סוס"ק י"ד בשם החכ"א כלל מ"ח סוס' י"ד:

בא"ד ב' ומ"מ למידין מכאן חידוש דין כו' וצ"ע לדינא כוונתו משום דלעיל בסימן ס"ח בשפ"ד ס"ק כ"ז תמה על או"ה מהא דקי"ל באו"ח סי' תנ"א. דכלי שתשמישי ע"י עירוי הכשירו על ידי עירוי. ואי איתא דעל ידי עיראות הרבה בולע בכולו. מה מהני הגעלה ע"י עירוי אח"כ. הא אין מפליט בפעם אחת כ"א כ"ק לכן העלה כאן ד"ז בצ"ע. וכבר הרגיש בזה במנ"י כלל נ"ז סוס"ק כ"ה. ותי' דמ"מ לא צריך משום זה. הגעלה לקערות בכ"ר. דכפי תשמישו כך הכשירן וככ"פ וסגי בעירוי. אך עיין בפמ"ג או"ח סימן תנ"ב שתמה עליו באשל אברהם סוס"ק ב'. דלא שייך ככ"פ. כיון דתשמישו היה ע"י הרבה עיראות. והגעלה ע"י פ"א ע"ש. שפיים דלענין דינא יראה דאין לחלק כמ"ש או"ה אלא אף טעליר וכדומה שנשתמש בהרבה פעמים די דיעבד בהגעלה ע"י עירוי ועיין בחו"ד כאן ביאורים סק"ט דתמה ג"כ על או"ה. דהא עירוי אין יכול להרתיח יותר מכ"ק והיאך אפשר לבלוע בצונן כיון דלמטה מהכ"ק צונן הוא מה לי שהי' עירוי אחד או הרבה עיראות ע"ש. ועיין בטו"ט מהדורא ג' סימן קפ"ז. שתמה ג"כ על או"ה הכי והניח בצ"ע. וע"ע שם בסי' קמ"ו. שהעלה דלענד"נ. דלא כמו שהבין הפרי מגדים באו"ה. דאוסר אם נשתמש בו הרבה עיראות תוך מעל"ע. דבזה באמת מותר רק האו"ה מיירי דנשתמש בו עירוי שני. בעוד שהיה חם. מעירוי הראשון דאז בולע בכולו כיון דעדיין דופנותיה חמין. ואם כן אם נזחל עליו הרבה חמין בענין דיש לעשות מזה כמה קילוחין בולע בכולו ובהכי א"ש מה שהקשה הפרי מגדים בס"ח כנ"ל כיון דככ"פ א"כ מערין עליו הרבה חמין כשיעור כמה עיראות. ופולט בכולו והש"ע בתנ"א שם לא נחית. רק לאשמעינן דהכשירו ע"י עירוי. וכמה עיראות יעשה סמך על המעיין. דאם נשתמש בו רק בחד עירוי. די בעירוי אחת ואם נשתמש בו הרבה עיראות בענין שיערה עליו חמין הרבה כו' עכת"ד:

ס"ק י"ד בא"ד א' ויש טעם אחר דאחזיקי איסורא לא מחזקינן. ר"ל דאחזוקי איסורא ממקום למקום לא דז"ל הבל"י. אך בהגהות ש"ד כתב עוד טעם דאין מחזיקין איסור ממקום למקום. ולפי טעם זה נראה אפילו הוה ב"י אין לאסור אך באשר שמהר"י מולין כתב דמ"מ יש להגעילו. לכן נראה דכל כלי דיכול להגעיל. ובכ"ח צריך להמתין עד אחר מעת לעת עכ"ל עיין ביד אברהם. דתירץ דאו"ה וט"ז מיירי שלאחר שהוציאו הכלים מהיורה שהודחו בתוכה נמצאת בה הקערה לבסוף דיש לחוש שמא היתה גם מקודם. שהודחה עם הכלים. דמזמן לזמן מחזקינן אבל אם נמצאת הקערה בין הכלים לאחר שהוציאם מן היורה. וטלטלם למקום אחר. אפילו היא ודאי ב"י שרי. דלא מחזקינן איסור ממקום למקום. למימר דביורה הודחה עמהם. אלא אמרינן כאן נמצאת וכאן היתה כבר ולא הודחה עמהם. אלא שאח"כ נתערבה ביניהם. כו' ולחנם נדחקו בזה הפר"ח והפמ"ג וכ"מ בס' תוי"ק סימן ק"ד. וכן מצאתי בספר בל"י שכתב כו' אך מ"מ החמיר להגעילן ובכ"ח להמתין עד מעל"ע עכ"ל:

בא"ד ב' א"כ בלא"ה שרי כאן. ר"ל בלאו ס"ס אלא אפי' אם ודאי הודח יהא מותר משום דמסתמא הוא אב"י וע"ז תירץ די"ל כמ"ש הט"ז בסימן קכ"ב (סק"ד) דאם הכלי הוא של אותו ישראל קנסינן ליה. ומחזקינן אותה לב"י ודוקא בשאל כלי מישראל אחר. דלא שייך למיקנסיה מפני מה אינו יודע אם היא ב"י אמרינן בסתמא דהוא אב"י והרמ"א והט"ז כאן מיירי. דהכלי הוא של אותו ישראל ולכך אינו מותר אלא באם גם מסופקין אם הודח כלל דאיכא ס"ס:

בא"ד ג' ובאו"ה כלל ל"ד אות כ"ו דבשל עכו"ם כו' ר"ל דאם הכלי הוא של עכו"ם לא בעינן הך היתר דס"ס דשמא לא הודח ואת"ל כו' אלא יש היתר מה דהכלי היא ודאי אחר מעל"ע דכלי של עכו"ם מסתמא הוא אב"י ולכך אפילו אם ודאי הודח מותר כו'. כו' ואמנם קשה מה בכך הא מטעם ס"ס הוא כו' ר"ל דהא זה דמחזיקין לכלי ש"ג לאב"י. ואם בישלו בו התבשיל מותר. מבואר בטור סימן קכ"ב דהטעם הוא משום ס"ס שמא לא נשתמש בו תוך מעל"ע. ואפילו נשתמש בו שמא בדבר הפוגם לתבשיל זה וא"כ זה הטעם שייך רק במאכל שנתבשל בכלי ש"ג. אבל לגבי כלי הא מבואר בסימן ק"ג ברמ"א ס"ב דאף אם נבלע בה איסור דהוא נוט"ל מ"מ הקדירה אסורה דשמא יבשל בה תבשיל שהאיסור הנבלע בה. יתן בו טעם לשבח. ואם כן ליכא כאן רק ספק אחר שמא לא נשתמשו בו בתוך מעל"ע. אבל להספק הב' שהיא ב"י. אלא דנשתמשו בו בדבר הפוגם. באמת אסור הקדירה שניה שהודח עמה דאף דעכשיו קבלה טעם פגום מ"מ אסורה דשמא יבשל בה תבשיל שיהיה בו הטעם לשבח ועז"ק הפרי מגדים. דלמ"ש הט"ז בסי' ק"ג סק"ו דאף באיסור אם הוא פגום אמרינן ביה נ"ט בנ"ט אם כן שפיר איכא כאן ס"ס. שמא אב"י ואת"ל דהיא ב"י. שמא נשתמש בדבר הפוגם ומותרין הכלים שהודחו עמה. מטעם נ"ט בר נ"ט טעם א' בכלי והיה לפגם. וטעם ב' פגום מכלי למים. וממים לכלי שניה שהודח עמה. ועדיין הוא לפגם:

בא"ד ד' וממ"ש הט"ז שם אין ראיה כו'. עיין בסימן ק"ג שם. במ"ז ס"ק ו'. כו' עוד אבאר לך אם הדיחו איסור והיתר כו' עיין בהגהות מוהרש"ק ז"ל שכתב דנ"ל דמיירי שלאחר לינת לילה הדיחו יחד. ואז נולדו ב' הספיקות יחד וכן בנדון של המנ"י שלאחר לינת לילה בישלו בה בשר. והוי שתי הספיקות יחד. אבל אם תחלה הדיחו יחד. ואחר לינת לילה בשלו בהם. אין להקל דלא הוי ס"ס. כיון דלא נולדו ב' הספיקות יחד. ועיין במג"א סימן תל"ט סק"ג עכ"ד:

בא"ד ה' שוב מצאתי במנ"י כלל נ"ט אות ט' כו' ואינו יודע אם באותו קדרה כו'. נ"ב עיין בחכמת אדם כלל נ"ה סי' ה' שלמד מדין זה דמנ"י בשם זכרון משה בלקוסיו

משבצות זהב סימן צ"ה צ"ו

בליקוטיו הנ"ל דה"ה אם בישלו בקדירה חלב היום. ועבר עליו לילה. ולמחר בישלו בו בשר. וא"י אם יש מעל"ע או שמא עדיין תוך כ"ד שעות. דמותר בה"מ. משום ס"ס. ובמחכ"ת נעלם ממנו. דזה הדין גופיה. ג"כ מבואר להדיא במנ"י שם בכלל נ"ס רס"ק ט' שכתב דאם הוא מסופק אם הוא ב"י. אבל יודע שעבר עליו לילה. ג"כ יש לסמוך אר"ת ע"ש. שסיים דבה"מ יש לסמוך ולהקל בספק אחד אר"ת. וכ"כ עוד כן המנ"י בסולת למנחה כלל ס"ו דין א' להדיא משום דהוי ס"ס שמא הלכה כר"ת דלינת לילה פוגם. ושמא הקדירה היא כעת לאחר מעל"ע ע"ש. ועיין בשו"ת שו"מ מהדו"ת חלק ד' סימן קפ"ט. דשדי נרגא בזה. דהרי הוי ס"ס משם אחד. ועיין בפמ"ג או"ח בהנהגת או"ה סדר ב' ס"ק י"ב שכתב די"ל דלא דמי לק"ג ס"ז דמצרפינן דיעה זו דלינת לילה פוגם דשם רק דרבנן ולא בשל תורה. לומר דליהוי ספק גמור כי הילכתא דמעל"ע בעינן ע"ש. והנה מה דכתב בשו"מ דהוי משם א' לענ"ד לק"מ. דעיין בש"ך בדיני ס"ס אות י"ב בסופו בהא דק"ל דסתם כ"ע אב"י מטעם ס"ס. שכתב שם דלא הוי ס"ס משם א' כיון דיש נ"מ בין הספיקות עכ"פ לענין איזה תבשיל שבעולם ע"ש. אם כן ה"נ בנ"ד. אם היה לפנינו עוד תבשיל שנתבשל בכלי שעבר עליו לילה. ותוך מעל"ע. דלהספק הראשון בנ"ד שמא כר"ת. גם זה התבשיל. שרי ולהספק זה שמא כבר עבר על הכלי מעל"ע. אם כן זה התבשיל אסור אם כן בנ"ד ספק הא' מתיר יותר מחבירו ועיין בבינ"א שער הקבוע סימן נ"ג. ועיין בחידושי רע"א סימן ק"ג ס"ז ויד אברהם שם שהביאו לדברי המנ"י שמסיק דבכל ספק סמכינן בה"מ על דעת ר"ת דבלינת לילה הוי נוט"ל ע"ש. ובלבו"ש בח"ד סימן מ"ט דהא דבעינן מעל"ע. היינו כי ליכא בי' ספק. אבל אם יש עוד ספק כו'. ע"ש. והוא מדברי המ"ז כאן בשם המנ"י. דיש לסמוך בספק על ר"ת ועוד נראה דאף אם נימא דהוי בנ"ד ס"ס מש"א ג"כ לק"מ. כי לאו מחמת ס"ס ממש קאתינן עלה. אלא משום דכשיש עוד איזה ספק פסקינן כר"ת דס"ל לינת לילה פוגמת וכמ"ש בתו"ח שם בכלל נ"ט ד"ג דאע"ג דלא נהיגין כר"ת היינו בודאי. אבל בספק פשיטא דיש לסמוך עליו

ע"ש שמזה דייק המנ"י לדין זה ועיין בישוע"ע סימן קכ"ב ס"ק ו' ז':

ועיין בחכמת אדם כלל מ"ח סוסי' י"ד שכתב דבקדירה שבישלו בה היום בשר. ועבר עליה כל הלילה. ולמחר בישלו בה ירקות ותחבו בה כף חולב ב"י. אע"ג שלא עבר עדיין על הקדירה כ"ד שעות מבישול הבשר. מ"מ מותרין הירקות אף שאין ס' נגד הכף. כיון די"א דלינת לילה פוגמת סמכינן על דברי הב"י. דהוי נ"ט בנ"ט כה"ג עכ"ל. ועיין במ"ש לעיל על המ"ז סקי"ב אות א':

ס"ק **ט"ו בא"ד א'** ומ"מ לדינא נראה בורית להתיר כו'. נ"ב עיין בספר לחה"פ ס"ק ל' ובבל"י ס"ק י"ח. ועיין במנ"י כלל נ"ז ס"ק כ"ו. שכתב וז"ל. וכן נ"ל פשוט לענין הבורית. דזה דבר המוחש לעין שהוא פוגם. כמ"ש הצ"צ כו' וכן העלה בתשו' חכ"צ סימן ק"א. ע"ש באורך. הובא בקיצור בשפ"ד סוס"ק כ"א. ועיין בחו"ד חי' ס"ק כ"א שכתב דכיון שהש"ך הניח דין זה בצ"ע. למעשה. לכן אין להתיר רק בה"מ ע"ש. ועיין ביא"פ שכתב דבבורית שלנו גם הש"ך מודה להתיר ע"ש:

בא"ד ב' משא"כ איסור בעין ע"י אפר. המתיר בה"מ ולצורך ע"ש. אין לגעור בו. נ"ב עיין במנ"י כלל נ"ז שם דהניח בצ"ע דין זה למעשה. דאולי בשעה קלה כזו שנשפך החלב על האפר אינו נעשה לפגם ע"ש. הביאו בשפ"ד ס"ק כ"א. ואעפ"כ סיים שם. דבה"מ ולצורך ע"ש אפשר לצדד. ובפמ"ג או"ח בהנהגת או"ה סדר ב' ס"ק ל' כתב דלצורך ה"מ אפשר להקל. ולדינא עיין לעיל בסימן צ"ב. במ"ז סוס"ק כ"ה ובמה שכתבתי שם (אות ד') בשם הלבוש בח"ד ס"ק קל"ה בצורך ע"ש:

בא"ד ג' ובקו"א השיג בנו עליו כו' דם שמלחו דרבנן ואפילו לאחר מעל"ע א"א למיטעמיה. ר"ל דאיתא שם יתיב רב כהנא וקאמר קערה שמלח בה בשר אסור לאכול בה רותחת. דאי אפשר לישראל למיטעם. אי יש בהמאכל טעם דאיסור הוא. עיין לקמן סימן צ"ו על השפ"ד סק"ה. אות ג' הבאתי סוגיא זו ע"ש ואי כהצ"צ דאיסור פגום מותר לטעום. א"כ ימתין להקערה הנ"ל עד אחר מעל"ע. ויאכל בה רותחת. ואף דנוט"ל אסור לכתחלה. לזה יטעום מקודם אי יש בו טעם דם כלל. אע"כ דאף אחר מעל"ע אף שהוא איסור פגום אסור למיטעמיה:

ס"ק **ט"ז בא"ד א'** שדרך המלח לשאוב כותח מדופניו כצ"ל:

סימן צו ס"ק **א' בא"ד א'** דמשקה לא הוי חריף דאל"כ גיעולי מדין משום ד"ח אסור. ר"ל דבמסכת ע"ז דף ס"ז ע"ב אמרינן דר"מ ס"ל נוט"ל אסור ויליף לה מגיעולי מדין. דהא קדירה בת יומא נמי אי אפשר דלא פגמה פורתא. ואפ"ה אסרה רחמנא בלא הגעלה ע"ש. ומזה הוכיח הפמ"א שם דליכא משקה שהוא דבר חריף או פירא שהוא חריף דכשהוא מבשלו בטל חריפותו. ע"י המים. דאל"כ אמאי לא אמרינן בגמרא דלכך הוצרכה התורה הגעלה לכלי מדין ואף באב"י משום דכשיבשל בהם הישראל משקה חריף. או פירות חריפים יתן בו הבלוע של הקדירה טעם לשבח דהד"ח מחליא ליה לשבח נ"ב עיין בפמ"ג או"ח סימן תמ"ז בא"א סוס"ק כ"ה ע"ש:

בא"ד ב' והוא [הפמ"א] פושט מע"ז ס"ט דפסקינן לחומרא. ר"ל דהכי איתא שם. ההוא עכברא דנפל לשיכרא אסריה רב להההוא שיכרא כו' אמר רבא. הילכתא נוט"ל מותר. ועכברא בשיכרא לא ידענא. מ"ט דרב. אי משום דקסבר נוט"ל אסור ולית הילכתא כותיה. אי משום דקסבר עכברא בשיכרא אינו נותן בו טעם לפגם אלא אשבוחי משבח. איבעיא להו נפל לגוי חלא מאי כו' ולא איפשיטא האיבעיא ומסקינן והילכתא אידי ואידי בין אם נפל לשכר בין לחומץ משערינן בס' ע"כ. ומוכח שם דרק משום דלא איפשיטא האיבעיא פסקינן לחומרא דשמא משביח בשכר וחומץ. ואי איתא דהוא רק דרבנן. אם כן הוה ספק דרבנן ונפסוק לקולא אע"כ דהא דחורפא מחליא לשבח. הוא דאורייתא. ולכך פסקינן לחומרא ועל זה תמה הפמ"א על הפמ"א שלא ראה דקושייתו מגיעולי מדין כבר הרגיש בזה הרשב"א בתשובה וכן תמה עליו בישועות יעקב בארוך סק"א ואעפ"כ משמע מדבריו. דד"ח הוי ד"ת. ועל ראיית הפמ"א מע"ז תמה דאף שהאמת כדבריו דבגמרא שם. רק מחמת ספיקא. דשמא נותן טעם לשבח בחלא ושיכרא הצריכו ס' נגד העכבר ולאו דברירא להו בודאי דנותן טעם לשבח כדמשמע ברמב"ם פט"ו מהמ"א הלכה ל"א. שכתב שם וז"ל. עכבר שנפל לשכר או לחומץ משערין אותו בס'. שאנו חוששין שמא טעמו בשכר ובחומץ משביח עכ"ל. אלמא דרק משום ספק דאנו חוששין שמא משביח. וכן הרא"ש שם נתן טעם על הא דסיים בגמרא והילכתא אידי ואידי בס' דחיישינן דילמא אשבוחי משבח בחלא ושיכרא עכ"ל אלמא דרק ספיקא הוי ואם כן שפיר יש ראיה. דהוא דאורייתא מדמחמרינן שם מספיקא. מ"מ אכתי משם אין ראיה. אלא באם מונח איסור בעין והוא פגום כההיא דעכבר דחורפא מחליא ליה מה"ת. אבל באם רק בלוע בכלי והוא פגום. אין מבואר שם. ויכול להיות דבכה"ג חורפא לא מחליא ליה מה"ת. אלא באמת דא"צ ראיה לזה. והדבר מבואר בעצמו דאף רק בלוע. והוא אב"י דחורפא מחליא ליה מה"ת נ"ב עיין בסימן צ"ה בפ"ת סק"ד. דהעלה ג"כ דהוא ד"ת ע"ש ועיין לקמן במ"ז סוס"ק י"ג. ובפלתי סימן זה סק"ב. ועיין בספר הארוך להש"ך בהגהת מנחת אהרן לסימן ק"ג וק"ד שהביא לדברי הפמ"א הנ"ל. ותמה עליו כנ"ל ע"ש פלפול יפה אף נעים בזה. ועיין פרי מגדים או"ח בהנהגת או"ה סדר ב' ס"ק נ"ג:

ס"ק **ג' בא"ד א'** עדיין אפשר לומר דדוקא חריפות עושה ממש ולא רותח ודוחקא. ר"ל ואם כן בהני דגים שחתכן בסכין ש"ב. אף דמוכח מסימן צ"ד. דדוחקא ורותח. מפליט מסכין ומבליע בחתיכה מ"מ מותרין הדגים בכותח. מחמת דהוי נ"ט בר נ"ט. ורק בד"ח דעושה להטעם שמפליט לממש. ל"א ביה נ"ט בר נ"ט. ומ"מ לדינא סיים הפמ"ג דבדיעבד אם חתכו בסכין נקי של בשר. דגים רותחין ונותנים בחלב צ"ע. ונ"ב עיין בחו"ד סימן צ"ד בביאורים דמבואר לאסור בזה משום דהוה כנצלו ועיין במ"ש לעיל בסימן צ"ה שם על השפ"ד סק"ח מזה ע"ש:

ס"ק **ד' בא"ד א'** וחילק בין תוחב כף לקדירה חולבת. באומר ברי סגי לסכין דדרך להוליך ולהביא בכולו אף באומר ברי לי עד כמה חתכתי אין להקל כו':

שפתי דעת סימן צ"ה צ"ו

בא"ד ו' ואפשר בנפסק הקילוח שרי. נ"ב עיין בפמ"ג או"ח סימן שי"ח במ"ז ס"ק י"ב. דמפרש כן לענין נפסק הקילוח. דהתנא מדבר בקצוות וברישא נקט כ"ר החמור מכולן. ובא למעט הא עירוי בנפסק הקילוח שרי. ובסיפא נקט כ"ש. למעט הא עירוי שלא נפסק הקילוח אסור ע"ש. כו' סוף דבר כו' ואם נזחל כ"ר על כירה צוננת שלא בהפסק. ומשם ניתז צרורות על כלי קר נמי הוה עירוי כו':

הגה העלה הפרי מגדים בלא נפסק הקילוח אף שנזחל על דבר קר ומשם ניתז על כלי אוסר. ולענ"ד אין נראה כן וכל ראיותיו אינן ראיות. רק אם לא נפסק הקילוח כלל. ומחובר הוא לגמרי אף שבאמצע הוי על כלי קר אסור. אבל נפסק הקילוח מכלי הצונן. וגם היה על דבר קר. מה בכך שלמעלה לא נפסק. כיון שסוף סוף למטה נפסק ויש עוד מעלה שהיה ע"ג כלי צונן. ויש לו דפנות המצננות. נראה להתיר ובכה"ג אין ראיה לאסור דבשלמא בלא נפסק הקילוח נהי דהוי על דבר צונן מ"מ כמו באם נפסק אף דיש לו חדא לריעותא דנפסק אך יש לו מעלה דלא הוה על צונן ובעי קליפה מינה ה"נ נמי להיפוך באם לא נפסק דיש לו מעלה דלא נפסק אף דיש לו חדא לריעותא דהוי על דבר צונן מ"מ דומה לנפסק ולא הוי על צונן ושקולין הם לאסור כ"ק. אבל באם נפסק למטה. וגם הוי תחלה על דבר צונן. אם כן הוי תרתי לטיבותא אף שלמעלה לא נפסק. אין לנו ראיה לאסור ומסתבר יותר להתיר וז"ב עכ"ל הגהות מוהרש"ק ז"ל וכפל דבריו אלו בטו"ט מהדו"ק סימן צ"ה. ובמהדורא ג' קע"ה וסימן קפ"ג. וכן היה מורה תמיד להקל בזה. וכן העלה בספר יד יוסף סימן צ"ב בקצר ס"ק ס"ג ע"ש:

ס"ק **כ' בא"ד א'** תמה המ"י כו' וכן הפר"ח כו' ולענין דינא ראוי להחמיר. עיין בחו"ד ביאורים סקי"א. וחידושים סקי"ט מ"ש בזה ע"ש:

ס"ק **כ"א בא"ד א'** הקשה הפר"ח דלויג אין להגעיל בהן. נ"ב כמבואר באו"ח סימן תנ"ב במג"א סק"י. בשם הב"י דמים עם אפר שקורין לויג אסור להגעיל בו ועיין בחו"ד ביאורים ס"ק י"ג דכתב דאינו קושיא. דהא בדיעבד מהני הגעלה אף בלויג כמבואר בב"י באו"ח שם:

בא"ד כ' ואמנם הקשה הפר"ח. דודאי יש שאר דברים הפוגמים כו'. ר"ל דהח"צ והפר"ח הקשו על הש"ך דאף אי נימא דאפר אינו פוגם וכי ליכא מידי בעלמא. דהוא פוגם מי הגעלה. אליבא דכ"ע. והלא איכא לענה ורוש וכיוצא בהם רבים. דפוגמים בודאי. ונימא דבהם הגעילום. אע"כ דמסתמא איירי התורה מתורת הגעלה ולא משום דבר הפוגמו. וכן תמה בחידושי יעב"ץ ועיין בפ"ת סק"ו שכתב דהוא יישב קושיית המחברים על הש"ך בזה:

בא"ד ג' וכו"פ הקשה עוד דא"כ כלי הצריך ליבון יכשיר במי אפר כו'. נ"ב עיין בחו"ד שם סוס"ק י"ג שכתב דאינו כלום עש"ה:

בא"ד ד' עיין במנ"י כלל נ"ז כו' ומ"מ בה"מ וצורך ע"ש במעשה דמ"י אפשר לצדד. נ"ב וכ"ה בפמ"ג או"ח בהנהגת או"ה סדר ב' סק"ל דלצורך ה"מ. אפשר להקל. אכן עיין במ"ש בסימן צ"ב על המ"ז סוס"ק כ"ה אות ד' בשם הלבו"ש בח"ד ס"ק קל"ה דאין להקל כלל בזה. ע"ש באורך מזה:

סימן צו ס"ק **א' בא"ד א'** והמעיין בב"י כתב דמש"ה השמיט הרמב"ם כו' כצ"ל. כו' והשתא לרשב"א דסובר דוקא צונן. ר"ל דמבואר בב"י. דרשב"א סובר דסילקא דאמרו בגמרא דאסורה. היא דוקא יש לה דין צונן. אבל שאר דברים החריפים לא וסילקא אינו חריף יותר משאר דברים החריפים. ואם כן הטעם לסילקא דדמי לצנון. היא משום משיכה. ולהר"מ שכתב כיוצא מדברים החריפים יש להם דין צונן ה"ה סילקא דאסור הוא משום דהוי מדברים החריפים:

בא"ד ב' במוסגר. ויש לנו הרהורי דברים במ"ש הב"י בזה דרשב"א סובר דוקא צונן ולא שאר דברים החריפים כנ"ל דהא הרשב"א בת"ה הארוך כתב נמי כהר"מ וכיוצא מדברים החריפים. כו' ולהר"מ חומרא לדידן באב"י. ר"ל דלהר"מ גופיה מבואר בב"י דס"ל דאף צונן אינו אסור אלא בב"י. לכן קאמר הפרי מגדים דהנ"מ להר"מ דס"ל סילקא הוא מטעם חריף. הוא לדידן דקי"ל דד"ח אף באב"י אסור דה"ה סילקא באב"י דאסור:

בא"ד ג' גם דברי הב"ח ס"א כו' דמש"ה אוסר הרשב"א צונן כולו בחלב דהוי לכתחלה כי אפשר לו לאוכלו עם בשר. משא"כ בצ"ד דנאסר הבשר לא החמירו יותר מכ"ק ועוד שאני הכא דבכל הסכין פולט ר"ל דהרשב"א הכא מיירי כשהסכין ב"י ובכולהו סכין משערינן לפיכך כולו אסור משא"כ בצ"ד בסכין שחתך בשר רותח דמיירי שהסכין אב"י ואין איסורו אלא משהו משום בעין שע"ג הסכין די בקליפה. וע"ז תמה על תי' הא'. דהא הרשב"א בתה"א למד זאת דהצונן כולו נאסר לאוכלו בחלב מהא דאסרינן בגמרא קורט של חלתית משום דחתכו אותו בסכין דארמאה. ולגמרי אסרי ליה. ולא שריא ליה בנטילה. ואם כן כיון דהרשב"א השוה צונן בסכין בשר לקורט משמע דכמו בקורט בדיעבד אסרי לה דהא חתכו אותו בסכין דאיסורא כה"נ בצונן אף בדיעבד אוסר בחלב. ועל תירוץ הב' תמה. דהא הרשב"א תופס עיקר האיסור בצונן משום השמנונית שע"ג הסכין. ובלוע שבסכין הוי נ"ט בר נ"ט לדידיה אף שהוא ד"ח. דהרשב"א בת"ה שם דחה טעם הב' שברש"י מובא כאן במ"ז סק"ג וז"ל. ועוד דצונן נמי אמאי אסור. ומ"ש מדגים שעלו בקערה. שאף הצונן לא מן הממש הוא בולע. אלא מן הנותן טעם. ונ"ט בר נ"ט הוא. והפי' הראשון נ"ל עיקר עכ"ל שם:

ס"ק **ב' בא"ד א'** וראוי שתדע כו'. עד"מ צונן בסכין בשר ונתנו במים וכו' ואחר כך לחלב אוסר כו'. נ"ב עיין באבן העוזר סעיף ג' שהאריך להוכיח דלא כהמג"א בסימן תנ"א. דכתב שלא בדין עושין מה שלפעמים חותכין זנגביל בסכין של בשר ודכין אותו במדוכה. ואחר כך דכין בתוכה בשמים ואוכלין בחלב. משום דבד"ח ל"א נ"ט בר נ"ט דז"א. דשפיר הוי בבשמים נ"ט בר נ"ט. משום דד"ח אין לו מעלה. רק שהוא מוציא כל הטעם אבל אינו מבליע לדבר אחר כל הטעם אלא קצתו כו' עש"ה. ועיין בחו"ד ביאורים סק"ו דהסכים לסברתו ויפה כתב ע"ש. וכ"ה בישוע"ע בארוך סק"ב. ובהג' חכ"ש. ולפ"ז ה"נ בנידון זה דהפמ"ג שפיר הוי נ"ט בר נ"ט מן הבשר לסכין טעם א'. ומן הסכין יצא כל מה שהיה בתוכו אל הצונן. והוי עוד רק טעם שני. דודאי לא יצא מהצונן למים כל הטעם. דגם ד"ח אינו מבליע כל הטעם ומן המים לאוכל אחר הוי טעם ג'. אך הפרי מגדים לא נחית לסברא זו. ועיין במה שכתבתי לעיל בסימן צ"ד על השפ"ד סוס"ק כ"ב אות ז':

ונשאלתי בכעין זה מאחד שלקח סכין ש"ב. ב"י וחתך מלח מטאלפין. ומלחו בו דגים. ואחר כך הדיחו הדגים. ובישלו אותן עם חמאה או חלב ולא היה בדגים ס' נגד הסכין. מה דינם. והשבתי דלהמג"א והפמ"ג אסור בנ"ד בפשיטות. כיון דהיה דוחקא. ומלח הוי חריף. כמבואר בש"ך ס"ק י"ח ולעיל סוסי' צ"ה בש"ך ס"ק כ"ה. ועיין לעיל סי' ס"ט במ"ז ס"ק כ"א. אבל להאבן עוזר וחו"ד הנ"ל יש להקל. דהוי נ"ט בר נ"ט היינו דבסכין ואח"כ למלח. הוי נ"ט אחד וממלח לדגים הוי טעם ב' ואף דלא הוי בנ"ד רק ב' נ"ט. והוה כנצלו דאסור לדידן אף דיעבד עסי' צ"ה בש"ך סק"ד ופמ"ג שם. מ"מ י"ל כיון דהרבה פוסקים וכ"ה דעת הרשב"א הובא לעיל בשפ"ד סק"א והפר"ח פסק כן. דאף בד"ת אמרינן נ"ט בר נ"ט ולדידהו הוי בנ"ד ג' נ"ט. ואף דלא קי"ל כותייהו. מ"מ כיון דלהמחבר והרמ"א בלא"ה שרי כאן. דהם מתירין נצלו דיעבד והרבה מאחרונים פסקו כן ה"ה הפר"ח וכו"פ ומנ"י. והמ"כ וחכ"א. א"כ עכ"פ אף לדידן אם נחמיר כרש"ל וש"ך דסימן צ"ד סק"ד. מ"מ סמכינן בזה על הפר"ח וסייעתו דבנ"ד חשיב ג' נ"ט. וגם עיין בדג"מ תנינא בסי' צ"ה על הש"ך ס"ק כ"ה. ועיין בט"ז כאן סוס"ק ח' ונגד בעין שהיה מסתמא על הסכין בודאי יש בדגים ובמה שבקדרה ס' נגדו:

ונשאלתי עוד. שחתכו בסכין חולבת אב"י והיה מקונח ונקי בצלים ושמו אותם לקדירה עם בשר. והיה ע"ש וה"מ והוריתי להקל דעיין בפ"ת סק"א. במוסגר בשם תשובת משכנות יעקב סימן ל'. ועיין בחידושי רע"א סעיף ג' דהביא דכבר תירצו האחרונים תמיהת

שפתי דעת סימן צ"ו

הט"ז סק"י וכ"ה במ"ז שם בשם האחרונים והכו"פ. דדעת המחבר להקל דלא מחליא לשבח רק קורט ש"ח. בצירוף דעת הפוסקים. דנ"ט בר נ"ט מותר. אף בחריף ודוחקא. ולפי דעתו י"ל דהכא סמך המחבר. גם אצירוף דעת הפוסקים. דרק בצנון דוחקא וחריף מפליט. אבל לא בשאר דברים חריפים. מש"ה בסעיף א' לא הכריע דבצנון אסור. ובסעיף ג' בתבלין הכריע להקל באב"י בצירוף דלא פלט ובלע כלל. ולקמן סימן ק"ג דמיירי בבישול דודאי בלע אסור ע"ש. ואף דהרמ"א שם בסימן ג'. הביא לאסור באב"י אבל ראה זה מצאתי בחידושי ב"מ שם שכתב וז"ל יראה לי דלא כתב הרמ"א דעה זו דס"ל ב' חומרות בדברים חריפים. זולת צנון חומרא דגרע מנתבשלו. ואסור אפילו בנ"ט בר נ"ט. וגם חומרא דחורפא משוי לה לשבח. רק לחוש לה לכתחלה. אבל בדיעבד שרי כגון בצלים בסכין חולבת ונתנום בקדירה ש"ב. דמסתמא הסכין אב"י מבליעת כ"ר. ובפרט סכין חולבת. שרוב תשמישו בצונן ומצד מה דשמנונית סתמא ע"פ. זה לענ"ד תמיד בטל בששים תוך הקדירה כו' לכן אפי' אין ס' נגד הסכין. נמי בדיעבד שרי עכ"ל. ומבואר בדבריו דרק בדברים חריפים חוץ מצנון היקל בדיעבד באב"י. אבל בצנון אין להקל. וזה כמ"ש בחידושי רע"א הנ"ל. משום דבצנון אף להמחבר אסור. ועיין בי"ד אברהם. מה שהביא בשם הבל"י שכתב בשם הכה"ג. והבל"י הכריע להקל באב"י. ומקונח יפה ע"ש ומ"מ נלענ"ד. דרק בסכין חולבת אב"י. הוא דיש להקל ומטעם לשבח שכתב בחידושי ב"מ הנ"ל. דסכין חולבת. רוב תשמישו בצונן ובפרט אצל עני. אבל להיפוך בסכין בשר אין להקל. כי מסתימת דברי הרמ"א בס"ג. משמע אף בדיעבד אסור.

ועיין בש"ך סקי"ט ובחוו"ד חי' ס"ק י"ג ובשפ"ד סוס"ק ו' דהשיג על הבל"י בזה:

ס"ק ג' בא"ד א' וכ"ז ט"ס. ר"ל מ"ש בש"ך. וע"ל ס"ק כ"ז הוא ט"ס. אלא כצ"ל וע"ל בסימן צ"ד ס"ק כ"ט. כו' והש"ך אות כ"ט בצ"ד כצ"ל:

ס"ק ה' בא"ד א' דלישׁ"ש הטעם. דמ"מ טעם משהו איכא ודוקא בדיעבד אם נפל איסור. אנו מתירין ע"י טעימא שאין בו טעם גמור. אבל לכתחלה אסור. דאף שאין מרגישין טעם אבל מ"מ טעם משהו איכא ולת"ח הטעם כו':

בא"ד ב' ופינבא שבלעה איסור אין ראיה. ר"ל דהישׁ"ש שם מביא ראיה לדבריו דלכתחלה לא סמכינן אטעימה. משום דיש טעם משהו מדאמרינן בגמרא דפינבא [קערה] שמלח בה בשר. אסור לאכול בה רותח לכ"ע. ומשמע אפילו בטעימה שאין בהקערה כדי ליתן טעם בהרותח אסור לכתחלה. עז"ק הפרי מגדים דאין ראיה משם. די"ל דש"ה דגזרינן אטו יבשל בה אח"כ דבר מועט וכבר קדמו בהשגה זו על הישׁ"ש. הש"ך בספרו הארוך סוף סימן צ"ה ע"ש:

בא"ד ג' גם דברי הלח"מ בפ"ט ממ"א הכ"ד לכאורה תמוהין כו'. ר"ל דאמרינן בחולין דף ק"א ע"ב. יתיב רב כהנא וקאמר. קערה שמלח בה בשר אסור לאכול בה רותח וצנון שחתכו בסכין. מותר בכותח. מ"ט. אמר אביי האי היתירא בלע. והאי איסורא בלע. א"ל רבא. כי בלע היתירא. מאי הוי. סוף סוף האי היתירא לידי איסורא אתי כשנותנו בכותח אלא אמר רבא. האי צנון אפשר לישראל למטעמיה. והאי דם הקערה לא אפשר למטעמיה ומסקינן שם אמר חזקיה משום אביי הילכתא צנון שחתכו בסכין שחתך בה בשר אסור לאוכלו בכותח. וכתב שם בתוס' ד"ה אמר אביי האי היתירא בלע דאביי אליבא דרב כהנא קאמר לה. אבל הוא עצמו ס"ל דאסור כדמסיק. אמר חזקיה משום אביי כו' וז"ל הלח"מ. ורבינו הרמב"ם דלא כתב דיהני טעימה בצנון סובר כדכתבו התוס' שם דאביי אליבא דר"כ אמר כן. וליה לא ס"ל. אלא דאסור בצנון. לאכול בכותח עכ"ל ועז"ק הפרי מגדים. דדבריו תמוהים. והיינו דהא י"ל דמאי דקאמר אביי במסקנא דאסור. היינו עד דטעים ליה וכן פי' כן באמת הרא"ש שם והא דהוכרח התוס' לומר דאביי לעיל. אליבא דר"כ קאמר לה. הוא משום דמשמע דאביי דתירץ האי היתירא בלע מתיר אף בלא טעימה. דאל"כ היינו תירוצו דרבא. ואם כן קשה דאביי אדאביי. וע"כ דאביי לעיל אליבא דר"כ תירץ כן וליה לא ס"ל. אבל רבא דתירץ דצנון אפשר למטעמיה. שפיר יכולין לומר. דאף אליבא דנפשיה קאמר לה דלרבא ליכא שום הוכחה ע"ז דנימא דלא ס"ל כר"כ והוא כמו דס"ל לאביי במסקנא. ואפילו אם נאמר דאביי דמסקנא ס"ל דאסור אף על ידי טעימה. מ"מ הא הלכה כרבא דבתראי הוא. ועז"ק הפמ"ג. דאמנם דברי הלח"מ כנים אם נאמר דמ"ש הישׁ"ש בפכ"ה סימן ס"א דדוחק הוא לפרש גבי צנון אסור עד דטעים ליה דסתם אסור. בכל מקום משמע דאין לו תקנה. וכמו דאביי אליבא דר"כ קאמר דאל"כ קשה דאביי אדאביי. וכמ"ש התוס' הכי נמי נאמר. דרבא דתירץ דצנון אפשר בטעימה. דאליבא דר"כ קאמר. אבל לפי האמת לא ס"ל כר"כ ילא סמכינן אטעימה עכת"ד. ועפ"ז א"ש דברי הלח"מ. אלא דסיים הפרי מגדים. דמ"מ צ"ע כיון דהר"מ פסק כו' ונ"ב לא ידעתי מה קושיא דהא י"ל דלכך פסק הר"מ לסמוך אעכו"ם בנפל איסורא משום דהוה דיעבד. משא"כ כאן דהוה לכתחלה. כיון שאפשר לאוכלו כן. ועיין בחי' יעב"ץ כאן ודוק ודע דעל מה שמבואר בש"ך כאן. דגם הרב מודה דבדיעבד סמכינן בצנון אטעימה. העיר ע"ז בבכ"ש למסכת חולין (דף צ"ז ע"א) וז"ל. לכאורה לא משמע כן ממ"ש רמ"א ז"ל סימן מ"ב ס"ג. דאף עכשיו יש לסמוך אטעימת הכבד. וביאר הטעם בד"מ. משום דרבו המכשירין בחסרה המרה אלמא דדעת רמ"א ז"ל דבמקום אחר אין לסמוך עכשיו אטעימה והפר"ח הסכים להש"ך. ולענ"ד אין להקל עכ"ל. אך עיין לעיל בסי' מ"ב. במ"ז ס"ק ב' מזה עיין שם:

ס"ק ו' בא"ד א' וכן סתם המחבר בק"ג ס"ו ובקי"ד ס"ח. וקכ"ב ס"ג כו' מ"מ אנן כהרב סוברים. ר"ל דהנה המחבר כאן הביא דיעה א' בסתמא דלא אמרינן דחורפיה מחליא ליה לשבח באב"י. משמע לכאורה דס"ל לעיקר כדיעה זו. וכמ"ש הש"ך בסימן רמ"ב. בקיצור הנהגת או"ה דין ה'. דכ"מ שהמחבר הביא דעה אחת בסתם. ואח"כ י"א ס"ל דעיקר כדעה א' עז"ק הפרי מגדים. דז"א דכיון שהמחבר סתם בק"ג ס"ו ובקי"ד. כדיעה זו דחורפא משוי ליה לשבח. ולא הביא שם כלל הידיעה דס"ל להיפוך מוכח דס"ל לעיקר כדיעה ב' דכאן עיין בהקדמת הפמ"ג ליו"ד בכללים דין א'. דאף בכה"ג שהביא המחבר דיעה א' בסתמא ואח"כ י"א. דקי"ל דהלכה כדיעה א'. מ"מ זהו דוקא היכא שאין הוכחה. אבל כשיש הוכחה שבמק"א סתם כדיעה ב' ולא הביא כלל דיעה א'. הלכה כן ע"ש. אך אכתי אין כ"כ הוכחה להמחבר דבק"ג וקי"ד. דמיירי באיסורא דלא שייך נ"ט בר נ"ט. לכך סתם לחומרא. וכאן דמיירי בהיתירא סתם לקולא עיין במ"ז סק"י אך אין נ"מ כ"כ לדידן דאנן קי"ל כהרב דסתם להדיא בצ"ה ס"ב דאף בהיתירא חורפא מחליא לשבח:

בא"ד ב' ועיין פ"ת אות א' הוכיח מרש"י. דנצלו שרי כו'. ולדידי מהא לא איריא כו'. ר"ל דהנה הפר"ח השיג על המחבר דהתיר בנצלו. ואוסר בצנון שנחתך בסכין ש"ב ב"י מקונח. דהרי חורפא דצנון לא אלים מצלי. ורק מאן דאוסר בנצלו. אוסר בצנון. אבל מאן דמתיר בנצלו גם בצנון בסכין מקונח. הוא מתיר ע"ש. אך הפ"ת אות א' הוכיח. דחורפא ודוחקא עדיף מנצלו. וכפסק המחבר והרב. מדברי רש"י בחולין ק"ב ע"א. וז"ל הילכתא דגים שעלו בקערה ש"ב. מותר לאוכלן בכותח. משום דהוה נ"ט בר נ"ט אבל סכין פעמים ששמנונית קרוש ע"פ. וכשחותך הצנון הוי נו"ט הבא מן הממש. ועוד משום חורפא ודוחקא דסכינא. בלע הצנון טפי מדגים הרותחין עכ"ל. וע"כ דרש"י סובר. דלאו דוקא דגים שנתבשלו אלא אף נצלו. דליכא רק ב' נ"ט מותר בכותח. דאל"כ מה קשיא ליה מצנון בסכין ש"ב. והרי שאני בצנון דליכא רק ב' נ"ט והוי כנצלו דאסור משא"כ בדגים שנתבשלו דאיכא ג' נ"ט אע"כ דסובר דנצלו ג"כ שרי. לכן הוכרח רש"י לתרץ דשאני בצנון דאגב חורפא ודוחקא בלע טפי. אלמא דרש"י אף שסובר דנצלו שרי. ואפ"ה אוסר בצנון. הרי דתורפיה ודוחקא עדיף מצלי וכפסק המחבר והרב ועל זה קאמר הפרי מגדים דאי משום הא אין ראיה דלעולם רש"י סובר בדגים שנצלו דאסור בכותח. כמו בצנון דליכא רק ב' נ"ט. דאסור רק לרש"י קשיא ליה מדגים שעלו בקערה ש"ב דמותר לאכול בכותח אף דליכא רק ב' נ"ט. דאמאי לא נימא דצנון שנחתך בסכין ש"ב. שוה לדגים שעלו ולא כנצלו. וע"ז תי' רש"י דאגב חורפא ודוחקא.

עדיף

משבצות זהב סימן צ"ו

ס"ק ה' בא"ד א' עט"ז מ"ש כולו היתר משמע הא בבצל הבלוע מבשר וחלב יחד. בעינן ס' נגד כל הבצל. ולא טגי רק נגד הבב"ח עסי' צ"ד בש"ך ס"ק כ"ג. ועיין בשפ"ד שם דכתב ג"כ הכי דזה להבי' כו':

ס"ק ו' בא"ד א' אבל בבישול יש חילוק כו' ובסכין בשר בין דק בין אם חתך במקום אחד. אם הסכין קטן מבצל כולו בדק או מכ"ג כו' ואם הבצל קטן מהסכין. דהיינו במקום אחד. אם הכ"ג קטן מסכין די נגד כ"ג ובדק אם הבצל כולו קטן מסכין די בס' נגד כולה כו':

בא"ד ב' ומ"מ מ"ש מתוס' כו' כתבו זה. דאין נ"נ כלל כ"ק ר"ל דלא בעינן כלל ס' נגד הקליפה ואנן לא קי"ל כן כו'. נ"ב עיין בחו"ד ביאורים ס"ק ב' ותראה דלק"מ. כו' גם מ"ש הט"ז ממ"ש הבי' בשם סמ"ג כו' וכתב בסה"ת שמדמה לקורט. ר"ל דהסה"ת מדמה שאר דברים חריפים. לקורט של חלתית. וע"ז כתב הסמ"ג ואף לדבריו דוקא שחתכו דק דק. אבל חתך במקום א' כו' ועז"ק הפמ"ג. דיראה דקודם בישול מיירי דאל"כ מאי זה דקאמר דדוקא בדק דק נאסר. הד"ח כולו. אבל אם במקום א' די אם לוקח כ"ג הכי הו"ל למימר דדוקא בדק דק „בעינן ס' נגד כולו". אבל במקום א'. „די בס' נגד הכ"נ". ואם כן אם ע"כ מיירי קודם בישול אין ראיה להט"ז. דיכול להיות דבבישול שפיר ס"ל לסמ"ג דאף במקום אחד בעינן ששים נגר כולו [הג"ה עיין בתשובת מהר"ם מלובלין סימן צ"ב (ד"ה. חושב אני שדעתו ז"ל ע"ש) מה שתירץ לשואל אחד שהקשה לו על ראיית הרב בת"ח מסמ"ג. הלא הסמ"ג לא אייר בבישול. ויישב לו ד' הת"ח דאעפ"כ יש ראיה מסמ"ג. דאף ע"י בישול לא בעינן ק' רק נגד כ"נ. בתתך במקום א' עש"ה בדבריו הנעימים. ולפ"ז על הט"ז ג"כ לק"מ. אך עיין במנ"י כלל ס"א ס"ק י' דתפס דברי מהר"ם לובלין הנ"ל לדוחק וכתב שם דראיית הרב בת"ח שם מסמ"ג אינו כמו שהבין המהר"ם והשואל שלו. שהביא ראיה שבבישול סגי בס' נגד כ"נ. דעל זה אין ראיה כלל מסמ"ג. דהא הסמ"ג לא אייר מדין הבישול אלא הת"ח הביא ראיה מסמ"ג. דבסכין של איסור. לא בלע הצנון טפי מבאם חתך בסכין של היתר ע"ש. ועפ"י דברי המנ"י אלו נמשך הפרי מגדים כאן. להעמיד ראיית הט"ז מסמ"ג בצ"ע. אבל נראה די"ל דבת"ח כיון שהיה לו להמנ"י לומר פי' אחר בראייתו מסמ"ג. לכך נראה לו דברי מהר"ם לדוחק. אבל בט"ז כאן ע"כ אנו מוכרחין לומר כדברי מהר"ם לובלין שם ודוק:

ס"ק ט' בא"ד א' דוקא שאין יכולין לשתותו חי חשיב חריף כו' ויראה ודאי כו' ומה שטורפין הבארשט בביצים. נ"ב עיין בחו"ד בחידושים סק"ט שכתב ג"כ שם ממש כמ"ש כאן הפמ"ג ע"ש:

בא"ד ב' תשובה בקיצור. הנה אם בקדירה ב"י כו' ודיעבד שרי. נ"ב עיין בתשובת פרי תבואה סימן כ"ב מובא בפ"ת כאן סק"ד שהשיג עליו דליתא. דהא בנצלו אף דיעבד אסור וזה הוי כנצלו ע"ש. והנה אף שיפה השיג על הפמ"ג בזה דהא הפרי מגדים עצמו כתב בסימן צ"ה בשפ"ד סק"ד. דמים גופא הוי כמו נצלו ע"ש. וכ"ה בחו"ד שם ביאורים סק"ד. ומיהו לדינא יש לדון בזה עפ"י מה שחידש החו"ד שם בצ"ה. בחידושים סק"ה. וביאורים סק"ד דהא דנצלו אסור הוא דוקא שצלו דגים בשפוד כו'. הבאתי דבריו באורך בסימן צ"ה שם על השפ"ד סק"ח ע"ש. אם כן יש להקל בזה:

בא"ד ג' ואף בכלי איסור ב"י יראה להתיר דעירוי כ"ק כו'. נ"ב עיין בפ"ת שם בשם הפרי תבואה הנ"ל. מה שהשיג גם על זה ע"ש דהניח בצ"ע. כו' ואם נשתהה שם עד שנתחמץ ושהה כדי שיתן על האש וירתיח לאחר החימוץ כו' נ"ב צ"ע. דעיין בסימן ס"ט במ"ז ס"ק מ"א. ובשפ"ד שם ס"ק ס"ח. דאף בחומץ חזק אין מפליט בפחות ממעל"ע. וכפל דבריו אלו בסימן ק"ה במ"ז סק"א ד"ה וכבוש כשיעור שירתיח דלהפליט מכלי אין מפליט בשהה כדי שירתיח בדברים חריפים. אלא במעל"ע דוקא. ודלא כפרישה ע"ש. אך בפמ"ג או"ח סימן תמ"ז. בא"א ס"ק ט"ז. וס"ק כ"ח צידד דלא להתיר בשהה כדי שירתיח אלא בה"מ. ובאין ה"מ משמע דעתו לאסור. ועפ"ז י"ל דמה שתפס כאן הפמ"ג דד"ח מפליט בשהה כדי שירתיח מיירי באי"מ. אך גם זה צ"ע. דהיה לו לפרש בסימן ק"ה דמיירי דוקא בה"מ. ולא לסתום להקל:

גם מה שסיים כאן. דנוט"ל ונ"ט בר נ"ט לא שייך בד"ח. אין הכוונה. דאף באב"י דאיכא תרתי נ"ט בר נ"ט ונוט"ל. אפ"ה כיון דהוא ד"ח. אסור בשהה כדי שירתיח דז"א דבזה ודאי דעת הפמ"ג להקל. אף באי"מ כמבואר בדבריו באשל אברהם שם בס"ק כ"ח דבאם איכא תרתי נוט"ל ונ"ט בר נ"ט. ושהה רק כדי שירתיח. יש להקל אף להמג"א שם בס"ק ט"ו. דס"ל דציר מפליט מכלי בשהה כדי שירתיח. וכ"ה בי"פ על המג"א שם. אע"כ מה דקאמר כאן הפמ"ג דנוט"ל ונ"ט בנ"ט הוא וי"ו החולקת ר"ל דנוט"ל. או נ"ט בר נ"ט. והיינו. כגון כלי איסור אב"י. או כלי חולבת ב"י אסור באי"מ בשהה כדי שירתיח בד"ח. דבאי"מ חיישינן לדעת הפרישה והמג"א בתמ"ז ס"ק ט"ז. אבל באמת אם היא כלי חולבת אב"י ושהה בו הד"ח. רק כדי שירתיח. מודה הפמ"ג דיש להקל כנ"ל דבזה אף להמג"א שרי. כמבואר בא"א שם ס"ק כ"ח דלא כח"י שם. וכמ"ש בי"פ שם כנ"ל. עש"ה ותראה כדברי ועיין במה שכתבתי בסימן ס"ט על השפ"ד ס"ק ס"ח אות ב':

בא"ד ד' אלא שראיתי להחק יעקב בסימן תמ"ז אות מ"ג כו'. ולא ידענא מהו כו'. עיין בחי"א להפ"פ בנשמת אדם שאלה ל' השיג שם ג"כ על הח"י בזה. אך עיין בפ"ת כאן סק"ד שהביא בשם הפרי תבואה שם דנראה לו עיקר כדעת הח"י דבאם בעת קבלת הטעם לא היה ד"ח. ל"א תו כשיחמיץ מחליא ליה לשבח. גם בחו"ד ביאורים ס"ק ד' מסכים לדעת הח"י ע"ש ועיין במה שכתבתי באות שאח"ז בביאור דברי הפמ"ג ויבואר לך. שגם הפמ"ג אינו חולק על הח"י:

בא"ד ה' ואף אם נאמר. דהוה נ"ט בר נ"ט דהיתירא בחמץ שמו עליו. ר"ל דהנה הח"י בסי' תמ"ז סקמ"ג הנ"ל. קאי עמ"ש המחבר שם סעיף ח' דזיתים שנכבשו בקדירת חמץ אב"י מותרין וביאר הח"י שם. דכיון דבשעת כבישתן נותנין בהם מים. ובטל מהם החריפות. אם כן מה שמקבל הטעם מהכלי. הוי לפגם אע"ג דלבסוף אחר שנכבשו. ונתחמצו נעשה ד"ח. מ"מ תו לא אמרי' דמחליא ליה לשבח כיון שבשעת עיקר קבלת הטעם לא היה ד"ח עכ"ל ע"ז תמה הפמ"ג דנימא דהוי כפגום ולבסוף השביח דקי"ל בסימן ק"ג במחבר סוף סעיף ב' דאסור ע"ש. ואף אם נאמר דאף שנשבח אחר כך הטעם. מ"מ הרי הוה נ"ט בר נ"ט ואף דבד"ח ל"א נ"ט בר נ"ט. מ"מ זהו דוקא כשהיה ד"ח. בעת שקבל הטעם. דאז הד"ח הפליט כל הטעם. ועשה אותו כממש. משא"כ אם בעת שקבל הטעם. לא היה אז ד"ח עדיין וכמ"ש הפמ"ג עצמו לעיל. לענין המי סובין. ואם נשתהה מעל"ע בכלי חולבת. וקודם החימוץ לקחו משם ונתחמץ. ובשלו עם בשר. מותר משום נ"ט בר נ"ט. ואף שנעשה חריף אח"כ. אין מזיק לנ"ט בר נ"ט דמעיקרא כנ"ל מ"מ הרי בחמץ דשמו עליו ל"א בי' נ"ט בנ"ט. כמבואר בסי' תמ"ז. במג"א סקכ"ד דמה"ט כ' הרמ"א שם דשומן שהתיכו בכלי חמץ ב"י או יין ומרקחת שנתבשל בכלי חמץ ב"י דאסור. ולא שרינן מטעם נ"ט בנ"ט. דרק בב"ח אמרי' נ"ט בר נ"ט. לא בחמץ דשמו עליו ע"ש. וע"ז תירץ הפמ"ג די"ל דהח"י לשיטתיה בתנ"ב סק"ב. דעל מה שמבואר שם שמותר להגעיל קודם שעה ה' אף אם הכלי הוא ב"י. ול"ח לשמא יחזור הכלי ויבלע מה שפלט בהגעלה. משום דהוה נ"ט בנ"ט. ולכאורה הוא סתירה למ"ש בתמ"ז ברמ"א לאסור בשומן הנ"ל. ע"ז תירץ הח"י שם די"ל משום דקי"ל. בסי' צ"ה לאסור נ"ט בר נ"ט בנתבשלו לכתחלה. לכך איסר הרמ"א בתמ"ז דהתם מקרי לכתחלה. כיון שיכול לאכול השומן קוה"פ או לקיימו עד אחה"פ ואזיל הח"י לשיטתיה. בסימן תמ"ב סק"א. דהעלה שם. דמותר להשהות דבר שנתבשל בכלי חמץ ב"י. דלא כהעולת שבת דאוסר ע"ש והמג"א בתנ"ב סק"א הביא תירוץ הרא"ש. דבהגעלה יש הרבה נ"ט מן האוכל לכלי. ומן הכלי למים. וממים לכלי משא"כ בתמ"ז. בשומן הנ"ל דליכא רק ב' נ"ט ע"ש. ולמה לא תירץ המג"א ג"כ כמו שתירץ הח"י דבשומן הוה לכתחלה. דאסור בנתבשלו דלשיטתיה אזיל בתמ"ז ס"ק כ"ד הנ"ל. דבחמץ ל"א נ"ט בר נ"ט. אף בדיעבד משום דשמו עליו. ולכן הוכרח לתרץ

משבצות זהב סימן צ"ו צ"ז

דבתנ"ב שם בהגעלה שאני. דאיכא ג' נ"ט וע"י ב' כלים בכה"ג שרי ועפ"י הצעה זו א"ש. דהח"י לכך התיר בזיתים אף לאחר שנתחמצו משום דהוא ס"ל דאמרינן בחמץ ג"כ נ"ט בנ"ט כמו בב"ח. ורק בשומן לכך אסור. דהוה לכתחלה כנ"ל. ואם כן בזיתים שם דמיירי שהכלי ה"א אב"י דאיכא תרתי לטיבותא. נ"ט בר נ"ט. ונוט"ל בכה"ג קי"ל בסימן צ"ה ס"ב בהגה דגם בנתבשלו מותר אף לכתחלה. אם כן אף דלאחר שנתחמצו תו הוי לשבח. הטעם שקבצו מעיקרא מהכלי. מ"מ תו לא הוי רק טעם קלוש. דנ"ט בנ"ט כיון שלא היה ד"ח בעת שהפליט הטעם וזה כמ"ש הפמ"ג לעיל. בהמי סובין בכלי חולבת כנ"ל וע"ז סיים הפרי מגדים. דיצא לנו נ"מ לדינא. בין המג"א והח"י באם עירו שומן לכלי חמץ ב"י. בשעה"ד לח"י יש להתיר דהא ס"ל דבחמץ גם כן אמרינן נ"ט בר נ"ט. אם כן כיון דלא נתבשל השומן בהכלי. רק שעירוי לתוכה. הוי כמו עלו. דמבואר בסימן צ"ה ס"ב בהג"ה דזה אף לדידן מותר גם לכתחלה. ולמג"א יש לעיין דכיון דס"ל דל"א כלל בחמץ נ"ט בנ"ט. אסור השומן. ואם נכבש איזה דבר אף שאינו ד"ח בכלי חמץ ב"י תיכף אחר שהסירו ממנה החמץ אין מתירין לכתחלה. אף להח"י דכבוש כמבושל. והוי כאלו נתבשל בכלי חמץ ב"י. ונ"ט בר נ"ט אסור בנתבשלו לכתחלה. אך היינו למאן דסובר בכבוש מעל"ע בכלי. הבליעה והפגימה באין כאחד דעפ"ז יצויר דבלע מהכלי ע"י כבישה. ואינו טעם פגום. אבל להש"ך בק"ה ובסימן ס"ט סק"י דסובר דאינו בולע עד אחר מעל"ע דאז כבר נעשה הבלוע בכלי לפגם. א"כ יש כאן תרתי לטיבותא. נ"ט בר נ"ט ונוט"ל. ולא יצויר לדידיה. לאסור בזה להח"י וק"ל:

ודע דהא דהח"י התיר בזיתים הנ"ל. אף לאחר שנתחמצו מיירי דקודם שנתחמצו לקחו אותם מהכלי המץ. דאל"כ כיון שעומדין בהכלי חמץ אף אחר שנתחמץ. הרי הם מקבלין טעם חדש גם בעת שנתחמצו וכן פירש לדברי הח"י. בחו"ד כאן ביאורים סק"ד ע"ש. וכן הפרי מגדים נמי תפס כן וכמו שצייר לעיל כשהתיר במי סובין בכלי חולבת שקודם החימוץ לקחו משם ונתחמץ ע"ש. ושו"ר באמת דמבואר הכי להדיא. בפרי מגדים או"ח סימן תמ"ז. בא"א ס"ק ל"ט. דהח"י מיירי שסילקו הזיתים מהקדירה. קודם שנשתהו ונעשו חריפים ע"ש:

ולפי מה שפירשתי לדברי הפרי מגדים כאן. מבואר דבסיום דבריו יישב לדעת הח"י ואינו חולק עליו וצ"ע במ"ש בפ"ת שם בשם הפרי תבואה דבמה שחולק הפמ"ג על הח"י. נראה עיקר כדעת הח"י ע"ש. ולדעתי הפמ"ג אינו חולק כלל עם הח"י בסיום דבריו רנ"ל. והוא ברור:

ס"ק י' **בא"ד א'** ושוב ראיתי באחרונים וכו"פ הרגישו בזה. נ"ב עיין בחידושי רע"א ז"ש בזה. הבאתי דבריו לעיל על השפתי דעת ס"ק ב':

ס"ק י"ג **בא"ד א'** והביא מ"ש בת"ח כלל נ"א כצ"ל וז"ל בדין ג' כו'. דלא כמהר"ש באו"ש שכתב שצריך בצנון קליפה ממש ובשאר פירות התיר לגמרי ואין נראה דאם בצנון אסור שהוא חריף ר"ל דאם ס"ל דטעם התולע יכול לאסור. ולכך בצנון שהוא חריף ובלע הצריך קליפה ממש א"כ בשאר פירות בעי עכ"פ הדחה או קליפה קצת ועיין במנ"י אות כ"ה מה קולא יש בשאר פירות יע"ש. ר"ל דהמנ"י שם כתב וז"ל הנה לענין צנון ודאי כתב הרב כאן קולא דל"א דכולו נאסר. כדאמרינן לענין אם חתכו צנון בסכין ש"ב. או של איסור דכולו נאסר ואשמועינן דכאן קיל משום דאין טעם בתולע לאסור אבל מה שנראה מלשון הרב דאף לענין שאר פירות היקל כאן. במה שלא הצריך רק קליפה קצת לא ידעתי מה קולא יש בזו. והלא אף אי היה בתולע נתינת טעם ג"כ פשוט שע"י גרירה או הדחה היטב סגי. כיון דצונן הוא. ואינו ד"ח ע"ש. וע"ז תירץ הפמ"ג דמה דמתיר הת"ח כאן שאר פירות ע"י קליפה קצת כעין גרידה. מיירי דהפירות הם חמוצים וחריפים דעפ"ז יש קולא גם בשאר פירות בזה דהתולע אין בו נ"ט דאי לא"ה לא היה סגי בגרידה כיון דהם חריפים והת"ח ה"ק דאם חתך בסכין תולע בפרי די בהדחה או בקליפה קצת ואף בצנון שהוא חריף ביותר ג"כ סגי בגרידה דלא כמהר"ש דהצריך בצנון קליפה ממש והיינו משום דמובר דתולע יש בו טעם לאסור. והא דהיקל בקליפה ולא אסר כולו. משום דסמך על הרא"ש דמתיר כו' וע"ז כתב הת"ח וא"נ דא"כ כו' בשאר פירות אף דאינם חריפים כ"כ. כמו צנון מ"מ עכ"פ הדחה בעי:

בא"ד ב' ולשון הט"ז שכתב הואיל ובצנון כו' מגומגם קצת דמשמע מזה. דלהת"ח שם בצנון עכ"פ קליפה בעי וז"א. דאין זה סברת הת"ח כנ"ל דלהת"ח אף בצנון א"צ קליפה ממש. רק די בקליפ' קצת כו' והביא ראיה מע"ז לגו חלא מהו וירצה כו' ר"ל דהמנ"י שם. לא פירש שם היאך משמע כן מסוגיא דע"ז גבי עכברא דנפל לגו חלא וביאר הפמ"ג דכותנתו מדאיבעיא להו בגמ' שם עכברא דנפל לגו חלא מהו. אי אשבוחי משבח. או נותן בו טעם לפגם עיין לעיל על הט"ז סק"א שהבאתי סוגיא זו ונימא כיון דחומץ הוא ו"ח. אם כן אף דהעכבר הוא פגום מעיקרו. מ"מ החורפא מחליא ליה לשבח. אע"כ דבכה"ג ל"א חורפא מחליא ליה לשבח.

סימן צ"ז ס"ק **א' בא"ד א'** והפר"ח כאן אות א' חולק עליו כו' נ"ב גם במנ"י כלל ס' סק"ג חלק גם כן על הט"ז. וכתב דוקא בפת ועיסה מצינו חומרא זו בש"ס. דעבדינן הרחקה טפי משום דעל הלחם יחיה האדם. וכיון דלכל דבר מאכל אוכלין פת גזרינן דילמא אתי למיטעי לאוכלו שלא במינו משא"כ בשאר דברים כגון צנון ותבלין וכיוצא בו לא חיישינן כולי האי ע"ש. ועיין בחו"ד חי' וביאורים סק"א. דכתב דכן נראה עיקר כמ"ש הפר"ח והמ"י ע"ש. ובהגהות מוהרש"ק ז"ל כאן כתב וז"ל נ"ל דהיינו דוקא גבי מדוכה שדכין בו ד"ח. ולא הוי נ"ט בר נ"ט ולא נוט"ל. אז חיישינן שמא ישתמש בו עם בשר. או להיפוך. אבל בקדירה שעשויה להחם בה מים שאינן לא של בשר ולא של חלב. ומשתמשין אחר כך במים של קדירה ההיא בין לבשר או לחלב. אם אירע שנעשה הקדירה של בשר אינו נאסר לגמרי. דאין כאן חשש טעות דאף אם ישתמשו בו לחלב. הרי אין משתמשין רק במים ויש כאן נ"ט בר נ"ט ולדעת כמה מותר לכתחלה. ליתן המים לחלב. גם אחר ב"י. הוי נוט"ל לכך אין לחוש כלל. לשמא יארע מכשול כנלענ"ד דאם נעשה הקדירה של חלב או של בשר. יש להחזיקו כך. וז"ב עכ"ל. ומשמע מדבריו דגבי מדוכה יש להחמיר כט"ז. גם בבל"י סק"א כ' דבכה"ג הביא להלכה כט"ז. גם בנה"כ לא חולק על ט"ז. לכן יש להחמיר עכ"ל ע"ש. ונלענ"ד די"ל דדוקא אם אירע שנבלע בקדירה הנ"ל הנקרא פארוע טאפ הרבה בשר או חלב. אז הצריך הגאון הנ"ל להחזיק הקדירה לבשר או לחלב דוקא ולהחזיקה כמו שהיתה מעיקרא אסור. אבל אם רק ניתז עליה טיפה מרק של בשר או חלב. ישהה הקדירה מעל"ע ואח"כ ישתמש בה כמקודם מים. וליתנם לבשר או לחלב. וכמו שהעלה כן. בבינ"א שער או"ה סימן מ"א אות נ"ח ע"ש באורך טעמו ונימוקו בזה:

בא"ד ב' דעת הצ"צ בסימן פ' דאסור כו' כי פליגי לתקן היין כו' הצ"צ אוסר והכה"ג מתיר. נ"ב עיין באו"ח סוף סי' תמ"ז. במג"א ס"ק מ"ה שחלק על הצ"צ בזה. וכ"ה בפר"ח סי' תס"ז ס"ח. ועיין בסימן תמ"ז בח"י שם ס"ק ל"ד העלה כהצ"צ. ועיין בדג"מ שם על המג"א דהכריע לאסור בחלב חטה. משום דחמץ שמו עליו. ולהתיר בחלב בהמה. דעדיין היתר הוא ע"ש. מובא גם בשעה"ת שם סקכ"ו:

בא"ד ג' ועם זה יתיישב ההיא דרבה בר אהילאי. ר"ל דבגמרא שם איתא ההיא תנורא דטחו בה טחיא פירש"י שומן נתנו בו בקרקעיתו ונו"ט בלחם אסרה רבה בר אהילאי. למיכלה לריפתא אפילו במילחא לעולם אפילו חזר והוסק התנור דילמא אתי למיכלה בכותחא מיתיבי כו' אין טשין את התנור באליה. ואם טש כל הפת אסורה. עד שיסיק את התנור. הא הוסק התנור מיהא שרי תיובתא דרבה בר אהילאי תיובתא. ודייק בפלתי סק"א. דאף אם טעמו הפת. ולית ביה טעם בשר נראה גם כן דאסור דאל"כ הא דאסרה רבה לפת לטעום הפת דהא טעימא זו דהיתירא הוא. ונמסר לכל אדם. וליכא למימר דבאמת טעמו והרגישו בפת טעם שומן דאם כן מה תיובתא מברייתא הא שור שחוט לפניך. דיש בפת טעם שומן. מה יועיל בו תיובתא

שפתי דעת סימן צ"ו

עדיף ובלע טפי מדגים הרותחין שעלו בקערה ושוה יותר לדגים שנצלו דאסור בכותח [נ"ב וסייעתא לדברי הפמ"ג בפירש"י הנ"ל. מצאתי מבואר בדברי התוס' פסחים (דף ל' ע"א) ד"ה דילמא אתי למיכליה בכותח עש"ה ודוק]. אמנם לדינא אמת הוא. כהמחבר והרב לא כהפר"ח [זהו דבריו בתוס' ביאור קצת]:

ס"ק ז' **בא"ד א'** ויש בכאן קושיא. כמו שאומר. כי בדרישה אות ב' כצ"ל כתב סכין של עכו"ם. אף שבלוע מבב"ח דסתם כליהם מעורב מבב"ח מ"מ אין לומר ביה חנ"נ לכ"ע אף לר"א. דסוף סוף לא הוי אלא בליעת איסור עכ"ל ועז"ק הפמ"ג דכותנתו דאף אם בלוע בהסכין של עכו"ם בב"ח. מ"מ להבצלים או הצנון שנחתך בו. תו לא הוי רק כשאר איסורין. דכל הבא מבב"ח לאו כבב"ח דייניגן ליה ונ"ב. עיין בסימן צ"ד בדרישה אות ג' דמבואר כן להדיא ע"ש אבל קשיא לפי מה דמבואר בסימן צ"ד בש"ך סוס"ק כ"ב דס"ל להמחבר דכל הבא מבב"ח. כבב"ח דייניגן ליה ע"ש. אם כן איך השוה כאן המחבר בחתך בסכין של עכו"ם. לחתך בסכין ש"ב. דהלא אף לדידיה דס"ל כר"א דל"א חנ"נ בש"א. מ"מ ניחוש דהסכין ש"ג. בלע בב"ח. ואם כן אף הצנון שנחתך בו. הוא בא מבב"ח. וכבב"ח דייניגן ליה. ונעשה הצנון נבילה. ע"ז תירץ הפמ"ג דשוב ראה להב"ח ס"ג. כתב דמ"מ לא מחזקינן להסכין של עכו"ם. שבלע תוך מעל"ע בב"ח והוא ודאי אב"י. ולכך לא נ"נ. למאן דס"ל דל"א חנ"נ בש"א. וא"כ א"ש דברי המחבר כאן וזהו שרמז הש"ך כאן לעיין בצ"ד אות כ"ב דלכאורה מה זה שייכות לכאן וא"כ ר"ל ואם נאמר כנ"ל א"ש:

בא"ד ב' ומ"מ יש לעיין. הא בצ"ה סעיף ב' פסק הרב ד"ח בכלי בשר אב"י אסור דיעבד עם חלב כצ"ל כו' משמע דחורפיה מהני לדידיה. ולא לתבשיל אחר. נ"ב עיין במ"ש לעיל בסימן צ"ד בשפ"ד סוס"ק כ"ב. וכאן על השפ"ד ס"ק ב' בשם האבן העוזר בזה דבדבריו גם זה א"ש דבסימן קכ"ב. איכא נ"ט בר נ"ט אף שהוא ד"ח. ובסימן צ"ה נ"ט הב' הוא לאיסורא כיון שהד"ח הוציא כל הטעם ע"ש ותבין:

ס"ח **ח' בא"ד א'** ומה שהביא מקכ"א כו' כבר בארנו בסי' י' נ"ב הוא שם בשפ"ד ס"ק כ"ב ע"ש באורך. ועיין בבכ"ש למסכת חולין דף ק"א סוף ע"ב. דסיים ג"כ הכי ע"ש:

בא"ד ב' אמנם כן תמהתי כו' עד סוה"ד נ"ב עיין במ"ש לעיל בסימן צ"ד על השפ"ד ס"ק כ"ג מזה באורך ע"ש:

ס"ק **ט' בא"ד א'** תדע שאין שיטותיהם שוות כו' ואין ראיה. אלא הל"ח מפרש כו' ויש ראיה ר"ל דהש"ך והל"ח. שניהם השיגו על הלבוש מדברי הרמ"א כאן אך לא קיימי בחדא שיטתא וכ"א יש לו הוכחה אחרת. דאלו הש"ך שפירש לדברי הרמ"א כאן במ"ש ואם חתכו דק דק כו' דקאי אסכין ש"ב. אם כן ע"כ מ"ש הש"ך שמשמע מהרמ"א כאן דל"א דבוק. היינו ממ"ש הרמ"א אח"כ. אבל בדיעבד אין לאסור רק כ"נ. עיין בש"ך סק"י דקאי גם אסכין של איסור ונתבשל הצנון אלמא דל"א דבוק להצריך ס' נגד כל הצנון. ואלו הל"ח פירש דמ"ש הרמ"א וכן נוהגין לכתחלה. ר"ל אם חתך צנון בסכין ש"ב דאסור כולו בחלב דזה מיקרי לכתחלה כיון שיכול לאוכלו כך אבל בדיעבד ר"ל אם חתך בסכין של איסור דבזה שאתה צריך לאוסרו לגמרי חשיב דיעבד אין לאסור רק כ"נ. והרמ"א מיירי קודם בישול. ולאוכלו כך. ולפ"ז אין מכאן ראיה. דס"ל דל"א דבוק אלא להל"ח יש ראיה אחרת. דהוא מפרש ריש דברי הרמ"א שכתב ואם חתכן דק דק כו' כט"ז אות ו' דהרמ"א קאי בסכין של איסור. ואפ"ה קאמר דדוקא בדק דק צריך לשער בבישול נגד כל הצנון. משמע דאבל במקום אחד די נגד כ"נ אלמא דס"ל להרמ"א דל"א דבוק בכה"ג:

בא"ד ב' ומיהו המהר"ם מלובלין שם בתשובה כתב דרמ"א נמי כו' ר"ל דמהר"ם שם סיים. דאפשר אף הרמ"א בת"ח נמי מודה לו דאמרינן בזה דבוק. ואם אין בצנון עצמו ס' נגד הכ"נ. צריך ס' נגד כל הצנון והא דמשמע בת"ח שם שאם חתך בסכין איסור הצנון. רק במקום א'. די בס' נגד הנטילה. מיירי שחתך הצנון אחר כך בסכין של היתר דק דק ובישלה. אבל היכא שבישל הצנון שלם. אף הת"ח מודה. שאם אין בצנון עצמו ס' נגד הכ"נ. שכל הצנון נ"נ. וצריך ס' נגד כולו. עכת"ד שם והוא דוחק [ובזה יבואר דברי הפמ"ג.] כו' ונראה לי אף למיקל בהא עכ"פ כל הצנון נאסר כו' נ"ב וכ"כ בחידושי רע"א על הש"ך סק"י ע"ש שכתנו שניהם לסברא אחת:

בא"ד ג' ודע דמ"ש דצריך ס' נגד הנטילה כו' יש לעיין כו' שוב ראיתי בפר"ח אות ח' עמד בזה ופסק כן. נ"ב עיין ביד אברהם דהביא לדברי הבל"י בשם הפר"ח הנ"ל. והעלה הוא. דבהפ"מ יש לסמוך על זה ע"ש. ותדע דאף הוא לא היקל אלא בד"ח שאינו דרך בישול כלל. אבל אם מבשל הד"ח. נ"נ אח"כ. וכמו שסיים הפמ"ג כאן. ושפתיו ברור מללו. ועיין בסימן צ"ב בש"ך ס"ק ט"ז. דבמליחה בה"מ. ל"א חנ"נ. וכתב על זה בחידושי רע"א שם. דאם בישלו אח"כ. החתיכה זו עם שאר החתיכות. י"ל דעתה שהבלוע שבתוכו נתבשל בתוכו נ"נ. ועיין בסימן צ"ו בשפ"ד סק"ט עכ"ל. וכן מצאתי להדג"מ תנינא. בסימן כ"ב על הש"ך סק"י שכתב וז"ל. ונראה דאף המקילין. דל"א במליחה חנ"נ. היינו אם גם בתערובת הב' אוסרת ע"י מליחה. אבל אם התיכה נאסרה במליחה ונתנוהו בכלי בעינן ס' נגד כולו. משום לתא דבב"ח. שהרי חתיכת בשר. שבלעה ע"י מליחה חלב. אף שאין איסורה אלא מדרבנן. מ"מ כשנותנה בקדירה נ"נ דאוריתא. כו' וצריך ס' נגד כל החתיכה מדאורייתא. וא"כ אף בש"א כן. משום לתא דבב"ח כו' ואם כן נסתר סברת הש"ך שם. כיון דמיירי שנתבשל אחר כך עם האחרת עכ"ל. וע"ע בדבריו. בסימן צ"ב על הש"ך סוס"ק ט"ז. וכ"כ הפרי מגדים לעיל בפתיחה להלכות מליחה ד"ה ועתה כו' ומיהו לדידן דנ"נ. אף להרא"ה צריך ס' כו' מ"מ בבישול אחר כך נ"נ שכבר מובלע ע"י מליחה ע"ש ובמ"ש שם בשם היד יהודה בזה:

ועיין בסימן צ"ב. בשפ"ד סוס"ק ט"ז. דאף לדעת הרב דמיקל בה"מ במליחה דל"א חנ"נ. מ"מ זה דוקא בש"א. אבל בב"ח אף במליחה אין להקל. וגם בהפ"מ אמרינן חנ"נ ע"ש:

ס"ק **י' בא"ד א'** ועמ"י כלל ס"א כצ"ל אות י"א השיג על הש"ך כו' חד דינא הוא הוא כו' ר"ל דז"ל הת"ח בכלל ס"א ד"ב. כתב הטור. ואם חתך צנון בסכין של איסור נאסר הצנון. ואם עבר ובישלו צריך ס' נגד כל הצנון. מיהו יש לדקדק בזה. כי נראה דלא בעינן לשער כדי כל הצנון. רק נגד כ"נ לדברי הפוסקים בצנון שנחתך בסכין ש"ב ובישלו עם חלב דסגי בכ"נ. וה"ה כאן דמשום דהוא סכין של איסור לא בלע טפי כו' וכ"מ בסמ"ג דכתב כו'. ונ"ל דיש לסמוך ע"ז בדיעבד. ואם חתך צנון בסכין של איסור יש להקל כדברי הפוסקים. דסבירא ליה דסגי בנטילת מקום. ואי נתבשל. ואיכא ס' נגד הכ"נ שפיר דמי. ואע"ג שכתבתי לעיל דנוהגין לאסור כולו היינו לכתחלה. אבל דיעבד יש לסמוך אמקילין דסגי בנטילה עכ"ל. וכתב המנ"י שם בטקי"א דמלשון זה שכתב הת"ה. ונ"ל דיש לסמוך ע"ז בדיעבד. ואם חתך צנון בסכין של איסור כו' דסגי בנטילת מקום מבואר להדיא דדעת הרב שאם חתך צנון בסכין של איסור אף שעדיין לא נתבשל מקרי דיעבד. ומותר על ידי נטילה ולא אסרינן כולו. ומ"ש הרב דנוהגין לאסור כולו לכתחלה. כונתו. דאם הצנון נחתך בסכין של בשר דאסור לכתחלה לאכלו בחלב דזה מקרי לכתחלה כיון שאפשר לאוכלו עם בשר. אבל ודאי אם חתך צנון של ישראל בסכין של איסור. בודאי דמקרי דיעבד ולא אסרינן כל הצנון וסגי בכ"נ. דלא כש"ך בצ"ו סק"י שהבין שדעת הרב דכל שלא נתבשל הצנון אף אם נחתך בסכין של איסור. עדיין מקרי לכתחלה. ואסור כל הצנון ולא דק עכ"ד ועז"ק הפרי מגדים. דאמנם המעיין בת"ח ד"ג יראה דיל"ש כמ"ש הש"ך. אך לא כמו שהבין המנ"י דמ"ש הת"ח דנ"ל דיש לסמוך ע"ז בדיעבד כו' הוא דין א'. ומיירי לאוכלו כך ואחר כך קאמר הת"ח עוד. דאפילו אם נתבשל הצנון ואיכא ס' נגד הכ"נ ש"ד אלא דה"ק הת"ח. דנ"ל דיש לסמוך ע"ז בדיעבד דאם חתך צנון בסכין של איסור דסגי בכ"נ. ומפרש הת"ח מהו הדיעבד דהיינו אי נתבשל ואיכא ס' נגד הכ"נ ש"ד. אבל באמת קודם הבישול צריך לאסור כולו וחד דינא קאמר וכן פירש הכה"ג בהגהות ב"י אות ל"ד.

והפרי

שפתי דעת סימן צ"ו

והפרי מגדים הוסיף דיוק לזה. דיראה כן. מדכתב שם הרב בת"ח ואי נתבשל ואיכא ס' נגד הכ"נ ש"ד דמיותר הוא לפי הבנת המנ"י שזה הוא דין בפ"ע שכבר כתב זה הת"ח בתחלה דיש לדקדק בזה כי נראה דלא בעינן לשער כדי כל הצנון רק נגד הכ"נ. ולמה ליה להת"ח לכפול אח"כ דין זה פ"ש אלא ע"כ חד דינא הוא כנ"ל וה"ק הת"ח דיש לדקדק במ"ש הטור דהצנון כולו נ"נ. כי נראה דלא בעינן לשער רק נגד הכ"נ. וכן נראה מסמ"ג כו' וע"ז סיים דיש לסמוך ע"ז. לפסוק כן לדינא. בדיעבד דסגי כ"נ. דהיינו אי נתבשל ואיכא ס' נגד הכ"נ דש"ד :

ס"ק י"ב בא"ד א' ובמ"י שם (כלל ס"א) אות י"ט כו' והבל"י אות י"ב העתיקו. תמהו על הש"ך. ר"ל דבבל"י בשם כה"ג תמה על הש"ך. דהרי באו"ה כתב בהדיא דין שלו גבי צנון. ודלא כמ"ש הש"ך דבצנון היכא דידוע שהסכין היה ב"י. אלא דמסופק אם חתך בו הצנון. או לא אסור דספיקא לחומרא דז"א ע"ש. ובמנ"י שם כתב וז"ל. משמע מדברי או"ה והגהות ש"ד. דבקורט של חלתית. ואפילו צנון או חריין. שיש ספק אם נחתך במרא או בסכין שידעינן שהיה ב"י. יש להחמיר. אכן אם יש ספק אם הוא ב"י. אז יש להקל. גבי צנון ושאר דברים. חוץ מקורט. וכ"כ הש"ך בצ"ו ס"ק י"ב. אך מה שמשמע שם מתחלת דברי דעת הגהות ש"ד להחמיר בצנון יותר מתמכא שקורין קריין ז"א. ואולי ט"ס יש בדבריו. וכן משמע ממסקנת דבריו. דאין להחמיר בצנון אא"כ ידוע שהסכין הוא ב"י עכ"ל. וכ"ז הוא מחמת דהכה"ג הבין. דהש"ך קאמר דבהגהות ש"ד ואו"ה לא התירו אלא בחריין. ולא בצנון כלל. לכך תמה דהרי מבואר שם בדבריהם זה הדין גבי צנון ג"כ והמנ"י הבין דהרמ"א כאן מיירי בסתם סכין שספק אם הוא ב"י או לא ולכך תמה דדברי הש"ך סותרין מרישא לסיפא. דבריש דבריו קאמר דבש"ד ואו"ה לא התירו בספק. אלא בחריין משמע דאבל בצנון אוסרין גם בספק ובסוף דבריו כ' דאין לאסור בצנון רק בודאי שהסכין היה ב"י כו'. דמשמע הא בספק גם בצנון מותר. לז"ק הפמ"ג. דה"ק הש"ך. דמדברי הרמ"א שכ' ואם יש ספק אם נחתך בסכין של איסור כו' משמע אף שידוע שהסכין הוא ב"י. מ"מ אם יש ספק אם נחתך בו או במרא מותר דאי בסתם סכין וס' אם הוא ב"י היה לו לומר בסכין של עכו"ם וע"ז תמה. דהרי בהגהות ש"ד ואו"ה לא התיר מהרי"א בספק ר"ל בספק אם נחתך במרא. או בהסכין של איסור ב"י אלא החריין מטעם דהרבה כו'. ואם כן בצנון היכא דידוע כו' ר"ל ולא התיר מהרי"א גם בצנון אלא בספק אם נחתך במרא. או בסכין של עו"ג דמסתמא הוא אב"י. ועפ"ז לק"מ על הש"ך. ועיין בחו"ד ביאורים סק"ג. ולדינא עיין בפ"ת סק"ב בשם שו"ת תולדות יצחק סימן י"ז :

בא"ד ב' אפילו לפירוש הא' ברש"י ק"א דבולע מבעין. נ"ב עיין לעיל במ"ז רס"ק ג'. והבאתי דברי רש"י אלו על השפ"ד סק"ו אות ב' ע"ש. וא"כ בסכין עו"ג אף בצנון הוה ס"ס שמא במרא נחתך ושמא כמהר"ם דל"א בשאר ד"ח דמחליא ליה לשבח דסכין עו"ג הוא אב"י כו' :

בא"ד ג' וחריין אי ספק אם נחתך בסכין ב"י. או במרא להמ"י משמע לאסור נ"ב. כן מבואר להדיא במנ"י כצ"ל. אלא ר"ל דלהמנ"י משמע ליה מהגהת ש"ד לאסור בזה כנ"ל ולהש"ך משמע להקל כו' :

ס"ק י"ז בא"ד א' וכן ראיתי להפר"ח אות י"ד. והבל"י אות ט"ז העתיקו בשם הש"ך כאן לדינא ולי הדברים תמוהין שנימא דהש"ך פסק כאו"ה דמ"ש הש"ך באות י"ט כו' אלמא שאר דברים מוציאין ומבליעים ביבש לגמרי וע"כ דלא כמו שהבין הפר"ח והבל"י אלא דהכי קאמר הש"ך דא"ר סובר דאו"ה כו' אבל הש"ך גופא. אין סובר כן כו'. נ"ב עיין בדג"מ על הש"ך כאן הבין נמי דהש"ך פסק כאו"ה ולכך נדחק שם לתרץ להש"ך. הא דתבלין נאסרין במדוכה. והרי סתם תבלין יבשים הן. ע"ש מה שתירץ בזה. אבל למ"ש הפמ"ג. א"צ לכ"ז. ועיין בחי' ב"מ על הש"ך ס"ק י"ט. דתמה עליו שם. ולהפרי מגדים כאן א"ש ולק"מ :

בא"ד ב' אלא שהאריך שם באות כ"ב. והיינו לפי הגירסא באו"ה. ומה"ט מתיר הסמ"ג כו'. ר"ל דז"ל או"ה מובא בת"ח כלל ס"א ד"ז. ודוקא דבר חריף שהוא מלוחלח קצת. אבל דבר יבש לגמרי. אפילו ד"ח מותר בהדחה. ומטעם זה מתיר הסמ"ג. זנגביל רטיבא שעשהו עכו"ם בסכין שלו. וכתב המנ"י שם בס"ק כ"ב. דלכאורה דברי או"ה סותרים זא"ז. דהא כתב מתחלה. דדוקא דבר יבש לגמרי מותר בהדחה משא"כ בדבר לח. ושוב מייתי ראיה. מדברי סמ"ג דאף בדבר לח מותר ע"ש שהאריך לתרץ זה. ע"ק הפרי מגדים. דזה רק לפי הגירסא באו"ה ומה"ט מתיר בסמ"ג כו' כנ"ל. דמשמע מזה. דזנגביל רטיבא. הוא ג"כ ד"ח. ומביא או"ה ראיה לדינו מהסמ"ג דלפ"ז שפיר תמה המנ"י כנ"ל. אבל לפי הגירסא שלפנינו באו"ה. וכן מתיר בסמ"ג זנגביל רטיבא כו' דלפ"ז הוא דין בפ"ע. ולא הביא האו"ה כלל ראיה לדבריו מהסמ"ג. אלא דהעתיק בשם הסמ"ג דמתיר בזנגביל רטיבא בסכין אב"י. ומטעם דזנגביל רטיבא לא הוי ד"ח. אבל אה"נ דמודה הסמ"ג דד"ח כעהוא לח ורטוב דאסור ואם כן אין כאן סתירה כלל בדברי או"ה : ועיין במג"א או"ח סי' תנ"א. ס"ק ל"א במ"ש דשלא כדין עושין מה שלפעמים חותכין זנגביל כו' ועיין מ"ש ע"ז באהעו"ז ס"ג הובא בקיצור בחו"ד ביאורים סק"ו העתקתי דבריהם לעיל על השפ"ד סק"ב. ובסימן צ"ד על השפ"ד סוס"ק כ"ב ע"ש. כי הוא נ"מ לסימן זה לכמה דברים לדינא : ועיין חידוש דין לעיל בסימן ס"ט בש"ך סקל"ח בשם הא"ר. דד"ח אף בכ"ש מבשל. וע"ש בשפ"ד ס"ק ל"ז. ד"ה עובדא. ובמה שכתבתי שם בשם הפמ"ג או"ח סימן שי"ח במ"ז ס"ק ח'. וא"א ס"ק ל' :

ס"ק י"ח בא"ד א' ובהלכות מליחה. כתבנו מזה דאותן טאלפין קשה כו'. נ"ב הוא בסי' ס"ט במ"ז ס"ק כ"א ע"ש. ובמש"ש ובאם גיררו בסכין של בשר מטאלפין מלח. ואחר כך לקחו סכין חולבת וגיררו ג"כ ממלח הנ"ל. או כה"ג בחתכו צנין בסכין של בשר. ואחר כך חתכו אותו בסכין של חלב. אם נאסר הסכין הב' או לא. עיין בפמ"ג או"ח סימן תמ"ז במ"ז ס"ק י"ג. דנסתפק בד"ז. דז"ל שם. נסתפקתי. אם חתך בסכין חמץ ד"ח כגון צנון אם חתך אחר כך. הצנון בסכין של פסח אם נאסר הסכין די"ל בלוע אין יוצא אף משהו או דילמא דחריף דווחקא מפליט בלוע בלא רוטב וצ"ע ע"ש. ובא"א שם סקל"ב בסופו. ועיין בלבו"ש בח"ד סימן מ' שהניח ג"כ ד"ז בצ"ע. ועיין בחו"ד ביאורים סוף ס"ק ו' שכתב על האעו"ז. דלא היה צריך לכל זה. דבלא"ה דברי המג"א תמוהים. דודאי אין המדוכה יכול לבלוע טעם הבלוע בבשמים. דאין טעם הבלוע. יוצא בלא רוטב ע"ש. מבואר מזה. דס"ל להחו"ד בפשיטות. דדווחקא וחריף לא עדיף מחם בחם בלא רוטב. דאינו יוצא הבלוע ממנו. שוב יצא לאור יו"ד דפוס לבוב. עם חי' חכמת שלמה להגאון מוהרש"ק ז"ל וראיתי שכתב בסוסי' זה. על הפמ"ג תמ"ז הנ"ל. דלא ראה דברי המג"א סימן תנ"א ס"ק ל"א. ובאהעו"ז כאן. דע"כ לא פליג האע"ע. רק מכח נ"ט בנ"ט. אבל בלא"ה מוכח דמודה להמג"א. דבלוע מאוכל פולט לכלי. ולכך אם דכו ד"ח בכלי של בשר על כלי של חלב דהוי הדיכה יחד. ול"ש נ"ט בנ"ט ודאי נאסרו שני הכלים כו' ע"ש. ובמחכ"ת הוא לא ראה שהפמ"ג בעצמו הרגיש בזה במקומו. בסימן תנ"א. בא"א סקל"א על המג"א. וכתב לתרץ וז"ל אף את"ל. דווחקא וחריף אין מפליט בלוע מאוכל כמ"ש בתמ"ז. מ"מ י"ל דהמג"א ס"ל כיון דניחוך ונעשה כקמח ל"ש בלוע. וא"נ מבעין שעל הסכין כו' עכ"ל. ולהחו"ד הנ"ל. לא ניחא ליה בכך ואזיל לשיטתיה בסי' ק"ה ביאורים סוס"ק י"ג וחי' סוס"ק כ"א. דאפילו מדבר לח וצלול. אין בלוע יוצא בלא רוטב. ועיין בפמ"ג או"ח בתמ"ז בא"א סקי"ט ולכן כתב באמת על האעו"ז. דבלא"ה דברי המג"א תמוהין כו' כנ"ל דהוכרח לתרץ דהמג"א מיירי בבלוע שמן דיוצא בלא רוטב. אך עיין במ"ש לעיל בסימן ס"ט על המ"ז ס"ק כ"א אות ב' מזה בשם שו"ת בי"ש חיו"ד סימן קס"ח שכתב דלא יפה הם עושים. המורים אם חתכו צנון בסכין חולב. ואח"כ חתכו אותו בסכין של בשר דמתירין הסכין

הב'

משבצות זהב סימן צ"ז

תיובתא ופירוק ועכצ"ל דהואיל משום גזירה. אמרינן אף זו בכלל גזירה. אף אין בו טעם אולי לפעמים יהיה בו טעם ויאכלנו במין ההיפוך ע"ש. ועיין בחו"ד ביאורים ס"ק ו' שדייק כן מהש"ס. וכבר קדמו בכור"פ כנ"ל ועפי"ז יובן מה שאומר הפרי מגדים דאם בשוגג שלא ידע שטחו התנור. ואפה פת. י"ל דמהני טעימה. ואין קושיא. מזה דמוכח בגמרא דאף על ידי טעימה אסר רבה להפת מדמקשה מברייתא. ארבה בר אהילאי. כנ"ל דעם זה שכתב הפרי מגדים לעיל מיניה יכולין ליישב דודאי לכתחלה לעשות. כן לאפות פת בתנור שידוע לנו שטחו אותו אסור ראמת הפת אף ע"י טעימה. דהוי כמבטל איסור בידים. ובזה מיירי רבה בר אהילאי שאפו פת במזיד שידעו שטחו התנור אבל בנ"ד שעשה כן בשוגג. שאפה פת ולא ידע שטחו התנור שפיר י"ל דמהני טעימה לפת. כיון שלא היה כונתו לבטל. ובכה"ג ליכא לן הוכחה מגמרא לאסור. ועיין בשפ"ד סק"א הניח דין זה בצ"ע ע"ש ובמש"ש ועיין בטו"ז מהדורא ג' סי' ק"פ מ"ש על הכו"פ כאן ומצד האריכות איני מעתיק דבריו וסמכתי על המעיין שם :

בא"ד ד' ואף שיש ס' בפת נגד השומן. אפ"ה כ"נ מיהו אסור. עיין בחו"ד ביאורים סק"ו. דאינו מועיל כאן ס' ע"ש. וכתב על זה בהגהות מוהרש"ק ז"ל על המ"ז כאן. וז"ל ונ"ל דהיינו משום דחיישינן שמא יש איסור בעין בתוך הבקעים אך אם חותך מקום שנתבקע עד כלות הביקוע גם איכא ס' נגד כל האיסור בודאי מותר :

ואם נתערב פת שנבלע בו שומן עם הרבה פת אחר. נראה דאינו בטל ברוב. אף דהוי יבש ביבש וכאן אין שייך שמא יבשלו ויתן טעם דאין דרך לבשל פת הרבה ביחד. מ"מ אסור. חדא. שמא יבוא לערב הפת עם חמאה. וחלב חם. ויזדמן הפת שנבלע בו השומן ויבוא לידי נו"ט. גם י"ל דלא פלוג. רבנן במילתא ובכל דוכתא מבשא"מ לא בטל ביבש מיהו אותן לחמים שנפל עליהם שומן ויש ס' נגד השומן. רק דיש בהם בקעים. אם נתערבו ברוב אחרים. נראה דמותרין כיון דבאמת יש ס' בכל אחד מהן. הוי כאן ב' ספיקות שמא ליכא כאן בעין. ושמא לא יבוא לאכול זה הלחם עם חמאה חם לבוא לידי נו"ט. ולדעתי בכה"ג אין לחוש לחומרא זו"ב עכ"ל. ועיין בשו"ת שם אריה חלק חו"מ בהוספות סימן י' בסופו שכתב על החו"ד דדבריו לא נהירין. דפת שלם כשהוא נאפה אין בו בקעים כלל. וכן בעיסה. אף טרם שנאפה. והחוש מעיד ע"ז ע"ש. וכתב הלבו"ש בח"ד סימן מ"א וז"ל מעשה באשה שערכה לחמים גדולים בתוך העריסה לתוך התנור ולבסוף לא נשאר בעריסה עיסה. רק שיעור לחם אחד. ונשפך רוטב של בשר הרבה מהקדירה לתוכה. והושיבה גם לחם ההוא לתוך התנור כי לא ידעה. שיש קפידא בדבר. ואחר זה נתערבו הלחמים. והוריתי דמדינא נ"ל שנתבטל ככר ההוא. ככל דין ביטול יבש ביבש ולרווחא דמילתא אמרתי לחלק כל הפת לבעלי בתים הרבה באופן שיהיה בכל מקום פת מועט. וכה"ג ודאי שרי עכ"ל. ובביאורו שם סקל"ח כתב וז"ל. מבואר ביו"ד סימן צ"ז דאם לש פת בחלב או בשר אסור לגמרי מדרבנן. מיהו פת מועט שרי. ולפ"ז פת מרובה שנילוש בבשר ונתערבו בככרות אחרות. נ"ל דהכל אסור כדין ככרות של בעה"ב דחשיבי ולא בטלי אפילו באיסור דרבנן כמבואר בש"ד סי' ק"י סק"ב. וליכא למימר דככרות אלו אין איסורן מ"ע רק מחמת בליעה. וכה"ג אפילו דברים החשובים בטלים. דז"א דהכא מיקרי איסורו מ"ע. כמו בשר הבלוע מחלב בסימן ק"א ס"ב. כיון דכל חד בפ"ע היתר הוא. וה"נ הא בלע היתר. אמנם בנ"ד שלא היה רק ככר אחד. אם כן קודם שנתערב ונעשה מרובה דגזרינן שמא יאכלנו בחלב. אז נאסר. אם כן דמי להה"א דמ"ז סימן ק"ב סק"א. דדבר חשוב שלא נאסר עד אחר שנתערב בטל עכ"ל. ועיין בטו"ט מהדורא ג' סי' קצ"ה שכתב על הלבו"ש. דאין דבריו נראין כלל. דאין הענינים דומין. דנהי דהחלב לבד היה מותר. והפת לבדו היה מותר. וע"י חיבורן נאסרו מ"מ עיקר איסורן הוי רק מכח החלב. ולא מכח הפת. ועיקר איסור הוי מכח דבו נבלע החלב. אבל החלב אינו אסור. משום דנבלע בפת רק משום דע"י הפת. אפשר לבוא לידי טעות בהחלב. ואם כן אין איסורן שוה ואינו דומה לבב"ח שכל אחד אוסר לחבירו ע"ש דסיים דהוי רק בלוע ולא איסור מ"ע. וגם הוי תרי דרבנן לכך בכ"ע בטל בזה. בין בפת מועט. בין במרובה. דלא בדעת הלבו"ש ואין לגבב חומרות בדרבנן עכ"ל ע"ש באורך. וכ"כ עו"ש בסימן ק"פ ע"ד שנשאל אם חתכו בסכין חלב אב"י טאלפין מלח. ולא היה ששים נגד הלהב של הסכין ונתנו מלח זה לתוך העיסה ואפו בתנור אם מותר הפת. או לא דשמא יבוא לאוכלו עם בשר. והשיב דאין זה שאלה כלל. ומותר אפילו עם בשר. כיון דיש ס' נגד המלח. ואפילו אם לא היה ס' נגד המלח. כיון דעכ"פ בצירוף המלח. עם העיסה יש ס' נגד הלהב של הסכין נמי מותר. ומה שחשש דהמלח עביד לטעמיה ולא בטל. כיון דאיסורו מ"ע. כיון דהבלוע הוי נמי היתר ונסתייע מדברי הלבוש סקל"ח. הנה זה טעות גדול ובמחכ"ת של הלבו"ש שגג מאוד בזה. ומה דנסתייע מבב"ח. דטעמם דשניהם היתר. דהתם כיון דמחמת חיבורן נאסרו. ונעשו דבר אחד לכך נחשב איסור מ"ע. אבל בשר או חלב במלח. הבשר או החלב אוסר המלח. אבל אין המלח אוסר הבשר או החלב ע"ש באורך ודבריו בסימן קצ"ה הנ"ל הם סותרין למ"ש בהגהותיו לפמ"ג שהבאתי לעיל שכתב שם דפת שנבלע בו שומן. ונתערב עם פת אחר. אינו בטל ברוב כנ"ל ושם בתשובה העלה ואף בפת מרובה שנבלע בה שומן בטל ברוב דלא כלבו"ש כנ"ל. והמעיין יבחר :

ס"ק ב' בא"ד א' וברמ"א א"א לפרש דנילוש עמו משמע דאף במלחא אסור. וז"א כו' כצ"ל. ור"ל דבכו"פ הקשה על הש"ך. דודאי לשון הרמ"א שכתב ואם זב תחתיו. הוא מדוקדק. דאי בזב סמוך לפת. ולא תחת הפת ממש. אמאי באמת אוסר דהרי ס"ל להרמ"א בצ"ה דנצלו מותר בדיעבד. והסכים הפרי מגדים לזה דבאמת קשה טובא לפירוש הט"ז והש"ך. דכיון דלא זב תחת הפת. רק שאמרינן דהבלוע הולכת דרך התנור לפת. א"כ הוי בפת. נ"ט בר נ"ט. אך דלכאורה י"ל דהא הרמ"א אוסר בצ"ה. בנצלו עכ"פ לכתחלה. ואם כן אפשר לפרש דמ"ש הרמ"א. ואם זב תחתיו כוונתו כמו שפירשו הט"ז והש"ך דזב השומן סמוך לפשטידא בתנור. ואפ"ה שפיר קאמר הרמ"א דאסור לו לאוכלו עם חלב. דזה הוי לכתחלה כיון שאפשר לאוכלו בלא"ה. לז"ק הפרי מגדים. דא"א לפרש כן ברמ"א. דהא סיים דינו כאלו נילוש עמו דמלשון זה משמע דכמו בנילוש עמו. אסור לאכול הפת אף במילתא. כה"נ בזב תחתיו. אסור לאוכלו אף במילתא. אלמא דאוסר אף בדיעבד. וז"א דעיין בסימן צ"ה ס"ב בהג"ה. דמתיר הרמ"א בנצלו בדיעבד ומיהו עם חלב ממש יודה הרמ"א. דאף בכה"ג. שלא זב תחת הפת ממש דאסור דזה הוי לכתחלה דאסור בנצלו. אבל עם מלח ודאי שרי. דזה הוי כדיעבד. וליכא נמי למיגזר דילמא אתי למיכל גם בחלב דהא אף אם ישכח ויאכלנו בחלב. לא אכיל איסורא דבדיעבד מותר בנצלו ולא שייך למיגזר כה"ג עיין בסימן צ"א בט"ז סק"א ואם כן ע"כ הא דקאמר הרמ"א דאם זב תחתיו. דדינו כאלו נילוש עמו. דמשמע דאף במילחא אסור ע"כ מיירי. בזב תחתיו ממש כמ"ש הכו"פ כנ"ל :

ולדינא עיין באבן העוזר דמבואר בדבריו ג"כ כמ"ש הכו"פ ועיין בחו"ד ביאורים סק"ה שכתב דלפמ"ש הוא לעיל בסימן צ"ה לק"מ דבשעת בישול ל"א. נ"ט בר נ"ט ע"ש. ועיין במ"ש בסימן צ"ה על המ"ז ס"ק א' שהבאתי חולקים עליו בזה. ובפתש"ו סק"ה הביאם. וע"ש במה שהביא בשם תשובת ב"א חיו"ד סימן ל"ז שכתב דלא כהחו"ד ע"ש באורך ועיין בחי' ב"מ דהביא רק דברי הכו"פ בזה. ועיין ביד אברהם באורך. ועיקר דבריו שם דבלא זב תחת הפת ממש. לכתחלה אסור לאוכלו בחלב כיון דאפשר לאוכלו בלא חלב. הוי לכתחלה דאסור בנצלו ולא כדמשמע מאהעו"ז דלרמ"ב דמתיר נ"ט בנ"ט בנצלו ונתבשלו אם לא זב תחת הפת ממש מותר לאוכלו גם בחלב. דז"א רק אם כבר נתנו בחלב. זה הו"ל דיעבד אם נאסור. ומותר משום נ"ט בנ"ט וכמו שמשמע מהמשבצות כאן ע"ש. ועיין בשפתי דעת סק"ב. ועיין בשאלות ותשובות שם אריה. חלק חו"מ בהוספות סימן י' שכתב ג"כ דהעיקר כהאבן העוזר והכו"פ רק לאכול בחלב יש לאסור ע"ש באורך מזה. ובסוף התשובה. שם :

ס"ק ג' בא"ד א' ובכה"ג ובל"י בסימן צ"ב כו'. עיין גם במנ"י כלל נ"ו ס"ק כ"ב. ובמ"ז סימן צ"ב ס"ק כ"ט ע"ש :

ס"ק ד' בא"ד א' ועיין תוס' פסחים דף ל' א' ד"ה דילמא וצ"ע כו' ולהתוס' הוקשו כו'. הסוגיא זו. הבאתי לעיל על המ"ז סק"א. אות ג' ע"ש. וז"ל התוס' שם ד"ה דילמא אתי למיכליה בכותח וא"ת וליכליה בכותח דהא נ"ט בר נ"ט הוא. כדאמר בפכ"ה

משבצות זהב סימן צ"ז

דגים שעלו בקערה ש"ב מותר לאוכלן בכותח וי"ל משום דקאמר התם נמי צנון שחתכו בסכין ש"ב אסור לאוכלו בכותח ופירש"י משום חורפא דצנון בלע טפי מדגים הרותחין שעלו בקערה של בשר. ולפ"ז דגים שנתבשלו בקדרה. אסור לאוכלן בכותח. דע"י בישול בלעי יותר, אם כן ה"נ מחום התנור. בלעי טפי ולפ' ב' בפירש"י שם. דהטעם דצנון אסור. משום שהשמנונית קרוש על הסכין ואינו ניכר. ואיכא בצנון טעם בשר ממש. קשה הכא כיון שנתקנח התנור יפה. או הוסק פעם אחת. אמאי אסור לאוכלן בכותח. וי"ל דשומן שעל החרס אינו יכול לקנח יפה עכ"ל. ועל זה כתב הפמ"ג. דדברי התוס' צ"ע דמאי תירץ דתנור אינו יכול לקנח יפה. ור"ל דלא הוי נ"ט בר נ"ט. משום דכאן הוי גם כן טעם הבא מן הממש. מבעין שעל התנור. והא הקושיא במקומה עומדת. דאף אי נדחוק לומר דאי הוסק מעט לא נשרף הבעין מ"מ הרי עכ"פ בנתלבן התנור עד שניצוצות נתזין הימנו. ברוך הוא דהבעין שעליו נשרף. והרי רבה בר אהילאי אוסר הפת לעולם. אף אם אפה אותו לאחר שהוסק התנור כ"כ. עד שנתלבן ממש. דסובר דאין כ"ח יוצא מידי דופיו בכך. ומוכח כן ממה דקאמר בגמרא. דאסרה רבה בר אהילאי לריפקא אפילו במילחא לעולם דמשמע דאין לו תקנה לתנור לעולם ותמיד הפת שלו אסור. אף לאחר ליבון והדק"ל אמאי הא הוי נ"ט בר נ"ט. ואין לתרץ דקושיית התוס' בלא"ה לק"מ. דהרי אף מאן דמתיר נ"ט בנ"ט לכתחלה מ"מ זהו דוקא שכבר נתבשל. אבל לגרום לכתחלה נ"ט בר נ"ט. כגון לבשל בקדירה של בשר. ע"מ לאכול אחר כך בכותח לכ"ע אסור. עסי' צ"ה במ"ז סק"ד בשם המ"כ ח"א פי"א דף ע"ז. ובשפ"ד שם ס"ק ט' בשם הש"ך בספרו הארוך דאוסר לגרום נ"ט בר נ"ט אף רק ליתנו אחר כך לכלי של מין ההיפוך ע"ש ואם כן י"ל דרבה אסר להפת משום קנס דטחו להתנור במזיד דהוי כמבטל איסור בידים דאסור למי שנתבטל בשבילו דז"א דלהתוס' הוקשה להם שפיר מדקאמר דאסרה רבה לעולם משמע דאסר להפת לעולם בכ"ע אף בדיעבד ושוגג היה שלא ידעו שזה אסור [עיין בנ"צ] דבכה"ג אין בו משום מבטל איסור ושפיר הקשה. דהא הוי נ"ט בר נ"ט. ולז"א הפרי מגדים דאם נאמר דרבה בר אהילאי סובר כרב. דס"ל באמת נ"ט בר נ"ט אסור. הוי א"ש. אך אם נאמר כן אם כן קשיא אמאי איתותב רבה בר אהילאי. מזה דמבואר בברייתא דמועיל היסק לתנור. ונימא דגם הברייתא ס"ל דכ"ח אין יוצא מידי דופיו. רק ההיסק בעי נדי שישרף הבעין ולהטעם לא חיישינן דברייתא אתיא כשמואל דס"ל נ"ט בר נ"ט מותר משא"כ רבה ס"ל כרב. דנ"ט בנ"ט אסור. ועל רב ל"ק מברייתא דהוא תנא יפליג. ועיין בר"ן פסחים במ"ש דרך להסיק י"ל כמ"ש. ר"ל דהר"ן שם כתב דהא דבעי בברייתא היסק לתנור הוא משום טיחה שעל פניו, דאלו לבלוע שבתוכו הרי הוא נ"ט בר נ"ט דמותר. וכ"ת אם כן למה ליה היסק בקינוח סגי ליה איכא למימר מפני שדרכו להסיקו ואין דרכו לקנחו. לכך נקט היסק ולא נקט קינוח עכ"ל ועפ"י דברי הר"ן הנ"ל שפיר י"ל כמ"ש הפרי מגדים דבברייתא גם כן סבירא ליה דכ"ח אינו יוצא מידי דופיו. רק דעיקר שריותא מכח נ"ט בר נ"ט וההיסק הוא רק להטוח בעין. ואף קינוח מהני אלא דאין דרכו בכך לכך נקט היסק משא"כ רבה בר אהילאי סובר נ"ט בנ"ט אסור כרב לכך לא מועיל היסק נ"ב עיין בשו"ת שם אריה. חלק חו"מ בהוספות סימן י' דהביא בשם האו"ח שהקשה כן על התוס' דמאי מקשים. דהוי נ"ט בנ"ט. דילמא כבר רבה ב"א. כרב דנב"נ אסור. ולמה שהעלה הוא שם. דאף לרב דס"ל דנוט"ל אסור וס"ל דנב"נ אסור. מ"מ בדאיכא תרתי יחד דהוא נ"ט בר נ"ט. וגם הוא נוט"ל. י"ל דגם לרב שרי א"ש דאכתי קשה. מאי דאמר רבה ב"א. דהפת אסור לעולם. ולמה לא יהיה שרי אחר הסקה. אחרי מעל"ע. דאיכא תרתי. דהוי לפגם וגם נ"ט בנ"ט דשרי גם לרב ע"ש. ועיין בספר הארוך לש"ך.

בסימן צ"ג. בהגהת מנחת אהרן שם אות ב' בפלפול עצום מזה עש"ה:

ראה זה מצאתי בשו"ת שם אריה חיו"ד סוסי' ט"ז שנשאל ע"ד שנשפך רוטב של דגים על ככר לחם חם. ואחר כך נתערב עם ככרות אחרות אם מותר לאכול הפת עם בשר מחמת שנתבטל ברוב או יש לאסור משום דבסכנה, אין הולכים אחר הרוב והשיב דלא ידע מה זה ענין לביטול ברוב. הא מי שיאכל ככר זה יבוא לידי סכנה, ומה בכך שנתערב דבאיסור אמרה תורה אחרי רבים להטות, והאיסור נהפך להיתר כמ"ש הרא"ש פג"ה, אבל בזה א"ל כן רק דיש לשאול באופן אחר אם יש היתר ליקח איזה ככר מהם. לאכלו עם בשר אם גימא כל דפריש מרובא פריש ואין כאן סכנה כיון דהוא דבר דתליא בסברא. דמרובא פריש, אבל נראה דגם ע"ז אין לסמוך להתיר, דרוב ג"כ לאו ודאי הוא, רק בגדר ספק כמ"ש בשיטה מקובצת ב"מ דף ז' מובא באחרונים דרוב לא יצא מגדר הספק רק דספק כזה, התורה התירה אותו, אם כן לענין סכנה לא שייך זה, דאכתי הוי ספק עכ"ד ע"ש, והנה מה דפשיטא ליה להגאון הנ"ל לענין סכנה זו דבשר ודגים דלא מהני רוב, אף שכן הוא להדיא ברש"י חולין דף י' ריש ע"א ד"ה אי נמי דתלינן בנחשים אף דהו"ל נחשים מיעוטא ע"ש, וכ"ה בתוס' פסחים דף קט"ו ע"ב ד"ה קפא בסופו, דמשום סכנה דקפא חיישינן למיעוטא ע"ש. מ"מ הרי מבואר בפרי מגדים או"ח במ"ז סוסי' קע"ג במה שנסתפק שם אי מהני ס"ס בסכנתא או לא וכתב, דלמ"ד דס"ס כרובא י"ל דמהני ס"ס בסכנה כמו באיסורא ע"ש, הרי דכתב בפשיטות דרובא מהני בסכנה עיין בפרי מגדים או"ח סימן תע"ה במ"ז ס"ק ד' שהביא לדברי התוס' פסחים הנ"ל ע"ש ועכצ"ל דשאני בזיהרא דנחש דחמיר משאר סכנה, ולכן חיישינן ביה למיעוטא וכמו שמחלק כה"ג בנה"כ סימן קט"ז על הט"ז סק"ב ובפר"ח שם לענין ס' דלא מהני בזיהרא דנחש משום דמקלי קלי טובא משא"כ בשאר סכנה לא מסתבר כלל לחלק בינו לאיסור ומתבטל בס' ע"ש, וה"ה לענין ביטול ברוב, ועיין בתפארת ישראל לחולין פ"ג משנה ה' ס"ק ע"ט שכתב להיפוך מזה ואינו מוכרח ועיין במה שכתבתי בח"ד סימן ק"ח סוף דין ג' אך יש לאסור בנ"ד מטעם אחר דהוי לכתחלה, כיון שאפשר לו לאכול הפת בחלב או במילחא וירקות. וגם שייך בזה הטעמים שכתב בהגהות מוהרש"ק שהבאתיו לעיל על המ"ז סק"א אות ג' לענין פת שנבלע בו שומן ונתערב בהרבה פת ע"ש, אך באם אין לו פת אחר וצריך לאכול בשר, די"ל דהוי כדיעבד, עיין ביד אברהם וגם בלא"ה כ' המג"א בסי' קע"ג דבזמה"ז אין סכנה כ"כ ע"ש יש לדון ולהתיר ליקח ככר א' מהתערובו' כיון שדעת הלבו"ש בח"ד הביאותיו לעיל דנתבטל ברוב וה"ה בנ"ד, לדעת הפמ"ג באו"ח הנ"ל דרוב מהני בסכנה זו, כן נראה לענ"ד וצ"ע:

שפתי דעת סימן צ"ו צ"ז

הב'. דדוחקא וחריף לא עדיף מרותח דאינו מוציא בלוע מאוכל בלי רוטב. וז"א. דהא בלוע שמן אמרינן דיוצא בלא רוטב. ועכ"פ נבלע מכבר שומן תוך הסכין. ואף אם אב"י. הא הד"ח מחליא ליה ע"ש. ובמה שכתבתי שם מענין זה באריכות. וע"ע בזה בשו"ת בי"ש הנ"ל חלק או"ח סימן נ"ה אות ק' מש"ש בד"ז:

ס"ק כ' בא"ד א' ועמ"י כלל ס"א אות כ"ו הקשה דמ"מ הלימיניש כו' ותי' דאין חריף כו' ולא ידענא כו'. נ"ב קושייתו של המנ"י שהביא הפמ"ג. העמיס המנ"י שם בכוונת דברי השל"ה דף ע"ה ע"ב בשם מצאתי כתוב שהקשה כן ומה שתי' המנ"י ע"ז כנ"ל אינו יחיד בזה. כי גם בכו"פ סק"ו ובחי' ליו"ד. במטה יהונתן. תירץ כן ע"ק קושיית של"ה הנ"ל די"ל דל"א בחורפא. רק מבליע או מפליט. אבל מפליט ומבליע כאחת ל"א. ואם כן אם נאסרו הנחתכין. שוב אין להן כח להבליע בסכין. ע"ש בפלתי מה שתירץ עוד ע"ז וצ"ע. ועיין בחו"ד ביאורים סק"ז מה שתי' בזה. ועיין בשו"ת בי"ש חלק או"ח סימן נ"ה אות ח' שכתב דתירוץ המנ"י תמוה כמ"ש הפרי מגדים. וגם מה שתי' החו"ד דבלוע כחוש. א"י בלא רוטב. ובכל כלי הולכין אחר רוב תשמישו ואינו בשמן. דבריו תמוהין. דהא הרמ"א פ' באו"ח סימן תנ"א ס"ו דאין הולכין אחר רוב תשמישו אף שזה ל"ק. דהא הרמ"א לא החמיר שם. רק לכתחלה אבל בלא"ה הדבר תמוה. דהרי אף המחבר בש"ע שם שהיקל. הוא מטעמא שכתב הרמ"ע בתשובה. משום שהכלי אב"י. ואף בחמץ בפסח אינו אסור רק מדרבנן. והם אמרו לילך אחר רוב תשמישו הובא דבריו במק"ח שם סימן תנ"א סק"ה. אבל אם הוא ב"י פשיטא דאף אם נשתמש בו רק פ"א. בדרך שנאסר. אסור ואין הולכין אחר רוב תשמישו וכ"כ הח"י שם בסימן תנ"א ע"ש:

ס"ק כ"א בא"ד א' עש"ך ולא הבינותי כו'. ר"ל דהנה בגמרא איתא. הילכתא צנון שחתכו בסכין של בשר אסור לאוכלו בכותח וה"מ צנון דאגב חורפא בלע אבל קישות [פי' קישואין וה"ה אבטיח] גריר לבי פסקי ואכיל [פירוש גורר מעט בסכין. במקום החתך והשאר אוכל בכותח ע"כ] והנה רש"י שם. הביא ב' טעמים מפני מה חמור צנון הנ"ל מדגים שעלו בקערה ש"ב. א' משום שמנונית שעל הסכין. טעם ב' דצנון אגב חורפא בלע טפי מדגים הרותחין ע"ש. ונ"מ ביניהם. דלפי' הא' שברש"י צנון בסכין מקונח אף שהוא ב"י מותר בכותח משום נ"ט בר נ"ט ולפירוש הב' אף במקונח אסור. והרשב"א בתה"א דף צ"ד הקשה דהא בגוונא דקאמר בגמרא דצנון אסור עלה קאי ואומר בקישות דבעי גרידה אם כן לפי' הב' דהא דקאמר בצנון דאסור הוא אף במקונח אמאי בכה"ג בעי בקישות גרידה. דהא לא חריפי כלל. ולא בלעי. ולכך נראה לו. דהפירוש הראשון הוא עיקר ע"ש. והסה"ת והמרדכי תירצו דלעולם כפי' הב'. והא דבעי בקישות גרידה הוא משום דהוא חריף קצת. אך לא כ"כ כמו צנון ולכך סגי ליה בגרידה. וזה הוא הטעם של או"ה. דלכך בעי בקישות גרידה. משום דהוא חריף קצת והוא מובא בת"ח כלל ס"א ד"ט. ועפ"ז תמה השפ"ד על הש"ך. שהעתיק על המחבר טעם הר"ן. דלכך בעי בקישות גרידה. משום דנסרך בהם ביותר. ולבסוף סיים בדרך אגב. לעיין בת"ח בשם או"ה. שנתן טעם אחר לזה דמשמע דהעיקר להמחבר טעם הר"ן וז"א דהרי המחבר פסק בסעיף א'. לאסור בצנון. בסכין ב"י אף שהוא מקונח. והוא כפי' ב' שברש"י. ובכה"ג קאמר בגמרא דקישות בעי גרידה לבי פסקי. וקשיא עליו קושית הרשב"א בתה"א כנ"ל. וע"כ דס"ל כמ"ש הסה"ת והמרדכי ואו"ה דקישות ואבטיח. הוא חריף קצת ומפליט מסכין. ומש"ה סתם המחבר כאן בקישואין דבעי גרידה תמיד ולא ביאר. דבסכין מקונח לא בעי משום דבאמת לשיטתיה אף בכה"ג בעי גרידה. וקאי על סעיף א' דפסק להדיא בצנון דאף במקונח אסור. ובכה"ג קאמר כאן דבעי גרידה. ומטעם דהוא חריף קצת. ובלע מועט. הרי מבואר דאדרבה טעם או"ה עיקר להמחבר:

ס"ק כ"ב בא"ד א' דאם נתערב במאכל אין איסור. ר"ל דמבואר במנ"י שם סקל"ד דהא דאסור לאכול הצנון שנחתך בסכין של איסור אחר שחתך בו לפת. הוא דוקא. אם לא נתערב עדיין תוך המאכל. משא"כ אם נתערב תוך המאכל יש להתיר ע"ש:

בדין בארשש מחומץ עיין בט"ז סק"ט. ועיין בה"ט סק"י שהביא בשם ס' בי"ה שכתב דאינו מקרי ד"ח כו' ע"ש ועי' בסולת למנחה כלל ס"א ד"ה ס"ק ט"ז. שכתב על הבי"ה דאין דבריו מוכרחין. ונראה שנעלם ממנו דברי הט"ז ע"ש. ועיין במ"ז סק"ט. וכדבריו כן הוא בחו"ד ביאורים סק"ד וחי' סק"ט ופ"ת סק"ד וחכמת אדם כלל מ"ט סימן ד' ע"ש: עיין ברמ"א סי' צ"ה ס"ב דלא מקרי מאכל ד"ח רק אם כולו או רובו ד"ח וכ"ה בט"ז סי' ק"ג סק"ט ובמ"ז שם מבואר. דבצל ששלקו בטל חריפותו ע"ש ועיין בלבו"ש בחי"ד סימן ל"ח מ"ש בזה. ע"ש:

סימן צז ס"ק א' בא"ד א' וכן אם עשה איזה שינוי בפת שרוי. עיין בבל"י סק"ד בשם כה"ג. דהא דמהני היכר. היינו אם עשה לב"ב. אבל אם עשאו למכור בחנות אפילו עשה היכר. יש לחוש לאורחים דאתי מעלמא. ולא ישאל אחר ההיכר ע"ש. וכ"כ בחוות דעת חי' סק"ה וביאורים סק"ג מתשובת מהרי"ט דלמכור בשוק אף על סמך ההודעה אסור. דחיישינן שישכח מלהודיע. וע"ש דשינוי אינו מועיל רק כששינה בשעת אפיה אבל לעשות שינוי אחר שכבר נאסר אינו מועיל. מובא גם בפ"ת סק"ג:

בא"ד ב' מ"ש הכו"פ בשם זקנו הגאון כו' ר"ל דבפלתי סק"א הביא בשם זקנו הגאון מו"ה ליב זונץ שהורה בפת. שזב חלב תחתיו. שכולו אסור וצוה לחלקה לבתים לכל ב"ב ככר א'. ועל זה קאמר הפרי מגדים. דאין לעשות כן מעשה דאל"כ אמאי אמרינן בגמרא דאם טש התנור בשומן דכל הפת אסור. ואמאי לא אמרו. דיחלק הפת לב"ב הרבה. גם הלבו"ש בח"ד ס"ק קל"ט כתב דחלילה לסמוך על זה. רק בעובדא דידיה עיין במ"ז סק"א. דהבאתי עובדא דידיה שם דנראה להתיר בלא"ה יש לעשות כן. וכ"ה בחו"ד חי' סק"ה. והמעיין בכו"פ עצמו. יראה דסיים שם הפלתי ג"כ זה בצ"ע. רק שכתב דאם יש עוד צד להקל. כדאי הוא זקנו הגאון לסמוך עליו ע"ש:

בא"ד ג' יש לעיין אם לש פת עם חלב בשוגג כו' וצ"ע. נ"ב עיין בנ"צ שפירש להסוגיא בפסחים דף ל' דמיירי בשוגג דטחו להתנור ולא ידעו שזה אסור דאי לא"ה הוי מבטל איסור במזיד דאיתא לקמן בצ"ט ס"ו, דאפילו באיסור של דבריהם אסור למבטל עצמו ואסור גם כן למוכרו לישראל אחר ע"ש בש"ך, וכן בגמרא שם דאמר דלהכי אסרה רבה, דילמא אתי למיכליה בכותח צ"ל דלהכי לא אמר משום קנס כיון דבשוגג איירי ואם כן זכינו לדין, דאפילו אם לש פת עם חלב בשוגג שלא ידע שזה אסור או נפל חלב בשוגג, אם יש בו בנו"ט דאסור ונפשט ספיקו של הפמ"ג בשפ"ד סק"א ע"ש באורך, ולענ"ד י"ל דהשפתי דעת לשיטתיה, במ"ז סק"א דמפרש הסוגיא דמיירי במזיד דעושה כן לכתחלה דיודע שטחו התנור ואעפ"כ אפה בו פת ע"ש, ובמש"ש באות ב' ומ"ש הנ"צ, דע"כ מיירי הסוגיא בשוגג דאל"כ, למה הוצרך רבה לאסור הפת מטעם דילמא אתי למיכליה בכותח ולמה לא אמר משום קנס דמשום זה היה גם כן אסור למבטל עצמו, וגם אסור למכרו לישראל אחר כנ"ל, אין זה דיוק כלל, דהא מבואר בש"ך שם בצ"ט ס"ק י"ב בשם או"ה. דבמבטל איסור. עכ"פ מותר ליתנו לאחר בחנם. והש"ך שם העלה. דגם למוכרו לישראל אחר בזול כמו שהיה מקודם גם כן שרי ע"ש ובשפתי דעת שם. אם כן הוצרך לרבה למימר הטעם. דאסור הפת משום חשש זה דילמא אתי למיכליה בכותח כדי שאף למוכרו בזול. או ליתנו בחנם גם כן אסור מטעם זה וק"ל. ובזה נסתר גם מה שדייק בנ"צ שם מדפרש"י שם. דשומן נתנו בקרקעיתו ונו"ט בלחם עכ"ל. דע"כ איירי בשוגג. מה דטחו ביה טיחיא. כגון שלא ידעו שזה אסור. דאי לא"ה. הוי מבטל איסור במזיד כו' ר"ל ואם כן אף אם אין נו"ט בלחם גם כן אסור משום אין מבטלין איסור. ולמה שכתבתי לעיל י"ל משום דמשמע ליה לרש"י. דרבה אסר הפת לגמרי בכ"ע אף לשאר כל אדם. ואף למוכרו וליתנו אסר לה. לכן הוכרח רש"י למימר. משום דהיה בו כדי נו"ט. ולכך הניח הפרי מגדים דבר זה בצ"ע. אך מה שרמז הנ"צ שם לתוס' שם. ד"ה דילמא, עיין במשבצות כאן סק"ד. דכתב כן שם להדיא עיין שם. ובמה שכתבתי שם:

ס"ק ב' בא"ד א' ומ"מ אף עם בשר או מלחא אסור. דהוה כגורם נ"ט בר נ"ט לכתחלה. נ"ב עיין במ"ז סוס"ק ב' וס"ק ד'. ודבריו כאן צ"ע. דאי נאסור הפת אף במלח זה הוי כדיעבד. והרי הרמ"א מתיר נצלו דיעבד. ועיין מ"ש ביד אברהם כאן:

ס"ק ג' בא"ד א' אבל אם ודאי שזב ולא זב תחת הדגים. אף דמפעפע בכל התנור. מ"מ פליטת כלים אין סכנה. נ"ב עיין לקמן בסימן ק"ח. בשפ"ד ס"ק ח' דין ח' דהביא כן בשם או"ה ע"ש במ"ש מזה למדתי אם בישלו דגים במחבת כו':

ומ"ש כאן השפ"ד בספק זב תחת הדגים דהוי ספד"א לחומרא עיין בנה"כ סימן קט"ז על הט"ז סק"ב. וביא"פ שם. בשם שו"ת בית יהודה סימן כ"ה דכ"כ בשפ"ד סק"ה:

ס"ק ה' בא"ד א' ואנו אין לנו אלא כמ"ש הפר"ח והמנ"י כו' עיין בגליון רש"א דהביא רק תשו' יד אליהו סימן כ"ה. וצ"ע שלא הביא דברי הפמ"ג. דהא ג"כ תשובת יד אליהו דמיקל כנ"ל. והעלה דצריך להחמיר כפר"ח ומנ"י וכ"כ התורת אשם וכ"פ בש"ע הרב סימן תמ"ז סעיף ט' במוסגר ע"ש וכן בפ"ת ס"ק ז' סיים בדברי הפרי מגדים וכ"פ בחו"ד סוסי' ק"ח בקיצורי דינים אות י' ועיין בבינ"א שער או"ה סימן ס"ב ס"ק פ"א בסופו ע"ש:

פרק א

בא״ד א׳ משא״כ לאכול שלשתן יחד להרא״ש מובא בסימן ק״ט בהג״ה סעיף ב׳ דאם נודע כו׳ ע״ש. והרי אוכל א׳ איסור כו׳. נ״ב עיין בשו״ת מהר״ם שיק חיו״ד סימן ק״ד וסימן קכ״ט שתירץ זה. וביאר אופן ראייתו מסנהדרין ע״ש דלק״מ. כו׳ והנה אף ר״מ דחיש למיעוטא מן התורה בחזקה או היכא דליכא חזקת איסור חיישׁ מדרבנן כמבואר בתוס׳ חולין דף פ״ו ע״ב ד״ה סמוך בסופו ע״ש עכ״פ מודה דיבש חד בב׳ בטל. ואולי הטעם משום דרובא דאיתא קמן מודה כו׳ והא בלא״ה ההיא מתניתין דלא כהילכתא מדתנן בה אם יש בנו״ט כו׳:

בא״ד ב׳ החקירה הא׳ כו׳ או בכ״א נשאר זית א׳ כו׳ בגלודה כו׳ א׳ נשאר בטבור כו׳. ט״ס יש כאן דבכה״ג אדרבה ממ״נ ב׳ טריפות יש. וכן נדפס בטעות לעיל סימן י״ג בשפ״ד ס״ק י״ז. וברסי׳ מ״א סק״א והרגישו בזה כל הלומדים. וכ״ה בספר יד יוסף. אך בפ״ת רסי׳ מ״א סק״א במוסגר. כתב דשמע שבעוד הג׳ הפמ״ג ז״ל היה בחיים חייתו שאל ח״א את זאת ממנו בעצמו והודה לו כי שגגה פלטה קולמוסו בזה:

בא״ד ג׳ וחצי זית של חלב חיה שאביו בן פקועה על בהמה דעלמא ממ״נ כו׳ ואי אין חוששין לזרע האב יש זית וחצי של היתר מאותו בן פקועה. רבים נתקשו בזה. דהרי כיון דאמו הוא בהמה דעלמא. אם כן החצי זית של איסור הוא. ועלה בלבי להגיה דצ״ל וחצי זית של חלב בהמה שאביו בהמה דעלמא על בן פקועה. דבזה מצד האב חלבו אסור ומצד אמו הב״פ חלבו מותר מ״ה עיין סימן ס״ד ס״ב בדיעה א׳ וט״ז סק״ב ומ״ז שם ועפי״ז שפיר קאמר הפמ״ג. דממ״נ יש כאן רוב היתר דאי אין חוששין לזרע האב. יש זית מהחלב חיה וחצי זית של היתר מאותו הולד של הבן פקועה דלזרע האם ודאי חוששין וכמ״ש התוס׳ חולין ע״ט ע״ב ד״ה בין. הובא בסימן פ׳ בשפ״ד סק״ד ד״ה תשובה ואין לומר דהרי בלא איסור חלב אסור החצי זית דנ״ד משום דאין תקנה לולד כזה בשחיטה. עיין בסימן י״ג בט״ז סק״ט וש״ך סקי״ג דז״א דהא כל הטעם דאין תקנה לולד הזו משום דשמא חוששין לזרע האב. אם כן הוי כולו כשחוט עיין לעיל בסימן י״ג במ״ז סק״ט ותבין וא״כ שפיר קאמר הפמ״ג דממ״נ יש כאן רוב היתר דאי חוששין לזרע האב. אם כן איכא חצי זית חלב כשר באותו שאביו צבי. ומצטרף בהדי זית דחלב חיה ואי אין חוששין לזרע האב א״כ כשר החצי זית של ולד ב״פ הנ״ל אך אי אתינא להכי א״צ כלל להג״ה כאן רק תיבת בהמה דעלמא ט״ס וצ״ל חיה דעלמא. וא״ש כי החצי זית של חלב חיה שאביו בן פקועה על חיה דעלמא. הוא אסור משום דאין לו תקנה בשחיטה כמ״ש במחבר סימן י״ג סעיף ד׳ ע״ש. ולז״ק הפרי מגדים דאי נתערב עמו זית חלב חיה. וזית חלב בהמה שאביו צבי ואמו תיישה. ממ״נ יש רוב היתר דאי חוששין לזרע האב וטרפה החצי זית הנ״ל דלית ליה תקנתא בשחיטה מ״מ הרי יש חצי זית חלב כשר בהזית מאותו שאביו צבי דמצטרף להזית דחלב חיה ואי אין חוששין. הרי כשר החצי זית הנ״ל דמצד האם מועיל לו שחיטה וק״ל ולדינא עיין בטו״ט מהדו״ג סוסי׳ רכ״ט שהסכים בפשיטות דלא שייך ביטול ברוב בכה״ג ע״ש.

נסתפקתי בדין אשה שבישלה בשר בלא מליחה שסברה שכבר הוכשר להוציא דמו ואכלו אותו על קערות וטעליר כנהוג. ושלש פעמים בשלה מבשר הנ״ל. ויש לה ג׳ קערות זטעליר שהם בדמות ותואר אחד. וכשנודע לה שהבשר לא נמלח. נסתפקה אם בכל פעם לקחה קערה וטעליר אחר אם כן השתמשה בכולן. או שבכל הג״פ לא השתמשה רק בקערה וטעליר אחד. וב׳ מהם לא נשתמש בהן כלל וא״י איזה הוא. מה דין הכלים הנ״ל. והנה לכאורה יש לצדד להתירן יען דקי״ל דדם שבישלו דרבנן. ואי כל השימוש היה רק בכלי אחד. אם כן הוא בטל חד בתרי. כמבואר בסימן ק״ב ס״ג. ואי דשמא נשתמש בכולן. אם כן הו״ל סד״ר לקולא. אבל יש לדון בזה. עפמ״ש בחי׳ רע״א סימן ק״ה ס״ט. משו״ת הרשב״א סימן רע״ב. דל״א חד בתרי בטל. אלא היכא דהרוב היתר הוא מותר בודאי. וה״נ התם דלא מקרי רוב היתר. דהא אפשר דנגע גם בהם ע״ש והוא הדין בנידון דידן דאין כאן רוב היתר בודאי דשמא נשתמש בכולן. ואף דנ״ד לא דמי לחקירת הפרי מגדים כאן. דשאני הכא דכ״א קודם שנתערב היה בחזקת ספק איסור. משא״כ בנ״ד דכל הקדרות היה מעיקרא בחזקת היתר. ועיין בסימן ק״ה בשפ״ד ס״ק ל׳ שהביא לכה״ג בהגהות ב״י שם אות נ״ח שתירץ. דל״א חד בתרי בטל. אלא כשידוע ש״ב מותרים. משא״כ כאן שכל א׳ בספק איסור עומד שמא לא פלט החלב לא בטל. אך שחשב זה לדוחק. והסכים עמו השפ״ד דז״א כיון דמתחלה כולן מותרות היו. ול״ד כו׳ התם כ״א נולד בספק איסור משא״כ כאן ע״ש מ״מ י״ל דדוקא התם דדחה הפמ״ג. וס״ל דבטל. כיון דלא היה כח בהחלב לאסור הג׳ חתיכות רק חתיכה א׳ מהן. כיון דמיירי שבכל חתיכה היה נ״ט חלקים (והיא ל״ד דאף ל׳ חלקים די. וכמ״ש בהגהות מוהרש״ק שם) רק שהכה״ג רצה לומר כיון שכל חתיכה מהן בספק איסור עומדת שמא בה נבלע החלב לכך ל״ב דאין כאן היתר מבורר בזה שפיר דחה הפמ״ג דז״א ול״ד לחקירתו כאן כיון שמעיקרא כל החתיכות היו בחזקת היתר ועכשיו הוא דנולד בהן איסור. אם כן שפיר היא בטילה ברוב היתר שלא נבלע בהן החלב. משא״כ בנ״ד י״ל דמודה הפמ״ג. דאף הכא היו הקדירות בחזקת היתר. אבל בחד צד הוא. עוד גרע מחקירתו כאן דעכ״פ ב׳ בהמות כשירות ודאי איכא בתערובת זה ממ״נ. והכא ליכא רוב ברור שמותר דשמא כולן נאסרו. וי״ל דל״א בטול ברוב בכה״ג. ואף דעל ב׳ כלים מהתערובות איכא סד״ר לקולא. אבל מ״מ קערה הנאסרה בודאי. היאך תבטל בהרוב שאינו ברור היתר כנ״ל וכשהייתי בצל הג׳ המפורסם מהרי״א איטינגא האבד״ק לבוב ז״ל. לקבל הסכמה לספרי. דברתי עמו מזה השאלה והסכים להנ״ל. אך אמר שיש לצדד להיתר. כיון דכל השימוש בכלים הנ״ל הוא רק ע״י עירוי ואף בדבר גוש בה״מ העיקר כרמ״א בסימן צ״ד ס״ז. ולא בלעו הכלים רק כ״ק. ובכה״ג דיש ספק על כל כלי אם נשתמש בו. הוי כאלו לא ניכר הקליפה היכן הוא. אך שאינו מחליט זה למעשה. ובבואי לביתי נזכרתי דיש סייעתא לדבריו מד׳ החו״ד סימן צ״ה ביאורים סקי״ב שכתב וצ״ל כו׳ אם כן ה״ג כשיש ספק. הוי כאין הקליפה ניכרת דמותר ע״ש. אבל מ״מ א״א לסמוך על היתר זה לחוד חדא דהרי לט״ז בסימן צ״א סק״ז אף היכא דהקליפה לא ניכר הוא אסור מדינא. וגם דהא הפמ״ג בסימן ק״ה במ״ז סוסק״ו. כ׳ דבסימן צ״א שם מיירי דוקא בעירוי שנפסק הקילוח. אבל בלא נפסק הקילוח כנ״ד מדינא אוסר דיעבד. וכ״ה בסי׳ צ״א בחי׳ רע״א ובפ״ת סק״ה בשם תשובת תשואת חן סימן י״א ע״ש ועפ״ז אין לצדד רק על הטעליר שנתנו עליהם הבשר בלא עירוי אבל לא הקערות שנתנו בתוכן הרוסב מהכ״ר בעירוי שלא נפסק הקילוח. נחזור להנ״ל דשו״ר בלבוש בח״ד סוס״ק קכ״ד שהשיג שם על הנו״ב סימן ל״ג שכתב דס״ט שנמלח עם ב׳ חתיכות היתר. ולא נודע הספק עד אחר המליחה. דאין חתיכת האיסור ניכר דאסורים דז״א דאחר שנודע נתבטל הבלוע. בהב׳ חתיכות ברוב מה״ת. ואין בהם רק איסור דרבנן. והו״ל סד״ר דשמא אינה טרפה ונותרו ב׳ חתיכות ההיתר. ושוב מתבטל גם חתיכת האיסור בהם. ול״ד למה שנסתפק הפמ״ג בשעה״ת. דהתם מעיקרא כל הג׳ חתיכות בספק איסור היה משא״כ בכה״ג דאדרבה היו מעיקרא כולן בחזקת היתר ויש ראיה לזה מעובדא דט״ז סי׳ ס״ו סק״ה עכ״ד. ולהנ״ל הרי י״ל דהנו״ב ס״ל דבעינן רוב היתר בודאי. ואם כן לכך כולן אסורות. כיון דהספק הוא שמא החתיכה טריפה וליכא רוב היתר לבטל אותה. דכולן נאסרו ע״י מליחה. דבעי׳ ס׳ מדרבנן. אלא דהלבוש ס״ל בפשיטות דלא כחידושי רע״א וכיון דהב׳ חתיכות מותרין מחמת דאצלן הוי סד״ר שום גם חתיכת האיסור מתבטלת ביניהן וה״ה בנ״ד דב׳ קערות מהן מותרין ע״י סד״ר. שוב גם קערה האסורה בודאי מתבטלת ביניהן. ויותר היה לו להלבו״ש להביא ראיה לדבריו מדברי הש״ך בס״ו שם סק״ו במ״ש להתיר חד בחד מטעם ס״ס. דשמא ביצת ההיתר היא יותר גדולה והיא רוב ע״ש. אלמא אף דאין הרוב מבורר דשמא הביצת איסור היא הרוב עכ״ז מצטרף לס״ס אולם אכתי י״ל דאין מכ״ז סתירה לדברי הגרע״א. הנ״ל. דשאני התם דהאיסור עצמו לאו ברור הוא ולאו מטעם ביטול ברוב לחוד קאתינן עלה. רק מטעם ספק ספיקא. אם כן אף לצד השני שנאמר דביצת האיסור. היתה יותר גדולה וליכא רוב. אכתי איכא ספק שמא אין כאן איסור כלל. משא״כ בנדון דהגרע״א. דיש כאן איסור מבורר דהתם איירינן בודאי לנו שנגע החלב באחת החתיכות וספק לנו אם נגע בכולן ואתה רוצה לבטלו מטעם רוב שפיר י״ל דצריך רוב ברור. והנה לכאורה יש להביא ראיה לנ״ד מהא דתנן בביצה דף י׳ ע״ב זימן שנים ומצא שלשה אסורין. ומפרש בגמרא דממ״נ אי אחריני נינהו. הא אחריני נינהו. ואי לא אחריני נינהו. הא איכא חד דמעורב בהו. והקשה בתוס׳ ד״ה איכא חד. וז״ל וא״ת וליבטל ברובא וי״ל דבעלי חיים לא בטלו אי נמי הו״ל דשיל״מ עכ״ל. ולדברי הגרע״א מה הקשו כלל התוס׳ דהרי י״ל כיון דאחד יש כאן ודאי איסור ואין רוב היתר ברור נגד דשמא כולן אחריני נינהו. לכך לא בטל. וע״כ דאף בכה״ג מהני ביטול ולכן שפיר הקשו. דהרי אי איכא רק חד מעלמא. ליבטל ברובא וכולן מותרין. ואי דשמא כולן אחריני נינהו הרי הו״ל סד״ר לקולא. אבל ז״א. די״ל דלעולם כהגרע״א. והתוס׳ הכי מקשה דהרי בגמרא קאמר דאסורין מטעם ממ״נ. ואף לצד שנאמר דהם בודאי לאו מעלמא. מ״מ אסורין כולן מכח חד דמעלמא דמעורב בהו. וע״ז תמהו דליבטל ברובא מה תאמר דלא שייך ביטול ברוב דשמא כולן אחריני נינהו. אכתי כל החשש הוא לצד זה דשמא אחריני נינהו. אבל ממ״נ ליכא. דאי נימא דלאו אחריני נינהו כולן מותרין באמת. דזה האחד דמעלמא בטל ברוב. ולכן הוכרחו התוס׳ לתרץ כנ״ל. וערכתי שאלה זו להגאב״ד דק״ק בערזאן. וז״ל בתשובה אשר שלח אלי. שו״ר לכבוד ידי״נ הרב המאוה״ג החריף ובקי יו״ש מו״ה שלום שכנא נ״י האבד״ק בעדומליא ע״ד שאלתו כו׳ ולכאורה כיון דדם שבישלו דרבנן הוי סד״ר. אך לפמ״ש בחי׳ רע״א מתשו׳ הרשב״א שהובא בפמ״ג בשעה״ת. דבעינן שיהא הרוב ברור בודאי אם כן בנ״ד אף דהוי סד״ר. מ״מ עכ״פ כו׳ עכת״ד. והנה בגוף ד׳ רע״א. מלבד מה שראיתי בשו״ת ב״ש. חיו״ד בסופו שפקפק בראייתו. אבל הנה בפ״י קידושין ע״ג ע״א בהא דאמר רבא. ד״ת שתוקי כשר. מ״ט רוב כשירין אצלה כו׳ מה אמרת דילמא אזלא איהו לגבייהו והו״ל קבוע כו׳. והקשו הרשב״א וריטב״א דהא הו״ל רובא להיתירא. והפ״י תירץ. דכיון דהספק בזה עצמו. אי איכא רובא ל״ש למיזל בתר רובא ע״ש. אם כן מוכח מרשב״א וריטב״א דלא ס״ל כסברא זו. ועיין בב״מ סימן ד׳ סכ״ו מ״ש בזה. אבל ראיתי בש״ג סופ״ב דב״ב בסוגיא דרוב וקרוב. וז״ל וכ״ע מודו דלא אזלינן בתר רובא. אלא היכי דהוברר היות הדבר ההוא רוב עכ״ל. ונראה שכוון לסברת הפ״י הנ״ל ועיין בקע״י על הרמב״ם פ״ג משקלים הט״ו בסופו שהביא בשם ס׳ של״ד. דהיכי דאין הרוב ברור אולינן טפי בתר קרוב. והוא דחה תירוצו. ובגוף הסברא לא דיבר מאומה. והנך רואה שהדבר תלוי במחלוקת הנ״ל. ועיין בספר ישרי״ע ליבמות ל״ז ע״א. שהוכיח בראיות. דהפ״י לא קאמר אלא היכי דהרוב בספק השקול. אבל אם עפ״י רוב. איכא רובא. שפיר אולינן בתריה. ואני מצאתי בט״ז לחו״מ סימן שס״ט ס״ג. בהא דאם היה מיעוט ממון של גזלן שלו דמותר ליהנות ממנו. ותמהו אמאי לא אולינן בת״ר והביא בשם רש״ל שתירץ דמיירי שהמיעוט הוא שלו בודאי. והרוב הוא מוחזק בגזלנות לכן עדיף הך מיעוט. ואולינן בתריה אפילו להקל. והט״ז אינני חולק. רק דמלשון רמב״ם משמע דאפילו אם ידוע בודאי שהרוב גזול שרי. לכן תירץ בע״א ע״ש. ונשמע עכ״פ מדברי שניהם. דאם הרוב אינו ברור. אע״ג דבחזקת גזל הוא והיינו בע״כ משום דעפ״י רוב כ״ה. מ״מ אולינן בתר המיעוט. ועכ״פ היכי דהוי ספק השקול יתכן דברי כמ״פ דלא מהני הרוב. ואף שמדברי רשב״א וריטב״א קידושין הנ״ל ל״נ כן מדהקשו קושייתם ולא תירצו כדברי הפ״י. הרי אי נימא כדעת רע״א בכוונת תשו׳ הרשב״א הוא סותר למ״ש בחידושיו והעיקר כתשובה וצ״ע להקל. אולם יש לו לדון בדבר החדש. דנודע דברי הרמב״ם פ״א דממרים דבכל מילי דרבנן, איכא לאו דלא תסור. ועיין בכ״מ פרק ג׳ מעבדים ה״א. דמה״ט מתמעט שניות מעמו. דאינה ראויה לו מד״ס ע״ש והרמב״ן השיג. דאם כן אמאי כל סד״ר לקולא ותירץ המגן אברהם ועוד כמה מחברים דחז״ל בעצמם התנו כן דבמקום ספק יהיה מותר ולא גזרו על הספק כלל. ואף שהרמב״ן עצמו העיר בזה. וכתב שהוא דרך עקש. הנה את העקשה יישרו המה לשיטת הרמב״ם. ואם כן בנ״ד דהוי סד״ר. שוב הוי רוב ברור להתיר שהרי במקום ספק לא גזרו חז״ל כלל. ואף דלפמ״ש הלח״מ פ״א מממרים בשם המבי״ט בק״ס מיושב קושיא הנ״ל בע״א. ובפרט לשיטת הרמב״ן ודאי אינו כן. מכל מקום כיון דלשיטת כמ״פ גם בכלי שנאסר כ״ק. בדרבנן יש להקל בשהיית מעל״ע באיסור דרבנן כיון דאי״ס בקליפה. ובנ״ד ודאי אם נשתמשו בכל פעם בכלי אחרת כפי הנראה עבר מעל״ע בלא שימוש מכלים הקודמין. אם כן מדינא בטלה הקערה הנאסרת ברוב שאב״י. אלא דמ״מ לכתחלה אסור אטו ב״י. ועיין בש״ך יו״ד סימן י׳ סקי״א דמוכח דכל גחני דאסור בב״י אסור גם בשאב״י. מ״מ בנ״ד דהוי ספק ותולין להקל ובכל ספק באיסור לכתחלה דרבנן. ודאי דיש להתיר גם לכתחלה כמ״ש הפר״ת יו״ד סימן ח׳. ובנ״ד הוי תרי דרבנן. כיון דדם שבישלו הוי דרבנן. וגם הרוב אינה ב״י דאפילו באיתחזק איסורא מקילינן כמ״ש החוו״ד בדיני ס״ס. ולשיטת פמ״ג בהגהת או״ה יש להתיר להוסיף לבטל לכתחלה בתרי דרבנן א״כ בכה״ג שהאיסור דק כ״ק נראה להתיר שיבטלו הכלים ברוב כלים אחרים כשרים וגם מ״ש רו״מ בשם הגאון אבד״ק לבוב דכיון דהאיסור בכלי שנאסר כ״ק. הוא משום דהקליפה ניכרת ובנ״ד שיש ספק איזה כלי האסורה עכ״פ אין הקליפה ניכרת. ורו״מ הביא מהתוו״ד סימן צ״ה סקי״ב שכתב כסברתו חזי לאיצטרופי ויש להקל בנ״ד עכ״ל:

בא״ד ד׳ הא ליתא חדא הא דאין חנ״נ ביבש ביבש היינו דוקא על שלש בחינות כו׳. ומיהו מש״ך שם כו׳ שרי מ״מ אכתי התם ההיתר היה כו׳ כו׳ מהא דכריתות ר״פ ספק אכל כו׳. ר״ל דאיתא שם. אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב. היו לפניו ב׳ חתיכות אחת של חלב. ואחת של שומן. ואכל אחת מהן. וא״י איזה מהן אכל חייב. חתיכה אחת ספק של חלב ספק של שומן ואכלה פטור. אמר ר״נ מ״ט דרב קסבר ב׳ חתיכות איקבע איסור״א. חתיכה אחת לא קבעה איסורא ולכאורה קשיא. והרי אנן קי״ל דאף בידי אדם. א״א לצמצם כמ״ש הרמב״ם בפירוש בהלכות רוצח פ״ט ה״ו ושמירת נפש ה״ט. ואם כן ב׳ חתיכות. אי אפשר לן לצמצם שיהיו שוות. אלא ע״כ אחת גדולה מחברתה מעט. ואם כן אין כאן קביעות איסור בבירור דשמא זאת החתיכה שהיא גדולה קצת. היא של היתר. דלפ״ז אף הקטנה מותרת דבטלה ברוב. ואין כאן איסור כלל. רק אסור מספק שמא הגדולה היא של איסור עכ״ל. ק״ט שפ״ד טק״ו ובשלמא אי הוה הדין דאפשר לצמצם משכחת לה הדין דחייב באשם תלוי בב׳ חתיכות שהן שוות משא״כ להנ״ל קשיא ודוחק גדול לומר דהא נמי חשיב איקבע איסורא. ר״ל אף דספק אם היא בטילה ברוב. מ״מ כיון דהיה כאן בודאי איסור. וכל אחת מהן בספק איסור עומד דא״כ להפר״ח בסימן ק״ו שכתב דלהר״מ דס״ל כל ספיקא מה״ת שריא. הא דמחוייב מן התורה להביא אשם תלוי על הספק הוא רק משום דאיקבע איסורא. אם כן קשיא כנ״ל היאך איקבע איסורא דהרי מ״ה מותר לדידן הב׳ חתיכות. כיון דא״א לצמצם. ושמא הגדולה דהיתר. וספק שריא מה״ת.

בא״ד ה׳ יש לתמוה כשאכל קטנה ממ״נ כו׳ ואי של איסור כו׳ הרי בטילה. נ״ב דוגמא לזה. ע׳ בסי׳ ק״א במחבר סעיף ז׳ במ״ש שם מות׳ ממ״נ ע״ש כו׳ ועמ״י כלל ל״ט אית א׳ הכריע כו׳. ולפ״ז באיסור דרבנן כו׳ ר״ל דהמנ״י שם סק״ב הביא דדעת הר״מ והראב״ד דיבש ביבש מב״מ דבטל ברוב הוא רק מ״ה אבל מדרבנן בעינן ס׳ והא דאמרינן בש״ס בכמ״ד. ותיבטל ברובא היינו ברבייה קאמר דהוא ס׳. וכ״כ הב״י סימן ק״ט. וכ׳ שכן הוא דעת רש״י ונמשך אחר הרשב״א שדייק כן מדברי רש״י פרק הזהב דף נ״ב ואין להקשות מהא דפירש״י פ״ק דביצה דף ג׳ ע״א ד״ה אפילו באלף לא בטל. וז״ל ואע״ג דמדאורייתא חד בתרי בטל. אחמור רבנן כיון דיש לו מתירין עכ״ל. משמע דהיכי דאין לו מתירין בטל ברוב. אף מדרבנן. י״ל דשאני התם דביצה שנולדה ביו״ט הוא רק איסור דרבנן. הילכך אי לאו דהוא דשיל״מ לא הוי אחמור רבנן אבל באיסור דאורייתא י״ל דדעת רש״י כהר״מ וראב״ד עכ״ד ובס״ק א׳ שם כתב המנ״י דאין להקל לשער ברוב שהוא רק משהו יותר, אלא כפל דוקא כיון שבלא״ה דעת גדולי הפוסקים דמדרבנן ל״א כלל חד בתרי בטל כמו שאכתוב בסמוך בסק״ב עכ״ל ועפי״ז קאמר הפרי מגדים דבאיסור דרבנן במשהו יותר סגי דהרי לא שייך טעם המנ״י בסק״א דבלא״ה דעת גדולי כו׳ דהרי באיסור דרבנן י״ל דכ״ע מודו דבטל ברוב. וכמ״ש בסק״ב דאף לדעה הסוברת דמדרבנן ל״א כלל ביטול ברוב. הוא רק באיסור תורה. אבל באיסורי דרבנן לא החמירו ואוקמייהו אדאורייתא דיבש ביבש חד בתרי בטל כנ״ל. ועיין לקמן בסוף פרק הג׳:

בא״ד ו׳ ומיהו היכא ר״ל כפל שרי אף מדרבנן באיסור תורה כו׳ ומרש״י ב״מ נ״ג ע״א אין כל כך הכרע שס״ל כהר״מ וראב״ד. וכמו שסיים המג״י שם סק״ב ע״ש כו׳ ומ״ש מכלאים הוא פ״ט מ״א. וי״ל מותר לעשות בגדים כו׳ ר״ל דתנן שם צמר גמלים וצמר רחילים שטרפן זה בזה אם רוב מן הגמלים מותר לערב עמהן פשתן לפי שצמר הרחלים נתבטל ברוב של גמלים מחצה על מחצה אסור והביא הפר״ח ראיה מכאן דיותר ממחצה קצת הוא רוב. לזה קאמר הפרי מגדים די״ל דמה שאמרו במשנה אם רוב מגמלים מותר. היינו שמותר לעשות בגדים. וכל בגדים אין שזורין ולא הוי רק שעטנז דרבנן. אף כשהצמר רחלים הוא לבדו. לכך אם נתבטל ברוב מגמלים. אף במשהו יותר ממנו סגי. אבל לעולם באיסור דאורייתא בעינן כפל. וכה״ג מחלק המג״י למאן דס״ל דמב״מ ביבש הוא מדרבנן בס׳. דהוא רק באיסור תורה לא באיסור דרבנן כנ״ל באות ה׳ לדעת רש״י ה״ה דיש לחלק כן לענין רוב. דאף שבדאורייתא בעינן כפל. מ״מ באיסור דרבנן במשהו יותר סגי:

בא״ד ז׳ ועיין תוי״ט שם ד״ה אם כתב כו׳. ר״ל שהתוס׳ יו״ט שם כתב וז״ל. **אם רוב** מן הגמלים מותר. שהצמר נתבטל ברוב. וביבש במב״מ עכ״ל ותמה הפמ״ג עליו בתרתי הדא מ״ש כדתנן. אינו מדויק דליתא כלל זה במתניתין שם. ואדרבה מבואר שם במשנה הנ״ל צ״ו ע״ב ואם לאו [שאין מכירן] כולן אסורות רק דבגמרא דף ק׳ ע״א פריך וליבטל ברובא. ומשני דבריה וחהר״ל לא בטל ואם כן עיקר הראיה דבר שאינו בריה וחהר״ל הוא בטל ברוב הוא מהגמרא לא מהמתניתין. ועוד מ״ש התוס׳ יו״ט דבתר שמא אזלינן ור״ל ולכך הם מב״מ ובטל ברוב כיון שזה שמו צמר וזה שמו צמר. לא ידענא דהרי אף שהוא מבשא״מ ג״כ ניחא. דהרי כל הטעם שהצריכו ביבש מבשא״מ ס׳ הוא משום שאם יבשלם יתן טעם. ובצמר הנ״ל לא שייך חשש טכ״ע. לכך אף כשהוא מין בשא״מ סגי ברוב עיין בספר יד״י סימן ס״ט ס״ק ס׳ שהשיג ג״כ על התוי״ט. והעלה דצמר רחלים וצמר גמלים הוא מבשא״מ ואפ״ה בטל ברוב כנ״ל. וגם מה יענה התוי״ט במשנה שם דאמרינן. וכן הפשתן והקנבוס. דזה ודאי הוא מבשא״מ ע״ש. וכה״ג יש לתמוה עמ״ש המג״א סימן תצ״ח סקכ״ח דאפר של היום באפר של אתמול אף דהוא לח בלח. מ״מ בטל ברוב כיון דעיקר האיסור מדבריהם ע״ש. והרי באפר לא שייך הרגש טעם. ואף בדאורייתא כה״ג בטל ברוב. ורק במקום דשייך נתינת טעם גזרו. בלא מין במינו בס׳ אטו טכ״ע בא״מ. וכבר הרגיש בזה בא״א שם מזה. ועיין בשו״ת ספר יהושיע בפי״כ סימן תק״ה שתמה כו׳ ועיין בפרי מגדים או״ח סימן ק״ס במ״ז רסק״ה שכתב דכל שאין תלוי בטעם בטל הוא חד בתרי אף בא״מ ע״ש ולפלא לי על הספר יהושיע. שלא ראה דכבר קדמו הפמ״ג. במקומו בתצ״ח על המגן אברהם שם בא״א סוס״ק כ״ח ולקמן חלק ג׳ ריש פרק ג׳ ד״ה והנה ע״ש. ובאו״ח סימן ש״י בא״א רס״ק ח׳. ועיין בתוספות סוטה ט״ז ע״ב ד״ה מביא. ובגליון הש״ס שם להגאון רע״א ז״ל תמה על התוס׳. וע״כ צ״ל כמו שביאר הפמ״ג בסימן ק׳ במ״ז סק״א. ד״ה והנה דכי אמרינן בא״מ טכ״ע ד״א במידי דאכילה דתליא בטעמא. אבל דבר דלאו בר אכילה הוא. אף א״מ ודאי בטל ברובא ע״ש. ושוב סיים הפמ״ג דממשנה זו מוכח דמב״מ יבש ביבש בטל ברוב אף מדרבנן. וא״צ ס׳ דלא כר״מ וראב״ד. והיינו מדלא הצריכו כאן בצמר ס׳. ע״כ דהוא משום דרק בשא״מ הצריכו ביבש ס׳ משום שמא יבשלם ויתן טעם. אבל במב״מ דלא שייך חשש זה אין צריך ס׳ לכך כאן בצמר בצמר אף שהוא באמת מין בשאינו מינו. מ״מ כיון דלא שייך טעם הנ״ל לכן אין צריך ששים. אבל אי איתא כהר״מ וראב״ד דאף מין במינו ביבש. צריכין מדרבנן ס׳. אף דליכא למיחש לנ״ט. ועל כרחך משום דרבנן החמירו. דלא יועיל רוב רק ס׳ אם כן אמאי התירו כאן בצמר ברוב [הג״ה נ״ב ובדברי עצמו שכתב לעיל לדחות לדברי הפר״ח בראייתו דמשהו יותר סגי. כה״נ בזה אי נימא. דמשנה איירי בבגדים ולענין שעטנז דרבנן כנ״ל אם כן לא מוכח מידי. דהרי באיסור דרבנן ביבש י״ל דגם הר״מ והראב״ד. מודו דסגי ברוב וכמ״ש המג״י בכלל ל״ט סק״ב לדעת רש״י הובא לעיל. ונראה לעג״ד דרק בדרך דיחוי בעלמא כתב הפרי מגדים לעיל לדחות לדברי הפר״ח. אבל לפום האמת ס״ל לפרי מגדים עצמו שדוחק לאוקמי מתניתין בבגדים שאין שזורין דוקא. דבמתניתין סתמא מותר קאמר. ולכך סיים הפמ״ג באמת לקמן דהמיקל באיסור תורה במשהו יותר כפר״ח. אין לגעור בו ועוד מוכח דמין בשאינו מינו ביבש מה״ת בטל ברוב ורק מדרבנן הוא שהצריכו ס׳ מטעם שמא יבשלם כו׳. ולכך א״ש דסגי בצמר גמלים ברוב אף שהוא מין בשאינו מינו. דכאן לא שייך טעם הנ״ל. משא״כ אי כי״א והוא דעת תה״ד ויש״ש פג״ה סימן מ״ז עי׳ סימן ק״ט בש״ך סק״י. וכרתי שם סק״ח. וכאן ריש פרק הב׳ דמין בשאינו מינו ביבש מדאורייתא אסור עד ס׳. א״כ גם בצמר גמלים ורחלים ההוא מין בשא״מ היה לן לשער עד ס׳ עיין סימן ק״ט בש״ך ס״ק י׳ ושפ״ד שם דכן הלכה דהוא רק דרבנן. וכ״כ בת״ח ובד״מ ע״ש. ובכרתי סק״ח שם. ובהגהת א״ב על הש״ך שם וחו״ד שם ביאורים סק״ה באורך ע״ש:

בא״ד ח׳ שוב התבוננתי בספרים כו׳ ועיין בר״מ מהלכות תרומות הלכה ז׳ כו׳ נ״ב ז״ל הר״מ שם. וכן אם דרסה להליטרא תאנים של תרומה על פי העיגול. ואין ידוע אם בצפונו או בדרומו ולא איזה עיגול הוא. רואין אותם כאלו הם פרודות ותעלה לפי המשקל ס״ל דאין צריך שיהיו מאה עיגולין רק אם יש בכל העיגולין מאה ליטרין תעלה. והוא שיש בכל עיגול מהן יתר על ב׳ ליטרין כדי שתבטל התרומה ברוב עד כאן לשונו. והוא מהירושלמי פרק ד׳ דתרומות ה״ז מימרא דר׳ אבין שצריך שיהא בכל עיגול ב׳ ליטרין וכ״ש כנ״ל. ולזה תמה הפרי מגדים דהרי אף אי אין בכל עיגול ב׳ ליטרין ומשהו גם כן נימא דהתרומה בטילה ברוב. דהרי קי״ל [עסי׳ ק״ט במ״ז סק״א] דיבש ביבש שבטל ברוב לא בעינן סמוכין ומוקפין. אלא גם כשזה בזויות זה. וזה בזויות אחרת, או בעליה כל שהאיסור הוא דבר בעין וניכר לא דבר הנימוח ונבלל בההיתר אם נפל ספק, ולא נודע איזהו, בטל הוא ברוב עיין בבינ״א שער הקבוע סימן ד׳ שהשיג **על הפרי מגדים** בזה באורך ע״ש בסימן ז׳ בשם הגאון בעל בית מאיר. אכן עיין במ״ש על המ״ז דסימן ק״ט סק״א שהבאתי בשם הגאון מוהרש״ק ז״ל שהשיג עליהם והעלה דהדין הוא כפמ״ג ולא כח״א ע״ש אם כן ה״ה הכא אף שבעיגול זה שהליטרא תרומה נדרס בו אין בו רוב. מ״מ הרי הוא מתבטל ברוב שאר העיגולין עיין בספר שבילי דוד בפתיחה להלכות תערובות ח״א אות ז׳ שכתב לתרץ זה:

בא״ד ט׳ ולענין הלכה המיקל במשהו יותר אף באיסור תורה כפר״ח כו׳. נ״ב עיין במ״ש לעיל באות ז׳ בהג״ה. ובסימן ק״ט בש״ך סק״ו ובשפ״ד שם בשם הכו״פ בשם מהרש״א פסחים. ובפ״ת שם סק״א בשם ת׳ חינוך ב״י סימן פ׳ ובמ״ש על השפ״ד שם באורך מזה בשם האחרונים ע״ש: כו׳ ומה שנסתפקנו היתר ברוב איסור כו׳ המ״כ בח״א פ״א כו׳ נ״ב עיין לקמן בח״ג פרק ה׳ ד״ה באופן שזה במחלוקת רש״י ותוס׳, ועיין בפמ״ג או״ח בפתיחה כוללת בחלק הב׳ פרק א׳ בשיטה הב׳ אות ה׳ בסופו שהביא שם ראיה דהרוב איסור מהפך להמיעוט דלא כהמ״כ. ורמז שם לעיין במ״ל הל׳ מעילה מזה, ור״ל דבמ״ל שם פרק ז׳ ה״ו בסופו כתב וז״ל אבל ביבש אף שהאיסור הוא רוב, מעולם לא שמענו שאם אכל אחד מן התערובות שיתחייב שום עונש, אף שאסור מן התורה ע״ש, ואני מצאתי תנא דמסייע להפרי מגדים שם שכתב דלדידיה לאו מטעם היתר מצטרף לאיסור הוא, אלא מדחזינן דהרוב מהפכו לקולא כבסי׳ ק״ט, כ״ש לחומרא שיהא כאיסור, דכן הוא בשאלות הרמ״ז ז״ל חיו״ד סימן ל״ב שכתב בפשיטות דחתיכת היתר שנתערבה בכמה חתיכות נבילה, מאן דאכיל חדא מינייהו לקי דאי אזלינן בתר רובא להיתירא לגמרי כ״ש לאיסור לגמרי עכ״ל וע״ע מזה בפמ״ג או״ח שם בהנהגת או״ה סדר ב׳ אות נ׳ מ״ש בזה. ובסימן תל״ט במשבצות זהב סק״ה שכתב דאפשר לקי אם אכל א׳ מהן ובסימן תמ״ז במ״ז סוס״ק י״ח, כתב דאין לוקה באכל חד מהם ובסימן תצ״ז במ״ז סק״ד כתב דאף אי נאמר דאי אכל א׳ מהן אין לוקה. אבל מכל מקום לענין איסורא. הוי כאלו כולו איסור ע״ש וע״ע שם בסימן תנ״ב בא״א סק״ו וע״ע בסי׳ ק״י שפ״ד סוס״ק ט״ו. וסוס״ק ל״ז ד״ה אמנם. שכתב דמילקא לקי עליה ע״ש. ועיין בתפארת ישראל למשניות פרק ט׳ דבכורות משנה ז׳ סק״ב נ״ב ד״ה ולפע״ד תליא באשלי רבבי. שהביא ראיה להמנחת כהן ע״ש. ובשושנת העמקים כלל י״ד ד״ה ודע:

פרק ב

בא״ד י׳ לא הוי אמרינן דומיא דסנהדרין בענין אפשר מדאורייתא בא״מ לא בטל אלא דאם כן אפילו באלף כו׳. נ״ב עסי׳ ק״ט בשפתי דעת סק״י. שהביא ראיה לזה מדברי הרשב״א בשמעתא דזרוע בשלה. כו׳ ועש״ך צ״ח אות ו׳ דחה טעם דיוכל להכיר האיסור ואזיל לשיטתיה בסימן ק״ט סק״ט דדבר שאינו אסור רק דרבנן אף שלא במינו. א״צ ס׳. ביבש ביבש. כו׳ והמג״י הביא ראיה כו׳ ולדינא צ״ע, נ״ב ר״ל דהמג״י הביא ראיה, דאף בדרבנן בא״מ ביבש בעינן ס׳. ממה דאיתא בסה״ת. והובא בטוי״ד סימן שכ״ג דחלה בזמן הזה שהיא מדרבנן אם נתערבה שלא במינה ככרות בככרות בס׳, ואף דחלת חו״ל הוא דרבנן גמור ואין לה שורש בדאורייתא אלא ודאי דאין חילוק, והפרי מגדים סיים דלדינא צ״ע, ועיין בסי׳ ק״ט בשפתי דעת סק״ט שהביא בשם הבל״י שם סק״ה שכתב דאין להחמיר בה״מ, ועיין במה שכתבתי שם בשם הישועות יעקב בזה:

בא״ד י״א ודע מה שיש לנו מהקושיא במה שכתב הש״ך בסימן ק״ט סק״ח שחט כמה מינים כו׳ משמע דחלוקין בטעמן דהא קאי שם איבש ביבש שלא במינו דצריך ס׳. משום שמא יבשלם ויתן טעם כמו שור ואיל כו׳ וע״כ ל״ד ב׳ מינין שאחד טמא. אלא אף ב׳ מינין טהורים סובר הש״ך דחלוקין בטעמן, דאל״כ ליכא למיתי לידי איסור תורה, ר״ל ואמאי בשחט כמה מינים טהורים, ואחד מהן נתבטל בעינן גם ביבש ס׳, והא אף אם יבשלם לא יבוא לידי נ״ט כיון דהוא מב״מ בטעמא. ובטל מה״ת חד בתרי אף שהוא מבשא״מ בשמא דהא הש״ך לשיטתיה בסימן צ״ח סק״ו דמבשא״מ בטעמא, ומב״מ בשמא בעי ס׳ מה״ת, ומב״מ בטעמא והוא מין בשאינו מינו בשמא בטל ברוב מה״ת, דאזלינן בתר טעמא, והכין הילכתא ואם כן ע״כ משמע דסבירא ליה להש״ך דב׳ מינין חלוקין גם בטעמן ולכך **נחשב למין בשאינו** מינו, ובעינן ביבש ס׳, דאם יבשלם יתן טעם, ואלו הב״י בסוסי׳ צ״ח כתב בשם מ״כ, דכבד ובשר ב׳ מינים הם דקי׳, כרבא דבתר שמא אזלינן חמרא ועינבי ב׳ מינים הם, ואיל ושור ועז ג׳ מינים הם, וכן מיני דגים ועופות שחלוקות בשמן ב׳ מינים הם עכ״ל. וכתב על זה הש״ך בספרו הארוך רסי׳ צ״ח דהב״י מיירי דוקא שהן שלמים, אבל חתיכות בשר שור ואיל ועז שנתבשלו הו״ל מין במינו שהכל שם בשר מקרי רק דאם הם שלמים, אינם שוים בשמם, ולא הוי מב״מ וכן מיני עופות המובדלים בשמם לאו מין א׳ הם. ואם מנתחו כלהו בשר עוף מקרי והוי מב״מ עכ״ל. הרי מבואר להיפוך דהש״ך סבירא ליה דב׳ מינים אין חלוקין בטעמן. דאל״כ אף בחתוכים הוא מבשא״מ דלדידן הכל בתר טעמא אזלינן ועי׳ לעיל בסימן כ״ז בשפ״ד סוסק״ב במה שהקשה על הב״ח שם וכ״כ הפר״ת להדיא. בסימן צ״ח סק״ז. דכבד ובשר בטעמא שוין אף דבשמא הם ב׳ מינים. וכמו חמרא חדתי ועינבי. שחלוקין קצת בטעם. ואפי׳ הכי חשיב מין במינו בטעמא. ואם כן לדבריו בשר עוף ושור. או שאר מינין הנ״ל חשיב חד טעם. אף אם חלוקין קצת בטעמן. ורק דהם מבשא״מ בשמא ועל הפר״ח גם כן קשיא דבסימן ק״ט סק״ו עמ״ש הרמ״א שם. דשלא במינו ביבש בעי ס׳ צייר. דשלא במינו. היינו כמ״ש בסימן ק״א אות כ״א ושם בק״א כתב דמין בשא״מ שנתערב היינו בשחט כמה מינים ואחד מהן נתבטל ובשלמא התם דמיירי לענין דברים החשובים שאין מתבטלים אף באלף. דבזה לכ״ע אזלינן בתר שמא שפיר אמר דהוי מבשא״מ בכה״ג. משא״כ בק״ט לענין יבש ביבש שלא במינו דבעי ס׳. דטעמא משום דאם יבשלם יתן טעם. זה לא שייך בשחט כמה מינים כנ״ל כיון דחד טעם אית להו. ואף שחלוקין בשמם מ״מ הוא מין במינו לדידן. גם לאו״ה שנתן טעם דלכך בעינן ביבש באמ״מ ס׳ משום דיוכל להכיר האיסור גם כן לא שייך בציור זה. דהרי א״א להכיר איזהו מהן נתבטל:

בא״ד י״ב ודע דרבא אמר בחולין צ״ז ע״ב כו׳. ואמאי לא אמר כו׳. ז״ל הסוגיא. אמר רבא. אמור רבנן בטעמא בכמה מקומות שנינו בנו״ט ואמור רבנן בקפילא כדאמר ר״י שם ואמור רבנן בס׳ בפרק בתרא דע״ז פסקינן הילכתא כל איסורין שבתורה בס׳ הילכך מבשא״מ דהתירא כגון תרומה וחולין בטעמא יטעמנו כהן דאיסורא שאין ישראל יכול לטיעמו בקפילא. ומב״מ בין דהתירא ובין דאיסורא אף דאיכא קפילא דליכא למיקם אטעמא. אי נמי מין בשאינו מינו דאיסורא וליכא קפילא בששים. ע״כ ואמאי לא אמר דיצוייר הא דאמרו בס׳ גם במבשא״מ ואיכא קפילא. רק דא״א לברר על ידי טעימה. דא״י איזהו מהן לטעום וכגוונא דלעיל שיש כמה מינים ונתנבל א׳ מהן. ולא נודע איזהו. ולכך הצריכו ס׳ דאם יבשלם יתן טעם כיון דהם א״מ. ומדלא צייר כן ש״מ לכאורה דכמה מינים חלוקים טעם אחד אית להו. והם נחשבין מב״מ. ולזה קאמר הפמ״ג דאין כ״כ קושיא. דלעולם דהם מין בשאינו מינו. והא דלא צייר כנ״ל משום דרבא קאי אמה דאמרו בע״ז כל איסורין בס׳ כדפרש״י. ולא הזכירו שם כלל קפילא. לכך ניחא ליה לאוקמי בליכא קפילא. ושוב אמר דמ״מ קשיא קצת כיון דנקט ב׳ ציורין. ואחד מהן מב״מ דליכא למיקם אטעמא אף דאיכא קפילא והצריכו ס׳. אם כן אמאי לא נקט גם ציור זה במבשא״מ ואיכא קפילא. ואפ״ה צריך ס׳ כגוונא דלעיל בכמה מינים כנ״ל

בא״ד י״ג ודע דרשב״א בארוך ק״ז א׳ כו׳. ר״ל דבחולין צ״ו ע״ב. תנן גיד הנשה שנתבשל עם הגידים בזמן שמכירן בנו״ט. וא״ל כולן אסורות. והרוטב בנו״ט. וכן חתיכה של נבלה. ושל דג טמא שנתבשלו עם החתיכות. בזמן שמכירן בנותן טעם. ואם לאו כולן אסורות והרוטב בנו״ט. ופריך בגמרא שם דף ק׳ וליבטל ברובא באין מכירו כיון שהוא מב״מ והנה הרשב״א בתה״א הבין דקושיית הגמרא. דליבטל ברובא. לא קאי רק אחתיכה של נבלה. אלא גם אדג טמא עסי׳ ק״ט בשפ״ד סק״ח ואמת דבגמרא אין הכרע לזה. די״ל דהקושיא קאי רק אחתיכת בשר נבלה. דהוא מין במינו עם שאר הבשר. אבל לא אדג טמא די״ל דהוא מבשא״מ עם דג טהור כמ״ש הש״ך בק״ז סק״א. אך לפי מ״ש הרשב״א. דקאי גם אדג טמא. על כרחך משמע דסבירא ליה דדג טמא עם טהור. טעמן שוין והם מין במינו. דאי א״מ הוא אם כן לא שייך ביה רובא. ועיין בחידושי ב״מ וחידושי רע״א רסי׳ ק״ז מ״ש ראיה מרש״י חולין צ״ז. דהוא מב״מ בטעמא. ובמחכ״ת נעלם מהם שכבר קדמם בזה הפמ״ג באו״ח סימן תקי״ג במ״ז סק״ב ע״ש:

בא״ד י״ד והרשב״א סובר ברובא ממש לא בששים. עיין ב״י סימן ק״ט. ר״ל דהראב״ד פירש. דהא דמקשי בגמ׳ וליבטל ברובא. לאו ברובא ממש קאמר. דהיינו חד בתרי דמדרבנן ס׳ בעינן אלא ברבייה קאמר דהיינו ששים. והב״י שם הביא. דהרשב״א והר״ן הביאו ראיה מפרק הזהב דלא כותיה אלא אף מדרבנן. יבש ביבש בטל ברוב ע״ש כו׳ אבל למה שהשיג המג״י כו׳ א״ש ההיא דרשב״א. ר״ל דהא בגמרא שם מיירי באיכא ברוטב ס׳. כדתנן במתניתין שם. והרוטב בנו״ט עסי׳ ק״ט בשפ״ד סק״ד ע״ש. כו׳ דכל היכא דאיכא לברורי בקל מבררינן הוא רק דרבנן לא מה״ת. נ״ב עיין בהגהת מוהרש״ק ז״ל מ״ש בזה:

פרק ג

בא״ד ט״ו וכבר כתבנו דזה במינו הא באינו מינו אף שנודע כו׳ מ״מ כשבישלן כו׳. נ״ב עיין בסימן ק״ט במ״ז סק״ב ושפ״ד ס״ק ט׳ כו׳. דביבש ל״א חנ״ג כמבואר סימן צ״ב. נ״ב ע״ש במ״ז רס״ק ט״ז ובסימן ק״ט בש״ך סק״ד ושפ״ד שם. כו׳ ומ״ש הרב כו׳ כבר פירשנו לעיל. נ״ב עיין לעיל בפרק א׳ סוף חקירה ה״א:

חלק שני

פרק א

בא"ד א' והנה ראיתי בקרית ספר כו' ובתוספות פרק הזהב כו' ועיינתי שם כו'. ר"ל דעל מה דאמרינן בגמרא דתרומה עולה בא' ומאה. כתב שם התוספות וז"ל, בספרי דר"ש ממקדשו ממנו דתרומה עולה בא' ומאה עיין במהר"ם לובלין שם. ותבין. היאך מוכח כן וכ"ה במהרש"א שם וערלה וכ"ה בא' ומאתים כו' ואסמכתא בעלמא הוא מדרבנן דמדאורייתא תרומה וערלה וכ"ה בטילים ברוב ביבש ובלח בס', כשאר איסורין עכ"ל, והנה ודאי משמע מהתוס', דבלח אף מין במינו בעי ס' מה"ת, דא"ל דהתוס' מיירי במין בשאינו מינו דז"א דהא בכה"ג אף מדרבנן די בתרומה וערלה וכ"ה בס' דכל דברים שאין מתבטלים בס' מדרבנן הוא רק במב"מ, לא במין בשאינו מינו, חוץ מבריה וקצת דברים החשובים דזה אף בא"מ ל"ב. ועל זה מתפלא הפרי מגדים דמי איכא מאן דסובר דמין במינו בלח בעי מה"ת ס'. והרי הפלוגתא דר"י ורבנן דר"י ס"ל דמין במינו ל"ב, דיליף מדכתיב ולקח מדם הפר ומדם השעיר שאע"פ שדם הפר מרובה משל שעיר קריא ליה דם השעיר, אלמא דמב"מ לא בטל, ורבנן סבירא דמב"מ בטל ברוב, ושאני עולין דאין מבטלין זא"ז, והרי זה לח בלח הוא, ואפ"ה אי לאו דעולין הוא, היה בטל דם השעיר בדם הפר, והא ודאי דבדם הפר אין ס' נגד דם השעיר, ועוד הלא לא מצינו בתורה השיעור ס', רק דחכמים חקרו דבס' אין בו כדי נו"ט א"כ תינח במין בשאינו מינו דיה"ב טעמא דאסור מדאורייתא בפחות מס' מחמת סכ"ע ד"ת אבל במב"מ דאינו נו"ט אם כן לא שייך להצריך ס' מה"ת עיין בחה"ר בשמעתתא דזרוע בשלה הובא בסימן ק"ט בשפ"ד רס"ק י' ודוחק גדול לומר דלעולם התוס' בפרק הזהב מיירי במשא"מ. ולא קשיא הרי בזה אף מדרבנן א"צ ק"א. די"ל דקא' שם אליבא דפרש"י בחולין צ"ט ע"א שכתב. דהא דמין בשאינו מינו גם בתרומה בטל בששים. הוא רק כשהסיר ממשות האיסור. ולא נשאר רק הטעם אבל היכא דהוא בעיניה. בעינן ק"א דז"א דהרי התוס' עצמו בחולין שם. דחה לפירש"י והעלה דמין בשאינו מינו בתרומה. אף כשנתערב ממשות האיסור. בטל הוא בס' ע"ש. והכין הילכתא דהרי כל האסמכתא דתרומה בעי ק"א הוא מדכתיב ממנ"ו כדדריש בספרי כנ"ל והיינו מינו. הא בשא"מ. הרי הוא כשאר איסורין. דדי בס'. ואם כן ע"כ התוס' בפרק הזהב מיירי במין במינו ואם כן קשיא כנ"ל ועיין בהגהות מוהרש"ק ז"ל שכתב לתרץ עפמ"ש הש"ך בצ"ח סק"ו. דבדבר התלוי בטעם. אזלינן בתר טעמא. אבל כל ששיעורו למעלה מס'. אזלינן בתר שמא. אם כן י"ל דהתוס' מיירי במין במינו בשמא. וא"מ בטעמא ולכך שפיר כתב דמדרבנן בעי ק"א דלמעלה מס' אזלינן בתר שמא א"כ הוא נחשב מין במינו. אבל מדאורייתא די ביבש ביבש רוב. ובלח ס'. דכיון דמה"ת תלוי בטעם אזלינן בתר טעמא. והוי מבשא"מ. וא"ש ולק"מ ע"ש. ואני מצאתי בגליון הש"ס שם מהגאון רע"א ז"ל שהקשה כן על התוס', כמו הפרי מגדים כאן. ותירץ ג"כ דהתוס' מיירי במין במינו בשמא וא"מ בטעמא. ועיין [ביו"ד דפוס ווילנא] במלואים שנדחק לתרץ זה. ועיין בטו"ט מהדו"ג סי' ר"ל עש"ה:

בא"ד ב' ואגב גררא ראיתי להזכיר מ"ש הלח"מ כו' ר"ל דז"ל הר"מ שם. בפט"ו מהמ"א. התרומה ותרומת מעשר כו' עולה בא' ומאה. הערלה וכלאי הכרם עולין בא' ומאתים. ולמה כפלו שיעור ערלה וכ"ה. מפני שהן אסורין בהנאה. ולמה סמכו על שיעור מאה. בתרומה. שהרי תרומת מעשר הוא אחד ממאה. ומקדש הכל. שנאמר את מקדשו ממנו. אמרו חכמים דבר שאתה מרים ממנו. אם חזר לתוכו מקדשו עכ"ל. וכתב בלח"מ שם ד"ה ולמה כפלו שיעורי ערלה כו'. ירושלמי פ"ב דערלה ה"א. אמרו הערלה וכ"ה. עולים בא' ומאתים. מנין שהם עולים. כתיב מלאה מלאה. מה מלאה שנאמר להלן עולה. אף כאן עולה. אי מה כאן בתרומה מאה. אף כאן מאה. לפי שכפל הכתוב איסורו. שינו חכמים חיובו. עד כדון כ"ה. ערלה מנין מה זו איסור הנאה. אף זו איסור הנאה. מה זו עולה אף זו עולה ע"כ. וא"ת אם כן בב"ח שאסור בהנאה היה להם לכפול שיעורו שיהיה מאה ועשרים. ויש לומר דתרומה מצינו ששינה הכתוב שיעורו במאה וערלה וכ"ה ילפינן לה מגזירה שוה. דתקדש המלאה. וכיון שראינו ששינה הכתוב שיעורו. ראו חכמים להחמיר. אבל בב"ח לא ראינו ששינה הכתוב שיעורו עכ"ד ולכאורה מה תירץ. והרי גם בתרומה וערלה וכ"ה רק מדרבנן החמירו בשיעורן. דמדאורייתא גם בהו חד בתרי בטל. והלימוד דממנו דילפינן מניה בתרומה דבעי ק"א. וגז"ש דילפינן מיניה לערלה וכ"ה הוא רק אסמכתא בעלמא מדרבנן כמבואר בתוס' פרק הזהב: נ"ג ע"א. ד"ה ועולה אם כן הדק"ל אמאי לא גזרו באמת גם בב"ח ולז"ק הפרי מגדים דר"ל דודאי הגז"ש וממנו הוא רק דרבנן כנ"ל. ומכל מקום ניחא מה דבב"ח לא גזרו להחמיר בשיעורו כיון דביה לא מצינו סמך בקרא משא"כ בתרומה וערלה וכ"ה דמצאו בהו סמך בקרא להחמיר בשיעורן. אך דקשיא. מה הוקשה כלל מעיקרא להלח"מ והלא בב"ח הוא מין בשאינו מינו ובכה"ג אף בתרומה וערלה וכ"ה לא החמירו בשיעורן דדוקא במין במינו גזרו בהם. ותירץ הפרי מגדים. דהכי קשיא ליה להלח"מ חתיכת בשר שנאסרה מחלב ונתערבה בחתיכות אחרות ואינה ידועה דקי"ל דבטילה וליבעי ק"ך. דהרי הוא מב"מ ועל זה תירץ כנ"ל. אמנם אפשר דבלאו תירוץ הלח"מ לק"מ. די"ל שזה לא איסורו מגופו מקרי והוי א"מ כיון דעל ידי חלב הבלוע בה נאסרה. אף דלענין חהר"ל קי"ל בסימן ק"א ס"ב. דמקרי איסור מ"ע. מכל מקום לזה אמרינן דדומיא דתרומה בעינן שאיסורו ממש מ"ע לא ע"י ד"א. אלא אי קשיא הא קשיא אמאי אמר ר"י בפסחים דחמץ במינו בנו"ט והא אסור בהנאה וליבעי ק"ך וזה איסורו ממש מ"ע. לא ע"י בלוע. דומיא דתרומה ותירוץ הלח"מ דשאני תרומה וערלה וכ"ה דמצאו להם סמך בקרא לא הבנתי דהרי רק בתרומה וכ"ה. איכא אסמכתא. בתרומה ממנו ובכ"ה הגז"ש אבל בערלה ליכא שום סמך בקרא כמבואר בירושלמי שהביא בלח"מ כנ"ל. דערלה לא למדו רק מסברא כיון דכ"ה אסור בהנאה. וערלה אסור בהנאה. הרי אף דליכא בערלה גז"ש. ואפ"ה הצריכו ר"א משום דאסור בהנאה. אם כן קשיא כנ"ל דבחמץ במין במינו ליבעי ק"ך. הואיל דאסור בהנאה. ולזה תירץ הפרי מגדים דאחר שעיין בירושלמי שם ראה שמסיים שם דרק לר"ע ליכא שום ילפותא לערלה ונלמד מסברא. אבל לרבי ישמעאל גמר גם ערלה מגז"ש דפרי פרי מתרומה. ולכך ניחא. די"ל דרבי יוחנן דפסק דחמץ מין במינו בס'. הוא סובר כרבי ישמעאל דאין הטעם דההחמירו בערלה משום דאסור בהנאה רק משום דאיכא גז"ש. אך אכתי קשיא דלדידן דקי"ל הלכה כר"ע מחבירו וגם הר"מ שם בפרק ט"ו הובא לעיל שכתב הטעם דלכך כפלו בערלה וכ"ה בשיעורן משום דאסורין בהנאה. משמע דסבירא ליה כר"ע. ואף שיש ליישב לשון הר"מ דלעולם סבירא ליה כרבי ישמעאל ולאו דוקא הוא מה דנקט הר"מ הטעם. משום דאסירין בהנאה דע"כ לאו דוקא הוא דהרי בכ"ה לכ"ע נלמד מגז"ש מכל מקום בלאו הדיוק מלשון הר"מ ז"ל. פשוט דהלכה הוא כר"ע מחמת הכלל דקי"ל. הלכה כר"ע מחבירו. ואם כן בחמץ בעה"פ משש עד הלילה. דקי"ל דאף במינו סגי בס' וליבעי ק"ך:

בא"ד ג' הן אמת שיש לראות הא דאמר בירושלמי עד כדון כו ר"ל אמאי אמר בירושלמי לר"ע. דרק כ"ה נלמד בגז"ש מתרומה הא ערלה מניין. והוכרח ללמדו מסברא משום דאסור בהנאה. והרי בסוף תמורה ל"ג פירש"י דיליף ערלה מהקושיא מכ"ה לענין שריפה ע"ש. ואם כן ה"ה לענין העלאה ושיעורו יש ללמדו ע"י היקש זה דקי"ל אין היקש למחצה עיין בגינת וורדים כלל כ"ח מזה ע"ש:

בא"ד ד' הנה רש"י במנחות כ"ב ב' משמע דעיקר כהטעם דעולין כו' והנה אף דקי"ל דהא דלא בטל כשהוא דשיל"מ הוא רק מדרבנן ולכאורה להר"ן כיון דדומה לדם הפר והשעיר נימא דהוא מדאורייתא היינו משום דאינו דומה ממש דמ"מ עכשיו איסור הוא. ואמנם בהיתר והיתר גמור כו' כפי הנראה כו' יקשה קצת. ר"ל דבמנחות שם כ"ב ע"ב. פריך לרבנן. דילפי מדם הפר והשעיר דעולין אין מבטלין זא"ז. ודילמא עד דאיכא מין במינו ועולין דומיא דדם הפר והשעיר שהם עולין וגם מב"מ ע"ש. אלמא מוכח דרבנן באמת סבירא להו דעולין אף שהם מין בשאינו מינו אין מבטלין זא"ז. וזה יקשה לפירוש הר"ן דסבירא ליה דלרבנן יש חילוק בעולין ר"ל בשניהם היתר בין מינו לא"מ נ"ב עיין בטו"ט מהדו"ק סימן קנ"ט ד"ה והנה בהיותי בזה נתקשיתי כו' ע"ש. ועיין בספר יד"י סימן ס"ט ס"ק ס"ג אות י' שתמה על הפמ"ג כאן בתרתי חדא מ"ש דלרבנן יש חילוק בהיתר בין מינו לאינו מינו. זה לא נמצא בשום פוסק. גם הר"ן עצמו בתשובה סימן נ"ז ונ"ט. ועוד פוסקים הביאו ראיה דחמץ בטל קוה"פ אף דהוי היתר בהיתר מצמר גמלים ורחלים ולא עלה על דעת שום אחד לחלק. דשאני שם דהוי מין בשאינו מינו כמו שס"ל להפמ"ג עצמו נ"ב עיין לעיל חלק ראשון פ"א אות ז' ובפרי מגדים אורח חיים בפתיחה כוללת השייך להלכות פסח חלק ג' פרק ד' אות ו' מ"ש בזה גם הרי מבואר כן להדיא בש"ס מנחות. מדפריך לרבנן ודילמא כו'. הרי דלרבנן אין צריך למין במינו. והפרי מגדים הרגיש בזה. וכתב דיקשה קצת. ובאמת הוא קושיא חזקה כברזל. וגם בבית מאיר על יו"ד מתמה מגמרא זו. ועוד מה דחשב כן בדעת הר"ן והב"מ הודה לו בזה כו' לא ירדו לפשט דברי הר"ן, ואחר כמה שנים מצא דכבר הרגיש בזה בשו"ת רע"א סימן ל"ח ע"ש:

בא"ד ה' והנה ציור הא' הוא חלב חיה שנתערב בחלב שחוטה ושניהם של היתר כו' כצ"ל. כו' הציור הב'. חמץ במצה קודם שש כו'. אם נאמר אף בממש קיים אין חוזר וניעור ר"ל דבאו"ח סימן תמ"ז סעיף ד' הביא שם ב' דיעות בזה ולפענ"ד צ"ע מ"ש כאן הפרי מגדים דאי היתר בהיתר לא בטל. אם נתערב חמץ במצה קודם שש. דאין לו שוב ביטול אחר כך. דהוי דשיל"מ דהרי כתב הרמ"א בסימן ק"ב סעיף ד' בשם או"ה דכל איסור שלא היה ניכר קודם שנתערב הוא בטל. אף על פי שהוא דשיל"מ ע"ש. וה"ה בנ"ד דלכי מטי זמן האיסור. אז לא היה ניכר דהיה בתערובת ושפיר בטל. וכ"כ הפרי מגדים עצמו כן להדיא לענין חהר"ל בסימן ס"ט במ"ז סקל"ה ד"ה וה"ה כו' ע"ש דהעלה דאף שעפ"י דברי הר"ן לא בטל. אבל מטעם ב' של או"ה שם יש להתיר בכה"ג ע"ש. ועיין בפרי מגדים או"ח בפתיחה כוללת השייך להלכות פסח ח"ג פ"ד. אות ז'. ובהנהגת או"ה שם סדר ב' אות ל"ד דמבואר כן:

בא"ד ו' והנה לח בלח במינו. אפילו באיסור דרבנן כו' ומיהו בה"מ היה להתיר. ר"ל דהרי קי"ל בסימן ק"ט ס"ב בהג"ה להקל בה"מ ע"ש. וה"נ בזה ולזה סיים דמ"מ לענין דינא גם בה"מ אין להתיר כאן. ונ"ב בהיותי בצל קורת הגאון מהרי"א איטינגא אבד"ק לבוב ז"ל. דבר עמי מדין זה. ואמר לי שפשוט הוא לו דבר זה מכמה ראיות הפורשות להחמיר. ואחד הוא מהא דכתב הרמ"א בסימן ס"ו ס"ד. גבי ביצים הטרופות בקערה דכ"ז כשידעינן כו', אבל אם היה ספק אם היה במקום האוסרו, או לא, יש להתיר התערובות, ומבואר בט"ז שם סק"ה וש"ך ס"ק ו' דבתערובת ס"ל להרמ"א דדם ביצים הוא דרבנן ע"ש הרי דאף שהוא מין במינו ואיסור דרבנן לח בלח, ואפ"ה לא התיר הרמ"א ברוב, רק משום דיש ספק אם היה במקום האוסרו, אם כן מבואר דבודאי איסור דרבנן לח בלח מב"מ צריך ס', ועיין במנ"י כלל כ' סוס"ק ט"ז, שהביא ראיה ברורה לזה:

פרק ב

בא"ד ז' מ"מ פשטות הדברים מראין דסובר דהוי מדרבנן נ"ב וכ"כ בכ"מ וברדב"ז שם. שדעת הר"מ כן ע"ש כו' והנה הר"מ ז"ל שם בה' ג' כתב. כיצד טעמו וממשו, כגון כזית בכא"פ שהיה מן החלב כזית. בכל שלש ביצים מן התערובות אם אכל מהתערובות ג' ביצים לוקה כו'. וכן אם לא היה בתערובות כזית בכל ג' ביצים אע"פ שיש בהן טעם חלב ואכל התערובות כו' והנה לכאורה אין ראיה שס"ל להר"מ כן. די"ל שמ"ש הר"מ לוקה מכת מרדות כו' כ"א מדבריהם אבל איסור תורה יש אלא שיש לדייק כן שמ"ש הר"מ כו' לומר דבר יהיפוכו ר"ל כיון שברישא מיירי ביש כזית בכל ג' ביצים וכן אם אכל פחות מג' ביצים אף שהיה בתערובות כזית בכא"פ אע"כ דלהשוותן בא כנ"ל, כו' אמנם משכחת כו' עיין תוס' הולין דף ע"ט ב', ד"ה בין ר"ל דמבואר שם דלזרע האם ודאי חוששין ע' לעיל סי' פ' בשפ"ד סק"ד וכיון שכן כו':

בא"ד ח' וסבור הייתי לומר דתרי טכ"ע יש כו', ר"ל דתרי מיני טכ"ע איכא א' טעם הנפלט מהבשר אי דינו כבשר וזה נלמד מריבויא דהטמאין דדרשינן לאסור צירן ורוטבן. ובזה כ"ע אף רש"י מודה, אך דאין לוקין ע"ז, כיון דנלמד מריבויא אך עדיין צריך לימוד, או צריך ס' נגד הטעם כמו נגד העיקר, או דבטל הוא ברוב, אף שהוא א"מ וזה הוא טכ"ע הב' נחלקו בו רש"י ור"ת, דלר"ת הוא דאורייתא עד ס', ולרש"י הוא דרבנן ר"ל דמן התורה בטל הוא ברוב בשאר איסורין אף שהוא א"מ, ורק בבב"ח מודה רש"י בטעם בשר הנפלט לחלב, דאית ביה איסור תורה עד ס', מחמת דרשה דהטמאין גבי שרצים דמרבינן לצירן וה"ה לציר נבלה ומוהל הבשר שהוא כבשר גבי בב"ח ומלקות ליכא. כיון דמרבויא אתיא כנ"ל. ונ"ב עי' לעיל סימן פ"א בשפ"ד סק"א ע"ש מזה ואין לומר כיון דלרש"י נלמד בש"א ובב"ח, דצירן כמותן מהטמאין אמאי בש"א בטל ברוב, ובב"ח לא בטל עד דאיכא ס', לז"ק הפרי מגדים דבשלמא בש"א בטל ברוב, מזה דכתיב אחרי רבים וס"ל לרש"י דאף בשא"מ אמרינן כן משא"כ בב"ח, שכ"א בפני עצמו הוא היתר. ודומה לצמר ופשתים, המבואר ברסי' רצ"ט, סעיף א' בהג"ה דלא שייך ביה ביטול. ואף דשם בצמר ופשתים לא בטל כלל מה"ט וכאן עכ"פ היכא דאיכא ס' בטל, היינו משום דבכה"ג לא אסרה תורה ולאו מתורת ביטול קאתינן עלה דאי משום זה היה באמת אסור, אלא משום דלא אסרה תורה גבי בב"ח. אלא דרך בישול שיש בו כדי נו"ט וכשבטל הטעם, אין כאן איסור כלל וכמ"ש הש"ך ברסי' רצ"ט שם, משא"כ כשהטעם בשר הוא נפלט לתוך החלב, ונותן בו טעם ודאי דלא בטל ברוב כנ"ל, כיון דהוא כ"א בפני עצמו היתר, ולא שייך ביה ביטול, ולפ"ז א"ש דברי הרב בקרית ספר שכתב דלרש"י חלב הנבלע בו טעם בשר, לא לקי עליו, ורק איסור תורה לחודיה דאיכא ביה, כיון דנלמד מריבויא אלא דעדיין קשה דלדבריו אמאי קי"ל דלקי אחצי זית בשר וחצי זית חלב והרי בהחצי זית חלב ליכא רק טעם בשר הנבלע בו וזה לא נלמד רק מריבויא לדידיה, ואמאי מצטרף למלקות. כו' וכבר ידעת הנ"מ כו' עיין סימן ט"ז בש"ך ס"ק י"ז דנ"מ לענין פסולי עדות כו':

בא"ד ט' ומדי דברי בו זכור אזכרנו עוד כו' על עט"ז כו' ר"ל דהלבוש כתב שם דלא דמי הא דצמר ופשתים דאמרינן דלא שייך ביה ביטול ובב"ח דקי"ל שבטל דהתם טעם הבשר או החלב מתפשט ונתערב בכולן ואין כאן מקום מיוחד לאסור והוי כאלו נאבד מהעולם. אבל הכא שהאיסור יש לו מציאות במקומן ולא נתפשט. אלא שאין אנו מכירין אותו לא שייך ביטול. וכתב עליו הש"ך שם. דקשה לדבריו. דהו"ל לתרץ בקיצור דלהכי לא בטל הכא. כיון שהאיסור יש לו מציאות במקומו. אלא ודאי משום דקי"ל בעלמא דאפילו יש לאיסור מציאות במקומו. כגון שנתערב יבש ביבש בטל. ואם כן הדק"ל דהא בב"ח בטל. אף יבש ביבש. אלא הטעם ברור ומבואר. דל"ד לבב"ח. לפי שהתם אין האיסור אלא מחמת שיתן טעם. הילכך כשבטל הטעם. בטל האיסור עכ"ד הש"ך. ולזה קאמר הפרי מגדים דלכאורה כונת הלבוש דתרתי בעינן לזה שלא יהני ביה ביטול. א' שיהא כ"א היתר בפ"ע. ב' שאינו נבלל אלא יש לכ"א מציאות במקומו כמו צמר ופשתים. שכ"א בפ"ע היתר. ואחר כך כשנתערב יש לו מציאות ומש"ה ל"ק ממה דקי"ל בש"א דיבש ביבש בטל. אף דיש לו מציאות דשאני שם. דכ"א איסור הוא. ומה שהקשה הש"ך דהרי גם בב"ח בטל יבש ביבש וזה יש לו תרתי הנ"ל גם כן י"ל דלק"מ. דהא ע"כ בב"ח יבש ביבש. לא משכחת לה רק באופן זה שנתערב גבינה עם בשר ונפרך לחתיכות דקות בענין שאין ניכר בין זה לזה, וכמו שצייר הש"ך בק"ט סק"ח, ובזה אין איסור לאכלן יחד, כ"א מדרבנן, דרק דרך בישול אסרה תורה, משא"כ ביבש ביבש, לכך בטל, משא"כ בצמר ופשתים, דהוא איסור דאורייתא לכך לא בטל ושוב אומר הפרי מגדים. דאפשר התם נמי צמר בלא שוע אין בו איסור תורה ונ"ב עיין בפ"ת סימן רצ"ט סק"א שהביא מתשובת חת"ס סוף סימן פ"ג ורסי' פ"ה שכתב ליישב דברי הלבוש בטוב. ועיין בספר תפארת ישראל על משניות פ"ט דכלאים מ"א. ע"ש מ"ש בזה. ועיין בספר שבילי דוד כאן שכתב ליישב דברי הש"ך דרסי' רצ"ט. מתמיהת הפרי מגדים הנ"ל דלבב"ח לא משכחת יבש ביבש. שיהיה מה"ת ע"ש:

בא"ד י' ומזה תדע. דהא דאמר בחולין כו'. דאי לא בטל אין ראיה כו'. ר"ל דאי אמרינן דהיכא שכ"א היתר הוא לא שייך בו ביטול. אם כן אין ראיה מבב"ח. לשאר טכ"ע. דהרי י"ל דשאני בב"ח כו' ונ"ב עיין בהגהת אמרי ברוך. על החו"ד סימן ק"ה. ביאורים ס"ק

ב'. באות ה' שם. שנעלם מאתו שהפמ"ג העיר בזה כאן. ובחנם כתב שם על הפמ"ג שלא
שת לבו לזה :

פרק ג

בא"ד י"א ובסימן ק"ה אבאר דדם היוצא על ידי כבישה ד"ת. נ"ב ע"ש בשפתי דעת סק"ב.
ד"ה תשובה. ולעיל בפתיחה להלכות מליחה. ד"ה ואיכא לעיונא ובסי' ע' בשפתי
דעת ס"ק כ"ט. ובסימן ע"ג סק"ד. ובחו"ד סימן ע' חי' סק"י. וביאורים סק"ד ובסימן ק"ה בחי'
סק"ו. וביאורים סק"ה. חולק וס"ל דהוא דרבנן. ועיין בטו"ט מהדו"ג סימן קמ"א, ובמה שכתבתי
באורך בפתיחה שם אות י'. ובק"ה על השפ"ד שם :

בא"ד י"ב מנא הא מילתא כו' כי בארוך צ"ט ב'. שמעינן מהא כו'. ר"ל דז"ל הרשב"א שם,
ושמעינן מהכא דאפילו היתה מקצת החתיכה בתוך הרוטב ונפל על מקצתה
שחוץ לרוטב חלב. אין אומרין שאותו רוטב שהוא בקצה הא'. מוליך ומערב מה שבלעה החתיכה
בקצה האחר. שאינו בתוך הרוטב, דאל"כ אפילו בלא ניער, למה נאסרה החתיכה הראשונה ולמה
אוסרת כל השאר ר"ל בניער אח"כ דאדרבה היה לנו, לצרף הרוטב עם החתיכה בתחלת נפילתה,
ותבטל הטיפה בס', אלא ודאי שמעינן דאין חתיכה שנאסרה מחמת בליעת איסור, אוסרת חתיכת
היתר שאצלה ואפילו שתיהן חמות, ואפילו במה שאמרו חנ"נ כבב"ח, וכ"ש בש"א לפי שאין
הבליעה הולכת מחתיכה לחתיכה שאצלה, אא"כ יש רוטב שמוליך הבלוע חוצה לה, אבל ביבש
לא, לפי שאין החתיכה הבלועה מן האיסור מוליכה הבלוע, אלא במקום שהבלוע בעצמו.
יכול לילך ולהתפשט שם מעצמו, דאל"כ אין לך בשר מלוח שיהא מותר שהמלח נאסר מחמת
דם שנבלע בו, והמלח טעמו מתפשט בכל החתיכה ואוסרו. א"ו כיון שאין הדם מפעפע אין
המלח יכול לאסור במה שדבר האוסרו אין יכול ללכת ולהתפשט. וכן כ"מ שהצריכו קליפה
מחמת שאין האיסור מפעפע רק כ"ק. למה אין הקליפה ההיא נ"נ. ותאסור קליפה הסמוכה לה.
והשניה לשלישית וכן לעולם. מכל זה שמענו שכיון שהאיסור עצמו אין הולך יותר. אין
הקליפה אוסרת עכ"ל. ולזה קאמר הפרי מגדים בכוונתו דתרתי קאמר דמתחילה דייק הרשב"א.
מהא דט"ח. דבלוע אין יוצא בלא רוטב בלא ניער. אמאי נאסרה החתיכה באם אין בה לבדה
לבטל הטיפה. ולמה לא יצטרפו השאר. ועוד הוכיח ממליחת בשר. ומקליפה, דאין הנאסר יכול
לאסור אלא במקום שהאיסור עצמו יכול לילך שם. אך זה צ"ע. דהלא אין מוכח רק למ"ד
חנ"נ בש"א אבל למ"ד דל"א חנ"נ בש"א, והרשב"א עצמו ס"ל כן אין ראיה כלל ממלח וקליפה
דהוא בש"א. כו' אמנם בספר התרומה דחה. דאין הראיה מט"ח דבלוע אין יוצא בלא רוטב.
כמו שדייק הרשב"א מזה שנאסרה החתיכה די"ל דמש"ה נאסרה אותה חתיכה. כיון שבלעה
תחלה. ונ"נ מיד. אלא הוכיח דאם כן בלא ניער אמאי השאר מותרין. אף שאין בהם ס' נגד
הטיפה. אע"כ דבלוע אינו יוצא בל"ר. ולז"ק הפרי מגדים דלפמ"ש הש"ך בק"ה ס"ק י"ז דבב"ח
הוי איסורו מגופו ושם בט"ח בלא ניער. אין השאר מותרות לגמרי, דכ"נ מיהא אסורות, אם
כן אין ראיה מכאן דבלוע אין יוצא בל"ר. דשאני שם בט"ח. שהרי איסור מ"ע ומיירי שהחתיכה
שנפלה הטיפה עליה, והחתיכות שאצלה הם כחושות עסי' ק"ה בשפ"ד שם [ובחו"ד סימן צ"ב
ביאורים סק"ה ביאר בע"א] ואדרבה משמע דבשמנות כולן אסורות דבטעם הבשר לחודיה אוסרת
להשאר כיון דהוא איסור מ"ע, וכ"א הוא גופו של איסור, ואם כן מנלן מכאן, באיסור בלוע
כחוש דקי"ל בסימן ק"ה בש"ך סקי"ט דאפילו אם החתיכה שנבלע בה היא שמן. דאינו יוצא
בל"ר. אך שוב ראה הפמ"ג בתוה"ק בית ה' כו' וראה לפרש כו'. ר"ל דאין הראיה כמו
שמבואר בתה"א דנימא דהקליפה נ"נ ותיאסר קליפה הסמוכה לה, דז"א למאן דס"ל דל"א
חנ"נ בש"א. אלא דה"ק כאן. דהאיסור עצמו שהלך מקודם כ"ק. נימא דמתפשט אח"כ הבלוע
לקליפה הסמוכה לה, דאף שאין בכח של האיסור ההוא. להתפשט בפ"א רק כ"ק, אבל מ"מ
במעט מעט יתפשט אח"כ להלן. אע"כ דבלוע אין יוצא בל"ר, וזה הראיה א"ש גם להמחבר דס"ל
דל"א חנ"נ בש"א ולהש"ך בק"ה שם :

בא"ד י"ג או יאמר כו' לקמן בסימן צ"ח כו' ועיין בט"ז שם. נ"ב ע"ש בט"ז סקי"א.
ובמ"ז שם. כו' וממקומו הוא מוכרע דאל"כ כו' נ"ב עיין בסימן ק"ה בשפתי
דעת רסקי"ח ותבין. ועיין בחוות דעת שם ביאורים ס"ק י' : כו' הן אמת שדברי הרב בתשובה
סימן כ"ח כו' נ"משמע אי ליכא ס' נגד החמץ דזה אסור מדאורייתא אף אחרות שלא נגעו בהחמץ
אסורין כו' וצ"ע. נ"ב עסי' ק"ה בחי' רע"א על הש"ך סקי"ט שהניח גם כן בצ"ע מד' תשובת
הרמ"א. שהובא במג"א סימן תס"ז שכתב כיון דמשהו דרבנן ל"א ביה. שהאיסור יוצא מחתיכה
לחתיכה בלא רוטב. הרי משמע דבדאורייתא אמרינן דיוצא בל"ר ע"ש, ועיין בפרי מגדים או"ח
שם. בא"א סקל"ג מזה :

בא"ד י"ד שוב ראיתי במ"ב סימן ס"ט כו' ואפילו לא סר עדיין הבעין. נ"ב הובא זה
לקמן בסימן ק"ה. בשפ"ד סקי"ח וסקל"ח. ועיין בחו"ד שם ביאורים סקי"ח
ובסימן ע"ב ביאורים סוס"ק ב'. שכתב להיפוך. ועיין בשו"ת בית שלמה חיו"ד סימן ק"ס בהג"ה.
הבאתי דבריו בסימן ק"ה על השפ"ד שם סקל"ח :

בא"ד ט"ו ואגב ראיתי להזכיר. מ"ש המג"א בסי' תס"א סקי"ב. ר"ל דעמ"ש רש"ל דמצה
שיש בה כפל ונגעה בחברתה אין אוסרתה. דבלוע אין יוצא בלי רוטב. כתב
המג"א דנ"ל. דאם משוחה בשומן יש לאסור. דאע"ג שכתב ביו"ד סימן ק"ה ס"ז. שאם האוסר
אינו שמן. אפילו ההיתר שמן אין יוצא הבלוע בל"ר. מ"מ הא מנהגנו להחמיר אפילו בצלייה
ומליחה. וכמ"ש סימן תמ"ז סק"ב עכ"ל. וע"ז תמה הפרי מגדים כאן דמד' המג"א הנ"ל
משמע. דאף שנגעה שלא במקום הכפל אוסרת לחברתה. דאי במקום הכפל. הרי שם הוא בעין
ולא בלוע ואלו בסימן תמ"ז כתב המג"א בסק"ב במצות המשוחים בשומן. דדוקא אם נגעה
במקום שנתכפלה נאסרה. הא אם נגעו בצד האחר. במקום שלא נתכפלה שרי. דאין האיסור
הבלוע יוצא בל"ר. אפילו כשההיתר הוא שמן. כיון שאין האיסור שמן ע"ש. ובחי' שם ס"ק
ח' כתב עליו. דהוא נגד הסברא. דאף מצד האחר שלא נתכפלה. לא מקרי בלוע. שעכ"פ במצה
זו האיסור מ"ע הוא ע"ש והפמ"ג השיג עליו כאן. דז"א דהרי אף שבאמת במצה זו במקום
שנתכפלה האיסור הוא מ"ע. הרי בצד האחר. לא הוי אלא בלוע. עיין סימן ק"ה במ"ז סקכ"ב
ולעיל סימן ס"ו בש"ך סקי"ג :

בא"ד ט"ז ואותו לחם גופא. בעינן נטילת מקום וכו'. נ"ב ז"ל הגהות מוהרש"ק ז"ל לא
ידעתי למה החמיר כ"כ. לשער בנטילה. הלא ק"ל סיכה משהו בעלמא הוא.
ול"מ לב"ח וש"ך בצ"ד. אף ס' לא בעינן. רק קליפה רק אף להט"ז שם דבעינן ס'. וגם קליפה.
אבל נטילה לא בעינן. וש"ס מפורש הוא וכו', לכך נ"ל להקל בקליפה, וז"ב עכ"ד, והנה
הפרי מגדים כאן לשיטתיה בסימן צ"ד שם במ"ז סקי"ג שכתב דלהט"ז לאו דוקא קליפה. אלא
כ"נ בעינן ומש"ס הנ"ל כבר הרגיש הפמ"ג עצמו שם מזה ע"ש בד"ה אמנם כן יש בכאן מקום
עיון כו'. אמנם לדינא הנכון כהגאון מוהרש"ק ז"ל. דכבר הבאתי שם על המ"ז דנעלם מנו
אז, דברי הט"ז דרסי' צ"ו סק"א, דמפורש יוצא מדבריו שם דבסימן צ"ד בקליפה, ועיין במש"ש
בשם יתר האחרונים בזה ועיין בסימן ק"כ בשפ"ד סק"א בשם הבל"י שם בשם הבי"ה ע"ש וצ"ע
ועי' בחכ"א כלל כ"ט סוסי' ח' שכתב ג"כ דצריך ליקח כ"נ ואיהו פסק בכלל מ"ז סימן ב',
דאין צריך רק קליפה, דדבר מועט אין מתפשט יותר, וצ"ל דס"ל לחכ"א דמשיחת החלה בביצה
לאו דבר מועט הוא אך עיין בשו"ת שם אריה חיו"ד סימן כ"ד, שהוא מורה ובא כשמושחים
החלה בביצה ואחר האפיה נמצא במותר הביצה טיפת דם להתיר החלות. כי כבר עמד על החקירה
אשר בהנטילה לבדה יש ס' נגד הטיחה מהביצה, רק צריך לגרור הטיחה שע"ג החלות שהוא
בעין ע"ש, ועכ"פ יש לסמוך להקל בקליפה, ובזה יש לצרף מ"ש השפ"ד לעיל סימן ס"ו סקי"
ד"ה הכה"ג כו' משא"כ שנפלה כו' :

חלק ג

פרק א

בא"ד א' גם מ"ש הש"ך בשם או"ה לסמוך כו' א"כ בכל איסור דרבנן נימא לסמוך כו'
נ"ב עיין בסימן צ"ח בשפ"ד סקכ"ט מזה, כו' נסתפקתי חצי זית בשר שחוטה
וחצי זית בשר נבלה שנפלו לס' חצאי זיתי ירקות כצ"ל, ועיין באו"ח סימן שי"ח במ"ז סקט"ו.
כו' ועסי' צ"ט סעיף ו' בהג"ה דאיסור שנתבטל בס' חוזר וניער אם נפל אח"כ ממין איסור
הראשון כו' מהדא מתני' דערלה פ"ב משנה ט"ו. תבלין של תרומה, ושל כלאי הכרם שנפלו
בקדירה ואין באחד כו' מותר לכהנים ואסורים לזרים. דלזרים הב' מיני תבלין אסור להם משא"כ
לכהנים תרומה שריא להו. ובתבלין דכ"ה. אין בהם לבדם כדי לתבל ואמאי מותר לכהנים
כו' וכ"ת הלא בלא"ה מבואר בכמ"ד ובאו"ח שי"ח כו' ר"ל דבשי"ח סעיף ט' בהג"ה מביא
מהב"י בשם שבולי לקט דאם עבר ונתן מלח בשבת אפילו בכ"ר מותר המאכל דהמלח בטל
לגבי המאכל ומבואר בט"ז שם סקט"ו. ומג"א ס"ק ל"א דהטעם אע"ג דדבר העביד לטעמיה
ל"ב מ"מ ש"ה דהוי זוז"ג כיון שמסתמא נמלח גם מע"ש, אלא שלא נמלח כ"צ, והמלח שנתן
בו עכשיו לא היה בו כדי ליתן טעם בקדירה רק בצירוף המלח של אתמול ע"ש, ואמאי ל"א
כיון דמכל מקום עכשיו נרגש הטעם אסור. די"ל דמיירי דיש ס' נגד המלח וביותר מס' אף
שנרגש הטעם, הוא רק מדרבנן, וכאן דלא נרגש הטעם רק על ידי צירוף מלח ההיתר לא גזרו.
אמנם ממשנה דתנן סתמא. ומשמע אף דליכא בקדירה ס' נגד התבלין שפיר יש ראיה דאל"כ
ר"ל דתאמר דגם במשנה שם מיירי דיש ס' מ"מ איך יפרנס הר"ן ז"ל משנה זו דסובר כל
שנרגש כו' אמנם י"ל דמיירי שאין התבלין דתרומה. וכ"ה שוין בטעמן. נ"ב עסי' צ"ח במ"ז
סק"ג. שחזר והביא הספק הזה. ועיין בסי' צ"ט במ"ז סקי"ג. ולעיל בסי' י"ג, בשפתי דעת סקי"ז
מזה, ובפרי מגדים או"ח סי' שי"ח במ"ז רס"ק ט"ו. ועיין בשו"ת ב"ש סימן קכ"ה ובספר שבילי
דוד כאן שתמהו על הפרי מגדים שאישתמיט ליה דברי הר"ן בע"ז פ' השוכר. שמבואר להדיא
דאין צריך לבטל רק החצי זית של נבלה. ועיין בהגהות הגאון מהרי"ש אבד"ק לבוב ז"ל שנשאל
גם כן בזה ע"ש מ"ש לתרץ בזה. ועיין בספר שבילי דוד הנ"ל שתמה למה לא פשט הפרי
מגדים ספיקו. ממשנה ט"ז שם גבי חתיכה של ק"ק ופיגול ע"ש, ולדעתי צ"ע במה שסתם
הפרי מגדים להיתר בזה לעיל בסימן צ"ב במ"ז רס"ק ט"ז, ולא הזכיר שלדעתו יש להסתפק
בזה, ועיין בהגהות מוהרש"ק ז"ל כאן שכתב על הפרי מגדים דנעלם ממנו כמה סוגיות ובפתיחה
לנדרי זריזין ח"ב כתב להיפוך מדבריו בפשיטות כו' ואין מקום לספק בזה ע"ש, ועיין במ"ש
לעיל בסי' צ"ב על המ"ז שם והבאתי תשו' הגאון אבד"ק בערזאן שכתב דלק"מ מ"ש השבילי
דוד ממשנה ט"ז והקושיא מהר"ן שם, כבר קדמם בשאלות ותשובות ספ"י בפו"כ סימן שס"ח
ומכולם נעלם, שהפרי מגדים עצמו לקמן סוף פרק ד' הרגיש מהר"ן הנ"ל ע"ש באורך ועיין
בפמ"ג או"ח סי' תנ"ב בא"א סק"ו שכתב שם וז"ל, הגע עצמך זית בשר כשר ושני זיתי בשר
נבלה שנפלו לירקות ויש ק"ך זיתים ירקות, דשרי אע"פ שטעם הבשר נרגש בירקות, ויש במינו
רוב איסור כו' דזית היתר מצטרף לירקות, לא לעורר האיסור ע"ש, ועיין בכרתי סימן צ"ח סק"ח :

בא"ד ב' וא"י מ"ש ממעמיד גבינה בעור קיבת כשירה : דאמרינן דלא הוי מעמיד. כיון
שאינו אסור בפ"ע. עיין לעיל בסימן פ"ז בש"ך סקל"ה. ולענין דבר העביד
לטעמא דלא נימא כן בשלמא להר"ן שפיר יש לחלק דשאני מעמיד שהוא דרבנן משא"כ דבר
העביד לטעמא דכל שנרגש טעמו אף ביותר מס' אסור מדאורייתא משא"כ לדידן כו' :

פרק ב

בא"ד ג' והפר"ח אות ה' בסימן ק' כתב טריפה מבטן, אפ"ה אין איסורו מ"ע, ר"ל
כאן שדבר אחר גרם לה לאוסרה לא מקרי נוצר באיסורו מתחלת ברייתה,
ועסי' ק' בשפתי דעת סק"ד, וכאן לקמן בד"ה ודע בהמה כו' כמו גיד החיצון דהוי דרבנן,
נ"ב עיין לעיל סימן ס"ה במחבר סעיף ח' ע"ש :

בא"ד ד' ואגב גררא ראיתי כו' וראיתי להכו"פ שם אות ג'. ר"ל דאיתא בחולין צ"ו. אכלו
לג"ה ואין בו כזית חייב רבי יהודה אומר עד שיהא בו כזית, מ"ט דרבנן דבריה
בפ"ע היא [לכך אף שאין בכל הגיד כזית חייב] ור"י אכילה כתיבא ביה [וסתם אכילה בכזית]
ורבנן [ההיא אכילה דכתיבא ביה אתא לאשמעינן] דכי אית ביה ארבעה וחמשה זיתים ואכל חד
כזית דחייב. [אבל לעולם היכא שאכל הגיד אף שאין בו כזית חייב] והקשה בתוס' שם ד"ה
ור"י. וא"ת הא אמרינן דאמ"ה צריך שיאכל כזית דאכילה כתיבא ביה. ודילמא אף בפחות
מכזית חייב. והא דכתיב ביה אכילה. הוא למימר דחייב בכזית. אע"ג דאית באבר ד' או
ה' זיתים. וי"ל דלעולם לא מחייב. עד שיאכל אבר שלם ר"ל אף שיש באבר כמה זיתים. ואם
כן אכילה דכתיבא. ע"כ אתא דלא מחייב באבר שהוא קטן מכזית ע"כ. והנה הפ"ת בסימן
ק' כתב דאמ"ה צריך כזית. דכתיב ביה אכילה ואין לומר דילמא אכילה דכתיב ביה אתא להיכא
דיש בו כמה זיתים דאי אכל כזית דחייב אבל לעולם בכל האבר ליכא כזית. ואכל חייב דלהא
לא צריך קרא זה. דמבשר בשדה טרפה נפקא. דאי אוכל כזית בשר מאמ"ה שחייב. וע"כ
דקרא זה אתי לאשמעינן. דהיכא דבכל האבר ליכא כזית דפטור. דבעינן שיעור אכילה דהוא
כזית עכת"ד. והנה הכו"פ שם סק"ג. כתב על הפ"ת דקושייתו כבר הקשו התוספות בחולין שם.
וא"צ לתירוץ הפר"ת דהתוספות שם שפיר תירץ לקושיא זו כנ"ל. והפרי מגדים תמה על תי'
הפ"ת דהרי אכתי לעולם דקרא אתא להיכא דיש בו כמה זיתים ואכל כזית. דמבשר בשדה
טריפה בעינן. שיהא בבשר עצמו כזית בלא צירוף גידין ועצמות. וקרא זה אשמעינן. דגם
אי אוכל כזית מבשר וגידין ועצמות יחד דחייב. ולעולם בליכא בכל האבר כזית ואכלו חייב.
ותירוץ התוס' א"ש רק לשיטתם. בסוף פג"ה שהם ס"ל שם כן. דאף ביש בהאבר כמה
זיתים. לא מחייב עד דאוכלו כולו. אבל לפירש"י שם. והר"מ פסק כותיה בפ"ה מהמ"א ה"ד,
דאי אכל כזית מבשר וגידין ועצמות אף שהוא חצי אבר חייב. אם כן אכתי קשה קושיית
התוס' והפ"ת כנ"ל. דדילמא הקרא דכתיב ביה אכילה. מיירי בכה"ג שאוכל כזית מאבר שיש
בו כמה זיתים ותי' הפ"ת לא יועיל דזה נפיק מבשר בשדה טריפה. דז"א כנ"ל. דאיצטריך
הקרא לאשמעינן דמצטרף עצמות וגידין לכזית ועיין לעיל בסימן ס"ב במ"ז סוס"ק א' ד"ה דע:

בא"ד ה' באופן שאם נתערב אבר שלם פחות מכזית צ"ע כו'. נ"ב עסי' ק' בפ"ת סק"ב
בשם תשו' פני אריה סוסי' ט"ז דלא הוי בריה ועיין בשפ"ד שם ס"ק ג'. ובמ"ז
שם סוס"ק א'. שהסכים להכו"פ דהוי בריה ולעיל בסימן ס"ב. בשפתי דעת סק"ג סתם
כהפ"ת דלא הוי בריה וצ"ע :

בא"ד ו' ודע בהמה הנולדה מפקועה ודעלמא ר"ל שאמה ב"פ ואביו בהמה דעלמא דאסור
לרב משרשיא והכי הילכתא. עיין לעיל בסימן י"ג סעיף ד' בט"ז סק"ט וש"ך
ס"ק י"ג אפ"ה לא הוי בריה. כמו טרפה מבטן דלא הוי בריה. משום דלא מקרי נוצר באיסורו
כיון שד"א גרם לה ה"נ כאן דאיכא צד הב"פ שגורם להאיסור דלא מהני ביה שחיטה. דלא הוי
בריה ועוד בלא"ה לא הוי בריה שאלו יחלוק שמו עליו דטעם דאסור משום דהוא נבלה כו'
ונבלה אלו יחלוק. נבלה מקרי כנ"ל. כו' ועוד יש לעיין אם חתך מבהמה זו כו' י"ל דספק אי
חישששין לזרע האב ר"ל ואי אין חוששין. אם כן הוי כשאר ב"פ. דאין בה משום אמ"ה וספק
בריה להקל. ואם נהפוך הוא כו' ר"ל שנולדה מאמו בהמה דעלמא. ואביו ב"פ והוא דין
דרב משרשיא מיבעיא לי' אי חשיב בריה משום אמ"ה. דבזה שוב ליכא ספק הנ"ל. דלזרע
האם ודאי חוששין או כיון דמקצת כשחוט דמי אמרינן דחוששין לזרע האב ובמקצת אבר
זה שמצד האב ליכא ביה משום אמ"ה, דנהי דכל הזית אסור באכילה. כיון שלא נשחטה
כראוי. ואין בו אף מקצת היתר אבל מ"מ לענין אמ"ה. במקצת אבר שמצד האב ליכא ביה
משום אמ"ה. אם כן תו לא הוי בריה. כיון דלא הוי שלם. דהוי כאלו נחתך ממנו. ואף דרק
ספק הוא אי חוששין לזרע האב. ואי אין חוששין הרי בכל האבר. איכא משום אמ"ה. מכל
מקום הוי ספק בריה דקי"ל להקל וצ"ע :

באו״ד ז׳ ומה שיש מהחקירה כו׳ ומ״מ עדיין צ״ע ובפנים אבאר. עסי׳ ק״א בשפ״ד סוסק״א ד״ה ודע מה כו׳ מ״ש שם בשם הפ״ת. וסיים דיש לצדד להקל ע״ש. וכ״ה בתו״ד שם בחי׳ וביאורים סק״א להקל ע״ש. ועיין בנו״ב מהדו״ק חיו״ד סי׳ ט״ז הובא בפ״ת שם סק״ד. וע״ש במטה יהונתן סעיף ב׳ בהג״ה מהרב הגאון מהר״ש מו״ץ דק״ק ווילנא ע״ש :

באו״ד ח׳ ומדי דברי בו כו׳ דאמרינן ביבמות פ״א ב׳ כו׳ ר״ל דאמרינן שם ר״י ס״ל את שדרכו למנות תמיד שנינו דלא בטיל הילכך חתיכות שדרכן לפעמים למנותן ולפעמים נמכרין נמי באומד בטל. ור״ל ס״ל. כל שדרכו למנות לפעמים שנינו דלא בטל. ומקשה לר״ל מהא דתניא חתיכה של חטאת טמאה שנתערבה במאה חתיכות של חטאות טהורות תעלה ומשני דר״ל מוקי לה בנימוחה. ולזה קאמר הפרי מגדים דלפמ״ש בסימן ק׳י בש״ך ס״ק ט׳ וט״ז סק״א בשם הישו״ש דקי״ל כר״ל. ופסקו כן באיה״מ אם כן יש לראות אמאי קי״ל בחתיכה שאינה ר״ל דבטילה. הרי מ״מ כיון שלפעמים נמכרת במנין. דבר שבמנין מקרי לר״ל. ואף אם נאמר דכל שהיא אינה ר״ל לא מקרי מנין. מכל מקום כשהיא ר״ל תיפוק ליה דאינה בטילה מחמת מנין. ולמה הוצרכו לומר שהיא לא בטילה מחמת ר״ל כו׳ ובזה יש ליישב ההיא דסימן פ״ו שפסק ביצה אינה בטילה. נ״ב הוא ,ושיית הט״ז בסימן ק׳י סק״א. ובסימן פ״ו סק״ז ע״ש :

באו״ד ט׳ וטבל דאמרינן דהוי דשיל״מ כמבואר בש״ך סי׳ ק״ב ס״ק ג׳. ואמאי הא יהיה לו הפסד כשיפריש תרומה צ״ל דכהיתירו כך איסורו. ר״ל דאמרינן בע״ז ע״ג ע״ב. דלכך טבל אוסר במשהו דכהתירו כך איסורו דאמר שמואל חטה אחת פוטרת את כל הכרי מתרומה אלמא דמשהו חשיב להתירו. ה״נ חשיב משהו לאוסרו. ועיין בתוספות שם ד״ה טבל. כו׳ וז״ש במנחות לרבנן. דלכך לא בטל דם השעיר. בדם הפר כו׳ מצות אין מבטלין זא״ז ר״ל כיון ששניהם מין היתר. ודבר שיש לו מתירין דלא בטל הוא גם כן משום דדמי לדם הפר והשעיר ומש״ה בא״מ בטל ונ״ל להגיה כאן בפרי מגדים וז״ש במנחות עולין אין מבטלין כו׳ דבמנחות שם כ״ב ע״ב ליתא כלל זה. דמצות אין מבטלין זה את זה. וע״ש בתוס׳ ד״ה מכאן. כו׳ שוב ראיתי שזה ליתא דלר״י אף טעמא לא בטל במינו אלמא דילפינן מדם הפר והשעיר. אף להיכא דליכא ממשו. רק טעמא וה״ה לרבנן בדשיל״מ :

באו״ד י׳ אמנם כן כו׳ ואדרבה משמע מרש״י דיש ביצה כו׳. נ״ב ז״ל הסוגיא מיתיבי אחד ביצה שגולדה בשבת ואחד ביצה שגולדה ביו״ט אין מטלטלין אותה כו׳ וספיקו אסורה ואם נתערבה באלף כולן אסורות. פרש״י וספיקא של זו אסורה קס״ד דה״ק ספק נולדה ביו״ט ספק בחול. אסורה ביו״ט ולרב יוסף ור״י דאמרי דביצה שנולדה ביו״ט היא רק משום גזירה. א״כ ספיקא דרבנן הוא. וכל סד״ר לקולא. ומשני סיפא אתאן לספק טריפה פרש״י ספק נולדה מתרנגולת טריפה ולאו ביו״ט קאי. ואיידי דאיירי באיסור ביצה איירי נמי בהא ופריך אי הכי. אימא סיפא נתערבה באלף כו׳ אא״ב דמיירי בספק יו״ט ספק חול הוי דשיל״מ דאפילו באלף ל״ב. אלא אי אמרת דמיירי בספק טרפה. אם כן דבר שאין לו מתירין הוא. ותבטל ברובא ופרש״י בד״ה הוי דבר שיש לו מתירין שיכול לאוכלו אחר יו״ט בהיתר גמור ולז״ק הפרי מגדים דמ״ש הצ״צ בפשיטות בביצת טריפה שנולדה ביו״ט דהוי דשיל״מ כיון דעכ״פ איסור אחד יש לו היתר אחר יו״ט בלי ביטול. דאין לו ראיה ברורה לזה. ואדרבה מרש״י שדייק וכתב. שיכול לאוכלו אחר יו״ט בהיתר גמור משמע דרק בזה שאחר יו״ט היא היתר גמור בלי ביטול. הא בכה״ג דאף של איסור יו״ט יל״מ. ולא יצטרך ביטול. מכל מקום כיון שתהיה אסורה אחר יו״ט בלא״ה משום טריפה לכך לא הוי דשיל״מ. וכמו שדקדק השואל של הצ״צ שם ועוד אי איתא דבכה״ג הוי דשיל״מ אמאי לא מוקי בגמרא שם דמה דקאמר וספיקא אסורה היינו בביצת ס״ט ונולדה ביו״ט. ולכך אם נתערבה באלף כולן אסורות משום דהוי דבר שיש לו מתירין ומה שדחה הצ״צ שו״ל. דכמו דלא אסיק אדעתיה דמקשה לאוקמי בספק טריפה. כה״נ לא אסיק אדעתיה לאוקמי בביצת ס״ט נולדה ביו״ט. לא ידענא כלל מה קאמר דבשלמא בס״ט לא ניחא ליה למקשה לאוקמי משום דלא שייך דהתנא ינקוט ס״ט. כיון דמיירי מקודם. בדין ביצה הנולדה ביו״ט. והמתרץ שאומר דמיירי בס״ט. הוצרך באמת רש״י ז״ל לפרש לדידיה דבדרך איידי נקט לה התנא. ועוד דיש לומר דהמקשה ידע דיש לאוקמי בס״ט. ועיקר סמיכתו היה אקושיא שניה. דא״ה אמאי בנתערבה באלף כולן אסורות. אבל זה שפיר קשיא אמאי לאחר שתירץ לו דמיירי בס״ט הוקשה לו מפני מה בנתערבה לא בטל. למה לא הונח לו דמיירי שהס״ט נולדה ביו״ט והוי דבר שיש לו מתירין משום איסור יו״ט ושוב לא נצטרך לומר דהתנא נקיט לה בדרך איידי דהרי גם הס״ט קאי אנולדה ביו״ט. והא דנקט כלל זה הדין דלא בטילה בטריפה ולא אשמעינן בכשירה הנולדה ביו״ט הוא לרבותא דאתי לאשמעינן דאף כה״ג שאין לאיסור טרפה מתירין. מכל מקום כיון שיש לו מתירין לאיסור יום טוב הוי דבר שיש לו מתירין דל״ב. אלא על כרחך דכהאי גוונא לא הוי באמת דבר שיש לו מתירין וכדעת השואל של הצ״צ ולדינא הפר״ח בסימן ק״כ והמנ״י בכלל ע״ד ס״ק י״ב הסכימו להצ״צ דהוי דשיל״מ בכה״ג. וכ״נ דעת הפרי מגדים עצמו בסי׳ ק״י במ״ז סק״ו. ועיין בפ״ת שם סק״ד בשם ת׳ רע״א סי׳ ס״ה. ובמה שכתבתי על המ״ז שם :

באו״ד י״א גם דברי הצ״צ כו׳ וז״ל דספק טריפה הוי אמינא דהוא דשיל״מ דמ״מ איסורא עביד דאוכל בספק איסור. נ״ב עסי׳ ק״ב במ״ז רס״ק ז׳ ותבין. כו׳ ואי נודע קודם זריקת הדם. אפשר אה״נ דלא יזרוק והבשר ישרוף דהוי חולין בעזרה. נ״ב עיין בה״ג מוהרי״ש ז״ל האבד״ק לבוב שתמה במה שנסתפק הפמ״ג בדבר שהיא משנה מפורשת בכריתות דף כ״ג. ר״פ המביא אשם. אם משנשחט נודע לו. ישפך הדם. והבשר ילך לבית השריפה. ואף שכתב בתשובה ליישב. אבל מ״מ הוא תמוה עצומה ע״ש. כו׳ גם מ״ש ספק טריפה אין חייב אשם תלוי דלא איקבע איסורא לא ידענא מה שיאט׳ דאשם תלוי לטריפה דהרי אין אשם תלוי בא כ״א על דבר שזדונו כרת כו׳ :

באו״ד י״ב ודע שראיתי להמ״כ כו׳ והמנ״י כלל ע״ד כו׳ ולא ידענא כו׳ ר״ל דז״ל הר״מ בפט״ו מהמ״א ה״ט. חמב״פ לפי שאין התערובות אסורה לעולם שהרי לאחר פסח תהיה מותרת. לפיכך אוסר בכ״ש בין במינו. בין שלא במינו. ובהלכה י״ב שם כתב וז״ל. יראה לי שאפילו דשיל״מ אם נתערב בשא״מ ואיכא ס׳ מותר. ואל תתמה על חמב״פ שאסור במשהו אף בשא״מ שהתורה אמרה כל מחמצת לא תאכלו. לפיכך החמירו בו עכ״ל. והנה הש״ך בק״ב סק״ט העלה דהא דדשיל״מ במינו לא בטל הוא אפילו כשהסיר ממשות האיסור. ולא נשאר רק טעמו ע״ש. והביא המ״כ ראיה לדבריו. דהרי הר״מ בפט״ו מהמ״א ה״ט. כתב דלכך חמב״פ אוסר במשהו. משום דהוא דשיל״מ ובחמץ הרי ק״ל דאוסר אף כשיש רק טעמו. אם כן הרי מבואר דדשיל״מ אף טעמו לחודיה במינו לא בטל עכ״ד. וכתב עליו המנ״י בכלל ע״ד סק״ח דלדבריו היה לו להקשות גדולה מזה על הר״מ. כיון שס״ל דחמץ דאוסר במשהו דהוא מטעם דהוי דשיל״מ. אם כן למה לא בטל אף בא״מ. והרי הר״מ גופיה פסק דדשיל״מ שלא במינו. בטל. אבל באמת לק״מ. דהרי הר״מ תיקן כל זה. בדין י״ב שם ותירץ דשאני חמב״פ כיון דכתיב ביה כל מחמצת. ולכן דאוי לאסור במשהו אף שלא במינו ואף בטעמו לבד משא״כ בש״א והוא דשיל״מ. אי ליכא רק טעמו. או בא״מ בטל בס׳ עכ״ל. ועז״ק הפמ״ג דלא ידענא מה השיג המנ״י על המ״כ. דהרי גם מהמ״כ לא נעלם ממנו זה. וכתב בפירוש בב׳ מקומות. דלכך אסרו בחמץ אף בא״מ במשהו. משום חומרא דחמץ וכמ״ש הר״מ בהי״ב דכיון דכתיב גביה כל מחמצת כו׳ לכך החמירו בו יותר משאר דשיל״מ. אלא דהכי קשיא ליה להמ״כ אי איתא דדשיל״מ במינו. טעמו בטל. אם כן הר״מ בהלכה י״ב שם אמאי נתן טעם רק לתרץ זה שחמץ אוסר במשהו אף באינו מינו וחלוק משאר דשיל״מ. משום דכתיב גביה כל מחמצת. ולא נתן טעם זה. גם אמה דחמץ חלוק משאר דשיל״מ במה שאוסר במינו. אף בטעם לבדו אע״כ ש״מ. דאף שאר דשיל״מ טעמו לא בטל. כמו בחמץ. והמנ״י באמת הבין. שי״ל שמ״ש הר״מ בהלכה י״ב ואל תתמה על חמב״פ. הוא בא לתרץ. הן ע״ז שחמץ אוסר במשהו אף בא״מ והן ע״ז מה שבמינו אף בטעם לבד אוסר במשהו. ולהפמ״ג לא ניחא ליה בכך. כי הר״מ בה׳ י״ב לא דבר כלל שם מטעמו, ולא בא רק לתרץ זה דחמץ אוסר במשהו אף בא״מ. וכ״ה בכ״מ שם ועיין בסימן ק״ב בשפ״ד סוסק״ט :

באו״ד י״ג ויש לעיין טלטול הכל בבת אחת כו׳. נ״ב עסי׳ צ״ט במ״ז סק״ב מזה ובפרי מגדים או״ח בפתיחה כוללת להלכות יו״ט ח״ב פ״א אות י״א ע״ש ועיין בצל״ח לפסחים דף נ״ג ע״ב. ובספרו נו״ב מהדו״ת חלק אבהע״ז סימן ל״ח הובא בקיצור בנחלת צבי סימן קפ״ז סעיף ה׳ בהג״ה. ובפ״ת סימן ק״ב סק״ו. כו׳ ועיין כו״פ בסימן ק׳. לענין מילבין כו׳ ר״ל דהכו״פ בסימן ק׳ סק״ד כתב שי״ל דמילבין לא הוי בריה. דהא כ״ז שלא פירשו מותרין הם. אם כן לא הוי איסור מתחלת ברייתן. ולז״ק הפמ״ג. דאף שי״ל דמתחלה נולדו בפירש. ואסורין מתחלת ברייתן. מ״מ שמא לא פירשו מיד בעת ברייתן. אם כן הוי ספק בריה דקי״ל להקל. ולעיל בהלכות תולעים סימן פ״ד בשפ״ד סקל״א. העלה דלדינא אין להקל בזה. ונ״ב הכו״פ עצמו סיים שם דח״ו לסמוך על זה להקל. ועיין במ״ש לעיל על השפ״ד בשם האחרונים בזה. באורך :

באו״ד י״ד וראיה מר״ם פט״ו מהמ״א בחמץ כו׳. ר״ל דלמה לו להר״מ בהלכה י״ב שם, לתרץ מפני מה בשאר דבר שיל״מ. בא״מ בטל ובחמץ אף בא״מ לא בטל, משום דכתיב ביה כל מחמצת, לכן החמירו בו, ולא תירץ דשאני חמץ דהזמן ממילא קאתי, אע״כ דאין חילוק, ואף דבר שיש לו מתירין בלי שום מעשה רק דמחוסר זמן אפילו הכי בטל הוא באינו מינו :

פרק ג

באו״ד ט״ו והנה קמח בקמח. הסכמת הש״ך בק״ט אות ג׳. והמנ״י כלל ל״ט אות ג׳. והמ״כ ח״ב פ״א. דף פ״ד ע״א. דהוי לח בלח י״ש כצ״ל כו׳ והכו״פ אות י״א צידד להקל באיסור דרבנן מין במינו דהוה יבש כו׳ כצ״ל. ור״ל דהכו״פ שם כתב דבאם נתערב קמח בקמח. והוא מב״מ יש להקל. דהוי יבש ובטל ברוב, דמב״מ לו יהיה דהוי לח בלח. גם כן מה״ת ברובא בטל ורק דרבנן אסרו עד ס׳. לכך אין להחמיר וסמכינן אפוסקים דהוי יבש ביבש ובטל ברו׳ כו׳ אמנם כולם הסכימו כו׳ ומיהו היינו במקום הפסד. ר״ל כל הנ״מ אי קמח בקמח הוי יבש וב״ב היינו במ״ה. דבזה ק״ל בסימן ק״ט ס״ב בהג״ה, דאם נודע קודם שנתבטלו שנתבטל ביבש ברוב. מותר לבשלן אחר כך, הא באין הפסד. דקי״ל שם לאסור אם כן אף אי קמח יבש מקרי בלא״ה אסור. דהא א״א לאוכלו כך בלי בישול ובבישול בעינן ס׳ וגם באיה״מ יש נ״מ. דאי יבש הוא מותר להרבות עד ס׳ עסי׳ ק״ט ס״ב כו׳ נ״ב עסי׳ ק״ט בשפ״ד סוסק״ט מה שהקשה שם על דבריו ע״ש :

באו״ד ט״ז ולדידן דליף טכ״ע כו׳ שפיר היה ד״ת, והא דצותה התורה להגעיל כלי עו״ג, היינו לכתחלה. נ״ב אלעיל מיניה קאי דבא לתרץ למ״ד טכ״ע דרבנן, הא דצותה התורה להגעיל כלי מדין, היינו לכתחלה דאין מבטלין איסור לכתחלה או דגזירת הכתוב הוא, אבל בדיעבד אם בישל בכלי עו״ג בלי הגעלה מותר המאכל, דנתבטל פליטת הכלי ברוב, ועיין לעיל בפתיחה להלכות בב״ח, בד״ה טכ״ע במוסגר שם ע״ש :

באו״ד י״ז ומה שכתב הש״ך בק״ט אות י׳ דתוס׳ פרק א״ע כו׳ קשה אי מטעם טכ״ע כו׳. ר״ל דבפסחים מ״ד ע״א, למ״ד כזית בכא״פ דאורייתא מהא דשתי קופות אחת של חולין ואחת של תרומה, ולפניהם ב׳ סאין אחת של חולין וא׳ של תרומה. ונפלו אלו לתוך אלו מותרין, שאני אומר חולין לתוך חולין נפלו. תרומה לתוך תרומה נפלה, וא״א כזית בכא״פ דאורייתא, אמאי אמרינן שאני אומר, והקשו התוס׳ שם ד״ה איתיביה וז״ל. וא״ת מה פריך והא פשיטא דבכ״מ מדאורייתא מב״מ בטל ברוב אף שאיכא כזית בכא״פ והכא מיירי. שרבו חולין על התרומה ואור״י. דבעי למימר בכל ענין אפילו מבשא״מ כגון קמח חטין בקמח שעורין שאינו ניכר עכ״ל, והש״ך בסימן ק״ט סק״י כתב דמין בשאינו מינו ביבש מדאורייתא סגי ברוב ורק מדרבנן בעינן ס׳, והתוס׳ בפסחים הנ״ל שכתב, דמבשא״מ מדאורייתא אסור, מיירי דוקא בקמח שהוא לח בלח, הא ביבש סגי מ״ה ברוב ע״ש, ועל זה מקשה הפמ״ג, דאי כהש״ך דמיירי הסוגיא שם בא״מ, ובלח בלח דאסור בפחות מס׳ מחמת טכ״ע ד״ת, אם כן מה תלה הגמרא הקושיא למ״ד כזית בכא״פ דאורייתא, והא אף אי נימא כזית בכא״פ לאו דאורייתא, גם כן תקשה ליה אמאי אמרי׳ שאני אומר כיון דטכ״ע דאורייתא ונ״ב. הוא קושית התוס׳ בחולין צ״ט ע״א ע״ש ותירוץ הפרי מגדים. דהכי פריך בשלמא אי כזית בכא״פ ל״ד, ניתא דהוי אמרי׳, דקאי אליבא דמ״ד טכ״ע דרבנן אבל כעת אף אי סוברת דטכ״ע דרבנן, גם כן קשיא. והא יש בו כזית באכ״פ, דהוא דאורייתא, ואמאי אמרינן שאני אומר. ולפ״ז שפיר אתיא כהש״ך, דהג״מ קאי דוקא אלח בלח דהוא נצלל ונימוח, ומתערב יחד, ובזה קאמר במבשא״מ דאם יש בו כזית בכא״פ. דהוא דאורייתא, הא יבש ביבש בשא״מ, כל שא״א להפריד האיסור, אף שיש בו כזית בכא״פ שרי מ״ה ברוב. ובלח אף אי ליכא כזית בכל התערובות אסור מ״ה עד ס׳ לדידן דס״ל טכ״ע ד״ת, ואי איכא כזית בכא״פ, מילקי נמי לקי ובזה יבוארו לך דבריו ע״נ. ועיין בפלתי סימן ק״ט סק״א מזה. ובחו״ד שם סק״ה בביאורים באורך ע״ש :

פרק ד

באו״ד י״ח וז״ל הראב״ן סימן שי״א דף נ״ז יין שנפלה למים כו׳, נ״ב ז״ל הראב״ן י״נ שנפל למים ונתבטל בס׳, ובישל בהן התבשיל הצריך ליין, ונתן בו יין כשר, ולא כדי נו״ט, רק דנצטרפו יין האיסור עם יין ההיתר, והטעימו לתבשיל, מצא מין את מינו וגיעה, ואסור התבשיל, דטעמא לא בטל, כרבי אליעזר ומחלקותו, דתנן שאור של חולין ושל תרומה, ואין בא׳ מהן כדי לחמץ, ונצטרפו יחד וחומצו, רבי אליעזר אומר אחר אחרון אני בא וחכ״א בין שנפל איסור בתחילה. בין שנפל בסוף. אין אסור עד שיהא בו כדי לחמץ, ואמר אביי ל״ש אלא שקדם וסילק את הא׳סור אבל לא סילק אסור. והכא הא לא סילק את יין האיסור וסילק את מינו יין ההיתר כאילו אינו לא אמרינן, כיון דלטעמא עביד עכ״ל :

באו״ד י״ט ונהי מהא דאמר רבי יוחנן ב׳ כוסות אחת של תרומה ואחת של חולין ומזגן רואין את מינו היין של חולין כאלו אינו ומים רבים ומבטלין להיין של תרומה בס׳. ולכאורה אי אמרינן כראב״ן. דהיתר מעורר איסור אם כן מה מהני בזה שאין ביין של תרומה כדי ליתן טעם במים. והלא בהצטרפן עם היין של חולין הוא נו״ט במים. לז״ק הפמ״ג י״ל דמיירי שיש ס׳ במים נגד שתיהן, ולא תימא ק״א בעינן ביין חולין עצמו קמ״ל דהמים מבטלן אלא דהא גופא קשיא לי שהרי בדף נ״ז ע״ד בראב״ן כתב וז״ל דרואין דל״ת דנצטרף עם התרומה כו׳ ר״ל דבגמרא יש לדחוק דמיירי שיש במים ס׳ נגד שתיהן כנ״ל. אלא דקשיא דהרי הראב״ן עצמו בדף נ״ז כתב וז״ל. אומר אני הא דקאמר רבי יוחנן. רואין את ההיתר היין של חולין כאילו אינו. לא אמר אלא כדי שלא יצטרף עם התרומה ויהיה נו״ט במים. אבל עכשיו דאמרינן רואין את היין החולין כאלו אינו מותר. דמשערינן את הכוס של תרומה אם הוא עצמו אינו נותן טעם במים עכ״ל : וזה כתירה למ״ש הראב״ן לעיל מזה, דאם נצטרפו היי״נ והיין כשר ונתנו טעם בתבשיל דאסור. דכל שנרגש הטעם לא בטל וכאן כתב דכל שאין ביין של תרומה עצמו כדי ליתן טעם במים. אף שעם היין של חולין. הוא נו״ט במים. אפ״ה שרי :

באו״ד כ׳ וז״ל הר״ן בע״ז פרק השוכר כו׳. גם שם לעיל מינה הביא דברי ירושלמי כו׳ אית לומר היתר מעורר איסור בתמיה. נ״ב כאן הרגיש הפמ״ג עצמו. במה שתמהו עליו בשאלות ותשובות בי״ש חיו״ד סימן קכ״ה. והגהות הגאון מהרי״ש ז״ל. וספר שבילי דוד. על מה שנסתפק הפרי מגדים לעיל בפרק א׳ ד״ה נסתפקתי. ולא הביא לדברי הר״ן הנ״ל. ונעלם מהם דבריו כאן : וכבר הבאתי שם לעיל זה בשם הגאון דבערזאן שליט״א :

פרק ה

באו״ד כ״א וכבר הערנו למעלה מזה במקום אחר. נ״ב עיין לעיל סימן כ״ז בשפ״ד סק״ב מזה באורך. כו׳ והב״ח תירץ דשור ואיל כו׳ אם כן נ״מ שפיר. ר״ל דכיון דא״ז כתב דשור ואיל ועז הם מבשא״מ. אם כן כזית בשר שור נבילה וכזית בשר איל טרפה.

מצטרף כ״א לבטל את חבירו בהדי נ״ט זיתים דהיתר כו׳ עוד נ״מ ביבש דלא הוה אלא איסורא דרבנן. ר״ל דהטור כתב בסוסי׳ צ״ח דג׳ מיני איסורין של יבש. שנתערבו זב״ז כזית מכל אחד. כל ב׳ מינים רבים על הג׳, ומבטלין אותו. ופטורין על שלשתן. ועפ״ז כתב הב״ח דנ״מ בזה דנבילה וטרפה הם ב׳ מיני איסורין. דבאם נתערבו זית א׳ מנבלה וזית א׳ מטרפה. ועוד זית משאר איסור. והם יבש. דמועיל לפטרו ממלקות אף על גב דאכתי אסור באכילה מדרבנן. אפ״ה קל איסורו ואם אירע בו איזה ספק הו״ל סד״ר לקולא עכ״ל. ועל זה תמה הפרי מגדים עליו דמ״ש דנ״מ בכזית נבלה דשור. וכזית טרפה דאיל. והביא ראיה מא״ז דאיל ושור הם מין בשא״מ. זה אינו ראיה די״ל דא״ז כתב למ״ד דבתר שמא אזלינן. ומין במינו אפילו באלף לא בטל או בדברים שאינן מתבטלים דבזה גם לדידן אזלינן בתר שמא ועל זה כתב דאיל ושור הם מין בשאינו מינו בשמא. אבל לעולם דשוין בטעמן. ואם כן ליכא נ״מ בב׳ זיתים. ואף אי נימא דחלוקין בטעמן ג״כ. א״כ אכתי אמאי דוקא כזית בשר שור נבילה וכזית בשר איל טרפה מבטלין זה את זה. והלא גם בכזית בשר שור נבלה. וכזית בשר איל נבילה. או בטריפה וטריפה נימא גם כן דמבטלין זא״ז. כיון דחלוקין בטעמן. וראיתי להתבו״ש סימן ל״ג אות ה׳ כו׳ נ״ב עיין לעיל ס׳ כ״ז בשפ״ד סק״ב מזה ע״ש. ובספר שבילי דוד כאן :

בא״ד כ״ב ואגב גררא ראיתי להזכיר מ״ש או״ה שם ב׳ איסורין כו׳. ר״ל באם היה כאן נ״ט זיתי היתר. ונפל לתוכן ב׳ זיתים מב׳ מיני איסורין. דמצטרפין הא׳ לבטל חבירו. דבאם סילק אחר כך לאיסור אחד ונשאר הב׳ שרי. מידי דהוי בכל איסור לח שנפל להיתר ונתבטל בס׳ דשרי. והרי בעת שאוכלין קצת מהתבשיל מתמעט ההיתר מהיות ס׳ נגד האיסור. וע״ז תמה הפרי מגדים דמה דמיון הוא. דהרי שאני לח דהוא נבלל ונתערב יחד אם כן כשאוכל מהתבשיל. נתמעט גם האיסור לפי ערך. משא״כ בב׳ זיתים גושים דאם סילק זיתי איסור א׳. אם כן נשאר זית שלם מאיסור הב׳ בקדירה רק עם נ״ט זיתי היתר ונותן מהם עכשיו טעם ועסי׳ צ״ח במ״ז סקט״ו מזה באורך. ועיין בשפ״ד שם סקל״ג ובסימן ק״ו במ״ז סוסק״א. ובסי׳ ק״ט בשפ״ד סקי״א :

בא״ד כ״ג אמנם מ״ש הב״ח דיבש ביבש של ג׳ מיני איסורין שנתערבו זב״ז דרק איסור דרבנן איכא צ״ע. דודאי משמע איסור תורה איכא דזה שכתב הטור בסוסי׳ צ״ח דג׳ מיני איסורין מבטלין זא״ז הוא רק לענין שפטור ממלקות אבל איסור תורה איכא ועוד שהוא ז״ל בעצמו כתב בחיבור [הב״ח] דברי הב״י בסימן צ״ח שרבינו הטור הביא דין דג׳ מיני איסורין מבטלין זא״ז אף שאין נ״מ כלל האידנא. ואלו למ״ש הב״ח בקו״א כנ״ל הרי נ״מ טובא כו׳ ועיין לעיל סימן כ״ז בשפ״ד סק״ב מזה :

בא״ד כ״ד והנה בהיות כו׳ והמעיין היטב ברש״י שם כו׳ ר״ל דהכי איתא שם. אמר ר״ל הפיגול והנותר והטמא שבללן זה בזה ואכלן. פטור א״א שלא ירבה מין על חבירו ויבטלנו ש״מ איסורין מבטלין זא״ז. וש״מ התראת ספק לא שמי׳ התראה. פירש״י שבללן זב״ז. כזית מזה וכזית מזה. ונתן לתוך פיו פטור ממלקות. ואפילו התרו בו. א״א שלא ירבה מין על חבירו כשהוא לועס אותה בפיו. נבלל מין לתוך חבירו. מיעוטו של זה ברובא של זה. ובטל המיעוט ברוב. והבטל בכל מין. נוסף על המבטל ונקרא בשמו. ונגרע במינו. וא״א לכוון שלא יהא ממין אחד בטל בחבירו יותר ממה שבטל ממין חבירו בו. ונמצא שאין באותו מין כשיעור דבצר ליה שיעורו ר״ל דבאם היה אפשר לכוון שיתערבו כ״א בחבירו שוה בשוה. עד״מ דכמו שנתערב שליש זית, טמא בב׳ שלישי זית דפיגול. כה״נ נתערב השליש זית דפיגול. בתוך ב׳ שלישי זית דטמא באמת הוא חייב משום פיגול. ומשום טמא. דמיעוט האיסור בטל ברוב. והוי כאלו אכל זית שלם מפיגול. וזית שלם מטמא. אבל א״א לצמצם כ״כ ודיל׳ נתערב שליש וחצי שליש מפיגול. בב׳ שלישי זית דטמא. ושליש דטמא נתערב בשליש וחצי דפיגול. דבזה אינו חייב רק משום טמא אבל משום פיגול פטור דבצר ליה משיעור זית חצי שליש. או דילמא להיפוך ואינו חייב רק משום פיגול. ופטור משום טמא. ולא ידעינן הי מינייהו בצר ליה. וכי מתרינן ביה לא ידעינן משום מה נתרי ביה הילכך כי מתרי ביה משום פיגול הוי התראת ספק. דילמא לא בדידיה תהוי חיובא וכן בטמא ואע״ג דבמסקנא ודאי אחד מנייהו עבר. מ״מ בשעת התראה מיהא ספק הוא בכל אחד אם יעבור עליו אם לא. והתראת ספק לאו התראה היא עכ״ל. והתוס׳ שם הקשו על פרש״י. דהרי בכה״ג היכי מחייב כלל משום חד מינייהו. דמיעוט הבטל ברוב לא מצטרף עם הרוב להשלימו לכשיעור. דאפילו היתר לא מצטרף לאיסור. כ״ש איסור דלא מצטרף לאיסור. וא״כ אפי׳ את״ל דהתראת ספק שמה התראה הכא פטור דא״א שלא יתערב מכל אחד ואחד משהו בחבירו ובצר ליה שיעורא עכ״ל. והפמ״ג תמה על התוס׳ חדא מה כ״ש הוא נ״ב עיין בש״ס דפוס וילנא הגמ״ח בהגהות מלאכת יו״ט. להגאון בעהח״ס קדושת יו״ט במסכת זבחים שם שפירש בטוב לדברי התוס׳ במ״ש דהוא כ״ש. ועוד הא זה דאמרינן אין היתר מצטרף לאיסור. הוא רק כשניכר ההיתר. דבזה לא שייך ביטול. אבל היכא דנבלל באמת היתר ברוב איסור. שפיר י״ל דבטל. והוי כולו איסור ללקות עליו. ואם כן שפיר קאמר רש״י. דכיון שנבלל בפיו. ואינו ניכר המיעוט איסור שנתערב ברוב איסור האחר שוב המיעוט הזה שפיר בטל ברובה ולקי עליו. ואם כן למ״ד דהתראת ספק שמה התראה. שפיר לקי. דודאי על חד מינייהו יעבור כנ״ל. אך כיון דס״ל ר״ל דהתראת ספק לאו שמה התראה. פטור ממלקות דהרי א״א יודעין על מה להתרות. זהו דבריו בתוס׳ ביאור :

בא״ד כ״ה באופן שמ״ש מהר״א כהן אפימינטיל בס׳ התערובות כו׳. נ״ב הפרי מגדים חוזר אמ״ש לעיל בחלק ראשון סוף פ״א. ועיין במ״ש שם באות ט׳ באריכות מזה. כו׳ אמאי השמיט המחבר סברת הר״מ ז״ל בצ״ח סעיף ט׳ אחר שממנו לוקח דין הטור. ר״ל דהרי זה הדין שהביא המחבר בצ״ח ס״ט. דב׳ זיתי איסור שנפלו לנ״ט של היתר. דמבטלין זא״ז. הוא מהטור שם. דלמד זה ממימרא דר״ל דג׳ מיני איסורין מבטלין זא״ז, אם כן כיון שהר״מ חולק על דין דריש לקיש באיסורין מבטלין אם כן היה לו להמחבר להביא שם דעת הר״מ דלדידיה בב׳ זיתים. אין כ״א מצטרף לבטל טעם חבירו. עז״ק הפמ״ג דלא ידע מה קושיא שהרי המעיין ברא״ש כלל ג׳ כתב דמסברא אית לומר כן. דב׳ זיתי איסור שנפלו לנ״ט של היתר. דמותר כיון דלא נרגש בקדירה טעם של איסור דכל מין איסור יש נגדו ס׳ זיתים המבטלין טעמו. וא״כ לפ״ז אינו תלוי כלל דין זה. בדינו של ר״ל. ואף הר״מ דחולק. י״ל דיודה בזה :

פרק ו

בא״ד כ״ו ודע דהא דחמץ בפסח דאוסר תערובתו במשהו כו׳. וצ״ע על הרשב״א בתה״א נ״ב עיין בסימן ק״ג במ״ז סוסק״א. בד״ה עוד אבאר לך כו׳. אבל חמץ שנפסד כו׳. דגם בחמץ אין בו איסור תורה כו׳. היינו לענין בל יראה חמור הוא. נ״ב עיין באו״ח סימן תמ״ב. בא״א סק״ג. וס״ק י״ד. ועיין בספר שבילי דוד כאן. שתמה על הפרי מגדים כאן. וכתב דהרי עכ״פ אסור באכילה מה״ת. מחמת קרא דתשביתו ע״ש. וכבר קדמו בזה בס׳ מקור חיים לה״פ סימן תמ״ב ביאורים סק״ב באורך מזה ע״ש :

בא״ד כ״ז עוד יש לעיין כו׳ ועיין פמ״א ח״א סי׳ ס״ד מה שהביא ראיה מהא דע״ז ס״ח א׳ כו׳ משמע דהוי מ״ה. נ״ב עיין לעיל סימן צ״ו במ״ז סק״א. ובמה שכתבתי שם. דהבאתי שם לדברי הפמ״א אלו באריכות ותבין. כו׳ ומ״מ יראה דודאי אף בשאר דברים חריפים לדידן אף מ״ה נוט״ל אסור, נ״ב עסי׳ צ״ו שם שהבאתי לדברי האחרונים בזה, כו׳ מ״מ הוי ס״ס שמא לא נפל. ושמה הלכה כמ״ד כו׳ כצ״ל :

בא״ד כ״ח דין חדש יש בחתיכה הנאסרה מבב״ח כו׳ אסורה דהוי כאלו בעין, נ״ב ע׳ סימן ק״ג בשפ״ד סוס״ק ד׳ שדייק להקל מלשון הר״מ בפרק י״ד מהמ״א הי״א, והניח דין זה שם בצ״ע, וע״ש בחו״ד ביאורים סק״א באורך מזה, ועיין שם בהגהת הגאון מוה״ר ב״פ ז״ל, מ״ש על דבריו ע״ש :

בא״ד כ״ט ודע דסבור הייתי לומר שמ״ש הר״מ כו׳ טעמא יהיב למילתיה כו׳ ר״ל דז״ל הר״מ בפ״ב מהמ״א הכ״א, זה שאמרנו האוכל כזית משרץ הוא כשאכל כזית מבריה גדולה. או שצירף מעט מבריה זו. ומעט מבריה זו שבמינה, אבל האוכל בריה טמאה בפני עצמה כולה, ה״ז לוקה מה״ת ואפילו היתה פחותה מן החרדל. ואפילו סרחה הבריה, ונשתנית צורתה הואיל ואכלה כולה לוקה עכ״ל, וכתב ע״ז במ״מ שם דמ״ש הר״מ, ואפילו סרחה הבריה, הוא דוקא בשלא סרחה והבאישה, עד כדי שלא תהא ראויה לאדם אבל אם סרחה כ״כ כבר ביאר הר״מ בפרק י״ד שמי שאכל איסור, אחר שהסריח והבאיש, ובטל ממאכל אדם, ה״ז פטור עכ״ל והפר״ח ס״ל. דהר״מ אוסר בזה. אף בנפסד לגמרי ממאכל אדם. דשאני בפרק י״ד. דמיירי בשאר איסורין, אבל הכא בפרק ב׳ הכ״א, מיירי בדברים המאוסין, כנמלים ויתושין שהם פגומין בעצמן, ואפ״ה אסרן רחמנא. אם כן ה״ה כשנסרחו אחר כך לגמרי, והנה לדברי המ״מ. והפר״ח. אינו מדוייק מה שסיים הר״מ שם בפרק ב׳ הלכה כ״א הואיל ואכלה כולה לוקה, דהרי בין להמ״מ דמיירי שם בנסרח קצת. וראוי עדיין לאדם. ובין להפר״ח דמיירי אף בנפסד לגמרי. הרי הוא חייב אף כשלא אכל בריה שלמה. אלא מקצת בריה, אם יש כזית בו, לוקה משום שרץ והיה לו להר״מ לסתום ד״ז דחייב בין באוכל בריה כולה, בין אכזית מבריה גדולה והנה התוס׳ בחולין צ״ו ע״ב ד״ה ור״י, ובמכות ט״ז ע״ב, ד״ה ריסק הקשו ע״ז, דאמרינן ריסק ט׳ נמלים, ואחד ח״י פירוש שלם והשלימו לכזית לוקה שש, ה׳ משום בריה דשרץ ואחת משום נבילה, דלמה לי שיהא חד שלם, דהוי בריה בלא״ה נמי כיון שיש בהם כזית לוקה ה׳ משום שרץ דאכילה כתיב ביה. דמשמע אף שיש בשרץ הרבה זיתים. אי אכל כזית חייב ואחת משום נבילה, ותירצו. דודאי אלאו דשרצים דכתיב ביה לשון אכילה. לקי משום כזית שרץ. אלא יש לאו דשרץ דלא כתיב ביה אכילה כגון אל תשקצו, וההיא לא לקי אלא כשהוא שלם משום בריה עכ״ד, ועפי״ז כתב הפרי מגדים. דהוא סובר לומר שמ״ש הר״מ בפ״ב הכ״א, דחייב אפילו בסרחה היינו אף שנפסדה מאכילת אדם ולאו הטעם כמ״ש הפר״ח כיון דבלא סרחון ג״כ אינם ראוים למאכל אדם. ואפ״ה אסרן רחמנא כנ״ל. אלא הטעם דאף דס״ל להר״מ בפרק י״ד דאם אכל איסור שנסרח מאכילת אדם דפטור. היינו דוקא בדבר שהוא בכזית משום דכתיב ביה אכילה, לכן באם אינו ראוי לאכילה פטור. משא״כ באכל בריה שלימה דחייב אף כשקטן מחרדל משום דלא כתיב ביה לשון אכילה רק סתם אל תשקצו, אם כן בזה, אף כשהיא נפסדת ממאכל אדם גם כן חייב דהא לא כתיב ביה אכילה. דנימא דבעינן שיהא ראוי לאכילה. ולפ״ז שפיר ידוייק לך מה שסיים הר״מ בפרק ב׳ שם, הואיל ואכלה כולה לוקה, דטעמא יהיב למילתיה דאף שכתב בפרק י״ד דכל איסור שנסרח פטור, מכל מקום הכא חייב אף בכה״ג, כיון שאכל בריה כולה דכתיב ביה אל תשקצו את נפשותיכם, ואף שהר״מ שם בהלכה כ״א לא הביא מקרא זה. דאל תשקצו. סמך את עצמו. על מה שהביא לעיל בהלכה י״ב שם ובקרא זה לא כתיב אכילה, וכמ״ש התוס׳ כנ״ל לכך באכל כולה, לא בעינן, שיהא ראוי לאכילה, משא״כ באכל מקצת שרץ בכזית דנפיק מקרא זה דשרץ דכתיב ביה אכילה, ודאי כשנסרחה ונפסדה מאכילת אדם פטור, ואף שי״ל דלהמ״מ ופר״ח, מה שסיים הר״מ הואיל ואכלה כולה לוקה, הוא לנתינת טעם, אמ״ש מקודם, דאף אם היתה פחותה מן החרדל, אבל מ״מ יקשה קצת, מ״ש דנקט הר״מ דוקא דין זה דנסרחה והבאישה דחייב. בסיפא באכל בריה כולה, והלא גם ברישא באכל מקצת בריה בכזית ג״כ חייב, אבל למ״ש הפרי מגדים, ניחא כנ״ל, כו׳ והר״ם לשיטתיה בשורש הב׳ ובמצות ק״פ, נ״ב עיין במ״מ שם בפ״ב מהמ״א הכ״ג שהביא פלוגתת הר״מ עם הגאונים, ובלח״מ שם הכ״ד, ביאר באורך דלשיטת הר״מ ל״ק קושיית התוס׳ בחולין צ״ו ובמכות ט״ז הנ״ל ע״ש ותבין :

בא״ד ל׳ הן אמת שיש לראות כו׳ ואביי בפכ״ש נמי כו׳, ר״ל דלפ״מ שפירש הפרי מגדים דהר״מ בפ״ב הכ״א ס״ל דבאכל שרץ כולו אף שנסרח מאכילת אדם חייב, משום דלא כתיב ביה אכילה. אם כן תקשי מפני מה הר״מ בפרק י״ד ה״י וי״א. כשכתב שם, דכל האיסורין אינו חייב עליהן, עד שיאכל אותן דרך הנאתן, חוץ מבב״ח וכ״ה, לפי שלא נאמר בהן לשון אכילה, למה לא כתב גם חוץ משקצים ורמשים, וגם בפסחים בפכ״ש דף כ״ד שממנו לקח הר״מ דבריו דאמר אביי, להכי לא כתיב אכילה בגופו גבי בב״ח לומר לך שלוקין עליו אפילו שלא כדרך הנאתן, ואמר אביי הכל מודים בכ״ה שלוקין עליהם אפילו שלא כדרך הנאתן, מ״ט משום דלא כתיב ביה אכילה ע״ש, ואמאי לא פרט גם שרצים ולהמ״מ והפר״ח א״ש זה ונ״ב עיין לעיל סימן ס״ב בשפתי דעת סוסק״א שי״ל דלאו דוקא אלו, דהא איכא ע״ז ע״ש וה״ה דשייר לשרצים, ועיין פרי מגדים או״ח בפתיחה כוללת להפ״ם ח״ב פ״ב סק״ב ופרק ג׳ סק״א :

בא״ד ל״א אכתוב כאן כו׳ נסתפק המחבר בריה לברכה וכאן בק׳ לא נסתפק. ר״ל דהמחבר באו״ח סימן ר״י סעיף א׳. אחר שכתב הדין. דאם אכל פחות מכזית אין מברך כלל לאחריו, הביא דיש מסתפקים לומר שעל דבר שהוא כברייתו. כגון גרגר של ענב. או של רמון. שמברכין לאחריו. אע״פ שאין בו כזית. לכך נכון ליזהר שלא לאכול בריה פחות מכזית ע״ש. ולזה תמה הפרי מגדים דאמאי כאן ביו״ד סימן ק׳ לענין איסור בריה סתם המחבר וכתב דאין לו דין בריה אא״כ הוא דבר שהיה בו חיות. לאפוקי חטה אחת של איסור דלא הוי בריה ע״ש. והרי בד׳ שיטות משמע דאיסורין וברכה. הא בהא תליא. אם כן כמו דמספקא ליה להמחבר לענין ברכה. דילמא הוי בריה כה״נ היה לו להסתפק גם כאן בסימן ק׳ דילמא בכה״ג הוי חשיבות בריה ותירץ הפרי מגדים דמ״מ אין קושיא. דבאמת ס״ל להמחבר בפשיטות דכה״ג לא הוי בריה. רק דהתם מחמת חומרא בעלמא הביא דנכון ליזהר בזה שלא להכניס את עצמו לכתחילה בספק ברכה, יען דבירושלמי משמע שאם הוא כברייתו. דמברך לאחריו כמ״ש הב״י שם ועיין בפרי מגדים או״ח סימן ר״י. בא״א סק״ג. ותראה שכונתו כנ״ל.

בא״ד ל״ב ומ״מ ודאי משמע דספק הוא. רק מדרבנן לכ״ע ר״ל דספק הוא אם ברכת מעין ג׳. הוי מה״ת. או לא ומדרבנן לכ״ע. עיין פמ״ג או״ח בפתיחה כוללת להלכות ברכות אות א׳. ובמגן אברהם סי׳ קע״ב סק״ג. ובט״ז שם סימן ר״ט סק״ג ופמ״ג שם. כו׳ ועיין לבוש קפ״ו שכ׳ נשים חייבות בבהמ״ז דספיקא דאורייתא לחומרא ויש לראות למאי נ״מ כתב הלבוש דמחוייבות לברך מחמת דספיקא דאורייתא לחומרא. הא בלא״ה אף אי נאמר דספק דאורייתא לקולא מ״מ הרי מדרבנן עכ״פ מחוייבים כמבואר במשנה ריש פ׳ ג׳ שאכלו הובא בש״ע סימן קפ״ו סעיף א׳ ואין לומר דנ״מ באי מסופקת אי ברכה בהמ״ז. או לא. דאי רק מדרבנן א״צ להזור ולברך דסד״ר לקולא משא״כ אי אמרינן דמחוייבת מחמת ספד״א לחומרא אף בספק צריכה לחזור ולברך ז״א דהוי ס״ס מדאורייתא. עיין קונטרס הספיקות סימן ק״י בש״ך בדיני ס״ס אות ט״ז. דהיכי דיש ס״ס בדאורייתא. וספק בדרבנן אזלינן לקולא ע״ש. וה״נ כאן דמדאורייתא פטורה מחמת ס״ס. שמא ברכה כבר ואת״ל דלא ברכה. שמא אינה מחוייבת כלל בבהמ״ז מה״ת. ולהא דמחוייבת מדרבנן. איכא ספק דשמא ברכה ומיהו אי ספיקא דאביעיא לא נכנס בגדר הספק הוי א״ש כיון דזה הספק אם אשה מחוייבת מ״ה. הוא אביעיא בגמרא ולא נפשטה והוי כודאי מחוייבת מ״ה. ובספק צריכה לברך. אך עיין בפר״ת סי׳ ק״י העלה דלא כפר״ח. אלא דאיבעיא בגמרא. ג״כ נכנס בגדר הספק. עיין לקמן סימן ק״י במחודשים אות ד׳ מזה. ולעיל בסוסי׳ ט״ז במ״ז סוס״ק ט״ז. בסי׳ נ״ט סק״א וא״ל דאין מוציא אותה. מי שאכל שיעור דרבנן כיון דאצלה הוא ספק שמא מחוייבת מה״ת הא בורכא כו׳. דלא הוי בכלל הערבות. נ״ב עיין באו״ח סימן קפ״ו בט״ז סק״א. ובלבו״ש שם. ועיין בסימן קצ״ז בט״ז סק״ב. ובמגא״ב ס״ק י״א עמ״ש המחבר שם. דמי שאכל כזית. יכול להוציא אותם כדי שביעה. שכתבו דאע״ג שזה שאכל כזית. אינו מחוייב רק מדרבנן דמדאורייתא כדי שביעה בעינן. מכל מקום הרי מה״ת יכול להוציא חבירו. אע״פ שהוא לא אכל כיון שחבירו אכל. וכל ישראל ערבים זה לזה. אלא שאינו יכול לומר שאכלנו. אא״כ אכל כזית ע״ש. אם כן מי שאכל כזית פשוט דיכול להוציא לאשה שאכלה כדי שביעה. כיון שיכול להוציא אף לאיש בכה״ג משא״כ אשה דאינה יכולה להוציא דהיא לא היתה בכלל הערבות

הערי׳ רק זה י״ל דנ״מ בזה שאשה מחוייבת מחמת ספק דאורייתא שקטן אין יכול להוציא אותה. כיון שהוא אינו מחויב רק מדרבנן והוא אינו בכלל הערי׳. ובאשה יש ספק שמא היא מחוייבת מ״ה, וכ״ה מבואר באו״ח סימן קפ״ו במג״א ס״ק ג׳ בסופו ע״ש:

בא״ד ל״ג ויצא לנו הדין מי שספק לו. אם בירך בהמ״ז ומי שאכל שיעורא דרבנן מוציא אותו להר״מ דס״ל דכל ספק מ״ה שרי. וה״ה כאן בספק פטור מ״ה לברך. ורק מדרבנן. א״כ א״צ לחזור ולברך דהוציא אותו מי שאכל שיעור דרבנן ולתוס׳ ושאר פוסקים כו׳. נ״ב ולדינא עיין באו״ח סימן קפ״ד. בשערי תשובה ס״ק א׳. שכתב דבדיעבד שכבר כתן להוציא. לא יחזור ויברך. וכן כתב במחצ״ב ע״ש.

ובדין אם אשה מסופקת אי ברכה בהמ״ז משמע דעת הפמ״ג כאן. דאין צריך לחזור ולברך משום דהיא ס״ס בדאורייתא וספק בדרבנן כנ״ל. וסובר דספק איבעיא נכנס בגדר ס״ס. וכ״כ בפרי מגדים או״ח סימן קמ״ו בא״א סק״א ע״ש דמבואר אף שאכלה כדי שביעה. וזה דלא כמ״ש בחיי״א כלל מ״ז סימן ב׳, דבכה״ג חייבת לברך מספק ע״ש. וגם בקיצור ש״ע פסק דא״צ לברך. ועיין בסי׳ קפ״ד בבה״ט סק״ז הביא דבבר״י האריך ומסיק דפטורה וגם במחצ״ב הביא לדברי הפרי מגדים בשעה״ת כאן דפטורה, ועיין במוצל מאש למהר״י אלפנדרי סימן י״ב. ועיין לעיל סימן כ״ח במ״ז ס״ק ט״ז ובמש״ש. ועיין בזכל״א חאו״ח סימן ב׳ ערך מזון סק״ז. שהביא בשם הש״א שפסק דצריכה לחזור ולברך, אך הרב ברכ״י סי׳ קפ״ו פסק דפטורה לגמרי. ודלא כהרב ש״א. וכן העלה בס׳ קול אליהו חאו״ח סימן ו׳, ושכ״כ ארעא דרבנן. אות נ׳ סימן תיו ע״ש. וגם בחידושי רע״א או״ח סימן קפ״ד ס״ד. פסק דאין צריך לברך מחמת ס״ס. וכמ״ש הפמ״ג כנ״ל, ועיין כה״ג בפמ״ג או״ח סימן תע״ט בא״א סק״ב.

בא״ד ל״ד ובפת הנילוש בדבש ומי פירות יראה דלא הוי מ״ה כו׳. נ״ב עיין באו״ח סימן קפ״ד בשע״ת סק״א שהניח זה בצ״ע. ועיין בפרי מגדים שם סימן קס״ח במ״ז סק״ו. כו׳ מי שאכל אכילת היתר מרובה עד שהיה שבע הרבה ואח״כ אכל אכילת איסור שקץ ביה יען. שכבר היה שבע ולא נהנה כלום. אי חייב מלקות כיון שהאיסור מצ״ע. הוי כדרך הגאתו. אלא שהשינוי בא מצד האוכל שקץ במזונו או לאו דידלמא בכה״ג נמי חשיב שלכ״ה עיין משנה למלך פ״ה מה׳ יסודי התורה שפלפל בזה. אי דומה ליוה״כ דאמרי׳ ביומא דף פ׳ האוכל אכילה גסה ביוה״כ פטור מ״ט. אשר לא תעונה כתיב פרט למזיק. הרי מבואר דאכילה גסה לא שמה אכילה או דילמא התם לא תעונה כתיב וביתובי דעתא תלה רחמנא. וקים להו לרבנן דאכילה גסה לא מייתבא דעתא. אבל לעולם דאכילה גסה אכילה מקרי יע״ש. ונ״מ כו׳. נ״ב עיין בפרי מגדים או״ח סימן תע״ו בא״א סק״ב שהביא בשם הא״ר שם בפשיטות דבכה״ג שקץ ביה פטור ממלקות. ועיין בהוריות דף י׳ ע״ב בתוספת הרא״ש שם וצ״ע. ועיין בב״ח או״ח סימן תרי״ב. ובנו״ב מהדו״ק חיו״ד סימן ל״ה. וביו״ד סימן קנ״ה בפ״ת סק״י ע׳ בחו״ד סי׳ ק״ג ביאורים סק״א שכתב ושלכ״ה היינו כו׳ או אכילה גסה ע״ש ועיין בפר״ח או״ח סימן תרי״ב סק״ו:

הלכות תערובות

שפתי דעת סימן צ״ח

סימן צח ס״ק א׳ בא״ד א׳ ובשר שומן עם חלב. צ״ע לדינא אם לצדד ולומר דהוי מינו. נ״ב עיין בחו״ד חי׳ סק״א. שהעתיק בסתמא. לדברי הש״ך בשם הראב״ן ע״ש. ואני מצאתי כן ברדב״ז על הרמב״ם בהמ״א פרק ט״ו ה״ד שכ״כ. דבשר שיש בו שמנונית עם חלב הוי מין במינו. ובשר שאין בה שמנונית כלל. לא הוי מין במנו ע״ש וזה זמן כביר שהייתי בק״ק סיקאהל. ואמר לי שם מופלג אחד בשם ח״א שהביא ראיה מגמרא זבחים דף ק״י ע״א דפריך שם על מה דתנן שם. המקריב בשר קדשים ואימוריהן מחוברין בו בתוך חייב והאיכא חציצה שהבשר אינו ראוי להקטרה. וחוצץ בין אימורין למערכה. דכותה בפנים. לאו העלאה היא ומשני אמר שמואל. כשהפכן החלבים למטה. רב אמר מין במינו אינו חוצץ ע״כ. הרי מבואר דבשר עם חלב הוי מב״מ. וכעת אחר העיון. נראה לענ״ד דאין ראיה כלל משם לפמ״ש הפר״ח דחלב ובשר. הוא מבשא״מ בטעמא. ומין במינו בשמא. א״כ לפ״ז שם בגמרא. דמיירי לענין חציצה. שפיר קאמר. כיון דהוא מב״מ בשמא אינו חוצץ אבל לעולם. דבטעמא הם מחולקים. ובעינן ספק מדאורייתא. לדידן דאזלינן בתר טעמא. ועיין בפלתי כאן ס״ק א׳. שכתב לדייק מתוס׳ חולין צ״ו וגמרא שם. היפוך מדברי הפר״ח אלא דחלב ובשר שמן הם מין באינו מינו בשמא ומין במינו בטעמא ע״ש ובחכמת אדם כלל נ״א סימן ח׳ ע״ש ולפ״ז גם לדברי הראב״ן. דבשר שמן וחלב הוא מין במינו ממש. י״ל דבזבחים שם מיירי בבשר שמן. ושוב מצאתי בהגהת מנחת אהרן על ספר הארוך להש״ך. בסימן זה שהביא שם הראיה מזבחים שם. ע״ש מ״ש ע״ז. גם עיין בהגהת תוס׳ שבת דהרגיש בזה. ושו״ר דביד אברהם כאן גם כן מדבר מזה ע״ש ולאו דבר חדש הוא. וכ״פ בחכמת אדם. כלל נ״א סימן כ״ה:

בא״ד ב׳ דחמאה הוי דרך טיגון. ומדרבנן הוא כו׳. נ״ב עיין במ״ש לעיל על הפתיחה להלי בב״ה. ובסימן פ״ז על המ״ז סק״א. שהבאתי שם דעת הרבה מהאחרונים שסוברים דטיגון הוא מדאורייתא. ע״ש ביא״פ בשם המחצ״ב. דעיקר כפר״ח ומטה יוסף. דטיגון אסור מ״ה כבישול ואסור בהנאה. ועיין בחי׳ ב״מ. ובספר יד יוסף שם מזה באורך:

בא״ד ג׳ ולחלב כה״ג יש לעיין. לענין האוכל כזית מחלב. אי לוקה משום בב״ח. אי הוה איסור בת אחת דאיסור נבילה, ובב״ח בהדדי קאתי. וחיילי יחד ולוקה אחלב משום בב״ח או דילמא. עשה דשאינו זבוח לא פקע מינה. דהוא איסור הקודם. ושוב לא מצי חייל איסור דבב״ח לענין מלקות. ונ״ב עיין לעיל בפתיחה לה״ש בשורש הב׳. ד״ה שוב ראיתי ובד״ה והנה דבר זה כו׳ ע״ש. ובספר גינת ורדים כלל כ״ז. ובפתיחה לה׳ בב״ח ד״ה עוד אדבר ע״ש. ונ״מ לענין פסול לעדות ולחשוד עיין בחו״מ סי׳ ל״ד ולעיל סימן ט״ז בש״ך סקי״ז.

ובשפתי דעת שם באורך מזה:

ס״ק ב׳ בא״ד א׳ ומ״ש בשם האלוף מו״ה גרשון לתמוה על מהרא״י בת״ה קשה קצת כי הרי מהרא״י שפיר סובר דהרא״ש כו׳ וסובר מהרא״י. דקפילא דבעי הרא״ש הטעם משום דלא מרעא אומנתו ואפ״ה ל״ק דליסגי בקפילא לחוד. דבאמת מדינא סגי ומסל״ת דבעי היא חומרא כו׳ וכ״ת כו׳ ואדרבה בב״י משמע כן כו׳ בשם הר״ז. ר״ל דז״ל הב״י. וכן דעת הר״ן שכתב ומדאמרינן סמכינן אקפילא משמע דקפילא דוקא. הא נכרי דלאו קפילא. לא סמכינן עליה משום דמשקר. אבל כשהוא קפילא לא מרע נפשיה. וכיון דמשום דלא מרע נפשיה הוא ל״ד במסל״ת דכל שכן דלא מרע נפשיה. אם הוא יודע שיש קפידא בדבר עכ״ל ואם כן אמאי כתב הש״ך. דע״כ לאו טעמא. משום דלא מרע. דהרי הוא מסל״ת כו׳ וכן משמע מהב״י. והא אדרבה מהב״י משמע דעכ״פ במסל״ת נמי שייך לא מרע נפשיה רק דקאמר דבאינו מסל״ת. כ״ש דלא מרע ולא מיבעיא במסל״ת כזה דאומרים לו. שצריך לידע לענין אחר. וא״י אם נ״מ לענין או״ה עד״מ כגון שאומרין לו שהמרו ב׳ בני אדם זע״ז. פשיטא דלא מרע. דהא יודע שיש קפידא בדבר אלא אפילו בסתם מסל״ת. שא״י אם יש כלל איזו קפידא לשום ענין. אפ״ה אמרינן דלא מרע נפשיה.

בא״ד ב׳ דבריש דבריו כ׳. דטעם דלא מרע לא שייך כשהוא מסל״ת. ובסוף סיים. ועוד דע״כ טעמא הוא כו׳. דאי משום דלא מרע אומנתו כו׳. הרי כתב כאן דשייך במסל״ת לומר דלא מרע. ונ״ב העולם מפרשין דבריו כן דהוא ס״ל באמת דכשהוא מסל״ת. לא שייך לומר דלא מרע נפשיה. רק בסוף דבריו שכתב ועוד דע״כ כו׳. ה״ק וכ״ת דלעולם לאו הטעם משום מסל״ת לחוד אלא גם משום דקפילא לא מרע נפשיה. ויצוייר זה באופן שיודע שיש קפידא בדבר לענין אחר. כגון שאומרים לו. שב׳ ב״א המרו זע״ז. אם יש כאן טעם. וא״י שיש נ״מ לענין או״ה. ז״א. דמ״מ ע״כ טעמא הוא משום מסל״ת לחוד דאי משום דלא מרע כו׳. כי׳ ואם נאמר כו׳ היינו דעיקר הטעם משום מסל״ת. ר״ל דאם נבוא לתרץ מה שהקשה הפרי מגדים לעיל. דאדרבה בב״י מבואר דגם במסל״ת שייך לומר דלא מרע נפשיה ונאמר דמ״ש הש״ך דהא הרא״ש כו׳. ע״כ לאו טעמא משום דלא מרע דהרי הוא מסל״ת. אין הכוונה דהרי הוא מסל״ת ולא שייך ביה לומר דלא מרע. אלא דה״ק דע״כ הרא״ש דבעי קפילא. לאו הטעם משום דלא מרע, דהרי עיקר ההיתר משום דהוא מסל״ת, והא דבעי קפילא הוא רק משום שהוא מבין להבחין בטעם, ועל זה סיים, וכן משמע בב״י, ר״ל דבב״י כ׳ דברא״ש אין מפורש כלל, דבעי קפילא, רק שצריך שיהא מסל״ת אלמא משמע דלהרא״ש עיקר היתר משום מסל״ת, אבל אכתי הלשון של הש״ך שכתב, דהרי הוא מסל״ת לא מתיישב שפיר דלפ׳ הכי הול״ל דהרי העיקר הוא משום דהוא מסל״ת דלשון זה משמע דקאמר דלא שייך כלל לא מרע נפשי׳, כיון שהוא מסל״ת:

בא״ד ג׳ כתב הש״ך בריש דבריו דעל המחבר קשיא מסעי׳ א׳ לס״ב, ובכו״פ אות ב׳ תירץ דהמחבר ה״ק דטועם עכו״ם ואחר כך אם אומר שאין בו טעם טועם ישראל, ולא סמכינן על העכו״ם רק בזה, כדי להתיר לישראל דאולי אסור הוא, וקטעים הישראל טעם דאיסור, וזהו רק מדרבנן אסור דטעימה לא הוי אלא דרבנן כמ״ש הריב״ש רפ״ח ושפיר יש לסמוך ע״ז בעכו״ם מסל״ת. אבל זה שאנו סומכין להתירו באכילה אח״כ הוא באמת ע״ז שהישראל טעם ג״כ. ואמר שאין בו טעם דהוא נאמן אפילו אינו אומן וי״ל דטעימה להבחין טעם איסור בעינן טועם ובולע, כמ״ש הריב״ש עצמו הובא במ״ז סק״ב ד״ה והנה ראוי להזכיר כו׳ ע״ש וח״ש אסור מ״ה והריב״ש שכ׳ דטעימה לא הוי אלא דרבנן בטועם ופולט אומר כן יע״ש. ושפיר הקשה הש״ך דאף אי נימא דישראל יטעום אח״כ. מ״מ הרי בעינן דיבלע קצת

משבצות זהב סימן צ״ח

סימן צח ס״ק ב׳ בא״ד א׳ והט״ז מיקל כו׳. ובתנאי שיקנח הדם מעליו נ״ב ר״ל שיקנח הלחלוחית שעל הבשר. דשמא לא נמלח עדיין. והוא דם וקמ״ל דכל מה דאפשר לתקן עבדינן. והוא ביאור לדברי הט״ז שכ׳ וה״נ מותר אם נקי שם מדם. ולכאורה כיון שהט״ז קאי על בשר שספק הוא. אם נמלח כבר. או לא. אם כן פשוט הוא דנקי מדם דאי חזינן דם עליו הרי ידוע דלא נמלח. אלא דר״ל שיקנח המוהל האדום שישנו על הבשר דילמא דם הוא ופשוט:

בא״ד ב׳ ולשונו צריך תיקון והוא מ״ש כו׳. ומ״מ קשה כו׳. ר״ל דהכי איתא באו״ח סימן תקס״ז. השרוי בתענית יכול לטעום כדי רביעית. ובלבד שיפלוט. וביוה״כ ות״ב אסור. ויש מחמירין בכל תענית ציבור. והכי נוהגין עכ״ל. והנה ריש ד׳ הט״ז כאן לכאורה הם סתרי לסוף דבריו. דמתחלה כתב דטעימה בלשון אין בו איסור במקום ספק אם יש כאן איסור דמשמע הא אם יש כאן ודאי איסור. אף טעימה בלשון לחוד אסור. ונהי דלא קשיא דמשמע מהט״ז דרק לחיכה בלשון. התירו בספק. הא בטעימה שיתן לתוך פיו ממש ויפלוט כמו כאן שצריך ליתן לתוך פיו. לידע אם יש בו טעם אסור. ולכאורה הטעם משום דלחיכה בלשון אף בודאי איסור. אינו רק דרבנן. לכך בספק. הוי סד״ר ולקולא. משא״כ ליתן לתוך פיו ממש ולפלוט דזה מה״ת אסור. הוי ספד״א ולחומרא. והרי מבואר בריב״ש סימן רפ״ח דאף נותן לתוך פיו ופולט. הוי רק דרבנן. דלזה נאמר דהט״ז ל״ד בלחיכה בלשון לחוד מתיר בספק איסור. אלא גם ליתן לתוך פיו ולפלוט מתיר. אלא דכאן לכך אסור לישראל לטעום. מחמת דבעינן טעימה כזו שיבלע מעט וזה אסור מדאורייתא דר״ש אסור מ״ה וזה שדייק הט״ז וכתב ושאני הכא דהוא צריך לטעום ע״י אכילה ממש ולא כתב דשאני הכא שצריך שיקח לתוך פיו ויטעום דזה באמת מותר בספק. אלא דהכא בעינן אכילה ממש שיבלע קצת. אבל זה קשיא. דהרי הט״ז סותר א״ע למ״ש תחלה במה שסיים. וגבי תענית באו״ח. מבואר דאין איסור בטעימה בלשון לחוד. דלא הוזכר שם. אלא לענין טעימה ליקח לתוך פיו. ובזה יש חילוק בין תענית לש״א. ור״ל דמדלא הוזכר שם להתיר באו״ח סימן תקס״ז רק לענין טעימה ליקח לתוך פיו ולפלוט מבואר דטעימה בלשון לחוד גם בש״א אין איסור. רק בטעימה כזו ליתן לתוך פיו. זה הוזכר שם גבי השרוי בתענית דשרי. ובזה יש חילוק בין תענית לש״א. דבש״א אסור ליתן לתוך פיו לטעום ולפלוט אם כן הרי משמע דאף בודאי איסור מותר בלחיכה בלשון לחוד. ולזה תירץ הפרי מגדים דיראה דהט״ז בסיום דבריו אינו קאי אמ״ש באו״ח שם. להתיר ביחיד השרוי בתענית לטעום ולפלוט. אלא אמ״ש שם לאסור בתענית ציבור. וה״ק דגבי תענית באו״ח שם לא הוזכר לאסור בתענית ציבור. רק לטעום ליתן לתוך פיו. אבל לחיכה בלשון. משמע דמותר בת״צ. ובזה יש חילוק בין תענית לש״א. דשם בת״צ מותר עכ״פ לחיכה בלשון. וגבי ש״א. גם לחיכה בלשון אסור ולא התירו אלא כשיש ספק אם איכא איסור כלל. ובזה יבוארו דבריו:

בא״ד ג׳ ועמ״ש הפר״ח סימן מ״ב אות ה׳ על תירוץ הש״ך שם ס״ק ד׳. דאינו נכון דאכתי ליתסר הטעימה בכבד משום דם. ולפ״ז א״ש מה שהקשה הט״ז כאן ממרה דנהי דל״ק דילמא טרפה היא. כתי׳ הש״ך שם סק״ד אבל מ״מ איסור דם נמי איכא התם דטעם הכבד קודם צלייה ונ״ב. לפ״מ דפירש הפרי מגדים דכוונת הט״ז ממרה. היינו אף שיש בה דם. אם כן אי נימא דמסקנת הט״ז דבלחיכה בלשון אינו מותר. רק בספק איסור. הרי אכתי אינו מתורץ. אמאי במרה דאיכא ודאי איסור דם. אפ״ה מיתר לטעום. אך עיין לעיל סימן צ״ה במ״ז סק״ט ט״ו. ד״ה ולענין כו׳. דתירץ זה בטוב. דכיון דדם הכבד דרבנן לכך שרי ללחוך בלשונו ע״ש. ועיין בתבו״ש סימן מ״ב סק״ד. ובפ״ת שם סק״ד מזה:

בא״ד ד׳ והנה כו׳ מ״ש הריב״ש ברפ״ח וז״ל שאפשר שאין סומכין על טעימת קפילא. בלא אכילה גמורה שהרי אפשר שיש בו טעם באכילה גמורה. ולא יוכר בטעימה בלא אכילה יע״ש. כו׳ ועמ״ש לעיל בסימן צ״ה במ״ז סקט״ו עמ״ש הצ״צ בבורית דלק״מ מה שהשיג עליו בנו בקו״א ובפר״ח מחולין קי״א כו׳. כו׳ ויש לנו הרהורי דברים. מ״ש הריב״ש שם כו׳. דאי טעימת איסור. אסור ד״ת כמו ח״ש א״כ ליבעיא מטעמת ברכה אלמה תניא מטעמת את התבשיל אינה צריכה ברכה עכ״ל. קשה אמאי אמרינן בברכות י״ד ע״א כו׳. ומ״ש ראיה מטעימה דא״צ ברכה הא להר״מ פ״א כו׳. ר״ל דהרי כשבולע איסור אף פחות מרביעית הוא ד״ת אסור. ואפ״ה אין מברך להר״מ. ומיהו אפשר דהריב״ש כ״כ לדידן. דאין חולקין באמת בסימן ר״י ס״ב במג״א סק״י. ואמרינן דאם בולע אף מעט צריך לברך:

בא״ד ה׳ ובהר״מ יש לדייק בהלכות תענית פ״א כתב בולע ופולט כו׳ ר״ל דהכי איתא בברכות דף י״ד ע״א. תניא נמי הכי מטעמת אינה טעונה ברכה. והשרוי בתענית טועם ואין בכך כלום. עד כמה. רב אמי ורב אסי טעמי עד רביעית ע״כ. והנה הר״מ בפ״א מהלכות תענית הי״ד כתב וז״ל. ומותר לו לטעום את התבשיל. ואפילו בכדי רביעית. והוא שלא יבלע אלא טועם ופולט עכ״ל. ובפ״א מהלכות ברכות כתב וז״ל מטעמת אינה צריכה ברכה. עד רביעית עכ״ל. ומשמע אף אם טועם ובולע ואינו פולט א״צ לברך מדכתב סתם. ולא התנה. והוא שלא יבלע. וכן דייק בטור וב״י באו״ח סימן ר״י והובא כן בש״ע או״ח סימן ר״י במחבר בדיעה א׳. ותמה הפרי מגדים. דהרי מדהתנה הר״מ גם לענין ברכה דרק עד כדי רביעית אם כן ע״כ סובר. דמה שאמרו בגמ׳ עד כמה השיעור דטעימה. וקאמר דרב אמי ור״א טעמי עד רביעית. הוא קאי. הן אתענית. והן אמטעמת את התבשיל. א״כ הרי בחד גוונא מתנייא, ואי אמרינן דבתענית הטעימה הוא בפולט דוקא כה״נ במטעמת לענין ברכה, הכוונה בפולטת דוקא, ותירץ הפמ״ג די״ל דלהר״מ משמע ליה לומר דאע״ג דבהדדי מתנייא אפ״ה חלוקין הם. כי לענין תענית אמרינן שם בגמרא. הטעם דמותר לו לטעום. משום דלא קבל עליו. רק איסור דאכילה ושתיה. אבל הנאה לא קבל עליה. אלמא דמיירי בפולט. ואינו בולע דזה הוא אכילה ממש משא״כ לענין ברכה. משמע ליה להר״מ. דע״כ בטועם ובולע מיירי דאי בפולט אף ביותר מרביעית אין סברא שיצטרך ברכה ולמה אמרו עד רביעית. אע״כ דהא כדאיתא. דמה דקאמר מטעמת א״צ ברכה היינו בבולע. ומה דקאמר אחר כך. והשרוי בתענית טועם. היינו בפולט דוקא הנ״ב נ״ב עיין באו״ח סימן ר״י במחה״ש על המג״א שם סק״י. שכתב דס״ל למג״א. דאף להר״מ אין חילוק בין תענית לברכה דאע״ג שבהלכות ברכות. כתב סתם מטעמת

משבצות זהב סימן צ"ח

כו'. סמך א"ע עמ"ש בהלכות תענית דדוקא טועם ופולט ע"ש. וצ"ע לכאורה דהרי מבואר בכה"ג בחו"מ סימן קע"ה דאף שדרך הר"מ לסתום דבריו במקום אחד ולסמוך עמ"ש במקום אחר. מ"מ אין דרכו לסמוך רק עמ"ש כבר. אבל לא על מה שיבואר אח"כ וכ"כ בעל נתיבות משפט והתוי"ט בפ"א דערלה מ"ו וס"פ י"א דפרה ע"ש. והרי הלכות ברכות הוא בר"מ קודם הרבה להלכות תענית. אם כן איך אפשר לומר דהר"מ סמך א"ע בהלכות ברכות אמה שיכתוב בהלכות תענית. וי"ל דהמג"א ס"ל כדעת הכ"מ בפ"ג מהלכות נדרים ובפ"ד מהלכות תרומות ה"י. ובכמ"ד דלא כדעת כנה"ג. ועיין בתוס' יו"ט עצמו בפ"ג דגיטין מ"ד הובא בכללי הר"מ: ועיין עוד בתוס' יו"ט סוף פ"ט דב"ק מי"ב ועיין במ"מ להלכות יו"ט פ"ח הלכה י"ב בסופו שכתב דקצר הר"מ שם וביאר בפ"ב מהלכות זכיה ומתנה ע"ש. הרי דס"ל להמ"מ שהר"מ סומך את עצמו במוקדם על מה שיכתוב במאוחר הרבה:

בא"ד ו' ומ"ש הט"ז מהרא"ה. הוא בדף ק"ו וירצה בזה דכאן לא הוי ההיתר מכח דלא הוי רק גילוי מילתא כו'. ולא ידענא כיון דלחומרא פסק דסכ"ע ד"ת. אם כן תו מימרא דרב אשי בהגוזל דאמר דאין עכו"ם מסל"ת נאמן באיסור תורה אלא בעדות אשה לבד מה עביד ביה כו' וצ"ע. דהא בב"ק שם מקשה על רב אשי מאיסורין, דהרי מקשה עליו משבויה ותרומה דנאמן במסל"ת. ומשני שאני שבויה ותרומה דהם דרבנן והא ודאי כו' וב"ב עיין בחו"ד ביאורים סק"א. שתירץ זה בטוב ועיין בשו"ת בית אפרים חיו"ד סימן ל' ד"ה והט"ז כתב כו' מה שתירץ בזה ע"ש.

בא"ד ז' ואין להקשות התם ע"א אין נאמן דאיכא חזקה. י"ל דלהמחבר כו'. ר"ל דהמחבר בסימן שט"ז סעיף ג' סתם כמ"ד דבהמה שהיא חולבת פטורה מן הבכורה שרוב בהמות אינן חולבות אלא אם כן ילדן. והרמ"א שם פסק כמ"ד דחלב אינו פוטר ועיין בתוס' בכורות דף כ' ע"ב ד"ה חלב מבואר דפליגי בזה דמאן דס"ל דחלב אינו פוטר. הוא משום דיש חזקה שלא ילדה וסמוך מיעוטא דחולבת אף שלא ילדו עדיין לחזקה הנ"ל. ומאן דס"ל חלב פוטר לא חייש למיעוטא. דלנגד חזקה הנ"ל איכא חזקה להיפוך דהעמד הולד בחזקת שאינו קדוש בבכורה שהרי היה חולין במעי אמו ע"ש. ובישוי"ע סימן שט"ז ס"ג שם. ועפי"ז יובן מ"ש הפמ"ג כאן. דאין להקשות אמ"ש הט"ז כאן. דכאן שפסק בטוש"ע סי' שי"ו ס"א. לענין בכור דלא מהני מסל"ת. אם כן לא מהני בשום דוכתא דאיכא איסור דאורייתא. דהרי י"ל שאני בבכור דאיכא חזקת איסור דהעמד בהבמה אחזקתה שלא ילדה. ואיכא למימר דשם ע"א אינו נאמן לכך לא מהני מסל"ת. משא"כ בש"א דע"א נאמן בהו להתיר שפיר מהני גם מסל"ת. דז"א דהרי להמחבר שם בסעיף ג' דפסק כמ"ד חלב פוטר הרי סבירא ליה דאדרבה לענין בכור איכא חזקת היתר דהעמד הולד אחזקתו שלא היה קדוש במעי אמו. ואף להרב בהג"ה שם דס"ל כמ"ד דחלב אינו פוטר דאיכא שם חזקה לאיסורא. מכל מקום הרי ק"ל. דגם שם נאמן ע"א להתיר ואם כן שפיר הוכיח הט"ז. דמדלא מהני שם מסל"ת. ה"ה בשאר איסור דאורייתא.

ס"ק ג' בא"ד א' בכו"פ אות ח' הקשה ליטעמיה קפילא כו'. ר"ל דהכו"פ שם הקשה עמ"ש המחבר בסתמא דאם נתערב בשאינו מינו ונשפך כו' אסור. ולמה לא קאמר דיטעמנו קפילא בשלמא להרמ"א דמין בשאינו מינו בשמא. ומין במינו בטעמא קרי אינו מינו. איכא למימר דמיירי המחבר בכה"ג. וא"א למטעמיה אבל להש"ך בסק"ו קשה. ותירץ דמיירי בנפל לתוך ירקות זית נבלה וזית בשר שחוטה ונשפך ולא נודע. אם בהירקות והזית בשר שחוטה היה ס' נגד הזית נבלה. וזה א"א לברר. כי אף אם ירגיש טעם בשר מכל מקום אפשר דהוי ס' נגד הנבילה. והא דמרגיש טעם הוא ע"י הזית שחוטה ועז"ק הפרי מגדים דמה דפשיטא ליה נסתפק הוא בזה בפתיחה כו' נ"ב ע"ש בשעה"ת ח"ג פ"א ד"ה נסתפקתי ובמש"ש אות א' באורך:

בא"ד ב' וממ"ש הר"מ פ"א כו' דמשמע בס' נגד האיסור סגי. י"ל דז"ל הר"מ שם בהלכה כ"ב. מין במינו וד"א שנתערבו כגון קדירה שהיה בה חלב אליה [שהוא כשר.] וגריסין. ונפל לתוכה חלב הכליות משערין אם חלב הכליות הוא אחד מס' בגריסין וחלב האליה מותר שהרי א"א כאן לעמוד על הטעם שאף אם ירגיש הקפילא טעם חלב יכול להיות דהוא מחלב האלי' ומסתימת ד' הר"מ שם משמע שאף בליכא בחלב האליה רוב נגד חלב הכליות. אלא דהם שוין או אפילו כשהחלב הכליות הוא יותר. מכל מקום כיון שיש בגריסין וחלב האליה יחד ס' נגד חלב הכליות מותר. ולא איכפת לן מה דיורגש בתבשיל טעם חלב האסור על ידי סיוע חלב הכשר. ונפשוט מכאן ספיקו של הפרי מגדים. ולזה קאמר די"ל דהר"מ לשיטתיה דסבירא ליה טכ"ע דרבנן עיין בשעה"ת ח"ב ריש פ"ב משא"כ לדידן דטכ"ע מ"ה. שפיר יש להסתפק. כיון דחיך אוכל יטעם ואם אפילו נאמר שהדין פשוט הוא אף לדידן דדי בכה"ג בס' נגד האיסור לחוד עכ"ז כו':

ס"ק ד' בא"ד א' לכאורה משמע דעתו כהרב כו' ואפשר סובר תרתי בעי כו'. נ"ב אין מה להסתפק בזה. כי הט"ז גילה דעתו האחרון ע"ש מ"ש על דברי הש"ך בסק"ו. ועיין מה שהשיב עליו הש"ך בקונטרס אחרון שלו ע"ש נועם דבריהם. ועיין בסימן ק"א במ"ז סק"ז במ"ש שם שיש לו שם אחר כו' ע"ש:

ס"ק ה' בא"ד א' ומ"ש הט"ז שיש ספק. אם היה ס' בא"מ ובסוף מסיים שאפשר שהיה ס' בשא"מ הכל לאו דוקא כו' כצ"ל. ור"ל דל"ת שהט"ז בכיון דיש ב' פעמים וכתב ס' בהא"מ. דמשמע דאם ידוע שקודם שנשפך לא היה ס' בא"מ לבדו. אף שעם המינו היה ס'. מכל מקום אסור דמינו לא מצטרף לס'. אלא דלאו דוקא הוא. וכמ"ש בדרישה אות ד' דרק לר"י דסבירא ליה מין במינו לא בטל. וכשיש עוד א"מ. דאמרינן לדידיה סלק מינו כמו שאינו. ושא"מ רבה עליו ומבטלו בס'. הוא דבעינן שבהא"מ יהיה ס' נגד האיסור. בלי צירוף מינו. דהא במינו ס"ל לר"י. דאין לו ביטול. אלא אדרבה מחזיקו להאיסור. אבל לדידן להיפוך דאמרינן סלק שא"מ כו'. אם יש רוב במינו עתה. אף אם הספק הוא. דילמא מתחילה קודם שנשפך היה ס' בין הכל יחד. במינו ושלא במינו. שרי דהא לר"ת קיימינן. דס"ל דיש לו ביטול במינו ועיין בחי' רע"א שכתב ג"כ דלישנא דהט"ז אינו מדוקדק בזה עיין שם:

בא"ד ב' ויש לראות אמאי כו' וכ"ת דה"ק כו' וצריך שיהא בא"מ ס' בלי צירוף המינו דאל"כ חנ"נ כו' ומ"מ צ"ע. נ"ב עיין בחו"ד. ביאורים סק"ד שתירץ דכיון שנפל מקודם הנבילה לרוטב בפחות מס'. נאסר הרוטב. ואפילו נפל אח"כ לתוכו עוד חתיכות כשירות שהן מינו מ"מ הרוטב שנאסר מחמת שקבל טעם אי אפשר לסוחטו, ואסור לעולם דאפל"ס אף בש"א אסור מדאורייתא ע"ש ובחי' סק"ח: כו' וראוי שתדע דכ"ז מיירי בתערובת לח בלח כו'. נ"ב או בנשפך לאחר שנצטנן. וכן הוא ביד אברהם. ובחוו"ד חידושים רסק"ח ע"ש. ומ"ש הפמ"ג דמיירי בלח בלח הוא רק להט"ז. אבל להש"ך בכה"ג הכל אסור כמ"ש בשפ"ד סק"ח:

בא"ד ג' ועיין בב"י לקמן סימן קל"ד במ"ש רי"ו כו' ר"ל דבגמ' פרק השוכר איתא כי אתא רבין א"ר יוחנן י"נ שנפל לבור. ונפל שם קיתון של מים. רואין את יין ההיתר כאלו אינו. והשאר מים רבים עליו ומבטלים אותו ואיכא התם תרי לישני בגמ' לל"ק בעינן שנפל הקיתון של מים תחלה. ואחר כך נפל הי"נ. אבל לא נפל שם קיתון של מים תחלה. מצא מין את מינו וניער. ולל"ב לא בעינן תחלה. והביא הב"י בסי' קל"ד. שהר"מ פסק כל"ק דבעי תחלה. והרי"ף לא הזכיר דבר מדין זה. דנפל קיתון של מים וכתב רי"ו. שהטעם מפני שהוא סובר שבכל ענין אף בנפל המים תחלה מצא מין את מינו וניער. ולי נראה שהטעם מפני שהריף סובר דל"א חנ"נ בש"א וא"כ פשיטא דאפילו נפל קיתון של מים בסוף. כיון שיש בו לבטל הי"נ שרי. ולענין הלכה כיון שהפוסקים חוץ מהר"מ פוסקים להקל כל"ב הכי נקטינן עכ"ל. ובש"ע שם סעיף ד' הכריע דבאם נפל י"נ גמור שאסור מ"ה בעינן תחלה. כהר"מ שפסק כל"ק ואי רק סתם יינם שהוא דרבנן אפילו נפל הקיתון של מים לבסוף שרי כהסכמת שאר פוסקים כל"ב ועל זה קאמר הפרי מגדים דאף שגם ביין נסך גמור אין כאן איסור תורה ממש. דהא מדאורייתא אף י"נ ומין במינו חד בתרי בטל. ורק מדרבנן שהחמירו

שפתי דעת סימן צ"ח

וח"ש אסור מ"ה אם כן הרי סמכינן על העכו"ם באיסור דאורייתא ואמאי. והרי אין מסל"ת נאמן רק באיסור דרבנן.

בא"ד ד' ויש לראות אמאי לא קאמר מה פריך מתרומה כו' ר"ל דהכי איתא שם אמר רב אשי אין מסל"ת נאמן בשום איסור דאורייתא אלא בעדות אשה בלבד ופריך, והא מעשה באדם א' שהיה מסל"ת ואומר זכורני כשאני תינוק, ומורכבני על כתיפו של אבא כו', והטבילוני לאכול בתרומה לערב, והעלהו רבי לכהונה על פיו להאכילו תרומה ומשני תרומה בזמה"ז דרבנן. ומקשה עוד. והא מעשה עוד בתינוק אחד שהיה מסל"ת ואמר אני ואמי נשבינו לבין העכו"ם, יצאתי לשאוב מים דעתי היה על אמי ללקוט עצים דעתי על אמי, והשיאה רבי לכהונה על פיו אע"ג דאיסור דאורייתא הוא משום זונה ומשני בשבויה הקילו ע"כ והקשה הש"ך על הא דס"ל דזה דקאמר ר"א דאין מסל"ת נאמן באיסור תורה הוא רק באיתחזק איסורא אם כן מה פריך משבויה דשם לא איתחזק איסורא ותמה הפרי מגדים עליו, דאמאי לא הקשה הש"ך, מה פריך מתרומה, ר"ל כיון דהקושיא בגמרא מתרומה הוא קודם להקושיא משבויה וע"כ צ"ל דס"ל לש"ך דשם בתרומה הוי באמת איתחזק איסורא או משום שהי' מוחזק מקודם שהוא ישראל שאסור בתרומה או משום דרובא דעלמא לאו כהנים הם והוי רובא לאיסורא ורוב עוד עדיף הוא מחזקה ואף להי"א הנ"ל פריך שפיר, אם כה"ג בשבויה להמקשה דס"ל דהוא מדאורייתא והוא מטעם דרוב גוים פרוצים הם בזנות הוי רוב לאיסורא מ"ה גם כן פריך שפיר כיון דר"א ס"ל דמסל"ת לא מהימן באיסור תורה היכא דאיכא חזקת איסור כש"כ היכא דאיכא רובא לאיסור דרוב עדיף מחזקה והרי כאן בשבויה הימניהו למסל"ת אף דאיכא רוב לאיסור. ועיין פ"י שכתב דשבויה דרבנן דהא דרוב עו"ג פרוצים לאו רוב גמור הוי. וזה הוא רק למסקנא. אבל לס"ד דמקשה דסבר שהוא מדאורייתא ע"כ משום דס"ל דהוא רוב גמור לאיסור ואם כן לק"מ קושיית הש"ך להי"א הנ"ל כו' וזה סותר כו' דבמסל"ת ל"א שייך מרתת כצ"ל:

ס"ק ד' בא"ד א' ודעת הרמב"ן כו'. ר"ל דדעת הרמב"ן. דהיכא שמכירין האיסור ולא נתערב ממנו. אלא צירו וטעמו. כיון שמן הדין לא היה לנו לשער אלא נגד טעמו אלא שא"א יודעים כמה היא. בהא סמכינן אקפילא אע"פ שאין ס' כנגד גוף האיסור אבל בשגוף האיסור נתערב. וצריכין ס' לבטלו אז לא סמכינן אקפילא בבציר מס'. ובס' מיהא שרי. וא"צ לחזור אתר קפילא כלל כ"ה בטור כו' וראיה מדכתב בפט"ו מהמ"א הכ"ב. דברי הר"מ הללו. הבאתי על המ"ז סק"ג ע"ש.

ס"ק ה' בא"ד א' אבל ישראל. אף לאו קפילא כו'. נ"ב עיין בבכ"ש לחולין דף צ"ז מ"ש על הש"ך בזה. ולעיל סימן מ"ב במ"ז סק"ב הובא בפ"ת כאן סק"ג. ועיין בחו"ד חי' סק"ד וביאורים סק"ב מ"ש בזה עש"ה:

ס"ק ו' בא"ד א' ומיהו ברמ"א י"ל דה"ק כו' נ"ב עיין בשפ"ד סק"ל. ובמש"ש. ועיין בחו"ד ביאורים סק"ג: כו' ובמנ"י כלל ע"ד אות ג' הקשה מטור שכ"ב. נ"ב עיין ביד אברהם כאן שתירץ קושיא זו בטוב. כו' ומ"ש המנ"י פט"ו מהמ"א ה"ו אין ראיה כו'. ר"ל דז"ל הר"מ. נמצאת למד שכל איסורין שבתורה כו' מין במינו שא"א לעמוד על הטעם שיעורו בס' חוץ מיין נסך וטבל שאוסרין במינן במשהו ושלא במינן בנו"ט עכ"ל. ודייק המנ"י דמשמע מהר"מ דאף בהני דאוסרין למעלה מס' גם כן תלוי. אם שוה בטעם ולא אם שוה בשמא. ור"ל דמדברי הר"מ הנ"ל. משמע דמין במינו כזה שבש"א בס' בי"נ וטבל הוא במשהו. אם כן כמו שבש"א. בליכא למיקם אטעמא, כגון שהן שוין בטעמן. אף דאינם שוין בשמן הוא בס'. כה"נ בי"נ וטבל כה"ג במשהו. ועז"ק הפרי מגדים. דאין ראיה מכאן. די"ל דסתם מין במינו בטעמא. הוא שוה בשמא ג"כ. ובזה מיירי הר"מ. אבל אה"נ במב"מ כזה. ששוה רק בטעמא ואינו שוה בשמא. אף דבש"א הוא מין במינו. מ"מ לענין יי"נ וטבל. נחשב מין בשאינו מינו:

בא"ד ב' והטעם מבואר בתו"ח כלל מ' ד"ז כו'. נ"ב מובא בש"ך סימן ק"ב סק"ד ע"ש:

ס"ק ז' בא"ד א' וכתבנו בהלכות מליחה בזה דוקא בכ"ר. אבל כ"ש כו' הוי דאוריי'. נ"ב עיין במ"ש על הפתיחה להלכות מליחה באות ו'. ועיין בפ"ת כאן סק"ז.

ס"ק ח' בא"ד א' וליכא רוב במיחל הנפלט מן הכשירות נגד מיחל הנפלט מן הנבלה. ונהי כו'. נ"ב עיין בחו"ד ביאורים סק"ד בסופו שתירץ זה בטוב דלק"מ.

ועיין בשו"ת מהר"ם שיק חיו"ד סוסי' ק"ד שתירץ. דמ"מ הוי ס"ס בדאורייתא וסד"ר ע"ש. ועיין בחכמת אדם כלל נ"א סוסי' ט"ו שהניח בצ"ע ולא ראה. שכבר עמדו בזה. ולק"מ. כו' עיין צ"צ סימן מ"ג במצא חלב ושומן ובשר יחד כו'. ולא שייך רואין. דא"א לעמוד על שיעורו. נ"ב עי' לעיל סימן ס"ט בשפתי דעת סקמ"ג באורך מזה ובמה שכתבתי שם ע"ז ותבין. כו' ולפמ"ש מקודם י"ל שמא אחת פלטה כו' ומ"ש דהוה ספיקא כו'. ולדינא עיין בנו"ב מהדו"ק חיו"ד סוסי' ל"ב שכ' דבמליחה קשה לומר סלק שא"מ כאלו אינו. ומינו רבה עליו. דאולי לא נגע הטריפה רק בהא"מ לבדו ע"ש וכ"ה בלבו"ש בח"ד סוף סי' ל"ב ס"ק קכ"א. אך עיין בשו"ת בי"ש חיו"ד סי' קל"ה דלענ"ד ליתא כלל. אלא דגם במליחה ומרינן סלק ע"ש. ועיין במהר"ם שיק שם סוסי' ק"ד הבאתי דבר זה באורך. לעיל בסי' ס"ט על השפ"ד סקמ"ג אות ד' ע"ש:

ס"ק י"ד בא"ד א' אף דהמעיין במרדכי פכ"ה סימן תש"ו סיים על דין זה. דעל ידי מליחה אינו נבלע בכלי רק כ"ק משום דמליחה אינו אוסר רק ב"ק. וא"כ לדידן דק"ל דמליחה אוסר בכולו גם בכלי היה לנו לומר. רק דאפ"ה פסק הרב כו' ואם כן היה נראה לומר עכ"פ שדוקא בכחוש היקל הרב ולא בשמן כו' עסי' ק"ה בש"ך ס"ק י"ז וי"ח כו' וצ"ע. נ"ב עיין בחו"ד חי' סק"א שכתב בפשיטות דבכלי אפילו בשמן אינו אוסר רק כ"ק. ועיין בספר יד"י סימן ס"ט בארוך ס"ק ע"א מ"ש באורך מזה:

בא"ד ב' דלא הוי מופרד. ויש חילוק בין אוכל לכלי עסי' צ"ד. נ"ב ע"ש בשפתי דעת סק"א ובריש סק"ד במוסגר. ובשפתי דעת סקכ"ג ועיקר הדבר הוא בסימן צ"ב במ"ז סק"א בד"ה עוד יש לחקור. ובסי' צ"ג בשפתי דעת סק"א ד"ה ומ"ש הש"ך כו' וכעת צ"ע בכ"ז. נ"ב עיין ביד אברהם כאן מ"ש ע"ז:

סוס"ק י"ז בא"ד א' וכאן אנו דנין על התבשיל. ר"ל דל"ת דלא הוי ס"ס כיון שספק אחד בגופו. והבי' על ידי דבר אחר. דכיון שעל התבשיל אנו דנין שפיר הוי ב' הספיקות בגוף אחד אם יש כאן כלל איסור בתבשיל או לא. וכה"ג כתב במ"ז סק"ג ד"ה ואם ע"ש. וכ"ה בכמ"ד.

ס"ק כ' בא"ד א' לחלק בין מתכות וחרס. נ"ב כמ"ש במ"ז כאן סוסק"ח. ובשפ"ד סימן צ"ג סק"א. ועיין בסימן צ"ב בשפ"ד סוס"ק י"ח וצ"ע:

ס"ק כ"ג בא"ד א' ובכה"ג בהגהות הטור כו' ר"ל דז"ל הבל"י בשם הכה"ג. כאן יש מחלוקת בין הט"ז והש"ך. שהש"ך כתב דקי"ל ח"ש אסור מ"ה. משמע דדבר שעיקרו דרבנן. אפילו כזית בטל ברובו. שזהו מהגהת ש"ד. ושם כתב בפי' דאינו כן. אבל הט"ז כתב אפילו באיסור דרבנן. כו' ולז"ק הפמ"ג כן אלא דאין כאן פלוגתא וגם הבל"י לא העתיק לד' כנה"ג בשלימות. דבכה"ג כיון דגם להש"ך דס"ל דלא בעינן באיסור דרבנן בלח ס'. אלא בטל ברובו. הוא רק במינו. אבל בא"מ בעי ס'. ומיהו ודאי דלא כהכה"ג אלא דהש"ך קושטא קאמר. דהשמיענו האמת לדינא דח"ש אסור מ"ה. אבל לא כתב זה. לנתינת טעם. דלכך בעינן ס' בח"ש. דז"א. וגם הש"ך מודה דאיסור דרבנן. והוא לח בלח מין במינו דבעי ס':

בא"ד ב' והא ליכא למימר כו' ר"ל דלעולם הש"ך קאי על המחבר ובא לפרש דלכך סתם דצריך ס' נגד החצי זית. ומשמע אף ביבש ביבש. אם הוא מין בשא"מ משום דח"ש אסור מ"ה. דאי הוי רק מדרבנן לא בעינן בכה"ג ס'. ואזיל הש"ך לשיטתי' בסימן ק"ט סק"ט. דבאיסור דרבנן בא"מ ביבש לא בעינן ס'. דז"א דכאן אף אי היה ח"ש אסור רק מדרבנן מכל מקום מודה הש"ך דבעי ס' ביבש בא"מ. דהא אפשר למיתי לידי איסור תורה אם יבשלם

שפתי דעת סימן צ"ח צ"ט

יבשלם ויתן טעם. וטכ"ע דאורייתא. וההיתר יהא נהפך לאיסור ויאכל כזית שלם מאיסור. ונהי דאין לוקין על כזית מתערובת זה. דטכ"ע לא ילפינן רק במה מצינו מגיעולי מדין ואין לוקין ע"ז. אבל מ"מ איסור תורה איכא. כאן שאוכל כזית שלם מטכ"ע. אע"כ מחזרתא לומר דהש"ך רק בא להשמיעינו האמת דח"ש מ"ה אסור ונ"מ לכמה דברים. ואינו קאי לפרש דברי המחבר.

ס"ק ל' **בא"ד א'** עש"ך דתלוי אי שוה בטעמא או לאו כו'. נ"ב עיין בחי' רע"א שהביא בשם המנ"י ופר"ח שהשיגו על הש"ך וכתבו. דבמינו משערין כל שראוי ליתן טעם כנגדו בא"מ. ועיין בחו"ד ביאורים סק"ז סתם כש"ך. וכ"מ כן דעת הפמ"ג. כו' ורמ"א שהחמיר לעיל בסעיף ב' דאזלינן בתר שמא מיירי בפחות מששים. נ"ב לכאורה תי' שהחמיר צ"ע דהרי גם קולא הוא במב"מ בשמא וא"מ בטעמא. דהוי מין במינו שהוא רק דרבנן עיין בש"ך רס"ק ו'. ואולי כתב כאן עפמ"ש בשפ"ד סק"ו די"ל דהרמ"א ה"ק דבעינן שוה בטעמא ובשמא כו' ע"ש.

ס"ק ל"ב **בא"ד ב'** נסתפקתי בשמים של היתר כו' וכעת הדבר צ"ע. נ"ב עיין בסימן ק"ב בשפ"ד ס"ק ג'. שפשט ספיקו לחומרא מד' הישו"ש פכ"ה סימן פ"ח.

ס"ק ל"ה **בא"ד א'** ואף להמחבר דס"ל באיסור דרבנן מותר להוסיף וכאן הרי דרבנן הוא. דדם שבישלו דרבנן ונימא דמותר אף במזיד מכל מקום האיסור משום חלב. ועוד י"ל דהמחבר מיירי בצונן קודם הבישול דהוא דאורייתא ולמ"ש הש"ך בפ"ז אות ט"ו דהמחבר ס"ל דדם שבישלו עובר עליו בלא"ה לק"מ כו'.

סימן צ"ט ס"ק **א' בא"ד א'** כתב המנ"י בש"ת כו' והביא ראיה מפ"ז דשא"ה ה"ו כו' ר"ל דהמנ"י הביא ראיה. מהא דאיתא בתוספתא פרק ד' דטהרות אוכל טמא. שנמצא גרעין שלו בתוך הכבר או ע"ג תבשיל רותח. אע"פ שאין עליה משקה טופח הרי הן טמאים. שאני אומר האוכל כולו נפל שם. ונימוח בתוך הכבר או מחמת החתיכה. ונשארה גרעינתא ע"כ. ואין זה סתירה למה דקי"ל בכמ"ד בש"ס דאחזוק יומאה לא מחזקינן שהרי הר"מ בפט"ו מהא"ה פסק דלא מחזקינן טומאה. ואפ"ה פסק בפי"ז מהא"ה כתוספתא הנ"ל. ונ"ל לחלק דשאני הכא. דאין דרך הגרעין בלא אוכל לנפול תוך התבשיל אלא זורקין אותה לאיבוד. וגם דרך האוכל להיות נימוח בתוך התבשיל. ע"כ תלינן במידי דשכיח טפי ומחזקינן טומאה בכה"ג. וא"כ בנ"ד דהוא ממש כהאי דתוס' מחזקינן איסורא שהיה מוח ונימוח בחלב וכיון שהוא ספק איסור דאורייתא. ראוי להחמיר אי ליכא ספק נגד המוח עכ"ל והבל"י בשו"ת שלו. לסי' זה השיג עליו. דהרי לפי מה שהביא הר"ש בפ"ד דטהרות התוספתא הנ"ל בזה הלשון. גרעינה של גפת טמא. שנמצאת בתוך הכבר ע"ג תבשיל רותח אע"פ שאין על הגרעין משקה טופח טמאה. נמצאת בתוך תבשיל צונן. אע"פ שיש עליה משקה טופח טהורה. ומפרש הר"ש גפת הוא פסולת של זיתים. אף על פי שאין על הגרעין משקה טופח. טמאה הכבר דאגב רתיחה פלטה הגרעין שמן טמא. הבלוע בתוכו. וטמאה את הכבר אבל תבשיל צונן. אע"פ שיש על הגרעין משקה טופח טהורה הכבר דהני משקין לא יצאו מן הגרעין. ואין בגרעין כביצה לטמא את המשקין ואת הכבר עכ"ל הר"ש. נמצא לפ"ז התוספתא, לא הזכירה כלל. מזה שהאוכל נימוח. רק דאעפ"כ טמא. משום פליטתה של הגרעין על ידי הרותח וזה דין חדש ואינו סותר כלל למה דקי"ל בש"ס דאחזוקי איסורא לא מחזקינן. אין ראיה כלל מהתוספתא לדינו של המנ"י דכתב הטעם של הר"מ משום דדרך האוכל להיות נימוח תוך התבשיל. והוי שכיח. קשה היאך כתב בסיפא. נמצאת הגרעין ע"ג ככר בתבשיל צונן הרי אלו טהורין אעפ"י שיש על הגרעין משקה טופח שאני אומר גרעינה זו לבדה נפלה. ואין המשקין ממנה. ולהמנ"י הרי כיון דשכיח שהיה אוכל ע"ג הגרעין. ומסתמא אדם אוכל האוכלין שע"ג הגרעין ובודאי המשקין הוא מאוכלין טמאין דהוא שכיח. ולמה לא מטמאינן. ולמה תלינן שהמשקה בא לה ממק"א עכת"ד ולזה קאמר הפרי מגדים דהנה על הר"מ באמת יש לתמוה אמאי בהא"ה בפרק י"ז ה"ו שם שהעתיק לתוספתא הנ"ל. וכתב ברישא כשהתבשיל או הככר רותח דלכך טמא הככר. או התבשיל. משום שאני אומר דהאוכל כולו נפל שם ונימוח מחמת הרתיחה דהרי גרעין של גפת פירושו גרעין של זית ואין בזית שלם האוכל עם הגרעין כדי טומאה שיטמא אחרים דפחות מכביצה אוכלין אין מטמא אחרים ואולי יש ליישב עיין פסחים גבי ענבים שנטמאו כו' אבל לפי' הר"ש דברישא לכך טמא משום דאגב הרתיחה פלטה הגרעין שמן טמא הבלוע בתוכו וטימאה את הככר א"ש. דמשקין טמאין קי"ל דמטמאין בכל שהוא כמ"ש הר"מ בפ"ד מהלכות טומאת אוכלין ה"ב ובתוס' פסחים י"ד ע"א ד"ה דאיכא :

בא"ד ומ"ש דמשקה טופח אמאי לא אמרינן כו'. ר"ל דבא לתרץ קושיית הבל"י על המנ"י דלדידיה אמאי מטהר הר"מ בסיפא כשהככר או התבשיל צונן אע"פ שיש על הגרעין משקה טופח דתלינן דהמשקה הוא ממק"א דאמאי לא תלינן. דהמשקה הוא מהגרעין ואוכל טמא שעליו כנ"ל. דזה יותר שכיח. די"ל כיון דמשקין לטמא אחרים. הוא רק מדרבנן. כאן שיש ספק שמא המשקין הם טהורים והן ממק"א. הוי סד"ר ולקולא. משא"כ המנ"י בדין שלו שפיר החמיר. כיון שהוא ספד"א. דמיירי שם באמ"מ ר"ל משא"כ בנדון של הבל"י שנשאל שם שנמצא עצם מנבילה בתוך קדירה בשר כשר. שפיר י"ל כיון דאף אי היה בתוכו מוח. על ידי הרתיחה נימס תוך התבשיל. מכל מקום כיון דאיכא רוב מבשר הכשר נגדו. ומדאורייתא מב"מ חד בתרי בטל. רק מדרבנן בעי ס' הוי סד"ר ולקולא ולדינא סיים הפרי מגדים דהכל לפי ראות עיני המורה כו'. נ"ב עיין בבינ"א שער רוב וחזקה סימן מ"ג שהעמיק והרחיב בד"ז. ומה שתמה על המנ"י שם. מדברי הר"ש פרק ד' דטהרות. כבר קדמו הבל"י כנ"ל. וע"ש מה שהעלה לדינא בזה. ועיין בשאלות ותשובות מהר"ם שיק חיו"ד סימן ק"ח. ועיין ביא"פ לעיל סימן פ"ז ס"ז שכתב. דנראה שאותן עצמות שרגילות הוא שיש בו מוח ודרכו לצאת בבישול יש להחמיר בתבשיל מעט שאין בו ס' ע"ש. ועיין בשפתי דעת שם ס"ק כ"ב מה שתמה על הבל"י והמנ"י דהרי בב"ח עצמות הקשין נמי אוסרין מדרבנן. והניח בצ"ע ע"ש ובפ"ת שם ס"ק ט"ו העתיקו, אך עיין בשו"ת מהר"ם שיק שם שכ' לתרץ זה, דבלא"ה קשה להבין אמאי אוסר המחבר בסימן פ"ז ס"ז כיון דקי"ל בסימן צ"ט, דעצמות האיסור אין מצטרפין לאיסור אם כן גם בב"ח לא החמיר מיניה, ואפילו אי נימא דבסימן פ"ז מיירי ברכים וכמו שעולה על דעת השפ"ד שם אפ"ה קשה על המחבר דהוא בסימן צ"ט לא חילק בין רכים ליבשים וצ"ל דס"ל, דנהי דהליחות שיש בעצמות יש לו טעם קלוש ואינו אסור. מכל מקום אסור לכתחלה דאפילו נ"ט בנ"ט דהוא קלוש, קי"ל דאסור לגרום לכתחלה, ואם בישל במזיד קי"ל דאסור אף דיעבד דהוי כמבטל איסור לכתחילה. ואם כן בסימן פ"ז דמיירי לענין חיוב ופטור ע"כ איירי במזיד לכך אם בישלן בדיעבד נמי אסור, אבל המנ"י והבל"י איירי דנפל שם עצם בבה"ג ודאי אינו אוסר מצד העצם. ולכך פלפלו רק אי חיישי' שהיה בו מוח ע"ש :

ס"ק ב' **בא"ד א'** ודעת רי"ז בשם ה"ר אברהם אסמעאל דאפילו עצמות דהיתר אין מצטרפין בא"מ ורק במב"מ מצטרפין עצמות דהיתר להיתר כו' ומ"מ טעכא דא"ז לא ידענא כו'. נ"ב עיין בחו"ד ביאורים סק"ב שתירץ בטוב. ועיין במהר"ם שיק סימן ק"ח מ"ש ליישב זה :

ס"ק ג' **בא"ד א'** ובהפסד יותר הרב כו'. דלכאורה משמע. דהב"ח הקשה על מה שהיקל הרמ"א כאן בה"מ דלמה לא החמיר גם בה"מ משום דעצמות נ"נ. דהרי הרמ"א ס"ל. דאף בדבר שאין לו טעם מעצמן. כגון בכ"ח דנ"ג וזה לק"מ דהרי הרמ"א באמת גם שם בכ"ח היקל ביש הפסד. אלא הכי קשיא ליה להב"ח. אמאי לא כתב הרמ"א להחמיר באין הפסד רק שאינם מצטרפים עם ההיתר. דמשמע הא עם האיסור ג"כ אינם מצטרפין ילמה לא החמיר שיצטרפו עם האיסור וכבר ביאר זה במ"ז סק"א ד"ה והט"ז כתב כו' ובעיקר קושית הב"ח ע"ש :

ס"ק

משבצות זהב סימן צ"ח צ"ט

בו דמין במינו ל"ב. מכל מקום כיון שעיקר האיסור הוא מ"ה. החמיר בו המחבר שם. ואם כך ה"ה בנ"ד כו' אמרינן רואין והכל שרי ועיין בהגהות מהרש"ק וז"ל דלענ"ד אינו ברור ד"ז דודאי לטעם הר"ן בדבר שיש לו מתירין. ודאי א"ש. אבל לטעם שאר הפוסקים דעד שתאכלנו באיסור תאכלנו בהיתר. אם כן גם בזה שאני דבר שיש לו מתירין מכל איסורין. אף דבכולן אמרינן רואין. דשיל"מ שאני כו' ע"ש באורך דאזלינן לחומרא בזה :

בא"ד ד' ואף שי"ל שהמחבר בקל"ד הכריע להחמיר רק בי"נ משום חומרא דע"ז. ואין לדמות שאר איסורין לי"נ. וראיה דהתם רק מחמת חומרא בעלמא שהרי בספרו הארוך בב"י הכריע להקל לגמרי אף בי"נ גמור הנ"ל, אמנם כן כו'. הרי דבכל האיסורין סובר הר"מ דבעינן דוקא תחלה מדלמד. תרומה מיי"נ והב"ח בקל"ד ס"ו כתב דהב"י דייק כו' ר"ל דהב"ח שם כתב דמש"ה חילק הב"י בש"ע שם בין יי"נ גמור לסתם יינם. דדייק בלשון הר"מ והטור. דהר"מ שפסק להחמיר בכל"ק נקט בדבריו יין נסך. והטור שפסק להקל כל"ב. כתב יין של היתר ואיסור שנתערבו. משמע שדבר מסתם יינם. הילכך פסק כל"ב שם דבדרבנן אזלינן לקולא. משא"כ בי"נ גמור שאסור מ"ה. אזלינן לחומרא עכ"ל. הרי שהב"ח ג"כ כתב להדיא. דמה שהמחבר החמיר ביין נסך גמור הוא מחמת שהוא איסור תורה. אם כן נלמד מזה. דכל דבר שעיקרו איסור תורה. ל"א ביה רואין. באם נפל האיסור להיתר מין במינו תחלה. ואחר כך לבסוף נפל ההיתר אינו מינו זהו דבריו בתוס' ביאור :

ס"ק ו' **בא"ד א'** ואמנם כן כו' וכבר התבאר שם באורך וצ"ע. נ"ב וכ"ה בסימן פ"א במ"ז סוס"ק ד'. אך ע' בחו"ד כאן. ביאורים ס"ק ה' שתירץ זה :

ס"ק ז' **בא"ד א'** ובכו"פ אות ו' כו' כמו לקמן סימן ק"ב ר"ל כמו דקי"ל שם ס"ג דכלי שנאסר ע"י בליעת איסור ונתערב באחרים בטל ברוב אף דנוכל להסיר האיסור ע"י הגעלה. והטעם כמ"ש בהג"ה שם לפי שצריך להוציא עליו הוצאות להגעילו. כה"נ כ"ש כאן. במקום שהמאכל מתקלקל. ועל זה כתב הפרי מגדים דיש לחלק ביניהן כו'. ונ"ב עיין בחכמת אדם כלל נ"א סימן ב' שכתב דבה"מ אפשר שיש להקל. דאין מחוייב להניחו עד שיצטנן. במקום שהמאכל מתקלקל. דבאו"ה כלל כ"ג בשם ראב"ן משמע כהכו"פ. אך מכל מקום נ"ל דיניח עד שיצטנן התבשיל דאין המאכל מתקלקל כ"כ עי"ז שיוכל לחזור ולחממו אחר כך ע"ש ועיין במ"ש בחידושי דינים לעיל סימן צ"ב דין י"ב מזה ע"ש באורך :

בא"ד ב' כתב הפ"ת בשם הר"מ שומן איסור שנפל ע"ג יין יקפה השומן. והיין מותר שכן דרך שמן לצוף ע"פ היין. אבל אם נפל ע"ג ציר יקפה השומן ויטול גם כ"ק מהציר כו'. כו' ודע דאשכחנא פתרי כו' : או דמותר אפילו באין ס' עסי' צ"א כצ"ל וכוון למ"ש שם בסעיף ד' עיין בש"ך שם סק"ח. דבדבר הנבלל לא שייך קליפה. וה"ה הכא. אך לא נימא כיון דנתערב תחלה גוף החלב במשקה צונן. ואין במשקה ס' נגד גוף החלב דנ"נ. דכ"ון שאפשר כו' כצ"ל : כו' מיהו דהוי אמליחה שבשר תפל שבלע ממק"א נ"ב עיין לעיל סימן ע"א בשפתי דעת ס"ק י"א. מ"ש שם על הכו"פ. ואני לא הבנתי כו' ע"ש :

ס"ק ח' **בא"ד א'** אמנם כו'. וכן מצאתי במנ"י כלל נ"א אות ט"ו. ר"ל דגם במנ"י שם כתב דט"ס נפל כאן בט"ז וצ"ל סעיף כ'. וכוונתו עמ"ש בט"ז סימן צ"ב ס"ק כ'. ופירוש דבריו כך הוא. דגם שם יש היתר מצד הדין. ורק מנהגא בעלמא הוא לאסור שם. כו' ונתכוון למ"ש כלל כ"ד ד"ט כו'. ר"ל דאו"ה בכלל כ"ד שם. כתב דגם בכ"ח ל"א ביה דנ"נ. מטעם דאפשר להפריד האיסור על ידי חזרת הכבשונות. כו' אחד דהמרדכי מחלק בין חרס לעץ ומתכות בישן. והק' דבעץ ומתכות שייך הגעלה או ליבון ובהו סמכינן ארמב"ן כו' כצ"ל :

סימן צט ס"ק **א' בא"ד א'** ואף אח"כ כשיוצא כבר היתר הוא. ר"ל דאין לחוש שמא המיחל מהחצי זית איסור שנחלק לל' זיתי גוש. נפלט אח"כ להרוטב ואם כן איכא בהל' זיתי רוטב. המיחל מכל הזית. דז"א דאחר כך כשנפלט הוא היתר. כיון שנתבטל מקודם מעוצם מיעוטו. ומיהו לומר דא"צ לזה שנאמר שנתחלק מיד המיחל מזית איסור. להס' זיתים הגוש והרוטב כי אף אי נשאר כל המיחל בהרוטב לבדו לא איכפת לן או אף אי נבלע בגוש. לכך לא חיישינן אי נפלט אח"כ שוב להרוטב משום שהשלשים זיתי גוש פולטין גם כן לתוך הרוטב מיחל כ"כ כפי חשבון זית האיסור ואם כן איכא ברוטב ס' דאין זה ברור. ואולי הזית איסור פלט הרבה מיחל. והל' זיתי גוש לא פלטו מיחל כ"כ. שיהיה ל' פעמים נגדו אלא כדאמרן. דמיחל היוצא מהאיסור הוא נתחלק לרוטב ולגוש ואף אי נפלט אח"כ מהגוש להרוטב כבר הוא היתר ונ"ב כ"ז כשזית האיסור הוא גוש. הא כשהוא לת. ונפל לל' זיתי גוש. ולל' זיתי רוטב. עיין סימן צ"ב במ"ז ס"ק ט"ז ד"ה ויש לחקור. ועיין במש"ש בחידושי דינים אות י"א ולקמן במ"ז סק"ג :

בא"ד ב' דמתוס' חולין ק' ד"ה בשקדם מוכח דמשהו אין בו כח לצאת מהחתיכה אף ע"י רוטב סובר הפ"ת דאף מכלי ועצם אי יש בה ס' נגד איסור הבלוע. דלא הוי רק משהו. אין בו כח לצאת. ועסי' צ"ב כו'. תרי משהו לא אמרינן כגון בחתיכה הבלועה מחמץ ויש בה ס'. ואחר כך נפלה לקדירה אחרת. אף לא סילקוהו שרי וכתבנו שם הטעם משום דמשהו אין בו כח לצאת כו' כו'. אלא שחילק שם הא"ר בין כו' משא"כ בכלי דיוצא משהו ממנו כדי ליישב ההיא דרוקח באו"ח סימן תס"ז בט"ז שם ועמ"ש לעיל סימן צ"ב במ"ז ס"ק ט"ז. דהט"ז באמת סובר דאף מכלי אינו יוצא משהו. והא דרוקח בט"ז או"ח שם מיירי בתבשיל עבה ע"ש ותבין ואי קשיא לפי זה דאמרינן דלא כהא"ר אלא דגם מכלי אין יוצא משהו. ולכך העצמות מצטרפין א"כ אמאי אין גוף הקדירה מצטרפת להיתר. ר"ל עד"מ. בקדירת היתר שהיא גדולה בערך שלשים זיתים. ויש בה תבשיל ל' זיתים. ונפל בה זית איסור נמי דמותר כיון שחצי זית איסור נתפשט בעובי חרס הקדירה. ושוב אינו יוצא לתבשיל דמשהו אינו יוצא. תירץ הפרישה דשבע הקדירה מלבלוע כו' והפ"ת תירץ דשאני עצמות שמונחין בפנים. והרוטב מקיפן אבל דקדירה אינו כן שבפנים כו' ואה"נ כו' :

בא"ד ג' וטעמא לא ידענא כו' דאיסור או יצטרפו להיתר או לאיסור. נ"ב עיין בשפ"ד סק"ב בסופו מ"ש לתרץ זה ועיין בחו"ד ביאורים סק"ב שתירץ בטוב. ועיין בשו"ת מהר"ם שיק חיו"ד סי' ק"ח מ"ש ליישב בזה ע"ש כו' אם כן קשיא קושית הב"ח כו' מ"מ לחלוחית א"א להפריד. נ"ב עיין בפלתי סק"ב. הובא בחו"ד ביאורים סק"א ע"ש. כו' ובעיקר קושיית הב"ח נ"ב עיין בשפתי דעת סק"ג :

בא"ד ד' וממ"ש דקי"ל כלי עצם ניתרים בהגעלה כו' ר"ל דבאו"ח סימן תנ"א ס"ז כתב דכפות העשויין מקרן. אין להם תקנה. בהגעלה. דחיישינן דילמא חייס עלייהו שמא יתקלקלו ע"י מים החמין ובסעיף ח' אחד כלי עץ וכלי אבן וכ"מ דינם להכשירם בהגעלה הגה. וכן כלי עצם צריכים הגעלה עכ"ל. והנה לכאורה משמע מהרמ"א דכלי עצם מותר בהגעלה וקשה מ"ש דלא חיישינן בהו. דילמא חייס עלייהו. כמו דחיישינן בקרן. אך יש לדחוק דהרמ"א לא כתב רק דצריכין הגעלה. אבל לעולם דאסור להגעיל אותם. והחילוק הוא. דקרן רך הוא לכן חיישינן דילמא חייס. משא"כ עצם קשה הוא. ולא חייס עלייהו. ולזה קאמר הפרי מגדים דממ"ש הט"ז כאן דלכך ל"א בעצמות חנ"נ. דהרי קי"ל באו"ח כלי עצם ניתרים בהגעלה. משמע דסבירא ליה שמ"ש הרמ"א באו"ח דכלי עצם צריכים הגעלה. הכוונה דמותרין בהגעלה. והחילוק בינם לקרן הוא כמ"ש הכה"ג דכ"ע קשה ולא חייס. דאל"כ היה לו להט"ז לומר כן דלכך העצמות ל"א בהו דנ"נ משום דקי"ל דכלי עצם אפשר להפריד אותן בהגעלה. ורק משום דילמא חייס עלייהו. גזרו דלא מועיל להו הגעלה. אבל מדקאמר בפשוט דקי"ל דניתרים בהגעלה. משמע דסבירא ליה כהכה"ג הנ"ל :

בא"ד ה' שמ"ש המחבר בסעיף ב' בד"א. והוא מד' הר"ש והרא"ש כו'. ר"ל דהרי המחבר ס"ל דל"א חנ"נ בש"א. אם כן כיון שיש בתבשיל ס' כנגד בשר הנבלה. מאי אי'כפת לן במה שבלעו העצמות מקודם מבשר הנבילה. עז"ק דהמחבר קיצר בדבר. והטור סיים באמת הטעם לזה. משום דחיישינן שמא נתמעט מבשר הנבילה. בבישולו. ונכנס בעצמות. ובעינן ס' כנגד כל העצמות דלא ידעינן כמה נכנס בהם. ובאמת אי ראה מקודם את הנבילה כמה

היתה

משבצות זהב סימן צ"ט

היתה קודם שנתבשלה לבדה ויש כעת בתבשיל ס' נגדה. לא איכפת לן. במה שבלעו העצמות. וזה רק כשנתבשלה הגבילה תחלה עם שאר חתיכות גבילה אז אפילו ראה אותה קודם הבישול לא סגי בס' נגד הבשר לחוד דשמא נתמעט מבשר שאר החתיכות גבילה ונכנס בעצמות של חתיכת גבלה זו כ"ה בב"ח וכ"ז הוא רק להטורֿ ומחבר אבל לדידן דקי"ל חנ"נ בש"א. אף כשנתבשלה הנבלה תחלה לבדה במים. וראה אותה קודם הבישול כמה היתה אפ"ה בעינן אחר כך ס' נגד העצמות שהרי בלעו ממים שנתבשל עם הנבילה ונ"נ. כו' מידי דהוי אשני מיני איסורין כו' וצ"ע. נ"ב עיין בחו"ד ביאורים סוס"ק ג' מ"ש בזה :

ס"ק ב' **בא"ד א'** דמה"ת שיצטרף גוף החרס לאיסור וצ"ל דאיידי דנקט דאינה מצטרפת להיתר כתב גם דאינה מצטרפת לאיסור משא"כ להטור אין צריך לדחוק כו' דאטו היתירא בלע איסורא לא בלע ולא לאיסור כו' :

ס"ק ג' **בא"ד א'** ואלו בצלול הכל אף הגוש מצטרף. ואף הרוטב מותר. נ"ב כאן פשט ספיקו לעיל סי' צ"ב במ"ז ס"ק ט"ז ד"ה ויש לחקור כו' מיבעיא ליה כו' ע"ש. ועיין במ"ש בחידושי דינים שם דין י"א מזה :

ס"ק ד' **בא"ד א'** ואם היתר מרובה, ועתה נצטמק כו' דלא דחה כו' ר"ל דבחולין צ"ז ע"ב איתא א"ר חנינא משערין ברוטב ובקיפה ובקדירה איכא דאמרי קדירה עצמה. ואיכא דאמרי במה דבלעה קדירה וכתב הר"ן שם. דנראה שרש"י מפרש דל"ק דאמר בקדירה עצמה היינו בחרסי הקדירה. ול"ב דאמר במה דבלעה קדירה. היינו דמשערין ההיתר לאחר שנתבשל כמות שנפל שם. ואף שאין כעת בהיתר ס' מכל מקום אומדין כמה בלעה קדירה מן ההיתר שכשנפל שם היה ההיתר הרבה, ונתמעט בבליעת קדירה אבל בקדירה עצמה לא משערינן, זרש"י ז"ל פסק דלא כתרווייהו לישני, דל"ק דחה משום דהעיקר כל"ב, דהוא לחומרא ואחר כך דחה לל"ב דאטו היתירא בלע איסורא לא בלע, וכי היכי דמהיתר נתמעט נתמעט נמי מהאיסור אלא עיקר הדבר כמות שהוא בא לפנינו משערינן ליה. ונראה שרש"י מיירי דוקא בשלא ראינו האיסור בשעת נפילתו דבכה"ג הוא דאיכא למימר דכי היכא דאימעיט היתירא אימעיט נמי איסורא. הא אם ראינו האיסור בשעת נפילתו ולא נתמעט בשיעור אחד עם ההיתר שפיר משערים ההיתר שנבלע בקדירה ומצטרפין אותו למה שבתוכו ומשערינן האיסור כשעת נפילתו לתוך ההיתר ואיכא למידק כיון שעכשיו אין ס' בהיתר למה אינו חוזר האיסור לאסור את ההיתר כו' ונראין דברי הר"מ ז"ל. בפט"ו מהמ"א. שכתב דבמאי דבלעה קדרה היינו לומר שמשערים באומד יפה. כמ"ש נבלע ועומד בדופני הקדרה שרואין אותו כאלו הוא בתוך הקדירה. אבל מה שפיחת מחמת האור שכלה ואבד לא משערינן. עכ"ד הר"ן. והגה ראיית רש"י ז"ל שדחה לל"ב. משום דאטו היתירא בלע כו'. הוא מדאמרינן בחולין צ"ח ע"א ההיא כזיתא דתרבא דנפל בדיקולא דבישרא [בכלי שבישלו בו בשר] סבר ר"א לשער. במאי דבלע דיקולא. אמרי ליה רבנן לר"א. אטו הקדירה היתירא בלע איסורא לא בלע בתמיה. שהרי אף האיסור נצטמק וכשנפל היה בו יותר ועז"ק הפרי מגדים דאם ראינו האיסור בעת שנפל. וההיתר היה מרובה. והיה בו ס' נגדו. ועתה נצטמק ההיתר. והאיסור לא נצטמק והוא כמו שהי' בעת שנפל ואין כעת בהיתר ס'. דמשמע מרש"י דמותר דמצרפינן מה שנבלע בקדירה מההיתר. דהרי רש"י לא דחה לל"ב רק מהא דדיקולא דאמרינן שם אטו היתירא כו' אבל בדידעינן כמות האיסור וההיתר. לא נדחה משם ואדרבה משם איכא סייעתא להתיר בזה. מדאמרו דלכך החמירו. שלא לצרף הבלוע בדיקולא. משום דחשו. דילמא גם מאיסור נבלע. הרי משמע דאם ראינו האיסור בעת נפילתו, וכעת לא נפחת מכמות שהיה. הרי חזינן דרק מההיתר נבלע ושפיר מצרפין בכה"ג. וכמ"ש הר"ן כן להדיא כנ"ל :

בא"ד ב' ומה שכ' דכהר"מ פט"ו ממ"א הכ"ד. היינו לומר כו'. ר"ל דלכאורה משמע. דהוקשה לו להר"ן. אמאי מצרפין מה שנבלע כבר בקדירה. והרי כעת אין בתבשיל שבתוך הקדרה ס' ויחזור האיסור לאסור את ההיתר. ואם כן היאך נתיישב לו זה בד' הר"מ פט"ו מהמ"א לו"ק הפרי מגדים דהר"ן לא הקשה אמאי יצטרף הבלוע. דזה לק"מ דהרי הוא עומד בעין בדופני הקדירה. ומסייע שפיר לבטל. אלא דהכי קשיא ליה. דאמאי מצרפין כל מה שנחסר מההיתר מכמות שהיה בעת שנפל בו האיסור. דאז היה ס'. והרי מה שכלה ע"י האור זה הוא כעת אבוד לגמרי. ויחזור האיסור כעת לאסור את ההיתר ולזה הונח לו בד' הר"מ שכתב דבאמת אין מצרפין כל מה שנחסר מההיתר רק שמשערין באומד מה שנבלע ועומד עדיין בעין בדופני הקדירה. ואי איכא ס' במה שבקדרה בצירוף הבלוע חוץ מזה שכלה ע"י האור שרי. וגם הרשב"א בחידושיו לחולין שם הֵביא כן שאף רש"י מודה. שאם ראינו האיסור בעת נפילתו ולא נתמעט כו' דבכה"ג משערין מה שנבלע מההיתר בקדירה ואף שתמה ע"ז ר"ל דגם הרשב"א שם תמה כמו שהקשה הר"ן דלמה אינו חוזר האיסור ואוסר את ההיתר כיון שאין כעת ס' מכל מקום המעיין שם יראה כו' והיינו כדכתיבנא. ר"ל דהרי הרשב"א שם. אחר שהקשה כנ"ל. הביא לדברי הר"מ בפט"ו שכ' דמשערים באומד יפה כמה נבלע. ועומד בדופני הקדירה ומה שפיחת על ידי האור לא מצרפין הרי ע"כ כדכתב הפרי מגדים לעיל. דתמיהתו לא היה על מה שמצרפין הבלוע אלא על מה שמצרפין כל מה שנחסר מההיתר והרי הרבה כלה ואבד לגמרי על ידי האור. דלפ"ז בדברי הר"מ נתיישב לו שפיר כיון שהוא כ' באמת כן. דלא מצטרף רק מה שמשערין באומד שיש בעין בלוע בדופני הקדרה לא מה שכלה ע"י האש :

בא"ד ג' המעיין בב"י. יראה דס"ל דרשב"א מיקל במינו אף שלא ידוע כמה היה האיסור בעת נפילתו. מ"מ תולין להקל יע"ש מה שכ' בב"י לתמוה על הטור במ"ש וא"א הרא"ש ז"ל לא חילק ובספרי ראש יוסף הארכנו בזה. די"ל מ"ש הטור וא"א לא חילק בין מינו ובשא"מ היינו בידוע כמה היה האיסור בא"מ נמי שרי. ובא"י אף במינו אסור ומסולק בזה. קושיית הב"י שם. כו' ומ"מ המעיין בארוך כו' יראה כמו שכתבתי מתחלה דלא כב"י. אלא דרשב"א דהיקל במינו הוא דוקא כשידוע כנ"ל. ונ"ב עיין בחידושי רע"א שדייק גם כן מדברי הרשב"א בתה"א שלא כדברי הב"י אלא דרשב"א ס"ל דבלא ראינו האיסור תחלה. גם במב"מ אסור ולא דבאם ראינו האיסור בתחלה והיה ס'. וההיתר נתמעט והאיסור לא נתמעט דבמב"מ משערין הבלוע באומד יפה ומסייע לבטל ובמשא"מ אסור. כיון דעתה אין ס' ולפ"ז יפה כתב הטור וא"א הרא"ש כו' דלהרא"ש גם מבשא"מ מותר היכא דראינו האיסור בתחלה והיה ס' ומסולק קושיית הב"י עכ"ד, והוא ממש דברי המ"ז כאן. ועיין בפלתי סק"ג. כו' וא"כ לדינא כו' ואמרינן דמעיקרא נמי היה היתר יותר כצ"ל :

ס"ק א' **בא"ד ז'** והנה המחבר פסק כהר"מ ז"ל ממש כו'. ר"ל דז"ל התו"ח כלל פ"ה דין ט"ז והרשב"א כתב דמב"מ שהוא דרבנן משערין מה שבלע קדירה ובשא"מ שטב"ע דאורייתא אינו מצטרף. וכתב הב"י דנקטינן כרשב"א וכן נראין ד' הר"מ עכ"ל. ותמה במג"י שם סקנ"ו. דלשון הרב אינו מדוקדק דהרי הר"מ בפט"ו. פסק בסתם. דמשערין בכ"ע במה דבלעה קדירה ומשמע אף בשא"מ ולזה קאמר הפרי מגדים. דהמחבר באמת פסק כהר"מ ממש. שפסק כל"ב שבגמרא דמצרפין במה שבלעה קדירה. אלא דהר"מ שלא חילק. ומשמע דאף בא"מ היקל הוא משום דאזיל לשיטתיה שפסק דטכ"ע דרבנן. משא"כ המחבר פסק בצ"ח דטכ"ע דאורייתא. לכך חילק בין מינו לשא"מ. ובזה מסולק קושיית המג"י הנ"ל. די"ל מ"ש התו"ח וכן נראין ד' הר"מ. ר"ל דמטעם שהוא דרבנן. לכך היקל. וה"ה לדידן במב"מ דיש להקל :

ס"ק ז' **בא"ד א'** ועמ"ש המחבר כאן ס"ז באיסור מועט כו'. הא לא"ה אסור. אף שאין כונה לבטל אלא לבשל נ"ב עיין בנ"צ סימן פ"ד סעיף י"ג מ"ש לתמוה ע"ד הנו"ב חיו"ד סימן כ"ו. דאדרבה מכאן ראיה איפכא דכיון שאין כונתו לבטל שרי. דאל"כ הרי יקשה אמאי מותר בכלי שדרכו להשתמש בשפע. והרי אין מבטלין איסור לכתחלה. וע"כ דכיון שאין כונתו לבטל. אלא לבשל. שרי והא דאסור בכלי שדרכו להשתמש בדבר מועט הרי מפורש שם הטעם דמאחר שדרכו בדבר מועט גזרינן להשתמש בו הרבה שמא יבוא להשתמש בדבר מועט ע"ש ועיין לקמן במ"ז רס"ק ט"ו. כו' והוי טירחא וכל האי גווני תו שרינן. נ"ב

עיין

שפתי דעת סימן צ"ט

ס"ק ה' **בא"ד א'** עסי' צ"ב בטור. ובט"ז שם ס"ק ט"ז לכאורה כו'. שוב ראיתי שזה טעות. דממ"נ לט"ז א"ש בלא"ה ר"ל דבלאו צירוף החתיכה. מותר החתיכות האחרות. דהרי הט"ז סובר דאין המשהו יוצא כלל מהחתיכה. ואף שאין בחתיכות האחרות ס', גם נגד המשהו הם מותרין ע"ש במ"ז ד"ה ולפ"ז לט"ז העולה לדינא כו' ע"ש ולש"ך שם בנה"כ הרי חולק על הט"ז וס"ל תרי משהו אמרינן ואוסר הכל במשהו ואי לאחר הפסח כו' וכבר תמהנו לעיל בצ"ב במ"ז סקט"ז כו' אמנם כן לא שקר מילי. נ"ב עיין לעיל סי' צ"ב בשפ"ד סקי"א ד"ה ויצא לנו והדין כו' :

בא"ד ב' ואף למה שכתב הר"מ ז"ל בטעם הכחל דלכך סגי בנו"ט והוא דמפני שהוא חלב שחוטה דרבנן. די בכך, אין חולק ע"ז וס"ל ג"כ דהיכא דהחתיכה בלעה היתר דהיא עצמה מצטרפת אחר כך לבטל אלא הא דהוצרך לומר בכחל. דלכך הוא מצטרף משום שהיא דרבנן והרי אף אי הוי דאורייתא מ"מ הרי עם הכחל עצמו איכא ס' דקשיא לי' נימא כחל נ"נ ואינו מצטרף וניבעי' ס' והוא. ותירץ דח"ש דרבנן ס"ל להר"מ דסגי בנ"ט ומיהו לא יצדק זה למה שכתב הר"מ בפט"ו בבשר בחלב מרבה עליו ומבטלו. הרי דסבירא להר"מ, דבאיסור דרבנן ל"א כלל חנ"נ עסי' צ' במ"ז אות ד' ומכל מקום לדידן דקי"ל דכל איסורי דרבנן בעינן ס' והוא קי"ל דסגי בנו"ט והוא ע"כ משום דהכחל היתר הוא בפ"ע. עש"ך שם סק"ה. לכך מצטרפת וכדאמרן, כו' ולמה לי ס' נגד האיסור, נ"ב עיין בספר שבילי דוד שכתב לתרץ זה :

ס"ק ז' **בא"ד א'** ובהכי ניחא ההיא דקי"א סעיף ג' שכתב המחבר גבי ב' קדירות דאם היה האיסור של תורה. אין תולין להקל לומר. דהאיסור לתוך איסור נפל באם אין ההיתר רבה על האיסור. ולמה לא אמרינן דיוסיף על ההיתר כיון שזה דאין מבטלין הוא רק דרבנן. ולגבד דרבנן שוב תלינן שהאיסור לתוך איסור נפל. ואף מדרבנן יהא מותר להוסיף על ההיתר דסד"ר לקולא. אע"כ דבאיסור תורה אסור להוסיף. דאף דהוי סד"ר מ"מ אין לעשות ספק בידים כו' ומיהו כבר הקשינו בט"ז במ"ז סקי"ב אהא שכתב המחבר בקי"א סעיף ה' דב' קדירות כו'. להמחבר דס"ל בדרבנן דלא נ"נ כמ"ש כאן בסעיף ו' :

בא"ד ב' אל תטעה לומר דבספק איסור תורה שמבטלין דזה ודאי ליתא ובמקומות האלו. שהראה הכה"ג לעיין שם. אין ראיה. כי בחטים מתולעים המוזכר בת"ה סימן קע"א המבואר בפ"ד סעיף י"ד. ע"ש בט"ז ס"ק י"ט. וש"ך סק"מ דאמרינן שם שמותר לט"חנן שמא יברחו. ר"ל כי כן הדרך שיברחו. ע"י קול הרחיים. וקרוב לודאי. שלא יהיה כאן איסור כלל ואת"ל ישארו כו', ובחמאה של עכו"ם מותר לבשל כו'. ר"ל ומה שהראה הכה"ג לסימן קט"ו בש"ך אות כ"ח שכתב שם עמ"ש הרמ"א שם דמותר לבשל לכתחלה החמאה של עכו"ם. כדי שילכו צחצוחי חלב דאין זה כמבטל איסור לכתחילה. דשמא אין כאן איסור דחלב טמא כלל. ועוד דאין כותנתו לבטל. רק שילכו הצחצוחי חלב ע"ש הרי דאיכא הרכה צדדים, משא"כ ספק איסור תורה. ודאי דאסור לבטלו כו' ובהא דחמאה יש לנו הירהורי דברים, דלהר"מ בלא"ה כו'. ר"ל דהר"מ בפ"ג מהמ"א הט"ז כתב דאם לקח חמאה מן העכו"ם, ובישלה עד שהלכו להן צחצוחי חלב. ה"ז מותרת שאם תאמר נתערבו בטלו במיעוטן. וכתב על זה הכ"מ שם, דלכאורה נקט הר"מ לישנא דיעבד, דלכתחלה אסור לעשות כן דקי"ל שאין מבטלין איסור לכתחלה, אך יותר נראה דלישנא דיעבד דנקט לאו דוקא הוא, דלכתחלה נמי שרי, משום דאינו יודע שיהא מבטל איסור בכך, דהא איכא ספיקי טובא, חדא דילמא לא היה כאן תערובת חלב טמא כלל, ואת"ל שנתערב, שמא לא נשאר ממנו בחמאה זו כלום, שמא כשנתבשל ניתך ע"י האש, הילכך אין כאן משום מבטל איסור, וכ"ה בב"י סימן קט"ו. הובא בש"ך שם ס"ק כ"ח וקשיא ליה להפרי מגדים, דלמה ליה להכ"מ לומר להר"מ משום דאיכא ספיקי טובא. והרי פשיטא דלהר"מ מותר אף לכתחלה. דהרי ס"ל בפט"ו מהמ"א הלכה כ"ז, דאיסור של דבריהם כגון בשר עוף בחלב, מרבה עליו ומבטלו, ואם כן ה"ה חמאה אף אי יש בו צחצוחי חלב הרי עיקר איסורו הוא רק מדבריהם ותירץ הפרי מגדים דשמא י"ל דדוקא בבשר עוף בחלב היקל הר"מ דמבטלין אותו לכתחלה, כיון שעיקרו דרבנן, אבל חמאה דיש דררא דאורייתא דחלב טמא, אף שהשיעור דרבנן דמ"ה הוא מותר דמין במינו חד בתרי בטל, מ"מ אין מבטלין ולכך הוצרך להני טעמי כנ"ל ונ"ב עיין בסימן קט"ו בט"ז ס"ק י"ב. ועיין בפלתי כאן סק"י מה שכתב לתרץ בזה :

בא"ד ג' ואולי נ"מ בהא דאין מבטלין הוא דאורייתא או דרבנן לחשוד לאיסור דרבנן כו'. כו' יראה לי כו' ועיין סימן ל"ט. נ"ב ע"ש במחבר ס"ב. דאם נטלה והלך לו ה"ז מותרת. ואפ"ה כתב הש"ך שם סק"ו. דאם אובדה במזיד כו' ע"ש. כו' אמנם ראיתי בתשו' בנימין זאב כו' ולא אבין לה כי לע"ד דאסור במזיד וצ"ע. נ"ב עיין בספר ערוגת הבושם סי' זה סק"נ. שנתן טעם לד' ת' בנימין זאב הנ"ל. דהיכי דא"א לבוא לידי נו"ט ל"א דהוי כמבטל איסור ע"ש. אכן עיין בספרו שאלות ותשובות שם אריה חיו"ד סימן כ"ג שהרב אבד"ק סאטנאב הראה לו. שהב"י בסי' קכ"ב מביא לד' הרשב"א בתה"א שכתב להדיא. גבי הא דאמרינן דסתם כלים של עכו"ם אב"י. דאם אמר לעכו"ם. בשל לי ירקות בכלים שלו דאסור דכל שאמר לעכו"ם. עשה לי כך. כמאן דמבשל ומבטל האיסור לכתחלה דמי דאסור אף דיעבד. למי שעשה. ולמי שנעשה בשבילו ע"ש. והשיב לו דבאמת נראה שנעלם מהם. דברי הרשב"א אלו שלא הביאו אותו כלל. אך עכ"ז יש לקיים דבריו להתיר התבשיל שבשל בכלי שאב"י במזיד ע"ש טעמו באורך. וסיים שם דעוד נ"ל. דיש לחלק בין כלי עכו"ם. דבזה דוקא אסר הרשב"א המאכל. אבל בכלי ישראל אב"י. שבשל במזיד. י"ל שפיר דלא נאסר התבשיל. עכת"ד. ועיין בשו"ת בי"ש חיו"ד סוסי' קע"ה שכתב בפשיטות דאם תחב במזיד כף שאב"י אסור התבשיל אף דיעבד כמ"ש הפרי מגדים כאן ע"ש. ועיין בפמ"ג או"ח סימן תנ"א בא"א ס"ק מ"א : *

ס"ק י"א **בא"ד א'** כתב הט"ז באו"ח סימן תצ"ח כו'. ר"ל דהט"ז שם הביא מ"ש הרב המגיד. דלכך אסור לחכם לראות בכור ביו"ט אם יש בו מום משום שמא ימצא החכם שאינו מום. ונמצא וטלטל דבר שאינו ראוי. ואין להקשות דאם כן יהיו כל ההוראות אסורין לחכם ביו"ט דשמא יהיה אסור ויטלטל באיסור. דז"א דדוקא גבי בכור אמרינן. שהיה לו חזקת איסור משא"כ בשאר הוראות שהיה לו מעיקרא חזקת היתר. יעפ"ז למד הט"ז שאם היה האיסור מבורר. כגון שנפל איסור לח בהיתר לח בפחות מס' או יבש ביבש ואין רוב בהיתר. ואחר כך ניתוסף היתר ונתבטל האיסור ה"ז אסור להורות ביו"ט. דהוא ממש כבכור. וע"ז אומר הפמ"ג כאן דיש להסתפק בכחזת הט"ז. אי קאמר דוקא ניתוסף ביום טוב. או אפילו נוסף בערב יום טוב. ג"כ אסור להורות ביו"ט כיון כו' ונ"ב עיין בנתיב חיים באו"ח שם. שהשיג על הט"ז הנ"ל. ומחלק בין זה לבכור. וכתב דאפילו בניתוסף היתר ביו"ט אין בו משום מוקצה. ומותר להורות ביו"ט. ול"ד כלל לבכור כו' ע"ש באורך טעמו וכ"ה בקרבן נתנאל פרק ג' דביצה סקל"ג דלא ראה מעולם רבנן קשישאי דחשו לזה ע"ש :

בא"ד ב' מ"ש המג"א דאין מבטלין בשבת. והרי לדידן אף בחול ורק איסור דרבנן. ג"כ אסור לבטל היינו להמחבר כו'. כו' ויש לעיין בביצה דפריך כו'. ואכתי היאך הונח לו, ר"ל דבגמ' שם דף ד' ע"ב. איתא א"ר מתנה עצים שנשרו מן הדקל לתוך התנור ביו"ט. מרבה עליהן עצים מוכנים ומסיקן. ופריך והא קמבטל איסורא לכתחלה, ותנן אין מבטלין איסור לכתחלה, ומשני הני מילי בדאורייתא, אבל בדרבנן מבטלין ומוקצה הוא רק דרבנן ופריך ולד"א דאמר כל דשיל"מ אפילו באלף לא בטל, מאי איכא למימר, ומשני ה"מ היכא דאיתא לאיסורא בעיניה, אבל הכא מקלי קלי איסורא, ועל זה תמה הפרי מגדים, דלפמ"ש המגן אברהם דאסור לבטל איסור ביו"ט, דמיחזי כמתקן, ושאני בעצים שנשרו דמקלי קלי

---

* הערני ח"א מעיר לאקשיותי לעיין בריטב"א ע"ז ל"ג ע"ב שכתב שם דהמבשל בקדירה שאב"י קנסו אותו, וכן מבואר בראש"ש ע"ז פרק ב' הביאו החמ"ד הל' תערובות סימן ג' ע"ש: והנה הראיה מע"ז ל"ג בריטב"א שם מבוארת בספר יד יהודה סימן ס"ט בארוך ס"ק ע"ב. ובסוף סימן ק"ג. ומ"ש גם מד' הרשב"א בתה"א כבר הבאתי זה מד' השם אריה כנ"ל :

שפתי דעת סימן צ"ט

קלי לאיסורא, לכך מותר לבטלן ביו"ט, אם כן קשה איך נתיישב לו למקשה, במה דתיוץ לו ה"מ בדאורייתא, אבל בדרבנן מותר לבטל לכתחלה, והרי אכתי יקשה לו היאך מותר לבטל איסור ביו"ט, והרי מתקן הוא, וע"כ משום דהמקשה ידע דיש לחלק דשאני הכא דמקלי קלי איסורא דבכה"ג מבטלין ביו"ט אם כן שוב מה לו לפירכא אחרת דהקשה לר"א, והרי היה לו לידע דיתרץ לו דשאני הכא דמקלי קלי לכך אף שהוא דשיל"מ בטל, ואי דע"כ, עדיין המקשה לא ידע מזה דיש לחלק בין מקלי קלי, או לא, אם כן למה היה ליפרוך מר"א דלדידיה הוי דבר שיל"מ. וליפרוך בפשיטות, והרי אין מבטלין ביו"ט דהוי מתקן ונ"ב. עיין בקרבן נתנאל על הרא"ש שם סימן ב' אות י"ט. שתירץ דודאי ידע המקשה מהא' סברא. דמקלי קלי אך בדשיל"מ לא ניחא ליה להתיר משום סברא זו ע"ש דלק"מ:

בא"ד ג' ומ"ש המג"א דלשער בס' מותר אפילו נתערב מע"ש. ולא נודע עד שבת כ"כ התה"ד סימן נ"ד ומשמע דוקא לא נודע עד שבת הא נתערב מע"ש ונודע אז ונשאל בשבת אסור לשער ואולי הטעם משום דהוה כו', ומ"ש המג"א להשליך אחד שרי בשבת כ"מ פ' נוטל כו'. ר"ל דהכי איתא שם רבי יהודה אומר מעלין את המדומע בא' ומאה שמותר לו להעלות בשבת הסאה שצריך להרים מהמדומע ופרש"י דכיון דיכול ליתן עיניו בצד זה ולאכול בצד זה לא הוי מתקן בהעלתו ומעלין ע"ש, אם כן מוכח משם דה"ה ביבש ביבש שנתערב ברוב, שזה דקי"ל בסימן ק"ט ס"א בהג"ה להשליך אחד אינו אלא חומרא בעלמא כמבואר שם ולכך לא הוי מתקן כ"כ ומותר להשליך א' בשבת כיון דמדינא ראוי התערובת לאכילה בלא השלכת אחד:

בא"ד ד' דהמעיין באו"ח שכ"ג במג"א כו'. ר"ל דהמחבר שם כתב דיש אוסרים להטביל בשבת כלי חדש דטעון טבילה וכתב המג"א שם וז"ל. ואע"ג דכלי שנטמא בטומאה דרבנן מותר להטבילו בשבת, וי"א דטבילת כלים חדשים דרבנן, שאני התם דעכ"פ היה ראוי להשתמש בו בדברים טמאים משא"כ כלי חדש דלא חזי כלל קודם טבילה מחזי כמתקן מ"מ. פ"ד מהי"ט עכ"ל. כו' אלא שראיתי לחכם אחד כתב בפשיטות דאין מבטלין בשבת כה"ג נ"ב כ"ה בת"ש. הובא במחה"ש שם סקי"ד, וע"ש שכתב דתיבת בשבת הוא ט"ס דהרי אסור לבשל ולאפות אלא צ"ל ביו"ט ולא ידענא מנא ליה הא. נ"ב וכ"כ הפרי מגדים באו"ח סימן תנ"ה בא"א סקט"ו ע"ש:

בא"ד ה' עוד לא ראיתי שכתב השוחט בן פקועה כו' עסי' שי"ח ס"ב כו' ר"ל דמבואר שם בש"ע דהשוחט לחולה אפילו נחלה בשבת מותר הבריא לאכול ממנו, ובקצץ פירות מן המחובר לחולה בשבת אפילו אם היה חולה מבעוד יום, אסור לבריא בשבת ומבואר שם חילוקים ביניהם. ובב"י מבואר עוד טעם דדוקא במחובר דללקוט מן המחובר הוא דבר קל. לכן כשלא לקטו מאתמול אקציניהו ודחאו בידים. משא"כ בשחיטה דבעינן סכין בדוק ושוחט מומחה. אין ראיה מדלא שחטו מאתמול. דאדהייה בידים דדילמא לא הזדמן לו סכין בדיק או שוחט מומחה, ועפ"ז כתב החכם הנזכר דבשוחט ב"פ בשבת. לחולה שנחלה בשבת כיון דב"פ א"צ שחיטה ולא שייך טעם הב"י אסור לבריא, וע"ז קאמר הפרי מגדים, דהרי ע"כ בלא הפרים או בתרי תמ"הי, דבזה מבואר לעיל סימן י"ג, דא"צ שחיטה אפילו מדבריהם וא"כ למה ליה לציורים כאלו, שהוא מילתא דלא שכיחא עדיפא היה לו לצייר בשולה דג כו'. דהוא גם כן דבר קל. ודמי ללקוט מן המחובר דאסור לבריא. וזה יצוייר בפשיטות. כו' שאלה כו'. נ"ב עיין סי' פ"ז שפ"ד סק"ב. ובפרי מגדים או"ח סי' תרע"ג בא"א סק"א מזה.

ועיין בהגהות מיהרש"ק כאן. ובמ"ש לעיל בסי' פ"ז על השפתי דעת שם:

בא"ד ו' וכ"ש לפי הטעם דמבטלין קודם יו"ט ר"ל דאיתא במרדכי הובא בב"ח וט"ז ומג"א סימן תרכ"ו על מה שמותר אף לכתחלה לערב הענפים של אילן ברוב סכך כשר ב' טעמים. א'. דקודם סוכות שאינו אסור עדיין נתבטלו ולפ"ז בחוה"מ אסור באמת לעשות כן דאין מבטלין איסור לכתחלה. ב' די"ל דהא דאין מבטלין הוא רק במקום שנהנה. אבל מצות לאו ליהנות נתנו ע"ש:

ס"ק י"ב בא"ד א' והפר"ח אות י"ד התיר כו' גרסינן בב"מ צ' כו' נ"ב ז"ל הסוגיא שלח: ליה לאבוה דשמואל הלין תורי דגנבין ארמאי ומנגחין יתהון מהו פירש"י העו"ג שהם מכירו ואוהבו של ישראל בעליו. הם גונבים מאתו השורים ומסרסין אותם. כדי שיהיה יפה לחרישה. ואחר כך מחזירין אותן לבעליו שלח להן. הערמה איתעביד בהו אערימו עלייהו ויזדבן. סבר רבא למימר ימכרו לשחיטה פרש"י שלא יועיל סירוסן להעלות בדמיהן. אבל לחרישה לא שדמיהן יקרים משום סירוסן א"ל אביי דיין שקנסת עליהם מכירה ופירש"י דיין כו' דלא טרח כולי האי אלא שיחרוש בו. והא לא תתקיים מחשבתו והנה הפר"ח ס"ל דתבשיל שביטל בו איסור מותר למכרו לישראל אחר אף שמרויח במה שביטל האיסור דהרי הישראל נותן ביוקר מעו"ג. מכל מקום שרי. כיון דלא נתקיים מחשבתו דהרי כוונתו היה שהוא בעצמו יאכל התערובות וכמו התם דאמרינן שמותר למכרו לחרישה אף שירויח בהסירוס דעי"ז יפה לחרישה מ"מ כיון דלא נתקיים מחשבתו שרצה בעצמו לחרוש בהם שרי ה"ה כאן כנ"ל. ובפלתי ס"ק ז' השיג עליו דבשלמא התם. אלו לא סרסו היה יכול להחזיק לעצמו. ועכשיו ע"י דסירסו. הוא מוכרח למכרו פשיטא דהוא קנס. אבל כאן שעירב איסור בהיתר שאף קודם הביטול היה ג"כ מוכרח למכרו לעו"ג. דלישראל אסור ועכשיו שביטלו אם אתה מתירו למכרו לישראל ביוקר הרי אין קנס כלל ואינו מפסיד כלל. ואדרבה נהנה ומרויח ע"כ. לכן הנכון כהש"ך עכ"ד. וע"ז קאמר הפרי מגדים דמפרש"י ד"ה דיין משמע כפר"ח דאף בכה"ג. מ"מ כיון שלא נתקיים מחשבתו בביטול האיסור שרצה שבעצמו יאכל התערובת שרי למכרו לישראל ביוקר. וראיה מדכ' רש"י ז"ל. דלכך מותר למוכרו לחרישה. כיון דלא נתקיים מחשבתו לחרוש בעצמו בהם. ואי כהכו"פ למה הוצרך רש"י לזה והרי שם אפילו אי מחשבתו היה לסרסן כדי שימכור אותם לאחרים לחרישה ואי שרית ליה למכרן לחרישה. הרי נתקיים מחשבתו בהסירוס. גם כן שרי למוכרן כיון דאכתי קנס יש לו. דקודם הסירוס אי הוי בעי להחזיקו לעצמו היה יכול. ועכשיו הוא מוכרח למכור אותן וכפשטי' דגמרא דאמר אביי דיין שקנסת עליהם מכירה. שמשמע שהמכירה לחודיה שמוכרה לה. ואסור לו להחזיקן לעצמו די והוא קנס טוב. אע"כ משמע כפר"ח. דהעיקר תלוי א' נתקיים מחשבתו או לא. וה"ה בנ"ד אף שמרויח במה שמוכרו לישראל. מ"מ כיון דמחשבתו היה שבעצמו יאכל התערובות מותר לו למכרו:

בא"ד ב' והנך רואה דעכ"פ לדידיה אסור השור אחר הסירוס אף לשחיטה הגם דלזה לא הוא"ל כלל הסירוס. כי הסירוס אינו משביח השור רק לחרישה וא"כ לא הועילו לו מעשיו הרעים וכן משמע מרבא כו' ר"ל דאי איתא דלעצמו לשחיטה. ליכא למ"ד דאסור. אם כן תקשי לרבא דסבר שמה שאמר אבוה דשמואל יזדבן. היינו למוכרו לשחיטה והרי בכה"ג אף לדידיה שרי ולמה הוצרך כלל לומר יזדבן. וע"כ דרבא ס"ל דלדידיה אף לשחיטה אסור. ואף דלפ"מ דאמר לו אביי דמותר למכרן אף לחרישה. י"ל דס"ל באמת דלשחיטה אף לדידיה שרי ובתרתי פליג על רבא אבל מגלן הא דהרי לא מצינו להדיא דפליג עליה. רק במה שרצה רבא לאסור למוכרן לחרישה. אבל במה דס"ל לרבא דלעצמו גם לשחיטה אסור אולי אף אביי מודה לו:

בא"ד ג' וראיתי להב"ש בא"ה סי' ה' אות י"ז כו' ר"ל דז"ל הב"ש שם עמ"ש המחבר שם. דאם הערים ישראל שיסרס עו"ג בהמתו קונסין אותו ומוכרן לישראל אחר ואע"ג דבכלאי בהמה אין קונסין אותו כמ"ש ביו"ד סימן רצ"ז הכא ניכר האיסור שאני עיין דרישה. וישראל שסירס או שסירס העו"ג בשבילו משמע דאסור לאכול ממנו כמ"ש ביו"ד סימן צ"ט. וע"ש סימן ט"ז ס"ג באו"ב הביא פלוגתא. אם מותר עכ"ד. ותמה הפמ"ג עליו דמאי ראיה הביא מסימן צ"ט כאן לשם. דהכא הוא מבטל איסור כדי שיאכלנו. וקנסו אותו שלא יאכלנו כדי שלא יועילו מעשיו הרעים משא"כ התם דסירס כדי שיהיה יפה לחרישה. אם כן די במה שקנסו אותו שלא יחרוש הוא בעצמו. אבל לאסור לו לאוכלו. אין שום סברא לזה דהרי לאכילה לא הועיל כלל הסירוס. דדוחק לומר שהשור משובח ע"י הסירוס נ"ב כן מבואר להדיא ברש"י דלשחיטה אינו מועיל הסירוס להעלות בדמיו כנ"ל:

בא"ד

משבצות זהב סימן צ"ט

עיין בפ"ת סק"ד במוסגר מה שהביא בשם ספר בית יהודה מ"ש ע"ז ע"ש. ובעיקר הקושיא מאו"ח תנ"ב. עיין בהגהות מוהרש"ק ז"ל שתירץ זה בטוב:

בא"ד ב' והטעם שלא קנסו כאן. שוגג אטו מזיד שאין מבטלין איסור הוא רק מדרבנן כדי א"כ ל"ד למבשל בשבת דקנסו שלא יעשה איסור דאורייתא וכבר עמד הפ"ת אות ח' והכו"פ אות ה' בזה לתמוה על הפר"ח דשאני הכא דמה בכך שהוא איסור דאורייתא מכל מקום אף אם יעשה הדבר במזיד אין כאן איסור תורה. דמה"ת מותר לבטל איסור. משא"כ במבשל בשבת אלא דהכו"פ כתב דלישנא דגמרא גיטין כו' אי משום הא כו' ר"ל דבגיטין דף נ"ג ע"ב מוקמינן דרבי יהודה לא קניס שוגג אטו מזיד אלא באם עשה איסור דאורייתא. אבל באיסור דרבנן לא קניס. ובדף נ"ד פרכינן מאגוזי פרך של ערלה שנפלו ונתפצעו דקניס שם רבי יהודה שוגג אטו מזיד אף דלא הוי רק איסור דרבנן. וז"ל הגמרא שם. והא הכא דמדאורייתא חד בתרי בטל וקא קניס רבי יהודה. פירש"י דהא מדאורייתא אין חילוק בין חשוב לשאינו חשוב. דהכל בטל ברוב וכ' הכו"פ. דסוגיא זו הכריחו להפר"ח לומר כן. דאי איתא כט"ז וש"ך למה ליה להגמרא למיפרך והא מדאורייתא בטל והרי אפילו אי נאמר דמדאורייתא דבר חשוב לא בטל. אכתי מצי למיפרך כיון שזה דאין מבטלין איסור. הוא רק דרבנן. למה קניס ר"י בזה שוגג אטו מזיד. אע"כ דהיכא דהוא איסור דאורייתא. אף דאין מבטלין רק דרבנן קניס רבי יהודה. ומש"ה הוכרח הגמרא להקשות בסברא זו כיון דמדאורייתא דבר חשיב בטל. ואין כאן איסור רק דרבנן. ואפ"ה קניס ר"י. ונדחק שם הכו"פ לתרץ זה. ולזה קאמר הפרי מגדים. דאי משום הא י"ל דלעולם כהט"ז והש"ך. ואה"נ דאף אי הוי הא דדבר חשוב לא בטל מדאוריי' ג"כ הוי מצי למיפרך לר"י אלא דעדיפא מינה פריך. דהרי אין בו כלל איסור תורה ואפ"ה קניס רבי יהודה:

בא"ד ג' והמעיין בהלכות שמיטה פ"א ה"ב כו' משמע הא לא"ה לא קנסו. ר"ל דז"ל הר"מ שם. הנוטע בשביעית בין בשוגג בין במזיד יעקר מפני שישראל חשודין על השביעית אם תאמר ששוגג יקויים. יאמר המזיד שוגג הייתי עכ"ל. הרי משמע דאי לאו זה דישראל חשודין על השביעית וחשו לערמה לא הוי קנסינן שוגג אטו מזיד:

ס"ק ח' בא"ד א' ויראה דה"ק דודאי אף שלא נודע המעשה כלל כו'. ר"ל דלכאורה קשה על חילוק הט"ז. דהרי שם בסי' ק"י גם כן שתיקתו היה מתרת. דהרי איהו דגלי לן שנתערב לו איסור. ואם כן נימא שם גם כן. דמהימן במה דאמר שנפל א' לים. במגו דאי בעי הוי שתיק. ולא אמר לנו שנתערב לו איסור כלל. ואי דהט"ז ה"ק דשם בסי' ק"י מיירי דנודע המעשה לרבים שנתערב איסור וא"א לו לכבוש הענין ולית ליה מגו. ולכך קנסינן ליה. אם כן קשה הרי בהא דסימן ק"י בנפל א' לים סתמא קתני דקנסו אותו שוגג אטו מזיד. ומשמע דאפילו נעשה הדבר בינו לבין עצמו ולא נודע כלל לאחרים שבזה היה יכול להסתיר כל הענין אפ"ה קנסו. וכן תמה בפלתי סק"ו. לזה קאמר הפרי מגדים דלעולם הט"ז ג"כ הבין. דהא דסימן ק"י מיירי אף באין נודע כלל לרבים. אי נפל כאן איסור. רק החילוק הוא כן. דהכא כל שבא לשאול ואומר שנתערב לו איסור אי שותק ואינו מספר לנו כל הענין שהוא בעצמו פצען או ריבה היינו מתירין ליה. לכך עכשיו שמספר לנו שהוא עצמו עשה הדבר בשוגג. מהימנינן ליה. במגו דאי בעי הוי שתיק משא"כ בסימן ק"י. אי יאמר לנו רק שנתערב לו איסור. ולא יספר לנו כל הענין. שגם נפל א' מהתערובת לים יהיה אסור. ובע"כ הוא מוכרח לספר לנו שנפל א' לים. לכך לא מהימן שבשוגג הפיל כיון דלית ליה מגו דאי בעי הוי שתיק מלספר כלל אם נפל א' לים:

בא"ד ב' וי"ל בדוחק. דאי מקור הדין מר"י ור"ש כו' אלא שאין לחלק ר"ל דאי הוי מקור הדין של זה שכתב הטור דקי"ל כל איסורין שריבה בשוגג מותר. הוא כמו שהבין הב"י דהוא מר"י ור"ש דסבירא להו גבי נפלו ונתפצעו דלא קנסינן בשוגג לא היה יכול הט"ז לחלק בין זה להא דסימן ק"י. דהכא שתיקתו מתרת. משא"כ שם. שתיקתו אוסרת דהרי לכאורה היאך למד הטור לשאר איסורין שריבה עליהן בשוגג דמותר. מהא דר"י ור"ש גבי תרומה בנפלו ונתפצעו. והרי יש לחלק אימא דוקא שם דלא עביד מעשה כלל. אלא משנה האיסור מכמות שהיה. דמעיקרא היה שלם. ועכשיו נתפצע דבהא מצינו שרבי יהושע מיקל בכה"ג אף במזיד [עיין לקמן אות ד'] בזה לא קנסו ר"י ור"ש בשוגג עכ"פ. אבל בריבה שעביד מעשה שפיר י"ל דקנסינן שוגג אטו מזיד. וע"כ דהטור ס"ל שאין לחלק כלל. אלא דבכל גווני הקילו ר"י ור"ש שלא לקנוס שוגג אטו מזיד. אם כן פשיטא שאין לחלק גם בזה לומר דשאני הכא ששתיקתו מתרת לבין הא דסי' ק"י ששם שתיקתו אוסרת דאם נימא דבעינן דוקא כעין שם. אם כן גם הדין של הטור דריבה לא מוכח משם כנ"ל אבל אי מקור הדין מירושלמי. דשם הרי מבואר הדין של הטור להדיא. דאפילו ריבה דעביד מעשה. בשוגג מותר שפיר יכולין לחלק דדוקא כעין התם ששתיקתו היה מתרת. בזה מתיר בשוגג. לא במקום ששתיקתו היה אוסר. נ"ב עיין בס' יד יוסף מה שתי' בזה:

בא"ד ג' קשיא לי על מ"ש הב"י והט"ז דמקור הדין כו'. נ"ב עיין בהגהות מוהרי"ש האבד"ק לבוב ז"ל. שכ' דהפרי מגדים לא זכר שהוא קושיית הירושלמי שם על ר"י. ומשני מתניתין בתרומה. ואתי רבי יוחנן למימר לך אפילו שאר כל הדברים ע"ש. יכן תמה בשו"ת עטרת חכמים חיו"ד רסי' ט'. במחכ"ת לא זכרו. שהפרי מגדים עצמו הרגיש בדברי הירושלמי הנ"ל. בשפ"ד כאן ס"ק ט' ע"ש. וכל יקר ראתה עין הבדולח של רבינו הפרי מגדים ז"ל.

בא"ד ד' כתב הכה"ג בהגהות הטור כו' תיו"ט פ"ד דתרומות כו' דהכי איתא שם. רבי יהושע אומר תאינים שחורות מעלות את הלבנות. ר"א אוסר ור"ע אומר בידוע מה נפלה אין מעלות זא"ז וכ' הר"ע שם וז"ל תאינים שחורות מעלות את הלבנות. כגון תאינה של תרומה שחורה או לבנה שנפלה למאה תאינים של חולין חמשים שחורות וחמשים לבנות כולן מצטרפים לבטלה. שאם היה רוצה היה דורסן ומערבן הכל ביחד. וכתב ע"ז התוי"ט שם וז"ל אף דבפרק דלקמן משנה ט' אמרינן. דאם הוסיף במזיד בהיתר על האיסור אסור משום דאין מבטלין איסור לכתחילה. י"ל דהא דאין מבטלין הוא רק להרבות בהיתר כדי לבטל האיסור אבל בכה"ג שאינו מרבה בהיתר אלא משנה האיסור מכמות שהיה מקודם כדי לערבם יחד. בכה"ג שרי לבטל לכתחלה עכ"ד. והכה"ג העתיק ד' התוי"ט להלכה ותמה הפרי מגדים עליו דהרי ד' התוי"ט שכ' דבכה"ג שאינו מרבה על ההיתר רק משנה האיסור מכמות שהיה שרי לבטל. הוא קאי רק על דברי רבי יהושע שם. אבל ר"א ור"ע הרי פליגי עליו. וס"ל דאין הלבנות מעלות השחורות משום דלדידהו גם בכה"ג אסור לבטל ולערבן יחד. והר"מ בפרק י"ד מה"ת ה"א פסק באמת להלכה כר"ע. א"כ הרי מבואר דאף בכה"ג שאינו מרבה. רק משנה הדבר מכמות שהיה. ג"כ אסור לבטל. וכן משמע מריש ביצה. וגיטין דף נ"ד בהא דנפלו ונתפצעו. דס"ל לר"י ור"ש דרק בשוגג מותר. אבל במזיד עכ"פ מודו דאסור. והרי שם לא הוסיף על ההיתר. רק ששינה מכמות שהיה הרי דאסור לבטל. גם בכה"ג שאינו מוסיף ועיין בפמ"ג או"ח סימן תנ"ג בא"א סק"ו שכ"כ וע"ש מה שמסיק לדינא בד"ה והכלל העולה כו'. ועיין בהגהות מוהרש"ק ז"ל כאן שכתב וז"ל. עיין בברטנורה במסכת תרומות פ"ה משנה ט' ד"ה ואם ידוע כו' שכ' דמותר לטחון לכתחלה כדי להתירן. הרי מפורש כדי כנה"ג דקי"ל כן להלכה וצ"ע בזה עכ"ד. ולענ"ד מדברי התויו"ט שם אדרבה מבואר כהפמ"ג. דז"ל המשנה שם. סאה תרומה שנפלה לפחות ממאה חולין. וטחנן והותירו אם ידוע שהחיטין של חולין. יפות משל תרומה מותר. ופי' הר"ע משום דשל חולין הם יפות הותירו קמח. ושל תרומה לא הותירו. ויש כאן א' ומאה ואף על גב דמעיקרא נאסרו. חזרו והותירו בטחינה ואפילו לכתחלה יכול לטחון כדי להתירן. וכ' ע"ז התויו"ט. דאין זה מבטל איסור לכתחלה שאין זה אלא שנתגלה ע"ז שטוחן. שהיתר היה יותר ממה שהיינו סבורין עכ"ל. אם כן לפ"ז הרי יש לומר שאני התם. דאם היה אפשר לנו לשער כמה קמח יש בהחטין של חולין שהם יפות יותר על התרומה. אם יש בהן כדי מאה וא'. אף קודם הטחינה הוא שרי. ואם אחר הטחינה אין בו כדי ביטול באמת אסור א"כ הרי מעשה הטחינה אינו מתיר. רק דא"א

לברר

משבצות זהב סימן צ"ט

לברר זה רק על ידי הטחינה. ולא הוי הטחינה רק גילוי מילתא בעלמא אם יש כאן כדי ביטול. או לא. משא"כ במקום שמקודם הוא אסור ממש רק שהוא משנה את האיסור כדי להתירו. שפיר י"ל דיש בו משום אין מבטלין איסור לכתחלה ועיין בטור או"ח סי' תנ"ג הובא בט"ז שם רסק"ב :

בא"ד א' ס"ק ט' ומ"ש ראיה מתוס' בכורות. הפר"ח אות י"ב כו'. ר"ל דאיתא שם. סאה תרומה טמאה שנפלה למאה חולין טהורין ד"א אומר. תירום ותרקב [ירים משם סאה. ותרקב כדין תרומה טמאה שאסורה באכילה] שאני אומר היא סאה שנפלה היא סאה שעלתה. וחכ"א כר' ותני עלה. אותן מאה סאה חולין לרבי אליעזר מה תהא עליהן מי חשבינן להו כטהורין לגמרי. כיון שסבירא ליה דהסאה טמאה עלתה. או לא. וקאמר דיאכלו נקודין או קליות. או ילושו במי פירות. דבזה לא מיתכשרי. ולא מקבלי טומאה ואמר עולא מה טעם ולא חשבינן להו טהורין לגמרי גזירה שמא יביא קב חולין טמאים ממקום אחר. וקב ועוד ממין זה. סבר אבטלינהו ברובא. וכיון דאיכא האי משהו. מצא מין את מינו וניער. פירש"י דאי חשבינן להו טהורין לגמרי איכא למיחש. כי הוי ליה קב משאר חולין טמאים, מייתי לה ומערב לה בקב ועוד ממין זה וקסבר אבטלינהו לקב זה ברובא דהאי קב ועוד. וכיון דאיכא בהאי קב ועוד משהו אחד ממאה טמא מן התרומה טמאה שנפלה שם ובטלה עכשיו מוצא טמא ראשון את טמא שני וניער מתורת טהורה ומצטרף עם זה והוי ליה פלגא ופלגא. וכ' התוס' שם ד"ה סבר אבטלינהו ברובא. וז"ל תימה מה יועיל. הא אין מבטלין איסור לכתחלה. ואפי' שוגג אם בטלו אינו מבוטל. למ"ד בגיטין נ"ד. גבי נפלו ונתפצעו בין בשוגג בין במזיד לא יעלו מיהו איכא למ"ד התם בשוגג יעלו ושמא הא חשוב שוגג כשסבר שמותר לבטל עכ"ל. והנה הט"ז כאן שכתב דבתוס' שם מבואר דאפילו למ"ד דקניס שוגג אטו מזיד. מכל מקום בשוגג כזה שקסבר שמותר לבטל מודה דמותר. נראה מזה שהבין הט"ז דהך ושמא שכתב התוס' הוא תירוץ בפ"ע. ומקומם תירץ דאתיא כמ"ד התם בשוגג יעלו. ועוד שמא אף מ"ד דקניס שוגג אטו מזיד מכל מקום בשוגג כזה שסבר שמותר לבטל מודה דמותר. ועל זה השיגו עליו הפר"ח והכו"פ דז"א כי הוא תירוץ אחד דהך ושמא מוסב אהך תירוץ דאתיא כמ"ד דשוגג מותר. ואי דזה לא קרוי שוגג דהא מתכוון לבטל. לזה כתבו דגם זה הואיל דחושב דמותר לעשותו. אפשר קרוי שוגג. ולזה קאמר הפרי מגדים דבאמת צ"ע על הט"ז בזה. אבל לדינא מ"מ מבואר מהתוס' דאומר מותר שרי וכ"ה בחו"ד ביאורים רס"ק ו' וא"כ לדידן אפילו כו' :

בא"ד ב' ובבכורות יש לעיין אמאי לא גזירה כו' ר"ל דבאמת צ"ע דהרי כל הטעם בגמרא שם הוא משום דטומאה מעורר טומאה דמצא מא"מ וניער. א"כ מאי דוחקא דגמרא לאוקמי שם דגזרו שמא יערב הוא במתכוון קב חולין טמאים כו' וכמ"ד דבשוגג יעלו. ואמאי לא מוקי בפשוט דגזרו שמא פול מעצמו קב חולין טמאים בתוך קב ועוד ממין זה. ויסבור שהוא טהור מחמת דנתבטל חד בתרי. ובאמת יהיה טמא מחמת שמצא מין את מינו וניער [אין לו שייכות לכאן רק איידי דהפמ"ג מדבר מסוג' זו כתב מה שקשה לו על הגמ' שם] :

ס"ק י"ב בא"ד א' הנה מסתימת דברי המחבר משמע דאסור כו'. ושוגג אפילו איסור בעין ובטלו כו'. אפי' בדרבנן דקיל אטו מזיד כצ"ל ור"ל דל"א דבדרבנן כיון דקיל הוא בעינן קנסו אותו בביטול איסור בעין שוגג דילמא ייקיל לעצמו. ויבטלו בעיניה במזיד אבל להוסיף שרי כו' בשר עוף בחלב מרבה עלי' כו' והוא מביצה דף ד' ע"ב דאמרינן שם עצים שנשרו מן הדקל לתוך התנור. משמע דוקא דיש שם בתנור בלא"ה עצי היתר בזה מרבה ומבטל כו' והא דקאמר התם כו' נ"ב עיין במ"ש על השפ"ד ס"ק י"א אות ב' ולקמן אות ד' שהבאתי סוגיא זו. ע"ש דרק משום קושיית הש"ס. דהרי דבר שיש לו מתירין לא בטל. הוצרך לומר דמקלי קלי. אבל משום קושיית הש"ס. דהא אין מבטלין איסור לכתחלה סגי ליה בתירוץ ראשון דשאני בעצים דליכא רק איסור דרבנן. ואם כן ילפינן מיניה שפיר. לשאר איסור דרבנן :

בא"ד ב' ויש לראות נהי דמעיגול בין העיגולים כו'. ר"ל נהי דל"ק ממה דאיתא בתרומות פ"ד מ"י בעיגול של תאינים דתרומה שנתערבה בין העיגולים דאם פחות ממאה וא' לא יעלו. ואמאי יוסיף עליו ויבטלה דיכולין לתרץ דאיירי שם בארץ ישראל דתרומתו דאוריתא. ואף בפירות וכמ"ש הר"מ בפ"ב מה"ת דכל אוכל אדם הנשמר שגידוליו מן הארץ חייב בתרומה עיין בכ"מ שם שס"ל להר"מ שחייב מן התורה וכ"ה ביו"ד סי' של"א סעיף י"ג. וכתב שם בט"ז סק"ה. דמשמע מהר"מ שאף שאר פירות חייב מ"ה ע"ש. והרמ"א שלא הגיה שם המחבר משמע דאיהו נמי סבירא ליה כן דלא כרש"י וראב"ד שס"ל דתרומת שאר פירות חוץ מדגן תירוש ויצהר דרבנן. אבל הרי בגמ' ביצה ג' ע"ב א"ר פפא האי תנא דליטרא קציעות [תאנים] הוא דאמר כל דבר שבמנין אפילו בדרבנן לא בטל דתנן בפ"ד דתרומות מ"ו ליטרא קציעות שדרסה ע"פ עיגול כו'. הרי מבואר דמוקי למתניתין הנ"ל בתרומה דרבנן כגון בחו"ל או בזמה"ז והדק"ל אמאי ל"א שם דיוסיף עליו ויבטלנה. וע"כ דצריך לחלק כמ"ש התוס' ביצה דף ד' ע"ב. ד"ה ותנן דהא דאמרינן דבדרבנן מוסיף עליו לבטלו היינו בדבר שעיקרו אינו אלא דרבנן כגון מוקצה. אבל תרומה ששורשו מ"ה. אף במקום שהוא דרבנן. אסור להוסיף עליו ולבטלו :

בא"ד ג' ומה דקשיא לי טובא הוא מ"ש המחבר כו' ואם נסבול זה כיון ששורשו מ"ה אכתי בסעיף ה' שם משמע אפי' איסור ממש דרבנן שאין לו עיקר כלל בדאורייתא אפ"ה אם אין בשום אחת מהן כדי לבטל האיסור אסורות שתיהן ומה החרדה הזאת כו' נ"ב עיין בשפתי דעת כאן סק"ז :

בא"ד ד' הנה אומרו והא מהפך באיסורא היינו טילטול כו'. ר"ל דעל מה דקאמר רב מתנה שם עצים שנשרו מן הדקל לתוך התנור ביו"ט מרבה עליהם כו'. פריך והא קא מהפך באיסורא פירש"י כשמוליכן בתנור מזוית לזוית מטלטל מוקצה ומשנה כי קא מהפך בהתירא קמהפך שהמוקצה נתבטל ברוב ופריך והא אין מבטלין איסור לכתחלה. ומשני ה"מ בדאורייתא. אבל בדרבנן מבטלין ופריך ולר"א דאמר דשיל"מ אפילו בדרבנן ל"ב מא"ל. ומשני ה"מ היכא דאיתא לאיסורא בעיניה. אבל הכא מקלי קלי איסורא שאין נהנה מהם. עד אחר שנשרפו דאז אופה בהן פת ותמה הפמ"ג על פי' רש"י והרא"ש שכתב דמה דמשני בגמ' דבהתירא קמהפך. היינו דנתבטל האיסור ברוב והרי אכתי קשיא. והא דשיל"מ אפילו באלף ל"ב ותי' הגמ' דמקלי קלי לא מהני רק לזה שמותר לאפות בתנור זה. כיון דהנאה זו היא אחר שנשרף האיסור. ובכה"ג אף דשיל"מ בטל אבל לענין טילטול העצים בתנור שהם עדיין בעין שפיר קשיא היאך הם בטילים ברוב. כיון דהוא דשיל"מ. וגם להרא"ש שפירש דהא דקאמר בגמ' דבדרבנן מבטלין איסור לכתחלה. היינו ג"כ דוקא היכא דמקלי קלי איסורא אבל בשאר איסור דרבנן ואפילו אין לו מתירין. אין מבטלין לכתחלה הובא דעתו ברמ"א כאן קשה מטילטול העצים בתנור בעודם בעין דליכא הסברא דמקלי קלי. ודמי לשאר איסור דרבנן ואמאי מתירין לבטל עצי מוקצה ברוב ולטלטלן אח"כ. ובשלמא אם נאמר כמו שפי' הי"ש בפ"ק דביצה סימן ז' דמה דמשני דקמהפך בהתירא. ר"ל דתולין לומר שמה שמזיז ומטלטל העצים בתנור הוא מעצים דהיתר שהוא הרוב. ואזלינן בתרי' ואמרינן שלא טלטל האיסור כלל הוי א"ש. דלאו מתורת ביטול קאתינן עלה. אבל לרש"י והרא"ש שפירשו מטעם דבטל עצי מוקצה ברוב ומשמע אף שידוע לו שמטלטל גם המוקצה מכל מקום כיון שנתבטל ברוב מוכן הוי כמטלטל היתר שפיר קשיא. והרי דשיל"מ לא בטל ואם נאמר דהא דקי"ל דשיל"מ ל"ב הוא רק לענין אכילה. אבל לענין טילטול בעלמא לא אמרו כלל שלא יהני ביטול בדשיל"מ. ונראה מהר"ן פ"ק דיו"ט הוי א"ש. וע"ב עיין בפמ"ג או"ח בפתיחה כוללת להלכות יו"ט ח"ב פ"א אות י"א מ"ש בזה באורך. ועיין בצל"ח על פסחים דף נ"ג ע"ב. ובספרו נו"ב מהדו"ת חלק אה"ע סימן ל"ח. דלענין טילטול לא שייך דשיל"מ הובא בקיצור בפ"ת סימן ק"ב סק"ו. ובנחלת צבי סימן קפ"ז סעיף ה' בהג"ה :

בא"ד ה' ועיין מהר"ם שיף דס"ד מרבה הוה זוז"ג. ר"ל דמהר"ם שיף שם הקשה אמה דמשני דמהפך בהתירא. כיון דאיכא רוב עצים דהיתר וכי לא ידע המקשה דרובא דהתירא. ועוד למה לא הקשה תיכף אדרב מתנה. והא אין מבטלין איסור לכתחלה ולמה נטר עד אחר שהקשה והא

שפתי דעת סימן צ"ט

בא"ד ד' וראיתי להתבו"ש כו' ול"ד למבטל איסור במזיד. דמותר לאחרים דלא עבר אלא אדרבנן דמ"ה מותר לבטל והלין תורין דמותר למוכרן לאחרים להרישה הערמה בעלמא ואה"נ כו' וראיה מצורם אוזן בכור דאסור אף לאחרים. כו' וראיה מפסחים כו' ר"ל דהתבו"ש הביא ראיה דבכל איסורין שבתורה אי עבר עלייהו. אסור אף לאחרים דהרי בפסחים דף כ"ט אמרינן דר"ש קניס חמץ שעה"פ הואיל ועבר עליו בבל יראה. וקנס בין לו בין לאחרים ע"ש. וע"ז תמה הפמ"ג וכי קנסות מדמין להדדי דא"כ אמאי בחמץ שעה"פ אם מת. אסור לבנו ובבכור אם עשה בו מום במזיד קי"ל בש"ע סימן שי"ג ס"א. דאסור לו לשוחטו על מום זה עד שיפול בו מום אחר מעצמו ואם מת אין קונסין בנו אחריו. אלא שוחטין אותו על מום זה ע"ש. ובש"ך שם סק"ב מבואר דאם זה שעשה המום. עבר ושחטו על ידו מותר הבשר לאחרים בדיעבד הרי דקנסות שקנסו חז"ל לא דמי להדדי. וגם הרי בסימן רצ"ז ס"ה מבואר דאם עבר והרכיב בהמתו כלאים הרי הגולד מהם מותר בהנאה. ואם היה מין טהור עם מין טהור מותר באכילה הרי אף שעבר על איסור כלאים שהוא דאורייתא. אפ"ה מותר הולד אף לעצמו. ולא קנסו אותו וכ"ת שיש לחלק איזה חילוק מפני מה לא קנסו שם כמ"ש הב"ש דהתם שאני דלא ניכר האיסור אבל מכל מקום הרי חזינן דלאו כללא הוא. שאם עבר על דאוריתא שקונסין אותו ואם כן שפיר י"ל דבאו"ב מותר לאחרים בו ביום והן אמת שמזה הדין דסימן רצ"ז. דעבר והרכיב כו' כנ"ל שהוא מד' הר"מ פ"ט מהלכות כלאים כמ"ש הבאה"ג שם דמקור הדין הוא. ממשנה ריש פ"ח דכלאים ור"מ שם ממשמעות הגמרא בכריתות דף כ"א. וביומא ע"ד ע"א דאמרינן שם דכוי חלבו אסור דמשמע הא בשרו מותר. ואין מזה הוכחה לדחות לדברי התבו"ש הנ"ל. דהרי י"ל דאין ראיה כלל לדין זה של הר"מ. מגמרא שם. כי י"ל דבגמרא מיירי בכוי כזה שנולד מבהמה טהורה שבא מעצמו על חיה טהורה דזה באמת בשרו מותר. אבל אה"נ באם אדם עבר והרכיבן זע"ז שפיר י"ל דכוי הגולד מהם. בשרו אסור באכילה משום קנס דעבר אדאורייתא אך הרי ע"כ כדי לתרץ ד' הר"מ שפסק דאף בעבר והרכיב בשרו מותר. אנו צריכין לומר דהר"מ לשיטתיה שפסק בפי"ב מה"ש הובא במחבר סי' ט"ז ס"ג בדיעה א' דבעבר ושחט או"ב דבשרו מותר אף שעבר אדאורייתא והטעם דס"ל דאין ללמוד מזה שקנסו בהני תורין. דצריך למכור אותם לאחרים משום דשם ניכר האיסור תמיד והיש מחמירין שם באו"ב דאסור באכילה הוא משום דס"ל דלא דמי לכלאים דאמרו חז"ל דהולד מותר. משום דיש לחלק ביניהם. א"כ לפ"ז שוב אין כלל ראיה מזה לומר דכל היכא שעבר אדאורייתא שקנסו אותו חז"ל לאסור באכילה. כי חזינן שבמק"א קנסו ובמק"א לא קנסו :

בא"ד א' כללא דמילתא כו' ומש"ה כתב הכ"מ בפט"ו כו'. ר"ל דעמ"ש הר"מ שם וז"ל. ויראה לי שאין אוסרין תערובת זה אלא על זה העובר שביטל האיסור. אבל לאחרים מותר. כתב הכ"מ שם דנראה שלמד כן הר"מ מדין המבשל בשבת ע"ש. ולכאורה הרי במבשל בשבת קי"ל דגם לאחרים אסור התבשיל בשבת רק למו"ש מותר להם ולדידיה אסור לעולם. אם כן הרי חזינן שם. דקנסו אותו. דגם לאחרים אסור ולז"ק הפמ"ג דשבת חמור הוא. ואין ללמוד ממנו חומרא למקום אחר. רק קולא יש ללמוד ממנו ומש"ה שפיר כתב הכ"מ. ומ"ש הר"מ בביטל איסור במזיד דמותר לאחרים. דהוא מוכח משבת. היינו מדחזינן שהקילו שם לאחרים במו"ש. אף שלעצמו אסור לעולם. ה"ה בנ"ד מותר לאחרים מיד ואף שהתם החמירו גם לאחרים בשבת עצמו. מכל מקום כאן אין לומר כך שיקנוס אותו גם לאחרים דחומרא לא ילפינן משבת. רק קולא ילפינן כנ"ל. או יש לפרש כוונת הפמ"ג דכאן אין לומר כך. ר"ל דהכא אי לעולם לא קנסינן לאחרים אף מיד שרי דאיזה גבול תתן לזה. משא"כ בשבת לא קנסו לאחרים לעולם. וקנסו עכ"פ ליום השבת ומיהו אין זה נכון. ר"ל דאכתי במבשל בשבת. אמאי באמת החמירו לאחרים ביום השבת עצמו. לזה קאמר הפמ"ג דהטעם משום שלא יהנו אחרים ממלאכת שבת. אבל אי לאו זה לא הוי קנסינן לאחרים כלל וראיה מדלא קנסו לאחרים לעולם כמו לדידיה. וא"כ אנו למידין מדלא קנסו בשבת דחמיר לאחרים לעולם. כש"כ בש"א דלא קנסינן לאחרים כלל. אך לפ"ז כיון שדין זה נלמד מהמבשל בשבת. אם כן אמאי תלה הר"מ דין זה בלשון ויראה לי לז"ק הפמ"ג משום דאיכא למימר דשאני שם דלמו"ש תו לא מהני מעשיו הרעים לכך לא קנסו לאחרים משא"כ בביטול איסור במזיד. דאהני מעשיו הרעים כדי שיאכלו האיסור שפיר י"ל דקנסינן לאחרים ג"כ מש"ה כ' הר"מ בלשון זה. דיראה לו שאין לחלק בזה. ואף בכה"ג. דאהני מעשיו הרעים מותר לאחרים :

בא"ד ו' ומיהו בכור בצורם כו' ואם עבר ושחט מותר הבשר לאחרים נ"ב עיין בחי' רע"א בסי' שי"ג על הש"ך סק"ב שסתם כתבו"ש בסימן ט"ו סק"ז, דבזה אסור הבשר גם לאחרים כנ"ל. ועי' בלבו"ש בח"ד סימן ק"ב ס"ק רכ"ו. שכתב דהמתיר הבשר לאחרים. אין מוחין בידו. וכ"ז אם שחטוהו כבר. אבל אסור לכתחלה אפילו לאחרים לשוחטו על מום זה ע"ש באורך מד"ז. כו' וראיית הפר"ח מהלין תורין דמשמע דמותר למכור אף ביוקר מדאמרינן שם דמותר למכרן אף לחרישה שמרויח בזה כנ"ל יש לדחות דשאני התם בגמרא דמיירי שהיה רק הערמה בעלמא מש"ה אמר אביי דיין שקנסת עליהם מכירה משא"כ כשעבר הוא בעצמו שפיר י"ל כמ"ש הש"ך כאן וכדאמרן כו' והפר"ח אות י"ב מודה דמי מיהת לשאר שוגג. נ"ב עיין במ"ז סק"ט. ובמה שכתבתי שם אות א' באורך ע"ש :

בא"ד ז' אלא שראיתי להמשנה למלך בפט"ו כו' שסותר זה. ר"ל דז"ל המ"ל שם. כתב התוס' בכורות דהא דקי"ל דמבטל בשוגג מותר. כשסבר שמותר לבטל חשיב שוגג. ועי' במ"ש הר"מ פ"ה מהלכות תרומות דין ח' שכתב אין תורמין כו' אבל אם ידע ושגג שמותר לתרום מטמא על טהור הרי הוא כמזיד ונראה שדין זה סותר למ"ש התוס' וצ"ע עכ"ל. וז"ל המשנה פרק ב' דתרומות מ"ב. אין תורמין מן הטמא על הטהור ואם תרם שוגג. תרומתו תרומה ומזיד לא עשה כלום. וכן בן לוי שהיה לו מעשר טבל מעשר ראשון שלא נטלה ממנו תרומת מעשר היה מפריש עליו והולך היה מפריש מזה על שאר מעשרותיו שוגג מה שעשה עשוי. מזיד לא עשה כלום. רבי יהודה אומר אם היה יודע בו בתחלה שהוא טבל או שהוא טמא אע"פ שהוא שוגג שבשעה שתרם. שכח שהוא טבל או שהוא טמא. הוי שוגג קרוב למזיד לא עשה כלום ואין הלכה כרבי יהודה. ברטנורא וכן פי' הר"מ בפירושו למשנה שם. וסיים גם כן דאין הלכה כר"י ע"ש. וז"ל הר"מ בהלכות תרומות פ"ה ד"ח אין תורמין מן הטמא על הטהור ואם תרם בשוגג תרומתו תרומה במזיד כו'. בד"א שלא ידע בטומאה עד שתרם אבל אם ידע ושגג שמותר לתרום מן הטמא על הטהור. הרי הוא כמזיד עכ"ל. יכתב הכ"מ שם דהר"מ פסק כרבי יהודה. ואפשר שהטעם משום דאמרינן בירושלמי תני בשם ר' יוסי אם תרם מן הטמא על הטהור בין בשוגג בין במזיד מה שעשה עשוי. רבי פנחס בעי קומי [ר"ל קמיה] רבי יוסא עד כדון כשסבר שהם טהורים. היה יודע שהם טמאים וסבור שמותר לתרום מן הטמא על הטהור. א"ל יאות רבי סבר כרבי יהודה. ברם כרבי יוסי הוא. הדא הוא הדא. ומפרש הר"מ דה"ק יפה אתה אומר שהלכה כרבי יהודה. שהוא כדבריך עכ"ל. והנה המדפיס בצדו על הר"מ שם כתב וז"ל כאן פסק הר"מ כרבי יהודה. וחזר בו ממ"ש בפי' המשנה דאין הלכה כר"י אלא כת"ק שם וכן הקשה ברדב"ז שם וכ"ה בתויו"ט שם ילוה אומר הפמ"ג דלדעתו אין בר"מ שום חזרה ממ"ש בפי' המשנה. כי שם במשנה קאי הר"מ על מה שאמר רבי יהודה. אם היה יודע בו בתחלה. אע"פ שהוא שוגג כו' ופירש הר"מ דר"ל שהיה ידע מקודם שהוא טבל ובזה פסק הר"מ דאין הלכה כרבי יהודה אלא כת"ק. וכן פסק הרע"ב שם בין לטבל בין לטומאה דאם ידע מקודם שהוא טבל או טמא. ואח"כ שכח. דבזה אין הלכה כר"י. כי סבירא להו דבכה"ג שוגג גמור הוי, ותרומתו תרומה. משא"כ בידע בעת ג"כ שהוא טבל או טמא, רק ששגג בדין. דסבר שמותר לתרום בכה"ג שפיר פסק הר"מ ז"ל בפ"ב מה"ת ד"ח דהרי הוא כמזיד דבכה"ג. הלכה כרבי יהודה כי ס"ל להר"מ דטועה בדין הוי קרוב למזיד. והוציא זה מהירושלמי כמ"ש הכ"מ כנ"ל. וביאור דברי הירושלמי הנ"ל הוא כמו שאומר. ואולי גם הכ"מ כתן לזה דרבי פנחס בעי קמיה דר' יוסא. עד כדון כו'. והשיב לו ר' יוסא יאות בזה סבר לה רבי כרבי יהודה ר"ל דבזה שאמר רבי יהודה דאם היה יודע בתחלה.

שפתי דעת סימן צ"ט

שהוא סמא אף שעכשיו שכח. מ"מ קרוב למזיד מקרי. בזה אין הלכה כמותו. אלא כת"ק דתרומתו תרומה. כי שוגג גמור הוי בכה"ג. רק בזה כשסבר שמותר לתרום מטמא על הטהור ס"ל לרבי. דהלכה כר"י. משום דטעה בדין קרוב למזיד הוי ברם כרבי יוסי. הדא היא הדא ר"ל אך לרבי יוסי אין שום חילוק. ודא ודא אחת היא. דלדידיה אף בטועה בדין תרומתו תרומה. דהוא ס"ל דגם במזיד גמור תרומתו תרומה. ולפ"ז אין כאן שום חזרה מד' הר"מ בפי' המשנה לחיבורו כנ"ל. אך לפ"ז הרי באמת מבואר מכאן. דטועה בדין קרוב למזיד הוא. ודינו כמזיד. וא"כ שפיר הניח המ"ל בפט"ו ממ"א הכ"ה בצ"ע. דדברי הר"מ כאן בה"ת הוא סתירה לדברי התוס' בבכורות כנ"ל. ולז"ק הפמ"ג. דאמנם למה שהראה מקום המ"ל בה"ת שם בפ"ה ד"ח עמ"ש הר"מ ואם בשוגג תרומתו תרומה לעיין במ"ש התוספות מנחות כ"ה ע"ב ד"ה בשוגג וביבמות פ"ט ע"א ד"ה אין. בדברי התוס' אלו יש ליישב קצת הסתירה הנ"ל ור"ל דהגה התוס' במנחות שם כתב דהא דאמרינן דכשתרם מטמא על טהור בשוגג תרומתו תרומה. איירי דוקא בשהיתה לו שעת הכושר. שלא נטמא בתחלת תלישתו אבל אם תלשו אדם טמא. ועדיין משקה טופח עליו. אין תרומתו תרומה. וביבמות שם כתב התוס'. דהא דאין תורמין מטמא על טהור לאו הטעם משום הפסד כהן לחוד כדפרש"י שם. אלא גם משו' דגזרו שלא יתרום היכא דהיתה לה ש"ה. אטו היכא דלא היתה לו ע"ש. ולפ"ז י"ל. דרק התם גזרו טפי בשוגג דהוא קרוב למזיד משאר ש"ה שוגג משא"כ בשאר איסורים אין ללמוד משם. ושפיר כתב התוספות בבכורות דאף בטעה בדין שהוא קרוב למזיד דדינו כשוגג. ועוד י"ל דשאני תרומה שהוא עון מיתה לכך החמירו בו. דטועה בדין קרי מזיד. משא"כ בש"א זהו דבריו

ועיין בחו"ד ביאורים סק"ו שתירץ גם כן קושיית המ"ל דתרומה שאני כו' ע"ש:

ס"ק י"ג **בא"ד א'** עד"מ רוטב איסור ברוטב היתר. ואחר כך לרוטב אחר או להיתר יבש אח"כ. נ"ב מיהו לפמ"ש הפמ"ג סי' צ"ב במ"ז סקט"ז ד"ה ויש לחקור כו' ע"ש. יש לעיין בזה. אכן עיין במ"ז כאן סק"ג ובמש"ש ע"ש: כו' נסתפקתי כו' כמ"ש המחבר בק"ו סעיף א' דלא כמ"ש המחבר בצ"ב סעיף ד' כו' ומ"ש בעינן ס' נגד כולה א"כ י"ל דכ"ז דוקא כשניכר חתיכת האיסור משא"כ כשהחתיכה אין נכרת אח"כ ונתערבה חד בתרי אימא כו' אמנם ממ"ש המרדכי הביאו הב"י בצ"ב והט"ז שם ס"ק ט"ו והש"ך ס"ק י"ד דחתיכה כו'. וכן נראה להלכה. נ"ב עיין בספר שבילי דוד שדייק כן מלשון או"ה. ועיין לעיל סימן צ"ב במ"ז סקט"ו. כו' מזיד אסור. וכדלקמן ק"א נ"ב ע"ש בסעיף ו' כו' בחהר"ל נמי הכין הוא דקודם שנתרסק נקרא עליו שם איסור וביין נסך נמי הכין הוא עסי' קל"ז ואפ"ה חוזר להכשירו אח"כ: כו' על מה ששנינו במסכת ערלה פ"ב מ"ז גריסין של תרומה שנתבשלו עם עדשים של חולין השיעור הוא בנו"ט וקאמר עלה כו'. וכתב הראב"ד דמש"ה צריך ס' נגד כל העדשים הראשונים ולא סגי בריבה עד ס' נגד טעם הגריסין. כיון שהם בעין ונ"נ כו' אימא דה"ק שהיו נימוחים כבר. ר"ל דמ"ש הראב"ד ואם עדשים הללו שקבלו טעם תרומה נימוחו. ר"ל שנימוחו מקודם שקבלו הטעם מן גריסין דתרומה. כו' שכתב בשם הראב"ד וז"ל. וה"מ דאמרינן חנ"נ בחתיכה שבלעה איסור שאין איסור זה יוצא ומתערב יפה בחתיכות האחרות אבל בלח בלח ל"א חנ"נ. כיון שהאיסור מתערב בהיתר הראשון ע"ש אלמא משמע כל שמתערב שפיר דמי מ"מ חלילה להקל. נ"ב עיין בחו"ד סימן צ"ב ביאורים סוס"ק י"ב שכתב גם כן שם דחתיכה שבלעה איסור ואחר כך המחה אותה למשקה. ונתערבה בלח שאף דכדעת הראב"ד שכתב הרשב"א בתה"א בשמו הטעם דלכך בלח בלח ל"א חנ"נ משום דהאיסור נתערב בכל ההיתר, אם כן ה"נ בזה, אך כיון שכל האחרונים רק המרדכי משום חשיבות חתיכה אם כן כיון דבשעת בליעת האיסור היה חשיבות להחתיכה ונ"נ אף שנתמהה אחר כך לא יצאה מידי איסורה ובעינן ס' נגד כל החתיכה ע"ש ועיין בחידושי רע"א שם בסימן צ"ב על הש"ך סקי"ד מ"ש בזה:

עיין ביד אברהם סימן זה שהביא בשם שו"ת הרדב"ז ח"ג סימן תקמ"ז שאסור ליקח מן העו"ג דבר שנתבטל בס' דהא בשעה שלוקחו מהעו"ג הוי כמבטלו לכתחלה הביאו גם בעיקרי הד"ט חיו"ד סימן י' אות י' ובמנ"י ריש כלל ל"ה סק"ב ובל"י סימן ק"ח מבואר דאין הקנייה חשובה לכתחלה. ועיין בע"ז כ"ג קרי לה דיעבד וכן משמע בחולין דף י' ובספר יד המלך הקשה גם כן על הרדב"ז ואעפ"כ לא מלאו לבו לחלוק עליו למעשה ולא נזכר מד' האחרונים הנ"ל. וגם מגמרא ע"ז הנ"ל. מיהו גם הרדב"ז מסיק דאין אוסר מטעם לכתחלה רק כאן גבי ביטול גזר שמא יאמר לבטל עכ"ד. ולפלא לי שלא הביא דברי המהר"ם לובלין סוסי' ק"ד, שמפורש שם להתיר בכה"ג הובא לעיל בסימן נ"ז בשפתי דעת ס"ק כ"ח ולקמן בסימן ק"ג בשפ"ד סוס"ק י"ד בישראל ששכר הגבינות והחמאה משר א' ויש אצל השר צאן א' טריפה. ויש הרבה פרות וצאן באופן שהחלב טרפה בטל בס' כו' דאין כאן מבטל איסור. דביד עו"ג מבוטל הוא וראיה מהגהות ש"ד לענין לעקיכין עו"ג כו' ע"ש. ועיין בסימן ק"ח בבה"ט סק"ז ושפ"ד שם סק"ו. דקנייה מעו"ג. חשיב דיעבד אפילו אם יש לו בריוח לקנות אצל ישראל חוץ מפת ע"ש. ועיין בחו"ד שם בחידושים סק"ז:

אם נתבטל איזה איסור בס' אי רוצה אדם להחמיר ע"ע שלא יאכל ממנו עיין בסימן קט"ז בפ"ת סק"י בשם או"ה סוף כלל נ"ז שכתב דמצוה היא ושוב ראה בסו"ל כלל ע"ו ד"ח בשם תורת האשם שכתב דמי שרוצה להחמיר ע"ע בדבר שלא מצינו שהחמירו בו אמוראי כגון מה שנתבטל בס'. הוי כמו אפיקורסות ויצא שכרו בהפסידו ודלא כמ"ש או"ה ע"ש. ונ"ב כעין זה איתא בתוס' ע"ז דף ל"ז ד"ה אשר בסופו בשם הירושלמי דאמר ליה שמואל לרב אכול או אנא כתיב עלך זקן ממרא. כו' עד אטרח עליו ואכל. ועיין בשו"ת הרמ"א סוסי' נ"ד שכתב להשואל שרוצה להחמיר ע"ע. וז"ל שכבר אמרו בירושלמי דנדרים די לך במה שאסרה תורה. וגם כתב לו דברי הירושלמי שהובא בתוס' ע"ז הנ"ל. ע"ש באורך אך עיין בעין יעקב למס' חולין דף ו' ע"ב בפי' פתח עינים מהג' מהרחיד"א זצ"ל שם על המימרא מכאן לת"ח שאמר דבר הלכה שאין מזיחים אותו שהביא משם הרב המופלא חסידא קדישא מהר"ח ן' עטר זצוק"ל. שכ' בספרו חפץ השם דבשב ואל תעשה. מצי למנוע ולהחמיר ע"ע. ולא מקרי חולק על דברי חכמים. דמי לא מצי שלא לאכול דברים המותרין. והוא בספרו הקטן שער יוסף דף י' הקשה עליו מהירושלמי שהובא בתוס' ע"ז ל"ו הנ"ל. ותירץ דרב שאני דמעשה ר"ב. משם יוצאה הוראה לכל. אבל ת"ח דעלמא יוכל להחמיר עליו כו' ורק בגדול הדור שאם יעשה כך יקבעו הלכה כן כמו רב. לכך אמר ליה שמואל קום אכול. אבל ת"ח דעלמא אל תדברו גבוה. ותגביהו אותו בטענה שיקבעו הלכה על פיו. דמי יחוש אליו אחר שהדין או המנהג להיפוך ע"ש. ועיין ברש"י ביצה דף ב' ע"ב ד"ה דהתירא עדיף ליה שכ' שהכל יכולין להחמיר ואפילו בדבר המותר ובתוס' שם ד"ה וכי תימא. כתב בזה"ל. דאדם יכול להחמיר עליו בלא טעם * ע"ש:

ס"ק י"ד **בא"ד א'** גם הרא"ש בסופג"ה. וע"ז לית ליה האי חילוקא כלל שהרי הוקשה לו מיי"נ כו'. ר"ל דז"ל הרא"ש בסופג"ה וסוף מס' ע"ז. ולפירוש הר"א. דס"ל דל"א חנ"נ בש"א. ניחא הא דאמרינן גבי יי"נ שנפל לבור של יין דאפילו נפל שם קיתון של מים לבסוף רואין את יין ההיתר כאלו אינו והשאר מים רבים עליו ומבטלין אותו ולא שמתחלה נעשה היין של היתר עצמו נבילה ויהיה צריך מים לבטל שניהן. ומיהו י"ל דהתם איירי שלא היה ביי"נ כדי ליתן טעם ביין ההיתר אלא נאסר במשהו האוסר במינו. ובדבר הנאסר במשהו ל"א חנ"נ. כדפירש ר"ת עכ"ל ולכאורה מה הוקשה לו כלל להרא"ש מיי"נ למ"ד חנ"נ בש"א והרי שאני שם. דהוא לח בלח. לכך ל"א בי' חנ"נ. וע"כ דהרא"ש לית ליה האי חילוקא. אלא דלמ"ד חנ"נ בש"א הוא אף בלח בלח. ולכן הוצרך לתרץ דמיירי בנאסר במשהו כנ"ל. אם כן אף דהרא"ש עצמו ס"ל כהר"א דל"א חנ"נ בש"א. מכל מקום עכ"פ בב"ח דסובר הרא"ש דנ"נ.

הוא

ה ע ר ה

* וע' ב"ח יו"ד סוף סימן קפ"ז דאם אדם חשוב מרוב ענותנותו אינו רוצה לסמוך על עצמו ינהג מדת פרישותו לעצמו אבל לא ניתן להכתב בס' להורות בו לדורות הבאים ולהחמיר מדעתו אם לא שיביא ראיות ברורות מן התלמוד ע"ש:

משבצות זהב סימן צ"ט

והא קמהפך כו' ותירץ לו דמהפך בהתירא ותירץ המהר"ם שיף ד"ל דהמקשה סבר בתחלה דה"ק רב מתנה מרבה עצים מוכנים ומדליקן ועצי מוקצה דולק עמהן. אף בלא ביטול. משום דזונ"ג להנאת בישול מותר והקשה והא קמהפך כו' ותירץ מטעם ביטול. ופריך אם כן דביטול והרי אין מבטלין איסור לכתחלה עכ"ד. והקשה הפרי מגדים ע"ז. דאי ס"ד דמקשה. דמה דקאמר רב מתנה מרבה כו'. היינו מטעם זונ"ג. א"כ יש לתמוה. למה לא הקשה לו תיכף. והרי זונ"ג אסור לכתחלה:

בא"ד ו' ואיך שיהיה ע"כ מוכח דמוקצה עכ"פ כו'. ר"ל דבפסחים מ"ז ע"ב בסוגיא דפליגי רבה ורי"ח אי אמרינן הואיל מקשה אבייי מהא דתניא המבשל גיד הנשה בחלב ביום טוב ואוכלו. לוקה ה'. לוקה משום מבשל גיד ביו"ט שהוא בישול שאינו ראוי ולוקה משום אוכל גיד ולוקה משום מבשל בב"ח דחייב אף בחול ולוקה משום אוכל בב"ח. ולוקה משום הבערה שלא לצורך דהבערה מלאכה לעצמה. ובישול מלאכה לעצמה ואי איתא דאמרינן הואיל אם כן אהבערה לא לחייב. הואיל דחזי ליה לצורכו. ומשני אפיק הבערה ועייל עצי מוקצה. דהשתא ליכא למימר הואיל דמדאורייתא אסור להשתמש באש מוקצה ביו"ט ומוקצה דאורייתא הוא בתמיה כו' עכ"ל הגמרא עם פרש"י שם וז"ל המג"א באו"ח סימן שכ"ה סק"ט עמ"ש המחבר שם. דפת שאפה עו"ג לעצמו בשבת יש אוסרים ויש מתירים וכתבו התוס' בע"ז. דף ס"ו ע"ב. דאין לאסור הפת משום דשמא נתלשו העצים בשבת ואפה בהם. דמה בכך דל"א יש שבח עצים בפת. אלא באיסורי הנאה ומוקצה מותר בהנאה עכ"ל. ובפסחים דף מ"ז משמע דאסור לבשל בעצי מוקצה עכ"ד. ולז"ק הפמ"ג דהרי מסוגיא דביצה מוכח דבמוקצה אמרינן דיש שבח עצים בפת דאל"כ למה הוצרך לתרץ דמקלי קלי איסורא והיה לו לומר דלכך הפת מותר משום דאין שבח עצים בפת. ולפי מ"ש באמת התוס' בפסחים דף כ"ו. ובע"ז דף ס"ו ע"ב. דאין שבח עצי מוקצה בפת. הובא במג"א שם א"כ קשיא מה היא דמשני הכא מקלי קלי איסורא. והרי בלא"ה א"ש כנ"ל. [עיין בס' שבילי דוד מה שתירץ בזה] גם דברי המג"א באו"ח שם שכתב דבפסחים דף מ"ז משמע דאסור לבשל בעצי מוקצה הם מקושי הבנה. דהרי אדרבה שם בגמרא תירץ. אלא אפיק הבערה ועייל עצי מוקצה. אם כן משמע דגם בעצי מוקצה לא מחייב אהבערה. הואיל דחזי לצורך תבשיל דהיתר. ר"ל דאי איתא דבבישל בעצי מוקצה התבשיל אסור משום שבח עצים שיש בו. אם כן מי הכריח לגמ' לומר אפיק הבערה כו'. ולמה לא תירץ כן. הב"ע בעצי מוקצה. דבזה שפיר חייב משום הבערה. דבזה ליכא הואיל. דהרי אינו חזי גם לצורך בישול דהיתר וע"כ מוכח. דאף דגמ' כאן ס"ל דמוקצה דאורייתא מ"מ התבשיל שבישל בעצי מוקצה מותר ושפיר הוכרח לאפיק הבערה כי אף בעצי מוקצה לא מחייב אהבערה הואיל דחזי לצורך היתר כנ"ל. והוצרך לומר עייל עצי מוקצה. דלא לקי רק משום שהשתמש במוקצה ולס"ד כאן בגמ' דמוקצה ד"ת אף לצורך אוכל נפש אסור מ"ה להשתמש במוקצה ר"ל דאל"כ. אכתי איכא הואיל ונ"ב עי' במחה"ש על המג"א שם שהאריך בזה והעלה דט"ס שם וצ"ל ובפסחים משמע דמותר לבשל בעצי מוקצה ע"ש. ועיין בספר שבילי דוד כאן שתירץ דאין כוונת המג"א שם להוכיח מפסחים מ"ז. דהתבשיל אסור. אלא דכוונת המג"א. רק לומר דאסור לבשל. אבל לא לאסור התבשיל או הפת ע"ש:

בא"ד ז' גם מ"ש בתק"ז אות ג' דתוס' פסחים כו'. ר"ל דז"ל הגמרא שם. תניא אך ביום הראשון תשביתו שאור. מעיו"ט. או אינו אלא ביו"ט עצמו. הרי הוא אומר אך ביום הראשון תשביתו. וכתיב כל מלאכה לא תעשו. ומצינו להבערה שהיא אב מלאכה וזו הבערה שלא לצורך היא. והכתוב אסרה ביו"ט. הילכך ע"כ האי ראשון בעיו"ט קאמר וכתב שם התוס' ד"ה כל מלאכה לא תעשו וז"ל ואע"ג דכשישרף החמץ ויעשה גחלים. הנאתו מותר. כדאמרי' גבי ערלה בישלה ע"ג גחלים ד"ה הפת מותר. וה"ה גבי חמץ. ואור"י כיון דמתחלת הבערה אין יכול ליהנות ממנו אף על גב שיהא לו הנאה אחר כך ממנו. אסור כמו נדרים ונדבות למאן דאמר שאין קריבין ביו"ט. אע"פ שיש בהן מאכל הדיוט לבסוף עכ"ל. והגה המג"א בסימן תק"ז סק"ג עמ"ש המחבר שם דעצים שנשרו ביו"ט בתוך התנור מרבה כו' כתב וז"ל. אע"ג דדבר שיש לו מתירין לא בטל הכא שאין נהנה מהם עד אחר שנשרפו דאז אופה בהן פת מותר וצ"ע דהרי התוס' כתבו בפסחים דף ה' דכל דבר שאין יכול ליהנות ממנו. בתחלת ביעורו. אסור לשרוף ביו"ט כו' עכ"ל ועז"ק הפמ"ג דלא הבין דהרי שם בתוס' לא כתבו רק כדומיא דנדרים ונדבות שאין קריבין ביו"ט. משום דעיקרן לגבוה. ומאכל הדיוט הוא טפל דבכה"ג כתבו דכיון שאין הנאה רק לבסוף אסור. וה"ה שם בחמץ. דדומה לזה דכל עיקר כוונתו הוא להשבית החמץ מביתו לכך כיון שאין יכול ליהנות ממנו רק לבסוף אסור. משא"כ בעצים שנשרו. דכל עיקרו לצורך הנאתו לאפות בו הפת. בזה לא איכפת לן מה שבתחלת ביעורו אינו ראוי גם מ"ש המג"א שם לתרץ קושייתו דלפמ"ש הוא בסימן שכ"ה סק"ט דמוקצה מותר בהנאת א"ש ר"ל דהכא במוקצה מותר ליהנות ממנו מיד מתחלת ביעורו להתחמם או להנות לאורו. משא"כ התוס' בפסחים שם דמיירי גבי חמץ דאסור בהנאה וכבר כתבתי לעיל מה שיש להקשות ע"ז דאם כן למה הוצרך כלל בגמרא ביצה לומר שאני היכא דמקלי קלי. והלא בלא"ה א"ש כנ"ל באות ו':

בא"ד ח' וגר חנוכה בס' תרע"ז [שכתב שם המחבר דהנותר ביום השמיני מן השמן הצריך לשיעורו הדלקה שורפין בפ"ע שהרי הוקצה למצותו ואם נתערב בשמן אחר ואין ס' יש מי שאומר שאין להוסיף עליו ולבטלו] הוה איסור בעין. ר"ל דנהנה ממנו בעת שעדיין האיסור בעין ולא נשרף כמ"ש מהר"ם רוטנבורג בטור שם דנ"ח ל"ד לעצים שנשרו דמותר להוסיף עליהם דש"ה שאין נהנה מהם עד אחר ביעורן, אבל הכא נהנה ממנו בשעה שהגר דולק, אך הרי המחבר כאן פסק דאף היכא דלא מקלי והאיסור במציאות בשעה שנהנין ממנו כל שהוא דרבנן ואף שיש לו שורש מ"ה מותר להוסיף עליו ולא הביא כלל הדעה שס"ל שאין להוסיף גם מדרבנן היכא דלא מקלי אם כן קשיא שפיר אמאי בגר חנוכה הביא הי"א דאסור להוסיף עליהן והמג"א סי' תרע"ז שם תירץ זה דהמחבר ס"ל דגר חנוכה הוי דבר שיש לו מתירין דמדינא יכול לשהותו לשנה הבאה והוי דומיא דחמץ ביו"ד ס"מן ק"ב ולזה קאמר הפרי מגדים דאף דבאמת ביו"ד סימן ק"ב אינו ברור כ"כ דחמץ הוי דבר שיש לו מתירין דהרמ"א שם הביא ב' דעות בזה שיש לו היתר ותוזר ונאסר אי מקרי דשיל"מ מ"מ שפיר כ' המג"א כי י"ל מחמת דבגר חנוכה איכא ב' צדדים להחמיר כיון דאיכא דס"ל דאף בדרבנן אסור להוסיף ודעה דסבירא ליה דאף בכה"ג הוי דבר שיל"מ ולא בטל, לכך החמיר שם המחבר שלא להוסיף עכ"פ ובזה א"ש גם שלא תקשה, היאך קאמר המג"א דהוי דשיל"מ כיון שיש לו היתר להדליקו בחנוכה דלשנה הבאה והרי לנר חנוכה לא נאסר מעולם, הוא עומד לזה והוי דומיא דבשר ששהה ג' בלי מליחה, דאין לו היתר כ"א לצלי, ואם נתערב ברוב בטל, וביאר בש"ך סי' ס"ט סקנ"ו וסימן ק"ב סקי"א דלא הוי דבר שיש לו מתירין משום דלצלי לא נאסר מעולם וה"ה בזה דמתחלה היה נר חנוכה ועומד לכך ולהנ"ל לק"מ, מכל מקום משום חומרא די"א דס"ל דאסור להוסיף בדרבנן, וי"א דס"ל דגם בכה"ג שיש לו היתר אף שלא נאסר לו מעולם הוי דשיל"מ, הובא ברמ"א סי' ק"ב שם, החמיר המחבר עכ"פ דאסור להוסיף אבל לא דהוי דבשיל"מ ממש דהרי התיר בס' מדכתב המחבר באו"ח שם. ואין בו ס' ול"ד לחתיכה ששהה ג' בסי' ס"ט סעי' י"ד דשם נתערב מעצמו ברוב לכך הכריע המחבר שם דבטל ולא הוי דבר שיש לו מתירין בכה"ג משא"כ בנר חנוכה דנתערב בפחות מכדי ביטול החמיר המחבר להוסיף כיון דאיכא י"א דהוי דבר שיל"מ בכה"ג, וי"א דאסור להוסיף בדרבנן כנ"ל זהו דבריו והפמ"ג קיצר במובן ועיין בפמ"ג או"ח סימן תרע"ז בא"א ס"ק י"ב מ"ש ע"ז. ומעתה תראה שמה שתמה הבה"ט כאן ס"ק י"ד על המג"א דסימן תרע"ז סקי"א דלדבריו דהוי דבר שיל"מ. אמאי סגי בס'. וכן תמה בשו"ת רע"א בהשמטות לסימן ל"ח הובא בפ"ת סק"ז לק"מ. כי כבר תיקן הפמ"ג זה דהמג"א אומר דהוי קצת דשיל"מ לענין דעכ"פ אין להוסיף עליו ועיין בלבו"ש ומחה"ש שם. ועיין בשו"ת מהר"מ שיק חיו"ד סימן קכ"ב מזה. ובעיקר הקושיא דנ"ח עיין בש"ך כאן ס"ק י"ט ובפלתי סק"י ובחי' ליו"ד במטה יהונתן מ"ש לתרץ בזה וע' בחו"ד ביאורים סק"ח שתירץ בטוב ועיין ביד אברהם מ"ש עליו ועיין בספר החיים להגאון מוהרש"ק ז"ל ובשו"ת שלו בטו"ט מהדו"ת סימן רכ"ה מ"ש לתרץ בזה ע"ש ועיין בנה"כ על הש"ך כאן ומ"ש עליו במנ"י כלל פ"ה סק"ח ל"ט ע"ש:

בא"ד

משבצות זהב סימן צ"ט

בא"ד ט' אם נפל חלב לתוך בהמה. ונאסר ע"י שלא היה ס' נגד החלב ואחר כך נפל לשומן אחר ויש בין הכל ס' נגד החלב ואין ס' נגד שומן האסור כו' ר"ל אף דבב"ח ק"ל דנ"ג מה"ת אף בלח בלח כמ"ש בש"ך סימן צ"ב ס"ק ט"ו ובשפ"ד שם. וכאן בס"ק י"ד. מכל מקום זהו דוקא בתערובות הא' כמו בנ"ד שומן הראשון שלא היה בו ס' נגד החלב. זהו דנ"ג מה"ת להצריך שוב ס' נגד כל השומן אבל שומן הב' אין בו ס' נגד שומן הא'. הוי כשאר איסורין דלא נ"נ מה"ת. וכל שניתוסף אח"כ עד ס' נגד שומן הא' מותר מה"ת. ע"ל סי' פ"ז במ"ז סק"ב ד"ה יראה לי כו' וכן להפך כזית בשר לנ"ט זיתי חלב ובחו"ד סי' צ"ב ביאורים סקי"א. ובנ"ד כיון שהוא לח בלח בה"מ אף מדרבנן מותר כמו בש"א ולז"ק הפמ"ג דאף שנקרש שומן הב' והוי כמו חתיכה מ"מ לא נ"נ דעיקר תלוי שיהא האיסור וההיתר מעורב יפה. וה"ה בזה הרי בעת שנתערב שומן הא' בשומן הב' היה מהותך ונבלל יפה. אם כן מה בכך שנקרש אח"כ נ"ב עיין בנו"ב מהדו"ת חיו"ד סימן נ' הובא בפ"ת סי' צ"ב סק"ב שכתב דלא ברור ליה הך סברא ע"כ אך אי לא ניתוסף ממילא אין להתיר להוסיף בידים על שומן הב' עד ס' נגד שומן הא' כדי להדליק ממנו אף במקלי קלי אין להוסיף בידים היכא שיש איסור תורה:

ס"ק י"ג בא"ד י' ובפתיחה הארכנו. נ"ב עיין בשעה"ת. ח"ג פ"א ד"ה נסתפקתי כו'. ובמש"ש:

ס"ק ט"ו בא"ד א' הנה הרשב"א בארוך קכ"ו ב' כו' ולמד זה מע"ז ל"ג כו' עשה כלומר כו' ז"ל הסוגיא ת"ר קנקנים של ע"ג ישנים ומזופפין אסורין. ע"ג נותן לתוכן יין ישראל נותן לתוכן מים ע"ג נותן לתוכן יין ישראל נותן לתוכן ציר ומורייס. ואינו חושש פירש"י ע"ג נותן כו' כלומר נתן לתוכן ע"ג יין ישראל נותן לתוכן. שלשה ימים מעל"ע מים ומערן ומותרין. ע"ג נתן לתוכן יין. ישראל נותן לתוכן ציר ומורייס מיד. אע"פ שלא מילאוהו מים. לפי שהציר ומורייס שורפין את היין הנבלע ומכלין אותו כו' איבעיא להו מהו ליתן לתוכן שכר כו' רבינא שרא ליה לרב חייא ברי' דר"י למירמי ביה שיכרא. [דשיכרא מבטל ליה לטעמא דחמרא] אזל רמא ביה חמרא. ואפ"ה לא חש לה למיגזר שלא ליתן שיכרא אטו חמרא אמר אקראי בעלמא הוא וז"ל התוס' ד"ה שרא למירמי ביה שיכרא ואור"י דה"ה מים. וכל שאר משקין. לבד מיין ע"ל. וז"ל הרשב"א בתה"א דף קכ"ו נבלע איסור מועט בתוך כלי. אם דרכו להשתמש בשפע. מותר להשתמש בו לכתחלה. כיון שהאיסור מועט. וא"א לבוא לידי נו"ט. דתניא קנקנים של ע"ג כו'. ע"ג נותן לתוכן יין. ישראל נותן לתוכן מים. ע"ג נותן כו'. כלומר ישראל נותן לתוכן מים ושותה אותן. ואיבעיא להו מהו לתת לתוכן שכר ואסיקנא דשרי כו' וטעמא דהא מילתא. דיין הבלוע בקנקנים הוא דבר מועט. ומשתמשין בהן היתר בשפע וא"א לבוא לידי נו"ט. ולפיכך אפילו לכתחלה מותר ע"ל. והנה התה"א שם בדף קנ"ג. הביא שוב לברייתא הנ"ל. דקנקנים של ע"ג כו' וכתב עלה וז"ל. ופרש"י ישראל נותן לתוכן מים ג"י. ומערה מעת לעת ומותרין. ע"ג נותן לתוכן יין. ישראל נותן לתוכן ציר ומורייס ומותרי' ונראים דבריו מדאמרינן התם בסמוך ציר שורף אור לא כ"ש. ע"ש בגמרא אלמא דנותן לתוכן ציר ומורייס דקתני בסיפא להכשיר את הקנקנים קאמר. דכותה נמי הא דקתני ברישא ישראל נותן לתוכן מים. כדי להכשירם קאמר. אלא דקשיא לי קצת שאלו כן הוה ליה לפרושי. נותן לתוכן מים ג' פעמים. ועוד דכיון דכייל ותני נותן לתוכן ציר ומורייס. אם בהכשרן של קנקנים קמיירי יש במשמע שנתינת מים כנתינת ציר. ובודאי דבנתינת ציר א"צ ג"י ולמלאות ולערות והיאך כלל ושנה ב' הכשרים סתם. שאין ענינם וזמנם שוים ולא דמי זל"ז כלל. ונ"ל דברייתא תרתי קתני. תנא נותן לתוכן מים לאשמעינן שמותר להשתמש בהן במשקה. ואע"פ שהמשקין שנותן לתוכן מפליטין את היין שבלוע בהם. ומתערב אותו פליטה במשקה. ואינו חושש ואח"כ השמיענו שאם נתן לתוכה ציר ומורייס שוב אינו חושש לאיסור של אותן כלים שכבר הוכשרו כו' עכ"ל. ולזה קאמר הפרי מגדים דהרשב"א בדף קכ"ו שלמד לדין שלו מברייתא הנ"ל וכ' כלומר ישראל נותן לתוכן מים ושותה אותן. ר"ל דלפרש"י שם. דמה דקאמר בברייתא. ישראל נותן לתוכן מים. אין הכוונה דמותר ליתן שם מים ולשתות אותן אלא דקאמר דיתן שם מים ג"י במילוי ועירוי ובהכשר הקנקנים מיירי דומיא דסיפא דברייתא. דישראל נותן לתוכן ציר ומורייס. דמיירי דמכשירן ע"ז משום שהציר שורף יין הבלוע בכלי ולפ"ז אין ראיה מכאן לדינו. לזה עשה הרשב"א כלומר דברישא דברייתא לא מיירי מהכשר הקנקנים במילוי ועירוי. אלא דקאמר. דמותר ליתן לתוכן מים ושותה אותן. והוכיח מזה לדין שלו. דאיסור מועט הבלוע בכלי. מותר להשתמש בו בשפע כנ"ל. והפר"ח סימן קכ"ב הקשה עמ"ש הרשב"א דף קכ"ו כנ"ל דהרי לדבריו רישא דברייתא לא הוי דומיא דסיפא. דברישא לא מיירי מהכשר. ובסיפא דקתני ישראל נותן לתוכן ציר ומורייס. היינו הכשר דמהני מקום מילוי ועירוי. ליתן בהן יין אח"כ. אבל רש"י פירש. דרישא מיירי גם כן מהכשר דמילוי ועירוי. אלא דעדיין יש לדקדק דינו של הרשב"א ממאי דאסיקנא אחר כך דשרי ליתן בהן שכר. ומשמע דה"ה לשאר משקין וכמ"ש התוס' דה"ה מים ושאר משקין. ומשמע דטעמא הוי במ"ש הרשב"א משום דאיסור מועט נבלע בהן עכ"ד. ולזה קאמר הפרי מגדים דהרי הרשב"א בתה"א דף קנ"ג הרגיש בעצמו בקושיית הפר"ח דלדידיה לא דמי רישא לסיפא ומחמת זה רצה באמת לפרש כפרש"י משום דיש תבלין לדבריו. דלפירושו דומיא דבסיפא דקעסק בהכשר הקנקנים ע"י ציר ומורייס. כה"נ ברישא. דקאמר נותן לתוכן מים. מיירי מהכשר הקנקנים דמילוי ועירוי ג"י. אלא דלבסוף כתב הרשב"א מחמת דקשיא ליה קצת לפרש"י. שאלו כן. הו"ל לפרושי כו' כנ"ל. לכך נראה לו לפרש דברייתא ע"כ תרתי קתני דברישא לא מיירי כלל מהכשר אלא דקאמר דישראל נותן לתוכן מים ושותה אותן לאשמועינן כו' ובסיפא אשמעינן שאם נתן לתוכן ציר ומורייס כבר הוכשרו ומותר שוב ליתן לתוכן גם יין:

בא"ד ב' והתוס' בע"ז ל"ג ב'. ד"ה שרא כו' ר"ל דמהתוס' שם הבאתיו לעיל משמע דמפרש רישא דברייתא. כפרש"י דמיירי מהכשר מילוי ועירוי ג"י דאי כהרשב"א למה הוצרך להביא בשם הר"י. דלאו דוקא שיכרא התיר רבינא. אלא דה"ה מים מותר ליתן בהם ולשתות אותן, דהרי מבואר להדיא בברייתא דמים מותר ליתן בהם ולשתות אותן:

בא"ד ג' ומיהו בתה"א קכ"ה ע"א כתב בשם מורי ר"י ז"ל דדי לכלים של יין בקליפה דבצונן כו' ומש"ה שנינו בגמרא הנ"ל ישראל נותן לתוכן מים ואינו חושש כו'. ר"ל הנה בכאן מבואר דרבו של הרשב"א עצמו פירש לבריי' כפרש"י דאי כרשב"א הול"ל ומשתמש בהם מים. אבל מדקאמר ומשתמש בהם ע"י מים משמע דמפרש מה דקאמר בברייתא, ניתן לתוכן מים, היינו באם רוצה להשתמש בהן, צריך ליתן מקודם מים במילוי ועירוי ג"י. ובהר"ן פרק א"מ מבואר יותר דרבינו מפרש כפרש"י מדקאמר שם הר"ן וז"ל. ומיהו שמעינן דהמים של המילוי ועירוי מותרין בשתיה וקשיא ליה להרשב"א והא אין מבטלין כו' כנ"ל. ותירץ לו הרבינו יונה לפי שהיין מועט וא"א לבוא לידי נו"ט. לכך מבטלין אותו לכתחלה כו' כנ"ל. הובא דבריו בט"ז כאן. ואי דמפרש כרשב"א. אמאי קאמר דשמעינן והרי מבואר להדיא בברייתא דמותר ליתן בהם מים קודם הכשר ולשתות אותן. ואיך שיהיה עכ"פ לדינא אין נ"מ כי גם לפרש"י. אף שלדידי' אינו מוכח מרישא דברייתא. דינו של הרשב"א. מ"מ הרי הוא מוכח ממה דקאמר אח"כ. דרבינא שרא למירמי ביה שיכרא. והיינו לשתות אותו, וע"כ הטעם משום דאיסור מועט שנבלע בכלי מותר להשתמש בו בשפע וכמ"ש הפר"ח בקכ"ב כנ"ל. ונ"ב ולדעתי יש להעמיס זה בכוונת התה"א דף קכ"ו שם במ"ש כלומר ישראל כו' ואיבעיא להו מהו לתת לתוכן שכר ואסיקנא דשרי. ולכאורה כיון שדייק כן מרישא דברייתא. למה ליה שוב להביא גם מה דמסיק אח"כ בגמרא ליתן גם שכר. וע"כ משום דידע דברישא דברייתא יש לפרש כפרש"י דלאו לענין לשתות המים מיירי אלא לענין הכשר דמילוי ועירוי לכך הביא גם ממה דקאמר אח"כ דמותר ליתן בהן שכר. דשם ע"כ לשתות קאמר. ושפיר מוכח:

בא"ד ד' והט"ז הקשה דאין ראיה משם דילמא שאני שם משום דשאר משקים פוגמים לטעם יין הבלוע ומש"ה שרי. וכ"כ הרא"ש בע"ז שם וז"ל דאע"ג דבכולו משערינן ר"ל נגד כל דופני הכלי. וחולק אהרשב"א שכתב דבלעו רק כ"ק ואין במים ובשכר ס' נגד

שפתי דעת סימן צ"ט

הוא אף בלח בלח. ואם כן קשיא על הטור כו' ונ"ב עיין בסימן קל"ד בש"ך ס"ק ט"ז מש"ש על דברי הרא"ש הנ"ל:

בא"ד ב' אמנם כן במנ"י כלל פ"ה כו' שזה לרבי יהודה כו' ר"ל דהש"ך סימן צ"ב סקט"ו השיג על הא"ר במה דמשמע מדבריו דהמקילין בלח בלח דל"א ביה חנ"נ, הוא גם בב"ח דז"א אלא דכ"ע מודו דבב"ח גם בלח בלח חנ"נ כדמוכח בש"ס חולין ק"ח, אמאי מותר חלב נבילה הוא וכ"כ הרשב"א בתה"א דף צ"ח וכתב על זה המנ"י כלל פ"ה סקל"ב. דאמת שכן הוא ברשב"א להדיא שכתב שם בשם הראב"ד דבלח בלח ל"א חנ"נ והקשה עליו מסוגיא דש"ס חולין הנ"ל ותירץ דבב"ח שאני, אמנם אחר שזכיתי לדברי הראב"ד עצמו בספרו תמים דעים סי' ז' מבואר דלא כהרשב"א. אלא דאפילו גבי בב"ח סובר כן, כי הרי הראב"ד שם קאי על דברי הירושלמי דערלה פ"ב על פלוגתא דרבי ור' ישמעאל בר"י ואפלוגתא דר' יהודה בטיפת חלב שנפלה על בשר. ומסיק לבסוף, דכל דבר הנימוח ונבלל, שאינו ניכר בעין, אין צריך כ"א ביטול טעם, וכיון שניתוסף עליו כדי לבטל טעם האיסור שבו הכל בטל ע"ש ומה שהקשה הרשב"א עליו מסוגיא הנ"ל דחלב נבילה היא תיקן הראב"ד עצמו שם זה, וכ' דבשלמא לר"י דסובר מב"מ לא בטל, אם כן שטיפת חלב נו"ט בחתיכה, הרי כל מה שיצא מן אותו חתיכה בב"ח הוא, והוי מין במינו עם השאר שבקדירה משא"כ לרבי דירושלמי דסובר מב"מ בטל, ואינו נאסר אלא מפני הטעם, מה לנו לבטל עוד הטעם. וע"ז מסיק הראב"ד וכ' לחלק דבלח בלח ל"א חנ"נ. משא"כ לר"י דסובר מין במינו ל"ב. ל"א כלל חילוק זה. וא"כ לק"מ דסוגיא זו דחולין שם דחלב נבילה. הרי אזלא שם אליבא דרבי יהודה אבל באמת אף בב"ח סובר הראב"ד דבלח ל"א חנ"נ. לכן אם יש עוד צד להקל גם בב"ח בלח בלח י"ל דלא נ"נ בה"מ עכ"ד ולז"ק הפמ"ג. דגם הוא עיין בתמים דעים שם וגוף סברת הראב"ד לחלק בין רבי יהודה לדידן. לא ידענא. דהרי גם לר"י דסובר מין במינו לא בטל. מכל מקום אי אנו אומרין דלח בלח לא נ"נ א"כ לא קשה כלל קושיית הגמרא שם לר"י חלב נבילה הוא כיון דהחלב עצמו שהיה נבלע בהזית בשר לא נ"נ וכשיוצא להחלב שביורה אינו אוסר רק מחמת שקבל טעם בשר. והרי בשר עם החלב שביורה מבשא"מ הוא. לבטל שפיר בס'. וע"כ דהגמרא אומר דהחלב שנבלע בהזית בשר. הוא עצמו נ"נ. ונעשה החלב גופו של איסור ופריך שפיר והרי כשחוזר ונפלט בשאר החלב שביורה יאסור אותו במשהו. לר"י דס"ל מב"מ ל"ב. ואם כן ה"ה לדידן דמשערין תמיד בס'. מבואר משם דגם בלח נ"נ בב"ח וצריך ס' נגד הכל ועיין בישוי"ע סימן צ"ב באורך סק"ז שכתב על הש"ך שהשיג על הא"ר דנעלם ממנו דברי הראב"ד. ולק"מ קושיית הש"ך מהנמרא ע"ש. ובמח"כ נעלם ממנו שכבר קדמו בזה. במנ"י כלל פ"ה סקל"ב ושהפמ"ג כאן ת"ת לדברי הש"ך ע"ש:

בא"ד ג' והכו"פ אות י' בסימן צ"ב. כתב מסברא דנפשי' כן. שהראב"ד אמר כן לדידן. ולא לר"י אמרה ונתן תבלין לזה כו' כצ"ל. ור"ל דז"ל הכו"פ שם. לכן נראה. דהא כל הטעם של המרדכי. הוא כמ"ש הב"י דוקא חתיכה שקבלה טעם איסור נ"נ. דניכר החתיכה. אבל לח בלח דהוא דבר הנבלל ל"א חנ"נ. זהו למ"ד מב"מ בטל. אבל לר"י דס"ל מב"מ ל"ב. ה"ינו משום דגילה התורה דם הפר והשעיר ואף שדם פר מרובה משל שעיר. מ"מ שם דם שעיר עליו. הרי אדרבה לח בלח לא בטל. דמ"מ שם ראשון עליו. מה שביבש ביבש לא אמרינן. ואם כן מהכ"ת להקל. בלח בלח. כיון דגזירת הכתוב להדיא בלח בלח דלא יתבטל. ולכך הראב"ד והמרוכי אמרו דבריהם. רק לדידן דקי"ל מב"מ לח בלח בטל דנעקר שם הראשון ושפיר כתבו דאם נתערב רוטב של איסור ברוטב של היתר דל"א חנ"נ. דאין שמו הראשון עליו דנבלל ונעקר שמו. אבל כל הסוגיא בגמרא הוא דס"ל מב"מ לא בטל עכ"ל. ועל זה קאמר הפמ"ג דכל זה אינו שוה לו אי אמרינן דבלח בלח גם בב"ח ל"א חנ"נ דאכתי קשיא. והלא רק במינו. ס"ל לר"י דלח בלח גרע ולא בטל. אבל בא"מ. אף בלח בלח דנבלל בטל שפיר. ואם כן מאי פריך בגמרא חלב נבילה היא. והרי החלב עצמו שנפלט מהזית בשר ל"א נ"נ. ואי מחמת מיחל בשר שיצא עמו. הרי הוא עם החלב שביורה מבשא"מ דבשר עם חלב א"מ הוא:

בא"ד ד' והא אמרינן בפסחים מ"ד הנח לכותח הבבלי דליכא ביה כזית חמץ בכא"פ ולא שנתהפך הכותח לכולו חמץ כו'. ולי העני נראה. דהמובן מתשובה זו. כמ"ש בתה"א כו'. ר"ל דלא כהמנ"י שהבין דהראב"ד בתשובה זו אומר דגם בב"ח בלח בלח. ל"א חנ"נ. ודחה למ"ש הרשב"א בתה"א צ"ת שהראב"ד מודה בב"ח. דגם בלח בלח חנ"נ אשר מדבריו הביא ראיה הש"ך בסימן צ"ב סוס"ק ט"ו כנ"ל באות ב' דז"א אלא דעיקר כמ"ש באמת הרשב"א דבב"ח גם הראב"ד מודה דנ"נ אף בלח. ומ"ש הראב"ד בקושייתו על דברי רבי שחשב כל העדשים של תולין כאלו הם תרומה וז"ל בשלמא לרבי יהודה גבי טיפת חלב שנפל על החתיכה דאמר דחנ"נ ואוסרת כל החתיכות. הוא מפני דס"ל מב"מ לא בטל כ"ש לרבי דס"ל מין במינו בטל כו'. ודייק מזה המנ"י. דמדחילק הראב"ד בקושייתו בין רבי יהודה גבי בב"ח דלכך ס"ל שם חנ"נ. משום דסבירא ליה מב"מ ל"ב משא"כ רבי גבי תרומה אמאי קאמר דחנ"נ והרי הוא ס"ל מב"מ בטל. וע"ז תירץ דרבי באמת מיירי שם דוקא גבי יבש. דהוא דבר בעין. ובזה החמיר דנ"נ. אבל בלח בלח דהוא דבר הנבלל מודה רבי דלא נ"נ אלמא משמע דקאמר דלר"י גבי בב"ח לא שייך לחלק כן. כיון דהוא ס"ל דמב"מ ל"ב. הרי מבואר דס"ל להראב"ד דלדידן עפ"מ דסבירא לן כרבי דמב"מ בטל. גם בב"ח מחלקין כן. דבלח בלח ל"א חנ"נ ז"א ומ"ש הראב"ד בשלמא לר"י כו' דס"ל מב"מ ל"ב כו' משא"כ לרבי דס"ל מב"מ בטל. לאו דוקא הוא ושגירת לישנא בעלמא הוא. ובאמת עיקר קושייתו היה כן דיש לחלק בין ר"י דמיירי בב"ח דאמרינן גביה חנ"נ. ונעשה גוף אחד לכך אוסר שאר החתיכות ובמשהו לדידיה דס"ל מב"מ ל"ב. משא"כ לרבי דמיירי בתרומה דהוא שאר איסורין מהכ"ת לומר כלל בזה דנעשו העדשים שקבלו טעם מגריסין דתרומה כנבילה להצריך ק"א נגדן וע"ז תירץ דמ"מ כיון דהעדשים הם דבר גוש ובעין. כיון דאותו חתיכה עכ"פ אסור. כי א"א לסחוט ממנו האיסור. והרי צריך לאסור העדשים הראשונים שקבלו טעם הגריסין. לכך החמיר רבי וחושב להעדשים כאלו הן כולם תרומה. להצריך ק"א נגדן. ואה"נ בנימוחו העדשים ונעשו ללת. כיון דנבלל טעם הגריסין היטב גם עם העדשים האחרונים באמת סגי ביש לבטל רק נגד טעם הגריסין לחוד. כי בש"א ל"א חנ"נ. ולפ"ז סבירא ליה להראב"ד שפיר. דגבי בב"ח. דאמרינן ביה מדינא חנ"נ דהוא גם בלח בלח דרק בש"א חילק מחמת דכל החומרא דאמרינן ביה חנ"נ הוא רק משום דצריך עכ"פ לאסור אותו חתיכה לכך מחשבין אותה כנבלה וזה לא שייך בלח משא"כ בב"ח וכמ"ש הרשב"א משמו שהובא בש"ך סימן צ"ב ועפ"ז מסיק הפמ"ג באופן דנקיטנא מהני מילי כו'.

בא"ד ה' ועוד הדרא קושי' לדוכ' על הטור שכ' דלכך א"צ לחקור משום דקי"ל כל האיסורין שריבה עליהן כו' ומשמע אף בב"ח. והיינו לח בלח ר"ל כי בחתיכת בשר שבלעה חלב הרי לכ"ע חנ"נ וע"כ אף הטור מודה דבזה צריך לחקור כנ"ל בפמ"ג במוסגר וכ"ה במטה יהונתן ואכתי קשיא על הטור והרי צריך חקירה בכל האיסורין אם נוסף כו' גם הל' שכתב הטור כל האיסורין שריבה עליהם משמע דהיינו על ידי צירוף ס' עם מה שהיה מקודם והבן:

ס"ק טו בא"ד א' דמו' בגמ' גבי בב"ח דאורייתא. ר"ל דמה דקאמר בחולין ק"ח חלב נבילה הוא. כו' מדהוצ' הרא"ש לת' ההיא דיי"נ במשהו. הבאתי דב' הרא"ש אלו על השפ"ד דס"ק הקו' באות א' ע"ש. כו' וההיא דמפיל א' לים דקנ' שם שוגג אטו מזיד יש לחל' בין שם לכאן ובסימן ק"י יבואר וראיה מהא דפ"ה דתרומות וממשנה אין ראיה כו' ר"ל דלכאורה למה הוצרך הש"ך להביא ראייתו דבמקום דל"א חנ"נ מותר בשוגג אף בנודע ממשנה ט' דפ"ה דתרומות גבי סאה תרומה שנפלה כו'. וגם ממה דקאמר עלה בירושלמי ר"א בשם ר"י דה"ה לכל איסורין שריבה עליהן כו'. דמבואר דמזיד אסור וע"כ בנודע דבלא נודע לא שייך מזיד ובגוונא זו קאמר שם דשוגג מותר. ואמאי לא די לו להש"ך במשנה לחודיה. דשם ג"כ מבואר לשון זה דשוגג מותר ובמזיד אסור. לז"ק הפמ"ג דממשנה לחודיה אין ראיה. די"ל דמשנה זו אתיא כר' יוסי ור"ש דס"ל דלא קנסו שוגג אטו מזיד. אבל לעולם דהלכה כר"מ ור"י דס"ל דקנסינן שוגג אטו מזיד ולפ"ז אינו מותר בשוגג אלא בלא נודע דבזה לא שייך למיקנס אטו מזיד לכך הביא הש"ך בירושלמי דאמר שם ר"א בשם ר"י דקי"ל כן להלכה דכל האיסורין שריבה עליהן שוגג מותר ומזיד אסור. וע"כ משמע דבשוגג מותר אף בנודע כנ"ל מדממחלק בן מזיד לשוגג

שפתי דעת סימן צ"ט ק'

לשונו. ובלא נודע ל"ש מזיד ונ"ב עיין בחוו"ד ביאורים סק"ז שדחה ראיה זו ולק"מ על או"ה משם :

בא"ד ב' ובשאר איסורין בה"מ אין בידי להקל. ואף שבנה"כ כו' פקפק עליו לסתור הראיות של הש"ך אלא כאו"ה ורמ"א ועיין במנ"י כלל פ"ה אות ל"א שהשיג על הש"ך במה דמיקל במקום דל"א חנ"נ דמותר אף בנודע והעלה דבנודע יש לאסור ולפע"ד לא נראה כן ר"ל כנ"ל דבמקום דל"א חנ"נ יש להקל בהוסיף בשוגג אף בנודע ובמקום דאמרינן חנ"נ ולא נודע והוא בש"א. לא ברירא ליה אם להקל בזה בה"מ. ונ"ב עיין בחידושי רע"א על הש"ך כאן. ובפ"ת סק"ו בשם תשו' רע"א סוסי' ס"ז ע"ש. ועיין בחכ"א כלל מ"ד סימן י' שפסק דבה"מ וסע"מ יש להקל בש"א בלא נודע. רק דמ"מ אותו חתיכה אסורה. וכ"ש באיסור דרבנן דיש להקל. ועיין בבינ"א שער או"ה סימן ע"ה ס"ק צ"ח. ועיין במ"ז סימן צ"ב סק"י :

ס"ק ט"ז בא"ד א' וכ"כ הלבוש ולא יותר וע"ז סיים הרמ"א ולא נהגו כו' ולפי שלא כו' ר"ל דהפמ"ג תמה שלא הבין מה שדחה הש"ך לדברי העט"ז. דהרי לשון הרמ"א משמע כדבריו. מדכתב ולפ"ז היה צריך המורה לחקור אם ניתוסף לאחר שנודע ולא נהגו כן. הרי דלא קאי אלא על הי"א מדלא הזכיר ברישא לחקור רק אם ניתוסף לאחר שנודע או קודם שנודע והוא אחד עם מ"ש בד"מ דל"מ בש"א. אלא אפילו בב"ח דלכ"ע חנ"נ. א"צ לחקור אם ניתוסף. כי אפילו אם נתרבה בשוגג קודם שנודע גם כן מותר. והא דק"ל חנ"נ הוא בנודע דוקא אלא דלפ"ז למה כתב הטור דא"צ לחקור והלא צריך לשאול שמא נודע קודם שניתוסף. דאז לא מהני מה שנתרבה י"ל דס"ל דל"ח לזה דמסתמא אלו היה נודע בינתים מיד היה בא לחכם לשאול עכת"ד. וכן הוא כתנתו ברמ"א וכמ"ש הלבוש. כו' ומכל מקום להלכה ודאי לא ק"ל אלא כמ"ש הט"ז והש"ך כצ"ל וכ"ה בעצ"ל ופשוט :

ס"ק י"ז בא"ד א' ואיכא רובא דאיסורא אפילו הכי מרבה כו' מעשה אירע כו' ונראה דיפה הורה בה"מ ושעת הדחק. נ"ב אבל בלא ה"מ אין להקל, **דיש ס"ס לאיסורא שמא הלכה כהר"ב**, דאין מוסיפין בדרבנן ושמא הכל נעשה בתוך הפסח, כן ביאר הפמ"ג באו"ח סימן תמ"ח מ"ז סוס"ק ד' ע"ש.

בא"ד ב' ועיין בערלה פ"א כו' ועיין בר"ש כו'. ר"ל עיין בערלה פ"א משנה ו', ובפי' המשנה להר"מ שם, ועיין גיטין נ"ד ע"ב, דמפרש בגמרא שם. טעמא דרבי יוסי דס"ל דאף יתכוין ללקוט ויעלה בא' ומאתים ואין בזה משום אין מבטלין איסור לכתחלה דחזקה אין אוסר כרמו בנטיעה אחת. פירש"י **אין לך אדם נוטע ערלה בין שאר נטיעות בלא סימן ואוסר כרמו בשביל נטיעה אחת.** וכיון דלא שכיחא לא גזרו בו רבנן. ועיין בר"ש שם. **הביא בשם** הירושלמי דאמר שם מה טעם דרבי יוסי שכן דרך בני אדם להיות מידל בגפנים. כלומר הרואה אומר מידל הוא ע"ש ועיין פירוש הר"מ שם דפסק דאין הלכה כרבי יוסי. ובחיבורו פסק כר"י ועיין ביד אברהם שתמה מסוגיא זו על החו"ד ביאורים סק"ח ועיין בטו"ט מהדו"ג סי' ר"ה מזה באורך :

ס"ק ט' בא"ד א' והר"מ ז"ל דפסק בפט"ו מהמ"א הכ"ז. דבשר עוף בחלב מרבה עלי' כו' הא איהו סובר כו' עסי' צ' בט"ז סק"ד ע"ש :

ס"ק כ"א בא"ד א' ובמינו ביבש כל שנודע יש להקל כו'. עיין בחו"ד סק"ט מ"ש ע"ז ע"ש ועיין בספר שבילי דוד מ"ש ליישב את הש"ך כו' ויראה לי מין באינו מינו אף באיסור דרבנן כל שטעמו נרגש חוזר וניער ולא מהני ידיעה בנתיים נ"ב עיין בפמ"ג או"ח סימן של"ה בא"א סק"ד חידוש דין דגבי דגבי דשיל"מ אף בא"מ שנתרבה. ל"א חוזר וניער. דכיון שאינו אסור אלא ליומו ולמחר מותר ל"א כה"ג חוזר וניער ע"ש :

ס"ק כ"ב בא"ד א' ולהר"ן בנדרים שכתב הטעם בדשיל"מ דלא בטל משום דהוי היתר בהיתר ודמי לדם הפר והשעיר הובא בט"ז סי' ק"ב סק"ה א"ש כו' ומ"מ קשה מאי קמ"ל הרמ"א דמותר בדיעבד אם נפל המים לבשר פשיטא כו' :

סימן ק ס"ק א' בא"ד א' ועיין בתו"ח כלל פ"ה דכ"ד כצ"ל. ופי' שם כו'. ר"ל דבת"ח שם הביא בשם או"ה כלל ל"ב דאפילו בריה או שאר ד"ח אם הם פגומים בעצמם. הם בטלים שפיר דמאחר שהאיסור פגום בטל חשיבותייהו. וכתב שם בהגהות. דר"ל שנסרחו ונפגמו אחר מותם קודם שנתערב ע"ש וקמ"ל דלא תטעה לומר שכחנתו דזבובים שהם פגומים בעצמם לא הוי בריה דאם כן יסתור או"ה א"ע למ"ש בכלל כ"ה. דאף זבובים ונמלים שטעמן פגום דהוי בריה לכך הגיה דר"ל שנסרחו ונפגמו אחר מותם. ועפ"ז יבואר לך שמ"ש הרמ"א בסימן ק"ג ס"א דד"ח כגון בריה, אם אין פגומים בעצמן כו'. והוא מאו"ה כלל ל"ב דלא בא לאפוקי זבובים שהם פגומים בעצמן דבטילים אלא דר"ל שלא נסרחו דבכה"ג שפגומין בעצמן על ידי שנסרחו אחר כך בטל חשיבותייהו. כו' ומיהו באו"ה כלל ל"ב ד"ו כתב אי סרחה כו' עיין בסימן ק"ג במ"ז סק"ב ובחו"ד שם ביאורים סק"ג ע"ש :

בסוה"ד אמ"ה מטמאים לא הוי בריה. נ"ב וכ"ה בתו"ד חידושים וביאורים סק"ב ע"ש :

ס"ק ב' בא"ד א' ובאמת צ"ע איך יצייר כו' ועיין כו"פ אות ד' שעמד בזה כו' עמ"ש הר"מ פט"ו מהמ"א כו' ר"ל דמ"ש הר"מ שם ה' י"ט. דביצה שיש בה אפרוח שנשלקה עם הביצים המותרות אם היתה עם ס"א והיא, הרי הן מותרות כתב ע"ז הרלב"ח דלא מיירי הר"מ, רק לבטל פליטתה דלבטל עצמה, הרי ניכרת הביצה שיש בה האפרוח וא"כ צ"ע כאן, נ"ב עיין בחו"ד ביאורים סק"ג שתירץ בטוב דלק"מ :

ס"ק ג' בא"ד א' ואולי נ"מ במ"ש המחבר בעוף טהור שנתנבל. הטעם דלא הוי מתחילת ברייתו לתולעים הגדילים בכלים במים לאחר שפירשו דלא הוי בריה מה"ט דלא הוי מתחלת ברייתו. דקודם שפירשו היו מותרין עסי' פ"ד סעיף א' ותנאי דחיותא א"צ לחטה כו' דמ"מ מי כתיב כו'. ר"ל דבחטה אף אלו היה בהן חיותא מ"מ לא היה בריה, דאלו יחלק שמו עליו, ר"ל דהרא"ש פירש דהא דבעינן בבריה דאם יחלק אין שמו עליו היינו שלא ישאר שם האיסור האמור בתורה וא"כ נתמעט גם כן חטה, דמי כתיב בתורה לא תאכל חטה דהוי משמע דאשלימות של חטה קפיד קרא, כמו בהני דמקרי בריה והרי לא תאכל טבל, או כלאים כתיב ואף כשיחלק, שם טבל וכלאים עליו, עיין ברא"ש פג"ה סימן ל"ג הבאתיו לעיל בסימן פ"ו על השפ"ד שם סק"י באורך ע"ש ובחו"ד כאן ביאורים סק"ד ותבין :

בא"ד ב' ונ"מ לביצה טמאה אי נאמר דלוקין עליה מקרא דבת היענה כו' והמחבר כתב לאפוקי חטה ר"ל ונ"מ בין טעם הרא"ש לטעם המחבר. להני פוסקים התולקים על הר"מ. וס"ל דביצת עוף טמא לוקין עליו מקרא הנ"ל. דלטעם הרא"ש הוי בריה דהתורה אסרה בת היענה יהיה גדול או קטן ואם כן הוי בריה משא"כ המחבר שכתב לאפוקי חטה דליכא ביה חיותא ה"ה ביצת עוף טמא. דלא הוי בריה. כיון דליכא ביה בריית נשמה ועי' בפלתי סק"ד :

ס"ק ד' בא"ד א' ומיהו נתנבלה בשחיטה וחתך כו' יראה דדין אמ"ה יש לו לישראל ג"כ נ"ב. כמבואר להדיא בש"ך סימן כ"ז ס"ק ב' ע"ש :

ס"ק ה' בא"ד א' ומה שהיה היתר לחלב במעי אמו. אמ"ה פשיטא יש לו היתר. ועיין בתוס' ריש פג"ה ר"ל דאמאי לא ממעטינן חלב מדין בריה מטעם דנימא דלא חשוב איסור מתחלת ברייתו כיון דהיה לו היתר במעי אמו כמ"ש בתוס' רפג"ה דה' בולדות קדשים דמשמע כן מפ' בהמה המקשה דלכ"ע התולש חלב מבן ח' חי, אין בו איסור חלב. לזה קאמר הפרי מגדים דא"א לומר כן דהא אמ"ה גם כן היה לו היתר במעי אמו כמבואר בחולין צ' ע"א בתוס' ד"ה אלמא דאין איסור אמ"ה חל עד שיולד. ואפ"ה הוד אמ"ה בריה. וע"כ דכל היכא דאסור משעת הלידה ג"כ נחשב לאיסור מתחלת ברייתו. ואין להקשות למה הביא הפרי מגדים ראיה לזה מאמ"ה ולא הביא מגמ"ה דהיה לו ג"כ היתר במעי אמו, כדאמרינן בפג"ה דף צ"ב ע"ב אמר רבי אושעיא מחלוקת בבן תשעה חי כו' אלמא דלכ"ע אין איסור גיד חל עד שיהא בן ט' חדשים ואפ"ה אמרינן דג"ה הוי בריה. ונאמר דזה כתנת הש"ך במ"ש כמו גיד הנשה ר"ל דחשיב איסור מתחלת ברייתו ה"ה חלב דז"א. דהא מבואר בתוס' רפג"ה בד"ה בולדות קדשים. וז"ל דהא דשרי רבי מאיר בגיד דשליל בן ח', היינו לאחר שנשחטה האם. אבל כל

משבצות זהב סימן צ"ט ק'

יין הבלוע בכל הכלי. אפ"ה שרי כי טעם היין הנפלט לתוכו פגום מעיקרא הוא יע"ש **ודחה** הט"ז כו' דאין פוגמין מים ושאר משקין ליין אלא מבטלין כו' דהא בתה"א קנ"ה כתב כל הכלים שנתן עכו"ם לתוכן יין מותרין בשאר משקין משמע אפילו כלים שדרכן להשתמש מעט כו'. כו' ועל מה שהקשה הרא"ה ז"ל. בדף קכ"ו ב' דאם כן דהטעם משום דמשתמשין בהן בשפע לישתמש אף יין מה"ט תירץ הט"ז דלהרשב"א כו' ועיין ש"ך קל"ז אות ג' שכתב דכיון שהיין מתחלתו קודם שנבלע בכלים. היה אסור בהנאה לכך אף אחר שנבלע אוסר הבלוע במשהו יע"ש :

בא"ד ה' ויש לראות כו' דכאן לא הגיה כלום אהמחבר. משמע דאיהו נמי ס"ל כן ובת"ח כלל פ"ה דין י"ב משמע ג"כ דדעתו כרשב"א וא"כ בקל"ז סעיף ד' שכתב המחבר שם דמותר ליתן בקנקנים של י"נ מים או שאר משקין ומשמע הא יין אסור. ושתק הרב כו'. וכמו שהגיה בקל"ז סעיף א' דקליפת הקנקנים בטל בס'. וכמ"ש הש"ך בס"ט אות ב"ה דיש במה שבכלי. ס' נגד קליפת הכלי ואולי הט"ז סובר [ר"ל אליבא דהרב] דמסתמא אין ששים כו'. כו' ועיין בקל"ז. בט"ז אות ז' צ"ע מ"ש שם דאין מבטלין כו' ר"ל דהט"ז שם כתב. דיין כשר שמעורב בו כבר מים דיש בו כדי לבטל הבליעה של הכלי מכל מקום אסור לכתחלה ליתנו לכלי של י"נ משום דאין מבטלין איסור לכתחלה ותמה הפמ"ג דהרי מים לחודיה מותר ליתנו בכלי של י"נ לכתחלה. וא"כ מה בכך, דאיכא יין בהדי מים דלזה אמרינן סלק היין כשר באלו אינו והמים רבין עליו כו' ושפיר הניח שם הב"י בצ"ע :

בא"ד ו' דמ"ש מכלים קטנים דמותר ליתן בהם שאר משקין משום דא"א לבוא לידי נ"ט כיון דפוגם ה"ה גדולים וקבלו טעם מושבח מחלב ודם מה"ט דא"א לבוא לידי נו"ט. כיון דדרכן להשתמש בשפע שרי לבטל. כו' גם מ"ש שהרמב"ן כהר"ן הוא בתה"א קנ"ה א' שכתב דאין הקליפה מתרת להקנקנים כו' והרשב"א סיים שם דלא כרמב"ן דבשל דבריהם שומעין להקל. והיינו בסתם יינם כו' ועמ"ש הט"ז דקל"ז אות ז' דבצונן הקילו וקשה מכאן. ר"ל דהט"ז שם כתב דלכך מותר ליתן שאר משקין בכלים של י"נ לכתחלה כמ"ש הטור הטעם דיין פוגם אותם. והרי ק"ל דנוט"ל אסור לכתחלה. משום דשאני הכא. דנבלע בצונן הקילו ע"ש. וקשה לדברי הט"ז כאן. דהרי לפ"ז נסתר הוכחת הרשב"א דאיסור הנבלע בקנקנים. דבר מועט הוא. גם מ"ש הט"ז שם לתרץ דנוט"ל דאסור לכתחלה הוא מדרבנן וסתם יינם אינו אלא מדרבנן. והוי גזלג"ז דלא גזרינן ג"כ צ"ע. דהרי אנן ק"ל דקדירה אב"י מאיסור דרבנן גם כן אסור. ול"א דהוי גזלג"ז :

בא"ד ז' ולדינא צ"ע באיסור דרבנן בכלי גדול כו' אולי יש לצדד. נ"ב עיין ביד אברהם. ובחי' בית מאיר כאן ועיין לעיל בסימן צ"ג בשפתי דעת סק"ג מזה ובמש"ש האות י' עיין שם :

סימן ק ס"ק א' בא"ד א' וב"ח וז' דברים חשובים בכל מקום עיין בסימן ק"ו סעיף א' כו'. וכן חלב שנאסר מבשר ע"י בישול כו' לתירוץ ב' של הש"ך בפ"ז אות ל' ע"ש בש"ך במוסגר אפילו בישלו להגבינה אח"כ מותר לכ"ע בהנאה דמעמיד לא הוי רק דרבנן. ובב"ח שאינו רק מדרבנן מותר בהנאה : כו' ובעיקר הדין כתב דבב"ק פרק הגוזל כו' והמנ"י כלל ע"ד כו'. וההיא דק"ב סעיף א' בהגה"ה דלבנו כו' ר"ל דבב"ק דף ק"א ע"א. איבעיא להו. יש שבח סימנים ע"ג צמר. או אין שבח סימנין על הצמר פירש"י כלומר חזותא מילתא היא או לאו מילתא ונ"מ בגזל סימנים. וצבע בהן צמר. כו'. ת"ש בגד שצבעו בקליפי ערלה ידלק. אלמא חזותא מילתא היא אמר רבא הנאה הנראה לעינים פרש"י מראה בעלמא. אע"פ שאין בו ממש כגון גר וצבע אסרה תורה. דתניא ערלים לא יאכל. אין לי אלא איסור אכילה. מניין שלא יהנה ממנו. ולא יצבע בו את הגר. ת"ל וערלתם ערלתו את פריו לרבות את כולם ואם כן ליכא למילף משם דהתם איכא קרא לזה ת"ש בגד שצבעו בקליפי שביעית ידלק. שאני התם דאמר קרא תהיה בהוייתה תהא. רבא רמי דגבי ערלה אמרינן ידלק. וגבי טומאה אמרינן דרביעית דם שנבלעה בכסות דחזותא לאו מילתא. ומשני רב כהנא שאני שם. דמיירי בדם תביסה. שהוא דרבנן לכך אמרינן ביה דחזותא לאו מילתא. עכת"ד הגמרא שם. והנה הפר"ח כ' דכיון דלא אפשיטא האיבעיא בגמרא כאן. אי חזותא מילתא או לא. לכך באיסור דאורייתא. אזלינן לחומרא ובדרבנן לקולא. והמנ"י בכלל ע"ד שם כתב דכל שלא עביד לטעמא. אף דאיכא חזותא. לאו מילתא היא כלל. כי בגמרא שם משמע. דרק לענין ערלה ושביעית דכתיבי קראי. ואיסורי הנאה הם ע"כ אוסר אצלם חזותא. אבל לענין שאר דברים אמרינן דחזותא לאו כלום היא. ואע"ג דקי"ל התם. דלא אפשיטא האיבעיא בגמרא אם יש סימנים על הצמר. ואין מוציאין מיד המוחזק כמבואר בחו"מ סי' שס"ב. מ"מ הא מבואר שם בגמרא דבמידי דרב'. לכ"ע חזותא לאו מילתא וא"כ כיון דקי"ל דכל מידי דלא בטילי הוא מדרב' דמ"ה כל מילי בטל. א"כ פשיטא דאי איכא ס'. דתו אמרינן חזותא לאו מילתא. ועוד נ"ל דאפילו ערלה ושביעית דאמרינן גבייהו חזותא מילתא היינו דוקא לענין בגד וכה"ג דלצביעה קיימי, ולא שייך אצלם טעם ע"כ אסרה תורה הנאתם. אבל בדבר מאכל דעיקר הנאתו. אכילה הכל בטעם מילתא ואפשר אף שניכר מראיתן לאו כלום הוא כו'. והא דאיתא פרק הקומץ ופג"ה צ"ח. דלדברי ר"י גבי דם הפר והשעיר דאזלינן בתר חזותא. היינו שכל ממשותו ניכר משא"כ מראה בעלמא לאו כלום הוא. וכן מבואר ומוכח להדיא בסוטה פ"ב דף ט"ז ע"ב ובתוס' שם **ד"ה מביא מים שדם צפור ניכר בו כו' ע"ש**, ועוד ראיה ממה שפסק הר"מ בפ"ג מהל' ברכות וז"ל כל שהוא עיקר ועמו טפילה, מברך על העיקר ופוטר את הטפילה וכל דבר שמערבין כדי ליתן ריח או לצבוע התבשיל ה"ז טפילה, אבל אם עירב כדי ליתן טעם ה"ז עיקר עכ"ל. ופירוש הכ"מ שם משום דכל מידי דלטעמא לא בטלי וכן מבואר באו"ח סימן ר"ד מכלל דמידי דלחזותא בטל. ומ"ש המרדכי וז"ל אם לבנו מאכל בביצה שנולדה ביו"ט. אסור בו ביום ולא מהני ס' חדא דלחזותא וטעמא עבידא, ועוד דהוא דבשיל"מ עכ"ל, אפשר לומר דעיקר כוונת המרדכי שם, דלא בטל הואיל ולטעמא עבידי, אבל חזותא אגב גררא נקט להחמיר הענין כיון דאיכא תרוייהו, ולעולם חזותא לבד בטל עכ"ד, ולזה בא הפמ"ג כאן לברר הב' ראיות של המנ"י מתוס' דסוטה דף ט"ז, ומר"מ פ"ג מה"ב הובא בש"ע או"ח סימן ר"ד. ומה שיש לו להשיב עליהן דהגה בסוטה שם אמרו בגמרא דכתיב וטבל אותם בדם הצפור וגומר ותניא בדם יכול בדם ולא במים ת"ל במים אי מים יכול במים ולא בדם. ת"ל בדם הא כיצד מביא מים שדם ציפור ניכר בהן, וכמה רביעית מים וכ' התוס' ד"ה מביא כו' וז"ל וא"ת וכי אינו ניכר ביותר מרביעית, והא תנן בפ"ז ממסכת מקואות דג' לוגין מים שנפל לתוכן קורטוב יין ומראיהן כמראה היין. אלמא דאפילו יין ניכר בג' לוגין. וכ"ש דם דסומק טפי וי"ל דניכר דקאמר כאן בגמרא היינו ממשותו של דם. ולאו בשינוי מראה דעלמא. והשתא לא תקשה. הא דתמה רבי נמי מהא דאמר בהקומץ ופג"ה לר"י דילף דמב"מ ל"ב. ממאי דכתיב ולקח מדם הפר ומדם השעיר. הדבר ידוע שדמו של פר מרובה משל שעיר אלמא דמב"מ ל"ב. ורבנן אמרי עולין אין מבטלין זה את זה. והרי הכא דהוי שלא במינו דם צפור עם מים והדבר ידוע שהמים מרובין על הדם. ואפ"ה כתיב בדם. וי"ל כיון דממשותו ניכר. הרי הוא בעין עכ"ל. ולכאורה מה קשיא ליה כלל להתוס'. דהרי במשא"מ מ"ה בעינן ס'. דטכ"ע ד"ת. וברביעית מים בודאי ליכא ס'. נגד הדם ציפור. וחייב האוכלו משום דם. ואם כן א"ש מה דקרי ליה רחמנא דם. משא"כ שם. בדם הפר ודם השעיר דהם מב"מ דסגי ברוב. שפיר יליף ר"י דמב"מ ל"ב. ורבנן ילפי דעולין אין מבטלין זא"ז מדקרי ליה רחמנא. דם השעיר. ול"א דנתבטל ברוב דם הפר וכן תמה באמת בגליון הש"ס שם. מהגאון רע"א ז"ל על התוס' הכי. לז"ק הפרי מגדים. דביאור דברי התוס' כן הוא. דאף דקי"ל בכ"מ דמין בשאינו מינו בס'. מ"מ הוא רק במידי דאכילה דתליא בטעמא אבל היכא דלאו בר אכילה הוא. לא תלוי כלל בטעמא. **ואף מין בשא"מ ברובו בטל.** ושפיר קשיא ליה לתוס'. דהיכי דייק ר"י מדם הפר והשעיר דמדקרי ליה רחמנא. **דם השעיר**

משבצות זהב סימן ק׳

השעיר. דמב״מ ל״ב. ורבנן דייקי דעולין אין מבטלין זא״ז. והרי בדם הצפור שיש ברביעית מים רוב נגדו דאף דא״מ הוא. מ״מ כה״ג בטל ברוב שפיר כנ״ל ואפ״ה קרי לי׳ רחמנא בדם. וע״כ דלכך לא בטל דם הצפור במים. משום דדם עביד לחזותא ולא בטל. ואם כן ה״ה שם בדם הפר והשעיר י״ל דלא בטל מה״ט. והאיך ילפי ר״י ורבנן. משם למק״א. וכ״ת דהתם בדם הפר והשעיר ליכא למימר משום חזותא. דהם שניהם דם ושפיר ילפי ר״י ורבנן. ז״א דהא אמרינן רואין אותו כאלו הן מים. כדאיתא בזבחים דף ע״ז ע״ב. דתנן שם. דם שנתערב במים. אם יש בו מראית דם כשר, נתערב ביין. רואין את היין כאלו הוא מים נתערב בדם בהמה של חולין. רואין הדם של חולין כאלו הוא מים. ואומדין אם היה דם הזבח ניכר בו כשר לזריקה. אע״פ שהדם של החולין. או היין רבין עליו. וכ״ה בחולין פ״ז ע״א. בדם שנתערב ביין כו׳ לענין כסוי דאמרינן רואין כו׳ ע״ש. וע״כ דבא הקבלה. דבדם אף שיש רוב נגדו. אמרינן רואין ואם כן ה״נ בדם הפר והשעיר אמרינן רואין לדם הפר כאלו הוא מים. ודם השעיר. היה ניכר בו. לכך לא בטל. ובאמת זה הוא קושיית התוס׳ בחולין שם בשם הר״ש מוורדון. דאיך ילפי ר״י ורבנן לענין מב״מ ועולין דלא בטל מדם הפר והשעיר. והא אמרינן רואין. ר״ל ואפילו אי מב״מ בטל או עולין מבטלין זא״ז. מ״מ דם שאני. דהרי אף דם חולין דאינו עולין או מים דהוא אינו מינו אינם מבטלים לדם קדשים דאמרינן רואין כל שמראיתו היה ניכר בו לא בטל. ואם כן ה״נ רואין לדם הפר כאלו הוא מים. והיה הדם השעיר ניכר בו ותירצו שם. דאם היה דם הפר מים. לא היה בדם השעיר מראות דם ממש אלא יהיה דיהה מראהו ובטל שפיר. דבכה״ג ל״א רואין. דרק כשממשות הדם ניכר בו. אז אמרינן רואין. וזה הוא באמת גם כוונת תירוץ התוס׳ בסוטה שם. דבדם הציפור קאמר. דיתן בו רק רביעית מים. דבזה יהא ממשותו ניכר. והרי הוא כבעין הא חזותא בעלמא דדיהה מראהו לא כלום הוא ולכך קרי לי׳ רחמנא. בדם. דאף שיש במים רוב נגדו מ״מ בכה״ג לא בטל כיון דהממש ניכר והוא כבעין משא״כ בדם הפר והשעיר אף אי רואין לדם הפר כאלו הוא מים יהיה דם השעיר דיהה מראהו. ולא יהיה ניכר בו ממשות הדם רק צבע וחזותא בעלמא דזה לאו מילתא הוא ובטיל שפיר. ושפיר יליף ר״י. דע״כ מב״מ ל״ב. ולרבנן דעולין אין מבטלין זא״ז. ועפ״ז הוכיח המנ״י מכאן דחזותא בעלמא לאו מילתא אם ליכא ביה ממשות דהיינו ביש ס׳ דליכא טעמא אף דעביד לחזותא מ״מ בזה ודאי דיהה מראיהו וצבע בעלמא ולאו כלום הוא. ולהפמ״ג נראה להיפוך מזה. והיינו דרק לענין גזילה ואיסורי הנאה הוא דמיבעיא לן בב״ק שם. אי צבע ממשות אית ביה או לא. אבל לענין איסורי אכילה. אפשר די״ל דכל שמראיתו צבע בעלמא ניכר בו אף דדיהה מראהו וליכא ביה ממשות מן התורה לא בטל ואמרינן דחזותא מילתא. דבדבר הניכר לא שייך ביטול. וכ״ת לפ״ז הדרא קושיית התוס׳ בחולין לדוכתא. היאך דייק ר״י מב״מ ל״ב. ורבנן דייקו דעולין אין מבטלין זא״ז. והרי אי היה דם הפר מים. היה דם השעיר ניכר בו. ע״כ פצבע בעלמא. ובכה״ג דניכר לא בטל ואף דהוא דם בדם: מ״מ הרי אמרינן רואין לדם הפר. כאלו הוא מים. ולעולם דעולין או מב״מ היכא דלא עביד לחזותא. דלא ניכר שפיר בטל. וגם בדם ציפור אמאי אמרינן דיתנו רק ברביעית והרי חזותא בעלמא מילתא הוא אם כן הרי אף ביותר מרביעית יהא מראה דם צפור ניכר בו. ולמה הוצרכו באמת רביעית שיהא ניכר בו ממשות הדם לז״ק הפמ״ג דאפ״ה דייק לה ר״י ורבנן שפיר משום דמשמע להו. דמדקרי לה רחמנא דם השעיר. מוכח דהוי כאלו הוא דם השעיר ממש. וכאלו לא נשתנה כלל. ואי איתא דעולין לרבנן ומב״מ לר״י בטל. הרי לא שייך למקרי אותו דם השעיר. דהרי באמת דיהה מראה דם השעיר. כיון שנתערב ברוב דם הפר. ואלו היה דם הפר מים היה נשתנה מראיתו ולא היה בו ממשות מדם השעיר. רק צבע בעלמא. וכן במצורע. דם הצפור כתיב משמע דלא יהא בו שינוי כלל. רק ממשות דם הצפור וכמו שיוצא מצואר הצפור ומצואר השעיר. לכך הוכיחו דבעינן שלא יהיה רק רביעית מים. דבזה יהא ממשות הדם ניכר בו. ובדם השעיר שזה באמת אי היה דם הפר מים אין ממשות מדמו ניכר רק דיהה מראהו ואפ״ה קרי ליה רַחמנא. דם השעיר ממש. ע״כ דעולין אין מבטלין זא״ז לרבנן ולר״י מב״מ מחזקין זא״ז. ולא בטל. ולעולם דלענין איסורין בצבע בעלמא אף דליכא ביה ממשות ניכר לא בטל ורק שם דייקינן משום דמשמע דהתורה מחשבן לממש ובעין כנ״ל ואדרבה מצינו ראיה לזה. דלא כמנ״י דהרי לענין כסוי הדם אמרינן בחולין שם דכל שמראה הדם ניכר במים חייב בכסוי ופסק כן הר״מ והש״ע ולא חילקו כלל שדוקא כשממשות דם ניכר במים. ולא בדיהה מראהו. ומשמע שם. דאף במראה דם בעלמא חייב בכסוי וכ״ה באמת בס׳ בית ישראל שכ״כ להדיא דמשמע דכל שנשאר מראה אדמומית חייב בכסוי. אף דלא ניכר ממשות הדם. הרי מבואר דחזותא מילתא היא (זהו דבריו בתוספת ביאור):

בא״ד ב׳ עיין בר״מ פ״ב מה״פ הכ״ב. ובה׳ מקואות כו׳ וכפי׳ ב׳ ברש״י ר״ל דבחולין כ״ו ע״א אי׳. דתנן ג׳ לוגין מים שנפל לתוכן קורטוב יין ומראיהן כמראה יין. ונפלו למקוה. לא פסלוהו. שלשה לוגין מים חסר קורטוב שנפל לתוכן קורטוב חלב. ומראיהן כמראה מים ונפלו למקוה לא פסלוהו ריב״נ אומר הכל הולך אחר המראה וכי היכא דאזלת ברישא בתר חזותא. ואמרת לא פסלוהו סיפא נמי זיל בתר חזותא. ואימא פסלוהו. ואיתא שם ברש״י לת״ק ב׳ פירושים. א׳ דלכך ת״ק ס״ל ברישא דלא פסלוהו דאע״ג דאיכא ג׳ לוגין שלימים דמים. אפ״ה כיון דחזותא דחמרא. לא פסלוהו. פירוש ב׳. דגרסינן ברישא גם כן ג׳ לוגין חסר קורטוב ומשום דליכא שיעורא. קאמר ת״ק דלא פסלוהו אבל ג׳ לוגין שלמים דמים אפי׳ מראיהן כמראה היין פסלי. דת״ק לא קפיד אחזותא כלל ע״ש. והר״מ בפ״ז מהלכות מקואות פסק דג׳ לוגין שלמים מים שאובין. שנפל לתוכן יין אף כמשקל דינר ומראיהן כמראה היין ונפלו למקוה לא פסלוהו. ג׳ לוגין חסר דינר. מים שאובין שנפל לתוכן דינר חלב. ומראיהן כמים ונפלו למקוה לא פסלוהו עכ״ל. וזה הוא כת״ק וכפי׳ א׳ ברש״י שם (ומ״ש פי׳ ט״ס) אלמא חזותא מילתא היא. דהרי אף כשיש ג׳ לוגין מים שאובין כיון שנפל לתוכן כמשקל קורטוב יין אמרי׳ דלא פסלוהו כיון שהיה להם צבע יין:

בא״ד ג׳ ומהא דאמר רבא בזבחים ע״ט כו׳. ר״ל דאמר רבא אמרו רבנן לשער בטעמא ואמרו ברובא ואמרו בחזותא מבשא״מ בטעמא. מב״מ. ברובא. היכא דאיכא חזותא במראה. פרש״י והיכא דאיכא חזותא מודי דלא תלוי בטעמא אלא בחזותא. כגון לענין טבילת מקוה בחזותא ע״כ. וקשיא ליה להפמ״ג לפי שיטתיה אמאי הוכרח לנקוט מקוה. והרי גם באיסורין משכחת לה חזותא כגון בלמעלה מס׳ דליכא טעמא. מ״מ כיון דעביד לחזותא לא בטל לז״ק הפמ״ג די״ל דשם רבא מן התורה קאמר והא דחזותא לא בטל בלמעלה מס׳. הוא רק דרבנן לכך נקט מקוה או די״ל כיון דבאיסורין טעמא נמי אוסר. ול״ד חזותא. ובמקוה תלוי רק בחזותא. לכך נקט מקוה:

בא״ד ד׳ ואף שיש לדחות כו׳ מ״מ אין ראיה להיפוך כו׳. נ״ב חוזר אדלעיל. ור״ל דאף שמה שהביא הפמ״ג ראיה ממקוה שפסק הר״מ גבי ג׳ לוגין שלימין מים שאובין. ומראה יין להם דלא פסלי למקוה אלמא דחזותא מילתא. יש לדחות ולומר דאין ראיה ממקוה לש״א. מ״מ גם ראיית המנ״י דחזו׳ לאו מילתא. מההיא דסוטה ט״ז. ג״כ אינו ראיה כנ״ל. והראיה שהביא הפמ״ג מכסוי ראיה טובה היא דחזותא מילתא כנ״ל:

בא״ד ה׳ גם מ״ש המנ״י ראיה [דחזותא לאו מילתא] מפ״ג מה״ב [הובא בש״ע או״ח סימן ר״ד סעיף י״ב] כו׳. ר״ל דהרי הרמ״א בהג״ה שם כתב וז״ל. ונראה דהא דאם עירב כדי ליתן טעם בתערובת. שאמרינן דהוא עיקר היינו דוקא כשיש שם ממשות מן הדבר הנו״ט ודבר חשוב. אבל בשמים שנותנין לתוך המרקחת. אע״פ שהם לנתינת טעם אין מברכין עליהם. דבטלים במיעוטן. אע״פ שנו״ט עכ״ל. אם כן לפ״ז היאך יש ללמוד לש״א דבחזותא לחודיה. אין איסור מדאמרינן שם דעל חזותא אין מברכין. דהרי שאני שם. לענין ברכה דאמרינן ביה דאפילו דבר דעביד לטעמא בטל. ואין מברכין עליו. רק כשיש קצת ממשות מבשמים כתושים וכוונתו לאכול גם הבשמים דלזה אמרינן. כיון שנותן בהם טעם הוי כבעין. ומברך גם על הבשמים

שפתי דעת סימן ק׳ ק״א

כל שלא נשחטה האם איכא איסור גיד בשליל עכ״ל. אלמא דלר״מ. ג״ה אסור במעי אמו, ולכן הוכרח הפמ״ג להביא ראיה מאמ״ה:

ס״ק ו׳ **בא״ד א׳** ובתה״א ק״ד ב׳ יש לומר כך ובקצר ק״א כתב נחתכו שנתרסקו צורתן כו׳ ועיין ל״ח פג״ה אות קמ״ח כו׳ כצ״ל. ר״ל דז״ל התה״א שם בדף ק״ד ע״ב ומיהו דוקא בעודו שלם ולא נתרסקה צורתו הוא דאינו בטל, אבל אם נתרסק ונחתך ממנו קצתו תו לא מקרי בריה וז״ל בקצר דף ק״א בד״א בזמן שהיא שלימה, אבל נחתך אבר שנתרסקה עד שנאבדה צורתו אין זו בריה ע״כ, ולז״ק הפרי מגדים דלכאורה מלשון המחבר בק״ב ס״ו שכתב נחתכו או נתרסקו משמע דתרתי מילי נינהו, דנחתך היינו שהוא שלם רק שנתרסק צורתו, והנה בד׳ התה״א שם י״ל כן דמ״ש אם נתרסק ונחתך היינו או נחתך (דהוא ויו החולקת) אך בלשון הקצר משמע דחדא הוא, אבל אם נתרסק ולא נחסר ממנו אבר, רק שינוי צורה בלחוד הוי בריה, ועיין בל״ח פג״ה אות קמ״ח כתב וז״ל, ז״ל הרשב״א בתה״א נחתך ממנה או שנתרסקה עד שנאבדה צורתה אין זה בריה ובקצר כ׳ בריה שנתרסקה א׳ מאיבריה כו׳ עכ״ל, הרי דהבין ג״כ דבתה״א קאמר דנתרסק או נחתך, ולפ״ז צ״ל דהרשב״א בקצר שם נפל ט״ס בדבריו וצ״ל אבל נחתך אבר, או שנתרסקה כו׳. אך מדלא חשב המחבר כאן רק שיהא שלם ולא התנה, גם שלא יהא נתרסק משמע דחדא הוא, דנתרסק ג״כ פירושו שנחסר ממנו אבר ואינו שלם רק דנחתך היינו על ידי סכין, ונתרסק הוא על ידי בישול אבל לעולם בנתרסק והוא שלם, רק שנשתנה צורתו הוי בריה, ומיהו מהר״מ פ״ב מהל׳ מאכלות אסורות הכ״ב שכתב סרחה הבריה ונשתנה צורתו לוקה, אין ראיה לזה דאף ששלם. כל שנתרסק ונשתנה צורתו דהוי בריה דהתם מ״ש ונשתנה צורתו פירושו דנשתנה טעמו ולזה קרי הר״מ שם, נשתנה צורתו נ״ב עיין בחכ״א כלל נ״ג סוסי׳ ג׳. ובבינ״א שער או״ה סימן נ״ג ס״ק ע״ב:

ס״ק ח׳ **בא״ד א׳** וצ״ע לדינא. עיין לעיל סימן נ״ה במ״ז סוסק״ז. ד״ה שאלה. ועיין כאן בכרתי סק״י. ובפלתי סק״ה שכתב שיש להקל. ועיין בבל״י סק״ט ולחה״פ סק״י. וחו״ד בחי׳ ס״ק ו׳ שפסקו להחמיר בזה לומר דבוק כט״ז וש״ך ע״ש: כו׳ וממשנה אין ראיה דסוברת יש בגידין בנו״ט ר״ל דממה דתנן (בחולין צ״ו ע״ב) ירך שנתבשל בה גיד הנשה. אם יש בה בנו״ט ה״ז אסורה דמשמע דאמרינן דבוק. וצריך שיהא בה בירך עצמה ס׳. אין להביא ראיה מכאן. דבשומן הגיד אמרי׳ דב ק דהרי ג״ה אינו אוסר כלל. דאין בגידין בנו״ט. וע״כ דבשומן הגיד איירי שם. דז״א דהרי בגמרא שם דף צ״ט ע״ב מוקי להך מתני׳ כמ״ד דיש בגידין בנו״ט אם כן לעולם. דבשומן הגיד ל״א דבוק. ובפרט לדידן דג״ה עצמו אינו אוסר כלל. דקי״ל דאין בגיד בנו״ט. עכ״פ בשמנו ל״א דבוק וכ״ה במטה יהונתן ובמנ״י כלל מ״א סק״ז ע״ש:

ס״ק י״א **בא״ד א׳** וראיה מהערל (ביבמות דף פ״א) שאני שונה עיגול בעיגולים עולה. ר״ל דהכו״פ שם כ׳ דבדבר שבמנין. מצינו בגמרא דיבמות להדיא בפרק הערל אני שונה עיגול בעיגולים עולה משום דתרומה דרבנן. הרי דדבר שבמנין. הוא רק באיסור תורה. ולא בשל דרבנן. כו׳ והיא דיבמות יש לעיין כו׳ ר״ל דבאו״ח שם בהג״ה סעיף א׳. מבואר בשם ת״ה סימן קנ״ו. דאם נתערב נר חנוכה בשאר נרות. אפילו באלף לא בטל. דהוי דבר שבמנין ע״ש. הרי אף דנ״ח דרבנן ואפ״ה אמרינן ביה דבר שבמנין:

סימן קא ס״ק **א׳ בא״ד א׳** דע בחולין ק׳ א׳ כו׳ ר״ל דבגמ׳ שם פריך על המתני׳ דקתני יכן חתיכה של נבילה בזמן שמכירה בנו״ט ואם לא כולן אסורות וליבטל ברובא הניחא למ״ד כל שדרכו למנות שנינו פירש״י הא נמי פעמים שנמנית אלא למ״ד. את שדרכו למנות שנינו מאי איכא למימר ומשני שאני חתיכה. הואיל ורואיה להתכבד וז״ל הר״ן שם. והכי פירושא. הניחא למ״ד התם במסכת ביצה על הא דתנן מי שהיה לו חבילי תלתן של כלאי הכרם ידלקו. נתערבו באחרים כולן ידלקו. דברי ר״מ כו׳. וחכ״א אינו מקדש אלא ששה דברים בלבד. ורע״א שבעה ופליגי ר״י וריש לקיש אליבא דר״מ דר״י סבר דר״מ את שדרכו למנות קאמר. ור״ל פליג עליו. ואמר כל שדרכו למנות לפעמים לר״מ לא בטל. ומש״ה קאמרינן הכא. הניחא למ״ד כל שדרכו למנות. אי״ל דמתניתין ר״מ היא. דחתיכה מכל שדרכו למנות הוא. אלא למ״ד את שדרכו כו׳ מאי איכא למימר אפילו כר״מ לא אתיא ומפרקינן שאני חתיכה הואיל שראויה להתכבד כלומר ור״מ מודה בהא אע״ג דלא הוי מאת שדרכו מ״מ כיון שהיא ר״ל לא בטילה. מיהו כרבנן לא מתוקמא. דלרבנן אינו מקדש אלא ששה דברים בלבד. ולא עדיפא חתיכה זו אע״פ שר״ל מחבילי תלתן דבטלים אליבא דרבנן. וכיון דסתם מתניתין ר״מ. ור״י ור״ל פליגי אליביה. קי״ל כותיה ואליבא דר״י דאת שדרכו למנות. אבל הר״מ פסק בפט״ו מהמ״א כרבנן. משמע דסובר דחהר״ל עדיפא מאת שדרכו והרי הוא כששה דברים אליבא דרבנן עכ״ד הר״ן וז״ל הסוגיא בע״ז דף ע״ד דאמרינן במתניתין שם אלו אסורין. ואוסרין בכ״ש י״נ ועו״ג כו׳ הרי אלו אסורין ואוסרין בכ״ש. ופריך בגמרא תנא מאי קחשיב אי דבר שבמנין. ליתני חתיכת נבילה. אי איסורי הנאה ליתני חמץ בפסח. ומשני האי תנא תרתי אית ליה דבר שבמנין. ואיסורי הנאה ופרש״י ד״ה תרתי דאיכא תרתי לחשיבותא הוא דלא בטל אבל חתיכת נבלה אע״ג דדבר שבמנין הוא. כיון דלא אסור בהנאה בטילה ברובא עכ״ל. והקשה בתוס׳ ור״ן שם דלפרש״י הרי הך מתניתין פליגי אהך סוגיא דפג״ה דקתני התם דחתיכת נבילה לא בטילה. והיה ליה לתלמודא להקשות ממתניתין דשם לכאן ותי׳ התוס׳ שם. והר״ן בשם הראב״ד דלא פליגי כלל. דהכא הכי קאמר האי תנא לא איירי במתניתין אלא באיסורי הנאה. ודבר שבמנין. משום דהאי תנא ס״ל דאין איסורי הנאה אוסרין תערובתן בהנאה אא״כ הוא דבר שבמנין ומש״ה לא קתני לחתיכת נבילה שאעפ״י שהיא דבר שבמנין ואוסרת תערובתו באכילה במשהו כדאמרי׳ בפג״ה מ״מ האי תנא באיסורי הנאה מיירי באיסורי אכילה לא קמיירי עכ״ל הר״ן ובזה יבואר לך דבריו ע״נ:

בא״ד ב׳ והוכיחו כן מע״ז ע״ד בב״ח כו׳. ר״ל דהא תנן שם דבב״ח אוסר בכ״ש פרש״י בחתיכת בשר שנתבשלה בחלב וחזרה ונתערבה באלף חתיכות אוסרת לכולן ע״ש. הרי דאף שעתה אינה ראויה להתכבד אף בפני עו״ג דהרי אסורה בהנאה מ״מ כיון שאם תתבטל ותהיה מותרת. והיה ראוי להתכבד לא בטילה וביבמות פ״א חתיכה חטאת טמאה נ״ב. עיין לקמן אות ה׳ שהבאתי הסוגיא כו׳ ואמנם יש קצת חילוק בין הלשונות כו׳. ר״ל דהתוס׳ והרא״ש שם כתב דלכך אמרינן ביבמות דף פ״א דחתיכה של חטאת טמאה שנתערבה במאה חתיכות של חטאות טהורות תעלה ול״א דלא בטילה משום דתהיה ר״ל כשתתבטל בפני אורחים כהנים דמה שר״ל בפני אורח כהן. לא חשיב לי׳. שאינם מחזיקין טובה זה לזה שכולן שוין דכתיב לכל בני אהרן תהיה איש כאחיו ורגילין הם לאכול כ״א עם חבירו. שלא יבואו הקדשים לידי נותר אבל חטאת בשל חולין קאמר התם דלא תעלה משום דזה אחר הביטול ראוי להתכבד אף לישראל ומשמע מדבריהם דרק משום הטעם שאין הכהנים מחזיקין טובה זל״ז. ולא חשיב ליה. לכך ח׳ חטאת טמאה בח׳ חטאות טהורות. לא מקרי ר״ל הא לא״ה הוי אמרינן דמקרי חהר״ל אף שאין ראוי לכל האורחים דלאו חזיא רק לאורח כהן אבל הרשב״א בתה״א ובעה״ת כתב דלפיכך ח׳ חטאת טהורה שנתערבה בח׳ של חולין כולן אסורות שהרי אם תתבטל. ראויה היא להתכבד בפני אורחים ישראלים שהרי חזרה להיות כחולין שנתערבה בהן. אבל ח׳ חטאת טמאה שנתערבה בח׳ של חטאות טהורות. כולן מותרות. שהרי לכשתתבטל חזרה להיות כחטאת טהורה ואסורה לזרים וכל אדם חוץ מזכרי כהונה ומשום אורח כהנים בלבד לא חשבינן לה ר״ל בפני האורחים עכ״ל. ולפ״ז בודאי היכא דלא חזיא רק לאורח עו״ג. פשוט דלא מקרי חהר״ל להרשב״א ובעה״ת. ואפשר אף התוס׳ והרא״ש מודו בזה. אלא היכא דלא חזיא לכל אורחי ישראלים. בזה נ״מ בין תוס׳ והרא״ש לבין הרשב״א ובעה״ת:

בא״ד ג׳ שוב ראיתי שבדבר זה מפורש כו׳ ר״ל דז״ל התה״ד שם. נ״ח שנתערב בנרות חולין יראה דלא בטל דהוי דבר שבמנין. שהרי מדליקין נ״ח במנין כל לילה. וכ״ת נהי דהני נירו׳ מדליקין אותן במנין. מ״מ הרי הם נמכרים מחנות במשקל. נראה לומר הואיל ונתערבו לאחר שהודלק למצוה. והשתא הם דבר שבמנין במילתייהו קיימי אע״ג דלענין חול

שפתי דעת סימן ק״א

וכה״ג לא הוי דבר שבמנין מקרי שפיר דבר שבמנין. וכסברא זו אשכחן בתוס׳ פג״ה דמקשה אמה דאמרינן התם״ל ל״ב אמאי אמרינן ח׳ חטאת טמאה שנתערבה בחתיכות חטאות טהורות דבטלה. ותירצו דשאני קדשים דלא מקרי חהר״ל הואיל ואינו ראוי אלא לכהנים והם אינם מחזיקים טובה זל״ז כו׳ הרי חזינן דאע״ג דחתיכת חולין חהר״ל. האי דחטאת הואיל ובמילתייהו קיימא כמו שהן עתה לא חשיבי ראויין להתכבד ואזלינן בתר קולא כ״ש איפכא לחומרא עכ״ל. ותמה עליו הט״ז בא״ח סימן תרע״ג סק״ו דהרי אדרבה משם ראיה להיפוך דהרי כתב התוס׳ שם דאזלינן בתר מה שיהיה אחר הביטול. ומש״ה ח׳ חטאת טמאה שנתערבה בח׳ חולין לא תעלה משום דלאחר שתתבטל תהיה ראויה להתכבד וכאן בחנוכה אם נאמר שיבטל הנ״ח ברוב של חול. לא יהיה דבר שבמנין דהא בחול אין משתמשין בו במנין. ודמי לרישא דאם נתערבה ח׳ חטאת טמאה בטהורות דשפיר בטלה. ותירץ ע״ז בפמ״א ח״א סימן צ״ח דדברי תה״ד ברורין דהא דכתב התוס׳ בחולין דאזלינן לחומרא גבי ח׳ נבילה. דאף דנבילה לא חשיבא לישראל מכל מקום כיון דאם היה מתבטל היה ר״ל משא״כ גבי ח׳ חטאת טמאה. דקודם הביטול אינו ר״ל וגם לאחר הביטול אינו ראוי אזלינן לקולא. כ״ש כאן לחומרא ר״ל בנ״ח דלענין מצוה הוי דבר שבמנין אף דלגבי חול לא הוי דבר שבמנין אזלינן בתר השתא שהיה חשוב בשעה שנתערב באיסורא קאי. וראיה מפורשת לזה מפרוסה של לחה״פ שנתערבה במאה פרוסות של חולין דלא בטל וכתב התוס׳ אע״ג דבעלמא אמרינן דדוקא ככרות של בעה״ב חשיבי אבל לא פרוסות. מכל מקום לחם הפנים חמיר טפי. וראוי להתכבד כמו ככרות של בעה״ב ועכצ״ל דאין חשיבותן מחמת סולת נקיה. דא״כ ליתני תנא דלפעמים פרוסות נמי דבר חשוב הם. היכא שהן מסולת. אע״כ דבחולין לא הוי חשיבי רק ככרות שלימות אלא בלחה״פ מחמת חומרא דקדשים הני חשיבי ולא בטלי. ואף דכשיבטלו לא יהיה ראוי להתכבד אפ״ה אזלינן בתר מעיקרא. וד״ח מקרי ולא בטל. ה״ה בנ״ח. כיון דקודם ביטול היה דבר שבמנין עכ״ל:

בא״ד ד׳ ועיין שו״ת שבו״י ח״ב סי׳ ל״ב כו׳. ר״ל דבשבו״י שם כתב לדחות ראיית הפמ״א. רק דבאמת דברי התה״ד נכונים בלי פקפוק כלל. כי בודאי ע״ז. א״צ ראיה כלל. דאזלינן בתר מעיקרא כיון שקודם ביטול מקרי ר״ל אף דלאחר ביטול לא יהי׳ ראוי להתכבד. מ״מ איך יתבטל. כיון שבשעת הביטול הוי ר״ל ודאי ראוי להחמיר ולא יתבטל. דהא אפילו אם בשעת הביטול לא הוי ר״ל כגון בשר נבילה אפ״ה הסכמת הש״ס ופוסקים. דאזלינן לחומרא כיון דלאחר הביטול יהיה ר״ל כש״כ להיפוך אם לאחר הביטול לא יהיה ר״ל מ״מ כיון שבשעת הביטול הוא ר״ל. איך יתבטל ועל דבר זה א״צ ראיה כלל. רק שהתה״ד שם. רוצה להביא ראיה שלא תימא דנ״ח לא מקרי דבר שבמנין כלל. אף שמדליקין במנין מ״מ כיון דכנגדן בנרות של חול היו נמכרין בחנות בלי מנין רק במשקל. לא מקרי דבר שבמנין. לזה מייתי ראיה מחתיכה של חטאת דבטילה אע״ג דכנגדה בחתיכה של חול הוי ר״ל. אפ״ה כיון דכמו שהן חטאת לא הוי ראוי להתכבד לא קודם ביטול ולא אח״כ בטילין ואף שכנגדן בחול הוי חהר״ל אפ״ה הולכין להקל. א״ה כ״ש איפכא דראוי להחמיר הן דבר שבמנין. אף שכנגדן בחול לא מקרי דבר שבמנין. נמצא שדברי תה״ד נכונים. והט״ז לא העתיק דבריו כהוגן. לכן השיג עליו. עכ״ד והסכים הפמ״ג לו. דיפה דיבר בכונת התה״ד. דכן הוא באמת כונת התה״ד שם:

בא״ד ה׳ קשיא לי ביבמות פ״א חטאת כו׳. ר״ל דז״ל הגמרא שם. חתיכה של חטאת טמאה שנתערבה במאה חתיכות של חטאות טהורות. וכן פרוסה של לחה״פ טמאה. שנתערבה במאה פרוסות של לחה״פ טהורות תעלה ר״י אומר לא תעלה אבל חתיכה של חטאת טהורה שנתערבה במאה ח׳ של חולין טהורות. וכן פרוסה של לחה״פ שנתערבה במאה פרוסות של חולין טהורות דברי הכל לא תעלה. ופרש״י בד״ה ד״ה ת״ק מודה בהא הואיל ואפשר למכרן בהפסד מועט כו׳ משום הפסד מועט לא מבטלינן איסורא דאורייתא עכ״ל. וז״ל התוס׳ ד״ה ד״ה. נראה לפרש דטעמא דסיפא שנתערבה בשל חולין. משום דלאחר שמתבטלה. ראויה להתכבד. ולפיכך ל״ה לא בטילה. אבל רישא שנתערבה בחתיכות טהורות של חטאת דכי נמי תעלה אינה ר״ל דלא שייך כיבוד בפני כהנים במקדש עכ״ל. וע״ז תמה הפמ״ג מלחם הפנים ממ״נ כו׳ ואע״כ כפרש״י הנ״ל. ואם כן אין ראיה כלל. ר״ל דאזלינן בתר בתרא ג״כ לענין חהר״ל. מהא דאמרינן בסיפא בחתיכה של חטאת שנתערבה בחולין. דלא בטל משום דיהיה ר״ל אחר הביטול. וכפי׳ התוס׳ הנ״ל דהא מלחם הפנים קשיא ממ״נ דמפני מה ברישא בטל. ובסיפא ל״ב. דהא פרוסת לחם א׳נו ר״ל. רק כמו שתירצו התוס׳ שם ד״ה ככרות שאני לחה״פ דחמיר טפי. וראוי להתכבד. אם כן מפני מה ברישא פרוסה של לחה״פ טמאה שנתערבה במאה פרוסות של לחה״פ טהורות בטל. הלא כשיתבטל יהיה ראויה להתכבד. ואי לא חשיבא פרוסה של לחם הפנים. אם כן אמאי בסיפא לא בטל. וע״כ כפירש״י הנ״ל. ואע״כ אין ראיה מחתיכת חטאת דאזלינן בתר בתרא. דהטעם הוא משום הפסד מועט כו׳ כנ״ל בפרש״י. כו׳ גם דומיא דעורות לבובין דהנאה היא. ר״ל דבמתניתין דע״ז שם. תני לעורות לבובין. דזה איסור הנאה היא כדאמרינן בע״ז כ״ט ע״ב. ונקט דומיא כזה. שאסור בהנאה. ולא מיירי מאיסור אכילה:

בא״ד ו׳ ומ״ש דהדמים אין ר״ל מקרי אף דאמ׳ בנתערבה בהיתר דאסו׳ בהנאה ול״א דלענין הנאה מיהא בטילה דהדמים אין ר״ל דאין ביטול לחצאין כו׳. משא״כ בנתערבה בנבילה דאין נ״מ רק לענין הנאה שפיר אמרינן דבטלה דהדמים לאו ר״ל מקרי כנ״ל ובכו״פ אות א׳ פקפק מהא דחטאת טמאה בטהורה ולפמ״ש אין קושיא ויש לצדד להקל. נ״ב דבריו אלו צ״ע. דהרי לא הביא שם כלל מהא דחטאת טמאה בטהורה דז״ל הכו״פ שם סוסק״א אחר שהביא לדין הפר״ת בנתערב איסור הנאה באיסור אכילה אמנם לפי מה שאכתוב לקמן. בר״מ דס״ל החהר״ל לענין טומאה לא בטל ש״מ עשאה לחהר״ל ליתד שלא תמוט דלא יתבטל ולא חלקו בשום דבר א״כ ה״ה לענין איסור הנאה. ולכן יש להחמיר עכ״ל. וכתן למ״ש בפלתי סק״ו על דברי הר״מ שפסק בפ״א מהא״ה. דנבילה בטילה בשחוטה לענין דאין מטמא במגע שא״א לשחוטה שתעשה נבילה ותמה הראב״ד. דהרי זה הטעם בגמרא אליבא דר״י הוא דאמר מב״מ ל״ב ואיכא מ״ד דבתר המבטל אזלינן. דאי לא אפשר למבטל דהוי כמבטל. הוי מבשא״מ. ומבטל לה. ומש״ה נבילה בשחוטה. דלא אפשר לשחוטה שהוא המבטל. להיותו כנבילה לטמא ואע״פ שהנבילה יוצא מידי טומאה כשתסרח והוי כשחוטה אנן בתר מבטל אזלינן והוי מין בשאינו מינו ובטילה. וכ״ז הוא לר״י אבל לרבנן ל״ש הכי ול״ש הכי בטל ברוב. ולמאי נ״מ. כתב הר״מ טעם האמור לר״י. וכתב הוא בפלתי שם לתרץ דהרי כבר כתב הר״י קורקס. דדוחק לומר דסוגיא זו בגמרא הכל לר״י נאמר. וגם קשה שם בגמרא. הרי יבש ביבש. אף ר״י מודה דבטל אף מב״מ כמ״ש התוס׳ מנחות כ״ב ע״ב ד״ה ורבי יהודה ואם כן עדיין מה נ״מ אי בטיל בשחוטה הא מב״מ בטל. לכן י״ל דחז״ל קבעו. דדבר חשוב לא בטל לא לבד לענין איסור אכילה. אלא אף לכל הדברים אפי׳ לענין טומאה והר״מ ס״ל סתם חתיכה איירי דהיא חהר״ל. ואם כן תו לא בטל. רק ס״ל ה״מ מב״מ. משא״כ מבשא״מ בטל. ולכך ס״ל. דלכך נבילה בטלה בשחוטה דהו״ל א״מ. ובא״מ לא מועיל דבר חשוב. ולק״מ וזהו רק בטומאה. אבל לא לענין איסור עכ״ל. הרי מבואר דראייתו בס״ק א׳. הוא ממ״ש הר״מ גבי נבילה בטלה בשחוטה. ולכן לולי דמסתפינא אמינא דט״ס נפל בפמ״ג וכצ״ל. ובכו״פ אות א׳ פקפק מהא דנבילה בטלה בשחוטה. ולפמ״ש אין קושיא. ור״ל דהכו״פ פקפק מדהוצרך בר״מ לנקוט הטעם. דא״א לשחוטה שתעשה נבלה. ע״כ ס״ל דה״ה לענ׳ טומאה חהר״ל ל״ב במב״מ והוצרך לומר דהוי כא״מ וה״ה לענין איסור הנאה. ולמ״ש הפמ״ג לעיל אין קושיא דלעולם היכא דליכא נ״מ. רק לענין איסור הנאה. או לענין טומאה לחוד. שפיר אמרינן דאף חהר״ל בטילה. ורק התם בנבילה שנתערבה בשחוטה דכיון דהיא חהר״ל ולא בטילה לענין אכילה שוב לא שייך ביטול לחצאין. ושפיר הו״א דגם לענין טומאת מגע לא בטילה. לכך אמרו בגמרא וברמב״ם הטעם דבטילה לענין טומאה. משום שא״א לשחוטה שתעשה נבילה והו״ל מין בשא״מ לענין טומאה כנ״ל. ולפ״ז לעולם בדין הפר״ת בנתערב איסור הנאה בתוך איסור אכילה כיון דליכא נ״מ רק לענין הנאה שפיר יש להקל דל״א ביה חהר״ל ובטל. נ״ב וכן פסק בחו״ד ביאורים וחי׳ סק״א להקל בזה ועיין במטה יהונתן בהג״ה מהר״ש הכהן באורך מזה. עש״ה:

ס״ק

משבצות זהב סימן ק׳ ק״א

הבשמים. הא בטעמא בעלמא בלא ממשות א״צ לברך עליו לכך אמרינן שם דה״ה כשעושה לצבע בעלמא. ולא לאכול אותו דבר. דאין מברכין עליו. משא״כ בשאר איסורין דדבר העביד לטעמא אף דליכא ממשות בתערובות אמרינן דל״ב שפיר י״ל דה״ה בחזותא דלא בטל וכן יש לכוון לזה לדברי הכ״מ שם במה שפירש לדברי הר״מ שכתב דאם עירב כדי ליתן טעם ה״ז עיקר משום דכל מידי דלטעמא לא בטל. דאין הכוונה דמיירי בנתינת טעם בעלמא וליכא ממשות אלא דמיירי דיש קצת ממשות ג״כ. רק דהוי במיעוטו בתבשיל לז״ק הכ״מ דמחמת דהוא דבר הנו״ט. לא בטל ואה״נ בליכא ממשות רק נו״ט בלחוד דמודה הכ״מ דלא הוי עיקר. ואין מברכין עליו. אף דבעלמא כה״ג לא בטל. כיון דהיא דבר העביד לטעמא:

בא״ד ו׳ ומעתה מ״ש המנ״י דכל למעלה מס׳ דלא בטל הוא רק דרבנן. ובדרבנן הרי אמרינן בש״ס חזותא לאו מילתא כנ״ל זהו לפי הנחה של המ״כ שכתב דחזותא דלא בטל הוא רק דרבנן משא״כ לפר״ח. ולדידן אפשר חזותא מילתא היא מה״ת. ר״ל ולהפר״ח באיסור דאורייתא. אף ביותר מס׳ לא בטל. כיון דלא אפשיט האיבעיא. ורק באיסור דרבנן. בטל חזותא בס׳. לדידיה כיון דלא אפשיט הוי סד״ר לקולא כנ״ל. כו׳ גם מ״ש הפר״ח יזלכך ביצת נבילה וטרפה דאיסורו דרבנן בטל אף דעביד לחזותא אבל ביצת טרפה שכשנטרפה לא היתה גמורה ואסורה מ״ה לא בטי׳ כיון דעביד לחזותא וכוונתו כו׳. ר״ל חדא מהו דקאמר הפר״ח ברישא דביצת טרפה בטילה דהיא דרבנן ועוד מהו דקאמר דכיון דהוא דרבנן לכך בטילה דספיקו להקל. והרי בדרב׳ אין כאן ספק כלל דהרי תירץ שם רב כהנא דבדם תבוסה שהוא דרב׳ לכך אמרינן ביה חזותא לאו מילתא. הרי דבדרבנן עכ״פ נפשט האיבעיא לז״ק הפרי מגדים דכוונתו במ״ש ביצת נבילה וטרפה דרבנן היינו בטרפה כזו דומיא דנבילה. כגון שילדה הביצה מיד אחר שנטרפה. דבזה לא הוי רק דרבנן כיון שלא נגמרה באיסור. כמו ביצת נבילה דהוא דרבנן מה״ט. דהא א״א שתגמר לאחר מיתה. עסי׳ פ״ו בש״ך סק״ח ושפ״ד שם. וס״ל להפר״ח דבעיין בב״ק שם. אף באיסור דרבנן. לא איפשיטא. כי התירוץ דרב כהנא שם בדם תבוסה. הוא רק לריש לקיש בנדה. אבל לר״י שם. בלא״ה לק״מ מערלה אטומאה ולא צריך כלל להאי שינויא. כמ״ש התוס׳ שם בב״ק ד״ה מקולי ע״ש. דלפ״ז אף בדרב׳ לא נפשט האיבעיא אי חזותא מילתא, או לא, והוצרך הפר״ח לומר מטעם דבדרבנן ספיקו להקל. ובביצת טרפה שלא נגמרה הביצה. עד אחר שנטרפה דאסורה מדאורייתא ספיקו להחמיר ואמרינן דלא בטילה משום חזותא. וע״ז השיג עליו הפמ״ג במה שהיקל בביצת טרפה שנטרפה מיד סמוך ללידתה דבטילה, דהרי אף שהיא רק דרבנן מ״מ אין להקל בספיקו. דעשאוהו כעין של תורה. כמ״ש הב״י והסכים עמו התו״ח. הובא בש״ך סימן פ״ו סק״ח וט״ז שם סק״ו. דגזרו אטו נגמרה באיסור (עיין פמ״ג שם) והרי בעיין לא איפשיטא. אף בדרבנן. ר״ל בשלמא אי נימא כמו שהבין המנ״י. דהאיבעיא בב״ק שם. נפשטה עכ״פ לענין איסור דרבנן דחזותא לאו מילתא. שפיר היה לנו להקל, בביצה הנולדה מיד אחר שנטרפה משא״כ להנ״ל. דאף בדרבנן לא נפשט משום דלר״י לא צריך לתירוצו של רב כהנא כנ״ל א״כ תינח ביצת נבילה דאזלינן מספיקא להקל דסד״ר לקולא משא״כ בביצת טריפה אף כשילדה מיד אחר שנטרפה. כיון דמספקא לן בגמרא. אי חזותא מילתא אזלינן מספיקא להחמיר דחזותא מילתא. אטו גמרה באיסור כנ״ל:

בא״ד ז׳ ויצא לנו הדין כו׳ ושמא הלכה כמחבר דמוסיף. נ״ב עיין בהקדמת הפמ״ג בכללים אות ו׳ שכתב דאין לצרף דברי המחבר לס״ס נגד הרמ״א ועיין בשפ״ד סימן ק״א סק״ח ובדין זה החליט הרמ״א בסימן צ״ט סעיף ו׳ וכתב וכן נוהגין ואין לשנות. משמע דהכריע כן מדינא. ולא ממנהגא בעלמא עסי׳ ק״י במחודשים אות ג׳ בשם כנה״ג סימן ק״ה. ועפמ״ג או״ח בהנהגת או״ה סדר ג׳ סק״ו. ונלע״ד דהפמ״ג כאן מחמת דנראה לו דהסכמת הט״ז שם כהמחבר. לכך צירף דעתו לס״ס. ודוגמא לזה תמצא לעיל סי׳ ה׳ בשפתי דעת ס״ק ז׳:

בא״ד ח׳ דלא עדיף מטעמא דאין היתר מצטרף לאיסור כו׳ ר״ל דביש זית בשר כשר. וזית בשר נבילה וס׳ זיתי רוטב דשרי. אף דע״י צירוף בשר ההיתר נרגש הטעם. ועמ״ש בפתיחה. נ״ב עיין בשעה״ת ח״ג פ״א ד״ה ונסתפקתי ע״ש. ובסוף פרק הד׳ שם. וכמה שכתבתי ע״ז שם: כו׳ ומה אעשה שהמעיין בר״ן כו׳ ומאי קושיא כו׳, ר״ל דז״ל הר״ן שם דחבור חבורתא דקמאי ז״ל למירמי אשמעתין [דאמרינן אף בש״א חנ״נ] מדתנן אין המדומע חוזר ומדמע אלא לפי חשבון, ואין המחומץ חוזר ומחמץ אלא לפי חשבון אלמא דל״א חנ״נ דאל״כ יפסלו לפי כולם ולא לפי חשבון שבהם בלבד. ותו דאמרינן י״נ שנפל לבור יין ונפל שם מים לבסוף, רואין את יין ההיתר כאלו אינו והמים רבין על הי״נ ומבטלין אותו ול״א חנ״נ שאלו כן, אף יין של היתר היה נעשה איסור (קודם שנפלו המים) ונאמרה בתירוץ קושיות הללו דשאני מדומע ומחומץ שהוא יבש ביבש, ול״א חנ״נ אלא באיסור לח, ובי״נ שם, היינו דוקא שנפל י״נ משהו לא בכדי נו״ט, דל״א באיסור משהו חנ״נ, ואין זה מחוור. דבשלמא מדומע איכא לאוקמי ביבש אבל מחומץ כלח דמי כו׳ עכ״ל. ודייק הפמ״ג דאי איתא דמחמץ למעלה מס׳ רק משהו נחשב. דל״א ביה חנ״נ. אם כן מה הוקשה כלל להר״ן והרי גבי מחמץ ג״כ יש לתרץ דמיירי באין בו כדי נו״ט. דרק משהו הוא ול״א בכה״ג חנ״נ, וכמו שתירץ על י״נ אע״כ משמע מהר״ן דמחמץ וכה״ג כגון מתבל או מעמיד, אף בלמעלה מס׳ לא נדון לענין זה כמשהו ואמרינן בי׳ חנ״נ:

בא״ד ט׳ וראיתי להפ״ת כאן אות א׳ הקשה אמ״ה ל״ל כזית ותירוצו. ומ״ש ע״ז הכו״פ אות ג׳ עמ״ש בפתיחה. נ״ב עיין בשעה״ת ח״ג פ״ב. ד״ה ואגב גררא כו׳ ובמש״ש אות ד׳ ותבין: כו׳ והכו״פ כתב דהוי בריה וגכון הוא, נ״ב עיין בשפ״ד סק״ג ולעיל סי׳ ס״ב בשפ״ד סק״ג, ובמה שכתבתי בשעה״ת שם אות ה׳: כו׳ וכן יראה דהרי לר״ש כ״ש למכות וא״כ לדידיה ליכא חידושא בבריה במה דלקי עליה אף בפחותה מכזית ואפ״ה לדידיה בריה לא בטל כו׳ כ״ש לדידן דסבירא לן דלא לקי בכ״ש רק אכזית מדהחשיבה התורה לבריה ללקות עליה אף כשפחותה מכזית. פשוט דלא בטילה ומ״מ לאו במלקות תליא מילתא. דאף במקום דליכא מלקיות. כיון שהיא בריה לא בטילה:

ס״ק ד׳ בא״ד א׳ ואף דשומן ג״ה דרבנן וליכא למיחש לשמא היתה פ״א חוץ לרוטב דסד״ר לקולא מ״מ האיכא טעמא כו׳:

ס״ק ה׳ בא״ד א׳ ובאמת מ״ש המ״כ, דרשב״א לשיטתיה שפסק בכל איסור דבעינן ס׳ וקפילא הרי דאף שהקפילא אומר בפחות מס׳ דאין בו טעם איסור. אפ״ה אסור לדידיה. ומצריך גם ס׳. לכך ס״ל כאן בג״ה. דאף שאין בו טעם דצריך ס׳ נגדו לא ידענא מה דמיון הוא דהתם בפחות מס׳ חיישינן דילמא שקורי משקר משא״כ בג״ה שברור הוא שאין בו טעם אף שהוא לח בלח שפיר קשיא ליבטל ברובא כו׳. נ״ב עיין בתו״ד ביאורים סק״ז מ״ש לתרץ בזה ע״ש, וכבר קדמו במטה יהונתן:

ס״ק ו׳ בא״ד א׳ ובשאר איסור תורה ג׳ זימני. נ״ב עיין בבכ״ש למס׳ חולין דף נ״ח ע״ב שהעלה להחמיר בדאורייתא. דאפילו אי אשכח ב׳ תולעים הוי חזקה ע״ש, ועיין בהשמטות שם שכתב, דר״ל מה דאפשר בבדיקה כגון לסנן הרוטב, כיון דאפשר להכיר האיסור, הו״ל דאורייתא ובב׳ זימני הוי חזקה, אבל אם א״א בבדיקה דכה״ג בטל מדאורייתא אין לאסור כ״א בג׳ זימני ע״ש וכבר הבאתי ענין זה בארוך לעיל סי׳ פ״ד בסופו ע״ש. כו׳ ובמידי דאתא מעלמא נ״ב עיין סימן פ״ד בפ״ת סק״ז באורך:

סימן קא ס״ק ג׳ בא״ד א׳ ובב״ח דרבנן כו׳ מקרי ר״ל כו׳ ועיין אות ד׳ בט״ז משמע דלא כפ״ת אות ג׳. נ״ב עיין בחי׳ רע״א שכתב דנראה מדברי המנ״י כלל מ׳ סק״י דבב״ח על ידי כבישה. אין בו דין חהר״ל, ולענ״ד יש לדחות ראיתו גם מדברי הט״ז סק״ד, מבואר דבב״ח דרבנן יש בו ג״כ דין חהר״ל ע״ש והוא כדברי הפמ״ג ועיין בחו״ד כאן ביאורים סק״ג, ובסי׳ צ״ב ביאורים סק״ה ובסימן פ״ז ביאורים סק״ג, ועיין בהגהות

משבצות זהב סימן ק"א

רע"א על החוו"ד שם דהעלה דאף דהוי רק בב"ח דרבנן מ"מ הוי חהר"ל, וכ"נ דעת החוו"ד לדינא כמ"ש בסימן ק"א סק"ג ומ"ש בסי' פ"ז שם, היינו בכוונת הש"ך, אבל לפע"ד, גם הש"ך סובר כן, וכן נראה לי עכ"ד, וזה דלא כמ"ש בחכ"א כלל נ"ג סוסי' ל"ג, ועיין בסימן ק' בשפ"ד ס"ק י"א ד"ה כל, ובסי' ק"י בשפ"ד סק"ב ד"ה ודע :

ס"ק ד' **בא"ד א'** והנה התו"ח כלל מ' דין ה' כתב כו' ולא נתכוון הרב כו' ר"ל דבנה"כ כתב על הט"ז, דאכתי דברי התו"ח בכלל מ' תמוהין במה שדחה לדברי או"ה, דגבינה מטרפה הוי חהר"ל דהרי בבלוע ל"א חהר"ל, דהרי באו"ה שם מיירי בגבינה שיש בה חלב מבהמה טריפה ממש לא שרק הוא הועמד בו דזה לא הוי בלוע וסיים בנה"ק, דגם התו"ח מודה לדינא בגבינה של עו"ג דהוי חהר"ל ולא השיג על או"ה אלא לפי מה שהבין דאו"ה מיירי. בגבינה שהועמד בחלב טרפה ע"ש. לז"ק הפמ"ג דלא נתכוון כלל התו"ח לדחות לדברי או"ה בגבינה שנעשה כולה מחלב טרפה וידע דאו"ה שם מיירי מזה. דהוי בעין אלא דה"ק התו"ח דלא כאו"ה שכתב בכלל כ"ה. דגבינה שהועמדה בחלב טרפה כו'. ר"ל דלאו דוקא חלב טרפה ממש קאמר התו"ח אלא בחלב שהוא טרפה לנו. כגון חלב עו"ג. וקאי אמ"ש או"ה שם. דאפילו סתם גבינה של עו"ג הוי חהר"ל וזה איסורו מטעם דחיישינן דהועמדה בעור קיבת נבילה וס"ל דמעמיד בעין הוא. וה"ה לדידיה. בגבינה שהועמדה בחלב טריפה. וע"ז דחה התו"ח דז"א. אלא דמעמיד לא הוי רק בלוע. דל"א ביה חהר"ל. וגם נתבאר כלל ל"ב דין י' דחמפ"ג די בחותם אחד כו'. ר"ל וראיה לזה דהתו"ח שם לא קאי אמ"ש או"ה. בגבינה הנעשה מחלב טרפה. אלא אגבינה של עו"ג דאסורה משום שהועמדה בקיבת נבילה דהרי כתב על או"ה וז"ל וז"א. דהא אין איסורו מ"ע. כמו שנתבאר לעיל כלל ל"ב עכ"ל. ור"ל דנתבאר בכלל ל"ב דין י' בשם הר"ן הטעם דחמפ"ג [ר"ת חלב מוריי"ס פת גבינה] מותר בחותם א'. כיון שאין האיסור מגופו רק מכח התערובות הרי דלא הוי איסור בעין. ואם כן ל"א ביה חהר"ל. הרי מבואר. דהתו"ח לא מיירי שם מגבינה הנעשה מחלב טרפה דא"כ מאי ראיה מייתי לזה מכלל ל"ב. דשם מיירי מגבינה של עו"ג דהחשש לאו משום חלב טרפה. דרוב בהמות כשירות הן וכן ביאר במנ"י בכלל מ' שם ס"ק ב' ע"ש :

בא"ד ב' דמנין נמי בעינן איסורו מגופו כו' מ"מ כן הוא ודאי. נ"ב עיין בהגהות מוהרש"ק ז"ל שכתב לעיין במג"א סימן תנ"א סקל"ז כ"כ בפשיטות. דלא הוי דבר שבמנין רק באיסורו מגופו לא בלוע ע"ש. ואני מצאתי דמבואר כן להדיא בתורת חטאת כלל מ"ב. דין ב' בשם השערים מדורא :

ס"ק ד' **בא"ד א'** ומיהו אווזות פטומות כו'. אפ"ה אי נתערבו כך כו' ועוד דלא כו'. נ"ב עיין לקמן במ"ז סוס"ק י"א. ובמה שכתבתי שם ע"ז באות ג' ע"ש :

ס"ק ז' **בא"ד א'** כל שלא מחוסר מעשה גדול. ר"ל מקרי. נ"ב עיין לקמן סימן ק"ב במ"ז סוס"ק ב'. דדגים שלא נטלו קשקשיהן. יראה דחשיב חהר"ל. דדמי לפתיחת הבני מעיים עיין שם :

ס"ק י' **בא"ד א'** וחתיכה כיון דאין מכבדין. אלא ב' וג' לאו ר"ל וזה אמת ויציב. נ"ב וכ"ה בכרתי סקי"א ובחו"ד רס"ק י"ב. ועיין בחכ"א כלל נ"ג סימן י"א. ועיין במנ"י כלל מ' סק"ט. אך ראה זה מצאתי. דהמנ"י בסו"ל שם כתב דהל"ח בספרו תורת האשם חזר בו מזה. וכתב וז"ל. עכשיו אני חוכך להחמיר לפי שהרצועות קטנות ראויות להתכבד בהן. וגם במקומות שמוכרין במנין. עכ"פ הוי דבר שבמנין ע"ש. ועיין בספר שבילי דוד אות ד' :

ס"ק י"א **בא"ד א'** ויש לצדד בה"מ בייליג שהופשט דלא ראוי להתכבד. נ"ב עיין בחכ"א כלל נ"ג סוסי' ח' שכתב ג"כ להקל. דבדרבנן אזלינן לקולא ע"ש. אך עיין בפ"ת סק"ו שהביא בשם הבכור שור לחולין דף ק' דהעלה דיש להחמיר כט"ז ע"ש. וכן פסק בחו"ד הי' סקי"ג. גם בטו"ט מהדו"ת סימן ר"י כתב. דבייליג של אווז. הוי חהר"ל. וה"ה שוק שלם של אווז ע"ש. וכ"ה בשו"ת מהר"ם שיק חיו"ד סימן קכ"ה. ועיין בעקרי הד"ט חיו"ד סימן י"א סוף אות ו' עיין שם :

בא"ד ב' וראוי שתדע דאם נתערב פטומה בשאין פטומה כו' דומה לנחתך. נ"ב עיין בשו"ת בי"ש חיו"ד סוסי' קכ"ו שתמה על הפמ"ג כאן דאוסר הפטומה. כמו בנחתך דאין דמיונו עולה יפה. וגם סותר דברי עצמו במ"ז סק"ב. ובשפ"ד ריש סק"ב. וכן הסכים בסימן ק"י בשפ"ד סק"י עכ"ל. ועיין עו"ש מזה בסוסי' קכ"ז שהשואל רצה ליישב. דמיירי הפמ"ג שהפטומות היה הרוב. ע"כ י"ל איסורא ברובא איתא והשיב לו. דאין אלו אלא דברי נביאות. וגם אדרבה פשט הלשון שכתב שנתערב פטומה באין פטומה משמע דשאין פטומות היה הרוב. כדדייק הש"ס בסנהדרין דף פ' גבי הנסקלין בנשרפין ע"ש. וגם לענין דינא אין נ"ל לחלק כלל. בין אם היה פטומות רוב. או לא ע"ש. ולענ"ד נראה כד' השואל. ועיין בחי' הלכות פסח סימן תנ"א סקנ"ד. דכן דייק המג"א שם. בלשון האפי רברבי. דמדנקט שנתערבו ראשונות באחרונות. משמע דאחרונות הוי רובא וכדדייק הש"ס בסנהדרין כנ"ל. וכתב הוא ע"ז דמ"מ אין זה דקדוק כ"כ בדברי הפוסקים לדחות עפי"ז דבריהם ע"ש. ועיין בזבחים ע"ז ע"ב במשנה איברים תמימים באברי בעלי מומין ע"ש ובמסכת יומא ס"ד ע"א. בתוס' ישנים ד"ה באברי בעלי מומין ע"ש ודו"ק :

בא"ד ג' ושמינות מאד ודאי אין עור ר"ל כ"א ע"י התכה כו' נ"ב עיין בחוו"ד חי' סקי"ב בביאו. ומשמע דאיהו נמי ס"ל כפמ"ג כאן. אך עיין בשו"ת חיו"ד סימן קכ"ו שם שכתב דאף שהחוו"ד העתיק דברי הפרי מגדים כאן להלכה מ"מ אנא לא ס"ל כן דמאי חילוק יש בין כבש שלם וחי דמחוסר ניתוח וגם בישול. ואעפ"כ מקרי ר"ל. וה"נ אף שמחוסר התכה. עכ"פ נשאר בעור שלם אחר ההתכה. דבר הר"ל. ובאמת הפמ"ג עצמו חזר בו בשפ"ד סוסי' ק"ט ע"ש באורך. ועיין לעיל במ"ז סוס"ק ו'. הרגיש בזה בהגהות מוהרש"ק ז"ל. ועיין בטו"ט מהדורא ג' סימן ר"ד הבאתיו בחידושי דינים לסימן זה אות ג' ואות ה' :

ס"ק י"ב **בא"ד א'** ושם כתב בירקות ומיהו אשכוחי כו'. ר"ל דהוה אמינא דהדיוק הוא ממ"ש או"ה בתולעים שאוסרים בתערובות. הרי עכצ"ל דס"ל דברי"ה אוסרת אף באמ"מ. דאל"כ יצויר בתולעים שיתערבו במינו דהותר עיין פלתי ריש סק"ו לז"ק דז"א. דהרי משכחת באמת בתולעים שפירשו שנתערבו עם תולעים שלא פירשו אלא דיוקו של הט"ז הוא ממ"ש או"ה שם להדיא לאסור בתולעים שנתערבו בירקות. דלא בטלים משום בריה :

ס"ק י"ג **בא"ד א'** ובאו"ה כלל כ"ה די"ד אקדרה קאי דהוי לח כו'. עיין בחו"ד ביאורים סק"ז מ"ש ע"ז :

ס"ק י"ד **בא"ד א'** וא"א להתיר חתיכה אחת ולאסור חתיכה אחת מחד בהמה כצ"ל. כו' ולענין דינא אבאר עוד שם נ"ב עיין בסימן ק"י במ"ז סק"ה. שהעלה כן דאף לפ"ד הט"ז. אם נתערבו ב' חתיכות טרפות בין שש כשרות ונחתכו ב' ל"ח שמא א' מכשירה וא' מטריפה כו' עש"ה :

ס"ק ט"ו **בא"ד א'** ובכו"פ כתב ברובא דמ"ה בטל יש לצדד נ"ב עיין לעיל סימן ל"א בשפ"ד סק"ז מ"ש בזה. ועיין בחידושי רע"א על הט"ז כאן נתב שבספר תשובת מטה יוסף ח"ב ביו"ד ס"ו כתב שהרב מו"ה אברהם ז"ל שבשאלוניקי ועוד רבנים עשו מעשה להתיר ע"ש. ועיין בחכ"א כלל ט"ו סימן י"א. ומכל מקום בחד נראה דאין להקל. דעיין בעקרי הד"ט חיו"ד סימן ב' אות א' בשם הרב שער המים סימן ל"א אות ה'. שהביא הסימן שכתב הב"ח להבחין מאיזה בהמה היא הגלגולת שנמצא בתוכו מים ושלדעתו אין סימן מובהק הוא לסמוך עליו להקל. גם בחוו"ד חי' ס"ק י"ט. כתב על הב"ח דאין לסמוך ע"ז עכשיו ע"ש ועיין בטו"ט מהדורא ג' סימן רל"א מזה. עש"ה :

שפתי דעת סימן ק"א

ס"ק ב' **בא"ד א'** והנה אם עשו גבינות כו' כולם מותרים די"ל דהקטנים הם מטריפה. נ"ב וכן הוא מבואר במנ"י כלל מ' סקי"ט שכן משמע באו"ה כלל כ"ה ד"ז ע"ש. ועיין בפלתי סימן ק"י סק"ה. ובכרתי סק"ח. שהעלה דבכה"ג כולם אסורים וע' בשפ"ד סימן ק"י ס"ק י' שהשיג עליו ע"ש באורך, ועיין במ"ז כאן סקי"א שכתב שם בנתערב פטומה באין פטומה דהפטומה אסור, עיין במש"ש אות ב' דלק"מ ואין סתירה לדבריו כאן ובמ"ז סוסק"ב :

ס"ק ה' **בא"ד א'** ועמ"ש בסימן ס"ט בט"ז אות ל"ח כצ"ל, ול"ד לגבינות מטרפה שלא נודע דהבהמה טרפה עד אחר שנתערבו הגבינות דהוי חהר"ל דמכל מקום עכשיו נודע למפרע כו', נ"ב עיין לעיל סימן צ"ב בשפתי דעת סוסק"ח, ובסימן פ"א במשבצות זהב סק"ד ד"ה ודע כו' ובפרי מגדים או"ח סימן תצ"ז בא"א סקי"ד ועיין בטו"ט מהדו"ת ס"ס רכ"א, ד"ה והנה מ"ש רו"מ עיין שם, ועיין במ"ש בסימן ס"ט, על המשבצות זהב סקל"ה, ועל השפתי דעת שם סקנ"ט :

ס"ק ז' **בא"ד א'** קשיא לי כו', ר"ל דז"ל הרשב"א חתיכה גדולה יותר מדאי לא חשיבא חהר"ל, שמאחר שאין דרכן של ב"א ליתן כיוצא בה לפני האורחים אינה חשובה, וראיה לזה מדפריך בפרק התערובות וליבטלי ברובא ומשני משום דבעלי חיים לא בטלי, אלמא שחוט בדכותיה בטיל עכ"ל, ועל זה הקשה הפרי מגדים דהרי זה הקשו התוס' ר"ל דז"ל בזבחים דף ע"ב ד"ה אלא תימה מי גרע שור גדול, מאת שדרכו למנות, הא אפילו חתיכה בעלמא חשיבא את שדרכו למנות משום דחשובה להתכבד, ונראה לפרש כו' מדקתני כל הזבחים, משמע אפי' עוף בכלל עכ"ל, ר"ל דזה אינו ראוי לכבד בו, ושפיר פריך בגמרא דליבטל ברובא, ואם כן לפ"ז אין כאן שום ראיה מן הגמרא, ושוב תמה הפמ"ג על התוס' דמאי דוחקא לאוקמא בעוף קטן, והרי יכול לאוקמי אף בשור גדול, וכגון שנתערב חתיכת חטאת טמאה, בחתיכות חטאות טהורות, דאינו ראוי להתכבד, לא קודם הביטול ולא לאחר הביטול, שאין הכהנים מחזיקין טובה זה לזה וכמ"ש הרשב"א גופיה גבי חתיכה חטאת טמאה בטהורה דתעלה [עיין במ"ש על השפ"ד סק"א] וא"כ ודאי אין כאן שום ראיה מן הגמ' דחתיכה גדולה לא חשיב חהר"ל, דשאני הכא די"ל דמיירי בעוף קטן, או בחטאת דאינו ר"ל ולכך פריך בגמרא וליבטל ברובא אבל לעולם חתיכה חיה, או גדולה יותר מדאי או עוף עם הנוצה מקרי חהר"ל :

ס"ק ח' **בא"ד א'** וכתב הפ"ת אות ה' דאם לא נודע עד לאחר הסרת הנוצות לא בטל, נ"ב כ"ה בתשובת רדב"ז החדשות סימן רס"ז הובא בפ"ת סק"ה וכ"ה בחוו"ד ביאורים סק"ד וחי' סק"ז ועיין בחכמת אדם כלל נ"ג סימן ח', ועיין בטו"ט מהדו"ג סימן רל"א ורל"ב ורמ"ב ועיין במ"ש בחידושי דינים סוסי' זה אות ז'. כו' ועיין סימן ק"ט בש"ך סקי"ב דאם לא נודע כו' ומיהו בנודע קודם הביטול, בה"מ ושעה"ד יש לצדד ולצרף לסניף דברי הרשב"א דחתיכה חיה לא מיקרי חהר"ל ומכל מקום צ"ע, נ"ב עיין בשו"ת ב"ש חיו"ד סימן קכ"ו וקכ"ז, ושו"ת טו"ט מהדו"ג סימן ר"ד מש"ש בענין זה העתקתי דבריהם בחידושי דינים אות ג' ע"ש :

ס"ק י' **בא"ד א'** כמו מליחה מקרי ר"ל, נ"ב כן מבואר בשערי דורא שער מ' דחתיכת נבילה שנתערבה בכשרות, וכולן לא נמלחו, דאינה בטילה אם היא ר"ל אע"פ שלאחר הביטול צריכה מליחה, דזה לא מקרי מחוסר מעשה גדול וכן בא מעשה לפני ר"ת והורה כן עיין שם :

ס"ק י"א **בא"ד א'** ובטבת ושבט שנותנין הרגלים להשוחט ונתערבו ונודע לאחר שהוסר עורן, דבאחד מהן כו' כצ"ל, ועיין בלבו"ש בח"ד סימן כ"ו. ובביאורו שם, ובטו"ט מהדו"ת סימן ר"ה וטו"ט מהדו"ת סי' רל"ו מענין זה באורך העתקתי דבריהם בחידושי דינים דין י' עיין שם :

ס"ק י"ב **בא"ד א'** וחלחולת שממלאין עם קמח, וכדומה, יראה דכ"ז שהיא ריקנית בטילה דמה שעתיד לתקנו על ידי תיקון אחר, אר"ל וצ"ע, נ"ב הרי מבואר דבר זה להדיא ברש"ל בשם המרדכי פ"ב דביצה הובא בט"ז סימן ק"י סוס"ק א' דכרכשתא אע"פ שהאידנא אין מוכרין אותה אלא במנין מכל מקום כיון דאין אוכלין אלא על ידי מילוי בטילה ע"ש במ"ז סוסק"א. ומזה למד בחכמת אדם כלל נ"ג סימן י' דה"ה עור הצואר של אווז או שאר עופות כיון שאין החשיבות שלהן מצד עצמן, אלא מצד המילוי בטילה עיין שם, וע' בלחה"פ כאן סקי"ב ובתו"ח כלל מ' ריש דין ד' ע"ש, ועיין בס' בל"י סי' פ"ו סוף ס"ק ד' :

חידושי דינים לסימן קא

א) דע דהא דקי"ל דהיכא דאינה חהר"ל בטילה חד בתרי הוא רק כשנתערבו ולא נמלחו יחד. הא בנמלחו יחד, ואחר כך נודע שנתערב כאן טרפה משערינן בס'. דכיון שלא נודע מקודם לא שייך ביטול כלל. כמבואר בש"ך סימן ק"ט סקי"ב. ועדיין האיסור באיסורו מה"ת. ושוב במליחה אוסר עד ס' כ"ה מתבאר. מנ"ב מהדו"ק חיו"ד סימן ל"ג ובזכל"א חיו"ד אות תי"ו ע"ש. ובפ"ת סימן ק"ט סק"ט בשם תשובת חינוך ב"י סימן מ"א ע"ש אכן בנודע מקודם התערובות דחד בתרי. ואח"כ נמלחו יחד יש להקל בה"מ כיון שכבר נתבטל מקודם. ושוב אינו אוסר כלל לדעת הרא"ש שפסק הרמ"א בהפסד מרובה כוותיה בסימן ק"ט סעיף ב' כ"מ בנו"ב שם וכ"ז בודאי טרפה. אבל בספק טרפה ישתנה הדין. דאף דבנודע ביהודה שם מבואר דגם בספק טרפה הדין כן דהרי מיירי שם בספק טרפה, מ"מ הרי בלבו"ש בחלק ד' סעיף ל"ב. פסק דחתיכה שנמלחה עם עוד ב' חתיכות ואח"כ נודע שהיא ס"ט דיש להתיר הבשר שנמלח עמה, אם הוא מב"מ, אך קליפה בעי ובדיעבד שנתבשל בלא קליפה שרי ע"ש בסוס"ק קי"ט, דדין זה הוא, אף כשאינו מכיר כלל חתיכת הס"ט, ואף אם היא חהר"ל כמ"ש בנו"ב סימן ל"ב כיון דלא נודע עד שנעשה סד"ר, ואז דינו למכור א' לנכרי כמ"ש בק"ט ע"ש ובס"ק קכ"ד שם תמה באמת על הנו"ב מהדו"ק סימן ל"ג הנ"ל, דהרי הוא עצמו בסימן ל"ב, מתיר בס"ט שלא נודע עד אחר שנמלחה ברובא, אף שאין האיסור ניכר והיא חהר"ל. ומ"ש בסימן ל"ג אף בס"ט דכיון דלא נודע ל"ש ביטול ובמליחה אסר הכל אינו מובן כו' דאף אם תאמר דכ"ז שלא נודע לא נתבטל גם הבלוע מ"מ הרי כעת שנודע מתבטל הבלוע, ברוב בהב' חתיכות ושרי מה"ת, ואין בהם רק איסור דרבנן והו"ל סד"ר, ונותרו ב' חתיכות ההיתר, ושוב מתבטל גם חתיכת האיסור בהם כו' ע"ש שסיים דעדיין אינו מחליט דין זה, ועיין בשו"ת ב"ש חיו"ד סי' קל"ה מ"ש להמליץ בעד הנו"ב בזה. ועיין מ"ש הוא עצמו שם בסימן קכ"ז אביאנו אי"ה באות ב' ע"ש. ובמה שכתבתי באות ג' ד' בזה.

ובאם מכיר הס"ט, אף אם ליכא רוב או באי"מ, בה"מ יש לצדד להתיר הבשר הנמלח עמו בקליפה, עיין לעיל סוף סי' מ"ט בשפ"ד סק"ה ד"ה תשובה, ועיין סי' ק"ה בשפ"ד ס"ק ל"ד, אף בשמן בה"מ וסע"מ, ע"ש. ועיין במה שכתבתי בק"ה על השפ"ד שם, בשם יתר האחרונים בזה. ואף באי"מ אם נמלח הס"ט ברוב היתר מינו, וגם א"מ. אם אמרינן סלקא במליחה, עיין לעיל סי' ס"ט בשפ"ד ס"ק מ"ג ובמש"ש אות ד' בשם האחרונים ע"ש.

ב) עור אוז מספק טריפה נתערב ברוב כשירות, אם לא נודע האיסור עד אחר התערובות והמליחה יחד. עיין בשו"ת ב"ש חיו"ד סימן קכ"ז דהלא הרבה מהאחרונים הסכימו דבה"מ מותר בספק דרבנן על ידי גלגול, וכאן כל החומרא דחהר"ל ל"ב. ולח בלח דבעי ס' אף במינו הוא רק דרבנן. ואף אם היה נודע מהס"ט קודם שנמלחו יחד, כיון דלא נודע האיסור עד אחר שנתערבו כבר אזל החומרא דחהר"ל בה"מ. ולענין חומרא דספק במליחה, נסמוך אדעת הרא"ש והרמ"א (בסי' ק"ט) שהקילו בנודע קודם הבישול, וכן במליחה. ומ"מ נראה דיש למכור א' לנכרי ע"ש באורך. ומ"מ צריך קליפה להנותרים בנמלחו יחד. עיין בנו"ב מהדו"ק חיו"ד סי' כ', ובדיעבד אם נתבשל בלא קליפה שרי וטוב לקולפו אחר הבישול אם אפשר ונקל לקולפו, ע"ש ובלבו"ש בח"ד סי' ל"ב סוס"ק קי"ט, ועיין במ"ש באות שאחר זה.

ג') עיין בטו"ט מהדו"ג סי' ר"ד שכתב דלכאורה היה נראה דרק לבשלן כולן יחד בהא מחמרינן כהני פוסקים דהוי ר"ל אפילו בחי, אבל לאכול כ"א בפ"ע, לא מחמרינן בכה"ג דאיכא ס"ס שמא מהכשרה ושמא כדעת הפוסקים לא הוי ר"ל וא"כ כבר בטל הוא. וא"כ יש לתלות דזה היתר הוא. כו' מיהו מלשון הרמ"א כאן סעיף ג' משמע דלא ס"ל כן אלא דלגמרי פסק כן דבחי הוי חהר"ל, מיהו נ"ל דבספק טריפה היכי דנצטרף עוד ספק להקל, יש להקל כה"ג לאכול כ"א בפ"ע, כיון דאיכא ספיקי טובא דילמא אינה טרפה כלל, ודילמא זה מכשרה היא, ודילמא הלכה דבחי לא הוי חהר"ל כלל, מכש"כ בלא נודע עד אחר שנתערב דמיקל המ"ב ואחרונים לסמוך אס"ס. אחד בגופו ואחד בתערובת. כו' ועוד היה נראה לי צד היתר להקל באוזות שמנות מאד עד שאי אפשר לאוכלן כך מבושלין עד שמסיר העור תחלה, כמ"ש הפמ"ג שם, והעור אינו ראוי לאכול כי אם ע"י התכה, ולכן העור בטל, דע"כ לא ס"ל להפוסקים דבחי הוי ר"ל היינו רק בדבר שעכ"פ אחר בישול ודאי יהיה ר"ל, אבל בשומן ממ"נ אם לפי כמות שהוא עכשיו אינו ראוי שהוא חי ואם יהיה ניתך שוב יהיה נימס לגמרי, ואם יתייבש כל כך עד שיהא ראוי לאכילה כבר אינו ר"ל, דכבר יהא נצטמק מאד ובפרט שא"א לו להיות ניתך לגמרי רק על ידי שמחתכין אותו לחתיכות קטנות, א"כ כל חתיכה בפ"ע לא הוי ר"ל, לכך נראה דשומן אוזות בטלות, וגם דבר שבמנין לא הוי כיון דאין דרך בזמן הזה לקנות שומן אוז במנין, ולכן נראה דאפילו אוזא שלמה מפוטמת כיון דלאכול כך עם השומן א"א, רק צריך להפשיט העור תחלה, א"כ הפשטת העור הוי כתרגגולת ובנוצתה דמחוסר מעשה גדול ולכ"ע בטלה בחי, והש"ע והפוסקים לא מיירי רק באוזא שראויה לאוכלה כך עם שומנה, כמו שכתב הפמ"ג (במ"ז סוס"ק י"א) דהם דברו מענין זה ולא במפוטמות הרבה. מיהו בהא יש לפקפק דגם בזה הכנפים וקוליות וכדומה, לא מסירין השומן מהם וראוי לאוכלן כך והוי ר"ל מצדן. מיהו נ"מ להבייליק וכדומה דברים שדרכן להפשיט אם הם לבדם נתערבו בעוד שומנן עליהם יש לצרף זה לסניף כו' כנלענ"ד להקל בהא מילתא שהוא מדרבנן. ועיין בשפ"ד סוסי' ק"ט דמסיק דאוזא הוי ר"ל אף שהיא עם שומן הרבה וחזר בו ממ"ש כאן עכת"ד בקיצור, ורק בס"ט צירף זה לסניף, אבל בודאי טרפה אף באוזות מפוטמות, עיין בשו"ת ב"ש חיו"ד סימן קכ"ו, הבאתיו לקמן באות ה' ע"ש.

ד') עיין בשו"ת מהר"ם שיק סימן קכ"ה, שנשאל באוזא אחת בין י"ג אוזות שנמצא לאחר שנמלחו והודחו על דרך זה, פעם אחת נמלחו חמש אוזות וב' פעמים בכל פעם ג' ופעם אחת ב', ושוב הופשטו העורות והשומן וחלקום לחלקים, כדרך הבייליקען ודיכטען ושאר חלקי האוז, ואחר זה מצאו בקורקבן אחד בליטה קצת שהיה עליו מקצת שומן, וכשסילקו השומן, ופתחו הקרום מן הבליטה מצאו מחט קטנה ובצד הפנימי של הקורקבן לא נראה שום רושם, ואחר שנפשט הומלחו בהדדי, הדיכטין ושאר חלקי האוזא, מלבד הבייליקין שלא נמלחו יחד לאחר הדחה. מה דין האוזות והשומן, והשיב על זה וז"ל. הנה השאלה נחלקת לג' חלקים. חלק א', חתיכות, כגון פליגעל ואינך חלקי האוזא שאינם חהר"ל, נתבטלו כדין יבש ביבש. דנהי דיש לחוש אולי בין החמש אוזות היה הטרפה ונאסרו ממנה על ידי המליחה ונגד החמש נשארו שמונה הכשרים ואין כאן חד בתרי ממש. ולהמנ"י בעינן חד בתרי ממש דוקא, מיהו הפמ"ג בשעה"ת מסיק, דהמיקל גם בדאורייתא ברוב משהו, אין גוערין בו, ובנ"ד י"ל דגם להמנ"י מותר, דגם לדעתו רק מדרבנן בעינן כפל, אם כן בנ"ד כיון דהוי ספק אולי הטרפה בין הב' או הג', והוי כפול ההיתר, הוי סד"ר, וכיון שכבר נתבטל על ידי תערובת כל החתיכות אחר הפשטת העור, הותר לגמרי. ואע"ג שלאחר ידיעתו חשש איסור, הומלחו כל החתיכות בהדדי כנ"ל, מ"מ לא גרע מאלו בישל כולן יחד, דפסק הרמ"א סוף סי' ק"ט כהרא"ש בה"מ. וכ"ש הכא אם נמלחו יחד אחר שנודע דמותרין כולם שנתבטלו מעיקרא ביבש אלא דצריך להשליך לכתחלה כל החתיכות מאוזא אחת. איברא דזה א"ש אם כל החתיכות היו אינם ר"ל. אבל בנ"ד דמקצת החתיכות ר"ל, והם נשארו באיסורן לפי ההיתר הנ"ל. ובאנו למחלוקת הט"ז דסימן ק"י סק"ה שאוסר גם האינו ר"ל בכה"ג, ופר"ח פליג, מיהו בה"מ כתב הפמ"ג שם דיש להקל כפר"ח וכן מסתבר א"כ כבר נתבטלו והותרו. ולכך אפילו אם מלחן אחר כך שרי, כדעת הרא"ש. ואע"ג דהוי תרי קולי בה"מ. (דבקולת הרא"ש פסק הרמ"א בק"ט כותיה בה"מ דוקא, ובקולת הפר"ח פסק הפמ"ג בה"מ דוקא) דלא מקילינן דאיכא ס"ס להחמיר שמא כט"ז בסי' ק"י סק"ה, ושמא כרשב"א דפליג על הרא"ש הנ"ל, מ"מ הרי כאן לענין מליחה יש עוד סברת הראבי"ה ברמ"א סי' ק"ה ס"ט. והובא שם בשפ"ד סקל"ד הסכמה לשבו"י לצרף דעת הראבי"ה, ולט"ז בסי' ק"י הנ"ל, הרי הוא סובר דעיקר כראבי"ה, עיין סימן ק"ה סקכ"ד. ועתה נבוא לחלק הב', בחתיכות שהם ר"ל, מהו דינם. הנה הבייליק פליגי ביה האחרונים, לאחר ההפשט. ובמ"ז ק"א סקי"א, כתב להקל בה"מ ולמנהגנו נראה דחשיב ר"ל. (נ"ב עיין במ"ש על המ"ז שם אות א' שכן ד' הבכ"ש, וחו"ד וטו"ט). והדיכטין ודאי מקרי ר"ל, וכן הקורקבן קי"ל דהוי ר"ל, ואינם בטלים כו'. והנה בנ"ד לא היה השומן על המחט, באופן שיהא לצדד שיסתום אפילו לסוברים דשומן מעוף מפוטם סותם מ"מ כיון דבנ"ד בצד הפנימי של הקורקבן היה שלם, ולא ניכר שום רושם, והמחט עם הקשר קטן היה לצד הפנימי באופן שנראה שמצד הפנימי בא, וע"כ הבריאו. והנה במ"ז סי' מ"ח סקי"ח כתב דאם נרפא צד הפנימי קודם שניקב עד לחוץ הוי סתימה, ובסי' ל"ג במ"ז סק"ד כ"כ בפשיטות, וכ"כ בחת"ס סימן נ"א. (נ"ב ועיין בסי' מ"ט בשפ"ד סוס"ק ב' ובהגהות מוהרש"ק ז"ל שם. ובטו"ט מהדו"ק סוסי' ע"ז, אכן עיין בד"ק סי' מ"ח סקי"ז, ומקמ"ע שם ס"ק ל"ו. ובסימן ל"ג במקמ"ע סק"ז, ונוה"ק אות ב' ובשו"ת ב"ש חיו"ד סימן ק"ל). א"ב נ"ד לא הוי רק ס"ט. וא"כ לפי מה שהכריע הש"ך בדיני ס"ס בקיצור אות א' כדעת המ"כ. דס"ט שנתערב בדבר שאינו בטל מכח ר"ל. ולא נודע הס"ט קודם שנתערב מותר לאכול ב' ב', בה"מ וסע"מ, ע"ש דבכה"ג סמכינן על המ"כ המובא בב"י סי' נ"ז. דבלא נודע מועיל ספק א' בגופו. והב' ע"ת, וע"ש בפמ"ג בשם המנ"י שהיקל אף באיה"מ, ועכ"פ בה"מ וס"מ, הסכמת האחרונים להקל, א"כ גם בנ"ד יש להתיר כן. ונראה דבדבר שמותר בה"מ וסע"מ, רשאין להוסיף עליו כדי לבטלו בס' וכמו דקי"ל בסי' ק"ט ס"ב גבי יבש ביבש. ושוב מותר לאכול אפילו חד בחד ואפילו בלי סעו"מ, ולכן אמרתי שיחתכו חתיכות הר"ל, באופן שלא יהיו ר"ל, ואז מותרים לאוכלן. איברא הרי בחתיכות הנ"ל מלח אחר הדחה הדיכטין בהדדי, ונהי דיש כאן שוב היתר דשבו"י ח"ב סי' ק"ט הנ"ל. מיהו גם זה רק בה"מ סמך על ס"ס דראבי"ה. ואם כן גם לאכול ב' ב' יש ס"ס לאיסורא. אולי האי דאכיל דא"סורא הוא. ודילמא כש"ע דמליחה אוסר עד ס', בלע מאיסורא. ואם כן גם לזה אין לנו היתר. אלא מה שנבאר לחלק הג', שבשאלה הנ"ל דהיינו לשומן שנתערב, דלא שייך ביה כל הסברות והיתרים הנ"ל. אלא שכבר כתב הפמ"ג בכללי ס"ס ד"א הנ"ל. דהיכי דלא נודע עד שנתערב ברוב במ"מ ס"ט, י"ל דמותר לפי דעת המ"כ בב"י סי' נ"ז הנ"ל, משום דהוי סד"ר לקולא, אף על גב דהוי על ידי גלגול כו' ע"ש. אמנם מלשון המ"כ הנ"ל בתירוצו לא משמע כן. וכן שם מ"ד המ"כ וכן כתב הנר"ב מה"ת סימן ג' : ובפמ"ג עצמו שם הביא בשם תשו' מהר"ם דחולק על זה, ושמעתי שבשו"ת נאות דשא האריך בזה ועיקרו מתשו' הרא"ש כלל ק' סימן כ"ד המובא ביו"ד סי' ס"ו ס"ד, ועיין שם בש"ך סק"י, דדוקא בדם ביצים היקל מטעם זה. ואם כן קשה לסמוך על זה אפילו בדרבנן. אמנם בנ"ד נראה להתיר. ואיכ"ל דכ"ע מודו בזה. דמסברא נראה כמ"ש הפמ"ג בכללי ס"ס ד"א. דכשם שלא נודע מועיל לענין ספק א' בגופו וספק ב' עי"ת. ה"נ דיועיל לענין זה. אלא דאפ"ה א"א להתיר במב"מ שנתערבו ב' ס"ט ברוב, משום דהרי חכז"ל גזרו בלח מב"מ, אטו א"מ דליבעיא ס', ומצד אותו טעם עצמו ראוי לן לומר דאפילו בספק איסור במב"מ אסור (עד ס') אטו א"מ, וכן כתב הנר"ב. (נ"ב עיין בביניא שער או"ה סימן מ' ס"ק נ"ז). וכ"ז בלח בלח, אבל ביבש ביבש, דמב"מ בטל ברוב, ולא גזרו אטו א"מ, א"כ אפילו אי איתרמי דמדרבנן לא נתבטל כגון שהיה חהר"ל. מ"מ זה הוי רק מדרבנן, וא"כ בס"ט שלא נודע עד אותה שעה, אמרינן סד"ר לקולא, ומ"ש הש"ך בק"א סק"ב וט"ז סימן ק' סק"א דספק איסור ודאי ר"ל, אינו בטולה הימנו כנודע, או למאן דלא מחלק בין לא נודע, דהרי הש"ך מביא ראיה מק"ו, ושם קאי להך שיטה. והשתא דאתית להכי ממילא נראה דאפילו נעשה אח"כ מן היבש לח כמו בנ"ד בהשומן, ואפילו לא נודע עד שנעשה לח, וכבר כתבנו. דמתשובת הרא"ש כלל כ' הנ"ל. מוכח דבלח אפילו ספיקא אסור מ"מ הא דאמרינן בלא נודע. דלא נתבטל. נהי דהש"ך בק"ט סקי"ב. כתב דמה"ת אינו בטל. מ"מ הרי כבר הקשה במנ"י הובא בשפ"ד שם דמבואר בהרא"ש דרק מדרבנן לא בטל. ואני הבאתי ראיה מוכרחת מקושיית השואל בשו"ת הרשב"א. סי' רע"ב ורע"ג כו' דמוכח דגם לא נודע בטל מה"ת לרשב"א. א"כ היכי דהוי ספק איסור. אפילו ספד"א. ולא נודע מ"מ כיון דמה"ת נתבטל הר"ל סד"ר ולקולא. ורשאין אז כשהיה יבש לאכול. מה תאמר דלאחר שנעשה לח חזר ונאסר. על זה ודאי לכ"ע אמרינן. דאיך אפשר שתעשה איסור. הא אז הוי רק סד"ר ולקולא ואיסור הראשון הרי כבר נתבטל אפילו מדרבנן ושוב א"א שתחזור לאיסור. היכא דהוי ספק איסור. והרשב"א דקאמר דחזר ונאסר כשנעשה לח הוא רק בודאי איסור. וא"כ לפ"ז נ"ד אפילו הוי ר"ל ספק איסור הותרה. אפילו נעשה שומן אינו חוזר"נ. וכ"ש שקודם שהותך חתכו השומן לחתיכות קטנות וגריווין דכל חדא בפ"ע אינה ר"ל. וכ"נ הסכמת הפמ"ג כו'. ואם כן לפע"ד יש להתיר החתיכות והשומן של כל האוזות הנ"ל רק ימכור לעו"ג חתיכות כדי אוזא אחת. אלא הואיל דהש"ך בק"ט סקי"ב ס"ל דבלא נודע. מה"ת ל"ב. אולי יש לחוש שלא להתיר רק בה"מ וסע"מ. ומהיות טוב אמרתי שיבטלו השומן בס'. והחתיכות לחתוך אותם לשנים דכבר כתב לעיל דבכה"ג (שמותר בה"מ וסע"מ) לכ"ע מבטלין לכתחלה. עכת"ד.

ועיין לקמן אות ו'. מטו"ט מהדו"ג סימן ר"מ. ולעיל אות ב' מזה. ע"ש :

ה') עיין בשו"ת ב"ש חיו"ד סי' קכ"ו. בעור אוז טרפה ודאית. שנתערבה ברוב כשרות. ונמלחו יחד. אחר שנודע התערובות. וצידד השואל לסמוך עמ"ש בשפתי דעת סק"ח. בה"מ על דברי הרשב"א. דחתיכה חיה לא מקרי ר"ל. חס ושלום לומר כן דהא הפרי מגדים עצמו כתב שיש לצדד לצרף. רק לסניף ובסוף הניח בצ"ע אף בזה. ומה שכתב להקל בשם הפרי מגדים מחמת שמחוסר התכה. באמת אף שכן כתב הפרי מגדים (במ"ז כאן. סוס"ק י"א) והעתיק דבריו בחוו"ד : אנא לא סבירא לי כן. דמאי חילוק יש. בין כבש שלם וחי דמחוסר ניתוח וגם בישול. ואף על פי כן מקרי ר"ל. וה"נ אף שמחוסר התכה. עכ"פ ישאר בהעור שלם אחר ההתכה דבר הראוי בו להתכבד. (נ"ב. עיין במ"ז כאן סוסק"ו). ובאמת גם הפרי מגדים עצמו חזר בו. בשפתי דעת סוסי' ק"ט מזה. ע"ש. ועכ"פ היה נשאר המחלוקת שבין האחרונים. אם עור שומן אוז מקרי ר"ל. כו' ואעפ"כ היה אפשר לצדד להקל. אכן בנ"ד שכבר נמלחו העורות יחד, ונעשו בלוע מלח בלת. ובלא"ה דעת רשב"א להחמיר : כמבואר בסוסי' ק"ט אף שכתב שם המחבר משום שהרוטב בנו"ט. לאו דוקא הוא. דאף אם אין רוטב נעשה לח בלת. ומדרבנן צריך ס' לדעתו כמ"ש הפמ"ג (בשפ"ד שם סוס"ק י"ב) ואף דבה"מ קי"ל להקל כהרא"ש. מכל מקום כאן דרוה"פ הסכימו, דזה הוי ר"ל. קשה להקל כ"כ עכ"ד. וע"ע שם בסימן קכ"ו.

ו') מעשה שנשחט בחנות א' אצל איש א' ג' כבשים והפשיטן. ולא נחתכו עדיין לחתיכות. והשני שחט ו' כבשים וחתך אותם עד שלא נשאר בהם שום חהר"ל, ואח"כ נמצא מים בראש כבש א' ולא נודע מאיזה כבש הוא, ד"ז נשאל בטו"ט מהדו"ג סי' ר"מ. והשיב דהנחתכות פשיטא דמותרין. מיהו לענ"ד נראה להתיר גם השלמים. כי אף דבש"ע מבואר. דהשלימים אסורין, י"ל דשם מיירי בודאי חהר"ל, ובודאי טרפה. אבל כאן דלא בדקו הראש לפתוח והוי רק ס"ט, דדלמא היה המוח מקיפו. וגם כבש שלם חי. דעת המחבר בדיעה א' דלא הוי ר"ל. ונהי דאנן קי"ל לחומרא. עכ"פ הוי ב' דיעות. והוי ס"ס שמא הטרפה נחתך. ושמא כבש שלם חי אינו ר"ל ושמא אינו טריפה כלל ואינו דומה לס"ס דא' בגופו וב' עי"ת. כו'. ובפרט דלא נודע עד לאחר שנעשה דרבנן. ועוד ד"ל דהש"ע מיירי. שנודע כבר האיסור בזמן שהיו כולן שלימין. ואם כן נעשו כולם בחזקת איסור כו', אבל כאן דלא נודע עד אחר שנחתכו מקצתן. כו'. ואם כי אין כדאי לסמוך על סברא זו עכ"פ בצירוף הנ"ל. דאינו חהר"ל בודאי. גם אינו טרפה ודאי. יש לצרף גם סברא זו, ע"ש באורך.

ז') מה מקרי נודע לענין תערובת עיין בשו"ת ב"ש חיו"ד סי' קכ"ח. ובטו"ט מהדו"ג סי' רמ"ב. דהעלו דאף שלא נודע להם האיסור בבירור. רק נודע שיש כאן שאלה דזה מיחשב נודע, ובב"ש שם סיים דעדיין אינו מחליט הדבר. ובטו"ט סיים, דפשוט דנחשב נודע. ויש לצרף גם דעת הב"ח בסימן ק"ט הובא בש"ך שם סקי"ב. דאף בלא נודע בטל מה"ת ע"ש. ועיין בלבו"ש בח"ד סוס"ק פ"ג.

ח') עיין במ"ז סקי"א. דכבדא טרפה שנתערבה. ויש פטומה, ושאין פטומה, דאסור הפטומה כמו בנתחך. וכבר הבאתי שם משו"ת ב"ש חיו"ד סוסי' קכ"ו וסוסי' קכ"ז שכתב דתמוה הוא. אלא דגם הפטומה מותר. וכמ"ש כה"ג בשפ"ד. רסק"ב. די"ל דהקטנים הם טרפה. ע"ש ובמ"ז סק"כ. ודחה לדברי השואל שם דאף אם הרוב פטומות יש להקל לדעתו. ע"ש ולפענ"ד נראה עדיף לומר כהשואל שם (דהפמ"ג מיירי דהרוב פטומות. ולכך אוסר הפטומות דאמרינן איסורא ברובא איתא) ממה שנניח דבריו בתימא שסותר ד"ע. ומה שדייק הב"ש מלשון המ"ז דמשמע דמיירי ברוב אין פטומות. כבר הבאתי מדברי הר"י סי' תנ"א סקנ"ד דאין זה דיוק כ"כ בדברי הפוסקים. לדחות ע"ז דבריהם. ע"ש.

ט') עיין בטו"ט מהדו"ג סי' רס"א שנשאל מח"א מק' קיטוב בדבר החתיכה בשר מן הכבשים הטריפות שנתערב בהרבה כשירים והורה דכשר רק להשליך מהם כשיעור הטרפה. הנה יפה הורה. דאין לו דין חהר"ל כיון דבמקומו אינו ראוי להתכבד. וכ"כ הש"ך בק"א סקי"ב וי"ג. דהכל לפי המקום והזמן. וכיון דבמקומו אין ר"ל. ודאי בטל. ובפרט בחי. דדעת המחבר בלא"ה דבטילה, ונהי דאנן פוסקין כרמ"א. מכל מקום אם באותו מקום אינו ר"ל. ודאי בטל לכ"ע בחי כו'. ע"ש באורך.

י') עיין בטו"ט מהדו"ג סי' רל"ו שנשאל מח"א. אודות השו"ב שלוקחים רגל בטבת ושבט. ומנהגם להשליך אחד ולבשל הנותרים. וכאשר יתודע להם, אח"כ שנטרפה אוזא. אין עושין שאלה כלל על הכלים, ולו הדבר תמוה. דהא הטעם דנפל א' מהם מהני. הוא רק משום דאזיל החומר דדבר חשוב, וחזר לדין תורה. שנתבטל ברוב. ואם כן לפמ"ש הש"ך בק"ט, שקודם שנודע התערובת אין לו ביטול מ"ה, ומה"ט כתב בנו"ב מהדו"ק סי' ל"ג דאם נמלח עם אחרים קודם שנודע נאסרו האחרים. אם כן כאן שנתבשלו קודם שנודע התערובת נאסרו הכלים והשיב לו ע"ז. וז"ל. הנה ז"א דלאו בשביל דין ד"ח, הם משליכין אחד. דאם כן הרי הוי בעינן שיהא נופל מאליו ולא שיפילו בידים רק באמת רגלים של או"ז שלא נחרכו עדיין מעורן, אינן ד"ח ובטילין ברוב, כמ"ש ביו"ד סי' ק"א, רק כיון שכתב ברמ"א סי' ק"ט ביבש ביבש שנתבטל דיש להשליך א', לכן הם משליכין אחד אך לו יהא כן. יפה העיר, דל"ש לומר יבש ביבש בטל ברוב כיון דהוי קודם שנודע, ואחר שנודע כבר נתבשלו, אך נ"ל דהש"ך בק"ט לא מיירי רק בנדון דשם דקודם שנודע, לא עלה על דעת אדם, אולי יהיה בזה טרפה ולא עלה על דעתו הביטול, ולא עשה מעשה לרמז הביטול, אבל בזה דגם קודם ידיעת הטרפה, עלה על דעתו שמא יהיה בהם טרפה, ומכוון שיתבטל ברוב ולכך משליך אחד, הוי בזה כידיעה, וגם כיון דשכיח ומצוי להיות טרפה בכמה כשרות, נחשב כודאי ידיעה ובטל. והנה אם יש ב' שוחטים, ומתקרבים הרגלים יחד, ולא נודע באיזה חלק הוי רגל הטרפה, הוי כעין ס"ס, שמא כב"ח דס"ל דגם בלא נודע נתבטל, ואת"ל כהש"ך, דלמא הוי הטרפה, אצל שו"ב השני עכ"ד, ואם נודע רק ספק טרפה, עיין בשפ"ד כאן סקי"א מזה, ועיין בס' מנח"י הנמ"ח סי' י"א סעיף י"ד, ובלק"י שם סקפ"ד בשם ספר תואר משה שכתב לאסור לערב הרגלים מאוזות המלעיטין ולסמוך על השלכת אחד, אמנם בשו"ת כתב סופר, נשאל בזה שתיקן אביו החת"ס ז"ל, שישליכו א' מעשרה, ויסמכו על ביטול ברוב כו' ואח"ז מצא כ"י מהגאון חת"ס, וז"ל אודת השו"ב שמנהגם ליטול מכל אוז רגל א' בטבת ושבט, אם אירע טרפות, רוב טרפות בושט, יודעים קודם שנחתכו הרגלים, ואם משליך אחד השאר מותר, ע"כ יש שו"ב י"ש, שלעולם זורקין אחד מעשרה, ולא יכשלו באיסור, כי רחוק שיהיה א' מעשרה טרפה, ואם נודע שהיה טרפות יותר ממה שהשליך, ישליך כ"כ רגלים ודי בזה, כי ההשלכה בחתיכה שאינה ר"ל גופי', הוא חומרא בעלמא עכ"ל.

ועיין בלבו"ש בח"ד סימן כ"ו, בעובדא בשו"ב אחד שלקח רגלי העופות ולמהירתו, ורוב העופות שחוטים, שהיו מונחים לפניו, חתך גם כן רגל אחת מאוזא חי שהיה מונח בין השחוטות ונתערב רגל זה בין יותר מס' רגלי אוזות שחוטות, והשוחט לחסרון ידיעתו השליך א' והשאר אכלם וסמך דנתבטל רגל זה, ולא הוי ר"ל כי צריך תיקון השיער. ובאמת אמ"ה

ל"ב מטעם בריה. ע"ש באורך מדין הכלים ובביאורו שם ס"ק פ"ב פ"ג פ"ד. ע"ש. ועיין בט"ז מהדו"ת סימן ר"ה שהשואל שם רצה לחלוק עליו. והוא השיב לו לקיים דברי הלבו"ש בזה. רק בכבר נאכל לענין הכלים, הוא מתיר להשהותם מעל"ע, ולהשתמש בהם אח"כ, דהוי כמה מילתא דרבנן, ע"ש באורך.

יא) באם בישל במזיד בשבת חתיכה, והיא חהר"ל, ונתערבה עם שאר חתיכות, אף דלא הוי דשיל"מ (כמו שכתב הרמ"א ביו"ד סוסי' ק"ב. ועמג"א סימן שי"ח סק"ב דמשמע דדוקא בנתערב אחר שבת. אבל בנתערבה בשבת. כיון שחל עליו שם דשיל"מ לאחרים. אף לדידיה לא בטל. ועיין ביד אברהם סוסי' ק"ב. ובשפתי דעת שם סקט"ו ד"ה ומשמע. כו' מה שכתב על זה), מכל מקום צ"ע אם לא בטילה, משום דהוי חהר"ל או דלמא הואיל ואין איסורה מ"ע ממש, ועיו"ד סימן ק"א. דמשמע דכה"ג הוי חהר"ל ול"ב כמו חטאת ואשם והמודר הנאה נמי דגוף החתיכה ר"ל, ורק בקבלה החתיכה טעם איסור. לא הוי חהר"ל. (כ"ה בפרי מגדים או"ח סימן שי"ח במ"ז סוס"ק ג'. ע"ש):

יב) דע דהא דכתב הרמ"א בסימן ק"ב סעיף ד' (בשם או"ה כלל כ"ה ומרדכי פ"ק דשבת), דכל איסור שלא היה ניכר קודם שנתערב. לא הוי דשיל"מ ע"ש. לאו דוקא בדשיל"מ לחוד אמרינן כן. אלא ה"ה לענין חהר"ל או בעלי חיים ושאר דברים החשובים, דבכה"ג בטילים. וכמו שכתב באו"ה עצמו בכלל ז' ד"ג כן לענין חהר"ל. הובא במשבצות זהב סימן ס"ט סקל"ה ובשפתי דעת סימן ק"א סק"ה. ועיין בשו"ת חו"י סימן קל"ג כ"כ לענין בעלי חיים. הובא בסימן ק"ב במשבצות זהב סק"א ושפתי דעת סקי"ב שם דה"ה לכל דברים החשובים אם לא היו ניכרים דבטילים ע"ש. ובחוו"ד שם בחידושים סקי"ב.

ודוקא בכה"ג שההיתר היה ניכר מקודם, רק האיסור לא היה ניכר. אבל אם ההיתר גם כן לא היה ניכר. ובאו לעולם מעורבין. אפילו דבר שאל"מ ל"ב כמו שכתב המרדכי גבי יבמה שרקקה דם, כ"ה בפלתי סק"ח ועיין בגינת ורדים כלל מ"ז ובמשבצות זהב סימן ס"ט סקל"ה במוסגר, וכ"ה בנו"ב מהדו"ת חיו"ד רסי' נ"ד ובחוו"ד סימן ק"ב ביאורים סק"ז, וע"ש במשבצות סקי"א. ועיין בשו"ת ב"ש חיו"ד סימן קל"ז שכתב דדבריהם ברורים כשמש, ע"ש, ואני מצאתי כן ברי"ט אלגזי בפי' להל' בכורות להרמב"ן פ"ג דף כ"ב. בד"ה ואפשר ליישב, כו', עש"ה:

יג) הא דאמרינן דכשלא ניכר האיסור מקודם, אף אם הוא מדברים שאין מתבטלים, כה"ג בטילים, הוא דוקא כשלא היה האיסור מקודם במציאות בפ"ע, אלא דנולד מעורב, אבל כשהיה האיסור מקודם במציאות בפ"ע, אלא שלא נודע לנו עד אחר שנתערב שפיר אמרינן כה"ג חהר"ל ודשיל"מ וכדומה, כ"ה בשפתי דעת סימן צ"ב סוסק"ב ח' שדייק כן מהב"י סימן ק"י בשם תשובת הרא"ש כלל כ' סימן י"ז ותשובת הרמב"ן, ומ"ב בתשובה סימן ל"ז ול"ח, ע"ש וכפל זה בסימן ק"א בשפתי דעת סק"ה, ולעיל סימן פ"א במשבצות זהב סק"ד, ובפרי מגדים או"ח סימן תצ"ז בא"א סקי"ד, וכ"ה בט"ט מהדו"ת סוסי' רכ"א. ד"ה והנה מה שכתב רו"מ, כו' ובט"ט מהדו"ב סימן רמ"ה ע"ש *.

יד) חהר"ל או בריה שנתערבו, ולקח חתיכה א' מהתערובות ובישלה בפחות מס'. נראה דאסור גם הרוטב, כ"ה בחוו"ד סי' ק' חידושים סק"ב, וביאורים סק"ו, ע"ש טעמו באורך, ומיהו כ"ז בודאי טרפה, אבל בס"ט, והיא חהר"ל, או בריה, אף דבכה"ג גם כן לא בטל (כמ"ש בסימן ק"א ש"ך סק"ב, וט"ז סימן ק' סק"א ובסימן ק"י במחבר סעיף ט') מכל מקום אם נפל א' מהתערובות לתבשיל ואין ס' נגדה, מותר התבשיל משום ס"ס, עיין בש"ך סי' ק"י סק"י בדיני ס"ס. ועיין בחוו"ד בדיני ס"ס שם ביאורים אות י', דמיירי דוקא כשהסירו החתיכה, אבל לא הסירו אם יש בתבשיל רוב חתיכות נגדה ודאי דמותר, כמבואר דס"ט מותר בשני תערובות, ואי ליכא רוב ודאי דאסורין החתיכות, ע"ש, ומיהו עיין בשפתי דעת סימן ק"ו בדיני ס"ס סק"י שצידד להתיר הרוטב (אף בודאי איסור והיא חהר"ל שנתערבה חד בתרי, ונפלה ח' א' מהתערובות לתוכה) משום דהטעם אין ר"ל, עיין שם במ"ש וכ"ת הטעם חמור מנימוחה, דאיך תתיר פליטתה והיא גופא באיסורה קיימא, הא מנ"ל, וציר חגבים יוכיחו, ועוד הא טעמא קאמינא דהטעם אין ר"ל עכ"ל, ועיין בחידושי רע"א סימן ק"א סעיף ז', דאם סלקוהו מהקדירה, מכל מקום הקדירה מותרת, אף דהחתיכה אסורה, מכל מקום י"ל דהפליטה מותרת, ע"ש:

טו) חתיכה שנאסר, מ"ע, בצל', והיא כחושה. באופן דמדינא לא נאסרה רק כ"ג, כמ"ש בסימן ק"ה סעיף ד' ה', רק לדידן דאין אנו בקיאין בין כחוש לשמן, ואנו מחמירין בס', ונאסרה כולה מספק, אם היא חהר"ל לכאורה ל"ב, דהרי כתב הש"ך בסימן זה סק"ב דספק איסור אמרינן ביה חהר"ל בסימן ק"י ס"ט, וכ"ה בט"ז רסי' ק' סק"א, וה"ה בנ"ד, אך עפמ"ג או"ח בהנהגת או"ה סדר ב' סקל"ד שכתב דבכה"ג, כיון דמדינא סגי בכ"נ וששים הוא רק חומרא בעלמא, שפיר אמרינן בזה ספק חהר"ל בטילה ע"ש דיצוייר זה בחלב שנפל על חתיכה רותחת דהוא איסור מ"ע. אבל בש"א אף אם נאסרת כולה מדינא לא הוי חהר"ל. כמ"ש ביו"ד סימן זה סעיף ב' וגם דוקא למ"ד חלב כחוש הוא בסי' צ"ב בש"ך סק"ג. אבל למ"ד חלב שמן אף אם החתיכה כחושה נאסרה כולה מדינא. וגם הנטילה לא תהיה ר"ל. עש"ך סימן זה סק"ו. עכת"ד. ועיין בש"ך סי' ק"ה סקי"ז. וט"ז סי' צ"ב סק"ג. וחוו"ד שם ביאורים סק"ה. ובסימן ק"ח חי' סק"כ. וביאורים סקי"ב:

---

* ובאמת כן הוא מבואר מדברי או"ה כלל מ"ט סימן א' לענין גבינות שנתערבו ונשחטה. בהמה אחת ונמצא טרפה שכ' שם וז"ל וכל גבינה שלימה חהר"ל היא ואפילו באלף לא בטל ואף ע"ג דבשעה שנתערבה היתה היתר גמור מחמת שהרוב בהמות בחזקת כשירות הן (ר"ל ובלא ניכר האיסור קודם שנתערב בטילה אף חהר"ל כמ"ש באו"ה כלל ז' דין ג' כנ"ל) דמ"מ נודע עתה טריפותה למפרע עכ"ל. הרי מבואר דכיון שהיתה הטריפה במציאות למפרע בפ"ע אלא דלא נודע לנו עד אחר שנתערבה שפיר אמרינן בה חהר"ל דל"ב ופשוט:

השמטה למקומות מפוזרים

א בכללים שבריש ספרי כלל ז' אות י"ז שהבאתי דהיכא שהפוסקים חולקים והדבר מותר לכל א' מהם מטעם אחר. לית לן למנקט חומרא דתרויהו. שוב ראיתי שכן הוא גם בשו"ת רע"א סי' מ' הובא בפ"ת ליו"ד סי' ר"א ס"ז סק"י:

ב לחידושי דינים סי' מ"א אות ט"ו. שוב ראיתי בחגורת שמואל על הלבוש שם סק"ז שהעלה להקל ביבש או ניטל מקצת זית ממקום מרה או חיותא. ואינו טרפה. אלא בניטל או יבש כל הזית או רובו.

ג לחידושי דינים סי' מ"ד אות שהבאתי בשם המנ"י שהניח בצ"ע בנתקטנה הכוליא פחות מכשיעור ע"י אבנים שבה. עיין בחגורת שמואל על הלבוש שם סק"י שכתב מלתא דקמבעיא ליה. לדידיה פשיטא דיש להכשיר. עיי"ש:

ד שאלה השייך לסימן נ"ה ס"ג: נשאלתי על בהמה שהיתה צולעת. ואח"ש בדקו. ונמצא שהיה הקוליות נשמט קצת ממקום חיבורו לשוק. והניבין היו בריאין וחזקין רק בבשר היה שם נפוח ונצרר הדם. ובגדר מסמוס. והיה הפ"מ ולעני, והנה המחבר סתם שם דכשר בכה"ג. אפי' אם איעכול ניביה. רק הרמ"א הביא. די"א (והוא מתשו' הרא"ש כלל כ') דדוקא כשעוב"ח את רובו. ובש"ך שם סק"ז הניח ד"ז בצ"ע. כי לא נמצא כן בתשובת הרא"ש לענין נשמט ע"ש וכ"פ בפר"ח שם. אמנם עיין בשפ"ד שם סוסק"א וסק"ז. ובלבו"ש סי' א' סעיף ז' סק"ה שפסקו כדברי הרמ"א דבעינן עוב"ח בכה"ג ולא יהא לקותא או מסמוס בבשר. ע"ש. ולע"ד צ"ע דהרי מבואר בתוס' חולין דף ע"ז ע"א ד"ה נתמסמס, ובחי' הרשב"א שם. דבכה"ג לא הוי נתמסמס רק ספק. כיון דהטריפות אינו בבשר רק מצד העצם ע"ש. ועיין במ"ז סי' נ"ה סוס"ק י' אף שצידד שם להחמיר לענין שאר טרפות שאינו מ"ע. דלא נחשוב נתמסמס לספק. מ"מ בנ"ד הודה די"ל כיון שהטריפות בעצם והבשר מעלה ארוכה הילכך. אף בנתמסמס אפשר שהבשר יועיל שיעלה ארוכה לעצם ע"ש. וא"כ הרי איכא בנ"ד ס"ס. שמא כדעת המחבר וסייעתו דכשר בנ"ד אף בליכא עוב"ח כנ"ל. ואת"ל כהרא"ש אליבא דרמ"א. שמא נתמסמס ג"כ מציל. כיון דלא איפשיטא בגמ' והוי ספק לכל העולם. וא"ל דלא חשיב ספק שמא כהמחבר. כיון שהרמ"א הביא י"א להחמיר וכמ"ש הפמ"ג בריש ספרו בכללים. דז"א. כי רק כשהכריע הרמ"א כדעת הי"א החולקין על המחבר. ולא כשהביא רק

הלכות תערובות

משבצות זהב סימן ק"ב

סימן קב ס"ק א' בא"ד א' עיין סוף מעילה כו' ר"ל דז"ל המשנה שם נפלה פרוטה של הקדש בתוך כיסו. או שאמר פרוטה בכיס זה הקדש כיון שהוציא את הראשונה מעל. דברי ר"ע. וחכ"א עד שיוציא את כל הכיס פירש"י דמעילה בפרוטה אחרונה היא והקשה בתוס' שם ד"ה פרוטה. תימא וליבטל האי פרוטה של הקדש שנפלה ברובא. וכ"ת דבר שיש לו מתירין הוא ע"י פדיון. ואפילו באלף לא בטל. הא ליכא למימר כן. דדשיל"מ דל"ב דרבנן הוא. וצ"ל דליכא אלא חד בכיס דליכא ביטול. אי נמי מטביע חשוב ולא בטל עכ"ל. כו' וכבר נתקשה הפר"ח מ"ש הכ"מ דשיל"מ. א"נ מטביע לא בטיל כצ"ל. ור"ל דז"ל הכ"מ שם. וא"ת וליבטל ברובא י"ל דדשיל"מ הוא א"נ מטביע חשוב ול"ב עכ"ד ותמה עליו הפר"ח. דהאיך שייך לומר דלכך פרוטה של הקדש ל"ב. מחמת דהוי דשיל"מ. והרי זה דאמרינן דדשיל"מ ל"ב הוא רק מדרבנן. והאיך אמרינן "דמעל". וגם תירץ הב' של הכ"מ. דחשיב ול"ב. וכמו שתי' התוס'. ג"כ קשיא. דהרי ד"ח דל"ב. הוא רק דרבנן. לכן העלה הפר"ח דעיקר כתי' הא' בתוס' שם. דמיירי במתניתין. דליכא אלא חד פרוטה בכיס. דליכא רוב. או י"ל דמיירי דהפרוטה של הקדש ניכרת בין הפרוטות של חולין שבכיס. ואיסור הניכר לא שייך ביה ביטול ואיהו שכח דפרוטה זו של הקדש היא. והוציאה ולז"ק המתניתין דמעל. וע"ז *) תמה הפמ"ג דלא הבין כלל מה קאמר הפר"ח. דאי מיירי שיש כמה מיני פרוטות כו':

בא"ד ה ע ר ה אבל

* הערני הרב המאה"ג וכו' אב"ד דק' טירעשפאל. ולענ"ד י"ל דכונת הפר"ח דהפרוטה ניכרת להגזבר ומ"ש הפר"ח ואיהו לא נודע לו שהיא של הקדש. ר"ל דבעל הכיס ידע מהתערובת ואין לו ידיעה והכרה איזהו הפרוטה של הקדש ואח"כ שכח לגמרי מהתערובת והוציאה לחולין. לכן מעל. ועפי"ז שוב ל"ק קושיית התוס' (אמאי מעל. כשנודע לו אח"כ מהתערובת הא כבר נתבטל בתחילת התערובת. אע"ג שלא נודע לו אז שנפלה. מ"מ מה"ת בלא נודע ג"כ בטל ונעשה הכל חולין.) דכיון שהפרוטה ניכרת להגיזבר. ולא שייך ביטול לגביה. שוב ליכא תורת ביטול בזה אף לבעה"כ. שאינו ניכר לו. דאין ביטול לחצאין (וכ"כ בשפ"ד ק"י ס"ק י"ד בשם הפר"ח והפ"ת דכל שאחד בעולם מכירו כו' ע"ש בד"ה ואני תמה. ובמשמרת שם אות י"ג)

שפתי דעת סימן ק"ב

סימן קב ס"ק א' בא"ד א' בענין ס' ונטילה. נ"ב עיין בשעה"ת ח"ב פ"ג ד"ה שאלה כו' עד סוף הפרק שם. ובמה שכתבתי שם באות ט"ז בשם הגהות מוהרש"ק ז"ל ע"ז ע"ש. כו' ודשיל"מ לא הוי דא"מ הוא דלמראה בעלמא ע"ג הלחם טחין ר"ל דאין זה מקרי עביד לחזותא. או לתקן המאכל דיהיה ע"ז עם החלה מב"מ דלא יועיל ביטול ס' דרק למראה בעלמא טחין. ועיין בשע"ת בוא"ח סימן תק"ג סק"ו בשם ספר מור וקציעה. ומ"ש שם בשם שו"ת פרי תבואה ח"ב סימן י"א ע"ש:

ס"ק ב' בא"ד א' ר"ל דר"ת מתיר בספק טריפה שנתערבה אף דהוי ספק א' בגופו והב' בתערובות, דמ"מ הוי ס"ס בכה"ג. ולדידיה מה דאמרינן בריש ביצה דף ג'. לענין ביצה שנולדה ביו"ט וספיקא אסורה. ואם נתערבה באלף כולן אסורות האי אם נתערבה קאי אודאי נולדה ביו"ט. אבל אם הספק נתערבה הו"ל ס"ס ומותר וא"כ אנן דקי"ל בסימן ק"י ס"ט דספק א' בגופו והב' ע"ת לא הוי ס"ס כר"י דחולק על ר"ת וסובר נתערבה אספיקא קאי. אם כן צריך לאסור בביצה שספק אם נולדה ביו"ט. ונתערבה באחרות משום דלא הוי ס"ס בגוף א' י"ל בדבר שיש לו מתירין דרבנן לא בעינן בגוף אחד דאפשר שלא חלק ר"י אר"ת אלא בספק טרפה שנתערבה דבזה הספק הראשון היה אסור מ"ה. לכך ס"ל דאין להתיר ע"י ס"ס כזה אבל בדבר שיש לו מתירין מודה ר"י דלמסקנא דרב אשי. נתערבה אודאי קאי. דעת הי"א. ולא סיים הכרעתו כלום. ואדרבה בנ"ד י"ל דגם דעת הרמ"א הוא. דעיקר כהמחבר. דאף שבכללי הפמ"ג ביו"ד שם אות ג'. הניח בצ"ע היכא שדיעה א' במחבר בסתמא ודעת הי"א ברמ"א. ולא הכריע לכתוב וכן עיקר וכדומה אי אמרינן גם בזה דהלכה כדיעה א' שבמחבר בסתמא או לא ודלא כהשואל שבתשו' מהר"ם זיסקינד שפשיטא ליה. דגם בזה דעה א' עיקר. אבל כבר הבאתי שם דהפמ"ג באו"ח סוף הנהגות או"ה. בכללים אות כ' וכ"ה סתם כן בשם עבוה"ג סי' מ"ו. ובפמ"ג עצמו סי' תכ"ט בא"א סק"ב פסק כהשואל הנ"ל ובפרט שהש"ך הניח ג"כ לד"ז בצ"ע. והפר"ח ס"ל כן. ודאי דהוה בנ"ד עכ"פ ספק שמא כדברי המחבר. וגם דיש בנ"ד (שהניבין שלימין) צירוף דברי הפלתי סק"ד שכתב דאף הרא"ש לא אמר (דבעינן עוב"ח) רק בנפסקו הניבין המקושרין אבל ביש ניבין המקושרין בעצמות אפשר מודה דא"צ לחפות עצם הנשמט. ע"ש וכן בכנפי יונה ובפר"ח ס"ל כן דא"צ בנ"ד עוב"ח כשהניבין שלימים ועיין במקמ"ע סקכ"ב שכתב דיש לסמוך עליהם בהפ"מ ושעה"ד כיון דהש"ך ופר"ח פליגי בלא"ה ארמ"א. ע"ש. ולמ"ש לעיל בשם הפמ"ג או"ח. י"ל דגם הרמ"א ס"ל לעיקר כדברי המחבר כנ"ל כיון שלא הכריע מכל הלין הוריתי להקל יען שהיה הפסד רב ולעני:

ה לסימן צ"ד ספ"ד סק"י אות ג' ד"ה ולענין הלכה. שצידד שם מטעם דילמא טכ"ע בש"א דרבנן. נ"ב צ"ע מדברי המג"א באו"ח סימן ר"ד סס"ק ט"ז שכתב דטכ"ע דאורייתא אפי' להקל. מההיא דתנ"ג ס"ב ע"ש. אבל י"ל דאינו מוכרח כמ"ש בחי"א כלל מ"ב סי' ב' במוסגר:

ו בשער התערובת חלק ב' פרק ב' ד"ה אמנם כו' אלא שלא מצאתי לא' מראשונים שדיברו בזה לומר דח"ש ע"י תערובת יהיה דרבנן. נ"ב עיין בשו"מ מהדורא תליתאה ח"ב סי' ר"ג שכתב דבמחכ"ת נעלם ממנו דברי הר"ש פ"ב מטבול יום משנה ג' וכו' ע"ש. ובחיבורו יד שאול סי' רל"ח סק"א. ואנכי לא זכיתי להבין העלמה זו. כי המעיין בר"ש שם יראה שכתב וז"ל. ושמא (הא דח"ש אסור מה"ת) ה"מ בעיניה. אבל ע"י תערובת לא ומיהו בפ' גיד הנשה דף צ"ח גבי ההיא פלגא דזיתא דתרבא דנפל לדיקולא דבישרא. משמע אפי' ע"י תערובת נמי אסור מה"ת ע"ש הרי אדרבה הר"ש מסיק. להביא ראיה דח"ש גם ע"י תערובת אסור מה"ת. ועיין בפמ"ג או"ח סוף הפתיחה כוללת. וסוף ס' גוו"ר מזה:

שפתי דעת סימן ק"ב

אבל בספק מותר בנתערבה משום ס"ס. דדבר שיש לו מתירין שהוא דרבנן לא בעינן שיהיה הס"ס בגוף אחד כ"ה בב"ח ע"ז כתב הש"ך דאדרבה דאפשר דשיל"מ כ"ע מודים דלא מהני ס"ס כו' עסי' ק"י בש"ך אות נ"ו. ועמ"ש לקמן בק"י לענין הלכה נ"ב עיין במנ"י כלל ע"ד סק"ב. שכתב דאין דברי הש"ך כאן שהשיג על הב"ח שהיקל בה"מ מוכרחים למעיין בש"ס ופוסקים שם ע"ש. אכן בפמ"ג לקמן סימן ק"י בשפ"ד סוס"ק נ"ט. ובכמ"ד כ' בפשיטות להחמיר. ועיין באו"ח סימן תקי"ג במג"א סוס"ק ד' שכ"כ. ועיין בחכ"א כלל נ"ג סוסי' י"ט. ועיין בש"ע התניא באו"ח שם סעיף ד' שכתב דבד"א ביו"ט ב' א'. אבל ביו"ט ב' של גליות יש להתיר התערובת שנתערב בו ספק ביצה שנולדה ביו"ט אם הוא צריך לביצים הללו לשמחת יו"ט ע"ש ובקו"א שם סק"ב מזה :

בא"ד ב' כתב הכה"ג כו' והרי נדרים כו' ולא ידענא לחלק. נ"ב גם הרש"ל בישו"ש ביבמות פרק ח' סימן ל"ד ג"כ פסק דלא מקרי דשיל"מ אא"כ הוא אסור עתה לכל. ולאחר שעה מותר לכל. אבל דבר שגם עתה אינו אסור לכל. אינו נחשב דבר שיל"מ. ובטל כש"א ועיין בנו"ב מהדו"ת חיו"ד סימן נ"ג שהשואל שם באמת תמה כן והרי קי"ל דהנודר מדבר מקרי דשיל"מ. ולדברי רש"ל קשה והלא גם עתה אינו אסור כ"א להנודר ואמאי דבר שיש לו מתירין ע"ש מה שהשיב לו ע"ז באריכות. ובדבריו שם יתורץ לך גם קושיית הפרי מגדים על הרבינו אשר מלוניל שהובא בכה"ג :

ס"ק ג' בא"ד א' לכאורה כמ"ש באות ד' וא"צ דלהר"ן נמי דלרבא אף לר"י העיקר בתר שמא. ר"ל דלכאורה י"ל דמ"ש הש"ך כאן. דאזלינן בתר שמא. הוא רק לטעם התו"ח מובא בש"ך סק"ד דלכך דבר שיש לו מתירין דלא בטל הוא רק במינו ולא בא"מ. דבא"מ אין ההיתר נקרא על דבר האסור. לכך אזלינן בתר שמא. דאם הוא מין במינו בשמא אע"ג דהוא א"מ בטעמא. מ"מ הוי דשיל"מ. כיון דההיתר נקרא על שם האיסור ולא בטל כיון דיהיה לו מתירין. ואם הוא מבשא"מ בשמא. אע"ג דהוא מב"מ בטעמא בטיל לפי שאין ההיתר נקרא אח"כ על דבר האסור משא"כ לטעם הר"ן. דלכך דשיל"מ. הוא רק במינו לא בטל משום דבזה אפילו רבנן ילפי לה מדם הפר והשעיר כיון דשניהם היתר דהא האיסור יש לו מתירין. ואם כן זהו דוקא במב"מ כדם הפר ושעיר משא"כ במין בשאינו מינו אם כן לעולם לפ"ז אזלינן בתר טעמא בזה. ולאו דוקא בתר שמא. לז"ק הפמ"ג דאין צריך לזה. דלהר"ן נמי אף לר"י דיליף גם שאר איסורים במב"מ דלא בטל מדם פר ושעיר אף דלא דמי ממש דהתם שניהם היתר. משא"כ באיסור עם היתר. ומ"מ ס"ל לרבא דלר"י אזלינן בתר שמא. א"כ ה"ה או כ"ש לרבנן דמצרכי דומיא ממש. ולא ילפי משם רק לענין דשיל"מ דבעינן שיהיו שוין בשמא גבי דבר שיל"מ. דומיא דדם פר ושעיר דזה שמו דם וזה שמו דם :

בא"ד ב' עמ"י כלל ע"ד אות ג' הקשה עליו משכ"ג כו'. ר"ל דבמנ"י שם. הקשה דהרי פסקו בטוש"ע סימן שכ"ג בשם סה"ת. בחלה אם נתערבה בככרות אחרות דהיינו חטין בחטין בק"א ואם נתערב בא"מ. דהיינו חטין בשעורין בטל בס'. ואם כן הרי מבואר דאף דחלה הוא מדברים ששיעורן למעלה מס' במינו ומ"מ אזלינן בתר טעמא דאף דתרווייהו ככרות מקרי. כיון דחלוקין בטעמן. דזה חטים וזה שעורים בטל בס' ע"ש. ועיין ביד אברהם סימן צ"ח שתירץ קושית המנ"י הנ"ל בטוב :

בא"ד ג' כתב הי"ש פכ"ה סימן פ"ח כו'. נ"ב ז"ל הי"ש שם. היכא שנתערבה אותה ביצה שנולדה ביו"ט בכמה ביצים ונתנו אותם לתבשיל. אף דליכא חזותא וטעמא. מאותה ביצה האסורה לחודה מ"מ מתקן בכך מאחר ששאר הביצים נאסרו כולן משום דבר שיל"מ דאפי' באלף לא בטל. ונעשו כולן כגוף האיסור ואינם בטילים עכ"ל. ומשמע אף שנתערבה הביצה ביותר מס' ביצים מ"מ אוסרין אח"כ בתבשיל ביותר מס'. כיון דעביד לחזותא. וע"ז תמה הפמ"ג דהרי הטור בסימן צ"ב בשם ר"ת כתב דדבר הנאסר במשהו לא נ"נ וסגי אח"כ בס' עיין בט"ז שם סקט"ז וב"ב אין קושייתו קאי אמאי החמיר הרש"ל שם והרי קי"ל דדבר הנאסר במשהו לא נ"נ. ואינו אוסר אחר כך במשהו. דתרי משהו ל"א. דזה לק"מ. דעיין בסימן צ"ב. בט"ז שם דבלח בלח אמרינן תרי משהו. וגם בנה"כ שם הסכים לו בזה ע"ש ובמ"ז שם. וכ"ה באו"ח סימן תס"ז במ"ז ס"ק י"ז. דבלח אוסר לעולם במשהו ע"ש. ואם כן ה"ה כאן בי"ש אף דמיירי שנתערבה ביצה הנולדה ביו"ט. ביותר מס' ביצים. מ"מ אם לקחו כל הביצים וביצת המוקצה בתוכן טרופים יחד ונתנו אותם לתבשיל אוסרים שוב אף בלמעלה מס' כיון שהאיסור עצמו ג"כ יש בתוכו. ונבלל בתוך התבשיל שפיר אוסר במשהו. כיון דהם עבידי לטעמא וחזותא. דהוי מב"מ עם התבשיל. אלא ה"ק הפמ"ג. דהרי קי"ל דמשהו לא נ"נ. ואם כן כיון דביצה האסורה לחודה אינה נותנת טעמא וחזותא אלא ע"י צירוף ביצים הכשרים א"כ הו"ל זו"נ דמותר. ועיין בבל"י סק"ד בשם הפר"ח כו' לפ"ז יש לפשוט ספיקא דידי בצ"ח. נ"ב עיין שם בשפ"ד סקל"ב :

בא"ד ד' גם עיין בת"ח כלל ע"ד ד"ו כו'. אלא שתלוי אם דשיל"מ טעמו. או בלוע אוסר. ועש"ך אות ט' כאן. ולפ"ז אף בס' רוטב הבלוע בביצה כו'. ר"ל דלפמ"ש הר"ן. דאם הביצה קלופה היתה ברוטב פחות מס'. שוב רוטב זה אם נפל לרוטב אחר אוסרו במשהו מחמת מב"מ דל"ב בדשיל"מ. א"כ לפ"ז קשיא אמאי כשיש ברוטב ס' נגד הביצה מותר הרוטב. והלא רוטב הנבלע בביצה נאסר. דאוכל הוא ואינו מקושר למה שבקדרה [ועיין לעיל סימן צ"ב. במ"ז סוס"ק א' ובסי' צ"ד בשפ"ד סק"א וסק"ד וס"ק כ"ג] אם כשחזר ונפלט רוטב זה מהביצה לשאר הרוטב שבקדירה יאסור במשהו. וכמו דאמרינן בחולין ק"ח ע"ב בזית בשר שנפל ליורה של חלב. דקרב דס"ל מב"מ ל"ב. אף שיש ס' בחלב שביורה נגד הבשר מ"מ מעט חלב שנבלע בבשר נאסר וכשחוזר ונפלט אוסר לשאר החלב במשהו ונ"ב עיין בפלתי סק"ו ד"ה והנה עוד יש להבין כו' שהרגיש בקושיא זו ע"ש כו' ויש לצדד בה"מ. נ"ב כ"ז לש"ך בסק"ט שאוסר דשיל"מ בטעמו לחוד וגם הפמ"ג משמע דס"ל הכי וכמ"ש הלבו"ש בח"ד ס"ק רנ"ט ע"ש ובשפ"ד סימן צ"ב סוסק"י ובמ"ז סימן פ"ו סק"ט ד"ה ודע שאני נסתפקתי ע"ש ובמש"ש. ועפמ"ג או"ח סימן תקי"ג בא"א סוס"ק ו' וסימן שי"ח במ"ז סוס"ק ט"ו. וכאן בשעה"ת ח"ג סוף פ"ב ד"ה ודבר שיש לו מתירין כו' ואף בטעמו ע"ש ובסימן ק' בשפתי דעת סוס"ק י"א. ולקמן בשפ"ד סוס"ק ט'. אבל למנ"י כלל ע"ד סק"ח. ושו"ת פני אריה סי' ב' הובא בפ"ת סק"ז. וכ"ה בחו"ד חי' סק"ח וביאורים טק"ד דהיכא דליכא רק טעמו לחוד ולא נתערב מגוף האיסור כלל בטל בדשיל"מ. ה"ה הכא. ועיין בחכ"א כלל נ"ג סוסי' כ"א שכתב דבמקום שאין צורך גדול יש להחמיר דטעמו בדשיל"מ ל"ב ע"ש. ועיין בספר תפארת למשה שכתב דל"נ פשוט. דכל שאין האיסור בעין. רק טעמו לחוד דבטל בדבר שיש לו מתירין ע"ש. ועיין בחו"ד חי' סוסק"ט. ועיין באו"ח סימן תקי"ג במג"א ס"ק ו' שדייק מהמחבר שם. שטעמו לחוד נמי לא בטל בדבר שיש לו מתירין וסיים אבל דעת רמ"א ביו"ד ק"כ. דטעמו בטל ע"ש. ועיין בש"ע התניא באו"ח שם סעיף ה' ובקו"א שם אות ג' שכתב דמ"ש המג"א בשם רמ"א ביו"ד הוא נכון לפסק הלכה כמו שהכריע המנ"י עיין שם :

ס"ק ז' בא"ד א' דאף שלפעמים כותב המחבר יש מי שאומר באין חולק מ"מ הוא רק משום דלא נזכר כו' נ"ב ז"ל הסוגיא שם: מיתיבי אחד ביצה שנולדה בשבת ואחד ביצה שנולדה ביו"ט בכמה ביצים ונתנו אותם לתבשיל. אף דליכא חזותא וטעמא. אותה ביצה האסורה לחודה מ"מ מתקן בכך מאחר ששאר הביצים נאסרו כולן משום דבר שיל"מ דאפי' באלף לא בטל. ונעשו כולן כגוף האיסור ואינם בטילים עכ"ל. ומשמע אף שנתערבה הביצה ביותר מס' ביצים מ"מ אוסרין אח"כ בתבשיל ביותר מס'. כיון דעביד לחזותא. וע"ז תמה הפמ"ג דהרי הטור בסימן צ"ב בשם ר"ת כתב דדבר הנאסר במשהו לא נ"נ וסגי אח"כ בס' עיין בט"ז שם סקט"ז וב"ב אין קושייתו קאי אמאי החמיר הרש"ל שם והרי קי"ל דדבר הנאסר במשהו לא נ"נ. ואינו אוסר אחר כך במשהו. דתרי משהו ל"א. דזה לק"מ. דעיין בסימן צ"ב. בט"ז שם דבלח בלח אמרינן תרי משהו. וגם בנה"כ שם הסכים לו בזה ע"ש ובמ"ז שם. וכ"ה באו"ח סימן תס"ז במ"ז ס"ק י"ז. דבלח אוסר לעולם במשהו ע"ש. ואם כן ה"ה כאן בי"ש אף דמיירי שנתערבה ביצה הנולדה ביו"ט. ביותר מס' ביצים. מ"מ אם לקחו כל הביצים וביצת המוקצה בתוכן טרופים יחד ונתנו אותם לתבשיל אוסרים שוב אף בלמעלה מס' כיון שהאיסור עצמו ג"כ יש בתוכו. ונבלל בתוך התבשיל שפיר אוסר במשהו. כיון דהם עבידי לטעמא וחזותא. דהוי מב"מ עם התבשיל. אלא ה"ק הפמ"ג. דהרי קי"ל דמשהו לא נ"נ. ואם כן כיון דביצה האסורה לחודה אינה נותנת טעמא וחזותא אלא ע"י צירוף ביצים הכשרים א"כ הו"ל זו"נ דמותר. ועיין בבל"י סק"ד בשם הפר"ח כו' לפ"ז יש לפשוט ספיקא דידי בצ"ח. נ"ב עיין שם בשפ"ד סקל"ב :

בא"ד ד' גם עיין בת"ח כלל ע"ד ד"ו כו'. אלא שתלוי אם דשיל"מ טעמו. או בלוע אוסר. ועש"ך אות ט' כאן. ולפ"ז אף בס' רוטב הבלוע בביצה כו'. ר"ל דלפמ"ש הר"ן. דאם הביצה קלופה היתה ברוטב פחות מס'. שוב רוטב זה אם נפל לרוטב אחר אוסרו במשהו מחמת מב"מ דל"ב בדשיל"מ. א"כ לפ"ז קשיא אמאי כשיש ברוטב ס' נגד הביצה מותר הרוטב. והלא רוטב הנבלע בביצה נאסר. דאוכל הוא ואינו מקושר למה שבקדרה [ועיין לעיל סימן צ"ב. במ"ז סוס"ק א' ובסי' צ"ד בשפ"ד סק"א וסק"ד וס"ק כ"ג] אם כשחזר ונפלט רוטב זה מהביצה לשאר הרוטב שבקדירה יאסור במשהו. וכמו דאמרינן בחולין ק"ח ע"ב בזית בשר שנפל ליורה של חלב. דקרב דס"ל מב"מ ל"ב. אף שיש ס' בחלב שביורה נגד הבשר מ"מ מעט חלב שנבלע בבשר נאסר וכשחוזר ונפלט אוסר לשאר החלב במשהו ונ"ב עיין בפלתי סק"ו ד"ה והנה עוד יש להבין כו' שהרגיש בקושיא זו ע"ש כו' ויש לצדד בה"מ. נ"ב כ"ז לש"ך בסק"ט שאוסר דשיל"מ בטעמו לחוד וגם הפמ"ג משמע דס"ל הכי וכמ"ש הלבו"ש בח"ד ס"ק רנ"ט ע"ש ובשפ"ד סימן צ"ב סוסק"י ובמ"ז סימן פ"ו סק"ט ד"ה ודע שאני נסתפקתי ע"ש ובמש"ש. ועפמ"ג או"ח סימן תקי"ג בא"א סוס"ק ו' וסימן שי"ח במ"ז סוס"ק ט"ו. וכאן בשעה"ת ח"ג סוף פ"ב ד"ה ודבר שיש לו מתירין כו' ואף בטעמו ע"ש ובסימן ק' בשפתי דעת סוס"ק י"א. ולקמן בשפ"ד סוס"ק ט'. אבל למנ"י כלל ע"ד סק"ח. ושו"ת פני אריה סי' ב' הובא בפ"ת סק"ז. וכ"ה בחו"ד חי' סק"ח וביאורים טק"ד דהיכא דליכא רק טעמו לחוד ולא נתערב מגוף האיסור כלל בטל בדשיל"מ. ה"ה הכא. ועיין בחכ"א כלל נ"ג סוסי' כ"א שכתב דבמקום שאין צורך גדול יש להחמיר דטעמו בדשיל"מ ל"ב ע"ש. ועיין בספר תפארת למשה שכתב דל"נ פשוט. דכל שאין האיסור בעין. רק טעמו לחוד דבטל בדבר שיש לו מתירין ע"ש. ועיין בחו"ד חי' סוסק"ט. ועיין באו"ח סימן תקי"ג במג"א ס"ק ו' שדייק מהמחבר שם. שטעמו לחוד נמי לא בטל בדבר שיש לו מתירין וסיים אבל דעת רמ"א ביו"ד ק"כ. דטעמו בטל ע"ש. ועיין בש"ע התניא באו"ח שם סעיף ה' ובקו"א שם אות ג' שכתב דמ"ש המג"א בשם רמ"א ביו"ד הוא נכון לפסק הלכה כמו שהכריע המנ"י עיין שם :

ס"ק ז' בא"ד א' דאף שלפעמים כותב המחבר יש מי שאומר באין חולק מ"מ הוא רק משום דלא נזכר כו' נ"ב ז"ל הסוגיא שם: מיתיבי אחד ביצה שנולדה בשבת ואחד ביצה שנולדה ביו"ט. אין מטלטלין אותה כו' וספיקא אסורה ואם נתערבה באלף כולן אסורות פירש"י וספיקא של זו אסורה. קס"ד ספק נולדה ביו"ט ספק בחול אסורה ביו"ט בשלמא לרבה דאמר טעמא דב"ה דאסרי לביצה הנולדה ביו"ט משום הכנה הוי ספיקא דאורייתא וכל סד"א לחומרא. אלא לרב יוסף ולרבי יצחק דאמרי משום גזירה ספק דרבנן הוא. וכל סד"ר לקולא. ומשני סיפא אתאן לספק טרפה פרש"י ספק נולדה מתרנגולת טריפה או מכשרה. ולאו ביו"ט קאי. ואיידי דאיירי באיסור ביצה. איירי נמי בהא ופריך א"ה. אימא סיפא ואם נתערבה באלף כולן אסורות אא"ב ספק יו"ט ספק חול הוי דשיל"מ. וכל דבר שיל"מ אפילו באלף ל"ב אא"א ספק טרפה. דבר שאין לו מתירין הוא. ותבטל ברובא כו' ומשני רב אשי. לעולם הא דקתני וספיקא אסורה ספק יו"ט. ספק חול קאמר ודקשיא לך לר"י ולר"י סד"ר הוא ולקולא.

הכא

משבצות זהב סימן ק"ב

בא"ד ב' גם קשיא אכתי באומר פרוטה בכיס זה כו'. ר"ל דתירוץ הפר"ח. דמיירי דהפרוטה של הקדש היתה ניכרת. ולכך לא בטילה. לא מתוקם רק ברישא דמתניתין כשנפלה פרוטה כו' אבל בסיפא דתני או שאמר פרוטה בכיס זה. אכתי קשיא אמאי לא בטל ברוב. דהא כאן לא ניכר כלל ההקדש מעולם דהא בא ההקדש ע"י תערובת :

בא"ד ג' וראיתי להכו"פ כו'. והא אפילו מן התורה לא הוכר האיסור. ר"ל דבפלתי סק"ת כתב עמ"ש התוס' הנ"ל. דא"א לומר דלכך פרוטה של הקדש ל"ב. מטעם דהוי דבר שיל"מ. כיון דדבר שיש לו מתירין הוא רק דרבנן ושקה דהרי אפילו אי הוי דשיל"מ מדאורייתא. מ"מ לא שייך לומר דהוי דשיל"מ בכה"ג. דהא לא ניכר האיסור מעולם. ובאמירת פיו דהוי פרוטה בכיס זה הקדש תיכף נתבטל בכיס. וע"כ דמשמע מהתוס' דגם בלא ניכר האיסור ובא לעולם ע"ת. גם כן הוי דשיל"מ. עז"ק הפרי מגדים דבאמת לק"מ. דהמעיין בתוס' נקטו בלשונם פרוטה שנתערבה ואהא כתבו דשיל"מ ר"ל מדנקט התוס' בקושייתו וליבטל האי פרוטה שנפלה ולא קאמר סתם. וליבטל האי פרוטה ברובא. משמע מזה. דלא קשיא ליה לתוס' אלא מהא שנפלה פרוטה של הקדש. וע"ז שפיר כתבו דא"א לומר דל"ב משום דהוי דשיל"מ. כיון דדשיל"מ הוא רק דרבנן אבל באמת באומר פרוטה בכיס זה הקדש. בלא"ה לא הוי דשיל"מ דמעולם לא הוכר האיסור ובא לעולם ע"ת. אך באמת מפני מה לא היה קשה ליה לתוס' גם באומר פרוטה בכיס זה הקדש דליבטל ברובא. לז"ק הפמ"ג. וסבור הייתי לומר כו' לק"מ דאמרינן דדעתו היה על אחרונה נ"ב עיין בטו"ט מהדו"ג סימן קס"ד שהוכיח מדברי התוס' הנ"ל. דמשמע דס"ל דדבר שיש לו מתירין אפילו בבא לעולם ע"ת ל"ב. וכן מ"ש התוס' אחר כך. דמטבע חשוב ול"ב והרי בא לעולם ע"ת. הרי מוכח להיפוך. מדברי הפוסקים המקילין בבא לעולם ע"ת ע"ש. ובמח"כ נעלם ממנו שכבר קדמו בפלתי כאן. ושכבר דחה זה במ"ז כאן לכל זה כנ"ל. דהתוס' לא קאי רק אריש דנפלה שהיה ניכר האיסור הקודם. ועיין במשניות במסכת מעילה שם בתוס' חדשים על התוי"ט שם שת"רץ לקושיית התוס' די"ל דמתניתין אתיא כר"י דס"ל מב"מ ל"ב רק על הר"מ שכתב כן, ואיהו פסק דמב"מ בטל קשה. ונ"ל די"ל דגם מדאורייתא לא בטל דהא ודאי אם ניכר האיסור לא בטל דיוכל ליטלו. וכאן האיסור הוא הקדושה שעל הפרוטה וזה יוכל ליטלו. להחליף על הפרוטה אחרת והיא נשארת חולין גמורים ע"ש. ועיין בתפארת ישראל על משניות בחגיגה פ"ג משנה ד' דף ש"א שרוצה ליישב קושיית התוס' הנ"ל. ע"פ דברי המרדכי סוף חולין דהיכא דנולד בתערובת מה"ת לא בטל ע"ש. ובמחכ"ת לא דק. דהרי בדברי המרדכי עצמו פ"ק דשבת מובא ברמ"א כאן ס"ד דבבא לעולם עי"ת. אדרבה אף דבר שיל"מ בטל והוא לכאורה היפוך שבסוף פ"ק דחולין הנ"ל ועכצ"ל כמ"ש בפלתי סק"ת. והפמ"ג בגינת ורדים כלל מ"ז. ובמ"ז כאן ס"ק י"א ובסימן ס"ט במ"ז סקל"ה במוסגר ובנו"ב מהדו"ת חיו"ד רסי' נ"ד וחוו"ד סימן זה ביאורים סק"ז. ובשו"ת ב"ש חיו"ד סימן קל"ז, ורי"ט אלגזי להלכות בכורות להרמב"ן פ"ג דף כ"ב ע"ב לחלק, דבכה"ג שההיתר היה ניכר מקודם, רק האיסור נולד בתערובת זה אף בדבר שיל"מ בטל, והיכא שההיתר גם כן לא היה ניכר ובאו לעולם ההיתר והאיסור מעורבין בזה, הוא דקאמר המרדכי דאף בדבר שאל"מ לא בטל, ואם כן אדרבה כאן שבכיס היה כבר ניתר מקודם רק ההקדש נולד בתערובת זה אף שהוא דבר שיל"מ בטל להמרדכי עד שמזה ומזה באמת הפלתי סק"ח על התוס' דמשמע מדבריו דאי הוי דבר שיש לו מתירין לא בטל מדאורייתא הוי אמרינן דלכך ל"ב הפרוטה של הקדש משום דבר שיל"מ והרי בכה"ג שהאיסור נולד בתערובת. וההיתר היה מכבר בעולם אף בדבר שיש לו מתירין בטל להמרדכי כנ"ל והפמ"ג תירץ על זה דקושיית התוס' באמת לא קאי רק אריש בנפל פרוטה של הקדש לא אאמר פרוטה בכיס זה הקדש כנ"ל, ועיין ברי"ט אלגזי שם מ"ש בזה, ועיין בחי' הרש"ש שתמה על תירוץ התוס' חדשים הנ"ל דז"א לפמ"ש התוס' מנחות כ"ב ע"ב דביבש ביבש אף (כ"י מודה דמב"מ בטל ע"ש :

בא"ד ד' עוד כתב חו"י סימן קל"א מי שנדר כו' הוה דבר שיל"מ דמתחילה יתיר שבועה. נ"ב עיין בפ"ת ס"ק י' שהביא בשם תשובת בית יעקב סימן ק"י שכתב דדוקא בנדר, משום דאיכא מצוה לאיתשולי ביה הוי דבשיל"מ, אבל אם נשבע שלא לאכול מאכל פלוני ונתערב לא הוי דשיל"מ דלי' מצוה כדלק' סי' ר"ג ע"ש. וכן העלה בשו"ת תשובה מאהבה ח"א סימן ק"ב וק"ד, ולא כהפרי מגדים בפתיחתו להלכות פסח שכתב בפשיטות דגם בשבועה איכא דין דשיל"מ, דליתא ע"ש שהאריך, ועיין בחו"י סימן קל"א שכתב שנדר כו' כמובא במ"ז כאן ולדברי שו"ת בי"ע ותשובה מאהבה הנ"ל אין זה דשיל"מ מאחר שהיה כאן שבועה עכ"ד, ועיין בשו"ת מהר"ם שיק חיו"ד סימן קכ"ג מזה, ועיין בשאלות ותשובות ב"ש חלק או"ח סימן קי"ג אות ט' שהסכים להבית יעקב דשבועה לא הוי דבר שיש לו מתירין ע"ש באורך מזה :

ס"ק ב' בא"ד א' עט"ז וירצה כו' ר"ל דלכאורה על המחבר בלא"ה לק"מ כיון דאיהו עולין כשיעורן ע"ש ושפיר קמ"ל דל"ב משום דשיל"מ. וא"צ למ"ש הט"ז דנ"מ לענין ס'. וכן הקשה על הט"ז בבל"י סק"א. לז"ק הפמ"ג דהט"ז קאי על הטור שפסק בסי' פ"ו דביצה לא בטילה. והוא מטעם דהוא דבר שבמנין. וכמ"ש הטור בסי' ק"י בשעם בעה"ת עסי' פ"ו בש"ך סק"י. וכאן בסי' זה כתב בין שלימה כו' ותמה בפרישה סק"ב דבשלימה מאי איריא דל"ב משום דבר שיש לו מתירין ת"ל משום דדרכה למנות. לז"ק הט"ז דנפקא מינא לענין ספק :

בא"ד ב' הנה בפרישה כו'. ר"ל דז"ל הפרישה אות ב' עמ"ש הטור בין שלימה כו' ע"ע בשלימה מאי איריא דאינה בטילה משום דשיל"מ. ת"ל משום דביצה דרכה למנות ואינה בטילה ואפשר כיון דהאי ביצה אין שם איסור עליה. דהא למחר תהיה מותרת. אי לאו טעמא דהיא הנותנת דכיון שיל"מ הדין נותן שלא להוי היתר היום בתערובת לא היינו אוסרים אותה. מטעם דבר שדרכו למנות דלא אמרו זה אלא בדבר ששם איסור גמור עליו. אבל בסמוך בביצת ספק טריפה צריכין לטעמא דבטילה. דהא ממ"נ לא להוי בטילה. או אמרת לסוף יתגלה מילתא שהיא טרפה אין לה ביטול מחמת דבר שדרכו למנות ואי יתגלה שהיא כשירה. לית לה ביטול משום דשיל"מ. לכך קאמר כיון דלאו בידו הוא כו' לא מקרי דשיל"מ. ובטילה עכ"ל, ובאות ד' שם עמ"ש הטור בשם הרשב"א שאינו נקרא דשיל"מ אלא דבר שההיתר יבוא ודאי ממילא. אבל דבר שאינו בידו. ואינו בודאי שיבוא. לא הילכך ספק ביצת טריפה כו' כתב וז"ל הילכך ס' ביצת טריפה כו' פירוש והיא טרופה דבשלימה אף שהיא טריפה אינה בטלה כמ"ש לעיל בסי' פ"ו, וכן תירץ בדרכי משה, ולפמ"ש ריש הסימן, אין צריך לאוקמי בטריפות עכ"ל, ר"ל דלעולם מיירי בשלימות והא דל"א דל"ב מטעם דבר שדרכו למנות, משום דלא אמרו דדבר שבמנין ל"ב, אלא בודאי טריפה, ששם איסור גמור עליו ולא בדבר דזילמא תהיה מותרת וכמ"ש לעיל ועז"ק הפמ"ג דבאור דבריו כו' אבל דבר שיש לו מתירין לא גזרו ביה דבר שבמנין הילכך קאמר דביצה שנולדה ביו"ט דל"ב משום דהוי דבר שיל"מ, ובזה מתורץ דלמה ליה לרשב"א לומר גבי ביצת ס"ט. דלא הוי דבר שיש לו מתירין משום דאין המתיר בודאי הובא במחבר סעיף ב' תיפוק ליה כו' :

בא"ד ג' כדמוכח מריש ביצה למה דס"ד ספק טרפה כו' ואפשר שזה שפירש"י בד"ה לספק כו', נ"ב עיין במ"ש על השפתי דעת סק"ז שהבאתי שם הסוגיא ותבין, ואף אנו נאמר דה"ה כל הדברים החשובים כמו ב"ח וחהר"ל לא שייכא כשחוזר להתירו, נ"ב העירני ע"ז אחי הרב היקר החריף כמר משה נ"י, ממ"ש המחבר לעיל סוסי' ט"ז סעיף י"ב דבהמה שנשחטה אמה או בתה היום כו' וכבשינהו דניידי כו' וכתב בש"ך שם ס"ק כ"ה דהטעם דצריך לנכבשינהו ולנייד אותן ממקום קביעותן, משום דכ"ז שהם ביחד בעלי חיים לא בטלי, אפילו באלף ע"ש והרי לדברי הפמ"ג כאן לא שייך בכה"ג חומרא דב"ח כיון דאו"ב אין איסור קבוע עליו רק הוא חוזר להתירו למחר, ובשלמא להלבוש שם הובא בשפ"ד שם שכתב דהטעם דלא בטלי שם הוא משום דהוי דבר שיש לו מתירין א"ש, אבל לדברי הש"ך שם קשה, ועיין בגליון רש"א שם, ושו"ר שכבר עמד על קושיא זו בשו"ת הרי בשמים להג' אבד"ק סטריא סוסי' ה' וכתב שצ"ע גם מדברי התוס' סוף מעילה גבי האומר פרוטה בכיס זה הקדש כיון שהוציא את

הראשונה

משבצות זהב סימן ק"ב

הראשונה מעל שהקשו דליבטל ברובא דדבר שיש לו מתירין רק מדרבנן ל"ב, ותירצו דמבטל חשיב ול"ב ולהפרי מגדים הרי לא הוי איסור קבוע כיון שיש לו מתירין עכ"פ. ולא שייך בכה"ג חומר דדבר חשוב, והשואל שם תמה מביצה דף י' ע"ב גבי זימן שניים ומצא ג', אסורין מב"נ כו' והקשו בתוס' שם דליבטל ברובא, ותי' דב"ח ל"ב ולד' הפרי מגדים, הרי לא הוי איסור קבוע כיון שלאחר יו"ט יהי' מותר ובכה"ג אף ב"ח בטלי ע"ש שכתב לתרץ זה, אך מהא דמעילה, ומהא דיו"ד סוסי' ט"ז הניח בצ"ע, ולענ"ד י"ל בפשוט דהרי הפמ"ג כתב דהב"י בק"ו חולק עם הפרישה וס"ל דאף בדבר שאפשר שתהא מותר אחר כך גם כן נוהג מנין, וב"ח וכדומה, אך נסתפק הפמ"ג בסוס"ק זה, אם בדבר שחוזר ודאי להתירו הב"י מודה לו, או נאמר אפ"ה חולק וסובר דמטעם מנין וכדומה לא בטל ואם כן יש לפשוט זה ממה שכתב המחבר לעיל סוסי' ט"ז דשם הוא ודאי חוזר להיתירו למחר, אך אולי המחבר שם באמת כוונתו דל"ב משום דהוי דשי"מ כמ"ש הלבוש, ועכ"פ אף אי המחבר שם מטעם דב"ח ל"ב קאמר כמ"ש הש"ך שם, מכל מקום אין קושיא, דהרי הפרי מגדים עצמו הרגיש דהב"י לא סבירא ליה כפרישה בזה כנ"ל ועיין בטו"ט מהדו"ג סימן קע". מה שמיישב לקושיית השואל על הפרישה מן הש"ס ר"מ"ס ע"ז דקאמר ככרות של בעה"ב לא בטל והרי הרמב"ם ס"ל דחמץ הוי דבר שיש לו מתירין דל"ב ע"ש באורך ועיין באות שאחר זה :

בא"ד ד' שהרי הב"י בק"י לא למדה אלא מדכתב הרשב"א דביצת ספק טריפה בטילה ולא הוי דבר שי"מ והא הוי מנין אע"כ דס"ל דביצה לא הוי דבר שבמנין ולפמ"ש הפרישה אין הוכחה דשאני בס"ט דאין שם איסור קבוע עליו. דדילמא תטעון ביצים לאחר כ"א יום ויתברר שהיא מותרת. לכך ל"א ביה דבר שבמנין. משא"כ בביצת ודאי טריפה שפיר י"ל דל"ב משום דבר שבמנין : כו' ואפשר בדבר שחוזר ודאי להתירו אף הב"י מודה. ואם נאמר דאפ"ה כו' נ"ב עיין במ"ש באות ג' מזה :

ס"ק ד' בא"ד א' במג"א או"ח תקי"ג אות ד' צ"ע כו'. ר"ל דז"ל המחבר באו"ח שם. ביצה שנולדה ביו"ט כו' ואם נתערבה אפילו באלף כו' ספק אם נולדה ביו"ט או בחול אסורה. וכתב ע"ז במג"א שם סק"ד וז"ל. בטור כתב איפכא ספק אם נולדה ביו"ט או בחול אסורה. ואם נתערבה באלף כולן אסורות מדהחליף הרב"י לשונו בש"ע. ש"מ דס"ל דספק שנתערב כולן מותרות דכל אחד הוי ס"ס. וצ"ע דביו"ד סימן ק"ב פסק לאיסור. ואפשר שם מיירי בחד בשבת דהוי דאורייתא ודבר שיש לו מתירין עכ"ל. ונ"ב עיין בכו"פ כאן שהסכים לדברי המג"א בזה ע"ש. ועי' בסי' ק"י במ"ז סקי"א. ובחכ"א כלל נ"ג סוסי' י"ט ע"ש :

ס"ק ה' בא"ד א' דלר"י דם הפר ושעיר לאו דוקא ממשו כדמוכח מרבה בר בר חנה ר"ל דאיתא בחולין ק' ע"א. דרש רבה בר בר חנה חתיכה של נבילה אינה אוסרת עד שתתן טעם ברוטב ובקיפה ובחתיכות. אוקי רב אמורא עלי' ודרש כיון שנתן טעם בחתיכה חתיכה זו עצמה שקבלה טעם מהנבילה נ"ג ואוסרת כל החתיכות כולן מפני שהן מינה. ע"ש בגמרא דקאי לר"י דס"ל מין במינו ל"ב. הרי דלר"י לאו דוקא דומיא דדם הפר שנתערב בו ממשו של דם השעיר. אלא אף בחתיכה שקבלה רק פליטה מנבילה כשנתערבה במינה לא בטילה. ואם כן ה"ה לדידן בדשי"מ דילפינן לה דל"ב במינו. מדם הפר והשעיר. דל"ד ממשו אלא אף פליטתו לחוד נמי ראוי לומר דל"ב בדשי"מ. ונ"ב עיין בשעה"ת חי"ג פ"ב ד"ה דשי"מ כו'. שוב ראיתי שזה ליתא כו' ע"ש, ועיין בנו"ב מהדו"ת חיו"ד סימן ל"ה ע"ש :

ס"ק ו' בא"ד א' הא באין קליפה אפילו משהו ליכא עיין או"ח תקי"ג בט"ז אות ג'. ובמג"א אות ז' ובתו"ח ע"ד ד"ג דמבואר שם כן ואף ס' א"צ ונ"ב כאן פשיט ליה להפמ"ג מה שנסתפק לעיל סימן פ"ו במ"ז סוסק"ט ע"ש ובמש"ש באורך מזה :

ועיין במנ"י כלל ע"ד סק"י. שכתב דרק בה"מ דוקא אבל באיה"מ לפמ"ש הרמ"א בסימן פ"ו ס"ו בהגה"ה. וי"א דכל כו' ומשמע שם דאף בביצת נבילה דרבנן מיירי התם. אם כן ה"ה לביצה שנולדה ביו"ט :

ס"ק ז' בא"ד א' ועיין בצ"צ סי' ס"ט דה"פ כו' ר"ל דבצ"צ שם הקשה למה ליה להרשב"א לומר משום דאין המתיר בודאי כו' והלא ממ"נ לא הוי דשי"מ. דאי תטעון התרנגולת ביצים לאחר כ"א יום. אם כן הביצה למפרע מותר בלא תערובות כלל. ולא היה כאן איסור מעיקרא. ואי תמצא טרפה. אם כן אין לה מתירין. ותירץ דאפילו אם תמצא התרנגולת אחרי כן שלא היתה טריפה. מ"מ האי דאכיל ביצתה כעת עביד איסורא. בעוד שלא נודע לו. לכן סד"א דמקרי דשי"מ ולא יאכלנו היום ע"י ביטול בעוד שהוא בספק איסור. וימתין עד שיתברר שהיא מותרת. וקמ"ל הרשב"א דכיון שאין המתיר בודאי שיבוא לא הוי דשי"מ ונ"ב עיין בנה"כ בהג"ה מ"ש בשם כת"י של הרמ"א על גליון או"ה ע"ש ולז"ק הפמ"ג על הצ"צ. שיפה כתב. וכ"ה בפר"ח סק"ו. ומנ"י כלל ע"ד סקי"א ודלא כפלתי סק"ד שפקפק עליו. דהרי דברי הצ"צ ברורין בטעמן וראיה מאשה שנדרה כו' ר"ל דהכו"פ פקפק על ד' הצ"צ וכתב. וכי בשביל שעכשיו מסופק אף שאחר כך יתודע שהתרנגולת היתה כשרה והיה כעת בכלל עד שתאכלנו באיסור כו'. ולז"ק הפרי מגדים דדברי הצ"צ ברורין בטעמו. דודאי אף אם יתברר אח"כ שהתרנגולת מותרת. מכל מקום האי דאכיל ביצתה בעת בעוד שלא נודע לו עביד איסורא. וראיה מאשה שנדרה. ושמע בעלה והפר לה. והיא לא ידעה שהפר לה. ועברה על נדרה. שצריכה סליחה וכפרה. וכ"ה בנ"ד [סייעתא לזה. עיין בתוס' סוטה דף כ"ח ע"א ד"ה מה ת"ל בסופו ע"ש: וכדאיתא בש"ס קידושין דף פ"א ע"ב ובנזיר דף כ"ג ע"א : ובד"מ פרק י"ב מהלכות נדרים דין י"ח ועפמ"ג או"ח בפתיחה כוללת חלק א' אות כ"ו בסופו ע"ש ונ"ב עיין בהגהת מוהרש"ק ז"ל שכתב דראייתו בזה הוא תמוה. כמ"ש בחיבורו. ובבי'אור ד' הרשב"א כתב שם ג"כ ע"ש. ועיין בחו"ד ביאורים סק"ב מ"ש בזה] ועיין במנ"י כלל ע"ד ס"ק י"א באורך :

בא"ד ב' עוד כתב שם דביצה ס"ט או ודאי טרפה שנולדה ביו"ט. הוי דבר שי"מ לענין יו"ט. נ"ב בשעה"ת ח"ג פ"ב ד"ה דשי"מ. באופן הא'. שכתב דד"ז תלוי בטעם רש"י. והר"ן בדשי"מ ע"ש. ועיין בה"ט סק"ה. וכ"ה בספר תפארת למשה והניח בצ"ע לדינא. ועיין בעקרי הד"ט חיו"ד סימן י"א אות ל"ד בשם ים ישששכר מ"ש בזה ע"ש. ועיין בחוו"ד יוסי' זה ביאורים סוסק"ח :

בא"ד ג' נסתפקתי מי שנדר כו'. שוב ראיתי דיש ב' תירוצים ביבמות (דף ל"ב ע"ב) לקוברו בין רשעים. ולחד פי' כו'. ר"ל דמסיק שם בגמרא. דאף ר"י סבר אין אחע"א והא דקאמר דחייב משום אשת אח. ומשום אחות אשה. באמת אין חייב. אלא אחת אלא מעלה אני עליו כאלו עשה ב'. מאי נ"מ לקוברו בין רשעים גמורים פרש"י דלאו בשוגג קאי. לחייבו שתי חטאות. אלא במזיד ולעשותו רשע גמור לקוברו בין רשעים גמורים הואיל דעבר אתרין איסורין עיין שם. כו' ועוד דכולל קל על חומר לא חיילי כו' ויו"ט על טריפה קיל כו', ר"ל כיון דכולל איסור קל על חמור לא חייל א"כ שוב לא שייך לומר דלכך בדין של הצ"צ בטריפה שנולדה ביו"ט לא בטל, כיון דהוי איסור כולל, דהרי איסור יו"ט קיל דיש לו היתר למחר, משא"כ טרפה, וע"כ כדאמרן דקי"ל כהאי שינוייא דאף דאין אחע"א היינו ללקות ב' אבל ב' איסורים קעביד, ואם כן ה"ה בנ"ד בנדר מטרפה, דהוי דבר שיש לו מתירין כיון דיכול להרויח איסור הב' ונ"ב עפמ"ג או"ח בהנהגת או"ה סדר א' סקכ"ה. ועי"ש בפתיחה כוללת לה"פ. בחלק הב' בדיני תערובות וחמץ נוקשה בשיטה הששית אות ט"ז דהביא ראיה מהש"ך ביו"ד סימן רל"ח סק"ה. דסובר דאין אחע"א כלל ואף תרין איסורין אין רביע עליו ע"ש שהניח בצ"ע. ועיין בשו"ת בי"ש חאו"ח ח"ב סימן ק"ג אות ט' שתמה על הפרי מגדים. במ"ש כאן דאף בנשבע על טריפה יש ב' איסורין כמו באאחע"א לקוברו בין רשעים גמורים. דז"א דדוקא באיסורים שאסרה תורה הוא כן. אבל שבועה אינה חלה על איסורין ואף אם כבר עבר האיסור אינה חלה השבועה ועיין בש"ך יו"ד סימן רל"ח סק"ה כבר הבאתי דהפמ"ג עצמו הרגיש מהש"ך שם וכ"כ בספר שעה"מ פי"ז מהא"ב והביא ראיה מתוס' שלהי דגדרים כו' ע"ש באורך ועיין בפ"ת כאן סק"ד בשם שו"ת רע"א סימן ס"ה ע"ש :

שפתי דעת סימן ק"ב

הכא אזלינן לחומרא דכל דשי"מ אפילו בדרבנן לא בטל ומחמרינן נמי בספיקא ע"כ. והנה בס"ט שנתערב באחרים פליגי בזה. הר"י בעל התוס' והר"ת. דהר"י סובר דאין להתיר משום ס"ס כיון דהוי ספק א' בגופו. והב' בתערובת ופסקו הרשב"א והטור משמו ובב"י וש"ע סי' ק"ו סעיף ט' כותיה. ולדידיה מה דקאמר בברייתא. ואם נתערבה באלף כולן אסורות אספיקא קאי. כלומר שאפילו ס' נולדה ביו"ט אם נתערבה באחרות כולן אסורות והר"ת סובר דאף בכה"ג הוי ס"ס ואם נתערבה אודאי נולדה ביו"ט קאי אבל בספק נולדה ביו"ט שנתערבה. מותר באמת משום ס"ס. ולפ"ז דברי הגמ' הכי מתפרש אא"ב דהא דקתני וספיקא אסורה היינו ספק יו"ט ס' חול. אם כן הא דקתני אבתריה ואם נתערבה באלף. איירי נמי באיסור יו"ט דהיינו ביצה שנולדה בודאי ביו"ט א"ש דאוסרת אפילו באלף דהוי דשי"מ כו'. אא"א ספק טריפה. אם כן נמי הא דקתני אבתריה ואם נתערבה באלף איירי נמי באיסור טרפה. דהיינו בודאי טרפה. והרי דבר שאל"מ הוא. ותבטל ברובא כ"ה מתבאר בתוס' ע"פ דברי מהר"ם לובלין שם ואם כן לפי פירוש זה של הר"ת דהא דפריך בגמרא אא"א דספיקא אסורה היינו ס"ט דבר שאין לו מתירין הוא הכותנה אמאי בודאי טרפה שנתערבה באלף אוסר והרי אין לו מתירין. הרי נסתר הוכחת הש"ך מהגמרא וכן תירץ באמת בחכמ"א כלל נ"ג סוסי' כ"ב ע"ש לז"ק הפרי מגדים דכותנת הש"ך בראייתו שמש"ס מוכח כן. היינו באמת לפי דעת הרשב"א והמחבר עצמו בב"י וש"ע סי' ק"ו שפסקו דספק א' בגופו והב' עי"ת לא הוי ס"ס. וכר"י בעל התוס' שפירש בגמרא שם. דנתערבה אספיקא קאי. עיין בתה"א קט"ו ב' שסיים כן. דיש לחוש לדברי הר"י ואם כן אי איתא דס"ט הוי דשי"מ. אם כן מה פריך בגמרא דאי אמרת ס"ט דבר שאין לו מתירין הוא ובזה נדחה מה שתירץ בחכ"א שם. ועיין בישועת יעקב סקג"ג ד"ה ואפשר לומר כו'. וע"ש מה שהביא שבתשובה תירץ לקושיית הש"ך בטוב :

בא"ד ב' ומכאן נמי משמע כן. דא"נ דשי"מ הא הוה ס"ס כו'. ר"ל דחוץ מזה שפסקו הב"י. והרשב"א בתה"א. כר"י דספק א' בגופו והב' עי"ת. לא הוי ס"ס דעי"ז מוכח מש"ס כנ"ל. גם מכאן לחוד נמי משמע כן. מדפסקי הטוש"ע כאן סעי' א' בפשיטות דאף ספק אם נולדה ביו"ט. ונתערבה באחרות דאוסרת. דלכאורה אמאי אוסרת באמת דאי נמי דשי"מ הוא ול"א ביה סד"ר לקולא. עש"ך סימן ק"י סקנ"ט, ולכן אסור גוף הביצה מספק. אבל מ"מ הא הוי ס"ס כיון דרק ספק הוא. וכשנתערב באחרות הרי איכא ס"ס. וע"כ משום דספק א' בגופו והב' עי"ת לא הוי ס"ס. לכך גם בדשי"מ החמירו בס"ס כזה דאסור עסי' ק"י בשפ"ד סוסק"ק נ"ט ונתערבה באחרות דקאמר בגמרא. קאי גם אספק נולדה ביו"ט. אם כן קשיא ליה לש"ך שפיר דאי איתא דס"ט ג"כ הוי דשאל"מ :

בא"ד ג' ומ"ש דילמא ביצה מס"ט ירצה בזה כו'. ר"ל דלכאורה לשון הש"ך אינו מדוייק במ"ש והשתא מה פריך דילמא הך דספיקא אסורה מיירי בביצה של ס"ט. דהרי באמת בגמ' מוקי בספק טריפה. רק דמקשה דדבר שאל"מ הוא. אם כן היה לו להש"ך רק לומר דאי איתא דס"ט גם כן הוי דבר שי"מ אם כן מה מקשה כלל בגמרא. ועוד דהרי באמת רש"י ז"ל נשמר מזה. ופי' דהא דקאמר בגמרא בביצת ספק טריפה דאין הפירוש שהספק הוא מחמת התרנגולת שיש בה ספק טריפה. [דזה אפשר באמת דהוי דבר שיש לו מתירין ועיין גם בפני יהושע למסכת ביצה שם. שפירש כן בכוונת רש"י שם ע"ש] אלא שיש האן ביצה וא"י אי היא מטריפה או מכשירה. וס"ט כה"ג אין לו מתירין. דזה א"א להתברר לעולם ושפיר פריך בגמרא דאין לו מתירין הוא. וכן תמה על הש"ך בכו"פ ובחי' ליו"ד במטה יהונתן. ועיין בישו"ע ס"ק ג' : לזה קאמר הפרי מגדים. דהש"ך באמת בנועם לשונו שמר את עצמו מזה. וה"ק דאי איתא דתרנגולת שהיא ס"ט הוי דבר שי"מ. א"כ אמאי דחק לאוקמי בביצה ספק מכשרה וספק מטרפה. ושתקשי ליה אמאי בנתערב באחרות. כולן אסורות. והרי דבר שאין ל"מ הוא ודילמא הך דספיקא אסורה מיירי בביצה מתרנגולת ס"ט דזה באמת הוי דשי"מ דל"ב. אע"כ מוכח דכל כה"ג לא הוי דבר שיש לו מתירין ועיין בישו"ע רסק"ג שביאר כן בכוונת הש"ך :

בא"ד ד' ובכו"פ אות ד' תירץ למה דס"ד התם כו'. ר"ל דז"ל הפלתי. י"ל דודאי לס"ד בגמרא כאן. דבדרבנן ספיקא להתיר אף בדבר שיש לו מתירין. וש"מ דלא קבעו חז"ל לדבר שיש לו מתירין כאיסור של תורה. אם כן פשיטא דלא שייך לדינו של הרשב"א דכיון דהך דדשי"מ דל"ב. הוא רק דרבנן דמ"ה ברובא בטל. אם כן בס"ט שנסתפק לנו אם יהיה דבר שיש לו מתירין מהכ"ת להחמיר. כל ספיקא במילתא דרבנן לקולא רק כל ספק דרשב"א הוא לדידן בתר דחדית לן רב אשי דדשי"מ אף בדרבנן ספיקו להחמיר. והיינו דקבעוה חז"ל כעין של תורה. ואם כן שפיר אפשר בס"ט דיש ספק שמא יהיה לו מתירין דגם כן לא יתבטל לכך קמ"ל הרשב"א דלא. ואין ראיה ע"ז מגמרא הנ"ל. דהוא בס"ד דספק בדרבנן בדשי"מ לקולא עכ"ד ונ"ב עיין בשו"ת גבעת שאול סי' צ"א שתירץ כן. ועיין בספר תפארת למשה מ"ש בזה. ועיין בהגהת מנחת אהרן על ס' הארוך להש"ך מ"ש לתרץ על ראיית הש"ך מהש"ס הנ"ל. ועיין בטו"ט מהדו"ג סימן רכ"ד ובשו"ת מהר"ם שיק חיו"ד סימן קכ"א מה שכתבו לתרץ בזה :

ודע דעל מ"ש הש"ך דלא ידע למה כתב המחבר ד"ז בשם יש מי שאומר שהרי אין חולק ע"ז. עיין בישועת יעקב סימן ט"ו בפי' הארוך סק"ב שכתב עליו דבמח"כ נעלם ממנו דברי הכסף משנה פ"ז מהלכות ע"ז (הלכה י') גבי רימוני בדן דהעלה בדעת הרמב"ם דלא ס"ל כרשב"א ואף היכי דאין המתיר עתיד לבוא בודאי חשיב דבר שיש לו מתירין. אם כן לפי דעת המחבר. הנה רב גדול חולק על דין זה ומנו הר"מ ע"ש. ועיין בחידושי רע"א על המחבר כאן שרמז לעיין בכ"מ פ"ז ה"י מהל' ע"ז ויש לומר דכוון ג"כ לזה :

ס"ק ח' בא"ד א' וכו"פ אות ה' דרך בדרך זה. וגם בתשובת בית יעקב תי"ז כן הובא בפ"ת סק"ו ע"ש. כו' וטבל דלא בטיל ע"כ הטעם משום דראוי לפרוש ממנו בודאי ולא סגי בלא"ה או דלאו משום דהוי דשי"מ אלא כמו דאמרי' בע"ז ע"ג ע"ב כהתירו כך איסורו. ר"ל דאיתא בגמרא שם דלכך טבל אוסר במשהו דכהתירו כך איסורו דאמר שמואל חטה אחת פוטרת את כל הכרי מתרומה. אלמא דמשהו חשיב להתירו. ה"ג חשיב משהו ממנו לאוסרו (ועיין בתוס' שם ד"ה טבל) ועיין לקמן שכ"ג בט"ז אות ב' כו' ר"ל דבט"ז שם תמה אמה דמסיק בפרק הנודר. דתרומה לא הוי דבר שי"מ כיון דאין מצוה לשאולי מ"ש מכל דבר שיש לו מתירין דקי"ל בסימן ק"ב. דאם המתיר בידו לעשות בלי הפסד הוי דבר שיש לו מתירין. ה"נ בתרומה עכ"פ בידו לילך ולשאול לחכם אע"פ שאינה מצוה ע"ש :

בא"ד ב' ואני תמה דהטור והש"ך בק"ט אות ח' מצייר נפרך כו'. ר"ל דהטור והש"ך שם מציירין הא דאמרי' דנתערב מין בשאינו מינו ביבש דבעי ס'. דהיינו בנפרך לחתיכות דקות שאין ניכר בין זה לזה. והביא שם בשם מהרא"י בהגהות ש"ד דמשכחת לה בחלוקין בטעמן ושוין במראה ע"ש. הרי דמבואר שאף באפשר להכיר האיסור על ידי טעימה. מ"מ בטל בס'. וזה היפוך מדברי הפר"ח. ונ"ב עיין בשער התערובת ח"ג פ"ג ד"ה והנה מה שהחליט הפר"ח כו' ע"ש :

בא"ד ג' מ"ש הכו"פ אות ה' כו'. ז"ל הפלתי שם. לדעת ר' שמחה דל"א ס"ס בדבר שיש לו מתירין. אם כן למה קי"ל סתם כללי אב"י מכח ס"ס שמא לא השתמשו בתוך מעת לעת ואת"ל דנשתמש שמא בדבר הפוגם קשה הא כלי הוי דשי"מ ובדבר שיש לו מתירין לא מועיל ס"ס. ועכצ"ל דכלי לא הוי דבר שיש לו מתירין. ומ"ש הש"ך כיון דלמחר מותר ד"ת. אף דאסור מדרבנן. כמו זה כתבו על חמץ בפסח דהוי דבר שיש לו מתירין אע"ג דלאחר פסח מדרבנן אסור. איברא דבלא"ה כיון דאם שם לתוכו ד"ח הרי אוסר אם כן לא מקרי דבר שיש לו מתירין דבעינן שיהא מותר לגמרי מ"מ לדינא הנכון עם הש"ך דמהכ"ת להקל תוך מעל"ע אבל אחר כך דהוי נוט"ל. בזו ודאי יש לסמוך ארשב"א ואי דניחוש דיבשל בו ד"ח כולי האי לא חיישינן ואפשר דדבר חריף גם כן לא מה"ת הוא עכ"ל. ובזה יובן מה שהשיג עליו על הפמ"ג.

שפתי דעת סימן ק"ב

ס"ק **ט' בא"ד א'** ומ"ש המ"כ בח"ג כו'. תירץ המנ"י דהר"מ יישב זה כו'. והנה המ"כ ראייתו. נ"ב עיין במ"ש על דברי הפרי מגדים בשעה"ת ח"ג פ"ב. ד"ה ודע שראיתי להמ"כ כו' ע"ש באות י"ב. שביארתי דבר זה באורך ותבין. ולדינא עיין במ"ש לעיל על השפתי דעת סק"ג באות ד' שהבאתי ד' האחרונים בזה. עיין בפ"ת סק"ז.

ס"ק **י' בא"ד א'** עש"ך דבלוע נמי הוי דשיל"מ. נ"ב עיין בחת"ד ביאורים סק"ו ובפ"ת סק"ח בשם תשובת פני אריה סימן ג'. ועיין בצבי לצדיק על הט"ז סק"י שהקשה דהא האיסור הוא א"מ. דדם עם בשר א"מ הוא. והבשר שנבלע בו הדם אינו אסור בעצם כלל ודשיל"מ ממש הרי בטל באי"מ. ונ"ב עיין בפלתי סק"ז שהביא דהש"ך בנה"כ הודה דפשוט בנדון שכתב הרמ"א. דלא הוי דבר שיש לו מתירין דהא נקראת על שם דם כמ"ש ר"י. ואם כן הרי הוא מין בשאינו מינו. אלא אפילו לדעת ר"ת והר"ן דנקראת חתיכה מינו. מכל מקום נראה בנדון זה אין כאן חשש דחנ"נ לא שייך כאן. דהא כל כמה דלא נתבשל אותו חתיכה. הרי יכול לאוכלו חי. ובביטול דאז נ"נ. תו לא מקרי דבר שיש לו מתירין דהא תו לית ליה תקנתא כלל כו' ע"ש.

ס"ק **י"א בא"ד א'** כוונתו למ"ש הרי"ף פ"ה פת שאפאו עם הצלי אסור בכותח דהוי לכתחלה כיון דאפשר לאוכלו בלא חלב ועוד דשיל"מ לא בטל. ר"ל וזה הפת יש לו היתר לאוכלו עם בשר הצלי. הרי דאף דלבשר הצלי לא נאסר מעולם מ"מ חשיב כה"ג דשיל"מ וצריך לחלק בין ההיא דהערל דף פ"א דתרומה לכהן שרי מכל מקום לישראל לא הוי דבר שיל"מ משום דלישראל עצמו אין שום היתר לתרומה משא"כ בחד גברא שיכול לאכול הפת בצלי שפיר נחשב דשיל"מ לענין שלא לאוכלו בכותח ועפ"ז מיושב קושית התה"ד על הרי"ף מסוגיא דהערל הנ"ל. ועיין בישועת יעקב סימן ס"ט ס"ק י"ג מה שתירץ בזה אלא דקשיא דהרב בצ"ט כו' והא דשיל"מ דהא יכול לאכול המים עם חלב. ונהי דמנ"ט בנ"ט ל"ק אמאי מותר לאוכלו עם מין ההיפוך. והרי יש לו היתר לאוכלו במין שנתבשל בו ועיין בהר"ן פ"ה דאפשר כו' וי"ל דהתם במים כבר מבושל כו'. נ"ב עיין בפ"ת סק"ח בשם תשובה מאהבה ח"א סימן ג' ובסימן ו' בשם תשובת הגאון בעל נו"ב ז"ל ע"ש:

ס"ק **י"ב בא"ד א'** ועמ"ש בסי' ס"ט בשם או"ה. נ"ב ע"ש במ"ז סקל"ה וכאן במ"ז סק"א. בשם שו"ת חות יאיר סימן קל"ב.

והנה עיין במקו"ח הפ"ח סי' תמ"ז ביאורים סוסק"ח שכ' בפשיטות דאם נתערב קמח חטים בקמח שעורים. ואח"כ נדר א' מקמח חטים דהוי בכלל דשיל"מ. ועיין בחידושי רע"א כאן שהשיג עליו. וכתב בפשיטות דכיון דבתחילת חלות האיסור הוא מעורב ולא נקרא עליו שם איסור מעולם. לא הוי דבר שיש לו מתירין ע"ש, ועיין בפמ"ג או"ח בפתיחה למשבצות סימן תמ"ז ד"ה שאלה כו' "שכ"כ ועיין בגליון רש"א שנסתפק בזה ולפלא שלא הביא לדברי אביו הג' ז"ל שכתב בפשיטות כנ"ל:

ועיין בחידושי ב"מ שהעיר עד"ז שכתב הרמ"א כאן דכל איסור שלא היה ניכר קודם שנתערב כו', דבתוס' ב"ק דף ס"ט, ד"ה כל הנלקט לא משמע הכי, ועיין בחידושי הגאון מהר"ץ חיות על הש"ס שם, שהעיר שם גם כן בזה, ועיין באו"ח סימן ש"ח במג"א סק"ח שהביא לד' התוס בב"ק שם, ורמז על זה לעיין בסי' ש"ך סעיף ב', ועיין בא"א ולבו"ש ומה"ש שם ועיין בחידושי רע"א כאן שהעיר ג"כ מתוס' ב"ק הנ"ל, ושכבר רמז לזה במג"א סי' ש"ח סק"ח וגם העיר מדברי הר"ן בנדרים דף נ"ח ע"ש ועפמ"ג או"ח בפתיחה לתמ"ז, ד"ה שאלה בסופו שהעיר דמשמע מדברי הר"מ בפט"ז מהמ"א ה"ט שכתב דחמץ דל"ב הוא מטעם דבר שיש לו מתירין ובפרק ד' מהלכות חמץ ומצה, פסק דחמץ בפסח חוזר וניער הרי מבואר דחולק אמ"ש רמ"א כאן ע"ש, ודברי הפמ"ג אלו נעלמו מהשואל והגאון מוהרש"ק ז"ל בטו"ט מהדו"ג סימן רל"ד בסופו, ועיין ברי"ט אלגזי להלכות בכורות הש"ך לגמרא דף כ"ב ע"א שכתב גם כן דהתוס' בב"ק ס"ט שם לא סבירא ליה חילוק המרדכי פ"ק דשבת המובא ברמ"א כאן ע"ש:

ס"ק **י"ד בא"ד א'** ועמ"י כלל ל"ט אות ט"ז שתמה על הש"ך דהא עיקר דיעה זו דאמרינן חמץ מקרי דשיל"מ הוא הר"מ והרי הר"מ סובר דחמץ בפסח אף שלא במינו מקרי דשיל"מ ואי משום הא לק"מ יש לומר תוך הפסח דוקא החמיר הר"מ משום חומרא דכרת ולא קוה"פ דבע"פ לאחר שש שפיר י"ל. דאינו דבר שיש לו מתירין רק במינו. ונ"ב עיין בסימן ק"י בשפ"ד סוס"ק ד' מש"ש בכוונת הש"ך כאן עיין שם: כו' ופר"ח אות י"ג כתב דמ"ש הש"ך דיש בהשתי חתיכות כו' ז"א כי ב' חתיכות ליכא למימר כן כו' אלא יצוייר כן ביש כמה חתיכות כו' ואי משום הא לא אירא דיש לומר כמ"ש הטור בק"ט בשם סה"ת הובא בש"ך שם סק"ח כו' ובאו דברי הש"ך כאן בדקדוק:

בא"ד ב' או יאמר עד"מ שהיה כאן ג' ככרות. א' ככר שיש בו זית. וב' ככרות בכל אחת ל' זיתים בככר א' מזית. הוא משל חטין. והב' ככרות הוא שעורין. דהוה א"מ בטעמא. ושכח איזה מהן דהשתא א"נ הגדולה שבשניים הוא חמץ אכתי רובא נינהו דהככר השני דשעורים וככר קטן דחטים הוי לא' זיתים עסי' ק"ט בש"ך סק"ו דרוב משהו סגי ולא בעינן כפל ומדרבנן דבעינן בא"מ ביבש ס' משום אי יבשלם ויתן טעם תו הוה ספק דרבנן להקל דשמא הככר קטן דחטים. הוא החמץ ויש ס' נגדו נ"ב וכן פי' בחידושי רע"א ע"ש מ"ש ע"ז. וכ"ה בהגמ"מ מ"ש בביאור דברי הש"ך. ועיין בספר יד יוסף שתמה על הדג"מ במה שסיים ולפי דעת הפוסקים דל"א בש"א חנ"נ. דלו נראה ברור דדברים הללו נאמרים אפילו למ"ד חנ"נ בש"א ע"ש. סברתו הנכונה בזה. ועיין בשו"ת מהר"ם שיק חיו"ד סי' קמ"ג מ"ש על הש"ך כאן ע"ש:

ס"ק **ט"ו בא"ד א'** עמג"א או"ח שי"ח כו' ודמי לביכורים פ"ב כו' ר"ל דהמג"א שם כתב דכיון שחל עליו שם דבר שיש לו מתירין לאחרים דלדידהו מותר המאכל למו"ש אף לדידיה לא בטל כדאיתא פ"ב דביכורים בירושלים אסורים אף לזרים. אע"ג דלדידהו הוי דבר שאין לו מתירין מכל מקום כיון דלכהנים הוי דבר שיש לו מתירין. דיכולין לאוכלו בירושלים. אף לזרים אסור. וכ"כ הרע"ב והרע"מ בפירוש המשניות. ומיהו הר"ש כתב דלזרים לא הוי דבר שיש לו מתירין. כיון דאסורים לזרים כו' ומ"מ יש להחמיר עכ"ד. ועל זה תמה הפמ"ג. דהרי איתא בפרק הערל דף פ"א. חתיכה חטאת טמאה שנתערב בק' חתיכות טהורות תעלה. אבל ח' חטאת טהורה שנתערבה בק' חתיכות של חולין טהורות לא תעלה. ופריך מ"ש רישא ומ"ש סיפא. ומשני רב אשי סיפא משום דהוי דבר שיש לו מתירין דהרי מותר לכהן וכל דבר שיש לו מתירין אפילו באלף ל"ב. ומסיק בגמרא דהא דרב אשי בדותא היא דהא דקי"ל דבר שיל"מ ל"ב הוא כגון היכא דמשתריא למחר למאן דאסירא ליה השתא כגון ביצה שנולדה ביו"ט. אבל הכא למאן אי לכהן משרי שרי ליה אפילו השתא אי לישראל. הרי ליה לעולם אסור ע"ש. ואם כן להמג"א. דהטעם הוא בבכורים דאסור לזרים משום דיש לו היתר לכהנים לכך נחשב לזרים דבר שיש לו מתירין א"כ ה"ה הכא אמאי אמרינן דהא דר"א בדותא היא. ונימא דכיון דמותר לכהנים. לכך נחשב לישראל גם כן לדבר שיש לו מתירין נ"ב עיין במחה"ש על המג"א שם בשם ס' ת"ש. ומ"ש עליו ע"ש וכ"ת שאני ביכורים דבהו גם לכהן עצמו נ"מ בהביטול. דביכורים צריך לאכלן בירושלים דוקא ובטהרה. ואי נימא דבטילים כשנתערבו מותר לאוכלן בטומאה ובחו"ל. רק דלא בטילים משום דהוי דשיל"מ

משבצות זהב סימן ק"ב

ס"ק **ט' בא"ד א'** ה"ה ממשו כל שנימוח הוה טעמו ומש"ה קשיא ליה כו' אבל לעניך הקושיא דטעמו לא יתורץ בזה. נ"ב עיין בספר יד יוסף שכתב עמ"ש הט"ז כאן פירוש שאם האיסור ניטל משם רק שפלט שם טעם אותו טעם אינו חמור לאסור בשביל דשיל"מ כלומר דהשתא מיירי הט"ז בגוש בלח או גוש בגוש מש"ה כתב דוקא אם האיסור ניטל משם כו'. וע"ז כ' הט"ז ול"ד למ"ש בס"א בנותן ביצה בקדירה לתקן כו' פי' דלא היה קשה להט"ז ממ"ש רמ"א לעיל קודם לזה וז"ל מיהו אם לבנו בה מאכל כו'. משום די"ל דמיירי בלח בלח ולא ניטל גוף הביצה משם אלא דהט"ז הקשה מדין השני שכתב הרמ"א בנתנו בקדירה לתקן הקדירה כגון שמלאו בתרנגולת כו'. ואם כן הוי לח בגוש. ובכה"ג אפי' לא ניטל האיסור משם ג"כ לא הוי ממש. אלא טעמו. כמ"ש בחו"ד ביאורים סק"ד. ובזה מתורץ קושיית המ"ז סק"י לא כמ"ש כאן בסק"ט וע"ל זה תירץ הט"ז דהתם עשו הביצה לתת לקדירה לבשם התבשיל כו' ר"ל והוי כמו ממשו של איסור כמ"ש הט"ז לעיל סק"י ע"ש:

ס"ק **י' בא"ד א'** דמשמע מדבריו כו' וזה סותר מ"ש באות ט' כו' עיין במ"ש על המ"ז סק"ט שם בשם היד יוסף שתירץ הכל בטוב ע"ש כו' וזה לא מתבאר בשום פוסק וצ"ע רב. נ"ב עיין בשו"ת ב"ש חיו"ד סימן קכ"ב שכתב דבד' האחרונים מבואר להיפוך. ועיין בנו"ב קמא ובלבו"ש בח"ד. לד' הט"ז צע"ג שהוא נגד דברי התוס' בחולין סוף דף צ"ח ד"ה רבא. וגם מדברי הש"ס גופיה שם נראה מבואר איפכא. ועיין בש"ך סימן ק"ג סק"ה מ"ש בשם הרשב"א. ובכו"פ שם סק"ג ע"ש וצ"ע:

ס"ק **י"א בא"ד א'** ועיין מרדכי סוף חולין כו' ועוד יש לחלק. נ"ב אולי כוונתו למה שמחלק במרדכי שם על מה שהקשה על הא דתניא בזבחים. ר"י אומר בשם ר"ג. אין דם מבטל דם. ואין רוק מבטל רוק. אבל משמע לכ"ע דדם מבטל רוק ואם כן מפני מה אמרינן בפרק מצות חליצה. דיבמה שרקקה דם. חליצתה כשרה. לפי שא"א בלא צחצוחי רוק. הכי נמי נימא דהרוק מתבטל בהדם וע"ז משני במרדכי שם. דביבמות מיירי שהרוק הוא בעין וניכר. וכל דבר שהוא בעין וניכר לא ב"ל ע"ש:

ס"ק **י"ב בא"ד א'** ועמ"ש בק"ט (ק"ז ט"ס) לענין סכנה אי מבטלין לכתחילה. נ"ב ע"ש בק"ט בשפתי דעת רס"ק י"ג ובמה שכתבתי שם מזה ע"ש:

ס"ק **י"ג בא"ד א'** ועפר"ח אות א' מה שתמה על הר"ר יו"ט מה שהביא הב"ח ר"ל דהב"ח הביא לדברי המרדכי בשם הר"ר יו"ט דלא מקרי בשום דוכתא דשיל"מ דבר החוזר לאיסורו לשנה הבאה כגון חדש כו' ותמה הפר"ח על הר"ר יו"ט. דבשלמא בחמץ שייך שפיר למימר שחוזר לאיסורו לשנה הבאה לפי שהחמץ עצמו אם ישאר לפסח הבאה חוזר ונאסר. ולא הותר לגמרי אבל חדש מה שייך למימר ביה שחוזר לאיסורו לשנה הבאה. הלא גם איסור נולד וכל האיסורין חוזרין ונאסרין. ולא ידעתי טעם נכון לחלק בין אלו לחדש. ותו דאישתמיטתיה תלמוד ערוך במסכת נדרים בפרק הנודר מן הירק. דמבואר שם להדיא דחדש הוי דבר שיל"מ. וה"ה בירושלמי בפרק הנודר מן המבושל ובתוספתא דתרומו' עכ"ד. וכבר קדמו לתמוה כן על הר"ר יו"ט. בספר הארוך להש"ך וע"ש מה שתירץ ע"ז. ועיין בפלתי סוס"ק א' מה שתי' דעת הרי"ט ע"פ דברי הירו' הביאו התוס' בר"ה ע"ש ובסו"ל כלל ע"ד ו"ט.

חידושי דינים לסימן קב

א) מחבר סעיף ד'. יש מי שאומר דל"ש דשיל"מ היכא שהמאכל מתקלקל. והוא בב"י בשם המרדכי פכ"ש בשם הרא"ש מפליגא בשם הר"ת. ושכ"כ הרשב"א והר"ן בריש ביצה ע"ש. וכ"ה בתו"ח כלל ע"ד דין ח' בשם המרדכי פכ"ש ונ"ב. עיין בחידושי רע"א שהביא בשם הרש"ל בישו"ש חולין פ"ח סימן פ"ז שחולק ע"ז. דגם בכה"ג מקרי דשיל"מ ע"ש. ולפלא לי על הגאון הנ"ל שלא הביא דברי הב"ח שהעתיק לדברי הרש"ל אלו שכתב דמהר"מ פט"ו מהמ"א משמע דלא ס"ל סברא דר"ת. אלא אפילו כשהמאכל מתקלקל מקרי דשיל"מ. ויראה להחמיר כד' הר"מ. ודלא כמו שפסק הרמ"א בתו"ח כלל ע"ד. וכתב עליו הב"ח דאין להחמיר כלל בזה. כיון שכ"כ הרשב"א והר"ן ע"ש. גם במנ"י כלל ע"ד סקי"ח. כתב על הי"ש דאין דבריו מוכרחים כלל. וגם הוא נגד הסברא. לכן אין לזוז מדברי הרב עש"ה וכ"פ בפשיטות בפרי מגדים או"ח סימן שי"ח בא"א סק"ב וסימן שכ"ה בא"א ס"ק י"ד. ובפתיחה לתמ"ז וסימן תקי"ג במשבצות זהב ס"ק ג'. וסימן תקי"ז במשבצות זהב סוסק"ב. וא"א רס"ק וסימן תקכ"ז במ"ז ס"ק י"ב וכן הוא בחכמת אדם כלל נ"ג דין כ"ד. ועיין בטו"ט מהדו"ק סימן קמ"ח דבעינן קילקול הרבה אבל בשביל קילקול קצת לא בטל דין דבר שיש לו מתירין ע"ש דהביא כמה ראיות ברורות לזה. ועיין בחק יעקב סוסי' תפ"ט ס"ק כ"ד ע"ש:

ב) דע דאף דקי"ל דבדבר שיש לו מתירין אף ספק דרבנן לחומרא. מ"מ זהו דוקא בספק מעשה. כמו ספק אם נולדה ביו"ט. אבל בספיקא דפלוגתא. או בעיא דלא איפשיטא. עיין פרי מגדים או"ח בפתיחה כוללת להלכות יו"ט ח"ב פ"א אות כ"ז שכתב דבעיא ופלוגתא אף בדבר שיש לו מתירין. אולינן לקולא בספק דרבנן ע"ש. וכ"ה בפר"ח או"ח סימן תצ"ז סק"ג. ועיין בשו"ת בית שלמה חיו"ד סימן ג'. שהביא לדברי הפר"ח הנ"ל. דבספיקא דדינא בסד"ר מותר אף בדבר שיש לו מתירין וכ"כ השאגת אריה סימן ס'. וכ"ה בשאלות ותשובות הגאון רע"א סימן ס"ה. וע"ש בהגה"ה מבהמ"ח אות א'. שהביא ראיה לדין זה. מדברי הכ"מ בפ"ה מהלכות נדרים הט"ז. ושוב מצא שקדמו בראיה זו. הגאון רע"א בהגהותיו בהלכות שחיטה. ועוד ראיה ברורה לזה. מדברי רש"ל בישו"ש חולין פ"א סימן ל"ו הביאו הט"ז והש"ך בי"ד סימן רי"ח. עמ"ש הרא"ש דהאיבעיא דאברי בשר נחירה. נ"מ לענין נודר. וכתב הישו"ש. אכל היכא שנדר סתם הריני נודר דהוי דרבנן. סד"ר לקולא. והתפלא בספר ראש יוסף דהא הוי דבר שיש לו מתירין. דבזה אף סד"ר להחמיר, ולפי האמור ניחא. ולק"מ ע"ש. ועיין ביד אברהם סי' ק"י על הש"ך סקנ"ט. שהביא ג"כ לדברי הפר"ח. והפמ"ג. וכתב ע"ז דיש להוכיח כן מסוגיא דמנחות דף ס"ח ע"ב. ובזה א"ש סוגיא דשלהי שבת כו'. וכן מוכח דעת הרשב"א והר"ן בנדרים דף מ"ז ע"ב ע"ש. ובחי' רע"א סוסי' ט"ו. ד"ה העיקר שהביא לד' הפר"ח והשג"א סי' צ' והוא הביא ראיה לזה מהר"ן נדרי' שם ע"ש. ומ"ש הפמ"ג ובפתיחה כוללת שם. דכמדומה לו שראה בט"ז להיפוך וכעת לא מצא מקומו. ונ"ב כן מבואר מדברי הט"ז באו"ח סימן תצ"ז סק"ט. דבדבר שיש לו מתירין ספיקו אסור אף בספק פלוגתא וכמ"ש במ"ז שם. אמנם הרי כבר סיים בפתיחה כוללת שם. שכל הפוסקים סוברים. דבעיא ופלוגתא אמרינן ביה ספק דרבנן לקולא ע"ש:

ג) עיין במה שכתבתי בסי' צ"ט על השפ"ד סקכ"א. חידוש דין בשם הפמ"ג או"ח סימן של"ה באו"א סק"ד. דגבי דבר שיל"מ בא"מ שנתרבה. ל"א ביה חוזר וניער ע"ש טעמו:

ד) בדין ס"ס בדשיל"מ עסי' ק"ו סוף סעיף ח' בהג"ה. דלצורך יש להקל (ועי' בש"ך שם ס"ק נ"ט דלכ"ע ל"א בדשיל"מ סד"ר לקולא). ועיין במ"ז שם ס"ק י"א או יאמר כו' וכונתו כו'. ובשפ"ד שם ס"ק נ"ט דבס"ס שספק א' בגופו והב' עי"ת. אין להקל בדשיל"מ. וכמ"ש המחבר כאן ס"א דספק נולדה ביום טוב שנתערב באחרות אסורות. עיין במ"ז כאן סק"ד. ועיין בחכמת אדם כלל נ"ג סוסי' י"ט. ועיין פרי מגדים או"ח סימן שכ"ה באו"א סקי"ט:

ה) עיין בספר סידורו של שבת תשו' ג' שנסתפק בדשיל"מ שנתערב, ואח"כ פי' אחד מהם. אי אמרינן כל דפריש מרובא פריש. והעלה דבדבר שיש לו מתירין ל"א כל דפריש מר"פ. וכ"מ בתשובת צ"צ סימן ס"ט. הובא בפ"ת כאן סק"א. וכתב דכ"ה במגן אברהם סימן תק"ג סקי"ג. אך כתב לעיין בצל"ח על ביצה דף י' שהאריך להביא ראיה דאמרינן בדבר שיש לו מתירין. כל דפריש מר"פ. וכ"נ דעת החו"י סימן קל"ג ע"ש. ועיין במחה"ש על המג"א שם. מ"ש בשם השיטה מקובצת בשם הריטב"א בשם רבו ז"ל דמבואר דאמרינן בדבר שיל"מ כל דפריש מר"פ. ועיין פרי מגדים או"ח סימן תל"ט בא"א סק"ב שכתב דבדבר שיש לו מתירין אמרינן גם כן כל דפריש מר"פ. וע"ע שם בפתיחה כוללת להלכות יו"ט ח"ב פ"א אות כ"ח שהביא לדברי המגן אברהם תקי"ג ס"ק י"ג הנ"ל בשם יש"ש. דאין הולכין בתר רוב בדבר שיש לו מתירין. ויודע. בט' קופות ביצים שנולדו בחול ובקופה א' שנולדו ביו"ט. אחר שבת. ופירש א' מהם. י"ל רובא דאיתא קמן כ"ע מודים דהולכין בו אחר הרוב אפילו בדבר שיש לו מתירין דעדיף טובא מרובא דליתא קמן ע"ש (ועפי"ז מה שהקשה בנו"ב מהדו"ת סימן ח' בהג"ה הובא בפ"ת לעיל סוסי' ט"ז סקי"ו. דבמג"א קאי ארובא דליתא קמן משא"כ לעיל סוסי' ט"ז במחבר דמיירי ברובא דאיתא קמן וכ"ע מודו בכה"ג כנ"ל) וע"ע במשנה למלך הלכות מעילה פרק ז' הלכה ו' באורך עיין שם. וע"ע פרי מגדים או"ח בסימן תל"ט שם בא"א סוס"ק ה':

משבצות זהב סימן ק"ג

סימן קג ס"ק א' בא"ד א' וה"ה באיסור מושבח ונוט"ל כו' ואין רוב היתר מישרי שרי כו' כל שיש מעט היתר תו לא גזרו נ"ב אף שכן משמע מלשון המחבר סעיף ב' במ"ש אבל איסור מרובה לתוך היתר מועט כו' עד שיפגום לגמרי. מכל מקום עיין בחוו"ד ביאורים סק"ד וחי' סק"ו שתמה ע"ז והעלה דדוקא כשנופל איסור לתוך היתר. ומשום קמא קמא בטל. ולפ"ז כשנפל בב"א או היתרא לגו איסורא. אסור כשהאיסור מרובה ע"ש. כו' אמנם כן טעמא דמילתא מהיכן למדו חז"ל לומר כן, דכל שיש רוב היתר ונוט"ל קצת אף דנמחה גוף האיסור לתוכו שרי והרי נוט"ל דשרי מגבילה גמרינן לה. וסתם גבילה אף דנפגם קצת. מ"מ כל שראוי למאכל גר שמה גבילה והמתבאר מרשב"א בארוך ק"ט ב' לדעתי כך היא דמגבילה גמרינן נוט"ל לאיסור בעין שהוא בפ"ע. ולא נתערב כלל הילכך כל כמה דלא מיפגמה לגמרי מאכילת גר אסורה. ורק למידין דבנפגם לגמרי מאכילת גר אף שהיה מושבח מעיקרא, מכל מקום שאינו ראוי אחר כך למאכל אדם כלל פקע איסורא, ועל ידי תערובת בהיתר ונוט"ל קצת בתערובת דק"ל דהוא שרי זה נלמד רק מן הסברא דהרי זה דק"ל דטכ"ע דלא בטל ברוב מאחרי רבים האמור בסנהדרין הוא משום דילף ממשרת האמור גבי נזיר או ממדין מדהוצרכה התורה להגעיל כלי מדין וזה דוקא טעם מושבח הא כו':

בא"ד ב' ויש לנו הרהורי דברים בלבוש כאן ס"א פסק כהר"ן ובאו"ח תמ"ז החמיר דגוט"ל בפסח אסור וי"ל משום דבחמץ דאיכא חומרא דכרת החמירו בו כמה חומרות. עיין בשעה"ת ח"ג פ"ו ד"ה ודע דהא דחמץ בפסח כו' ע"ש. ועפמ"ג או"ח בפתיחה כוללת להלכות פסח ח"ג פ"ב:

ס"ק ב' בא"ד א' ולפי דבריו הא דכתב הרב אם אין פגומין. היינו שנסרחו לגמרי ש"א לגר ואפילו רוב א"צ בחשובין ואח"כ נסרחו לגמרי כמ"ש במחבר סעיף ב' כו' ועמ"ש הט"ז בטל ברוב משמע דמיירי הרמ"א דאין סרוחין לגמרי דבנסרחו לגמרי א"צ רוב רק דמיירי בנסרחו קצת ואפ"ה בטל חשיבותייהו ובתו"ח כלל פ"ה דין כ"ד כתב כו' הבאתי דבר זה לעיל בסימן ק' על השפ"ד ס"ק א' אות א' משמע שעדיין ראויין ע"י הדחק ואף דלקי עלה מ"מ כיון שנפגמו ונסרחו קצת אין חשובין ולא גזרו רבנן. ר"ל דאי האו"ה מיירי בנסרחו לגמרי דא"ר למאכל גר כלל. אם כן מהו זה שכתב שם דאפילו בריה או שאר ד"ח אם הם פגומים מעצמם הם בטילים דמהו הרבותא דבריה. והרי בכה"ג שנסרחו לגמרי ולא לקי על השפשיטא דשוה לשאר איסור הפגום א"ו דמיירי בנסרחו רק קצת ועדיין ראוי למאכל גר. דלקי עלה משום בריה וקמ"ל דאפילו בכה"ג כיון שנסרחו קצת. בטל חשיבותם כו' גם מה שכלל הפר"ח חהר"ל וכתב דא"ר לגר לא ידענא דחהר"ל ודאי כל שנסרח קצת כו'. נ"ב עיין בחוו"ד ביאורים סק"ג שכ"כ:

בא"ד ב' ועיין או"ה כלל ל"ה כו' מידי דהוי אכעדשה דח' שרצים ושרץ מרוסק כו' אע"פ שלוקין עליהם מתבטלים בשיעורם כ"ה מובא בט"ז סי' ק"ד סק"א ע"ש וכוונתו במה שכתב והיא דעכברא בשיכרא לקמן כו' הוא למ"ש בדין ט'. אימרטט שמא נשאר בעדשה. והוי בריה כו' נ"ב עיין בט"ז סי' ק"ד סק"א. כו' ועמ"ש בפתיחה (הוא בשעה"ת ח"ג פ"ו) ובסי' ק' בשפ"ד סק"א על הפמ"א ח"ב שאלה ס"ז שי"ל דמ"ש או"ה מובא ברמ"א כאן דפגימין בעצמן היינו עכברא. וז"א. אלא בנסרחו מיירי וכאמור בשם הגהות מו"ה פתחי' על התו"ח שם. כו' ויש להעמיס זה בהג"ה כו' והוציא דשי"מ כו' וע' באו"ה נ"ב עיין בשפ"ד רסק"א ובמש"ש:

ס"ק ג' בא"ד א' דמסת' יש רוב כו' ועש"ך אות ה'. נ"ב ע' בחו"ד ביאו' סק"ה מ"ש בזה:

ס"ק ה' בא"ד א' בטור כתב כו' ר"ל דז"ל הטור אפילו אין טעמו פגום מ"ע. שבפ"ע הוא מוטעם ומשובח. אלא שפוגם תערובתו כגון חומץ של יי"נ. שנפל לתוך גריסין שהחומץ בעצמו הוא טוב אלא שפוגם הגריסין מותר כו' בד"א שפוגם מתחלתו ועד סופו. אבל השביחו ולבסוף פוגם. או פוגם ולבסוף השביחו. כגון חומץ שנפל לתוך גריסין צונן והשביחו והרתיחן ופגמו אסור. וכתב על זה בפרישה סק"ג דהך כגון כו' שכתב הטור. קאי רק לפרש השביחו ולבסוף פוגם. אבל לא קאי אפוגם ולבסוף השביח דבכה"ג שנפל החומץ בגריסין חמין ואחר כך נצטננו שנימא דהוי פגום ולבסוף השביח ואסור. שהרי התחיל הטור וכתב מקודם בר"ס זה דמותר ר"ל דמדכתב הטור בריש דבריו בסתם. דאם נפל חומץ לגריסין דמותר משום דנוט"ל. וע"כ בגריסין חמין. דבכה"ג פוגם ולא התנה שיאכלו דוקא כשהן עדיין רותחין. משמע דאף שנצטננו אח"כ מותרין אם כן לפ"ז מ"ש הטור. דפוגם ולבסוף השביח אסור לא קאי אגריסין אלא קאי על דבר אחר ולא פירש כאן הטור מהו ולז"ק הפמ"ג דבאמת מהו הסברא דמותר בנפל החומץ לגריסין רותחין. אף אחר כך כשנצטננו ולא אסרינן לה מחמת פגום ולבסוף השביח. צ"ל כמ"ש הפר"ח דכשנפל החומץ בגריסין רותחין הוקלש ונפגם אז טעם החומץ. ושוב אף אחר כך כשנצטננו תו אין נותן בהו החומץ טעם לשבח. דכבר נפגם הטעם והלך לו ולהט"ז לא נראה כלל לומר כפרישה. אלא סובר דמ"ש הטור. כגון חומץ שנפל לגריסין כו' הוא פירוש לכולא מילתא הן אהשביח ולבסוף פיגם כגון בגריסין צוננין ואחר כך הרתיחן. או פגום ולבסוף השביח כה"ג להיפוך כגון בגריסין רותחין ואחר כך נצטננו. והא שכתב הטור בריש דבריו בסתמא. והוא ממשנה דעכו"ם דף ס"ה ע"ב. דחומץ שנפל לגריסין דשרי. כתנתו באמת דוקא. לאוכלן בעודן רותחין. אבל בנצטננו אחר כך אסור. וסמך א"ע אמה שביאר אחר כך. דפגום ולבסוף השביח אסור זהו דבריו בתוספת ביאור ועיין בחי' הגרשוני שכתב דהדין עם הט"ז. ומשמע כן באו"ה סימן נ"ב דין ה' ע"ש:

ס"ק ו' בא"ד א' והנה הט"ז ביצה אות ח' הסכים לתירוץ הב' של תוס' חולין קי"א דהחשש שם משום שטעם ב' של בשר ושל חלב נכנס במים מיד נאסרו המים. ואוסרין הקערות והמחבת ולא כתירוץ הא' דחיישינן שהקערות נוגעות במחבת ובולעין זמ"ז בלי אמצעות המים יע"ש. מש"ה כתב כאן שפיר לתמוה על הרמ"א. דאפילו אם היה האיסור משובח בכף תחלה. ותחבו לתבשיל שאותו איסור שבכף הוא פוגמו. הו"ל הקדירה נ"ט בנ"ט. וקושיית המנ"י דילמא הקדרה בלעה מהכף. בלי אמצעות התבשיל. וליכא בקדירה רק נ"ט אחד לק"מ דהט"ז לא ס"ל כתירוץ הא' של תוס' כנ"ל והש"ך שם בסימן צ"ד אות ח' עיין בשפ"ד שם דסובר כתירוץ הא' דקערות נוגעות במחבת ובולעות זמ"ז בלי אמצעות המים הוצרך כאן בנה"כ לומר דבעינן ג' נ"ט ולא דחה להט"ז בפשיטות דחיישינן שמא נגע הכף בקדירה ובלעה בלי אמצעות התבשיל והוי רק נ"ט א' משום דאזיל לאו"ה שלא הביא כו' אלא טעם הב' שטעמים של בשר ושל החלב נוגעין זב"ז ואוסרין למים וחוזרין המים ואוסרין להקערות והמחבת ולא טעם הא' שהקערות נוגעין במחבת עיין או"ה כו' ועיין מ"ש בצ"ד נ"ב ע"ש במ"ז רסק"ז כו'. נ"ב עיין בהגהות מוהרי"ש אבד"ק לבוב ז"ל:

בא"ד ב' גם על הלבוש כו'. והיינו כמ"ש הרמ"א. אלא דקשיא ליה לט"ז על הלבוש יותר כי לאיזה צורך הזכיר דניערו תבשיל א' תחלה דבשלמא הרמ"א דמיירי בכף של היתר א"ש דהזכיר דניערו הכף בתבשיל הראשון שהיה בו האיסור. ולא תמה הט"ז עליו רק במה שהצריך גם בתבשיל הראשון שיהיה לפגם והלא אף אם הוא לשבח. מ"מ כיון שבתבשיל הב' האיסור שבכף הוא לפגם מותרת הקדירה מחמת נ"ט בנ"ט משא"כ הלבוש לשונו יותר מגומגם דהא הוא מיירי בכף של איסור אם כן לאיזה צורך הזכיר כלל דנערו בכף כתבשיל א' תחלה. דהיה לו רק לומר דאם תחבו כף של איסור בתבשיל שהאיסור נותן בו טעם לפגם הקדירה מותרת והנה"כ הגיה בלבוש כו' וא"י מה מלמדנו הט"ז במה שהעתיק לד' או"ה הא הרמ"א כ"כ כו' וכמו הש"ך אות ט'. דלא נעשה נבילה. נ"ב ולדינא עיין בלבו"ש בח"ד סימן מ"ז שכתב עמ"ש הרמ"א כאן ס"ב דנאסרה תבשיל השני. אם לא היה בו ס' נגד איסור הראשון דנ"ל דא"צ ס' נגד כל האיסור אלא לפי חשבון ע"ש ס"ק קמ"ב דהרי גם מאכל הראשון נשאר מן האיסור כמ"ש הט"ז סימן צ"ב סקכ"ד ואף ע"ג דהתם מיירי בהיתר וכאן איירינן באיסור מכל מקום הרי גם כאן לא נ"נ. כיון דפוגם ע"ש. ועיין בחו"ד ביאורים סק"י. שכתב דמה דמשמע מרמ"א כאן דבעינן ס' נגד כל האיסור הראשון היינו דוקא. אם היה הקדירה כשיעור התבשיל שבתוכה כגון שהתבשיל היה נ' זיתים ועובי הקדירה גם כן היה מחזיק נ' זיתים

שפתי דעת סימן ק"ב ק"ג

דשי"מ לכהן. כיון דיכול לאוכלן בירושלים ובטהרה. ולכן כיון דחל שם דשי"מ לכהן לענין איסור אכילה בחוץ לירושלים ה"ה דחל שם דבר שיש לו מתירין לישראל משא"כ בחתיכה חטאת או תרומה שנתערבה בחולין. דאין נ"מ להכהן בהביטול. ל"א דהוי לישראל דבר שי"מ ע"ז שמותר לכהן ושפיר בטילים. דז"א דהרי ה"ה חטאת או תרומה בחולין אמאי בטילים והרי הם גם כן חל עליהם שם דבר שיש לו מתירין לכהנים לענין דצריך לאוכלן גם כן בטהרה וחטאת בעזרה דוקא. אם כן נימא דתו אסורים לזרים ג"כ משום דשי"מ. וכן מ"ש המחבר בסימן ס"ט סעיף י"ד ע"ש בש"ך ס"ק נ"ו והוא מתה"ד סימן ק"ע. דלצלי לא נאסר מעולם לכך לא הוי דבר שי"מ והא הוי דומיא דמעשר שני שאומרים לבעליו לאכול בטהרה. ר"ל דאמרינן דאם מעשר שני נתערב בפירות חולין יאכל הכל בטהרה במקום. או יפדה את המעשר לפיכך אם נתערב בירושלים אוסר בכ"ש במינו. הואיל והוא בירושלים הרי הוא כדשי"מ. ויאכל הכל בטהרה. והרי לזה לא נאסר מעולם. ואפ"ה אמרינן דהוי דשי"מ אע"כ צ"ל כמ"ש הר"מ בפירוש המשניות ובחיבורו בהלכות ביכורים. דבאמת אין מצד הדין בביכורים ומע"ש דין דשי"מ רק מחמת חומרא בעלמא עשאוהו חכמים כדשי"מ לענין קדושת ירושלים ולאכלו בטהרה. והוא מהירושלמי דמבואר שם דעשו ירושלים כדבר שי"מ. וכ"ה בפלתי סק"ד דר"ל דרק מחמת חומרא, אבל מדינא לא הוי באמת דשי"מ בכה"ג, ואם כן צ"ע במ"ש המג"א, דהרי לפ"ז י"ל דלו אף בו ביום, אם נתערב שרי, כיון דלדידיה אסור לעולם, לא הוי דבר שי"מ וקי"ל מאחריני דלדידהו אם נתערב בשבת ל"ב, כיון דשריא להו למו"ש, וקלקלתו מה שאסור ליה לעולם, תקנתו בנתערב בשבתו נ"ב עיין בחו"ד ביאורים סק"ח מ"ש המג"א בזה, ועיין בשו"ת תשובה מאהבה ח"א סימן ו', הובא בפ"ת סקי"ב ובשו"ת חתם סופר סוסי' רכ"ג ע"ש:

בא"ד ב' כתב המג"א שם אות א' דמשמע ברשב"א קע"ה דאם בישל במזיד דהקדירה אסורה כו', ועיין במ"ה קכ"ו ב', הא דפריך בפסחים ל' ע"א אמה דאמר רב קדירות בפסח ישברו ואמאי לישהגו להני קדירות לאחר הפסח ולישתרי ולכאורה מאי קושיא והא רב ס"ל, נוט"ל אסור תירץ הרשב"א שם כיון שאין עתה נוהג איסור חמץ לא שייך בכה"ג לאסור שאב"י דרק בש"א שאיסורן נוהג בכל זמן מן הדין הוא שנגזור שאב"י דילמא יבוא להתיר ב"י. משא"כ חמץ אחר הפסח שכבר עבר זמנו וא"א בו עכשיו לבוא לידי ב"י והבאתיו במק"א נ"ב הוא בסימן צ"ג בשפתי דעת אם כן איסור שבת אפשר דומה לו ר"ל כיון דאינו נוהג בכל ימי השבוע. אם כן גם בבישל במזיד בשבת. לאחר שבת כשהקדירה היא אב"י תהא מותרת דל"ש למיגזר בכה"ג אטו ב"י כמו בחמץ לאחר הפסח. ואמאי קאמר הרשב"א דוקא בבשל להחולה דקדירה מותרת לאחר שבת ואולי באמת למו"ש קאמר כהרשב"א דאז עדיין הקדירה ב"י. ולכך הצריך לחולה דבבישל במזיד לבריא. ועכ"פ כ"ז שהיא ב"י אסורה הקדירה. אבל אחר כך כשהיא אב"י באמת אך בכה"ג מותר ולא משמע כן מלשונו של הרשב"א שם וצ"ע. נ"ב עיין בעצ"ל, דכתב דנ"ל דמותר בזה על ידי הגעלה דעירוי ג"פ אף בכ"ח כמו בבישול עו"ג בסי' ק"ג סעיף ט"ז, ואף דיש קצת לאיסור זה עיקר בדאורייתא, ואינו דומה לבישול עו"ג, מכל מקום כיון דמ"ה מותר באב"י בכ"ה, ואף מדרבנן יש לומר דלא גזרו בזה אב"י אטו ב"י כסברת הרשב"א הנ"ל, לכן מהני עכ"פ באב"י הגעלה הנ"ל עיין שם, ואני מצאתי דמבואר כן בפרי מגדים או"ח סימן שי"ח בא"א סק"א דה"ה כאן מהני הגעלה, כמו ביורה דעה סימן ק"ג סעיף ט"ז ע"ש:

סימן קג ס"ק א' בא"ד א' ומלת וכה"ג קאי אבעלי חיים ודבר שיש לו מתירין נ"ב עיין בפ"ת סק"א שכתב דלענ"ד ז"א דדבר שיש לו מתירין אפילו פגום בעצמו לא בטל דהא אין הטעם משום חשיבות ולא שייך לומר, דהואיל נפגם בטל חשיבותיה וכן משמע בספר תפארת למשה בשם או"ה עכ"ד, ולע"ד גם הפמ"ג ס"ל כן, כמ"ש במשבצות זהב סק"ב בד"ה ודע כו' ויש להעמיס זה בהג"ה כו' ע"ש שרמז לעיין באו"ה שם, ודבריו כאן הכי מתפרשים, דמעיקרא קאמר, דמלת וכה"ג שכתב הש"ך קאי אב"ח ודבר שיש לו מתירין ושוב אומר דבט"ז כתב אי בעינן בדבר שיש לו מתירין, שיהא נפסד מאכילת אדם, ור"ל דלפמ"ש במ"ז סק"ב דדבר שיש לו מתירין רק בנפסד מאוכל אדם לגמרי, בזה בטיל הוא דכה"ג עפרא בעלמא הוא ולאו מתורת ביטול קאתינן עלה. שנימא ביה עד שתאכלנו באיסור ע"י ביטול. תאכלנו למחר בהיתר דהרי גם עכשיו בלאו הביטול הוא היתר דעפרא הוא ואף או"ה יש לומר דמודה בזה, הא בנפגם קצת דבעינן ביטול, לא בטיל אפילו באלף מטעם דעד שתאכלנו כו' משא"כ בשאר דברים החשובים, דלא בטילין מטעם חשיבותן כיון דנפגם קצת בטל חשיבותייהו ובטלים, לפ"ז אי נימא דמ"ש הש"ך וכה"ג, קאי גם אדבר שיש לו מתירין, אינו שוה לשאר דברים החשובים דבהו רק אם נותנים טעם בתבשיל לפגם, והם עצמם אינם פגומים כלל לא בטלים, הא אם נפגמו בעצמם קצת בטלים, ובדבר שיש לו מתירין אף בכה"ג ל"ב זולת בנפסד לגמרי מאכילת אדם כנ"ל, ונ"ב עיין בתו"ד ביאורים וחידושי סוסק"ב וס"ק ג' ע"ש ולענ"ד יש לפרש מ"ש הש"ך וכה"ג על דבר המעמיד עיין בשפתי דעת סקי"ד ד"ה והנה ובסוסי' ק"ה בשפתי דעת סוס"ק מ"ו ולעיל סוסי' ס"ו בשפ"ד סקט"ז:

בא"ד ב' ויראה שכוון שם למ"ש המחבר שם ס"ט כו'. ר"ל דהמחבר בסימן תמ"ז ס"ט כתב וז"ל יבש ביבש חמץ במצה אפילו באלף לא בטל. עיין ב"י שם לחד טעמא הוא מחמת דהוא דבר שיל"מ הובא בט"ז שם ס"ק ט"ו וי"א דחמץ שוה לשאר איסורין בזה. ובסעיף י' פסק דנוט"ל מותר בפסח. ולזה רמז הש"ך לעיין שם דמדסתם בסעיף י' משמע דאף אם גוף החמץ נתערב מ"מ כל שנוט"ל בתערובת בטל הוא. והרי בסעיף ט' סתם כדיעה א' כהסוברי' דיבש ביבש בפסח. לא בטל אפילו באלף. ומשמע דס"ל כן כמ"ש הש"ך סימן רמ"ב בהנהגת או"ה דין ה' דכ"מ שהמחבר מביא דיעה או בסתם ואח"כ י"א. הלכה כדיעה א' ועיין בהקדמת הפמ"ג אות א' אם כן אמאי סתם דנוט"ל בטל והרי בדברים שאין מתבטלים אף דליכא טעמא אסור אם כן לא מהני בהו. אם נותנים טעם לפגם ובפלתי סק"א תירץ דהמחבר שפסק שם דנוט"ל בפסח שרי. י"ל דדעתו בס"ט כדיעה דיבש ביבש בטל לא הבינותי. דהרי ז"א מדהביא דיעה א' בסתם כנ"ל וצ"ל כמ"ש המ"כ כו'. נ"ב עיין בחו"ד ביאורים סק"ב מ"ש בזה. ועפמ"ג או"ח בפתיחה כוללת להלכות פסח ח"ג פ"ב אות א' ע"ש:

ס"ק ב' בא"ד א' והמנ"י כלל פ"ה כו' וראי' מסי' פ"ז כו' נ"ב ז"ל המנ"י שם. ולפע"ד נרא' שאין ראי' כלל לדין זה מג"ה. דודאי בכל האיסו' אם הוא כעין. ואינו נותן טעם כלל וכמבואר לעיל כלל ע"ט ד"ד והוא בש"ע סוסי' פ"ז סעיף י' בהג"ה ובש"ך סקל"ג בקיבה שנתייבשה כעין דאינו אוסר ובסימן צ' ס"ב בהג"ה בכחל שנתייבשה אך בג"ה אף שאינו אלא כעין התורה אסרתו. הילכך צריך ביטול משא"כ כאן מיירי בדבר שיש לו טעם בפ"ע אף שאינו נו"ט בתבשיל זה לא לשבח ולא לפגם ע"כ אוסר כיון שעכ"פ אינו נוט"ל ויש לו טעם בפ"ע. משא"כ בדבר שאין לו טעם כלל והוא כעין. ודאי דאינו אוסר רק בג"ה. דגזירת הכתוב הוא וגם בס' מ"כ השיג על הש"ך בזה. אך לפי מה שהבין שם. דמהרי"א מיירי בדבר שאין לו טעם כלל. ע"כ השיג עליו וחולק אדין זה לגמרי ובאמת העיקר כמ"ש ולק"מ. עכ"ד וכ"ה בפר"ח ולז"ק הפמ"ג דלא ידע למה האשימו להש"ך ז"ל. דודאי הש"ך ג"כ ידע מזה. דיש חילוק בין ג"ה. דאף שעץ בעלמא הוא ואין לו טעם כלל מ"מ הרי התורה אסרתו משא"כ נבילה כה"ג כגון בנתייבשה כעץ דשרי מ"ה. לכך אינו אוסר בתבשיל וכמ"ש הש"ך עצמו בכמ"ד. אך כאן ה"ק. דנבילה שנתייבשה כעץ ונימוח ממשו בתבשיל. דבזה י"ל כיון שנהנה ממנו איסור תורה אית ביה ואפשר אף בעודו יבש ג"כ אית ביה איסור תורה כשאוכל להאיסור עצמו. ורק דאינו אוסר בתבשיל להצריך ביטול נגדו ואם כן שפיר למד הש"ך. דבכה"ג שנימוח צריך ס' נגדו אף שאינו נותן טעם מדחזינן בג"ה דג"כ אינו נותן טעם ואפ"ה בעינן ס' כשנימוח בתבשיל. ומסימן פ"ז אין ראיה כלל. דהרי שם מיירי לענין שתאסור הקיבה שנתייבשה לאחרים שפיר אמרינן דכיון שנתייבשה ולית בה לחלוחית ופליטה מגופו אין צריך ס' נגדה אבל באמת בנימוחה הקיבה עצמה צריך ס' ועיין ביד אברהם שתירץ ג"כ הכי. ועיין בהגהת אמרי ברוך על הש"ך כאן מ"ש לתרץ בזה:

שפתי דעת סימן ק"ג

בא"ד ב' והשתא א"ש בקי"ד אות כ"א דהיתר הכרכום כו' ר"ל דז"ל המחבר שם סי"ב. הרשב"א היה נזהר מהכרכום מפני שמערבים בו חוטי בשר יבש. וכתב ע"ז הש"ך דהעולם נהגו עכשיו היתר בכרכום כו'. ותו די"ל דהרשב"א לא היה נזהר אלא בכרכום שהוא לח. ואם כן גם החוטי בשר יבש לא היו יבשים לגמרי ואם כן הם נותנים טעם. אבל בארצות הללו שהכרכום הוא יבש כעץ. אם כן אפילו אם ימצא חוט בשר יבש לית לן בה. וכמו שנתבאר לעיל בסימן פ"ז גבי עור הקיבה שנתייבש עכ"ל. ולכאורה הרי הש"ך כאן העלה דאף איסור יבש כשנימוח בתבשיל צריך ס' נגדו כמו בג"ה לז"ק הפמ"ג דמ"מ אינו רק מדרבנן. דמ"ה ברובא סגי. כיון שאין בו טעם גרגש אם כן לפ"ז א"ש דברי הש"ך שם. דהרשב"א היה נזהר בכרכום שלו שהיה לח. וחייש אולי יש בו חוטי בשר לח, דזה אוסר בא"מ עד ס', וחייש להשתמש בו מחמת ספ"א דאורייתא, דשמא יש בו כדי נו"ט בא"מ, ואף במינו אוסר משום לא פלוג, וזה שדייק הש"ך במ"ש ואם כן הם נותנים טעם, ר"ל דאסור מדאורייתא עד ס' כיון שהבשר לח ויש בו פליטה משא"כ בכרכום שלנו, דהוא יבש, ואין החשש רק שמא איכא בשר יבש בתוכו דזה אף כשנימוח בתבשיל מ"ה ברובא בטל כיון שאין בו פליטה מגופו, ובודאי יש רוב בתבשיל נגד כל הכרכום ובפרט נגד מעט בשר היבש שבו רק מדרבנן בעי ס' אף באיסור יבש שנימוח, אם כן לכך ל"ח להכרכום שלנו דהוי סד"ר לקולא.

בא"ד ג' ודע דבסימן פ"א כו' אלא שהב"י בסימן פ"א כתב כו' נ"ב עסי' פ"א במש"ש על המ"ז סק"א. כו' ואי נפל לתבשיל שיש רוב לכאורה שרי נ"ב עיין בחי' רע"א סימן פ"א סעיף א' שהעתיק לדברי הפרי מגדים כאן דשרי ע"ש:

ס"ק ד בא"ד א' והמעיין בפי"ד מהמ"א הי"א כו' הא בורכא. ר"ל דהר"מ שם כתב דכל האיסור אינו חייב עליהן עד שיאכל אותן דרך הנאתן. כיצד הרי שהמחה את החלב. וגמעו כשהוא חם. עד שנכוה גרונו ממנו. או שאכל חלב חי או שעירב דברים מרים לתוך יי"נ כו' או שאכל אוכל האסור אחר שהסריח והבאיש ובטל מאוכל אדם ה"ז פטור עכ"ל. ודייק הפמ"ג מזה דרק כשבטל ונפסד מאכילת אדם לגמרי הוא דלא לקי. הא כשנפסד קצת וראוי עדיין ע"י הדחק למאכל אדם. לוקה עלייהו. ואין לומר דרק איסור תורה יש בו כשראוי קצת. אבל מלקות ליכא. ולכך דייק הר"א וכתב ובטל מאכילת אדם לגמרי. דבזה דוקא פטור אבל אסור מדרבנן אבל כשראוי קצת אסור מ"ה דז"א. דהרי לא פרט הר"מ ז"ל להדיא לומר אסור מדרבנן. רק שכתב דפטור ממלקות. א"כ משמע כל שלא הגיע להפסד כ"כ ולא נתבטל מאוכל אדם ועדיין ראוי ע"י הדחק. דלוקה עליו. כו' ועיין פסחים כ"ד כו' י"ל זה בה"א. אבל באמת כו' ר"ל דבגמרא שם קאמר. אמר ר' אבהו אמר ר"י כל איסורין שבתורה אין לוקין עליהן אלא דרך הנאתן. שאם אוכל חלב חי שהוא פטור. אמר ר' זירא אף אנן נמי תנינא. אין סופגין את הארבעים משום ערלה. אלא על היוצא מן הזיתים ומן הענבים בלבד. ואלו מתותים תאנים ורמונים לא לקי על המשקה היוצא מהן מ"ט לאו משום דלא אכיל להו דרך הנאתן. א"ל אביי בשלמא אי אשמעינן פירא גופא דאי אכיל לה שלא כדרכו דלא מחייב שפיר הוי שמעינן מינה דאין לוקין אלא כדרך אכילתן אלא הכא טעמא דפטור משום דזיעה בעלמא הוא ולא פירא אכל ע"כ. ולכאורה הרי מבואר כאן בגמרא. דבעי לומר דמי שאר פירות הוי שלכ"א ופטור ממלקות. אף דנהנה הוא דהרי הוא ראוי לאכילה ע"י הדחק. לז"ק הפמ"ג דזה הוא רק לפי ההוה אמינא. אבל למאי דמסיק באמת דהטעם דפטור ממלקות הוא משום דרק זיעה בעלמא הוא שפיר י"ל דבאם אכל אוכלין שאינן ראוין לאכילה רק על ידי הדחק דמילקי נמי לקי ואוכל חלב חי דאמרי' דפטור ממלקות. הוא משום דזה אינו ראוי כלל לאכילה מקרי ולאו נהנה הוא כלל. משא"כ היכא דנהנה קצת לוקה:

בא"ד ב' ויש לעיין בב"ח וכ"ה כו'. ונפל להיתר באין רוב כו'. נ"ב עיין בשעה"ת ח"ג פ"ו ד"ה ולפ"ז דין חדש יש. ועיין בסוף הפתיחה ל"ה בב"ח ד"ה ודע. ועיין ביד אברהם סי' זה סעיף ז' בשם ס' יד המלך מ"ש בזה ע"ש. כו' וירא"ה דהר"מ בפי"ד מהמ"א הי"א כו' והניח חלוקה שנפסד. ר"ל דהר"מ שם בהלכה י"א הבאתי לשונו בריש אות שלפ"ז סיים חוץ מבב"ח וכ"ה דאסורין אף שלכ"ה דבאם עירב דבר מר בתוך קדירה של בב"ח. או ביין כ"ה ואכלו חייב עכ"ל. ולמה לא סיים היפוכו דרישא גם בחלוקה הב' שכתב מקודם בש"א. דאם אכל אחר שהסריח והבאיש ונפסד מאוכל אדם דפטור. דבכה"ג בב"ח וכ"ה חייב. ע"כ משמע דבזה אף בב"ח וכ"ה פטור משום דעפרא בעלמא הוא. וכן דייק מהר"מ הכי. בחו"ד ביאורים סק"א. ועיין בנו"ב מהדו"ק חיו"ד רסי' כ"ו שדייק מהר"ם להיפוך ע"ש בד"ה והנה פלוגתא כו'. ועיין ביד אברהם סי' פ"ד סעיף י"ז שכתב עליו. דאין דקדוקו מוכרח. אלא אדרבה משמע כמ"ש בחו"ד סי' זה ע"ש וכמ"ש בשפ"ד כאן. אכן עיין בהגהות הגאון מוהרב"פ ז"ל. על החו"ד שם. שכתב לדחות ראיה זו מהר"מ. דהרי הניח גם חלוקה אחרת שהזכיר מקודם. דהיינו שאכלו חם עד שנכוה גרונו ממנו ע"ש:

ס"ק ה' בא"ד א' וכבר התבאר יפה בט"ז אות א'. נ"ב עיין בחו"ד ביאורים סק"ה ע"ש:

ס"ק ו' בא"ד א' הדין הראשון הוא מ"ש הב"י בשם הרשב"א הובא ברמ"א שם סעיף י"ב בשמים כו' ומ"ש הב"י שם בשם הרשב"א דלכך יין הבלוע בבשמים בטל בתבשיל בס' אע"פ שהתבלין נאסרין מחמת היין. והם עבידי לטעמא לפי דאין איסורם מחמת עצמם לאו דוקא הוא דבשלמא לדידן דס"ל חנ"נ בש"א. שפיר כתב הרמ"א. דאע"ג דהתבלין אסורין. והם עבידי לטעמא. מ"מ בטילים הואיל ואין איסורם מ"ע משא"כ הרשב"א והב"י דס"ל דל"א בש"א חנ"נ כלל, א"כ פשיטא דלא איכפת לן. במה שהתבלין עבידי לטעמא. דהלא התבלין עצמם היתר הם. כשיש ס' בתבשיל נגד יי"נ הבלוע בהם ולרוחצא קאמר כך דאף למ"ד חנ"נ בש"א מכל מקום בטילים הואיל ואין איסורם מ"ע. אבל לדידהו באמת א"צ לזה כו' השלישי אם בתבלין נותן בהם היי"נ טעם לפגם. ובתבשיל לשבח דיעבד צריך ס' כו'. נ"ב כן למד הש"ך שם ס"ק כ"ט ממ"ש הרמ"א כאן בהג"ה סעיף ב' כו' עיין בש"ך כאן סק"ט כו' דרואין לרשב"א לא"מ כאלו אינו ויש רוב היתר מינו דמבטלו כו' והרא"ש התיר לגמרי כמ"ש בק"ט שם סעיף ב' בהג"ה כו' הרביעי הוא מ"ש הרב שם סע' י"ב בהג"ה בסופו וז"ל אבל אם היין שבהן נותן בתבשיל א"צ ס' ומשמע אף שהיין היה בתבלין לשבח ואני תמה כו' הא בסוף סימן זה היקל הרב דוקא בהפסד קצת עיין ש"ך סק"כ כו'. ונ"ב מה שכתב הפרי מגדים כאן במוסגר וז"ל מ"ש נגד היין לאו דוקא. זה קאי אמ"ש הרמ"א שם בריש סעיף י"ב והוא מ"ש הפמ"ג לעיל בדין הראשון וכתב שם הרמ"א אם יש ס' נגד יין הבלוע בהן הכל שרי. עז"ק דל"ד הוא לדידן. דס"ל חנ"נ ובעינן נגד כל הבשמים ונ"ב עי' בחידושי רע"א שם שעמד גם כן בזה. וכתב דבספר הזכרון ספ"ג כתב שצריכים להגי"ה ברמ"א שם ס' נגד הבשמים ע"ש. ועיין בשו"ת גבעת שאול סימן י"ח שכתב דהרמ"א שיטפיה לישנא דהרשב"א נקט. וסמך עצמו אמה שכתב בצ"ב. ועיקר דינא אתי לאשמעינן שם דאע"ג דתבלין עבידי לטעמא מ"מ בטילין ע"ש:

ס"ק יב בא"ד א' וכ"ש הוא מפוגם ולבסוף השביח דכל זמן שלא השביח שרי כמ"ש בש"ך סק"ז כ"ש הכא דמחוסר מעשה הוא. והשתא מיהא פגום הוא:

ס"ק יג בא"ד א' ועיין בשו"ת רמ"א סימן נ"ד התיר השמן. ולא חיישינן למה שאומרין שמושחין החביות בשומן חזיר וכן דגים שקורין לאקסין שהגידו הרבה בני אדם. שמושחין אותן לפעמים בשימון חזיר לא חיישינן להו כו' לתבשיל אוסר עד ס' ובשמן הוא שרי משום דבשמן הוא נוט"ל ובלאקסין כו':

בא"ד ב' מ"ש רמ"א בשר או חלב ביין נוט"ל חלב בקמץ וכ"מ בצ"צ כו' וחלב בצירי כו' משמע דנוטל"ש. נ"ב עיין בפ"ת סק"ו שהביא בשם ס' תוספת שבת ונו"ב חיו"ד סימן ל"א. שכתב הרמ"א כאן. היינו חלב בצירי". ומ"ש הפמ"ג כאן ראיה להיפוך מסימן קכ"א ס"א בהג"ה כו' לאו ראיה היא. ושוב מצא בס' בית יהודה שהשיג על הפמ"ג בזה. וכתב עוד דיותר נ"ל דשניהם הן חלב בקמץ והן חלב בצירי נוט"ל ביין. ולכך כתבו הפוסקים חלב סתם ולא פירשו דשניהם שוים בזה ע"ש. ועיין בחו"ד ביאורים ס"ק ח' וחי' ס"ק י"ב שהסכים להנו"ב דרק חלב בצירי נוט"ל. אבל חלב בקמץ נוטל"ש ע"ש. ועיין בהגהות א"ב הביא כן בשם ספר היקר ע"ש. וכ"ה בנימוקי רי"ב. ועיין בהגהות כאן שהביא גם כן לדברי הנו"ב הנ"ל. וכ"ה בהגהות יד שאול ועיין לעיל סימן ס"ד במ"ז סק"א ד"ה תשובה כו' ומיהו ביין כה"ג י"ל דנוט"ל ע"ש. וצ"ע דסותר ד"ע למ"ש בשפ"ד כאן דרק חָלָב פוגם לא חֵלֶב ועיין ביא"פ סימן ק"א שהביא לדברי הנו"ב הנ"ל. והתפלא עליו לסתור ראיותיו ושפיר י"ל דחלב דקאמר כאן היינו בקמץ וחלב בצירי משמע מהריב"ש שהביא הרמ"א בסימן קכ"א. דהוא נוטל"ש וכמ"ש הפרי מגדים. וכתב לעיין בשו"ת מאמר מרדכי סימן ל"ח ול"ט שדעת השואל דדברי הרמ"א כאן קאי על חלב בקמץ והמחבר פשיטא ליה דהיינו חלב בצירי ע"ש. ועיין בחכמת אדם כלל נ"ג סימן י"ז דנ"ל דבין חלב או חלב דינו כדין ספק אם הוא נוט"ל או נוטל"ש. ע"ש בטימן י' ודוק. ועיין בחי' מאת הג' מו"ה משה טייטילבוים זצ"ל בעי"מ. שכ' דמ"ש הרמ"א כאן היינו חלב בצירי. דכ"ה מבואר בהגהות אשר"י מקור הדין. וכ"ה באו"ה. ואל תטעה מלשון הצ"צ סימן פ'. דעיין בקו"א מבהמ"ח שם. ועיין בתשובת מאמר מרדכי עכ"ד. ועיין בספר יד יוסף שדייק כן מאו"ה וט"ז סק"ו ע"ש. וכ"ה בישועות יעקב סק"ב ע"ש:

ס"ק יד בא"ד א' במשנה עבודת כוכבים כו'. הפמ"ג העתיק הסוגיא בקיצור לכן אבאר דבריו. דז"ל המשנה בע"ז ל"ה ע"ב. אלו דברים של ע"ג אסורין כו' והפת והשמן שלהן. רבי ובית דינו התירו השמן. ואמרינן עלה בגמרא מ"ט דת"ק דאוסר לשמן שלהם דאמר שמואל. דזליפתן של כלים אסורים פרש"י פליטתן שפולטין ומזיעין שמנונית איסור שבלעו אוסרתו. ורבי יהודה הנשיא ובית דינו שהתירוהו קסבר נוט"ל מותר. ובדף ל"ח ע"ב שם איתא. אמר רב ששת האי משחא שמן שליקא דארמאי אסור. אמר רב ספרא למאי ניחוש לה. אי משום איערובי מסרי סרי פרש"י איערובי שמא נתערב בו י"נ סרי מסריח אי משום בישול ע"ג. הרי נאכל כמות שהוא חי. דבכה"ג אין בו איסור דבישול ע"ג אי משום גיעולי ע"ג בעת שנתבשל השמן נפלט הטעם מקדירתן לתוכן נוט"ל הוא ומותר. ובדף ל"ט ע"ב איתא במתניתין. ואלו מותרין באכילה חלב שחלבו ע"ג. וישראל רואהו והדבש כו'. ומפרשינן בגמרא דבש למאי ניחוש לה אי משום איערובי שמא עירב בו העו"ג יין מיסרא סרי מסריח אי משום בישולי ע"ג. הרי הוא נאכל כמות שהוא חי. אי משום גיעולי ע"ג. נוט"ל הוא ומותר ע"כ. ובפי' סוגיא זו יש ד' שיטות. א) הוא שיטת רש"י שפירש בשניהם הן במה דאמר (בדף ל"ח ע"ב) רב ספרא בשמן. למאי ניחוש לה אי משום איערובי מסרי סרי. הכוונה היינו שמא מער' יין ולזה קא' דל"ח לה דיין בשמן ודבש מסריח ומה דק' אי משו' גיעו' ע"ג נוט"ל הוא. היינו משום דסתם כלי ע"ג הם אב"י. וא"כ ל"ח לגיעול הנפלט מקדי'. להשמן והדבש. דנוט"ל הוא. ולפ"ז מ"ט דת"ק דמתניתין דאוסר בשמן שלהם. דליכא למימר משום דס"ל דנוט"ל אסור. או סתם כ"ע ב"י דהרי מתיר בדבש שלהם וע"כ דס"ל סתם כ"ע אב"י ונוט"ל מותר. רק י"ל כמו שכתב התוס' בדף ל"ו ע"א. דאף שמואל דמפרש טעמא דת"ק דאוסר בשמן משום זליפ' של כלים האסו'. לאו משום טעם זה לחוד דהרי איהו עצמו ס"ל בעלמא נוט"ל מותר. רק הכא משום דיש עוד טעם דגזר ביה משום חתנות רק משום דלא שייך חתנות כ"כ בזה. הוצרך להם סעד בזליפתן של כלים האסורים. ומכח ב' הטעמים דחתנות ופליטת כלים אסורים גזרו כי אין בכ"א לבדו. די לאסור דהרי לפליטת כלים אמרינן בעלמא דסתמן אב"י. ונוט"ל מותר. וגם לא שייך בזה חתנות כ"כ ולפי שיטה זו בשר משביח בשמן ודבש דאל"כ הו"ל למימר דמה דקאמר בגמרא. אי משום גיעולי כלים נוט"ל הוא. היינו משום דבשר פוגם בשמן ודבש ואף אם הכלים שלהן ב"י. ל"ח לטעם בשר האסור הנפלט לשמן ודבש משום דנותן בהן טעם לפגם. ולמה הוצרך לומר משום דהם אב"י. אע"כ משמע דס"ל דבשר נוטל"ש בשמן ודבש. השיטה הב' היא שיטת הר"מ בפי"ז מהמ"א הלכה כ"ב כ"ג כצ"ל שכתב שם וז"ל שמן של ע"ג מותר. ואפילו נתבשל השמן הרי זה מותר. ואינו נאס' לא מפני בישול ע"ג. שהרי נאכל כמות שהוא חי. ולא מפני גיעולי ע"ג מפני שהבשר פוגם השמן ומסריחו. וכן דבש של ע"ג שנתבשל מותר מטעם זה ע"כ. וכתב הב"י כאן דנראה מהר"מ שהוא מפרש מה שאמרו בגמרא גבי שמן. וכן גבי דבש למאי ניחוש לה. אי משום איערובי. ר"ל דאיערובי בשר בהדייהו קאמר. ולז"ק הגמרא דמסרי סרי. דבשר פוגם ומסריח בשמן ודבש ע"ש. ולפי זה מה דקאמר הגמרא אי משום גיעולי כלים נוט"ל הוא. היינו נמי מה"ת דבשר האסור הבלוע בכלים שלהן. הנפלט להשמן ודבש נותן בהן טעם לפגם ולפ"ז איכא בגמרא קצת שפת יתר. דאם קאמר הגמרא מקודם. דל"ח למה דמערבין בשר בעין בשמן ודבש. משוש דפוגם ומסריח בהן. אם כן ממילא ידעינן דכ"ש דל"ח לטעם בשר הנפלט מכליהן לתוכן ולכאורה מה הוכרח הב"י לפרש כן, ולמה לא הונח לו באמת דגם הר"מ מפרש מה דאמר בגמרא אי משום איערובי כרש"י דהיינו לשמא מערבין בו יי"נ, רק דהר"מ מפרש מה דקאמר אי משום גיעולי ע"ג נוט"ל. היינו משום דבשר הבלוע הנפלט הוא נוט"ל בשמן ודבש, והוצרך לזה משום דס"ל סתם כ"ע ב"י הם ולז"ק הפרי מגדים דאחר התבוננות יראה שהב"י כאן פירש כן עפ"י מה שהבין הרשב"א, דהר"מ ס"ל סתם כ"ע אב"י הם, ואם כן אמאי הוצרך הר"מ לפרש אי משום גיעולי ע"ג נוט"ל הוא, היינו דלכך לא נאסר השמן והדבש מטעם הכלי שלהן דבשר פוגם בשמן ודבש ולמה לא פירש בפשיטות, משום דסתם כ"ע אב"י הם, לכך הם נוט"ל, ונקט הר"מ טעם יותר מרווח, משום דבשר פוגם בשמן ודבש דלפ"ז אף אי הוי ברור להן דהכלים היו ב"י, גם כן שרי וקשה באמת, מגליה להר"מ זה, דבשר פוגם בשמן ודבש, דהרי מה דק' בגמ' איערו', מסרי סרי היינו יין ומה דק' גיעו' ע"ג נוט"ל, היינו משום דסכ"ע אב"י, לכן דייק הב"י דהר"ם, ע"כ מפרש מה דק' בגמ' איערו', היינו שמער' בש', ולכך נקט הר"מ בהל' כ"ב שם וטעם דבשר פוגם, גם לגי' כל', אף דלא הוצ' לזה כי הרי בלא"ה שרי, משום דסתמן אב"י, רק שנודע דמפרש דאיערובי היינו בשר, וקא' הגמ' דל"ח לזה, דמסרי סרי דבשר פוגם בשמן ודבש, אבל לפי מה שהבין בכ"מ שם, ובב"י סימן קכ"ב, דהר"מ ס"ל סתם כ"ע ב"י. אם כן אין הכרח לזה, דלעולם גם הר"מ מפרש כרש"י, דאיערובי היינו יי"נ, אך הוכרח לפרש דמה דקאמר בגמרא, גיעולי כלים נוט"ל, היינו משום דבשר פוגם בהן, דאל"כ מאי נוט"ל הוא, דהרי סתם כ"ע ב"י הם, ואף שי"ל דאם כן שהר"מ מפרש כרש"י, אמאי השמיט בהלכה כ"ב שם, ולא קאמר ואינו נאסר משום איערובי דמסרי סרי, כלשון הגמרא ואמאי נקט רק חלוקה דבישול ע"ג, ודגיעולי כלים משא"כ אי אמרינן דהר"מ מפרש, דאיערובי היינו בשר ל"ק אמאי השמיט הר"מ חלוקה זו, דאינו נאסר משום איערובי בשר, די"ל דכלל זה, במה דנתן טעם לגיעולי כלים, משום דבשר פוגם לשמן ודבש, אם כן ממילא דל"ח לאיערובי בשר מה"ט, ואם כן א"צ לדחוק דהב"י כאן קאי אליבא דרשב"א, כי י"ל דהב"י קאי גם לשיטתיה בר"מ דס"ל סתכ"ע ב"י, וזה היה באמת דיוק הב"י מהר"מ שמפרש דאיערובי היינו בשר, מדהשמיט חלוקה דאיערובי כנ"ל, דמכל מקום ז"א, דהרי בב"י השמיט בישול משמע כדפרישית, ר"ל דז"ל הב"י כתב הר"מ שמן של נכרי מותר, ואפילו נתבשל אינו נאסר משום גיעולי נכרים, מפני שהבשר פוגם השמן ומסריחו וכן דבש של נכרי כו', ונראה שהוא מפרש דמה שאמרו בגמרא איערובי בשר בהדייהו קאמר עכ"ל, הרי ע"כ דלא היה דיוקו של הב"י מדלא העתיק הר"מ בה' כ"ב אלא ב' החלוקות שבגמרא. דבישול ע"ג. ודגיעו' כלים. ולא הביא חלו' הג' דאי משום איערובי כו' דמזה משמע דמפרש דלא כרש"י רק משום איערובי בשר וכנ"ל. דאם כן היה לו להב"י להביא כל דברי הר"מ בהלכה כ"ו שם. דע"ז הוי ידעינן דדיוקו מדהביא הר"מ חלוקה דבישול ע"ג. ודגיעולי כלים. והשמיט חלוקה דאיערובי ואמאי השמיט הב"י חלוקה דבישול עכו"ם שהובא בר"מ שם אע"כ משמע כדפירש הפרי מגדים לעיל כי להב"י לא נראה לדייק דהר"מ מפרש דלא כרש"י מדהשמיט איערובי די"ל דל"ד הוא אלא דכל הדיוק של הב"י. היינו רק מזה לחוד. מדפירש הר"מ בחלוקה זו. דאי משום גיעולי כלים נוט"ל הוא. היינו משום דהבשר פוגם השמן ומסריחו. ולשיטת הרשב"א שהובא בכ"מ שם הי"ח אליבא דר"מ שס"ל סתכ"ע אב"י. אם כן אי איתא דמפרש כרש"י. דאיערובי היינו יין. אם כן למה לא פירש בפשיטות.

שפתי דעת סימן ק״ג

דגיעולי כלים נוט״ל. היינו משום דהם אב״י וגם מנ״ל באמת דבשר פוגם לשמן ודבש. וע״כ דהר״מ מפרש. דאיערובי היינו בשר ועפ״ז הדרינן להנ״ל. דלפמ״ש הב״י בקכ״ב דלדעתו נראה אליבא דהר״מ דסתם כ״ע ב״י שפיר י״ל דהר״מ מפרש כרש״י. דאיערובי היינו יין :

בא״ד ב׳ ואיך שיהי׳ לא אבין מ״ש הש״ך באות י״ג כו׳ ר״ל דהרי כל קוש׳ הש״ך שם הוא. כיון דהמחבר ס״ל סתם כ״ע אב״י. א״כ למאי נ״מ הביא דהשמן ודבש מותר משום דבשר פוגם בהן. והרי בלא״ה מותרין דאב״י הוא. משא״כ הר״מ ניחא שהביא זה הדין דל״ח בשמן ודבש לגיעולי כלים. דסבירא ליה סתם כ״ע ב״י. והרי לק״מ דאדרבה זהו עצמו הסברא. כיון דאיהו פסק בקכ״ב סעיף ו׳ דסתם כ״ע אב״י. ואפ״ה פוסק כאן דבשר פוגם בשמן ודבש ומנליה זה דממה דקאמר בגמרא כלים נוט״ל הוא ליכא למשמע. דזה משום דסתמא אב״י הם. ואי מזה דקאמר איערובי מסרי סרי. דילמא כרש״י דהיינו יין וע״כ דהמחבר מפרש כפירוש הר״מ דאיערובי מסר׳ סרי. היינו בשר שמערבין נוט״ל אם כן שפיר הוצרך לאשמעינן דין השמן ודבש של עו״ג דמותר. ול״ח למה שמערבין בהם בשר בעין. משום דמסרי ונוט״ל שזהו הדין המוזכר בגמרא אי משום איערובי מסרי סרי. ולכן שינה המחבר. ולא כתב כלשון הר״מ דמותר ול״ח לגיעולי כלים. מפני שהבשר פוגם. דהר״מ לשיטתיה דס״ל סתם כ״ע ב״י. משא״כ המחבר דסבירא ליה סתם כ״ע אב״י בלא״ה ל״ח בשמן ודבש לגיעולי כלים. לכן כתב סתם דמותר מפני שהבשר פוגם. וקאי אחשש דמערבין בשר בעין דקאמר בגמרא אי משום איערובי כו׳ כבר תיר׳ כעין זה לקוש׳ הש״ך בס״ק י״ג בס׳ תפארת למשה בסי׳ קכ״ב ד״ה עוד בב״י כו׳ ע״ש :

בא״ד ג׳ ולפ״ז ג״כ י״ל שמן דאוס׳ ת״ק דאיכא נמי חתנות. ר״ל דגם לשיטה הב׳. מה דת״ק אוסר שמן. הוא כמ״ש התוס׳ משום דאי׳ צירוף גזי׳ דחתנו׳ כנ״ל. כו׳ השי׳ הגי׳ הוא שיטת הר״ן ז״ל דבשמן פירש מה דקאמר בגמרא אי משום איערובי כו׳ היינו שמא נתערב בו יין ונוט״ל ומה דקאמר אי משום גיעולי עו״ג נוט״ל. היינו דכ״ע סתמן אב״י ובדבש פירש דמה דקאמר בגמרא אי משום איערובי היינו שמערבין בו דבר טמא וגיעולי עו״ג נוט״ל היינו דמסתמא הכלים אב״י. ויראה דפירש כן משום דקשיא ליה מ״ש שמן דאוסר ת״ק. ודבש התיר דלא ניחא ליה לומר כתירוץ התוס׳ הנ״ל משום צירוף גזירה דחתנות ומפרש בשר בשמן משביח כו׳. ר״ל דלכ״ע אף לרבי ובית דינו שהתירו השמן ס״ל דבשר בשמן משביח. ורק דכל החשש בשמן לא היה שמא מערבין בו בשר. רק שמא מערבין בו יי״נ וקאמר הגמרא דמסרי סרי. ות״ק דאוסר בשמן הוא משום גיעולי כלים. דבלע השמן פליטת בשר האסור שהיה בלוע בכלים שלהן. וס״ל דגם אב״י אסור. או דס״ל סתכ״ע ב״י. ורבי ס״ל סתכ״ע אב״י ומותר. ובדבש מודה ת״ק דשרי. דל״ח להפליטה של הכלים. דדבש פוגם אף לבשר טמא בעין שמערבין בו. וכ״ת לפ״ז אמאי לא חייש רבי ובית דינו. שמא מערבין בשמן בשר. דנותן בו טעם לשבח. ואמאי התירו. ז״א די״ל כנ״ל כיון דאין דרך לערב שאר דברים בשמן ל״ח לזה. רק בדבש הדרך הוא לערב בו בשר או שאר דברים. משום דיש לדבש כח כזה. שמחזיר הנופל לתוכו להיות דבש :

בא״ד ד׳ השיטה הד׳ כו׳ דבשר בשמן נוטל״ש. ובדב׳ לפגם. ועירובי דק׳ הגמ׳ היינו יין כפי׳ רש״י בשני׳ הן במה דק׳ הגמ׳ בשמן והן אדבש כנ״ל ושמן אוס׳ ת״ק משום גיעו׳ עו״ג דאב״י סובר אסור משא״כ דבש ל״ח לטעם כלים האסו׳ דהרי גם לבשר בעין פוגם הוא ור״י הגשיא וב״ד היתי׳ לשמן דל״ח לגי׳ כל׳. דאב״י שרי כו׳. כו׳ וזה לשון הגה׳ ש״ד סי׳ כ״ב עכברא שנכבש בדובשא י״ל דשרי. כי בשר בעין פוגם בדבש אמנם כו׳. ותדע דהא ר״י מייתי ראיה דבשר פוגם בדבש מהא דאיערובי מסרי סרי. היינו כפירוש הר״ן בשמן דמה דקאמר בי׳ הגמרא. אי משום איערובי כו׳ היינו יין. ובדבש בשר שכן היה הדרך לערב בדבש בשר ובשומן יין ולעיל כתבנו בשניהם יין ר״ל דלעיל כתב הפמ״ג דהר״י מפרש בשניהם הן בדבש והן בשמן מה דקאמר בגמרא אי משום איערובי כו׳ היינו יין. כמ״ש לעיל בשיטה הד׳. רק דהגהות ש״ד סובר דהר״י מפרש כהר״ן בשמן יין. ובדבש בשר. והביא הר״י ראיה מדקאמר הגמרא בדבש דמסרי הרי מבואר להדיא דבשר בדבש פוגם וראייתו ממ״ש התוס׳ חולין ח׳ ע״ב ד״ה השוחט שכ׳ שם. דאין לומר דגם בשמן בשר בעין נותן בו טעם לפגם. דא״כ אמאי בדבש מודה הת״ק. דממתניתין שם בע״ז דמותר. דקאמר בגמרא. דהטעם דלמאי ניחוש לה. אי משום איערובי מסרי. ואי משום גיעולי נוט״ל ובשמן אוסר והרי בשמן נמי אמרינן כן בגמרא אי משום איערובי כו׳ אע״כ דגבי דבש דאפילו בשר בעין פוגם בו לכך אין בו משום גיעולי כלים. אבל שמן דבשר בעין נותן בו טעם לשבח. ואין הפגם רק משום דהכלים אב״י. אוסר ס״ל לת״ק דגם אב״י אסור דהוי כבעין ע״ש. ולפ״ז ע״כ מה דקאמר הגמ׳ בשמן אי משום איערובי אין הפירוש בשר דזה הרי באמת נוטל״ש רק דל״ח לזה דאין דרך לערב אלא יין :

בא״ד ה׳ והנה רנ״ש יפרש כהר״ן בשמן הפירוש של איערו׳ היינו יין. ובדבש בשר מחמת קושיית התוס׳ חולין ח׳ ועו״ג ל״ו ע״א ד״ה בשלמא דת״ק דאוסר בשמן משום זליפת כלים האסורים וס״ל דנוט״ל אסור. אמאי בדבש התיר. ולהנ״ל ניחא דבשמן כיון דבשר בעין נותן בו טל״ש דמה דקאמר ביה איערובי מסרי. היינו יין לכך אב״י נמי אסור בי׳ לת״ק. משא״כ בדבש דגם בשר בעין פוגם בו מדכתב איערובי סרי. ומינה מייתי ראיה. משמע מהא דאיערובי ר״ל דאי הר״י מפרש כרש״י דבדבש גם כן הפירוש של איערובי יין אם כן היה לו להר״י להביא הראיה דבשר פוגם בדבש מהא דקאמר דגיעולי כלים נוט״ל. אבל מדקאמר בהגהות ש״ד דאיערובי מסרי סרי. דמינה מייתי הר״י הראיה. הרי מבואר דראייתו דבשר בדבש פוגם הוא מהא דאיערובי. אמנם לפני הש״ך היה כתוב בהגהות ש״ד. ובהכי איירי מתניתין כו׳. דקאמר גיעולי עכו״ם. דמינה מייתי הר״י ראיה. לכך השיג על הרנ״ש ונ״ב מה שהשיג הש״ך על הרנ״ש. דהרי גבי שמן נמי אמרינן הכי ובשמן ס״ל דמשביח. הפמ״ג כאן תירץ זה בפשיטות דהרנ״ש יפרש כפי׳ הר״ן כנ״ל. אך עיין בספר יד יוסף. שפי׳ בכוונת הש״ך. דר״ל דאפילו אם יהיה אמת כדברי הר״ן. מ״מ היאך הוכיח הר״י דבשר בדבש פוגם בודאי. כאלו לא היה שום סתירה ע״ז. ובאמת יש לנו סתירה גדולה ע״ז. דהא גבי שמן נמי אמרינן בש״ס כהאי לישנא. אי משום איערובי מסרי סרי. ומהיכא תיתי לן לפרש גבי שמן איערובי יין. וגבי דבש איערובי בשר. אע״כ דראיית הר״י שבמרדכי מהני מלות דקאמר הש״ס אי משום גיעולי עו״ג נוט״ל. ואע״ג דגבי שמן נמי אמרינן בש״ס התם הכי. ובשמן ע״כ צריכים אנו לפרש. דנוט״ל דקאמר היינו אב״י. ואם כן ה״ה מה דקאמר הש״ס גבי דבש נוט״ל נמי פירושו אב״י. היינו לר״י הנשיא. דס״ל אב״י מותר. אבל הר״י הביא ראיה מן הת״ק דס״ל גבי שמן אב״י אסור. משום דהיו כמו בעין. ומפני מה הותר בדבש אע״כ דס״ל דבעין בדבש נמי פוגם. ומפני זה הוכיח הר״ן לשיטתו דבדבש פי׳ איערובי בשר. ובשמן פי׳ איערובי יין. אבל עיקר הראיה הוא מן הגי תיבות. אי משום גיעולי עו״ג. ואליבא דת״ק ודוק עכ״ד :

בא״ד ו׳ גם י״ל דרנ״ש סובר לחלק בין שלוק. ר״ל דמה דקאמר בשמן. הגמ׳. אי משום איערובי. גם כן הפי׳ בשר כמו בדבש. והא דת״ק ס״ל במתניתין לאסור בשמן. היינו באינו מבושל משא״כ בגמרא דמיירי במשחא שליקא. דבזה באמת י״ל דבשר נוט״ל בו. והוא כמו שהבין בשו״ת רמ״א סימן נ״ד יובא להלן אי״ה. כו׳ ומ״ש הש״ך. והפוסקים הוכיחו דכ״ע אב״י. מדאמרינן רבי ובית דינו התירו השמן דנוט״ל מותר. אלמא דנוטל״ש בשר בעין בשמן דאל״כ כו׳ יש לראות דילמא לעולם דשמן נוטל״פ. גם בבשר בעין. ואעפ״כ שפיר הוכיחו דסתם כ״ע אב״י. מדהתירו השמן. דאי ב״י אם כן אף דליכא למיחש בשמן משום פליטת הכלים מבשר אסור הנבלע בהן. אבל מ״מ ניחוש משום חלב הנאסר מבשר דנ״נ ואף דטעם בשר נפגם בשמן. מכל מקום החלב הוי כגוף האיסור ונפלט מהכלי להשמן : כו׳ ואין דומה לשאר איסורין בסוסי׳ קל״ד. נ״ב ע״ש סעיף י״ב. וחו״ד כאן ביאורים סק״י :

בא״ד ז׳ ודברי קדשו כו׳. אמנם מ״ש שם רמ״א דלא תקשה מהגמרא. ר״ל דהרמ״א שם כתב דבשר בשמן גם כן נוט״ל. ואף שכתב התוס׳ בחולין ובע״ז. דבשר בשמן נוטל״ש עכצ״ל. שגם התוס׳ אינם חולקים על הגמרא דקאמר בשמן למאי ניחוש לה אי משום איערובי בשר מסרי סרי. וצריך לחלק. דכשהוא שלוק השמן ונעשה כמשקה. הוי לפגם. ולזה בדוקא קאמר הגמרא למאי ניחוש. גבי מישחא שליקא. אבל קודם שנשלק ונעשה כמשקה אפשר לומר דנוטל״ש. וכן מצינו לענין דבש. שמחלק בתשו׳ מהרי״ל בין דבש שלוק. ונעשה כמשקה בין דבש עצמו. והוכיח שם דדבש הנאמר ביה בגמרא. אי משום איערובי מיירי במשקה של דבש. וה״ה בשמן מאותו הוכחה עצמו שהוכיח מהרי״ל גבי דבש ות״ק דאוסר השמן. מיירי קודם שנשלק. דבשר נותן בו טל״ש ור׳ יהודה הנשיא התיר אף בכה״ג דל״ח כלל לעירוב בשר או שומן. ולזה אומר הפרי מגדים דלפ״ז מה דקאמר שם דא״ל שמואל לרב. בשלמא לדידי דאמינא טעמא דת״ק דאוסר שמן. משום זליפת כלים האסורים. היינו דר׳ יהודה ובית דינו התירוהו. קסבר נוט״ל מותר כו׳ ולהנ״ל. הרי אכתי איכא החשש דמערבין בו בשר בעין דנוטל״ש בשמן חי וצ״ל דאה״נ קאמר שמואל. דלדידי ניחא דת״ק אוסר לשמן דשמא מערבין בו בשר בעין ואת״ל דלא חיישינן דלא מחזקינן ריעותא מכל מקום אסור משום זליפת כלים. היינו דר״י הנשיא מתירו דס״ל דנוט״ל מותר וסתכ״ע אב״י ולשמא מערבין לא חיישינן כלל. אמנם מ״ש הרמ״א שם דהתוס׳ שכתבו דבשר בשמן נוטל״ש. ע״כ דמחלק בין שלוק. דאמרינן ביה בגמרא אי משום איערובי מסרי דבזה דוקא נוט״ל. ובין שמן חי דנוטל״ש דאל״כ יקשה על התוס׳ דמחולק עם הגמרא. דבריו אלו צ״ע דהרי י״ל דהתוס׳ מפרשים כרש״י. דאיערובי דקאמר בגמרא. היינו יין. ובזה קאמר הגמרא דמסרי״ח בשמן אבל בשר בשמן נותר טעם לשבח אפילו במבושל רק ל״ח להשמן לעירוב בשר. כי אין דרכן בכך. כו׳ ולמדנו דמעמיד אף שנוט״ל כו׳. נ״ב עיין במ״ש בחידושי דינים אות כ״ח מזה. כו׳ כתב מהר״ם לובלין ז״ל בתשובה כו׳. נ״ב עיין לעיל סימן נ״ז בשפ״ד ס״ק כ״ח. כו׳ ויראה לי דאם ישראל אומר לעכו״ם כו׳ דהעכו״ם שלוחו. נ״ב עיין כה״ג בש״ע סימן קכ״ב ס״ו שכ׳ שם דאף דסתם כ״ע אב״י ובדיעבד שבשל בהן התבשיל מותר מ״מ אסור לומר לעכו״ם בשל לי ירקות בקדירתך שכל האומר כן הרי הוא כאלו בשל בידיו ע״ש. ועיין בלבו״ש בח״ד סימן נ״ח שנסתפק אם הנכרי עושה מעצמו כך בשביל הישראל לבדו. או בשביל אנשי העיר ורוב העיר ישראל. ומכ״ש אם הישראל יודע שעושה בשבילו דאפשר בכה״ג אסור גם כן ע״ש בס״ק קנ״ג :

ס״ק טו בא״ד א׳ עש״ך ועמ״ש בט״ז כו׳ ר״ל עיין ש״ך כאן שכתב ודעת הטור כסברא ראשונה כו׳ וכ״פ בתו״ח כלל פ״ה. וקשה למה לא הביא מלשון הרמ״א כאן. דג״כ משמ׳ שפסק כסב׳ א׳ מדכ׳ ואם יש ס׳ כו׳ והכי נהוג. משמע הא באין ס׳ נגד הדבוק עליו אסור ועיין במ״ז סק״ח שתמה כן גם על הט״ז שם. ולזה תירץ בשפ״ד כאן דאפשר מ״ש רמ״א והכי נהוג. הוא רק לאפוקי מיש״ש שהובא באות שאחר זה (דמחמיר יותר מדיעה א׳) דבעינן נגד כל הקדירה לזה קמ״ל הרמ״א דאף מי שנוהג להחמיר ביש ס׳ נגד הדבוק לחוד. לכ״ע שרי. אבל לא הכריע הרמ״א דבעינן דוקא ס׳ נגד הדבוק. ולעולם דיש לצדד לפעמים להקל כדיעה ב׳. לזה כתבו הט״ז והש״ך. דקי״ל כדיעה א׳ וכ״מ במחבר כאן גופא דהביא דעה אחת בסתם. עסי׳ רמ״ב בהנהגת או״ה דין ה׳. ועיין בהקדמת הפמ״ג בכללים אות א׳ מזה ע״ש :

ס״ק יז בא״ד א׳ דהמעיין בסוף ע״ז, ובראש״ש שם ובהגה״א כו׳ נ״ב עיין במ״ש לעיל סי׳ צ״ג על השפ״ד ס״ק ג׳ דביארתי שם ד״ז בטוב, כו׳ הנה בשו״ת ח״צ כו׳ וראיה מיישון קנקנים לקמן בסימן קל״ה סעיף ט״ז. דמבואר שם. דכל הכלים שיישנן י״ב חודש שרי ע״ש וכ״ת דצונן שאני דשם בי״נ בליעתן בצונן משא״כ כלים שבלעו ע״י חמין. בליעתן מרובה. ולא מהני בהו יישון י״ב ח״א דורדייה וזגין שרי לאחר י״ב. והם בעין בתוכם הרי אף דליכא טעמא דבליעת צונן. אעפ״כ שרי לאחר י״ב. מטעם דכלה כל לחלוחית שבו כ״ש בכלים שאינו אלא בעין רק שיש בהם בליעת חמין דשרי לאחר י״ב דכלה כל לחלוחית וטעם הבלוע בהן והפמ״א סימן כ״ג חולק על הת״צ דק״ו פריכא הוא דזגין שהם בעין וגוש יותר מתייבש ביי״ח דשליט ביה אוירא ומתייבש הלחלוחית לגמרי ונעשה כעץ משא״כ במה שנבלע בכלי שמור הטעם לעולם אלא שטעמו נפגם אבל טעם איסור יש בו ויי״נ לא ילפינן מיניה. כיון דנבלע רק ע״י צונן. וראיה מפ״ז עור הקיבה יבש כו׳ וכרכום קו״ד כצ״ל ר״ל דהרי ע״כ איסור גוש קיל לענין זה מכלי שיש בו בלוע. דהרי חזינן לעיל בסימן פ״ז סוף סעיף י׳ בהגה״, שכתב עור הקיבה לפעמים מולחין אותו ומייבשין כו׳ מותר ע״ש וכן בסימן קי״ד בש״ך סק״א. צידד להתיר בכרכום שלנו. שהוא יבש וחוטי בשר שבו הם יבשים ונעשו כעץ. ואינם נותנים טעם אפילו בבישול ע״ש. ולדבר זה אין שיעור קצוב. ואפילו בחדש א׳ יכול להתייבש כעץ ומותר ואם כן ה״נ בקדרה נימא כן אע״כ דדבר גוש יותר מתייבש ונעשה כעץ. אבל מה שנבלע בדופן הכלי שמור בתוכו לעולם :

בא״ד ב׳ וראיה מקדירות בפסח ישברו כו׳. ר״ל מהא דאמר רב בפסחים דף ל׳ ע״א. קדירות בפסח ישברו ופרש״י דקסבר נוטל״פ אסור. ואמאי לא פריך בגמרא שם. דלישהינהו עד אחר יב״ח. דליכא למימר דחיישינן דילמא אתי בהו לידי תקלה דהא בכלי איסור. כ״ע מודו דל״ח לתקלה דרק בגוף האיסור העומד לאכול חיישינן. אבל בכלי היתר שנאסר. לא מצינו בהו בש״ס ופוסקים שניחוש בהו לתקלה. וכמו קנקנים של י״נ דמותר ליישנם יב״ח ול״ח לתקלה. דאפשר להניחם במקום המוצנע. ואפשר להזהר. ואמאי אמר רב ישברו לישהינהו יב״ח : כו׳ וחכם אחד כו׳. ויש לומר לכאורה דלכתחלה קאמר הרשב״א דבשאר איסורים לא מהני יישון. דגזרינן כו׳ ר״ל דבח״צ שם שהתיר גם בש״א בדיעבד אם נתבשל ד״ח בקדרה שלא השתמשו יב״ח. כמו בי״נ דמהני יישון והקשה מ״ש גבי י״נ דפשיטא לן דמותר לכתחלה לאחר יב״ח. ובש״א לא אשכחן דשרי לכתחלה לאחר יב״ח. ותירץ די״ל דגבי י״נ דאפילו בדיעבד לא שרינן תוך יב״ח ואין שם שום היתר אלא לאחר יב״ח להכי שרינן אף לכתחלה דמינכרא מילתא טובא בין תוך יב״ח לאחר יב״ח ולא אתי לאיחלופי וליכא למיגזר הא אטו הא. אבל בש״א דכל שאב״י שרי בדיעבד. ואם אחר יב״ח אתה מתירו לכתחלה. קל הוא לטעות בהתירן ואתי למימר דאף תוך יב״ח מותר לכתחלה. ובין ב״י לאינו ב״י הטעות מצוי. ולא שייך למיפרך. דהו״ל גזירה לגזירה דבדבר המצוי ורגיל גזרינן גזלג״ז ע״ש. ולז״ק הפמ״ג די״ל כן בכונת הרשב״א. לענין לכתחלה. דאין להשתמש בכלים של ש״א לאחר יב״ח מטעם הנ״ל. אבל בדיעבד מותר כמו בי״נ. אמנם הרשב״א סיים שם וז״ל כו׳ :

בא״ד ג׳ גם מה שהקשה ח״צ שם מפ״ט דכלים משנה ה׳ כו׳ אלמא דרק בגפת חילק בין חדשה שהיא בתוך יב״ח לבין ישנה שהיא לאחר יב״ח. ואלו בחרסין לא חילק ש״מ בחרסין לא מהני יישון דאפי׳ לאחר יב״ח עדיין בלועין בהן המשקין טמאין. ואמאי מהני יישון יב״ח בקנקנים של חרס שבלעו י״נ. הא עדיין לאחר יב״ח יש הבלוע בתוכן ותירץ דמ״מ אף שהמשקין עדיין בלועין בהן ריחם פג וטעמן נמר. ואין בהם טעם כלל וירצה כו׳. כו׳ שהרי בסימן קל״ה סעיף ה׳ פסק כלי נתר לא מהני יישון יב״ח כהרשב״א שדייק מלשון דאמר אין לו טהרה עולמית דבע״ז דף ל״ג ע״ב איתא, אמר ר׳ יוסנא א״ר אמי כלי נתר אין לו טהרה עולמית מיי״נ הבלוע בהן ע״ש וה״ה כלי חרס אמרינן ביה בפסחים ל׳ ע״ב התורה העידה עליו שאין יוצא מידי דופיו לעולם ג״כ יש לדייק מלשון זה דמשמע דלא מהני יב״ח ואולי הח״צ מחלק בין לשון שאין יוצא ובין לשון שאין לו טהרה ודוחק כו׳ יש לעיין מההיא דגפת ר״ל דאמאי מהני שם לענין טומאה ובשאר משקין כשהיא ישנה יב״ח :

סוס״ק י״ח בא״ד א׳ אבל בשל בשר ואחר לילה חלב. ואחר מעל״ע מבשר תבשיל חלב אף בה״מ כו׳ כצ״ל :

משבצות זהב סימן ק"ג

זיתים. דאז הקדירה בולעת הטעם של כל הנ' זיתים ויש בה כל טעם האיסור. אבל אם לא היה הקדירה רק כחצי מהתבשיל או שליש. א"צ ס' רק נגד חצי או שליש מהאיסור. דהא כיון דלא נ"נ אין לשער רק לפי ערך שיעור המדומע והקדירה לא בלעה מכל מה שבקדירה רק החצי או שליש אם כן לא בלעה מהאיסור גם כן. רק חצי או שליש ע"ש. ועיין בסימן צ"ב סקכ"ד ד"ה ודע דלפ"ז כו' ע"ש. ובמ"ש שם בשם שו"ת בי"ש. תאו"ח פ"ז בהג"ה. שקלסיה לסברת החח"ד בזה ע"ש :

בא"ד ג' דלא שרינן נוט"ל במאכל או בכלי אלא דיערב כצ"ל כו' ובמנ"י כלל פ"ה אות ע"ג כו' ר"ל דעמ"ש בתו"ח שם דין כ"ג. בשם או"ה כלל ל"ב. דהא דאיסור פגום אינו אוסר. היינו אם נפל לתבשיל. אבל אם בשלו בקדירה נאסר הקדירה. דבקדריה נותן האיסור טעם ואם בשלו בו תבשיל שהאיסור הראשון נותן בו טעם לשבח אסור. ור"ל אע"ג דהכלי היה הטעם לפגם אפ"ה אסור דהרי קדירה שאב"י אסורה לכתחלה לבשל בה. כתב על זה במנ"י שם וז"ל. לפ"ז משמע דאפילו בתבשיל שפגום מעיקרא ג"כ הקדירה אסורה וכן משמע באו"ה כלל ל"ב דיש לגזור בכלים נוט"ל אטו נוטל"ש. כמו דגזרינן בכלי שאב"י אטו ב"ח. אבל באמת משמעות הפוסקים. דבדבר הפגום מעיקרא אינו אוסר הכלים. וכמבואר להדיא בדברי הרב עצמו. לעיל כלל נ"א דין ג' לענין זבוב כו' ע"ש. ועז"ק הפרי מגדים דא"י מה קשיא ליה דהתם בזבוב קבלה הקדירה טעם פגם מעיקרא משא"כ כאן דאו"ה מיירי שהי' האיסור מושבח מצ"ע. רק שהיה מאכל היתר בקדירה שהאיסור נתן בו טעם לפגם. אבל מ"מ הקדירה הרי קבלה טעם מאיסור מושבת. עיין בשפ"ד סוס"ק י"א :

בא"ד ד' ס"ק **ז' בא"ד א'** ומ"ש הפר"ח כו' משא"כ להרב בע"ט סוף סעיף א' כו'. נ"ב עסי' ע"ט בשפ"ד סק"ג. ועיין ביד אברהם וצ"ל שם. מ"ש על הש"ך שם. ועיין במש"ש על השפ"ד באורך מזה. ועיין בעקרי הד"ט חיו"ד סימן ל"ה אות מ"ד ע"ש :

ס"ק **ח' בא"ד א'** וא"י מה קמ"ל הט"ז כיון דרמ"א סיים כן. נ"ב עסי' קכ"ב סעיף ג'. ועיין בספר זכל"א חיו"ד אות ח' בשם הרב מעיל שמואל סימן י"ז.

והרדב"ס ח"א חיו"ד סימן י"ב. שכתב להתיר ביורה הבלועה מחלב שלא היתה מודחת ואב"י שהוציאו בה שכר מטעם ס"ס. ספק שמא כמ"ד דגם הטיחה בעין שע"ג הכלי נפגם אחר מעל"ע. ואת"ל דלמה שהוא בעין ל"א נוט"ל. דילמא דכמ"ד דלא בעי ס'. רק נגד מה שהוא דבוק דוקא באומד דמסתמא בכל קדירה יש ס' נגד הדבוק הוא הסכמת רוב האחרונים ע"ש. ולע"ד צ"ע על ס"ס זו דהרי קי"ל דבכ"מ דהכריע הרמ"א נגד המחבר לא מצרפינן אותו לס"ס כמ"ש הפמ"ג בהקדמה בכללים אות ו' ובפרט בזה דהמחבר עצמו כאן כתב לדיעה א' בסתם ולדיעה זו בשם י"א ומבואר בש"ך סי' רמ"ב בהנהגת או"ה ד"ה. דבכה"ג עיקר כדיעה א'. והרמ"א סיים והכי נהוג. וגם המחבר עצמו בסימן קכ"ב ס"ג סתם כן. והשמיט לגמרי דיעה זו דבעין נפגם. וגם בסימן צ"ו ס"א סתם וכתב או שאינו מקונח. עיין בש"ך כאן סקט"ו. ובשפתי דעת וביאורי הגר"א ז"ל. ובט"ז כאן. אך בגוף הדין יפה כתבו להתיר כי די בטעם זה לחוד דודאי יש בהשכר ס' נגד החלב שהיה דבוק על היורה עיין באו"ה כלל ל"ג ד"ב. הובא בשפתי דעת רסי' צ"ה. ומבואר ברמ"א כאן. דביש ס' נגד מה שדבוק עליו. לכ"ע שרי. עיין בש"ך ס"ק ט"ז דלא כרש"ל. וכ"ה בסימן קכ"ב ס"ג בהג"ה שם. ושו"ר בעקרי הד"ט חיו"ד סי' י"א אות י"ג הביא לדברי הרדב"ס הנ"ל וכתב שם באמת להתיר מכוח דברי או"ה הנ"ל והס"ס כתב שם לסניף בעלמא עש"ה.

בא"ד

חידושי דינים לסימן קג

א) עיין לעיל סימן צ"ה במ"ז סק"ד. בשם המנ"י כלל נ"ט סק"ט בשם זכרון משה בליקוטין. דכלי חולב שעבר עליו לילה. ולמחר בשלו בשר וא"י אם באותו קדירה התיר דיש לסמוך בספק על ר"ת דלינת לילה פוגמת. והסכים עמו המנ"י בה"מ ע"ש. וכ"ה בלבו"ש בחידושי דינים מ"ט עיין שם :

ב) עיין בחכמת אדם כלל צ"ה סימן ה' שכתב דנ"ל דה"ה בבישל בשר בכלי חולב שודאי עבר עליו לילה רק מסופק אם יש מעל"ע או לא. דג"כ יש להתיר מס"ס. שמא יש מעל"ע. ושמא כר"ת ע"ש. וכבר כתבתי בסימן צ"ה על המ"ז שם סקי"ד אות ה' דנעלם מהחכ"א שגם זה הדין מבואר במנ"י שם רסק"ט ובסו"ל כלל ס"ו דין א' להדיא ועיין בחידושי רע"א סימן ז' בהג"ה. ויד אברהם שם. עפמ"ג או"ח בהנהגת או"ה סדר ב' ס"ק י"ב. ועיין בשו"מ מהדו"ת חלק ד' סימן קפ"ט. דשדי נרגא בדין זה. דהוי מש"א. ואני כתבתי שם לתרץ ע"פ דברי הש"ך בדיני ס"ס סוף אות י"ב ע"ש. ודע דכל זה הוא רק עד"מ. כשבישלו אתמול בצהרים. וכעת שוב בזמן זה ואין בירור אי יש מעל"ע שלם אבל כשבישלו אתמול בלילה והיום שוב בלילה בערך זמן זה אין להקל דבזה אין כאן רק ספק א' אי יש מעל"ע. אבל אי לא הוי מעל"ע. גם צירוף דלילה פוגם ליכא כיון דלא עבר עליה לילה שלימה. כמ"ש בכרתי סי' זה סקי"א דכל הלילה בעינן מתחלת שקיעה עד אור היום. ע"ש בפלתי סק"ו באורך וגדולה מזו מבואר שם בפלתי סימן ק"ה סק"א דלשיטת ר"ת ששה שעות מלילה זו. וששה שעות מלילה שנייה (אף דאיכא מעל"ע ובצירוף יש לילה שלימה). אין מצטרף למשוי לי' לפגם כיון דלא עבר לילה כסדר בשלימות ע"ש *).

ג) אם נמצא בורית בתבשיל. עיין לעיל סימן צ"ה בט"ז סקט"ו. שהניח בצ"ע למעשה ועיין בש"ך שם סקכ"א. ובנה"כ שם. דג"כ הניח בצ"ע. אך במ"ז שם כתב. דלדינא נראה בורית להתיר כפסק הצ"צ. ועדותו מהני. דלא ראוי אפילו לאכילת כלב ובודאי נוט"ל גמור הוא. ע"י אפר וסיד. וגם ביא"פ שם כתב. דבבורית שלנו שנראה שהיא פגומה הרבה. עד שנפסלה מאכילת כלב. נראה דגם הש"ך מודה להתיר ע"ש. ובחו"ד שם בחידושי סקכ"א הכריע להקל בה"מ דוקא עיין שם :

ד) עיין בשו"ת ב"ח סימן כ"ו. דאף דאנו נוהגין לאסור החלב מסירכא ג"י קודם. ובמכה ישנה יב"ח מקודם. מכל מקום הכלים שנשתמש בהן החלב קודם אין צריך לאסור אותן כל שהם אב"י ע"ש. הובא בסימן ל"ט בבה"ט סק"ה. ובמ"ז סק"א ועיין בלבו"ש שם סקכ"ה:

ה) אם בישלו דבר חריף בקדירה של בשר ב"י. ובישלו אחר כך חלב. ויש מעל"ע מבישול הבשר ותוך מעל"ע לבישול הד"ח מותר כמ"ש הש"ך סימן קכ"ב. עיין בנה"כ שם תמה ע"ז. ועיין במטה יהונתן מש"ש לתרץ על זה. ועיין באהעו"ז סי' צ"ו סעיף ג' שתירץ בטוב. ועיין בחו"ד שם ביאורים סק"ו. וכאן סק"ט. ועיין בשפ"ד סימן צ"ד סוס"ק כ"ב. ד"ה ודע ובמש"ש:

ו) כשם שסתם כלי עו"ג אב"י כך סתם כלים שלנו הם אב"י (סימן קכ"ב סעיף ז'. ועיין בפ"ת שם סק"ו. דמכל מקום יש חילוק לענין זה. דל"א סתם כלים שלנו אב"י. אלא כשאין בעל הכלי לפנינו. לשאול את פיו. ובכלי עו"ג אף שהעו"ג לפנינו אין צריך לשאול, משום דאינו נאמן ע"ש. ועיין בט"ז שם סק"ד. בשם ד"מ דבשל ישראל. אם א"י יש לקונסו ע"ש הובא לעיל בסימן צ"ה במ"ז ס"ק י"ד ע"ש :

ז) עיין לעיל סי' צ"ג בשפ"ד סק"ד שכ' בשם הב"ח בכסוי שעושין מבצק ונבלע בה לאחר מעל"ע. ל"א דנוט"ל. דרק בכלי אמרינן כן, אבל אוכל שקיבל טעם אף הוי תמיד לשבח. ואוסר לעולם ע"ש. והובא גם בלבו"ש בח"ד סימן מ"ח :

ח) אם בישל במזיד בקדירת איסור שאב"י. עסי' צ"ט בשפתי דעת סוסק"ז בשם תשובת בנימין זאב סימן שי"ט. דהתיר התבשיל. והוא אוסר אף דיעבד והניח בצ"ע. ועיין במש"ש על השפתי דעת באות ג' משו"ת שם אריה חיו"ד סימן כ"ג בשם הרב אבד"ק סאטינוב שהראה שכן הוא להדיא בב"י סימן קכ"ב בשם הרשב"א בתה"א. ועפמ"ג או"ח סימן תנ"א בא"א סקמ"א. ובשו"ת ב"ש חיו"ד סוסי' קע"ה :

ט) אם זב חלב רותח. והגיע הקילוח לקדירת בשר. והלך החלב על האפר עיין בה"ט סימן צ"ב סקכ"ה שהביא בשם הצ"צ ומנ"י דעל ידי האפר נעשה החלב לפגם. ואינו אוסר ע"ש. ועיין בחכמת אדם כלל מ"ה סימן י"ז. דאין להקל אלא לצורך גדול. ועיין בלבו"ש בחידושי דינים ס"ק קל"ה שכתב דח"ו לסמוך ע"ז כי אמת שכ"ה במנ"י כלל נ"ו סק"כ. אבל הראה מקום לכלל נ"ז סקכ"ו ושם חזר בו המנ"י. וכתב דצ"ע למעשה ע"ש. אבל כבר קדמו במ"ז סי' צ"ב סוס"ק כ"ה וכתב דאין להקל למעשה. כיון שהמנ"י עצמו בכלל נ"ז סקכ"ו הניח למעשה בצ"ע ע"ש ואפילו הכי כתב בסימן צ"ה במ"ז סקט"ו. דהמתיר בה"מ וע"ש אין לגעור בו. ועיין בשפתי דעת שם סוס"ק כ"א. ועפמ"ג או"ח בפתיחה כוללת בהנהגת או"ה סדר ב' סוס"ק ל' שכתב דלצורך ה"מ אפשר להקל. וע"ע בלבו"ש שם ס"ק קל"ו דבאם נשפכו מים רותחין מקדירה חולבת ב"י תחת קדירת בשר יש להתיר הקדירה ולומר שהחלב נעשה לפגם. כיון דכה"ג דעת הש"ך בצ"ה סק"ה וסקי"ז להתיר בה"מ. וכן כל כה"ג שיש צד היתר טוב יש לסמוך על זה. דעל ידי האפר נעשה לפגם ע"ש. ועיין במ"ש באורך מזה בסימן צ"ב על המ"ז סוס"ק כ"ה אות ד' באורך מזה :

י) חומץ י"נ שנפל לתוך גריסין רותחין פוגמן ומותרין אבל לתוך צוננים משביחם ואסורין אפילו הרתיחן אחר כך. וחזרו להיות לפגם (כ"ה ביו"ד סימן קל"ד סעיף י"ב) ובאם נתן החומץ כשהן רותחין. ואח"כ נצטננו לפרישה סימן זה סק"ג שרי ולהט"ז סק"ה אסור בכה"ג מחמת פגום ולבסוף השביח עיין במ"ז שם מזה :

יא) פוגם ולבסוף דרכו להשביח לדעת הש"ך סק"ז שרי. כ"ז שהוא פגום ולפר"ח וכה"ג אסור ובשפ"ד סק"ז כתב דיראה לצדד להקל. ועכו"פ סק"ד שכתב דיש הבדל דאם עומד לכך ואורחיה להשביח אסור. אבל מה שאין דרכו בכך אף ע"ג דאפשר שישביח שרי. כמ"ש הש"ך דהשתא מיהא פגום הוא ע"ש. ועיין ביד אברהם מ"ש בזה ובחכמת אדם כלל נ"ד סק"ט :

ה ע ר ה

*) והנה הרב האבד"ק קרעמניץ. אמר לי דהרי לא מתיר ס' אחד יותר מחבירו בתבשיל זה שאנו דנין עליו. וכן שאל לי עוד ח"א. ולע"ד יש להביא ראיות ברורות דז"א. אלא אף בכה"ג לא הוי מש"א. חדא דהרי גם בזה גופיה שהמציא הש"ך. בדיני ס"ס אות י"ב נ"מ (בסתם כ"ע דאנו מתירין משום ס"ס) לענין איזה תבשיל אחר. דלספק דלא נשתמש בו היום. נוט"ל בכל תבשיל שבעולם. ולספק הב' שמא נשתמש באיסור כזה שפוגם לתבשיל זה. אבל עכ"פ משביח לתבשיל אחר א"כ ספק הא' מתיר יותר. הרי בזה ג"כ אין שום נ"מ בתבשיל זה (שנתבשל לפנינו בהסתם כ"ע). שאנו דנין עליו. ועוד דהרי מבואר ברמ"א יו"ד סימן קפ"ז ס"ה להתיר האשה מכח ס"ס. ספק מן הצדדים ואת"ל מן המקור. שמא הדם הוא מן המכה. והשיג שם הש"ך בסוס"ק כ"ב. דלא מקרי ס"ס כה"ג. וכמ"ש בדיני ס"ס אות י"א (ר"ל דבעינן שלא יהיה הס"ס מש"א). ועיין בתוה"ש רסי' ק"ן סק"א. שכתב על הט"ז שם סק"ב. דבאמת מדברי רמ"א משמע. דספק הא' שמא מן הצדדים. ר"ל ולא מחמת מכה כלל. דאל"כ הכל שם חדא ספיקא. או מחמת המכה (שבמקור ובצדדין) או לא ע"ש. אבל באמת קושי' הש"ך הנ"ל דהוי מש"א הוא אף אם הספק דשמא מהצדדין. ר"ל ולא מחמת מכה כלל דאכתי הוי מש"א. דבין להספק שמא מן הצדדים ובין להספק שמא מן המכה שבמקור. תרוייהו מטעם דלאו דם נדה הוא ואין א' מתיר יותר מחבירו. ומאי נ"מ בין הספיקות. אכן עיין בסד"ט סימן קפ"ז סק"ט (ד"ה ובהיותי) שתירץ להרמ"א דלק"מ. משום דספק א' מתיר יותר מחבירו אם מקור מקומו טמא. דלספק שהוא מהצדדים. מתיר אף הדם. כיון דלא היה במקור כלל. ועיין נו"ב מהדו"ק חיו"ד סימן מ"א אות ד' שהשיג גם כן על הש"ך וכתב ששגג בזה דהרי נ"מ לענין הדם עצמו. דאם הדם מן הצדדים או האשה וגם הדם טהור ואם מחמת המכה שבמקור. עכ"פ הדם טמא. ואף דאין לנו עכשיו טומאה וטהרה, מכל מקום הדין דין אמת. דבאיזה סברא כל דהו. שאנו מייפים הספק הא' מן האחרון. אידחי זה דש"א. ושוב נקרא ב' שמות. ועיין בש"ך בדיני ס"ס אות י"ב גבי שני הבכורות. דאף דבנקיבה ליכא נ"מ כלל לדינא אם יצאה ראשון. מכל מקום שוב לא מקרי מש"א. כ"ש כאן שיש נ"מ בדינא. לענין טומאה וטהרה ע"ש. ונפל דבריו אלו שם בסימן מ"ז. ובסימן נ"ז ד"ה אמנם מה שרמז הש"ך כו'. ותורתו של רמ"א אמת. דס"ס גמור היא כו' ע"ש עוד בד"ה. אלא שאומ' אני וע"ע בנו"ב מהדו"ת חיו"ד סי' ק"ו. שנשאל למה העלה, דבאם המכה בצדדים. לא שייך ס"ס. (כי אין שום חילוק בין דם צדדים שבא מחמת מכה שם. או שבא משאר מקום שבצדדים בלי מכה. שבשניהם האשה והדם טהורים ואין ס' א' מתיר יותר מחבירו) דהרי בזה גם כן יש נ"מ לענין הכשר דאם בא מן הצדדים שלא מחמת מכה. אז אינו מכשיר כו' ע"ש. וביד אברהם ליו"ד סימן קפ"ז שם. שכ"כ באורך. הרי מפורש דאף דאנו נשאלין רק על האשה. ולא נשאלין על הדם כלל. ולגבי האשה אין ספק א' מתיר יותר מחבירו. מכל מקום כיון דיש נפקא מינה לאיזה ענין אחר. ואף שהוא מלתא דלא נהוג האידנא. שוב לא מקרי מש"א. וכמבואר גם בנו"ב קמא סימן מ"ז הנ"ל. דבדבר קל שיש חילוק בין הספיקות. שוב אינם מש"א. וכמו שחשב הש"ך (בכללי ס"ס אות י"ב) גם נקיבה לנ"מ בין הספיקות הואיל והיה נ"מ אלו היה זכר ע"ש ל. ומכ"ש בנ"ד דיש נפקא מינה לדינא ממש. דלספק זה שמא כר"ת. הוא מתיר אף תבשיל שבישלו ודאי תוך

מעל"ע. כל שעבר לילה. ולספק הב' אינו מותר רק משום דשמא עבר על הכלי מעל"ע. והן אמת שראיתי בישועות יעקב סי' קפ"ז (שם סקי"ט ד"ה והנה). שכתב דגם הוא בימי ילדותו קיים לסברת האחרונים מסברא דנפשיה דלכן לא הוי שם מש"א. דיש נ"מ לענין הדם כנ"ל אך אחר זה נתיישב בדעתו. דמכל מקום חשיב בזה שני הספיקות מש"א. דדוקא בהך עובדא דתה"ד שהובא בש"ך ק"י שם. דספק א' מתיר יותר מחבירו בגוף הדבר. או שניהם חשיבי פשוטים. או א' מהן חשוב פסר רחם. והשני פשוט אבל בנ"ד דאינו דנין על האשה אם אסורה לבעלה. ומצד טומאת הדם. אינה אסורה לבעלה. זהו לא חשיב מתיר יותר מחבירו. דמה שמועיל ספק השני לענין אחר פרטי אינו מועיל לחשבו ס"ס. לנושא שאנו דנין עליו ע"ש. אבל י"ל דבנ"ד גם הישוי"ע מודה דלא הוי משם א'. כיון דיש נ"מ בנושא זה גופיה שאנו דנין עליו. דאם כר"ת אף אי היה ברירא לן שהוא בתוך מעל"ע היה מותר. ועוד דהרי אף אי לא היה נ"מ כלל בנ"ד לאותו תבשיל. רק כיון דנ"מ לתבשיל אחר שנתבשל ודאי תוך מעל"ע הוי כנ"מ בנושא זה שאנו דנין עליו. וע"כ גם הישוי"ע מודה בזה. דלא הוי מש"א להש"ך. דהא בהך דתה"ד גופא בשני שעירים. שהובא בש"ך שם (דהס"ס הוא. שמא ילדה העז כבר. ואת"ל לא בכרה כבר. איכ"ל אכל חד שמא זה לא יצא ראשון). הרי גם התם אכל חד דאנו דנין עליו. אין בו גופיה שום נ"מ בין הספיקות דמאי נ"מ יש אם הוא מותר מחמת דאמו כבר בכרה מזמן רב. או שיצא כעת השני. ורק כל הנ"מ הוא. כיון דלספק הא'. גם הראשון הנולד עמו כעת. הוא פשוט. ולספק הב'. הראשון הנולד כעת. הוא בכור. ושוב לא הוי מש"א. אם כן ה"ה בנ"ד. ורק בנידון כזה. דהנ"מ אינו שייך כלל לעסק כזה שאנו דנין כמו התם דהנ"מ הוא רק להדם. אבל להאשה עצמה. אין נ"מ בשום פעם לאוסרה. או להתירה לבעלה. על ידי שהדם טמא. או לא. בזה שפיר קאמר הישוי"ע דהש"ך בקפ"ז ס"ל דהו' מש"א ועפ"ז א"ש גם זה שהביא הש"ך בק"י שם הנ"מ בסתם כ"ע כנ"ל. וגם א"ש בהך דנקיבה דחשב הש"ך לנ"מ. כיון דאלו היה זכר היה נ"מ לנדון דבכור שאנו דנין עליו והוי ספק א' מתיר יותר מחבירו בענין זה שאנו דנין. והנה כבוד ידי"נ הרב המאה"ג מוה"ר שמואל רוטינבורג מורה הוראה דק"ק ראוונע. אמר לי עוד בנ"ד דהיכא דספק א' הוא ספיקא דפלוגתא. וספק הב' היה ספק במקרה. לא שייך כה"ג לחשבו לס"ס משם אחד. ונסתייע מכמה מקומות בפמ"ג מזה (ועיין במ"ז סוסי' נ"ג סק"י ד"ה עובדא). ויפה אמר. ולדעתי הוא משום דתמיד יש נ"מ בין הספיקות בכה"ג ע"ד שנתבאר לעיל. ובעיקר הדבר, דס"ס מש"א ל"א. עיין בכו"פ בבית הס' (ד"ה גם לא ידעתי) שפקפק והניח בקושיא דהרי גם בסתם כ"ע. הוי הס"ס מש"א (ומ"ש הש"ך דיש נ"מ כנ"ל. חשב לדחוק. דגם בפגם דמעל"ע יש תבשילין דאוסר כגון דבר חריף וכדומה ע"ש. ור"ל ואכתי לא הוי ספק א' מתיר יותר מחבירו ולענ"ד להסברת הנו"ב כנ"ל לק"מ. דהש"ך באמת במ"ש דלספק זה שמא לא נשתמש בו היום מותר כל תבשיל שבעולם. ר"ל חוץ דבר חריף. ואפ"ה מתיר ספק זה יותר כי לספק הב' דשמא נשתמש היום בדבר הפוגם לתבשיל זה. עכ"פ איכא תבשילין אחרים (אף שאינם ד"ח) דהאיסור נו"ט לשבח בהן. וכיון שיש נ"מ לאיזה מין פרטי שבעולם. שוב לא הוי מש"א). ועיין במנ"י בקונטרס הספיקות סק"כ מה שיישב בזה ע"ש ועיין בבינ"א שער הקבוע אות נ"ג בזה :

יב) צבע שנתנו בו חומץ יי״נ. או מלח שמבשלים עו״ג ונותנים בו יין או דם ללבנו או דיו של עו״ג מותר. דכ״ז הוי לפגם. (כ״ה ברמ״א סימן קל״ד סעי׳ י״ג. ועיין בגליון רש״א שם. בשם תשו׳ מנחם עזריה סימן כ״ז דאסור לאכול המלח. כ״א על ידי תערובת בתבשיל. מחמת דהדם הוי דבר המעמיד ועיין בחי׳ רע״א שם. ועיין בחכ״א כלל נ״ד סי׳ כ׳. ועיין לעיל סי׳ ס״ו בשפ״ד ס״ק ט״ז. ולקמן סימן ק״ה בסופו בשפ״ד סקמ״ו :

יג) נר של חלב שנפל על הכלי כשהוא דולק ונכבה שם. אם יש לצדד ע״פ דברי הפלתי סימן צ״ב סקל״ב. דהחלב נוט״ל. עיין בשפתי דעת שם סקל״ח. ובמש״ש אות ג׳ באורך :

יד) בשמים של עו״ג. דהם איסור מ״ע. ולטעמא עבידי אם נותנין טעם פגום בתבשיל. פשוט דאין אוסרין. דכ״ע דאוסרין באלף דהטעם נרגש. משא״כ כשנוט״ל. כ״כ הפרי מגדים בפתיחה כוללת להלכות פסח ח״ג פ״ב אות ד׳ ע״ש:

טו) דע דאיסור הפוגם לתבשיל. אף דהוא דבר שיש לו מתירין. י״ל דשרי כ״כ הפרי מגדים או״ח שם בהנהגת או״ה. סדר ב׳ סקל״ב ד״ה ודע דבר שיש לו מתירין אף פגום קצת לא בטל. ורק בנפסד מאוכל אדם לגמרי שרי. ועי׳ בשפתי דעת סק״א ובמה שכתבתי שם על דברי הפ״ת סק״א :

טז) בב״ח וכ״ה שנפסד מאוכל אדם. ונפל להיתר באין רוב נגדו בשפ״ד סוס״ק ד׳ הניח בצ״ע. ולעיל בשעה״ת ח״ג פ״ו ד״ה ולפ״ז דין חדש כו׳ שכתב בפשיטות דאסור דהוי כאלו בעין. ועיין בסוף הפתיחה להלכות בב״ח ד״ה ודע. ועיין ביד אברהם סימן זה סעיף ז׳ בשם ספר יד המלך :

יז) חֵלֶב או חלב ביין. עיין בשפתי דעת סוס״ק י״ג. ובמש״ש. שהבאתי כל חילוקי דעות האחרונים בזה : דם ביין עסי׳ ק״ה בשפתי דעת סק״ב. די״ל דנותן בו טעם לפגם ע״ש :

יח) תאנים עם יין הוי נוט״ל כ״כ במחבר סימן קל״ד ס״ט. ועיין בשפ״ד כאן סקי״ג מ״ש ע״ז:

יט) עצם של בשר שנמצא בחלב. והיה כבוש בו מעל״ע. וניכר שהעצם נתבשל מקודם. עם הבשר שהיה עליו. ואין ס׳ בהחלב נגד העצם פשוט דמותר. כי אימת נפלט טעם בשר הבלוע בהעצם לתוך החלב. אחר מל״ע. ואז כבר נפגם טעם הבשר בהעצם ונוט״ל בחלב. עסי׳ ס״ט בש״ך סק״י ובסי׳ ק״ה בט״ז סק״א וש״ך סק״ב. ומ״ז שם. ולענין אי נחוש מספיקא שמא היה מוח בעצם ונמס בחלב אף שהוא מעט חלב שאלו נמס בו המוח. אין ס׳ נגדו. מ״מ הו״ל ספק כבוש בב״ח דלקולא. אבל לפ״ז אסר לבשל החלב. אכן עיין בסימן צ״ט בשפ״ד סק״א ובמש״ש אות ב׳ באורך מדין זה :

כ) הא דקי״ל דאם בשל בכלי של עו״ג דהתבשיל מותר דסתם כלי עו״ג אב״י. מכל מקום זהו דוקא במאכל. אבל אם חמם מים בכלי של עו״ג ללוש בהן פת. אסור ללוש באותן מים. דלדבר זה מקרי לכתחלה. הואיל ועדיין לא התחיל הנאתו שלא הוחמו לשתייה (רמ״א בסימן קכ״ב סעיף י׳) ועיין בשפתי דעת סימן צ״ד סקי״ט שהעלה דבכלי ישראל אב״י אף בהוחמו לשתייה אסור ע״ש ועיין במ״ש על השפ״ד שם בשם הגהות מוהרש״ק ז״ל ועיין בחכמת אדם כלל מ״ח סימן ב׳ :

כא) עיין בפ״ת סי׳ ק״י סק״ט שהביא בשם שו״ת רע״א סימן י״ט. שנשאל בכלי חרס ישנים מעורבים. שלא נשתמשו בהם יב״ח. וא״י אם הם כלי בשר או כלי חלב מהו דינם. והעלה להתיר הכלים ע״י הגעלה ג״פ. אף שהם כ״ח מ״מ כיון דיש הרבה סניפים להקל מהני להו הגעלה ע״ש :

כב) אע״ג דאנו מחמירין בכסוי קדירה. אף שהיא אב״י. במקום שאין ה״מ. כמ״ש הרמ״א סי׳ צ״ג. מכל מקום עיין בשבו״י ח״א סימן כ״א הובא בפ״ת שם סק״ג. ובשע״ת או״ח סימן תמ״ז סק״ב. דאחר ב׳ חדשים יש להתיר ע״ש. ועיין בפ״ת סימן קכ״ב סק״ג בשם שו״ת שמן רוקח חלק א׳ סימן ב׳ ע״ש :

כג) כתב ברמ״א כאן סעיף ד׳ דבשר במ׳ דבש פוגם לכ״ע. והנה היה מעשה בקראקא שתינוק נפל ליורה מעד מדבש רותח. ומת התינוק שם ואסר בעל תוס׳ יו״ט את המעד הנ״ל מפני שלא היה ס׳ נגד התינוק. ובית הלל התיר משום דהטעם שיצא מהתינוק נוט״ל למעד. והסכים הפר״ח. בקו״א עמו אף אם אין רוב במשקה הנ״ל נגד התינוק. אבל ביורה של שכר כה״ג אסור דנוטל״ש. וכתב הפר״ח דדוקא במת ישראל. אבל מת עו״ג דלא מיתסר בהנאה אם כן בשרו מותר. וכ״ש שאין פליטתו אוסר (כ״ה בלחה״פ סקי״ח ובבל״י סקט״ו) והפרי מגדים בשפ״ד סי׳ ע״ט סק״ג ובמ״ז כאן סק״ז חולק על הפר״ח כי להמחבר סימן שמ״ט. והרמ״א סימן ע״ט ס״א. אין חילוק ואף מת עו״ג אם נפל לשכר אוסר ע״ש. ועיין במ״ש על הפרי מגדים שם. גם ביד אליהו סימן מ״ה הובא בעקרי הד״ט חיו״ד סימן י״א אות ל״א חולק על הפר״ח בזה ע״ש :

כד) עיין בגו״ב מהדו״ק חיו״ד סימן ל״א הובא בפ״ת סק״ג העלה ביין שבשלו בכלי בשר ב״י הגיסו בכח חולב ב״י דיש להתיר היין דהבשר פוגם היין, אך הכלים יש לאסור ע״ש. ובחכמת אדם כלל נ״ד סימן י״ז הניח בצ״ע. ועיין בחו״ד ביאורים סק״ח שתמה עליו במה שאסר הכלים בזה. ועיין ביא״פ סימן ק״א שתמה גם כן על הנו״ב בזה מטעם אחר. והביא לדברי החו״ד וכתב עליו דאי משום הא לא איריא כו׳ אך מטעם שכתב הוא יש מקום להתיר כו׳ ע״ש דסיים כן דלדינא יש להתיר הכלים :

כה) עיין בשפתי דעת סקי״ז אות ב׳ שהביא משו״ת חי״צ סימן ע״ה ופ׳ שמתיר דיעבד בבשלו ד״ח בקדירה שאב״י שעבר עליה יב״ח. והפמ״א סימן כ״ג חולק עליו והעלה הפמ״ג דבכ״ח שהוחם בו אפילו איסור דרבנן אין להקל ביישון יב״ח ובבלעו ע״י כבישה ועבר עליהם יב״ח המיקל בה״מ וצו״ג. אין גוערין בו ויראה אפילו באיסור תורה. כמו דבר חריף ע״ש. ועיין בפ״ת סימן קכ״ב סק״ב. ובחכמת אדם כלל נ״ה סי׳ ד׳ :

כו) עיין בחו״ד חי׳ סק״י. דאם בישל בקדירת איסור שאב״י, ונתן התבשיל לתוך דבר חריף מותר ע״ש. ועיין בשפ״ד סימן צ״ו סוס״ק ז׳. וע׳ בסימן צ״ו בחו״ד ביאורים סק״ד במ״ש דהא אפילו היה חמץ אסור באותו פעם מ״מ הוי נ״ט בנ״ט כו׳ ואף דנעשה חריף אחר כך כו׳. ופוגם ולבסוף השביח כו׳ ע״ש. ובפ״ת שם סק״ד בשם הפרי תבואה. ועיין במ״ש על המ״ז שם סק״ט באות ד׳ ה׳ שגם הפמ״ג שם במסקנא גם כן ס״ל כן ע״ש במ״ז במש״ש בד״ה תשובה כו׳ ואם בכלי איסור אב״י. ולקחו משם כו׳ וכשנתחמץ הוה כפגום ולבסוף השביח דאסור כו׳ אלא שראיתי להחק יעקב כו׳ עש״ה. ובמש״ש שהפמ״ג ס״ל כהח״י בסיום דבריו :

כז) עיין בשפתי דעת כאן סוס״ק י״ז שהביא לדברי המנ״י כלל ל״ג סק״ג דכלי עץ שיכולין להגעילו אף בכלי שני צריך להגעיל. וכתב דמשמע לכאורה ה״ה קבל טעם מאב״י אמנם מסתימת הפוסקים בצד כף ב״י לקדירה אב״י דמותר הב״י משמע דאין צריך להגעיל כיון שקבל טעם פגום. ועפמ״ג או״ח בהנהגת או״ה סדר ב׳ סקט״ו שדייק גם כן מהמנ״י הנ״ל דבכלי עץ שנתחב לקדירת איסור אב״י. דראוי להגעיל דנוט״ל לכתחילה אסור. אך כמדומה שאין העולם נוהגין כן ע״ש :

כח) דע דדבר המעמיד אף שהוא נותן טעם לפגם לא בטל. כן דייק בשפתי דעת סימן זה ס״ק י״ד משאלות ותשובות הרמ״א סימן נ״ד. ועיין במ״ש לעיל אות י״ב בשם תשובת מנחם עזריה. וכן הוא לעיל סוסי׳ ס״ו בש״ד סקט״ז בשם כנה״ג. ולקמן סוף סימן ק״ה ס״ק מ״ו. ועיין בר״מ פט״ז מהמ״א הט״ז שכתב דעיסה מחומצת שנפל לתוכה שאור של תרומה אם יש בשאור כדי לחמץ. אלו היתה העיסה מצה הכל אסור. והוא מפ״ב דמסכת ערלה משנה י״א וכתב ע״ז בלחם משנה שם. דאע״ג דשאור בעיסה שכבר נתחמצה נותנת בו טעם לפגם. מכל מקום הא נתבאר בע״ז דף ס״ח דאע״ג דנותן טעם לפגם מותר הכא שאני שראוי לחמץ בה כמה עיסות אחרות (שלא חימצו עדיין. ואע״פ שפגם הוא לענין עיסה זו שבח הוא לענין חימוץ עיסות אחרות) ועיין ברדב״ז מכ״ת, על הר״מ שם דמבואר בו כדברי הלחם משנה הנ״ל. הרי משמע מכאן. דאי לאו טעם זה. אף שהוא מחמץ מכל מקום כיון דהוא נותן טעם לפגם בטל. ואמאי במעמיד לא בטל אף שהוא נוט״ל. וצ״ע ועיין בפלתי סוסי׳ פ״ז. ע״ע בפלתי שם סקי״ח. דממעמיד שעשה פעולתו. אוסר תיכף בלי מעל״ע. והסכים לו בשפ״ד שם סקל״ה :

כט) עיין בחידושי הגרשוני סימן קכ״ב סעיף ז׳ וז״ל. נמצא בס׳ שכתב על יו״ד מה ששייך למהו״ר וואלף עלזיש וז״ל מ״ו הגאון מוהר״ר גרשון יוי״א אבד״ק מיץ אמר לי שהוא פוסק הלכה למעשה. ופשוט בעיניו. דהא דקי״ל דסתם כלים שלנו גם כן אב״י. הוא דוקא כגון שלקח כף בשר לחלב. ולא ידע כלל אם השתמש תוך מעל״ע בשום כף לבשר וכן שאר כלים. על דרך זה. אבל אם יודע בודאי שבשל היום בשר. והשתמש בכפות בכ״ר של בשר. אבל לא השתמש בכולן ואח״כ לקח כף ותחב בקדירה של חלב. וכה״ג. וא״י אם אותו הכף. והוא מאותן שהשתמש בהן בבשר אם לאו. זה אינו מקרי סתם כלים. רק ספיקא חדא ולחומרא באיסור דאורייתא או אם יודע דאותן שלא השתמש בהן. הם מרובין יותר. עד דבטילין חד בתרי. בזה יש מקום להתיר וצ״ע לפי הענין עכ״ד. הובא בבל״י סימן הנ״ל סק״ו ועיין בשו״ת ב״ש חיו״ד סימן קע״ה שנשאל בזה מח״א שבמקום אחד היו מונחים הרבה כפות של בשר. וכולם היו אב״י. רק כף א׳ היה ב״י. ולקחו כף אחד מהם והגיסו בו קדירה עם חלב. ולא היה ס׳ נגדו. והשיב מתחלה להתיר רק באם קודם שלקחו הכף להגיס בו. אז כבר נתערב הכף ב״י בין הכפות שאב״י אם כן בטל חד בתרי כו׳. ואחר כך סיים שם דאמנם נראה להתיר אף אם היה ניכר הכף. ולא נתערב כלל. ולקח כף אחד מהם. והגיס בו. וא״י איזה מהם לקח. דבכה״ג הוי קבוע גמור. אעפ״כ יש להקל. דלא הוי כלקח מן הקבוע. על פי דברי ה״ה פ״ב מהלכות שבת ה״כ. כו׳ ושפיר אמרינן כל דפריש מרובא פריש. ומותר ע״ש באורך:

ל) אף דקי״ל דנוט״ל בד״ח אסור. דחורפא מחליא ליה. לאו בכל נוט״ל הוא כן דמאכל הנפסד מאוכל אדם ונפל לד״ח אף שאין פוגמו יש להתיר דמ״מ אוכל גופא פקע שם איסור מיניה ויש לעיין בזה (כ״כ הפרי מגדים בשעה״ת ח״ג פ״ו ד״ה עוד אבאר כו׳ ע״ש :

לא) עיין במ״ש על המ״ז סק״ו אות ב׳ בשם הלבו״ש בח״ד סימן מ״ז דמ״ש הרמ״א ס״ב דאע״ג דהאיסור נוט״ל כו׳ נאסר תבשיל הב׳ כו׳ נ״ל דא״צ ס׳ נגד כל האיסור אלא לפי חשבון. (ועיין בהגהות א״ב על הש״ך סק״ח שהניח בצ״ע). והבאתי לחילוק החד״ד ביאורים סק״ו. ורמזתי לשו״ת ב״ש חאו״ח סימן פ״ז. הבאתיו על המ״ז דסימן צ״ב סקכ״ד :

לב) דבש דבורים. אע״פ שגופי הדבורים מעורבין בו. וכשמפרישין הדבש מהם מחממין ומרתיחין אותן עמהן. מכל מקום מותר משום שגופי הדבורים עצמן נוט״ל בדבש. כ״ה בש״ע סימן פ״א ס״ח ובש״ך שם סקכ״ז. ובשפ״ד שם כ׳ דאף היורה שרי׳ וכמ״ש ברמ״א כאן סוף סעיף ב׳. ועיין בשפ״ד ס״ק י״א. ומיהו לכתחלה יש לחמם שלא יהא יס״ב. וגם לא ישהה ג״י לכתחילה ע״ש. ובבה״ט שם כתב דמכל מקום יש ליזהר שלא לאכול דבש בלא סינון תחלה. וכן היה נוהג הפרי חדש עיין שם. ולענין דברים המאוסין כנמלים וזבובים ויתושים. ונתערבו בתבשיל ונמחה גופן לתוכו. עסי׳ ק״ד סעיף ג׳. ובבה״ט סק״ח שם וחידושי רע״א. ויד אברהם שם. ונ״ב דוקא בנמחה גופן. אבל נתערבו והן שלמים. וא״א להסירם גם ס׳ לא מהני. עסי׳ ק׳ בשפ״ד סוסק״א ועיין בפ״ת שם סק״ג באורך מזה :

לג) ספק אם האיסור פוגם בתבשיל או משביח אם הוא איסור תורה אסור. ואם הוא דרבנן או מב״מ. ואיכא רוב דמה״ת חד בב׳ בטל. אם כן הו״ל סד״ר ולקולא. כ״כ בפר״ח סוסק״ח. ועיין בחכ״א כלל נ״ד סי׳ י׳. דדוקא אם נפל בו איסור. ולא ידעינן מה היה האיסור. דאפשר שהיה לפגם בתבשיל זה. אבל אם א״י אם דבר זה פוגם או משביח. הוי ספק חסרון ידיעה. ולא נקרא ספק. ואף בדרבנן אסור :

הלכות שער התערובות

משבצות זהב סימן ק״ד

סימן קד ס״ק א׳ בא״ד א׳ ומ״ש הפרישה דב״ק מיירי במינו לכאורה היאך יצוייר באיסור שהוא בריה שיתערב בהיתר והוא מב״מ ר״ל עוף טמא עם טהור ששוין במראה קורא מינו. אי תולעים שפירשו ומילבין שנתערבו בתולעים שלא פירשו. עיין לעיל סימן ק״א מ״ז סקי״ב ונאמר דתולעים ומילבין שפירשו. הוי ברי׳ ול״א דכיון שקודם שפירשו היו מותרין לא הוי מתחלת ברייתן. וכמו שצידד בפלתי סימן ק׳ סק״ד דז״א שזה מקרי נוצר באיסור דקודם פרישותן אוכלא הוא עיין לעיל סי׳ פ״ד סקל״א ותבין. ועיין סימן ק׳ בחו״ד ביאורים סק״ה :

ס״ק ג׳ בא״ד א׳ עט״ז דבספק אחד אסור כו׳ ועתה נתקשה. נ״ב אף דגם בזה יש ס״ס דספק אי נוטל״ש או לפגם בשומן. ושמא תוך מעל״ע מהנפילה הוא נתקשה. עיין חוו״ד חי׳ סק״ד שתירץ דספק זה אי משביח או פוגם הוי ספיקא דש״ס. ולא הוי ספק או דדמי לספק חסי״ד ע״ש והוא מבואר בש״ך סק״ד ועי״ז בשפתי דעת סוסק״ד וסק״ה וחכ״א כלל נ״ח סוסי׳ ו׳ הניח בצ״ע מהב״י סימן נ״ט גבי גלודה. עיין במ״ש על זה לקמן בחידושי דינים לסימן ק״ה אות ל״ג בארוך מזה. ועיין ביד אברהם מ״ש על הט״ז כאן מזה וע״ע ביד אברהם רסי׳ ק״ה שתמה על הט״ז שם סק״ג. אמאי כאן גבי עכבר מסכים לאסור בספק כבוש. וע׳ במ״ז כאן רסק״ג :

בא״ד ב׳ ודע כו׳ וחמאה כשהיא קשה. ואין מתנענע לא הוי כבישה כו׳ ובזמן הקור אינו רק מעל״ע. נ״ב עיין לעיל סימן ס״ט בשפ״ד סוס״ק נ״ג ד״ה יראה לי. וס״ק ס׳ ד״ה כתב

שפתי דעת סימן ק״ד

סימן קד ס״ק א בא״ד א׳ כדי להבין דבריו, אעתיק הסוג׳ שם. ההוא עכברא דנפל לחביתא דשיכרא. אסרה רב להההוא שיכ׳. אמרוה רבנן קמי׳ דרב ששת נימא קסבר רב נוטל״פ אסור. אמר להו ר״ש בעלמא סבר רב נוטל״פ מותר והכא חידוש הוא. דהא ממאיס מאוס הוא. ובדילין אינשי מניה. ומן הדין היה לנו להתירו להשרץ עצמו משום דהוי פגום ונוטל״פ בעלמא מותר ואפ״ה אסרה רחמנא. הילכך נוטל״פ נמי אסור גביה מתקיף לה רב שימי מנהרדעא. ומי מאיס והלא עולה על שלחן מלכים. א״ר שימי מנהרדעא ל״ק. הא בדדברא והא בדמתא עכבר של יישוב מאוס. ובבה״ג מיירי רב. ושפיר קאמר רב ששת דמאיס. וזה דעולה עש״מ. הוא עכברא דדברא אמר רבא הילכתא נוטל״פ מותר. ועכברא בשיכרא לא ידענא מ״ט דרב. אי משום דקסבר נוטל״פ אסור. ולית הילכתא כותיה. אי משום דקסבר נוטל״פ מותר ועכברא בשיכרא אשבוחי משבח. איבעיא להו נפל לגו חלא מהו כו׳ ע״כ. והנה המחבר הבין דלפי מה דמוקי רב שימי. אליבא דרב ששת דההוא עכברא דנפל לשיכרא שבגמ׳ שם. היה עכברא דמתא. אם כן י״ל דרק בזה מספקא ליה לגמרא. אי אשבוחי משבח. בשיכרא וחלא. או פוגם בהו. אבל על עכברא דדברא דאינו מאיס ועולה עש״מ לא מספקא לן כלל דודאי הוא נוטל״ש בתערובות. וצריך להבין מ״ש הש״ך דבש״ס שם מוכח דאף עכברא דדברא דעולה עש״מ. מספקא לן אי נוטל״פ בתערובת לז״ק השפ״ד. דהש״ך הכי דייק. מדפריך רב שימי לרב ששת. וכי מאיס והלא עולה עש״מ. הרי דלא הקשה רב ארב ששת. וקאמר דאינו

שפתי דעת סימן ק"ד ק"ה

מאים. וליכא חידושא. אבל לרבנן הסכים דנוטל"פ בשיכרא. ושפיר דייקי דס"ל לרב נוט"ל אסור. והרי רב שימי הבין בקושייתו. דרב מיירי שנפל להשיכרא. עכברא דדברא. ואי איתא דבדברא פשיטא דנוטל"ש. אם כן הוה ליה לרב שימי להקשות גם ארבנן ומי גוט"ל. והרי נוטל"ש כיון דעולה עש"מ. אע"כ מוכח. דאף עכברא דדברא שמשובח בעצם ועולה עש"מ. מ"מ בתערובת הוא נוטל"פ. ועמ"י כלל כ"ב שהוכיח כן מהש"ס ויש לכוון דבריו שם כנ"ל דמדמקשה רב שימי ומי מאים והלא עולה עש"מ ולא מקשה נמי לרבנן ומי נוט"ל והא עולה עש"מ. אע"כ צ"ל דאף דעולה עש"מ. מ"מ נוט"ל בתערובת ומסתפק לענין שיכרא וחלא אמנם הרשב"א בתה"א בדברי ש"א דף קי"א ע"א. חילק בפירוש בין עכברא דמתא. לדדברא. וכמ"ש המחבר כאן ובמ"י שם התיר בדדברא בשאר משקים. דה"מ כדאי לסמוך על הני פוסקים. דס"ל דגם דדברא אינו נוטל"ש כ"א בחלא ושיכרא לא בשאר משקים. ולהפמ"ג נראה שאין להקל:

בא"ד ב' ומיהו אף אם נאמר דדברא. אינו שוה לדמתא מ"מ רבא חולק על רב ששת. דאל"כ לוקי בדדברא כצ"ל. ור"ל דאף אם נאמר כהבנת הרשב"א והמחבר דרב שימי שחילק אליבא דרב ששת בין דברא לדמתא. ס"ל גם לענין נוטל"פ אינם שוין דדברא נוטל"ש בתערובות (והא דלא מקשה גם ארבנן. יבואר להלן אי"ה) מכל מקום הרי רבא דנסתפק בטעמא דרב. בא' מב' דרכים אי משום דס"ל לרב בכ"מ נוטל"פ אסור. או דעכברא בשיכרא נוטל"ש. ע"כ חול' רבא ארב ששת וס"ל דגם בדדברא מספק לן אי נוטל"ש. או לא. דאל"כ אמאי קא מוקי רבא דרב מיירי בדדברא. והרשב"א נראה דסובר עיקר פגימותן הוא משום דמאיסו. ואפי' אם פליטתן אינו פוגם בעצם לתערובת. מכל מקום משום דמאיסי. גם טעמן נחשב לפגם. ועכברא דדברא דעולה עש"מ ואינו מאוס. גם טעמו אינו לפגם ונוטל"ש ומש"ה ניחא מה דילף הרשב"א. דדברים המאוסים כגון זבובים ויתושים אינו אוסר לתבשיל מדחזינן גבי עכבר דמשמע בגמרא דבשאר משקין חוץ מחלא ושיכרא מיפגם פגום. ולכאורה מהו ראיה הוא. ודילמא רק עכבר טעמי לפגם בתערובת משא"כ שאר דברים המואסים דאפשר טעמן לשבח בתערובת. ולהנ"ל ניחא דכל פגימותו של עכבר הוא רק משום דמאיס. אם כן ה"ה לכל דברים המואסים ואם כן י"ל דכי מקשה רב שימי ומי מאים אכולה קא מקשה הן על רב ששת דליכא חידושא. כיון דאינו מאסו ועעש"מ. והן על רבנן. דהרי אינו נוטל"פ כיון דאינו מאוס (ונ"ב אבל דיוק זה מרבא מדלא מוקי בדדברא. ע"כ דגם בזה נסתפק אי נוטל"ש או לפגם. באמת משמע כש"ך דלא כרשב"א):

ס"ק ב' בא"ד ג' והבל"י אות ב' כו' ובספק דהכא אי נוטל"ש או לפגם הוה ס"ס כו' נ"ב וכ"כ בפלתי סי' ק"ה סוס"ק ד':

ס"ק ו' בא"ד א' ודע דפר"ח כו' ואמת שי"ל הוא ר"ת שיש לעיין ברא"ש דלית ליה חנ"נ כו'. נ"ב כתן לקושיית הפלתי סק"ג שתמה על הפר"ח בזה, דהרי דין זה של הרמ"א כאן, הוא מתשובת הרא"ש, והרא"ש הא ס"ל דל"א חנ"נ בש"א (עי' בטור סי' צ"ב) וע"כ דלא כפר"ח אלא אף מאן דל"ל חנ"נ ס"ל דאסור השומן משום דכאן לא הוי לח בלח. דאינו נבלל יפה דתיכף נקרש. וא"כ כל מעט השומן שנגע בהעכבר אסור. משום אפשר לסוחטו. דאף מאן דלית לי' חנ"נ בש"א. מ"מ באפל"ס מודה דאסור. עסי' ק"ו ס"א וש"ך שם סק"ב (עיין בחו"ד ביאורים סק"ב) לז"ק הפרי מגדים דמ"מ צ"ע. דודאי הכין הוא כפר"ח. במה דקי"ל לאסור השומן. אפי' כשהיה מונח העכבר בשולי הקדירה. דבזה היה לנו להתיר מה שלמעלה מן הקליפה שעל העכבר. וע"כ צ"ל כמ"ש התו"ח כלל כ"ב דין ט'. ובש"ך כאן דידוע בשמערין עליו רותח. נמס הכל. ועמוד הקילוח נוגע תמיד בהעכבר ואם כן הרי נתערב הכל יפה. ולפ"ז למאן דלית ליה חנ"נ בש"א שרי בכה"ג כשיש ס'. דלא שייך אפשר לסוחטו כיון דנבלל יפה. ולא שייך לאסור רק לדידן. דכל מעט העירוי שנגע בהעכבר נ"נ נ"ב עיין בחכ"א כלל נ"ח סימן ו' במוסגר ובמ"ז סימן ק"ה סוסק"ו ולפ"ז אם נמצא חתיכת נבילה בשומן כה"ג. ר"ל שהיא מונחת בשולי הקדירה ואיכא ס' יש לצדד בה"מ. דמותר משום דבלח בלח בש"א קי"ל לעיל סימן צ"ב ס"ד בהה"ה דבה"מ ל"א חנ"נ נ"ב אבל כאן בעכבר כה"ג. אין נ"מ דבה"מ לבא"ה שרי. דסמכינן על המקילין דפוגם.

סימן קה ס"ק א' בא"ד א' שהרי הב"י כאן. אמ"ש טור דחתיכה חציה בציר אף שחתיכה היא שמן מכל מקום מה שחוץ לציר מותר. כיון שהציר עצמו אין מפעפע למעלה. כתב הב"י דלא קשיא אמאי לא מפטם היתר החתיכה שהיא שמן לאיסור ואזיל הב"י לשיטתו כאן בסעיף ט', דגם במליחה אמרינן פיטום. ועיין בש"ך ס"ק כ"ח די"ח ע"ז דדם אין מפעפע למעלה ולכך גם השומן של החתיכה הנאסר מכחו. אינו מפעפע לאסור למעלה אלמא דם חלוק כו':

בא"ד ב' גם מ"ש הש"ך דבסוסי' ע' מה שחוץ לציר מותר קשה כו'. נ"ב עיין בחו"ד סימן ס"ט ביאורים סקכ"ז. וכאן סקכ"ג. ועיין בבינ"א שער או"ה סימן ס"א סק"פ. כו' וראיתי להכה"ג כו' ובין יהיה הפירוש כו' ר"ל דמ"ש הבל"י ובה"ט בשם כנה"ג דהש"ך כתב דאפילו באיסור שמן דבמליחה אסור מה שחוץ לציר. בכבישה מותר. צ"ע דאדרבה הרי הש"ך כאן כ' בכבישה. דמה שחוץ לציר. בשמן אסור. והיאך שנפ' לדברי כנה"ג דבריו קשים להולמם. דאי נימא דה"ק דבמליחה אסור חוץ לציר. ר"ל בכבוש בציר מלוח. אסור מה שחוץ לציר כשהאיסור שמן. ובכבישה במים מעל"ע מותר מה שחוץ לציר. זה א"א. דהרי הש"ך מדמה כבוש בציר כשיעור שירתיח לכבוש במים מעל"ע וכמ"ש הפרי מגדים לעיל. ד"ה עוד אני תמה כו' ואם נפרש דמה דקאמר דבמליחה אסור מה שחוץ לציר. היינו מליחה ממש לא כבוש בציר ומה דסיים ובכבישה מותר, היינו בכבוש בציר כדי שירתית. ובמים מעל"ע. זה א"א להאמר דהרי מבואר באמת להדיא בש"ך דבכבישה. אף מה שחוץ לכבישה בציר אסור בשמן:

בא"ד ג' להיות כח הרוטב שולט להבליע בלוע מלמעלה למטה זה אין לו כח אבל איפכא כו' ובסימן צ"ב לא משמע כן. נ"ב ע"ש במ"ז סק"ב במש"ש ולרש"י חומרא כו' ואם נפלה לרוטב. ואין במה שברוטב ס'. אין מה שחוץ מצטרף ע"ש ועסי' ע"ב במ"ז סק"ט ד"ה כתב המנ"י כו' ע"ש: כו' לא ידענא דמביא רש"י ור"י. ר"ל דמביא גם דברי רש"י ולא הכריע להדיא כר"י. כו' ובציר דין מליחה יש לו בכל הלכותיו נ"ב עיין בחו"ד חי' סק"ד. וביאורים סק"ג שפסק גם כן הכי דבכבוש בציר אסור מה שלמעלה דמליחה מרתיח למעלה ובולע. ולדידן דלא בקיאין בין כחוש לשמן. אפילו בכחוש אסור ע"ש: כו' ובשמן באין ה"מ יש לאסור מה שלמעלה מן המים כש"ך כאן בכבישה מעל"ע, ומיהו הא לא אמרינן דנאסור אף באיסור כחוש דהיתר שמן מפטם ליה דבמליחה גופא יש הרבה דעות דל"א פיטום ע"ש אות כ"ח כש"כ בכבישה במים ובה"מ יראה לצדד להקל אף בשמן מה שלמעלה מן המים נ"ב עיין בחו"ר שם ביאורים ס"ק ג' וחידושים סק"ד שפסק כן בפשיטות דמה שלמעלה מן המים. דין חתיכה שלא נכבשה יש לו, ואין החלק הכבוש בתוך המים יכול להבליע בתוכו, ועיין בחידושי רע"א שהשיג גם כן על הש"ך כאן שהחמיר במה שלמעלה מן הכבישה באיסור שמן, דהוא תמוה דלענין כבישה מה שלמעלה מהמים מה בכך שהוא שמן, ובציר אף בפחות מכבישת ציר אסור בשמן דהציר יש בו דין מלוח דאוסר בשמן בכולו ע"ש ועיין בחידושי ב"מ שהביא לדברי המנ"י כלל כ"ב סקט"ז שמחלק בין כבוש בציר לכבוש מעל"ע בצונן. דבזה אפילו באיסור שמן אין מפעפע למעלה ע"ש, וכבר רמז בשפ"ד כאן לד' המנ"י שם, אך עיין בבינ"א שער או"ה סימן ס"א סוס"ק ע"ט, שהעלה להחמיר בשמן אף בנכבש במים מעל"ע מה שלמעלה מן המים דלא כמנ"י הנ"ל ע"ש:

ס"ק ב' בא"ד א' ובשיעור שירתיח בחומץ המ"א בתמ"ז סקכ"ח חילק בין חומץ חזק לאין חזק כגון חומץ של שכר או של יין גרוע כו' ויש להחמיר בחזק עכ"פ ר"ל דהמג"א שם תירץ בזה קושיית הש"ך כאן דבסימן ק"ד מיירי בחומץ שאינו חזק וכאן בחזק. לזה קאמר הפרי מגדים דעיין בבל"י סימן ק"ד שדחה לדברי המג"א. כי בלא"ה אין קושיא כלל נ"ב תירוצו. הובא בסימן ק"ד שפ"ד סק"ב וא"כ לפ"ז אף בחומץ שאינו חזק

משבצות זהב סימן ק"ד ק"ה

כתב המנ"י כו' ועיין בטו"ט מהדו"ת בקו"א סוסי' י"ב שנשאל ע"ד החמאה שהוא מלוחה ועומד בכלי חרס בימי הקיץ. או בחורף בבית אם הוי כבוש או לא וז"ל. הנה בזה אני מסכים עם הפמ"ג דבקרח לא הוי כבוש. אבל בימות הקיץ אם נימס כ"כ. שיש בו טופח ע"מ להטפיח הוי כבוש ונאסרה הקדירה ואם היה הקדירה של בשר נאסרה החמאה. זה המעט המונח תוך הכבישה אבל מה שלמעלה מן הלחלוחית לא נאסר דגם בכל כבוש הוי כן דמה שלמעלה אין לו דין כבישה. מיהו לענין הקדרה אם נאסרה לבשל בה בשר. ולאסור הבשר. לא ידעתי למ"ל כבוש. הרי כיון דעכ"פ נמלחה החמאה ובמליחה נמי נאסר הכלי הידוע (ולענ"ד צ"ע דתינח לאסור הקדירה לבשל בה לכתחלה בשר אין נ"מ אבל לענין דיעבד שבישל בה אחר כך בשר. שפיר איכא נ"מ. כי במליחה קי"ל דאינו מבליע בכלי רק כ"ק ואיכא בתבשיל ס' נגד קליפת הקדירה כמ"ש בש"ך סימן ס"ט ס"ק ס"ה. ושרי הבשר. משא"כ על ידי כבישה מבליע בכל הכלי כמבואר לעיל סימן צ"ח בש"ך סקי"ב. עיין בשפ"ד שם ולקמן רסי' ק"ה במ"ז סק"א ד"ה ואם בכלי כו' אם כן יש לאסור הבשר וצ"ע ולהיפוך לאסור החמאה. אם היה כלי בשר. הנה במליחה ודאי אינו נאסר דאין מליחה לכלים להפליט רק על ידי כבוש נאסר החמאה ומה נחשב כבוש אם בעינן מעל"ע. או די בציר כדי שישהה על האור וירתיח. תליא בפלוגתת הש"ך (סימן ס"ט ס"ק ס"ח) ומג"א סימן תמ"ז (סקט"ז) דלהש"ך אין ציר מפליט כלי בפחות ממל"ע ולהמג"א ציר מפליט מכלי עכ"ד. ועיין במ"ז סימן ס"ט ס"ק מ"א. ושפתי דעת שם סקס"ח. ובסימן ק"ה במ"ז סק"א ד"ה וכבוש כשיעור שירתיח בד"ח כו' ע"ש. ומיהו עיין בספר תפארת למשה על הש"ך סימן ס"ט ס"ק פ"ג. מבואר דעתו כמג"א ודרישה דכבוש בציר כדי שיתן על האש. מפליט מכלי ע"ש. ועיין בחכמת אדם כלל נ"ז סימן י' ובבינ"א שער או"ה סימן נ"ט סקע"ז שהעלה דבאה"מ יש להחמיר כמג"א. אבל בה"מ יש לסמוך על הש"ך כי כ"כ או"ה בהדיא כו' ע"ש שסיים דמיהו מ"ש הש"ך שם סקס"ח דאף אחר מעל"ע מותר דהוי נוטל"פ. צ"ע דהרי בד"ח ל"א נוט"ל ע"ש. ועיין בחו"ד שם ביאורים ס"ק כ"ד שהביא בשם המנ"י כלל י"ב סקנ"ח דהש"ך מיירי במליחה מועטת. דהציר לא חשיב ד"ח. אבל במולחו היטב לקיום דהוא מליחה מרובה הוי ד"ח. ומשביח להטעם הנפלט לתוכו ע"ש בחידושי סקנ"ט. והובא גם בשפתי דעת סי' ס"ט סק"י. ועי' בהגהות א"ב על הש"ך שם סקס"ח. ולפ"ז בנ"ד אם נשתהה החמאה בהקדירה ש"ב מעל"ע ונמלחה לקיום זמן מה. דהוא מליחה מרובה אזי אף בה"מ אסור החמאה. ובשהה רק שיעור כדי שיתן על האש בה"מ מותר. ובאיה"מ יש לאסור. ובנמלחה מליחה מועטת באיה"מ יש לאסור אף בשהה רק שיעור דכדי שיתן על האור וירתיח ובה"מ ומותר אף במל"ע ועיין בפמ"ג אר"ח סימן תמ"ז בא"א סקכ"ג:

ס"ק ד' בא"ד א' ולישנא דהרב דסיים כו' דחקו להט"ז דמשמע דקאי אכל מה שהוזכר, ר"ל דלפמ"ש המ"ז, דאפשר הט"ז נמי יודה דלמעלה מס' כתב שמאוס אסור להדליקו, ורק כל החומרא באין ס', דאז אינו תלוי במאוס כי אף שאינו מאוס, מכל מקום אסור להדליק כיון שנרגש טעם מן טמא אם כן קשה אמאי נדחק הט"ז לפרש, דמ"ש הרמ"א ובמקום שהשומן מאוס לאכול כו' פירושו שהוא אסור לאכול, דהיינו בלית ששים, ואף שאינו מאוס, ולא פירש בפשיטות דקאי אף אלמעלה מס', וכיון שמאוס אסור להדליקו ע"כ דהט"ז חולק. ובע' תרוייהו שיהיה מאוס. וגם אסור באכילה דהיינו בלית ס' אבל באיכא ס'. שרי אף במאוס. לזה קאמר דלק"מ כי י"ל דלעולם הט"ז גם כן סובר כנ"ל דבפחות מס' אף שאינו מאוס. ובמאוס אף בלמעלה מס' ורק להט"ז משמע דמה שסיים הרמ"א ובמקום הפסד גדול יש לסמוך אדברי המקילין, קאי אכל מה שהוזכר תחלה ר"ל לא רק אריש דברי הגה. עיין בט"ז סק"ה. אלא קאי גם אדון זה דהדלקה דאל"כ אמאי הפסיק הרמ"א באמצע בדין זה דהדלקה ואי נימא דמ"ש הרמ"א ובמקום שהשומן מאוס. פירושו בלמעלה מס' ובמאוס. א"כ היאך סיים ע"ז הדין דבמקום הפסד גדול יש לסמוך אדברי המקילין ר"ל דעכבר בשומן נוטל"פ ומותר בהדלקה. וכי תלוי כלל דין זה בהמקילין. דהרי לענין מאוס דהקריבהו נא לפחתך. אף לסוברים דנוטל"פ אסור בהדלקה. לזה פירש הט"ז דכוונתו אפחות מס' דאסור באכילה ואף שאינו מאוס דאסור להדליקו. דע"ז שפיר סיים הרמ"א דבהפסד גדול יש לסמוך אדברי המקילין דהוא נוטל"פ וא"כ מותר באכילה ושרי להדליקו כיון שאינו מאוס אבל אה"נ דהט"ז מודה דאף בלמעלה מס' כל שמאוס אסור להדליקו ונ"ב עיין באו"ח סי' קנ"ד בט"ז סק"י ומ"ז שם:

בא"ד ב' ואם אין מאוס לדידיה אף דמאוס לאחרים מותר להדליק. נ"ב עיין פמ"ג או"ח סימן קנ"ד במ"ז סק"ו כתב דעדיין צ"ע. דאפשר לביהכ"נ כל שמאוס לאחרים שייך הקריבהו נא לפחתך ודוקא בביתו לגר שבת וחנוכה ויא"צ וכדומה. שרי כל שאין מאוס לדידיה ע"ש בא"א סוס"ק י"ט. ושפ"ד כאן סק"ח. ועיין במה שכתבתי לעיל בסימן פ"ד על המ"ז סק"ב:

ס"ק ה' בא"ד א' ובמנ"י כלל כ"ב כו' דשאר משקין אף בהפסד מועט שרי. ולע"ד כמ"ש. נ"ב עיין בחידושי ב"מ שכתב וז"ל משמע דוקא בשומן מצריך הרמ"א הפסד גדול משום דאפשר דין שכר יש לו. משא"כ בשאר משקים או מאכלים הכריע סוסי' ק"ז להקל ע"פ המנהג אפילו שלא בה"מ. וכן משמעות התו"ח כלל כ"ב דדוקא בשומן חוכך להחמיר. וכן משמעות הב"י תחילה. שי"ל הרא"ש מודה בשאר משקין ומחמיר בשומן. ולהכי כתב במנ"י דחמאה דין שומן יש לו. ודלא כפרי מגדים שכתב דבריו עפ"י הט"ז עכ"ד. וכ"ה בחידושי רע"א דרק בשומן יש להחמיר באן ה"מ די"ל דדמי לשכר וחלא. אבל בשאר משקין פסקינן להקל. דכך מבואר דעת רמ"א בתו"ח ע"ש:

ס"ק ו' בא"ד א' כתב הלח"מ בפט"ו מהמ"א הלכה ל"א כצ"ל כו' נ"ב על מה שכתב הר"מ שם בהלכה ל"א דעכבר שנפל לשכר וחומץ. משערין אותו בס' הקשה הלח"מ שם. כיון דהוא בריה. ליבעי ס"א כמו בביצה שיש בה אפרוח שכתב הר"מ (בהלכות י"ט שם) דבעינן ס"א. וי"ל דשאני התם שהוא ודאי איסור. לכך עשו לו חכמים היכר מחמת שהוא בריה והוסיפו אחת בשיעורו אבל הכא שהוא ספק. די שנאסור אותו. וא"צ היכר. ודע דבתוס' הקשו על הא דנפל בשיכרא וחלא והרי צונן בצונן הוא ולישתרי. ותירצו דמיירי ששהה מעל"ע. והר"ם סתם וכתב שנפל ולא ביאר ששהה שם כלל. ונ"ל דהר"מ יתרץ לקושיית התוס' שאני חומץ ושכר דמתוך חריפותם מבליע טפי עכ"ד. כו' ואף שהש"ך ב"ק סק"ב העלה כו' כמ"ש שם. נ"ב עסי' פ"ו במ"ז סקי"ב. ושפ"ד סקט"ז. ובסימן צ' במ"ז רסק"ב. כו' ויש לעיין במשנה חולין דף צ"ו ע"ב דאמר ירך שנתבשל בה ג' בנו"ט. משמע ס' כו' ומ"ש הלח"מ בשכר אגב חריפותו מבליע העכבר בפחות ממל"ע אנן קי"ל ברישׁ סימן ק"ה רק בחומץ כו'. ונ"ב עיין באו"ח סימן תמ"ז במגן אברהם סוס"ק כ"ח דאף בחומץ של שכר בענין מעל"ע ע"ש. ועיין בסימן ק"ה בשפ"ד סק"ב מזה:

סימן קה ס"ק א' בא"ד א' אלא שבל"י בשו"ת לסי' ל"ט וכאן אות א' כו' ועיינתי שם כו' נ"ב עיין בסימן ס"ט בשפתי דעת סק"ס ובמש"ש ותבין ועיין בסימן ק"ד במ"ז סק"ג ד"ה ודע ובמש"ש. וחו"ד כאן בחי' סק"א. כו' דמשמע מאן דמתיר בקרח מתיר בשומן קרוש. נ"ב עיין באו"ח סי' שי"ח סעיף ט"ז בהגה"ה ובסימן ש"ך במגן אברהם סקי"ד ותבין. כו' ועמ"ש בס"ט נ"ב ע"ש בשפתי דעת סק"ס. כו' ומעכבר בשומן אין ראיה כו' עסי' ק"ד. נ"ב ע"ש בשפ"ד סוסק"ז. כו' ובשומן שם בהלכות שבת סימן שי"ח סק"ט. מאן דמתיר ליתנו נגד האש. אע"פ שהשומן שנקרש חוזר ונימוח נמי חד טעמא הוא. דמעיקרא אוכלא והשתא אוכלא כו' נ"ב עפמ"ג או"ח שם בש"ח בא"א סק"מ ד"ה והוי יודע:

בא"ד ב' ועמ"י כלל כ"ד אות ב' דאם תוך מעל"ע שפכו המים כו'. נ"ב עיין בחידושי רע"א שהביא כן בשם הש"ך בנה"כ סימן קל"ה על הט"ז ס"ק ט"ז. והביא בשם ת' מעיל צדקה דכמדומה שנוהגים להתיר אם נלקח החתיכה תוך מעל"ע. זמן מועט מהמים. אפילו אם החזירו לאותו המים עצמם. כל שלא נשרה מעל"ע בפ"א בלי הפסק ע"ש. וכן בהגהת יד שאול כאן הראה לנה"כ הנ"ל. ועיין בעקרי הד"ט חיו"ד סימן ז' אות י"ט שהביא כן בשם השב יעקב סימן כ"ז ובהם הגהות הרב גור אריה שכ' דקבלה בידינו מחכמי מנטובה כן. ומ"ש הרב חקרי לב סימן ע"ט להחמיר בכבוש בסירוגין לענ"ד חומרא יתירה הוא ע"ש. ועיין לעיל סי' ס"ט בפ"ת סקל"ג בשם תשו' חת"ס סוסי' פ"א ולפ"ז נ"ל קצת דבנהר לא מקרי כבוש כלל

משבצות זהב סימן ק"ה

כלל כיון דקמא קמא אזדא ליה. ודינו כמימות מחולפים ע"ש ועיין ביא"פ שם סעיף ט"ו שהביא להשב יעקב הנ"ל וגם בשו"ת כתר כהונה סימן ל"ו האריך בזה. ומסיק גם כן להתיר ע"ש.

ועפמ"ג או"ח סימן תע"ג בא"א סק"ד מזה ועיין בטו"ט מהדו"ת סימן ל"ג:

בא"ד ג' והחוש יעיד דחדש בולע כו'. עיין בהגהות מוהרש"ק ז"ל דלענד"נ דאף להסוברים דהוא בולע מיד כשהוא כלי חרס חדש. מכל מקום אינו בולע רק כ"ק. דדוקא כבוש ממש אוסר כולו. אבל הכא אינו כבוש. ולא הוי כמבושל רק כיון שהוא חדש בולע. לכך עכ"פ אינו בולע יותר מכ"ק וכמו עירוי. ולכך אם היה חלב בקדירה. ואחר כך בשלו בו בשר התבשיל מותר כיון דק"ל דיש במה שבכלי ס'. נגד קליפת הכלי. ואם כן מסתמא יש ס'. ולכך התבשיל מותר. והקדירה אסורה. ולזה אין סתירה מהלי' י"נ סימן קל"ה דהתם גם כן אפשר דאינו נאסר הכלי רק כ"ק, וכן פסקתי הלכה למעשה. גם בלא"ה יש לסמוך אדעת נה"כ דמיי"נ אין נלמוד דחמור בכמה ענינים עכ"ל. ועיין בלבו"ש בח"ד סימן נ"א שכתב דבכ"ח גלייזירט חדשים יש להקל במקום הפסד קצת ע"ש. וכ"ה במ"ז כאן כו'. ובכללי זכוכית המיקל בה"מ לא הפסיד, נ"ב עיין בראפ"ז חלק ג' בשו"ת סימן י"ט מזה באורך, ועיין באו"ח סימן תנ"א. באשל אברהם אות כ"ב בשם הפר"ח דעכשיו מזייפים אותו ואינו ממין הנכנס לסוג כלי זכוכית ע"ש. ועיין במנ"י כלל פ"ה ס"ק י"ב:

בא"ד ד' וכבוש כשיעור שירתיח בד"ח כו'. דלא כפרישה נ"ב עיין במ"ש לעיל בסימן ק"ד על המ"ז סק"ג אות ב' מזה. כו' דמש"ך שם הטעם דכבוש בציר דכדי שירתיח אין מפליט מכלי כי דינו כמלוח דאין מפליט כו' ומפינכא דר"א בחולין ק"א. דמוכיח מזה דמליח כרותח. ומנלן כו' י"ל דידוע היה שלא שהה כ"כ. נ"ב עיין פרי מגדים או"ח סימן תנ"א. במ"ז סקל"א ד"ה כלי חרס שכתב שם. דמליחה בכלי דבולע כ"ק. אין ראיה מפינכא. די"ל כבוש היה ע"ש. ובגוף הדבר כבר קדמו בפלתי סימן ס"ט ס"ק י"ח. וכתב גם כן. דצ"ל דגמרא ידע להך עובדא דפינכא דלא שהה כדי שיתן על האש. וע"ש שתירץ עוד בזה. ועיין בס' ישו"ע סימן ס"ט סקי"ד מ"ש לתרץ על זה. ועיין בשפתי דעת לעיל סי' ס"ט סקפ"ב ד"ה תשובה כו'. וכן משמע קצת בחולין כו' ע"ש ובמש"ש. כו' ובספר בית ישראל כו' דהא ציר עדיף ואם כן שמא הא דאסר להפינכא הא לאו משום דהבשר שנמלח בו. הוי כרותח אלא מחמת הציר. שזב מהבשר שנמלח בו יע"ש. ואי משום הא כו'. דהא כ' הרב בסי' צ"א סעיף ה' בהגי"ה שלישית דציר מבשר כו' א"כ משמע דאין חילוק בין בשר שאין נאכל מחמת מלחו לציר:

בא"ד ה' ומה דכתב בתו"ח כלל פ"ה ד"א דאו"ה סותר עצמו כו' ר"ל דבאו"ה כלל כ"ד כתב דכבוש מבליע בכל הכלי וצריך אחר כך ס' נגד כל הכלי. ובכלל ל"ז כתב דכבישה אינו אוסר לכלי רק כ"ק. לזה תירץ. די"ל דבכלל ל"ז מיירי בשיעור כבישה דכדי שירתיח. וכשיטת הט"ז בסמן ס"ט ס"ק מ"א וש"ך סקס"ח. (עיין בשפתי דעת שם רס"ק פ"ב) ובכלל כ"ד מיירי במעל"ע. נ"ב עיין בבינ"א שער או"ה סימן נ"ט סקע"ז. ד"ה ואמנם. מ"ש ע"ז מהגהות או"ה שם ע"ש. כו' ויש כדמות ראיה כו' ולב"י. סתם כ"ע להר"מ ב"י. ואמאי כו'. ר"ל דהר"מ בפ' י"ז מהמ"א הלכה כ"ד כתב. דכבשין של עו"ג. שאין דרכן לתת לתוכן חומץ או יין מותרין ע"ש. ומשמע שם. דאי לאו החשש שנותנין עכו"ם בהכבשין חומץ יי"נ. או יי"נ גופיה היו מותרין. אף אי הוי מערבין בהן חומץ וציר. ובשלמא להרשב"א שהבין. דהר"מ ס"ל סתם כ"ע אב"י ניחא. אבל להב"י שהבין בכ"מ שם הלכה י"ח. ובב"י סימן קכ"ב (ועיין בלח"מ בהלכה ב' שם) דהר"מ ס"ל סתם כ"ע ב"י אם כן אמאי שרי לדידיה הכבשין אף אי יש בו חומץ וציר. דהרי משמע דהר"מ ס"ל לשיעור שירתיח. דהוי כבוש בחומץ וציר. כמ"ש הלח"מ בפט"ו מהמ"א הלכה ל"א. (הובא לעיל סימן ק"ד במ"ז סק"ו). ואם כן הרי על ידי החומץ והציר נפלט הטעם מהכלי בשיעור שירתיח. לתוך הכבשין. אבל אי נימא כט"ז וש"ך בסימן ס"ט דלהפליט מכלי שאני דבזה לא מהני השיעור דכדי שירתיח אף בחומץ ציר ע"ש. וא"ל דהא אף לפי זה קשה. דהרי עכ"פ במעל"ע נפלט מהכלי. ואף שאז כבר הכלי הוא אב"י. מ"מ הרי החומץ והציר שהוא ד"ח מחליא ליה לשבח. די"ל דהר"מ ס"ל דרק בקורט של חלתית אמרינן דמחליא ליה לשבח לא בשאר דברים חריפים:

בא"ד ו' וכבישה זו שע"י מעל"ע האוסרת היא מה"ת כדמוכח מהא דאמרינן בפסחים פ' א"ע דף מ"ד ע"ב. ובנזיר פ' ג' מינין דף ל"ז בב"ח חידוש הוא דאי תרי ליה כולה יומא בחלבא שרי בשיל לי' בשולי אסור ש"מ דבשאר איסורין כבוש כל היום אסור מ"ה. כ"כ ז"ל נ"ב הוא ברא"ש ע"ז פרק אין מעמידין סי' כ'. ובפרק השוכר סימן י"א הובא בב"י בשם הריצב"א ור"מ בשם ריב"א:

ודע דהמרדכי הביא בשם פרש"י הובא בב"י כאן. דכבוש במים וכדומה שאינו ד"ח. אף במעל"ע אינו אוסר זולת בחומץ וציר הוי כבוש. ותמהו עליו מסוגיא זו. עיין כנה"ג. ועיין בשו"ת השיב משה. חיו"ד סימן כ"ח. ובספר ישועות יעקב סק"א מה שתירצו בזה. ועיין בב"ח כאן. דלק"מ. ועיין לעיל סימן צ"ב במ"ש על המ"ז סקט"ז. בהערת הגאון אבד"ק בערזאן מ"ש לתרץ בזה. ועיין במנ"י כלל ג' סוס"ק ד' מ"ש לתרץ סוגיא זו לרש"י. או להפוסקים דלא הוי כבוש אלא בג' ימים ע"ש. ומיהו בחומץ וציר ושהה כדי שרתיח אי הוי מ"ה כו'. ומש"ה כתב דפחות משיעור מעל"ע. עכברא בחלא ושיכרא אף ששהה כדי שירתיח מ"מ כיון שיש ספק אם הוא משביח או פוגם וכבישה דכדי שירתיח. לא הוי רק דרבנן. א"כ הוי ס' דרבנן. יע"ש ומש"ך אין ראיה. דשפיר הקשה דזה כו'. ר"ל דהש"ך כאן סק"ב הקשה דדברי המחבר דסימן ק"ד וכאן. סתרי אהדדי ולהבית ישראל הנ"ל לק"מ. כיון דכבוש כשיעור שירתיח. לא הוי רק דרבנן. ועכברא בחלא ושיכרא. הוא רק ספק אי משביח או פוגם אם כן הוי סד"ר ולקולא, ולכך הצריך המחבר שם מעל"ע, משא"כ הכא מיירי המחבר באיסור ודאי ואסור מדרבנן, אף בשהה כדי שירתיח (עסי' ק"ד, בשפ"ד סק"ב) ונאמר ראיה מזה, דהש"ך ע"כ סובר, דכדי שירתיח גם כן הוי דאורייתא, דאינו ראיה, די"ל דלעולם הש"ך גם כן ס"ל דהוי רק דרבנן, ואפ"ה שפיר הקשה, כי האי ספק אי עכבר משביח לא הוי ספק כמ"ש בש"ך סי' ק"ד סק"ד:

בא"ד ז' ומ"ש מהר"מ ז"ל בהלכות שבת פכ"ב ה"י כו' אין ראי' דודאי מבשל ממש כו' ר"ל דבפלתי סק"ב כתב דמ"ש הר"מ בפכ"ב מה"ש ה"י והובא באו"ח סימן שכ"א סעיף ג' הכובש בשבת אסור, שהוא כמבשל, ומשמע שם דהוא מה"ת, ר"ל מדאמר שהוא כמבשל אלמא דסבירא ליה להר"מ, דכבוש בציר דאורייתא, לז"ק הפרי מגדים, דאין ראיה מלשון זה דהרי גבי שבת קי"ל, דאף אם מבשל ממש, אם הוא שלא ע"י אור, אלא בישל בחמה שרי, כמבואר בסי' שי"ח סוף סעיף ג' והטעם שם. דחמה באור לא מיחלף ע"ש וא"כ מה דקאמר בכובש דהוא כמבשל, אין הכוונה דאסור משום מבשל, דהרי מבשל ממש שלא ע"י אור שרי, וכובש שלא ע"י אור הוא אלא הכונה, דכובש אסור דהוי כעין מבושל, ר"ל ואתי למיחלף במבשל באור, ולפ"ז כבוש בציר הוא רק דרבנן. רק מ"מ מאחר שסתמו הפוסקים ולא ביארו דכבוש בציר כדי שירתיח הוא דרבנן, צריך להחמיר דהוא דאורייתא, נ"ב עיין בחכמת אדם כלל נ"ח. סימן א' שהשיג על ראיית הפלתי ממ"ש הר"מ בה"ש שם. וכבר קדמו במ"ז כאן. ועיין בשו"ת מהר"ם שיק חיו"ד סימן צ"ג ד"ה והנה בצל"ח. ועיין בסימן ק"א שם ד"ה ועפ"י האמור כו' ע"ש דמבואר גם כן הכי. ועיין בחולין צ"ז ע"ב. בהא דאמר בגמרא דמליח כרותח דצלי. בחידושי הרש"ש שם שכתב בשם הר"ן בשילהי ע"ז. דלכן במוליח בשבת חייב משום מבשל. ותמה עליו דהלא בשבת אינו חייב אלא בתולדת האור ואחר זה מצא דכבר נשאל ע"ז בנו"ב מהדו"ת חיו"ד סימן מ"ג וייישבו ע"ש וזה ממש כמ"ש הפמ"ג כאן לענין כבוש:

בא"ד ח' ונ"מ דם היוצא ע"י כבישה דאורייתא, נ"ב עיין בחוו"ד חי' סק"ו. וביאורים סק"ה. ובסי' ע' ביאורים סק"ד דחולק על זה, ועיין במ"ש מזה באורך על הפתיחה להלכות מליחה, ד"ה ואיכא לעיונא ועל השפ"ד כאן סק"ה ד"ה תשובה, כו' ובכה"ג ובאורח מישור הבינו שנתבשל מיד שהורק כו' נ"ב עיין בבה"ט סק"א שכתב דיש כאן ט"ס ובא"מ

כתב

שפתי דעת סימן ק"ה

יש להחמיר בשיעור שירתיח ועכ"פ בחומץ חזק צריך להחמיר כמ"ש המג"א. ונ"ב ע' בחוו"ד חי' סק"ז וביאורים סק"ו שפסק ג"כ הכי. ועי' בחי' ב"מ מזה. אך עי' בבל"י סי' זה סק"ד דכי שכן הלכה. כמ"ש המחבר כאן בחומץ השיעור דכדי שירתיח. שכן דעת הרמ"א מדלא כתב כלום על המחבר וד' הדרישה והב"ח ודמש"א ולבוש ועיין בכרתי סק"ה. ופלתי סק"ד דהעלה גם כן דגם חומץ יין גרוע גם כן עשאה כבוש דלא כמג"א שמחלק בין חזק לאין חזק ע"ש דמתרץ הסתירה דסימן ק"ד לכאן. ג"כ כמ"ש הבל"י ועיין בסי' צ"ו בט"ז סוס"ק ט'. ובחכמת אדם כלל נ"ח סי' ג' הביא לדברי הכו"פ. וכתב עליו דדבריו נכונים ולכן נ"ל דבדבר מאכל יש להחמיר בכל חומץ. אפילו אינו חזק כו' ע"ש. ועיין במנ"י כלל כ"ב סוס"ק י"ד ובלבו"ש בח"ד סימן נ"ד ס"ק קמ"ט. ולעיל סימן ס"ט בשפ"ד סקס"ח. ובמש"ש באות ב' מזה:

בא"ד ב' ולדידי יש לומר דהכי קאמר הש"ך א"נ תאמר דנוט"ל הוא לאחר מעל"ע והפליטה בסוף מעל"ע. כמו שתירצו בזה האחרונים. נ"ב כמו שתירץ בפר"ח. הובא בלחם"פ סוף סק"א לדברי או"ה כן. מחמת שהפליטה הוא סוף מעל"ע. שאז הוא מושבח עדיין ונאסר החלב תפל. וכבר קדמו בזה המג"א בתמ"ז סקט"ז כמ"ש בפלתי כאן סק"א מכל מקום איכא נמי סניף דג"י כו' דמה"ט מקילין בהוחם מים בסוסי' ק"ג כצ"ל:

בא"ד ג' ויש כדמות ראיה מבכורות ו' ע"ב (כצ"ל) כו' אלא הוכחה הוא מדהתירה תורה דאישתרי כו'. רצה לומר דבגמרא שם הביא פלוגתא דתנאי. חד מאן דאמר סבירא ליה. דם נעכר ונעשה חלב. ולדידיה חידושא דחלב. דהרי הוא כדם. ואפילו הכי שרי וחד לא ס"ל אלא היינו חידושיה דחלב דאתא מחי וכאמ"ה הוא ושרי ובתר הכי אמרינן חלב מנלו דשרי. אילימא מדאסר רחמנא בשר בחלב הא לחודיה שרי כו' ע"ש. ומשמע מפשטות לשון הגמרא. דהילפותא קאי אליבא דתרווייהו למ"ד דם נעכר. אם כן החלב הוא כדם ולאידך מ"ד עכ"פ הוא כאמ"ה. ומנלן באמת דמותר. ורוצה הגמרא ליליף מדאסר רחמנא בשר עם חלב. משמע דחלב לחודיה שרי. ולז"ק הפרי מגדים דיש ראיה מכאן. דדם על ידי כבישה דאורייתא. והיינו דהרי למ"ד דם נעכר ונעשה חלב ולפי מה שפסקו הפוסקים [כסוגיא דמנחות דף כ"א ממימרא דזעירי.] דדם שבישלו דרבנן. אם כן היכי דייקינן לדידיה דחלב שרי. מדהוצרכה התורה לאסור בב"ח. והרי לעולם דחלב חי אסור באמת משום דם. ואפ"ה שפיר הוצרכה לאסור בשר שנתבשל בחלב. כי בבישול אין בו מ"ה משום איסור דם וע"כ דלמ"ד זה ההוכחה הוא כן. מדחזינן גבי בב"ח דהתירה תורה כשאישתרי (נכבש) בשר בתוך החלב כדאמרינן בפסחים מ"ד ע"ב. ונזיר דף ל"ז ואי איתא דחלב אסור. אמאי מותר באמת. כשנכבש בו בשר וע"כ דחלב מותר. א"כ נשמע מזה. דדם בכבוש. לאו כמבושל ממש הוא ואסור מדאורייתא. דאל"כ הדק"ל. לעולם דחלב חי אסור משום דם. והא דשרי בשר שנכבש בחלב. משום דהוי כמבושל בדם. דמותר מ"ה. ועל זה קאמר הפרי מגדים. ויש לדחות דמ"מ התירה התורה בבישול תחלה כ"א לבדו. דיש בישול אחר בישול. דבריו אלו הם מקושי הבנה לענ"ד. וגם היפך ממ"ש במ"ז סוסק"ב. ד"ה עוד למדתי כו' מיהו בשר מבושל. וחלב מבושל כו' ע"ש ובודאי ט"ס וחיסור תיבות יש כאן ומי שלבו רחבה יפרש. וה' יאיר עיני בזה (הג"ה נ"ב מה שרצה הפרי מגדים לתרץ. דלמ"ד דם נעכר יש לומר דהראיה הוא. מדהתירה תורה בב"ח על ידי כבוש מלשון הגמרא נראה דא"א לומר כן. דהרי קאמר הגמרא אילימא מדאסר רחמנא בשר בחלב. הא לחודיה שרי הרי מבואר דהראיה הוא. מדאסר רחמנא בשר שנתבשל בחלב. עיין בנו"ב מהדו"ת חיו"ד סימן ל"ו שעמד באמת (על קושית הפרי מגדים כאן). דהרי למ"ד דם נעכר ונעשה חלב ויש מקום לאסור חלב משום דם. אם כן היאך יליף מבב"ח דהרי חלב לא עדיף מדם עצמו. שאחר שבישלו אינו אוסר ושפיר הוצרך לאסור בב"ח. שהרי דרך בישול אסרה תורה. ואז כבר אזל ליה. איסור דם מהחלב. ואסור משום בב"ח ע"ש דתירץ דצ"ל. דסוגיא דכאן לית ליה. הא דאמר זעירי במנחות כ"א ע"א דם שבישלו אינו עובר עליו. ואגב אכתוב מה דאמר לי הרב הגאון מהרי"א איטינגא אבד"ק לבוב ז"ל. (בעת שנתן לי הסכמה לספרי) שזה רבות בשנים. דהוה קשיא ליה בסוגיא זו דבכורות. לפ"מ דאנן קי"ל כזעירי במנחות כ"א. דדם שבישלו דרבנן ומבואר הטעם שם. משום דדם כזה אינו ראוי לכפרה אם כן היאך היה הו"א בגמרא דחלב יהיה אסור משום דם. הא דם הנעכר ונעשה חלב. אינו ראוי לכפרה. ולמה יהא אסור מ"ה משום דם. (וכעין זה. עיין בפלתי סימן פ"א סק"ז ע"ש) הלא אין לך שינוי גדול מזה. שהדם נשתנה ונעשה חלב. ואינו ראוי לזריקה. וע"ז בנה חילוק לתרץ זה. ובבואי לביתי. נזכרתי דכבר קדמו בקושיא זו. בנו"ב שם. בהג"ה שניה מבהמ"ח. וכתב לסייעתא מכח קושיא זו. למ"ש בתשובה שם. דע"כ צ"ל דסוגיא זו דבכורות. לא ס"ל הא דזעירי במנחות. אלא דדם שבישלו. אף דנשתנה ואינו ראוי להקרבה. אפ"ה אסור מדאורייתא. וע' מה שתירץ על קושיא זו בשאלות ותשובות מהר"ם שיק חיו"ד סימן צ"ו, ועיין בישועות יעקב סימן ק"ד סק"ד שתירץ. דלפי הס"ד דחלב אסור משום דם. הוה אמינא באמת. דדם שבישלו עובר עליו. ורק לפי האמת דגילתה תורה דחלב מותר משום דאולינן בתר השתא. אמרינן דדם שבישלו כיון שנשתנה השתא ואין ראוי להקרבה. כמו שהיה ראוי מעיקרא. לא אסרה תורה כמו החלב אף שהיה מעיקרא דם. ואפ"ה שרי. כיון שנשתנה ונעשה חלב כעת. שאינו ראוי להקרבה. משא"כ לפי הס"ד לאסור חלב משום דם נעכר ונעשה חלב. ע"כ דאולינן בתר מעיקרא דכיון שהיה אסור לא פקע איסורא מינה אף שנשתנה. א"כ כ"ש דם שבישלו דהיה דם גמור ונשתנה כעת דאסור עכ"ד ולפ"ז א"ש הכל. ועיין בנה"כ סי' פ"ז על הש"ך ס"ק ט"ו. דבדבריו שם. גם כן יש ליישב כאן דלק"מ עש"ה. ועיין בפרי מגדים או"ח סי' תס"ז במ"ז סק"ו מש"ש על החק יעקב שם אות ט"ז בד"ה ומ"ש מכרכום כו' דחלב לא הוה חידוש כ"כ. דדם אסרה תורה ולא כשנשתנה לגמרי אחר דהרי דם שבישלו מותר מ"ה לרוב הפוסקים ע"ש. ולפ"ז לפי הס"ד בגמרא לאסור באמת חלב משום דם אף שנשתנה. אה"נ דדם שבישלו דאורייתא. וכמ"ש הישו"ע כנ"ל. ועיין בנחלת צבי סימן פ"ז סעיף ו':

בא"ד א' ומ"מ כן הלכה דדם ע"י כבישה דאורייתא נ"ב עיין לעיל בפתיחה להלכות מליחה.

ובסי' ע' בשפ"ד ס"ק כ"ט. וסימן ע"ג בשפ"ד סקי"ד. וכאן במ"ז סוסק"א דהעלה כמ"ש כאן. דהוא ד"ת. ועיין בחו"ד סי' ע' ביאורים סק"ד שהביא מדברי או"ה כלל ו' דין כ' דהוא דרבנן ולכך בספק כבוש בדם. ג"כ מותר וכפל דבריו כאן בחי' סק"ו וביאורים סק"ה. וגם ביד אברהם סימן ס"ט סעיף ט"ו. וכאן מביא גם כן לדברי או"ה הנ"ל דדם ע"י כבישה הוא דרבנן ועיין בטו"ט מהדו"ג סי' קמ"א שנשאל אם להורות כהפמ"ג בזה. או כהחו"ד ע"ש. ולע"ד צע"ג בזה. דהרי בשפ"ד כאן מביא לדברי או"ה כלל ל' ד"א דבשר כבוש בתוך דם אסור מ"ה. ואם כן האו"ה עצמו יסתור למ"ש בכלל ו' שהובא בחו"ד. דהוא דרבנן וספר או"ה אינו לפני לעיין בו. ונראה לע"ד לתרץ. דשם באו"ה כלל ל' מיירי בנכבש בשר בתוך דם בעין. בלי תערובת מים כלל. ובזה ס"ל באמת דהוא ד"ת משא"כ בכלל ו'. דמיירי דמעורב הדם במים. וא"ר להקריב ע"ג המזבח. זה לא הוי רק דרבנן. כמ"ש או"ה כלל ו' שם זה הטעם להדיא רק דעפ"ז יקשה. על השפ"ד כאן. דמביא ראיה לשאלה שלו מאו"ה כלל ל' דהרי שאני באו"ה שם דמיירי בנכבש בדם לחוד. משא"כ בנדון דהפרי מגדים דנכבש בשר שיש בו דמו. במשקין זה לא הוי רק דרבנן. כמ"ש באו"ה כלל ו' כנ"ל. וגם צ"ע על החו"ד דמיקל מכח דברי או"ה כלל ו'. אף בכבוש בדם בעין ולא חילק כלל בזה. ולא ראיתי לא' מהאחרונים שידברו מזה. לתרץ לדברי או"ה מכלל ו'. לכלל ל'. והצעתי דברי אלה. לפני הגאון אבד"ק בערזאן. בתוך שאלה אחת שכתבתי לו. והשיב לי וז"ל. ובדין דם בכבוש. הארכתי בתשובה אחת. ונלאיתי מלהעתיקה. אבל בסתירת דברי או"ה כוון רו"מ אל האמת, שכן הוא באו"ה להדיא. וכן כתבתי אני שם. אבל דברי או"ה תמוהים מש"ס חולין דף פ"ז. דם שנתערב במים כו'. ואף דקמא קמא בטל הרי כאן ל"ש זה. כמ"ש התוס' בב"ק ק'. ועוד בכמה דוכתי. וגם בסמ"ח תמה מש"ס דפסחים דף כ"ב. והרי דם כו' יוצא לנחל קדרון ע"ש עכ"ל הגאון הנ"ל. ועיין בספר יד"י סימן ס"ט בפ' הארוך סק"ז שכתב דבעיקר דין או"ה דדם שנתערב במים הוי דרבנן כיון שא"ר להקרבה. לדעתו השפלה צ"ע הרבה. ואף שמה הוא לחלוק עליו. וגם החוו"ד הביא דבריו בלא מחלוקת. מכל מקום כבר

מצאנו

שפתי דעת סימן ק״ה

מצאנו חולק עליו. דהרש״ל באו״ש כתב יותר מזה. דאף ע״י כבוש מעל״ע במים אסור מדאורייתא. גם הרמ״א דרכו תמיד להביא ד׳ או״ה. ודבר זה לא הביא כלל. גם על עיקר דין דם שבישלו דהוי דרבנן. כבר צווחי קמאי דקמאי. ע״כ הרהיב בנפשו. לחזות דעתו בזה. דהנה עיקר הטעם גב׳ דם שבישלו ושמלחו דהוי דרבנן משום דאינו ראוי להקרבה צריכין להבין זה במה נשתנה מדם האברים. דמעולם לא היה ראוי להקרבה. ואעפ״כ מרבינן ליה בלאו. וכן דם הנפש מדם חיה. שחייב אף כרת עליו. שמעולם לא היה ראוי להקרבה ובגמרא לא מצאנו שום לימוד על דם שבישלו שלא יהיה עובר עליו. כמו שמצינו גבי יין שבישלו לענין נסכים. רק סתם אמרינן במנחות כ״א. כיון דמלחיה נפיק ליה מתורת דם. דאמר זעירי דם שבישלו אינו עובר עליו כו׳ ע״ש שהאריך וסיים וז״ל וכן הביא הפרי מגדים כמה פעמים בסתם דעל ידי כבוש במים הוי דאורייתא. ונראה ראיה לזה. מהא דאמרינן בחולין דף פ״ז ע״ב תנן התם דם שנתערב במים כו׳. ומצאתי בספר מצות חינוך מצוה קפ״ז כו׳ גם במצוה קמ״ח רוצה לדחות לדברי או״ה כו׳ ע״ש ועיין בפ״ת סימן ס״ט סקל״ד שכתב בפשיטות כהפמ״ג דדם כבוש אסור מדאורייתא וכן בישועות יעקב סי׳ ע״ג סק״א פסק דדם שנכבשן עובר עליו מה״ת ע״ש :

בא״ד ה׳ ודם הכבד כתבנו בסימן ע״ג דרבנן יש להקל במשקה שנמצא בו הכבד ר״ל דהוי סד״ר ולקולא ועסי׳ ע״ג בשפ״ד שכתב עוד דהוי ס״ס שמא לא שהה שיעור כבישה. ושמא דם הכבד מותר מ״ה. ונגד דרבנן חדא ספיקא מהני ע״ש. וכעין שכתב הש״ך בק״י בדיני ס״ס אות ט״ז ובסימן פ״ג סקט״ו. ובשפתי דעת שם. כו׳ ואמנם בכבד יש לעיין ביה כו׳ בצירוף ב׳ הטעמים יש לצדד. נ״ב כאן נטה קו להחמיר. ולעיל בסימן ע״ג בשפ״ד שם סקי״ד כתב להתיר הכבד בפשיטות מחמת ב׳ טעמים אלו ע״ש. ובמש״ש. כו׳ גם בחומץ יש לצדד דהוי חליטה. נ״ב עיין לעיל סוסי׳ ס״ז בהג״ה ובש״ך שם ס״ק י״ג. ובסימן ע״ג ס״ב. וש״ך שם ס״ק י׳. ושפתי דעת שם ע״ש :

ס״ק ג׳ בא״ד א׳ אבל ציר וחומץ דמיד נאסר כ״ק ודאי אף במעל״ע ס׳ בעי וקליפה. נ״ב ראיתי למי שמגיה דצ״ל ודאי אף בכדי שירתיח ס׳ בעי וקליפה. ולדעתי ברור דאין כאן ט״ס וא״ש כמו שהוא לפנינו. וה״ק ל״מ בשהה כדי שירתיח דבזה איכא דיעות דלא הוי כבוש רק מדרבנן או רק ספיקא הוי כמו שהובא במ״ז סק״א ד״ה וכבישה זו כו׳ ע״ש פשיטא דבעי קליפה אף שיש ס׳ כיון דמיד נאסר מה״ת כ״ק מתורת מליחה אלא אף בנכבש בציר מעל״ע. דבזה לכ״ע מה״ת הוי כמבושל ממש אפ״ה בעי קליפה משום דקודם מעל״ע נאסר כ״ק מחמת מלוח. שוב אינו ניתר דאפל״ס אסור ועיין בחו״ד חי׳ סק״ח שפסק כפר״ח. דבחומץ לא נאסר קודם ששהה שיעור כבישה כ״ק ע״ש. ועיין בלבוש (ביו״ד דפוס ווילנא) שכתב להוכיח דגם הש״ך לא ס״ל כהמחבר בהא אלא כפר״ח אות ד׳ שפסק דבחומץ בפחות משיעור כבישה לכל מר כדאית ליה או מעל״ע. או שירתיח אפילו קליפה לא בעי. ודוקא בציר בעי קליפה מטעם מלח דאית ביה ע״ש דסיים דיש להקל כן במקום הפסד או כשא״א לקלוף. וכ״ה בלבו״ש בח״ד ס״ק ק״נ :

בא״ד ב׳ ומ״ש הש״ך דנ״מ לאיסור דרבנן והיתר כחושים ממש כו׳ דבר חידוש כמו שאגיד דלכאורה ממ״ש הש״ך כחושים משמע דוקא שניהם כחושים. הא אי איסור לבדו כחוש היתר שמן מפטם כו׳ ואמנם ז״א כי הרי במליחה בדרבנן ואיסור כחוש ממש דעת הרמ״א אף שהיתר שמן לא מפטם ליה עפמ״ג או״ח סימן תס״ז בא״א סקל״ג. דרמ״א פירש במחבר דוקא חלב כחוש ההיתר שמן מפטם ליה הא כחוש לגמרי אין ההיתר מפטם ליה ע״ש, ונ״מ באיסור דרבנן או בה״מ לדידן כמ״ש בשפ״ד כאן סקכ״ח והרב גילה דעתו כן במ״ש בסעיף ט׳ בהג״ה כגון באיסור דלא שייך שמנונית כמו חמב״פ לכ״ע מליחה אינה אוסרת רק כ״ק. ומשמע אף דהיתר שנמלח עמו הוא שמן וכן באו״ח תס״ז סעיף י״ד בהג״ה לענין חטה בתרנגולת שהתיר הרמ״א שם החתיכות האחרות שנמלחו עם התרנגולת ומשמע אף בתרנגולת שמנה נ״ב ראיה זו מאו״ח שם. הפרי מגדים לא מפי עצמו אמרה. אלא היא מבואר במנ״י כלל ל״ח אות י״ג. ועיין לקמן בשפ״ד ס״ק ל״ח בדין הב׳ שהעיר ע״ז ע״ש בד״ה גם קי״ל כו׳ ויש לנו הרהורי דברים כו׳ :

ס״ק ה׳ בא״ד א׳ ויש קצת חיסור לשון במ״ש ויש פוסקים דכ״ש כו׳ צ״ל אבל כ״ח מבליע או להגיה בע״א. נ״ב לפני הפמ״ג. היה כתוב בש״ך וגם יש פוסקים דכ״ש אינו מבליע ומפליט. ואין לזה פי׳ והמשך לשלפניו לכן הגיה הפמ״ג דצ״ל דיש פוסקים דכ״ש אינו מבליע ומפליט. אבל בכ״ח מבליע. אך לפנינו הגירסא בש״ך. וגם יש פוסקים דאע״ג דכ״ש אינו מבשל מכל מקום מבליע ומפליט. והוא נכון. וכ״ה לשון הש״ך בספרו האריך כן להדיא. ועיין בהגהת א״ב. ובחכמת אדם כלל נ״ט סימן ו׳. שהגיהו כן ע״ש. ולפנינו נדפס כן בש״ך :

בא״ד ב׳ בעירוי שלא נפסק הקילוח לחומרא קי״ל דמבשל כ״ק כו׳. עיין לעיל סוסי׳ ס״ח במ״ז סק״ט בדין הג׳ ובסי׳ צ״א בשפ״ד סק״ז ובמ״ז סק״ה ובמש״ש. כו׳ וכלי הנאסר במליחה כ״ק. לא מהני להגעיל על ידי עירוי כו׳ וצ״ע. נ״ב עיין בסי׳ צ״א בשפתי דעת סוס״ק י״ח שהחליט כן. בשם הבל״י אות י״ז שם דלא כס׳ בית ישראל, ושכן משמעות או״ה ע״ש, וכ״כ בפשיטות בסוסי׳ ס״ח במ״ז סק״ט בדין הג׳. ועיין פרי מגדים או״ח במ״ז סוסי׳ תנ״ב בדיני וסדר הגעלה. במדרגה ומעלה הששית. במין הב׳ ע״ש. כו׳ כמ״ש במגן אברהם או״ח תס״ז אות ל״ג דאדמיקר א״א דלא בלע פורתא הוא רק חומרא בעלמא ועמ״ש בצ״ב נ״ב ע״ש בשפ״ד סקל״ד וסקל״ח. ובסי׳ צ״א במ״ז סק״ה וסק״ז. ושפתי דעת שם סק״ח וס״ק י״ב. ובסוסי׳ ס״ח במ״ז ס״ק ט׳ בדין הרביעי ע״ש :

ס״ק ח׳ בא״ד א׳ ועמ״ש בצ״ד בש״ך אות ל׳ ובט״ז אות י״ד לענין דבר גוש להלכה. נ״ב עיין ביאורי הגר״א אות י״ז שהביא ראיה מפ״א דמעשרות מ״ז. דדבר גוש הוי כ״ש. וכ״ה בח״א כלל כ׳ בהלכות שבת בנשמת אדם שם אות ג׳ אך להר״מ בפי׳ למשנה שם. אין ראיה כלל. וכבר הבאתי בסימן צ״ד על המ״ז סקי״ד. שענין זה מבואר גם בפרי מגדים או״ח תמ״ז במ״ז סוס״ק ט׳ ד״ה אעתיק. ועיין בהגהות א״ב כאן שציין לעיין בספר ק״ע על הירושלמי פרק כירה דף י״ד ד״ה ההין. דמתיר בדבר גוש ועיין בחתם סופר סי׳ צ״ה הובא בפ״ת סי׳ צ״ד סק״ז. וגם בחידושי ב״מ על הט״ז שם סקי״ד כתב דמדברי הר״ן בפכ״ש הובא בב״י סי׳ קכ״א משמע ברור דלא ס״ל כלל הסברא דדבר גוש אם לא בחתיכת בשר ע״י דוחקא ועיין ביד אברהם שם וחו״ד שם ביאורים ס״ק ט״ו וחי׳ ס״ק כ״ו. ועיין בחכמת אדם כלל ס׳ סוסי׳ י״ב. דכתב דבה״מ יש לסמוך על הפוסקים דגם דבר גוש בכ״ש אינו מבליע אלא א״כ יש דוחקא דסכינא. ועיין בבינ״א שער או״ה סימן מ״ח ס״ק ס״ו מזה באורך. ועפמ״ג או״ח סימן שי״ח במ״ז סוס״ק ח׳ וס״ק כ״ד. ובסימן תנ״א בא״א סקל״ח כתב דבה״מ יש לצדד ולהקל ע״ש ובמה שכתבתי מזה בארוך בסי׳ צ״ד על המ״ז סקי״ד עש״ה :

ס״ק ט׳ בא״ד א׳ עש״ך מה שהקשה כו׳ משא״כ לדידן ובמנ״י כלל כ״ג אות ב׳ תמה עליו דהרש״ל הק׳ כו׳ כצ״ל, ור״ל דהסמ״ק מחלק בין חום של צלי, דאמרינן ביה תת״ג למליחה דל״א גביה תת״ג, משום דבתולדת האור הדרך הוא דאותו שהוא תתאה (כשהוא חום) גובר ומרתיח לעליון הקר או כשהוא קר אבל מחמת מליחה אין כח באותו שהוא תפל לבטל כח המליח וכן אין כח במליח לעשות התפל מליח, והשתא ניחא דגבי חום מחמת האור אזלינן בתר תתאה, אפילו תתאה החם הוא ההיתר, משום דתת״ג אם כן הוא מרתיח ומחמם את העליון, והו״ל חם לתוך חם דאוסר הכל, אבל לענין מליחה שאין זה מבטל את זה, לא אזלינן בתר תתאה אלא בתר האיסור אם הוא מליח או לא, עכ״ד הובא ביש״ש פכ״ה סימן פ׳ ואם כן לפ״ז בחום דצלי, והם מונחים זה אצל זה וא׳ קר וא׳ חם, דבזה גם כן אין כח באחד לבטל חבירו, או להגביר חבירו ודמי למליחה, ואזלינן ביה ג״כ בתר האיסור, דאם הוא חם אוסר בכולו ואם ההיתר חם רק כ״ק (עי׳ במ״ז סק״ה ד״ה אמנם היש״ש פכ״ה כו׳) ועפ״ז כתב במנ״י שם על הרש״ל, דאין זו תימה כלל, דודאי הסמ״ק עצמו שסובר דאפילו בשניהם חמין והם מונחים זה אצל זה, אין מבליע רק כ״ק, פשוט דכש״כ באיסור חם והיתר קר, אבל באמת הרש״ל

משבצות זהב סימן ק״ה

כתב שמצא כת״י של הט״ז כו׳ נ״ב כן הוא בהגהות הט״ז שלפנינו דלכך התיר בנתבשל מיד שהורק האיסור הנכבש מטעם שכבר כתב בשם הרשב״א, דבצונן לא הוי בלוע אלא מעט ואין איסור אלא כ״ק. ומש״ה מותר בדיעבד ע״ש כו׳ ובצ״ג אות ב׳ החמיר הט״ז גופיה כו׳ נ״ב עיין חוו״ד כאן ביאורים סוס״ק ב׳, ודבריו צע״ג, עיין במ״ש בסוף הסימן בח״ד דין כ׳ באורך מזה

ס״ק ב׳ בא״ד א׳ וראיתי להמנ״י כלל כ״ב סקט״ז כו׳ אי אישתהי כו׳ ונתבשל צריך במקצת שחוץ לכבישה ס׳ נגד אותו מקצת שנכבש ואם לאו צריך ס׳ כו׳, אבל הדין הב׳ צ״ע טובא כו׳ ועוד דהא בכלל כ״ח ד״ג כתב האו״ה עצמו כו׳ ע״כ נראה לדינא שא״צ ס׳ רק נגד הלחלוחית שעליה, נ״ב עיין בחכמת אדם כלל נ״ח סימן ב׳, ובבינ״א שער או״ה סי׳ ס״א ס״ק פ׳ ובחידושי בית מאיר סימן צ״א סעיף ד׳ שתמהו גם כן הכי ונעלם מהם. שכבר קדמם במ״ז כאן והעלו גם כן לדינא דא״צ ס׳ רק נגד מה שמשער שהיה חלב בעין על הבשר ע״ש, ובחידושי רע״א בסי׳ צ״א שם רמז להמ״ז כאן ונ״ב ז״ל או״ה כלל ל׳ ד״ד. אבל אי לא אישתהי שם כשיעור כבישה. ודאי אף אותו המקצת מותר. אם יש רק בכל מה שבקדירה ס׳ נגד כל המקצת לבד כו׳ דהא לא נאסר אותו המקצת מעולם. וחשוב כאלו נפל בה החלב. רק עתה בעת הבישול. שבכל הקדירה משערין ומכל מקום צריך ס׳ נגד כל אותו המקצת. דא״א לעמוד על שיעור בליעתו עכ״ל. ועל זה תמה הפרי מגדים דהרי או״ה סותר עצמו למ״ש בכלל כ״ח ד״ג בתרתי. חדא דבלא שהה אמאי צריך ס׳ נגד כל המקצת דהא לא בלע כלל. ודי בס׳ נגד מעט החלב שעליה כמ״ש בכלל כ״ח מצרף החתיכה עצמה. וכאן הצריך ס׳ בשאר הקדירה. והחתיכה לא מצטרף. ועיין בספר יד׳׳ סימן ע״ב בארוך סקי״א. שתירץ דמ״ש או״ה אם יש רק בכל מה שבקדירה כוונתו בצירוף החתיכה עצמה ג״כ והלשון ״רק״ אין כוונתו למעט החתיכה רק למעט שלא נימא בזה דצריך בחתיכה עצמה ס׳. ועל מה שהקשה אמאי צריך ס׳ כלל. שמעתי בילדותי מגיסי החריף המנוח מוה״ר שמואל באלחוער ז״ל דהאי ודאי למעלה קאי. וכך הכוונה אם לא אישתהי שיעור כבישה ודאי אלא ספק. דאז לא נאסר מקודם מטעם ספיקא דרבנן. אך אי מבשלו. חזר לספיקא דאורייתא ונאסר (כמ״ש בהגהות או״ה שם. והביאו גם הפמ״ג) אז תו מצטרף כל הקדירה. דהא לא נאסר מקודם רק בעת בישול. וע״ש באו״ה בדין ב׳. ותראה שכוון האמת בדברי או״ה אלו. אך זה הוא דבר תימה במ״ש או״ה דגם אותו המקצת מותר כו׳ ע״ש :

בא״ד ב׳ ויש לעיין מה הוא כוונתו במה שהתיר הבשר בהנאה כי לכאורה יאמר בב״ח שבלע ע״י כבוש דרבנן מותר בהנאה, הא בורכא, דעכשיו מבושל הוא כמבואר לעיל סימן ס״ד במ״ז סוסק״א. ובפתיחה להל׳ בב״ח. וכאן סוס״ק זה. ונו״ב תיו״ד סימן כ״ו כו׳ ואי לומר דכוונת או״ה דאיסור דבוק הוה רק דרבנן זה ג״כ אינו. כי יש לומר כה״ג בב״ח, עיין חולין ק׳ בתוס׳, גבי אוקי רב יע״ש, נ״ב עיין בסי׳ צ״ב במ״ז סוסק״ב ושפ״ד סק״ב כו׳ אי דה״ק או״ה כיון דבשאר הקדירה אין טעם חלב כיון שיש ס׳ ושאר הקדירה מותר בהנאה כו׳ נ״ב עסי׳ פ״ז במ״ז סק״ב ד״ה ראה לי עיין שם :

בא״ד ג׳ עוד למדתי כו׳ משמע חתיכה שבישלה בחלב כבר. מותר לחזור ולבשלה מיהו בשר מבושל בפ״ע וחלב מבושל בפ״ע כו׳. נ״ב עפמ״ג או״ח תרע״ב בא״א סוסק״א שכתב גם כן הכי. דבב״ח בין ביבש בין בלח יש בו בישול אחר בישול ורק כשנתבשלו מקודם כ״א לבדו. ומערבם אחר כך יחד בנו״ט על ידי הבישול. משא״כ כשכבר מבושלים ומעורבים יחד בנו״ט ונצטנן תו י״ל. דאין עובר בבישולו אחר כך ביבש ע״ש. ועיין לעיל סי׳ פ״ז בשפתי דעת סוסק״ב וסקי״ח ובמש״ש :

ס״ק ג׳ בא״ד א׳ ובנה״כ ופר״ח כו׳ כולם חלקו עליו דלא דמי למקוה דהתם לא איתרע חזקתיה והעמיד מקוה על חזקתו והרי שלם בפנינו והכא איתרע ליה חזקת כשרות דידיה כיון שנכבש בו. כו׳ והכו״פ אות ג׳ הקשה מגבינות פ״א סעיף ב׳ ע״ש כו׳ אף דאיתרע דהרי היא טרפה לפניך ואפ״ה מוקמינן לבהמה אחזקת כשרות דמעיקרא ואי משום הא י״ל דשאני התם דאיכא רוב דרוב בהמות כשרות הן ונאמר השתא יצאה מהרוב. ומקודם מהרוב היה ואיכא נמי חזקה מחמת רובא משא״כ כאן עסי׳ א׳ כו׳. נ״ב ע״ש במ״ז סק״ו במ״ש שם. וז״ל. ומה שהביא ראיה מגבינות ה״ק כו׳ היינו דאיכא רובא. וחזקה מחמת רובא כו׳ ע״ש. ובשפ״ד שם סק״ו ובסימן פ״א במ״ז סק״ג. כו׳ דע מ״ש הט״ז לחלק בסי׳ צ״ח בנשפך לא ידענא כו׳. נ״ב עיין בגליון רש״א מה שתירץ בזה :

בא״ד ב׳ וסבור הייתי לומר דחזקה יליף לה מנגע כו׳. ר״ל דבחולין דף י׳ ע״ב אמרינן מנא הא מילתא דאמרי רבנן דאוקי מילתא אחזקתיה. אמר רשב״נ א״ר יונתן אמר קרא (ויקרא י״ד) ויצא הכהן מן הבית אל פתח הבית והסגיר את הבית שבעת ימים. דילמא אדנפיק ואתי בצר לי׳ שיעורא מכגריס ונמצא שלא היה נגע בשעת הסגר. ואין הסגרו הסגר אלא לאו משום דאמרינן אוקי אחזקה. והקשה בתוס׳ שם ד״ה דילמא תינח היכא דליכא ריעותא אבל היכא דאיכא ריעותא. כגון סכין שנמצאת פגומה. וכן אחד משניים שנטמא ודאי ברה״ר דמטהרין שניהם מטעם חזקה. כה״ג מנלן דאזלינן בתר חזקה. ותירצו דה״נ בנגע י״ש ריעותא גדולה דאף על גב דאישתכח שחסר הנגע לאחר שבעה. אפ״ה לא מטהרינן למפרע כל אותם שנכנסו לבית בימי הסגר. ומיהו קשה דהך מילתא דמיא למקוה שנמדד ונמצא חסר דשבקין לחזקה דמקוה שהיה מעיקרא בחזקת שלם ומטמאין לגברא שטבל. משום העמד טמא על חזקתו והרי חסר המקוה לפניך. הכי נמי הוה לן למימר דשבקינן חזקת נגע ואזלינן בתר גברא ונוקי ליה בחזקת טהרה שהיה לו מעיקרא והרי חסר הנגע לפניך. ותירצו התוס׳ בנדה ב׳ ע״ב ד״ה התם דגבי מקוה שאני דרגילות הוא להתחסר המים מעט מעט ולכך איכא למימר דמעיקרא חסר ואתאי אבל הנגע רגילות הוא להתחסר בבת אחת פחות מכגריס. לכך אמרינן ביה השתא הוא דחסר ואוקי הנגע בחזקת שלם ביציאת כהן מן הבית ע״ש, ולזה קאמר הפמ״ג דמתברר מדברי התוס׳ הנ״ל דחזקה דהשתא כמאן דליתא דמי נגד חזקה דמעיקרא, כמו הכא בנגע דאף דהשתא לאחר שבעה איתרע. ונראה דחסר הנגע מכל מקום חזקה דמעיקרא שהיה יותר מכגריס עדיפא. ולא עוד. אף דאיכא חזקת הבית שהיה בחזקת טהרה. קודם שנראה בו הנגע וחזקה דהשתא דנגע שנמצא חסר כעת מכל מקום אמרינן חזקה דבית איתרע שהרי נראה אחר כך נגע ביותר מכגריס ונטמא וחזקה דהשתא שנמצא חסר הנגע כעת כמאן דליתא דמי, נגד חזקה דמעיקרא זולת במקוה חזקה דהשתא עדיפא מחזקה דמעיקרא כיון דרגילות הוא להתחסר מעט מעט לכך חיישינן דמזמן רב חסר ואתאי, ואם כן לפ״ז כיון דכל הדבר דאזלינן בתר חזקה, מנגע ילפינן לה. אם כן י״ל דדוקא דומיא דהתם בנגע הוא דאזלינן בתר חזקה דמעיקרא ולא אזלינן בתר חזקה דהשתא שאיתרע ונמצא חסר כיון דאנו דנין על אדם הנכנס להבית קודם שנמצא דאיתרע וחסר הנגע, דאז עדיין לא היה ריעותא לפנינו, אם כן שפיר י״ל דבשעה שיצא מהבית היה עדיין יותר מכגריס מכח חזקה דמעיקרא. וחזקה דהשתא עדיין לא היה אז משא״כ בהא דסימן קי״א, דאנו דנין על שעת הריעותא שנפל בו עכשיו איסור אם נאסור עכשיו ההיתר בזה לא אזלינן בתר חזקת היתר דמעיקרא דבכה״ג לא נפקא לן כלל מה״ת דנוקי אחזקה דמעיקרא בספק השקול והא דכתבו התוס׳ דדרוסה אי לאו דשכיח לאיסורא טפי, היינו מתירין בספק דרוסה והוי מוקמינן לבהמה אחזקת כשרות דמעיקרא והרי בזה אנו דנין. אם נאסרה כעת לא למפרע י״ל דשאני התם דאיכא נמי רוב עם החזקה דרוב בהמות כשירות הן :

בא״ד ג׳ וההיא דפד״א ל״א. תרי ותרי ספיקא דרבנן אף דאיתרע כו׳ ר״ל דביבמות דף ל״א ע״א בסופו, אמרינן דאחת מט״ו ערירות שהיה בה גירושין בספק, כגון אי איכא ב׳ כיתי עדים. אחת אומרת שהיה הגט קרוב לה ואחת אומרת קרוב לו. אוקי תרי לבהדי תרי. ואשה ר״ל צרתה אוקמי לה אחזקה שהיתה עומדת מעיקרא בחזקת היתר לשוק אם ימות בעלה. שהרי צרת ערוה היא ופטורה מחליצה ויבום ע״ש בגמרא. הרי דשם איתרע דהא איכא כת אחת דאומרת שהיה קרוב לה. ואם כן הערוה כבר נתגרשה והיא אינה צרת ערוה לדבריהם ואנו דנין

משבצות זהב סימן ק"ה

על שעת הריעותא ואפ"ה אוקי מ"ה אחזקה דמעיקרא. י"ל דשאני התם דליכא ריעותא כלל בגוף האשה ורק על צרתה העדים מעידין ואוקי תרי לבהדי תרי. יהוי כאלו אין כאן עדות כלל, כיון שמכחישים זא"ז ומש"ה מה"ת מוקמינן לאשה אחזקה דמעיקרא משא"כ היכא דאיכא ריעותא בגוף המעשה שפיר י"ל דלא מוקמינן מ"ה אחזקה בספק השקול, ואל תשיבני ממ"ש באהע"ז סימן ל' סעיף ה' דאם היו עומדים ברה"ר. וזרק לה קידושיה ספק קרוב לו, ספק קרוב לה כו' ה"ז ספק מקודשת, וכתב על זה בחלקת מחוקק סק"ת. דדוקא בשתי כתי עדים המחולקים הוא דהוי ספק קידושין אבל כת אחת המסופקת ואינם יודעין אם היה קרוב לה, או לא, אין כאן בית מיחוש דאוקי אשה אחזקת פנויה דמעיקרא ע"ש, ולכאורה הרי כיון דאיכא ריעותא בגוף האשה לפי דברי העדים המסופקין דילמא היו הקידושין קרוב לה, וכיון דאנו דנין על שעת הרעותא כה"ג לא מוקמינן אחזקה בספק השקול מ"ה, די"ל שאני התם דלאו מטעם חזקה הוא אלא טעמא רבא איכא עוד בדבר, דאין חוששין לקידושין כי מחמת שנסתפקו העדים ולא ראו בבירור שבא הקידושין קרוב לה, אף אם לפי האמת היה קרוב לה מכל מקום הוי כאלו נתקדשה בלא עדים דא"ח לקידושין, וזהו שדייק הבית שמואל שם אות ט' ולא כתב היכי דהיה ספק להעדים. דאין חשש קידושין מטעם דאוקי לאשה אחזקת פנויה אלא כתב הטעם משום דהוי כאלו קידש בלא עדים וכן מבואר זה הטעם במרדכי סוף גיטין ונ"ב מ"ש בב"ש שם כן בשם הג"א סוף גיטין הוא ט"ס וצריך להגיה מרדכי". ובזה יתורץ תמיהת הדג"מ שם ע"ש וברור ותו קאמר הפרי מגדים. דאחר העיון ליתא לחילוק הנ"ל אלא אף היכא דאנו דנין על שעת הריעותא אזלינן מ"ה בתר חזקה דמעיקרא. דהמעיין בתוס' חולין דף ט' ע"ב ד"ה התם כתב שם דאף היכא דאיתרע החזקה כגון באומר לשנים ראיתי אחד מכם שנטמא, ואיני יודע איזה מכם אפ"ה ברה"ר טהורים. ומוקמינן להו אחזקת טהרה שהיה להם מעיקרא ואף ברה"י אינם טמאין ודאי דמסוטה לא ילפינן לטמאות בודאי בספק טומאה ברה"י, רק היכא דהוא דבר שהוא יכול להיות, כמו בסוטה שהוא יכול להיות דנטמאה, אבל הכא דרק אחד מהם נטמא אי אפשר לומר דשניהם נטמאו ע"ש ובכתובות בפ' המדיר דף ע"ה ע"ב דתניא אם בהרת קודם לשיער לבן טמא אם שיער לבן קודם לבהרת טהור ספק טמא רבי יהושע אומר טהור והקשה התוס' שם ד"ה ספק מ"ט דרבנן דאמרי טמא, ואמאי לא אזלינן בתר חזקה כדאמרינן בחולין י' מנא הא מילתא דאזלינן בתר חזקה ומייתי לה. מקרא ותירץ ר"ת, דהכא מיירי כשנזקק לטומאה שהיה בו נגע אחד שחין או מכוה קודם. והיה מוחלט ממנו, וקודם שנטהר נולד בו ספק, ואחר שנטהר מן הראשון לא נשאר בו אלא ספק זה ע"ש, אלמא מדהוצרכו התוס' לתרץ דמיירי בנזקק לטומאה מעיקרא, דליכא ביה חזקת טהרה, ולא תירצו דבחולין שם לא ילפינן מקרא דאזלינן בתר חזקה דמעיקרא, רק היכא דאנו דנין להחזיק ריעותא למפרע אבל היכא דאנו דנין על שעת הריעותא לא אזלינן בתר חזקה דמעיקרא ומחמרינן בספק השקול. ובע"ה דגם בכה"ג אזלינן בתר חזקה ואם כן הדק"ל דההיא דקי"א אמאי לא אזלינן שם בתר חזקה :

בא"ד ד' אמנם כן כו' ועיינתי שם אהא דפלוגתא. חזקיה ורבי יוחנן בקופה שנשתמשו בה טהרות בזוית זו ונמצא שרץ בזוית אחרת חזקיה אומר טהרות הראשונות טהורות. ור"י אומר טמאות ומסיק בגמרא שם דפליגי כגן ששלטלו להקופה שנשתמשו בה טהרות בזוית זו. לזוויות אחרות ונמצא שרץ בזוית האחרת וטלטלו להקופה אחר שניטלו הטהרות ממנה חזקיה סבר לא מחזקינן טומאה ממקום למקום דלא אמרינן דגם בזוית הראשון היה השרץ בהקופה עם הטהרות אלא אמרינן לאחר שהביאה כאן נפל בה ור"י סבר מחזקינן. ולכאורה המג"א דהביא ראיה מכאן. דלא מחזקינן איסור ממקום למקום. ע"כ דס"ל כיון דחזקיה היה רבו של ר"י. בידאי הלכ' כמותו נגד ר"י. ותמה הפמ"ג דהרי הר"ם בפי"ז מהל' שא"ה הל"ב פס' כר"י והפמ"א ח"א סי' ט"ו כת' ג"כ דה' כחז' נגד ר"י ולפמ"ש צ"ע דהרי בר"מ מבו' דה' כר"י ונ"ב עיין פרי מגדים או"ח סימן תס"ז בא"א ס"ק כ"ה. ד"ה ומה שכ' כו' שתמה ג"כ הכי. אבל המעיין במהש"ק על המג"א שם יראה דלק"מ דכתב שם דר"י לא פליג על חזקיה. אלא משום דס"ל דגבי טומאה. ל"א כאן נמצא כאן היה אלא כל הטומאות כשעת מציאותן. אבל היכא דאמרינן כאן נמצא כאן היה דהיינו באיסורים מודה ר"י לחזקיה דאפילו כה"ג (שטלטל לאותו קופה עצמה) דאמרינן כאן נמצא. עש"ה דביאר דראיית המג"א הוא אפילו לר"י וא"ש לפ"ז מה דפסק הר"מ לענין טומאה כר"י. ושוב מצאתי גם בבינ"א שער רוב וחזקה סימן כ"ח שהביא לדברי המג"א הנ"ל. וכתב עליו דאף על גב דקי"ל התם כר"י כדפסק הר"מ בפי"ז מהלכות אבה"ט צ"ל דדוקא בתרומה מחומרא דטהרות. אבל בחולין מותר. וכ"ה בהדיא באו"ה כלל ל' ד"ז ע"ש.

ועיין בלבו"ש בח"ד סקע"ב מה שתירץ בזה דצדקו דברי המג"א ע"ש :

בא"ד ה' ובהגהות ש"ד כו' עסי' צ"ה בט"ז אות י"ד דכתב רק הטעם דס"ס יע"ש נ"ב עיין במ"ז רס"ק י"ד שם שהעיר גם כן דהרי למ"ש באו"ה כלל ל"ד אם כן אפילו בחד ספק יהא שרי. ועיין בחו"ד שם חי' סק"כ. וביאורים סקי"ב. ועיין ביד אברהם שם שתירץ בטוב. ועיין במש"ש מזה באורך. כו' אמנם בהורק מכלי אל כלי. ומצאו בכלי האחרון כו' ועכ"ז י"ל דרק בחמב"פ דאיסור משהו דרבנן כו' ולא באיסור תורה נ"ב עיין חו"ד כאן חי' סק"ה וביאורים סק"ד מזה. כו' שהרי הרשב"א כו' משא"כ בהוגלד פי המכה דיצאה זמן מה מהחזקה והביא ראיה מכתם יבש בנדה דף נ"ו ע"א דמטמא האשה למפרע משעת כיבוס ולא אמרינן בה העמד אשה על חזקתה ולא נחזיקנה בטמאה למפרע רק בכדי שיוכל הכתם להתייבש אלא אמרינן כיון דא"א לומר עתה ממש ראתה דהא יבש הוא שוב אין מעמידין אותה על חזקה ואמרינן בשעת כיבוס ראתה ולא דמי למומין בהמדיר דף ע"ה ע"א דאמרינן העמד אשה על חזקתה. ובחזקת הבעל נולדו בו המומין ואע"פ דאי אפשר לומר שמיד נעשו בה המומין התם שאני דמ"מ ברשות הבעל נמצאו ואין לנו להחזיקם מרשות לרשות אלא אמרינן כאן נמצאו וכאן היו כלומר ברשות זה נמצאו וברשות זה אנו מחזיקים שנולדו עכ"ל כו' :

בא"ד ו' והן אמת שלא זכיתי להבין דבריו כו'. ר"ל דבנדה נ"ו ע"א תנן השרץ שנמצא במבוי מטמא למפרע עד שיאמר בדקתי את המבוי הזה. ולא היה בו שרץ או עד שעת כיבוד. וכן כתם שנמצא בחלוק מטמא למפרע עד שעת הכיבוס ומטמא בין לח ובין יבש ר"ש אומר היבש מטמא למפרע והלח אינו מטמא אלא עד שעת שיהא יכול להיות לח פרש"י היבש מטמא למפרע עד שעת כיבוד או כיבוס דאיכא למימר מיד אחר כיבוס נפל. אבל הלח אינו מטמא למפרע אלא עד שעה שנוכל לומר אם נפל באותו יום עדיין הוא יכול להיות עכשיו לח אבל עד שעת הכיבוד לזמן מרובה לא דהא לח הוא. ואי מההיא שעתא נפל הוי מתעביד יבש. ואמרינן בגמרא שם ע"ב. א"ר אלעזר ל"ש אלא שרץ. אבל כתם לח ר"ש נמי מודה דמטמא למפרע עד שעת הכיבוס דאימר יבש היה. ומיא נפל עליו ע"כ. ולזה תמה הפרי מגדים על ראיית הרשב"א. דהיכי דיצא זמן מה מהחזקה. וא"א לומר עתה ממש נעשה אזי לא מוקמינן אחזקה דמעיקרא וחיישינן למפרע לזמן מרובה מדחזינן בכתם יבש דמטמאינן אותה למפרע עד שעת כיבוס דמאי ראיה היא משם והרי התם ע"כ לאו הטעם משום זה דיצאה זמן מה מהחזקה דהרי ר"ש לא פליג את"ק, אלא בשרץ לח דבזה הוא דס"ל דלא מטמא למפרע עד שעת הכיבוד. וגם בזה עכ"פ מטמא למפרע עד שעה שיוכל להיות עדיין לח אף דליכא הוכחה דיצאה המבוי מהחזקה דהרי איכא למימר השתא הוא דנפל כיון דלח הוא ובכתם הרי אף ר"ש ס"ל דמטמא גם בלח למפרע עד שעת הכיבוס והרי בלח אוכל. דהשתא היא דראתה, ואין כלל הוכחה שיצאה זמן מה מהחזקת טהרה. ואפ"ה מטמאינן לה. א"כ ה"ה בכתם יבש דמטמאינן לה. לאו מה"ט הוא דיצאה זמן מה מהחזקה ולהסביר הדבר. דבשלמא אי היה ר"ש ס"ל דבכתם לח אינו מטמא כלל למפרע אלא אמרינן השתא הוא דראתה. ועד עתה מוקמינן לה בחזקת טהרה דמעיקרא. ובכתם יבש מטמאינן למפרע עד שעת כיבוס. שפיר הוי דייק הרשב"א דמדלא אמרינן דאינה טמאה למפרע רק עד בכדי שיוכל להתיבש ע"כ הטעם משום דכל שיצאה זמן מה מהחזקה וא"א לומר עתה ממש ראתה דהא יבש הוא. בכה"ג שוב לא מוקי אחזקה דמעיקרא כלל וחיישינן למפרע עד שעת הכיבוס. וה"ה בהוגלד פי המכה. וכדומה אבל להמבואר בגמרא כנ"ל אין כאן ראיה כלל. ועיין בר"מ פ"ג מהלכות משכב ומושב ה"ז שפסק כן. דכתם אף לח מטמא למפרע עד שעת הבדיקה או הכיבוס שאני אומר מזמן רב היה ועתה נפל עליו מים ונעשה לח ע"ש :

בא"ד ז' ורב הונא כו' אף דלא חסר ואתאי כו', ר"ל דאיתא שם השוחט בסכין ונמצאת פגומה. רב הונא אמר אפילו שיבר בה עצמות כל היום פסולה חיישינן שמא בעור נפגמה רב חסדא אמר כשירה שמא בעצם נפגמה ומסקינן דהילכתא כותיה דר"ה כשלא שיבר בה עצם. וכ"ה בש"ע לעיל סימן י"ח סעיף א'. ואם כן לפי מה דמתבאר כנ"ל. דכל שי"ל עתה ממש נעשה בכה"ג חזקה דהשתא כמאן דליתא נגד חזקה דמעיקרא ומוקמינן לה למפרע עד עכשיו בחזקה קמייתא. זולת בגוונא דא"א לתת גבול. לומר דעתה ממש נעשה רק ע"כ יצא זמן מועט מהחזקה דמעיקרא כמו במקוה דהחזקה דהשתא שחסר לפניך א"א לומר דנעשה ברגע אחד. דרגילות הוא להתחסר מעט מעט. וחסר ואתאי. בכה"ג מחזקינן למפרע זמן רב. ולא אלימא חזקה דמעיקרא למיזל בתרה בכה"ג א"כ אמאי קי"ל כר"ה והרי בזה כיון שי"ל שעתה ממש נפגם הסכין בעצם המפרקת. כה"ג צריך לאוקמי הסכין אחזקה דמעיקרא שהיה בחזקת שלם. ותירץ הפרי מגדים או משום די"ל דדרך הסכין להתקלקל בחתיכה. לכך לא אלימא בזה חזקה דמעיקרא. משום דהוי חזקה העשויה להתקלקל או די"ל דסכין נמי דמי למקוה. ודרכו להתקלקל מעט מעט. ולפגום. אח"כ ואינו נפגם בפעם אחד (עסי' י"ח בשפ"ד סק"א ובפתיחה להל' טריפות ד"ה עוד ראיתי להפנים מאירות כו' ובסימן א' במ"ז סק"ו ע"ש) ואם כן בגבינות בסימן פ"א סעיף ב' בהג"ה דמכשירין בהוגלד מה שנעשה מחלבה קודם ג'. ונימא כיון דא"א לומר דברגע קוה"ש נעשה כיון דהוגלד. וע"כ יצאה זמן מה מהחזקה דמעיקרא. שוב צריך לאסור למפרע כל הגבינות זמן רב דבכה"ג לא אזלינן כלל בתר חזקה דמעיקרא י"ל דהתם משום דאיכא רוב בהמות כשירות בהדי חזקה דמעיקרא ואמרינן דקודם ג' היתה עם הרוב וחזקה דמעיקרא עם הרוב עדיף טפי מחזקה דהשתא דנטרפה משא"כ היכא דליכא כ"א חזקה דמעיקרא בלא רוב ואיתרע השתא אף דחזקה דהשתא כמאן דליתא נגד דמעיקרא מ"מ היכא דהריעותא שנמצא כעת אא"ל דעתה ממש נעשה וע"כ יצאה זמן מועט מחזקה דמעיקרא בכה"ג עכ"פ החזקה דהשתא שקול כמו החזקה דמעיקרא. ומידי ספיקא לא נפקא. ובדאורייתא לחומרא :

בא"ד ח' ומיהו מכלי לכלי. או מרשות לרשות אף כה"ג דא"א לומר דעתה ממש נעשה. אלא דיצאה זמן מה מהחזקה דמעיקרא מ"מ י"ל דאזלינן בתר חזקה דמעיקרא כי דמי למומין שנמצא ברשות הבעל אף שיצאה זמן מה מהחזקה דמעיקרא דא"א לומר שמיד נעשו בה המומין כמ"ש הרשב"א בחי' ובתה"א פ"ז ואפ"ה אמרינן דהעמד אשה על חזקתה דמעיקרא ואמרינן דברשות הבעל נולדו. כו' ואי קשיא מא"ח תס"ז סעיף י"ב ובמג"א שם אות י"ח דמבואר שם דאם מלגו תרנגולת ואח"כ מצאו במים חטה בקועה אסורה התרנגולת דחיישינן שמא היתה במים בשעת מליגה. והרי כאן י"ל דעתה ברגע זו ממש נפלה החטה להמים. וכה"ג איכא לאוקמי אחזקה דמעיקרא שהיו המים בחזקת שאין בהם חטה י"ל דהתם ליכא כ"כ חזקה דמעיקרא. דאין המים או הכרוב דתשובת מהר"ם לובלין שם שהובא במג"א שם ס"ק ט"ז בדוקין כ"כ מחטה מש"ה שפיר מחזקינן מזמן לזמן ואמרינן דמעיקרא היה גם כן החטה כו' :

בא"ד ט' וזה לשון המ"ב סי' ס"ט כו'. נ"ב ז"ל ממש. דל"א כאן נמצא וכאן היה. אלא ממקום למקום או מחתיכה לחתיכה. אבל במקום אחד כגון במליגת התרנגולת שיש לספק בזמן ולומר שמא היתה החטה במים קודם בעת שמלגו התרנגולת כה"ג מזמן לזמן. ל"א כאן נמצא. דבכה"ג אשכחן פ"ק דחולין ופ"ק דנדה לענין בהמה שנמצאת טריפה ולענין מקוה שנמצאת חסירה דלא אמרי' השתא שנטרפה או השתא הוא שחסירה. אלא מטעם העמד המקוה על חזקתה. והבהמה כיון שנשחטה בחזקת היתר היא עומדת. הא אי' לא הוה חזקה לא. היינו אומרין השתא הוא שנטרפה או השתא הוא דחסירה. והילכך כאן דליכא חזקה. חיישינן שמא בשעת מליגת התרנגולת היה החטה בהמים חמין עכ"ל. ולכאורה אין הבנה לדבריו. דהרי במקוה שנמדד ונמצא חסר. אמרינן בגמרא שם דמטמאינן למפרע למי שטבל בה. ול"א השתא הוא דחסירה. ועוד דגם המי מליגה היה מעיקרא בחזקת שאין בהם חטה. לזה ביאר הפרי מגדים. דה"ק המ"ב. דמשמע בגמרא שם דבמקוה שנמדד אי לאו דחסר ואתאי. ודרכו להתחסר מעט מעט. אלא היה יכול להתחסר בפעם אחד היינו מעמידין להמקוה עד עכשיו על חזקה דמעיקרא שהיה בחזקת שלם והשתא הוא דחסר. ומ"ה כאן בחטה. אף די"ל ברגע זו ממש נפלה להמים. ואפ"ה לא מוקמינן להמים אחזקה דמעיקרא. דשאני במקוה שהיה לה חזקה מבוררת מעיקרא. משא"כ מי מליגה וכרוב דשו"ת מהר"ם לובלין אף דהיו מעיקרא בחזקת שאין בהם חמץ. אבל מ"מ חזקה מבוררת לא היה להם :

בא"ד י' אבל מכלי לכלי או מרשות לרשות אף ביציאה זמן מה לא מחזקינן כצ"ל : ולדינא יוצא מדברי המ"ז כאן. דאם טלטלו הכלי ממקום למקום. ומעת שהעמד הכלי כאן אין עדיין מעל"ע. ונמצא בו איסור אם א"א לומר דעתה ממש נפל. כגון שיש הוכחה שנשתהה האיסור זמן מה. בזו ודאי מחזקינן ממקום למקום ואסור. ואם י"ל דעתה ממש נפל. ויש חזקה מבוררת להההיתר. כגון שבדקו אותו מקודם. ולא ראו בו איסור בכה"ג שרי. ותלינן דבמקום זה נפל. ואם אין חזקה מבוררת כמו במי מליגה וכרוב דמהר"ם לובלין ז"ל אף שהיה מקודם בחזקת שאין בו חמץ. מכל מקום לא נבדק מגרגר חטה בכה"ג חיישינן ונ"ב עיין חו"ד כאן חי' סק"ה וביאורים סק"ד. שכתב בפשיטות. דהא דספק כבוש אסור הוא דוקא שעמד כל מעל"ע במקום א'. אבל טלטלוהו בתוך מעל"ע למקום אחר מותר דלא מחזקינן איסור ממקום למקום. ודוקא בנפל מעצמו. אבל על ידי אדם חזקינן ע"ש. וצ"ע כי הרי החמ"ד עצמו במקו"ח להפ"פ סימן תס"ז בחי' סוס"ק כ'. העלה דלא כמג"א. אלא אם טלטל קדירה רותחת לאחר שנצטננה למקום אחר. ונמצא שם חטה אסור. וחיישינן שמא היתה החטה בתוכה עוד במקום הראשון כשהיתה רותחת. וע"ש בביאורים סוס"ק י"א שכתב על המג"א בראייתו מקופה דאין הנדון דומה לראיה. דבשלמא התם לא איתליד ריעותא בטהרות רק בקופה. וכמ"ש התבו"ש בחי' לחולין י' דבהמה איתרעי חלב לא איתרעי. וה"נ קופה איתרעי טהרות לא איתרעי אבל בדבר דאיתליד ריעותא בגופא. אסרינן כו'. וקצת ראיה מחולין ט' כו'. ועוד ראיה. דלא אישתמיט שום פוסק לומר בספק כבוש, דאם נשתנה המקום בתוך מעל"ע דמותר וכן בש"ע יו"ד סימן ק"ה לא חילק בכך וראיה ברורה מדברי הט"ז (באו"ח שם) סקי"ח שרצה לאסור הדבש, מטעם דשמא היה בתוכו בשעת חתיכה, אף שהוא ממקום למקום, לכן בשאר איסורין שהוא בנו"ט מדאורייתא ודאי יש לנו להורות כט"ז דאפילו ממקום למקום אסור כשנולד ריעותא בגופא ואפילו באיסורי משהו דרבנן, נ"ל להורות כך עכ"ל וצ"ע, ועיין בח"א בה"פ כלל קכ"א סימן ט' שכתב וז"ל, נ"ל דהא דקי"ל דאין מחזיקין ממלמ"ק היינו בענין זה שנטל מכלי זה והניח בכלי אחר, ומצא בו חטה דלכ"ע לא מחזקינן אפילו באיסור דאורייתא, דאמרינן כאן נמצא כו' אבל אם טלטל הקדירה ממקום למקום אע"ג דגם בזה אמרינן כאן נמצא מכל מקום נ"ל דרק באיסור משהו דרבנן, אבל באיסור דאורייתא צ"ע להתיר, דמאי חזית שתדין על האיסור והוי ממקום למקום, נדון על הקדירה כאן נמצא בקדירה זו וכאן היה בקדירה זו מכבר ע"ש, וכ"ה בבינ"א שער רוב וחזקה סוסי' כ"ט ועפמ"ג או"ח בתס"ז בא"א ס"ק כ"ה, וס"ק כ"א וס"ק י"ח מענין זה ועיין בס' עצ"ל כאן ומה שנתקשה שם. בדברי הר"מ שפסק כחכמים בתוספתא דאף נמצא במעטן אינו טמא אלא מעטן וע"כ ס"ל דאף מזמן לזמן לא מחזקינן כלל כו' ע"ש באורך. המעיין במקו"ח לסימן תס"ז ביאורים סק"ט. יראה דלק"מ וא"ש הכל ע"ג יע"ש :

ס"ק ד' בא"ד א' ועוד דכ"ק גופא קשיא דהרי מוכח שאף קליפה א"צ בכ"ש דבגמרא אמר בפ' כ"צ דחם מכ"ר שנפל לתוך צונן קולף, אדמוקיר ליה בלע פורתא, משמע לאחר מכאן כשעירוהו לכ"ש שנצטנן כבר אפילו כ"ק אינו בולע דאל"כ לא הו"ל לש"ס למימר אדמוקיר לה א"א דלא בלע פורתא כן הוא כו'. ואין קושיא מכיצד צולין דשם מיירי

שפתי דעת סימן ק"ה

הרש"ל שהשיג על סמ"ק בזה, ופסק במונחים זה אצל זה ושניהם חמין דמבליע בכולו (וכמו שפסק הרב שם, וכאן בהג"ה) לכן כתב דאף באיסור חם והיתר קר יש לאסור כולו במונחין זא"ז משום דהוי כשניהם חמין, לטעם הסמ"ק שחילק דבמליחה כיון דאין א' גובר על חבירו, ל"א תת"ג אם כן כמו דבמליחה דאין א' גובר על חבירו, אולינן בתר האיסור דכשהיתר תפל ואיסור מליח הוא מבליע ואוסר בכולו וטהור מליח וטמא תפל מותר, כה"נ ברותח דצלי היכי דאין א' גובר על חבירו כגון במונחים זא"ז דכשאיסור חם, מבליע בהיתר הקר בכולו וכשהיתר חם ואיסור קר. אינו נאסר רק כ"ק ובאמת הסמ"ק לא סבר כן, והרש"ל פסק כותי"ה כטעמיה ולא כספקיה, ואפשר גרם להש"ך שהניח דבר זה בתימה, לפי שלא העתיק דברי מהרש"ל שם כראוי שהוא כתב בשם הרש"ל. וז"ל נראה פשוט לדברי הסמ"ק כו' ובאמת הרש"ל לא כתב רק לטעם הסמ"ק. וכוונתו כנ"ל עכת"ד המנ"י שם:

ס"ק **י' בא"ד א'** ומיהו מבשל ודאי אינו אף בשעת נפילה. עיין שבת דף מ"ב במשנה גבי האילפס כו' ובתוס' שם ע"ב ד"ה אבל. ובמ"ז סוס' ס"ח סק"ט באורך כו' וע"ז השיג הש"ך מפסחים ע"ו כו' ובכו"פ הליץ כו'. ר"ל דאיתא שם בגמרא. חם לתוך צונן. וצונן לתוך חם. רב אמר עילאה גבר. ושמואל אמר תתאה גבר. תנן נטף מרוטבו [של הפסח] על החרס [של התנור] וחזר אליו [שחזר שומן שנתחמם מן החרס ונבלע בפסח] יטול את מקומו קס"ד בחרס צוננת בשלמא לרב דאמר עילאה גבר מש"ה יטול את מקומו דאזל רוטב מרתח ליה לחרס והדר חרס מרתח ליה לרוטב דהוי צלי מחמת דבר אחר וכי הדר רוטב אפסח קא מטוי פסח מחמת חמימותא דחרס ורחמנא אמר צלי אש ולא צלי מחמת ד"א. אלא לשמואל דאמר תת"ג. חרס כיון דצוננת היא אקירי מיקר לי' לרוטב אמאי יטול את מקומו ע"ש. ומכאן השיג הש"ך על הי"ש. דהרי לדידיה אף לשמואל דס"ל תת"ג. מ"מ א"ש בתנור של חרס שנטף דבעי כ"נ. דבכלי לא שייך תת"ג לצנן עילאה החם ולא עוד דהוא אפי' עוד עדיף מב' מיני אוכלין נוגעין שמונחין זא"ז. דג"כ אין א' גובר על חבירו. וכשהיתר. חם ואיסור קר. לא נאסר רק כ"ק. ואלו בכלי אף שההיתר חם. והכלי איסור קר. מפליט מהכלי ונבלע בהיתר החם אע"כ דלא כי"ש אלא דבכלי גם כן אמרינן תת"ג. ובפלתי סק"ז הליץ בעד הי"ש. דח"ו לומר עליו. דנעלם ממנו סוגיא דגמרא במקומו. ויש ליישב דס"ל להרש"ל דודאי לענין בליעה ופליטה בזו י"ל דכלי הואיל דלית ליה פליטה מגופו ל"ש ביה תת"ג. דקל לפלוט ולבלוע. וזהו לענין בליעה אבל שיהיה גוף הכלי מקבל חום מן הדבר שנפל לתוכו עד שיהיה חומו ככ"ר שיחזור ויצלה להדבר הנופל ברוטבו. בזו אין חילוק בין כלי לאוכל. דמה זה ענין שיקבל הכלי בעצמותו חום להך דלית לי' פליטה בעצמותו. הלא אנו דנין על גוף ועצם הדבר אם מקבל חום ומשמר חומו כ"כ. או לא. ואם כן מה הבדל יש בין כלי לאוכל. ואם כן שם בפסחים קושיית הגמרא. מנטף מרוטבו. על החרס הצונן דאמרינן דהתנור מקבל חום כ"כ שמחמם וצולה הרוטב. ובזה אין הבדל בין כלי לאוכל. שפיר קדייק דלשמואל דאמר תת"ג אמאי. וע"כ כרב דס"ל עילאה גבר עכ"ל ובזה יבואר ד' השפ"ד ע"ג:

ס"ק **י"ד בא"ד א'** ואי תתאה צונן או מונחים זא"ז בקליפה אפילו איסור חם כצ"ל כו' אלא דצ"ע א"כ צא ופרנס דברי הש"ך ז"ל במ"ש לקמן כו'. ר"ל דהש"ך בס"ק כ"ח כתב דאף הטור ומחבר. לא אמרו אלא בשניהם מלוחים. אבל לא כשהיה האיסור מלוח וההיתר תפל. דכיון שהוא תפל אין בו כח לפטם האיסור ע"ש. ולז"ק הפמ"ג דבשלמא להטור דס"ל דבמליחה ל"א תת"ג. ואף אם האיסור המלוח למטה והיתר תפל למעלה. לא נחשב כשניהם מלוחים. אם כן שפיר קאמר הש"ך דכשהיתר תפל ל"א שההיתר יפטם להאיסור. משא"כ להמחבר כאן בסעיף י"א. ובסימן ע' סעיף ד' דס"ל דאמרינן במליחה תת"ג. א"כ כשהטרפה כתושה המלוחה היא למטה. וחתיכת היתר השמינה ותפלה למעלה. הרי תת"ג. ונחשב כשניהם מלוחים. ואמרינן בכה"ג פיטום. ואי כשהיתר התפל למטה. הרי לא נאסר רק כ"ק. אף כשהאיסור עצמו הוא שמן. וכ"ת דנ"מ להמחבר במונחים זא"ז. דבזה כשההיתר תפל ל"א פיטום ז"א. דהא להמחבר מונחים זא"ז. דין תתאה צונן יש לו כמ"ש הלבוש סעיף י"א דבכה"ג אף באיסור שמן לא נאסר רק כ"ק. עיין בשפ"ד סקכ"ח מזה. ונ"ב כבר הרגיש בזה בנו של הש"ך בנה"כ בסי' ע' סעיף ד'. שמדברי המחבר שם מבואר. דלא כמ"ש הש"ך בק"ה סוס"ק כ"ח. ועיין לקמן בנה"כ על הט"ז ס"ק כ"ב במוסגר וביד אברהם על הש"ך סקכ"ח באורך מזה:

ס"ק **ט"ז בא"ד א'** ותדע דאל"כ דם שמלחו דרבנן. ואמאי מחמרינן במליחה בס'. נ"ב עיין בשפ"ד סקכ"ח. ולעיל סי' ע' בחידושי רע"א. ובדג"מ כאן על הש"ך ס"ק ל"ח ובשפ"ד שם בדין הב' ובהגהות מוהרש"ק ז"ל שם מזה:

ס"ק **י"ח בא"ד א'** היינו אפילו משהו ונ"מ לחמב"פ ודשיל"מ וכה"ג עיין במ"ז סקי"ד שכ"ה ביש"ש פג"ה סי' מ"ה ומה"ט באו"ח תס"ז סי"ב בחטה שנמצאת בתרנגולת במליחה מתיר אחרות. דבלוע כחוש אין יוצא אפילו משהו. וממקומו מוכרע מחולין שם דאמר מיבלע בלע מפליט לא פליט. דמשמע אפילו משהו דאל"כ תו המשהו חלב עם בשר שנאסר הוה מב"מ עם שאר החלב ולא בטל אפילו באלף לרבי יהודה. והסוגיא שם קאי. לרב דס"ל כוותיה וכן לדידן. דקי"ל חנ"נ. אם היה משהו חלב יוצא תו נ"נ אותו חתיכה ואוסר שאר החתיכות עד ס' ונ"ב עיין בשע"ת ח"ב פ"ג ד"ה והנה. ובפמ"ג או"ח סי' תמ"ז בא"א רסק"ב. ועיין בחו"ד כאן ביאורים סקי':

בא"ד ב' והמ"ב בתשובה סימן ס"ט הוכיח כו'. נ"ב עיין בשער התערובות שם. ובשפ"ד לקמן ס"ק ל"ח בדין הב'. שהדין נותן כן ע"ש. ועיין ביאורים סקי"ח. וחי' ס"ק ל"ב מ"ש בזה. ועיין בשו"ת בית שלמה חיו"ד סימן ק"ס בהג"ה. ובמה שכתבתי לעיל בסימן ע"ב על החו"ד שם ביאורים סק"ב. ולקמן על השפ"ד ס"ק ל"ח שם באורך: כו' ויש לחקור כו' והיתר אינו כחוש ממש כצ"ל. ועיין בחי' רע"א על הרמ"א סעיף ט' ד"ה אבל לא באיסור שמן מ"ש על הפמ"ג בזה ע"ש. ועל דברי הש"ך כאן עיין בחו"ד ביאורים ס"ק י"ג. ובחי' ב"מ. שכוונו לדבר אחד. דקשיא עליו מהתוס' והרא"ש. בשמעתא דגמים ועופות ועיין במה שכתבתי מזה לעיל בסימן ע' על השפ"ד סק"ד אות ב' ע"ש:

ש"ך ס"ק **י"ט** עיין בחי' רע"א שהעיר מתשו' הרמ"א דמשמע דבדאורייתא אמרינן דיוצא מחתיכה לחתיכה וצ"ע. וכבר קדמו בזה הפרי מגדים בשעה"ת ח"ב פ"ג בסופו ד"ה והנה כו' שדברי הרב בתשובה סי' כ"ח מורין להיפוך. ועפמ"ג או"ח סי' תס"ז ס"ק ל"ג מ"ש ע"ז עיין שם:

ס"ק **כ"א בא"ד א'** ודייק ליה. ר"ל דלכאורה מהיכן מוכח דבתחתונה צוננת אפילו קליפה לא בעי דהרי י"ל דלענין לאסור כולה. נקט המחבר בתחתונה חמה. ואה"נ דבתחתונה צוננת עכ"פ קליפה בעי מדלא כתב סתמא דבלוע שמן מפעפע אוסר וממילא הוה ידענא דכ"א כדינו דבתתאה חמה אוסרת בכולה ובתתאה צוננת כ"ק. וע"כ דנקט כן. לדייק דבתחתונה צוננת לא נאסר כלל אף כ"ק. כי אז לא מועיל מה שהבלוע שמן כו' אף דלענין לאסור כולה איסור שמן בלוע במאכל. עדיף מבלוע בכלי עיין אות כ"ג בשפ"ד בשם הפר"ח ובמש"ש בשם המגן אברהם והנו"ב כו'. והפ"ת מביא ראיה מפסחים ע"ו חם לצונן הדיח ופריך והא אדמיקר כו' באין הפסד יש להחמיר כפר"ח ופ"ת נ"ב וכן פסק בחוו"ד ביאורים סקי"ד וחי' ס"ק כ"ג:

ס"ק **כ"ב בא"ד א'** ויראה דאין כלי כו'. עיין בחו"ד ביאורים סקט"ו. וחי' ס"ק כ"ד. וכ"ה לעיל בסי' צ"ה ביאורים סק"ה. ונ"ב עיין בט"ז כאן סקט"ז. שכתב דכלי אינו נאסר כו' שאינו מפעפע ע"ש מבואר דלא כתוו"ד. ועיין בשו"ת ב"ש חיו"ד סימן ק"ס במוסגר שתמה על החו"ד מדברי הט"ז הנ"ל. וגם סותר א"ע למ"ש בסימן צ"ו ביאורים סוסק"ו ע"ש. וע"ע שם בסימן קס"ח שכתב דח"ו לסמוך על החו"ד בזה. וק"ו שדן בזה הגאון החו"ד ז"ל. אינו כדאי להתיר בזה מסברא ובפרט דלאו כלום הוא. דהא רואים אנו שלפעמים מפליט

משבצות זהב סימן ק"ה

שנפל על מאכל צונן דזה מקררו גם מ"ש יש"ש כו' דבכלי לא שייך תתאה גבר. והשיג על או"ה שאסר רק כ"ק. ע' בש"ך סק"י. הובא לשונו של הרש"ל שם אף דהוא סובר כ"ש אוסר בכולו ואם כן למאי נ"מ הוצרך הרש"ל לאסור שם כולו בהניחו גוש רותח על כלי קר. מטעם דבכלי לא שייך תתאה גבר י"ל דנ"מ משום דאין כ"ש מפליט ומבליע כאחד משא"כ בכלי שהניחו עליו גוש רותח אף מפליט ומבליע כא' כו' וה"ה איסור בכלי היתר. או להיפוך. נאסר הכל דזה בזה תלוי. ר"ל דאי יסבור. דאיסור רותח על כלי היתר קר או היתר רותח על כלי איסור קר. אמרינן תת"ג. דהכלי התחתון מקרר. ואינו מפליט או מבליע רק כ"ק. אם כן היאך ס"ל דכ"ש אוסר בכולו. והרי הכלי היה קר כשנפל בו הרותח מכ"ר. ואם כן נתקרר ולא יאסור אח"כ ועוד כיון שאמרינן בפכ"צ. דחם לתוך צונן רק כ"ק. משום דאדמוקיר ליה בלע פורתא. הרי משמע דאחר כך כשנפל על הצונן אף כ"ק א"צ. והיאך יאסור כ"ש. אף כ"ק. וכמו שהקשה בנה"כ וע"כ כנ"ל דשם בגמרא מיירי שנפל על מאכל צונן. בזה הוא דאמרינן דמקרר להרותח שנפל עליו משא"כ בכלי ל"א דמקרר למה שנפל בו ואדרבה גם היא נתחמם ע"י החם שנפל לתוכו ואוסר אח"כ בכולו ואם כן כשנפל איסור רותח לכלי היתר. או להיפוך היתר רותח לכלי איסור דל"א תת"ג דכלי אינו מקרר. ומפליט ומבליע מזל"ז בכולו. ונ"ב עיין לעיל בסוס' ס"ח במ"ז סק"ט. בדין החמישי. דביאר שם דבר זה בטוב ע"ש. ועיין בחו"ד סי' צ"א סק"ה שתירץ את הרש"ל בע"א:

בא"ד ב' ומיהו אי ספק איסור לכ"ש וכדומה מתירין אף באיה"מ. נ"ב עיין במ"ש לעיל על הפתיחה להלכות מליחה בעיקר הא'. ד"ה והנה לפ"ז כ"ש גרע ע"ש באות ו' מזה. כו' ב' מ"ש הטור חום לתוך חום מאן דכר שמיה. לא הו"ל למימר כו'. ר"ל דהב"י הבין מ"ש הטור ואפשר שרוצה לומר דחום לתוך חום. אינו אוסר אלא כ"ק כו' כתנתו על חום של כ"ר שנפל על חום של כ"ר וכמו דאמרי' בגמרא בפכ"צ חם לתוך חם אסור. דהפירוש שם דנפל חם דכ"ר ולכן תמה הב"י דהיכן מוכח זה ברשב"א ולא היה להטור רק לסיים ואפשר שהרשב"א ס"ל דחום של כ"ש אינו אוסר ג"כ אלא כ"ק. ועוד דכתב דראה לקצת מחברים שס"ל כן. ואין הדעת סובלת שיסבור אחד מן המחברים. דחום של כ"ר על כ"ר אינו אוסר רק כ"ק. כיון דמשמע להדיא בגמרא דפכ"צ. דחם לתוך חם כולו אוסר. ולכן תירץ הט"ז דמ"ש הטור ואפשר שרוצה לומר. דחום לתוך חום כו'. ר"ל חום של כ"ר שנפל ע"י עירוי חום של כ"ש. אינו מפליט ומבליע אחר כך רק כ"ק. והא דנקט הטור כה"ג. ולא כתב סתם ואפשר שרוצה לומר דכ"ש אינו אוסר רק כ"ק משום דבא לומר דאף בצד היותר חמור בכ"ש. כגון שנפל חום לתוך חום בכ"ש. מ"מ אינו אוסר רק כ"ק, ולקושיא הא'. דמנא סבר הטור בתחלה דהרשב"א לאסור כולו אומר. י"ל דדייק הטור מדלא סיים הרשב"א בלשון זה. ולא נהירא אלא כ"ש ועירוי מפליט אפילו אין היס"ב משמע דכל מיני כ"ש. דין אחד יש להם. וכמו שהדין בדבר היותר חמור שבכ"ש דהיינו בחם לתוך חם בכ"ש כן הדין בקל שבכ"ש דהיינו באין היס"ב. וכמו בחם לחם בכ"ש שהיס"ב. ודאי כולו אוסר. כה"נ באין יט"ב. ולכן הקשה הטור. דמחום ביה"ש אין ראיה דהתם אינו מפליט אלא כ"ק. וחזר הטור לומר דאפשר שהרשב"א ס"ל דאף דבר היותר חמור שבכ"ש. דהיינו חם לתוך חם ויס"ב אינו אוסר רק כ"ק ולכן כלל גם כ"ש שאין יס"ב. אבל ז"א דכ"ש ויס"ב בכולו אוסר:

בא"ד ג' אבל להניח בכ"ש בשר מלא קרח כדי למהר מליחתו לכבוד אורחים התיר הרמ"א בסי' ס"ח סעיף י"א בהג"ה ואף הי"ש דס"ל דכ"ש אוסר אף דיעבד והס"מ יודה בזה כמ"ש המנ"י כלל ל"ג אות א' דאף אם בולע לא איכפת לן דע"י מליחה חוזר ויוצא הדם נ"ב עסי' ס"ח במ"ז דסק"ו כו' אבל לאחר הדחה אחרונה דנסתמין נקבי הפליטה יש לעיין. ראיתי בס' רש"כ שנתקשה בדבריו אלו. דבמאי קמיירי אי שהה שיע"מ והודח. מאי איכפת לן דנסתמין נה"פ הא הוי בשר כשר דמותר לבשלו אף בכ"ר ואי מיירי דתוך שיע"מ הודח ונקרש ולאחר ההפשר בכ"ש רוצה למולחו שנית מאי איכפת לן דהודח הא תוך שיע"מ לא נסתמין ניה"פ כמ"ש בש"ך סימן ע' סקמ"א ע"ש שנדחק לתרץ ובמחכ"ת דבריו לא ניתן להאמר כלל ולדעתי נראה לפרש דה"ק דבשר שנקרש ומלחו כך ואחר שיע"מ הודח. וראו שנקרש הבשר יש לעיין אי מותר לשומו בכ"ש אף לכבוד אורחים כדי להפשירו ולמולחו אח"כ דהרי גם במה שהתיר הרמ"א בסימן ס"ח סי"א לשומו קודם המליחה בכ"ש כדי להפשירו מטעם דאף אם יבלע הבשר הדם. חוזר ונפלט ע"י מליחה דככ"פ גם כן עמד ע"ז במ"ז שם סק"ו דניחוש שמא הפליט בתוך הכ"ש כל הדם לחוץ. וחזר ונבלע. דלא שייך בכה"ג שלא נשאר בו דם ש"ע כלל לומר ככ"פ. ותירץ דכולי האי לא חיישינן ובודאי נשאר בו מעט דם שלא נפלט כלל ועוד דמ"מ פולט ציר שנשאר בו. ואיידי דיפלוט ע"י מליחה ציר דידיה יפלוט הדם שבלע ע"ש. ובנ"ד ל"ש זה כיון דודאי יש מקומות בהחתיכה שלא היה נקרש כ"כ. ופעל בו המלח ופלט כל דמו שבמקום זה. כיון ששהה במלחו שיע"מ. ואף ציר שוב לא יפלוט כיון שהודח ונסתמו נה"פ. וכשיתנו אותו אח"כ בכ"ש. יבלעו מקומות האלו שכבר פלטו כל דמן את הדם ממקצת הבשר הנקרש. ושוב לא יועיל לו מליחה להפליט דבכה"ג דלא נשאר בו דש"ע ל"א ככ"פ. וגם ל"ש לומר איידי דיפלוט ציר דידיה כו'. כיון דהודח ונסתמו נה"פ. ועיין בסימן ס"ט סוף סעיף א' בהג"ה ובחו"ד שם ביאורים סק"ה וחי' סק"י. ובדג"מ על הש"ך ס"ק י"א ויא"פ שם. ובפ"ת שם סק"ו מד"ז באורך כן נלפע"ד. ומי שלבו רחבה יפרש בע"א. כו' דבמליחה פסק הרמ"א בסעיף י' דטהור מלוח וטמא תפל. דאסור כולו באין הפסד בנוגעין כו' נ"ב עיין בלבוש בח"ד סוס"ק קנ"א:

ס"ק **ו' בא"ד א'** ויראה לי לפרש דאין כאן מחלוקת בין הר"מ והר"ש והרע"ב. ר"ל דז"ל המשנה שם המערה מחם לחם ומצונן לצונן ומחם לצונן טהור. מצונן לחם טמא. רש"א אף המערה מחם לחם וכחו של תחתון יפה משל עליון טמא ופירש הרע"ב. המערה מחם לחם. הכא איירי שמשקין שבכלי עליון. שמערה ממנו טהורים. ושבכלי תחתון שמערה לתוכו הן טמאים. מצונן לחם טמא שתחתון החם מעלה הבל לעליון הצונן ומטמאו שענן העולה מן החם כמשקה הוא חשוב רש"א כו' וכחו של תחתון יפה שחומו גדל משל עליון ואין הלכה כר"ש. שכיון שעליון חם אע"פ שהתחתון יותר חם ממנו. אין פעולתו של תחתון נכרת בעליון ואינו מטמאו עכ"ל והר"ש פירש. דלכך מצונן לחם טמא. מפני שהתחתון החם מזיע העליון הצונן ומטמאו כדאמרינן לעיל בפ"ב מ"ב בזיעת המרחץ לפי שעניני החמין עולין כתימרות עשן. ומתערב בנצוק ובמים שבכלי העליון. ומטמאה שהעשן העולה מן החמין. משקה הוא חשוב עכ"ל וכתב התויו"ט שם דקצת קשה לפי' הרע"ב דהטעם הוא דהתחתון החם מעלה הבל לעליון הצונן. אם כן בלא ניצוק נמי. כל שמעלה חום מתחתון לעליון יהא טמא כו' אבל הר"מ פירש לפי שעמוד המשקה. אשר נקרא נצוק יתחמם בהיות קצהו בכלי החם הטמא ויחמם המשקה אשר בכלי העליון כו' וכ"כ בחיבורו פ"ז מהט"א ה"ה מפני שעניני החמין עולה כתמרות עשן. ומתערב בנצוק ובמים שבכלי העליון. ומטמא הכלי. שהעשן העולה מן החמין. משקין הוא חשוב. והנה הר"ש התחיל כלשון הרע"ב עד תיבת ומטמאו. והדר כתב כלשון הר"מ לפי שעניני החמין כו' ומתערב בנצוק ובמים כו' עד תיבת חשוב. ואם כן גם דברי הרע"ב יכולין להתפרש דהחום מעלה הבל בנצוק. ומש"ה מטמא העליון. אבל בלא"ה אין חום התחתון מטמא לעליון. כשאין כאן ניצוק. אלא שנראה בעיני שכל הלשון שכתוב בפירוש הר"ש מן תיבת לפי שעניני החמין כו' עד הוא חשוב. לא כתבם הר"ש בעצמו. אלא הם הגה מאיזה תלמיד שהגיה כן בגליון הר"ש מחיבורו של הר"מ. ואחר כך נדפסו בפנים בטעות. עכ"ל. והנה הט"ז כאן. העתיק בשם או"ה הטעם דתת"ג ומחברו בנצוק וזה הוא כפירוש הר"מ. אבל הש"ך בסק"י כ' הטעם משום דההבל עולה מהנר למעלה זהו כפי' הר"ש והרע"ב וסיים שכן מוכח טעם זה מהראיה שהביא המרדכי פכ"ה לדין זה מפ"ה דמכשירין משנה י' ותמה במנ"י כלל כ"ג ס"ק י"ב. דבאמת לא מוכח מידי. דלפירוש הר"מ

משבצות זהב סימן ק"ה

הר"מ במשנה שם הרי הטעם הוא משום נצוץ. ואפשר שהש"ך כ"כ לפי שנעלם ממנו פי' הר"מ בזה ולא ראה רק פי' הרע"ב שם ע"ש. ולזה קאמר הפרי מגדים דלדעתו נראה יותר לפרש דאין כאן מחלוקת כלל בין פי' הר"מ לפי' הר"ש ורע"ב וכעין שרצה התויו"ט לומר בתחלה וכולם סובבים על קוטב אחד. דטעמא דמערה מצונן לחם טמא משום שהבל התחתון החם עולה עם הנצוץ. וכיון דתת"ג הוא מחמם לעליון להנצוץ כו'. והרע"ב שפירש משום שהבל התחתון עולה למעלה כונתו ע"י הנצוץ וכמ"ש הר"מ א"ש מה דהרכיב הר"ש. לשון הרע"ב. ולשון הר"מ יחד דדא ודא אחת היא. וא"כ בין הט"ז כאן סק"ו שהעתיק בשם או"ה הטעם דתת"ג ומחברו בנצוץ. והש"ך סק"י שכתב משום דההבל עולה למעלה טעם אחד הוא. דההבל עולה למעלה על ידי הנצוץ:

בא"ד ב' משא"כ בסימן צ"א מיירי דנפסק הקילוח ומלת שנפל יורה ע"ז דמיירי בנפסק הקילוח ונ"ב עיין בחידושי רע"א בסימן צ"א על הש"ך סק"ח שכתב גם כן דמיירי שם בנפסק הקילוח. אבל בחלב רותח שנפל על הבשר בלא נפסק הקילוח י"ל דאפי' ס' לא מהני. דכל טיפה וטיפה מהעירוי שנוגע תמיד בבשר נאסר וכמ"ש בסי' ק"ד ס"ב בעירוי שומן רותח על עכבר. אמנם לפמ"ש הכו"פ סימן ק"ד דלכך אסרינן השומן שם. אף דבלח בלח. ל"א בה"מ חנ"נ. מ"מ משום דשומן נקרש מיד, הוי כמו יבש עסי' ק"ד בשפ"ד סק"ו, אם כן בחלב שעירוי על בשר. לכאורה מהני ספק דבלח חנ"נ בה"מ. מ"מ הרי פסק הרמ"א בסימן צ"ב. דבב"ח אף בלח אמרינן חנ"נ אף בה"מ. ומשמע דאפילו בב"ח דרבנן הכי הוא ואם כן הכא כל החלב אסור. ובפרט להסוברים דעירוי שלא נפסק הקילוח מבשל כ"ק אם כן הוי בב"ח דאורייתא ע"ש. ועיין בתשו' חת"ס סי' פ'. הובא בפ"ת שם סק"ו שחילק לתרץ בע"א. דבסי' ק"ד ס"ב בהג"ה. מיירי שהוריקו השומן בנחת וידוע שהקילוח נוגע תמיד בתחתית הכלי בהעכבר. וכל הקילוח כולו הוא קליפתו כי כל טיפה אחת שנוגע בהעכבר. בא חבירו ודוחפו. ונוגע גם הוא כו' אבל שם בסימן צ"א מיירי בחלב רותח. שנפל בבת אחת בשפיכה מרובה על הבשר. ועלה על כל גדותיו. נמצא תחתית החלב נגע בבשר ואידך לא פגע. וא"א לקולפו בזה התירו ר"ת וריב"א. ואשמעינן קולא דנפל בב"א גבי בב"ח ומכש"כ בש"א דקילי טפי, וקמ"ל חומרא דהורקה בנחת בשאר איסורים. וכ"ש גבי בב"ח עכ"ד ע"ש:

ס"ק ז' בא"ד א' הנה הרשב"א בתה"א צ"ד וצ"ה כו'. נ"ב ז"ל הסוגיא על מתניתין בחולין צ"ו ע"ב. ירך שנתבשל בה ג"ה אם יש בה בנו"ט ה"ז אסורה אמר שמואל לא שנו בכי יש בו בנו"ט כל הירך אסורה אלא שנתבשל בה שהרוטב מעלה הטעם בכל הבשר אבל נצלה עמו קולף ואוכל עד שמגיע לגיד. ופריך איני והאמר רב הונא גדי שצלאו בחלבו שלא נטל חלב הכליה אסור לאכול אפילו מראש אזנו אלמא דגם בצלייה פשיט איסוריה בכוליה ומשני שאני חלב דמפעפע והולך ומתפשט בכל הבשר ופריך ובחלב מי אוסר בכולו האמר רבב"ח עובדא הוה קמיה דר"י בכנישתא דמעון בגדי שצלאו בחלבו. ואתו ושיילוה לר"י. ואמר קולף ואוכל עד שמגיע לחלבו ומשני ההיא כחוש הוה. וכתב על זה בתוס' שם. וז"ל מפרש ר"ת. כחוש הוה. ולכך שרי בקליפה. דחלב כחוש אינו מפעפע. ועוד י"ל כחוש הוה והיה בו מעט חלב ונתבטל בס' עכ"ל ותו איתא שם בדף צ"ז ע"ב. הנהו אטמהתא דאימלחו בי ריש גלותא בגידא נשיא רבינא אסר. רב אחא בר רב שרי. אתו שיילוה למר בר רב אשי. אמר להו אבא שרי. אמר ליה רב אחא בר רב. לרבינא. מאי דעתך דאסרית ליה. אי משום דאמר שמואל מליח הרי הוא כרותח. כבוש הרי הוא כמבושל ז"א דמ"מ הכא שרי כי האמר שמואל לעיל ל"ש אלא שנתבשל בה הג"ה. אבל נצלה בה קולף ואוכל. עד שמגיע לגיד א"כ ה"ה הכא במליחה סגי בקליפה וכ"ת מאי מלוח כרותח דקאמר כרותח דמבושל. והא מדקאמר כבוש הרי הוא כמבושל מכלל דברישא רותח דצלי קאמר ע"כ וכתב הרשב"א בתה"א צ"ד. דלא נראה לו תירוץ הב' של התוס' שאף חלב כחוש מפעפע עד ס' וההיא כחוש הוה ר"ל דהיה מעט חלב. והיה בגדי ס' נגדו אלא נראה לו עיקר כתי' הא' שפירש ר"ת דטבעו של חלב כחוש דאינו מפעפע ולפיכך אפילו לא היה בבשר הגדי ס' לבטל את החלב כחוש שבו. אינו נאסר כולו ובקליפה או בכ"נ סגי ליה, דהו"ל כשמנו של גיד שמחמת כחישותו אינו מפעפע בצלי לאסור רק כ"ק ותדע לך, דהא הנהו אטמהתא דבישרא דאימלחו בג"ה, ודאי לא היה בהן ס' מדאסר להו רבינא ואפ"ה אסיקנא דשרי משום דמליח אינו אלא כרותח דצלי, וטעמא משום דחלבא של ג"ה כחוש הוא ואינו מפעפע בצליה ומליחה רק כ"ק כו' ומקצת רבותי אמרו שאפשר דבמליחה גרע, דאפילו בחלב שמן ל"א דמפעפע עד ס' ואין דברים אלו מחודרין בעיני כלל כו', וראיה מעובדא דהנהו אטמהתא כו' דאסר להו רבינא וקמפרש טעמא משום דקסבר דהא דאמר שמואל מליח כרותח, דכרותח דמבושל קאמר, ופשטו דל"א אלא כרותח דצלי מדקתני סיפא כבוש הרי הוא כמבושל אם כן תמה על עצמך, רבינא היה אוסר במליחה אף בכחוש כמבושל, והוצרכו להביא לו מסיפא דקתני כבוש הרי הוא כמבושל דמוכח דברישא דקאמר מליח הרי הוא כרותח. כרותח דצלי קאמר. ואנו ניקל ונאמר שאפילו כרותח דצלי אינו לפעפע בחלב שמן, בתמיה. עכ"ד ובזה יבואר לך ד' המ"ז ע"ש:

בא"ד ב' ומה דהצריך נטילה במפעפע אף שיש ס' הוא ממשנה פסחים כו' נ"ב כן דייק בתה"א דף ק"א ועיין כמ"ש לעיל סימן צ"ד על המ"ז ס"ק י"ג באות א' שהבאתי סוגיא זו והבין הרשב"א דמיירי שיש בהפסח ס' נגד הרוטב שנטף ואפ"ה תנן יטול אלמא דנטילה בעי אף שיש ס'. כו' בשלמא להרשב"א ז"ל דפסק כו' כפשטיה דחולין דאמר שמואל. ורבי יותנן גבי כחוש קולף שפיר מוכח דאף בשמן ויש ס' בעי נטילה דע"כ נטף מרוטבו שמן משמע כו' משא"כ כו' אם כן אין ראיה מפסחים דילמא התם מיירי באין ס' ובכחוש דאינו מפעפע. ולכך בעינן נטילה ולזה יש לנו לומר דסתם רוטב הוא שמן ובפרט דסתמא תנן משמע אף בשמן שזה מפעפע בכולו וע"כ ביש ס' ואפ"ה בעינן נטילה. כו' עוד הוי קשיא לי כו' ותירץ בגמרא שם סיכה משהו עבדי' לה והיינו לכאורה הכונה כמו שפירש הט"ז בצ"ד סקי"ג דלכך אינו אוסר כולו. דהסיכה היא רק משהו שיש בודאי בהפסח ס' נגדו כו' ולהרשב"א נמי קשה כאמור דבשמן דמפעפע גם הוא סובר דבעי נטילה אף שיש ס' וע"כ דמה דקאמר בגמרא שם סיכה משהו. היינו כיון דאיסור מועט הוא כו' ולט"ז שם אות י"ג קשה וצ"ע ולענ"ד דקים להו דבשיעור נטילה יש ס' נגד הסיכה משהו ולכך הנטילה עצמה מותרת. רק לחומרא חשו שמא לא הלך הפעפע רק כ"ק. ועיין במ"ש על הט"ז דסימן צ"ד סקי"ב. וכעין זה כתב בשנ"ת שם אריה חי"ד סימן כ"ד לענין משיחת החלה בביצה שנמצא בה טיפת דם הבאתי דבריו על השעה"ת ח"ב אות ט"ז ע"ש:

בא"ד ג' הא קשיא להמחבר והרב בסעיף ה' שפסקו כו' והא אנן כו'. ר"ל דהרי מקור הדבר שפסקו המחבר והרמ"א בצלי אף בכחוש כ"נ לא כ"ק. הוא מדברי התוס' חולין והרא"ש שם על מה דקאמר שמואל אבל נצלה בה הג"ה קולף ואוכל עד שמגיע לגיד שכתבו דלאו דוקא כדי קליפה אלא צריך שיניח כ"נ כדאמר בפכ"צ נטף מרוטבו על החרם וחזר אליו יטול את מקומו ולא סגי בקליפה. ועוד דלא אשכחן בשום מקום שיהא סגי בצלי בקליפה ע"ש הרי דהבינו התוס' דנטף מרוטבו היינו בכחוש ולכך הביאו ראיה משם לכאן בהג"ה. דאף דהוא כחוש מ"מ בעי כ"נ. ולזה תמה הפרי מגדים. דהרי התוס' באמת לשיטתיה דאיהו ס"ל דשמן דמפעפע עד ס' לא בעי כלל נטילה עיין ביאורי הגר"א אות ל"ד. ולכך מוקי מנטף מרוטבו דאמרי' יטול. דמיירי בכחוש. משא"כ לדידן דקי"ל דבשמן ויש ס' בעי כ"נ ג"כ משום דאנו סוברין דמה דקאמר בפסחים נטף מרוטבו כו'. מיירי בשמן וביש ס'. רק דאפ"ה בעי כ"נ דבהנטילה נשאר רושם האיסור וכמו שדייק הרשב"א כנ"ל באות ב' אם כן מנלן דבעי בכחוש כ"נ דהרי שפיר י"ל דבדוקא נקט בחולין שם קולף. כי בפסחים דאמר יטול מיירי בשמן לדידן ותירץ הפרי מגדים די"ל דהרי התוס' והרא"ש כתבו. בלאו הא זו מפסחים שם. דגם מסברא לחודיה ליתי לן למישרי בצלי בקליפה דלא מצינו בשום מקום

שיהא

שפתי דעת סימן ק"ה

מפליט בלוע. טפי מאוכל מבליעת כלי כו'. ומה שהכריח בחו"ד. מהך דאם זב תחתיו בסימן צ"ז. דש"מ דאין בלוע שמן אוסר כלי. דאל"כ אפילו לא זב נמי. עיין בשו"ת ב"א חיו"ד סימן ל"ז שהרגיש בקושיא זו. ומוכח מהב"א דלא ס"ל כהחו"ד והעיקר כמ"ש החו"ד עצמו בסימן צ"ו סוסק"ו. ועיין בשפ"ד ס"ק שלפ"ז בשם איסור והיתר הארוך כלל ל"ו ד"כ. ועיין בספר שבילי דוד אות י"ב שהשיג גם כן על החו"ד כאן.

ס"ק כ"ג בא"ד א' ומה שהניח הש"ך בצ"ע כו' והפר"ח אות כ"ח מתיר כו' כ"א כ"ק. נ"ב וכן דעת המג"א סימן תנ"א סק"ח ל"ז. ובנו"ב מהדו"ק חיו"ד סי' ל' כתב דיש להקל דלא שבקינן מה דפשיטא ליה להמג"א בשביל ספיקו דהש"ך הובא בפ"ת סקי"ג וכן פסק בחוו"ד חי' ס"ק כ"ה ועפמ"ג או"ח בא"א שם. ובחכמת אדם כלל נ"ז סימן ג'. וע"ע בפרי מגדים או"ח סי' תצ"ד בא"א סק"ח מזה. ועיין במ"ש על השפ"ד סי' צ"ה סק"ד אות ד':

ס"ק כ"ה בא"ד א' המנ"י כלל ל"ז אות ט' תמה על הש"ך. דלאיזה צורך כתב כן דהא אם לא נמלח תחילה ונתבשל. בלא"ה צריך ס' נגד כולה כדין תתיכת שנתבשל בלא מליחה ואפשר דה"ק דלא נמלח תחלה לבדה אלא עם בשר אחר כו'. והכו"פ אות א' כו'. נ"ב ז"ל הכרתי שם. ואין לתמוה. מאי אריא נתבשל. הא מעת מליחה נאסרה ואי דנצלה צ"ל הנתבשל בלי מליחה הא אסורה משום דם. דבכולה משערינן. ואפשר דיש ספק אם נתבשל בלי מליחה. דמחמת דם א"צ ס' דהו"ל סד"ר. אבל מחמת חלב הו"ל ספיקא דאורייתא דאף דאיסור דבוק דרבנן מ"מ גוף איסור דאורייתא וצ"ע עכ"ל. והבין הפרי מגדים דהכו"פ גם כן קאי על דברי הש"ך כאן דאפילו לא נמלח צריך ס' דמאי איריא משום חלב. והלא בלא"ה צריך ס' בכה"ג משום דם. וע"ז תירץ דמיירי בספק אי נמלח כנ"ל ולז"ק דלא הבינותי חדא. דהרי להש"ך בנה"כ סימן ס"ט על הט"ז ס"ק כ"ד באשה ששכחה אם מלחה ל"א ספק דרבנן לקולא יען דהוי איתחזק איסורא יע"ש ואולי הכו"פ אומר זה לעצמו לא להש"ך ועוד הרי ממ"נ. אי לא נמלח אסור עד ס' מחמת דם שבה ואי נמלח כבר נ"נ בעת המליחה מחמת החלב שעליה. גם מ"ש דמחמת החלב הו"ל ספיקא דאורייתא דשמא נמלח לא ידענא. דהא נתבשל עתה. ונ"נ בודאי מחמת דבוק דבעי ס' נגד כל הכוליא. כו' ולדידי יש לומר דמיירי דלא מלחו. ויש ששים נגד התתיכה דמחמת דם בה"מ התתיכה עצמה מותרת ואפשר דמצטרפת התתיכה לס' עט' ס"ט סעיף י"א ובמ"ז שם ס"ק כ"ט ד"ה כתב הפר"ח אות מ"ב כו' ע"ש ומיהו בסימן ע"ב בט"ז סק"י ומ"ז שם מבואר טעם לאיסור דבוק משום דשמא כו':

ס"ק כ"ו בא"ד א' אבל באין ה"מ אפילו כחוש ומליחה מועטת יש להחמיר כו' עיין בחי' רע"א סימן צ"א ס"ק ה' בהג"ה שכתב על הפמ"ג כאן דאינו מוכרח אלא בכחוש ומליחה מועטת סגי בקליפה דתרתי לא אמרינן שא"א בקיאין בין כחוש לשמן ולא בקיאים בין מליחת צלי לקדירה עיין שם:

ס"ק כ"ז בא"ד א' וא"כ אפילו בכחוש לגמרי. כמו בשר כחוש כל שההיתר שמן ס' ונטילה בעי, ותראה ותבין שמ"ש המחבר אפילו שומן הגיד ה"ק אף דהוא דרבנן וא"ה באיסור דאורייתא אף כשהוא כחוש לגמרי דאם ההיתר שמן דבעי ס' ונטילה כמ"ש הפר"ח אות ל"ד. ואמנם לכך נקט המחבר שומן הגיד ולא נקט הרבותא בכחוש לגמרי באיסור דאורייתא דההיתר שמן מפטם ליה ובעינן ס'. וכ"נ הוא מפני ששיים ולפחות קליפה וזה דוקא בשומן הגיד כו' משא"כ כו' בשר כחוש ההיתר שמן מפטם ליה כו' ובזה מיושב קושיית הש"ך רס"ק כ"ח כו' כדמוכח ממשנה דפסחים הבאתיו כו'. נ"ב הוא במ"ז סק"ז עבמש"ש באות ב'. כו' משא"כ שומן הגיד דרבנן שפיר אמר דודאי לפחות קליפה סגי כו' והיינו טעמא דבאין ס' כשהיתר כחוש נטילה בעי בשומן הגיד, ובהיתר מפטם ליה ס' בעינן ודי בקליפה משום די"א דבשמן כל שיש ס' לא בעינן כלל נטילה ואפילו קליפה עש"ך אות ט"ו מש"ה כשהיתר שמן מפטם להשומן גיד ונחשב כשמן. כיון דהוא רק דרבנן סמכינן אהני פוסקים דס"ל בשמן ויש ס'. דא"צ נטילה וקליפה כלל ואמרינן לפחות קליפה די, אבל קרומת בשר כחוש דיש ביה דררא דאורייתא והיתר שמן מפטם ליה וכ"ש כשאיסור עצמו שמן כגון חלב שמן ס' ונטילה בעינן כו' כו' ובענין הקרומים כו' למ"ש בס' ס"ד סעיף כ' ועיין במ"ז כאן סקי"ח מזה:

ס"ק כ"ח בא"ד א' עש"ך תמה והרי הב"י סובר היתר מפטם לאיסור אף כשהוא כחוש לגמרי כו' ועמ"ש באות כ"ז ליישב זה דלכך נקט המחבר שומן הגיד כדי לאשמעינן בזה דבהיתר שמן שמפטם ליה כשיש ס' סגי לפחות בקליפה. כיון שהוא מדרבנן. אבל פשוט דגם בכחוש לגמרי אמרינן דהיתר שמן מפטם ליה ובעי ס'. ואדרבה בזה כשיש דררא דאורייתא בעינן נטילה ג"כ ע"ש. כו' ומיהו דם שיש בו סרך שמנונית כו' נ"ב עיין בדג"מ לקמן על הש"ך סקל"ח ובשפ"ד שם בדין הב'. וכן עמד ע"ז בחידושי רע"א סימן ע' ועיין בהגהות מוהרש"ק ז"ל על השפ"ד סקל"ח:

בא"ד כ' ומ"ש טהור תפל אין מפטם יש לראות כו' וכן מוכח בסימן ע' סעיף ד'. נ"ב עיין בשפ"ד סוס"ק י"ד דביארתי שם. דבר זה ובגוף הקושיא כבר הרגיש בזה הנה"כ בסימן ע' שם. ובסימן זה בנה"כ על הט"ז סקכ"ב במוסגר ע"ש. ועיין במנ"י כלל כ"ג סק"ח מ"ש בזה על הנה"כ. ועיין ביד אברהם שתמה על הש"ך כאן. וכתב דלע"ד מבלי עיון בטור וב"י כ"כ דהרי בהדיא כתב הטור והב"י כו' ע"ש באורך. ועיין בחי' רע"א על הש"ך כאן:

ס"ק ל' בא"ד א' והא ברישא נמי אם יש ג' תתיכות בכ"א נ"ט חלקים. עיין בהגהות מוהרש"ק ז"ל. שהניח בצ"ע למה לי נ"ט. דאף אם יש בכל אחת רק שלשים חלקים נגד החלב די. ע"ש סברתו. כו' ואם כן איך יתכן שהכשירה הנעשית נבילה שפולטת ומבליע בחלב שוב חוזר החלב ואוסר בטעם זה לשאר התתיכות. והרי אין יוצא מחלב. הבלוע בלי רוטב (במוסגר ונה"כ שכתב דלחומרא חייש דחלב מפעפע מתתיכה לחתיכה בלא רוטב. קאי רק על המחבר דמספקא ליה אבל לא מהר"ם ונ"ב עיין בחו"ד ביאורים ס"ק ט"ז. שביאר באמת בכונת הש"ך דמהר"ם ס"ל כמ"ש בנה"כ. דשמן מפעפע בלי רוטב. רק שאינו מפעפע ומחלק בשוה. ומש"ה אין מצטרפין כל התתיכות ע"ש. ועיין בהגהות א"ב שכתב. דהפרי מגדים דייק ממהר"ם דמוכח דס"ל. דאינו מפעפע כלל ע"ש ועיין בחו"ד שם שתמה על הש"ך חדא דאם כן בא"י אם נגע בכולו אמאי אסור. כיון דאין הטעם רק משום הבלוע. והבלוע הוא מב"מ דאינו רק מדרבנן. וגם חנ"נ הוא רק דרבנן והוי סד"ר לקולא ע"ש) גם לשון רבינו נתנאל שהביא הב"י מורה כפשוטו כ'. ואי כדברי הש"ך דרבינו נתנאל מיירי שאין הכשירות מלוחות ובאיסור אין כח לאסור. אלא אחת. א"כ צירוף למה ליה. והרי בטילה חד בתרי גם ר"נ כו':

בא"ד ב' ואף שכה"ג בהגהות ב"י אות נ"ח תירץ דלא אמרי' חד בתרי בטל כו'. נ"ב עיין בסימן ק"ט בשפ"ד סוסק"ו. ולמ"ש כאן א"ש. כו' ולא דמי למ"ש לעיל בסימן מ"א כו' התם כ"א נולד בספק איסור. משא"כ כאן. עיין במה שכתבתי מזה בשעה"ת ח"א פ"א אות ג' ד"ה נסתפקתי ע"ש. כו' וכבר הארכנו בזה בכמה מקומות. עיין בשעה"ת ח"ג פ"ג ד"ה ומדי דברי בו. וד"ה והנה מה שהחליט הפר"ח כו' ע"ש ובמש"ש. ובסימן ק"ט שפ"ד סוס"ק ט':

ס"ק ל"א בא"ד א' ופשוט דבג' חתיכות יש ס' כו'. נ"ב עיין לעיל סימן ק"ב בש"ך סקי"ד. ובסי' ק"ט סק"ט מזה:

בא"ד א' ואמנם בשו"ת שבו"י ח"ב סימן ק"ט כו' ויש לצדד בה"מ וסעודת ברית מילה. נ"ב עיין בנו"ב מהדו"ק חיו"ד סימן כ' שכתב על השבו"י. דלאו דסמכא הוא בדבר זה. כי לדבריו שחשב לדעת ר' אליעזר בר' יואל הלוי לספק. אם כן בכל איסור דרבנן לא נאסר במליחה יותר מקליפה. אפילו באיסור שמן דספק אם הלכה כר' אלעזר בר' יואל הלוי וסד"ר לקולא. והא ודאי ליתא. שבשמן גם באיסור דרבנן אסור עד ס' ואולי השבו"י טעמו שסמך רק בה"מ וסע"מ. ואעפ"כ אין דעתי מסכמת ע"ש. והובא בעקרי הד"ט חיו"ד סימן י"א אות י'. וכן פסק בחו"ד ביאורים סקי"ז. ועיין בבינ"א שער או"ה סימן מ' ס"ק נ"ז (ד"ה אח"ז בא לידי כו') שכתב על הנו"ב בזה. דאי משום הא לא איריא דכל מה דתקון רבנן. כעין דאורייתא תקון אם כן כיון דאנן קי"ל מליחה בס'. לכן אף באיסור דרבנן נהיגין כן. אבל לספק טרפה אפשר לצדד ולהחשיב דעת ראבי"ה לספיקא דדינא וכמ"ש בשבו"י כו' ע"ש. ועיין בחידושי בית מאיר כאן בהג"ה שרמז להנו"ב הנ"ל וסיים דלענ"ד העיקר כהשבו"י ע"ש

ועיין

שפתי דעת סימן ק״ה

ועיין בשפ״ד סקל״ח בדין הד׳ ועיין בפת״ב ח״ג בהשו״ת סימן י״ד דף כ״ט שהסכים גם כן לצרף דברי הראב״ה לס״ס ומתרץ לקושיית הנו״ב כמו שתירץ בבינ״א כנ״ל ובפרט מ״ש הנו״ב דהיאך חשב השבו״י דעת הראב״ה לספק נגד רוב הפוסקים. הוא היפוך דברי רמ״א בת״ח כלל ל״ח שכתב דדעת רוב הפוסקים דמליחה בקליפה. ואם כן שפיר עביד השבו״י שחשבה לס״ס. וכמ״ש בשפתי דעת כן בשם הרמ״א בתשובה. ומהר״ם פדואה שסברת הראבי״ה הוא עיקר ועכ״פ מידי ספיקא לא נפקא ע״ש וכ״ה ביד אברהם סוסי׳ ק״י בתשובה והביא ראיה לזה מדברי הב״ח סימן ע״ד הביאו המנ״י כלל ל״א סק״ג ע״ש. ועפמ״ג או״ח סימן תל״ט בא״א סק״ה במוסגר מ״ש בזה ועיין בחו״ד סי׳ ס״ט חי׳ ס״ק ל״ו ובמה שכתבתי בסי׳ ס״ט שם על השפתי דעת סקמ״ג אות ג׳ ואות ד׳ באריכות. ועיין בשפתי דעת סי׳ מ״ט סק״ה ד״ה תשובה ובסימן ק״י בשפ״ד דיני ס״ס אות א׳ ד״ה הנה. ובסימן ק״י בשפ״ד ס״ק ל״ז ד״ה מעשה. בסופו. ולעיל סימן פ״ג בשפ״ד ס״ק ט״ו.

ס״ק ל״ה בא״ד א׳ שזה סותר למ״ש המ״כ כו׳, ואני הבאתיו לעיל, נ״ב עיין במ״ז סקי״א, ד״ה ודע :

ס״ק ל״ו בא״ד א׳ שוב ראיתי, שי״ל דהלבוש הבין דה״ק הרמ״א ואם א״י איזה נגע הכל שרי, היינו אפילו ספק כולן נגעו משום דהקליפה. הוא רק חומרא בעלמא לדידן. ולכך מקילין בספק וחזר הרב כאן ממ״ש בתו״ח, דבטל ברוב דמשמע דוקא דידוע שלא נגע ברובן לא כמ״ש הש״ך באות ל״ה. דהרב ס״ל כאן כמ״ש בתו״ח. אלא דכאן בהגי״ה ס״ל דבא״י איזה נגע. אף בספק נגע ברובן. או בכולן א״צ לקלוף. דהא סתם כאן כו׳ ולבושיה כתלג חדר נ״ב עיין בצ״ל שיישב כעין זה דברי הלבוש. דנ״מ אם בישלוהו בלא קליפה דיעבד מותר ע״ש ולדינא עמ״ש באות ל״ה כצ״ל :

ס״ק ל״ז בא״ד א׳ וצ״ע בא״י היכן נגע ואין רוב כגון בידוע דודאי נגע ברובן אי מחמריגן כה״ג באיסור דבוק די״ל דעד כאן לא החמיר הש״ך בזה. בסוס״ק ל״ה. רק בנגעו רובן בהחלב עצמו משא״כ בנגע רק בבשר הדבוק להחלב. כו׳ והבי״ה בסי׳ ס״ד אות ד׳ הבין דמ״ש הרמ״א די״א דבה״מ יש להתיר במליחה ע״י קליפה קאי אלעיל מניה על חוטין וקרומים כו׳ שכ״ה הפירוש האמתי שאחר כך מה שכתב הרב די״א דבה״מ יש להתיר במליחה ע״י קליפה. היינו אפילו שמן כו׳ :

ס״ק ל״ח בדין הא׳ בא״ד א׳ ואעפ״י שהמ״י שם בכלל ל״ח אות ה׳ ערער עליו על הש״ך בצ״ב שהסכים למ״ש הרב בת״ח. וכתב שנעלם מהש״ך דברי הרב בש״ע כאן שחזר בו מזה ופסק בסתם כצריך ס׳ נגד כל התחיכה ע״ש. מ״מ יש לומר דבהגי״ה לא חזר בו בפירוש מת״ח שהרי לא כתב להדיא שאף בה״מ הצריך ס׳ נגד כל החתיכה כו׳ אנו סומכין על מה שגילה דעתו בתו״ח. נ״ב ע׳ בדג״מ ובחי׳ רע״א שהסכימו גם כן דהרמ״א כאן מיירי באיה״מ. וכן הוא בחו״ד סימן צ״ב ביאורים רס״ק י״ב. ועי׳ בהגהת א״ב כאן. ועיין בחידושי רע״א על הש״ך סימן צ״ב על הש״ך ס״ק ט״ז שכתב וז״ל. ואם בישלו אחי״כ החתיכה זו עם שאר החתיכות. י״ל דעתה שהבלוע נתבשל בתוכו נ״נ ועפמ״ג סימן צ״ו שפ״ד סוסק״ט. וכן כתב בדג״מ תנינא סימן כ״ב על הש״ך סק״י. ובסימן צ״ב על הש״ך סקט״ז דאף המקילין דל״א במליחה חנ״נ. היינו אם גם בתערובת הב׳ אוסרת על ידי מליחה. אבל אם חתיכה נאסרת במליחה ונתנוהו בקדירה. בעינן ס׳ נגד כל החתיכה ורק בנאסרה ע״י מליחה. ושוב מלתוה עם אחרות או מקילין בה״מ ע״ש. וכ״ה בפרי מגדים בפתיחה להלכות מליחה אות ט״ו. ועיין במה שכתבתי באורך בסימן צ״ב על השפתי דעת סקט״ז אות ב׳ ד״ה ואם. ובסי׳ צ״ו על השפ״ד ס״ק ט׳ אות ג׳ : כו׳ ומיהו אותו חתיכה שחלב דבוק בה. אף בה״מ כו׳ נ״ב עיין בחידושי רע״א שהניח ביש לעיין. ועיין בחי׳ ב״מ בסי׳ צ״ב על הש״ך ס״ק ט״ז שכתב בפשיטות לאסור אותה חתיכה אף בה״מ. ועיין במ״ז סוס״י ק״ו. וכאן מ״ז סוס״ק כ״ה :

בדין הב׳ בא״ד ב׳ והנה בסימן ע׳ בהגי״ה כו׳ וע״כ צריך לחלק כו׳ וצ״ע. נ״ב עיין בדג״מ מזה וכן עמד ע״ז בחי׳ רע״א סימן ע׳ על הרמ״א שם. ובבינ״א שער או״ה סימן ל״א סקמ״ו. ועיין בהגהת מוהרש״ק ז״ל. שכתב וז״ל ולפע״ד אין נראה כן. דאדרבה משמע מכל הפוסקים. דדם הוי כחוש לגמרי ועדיף משאר דבר כחוש. וכאן כיון דמיקל הרב בדבר כחוש מכש״כ בדם כו׳ ומלשון הרמ״א שסיים. אבל לא באיסור שמן שמדינא צריך ס׳ משמע דוקא בשמן ממש שמדינא צריך ס׳ מדין הש״ס. ולא בדבר כחוש שיש בו טרח שמנונית. דזה הוא רק מכח חומרת הפוסקים. כו׳ לכך נראה דבכ״ע יש להקל בה״מ. ומ״ש הרב בסימן ע׳, היינו או די״ל דנפל לציר גרע כו׳ ואף דהרב מיקל כאן במליחה בקליפה. מ״מ בנפל לציר. אינו מיקל. דהוא יותר חריף וחזק. ונבלע בו יותר או י״ל דהתם מיירי בענין דהקליפה גם כן הוי הפסד גדול. כגון שזימן כל מיני עופות דברים חשובים. ואי נימא לקלוף כולן. לא יהיה להתכבד עוד בפני אורחים. בענין דאף בקליפה והיה הפ״מ בכה״ג מקילינן מטעם אחר ע״י הדחה ומליחה כמ״ש הרב שם צ״ע דמה יענה הגאון ז״ל במ״ש הרמ״א בסי׳ ע׳ שם. ריש סעיף ו׳ בהגי״ה דאפילו בדיעבד נוהגין לאוסרו. אם נפל בשר שכבר פלט כל דמו וצירו (כגון לאחר מעל״ע או בהודח) אצל בשר שלא שהה עדיין שיע״מ ע״ש. דאף בה״מ אסור בכה״ג כמ״ש בשפ״ד שם סוף הסי׳ בריש דין הששי ובחו״ד שם. בקיצורי דינים אות ה׳ ויתר האחרונים מזה. אבל מודה הרב דהיכא דאפשר להקל מטעם מליחה רק בקליפה. מקילינן אף בדם. בפרט בחתיכה אצל חתיכה שלא בציר בכלי מנוקב נראה דיש להקל בזה בקליפה ואם לא נודע מקום נגיעתו. נתבטל הקליפה בס׳. כדין יבש בשא״מ. מיהו היכא דליכא ס׳. אין לצרף עוד קולת הריב״א. דבמקום דא״א לקלוף מותר. כיון דזה גופא הוא קולא גדולה לסמוך במליחה בקליפה כנ״ל עכ״ד וצ״ע. ועיין בסו״ט מהדו״ג סימן קמ״ה שכתב באמת דאנן ק״ל אף בדם בס׳ גם בה״מ ע״ש :

בא״ד ג׳ אין יוצא מחתיכה. אף שעדיין איסור לא סר כו׳. ואולי הרב מדבר בנוגעין כולן באיסור. נ״ב עיין בחוו״ד חי׳ ל״ב וביאורים סקי״ח. ובסי׳ ע״ב. ביאורים סוסק״ב. שחולק ע״ז וכתב דכיון שהאיסור בעין בשעת נגיעה ומשוינין האיסור לשמן נגד חתיכה הנוגעת בו לאוסרה כולה. משיינן אותו לשמן נגד כל החתיכות. כיון דבשעה אחת הן ע״ש. ועיין בשו״ת ב״ש חיו״ד סימן ק״ס בהגי״ה מבהמ״ח אות א׳. שתמה על החו״ד שהרי מבואר היפוך דבריו בתו״ח ריש כלל כ״ח. וז״ל כתב בסמ״ג ובס״ה כו׳ הא דח׳ איסור אוסרת חברתה בנגיעה. דוקא שאיסורה מ״ע כו׳ אבל אם אין איסור אלא מה שבלע ממק״א אין אוסרת חברתה שנגעה בה כו׳ ולכן כתב דאם לב מחיבר בחתיכת עוף ונתנה בקערה אף על פי שאותה חתיכה. שלב דבוק בה אסורה כשאין בה ס׳ נגד הלב מ״מ אין אוסרת שאר חתיכות שאצלה בלא רוטב וכ״כ באריכות בתשו׳ מ״ב סי׳ ס״ט הביאו הפמ״ג. ועוד דדבריו בסי׳ ע״ב וסי׳ ק״ה סותרי למ״ש בסי׳ צ״ב ביאורים סוס״ק כ״א. דהא שם בעת שנוגע החתיכה לחברתה. החלב בעין תחת הקדירה אם לא דנימא דקדירה מפסקת ודוחק. כו׳ מצאתי בין התשובות של אאמו״ר ז״ל שכתב להסכים להחו״ד בסי׳ ק״ה דבמליחה אף בכחוש מפעפע מח׳ לח׳ כשאיסור בעין. ודלא כפרי מגדים. וכתב דכן נוהגין כל בעלי הוראה עכ״פ נלע״ד דא״א לסתור דברי הת״ח כלל כ״ח שכתב דבריו באין חולק. ונראה דיש חילוק בזה. בין מליחה לצלייה. והוא ע״פ ד׳ המנ״י כלל ל״ז סק״ה שכתב דבצלי כל החתיכות מצטרפין לבטל מדינא. ולא מכח חומרא ע״ש. ולכן ניחא דבמליחה מתוך שאמרו דמפעפע מחתיכה לחתיכה אף לקולא. אף דמדינא היה ראוי להחמיר דאין מצטרפת. רק משום לא פלוג. אמרו כלל שוה. דבעינן ס׳ וכל החתיכות מצטרפת לבטל ואין חילוק בין כחוש לשמן. לכן אמרו גם כן בזה. החומרא דאף בכחוש יוצא הבלוע בלא רוטב. אבל בצלי. דלא הוצרכו לומר זה הכלל. אפילו לקולא. דבלא״ה כל החתיכות מצטרפין כמ״ש המנ״י שם. לכן גם לחומרא לא יצא. מהכלל שאמרו אין בלוע יוצא מח׳ לח׳ בלי רוטב אף שהאיסור עדיין בעין שו״ר שגוף דברי הנ״י הנ״ל. אינם מוסכמים. עיין בדג״מ סימן צ״ב. ובפר״ח וכו״פ וחו״ד שם. אולם מוכח בהדיא מדברי הש״ך בסימן ס״ו סקי״ג בדין ביצה ששמוה על החמין להצטמק. ונמצא בה דם. דמתיר הרמ״א באם הביצה בקליפתה. דבלוע אין יוצא בל״ר. ורש״ל ואו״ה דנחלקו. הוא רק דס״ל דהקליפה היא מנוקבת. או משום דהקליפה הוי כמו כלי דיוצא ממנו בלוע בל״ר. אבל כ״ע מודו דזה הוי איסור בלוע אף דהאיסור ישנו בעין. וכן מוכח מדברי המג״א בסי׳ תס״א ואף הח״י בתמ״ז סק״ח לא פקפק עליו רק משום דבמצה זו האיסור מצ״ע. והוא כעין טעם הא׳ שכתב החו״ד בסימן ע״ב שם. אבל באיסור ממק״א שנפל על החתיכה, נראה דהכל מודים דאף טרם שסילק האיסור. לא נאסרו שאר הח׳ וע״כ דיש חילוק בין מליחה לצלי עכ״ד :

ס״ק מב בא״ד א׳ עיקר הכונה דאין טבע המלוח להפליט מכלי כו׳ ר״ל דלא לגמרי מדמה לה. לטהור מלוח וטמא תפל, דאם כן אמאי כתב הש״ך בס״ק מ״ד דאפי׳ בדבר לח מותר. דהרי לעיל בסימן צ״א בש״ך סקט״ז העלה דבטהור צלול מלוח וטמא תפל אסור אלא לדוגמא בעלמא נקטיה. ועיקר הכונה כו׳, ועיין בפ״ת ס״ק ט״ו שכתב באמת להחמיר כאן גם כן אם הוא לח ע״פ דברי הש״ך כאן סקמ״ב. אך לפי דברי השפ״ד כאן, גם בדבר צלול יש להתיר ע״ש. ועפמ״ג או״ח סימן תמ״ז, בא״א סוס״ק ט״ז, שכתב ג״כ דהש״ך כאן לדוגמא נקטיה, ולא לגמרי מדמה לה לטהור מלוח וטמא תפל ע״ש :

ס״ק מו בא״ד א׳ אלא דתברה בצדה, דאיך כתב הרמ״א כאן דאין המלח אוסר מ״ע והא לא נאסר כלל דנוט״ל הוא, נ״ב עיין בסימן ק״ד ס״ג בחידושי רע״א, שתמה גם כן על מה שמשמע בהגי״ה שם, דדם במלח הוא נוט״ל, דהרי נסתר זה. מהתוס׳ בחולין צ״ו ע״ב ד״ה אפילו בסוה״ד במ״ש ואפ״ה ל״א דמלח שנאסר מחמת דם כו׳ וגם הר״ן בסוגיא דטיפת חלב דטרח ליישב קושיא זו דהתוס׳, הרי דנקטו כולם, דראוי לומר דהמלח נ״נ ואוסר להבשר, וכן מבואר בהגי״ה סוסי׳ ק״ה ע״ש שהניח בצ״ע, ועפ״ז יקשה גם מדברי הב״י בשם הגה״מ שהובא בת״ח כלל ט״ו דכ״ה ובט״ז סימן ס״ט רס״ק י״ט וש״ך סקל״ד, ומד׳ כל הפוס׳ שהצריכו ס׳ נגד המלח הבלוע מדם, ומהירתא לומר כמ״ש הבית ישראל. דהרי מקור דברי הרמ״א דסימן קל״ד שם הוא מדברי המרדכי פא״מ. ושם לא הוזכר לטעם זה. דהדם במלח נוט״ל. רק משום דהדם מתייבש והולך לאיבוד. ואין לו הנאה ממנו. אלא שמתלבן המלח. ומ״ש השפ״ד דאכתי לדברי הרב קשה. עיין באמת במנ״י כלל ט״ו סק״מ. שתמה באמת על הרב. וכתב דלא ידע מאין יצא להרב טעם זה שהמלח עם הדם. הוא לפגם. דהרי במרדכי איתא הטעם. דהדם שנותנין בעת שמרתיחין המלח. הוא מתייבש. ואינו אלא הנאה בעלמא שיתלבנו בכך. ע״ש שהביא עוד טעם. בשם או״ה כלל ל״ב דכ״א דודאי כל כך מעט דם שנותנין במלח כשמרתיחין. לא ניכר ולא נשאר טעמו כלל. אלא הלך לאיבוד ונשרף ונתבטל. ע״ש. ובאמת כן הוא בתוס׳ ע״ז דף ל״ג ע״א ד״ה האי בשם ר״ת דבמקום עשיית המלח. אעפ״י שהעכו״ם משליך יין המלח מותר. מפני שהאור שורפו וכלה שם כו׳. ומתוך כך התירו המלח אעפ״י שמשימים עליה דם בשעת רתיחה ללבנו. עכ״ל. וכ״ה ברא״ש שם פא״מ סוסי׳ כ״א. דבמקום עשיית המלח שמבשלין מים מלוחין באחת עד שיעשה מלח. ודאי מעט יין שזרק לתוכו אזל לאיבוד. ואינו נוט״ל. ולכך מתירין המלח אעפ״י שא״א לתקנו אם לא שיתנו בו מעט דם ללבנו. שאין בו אלא מעט דם. ונשרף ונתבטל מיד. ע״ש. וגם הרמ״א עצמו בד״מ סוסי׳ קל״ד כשהעתיק לדברי המרדכי הנ״ל. כתב ג״כ הטעם משום דמתייבש הדם ואין לו הנאה מיניה. אלא שמתלבן. כנ״ל. ולא כתב משום דנוט״ל. ולכן נלע״ד. דגם ברמ״א עצמו בסי׳ קל״ד שם. כונתו הוא כן. משום דבעת שמרתיחין המלח. מתייבש הדם. ואף כשנשאר קצת טעם אין לו הנאה ממנו. דע״י הרתיחה אצל האש שנשרף כל הלחלוחית שבו עד שנתקשה לאבן ונעשה מלח הוא נעשה לפגם. אבל אה״נ מודה הרמ״א. דדם מצד עצמו אינו נוט״ל במלח ומש״ה א״ש דשתק הרמ״א בסימן ס״ט ובק״ה כאן וגם בסימן ק״ג וקכ״ב ולא הזכיר רמז מזה. דדם במלח הוא נוט״ל. רק דוקא שם בסימן קל״ד בדין המלח שמבשלים העכו״ם בעת עשייתו. ונותנין בו דם ללבנו. כתב דהוי לפגם. דשאני התם דע״י האש ששורף להמי מלח ולחלוחית שבו כנ״ל. לכן אף אם נשאר קצת טעם דם. הוא לפגם. כמו דבר שנשרף ונעשה אפר. ועפ״ז א״ש הכל. ולק״מ :

בא״ד ב׳ אף דנוט״ל מ״מ מעמיד לא בטל כו׳ וזה ברור כמבואר כו׳. נ״ב כן דייק לעיל בסימן ק״ג בשפ״ד סקי״ד משו״ת הרמ״א סי׳ נ״ד ע״ש בד״ה והנה מתשובה כו׳ ולמדנו דמעמיד אף שנוט״ל לא בטל. ועיין לעיל סוסי׳ ס״ו בשפ״ד סקט״ז בשם כה״ג כו׳ ע״ש. ועיין בבל״י כאן סוס״ק מ״א ולחה״פ סוס״ק נ״ח. ועיין במ״ש לעיל בחידושי דינים לסימן ק״ג אות כ״ת מזה באורך :

משבצות זהב סימן ק״ה

שיהא סגי בצלי בקליפה רק בנטילה. אם כן מש״ה גם לדידן הוציאו הסוגיא בחולין מה דאמר שמואל ור״י קולף מפשטיה. אלא דהוא לאו דוקא. כיון דבלא״ה הסוגיא שם לאו דוקא במה דקאמר ואוכל עד שמגיע לגיד דלאו דוקא עד שמגיע לגיד ממש דהא עכ״פ צריך שיניח כ״ק סמוך לגיד אם כן ממילא י״ל דאה״נ דבעי כ״נ. ולאו דוקא הוא ע״ש בתוס׳ ריש ד״ה עד שמגיע לגיד :

בא״ד ד׳ אמנם היש״ש פכ״ה סימן ע׳ כו׳ ואפילו להטור דס״ל דחם דצלי די בכ״נ מ״מ יראה להחמיר מאחר שהוא ג״כ הא מודה בשמן דמפעפע בכולו וא״א בקיאין איזה הוא שמן או כחוש והרשב״א כו׳ וראה מנסף על החרס כנ״ל באות ב׳ ויש לדחות דאין ראיה משם דהתם גזירת הכתוב צלי אש ולא כשנצלה מחמת דבר אחר וכ״נ הנצל מד״א ואין שייך ביטול ס׳ נגדו מאחר שאותו מקום נצלה שלא ע״י אש רק ע״י הרוטב שנגע בהחרס משא״כ בבליעת איסור קשיא בהחתיכה ס׳ שפיר י״ל דא״צ כ״נ עכ״ל. הנה כו׳ וצריך ליישב לדידיה הסוגיא דחולין דנצלה קולף היינו רק ג״ה כו׳ לא עדיף ממנו אבל כל שאר איסור כחוש מפעפע עד ס׳ והיא כחוש הוה דקאמר בגמרא הכותנה כתתי׳ ב׳ של תוס׳ כו׳ והנך רואה שהיש״ש והרב כאן בסוף סעיף ה׳ וסעיף ט׳ פליגי כו׳ ובד״מ כאן אות י״א כתב דמ״ש בש״ד דאף בשר נבילה משערים בס׳ נראה משום דס״ל דציר נבילה או כה״ג נמי מפעפע דומיא דחלב דבכחוש לגמרי שידאי אינו מפעפע גם הוא מודה דאינו אוסר רק כ״ק כי לא היה חולק על הגמרא באטמהתא דאימלתו בג״ה שלא הצריכו אלא קליפה עי׳ סקי״ב ובהגהות אשר שם :

ס״ק י״א בא״ד א׳ אמנם או״ה כלל י״ד ד״ג כתב רק מספק דלכך בעי כ״נ דשמא הלכה הבליעה רק ע״ד כ״נ עי׳ בהגה״ט א״ב על הט״ז כאן מזה כו׳ ודע דהמ״כ כו׳ ובכחוש דמדינא כו׳ נ״ב עיין בפ״ת סקי״א בשם שו״ת שמן רוקח ח״ב סי׳ ט״ו שהעלה כן דבדבר הנראה לשמן ובשליהו כך בלי נטילה ואין ס׳ נגד הנטילה מותר ובדבר הנראה לכחוש דהנטילה מדינא. אסיר באין ס׳ נגד הנטילה ע״ש. ועיין בחידושי רע״א. שדעתו להקל אף בכחוש אם ידוע שלא נגע אלא במקום אחד כו׳ ע״ש. כו׳ וכן משמע לשון הרשב״א בנודע מקומן ולשון המחבר למקום ידוע. ר״ל דז״ל הרשב״א בתה״א קי״א פעפוע שנפל במקום ידוע מן החתיכה אע״פ שיש ס׳ צריך ליטול. וכ״ה לשון המחבר כאן סוף סעיף ה׳ דבר שיש לו פעפוע שנפל למקום ידוע כי׳ משמע דבשמן כל שאינו ידוע מקומו א״צ ליטול :

ס״ק יד בא״ד ב׳ ועש״ך אות י״ז כצ״ל. כו׳ והנה בלוע אין יוצא בלי רוטב אפילו משהו כו׳ נ״ב עיין בשפ״ד רס״ק י״ח ובמש״ש מזה :

משבצות זהב סימן ק"ה

ס"ק טז בא"ד א' וראיתי להמנ"י כו' אבל חתיכה שנאסרה בדם ש"ע ע"י בישול כיון דחי מותר ר"ל כיון דהיה מותר לאכול הבשר כשהיה חי. נמצא מה שנאסר בבישול ע"כ משום שיצא הדם וחזר ונבלע כו' דנימא פירש הדם בפנים ממקום למקום עסי' ס"ט סעיף י"א בהג"ה וש"ך שם ס"ק מ"ו כו' וסילקו מאש תו הוה ליה בלוע כצ"ל כו' ובסימן ע"ו וע"ז כתבו כבד צלויה כו' נ"ב בפרי מגדים שם ליתא מזה ועיין במה שכתבתי בסוסי' ע"ו דעת כל האחרונים בזה. כו' יש לחקור אם חתיכה כו' וצ"ע נ"ב עיין בספר שבילי דוד אות י"ב מ"ש בזה:

ס"ק יז בא"ד א' בחולין צ"ז כחוש הוה כו' ר"ל דעל הא דקאמר בגמרא שם לכך אסר רב הונא בגדי שצלאו בחלבו לאכול אפילו מראש אזנו. משום דחלב מפעפע. פריך והאמר רבב"ח עובדא הוה קמיה דר"י בגדי שצלאו בחלבו ואמר קולף ואוכל עד שמגיע לחלבו. ומשני ההיא כחוש הוה. רב הונא בר יהודה אמר כוליא בחלבא הוה. ושרי משום דקרמא מפסיק רבין בר רב אדא אמר כילכית באילפס הוה כו' ע"ש. וכיון דאיכא כמה תירו' בגמ' שם. לכך כתי' דלהלי לא סמכי' ע"ז דקרום מפסיק דשמא העיקר כשאר שינויי שבגמ':

ס"ק יח בא"ד א' וקולף ל"ד עיין במ"ז סק"ז ובמש"ש. כו' וסותר למ"ש כאן בכוליא ולמ"ש בסימן ס"ד כו'. עיין בשפתי דעת סקכ"ז ד"ה ובענין ע"ש.

ס"ק יט בא"ד א' והמנ"י בכלל ל"ח אות ט' כתב דבספרי הש"ע שלפני הט"ז היה כתוב במחבר אם הוא שומן הגיד בלא וי"ו וקאי אלע' מינ' שדינו לאסור כ"ק:

ס"ק כא בא"ד א' כל דרך הילוכו לא נ"נ כמו שזכרנו בפתיחה. נ"ב הוא בפתיחה להלי' מליחה בעיקר הב'. ד"ה דע דיש לחקור. ובסימן צ"ב במ"ז סוסק"ב ושפ"ד שם סק"ב:

ס"ק כב בא"ד א' ול"ד לבישול משום שאין חולק הטעם בשוה כו' ומ"ש הט"ז דחלב כחוש אמאי צריך ס' בכל אחת בפני עצמה. אין כוונתו. דהרי בכחוש סגי כשיש בצירוף כל החתיכות ס'. דז"א דהא חלב כחוש אינו מפעפע כלל עד ס' להמחבר אלא ירצה אמאי החמיר שבכל חתיכה בפ"ע צריך ס'. והרי כ"נ סגי ליטול מכל חתיכה בכחוש להמחבר כו'. בסוה"ד ועמ"ש בש"ך. נ"ב עיין בשפ"ד סק"ל:

ס"ק כד בא"ד א' מ"מ הוה חומרא יתירה כיון שאף בשמן לא בע' מדינא ס'. רק מחמת חומרא לז"א הרב כו'. אבל הש"ך באות ל"ד כו' דהעיקר כסברא א'. דבשמן מדינא בעי ס' ותיבות ולפי שא"א בקיאין כו' קאי אדלעיל כו':

ס"ק כה בא"ד א' ומ"מ יש לתמוה על הפן הא' כו' עוד כתב התו"ח דבה"מ אף נמלחה לבדה אפ"ה א"צ ס' כו' והט"ז יסבור כמ"ש הש"ך בצ"ב אות ט"ז. דאין כאן חזרה בהג"ה ממ"ש בתו"ח. כי כאן מיירי באיה"מ ולכך הצריך ס' נגד כל החתיכה ובה"מ אה"נ ס"ל כמ"ש בתו"ח ביש ס' בין הכל כו' וכונת הט"ז בפן הא' הוא בה"מ ומ"מ צ"ע שסתם מאוד נ"ב תמיהת הפמ"ג כבר הט"ז בעצמו הרגיש בזה. ותיקן בהגהות שלו דיש גמגום בדבריו ע"ש דביאר כוונתו בטוב ולק"מ. ועיין תו"ד ביאורים סקי"ט:

ס"ק כו בא"ד א' דציר המעורב עמו בתולדה עם הדם שייך ביה ספי פיטום. נ"ב עיין בשפ"ד סקכ"ח וסק"ל"ח. בדין הב' מזה ובמש"ש ע"ש. כו' צ"ע דלש"ש כפי הנראה גם בכחוש אוסר מדינא בס'. נ"ב הובא דבריו באורך במ"ז סק"ז ד"ה אמנם כו' ע"ש:

בא"ד

חידושי דינים לסימן קה

חידושי דינים לסימן ק"ה מלוקט ממקומות מפוזרים המדברים מדיני כבישה

א אם בתוך מעל"ע שפכו המים. ונתנו מים אחרים. ולא שהה מעל"ע במים הב'. אף שבצירוף יש מעל"ע, לא הוי כבוש. וה"ה אם נלקח החתיכה בתוך מעל"ע זמן מועט מהמים. ואח"כ החזירו אותה לתוך איתן המים עצמן. כל שלא נשרה מעל"ע בפ"א בלי הפסק שרי דלא כחקרי לב ח"ב סי' ע"ט שהחמיר בכבוש בסירוגין, דהוא חומרא יתירה. כ"ה בכל האחרונים הבאתי דבריהם על המ"ז סק"א, אות א' ע"ש ועיין בזכל"א חיו"ד אות כ' ערך כבישה שהאריך. והעלה להקל, כל שלא היה כבוש כ"ד שעות רצופים:

ב מעיין שנפל לתוכו דבר טמא ונטבע שם בהמעיין ונשתהה שם יותר ממעל"ע ולא היה במים של המעיין ס' נגד הדבר טמא. וכמה ב"א שאבו מן המים ההוא, ובשלו בו תבשילין. וגם אפו לחם בו. עיין בטו"ט מהדו"ג סי' רי"ד שכתב די"ל כיון דבא מן המעיין. א"כ כל פעם מושך מן המעיין מים בצונן. א"כ מקררין המים החדשים את שהיו מכבר. והרי אפילו בכבוש בכלי. אם הוסיפו בתוך מעל"ע מים צוננין לא הוי כבוש. א"כ בזה נמי. כיון דבתוך מעל"ע באו מים חדשים מן המעיין. ובפרט ע"י השאיבה ניתוסף כל פעם מים חדשים. אין לו דין כבוש כלל. וזה היתר נכון. ע"ש. ועיין בשו"ת פרי תבואה סי' כ"ה. בעכו"ם שנפל לתוך באר המים ומת. ויש ספק אי נכבש מעל"ע. וצידד להקל כיון דאין כאן רק ספק כבוש. ואין כאן רק איסור עשה. וגם דאיכא לספוקי שמא הוא נותן טעם לפגם. ע"ש. הובא בפ"ת סק"ג:

ג דם ע"י כבישה מעל"ע. להפמ"ג הוא אסור מדאורייתא. ולהחו"ד הוא דרבנן עיין במ"ש על השפ"ד סק"ב אות ד' בשם האחרונים מדין זה באורך ע"ש:

ד דג שנמצא בתוכו. שרץ המים הנקרא זשאבע. והיה מונח בתוכו מעל"ע אחר מיתת הדג. עיין בטו"ט מהדו"ג סי' קנ"ד שהסכים להשואל להטריפו מכח כבוש כיון שבפנים לח בטופח כדי להטפיח. וכבר הבאתי ד"ז לעיל בסימן פ"ג על השפ"ד סקי"ד. וע"ש בהערה מהרב הג' האבד"ק בערזאן שהשיג עליו בזה. ואני הבאתי לדברי הפמ"ג או"ח סוסי' תמ"ז בא"א סוס"ק מ"ו. ובמ"ז בהקדמה לסימן תס"ז ד"ה. ודע עוד דראוי לבאר כו' שהביא משו"ת בית יעקב סי' צ"ט דכשיש טופח ע"מ להטפיח הוי כבוש. וכתב עליו שדבריו צ"ע כו'. ע"ש:

ה כבוש בחומץ אי הוי כבוש בכדי שירתית. או במעל"ע. עיין במ"ש על השפ"ד סק"ב אות א' שהבאתי כל דיעות האחרונים בזה:

ו השיעור דכדי שיתן על האש וירתית, כמה הוא. הבל"י בהקדמה כ' דהוא י"ח מינוטין כמי שיע"מ. ועיין בתפארת ישראל על משניות בתרומות פרק י' מ"ו סוס"ק מ"ב שכתב ג"כ הכי בפשיטות. אכן עיין במ"ש לעיל בסי' ס"ט למחבר סעיף י"ח בשם היד"י שהראה סתירה לזה מהב"י שם. דמוכח להדיא דאינו כן. ע"ש באורך:

ז כבוש בציר וחומץ. ושהה כדי שיתן על האש. או מעל"ע. אף דאיכא ס'. מ"מ בעי קליפה. כיון דכ"ק נאסר מיד. שוב אח"כ לא ניתר. דאפל"ס אסור. כ"ה בשפ"ד סק"ג ועיין במש"ש בשם התו"ד בחי' סק"ח שפסק כפר"ח. דבחומץ לא נאסר קודם ששהה שיעור כבישה. כ"ק. וציינתי לעיין בלבו"ש בח"ד סי' נ"ה ס"ק ק"נ. שהוכיח דגם הש"ך לא ס"ל כמחבר בהא אלא כפר"ח אות ד' דבחומץ בפחות משיעור כבישה אפילו קליפה לא בעי. ודוקא בציר בעי קליפה. מטעם מלח דאית ביה. ע"ש:

ח אף שמבואר בתשובת מהר"ם לובלין סי' כ"ח הובא בש"ך סי' צ"ד סקכ"ג דבצל הבלוע מבשר שנתבשל בחלב ויש ס' דא"צ להפרישו. כי אף הבצל מותר דבהיתר לא אפל"ס. עיין חוו"ד שם חי' סק"כ. וסי' צ"ו ביאורים סק"א וכ"ה בט"ז סי' צ"ו סק"ה ובנה"כ שם. מ"מ בנכבש בחלב י"ל דהבצלים אסורים. וצריך להפרישן. עמג"א סי' תמ"ז סקל"ח. וכמו שדייק מדבריו בשפ"ד סי' צ"ו סק"ח דבכבוש ל"א שנסחט ונתבטל הטעם בכולה. ולכך בכבוש. ודאי הבצלים אסורין אף למהרמ"ל. אף שבלעו היתר. ע"ש. וכ"ה בחי' רע"א סי' צ"ד על הש"ך סקכ"ג:

ט מה שחוץ לכבישה. עיין בש"ך סק"א דבשמן אף מה שחוץ לכבישה בציר אסור. ועיין בחי' רע"א שם שכתב דלענין כבישה אין נ"מ. בשמן. דבכבוש במים מה שלמעלה מן המים. שרי אף בשמן. ובציר אף בפחות משיעור כבישת ציר אסור בשמן. דהציר יש בו דין מלוח. דאוסר בשמן בכולו. ע"ש. וכ"ה בשפ"ד סק"א ע"ש שהעלה דבאיה"מ יש להחמיר כש"ך בכבישה מעל"ע. לאסור מה שחוץ לציר. ועיין במש"ש באות ג' בשם החו"ד. וחי' ב"מ בשם המנ"י כלל כ"ב סקט"ז, ובינ"א שער או"ה סי' ס"א אות ע"ט:

י אם החתיכה נכבשה מקצתה מעל"ע. ונתבשלה כך ולא חתכו מקודם מקצת הנכבש. ואין באותו מקצת חתיכה שהיה חוץ לכבישה ס' נגד המקצת שנכבש צריך ס' בקדירה נגד כל החתיכה משום איסור דבוק. כ"ה במנ"י כלל כ"ב סקט"ו בשם או"ה כלל ל' ד"ג עיין בחי' ב"מ סימן זה ס"א שהביא לדברי המנ"י. וכתב לעיין בש"ך סי' צ"ו סק"ט. ועיין בט"ז שם סקי"ו. שכ"ה בתוס' פכ"ה. ועיין בחו"ד שם חי' סק"ה וביאורים סק"ב ושפ"ד סק"ט. ועיין במ"ז סימן זה סקכ"ב שכתב על המנ"י בשם או"ה הנ"ל דהדין אמת ויציב. והרמ"א השמיט זה לרוב פשיטותו. ואפילו יש ס' המקצת שתוך הכבישה אסור. דאפל"ס אסור. ועיין בחי' רע"א בסי' צ"ו על הש"ך סק"ט. ע"ש:

יא הא דקי"ל כאן סעיף א' בהגה"ה דספק כבוש בב"ח לקולא. ומבואר באחרונים במ"ז סי' ס"ד סוסק"א. ובפתיחה ל"ה בב"ח. וכאן במ"ז סק"ב ובסי' ק"א בשפ"ד סק"ג ובנו"ב חיו"ד סי' כ"ו ובחי' ב"מ כאן. וחו"ד חי' סק"ו וביאורים סק"ה דאסור לבשלו אח"כ. דהוי ספק דאוריית' דלא כתשו' מנחת עני סי' ל"ה שכתב להתיר לבשלו אח"כ. ועיין בטו"ט מהדו"ג סי' רמ"ז אות ה' שכתב דהמורה להקל. אין מזחיחין אותו. ועיין בפמ"ג או"ח במ"ז סי' ש"ג סוסק"ט. אכן עיין שם בפתיחה כוללת בהנהגת או"ה סדר ב' סקי"ז ובסי' תס"ז בא"א סוסק"ל"ג, ועיין בחי' רע"א שכתב דיש לעיין אם מותר להוסיף עד ס' ולבשלו כיון דעתה היתר

יעקב סי' פ"ג בארוך סק"ד. שהאריך בראיות ברורות והעלה דהוא מילתא דפשיטא. שציר דגים ע"י בישול. דאורייתא הוא. ע"ש. ועיין בשפ"ד שם סק"ד בשם המנ"י כלל כ' סק"ד שכתב ג"כ דע"י בישול הוא ד"ת וע"י כבישה דרבנן. ומ"ש מהרא"י דע"י כבישה דאורייתא. היינו ע"י כבישה בדפין [שקורין פרעס] שהציר היוצא ע"ז הוה כממש. ע"ש. ובמ"ז סוסי' פ"ה סוס"ק ג'. ועיין בהגהות א"ב על הש"ך סי' פ"ג סק"ד. שם . וע"ע מזה במנ"י כלל כ' סק"ד. ובסולת למנחה כלל כ' ד"ג. שדחה לדברי האורח מישור בסימן ק"ה שהחזיק בדעת הש"ך. אלא דדברי המנ"י ברורים. ועיין בשו"ת מהר"ם שיק חיו"ד סי' ק"א. הבאתי דבריהם באורך לעיל בסימן פ"ג על השפ"ד סק"ד. ע"ש. וע"ע בנו"ב מהדו"ק חיו"ד סי' כ"ו. ד"ה ועוד שהרי כו'. שכתב ג"כ דדברי מהרא"י שהביא הש"ך בסימן ק"ז. מיירי ע"י כבישה במכבש [שקורין פרעס]. דע"י דוחק המכבש. נימוק גוף בשר הדג. ויוצא גוף הבשר. וע"ש בהגהות הגאון מהרי"ש אבד"ק לבוב ז"ל. שכתב ראיה נפלאה לזה מרש"י ע"ז דף ל"א. ד"ה ושל ציר. דכתב דציר מזיעה וזיבה של דגים שכובשין אותו במכבש. ונעשה חזק כחומץ. ובכמה מקומות מוזכר ציר. ולא כתב רש"י שום דבר. ולמה האריך כאן. ולהנ"ל א"ש. דהנה רש"י פירש בציר. דחיישינן לאחלופי בציר דגים טמאים. והדבר תמוה דציר דגים טמאים אינו אלא מדרבנן והו"ל סד"ר. ובשלמא ביי"נ. חשו משום חובת נסך. אבל בציר קשה. ולכך פרש"י שכבוש ע"י מכבש. והוי דאורייתא. ע"ש :

כט עכבר או שרץ חי שנפל למשקה. כגון שכר וכדומה. ושהה שם מעל"ע. רק דברור דמעת שמת בהמשקה. עד כעת שזרקו אותו. ליכא מעל"ע. אי אמרינן דבעת שהיה חי. לא פעל בו הכבישה. ואין מעל"ע או דגם בבעל חי שייך כבוש להפליט ממנו. עפמ"ג אר"ח סוסי' תמ"ז בא"א סקמ"ו שכתב לענין דגים חיים שקורין קארפין וכדי שישארו חיים מניחין פרוסה חמץ עם יי"ש. לפי' כו' בבעל חי לא שייך בליעה. ע"ש. וה"ה דאינו פולט. אכן עיין בתשו' חת"ס סי' צ"ד שכתב דאי שהה זמן הראוי לפליטה בחיים או במותו. הוא אוסר. כי גם בחי שייך פליטה. ע"ש דנדחק לתרץ לפ"ז את דברי הפמ"ג באו"ח הנ"ל. וכתב שיש ראיה ברורה לדברי מדברי הרא"ש בסוגיא דעכברא בשיכרא. אך עיין בתשובת מהר"ם שיק חיו"ד סי' ק"א שכתב דמסברא נראה דלא שייך כבישה בחיים. כי בע"ח. כל אימת שרוצים המים לפעול בו. הוא מתנענע והולך ממנו. ומהרא"ש שם. אין כ"כ ראיה. דזבוב מיד מת תוך זמן מועט. כו' ובאו"ה כלל ל' ד"א כתב בהדיא שרץ מת שנכבש. מבואר דסובר דבבע"ח ל"ש כבישה. והקושיא שהובא בחת"ס שם [דאי בבע"ח לא שייך כבישה. א"כ אמאי אסרינן בסימן ק"ד. בעכבר בשומן או בשרץ שנפל. וכדומה ונימא אוקמא העכבר והשרץ בחזקת חיים. והשתא הוא דמת]. לא קשה. כי י"ל דכיון דנפל העכבר לשומן או למים בטל ממנו חזקת חיים. ע"ש שהאריך. ועיין בעקרי הד"ט חיו"ד סי' ז' אות כ"ב שהביא בשם תשו' חקרי לב סי' פ' דאם נפל עכבר או דבר טמא חי בשכר או בחומץ לא מנינן מעל"ע רק משמת. כי עודנו חי אפילו שהה כמה ימים אינו אוסר. ע"ש. ועיין בפ"ת סי' ק"ד סק"ג במוסגר שהעתיק לדברי חת"ס הנ"ל. והביא דבעקרי דינים שם מבואר להיפיך מדבריו. וסיים הפ"ת דכן הדעת נוטה. רק צריך יישוב להקושיא והראיה שבחת"ס שם. ע"ש. וכבר הבאתי מתשו' מהר"ם שיק ליישב זה. כנ"ל. גם עיין בזכל"א חיו"ד אות כ' ערך כבוש. שסתם כתשובת חקרי לב הנ"ל שהעלה דלא שייך כבישה בחיים. וכן העלה בטו"ט מהדו"ק סי' קנ"ה. ודחה שם לראיית החת"ס בזה בטוב. וכתב עליו דדבריו תמוהין. וגם תירץ שם לקושיית החת"ס הנ"ל. ע"ש באורך. דבריו הנעימים. ומש"ש לק' סקאליט מזה. שכן שמע מהגאון בעל חו"ד. ששחק ע"ז לאסור בלוע מן החי. ע"ש. ובשו"ת שם אריה חאה"ע סוסי' צ"ז :

ל הא דאסרינן בנכבש היתר ואיסור .עיין במנ"י כלל כ' ריש סקי"ג דלאו דוקא בנכבשו זה עם זה יחד. אלא גם היכי שנכבש זה אחר זה כגון שנכבש דג טמא במים מעל"ע. ואח"כ כבש באותן מים דג טהור נאסר. והוא פשוט. וכ"ה בירושלמי דתרומות כו' ובר"ש משאנ"ץ בפי' המשניות שם. ובתשו' מהרי"ק סי' קנ"א. ע"ש לפ"מ דקי"ל בסימן צ"ב ס"ד בהגה"ה. דבש"א בלח בלח ל"א חנ"נ בה"מ. אם כן בנ"ד ביש ה"מ משערינן לפי ערך המדומע. עד"מ כשהדג טמא הוא זית והמים הם ארבעים זיתים. והדג טהור יש בו כ' זיתים. יש להתיר הדג טהור כיון שבצירוף המים והדג יש ס' נגד טעם של הדג טמא הנפלט להמים ע"י הכבישה. ועיין במ"ז סי' צ"ב סקט"ז ד"ה ויש לחקור חקירה אחת כו' ע"ש. ונ"ד קיל מהתם. כיון שלא נשאר בהמים ממשות מזית רוטב איסור. רק טעם מזית דג טמא. והטעם אין בכחו לאסור. כי כשנכבש הדג טהור מעל"ע נתפשט הטעם בכולו בשוה. ומקודם לא נ"נ. דבה"מ בלח ל"א חנ"נ כנ"ל :

לא הוי יודע. דאסור ליתן ירק חי לתוך חומץ חזק. בשבת שישהה בו כשיעור שיתן על האור וירתיח דהוי כבוש. ונראה כמבשל בשבת לטעם הר"מ ז"ל. כו' ואפשר אף דיעבד כה"ג אסור. דהוה כעין בישול. וצ"ע [כ"ה בפמ"ג או"ח סי' שכ"א במ"ז סוסק"ג] ועיין בט"ז שם סוס"ק י"ב שהביא שנוהגים לעשות בשבת צנון דק דק. עם קישואין שקורין אוגרקיס דק דק. ושופכין אח"ז חומץ לתוכו. ע"ש. וי"ל דמיירי באין שוהין כשיעור שיתן על האור וירתיח. אלא בעושין כדי לאכול לאלתר. אך עיין במגא"א שם סק"ז. במ"ש דנ"ל דמותר לתת בשבת הבשר לתוך החומץ כדי לאוכלו. כמ"ש ביו"ד סוסי' ס"ז. וכתב ע"ז הפמ"ג באא"א שם. וז"ל. משמע כדי שיתן על האור וירתיח בחומץ חזק נמי שרי אף דהוי כובש ממש. וראוי לאסור להמחבר שס"ל כר"מ שנראה ככיבש כבשין [עיין במחבר שם ס"ג וט"ז שם סק"ג] אפ"ה התיר האדון ז"ל. עט"ז אות ג' בזה. עכ"ל. מבואר מדבריו דלהמגא"א שרי. רק הפמ"ג דעתו לאסור. וצוה לעיין למ"ש על הט"ז אות ג' במשבצות. כנ"ל. העתקתי ד"ז מחמת דהוא מילתא דשכיחא ושנכון לזהר בזה שלא ליתן חריין. לתוך חומץ חזק בשבת שישהה בו. רק בעושה כדי לאכול לאלתר :

לב אם נמצא בחלב כבוש בו ח' בשר. וא"י אם שרוי בו כך מעל"ע או לא. וגם א"י אם הבשר טריפה או הוא בשר כשר. ואין בהחלב ס' נגד הבשר. מ"מ מותר החלב דנגד דאורייתא יש ס"ס. שמא לא נשרה בו מעל"ע. ואת"ל דנכבש בו מעל"ע שמא הוא בשר כשר. ומותר החלב מה"ת. ואע"ג דמדרבנן אסור בב"ח אף ע"י כבישה. הרי הדר הו"ל ספיקא דרבנן. שמא לא נשרה בו מעל"ע. וכמ"ש כה"ג הת"ח כלל כ' ד"ג בשם או"ה הובא בש"ך סי' פ"ג סקט"ו. ובק"ו בדיני ס"ס אות ט"ז ושכן הוא גם בסמ"ק סי' ר"ה. ובאגור. ועיין במנ"י כלל כ' ד"ג אות ח' ובקונטרס הספיקות שם אות כ"ו. וכ"ה בשפ"ד שם. דהם דברים פשוטים ע"ש. [ואם רוצין לבשל החלב אח"כ עיין לעיל בדין י"א דאסור]. ואין לומר דהרי על ספק הב' או נשרה מעל"ע. יש בנ"ד. ס"ס לאיסורא. מדאורייתא. דשמא בשר טרפה היא. ואת"ל דכשירה. היא שמא לא נמלחה. וצריך ס' בחלב נגד כל החתיכה מה"ת מחמת דמה. להפמ"ג דס"ל דדם ע"י כבישה דאורייתא. דז"א דהא מ"מ בספק ה"א. דשמא לא נשרה מעל"ע. אין כאן שום צד לאיסור וגם בספק הב'. איכא גם ס"ס להתירא מה"ת. דשמא בשר כשר הוא. ונמלח כבר. ואת"ל דלא נמלח שמא כחו"ד דדם ע"י כבישה דרבנן [ובפרט כשלא נכבש בדם בעין. רק דם הנפלט מחתיכה ע"י כבישה ונתערב במשקה. עיין במ"ש על השפ"ד סימן זה סק"ב אות ד' דמבואר מדברי או"ה. דהוא דרבנן. וכה"ג כ' בנה"כ סי' פ"ז על הש"ך סקט"ו בענין דם שמלחו ושבישלו. לחלק בין דם בעין. לדם הנפלט. דאינו ראוי למזבח ע"ש] ואי דהרי עכ"פ מדרבנן אסור. או דשמא טרפה היא. שוב אמרינן ספק הא' דשמא לא נשרה מעל"ע כלל. כנ"ל :

לג בדין ספק כבוש ותוך מעל"ע טלטלו הכלי למקום אחר שהביא הפמ"ג במ"ז רסי' זה סק"ג. בשם המגא"א בסימן תס"ז סוס"ק כ"ה שכתב ראיה מש"ס נדה ג' דגם בכה"ג לא מחזקינן ממלמ"ק יע"ש לענין חטה בתבשיל. וה"ה לענין כבוש כה"ג. ותמה עליו הפמ"ג. דהרי הר"מ בפי"ז מה' שא"ה ה"ב פסק כרבי יוחנן שם דמחזקינן בכה"ג. ותמה גם על הפמ"א ח"א סי' ט"ו שכתב ג"כ דהלכה כחזקיה נגד ר'. וז"א דהרי הר"מ פסק כר'. ע"ש. ובאמת לק"מ. למעיין במהה"ש שם על המגא. וגם בבינ"א שער רוב וחזקה סי' כ"ח תירץ את המגא בזה. וגם הלבוש בחידושי דינים סקע"ב כתב דצדקו דברי מגא כי באיסור משהו בהא מידה גם ר"י דשרי. ע"ש. ועיין בחו"ד סימן זה. בחי' סק"ה. וביאורים סק"ד שפסק להקל בספק כבוש. כשטלטלו הכלי בתוך מעל"ע. למק"א. עפ"י דברי המגא הנ"ל. וצ"ע עלי' שבספרו מקו"ח לה"פ בסימן תס"ז ביאורים סקי"א. אדרבה נטה קו להחמיר אף באיסור משהו. ועיין בחכ"א כלל קכ"א סי' ט' ובבינ"א שער רו"ח סוסי' כ"ט. היקל באיסור משהו כה"ג ובאיסור דאורייתא הניח בצ"ע. ובמ"ז ליו"ד שם הניח ביש לעיין גם באיסור דרבנן ע"ש בסוס"ק ג' במוסגר. ומזה נסתפקתי במה שנשאלתי מאשה אחת שכבשה אתרוגים ולימיניש הרבה במים שבתוך כלי זכוכית (הנקרא סלאיי) כנהוג לכבוש אותן על כמה ימים במים. קודם שמרקחין אותן ואחר שעמדו כמה ימים בכלי הנ"ל עם מים בשאפע שלה. העומד סמוך לתנור האופה שלה. וחששה אולי יתקלקלו שם מחמת שעומדין במקום חום. לכן טלטלה הכלי הנ"ל. והעמידה אותה בחדר אחר על החלון. ואחר שעמד שם כחצי מעל"ע. לקחה אותם לעיין עליהם אם ראויין לרקחם. ומצאה שמונח בתוכם עכבד גדול מת. ואין בהמים והפירות ס' נגדו :

והנה בזה יען דיש הוכחה שע"כ מונח כאן איזה שעה כי במעט רגע לא ימות העכבר בבואו למים. א"כ כיון שכבר יצא מחזקה דמעיקרא זמן מה. וא"א לומר עכשיו ממש נפל. כה"ג לשיטת הפמ"ג במ"ז שם. צריך לחוש ולהחזיק למפרע. אך יש לדון. דלמא העכבר פוגם בהן. דחוק מחלא ושיכרא. ק"ל בסי' ק"ד ס"ב. דעכבר פוגם בהן. והא דהחמיר הרמ"א שם בשומן באין הפסד גדול. הוא ג"כ. דחשש להיש מחמירין שסוברים דשומן דין שכר וחומץ. יש לו. כמ"ש בש"ך שם סק"ד. ואף שבש"ך שם סק"ה בשם רש"ל מבואר. דשאר משקין דמי לשומן מ"מ הרי בחידושי רע"א שם הביא דבשאר משקין להקל אף באיה"מ. וכן מבואר דעת הרמ"א בת"ח אך בנ"ד י"ל דהמים ע"ז שנכבשו בו התתרוגים והלימיניש. החריפים קצת. לכן נעשו המים חמוצים וחריפי קצת. וי"ל דיש להם דין חלא ושיכרא. ואף דיש ס"ס בנ"ד. שמא עתה בתוך מעל"ע. נפל העכבר בתוכם. ושמא העכבר פוגם בהו. דגם בחלא ושיכרא נסתפקו בזה בש"ס. אי העכבר נותן בהם טל"ש. או לפגם. ואף דהש"ך שם סק"ד תירץ. כיון דבש"ס גופיה מספקא ליה. אינו מצטרף לס"ס. מ"מ באמת צ"ע ע"ז. דהרי הב"י בסימן נ"ט. גבי גלודה. צירף שם לס"ס. למה שנסתפקו בש"ס. והפמ"ג פסק כן בה"מ עכ"פ להצטרף לס"ס. בעיא דלא איפשיטא. כמ"ש במ"ז שם סק"א. ובסימן ק"ו במחודשים אות ד' ובכמ"ד. ועיין בבינ"א שער או"ה. סי' ט"ו סקכ"א. ומשום זה נראה להשפ"ד בסימן ק"ד סק"ד. להחזיק בתירוץ הב' שבש"ך שם דהוי ספק חסרון ידיעה. אבל גם זה צ"ע לענ"ד. דהרי כיון דנסתפקו בזה בש"ס א"כ הוא ספק לכל העולם. א"כ עכ"פ בה"מ. היה לנו להקל גם בחלא ושיכרא. בספק כבוש. ועיין בסימן נ"ג בש"ך סקט"ו. ובשפ"ד סי' ק"ה סק"ד. כתב דבחסרון חכמה לכל העולם. מתירין בה"מ בס"ס. ע"ש. ובאמת גם הש"ך בק"ד שם הניח בצ"ע. ועיין בט"ז סי' צ"ח סק"ו. ובחי' ב"מ על הש"ך שם סק"ט. ובט"ז סי' ק"ץ סקל"ה ולעיל בסימן פ"א סוס"ק ד'. אך עיין בט"ז סי' נ"ג סק"ח. שכתב להיפוך עיין בטו"ט מהדו"ת סוסי' ר"ט. וכבר עמד ע"ז המנ"י. הובא במ"ז שם סק"ח ובשפ"ד בדיני ס"ס אות ל"ד. ועכ"פ בנ"ד. שיש עוד סניף. כיון דטלטלו הכלי למק"א. ושמא אף בכה"ג לא מחזקינן להמגא"א שם. וכמ"ש בחוו"ד כאן. אך יש לחוש בנ"ד. כיון שבשאפע מצוי לפעמים עכברים ע"י אוכלין המונח שם תמיד. עי"ז יותר יש לתלות. דשם נפל העכבר בהם. כמ"ש המגא בסימן תס"ז סקט"ז. דלעולם תולין במצוי בין להקל בין להחמיר ולא מקרי ספק בכה"ג וה"ה בנ"ד. אבל מ"מ הרי י"ל כיון שדעת הט"ז בק"ה סק"ג. והפלתי שם להקל בספק כבוש מעל"ע. אף ששאר האחרונים השיגו עליהם. מ"מ בנ"ד דיש עוד סניפים דשמא העכבר פוגם בהן. ושמא ע"י שטלטלו הכלי למק"א אמרינן ששם נפל. כנ"ל. סמכינן עלייהו בה"מ. והצעתי דברי אלה לפני הגאון האבד"ק בערזאן. וז"ל באמצע תשובתו אשר שלח אלי. ומה ששאל בדין כבשו אתרוגים כו'. והביא מהאחרונים בזה. והנה לפמ"ש רו"מ דבנ"ד המים חריפים. הרי א"צ שיעור מעל"ע שיהא כבוש. וסגי' בשיעור כדי שירתיח. כמו במלח וציר וכדומה. וא"כ גם בנפל במקום שני. ויש לאסור ותמיהני על רו"מ. שלא הרגיש בזה כלל. ואף די"ל לשיטת בית ישראל דכבוש זה דרבנן. א"כ י"ל דלא מת עד שעה אחרונה. וחי אינו פולט והוי סד"ר. מ"מ איכא ס"ס לאיסורא. דשמא נכבש גם מעל"ע. ובפרט דבמ"ז רסי' ק"ה. דחה דברי בית ישראל הנ"ל. ובדברי הש"ך סי' ק"ד סק"ד. ועיין בב"ש אה"ע סי' י"ז סקמ"ו ובמנ"י כלל א' אות ו' ותשו' חת"ס חחו"מ סי' ר"ו. ולכן אין להקל בזה. עכ"ל. והנה לא נעלם ת"ו מאתי דבר פשוט כזה דבחריף השיעור הוא כדי שירתיח. אך ברור לענ"ד. דאף שהמים נעשו חמוצים וחריפים קצת. מ"מ לא חמיצי יותר מחומץ שאינו חזק. ול"מ לדעת הש"ך בק"ה סק"ב. ופר"ת סק"ד דהעלו דבעינן מעל"ע בכל חומץ. אלא גם המגא בתמ"ז סקכ"ח לא החמיר רק בחומץ חזק. וכ"פ בחוו"ד כאן חי' סק"ז. וביאורים סק"ו. עיין בשפ"ד סק"ב. ואף הבל"י והכו"פ. שפסקו להחמיר אף בחומץ שאינו חזק, בשיעור שירתיח. מ"מ בעכבר מודו דבעינן מעל"ע. ומתרצים בזה הסתירה. מדברי המחבר דסימן ק"ד. לסימן ק"ה. עיין בשפ"ד סי' ק"ד סק"ב שהביא בקיצור לתירוץ הבל"י שם. וכן תירץ בפלתי סי' ק"ה סוסק"ד. דבעכבר כיון דספק או משביח או נוט"ל. וכדי שירתיח. ג"כ ספק הוי אי הוי כבוש ע"ע בסימן ע' בפלתי סק"ד מזה לכן לא רצה המחבר בק"ד להחמיר שם בחומץ בכדי שירתיח. דהוה תרי ספיקי. ולכן הצריך שם מעל"ע. ע"ש. ועיין במגא סי' תרמ"ח סקכ"ב שכתב לענין אתרוג שנכבש בחומץ דאפילו לא שהה אלא כדי שירתיח. הוי כמבושל. ותמה בס' א"ר. דהרי העלו הש"ך ופר"ח ביו"ד רסי' ק"ה. דגם בחומץ בעינן מעל"ע. וביאר המחה"ש שם דהמגא באמת מיירי דוקא בחומץ חזק. ואזיל לשיטתיה בתמ"ז סקכ"ח שמחלק כן. עש"ה. וכ"ה בנ"ד שהמים אינם חמוצים יותר מחומץ שאינו חזק. דבעינן מעל"ע. והא דמבואר לעיל בסימן צ"ו במ"ז סק"א דאם חתכו הלימיניש בס"ג וכבשו ונעשו חריף אזי דין זיתים. המוזכר באו"ח תמ"ז. יש להם ועיין בח"י באו"ח סי' תמ"ז שם סקמ"ג. דלאחר שנכבשו הזיתים במים ונתחמצו. נעשה דבר חריף. וכ"ה בא"א שם רס"ק ל"ח. מ"מ י"ל דוקא התם שנעשה לשם כבישה וחותכין הפירות כדי שיצא המוהל והטעם לתוך המים. ונעשו חמוצים וחריפים ממש ע"י הכבישה. אבל בנ"ד נותנין האתרוגים למים הרבה. והם שלמין ורק שהמים יפיגו קצת מרירות טעמן. והמים נעשו חמוצים מעט. י"ל דדמי' לבארשט מחומץ דהכריע הפמ"ג במ"ז סי' צ"ו סקט"ס כהבית הלל דאם א'נו מחומץ הרבה. ויכולין לשתותו כשהוא חי. לא הוי דבר חריף במקום הפסד. ע"ש. וה"ה בנ"ד. ובפרט בעכבר דיש ספק שמא הוא נוט"ל. כנ"ל. והמעיין יבחר :

לד דין עכבר שנכבש מבואר כל פרטי דיניו בסימן ק"ד. וע"ש במחבר סעיף ב' דאף שמן דמי לשאר משקין. ופוגם בודאי. וא"צ ס' לבטל פליטתו. אך עיין בעקרי הד"ט חיו"ד סי' י"א סקל"ה. שהביא בשם התשב"ץ ח"ב סי' מ"ט שהוסיף דאף בשמן הוא משביח. וכתב זה בשם רב האי. ע"ש. ובאמת לאו דבר חדש הוא. דכבר הביא כן הרא"ש בפנ"ה סי' ל"ה. שנשאל גאון. על עכבר שנפל לשמן כו'. ואמר דמשערינן ליה בשמן רותח. בששים. ע"ש. גם בחי' הרשב"א לחולין דף צ"ט ע"ב. מביאו. גם הר"ן פנ"ה בסופו. הביא לתשובת הגאון. וכתב עליו דמדבריו משמע דכי היכי דאמרינן בפרק בתרא דע"ז דבשיכרא וחלא משביח. כה"נ בשמן. אבל הר"מ בפט"ו מהמ"א כתב. דלא משבח אלא בחלא ושיכרא. אבל ביין ושמן מיפגים ושרי. וכן דעת חכמי הצרפתים. והובא כ"ז בקיצור בב"י סי' ק"ד. וכתב דכן פסק הרשב"א בת"ה ע"ש. ובד"מ שם אות ב' שפסק כן באו"ה כלל ל"ב. וכ"ה בדברי חמודות על הרא"ש שם ס"ק קמ"ט. ולכן פסק המחבר הכי בק"ד בפשיטות דשמן דמי ליין ושאר משקין. ולכן תמוה לי על העקרי הד"ט שם שהעתיק לדברי התשב"ץ בשם רב האי גאון. בסתמא. כאלו אין חולק עליו. ועיין בטור וב"י. וב"ח סי' ק"ד שם. מזה :

משבצות זהב סימן ק"ו

סימן קו סו"ס א בא"ד א' דהא דקאמר בהדיא. ולא יוציאנה תחלה שחלב שבה יאסור אותה:
ס"ק ב בא"ד א' ועפר"ח אות ז' פירש. דה"ק הרב לדידן צריך להסתיר תיכף התחיכה האסורה. כי יש קצת איסור להמתין כו' והלבוש ס"ב כתב דגם לדידן לא יוציא התיכת האיסור כו'. ובש"ך אות ז' רמז במ"ש שאין דברי הלבוש מכוונים. ר"ל שהרי הרב אומר בהיפוך שיש להוציא להחתיכה. ואה"נ שלא יוציא אותה בכף כו'. נ"ב עיין במילואים על הש"ך סק"ז. מ"ש ליישב דברי הלבוש:

בא"ד ב' ודע אם נכבש היתר ואיסור כו' ומיהו אותה חתיכה נאסרה אף בה"מ. כמ"ש הת"ח כלל ל"ח ד"ב. נ"ב עסי' ק"ה בשפ"ד סקל"ח בדין הא' שחילק דהוקא בנמלחה החתיכה עם החלב שעליה תחלה. אבל בנמלחו כולם יחד. או החלב באחרונה. ודאי בה"מ יש להתיר גם אותה חתיכה ע"ש. ועיין בסימן צ"ב בשפ"ד סקט"ז. במ"ש ומיהו יש לעיין כו' ע"ש. ובחו"ד שם ביאורים סקי"ב. כו' ואת"ל אפילו בגוונא. שגם אנו ידעינן ודאי שאין טעם כמו נודר מבשר. דאטעימת ישראל סמכינן עיין בש"ך צ"ח סק"ה כו'. משא"כ בכבוש כו' לאו שייך טעמא דראבי"ה. דבמלוחה כדי קליפה כו'. נ"ב עיין במ"ש בחי' דינים לסימן ק"ה בדין י"ג מדבר זה באורך. ע"ש ותבין:

קצת חידושי דינים לסימן קו

א עיין בחי' רע"א ס"א. דחתיכה שאסורה מטעם אפל"ס. בטילה חד בתרי. ול"ח שמא נשאר בה כל הטעם איסור הנבלע בה. וכשיבשלם יתן טעם. ע"ש. העתקתי דבריו על השפ"ד סק"ד. אכן עיין לעיל בסימן צ"ט בשפ"ד סקי"ג ד"ה נסתפקתי כו' אמנם מ"ש המרדכי כו'. עש"ה:

ב אפל"ס דהתירא מותר. עיין מ"ש מהר"ם לובלין סי' כ"ח. הובא בש"ך סי' צ"ד סקכ"ג וחו"ד שם חי' סק"ב. וסי' צ"ו ביאורים סק"א. ובט"ז סי' צ"ו סק"ה. ונה"כ שם. וכ"ה בשו"ת נחלת שבעה סי' מ"ח. ועיין בחי' רע"א סי' צ"ד ס"ו. אך בפלתי סי' צ"ד סק"ח. הסכים לאסור. והשיג על מהר"ם לובלין הנ"ל. כי אינו ברור דנפלט הטעם מהאוכל. ואפל"ס אסור. ע"ש וכן משמע בשפ"ד סי' צ"ב סקי"א. וסי' צ"ד סקכ"ג תמה ע"ז והניח בצ"ע. ובסי' צ"ו בשפ"ד סק"ח. חזר ונסתייע. דכ"ה באמת. במג"א באו"ח סי' תמ"ז סקל"ח. דבהתירא בלע אפל"ס שרי. אמנם תמה מי יימר שנסחט כלל הטעם. ועיין בהגהות מוהרש"ק בסימן צ"ד על השפ"ד שם שכתב עליו. דדבריו תמוהים. כי בבלע היתר קי"ל אפל"ס מותר. ואין חשש כלל בזה. והכי נוהגין כל מורי הוראות. ע"ש. ועפמ"ג או"ח תמ"ז בא"א סקל"ח. ועיין בסד"ט סוסי' קפ"ח סוסק"ד. שכתב דאפילו להפוסקים דאפלס"א. הוא לא מטעם דחיישינן דנשאר בחתיכה זו כדי נו"ט. אלא הטעם. דכל שהוא נשאר בתוכה. וכיון שהיה עליה שם איסור. שוב לא פקע איסורו. ועיין בש"ך וט"ז יו"ד שם בשם מהרמ"ל סי' כ"ח. ועיין במג"א או"ח תמ"ז סקל"ח. עכ"ד. ור"ל דלפ"ז דרק משהו נשאר בתוכו. א"ש מה דבהתירא בלע. מתירין גם אותו חתיכה כמ"ש בט"ז וש"ך. ומג"א. ומהרמ"ל. הנ"ל. כי בבישול נסחט הטעם. ולא נשאר רק משהו ובאמת שכ"ה בב"י סוסי' זה. ורמז לעיין בשו"ת הרמב"ן סי' קנ"א. שנשאל בזה מהרשב"א והשיב לו כן. ע"ש. ובחי' רע"א ס"א. דכל החשש דאפל"ס דאסור לדידן. הוא רק דנשאר בו דבר מועט. אך כיון שכבר נקרא עליו שם איסור. אינו חוזר להתירו. כיון שלא נפלט כולו. ע"ש. וא"כ באפל"ס דהתירא דלא שייך זה. פשוט דמותר. ועיין בחו"ד סי' צ"ב ביאורים סק"א. אך בכבוש עיין במ"ש בחידושי דינים לסימן ק"ה דין ח' בשם המג"א תמ"ז סקל"ח ושפ"ד סי' צ"ו סק"ח. וחי' רע"א בצ"ד על הש"ך סקכ"ג. דבזה אף אפל"ס דהתירא אסור. ע"ש באורך:

ג עיין בפ"ת סק"א שכתב דבגו"ב קמא חיו"ד סימן כ' מבואר דאף דקי"ל אפל"ס אסור. מ"מ אם בלע איסור. שהוא מינו. וקבל איסור זה. ע"י מליחה יש מקום לומר אפל"ס מותר. ואף אותה ח' מותרת. אף לדידן דקי"ל חנ"נ בש"א. ע"ש:

ד אפשר לסוחטו בשאר איסורים. אם הוא דאורייתא. עיין במ"ש בחידושי דינים לסימן צ"ב דין י"ח. דעת האחרונים בזה:

ה אף במקום דל"א חנ"נ. מ"מ אפל"ס אסור. עיין במ"ז סי' צ"ב סקי' שכתב דבלא נודע עד שנתרבה היתר. עסי' צ"ט (סעיף ה' ובש"ך סקט"ו) ובה"מ דיש לצדד דלא נ"נ אפ"ה אותו חתיכה אסורה. ע"ש. ועיין בסימן צ"ט בשפ"ד סוס"ק ט"ו שסיים דלהלכה אף בש"א ובה"מ. אין בידו להקל בלא נודע שנימא דל"א בזה חנ"נ. ע"ש ובפ"ת שם סק"ו בשם שו"ת רע"א סי' ס"ז באורך. ועיין בחכ"א כלל מ"ד סי' י' שכתב דבה"מ וסע"מ. יש לסמוך על או"ה ורמ"א וכו"פ. דאם הוסיף קודם שנודע. דל"א חנ"נ. וכש"כ באיסור דרבנן דיש להקל. ועיין בבנ"א שער או"ה סי' ע"ה סקצ"ח באורך. ומ"מ אותו חתיכה אסורה. ע"ש ועיין בשפ"ד כאן סוסק"ב ובסי' צ"ב סקי"א. במ"ש שוב ראיתי שדברי הרב כנים כו'. ע"ש:

שפתי דעת סימן ק"ו

סימן קו ס"ק ב' בא"ד א' עש"ך במה שסיים מיהו לדידן דקי"ל חנ"נ בכל האיסורים. פשיטא. דלכ"ע החתיכה לעולם אסורה. ור"ל דאי חנ"נ לא אמרינן כו' דז"ל הרשב"א והמחבר כו' ויש לראות הרב שהגיה וכן עיקר דהחתיכה עצמה אסורה הא פשיטא. כיון דאפילו ס' נגד כולה בעינן ולא סגי בס' נגד איסור הבלוע בה. לדידן דנעשה החתיכה נבלה. א"כ ממילא דהחתיכה עצמה אסורה ודוחק לומר דה"ק וכן עיקר דחתיכה אסורה מספיקא דאורייתא שמא יש בה עדיין טעם איסור הנבלע בה ונ"מ כגון אי ספק אי זאת החתיכה היא. אי לאו דאי היינו אוסרים החתיכה מטעם נ"נ הוה שרינן בכה"ג. כי הו"ל ספיקא דרבנן. לקולא. דנ"נ בש"א דרבנן הוא. משא"כ מטעם דאפשר לא נסחט ממנה האיסור. ועדיין יש בה טעם היא אסורה מדאורייתא. ואף בספק אי זאת החתיכה היא. ג"כ אסור וס"ס לא הוה שמא לאו זאת החתיכה היא. ואת"ל דזאת היא. דלמא פלטה כל טעם האיסור שהיה בלוע בה דזה לא נכנס כלל בגדר הספק שנאמר שמא פלט הכל. דאם לא כן. כחל אמאי אוסר בקדירה ב'. אף כשהיה ס' מקודם. עסי' צ' בט"ז סק"ג. שהרשב"א נתן טעם. שאנו תוששין. שמא לא פלט כל חלבו בקדירה ראשונה ע"ש. ונימא כיון דחלב שתוטה דרבנן. הוי סד"ר לקולא. דשמא פלט הכל. וע"כ דכה"ג לא הוי ספק. וכמ"ש הב"י בסימן צ"ח. כצ"ל. בשם הר"ן דלכך אפילו באיסור דרבנן וא"א לעמוד על שיעורו אזלינן להחמיר (עסי' צ"ח. ס"ג. וש"ך סק"ט) כמו כחל שהוא דרבנן. ואפ"ה בדידיה משערינן. משום דמאי דנפיק מיניה לא ידעינן. ולא תלינן לקולא מטעם דאי ניזול לקולא בכה"ג יהיו כל האיסורים בספק דכל אחד יקיל וישער לפי דעתו. ע"ש. וה"נ בנ"ד *) דזה דוחק דמפשטות דברי הרמ"א שכ' על המח' וכן ע' משמע דקמ"ל לענין זאת הח' עצמה דאסור. ולא לענין ספק:

בא"ד ב' גם אין לומר דנ"מ לגוונא דל"א ביה חנ"נ. ואפ"ה אסור מטעם אפל"ס. כגון חתיכה שנאסר במשהו ושוב נפלה לאחרות דלא נ"נ כמבואר בטור סי' צ"ב בשם הר"ת וט"ז שם סקט"ז ע"ש. וקמ"ל הרמ"א כאן דמ"מ אותה חתיכה אסורה מטעם אפלס"א זה טעות. דבזה שאוסר במשהו אף הטור דמתיר אפל"ס. מודה בכה"ג. דאסור אותו חתיכה דמשהו מיהו נשאר בתוכו דמשהו אין לו שיעור. וא"כ זה אינו תלוי כלל במה שהסכים המחבר כאן לאסור אפל"ס נ"ב עיין בשפ"ד סי' צ"ב סקי"א. ובמש"ש אות ב' שתירץ שם לדברי הרמ"א כאן. ע"ש. ולפע"ד שי לתרץ דנ"מ בניתוסף קודם שנודע התערובות. דהרמ"א בסימן צ"ט ס"ה הסכים לאו"ה כלל כ"ד ד"י. שבש"ך סקט"ו שם. דל"א חנ"נ. ומ"מ אותה חתיכה אסור מטעם אפל"ס. עיין בסימן צ"ב במשבצות סק"ו שתירץ כן את דברי הט"ז שם. ע"ש:

ס"ק ג בא"ד ומצטרף הכל לס'. דהיינו רוטב הותר שהיה מעיקרא כו'. נ"ב אתי לאפוקי מדברי הראב"ד. עיין בשפ"ד סי' צ"ט סוס"ק י"ד. ד"ה ובדברי קדשו:

ס"ק ד בא"ד א' ובא"מ כתב. שבאו"ה כלל כ"ד ד"ב משמע כרמ"א כאן. דאף בחתיכה שבלעה מש"א. אם היא תהר"ל. לא בטילה והבל"י העתיקו כו'. כמבואר בדוכתי טובא באו"ה עצמו ובש"ע (סי' ק"א סעיף ב') כו' ואף חתיכה מדם ש"ע. לא מקרי ר"ל. כמבואר בסימן ס"ט סעיף י"ד. ובסימן ק"א ס"ב בהגה"ה ובאו"ה לא מצאתי כלל מזה שיבואר באיזה מקום שאף חתיכה בלוע מש"א דהוי ר"ל. ע"כ נראה פשוט. כו'. נ"ב כ"ה בחו"ד חי' סק"א ובכל האחרונים בכמ"ד. ויותר מזה מבואר בחי' רע"א כאן דבטילה ברוב. אף אי ליכא בהו ס' נגד ערך איסור הנבלע בה מקודם שנתבשלה בס' מ"מ ל"ש בזה שמא יבשל ויתן טעם. דהא טעם החתיכה עצמה שנאסרה. הוי עם החתיכות אחרות מב"מ וליכא טעם. ואי דלמא ליכא ס' נגד טעם האיסור שנבלע בה. דהרי אף מאן דלא ס"ל הענ"נ מודה דהחתיכה אסורה. כמ"ש המחבר הרי דחיישינן דנשאר הבלוע בתוכו. מ"מ י"ל דהחשש רק דנשאר בו דבר מועט. ואינו חוזר להתירו כיון דלא נפלט כולו. עיין בב"י בשם תשובת הרשב"א ועיין לעיל סי' צ"ד ס"ו. א"כ לא יתן טעם. בחתיכות האחרות שנתערבה בהם ועיין בס' סד"ט סי' קפ"ח סוסק"ד עכת"ד. ועיין לקמן סי' ק"ט בשפ"ד סק"ד במה שתמה על המג"י כלל ל"ט אות ד' ע"ש. ושאני שם דמיירי באיסור בעין. ולכך הצריך בחתיכות עצמם ס' או בבלוע בכה"ג שכתב הש"ך סי' ק"ב סקי"ד. עפמ"ג ודג"מ שם משא"כ בזה שנתבשלה החתיכה. ויש ס' נגד איסור הבלוע בה. דודאי נסחט ממנה האיסור. ולנגד המעט שנשאר בה יש ס'. בהב' חתיכות שנתערבה בהם. כנ"ל. וליכא החשש דשמא יבשלם החתיכות אח"כ. וק"ל. וחילוק זה מבואר בסד"ט שם. ע"ש. מיהו עיין בשפ"ד סי' צ"ט סקי"ג. ד"ה נסתפקתי כו'. ע"ש:

ס"ק ו בא"ד א' ומיהו הא ל"ק. דעכ"פ אי איירי בלא נמלחה. הרי החתיכה אסורה לדידן אף שיש ס' כמ"ש בהגה"ה סי' ס"ט סי"א. וכאן מבואר דמותרת. מדקאמר המחבר. וגם לא יוציאנה שחלב שבה יאסור אותה. ויש לומר להמחבר בסי' ס"ט שם באמת גם החתיכה עצמה מותרת כו' ומיהו ליכא לשנויי דבמליחה עוד חתיכות. והיה בצירוף הכל ס' ובעת הבישול אין שם רק חתיכה הזאת. עיין פר"ת אות ד' שתירץ כן דלהמחבר אין מצטרפין החתיכות במליחה ל"ס עסי' ק"ה ס"ט. מש"ה מוקי כשחתך. ונ"ב עיין בישוי"ע סק"ג. שתירץ ג"כ בפר"ת כי דברי המחבר כאן הוא דעת הרשב"א. והוא סובר. דבמלוחה ג"כ מפעפע מח' לח' בלי רוטב. ושאר חתיכות מצטרפות לבטל. ע"ש. וא"ש:

בא"ד ב' ובכו"פ אות ח' מוקי בלא נמלחה. וכגון בריש מעיא באמתא שבסימן ס"ד פט"ו. שנתבשל עם חלב שעליו. דמשום דם של המעיא לא מיתסר דאין מחזיקין דם בבני מעיים כו' ומ"ש המחבר שלא יאסר מחלב. והרי אף אי היה שומן כשר היה אוסר דם. כיון שלא נמלח מקודם י"ל דעדיף מניה נקט דחלב איסור תורה משא"כ הדם שבישלו דרבנן ועיין בידּ אברהם שתירץ בע"א בטוב. ע"ש:

הלכות תערובות

משבצות זהב סימן ק"ז

סימן קז ס"ק ב בא"ד א' וכן למאן דמחמיר בגוש. נ"ב מכאן משמע דאף שעירוי הדגים או הביצים. עם רוטב. מ"מ שייך חומרא דדבר גוש. וכ"מ במנ"י כלל נ"א סק"א וסק"ג במוסגר. אכן עיין בסולת למנחה כלל כ"ג דין ז' סקט"ו. שכ' דבספר תורת האשם. האריך לקיים דיעה זו. דגוש אוסר אף בכ"ש אך שמחלק דהיכי שעירוי הגוש עם הרוטב תוך הכלי שני אז מתקרר גם הגוש ע"י הרוטב שמקררו וסובב אותו מכל צדדיו. ע"ש. והובא בפ"ת לעיל בסי' צ"ד סק"ו. ועיין במ"ש לעיל בסי' צ"ד על המ"ז סקי"ד בשם הפמ"ג או"ח סי' רנ"ג בא"א סק"ל:

ס"ק ד בא"ד א' ומ"ש הט"ז להקשות על הת"ח כו' ועמ"י כלל נ"א אות ז'. ר"ל דמה שהקשה בט"ז על הת"ח. וכ' וז"ל. וזה אינו נכון, דכיון דהספק הוא אם יש כאן איסור תורה. אמרינן הוה כודאי איסור תורה. כו' תמה במנ"י שם ע"ז. דהרי דברי הת"ח נכונים דהא כאן ג"כ מה"ת מותר. דאף אם נשאר הביצה טרפה תוך המחבת עם מעט ביצים. מ"מ נתבטלה ברוב. וגם דאיכא למימר דאיסורא ברובא שבתוך הקערה היה. ומותר אף מדרבנן. וכמ"ש לעיל שם סק"ג דמסתמא היה ס' בדגים ורוטב שבתוך הקערה נגד הטמא. ואף אם לא היה ס' כגון שמתחלה בכולן היה ס' בצמצום נגד הטמא. מ"מ מותר. כיון דדגים והרוטב

ה ע ר ה

*) הגה"ה צ"ע דמה דמיון הוא. דשם לא ידעינן כמה נפיק מיניה. והוי ספק חסי"ד כמ"ש הש"ך בצ"ח סק"ט. ובשם הר"ן כתב דכל א' ישער במה שגראה בעיניו כו'. ע"ש. ובשפ"ד סי' צ' סק"ד. משא"כ בחתיכה הבלוע מאיסור שנתבשלה בס'. שפיר י"ל דאף דנהגינן לאסור אותו חתיכה. כדיעה זו דלא נסחט ממנה האיסור. אבל מ"מ מידי ספיקא לא נפקא. דשמא נפלט הכל. ועיין בתוס' חולין צ"ז ע"ב בד"ה אלא מעתה בתי' הב' שם שכתבו. דאי היה מספקא לן. אי נפיק מהכחל כל חלבו בקדירה הראשונה. או לא. לא היה אוסר הקדירה הב' מספק. דחלב שחוטה דרבנן. והוי סד"ר לקולא ע"ש. ובאמת דלפ"ז יש לתמוה על טעם הרשב"א שהובא בט"ז סי' צ' סק"ג. דהרי בתוס' מבואר. כיון דח"ש דרבנן. מהראוי להקל בספיקו. אמנם מצאתי בס' ישוי"ע

שפתי דעת סימן ק"ז

סימן קז

ס"ק ב' בא"ד א' והמנ"י שם אות ו' כו'. או ס' ביצים נ"ב עיין בסימן פ"ו ס"ה. וט"ז סקכ"ב. וש"ך סקט"ז. וסי' צ"ח סעיף ז' וליכא רוב להתיר. דהרב סובר כפל בעינן. להתיר ביבש ברוב. והש"ך כאן לשיטתיה בסימן ק"ט סק"ו. דמשהו יותר סגי כצ"ל. ועיין בשפ"ד שם. כו' לא הבנתי זה דבסימן צ"ח בב"י מבואר. דגים טהורין עם טמאים כו' וחתוכים הוי מב"מ. כי שם דג א' הוא. וכולהו מקרי חתיכות דג. כמ"ש או"ה כלל כ"ג. הובא בד"מ שם אות ה' וכן שור ואיל ועז. יע"ש ונ"ב. עיין בס' הארוך להש"ך סימן צ"ח. ובשפ"ד סימן כ"ז סק"ב:

בא"ד ב' ואיך שיהיה. מ"מ בטעמא אין שוה. נ"ב עיין בט"ז סי' ק"א סק"ז. ועיין בחי' ב"מ. שהביא ראיה מדברי רש"י חולין צ"ז. שפירש. דכילכית באילפס. היינו דג טמא באילפס של בשר. ולמה לא פירש שנתערב דג טמא באילפס של דגים טהורים שזה שכיח יותר. וא"ל משום דס"ל דהוי מב"מ בשמא. דמה בכך. הא ר"י ס"ל דמב"מ בס'. וע"כ דדחק לפרש כן. משום דאמר ר"י שם לטעמיה קפילא. ואלו דג טמא וטהור. ס"ל דא"א למיקם אטעמא. דטעם אחד להן. ע"ש. ובחי' רע"א כתב. דהגאון מהר"ם הנ"ל. כתב לו זאת בתשובה. וכתב עליו

שפתי דעת סימן ק״ז ק״ח

דדפח״ח. ובמחכ״ת של הגי גאונים. נעלם מהם. שכבר קדמם בראיה זו מרש״י שם. הפמ״ג באו״ח סי׳ תקי״ב. במ״ז סק״ב. ע״ש. ועיין ביד אברהם שכתב ג״כ. דדג טמא וטהור טעם אחד להם. והביא בשם ס׳ בית יעקב שהקשה על הש״ך שכתב דאינם שוים בטעמא. מסוגיא דפג״ה. גבי הא דפריך גבי ציר. והאר״י מב״מ לא בטל. דהא לאביי דאזלינן בתר טעמא. הוי טמא וטהור. ב׳ מינים. ע״ש. ועיין בשעה״ת. ח״א פ״ב בסופו ד״ה ודע דהרשב״א כו׳. ובסימן ק״ב במ״ז סק״ב. ובמש״ש. ועסי׳ ק״ט בשפ״ד סק״ח. ולענ״ד קצת ראיה להש״ך. בדברי התוס׳ דסוף פ״ק דמועד קטן דף י״א ע״א. ד״ה. כותרא בסופו. עש״ה :

בא״ד ג׳ ומה שחולק הש״ך בין ציר דגים ע״י מליחה לבישול. דהוה דאורייתא עיין במנ״י כלל כ׳ אות ד׳ חלק על זה כו׳. נ״ב משמע דהמנ״י חולק וסובר דציר דגים גם ע״י בישול דרבנן. וצע״ג. דהמעיין במנ״י שם אדרבה הסכים דציר דגים ע״י בישול דאורייתא. והוכיח כן מתוס׳ והרא״ש והרשב״א והתרעם על הש״ך כאן. שהבין בדעת הרב בתו״ח. דאף ע״י בישול דרבנן דז״א. כי ודאי הרב שפסק טכ״ע דאורייתא. פשיטא שע״י בישול. דאורייתא ע״ש. דבזה חלק המנ״י על הש״ך לדינא. במה שמשמע כאן מדבריו. שהסכים למה שהעתיק בשם מהרא״י בהגהות ש״ד. דציר דגים ע״י כבישה. נמי דאורייתא. וכמבואר להדיא בש״ך סי׳ פ״ג סק״ד וסקט״ו. וע״ז השיג עליו דהרי עיקר היסוד של הש״ך הוא מדברי מהרא״י בהגש״ד סי׳ כ׳ ומהרא״י שם. לא מיירי כלל מכבישה דמעל״ע. אלא בכבשו במכבש שקורין פרעס ואדרבה משמע מדבריו דבשאר מיני כבישה אינו יוצא כלל עיקר הלחלוחית. וכ״ה להדיא בשו״ת הרשב״א סי׳ ר״ע. דאף ציר שע״י כבישה דרבנן. וכ״ה באו״ה כלל כ״ג ד״ו. וכן מוכח מש״ס חולין כו׳ דאף כבוש ג״כ דרבנן. ע״ש. והובא בקיצור בשפ״ד סי׳ פ״ג סקי״ד. ע״ש. לכך נראה דט״ס יש כאן. וכצ״ל. ומה שחילק הש״ך בין ציר דגים שע״י מליחה לבישול וכבישה. דהוה דאורייתא. עיין במנ״י כו׳ חלק ע״ז והעלה שם. דגם ע״י כבישה דרבנן. ושאף מהרא״י ס״ל כן. וע״ז סיים דהש״ך בסימן פ״ג סקי״ד. אזיל לשיטתיה כאן. ודברי השפ״ד כאן הוא. כמ״ש בסימן פ״ג רס״ק י״ד. ע״ש והוא מבואר בש״ך עצמו סקט״ו שם במ״ש. ולקמן ס׳ ק״ז כתבתי כו׳ אבל בכבוש כו׳ אסור מדאו׳ ע״ש. הרי דהיסוד של הש״ך שם. הוא מדברי מהרא״י בהגש״ד. שהב׳ בש״ך כאן סק״א :

ס״ק ב בא״ד א׳ ומיהו ספק טרפה שבשל בכלי כו׳ א״א בכיוצא בזה. סד״ר לקולא. וכמ״ש מהריב״ל כו׳. נ״ב עיין בסימן פ״א במ״ז סוסק״ה שכתב ע״ז. דמ״מ בלא נודע הספק. עד אח״כ שנעשה דרבנן. יש להתיר בה״מ. ע״ש. וכ״ה בשפ״ד בריש דיני ס״ס אות א׳. ועיין בלבו״ש בח״ד סי׳ ב׳ סק״ד וסי׳ י״ב ס״ק ל״ח ל״ט דהכלים שנתבשל בהם ס״ט. ולא נודע עד שהכלי אב״י דיש להתיר בה״מ. ע״ש שפסק כן בפשיטות בכמ״ד. ועיין בשו״ת בית אפרים חיו״ד סי׳ כ״ז. ובשו״ת בית שלמה חיו״ד סי׳ קל״ה. ובספר ד״ק סי׳ ל״ז סק״א. וטו״ט מהדו״ת סוסי׳ קנ״ח. ובטו״ט מהדורא ג׳ סי׳ ר״ט. ועיין בשו״ת שם אריה חיו״ד סי׳ ס״ח באורך. ובפ״ת סי׳ ק״י. בדיני ס״ס אות י״ט בשם תשובת רע״א סי׳ ע״ט. ע״ש :

בא״ד ב׳ עיין במנ״י שם אות א׳ כו׳. ויישב בזה קושיית הש״ך באות א׳ כו׳. נ״ב עיין במ״ז סי׳ צ״ב סקכ״ה ובמה שכתבתי שם באות ב׳ ואות ג׳. ותבין. ע״ש :

סימן קח ס״ק א בא״ד א׳ עש״ך מה שכתב ריחא שאני והרי גם בצלי ס״ל לש״ך. בק״ה סקי״ט דאיסור בעין כחוש. היתר שמן מפטם ליה. ול״א דאין הנאסר כו׳. דלא כט״ז שם סק״י. א״כ א״ש ממילא גם כאן בריחא. דאמרינן פיטום. כיון דמיירי באיסור בעין. דבזה ל״א דאין הנאסר כו׳ בשלמא הט״ז כאן סק״א. לשיטתיה בק״ה סק״י. הוצרך להביא לדברי מהרא״י. כמ״ש במ״ז סק״א. אלא כלומר דה״ק הש״ך דבריחא שאני. מבלוע. או דבר הנאסר כ״ק גבי צלי דאמרינן בהוא דאין מנאסר כו׳ ונ״ב עיין בפרישה סוסק״א מזה. כו׳ ויראה דבר חריף אפילו שניהם כחושים אוסר דיעבד. מדמדמה לפת חמה כו׳ נ״ב עיין בט״ז סוסק״ה ובמנ״י כלל ל״ה סק״י. ועיין בחוו״ד בקיצורי דינים לסימן זה אות ד׳ :

בא״ד ב׳ היינו כיסוי בצק אבל כסוי גמור שרי. נ״ב וכ״ה לק׳ בשפ״ד סק״י. ובחי׳ רע״א שם.

ס״ק ב בא״ד א׳ והרב הגאון בהגה״ה מתיר כו׳ ר״ל. דהרי כתב אסור לאוכלו עם חלב אם יש לו כו׳. אבל אם אין לו פת אחר בריוח מותר בשניהם. ע״ש כו׳ ולא מצאתי זולת הפר״ח אות ו׳ שאוסר. נ״ב עיין ביאורי הגר״א אות ט׳ בסופו שתמה באמת על הרמ״א שם וכתב דצ״ע. דהרי כיון דאפשר לאוכלו בלא חלב. הוי לכתחלה. כמ״ש הרי״ף וכ״פ הרמב״ם בפ״ט דאסור. ולא חילק. ע״ש. גם בלחה״פ סק״ח. סתם כפר״ח :

ס״ק ג בא״ד א׳ ואף בסימן קי״ח סעי״ף י״א בהגה״ה מבואר לכתחלה אסור שישפתו ישראל ועכו״ם על הכירה ב׳ קדירות זו אצל זו. זה בשר שחוטה וזה בשר נבילה היינו שיעמדו סמוכין. שיש לחוש משום ניצוצות. או כיון שהכל הוא מין אחד דא״א להכיר בין בשר שחוטה. לטריפה. חיישינן לאחלופי. והיכי דמרוחקין כו׳. נ״ב עיין בחו״ד ביאורים סק״א. כו׳ ומה שחדש הרב על המחבר. הוא כמ״ש דל״ת דהמחבר מתיר לכתחלה בת״ג ופיו פתוח היינו אף כשפתוח קצת במקום עשן כו׳ קמ״ל דדומיא דמתיר בצלאן דיעבד דהוא ע״כ בפתוח קצת. ומינה מוכח דלכתחלה אסור בת״ג ופתוח קצת. ורק פתוח לגמרי וה״ג בזה מתיר המחבר לכתחלה דזה ככירה יחשב כו׳ :

בא״ד ב׳ והמנ״י כלל ל״ה כו׳ עמ״ש באות ה׳ דפת עם בשר להתירו לכתחלה בת״ג. בעינן פתוח ממש כצ״ל. ועיין בשפ״ד סק״ה. ופשוט כו׳. ר״ל דבמנ״י שם. דייק מלשון הת״ח שכתב. אבל תנור גדול ופיו מן הצד. שרי לאכול הפת בכותח. דמדלא כתב ופיו פתוח. כלשון הש״ע. מזה נראה דאזיל לשיטתיה בד״מ סי׳ ק״ח שכתב דדוקא לאפות היתר אצל איסור לכתחלה בעינן ת״ג ופיו פתוח לגמרי אבל בפתוח קצת אסור לכתחלה משא״כ לאפות פת אצל בשר בת״ג לכתחלה שרי. אף שאין פיו פתוח ממש. רק למעלה קצת במקום שהעשן יוצא. או מן הצד. אבל ראיתי להש״ך בסימן ק״ח סק״ג וסק״ה הבין בדברי הרב כאן פי׳ זר כו׳ עכ״ל. ועז״ק השפ״ד דהוא לא ידע מאי קושיא. ואיזה פירוש זר הבין הש״ך בתו״ח. דהרי באמת הש״ך בסק״ג שכתב לאסור בת״ג ופתוח קצת למעלה. מיירי בהיתר אצל איסור. וע״ז צוה לעיין בתו״ח ריש כלל ל״ה ובסימנים ובאות ה׳ שכתב הש״ך לאסור לכתחלה גם בפת. בת״ג ופתוח. קצת לא הביא באמת מתו״ח גופיה. כי שם אין משמעות לזה. ואדרבה י״ל להיפוך כמ״ש המנ״י רק כתב שכן משמע בסימני תו״ח נ״ב עיין בסולת למנחה כלל ל״ה סק״ז שכתב בשם תורת האשם שהביא בשם הגאון מהרד״ק כ״ץ שיש לגרוס גם כאן בתו״ח. ופיו פתוח. ע״ש. ועיין בח״ י ב״מ שתמה ג״כ על הש״ך כהמנ״י. ולהשפ״ד א״ש ולק״מ :

ס״ק ו בא״ד א׳ וא״י הא מבואר כן להדיא בתו״ח. במ״ש אבל מ״מ נוהגין להקל לקנות מעכו״ם דברים המבושלים בכליהם. שאין בהם משום בש״ע. הואיל וסתם כ״ע אב״י. ואע״ג דנוט״ל אסור לכתחלה. לא חשבינן הקנייה לכתחלה הרי בהדיא דמחלק בין פת לשאר דברים. ונ״ב המעיין במנ״י שם יראה. דתמיהתו לא היה כלל על התו״ח. אלא קאי שם. אדברי מהרי״ מולין שנתן הטעם לאסור לקנות ממנו הפת משום דהוי הקנייה לכתחלה. לזה תמה עליו. דלפי דעתו צ״ע. דהא משמע מש״ס ופוסקים. דמותר לקנות מעכו״ם דברים שאין בהם משום בש״ע. ואפילו אם מצוי לקנות מישראל. ואי איתא דקנייה חשיב לכתחלה. א״כ אמאי מותר באמת לקנות מהם. דהא נוט״ל אסור לכתחלה. א״כ אמאי מותר באמת לקנות מהם דהא נוט״ל אסור לכתחילה וע״ז סיים המנ״י דאפשר גם מהרי״ מולין לא קאמר כן אלא גבי פת כיון דעל הלחם יחיה האדם יש לעשות הרחקה טפי. והוא ברור למעיין :

ס״ק ח בא״ד והרב לקמן (בסעיף ב׳) באיסורא קמהדר לאשמעינן דבאין ה״מ אף שם בבישול אסור. ומיהו למ״ש המג״א באו״ח כו׳ והרב בסעיף ב׳. אתתירא מהדר לאשמעינן דבישול ע״י הטמנה בתנור. עכ״פ בה״מ שרי. ואה״נ דכאן בצלי דקל מניה. בהפסד קצת התיר ומ״מ הדין אמת כש״ך דכאן ג״כ דוקא ה״מ כמ״ש להדיא בתו״ח ד״ד :

בא״ד

משבצות זהב סימן ק״ז ק״ח

והרוטב. עם הטמא. הם בקערה שהיא כ״ש. מהיכן יאסר. ועז״ק הפמ״ג דמ״מ יראה לפרש. דהכי קשיא ליה לט״ז כיון דדג טמא וטהור. הוא א״מ. כמ״ש בש״ך אות א׳. א״כ נ״ט דגים שנשארו בקדירה נאסרו מה״ת מחמת טכ״ע. אלא כו׳ ומיהו הרוטב הנאסר בקדירה מה״ת נבלע בדגים כו׳. כו׳ ומדבריו אתה רואה. אף שלא נודע הספק תורה כו׳. ובסימן ק״י אבאר. נ״ב עיין בסימן ס״ו במ״ז רסק״ה ובשפ״ד סי׳ ק״ו בריש דיני ס״ס אות א׳. ובסימן פ״א במ״ז סוסק״ה ובמה שכתבתי סימן זה על השפ״ד סק״ב ע״ש :

בא״ד ב׳ תמה המנ״י שם אות ט׳ דבקי״א אות ז׳ כו׳. ר״ל דממ״ש הט״ז כאן לא ידעתי מה שייך זה לכאן כו׳. מבואר דהט״ז הרחיק דבר זה דכאן לא שייך כלל סברא זו. דכל מה שנכנס בספק יצטרף לבטל. ותמה במנ״י שם ע״ז דהרי הט״ז עצמו בסימן קי״א סק״ז הוכיח. דהיכי דהוא איסור דאורייתא. ל״א דכל הנכנס בספק מצטרף לבטל. והביא ראיה מסימן ק״ז כאן גבי ביצים או דגים. דחיישינן שמא נשארו בסוף. ואמאי ל״א דכל הנכנס בספק מצטרף. וע״כ דכיון דהוא איסור דאורייתא דדג טמא עם טהור הוא מין בשא״מ ובפחות מס׳ אסור מה״ת בכה״ג ל״א דכל הנכנס בספק מצטרף ע״ש. הרי דמבואר מהט״ז שם דאי לאו דהוא איסור דאורייתא שייך שפיר בזה הסברא. דכל הנכנס בספק מסייע לבטל. וע״ז ק״ק הפמ״ג. דהן אמת שצ״ע קצת על לשון הט״ז כאן במ״ש מה שייך זה לכאן. אמנם עיקר טענת הט״ז שהשיג על התו״ח כאן. הוא באמת משום זה. דלכך לא שייך בזה לומר דכל מה שנכנס בספק מצטרף. כיון דהוא איסור תורה. דאפרוח או דם. הוי עם שאר הביצים א״מ. ובאיסור דאורייתא ל״א דכל מה שנכנס בגדר הספק מסייע לבטל :

והנה מ״ש הט״ז והש״ך כאן בפשיטות. דבצה שיש בה טיפת דם. הוי עם שאר ביצים מבשא״מ. עיין במנ״י כלל נ״א רסק״ח שכתב דאין דבריהם מוכרחים כלל. ולא ידע מאין יצא להם זה. ושפיר י״ל דדעת הרב כיון דמביצה קאתי מקרי מב״מ. והט״ז והש״ך עצמם בסימן ס״ו כתבו דביצה שיש בה דם עם שאר ביצים הוי מב״מ. וא״ל דבסימן ס״ו לא מיירי רק לבטל הביצה. משא״כ בטיפת דם עצמו. הוי מבשא״מ. ז״א. דהרי נגד הטיפת דם עצמו. פשיטא שיש ס׳ נגדו תמיר. ע״ש מזה באורך. כו׳ ומ״ש על הב״ח דכבר כתב בשם רש״ל תי׳ דלק״מ. היינו כנ״ל. דיש ס׳ נגד מעט מים :

סימן קח ס״ק א׳ בא״ד א׳ עסי ק״ה בט״ז אות י׳ לשיטתי׳ דס״ל שם בצלי דאף באיסור בעין כחוש. ל״א דהיתר שמן מפטם ליה. מחמת דאין הנאסר יכול לאסור. אלא במקום שהאיסור עצמו יכול לילך שם. ואמאי בריחא כאן אמרינן פיטום. ונימא דאין הנאסר כו׳ ע״כ הביא דברי מהרא״י כו׳. ונ״ב עיין בשפ״ד סק״א. כו׳ ומ״ש בפת כתבו הפוסקים בשם ר״ת דאין שייך בו ריח כלל לכאורה היא ר״ל דכבר השמיענו הט״ז. דבשניהם כחושים אין בו ריחא כלל. וסתם פת בפת מיירי בשניהם כחושים. כמ״ש התו״ח שם כלל ל״ה ד״ג דשניהם כחושים הם ר״ל. דז״ל התו״ח. ובשניהם כחושים כתב הרשב״א. דלכ״ע אין בו משום ריחא. וכ״מ מדברי הטור. וכ״כ מהרא״י כו׳ וראה לדבריהם מתשובת ר״ת שהתיר ריח פת בפת כגון מחמץ למצה. עכ״ל. הרי מדהביא ראיה לדבריהם מר״ת מוכח שהבין התו״ח. דפת בפת של ר״ת מיירי בשניהם כחושים. דשרי לכ״ע אלא דהמנ״י שם אות י״א כתב דבפת. אפילו אם הם בלולים בשמן אין בו משום ריחא דראיית ר״ת היא מלחמי תודה שנאפין יחד חמץ ומצה בתנור אחד. אף שלחמי תודה הם בלולים בשמן א״כ שפיר הוצרך הט״ז להביא דברי ר״ת. דאף בפת שאינו כחוש ממש מ״מ אין בו משום ריחא. ונ״ב עיין בפלתי סוסק״ז. ובחי׳ ליו״ד במטה יהונתן מ״ש בזה לתרץ קושיית ר״י. דהרי השמן שבחלות מפטם. ע״ש. ועפמ״ג או״ח סי׳ תמ״ז במ״ז סק״ג. מה שתירץ ע״ז בשם הלבוש. ע״ש :

בא״ד ב׳ ולפ״ז מצות המשוחים בשומן כו׳ כצ״ל. כו׳ ועסי׳ צ׳ ס״ב בהגה״ה כו׳ ושם מיירי לאחר שקרעוהו. ר״ל והוי רק חומרא בעלמא. וכ״ה בסולת למנחה כלל כ״ט דין י״א סקכ״ט. כו׳ שוב ראיתי שיש לחלק בין התנור סתום לגמרי לענין דיעבד דבזה אין לחלק כו׳ ולענין פתוח לכתחלה דיש לחלק בין דאורייתא לדרבנן ועפ״ז א״ש דברי כנה״ג. אך מ״מ מדלא חילק הרב כו׳ ובסולת בלולה כלל ל״ה ד״ד :

והנה מ״ש במ״ז כאן. דחלה עם דבר שמן יש לעיין. נ״ב עפמ״ג או״ח סי׳ תמ״ז בא״א סוסק״ב. ד״ה אעתיק שכתב בשם שו״ת מגדות שלו סי׳ פ״ז. דאם חלה נגע בלחמים משוחים בשומן מפעפע בכולו דהיתר מפטם. ע״ש :

ס״ק כ בא״ד א׳ עט״ז משמע דהרב נמי מודה. דבגדול ופיו פתוח מותר לכתחלה. ר״ל דאל״כ כיון שהרמ״א כתב דלכתחלה נוהגין להחמיר אף בתנור גדול ובדיעבד להקל אף בתנור קטן. א״כ כל האריכות של הט״ז כאן למותר. ואין בו נ״מ לדינא. וע״כ משמע דס״ל דהרמ״א נמי מודה להמחבר. בתנור גדול ופיו פתוח לגמרי. ולא החמיר רק כשהוא סתום קצת. ועיין בשפ״ד סק״ג :

ס״ק ה בא״ד א׳ דמדמה לה לפת חמה. ור״ל דכיון ששואב הרבה. אין לחלק בין פתוח לסתום. ובפתוח נמי אסור. כונתו. דלכאורה דברי הט״ז תמוהים. דמאי ראיה היא זו. דדלמא דוקא בתנור קטן או סתום. מדמה לה המרדכי לפת חמה וחבית פתוחה. משא״כ בת״ג ופתוח (ואי משום דהתם מיירי בחבית פתוחה. אף כאן מיירי בתנור פתוח. ז״א דהתם חבית פתוחא לגריעותא. דע״ז שואב הפת ריח היין. וגבי תנור אם הוא פתוח. אזי הרוח יוצא לחוץ) עז״ק הפמ״ג דה״ק הט״ז. מדמדמה לה לפת חמה וחבית פתוחה שאמרינן ביה. שהפת שואב רוח האיסור אצלו. כה״נ כאן. הדבר חריף שואב הרבה הריח אצלו. א״כ ל״ש לחלק בין סתום לפתוח. כי אף בת״ג ופתוח מ״מ אין הריח יוצא לחוץ. כיון שהד״ח שואב הריח אצלו וכ״ז כ׳ במנ״י כלל ל״ה סק״י. בביאי דברי הט״ז. ע״ש ולזה כוון המ״ז כאן במלות קצרות :

בא״ד ב׳ ועמ״י אות ט׳ הניח בצ״ע כו׳. נ״ב ובספרו חק יעקב באו״ח סי׳ תמ״ז סק״י כתב שם בפשיטות דבאיסור חריף אין להחמיר. ועיין בפמ״ג שם בא״א סוס״ק ד״ד. ועיין בחכ״א כלל ס״ב סי׳ ה׳ שכתב להקל בה״מ. ועיין בספר מקור חיים לה״פ שם בחי׳ סק״ו שכתב ג״כ בפשיטות. דאין לאסור כשהאיסור ד״ח. ע״ש. ובחוו״ד כאן בחי׳ סק״ח ובקיצורי דינים אות ד׳ סתם לאסור. ועיין בבל״י סק״ט וסקי״ג. ועיין בשפ״ד סקי״ח דין ג׳. ובמש״ש :

בא״ד ג׳ ומיהו גם בהיתר חריף התיר הפר״ח באות ט׳ אבל בזה ודאי קי״ל לאסור. דעיקר היתירו דפר״ח שם הוא משום דפת חמה כו׳ אבל אנן ק״ל שם לאסור א״כ ה״ה בזה ונ״ב עיין בבל״י סק״ט וסקי״ג. ובמנ״י כלל ל״ה ד״ב סק״י ובסולת למנחה כלל הנ״ל סק״י שהביא גם בשם גיסו בסא״ז בא״ח ט׳ תמ״ז שהאריך לקיים דיעה זו. האוסרת בהיתר דבר חריף וכתב עליו שדבריו נכונים ולא כפר״ח שהפריז על המדה ע״ש. ועיין במ״ז סק״ו ד״ה נסתפקתי דהכין הילכתא כדעת הרב. דתנור גדול ופתוח והיתר חריף אסור אף בה״מ. ע״ש. וזה דלא כהכ״א כלל ס״ב סי׳ ה׳ שפסק להקל בה״מ. אף בהיתר ד״ח בת״ג ופתוח. ועיין בשפ״ד סק״ח דין ג׳ ובמש״ש. כו׳ ואף בתחילת הבישול מבטל מיד החריפות. נ״ב עיין בשפ״ד סק״ט בשם שו״ת נ״ש סי׳ ס״ח ובמה שכתבתי שם :

ס״ק ו בא״ד א׳ י״ל להחמיר. וכמ״ש בקי״א. נ״ב ע״ש בט״ז סק״ז. כו׳ וכל פרוסות ההיתר הם נוגעין זה בזה כו׳ כו׳ נסתפקתי בת״ג ופתוח כו׳ אם יש בתנור היתר חריף כו׳ וצ״ע. נ״ב עיין בשפ״ד סקי״ג שחזר וכתב בפשיטות דאף בתנור קטן אין הכל מצטרף. וכ״ה בחוו״ד חי׳ סק״ח שהדבר שאינו חריף שיש ג״כ בתנור. אינו נאסר. ואינו מצטרף. לס׳. ועיין במ״ש על השפ״ד שם. בשם החכ״א :

ס״ק ח בא״ד א׳ ואפשר הט״ז ג״כ דוקא במרדה של עו״ג כו׳ וזה שהשיג על הלבוש. ר״ל דלפ״ז יש נ״מ במה שהשיג על טעם הלבוש דלדידיה אף במרדה של ישראל אב״י מותר. וקמ״ל הט״ז דז״א :

ס״ק י בא״ד א׳ ומיהו בלא ברכה וריח. אם אין לו אלא פלפלין וגם זה צ״ע. נ״ב עפמ״ג או״ח סי׳ רצ״ז במ״ז סק״ה שכתב בשם האר״ח בשם פסקי תוספות דעל פלפל

משבצות זהב סימן ק"ח

פלפל מותר להריח בו בלא ברכה. ע"ש. כו' ומדי דברי בענין הבדלה. זכור אזכרנו מ"ש הט"ז באו"ח כו'. נ"ב ז"ל המחבר שם סעיף ה' אין מברכין על הנר שלא שבת ממלאכת עבירה. לאפוקי אור שהודלק לחי"ה ולחולה. שכיון שלא הודלק לעבירה מברכין עליו. אבל אם הדליקו עו"ג בשבת כיון שאם היה מדליקו ישראל היה עובר. לא שבת ממלאכת עבירה מקרי. ואין מברכין על אור של עו"ג (סעיף ו') עו"ג שהדליק במו"ש מישראל. או ישראל מעו"ג מברכין עליו. אבל עו"ג שהדליק מעו"ג אין מברכין עליו. עכ"ל. והנה בברכות (דף נ"ג ע"א) פרכינן. מ"ש עו"ג מעו"ג דלא שבת. משום דלא שבת. א"ה ישראל מעו"ג נמי לא. דהא לא שבת. וכי תימא הך איסורא אזל ליה. מתוך ששלהבת דולקת והולכת קמא קמא פרח ליה. והא אחרינא הוא. ובידא דישראל קמתילדא. אלא הא דתניא. המוציא שלהבת לר"ה בשבת חייב. ואמאי חייב. מה שעקר לא הניח. ומה שהניח לא עקר והוצאת שבת לא מחייבא. עד דאיכא עקירה מרשות זה : והנחה ברשות זה בדבר אחד אלא לעולם דאיסורא נמי איתא אלא מ"מ הרי במו"ש ניתוסף שלהבת לאור חדש כל רגע. וכי קא מברך. אתוספתא דהתירא קמברך. ופריך א"ה עו"ג מעו"ג נמי. ומשני אה"נ. גזירה משום עו"ג ראשון. ועמוד ראשון פרש"י אי שרית לברוכי בעו"ג שהדליק מעו"ג משחשיכה. אתי לברוכי בנר של עו"ג ראשון ושהדליקו מבעוד יום. ובאותו אור עצמו. שלא ניתוסף עליו משחשיכה כגון שיברך עליו סמוך לחשיכה מיד ועיין בתוס' שם. דלא הוי גלגל"ז דכולה חדא גזירה היא. דגזרו חכמים על כל איש עו"ג. שביד העו"ג. דאי לא הא לא קיימא הא. ע"ש. ובט"ז סי' רצ"ח סק"ו. כתב לתמוה על מ"ש המ"מ. והביאו הב"י שם. שלדעת הר"מ אפילו בישראל מעכו"ז אסור במסבה. מטעם ע"ז דלמה לא נתיר כאן אפילו במסבה. דנימא אתוספת היתר מברך. דמה לי איסור שלא שבת. או איסור של עו"ג. ע"ש. ותמה עליו הא"ר. דהרי המ"מ והב"י לא כתבו לאסור. אלא בעו"ג שהדליק מישראל. דבזה להר"מ צריך. שלא יה"ה העו"ג עכשיו במסבה. דאל"כ אסור עתה משום עו"ג. דעכשיו הוא במסבת כותי. אבל בישראל שהדליק מעו"ג אפילו במסבת עו"ג ממש שרי. ע"ש בבה"ט סק"ט ובלבו"ש שם. נעלם ממנו. שכבר קדמו בא"ר ות"ש וח"מ. ופמ"ג שם. במ"ז סקה"ו והנה ז"ל הר"מ בפ' כ"ט מהל' שבת [הלכה כ"ה] אין מברכין על הנר של עו"ג שסתם מסבתן לע"ג [הלכה כ"ו] ישראל שהדליק מעו"ג. או עו"ג מישראל מברכין עליו. עו"ג מעו"ג. אין מברכין עליו. [הלכה כ"ז] אור שהודלק בשבת לחולה ולחיה. מברכין עליו במו"ש. עכ"ל. וז"ל המ"מ בהכ"ה. ודע שאם הדליק עו"ג נר בשבת אין מברכין עליו במו"ש. ואצ"ל אם הדליקו ישראל בשבת בעבירה. בין בשוגג בין במזיד. דאור שלא שבת מעבירה. אין מברכין עליו. ולא הוצרך הר"מ לבאר זה. מפני שכבר ביאר בהלכה כ"ו שאין מברכין על נר של עו"ג. ואפילו עו"ג מעו"ג במו"ש. וישראל שהדליק בשבת אינו דבר מצוי. ודינו מוכח ממה שיתבאר בהלכה כ"ז באור של חיה. עכ"ל. ובהל' כ"ו שם כתב וז"ל. פירוש עו"ג שהדליק מישראל לדעת הר"מ. הוא דוקא כשאינו במסבה. שאל"כ כבר נתבאר בהלכה כ"ה דאסור שסתמה לע"ג עכ"ל. ומדלא פי' כן המ"מ. על ישראל שהדליק מעו"ג. שזה מבואר מקודם בר"מ שם. משמע דזה אפילו במסבה. שרי. כהא"ר. דלא כט"ז. הנ"ל. ולזה כתב המ"ז כאן. דכדי להציל את הט"ז מאורן של ישראל. מטעות כזה הוא אומר שיש להליץ בעדו ומקודם נבאר דברי המ"מ בהלכה כ"ה הנ"ל. שדבריו לכאורה הם מקושי הבנה. במ"ש דלכך השמיט הר"מ דין נר שהדליק עו"ג בשבת דאסור לברך עליו במו"ש. משום שלא שבת דסמך על מה שביאר בהל' כ"ו שאין מברכין על נר של עו"ג שהדליק מעו"ג במו"ש. והרי באמת כתב הר"מ בהלכה כ"ה שלא לברך על נר של עו"ג **משום** איסור דע"ג. ואי דאכתי לפ"ז אינו אוסר רק במסבה. אבל שלא במסבה שאין שם חשש דע"ג. רק מצד שלא שבת. הרי זה אינו מוכח גם ממ"ש בהל' כ"ו. די"ל מ"ש שם לאסור בעו"ג שהדליק מעו"ג. הוא מיירי ג"כ במסבה. ויראה לפרש. דבאמת הק' המ"מ דהר"מ השמיט בהכ"ה. דין עו"ג שהדליק בשבת. אף שאינו במסבה. אפ"ה אסור. מטעם דהוי לא שבת מעבירה. דאף שאין העו"ג מוזהר על שבת מ"מ כיון שאם היה ישראל מדליקו היה עובר. לא שבת ממלאכת עבירה מקרי. כנ"ל ולזה אמר המ"מ. דממה דביאר הר"מ בהכ"ה. שאין מברך על נר של עו"ג משם אין ראיה לדין זה שלא שבת דכאן מיירי במסבה וכמו שסיים הר"מ. שסת"ם מסבת"ן לעו"ג ולזה כתב המ"מ דסמך הר"מ. אמ"ש בהכ"ו. דעו"ג מעו"ג אסור. וע"כ מיירי גם באינו במסבה. ומשום לא שבת. דאי לא הא דאי במסבה. היאך מתיר שם בעו"ג מישראל. דהרי העו"ג עכשיו הוא במסבה. ואסור משום עו"ג. ולז"ק הפמ"ג דאי איתא כהבנת הא"ר. דהמ"מ סובר. דלהר"מ רק בעו"ג מישראל. אסור במסבה. אבל בישראל מעו"ג. גם במסבה מותר אכתי קשיא. למה השמיט הר"מ. דין נר של עו"ג שאינו במסבה. ואין חשש משום ע"ג והדליקו בשבת שאסור משום לא שבת. ומהל' כ"ו אין ראיה. די"ל דמה שאסר שם לברך על נר של עו"ג שהדליק מעו"ג. מיירי שעו"ג ראשון יושב במסבה. ועו"ג הב' שהדליק ממנו אינו במסבה. ואפ"ה אסור לישראל לברך עליו דגזרו אטו דילמא אתי לברוכי בעו"ג ראשון במסבה. דהוי ברכה לבטלה ולא הוי גזלג"ז דלהר"מ. לא תשא. דאורייתא. עיין באו"ח שם במ"ז סק"ו. ודומיא כזה מיירי הר"מ שם. במה שהתיר לברך. על נר עו"ג שהדליק מישראל. דהעו"ג שהוא הב' אינו במסבה. ובישראל מעו"ג. אף שהעו"ג שהוא הראשון. הוא במסבה. מ"מ שרי כנ"ל. משא"כ על נר עו"ג שהדליק מעו"ג ששניהם אינם במסבה ואפ"ה יהיה אסור משום גזירה דעו"ג ראשון. ועמוד ראשון בהדליק הא'. מבע"י דאסור משום שלא שבת. זה לא שמענו כלל עדיין מהר"מ ז"ל. אלא ע"כ דהמ"מ סובר דאף בישראל מעו"ג במסבה. אסור להר"מ ז"ל. א"כ לפ"ז א"א לומר. דמ"ש הר"מ בהכ"ו לאסור בעו"ג מעו"ג. מיירי דהעו"ג הא' יושב במסבה. דא"כ היאך כתב שם להתיר בישראל מעו"ג כה"ג. והרי כיון שהעו"ג במסבה אסור. וע"כ מיירי הר"מ שם דגם עו"ג הראשון אינו במסבה. ואפ"ה אסור ומוכח מכאן דנר עו"ג שלא שבת אסור. ונכונים דברי הט"ז באו"ח שם בשם המ"מ ומה דכתב המ"מ בהל' כ"ו דפירוש. עו"ג שהדליק מישראל כו'. אה"נ דמפרש כן. גם אישראל מעו"ג. אלא דהמ"מ שם ציין. יתחיל לשון הברייתא כ"ה במ"ז באו"ח סי' רצ"ח סוסק"ו. ע"ש. ואסביר לך דברי הפמ"ג בקיצור. דבשלמא אי אמרינן כט"ז. דהמ"מ בהכ"ו שם שכתב דעו"ג מישראל. שמתיר הר"מ. מיירי דוקא באינו מסבה. ל"ד זה לחוד קאמר. אלא גם מה דמתיר הר"מ בישראל מעו"ג מיירי דוקא באינו במסבה. הא במסבה אסור. א"ש דברי המ"מ בהלכה כ"ה שכתב דהר"מ לא הציג הדין דנר עו"ג שלא שבת. דמוכח ממה שאוסר הר"מ בהכ"ו. עו"ג מעו"ג דשפיר מוכח כי לא מבעיא דאין להקשות דלמא הא דעו"ג מעו"ג מיירי שהעו"ג הב' הוא במסבה. דא"כ הרי לפ"ז מיירי הא שהתיר שם עו"ג מישראל דהעו"ג שהוא הב' הוא במסבה. וזה באמת אסור אליבא דהר"מ. אלא אף גם לא קשה דנימא הא דאוסר עו"ג מעו"ג הוא משום דמיירי דעו"ג הא' יושב במסבה. דא"כ הרי לפ"ז דומיא כזה מיירי בישראל מעו"ג. דעו"ג שהוא הא' הוא במסבה ואמאי התיר. והא זה באמת אסור וע"כ. דעו"ג מעו"ג מיירי באין מסבה כלל בשניהם ואפ"ה אוסר. ומשום גזירה דעו"ג ראשון ועמוד א' שלא שבת אבל אי נימא כהא"ר שהמ"מ סובר. דגם להר"מ בישראל מעו"ג אף במסבה מותר. א"כ נהי דלא קשיא על המ"מ בהכ"ה, דלמא הא דאסר הר"מ בהכ"ו, עו"ג מעו"ג, מיירי דעו"ג הב' הוא במסבה, דאם כן יקשה דהרי כה"ג בעו"ג מישראל, מיירי דהעו"ג הוא במסבה ואמאי מתיר, אבל זה עכ"פ קשה, דאכתי נימא, דהא דעו"ג מעו"ג, מיירי שעו"ג הב' אינו במסבה רק העו"ג הראשון יושב במסבה (ואפ"ה אסור משום גזירה דלמא אתי לברוכי על נר דעו"ג א') ודומיא כזה מיירי במה שהתיר, עו"ג מישראל, כי העו"ג שהוא הב' אינו במסבה, ובישראל מעו"ג, אף שהעו"ג שהוא הראשון, מיירי במסבה, מ"מ בזה הרי מותר אף במסבה, כנ"ל, וא"כ מנלן מהר"מ, לאסור בעו"ג, במקום דליכא משום חשש ומסבה דעו"ג, רק מצד שלא שבת, משא"כ להט"ז דלהמ"מ גם בישראל מעו"ג במסבה, אסור, א"כ ע"כ הא דעו"ג

---

* הגה"ה ולע"ד צ"ע. על הדרישה דהיאך אפשר לומר. דמ"ש הטור. אבל בתנורים גדולים ופיהם פתוחין אין לחוש. ר"ל או פיהם פתוחין. והרי דברי הטור לקוחים מדברי התוס' והרא"ש בע"ז (דף ס"ו ע"ב). עיין בב"י ח"י צ"ז שכ"כ. וז"ל שם. והתוס' והרא"ש כתבו בפרק בתרא דע"ז כו'. וכתב רבינו הטור בסימן ק"ח. עכ"ל. והנה אף שברא"ש שם הלשון.

שפתי דעת סימן ק"ח

ס"ק **ט בא"ד א'** דהאי בצדו. ר"ל פתוח ממש כו' אם נתבשל הבצל כו'. כ"כ בשו"ת נ"ש סי' ס"ח. נ"ב עיין לעיל סי' צ"ו בפ"ת סוסק"ד בשם תשובת מקום שמואל סי' צ' ותשובת פמ"א ח"א סוסי' ס"ד. וספר באר יעקב סי' ק"ג. ע"ש וביא"פ שם מזה. ועיין בסימן קי"ד סעיף ח' בהגה"ה. ובמנ"י כלל ל"ה סק"ח ועיין במ"ז כאן סק"ה. דאף בתחלת הבישול מבטל מיד החריפות. ע"ש :

ס"ק **י בא"ד א'** משא"כ כסוי מכלי. נ"ב כבר כתב כן לעיל בשפ"ד סק"א והבאתי שם שכ"ה גם בחי' רע"א. ועיין בחכ"א כלל ס"ב סי' ה'. דכסוי של בצק אם היא משוחה בשומן. או נילוש בשמן דינו כמגולה ע"ש וכ"ה בכרתי סקי"א בשם אחרונים. ע"ש ומבואר כן באמת באו"ה כלל ל"ט. הובא בד"מ כאן אות ג' :

ס"ק **יא בא"ד א'** אבל המנ"י אות כ' הביא דברי התוס' פסחים ל' ד"ה ואפילו. ר"ל דעל מה דקאמר בגמ' שם דרבה בי אהילאי אסרה להפת שנאפה בתנור שנתנו בו שומן בקרקעיתו למיכלה אפילו במילחא. כתב שם התוס' וז"ל. והא דאמר בפ' כ"צ ע"ז ע"ב. פת שאפאו עם הצלי בתנור. אסור לאוכלו בכותח. דמוכח בהדיא דלחודיה שרי. התם לא אסירא אלא מטעם ריח. דליכא איסור כולי האי. עכ"ל. ומזה הביא המנ"י שם ראיה. דאפילו בפת מרובה. מותר לאוכלו לבדו. וגם בפר"ח השיג על הש"ך וראייתו ג"כ מלשון הגמ' דפ' כ"צ ע"ז. דאמר פת שאפאו עם הצלי אסור לאוכלו בכותח דמוכח בהדיא. דלחודיה שרי. וסתמא קאמר לה. בין מרובה. בין מועט. ועז"ק השפ"ד דלא הבין כלל. דהרי כדברי הש"ך מבואר גם בתו"ח שם בכלל ל"ה סוף ד"ה בשם הש"ד סי' ס' דפת שנאפה עם בשר תחת המחבת שקורין טרפיד. דאסור לאוכלו לבדו דבכה"ג הוה כלש ממש עם חלב. המבואר בסימן צ"ז ס"א דבפת מרובה אסור לאוכלו אפילו לבדו והראיה מפסחים דף ע"ז. יש לדחות. דהא הרי"ף פי' שם דלכך מותר הפת שאפאו עם הצלי. לאוכלו עכ"פ לבדו. דהא אין בפת זה רק ריח. וריחא לאו מילתא בדיעבד. משא"כ פת שלשו בחלב. דאסור אף דיעבד במין ההיפוך. גזרו לאוכלו גם לבדו. דלמא יבוא לאוכלו עם בשר. א"כ לפ"ז בנאפה הפת עם הצלי תחת הטרפיד דבזה אף ריחא מילתא. וגם בדיעבד אסור בחלב. שפיר יש לאסור גם לבדו. דילמא אתי לאוכלו בחלב. והא דהתוס' בפסחים דף ל' שם. לא תירצו כן. דשאני בפת דרבה בר אהילאי דאיכא ביה שומן בעין. דאסור אף דיעבד בחלב. לכך גזרו אף לבדו. משא"כ בפ' כ"צ. גבי ריחא דמותר בדיעבד. לכן לא גזרו שלא לאוכלו לבדו. די"ל דהתוס' לשיטתם דפסקו כר"ת דריחא מילתא אף בדיעבד. לכן הוצרכו לחלק בין ריח לבעין. כנ"ל. דמ"מ בריחא אין בו איסורא כולי האי. ואף התוס' דס"ל. דריחא אוסר אף דיעבד. ואעפ"כ הוא מתיר הפת לאוכלו בעיניה. מ"מ י"ל דבטרפיד מודה. דזה חמור טפי משאר ריחא דזה הוי כבעין. ואסור לאוכלו אף לבדו בפת מרובה. נ"ב וכ"פ בחו"ד חי' סק"ו. וכ"מ בבל"י סוסק"ט. וכ"ה בחכ"א כלל **ס"ב** סי' ו' ע"ש :

ס"ק **יב** ומיהו בטרפיד לכתחלה ודאי אסור אף בזא"ז. נ"ב עיין ביד אברהם מ"ש בזה :

ס"ק **יג בא"ד א'** עכשיו ראיתי כו' משא"כ עתה דמה דאין ד"ח בלא"ה מותר בדיעבד דלא בלע כלל. וא"כ היאך יסייע לבטל נ"ב וכ"ה בחו"ד חי' סוסק"ח בפשיטות. דבעינן שיהיה בהד"ח עצמו ס'. וע"ע בחכ"א כלל ס"ב סי' ה' שכתב דנ"ל דדוקא הקדירות שהם מגולים הם מסייעים לבטל. אבל המכוסים אינם נכנסים כלל בגדר הספק. ע"ש. והוא פשוט וכ"ש מדברי השפ"ד וחוו"ד כאן :

בא"ד ב' עוד כתב שם באות ה' דעתו שצריך לאסור בנגעו זה בזה. וריחא הנ"ל ובאמת באו"ח סי' תס"א ס"ה מבואר חמץ ומצה שנאפו בתנור אחד. לא נאסר רק כ"נ בנגעו. ואף דהחמץ כחוש מ"מ המרדכי פכ"ש שם נמי בכחוש מירי דעובדא היה שם ג"כ. **שעו"ג** השליך לחם חמץ לתוך תנור מצות. וכתב המרדכי דאם נגע אסור ואפ"ה כתב הכו"פ בכוונתו דהמצה כולה אסור והמנ"י כלל ל"ה אות י"ב. פסק כדברי המרדכי פכ"ש דהא דריחא מותר. הוא דוקא באין נוגעים זה בזה. ואפ"ה כ' דנוגעים סגי כ"נ. ועיין בטור או"ח סי' תס"א כי י"א בנוגעים משמע הכל. ר"ל דז"ל הטור שם מצה שנאפית עם חמץ בתנור כתב ר"ת שמותר. דריח כי האי לא מצינו שיאסר כל הפת ויש אוסרין בנגע זה בזה. עכ"ל. **משמע דלהי"א שהוא** המרדכי פכ"ש. אסור כל הפת בנגע זה בזה. הרי משמע כהכו"פ. ומ"מ להלכה קי"ל להתיר בכ"נ. כמ"ש בש"ע או"ח כנ"ל :

בא"ד ג' עיין במנ"י שם אות כ"ד שכתב דמ"ש הש"ך בסי צ"ב סק"ח ובק"ה סק"ל. דאו"ה מודה לטור ורשב"א דבמינו הכל מצטרף ומ"ש או"ה כלל י"ד סק"ה. דאין הכל מצטרף. היינו מבשא"מ. ובזה גם הטור מודה שזה סותר מ"ש או"ה כלל י"ב אות ט' דמבואר שם שחולק על הטור בזה. ובודאי איתמיטתיה לש"ך דברי או"ה אלו. עכ"ל. ולי"שב זה. צ"ל דמיירי באו"ה כלל י"ב ד"ט שם. במב"מ בשמא באינו מינו בטעמא כמו בשר נבלה שור ובשר כשר משה וגדי אם נאמר דחלוקין בטעמן. כמ"ש בפתיחה אבל במב"מ בטעמא. מודה או"ה לטור ורשב"א. דכל הנכנס בספק מסייע לבטל ואנו מוכרחים לומר כן. כי היכא דלא תקשה ממה שהעתיק או"ה עצמו סוף כלל כ"ו דברי הרשב"א וטור. בסתם דכל מה שנכנס בספק מסייע לבטל עיין בש"ך ק"ה סוס"ק ל'. שכ"כ להדיא :

ס"ק **יד בא"ד א'** ובזה מחולקין דבחמץ רק בה"מ מותר. ואלו בשאר איסורין דיעבד אף בלא הפסד כלל שרי כו' ומיהו ת"ג וסתום לגמרי כו' אף שבשאר איסורין בעינן ג"כ ה"מ כמ"ש לעיל בשפ"ד סק"ז דכ"מ באו"ה כו'. מ"מ כיון דיש סברא לומר להקל בת"ג לכתחלה אף שאין פיו פתוח כלל. ושמה שכתב הטור ת"ג ופיו פתוח. הוא וא"ו המחלקת ר"ל. או פיו פתוח כמ"ש הדרישה כאן סק"ב *) אף דלא ק"ל כן. מ"מ שוב בחמץ אין להחמיר דיעבד בה"מ. אלא בתנור קטן וסתים לגמרי. כו' :

בא"ד ב' ועיין ח"י שם כתב דמהרי"ל סי' ר"ד הביא ראיה מבת תיהא. ועיינתי במהרי"ל כו'. ר"ל דז"ל הגמ' בפסחים ע"ו ע"ב. אמר רב בשר שחוטה שמן שצלאו בתנור עם בשר נבלה כחוש בשני שפודין רחוק זה מזה אסור מ"ט. מפטמי מהדדי שהרית מן השומן נכנס לכחוש ומפטמו. וחוזר זה ומוציא ריח ג"כ ואוסר להשחוטה ולוי אמר דמותר. ריחא בעלמא הוא. וריחא לאו מילתא היא. מיתיבי. אין צולין שני פסחים כאחד. מפני התערובות ונמצא. פסח נאכל שלא למנוייו מאי לאו תערובת טעמים דפטמי מהדדי. ע"י ריחא. ונמצא פסח נאכל שלא למנוייו וקשיא ללוי. לא מפני תערובות גופים שלא יתערבו זה בזה. ואפילו גדי וטלה זימנין דלאו אדעתייהו. ואוחלפי. ה"נ מסתברא. מדקתני סיפא. אפילו גדי וטלה. אא"ב מפני גופין. היינו דקתני אפילו גדי וטלה. אא"א מפני תערובות טעמים מה לי גדי וטלה. ומה לי גדי וגדי. ופריך אלא מאי. ע"כ מפני תערובות גופין. הוא דאסור אבל תערובות טעמים שרי. לימא תהוי תיובתא דרב. ע"כ. וז"ל הסוגיא בע"ז ס"ו ע"ב. ההיא בת תיהא. [נוקבים נקב במגופת החבית ומניחין פיהם ע"פ הנקב. להרית את היין לבודקו אם יכול להתקיים] עכו"ם שיריית ביין של ישראל ש"ד. ישראל ביין של עכו"ם. אביי אמר אסור. ורבא אמר מותר. אביי אמר אסור. ריחא מילתא היא. רבא אמר מותר. ריחא לאו מילתא היא. והנה הח"י באו"ח סי' תמ"ז סק"י כתב. דמ"ש הרמ"א כאן להקל בה"מ גבי חמץ. כמו בש"א. הוא אפילו בתנור קטן וסתום מכל צד. ואף שהמג"א מחמיר בזה אף בה"מ אין דבריו מוכרחים נגד מהרי"ל בתשובה סי' ר"ד שמביא ראיה ברורה לדבריו. ממה דמבואר בש"ס ופוסקים גבי בת תיהא לענין י"נ דריחא לאו מילתא היא. אף דיי"נ במשהו. אלא ודאי בכ"ע ריחא לאו מילתא היא. אפילו בדברים הנאסרים במשהו. עכ"ל ועז"ק השפ"ד דהוא עיין שם במהרי"ל. ומביא ב' ראיות לדבריו.

חדא

כמו בטור כאן אבל מ"מ הרי בתוס' שם מבואר להדיא דתרתי קאמר גדול. וגם פתוח. דז"ל התוס' שם. ד"ה רבא אבל תנורים גדולים שלנו אין לחוש לריחא ובלבד שלא יהא פי התנור סתום. עכ"ל :

שפתי דעת סימן ק"ח

חדא דאי איתא. דאף לדידן דקי"ל כלוי. דריחא לאו מילתא. מ"מ עכ"פ משהו הוי. ובדבר שאוסר במשהו. כמו חמץ וכה"ג. לכ"ע ריחא מילתא. אלא דרב ס"ל. דריחא הוי טעם גמור. א"כ מה פריך בפסחים שם. לרב דלדידיה דפירש משום תערובות טעמים מאי אפילו גדי וטלה. דמה רבותא יש בגדי וטלה. יותר מגדי וגדי. כנ"ל. והרי שפיר הוי רבותא. וה"ק. ל"מ גדי וגדי. דהוא מב"מ. פשיטא דאסור לרב דס"ל כר"י דמב"מ במשהו. ואפילו א' אמרת דריחא לאו מילתא היה אסור. דעכ"פ משהו מיהא איכא. אלא אפילו גדי וטלה. דהוא מבשא"מ. מ"מ אסור. משום דריחא מילתא. והוא טעם גמור וע"כ מוכח. דאי אמרינן ריחא מילתא. הוי טעם גמור. ואי לאו מילתא אפילו טעם משהו ליכא. וא"כ שפיר פריך לרב. מה לי גדי וגדי כו'. ראיה ב' מבת תיהא בע"ז שם. דאמר רבא ריחא לאו מילתא. אף דיי"נ אוסר במשהו. וע"כ דלמ"ד ריחא לאו מילתא. אף משהו ליכא. ועז"ק השפ"ד. דלא אבין לה. דהרי יש לדחות הראיות של מהרי"ל דלעולם אף ללוי דס"ל ריחא לאו מילתא. מ"מ עכ"פ משהו איכא. ואפ"ה מקשה שפיר לרב מאי אפילו גדי וטלה. כי א"ל דהברייתא ה"ק כנ"ל. דהוה אמינא. רק גדי וגדי דהוא מב"מ במשהו. ולכך אסור. כי אף מ"ד ריחא לאו מילתא. מ"מ עכ"פ משהו איכא. קמ"ל דאפילו גדי וטלה. דהוא מבשא"מ דבטל בס'. ומותר למ"ד ריחא לאו מילתא. מ"מ אסור דאתיא כרב דריחא מילתא. והוא נותן טעם גמור. דז"א. כי אף אם נימא דריחא לאו מילתא. ורק משהו הוי. אכתי פשיטא דאין צולין לכתחלה. גם גדי וטלה. כי אף דאיכא ס' נגד טעם משהו שע"י הריח. מ"מ הרי אין מבטלין איסור לכתחלה. ובברייתא קתני אין צולין. דמיירי לכתחלה. דבזה אין חילוק בין מב"מ לשא"מ. וליתני סתמא אין צולין. ורק לענין דיעבד כשכבר נצלו נ"מ במבשא"מ. בין אי ריחא לאו מילתא או מילתא (ולע"ד יש ליישב לדברי המהרי"ל. עפמ"ש בב"ח וט"ז או"ח תרכ"ו סק"ב. ותמ"ז סק"ה. וה"נ בנ"ד דצליית הפסח. הוי תמיד קודם הלילה. דאז לא הגיע עדיין זמן האכילה. ולא חל עדיין האיסור דשלא למנויין. א"כ אף כשיתערב משהו מזה לזה. לא מקרי מבטל איסור לכתחלה. וכמ"ש הפמ"ג עצמו. בס' גינת ורדים. כלל ע' בסופו. בשם אביו ז"ל. לתרץ בזה. לקושיית התוס' על רש"י. ע"ש). והראיה מבת תיהא בע"ז שם. ג"כ לא אבין לה. וכי שם אטו ע"י תערובת הוא. והא שם מיירי. דהאדם מריח מהיי"נ בעיניה. והוי לגמרי כאלו שותה משהו. מן האיסור לבדו. ואביי דאמר שם ריחא מילתא. י"ל דמודה ללוי בפסחים דאמר ריחא ל"מ. דשם מיירי דהריח נכנס בהבשר שחוטה. ומתערב בו. משא"כ בע"ז שם. דנהנה ומריח מיין האיסור עצמו. ורבא דאמר בע"ז שם. דריחא לאו מילתא. ע"כ הטעם משום דס"ל. דהריח מזיק לו. לפי שנכנס בגופו. כמ"ש התוס' בע"ז שם ד"ה רבא. וא"כ לפ"ז שפיר י"ל דאף למ"ד ריחא ל"מ. מ"מ משהו מיהא הוי. ובחמץ וש"א. האוסרין בתערובת במשהו. אסור ריחא לכ"ע. והתם בע"ז מתיר רבא מטעם הנ"ל. (ובזה יבואר לך. דברי השפ"ד כאן ע"ג) ועפמ"ג או"ח סי' תמ"ז בא"א סק"ד. בפשט דברי המג"א. שדחה ג"כ. לראיית מהרי"ל מפסחים שם. ועיין במחה"ש שם מזה באורך. ובמטה יהונתן כאן מזה. ועיין בשו"ת בית שלמה חיו"ד סוסי' קס"ד ובהגה"ה מבן המחבר שם אות א'. ע"ש.

ועיין בפלתי סק"ב מזה :

בסוה"ד ועיין מ"ש לקמן בבת תיהא. נ"ב עיין בשפ"ד סוס"ק כ"ד מזה. ובמ"ז רסק"י. ושפ"ד סקכ"ו :

ס"ק י"ח דין ג **בא"ד א'** היתר חריף כו' משמע לאסור אף בה"מ. ומיהו באיסור חריף. צידדו המנ"י ושאר אחרונים. כצ"ל. עיין במ"ז סק"ה. ותראה כדברי שהמנ"י צידד באיסור חריף והפמ"ג שם הניח בצ"ע בה"מ וצורך גדול. ובהיתר חריף ק"ל לאיסור דלא כהפר"ח. ע"ש. וכ"ה במ"ז סק"ו. ד"ה נסתפקתי. דהכין הילכתא כדעת הרב דאסור אף בה"מ בהיתר חריף. וכ"ה באמת למעיין במנ"י כלל ל"ה. דבס"ק ט' באיסור ד"ח צידד שם דראוי להתיר ובסק"י גבי היתר ד"ח סיים כט"ז סק"ה דאוסר דיעבד. וכמ"ש בסולת למנחה שם כן בשם גיסו הרב בסא"ז באו"ח סי' תמ"ז ודבריו נכונים. דלא כפר"ח ע"ש. הבאתיו על המ"ז סק"ה. וכן בספרו ח"י סי' תמ"ז סק"י. כתב וז"ל ואם ההיתר ד"ח כו' אפילו בת"ג ופתוח אסור. וכן העליתי בספרי מנ"י. ודלא כהחולקים. משא"כ באיסור ד"ח. אין להחמיר מטעם שכתבתי בספרי שם. עכ"ל. (רק בכרתי סק"ט. ופלתי סק"ו העלה דבהפסד קצת יש להקל כפר"ח. ורש"ל. וכ"פ בחכ"א כלל ס"ב סי' ה' להקל בה"מ. אף בהיתר ד"ח ופתוח. אבל לא כן דעת הפמ"ג ויתר האחרונים. וכמש"ל על המ"ז סק"ה) וגם בחיי"א כלל ק"ך סוסי' י"ח. סתם כח"י. דאם ההיתר ד"ח. אפילו בת"ג ופתוח אסור אף בה"מ. עיין שם :

בא"ד ב' ומ"מ יראה לאסור. עפמ"ג או"ח סימן תמ"ז בא"א סוסק"ד שחזר והביא בשם העולת שבת שם סק"א שכתב דחומץ אין מפטם. לחמץ שנתבשל עמו כו'. וכ"מ ממג"א שם עיין שם :

בדין הו' **בא"ד ג'** אף בש"א בעינן ה"מ והיה לנו לאסור בחמץ גם בה"מ מ"מ כיון די"א דת"ג לחוד שרי לכתחלה אין לאסור לדידן עכ"פ דיעבד ובה"מ. ועיין במ"ש בסימן ע"ה על השפ"ד סקי"ג בהערת הגאון אבד"ק בערזאן. שכתב ראיה לסברא זו. דהיכי דיש דעה להתיר לכתחלה. עכ"פ אין לאסור בדיעבד. מ"ד הב"י באו"ח סי' תנ"ו. בד"ה כ' ר"י. ובמג"א סי' רנ"ד סקי"א. וסי' שכ"ג סקי"א. וא"א שם. וסי' תקל"ג סק"ב. וא"א שם. ע"ש :

בדין הו' **בא"ד ד'** אבל השי"ך שם אות א' בשם ב"ש החמיר. נ"ב עיין בב"י סי' צ"ז. שכתב בשם הרשב"א בת"ה הקצר. וז"ל. וכן דג ובשר שצלאן בתנור אחד. אסור לאכול הדג עם הכותח אפי' בד"א בשנצלו בתנור אחד צר כו' ע"ש. הרי מבואר דרק לאכול הדג עם הכותח אסור. אבל לאוכלו לבדו שרי בדיעבד. וכה"ג דייק בישב"ש פג"ה סי' ט"ו מדברי המרדכי בשם מיימוני. ע"ש. וכן באו"ה כלל ל"ט דין כ"ה דייק כן מדברי הר"מ בפ"ט מהמ"א. הל' כ"ג שכתב דדגים שצלאן עם הבשר. אסור לאוכלן בחלב משמע בפ"ע שרי. ע"ש אך עיין בפרישה סי' קט"ז סוף אות ה' שכתב לדחות לדברי הרשל"ל בישב"ש. די"ל דבסכנה לא איירי אלא באיסורא. ובא לומר. דאפילו הרואה להקל בסכנה יחשוש באיסורו. ע"ש. לפ"ז גם ברשב"א. ורמב"ם י"ל כן. דלא מיירי רק מדין איסור בב"ח. ועיין במנ"י כלל ע"ו סקכ"ו שהאריך וסיים וז"ל אבל מ"מ היכא דליכא ה"מ. ראוי להחמיר. כו' וגם הסמ"ק סי' רי"ג פסק להחמיר. ודוקא בתנור קטן. אבל בתנורים גדולים שלנו אין להקפיד. וכן נראה עיקר להלכה. ודלא כב"ש. שהפריז על המדה להחמיר בכ"ע. ואפילו בת"ג. ע"ש. ועיין במטה יהונתן שכתב דתליא בזה. דאי נימא דדגים בבשר אוסר במשהו. כמו באותו נחש. א"כ הרי כבר כתב המג"א דבמקום דאוסר במשהו. אפילו ת"ג ופתוח אסור. א"כ בנ"ד לא מהני כלל ת"ג ופתוח משא"כ לפמ"ש הפ"ח לחלק בין ארס נחש לכאן כו' ובאיכא ס' הוי כאלו לא היה שם בשר כלל. לפ"ז שפיר שייך לחלק. גם כאן בין ת"ג ופתוח. לת"ק וסתום. ע"ש. וכ"ה כונת השפ"ד בסימן צ"ז סק"ג במ"ש. ובאמת הרב שפסק בק"ח (ס"א בהגה"ה) ובאו"ח (סי' תמ"ז ס"א בהגה"ה לענין חמץ יש להחמיר דריחא מילתא. אף דעבד דמשהו איכא. ה"ה סכנתא. אם נאמר דלא מהני ס'. ע"ש. ומבואר מדבריו ג"כ. דלפ"מ דהעלו האחרונים בסימן קט"ז דבטל בס'. יש להקל בזה בת"ג דלא כב"ש. ועיין בסולת למנחה כלל ע"ו דין י"א בהגה"ה שכתב על המנ"י שם סקכ"ו הנ"ל. שכן הסכמת הפר"ח בסימן קט"ז סק"ה. ועיין בחכ"א כלל ס"ח סי' א' :

בדין הת' **בא"ד ה'** דכ"ז שאין זב תחת הדגים אין לחוש כו'. נ"ב ובספק או זב. אסור מחמת ספיקא דאוריתא. כמ"ש בשפ"ד סי' צ"ז סק"ג. ועיין בנה"כ סי' קט"ז על הט"ז סק"ב. וביא"פ שם בשם שו"ת בית יהודה סי' כ"ה ועפמ"ג או"ח במ"ז סוסי' קע"ג. ובא"א סי' ד' סק"ב. דאף לר"מ דכל ספק. מ"ה שרי. מ"מ ספק סכנה מה"ת אסור משום ושמרתם לנפשותיכם. ע"ש. כו' ת"ג. הוא המחזיק י"ב עשרונים בקרקעית. נ"ב עיין במ"ש לעיל סי' צ"ז על השפ"ד סק"ה מזה :

סוס"ק כד **בא"ד א'** אבל להריח. אף בחוטם משמע דשרי. ומיהו י"ל דוקא בת תיהא ולא בע"א. נ"ב עיין בה"ט כאן סקכ"ד שהביא בשם התוס' דע"ז. דדוקא ביין מותר משום דחוזק היין הולך בחוטמו ומזיקו. וליכא הנאה. אבל בש"א לא. ועיין בה"ט או"ח רסי' רט"ז סק"א שכתב בשם הלק"ט ח"א סי' קצ"ז בשם תשובת אמונת שמואל סי' מ"ה דדבר שאסור באכילה ולא בהנאה. מותר להריח בו אפילו לכתחלה. ועיין בפ"ת כאן סק"ה שהביא בשם הש"ג. פ' בתרא דע"ז. גבי בת תיהא. שדעתו. דה"ה בש"א שאינם איסורי הנאה. אם עיקרם להריח אסור להריח בהם. וק"ו לברך עלהם. ובתשו' אמונת שמואל סי' מ"ה השיג עליו כו'. ע"ש ועיין במנ"י כלל ל"ה סקל"ח שהביא ג"כ לדברי תשו' אמונת שמואל שדחה לדברי הש"ג במה שתלה עצמו בדברי התוס' והר"ן דכל שאסור באכילה ועיקרו להריח בו אסור להריח בו. והסכים המנ"י שם דבאמת מ"ש הש"ג שזה הוא דעת הר"ן ותוס' שם זה ודאי שגגה היא. דבתוס' שם לענין זילוף תרומה טמאה. משמע להיפוך אך מצא סעד לדברי הש"ג דבתשובת מהר"ם מרוטנבורג סי' כ"ד מבואר להדיא בשם הרשב"א דבמידי דעביד לריחא אף שמותר בהנאה. אם הוא אסור באכילה אסור להריח בו. וכ"כ הרוקח סי' תנ"ד ומה שמביא בתשו' אמונת שמואל ראיה להתיר. מדמתירין בפ"ק דפסחים לזלף יין של תרומה טמאה. אין זו ראיה לפמ"ש התוס' בב"ק פ' הגוזל קט"ז ע"א ד"ה הכרעה שלישית בשם יש מפרשים. וגם מה שמביא שם עוד ראיה ממוסק כו'. כבר עמד ע"ז הש"ג עצמו שם ויש ליישבו. עכ"ד. ועיין בפר"ח. ובל"י סוס"ק כ"ב. ולחה"פ סקכ"ג חכ"א כלל ס"ב סי' י' ע"ש. ולפלא על החכ"א והפ"ת. שלא הביאו מדברי המנ"י הנ"ל :

ס"ק כז **בא"ד א'** הנה השמיט מלת מחובר שכתב במרדכי כו'. ר"ל דהכי איתא בסוכה ל"ז ע"ב ואמר רבה. הדס של מצוה אסור להריח בו פרש"י דגמרינן מסוכה. דילפינן בפ"ק דף ט'. דחל שם שמים על עצי סוכה. ליאסר בהנאה כל שבעה. הואיל והקצו למצוה אתרוג של מצוה. מותר להריח בו. מ"ט הדס דלריחא קאי. כי אקצייה מריחא שהוא דרך הנאתו אקצייה. אתרוג. דלאכילה קאי. כי אקצייה. מאכילה אקצייה. ואמר רבה. הדס במחובר [לענין שבת נקט לה. כל ימות השנה] מותר להריח בו. אתרוג במחובר. אסור להריח בו. מ"ט. הדס דלהריח קאי. אי שרית ליה להריח לא אתי למגזז' [למתלש.] דהא כשהוא מחובר נמי מריח ליה שפיר אתרוג דלאכילה קאי. אי שרית ליה להריח אתי למגזייה דבעת שמריח. ישכח ויתלשנו. ואכיל ליה עכ"ל הגמ' עם פרש"י. והנה במרדכי פכ"ש כתב וז"ל. וראיה מהדס במחובר ואתרוג במחובר. במס' סוכה עכ"ל. וראיה זו תמוה לפרשו. דחוץ מזה דקשה. דמה שייך ענין זה דמיירי לענין שבת ומשום שמא יתלוש לכאן. אלא דגם אדרבה משם מבואר ההיפוך. דבהדס שעומד להריח מותר. ואתרוג שאין עיקרו להריח אסור. והנה הש"ך כאן השמיט. מלת מחובר שבמרדכי. ולפ"ז ראיית המרדכי הוא. ממה שאמר מקודם בגמ' שם דהדס של מצוה כו'. ושפיר הביא ראיה דבדבר שאין עיקרו להריח. מותר להריח בו. כמו באתרוג שם ובעיקרו להריח אסור. כמו בהדס שם. אך דהש"ך דחה. דמ"מ אין ראיה דיש לחלק בין איסור מוקצה דמצוה. לאיסור הנאה. ובפר"ח אות כ"א הביא בשם אמונת שמואל שכתב דבאמת גרסינן במרדכי. מלת מחובר. וכך היא ראיית המרדכי מדאמרינן דאתרוג אסור להריח בו בשבת במחובר. כיון דעיקרו לאכילה. אי בטל הריח שבו. וגזרינן ביה שמא יתלוש ויאכל. הרי מבואר דדבר שעיקרו לאכילה אי בטל הריח שבו. עכ"ל. אבל עדיין לא יצא ידי חובת ביאור. דאכתי מה ראיה מהתם. דהוי המעיין בגמ' ורש"י הנ"ל. יראה. דלאו מתורת ביטול. אסרו להריח בשבת באתרוג המחובר. אלא דהתם הטעם. כיון דעיקרו לאכילה קאי. חיישינן שמא ישכח ויתלשנו לאכילה ומאיזה טעם. צריכין התם לדין ביטול ולכן כתבו הכה"ג בהגהות הב"י. ומנ"י בכלל ל"ה סקל"ט שיפה עשה הש"ך שהשמיט תיבת מחובר שכתב במרדכי. וגם ברשב"א סי' תתמ"ט ותשובת מהר"ם מרוטנבורג. ורוקח סי' תנ"ד כתבו להדיא. הראיה של המרדכי. מהא דהדס של מצוה כו' כי אקצייה מריחא אקצייה כו' אתרוג של מצוה מותר להריח כו' ומבעל אמונת שמואל נעלם לשון הרוקח ומהר"ם שכתבו להדיא. הראיה כהש"ך ועיין בס' תפל"מ שתירץ לקושיית הש"ך. ע"ש. ועיין בפלתי ס"ק י"ב מ"ש ליישב בזה. ע"ש :

בא"ד ב' והנה תראה מ"ש הש"ך אבל דבר שאסור מן התורה. לדעתי כו'. ר"ל דמלשון הש"ך משמע דה"ק. דשאני התם דאסור משום מוקצה שהוא דרבנן. הילכך אתרוג כיון שאינו עומד להריח מותר. אבל בדבר שאסור מה"ת. כו'. ולכאורה למה הוצרך לזה. והרי אף אם יהיה שם האיסור מוקצה מה"ת. ג"כ היה יכול הש"ך לדחות דשאני התם. דהוא רק משום דהוקצה למצותו הילכך כיון שאינו עומד להריח אמרינן דריחו לא הקצה כלל למצוה משא"כ בדבר שאסור בהנאה ל"ש לחלק בין עומד לכך. או לא. דס"ס נהנה הוא מריח האיסור. לז"ק השפ"ד. דהש"ך כתן בזה כונה מיוחדת והוא דהנה המעיין ברש"י שם. ד"ה. הדס של מצוה אסור להריח בו במ"ש דגמרינן בסוכה דילפינן בפ"ק דף ט' כו' [כנ"ל באות א'] ושם דף ט' ילפינן לה מקרא. דאמר רב ששת מניין לעצי סוכה שאסורין כל שבעה. ת"ל חג הסוכות שבעת ימים לה'. ותניא ריב"ב כשם שחל שם שמים על החגיגה דשלמי חגיגה שם שמים חל עליהן לאוסרן עד לאחר הקטרת אימורין כך חל שם שמים על הסוכה. שנא' חג הסכות שבעת ימים לה'. מה חג חגיגה לה'. אף סוכה לה' ע"ש. א"כ משמע מפרש"י הנ"ל. דבאתרוג והדס. האיסור מוקצה בהו. ג"כ מה"ת דגמרינן להו מעצי סוכה דאסורין מה"ת. כיון שהוקצו למצוה. ומהר"ם בן חביב בס' כפות תמרים נתקשה בזה. דהרי י"ל שאני סוכה שנוהגת בלילות כבימים. משא"כ אתרוג ולולב שאינו נוהג בלילות כבימים. שפיר י"ל דלא הוי רק מדרבנן ועיין בב"י או"ח סי' תרנ"ג. שהעתיק מקודם דברי רש"י הנ"ל. דמשמע דאיסור מוקצה. דהדס ואתרוג הוא מה"ת כעצי סוכה. ואח"כ העתיק לדברי הרשב"א בתשובה. דהדס של לולב. אם התנה. מותר להריח בו. דמסתבר שהתנאי מועיל בו. ולא דמי לעצי סוכה. דהתם חג הסכות לה' כתיבא. מבואר מזה. דחוץ מעצי סוכה דאיכא ביה קרא. כל דבר שהוקצה למצוה. אינו רק מדרבנן. ולא גמרינן לה מעצי סוכה. והם דברים סותרים. ולפ"ז אי נאמר כפרש"י. דמוקצה דהדס ואתרוג מה"ת הוא. דנלמד מעצי סוכה. ולקושיית מהר"ם בן חביב. נתרץ דלאו גז"ש ממש היא שנאמר שיש פירכא. מה לסוכה שנוהג גם בלילה. אלא דרק גילוי מילתא בעלמא הוא. דכיון שהודיעה לנו התורה. דעצי סוכה אסורין בהנאה כמו חגיגה. ה"ה בהדס ואתרוג דאסורין. דהוקשו לחגיגה ובודאי לכולה מילתא הוקשו לחגיגה ר"ל. דלאו רק באכילה לחוד אסורין. אלא דאסורין גם בהנאה. א"כ שפיר הוכיח המרדכי מכאן. מדחזינן באתרוג שהוא אסור בהנאה מה"ת. אפ"ה מותר להריח בו. כיון דלאו להריח קאי. ה"ה בשאר איסור הנאה. באין עומד להריח דמותר :

בא"ד ג' ותצטרך לתוספת ביאור כו' ר"ל. דלהנ"ל. דאתרוג והדס אסורין בהנאה מה"ת. ובכל איסור הנאה מחלקינן דאם עומד לריחא אסור. ואם לאו מותר. א"כ עדיין צריך לבאר. אמאי הוצרך בגמ' להאריך שם. הדס דלריחא קאי. כי אקצייה כו' אתרוג כו' כי אקצייה מאכילה אקצייה. דהו"ל למימר בקיצור. הדס דלריחא קאי אסור ואתרוג דלאכילה קאי. ואינו עומד להריח. מותר. לז"ק הפמ"ג. די"ל דבמצוה יש ב' איסורין. א' דאסור בהנאה מה"ת. וא' מדרבנן. משום שהוקצה למצוה. ונ"מ בשנפסל למצוה. דאז איסור אורייתא אזל ליה. אפ"ה אסור מדרבנן עדיין. כיון שהוקצה פ"א למצוה עיין בסוכה ט' ע"א ובתוס' שם ד"ה מניין. ובאו"ח תרל"ח ס"א בהגה"ה דאפילו נפלו הסוכה אסורה. ע"ש. ולפ"ז אין מספיק להתיר להריח באתרוג. בטעם זה לחוד. כיון דאינו עומד להריח. דזה יועיל נגד איסור הנאה ממצוה. שמה"ת. אבל אכתי יהא אסור מדרבנן משום מוקצה וגם בהדס לא יספיק לאסור מטעם זה לחוד. שעומד לריח. וממילא דאסור. כיון שאסור להנות ממצוה מה"ת. דתינח בכשר לא בפסול. לזה אמר בגמ' אתרוג דלאכילה קאי. גם איסור מוקצה ליתי ביה. דכי אקצייה מאכילה אקצייה. וריחו לא הוקצה כלל. הדס דלריחא קאי. לא מיבעיא דאיסור הנאה איכא ביה מה"ת. אלא דגם מוקצה הוא. משום דכי אקצייה מריחא אקצייה. ואף בנפסל למצוה דאסור להריח בו. כנ"ל. משום איסור דרבנן דהוקצה כבר. והש"ך הרחיק דעה זו לגמרי. כי נראה לו בפשיטות דחוץ מעצי סוכה כל שאר מצות לית ביה איסור הנאה מה"ת כלל רק מדרבנן אסור. כיון שהקצה האדם אותו למצוה. לכן שפיר דחה לראיית המרדכי. (ועיין במנ"י כלל ל"ה סוס"ק ל"ט שכתב ליישב לקושיית הש"ך. ע"ש) :

משבצות זהב סימן ק"ח

דעו"ג מעו"ג, מיירי דגם העו"ג הא', אינה במסבה ושפיר מוכח, דין נר עו"ג שלא שבת, וק"ל:

בא"ד ב' והדר כתב המ"מ דהשמיט הר"מ ז"ל דין נר ישראל שלא שבת אף דכ"ש הוא מעו"ג, ר"ל דלמה הוצרך המ"מ לתרץ, דדין נר ישראל שלא שבת, מוכח ממה שהתיר לברך על נר של חיה וחולה שנדלק בשבת עבורם, דמשמע הא כשהודלק בשבת באיסור, אסור לברך עליו במו"ש, משום שלא שבת, והרי כיון שכתב המ"מ, דהר"מ במ"ש עו"ג מעו"ג אסור, נשמע, דנר עו"ג שהדליק בשבת אף שאינו מוזהר על שבת, מ"מ לא שבת מקרי ואסור, א"כ ממילא ידוע דכ"ש נר ישראל (שמוזהר על שבת) שלא שבת דאסור לברך עליו, לז"א הפמ"ג, משום דאכתי הא דאסר הר"מ בהכ"ו, עו"ג מעו"ג, אף דע"כ מיירי באין מסבה כלל, מ"מ י"ל דהתם לאו משום דלא שבת הוא, אלא גזירה אטו מסבה, ולזה הוצרך המ"מ לומר, דעיקר דין דלא שבת, נשמע ממ"ש הר"מ בהכ"ז באור חיה וחולה כנ"ל, ומה שלא כתב זאת בפירוש משום דאינו מצוי שידליק ישראל נר בשבת:

בא"ד ג' ומ"מ י"ל דהמ"מ סתמא אמר דמהנה מוכח דאף סתם עו"ג כו', ר"ל דלעולם דלא כט"ז, אלא דלהמ"מ באמת בישראל מעו"ג, אף במסבה שרי ואפ"ה לא קשיא מה דקאמר בהכ"ה, המ"מ דמדברי הר"מ בהכ"ו שכתב לאסור עו"ג מעו"ג מוכח דין עו"ג שלא שבת, דאיזה הוכחה יש לו, דהר"מ שם מיירי אף באין מסבה, דלמא מיירי שם, בעו"ג ראשון במסבה, כנ"ל, דז"א, דהמ"מ סובר דהר"מ בהכ"ה שכתב בסתם, ואין מברכין על הנר של עו"ג. שסתם מסבתן לע"ז. אין הכוונה. במסבה דוקא. אלא דאף בנר של סתם עו"ג. רק שא"י אם הוא במסבה כלל. מ"מ אסור. אטו סתם מסבתן, שהוא לע"ז. ואם כן ע"כ מה שכתב הר"מ בהכ"ו דעו"ג מעו"ג אסור. מיירי באופן דליכא למיחש לע"ז. כגון בידוע שלא היה במסבה. ומשום שלא שבת (דאל"כ מה קמ"ל הר"מ שם) אבל בישראל מעו"ג. אף שהעו"ג במסבה. מכל מקום כיון שמברך על הנר שביד ישראל ש"ד. ומיהו אין זה נכון לומר שהמ"מ הבין בר"מ שאף בסתם עו"ג אוסר. אטו מסבה. ועיין בט"ז או"ח סי' רצ"ח סקי"ה:

בא"ד ד' עיין בא"ר שם אות י"ז תמה. אמאי מחצה על מחצה מברך כו'. ר"ל דבאו"ח סי' רצ"ח ס"ז כ' דאם היה הולך חוץ לכרך. וראה אור אם רובן עו"ג. אין מברכין עליו. ואם רובן ישראל. או אפילו מחצה על מחצה. מברכין עליו. ותמה בא"ר שם. דאמאי במחצ"מ מברך. והרי קי"ל ספק ברכות להקל. ותירץ הפמ"ג. דודאי אייר שם בהלך כשחשכה קצת. (דאז שוב ליכא עמוד ראשון). וא"כ בעו"ג גופי' דיעבד יצא בכה"ג שהוא עמוד שני. כמ"ש המג"א שם סקי"א. ורק לכתחלה גזרו שלא לברך משום עמוד ראשון. פי' שיבוא לברך סמוך לחשכה מיד. על אור שהודלק בשבת בעוד שלא ניתוסף שלהבת של היתר וכיון שכן בכה"ג דהוא מחצה ישראל ומחצה עו"ג. תו מברך אף לכתחלה. ולזה נתכוון הא"ר שם אות י"ז (נ"ב עפמ"ג או"ח רצ"ח בא"א סקי"ג. ועיין בס' קובץ על הר"מ בפ' כ"ט משבת הכ"ו. שתירץ ג"כ כמו הפמ"ג כאן. וע"ש מ"ש בשם הצל"ח בזה) ולפ"ז הא דמבואר בסימן רי"ז סעיף ה' דהיה הולך חוץ לכרך. והריח ריח טוב אם רוב העיר עע"ז. אינו מברך. ואם רוב ישראל מברך. ע"ש. בזה במחצה על מחצה אינו מברך. דהוי ספיקא דאורייתא. ואפילו להריח לחוד. בלא ברכה. אסור בכה"ג:

בא"ד ה' מה שיש לפקפק שם בפ' לפנינו כו'. ר"ל דהמג"א בס' רצ"ח סקי"ג. תמה אמאי אמרי' אם רובן עו"ג כו'. ונימא כל קבוע כמחצה על מחצה דמי. והו"ל ספ' ואפי' ברוב עו"ג. הוה לן להתיר. דהא קי"ל דקבוע כמחצ"מ בין לקולא בין לחומרא. ותירץ דאפשר דזה לא מקרי קבוע. דהאור פירש. ע"ש. והקשה בספר תו"ש. הא קי"ל ביו"ד סי' ק"י (סעיף ג'. בהגה"ה) דפירש לפנינו. ל"א כל דפריש מרובא פריש. לז"א הפמ"ג. דל"מ להר"ן שסובר. דפירש לפנינו אינו אלא מדרבנן. אבל מה"ת אמרינן ביה כל דפריש מרובא פריש עסי' ק"י בש"ך סקכ"ו פשוט דאין כאן קושיא. דהיאך יברך. כיון שמדאורייתא אמרינן דהאור פירש מרוב גוים אלא אפילו להרשב"א בארוך. דסובר דמה"ת בפ' לפנינו. ל"א כל דפריש מרובא פריש. והו' כמחצ"מ. מ"מ י"ל דאור פירש שלא בפנינו מקרי. ואמרינן ביה דפריש מרובא פריש. ונ"ב עיין במחה"ש על המג"א שם מה שתירץ על קושיא זו בע"א:

בא"ד ו' ועו"ג במסבה. וישראל להדליק ממנו י"ל דמאיס כמו בשמים הבלועים מיי"נ. ר"ל דמבואר באו"ח סי' רצ"ז ס"ג. וכאן סעיף ו' דאין מבדילים עליהם. משום דמאיסי כמ"ש במג"א שם סק"א. וש"ך כאן סקכ"ו בשם רשב"א. דהקריבהו נא לפחתך. ה"ה דאסור להדליק לכתחלה מנר עו"ג במסבה. ולהבדיל עלה"מ דמאוס ואסור לגבוה. נ"ב עיין סימן רצ"ח במג"א סק"ח. בשם הי"ש סוף ביצה. ובב"י בשם הרא"ש ע"ש. ומה שבחמד משה. השיג על המג"א שם. כבר כתב בלבו"ש שם. דדבריו דחויים. ע"ש ועפמ"ג שם בא"א סק"ח שהעלה דלכתחלה אסור להדליק מנר עו"ג. ובדיעבד כשהדליק מברך עליו. ע"ש:

שפתי דעת סימן ק"ז ק"ח

באו"ח תרל"ח ס"ג בהגה"ה בשם הגהות אשר"י דאינן נאסרין אלא כשישב בה פ"א. אבל אם רק הזמינן לסוכה ולא ישב בה לא נאסרו והרי כיון דדרשה גמורה הוא מקרא הנ"ל. דאיתקש עצי סוכה לחג"גה. א"כ נימא דכמו בקרבן חגיגה. אם הזמינו בדיבור בעלמא. שאמר הרי זה קרבן. נאסר בהנאה. כה"נ בעצי סוכה. יהא אסורין בהזמנה. וכבר עמד על זה בט"ז שם סק"ג:

קצת חידושי דינים לסימן ק"ח

דיני ריחא כבר נתבארו פרטיהם היטב בשפ"ד סק"ח ובחוו"ד סוף הסימן בקיצורי דינים. אך בדרך אגב אעתיק כאן קצת מדיני סכנה דבשר ודגים. שהם מעשים בכל יום.

א אם נצלו בשר ודגים בתנור אחד. עיין במ"ש על השפ"ד סקי"ח דין ז' אות ד' שהבאתי שם כל חילוקי דיעות האחרונים בזה. ע"ש:

ב אם עמדה מתבת עם דגים על האש. ובצדה עמדה סמוך לה קדירה עם בשר ורוטב. והורתחו הדגים. ונשפך הרבה רוטב מהם לחוץ. ואין ידוע אם נשפך לתוך הבשר. או לא. אך זאת ידוע בבירור. שבאם נפל לתוך הבשר. ודאי ליכא ס' נגדו. או בנידון כזה שידוע בודאי שנפל לתוך הבשר. רק א"י כמה נפל. וספק אי יש ס' או לא:

הנה דבר של סכנה אסור מדאורייתא. עיין בחו"מ סי' תכ"ז ס"ט בסמ"ע שם סקי"ב שכתב דמה שאסרו חכמים משום סכנה. הוא מדכתיב השמר לך ושמור נפשך מאד. ועיין בב"י יו"ד סי' קט"ז הובא בהגה"ה שם סעיף ה'. שהב"א מהש"ס פ"ק דחולין ט' ע"א. דיש לחוש יותר לספק סכנה. מלספק איסור. וע"ש בדרישה סקכ"א. ועפמ"ג או"ח סי' ד' בא"א סק"ב דאף להר"מ דס"ל כל ספק מה"ת שריא. מ"מ בספק סכנה מודה דמה"ת אסור מקרא דושמרתם לנפשותיכם. ע"ש. ועיין בשם אריה חיו"ד סי' כ"ז שכתב ג"כ דסכנה הוא איסור דאורייתא. והביא מהסמ"ע שם. והשיג על הבאה"ג בחו"מ שם וכתב עליו ששגג בזה. בדברי הב"י דסימן קט"ז. ע"ש. ועיין בשפ"ד לעיל סי' צ"ז סק"ג שכתב שם בספק אם זב תחת הדגים. דאסור מחמת ספק דאורייתא לחומרא. ועיין בנה"כ סי' קט"ז על הט"ז סק"ב. וביא"פ שם בשם שו"ת בית יהודה סי' כ"ה. ועיין במ"ז או"ח סוסי' קע"ג. ומ"מ נ"ל דבה"מ וכ"ש יש להקל בנ"ד להוסיף עוד רוטב להבשר עד שיהא בבירור ס' נגד רוטב של הדגים דעיין לעיל בסימן ק"ב במ"ז סקי"ב. ולקמן סי' ק"ט בשפ"ד סקי"ג שהניח בצ"ע. אם גם בסכנה נוהג הדין דאין מבטלין לכתחלה. ובפתחי תשובה סי' קט"ז סק"ג מיקל בפשיטות. וגם בחמ"ד הל' תערובת ג"כ כתב. דבזה ל"ש דין דאין מבטלין. וביאר שם. דהוי כעושה דבר מר למתוק. ועיין כה"ג במג"א סי' תנ"ה סקט"ו. ואף דכתב לי הגאון אבד"ק בערזאן דאין להקל בסכנה לבטלו לכתחלה הבאתיו לקמן באות ד' מ"מ בספק כנ"ד. י"ל דהוי כעין ס"ס. שמא לא נפל כלל או שמא יש ס' כעת. ואת"ל דלא. שמא כפוסקים דמתירין להוסיף בסכנה וגם כיון שהוא לכ"ש. שייך לומר. שומר מצוה לא ידע דבר רע. וכמ"ש כה"ג במרדכי פכ"ש. והגהות מיימוני. לענין מים שלנו. הובא באו"ח סי' תנ"ה ס"א בהגה"ה וט"ז סק"ג. ומג"א סק"ז. ועיין בישועות יעקב סי' קט"ז סוסק"ג שצירף שם סברא זו. דשומר מצוה לא ידע דבר רע. מאחר שכונתו לכבד השבת בדגים ע"ש:

ג אבל באם יש ספק אי נשפך לתוך הבשר. ואף אי נשפך לתוכו. ספק שמא יש ס' נגדו. וכה"ג בדגים שנצלו עם בשר בתנור א'. **ספק אי זב תחתיו. וספק שמא יש ס'.** כיון שיש הרבה דגים. הנה בזה יש להקל מטעם ס"ס. שמא לא נשפך או זב כלל. ושמא יש ס'. וא"ל דהרי יש גם ס"ס לאיסורא. שמא נשפך או זב כ"כ. עד שאין ס' נגדו. ושמא כפוסקים דלא מהני ס' בסכנה. דז"א. די"ל כיון דהס"ס לאיסורא. אינו רק נגד ספק הב' דשמא זב. אבל לספק הא'. דשמא לא זב כלל. בזה אין שום צד לאיסור ואי ס"ס מטעם רובא. כמ"ש הרשב"א סי' ת"א הביאו הפמ"ג בפתיחה להש"ס בשורש הד' ובכמ"ד. א"כ בנ"ד ג"כ יש רוב להתירא דנצרף מחצה שבספק הא'. עם המיעוט של ספק הב' דשמא אף אי נפל או זב. שמא יש ס'. וכדיעה זו דמועיל ס' והוי רובא. ועיין לעיל בסימן מ"ד בשפ"ד סוסק"א. ובישוו"ע סי' ל"א סק"א. ובמה שכתבתי בחידושי דינים לסימן מ"ד דין ל"ב. מדברי התוס' כתובות ט' ע"א. והפני יהושע שם. ועוד הרבה ראשונים ואחרונים מזה בארך. ע"ש. אך באנו לחקירת הפמ"ג במ"ז או"ח סוסי' קע"ג. אי מועיל כל ס"ס בסכנה ע"ש. ומ"מ נראה דלפמ"ש בנה"כ סי' קט"ז על הט"ז סק"ב. לתרץ קושיית הד"מ. דשאני זיהרא דנחש דמקלי קלי טובא. וכ"ה בתשובת חוט השני סי' פ"ז. ולכן בשאר סכנה מועיל שפיר ס' ע"ש. א"כ כיון דכל ספיקו דהפמ"ג שם. הוא רק מדחזינן בגילוי דנחש דאסרינן. ולא אוקמינן אחזקה. אלמא דלא סמכינן אחזקה בסכנה. וה"ה די"ל דס"ס לא מהני. ע"ש. ולהנ"ל דיש לחלק בין נחש לשאר סכנה. א"כ אין ראיה ושפיר י"ל דבשאר סכנה אוקמינן אחזקה. ומועיל בו ס"ס. ובפרט דלמ"ד ס"ס כרובא. או עדיף מינה. גם הפמ"ג עצמו כתב שם דיש להקל. דמהני ס"ס. בסכנה. כמו באיסורא. ע"ש. וגם הרי כבר כתב המג"א שם דאפשר דבזמה"ז אין סכנה כ"כ. דנשתנו הטבעיים. וכ"כ הב"ח בשם הר"מ. ע"ש. ועיין בתשובת חת"ס סי' ק"א שהובא בפ"ת סי' קט"ז סק"ג. ע"ש שכתב דהרוחצו שיצא מחמירת סכנתא. דהשתא מיהת ליכא סכנה. ואפשר שגם בזמנם לא היה הסכנה. אלא במין ביניתא. ולא במינים המצויים בינינו. וליכא אלא איסור קל דרבנן. כו'. ע"ש. ועיין במ"ש לעיל בחידושי דינים לסימן ק"ח דין י"ט. ועיין בתפארת ישראל פא"ט משנה ה' סקע"ט שכתב בפשיטות דבסכנה לא מהני ס"ס. והביא ראיה מיומא דף פ"ג ע"א ע"ש ולע"ד אין ראיה. דשאני שם בגמ' דמיירי בסכנת נפשות דנפלה עליו מפולת. דברי היזיקא. דבזה באמת פשוט בש"ס. ושע"ע או"ח סי' ב' ג' דאין הולכין בפיקוח נפש אחר הרוב. ואף בכמה ספיקות מפקחין עליו. וע"ש בפמ"ג עצמו במ"ז שכתב דזה דאין הולכין בפיקוח נפש אחר הרוב. ולא אחר כמה ספיקות. הו"א אף למ"ד דס"ס עדיפא מרובא. וגם חזקה עם הס"ס לא מהני בזה. ע"ש. ולדבריו יסתור הפמ"ג א"ע למ"ש במ"ז סוסי' קע"ג כנ"ל. וע"כ דיש לחלק בין זה דפקוח נפש ממש. לסכנת מאכל. דלא ברור היזיקא כ"כ. ובפרט להרמב"ם כנ"ל. ועיין לקמן אות ו' בשם התוס' סוף פ"ק דמועד קטן. ובכ"מ הל' דיעות פ"ד הי"ח:

ד עיין במ"ז סי' ק"ב סוס"ק י"ב. ושפ"ד סי' ק"ט סקי"ג. שלא כתב דבר ברור. אי רשאי לבטל לכתחלה. דבר שיש בו סכנה בס' ובפתחי תשובה סי' קט"ז סק"ג. מבואר דבזה ל"ש מבטל איסור לכתחלה. ומותר להוסיף. ע"ש. וצ"ע אם יש לסמוך ע"ז למעשה. ושאלתי זאת להגאון אבד"ק בערזאן. וז"ל בתשובתו אשר שלח אלי:

ומה ששאל אם מותר לכתחלה לבטל דבר שי"ב סכנה בס'. והביא דברי מ"ז סי' ק"ב כו' ופת"ש סי' קט"ז מיקל. אם לסמוך ע"ז למעשה. הנה גם בחמ"ד הל' תערובות סי' ט"ז כתב בפשיטות דבזה ל"ש דין אין מבטלין איסור לכתחלה. וע"ש עוד הל' תערובות הוכפל סי' ט' שכתב דהוי כעושה דבר מר למתוק. וראיתי בספר מקמ"ח ליו"ד סי' קט"ז שעמד ג"כ על חקירה זו. והביא ראיה מהא דחולין צ"ז ע"א. כילכית באילפס הוי. ואר"י לטעמיה קפילא. ופרש"י שהיה שקץ דגים קטנים באלפס של בשר וא"כ איכא חשש סכנה. והו"ל לצוות לבטל לכתחלה ע"י הוספה. ובע"כ דאסור *) והנה בגוף הדבר דמהני ס', לגבי חשש סכנה כבר העירו בזה הפר"ח ביו"ד ובמ"ז או"ח סימן תקי"ג סק"ב. והביאו ראיה מש"ס הנ"ל. ועיין בשו"ת ספר יהושע בפו"כ סי' קס"ז שהעיר ג"כ בזה והביא ג"כ דברי רמב"ם שבסימן פ"ג דכילכית הוא דג טהור ובע"כ צ"ל דכל חשש היה רק משום סכנה. ומוכח דמהני ס'. אבל מ"מ י"ל דהתם אמר דלטעמיה קפילא לענין לידע אם צריך להוסיף. ואם לא ירגיש טעם. לא יצטרכו להוסיף כלל. ובגוף הדין שנחלקו אי מהני ביטול ס'. בדבר סכנה הנה במק"א הבאתי מדברי מהרי"ל בליקוטיו הל' או"ה. בדין סממית דמהני ס'. ועיין מג"א סי' שט"ז סקכ"ז. ורש"י תהלים ק"מ ושו"ת ב"ש חיו"ד סימן פ"ו. ועיין שבו"י ח"ג סימן ע' ותשובת חוה"ש סימן ס"ז. וחס"ל יו"ד סימן ק"א עוד בענין זה. דפשט המנהג להקל ע"י ס'. וכ"ז הבו דלא להקל גם לבטל לכתחלה. נגד דעת כמה אחרונים המחמירים בזה גם בדיעבד. וכמ"ש הט"ז והסכים עמו הבל"י. ועיין בשו"ת שו"מ מדת"א סי' כ"ח באמצע התשובה. שהביא ראיה מרש"י ב"ק קט"ז שהובא גם בט"ז סוסי' קט"ז בהא דאסור להשקות בהמה מים מגולים שמא יאכלנה. והרי בודאי יש ס' בבהמה. נגד מים הנבלעים בה ובע"כ דלא מהני ס' בסכנה. ואח"ז דחה די"ל דמ"מ לכתחלה אסור לבטל. לכן לא ישקה לכתחלה. וע"ש מ"ש עוד לצדד להקל. לבטל סכנה לכתחלה ולפמ"ש הנה"כ ליישב קושיית הד"מ שהובא בט"ז דשאני זיהרא דנחש. דמקלי קלי. אין ראיה משם כלל. ועכ"פ לדינא נ"ל כמ"ש. עכ"ל הגאון הנ"ל. ועיין במ"ש לעיל באות ב' מזה. לצדד להקל בזה לכ"ש וה"מ. כשיש עוד ספק. דהוי כעין ס"ס. עש"ה.

---

* **הגה"ה** א"ה לא הבנתי כלל מאי ראיה הוא. דהרי לעולם משום סכנה. שרי לבטל לכתחלה ע"י הוספה. אך זה בדג טהור. אבל כאן הוה אסור להוסיף משום איסור דגג טמא. וחזרתי ושאלתי את פי הגאון הנ"ל. כי ס' מקמ"ח אינו לפני לעיין בו. והשיב לי דהמעיין במקמ"ח שם. ימצא באמת. דקאי להסוברים. דכילכית טהורה. ורק משום חשש סכנה. עכ"ל. ולע"ד אדרבה יש להוכיח דמותר לבטל בסכנה. דהן אמת דמרש"י אין להוכיח מדלא פירש דהעובדא היה בדג טהור. ומשום סכנה היה השאלה. ע"כ משום דבכה"ג לא הוי אמר ר"י לטעמיה כפילא. רק היה מצוה להוסיף עד ס'. ולכן פירש דהיה דג טמא. ואין מבטלין איסור לכתחלה. דז"א די"ל דלעולם גם בדג טהור ומשום סכנה לחודיה. ג"כ אין מבטלין. רק דרש"י ז"ל הוכרח לפרש כאן שהיה העובדא בדג טמא. דאזיל לשיטתיה בע"ז פ"ב דף ל"ה ע"ב. במתניתין שם ג"כ מהני ס' וכמו שדייק כן הפמ"ג באו"ח סי' תקי"ג במ"ז סק"ב. ע"ש:

שפירש דכילכית טמאה היא. אבל ראיה ברורה. מדברי הר"ן בע"ז שם. שהביא בשם ר"ח. דכיל' הוא דג טהור'. וכ' עליו. וז"ל. ולפ"ז כילכ' פירו' דג קטן. בין טמ' בין טהו'. והאי דפג"ה דף צ"ז טמא. והאי דשמעתין טהור. עכ"ל. ולמה הוצרך הר"ן לזה. והרי יכול הר"ן לאוקמי אף להר"ח גם האי דפג"ה בטהור והשאלה היה משום סכנה. אע"כ מוכח משום דבסכנה מותר להוסיף לכתחלה וא"צ כלל לטעימת קפילא. ולכן הוצרך הר"ן ז"ל לדחוק להר"ח. דכילכית פי' דג קטן. והאי דפג"ה מיירי בדג טמא דבזה אסור להוסיף משום איסור דטמא ולכן אר"י לטעמיה קפילא. וא"ל דהר"ן ז"ל ס"ל דסכנה לא בטל בס'. ולא מועיל קפילא. ולכן א"א לפרש דמיירי שם בטהור דז"א. דהרי אף לפ"מ שפירש בדג טמא. אכתי יקשה היאך ארי' שם לטעמיה קפילא. והרי אף אי אין בו כדי נו"ט. אכתי יהא אסור משום סכנה. וע"כ אדרבה מוכח מכאן דסכנה

ה עיין בט"ז סי' ע'. סוס"ק ג' שכתב וז"ל. והא דאין הדגים אסורין משום סכנה. דנמלחו עם בשר דאין סכנה במליחה. כמ"ש סי' קט"ז סעיף ג'. עכ"ל. והראה לי אחי הרב החריף כמהו"ר משה נ"י. מילתא דתמיהא בחכמת שלמה [להגאון מוהרש"ק ז"ל. הנדמ"ח] ביו"ד שם שכתב. וז"ל. הנה מ"ש מסימן קט"ז ס"ג. לא מוכח מידי. הן אמת דלא נזכר שם לאסור במליחה. אבל גם הת"ר לא נזכר שם. ואדרבה נראה. כיון די"א שם אפילו בריחא והרי ודאי ריחא קל ממליחה דהרי גם באיסור יש דעות בש"ס דריחא לאו מילתא. ובמליחה ודאי מודה דאסור. א"כ קיל ריחא ממליחה. וא"כ אף המתירין בדיעבד בסכנה בריחא. מ"מ נראה דבמליחה מודו ועוד הרי הוי ש"ס מפורש בפכ"צ דמר בר רב אשי אסר אפילו במליחה. והט"ז עצמו הביאו בסימן קט"ז סק"ג וא"כ מנין לנו להקל נגדו. ובפרט בסכנה. והוכחת הט"ז כאן בסימן ע'. אינה הוכחה. די"ל דנ"מ לענין הכלים. דאם הוי אסור משום דם. הוי טרפה אף הכלים משא"כ משום סכנה. הכלים [שנתבשלו בהם הדגים] מותרין כו' ולדינא. אף במליחה יש לאסור משום סכנה וכן הורו"תי הלכה למעשה. עכ"ל ואחר מחילת כגאו"ת דבריו נאמרו ברהיטה בלי עיון. כי צדקו דברי הט"ז. בראייתו מסימן קט"ז ס"ג. כי עמ"ש המחבר שם דירחץ ידיו בין אכילת בשר לדג. כתב בהגה"ה וז"ל וי"א. דאין לחוש לזה. רק כשמבשלם יחד ואכלן. אבל לאכלן זה אחר זה אין לחוש. ע"ש. ולדבריו לא היה להרמ"א רק לומר דאין לחוש אלא כשאוכלן יחד. אבל לאוכלן זה אח"ז כו'. מזה דייק הט"ז באמת דהרמ"א בא גם לאשמעינן דלא נאסר משום סכנה רק כשנתבשלו יחד אבל בנמלחו יחד ליכא סכנה. ולאו מדיוקא לחוד הוא. אלא דכן כתב הרמ"א להדיא בתו"ח כלל כ' דין ט"ו בשם או"ה כלל י"ג ד"ב. דאין סכנה במליחה. [הובא בש"ך סי' ע' סקט"ז]. ובמנ"י שם סקכ"ז סיים ע"ז. כי אין סכנה אלא בבישול. וכמו שכתב הרב לקמן בכלל ע"ו [דין י"א. ושם מבואר דא"צ נטילה בנתיים. דאין סכנה לאוכלן זה אח"ז. אם אינו מבשלם ביחד. וזה כלשונו ברמ"א סי' קט"ז ס"ג. ועיין בחי' רע"א שם שכתב ג"כ על דברי הרמ"א ד"ה רק כשמבשלם יחד. אבל נמלחו יחד ליכא איסור ע"ש]. ומ"ש מש"ס פכ"צ. העירני אחי הנ"ל. דלא ידע כלל מה קאמר. דהיכן מוזכר שם דמר בר ר"א אסר במליחה. דהכי איתא בש"ס שם ע"ו ע"ב. ההיא בניתא (דג) דאיטחא בהדי בישרא. (דנצלה עם בשר בתנור א'). אסרה רבא למיכליה בכותחא מר בר רב אשי אמר אפילו במליחא נמי אסור (הדג) משום סכנה. ע"ש. והובא בט"ז סי' קט"ז שם. אבל זה רק כשקבל הטעם ע"י הצלייה דבזה אסר מר בר ר"א לאוכלן אף במלח (לא רק בכותח) ומשום סכנה. וכה"ג קאמר בפסחים שם דף ל' ע"א. דאסרה רבא בר אהילאי למיכליה לריפתא אפילו במ"לחא. ויפה העיר. והוא פשוט. ומה שהשיג על הוכחת הט"ז כאן. דהרי נ"מ לענין הכלים לע"ד לק"מ. דהרי אי נאמר. דיש סכנה גם בבלעו זה מזה ע"י מליחה. א"כ גם הכלים שנתבשל בהן. אח"כ אסורין. דהרי מבואר בתפל"מ סי' קט"ז. הובא בפ"ת שם סק"ג. בשם זקנו הגאון מוהר"י. דאף דמבשלים דגים בכלי בשר או איפכא. מ"מ כשנתבשלו דגים ובשר יחד בקדירה. הרי נתבשל ארס בתוכו. ונבלע בהקדירה. ואסור. וע"ש בהכ"ש עצמו. שהביא לדברי התפל"מ. וגם על יתר דבריו בהכ"ש שם בסימן ע' יש לפקפק. אך אין מהצורך להאריך בד"ז. כיון דמוסכם בכל האחרונים דאין סכנה במליחה. ואף בכבוש דהוא כמבושל לכ"ע. מ"מ לענין סכנה נסתפק המנ"י. ועיין במה שכתבתי בחידושי דינים לסימן ק"ה דין י"ט מזה באורך :

ו אגב אזכיר מה דנהוג עלמא. לזהר שלא לשתות מים אחר דגים. דהוא לקוח מדברי התוס'. סוף פ"ק דמועד קטן. דמבואר שם דהוא סכנה. והובא בחי' רע"א סי' קט"ז ס"ה ע"ש. ומכאן רא"ה. דהאידנא נשתנו הטבעיות. דהרי בש"ס שם קאמר דהוי מעלי. ובזמן הזה. תופסים אותו לסכנה. וכמ"ש התוס' שם. שו"ר. בכ"מ על הר"מ הל' דעות פ"ד הי"ת. תירץ להר"מ. ששינה דיני הקזה. בדברי התוס' הנ"ל :

הלכות תערובות

שפתי דעת סימן ק"ט

סימן קט

ס"ק ב' **בא"ד א'** וכ"נ דעת הפר"ח אות ב' דהוי לח בלח. והמג"א באו"ח תצ"ח אות כ"ה כ'. דאפר באפר מקרי לח בלח. נ"ב וכתב שם דקמח בקמח מקרי לח בלח ובעי ס'. וכ"ה שם בסימן ת"ל במג"א סק"א. וסי' תנ"ג סק"ז בשם ת"ה וב"ח. וט"ז שם סק"ב. כו' אמנם הביא הפר"ח שם דעת הר"מ כו'. נ"ב עיין בחי' רע"א על הש"ך כאן שהביא להר"מ פי"ג מתרומות הי"ד. דקמח לא הוי כלח בלח. וכבר קדמו בזה הפר"ח הובא בשפ"ד כאן. וכ"ה מובא בכרתי סק"ג. ופלתי סק"א. ועיין במשנה למלך בהלי' מטמאי משכב ומושב פ"א הלכה י"ד. ע"ש :

ודע דגם מדברי רש"ל בי"ש פג"ה סי' מ"ז משמע דס"ל דמקרי יבש. וכמ"ש הדג"מ באו"ח סי' ת"ל. בשמו. ע"ש. וכ"ד הפ"י הובא בלחה"פ סק"ג. וכן משמע דעת הלבוש כמ"ש המשבצות בשמו. באו"ח סי' תנ"ג סק"ב. אבל לדינא הוא כמו שסיים השפ"ד כאן דרוב הפוסקים סוברים כש"ך. דהוא לח בלח. וכדברי הט"ז ומג"א בה"פ כנ"ל. וכ"פ בחו"ד כאן סק"א. ובשאר אחרונים :

אך דע דכל הנ"ל הוא רק בה"מ. אבל באין ה"מ אסור לכ"ע. כיון דקמח אינו ראוי לאוכלו כך אלא בבישול עיין כאן סעיף ב' וכמ"ש הפמ"ג בשעה"ת ח"ג פרק ג'. ד"ה והנה קמח בקמח כו'. ע"ש. כו' והגהות מיימון בשם סמ"ג. הביאו הב"י בא"ח תנ"ג נ"ב ט"ס. וצ"ל סמ"ק. למעיין בב"י שם ואדרבה דעת הסמ"ג הוא להיפוך. דקמח בקמח לח בלח מקרי. כמ"ש בתה"ד סי' קי"ד וט"ז באו"ח שם סק"ב ובמ"ז שם ע"ש. והוא ברור :

ס"ק ד' **בא"ד א'** ולדינא צ"ע בה"מ או יש לצדד כמ"ו. נ"ב עיין בחו"ד חי' סק"ב ובביאורים שפסק בפשיטות כהמנ"י ע"ש. כו' ועיין חולין ק' דפריך אמה דתנן ג"ה שנתבשל בין הגידים. בזמן שמכירו בנו"ט. וא"ל כולן אסורות והרוטב בנו"ט. וכן חתיכה של נבלה וכן חתיכה של דג טמא שנתבשלה עם אחרות בזמן שמכירין בנו"ט. וא"ל כולן אסורות. והרוטב בנו"ט. ולבטל ברובא. ומשני שאני גיד דבריה הוא וחתיכת של נבלה. דהיא ראויה להתכבד. ולא בטילי. ומסיק צריכא דאי אשמעינן גיד משום דבריה הוא. אבל חתיכה אימא לא. ואי אשמעינן חתיכה הואיל וראויה להתכבד. אבל גיד אימא לא. צריכא. ועל חתיכת דג טמא לא מצריך בגמ' מה רבותא קמ"ל. דתנן לה במתניתין. דהלא נשמע מחתיכת נבלה. וגם לא פריך עלה דליבטל ברובא. י"ל משום דטמא עם טהור הם ב' מינים. ומש"ה בזמן שאין מכירן הכל אסור אף דאיכא רוב. כיון דליכא ס'. בחתיכות. וא"ל. דכמו דמשמע ליה בגמ' דחתיכת דג טהור עם טמא. דהוא מבשא"מ. דתנן ביה. וא"ל כולן אסורות. מיירי בליכא ס'. ולכן לא פריך ע"ז. דלבטל בס'. כה"נ אמאי לא הונח לו בחתיכת נבלה. וגיד דהוא מב"מ. דמיירי בליכא רוב נגדו. ואמאי פריך בפשיטות וליבטל ברובא. דז"א דאגיד. וח' נבלה פריך שפיר. וליבטל ברובא. כי ברור ליה דמתניתין מיירי דיש רוב והיינו מדתנן וא"ל כולן אסורות כו' דבחד היתר. ל"ש לומר כולן :

ס"ק ה' **בא"ד א'** ובק"ב אות י"ד כתב כו' כצ"ל. תו אין חילוק בין בלול ליבש. כצ"ל. כו' ותראה שהבי' כאן רמז לזה. במ"ש ודבר ברור שאין זה דרכו של הרא"ש המתיר ביבש לאכול שלשתם יחד. ר"ל דעל מה שהביא הטור כאן. דאפילו באיסור הנאה. כמו חמב"פ בטל ברוב. כיון שהוא יבש ביבש. ורש"י אסר כו'. וא"א הרא"ש ז"ל מתיר הכל. אפילו באכילה כתב הב"י וז"ל. והרשב"א כתב שנ"ל. שלא אמרו דיבש ביבש חד בתרי בטל. אלא באיסורי נו"ט. דכיון שאין איסורו אלא מחמת טעמו ואפשר לומר בכל אחד שאוכל. דעכשיו אינו טועם טעם של האיסור (עיין בש"ך סק"ז) אבל בכל האיסורים שהחמירו בהם למעלה מס'. אין הפרש בין יבש לבלול. עכ"ל ודבר ברור הוא. שאין זה דרכו של הרא"ש. אלא שהוא סובר דלגמרי נתבטל. חד בתרי יבש ביבש. וחזר הכל להיתר גמור. ואם כן אף באיסורים שהם למעלה מכדי נו"ט שרי. וזהו שהתיר הרא"ש. חמץ ביבש ברוב. אפילו באכילה עכ"ל. וביאר הפמ"ג בכונת הב"י דה"ק. דלכן התיר הרא"ש באמת. גם באיסורין שלמעלה מס'. כגון חמב"פ שנתערב יבש ביבש ברוב. ולא החמיר בזה. מטעם הרשב"א הנ"ל. משום דברור. שלהרא"ש. אא"ל כלל דרך זה. דלכך מקילין ביבש ביבש. בש"א ברוב משום דתלינן בכל א' שאוכל. דזה הוא ההיתר. ואינו טועם כעת האיסור כלל משא"כ בלח. הצריכו ס'. כדי שלא ירגיש טעם האיסור ולכן בחמץ וכדומה דאוסר בלח בלמעלה מס'. אף שאינו מרגיש טעם האיסור. ה"ה יבש ביבש. לא בטל בי' דהרי הרא"ש מתיר בש"א ביבש. לאכול גם שלשתם יחד. אף שאוכל בודאי האיסור כעת דס"ל דכשנתבטל חד בתרי נעשה כהיתר גמור. א"כ הרי חזינן דהקילו ביבש יותר מבלח. אם כן ה"ה באיסורין שלמעלה מס'. כמו חמב"פ. דיש להקל ביבש דבטל. ולא דמי ללת :

בא"ד ב' ולפי זה הוי קשיא לי. בשלמא המחבר בא"ח תמ"ז ס"ט שסתם שם כדיעה א' דחמב"פ יבש ביבש לא בטל לשיטתיה כאן בסעיף ב' שכתב כרשב"א. דיבש ביבש. שנתבטל חד בתרי שבשלן כולן כא'. אפילו בה"מ אסור ורק לאכול כל א' לבדו. התיר דתלינן דאין מרגיש טעם האיסור כעת. א"כ בחמב"פ דאסור בלח במשהו. אף שאין מרגיש טעם האיסור ה"ה ביבש. לא בטל אבל הרב מדשתק שם אודויי אודי ליה להמחבר דחמץ גם ביבש ל"ב והא כו'. ה"ה התם הוה ליה להקל בה"מ עכ"פ דחמץ ביבש בטל ברוב. דהרי בה"מ ס"ל כרא"ש. דאף בבישל כל התערובות יחד שרי. אף שטועם האיסור. וע"כ דביבש הקילו מבלח א"כ ה"ה דהיה לו להקל כן בחמב"פ עכשיו ראיתי כו'. בתה"א ק"ז הלכך בחמב"פ וכדומה. האוסר למעלה מס'. גם ביבש אינו בטל. כמו בלח שהרי בתרומה וערלה וכה"כ יבש ביבש. שיעורו בק"א. ור"א כמו לח בלח אלמא כל כו' אין חילוק בין לח ליבש ועוד דחמב"פ דין הוא שיאסר תערובתו במשהו. אפילו ביבש. שכל דבר שאין לו שיעור. אינו בטל לעולם דהוה קבוע וכל קבוע. כמ"ש דמי כו' :

משבצות זהב סימן ק"ט

סימן קט

ס"ק א' **בא"ד א'** ודע דיבש ביבש כו' ואפילו א' בבית. ושנים בעליה. נ"ב עיין בבינ"א שער הקבוע סי' ד' שהשיג על הפמ"ג זה. ע"ש באורך ובסוסי' ה' שם. וכן עיין בחכמת שלמה שכתב דהוא בס' שיורי טהרה בסוף תיקון עולם כתב בפשיטות כדברי המשבצות כאן. ואח"כ נשאל שבחכ"א כתב להיפוך. והוא השיב דהדין הוא כהפמ"ג ולא כדברי החכ"א. ע"ש. ועיין בתו"ד סי' ק"י ביאורים רס"ק ג'. ע"ש : כו' אפילו של ב' בני אדם. והכי מבואר בביצה ל"ח ע"ב. ר"ל. דמבואר שם דאם נתערב לו קב חטין שלו. בעשרה קבין חטין של חברו. בטל לרבנן דפליגי אר"י במנחות כ"ב וס"ל דמב"מ בטל ברוב עיין שם :

בא"ד ב' וראיתי למהרש"א ז"ל שם שכתב כו'. ר"ל דבמתניתין שם ל"ז ע"א תנן. וכן האשה ששאלה מחברתה. תבלין. ומים ומלח לעיסתה. הרי אלו כרגלי שתיהן. דאין מוליכות אותן אלא למקום ששתיהן יכולות לילך כיון דביו"ט שאלה. קנו התבלין ומים ומלח שהיתה אצל בעליהן ופריך עלה בגמ' ל"ח אמאי. וליבטל מים ומלח דמועט הוא לגבי עיסה דמרובה כו' אמר רב ספרא. הא אמר ר' חייא. הבורר צרורות מגרנו של חברו. חייב לשלם לו דמי חטין שאין דרך לברר צרורות והן נמכרין בתוך החטין אלמא כולא חסריה. מפני שחיסר מדתו. מתחייב לו. ואע"ג דלא מידי שוי ה"נ כולא חסריה. דה"נ המים ומלח לא בטלו במיעוטייהו. דמשום חיבוא דממונא. לא בטל במיעוטא. אמר ליה אביי לרב ספרא. והיכי מתרצה מתניתין בהכי ולא שני ליה למר בין ממון שיש לו תובעין. לממון שאין לו תובעין ומתניתין ממון שאין לו תובעין היום הוא דאשילתנהו ניהלה. עד אחר יו"ט ואין לה בעיסה זו אלא איסור שביתה. משום ממונא המעורב בה. וכיון דמיעוטא ברובא הוא. וממון שאין לו תובעין לא חשיב ממונא. וליבטל. א"ל רב ספרא לאביי וכי ביש לו בעלים. ואין לו בעלים. תליא מילתא ולטעמך. הא דאמר רב חסדא אליבא דר"י. שס"ל מב"מ ל"ב נבלה בטלה בשחוטה. לפי שא"א לשחוטה שתעשה נבלה. שחוטה אינה בטילה בנבלה. לפי שאפשר לנבלה שתעשה שחוטה דלכי מסרחא. ואינה ראויה לגר. שוב אינה קרויה נבלה ואינה מטמאה. ה"נ דכי אית לה בעלים לא בטלה. וכ"ת ה"נ. והתניא. אמר ריב"נ חפצי הפקר קונין שביתה אלמא. דאף שאין לו בעלים חשיבי. ולא פקע חשיבותא דממונא. א"כ שפיר תנן במתניתין. דאע"ג דמים דמלח. אין לו תובעין. לא בטל וכתב המהרש"א שם ד"ה א"ל. ולטעמך. הא דאמר רב חסדא נבלה בטלה בשחוטה כו' ה"נ דכי אית לה בעלים לא בטלה כו' וז"ל ותימא. אמאי לא דקדק הכי. אהך פלוגתא גופיה. דר"י ורבנן. דבין לר"י בשא"מ. ובין לרבנן. אף במינו. דבטל ה"ג דכי אית לה בעלים לא בטל. וי"ל דודאי מסתמא כל איסורין לית להו בעלים. דמסתמא בעלים מפקירים להו. ובהכי ודאי מצינן לאוקמי מילתא דר"י ורבנן. אבל מילתא דרב חסדא לא משמע ליה הכי. דהא קאמר. שחוטה אינה בטלה. לפי שאפשר כו'. ושחוטה מסתמא אית לה בעלים. ואפ"ה אי לאו לפי שאפשר כו'. היה בטילה. ודומיא דהכי. נבלה דבטילה. אפילו באית לה בעלים. וקאמר. וכ"ת דא"ה. דבעית לדחוקי במילתא דרב חסדא נמי למימר דכי אית לה בעלים לא בטילה. והתניא אמר ריב"נ כו' עכ"ל. וקשיא ליה להפמ"ג דאטו איסורי אכילה שמותרין בהנאה. בעלים מפקרי להו. בתמיה. ואמאי לית להו בעלים והא כיון שיכולין למכור אותן לעכו"ם או ליהנות מהם בודאי לא מפקרי להו. והדרא קושיית המהרש"א לדוכתא. דאמאי לא פריך הכי אפלוגתא דר"י ורבנן. לזה תירץ. דיש ליישב בדוחק. דהק' המהרש"א. דפלוגתא דר"י ורבנן איכא לאוקמי. דמיירי באיסורי הנאה. דלא חזי לכלום. ולית להו בעלים. דמפקירים להו. משא"כ הא דקאמר רב חסדא. נבלה בטלה בשחוטה. אף דבזה ג"כ היינו יכולין לומר. דמיירי שהנבלה לית לה בעלים. כגון שהיא מתקרובת עכו"ם דאסורה בהנאה. מ"מ אא"ל כן. מחמת דדומיא דשחוטה קאמר. דמסתמא יש לה בעלים. ה"ה נבלה מיירי בכה"ג ביש לה בעלים. כנ"ל :

בא"ד ג' ואף למה שצידד הש"ך שם אות כ"א. להקל בה"מ במינו ביבש. ונודע דאף שניתוסף אח"כ מותר. ושאני תרומה דתנן בפ"ה דתרומות סאה תרומה שנפלה לק'. ולא הספיק להגביהה. עד שנפלה אחרת. ה"ז אסורה דתרומה צריך להרים סאה. נגד הסאה שנפלה. ולכן כשלא הרים עד שנפלה עוד. הם מצטרפות. משא"כ בש"א. דא"צ להרים. וכשנודע נתבטל ממש. ונעשה כהיתר. י"ל דשרי. אף שניתוסף כ"כ איסור. עד שאין וב נגדו אל תטעה לומר דבאדם אחר. דצריך ג"כ להרים. דאוסר אף **בה"מ. ר"ל** דגם באיסור כשהוא של אדם אחר. ונתערב בהיתר שלו. דבזה צריך ג"כ להרים. וליתן לחברו נגד האיסור שנפל דבאיסור אכילה. מחייב ליה לשלומי. כנ"ל. א"כ בזה. אף הש"ך מודה דאסור גם בה"מ. דדמי לתרומה. דזה שבוש. דבשלמא בתרומה אותה סאה שצריך להרים שם תרומה עלה. לכן היא מצטרפת. עם הנוסף. משא"כ כאן. דמצי לסלוקי לחברו בזוזי. ואינו מוכרח להרים כלל. א"כ שפיר אמרינן. דקמא קמא בטל ליה. כשנודע בינתיים. ואף דהאיסור הוא של אדם אחר. יש להקל בה"מ. להש"ך שם :

סימן

משבצות זהב סימן ק"י

סימן קי

ס"ק א' **בא"ד א'** והט"ז הקשה דברי המחבר אהדדי כו'. ר"ל דבמחבר א"א ליישב כמו בטור. שנימא דמ"ש במחבר סי' פ"ו ס"ג. דביצה ל"ב דהוא לאו משום דבר שבמנין. אלא מטעם בריה. דהרי המחבר פסק בסימן ק' ס"א. דלא הוי בריה. אלא דבר שהיה בו חיות כמ"ש בש"ך סי' פ"ו סוסק"י ומ"ש הבאה"ג כאן לתרץ דהמחבר בסימן פ"ו מטעם בריה קאמר דמיירי בביצת אפרוח שהיה בו חיות קשה. דהיאך אפשר כלל לומר כן. דהרי בסימן פ"ו שם מיירי המחבר בביצה בלא אפרוח. דהרי כתב להדיא שם ביצת נבלה וטרפה וע"כ דמשום דבר שבמנין קאמר שם. דל"ב. ושפיר תמהו בט"ז וש"ך. דדברי המחבר מסימן פ"ו לכאן. סתרי אהדדי ועיין בשעה"ת ח"ג פ"ב ד"ה. ודע דהר"מ:

בא"ד ב' אמנם במנ"י כלל מ"ב אות ב' יראה כו' וא"י מנא ליה הא. נ"ב עיין לעיל סימן פ"ו בשפ"ד סק"י. וגם בשו"ת תשו' מאהבה ח"א סי' ק"ג השיג על המנ"י בזה. הובא בפתש"ו כאן סק"א. ע"ש באורך. ועיין בלחה"פ סק"ט. ובבל"י סק"ז וחכ"א כלל ל"ט סוסי' ד'. וכלל נ"ג סי' ט"ז וחו"ד בח' סוסק"ו:

בסוה"ד מ"ש מדין כרכשתא וראה אף שנתמלאה כו' ועמ"ש בק"א. נ"ב ע"ש בשפ"ד סקי"ב. ובמה שכתבתי שם:

סוף ס"ק ב' עיין פרישה אות ג' שכתב. דאי נשחט רק אחד מהן אותו שנשחט שרי ממ"נ. והשאר אסור וכמו דאמרינן לענין חהר"ל בסימן ק"א ס"ז ע"ש. כה"נ לענין ב"ח שנתערבו. ונשחט אחד מהן:

ס"ק ג' **בא"ד א'** הנה תוכן דבריו שבתה"א כו' והב"י הבין בדברי הרשב"א כפשוטו. עיין במה שכתבתי על השפ"ד סקי"ד אות ד' שהבאתי שם ל' הרשב"א. ודברי הב"י בזה. ע"ש ותבין. כו' ואמנם ודאי קושיא אלימתא הוא. על הב"י לכאורה דכיון שהוא עצמו הבין לדברי הרשב"א שם. דמיירי מקבוע דרבנן בתערובות חתיכות ותירץ בזה לקושיית הטור אמאי התיר הרשב"א החתיכות שאר"ל מדינא. כמ"ש בסעיף ה'. וע"ז סיים הרשב"א שם. דאם נתערב באחרות שרי. וא"כ מגליה דמתיר הרשב"א. גם בקבוע דאורייתא. בנתערב. אבל המעיין בקצר כו'. הרי דכתב כן גם אקבוע דאורייתא. ע"ש. נ"ב. אך אכתי י"ל דגם מהקצר אין ראיה. אי נימא דס"ל דפי' לפנינו מהקביעות. הוא דרבנן. עיין בשפ"ד רס"ק כ"ב. אלא ר"ל דמהקצר יש ראיה לשיטת הב"י. דסובר פ' העכו"ם לפנינו דאורייתא. ועיין באות שאח"ז:

בא"ד ב' ומ"ש הט"ז דהב"ח פי' דברי הרשב"א בתה"א כמו שפירש הוא בתערובות חתיכות לא זכיתי כו' דבקצר א"א לפרש כך דשם מיירי להדיא. בקבוע דחנ"ות. וניכר החנות ואם כן לפ"ז הדין עם ב"ו דיש לומר דסובר פי' לפנינו הוה דאורייתא וכמ"ש בש"ך סקכ"ב. ואפ"ה התיר הרשב"א בנתערב. א"כ שפיר הביא כאן בשם הרשב"א אף בקבוע דאורייתא דמותר בנתערב. וקשיא ממה דס"ל לרשב"א והמחבר בס"ט שנתערב דאסור וע"כ משום דקבוע חידוש הוא וכמו שתירץ הש"ך באות כ"ב:

בא"ד ג' ומ"ש הט"ז על הגהות או"ה דלא דק במ"ש דאו"ה חולק על הרשב"א. שאינו מחלק בין נולד הספק בקביעות או לא. דהרי גם הרשב"א מחלק. דבנולד הספק בקביעות דהוא דאורייתא אסור בנתערב הנה המעיין שם בהגהות כו' י"ל דה"ק דאו"ה חולק וסובר פי' לפנינו הוה דאורייתא ואסור בנתערב ורשב"א סובר דאין חילוק. דגם בנולד הספק במקום הקביעות. כגון בפי' העכו"ם לפנינו. דהוה דרבנן כו':

כ"ק ד **בא"ד א'** וכונתו נעלם כו' וע"כ מ"ש ליקה מכאן ואילך אסור. ברשב"א משום ס"פא נקט כו'. ר"ל דמ"ש הרשב"א הובא במחבר כאן. דליקה מכאן ואילך אסור הוא מיותר דפשיטא דחהר"ל ל"ב. וביאר בט"ז דקמ"ל. דאפילו פי' ממילא אסור. לז"ק המ"ז דזה א"א לאומרו. דהרי דעת הרשב"א הובא בסעיף ו' דד"ח שנתערב. אם פירש ממילא שרי רק הרא"ש הוא דס"ל כן. עיין בש"ך סקל"ו. וע"כ מה דנקט הרשב"א דאסור ליקח מכאן ואילך חהר"ל. אין בזה באמת שום רבותא. אלא משום סיפא נקט לה. כדי לאשמעינן דמשום ר"ל דאסור. גזרו שלא ליקח גם שאר"ל כיון שבמקולין הוא קרוב הדבר לטעות עיין ש"ך סקל"א בשם הב"ח ורש"ל:

בא"ד ב' ואין לומר דרשב"א מיירי בין תערובות חתיכות כו'. ר"ל דאין לתרץ את הט"ז ולומר שהבין. דהמחבר בשם הרשב"א כאן מיירי בין בתערובות חתיכות ובין בתערובות חנויות. ועד כאן ס"ל לרשב"א בסעיף ו' דפי' ממילא שרי רק בתערובות חתיכות שהוא קבוע דרבנן. דחהר"ל. אבל בתערובות חנויות שהוא דאורייתא. מודה להרא"ש. דפי' ממילא ג"כ אסור ורק בקבוע דאורייתא דט' חנויות שחנות האיסור ניכר במקומו. בזה מותר לכ"ע. בפי' ממילא. דבזה ל"ש למיגזר. עיין בש"ך סקי"ז ודברי הט"ז כאן. קאי אקבוע דתערובות חנויות דזה שבוש. חדא. דהא הט"ז עצמו סיים. ומטעם זה נמי מותר כל שלקח קודם שנולד הספק בקבוע דרבנן כו' משמע דבקבוע דאורייתא. כגון בתערובות חנויות. אף מה שלקח קודם שנמצאת הטרפה אסור להרשב"א עיין בט"ז סק"ה. וש"ך סקי"ד. ובמ"ז ריש סק"ה. א"כ היאך אפשר לפרש דברי המחבר כאן בשם הרשב"א. דמיירי גם בתערובות חנויות. שהרי כתכו דכל מה שלקחו מהמקולין קודם שנמצ' הטר' מותר. ועוד דהא בורכא היא לו' כן. שהרשב"א אף דחו' אהרא"ש בקבוע דרבנן בתערובות חתיכות בד"ח. וסובר דפי' ממילא שרי. ולא גזרינן לשמא יקח מהקבוע. ובתערובות חנויות שהוא דאורייתא. מודה לו. דגזרינן אף בפי' ממילא דעד כאן הרא"ש עצמו לא קאמר בתערובות חתיכות שאינו ניכר האיסור דגזרינן אף בפי' ממילא. לשמא יקח מהקבוע. אלא משום דמצינו בש"ס בפי' התערובות. גבי ב"ח שנתערב הובא בט"ז סק"ו. ובמ"ש על השפ"ד סקי"ד באות ט"ז דמשני שם גזירה שמא יקח מן הקבוע. ופי' הוא דאף בפירש ממילא קאמר דגזרינן שמא יקח מהקבוע ורק בט' חנויות מותר בפי' ממילא. משום דהאיסור ניכר בפ"ע. עיין בש"ך סקל"ו א"כ ה"ה לדידיה בתערובות חנויות. דאסרינן בפי' ממילא. כיון שלא ניכר האיסור עיין בש"ך סקי"ז משא"כ להרשב"א. דפירש הסוגיא שם דקאמר. גזירה שמא יקח מהקבוע קאי דוקא אהפרישו במתכוון עיין בט"ז סק"ו אבל בפירש ממילא לא גזרינן כלל לשמא יקח מהקבוע. א"כ מנלן לבדות להרשב"א דקבוע דאורייתא. כגון בתערובות חנויות. גזרינן אף בפירש ממילא לשמא יקח מהקבוע. ורק בקבוע דרבנן לא גזרינן דמנלן זה. ע"כ דברי הט"ז בכאן צ"ע זהו דבריו. ונ"ב עיין בלבו"ש על הט"ז כאן שכתב דהט"ז לא כתב זה רק לדינא. והמחבר לא ס"ל כך עיין בט"ז סק"ו. עכ"ל. ולע"ד לכן להפמ"ג לא ניחא ליה בכך. כי תיבת פירו"ש שבט"ז כאן. משמע דקאי על המחבר:

ס"ק ה **בא"ד א'** והסכים למ"ש הש"ך באות י"ד בכונת הרשב"א במ"ה. נ"ב עיין במ"ש על השפ"ד שם באות י"ז ותבין:

בא"ד ב' בבי"ה הביא כו'. נ"ב עיין בבה"ט של הרב מוהרי"ט ז"ל. ובפתש"ו סק"ד הובא המעשה באורך. כו' ובל"י אות כ"א החמיר מטעם גירסת הרא"ש עפ"י הגהת הט"ז ועוד דקביעות ד"ת הוא כו'. כו' וכ"כ הכו"פ אות י"ט כפר"ח. נ"ב עיין בפ"ת סק"ד שהביא בשם הבכ"ש בחי' לחולין דף מ"ב שחולק על הפר"ח וכתב שדעת הגאונים האוסרין מוכרח בגמ' בכמ"ד שאין לפסוק דבר תמוה כזה. ועיין בשאילת יעב"ץ סי' ס' שכתב שדעת הפר"ח נכונה. ועיין בס' ש"ש סי' ד' ובס' חמדת שלמה סי' ו' מ"ש בזה. ועיין בחת"ס סי' צ"ט כו'. ע"ש באורך. ועיין בחו"ד חי' סק"כ. וביאורים סק"ז ובחכ"א כלל ס"ג סי' ה'. ובטו"ט מהדו"ג סימן רנ"ז. ובריש סי' ר"ז מזה. ע"ש:

שפתי דעת סימן ק"ט

בסוה"ד ג' והב"י שכתב שם. טעם ב' לבד. לשיטתיה כאן. ר"ל דהב"י באו"ח סי' תמ"ז שם והובא בט"ז שם סקט"ו לא העתיק רק טעם הא' לחוד. של הרשב"א בת"ה וכ"ה. במרדכי פכ"ש דלכך בחמץ גם ביבש. ל"ב. דלא הקילו כן. אלא בש"א. דבלח בנו"ט. לכן קיל יבש מלח. דביבש. איזה מהן שאוכל. תלינן דלאו האיסור הוא. ובלח דבלול הוא. ובכל מה שאוכל יש מהאיסור עמו. בעי ס'. משא"כ בדבר שגם בלח אוסר אף בלמעלה מס' הגם שאין מרגיש טעם האיסור. ה"ה ביבש דל"ב. ולא הביא הב"י גם טעם הב' של הרשב"א. משום דאזיל לשיטתיה כאן בס"ב שפסק כרשב"א. דיבש ביבש. שבשל שלשתן יחד. ואין ס' אסור אף בה"מ. לכן די לו שם בטעם זה לחוד. אכן לדידן שפסקינן כאן באמת להקל בה"מ. אנו צריכין שם באו"ח במה דמחמרינן דחמץ ביבש ל"ב גם בה"מ לטעם ב' של הרשב"א משום דמצינו בדברים ששיעורן למעלה מס'. כמו תרומה וערלה וכה"כ דאין חילוק. בין לח ליבש. ועוד דהוי קבוע. כנ"ל:

ס"ק ו' **בא"ד א'** ואמנם המנ"י כלל ל"ט כו'. ולדינא צ"ע. עיין בעקרי הד"ט. חיו"ד סי' י"א. אות ט"ו שכתב בשם חקרי לב סי' ק"ב. דכפל ממש בעינן. ועיין בשעה"ת ח"א פ"א. ד"ה. שוב התבוננתי כו'. שסיים דלענין הלכה המיקל במשהו יותר. אף באיסור תורה כפר"ח אין לגעור בו. נ"ב ופסק כן בפשיטות. בחו"ד חי' סק"ג. ועיין בפתשו' סק"א. באורך מזה. ועמג"א סי' תנ"ה סקט"ו. ועיין בס' ידות נדרים להגאון אבד"ק לבוב ז"ל. ביד שאול סי' רצ"ג. במהדו"ב. סוס"ק א'. שהראה לתשו' הגאון בעל מג"ש המובא בשו"ת בית אפרים חיו"ד סי' ס"ה וכתב בע"ז וז"ל. הנה כבר ישבו על מדוכה זו. הרלב"ח סי' פ"ח והפר"ח סי' ק"ט סק"ד. ואני בעניי הארכתי בזה. בכמה תשובות. והבאתי דברי הרשב"א בתשו' ח"א סי' רע"ב. ושם מבואר דאף ביבש ביבש שכל אחד עומד בפ"ע. ואחד גדול מחברו. משהו. בטל ברוב. ע"ש לענין אשם תלוי. וזה שלא כדברי המג"ש. עכ"ל. וכבר קדמו בכל זה. הפמ"ג לעיל. בשעה"ת. ע"ש בחלק א'. פרק א'. בחקירה ג' ד"ה והנה מצאתי כו' שהרגיש בראיה זו מדברי הרשב"א שם במוסגר שם. שכתב. כיון דלאו חד בתרי ממש. בעינן. כפי הנראה שם. ועיין שם בד"ה והנה יבש כו'. שהביא לדברי מהר"ל חביב סי' פ"ח. וע"ש מש"ש ע"ז באורך. וכן בפלתי כאן סק"ב מביא לדברי מהרלב"ח הנ"ל. ומ"ש השפ"ד כאן בשם הכו"פ. בשם המהרש"א פסחים. המעיין במהרש"א שם על התוס' דף מ"ד ע"א. ד"ה אותיבו. נדפס שם הגה"ה שדבריו צ"ע. דכל הפוסקים כתבו. דחד בתרי לאו דוקא. ע"ש. וכן בפלתי עצמו דחה לדברי המהרש"א שם. ויישב קושייתו בע"א. וע"ש בכרתי סק"ד. וגם בצל"ח תמה על המהרש"א בזה. ועפמ"ג או"ח סי' ק"ס במשבצות זהב רסק"ה:

בא"ד ב' כתב הכה"ג בהגהות הטור כו' וא"י מה בא ללמדנו. נ"ב עיין לעיל סי' ק"ה. בשפ"ד סק"ל. ובמה שכתבתי שם אות ב'. דלק"מ. עש"ה במש"ש בשם הכה"ג בהגהות הב"י אות נ"ח:

ס"ק ח' **בא"ד א'** ואמנם המעיין בתה"א ק"ז א'. וכן העתיק הב"י כאן דפריך כו'. נ"ב עיין בשעה"ת ח"א פ"ב ד"ה ודע דהרשב"א. ובמש"ש באות י"ב. ותבין דבריו כאן. כו' נסתפקתי. מין בא"מ כו' נ"ב עיין בהגהות מוהרש"ק ז"ל על המ"ז דרסי' ק"ב סק"א בד"ה ועכ"פ בס' שרי. ע"ש:

בא"ד ב' ואמת שבתה"א ק"ו ב' הביא זה. ודחה באומרו כו'. ר"ל. דז"ל הרשב"א שם וי"א דלא אמרו כן שבאם נפל א' לים. או נאכל. דהשאר מותרין. אלא בתומרי ההערובות כגון. כו' ויתאנה של ערלה שנפל לפחות ממאתים. דמדאורייתא בטל בס'. אלא שהחמירו עליהן בזה תלינן דאיסורא נפל. או נאכל. אבל בש"א הבטילין בס'. כיון שאלו נתערבו. הוה האיסור נו"ט בהיתר. אפילו נפלה אחת לים. לא נתיר את השאר. שבשיעור נתינת טעם לא נקל לומר שהך דאיסורא נפל לים. וזו הסברא כדעת האומרים דיבש ביבש אינו בטל מן הדין בפחות מס'. כמו לח בלח. וכ"ז אינו מחוור. דיבש ביבש בעלמא מדינא חד בתרי בטל. והילכך אפילו בריה וחהר"ל שנתערב יבש ביבש חד בתרי. ונפל א' מהן לים. הותרו כולן עכ"ל. ולפ"ז מסתפק הפמ"ג כשנתערב מבשא"מ ביבש עד"מ כנ"ל. ששחט הרבה מינים. ונתנבל א' מהן. וא"י איזהו לדידן דבעינן כה"ג גם ביבש ס'. משום שמא יבשלם ויתן טעם אם כן כשנתערב כה"ג בפחות מס'. ונפל אחד לים. אי אמרינן דהותרו כולן. דבכה"ג ל"ש שמא יבשלם דתלינן דאיסורא נפל לים. או לא. כי משמע מהרשב"א דרק במינו. דמדינא סגי ברוב ומשום חומרא בעלמא בבריה או ד"ח. וכדומה לא מהני ביה ביטול. בזה מקלינן בנפל אחד מהן. דתלינן שהאיסור נפל. משא"כ בנ"ד דל"ב ברוב משום שמא יבשלם ויבוא לידי איסור דאורייתא. אכתי איכא למיחש. שמא האיסור לא נפל. וכשיבשלם. יבוא לידי נו"ט. ומסיק הפמ"ג ד'ראה לאסור בזה אף בה"מ. ונ"ב עיין בס' מ"כ דף ק"י ע"ב. ובמנ"י כלל מ"ג סוס"ק כ"א. שכתבו להקל בזה בפשיטות. ועיין בשפ"ד סי' ק"י סוס"ק מ"ח. ובקיצור דיני ס"ס אות כ"ב. ועיין חו"ד כאן ביאורים סק"ד שכתב דמהרשב"א בתשובה סי' רע"ג. ובתה"א דף קט"ז. מוכח דאסור ע"ש. וכבר קדמו בזה השפ"ד כאן. וע"ע בסימן ק"י בחי' סקכ"ח וביאורים סוס"ק י"ג שם מזה. ועיין בשו"ת רע"א סי' פ"ב הובא בפ"ת סק"ג. ע"ש:

ס"ק ט' **בא"ד א'** וכתב בבל"י סק"ה בה"מ להתיר כו' וצריך עיון בזה. נ"ב עיין בחי' ב"מ על הש"ך כאן. שכתב לעיין במנ"י כלל ל"ט שמביא שם ראיה נכונה דלא כש"ך. ע"ש. וכבר הביא הפמ"ג בשעה"ת ח"א ריש פ"ב. לראיית המנ"י שם מהל' חלה בסימן שכ"ג. ע"ש. ובמש"ש באות י'. והפמ"ג שם הניח ג"כ בזה בצ"ע לדינא. ועיין בחו"ד חי' סק"ו. וביאורים סק"ה. ועיין בישו"ע סק"א שהביא ראיה מש"ס יבמות. דאף באיסור דרבנן מבשא"מ ביבש. אינו בטל ברוב. ע"ש:

בא"ד ב' והנה המעיין בת"ח כלל ל"ט ד"ד וז'. מבואר להיפוך ממ"ש הא"מ. דהרי הרב בסעיף ב' כרא"ש סובר בה"מ כו'. נ"ב עיין בשעה"ת ח"א פ"ב. ד"ה ומה שראוי להזכיר. שהביא ראיה כזו. מהטור כאן. שסובר כהרא"ש ואפ"ה הביא טעם הסה"ת שאם יבשלם יתן טעם. ע"ש. כו' כתב הפר"ח אות ז' כו'. והנה אף שהאדון כו'. נ"ב עיין מזה בשעה"ת ח"ג פ"ג. ד"ה. ומדי דברי בו. כו' בסופו שם. ע"ש מ"ש עליו בזה:

ס"ק י' **בא"ד א'** ולמ"ד מבא"מ דאורייתא בס' משום דהא דמהני רובא מסנהדרין יליף לה דכתיב בהו. אחרי רבים להטות והיינו מב"מ ר"ל. דומיא דסנהדרין. שהיו מב"מ קשה א"כ ס' מה מהני כו'. נ"ב וכ"ה לעיל בשעה"ת ח"א. ריש פ"ב. ע"ש:

ס"ק י"ב **בא"ד א'** והמנ"י כלל ל"ט אות י"ח תמה עליו בתרתי. א' דעתה דנודע האיסור עכשיו דין כו'. ז"ל המנ"י שם כיון דמ"מ נתבטל האיסור כדינו יבש ביבש ברוב. אך כיון שלא נודע התערובות ולא נקרא עליו שם היתר אסור מדרבנן אם נתבשל יחד עד ס'. אבל בנתבשל בב' קדירות. ואח"כ נודע התערובות. א"כ עכשיו מתבטל כדין יבש ביבש אף שזה בקדירה בפ"ע. וזה בפ"ע. מ"מ הרי אינו ניכר איזה מהן האיסור כו' עכ"ל. כו' וכן מ"ש הש"ך דלא נודע הוה מ"ה דלא נתבטל כלל דהרי ברא"ש פג"ה והובא בב"י כאן. משמע דלא נודע הוה מדרבנן אבל מדאורייתא נתבטל יע"ש. נ"ב עיין בחכ"א כלל נ"א סי' י"ח במוסגר. שתירץ זה בטוב. אכן עיין במהר"ם שיק חיו"ד סי' קכ"ה שהביא ראיה מדברי השואל שבתשובת הרשב"א סי' רע"ב ורע"ג הובא בפמ"ג בשעה"ת ח"א. פ"א. חקירה ג' דמשמע דגם בלא נודע. מה"ת נתבטל להרשב"א. והב"ח להרשב"א קאמר ונכונים שפיר דברי הב"ח. ע"ש. וכבר קדמו במנ"י שם סוס"ק י"ח והביא כן מדברי הרשב"א בתשובה סי' תש"ל בשם תשובת מהר"ם רוטינבורג. ע"ש ד"פה כתב הב"ח דמדרשב"א נשמע לדידן כו'. ע"ש:

שפתי דעת סימן ק"ט ק"י

בא"ד ב' ומ"מ צ"ע. או נאמר דכל שלא נודע איסור תורה עליו כו' ונחלקו בזה בני ישיבה.
יעו"ש. נ"ב עיין בבל"י שם סוסק"ז שסיים. דאבל בכה"ג כתב על הש"ך שדבריו דברי אלהים חיים. ע"ש. ועיין בפ"ת סק"ד דבתשו' חינוך ב"י סי' מ"א חולק ג"כ על הב"ח. וכתב עו"ש דה"ה במליחה הדין כך. דאם לא נודע עד אחר מליחה. דעדיין לא נקרא עליו שם היתר. לא מהני ביטול ברוב. אלא צריך ס'. וכן שמע שפסק גדול אחד. ע"ש. וכ"כ בנו"ב חיו"ד סי' ל"ג. עכ"ד. וכבר הבאתי ענין זה לעיל בחידושי דינים לסימן ק"א דין א'. ע"ש באורך:

ס"ק י"ג בא"ד א' ועמ"ש לקמן כו' בסכנה אי רשאי לבטל. נ"ב עיין מ"ש מזה בחידושי דינים לסימן ק"ח דין ד' באורך. בסוה"ד עכשיו עיינתי כו'. נ"ב עיין במ"ש בחידושי דינים לסימן ק"א דין ה' מזה ע"ש:

סימן קי

ס"ק ב' בא"ד א' ע"ך עשה כלומר. דכ"ש לא ד"ח הוא. אלא לגבי אלף כ"ש מקרי. נ"ב וכן ביאר הר"ן על המתניתין דע"ז ע"ד ע"א. דתנן אלו אסורין ואוסרין בכ"ש. ומוקמינן בגמ' שם למתניתין בדבר שבמנין דוקא. ע"ש. כו' ודע ד"ח אף דרבנן כו' דמנין אף בדרבנן לא בטל ועק"א. נ"ב. וכ"כ בשעה"ת ח"ג פ"ב. ד"ה. הנה טעם הדבר כו'. ע"ש דלמד כן מדברי הש"ך סי' פ"ו סק"י. וכ"ה בסימן ק' שפ"ד סק"א. ד"ה כל כו' וע"ש. דהביא בשם הכו"פ שס"ל באמת דבאיסור דרבנן בטל. וראייתו מיבמות פ"א. דאמר ר"ל שאני שונה עיגול בעיגולים עולה. משום דתרומה דרבנן. והפמ"ג שם חולק עליו. ודהרי בסימן פ"ו (ע"ש בש"ך סק"י) ובתה"ד סי' ק"ג וסה"ת בסימן נ' מבואר דאפילו בדרבנן לא בטל. ע"ש. ונ"ב גם הכו"פ אינו מחליט כן להלכה להקל. דעיין בסימן ק"א בכרתי סק"ג שכתב. דביש עוד סניף להקל יש לצדד. ע"ש. ובפלתי שם סוסק"ב. ועיין בישוו"ע סי' ק"א ס"ק ב' ג' מש"ש על הא שפקפקו האחרונים מהא דיבמות פ"א כו' והביא שם ראיה להחמיר. אף בדרבנן. ועיין בסימן ק"א במ"ז סק"ג ובמה שכתבתי שם מזה בשם המנ"י כלל מ' סק"י. וחי' רע"א שם ס"ב. וחו"ד בכמ"ד. ועיין במטה יהונתן שם סעיף א'. שאחר שהביא דמסוגיא דיבמות הנ"ל. מוכח דבדרבנן חהר"ל בטיל. סיים דאמנם יש ראיה להב"י. דלא בטל אפילו באיסור דרבנן. מהא דאמרינן בריש פרק התערובת כו'. ע"ש באורך:

בא"ד ב' ומ"ש בעכו"ם ע"ד. האי תנא תרתי אית ליה. כלומר תרתי חשוב כו'. נ"ב כבר הבאתי סוגיא זו לעיל בסימן ק"א על השפ"ד סק"א סוף אות א'. ע"ש כו' אבל נתערב באחרות. אף שחשו"ב [כצ"ל] כמו ככרות של בעה"ב כו'. כו' ב' דבעכו"ם גופא כל שהוא בעין. שלא נתערב אף בכרכר דאין ממש בעצמו שם כו'. ר"ל דבסימן קמ"ב ס"ג מבואר. דאם נטל ממנה ר"ל מהאליל כרכר פי' עץ שראשו חד. ושובטין בו הבגד כשאורגים אותו. וארג בו את הבגד אסור בהנאה. נתערב בבגדים אחרים. יוליך דמי אותו הבגד ליה"מ. ושאר כל הבגדים מותרין. ע"ש. הרי מבואר דרק כשהוא נתערב. מהני הולכת הנאה ליה"מ. אבל כשהבגד בעינה. ולא נתערב כלל לא מהני הולכת הנאה ליה"מ אף דאין בהבגד עצמו תערובות מהאליל ממש. רק הנאת דמי שכר כרכר לארוג בו בגד. מ"מ אסור:

בא"ד ג' ודע דאם דבר האסור בהנאה נתן טעם בתבשיל כו' וכ"כ לקמן בה' י"נ. נ"ב עיין סי' קל"ד סעיף ח'. וסעיף י"א. ולעיל סי' פ"ז במ"ז סק"ב. ד"ה. יראה לי. ובפתיחה לבב"ח. ד"ה שוב ראיתי שדבר זה מפורש כו' ע"ש. כו' ומיהו אם נתערב חלב האסור בהנאה שיש בו טעם בשר וכדומה. בשאר חלב או בא"מ. יש לעיין אי אין ס' [ר"ל דאין בהחלב הב' ס'. נגד חלב הא'. אבל נגד טעם בשר יש ס' כעת. דאל"כ. פשיטא דהכל אסור בהנאה כמ"ש במ"ז סי' פ"ז שם] אי שרי. או כו' ויראה בה"מ לצדד. נ"ב עיין בחו"ד חי' סק"ב. וביא"רים סק"א שכתב בפשיטות להתיר למכור הכל. חוץ מדמי איסור שבו. אף בלח בלח. ע"ש:

ס"ק ד' בא"ד א' ובאמת לכאורה קושייתו של הפר"ח הוא קושיא עצומה. דבאו"ח תמ"ז ס"ט כו' דיבש לא בטל בחמב"פ מטעם הרשב"א בת"ה ק"ז דרק באיסורים שהשיעור בהן. הוא בנותן טעם. בזה קיל יבש מלח. וסגי ברוב. כי על כל התיכה שאוכל. תלינן דזהו ההיתר. משא"כ בלח בפחות מס'. דמרגיש טעם האיסור עסי' ק"ט. בשפ"ד סק"ה ובמש"ש אבל כל איסור שבלח הוא אוסר במשהו אף שאין מרגיש כלל. טעם האיסור ה"ה יבש ביבש דל"ב. דמ"ש יבש מלח והרב מדשתיק באו"ח שם כו'. ואיך בקל"ד כתב הרב דוקא גדולות אבל קטנות דאינן חשובות. חד בתרי בטל. והרי בי"נ כיון דבלח אוסר במינו במשהו. א"כ לטעם הרשב"א הנ"ל. אף ביבש. נימא דל"ב חד בתרי ובכו"פ אות ב"ג הליץ כו' ר"ל. דבכו"פ שם תירץ דהרי התוס' כתבו כמ"פ דהא דקבעו כמו בי"נ. וכדומה דוקא במב"מ ל"ב. הוא משום דסמכו אר"י. דס"ל מב"מ ל"ב. ולפ"ז הא לר"י צריך להיות דוקא בלח (דביבש גם ר"י מודה דבטל. וכמ"ש התוס' במנחות כ"ב ע"ב. ד"ה ור"י. ע"ש. והיינו משום דלא הוי דומיא דדם הפר והשעיר דהם לח דמזה למד ר"י דמב"מ ל"ב. עיין בט"ז סי' ק"ב סק"ה). ולא שייך טענת רשב"א. רק הרשב"א אמר למילתיה אחמק. דשם אין הטעם משום דר"י דהא חמץ אפילו בא"מ ל"ב. והטעם רק משום חומרא דחמץ. ושפיד טען מ"ש יבש מלח. ולכן א"ש מה דגבי י"נ ביבש. באינו ד"ח בטל. ובחמץ ל"ב אף באין ד"ח. עכ"ד. ולז"ק השפ"ד דלא קשיא. גם טענה הב' שטען הרשב"א בתה"א שם. דלכן גבי חמץ ל"ב גם ביבש משום דמצינו בתרומה ועורלה וכה"כ שאוסרין למעלה מס' ואין חילוק בהם בין לח ליבש הובא בסי' ק"ט שפ"ד סוסק"ה והם ג"כ דוקא במינו לא בטילין. ואפ"ה ל"א דרק דוקא בלח דומיא דר"י בדם הפר. א"כ מחמת טענה זו. גם בי"נ נימא דל"ב. גם ביבש. דז"א דבדבריו של הכו"פ. דבחמץ דקי"ל דל"ב. אא"ל. דהוא משום דחשו לדר"י. כיון דגם בשא"מ קי"ל דל"ב כנ"ל. א"כ גם זה מיושב. כי גם בהם אא"ל דהא דלא בטילין במינו בס'. הוא משום דחשו לדר"י. דא"כ אפילו באלף לא יהיו בטילין. ואנן הא קי"ל דבטילין בק"א. ור"א. וכיון דע"כ לאו משום דר"י הוא. שוב ל"ש לחלק בהם. בין לח ליבש. משא"כ בי"נ דל"ב במינו אף באלף. והוא משום דחשו לדר"י דס"ל מב"מ ל"ב שפיר יש לחלק בין לח ליבש. דדומיא דדם הפר והשעיר בעינן כנ"ל:

בא"ד ב' עוד הקשה כו' ותירץ דקשיא ליתני בע"פ יע"ש. ר"ל דבע"ז דף ע"ד ע"א פריך. דליתני במתניתין שם ככרות של בעה"ב. לענין חמב"פ דלא בטילין. ולזה הקשה בפלתי סק"ג הא לרשב"א א"צ בחמב"פ ככרות של בעה"ב שהוא ד"ח דאפילו פרוסות יבש ל"ב. ותירץ דלשיטת רשב"א. הקושיא שם קאי על ערב פסח דאז חמץ בלח בטל בס' א"כ ביבש בטל ברוב. זולת ד"ח דל"ב. ופריך שפיר דליתני חמץ בערב פסח בככרות של בעה"ב. דלא בטילי:

בא"ד ג' ואינו נראה מ"ש דבעכו"ם ביבש מודה הרשב"א כו'. ר"ל דמ"ש הכו"פ. דבי"נ מודה הרשב"א. דבאינו ד"ח בטל יבש ביבש. ואינו אוסר במשהו. רק בדבר שהוא חשוב בעיניה. זה ל"ב ואוסר במשהו (ר"ל אפילו באלף כמ"ש בשפ"ד רסק"ב) וה"ה בעכו"ם ומשמשית. דאוסרים במינו באלף. דג"כ רק בד"ח. וז"א דהרי הרשב"א בתשו' סי' נ"ג כתב בפירוש דבי"נ אוסר במשהו ביבש אף כשאינו ד"ח. וגם כתב עוד שם וז"ל. אבל תרומה כו' ולדידהו הא דאמרינן בזבחים (דף ע"ז) טבעת של ע"ז שנתערב כו' לאו דוקא טבעת שלמה שהיא דבר חשוב. דה"ה דבר כ"ש לא בטיל. גם לקושיית הכו"פ דמה פריך בע"ז (דף ע"ד) ליתני ככרות של בעה"ב לענין חמב"פ. דהרי להרשב"א אפילו פרוסה ל"ב. א"צ לדחוק ולתרץ דקאי אע"פ כנ"ל. דהרי הרשב"א שם בסימן נ"ג ובסימן ל' כבר נשמר מזה וכתב דהא דמקשה ליתני ככרות של בעה"ב. לענין חמב"פ דל"ב אפילו באלף. היינו שאסורין אף בהנאה. משא"כ באינו ד"ח. כגון פרוסות של חמץ. אף דג"כ ל"ב ואוסרת במשהו. מ"מ היינו רק לאסור באכילה. אבל בהנאה אינו אוסר במשהו. דלא כרי"ף שסובר דחמץ אוסר במשהו אף בהנאה. ולהרי"ף ג"כ לק"מ. דהרי הרי"ף כתב באמת בע"ז שם דליתיה להאי כללא דמתניתין דמצריך לענין חמב"פ ככרות של בעה"ב. דחמב"פ אף כ"ש שאינו ד"ח אוסר במשהו בהנאה. ואם כן אין כאן קושיא כלל מגמ' דעכו"ם שם:

בא"ד ד' וסבור הייתי לומר כו' דהטור לשיטתיה. דסובר יבש בחמב"פ בטל הרי דס"ל. דאף דבלח במשהו ואינו תלוי כלל בנו"ט. אפ"ה ביבש בטל ברוב. כשאינו ד"ח מש"ה ס"ל בעכו"ם בעינן ד"ח. משא"כ המחבר דבאו"ח סתם לענין חמב"פ דיבש ל"ב כרשב"א דבדבר שאינו תלוי בנו"ט. אין חילוק בין לח ליבש. ה"ה בעכו"ם דל"ב אף בדבר שאינו דבר חשוב וכל זה אינו שוה כי לומר שהמחבר יסבור דבעבו' כוכבים אף באין ד"ח ל"ב. דז"א ולכן אני אומר שהש"ך בנה"כ סי' צ"ב ובסימן ק"ב בש"ך סוסקי"ד שדחק לומר שהמחבר באו"ח. שסתם דחמץ ל"ב ביבש. דהוא מטעם דס"ל. דחמץ הוי דשיל"מ דלכאורה מי דוחקו לכל זה. ולמה לא נימא. דהוא מטעם שס"ל כרשב"א. דבאיסור שאוסר כמעלה מכדי נו"ט. אין חילוק בין לח ליבש. וכן תמה עליו במנ"י כלל ל"ט אות ט"ז והיינו משום דקשיא ליה לש"ך דאי מטעם הרשב"א. א"כ אמאי בעכו"ם ומשמשין בסימן ק"מ. בעינן ד"ח דוקא הא לא"ה בטל. והא שם האיסור אינו תלוי בנתינת טעם. וע"כ דהמחבר ס"ל דלא כרשב"א. אלא דגם בכה"ג יבש ביבש בטל. ובחמץ הוא משום דס"ל דהוי דשיל"מ. ועפי"ז מיושב גם קושית הפר"ח מה דהצריך הרב בי"נ חביות גדולות דוקא:

בא"ד ה' ועיין ברמב"ם פט"ז מהמ"א הי"ד לענין ערלה וכה"כ אם נפל לפחות מר"א. הכל אסור בהנאה. וע"ש בהשגות הראב"ד ע"ז. נ"ב. עיין בר"ן ע"ז דף ע"ד בסוף מתניתין דואלו אסורין ואוסרין בכ"ש. מ"ש על הראב"ד בזה. ע"ש:

בסוה"ד ועדיין צ"ע. נ"ב עיין בפ"ת סי' קל"ד סק"ב בשם תשובת כנסת יחזקאל רסי' ל"א וצ"ע עליו. במ"ש דגם הרשב"א מודה בי"נ דבטל דז"א דהרי מבואר להדיא להיפוך בתשו' הרשב"א סי' נ"ג. וכמו שתמה בפמ"ג כאן על הכו"פ בזה. ואולי לזה כוון באמת הפ"ת שם. שרמז לעיין בפמ"ג כאן. ע"ש באורך:

ס"ק ח' עש"ך. דהמחבר פסק כרמב"ם ז"ל בפט"ז מהמ"א ה"ג וכר"ע לא כרבי יוחנן אליבא דר"מ. נ"ב עיין במה שכתבתי לעיל בסימן ק"א על השפ"ד סק"א אות א'. ותבין. ע"ש:

ס"ק י' בא"ד א' מכ"ש אם ספק אי הוה איסור החשוב או לאו כגון שנתערב חתיכת איסור בין הרבה חתיכות. ויש כאן גדולה וקטנות. וא"י אי הגדולה היא האיסור שהיא. ר"ל או האיסור מהקטנות. עסי' ק"א בשפ"ד סק"ב. ובמש"ש. וכאן באות שאח"ז:

בא"ד ב' וראיתי להכו"פ אות ה' כתב כו'. נ"ב כדי להבין דבריו על בוריו מוכרחני להאריך קצת. דהכי תנן בערלה פ"ג משנה א' בגד שצבעו בקליפי ערלה ידלק. נתערב באחרים. כולם ידלקו דברי ר"מ לטעמיה אזיל. שס"ל לר"מ את שדרכו למנות מקדש. וחכ"א יעלה באחד ומאתים לטעמייהו. דס"ל אין מקדש אלא ששה דברים בלבד. ב' הצובע מלא הסיט. כדי הפסק שיש בין אמה לאצבע. כל מה שיכול להרחיבו. והוא שיעור חשוב לאיסור בקליפי ערלה וארגו בבגד ואין ידוע איזה הוא. רמ"א ידלק הבגד. וחכ"א יעלה באחד ומאתים. ג' הארג מלא הסיט מצמר הבכור בבגד ידלק הבגד. ומשיער הנזיר ומפטר חמור בשק ידלק השק. ובמוקדשים מקדשים בכ"ש. ע"כ. ובתמורה ל"ד ע"א. פריך דליבטל האי חוט דמלא הסיט. בהשק ברובא. ומשני רב פפא בציפורתא. שעשה מן חוט האיסור צורת ציפור בשק. דחשוב דמיפה ליה לכולא שק. ולא בטל. והנה ר"ת מתיר בספק טרפה שנתערבה משום ס"ס. אף דהוי ספק בגופו. והב' ע"ת ולדידיה מה דאמרינן בריש ביצה (דף ג') לענין ביצה שנולדה ביו"ט. וספיקא אסורה. ואם נתערבה באלף כולן אסורות. האי אם נתערבה קאי רק אודאי נולדה ביו"ט. אבל אם הספק נתערבה הו"ל ס"ס ומותר. ור"י הזקן חולק עליו אלא דל"א ס"ס להקל רק בב' ספיקות הבאות מכח ב' תערובת. אבל היכא דספק א' בגופו. והב' ע"ת. לא הוי ס"ס וסובר דנתערבה גם אספיקא קאי (וכבר הבאתי ענין זה בארוך לעיל בסימן ק"ב על השפ"ד סק"ב וסק"ז. ע"ש ובט"ז סי' זה סק"י. ומ"ז שם). והרשב"א בתה"א דף קט"ו אחר שהביא דעת ר"י הזקן שס"ל דנתערבה גם אספיקא קאי כנ"ל. כתב עליו דלדידיה מה ששנו במס' ערלה הצובע מלא הסיט כו' וחכ"א יעלה באחד ומאתים. ואלו נתערב באחרים לא קתני כמו דתני במשנה א' שם דאלמא אלו נתערב באחרים לכ"ע מותר. ומשום ס"ס. י"ל דההיא בשנחתך מלא הסיט מן הבגד. וא"י אם מלא הסיט דאיסור נחתך. אם לאו דהשתא כשנתערב באחרים איכא תרי ספיקי. כעין ב' תערובות. עכ"ל. וכתב עליו בפלתי סק"ה דלהבין דבריו של הרשב"א ר"ל. דלכאורה מאי קשיא ליה כלל. אף לפי ההוה אמינא שהבין דמיירי בלא נחתך. דהאיך אפשר לימר דבנתערב מותר משום ס"ס. דאיזה ס"ס יש. והרי בכל בגד ליכא רק חדא ספיקא שמא לאו זה הבגד הוא שנארג בו מלא הסיט דאיסור צריך לדעת דהך מלא הסיט מוקמינן לה בגמ' בציפורתא שהוא ד"ח ול"ב. ומפרש הרשב"א במשנה מה דקאמר ואין ידוע איזהו הוא דאיירי שארג בבגד ציפורתא. ומסופק אם מאותו צמר הנצבע מערלה ארגו. או מצמר אחר. וא"כ כשחזר ונתערב הבגד באחר. הרי כאן ס"ס. ספק לא היה הך ציפורתא מצמר הנאסר מערלה ואת"ל שהיה. ואסור הבגד. דילמא לאו הך בגד הוא. ולכן הקשה הרשב"א לר"י. הא הוי ספק אחד בגופו. והב' ע"ת. וע"ז תירץ הרשב"א דאיירי דודאי ארג הציפורתא מן צמר האיסור. אבל יש בבגד יותר ציפרים מצמר של היתר. ואין מכיר איזה הוא רק ציפור אחד תחך והשליכו. וא"כ כשזה הבגד נתערב יש כאן ס"ס טובא. דשמא אין כאן איסור כלל דשמא השליך הציפורתא דאיסור. ואת"ל דעדיין האיסור ישנו בהבגד דילמא אין זה הבגד. זהו דברי. ויש להבין בהוה אמינא שלו שרצה לומר דהספק הראשון הוא דאולי לא נטוה בהבגד. הך ציפורתא דאיסור א"כ הו"ל סד"ר ולקולא דמדאוריי"תא אף ד"ח. חד בתרי בטל וצ"ל דזה לא מקרי סד"ר. כיון דד"ח לפנינו הו"ל כאיתחזק איסורא ונשמע מזה דאם נתערב חבית י"נ בין הרבה חביות הכשירות. ואחד מהם גדול וסתום רק א"י אם הגדולה היא של י"נ או של כשר אסור דאמרינן אולי י"נ היא וחבית סתומה חשובה ול"ב. עכ"ל הכו"פ. וכתב עליו השפ"ד. דלדינא ודאי אינו כן דאיזה חזקה דאיסורא יש כאן דשמא היי"נ לא הוה סתום השתא בנפל ודאי איסור דרבנן דאיתחזק כאן איסורא וא"י אם היה ס' תולין לקולא. ה"ה כאן דיש ודאי שיעור ביטול. רק ספק אם האיסור ד"ח. או לא דאזלינן לקולא. ומה שפירש ברשב"א הוא דחוק ורחוק. ולבי אומר לי דהרשב"א אף בההוה אמינא שלו לא הבין כלל דמיירי שיש ספק. אולי לא נטוה בהבגד אך ציפורתא דאיסור. אלא דודאי נארג האיסור והק' הרשב"א מדלא תנן נתערב באחרים ידלקו. ש"מ דכה"ג שרי. הואיל וספק אחד מותר מה"ת. ר"ל דהבגד עצמו שנתערב בו מלא הסיט דאיסור וא"י איזהו הוא שרי מה"ת דנתבטל בהבגד ברוב אף שהוא ד"ח ורק מדרבנן דגזרו דד"ח לא בטל. א"כ כי נתערב באחרים לא גזרו עליו מחמת ד"ח ואף דליכא ס"ס. מ"מ בלא"ה שרי משום דלא גזרו בד"ח דל"ב רק בודאי לא בנתערב שהוא רק ספק. ומ"ש הרשב"א בהוה אמינא שלו. דמותר משום ס"ס הוא ל"ד דהרי ליכא באמת ס"ס. אלא כנ"ל. שהרשב"א קורא זה לב' ספיקות דהבגד עצמו שנארג בו מלא הסיט דאיסור ואינו מכיר איזה חוט הוא זהו קורא ספק אחד דמה"ת מותר הבגד ע"י ביטול ברוב חוטי היתר וספק הב' הוא ספק ממש ע"ת. ומה שהקשה מזה לר"י הזקן שאוסר בספק אחד בגופו והב' ע"ת אף דלכאורה אין זה ענין לז"ז. דהרי י"ל. דהר"י הזקן שאוסר. הוא רק כשהספק הא' הוא אסור מה"ת ה"ק דקשיא לר"י הזקן שסובר דספק אחד בגופו והב' ע"ת ל"א ומפרש בביצה שם דנתערבה אספיקא קאי. אף שלפי האמת ביצה שנולדה ביו"ט. הוא רק דרבנן ומה"ת מותר. רק מחמת גזרה דיו"ט אחר שבת שהוא מדאורייתא ואפ"ה אוסר בנתערבה. וא"כ קשיא עליו מערלה. דאמאי מותר שם בנתערב מטעם דהבגד עצמו מותר מה"ת. ולכן תירץ דמיירי בשנחתך כנ"ל:

בא"ד ג' והמעיין במשמרת הבית ובדק הבית כו' ר"ל דבב"ה שם תירץ לקושיית הרשב"א בתה"א על ר"י הזקן דאין כאן קושיא כלל. דהתם בערלה. בספק ראשון מותר מה"ת. אלא דר"מ מחמיר בכל דבר שבמנין. מדרבנן דל"ב. היכא דהוא איסור דאורייתא. ולכן התם דבספק אחד מותר מה"ת בספק ב' מותר אפילו מדרבנן. עכ"ל. והשיג עליו במשה"ב שם. דמה

משבצות זהב סימן ק"י

בא"ד ג' וסבור הייתי לומר דהר"מ ז"ל כו' שוב ראיתי כו'. ר"ל. דתנן בזבחים דף ע' ע"ב ר"פ התערובות כל הזבחים שנתערבו בהן חטאות המתות. או שור הנסקל. אפילו אחת ברבוא ימותו כולן. ובדף ע"ז ע"ב. תנן איברים של עולות הרבה. שנתערב בהן איברין מעולת בעלת מום. רבי אליעזר אומר אם קרב ראש אחד מהן. יקרבו כל הראשין. כרעים של אחד מהן יקריבו כל הכרעים דתלינן. דראש או כרעים. הנקרב מקודם. היה דאיסורא וחכ"א אפילו קרבו כולם חוץ מאחד מהן יצא לבית השרפה דלא תלינן איסורא. בקריבין כבר ואיתא בגמ' שם דף ע"ד ע"א. אמר ר"נ אמר רבה בר אבוה אמר רב. טבעת של עכו"ם שנתערבה במאה טבעות ונפלה אחד מהם לים הגדול. הותרו כולן. דאמרינן הך דנפל הוה דאיסורא. איתביה רבא לר"נ. והא תנן אפילו אחת ברבוא ימותו כולן. ואמאי ימותו כולן. דכיון שמת אחד מהן ליתלי ביה ונימא דאיסורא מית והנותרים יקרבו אמר ליה רב דאמר כרבי אליעזר. דתנן ר"א אומר אם קירב הראש של אחד מהן יקרבו כל הראשין כולם הרי דס"ל. דתלינן איסורא בהאי דאזל ומתניתין דס"ל ימותו כולן. אתי' כרבנן דפליגי על ר"א שם. והנה ז"ל הר"מ בפ"ו מהל' פסולי המוקדשין. עכ"ל. הרי דפסק הר"מ כמתניתין דריש פירקין שם. וכרבנן דפליגי על ר"א בדף ע"ז שם. שס"ל. דאף אם קרבו כל הראשים. חוץ מאחד מהן יצא לבית השרפה ובהלי עכו"ם פ"ז הלכה י' פסק הר"מ דטבעת של עכו"ם שנתערבה בכמה טבעות ונפלו שתים לים הגדול הותרו כולן שאני אומר שאותו הטבעת של עכו"ם נפלה. ע"ש. הרי דפסק כר"נ בשם רב שפסק כרבי אליעזר וקשיא דידיה אדידיה. דבהלי עכו"ם פסק כר"א. ובהלי פסולי המוקדשין פסק כרבנן. וכבר הרגיש בזה בכ"מ ולח"מ שם ועיין בפלתי סקכ"ב. כ"ד ולז"ק המ"ז דסבר לתרץ בסברת הט"ז כאן שהר"מ באמת פוסק כר"נ דהותרו כל הטבעות כולן דתלינן דמה דנפל. דאיסורא נפל. וכר"א. ואפ"ה החמיר בפ"ו מהל' פסולי המוקדשין. הכ"א כרבנן. דקיימ"ל כל הראשים חוץ מא' מהן דיוצא לבית השרפה משום דבכה"ג לא רצה הר"מ להתיר. כיון דהבהמות עצמם נשארו כולם. ולא קירבו עדיין. אם כן כיון דהבהמות אסורין להקרבה כשתבוא להתיר להקריב נותר הראשון. ע"ז שתתלה האיסור. בהראש שנקרב כבר. אם כן הרי תחזיק בבהמה אחת הראש להיתר. והבהמה עצמה לאיסור. (עיין שו"ת פמ"א ח"א סי' ק"ה אביאנו באות שאח"ז וחו"ד כאן ביאורים סק"ז) משא"כ בטבעת דכשתלינן שהאיסור נפל. שוב אין שום איסור לפנינו. לז"ק הפמ"ג ששוב ראה שזה בורכא. דהרי הר"מ בהלי פסולי המוקדשין בהלי כ"א שם לא דייק לכתוב כלשון המתניתין שם דף ע"ז. דמבואר איברין שנתערב בהן איברין כו' דמשמע דמיירי שכל האיברין של הבהמות נתערבו זה בזה הראשין והכרעים. וכדומה שאר האיברים. ופליגי ר"א ורבנן. בנקרב כבר איזה אבר. אם להתיר להקריב מותר האיברין ממין אבר זה. ולר"א מותר. אף ששאר מיני האיברים אסורין כולן. אלא דהרמב"ם כתב שם הכי. אבר כו' שנתערב באיברי כו' כנ"ל. משמע דר"ל אפילו שלא נתערבו כלל הבהמות עצמם. בכל האיברים שבהן רק מן אבר אחד. כמו הראש מבעל מום נתערב בין ראשין של קדשים. דבזה הבהמות עצמן קריבין ע"ג מזבח. ואפ"ה פסק הר"מ בזה. דאפילו קירבו כל הראשים חוץ מא' דיוצא לבית השרפה. אף דבכה"ג ליכא סברא הנ"ל. ודמי ממש לטבעת שנתערבה. ואמאי פסק שם דהותרו כל הטבעות *) וע"כ דהר"מ לא נחית לסברא זו. וצ"ל כמ"ש הכ"מ. בפ"ו מהל' עכו"ם הלכה י' לתרץ הסתירה בר"מ הנ"ל. ע"ש. ועיין בישו"ע סק"ח. מה שתירץ בזה ולפלא לי שלא הביא הפמ"ג מה שתירץ בסיום הקדמת הכו"פ בשם בנו הגאון מו"ה מרדכי ז"ל. בזה. ע"ש:

בא"ד ה' שוב ראיתי בפמ"א ס"א סי' ק"ה כתב בנדון דידן י' בהמות כ"א מונחת בפ"ע החלקים שלה והיה בהם חהר"ל. ובאופן שכמה חתיכות ידועות שהם מבהמה אחת. עד"מ. שהיה תלוי הלשון של בהמה. עם הכתף שלה במקום אחד. וכן לכל בהמה ובהמה מונחים כל החתיכות שלה. במקום אחד לבד ונודע איסור טרפה במקולין שאחד מהן טרפה ובא כלב ואכל לשון אחד: או שאר הלשונות שרי. דל"ד לקירב ראש אחד מהן דס"ל לר"א. דיקרבו כל הראשין. כרעים של אחד מהן. יקרבו כל הכרעים. דמשמע דבנקרב ראש אחד מהן אף דהכרעים נשארו באיסור. מ"מ הראשים מותרין. דנימא דה"ה הכא אף דשאר הבשר אסור. מ"מ אותו אבר (הלשון) שנאכל. שאר האיברים (הלשונות) מותרין דאין הנדון דומה לראיה. דהתם שאר איברים אין ניכרים ר"ל. דהתם מיירי שאין מכירין הבשר. שהוא מראש זה שנקרב כבר. א"כ שפיר אמרינן דאיסור הלך לו. וכל הראשים מותרין והכרעים אסורין שמעורב בהן אחד של איסור משא"כ הכא כל בהמה בפ"ע היא. וידוע לו בהבהמה שיאכל הלשון ממנה דכשאנו אומרים זו הלשון שאכל הכלב דאיסורא הוה. אנו דנין על כל החלק מבהמה זו הנשאר שהוא מן האיסור ויהיה שרי ע"ז. גם שאר האברים משאר הבהמות. ובאמת הרי ק"ל דכשפי' אחד והוא ישנו עדיין בעין לא שרינן השאר. ועיין בש"ך סקמ"ד בשם הרשב"א. כו' ומ"מ באין מכירין שאר החלקים. ר"ל כגון אלו מונחין הלשונות לבדן. ושאר האיברים לבדן. ונאכל לשון אחד וא"י מאיזה בהמה הוא ופשוט:

שפתי דעת סימן ק"י

חילוק יש בין ערלה. לביצה שנולדה ביו"ט שנתערבה באלף. דאף היא מותרת מה"ת אפילו לא נתערבה. ואפ"ה אסר לה הר"י בנתערבה. וע"כ צריכין לתי' התוס'. והתה"א שם. דמיירי בנחתך מלא הסיט כנ"ל. דהשתא. איכא שם תרי ספיקי כעין שתי תערובות עכ"ל. ואולי לשיטתייהו. דהבה"ב אזיל לשיפתיה שסובר דר"י הזקן אין אוסר בספק א' בגופו. והב' ע"ת אלא כשהספק הא' הוא מה"ת אסור. ומש"ה ל"ק עליו מערלה כנ"ל. ומשה"ב לשיטתיה דס"ל דר"י אוסר אף בדרבנן. לכן הוצרך לתרץ דשם מיירי בנחתך:

בא"ד ב' ועיין תוס' זבחים ע"ב כו' והר"ש בערלה כו' דמש"ה לא תנן במשנה ב'. גבי אורג מלא הסיט בבגד נתערבו באחרים ידלק. כדתנן במשנה א' שם משום דאי נתערב בשאר בגדים יכול לחתוך מלא הסיט מכל בגד והוא משתרי מחמת ס"ס. ואני תמה כו' עק"א סוף סעיף ו' ולקמן סעיף ב' כו':

בא"ד ד' ויש לנו הרהורי דברים כו'. דמש"ה לא כתב הר"מ ז"ל בפי"ט מה' פסולי המוקדשין כו'. ר"ל דז"ל הר"מ שם האורג מלא הסיט משיער נזיר ופטר חמור בשק ידלק. עכ"ל. ולא חילק בין עביד מיניה ציפורתא. ללא עבד. כדמוקי לה בתמורה ל"ד דדוקא בדעביד מיניה ציפורתא. הא לא"ה בטל ברוב כנ"ל באות ב' וכבר עמד ע"ז הכ"מ בפ"ג. מהל' בכורות הי"ג לזה תירץ המל"מ בפ"א. מהל' מטמאי משכב ומושב הי"ד דטעמא דרמב"ם משום דאמרינן בבכורות דף כ"ג דנבלה בטלה בשחוטה. ואמר רבי חייא טהור מלטמא במגע. אבל מטמא במשא. כו' דדוקא גבי אכילה. שייך ביטול ברוב משום דכל משהו שיורד לבית הבליעה. אמרינן דהתירא נחית וכן בטומאת מגע משום דהדבר שנוגע בזה אינו נוגע בזה. אבל כל שהוא בבת אחת. כגון טומאת משא ל"ש ביטול ברוב. א"כ ה"ה בנ"ד. דמי לטומאת משא. כיון דבבת אחת נהנה הוא מהבגד ודחה הרמב"ם סוגיא דתמורה מהלכה מפני סוגיא דבכורות דקאמר רבי חייא דלטומאת משא ל"ש ביטול. כיון שנושא בב"א כל הדבר. ה"ה בזה. דנהנה מכל הבגד בב"א. עכ"ד. ותמה הפמ"ג עליו דלא הבין דבריו. דהרי אי איתא דהר"מ סובר. דלא שייך ביה ביטול כלל. א"כ אמאי הצריך הר"מ מלא הסיט דוקא. ונימא דאף בכל שהוא אסור גם בפט"ז מהמ"א הכ"א (כצ"ל) פסק הרמב"ם ז"ל. דמלא הסיט מערלה. בטל בא' ומאתים. כחכמים במשנה דערלה. שהבאתי באות ב' והא לא שייך ביטול כה"ג. כו' גם דברי מרן הכ"מ בפ"ג מהל' בכורות הי"ג לא זכיתי להבינם. במ"ש שם דהרמב"ם דחה להסוגיא דתמורה שהוא דלא כהילכתא. דאף בדלא עביד מיניה ציפורתא. לא בטל משום זה דקי"ל. דבגד שאבד בו כלאים אינו בטל. והא נמי דכותה. ואעפ"י שחלקו המפרשים בין כלאים. לשאר איסורים עיין בש"ך יו"ד סי' רצ"ט סק"א רבינו אינו מחלק. עכ"ל. דא"כ למה הצריך הר"מ בצמר בכור שם מלא הכיס. ונימא דאף בכ"ש יהא אסור. כיון דל"ש ביה ביטול כלל (כבר תמה כן) על הכ"מ. הלח"מ במקומו שם סוף פ"ג מהל' בכורות. ובשושנת העמקים כלל י"ד. שוב ראה הפמ"ג שהלח"מ כבר עמד ע"ז. ע"ש. וגם בהמ"א. אמאי התיר בערלה. דעולה בהבגד בא' ומאתים. אבל לדברי הר"י קורקוס ז"ל הובא בכ"מ שם שכתב דהר"מ מפרש מה דקאמר בתמורה. בציפורתא לאו דוקא שארג ציפורתא. אלא ה"ק. כיון שהוא מלא הסיט שראוי לעשות ממנו ציפורתא הוא חשוב ולא בטל. א"כ א"ש הכל דבבכור ומוקדשין החמיר *) הר"מ. ובכ"א מהן כדינו. בבכור דוקא מלא הסיט ל"ב ובמוקדשין אף בכ"ש. כמבואר במשנה דערלה פ"ג מ"ג (עיין לעיל אות ב') משא"כ בהמ"א בפט"ז הכ"א. פסק בערלה. דמלא הסיט. בטל בהבגד בא' ומאתים דבערלה הקילו חכמים. דאף שהוא ד"ח בטל. וכחכמים במשנה ב' שם וכלאים אף בפחות מסיט אסור דכשנתערב אף משהו בהבגד לא בטל. עכצ"ל. כחילוק המפרשים דשאני כלאים. דכ"א הותר. וכמ"ש בש"ך יו"ד סי' רצ"ט ונ"ב. אבל עיין בלח"מ שם שתמה על תירוץ הר"י קורקס. דא"כ איך הקשו בתמורה שם. ציפורתא לישלפינהו. ואי לאו ציפורתא ממש קאמר. מה שייך לישלפינהו. ע"ש. והוא קושיא עצומה. למעיין בגמ' שם:

ס"ק י"א בא"ד א' עש"ך ויראה דה"ק כו'. ר"ל דאי כפשוטו דקאמר דנשחט קודם שנתערבו כלל. מאי קמ"ל. פשיטא דאפילו נשחטו במזיד דבטילים. דהרי לא היה כלל בעלי חיים בשעת התערובות. לז"ק השפ"ד דה"ק הש"ך דהמחבר מיירי דוקא דנשחטו אחר שידע שנתערבו. אבל נשחטו קודם שידע שנתערבו אפילו נשחטו במזיד בטילים דכה"ג כ"כ הוי כשוגג ונ"ב עיין חו"ד חי' סק"ח משמע דהבין לדברי הש"ך כפשוטו. ולדעתי הוא משום דלפי' הפמ"ג. כפול דברי הש"ך שבס"ק י"ב וק"ל:

ס"ק י"ג בא"ד א' ומ"מ יש לעיין כו' או להיפוך כיון דאיברים הפנימים אסורים ה"ה כו'. נ"ב עיין בסימן ק"א במ"ז סק"ח מזה. כו' וה"ה ריאה אפשר דר"ל כדאמרינן בחולין דף מ"ט ע"א למה נקרא שמה ריאה לפי שמאירה את העינים הרי משמע דהיא דבר חשוב. ומיהו כו'. ונ"ב. עיין לקמן בשפ"ד סקל"ז. ד"ה מעשה בסופו. ע"ש:

ס"ק י"ד בא"ד א' וה"ט דאשם תלוי. ר"ל דלהר"מ דס"ל דספיקא מה"ת שריא. א"כ אמאי צריך להביא אשם תלוי על הספק. וע"כ משום דאיקבע איסורא. כגון באכל חתיכה מב' חתיכות. דאחת היא חלב. ואחת היא שומן. וספק לו איזהו מהן אכל. דהיה כאן ודאי איסור. וכמ"ש הפר"ח בקונטרס הספיקות הובא לעיל בשעה"ת ח"א פ"א ריש חקירה ג'. ועיין במש"ש באות ד' מהסוגיא דכריתות:

בא"ד ב' ויש להעיר מקודם כו' ובחו"מ כו' כדי להבין דבריו מוכרחני להאריך קצת. דהנה ז"ל הסוגיא. בסנהדרין (ע"ט ע"א) על מה דפליגי שם במתניתין. ר"ש ורבנן. בנתכון להרוג אדם זה והרג זה דלרבנן חייב. ולר"ש פטור. מ"ט דר"ש אמר קרא. וארב לו וקם עליו עד שיתכוון לו ופריך ורבנן מאי דרשי בקרא דוארב לו אמרי דבי רבי ינאי. פרט לזורק אבן לגו [חבורה של בני אדם. כותים וישראלים אבל כשנתכוון לישראל זה. והרג את חברו לא אתי קרא למעוטי ומפרש] היכי דמי אילימא דאיכא ט' כותים וישראל אחד. תיפוק ליה דרובא כותים ניהו ולמה לי קרא לזה אי נמי פלגא ופלגא. ג"כ למ"ל קרא למיפטריה. כיון דקי"ל ספק נפשות להקל פשיטא דאית לך למיפטריה. כיון דמצי למימר. דלכותים קא מכוון לא צריכא. דאיכא תשעה ישראל. וכותי אחד ביניהן. דהו"ל כותי קבוע. וכל קבוע כמע"מ דמי ואשמעינן קרא דפטור משום דהו"ל כותי קבוע ביניהם. וילפינן מהאי קרא. דכל קבוע נדון כמע"מ. והוה ספק נפשות להקל ומהכא נפקא לן בכל דוכתי. דקבוע כמע"מ ומקשה בשלמא לרבנן. דאמרי נתכוון להרוג את זה והרג את זה חייב. דכתיב וכי ינצו אנשים ונגפו אשה הרה. ואמר רבי אלעזר במצות שבמיתה פי' במחלוקת שבמיתה שהיה מתכוון להרוג את חברו הכתוב מדבר דכתיב ואם אסון יהיה. ונתתה נפש תחת נפש ואי לא נתכוון להרוג היאך מקטיל. אלמא דכי מתכוון מיהא חייב. אע"ג דלא נתכוון אלא לחברו ולא נתכוון כלל לאשה. דהא כתיב וכי ינצו אנשים ונגפו אשה עבידא ליה. ומשני ממון דמי האשה יתן ליורשיה וכדרבי. דתניא. רבי אומר ונתת נפש תחת נפש ממון. אתה אומר ממון או אינו. אלא נפש ממש. נאמר נתינה למטה. ונאמר נתינה למעלה מה להלן ממון אף כאן ממון ר"ל. דז"ל הקרא בפ' משפטים וכי ינצו אנשים ונגפו אשה הרה ויצאו ילדיה. ולא יהיה אסון (באשה) ונתת נפש תחת נפש. ע"כ. א"כ כמו למעלה ברישא דקרא ונתן בפלילים הוא ממון. דמי (באשה) ענש יענש (דמי ולדות) כאשר ישית עליו בעל האשה ונתן בפלילים. ואם אסון יהיה ומפקא מדרבנן דאלו לרבנן בנתכוון להרוג זה והרג את זה. חייב מיתה. ולרבי חייב ממון. ואלו לתדב"ת. לא מחייב כלל. לא ממון ולא מיתה דתנא דבי חזקיה מכה אדם ומכה בהמה פרש"י לכך הוקשו בהאי קרא מכה בהמה ישלמנה. ומכה אדם יומת ומשמע בבהמה חייב ממון. ובאדם פטור. להקיש לך פטור תשלומין דאדם לחיוב תשלומין דבהמה מה מכה בהמה לא חלקת בו בין שוגג למזיד בין מתכוון לשאין מתכוון. כו' לפוטרו ממון אלא בכל אופן. הוא חייב בתשלומין אף מכה אדם לא תחלוק בו. בין שוגג למזיד. בין מתכוון לשאין מתכוון. כו' לחייבו ממון אלא לפוטרו ממון בכל אופן. בין בשוגג. ואין מתכוון דפטור ממיתה בין במזיד. ונתכון דחייב מיתה. מאי שאין מתכוון. אילימא שאין מתכוון כלל. היינו שוגג. אלא פשיטא שאין מתכוון לזה אלא לזה וקתני דפטור מממון. ואי בר קטלא הוא. מי אצטריך למיפטריה מממון פשיטא דהרי קם ליה. בדרבה מניה אלא לאו ש"מ. לאו בר קטלא הוא. ולאו בר ממונא הוא. ע"כ. וכתב התוס' שם ד"ה. וכל קבוע כמע"מ דמי. וז"ל. מהכא נפקא לן קבוע. בכל דוכתי. ואין לומר משום דמסקינן ר"ש כרבי. דליף נתינה נתינה דאיירי שם בנתכוון להרוג את זה והרג את האשה. וליף דנתינה. דכתיב ונתת נפש. כו'. הוא לחייבו בממון. ולפוטרו ממיתה ואייתר ליה קרא דארב לו לכל קבוע. דאכתי לתדב"ת [דלית ליה דרבי דהא באין מתכוון פוטר מממון] אליבא דר"ש. קשה מנא ליה לכל קבוע כמע"מ דהרי צריך קרא. דוארב לו לפוטרו ממיתה. באין מתכוון (להרוג את זה שהרג. אלא לחברו) דאי לאו קרא דארב לו לפטור באין מתכוון לא הוי מוקמינן האי היקישא (דמכה אדם ומכה בהמה) דאין חילוק בין מתכוון לשאין מתכוון. לענין לפוטרו ממון. אלא

---

* *) הגה"ה לכאורה צ"ע. דהרי בלא"ה א"א לומר כתי' הפמ"ג. דהרי הקושיא הוא גם מהלי' א' שם שפסק הר"מ. כמתניתין דריש פרק התערובות דימותו כולן. דבזה ל"ש סברא הנ"ל. והלח"מ באמת אינו מקשה רק מהלכה כ"א. דהמעיין בדבריו. יראה דתמה. גם ממה שפסק בהלכה א' דזבחים בעלי חיים. שנתערב בהן שור הנסקל דימותו כולן. וגבי טבעת פסח דהותרו כולן כנ"ל. ונראה ליישב דהפמ"ג תפס. דממה שפסק הר"מ בהלי א' דימותו כולן אין כ"כ קושיא עליו ממה שפסק בהלי עכו"ם בטבעת דהותרו כולן. די"ל כמו שתירץ בפלתי סקכ"ב. או כמו שתירץ בחו"ד ביאורים סקי"ב. דעכצ"ל דרבא דמקשה לר"נ. מהא דימותו כו'. ע"ש. ולא קשיא ליה להפמ"ג. רק ממה שפסק הר"מ בהכ"א בקירב אבר אחד כו'. דיצא לבית השרפה. דשם מיירי בקירב בשוגג. קודם שנמלך. ואפ"ה פסק כרבנן ואמאי בטבעת פסק כר"נ. דע"ז ל"ש תירוצים הנ"ל. ורצה הפמ"ג לומר תירוצו כנ"ל. ושוב ראה שז"א. דהרי הר"מ שם כתב אפילו בנתערב רק אבר אחד כנ"ל.

* הגה"ה נ"ב. הן אמת שבירושלמי שהובא בר"ש. מבואר דמשנה זו אתיא כר"מ. אבל לרבנן באמת גם בבכור ומוקדשין. עולה באחד ומאתים. וא"ש לכאורה מה דקאמר הפמ"ג דהחמיר הרמב"ם בבכור ומוקדשין. ר"ל שפסק כרבי מאיר דלא בטילין. אבל באמת מדינא הוא כן דלפי פי' הרמב"ם במשנה שם. והובא בתוי"ט שם. דלפיכך לא נאמר לרבנן. בהם תעלה. לפי שלא נתן הכתוב בהם שיעור בשום פנים. ולכן פסק כן הרמב"ם בסוף פ"ג מהלי בכורות. ובסוף הל' פסולי המ"ק. משום דס"ל דמתניתין אתיא גם לרבנן.

שפתי דעת סימן ק"י

אלא לחייבו מיתה באין מתכוון כמתכוון וכרבנן אלא השתא דגלי קרא דארב לו לפוטרו ממיתה באין מתכוון להרוג את זה שהרג אלא לחברו מוקמינן האי היקישא. לפטור שאין מתכוון ממון כמו במתכוון. כ"ה במהרש"א שם ע"ש וז"ל התוס' שם. ד"ה. ומפקא. וא"ת כיון דתדב"ח מפקא מדרבי. ורבנן קרא דנתת נפש תחת נפש. במאי מוקי ליה לא בממון ולא במיתה. דאתרויהו מיפטר לדידיה. באין מתכון להרוג את האשה. אלא לחברו ודוחק לומר דלא מוקי תדב"ח כלל לקרא במתכון להרוג את חברו והרג את האשה אלא מוקי בנתכון לאותו עצמו שהרג דמתוקם קרא בחיוב מיתה דהא פשיטא. דבהכי איירי. שמתכון לחברו. דכתיב **וכי ינצו אנשים ונגפו אשה מעמע. שלא נתכונו לה ומה"ט קשה לן. בגמ' לעיל לר"ש. האי ונתח נפש כר' מאי עביד ביה. וא יכולין לאוקמי לקרא בנתכון לאשה עצמה מאי קשיא** ליה וצ"ל. דודאי הש"ס לא דחיק כולי האי לאוקמי לקרא שנתכוון להאשה אבל חזקיה. על כרחיה מוקי לה הכי והק"ק קרא אם יהיה אסון. כלומר דין אסון שנתכוון להאשה עצמה. ונתת נפש תחת נפש ממש. והשתא סיפיה דקרא דין אסון. ורישיה דקרא. אסון ממש דלא יהיה אסון. לאו בדין אסון מיירי. דבכ"ע שיש אסון פטור לחזקיה מממון. אלא לא יהיה אסון כלל קאמר. וביאר המהרש"א שם דאבל לרבי. שפיר הוה סיפיה דקרא. נמי אסון ממון. ולא דין אסון. דהא אינו חייב מיתה דהא לדידיה מיירי קרא. בלא נתכון לאשה אלא לחברו רק ממון. מיהו לרבנן נמי הוה ע"כ סיפא דין אסון. דהא חייב מיתה לדידהו אף שלא נתכוון להאשה. כיון שנתכון להרוג את חברו. עכת"ד. וז"ל הר"מ. בפ"ד מהל' חובל ה"ה. הנוגף את האשה ויצאו ילדיה ומתה. אעפ"י שהיה שוגג ה"ז פטור מן התשלומין ואינו משלם כלום שנאמר ולא יהיה אסון ענוש יענש. לא חלק הכתוב בין שוגג למזיד בדבר שיש בו מיתת ב"ד לפוטרו מן התשלומין. בד"א כשנתכוון לאשה. אבל אם נתכוון לחברו ונגף את האשה. אעפ"י שמתה הואיל והמיתה בלא כוונה. ה"ז כדבר שאין בו מיתת ב"ד ומשלם דמי ולדות. עכ"ל. והועתק במחבר חו"מ סימן תכ"ג סעיף ד' וכתב ע"ז בהגה"ה שם וי"א. דאפילו לא נתכוון להאשה. פטור מתשלומין. והוא מדברי הראב"ד שהשיג על הר"מ שם דהרי איהו גופיה פסק כתדב"ח. ולדידיה אף באין מתכוון פטור מתשלומין:

ועתה אבוא על סדר דברי הפמ"ג דיש להעיר. דהרי לתדב"ח לית לן לימוד דקבוע הוא כמע"מ. כמבואר בתוס' כנ"ל. א"כ כיון שהרמ"א בחו"מ הביא לדברי הי"א שהוא הראב"ד שפסק כתדב"ח דנתכוון להרוג זה והרג את זה פטור מתשלומין. א"כ אמאי סתם כאן ביו"ד לדין דקבוע באין חולק. ומיהו י"ל דהרי הרמ"א בחו"מ לא קאמר רק דפטור מתשלומין. אבל אה"נ דס"ל דחייב מיתה. דפסק כרבנן. וממילא דפטור מתשלומין דקלב"מ ומה שציין שם הראב"ד. הוא רק משום דהראב"ד ג"כ ס"ל דפטור מתשלומין. אבל את"ל בזה חולק הרמ"א על הראב"ד במה שפסק כחזקיה דפטור גם ממיתה אמנם הרמב"ם ז"ל בפ"ד מהל' חובל שם יראה. דפסק כחזקיה. ע"ש בלח"מ כו'. ואפ"ה פסק בפ"ח מהמ"א הי"א. דין דקבוע:

בא"ד ג' במוסגר. ודברי הכ"מ שם צע"ג כו' ואני תמה עוד על מ"ש המ"מ בפ"ד מחובל כו' ר"ל דהנה הר"מ בפ"ד מהל' רוצח ה"א. כ' המתכוון להרוג את זה והרג את זה פטור ממיתה. ד"ד ומתשלומין. לפ"כ הזורק אבן לתוך עדה מישראל והרג אחד מהם פטור ממיתה. וכתב הכ"מ שם דהר"מ פסק כרבנן. דנתכוון להרוג את זה והרג את זה חייב מיתה. וטעמא דזרק אבן לגו חבורה דפטור הוא משום דלא שייך ביה התראה. ולאפוקי מפרש"י סוף פ"ק דכתובות שכתב שם דזורק אבן לגו. היינו חבורת ישראל וכותיים ולפיכך סיים הר"מ דאימתי פטור בנתכוון להרוג את זה והרג את זה. בזורק אבן לתוך עדה מישראל. עכ"ד. ולז"ק הפמ"ג שדבריו צע"ג. דהיאך אפשר לומר דלרבנן בזורק אבן לתוך עדה שכולה ישראלים. פטור **מטעם** שלא שייך התראה בכה"ג. דהרי מקרא דוארב לו וקם. ילפינן בגמ' שם לרבנן בט' ישראלים. ואחד עכו"ם. דפטור מטעם דקבוע כמע"מ. א"כ משמע להדיא. דאבל בכלהו ישראלים חייב מיתה וע"כ דלא ככ"מ. אלא דהר"מ פסק כתדב"ח. והנה המ"מ בפ"ד מחובל ה"ה. שם כ' דהר"מ פסק כר"ש ורבי שס"ל בהא כתדב"ח. **לענין שאין חילוק בין שוגג למזיד דפטור** מתשלומין. אבל בנתכוון לזה והרג לזה חייב בתשלומין. והלח"מ שם תמה על המ"מ בזה. דהרי הר"מ בפ"ד מהל' רוצח ה"א פסק דכה"ג פטור ממיתה ומתשלומין והוא כתדב"ח. והפמ"ג תמה עוד על המ"מ והכ"מ. דהרי המעיין בר"מ פ"א מהלכות נערה בתולה הי"ג יראה להדיא שהר"מ פסק לא כרבנן ולא כר"ש אלא כתדב"ח דז"ל שם. היתה מחייבי מיתת ב"ד. כגון בתו ואשת בנו. בין התרו בו. בין לא התרו בו פטור מן הקנס. שנאמר ולא יהיה אסון ענוש יענש. הא אם היה שם אסון אין שם עונש. ואעפ"י שהריגת האשה בשגגה. שהרי לא נתכוונו לה שנא' כי ינצו אנשים. ונגפו אשה כו' עכ"ל. הרי מבואר מכאן דלא ס"ל כרבנן. דלדידהו בנתכוון להרוג את זה והרג את זה חייב מיתה בהתרו בו. כדין מזיד גמור. כשנתכוון להאשה עצמה. א"כ כן היה לו להר"מ לכתוב בין לא התרו בו כו' שנא' ולא יהיה כו'. הא אם היה שם אסון אין שם עונש. ואעפ"י שלא התרו בו (דמשמע מהקרא. דכל שיש שם אסון אף שלא התרו. אין שם עונש ממון) ומדכתב **בלשון זה.** ואעפ"י שהריגת האשה בשגגה שהרי לא נתכוונו לה. מבואר דס"ל נתכוון לזה והרג לחברו כדין שוגג יחשב דפטור ממיתה. וגם לא ס"ל כר"ש. דהא הר"מ כאן כתב בנתכוון על חברו ולא נתכוון על האשה. דאין שם עונש ממון ג"כ. וזה ע"כ כתדב"ח דלרבנן קרא דכי ינצו. רישא אסון ממש. וה"ק כל שאין שם אסון כלל. בזה הוא דנותן בפלילים דמי ולדות. הא כל שיש שם אסון. הן בשוגג או במזיד אף שלא התרו. פטור ממון. וסיפא דאם אסון יהיה. ונתת נפש תחת נפש הוא דין אסון. דמיירי בהתרו וחייב מיתה על שהרג אשה. כיון שותכוון להרוג לחברו. ולר"ש ורבי **רישא** וסיפא אסון ממש. דרישיה דקרא קאמר אם לא יהיה אסון כלל. **בזה הוא נותן דמי** ולדות. וסיים הקרא הא אם יהיה אסון לא יענש בדמי ולדות. רק ונתת נפש תחת נפש שצריך לשלם **דמי האשה ליורשיה** [עיין במהר"ם כתובות ל"ה ע"א] **ולתדב"ח.** רישא באסון ממש דכל שאין אסון כלל הוא דיש עונש ממון הא כל שיש אסון בכל אופן שהוא. הן בשוגג או במזיד או בנתכוון לזה והרג את זה הוא פטור. ובסיפא קאמר. דאם יהיה דין אסון כגון בנתכוון להרוג את האשה עצמה אז ונתת נפש ממש. וא"כ הר"מ שכתב בהל' נערה בתולה. לדייק מקרא **דאם לא יהיה אסון. דהא אם היה שם אסון אין שם עונש ממון. אעפ"י שלא נתכוון להאשה. אלא** לחברו והוא שוגג בהריגתה. ר"ל ופטור ממיתה. א"כ זה ע"כ דלא כרבנן ולא כר"ש. אלא כתדב"ח דלדידיה ה"ק קרא אם לא יהיה אסון כלל כו' כנ"ל. וא"כ קשיא כיון דהר"מ פסק כתדב"ח היאך פסק בפשיטות בפ"ח מהמ"א הי"א. לדין דקבוע ונ"ב מה שביאר הפמ"ג הפסוק לרבנן ולר"ש. ולתדב"ח. אינו ענין כלל להקושיא אלא בדרך אגב מביא לדברי התוס' ומהרש"א סנהדרין שמפרשים שם להקרא לכל אחד. עפ"י שיטתו:

בא"ד ד' ומיהו הא ל"ק אי ס"ד דר"מ כר"ש כו'. ר"ל דבסנהדרין (ע"ד ע"א) אמר רבי יונתן בן שאול רודף שהיה רודף אחר חברו להורגו. ויכול הנרדף או הרואהו להציל בא' מאבריו של הרודף. כגון שיכו אותו. ויקטעו את ידו או רגלו. או יסמו עיניו ולא הציל בזה. אלא הרג לרודף נהרג עליו. מ"ט דכתיב וכי ינצו אנשים וגו' ואמר רבי אלעזר במצות שבמיתה הכתוב מדבר. דכתיב ואם אסון יהיה. ונתת נפש תחת נפש. ואי איירי באין מתכוון להרוג דשוגג הוא. אמאי מקטיל. אלא לאו ש"מ במתכוון להרוג דהוא רודף שניתן להרוג אותו כדי להציל הנרדף ואפ"ה אמר רחמנא. דאם לא יהיה אסון שלא נהרגה האשה ענש יענש בדמי ולדות ואא"ב דיכול להציל באחד מאבריו לא ניתן להצילו בנפשו. היינו דמשכחת לה דיענש בממון אף שהיה מתכוון להרוג איש. דהוא רוצח כגון ביכולין להציל בא' מאבריו של הרודף דאז הרודף לאו בר קטלא הוא. דהא לא ניתן להורגו. ויענש בממון אא"א דיכול להציל בא' מאבריו. נמי ניתן להצילו בנפשו היכי משכחת לה דיענש הא כיון דקרא איירי במתכוון להרוג. א"כ רודף הוא וניתן להורגו. ואמאי יענש בממון הרי קלבד"מ (ועיין **תוס' כתובות ל"ג ע"א ד"ה.** אלא פשיטא) והר"מ ז"ל פסק כן בפ"א מהל' רוצח ה"ז. **דאם יכולין להציל את הנרדף בא' מאבריו דרודף עושין כן** ואסור להורגו. ע"ש. **והנה כל ההוכחה** לדין זה בסנהדרין שם הוא רק לרבנן. דס"ל דנתת נפש הוא מיתה ממש. וכדרבי אלעזר במצות שבמיתה הכתוב מדבר דנתכוון להרוג את חברו. דלפ"ז שפיר מוכח מרישיה דקרא. דאם לא יהיה אסון. כנ"ל. דאל"כ היאך משכחת לה דיענש הא קלבד"מ. אבל לר"ש דקרא דנתת נפש תחת נפש לא מיירי כלל במצות שבמיתה. אלא ממון. כנ"ל. ליכא להוכיח לדין זה. דלעולם דמותר להרוג בכ"ע. אלא דהקרא לא איירי כלל. ברוצח שנתכוון להרוג. אלא דהוא שוגג ולכך שפיר יענש בממון. ולז"ק הפמ"ג דמיהו זה אין קושיא על המ"מ שנימא. דהיאך אפשר לומר שהר"מ בפ"ד מחובל פסק כר"ש. כיון שפסק בפ"א מהל' רוצח לדין זה דרוצח שיכולין להציל בא' מאבריו אינו נהרג דלק"מ. די"ל דאדרבה בכאן יש הוכחה קצת להמ"מ. שהר"מ ס"ל כר"ש. והיינו דהש"ס בסנהדרין. דריש לדין זה מקרא דאם לא יהיה אסון. כנ"ל. ובספרי דריש לה מקרא. דקצותה את כפה. דמשמע דאסור להורגו באם יכולין להציל להנרדף בקציצת כפו של הרודף. והראב"ד שם השיג באמת על הר"מ שהביא לדין זה מקרא שדריש מניה בספרי דאמאי שביק הר"מ לדרשת הש"ס דילף לה מקרא דאם לא יהיה אסון. ולהמ"מ דהר"מ ס"ל כר"ש. א"ש. כי לר"ש לא מוכח כלל דין זה מקרא דאם לא יהיה אסון כנ"ל. לכן הוצרך הר"מ להביא דין זה מדרשת הספרי. דקצותה את כפה בפ' תצא ושוב אומר הפמ"ג דיש לנו הרהורי דברים. במ"ש המל"מ פ"ח מחובל ה"י דהא דקאמרינן שבאם יכולין להציל באחד מאיבריו של רודף שאין הורגין אותו. דין זה לא נאמר אלא באיש אחר שבא להציל. אבל הנרדף א"צ לדקדק בזה. ובכל ענין רשאי להורגו. ע"ש. אם כן לדידיה אמאי אמרינן בגמ' דאם מוקמינן להקרא דלא יהיה אסון. ביכול להציל בא' מאבריו. א"ש. דיענש בממון. כיון דבכה"ג הרודף לאו בר קטלא הוא. הרי אכתי אמאי יענש. כיון דהנרדף עצמו יכול להורגו נימא דהרודף קלבד"מ. ואולי י"ל להמל"מ. כיון דאין מצוה להנרדף להורגו. בכה"ג דיכול להציל א"ע בא' מאבריו דרודף אף שרשאי להורגו. מ"מ שוב לא מקרי קלבד"מ:

בא"ד ה' ועל מה שהקשינו לתדב"ח יש לומר עפ"י מ"ש מהרש"א ז"ל סנהדרין כו'. נ"ב המעיין יראה שקשה להבין היאך יתורץ בדברי מהרש"א שם והפמ"ג קיצר במקום שהיה לו להאריך:

בא"ד ו' החקירה הא' כו'. ומיהו למ"ש הש"ך לקמן כו' דהעיקר כהרב. דלא מהני ס"ס בקבוע אף דחידוש הוא אלא בפי' לפנינו הוא דהיקל בה"מ כשנתערב מטעמא די"א פי' לפנינו הוה רק דרבנן ולא הוה ספק א' מה"ת. משא"כ כאן בלקחו הוא עצמו מן הקבוע כו'. נ"ב עיין בש"ך סקכ"ב ושפ"ד שם ובמ"ז סק"ג:

בא"ד ז' החקירה הב' כו'. ט' צפרדעים וישרץ אחד. או להיפוך ט' שרצים. וצפרדע אחד ונגע בא' מהן. וא"י באיזה נגע ברה"י ספיקו טמא. וברה"ר ספיקו טהור. ולכאורה היינו טעמא. אוקי כו' ואדרבה מהא דמוכיח בכתובות שם דאף לקולא אמרינן קבוע כמחצה על מחצה מדאמרינן בט' שרצים וצפרדע אחד ברה"ר ספיקו טהור ואי כנ"ל. דהא דקי"ל דספק נגע בטומאה ברה"ר דטהור הוא משום דאוקי לגברא אחזקת טהרה דמעיקרא א"כ היאך מוכח דילמא שאני התם דאיכא חזקת גברא. הוא דאמרינן בקבוע דהוי כמע"מ דרובא וחזקה כהדדי נינהו ולגבי הרוב דשרצים. עומד החזקת טהרה דאדם ומנלן היכא דליכא חזקה דקבוע הוי כמע"מ אף לקולא וע"כ כנ"ל. משום דברה"ר הילכתא גמירי לה כו'. כנ"ל:

בא"ד ח' ואל תתמה ע"ז לומר מנלן. דבכה"ג שייך החזקה דבהמה בחייה שהרי התוס' **בגדה י"ח ע"א ד"ה אחר הרוב כו' ר"ל. אמה דאמרינן בגמ' שם ט' חנויות** מוכרות בשר שחוטה וא' מוכרת בשר נבלה. ולקח מאחת מהן. וא"י מאיזה מהן לקח. ספיקו אסור. ובנמצא הלך אחר הרוב. כתבו התוס' שם. דאע"ג דאיכא חזקה דבהמה בחייה בחזקת איסור עומדת שהוא נגד הרוב. אפ"ה בנמצא הלך אחר הרוב. ע"ש. וא"כ קשיא כנ"ל אמאי בסעיף ד' ל"א. דספק הא'. יש לו חזקה לאיסורא. וע"כ כנ"ל. דכיון דחדשה לנו התורה. דבקבוע לא אזלינן אחר הרוב אף שהרוב הוא להחמיר. הקבוע. משוי ליה למחצה לקולא. ה"ה דלא אזלינן בתר חזקה. כו' הן אמת שיש לראות בנמצא אמאי הלך אחר הרוב כשירות נימא כו' סמוך מיעוטא דנבלה לחזקה דבהמה בחייה כו'. או כמ"ש הרא"ש בחולין י"א דרוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן. הוא רוב גמור. שרק מיעוטא דמיעוטא אינם מומחין. ומנבלין. ובכה"ג. דהוא מיעוטא דמיעוטא. ל"א סמל"ח. עיין לעיל סי' א' בשפ"ד סק"ד ובשושנת העמקים כלל ט"ו מזה:

בא"ד ט' ועם זה יש ליישב ההיא דפסחים ט' ב' בתוס' כו'. ר"ל דבגמ' שם קאמר. דאי איכא תשע ציבורין של מצה וא' של חמץ. ואתא עכבר ושקל ולא ידעינן אי מצה שקל. או חמץ שקל היינו תשע חנויות פרש"י ואתא עכבר ושקל. ונכנס לבית בדוק ולא ידעינן אי חמץ שקיל. וצריכין לבדוק פ"ש. או דלמא מצה שקיל. היינו ט' חנויות דקי"ל. דכל קבוע כמע"מ וספק איסורא לחומרא וכתב התוס' שם **דלא נהירא פרש"י שמפרש הסוגיא** לענין בדיקה. דהיכי מייתי ראיה מט' חנויות דהוי סד"א. ואזלינן לחומרא והכא בדיקה סד"ר הוא דמה"ת בביטול בעלמא סגי ועוד קשה. דגבי תשע חנויות ליכא חזקת היתר. אבל הכא אוקמה הבית אחזקת בדוק. לכן נראה לר"י. דמיירי לענין שהביא עכבר לבית ונמצא אי שרי לאכילה או לאו. עכ"ל. ולכאורה קשה. דאי כפי' התוס' דמיירי הגמ' לענין אכילה של הפרוסה שהביא העכבר. א"כ מה קמ"ל כלל לדין זה פשיטא. דהרי הוא ממש דין דט' חניות עצמו דאיזה סברא היה לן לחלק בין קבוע דבשר כשר ונבלה לקבוע דחמץ ומצה. לז"א הפמ"ג. די"ל דהגמ' בא לאפוקי. דל"ת דוקא בט' חניות בשר כשר ונבלה. דאיכא בזה חזקה דבהמה בחייה. בהא גלי רחמנא דקבוע הוי כמע"מ משום דסמל"ח והוה ליה פלגא ופלגא ואף דבכל דוכתי ל"א סמל"ח. רק מדרבנן. מ"מ הו"א דבקבוע גילתה תורה. דביה אמרינן סמל"ח קמ"ל הגמ' דקבוע לאו מטעם סמל"ח הוא דאף לענין חמץ ומצה דליכא חזקה אפ"ה בקבוע הוי כמע"מ:

בא"ד י' שהרי הקשה על רש"י. דפי' לענין בדיקה דשאני בט' חניות דליכא חזקה"ת. משא"כ הכא דיש לבית חזקת בדוק. כנ"ל. הרי משמע מהתוס' דס"ל. דבקבוע מהני חזקת היתר ול"ד למ"ש הט"ז סי' א' אות י' בשם רש"י בגיטין דף ל"א גבי מקוה שנמדד. ונמצא חסר דכל תרומות וטהרות שנעשו ע"ג. דאף הכלים או התרומה שנשתמשו בה אנשים שטבלו במקוה זו מטומאתן טמאין ואעפ"י שיש להן חזקת טהרה להתרומה והכלים. לא מהני. ע"ש בט"ז דהתם אנו דנין על האדם שטבל בה. דהוא אין לו חזקת טהרה וממילא כיון דאתה צריך לטמא את האדם גם התרומה והכלים טמאין. משא"כ בבדיקה דא"א דנין על החתיכה שנאבדה מפי העכבר אלא על הבית אנו דנין. והוא בחזקת בדוק דמעיקרא. ועדיין צ"ע. נ"ב. עיין בחו"ד חי' סקי"ב שכתב בפשיטות דלא אזלינן בקבוע בתר חזקה. ועיין בטו"ט מהדו"ג סי' רי"ג אם לא אזלינן בקבוע בתר חזקה וקרוב. ע"ש באורך. ועיין באות י"א מזה. כו' עיין פני יהושע כו' דממזר ספק לא משכחת כו'. ר"ל דאיתא בפ' י' יוחסין (דף ע"ג ע"א) דחמשה קהלי כתיבא חד לאורויי דממזר ודאי הוא דלא יבא. הא ממזר ספק יבא ומסקינן דאשכחן ספק ממזר בשתוקי דחיישינן דלמא אזלא איהי לגבייהו. וכל קבוע כמע"מ דמי. **ותמה הפנ"י** בכתובות ט"ו שם למה ליה קרא. דארב לו לקבוע דהוי כמע"מ. והרי מוכח זה מענין הנ"ל. דליכא למימר דלדוגמא בעלמא נקט התם ספק ממזר בשתוקי לבתר דקים ליה דכל קבוע כמע"מ. אבל מקרא גופיה לא מוכח מידי דאשכחן ספק ממזר כגון בקידושין ספק קרוב לו או בגירושין דז"א. דכה"ג לא מקרי ספק ממזר דאורייתא דבספק קידושין מוקמינן לה בחזקת פנויה. ובספק גירושין מוקמינן לה אחזקת א"א וע"כ לא יצוייר ספק ממזר. רק בשתוקי ומטעם קבוע כמע"מ ע"ש. **ותמה הפמ"ג דהרי בהבא על יבמתו תוך ג' חדשים וילדה.** ואין ידוע אם הוא בן ט' לראשון או בן ז' לאחרון. מבואר בר"מ הל' שגגות פ"ח ה"ב דפטורין מאשם תלוי שהרי אין שם איסור קבוע ולענין אשם תלוי לא מחייב עד דאיקבע איסורא שהיה לפניו ח' חלב וח' שומן. וא"י איזהו מהן אכל. אבל כשהיה ח' אחת ספק חלב. ספק שומן ואכלה פטור. וה"ה בזה מבואר מזה דלמ"ד דלא בעינן איתחזק איסורא לענין אשם תלוי הם חייבים באמת בכה"ג אשם תלוי. וכדתנן להדיא בר"פ החולץ (דף ל"ה ע"ב) וכמ"ש בכסף משנה שם ומדחייבים קרבן ע"ז. הרי דמיחשב לספק השקול מדאורייתא אם הוא בן ט' לראשון ועברו אאיסור כרת בביאתן. או הוא בן ז' לאחרון. ולא מוקמינן לה מה"ת אחזקה דמעיקרא. דאין

שפתי דעת סימן ק״י

זו חזקה מבוררת. וא״כ יצוייר ספק ממזר דאורייתא וכדאמרינן להדיא בהחולץ (דף ל״ז ע״א) דאף דבן זה שהוא ספק בן ט׳ לראשון או ז׳ לאחרון כשר ממ״נ דאו שהוא בן המת. או בן היבם. אבל כשקיימה היבם עד שילדה בן שני הוא ממזר מספק דשמא בנה הראשון הוא בן המת וקמה עליו בכרת. ולכן בן שני שילדה מהיבם הוא ממזר. ע״ש הובא בש״ע אה״ע סי׳ ד׳ סעיף כ״ה וט״ז שם סק״ד ע״ש. אבל אני מצאתי דהפני יהושע בקונטרס אחרון למס׳ כתובות שם אות מ״ט הרגיש בעצמו בזה. וכתב דהא נמי ליתא. דמדאורייתא אזלינן בתר רובא ורוב נשים לתשעה ילדין. יע״ש :

בא״ד יא החקירה הג׳ כו׳ ואם פירש אף שקרובה לחנות טרפה כשירה כו׳. נ״ב כ״ה להדיא בב״י בבדה״ב בשם רבינו ירוחם ע״ש. וכ״ה בתוס׳ ב״ב דף כ״ג ע״ב ריש ד״ה רוב ע״ש. כו׳ ושוב ראיתי בכו״פ אות ז׳ הרגיש כו׳ נ״ב עיין בפלתי סק״ז שהעלה דלא אזלינן כלל בקבוע בתר קורבא ע״ש. וכ״פ בחו״ד חי׳ סק״ב. ובטו״ט מהדו״ג סי׳ רי״ג. כו׳ ובהכי ניחא למה לא יאסור כו׳. נ״ב עיין פמ״ג או״ח סי׳ תרפ״ח בא״א סוסק״ז וחו״ד כאן ביאורים סק״ו ובינ״א שער הקבוע סוסי׳ ג׳ ובטו״ט מהדו״ג סי׳ רי״ב ובפלתי רס״ק י״ב במוסגר מ״ש בזה :

בא״ד יב ומשמע דאפילו קבוע מדרבנן לא הוה. כצ״ל. כו׳ משמע בהדיא תערובת חניות כו׳. כצ״ל כו׳. והנה התוס׳ בנזיר י״ב ד״ה אסור וגיטין ס״ד כו׳ עיין בא״ה סי׳ ל״ה סעיף י״א משמע כו׳. ר״ל דאמרינן בגמ׳ שם האומר לשלוחו צא וקדש לי אשה סתם ולא פירש לו איזה אשה ואיזה עיר והלך השליח למד״ה או מת אסור בכל הנשים שבעולם. חזקה שליח עושה שליחותו וכי הדר אותו איש ונסיב איתתא. דלמא יפגע באחותה או אמה או בתה של האשה שקדש לו שלוחו וז״ל התוס׳ שם וא״ת וכ״ע יאסרו לישא נשים. דשמא יפגעו בהאשה שנתקדשה ע״י השליח. וי״ל דמדאורייתא אפילו הוא עצמו שרי לישא דאזלינן בתר רובא דרוב נשים. לאו מקרובי המקודשת הן ואינו אלא קנסא בעלמא על שעשה שליח סתם. ולא פירש לו. ולדידיה קנסו ולאחרים לא קנסו. וא״ת וליהוי איסור דאורייתא. דהו״ל קבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי. ויש לומר דלא אמרינן קבוע כמחצה על מחצה אלא כשהאיסור ניכר לעצמו וההיתר ניכר לעצמו. אבל כשאין האיסור ניכר לעצמו ל״א קבוע. עכ״ל. ודייק הפמ״ג דמשמע מכאן דבש״א כגון בתערובות חניות לא הוי קבוע אף מדרבנן. כיון שאין האיסור ניכר. והתם דאסרו לו לישא כל הנשים הוא משום קנסא בעלמא על שלא פירש לשליח. כנ״ל. ונ״ב עיין בדג״מ על הש״ך כאן שרמז ג״כ לעיין בתוס׳ נזיר שם דמשמע דכה״ג לא הוי קבוע. ע״ש * :

בא״ד יג ואני תמה על עצמי. הא מבואר הוא דכל שיש אחד בעולם שיודע מהקביעות כו׳ מ״מ קביעות גמור הוא. עיין פר״ח י״ג ופ״ת ו׳ (וכ״ה בפלתי סוס״ק י״ב) א״כ בהאומר לשלוחו כו׳ וצ״ע. נ״ב עיין בחו״ד ביאורים סק״ו שתמה כן על הכו״פ. ובגוף הקושיא כבר עמד ע״ז הפמ״ג כאן דהרי ידוע להשליח והאשה. ועיין בינ״א שער הקבוע סי׳ ב׳ שהוסיף דהא גם העדים שקידש בפניהם יודעין. ע״ש ועיין בהגהת מוהרש״ק ז״ל שכתב דבחי׳ לאה״ע סימן ל״ה כתב ישוב נכון לזה ועפמ״ג או״ח סימן שמ״ד בא״א סק״ג :

בא״ד יד עיין שבו״י ח״ב סי׳ ל״ב כו׳. ר״ל דעל מ״ש ברמ״א שם בשם תה״ד. דאם נתערב נ״ח האסור בהנאה בשאר נרות אפילו א׳ באלף ל״ב כתב הט״ז דל״ל לחלק דאם הנ״ח קבוע במקומו ונתערבו עמו אינו בטל מטעם דכל קבוע כמע״מ דמי. אבל אם הוזז הנ״ח מקביעותו ונתערב במק״א שפיר בטל ברוב. ע״ש. והשיג עליו בפמ״א סי׳ צ״ח שלא זכה להבין דברי הט״ז דמה קבוע שייך כאן הלא מבואר בסימן ק״י דקבוע דאורייתא. היכא דהאיסור ידוע וניכר במקומו כמו ט׳ חניות משא״כ הכא דנתערב ואינו ניכר. וקבוע דרבנן היינו מחמת חשיבות חהר״ל. או דבר שבמנין. ולפי הנחת הט״ז שם דנ״ח לא הוי דבר שבמנין. א״כ לא שייך ביה קבוע ע״ש. וכן תמה במ״ז באו״ח על הט״ז שם ותירץ ע״ז בשבו״י. דד׳ הט״ז מובנים כפשוטו כיון דנ״ח קבוע במקומו הראשון. וכן שאר הנרות. אלא שהוא א״י איזה היתר ואיזה איסור. הוי ג״כ קבוע כמו בט׳ חניות מוכרות שחוטה. וא׳ נבלה והחניות נתערבו וא״י איזהי טרפה דמקרי קבוע. כמ״ש בש״ך ק״י סק״ד ולזה כתב השפ״ד כאן. דהאמת כן הוא בכונת דברי הט״ז שם דהרי כאן בט״ז סק״ה סובר דתערובות חניות הוי קבוע דאורייתא. אך מ״מ אפשר דקביעות נ״ח ל״ד לקביעות דחניות. כו׳ עוד אזכיר מ״ש הרב לקמן סי׳ קי״ד סעיף י׳ בהגה״ה משמע כו׳. נ״ב כבר הרגיש בזה בפלתי סוס״ק י״ב. ד״ה מיהו. ע״ש מ״ש לתרץ בזה :

בא״ד טו וזה מוזכר בריש התערובות ונכבשינהו כו׳. ר״ל דעל מה דקאמר בגמ׳ שם ע״ג ע״א. דב״ח חשיבי ולא בטלי. מקשה ונכבשינהו דניידי. ונימא כל דפריש מרובא פריש. ומשני אמר רבא. גזירה משום קבוע דשמא יקח אחד אחד. כי לא ניידי דהו״ל קבוע. וכמע״מ דמי. כו׳ לרשב״א שרי ולדידן דאסור. עיין סעיף ו׳ וש״ך סקל״ו. ע״ש :

בא״ד טז ועתה אבוא לבאר דברי הש״ך. כדי להבין דבריו כאן. ובמ״ז סק״ג ושפ״ד סקכ״ב. אעתיק לשון הרשב״א בתה״א הובא בטור כאן. וז״ל. ולפיכך מי שלקח בשר מן המקולין ואפילו חהר״ל. ואח״כ נמצאת טרפה במקולין. ולא נודע חתיכת הטריפה בין שאר החתיכות. ויש שם חהר״ל. וא״י מאיזה לקח. אם מן הטרפות. או מהכשירות כל אותן שלקחו מכבר מן המקולין. קודם שנודע שיש שם טרפה. מותרות לפי שלא נודע האיסור. אלא לאחר שפירשו אלו. וכשבא לאלו הספק בפירש בא להן וכל דפריש מרובא פריש. והיינו סיפא דברייתא דקתני בנמצא הלך אחר הרוב אבל אסור לאחר מיכן. ליקח מן הקבוע במקולין. ואפילו לקחו אחר בפנינו. ה״ז אסור. ומיהו דוקא כשלא נתערבה חתיכה זו שלקח מהקבוע בחתיכות אחרות של היתר. אבל נתערבה באחרות. מסתברא לי שכולן מותרות כדמוכח בפ׳ התערובות. בטבעת של עכו״ם שנפלה למאה. וכוס של עכו״ם שנפל לאוצר מלא כוסות. שאעפ״י שפירש אחד מהן לפנינו. אם נפל לאחרים מותרין ובין כך ובין כך חתיכות קטנות שאינן ראויות להתכבד מותרות עכ״ל. וכתב על זה הרא״ה בבד״ה שם. וז״ל. ולפי דבריו ה״ה אם היה בעיר עשר חניות מוחזקות לנו כולן בבשר שחוטה ולקח מאחת מהן. וא״י מאיזה. ואח״כ נתברר לנו שא׳ מהחניות בשר נבלה הן. הרי מה שלקח כבר מותר שבשעה שנולד הספק כבר פירשה זו ואזלינן בת״ר וכדאמרינן בסיפא דברייתא. בנמצא. וליתא דלא דמיין כלל. דאלו בנמצא דאזלינן בת״ר. הספק נולד לנו על שעה זו על חתיכה זו עם היות החניות ברורים שאין בהם ספק. והספק שעליה היא על שעה זו ולא על שעת פרישותה מן החנויות. אבל בשר שלקח מהחנויות בעודן כולן בחזקה״ת כשנתברר שא׳ מהחניות אסורה אין תורת הספק על שעה זו שאין תולדת הספק מצ״ע. אלא מצד ברירת החניות. כו׳ כמו שהובא בש״ך כאן ותירץ על זה במ״ה דבתה״א. לא על חנות א׳ מוכרת בשר נבלה בידוע. מיירי דבזה. אעפ״י שזה לא ידע שיש כאן חנות מוכרת בשר נבלה. כיון שלקח משם מן הקבוע לקח. אלא בתה״א לא כתב כן. אלא בשנמצא שם טרפה לאחר שלקח שזה לא נולד לנו במקולין עד לאחר שלקח זה. ולאחר שפירש נולד לנו הספק הזה אם לקח מן הטרפה או מן הכשרה מותר. דזה כנמצא הוא דמאי שנא מט׳ חניות. דודאי מי שלקח מן הקבוע לקח. אלא שלא נודע לנו הספק בעודו בקבוע אלא בפירש. ומשום כך מותר עכ״ל. והטור כתב על דברי התה״א וז״ל. ואיני מבין דבריו במ״ש להתיר בחתיכות שאינן ר״ל. והרי נראה דאסורין מן הדין דכל קבוע כמע״מ דמי ואסור בכל דבר. וכ״כ א״א הרא״ש דמה שלקחו קודם הספק הכל מותר. ולאחר שנודע הספק הכל אסור אפילו ח׳ שאינם ר״ל ותמה הב״י ע״ז שהרי דברי הרשב״א נכונים. דכשנתערבו חתיכות הטרפה עם הכשרות ממקולין עצמה. דינם כמו שנתערבו בבית דבטל ברוב. אם אינם ר״ל. ואין זה ענין כלל לקבוע כמע״מ. דהתם כשלקח מא׳ החניות ולא נודע אם לקח מהמוכרת כשרה או מהמוכרת טרפה. דאמרינן דלמא ממקולין הטרפה לקח. אע״ג דרובן מוכרת כשרה מאחר שהאיסור קבוע וניכר במקומו אינו בטל. אבל הכא שבמקולין נתערבו ח׳ הטרפה עם חתיכות הכשרות. והם ח׳ שאינם ר״ל. פשוט שמתבטלות ברוב. כדין כל יבש ביבש. ומותר לכתחלה ליקח מהמקולין. שמוכרת חתיכות אלו. עכ״ל. והנה המעיין בד״מ וב״ח ודרישה סק״ד יראה דהטור הבין בדברי הרשב״א בתה״א. במ״ש ואח״כ נמצאת טרפה במקולין ולא נודע חתיכת הטרפה בין שאר החתיכות דמיירי בתערובות חניות. כגון בנפל טרפה במקולין ולא נודע מאיזה מקולין הוא טרפה (עד״מ שנמצא ריאה טרפה. ולא נודע מאיזה חנות הוא) ולכן נשאר הטרפה בקביעותו. והוי כמע״מ. ועפי״ז כתב הטור. שאינו מבין דברי הרשב״א במה שהתיר לאחר לידת הספק ליקח חתיכה שאר״ל. דז״א ושכ״כ הרא״ש דכל מה שלוקח אחר הספק הכל אסור. והב״י הבין לדברי הרשב״א. דלא מיירי כלל מתערובות חניות. אלא מתערובות חתיכות שנתערב טרפה בין הכשירות באותו מקולין עצמה דבזה שפיר התיר הח׳ שאר״ל. דמה זה ענין לקבוע כנ״ל. וקאמר השפ״ד בכוונת הש״ך כאן דר״ל. שהרא״ה בבד״ה הבין. דבתה״א מיירי בתערובות חניות וכמו שהבין הטור בדבריו ולזה השיג עליו הרא״ה במה שהתיר בזה. למי שלקח קודם שנודע הספק. דז״א. דזה ל״ד לנמצא. דכאן הוא רק גילוי מלתא בעלמא הוא. כנ״ל. וכיון שקבוע דאורייתא הוא. אסור אף מה שלקח קודם שנודע ורק בקבוע דרבנן. כגון חהר״ל. הוא דשרינן מה שלקח קודם שנודע הספק. דבזה ל״ש למיגזר שמא יקח מהקבוע. מאחר שאז היו כולן בחזקה״ת. כמ״ש בסעיף ה׳ והרשב״א במ״ה הודה להרא״ה בזה. דתערובות חניות הוה קבוע דאורייתא. ותירץ א״ע שבתה״א מיירי בקבוע דרבנן בתערובות חתיכות וכהבנת הב״י ומ״ה התיר מה שלקח קודם שנודע הספק. וגם עפי״ז א״ש לקושיית הטור ימה שהתיר ליקח אחר שנודע הספק ל״ח שאר״ל והרא״ה עפ״י הבנתו בתה״א דמיירי בתערובות חניות שהוא קבוע דאורייתא. אה״נ דהוי מצי לתמוה עליו במה שהתיר לאחר שנודע לח׳ שאר״ל. וכמו שתמה הטור. אלא דנקט לתמיהא זו. מפני מה התיר למי שלקח קודם שנודע הספק וע״ז כתב הש״ך. דאבל הר״ן ס״ל. דאפילו בתערובות חניות. כל מה שלקח קודם שנודע האיסור שרי. וכן לפ״מ שפירשו האחרונים דברי הטור דמיירי בתערובות חניות. וס״ל לטור דהו״ל קבוע דאורייתא כמו בידוע וניכר החנות דאיסור מוכח דס״ל כר״ן. מדסיים על תמיהתו ברשב״א. וכ״כ א״א הרא״ש. דכל מה שלקחו קודם הספק. הכל מותר הרי דמתיר מה שלקחו קודם שנודע הספק בתערובות חניות אף שהוא קבוע דאורייתא. א״כ ה״ה אפילו בידוע וניכר חנות האיסור. מתיר למה שלקחו קודם שנודע כהר״ן. אבל באמת בתשו׳ הרא״ש לא משמע כן. דהתם מיירי להדיא בתערובות חתיכות. החהר״ל. שהוא קבוע דרבנן. דל״ש למיגזר שמא יקח מהקבוע. דבזה מתיר למה שלקחו קודם ספיקא. אבל לא בתערובות חניות :

בא״ד יז אמנם הפר״ח כו׳ ובמ״ה ה״פ. דרשב״א הבין שהרא״ה הבין דבתה״א מיירי בקבוע ממש. שכל העולם ידעו איזה חנות מוכרת בשר נבלה. ואיזה שחוטה והאיש הזה שלקח לא היה יודע איזה חנות הטרפה והשיגו דהרי הוא קבוע ממש. ורק גילוי מלתא בעלמא הוא ואף מה שלקח קודם הספק אסור וע״ז כתב הרשב״א במ״ה. שאינו כמו שהבין הוא דבאמת בכה״ג גם הוא מודה דאעפ״י שזה לא ידע. מ״מ כיון דהיה ידוע לנו הוי כלקח מהקבוע ממש דאסור. אלא דמיירי בתה״א דבעת שלקח לא היה נודע לנו כלל אם יש כאן טרפה אלא לאחר שלקח גולד לנו הטרפות אף שא״י מאיזה חנות לקח וזה הוא כדעת הר״ן ונ״ב וכן השיג על הש״ך כן במנ״י כלל מ״ה סקמ״ג. ועיין בבינ״א שער הקבוע סי׳ י״א במוסגר ע״ש :

בא״ד יח ובאמת המעיין כו׳ משמע דרשב״א אף אקבוע הניכר כו׳. ר״ל דהא הברייתא מיירי בקבוע הניכר דט׳ מוכרות בשר כשר ואחת נבלה הידוע. ואפ״ה קאמר על זה הרשב״א דלכך שרי בנ״ד מה שלקח קודם מדחזינן בברייתא שם דמותר בנמצא. כו׳ ומ״ש הש״ך ויש ספק אם היתה כו׳. עיין בהגהת א״ב על הש״ך כאן. ועיין בלבו״ש דביאר לדברי הש״ך כמ״ש השפ״ד :

בא״ד יט ואני תמה במה דמשמע מש״ך כאן דרשב״א בתערובות חניות סובר דהוי קבוע ד״ת. (דאל״כ לא מוכח מטור כלום שהוא סובר כהר״ן דאף בקבוע הניכר שהוא דאורייתא. מה שלקח מקודם שרי דהרי י״ל. דרק על תערובות חניות שהוא דרבנן הביא הטור בשם א״א הרא״ש דמה שלקח קודם שרי) :

בא״ד ב א״כ לדינא יש לצדד להקל בה״מ. נ״ב עיין בחו״ד חי׳ סוסקי״א. וע״ש ביאורים סק״ג בפשט דברי הש״ך. ועיין בטו״ט מהדו״ג סי׳ ר״ו שהאריך שם בביאור כונת הח״ד כאן ע״ש :

ס״ק ט״ו בא״ד א׳ ועיין רש״י סנהדרין כו׳. צ״ע מהיכא תיתי לומר כן. ר״ל דאמה דמשני בגמ׳ שם לא צריכא דאיכא תשעה ישראל וכותי אחד. דהו״ל כותי קבוע וכל קבוע כמע״מ דמי פרש״י לא צריכא כו׳. ואשמעינן קרא דפטור משום דהו״ל כותי קבוע ביניהם. וילפינן מהאי קרא דכל קבוע לא פחות מלהיות נדון. כמע״מ והוי ספק נפשות להקל. ומהכא נפקא לן בכל דוכתי. דקבוע כמע״מ דמי. והא ליכא למילף מניה. דקבוע כרובא דמי. דהא מהיכא תיתי לן דלמא הא דפטר ליה להאי. משום ספק נפשות להקל ולא משום דחשבינן ליה כרובא. אבל כמע״מ ילפינן מניה. דאי קבוע לאו כמע״מ דמי לא הו״ל ספק נפשות להקל. ואמאי פטור הא רובא דישראל ניתהו. עכ״ל. ולו״ק השפ״ד דצ״ע כו׳. ר״ל שתמוה על רש״י ז״ל דמהיכא תיתי לן הסברא כלל לומר כן שהאחד יהיה כרוב. משום שהוא קבוע. והרי התשעה הם ג״כ קבועין ואמאי לא יהיו כמותו עכ״פ. דבשלמא כמחצה. אמרינן כיון דהוא קבוע במקומו. אינו בטל בהרוב. ושוה להם. ונ״ב עיין בהגהות הג׳ מוהרב״פ ז״ל על הש״ס שם שכתב לעיין ברשב״א המובא באס״ז לב״ק דף מ״ד ע״ב. ד״ה א״נ פלגא ופלגא. ובאס״ז למס׳ כתובות דף ט״ו וכך דבריו. נקל להבין כונת רש״י כאן ע״ש :

בא״ד ב׳ אף לרשב״א. כמ״ש הש״ך באות כ״ב דלכך מועיל שם לרשב״א. כשנתערב דקבוע חידוש הוא. והיינו כל שהוא בפ״ע. אבל כשנתערב אח״כ אוקמוהו אדינו. שבכל דוכתי אזלינן בתר דהתירא ואדרבה כאן דרובא הוא דנבלה אי לאו זה. דהוא קבוע הוי אמרינן מרובא הוי דנבלה. א״כ. אף דקבוע משוי ליה. רק לספיקא מ״מ בנתערב אח״כ אסור. כיון דבלאו חידוש דקבוע היה אסור מדינא מטעם רבא. ורק בקבוע דרוב חניות דהיתר. התיר הרשב״א בנתערב. ונ״ב וכ״כ להדיא במנ״י כלל מ״ה סקל״ט. וע״ש בס״ק מ״ב בסופו בשם העו״ש. ומ״ש עליו. ועיין בהגהת א״ב על הש״ך סקכ״ב :

בא״ד ג׳ ודע כו׳ ופירש הוה ודאי איסור דכל דפריש מרובא פריש ומילקי עליו. נ״ב וכ״ה לקמן בשפ״ד סוסקל״ז ד״ה אמנם. ועיין בשעה״ת ח״א פ״א. חקירה הג׳ ובסוף הפרק שם בשם המ״כ. ועיין במש״ש באות ט׳ בשם הפמ״ג באו״ח. ושו״ת הרמ״ז ז״ל חיו״ד סי׳ ל״ב. ע״ש באורך :

ס״ק

---

* הגה״ה עיין תוס׳ ב״מ ו׳ ע״ב ד״ה קפץ. ובחולין צ״ה ע״א. ד״ה ספיקו. ועיין בתוס׳ פסחים ט׳ ע״ב. ד״ה היינו תשע. בסופו שכתב. וז״ל. שאני התם דלא הוי קבוע גמור. שהאיסור מעורב בהיתר ואינו ניכר. ומדרבנן אסרו בקבוע זו. דמדאורייתא לא חשיב קבוע. אלא כשהאיסור ידוע במקומו. עכ״ל. אף שמ״ש התוס׳. ומדרבנן אסרו בקבוע זו. י״ל דכונתו. דב״ח חשיבי ולא בטלי. וכמ״ש התוס׳ בחולין שם ובט״ז כאן רסק״ב. מ״מ מדסיימו דמדאורייתא לא חשיב קבוע כו׳. משמע דעכ״פ מדרבנן חשיב קבוע בתערובות חניות. אף שאין האיסור ידוע. ועיין תוס׳ סנהדרין דף פ׳ סוף ע״ב. ד״ה הנסקלין בנשרפין שתירץ שם דהו״ל קבוע. וכ״ה בתוס׳ חולין י״א ע״ב סוף ד״ה ליחוש. ותוס׳ זבחים דף ע״א. ע״א. סוד״ה אפילו אחת. ע״ש. אף דשם מיירי שאינו ניכר. וצ״ע. ועיין תוס׳ כתובות דף כ״ט ע״א. ד״ה. ועל הכותית שתמה שם אפילו לרב. משום דכי אזיל איהו לגבה. הו״ל קבוע. וכל קבוע כמחצ״מ דמי. ע״ש. והרי שם לא ניכר השפחה. שנטמעו בין הכותים. ועיין תשו׳ מהרי״ט ח״ב. חאה״ע סי׳ י״ז. ד״ה. ואעיקרא דדינא. וע״ע בתוס׳ זבחים ע״ג ע״ב. ד״ה אלא בסוה״ד שם ועתוס׳ מנחות כ״ג סוע״א. ד״ה שחושה. וכבר הרגיש בזה בשושנת העמקים כלל י״ד ד״ה ואגב. ודד״ה ודע. ועיין בהגהת הגאון אבד״ק לבוב ז״ל שהעיר מתוס׳ ע״ז. כ״ב ע״ב. ד״ה ורמינהו שכתב אי אפשר שלא יתערב. בהמות של מקום שלא נהגו למכור. עם בהמות שנהגו למכור. והו״ל קבוע. וכמע״מ דמי. ע״ש. ושם הוי ודאי קבוע שאינו ניכר ואפ״ה אסרו. וע״כ דהו״ל קבוע מה״ת. דאל״כ בקרבן ודאי ל״ג רבנן. ובפרט דאינו רק ספק. וצע״ג עכ״ד. ע״ש.

שפתי דעת סימן ק"י קי"א

ס"ק ט"ז בא"ד א' ובלקח ג"ח כו' לעיל באורך ועדיין צ"ע. הוא לעיל סקי"ד סוף חקירה הא'. ועיין בס' תפארת למשה סעיף ד' מזה :

ס"ק כ"א בסופו. מ"מ בתר רוב חניות אזלינן ולא בתר רוב בשר. עיין בחו"ד ביאורים סק"ג שכתב ג"כ בפשיטות דאפילו איכא בחנות הנבלה הרבה בשר נבלה יותר ממה שיש בשר כשר. בכל הט' חניות. אפ"ה כשר דאזלינן בתר רוב המוכרין. ע"ש. ועיין בישוי"ע בארוך סק"ג שכתב ג"כ הכי. ועיין בפ"ת סק"ב בשם שו"ת ב"א חיו"ד סי' מ' וכנסת יחזקאל סי' כ"ד ונו"ב תאו"ח סי' ע"א. ע"ש. ועיין בבינ"א שער הקבוע סי' ט"ז שהעלה דאזלינן אחר רוב בשר. ע"ש. וכן בחי' ב"מ כתב דכן ראוי להורות. ע"ש. ועיין בהגהת א"ב על החו"ד כאן שציין לעיין בזה בהפלאה כתובות דף ט"ו. ע"ש. ומה שהביא שם ראיה מלשון החי' רשב"א חולין. בד"ה מעשה דההוא טבחא. כבר הרגיש בזה בחי' ב"מ שם וכתב דאין ראיה משם דהרי שוב סיים הרשב"א. א"נ כמחצה על מחצה. א"כ מכש"כ לקולא. בכה"ג דהוי כמחצה על מחצה. ואסור ע"ש :

ובדברי הש"ך כאן שכתב ובפירש אפילו שלא במינו כו'. עיין בלבו"ש שכתב דר"ל. כגון ט' חניות מיכרות בשר שור כשר וא' מוכרת בשר טלה טרפה. ואח"כ נמצא קרום א' של מוח מנוקב וכדומה. וא"י אם שור אם טלה. נמצא איכא למיחש דלמא הטלה טרפה. והוי א"מ. אפ"ה שרי בפירש. ועיין בש"ך סק"א. זה נ"ל ברור. מיהו לשיטת הרא"ש שהביא בסקי"ז ליכא לאשכוחי להך מלתא. דהא בכה"ג. הרי האיסור אינו ניכר במקומו. אלא נתערבו החניות. דא"י באיזה כשר ובאיזה טרפה. וא"כ אפי' בפירש אסור להרא"ש. וצ"ל דדברי הש"ך כאן הוא לדברי החולקים על הרא"ש. כן נ"ל ברור. ובפמ"ג לא דק. עכ"ל. ועיין בחו"ד סי' ס"ג סעיף א' ביאורים סק"ב. ד"ה נסתפקתי. ע"ש :

ס"ק כ"ב בא"ד א' דבקצר מ"ג ב' כתב. ויראה לי שלא אסרו אלא כשהוא בפ"ע ולא כשנתערב כו' וכמ"ש הב"ח דז"ל הרשב"א לפיכך מצא בשר ביד נכרי מותר. דלאחר שפירש נולד בו הספק. בד"א שלא ראינו אותו יוצא מן המקולין. אבל ראו אותו יוצא מהמקולין אותה שעה נולד הספק במקום הקביעות ואסור. ויראה לי שלא אסרו אלא בזמן שהוא בפ"ע. אבל נתערבה באחרות בטילה ברוב. עכ"ל ולזה י"ל. דפי' לפנינו הוה דרבנן ולכך התיר בנתערב ובארוך ק"כ ב' כתב ומסתברא כו'. וי"ל כמ"ש הט"ז (סק"ג) כו'. דאדסמיך ליה כו'. וכפי מה שהבינם הב"י בעצמו. עיין במ"ש על השפ"ד סקי"ד אות ט"ז ועל המ"ז סק"ג ותבין. כו' ובדפוס יש חיסור לשון בש"ך. נ"ב. וכן מגיה בלבו"ש. ובחכ"א כלל ס"ג סוסי' ב'. ע"ש :

ס"ק כ"ג בא"ד א' ומיהו ליכא למימר דהמחבר מיירי כו' דא"י ממי לקח לא משמע כן. ועיד בלא"ה א"א לומר כן עב"י. ר"ל. דבפרישה סק"ז ח' פירש. דמ"ש הטור בשם הרשב"א. דיראה לו שלא אסרו אלא בזמן שהוא בפ"ע. אבל נתערבה באחרות בטילה ברוב. דה"ק. שלא אסרו אלא בזמן שהמקולין של איסור הוא בפ"ע. אז הבשר הנמצא ביד נכרי אסור. אבל נתערבה המקולין באחרות. שבאותו מקולין עצמה של איסור. אין האיסור ניכר במקומו אלא שמעורב שם האיסור. בין ההיתר. אז החתיכה שביד נכרי בטילה ברוב. ואעפ"י שחהר"ל ל"ב. אפ"ה חתיכה זאת בטילה ברוב משום ס"ס. דספק אם לקח מן זאת המקולין שבה האיסור או מן שאר המקולין שהם היתר. ואת"ל שמן המקולין שבה האיסור לקוח דלמא זאת החתיכה מותרת היא. ע"ש. לז"ק השפ"ד. דאין לתרץ לקושיית הש"ך אמאי בסעיף ח'. בעי המחבר ג' תערובות בדבר שאינו בטל מחמת השיבותו. וכאן התיר בנתערב. דאף אם נימא שמה שלקח אותו מהקבוע. זה נחשב לתערובות א'. דאולי דהתירא לקח. וכשנתערב אח"כ. הוי ב' תערובות. מ"מ הרי שם הצריך ג' תערובות. אף שהוא רק קבוע דרבנן. [עיין במ"ז סוסק"ג במוסגר] דנפרש לדברי המחבר כאן בשם הרשב"א. כמו שפי' בפרישה. דמיירי בתערובות חניות. וסובר דהוא קבוע דרבנן. ולכן היקל כאן דז"א. חדא דלשון המחבר כאן. וא"י מאיזה מהן לקח. לא משמע בתערובות חניות אלא דחנות הנבלה. ידוע וניכר במקומו. רק שא"י מאיזה מהן לקח. אם מהנות המוכרת נבלה או שחוטה. (אך אכתי י"ל. דנפרש בגומא שצייר בפרישה ממש. דבמקולין עצמה של איסור לא ניכר בה האיסור בפ"ע : אלא נתערב. וסובל שפיר הלשון. וא"י מאיזה מהן לקח. ר"ל שא"י אם מהמקולין הידוע דמעורב בה הנבלה לקח. או מהמקולין של היתר. ולכן התיר המחבר בזה בלקח באחת מהן ונתערב. דבטל ברוב כיון דמקודם שנתערב. היה ב' ספיקות שמא ממקולין דהיתר לקח. ואת"ל דהיא ממקולין דאיסור דלמא מחתיכה דהיתר היא. וכשנתערב אח"כ. הוי כמו ג' תערובות. ונלע"ד די"ל בשלמא בטור שפיר יש לפרש. דתיבת נתערבה באחרות קאי על המקולין. ותיבת בטילה ברוב קאי על החתיכה שביד עכו"ם שלקח מאחת מהן. אבל כאן במחבר שכתב ולקח מאחת מהן ונתערבה. כו' משמע דאחתיכה שלקח קאמר. שנתערבה באחרות. ולא מיירי כלל מתערובות חניות. אך שו"ר בס' תפל"מ שפי' לדברי המחבר דמיירי בט' חניות מוכרות בשר שחוטה ובחנות אחת מוכרת בשר שחוטה. וגם נבלה. וכל אחד ניכר בפ"ע. והוי כאן ב' ספיקות בגופא. שמא לקח מחנות של שחוטה. ואת"ל מחנות שיש בו גם נבלה שמא כשרה לקח. וספק הג' ע"ת. והרמ"א ס"ל כיון דעכ"פ בשעה שלקח קודם שנתערב. היה אסור מדאורייתא. ואין כאן עוד ספיקא רק תערובות אסור ונ"ל דאם בחנות הא'. נתערבו הנבלה בין הכשרות. דתו ליכא איסור דאורייתא. גם רמ"א מירה דבטל ברוב. וכ"כ בדיני ס"ס. עכ"ל. וע"ע שהאריך בפשט דברי המחבר כאן). ועוד דבלא"ה א"א לומר כן. דהמעיין בב"י שם. יראה דמפרש באמת לדברי הטור בשם הרשב"א דלא כפרישה. אלא כפשוטו בלקח מן הקבוע ממש. הידוע וניכר הנות האיסור במקומו ואפ"ה התיר בנתערב. אח"כ. וע"כ צ"ל כתי' הש"ך דקבוע חידוש הוא. כנ"ל. ונ"ב עיין בחי' רע"א וחי' ב"מ. שתמהו על הש"ך דלא זכו להבין. דהרי שם בסעיף ח' הוא יותר חידוש דהראשון לא נאסר. אלא מכח שפירש מקבוע דרבנן. ואפ"ה אסרינן בתערובות הב'. מכ"ש הכא דהוי קבוע דאורייתא. ע"ש. ועיין בפר"ח שתמה הן על המחבר. ועיין בחו"ד ביאורים סק"ד ובס' תפל"מ. מ"ש ע"ז :

ס"ק כ"ז בא"ד א' כתב בנו של ש"ך כו' דקשיא מאו"ח תל"ט כו'. ר"ל דבטור או"ח סי' תל"ט הובא ברמ"א שם סעיף א' על הא דט' ציבורין של מצה. וא' של חמץ. ובא העכבר ונטל ככר ולא ידענו אי נטל מצה או חמץ ונכנס לבית בדוק. צריך לחזור ולבדוק מבואר דמיהו אם הככר קטן. שיוכל העכבר לאוכלו כולו. א"צ לחזור ולבדוק משום ס"ס דשמא מצה נטל ושמא אכלו. ע"ש. ותמה בנה"כ על הרמ"א כאן שהחמיר דלא מועיל ס"ס. כיון דספק הא' אסור מה"ת. ושם באו"ח היקל דא"צ לבדוק משום ס"ס אף שספק הא' הוא מה"ת וליכא למימר דבדיקת חמץ דרבנן הוא דמה"ת בביטול בעלמא סגי דדין זה הוא מדברי התוס' פסחים דף ט' ע"ב. ושם מוכח דמיירי בלא בטלו ועז"ק השפ"ד כאן דלא הבין כל דברי הנה"כ בזה. חדא במה שהצריך לראיה דמיירי שם באו"ח בלא בטלו דהרי הרמ"א שם מביא זה מטור שם ובטור שם מבואר להדיא. דבבטלו אף אם הככר גדול. שא"א שיאכלנו העכבר כולו. א"צ לחזור ולבדוק. ובלא בטלו היקל בככר קטן. משום ס"ס ע"ש. ולקושיית הנה"כ הנ"ל כבר תירץ המג"א שם סק"ג דשאני שם. כיון דלא חל איסור חמץ עד שעה ו' אותה שעה הוי כנודעו ב' הספיקות ביחד. א"נ דבעוד שאנו רואין החמץ בפי העכבר אין כאן ספק כלל. אלא לאחר שנתעלם מן העין חל חובת הבדיקה שמא הניח אותה בבית. ואז חל ג"כ ספק הב' שמא אכלו. ובמנ"י כלל מ"ה סקמ"ב תירץ דשאני שם דספק אכלוהו. עדיף משאר ספיקות. דהוי ספק הרגיל. ע"ש ור"ל. שקרוב ודאי שאכלתיה. ונהי דמידי ודאי חמץ. אין מוציא הספק דשמא אכלתיה. אבל מידי ספק חמץ מוציא ולאו מטעם ס"ס הוא דבספחים ט' ע"א מקשה. אמאי בחזינא דשקל עכבר חמץ. בעי בדיקה ונימא אכלתיה. ומשני רבא. כיון דיש כאן ודאי חמץ. וספק אכלתיה. ואין ספק מוציא מידי ודאי. ע"ש. הרי דס"ד בגמ' שספק אכלתיה מוציא אף מידי ודאי. א"כ כאן בט' ציבורין. דאין כאן רק ספק חמץ. דשמא מצה נטל שפיר מוציא הספק דשמא אכלתיה לספק חמץ (ועיין תוס' פסחים שם ע"א ד"ה. ואם תמצי לומר) ועוד דמ"ש הנה"כ דראיה מתוס' פסחים ט' ע"ב. דמיירי בלא בטלו לא ידענא כלל. דהרי התוס' שם. ד"ה היינו תשע. מפרשים הסוגיא דט' ציבורין דמיירי לענין אכילה ולא לענין בדיק' כלל עיין במ"ש על השפ"ד סקי"ד אות ט' שהבאתי להתוס' שם * :

בא"ד ב' ומ"ש ד"ה היינו ב' הוא בב' ציבורין. ר"ל דא"ל דהנה"כ כתן להתוס' שם בד"ה היינו שתי קופות דמיירי שם לענין בדיקת חמץ. דהרי שם קאי על ענין אחר בגמ' על ב' ציבורין א' של חמץ וא' של מצה ולפניהם ב' בתים כו' :

ס"ק כ"ח בא"ד וכבר כתבנו דהמיקל כו'. נ"ב עיין לעיל בשפ"ד סוס"ק י"ד :

ס"ק כ"ט בא"ד א' ומיהו חהר"ל ודאי (אף להפר"ח). לא גרע תערובות חניות (עכ"פ) מתערובות חתיכות כו' משמע בש"ך את"ז דשרי לרשב"א דלא גזר שמא יקח מקבוע. ומריש הוה קשיא לי אמאי הא נולד אח"כ הספק במקום קביעות. וכיון דשמענא למ"ש הרשב"א גבי תערובות חתיכות בפירש שלא בפנינו שרי אף שנולד הספק במקום קביעות (מחמת שלא נפל הספק בקבוע אלא לאחר שפירש) ה"ה כאן אלא שעדיין קשה דהתם הוה רק קבוע דרבנן. (משא"כ בתערובות חניות דיש לומר דהוא קבוע דאורייתא) :

ס"ק ל' בא"ד א' כתב הכו"פ אות י"א דכל מה שלקחו קודם שנודע אף מי שלקח באחרונה שרי כצ"ל. (ר"ל שנמכרו כל החתיכות וכולם קנו קודם שנודע הספק שלא השאירו כלום) דלא כתשו' דרכי נועם שאוסר ב' האחרונים (דז"א) כן הלכה ול"ד לסעיף ו' בהגה"ה דב' אחרונים אסורים שם דהכא שאני דהוי כנעקרו כולם. ומותר לגמרי להרשב"א. עיין בש"ך סקל"ז. דבשעת ידיעת הטרפות כבר נתפזר כל הטרפות ממקולין. ועמ"ש בסי' ק"א במ"ז סוסק"ק י"ד. וע"ב וכן הסכים בחו"ד ביאורים סוסק"ה. ועיין בבינ"א שער הקבוע סי' ו' וסימן ז' וסימן י"ג. ועיין בחו"ד חי' סקי"ח דאם פירשו רובן למקום אחד אסור, ועיין בנו"ב מהדו"ק חיו"ד רסי' ט"ז. דמבואר שם כמ"ש בתשו' דרכי נועם ובהגהות הגאון מו"ה ב"פ ז"ל העיר מדברי הפלתי והפמ"ג :

ס"ק ל"א בא"ד א' הא אם לא נשאר במקולין. רק חתיכות שאר"ל שרי ולא גזרינן אטו פעם אחר כשיהיה גם ר"ל. וכ"נ ממנ"י כלל מ"ג אות מ"ד כ' הטעם לאסור במקולין שהרואה (לוקחין בשר ממקולין זו. שנתערב בה איסור) יאמר קמו רבנן במלתא. וידעו שסלקו הטרפה או התירו אותה ולכן יטעה ולא יחלק בין חהר"ל. או לא. משא"כ בנתערב ליחיד כך בביתו. בודאי לא יתיר לעצמו. אא"כ ישאל לחכם. ואז יאמר לו איזה אסור ואיזה מותר והיינו משמע דיש נמי ר"ל. וכמ"ש דבזה הוא דחיישינן לטעות במקולין. שמא יקח אף הר"ל וביחיד אף כה"ג שרי מה שאר"ל. וכן נראה כו' אמנם בפמ"א ח"א סי' ק"ה כתב דאי יש חהר"ל. ושחר"ל אף ליחיד בביתו אסור דבזה ג"כ יש לגזור. ומקולין לאו דוקא הוא. ואני תמה דז"א דודאי ליחיד אף כה"ג שרי מה שאר"ל. ולא גזרינן. ושאני מקולין כו' :

ס"ק ל"ז בא"ד ואפשר אף להר"מ דכל ספיקא מ"ה שריא מ"מ יודה בס"ס. נ"ב עיין בנו"ב מהדו"ת חיו"ד סי' ל"ח שכתב ג"כ הכי בפשיטות וע"ע שם בחלק אה"ע סי' נ"ד אות ל"ב דאם הס"ס לאיסורא אינו משם א'. או דיש נ"מ בין הספיקות. אולי יש לדונו כודאי טרפה. ע"ש. ואני מצאתי כן ברי"ט אלגזי להל' בכורות סוף פרק ד' ד"ה. והנה ראיתי להדרישה שכתב שם וז"ל כיון דאיכא ס"ס דפלוגתא דרבותא להחמיר חשיב כודאי איסור כו' ע"ש שסיים דכבר ידוע דס"ס להחמיר חשיב כודאי איסור. ועיין בתשובת רשד"ם סי' ל"ח הובא בשפ"ד סי' מ"ד סק"ח. ובפ"ת שם סק"ג דהוה ודאי טרפה. דאיכא ס"ס לאיסורא. ע"ש. ועיין במ"ז סי' כ"ד סק"ד ומקמ"ע סי' מ"ח סוסק"ה :

בשפ"ד דיני ס"ס אות כ"ט ולדידי מהא לא איריא כו'. עיין בשו"ת שם אריה חיו"ד סי' ט"ד שאלה ג' :

אות ל"ב וראיה מפ"פ דהקשו כו'. נ"ב עיין בטו"ט מהדו"ת סי' ר"ט :

אות ל"ג בסופו ויש לראות בדרוסה דכתבו התוס' כו' אפ"ה אי לאו כו' וצ"ע. נ"ב עיין בשו"ת ב"ש חיו"ד סי' צ"ב שתירץ בזה עפ"י דברי המג"א סי' תס"ז סקי"ח. ע"ש ועיין לעיל סי' ל"ג במשבצות זהב סוסק"ו. במ"ש. ומיהו בס"ס היינו מתירין כו'. במחודשים אות ד' ולהלכה יש לצדד להקל. עפמ"ג או"ח סי' קס"ב במ"ז סק"ה שהביא בשם הישו"ש ב"ק. דדוקא היכי שסיים מלת תיקו דלא הוי ח"ח כיון דבימ' הש"ס לא נפשטה זה הוי ספק משא"כ בלא תיקו הוי ח"ח. דאפשר החכם יודע לפשוט. ובגמ' לא סיימו למילתא. אין נכנס בגדר הספק דרבנן לקולא. ע"ש. וכ"ה בכללים שבסוף הפתיחה כוללת אות ל' ובסוסי' תל"ז במ"ז סק"ג וסי' רמ"ה סק"א. וסי' שכ"ה בא"א סקט"ו. וסי' תקט"ו סק"ב. ובשושנת העמקים כלל י"א. עש"ה. ועיין בקרבן נתנאל סוף פרק א' דביצה אות ק"ח. ע"ש :

סימן קיא ס"ק א' דאין מצוה לאתשולי. ר"ל וגם אין נשאלין על הקדשות אלא מדוחק הא לא"ה. אף שאין מצוה. הוי דשיל"מ. כמ"ש בנה"כ סי' שכ"ג הובא בשפ"ד סי' ק"ב רסק"ח :

סוס"ק ג' ומה בכך דהוה תחלה דרבנן. עיין פמ"ג או"ח סי' תמ"ג במ"ז סוסק"ב. במ"ש ואם נשאר התבשיל מ"ה לשש. צ"ע :

ס"ק י"א נסתפקתי כו'. עפמ"ג או"ח. בא"א רסי' תמ"ז שכתב בפשיטות דכיון דאתה מקלקלו בהנאה ל"א. שאני אומר. ועיין בישוי"ע סק"ה מ"ש בזה. ועיין לקמן בשפ"ד סק"כ שחזר ופשט ספק זה מדברי הר"ש בשם הירושלמי ע"ש. ועיין בחו"ד כאן ביאורים סוסק"ג מזה באורך. ועפמ"ג או"ח. במ"ז סי' תמ"ג סוסק"ב. ד"ה. והוי יודע. ע"ש.

סליק הלכות תערובות בעזר השי"ת

* הגה"ה ולע"ד זה אינו קושיא כ"כ על הנה"כ. דהמעיין בתוס' שם יראה דהקשו על רש"י שמפרש הסוגיא לענין בדיקה. דהיכי מייתי ראיה מט' חניות דהוי ספד"א. ואזלינן לחומרא. משא"כ הכא ספיקא דרבנן היא (דמה"ת בביטול בעלמא סגי) וכתב מיהו י"ל דמיירי בלא בטל. ע"ש. וא"כ ה"ק הנה"כ. ודא דין זה הוא מתוס' פסחים שם בשם פרש"י. דמיירי לענין בדיקה ושם מוכח דע"כ מיירי בלא בטלו. וכנ"ל בתוס'. דאל"כ מאי ראיה מייתי בגמרא מט' חניות דהוא דאורייתא.

בעזרה"ש יום ד' מו"מ. כ"ה תמוז תרנ"ב לפ"ק **בערימליא** יצ"ו.

שוי"ר לכבוד הנגידים מופלגים קציניים וחסידים נכבדי ואצילי עדת עיר **אסטילא**. ובראשם הרב המופלא ומופלג כו' ה"ר **צבי דוד** נ"י.

מו"צ דקהלתכם. ושני בדומה לו הרב המופלא כו'. ירום כסאם למעלת ראש. והיה אך שלום. באהלם:

כאשר בא לפני מוכ"ז המופלא כו' ה"ר זאב. סופר סת"ם דעירכם. ובקש ממני. לחות דעתי.

בדבר השערוריה. אשר נתהוה בעירכם ע"ד שאלה אחת אשר הורה המורה ה"ר צבי דוד הנ"ל. להכשירה בצירוף מורה הב' עמו. ואח"כ חזר מורה הב' ואמר שטרפה. וגם שלח ח"א השאלה להרב דעיר הראדלי' והשיב ג"כ לאיסור. ולכן בא אלי במכתן המוכ"ז להציע להם חו"ד בזה. יען שהוא קלא דלא פסיק. שהמורה ה"ר צבי דוד הנ"ל רצה להכשיר טרפה. ומענה בפי המוכ"ז שכמעט רובם ככולם שלחו אותו אלי. והן אמת שרציתי לנטות ידי מזה מלהתערב בדבר אשר כח הנצחון התערב בו שהיא תעור עיני פקחים. אך לגודל הפצרת המוכ"ז. ושהוא דבר הנוגע לפרנסת המורה. ובפרט כיון שזה אינו דיני ממונות שאסור לשמוע מפי צד א'. [דלענין איסור והיתר. עיין בזה בכללי הכה"ג מהדורא א' אות צ"ד וכ"ה בנו"ב מהדו"ק חיו"ד רסי' ס"ח דבדבר הנוגע רק לשמים. מותר להשיב אף לצד א'. ע"ש.] ונוסף ע"ז שהראה לי המוכ"ז. גם מכתב תשו' הרב מהארדלי' שהחזיק בידי המערער. ע"י זה נענעתי לו בראשי להפיק רצונם וחפצם. ואענה חלקי עפ"י ענ"ד:

הנה הגם שלא נודע לי מי הוא הרב האוסר. אכן בדברי תורה דכתיב בה אמת לא אשא פני איש. ואף אם יהיה רב גובריה וכמ"ש הרא"ש בתשובה. דתורה דכתיב בה אמת. אין מחניפים לשום אדם. ומקודם אתחקה על שורש השאלה ואעתיקה כפי שהיא כתובה במכתב הרב האוסר ואח"כ נראה אם יש לצדד בה. או לא. וז"ל על דבר בהמה שנמצא בריאה. גומא קטנה בלא כווצים. ושום קיפול בתוך הגומא. רק הגומא היתה חלקה. ובצד הגומא. הוה סירכא דבוקה וקצת מההתפשטות הסירכא. הוה נכנס לתוך הגומא ונבדקה הריאה בפושרין ולא בצבצה. גם נמצא באותה בהמה נקב בצד הדק. שכנגד מקום העב שבטחול מעל"ע. וניכר שהנקב היה מתחלת ברייתה. והיה הפ"מ. וכ"ש מה דין הבהמה. עכ"ל השאלה:

הנה מה שהסכים הרב האוסר להמערער. שיפה עשה שלא ביאר אי היה הפסק קצת. בין עיקר הסירכא להגומא. כי לדידן באמת טרפה בכל גוני ואני לא כן עמדי. ובאם היה הפסק בין הסירכא להגומא כשיעור. רק מה שהקילוף מהסירכא הגיע להגומא. נלע"ד דיש להכשיר בה"מ. ומקודם אבאר טעמי ונימוקי בזה. ואח"כ נראה לדברי הרב האוסר:

א הנה אם היה הסירכא עומדת אף בתוך הגומא. הן אמת דמבואר בשמ"ח סי' ל"ט סעיף מ"ו דסירכא דבוקה מתוך הגומא. ואזלא עי"מ. טרפה. ואזיל לשיטתיה בסימן ל"ז סעיף ה' שפסק דחסרון בחוץ. דהיינו גומא הוא סתם ריעותא. עיין תבו"ש שם סק"ח. ואף דהלבו"ש ברסי' ל"ה סק"א. ובסימן ל"ו ס"ק ס' ס"א ס"ח קמ"ב וקמ"א ובסימן ל"ז סק"ד. ס"ו ס"ז העלה. דחסרון הניכר שהוא מברייתו. אין בו ליתא דניקב. ולא מצטרף לתר"ל. מ"מ הרי בסימן ל"ט ס"ק קע"א. הודה. דמיהו בסירכא דבוקה. ואזלא עי"מ ודאי דטרפה. דהוי עכ"פ ריעותא כ"ד לעכב היתר המיעון. וכן בפת"ב סי' ל"ו סעיף ק"ב. וראפ"פ ס"ק כ"ו. העלה כן. דחסרון מתולדה. אינו מצטרף לריעותא אחרת. כיון דסוג חסרון הוא טריפות בפ"ע. אך בסירכא שלכ"ס היוצא מתוך החסרון יש להחמיר. כיון דהמיעוך קולא גדולה היא אין לסמוך בזה על ב"קיאות ה"בודק ש"אומר ש"מכיר ב"סרון ז"ה. ש"הוא מ"תולדה. ע"ש. מ"מ עכ"פ מפורש יוצא מדבריהם. דלא מטריפין לה משום תרל"ר ממש. כיון דבאמת לא מעידין על ענין אחד. רק כל החומרא הוא רק מחמת דהמיעוך הוא קולא גדולה ולכך אין לסמוך על בקיאות הבודק. ובאמת אלו הוי ברירא לן שחסרון זה הוא מתולדה. לא היה מצטרף גם לסירכא שלכ"ס. ועיין בהגהות מהרש"ק לסי' ל"ט על השפתי דעת סקכ"ח שכתב דחסרון בחוץ עם סירכא. לא הוי תרל"ר. דזה מטעם חסר וזה מטעם נקב. וכ"ה בטו"ט מהדו"ת סי' פ"ב. הגם דקאי שם אסירכא ממקום למקום. מ"מ עיין שם ברסי' ק"ג שנשאל גם בסירכא שלכ"ס. מתוך גומא בתולדה. ושו"ב. אחד הכשיר. והב' רצה להטריף. דאף שהוא מתולדה לא מהני בשלכ"ס. והשיב דדברי ב' השוחטים לא נראה לו. דהשו"ב שאמר שמכיר שהוא מתולדה. זה שקר. ומה שאמר הב' דאף שהוא בתולדה טרפה. גם זה שקר. כו' ועכ"פ בחי' יב"ח. אם נעשה בתולדה אין לצרפו לתרל"ר. ע"ש ביתר דבריו מ"ש לצדד בזה. וע"ע שם בקו"א בקנאת הסופרים סימן ה' שנשאל שו"ב בשלכ"ס. וקמט כעין כתצות קטנים. והשיב דאם הסירכא הלכה במיעון. והקמט נשאר וניכר שאין הסירכא הקמיטה הריאה דעתי עם המתירין וכעת נדפס חיבורי טו"ט. ושם נדפס ג"כ תשובה זו בסימן פ"ב (הרי דלא מחלק). ע"ש. דסיים דכל שע"י הסירכא נקמט הריאה וכשהסירו הסירכא מתפשט יותר טרפה. ובפרט בקליפה שלנו כו' רק אם ניכר שהקמט נשאר כבראשונה. ולא היה הסירכא מקמיט את הריאה. אז הרוצה לסמוך על דעתנו להקל יסמוך. עכ"ל וכן נדפס בשמו בס' דעת חכמים סי' כ"ד. ועיין עוד בטו"ט מהדו"ת בקו"א סי' ע"ג וגם דהרי כבר פסק בתשו' ר"ח כהן סי' ח' דסירכא שלכ"ס על קמט. יש להקל עי"מ ולא הוי תרל"ר. וגם בס' קובץ יגדיל תורה קונטרס ס' סי' ק"ד כתב בשם הגאון מוהר"י העליר שמתיר בסירכא שלכ"ס. ע"ג מקום חסר כ"ש מתחלת ברייתה. ובסימן ק"י הביא גם בשם הגאון מו"ה יו"ט ליפמאן אבד"ק מיר (בעהמ"ח ס' מלבושי יו"ט) שהעלה ג"כ להקל. ע"ש. ועפי"ז א"ש דברי הבל"י בסימן ל"ט סוס"ק מ' שכתב וז"ל. וכתב בע"י שקיבל מרבותיו באם יש גומא תחת הסירכא. שאז ודאי היא סירכא גמורה. ולא ראיתי נוהגים כן. אלא בודקים במיעוך ובנפיחה דהא אי הוי סירכא אפילו אם ימעך כל היום לא ינתק. עכ"ל. והרעיש עליו ביד אברהם בתשובה שבסוף הל' טרפות. דהרי הוי תרל"ר ולהנ"ל י"ל דהבל"י ס"ל כפוסקים הנ"ל. ועיין בשו"ת שם אריה חיו"ד סי' ג'. שג"כ נשאל בשלכ"ס מתוך גומא וחסרון במקצת. וצידד להסכים להשואל שהכשיר מחמת דהסירכא היה לדופן. וסיים. דעוד עלה בדעתו לצדד להקל דסירכא היוצאת מתוך חסרון. כו' משום דבטרפות שע"ש סופו. מהני סתימת סירכא. ע"ש. ובסימן ד' שם מזה באורך ועיין בשו"ת בית שלמה חיו"ד סי' מ"ח. ותראה דנסתר התירו. ע"ש והרי נתבאר שיש כמה אחרונים המקילין. אף בעומד עיקר הסירכא תוך הגומא והחסרון:

ב לכן עכ"פ נלע"ד. כיון שבנ"ד עמדה הסירכא רחוק כשיעור. וכל החשש רק מה שהקילוף מהסירכא הגיע להגומא. אף שראיתי בד"ק סוסי' ל"ט בדיני תרל"ר אות ס' [בדין הב' דתלויה] שכתב דסירכא דבוקה מקמט. הוי תרל"ר. ול"מ מיעוך. ולמקום שהסירכא מתפצלת הכל היא כמקום גוף הסירכא. כמ"ש תבו"ש. ואף שלבו"ש ס"ל להקל במקום התפצלות שבצד גוף הסירכא. מ"מ במעומ"ש דקילוף גם הוא בקו"א מודה וא"א להקל. עכ"ד. מ"מ י"ל דזה דוקא בקמט ממש שהוא ליתא דניקב. אבל חסרון מברייתו כגומא. מודה דכשר. דעיין שם בדין הג' [ד"ה. היה סירכא ע"ג ב' צדדי החסרון. והלכה במעומ"ש] שכתב במוסגר דגם אם במעומ"ש התפשטות. התפצלות לקמט. י"ל דקיל. והו"ל ספק תרל"ר. ועיין שם באות ק'. ד"ה. שלכ"ס ומקמיט. ועיין במקמ"ע שם אות ס' בדין ה"ד סק"ד שכתב וז"ל. אם אין עיקר הסירכא מגיע להריעותא רק כשקלף במעומ"ש כנהוג הגיע הקילוף הרחוק להריעותא מצדד בד"ק בכמ"ד. וצ"ע לפי ראות עיני המורה. ע"ש. וכ"ז יש להסתפק בסתם ריעותא או קמט ממש. אבל לא בחסרון כגומא הניכר לבודקים שהוא מברייתו. כיון שהיתה חלקה. וכמ"ש בס' מכתב אליהו דגומא היא כשהבשר שבתוכה היא חלק. וכנ"ד:

והנה תרל"ר ממש. לא הוי רק ספק טרפה. עיין תבו"ש סי' ל"ז סוס"ק ו'. ושפ"ד סק"ב דלא מוזכר תרל"ר בהדיא בתלמוד וע"ע בשפ"ד סי' ל"ה סוס"ק ה' ובסוף הסימן שם. דמספיקא אין ראוי לאסור תרל"ר. דהוי רק חומרת האחרונים. וכ"כ בלבו"ש סי' ל"ז סק"ו דכל תרל"ר אינו אלא ס"ט. דכ"מ מדברי כל הפוסקים. וכ"מ מלשון הראב"ד. ע"ש. ובסימן ל"ט סוס"ק ר"ו. דאפילו אם ריעותא תחת סירכא שלכ"ס אינו רק ס"ט ובכללים שבמפתח לדיני תרל"ר אות י"א כתב הלבו"ש שאף בצירוף ב' ריעותות גדולות לא הוי רק ס"ט וכ"ה בשו"ת ב"ח החדשות חיו"ד סי' כ"ג שהסכים שם להשואל דהביא ראיה מתבו"ש. דתר"ל הוי רק ס"ט. ע"ש. והסברא בזה. הוא משום די"ל שמא במקרה נזדמנו ב' הריעותות בלי נקב. וכ"ה בס' ד"ק בכמ"ד דתרל"ר הוא רק ס"ט. וכן בגה"ק שם בכללי תרל"ר כלל ב' הביא ראיה לזה מדברי הגאון בעל מג"ש שהובא תשובתו. בשו"ת שברא"פ סי' ל"ט שהשיב לאבי הש"ך. ע"ש. ועיין בסמ"ע. סוף כללי תרל"ר סקכ"ט שכ"כ דברור הוא. דתרל"ר. אינו אלא ס"ט. ומזה נראה הטעם דמקילינן בספק תרל"ר משום דאז הוי כס"ס שמא אין זו היתרת. ואין כאן תרל"ר. ואת"ל דהוי תרל"ר אינה רק ס"ט. ע"ש. וא"כ הרי בנ"ד יש ס"ס שמא אין ההתפשטות מגוף הסירכא ושמא כפוסקים המכשירין. אף אם שורש הסירכא יוצא מקמט וגומא משום דלא מצטרף סירכא לריעותא שהוא מסוג חסרון. ושמא במקרה נזדמנו ב' הריעותות להדדי כנ"ל. דתרל"ר ממש לא הוי רק ספק:

ג ועתה אבוא על סדר דברי הרב האוסר. מה שהביא ראיה מדברי הלבו"ש בקו"א. בהשו"ת אות ט"ז שכתב דלהנוהגין בקליפה אין היתר אף כשמבצבץ תחת התפשטות הקילוף ובאמת שכן הוא גם דעת הד"ק בסימן ל"ט ס"ק ס"ב. ס"ג. וס"ק נ"ח. ועיין בטו"ט מהדו"ת סי' צ"ח שכ"כ. והביא גם בשם הגאון מהרא"ז ז"ל שכ"כ. ע"ש. ובשו"ת חוט המשולש (מה"ג מהר"ח מחאלאזין סי' כ' ובס' עמודי אור (מהג' ר' יחיאל העליר (סי' מ"ז. וכ"ה בשו"ת צ"צ החדשות סי' ק"ד דמה שהכשיר אאזמו"ר (בש"ע הרב. חיו"ד בהשו"ת סי' י"ד) בבצבץ להלן משטח הסירכא. הוא רק במיעוך הקודם. ולא בקליפה הנהוג עתה. ע"ש. ועיין בשו"ת השיב משה סי'. ושו"ת ד"ח ח"ב סי' ל"א ובס' עמק הלכה חיו"ד סי' ובבדיקות האחרונים הבי"צ ובית אברהם וזבחי רצון. ותוה"ז. ומנה"ז. ובס' עצי לבונה סי' ל"ו סעיף ה' ד"ה ולא ידעתי כו'. ע"ש. ולע"ד י"ל דשאני בבצבץ. דטעמא רבא איכא בהא. כמ"ש הלבו"ש שם כיון דכל ההיתר הוא משום דהוי קרום ריינוס שנקלף בנחת. ע"ש. ואם כן חדא דהרי עכ"פ במקום שמבצבץ א"א שם בבדיקה. ועוד דממ"נ אם משמש בכח הרי לא מהני קליפת הסירכא. כיון שלא היה בנחת ואם שלא בכח. הרי ליכא למתלי הנקב במשמוש. וע"כ הנקב הוא ע"י הסירכא וכמ"ש זה בטו"ט מהדו"ת רסי' כ"ז. ובמקמ"ע סי' ל"ט ס"ק קכ"ה. אבל היכא דנקלפה הסירכא בטוב ונבדקה באין בצבוץ. רק שהיה שם ריעותא תחת התפשטות הקילוף. והספק הוא רק מצד תרל"ר. עיין בטו"ט מהדו"ת סי' צ"א. ד"ה ובדין השני וסימן פ"ה שם. ע"ש. וכמ"ש הלבו"ש בסימן ל"ט ס"ק קצ"ח דבסירכא דאזלא עי"מ. אפילו אם מבצבץ תחת הדלדולים אין להטריף. ושעכ"פ אין ראוי כלל לקלוף אותם. ואע"ג דכתבתי דתלוי במראית עין הבודק היינו לענין אם מבצבץ תחת מקום שקלף. אבל בריעותא הנמצא שם שיהיה תרל"ר. פשוט דאין להחמיר בתרל"ר כ"כ. וענין תרל"ר במקורו לא ראינו. אלא ריעותא א' ע"ג חברתה. כו' ע"ש. ומפורש מדבריו דאף אם נראה לעין הבודק שצריך לקלוף הדלדולים. ושהם מההתפשטות הסירכא. מ"מ היינו רק לענין אם ניקב שם טרפה. ולא אם נמצא שם ריעותא אחרת כנ"ל. אף שראיתי שבס' עצי לבונה סי' ל"ט סעיף י"ג בסופו כתב ע"ז דזהו דוקא להנוהגין שלא לקלוף גוף הסירכא בציפורן רק על ידי גילגול האצבעות. אבל להנוהגין לקלוף גם גוף הסירכא בציפורן. כו' ודאי גם ריעותא אחרת מצטרפת שם לתרל"ר אף שהיא רחוקה מגוף הסירכא. ע"ש. מ"מ לע"ד אין זה מוכרח. דהן אמת דלדידן דנוהגין בקליפה. צריך להסיר הסירכא מכל וכל מ"מ היינו מספק דלא נודע לנו היכן שורש הסירכא. ולכן אם מבצבץ בכל שטח הקילוף הוא טרפה. אבל בנמצא ריעותא תחת התפשטות הקילוף. מ"ל דהו"ל כספק תרל"ר. ומצאתי באמת בס' מנח"ח. בקו"א לסי' ל"ט אות כ' בסופו. שהביא בשם השו"ב דעיר שערשאב שנסע (בשנת תקצ"ד לפ"ק) להגאון הצדיק מוהרא"ל קאצינעלבויגין ז"ל. ושאל אותו היאך לנהוג אם יש איזה ריעותא תחת ההתפשטות להלן מהסירכא. והשיב שיש להתיר בזה. אף בבועה במוגלא אף למנהגנו בקליפה. דכיון שעברה כולה בקליפה בנחת דנתגלה לנו שהוא ריר שאינו מסובך בריאה בשום מקום אין לנו לחוש. להריעותא שתחת ההתפשטות. ע"ש באורך. א"כ מכש"כ בנ"ד דהרבה אחרונים מקילין גם ביוצא גוף הסירכא מתוך גומא וקמט שהוא מברייתו. כנ"ל. עכ"פ כשהוא רק תחת התפשטות הקילוף פשוט דיש להקל:

ד ועוד דשמעתי משו"ב מובהקים דאף שנוהגין עתה בקליפה. מ"מ אם הם מוצאין נקב רחוק מגוף עיקר הסירכא. רק תחת התפשטות הקילוף הם מכשירין. ותולין במשמוש ידא אף שזה נגד דברי האחרונים הנ"ל. מ"מ כפי אומנותם כשהסירכא הולכת בקילוף קל. אצלם הוא שוה זה למיעוך הנהוג מקדם. (ועיין בס' נחלת יעקב בשו"ת שבסופו מנכדו הגאון ר' אברהם תאומים). ועיין בספר ערוגת הבושם בקוה"ת לסי' ל"ט. ושו"ת תועפות ראם ס"א. ועיין בספר זבחי שלמה שכתב שאם הסירכא עוברת ע"י קליפה בנחת מהריאה. כשר אף אם מבצבץ להלאה. ממקום הסירכא. והייתי בק"ק ראוונא. ודברתי מזה עם כבוד ידי"נ. הרב המאה"ג חו"ב כו' כש"ת מורינו ורבינו הרב ר' **שמואל רוטינברג** נ"ר מורה הוראה דשם. ואמר לי שגם בק"ק ראוונא. השו"ב הם מכשירין כן. וכבר הציע ענין זה באורך לפני חותנו הרב הגאון מוה"ר ר' יוזפא אפרתי. ראב"ד דק"ק בערדיטשוב. והראה לו תשובתו בארוכה על זה שגם שם בברדיטשוב הנהיגו השו"ב בקולא זו מזמן כביר. אף שמעולם היו שם מורי הוראות גדולים ומופלגים בתורה וביראת שמים ולא מיחו בדבר. אף שהנהגו להסיר הסירכא ע"י קליפה. ודיבר עם השו"ב שלו. ר' מאטיל נ"י. ואמר לו שהוא דבר המצוי בכל יום. שקולפין הסירכא ומבצבץ להלאה ממקום הסירכא. ואין חוששין לזה. וסיים דחלילה להורות איסור בזה. שלא להפסיד ממון ישראל. וגם להתיר יתרחק מפני המחלוקת. אם יבוא לפניו שאלה זו. ועכ"פ לדבריו אין למחות בשו"ב המקילין בזה. וכן הראה לי תשובת הה"ג המפורסם אבד"ק הרומלוב שכתב שגם אצלו מנהג השו"ב. שאם מבצבץ רחוק מרוחב קש מהסירכא הם מכשירין. וא"כ בנדון שאלתו שהציע לפניו. שהבצבוץ הוא רק במקום שניכר לפי בקיאות השו"ב שהקרום הזה במקום המבצבץ אינו מהסירכא. בודאי היא כשר ויכולין לתלות הנקב במשמוש ידא. ואפילו אם הוא רק ספק אם הוא קרום זר. או הוא שייך להסירכא גם כן הוא כשר. דספק תרל"ר כשר עכת"ד וא"כ מכש"כ בנ"ד שנקלפה הסירכא בטוב. ואין שום בצבוץ רק שהגיע בקילוף לגומא שהוא מברייתו. דהוי ספק תרל"ר. דשמא מה שנתפשט הקליפה להגומא לא שייך להסירכא כלל. ובפרט דיש עוד ספק שמא כפוסקים דגומא בחסרון לא מצטרף לריעותא דסירכא כנ"ל. וגם נתבאר לעיל. דגם תרל"ר ממש. לא הוי רק ספק:

ה ומה שהעמיד הרב האוסר. תבוא על תבוא. מה שנמצא עוד בבהמה זו. נקב מברייתו. בדק שכנגד מקום העב שבטחול. ואף שדעת הט"ז להכשיר. וכדברי הצ"צ. מ"מ הרי הט"ז לא מיירי רק בנקב טחול שבעגלים. דבזה הוי רביתייהו. כמ"ש הכו"פ. עכ"ד. הנה אף שכ"ה בנו"ב מהדו"ק חיו"ד סי' ט"ז. דאולי גם המקילים מודים בשור. ע"ש. ועיין ביד אברהם שכתב. דבשור משמע בכו"פ שאין להקל אמנם כעת הרבה מורים נהגו להקל בה"מ גם בבהמה. עפ"י דברי הפמ"א ח"ב סי' קכ"א שהובא ביא"פ. ס"ב. שהרה. דהיכא שסביב הנקב בפנים. מקיף עור הטחול. שניכר שהוא כך מתולדה. ואינו במקום העב ממש. כשר. וכתב ע"ז בפ"ת סק"א. דאף שבנו"ב שם. מבואר שפשוט בעיניו. דגם בכה"ג יש להטריף. רק חקר שם על התערובות. הוא משום שכל דברי הנו"ב שם סובב הולך על מה שהחליט בתחלת התשו' שם. דעל היתר הט"ז שמכשיר נקב זה לגמרי. אין לסמוך כלל. כי התולקים הם רבים וגדולי ישראל. אבל הרי הוא ז"ל עצמו בתשובה שאח"ז החזיק מאד. בהיתר הט"ז. ובס"ק ב' הבאתי ג"כ בשם רבים מגדולי ישראל שמסכימים עם הט"ז להתיר כה"ג אף בעב ממש. פשיטא דהמיקל כה"ג. כשאינו בעב ממש לא הפסיד. עכ"ד. וגם בתשובת אבן השוהם מיקל בזה בה"מ. אף בשור. הובא בטו"ט מהדו"ת סוסי' קל"ה. ועיין בספר יהושע סי' כ"ד. ובמקמ"ע סוסק"ה ועיין בשו"ת שו"מ מהדו"ק חיו"ד סי' רט"ו. שהעלה ג"כ. להכשיר בה"מ. אף בשור. ע"ש. (ועיין בשיורי כנה"ג ליו"ד סי' רמ"ב. על הרמ"א סעיף י"א. הובא בשו"ת עטרת חכמים חיו"ד סי' ה' דמה שא"א לברר בשקלא וטריא שבגמ' אלא מצד הומרא. אין לאסור. היכא שכבר התיר

חכם ע"ש). ומ"ש הרב האוסר. דאף מאן דיישר חילי' להקל בה"מ. אף בבהמה מ"מ בנ"ד. הרי הוי תרי קולי בה"מ. דלא מקילינן ע"ז אומר בשתים. הדא. כיון דבנ"ד הוי התרי קולי. מכח ב' ענינים. אף שבשפ"ד סי' נ"ה סקי"ד. ולבו"ש בפתיחה לטרפות עצמות אות ז'. ובסימן א' שם. ס"ג סק"ב. החזיקו כה"ג לתרי קולי. אבל עיין בטו"ט מהדו"ק סי' פ"ב. ומהדו"ת בקו"א סימן י"ד וסימן מ"ח שהעלה כיון דאין ב' הריעותות בענין אחד. רק בב' מקומות לא נחשב תרי קולי. ואף שבטו"ט שם עצמו סימן ר"ג כתב להחמיר בזה. ודחה לדברי השואל שרצה לומר כן. מ"מ עיין בשו"ת שם אריה. חיו"ד. בהשמטות לסימן ס"א שכתב ג"כ על הפמ"ג ולבו"ש הנ"ל. דלא נהירא כו'. וכן ראה בספר בגדי ישע סי' ו' והוא כתב ראיה לזה. דלא מצטרפין לתרי קולי שבשני איברים. ע"ש. ומצאתי בתפארת ישראל למשניות חולין פ' בהמה המקשה משנה ו' סוס"ק מ"ח שתמה ג"כ על דברי השפ"ד הנ"ל. וסיים כיון דחד קולא לא תלוי כלל באידך קולא. ואינם מענין א'. המיקל כה"ג לא הפסיד ע"ש (ועיין בריש ספרי. דדבריהם אינן מוכרחים כלל. והדין עם השפ"ד והלבו"ש) ועוד דהרי כתב הלבו"ש שם בפתיחה אות ז'. ובפנים סי' א' ס"ג סק"ב. דבהצטרף ה"מ וכבוד שבת יחד. מותר גם בתרי קולי. ועיין בטו"ט מהדו"ק סי' פ"ב. וסוסי' קט"ו ובמהדו"ת סי' קנ"ב. וסי' קס"ח שכ"כ מחמת דהוי תרתי לטיבותא נגד ב' הריעותות. ע"ש. ועוד דבדין זה דסירכא שלכ"ס והתפשטות קליפתה נכנס לגומא כ"ש שניכר שהיא מברייתה המיקל אף באיה"מ לא הפסיד (ועיין שו"ת מהר"ם שיק חיו"ד סוסי' מ"ט. דזילותא דמורה עדיף מהפ"מ. וכ"ה בשו"ת עטרת חכמים חיו"ד סי' ה'):

אך תמיהני על המורים על שלא הזכירו בציור השאלה דטחול. אם היה הנקב במקום הדבוק לכרס. או לא כי חלק העב שבטחול אין כולו דבוק לכרס. עיין במ"ז סי' ס"ד רס"ק י'. וכנראה בחוש. ואם הנקב היה בקצה הדק שבעב. במקום שאינו דבוק לכרס. הרי גם הפר"ח סק"ח ותבו"ש סק"ז ושפ"ד סק"ו בסימן מ"ג הקילו בה"מ. עיין במקמ"ע שם. סק"ט וי"ד. וכ"ה בחכ"א כלל ג"ח רסי' ב'. ועיין בשו"ת ב"ש חיו"ד סי' פ"ח שהעלה. דאם הנקב הוא מברייתו. והוא באותו חלק מהדק שבעב שאינו דבוק לכרס. יש להקל אף באיה"מ. ע"ש.

הכ"ד הדו"ש וטובתם מרחוק ומברך אותם שיהיה שלום בחילם. שלוה בארמנותם:

הק' שלום שכנא טשערניק. אב"ד דק"ק הנ"ל.

ובהיותי בק"ק בריסק בצל קורת הגאון אב"ד דשם. לקבל הסכמה על ספרי. דברתי עמו מזה השאלה. והוטבו דברי אלה בעיניו.

לוח הר"ת שבחיבור זה בסדר א"ב

א) א"א, אשל אברהם; אי אפשר. אא"א, אלא אי אמרת. אב"א, איבעית אימא. א"ד, או דילמא. א"ו, אלא ודאי. אא"ל, אי אפשר לומר. אמ"ה, אבר מן החי. אסב"ג, אין סירכא בלי נקב. או"ע, ארוכה ועבה. א"מ, אורח מישור. אפלס"א, אפשר לסוחטו אסור. אפ"ה, אפילו הכי. א"ש, אתי שפיר.

ב) ב"א, בית אפרים. בינ"א, בינת אדם. בד"י, בדיקת ישינים. בד"מ, בדרכי משה. בה"מ, בהפסד מרובה. בחו"ד, בחוות דעת. דבח"ד, דבחידושי דינים. בזמה"ז, בזמן הזה. בלק"י, בליקוטי יוסף. ביד"י, ביד יהודה. בפתשו', בפתחי תשובה. בי"ש, בית שלמה; בידי שמים; בית שמואל. ב"מ, בית מאיר; בני מעיים. בכ"ש, בכור שור. בשעה"ד, בשעת הדחק. בשע"ת, בשערי תשובה. בטו"ט, בטוב טעם. בס"ד, בסירכא דבוקה. בל"י, בית לחם יהודה.

ג) גו"ט, גדיים וטלאים. גע"מ, געולי מדין. גה"ק, גידולי הקדש. גלג"ז, גזרה לגזרה.

ד) ד"ק, דעת קדושים. ד"ח, דברי חיים; דברי חמודות; דבר חשוב. ד"מ, דרכי משה. דמ"ש, דמה שכתב; דמאי שנא. דג"מ, דגול מרבבה. דמש"א, דמשק אליעזר. ד"ס, דברי סופרים. דמה"ת, דמן התורה.

ה) ה"ה, הוא הדין; הרב המגיד. הפ"מ, הפסד מרובה. ה"פ, הלכות פסח; הכי פירושו. הול"ל, הוה ליה למימר. הו"א, הוה אמינא. הס"ד, הסלקא דעתך.

ז) זוז"ג, זה וזה גורם. ז"ב, זה ברור. זכנ"ז, זה כנגד זה. זשכנ"ז, זה שלא כנגד זה. ז"א, זה אינו.

ח) ח"ש, חצי שיעור; הלב שחוטה. חכ"ש, חכמת שלמה. חסל"א, חסד לאברהם. ח"ס, חת"ס, חתם סופר. חס"ד, חסרון ידיעה. חכ"א, חכמת אדם. חהר"ל, חתיכה הראויה להתכבד. חב"י, חינוך בית יהודה. חוה"ש, חוט השדרה; חוט השני. חסב"פ, חסרון בפנים. חצה"כ, חצר הכבד. חיו"ד, חלק יורה דעה. חו"י חות יאיר. חכ"צ, חכם צבי.

ט) טוש"ע, טור ושלחן ערוך. טו"ט, טוב טעם. ט"ד, טרפא דאסא.

י) י"א"ם, יד אפרים. י"י", יד יהודא. יתמ"ג, יתרת מגבא. יתמ"ק, יתרת מקמא. יתכ"נ, יתר כנטול. יב"ח, י"ב חודש. יה"מ, ים המלח. ישוי"ע, ישועת יעקב. יש"ש, ים של שלמה.

כ) כל"ב, כלישנא בתרא. כל"ק, כלישנא קמא. כמ"ד, כמאן דאמר; כמה דוכתי. כ"ד, כל דהוא. כה"ג, כהאי גוונא; כנסת הגדולה. כ"ש, כל שהוא; כל שכן! כלי שני; כבוד שבת. כ"מ, כסף משנה; כן משמע; כלי מתכות. כ"פ, כן פסק. כמ"פ, כמה פעמים; כמה פוסקים. כו"פ, כרתי ופלתי. כ"ח, כלי חרס. כ"ה, כן הוא. כאו"א, כל אחד ואחד. כעו"א, כעובי אצבע. כ"צ, כל צרכו; כיצד צולין. כ"ע, כל ענין; כלי עצם. כדה"נ, כדרך הנאתו. כ"נ, כדי נטילה.

ל) ל"ח, לא חיישינן; לחם חמודות. ל"מ, לא מבעיא. ל"ד, לאו דוקא; לא דמי. ל"ב, לא בטל; לא בעינן. לבו"ש, לבושי שרד. ל"ש, לא שכיח. ל"ת, לא חיישינן. לחה"פ, לחם הפנים. לח"מ, לחם משנה.

מ) מחמ"כ, מחמת מכה. מעל"ע, מעבר לעבר; מעת לעת. מש"ש, מה שכתבתי שם. משכנ"י, משכנות יעקב. מנ"י, מנחת יעקב. מעיו"ט, מעדני יום טוב. מקמ"ע, מקדש מעט. ממל"מ, ממקום למקום. מנה"ז, מנחת הזבח. מהדו"ת, מהדורא תנינא. מהדו"ק, מהדורא קמא. מה"ת, מן התורה; מהיכי תיתי. מחה"ש, מחצית השקל. מח"ב, מחזיק ברכה; מחזיק בדק. מש"א, משם אחד. מ"ז, משבצות זהב.

נ) נה"כ, נקודת הכסף. נה"פ, נקבי הפליטה. נו"ב, נודע ביהודה. נ"מ, נפקא מינה. נ"ש, נחלת שבעה. נ"ב, נראה ברור. נדמ"ח, נדפס מחדש. נוט"ל, נותן טעם לפגם. נ"ד, נידון דידן.

ס) סחי"ד, ספק חסרון ידיעה. סיסי', סוף סימן. ס"ד, סירכה דבוקה. סמ"ע, ספר מאירות עינים. ספד"א, ספק דאורייתא. ספד"ר, ספק דרבנן. סד"ט, סדרי טהרה.

ע) עז"ק, על זה קאמר. עז"כ, על זה כתב. עו"ג, עובד גילולים. עכו"ס, עכורים סרוחים. עצ"ל, עצי לבונה. ע"ת, על ידי תערובות.

פ) פר"ת, פרי תבואה; פרי תואר. פא"ט, פרק אלו טריפות. פ"ת, פתחי תשובה.

צ) צ"צ, צמח צדק. צע"ג, צריך עיון גדול. צוה"ג, צומח הגידין.

ר) רומאש"מ, רוב מצוין אצל שחיטה מומחין. רוה"פ, רוב הפוסקים. רא"פ, ראש אפריק. רכ"ד, ריעותא כל דהוא.

ש) שמ"ח, שמלה חדשה. שפ"ד, שפתי דעת. שע"ת, שערי תשובה. שעה"ת, שער התערובות. שעשו"י, שבר על שבר יחדיו יבוקעו. שאשו"י, שבר אל שבר יחריבו יבוקעו. שלכ"ס, שלא כסדרן. שו"ר, שוב ראיתי.

ת) תוה"ז, תורת הזבח. תה"א, תורת הבית הארוך. תוה"ק, תורת הבית הקצר. תפל"מ, תפארת למשה. תוי"ט, תוספות יו"ט. תרל"ר, תרתי לריעותא. תו"ח, תורת חטאת. ת"ד, תמים דיעים.

סימן ס"ה טו"ז סק"ג בעור כתב וחומרא הוי. ר"ל דהטור כתב מתחל' ים חופים שאסורים משום דם שבהם כגון חופין שביד ושבכתף ושבלחי ובלשון ובגויה' ומליח' לפ מהני בהו אם לפ שיתבטל תחלה. ומח"כ כ' וז"ל לשון הרמב"ם חופי הכלב וחופי היד וחופי הטוקן הוי כולן מאסורין משום דם וכל בני המעיים שהמאכל סובב בחלל' אין מחזיקין בהם דם כתב גאון יש בהמ' כמה גידין וכמה חופין שמלאים דם וצריך לחתוך כל המקומות כדי שילא הדם במליח' פ"כ וחומרא הוא שהחמיר ולא מדינא דגמ' דמדינא דגמ' מ"ל לחתוך הגידין שהזכרתי עכ"ל הטור. וכ' הב"י כל שכ' הטור וחומרא הוא שהחמיר ולא מדינא דגמרא דמדינא דגמ' מ"ל לחתוך הלא החופין שהזכרתי מי קאי על כל מה שהזכיר קאי שהרי כתב בשם הרמב"ם חופי הכלב וחופי בהקין וחיים מוזכרים בגמרא ולפיכך נ"ל דלא קאי הלא למה שהזכיר הוא ז"ל סתם לפ למה שהזכיר בשם הרמב"ם פ"כ. וכוונת הב"י דמ"ש הטור דמדינא דגמ' מ"ל לחתוך הלא הגידין שהזכרתי לפ הפי על הגידין שהזכיר הרמב"ם רק על הגידין שהזכיר הטור קודם שהביא דברי הרמב"ם:

ומ"ש הטו"ז מדלא אמר שהחמירו לשון רבים. כו'. כוונתו דהא שכתב הטור וחומרא הוא שהחמיר ר"ל מה שהחמיר בגאון ולא קאי אמ"ש הרמב"ם חופי העוקן דלא"כ הי' לטור לומר וחומרא שהחמירו לשון רבים על גאון ורמב"ם. והקשה עוד מ"ש בסמ לפ כתב כן על הרמב"ם דחומרא בעלמא הוא כיון שגם הוא חשב מה שלא נזכר בגמרא ומתרץ הטו"ז דהרמב"ם לפ אמר רק דמאסורין משום דם ואפשר דכוונתו דמאסורין בלא מליחה וקמ"ל דלא דמי למעיים שהזכיר הרמב"ם בסוף דבריו דאין מחזיקין בהם דם ואה"נ דמ"ל שחובה תבל בדברי הגאון מ"מ לומר כן שהרי כתב בפי' לצריך לחתוך חופים ע"כ כתב הטור עליו דחומרא בעלמא הוא וק"ל (ועיין בפרמ"ג):

סק"ה לפ הוי כישראל גויד דעתי' דאסור. ר"ל דאסור לגנוב דעת עכו"ם אם אמר לעכו"ם שכשר הוא וכישראל ישמע יסבור שודאי ניטל גיד'. ומ"ש הטו"ז ול"ל דלא ס"ל דניקור הגיד הוי סימן דמל"כ הא ודאי יקנ' ממנו מכח הסימן כוונתו דאי אמרינן דניקור הגיד הוה סי' דכשר' אז אסור ליתן יהך החוכ' לעכו"ם כשלא נטל הגיד ממנ' אפי' כשלא אמר לעכו"ם בפני ישראל שכשר' דהחיתוך של ישראל ניהו דומ' לשל עכו"ם דכישראל פורע כדרך שהגיד מונח (כמ"ש ברש"י חולין לף ל"ג) והוה סי' דמבהמה כשהיא הוה ויסבור שגם הגיד ניטל ממנ' וגם אי אמרינן דניקור הוי סי' אז הי' אסור ליתן כך החוכ' לעכו"ם אלא נטילת הגיד אפי' שלא בפני ישראל דהא כישראל יקנ' ממנו כיון דהחוכה הוי סי' ל"ו דהרמב"ם לא ס"ל דחתוכ' הוה סי' וע"כ כשלא יאמר לו בפני ישראל שהיא כשרה יקנ' כישראל ממנו. וע"כ הקשה הטו"ז לדעת הטור דס"ל דחתוכת ישראל ניהו הוי סי' אפי' חילוק יש בין נתן לעכו"ם בפני ישראל או לא:

סימן ס"ו טו"ז סק"א והוא לחד תירוצא בחום' הי'. וכ"י הי'. כ"ל הטור כתב כאן המחבר כאן וכתב הב"י וז"ל בס"פ ל"ע אמרינן דניקה שנמלא בה דם אסורה והקשו התוספות והרא"ש ע"ז מדאמרינן בכריתות יצא דם ניקים שהיו מין בשר ויצא דם דגים וחגבים שכולו כיתר ומשמע דכי היכי דשרי דם דגים וחגבים כ"כ גמי דם ניקים ותירלו דמדרבנן החמירו בדם ניקים גזירה אטו דם עוף שהניקה נולדה ממנו ומדאוריי' שרי לף אותו שהפרוה נוגר ממנו דהיינו שעל הקשר אלא מדרבנן אסרו בין על הקשר בין מון לקשר ועי"ל דדם על הקשר אסור מכ"ת ומה דאמרינן בכריתות היינו כשאין הדם על הקשר אלא במקום אחר ע"כ. ורבינו הטור תפס עיקר תירוץ השני דדם שהוא על הקשר אסור מדאוריי' אבל דאסרו בין כתב בית הטוף עכור שהתחיל לפרוח להתרקם בה ואכל' מכין אותו מכת מרדות עכ"ל הב"י בקילור. וכתב הטו"ז דמהב"י משמע דס"ל דהרמב"ם חולק על הטור דהטור כתב דאם הוא מריקום לפרוח חייבין עליו והרמב"ם ס"ל דרק מכין אותו מ"מ וע"כ הקשה הטו"ז דהא הטור עצמו ס"ל כהרמב"ם בסי' פ"ו, ומתרץ דמ"מ כאן דחייבים עליו היינו שים דם בפין לף שבשר נתרקם חייב על הדם שבו ובסי' פ"ו מיירי שאין בו דם כלל רק ריקום בשר ע"כ ניחו לאסור רק מדרבנן:

סק"ג בב"י כתב דאפשר של דין זה כו'. ר"ל דהרא"ש נתעורר (שהוא דברי המחבר כאן) מיירי בגיונים טרופות ובתחילת הטרופה שעדיין החלמון הי' שלם ונמלא דם על החלמון יהרא"ש ס"ל כשיטת רש"י (שהביא הטו"ז לעיל סק"ד) דבחלמון שלא על הקשר שרי הביל' הלא דהרא"ש ס"ל בזב דמותרין אעפ הי' הדם על הקשר בחלבון ונתפשט חולה ונעקר משם ונמלא עתה על החלמון וכתב הב"י דס"ל להרא"ש דס בילים דאוריי' ע"כ הוי ספק דאורייתא. ומ"ש הטו"ז בשם מהרש"ל אבל כשהתחיל כבר לטרוף לפי' משע אסור דספק דאורייתא כו' ר"ל דאם התחיל לטרוף אלו חיישינן אעפ הי' הדם בחלבון במקום המוסר לכ"ע דאז הוי ספק דאורי' להחמיר וע' בפרמ"ג שעל מ"ש המחבר בגיונים שבורות והא נתערבו ונמלא דם בחלבון של אחד מהם מאחר ליקח כל החלמונים ולהוחיר אותה שהדם בתוכ' כתב הפרמ"ג דגרע' דע"ם הוא והא"ל דנמלא דם בחלמון של ג' מהם דהא לשיטת המחבר מותר לף כשנמלא בחלמון כשליגין מעורבין וק"ל:

סק"ה כהרא"ש שכל מקום שאסור. היינו כמ"ש הטו"ז לעיל ססק"ב:

שם ורש"ל ס"ל דאפי' בתערובות מחמרינן כו'. היינו כמ"ש הטו"ז לעיל ססק"ג בשמו:

ש"ך סק"י אבל מה שכתבו מהרש"ל בנמלא על החלמון היינו נראה כלל. עיין בפרמ"ג שכתבו בשם המ"י שכ' דהש"ך חזר ממ"ש בחל' בשמוך דבין בנמלא על החלמון ובין בנמלא על החלבון ומתערב הוי ספק דשמא ק"ל כהרא"ש ושמא ק"ל כהגאונים ומה"כ חזר הש"ך מזה וס"ל דק"ל כהגאונים. ועי' בפ"ת סק"א שמתרץ דברי הש"ך בהו"א בענין שלא יסתרו דבריו אהדדי והעל' דהש"ך ס"ל דבכ"ע מותר בתערובות:

סקי"ב ובב"ח בעל ל"ת כו'. עמ"ש לעיל סי' ל"ז ש"ך סק"ו:

סק"יג אבל בחו"ה כו'. ר"ל דחו"ה מפרש דהרשב"א מיירי דהביאה מונחת על הכסוי וס"ל דאף אם נפלה טיפת חלב על הכסוי שעל הקדר' הוי כנפל' גבד הרוטב שבקדר' שעריך ס' בתוך מה שבקדר' גבד הטיפ' אף"ה כאן שרי כיון דהביל' בתוך הקליפ' הוי כשתי קדירות נוגעות זב"ז:

סימן ס"ז טו"ז סק"ב בב"י ד"ה כו'. ר"ל דהב"י הביא דברי הרשב"א דוורידין גלוי מ"ל תתיכ' וחוטי היד צריך תתיכ' אף גלוי וכ' הב"י דמיירי שהוציאן מבשר. ולזה כתב הטו"ז דט"ס הוא דמ"כ אף חוטי היד נמי כשהוציאן מ"ל תתיכ' גלוי להרא"ש ע"כ מפרש דהכ"ק שאן יוצאין בחולד' ופניהן מופנטין בחם משא"כ חוטי היד בלוטים בבשר וצריכין תתיכ' גלוי:

סימן ס"ח טו"ז סק"א בביצעה כו' פירוש רש"י היינו בעמי'. ועיין בפרמ"ג שהקשה' על הטו"ז ממ"ש דמליג' וצ"ל שוין בזב והא בסמ"ג הביא מחלוקת במליגה:

סק"ג לפי שמניחין הרחם נרמז כו'. ר"ל דחורכין הרחם להסיר הנולות תחל' וחושבין זה כהעמה נרמז וחייבי אמה לא לותבי' לנחרי' יחסור (פרמ"ג):

סימן ס"ט טו"ז סק"א נרא' דבהא פליגי הים לוסרין כו'. והים לוסרין ס"ל טעם הרחשון כו'. עיין בפרמ"ג שהקשה על הטו"ז עמ"ש הים לוסרין ס"ל טעם הרחשון שהוא טעם הרא"ש דהא להרא"ש הוא משום דם שעל פני הבשר ולא ס"ל דהוי דם בעין (ומ"ש הטו"ז כאן ברים הס"ק בשם הב"י דטעם הרחשון הוא משום דם בעין כתב הפרמ"ג דהוא לאו דוקא רק משום דם שע"פ) והוא רק עכ עובה שאם יבשה לאחר פליטת ניהו מלבדיהו ויהא ניתך ויבלעו אבל להים לוסרין כ"ל הוא משום דם בעין דשה לחמרין לף תוך שיעור מליחה יהא נבלע דשם בעין לא לחמרי' כ"פ ולא לחידי דעדוד (כמ"ש הש"ך סק"א) והוא דעת הסמ"ק שמביא הטו"ז בשם"ק שה והטו"ז עלמו כתב לקמן סק"ז דהים לוסרין הוא הסמ"ק:

סק"ב לע"פ שבדרייתא הזכירו כו'. ז"ל הגמ' לחמר שמואל אין הבשר יולא מידי דמו אלא"כ מולחו יפה יפה ומדיחו יפה יפה לחיתמר רב הוא לחמר מולח ומדיח בחתיתא תנא מדיח ומולח ומדיח ול"פ הא לחלוי' בי טבחי הא לא חלוי' בי טבחי ע"כ:

ש"ך סק"ג גבי הטבח צריך שיכי' לו כו'. ר"ל דאיתא בגמ' הטבח צריך שיהי' לו ג' סכינים א' לשחוט בו וא' לחתך בו בשר וא'

לחתוך גו חלבים. והקשה הר״ן מה בכך ס׳ מתוך בשר בקבין שחתך מתוך חלב הא בלח״ה לריך הדמי קודם מליחי ומתרץ דמלבי בי טבחי ופעמים שמחתך לח״כ בשר ואיכא בי׳ משום חלב ואם ליתא לחס מתך הבשר לריך לחזור ולהדיחו אבתי חקה דיהא קני קבין ל׳ לחלב ולבשר לחס הס מתך הבשר לעולה לחזור ולהדיחו ל״ו דס״ל להר״ן דל״ל לחזור ולהדיחו וק״ל:

קל״ד ולז לפי שם שחוץ לקליפי לחוק. בחו״ל ופשם כיולחו לחס הוי כמלא בלא הדמי לזז לפי דק מעט רגל חוץ לעולפים בעין לריכה ס׳ נגד חרס של קציצ שבתוך העולפי׳ הי׳ לחוק לה מה שבחוץ לעולפים (דבכל הרגל בודאי ליכא ס׳ ומותר) ומעטם מולא בבשל״ו לא לחקינן רק מה שבתוך העולפים וכ״כ בלבושי שרד: עו״ז קס״ח דל״ל שלפי מליחת ללי לא יפלוט כוי. כוכחו דהל״ז כתב זה גבי נמלא מליחי מועטת בבשל״ו מעטם דפולט וחוזר ובולע ולילף הטו״ז דלפי טעם זה ה״ה לדיקן גבי כמלק בלא הדמי לחריכן לחקור בחליחי ומועטת ומסוס דחליע דס בעין ומעט כמו בדס עליע, לדעת הל״ז (חו״ל):

ס״ך קקכ״ל כלומר הל לחקור בדיעבד כוי. בטו״ז קקט״ו ומפרש דהרח״ל שכתב ודוקל כוי קלי לחם שכתב בלבוש ע״ז כתב דדוקל כשכבר נתבשל לז מותר בבשל״ו חבל כשלל בהבשל עדיין לל יבשל כך לפי בהב״ח כיון שים הקנס בללי ומה״ט ג״כ ל״ל דפולט ליכ יום שלם ושם״ך לל כיתא לי׳ כן דס״ל בהב״ח מיהר לב לחר יב״ם לחזור ולעלות ולבשלו דמה שנשבר בללי לפ״ה מקרי הב״ח ע״כ מפרש הס״ך דוקל קלי לים לוקרין. ועיין בהגהות הגי רב״ם שכתב על פי דהלי ודוקל קלי לים לוקרין בס״ך וכתב דלחוק הוא לפרש כן דלפי״ז הו״ל לומ״ל לחבל לפ לא נתבשל כך עדיין יש לו היתר בולילת לל הבכי וכו׳ דהל היהל חלי לפ״ה ל

ק דסה"ת הוא שיחזור ויפלוט כשיפגיע הליל שלו (כמ"ש הטו"ז בק"ש) מז לריך לחזור ולגלות ולפ"מ הטו"ז בק"ש לחד תירולא דכ"ז שפולט ליל ליכו בולע מ"ל לחזור ולגלות כלל (יד יוסף):

שם וכלן כתב רמ"א כנו לותה הדיני שהביא הטור לים שחיב גם זה ע"י מליחי וכשפק הס"ע. כ"ל להמחבר כתב ולכתחלי יש למוש לדברי המוסרין משום דבדיעבד ס"ל כמו דיע' ג' והטו"ז משרש רמ"ח שהביא המחבר ופלוג כל דמו סייגו שהודם לפ"כ כמו שיעש הס"ח שהביא שם"ך שקכ"ו. לך כ"ע לשל הטו"ז כתב בשק"ל דמ"ש המחבר וי"מ וכ"ז מייגי בשלא כל דמו ולייגו שם כן יהיו דבריו סותרים זה לת זה. ומ"ש הטו"ז בשם מהרש"ל ומ"ש שם בשר שלא הודם ומלא ונפל לליר כרי. כ"ל לשל לשך על גב דבשר שממלא בלא שדמי קמייתא לשוך לפ"ש כשנפל לליר לחר שממלא בלא שדמי יפא מוחר דדם שעליו בהעדר לליר ולא הוי דם בעין עי"ק כיון שיש דם בעין על הבשר שלא הודם ונכלע בשעת מליחתו שוב לייגו יולא לחר כך. ומה שכתב הטו"ז ועיין מ"ש בשך סליף בשי דם בעין שלא הודם ולא ממלא שנפל לליר. כל זה הוא מלחר שמוסיב מדברי הטו"ז וכוכחו למ"ש. לקמן בשק"ח בשם מהרש"ל לשוכר:

בזה על ידי שידים מן הליר וימלחנו (שם):

ש"ך שקכ"ט וכ"כ שבעין הרב. כ"ל מדכתב הרמ"א שלך בדיעבד כושגין לשכרו והוא בא לחלוק על המחבר משמע שהמחבר ס"ל בדיעבד שעשה כן אין מוחר להרב לשכוך שך לחשחלי לשוחר:

שקמ"ו ומהרש"ל בשו"ת כרי. כ"ל להרש"ל הבין דמ"ש הת"ח ואין לך בהגיהו כן היינו להרש"ל שלא בשמלא בשש"מ בדין זה לשמלא כליר דבעין שיהיו כשיפה ובשפוח אזה לינו בשמלא כש"ך וע"כ כתב שם"ח דלדין דס"ל העשה בשולא בשש"מ לשכור משום דמ"י משכור ולשכור כולו בשמלא בשש"מ אם כן הש"ה נשפל לליר לשכור בשמלא בשש"מ מיד ועי"ז הרש"ל להרש"ל וכי שלך על פי שלחו נוהגין לשכור בשמלא בשש"מ מיד משעה שפי' משכור לשוכר שבל נשפל לליר לך לדידן לינו לשכר בשחות משיעור כשיפי דק כ"ק לך להרש"ם מדמה בשר שמולא בשש"מ לבשר שנפל לליר מי יאמר לשליגי עלי' החוש' שנפל לליר דלינו לשכר כולו בשחות משיעור כשיפי (להחוש' לא כחבו בשם כ"ת דק לשנין מלא בשש"מ לשכור מיד ולא נשפל לליר כשולה החוש' פשיפי לך ע"ל ד"ה כ"ש) והש"ך חולק על הרש"ל ומשרש לכוותא דהרא"ם ז"ל הש"ה מ"ם ולכן לא נהגיהו כן הוא משעה דשניהא לי' לכל מליחה ומליחה בשר שלא הודם ועוד לא נשפל לליר מיד ולא בשש"מ לשכור כשולה החוש' ולא בשש"מ דק לשנין מלא בשש"מ לשכור מיד ולא נשפל לליר כשולה החוש' ולא בשש"מ דק לשנין זה הוא משעה דשניהא לי' לכל מליחה ומליחה בשר שלא הודם ועוד ל

טו"ז סק"ב בטור בתוב כו'. כדי להבין דברי תלמודינו הט"ז ז"ל תעתיק דברי הטור וב"י בקיצור ז"ל הטור סי' ע"ט בתוב להבדיל בין הבהמה הטמאה לטהורה פי' האסורה לאכילה ולמותרת ובמה יבדילו ביניהן בסימניהן ושני סימנין בטהורה שהיא מעלת גרה ופרסותי' סדוקות ע"כ. וכ' הב"י תימה דלא משכחן קרא לזה בהמי ליטמא להבדיל בין הטמא ובין הטהור דהכי איתא בפ' שמיני. ומה שאמר הטור פי' האסורה לאכילה למותרת פי' דלפ טל פי דטמא והטהור בתיב ע"ש לפרשו לענין טומאה ושהרה דבחייה אין קבלת טומאה בבע"ח אין האוריס בין מותריס ובמיתתן כולם טמאים ואפי' האהוריס ועט"ג דכתיב בתרי' ובין החיה הנאכלת ובין החי' אשר לא תאכל כבר אמרו ז"ל אין ל"ל בין לפי לטרוד והלא מפורשים הם אלא בין שנולדו בה סימני טריפה כשרה לנולדו בה סימני טריפה פסולה אבל קשה לי דהא טל להבדיל בין הטמא ובין הטהור דרשו ג"כ ל"ל בין פרה לחמור אלא בין נשחט חלוי טל קנה לנשחט רובו וכיון שהטור לא חשש לדרשת חז"ל טפי הוי עדיף לאחויי סיפא דקרא דחי' הנאכלת ואשר לא תאכל דפשטי' דקרא מיירי בהאסורה לאכילה ומותרת ואפשר דהטור אקרא דוהבדלתם בין הבהמה הטהור' לטמאה דבסוף פרשת קדושים סמיך ותיבת להבדיל אינה מדוייקת (ר"ל דשם כתיב והבדלתם. ועיין בפרמ"ג סי' ע"ט שהקשה עוד דהא בפ' קדושים כתיב בין הבהמ' הטהורה לטמאה ובטור מבפך בין הטמאה לטהור') דהשתא קרא דלהבדיל בין הטמא והטהור הו' שבקי' לדרשת חז"ל. ומ"מ ליני יודע מי הביא לרבינו הטור לכתוב זה דהא לא נחית למנות המלוה ולא כיה לו להתחיל אלא מצ' סימנים בטהורה שהיא מעלת גרה כו' ט"כ:

סימן פ"א ז"ך סק"ד תדע דבטרפ' טל ידי סוכה כו'. הב"ך לשיטתי' לקמן סק"ט דבסוכה קודם ג"י דוקא מותר לא תוך ג"י אף להמחבר ומוכיח הב"ך ז"ל מ מיתא דלהמחבר כאן בהוגלד פי המכה מותרין הגדינות שנעשו קודם ג' ימים מ מכי הב"ס בסוכה ממ"ג מי בתוך ג"י ל"מ ס"ס ובקודם ג"י אף בלא ס"ס מותר כאן מ"ו המחבר מוסר כאן אף הגדינות שנעשו קודם ג"י:

טו"ז סק"ד וכן מוכח מדבריו בפמ"ע כו' ר"ל דאי' מ הגלוקח בלוקח בהמה ושחטה ונמלא נקב בביה"כ אם הגליד פי המכה בידוע ג' ימים קודם שחיטה ואם לקחה בתוך ג' ימים הוי מקח טעות ולריך המוכר להחזיר לו מעותיו לא הגליד פי המכה הוי ספק אי קודם מקח הוי או לאחר כך והמוציא מחבירו עליו הראי' ביינו על הטעה ופ"פ שלא נתן מעות דכאן נמלא כאן כי' והא דקרי לי' המוציא סתם דמסתמא כל כמה דלא יהיב דמי לא יהיב לי' הבהמה. וס"ל להרא"ש דדוקא טריפות דמחמת סירכא דשכיח ורמי חיגם לדעתי' כוה ליה להתנות ומדלא תני מחיל ולא הוי מקח טעות ע"כ. ומוכיח הט"ז מזה דסבירא ליה להרא"ש דאין הסירכא נעשית סמוך לשחיטי' דאם איתא דהסירכא יכולה להיות נעשית סמוך לשחיטי' ס"כ בלא הטעם דהו"ל להלוקח להתנות בפסיד מטעם ספק אימתי נעשה וכממ"ב ס"ו ס"ל להרא"ש דהסירכא נעשה סמוך לשחיטי' ומשמעינן שפיר דבשעת דלמ שנחטה תיכף אחר הקנ' שנ ידעינן ודאי שנעשה הסירכא בשעת המוכר אפי' הכי לא הוי מקח טעות משום דהוה ליה להלוקח להתנות וק"ל:

סימן פב טו"ז סק"א פי' התוס' כו', ר"ל דעוף טהור אינו אוכל עוף אחר מחייס אלא עוקף עד שיעות ואחר כך אוכל אבל עוף טמא ס"ל לתוס' דאוכל מחייס וכ"כ בב"ך סק"ג בשם ר"ת והטו"ז שכתב אינו אוכל העוף מחייס כו' קאי אעוף טהור וכ"כ בפרמ"ג:

זימן פ"ג טו"ז סק"כ בזה מתורץ מה שכתבו הרא"ש והטור כו'. כדי להבין דברי הט"ז ז"ל תעתיק בקיצור דברי הטור וב"י. ז"ל הטור עוד יש סימן ג' בדג טהור והוא שהטמא רואה חד ואין לו שדרה והטהור אין לואה אלא חד ויש לו שדרה ויש מהגדולים שכתבו שיש לסמוך על שני סימנים אלו להתיר כל דג ומ"ש הרא"ש ז"ל כי' שאין לסמוך אלא על סימן ג' שדרה ומכל מקום כתב טכו"ס שהביא חביו מלא' מחתיכות דגים מלוחים כל דג שמכירין לואה ושדרתו מותר והשאר אסורין ע"כ. והב"י כתב וז"ל בפרק ג' דטכו"ס תנן דטרית טרופ' אסורה ושאינה טרופה מותרת ובגמרא תנו רבנן סימן היא טרית שאינה טרופה כל שרואה ושדרה ניכר ופירש"י שהדגים ניכרין ברואה בין טמא לטהור שהטמאים רואיהם חדים ואין להם חוט השדרה. מתיב רב עוקבא בר חמא ובדגים כל שיש לו סנפיר ולשקשת (ופירש"י דמשנה היא אלמא אין סימן לדגים בשדר אחר) אמר אביי כי תנינא בהוא בחלא ופלמורא (שהם מיני דגים טהורים) דלמו ריסייהו לטמאים. והביא שם טור הב"י לשון הרא"ש שם וז"ל והגמ' הביא שהא ופלמורא היהודים לנו דלמי ריסייהו לטמאים ואם כן יש לומר דליכא נמי דג טהור דלמי לטמאים ברואה ושדרה אלא יהודים לנו ומכל מקום היכא דמכיר רואה ושדרה לא חיישינן שמא יש שהם ממין דגים טמאים שאין יהודים לנו דהכהו לא שכיחי בינינו הלכך אין לסמוך על רואה ושדרה לבתיר דג טהור ע"כ. והקשה הב"י על הרא"ש כיון דסיק דאין לסמוך על רואה ושדרה לבתיר היכי קאמר דאם מכיר רואה ושדרה ל"א שמא יש שהם ממין דגים טמאים. ותירץ כמו שכתבו הט"ז כאן ברים הם"ק. וכ' הט"ז דעל קושית רב עוקבא בגמ' הנ"ל כי' הגמרא גם כן יכול לשנות בחילוק של הב"י דהיינו אם הדגים שלומים לריך לרואה והקשקשים וסנפיר ואם אין לו סנפיר והקשקשת לא סמכינן אואה ושדרי ועריין שמא כיון דאינן אואה ושדרי שמא מהגדולים שכתבו שיש לסמוך על ב'

ולו דגים כו' (כנ"ל) דמשמע שמומר ולו דגים ולאו מכירין שכח עכורין וק"ל:

ש"ך סקכ"ד דבמ"ש לוכל על פיו כו'. ר"ל דבדיעי עוף כתב הרמב"ם סומכין עליו ובדיעי דגים שיכה בלשון וכ' לוכלין על פיו וכוי משום דבדיעי דגים דבעינן שיאמר מיני מלחים וזה עדיף מדיעי עוף שמומר משוף פלוגי ועכור הוא דשם בעינן סימנים גם כן ומש"כ כ' שם הרמב"ם לשון סומכין עליו כיינו עם הסימנים אבל כאן בדגים ל"מ כשמומר משל דג פלוגי ועכור הוא משום דמביאין לאותו ממרחק ובעינן שיאמר מיני מלחים וזה עדיף ע"כ לא בעינן בזה סימנים ואוכלין על פיו לפי בשניומאו ול"ל לזה לירוף סימנים. ומ"ש הש"ך ואולי לכך לא כתבו מפני כו' קאי על המחבר דלכך השמיט ולא כ' סימניהם כדיעי כעוף משום שהמחבר לא הזכיר כאן מסיימי דיעי העוף ופשוט הוא:

סקכ"ה ולפי' ביערלא חשוד כ' שם הר"ן דל"מ. ר"ל אבל המחבר סבירא ליה דביערלא חשוד מכני דהא כתב לעיל בסקכ"ד דהמחבר מייירי בשניומאו ולפילו הכי מכני כשמומר מיני מלחים רק שחולק על הרמ"א שכתב דלפילו בעכוס מכני:

טו"ז סקי"ג בגמ' משמע בפירש"י כו'. ר"ל דלישנא דמתני' בשכורות דג טמא שבלע דג עכור מותר בלכילה וקאמר בגמ' טעמ' לחזיק דבלע הא לא חזיק דבלע מהרינן דבלע הערוני הערוך ע"כ כי חזיק דבלע מהרינן הני דבלע ביעכול והני הערוני הערוך ומשני ר"פ כגון שמלאו דרך בית הבלי' ר"ל אמר כגון שמלאו שלם (שגמרה כל צורתו וגדול הוא והי הערוך בדג זה לא כי' משהבי ברחם כולי האי) רב יצחי אמר רוב דגים במינן מהרינן וכמי שבלע בפיגמו דמי. פירש"י מתני' לאו בדחזיק דבלע הלא שנמי בתוכו והני דקתני שבלע כיון דרוב דגים במינם מהרינן וזה הטרן מין אחר כמי שבלע בפיגמו דמי. ועל זה קאמר הט"ז דמשמע מפירש"י דהא לאמר רב יצחי דרוב דגים במינם מהרינן היינו כשנמלא דרך בית הבליעה או דרך הרעי אבל נמלא בביה"כ אף לר"ת אסור אלא דמן הסתם כשלא ידעינן היכא נמלא אין חוששין לזה לדברי רב יצחי:

סקי"ד דמוכח בגמ' כו'. ע"ל ס"ק הסמוך שהבאתי דברי הש"ס. והא דכ' הט"ז ויכי' קשה עליהם כו' עמ"ש בזה בש"ך שקל"ל:

ש"ך סקל"ל וע"ל דה"פ כו'. כוונתו דהטור מפ' דהא דהר"ם כ' לחין למוד חיסור מעומאה היינו דסבירא ליה להר"ם דבעומאה בעינן בלוע שם וגם עכשיו הוא שם כיו כמעוכל ובחיסור לא הוי כמעוכל אפי' לעסו בשיניו הם לא שאסר עכשיו מכמות שכי' כשבלעו אז הוי כמעוכל (ולא כמכ"מ דסבירא ליה בלשמו שם. כוונתו דגם עתה אחר דכתב הטור דלא חשיב כמעוכל כיון שהוא שם. כוונתו כמו שכתב בעכוס דלא חשיב כמעוכל (ולא כמכ"מ דסבירא ליה בלשמו שם לא שאסר עכשיו מכמות שכי' כשבלעו אז הוי כמעוכל) והא אפי' בלעו שם וגם עכשיו הוא שם כיו כמעוכל ובחיסור לא הוי כמעוכל אפי' לעסו בשיניו הם לא שאסר עכשיו מכמות שכי' כשבלעו אז הוי כמעוכל (ולא כמכ"מ דסבירא ליה בלשמו שם. כוונתו דגם עתה אחר דכתב הטור דלא חשיב כמעוכל כיון שהוא

פז הלכות בשר בחלב

סי׳ פז ס״ך סק״ח כלומר כו׳. דקשה לי׳ לרבינו הס״ך ז״ל מלא דבך דסול״ל סמין חיסור אלא בזיסול ע״כ כתב הס״ך כלומר כו׳. כ״ל דצמלת דבך בח לומעט כצום ומלימי סאיכו דבך ביסול כלל אבל לכי ומס לתוך מס לו לוכן לתוך מס דסוי דבך ביסול לסקר מס״ת. ועיין בפרמ״ג :

סק״ג ודומק לומר דסאי לבשל לאכול סוא כו׳. כ״ל דסב״ח רולם להוכיח דבב״ח לשקר מלרבן לשקר גם כן בזיסל ובסלאה מלרבן וכתב וז״ל לתכן בתתיתין כל סבשר לשקר מן בבשל לבשל לבא דגים ומגבים וקשר עלם כאלן אלא כ״ע דאי כ״ע דאמר מ׳ ועוף ליכו מס״ת ותי׳ רב אשי ס״ק כל סבשר לשקר לבשל בחלב ים ואלן מל״ת ואלן מל״ק מן מבשר דגים ומגבים סאיכן לא מל״ת ולא מדם אלמא דאים ועוף לכ״ע לשקר לבשל מל״ם ודומק לומר דסאי לאכול סוא ולישבא דקשה נקט כאן אפילו סרס״ם דאא קשה בין לכילי בין ביסול קאמר ואין לפרש להלכול קאמר ולא ביסול ע״כ. ודס״ך בזיבא ליה דאאי לבשל לאכול סוא אבל ביסול אוסר בעוף :

עו״ז סק״ב בעוף בתב כתב כו׳. עיין בס״ך סק״ג סבזיא לאין הטוב :

סק״ג אבאעבד לבב״י כאן בב״ח.כוונתו בפשוט דהב״י לא לומר לאין לאכול דגים עם בשר וקאמר לאין לאכול דגים עם אלב וק״ל :

סק״ד ואו דלא גרע מאלב אפי בבשר בהמה כו׳. עיין בפרמ״ג בסקס״ק דבאלב אפי בבשר בהמה (במ״ם אם הרמ״א דבעוף לבבן אין לאום) ואס כן אם סוי רק אד לבבן ובאן בבשר עוף סוי אלי לבבן ס״ל לאום סבוף אלב אפי בבשר בהמה וגם אלו בשר בהמ׳. ועיין ביד יוסף בשאלץ לבעו״ז אפילו אי אסור לבשל בבשר ל׳ כבשר״י ביסול אפי בבשר בהמה אלא כדעת הס״ך בסק״ז אפילו לבשל לאכול סוא ואפי בבשר בהמה סוא ועי״ז קאי אם הרמ״א ובתב בשר אלב ודוקא בשר בהמ׳ כו׳ אבל בחילי אפילו בבשר עוף אסור אם אלב אפי ואס כן אפי׳ העו״ז כאן בעוף אלב בשר בהמה אבל בשר עוף אסור לבשל בחלב ואס כן אפי׳ בעוף אלב בשר בהמה אסור לבשל בחלב אפי׳ בבשר עוף כבחילי לאכול לריך להכיח אלאו אקדים כמו בחלב אפי׳ לאו בשר עוף אלא בחלב אפי׳ בבשר עוף ומקיק העו״ז אבל אם בחלב אסור אין לו אקדים אלא בחילי בבשר בהמה כמו בחלב אפי׳ בבשר עוף כבחילי לאכול אלא בבשר עוף ומקיק העו״ז אבל אם בחלב אסור המחבר אלא בעיון אם אסור בבשר בהמה בחלב אפי׳ בבשר עוף כבחילי לאכול אלא בבשר עוף ומקיק העו״ז אבל אם בחלב אסור

ס״ך סק״ג לעיון אם אסור בחלב אפי׳ בבשר עוף כבחילי לאכול אלא בבשר עוף ומקיק העו״ז אבל אם בחלב אסור המחבר אלא בעיון אם אסור בחלב אפי׳ בבשר עוף כבחילי לאכול אלא בבשר עוף ומקיק העו״ז אבל אם בחלב אסור

(סייגו דך הפקר אפילו בבשר בהמה) וכתבו אם התוספות וז״ל והעולם נהגו אלא לאכול גבינה אחר בשר עוף וגבינה כאבלין בשאיקוין (סייגו דך הפקר אפילו בבשר בהמה) וכתבו אם התוספות וז״ל והעולם נהגו אלא לאכול גבינה אחר בשר עוף ואפי׳ אחר עוף ואף על גב דאי מגרע עוף וגבינה כאבלין בשאיקוין דמשמע לאוכל עוף תחלי ואחר כך גבינה לאמת אסור לבשר בשר עוף בחלב לאו לאורייתא ולא ק״ל הכי ע״כ ומהרש״ל והב״ח סביאו ראי׳ דבשר עוף בחלב אוף מלאורייתא ממהרש״י שכתב שקשה לסקל נגד דברי התוס׳ שס״ל דבשר עוף בחלב לאורייתא וק״ל :

סק״ו ולפ״ז ל״ל למייבי בזיסול לאי לא״ם אפי׳ בבשר בהמה ליכא לאיסורא לאורייתא ול״ל להכיח שקדים וכן מוכח בת״ח כו׳. ומשמע מדברי סס״ך ז״ל דל״ל למוכח בת״ח דצלינן מוסר להכיח אפי׳ בבשר בהמה בחלב שקדים. ועיין בעו״ז סק״ד שסביא לסון הת״ח שכתב ואפי׳ בבהמה ליכו אסור אלא לרך בזיסול דוקא כו׳ ואס כן משמע מדברי הת״ח דסביא לאי דבשר עוף בחלב שקדים צלינן ל״ל להכיח אלאו שקדים לאף בבשר בהמה בחלב ממש ליכו אסור אלא לרך בזיסול אבל לא בעוף בצלון. ע״כ בשר עוף בחלב שקדים ל״ל להכיח שקדים אלאו ואס כן אין לאי להסיר גם בבשר בהמה ועיין בפרמ״ג במ״ז סק״ד ובשפ״ד סק״ו : עו״ז סק״ס בד״מ שסאיר דברי הרשב״א אלו בחלב אסור כאן ודעתו כאן תמוה כו׳. אלא לומר לשדין שכתב שמחבר כאן סוא מדברי הרשב״א ושקס׳ עליו הד״מ דמ״ש מחלב טמא לשאר בזיסול וע״כ כתב הרמ״א כאן לדברי שמחבר שס״ל כהרשב״א בכ״ש לאסור בבשר בחלב עמאה ע״כ הטי״ז דדעתו אל הרב כאן חמוה דאא הרשב״א כתב בהדיא דבחלב טמא בזיסול כו׳ וק״ל :

אם כ״כ שים לאסור מפני מ״ע לבשל בשר עוף בחלב כו׳. אלא לומר בשר עוף בחלב טהור והא דכתב הרמ״א דבעוף דרבן אין לאום קאי על אלב אסור בשר בהמה וחלב טהור דרבן :

ס״ך סק״ז וזה מיושב מה שכיכים בת״ח דברי הרשב״א בתימא סייגו כמו שהביא הטו״ז סק״ס דהד״מ הקשה על הרשב״א לאסור לבשל בחלב אסור אפי׳ בבשר עוף אלא בחלב טמא ואפי׳ בבשר בהמה אסור לבשל בחלב אפי׳ בבשר עוף ומשמע מדברי הרשב״א דבעוף אין לו אקדים אלא בחילי בבשר בהמה בחלב אסור אבל בבשר עוף אפי׳ בחלב אסור לבשל בבשר עוף ומקיק העו״ז ולפמ״ש הס״ך אין כאן קושיא :

אם וע״כ גם לדעת הרב לריך לומר כן כו׳ דודאי בזיסול לאורייתא ליכא אקדים כו׳. אלא לומר דודאי בזיסול ליכא לאיסור מ״ע אבל בבשר בהמה לבשל בחלב אסור לכאורה יקבוד שמבשל לעוף רטוב וכיולא בו ואאי אסור לבשל בחלב אסור לכאורה. ואא דכתב הס״ך לעיל בסק״ו ובלפי זה לריך לומר דמייבי בזיסול בבשר בחלב אקדים אקדים אלאו לאכול כבשר עוף ואפי׳ בבשר עוף ואף על גב דאי מגרע עוף בחלב אסור לבשל בבשר בהמה בחלב אפי׳ בבשר עוף כבחילי לאכול אלא בבשר עוף ומקיק העו״ז ולפמ״ש הס״ך אין כאן קושיא :

אם וע״כ גם לדעת הרב לריך לומר כן כו׳ דודאי בזיסול ליכא לאיסור מ״ע כו׳. אלא לומר דודאי בזיסול ליכא לאיסור מ״ע ומשמע מדברי סס״ך ז״ל דס״ל דמוכח בת״ח דצלינן מוסר להכיח אקדים וכן מוכח בת״ח כו׳. ומשמע מדברי סס״ך ז״ל דס״ל דמוכח בת״ח דצלינן מוסר להכיח אפי׳ בבשר בהמה בחלב אקדים. ועיין בעו״ז סק״ד דסביא לאון הת״ח שכתב ואפי׳ בבהמה ליכו אסור אלא לרך בזיסול דוקא כו׳ ואס כן משמע מדברי הת״ח דסביא לאי דבשר עוף בחלב אקדים צלינן ל״ל להכיח אקדים אלאו לאכול אלא לרך בזיסול אבל לא בעוף בצלון. ע״כ בשר עוף בחלב אקדים ל״ל להכיח אקדים אלאו ואס כן לין לאי להסיר גם בבשר בהמה ועיין בפרמ״ג במ״ז סק״ד ובשפ״ד סק״ו : עו״ז סק״ס בד״מ שסאיר דברי הרשב״א אלו בחלב אסור כאן ודעתו כאן תמוה כו׳. אלא לומר דסדין שכתב שמחבר כאן סוא מדברי הרשב״א ושקס׳ עליו הד״מ דמ״ש מחלב טמא לשאר בזיסול וע״כ כתב הרמ״א כאן לדברי שמחבר שס״ל כהרשב״א בכ״ש לאסור בבשר בחלב עמאה ע״כ הטי״ז דדעתו אל הרב כאן חמוה דאא הרשב״א כתב בהדיא דבחלב טמא בזיסול כו׳ וק״ל :

אם כ״כ שים לאסור מפני מ״ע לבשל בשר עוף בחלב כו׳. אלא לומר בשר עוף בחלב טהור והא דכתב הרמ״א דבעוף דרבן אין לאום קאי על אלב אסור בשר בהמה וחלב טהור דרבן :

ס״ך סק״ז וזה מיושב מה שכיכים בת״ח דברי הרשב״א בתימא סייגו כמו שהביא הטו״ז סק״ס דהד״מ הקשה על הרשב״א לאסור לבשל בחלב אסור

כלל מז מיהא בדיעבד דוקא (שם):

ע״ז שקי״ג ומזה למד רמ״ה כאן כו׳. תע״ז ז״ל תבין כוונת המרדכי דבלבול לבד היה גם כן יכול לעשות רק מצוה דהגילות ליתו גם מהקדוש לכן מותר ומצינ לעיל מהמרדכי ראי׳ מהא דאליבי גבי שתור (עיין בפ״ך מהגיה שבגוגתא דשתור) כשים בחיקור לבד כדי להמתין וקיימא לן כמאן דמתיר לשם חין בחיקור לבד כדי להמתין לכולי עלמא מותר. ועיכ הקשה עליו דהא משמע בגמי דשם יש בחיקור לבד להמתין לא פל׳ גי כלל רק כשאין בחיקור לבד להמתין פליגי ובזה קיימא לן כמאן דמתיר וכי תע״ז לתרץ דהא דקאמר המרדכי לשם חין בחיקור לבד להמתין לכולי עלמא מותר לא קאי על פלוגתא דכ״ח ובזבן רק על פלוגתא דכ״ם ובזבן. כ״ל דבמקצת ע״ז לף מ״ש חיהא פלוגתא דכ״ח ובזבן בשתור בין תרומה שבשלה לעיסה ובין בזה כדי להמתין ובזה כדי להמתין ומולין שבשלה לעיסה ובין בזה כדי להמתין ובזה כדי להמתין דכ״ם מתיר ובזבן תקרו וע״ז קאי המרדכי ואתר לשם לא היה בחיקור לבד כדי להמתין לכולי עלמא מותר והיינו כ״ם ובזבן אבל לא כ״ח ובזבן. ועיין בפ״ך דהוה לא פי׳ כן דבתי המרדכי אלא משום דכותם המרדכי גם כן להחיר דוקא כשאין בחיקור לבד כדי להעמיד והמרדכי הניח בחיקור משתור דפליגי כ״ם ובזבן בשם יש בזה כדי להמתין ובזה כדי להמתין ובזה קיימא לן כמאן דאתר לשם חין בחיקור לבד כדי להמתין לכולי עלמא מותר וסיכ כאן כן וקי״ל:

סי׳ פח ע״ז שקי״ג בעוכ קיים כו׳. כ״ל אתר שכי הטוכ כתבי המחבר כאן לשתי המכירין שם עבו שום היכר מותר קיים ויש שאם יש לשם הולאה על ידי היכר שעושין והקשה הב״ח על הטוכ למעמי מדבתי הטוכ לשתי״ת שם חין לשם הולאה על ידי היכר אף שמכירין זה אתר זה ובגמי לא משמע כן דאיתא בגמרא לומר שכי מכשלין חוכלין על שלחן על ידי זה שכל וזה גזיכה ואין חוששין לומר שמואל ל״ש אלא שאין מכירין זה אתר זה אבל מכירין זה אתר זה אתור ואתר כך אינתי אם אין אתור ולא אתרו אלא בתפיקה על ידי (פירש״י שכתך על) ופריך תפיקה על שלקא דעתך (הא אלא שלחן שאוכלין עליו נמי אתור) אלא כעין תפיקה על. וכתבו התוס׳ על הא דמשכי הש״ך כעין תפיקה על׳ וז״ל ואם יש דבר מפקיע לא סוי בעין תפיקה על׳ ולפיכך כותבין עכשיו כשזה אוכל שבת אוכל על גזיכה על שלחן על׳ מכירין לשם או קנקן להפקיע בהחיים או אוכל על מפה אחרת דהוי כעין שתי תפיקות וי״מ אלא אתרו אלא בתפיקה על׳ כלומר שהן בהולאה על׳ ופריך תפיקה על׳ ק״ל מה לי בהולאה על׳ ומה לי בשתי הולאות שם מכירין זה אתר זה ומשכי כעין תפיקה על׳ דהייבו שמכירין זה אתר זה ולפי זה לא תיי כלל ש״מ אתר לאכול על שלחן על׳ על ידי היכר ע״כ. ואם כן לאותן י״מ שהניחו התוס׳ דהולאה על׳ דהייבו שמכירין זה אתר זה אף על פי שאין כלל שמכירין זה אתר זה אלא שיכול להכיר היכר אחר שיש בו כדי להפקיע הולאה על׳ ופריך תפיקה על׳ ק״ל מה לי בהולאה על׳ ומה לי בשתי הולאות שם מכירין זה אתר זה ולפי זה לא תיי כלל שמכירין זה אתר זה אלא שיכול להכיר היכר אחר שיש בו כדי להפקיע הולאה על׳ ומשכי כעין תפיקה על׳ דהייבו שמכירין זה אתר זה ולפי זה לא תיי כלל שמכירין זה אתר זה אלא שיכול להכיר היכר אחר שיש בו כדי להפקיע הולאה על׳ ומתרץ שפיר דהא דכי הטוי לשתי״ת שם חין להם הולאה על׳ אלא שאין מכירין זה אתר זה אבל אם יש להם הולאה על׳ אף על פי שאין מכירין זה אתר זה (פיי שאין מכירין זה״ז) ל״מ היתר שהיכר שזכר תחלה לשם הולאה על׳ (פיי שאין מכירין זה אתר זה) אותר אפי׳ בלא היכר וקי״ל:

סי׳ פט ע״ז שקי״ל יש בזה שני טעמים כו׳. עיין בפרי מגדים כי יש לכ״ל מספיקים קולא ומומרא לעשר הרשתן שהוא לפעת כש׳ יש קולא בלומם לתיקון כיון שלא לכל חין אומך טעם ואין לריך להמתין חומרא למאכר שבין שמיכים לף לאתר שפה שעות לריך לנקר ולטעם לאין לריך להמתין היינו בזמנקר שיכיו. ולהרמב״ם יש קולא לאתר ו׳ שעות לף שים שכר בין שיכיו - מ״ל לנקר ללח״כ הוי כמעוכל. ומומרא לטעם לריך להמתין ע״כ. ולפי זה ל״ל להרמב״ם ל״מ לף בזמנקר שיכיו בתוך ו׳ שעות לחל״כ אין מילוק בלומם בין כש״ל להרמב״ם לגס לכש״ל לריך לנקר דוקא ת״ו להרמב״ם ל״מ דמיירינן שמע לא יבקר יפה וק״ל:

שקי״ל מאתר שעיקרו נקרע שכר כו׳ לפי׳ לטעם הרמב״ם כו׳. ניל יוסף מפי דברי הט״ז דל״ל דלעת תו״ח הוא לעת שלישית ללא ס״ל כלעת הרמב״ם לאקור מדינא משום שהשכר לומר כאן שכל נגיכה לית ליקור אבל לטעם שאקור מדינא משום שהשכר מיתך טעם נגיכה אקור וק״ל:

סימן צ שקי״ג ואפשר שהרח״ם והטור ס״ל כאן כמו טעם הרמב״ם כו׳. עיין בפרי״ג שהקשה לשם כן שקבי להרח״ם וטור מאי לא תמיכין גם שכשר שכתשכל בלא אליבא לטעל כמו שהקשה לשם גם שם הוא ליקור דהבנן אתר שכתשכל (כמו שהקשה הטו״ז לדברי הת״ה) ועיין בעל״ת שאתרן לאת זה ואולי דס״ל להרמב״ם דס שכשלו עובר עליו מלאוי״תע כמ״ש הס״ך לעיל סימן פ״ז שקטי״ו ומ״ש להטו״ז שקשה על הת״ה לאולי פי׳ כהרשב״א ואכ״ן לכ״ל לדס שאולי לאוסר אפי׳ בשהיכר שזכר הת״ה שהוא

דמלתי התם דמעלם נמ פסק כמו הת בלח"ה לק"מ למהרינן דהכותם עלמו הוי כותם לעולם ומוח גוף סחיקור מ"ו דלח ס"ל להתוס' והרמ"ם חילוק זה ופליגי עם סה"ת וסייעתו. לחבל דביהו הסמ"ך ז"ל חולק על הה"ה ומבירה ליה דלח פליגי הכך גחוכים מהדרי ומתכן דלח מהרינן מפסק כת המלם רק היכח מפחליע דס ולח מחר דכיהם כי דכך המלם להפליע דס ולח מחר דכיהם ולח דמזינן דבמלם מכיהם מפיע עוד דס לפי' הכי פולם ליה דזה חין המלם עומם פעולה רק הליה ממילה חזלה. וע"כ מפיה כתבו התו' והרמ"ם מלחחר מיעור מליחה כבר פסק כת המלם משום דהם מייהי בנמלם לחולין דס ומחר מהמלה עשה פעולה להולין דס חסם עוד כת המלם ולזה כתב הרמ"ם לל"ד ליוכה בנפל לכותה דהחם לה עשה המלה סוס פעולה ולה פסק כמו והלכך הסה"ת ומייעתו דמייהי נס כן מליסור בשר וגבינה ומייהי בשר מבמלה מכית (דלל"כ הי' לחכ"ת משום דס) דגס כן לה עשה המלה סוס פעולה זזה חמינן דהוח רוחה לה לחר מיעור מליחה כיון דלה פסק כת המלם ולפי זה גס בהחוח מעשה דה"ה יש להחיר גס כן דהס כמלה החוחה לחולין דס ולה כחערב החוזיק הסריפה עם שהר הבשר עד לחר מיעור מליחה ומז כבר פסק כת המלם (ועיין ביד יוסף הכי דלה חהיר רק שהר הבשר מכחערב עם החוזות חחר מיעור מליחה מבל לה לה החוחה מכמלחו עם החוץ הטריפה) ומביה הס"ך ז"ל על מהר"ל הכי דהפ"מ חמרינן חלחר מיעור מליחה עוד רוחה דחפילו בשר ונבינה דמייהי כמלם מכית דלה מעשה המלם סוס פעולה לחסר לה חר מיעור מליחה לה בהפסד מרוכה כי חיכו דומה להדין הל הה"ה דהס מייהי בנמלם לחולין דס. וגס מביה על המחבר הס"ל דקודם מיעור מליחה לה חוי רוחה (ודוח כדעת הכ"ן כמ"ם הס"ך כים ס"ק זה) והס"ך ס"ל דהוך מיעור מליחה חין חילוק בין נמלם לחולין דס לו כמלם מכית מרינן דחוך מיעור מליחה הוך רוחה:

סי' צב

ט"ז סק"ב ומדבכי הס"ע הסלו הסה דבכי רמב"ם ס"ל דבשר שהביאה ליה כרס"י כו'. עי' בפרמ"ג שהק' מהה דהייה סחחב' ד"ה בלה ניער בחחלי בלה בקוף ולה הס כן מהמע דהה לה ניער כלל חין החחיכה חוקרת הסהר ומחחר הס"ח לטולם לף הט לה ניער כלל חוקרת הת הסהר ומחחר דכ"ל חהר כך דבעינן ניער מחחלה ועד קוף וכדי להמתין חלמון חמר מחחלה ד"ה בלה ניער בלה בקוף. ומהס"ך בסק"ד מוקף עם ט"ז וס"ל דלעת החבר כרי"ף:

ועיין בלחס"ע סק"ד שכ' וכ' בע"ז ליה קולה לרס"י כו' וכ' ד"ה בלה כלחה לו כן כו'. ומכח בע"ז מבוחר להיכך דהד"ה הביאה ליה לחין חוקרת הסהר והט"ז ס"ל לחוקרת הסהר. ותו ל"ק מה שהקשה בלחס"ע הה מומחה יש לומר דהכי יותר מלעת רבי' יותר כ"י דלחת יש לרס"י יותר מומחה לומר דהביאה ליה חוקרת הסהר. ומה שהק' עוד הלחס"ע מה חילוק יש בין ניער לו לה לומר רבי' בחמת חין חילוק. ומה דמוכיח הבחר הימב הה הה לכחב הרמ"ה וכן הס לה ניער בלל כו' עיין בע"ז סק"ה שכחב דבחמת זלת היה לומר הכי' ודוק:

סק"ו בחול כחב זה בחולק על הרמב"ם כו' מלחמרינן בגמ' כו'. עיין בס"ך סק"ה שהביה דבכי חעור ומיחת בגמ' חולין לף ק"ח עפח חלב שנפלה על החחיכה כיון שנחב החחיכה עלמה נעשית נבילה ואוקמת כל החחיכות כולן חפני חהן חיכה דבכי כי יהודה ומכ"ל עד שחתן חעם בהוכד ובקיפה ובחחיכות חמר רבי כלחין דבכי ר"י בשלה ניער ולה כסה ודבכי חכמים בשניער וכסה. חלי לה ניער ולה כסה לילוחת לה ניער כלל ולה כסה כלל חבלה בלע (הסוף חחיכי) חפלע לה שלם (בחחכות) ואלה לה ניער בחחלי חלה בקוף לחלי הה בלע והה שלע קשב לחסחו לחוק (ופריך) מלחמר בבי כלחין דבכי ר"י כו' מכלל ד"י קשב כי ניער מחחלי ועד קוף לחוק לחלי הה בלע כלל (ומשכי) חמת לה ניער יפה יפה. לחמר מר ודבכי חכמים בשניער וכסה חלי ניער ומלי כסה לילוחת ניער בקוף ולה ניער בחחלה הלחת כלחין דבכי ר"י בהה חלה ניער מחחלה ועד קוף מכלל דבבן קבי ניער בקוף ולה ניער בחחלה מוחר חלמת קבבי לחסחר לחסחו מוחר ע"כ. ומ"ם הט"ז ומ"ם כחן נחי חין סייך למידק לימת רבותח כו' ר"ל לחין סייך למידק מניחת ניער מחחלה לחוד בבי לחם לה כן לימת רבותח דכלחין דבכי ר"י לחקור בניער מחחלה לחוד דלכחח נחי חקבי לימת רבותח היינו דמקיפת יכול למידק לילכח דבעינן ניער מחחלה ועד קוף דלי בבי ניער מחחלה לחוד מ"ו לילכח דבכי חכמים דמחירין בשניער מחחלה

בינה

כחן למידק כלל להלילוקים חחני לחבדי ע"כ משכח הרמב"ם למוחלח וק"ל:

סם ובמ"ם סמו' ולילי חבין לח דבריו כו'. עיין בס"ך סק"ח שהביח לחמן הסוד:

ס"ך סק"ח קסה לח כן חלי וכן כו'. ר"ל לפי פי' חב"י להרמב"ם לחמעיקן דבותח לחק לח כיער בחחלי חלה בקוף ולח לח כיער בחחלי לפי' חב"י חלה כיער בחחלי חלה בקוף ולח לח כיער בחחלי חלה בקוף ולח לח כיער בחחלי חלה בקוף ולח לח

התבטיל אין לריך ס' אלא כנגד הטיפה כו' (וכתב שם בלשון שמחב' כאן עכ"ל סוף הסעיף) וכ' בב"י דדבר הרי"מ מכוטבנוזק הוא בשלבי פ' ג"ה והכל"ש בתשו' וס"ל להלי"מ דאי אמרינן שהטיפ' משפעת בכל הכלי הוי אלריכין שהוס לכל לחלוחית שבדפנות היו מלייעים לבטל אלא משום דחייסינן שמא לינה משפעת אלא בשלקת כלי הוא לאלריכין דאין בלחלוחית שבאותו אלקת שיעור לבטל הטיפה ומ"ש כי לינה בתבטיל ס' פעמים ס' כנגד הטיפה שבי מ"ל שם הטיפה משפעת בכל שבלי הבי כתבטלה ואם לינה משפעת לא יאסר. וכתב עוד הב"י וז"ל וכלשה לגם שפר הטלות (שהוא לשון המתבר כאן) שבינה לים גם כן בהכרי"מ שיותר לאוי להתי' אם פ' בהוב לבו שהטיפה משפעת בכל הכלי הבי נתבטלה הכלי וזהו שכתב (בשי' המלוה) אי משפעת בכל הכלי הבי נתבטלה (הייבו בלחלוחית הכלי) וכבינו הטור לא חשש לכתוב טעם זה אלא כי הטעם למקום הבי קבי בשי' בנגד הטיפה משום הכיון דמשפעת לפנים הוי כאלו נפלה בתבטיל חבו פ' על מ"ש בשי' המלוה ואם לינה משפעת אז לא יאסר אלא אם יאסר להייבו לומר אם לינה משפעת בכל הכלי אז לא יאסר משום דמתחלת משפעת לפנים והוי כאלו נפלה בתבטיל ומ"ש בבינה אמר משפעת בדופן הקדרה עד שמוך לרועד כ"ב שאין ס' מן הטיפה נראה לה"ק שמא מה שמשפעת בדופן הקדרי הבינה על שפוך לרועד הוא בעבין שאין בלחלוחית אותו משום שמשפעת בו ס' מן הטיפה ולפנים ועשה אותו אלקת כלי נבלה ע"כ. והט"ז אלריך לפשטות על דברי הב"י וכ' שמלשון הטור שהוא כלשון המתבר כאן לא משמע לומר שבלחלוחית שבכלי יבטל הטיפה. ומשיב הט"ז וע"כ לא שולך הטור לכתוב אלא זאת כו'. כוונתו על הא דכ' הב"י (הבאתי לשונו לעיל) על מה שלא הביא הטור, הא דכתב בשי' המלוה דאי משפעת בכל הכלי הרי בתבטלה וכב"י מפ' לכוונת ס' המלוה בזה דבתבטל בלחלוחית הכלי והא שכ' בשי' המלוה דאם לינה משפעת לא יאסר מפני הב"י כוונתו דהייבו דאם לינה משפעת בכל הכלי ולא בתבטל בלחלוחית הכלי לא יאסר אלא משום דמתחלת משפעת לפנים והוי כאלו נפלה בתחבטל. ולפי זה הא שכ' הטור בשם ס' המלוה (שהוא בלשון המתבר כאן) משפעת לפנים והוי כאלו נפלה בתחבטל כוונתו על מה שכ' בשי' המלוה ואם לינה משפעת לא יאסר ע"כ סוקשה להב"י אלא משום דאי משפעת בכל הכלי הרי בתבטלה ואם כ' הטור הא שלא בלשון בשי' המלוה דאי משפעת בכל הכלי הרי בתבטלה ואם לינה משפעת לא יאסר להייבו ל

ללעיל סימן ל"ג דסס סגי בתצטיל ס"ס ס"ח וכאן ל"מ רק נגד כל הכסוי (על"ל):

סק"ו דהכי כתב טעם הגון דל"ל טיפי רותחת שנפלה על הכלי כו'. ל"ל דהס"ד כתב מילי דהוי לעיפי רותחת שנפלה על הקדירה כו' ותו"ס סליג גם בזה וס"ל דלף בעי רותחת ל"ל לסתור עיכוי ותיכי לוקמת (שם):

סימן צ"ד עוי"ז סק"ח ות"ה שם עירה נמי מכ"ש כו'. כוונתו דהנה"מ כתב כאן לדייק שיהי' הכף ג"י דהיינו שעמוו זו בכ"ש תוך מעל"ע עכ"ס הטו"ז דלפי מה דנתבאר בסימן ל"ה דגם על ידי עיכוי מכ"ש הוי כמו בכ"ש ממש ס"ה כאן שם עירה מכ"ש שיהיו לף **גם** בשר ולף של חלב על הכף המלוכלך ונשאר הוי כמו שנשתמש בהכף בכ"ש של בשר:

ס"ך סק"ג ונכל מקום מיהו מוליך בליעתו בכולו. כוונתו דשם נגע לימוך בלל שהוא שם מיהו מוליך הבליעי בכולו וגם מיהו מפליט מכולו ולף מאירין דשם כולו רק לענין שם הי' שם בתוקף לזי לף שם נגע ליקוב בקצת הקר מאירין דנפלט שם. ועיין בפרמ"ג שהביא פוסקים ס"ל החולקים ע"ז ופ"ל דמוליך בליעה בכולו רק לחיובו מפליט מכולו: סק"ד דס"ל דלף מאירין מכ"ש רק בשב"א כו'. עיין בי"ד יוסף שמשמע כוונתו דכ"ל דבשמיעה לחשוב דמאירין דילף מהכף כ"ע חלקים ובכנסו לתוכו כ"ע חלקים בשר ולף כ"ש בעידו בתוך הקדרה להמאכל ומקושר הוא עם הבלוע בכלי ויש ס' נגד הבלוע בכף לף מאירין דלחר שהולחו הכף מן הקדרי נעשי בבלוע בו נבלה ואחר כך כשתחב פעם ג' להקדרי ליכא לעיוהם שמא ילף מן הכף כ"ע חלקים בשר עם חלב לכך לריך פעם ג' ס' ולף מיימרין שמא נכנס בתוך הכף בפעם ג' כ"ע חלקים בשר ואחר כך כשהולחו הכף מן הקדרי כ"כ הכ"ע חלקים בשר מן חלק ס' שבשר בכף דס"ל כל הבא מבב"ח לאו כב"ב דייקן ליה והכ"ע חלקים בשר שבכנסו בתוך הכף לף כ"כ הלכך ס"ל ס' בפעם ג' ע"כ:

עוי"ז סק"ג ועוד דאתי למעטי כו'. ולישנו לוקמ דאי מאירין דסוי כהגעלה מיהו אתי למעטי דאפילו לף יתחוב הכף כ"ש שנקלט ויפלוט גם כן שהוא כהגעלה ויפחתם בשבב שבשר שתחב הקדרה בתוך שבשלו בה. ועש"ם לעיל קיימן ל"ג בעוי"ז סק"ב דיש שם שהקשה:

סק"ו כיון שנתפשט המנשג לחשוב חותו שליחו ב"י כו'. דס"ל להעוי"ז דלין זה דבכי כפות ודין שם"ש לקמן סק"ט ומה שכתב העוי"ז בטעם להחמיר בקדרה כלן כני דקי עש"ם שמ"ש שבשר כלי ל' אב"י כפי' ולף לכלן ל"ש טעם זה לכלן היה רחוי לאכול המאכל כמין הכף שתחב בחמרוכה (כמ"ש הס"ך שהעי) אפ"ה לף חילקו בין דין זה לבכי כפות ובין דין שמביא הרמ"א שם (פרמ"ג) ובי יוסף מפרש הא לכתב העוי"ז בטעם להחמיר בקדרי

נגר וצין למ״ד תחת גגר סגי בקלים, משמע דמייתי לף בהתחון מס למ״ד תחתה גגר לו סעליון מס למ״ד עילא, גגר ואפ״ה סגי בקלים, (כמו שכתב הס״ך לקמן כן) ומה דהכסב״ח לוסך בגטילי, הוא משום דמייתי בסכיסס חמין ותו לא יפי׳ הכסב״ח בגד התוספות והרא״ם (אבל דבכי סב״י עדיין גם זה לינן מיושבין להה הוא מייתי גם כן בסכיסס חמין ואפ״ה לינו מלריך בק בקלים) עז״כ הס״ך דלומק לומר כן. וע״כ מחרן דסב״י מייתי בדבר בגוב לגמרי ע״כ סני בקלים, לף בסכיסס חמין וגם הרמ״א מודה בזה ע״כ לא הני׳ כאן כלום מדבכי המחבר וק״ל:

סקל״ד לכן מסחיעת לסון המחבר משמע דאפי׳ הקערי עותר ואם כן לא הול״ל לשכב לסתום כו׳. ולף על גב דכתב מקודם ואפשר דמייתי הכא בשמק, מ״מ הל״ל בשע״א ואם כן מודה גם הרב דהקערי עותר עכ״ז הקשה על הרב המחבר משמע דאפי׳ הקערי עותר ואם כן בשמע:

סי׳ צה טו״ז סק״ב ע״ש שכתב דבכי הרמב״ם לומר וכוונת הרמב״ם לומר דלא הקפי׳ דסם התיכו בילת לכיכי חלמא לאיכו פולא כלל דרך הקלים, אם כן ה״ם מיכו בולא דרך הקלים, לז״א זה ח״ל לומר דהם בבירור מוקפת היא ובולאי פולא ובולא שפיר דרך הקלים, וסיים ולכן אפלו בילת לפרום כו׳ כלומר לעיקר המעם הזה שאלרו בילת לפרום והתיכו בילת בצי, משום שזו פילעת ליכ לפרום וזו פילא איכ בעלמא חלמא למעם בשר יכול לפלוע וס״כ יכול לבלוע טעם בשר לרך הקלים (מו״ד):

סק״ג הם יש בו לילור משום שכני חלא שבאו״ה כו׳ עיין בעל״ל

ממקם כוכת הטו״ז לפיעור לכריו כך הוא דמחלי הוקפי להטו״ז לכאן משמע דמותר לאכול מדגים בפ״ע לף אם כתבשל עם בשר בעין דהא כתב בסעיף ל׳ ואם לא היתי כאולי יפה וכו׳ אפור לאכלם בבותא משמע דבפ״ע מותר לף בשר בעין ואפלי הא בעין יש בכני ועז״ת תירץ לכאן לא נאית לדין זה רק מה שכוגע לדין כ״ע בר כ״ט וכתב אלא שבאו״ה כו׳. ללומו לומר להאו״ה מתרן גם כן הקושיא זו מדגים שבתבשלו בקדרי, אל בשר דהא יש בכני חצי לאכלם בפ״ע ומתרן דבפליעת כלים לא שייך בכני וכתב הטו״ז ע״ז ול״ע ממה שזכרתי כאן. ללומו לומר דהא כאן משמע דעותר לאכלם לף אם נתבשלו בשר בעין וע״ז ל״ם תירוץ האו״ה ול״ל כמו שתירץ הטו״ז לכאן לא נאית לזה וכתב אאר כך אאל ממה שזכרתי כאן. ל״ל ללפי מה שתירץ הטו״ז כאן בשלא נתבשלו אלא נתבשלו בפ״ע אבל אם נתבשלו יחד אפי׳ בפליעת כלים לא שייך בכני וכתב הטו״ז ע״ז ול״ע ממה שזכרתי כאן. ללומו לומר דהא כאן משמע דעותר לאכלם לף אם נתבשלו בשר בעין וע״ז ל״ם תירוץ האו״ה ול״ל כמו שתירץ הטו״ז לכאן לא נאית לזה וכתב אאר כך אאל ממה שזכרתי כאן. ללומו לומר דהא כאן משמע דעותר לאכלם לף אם נתבשלו בשר בעין ומשילא לדין אפלו בילת בצי, משום שזו פילעת ליכ לפרום וזו פילא איכ בעלמא חלמא למעם בשר יכול לפלוע וס״כ יכול לבלוע טעם בשר לרך הקלים (מו״ד):

סק״ג הם יש בו לילור משום שכני חלא שבאו״ה כו׳ עיין בעל״ל

ממקם כוכת הטו״ז לפיעור לכריו כך הוא דמחלי הוקפי להטו״ז לכאן משמע דמותר לאכול מדגים בפ״ע לף אם נתבשל עם בשר בעין דהא כתב בסעיף ל׳ ואם לא היתי כאולי יפה וכו׳ אפור לאכלם בבותא משמע דבפ״ע מותר לף בשר בעין ואפלי הא בעין יש בכני ועז״ת תירץ לכאן לא נאית לדין זה רק מה שכוגע לדין כ״ע בר כ״ט

דס"ל להרמב"ן כר"ת ודס"ל דכלמן דמקל"ח מיירי בזמן דמיכו דשום בשעת ומיכו שום בטעמא (דהא לי' מזלינן בתר שעת מזג ל"ל לר"ת טעם כעיקר דלחורייתא רק בזמן דשהיכו מיכו דלא שום בשעת ומי שום בשעת ל"ש טעמיך דלחורייתא) דאז לא הוי רק מדרבנן דהוא מין בזמיכו מ"ו דלזלינן בתר טעמא ואם מיכו שום בטעמא הוי מין שלא בזמיכו ולא הוי מין בזמיכו רק כשהוא בטעמא ונ"ב מי אפשר לומר דהרמב"ן מיירי בזמן בזמיכו דהא מי אפשר למיקס בשום בטעמא כיון שהוא בטעמא וק"ל: אם לו אפשר דקביעא לי' דכ"מ לעכין יבש ביבש וק"ל דשהעם ליבש ביבש לא בטיל כמ"ש התי"ט. כ"ל דהתו"ס קביעא לי' דלכך יבש ביבש שלא בזמיכו לא בטיל משום דאפשר להכיר התיקור (כ"ל דמיירי בגון שכתערב יבש ביבש שלא בזמיכו ובפרך להתיכות דקות שלין כיכר בין זה לזה לו דמיירי דשוין בזמיכו' וחלוקין בטעמן כמ"ש הש"ך לקמן סי' ק"ט סק"ח וקביעא לי' לתו"ס דשוי כמו אפשר קצת להכיר התיקור ולהסיכו משכ. ועיין בפרי מגדים שכתב הטעם שלא מיכו משום דיוכל להכיר התיקור לאחר הבדיקה) אבל לא מיכו תקור משום שלא יבשלם יתן טעם כיון דמיירי בידוע התערובות כשהוא יבש קודם הבישול (דאי נודע לאחר הבישול אם כן הוי לח ולא מיכו בטל ברוב אף בזמיכו) ובשבטל ובהפך התיקור לחיות היתר הו לא שכאר אף בשבישלו לאחר כך ויתן טעם. ע"כ כתב הש"ך לדברי התו"ס לזלינן בתר שעת מזג בשבשעת בישם כיון לדידיי לא לישכם לן בזה אם יתן טעם או לא אבל היכי דהתיקור הוא משום שכיתן טעם לעולם לזלינן בתר טעמא וק"ל: אם בוש ולאחי בתו"ס כו' הכי איכא בהדיא לש"ל בש"ך ס"ל מלכתא

תו"ס לעכין הא דק"ת לן כר"ת לעין בזמיכו מדרבנן ועין בשהיכו ומיכו מדאורייתא ר"ת (אי לאפוקי מדרבנן או מדאורייתא) לעכין כשפך דברבנן תולין להקל ובדאורייתא לחמיר ולעיל בשהביא תו"ס דעת מ"ז דלזלינן בתר שעת מזג לא כי ר"ת לעכין כשפך רק כי ללא ר"ת (בשא דלזלינן בתר שעת מזג כדי לידע אי הוה בקדרא אי בזמיכו ואי"ו בשא"ת) אלא ליכון אם כתערב יבש ביבש בשעת מזג בזוב ובשהיכו מיכו בש' ואפי' לא כי אם גם כן ר"ת לעכין אם כשפך וכדי לידע אי הוה מבש"מ דאסור אלא הוי רק מדרבנן ותולין להקל ואי"ה הוא מבש"מ דאסור מדאורייתא אי"ו דלעכין לא שכתערב וכשפך לזלינן בתר שעת ואלא בתר שעת אבל לקמן שסבירא דברי ר"ת דמחלק בין היכא דאסור מדרבנן ובין היכא דאסור מדאורייתא לזה כי אם ר"ת אם כשפך הייכו כיון שסבירא דר"ת ס"ל כע"ב דאסור מדאורייתא ומחלק דבמ"ש הוא דרבנן

ובמשי"ת הוא דאורייתא ע"כ כי ר"ת אזה לעכין כשפך וק"ל: אם אותר לף לבשלן יחד לבדו. כ"ל לפירוש כשלא הוסיף אחר כך עד ס' (ע' לקמן סי' ק"ט ס"ב דס"ל להמחבר לכשרולם לבשלן לריך להוסיף עד ס') אותר גם כן לבשלו משום דאו"ה קובר כשכתבטל בינם בדוב ממילין לכתהפך התיקור לסיום היתר ואוב לא נאסר לף בשבישלם

אח"כ ויתן טעם (יל יובף):

ס"ז וכבי אוכם לסדיק כי מכחל לתיקור דרבנן כו'. פירוש דעל סדין

שכתב המחבר לקמן ס"ג שבירו ידי' מכחל שהוא גם כן תיקור דרבנן דאלב שמוני הוא דרבנן ואפי' בכי מעערין נגד כל שכחל ולא כגי נשער נעשה דנפיק מיני (כ"ש שם בש"ך שקי"ט) ואם תיתא לדברי שת"ת אפי' לדי' מ"ת מכחל לשאר תיקור דרבנן הא אפי' בשפך אין תולין להקל בשב"ח דרבנן אי"ו בשפך תולין להקל אף בש"ת דרבנן

ודאי לשאר תיקור דרבנן וק"ל:

שק"ת ומ"ש הש"ת שזה כו'. כ"ל דסש"ת הניח גם כן קושית מהרש"ל על הרמב"ם (כמו שהביא הס"ז שק"ת) וכי הש"ת ע"ז ח"ל ולפי כלל, דס"ק כי היכי דאשם תלו לא היכו רולין אח אינו כמו שתיכו פי' אשר ועכשיו שאנו רולין כאלו תיכו מעם התיקור נחבטל בשתיכו אינו ומ"ל כאלו בא אינו לאוכל לאחר שנתבטל ונעשה כגר פיאר דשוב תיכו מוב וניעור לאכול ולאשור ס"ב הכא רולין אח שת"ת כאילו תיכו ואינו אשור כוב אתיר אם התיקור וכאילו בא שת"ת לתיכו לאחר שכבר נעשה סיאר ע"כ:

ט"ז שקיו ממ"ש סעור סי' פ"ח כו'. פירוש שלין שכי שהביר לעיל סי' פ"ח ס"ב ומ"ש בש"ך שם:

הקושית של ב"י כו'. כ"ל לשעור שביא דברי הרמב"ם שביא בלשון שהביר כאן ושייש בשוף שברייו שלכך כאל אע"ם שהוא לרבנן שאין לך היתר גדול מזה שהביא הרמב"ם בעלמא ולא הביא שום אחרון אחר שהקשה עליו ולא הביא שום אחרון אחר שיישב ולא הביא שום אחרון אחר שחלק ולא הביא שום אחרון אחר שפירש ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שאין להקשות ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש לדחות ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש לומר ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש לדקדק ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש לתרץ ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש להעיר ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש להסתפק ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש לפקפק ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש לדון ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש לומר בדוחק ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש לומר בפשיטות ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש לומר בקושיא ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש לומר בתירוץ ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש לומר בראיה ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש לומר בסברא ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש לומר בהוכחה ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש לומר בהכרח ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש לומר בברור ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש לומר בבירור ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש לומר בביאור ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש לומר בהבנה ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש לומר בהשגה ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש לומר בהערה ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש לומר בהארה ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש לומר בהגהה ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש לומר בהסכמה ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש לומר בהתנגדות ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש לומר בהתקוממות ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש לומר בהתנגשות ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש לומר בהתנגחות ולא הביא שום אחרון אחר שכתב שיש לומר בהתנגפ

בסגנון מי שיו מתרגין דדבר לעציד לנטעמך לא בעל לעולם לף שם
לין מבגיסין נטעמו סביר קסם מסומן דלף הוא עציד לנטעמך ומאמי
בעל חבל בעמת הא הכע״ק קאמר כל זמן שמבגיסין הטעם חבל כסלא
מבגיסין הטעם לף לעציד לנטעמך בעל בביר ואם כן שוב ל״ק מסומן
דבעמת גם שם שם מבגיסין הטעם לא בעל ע״ז הקסם הטו״ז היכך כצד
לידי סרגסי׳ כיון שלפסכ סמוסן טעם כיון דהוא עציד לנטעמך וק״ל:
ס״ך הקב״ל ל״ב כ״א שם נפל כזית דס לתוך ס׳ זתים שם היתה ואחר

כך נפל כזית ועוד שם חלב כו׳ דל״ל ס׳ נגד ג׳ זתים
אלו שם ליקור כו׳. עיין בעל״ל שכתב דהלשון ל״ע בא״ד דל״ל ס׳ נגד
ג׳ זתים שם ליקור דהא זה בסיעת דלין לריך ס׳ נגד הב׳ זתים כיון
דכל ליקור חלוק מחבירו בטעם ובעל כל ס׳ בקי שם היתה ועיקר לת-
לשמועי׳ דכ״א זאת שכתב המחבר דכל ס׳ מלטרף לבעל שם כן לין
לריך ס׳ אן סהיתה לבעל הועוד שם חלב דהא לין בהיתה ס׳ דק נגד
הכזית שם חלב ולא נגד מה שיש בחלב יותר מכזית אפי׳ הכי ממיכן
דהכזית דם שבפל בהלשוני מלטרף להיתה לבעל הועוד שם חלב ומייבי

דהועוד שם חלב הוא דק חלק ס׳ אם׳ בכזית וק״ל:

סי׳ צט ע״ז סק״ב ועל זה כתב הטור לעיל כו׳ דבגוי ליכא תכי
ליבני כו׳. כ״ל דהטור כתב בשיטת ל״א דהמבשל בקדרה
ליקור ב״י לריך ס׳ כנגד כל הקדר׳ ואם ניבל ליקור בקדרה היתה
לא ממיכין שגוף הקדר׳ מלטרף לבעל הליקור ולא מבערינן חלא טעם
שבתוכי דלהחמיר ממיכין הכי (לריך לבעל כנד הקדר׳ כשניל ליקור)
ולא להקל, וכתב הט״ז הטעם דאין גוף הקדירה מלטרף לבעל הליקור
דליתא דבגמ״כ אמר כי מניגא כשהן מבערין בכותב ובקיפה
ובמתיכות ובקדרה. ליבא לאמרי בקדרה עלמה ול״ל בשלי בקדרה.
פי׳ רש״י כיון דליפליגו הכי ליבני וליקוחא דאורייתא הוא מזלינן
לחומרא ולא מבערינן בשלי דבלעי קדרי ועיקר הדבר כמות שהוא בפנינו
מבערינן לי׳ ולא מבערינן בשלי דבלעי קדרי אן סהיתה לפי טעם אלף אן
הליקור נבלע ונתערב מכמות שהי ע״כ. ואם כן מדפירש רש״י דלא
מבערינן בקדרי וגם לא בשלי דבלעי קדרי. משמע מדבריו דאפרש הכי
ליבא לאמר בקדרה היינו בתבית בקדרי עלמה שגם היא מלטרף
לבעל הליקור וע״ז קאמר רש״י דלא ק״ל כתירוייהו ליבני לא מבערין
בשם בשדך בקדרי כמו שבא לפנינו וק״ל:

ובא״ם הטור שגם הליקור כו׳. עיין בש״ך שהביא לשון הטור:
ש״ך שק״ו וכ״ש לא שבא אלא הכי מיבעי ליה. ל״ל לשכשב״ל כתב
שבינ׳ עליהן שוגג מותר ן המקור לזה הוא מהא דפליגי כ״מ ור״י ור׳
יוסי ור״ש בשגוזי פרק שהן בבבים משוגים שאין בשלין אפילו בשלף
(כמבואר לקמן סימן ק״י ס״ק) ובפל בהם לגוזים שם עלמה ואחר כך
נתפללו שהגוזים לזה בעל משיגותן וס״ל לכ״מ ור׳ יהודה דבין שנתפללו
בתוך ובין שוגג לא יעלו בשום אלא כ״ש ואילו שהגוזים לקנסינן שוגג אלו מזיד ור״י
יה״ם ס״ל לשם נתפללו שוגג יעלו לא קנסינן שוגג אלו מזיד וזהו
כוונת הטור שכתב דקי״ל כל ליקורין שבינ׳ עליהן שוגג מותרין פיינו
דס״ל כר״י ור׳ שמעון ללא קנסינן שוגג אלו מזיד. וע״ז הקשה הב״י
דבבי הטור מסדרי לכאן פשק כר״י ור׳ שמעון ובסימן ק״י בשפל ס׳
ליס (פיינו שם המחבר לקמן בס״ע סימן ק״י ס״ז) פשק לקנסינן שוגג
אלו מזיד. ומתרץ הט״ז ז״ל דאין המקור דין זה מפס רק מסיומלמי
כו׳. ועיין בפרמ״ג שהקשה היאך אלוי תי׳ הט״ז שאם שמר המקור
היא מסיומלמי שם אפי׳ אם המקור היא מהסוע דעלמי יש לחלק גם
כן מילוק של הט״ז יעו״ש תילולי בדוחק. ועיין ביד יוסף מ״ש בזה
אם וזה נלאה לי מכוון בדבבי הטור שכתב בב״י. ע״ל בש״ך שקשה״ו
שמיני לקון הטור שכתב אם כתב בס׳ המלות כו׳ ועל שם לכתב
הטור ונלאה שלא שבא אם הוסיף כו׳ כתב הב״י להקמ״ג לעשני
מיל דס״ל בכל ליקורים מכ״ש ע״כ לריך החכם למקור אלא הוסיף מאר
כך לא מהני אם לא שהוסיף כ״כ עד שיהי׳ ס׳ נגד החיקור והחיתר
אפי׳ מקודם דשם גם שהיתר כ״כ. ואם כן קשה מאי הקשה הטור על
הקמ״ג וכבי לסטור לא ס״ל כן בשלר ליקורים עכ״פ הול״ל דבב״א
לריך למקור ע״י דבב״א לף הטור ס״ל מכ״כ. ע״כ כי הט״ז להטור
למד מדבבי הקמ״ג- דלזי ל״ת שמע הימק מאר כך שלר שבבר כ״כ דלי
סייעינן לזה לף כי הקמ״ג שלוהן המים אין מלטרפין עם הקודם לבעל
הליקור הא אפי׳ אם הי׳ בעים שהוסיף למוד לבעל כל מה שבקדר׳
ל״א דשם גם הבלוע בקדר כ״כ ולריך ס׳ גם נגד הקדר׳ וזה ס״ל לאן
שמה שבקדר׳ ס׳ נגד הקדר׳ ל״א שלזי גם הקמ״ג עלמו לא חייש לזה
משיקינן ליקור לומר שהוסיף שלר שבבר כ״כ ואיבעיין שמא כיון לבבות
ביבי קודם שנתפשט הליקור דעדיין לא נאסר ואיבעיין שמא כיון שלבבות
מזיד ע״כ לריך למקור ע״ז ופשיט קאמר הטור ע״ז שלל לאם אתה
מוסדו שכיון להבבות מזיד ואומר שהשה בשוגג גם לא נאמין לו אם
אם אומר שלא בידה:

אם וזה לריך שלבה מכם להקמ״ג שמא שהשה התיקון של כיבוי לאר

כך כו׳. כוונתו לפי דבבי הקמ״ג שפל״ל שלריך שלבית מכם אם
הוסיף אחר שנפל הליקור אז לבעת הטור שפל״ל דלא אמרינן מכ״ש
בשאר ליקורים שי׳ לריך למקור אם לא הוכיח מיש אחר שנבר נפל
הליקור דבשאר ליקורים שי׳ מהני כשהוסיף בשוגג אף אחר שנבר נפל
הליקור ונתפשט אם ביון שלא כ״כ ולריך שלבית מכם (לדבבי הקמ״ג)
שאם יאמר שהוסיף בשוגג אז יהי׳ למקור משום שמא כיון לבבות שמיד
(ולבעת הקמ״ג עלמו דל״ל גם בשאר ליקורין מכ״כ ול״ת שמא הוסיף
אחר שנבר נפל הליקור להא לא שמיקינן ליקורא ככ״ל. ול״ל לבבי׳
להא לריך שלבית מכם בשאר ליקורים היא משום שמא הוסיף תיכף
אחר נפילת הליקור קודם שנתפשט אם ולא נעשה עור נבלה. וע״ש
הט״ז ובזה לריך שלבית מכם להקמ״ג שמא עשה תיקון אל ביבוי אחר
כך הייבו אם הי׳ הטור ס״ל גם כן בעת הקמ״ג לאפילו אם יאמר
שעשה בשוגג יהי׳ גם כן למקור משום שמא עשה במיד אז בית הי׳
לריך שלבית מכם משום שהי׳ שם שמא עשה הביבוי תיכף אחר נפילת
הליקור ובשאר ליקורים ס׳ החשם שמא עשה הביבוי אפי׳ אחר שנבר
נפל הליקור כיון שלא נעשה עור נבלה בעת הטור וכמ״ש הט״ז לקמן
שלק״ו) וע״ז חולק הטור וס״ל דאפי׳ בשאר ליקורים מותר:
אם ועוד שתוכן שם שלשה ס״ם הטור ואין לחוש כו׳ ולפי שם שכחבתי
הכל ניחא כו׳. כ״ל להא שלשה על הטור ס״ם על דבבי הקמ״ג
ואין לחוש שמא כיון לבבות מזיד שאם נאמר להוש לזה כו׳. דהוי״ל
להטור לומר כן על פני שמי שמא שמלנו לכל ליקורין שבינ׳ עליהן שוגג
מותרין הי׳ לו להטור גם כן לומר ואין לחוש שמא כיון כו׳ ולפי שם
שכתב הט״ז לעיל בקמוך ניחא דכך הוא קושית הטור על הקמ״ג הא
ק״ל כל ליקורין שבינ׳ על הן שוגג מותרין ואפ״ל דמיירין שמא כיון
לבבות מזיד והא לשיתא שמי דכל ליקורין כו׳ הייבו כשיעור לבו
שבעת שבוגג כגון שבעת על ידי אחר וכדומי שבל כשאין יודע לבו
בבירות של ב׳ שוגג אז לף אם לומר שעשה שוגג מיירין שעשה מזיד
אם בן לא נאמין לו גם בן כשיאמר שלא בידה:
שלק״ם מליבו בשבועות כו׳. לשיתא אם ל״ב אלעלי לא הי׳ מוחזקין
(נבלה) שהוא שבור ושא אחד (הייבו כהן שהוא בעליו) ואחר
שהוא שבור ושומו עמו (שלא הועל שום זה שבוכה והבלה לאכסן אם
הוא שיש קבוע או שיש עובר) כאמן שאי קמ״ל להשה שלשה (ואחר
שבור הוא) הוא השה שהתיר (ואחר שלא הועל השום שבור) הניחא
השה שאחרה ל״א הייתי ובעופה אבי נאחרת שהשה שלשה הוא השה
שהתיר שהו לבאת שהשה הוא לשי בעית לא אמרי (פיבש״י כלומר אי
הוא מהיל להיבש בחי׳ בעלי בלא גיבולין הוא שתק ולא אמרי ל״א
הייתי להא בשנוי מחזקין לה) אבל הכא (בשבור) לאו בניא לאו אחר
(שבור הוא לבאת לי׳ החכם אם הוא שוש קבוע) דקאמי שאן לא
אכיל (לאו שאשה הכאן לאכול שאון להא חייב ע״ז כיון אבל ל״ל
לשאשה להעיל בו שוש לאו בעלמא הוא ואא יהא שאן) קמ״ל לשאן
ע״כ ואם כן שוכא בשהיל שיש לחלק כש״ם הט״ז:
ס״ך הקי״ל גבי הא דשריך החם אבא אחרי שבי כו׳. ע״ל ס׳ ל״ב ס״ך
הקטיו שהשבתי דבבי הש״ם גבי הנעלת כלי אדין כו׳. ע״ל
שם ושבי שוכא להדיא מדבבי הכל״ם גבי הנעלת כלי אדין כו׳. ע״ל
בש״ך שימן ל״ה הקכ״ל שהביא דבבי הכל״ם ומהכל״ם הקשה שם
לשאן דק״ל שכ״ב בשאר ליקורים היכך שנעילו יוכי גדולי כיון לאין בשיש
ס׳ בעשי השיש נבלי. אם כן שוכא שמא לבא לא בלא לשיכין לכ״ב
אאם לא כן אין כאן קושיא כלל דשא הליקור הוא בשא שהפלט הבליעי
שהשיכין ושבי שמע בש״ם שבי״ה כו׳ ושאבי ביוכי רוחשא כו׳. ל״ל אם
לישבי שבא בלא בלא שייבי כו׳. ל״ל דשייבי שם בלא בלא לאמרי בזה
שהשבת ליקור שבור שהוא בעלמא שהוא בשאר ליקורים שבינ׳ עליהן
שוגג מותרין אבל בשאר ליקורים שי׳ לריך למקור אם הוסיף אחר
שנבר נפל הליקור ואפ״ה שאר שהוא בעלמא שהוא בשאר ליקורים
שבינ׳ עליהן שוגג מותרין שהוא בעלמא שהוא בשאר ליקורים שי׳
לריך למקור אם הוסיף אחר שנבר נפל הליקור ואפ״ה שאר שהוא
בעלמא שהוא בשאר ליקורים שבינ׳ עליהן שוגג מותרין שהוא בעלמא
שהוא בשאר ליקורים שי׳ לריך למקור אם הוסיף אחר שנבר נפל
הליקור ואפ״ה שאר שהוא בעלמא שהוא בשאר ליקורים שבינ׳ עליהן
שוגג מותרין שהוא בעלמא שהוא בשאר ליקורים שי׳ לריך למקור אם
הוסיף אחר שנבר נפל הליקור ואפ״ה שאר שהוא בעלמא שהוא בשאר
ליקורים שבינ׳ עליהן שוגג מותרין שהוא בעלמא שהוא בשאר ליקורים
שי׳

דומסתם עכשיו בכלי אלא ולא הוי הלימוד רק משום רק דיש לגזור
שמא ישתמש היתר מועט והוי מבטל לימוד לכתחלי דאם שמענו הלימוד
בהיתר ופוגמו לתלמ אם יאכע כן אז יהי בדיעבד :

סימן קן ס"ך סק"ב והסיב וז"ל ולפי לפשוט כוי עמ"ס לעיל סימן
ל"ז סק"י :

טו"ז סק"ו דבכשולין ומילה כוי. אלא לומר בחסם שכיחם לחמר ומת
ולפני ומת לא תכשל לפלימי וכן בחסם שאלם בנכם

הלחמון ומת שכי ומת שליחי לא תמול דאחרי זימני הוי מזקק :

סי' קא טו"ז סק"ד אלא אפשי בם ס"ק כוי כ"ל דמייני שם שכחבר'
גזירת שכ עכו"ם בכשרים וקאמר אלא אפשי בם ס"ק דהייבו
דים קפק על כל שמא לא זהו שכ עכו"ם ותמ"ל זהו שמא לא כחבר
בם חלב נמא. דהלימוד מגופי, והוא לימוד ודלי ולא קפק. ומוכיח
הב"ח מזה מדכתב שם"ח דהלימוד מגופא ס"כ משמע דק"ל דהוי לימוד
מחמת עלמה לענין רלוי, להתכבד וגם מדכי שכתבר בחמרים בודלי
מייני בכוב ותמ"ם הוי בטל :

סימן קב ס"ך סק"ג גם מה שכתב מסתימיין כוי. כ"ל דלימת
בבילה תכלי דבליני בבילה שכולדה בי"ע הי לכוכם
מלחוכייתא או מדבכן ופריך על המ"ד דק"ל דלימה לכוכם רק מדבכן
מהא דתכן אחד בילה שכולד, בשבת ואחד בילה שכולד, בי"ע הן
מעלעלין לוחי כוי ופסיקא לכוכם (פירש"י קס"ד קפק כולד, בי"ע
קפק בחול לכוכם בי"ע) ואם בתערבא בחלב כולן לכוכמות. בשלמא למ"ד
דהוי מלחוכייתא הוי קפק דלחוכייתא ולחומרא חלא למ"ד דהוי מדבכן
קסיקא דבבן וכל קפק לקולא. ומשכי קיפא לחלן לקפק בוכשה (פירש"י
דהייבו קפק כולד, מתכבולת בוכשה או מתכבולת בשה ולאו בי"ע
ולייבי לליכי בלימה בילה לייבי נמי בהא) ופריך ל"ש לימא קיפא
בתערבא בחלב כולן לכוכמות בשלמא ל"ת להלי וקסיקא לפ"ה הייבו
קפק בי"ע קפק חול הוי דסיל"ת וכל דסיל"ת לפי בחלב לא בעיל חלא
ל"ת כחכלה כיון דשפיקא לפ"ה הוי מדבכן ופריך ל"ש לימא בשמא
דחלב כולן לכוכמות בשלמא ל"ת להלי וקסיקא לפ"ה הייבו
קפק בי"ע קפק חול הוי דסיל"ת וכל דסיל"ת לפי בחלב לא בעיל חלא
ל"ת כחכלה כיון דשפיקא לפ"ה הוי מדבכן ופריך על המ"ד דק"ל דלימה לכוכם רק מדבכן
מהא דתכן אחד בילה שכולד, בשבת ואחד בילה שכולד, בי"ע הן
מעלעלין לוחי כוי ופסיקא לכוכם (פירש"י קס"ד קפק כולד, בי"ע
קפק בחול לכוכם בי"ע) ואם בתערבא בחלב כולן לכוכמות. בשלמא למ"ד
דהוי מלחוכייתא הוי קפק דלחוכייתא ולחומרא חלא למ"ד דהוי מדבכן
קסיקא דבבן וכל קפק לקולא. ומשכי קיפא לחלן לקפק בוכשה (פירש"י
דהייבו קפק כולד, מתכבולת בוכשה או מתכבולת בשה ולאו בי"ע
ולייבי לליכי בלימה בילה לייבי נמי בהא) ופריך ל"ש לימא קיפא
בתערבא ב

זלזיפתן שם כלים לקוריס לוקרתן וע״כ לא שקיל ועכי התם לגלא בשמן לבל לבש בעין כעל״ם ע״כ. וכ״ל לע״כ לא שקיל ועכי התם לומר דה״ק לוקר שמן ורבי אתי גלא בשמן שכשוע בעין מבשי לבל לבש לכ״ע פוגש ומהכ״ל הביא תשובת כ״י שבמהכי הכ״ל להוכיח מזה לבשר בלבש פוגש וכתב ע״ז לומה עובדא הוי בזמבת כ״י שביאלו בה לבש ולשר כ״י (פייבו שסי׳ עובדא לחכת בכש״ג שהביא המהכי לעיל ובא לפכי הכ״י ולשר) ומשמ הי׳ משקה שבעשה מדבש (כ״ל להא להביא המהכי לבש כ״י לבשר פוגש בלבש מייתי בשקה הבעשה מדבש ולא בלבש עלמו) ובשכי לייתי מתכי דבביא לבש למינה מייתי כ״י כלי׳ לבשר בלבש פוגש. ופייבו לבש בשכי לייתי בשקה הבעשה מדבש. ושקשה שם״ך ז״ל על הכמ״ל שבביא הי״ל לבשר פוגש בלבש ומשמע מלבינו לבשמן כולי עלמא מודים לפוגש והא הי״א הוא המהכי״ל שסוליא כן מדברי הכ״י שבמהכי ושם משמע להדיא לבשמן כש״כ לשכבים. ומ״ש הש״ך וק״ל לתלי תלא שהם כלים של עכו״ס ג״י ט״ל דק״ל כו׳. כ״ל לעיקר הלאי שהביא הכ״י שבמהכי לבשר פוגש בלבש הוא מזה לשקר ההוא קמץ בשמן לשום מוכח לש״ל לומר להא לשתבי מתיר הלבש של עכו״ס הוא משום שהם כלים של עכו״ס לבש כן לשתי לשקר בשמן ט״ו דק״ל לתלי תלא שהם כלים שם ג״י אלא החילוק הוא לתלי הבשר בעין לבלש בע״ם ע״כ לא שפי׳ לי לתלי תכא כש״ם שהוי בשולין כיון לבשמן כשהשר הוא בעין ליכו פוגש ע״כ לשקר אלב שהג״י ובלבש הוא מוסר לפי׳ לא שבשר בעין ואם כן לפי מה שכתב המהכי״ל לשתבי שייתי בשקה הבעשה מדבש מוכח שזה להא לשקר בשמן הייבו אלב שמן מבושל להא עיקר הוכחת הכ״י הוא שמחלק בין שמן לבלש (בכ״ל) ולא לשכיבן לבשמן מבושל גם כן ליבו פוגש בין שום חילוק בין שמן לבלש להא בלבש עלמו גם כן ליבו פוגש בק בשקה הבעשה מדבש (להייבו במבושל) ובשמן גם כן פוגש כשהוא מבושל ולשתי לוקר בשתבי השמן והתיר הלבש ג״ו לבשמן אלב כן בשמן נותן בעש לבשר ואם לבלי ובית ליבו התייבו השמן הוא כשלייבו בעין ושעשה שהם כלים של עכו״ס ג״י ושוי נוטל״ם כש״ם התום׳ הכ״ל. ומ״ש הש״ך ולפי בכ״ם כו׳ הייבו משום לישבודי בשר כו׳. כ״ל להכ״ם שפשם מ״ש בגמ׳: בלבש למתי ניחום לת לי משום לישבודי משקי מקי משום לישבודי בשר ולפי בכ״ם שפשם משום תשובת בשר בעין נוטל״ם. ועכ״ל לומר הש״ך להעיקר הוא כפי׳ רש״י (בכ״ל שהשתי) שמפרש מי משום לישבודי משקי מקי הייבו משום תשובת יין לזה בין מילוק בין שמן לבלש בשר בלבש פוגש בלבש ולא בשמן. ועיין בשבש״ג ובעל״ל:

שמן קה ט״ז שק״ל מילי לשום לחבית י״ל לכיך שבעלש. כ״ל כשבולש ליתן לתוכו יין כשר אבל כשבולש ליתן לתוכו שלא משקים לין לכיך שבעלי כשל״ל בשמוך:

שם ופייבו לומש לחבית י״ל שלכיך שבעלש משבי שים לו זמן בש לשייבו י״א כל׳ (יל יוסף) וכ״ל קודש שעשר עליו י״א לכיך שבעלש ללאחר שעשר על שכלי י״א כשבשמש שם העכו״ס יין לא״ל שבעלש כלקמן סי׳ קל״ה:

שם ועל עיקר סדין שכתב לו״ש לכיך ס׳ נגד כולו כו׳ ולומש יאסר הכלי כאן על ידי כבישת הליקור כו׳. כ״ל להקשה על הלו״ש שכי קושיות שהוא לוקר כבוש בכלי שת כולו ומהבשב״ל מוכח לכבוש לין הליקור אלא מיעוט ולייבו לוקר יותר מכ״ק וגם קשה מה שהוא לוקר שהיתר שנשרה בכלי ליקור מעל״ע הא לאחר מעל״ע הוי כועל״ם. ומ״ש הגר״ז ולפי הנראה לאין לליקור בדיעבד מה שנשרה או כתבשל כו׳. עיין בהגהות הגי רב״ם ז״ל שכתב בשם הגהות הגר״ז בלב הלחכון שהגר״ז בעלמו הביא בדבריו לכל״ל ובתבשל שכי מועיל שקכרו בשכי׳ ל״ט לאין זו בלוע אלא מפאו ע״כ. וכ״ל לאין לשקור שיהר שנשרה בכלי ליקור מעל״ע וגם שם כתבשל היהר בכלי שנשרה זו ליקור מעל״ע לב שם כתבשל זו שהיהר בתוך מעל״ע אלא הוי כועל״ם לפ״ה מותר מועיל שכי הבשב״ל אלא נשרה בכלי ליקור בשרה זו בק כ״ק ומשמע ים בשם שבתוך הכלי ס׳ נגד קליפת הכלי והתיר בשליסם מחמת ג׳ הקושיות שהקשה על הלו״ש כל״ל:

בקל״ג ליל לחזור ולעבול מן הלין. הייבו שם מייבי שלין זו עכשיו ביעותא לפייבו שהמקום עכשיו שלם ועי׳ בנקה״כ מה שהק׳ ע״ז:

ש״ך בק״ל וים מקילין בשם שמוך לכיר. הא לכי הש״ך בשם שמוך לכיר ובגמ״ג מ״ש בזכר׳ תיבת לכיר עיין ע״ז בשגמ״ג מ״ש בזה בק״ג שהתבלל לבריו בשב״י כו׳ כ״ל להב״י עלמו התבלל ותתרץ לבריו בשב״י (שהביא הש״ך לעיל בשמוך) לכוכתו לה״ש בכשום בשמוך עד שיעור זה לכדי שיהיה לא נשרה אלא כ״ק לבד לזה בלבד למל מים אין לוקר הכלי לבלוע אין יולא בלא רושם ושם שכתב הטו״ז כשמוך בב׳ ק״ם ש״ך ל״ל דשם משוך דלם כשום הוא ולא שפין מהו בקילין בין כשום לשמן מ״מ בבלוע לכיעב וכיר. פייבו כשם שכתב הש״ך בקו״ז והוכיחו שבבע זאת משעות לכיעב וכיר. פייבו כשם שכתב

הגהות מייטון שכי בשם הבל״ם לבי למהי כשום הבי הוא כמשוך הב״ע בכשום בשומן ולית כבשיבם״י ע״כ ושק׳ הב״י על זה ס״לך לשפשר שבבל״ם כ״כ שבהי הביא לאי לומר לכשום הוא כמשוך בשהייט יום משבר בחלב ושם התם לע״ג בלא בי׳ שומן ולית הוי מיתשר לי לאו לחילום הוא ע״כ. וכתב בדבים, ע״ז ו״ל ולשפשר ליישב להבל״ם בא לומר דבשומן מיקרי כשום לב שלא שפשר מע״ע ומם שהביא הבל״ם לאי בשומן מיקרי כשום לכלל היתר לין לכיך לשם ע״ע ולכלל היתר מיקרי בשומן בשכך וכש״ג ולית ובשומן קרי בשתות ומה ע״כ וכי הש״ך ע״ז דלין כלן קושים כלל להבל״ם שהביא הגמ״ע הוא כל״ם לשם. לבל בשומ הבל״ם שביבל לי׳

לאין מילוק בין שומן לשלר משקין וק״ל:

שם לא שהם בו לפי׳ פשוט שהיט״ב כו׳. כ״ל להשו״ה כתב כאן לשם שהם מיס מעל״ע בכלי ליקור לא שכאן המיס בתוך מבל״ע שכתבשל שליקור כ״ם לבעשה הכלי ב״י מהלם כמו בשיושם המיס בכלי ליקור תוך מעל״ע (לעיל סי׳ ק״ג ס״ב) אלא לתלי לאחר מעל״ע מבישול שליקור שוי לב״י לב מיס כל מעל״ע ולא בעשה בעש הבלוע בקלבי לשבש על ידי שהיית המיס מעל״ע ושב״ג לשם בקרם היהר מעל״ע בכלי ליקור ב״י אלו לוקרין שהיהר מכל מקיס בעש פגוש הוא ולא בעשה הכלי ב״י זה שהשה המיס בתוכו. ועל זה הק׳ הש״ך ולתלי לאין הבבה לבבריו לשה גם בבשרה שהיהר מעל״ע בכלי ליקור ב״י גם כן בעש פגוש הוא לשר שבל מעל״ע ולתלי כשר בשהיהר ושה הוא מתם כתו לין השי שם לו״ש בשהשה מיס בכלי ליקור דק״ל לאין הכלי בעשה ב״י מהלם מהמיס שהשה בתוכו וש״ה בהיהר שהשה בכלי ליקור הדין כן וכתב עוד הש״ך דבגליון לו״ש הבגים זה וכתב דבהיהר שהשה בכלי ליקור מעל״ע מייבי שבי שליקור קלת בעין והקשה ע״ז לשה בלו״ש כתב בהדיא קעשה מוכחת ולשם כן לא מייבי שבי הליקור קלת בעין וק״ל:

עו״ז שק״ל בתם שכתב העור חום לתוך חום כו׳. ז״ל העור כתב שבמ״ש יש שלין מפליט לגלא כ״ש שהוא מבשל לגל כ״ש ועיבוי ליבו מפליט ולא בהיבא שמוס בית השמיעה ושלב הבלים פולעים שהם שחותים מכ״ש גלא כל חום שעל ידי הם מפליט לפי׳ לין יק״ג ע״כ ובלשה שלין הבדון דומה לבלי שלין חום בית השמיני מפליט יותר מכ״ק ולשבשר בל״ל לשום לתוך חום לין לוקר יותר מכ״ק וכן בליתי לקלת מחבירים ולייבו כן גלא לוקר כולו אם יק״ג בל״ל העור. ושקשה על דברי העור בגי״ם לחום בי״ם לייבו לוקר יותר מכ״ק מה״ת לומר להשבש״ך בשלוק כולו לומר ועור שקשה ל״ם העור חום לתוך חום מלן דבר שלי ל״ל הול״ל גלא ולולי כ״ק שלומר גם ל״ם בכ״ם לין לוקר בק כ״ק ולשה לקלת מחבירים שבי״ם בכ״ם ולייבו כן גלא בי״ג לב שם כולי (שבי״ג):

ש״ך בקו״ז והוכיחו שבבע זאת משעות לבינר וכיר. פייבו שמה שבתב

לקמן בסמוך וכן מוכרח לכאורה לעת הכא וכו׳:

אם והב״ח בסי׳ ל״ב הבין גם כן דברי העור כמו שהבינם מהרש״ אלא שהקשה כו׳. ר״ל דהב״ח כתב גם כן להעור ס״ל דבב״ח הוי חיקור ממחת עלמו ותוכר לחתיכה אחרת בגיעה לב בלא רוטב אלא שהקשה ע״ז מה לחיתה בגמרא מיבלע בלע ומבלע לא פלט (עיין לעיל סי׳ כ״ב סק״ו שהבאתי הגמרא) ונקשה הא בב״ה הוי חיקור ממחת עלמו ופולט לפי בלא רוטב ומשני הא דקאמר הגמרא מבלע בלע מבלע לא פלט הוא לענין הא דבבי תוכר כל מה שבקדרה לגמרי והא אם בשם בלא רוטב לינו תוכר יותר מבדי נעיל לפי חיקור ממחת עלמו **בשלינו שמן ונשמת ללחקור כדי נעיל גם המקשה בגמרא מודה לתוכר** דהוי חיקור ממחת עלמו ועיין בשרמ״ג שכתב דס״ל להש״ך דגם בשינן ס״ל בלא ניער תוכר כלל. עמש״ל שימן ל״ל בעו״ז דקי״ל דבמ״ש אם בישל תוכר בלוע כו׳. ועיין בשרמ״ג שכתב דבשר״ה הקשה דמשמע כיכת הפו״ם דקי״ל כתן לזמר בשפך בשיזה מהן בגע החלב דאי בתרי בטל דהא לשפר לבדוק על ידי קפילא ועז״ק הש״ך לב על גב דקיימא לן לקמן שימן ק״ח דכל מה שבשפך מפייע לבטל (יעו״ש בסעיף ז׳ לענין שם קדרות) ע״ש כתן בשמן בשלינו מינו ל״ח הכי:

סקל״ו הכל מלטרף לבטל החלב לב על פי שהן נוגע בכולן עיין בעל״ל שכתב דהכי תיבות לב על פי שהן נוגע הוא ע״ם ול״ל שם נוגע בכולן דהא הש״ך כתב בקמוך בסק״ו זכ ומוכח עוד בח״מ שם דאפי׳ הן החתיכות נוגעים בחלב כו׳ ואם ליתא לכאן גם כן מייבי לגוי נוגע בכולן מה לריך לכתוב הא״כ בשם הח״מ ודו״ק:

עו״ז בקכ״ז ובעור כתוב כו׳. ז״ל העיר וכי הרשב״ץ דוקא בשהחיקור למעה והחיתר החפל למעלה התחתה גבר אבל אם החיקור למעלה והחיתר למעה לא בעי אלא קליפה עד כאן. יראה שהוא קובר שהוא על ידי אלוה חוכר הכל ועו״ש הרש״ז ל״ל לא כ״כ וגם מה שמילק בין אם החיקור למעה או למעלה כתב ר״י שאין חילוק דמלישה אין חילוק בין התחה לעילאה אלא בכל ענין כשהחיקור אלוה מבליעה בחיתר כ״ק עד כאן לשונו. ובשקמה הב״ח על העור שכ׳ דמשמע מדברי הרשב״ץ שם״ל דמליחה חוכרת עד ס׳ דאם הרשב״ץ כ׳ בפי׳ אבר כך דב״ז לא מייבי אלא בחיקור שאין שם חילוק בין כשהחיקור למעה או למעלה. ואם כן בחיקור שאין גם העור מודה לחוכר על ס׳. ע״כ מפרש העו״ז דברי העור לאין כוונתו לומר דהרשב״ץ ס״ל דמליחה **חוכר עד ס׳ דאפי׳ גם העור יודע מזה שהרשב״ץ מייבי בחיקור שאין** כך משום מדייק מדברי הרשב״ץ ומשמלק בחיקור שאין כשהמלוה למעלה או למעי ס״ל דאם לא חוכר מעה על ס׳ הוא משום דמחיקור לא בעי שיהא כשר אלא שלא יהא בו ששים נגד הנחתך ואם כן אפי׳ אם הוא חוכר עד ס׳ מ״מ הוא הדין דמחיקור לא בעי ששים נגד הנחתך אלא שלא יהא בו ששים נגד הנשאר

דעיכוי מצטל ככ״ל:

סם וזה ולתי לינו נכון כוי. כ״ל להסת״ם ק״ל דלג טעת סוי מינו ודמי לנסתך (לעיל קי׳ ל״ת) דמותר כשים רוב וה״כ יש קפק אם נסאל הליקוי בקוף שמות מפ׳ למיכן כיון דיש רוב תולין לקל נסאל פמות מפ׳. ועז״כ הטו״ז ל״ל לסס להחס יש רוב וספפק הוא בציעול שמע ס׳, ואס כן ליכא קפק בגוף הליקוי אלא רק בציעול בשיעול בלבד נולד הקפק אם יש ס׳, ע״כ מותר מצט״כ כאן לף לסוי מינו מ״מ תחלת הקפק הוא בתולייי שמע נסאל הליקוי בקוף או לא נסאל וקפיקא למומנא והוי ולתי ליקוי לך מה״ת מותר משום דבציעול בדוב עכ״ז הוי ולתי ליקוי לבצן ולא תוכל עוד לומר שמע לא נסאל בקוף כיון לכצר עשלותו כולתי והוי כקפק בילת טיפה שבתערבת ס׳ ושמע לפרוש או לם לסוי ל״מ והוי ס׳ ליקוי לתוליי׳ דמה״ת מניא לך בשר ודם ולתי ליקוי לך מה״ת מותר משום דבציעול בדוב לך לחשב לקפק הלחמן שמע לא נסאל בקוף וזה סוי כן לחשב בציעול בדוב לך לחס לקפק הלחמן שמע וגם כאן סוי כן לחשב בציעול בדוב לך לחס לקפק הלחמן שמע לא נסאל בקוף וזה סוי ע״י גלגול לבצן ולא מהני, ופקפא עוד מבילת פפרוש או לם לסוי ל״מ וסוי ס׳ ליקוי לתוליי׳ דמה״ת לניך ס׳ ושמע נסאל ס׳ לבטל בציעול בדוב ומציל לניך לחיס מהגסת ס״ד דבגיס בתחת מוקמינן לחזקס ופקפק אם יש ס׳ בל״מ לא מוקמינן לחזקס סוי כמו בגלים לבצר וסיינו משום דשם קפק לתוליי׳ בתינו מינו מצט״כ בגיס ס״ל לסוי מינו וסוא מבצן תלמת בגילים יש כאן ס׳ לתוליי׳ לסוי כמי לינו מינו (על״ל):

סם ועוד הניא בה״ת לשוח שהכל ילטרף כוי. כ״ל להה״ת הניא לתי׳ מפה לתחת לקמן בי׳ ק״ח ס״ז לכל מה שכתבתי בקפק הכל מלטרף. ופקפא הט״ז על זה דמה שייך זה לכאן. לפוכו לומר כיון דגילים סוי לינו מינו לא נמיכן בזה הכל מפיעים לבטל רק בעינו נמיכן כן ואס כן עיקר הסיתר כאן הוא כשעירב המשה רועד לבקוף לכלי תחר ושומת המשה בגיס שנסאלו לבקוף בטלין ברוב כשעירב שומת מכלי ל״ת ס״ס דהגיס מכ״כ בכף להה טשה החבטל שכ״כ (על״ל) ועיין בשו״ת מהריק״ש סי׳ קנ״ה ובשו״ת מהרי״ט ח״ב סי׳ ס״ה ובשו״ת מהרי״ל סי׳ קי״ח ובשו״ת מהר״ם מלובלין סי׳ ק״ל ובשו״ת מהר״ם אלשקר סי׳ ס״ב ובשו״ת מהר״ם מרוטנבורג דפוס פראג סי׳ תי״ב ובשו״ת מהר״ם מרוטנבורג דפוס לבוב סי׳ ק״ב ובשו״ת מהר״ם מינץ סי׳ ק״ו ובשו״ת מהר״ם פדוא סי׳ ס״ב ובשו״ת מהר״ם בן חביב סי׳ ק״ל ובשו״ת מהר״ם בן חביב סי׳ ק״ל ובשו״ת מהר״ם בן חביב סי׳ ק״ל

ואם לאו, אין לו אלא מה שנתן לו. ואם נתן לו מעות ואמר לו: "קח לך בהן מה שתרצה", אין לו אלא כפי מה שנתן לו, שאין אדם מקפח את עצמו בכוונה.

ואם נתן לו מעות ואמר לו: "קח לך בהן מה שתרצה", אין לו אלא כפי מה שנתן לו, שאין אדם מקפח את עצמו בכוונה

ניכר במקומו גזירין אטו יקח מהקדוש וזה ליכא דאם יקח ניכר
הקדוש במקומו ומה גזה"כ שייך שם. ומה שכתב הטוי"ז ותו קשה לפי
מהני עקירת כולן למה לעני' שם בזבחים כו' לכתוכה בבר הקשה קושיא
זו בריש הס"ק ומשם התו"ד למחמלי הקשה הט"ז לפה למחיר לפי'
לכתחלי בפי' כ"ז בתקנה לכבבניכהו לכייהו להה בזבחים לא משמע כן
לך שיאכל בזיעבד לא מוכח שם ע"כ הקשי עוד למוכח לפי' בזיעבד
לפוח שם בולעי יפרשו לפה כך הכל ממילא ומפ"ה קאמר שם
ליכעו על פיומו:

ש"ך הקל"ז ומילוק זה ליכו מוכרח למכ"ל לפיכהו כולן עדיף כו'. כ"ל
דבשלמא לפרש"י הל"ל לפי' שלא בפניהו מותר ניחא הל"ל
לפיכהו כולן בפניהו הוי כפי' ש' שלא בפניהו אצל להטור הל"ל לפי'
ש' שלא בפניהו גם כן לפוח הקשה מכ"ל להת"ם לחלק אליבי' להטור
לפי' כולן בפניהו יפי' עדיף מפי' ש' שלא בפניהו. ומ"ש הש"ך להלים
שהביא מעה"ש ל"ע עמ"ש בזה בטוי"ז הל"ז וע"כ משרש הש"ך לעת
הכא הת"ם לעין כיהתו לומר לכתפזלו כולן בפניהו יפי' עדיף מפי' ש'
שלא בפניהו הל כוהתו לומר לכתפזלו כולן לא שכיב הקדוש ול"ל כלל
לפי' ממילא מהקדוש הל"ל להטור לפוח לפי' בפי' שלא בפניהו הפס
עדיין הקדוש בשאר במקומו משא"כ כשכתפזלו כולן לא בשאר הקדוש
כלל והא להקשה הב"ח ממה שכיס לחכוכים לפוכים ממרן הש"ך
דמייבי לשאר שכתפזלו כולן מזלו לקביעהן וע"כ לפוכים שכיס
לחכוכים וק"ל:

טו"ז הל"ח וזה פוחב ח"ם הלח"ם כו' לפי' ליכאלל כו'. דבהלח"ם לא
כ' הל הקשה לכלכל פ' משן. וכ' הש"ז למשמע הם למייבי
לפי' לכלו פיכאלל. ועיין בש"ך הל"ח שהביא לשון הלח"ם:

הל"ד בן הוא בטור כו'. ז"ל הטור ודוקא לאכול ב' ב' יחד פ' פ'
או פיאכלם כולם יחד לפוח פ' לפוח ע"כ. ולפי פי' הב"י לעיל
הוא הוא כך הש"ע כו' שכ' הכל בבת אחת ולא זה אחר זה ומ"ש
מוחר כשיאכל ב' ב' דוקא יחד פ' פ' לפילו שכי בבי"ח פ' זה
כולם יחד פ' לפי' ב' ב' לפוח ובב"י מוכיח עוד מדברי הסוכפות
לסכות מכולן בבת פ' לפילו ב' בבי"ח לפוח. ודין זה לא בזכר בטור.
ותטו"ז גוכח גם בן בטור בגילתה הב"י. לך על מה שהוכיח הב"י
מהסוכפות דב' בבי"ח לפוחין לאכלן בב"ח ע"ז מולק הט"ז:

אם לפשמיעתי דבבי הטי בגי"ה כו' בדין דבר שלין שפוד כו'. פיינו
כשהוחר לעיל פי' ק"ע ס"ח שהוח פים מי שהוחר פשיב שם הטעב:
שם שוב ראיתי בזו"ח שמגיה בדברי הטור ול"ל לפי' גורם בדברי
הטור כו'. ל"ל לפלגים' הוסיף בדברי הטור הב"ל עלה ניחל ולפ"ז
מטמע דלוקא כולן ניחל לפלש פ' לאכלן בפ' ב' ב' מוחר ניין
לב' בבי"ח ניין לפלש פ' לאכלן כולן. והקשה הטו"ז ע"ז להה לקמן
בפי' ק"ח לענין ע"ז שכתבהה כתב הטור (והובא בש"ע שם) לחכוך
לפלש פ' לאכול כולן ומשמע לפי' ב' ב' והלריכה עלמו הגיגים בקושיל
זו ומתרץ דע"ז מיוך משלך ליקוין והלריכה הביל לחיב מה"ט שכתב
ול"ל ולוקא לאכול הלחרים ב' ב' ניחל או שיאכלום שכי בבי"ח כש"ג
לוקא שכי ע"כ ומשמע מדבריו דב' ב' מוחר לפי' לפלש פ' לאכול
כולן. לך עשמע עוד מדבריו דמה שכתב או שיאכלום שכי בבי"ח קלי
לפי' לאכול פ' פ' לסייכו ב' ב' מוחר לפי' לפלש פ' ופ' פ' מוחר
לוקא לשכי בבי"ח. ע"כ כתב הטו"ז לדברי הת"ם ל"ל דלא סי' גורם
בשור כשפיכם דלי סי' גורם כשהם קשה למה כתב הטור בשיפא
או שאכלן פלש פ' כו' הא מ"ש הטור בשיפא ולוקא לאכול ב' ב' קלי
שני פלש פ' לפא כתב הטור לחר כך חצל לאכול פ' פ' לחוך ולי
קלי לחכי בבי"ח הא מוחרין לאכול פ' פ' לדעת הת"ם הכ"ל ל"ו דהטור
בשיפא קלי גם כן לפלש פ' (לדעת הת"ם) ומלי ל"ל בשיפא או שאכלן
פלש פ' (ובשלמא להפרים ניחא דלדידי' מייבי הטור בשיפא אין בפלש
פ' ואין בשכי בבי"ח ע"כ ניחא מ"ש הטור לחר כך חצל לאכול פ' פ' לחוך קלי
גם כן לפי' לחכי בבי"ח ע"כ ניחא מ"ש הטור בשיפא או שאכלן פלש
פ' ניחל לחוך חצל לסת"ם דק"ל דשכי בבי"ח מוחרין לאכלן לפי' פ'
פ' אם כן מ"ש לומר להטור מייבי בשיפא בשכי בבי"ח רק בפלש פ'
ואם כן מלי ל"ל בשיפא פלש פ' כיון דעלה קלי) ע"כ כי הפי"ז לסת"ם
לא גרם הטור מלא או ולישו בבא לחכיתי כלל רק הכל בבא פ' ופ"ק
הטור חצל לאכלן פ' פ' שאוכלן כולן פלש פ' לחוך. וכ"ל מ"ש הטור
שאכלן פלש פ' קלי בשמא עמ"ש לאכלן פ' פ' זה לחוך לפלש פ'
לוקא חצל שכי בבי"ח מוחר לפי' פ' פ' וגם ממילא משעינן לאכלן
ב' ב' מוחר לפלש פ' לאכלן לפי' כולן מלכתב חצל לאכלן פ' פ' שאוכלן
כולן פלש פ' לחוך משמע דב' ב' מוחר לפי' לאכול כולן לפלש פ'
חצל פ' פיש גורם בהטור כשפיכם או שיאכלם כולם פלש פ' ניחל
לחוך. פס כן הוא בבא לחכיתי לשמעינן לפלש פ' לחוך לאכלן בש"ח
שקבי פ' פיש גורם בהטור כשפיכם או שיאכלם כולם פלש פ' ניחל
לחוך. פס כן הוא בבא לחכיתי לשמעינן לפלש פ' לחוך לאכלן בש"ח
לחוך (לדעת הת"ם) מ"ש קודם לכן לפחוך
לאכלן פ' פ' קלי כמי פלש פ' וק"ל:

שכשהוח בכבוס כל כשהוח שמולאו בחוכם שקוטם. וקשה שם
בגמ' לפס ים שם מפוחים פ' מלא על הכשהוח כולן ובעי ר' יהושע
שם המפוחים ליכם מחזקת מלא כשהוח פ' מהו מי אמרינן על כל מלא
ומלא סייכו היל שפיחה בחפוחים או לא פ' אמי להה דבני שבילין
פ' אחא ופ' הטור והלך לאחר מהן ועשה עשרות ומביאו הלך בשני
ועשה עשרות ומביאו הלך בשלישי ואם שאלו

שכיפס בב"ח אחלין ואם פ' שאל עליו ועל מביאו פליגי שם פ' סוי
כבה פ' או כבזפ"ז ומ"ל כיון לפני להו לכולהו כשהות כבה פ' אמי
וכאמו שהוי שם לפי' ליו בא לפכיהו לפחול אלא על לאחה א"א
פלבר יליע לכל שפיבבה כשהות סיו והוי כאלו בא לפחול על כולם בב"ח
ע"כ. וכתב הטו"ז דגם כאן אם אחה אמרי לבאו לפחול בב"ח אלו לפחול
לפי' לא יאכלו בשעה פ' להה משבינן להו כמו פיש פ':

ש"ך הקל"ח להה לאמרינן בש"ם כו'. כ"ל לאיהא בזבחים דף ע"ל אמר
רב עבעה אל ע"ח שבחערבה בחלה עבעות וכפלי פ' אחן
ליש חותהו כולן ופריך הא ר"ח לא אחיר אלא שכיס אכיס ח"ל אלא
אמי אחתי קאמינא פיכם דש"י אימכור העבעות שכיס אכיס ואחמ"ם
אפשר הא לאמר רב אלא אמי אחתי קאמינא דל"ל לאו אחיר דק
כשבשלו שכיס ליס:

הקמ"ג. או פי' ממילא למאן לאוקר פיכם ממילא כו' כ"ל לאמן
לאחיר פי' ממילא בלח"ם ל"ם לחלות בעיקור להה קודם שכפל
ליס המזקנו חותו להיחר גמור מחמת כל דבכיכם ופילך לאמר לאחר
שכפל ליס להעיקור כפל אלא לפי' לאחר לאוסר פיכם ממילא לפי'
הכי כיון דקודם שכפל ליס פי' לאחר המחיכה שפיכפה וגם החערובת
כיון שפי' אז שהחיכה בעין (וכמ"ש הש"ך הטעם לקמן שקמ"ד) ע"
לאחר כך כשכפלי ליס לה אן החעחבת סוא כפרש כיון שכבר פיש
נפרש ול"ש לומר להעיקור כפל:

ע"ז שקי"ו ליחא בפ"ק דבילה כו' ושקי כ"ח כו'. ע"ל פי' ק"ב בפ"ק
שקי"ד שהבאתי שקוטי:

שם כמ"ש לאחר כך ואם כל שכוב כחערבו כו'. ז"ל הטור ודוקא כשבאבד
פ' אן העולם אצל לה נאבד אלא שפי' פ' אשם אין להחיר בשביל
זה שהשאירים ולא אצעיא שם פי' פ' ואן אלא שפי' פיכפו אשן הבשה
אין להחיר שכוב הכשהות אלא הטיעוט שפיכפו מוחרין שאר אוכלין
לומר שהיקור בבוב ושרוב לפוח ואם כל שכוב כשעבו בשאירים כולן
לפוכלין כאלו כפל שם שהיקור אצל אם שניעבו כפל למקום אחר מוחר
ע"כ. וכ' שבי ע"ז ז"ל שכל דבכי שכשב"ח בפ"ה ומ"ש למיעבו שפיכפו
מוחרים לאו למימא שהם מוחרין במוח שהן לפא ליבא אלן לשבי להו
כמוח שהן ועוד לשם בן סילך כי אחר כך אצל אם שניעבו כפל
למקום אחר מוחר שאם שם עלמן מוחרין כשכפלו למקום אחר מהיכן
פי' יכול לבוא להן לשקור שהולך לשהניעבו שהם מוחרין אלא מוחרין
לקאחר סייכו לבכין שאם כשעבו בשאירים בעלות בבוב ומוחרין מה שלין
בן במוקצין שבשאירים שאפי' כשעבו בבבוב כולם לפוכלים שאנו חוששים
שהשקור בבוב ליחא ואו כאלו יהוי שכפל שם השקור ע"כ. ו"ש
הטי"ז שאסו פיוהם על סביבא כו'. ל"ל דמ"ש הטור ואם כל הבוב כשעבו
כו' אצל אם שניעבו כפל למקום אחר כו' זהו פי' על הביבא שכי
שהניעבו שפיכפו מוחרין ומשבם בביבא לסוא דוקא כשהניעבו כשאירים

אמר כך בין למבות:

שם ואמר כך כי לעי"ג דכל אי קיימא בש"ם לא לאקור אח שכל כו'.
ל"ל לכ"ח לפי' קשה לי' ע"ת שפשיר מכא בוקא הא אלא בולות
פי' שוחר מכא ולא פי' גם כן לאקור אח הכל ו"ש כאן לא בא
לאקור אח הכל כ"ל לא בא להקשות למה ש"ך לאקור אח הכל הא
ים ש"ם אלא בולות. ועי"ש הט"ז דל"ש דאם כן לא אי כלום בשם
שאמר ע"ת מיד שבשבש כו' דשא לרי"ת מהני ש' אבשו והב' ע"י
השבוהם אלא משקש על השלכת אי לשם כיון לפי החמת ים כאן גם
ש"ם אלא ל"ח למר לאך בודאי לישור הכא שוחר מכא הבולות חצל
ע"כ"ש יועיל השש"ם לא להסליך אי ועי"ז שפיר השיב בשבשם השכין
פי' לאקורש ואו עליו שם ישור ע"כ לריך להסליך אי אף ל"ח ש"ם.
ואם כן סוכא שפיר אאף בלחיכא ש"ם לאקור לאכלן כולן (עי"ל):
שקי"ח ולא ל"ק אאף בלחיכא ש"ם לאקור אפילו כולן כולן (עי"ל) ועי"ל
בגאו וכב' יני' השבוהם גם השבר ש"ל אלא מהני ולילא כל"ח ל"ל
לגם בכש"ג מהני וכש"ם הטור בשליל כן. ועיין בש"ך שקי"ח החילוק
בין כשהשבק אי בגאו ובין שהי השבוהם ועיין בפרמ"ג לעיל שק"י מ"ש
לגם כ"י ש"ל לקני בב' השבוהם. ועיין בפרמ"ג כאן מה שהקשה על
הט"ז בזה:

שם ואם יש לפרש לדבריו לעיקור לדבנן למשקק כי כלי"ל. וכ"ל
להלו"ש כי בכלל כ"ש דין ז' וכולן אם יש בהו ש"ש מוהרים וקאי
על כל שלבבים המשוהים וגם על לשי"מ והא החי"ם הביא בשם שלו"ש
דבשלי"מ יש לאקור אפי' ש"ש אי לשא דכי אם למוהר בש"ש וקאי
על לילור לדבנן:

שקי"ב אלא על ידי שני מבוהות וכלשה כ"י כו'. עמ"ל בעי"ז שקי"ח
ל"ה ולא ל"ק:

שם ע"כ מודה ר"ת דבזה אין ש"ם בו'. כ"ל אף לכ"ת ש"ל לשאר לילור
מוהר (במ"ש הט"ז לעיל שקי') אפי' הכי מודה כאן דגהב שאר
לילור שכתבב דכאן הוא כודאי לילור כיון לכהעיב מל בשר וכל אי
הוא כגופו של לילור ע"כ לא משני שהבוהות לומר בזה ש"ש שאין כן
בשאין כן שאר לילור בגופו כגון תרנגולת שאף עריפה שכתבב ש"ל
לכ"ת למוהר מועם ש"ש:

שם גם הטור סביא ר' דבריש אלו בשאוכין כו'. ז"ל הטור אבל מהיבת
לילור שכתבבה בהתיבת סיהר (סייבו מל בשל) ומהלו שאאים
נפלה אי מהן לתוך עשר של סיהר אין בזה ש"ש להקל שאלו רואים

כל מי שמסכים בגופו של ליקוט כ"ז שלא כתבעל החיקוט בגוף. והא
דמבריך המחבעלים שכיון שמפק הרחמן מי' בגופו אין להחיר אפי'
ע"כ. ואם כן מוכח דאפי' היכי תהוייהו ליכא קוים ולא מהני נמו לא
בודע בשתים:

מקט"ו כשאי ליבעל זאב כו'. היינו כשבועה בפ"ש לעיל סי' ל"ו ס"ק:
אם כשאי לכתובות כו'. ל"ל לחיבא בחמי' הסובל ס"ק
למיתר מי לב בחזקה או לא אם תאמר לפב בחזקה מיחב מה
נעשה ל"ש מפק דבבן לקולא ואם תאמר לפק הכין דבפ"ק דכתובות ליחא
דס"ק עדיף מכוב. ל"ל לחיבא אם בכחוב מדבבת עם מי שביבה ישראל
לבי יהושב דמיא בחזקה בשולא לבתין ולממה ולב בעיב שרובא ישראל
כשריס. ובספק חלל שבועב (פי' בחוקי אם לחייבו משפחה שבחערב
בם ספק חלל דים על כל מי שהמשפחה ספק אם הוא מזרע ספק
חלל ואח"ל דהוא הספק חלל י"ם עוד ספק אם הוא חלל להייבו שים
בו ספק אם הוא מבן גרושה או לא) ס"ל לבי יהושע שבשרים לפסולי.
והשיב לו הרשב"א מאי ליחמוך ליקולא בכתובות הא שחם לימי
חלא ספק חלל שבועב ולבא חזקה ואם אחה קולא ליחמוך לליקולא
כל היבא שבחערב בו ליזה דבר שחזקתו לחוב לליקוב ות"ש בחוחא
משפחה כיון שבחערב בודאי ספק חלל הרי ליחמוך ליקולא שרי זה
דומה לבועבת של ע"ז שבחערב (היינו כשבואר בשי"ך לעיל ספל"ב) ואחה
גם כן ליחמוך ליקולא ואפי' שבי מוחר אם בפ"ק. ול"ד להא דבי הוגא
בספק שליבא בשחיטה לחוכר שם עשה דבשחם בחיים בחזקה ליקוב
וב"ל להספק בשחיטה בפ"ש שחאר בזה ס"ק ומ"ש
שבו"ז לקמן ודוק:

ס"ך ספ"ג דומן לחכר לחכר בכולהו כו'. ל"ל לבעולם לחפי' הערובת
הבי גם כן מוחר והא דקאמר אם איבא לי' חיבו (מן
הבעובת) לבידוע ומבידוע לבידוע מוחיבן דהיינו ג' הערובת הוא כדי
לחשמיבן לבחותו מ"ד דחליג אם ס"ל לחפי' בג' הערובות לחוב:
אם וכלאה דגם בס"י מודה להבעובת הבי מוחר כו'. ל"ל הלא כשחו'
שבביא הב"י שכ' הלא כפי' הקובבי' ופיינו שאחו' ס"ל להערובת
הבי מוחר כשחיבו חוכלו כולו כלי חפי' אלא בפל מהערובת הבי
לבערובת ג'. ועי"ש דכא כפי' הקובבי' דס"ל לדעה בס"י הלא סוחר
הערובת הבי רק כשבפל מהערובת הבי להערובת הג'. ושם"ך כ' דבחמת
גם בס"י מודה זאב להערובת הבי מוחר כשחיבו חוכלו כולו כלי חפי'
אלא בפל הערובת הבי ושם דקאמר אפי' בג' הערובות לא אחיבו חפי'
הלמלעים פיינו חפי' לאכול כולן כלי אבל הזא"ז מוחרים חפי' אלא
הערובת הבי:

בדיני ס"ם חות י"ג דבבא ומם חוכם אד חות כו'. כוכחו לע"ם
לעיל חות י"ח בשם חו':

חות ע"ו ובפ' ח"ע גבי כיאם הקמוכי לדופן כו'. ל"ל דל"ב אאר כיאם
הקמוכם לדופן (היינו שדבוק בללעות) אין חוסקין לה שאר
בקבה. ופי' הר"ן הטעם דס"ל לר"ב לחיסור הסכוכם הוא רק שפק
נקב ובשהוא סכוכם לדופן אינה אחי שפיקי שפק אחמת דופן שפק
אחמת כיאם והוא"ל אחמת כיאם שאר לא ניקבה ע"ב. וגם שם ח"ש
להשבו חפי' הכי הוי שפיק ס"ם חטעם דאחמל' לריך אחה לדון מהי"ת
להסיבו בא מהניא לאשה היא מסדיפן וקי"ל:

חות י"ז ד"ה וגם. וגם הם בלשים בטעות כו'. ל"ב בא"ם בכלל כ"ם
ואינו מקום לריך ס"ם להחיר בשה לאאבי שפק לבבן בגון.
בשפק בטעות אלא בשה ל"ל ויהא גם אסור אלא לקולא בהר תיבת
לבבן. וגם לבאורה מוכח מדבריו דאאר שבא שהוא"ה לרין בניבות של
עכו"ם ובשאת הין דומין כלל. וגם לקמן בחות י"ח כוותת הש"ך
להוביח לכאו שפיכם בחו"ה כלל כ"ה הוא אאת אלת ל"ת דהגיהה כאו
שבחוב, עכשיו אאת דהאי כו' ולומר שבניות עכו"ם ובשא"ם שרן
הוא ואם כן בניבת עכו"ם על ידי הטובות שבי ושא ליחא דבכלל מ"ז
לא הזיר לו"ה אלא בשפק אי הוטלשה על ידי הטובות לא בניבת
עכו"ם הוא (פבא"ב):

חות יא אאמר שאין ליקוב עשה משום גילוי לבד. ל"ל דבבא"ז
ל"ה ליחא בשם ריב"ל להטעם לאקאו בניבות עכו"ם הוא
משום גילוי לאיבין שאת אבל שבאם אשה כשעאו כך בלא ביקוי
דים בזה שבבה כאו משקין שבחגלו לקמן בשא"ע סי' קי"ז. ואאר כך
קאמר שם בגאי טעמים לאבים לאקורין משום משם שטעמידין בעוב
קיבה בניאה לו לליעבד בה אלב עוא:

חות כז גבי מ"ם ואל חשיבי מדכ"ה כו'. עיין בא"ז בקט"ו שהביא
דבי הרשב"א והל"ו:

אם לאה כן אפי' שאת אי הוה לי' לאקשויי כו'. הקשה ע"ז בי היכי
ובאים טובא מוכח כי דוד לבי ביאי להא ל"ל כלל דבשא בהרבה
בשאה אחת ליבו אאיר קשה אי יותר מהשבי אבל בשא הרבה בהוחות
לשפק הוא שאת בשחרייחא בפגם וכל הבשאות בשרות חון מאחרייחא
ואח"ל בקמייחא בפגם שאת בעלם המפקה בפגם וכל הבשאות לקולות
חון מקמייחא ואם כן איאיר קשה אי יותר מהשבי. והוא קושיא בכוחם.
ועיין בפאמ"ג בש"ד סי' י"ח בקט"ו שמחלק גם כן בין שאת בהוה אי
אי יותר. וקייס ע"ז ח"ל כמ"ש הש"ך סי' ק"י ס"ק ס"ד כו'. ול"ע הא

ובבא שש"ך כאן אינו מחלק בין בשאה אי אי יותר ודוק:

סי' קיא טו"ז שקט"ו מאי כוכחו בלשון כ"ב שייבו דבאן שכחב שש"ע
ס"ב סייב העור אין חולין לשקל כ"ב:

שם לבנמי לישא כו'. לשיטה שם ובבר כי יוחבן חרומה בזמן הזה
לחוכייחא והחניא שחי קופות אי שב חולין ואי שב חרומי ולשניהם
שחי שלין אי שב חולין ואחת שב חרומה ובשלו אלו לחוך אלו הכי
אלו מוחרים שאני חומר חרומה לחוך חרומה בשלם ואולין לחוך חולין
בשלו ואומר ר"ל ובוה שבשו חולין (היינו שבקופת חולין) על החרומה
שבשלה ור' יוחבן חומר לב על פי שלא רבו חולין על החרומה ואע"פ
חרומה בזמן הזה לחוכייחא מי אלינן לקולא בשולא לחוכייחא ופריך
עוד ובבר כי יוחבן בדרבבן לא בעינן ביבויא ושא חבן מקום שים בו
מי שלם מכוונות נחן שלם ובעל שלם כשר ואומר ר' עד כובו מאי
לאו לבשחייב כובו (היינו עד י"ב שלם יכול לעשות כן אבל ניפי לא
בעינן לביטוי כובע מי גמיים אלמא חומ"ג דפסול שאיבה דבבן בעיא
כובע בשרות) ומשני לא לעל בשקול כובע אבל עד שלגע מיחר ואידעית
לימא שאני שכא לאיבא למימר שאני חומר חולין לחוך חולין בשלו ואין
כאן ליקוב ע"כ:

ס"ך בקי"ד זש שלי להביא אבי קדושת כו'. כ"ל דקאי אבעא לחשוכה
שבחב המחבר כאן וכוחבו דבי קדושת בהי שב"ח הוא בגופו
אל ליקוב מכל מקום ליח כאן כ"ש מחיכה ש' אל ליקוב ואמרינן שאני
חומר והוא כמו בבבע ג' בליקוב וב' קדושת משב"ב בבע ב' לאין כאן
כ"ש קדשה ש' בעינן דיהיו החחיכות ניכרין וק"ל:

בקי"ד בשלי בליקוב לבבן ל"ל כוב ל"ל כו' ע"ל בקי"ש בבשחי
דבבי כ"ל וב"י:

ט"ז בקי"ם כמו חרומה לסיימו דוקא כו'. עיין בפרמ"ג שב' לכל"ל כמו
בחרומה כדליחא בפ"ד בעלה סיימו דוקא בליבו ול"ל
חרומה בעינן ק"ש בעיבו ולא בליבו אבל בחולין לא בעינן ק"ש
לפי מ"ש בס"ז ובחש"ל כו'. ול"ל לבעמים כו' היינו דחחש"ל כ' ז"ל
בעין בשליבו אינו אין חולין לחקל עד שיבבא חחיכה על הליקוב ש'
אבל למעלה מבישור ש' אינו דבר חוכה וחולין לחקל אף על פי שחמיבו
מבמים לחלריבן יותר מקי ע"ב ובש"ז מפרש מ"ש חחש"ל בשחמיבו
בחמים בעינן ק"ש בעיבו ולא בליבו אבל בחרומה בעינן ק"ש בעיבו
בין בשחמיבו ובין בליבו ואין חולין לחקל בחרומה אלא בשחמיבו
דבבי טפי למלריבן כל הקדושת לבטל הליקוב לחחם שלחי כיון לחין
כאן אלא חחיכי ש' ולא לאיבו בשבל לחוך ש' מחם בולחי בולין כאלו
כבר הקדושת ונעוברת ומלטרפות להחיר בחלם ש' אבל הכא בב' מחיכות
לבאינו שבשל חחיכה ש' לכל קדשה וקדשה בבע טפי וכן לעיל בב'
קדושת ש' אל ליקוב ולי אל סיחב ומחיכה ש' אל ליקוב דכי הדשב"ח
דשלי בשבש"כ שחלי לא בליבו ש' אלא בבי לבוב ש' אל חמן וב' בחים בדוקים
ולא כי בן בבי ב' לבוב ש' אל חמן ולי אל אלא וב' בחים בדוקים
שהזיב מקודש ט"ו בע"כ דבב' כיון דודאי שכנים העשבר חמן בבית בדוק
לין חולין לשקל ע"כ. כ"ל לבך לא מחלק הטור בב' לבוב ש' אל חמן
ולי אל אלא וב' בחים בדוקים בין בבי לחלם ש' אל חמן וב' בחים בדוקים
שמחלק בלבור ש' אל חמן וב' בחים בדוקים והעשבר כעל החמן ובבנם
לבית לי ולי"י לחיש חהן חזי בשהבחים הם אל אלם ש' לכיבין שביהם
בדיק וכשהם אל שבי בבי אלם ש"ל בדיקה ט"ו דבי לבוב כיון דבבנם
בודאי לכל בית עשבר וכשר בשיו בבע מלבוב ש' אלא בבנם העשבר רק
לבית ש' וה"ה כאן יש חילוק בין ב' בפילות לבפילה ש' וק"ל:

אם ומ"ש בד"ה כשלין בשום ש' מהן כדי לבעלו כו'. כוונחו כמ"ש
המחבר כאן אם אין בשום ש' מהן כו'.

אם ומע"ב לאחר כך בדין אבי לומר למקום שבאל הלאמון כו'. היינו כמ"ש
המחבר בשעיף ו':

אם מהא דבשמוך לאם אם שבים לריך ביעול כו'. היינו כמ"ש
המחבר לקמן בשעיף ז':

אם לאיבא אם בשהבי לחכל ש' מהן כו'. כ"ל דאיבא אם ב' קופות
ש' אל חרומי ואחי אל חולין ואין ילוע אינו אינו אל חרומי ואינו אל
חילין אם אכל ש' מהן בעור אכל אחר אף האבי בעור גם כן. ואיבא
אם ב"ם דביובאלמי פריך על המחבי לבא אפי' בב"ע אלא בב"י דקביבא
לי' בשבים שהלבו בשבי שבילין ש' עשה ואי עשה לאם שאלו בבא ש'
מוחים דעשורים בי אליבי אם בא לשאול עליו ועל מביבו דבי יהודה
ס"ל דהוי בבאו לשאול בזא"ז וכי יוסי ס"ל דהוי בבאו לשאול בב"ע
(וע"ל פי' ק"י בע"ז בקק"ע ד"ה אם. ובהדיא. שהבאתי הך דבבי
שבילין) ועל זה הקי הע"ז לבא אשה מאם לשקולא אים בשבי שבילין
לעניו זא"ז חוא גם כן בחרומי ואאלי הולרכו בחרומה ביעול דוקא:
אם כיון להרשב"א בי ליבים אלו בשאם אפי' בליקוי לאוביחא כו' אלא

דק זהם כאסר לאכזוב בסמוך כו׳. ר״ל להצ״מ כי׳ לכך אין מלטרפין
צב׳ קדמות של שני בלי אלם כשבאו לעולם בזש״ז אף על גב דילפינן
דין זה ממני שניהן (כמ״ש בהגמ״י שהביא לפני זה) ומש מקילין בכהי״ג
ומשני דלא ילפינן כן רק לענין חיסור לכתן אז תלינן להקל אף בשנים
כשבאו לעולם זש״ז אבל לא לענין חיסור לאורייתא והצש״ע מייבי אף
בחיסור לאורייתא וכתב על זה הט״ז ״ל דלא דק כו׳ ר״ל כמ״ש הט״ז
לקמן בסק״ז להצש״ע מייבי גם כן בחיסור לכתן ולא בחיסור לאורייתא.
וכתב עוד הט״ז וכרא״ש ר״ל דאפ״ה אלם צב׳ בני אלם אין מלטרפין
כו׳ להסיא לישראל קליעות כו׳. ר״ל לחיתא בפ״ד דתמורות בזהם
לישראל קליעות של תרומי חולין ויש כאן שנים כתין וחיכו יודע בחיזה
כל אלם התרומי ר״ת לומר חולין חותן לחותן כאלו אם פרוסות והתחתונות
מעלות את העליונות ואף על פי שלכאם בפי הכל ולא למעט אפילו
הכי כולין לותן כאלו הן פרוסות ממקומן ובעלין וכי יהוסע לומר לה
תעלה עד שיהי׳ אם אחם כלים אבל אם אין אם אחם כלים אפילו
לאוכלים ומטולים מותרין כיון לחיכן מעורבות אף התחתונות מקיעות
לבעל ע״כ. וקשה הט״ז להר״ם ס״ל צב׳ בני אלם ובאו לבחול בזש״ז
חזי מותר אפי׳ אין כדי לבטל בשום פי מהן ואע אפ״ל (פייבו כלקמן
ס״ק) צב׳ בני אלם לא מלטרפין מייבי לוקא כשבאו לבחול בצ״ש לאו
יש תני מומנות לקיל ביעול (ר״ל צב׳ בני אלם ובאו לבחול בזש״ז
אין לקיל ביעול לכ״ע אולם בחולה בחבינו וכמ״ש לעיל בשם הרמב״ן)
וכש אין מלטרפין כיון לשם אל ג׳ בני אלם והשיג לישראל קליעות
יש שם קולא ומומנת הייבו לכיון שהם אל אלם פי׳ לא מועיל בלא
ביעול ות קולא דמלטרפין כל הכדים לבטל כיון לשם אל אלם פי׳.
ומלבני הרמב״ן שהביא לעיל לשפטם להשיג לישראל קליעות מייבי בחלם
אחד או בשני בני אלם אחד בזש״ז אבל בשנים בני אלם אחד בזש״ז
אין מלטרפין אפילו לשפטם להשיג לישראל קליעות מייבי בחלם
אלם שבאו לבחול בצ״ש מלטרפין:

מקו״ז לקמן סי׳ ק״ל אי תלינן כו׳. ר״ל לחיתא שם בחלם שהשלי
מלוק שלא לחשש אחת שיעבת על שם עוסר (חייבו יולת לשאר
יש לנקבה וז׳ לזכר) ואחר כך לקחה ובשלתה ומלאי בו כחש חולה
בלם עוסר של חשש אחת כיון שחשש אחת לא בתקלקל בכך
שלאי הכחש היא ממנה חיבה שיעבת על שם עוסר. והביא הטור
שלוגחא זה ר״ת אפי׳ בזש״ז לחין בועלין על שם עוסר חולה בה
גם כן לפי שאן הלין היושבת על שם עוסר עיסולה חולה בה
אין כאן קלקול לאחת מהן ואע״פ שהשלי שלא לבעול
על שם עוסר לשאת מהן ואע״פ שהשלי בנות ישראל
על שם עוסר אבל שלא חלין על אבות לא השלי
וי״ל לבזש״ז אין חולין בה ע״כ:

ס״ק וקשה ל״ל דלאחר כו׳. ר״ל להצ״מ כי׳ בשם הר״ם
להא לאמרינן למלטרפין שני הקדמות הוא לוקא כשהן שניהם של

שם ש״ך סק״א סגי בחחבו שחי ועבד. ר״ל שחי או מרב כמ״ש הרמ״א:
טו״ז סק״ד לאחר נקיבת המעשל. ר״ל לאחר הבחיכה. והייבו כמו
שכתוב הש״ך סק״ג בשם מהרש״ל:
ש״ך סק״ג ויש ליזוח לדם של כל הרגל כנ״ל:
סקט״ו כמ״ש הר״ן לדעתו כנ״ל. והייבו כי הצ״י פי׳ דברי הר״ן
בהטמאה ול״מ פי׳ דברי הר״ן בהבחוב:
שם ש״ך סק״ג ועד שעבר בבלי הוא לאו לוקא כנ״ל. ומ״ש הש״ך
וע״ל כשהעתיק כו׳ ר״ל דלא כעתיק תיבת בבלי: סקט״ו מייבו מעמע.
ל״ל ומשמע ותיבת מיבו ט״ס: טו״ז סקמ״ו כי המיס שבבלי מבעלין
כח כניר. ל״ל כח המלה: ש״ך סקפ״ע לאסור לחחוך בו לכתחלה בשר
מלוח ובדיעבד מותר כנ״ל (דגול מרבבה קמח):
עג טו״ז. סק״כ נרשם בטעות בש״ך ומקומו בש״ג ממ״ם רמ״ח וכן
מוכגין: ש״ך סק״ו לליכא מ״ד דבעי קליפ׳ וכ״כ בחו״כ בהדי׳
אבל נמלא בחוכה כשחיבה דבוקה לא ופסק בח״ת כנ״ל: עה טו״ז
סק״ח הוה במקום קיבה בבהמה כנ״ל: שם להא כתב הטור בסי׳ מ״ע
וצ״ע כנ״ל: שם להא כתב הטור בסי׳ מ״ע כל הערפות בבהמה כנ״ל:
עו ע״ש סק״ו ויותר נרחה לכתחלי כו׳ כנ״ל: ש״ך סק״ג
לף שנלה מעט כנ״ל: פא טו״ז סק״ג וכיולא בה לחלותם: שם ממוך
לשחיטה שפשר לומר שנעשה כנ״ל: פב טו״ז סק״ח עיין בטו״ז שכתב
פי׳ החום׳ כו׳ וגם בפמ״ג כתב שבט״ז מפרש כפר״ת ובחמת חיחע
בחום׳ להיפך ע״כ הכרחתי לדחוק בפי׳ הט״ז כמ״ש בפנים ועתה
רחיתי בק״ח של הט״ז שמגי׳ וכתב ז״ל פי׳ החום׳ חוכל הטוף מחיים
ולין ממתין עד שיומת תחילה כנ״ל וחוכל תח״כ נמחק: סק״ז דאי
עמא הוא מה בא להשמיע כנ״ל: שם הוחר עלטול רק כנ״ל ונמחק
מן לידה עד רק ומן הוא עד ודאי נמחק: ודאי אסור לגוד ביו״ט
לפילו בבית כנ״ל: פד טו״ז סקכ״ח יש שם עשות סופר בדפוס שלימו
על שמעי בבהמה ולריך לעיין על הדגוש:
פז ש״ך סק״י אבל בדיעבד שם נתבשלו עם חלב נרחה דשם חומן
שקליפתן רכה משורות אפי׳ דיעבד אסור ואם חינן משורות למחר
כיון דבהמ״ג דף כו׳ בנ״ל:
שם וכבר הוכחתי דגמורות היינו שנגמרו בחלמון וחלבון אבל חומן
הקטנים שלא גמרו אלא בחלמון כו׳ כנ״ל: לא טו״ז סק״ד ואם
הוא בלוי כנ״ל. ש״ך סק״ז משמע אפי׳ מלית הכל מותר ל״ל הלא
מותר: לב טו״ז סק״ט ואין לך אלא תערובות חיסור כנ״ל: סקט״ו
בין שלא בחינו לבטלו אסור כנ״ל: לג טו״ז סק״ט שם בינל אלא
לף שנלה אבל כנ״ל: שם לפי׳ שהכל מותר ל״ל הלא
בקדירה של בשר ב״ו ויש בו ס׳ כנ״ל: שם בביאור ב״י סימן ל״ג
כנ״ל: לד טו״ז סק״ו ויש להקשות כאן בעור שבאת ואחר שבהבה
מע״ם לבישול הבשר כנ״ל: סקי״ג ואפ״ה נריך קליפה במקום נפילת

שם ש״ך סק״א סגי בחחבו שחי ועבד. ר״ל שחי או מרב כמ״ש הרמ״א:
טו״ז סק״ד לאחר נקיבת המעשל. ר״ל לאחר הבחיכה. והייבו כמו
שכתוב הש״ך סק״ג בשם מהרש״ל:
ש״ך סק״ג ויש ליזוח לדם של כל הרגל כנ״ל:
סקט״ו כמ״ש הר״ן לדעתו כנ״ל. והייבו כי הצ״י פי׳ דברי הר״ן
בהטמאה ול״מ פי׳ דברי הר״ן בהבחוב:
שם ש״ך סק״ג ועד שעבר בבלי הוא לאו לוקא כנ״ל. ומ״ש הש״ך
וע״ל כשהעתיק כו׳ ר״ל דלא כעתיק תיבת בבלי: סקט״ו מייבו מעמע.
ל״ל ומשמע ותיבת מיבו ט״ס: טו״ז סקמ״ו כי המיס שבבלי מבעלין
כח כניר. ל״ל כח המלה: ש״ך סקפ״ע לאסור לחחוך בו לכתחלה בשר
מלוח ובדיעבד מותר כנ״ל (דגול מרבבה קמח):
עג טו״ז. סק״כ נרשם בטעות בש״ך ומקומו בש״ג ממ״ם רמ״ח וכן
מוכגין: ש״ך סק״ו לליכא מ״ד דבעי קליפ׳ וכ״כ בחו״כ בהדי׳
אבל נמלא בחוכה כשחיבה דבוקה לא ופסק בח״ת כנ״ל: עה טו״ז
סק״ח הוה במקום קיבה בבהמה כנ״ל: שם להא כתב הטור בסי׳ מ״ע
וצ״ע כנ״ל: שם להא כתב הטור בסי׳ מ״ע כל הערפות בבהמה כנ״ל:
עו ע״ש סק״ו ויותר נרחה לכתחלי כו׳ כנ״ל: ש״ך סק״ג
לף שנלה מעט כנ״ל: פא טו״ז סק״ג וכיולא בה לחלותם: שם ממוך
לשחיטה שפשר לומר שנעשה כנ״ל: פב טו״ז סק״ח עיין בטו״ז שכתב
פי׳ החום׳ כו׳ וגם בפמ״ג כתב שבט״ז מפרש כפר״ת ובחמת חיחע
בחום׳ להיפך ע״כ הכרחתי לדחוק בפי׳ הט״ז כמ״ש בפנים ועתה
רחיתי בק״ח של הט״ז שמגי׳ וכתב ז״ל פי׳ החום׳ חוכל הטוף מחיים
ולין ממתין עד שיומת תחילה כנ״ל וחוכל תח״כ נמחק: סק״ז דאי
עמא הוא מה בא להשמיע כנ״ל: שם הוחר עלטול רק כנ״ל ונמחק
מן לידה עד רק ומן הוא עד ודאי נמחק: ודאי אסור לגוד ביו״ט
לפילו בבית כנ״ל: פד טו״ז סקכ״ח יש שם עשות סופר בדפוס שלימו
על שמעי בבהמה ולריך לעיין על הדגוש:
פז ש״ך סק״י אבל בדיעבד אם נתבשלו עם חלב נרחה דשם חומן
שקליפתן רכה משורות אפי׳ דיעבד אסור ואם חינן משורות למחר
כיון דבהמ״ג דף כו׳ בנ״ל:
שם וכבר הוכחתי דגמורות היינו שנגמרו בחלמון וחלבון אבל חומן
הקטנים שלא גמרו אלא בחלמון כו׳ כנ״ל: לא טו״ז סק״ד ואם
הוא בלוי כנ״ל. ש״ך סק״ז משמע אפי׳ מלית הכל מותר ל״ל הלא
מותר: לב טו״ז סק״ט ואין לך אלא תערובות חיסור כנ״ל: סקט״ו
בין שלא בחינו לבטלו אסור כנ״ל: לג טו״ז סק״ט שם בינל אלא
לף שנלה אבל כנ״ל: שם להא כתב הטור בסי׳ מ״ע כל הערפות בבהמה כנ״ל:
עו ע״ש סק״ו ויותר נרחה לכתחלי כו׳ כנ״ל: ש״ך סק״ג
לף שנלה מעט כנ״ל: פא טו״ז סק״ג וכיולא בה לחלותם: שם ממוך
לשחיטה שפשר לומר שנעשה כנ״ל: פב טו״ז סק״ח עיין בטו״ז שכתב
פי׳ החום׳ כו׳ וגם בפמ״ג כתב שבט״ז מפרש כפר״ת ובחמת חיחע
בחום׳ להיפך ע״כ הכרחתי לדחוק בפי׳ הט״ז כמ״ש בפנים ועתה
רחיתי בק״ח של הט״ז שמגי׳ וכתב ז״ל פי׳ החום׳ חוכל הטוף מחיים
ולין ממתין עד שיומת תחילה כנ״ל וחוכל תח״כ נמחק: סק״ז דאי
עמא הוא מה בא להשמיע כנ״ל: שם הוחר עלטול רק כנ״ל ונמחק
מן לידה עד רק ומן הוא עד ודאי נמחק: ודאי אסור לגוד ביו״ט
לפילו בבית כנ״ל: פד טו״ז סקכ״ח יש שם עשות סופר בדפוס שלימו
על שמעי בבהמה ולריך לעיין על הדגוש:
פז ש״ך סק״י אבל בדיעבד אם נתבשלו עם חלב נרחה דשם חומן
שקליפתן רכה משורות אפי׳ דיעבד אסור ואם חינן משורות למחר
כיון דבהמ״ג דף כו׳ בנ״ל:
שם וכבר הוכחתי דגמורות היינו שנגמרו בחלמון וחלבון אבל חומן
הקטנים שלא גמרו אלא בחלמון כו׳ כנ״ל: לא טו״ז סק״ד ואם
הוא בלוי כנ״ל. ש״ך סק״ז משמע אפי׳ מלית הכל מותר ל״ל הלא
מותר: לב טו״ז סק״ט ואין לך אלא תערובות חיסור כנ״ל: סקט״ו
בין שלא בחינו לבטלו אסור כנ״ל: לג טו״ז סק״ט שם בינל אלא
לף שנלה אבל כנ״ל: שם להא כתב הטור בסי׳ מ״ע כל הערפות בבהמה כנ״ל:
עו ע״ש סק״ו ויותר נרחה לכתחלי כו׳ כנ״ל: ש״ך סק״ג
לף שנלה מעט כנ״ל: פא טו״ז סק״ג וכיולא בה לחלותם: שם ממוך
לשחיטה שפשר לומר שנעשה כנ״ל: פב טו״ז סק״ח עיין בטו״ז שכתב
פי׳ החום׳ כו׳ וגם בפמ״ג כתב שבט״ז מפרש כפר״ת ובחמת חיחע
בחום׳ להיפך ע״כ הכרחתי לדחוק בפי׳ הט״ז כמ״ש בפנים ועתה
רחיתי בק״ח של הט״ז שמגי׳ וכתב ז״ל פי׳ החום׳ חוכל הטוף מחיים
ולין ממתין עד שיומת תחילה כנ״ל וחוכל תח״כ נמחק: סק״ז דאי
עמא הוא מה בא להשמיע כנ״ל: שם הוחר עלטול רק כנ״ל ונמחק
מן לידה עד רק ומן הוא עד ודאי נמחק: ודאי אסור לגוד ביו״ט
לפילו בבית כנ״ל: פד טו״ז סקכ״ח יש שם עשות סופר בדפוס שלימו
על שמעי בבהמה ולריך לעיין על הדגוש:
פז ש״ך סק״י אבל בדיעבד אם נתבשלו עם חלב נרחה דשם חומן
שקליפתן רכה משורות אפי׳ דיעבד אסור ואם חינן משורות למחר
כיון דבהמ״ג דף כו׳ בנ״ל:
שם וכבר הוכחתי דגמורות היינו שנגמרו בחלמון וחלבון אבל חומן
הקטנים שלא גמרו אלא בחלמון כו׳ כנ״ל: לא טו״ז סק״ד ואם
הוא בלוי כנ״ל. ש״ך סק״ז משמע אפי׳ מלית הכל מותר ל״ל הלא
מותר: לב טו״ז סק״ט ואין לך אלא תערובות חיסור כנ״ל: סקט״ו
בין שלא בחינו לבטלו אסור כנ״ל: לג טו״ז סק״ט שם בינל אלא
לף שנלה אבל כנ״ל: שם להא כתב הטור בסי׳ מ״ע כל הערפות בבהמה כנ״ל:
עו ע״ש סק״ו ויותר נרחה לכתחלי כו׳ כנ״ל: ש״ך סק״ג
לף שנלה מעט כנ״ל: פא טו״ז סק״ג וכיולא בה לחלותם: שם ממוך
לשחיטה שפשר לומר שנעשה כנ״ל: פב טו״ז סק״ח עיין בטו״ז שכתב
פי׳ החום׳ כו׳ וגם בפמ״ג כתב שבט״ז מפרש כפר״ת ובחמת חיחע
בחום׳ להיפך ע״כ הכרחתי לדחוק בפי׳ הט״ז כמ״ש בפנים ועתה

הגהות מהגאון ר' יעקב קאשטר"ו ז"ל

סה ס"ת מצוה דם כו' וכפי' מצה הוורידין: ס"ק כי חוץ מדומים שבידכי העוף וכגלי הבהמה עוד להסירם למאר בישול ומלח לאוכלן. ס"ד קליפה כו' עד שיתחוך וימלח כמו שנתבאר. ס"ת מ' גם לריך למאר העלם שים זו גיד הנשה: סן ס"ק ג' מן הסתם קומכין על רוב בנים שלין בהם דם. ס"ז מוזכרת כו' פי' שלינו מזכר אלא מספיק למרעה אבל אם חינם מספיק למרעה לא מרו אלא שלין בהם דם ס"כ אם היה נמלנון לבד כמו שנתבאר בדין ג'. ס"ק מ' והסנרות נהגו לבודקן ואם לא נבדקו כשרות בדיעבד. ס"י עין כו' ואינו מוכר מערובתו כיון דשרי מדינא: סז ס"ב שנוב כו' י"א דדוקא שוב אבל אינו מוכך לא מכור. אל נהמה כו' י"א שמכור לקרב מיתת הבהמה ע"י הוצאת סכין בלבה דהוי כשוב מפרקתה. ס"ק ד' ומפני כן טוב למחוך מיכוכין בשבר אל בית הסמיכה קודם שלינו לפי שהדם נלכד שם. ס"ו והחידוש לא בקיאין בשלינים אפי' דשבר כ"ש דכשר ודיעבד מוכר ועי' סי' ע"ג בחוך: סח ס"ח קודם שלינה לבד לאוכלין בדיעבד והרמ"א כתב דבשיעור מוכר דשבר כמו שבר ס"ט יפה יפה כו' עבר ולא הדיח בית הסחיטה לאכור לגלות לכחחלה ועי' סי' ע"ב. בחוך לכאו' משמע דלכתי אין לריך ליזהר ולישהו אלא בדיעבד מוכר ועי' סי' ע"ב. ס"ת י' ויש מי שכתב דלא מיקרי עיכוי אלא בשלא פסק הקילוח מכלי א' כשנוגע למטה מפסק פיקא שמא שהא ואח"כ לא שהא הלכה כמאן דאמר דבדם היולא מעשיהן ואם נתנוה בכותחין יש להחיר אפי' ווודאי לא שהא דהוי מליחה ודוקא בדיעבד ובה"ג ס"ז ואח"כ כו' יתן מים בכלי וטוב לשום הכשה בהדחה ס' ואח"כ. בחוך ואם הדיח פעם א' יפה יפה אין קפידא בדיעבד. יש מוסיפין להדיח בכ"ם אע"פ שלדעתם מוכר למלוח בו. ס"ם מ' הדיח השבר בכלי חולב לא נאסר ואם היה הכלי מלוכלך בחלב לריך ס' כנגד החלב והכלי לריך הגעלה ואם היו החים קרים אינו חוכיח כלומר אפי' היה בו בשר חיסור של גויה. ס"ם מ' ואם אינו יודע לשערו יראה שיעור בשרו וזולתו כנגד כל החחיכה כי החחיכה יש שלשים כנגד החלח שלשים והא ס' כמו החלח. ס"ת ואם הוחמה חרנגולת בקדרה נחלח מליחה אחר ס' נחוך סקדרה אפי' יש ס' נחוך סקדרה כנגד כל החרנגולת ואפי' אם הוליחו החרנגולת לחודה אפי' יש ס' נחוך סקדרה כנגד כל החרנגולת ואפי' כל החבשיל מוחר אם יש בו ס' נחוך סקדרה כנגד כל החרנגולת ובחקרי דוחק יש להחיר בלח ס' אם היו החים רוחחין נכח. ס' ע"ב חלח נינהו כו' ואם נישנו ע"ת שדינו כדין בשר שנחבשל בלא מליחה. נחוך ו' ע"ת שהוכירו חוחו ובלא מליחה אבל לא שהוכיר חוחו ובלא מליחה אין להחבשל אלא אחר שנולחו ומלחו כשר ואפי' נחבשלו ג' ימים בלא מליחה. ס"ת ד' שנשהה כלי שלא נשחמש ולא נשחמשו בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ה' שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ו' שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ז' שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ח' שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ט' שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת י' שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת י"א שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת י"ב שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת י"ג שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת י"ד שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ט"ו שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ט"ז שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת י"ח שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת י"ט שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת כ' שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת כ"א שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת כ"ב שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת כ"ג שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת כ"ד שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת כ"ה שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת כ"ו שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת כ"ז שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת כ"ח שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת כ"ט שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ל' שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ל"א שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ל"ב שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ל"ג שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ל"ד שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ל"ה שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ל"ו שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ל"ז שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ל"ח שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ל"ט שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת מ' שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת מ"א שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת מ"ב שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת מ"ג שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת מ"ד שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת מ"ה שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת מ"ו שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת מ"ז שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת מ"ח שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת מ"ט שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת נ' שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת נ"א שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת נ"ב שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת נ"ג שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת נ"ד שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת נ"ה שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת נ"ו שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת נ"ז שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת נ"ח שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת נ"ט שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ס' שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ס"א שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ס"ב שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ס"ג שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ס"ד שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ס"ה שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ס"ו שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ס"ז שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ס"ח שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ס"ט שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ע' שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ע"א שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ע"ב שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ע"ג שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ע"ד שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ע"ה שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ע"ו שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ע"ז שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ע"ח שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ע"ט שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת פ' שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת פ"א שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת פ"ב שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת פ"ג שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת פ"ד שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת פ"ה שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת פ"ו שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת פ"ז שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת פ"ח שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת פ"ט שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת צ' שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת צ"א שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת צ"ב שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת צ"ג שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת צ"ד שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת צ"ה שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת צ"ו שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת צ"ז שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת צ"ח שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת צ"ט שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ק' שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ק"א שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ק"ב שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ק"ג שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ק"ד שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ק"ה שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ק"ו שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ק"ז שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ק"ח שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת ק"ט שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קי' שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קי"א שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קי"ב שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קי"ג שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קי"ד שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קי"ה שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קי"ו שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קי"ז שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קי"ח שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קי"ט שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קכ' שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קכ"א שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קכ"ב שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קכ"ג שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קכ"ד שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קכ"ה שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קכ"ו שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קכ"ז שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קכ"ח שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קכ"ט שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קל' שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קל"א שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קל"ב שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קל"ג שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קל"ד שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קל"ה שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קל"ו שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קל"ז שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קל"ח שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קל"ט שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קמ' שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קמ"א שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קמ"ב שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קמ"ג שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קמ"ד שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קמ"ה שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קמ"ו שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קמ"ז שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קמ"ח שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קמ"ט שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קנ' שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קנ"א שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קנ"ב שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קנ"ג שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קנ"ד שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קנ"ה שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קנ"ו שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קנ"ז שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קנ"ח שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קנ"ט שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קס' שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קס"א שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קס"ב שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קס"ג שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קס"ד שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קס"ה שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קס"ו שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קס"ז שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קס"ח שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קס"ט שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קע' שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קע"א שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קע"ב שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קע"ג שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קע"ד שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קע"ה שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קע"ו שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קע"ז שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קע"ח שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קע"ט שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קפ' שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קפ"א שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קפ"ב שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קפ"ג שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קפ"ד שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קפ"ה שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קפ"ו שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קפ"ז שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קפ"ח שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קפ"ט שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קצ' שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קצ"א שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קצ"ב שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קצ"ג שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קצ"ד שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קצ"ה שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קצ"ו שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קצ"ז שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קצ"ח שנשחמש בו ג' ימים ואפי' נחבשל בו בשר חיסור אינו אוסרו. ס"ת קצ"ט

סימן צג הלכות בשר בחלב

ס"ת כ"ט כו' ולפעמר נמי מ' לפסר לפי שלריך לפעמר בכל הקדרה לכתחלה ועיין סי' קי"ג . בקוף ר"ת שמותר לבשל בה ירקות ופירות כיון שלא נתבשל החלב תוך שעת האכילה : **צרך** ס"ת מולבת כו' בת יומה . וכיני יכוחס כתב דלף בשל חרם מסעירין בכולי' וכרמב"ם הוסיף של עץ וכלוי למוס לדברי כולם הגהות הרא המחבר וכן נהגו ס"ם ג' מוסר לחת חיסור לחוך כלי היתר לם הוח כלי שלין דרך להשתמש בו בלי הדחה ובזוטח זה לחסור לכתחלה לם שכח ונתן מדיח הכלי ויין הגהות סרב ועיין סי' לג דין ג' . ס"ם ג' ולם בישל בה לם חיכה בת יומה יולין ממי הקדירה ליט המלח כיון שנתחמם הבף בעודה בת יומה המחבר ס"ם ד' לחת דבשר לחיסורין יש חומרים דקדרה שנשתמש מעת לעת חסר חיסורו בה חמין חוך מעת לעת בשר בחלב ולעת חצינה בת יומה עד שנשתמש מעת לעת חחר חימום החים כדלילת בסי' קכב דין ד' עכ"ל לם בשלו בה בשר וחוך מעת לעת חממו בו חים וחחר מעת לעת לבישול הבשר בשלו בה חלב חותר חפני שנתבשל בקדרה של בשר וחוח ז"ל חחיר לחוכלו בכותח . בקוף ר"ת שלא נתבשל בקדרה כדג שנתבשל בה כ"ש כנ"ל : ס"ז מקום כו' לדעת האלריכים ס' כנד ממ"ק ולמעמיה ילזל כי הוח חוסר בקערות של בשר שנודעו בה כותח בולבת בשר יומן לפי שנולעות מן החים וקדרה שכח נולעות מן החים ועיין סי' לה דין ג' . ול"ע נמ"ז לם מהים הקדרה כדג שנתבשל בקדרה של בשר וחוח ז"ל חחיר לחוכלו בכותח . בקוף ר"ת שלא נתבשל בה בשר ותוך מעת לעת חממו בו חים וחחר מעת לעת לבישול הבשר בשלו בה חלב חותר חפני

הגהות יד שאול

ולא יהיה לו לאדם אחר אלא לבעל הבית בלבד. ואם הוא מוכר לאחר אין הלוקח יכול לומר לו הרי הוא שלי ואני מוכרו לך אלא הרי הוא שלו ואני מוכרו לך. ואם הוא מוכר לו בפני עדים

ואמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוצדק: שלשה דברים אמר רבי שמעון בן יהוצדק לפני חכמים ונתנו לו שבח, ואלו הן: הרואה את חבירו שנתנו לו מתנה, ואמר לו: כלום נתת לי? אף על פי שנתנו לו, כלום לא נתן לו.

סי' סח (סעיף ח') פרקטות הרגל שנתלכלו בקליפתן וכו' כ"כ וה"ה שנלכו ונקנו לתוכי הטלפים

והנעלידהו ע"ג הקרקע בפרט היכא שהקרקע מכוסה בגפרים דזה ודאי הוי ככלי שאינו מנוקב

אם ליכו מקום שדרון ל"ע אם יש לתקון הרגל מכת נתלג בכפ"מ בז ודאי אם כי מוכח הרגל לחזוכו

ודאי לתקון דהוי נתלג בכפ"מ כי מצניעת לי אם עמד בו טלפיו אם כיומא כיון דהטלפין מפקיעין בין

נוף הרגל לתקרקע ה"כ כמו שאם לא נקלן הרלפים המה נתפנים ככלי שפ"ג ואותרין כן נמי אם נקלנו

הרלפים המה מסוגים ככלי מנוקב כלומ נתלג הרגל בכלי מנוקב כיו שלכתחלה תקור להעמיד גם כלי

מנוקב על הלרן כדאי' בפ"ט פ"ג מ"א בדיעבד קי"ל התם דכשר כן ה"ט בטלפים המה ככלי מנוקב

וכיון שבהם אין הדם מתקנן רק יולא תיכף והמה מתפקיעין בין הלרן להרגל כשר הרגל אר נימא

שלקולא ליכו ככלי מנוקב לק כגוף הרגל עלמו והוי כנתלג בכפ"מ כיון שלא ה' המקום מדרון וה'

הדם מתקנן במקום שהרגל עומד ול"ע לדיכא זה שיכו לדיכא נלאה לתן להתעיר רק לתקור מה שנתור

הטלפים ולא יותר כיון דדעת הרגל"ה שתין תיקור תלא מה שנשיר ותק לדיכון דמתעיקין בכה"ג

ם להקל ותק אם עמד במקום הרך כיון דעומד בשוע ולכלכון ל' דכי דרך דם לפלוט למעט מ"מ

פוקע רק כנגדו ותיכו במקך לכוק הרגל רק כל חלק ממנו פ"ע כנגדו שלמעלה ות"כ הוי חלק העליון

של הרגל כמנלח ככלי מנוקב כיון שעמד בתוכיר לכך נראה להקל ודוק היטב. והנה לדיתי בפ' יד לפריס

על יו"ד הנדפס מחדש בסוף שהביא בשם מחבר אחד לתם מנלח בלי קלילת לחצי הטלפים מהני תת"כ לקנוך

לחצי הטלפים ולמחזר למולמן ע"ש ולנעשה תיכו נראה כן כיון לכתחלה כזה ס"ל דין כפ"מ

דנתלח בתיכו מנוקב ונתין לגיר מקום לזוב דהכל לחבור כמ"ש הש"ך בס' ע' ס"ק ז' ועי"ש ולכך

תיכו נראה לי דין זה כלל רק לא מהני לי' שליחה שניח כנלפנ"ד כנון ול"ל : (סעיף ט') ותם היא

לקדיש יהר הנשר שנמוך יותר קרוב להתחיות ות"ל יהי' דם פירש ממקום למקום ולמה יגרע ממלח

כנפ"מ דמפורש נרש"ח לקמן בי' ס"ו דתפילו שליחה מועיל"ת אפי' לא שהה רק מעט עד שנחלה ניר

נכלי חקור מכח פירש ממקום למקום ות"ל מכ"ש כשם דאם הסור למה לו ניחוש לפירש ממקום למקום

ולמה לא נאסר אפילו בשהחמם מעט כמו בחלב ואיתיהר תמי' לי על מ"ש בסעיף ג' בשהה ותיכו אסור

אלא שהמה וכו' ועי' בש"ך שהעתיק בשמה וכו' דאפילו בהמה שחוכיח דשיעור שליחה הוי שעה

מפקפים דכ"ש דקאמר שם דיהבו לי' רבנן שעה אחת לחיות בקרי בשם ומחלה לכליהו . ולפיהי בח"ש

בפקפים שחמה עליו דהרי משלכלין את הפקה שמוך לחסיכה רק הכוונה שעה אחת לנקוט עליה כמ"ש

בפקפים פ"ק ובפע"ח נקרו דבכי התם"ד מדא ד"ל דמה דהתירו לנתלג בכפ"מ לחסיכה היינו רק אם

לא נלכוהו מקודם מותר אף שמוך לחסיכה ומ"ש הש"ך לנתלג שנמוע בכתחלה תחרי שחליכה לא

דק בזה דאם ה' תומר אם נשתלו מותר ה' שמוע דאף אם לא נלכוהו עד שמוך לחסיכה נמי אסור

בכלכוהו דאף בכתחלה מותר בכלכוהו מאל מ"מ י"ל בכתחלה לשהותו עד שמוך לחסיכה אסור לכתחלה

בכתחלה אף בכתחלה מותר בכלכוהו מאל מ"מ כשהוי מותר ולא אסור אלא משום דאיכא חשש

ילכלו לגמרי מקודם לכך יבהו לי' שעה אחת ומ"מ הכוונה מכח שעה אחת לנקוט עליה אין נראה מדא

דהתם ניתיר מיירי ונריך שעה אחת מבל בפקה דים הרבה כגי תנורה ובני תנורה ויין לו פנאי לנקוט

עליה כמו רגע ועוד בלא זה נשלמא התם נחמן דקודם ה' ל"ל דהוא טירוד בעסקיו ואין לו פנאי לנקוט

עליה או דקודר שיאכלו את החמץ או יתכלנו ולא יעבור שהוא מוכרח לנלכוהו ומשלה לו

תוך לי' שעה אחת לנקוט עליה בפה בפקה שהוא

סי' פו (סעיף ג') גילת נכלם וגרפם וכו' . כ"כ עיין כ"ש בכ"ד דלדעת הטור ניתן דש"ל כיולם הוי כרי' וכ"ש רלה יוסף בחידושיו ס"ק תתריך לחתום עליו דהיינו דוקא , והוי כיולם כרי' ת"ל מלי פריר בריש גילת על ספיקה לחורש ולם כתערי' וכו' לחלי דס"ד דמירי בכפק טרפה וע"כ דלא הוי כרי' וכן מסה כפי' פרמ"ג יעו"ש ולפי מוסר הקושיא נרחה לייבב דברי כס"ד לפי מ"ש בפי' פרמ"ג דכנלי' לה שבכה קרכה ואפ"ה כולינ מ"מ הוי אחור רק מדרבנן וכן בעוף מבואר כפי' כ"ז לה שבורה חיכם חי' מ"מ חם רחוק דחי מ"מ חם לה שבורה ודאי וכן נמי לה שבכה כ"ש יום ולה"ה יולה מ"מ חם הוי פרפה וע' שם כ"ד כשם מוסכ"ש דמיעוטי' דמיעוטי' דמיעוטי' ערוכים הוי ויולה ת"ל דלא"ד דמפרש דמירי בשחסה כ"ש יום ולה"ה כיון דאפי' ס"ס לא מהני ולה"ה קולית ואחת בשרפה ת"ל דלכך לפי מ"ש ה"ד דנוקב שרפה לה כיולה ומ"מ חשיב ליה כשלם ולה"ה דלא מהני ס"ס ולה"ה כיון דאפי' ס"ס לא מהני ולה"ה כיון

ולמה נאמר לא תחמוד כסף וזהב עליהם ולקחת לך, לפי שהיה יצרו תקפו עליו ואמר הואיל ונשתמרתי מע"ז ומן העריות ומן השפיכות דמים ומן הגזל ומכל מקום אין לי תקנה אלא אלך ואעבוד ע"ז ואפרוש מן העריות ומן השפיכות דמים ומן הגזל ומכל מקום אין לי תקנה אלא אלך ואעבוד ע"ז ואפרוש מן העריות ומן השפיכות דמים ומן הגזל, אם כך עשה הקב"ה לע"ז שנתבטלה מן העולם כל שכן שלא יעשה הקב"ה לכסף וזהב שלא נתבטלו מן העולם, לפיכך נאמר לא תחמוד כסף וזהב עליהם ולקחת לך. (דברים ז, כה) : ר' יוחנן בשם ר' יוסי בן זמרא אמר, כל המתאוה לדבר אחד מן התורה כאילו עבד ע"ז, שנ

חכמת שלמה

הכמת שלמה

ואלה המה ההגהות אשר העתקנו מה שובתב ע"ג הפ"מנ של הרב האי גאון המפורסם בקצוי תבל רשכב"ה מוה' **שלמה קלונר**

ה' יאריך ימיו · מו"צ בק"ק בראד

הגהות הגאון מהרש"ק

מגדים

סימן סה מ"ז ס"ק ב' ויש

לפיין קצת דלמא הכייר מסיב ככלי שמ"מ. כ"כ עי' בסי' ע"ו בגליון מ"ש בזה : **שד"ר** סוף ס"ק ו' . כ"ב ומזה נראה שם פירש שבשבו במותן אלו לא אמרי' בזה תכ"ל הרי הם"ך הטלה בסי' כ"ב ולפ שבשבו נבלה משום דוריהן קטין ומפסיקין מכ"מ דמותן אלו דקטין יותר דמפסיקין ואף להתב"ם שפירש דעת הם"ך ליישב קושית המג"א היה נראה בזה מודה הש"ך דאסור כיון דשם בפניס מ"מ התב"ם שם בתלה היקל בחותן הלזו מטעם אחר ע"ש בתחלת ושוף דבריו שם ס"ק ז' דמ"ל דחותן אלו קילי מוריהן . גם יש לומר דבשלמא המום שבראש מוקף בהראש בכל גדדיו אבל בחותן אלו נהי שהם מוכלבי בבשר מ"מ נלד מקום החתך של הבשר שנחתך שם גם שם בולטין שוין לבשר ואפשר להם לפלוט דרך שם בקלה שלהם מקום החתך ויכיון דשם שבשבו ומלמו דרבנן נראה להקל כש"ע דלא אמרי' סגי בשמנת כיון דהוה מלתא דרבנן ודסד"ר להקל ואף שם יוצא מעט הוא וזה מתכיון למ"ד דים ס' בתחיכה וזה מיושב ס"ם הרמ"א אי אם יש ס' שהקשה הם"ך בזה ולפ"ז ס"ס דבוקא וכ"ש ים ס' בתחנת ודו"ק היטב כי זה כ"ל כדור ובדרבנן סומעין להקל בוב ראיתי לקמן בשפתי דעת ס"ק כ"ל כדברי ע"ש : **סוף** ס"ק ג'. כ"ב נראה דהיינו דוקא בנפתחה התוחת ואי"ה דמיהי לקולא עיין בתיבורי מהדורת ד' מ"ש בזה : ס"ק יוד והפר"ח בסי' ק"ה תוסר. כ"ב כן מבואר בתג"ש סי' תמ"ז ס"ק ט"ז : (ס' סט) מ"ש ס"ק י' וא"ל למה כתב הר"ב דסמס משום הש שע"ד בבשר כ"ב כאן יש ס"ם או חיסור דבריס ולריך להגיה ודו"ק בגם ס"ק ב"ש . מ"ם בגליון הספ"ד להסיג ע"ז : ס"ק י"ג ולדעתי כל שבשר גוך שיעור עליתה כ"ב לף ידמתי למה תלה זה בדעתו הלא כן מבואר בש"ך ס"ק כ"ד ודו"ק : **שם** דאין בכך כלום. כ"ב ולדעתי יש לאסור הדקין מבפנים משפט דהוה כמלמו בלא הדמה קמייתי ובפניס יש דם ואפ יש בם כמלא לפלוט מעבר לעבר ל"ב שלא מעבר לעבר והוי כמלא בלא הדמה קמייתי מיהו בבבד יש להתיר אף בלב והדקין יש לאסור וגם הפ"מ שפט לזה מטעם בבוש וק"ל : **שד"ר** סוף ס"ק י"ד . כ"ב אין לשון הש"ך מורה בפירושו שהרי כתב שמעת שהיה בשבשל ל"ת במליחה אחד ודוקא לומר היינו אם מיחב שהדיחום ומלחום אבית ומבשל בך דוה ודאי דוקא לומר בן אך הטיקר כוונתו בפשוט דהרי לף בלי הדמה ומליחה אבית וקושיתו לף ק"מ דאין זה שתרי דוקא לומר בן אך הטיקר כוונתו בפשוט דהרי לף בלי הדמה ומליחה אבית וקושיתו הכא ומתבשל כך דוה ודאי דוקא לומר בן אך הטיקר כוונתו בפשוט דהרי לף בלי הדמה ומליחה אבית וקושיתו לף ק"מ דאין זה שתרי מהדדי דבין דהה שלמו דרבנן ולבך לומר בן אך הטיקר כוונתו בפשוט דהרי לף בלי הדמה ומליחה אבית וקושיתו הכא ומתבשל כך דוה ודאי דוקא לומר בן אך הטיקר כוונתו בפשוט דהרי לף בלי הדמה ומליחה אבית וקושיתו לף ק"מ דאין זה שתרי מהדדי דבין דהה שלמו דרבנן ולבך

ס"ק יו"ד כסס סכו"פ נרלה דלריהו גס כנסע"מ דלס גרע מליסה נכסע"מ מכנוס דמכלכל נמי טעס המחיב' וים לחקל לעס סלורך ולכנוד שכת : **שז"ר** ס"ק ס"ד לממס כמ"ר ס"כ . כ"ב ועיין כהקדמת לה' מליסה דלין הרביבי הוכיח מט"ז וס"ך ג"כ דלסך לס המחמון מס כ"ס שייך דין מחלה גבר דלא כהמ"י פ"ם : ס"ק ס"ס דעיקר רחימת לייר כו' עיין במ"ש הלי פסח שמולק כזה וס"ל דלסך ליר מפליט מן הכלי לס שסה כדי שיתן פכ הלוח : **משבצות** ס"ק ד' ובס"ה ס"ק ג' ומוך לייר שרי ולשיטי נכסלר היסס שמפיים נב"י זה לדיהן לסך מה שמוך לייר מותר ולפ"ז לכל מליסה נב' ולפיכו תמוהין הדהי דס מין מפפנה למפלה לכך לסך לדיהן מה שמוך לייר מותר וז"ב ולפ"ז נרלה לס נמלא כשר שסה והוח מס כשר שנמלא עמה ולס נוהג בשיה לופן **היו** מוכחים ים לחקל ע"י קליפה מכמה טעמי מלא כיון דלס שנמלאו דרכן לולי היה מוכח כשר שהוח למפלה ולס נחשר לסך לדיהן רק כדי קליפה ולסך דכתב הרש"ל לעיל גבי דגים דנפתח לשור מליסה דרהר המלוח לסתפק מ"מ הכא יש עור לד לחקל כמ"ס הרב נב"י ק"ס דבדבר כמוס יש לחקל בסס"מ ע"י קליפה כמליסה לכך נרלה דנסס"מ יש לחתיר קליפה וכיו"ב דלא נודע מקום נניעתו נכשר הכי יש לחקל לסך כלי קליפה לס **לימה** ו' נגד מקום הקליפה דלא כיון דהוי דרכן יש לחלות שלא נגע רק בלד חחד ולא נודע בשיוה לופן **לחד** ובטיל ליה הך לד קליפה ברוב וכס' כן נרלה לחקל בספפד מרוכה וכבוד שכת וכדומה לכל בלא"ס חין לחקל כמ"ש הב"י בשם כ' ס"ס בשפל לייר כו' מיהו נרלה דאין להמתיר רק כשסה שיעור מליסה לכל לשור מיד כלי שהיית שיעור מליסה לו כביסה לו מליסה מעט ולא יותר חין זה ברור דבכ"ל נהי דגס כ"ס בשפל נב"כ דס"ל לסך לכלי מניח קליפה ולא נודע מקום נניעתו נכשר הכי יש לחקל לסך כלי קליפה לס **לימה** ו' נגד מקום הקליפה דלא כיון דהוי דרכן יש לחלות שלא נגע רק בלד חחד ולא בשי קליפה רק בלד **לחד** ובטיל ליה הך לד קליפה ברוב וכס' כן נרלה לחקל בספפד מרוכה וכבוד שכת וכדומה לכל בלא"ס חין לחקל כמ"ש הב"י בשם כ' ס"ס בשפל לייר כו' מיהו נרלה דאין להמתיר רק כשסה שיעור מליסה לכל לשור מיד כלי שהיית שיעור מליסה לו כביסה לו מליסה מעט ולא יותר חין זה ברור דבכ"ל נהי דגס כ"ס בשפל נב"כ דס"ל לסך לכלי מניח קליפה ולא נודע מקום נניעתו נכשר הכי יש לחלות שלא נגע רק בלד חחד ולא בשי קליפה רק בלד **לחד** ובטיל ליה הך לד קליפה ברוב וכס' כן נרלה לחקל בספפד מרוכה וכבוד שכת וכדומה לכל בלא"ס חין לחקל כמ"ש הב"י בשם כ' ס"ס בשפל לייר כו' מיהו נרלה דאין להמתיר רק כשסה

לאה"פ סי' כ"ז סס הסכמתי ג"כ מסברי דנפשתי דהוי רק דרבנן וסס כתבנו דכמרי דוקא אף מדרבנן
ס"ל לבהר יעו"ש ובמסוכות לאה"פ מהדור' ו' דף ס"ב הוכחתי שהוא מן התורה יעו"ש :

בחלק כ' ס"ק כד"ה והנה רחימי בקרית ספר כו' ותני מתפלי' ע"ז כו' כ"ב ולדעתי לק"מ ע"פ מה שכתב
הש"ך לקמן סי' ל"ח דבדבר דתלוי בטעם חזלינן כתר טעמא אבל כל שלמלכה מס' חזלינן בתר שתא
ס"כ המוס' מיירי דבורן בשתא ולא בטעמא ולכך ספיר בתבו דמדרבנן בעי ק"ש וכו' ולכן חזלינן בתר
שתא ובמשב מע"ש אבל מן התורה די ביכם בוקר ובלא ס' דכיון דמן התורה תלוי בטעם חזלינן בתר
מטמא והוי בשא"מ וס"ס וז"פ ובכון : **שם** בד"ה ואמי הפני מסופק כו' ס"מ כיון דקיבלו כו' כ"ב הנה
בתמת רפיה זו חיובה רפיה לפפנ"ד דבס"ם בעיון גולדו ב' בספקות יחד ובאן ספק הרחמן אס עכ"פ
דתוריית גולד ספק הבני דמ"ל סיכה משהו בשלמא בעלמא היל ולא מבעיא לדעת הב"ח והש"ך בסי' ל"ד
בשספק גולד ספק הבני דמ"ל דגם קודם שנספק הוי הספק אס יש בתן ס' או לא ז"ל דקודש שנספק כיון
דהיה ספיר לשער בהדבן וכל דחיכה לבדוקי ולעמוד עליו חיזו נכנס בגדר ספק וה"ה לענין ספק ספיקא
לא נחשב ספק הבני כלל לספק ולא נחשב לספק רק תמ"כ בשנספק וליכא לבדוקי והוי כלל גולדו יחד
ממש וחין לו דין ס"ם וס"ם ודו"ק : **שם** פ"ג בד"ה ועתה הנוח כו' ושאר מוחר . כ"ב לא ידעתי למה
סחמיר כ"כ לשער בכשילה הלא ק"ל סיכה משהו בשלמא היל ולא מבעיא לדעת הב"ח והש"ך בסי' ל"ד
סי' ק"ה משבועות סק"ו ד"ה ואם כללי וסחום יעיר דחדם בולא כ"כ לשפ"ד נראה דאף להסוברים
דהוא בולא מיד בשהוח עמומה דוקא בלי חרם חדם מ"מ חיזו בולא רק בדי קליפה דדוקא בכוח ממש
לומר כיי אבל הכא חיזו בכוח ולא הוי כמנוסל רק כיון שהוא חדם בולא לכך עכ"פ חיזו בולא יומר
מבק"ק וכמו עירוי ולכך אס היה מלב בקדהס ואחר כך ביטלו בו בשר החבשיל מותר כיון דקיימ"ל ין יש
ממש שבטלי ס' נגד קליפה הבלי ב"ל משמע יש ס' לכך החבשיל מותר והקדרה לשורה ולזה חין שחיטה
שהלכה יין נסך סימן קל"ה דהתם גם כן שפשר דחיזו נאסר הבלי רק בדי קליפה ודו"ק היטב וכן פשקתי
הלכה למעשה גם בלשו הכי ים לסמוך חדעת נקל"ב דמיין נסך חין ללמוד הממור בשמא עיניס ודו"ק :
ס' ק"ה שפ"ד ס"ק כ' והא בריסב נמי אס יש ג' מחיכות בב"ש כ"ט וכ"ש . כ"ב לא ידעתי
למה נקט היטיו בכל אחת כ"ט מלקים אף אס יש רק כ' מלקים נגד החלב ג"כ די דממ"ש אס
נתן החלב טעם לכל אחת אף מאלו אבל אס בשר בחיטה ואח"כ בשר בחלב ג"כ יש ס' כנגד ההוא מחלה בכל אחת
שבישה מותרין ואס נתן בחלב טעם יותר ממחלה משלו ש"ב הוא לחשר אבל הבשר ודאי המותר שהרי לא
נתן בו טעם רק פחות ממחלה וים ס' כנגדו ולמה לי כ"ט וכ"ש : **שם** ס"ק ל"ו וכ"ש לריך לחלק בדם הוחיל
ומעורב כו' . כ"ב ולפ"ד חין נראה כן דחדרב' משמע מכל הפוסקים בשמה דוכחי דדם הוי דבר כחוש
לגמרי ועדיף מאשר דבר כחוש ובאן בין דחיקל הרב בדבר כחוש מב"ש לא יאכל רק בנון פת וחמן בפסח וזה בבר ניחר לעיל ולמה
מה הוא הדבר הכחוש שחתיר הרב בע"ב לא יאכל רק בנון פת וחמן בפסח וזה בבר ניחר לעיל ולמה
מזר ובפל ועור דמל' הרב שפיים אבל לא בחיטה שתן שחיבי לריך ס' משמע דוק; ומ"ל דחיכ"ש בר כ"ט דז"ש דאס לא
שחיפה לריך ס' מדין הב"ע ולא בדבר כחוש ובאן שחיפה בם ס' אס שהניח בו כדי קליפה בחוש ומ"ל דחיכ"ש בר
בשמוחיפה לחם"ל סי' ע"ח ולייתי עוד לייוסים בר"ן פ' כל הבשר ובסו"ת בדב"ז ס"כ סימן חבל"ט :
סימן ק"ה בחשבוחת חות ה' מ"ם בשם המ"י דבכוס בסירוגין לא מהני כן מלחתי בקיצור ס"כ סי' קל"ה
ס"ק ט"ז על הט"ז : סימן ק"י **בשאתי** דעת ס"ק י"ד בחלב הב' לענין קנוב שאינו
ניכר לי הוא מן התורה אף מדרבנן עיין בט"ז דף כ"ב ע"ב בחו' ד"ה ורמינהי וכתי דמותר אף למ"ד זוז"ג אסור ע"ש . ולפ"ד בנרת
יתערב בהמת אל מקום שלא נהגו למכור עם בהמת שבהגו למכור והוא ליה קנוב ובחלב אל מכר' דמי
ע"ש ושם הוא ודאי קנוב שאינו ניכר ואפ"ה אסרו ע"כ הוא ליה קנוב מן התורה אפ' בנון דאית
לירקות לי לסור מה"ת כשיש ס' נגד חלי זית הבילה ע"ש . כ"ב נשלמתי בזה מדברי הר"ן בפ"ב דע"ז
נבי התירה לנו לסור בשם שדחה דברי הרמב"ן וכתי דמותר אף למ"ד זוז"ג אסור ע"ש . ולפ"ד בנרת
הפרמ"ג לבאורה ניין חולי אלא חיזו חיזו רבה עליו ומ"מ בשלמא בהגו למכור חיזו יש בשיש נגד
בשר בחלב ובפרט דחיזו הוא בודאי חמרינן אלא חיזו בהגו למכור בשלמא בשר בחלב ובפרט בשיש נגד
דבחיזו חיזו ל"ם אלא ובדרי הט"ז אס לא יועילו כאן דבדי ע"י חיזו נרגש אסור יותר . וכזה מיושב
גם שנשלמתי בזה מדברי הר"ן פ"ב דע"ז אל"ל דהר"ן לפפ"ם י"ל דהר"ן לפפר דס"ל כהרשב"ם דאף בכס"ב חמרי,
אלא אבל בבל הפרמ"ג מסופק בדברי הרמ"ל והט"ז וחן נסתר מחשתו מ"ש שפשקם מדברי הירושלמי שהוב,
בר"ן שם ובהרש"ם מולין נבי גרסיון של תרומה שנתבשלו עם עדשים של מולין שאם ריבה עליהן גרסין של
מולין אין חיזו מעורר אף חיזו לאסור ובהי מבואר הדין ולפפ"ם אס דשם שבר נתבטל בחיזו בפ"ם ונתבטל
ואס"ב נתרבה גרסין של מולין בפרט בבליס שאין שאסור ממש דעת הרב ע"י חיזו ובבי אין בבר
לומר דאף בשאין שאסור ממש אלא

לי שהוא כמים כנרפה נהום וידוע נם' רפואה) כי אין (זה שכשלב) דם (ממש) אלא מורם ומכוון דנכבר מעורם נעשה אלב ומוחר (ופי' לקמן) ומ"ש (בשטי כ"ש שם) פ"י שאין יכולין לברוח) שיש רלו לומר שדם זה שבחלב הוא מעשה כשפים וכתב הוא שאין מכשפים יכולין לברוח דם אלא להביאו ממקומ לכאן ומ"ש מכאי מיכיר הוא מהום דם) מ"מ לשפוך לאורם יכולים וכפי ואפילו (שעשו סרטומי מלרים) ומ"מ כל שהיה אלב ונהפך לאורם פשר אם קיל פי"ז (עוד מ"כ) שעשאי שבאלהים פ"א קיי"ו פורעים ודם הנעשה בחלב שחוצי ים משם שכתב שחוצי ים ולמעט מזה מוכר כי משחמע כ' [ים] ככל שלשה נגד הטיט וגם משחמע ים ולכתב צריך להיות נהם אחר ללשם משכה כי כ"ב משחר יוחר משיעור שלש ושיעור שלש שלשה ובשפי שלשה למעט מכ"ש: [ולא לקלוף מקורם כ"כ] ושיעור בורר כשמניח יוחר מכ"ש [משט] אף פ"י המיסור [לא שלא שחר עדיין שכ"כ משלמים] הו"ל שיעור שלש ואם לא פירש כולם [ר"ל שלא פירש ג' הבליים מקורם לנמרי] ומ"ש אין היכר [לא] פ"י שהדם נבלי עם בינה ג' כי מ"ש מרוסקת קלת לא שיש שיפך לאורם כנך ש"מ שפך ג' [נגוף] ושפך בחבורות שעיר ורוב שיעור [מיקרי] רק ג' כני [ופי' פורד לקמן] :

סעיף ד (ו) ונשאר דם של קלמון של ג' משם כו' בלים בשעטי בחשור של שנח ול' היה בם דם וכל המבשילין לא היו מכוסין בשעטי [בשפי' ק"ח] ואולי מ"מ לא שייך בכך כ"כ כי הלכל מלורף ובטל בכל המבשילים לא שהבלים ושיעון לא היה בשם ס' בשנר הביל' ואולי קדרה שבח הביל' מקבלת הטעם קודם בישול והו"ל כדבק ולפ"ז משם גם בשבקדיר' יש ס' נגד הביל' לא נשמע כהרגילות ופ"ה רוב לון שאר אחר שוש מים בשמוליון מהשחר שאר שיעור לא היה בשקדר' לבטל' ול"ל לך אחר לשוע משבח כל בלים שבשקדר' יבשים שויש בם כל המבשילין דלשם המוגלים ולון גדר דבק לך מ"מ משם שבאמת לימוק היה שייך ל"ל שאז לא היה בשם ומ"מ מ"ו מים קבלו הקיא בלים שבמים שם האשרי' שהיה בשעם מקורם ומ"מ שייך ס"ם שפך שבניל' שיהם אשרי כפי דיעות שבבך בשקדר' ובשיעור קנחה בשים ים ג"כ פלוגתא שם שהיה כלולה במון או בכולי' וכל זמן היותם במים היה בשם בשקדר' ובשיעור קנחה בשים ים ג"כ פלוגתא שם שהשקדר כלולה במון או. ומשלינ בשילם בשבשלים מהשחר שאר שיעור ל"ל שאז לא היה בשם ומ"מ מ"ו מים קבלו הקיא בלים שבמים שם האשרי' שהשם מקורם ומ"מ שייך ס"ם שפך שבניל' שיהם אשרי כפי דיעות שבבך

הגם שפסק נמלים ס"ל דרבנן כי מלמו לימנו למור מכסור. נדרך מירוי יש משם שפק שלימנו מכשל מכלים. ושפסק מפור [דשפק לא] לסכשלוהו דשורייתא] ופק בתין שפסק שקילות לפעמים יש משם שמחמיר לא סיש מיבור שקולם. וגם שם מכשל כ"ק. יש נליעם נכולו גם כלי שפסק קלום. וכשכרום שמפורשות בכך: [ועוד מ"כ] ע"י שמומד למליש וניטול. שפק שקודם שניטול סו"ל ג"כ כדרבנן. ושפסק שמה ג"י [נלי מליעם] סו"ל שזקה מי. וזקה דהשתא י"ל דפדיק כנ"ל ממ"ש · וזקה כלא נתקטה [דמו]:

תומר כשל ישראל. וזקה כלא נתקטה [דמו]:

(אחר שפדרתי הסימנים הנ"ל בדפוס בא בידי עוד
כתבים מכת"י הרב זצ"ל השייר להם ואעתיק מהן מה

לסי' סד סעיף א' שפק מגע נר שלב נקרש נשר [שמומדת] על משם. כיון שנודעי [נשם שכולו] משם שכולו הקדוש] יש ס'. רק משם מכל כ"ש נשם [היה] מגע [נווף שקדי] למכל מהרוסב כיון דשכ"ש נשער סיפורים דרבנן. קיל ומלורף שפק שלי אין מפשפש נכל שכלי. [ולפ שניש שכנלם נשכלי. לפניש לתוך שהנשיל. ומי ג"י לק' סי' ל"ב]. ובפרט שפולי יש ס' פעמים ס'. ושקדיר' נוסף ג"כ קילף נשפ"מ. כיון שפולי אין מפשפש לפניש [ולפ שלף שכלים' מדופן שקדר' לשה שיכשלו נה אף שכ"ש ס' מלורף לשפק מגע. ולפ שפק שמא הגיש [מגע שהר] גם לפניש. אין לשקל גם לשער מכל"מ] שכלף רוסב שלי"ש ס' כשה שקורין זי"ק סו"ל נשפ"פ. מ"מ פולי לא משם שכשכש' נמדינות שלי שכגנון שער כפי מדינתו. ולרין שכשל נה שנ"ב נגיב ס' נגד שלף נשרא. ושפשם נו ג"כ שלד דבר מרוק. ושולי שם נהשערפות שכלב שנו שם מים נממכנין נו. יש רוב נכגד שמא ושפר שנו. ג"כ שמיר [ולפ דמי לשער ד"ם שפש שמחבר נרוב שלימנו שלא נשלמו נגד מרוסנים] · כי מלא מוסש לניר ד"ם נל שלימנו נשנ"ם מ"י שלמו. ושולי לשומנת נהניטול נם שהוב נשמה מרוק. כי מקולקל הוא נ"כ:

שם לסעיף ב' כיון דכאב הש"ך שספיקר בבדים' שכשכלמו מדשיו [ושי נשמה שהים] שלבו נכרם · ושלמו. ס"ם כ"ש מלוגם שכאב הכרסה לשלכ' פיכם שלשלמו נם שם נדולה נשנ"ם. ושכך נשמן ישראל ויכול לידם זמן הניבור ולפ שלמו שדשיו שי שרי שלכל נשן רקום מכבר'. ושכך נשמן נשמין בידו נ"כ · כי מיכו שמחזק מיסור. שהרי נם נמולם שלב מעובר נמיי שמו [נפסוק שכן ט'] שקילו ושפשם שלימר שלכל חל נשילום שדשיו. ולפ"כ נכך. נם י"ל שכאן שלמ"ל לנבי שם"פ שילוף לי נשניים לשפרים מועדת שו לפ [דהיינו לי] דרך הפולם דלשברים מועדת שו לפ]. כן י"ל לנבי הזקה ליסור · שכיון דנבי סוגיא דשלמע לין מועדת ליסול שלכל רק נשניטת שמו · שין הזקה ליסור נשלב [נמיי]. לף נמע קיל נם נשן ט' ושלכל לנ"פ · ומי"ו פשם שלכול נשן פקום שכל ושין כו ניסור (מ"ש מוסיף שלסורים פשום דם ג"כ נכך ניסור נם "נלכך שלכל הרשם. ושפשפי שלין נזהרין נכך: ושיני יודע למה. לך שכ"פ נדיעבד שייך נשוסין שכוס לד קולף מ"י שמשכו ושלמו). מ"מ לריעים לידע שהי' שם נשפש שניטש שמו. ושפשפי שכשלין מולימין שכוכד מיכף שלר שניטש שמו. נשנק. ושפש מנשול נדול נכך שפש כרף נשלב ושלכל שלמול נם נמף. כל שלף שוליולו מיכף לשניט' וזה' שם · ושומרין שכשרע' קשילות שולילין כל נ"פ כולו. יודוע מ"ש שפוסקים שלף לשמול על מלמר שם שניט ולף שייך נ"כ שנשון מכשל. לך נם נמף שפש שכל"ל. ושולי שניולו שי שמכשו נשם · ושי לף שניט ולף שייך נ"כ שנשון מכשל. לך נם נמף שפש שכל"ל. ושולי שניולו שי שמכשו נשפשפר על מ"ש לקולף שפק שי שלכ' שנשון שלכ' שלכ' שלכ'